
NAZIONALE
68
9 E
28

Practica Joannis Michaelis Sauonarole.

¶ Practica ad omnes egritudines vtilissima Jo-
annis Michaelis Sauonarole: vna cum omni-
um tractatuum: capitulorum ⁊ dubiorum copio-
sissima tabula. Nouissime post oēs impressiones
vbiqꝫ terrarū excussas: fideliter a vno docto de-
nuo recognita: cunctisqꝫ erroribus expurgata.

AMOR

¶ Ad Sigismundum Polcastrum Virũ quippe ingeniosissimum operi practico deditum amicum optimum.

Raue onus nõ minusq̃ laboriosum opus aggredi me sentio mi Sigismũde: cũ de his rebus a me agendũ sit q̃ a maioribus nr̃is semp magne ac etiã pdifficiles itellectu fuere. Nã si heres eo ordine a me recitate fuerint: neq̃ q̃tumcuq̃: sed detestãdũ magis facile diiudicabit: q̃ si alium modũ posuero vt futurũ spero: siue q̃cq̃ noui addidero. aut arrogãtie: aut temeritati fortasse mihi ascribet. Verũ cum varia hoium ingenia ptépler: vt aliquibus clarius: aliquibus ornatius de obscuris rebus pceptam mẽtẽ a deo optio datũ sit apire: arbitrabor nõ ita facile iproperãdũ esse si τ ab aliis dicta vario recitent ordine: psertim cũ bona mẽte id actum esse videbit. Cũ itaq̃ ad te aliqd q̃tissimũ scribere sepenumero mecũ cogitaueri mi Polcastre: qõ τ etati nr̃e foret aptissimũ. post laboriosa theorice studia tua in qbus nõ paruã tue etati partẽ psumpsisti. arbitratus sum aliq̃ tibi aggregare practicabilia nõ minus ope q̃ dictu difficilia: quibus τ mẽs tua admodũ sic fessa: opus ipm practicum tã pdifficile absq̃ magno τ laborioso studio psequi possit. Deo tñ qbus bona mẽs est equo animo queso: ne putent me doctorũ hoium numero sic velle aggregari: sed sciãt a me id actum esse vt tibi amico complaceã. Nẽpe id etiã agere curaui vt in posterum mihiipsi nõ parum satisfacerẽ. vt ex hocipso volumine in occurrẽtibus casibus a multorũ librorum reuolutiõe desisterẽ: vt quod magno in tpe adipisci solebã in paululo psequrer. Naq̃ si exqsite vt in aliis soles ipm volumẽ reuolues tibi extimo satisfactũ esse debere: τ pauco qdẽ eius loco id ante oculos hebis: qõ nisi lõgo studio in aliis codicibus nõ inuenies. Et si ipsi concathenationẽ remissionesq̃ pscrutaberis te ita copiosum in remediis facies: vt nunq̃ tibi in remediãdo deficẽ sentias. Habes eni modum quo τ antidota ipsa componẽ scias. habes τ antidota simplicia inumerabilia ferre. Quis q̃ te vt abundãter facias denegabit? Addo q̃ ex cõpositis expertissima plura pscripsi: q̃ nõ raro inuenies egritudines ipsas variari: cõplicariq̃: τ antidota ipsa variare medicum opz: nec vno põt in omni eius tpe remedio esse otentus. ideoq̃ componere τ de nouo sepe pficere necessarium collige. Quapropter in simplicibus ita te repletum faciã: vt ex cõpositorum multitudine tuo exigenti pposito satisfacere possis. ¶ Sed ante q̃ operi nr̃o initiũ faciam duo arbitratus sum ad te scribere: quorum alterũ opportunum. alterum necessarium in presentiarũ duxi. Primum itaq̃ pstitui: nõ paucis dotibus: moribusq̃ medicum ornatum esse debere. quibus velut sanctimoniale exẽplar apud vulgus esse videatur. nec illud fieri posse arbitror: nisi seniles mores accõmodatosq̃ sibi faciat. Senilis itaq̃ facies sit senilis toga. grauis senilisq̃ icessus: pudicus oculus: pudica lingua: pudica mens. diuinorũ cultor atq̃ hominum amator: non sit pauperum spretor: sed eis ea qua potest diligẽtia succurrat. illis autem nõ tantũ lucro quãtum charitate satisfactũ esse putet: sicq̃ pfidẽdum de se facit: que quãtum in curandis egris: quãtiue in pgregandis opibus operetur facile cognouisti. Cetera quippe his annecti oportere intelligas: sine quibus perfectus medicus esse nõ potest: quorum alterum natura reddi quũ vero prestat exercitium. Natura quidem solertẽ memoriosum prudentẽq̃ esse medicum opz: vt tantarum rerum quas cum decet paruo in tẽpore puidere. diligens sit examinator: sicq̃ innumerabilium ptingentiarũ humanorum corporũ rectus ordinator. τ audita visaq̃ firme sue cõmendet memorie. Plerũq̃ id iueni: vt pstantius iuuamẽtum q̃ ars natura ipsa mõstrauerit. pluresq̃ natura prudẽtes. scia qdẽ faciles plus pfecisse his qui multis litteris absq̃ prudẽtia affluxere. Exercitium autẽ sciẽtifica rõne munitum in eã medicum ducit experiẽtiã qua ornatũ atq̃ doctũ esse decet. Sic itaq̃ digat medicus qui scia: exercitio: solertia: memoria: atq̃ prudentia ornatus sit. τ qui cunctis in opibus sui deũ inuocat: timet atq̃ veneret: τ sue psciẽtie obtẽperat. Postremo ad id venio: qõ in pñtiarum necẽium dixi. s. ad voluminis huius pstitutũ ordinẽ in paucis describẽs. sed pmus tñ dixero: q̃ si in eo quicq̃ boni inuenies: deo optimo mecum grãs age. si falsum quid: qõ minime futurũ spero: diminutũ ineptũue: id paruitati ingenii mei τ nõ male menti ad scribas. Reor equidẽ hoc meo ope corporibus humanis iuniores practici plus pficere posse q̃ his dialecticis argumentatiõibus qbus in platearum angulis vane se populo ostentãt. non enĩ ea argumẽta detestor: sed nõ parua eos pena dignos facio qui nomẽ medici sortiri cupiunt τ in his lõgã barbã protrahere gestiũt. Accipe igit mi Sigismunde suauissime ex his vigiliis: quas in amicorum beniuolentia psumpsi h opus: qõ tibi gratissimum sentio esse debere. Sz hoc scito q̃ que in h volumine a me cõgregata sunt. ex ductu mei Auicẽne: aliorũq̃ plurimũ fidedignorũ codicibus excerpsi. Impauidus itaq̃ Auicẽnã allegabis sub eadem rubrica: quẽ in mea sic positum inuenies. Uale.

¶ Incipit tabula huius libri.

Tractatus quintus de simplicibus ⁊ compositis quibus l suis antidotarijs medici in medendo vtunt: cuius quatuor sunt capitula.

Tractatus sext⁹ erit de oībus egritudinibus particularib⁹ membrorū nrī corporis: a capite vsq̧ ad pedes: cu⁹ vigintiduo sunt capitula. Car.51

Capitulum vigesimumsecundum de dispositionibus apparentibus in extremitate membrorum exteriorum, continens rubricas sexdecim.

DUBIA.

Et sic terminatur tabula sexti tractatus: et per consequens totius voluminis nostri.

¶ Joannis Michaelis Savonarole Patauini clarissimi ac sui temporis medicorum principis opus practicum in sex tractatus diuisum feliciter incipit.

Tractatus primus de mō ꝓcessus artificial' medici i medēdo in qnqȝ diuisus capl'a.

¶ De signis complexionū oium tam nāliū q̄ȝ preternaturalium per que habebitur modus inuestigandi causas egritudinis in generali. Cap̄. j.

Cum oportear medicuȝ ratiōnalē in curandis egritudinibus prius cām amplecti: neqȝ ipsa cog̃ica habeat nisi per ea que nobis notiora sunt: q̄lia sunt signa sensui et iudicio manifesta: que nobis ꝑncipiū artis ⁊ scie faciunt: vt infra. Hinc arbitrat⁹ sum ꝑus de signis eā tradē notitiaȝ vt p ea sic causa īnotēscat ꝙ valeat medicus rōnabili ꝓcessu egritudines curare. Naȝ tegni 3° cuiusqȝ egritudinis cā prius reijciēda est: ad eāqȝ deinceps iam factā egritudinē insistēduȝ. Sūt itaqȝ signa ipsa nobis suis causis notiora ⁊ via nobis inata est in cog̃scēdo a notiorib⁹ nob̄ ad notiora nature p̄ physicoꝝ. ¶ Erit itaqȝ sermo noster in h̄ p̄ caplo de signis ipsis: ⁊ in vl̄i multū: vt p ip̄a vl̄ia facilius ad particulariū notitiā deueniaſ. Nā p̄ticularib⁹ duce deo ⁊ demōstratiuis ⁊ ꝓnosticis suis diceſ rubricis. ¶ Et h̄ qdē signa vl̄ia pro nūc distinguaſ in ea que sunt talia sumpta a casib⁹. opationib⁹: ⁊ si sub alr inherētib⁹ sumpta collocando signū sumptū ex pulsu sub signis sumptis a sbalr inherētib⁹ ⁊ si sit signū sumptū ab opationib⁹. H̄ ideo q̄m pulsus est p̄co qui nō mētiſ. Ideoqȝ videſ non eaꝝ attinē signis nec̄ie veritatis: q̄lia sunt que a substāalr inherentibus sumpta sunt. ¶ Inter hec ⁊ p̄° occurrētia sunt vrina de quo vulgus nō paruā fiduciaȝ h̄ȝ lȝ iudiciū ab ea sum nō sit multū efficax ꝓpter multas ꝯditiones que in ea obseruari debēt. imo q̄ȝplures rudes de ea sic opinanſ: vt p eā ꝓcessus ois ēt ex parte causaꝝ ꝑmitiuaꝝ sumpt⁹ a perito medico ēt ꝓnūciari possit. Tu itaqȝ circa eius notitiaȝ ex p̄te sue subē quātitatis coloris ꝯtentoꝝ: ⁊ h̄ȝ te studiosum reddas: vt ⁊ tibi ⁊ vulgo satisfacias. Nec h̄ loco expectes: vt de ea aliqd dicā: cum p̄supponā te opari volētē in hoc meo volumine de ea apō te nō mediocrē hēe notitiaȝ: ꝙ si amplissimū cupis. relege que a mei tractatu de ea aggregata fuere. Exeuntiaqȝ: ex qb⁹ ambobus tibi apiſ via in cog̃scēdo nedum morbū: ſȝ cām eius. si ꝯditionib⁹ suis obseruādis ꝯtemplabunſ: de qb⁹ imbutus dȝ eē medicus opator anteq̄ȝ ad actū medicat: ois se ponat: nec circa ip̄a morā ꝯhere pigeat medicū: sed scientifice ꝑiusus diligēter eoꝝ ꝯditiones examinet: cū ex ipsis nō fendū: sed fetorem oēm cassans aurūȝ colligat. ¶ Vocat⁹ itaqȝ medicus ea benignitate fret⁹: qua medici eē debēt ante introitū camere egrotātis exeūtia oia exportari ab astātib⁹ iubeat. Dein de vrinaȝ debite ꝯsideret: in memoria hñs que obseruari debēt in iudicijs vrine Ab Auicē. posita 2° ꝑmi de vrina. Postremo exeūtia alia. vt egestiones sputū mēstruū sāguinē optime speculeſ: ad ꝯditiones in eis attēdendas ꝓprijs capitulis positas aia duertens q̄ȝmaxime: ⁊ qcqd hec oia sibi demōstrauerint memorie firmiter cōmēdeſ: vt qō ex eis cōprehēsum habuerit: sit ei vt clauis ad apiendam ianuam: qua valeas facilius cām egritudinis cōprehēdere. ¶ Et ne ex ꝑmo aduētu atqȝ reuerētia medici eger ip̄e altereſ: ⁊ tu oib⁹ medico rñdes fatigeſ. ꝯgruum iudicaui: vt medicus ipse anteq̄ȝ egrotātis camerā intret: se cū astantibus iformet de cōplexione: etate: habitudine: cōsuetudine ꝑcipue: que cum reprehēsibilis sit in plurib⁹ ab egris ipsis maxime occultaſ. Amplius de replōne accidētibusqȝ nō minus iformeſ. vt ea ornate ⁊ prudēter infirmo narret. ac si eoꝝ vaticinator fieret: vt ex hoc ifirmus de ipso fiduciā capiat: q̄ multū in curādis egris sentiſ ꝯferre. vt p̄ ꝓnosticoꝝ ꝯ° 2°. ⁊ 6°. nāliū p̄te quarta. 4° cap̄. plus valet cōfidētia infirmi de medico q̄ȝ medicus cū suis instrumētis. Vel si egri debilitas maxima foret. de ipsis accñtibus se cū astātib⁹ efficaciter iformet: vt supra ꝙ si nō ab egro ipō ab astātib⁹ in eius p̄ñtia se informet. Quātum ꝟo hoꝝ iformatio in cognoscēdo egritudis cām faciat. ex dictis facile cōprehēdiſ. ¶ His itaqȝ pactis grauiicessu modesta hylariqȝ facie medicus egrotātis camerā igrediaſ. Cūqȝ p̄ñtes ⁊ egruȝ salutauerit: in honorabili loco se ponat adsedēduȝ: cū in residere ⁊ qetari aia sapiens ⁊ prudēs fiat. septimo physicoꝝ. ceterosqȝ sedē iubeat: vt ex hoc ei⁹ verba auc̄te magis luceāt. Incipiatqȝ in noie Jesu: sine cui⁹ lumine nihil videri: cognoscīqȝ pōt: hoc ordine egruȝ vel astātes grauib⁹ vel morosis ꝟbis alloqui: nā cum valida atqȝ iseriosa iformatione egrotātis medicus in cām egritudinis facile deueniet: ꝓpter ꝙ ifantib⁹ ⁊ pueris nō eque bñ medeſ. vt in etate ꝓuectis. Nam cuȝ plerūqȝ ꝑmitiue cause magis note añcedētes moueaſ. p̄° quarti 5° caplo. facilius in ipsius cām egritudinis ꝑueniemus. ¶ Patēter itaqȝ audito egro: ⁊ ipso ꝯtinuo narrāte: complicare dȝ medicus oia que vidit: audiuitqȝ ab astātib⁹ cū narratis ab egrotāte ipso ꝙ si oia simul: aut fortiora frigiditatē arguēt: morbū ip̄m a mā frigida: ⁊ a mala cōplexione frigida fieri verisimili coniectura putādum est. Et sic eo mō de calida humida: sicca extimādū est. Et vt sit tibi facile hoc colligē: discas modum numerandi sup manibus arismetricoꝝ vulgariuȝ: etiā tunc sup vna manu ponens. exēpli gratia. calida vt sup dextra frigida sup sinistra.

Et pro notitia amplior de signis q̄dam h̄ de ipsis annotabo excepta a Cōciliatore nostro. dīa 78°. que ad habēdam de eis amplā sciam tibi non paꝝ ꝓficient. ¶ Primū itaqȝ statue: ꝙ signū est sensibile. qō sensui se offerēs i itellectu aliqd derelīquens. est. Ex sensationibus nāqȝ multis ꝯtingit memoria: ex qua eliciſ expimētum: ⁊ ex eo tandē vle ꝙ ꝑncipiū artis ⁊ scie. 2° posterioꝝ: ⁊ prohemio metaphysice. ¶ Ex quibus colligiſ ꝙ signum est duplex. ꝑmum qdem imediatum. vt illud qō sensui imediate se representat ⁊ tale dicitur demōstratiuum. Aliud mediatū cum quo ꝑmuȝ nō semp existit. sed ab eo originē trahit ꝓnosticuȝ dcm̄ ꝙ in diffinitione claudiſ cum dī in intellectu ⁊c̄. Et hic non distinguo iter signum ⁊ significationē: q̄ȝuis 3° ꝓnosticoꝝ. cōmēto. 41. videbaſ inter ea dīa duplex eē. nam significatio est nec̄ioꝝ. signum ꝟo est eoꝝ que sunt ꝑm plurimuȝ. Itē significatio est rōne cōprehēsa. signum ꝟo experimēto. ¶ Signum nāqȝ multipliciter variaſ. nam aliqñ ꝯsideraſ rōne sue eēntie. Et sic quoddā est qualitas mutata vt citrinitas in icteria. Quoddā actio lesa. vt debilitas digestiue oplo poꝝ: ⁊ huiusmodi. Que tripliciter ledi pōt leuiter. s. mediocriter: vel oino tolliſ. Reliquū est exiens mutatū ꝙ significaſ. quādoqȝ quātitate. vt in lienteria: qñqȝ qualitate: vt in vrina nigra qñqȝ. vtroqȝ modo. vt in fluxu sanguis. ¶ Scdō ꝯsideraſ rōne significati: vt signoꝝ aliud sanuȝ: aliud egrū: aliud neutrū. Quoddā est famie

liare icipiens cu3 morbo: aliud supueniēs morbo. Quoddam est signum digōnis: qȯdam p̄ium digōni: qȯdā indigōnis. Quoddā creticū. Quoddā salutis. Quoddam mortis. Tertio cōsideraf rōne mouēdi: ꝛ hoc triplr. Aut vt referf ad virtutē aialem: ꝛ hoc duplr. Aut quātum ad motiuā: ꝛ signū aliȯ sumif a motu: vt a reuolutiōe estuationis: ꝛ aliud a quiete: vt in apoplexia ꝛ epilepsia sincopi. aut a v̄tute apprehēsiua: ꝛ hoc duplr aut exteriori: aut interiori. Si ab exteriori: ꝛ hoc duplr: aut quātum ad sensibilia cōia quinqꝫ: vt sunt: motus: quies: magnitudo: nūs figura. Aut quo ad sensibilia ꝓpria quinqꝫ sensibus deseruientia: vt ex parte tactus calidū ꝛ frigidū. Auditus ẽt tinnitus sibilus: ꝛ hꝰ. Gustus: amaru3 dulce. Uisus: vt in ícteritia. Odoratus: vt in polipo. Ab iteriori: vt signū denotans regitiuā actionē vel mētem. Et hoc triplr. vt imaginatio siue fantasia: cogitatio ꝛ memoria: nam aliquando vna vel due corrūpunf reliqua manēte. vt 3° de accliti. ꝛ 4°. interioꝝ de texillo medico: vt infra 6° tractatꝰ. Et ita signoꝝ qȯdam sumif a substātialr inherētibus q̄ est necc̄ie veritatis. Aliud ab opationibus seu effectibꝰ ꝓpinquum ei: ꝛ apparētis veritatis. Quoddā a casibus q̄ aliquādo fallit: sed vt in pluribꝰ est veꝝ: de q̄bus oībus exēpla infra ponenf. ¶ Quarto ꝯsideraf rōne tpis: q: qȯdā rememoratiuū. cuius nō multa existit vtilitas. Quoddā demōstratiuum qȯ ꝯfert tm̄ infirmo. Quoddā ꝓnosticū qȯ medico ꝛ infirmo est vtile. Infirmo qdē: q: p ip̄m scit qualr regēdus est medico qdē quātum ex p̄te honoris ꝛ vtilitatis: nam poterit sic cū infirmo de precio ꝯuenire: qȯ apud me ignominiosum ꝛ ꝑsumptuosum facio: ꝛ ab h̄ oīno abstine: noliqꝫ qȯ tuū non est promittere.

¶ Sed anteq̄ꝫ ponanf signa ꝑticularia ꝑticulariū humorum: vt habeaf si ꝯmoꝝ amplior doctrina3 p̄mittēda sunt in gn̄ali signa significātia lesionē mēbroꝝ. vel totius absolute. ¶ Et sunt ab exeūtibꝰ multitudo supfluitatū oīu3: sicut sudoris vrine ꝛ egestionū sputi ꝛc̄. ¶ A q̄litate mutata: cutis extēsio: venaꝝ inflatio: totius corpis rubor: tumor mēbroꝝ: maxime faciei. ¶ Ab actiōe lesa grauitas: pigritia in morbꝰ intellectiuis sensuū hebetudo: debilitas visus: auditus grauitas: somniare se mouē non posse: aut nō posse loqui graue onus portare: pulsus magnꝰ ꝛ plenꝰ aspiratio magna: aliccs oscitationes: desiderij paucitas.

¶ Et q: signoꝝ significātium frigiditatē: vt p̄ntis intētionis est: q̄dam sunt que significāt frigiditatē a mā flegmatica pēdentem quedā a materia melācolica. Hinc ꝑus signa frigiditatem a mā flegmatica pēdentem significātia discurramus: cū ſm plurimū egritudines māles frigide h̄ tpe a mā flegmatica pēdeant. deinceps signa significātia frigiditatē a mā melācolica pendentem contēplemur. Et eo modo de signis caliditatem significantibus.

¶ Secūdo ꝓsequēdo icipiemus a signis significātibus frigiditatē a materia flegmatica pēdēte eo ordine. vt supra. ¶ Et p̄mo a signis sumptis ab exeūtibꝰ: vt q: vrina est alba: discolorata: palearis: seu subcitrina. Egestiones flegmatice albe: viscose: seu mucose: aquose: ꝛ hꝰ. Sputu3 viscosum aquosum: seu alio modo flegmaticū. Multiplicatio saliue non amare: sed pontice. multitudo supfluitatis egrediētis p nares ꝛ palatum. A qualitate mutata frigiditas pcepta: color albꝰ in corpore: supfluens albedo lingue: mollities eius supflua: squalliditas corpis: tumor faciei cū mollitie. ¶ Ab actione lesa paucitas sitis: nisi vbi flegma salsum fuerit. Debilitas digestiue etiā in tpe sanitatis extremia: somnus multꝰ ꝛ subeth pigritia ociositas: mēbroꝝ laxitas: pōderositas oculoꝝ: obliuio dolor i posteriori parte capitis. vertigo: scotomia: cassus appetitus appetitꝰ acutoꝝ ꝛ acidū: nausea eructuatio: dolor grauatiuus: frigiditas: in capite ꝛ in stomaco pcepta: ꝛ eius notabilis lesio: nam ꝛ si flegma nō h̄eat receptaculum: plus tm̄ in stomaco q̄ in alio mēbro reperif vt decimatertia tertij. de egritudinibus stomaci. ꝛ Mes. de appropriatis. 3° cap. ¶ A substātialiter vel quasi substantialiter inherentibus vt in tactu mollities: leuitas pulsus qui tarditati ꝛ raritati attinet amplius etas vt senectꝰ consuetudo incurrendi egritudines frigidas flegmaticas: regimen p̄teritū humoꝝ flegmaticoꝝ multiplicatiuū: q: cibarijs flegmaticis potu flegmatico quiete supflua vsus fuerit. Itē supfluitas comestionis. vnde per viam indigestionis humores crudos flegmaticos multiplicauerit. Simılr si exercitium imoderatū fuerit. vt in gn̄ali supra aperiebaf. Silr regio tēpus anni ꝛ hora presens: vt q: presentes dies multum frigidi ꝛ humidi fuerunt. Ars q: piscator: Debet ꝛ vltimo sicut curiosus medicus: vt docet Ari. in de somno ꝛ vigilia somnia inuestigare. nam apparētia in somno flegmatica: aque ꝛ niues pluuia: ꝛ huiusmodi frigiditate3: ꝛ maxime flegmaticā nobis demonstrant.

¶ Signa significātia frigiditatē a mā melācolica pendēte sunt. p̄mo ab exeūtibus initiando: vrina nigra: seu fusca: seu cū aliquali rubedine ad obscuritatē tēdens seu declinans viriditas eius ꝛ aliquādo est liuida clara: ꝛ q̄nqꝫ liuida spissa quādoqꝫ alba ꝛ subtilis. nigredo egestionum seu fuscedo paucitas sputi: acredo eius eructuationes acetose. ꝛ si aliquo modo exiuit sanguis niger ꝛ coagulatus. ¶ A q̄litate mutata: vt nigredo seu color fuscus: seu brunus in corpe supflue apparens. Similr in oculis: ꝛ maxime sub palpebra inferiori oculoꝝ: ꝛ limpitudo in eis. corporis pilositas morsea nigra: ꝛ est fortissimū signum: vt Auic. 4. col. ¶ Ab actione lesa: vt in capite grauitas: sed parua ꝛ magis in sinistra. Ardor seu incēdiu3 oris stomaci: desiderium corruptū: ꝛ aliq̄n caninum: ꝛ si erit signu3 flegmaticū vigilie multe: solitudo multa lesio seu egritudo splenis. vt dolor grauitas ꝛ durities: ꝛ huiusmodi taciturnitas cogitationes multe: fletus vel volūtas flendi: furio aspectus. paucitas somni: pigritia: rugitus: tēsio ypocūdrioꝝ: acredo oris interdū acetositas. ¶ A substātialr vel quasi substātialiter inherentibus: vt paruitas pulsus cum duritie aliquali corpis ipsius extenuatio seu macies etiam nālis. ¶ Quibus supcopulenf signa sumpta a cōplexione: etate ꝛ huiusmodi: vt supra: vt q: eius cōplexio frigida est ꝛ sicca aut calida ꝛ sicca: q: carissime flegmatici ꝛ sanguinei ex hoc humore egritudines incurrit. Silr consuetudo cadendi in egritudines melācolicas: ꝛ est q̄si efficax signū. Regimē preteritū huius humoris multiplicatiuū. vt supra. Ars q: studiosus multū: somnia sunt terrorem inferētia: apparitio tenebraꝝ: rerum nigraꝝ cruciantiu3: ꝛ huiusmodi que terrores seu timorem ex se corporibus ingerunt. Regionem tempus anni horu3: ꝛ similia vt supra postponere non velis.

¶ Signa que malā cōplexionem calida3 a mā sanguinea pēdente ostēdunt: sunt. ¶ Ab exeūtibꝰ initium faciēs. vt supra vrina rubea grossa: aut rubea obscura. aut rubea rosa: ꝛ q: sanguis in venis continef: nec extra a nā in intestinis trāsmittif: sicut ad renes per quos aquositas vrinalis ptransit egestiones: sicut vrina sup dominium sanguinis non significāt. quod l3 ita sit: peccāte3 tamē sanguine aliq̄n egestiones sanguinolente apparent. Sputū dulce: ꝛ aliquādo sanguini mixtū exitus sanguinis per nares ꝛ aliquādo a gingiuis: aut per alio loco p que facilius fluit vt per menstrua emorroydas sudor fetidus: sicut hirci: ꝛ etiā multus ꝛ supfluus: etiam pustule sanguinee ꝛ in toto corpe apparentes. ¶ A qualitate mutata: rubedo in toto aut in oculis: ꝛ maxime in venis eoꝝ: ipsarumqꝫ repletio: bubor in ore apparēs ad emula. i. carbūculi. ¶ Ab actiōe lesa grauitas in origine oculoꝝ ꝛ capitis ꝛ tympo-

ruз pulsatio: alices oscitationes: nausea dormitatio multa
⁊ ꝓfunda sensuū turbatio: tarditas in cogitādo lassitudo
mēbroꝝ absq̧ p̄cedēti labore. ¶ A subalr vel q̄si substā/
tialr inherentib⁹ pulsus magnitudo: velocitas ⁊ frequen
tia: repletio vasorum: siue sint vene siue arterie: ⁊ si fuerit
visus flobothomia. si sentit pruritū in loco flobothomato.
¶ Et his vt dcm̄ est copulenf que a cōplexione etate ⁊c̄.
sumunf: vt cōplexio eius calida ⁊ humida: regimen p̄teri
tum multiplicatiuū sanguinis: ⁊ ꝯsuetudo incurrēdi simi/
lem egritudinē: ⁊ q꞉ ꝯsuetus est flobothomari: ⁊ longuз
est tēpus a minutione. Ars q꞉ gaudiosa arte fruif: vt q꞉
ystrie cantor: pulsator: ⁊ hõ. silr ⁊ somnia: q꞉ videt res ru/
beas. sanguinē a corpe fluere: natare in sanguine ⁊ hmōi.
Unde ad solatiū tuū recito qd̄ scribif 4ᵉ col. Quidam in
dolio sanguine pleno se balneare sōniabat: in quo et plu/
ra alia sāguinis signa māifesta erāt. vñ Gal. flobotomari
eū precepit: ⁊ medici alq̄ de secta Arasistratis p̄ceperunt ne
flobotomarentur ⁊ iniunxerunt ei exercitium: ⁊ q̄n hoc
facere cepit: humores dissoluti discurrerunt per corpus: ⁊
mortuus est. ecce mi Sigismunde.

¶ Signa significātia colerā rubeā. ¶ Ab exeūtibus inci/
piens sunt vrina rufa: citrangularis: ignea: crocea: ⁊ silr il
la i qua ē color çaffarano attinēs. Egestiōes tincte: crocee
mordicatiue: sputū amaꝝ: vomit⁹ coleric⁹ ⁊ viridis: ama
rus vel croceus: hūditas nariū: oculoꝝ: oris: acuta coleri
ca ⁊ pauca aurium multa. ¶ A q̄litate mutata: vt citrini/
tas faciei ⁊ corporis: citrinitas oculoꝝ: sicut accidit i ini/
tio yctericie: oris amaricatio ligue siccitas ⁊ ipi⁹ asperitas:
narium ariditas. Ab actiōe lesa: sicut sitis multa: inquetu
do dolor in pte dextra frontis: ⁊ vehemētia lucis nocet: ⁊
q̄nq̧ est fames sincopalis: ⁊ aliq̄n in assumptione cibi ac/
cidit vomitus: ⁊ sitis sedaf p frigidū: ⁊ nō calidū p calidū
vt in flegmate salso: ⁊ si fuerit inuiscata in fundo stomaci
facit nauseā: cōtinuam debilitas appetitus delectari vēto
⁊ rebus frigidis: nausea: horripilatio ad modū pūcture
acuū sitis: mordicatio vehemēs i exitu feciū: silr ⁊ vrine.
¶ A substātialr vel quasi substātialr inherētibus: duri/
cies in tactu mēbroꝝ cū q̄dā caloris acuitate pulsus velo
citas cū duricie ⁊ tēsiōe. ¶ Amplius addere debem⁹ his
vt supra q̄ p medicū ipsuз notata fuerūt: vt etatē q꞉ iuue
nilem etatē q꞉ calidā ⁊ siccā. Regimē q꞉ multiplicatiuū
colore artez q꞉ faber. Cōsuetudinē cadēdi in egritudines
colericas. Tp̄s anni: q꞉ estas. sōnia: q꞉ videt ignes: vexilla
citrina: colores balnei: aut solis facientes iras: contume
lias: ⁊ huiusmodi: ⁊ aliquando somniauit se volare.

¶ Signa opilationē significātia sunt extēsio cum qua nō
sunt signa repletionis: grauitas maxima cum est repletio
in magnis canalibus. sicut i ap̄ate. tūc nāq̧ maior fit gra
uitas q̄ꝫ fit in apostemate: si vero adest febris mutatio co/
loris. licet in minoribus canalib⁹ sit opilatio. q̄n sanguis
ad membra non peruenit propter opilationem.

¶ Signa vētositatū. q̄n vētositas multā facit distensionē
p motū cognoscif per vagationē: p rugituз: p sonituз: q̄n
percutitur. per tactū: q̄n leuis ledit: ⁊ nihil subesse sentif.

¶ Signa repletionis ꝫm virtutē significātia sunt pigritia
ad motū. ⁊ grauitas: desiderū paucitas: sine venarum ple
nitudine ⁊ pulsus. sine inflatiōe corporis: sine grossicie vri
ne neq̧ adest lassitudo nisi post motum.

¶ Signa repletionē ꝫm vasa significantia sūt pigritia: mē
broꝝ grauitas. venaꝝ ⁊ faciei iflatio: pulsus plenus: vrina
grossa: desiderū paucitas: sensuū obtusio: lassitudo q̄si cō
tinua: laboriosus ⁊ grauis somnus subeth. vel q̄si subethi
cus. ¶ Et p his oib⁹ q̄ dicta sunt. notādū primo q̧ hec di
cunf signa vsia. q̄uis sint satis ꝓpria: q꞉ plurima q̄ dicta
sunt de colera possunt inueniri mā peccante exite sāguinea
aut flegmatica: vt sitis multa in flegmate salso. velocitas
pulsus in sanguinea ⁊c. ¶ Scd̄o notandū q̧ cōplexionē
huius rei doctrinam opꝫ cōmēdare memorie efficaciter si
qua cōplexionū nāliū totius ⁊ mēbroꝝ particularium
posita a Gal. 2ᵒ tegni. ⁊ ab Aue. 4. col. ⁊ ab Aui. scd̄a pri
mi. Et tibi pro nunc sufficiet: si breuissime de signis cōple/
xionū totius sic aliqua signa conscribam.

¶ Signa calide ⁊ humide cōplexionis sunt septē. Primuз
pceptio calitatis cū humiditate. Scd̄m carnositas sāgui
nea cū latitudine venaꝝ arteriaꝝ ⁊ tori⁹. Tertiuз capilli
rufi ⁊ eoꝝ multitudo. Quartū color pmixtus ex albo et
rubeo. Quintū facile ledif a calido ⁊ humido. Sextum
somni multitudo. res sanguini attinētes sōniare: magni/
tudo pulsus ⁊ plenitudo ei⁹: bone digestiones: ex facili cā
ridens. Septimū multitudo sup̄fluitatū: vt egestionū vri
ne ⁊ sudoris: ⁊ facile in fluxū sanguinis incurrit.

¶ Signa cōplexionis calide ⁊ sicce silr sunt septē. Primuз
pceptio caliditatis cū aspitate ⁊ duritie. Scd̄з macies cor
poris: vētris strictura: lōgitudo corpis: nisi paruitas accı/
derit cā defect⁹ māe spermatice nutrimēti: vel siccitate ma
tricis. Tertiū capilloꝝ crispitudo. ⁊ mltitudo ⁊ nigredo.
Quartū color brunus seu rufus. Quintum facile a cali/
dis passibile. Sextū vigilia multa: sensus perfecti: igenio/
sus: multi mirabilis: audax: velocitas pulsus: ⁊ fortitudo
vox acuta: loquella multa: somniare res citrinas igneas.
Septimum exeūtia citrina fetida ⁊c̄.

¶ Signa frigide ⁊ humide cōplexionis sunt septē. Primū
pcipif frigiditas ⁊ humiditas. Scd̄з pinguedo fluida cū
strictura venaꝝ. ⁊ corpis paruitate. Tertio multitudo ca
pilloꝝ cū planitie ⁊ albedine. Quartū q꞉ color eius alb⁹
aut plūbeus. Quintū q꞉ ledif a fridis ⁊ humidis. Sextū
sup̄fluitas somni: ⁊ somniat res similes aque pigritia: tar
ditas: hebetudo: itellect⁹: pusillanimus: ⁊ pulsus tardus ⁊
paruus digestio debilis. Septimū multitudo ⁊ grossitu/
do sup̄fluitatū ex parte sputi egestionū vrine ⁊ sudoris.

¶ Signa frigide ⁊ sicce cōplexionis sūt septē. Primū pce/
ptio friditatis cū quadā duritie: q̄uis p via idigōnis sen/
tiaf q̄dā mollities. Scd̄m paucitas piloꝝ ⁊ planicies ca/
pilloꝝ: ⁊ corpis color brun⁹. Tertiū corp⁹ paruū macrū.
Quartū q꞉ color corpis est fuscus. Quintuз q꞉ facilr ex
frigidis ledif. Sextū q꞉ multū vigilatiui somniātes res ti
morosas: malitia intellect⁹ fixi in opiōne: malitia digestio
nis pusillanim⁹ parui pulsus ⁊ duri: timorosus tristis: ra
ro ridēs: corpe nō ꝓsperosus. Septimū q꞉ sup̄fluitates in
eo multiplicanf etiaз p viam indigōnis. Et sunt in sūma
oēs opationes in eo debiles sunt respectu tēperati: ⁊ quā/
to debiliores: tāto ab eo sūt plures distantes. ¶ De signis
ipsis complexionū tales cōiter versus ponuntur.

Sanguinee. Largus amās hylaris ridēs rubeiq̧ coloris
Cantans. carnosus. satis audax atq̧ benignus.
Colerice. Irsutus fallax. irascens. ꝓdigus audax.
Astutus gracilis. citis croceiq̧ coloris.
Flegmatice. Hic somnolent⁹. piger in sputamīe multus.
Est ebes huic sensus. pinguis faciei. color albus.
Melancolice. Inuidus ⁊ tristis cupiēs dextraq̧ tenacis.
Non expers fraudis. timidus. luteiq̧ coloris.

¶ Sed dubitabit aliqs: ⁊ rōnabilr. signa q̄ posita sunt: sūt
signa demrātia māmm simplicē tm̄. ꝫ cū in corpe hūano
nō sic peccet mā simplex: ꝫ ꝫm plimū cōposita. quō ergo
p hec signa veniā in materie cōposite verā notitiam?

¶ Pro isto dōm p̄mittēdo: q̧ sic dcm̄ est. signoꝝ q̄dā sum
pta sūt a sb̄alr: vel q̄si subalr inherētib⁹: q̄dā ab actiōe le/
sa: q̄dā a q̄litate mutata: q̄dā ab exeūte mutato. Et pn̄ter
imaginor q̧ signa sūpta a subalr ⁊c̄. sunt fortiora ⁊ effi/
caciora. deīde descēdēdo minus efficacia sunt sumpta ab
actione lesa. deīde his debiliora sūt sūpta a q̄litate muta/
ta. minime ꝓo efficacia ab exeūte mutato. Cū ergo plurıs

signa habeamus mãm simplicem: significãtia debemus adinuicē aggregare ⁊ nũare. Verbi grã. octo sunt signa cole: ⁊ sex flegmatis. q̃ facto debem⁹ ipa ad inuicē ꝓportionare ⁊ vidē que obtinet ꝓportionē maioris ineq̃litatis sup̄ reliq̃: ꝙ facile cōprehēdes. si eoꝝ fortitudinē ⁊ efficaciam mēti habueris. Nã si illa octo sũt sumpta a q̃litate mutata. ⁊ excñte mutato. ⁊ reliq̃ sex ab actione lesa cũ efficaciora sint illa sex. arguēdũ est mãm peccãtem a predominio colerã. ¶ Et vt hõ efficacie ⁊ fortitudis signoꝝ certã regulã hẽas. imaginari vdis hec signa per gradus signari posse. sic simplicia. ⁊ medicine cōposite signant: vt infra dicem⁹. Ita ꝙ signa sumpta ab excñte mutato sunt in p̄mo gradu. Talia sũpta a q̃litate mutata in 2°. Ab actione lesa in 3°. A substantialr ⁊c̃. in 4°. ⁊ sic que sunt in 4° talia alĩs parib⁹ sũt fortiora his que in 3°. ⁊ que in 3° his que in 2°. seruata semp verisimili paritate. Et ita de signis ꝓportionalr dõm existimo saltē vt ipsoꝝ fortitudinis aut efficacie coniectur alis: q̃dã aut verisilis doctrina habeat.

¶ Penultimo sciendũ vnũ signũ prauũ vincit aliq̃n plurima laudabilia: aliq̃n vnũ laudabile multa praua: vt p̄mo de crisi. ⁊ 3° ꝓnosticoꝝ: vt virtus ꝯstantia eiusq̃ oppo^m. ⁊ 10. Al. Cũ vno quoq̃ signo ponendũ est verbũ ꝙ denotat quãntitatē fortitudinis illius. ꝙ eniz est debilius signũ dĩ non boniũ q̃ð fortius malũ. q̃ð fortissimũ mortale aut multũ mortale. silr suo mõ de signis laudatis ⁊ tu ꝯsidera. Item ꝙ signa posita suscipiũt intẽsiones ⁊ remissionē ⁊ mediocritatē ſm humoꝝ peccãtium q̃litatem intẽsiorē ⁊ remissiorē. sicq̃ de q̃ñtitate suo mõ dõm. Ex q̃b⁹ oĩbus habeat p⁹ modus inuestigãdi cãm egritudinis mãlis: de qua est sermo magis in p̄nti. In gñali multũ. q: s. an sit a cã calida aut frigida. Scðo in spãli magis q̃ʒ est mun⁹ generale: an. s. illa cã calida sit colerica aut sanguinea. Silr si frida an sit flegmatica an melica. Et si sit cōposita: an flegmatica vincat aut colerica: ⁊ sic ostdunt egritudines mãles. q: p hec que dicent de egritudine mãli q̃ñtũ ad ei⁹ cause inuestigationē: ⁊ quãtũ ad eius curã ⁊ moduz ꝓcedendi in ea facile: ex tuo optimo ingenio poteris ꝓscrutari que in egritudine materiali consideranda erunt.

¶ Ultimo notãduz ad hñdã ꝓfectiorē doctrinã p signa de his q̃tuor humorib⁹ q humores mouent in diuersis horis rõne radicis supioris ⁊ iferioris. ¶ Sãguis mouet ĩ mane sequēs motũ solis rõne ꝯformitatis cũ ipse est in oriente: rõne aũt radicis iferioris: q̃ñ nã gñat de nocte sãguinem multũ. nã. n. sagax mouet ipm ista hora: vt eũ a supfluitatib⁹ purget: ⁊ a fumositatib⁹ non alteret. Colera aũt mouet in tertijs sequens quadrã solis calidã ⁊ siccã rõne ꝯformitatis: ⁊ rõne inferioris. vt sanguinem non inficiat. ¶ Melãcolia post nouas sequēs q̃drã frigida ⁊ sicca: et rõne inferioris: vt sanguis rõne mot⁹ euacuet ⁊ purget a supfluitatib⁹ melãcolicis. ¶ Flegma aũt in vespis sequēs quadrã frigidã ⁊ hu. ⁊ rõne inferioris: vt sanguis remaneat purus ⁊ mũdus: nã flegma ex motu purgat a superfluitatib⁹: q̃bus manētib⁹ sanguis ificit: ꝙ de alĩs silr itelligēdũ est. ¶ Et scias ꝙ humores grossi. mouent magis de nocte: q: calor est tũc fortior ⁊ fortiori motore indigēt: subtiles ỽo de die ⁊c̃. ratione conformitatis.

¶ De modo processus in inuestigando causas morborũ in speciali. Cap. ij.

Quoniam egritudinũ q̃dã a medicis vles seu cões noiant. vt feb. q̃dã pticulares: vt pticulariũ mēbroꝝ dispõnes: vt mala stomaci dispõ: dolor capitis: ⁊ hõ Et cũ vlia p̄ora sunt hinc de ipsis icipiem⁹ earũ cãs iuestigãdo. ¶ Sʒ vt ex his q̃ collegi: vt cupio doctior efficiaris. hic p̄mittã signa q̃dã ipm morbũ cōem: q: febrē manifestãtia: deinde ad ꝓcessuz rõcinatiuũ in p̄cedenti cap̄ positũ descēdã ponēdo signa significãtia ipm ⁊ spãlr q: tertianarũ: quartanarũ: quotidianũ ⁊ hmõi.

¶ Signa significãtia febrē mãlem: ⁊ ipsam p̄cedētia sunt. ¶ Ab excñtib⁹ inchoãdo: vrine mutatio in colore odore: suba ⁊ q̃ñtitate. Silr in egōnib⁹ mutatio. sudor siue humectatio apparēs in eũone p̄mi ꝓyodi. ¶ A q̃litate mutata caninitas: palledo: fuscedo: aut rubedo corpis. ¶ Ab actione lesa. vt almelileti: ⁊ dispõ cui admiscet calitas que nõ puenit ad hʒ: vt sit febris: lassitudo corpis ei⁹ pigritia alices: oscitatiões: cōmotio somni ⁊ vigilie: ꝯstrictio anhelit⁹ in expellēdo aerē: tēsio venaꝝ hypocũdrioꝝ: dolor capitis: aut ei⁹ grauitas: pulsatio capitis: nausea. ¶ A substãtialiter inherētib⁹. mala cōplexio calĩa mordicatiua ex tactu ꝑcepta: in pulsu velocitas ⁊ frequētia: ⁊ in p̄n° saltez magnitudo: ⁊ si ꝓlōgat augmētũ. Et si fiat additio in pulsu est satis efficax signũ ꝙ sit de numero mãliũ. ¶ Descēdēdo aũt ad inuestigationē cause eaꝝ in spãli. p̄mitto signa in spãli. ex q̃bus cause fient nobis note. Premittendo primo ꝙ febriũ quedam sunt ꝯtinue q̃dam interpolate.

¶ Signa aũt interpolataꝝ sunt ab excñtibus. q: plurima cũ sudore ⁊ humorositate dimittunt seu eradicant. ¶ A q̃litate mutata: q: in p̄n° corp⁹ palescit: ⁊ in extremitatib⁹ frigiditas ꝑcipit. deide supueniēte augm̃to ⁊ corp⁹ supcalescit: ⁊ corp⁹ palledinē amittit. ¶ Ab actione lesa: q: incipiunt cũ rigore aut horripilatione: aut rigore puro ⁊ supuenit sitis. dolor capitis: ⁊ hõ. ¶ A substãtialr vel quasi subalr inherētib⁹: q: in p̄n° pulsus submergit ⁊ puusit. deinde expãdit ⁊ magnificat cũ velocitate ⁊ frequentia. ¶ In ꝯtinuis aũt ſm plurimũ ⁊ raro in paucioꝛib⁹ diuersitates iste nõ cōprehēdunt que sũt ex pte rigoris: horripilatiõis: ⁊ hõ. vñ ꝯtinua nõ dimittit: aut nõ sepat. Et ex ꝯtinuitate iterpolatione ipsaꝝ arguim⁹: lʒ arg^m nõ sit efficax. lʒ est veꝝ ſm plim: ⁊ nõ in paucioꝛib⁹: locũ mãe egritudines: lʒ in gñe satis: vt si est ꝯtinua mã est iniuenis. si iterpolata ext̃ venas. ¶ Interpolataꝝ aũt descēdēdo ad spãlia magis: quedã sunt tertiane: q̃dã quartane: ⁊ q̃dã quotidiane: aut que currũt cursu haꝝ. vt q̃ntane: sextane ⁊c̃. ¶ Et pro dictis sciendũ ꝙ colera rubea facit tertianã melãcolia q̃rtanam: flegma quotidianã: seu anfimerinam.

¶ Signa tertiane cõia iterpolate sunt rigor seu horripilatio: mot⁹ tertianarius: calitas acuta mordicatiua. ⁊ si est pura nõ ptrãsit spaciũ. xij. horaꝝ multũ q̃b⁹ iungã signa colere: ⁊ hẽbis signoꝛuʒ tertiane satis cōpleta notitia. ⁊ si colere plures sunt plures. p̄me primi: de humorib⁹: tñ illa hic nõ addo: cũ ex te p ea que posita sunt facile cōprehendes. vñ ipm capl̃ʒ de humorib⁹ memorie tue bñ cōmēdes. ꝙ si feceris signa spãlia humoꝝ spãliũ: vt colere: ꝓnarie passiue flegmatis salsi acetosi: ⁊ hõ. silr speciꝝ melie statim cognosces. Ut scito ꝙ mã est flegmatica: ⁊ ꝙ quinq̃ sũt species flegmatis vel sex: statim querēdo si salsedinē sentit: ⁊ sanguinis signa videris: vt sitim excõiatione ⁊c̃. cōprehendes flegma peccãs fore salsam: q̃ð de oĩbus alĩs arbitrãdum est. Non eniz quero oĩa singularia ponē: sed solũ ea cōmunia que ad singulariter in ꝓprijs capitulis querēdo vos pducant scribere istitui. Patieris ergo hoc paruo ⁊ generali processu animum contentum fore.

¶ Signa ỽo flegmatice sũt: q: accessio eius in oĩ die lentis calitas respectu calitatis ꝯtinue sentit in ea frigus: quasi puriũ in extremitatib⁹: ⁊ est spaciũ q̃si decē ⁊ octo horaꝝ: ⁊ aliq̃n pluriũ. Ita ꝙ dictũ est de signis tertiane intelligendum est suo mõ in flatica: ⁊ similiter in sequentibus.

¶ Signa ỽo quartane sunt rigor fortis ⁊ ꝓlixus mot⁹ de quarto in quartũ: caliditas non multũ acuta: ⁊ est spaciũ xxij. horarum: ⁊ similiter de quintana ⁊ sextana dicendũ: quoniam eadem materia in specie sunt.

¶ Signa ỽo ꝯtinuaꝝ sunt inseparabilitas eaꝝ: nec in eis

reperiunt diuersitas 7c. vt supra. Itē cōtinuarū q̄dam sūt
a sāguine in venis putrefacto vel nō putrefacto: q̄daʒ ab
humorib⁹ alijs in venis putrefactis: 7 que sūt ab alijs hu
morib⁹ a sanguine vocant̄ cōtinue ꝓportionales: q2 ꝓpor
tionē 7 eq̄litatē seruāt in motu suo: excepto causone q̄ vo
cat̄ cōclusa. q2 eius tp̄a sūt simul clausa. Horū aūt signorū
7 notitiā oīuʒ ex his q̄ de sāguine dcā sunt facillime habe
bis. Et q2 effimera rarissime vel q̄si nunq̄ʒ ad man⁹ medi
ci puenit anteq̄ʒ ad putridā trāseat. h̄ de ea subsilui. ¶ Et
q2 ethica raro fit icipiēdo: 7 est morb⁹ oēs iducias. vñ eius
cām 7 curā satis cōmode studē poteris. hic eā cū effimera
ꝑtermisi. 7 sic tm̄ de morbis māib⁹ vlib⁹ habuisti. Et si di
ligēter studebis que dcā sunt 7 dicent̄ nō paruā de eis ha
bebis notitiā. ¶ Ulteri⁹ notādū q̄ febres putride sepe cō
plicant̄ 7 faciunt vnā febrem apparēter aut saltem vnā p
cōpositionem: vt est emitritens. Cuius signa per compli
cationem signorum adinuicem habere poteris.

Et si memor es eorū que scripsim⁹ medicus vsq̄ʒ
mō sup scānum īfirmi sedēs. facit
oculisq̄ʒ terra fixis attēt⁹ signa oīa: 7 que vidit 7 audiuit
adinucē cōplicabit. Post h̄ grauiter suggē dʒ: 7 ꝑcipe vt i
firm⁹ brachiū porrigat: 7 ei⁹ motū notet. vt ex h̄ ptē teno
ris v̄tutis cōprehēdat. 7 manū īfirmi leuiter teneat in ma
nu sua ī suspēso: 7 cū alia manu ꝑmo tāgat brachiū: vt ex
isto tactu acuitatē caloris febrilis. cōprehēdat: nā calor q
est de humorib⁹ putridis horribilis est: 7 acuit tact⁹ pūgi
tiuus. ꝑ⁹ aflo. cōmēto 14°. Deīde cū maxima attētione eo
aliisq̄ʒ silētib⁹: vt īfra vltimo ca. q̄tuor digitis vt sentiat lō
gitudinē pulsus arteriā leuiter cōprimat. 7 sic paulati de
scēdat cū digitis arteriā ampli⁹ 7 leuiter cōprimēdo: eā ex
h̄ cōprehēdat fortitudinē v̄tutis vitalis: qm̄ si pulsatiōes
fortes erūt: 7 ī digitos fortiter ipzimat arteria: quadā cōie
ctura ex h̄ cōcludet fortitudinē pulsus: lʒ ipsa penes aliud
hēat attēdi: lʒ qdā penes ipās fortes pulsatiōes dicāt pul
sus fortitudinē attēdi debē. Et silr̄ ēt successiue digitos de
bet vt ipsi⁹ altitudinē magnitudinēq̄ʒ cōprehēdat teneat
q̄ʒ tm̄ digitos sup arteriā. vt. 12. pulsationes ad min⁹ enu
meret: vt Aui. docet 7 Ras. 19. cōtinē. de iudicijs pulsuuʒ.
Alex. 7 Cermisonus. vsq̄ʒ ad. xxiiij. nā ex h̄ cōprehēdet de
bilitatis aut fortitudis v̄tutis ptē nō puā: nā si pulsatiōes
ordinate erūt: 7 vniformes arguēda est q̄tui est ex h̄ cōstā
tia v̄tutis. 7 si iordinate 7 difformes debilitas. Tāgat itaq̄ʒ
ꝑ⁹ arteriā dextri brachij. Scdo sinistri: vt ex eaꝝ tactu cō
prehēdat diuersitatē in v̄tute: 7 declinationē mācinā si de
clinabit ad sinistrū erit pulsus sinister magl̄ diuersus alijs
parib⁹. vñ ex h̄ cōprehēdet̄ ēt locus ei⁹: 7 de cōsiderādis cir
ca v̄tutē. dicet̄ in. 3. sequēti cap. ¶ Deinde egro ꝑcipiet. vt
se extēdat ita vt caput pedib⁹ nō sit eleuatius: 7 leuiter tā
gat vētrē inferiorē 7 supiorē: 7 eius dispōnē notet. Silr̄ 7
hypocūdria leuiter tāgendo cōprimat: vt si in eis est duri
ties: dolor aut h̄ō. nā si in eis fuerit repletio. arguet ex hoc
repletionē quo ad certa seu vasa cōia. Silr̄ ex h̄ tactu lo
cū egritudis fortasse inueniet. vbi. n. dolor. illic egritudo.
aflo. q̄rta. maiorq̄ʒ ex h̄ cōfidētia infirmi 7 astantiū de ipso
cōsequet̄. Que 7 si valet dcm̄ est. ¶ Quib⁹ executis subito
versus egrū ꝓferat v̄ba future salutis: 7 in ei⁹ pñtia apte:
vt in vlti. cap̄ egritudinē facilē faciat: 7 ei spōdeat se solli
citū eē 7 fieri circa salutē eius: 7 si tibi videbit̄ iterpone no
uum aliqd̄ solatiosuʒ vt īfra vltimo cap̄. quo īfirm⁹ aliq̄lr
gaudiū aut solatiū capiat: 7 vt astātes tm̄ magnā benigni
tatē predicet: sʒ horū oīum moderationē tue prudētie ma
xime relinq̄. Ultimo in recessu īfirmo dicat. vt oīpotētē ie
sum: in cuius manib⁹ sumus nos oēs: 7 a quo sanitas ipsa
dependet suppliciter exoret: vt ei grām cōcedat: vt sui noīe
atq̄ʒ auxilio valeat ꝓ ipsum a pñti morbo liberari. Cū q
bus verbis 7 silib⁹ ab egro vel astātibus licētiā capiat.

¶ Et q2 mos est astātium parētuʒ vel amicoꝝ stati post
exitum medici de salute aut morte īterrogare. Ideo te ꝑ
uisuʒ facio: vt in ꝓnosticis tardus sis 7 mēti hēas qd̄ scri
bit̄ a Gal. in suo passionario de sinthomatib⁹ febriū. Non
mediocriter laborat neq̄ʒ pditat̄: q febrib⁹ 7 sinthomate
aliquo affligit̄ siue cōsumit̄: cū vna res ex his tm̄ ꝑ se sic as
sidua sufficiat extinguē hoīem. Prōptitudo aūt ad ꝓno
sticādū est signū ignorātis 7 temerarij. Caue igit̄ ne ꝓno
sticum tuū incaute 7 ꝑsūptuose deponas. lʒ semp rōnibus
plurib⁹ motus. vt in cap̄ de ꝓnosticationib⁹ dicet̄. Parēti
bus aūt semp grauē atq̄ʒ grauiorē facies ex duob⁹. ꝑ vt
ex h̄ maior honor accidat. Scdo vt astātes egro solliciti
magis sīt: nā studiū seu astātiū sollicitudo nō parum ad
egri salutē cōferre arbitror: sed oīa moderate: vt infamiaʒ
nō acq̄ras: q2 oēs casus mortales aut piculosos facias. sci
to tm̄ q̄ difficile est tenē mediū. 7 iō prudētē nā opʒ eē me
diciū. ī ꝓhemio. 7. aflo. ¶ Cūq̄ʒ ab eis discesserit colligat
medic⁹ signa q̄ audiuit 7 notauit: 7 ex eis ꝑ⁹ q̄tū ad mor
bū cōez: q2 de pticulari post: 7 inueniet morbi cōis seu vlis
cās fore ꝑ mām calam sanguineā vel colericā. Scdo frigi
dā flegmaticā vel melicā. Tertio ad spēm egritudis desce
dēs ipām eē tertianā: q̄rtanā vel quotidianā: 7 h̄ō. 7 sic in
fine hēbit. exēpli grā. q̄ h̄ est febris tertiana cui⁹ mā est ca
lida colerica. Sʒ cū colera sit pura vel nō pura: cui⁹ in pu
ritatē ōndit pluritas spacij ei⁹ vltra. xij. horas multū: vt d
ctū est. Et tūc opʒ vt attētus sit circa signa dcā sup̄: naʒ si
cū signis colere cōprehēdet signa flegmatica: tūc arguet co
lerā eē vitellinā: si signa melie eā eē adustā 7c. Et suo mō
dicat̄ de cōplicatione alioꝝ signoꝝ adīucē de alijs spēb⁹
ipoꝝ humoꝝ: ꝓpter q̄ vt dcm̄ est mādet̄ memorie capl̄ʒ
de humorib⁹. Ex qb⁹ pʒ q̄ hac via veniemus in notitiam
eētie 7 eē egritudinū vlium: 7 loci saltē in gn̄ali q̄tū ad
h̄ q̄ est eē ad intra vel extra venas: 7 ꝑ cōsilia in notitiā pti
cularium: vt statim exēplificabit̄. ¶ Sed statim dicere ea nō
ne añ recessuʒ a domo īfirmi dʒ medicus dietā ordinare.
¶ Proisto dōm q̄ sic. h̄ aūt nō feci vt nō ponerē caplm̄ in
caplo. vñ totū q̄ dicet̄ in sequenti cap̄ erit de ordinatione
diete q̄ʒ dʒ astātibus aut ipsi infirmo ante eius recessuʒ or
dinare. Uerū si dubitaret sic ꝑ⁹ fronte de essentia egritudi
nis: aut eius cā quod frequēter medicis 7 famosis occur
rit: dʒ ordinare dietā quasi temperatā: aut cōsuetā si non
sit omnino ɔtraria aut nociua. deinde cum recedit ipsam
astātibus aut infirmo narret studiose.

Descēdendo aūt ad inuestigationē cause 7 eēn
tie morboꝝ pticulariū. iuxtā or
dinē quē supra posui obseruari arbitrat⁹ sum. Sed vt rem
ipsā faciliorē 7 efficaciorē reddat̄. īscribet̄ modus quo dispō
nis pticularis cōiter occurrētis maxime ex dispōnib⁹ stōi
cāe 7 eēntia inuestigari hēant: cū breue 7 efficax sit iter per
exēpla. Seneca eplaꝝ sexta. ¶ Incipiamus itaq̄ʒ inuesti
gare cās male dispōnis stōi: 7 dicam⁹ q̄ cuiuslibet talis cā
est aut mala cōplexio: aut mala cōpositio: aut solo cōtinui
tatis: aut q̄dā haꝝ: aut oīa simul. Si mala cōplō aut ē cū
mā aut sine. Si sine mā. aut est cala frida hūida: vel sicca
7 h̄ inuestigari poterit ꝑ signa q̄ dicent̄ de mala cōplone ta
li cū mā. vt g̃ breuiloquius eficiar patiens vsque quo illa
signa describā. ¶ Accedit itaq̄ʒ medicus ad lectum infir
mū de mala dispōne stōi se conquerētem: cui⁹ dispōnis cām
inuenire cupiens ordine ꝓcedat: vt dictum est. 7 q2 stoma
cus est sicut receptaculū flegmatis: vt supra arbitrādū est
ipsam ab eo magis pēdere. Sed ad h̄ certius cogscēdum
discurrat ꝑ signa ipsam q̄ cām flaticā ōndunt. Et iō ꝑ ordi
nē ꝑ⁹ institui ponē signa significātia dñium flatis in stō.
deīde colere. deinde melie. Ultimo sanguinis. Sed semper
mēti habeātur signa que in gn̄ali supra posita sunt: 7 oīa
illa gn̄alia seruent̄ de cōplone. regione. cōsuetudine 7 hūr

bitu dūe pręcipue: q̄ inter cetera multum adiuuat.

¶ Incipiā itaq̄ʒ a signis ipm̄ flegma significātib⁹: ⁊ p̄ a signo vl̄i sūpto a nocētib⁹ ⁊ iuuātib⁹ qd̄ sane ītelligi hʒ vt l'ra: nā si cū aliis nō iūgit nō pūi pōl fidē facere: deīde ad signa magis spālia descendā. ¶ Et p̄ ab excūtib⁹ mutatis: vt q̄ sputū flegmaticū est: ⁊ tūc p spēs flegmatis discurrat aut q̄ salsuʒ acetosuʒ: dulce īsipidū ⁊c̄. Et silr ex mō sbe. vt q̄ viscosuʒ tenue. Silr egōnes flegmatice q̄ magis sup dispōnē stōi significāt q̄ʒ vrina. Urina flegmatica cū ampullis magnis in eis circulo. Uomit⁹ flegmatic⁹: eructuatio flegmatica: q̄ hūs saporē flegmatis: q̄ acetosa insipida: acris. Uentositas egrediens p inferius. ⁊ ei⁹ sūba si est grossa aut subtilis ꝙ sonitu cōprehēdet. ¶ A q̄litate mutata: q̄ manifestā fridītatē in stō sentit: ⁊ color lingue ad aliqualē albedinē vergit: ⁊ est leuis ⁊ mollis. ⁊ lʒ color faciei plūbeus sit cōis oī stō. tn̄ in flegmate dʒ ad albedinem remissam tēdere: in colera ad citrinitatē. ⁊ suo mō de melācolia ⁊ sanguine dicēdum. ¶ Ab actione lesa vt q̄ ei⁹ pn̄cipalis opatio ledit̄ vt digestio cōis: lʒ istud sit signum valde cōe: cū ois imoderata discrasia deiciat actuʒ ꝓprie v̄tutis parte affor. cōmēto 2°. Itē cū ipsa digestio trib⁹ pficiat̄: attractiua: expulsiua: retētiua: dʒ ꝯsiderare ex pte cuius lesus est stomacus: vt si cibus tardius expellit̄ solito aut velocius ⁊c̄. Et ꝯsilr de aliis mēbris respectu oīuʒ suarum v̄tutū: vt remedia ꝯuenientius applicare sciat. Singultus in quo nō semp sentit̄ mordicatio atq̄ʒ sitis. Et sitis paucitas est signū p se flegmatis: ⁊ maxime non salsi. Flegma aūt salsuʒ sitim facit que potu aque calide sedat̄ appetit⁹ calidoꝝ ⁊ exiccātium. Itē ⁊ incidētium: q̄ distēperātie in vētre egritudinales ꝯtra concupiscunt. 2° tegni. Intēsus appetit⁹ ad cibū. dato ꝙ a melācolico etiā ꝯtingere possit. Itē nausea pseuerās cū qua non sentit̄ mordicatio: ⁊ est ēt signū ꝙ flegma est imbibituʒ. Itē grauitas in stō absq̄ʒ mordicatiōe vel acetositate pcepta. Et ex his signis pcipiunt̄ que a substātialr inherētib⁹: vel q̄si substantialr inherētib⁹ sumi possunt. Et si mēti habes q̄ dicta sūt in p̄° cap̄ de signis flegmatis: ⁊ alioꝝ humoꝝ eiuʒ positio ⁊ ponēdis iuenies cām cuiuslibet egritudīs stōi mālis ⁊ īmālis. ⁊ si simulē pcessum in dispōnib⁹ alioꝝ mēbroꝝ suo mō seruabis oīum egritudinū suaꝝ cās iuenies: itelligendo semp sub actione lesa lesionē in v̄tutib⁹ ⁊ opationibus. Preterea scias qd̄ sicut v̄tutes stōi qbusdā qualitatib⁹ iuuant̄: vt dicent̄. ita qbusdā nocent̄. ⁊ sic de v̄tutib⁹ alioruʒ mēbroꝝ ꝯtingit. Ex qb⁹ ꝙ si diligenter obseruabunt̄ que dicta sunt. ⁊ dicent̄ facile in cām cuiuslibet dispōnis pticularis mēbri deueniem⁹. Pro quo mēti hēas ꝙ oibus v̄tutibus stōi calitas iuuamētum p̄stat: vn̄ digestiua pficitur calido ⁊ sicco: ⁊ sic suo mō expulsiua ⁊ retētiua: vt prima primi. de virtutibus. 3° cap. ⁊ ꝓportionaliter oīum membrorum virtutes considerare debes.

¶ Signa significātia māim colericā: eius p̄misso semp signo generali sumptū a iuuātib⁹ ⁊ nocētib⁹ sunt. ¶ Ab excūtib⁹ sputū citrinū amaꝝ. ⁊ p spēs colere discurrendū est: vt de flegmate dicebat̄: egōnes colerice vrina colerica: vt supra vomit⁹ colericus cui⁹ color maxime ꝯsiderādus est vt colere spēs magis inotescant qd̄ de flegmate ⁊ aliis humoribus ēt subaudiēdū est eructuatio fumosa: ⁊ maxime qn̄ nō comedit̄ cib⁹ velocis ꝯuersiōis in fumū: vt vitella ouorū frixa in patella raphan⁹. ⁊ hō ꝓuatio vētositatis. ¶ A q̄litate mutata: q̄ sentit calitatē seu ardorē in stō īflāmatio cū mordicatiōe pcepta: ⁊ si est cū leuitate: tūc mā ē subtilis pauca. ⁊ si est cū grauitate mā est grossa mlta. Color lingue ad citrinū tēdens: ⁊ est sicca ⁊ aspera. color faciei plūbin⁹ ad citrinitatē tn̄ vergēs: oris amaricatio: ⁊ sic de aliis: vt supra in p̄ cap̄. ¶ Ab actione lesa: q̄ eius pn̄cipalis actio leditur. Un̄ scias ꝙ colere non inest ꝓprietas ꝓhibendi digestionē sicut flegmati: nec facit cruditateʒ: sicut flegma: sed aliqn̄ eam bn̄ corrūpit. Singultus in quo sentit̄ mordicatio. Multitudo sitis: ⁊ maxime qn̄ cum ea est nausea augmētum ex potu aque calide: ⁊ extinctio ex potu frigide. appetit⁹ infrigidātiū ⁊ humectātiū: diminutio ipsi⁹ nausea. pseuerās: cuʒ q̄ sentit̄ mordicatio: tremor labiꝝ dato ꝙ h̄ est signū vomit⁹ absolute. sʒ Auic. ipm̄ ponit pro ꝓprio. 4° cōl. cap̄ de egritudinib⁹ que stō accidūt. ⁊ si cū stomacus est vacuus supuenit tremor cordis sincopis: estuatio aut soda est signū ꝙ in stomaco est colera veniens ad os stomaci: lʒ ex melācolia ad ipsum ꝓsuxa idē contingere posset: sed tu reliqua considera.

¶ Signa significātia melīam in stō sunt ab excūtib⁹ sputū nigrum: fuscū brunū seu obscuruʒ. Egōnes melle. Urine melācoliā significās: vt supra vomit⁹ melācolicus: eructuatio acida. ¶ A q̄litate mutata: q̄ frigiditatē sentit in eo. color lingue niger: siue fuscus: aut hō: sapor in acris perceptus siue acidus: ⁊ interdū acetosus: lingua sicca ⁊ arida. color faciei plūbinus ad fuscedinē tēdens. sic de aliis: vt in p̄ cap̄. ¶ Ab actione lesa. lesio in virtute pn̄cipali ⁊ māe melācolice ꝓpriū est ꝓhibendi digōnem: ⁊ corrūpendi simul. ideoq̄ʒ appetituʒ mutat. etiam multiplicat̄ in eo inflatio ⁊ rugitus: acetosatio ciboꝝ cuʒ grauitate pcepta in ore stomaci est signum presentie melācolie in stomaco. maxime quādo a splene ad stomacum transmittitur.

¶ De signis sanguis tn̄ dōm ꝙ cū sanguis ex venas effūditur: statum corrūpit̄: ⁊ ad nām alteri⁹ humoris vel sanie trāsmutat̄. affo. sexta affo. 2°. Ideoq̄ʒ sic ei⁹ signa ab auctorib⁹ nō ponunt̄: sicut ceteroꝝ humoꝝ: p ordineʒ tn̄ signa poni pn̄t. que silr cū his que posita sūt de sāguine in p̄ cap. copulari debēt: sicut de signis ceteroꝝ humoꝝ itelligēdum est. Ab excūtib⁹: vt q̄ sputū vrina egōnes vomit⁹ sanguinea sint. ¶ A q̄litate mutata calitas in stō pcepta nō mordicās: neq̄ʒ multū estuosa. Silr ex tactu lingue vehemētis rubedinis ⁊ aspitatis: ⁊ ēt est signū apatio ei⁹ sanei: sapor dulcis in ore pceptus color plūbinus: ad rubedinē tēdens: ⁊ sic de aliis in p̄mo cap̄. ¶ Ab actione lesa: q̄ lesio in pn̄cipali v̄tute: non tn̄ tanta quāta in aliis ceteris semp parib⁹. ¶ De signis a substātialr inherētib⁹: vel quasi substātialr pro his ⁊ aliis dicat̄. ꝙ illa que dcā sunt in p̄mo cap̄. de vnoquoq̄ʒ humore his locis afferēda sūt.

¶ Et finem de signis male dispōnis stōi faciēs de ipsis signis memorie cōmēdanda annotabo: que vtilia sunt in signis dispōnum quoꝝcūq̄ʒ mēbroꝝ. ¶ Primuʒ ne error accidat ꝙ signū a iuuātib⁹ ⁊ nocētib⁹ sumptū dʒ sane itelligi. vn̄ pro hoc ad huc locū affero dcm̄ Auic. tertia tertii. de significationib⁹ stōi. vbi inqt. Sepe eni accidit error cū diuisionis eius cum nō attēdit̄: ⁊ est ꝙ res infrigidantes multotiēs frāgūt ebullitionis humoris subtilis: aquose humidi: aut salsedineʒ humoris flegmatici: ⁊ extimat̄: q̄ cū eis iam puenit iuuamētū ꝙ illic sit caliditas: ⁊ res calefaciētes multotiens expellūt humorē calidū: ⁊ resoluunt eum: ⁊ extimat̄ q̄ cuʒ eis iam accidit iuuamētum ꝙ illic sit frigiditas. vn̄ opʒ ꝙ cum his ꝯsiderent̄ relique significationes s̄m ꝙ qdlibet signū repiat̄ in signis colere ⁊ flegmatis ⁊c̄. ⁊ ex hoc hēat cōe multum. tn̄ si cū aliis partib⁹ ⁊ ꝓpriis ꝯiungit̄ efficit̄ ꝓprium veꝝ ⁊ efficax. Ex quibus oib⁹ habet̄ a qua cā māli etiam saltem simplici ipsa mala stomaci dispositio pēdeat. De compositis autē modis habes: vt supra in fine primi capituli.

¶ Si aūt in h̄ cā fuerit mala cōpositio p̄ter nām debes hac via ꝓcedē male cōpositionis egritudines q̄tuor cōprehendunt̄ gn̄ib⁹. Quedā sunt creature. Quedā q̄ntitatis. Quedā numeri. Quedā situs. vt 3° tegni. ⁊ 2° p̄mi. tertio cap̄.

¶ Sub genere creature cōprehendunt̄ egritudo figure: ⁊ hoc facili sensu percipitur: vt cum figura membri a suo

curſu nāli mutaꝛ: ⁊ ex hoc in ſuo motu ⁊ opatiōne nocu-
mētum ꝓuenit: vt ſi ꝙ eſt rectū fieret curuū: ⁊ ſi aliqḋ in
ſui figura nimiū dilataret: ſicut pupilla: ⁊ ſic de alijs mo-
dis figure: ꝙ ſi cā fuerit ꝑmitiua: nota erit ex narratiōe īn
firmi vel aſtātiū. Si aūt cā fuerit corpea vel aīa. ex ſignis
etiā cōp̄hēdes ſi in eis ſpeculaberis. ¶ Scḋo ſub h̄ cō-
p̄hēdiꝛ egritudo vie: que poteſt tripl̄r ↄtingē: q2 aut mē-
brū multū dilataꝛ: ſicut vena q̄ſi varicaꝛ. Aut nimis ſtri-
giꝛ: vt cū ↄſtringiꝛ via attrahēdi aerē: q2 trachea arteria.
Aut q2 opilaꝛ: vt cū inteſtina opilanꝛ in colica vel iliaca:
vel meſeraice. ¶ Tertio cōp̄hendiꝛ egritudo receptacu-
loꝝ que q̄drupl̄r cōtingē pōt: q2 receptacula fiunt maio-
ra: vt cū dilataꝛ teſticuloꝝ folliculus: aut ↄſtringiꝛ: ſicut
vētriculi cerebri in epilepſia: aut impleꝛ: vt in apoplexia
aut euanꝛ ⁊ deſeruntꝛ: ſicut accidit ex magno gaudio cū
ſanguis ⁊ ſpiritus vētriculoꝝ cordis: ⁊ eſt pernitioſum.
¶ Quarto ↄtingiꝛ egritudo ſuperficiei: vt ꝙ lene eē dꝫ eſſi-
citur aſperū: ſicut accidit trachee arterie ex deſcēſu humi-
ditatis a cerebro. Ex p̄te quātitatis: q2 mēbrū minuiꝛ vt
corp⁹ et ptiſi ⁊ ethica ⁊ hꝫ: aut magnificaꝛ: vt ī elefantia.
¶ Ex p̄te numeri: q2 addiꝛ nūs maior q̄3 eſſe dꝫ: vt in ſex
digitis: aut lapis veſice. Aut minuiꝛ cū deficit nūs: vt cū
aliqs digitus abſcidiꝛ. Ex parte ſitus accipiēdo ſitū pro
colligātia: ⁊ loco ꝑmo: q2 mēbrū eſt extra ſitum ⁊ locum
ſuū: ſicut in diſlocatione mēbri. Scḋo q2 mēbrū ꝓhibeꝛ
a debita opatione ꝓpter colligātiam quā hꝫ cū alio: vt vi-
dere ab oculo ꝓpter mollificationē ⁊ laxationē palpebre.
Hec gn̄alia de mala cōpoſitione cuiuſlibet mēbri addidi
q2 dato ꝙ exēplificatū ſit de ſtō: volo tn̄ ꝑ hoc exēplū vt
de mala cōpoſitione cuiuſlibet alteri⁹ mēbri quo ꝓceden-
dū ſit itelligas: nā alteri mēbro pōt q̄nqꝫ oēs ſpēs ↄtinge-
re: q̄nqꝫ nō: vt ex te ipō facile q̄nqꝫ cōp̄hendes. ¶ Sed
mō ad ꝓpoſitū hꝫ male cōpoſitionis ſtōi cām ꝑ ſigna fa-
cile cōp̄hēdes. nā que eſt ꝑmitiua ex p̄te figure hētur re-
latu patiētis aūt aſtātiū. Sꝫ aīs ex ſignis poſitis ſupra.
¶ Cōſil̄r dōm de ea que ex p̄te vie. vn̄ hoc mō ꝓcedēdū eſt
ſi ſtomacus patiꝛ egritudinē in via: qḋ pōt eē tripl̄r: Aut
q2 multū dilataꝛ. Aut ↄſtringiꝛ. Aut opilaꝛ duo ꝑ⁹ mem-
bra relinquanꝛ tanq̄3 rariſſime ↄtingētia ⁊ ſtemus in ter-
tio ꝙ frequētiſſime euenit. ⁊ ↄſiderabim⁹ loca oīa in qb⁹
poſſit opilatio ↄtingere. ⁊ tūc cū via ſit iter epar ⁊ ſtoma-
cum: iter ipm̄ ⁊ iteſtina. inter ipm̄ ⁊ ſplenē: inter ipm̄ ⁊ ce-
rebrū: pꝫ q2 quadrupl̄r pōt ſibi opilatio ↄtingere. Vn̄ no-
ta dcm̄ Aui. 2⁰ ꝑmi cap̄ de accītibus ⁊ ſignificationibus.
vbi inquit. opꝫ ꝙ egritudines vult cognoſcē occultas: pu-
ta anothomie notitiā adeptus ſit. Et ſcias ꝑterea ꝙ me-
dico qui vult egritudines regere que in mēbris exiſtūt oc-
cultis nec̄ia eſt anothomia. Et 2⁰ ꝑmi de dr̄ia inter egritu-
dines ꝓprias: ⁊ cū cōmunitate. Semita ꝟo ſe obſeruandi
ab errore eſt: vt medicus mēbroꝝ noſcat cōitatem: ꝙ qdē
erit ex ſcia ſua in anothomia. Et ideo Auicē in 3⁰ ꝑmitte-
bat anothomiā mēbroꝝ particularium quare ſi cās egri-
tudinū mēbroꝝ occultoꝝ cognoſcere volueris: opꝫ vt in
anothomia non parū ſtudeas: ꝙ ſi feceris ſpero ex his q̄
dicta ſunt: ⁊ tuo optimo īgenio ꝙ ſigna ꝑ te ſine libro in-
uenies. ¶ Sequēdo ꝓpoſitum has opilationes: que ſunt
cā male diſpōnis ſtomaci. volo per ſigna inueſtigare. hoc
modo ꝓcedā. Nam ſi clauſa eſt via inter ſtomacū ⁊ epar:
tūc partia pars chili dꝫ tranſire ad epar: ⁊ ex ↄñti magis
cum fecib⁹: vnde feces debēt eſſe multū humide ⁊ chiloſe:
⁊ multe in quātitate reſpectu cibi: q2 pauciores eē deberēt
ſi epar debitā quātitatē chili ad ſe traheret: q2 multa hu-
miditas in ſtō remanet non dꝫ ſitire. Item q2 paucus inde
generaꝛ ſanguis dꝫ color corporis alterari cum ex ſāgui-
ne non viuificeꝛ: ⁊ q̄ſi corpus ſit cacochimū ⁊ rō oīu3 iſto-
rū3 p̄ōptiſſima eſt. ¶ Sil̄r ſi fuerit clauſa inter ſtomacū
⁊ inteſtina: tunc retinebunꝛ feces ⁊ alij humores: ⁊ ex ↄſe-
quēti cauſabiꝛ colica: iliaca vel coꝝ accīntia: ⁊ ſic de alijs
que pōt ex retētione taliū corporū ↄtingere hoc mō diſcur-
rēdo alias opilationes ꝑ ſigna ſua iuenies: vt ſcito qḋ ſto-
macus ſenſū3 a cerebro recipit: cū ergo iter ipm̄ ⁊ cerebrū
cadit opilatio ſtomacus ſenſum appetit⁹ amittit: vt pꝫ in
algoratis: ⁊ ſi modū huic ꝓportionalē ſeruaueris in diſpo-
ſitionib⁹ alioꝝ mēbroꝝ ſuaꝝ egritudinum cās vtiqꝫ iue-
nies. ¶ De egritudine receptaculoꝝ ⁊ ſuperficiei nō proce-
do: qm̄ de his que poſita ſunt: ex te qdē agēdū cognoſces
adde cū breuiloquus ſemp eſſe intēdam. ¶ Quid aūt ex
parte quātitatis numeri ſitus dōm ſit facile pꝫ: nā hec ſen-
ſu cōp̄hendunꝛ. Sed de colligātia pro nūc dicatur ſub
egritudine vie ſemp comp̄hendi poteſt.
¶ Si a ſolōne ↄtinuitatis: tūc ſi cā eſt extrinſeca ⁊ p̄imiti-
ua nota eſt. Si intrinſeca cū talis nō potuerit eſſe niſi hu-
mor acutus corroſiuus: vt flegma ſalſum a capite ad ſto-
macū vel aliud veniēs: vel humor colericus ⁊c̄. tūc habe-
bis inueſtigare hāc cām per ſigna que comp̄hēdes: vt ſi
abūdauerit flegma ſalſum a capite. ſi colera ⁊c̄. vn̄ ſi vlc⁹
aut vulnus in ſtō erit: ſtatim ex potu aceti: aut a ſumptio-
ne alicuius alteri⁹ rei acre vel acute: vt ſinapi: ⁊ hmōi ſen-
tiet ⁊ dolorem ⁊ mordicationē: ſicut ſi ꝓiciꝛ acetum ſup
vlcera aut plagas exterioris mēbri: ⁊ intēſius cū interior
tunica ſtomaci ſit neruoſa: ⁊ maxime ſenſibilis: nā3 de in-
terioribus per exteriora iudicandum.
¶ Si ab his oīb⁹ ſimul. tūc cauſabiꝛ apā: ⁊ ſignum apatis
ſtomaci ⁊ alioꝝ cōe eſt: ꝙ in loco ↄtinue ſentiꝛ dolor: ⁊ ꝓ-
lōgat⁹ eſt: ⁊ potius augmētaꝛ q̄3 diminuaꝛ. Itē duricies ⁊
tumefactio loci ꝑꝑ humoꝝ aggregationē. Et forma apa-
tis ſtomaci ſequiꝛ formā ipſi⁹: maxime qn̄ eſt in p̄te iferio-
ri. Itē ꝑ colligātia3 dolor in medio ſpatulaꝝ ſeu humoꝝ
circa. xj. vel. xij. ſpōdiles: ⁊ hoc qn̄ eſt in p̄te ſupiori: ⁊ qn̄ in
inferiori iſerius magis: ⁊ a qua cā pēdeat apā illud an fle-
gmatica: an a ſanguine ex ſignis ſupra poſitis cōp̄hen-
des. Et huc ordinē ſeruare debes in inueſtigādo cās cuiuſ-
cūqꝫ diſpōnis mēbroꝝ particularium: vt ſupra.
¶ Et vt hui⁹ capl̄i epilogū hēam. dico ꝙ inueſtigādū cām ⁊
eēntiā male diſpōnis cuiuſlibet mēbri hoc ordine ꝓceden-
dū eſt: q2 aut talis pēdet a mala cōplōne: vel mala q̄lita-
te aut mala cōpoſitione: aut a ſolōne cōtinuitatis: aut ab
his ſil̄. ¶ Si a mala cōplexiōe vel q̄litate: aut eſt ſine mā
aut cū mā. Si ſine cognoſceꝛ per ea qui dicenꝛ de mala com-
plexione ſine mā. Si cū mā: aut a mala cōplexione calida
colerica ſimplici aut frida ſimplici ⁊c̄. ſi ꝑmum ſigna ha-
buiſti: ⁊ tu ꝑ illa diſcurre: ⁊ ſil̄r de frigida ⁊c̄. Si a cōpoſi-
ta adinuicem ſigna cōpone. ⁊ potentioribus da victorias.
¶ Si a mala cōpoſitione: tunc ↄſiderāde ſunt ſpēs male
cōpoſitionis: ⁊ ꝑ eas diſcurre: in q̄s tale mēbrū3 cadē pōt.
nō. n. qḋlibet in qḋlibet ⁊c̄. vt pꝫ ⁊ ſigna habes ⁊ modū: vt
ſupra. ¶ Si a ſolōne ↄtinuitatis modū hēs ꝓcedēdi ⁊c̄.
¶ Et ſil̄r ſi ab oīb⁹ ſimul. Hec tn̄ oīa maxime dicta ſūt de
diſpōne per eēntiam. Sed q2 etiā ſtomacus ſicut ⁊ cetera
mēbra pati pōt per colligātiam: ſubiungēda eſt alteratio
tua alia: vt cum dr̄ patiꝛ a mala cōplexione ſil̄r cōpoſitio-
ne ⁊c̄. Et hoc dupl̄r aūt per eēntiam aut ꝑ cōmunitatē:
tūc vt dcm̄ eſt opꝫ vt medicus bene in anothomia peritus
mēti habeat mēbroꝝ colligātiam: vt in ꝓpoſito de ſtō. q2
colligātiam hꝫ corde: cerebro: epate: ſplene: iteſtino ⁊c̄. ⁊
⁊ tunc cū a cerebro catarrum recipiat ab epate colerā ſm
plurimum: a ſplene meliam: ab iteſtinis fumos putridos
ſtomaco vehemēter nocētes: ⁊ per cōpaſſionē ⁊ colligan-
tiam ab eis ledaꝛ vt in tremore cordis: opꝫ vt talium mē-
broꝝ diſpōnē cognoſcat: ⁊ ipſam ſollicite inueſtigetur.
¶ Sed vt te ſcientiorē faciam: ponā aliqua ſigna in gn̄ali.
per que cognoſci hꝫ egritudinē per cōmunitatē cauſari

¶ Primũ ꝙ mala dispõ si est per colligãtiã; ꝑus facta est in alio mẽbro. vt ꝟbi grã. ꝑus passiuz est cerebri. ¶ Scdo ꝙ mala dispõ nõ est mãsiua ⁊ ꝑmanens. ⁊ videt̃ mutari ex mutatiõe facta in alio mẽbro: sicut pꝫ in dolore capitis a stõ ꝑ colligãtiam pẽdente. Uñ cũ dispositio mãsiua permanet: arguẽdũ est illã per essentiã: ⁊ nõ per colligãtiam. Sed notãdũ ꝙ medicus dꝫ subtilr̃ inuestigare de dispõnibus mẽbrorũ que possunt aliud mẽbrũ ꝑ colligãtiã ledẽ. Uñ dicũt q̃nq; egrotãtes se in aliq̃s lesionẽ nõ sensisse neq; sentire: qui tñ diligẽter examinant̃: aliud ↄfitent̃: ⁊ sue dispositionis cãm magis ⁊ melius exprimũt. ¶ Tertiũ. si infirmus in duob⁹ lesionẽ sentit: ⁊ vna recedit ⁊ altera remanet. illa que remanet dicẽda est ꝑncipalis. ꝟbi grã. vt si pars patit̃ dolorẽ capitis: ⁊ malã stomaci dispõnẽ. tunc si dolor capitis recesserit mala stomaci dispõne remanente: tunc dolor est talis per comitatem.

¶ Ultimo pro cõplemẽto capituli studiose memorie cõmẽdes huic canones. Cũ deueneris ad inuestigationẽ alicuius dispositionis mẽbri ꝑncipalis. debes per orta ab eo discurrere: qm̃ lesio ipsius in illis nobis magis manifestat̃. nam orta sunt nobis ꝑncipalr̃ magis manifesta: ⁊ ideo cum in eis cõprehẽdimus lesionẽ signũ erit ꝙ lesio in ꝑncipali ẽ: ⁊ facilr̃ dispõnis hortorũ cãm inuestigabim⁹ per signa dicta ex q̃bus patebit ẽt causa in ꝑncipali. Ut ꝟbi grã. cum lesionem ortorũ a cerebro: vt oculorũ nucenasi ⁊ hꝫ. nõ a causa ꝑmitiua venientẽ cognouimus: arguẽdum in cerebro lesionem fore. ⁊ ex eadem cã quã signa dispõnem ortorum nobis manifestãt. Et suo mõ ꝓcede etiã per mẽbra colligata mẽbro in quo est lesio ꝑncipalis: vt infra. Et de hĩ inuestigatione causarũ morborũ tam vlium q̃ꝫ particulariũ sic in gñali tibi sufficiant. Nam ex his eam tuo studio ad singularia. Jesu ↄcedente puenies. Ex quibus oĩbus patebit tibi locus egritudinis. Et sic per ea que dicta sunt comprehendisti cãm ⁊ locum egritudinis.

¶ De modo ꝓcessus in curãdis egritudinibus quo ad dietam ⁊ medicinas exhibẽdas. Cum quibusdam canonib⁹ medici necessarijs ex quibus clare elicit̃ modus ponẽdi casum in terminis. Colligit̃ etiã modus ex simplicibus cõpositam edere medicinam. Cap. iij.

Ost inuestigationẽ cause ⁊ essentie egritudinis agẽdũ est de eius cura: quam plimi facilẽ enũciat habita atq; cognita cã: quos empericos magis q̃ꝫ scientificos noiari arbitror. Mihi nãq; semp difficillimũ cognoui adhuc cognita cã. Eorũ nãq; alterũ dicere: alteruꝫ facẽ mihi visum est. Quãtuꝫ ꝟo iter hoc intersit facile est iudicare. ¶ Sꝫ spero ex dicẽdis rem ipsam a legẽtibus ita difficilẽ ita dilucidari vt nõ supuacua visa sit ista sñia. Precor itaq;: ⁊ vt equum est: oro oĩum gratiarũ largitorẽ bonuꝫ Jesum: vt mei facilis ingenioli minimã fauillam sic accẽdat: vt mihi tibi aliisq; in maximũ ignẽ ↄuertat nobisq; ad timorosum medẽdi modũ via amplissime pateat. Ueni igit̃ sancti spiritus: ⁊ tuo sanctissimo igne cor meuꝫ tua maxima bonitate illumina. ¶ Res. n. medicationis ex tribus compleri videt̃. vt quarta ꝑmi in principio: regimine. s. potione. ⁊ cyrugia. Sed hoc loco cyrugiam non amplectimur nisi pro quãto cause vniuersales etiam eidem conferre videntur sumpte ex parte regiminis ⁊ potionis.

Dicamus itaq; incipiẽtes a dieta siue regimine ꝙ i cura egritudis maxime est attẽdẽdũ regimẽ in sex reb⁹ non nãlib⁹. qꝛ ex sola regimis bonitate iterdũ curant̃ egritudines. vt quarta primi. ꝑmo cap. in fine vbi inq̃t. Ampli⁹ scire debes ꝙ nõ ois repletio: neq; ois cõplexionis malitia suo medicat̃ cõtrario ex euacuatione ⁊ oppositione. imo multotiẽs sufficit regiminis bonitas: ⁊ hec cura est oĩb⁹ aliis melior. dicente damas. affor. suorũ. 98. Si poterit medicus medicari cum dieta siue potione ꝓsperã inueniet. ¶ Quãtã aũt vtilitatẽ afferebat debitũ regimẽ in curãdis egritudinib⁹ declarãt ꝓyodi egritudinum q̃les sunt podagra asma: vertigo: emigranea. ⁊ hꝫ. nam ex debito regimine alleuiant̃ ⁊ tardantur: ex idebito ꝟo ↄtraria: hoc idem declarãt ꝓyodi: atq; potissimi febriũ: vt pꝫ per experientiam. Uñ in summa oẽs medicine auctores ↄuenerunt: ꝙ plus nocet error in cibo ⁊ potu: ⁊ aliis sex rebus non nãlibus quam sit iuuamẽtuꝫ medicinaruꝫ. ⁊ est sñia Serapionis. quinta practice 2° cap. ⁊ põt esse rõ talis: qꝛ comesta ⁊ bibita ⁊c̃. corpori oĩ die applicant̃ ⁊ sumunt̃: ⁊ sic ↄtinue agunt distẽperando si sunt indebita. medicine autẽ non sic semp assumunt̃ seu applicantur: ⁊ si adhuc assumerent̃. non est tñ in eis tm̃ de virtute iuuatiua que stet cũ opatione regiminis nociui. Regimen itaq; non est negligẽdum. sed infirmus etiam hoc modo iuuãdũ. ¶ Regimen autẽ siue dieta est debita administratio sex rerum non nãlium corpori humano applicandarũ in debitis: quãtitate qualitate: tpe ⁊ ordine. Ubi aduertẽdum: ⁊ est canon generalis ꝙ regimẽ in his oĩbus debet tẽdere ad ↄtrarium egritudinis. cum oĩs egritudo suo medicet̃ ↄtrario: vt Auicẽ. allegato cap. ⁊ 3° tegni. vt verbi grã. aer in flegmatica debet tendere ad calidũ ⁊ siccum: plus ⁊ minus ꝟm exigẽtiã causẽ. Et consilr̃ de aliis dicẽdum. Et iste canon sufficiat in p̃nti de his que intelligi habent circa illas quinq; res non naturales.

¶ Et qꝛ alie q̃nq; res a cibo ⁊ potu vocant̃ magis cões magisq; necẽe. hinc dꝫ medicus quãtum ad illa q̃nq; dietam prius ordinare. ⁊ vltimo de cibo ⁊ potu. Ex quo iferri põt ꝙ in ↄficiendis ↄsiliis prius agẽdum est de illis vltimo de cibo ⁊ potu. circa quẽ cibum ⁊ potũ canones q̃dẽ attẽdendi sunt. Et horũ aliĩ ex parte q̃litatis: aliĩ ex pte quãtitatis. aliĩ ex parte substãtie: aliĩ ex parte ordis. silr̃ cetera ex pte tẽporis vlis ⁊ particularis. ¶ Antea nota ꝙ anteq̃ꝫ ad eos canones deuenias in memoria huic canonem vniuersalem semp habeas: ⁊ cum ꝙ in oĩbus prius considerãda est virtus. vt. 10. terapeu. ⁊ quarto de ingenio ꝑmo cap. ⁊ quarte ꝑmi: ⁊ prima quarti. oĩum enim natura. opatrix. 3° tegni. Et hic est canon currens oĩum. vñ medicos hos spernẽtes aut postponẽtes ignaros publice enũcia. quorũ infamiã fugere studeas. ¶ Fortitudo aũt virtutis cõprehendit̃: vt infra de ꝓnosticis ex fortitudine vitalis ⁊ naturalis opationibus non multuꝫ mutatis ab eo ꝙ consueti sunt. ¶ Debilitas ꝟo que est duplex: nãlis. s. ⁊ accidentalis cõprehendit̃. Et ꝑ nãlis per res ꝓcedẽtes iuuuentes. vt supflua abstinẽtia. supflua euacuatio ⁊ hmõi: que sanguinem ⁊ spiritus hñt minuere: ↄsumere: ⁊ resoluere. nam sicut sanguis ⁊ spũs quãtitas ↄueniens ad fortitudinẽ virtutis faciunt ita eorũ diminutio ad debilitateꝫ. Scdm signum est venarũ inanitio. Tertiuꝫ demacratio corporis. ¶ Accĩtalis ꝟo cõprehendit̃ ex repletione humorũ: q̃ꝫtitate: qualitate. aut vtroq; mõ peccãtium: cuius repletionis signa iaꝫ posita sunt in cap ꝑmo. Et valet notitia fortitudis aut debilitatis ṽtutis medic ad tria ꝑncipalr̃. primo ad debite. s. ordinãdo dietam. Scdo ad euacuãdam: aut per flobothomiã: aut per solutiuã. vñ Aui. decimatertij de cura pleuresis debilitas virtutis non est illa que possit tollerare flobothomiam aut solutionem ventris.

¶ Sequẽdo ꝓpositũ ex pte qualitatis plures sumuntur canones. ¶ Primus est sumpt⁹ ex parte qualitatis prime vt qꝛ calida frigida ⁊c̃. nam egritudini ex causa calida cõueniũt cibi frigidi. ex pte q̃litatis scda. vt resolutiuus apitiuus: opilatiuus ⁊c̃. Nam si cũ egritudine ex causa calida fuerit opilatio: sicut in icteritia citrina: non dꝫ dari cibus frigidus opilatiuus: sicut panis miliaceus: sed dꝫ dari

talis aperitiue: ⁊ si nõ interueniret corrigat eius malitia: vt
docebitur isra de cõpositione medicinarũ p suũ contrariũ
vt per deopilatiuũ. Quare oꝫ medicũ semp discurrere p
areolas simpliciũ. Similr. Et ꝓpter tertiã qualitatez: vt
dato ꝙ cibus sit frigidus deopilatiuus: tñ per qualitatem
tertiã fortasse nocebit epati. Eodẽ mõ de ṽtute quarta: qꝛ
aliquãdo aliqs cib° hꝫ a forma specifica siue per quartam
virtutez aliqđ determinatũ nocumẽtũ p quod plus noce/
bit ꝙ̃ iuuabit ex parte alioꝝ triũ simul. Ista igitur oꝫ me/
dicũ cõsiderare que si diligẽter inspiciunt: non parua sunt
¶ Scđs canon sumptus ex parte qualitatis cibi: vt nutri
bilitas dicat cibi qualitas est. ꝙ cibi qualitas ẽ mẽsurãda
hoc modo: qꝛ aliqñ augẽda: aliquãdo diminuẽda. vt ṽbi
grã: aliqñ opꝫ dare cibũ multe nutribilitatis: sicut virtute
existe multũ debili. oua sorbilia: testiculi galloꝝ nondũ co
euntiũ: aliqñ cibũ pauce virtute. vt cum appetitus fuerit i
tẽsus: ⁊ mẽbra repleta fuerint. ¶ Tertius canon: vt pene
trabilitas se tenet ex parte qualitatis: ꝙ eius penetrabili/
tas facilis aut difficilis cõsiderãda est ṽbi grã. cũ volum°
cito succurrere virtuti per cibũ aut potũ facilis penetratio
nis dabim° cibũ aut vinũ multũ liquidũ. Quartus ẽ faci
lis resolutio aut cõsiderãdũ est vt etiam resolubilitas se te
net ex parte qualitatis: nam cuꝫ volumus corpus forti ex
ercitio exponere. debem° eum nutrire cibis difficilis resolu
tionis: vt carnibus bouinis pane melecacio ⁊ huiusmodi.
Similiter si corpus hꝫ dispositionẽ vt cibaria in fumũ cõ
uertat. debemus ei exhibere que difficilis sunt resolutiõis.
¶ Ex parte quantitatis similiter attendendũ est: vt sit debi
te q̃ntitatis quã aliqñ augere: aliquãdo minuere opꝫ ꝭꝫ de
bilitatem aut fortitudinẽ virtutis totius ⁊ stomaci. silr ꝭꝫ
varietatem contingentiarum que occurrere possunt: que
quasi infinite sunt. Alius canon est cõmunis qualitati ⁊
quãtitati. Quod aliquando oportet augere quantitatẽ: ⁊
minuere qualitatem simpliciter appetitu existente intenso
⁊ stante repletiõe totius debemus augere quantitatem: ⁊
minuere qualitatem stante autem fortitudine virtutis in
principio febris acute debemus minuere vtrunq̧.
¶ Ex pte substãtie canon circa grossiciẽ ⁊ subtilitatez. nam
qui facilr icurrũt opilationes se a grossis cibis abstineant.
Item si in pñti opilationẽ patiunt: vt a carne porcina: vac
cina ⁊ hmõi. ⁊ opilati vtant subtiliãtibus ⁊ aperitiuis: vt
feniculo: petrosilino ⁊c̄. hec tamen cum cautela.
¶ Ex parte ordinis canon: qꝛ cib° grossus ⁊ tarde digestio/
nis debet sequi cibũ subtilem ⁊ facilem digestionem.
¶ Sed añq̃ ponant canones de tempore. sciẽdũ ꝙ duplex
est tp̄s. vt scđa primi. particulare ⁊ vl̃e. Particulare: vt tẽ/
pus pticularius paroxismi. Uniuersale: vt tp̄s vniũ ex qua
tuor totius egritudinis: nã quelibet egritudo q̃tuor hꝫ tẽ/
pora. vt prima afo. ⁊ scđa primi. ⁊ prima q̃rti. tertio ca. pn
cipiũ augmẽtũ statũ ⁊ dcĩnationẽ. ¶ Et pro tp̄e particu
lari ponit hmõi canon ꝙ ꝭm plurimũ ⁊ raro in paucioꝛi/
b° oꝫ infirmus cibari in tp̄e minoris afflictionis. qꝛ tũc ṽt°
minus a morbo occupata melius cibũ ꝯprehẽdit. Et dici/
tur ꝭꝫ plurimũ ⁊ raro in paucioribus: qm̃ aliqñ maior exi
stẽte afflictione oꝫ cibis exhiberi: vt cum status est cũ tan
ta vehemẽtia accidẽtiũ: vt virtutẽ ꝓsternãt: nã accitibus
ꝓsternẽtibus virtutez ilico cibus dandus: vt prima afoꝛ.
cõmẽto. 9°. ⁊ quarta primi. primo cap. in fine. Et cuꝫ illi q
hꝫ cõplexionẽ calidã ⁊ siccã accidit fames aduenitunt cuꝫ
ea vigilie ⁊ labor aialis ⁊ labor corporeus ⁊ festinat ad ip
suꝫ febris effimera cũ opilatione quadã. ꝙ si nõ succurrat
⁊ cibet: statim festinabit ad ipsum febris putrida. ¶ Iteꝫ
stãte forti mordicatione in ore stomaci a colera vel ei° va/
poribus statim debet exhiberi cibus illius vel illoꝝ repres
siuus: vt multus potus aque frigide: ⁊ bucelle panis in vi/
no granatorũ infuse. ¶ Ex parte tẽporis vniuersalis plẽs
canones ponẽdi sunt: sed ante totum perscrutationem de
bet inuestigari si egritudo est acuta: cronica vel media si/
ue tropica: quoniam in cronicis minus respectu sanitatis
⁊ magis q̃ꝫ in acutis. in mediis vero medio modo. Item si
est simplex vel composita: quoniam simplici simplex com
posite composita debetur medicina.
¶ Signa autẽ longitudinis ⁊ breuitatis morbi ex q̃nq̧ su
munt. ¶ Primũ sumit ab extrinseco: vt aere: regiõe: regi/
mine: ifirmi habitudine: ⁊ huiusmodi: vt verbi grã: in aere
calido: in regione calida: ⁊ regimie calido: qꝛ humoꝝ cali
doꝝ multiplicatiuo ⁊ hmõi egritudo breuis. Si i ꝯtrariis
qꝛ humoꝝ grossoꝝ multiplicatiuo regimine: aere frigido
lõga. Iuxta illud senis nostri Hyp. Estas oẽs morbos ab/
breuiat: hyems ṽo ꝓlõgat. ¶ Scđꝫ sumit ex pte signoꝝ
taliũ ab exeunt. his mutatis ac oꝑationib° sumptis. Ut i
q̃ egritudine pulsus velox erit: ⁊ in vrina cito signa appa/
ruerint digõnis egritudo erit breuis: ꝙ si pulsus erit tar/
dus ⁊ in vrina tarde apparuerint signa digõnis erit lõga:
⁊ hoc pcipue qñ signa sic pseuerauerint. ¶ Tertiũ sumi/
tur a paroxismo: qm̃ egritudo habuerit paroxismos plures
⁊ plures incipiant infligere patientẽ in eadem hora egri/
tudo erit lõga. significat. n. grossitiẽ ⁊ inobedientiam mãe
vt q̃rta afoꝛ. ꝯm. illius. ¶ Quibuscũq̧ egritudinib° exa
cerbatione fiũt. ¶ Quartũ sumit ex spẽ egritudinis. vt ṽ
bi grã. squinãtia apoplexia: ⁊ hmõi ex nã sunt breues: q̃rta
na: ⁊ hmõi sũt morbi lõgi. ¶ Quintũ sumit ab horis ꝓ/
nosticis. vt ṽbi grã. iceptio appitiõis digõnis vl ꝯtrarii di/
gestiõis in quarta die: vt si apparuerit nubes alba aut ru/
bea i vrina significabit statum in septima eẽ bonũ: ꝙ si fue
rit nigra vel viridis significabit statum in septima eẽ ma/
lũ vt q̃rta afo. ꝯmẽ. illi°. Si a febre habito. ¶ Scđo ideꝫ
iudicat ex fortitudinis vel debilitatis virtutis i die indica
tiua. Ut verbi grã. si virtus in quarta incipit fortificari su
pra morbũ. significat ꝙ in septima terminabit ad bonuꝫ.
si debilitari ad malũ. neq̧ de aliis diebus respectu suorum
indicatoꝝ dõm. ¶ Tertio ex parte debilitatis motus vel
fortitudĩs nature supra mãꝫ morbi in die indicatiua vt qđ
si in q̃rta apparuerit modicus sudor vel modicus flux° vẽ
tris ⁊ hmõi apparuerint signa digõnis in septimana stat°
bonus. ꝙ si precesserint signa digõnis: aut ꝙ talis flux° fi/
et non in die cretica erit ad malũ. Et pro cõplemẽto horũ
recurre infra ad ea q̃ de his scripta sũt i. f. ca. h° tractat°.
¶ Quo viso ponit hic pm° canõ. ꝙ dicta l oĩ tali egritudi/
ne oꝫ ordinari in ordine ad statũ siue crisim q̃ in statu ẽ si/
ue fit: qm̃ cũ stat° siue crisis lõginquus fuerit: sicut in cro/
nicis accidit debem° dietã igrossare: vt ṽtus sufficiat vsq̧
ad statũ. Si ṽo status siue crisis ꝓpinqu° fuerit. debemus
minuere: ⁊ tãto plus q̃ꝫto ꝓpinquior. mediis ṽo medio mõ.
Et est canõ Auic. q̃rta primi: ⁊ haliab. 3°. prati. de regimie
febricitãtiũ: vbi cõparat medicũ peregrinãti: virtutem ex/
pẽse sue burse: ⁊ egritudinẽ vie. Et lꝫ iste canon sit positiue
script°: hꝫ tñ in se scrupulositatẽ: quã hic adducere super/
uacuũ iudicaui: cũ tot° positiuus in tractatu isto eẽ itelli/
gam. hoc tamẽ p sequẽtes canones magis declarabimus.
¶ Secũdus ꝙ in pncipio egritudinũ cronicarũ debem°
grossius dietare cuꝫ morbus sit debilis ⁊ qetus. ⁊ ṽtus ad
huc satis fortis: ⁊ sic oꝫ fortificari ex cibo: nã superueniente
augmẽto opꝫ cibũ minuere cũ egritudo augetur ⁊ virtus
sit facta fortis ex eo qđ exhibituꝫ est ei in principio. Unde
minorationem cibi in augmento morbi melius tolerabit
in quo tẽpore poterit virtus magis ⁊ melius circa morbũ
occupari: sꝫ cũ stat° venerit debemus amplius minuere et
tenuare: ⁊ hoc ꝭm plurimũ vt supra. ¶ Tertia. In acutis
in principio debemus subtiliare multũ: ⁊ tanto plus q̃ꝫto
status seu crisis ꝓpinquior expectat: ⁊ cõmunis plus aut mi/
nus subtiliare ꝭm ꝓpinquitatẽ vel distãtiã status siue cri/

bis. In medijs vero medio modo. Que oia vt dictuȝ est in telligi debēt cōstante virtute. ¶ Ultimus canon ꝑ nūc ⁊ vlis ē ꝙ iudicia sumpta ex parte regiminis sunt ꝓportiona lia iudicijs sumptis ex parte medicinarum. Unde ex his q̄ de medicinis dicent̄ poterit canon de dieta fabricari. Sa tis autē hec pauca vniuersalia tibi sufficiāt de his que cir ca dietam nā ex tuo studio affoȝistico: ⁊ alibi facto ad plu rium amplissimam notitiam facile peruenies.

Sequendo secundum quo. s. egritudi nes curant̄ ad uertēdū ꝑ positionē i ꝓposito debemus intelligere oē illō ꝙ ingredit̄ corp⁹: vt est eius alterat.uū siue dispōnis ꝑter nam in eo existis remotiuū. Ubi notandū ꝙ quidā canōes qui ponunt̄ de huiusmodi potione etiā audiēdi sunt a do mino cyrugico: nā ⁊ ei magnā vtilitatē afferēt: qm̄ quedā. que dicent̄ de alteratiuis itrinsecis. de extrinsecis etiā intel ligi debent. ¶ Et anteq̄ȝ ad exhibitionē potionis puenias post notitiā virtutis ⁊ cētie cause ⁊ loci egritudinis: scire de bes quod quedā ꝯsiderāda sunt: quoȝ quedā se tenent ex parte corporis quedā ex parte medicine: quedam ex parte egritudinis: q̄dā ex parte earū q̄ ꝯsentiunt vel dissentiunt ipsi potiōi. Ex pte corporis: vt virtus totius aut mēbri pa tiētis. silr natura totius vel mēbri patiētis situs mēbri: ⁊ locus ⁊ cōpō. Ex pte medicine suba: qualitas: spēs ⁊ q̄ti tas. Ex pte egritudinis: locus: quātitas: tp̄s ⁊ accn̄ta. Ex pte coȝ que consentiunt vel dissentiunt. vt etas: sexus: cō ditio. ¶ De his autē ⁊ de iā dictis tales dantur versus.

¶ Ars. etas. regio. virtus. complexio forma.

¶ Mos ⁊ sinthoma repletio. tempus ⁊ aer.

¶ Et iuxta hec ponant̄ canones deseruientes. ¶ Primus igit̄ canō ex pte ꝟtutis est: ꝙ virtutis totius ⁊ mēbri a me dico maxime ꝯsiderāda est. Qm̄ si corp⁹ debile fuerit: aut ipsum mēbrū nō dȝ regulariter opans exhibere fortes me dicinas absolute: siue alteratiuas: siue euātiuas: cuȝ tales virtutē extingūt. ¶ Secūdus loquēdo de virtute mēbro rū pticularium: incipiendo a ꝑncipalib⁹ q̄ mēbra ꝑncipalia nō sunt regulariter medicāda medicinis fortibus in quib⁹ est aliqd timorosū. nā cū nocumētū principali cōmunica tū statī toti cōicet̄: ⁊ maxime si cordi toti statiȝ nocumētū sequeret̄: dixi regulariter: q2 aliqñ coacte mēbro principali medicamē forte ⁊ timorosū applicam⁹: vt scōa tertij. ō cu ra tremoris calidi prouenietis a caliditate pp dubietatem futuri ap̄at]. docet. n. Aui. applicare opiū ⁊ mādragore se mē. ¶ Tertius ⁊ ē sicut correlariū p̄cedentis ꝙ totū eua cuādo a mēbro principali saltē notabili q̄titate: non dȝ re gulariter opando in vna vice euacuari. ⁊ silr ipm̄ alterās vel idisponēs nō dȝ p an̄ū alterās forte ꝯtrariū: vt infrigi dās aut calefaciēs in vnicaȝ applicatione remoueri. Et dixi regulariter ⁊c̄. q2 mā existe multa: de cui⁹ multitudine du bitarem⁹: aut furiosa debem⁹ in vna vice euāre: ⁊ suo mō de alterātib⁹ dicat̄. Dixi notabilis quātitas: q2 posset esse ita pauca: vt p debile medicamē: ⁊ absq3 multa spirituū reso lutiōe tota mā euacuaret̄. Quartus si applicamus mem bro ꝑncipali aliqd vel aliq̄ que hn̄t virtutē debilitare eius vt cū epati applicamus emplastra resoluētia mām in ipso cōtentā: que rarefaciēdo ipsius subam ipm̄ debilitant cuȝ his debemus cōmiscere stiptica boni odoris epati ꝯferen tia. vt. spica. spodiū: ⁊ hmōi: ⁊ debēt stiptica poni i pua q̄ titate: ne resoluētiū ⁊ rarificātiū ꝟtutē seu opationē ipedi ant. Qō de alijs mēbris ēt nō ꝑncipalib⁹ est intelligendū. ¶ Quintus. ꝙ nō solū dȝ ꝯsiderare ꝟtutē patiētis mēbri: sȝ etiaȝ sui colligati. vt ꝟbi grā. stante febre intensa. ⁊ adhuc ex mā colerica. stōacoq3 q ē mēbrū cordi alligatū existēte valde debili alijs non ꝯtrariantib⁹: nō dȝ exhiberi aqua vehe mentis frigoris. ¶ Sextus. sub ꝟtute ꝯprehēdēdo acuita tem sensus mēbri vel hebetudinē eius qō mēbro acuti sen sus nō dȝ medicina acutā exhiberi: vt hn̄ti intestina sensibi lia valde: q2 forte a nā multum discooꝑta: vt mesereon: ti timallus: ⁊ elleborus: ⁊ huiusmodi. Itē in enematibus nō multum salis ponere. habēti ꝟo intestina hebetata multū pinguosa. in quib⁹ virtus sensitiua est submersa ⁊ sopita: que acuta sunt exhiberi possunt alijs non cōtradicentib⁹.

¶ Ex pte nature: ⁊ pmo cōplonal:s. Primus canon ꝙ me dicus dȝ oino notitiaȝ habere cōplexionis naturalis toti⁹ aut mēbri patientis: nam hoc multū aperit menteȝ medi ci in actu practico. Uerbi gratia. scito ꝙ sor. cui⁹ cōplexio naturalis sit frigida patit̄ morbū calidū3. arguit stati me dicus morbuȝ disproportionalē ex ꝯn̄ti factum ex forti cā ⁊ ipsum a complexione naturali multū elongatuȝ. Unde cōcludit egere forti īfrigidatio. Et p forte in proposito in telligo potēs effectiue. ¶ Et q2 nō paruus speculator ex stis: ⁊ vt tuuȝ ingenium exerceam: de hac materia ponam casum in terminis. Ponat̄ ꝙ sor. flegmaticus acqrat vnū gradū caloris preter natura supra cōplexionē eius natura lē: ⁊ plato colericus mediū ⁊c̄. tunc dico q̄ȝ itensiora frida cōpetunt platoni q̄ȝ sorti: q2 latitudo colericitatis resistēs infrigidantibus in platone est maior: vt patet quā i sorte. ¶ Scōo dico ꝙ potētiora infridātia cōpetunt sorti. eo ꝙ illa que induxerunt gradū caliditatis in eo potētiora fue runt q̄ȝ illa que induxerunt mediuȝ in platone. cū ergo cā fuerit potētior. ⁊ ex ꝯsequēti agens debēt eē potētius. Itē q2 plus de caliditate est abijciendum a forte: vt ad suaȝ na turalem cōplexionē redeat quam a platone. Cōsimilr di cendū foret si ad eundem gradū vel similē fm̄ tactuȝ am bo pducarent̄. Si vero eque ꝓportionaliter distarent a su is naturalibus cōplexionibus per calidū eque ꝓportiona liter frigida effectiua competerēt. Que omnia itelligi de bent indicatione sumpta a dispositione ꝑter naturā: quia indicatione sumpta a virtute secus est: vt pȝ in iuuene: ⁊ se ne causoniçantibus. ¶ Sed ꝓ ampliori canonis notitia sciendum ꝙ remissiora frida quādoq3 efficiunt̄ intensiori bus potētiora effectiue. ⁊ hoc per frequētationem applica tionis remissioris. vt verbi grā. in casu nostro dabo plato ni colerico que erūt calida i scōo aut tertio: vt portulacā: camphora: papauer. ⁊ huiusmodi. sorti flegmatico: endi uiā: ⁊ huiusmodi sed platoni magis in magna quātitate ⁊ vnica approximatiōe vel duab⁹. sorti aūt in parua. ⁊ cō tinuabo ipsa per hebdomadā: vn̄ illū vel consimilē effectū inducent. talia in primo in vna hebdomada quē vel qua lē. talis. scōo vel tertio. i vno vel duob⁹ dieb⁹ vt dictū fuit. sed platoni in magna quātitate: q2 alijs parib⁹ nō debēt i tāta quātitate alterātia frida exhiberi flegmatico sicē cole rico: quoniaȝ virtus flegmatici debilior est valde: nec eius calor pateret̄ tantā fridorum approximationem: sicut co lor colerici: nam ex hoc forte extingueretur. ¶ Ex his in fert̄ ꝙ iuuene ⁊ sene causoniçantibus potentiora frigida effectiue competunt seni q̄ȝ iuueni. Et huiusmodi canō to tus intelligi habet de medicinis aut de rebus alterātibus vt sic nam de euacuantibus non intelligitur cum euantia agant a forma que nō est ex primis. Quantū vero eleua ri debēt in gradu alterātia ⁊c̄. consistit in estimatiua artifi cialis medici qui extimat quātū cōplexio elōgata ē ⁊c̄. vn̄ de exercitatū ⁊ natura prudentū opȝ esse, medicū. 8⁹. pra ctice. ¶ De natura vero compositionali ⁊ vnitate nihil p presenti nisi quod scriptum fuit supra. scōo capitulo.

¶ Ex parte situs mēbri ponatur huiusmodi canon. Medi cus sitū mēbri maxime attendere debet. naȝ ex situ cogno scet per quam materia erit euacuanda. verbi gratia. si erit in gibbo epatis per vias vrine. si in concauo per intestina: quoniam concauum situm suum habet propinquū inte stinis que sunt via expulsionis. Unde prima affor. Unde cūq3 natura repent inde ducere per conuenientia loca: ⁊ ve

rificaf exēplū mā nō exñte multū grossa ꝛ inepta per vias vrine euacuari. ꝛ si silr nō exñte lesiōe in intestinis ꝛc̄. Uñ Gal. tertio terapē. docet mām a parte gibbi epatis ꝑ secessum euacuari. ℂ Ex parte loci mēbri ponunf canōes: qȯ locus mēbri in curatione attēdendus ē: vt lōginqtas aut eius ꝓpinqtas. nā ex hoc ꝙ scio ipm esse ꝓpinquū. arguo ex hoc ꝙ medicine mēbro ꝓpinquo ꝓportionate non ꝺꝫ cōmisceri aliqd qȯ eā ab ipsū ꝑducat seu dirigat. vt verbi gratia: cuꝫ stomacus sit mēbrū ꝓpinquū medicine sibi cōueniēti non ꝺꝫ ꝛc̄. cū medicina statim ex se ad ipsa veniat. ℂ Ex quo iferri pōt i practica. ꝙ cū itēdimus euare stōm nō debem⁹ cōmiscere directiuum medicine ad ipsuꝫ: sicut cū a capite euam⁹ directiuū solutiui ad caput sic sticados ꝛ hmōi cōmiscemus. ℂ Infert scȯo ꝙ nō ita digestiuis: ꝛ tot idigem⁹ in euando mām stōi: sicut alioꝝ mēbroꝝ. Si vō fuerit lōginquū duo sūt tūc canones attendendi. ꝑm⁹ vt in medicīa fiat augmētū: qȯ nō fieret ipo exñte ꝓpinq ꝛ cā: qm̄ medicīa ad ipsuꝫ mēbrū nō pōt ꝑuenire nisi ꝑ plures trāsmutatiōes ꝛ plima itervalla: i quo tpe medio ō virtute medicine non parū resoluif. Ut vbi grā: i fractura vene pulmonis dabo trociscos de karabe cū aq̄ plantaginis aut portulace: ista tñ prius in stō actuabunf: deinde trāsibunt ad epar. deinde ab epate per venas ꝛ alia loca sensui nō bñ manifesta ad pulmonē: vñ in his locis multū de virtute resoluif: q̄re ꝺꝫ augere: ꝙ nō fieret si eēt ꝓpinquū. Secūdus ꝙ cū tali medicina ꝺꝫ admisceri qȯ ē dirigēs aut faciens penetrare ipsam ad illud mēbrū lōginquū. Ut verbi gratia. crocum cum medicinis cordialibus: acetum in emplastris. quorum virtuteꝫ querimus ꝓfundari sicut i sciatica ꝛc̄. hic canon quasi cōtinue in practica currit.

ℂ Ex pte ꝯpōnis canō. ꝙ in mēbro ꝯpacto fortior pōt medicina administrari qꝛ virt⁹ fortior ꝑpter vnionē maiorē ptiū vñ Me. ꝑ vltiꝫ. ca. 2°. In mēbro raro ꝛ molli ꝯuenit mollis medicina: qꝛ in eo virtus de facili resoluif.

ℂ Ex pte vero medicine ꝯsiderāda sunt subā: spēs: q̄litas ꝛ q̄ntitas. Ex pte sube: ꝑmo qꝛ loquēdo ad itētionē medicorū raritas ꝛ densitas se tenēt ex pte sube: nā dēsa ē alīs paribus rara potētior: cū potēcia rei penes multitudinem forme attēdi habeat. ꝛ iō plus de rara q̄ꝫ de dēsa alīs paribus exhibēdū ē: de his spālib⁹ ifra. ℂ Ex pte spēi ponif canon ꝙ medicine calide vehemēter resoluētes silr vehementer infridātes: vt medicine opiate venose sunt a prudēti medico multū fugiende. pꝫ: qm̄ tales sūt virtutū oīum multuꝫ ꝯstratiue: aut ipsas resoluēdo: vt tales in q̄rto: aut ipsarū spūs cōgelādo: vt opiate. de qbus Mes. de ꝯsolatione medicinarū distin. tertia. tertio ca. Cōpigere aūt ꝛ stupefacere ē vltimū ad ꝙ itendis: ꝛ maxime qñ oīa alia nō cōtulerunt: ꝛ tunc quoqꝫ sup narcoticum est presumendū. Aut ast spūs corripēdo seu extinguēdo: vt venenose. Ex qbus infert ꝙ a medicinis scamoneatis ꝺꝫ se medic⁹ inquātum pōt abstinere. de quo ifra q̄rto cap. Infert scȯo ꝙ nō recte opanf medici q cū vna pilla euare itēdūt mās quascunqꝫ qꝛ cū qnqꝫ aut septem euare debēt: qm̄ illud facere nō possunt: nisi illa pillula sit tota scāonea salgema ꝛ hmōi: q̄ sūt venenosa ꝛc̄. Uñ a veteribus nr̄is nō inuenies dosim pillularū qb⁹ vtendū est minorē. ℨ. 5. q modernioribus in actu practico meo facili iudicio perspicaciores fuere. imo cōiter dof est. ℨ. 1. robustiora fuerit suo tpe corpora hūana: ꝛ nō ita delicata. Ex pte q̄litatis ponitur canō. ꝙ medicina eligēda est q̄ sua q̄litate ꝯriet q̄litati egritudīs. oīs. n. egritudo suo medicaf ꝯrio. vt supra. Et ꝑ qualitatē in ꝓposito nō soluꝫ itelligo ꝑmā q̄litatē sꝫ scȯaꝫ tertiā ꝛ q̄rtā: vt vbi grā ex parte q̄litati ꝑrie: qꝛ si egritudo calā fuerit: eligāf frida ex pte q̄litati scȯe: vt si fuerit opilatiua vl ex opilatōe: eligāf deopilatiua. ex pte tertie. si in pectore eligaf agaric⁹ aut alia medicīa pectoral' sibi ꝯria: vt ysop⁹: ligritie ꝛc̄. Ex pte q̄rte vt si fuerit sīatica eligaf turbith. si colicā reubarbarū. ꝛ de his q̄litatib⁹ seu v̄tutib⁹ infra. ℂ Ex pte q̄ntitatis notandū ꝙ ei⁹ q̄ntitas ē duplex: vna graduaf. alia pōderal'. exēplū ꝑmi: vt taf in ꝑ: scȯo: tertio: vel q̄rto: exemplū scȯi: vt vna⁹ vncie vel. ℨ. Canō. ꝙ in eligēdo q̄ntitatē gradualē mēbri ꝛ ad nāꝫ toti⁹ ꝛ mēbri patiētis: ꝛ ad ea q̄ huic ꝯsentiūt vl dissētiūt: vt etas: ꝯplō: regio ꝛc̄. vt supra. vbi grā. ꝺꝫ medicine ꝺꝫ medic⁹ hr̄e respectū ad q̄ntitatē gradualē morbicus artificiosa ꝯiecturatiōe cognoscere q̄ta ē mēsura gradualis egritudialis: vt si ꝯiecturabit ꝙ sit vt duo vꝫ eligē medicinā sibi ꝯriā: vt duo: ꝛ forti fortē: ꝛ debili debilē: ꝛ hō si v̄tus totius ꝛ mēbri tolerat. Etas ꝛc̄. nam aliqñ etas et v̄tus nō ꝯsentiūt: vt supra de causonis ante. Sis tñ memor canonis Aui. q̄rta primi. 2° cap. ꝙ caliditas alīs paribus est acutior in sui actiōe q̄ꝫ frigiditas: iō opꝫ augere q̄ntitatem frigiditatis si cetera cōsentiūt cū volumus per ipsam calitati resistere. De quātitate ponderali tñ ꝑ nunc dicaf ꝙ etiam ipsa consideranda est in relatione eoꝝ que dicta sunt: nam de tali particularius infra. quarto capitulo.

ℂ Ex parte egritudinis ꝑ̊ de loco canō est ꝙ ex notitia loci egritudīs eligit medic⁹ medicinas directiuas medicinarū qb⁹ indiget. vbi grā scito ꝙ egritudo est i vīs vrine eliget diureticas: ꝙ si est in pulmone pectorales: ꝛ cōsilr de alīs.

ℂ Secūdus. Ex notitia loci scif ꝑ quā viā ꝺꝫ trāsire medicina: vt si egritudo fuerit in intestinis inferioribus ꝺꝫ medicina iponi ꝑ iferius iponēdo clistere sicut in colica. si i superiorib⁹: ꝑ supiora: vt ꝑ os vt in yliaca. ℂ Ex parte q̄ntitatis: vt iā dictū est: qꝛ forti fortem ꝛc̄. Ubi notandū. ꝙ ex ꝓportōatis ꝛ disproportionatis egritudinis sciet medicus se debere eligere medicinā fortē aut debilē: nā cū egritudo fuerit ꝓportionalis eliget medicinā debiliorē respectu ei⁹ q̄ꝫ si foret disproportionalis: qm̄ ꝓportionalis alīs parib⁹ ē debilior: cū a ꝺbiliori cā fiat: scȯa primi ō signis ꝯplonū.

ℂ Ex pte tpis canō. ꝙ egritudinū tpa ꝛ maxime vlīa sūt a medico multū ꝯsiderāda: qm̄ alia debenf i ꝑncipio alia in augmēto: alia i statu. alia i declinatiōe. ꝛ huic canoni magis obediūt dñi cyrurgici q̄ꝫ physici: ꝛ bñ docti frequēter sī bñ aduertūt. vñ nō mirādū si eis non succedit. Iuxta quē ponunf alīj. ℂ Primus ꝙ i principio vlī morbi mā exñte furiosa aut multa. de cui⁹ multitudine timeam⁹: aut c⁹ digestio nō expectaf: vt in synocha: debet medicus non expectata digōne euare. ℂ Secundus. ꝙ ꝯstāte virtute ꝺꝫ mā exñte furiosa: aut cui⁹ digōnem nō expectam⁹ a principio eradicatiue euare. ℂ Tertius. Exñte mā multa: de cuius multitudine timem⁹. ꝺꝫ i principio minoratiue euacuare. ℂ Quartus. His nō obstātib⁹ cāibus ꝺꝫ medicus an euonem ꝓpriā digōnem materiei facere: ꝛ dī notāter propriā. qꝛ euonē mārū cōium cū clisterio aut medicina lenitiua sp pōt ꝑmittere: ꝛ meo iudicio ꝺꝫ: vt ꝑma q̄rti de cura putri. in gñali satis ad principiū. ℂ Ex pte accītiū dōm ꝙ sicut vmbra seqf corp⁹. ita accītia egritudinē: ꝛ Gal'. 3° de accidenti. hic curata egritudine curanf facile accidentia ꝛ cure ipsorum deseruiunt etiaꝫ iam dicti canones. vnde aliquādo oportet prius accītibus instare q̄ꝫ morbo: sed hoc est coacte ꝛ nō regulariter. 7°. col'. de cura synarum.

ℂ Ex pte eoꝝ q̄ ꝯsentiūt ꝛ dissentiūt ponaf canon ꝙ in exhibitione medicinarū ꝺꝫ medicus ad illa q̄ dicta sunt diligēter attēdere: vt ad aerē: etatē ꝛc̄. vbi grā. si egritudo est calida: ꝛ indiget medicina frigida vt dictū est. cū aer sit calidus souēs egritudinē hinc frigidiori medicina idiget q̄ꝫ si frigidus foret. silr ecōtra. Item qꝛ aer factus saltem valde calidus trahit materiam de cētro ad circūferentiam. ꝛ medicina solutiua oppositū agit agit. ꝑpter ꝙ in ei⁹ opatiōe multū debilitat: ꝛ v̄t⁹ ꝯsternif ex hoc inordinato ꝛ cōtrario motu: in ipsa dari nō debet. dicēte hyp. quarta affo. quinto affori sm. sub cane ꝛc̄. ꝛ si opus est dari detur aere

Crñte min⁹ calido: vt de nocte. aut alr alterent ex arte. Cõsilr ex pte etatis rc̃. q2 etas puerine. silr senectutis fortem nõ patit medicinã: iuuẽt⁹ võ fort⁹. ℂ Ex pte cõsuetudis q2 ↄsuet⁹ obilis fortiorẽ tolerabit medicinã q̃3 fortis insuetus: ⁊ p alia hoc mõ discurras. ℂ Et notes q̃ iter hec oĩa dignior ẽ ↄsideratio aer}. Prio q2 aer sic i nr̃a nõ habetur ptãte vt cetera. 9. terapeu. 2°. ca°. Scdo q2 sine aere egritudo solui nõ põt: vt allegato ca°. vñ videm⁹ plurimos i aere vno erñtes non potentes ex egritudine cõualescere. qui cũ ad aliũ se trãsferũt statı3 liberanf. Vñ plurimi medici qui egros suos ad aliũ aerẽ trãsferre pceperũt maximũ honorẽ ex hoc ↄsecuti sunt: ⁊ silr q de aere nõ curarũt in verecũdia iciderũt: nã nobilitatẽ aeris in cura egritudinũ extollit. Gal. allegato loco. ⁊ Aui. q̃rta prio ca°. Et sic dicim⁹ d mutatiõe aeris: ita de mutatiõe terrarũ ⁊ forme: nã pcipitur patiẽn torturã: vt celibatũ itueaf: vt laboret in ractificatione ei⁹ ex mutatione facta de forma in formã: ⁊ extimo q̃ cũ3 egrotãtes nõ obed. ũt medicis in his que ponunf ex pte aeris ⁊ aliarũ sex rerũ nõ nãliũ ipsi sanitatẽ nõ eque cito attingũt: vt ex dictis patere põt: ⁊ fortassis ob harũ re3 negligẽtiã nõ raro ↄmoriunf. Studeas ergo vt i his egrotãtes tui tibi pareãt. ℂ Alios canõe gñales suscipe. Primus ex toto ignorato morbo nõ o3 medicus cũ3 forti medicamine opari: sed ipiu3 magis nãe dimitte. nã pbabile ẽ q̃ hoc ↄtigat ex debilitate morbi quẽ i paucis natura manifestabit. nã nãq3 nõ eget auxilio medici nisi cũ magnificato morbo negt dominari. itenor3 p̃. ℂ Scdo q̃ regulariter opando semp a facili ad fort⁹ ẽ pcedẽdũ. vt p̃ denf digestiua leuia. scdo fortiora. Silr de alteratiis aliis ⁊ euacuatiuis itelligendũ. Et dĩ regulariter q2 coacte aliqñ o3 a fortiori medicinis icipe. vt vbi grã. qñ morb⁹ nõ daret inducias: vt qñ timerem⁹ mãm fieri furiosam aut vehemẽtes febres aut dolores expedirem⁹ ex inducijs: aut p inducias timerem⁹ de casu virtutis. ℂ Terti⁹ si ex recta opõne comprehẽderis nõ seq iuuamentũ: debes ad aliã medicinã cõsimilis ṽtutis te transferre. Ut vbi grã vbi ponebas camomillã: ⁊ recte opaberis pone melilotum: q2 aut pp assuefactionẽ aut forte aut forma specifica iuuamentũ nõ sequif. Ex quo soluif q̃d: vt ifra: q̃re plures medicine eiusdẽ gradus ṽtutis q̃ntitatis ponunf in eadẽ recepta. Quart⁹ q̃ in fortibus tpib⁹ regulr nõ debẽt fieri fortes euationes: vt solutio vẽtris: vomit⁹ aptio vene: vt i hyeme estate. rc̃. ⁊ hm̃oi canonis cã ⁊ itellectus ex dictis p3. ℂ Quintus ⁊ vltimus ẽ de h̃ magis infra: q̃ summo studio attẽdẽdũ ẽ: hñ in eadẽ egritudine ↄiungunt duo q̃ reqrũt ↄ̃ria remedia adhiberi vt vbi grã. i forti dolore colico ex mã frida: nã rõne mãe deberf calida: s3 rõe accñtis frida stupefaciẽtia. Unde i hoc casu o3 attendi ad id q̃d magis suspectũ ẽ: altero tñ nõ neglecto. Vñ pma q̃rti de cura putridarũ i gñali. Et op3 vt obseruef res magis timorosa de vna duarũ rerũ. rc̃.

ℂ Sequitur de casu in terminus.

Ex quibus oĩbus p3 speculanti modus ponendi casum medicinalẽ in terminis suis ⁊ vt inueniet facilr h̃ iuuenes q̃ est pximũ: ⁊ marie ↄsiderãdũ in oĩ cura ponã ipsi⁹ cãus d̃scriptione cũ sua declaratione vsq3 ad exẽplorũ additionẽ: subiũgẽs ad igenior3 aptiõe3 modum exẽplarem in ↄsilijs ↄsequendũ. ℂ Casus in terminis ẽm medicũ ẽ maĩfestatio dispõis nõ nãlis corpis hũani q̃ ad cẽtrã ⁊ cãs ei⁹ cũ aptiõe earũ rerũ: q̃rũ notitia medico añ actualẽ medicationẽ est neciã. Nemo qppe in re medicationis recte pgrediet nisi essentiã egritudis: eiusq3 cãs p̃ᵐ apte cognouerit: nã ⁊ pnceps nr̃ sua singulari doctrina sic ãmonuit: vt nõ nisi cognita egritudie ad eã medicatiõis actũ festinemus. Ingt. Cũ ignoras egritudinem subtilia regimẽ: vt ex h̃ egritudo ipsa maifestef. Quis eñ nõ nisi mẽtis insanũ aduersus ignotã hois dispõnẽ auido tabit. casu qdẽ ⁊ fortuna nõne opabif: Expectaf fortassis i tãto: timorosoq3 ope fortuita ac. cãual opatio. Quid. n. iter terrena hoie digni⁹. si in opandis: recupandisq3 domibus: aliisq3 artificialibus cõe igeniũ singulareq3 studiũ adhibem⁹: vt. certa ac recta opatiõe pcedamus qd in recuperãda hoium sanitate faciemus. in q̃ facultatẽ hũana3 nõ pauci plũ posuere: Intelligaf q̃rũ oci3 dedit Euclides: vt artificialia ipso nõ dico ↄiectur atiua ac vera seu firma demr̃atiõe pficerenf. Nõ. n. ṽa dispõis hm̃oi hñ notitia: neq3 rei alteri⁹. nisi vt suarũ cãrũ cognitio pus habeaf. Quod apte sũm⁹ Ari. suor3 phycor3 phemio declarauit. Conãtur veri auctores ex mltipliciũ signor3 põne ⁊ essentie dispõnis in verã notitiã pus discipulos ducere: post q̃d ⁊ cãs mltiplices imediate demr̃ant. Sicq3 ecñtie egritudis ⁊ eius cãrũ notitiã añ actualẽ medicationẽ est neciã. Ex qb⁹ casus pncipalr ↄstituif. ℂ Cũq3 pcessu nãli res medicationis canonib⁹ euacuef: nõ pua recipientibus varietatem ex egritudis ipsius rerũq3 nãliũ pluriũq3 ei⁹ ãnexarũ: ceterorũq3 dispõne diuersa: ob quã in aliis alr: in ceterisq3 suo ordine ↄgruẽti pcedere o3. Nõ imerito ergo duxi i casu ipso eas res aperiendas eẽ. Iuris eteni ↄsulti ex facti narratiõe: circũstantiarũq3 necessariarũ ip3 in terminis figurãt: n3 medico arbitrabar fore neciu3 i casus sui põne dispõnis cẽntiam: ⁊ ei⁹ cãs circũstantes ⁊ necarias res de qb⁹ post manifeste aperire intẽdimus: nã eorum necessitatem ex his que dicentur quisq3 peritus facile intelliget.

ℂ Sũt. n. res ab egritudie sũpte: q̃litas: q̃ntitas: locus tẽpus accñtia. Ex pte rerũ nãliũ cõplo: ṽtus totius ⁊ pticule patiẽtis. His võ necario ãnectif etas: care: sexus: regio: forma siue hitudo: ↄsuetudo: repletio: tp̃s ⁊ aer. ℂ Qualitatẽ ãt egritudis necario cognosci o3. cũ calidis frida: frigidis calida ãnullenf: ⁊ acuta in canonib⁹ suis a cronica q̃3 maxime diuersificaf. ℂ Quãtitasq3 nõ mi⁹ cogñsci h3: nã forti fortes: debili d̃biles medicine denf. Addo gradualẽ mẽsurã qua h̃ loco sub q̃ntitate collocaui. eteni3 gradualẽ ei⁹ recessum corporis hũani respectu scire op3 regulariter: qm̃ talibus in scdo debentur tali in scdo. ⁊ vltra. sicq3 de aliis. Ampli⁹: qm̃ pportiõalitate ⁊ disproportionalitate fortis debil o3 eligi medicia: Quãtitasq3 loci notitia ad curam faciat: qsq3 nãe scit opator. Quis. n. ãbigit mãe vijs ductui ppinq̃ faciliorẽ deberi medicinã q̃3 eis q̃ i vijs remotis iacet. Itẽ ⁊ psepe medicia vlis pticulari eget: q̃ ea ad pticula3 patientẽ dirigat. Alia quoq3 debenf i statu: aliaq3 in dcliatiõe: ceterisq3 tpib⁹ suo mõ iudicãdũ. Accñtia q̃3 ignorare nõ o3: cũ psepe curã de sapiis prius vocet. vt Aui. 7° ca. ℂ Cõpletio nãq3 pri⁹ notari o3 in hui⁹ rei testimõiu3 pter auctor3 sniam vulgatã: ⁊ non imerito nr̃am adduco. ℂ Quid de ṽtute dicemus q̃ in oĩbus pus est ↄsiderãda. est eteni oium opatrix nã: quã nõ tñ totı⁹: s3 ⁊ pticule patiẽtis. dico q̃3 marie colẽdã esse. Propter q̃d etiã sensibilitatẽ pticule: vt itestinor3: aut eor3 obtusitatẽ pp farmaca ipsa ↄsiderare o3. qg. n. hesitat nõ eadẽ: eodẽq3 mõ oi possẽ etati ↄpetere. ℂ Artẽq3 ↄsiderare velis: cu3 a laboriosa ⁊ a forti medicina abstinere nos moneat. ℂ Regionẽ võ sã ãnotabis necario: nã meridionalis d̃biliorẽ: ⁊ septẽtrionalis fortiore3 petit medicinã. ℂ Habitudo quoq3 necario ↄsideref: debilis nãq3 i mẽbris spmaticis graciles: spiritibusq3 :iis facillime resolubiles nõ ea3 pati pñt alterationẽ siue euationẽ: quã carne cõpacti membris robusti: ⁊ spiritib⁹ nõ nisi difficulter resolubiles. ℂ Possunt nãq3 ⁊ assueti medicamib⁹ inassuetis aliis parib⁹ fortiora pati medicamina: ⁊ repletu corpa vacuis plã sustinere posse. ℂ Et nemo dubitat alia in estate: alia in hyeme deberi medicamina: nã ⁊ q̃nq3 i estate abstinere pcipit. Hyp. cũ caniculã noiat. Sicq3 cũ aeris fuerit distemperantia maior aut minor: aliter in exhibendis alterãtibus. ℂ His oĩbus serũm

addere iudicio qui semper in prin° casus ex̄pr̄ie ponendus
est. Et vt h̄ facilius memorie cōmēdet hos addidi versus.
¶ Etas post sexum virtus. cōplexio. forma.
¶ Ars. mos. repletio. sic regio. tempus ⁊ aer.
¶ Esse assunt cause. qualis. quantusq̄ locusq̄.
¶ Tempus. sinthomata morbi. hec casumq̄ figurant.
¶ His itaq̄ facile inducit̄. ꝙ eēntia ⁊ cause dispōnis nō nā
lis in casus manifestatiōe necessario apponuntur. Ex quibus
omnibus casus ipse perfecte integratur.

Et vt facile atq̄ efficacius q̄ posita sūt apō iuue-
nes itelligant̄ ex duob° exēplis aptā.
¶ Primum quidem de egritudine cōi faciam. Alterum de
particulari membro casum in terminis figurabo.
¶ Exemplū de primo se egritudine cōi. Accedit comes ad
principem dicens. dn̄e p̄inceps Aui. Ego comes viginti q̄n
q̄ annoꝝ virtute totius fortis. quo. s. ad mēbra vitalia nā
lia aialia cordis calidi ⁊ nō multū: ⁊ ꝯsilr cerebri: stōi fri-
gidi ⁊ epatis calidi vltra nāle p̄ncipuū: ⁊ amplius calefacti
p̄ter nālr ex cāis q̄ dicent̄ cū intestinoꝝ sensibilitate obtu-
sa habitudine carnosa ac in spmatis mediocris cōplexiōe
colericus cū p̄ticipatione aliq̄li flegmatis venationibus
quotidianis: ⁊ equestribus deditus. dubito satis regimine
rectus quo ad horas cibi ⁊ pot°: lz in q̄litate ⁊ q̄ntitate ho
rū excessiue multis hūorib° repletus medicaminū assum-
ptiōib° ꝯsuet° ob vētris stipticitatē nālē vrina grossa tēdē
te ad rubeū. Regiōe meridionalis. Jam i t̄pe veris ⁊ aeris
i moderata caliditate patior febrē que ē tertiana nō pura
nō t̄n a pura multū distās. etenī durat horis decē ⁊ sex: t̄n
vehemētis existit inflāmatiōis: cui° fortitudinē siue acuita
tem nō verē: nō multū p̄timesco cū sit talis in scōo mei re-
spectu ⁊ ei° mā cōiuncta in locis q̄ sūt an̄ epar extra venas
ꝯtinet̄ ⁊ nunc ē prin^m augmēti ei°. Est. n. cū dolore capitis
sin itēsa. ⁊ nausea cū epatis iflāmatione. vt dcm̄ ē. Cui° cā
ex signis ꝯp̄hēsa ⁊ maxime ꝯiūcta ē mā putrida: extra ve-
nas mixta ex colera nāli ⁊ flegmate modicū viscoso: siue
putrida fuligo ab eo eleuata. An̄s v̄o mā nō putrida apta
trāsire in putridā: i venis: aut stō collocata. Primitiua v̄o
inordinatū regimē ꝙ feci ex rerū calidarū calefacientiū ⁊
desiccāntum ex p̄te q̄si oium sex rerū non nāliū. Mō sup
his salubre peto ꝯsiliū verū ⁊c̄. Ex his colligant̄ p̄rio eēn-
tia egritudis cū dī febris: ⁊ cā ei° formalis cum dicit̄ tertia
na nō pura: mālis cū dī mā mixta: efficiēs ⁊ p̄pinq̄ cū dī
cōiuncta: remota est dī p̄mitiua ⁊c̄. De finali non se intro-
mittit medic° nisi p̄ quāto conat̄ remouere eā cū finis ei°
sit dispōis preter nāꝫ ꝯsūptionē ⁊c̄. Et sic appet notitia di-
spositōis q̄ntū ad ei° eēntiā: ⁊ ad causas fisicas ⁊ medicina
les: pꝫ scōo principaliter eius notitia quātum ad alias res
que per ea completa habenda sunt necessarie.
¶ Exēplū de p̄ticulari morbo accedit Justinus ad princi-
pem dicēs. Dn̄e p̄nceps Aui. ego Justinus. xl. ānoꝝ virtu
te tot° satis fortis. s. quo ad vitalē aialē ⁊ nālē: cordis pa-
rūp calidi: cerebri hūidi in caliditate mediocris. stōi declinā
tis ad lat° fridū: ⁊ parū epatis calī i p̄mo renū calidoꝝ in
p̄n° scōi. ⁊ debilitatoꝝ accītalr ob d̄bilitatē expulsiue coi
tus superfluitate: ⁊ artis exercitio vehemēti. necnō ex eorū
caliditate superflua attractiua multū vigorat̄ cū satis remissa
intestinoꝝ sensibilitate: habitudine: carnosus: ⁊ in spmati
cis robustus. ꝯplone sāguine° cū p̄ticipatiōe flegmatis ar-
te fabrili multū repletū: medicamīb° nō ꝯsuetus: sed bene
hunc morbo vētre nāliter satis lubricus: societatibus ⁊ bi-
bitiōib° deditus regiōe septētrionalis. iā in t̄pe autūni ae-
ris imoderata fridītate. Patior dolorē q̄ ē renalis cū pun
ctura acuta q̄ sentit̄ descendere versus pectinē: dolorē etiā
i eodē loco cōicato cū frequēti vomitu māe mixte ex fleg-
mate viscosa: multaq̄ colera vitellina pauca: ⁊ ē dolor in
tēsus valde v̄sus q̄ntū se extēdēs gradū mei respectu cui°
acuitate ⁊ magnitudīe lapidē p̄timesco p̄p poros vrīides d̄
scēdētē: dubitās. ne ide sequat̄ viarū aut vesice excoriatio
⁊ ē cū frequēti ⁊ pauco mictu: siue dissuria: vrīa tenuis val
de. Cui° cā ꝯiūcta est arenula: vel lapis iā factus. remota
v̄o ⁊ p̄mitiua inordinatū regimē ex p̄te sex rerū nō nāliū
p̄p ꝙ multiplicate sūt māe grosse viscose. q̄ p̄ assationē in
lapidē sunt cōuerse a caliditate renū excessiua. an̄s vero siue
materialis est flegma ipsum crudū: vel mucilago a stō vel
ab ep̄e ad renes transmissū ex inordinato regimine geni-
tum. Modo super his peto vestrum salubre consilium.

Ad que respondet princeps. p̄ ponendo
canones curatiōis: de
inde antidota q̄b° ipsi casi ꝯplent̄. Tertio subiugit casi. cō
positiuos siue magistrales. Quarto ad lat° inscribēdo ex
opposito casi ꝯpositiuoꝝ siue magistraliū ponit canones
vīiales. Ex q̄b° appet p̄rio ꝙ act° medicatōis ex trib° t̄m
ꝯsistit. sex casus ipsi° pōne: Notitia canonū. Et antidotū
casi. deseruiētuū. ⁊ hoc ē ꝙ pr̄ noster Cermison° sepe inge-
bat dum asserebat tria an̄ actualē medicationem noscere
oportere. ¶ Patet scōo ꝙ modus ⁊ ordo rōnis valde te-
nēdus ē i scribendis ꝯsiliis. Quē Cermisonus ipse suo ma
thematico atq̄ physico ingenio ytalos medicos illuminā
do adinuenit. ¶ Et vt facili° iuuenes ꝯp̄hēdāt q̄ dcā sūt
satis t̄n meo iudicio apta vnicū exēplar describā ꝯsilii. in-
xta casū primū ꝯpositum eis deseruiēs. ⁊ h̄ si primū istud
ordinauero ꝙ maius secretū artis medicie ē scire casū me-
dicinalē in suis termis ponere: ex quo casi. vt patuit facili-
ter diguntur: vn̄ cū libri auctoꝝ antidotis ipsis simplicibus
⁊ ꝯpositis morbis oib° appropriatis pleni sunt facile egri-
tudines ipse sic nocte curabunt̄. Ex q̄b° inferendū ē ꝙ de-
ridēdi sunt hi q̄ appriata t̄m sequunt̄ tanq̄: artis strictio
era ipsiū. s. casum negligentes. ¶ Primus. Ordinet̄ dieta
sex rerū id dictarū i oppositū cāe morbi ipsius in qualitate
q̄ntitate: t̄pe ⁊ hora. ¶ Scōs. Euacuent̄ māe cōes in mē-
bris nālibus ꝯtēte aliquātulū p̄prie p̄pter p̄pinquitatē
earū vijs duct° ⁊ repletionē: quā: ex iordinato regimie in-
cursus est. ¶ Tertius. Leniat̄ venter continue cū clisterijs
lenitiuis: īfrigidatiuis: abstersiuis ⁊ māe flegmatis aliq̄li-
ter eductiuis. ¶ Quartus. fiat flōis ex vena epatica cum
abstractiōe sex. ℥. sanguis vel circa. Quint° digerant̄ māe
p̄prie p̄mo digestiuis lenib° ad h̄ appropriatis. ¶ Sext°
euacuēt̄ dicte māe cū eiatiuis lenib° farmacijs appropria
tis. aut vomitu. si is facile fieri potuerit: q̄m̄ ex rebus ma-
gis iuuantib° inter eiones: ⁊ maxime post cibū statum ⁊ h̄
in casu nr̄o. ¶ Septimus. Cōfortet̄ epar cū fridis ⁊ aliq̄
liter stipticis a proprietate ⁊ a q̄litate manifesta epati huic
ꝯferētib°. ¶ Octauus. defendat̄ cerebrū ne vapores ele-
uatos recipiat: ⁊ ab eis offendat̄. vt inde dolor mitiget̄ aut
tollat̄. ¶ Non°. Exhibeant̄ siti mitigātia ac extinguētia.
¶ Decim°. digerant̄ scōo māe cum digestiuis fortioribus.
¶ Undecim° euacuent̄ dicte māe cū farmacijs fortiorib°
aliquālr mordicatiuis p̄p suoꝝ intestinoꝝ obtusitatē. nā
cū febris ipsa trāseat ex sui nā terminū tertiane pure: ⁊ igre
diat̄ spaciū op̄is tropicarē nō ē v̄isimile ipsā mām eradica
ri posse i vna eione minoratiua. attēta ex casu repletione.
quā asserit se incursaꝫ. ¶ Duodecim°is. Exhibeāt̄ postre
mo ad intra ⁊ ad ex̄ ꝯfortātia epar: ⁊ deopilātia ⁊ resoluē
tia residuū materierū i eo. aut locis p̄pinq̄s derelictarū.
¶ Jaꝫ restat dicere q̄uo ꝯplent̄ dicti casi. ⁊ p̄ q̄uo cōpletur
prim°. declinet dicta p̄ ad frigadū ⁊ hūidū: cū qua ponit̄
odor rei calefaciētis: nā cum sit colericus ⁊ exercitio mul-
tum deditus. indicatione etiam sumpta a febre ipsa: ⁊ a cā
cū colera ipsa in casu nō cōmisceat̄ multū flegmatis atten
ta etate ꝯpetūt frida ⁊ humida. cū q̄b° p̄p flegma addat̄
odor rei calide. Et q̄m̄ egritudo ē talis in scōo cōpetit fri-
gida ⁊ humida in eo. in māsione t̄n aliaꝝ: vt verbi gratia

egritudo ē in prima scđi frida exñt ⁊ i scđa scđi. ¶ Et nota huiusmodi: q̄ vsq̄ mō ab aliquo auctore nō inueni rē cōbalē fridā trāsire 2m gradū. de calā āt sic vsq̄ ad q̄rtum qđ credo ɔtigisse ex amicabilitate caliditatis humane, cōplexioni maiori ipsa friditate. ¶ Exēplū ⁊ ꝑcedā eo ordine quo ꝑcedi oȝ: nō tñ multiplicādo: ſȝ de singulo singulū ponā exēplū: ne ipsi⁹ exēpli nāȝ excedere videar. ¶ De aere: aer declinet ad fridū ⁊ hūidū: ⁊ satis notabilr propter eius imoderatā caliditatē quā actu hȝ: ipse nāq̄ plus operaſ in corpus hūanū alijs parib⁹ q̄ȝ cib⁹ ipse: ꝑpter ɔtinuā eius actionē in ipm. Sternātur itaq̄ frōdes frigide p camerā: aq̄ cū aceto spargaſ: ⁊ hmōi. ¶ De cibo. ⁊ lȝ panis ordei sua manifesta q̄litate videaſ maxime cōferre. tñ q̄ difficili⁹ pane frumēti digeritur: nec ē nāe ita familiaris spāliter apud nos: nō ita videſ ɔferre: sic panis de simula frumēti q̄ tēperate exiſtit ɔplōis: si bñ ɔsidereſ. ⁊ ē nāe hūane magis ɔformis: tū pp̄ vsum eius: tū pp̄ occultā ꝓprietatē ab auctorib⁹ in eo inuentā. ¶ De ferculis denſ lactes lactuca cū pauco salui: ⁊ decoquanſ in brodio pulli macri nā ⁊ brodiū carnis nō vr̄ cōpetere ipm tñ sic alteratum ɔfert: q̄ nā nr̄a carnū esui est ɔsueta. ¶ De carnib⁹. Carnes sunt ɔplōnis tēperate: aut ad calidū declināt: lȝ aliquī carnē gruis frigidā posuerūt: nō eligānſ tēpate: ⁊ in earuȝ decoctione altereſ cum blite: viola lactuca: ⁊ hmōi: tñ credo ex friditate aq̄ sola ipsas multū remitti i decoctione: ⁊ sūt pulli⁹: pdix: fasian⁹: vitul⁹. Itē gelatina ⁊c̄. ex carnibus facta. ¶ De piscib⁹. pisces cōpetūt petrosi. trute: temali. ƒegaroli ⁊c̄. ⁊ duri sūt assis. ħ i casu ɔueniētiores. ¶ De ouis. Oua alterata pñt ɔferre maxime tpe necitatꝭ ɔfortationis v̄tutis. Altereſ ħ mō. frāganſ oua i aq̄ endiuie: ⁊ i ea dimittanſ q̄tuor horis. deinde in aq̄ ferueti subito ꝓijciāſ ⁊ subito extrahanſ ne durescāt. ¶ De caseo. Cōpetit case⁹ recēter fact⁹ sine sale: i modica tñ q̄ntitate. ¶ De fructib⁹. Cōpetūt granata: pruna damascēa: arātia ⁊ hmōi. ¶ De saporib⁹. ex lactuca ⁊ endiuia: ⁊ petrosilino cū aceto cōpetit aq̄ ordei cū pauco ƺuccari diuꝝ coctarū: aut aqua simplex cocta cū si. acetoso: nō dixi aquā ordei: q̄m aggregare eā cū sy. acetoso ē illaudabile. Aui. pruna quarti. ō aq̄ ordei. ¶ De sōno ⁊ vigilia. Sōn⁹ sit equalis vigilie. vbi. gra. dormiat a pⁱa hora noctis: vsq̄ ad vnā horā diei. ⁊ i die nō dormiat: q̄m sōn⁹ diurnus iducit febres sitim ⁊ dolorē capitis. ¶ De motu ⁊ quiete. q̄es ꝑportionaliter sit motu lōgior: nec forti exercitio exponaſ. sed leui: ⁊ horis debitis. Itē fiāt fricatiōes extremoꝝ. nā ipse tenēt locum exercitij.

¶ De inanitione ⁊ repletione nō repleaſ: sed oī die hēat vētris bñficiū nā vel arte: ⁊ vtaſ enemat b⁹ siue clisterib⁹. de q̄bus infra. Hec sūt i ꝓposito multū vtilia. ⁊ Aui. gratissima: Et q̄ coitus sub inanitiōe ɔtineſ: ab eo abstineat. De accñtib⁹ aīe. nō irascaſ neq̄ turbeſ: sed pro posse leteſ: ⁊ in his modereſ: nā multū aī accñtia faciūt ad curā ipediendā ⁊ expediēdā. iuxta illud Hyp. scđa apho. Cōfortari mēte ⁊c̄. ɔtinue. n. corpori assistūt: nō tñ tm̄ faciūt quātū aer. ipsa. n. spūalr tm̄. aer vō spūalr ⁊ mālr. ¶ Post positionē reꝝ quo ad qualitatē q̄bus in dicta vti oȝ. ɔuenit vt ō eis q̄ ad q̄ntitatē: tēpus ⁊ horā aliq̄d dicaſ. ¶ De quātitate ⁊ tpe diete. in hac egritudine ɔsidereſ lōginquitas status: quēadmodū in alijs ɔuenit egritudinibus: ⁊ cū satis longinquus videaſ. lȝ nō multū: q̄ expectaſ. 18ª. vel. 20ª. die hinc in principio ⁊ augmēto ꝑcedaſ cū satis grossa dieta respectu ei⁹ qđ fieret in terciana pura: vñ si in pura dabis lib. in hac dabis. lib. ⁊. ℥. ⁊ ħ in discretione medici sit derelictū. Cū aūt appropinquat status subtilia modicū. in declinatione vero iterū ingrossa respectu eius quod in statu. Et q̄bus pȝ q̄ō se oȝ hēre in tēporib⁹ hmōi febris. ¶ De hora deſ cibus saltē q̄nq̄ horis ante aduentum posuimus. Et q̄bus pȝ cōplemētū pmi canonis exemplare.

¶ Pro scđo canone. lenitiuum ⁊ minoratiuum materiei cōiuȝ ⁊ ꝓprieꝝ. ℞. cassie fistu. nouiter extracte ⁊ electe. ℥. i. ʒ. electuarij de succo. ro. descriptione mesue. ʒ. i. extrahaſ cassia cū aqua absinthij ⁊ endiuie. añ. ꝑtibus eq̄lib⁹. Hoc lenitiuū ꝑcedēs assumat in mane p vnā horā ante diem calidum ⁊ non tepidū: vt cōiter exhibēt astātes in die quietis. Post eius assumptionē stet dormiēs si pōt in lecto per horā vel circa. deinde surgat: ⁊ aliquādo camerā aliqualr ꝑambulet vsq̄ ad horas q̄tuor post assumptionē clausis fenestris ⁊ tūc prādeat: ⁊ ea die se a sōno abstineat: nisi se multū debilitatū senserit ex eūone. q̄ futurū nō credo.

¶ Pro tertio cañ. clistere lenitiuū: īfridatiuū: abstersiuum ⁊ māe flegmatis aliq̄lr eductiuū. ℞. blitis matrum viole malue. añ. M. ʒ. furfurū frumēti q̄rtā partē. M. i. carthami. ℥. ʒ. olei viole. ℥. iiij. sal. cōis siue panis. ʒ. ʒ. carthamus ꝑus ɔtūdaſ. ⁊ cū ceteris ponaſ ad bulīedū in aqua sufficiētis quātitatis: ⁊ bulīāt vsq̄ ad ɔsūptionē tertie partis deīde colētur ⁊ fiat expressio ex eis: ⁊ de dicta colatura accipiaſ metreta. siue lib. i. deīde addaſ sal ⁊ oleū: ⁊ calidū i ponaſ sp̄ ē bonū: vt in clisteri aliq̄d remaneat ad euitādū īgressum aeris. Hoc clisteri vtaſ alternis dieb⁹ in die quietis mane. Post cuius assūptionē stet supra lectū iacēs sup vētrē. Et cū sic steterit p q̄rtā hore emittat ipsū ⁊ cū pannis leuiter calīs fricenſ vēter ⁊ hylia suauiter. Et post ei⁹ emissionē stet p mediā horā añq̄ȝ assūat cibū: vt vapores eīo sint sedati: ⁊ v̄t⁹ ex euāatiōe aliqualr debilitata restaureſ.

¶ Pro q̄rto cañ. fiat flōia vsq̄ ad extractionē ℥. ʒ. sāguīs ex vena epatica scā euōne leniūa in die q̄rtis seq̄ētis ꝑposito enemate per tres horas vel circa fiat talis flobotomia. Q̄ ō si timeſ de sincopi stet iacēs supine. ⁊ fiat preuisio cum arātijs: granatis: ⁊ hmōi: vt cōiter fit. Et post sanguis extractionē stet sic supinus p mediā horā: q̄m sincopis accidit magis post vene clausionem.

¶ Pro q̄nto cañ. digestiuū leue māe colerice nālis cū aliq̄li admixtionē flegmatis. ℞. sirupi acetosi simpl. ʒ. ʒ. viol. ℥. i. aquaꝝ endiuie. ʒ. ij. feniculi. ℥. i. misce. Istud digestiuū assumat q̄nq̄ diebus ɔtinuis calīȝ ⁊ nō tepidū hora vna vel duab⁹ añ diē saltē p⁹ cenā p hor. 8. ⁊ dormiat ad libitū ⁊c̄.

¶ Pro sexto cañ. minoratiuū facile appropriatum māe dicte. ℞. cassie fistule nouiter extracte. ℥. i. electuarij ō suc. ro. descriptiōe Nicolai. ʒ. ij. extrahaſ cassia cū aqua endiuie ⁊ absinthij. añ. q̄ntū sufficit: vt sit potabilis: ⁊ scito q̄ aliq̄liter aucta ē doſ. electuarij ꝑpter intestinoꝝ obtusionem. Post assūptionē digestiui accipiat ħ solutiuum calīm: vt supra de lenitiuo. Et eduxit bis vel ter: ħ ē per tres horas post ei⁹ assumptionē bibat vnū ciatū aq̄ ordei nō ƺuccarate calīm. deinde de horā: post assumat prādiū. Posset dari māna: reubarbarum: electuarium de psilio. ⁊ huiusmodi. sed hec sunt posita. gratis exempli.

¶ Pro septimo confortatiuum epatis: ⁊ sue caliditatis remissiuū. ℞. aquaꝝ endiuie. ʒ. iiij. rosate. ʒ. v. speꝝ sandalini cerotꝭ. ʒ. ij. misse. accipiaſ pecia linea duplicata lata ⁊ lōga fm. semissem: ⁊ infundaſ in dictis aquis. deinde exprimaſ ⁊ tepefiat: vel sic frigida epati apponatur ⁊ renoueſ pluries ante assumptionē cibi mane ⁊ sero. Potest similiter fieri vnguentum. emplm: vel cerotum ⁊c̄.

¶ Pro octauo defensiuū ne cerebrū recipiat vapores ⁊c̄. ℞. succi solatri. ℥. iij. albumina ouoꝝ numero quattuor aq̄ ro. ℥. sex. aceti. ℥. ij. ʒ. misce: ⁊ agitētur albumina fortiter. deinde simul cum reliquis misceātur forti cōmixtione. p⁹ istas euacuationes ⁊c. fiat cū petia linea circa frontē ⁊ tēpora vt de petia ponēda super epar dictū est: ⁊ hoc infestāte dolore. Et licet fricationes ad diuersum in hoc casu conferrent tñ de eis satis sit dictū de exercitio.

¶ Pro nono canone cōmuniter mitigāt sitim ƺuccarus cādie retentū in ore: pruna arātia ⁊c̄. valent semina citoniorum

rum:marasca sicca posita in aqua rc̃.sed vt dictuz est hic
sunt gratia exempli posita.

¶ Pro decimo canone digestiuum forti⁹ mãe iaz dicte. ℞.
syrupi de nenufare. ℥.ij.oxiçachare. ℥.s.aquarum acetose
violate.bethonice.añ.℥.i.misce. Et lz iulepiçatũ sit delecta
bilius vsui:tñ nõ iulepiçatũ est potẽtius.vbi tamẽ requiri
tur penetratio per eũ conuenit:vt iulepiçet̃ q̃ non est in ca
su nostro rc̃. Assumat hoc digestiuuz his modis quibus
dictum est de digestiuo leui superi⁹ posito.ita q̃ post assũ
ptũ minoratiuũ stet tribus diebus absq̃ assumptione ali
cuius medicine:sed post in quarto die incipiat assumere h̃
digestiuum ⁊ continue quinq̃ diebus vt supra.

¶ Pro vndecimo canõe euacuatiuũ eradicatiuũ mãe dcẽ
℞.manne electe.℥.s.reubar.ʒ.ij.aliter electuarij: succi ro.
ny.ʒ.2.spice.gra.sex.infundat̃ reubar.⁊ spica primo i vino
aromatico limphato cũ modico aque endiuie: ⁊ stent in
infusione per horas sex ad minus:deinde fiat corp expres
sio fortis cũ qua expressione dissoluat̃ mãna:⁊ totũ colet̃.
Deinde calefiat ⁊ ꝓpinet̃ post assumptionez digestiui su
perius positi. Assumat hoc solutiuũ calidũ: vt supra cuz
ordinib⁹ ⁊ aliĳs requisitis:vt supra de aliĳs dictum est.

¶ Pro duodecimo ⁊ vltimo cõfortatiuũ epatis deopilati
uum:⁊ caliditatis remissiuuz rc̃. ℞.trociscoꝝ de reubar
baro:de diarodõ.añ.℥.i.ex his fiãt pillule cũ syrupo de en
diuia.de his pillulis accipiat omni die post assumptionez
dictarũ medicinarũ quinq̃ ꝓ vice mane cuz surgit.post q̃s
stet horis duab⁹ anteq̃ comedat:⁊ cõtinuet vsq̃ ad finez
egritudis:q̃ si egritudo nõ recederet:vt sperat̃:opz redire
ad digestiua euãatiua rc̃.ƒm ordinẽ datũ:sicut dictũ est in
ꝑn⁹. Nõ multiplicaui exẽpla.nã de digestiuis euatiuis cõ
fortãtis rc̃.plã poni deberẽt ex pte ↄfectionũ vnctionũ rc̃
sed solũ sic ieiune trãsiui:tm̃ exẽplis intẽdẽs satisfacere.

¶ Postremo notãdũ:q̃ q: morbus ⁊ virtus nõ raro varie
tatẽ recipiũt nõ solũ gradualẽ.lz ⁊ formalẽ:tũ ex in fluxu
tẽpoꝝ:tũ ex parte virtutũ:tũ ex parte tempoꝝ medicina
lũ in fine cuiuslibet cõsilij q̃ de foris mittit̃ addi dz q̃ di
cta in ↄsilio tractent̃ ⁊ moderent̃ ↄsilio dominoꝝ medi
coꝝ astãtiũ:vt cõsciẽtie ꝑmo.deinde honori coꝝ satisfiat.

¶ Et ex his omnibus patet q̃s modus seruãdus in cura
cuiuslibet egritudinis:⁊ ex cõsequẽti in cõsiliĳs scribendis
rc̃. ¶ Pro quibus omnibus deo semp gratias ago.

¶ De compositione medicinarum.

Sed antequam ponatur modus rei medica
tionis p potionẽ: premittẽ
dum vt actũ est:q̃ v̄tutes medicinarũ a qbusdã ponunt̃
tres a qbusdã q̃tuor.⁊ ꝑmi de 3⁰.⁊ quarta vnã faciunt.vt
auer.v.col.vltimo cap. ¶ Sed ad clariorẽ doctrinaz ali
os seq̃ndo.dõm q̃ v̄tutes seu q̃litates medicinarũ sũt q̃t
tuor:nã hic virtutẽ accipio:vt est de p̄dicamẽto q̃litatis ⁊
est nãlis potẽtia q̃ ipa medicina corpori humano interius
vel exterius applicata ipsũ imutare. Dicit̃ ita virtus ꝑma
medicine naturalis potẽtia qua hz ob aliquã q̃litatem ex
primis corpus humanũ immutare:vt calefacere: infrigi
dare:humectare ⁊ exiccare. Scđa virtus est nãlis potẽtia
que habet in corpus humanũ iducere effectũ a quo deno
minat̃:lz fit in vigore qualitatũ ꝑmarũ:vt sunt effect⁹ ad
primos ꝑmarũ ↄsites:vt resoluere: aperire: attrahere: con
stringere: opilare: vlcerare:cõsolidare.⁊ huiusmodi. Ter
tia virtus est potẽtia nãlis:q̃ medicina magis vnũ mẽbrũ
q̃ aliud: aut vnũ locũ magis q̃ aliud respicit:⁊ in eo ali
ud q̃ in alio operat̃:vt dactilus respicit pulmonẽ magis
q̃ epar.simil̃r agaricus magis respicit pectus ⁊ colloqui
nida caput magis q̃ aliud mẽbrũ:⁊ ↄsil̃r de plurib⁹ aliĳs.

¶ Quarta virtus ẽ potẽtia nãlis qua effectũ p formã oc
cultã siue specificã in toto producit vt virt⁹ qua medicina
est solutiua ⁊ humorũ aliter eductiua aut venenũ quomo
doc̃uq̃ expulsiua:vel virt⁹ q̃ medicina est solutiua vẽtris
vomitiua:prouocatiua vrine:sudoris ⁊ venenũ bezoar.

¶ Ulterius notãdũ:q̃ medicine ex parte qualitatẽ ꝑmarũ
reperiunt̃ in quadruplici dñia. Quedã.n.dicunt̃ tales i ꝑ
mo. Quedã d.cunt̃ tales in scđo. Quedã i tertio. Que
dam in quarto:vt caliduz in primo.scđo.tertio vel quarto
frigidũ in ꝑmo:scđo:tertio vel q̃rto:ↄsil̃r de humidis ⁊ sic
cis dicendũ. Et cã oĩum hoꝝ ẽ:q: oĩs medicina talis cor
pori hũano occurrẽs in debita q̃ntitate:aut ipsuz nõ alte
rat:sic q̃ nec ipsũ calefacit aut infridat rc̃. sed ipsum ↄser
uat i sua ↄplõne calida:aut ipsuz alterat. Si ꝑmũ.medici
na ẽ tẽperata:vt capillus veneris: citrũ ⁊ hmõi. Si alterat
aut alterat occulte:q: nõ manifeste absq̃ rõcinio:vel mã
feste.si ꝑmũ ẽ ꝑm⁹ gradus.⁊ dĩ mãifeste rc̃.q:dato q̃ cali
tas ꝑmi gradus trahat hoiez ex latitudinẽ sanitatis:vt te
nuit gẽtilis:nõ tñ sic trahit.vt illa calitas vel friditas abs
q̃ discursu pcipiat̃:vt q: video ex calore iducto vrinã tin
ctiorẽ:pulsũ velociorẽ.ipsum sitculosuz:⁊ in h̃ gradu ca
liditas reponunt̃ absinthiũ camomilla:⁊ hmõi. Si mani
festa alterat h̃ tripl̃r.vel cũ tẽdẽtia ad corruptionẽ.vel nõ
vel medio mõ. Si ꝑmũ ẽ q̃rt⁹ grad⁹ calitatis in q̃ gradu
ponit̃ scamonea:euforbiũ. Si võ nõ cũ tẽdẽtia rc̃.⁊ sic est
secundus gradus in quo gradu caliditas reponitur i cina
momuz. Si medio modo.sic est tertius gradus in quo re
ponitur gariofilus. De quibus dari solent hi versus.

¶ Primus dicatur in quo sensus non dominatur.
¶ Sensibus equato gaudet natura secundo.
¶ Tertius excedit sed cum tolerantia ledit.
¶ Destructor sensus nescit ꝓcedere quartus.

¶ Circa quos notandũ ꝑ q̃ effectus terciũ triplicat̃ sup effe
ctũ primi ⁊ ita q̃rt⁹ q̃druplicat̃ ceteris sp paribus. ¶ Scđo
q̃ medicina talis i scđo i debita q̃ntitate talẽ effectũ pducit.q̃
si admistraret̃ i maiori q̃ntitate itẽsiorẽ effectũ ꝓduceret vt i
fra de q̃ntitate dicet̃. Ex quo inferri põt q̃ talis in ꝑ p aug
mẽtũ i q̃ntitate posset ꝓducere effectũ talis in scđo.⁊ sic de
h̃ ifra. ¶ Tertio q̃ auctores nr̃i his gradib⁹ assignauerũt
mãsiones.ita q̃ cuilibz coꝝ corrñdẽt tres mãsiões. prima
2ª.3ª.q̃s Sal.3⁰.tegni p micros declarauit. Uñ dicim⁹ hec
medicina ẽ cal̃a i ꝑ⁰ mãsiõe ꝑmi in 2ª aut i tertia:⁊ ↄsil̃r de
aliĳs. ¶ Quarto q̃ aliqñ repit̃ diuersitas i g̃duatiõe me
dicinarũ iter auctores nr̃os:q: aliqñ vn⁹ ponet.exẽpli grã
cepe calidũ i 3⁰.vt Auic.in 3⁰.cañ. Ga.võ in 4⁰.vt infra de
simplici medicina.vñ h̃ cãu dz h̃ modo ↄciliari p mãsiones
q: auic.posuit ipm̃ i fine tertie mãsiõis tertiũ gradus. Ga.in
pria⁰ ꝑme mãsionis q̃rti:⁊ ista abinuicẽ modicũ distãt fa
mosiori:tñ semp adhereas. Esto igit̃ sollicit⁹ ad sciẽdũ me
dicinarũ gradus ⁊ mãsiões graduũ.qm̃ al̃r recta medicia
rũ ↄpõ fieri nõ põt.vt ex sequẽtib⁹ appebit magis. Scias
etiã q̃ dcã discordia facit ad notitiã mãsionis simplicis.

Quibus habitis cũ his que dcã sũt in prin
cipio:cũ ad ↄpõnẽ medicine
venire cupiet incipiẽs ab alteratis dz medic⁹ i mẽte sua re
colligere itẽtiões oẽs q̃ sibi videnf necia ↄsiderãde i remo
tiõe talis vel talis egritudinis hito tñ ꝑ respectu ad v̄tutes
cui⁹ subaz nũc supponam⁹ ↄstãte. Et ꝑma sumit̃ a q̃ntitate
egritudinis i se. Scđa a mã egritudis:vt q̃litate ⁊ q̃ntitate
suba. Tertia a loco. Quarta a tpe. Quita a nã mẽbri:⁊ ip
sius colligãtia. Sexta ab his q̃ ↄsentiũt vel dissentiunt.

¶ Et pp primã itẽtionẽ dz medic⁹ i mẽte sua cũ artificiosa
ↄiectur atõe:vt supra sibi h̃ primũ statuere q̃ medicina to
ta ↄficiẽda vz eleuari i g̃du tm̃ bz q̃ p̄ternãlis dispõ.supra
nãlẽ eleuat̃:vt si p̄ternãlis eleuat̃ p duos grad⁹:⁊ medicia
p duos gradus. Itẽ si egritudo ẽ fortis ⁊ medicia dz eẽ for
tis si dbil̃ dbil̃.⁊ sp ꝓportionabil̃r.⁊ d̃ h̃ ifra. ¶ Et h̃ aduer
te q̃ sic hmõi assignãt grad⁹ i medicis alteratiuis.⁊ solu
tiuis vt ifra:ita egritudinib⁹ g̃d⁹ assignant̃.vt dicat̃ q̃ illa

egritudo est in primo gradu quādo inducit mala accidē-tia nō notabiliter pceptibilia: siue notabilr ledentia: vt est effimera aut tertiana pura leuis. ¶ Illa vō in secūdo gradu que inducit accñtia mala notabiliter ledentia: vt ē tertiana duplex. Illa autē in tertio que inducit accidētia mala multū notabiliter ledentia: vt tertiana continua. ¶ Illa vō in quarto que inducit accidentia ampla vehementer ⁊ notabiliter: valde ledentia apta in breui corpus corrūpere: vt est causon forte. Et cōsimiliter possunt assignari māsiones ꝛc. vt de alteratiuis dictum est. Considera.

¶ Propter scōam intentionē eligit medicinā contrarie qlitatis: q̄tum ad p̄mā qualitatē. p̄mo q̄ calīam frigidā ꝛc.

¶ Scōo ꝑpter q̄titatē eligit ipsam talem q̄tū ad qualitatē ⁊ v̄tutē scōaꝫ. vt q̄ resolutiuā ꝛc. ¶ Similr pp substātiā eligit medicinā tale scōe virtutis: vt subtiliatiuā incisiuam: vt si ē grossa subtiliantē: si viscosa incidentē. ⁊ similiter magis ⁊ minus subtiliatiuā: ⁊ sic de alijs ſ͞ꝫ multitudinē ⁊ grossiciem maiorē ⁊ minorē ipsius materie: nā materia existente multa ⁊ grossa in principio nō debēt exhiberi fortia subtiliatiua ⁊ aperitiua: naꝫ sic ptes calide subtiles euacuarenſ siue resoluerenſ: ⁊ remanentes ineptiores fierēt euacuatiōi siue resolutiōi: q̄ ptes calide resolute ꝛc. iuuabāt etiā resolutioni grossarū seu earū euacuatōi. Unde Aui. prima quarti. de cura putridarū in generali. ꝓhibet in prin° nimiū aperitiua exhiberi. Opꝫ ergo in recte operando medicuꝫ de faciliorībus ad faciliora trāsire. vt Cermosinus. noster. ⁊ Mesue de appropriatis. cap. de soda frigida sed hoīes nostri tp̄is nō patiunſ: ⁊ totū in eoꝝ caput reuertitur: sed in hoc conscientia non spernatur.

¶ Propter tertiā elegit medicinā talē q̄tū ad tertiā virtutē: vt q̄ egritudo est in pulmōe aut in stō aut alio loco elegit medicinā pectoralem vel stomacaleꝫ. Item ex h̄ cōprehendiſ p quā viā medicina exhiberi dꝫ. vt in p̄cedēti cap.

¶ Propter quartā moderat medicinā electā ꝑpter intentionem sumptam a qualitate materie morbi: vt q̄ in principio non dꝫ esse calida ⁊ frigida cōmiscēdo eam cum alijs que eius caliditatem aut eius frigiditatem remittat.

¶ Propter quintā eligit medicinā. vt verbi grā: q̄ mēbrūꝫ cui debet applicari ē rare substātie ⁊ dissolubilis q̄ ꝓhibet eius dissolutio. iē ⁊ applicatione medicine vehementer calide. vt cōmiscendo stiptica. Nā cū episcopi volum° applicare calida resoluētia materiā in eo cōtentā debemus cū his cōmiscere stiptica ipsiꝫ ꝯfortātia: ⁊ eius resolutionē prohibentia. vt spica spodiū ⁊ huiusmodi. Itē cū mēbrū est debile aut frigidū nō debemus applicare vehemētia calida: aut frigida: quoniam virtutes exterminantur.

¶ Propter membrū colligatū despicit medicus quandoqꝫ medicinam que conueniēs esset multuꝫ illi morbo. vt verbi gratia in febre tertiana pura rōne caumatis cordis cōpeteret potus plurime aque fride qui prohibetur propter debilitatem multamꝫ stomaci cordi alligati.

¶ Propter vltimā intentioneꝫ eligit medicus dosim medicine aliā ⁊ aliā: vt maiorem in iuuentute similiter fortiorē minorem in pueritia similiter ⁊ debiliorē. Similiter respectu regiminis temporis ꝛc. vt in hyeme fortiorem: debiliorem in estate. Et suo modo de alijs dicendum.

¶ Et sicut dcm̄ ē de alteratiuis: ita de solutiuis dōm. Unde: primo dꝫ esse medicus cōmēsurās q̄titatē egritudinis. q̄ si fortis fuerit cū forti medicina solutiua eā aggrediēda. vt v̄bi grā. q̄ ē furiosa: statiꝫ da eradicatiuo ꝑcedere. Nō enim intelligo medicinā fortem solutiuā: q̄ etiā furiosa: s͞ꝫ q̄ materiā subito extirpat: aut apta est extirpare seu vincere: sicut platonem dicimus sorte fortiorem. immo in materia venenosa debemus cauere a medicinis venenosis: s͞ꝫ de hoc infra magis. Debet scōo ꝯsiderari q̄litas q̄titas subā Qualitas: si est calida colerica eligit medicinaꝫ euacuatiuam vel euacuantem coleram. Si flegmatica: euacuantē flegma ⁊ huiusmodi. ¶ Quātitas: qm̄ si fuerit multa: de cuius multitudine timeam°: statim a p̄ncipio fortiter euacuamus: si nō multa ꝛc. digerim° pri°: deinde euacuam°.

¶ Substātia: vt q̄ si grossa: viscosa ꝛc. eligit que materiaꝫ educit grossam vt pillulas de sarcocolla ꝛc. ¶ Silr locū vt in capite ⁊ fuerit flegma eligit colloquintidaꝫ que a ꝓprietate a capite euacuat. ¶ Temp° vt cum egritudo fuerit in principio nō cōpetūt fortia tm̄. sicut i statu aut declinatione: qn̄. s. mā est bene digesta. ¶ Naturaꝫ mēbri vt si fuerit principale nō debem° euacuare in vna vice ꝛc. vt supra. ¶ Silr si in stomaco. Primo q̄ stomacus est mēbꝝ debile. Scōo q̄ statim medicina attingit māꝫ nō debꝫ dari fortis. imo nec a ꝓprietate digētē: vt p taleꝫ digaſ talis laboriose soluēs. ⁊ ē canon. Aui. decimatertia tertij de cura apatis stomaci. ¶ Similiter a colligato: q̄ cū ꝯprehēdit materiā euacuādā eē in gibbo epatis ⁊ gibbus colligatus ē vijs vrine que sunt loca euacuationis exhibet diureticā: ⁊ si in cōcauo educētia per intestina. vt supra. ¶ Similiter ex pte eoꝝ que ꝯsentiūt ꝛc. q̄ in etate pueritie datur minor q̄titas ꝛc. Et cōsimiliter de alijs dicendum.

Antequam autē tractēſ modus cōpositionis medicinarū adinuicē ponēde sunt cause: quare medicine adinuicem cōponi habeāt ex qb° patebit quare hec vel illa medicina cōpositionē ingrediaſ.

¶ Prima cā est: qm̄ in vna medicina simplici oēs intentiones que in mēte medici cōsurgūt per eā simplicē compleri nō possunt: qn̄qꝫ. n. intētiōes sunt ꝯtrarie: vt q̄ egritudines sūt ꝯrie: aut q̄ accidēs vertens ad se curā contrariaſ morbo aut cause ei°. Exēplū primi: vt si qs pateretur egritudinē fridā stomaci ⁊ calidam epatis. Exēplū scd̄i. sicut in colica fortissima supra. Sed si cum simplici compleri possent: nō eligat sup illā medicinā ꝯpositā: vt scōo cañ. ⁊ quto. primo caplo. ¶ Ex quo inferſ q̄ alijs parib°: q̄to ꝯposite medicine sunt ex paucioribꝰ simplicibus: tāto commodiores ⁊ iuuātiores. nā qn̄ tot adinuicem cōponunſ idigēt qn̄qꝫ fermētatiōe: ⁊ eis fortasse acqriſ ꝯria operatio ei q̄ intendiſ: sicut in tyriaca est videre. nā primo stupefacit: et cum fermentationē reperit calefacit. Deinde post talē fermentationē inueniſ in ea forme vna que nō resultat merito suoꝝ miscibiliū hoc ē quātū ex parte formarūꝫ manifestarū ipsoꝝ simplicium: vt de viribus cordis. cap. de medicinis cordialib° cōpositis: nec huiusmodi cā inueniri pōt alia q̄ꝫ q̄ facit experiētia. Unde Aui. 5°. canone. ca°. p̄mo Propter q̄ melior est experta non experta. Unde iuxta h̄ habe. q̄ quādo eādē medicinā in eadeꝫ dispōne a plurib° auctoribus collaudatā inuenies. illā summe colore debes ⁊ ꝓ expta habeatur: ⁊ sic sicut regula. ¶ Ex quib° inferetur q̄ verisimile existit: q̄ inartificiose composuit q̄ in omnia sua recepta multa ⁊ multa simplicia semp adinuicē aggregāt: ⁊ magis veritas correlarij ex sequentib° apparebit.

¶ Inferſ tertio: q̄ multo eligibilius est receptis patrum nostroꝝ adherere: q̄ eas experti sunt q̄ꝫ ipsas de nouo cudere. Unī te vt in ꝯfectiōe receptarū minime glorieris horū vt moderni: sed de antiquis magis q̄ꝫ de te cōfidere.

¶ Scōa causa: qm̄ aliqn̄ egem° aliqua medicamina quasi volumus mēbro adherere aut ad iteriora penetrare: ⁊ talis per se non est sufficiēs: vt cuꝫ sit sicca dura vt corallus: eamqꝫ cum cera que facit ipsam adherere cōmiscemus. Iteꝫ cum ea acetuꝫ: vt cum eo ad profundiora penetret. Similiter cum emplastris factis ex radicibus: vt distendantur melius radices: ⁊ adhereant: ⁊ profunda penetrent ponimus pinguedines: oleum: acetum.

¶ Tertia causa: q̄ aliquādo egemus aliqua medicina violēta: vt scamonea: ⁊ ea sola vti nō possumus. Unde admiscemus ei que malitiā suā tollāt ⁊ corrigant. vide Me. de

scamonea ꝛ alijs medicinis laboriose soluentibus: vbi cla
ra ꝛ pulchra exempla inuenies. Et sicut de violentis di
ctum est. ita de opiatis intelligendum. nam cum opio ca
storeum: cum iusquiamo allium: cepe: semen raphani: cũ
corticibus mandragore: absinthium. synapi. ꝛc.

℄ Quarta cã. q2 aliqñ volumus: vt medicina operet̃ effe
ctus contrarios: vt ꝙ resoluat ꝛ stipticet siue repercutiat.
sic admiscem⁹ calida resoluẽtia: ꝛ frigida stiptica: vt in aug
mento apostematũ ponimus camomillã: absinthiuꝫ: vt
resoluant: rosas ꝛ sandalos: vt stipticet ꝛ repercutiãt.

℄ Quinta. quando per medicinam intendimus expellere
venena multa indifferenter calida frigida ꝛc. ꝛ eis indif
ferenter resistat: vnde eã cum diuersis medicinis compo
nimus: ꝛ hec fuit causa compositionis tyriace.

℄ Sexta: q2 aliquando egemus medicina calida in ter
tio: ꝛ ad propositum nostrum eam non inuenimus. vnde
cõmiscemus calida in ᵽmo cuꝫ calidis in quarto. ꝛ sic ha
bet̃ talis in tertio: sed de hoc infra magis in speciali.

℄ Septima. q2 aliquãdo intendimus: vt medicina tardet
in loco aut prohibeatur eius resolutio. cuꝫ per multas di
gestiones transire debeat: vnde ei cõmiscemus que faciãt
eã tardare: ꝛ ꝓhibeãt eius citam resolutionẽ: verbi gr̃a.
cum medicina quã volo tardare in epate cõmiscemus se
mẽ raphani: quoniã semen trahit ad ↄtrarium medicinã
epatis: q2 raphanus respicit stomacũ vel os eius. vnde in
hac diuersione titubat medicina: ꝛ morã in mẽbro cõtra
hit. Exemplũ scðm: q2 cũ per multas digestiones medicina
transire habeat: ꝛ ex hoc de eius resolutione dubitẽ. pono
cum ea que eius resolutionẽ ꝓhibeant. ꝓpter quam cau
sam opium ponitur in tyriaca. v. canone. ᵽmo. capitulo.

℄ Octaua fuit medicinarum cõseruatio: nam quedaꝫ hu
mida sunt que rõne sue humiditatis cito putrefiunt: nisi
cũ alijs cõmisceant̃. verbi gratia. ȥinȥiber mirabolani. ke
buli virides. ꝛ huiusmodi que conseruari non possunt ni
si cuꝫ syrupis ꝛ alijs cõmisceant̃: ꝛ similiter plurima alia
cum melle componuntur: vt diutius cõseruari possint.

℄ Nota: q2 aliquãdo vna medicina idiget cõfortante aut
acuente aut dirigente ad mẽbrũ a quo volum⁹ euare: vel
qð intendim⁹ alterare seu cõfortare. Propter ᵽmũ cũ tur
bith cõmiscem⁹ ȥinȥib. ꝛ dã ei⁹ calcar. simil̃r salgẽma. cum
agarico. ꝓpter scðm sticados cõmiscemus cũ his cũ qb⁹
q̃rimus a capite euacuare: ꝛ ꝓportionabilr̃ de alijs h̃itĩ
b⁹ respectũ ad alia mẽbra. ℄ Ubi tñ notãdũ ꝙ huiusmo
di cõpõ non põt ↄueniẽt fieri nisi a ꝓportiõe cadente in
ter simplicia: que ꝓportio est duplex. Quedam forme ab
solute. cum dicim⁹: scamonea nocet cordi: inflãmat: aperit
orificia venaꝝ ꝛc. ꝛ tunc opponit̃ ei ambra q̃ cor ↄfortãt
cristallus qui infrigidat: galle que cõstringunt. Alia est
forme specifice: vñ pp ᵽmum ponimus cũ ea spicam. ꝓpt̃
scðm capforã: ꝓpter tertiũ dragãtum vel masticẽ. Et hec
scða ꝓportio inuenta est experientia ꝛ philosophoruꝫ reue
latione. ꝛ de hac nõ opꝫ ꝓlixitate stare. n. debem⁹ auctoruꝫ
auctoritati soli. Et istam ꝓportiõeꝫ possumus ꝑ areolas.
Auicẽ. ꝛ alioꝝ venari: ꝛ hec est v̾a ꝛ opportuna cõpõ ad
quã pauci respiciũt. Jdeoqꝫ cõpõnes noue nõ sũt antiq̃s
adequãde. Fac ḡ vt ꝓbatos ꝛ veteres seq̃ris. Tertia est ꝓ
portio quãntitatis de q̃ infra suo loco dicet̃. Ex quib⁹ infert̃:
ꝙ opꝫ bonũ cõpositorem bonũ esse simplicistã ꝛ non par
uã habere. de scða ꝓportiõe noticiã: ꝛ tu ad hoc ↄsidera.

℄ Sed statim dices. habeo ex dictis cãs compõnis: quare
ꝛ simplicia cõpositum ingrediuntur: sed cur de vno plus
q̃ꝫ de alio ponatur: dic obsecro huius causam. ℄ Scðo
quare aliquando plures medicinas calidas aut frigidas
eiusdem gradus ꝛ quãtitatis in eodem composito poni
mus: cũ videat̃ vna sufficere: vt v̾bi gratia. ℞. cinamomi:
galange: ana. ʒ. v. similit̃ amomilli: meliloti. ana. M. i.

℄ Ad ᵽmũ dðm ꝙ assignare cãꝫ quare ᵽcise tantũ de vna
medicina ponit̃ in cõposito ꝛ nõ plus est impole. nã cum
medicus nõ possit habere pũctualẽ noticiã de egritudine
q̃ꝫtũ ad eius mẽsurã ᵽcisam: sic nec cãm assignare poterit
q̃re tñ ᵽcise ꝛc. sed sicut coniectura artificiali de mẽsura
egritudinis noticiaꝫ hꝫ si cõiectura artificiali cãm reddet
quare plus. de vno ꝛc. ꝛ ƀm hunc modum plures cãe assi
gnari possunt. ℄ Prima sumit̃ ex parte indigentie maio
ris aut minoris ipsius medicine: nã de illa plus in cõposi
to ponẽdũ: cui⁹ idigẽtia est maior: ꝛ hec est que ᵽncipali
intẽtioni medici ƀm plurimum correspõdet. Et a medicis
bas̃ dici ↄsueuit. vñ bas̃ nõ est aliud q̃ꝫ medicina simplex
vel cõposita. ꝑ q̃ꝫ ᵽ⁹ ꝛ ᵽncipalr̃ ꝛ magis ꝑficit̃ intentio cõ
positoris: vñ sicut linea siue costa super quã. erigit̃ figura
dĩ bas̃. ita ꝛ medicina q̃ p⁹ cadit in mẽte medici cũ q̃ p⁹ cõ
plet intentionẽ suam dicit̃ basis: super quam erigit̃ totuꝫ
q2 medicina cõposita. ꝛ sicut deficiẽte basi deficit figura.
ita. ꝛ deficiẽte medicina q̃ ẽ ei basis defi͂c medicina cõposita
totalr̃ ab effectu suo. ℄ Ex qb⁹ infert̃. p⁹ ꝙ alijs paribus
plus de medicina q̃ ẽ basis: dꝫ poni i recepta q̃ꝫ de aliq̃ alia
ꝛ maxĩe qñ basis nõ est multi nocumẽti vel piculi: q̃re oꝫ
eo cãu vt adiuuans basim sit maioris q̃ꝫtitatis: vt pꝫ in cõ
positione tyriace: nã basis in ea est trocisci de vipis q̃ sunt
alicuius ꝛ satis magni periculi. q2 put non sunt bñ securi
sicut sunt trocisci de squilla: quare de trociscis de vipis po
nitur quãtitatis. xxiiij. aureoꝝ. ꝛ de trociscis de squilla: q̃
draginta octo. Et silr̃ vbi scamonea est basis ꝓpter ei⁹ no
cumenta: ꝛ piculũ de adiuuãtib⁹ ponit̃ plus. ꝛc. ℄ Infer
tur scðo ꝙ nõ debeamus ↄsidere õ tyriaca que apud nos
fit ꝓpter defectũ bone basis. ℄ Infertur tertio. cum solu
tiua saltẽ laboriosa sint multoꝝ nocumẽtoꝝ: ꝛ piculosa
q̃ ingrediunt̃ ꝓ basi de ipsis dꝫ poni minor q̃ꝫtitas q̃ꝫ de
adiuuantibus ꝛc. ℄ Infert̃ quarto ꝙ de alteratiuis tñ
ꝛ solutiuis benedictis est ↄ̃. ꝛ tu ↄsidera. Et cõsilr̃ vbi mi
nor indigentia: mĩr⁹ ꝛc. ꝓportionabilr̃. ℄ Uñ ꝓ regula
tenẽdũ ꝙ sicut intentiones in mẽte medici adiuicẽ ꝓpor
tionant̃ siue cõparant̃: sic ꝛ medicine eis deseruientes in q̃ꝫ
titate ꝛ v̾tutibus ac alijs ꝓportionari siue cõparari debẽt.

℄ Scða causa sumit̃ a fortitudine siue debilitate medi
cie. Uñ q2 est debilis v̾tutis augem⁹ eius q̃ꝫtitatẽ: vt quan
titate suppleat loco debilitatis. ꝛ de hoc infra. Uñ q2 rosa
debilis est v̾tutis eius quantitatẽ in cõpositis multiplica
mus. Tertia sumit̃ a substãtia medicine: vt q2 densior ra
rior: nã minus de densa alijs parib⁹: ꝛ plus de rara appo
nẽdũ est: ꝛ cã pꝫ ex dcĩs. ℄ Quarta sumit̃ a furiositate ve
hementia: benignitate: remissione medicie: vnde de furio
sa minus: vt de scamonea: de vehemẽti minus: vt de eufor
bio: de benigna plus: vt de mãna: de remissiori plus: vt de
camomilla: rof ꝛc. Et hec cã quarta aliq̃liter sub scða cõ
ᵽhẽdi põt. ℄ Quintã ꝓpter similitudinẽ plurui in forã
quã plures cõparticipationẽ vocãt: vt q2 plura calida poni
tur. v̾bi gr̃a. in vna recepta stomacali ponent̃ absinthiũ
mẽtha: gariophili: mastix: lignum aloes ꝛc. tunc in h̃ ca
su dꝫ poni modicũ de vnoquoqꝫ: qm̃ ista multũ multipli
cata calefaciũt multũ: ꝛ si fuerit nõbil q̃ꝫtitatis calefaciẽt
vltra scðm: qm̃ vt dcm̃ est augmentũ quãtitatis facit ad
augmẽtum ꝛ intẽsionem effectus. ℄ Uñ iteꝝ si patieris
admoneo: vt in multiplicatiõe tot simpliciũ nõ delecteris
ꝛ audi obsecro Aui. in ᵽncipio scði ꝛ q̃nti canonis. ᵽmo
caplo circa finẽ. vbi inq̃t. Et parũ medicinaꝝ meli⁹ ẽ plu
rimo earũ in intentiõe vna: ꝛ dixit in intẽtiõe vna: q2 vt di
ctum est ꝓpter diuersitatẽ intentionũ que per vnã solum
cõpleri nõ p̃nt. Sꝫ tñ ex his colligit̃: q2 paucitas sibi placꝫ
Quantum. n. in plurib⁹. ꝛ q̃re in oĩbus intẽtiõib⁹ simpli
cem syrupum acetosum. Aui. collaudat. Quãtũue aquã
ordei. Quãtũqꝫ magister hyp. suo de regimine acutorum

ptisanā ordeaceā. Quārti. Gal. mellicratū. Quātitue cō-
fectionē de māna: vt infra. Paucis ḡ si potes content⁹ sis
obsecro. Unde imaginor latitudinē perfectionis medici-
narum tā simplicium q̄ cōpositarū esse vniformiter diffor-
mē: ⁊ q̄ medicina simplex obtineat extremū perfectiōis:
cū Aui. dicat altero loco. Et nō diges aliquā sup eā: ⁊ cō-
seq̄nt sicut in latitudine entiū illud est pfectius qđ magis
pticipat similitudinē pme cause. sic illa medicina supple
aliis parib⁹ est perfectior: que magis appropinquat medi
cine simplici ⁊c. ⁊ hec talis est que est min⁹ cōposita semp
aliis parib⁹. Exēpla patēt: vt ifra: quāto magis simplici-
tate pticipat: tāto melius: ⁊ tu ad h̄ cōsidera. ¶ Sexta cā:
q̄ ppter multa iuuamēta multiplicaf medicie quātitas
in cōposito. Ubi grā. agaricus est multoꝝ iuuamentorū
ppter qđ. Democritus vocauit eū medicinā familie. ideo
eius quātitas in composito multiplicaf. Silr cō ppt pau
citatem iuuamētoꝝ minoraf medicine quātitas. Et h̄ to
tū itelligi h̄ʒ respcū ei⁹ qđ est multoꝝ aut paucoꝝ iuua-
mētoꝝ: paucū de ea in medicinis cōpositis ponif. nisi ea
pncipalr defuiret intētōi pncipali: vt supra. ¶ Septima
cā: ⁊ fuit canon positus supra: q̄ per situ ⁊ distātiam mē-
bri opʒ medicinas in q̄titate augere: vt supra exēplifica-
baf de medicinis pulmonis q̄ ad ipsum per viam stomaci
transeūt. ⁊ dī p viā stomachi: q̄ non opʒ multiplicare me
dicinas que ad ipsum per tracheam arteriam transeunt:
q̄m tales p hanc viam non tot trāsmutatiōes ⁊ alteratio-
nes recipiunt ¶ Octaua causa augmēti q̄titatis medi-
cine in cōposito est sublimitas ⁊ notabilitas effectu⁹: sicut
absinthium in passionib⁹ stomachi: ⁊ sticados in passioni
bus cerebri. Cō minuif ⁊c. ¶ Nona cā: q̄ q̄n in vna me
dicina est aliqđ iuuamentū: ⁊ illud idem reperif in alia q̄
ponif in eodē composito: ⁊ illa alia pp aliam cām ponif:
tūc eius quātitas diminui dʒ. vt Ubi grā in eodē compo-
sito ponif galāga ⁊ cynamomū cū sit in iuuamento vnis
cōuenientes stomacho: lʒ nō sint oino eiusdē v̄tutis hic ea
rū q̄titas nō dʒ multiplicari: sed minui. nā galāga ponif
vt aggreget ptes stomaci: cynamomū: vt subtiliet ⁊ ape
riat. ¶ Decima causa: q̄ q̄n in medicina eadē reperif no
cumentū mixtū cū iuuamēto: tūc poni. d̄bet de ea parua
q̄titas. vbi grā semē raphani nocet stōacho: ⁊ intēdim⁹
p ip̄m inducere vomitū de eo debemus dare modicā quā
titatē. ¶ Undecima causa: quando in medicina cōposi-
ta sunt alie medicine que deseruiunt v̄tuti aliarū: ⁊ ip̄a me
dicina de qua s̄mo est vtilior opationi: ⁊ correctiua ma-
liciaꝝ multaꝝ aliarum medicinarū in cōposito positaꝝ
dʒ eius quātitas multiplicari ⁊ augeri. Nā videmus q̄ in
cōfectione pillulaꝝ confectarum ab auctorib⁹ nostris ra-
ro ponunf correctiua alioꝝ solutiuoꝝ: sed in fine dicunt
aloes ad pōdus oium: ⁊ cā: q̄m aloes est oium aliaꝝ me-
dicinaꝝ corrector bon⁹. vt Mesue caplo de aloe: ⁊ h̄ cor-
rectio nō pōt fieri solum p remittentia ⁊ debilitantia: sed
opʒ vt sint phibentia nocumenta: que phibitio nō vide-
tur posse fieri nisi ab equali in v̄tute: quare oportet vt ad-
ditio fiat s̄m candem quātitatem. ideo dicebatur ad pon
dus omniū: sed de hoc infra in quarto caplo. Et pro isto
vide etiam correlaria que posita sunt infra in fine tracta
tus quarti. ¶ Ex quo pʒ respōsio ad p̄mū: quare. s. plus:
q̄re minus: ⁊ cōsilr patē pōt responsio: quare equalr: q̄ si-
cut ex maiori. ⁊c. plus ex minori min⁹. si ex eq̄li equalr.
¶ Ad 2ᵐ pʒ ex dictis quid dicendū nā dato q̄ alique medi
cine sint equalis virtutis quo ad aliquas qualitates: vt q̄
ad primas vel secundas: non tamē quo ad tertias aut q̄r
tas siue occultas similes sunt. Uisum est. n. interdum ca-
momillā in mēbrū opari: ⁊ non mellilotum: quādoq̄ ecō
tra: ⁊ ideo medicus hoc ignorans: vt consequaf effectum
quē intendit ponit vtrūq̄. s. camomillā ⁊ mellilotū. Et cō
similr de aliis dicendū: lʒ quādoq̄ cā: quare camomilla
in mēbꝝ nō agit: mellilotū aūt sic: sit alia q̄ que dicta est
a virtute occulta: ⁊ est cōsuetudo applicatiōis camomille
⁊ nō mellilotī. Unde ab eo qđ cōsuetū est nā non patitur
Propter qđ. Aui. quarta p̄mi. p⁹ caplo docet huiusmodi
medicinas: vt camomillā ⁊ mellilotum: sic alternatim su-
pra mēbrū poni debere. ¶ Ex quibus sic ad inuicē colle
ctis habef p̄mo: quare fuit cōpositio medicinaꝝ inuicē
necessaria. Scđo: quare simplicia in cōpositis ponuntur.
Tertio q̄re plus de vna q̄ de alia: q̄re minus: quare eq̄li-
ter. ¶ Ex quo patere pōt modus cōpositiōis aliqualr re-
ceptarū: qui q̄q̄ difficilis sit a sapientibus facile cōprehē
di pōt. ¶ Ex qbus nō vereor iferre q̄ recepte in apotecis
ordinate sunt s̄m plurimum casuales: ⁊ vt ppriꝰ loq̄r
fortunales: quoniā egris nō raro fortunā prebent. ¶ In-
fertur scđo q̄ nō debēt iuuenes medici verecundari stu-
dere receptas in eoꝝ studiis: ⁊ eas sic confectas in apote-
ca portare. Debent. n. dñorū legistaꝝ grauissimos mores
sequi. qui in qualibet minima petitione ṗus libros cōsulūt:
⁊ non aliter r̄ndent: ⁊ clientulis in scriptis: vt collegerunt
consilia exhibēt: magisq̄ cū de p̄ciosiori re se iterponāt.
¶ Et pro cōplemēto eoꝝ que dicta sunt ⁊ dicentur notan-
dū pro regula: ⁊ facit ad declarationē Gal. de causis cō-
ponēdi: q̄ aliq̄n vna medicina per aliā remittif in gradu
suo: cōsilr intendif que remissio ⁊ intensio potest duplici-
ter contingere. Uno mō p admixtionem sui ↄtrarii in for
ma: sicut cū componimus calidū cū frigido. Scđo p ad-
mixtionē sibi similis in forma: vt cū calidū remissius ad-
dif calido itēsius: sicut cū aqua tepida cū feruēti misce-
tur: ⁊ eodē modo de intēsione dōm. Unde hic non dispu-
tatiue pcedā: sed mere positiue tibi iscribā q̄ veriora cre-
do: nā in hac parte illi venerande opinioni quā approbat
maximus. medicine illuminator Petrus Paduanēsis no
ster adhereo: que dictis auctoꝝ magis cōsona videt p̄ser
tim Gal. 10. terapē. Et ex pncipiis philosophie suppono.
⁊ ex Auic. q̄nto canone. p̄mo caplo. ⁊ ex Auer. q̄nto col-
liget q̄ cū medicina minus calida addif medicine magi
cale. q̄ magis cala remittaf. ⁊ s̄m q̄ maior est distantia.
sʒ h̄ maior est remissio: nā nimis tale dicitur participatōe
ↄrii: ⁊ experientia etiam ad h̄ facit. vt de aqua tepida ⁊c.
¶ Nota tñ q̄ hec cōmixtio siue societas dʒ fieri ⁊ itelligi
cū debita quātitate vtriusq̄: nā si vinum debile in media
vel eq̄li q̄titate cū forti vel potēti cōmiscef ipsum remit-
tit. si vero in nimia q̄titate vel debili addatur forti ipsum
non pmutabit a sua fortitudine: quoniā propter paruita
tē: sue quātitatis non hʒ proportionē actionis respectu il-
lius: tñ si cōmiscemus piper ⁊ croci inequali quātitate re
mittitur caliditas piperis: vt verbi grā ad scđm: ⁊ croci
caliditas ad scđi eleuaf. Similiter si quātitas croci supe-
rabit quātitatem piperis: tunc trahet notabilr croci cali-
ditas piper forsasse ad finē p̄mi: sicut si quātitas pipis su-
peraret quātitatem croci ⁊c. absq̄ pportione: tūc trahet
v̄tutē croci ad tertiū. Quātitas autem p practicos ↄside-
rata est eq̄lis pōderis aut modicū excedentis: aut duplis
aut medias. In istis enim stat proportio actionis ⁊ passio
nis: sed de hac quātitate magis in sequēti caplo.
¶ Sed queres. si calida in p̄mo additur calide in scđo aut
tertio aut quarto supposita debita quātitate vsq̄ ad quā
tum fiet hec remissio.
¶ Pro isto dicendum q̄ si in hoc varie opiniones inueniun
tur: tamē adhereas vt supra memorando qđ dictū est q̄
qlibet ḡdus tres hʒ māsiones. Unde extimo q̄ si calidū
in p̄ma māsione p̄mi addaf calido in prima māsione scđi
trahet ip̄m ad p̄mū: ⁊ vsq̄ ad scđam māsionē p̄mi: si ta-
mē idē addef calido in tertia māsione secundi nō trahet
ip̄m precise ad p̄mū: sed ip̄m remittet infra suā latitudinē

ꝛ vſqꝫ ad pmā māſionē ſecūdi. Similiꝭ ſi talis adderet
tali in ſecunda māſione ſcđi trahet ipſā ad finē tertie mā
ſiōis pmi. Cōſimiliꝭ dōm: ſi talis in pmo addiꝭ tali in ter
tio: qꝛ aut trahet ad ſcđꝫ: aut remittit infra latitudinē ter
tij: vt de tali in primo reſpectu talis in ſecūdo dictum eſt.
Similiꝭ ſi talis in pmo addetur tali in quarto trahet ad
tertium aut remittet ꝛc̄. vt de alijs dictum eſt.

¶ Sed ſtatim dicet aliquis ꝯtra. tūc ſequiꝭ ꝙ patienti cau
ſonidem cōueniret mel: qm̄ eſt tale in ſcđo. ꝛ cauſon tale
in quarto. ſed tale in ſcđo additum tali in quarto ipſum
remittit. ex dictis ꝗ ꝯñs falſum. quoniā tale ex exhibitiōe
mellis multum lederet. ¶ Scđo ſequeret ꝙ medicia ca
lida in pmo ꝛ frigida in pmo erunt eiuſdem complexio
nis. pbaꝭ conſequentia. quoniā calida in primo remittit
calidā in tertio ad ſecundum. ꝛ frigida in pmo etiā preci
ſe ad ſecūdum remittit. vt ex dictis ſequiꝭ. igiꝭ ꝛc̄.

¶ Pro his dōm ad pmū ꝙ ad aliqua egritudini opponiꝭ
tur ḡdualiꝭ. ꝛ ex hoc egritudini eēnt ꝯueniētia. tñ ꝓpter
aliud eis annexum vel adiunctū ꝓhibenꝭ: ſicut de fructi
bus pꝫ: qui lꝫ ſint frigidi ꝛ humidi: tñ ꝓpter velocitatem
ſue putrefactionis vel corruptionis in febrib⁹ putridis ꝓ
hibenꝭ: vt pma quarti. de cura putridaꝝ in generali. Ad
ꝓpoſitū lꝫ mel eſſet remiſſiuū feruoris cauſonis ratione
menſure ḡdualis: tñ qꝛ ei cōiuncta eſt dulcedo. rōne cuius
eſt iſlāmatiuū in colerā ꝯuerſiuū opilatiuū ꝛc̄. hinc ꝓhi
betꝭ. Uñ ex eadē cā ꝓhibenꝭ dulcia frigida: nā cū mellis oc
curret: ita exuberās calor ſtatim ille remitteretꝭ: ſꝫ poſtmo
dū iſlāmareꝭ iſlāmatione nocente: ꝛ eſt ꝓportionale: ſicut
de lignis viridibus igni vehemēti expoſitis. ¶ Pro ſcđo
dōm negādo ſequelā. Et cōſequenter dico ꝙ ſic caliditas p
mi ḡdus remittit caliditatem in tertio vſqꝫ ad ſcđm hoc
erit in tertia māſione ſcđi: qꝛ ſemp plus.

¶ Sed ſtatim fortius arguiꝭ. dāda eſt ex dictis aliqua cali
ditas pmi que pōt remittē caliditatem ſcđi vſqꝫ ad pmū
pmi: ſed plus non pōt remittē frigiditas pmi caliditatem
ſecundi. ꝗ ꝛc̄. ¶ Pro iſto credo dōm: ꝙ viñ cetera forent
paria. hoc non contingit: qꝛ caliditas primi ħ non poſſet
facē niſi haberet quantitatem incomparabiliꝭ exceden
tem quā itatem ſecūdi. Quod ſi etiā poneret de frigida:
tunc illa trahet calidā in ſecundo vſqꝫ ad tertiā vel ſecun
dā māſionem friditatis primi: ꝛ tu conſidera.

¶ Hec ꝗ ſint tibi pro regula. ꝙ minus calidū remittit ꝛc̄.
vt dōm eſt. Et ſicut de his dictum eſt quātū ad ꝟtutes pri
mas ipſaꝝ. ita intelligendū eſt pariformiꝭ de ipſis quātū
ad ꝟtutes ſcđas: tertias q̈rtas: Ut cum medicina minus
apitiua addiꝭ magis apitiue ipſā remittit ꝛ magis talis
addita minus tali ipſam intendit. Similiꝭ ſi medicina mi
nus ſolutiua: vt que in ſcđo ḡdu addiꝭ magis ſolutiue. vt
que in q̈rto ipſam minus ſolutiuā reddit: vt in ſeq̄nti cap.
appebit. ¶ Et poſſet regule cā talis aſſignari. Una medi
cinaꝝ que ſunt ꝯtraꝝ ꝟtutum non remittit alterā niſi ſꝫ
ꝙ habet de equalitate cōtraria: qꝛ frigida nō remittit ca
lidā niſi p frigiditatē. Similiꝭ vna medicinarū que ſunt
in vno ḡdu non remittit alterā: niſi qꝛ in ea inueniꝭ quali
tas ꝯtraria: ꝛ ſm ꝙ maior ꝛ minor: ſm. hoc magis ꝛ mi
nus remittit. vñ calida in pmo remittit calidā in tertio p
frigiditatem que eſt in ea: ꝛ plus q̄ꝫ calida in ſcđo: qꝛ in ea
que eſt calida in pmo maior eſt friditas. Et cōſiliꝭ de alijs
ꝟtutibus ſuo modo dōm. ¶ Sed ꝯtra fundamētū regu
le arguiꝭ. ſumatur vnum corpus cuius caliditas ſit in ter
tio ꝛ frigiditas in pmo. ꝛ ſit exempli ḡra gariofilus. Su
maꝭ aliqd cuius caliditas ꝛ friditas ſint eq̄les. ita ꝙ ha
beat duos ḡdus caliditatis: ꝛ duos frigiditatis: ꝛ ſic exē
pli ḡra çuccarū. Et tūc arguiꝭ. magis eſt ꝓportio actiōis
calidi in duobus ḡdibus ad fridū in vno q̄ꝫ ſit cali in ter
tio ad frigidum in duobus. ſed in gariofilo eſt frigiditas
vnius ḡdus que contra opatur caliditati çuccari duorū
ḡduum: ꝛ in eodem eſt caliditas trium ḡduum que con
tra opaꝭ frigiditati çuccari duorum ḡduum: ꝗ debite ap
proximati gariofilo ꝛ çuccaro caliditas çuccari remittet
frigiditatem gariofili propter maiorem proportionem. ꝛ
ſic remiſſe calidum intendet intenſius calidum: ꝛ non re
mittet. Et tu conſidera ad hoc qui in ſpeculatiōibus ſub
tilibus te nimiū glorians: Sed obſecro te vt in his acris
nugis egregium tuum ſtudium non diſpenſes.

Habita itaqꝫ cauſa neceſſitatis compoſitiōis medicinaꝝ: ꝛ cognito q̄re diuſe
medicine compoſitionē igrediunꝭ: ꝛ q̄re plus de vna q̄ꝫ d
alia. conſequens eſt vt ponaꝭ modus quo cōplere medic⁹
ſciat ipſas adinuicē artificioſe coniungē: vt habeaꝭ inte
ger modus cōponēdi receptas. ¶ Pro q̄ dōm: ꝙ ſicē me
dicine dicunꝭ tales in pmo ſcđo ꝛc̄. ſic ꝛ naturales com
plexiones dicunꝭ tales in pmo ſcđo ꝛc̄. Ut vbi gr̄a. fleg
maticus in pmo colericus in ſcđo tertio ꝛc̄. ꝛ ſicut nāles
dicunꝭ tales: ita p̄ternāles: vt vbi gr̄a. in medicina dicitur
potentialiꝭ ꝙ fortes acquirat ḡdum vt vnum: ſeu ḡdum
in pmo caliditatis p̄ter nām̄ ſup complexionem ſuā nā
lem vel ḡdum vt duo ſiue in ſecundo: vnde opꝫ compoſi
tor pmo medicinas q̄s eligit ſm intentiōes ſumptas a q̄
litate. ꝛ q̄ꝫtitate morbi: ab ipſiſqꝫ medicinis: vt dcm̄ eſt p
ordinem ſcribē vt vnā ſub alia: vt pmo caliditas. ſcđo fri
giditas. tertio humiditas. q̈rto ſiccitas. Siliꝭ radices cuꝫ
radicibus: flores cum floribus. herbas cum herbis. Et cō
ſimiliꝭ de alijs hoc mō ſilibus. Quo ſcđo oꝫ in mēte diſpo
nē: vt totum cōpoſitum ſicut ſua cōplexione eleueꝭ: vt q̄
litati ꝛ quātitati ḡduali egritudinis ꝯtiatur. Ut vbi gr̄a
morbus eſt calidus vt duo. compoſitum oꝫ eſſe fridū: vt
duo ſaltem effectiue: vt ſupra. Sed hic opus eſt: vt diligē
ter ſtudeas: an curatio fiat p equalia in ḡdu. Et comple
xionem nālem ſemp in memoria tene que te cogit ad eli
gendū ꝛ magis aut minus calida: vt frida ꝛc̄. ¶ Et p in
ueniendo hāc cōplexionē cōpoſiti eſt ſciēdū: ꝙ cōplexio
cōpoſiti eſt duplex. Una occulta: ſicut in tyriaca ꝯſurgēs
merito mixtionis de q̄ debem⁹ ſtare teſtimonio auctoꝝ. ꝛ
de hac nō eſt ſmo ad pñs. Alia que ex miſcibilib⁹ conſur
git. de q̄ ſmo nr̄ erit. Hāc itaqꝫ ſequendo dōm ꝙ medici
ne ſimplices compoſitum ingredientes aut ſunt eiuſdem
complexionis aut diuſe: ſi eiuſdeꝫ hoc dupliciꝭ: qꝛ vel eiuſ
dem ḡdus vel non. ¶ Si eiuſdem cōplexionis: tūc cōplo
eſt nota: qꝛ cōpoſitū reſultās ex his eſt eidē complonis ſi
ſint eiuſdē cōplonis ꝛ ḡdus: ꝛ tūc totū ſimiliꝭ erit eiuſdeꝫ
cōplonis ꝛ ḡdus: vt ſi ꝯfectio fieret ex cynamomo: galan
ga: ꝛ maſtice que ſunt calida in 2° totū erit tale in ſecūdo.
¶ Sed forte quereret aliquis nunqd hoc tale cōpoſitū
ſit tale in 2° ℞. galāge: cynamomi: maſticis: ana. ʒ. i. ꝛ vi
deꝭ ꝙ ſic ex dictis: ꝛ tñ pꝫ ꝙ ſi ħ totū aſſumeꝭ a forte ipm
vltra 2ᵐ calefaceret. ¶ Pro iſto dōm: ꝙ quātitas p accñs
eſt cā intēſioris effectus: vt ꝛ ifra diceꝭ: ꝛ ꝯñter ꝯcediꝭ ꝙ ſi
totum illud dareꝭ forti ipm calefaceret vltra ſcđm. Sed
qđ dcm̄ eſt oꝫ intelligi cum quātitate ꝓportiōata: vt ifra.
Uñ pro nunc dicemus ꝙ quātitas ꝓportionata medicis
talibus in 2° eſt. ʒ. ſ. cui q̄ producit actuale effectū in ſcđo
ꝛ ideo de illo oppoſito oꝫ dari. ʒ. ſ. ꝛ nō plus. hoc tñ poſi
tum eſt. gr̄a exempli: ſed de hoc clarius infra. ¶ Si autē
ſunt eiuſdē cōplexionis ꝛ nō ḡdus: vt crocus ꝛ pip: tunc
opꝫ ꝯſiderare reſiſtētias ꝛ actiones ḡduum adinuicē: nā
medicina minus calida addita magis calide eā remittit.
Et quō fiat hec remiſſio hēs ex regula poſita ſup. ꝛ vſqꝫ
ad quē ḡdum: ꝛ illā hic memora. ¶ Si ꝟo ſint cōtraria
rum cōplexionū: tunc vt ſint eq̄lia vel diuerſa. Et equal.
tas vel diuerſitas attendiꝭ in ꝓpoſito penes hec quattuor.
numerum. ſ. quātitatē ſubam ꝛ ḡdū: tunc ex his reſulta.

medicine inf i'la. Si vo sunt equalia i ḡdu non in quāti
tate: vt sit cōpositū ex frigido in tertio. ʒ.ij. ⁊ ex calido in
tertio. ʒ.j. tunc oppositū declinabit ad calidum in maiori
quāto alijs pibus ṽtus actiōis fortior est: ⁊ plus pdurat.
Si vo sunt diuersoꝝ ḡduum: ⁊ vna habeat excessum in
ḡdu sup aliā: tūc a pdominante dꝫ fieri denoīatio: vt si sit
calida in secundo: cū frigida in pmo posita paritate in q̄
titate ⁊c̄. vt supra: nō tn̄ tale erit calm in scdo: sed fm resi/
stētiā denominādum est vt in regula posita: ⁊ est canon
Auer. v. col. penul. cap. Silr si fuerint plēs nūo ⁊c̄. a pre/
dominātē ⁊c̄. semp alijs paribus in quātitate ⁊c̄. vt supra
dēsitate raritatē subē semp attēdas: nā qñqꝫ ad actiones
faciunt: vt bn̄ cognoscis. ℂ Et pro his tenenda est hec re/
gula q̄ hec mixtio talium fiat fm quātitatē ,pportiona/
tā. nō dico in pōdē: sed ,pportiōe. Vbi grā. camomille. ʒ.j.
min⁹ calefacit q̄ꝫ piperis. ʒ.j. Sumaf igif quātitas cū qb⁹
saluenf opationes eoꝝ: vt infra. Et qd dcm̄ est de altera/
tiuis itellaf ō solutiuis. Ex qb⁹ pꝫ itelligētiā q̄ sit mixti me/
dicinalis cōplo maiu⁹: ⁊ de ḡdib⁹ oppositoꝝ stati dicef.

ℂ Ex oib⁹ ꝯcludēdo iuenio q̄. xij. sunt a compositore rece
ptaꝝ considerāda. ℂ Primum est basis ad quā cetere at
tributionē hēre debēt: vt cōtenta in aliqua scia ad subie/
ctum suum: q: s. debēt esse aut adiuuātia aut remouētia
nocumentū aut deportātia ⁊c̄. vt dcm̄ est. ℂ Scdꝫ est or/
do vt q̄ cū venis ad cōpositionē recepte debes oia p ordi
nem scribe: ⁊ vnūqdqꝫ cum suo gn̄e. Vbi grā. pmo scribē
do calida ingredientia p se. similr̄ frida p se. Item flores
sub floribus: herbas sub herbis: radices cum radicibus ⁊
sic de alijs: nā ex ordine facilius ad intentionē complexio
nis cōpositi deuenimus. ℂ Tertiū: nūs: q: numerentur
simplicia: q: Vbi grā sunt sex. x. ⁊c̄. ℂ Quartum. ṽtus: ⁊
h q̄tū ad oēs ṽtutes q̄ttuor. Ad pmā: q: calida frida ⁊c̄.
Ad secūdā: q: resolutiua apitiua ⁊c̄. Ad ȝ^m: q: respicien
tia caput stomacū ⁊c̄. Ad 4^m: q: eductiua colē flegma/
tis ⁊c̄. ℂ Quintum ḡdus: vt q: in quo ḡdu in qua man
sione: nā fm varios ḡdus: variasqꝫ māsiones varianf q̄/
titates medicine: vt de ea que in 4° ḡdu ⁊ ȝ° māsione mi/
nus poni debet q̄ꝫ de ea que in 4° ⁊ prima mansione. ⁊ de
hoc infra suo loco dicef. ℂ Sextum quātitas debita ⁊ p
portionata: vt quātitas cum qua fuaf opatio simplicis.
Vbi grā. plus calefacit. ʒ.j. pipis q̄ꝫ. ʒ.ß. camomille. Et ad
hāc quātitatem multum debet at endē medicus: vt infra
clare ostendef. Et sub hac includif suba medicine: vt pa/
tet intuēti: nā raꝝ ⁊ densum sunt q̄titatis spēs. ℂ Septi
mū ,pportio: vt q: simplicia debēt adinuicē ,pportiōari:
⁊ quo ad ṽtutes oēs q̄ttuor: vt dcm̄ est ⁊ quo etiā ad eorū
quātitatē ⁊ cū quib⁹ saluanf eoꝝ opationes: ⁊ ita vt iten
tioni medici satisfiāt. Verbi grā. q: opꝫ vt ita ,pportionē/
tur q̄ totum sit tale in 2° vel ȝ° apitiuū in eo: aut plus aut
minus: ⁊ ita p alias spēs discurrēdo. ℂ Octauū nocumē
ta simplicium. ℂ Nonū iuuamētū coꝝ que dtio cogno/
scunf discurrēdo p areolas. Aui. Serapionē ⁊ alios sim
plicistas. ℂ Decimū. remouentia nocumentū: ⁊ hoc fit
iueniēdo medicinas ꝯsolātes. ⁊ bonificantes dicta simpli
cia discurrēdo p auctores vt supra. ℂ Vbi notāduꝫ ⁊ me
morie cōmēdā. . . q̄ sicut nocumēta que exeūt a medicis
fm ṽtutē pmā remouenf p iuuamenta que exeunt ab eis
fm ṽtutē pmā. ita nocumēta que exeunt a medicinis per
alias ṽtutes: vt scdā an tertiā: quartā remouenf ab eis fꝫ
ṽtutes scdas: tertias: aut q̄rtas: vnde vt dcm̄ est: ⁊ dicef in
sequēti cap. Et si scamonea noceat nimium apiendo: tale
tn̄ nocumētū nō ꝯueniēt remouebif p galāgā: sed p dra/
gagātuꝫ aut masticē. In hoc tn̄ opꝫ stare expientie aucto
rum vt supra: nā ponif castoreū eē remissiuū stupefactiōis
opij: ⁊ nō sic aliud calidū in q̄rto: propt qd opꝫ semp com
positorem p areolas simpliciuꝫ discurrere. Undecimum.
⁊ si sub nono cōprehendi possit eē q: aliquādo medicina
est tarde opatiōis ⁊ obtuse: vnde opꝫ adherē ei acuēs: vt
sal gēma: diagridiū ⁊ huiusmodi: vt agarico addim⁹ sal
gēma: turbith ꝣinꝣi. ⁊c̄. ℂ Duodecimū ⁊ si sub 4° comp/
hendaf est: opꝫ adigē medicinā deferentem totiꝫ medica/
men ad locum egritudis: vt ⁊ clarius infra. Et vt hec. xij.
memorie facilius cōmēdes. hos ṽsus suscipe.

ℂ Bas. ordo. numerus. ṽtus. graduqꝫ. deinde.
ℂ Debite sit quāta proportio noceat atqꝫ.
ℂ Et iuuat ⁊ quāta solatri sit acuentis.
ℂ Et deferentis dosis quā coniugē debes.

ℂ Nota deinde. q̄ tā alteratiua q̄ꝫ solutiua que sunt inter
scdm gradum: ⁊ ȝ^m: sunt quasi sicut temperamentum in
medio extremoꝝ: vnde credo q̄ fm plurimum medicine
alteratiue ab auctorib⁹ nostris eleuanf vsqꝫ ad illū ḡdū.
Aliquādo tn̄ cum egritudo sit fortior opꝫ trāsire vsqꝫ ad
tertiū. ⁊ ad q̄rtū. sed illa non fiunt absqꝫ timore. Similr̄
de solutiuis dōm: pp quod tales in scdo: ⁊ inter secunduꝫ
⁊ tertium dicunf bn̄dicte: vt infra. cetē autem laboriose.

Sed restat

hic declarare doses ⁊ ,pportiōes eaꝝ
adinuicē de medicinis que ponitur
cū basi: qm̄ solum de eis in ḡnali actum est. ℂ Vbi nō q̄
Joānes de sancto amādo posuit tres tales regulas. Pria
q̄ iuuantium ad basim debet esse ,pportio subdupla. Vbi
grā basis in vna recepta est turbith. de q̄ ponif. ʒ.j. de ꝣin/
ꝣibē dꝫ poni. ʒ.ß. dicit Rasim hoc voluisse. Oppositum fa
cit Rasis. 10. Almansoris. cap°. de fe. flegmatica. ⁊ tu ibi.
Item Aui. de fe. flegmatica qui tm̄ posuit de vno q̄tum
de alio. Et ideꝫ de cura scrophularū: moderauit tn̄ scāpꝫ.
q: dixit hāc non hēre ṽitatem: nisi in medicinis mediocri
ter talibus ḡuitate ⁊ leuitate: q̄ si ponaref aloes pro ba/
si: ⁊ colloquintida pro adiuuāte nō debet poni subduplū
de colloquintida. Cōsimilr̄ si colloquintida pro basi ⁊ la
pis laꝣuli p adiuuāte. nō dꝫ poni subduplū de lapide ⁊c̄.
ℂ Scda regula q̄ correctiue ad basiꝫ dꝫ esse proportio
equalis: ⁊ hoc vbi basis nō sit correcta: nā alia q̄titas cor
rectiui debef scamonee: ⁊ alia diagridio vt pꝫ. Hec ēt nō
est ṽa: q: cū corrigim⁹ scamoneā p mirabolanos plus de
mirabolanis ponif: ⁊ pꝫ p Mef. ⁊ alios. Item stat q̄ ma
ior q̄to sit maior ṽtus ⁊c̄. ℂ Tertia regula est de deferē
tibus que non habent limitatā proportionē ⁊c̄. sed plus
⁊ min⁹ ponif fm loci ,ppinquitatē ⁊ remotiōeꝫ: vt. ß. ℂ Sꝫ
ppi hec consimilia scito: q̄ nullibi reperif regula de his
eo q̄ impossibile est eā dare: nā opꝫ variare in his dosibus
fm varias contingentias ⁊ intētiones ꝯsurgentes in men
te medici: que sumunf ex regulis habitis de causis cōpo/
sitionis medicinarū ⁊c̄. Hec. n. ,pportio eaꝝ adinuicē est
cōiecturalis: quoniā certa q̄litas rei: nec scribi potest nec
lingua explicari vel ,pferri. tertio de igenio sanitatis. Fū/
dāt igif medici in cōpōne sua iud cia existimātia sup illas
regulas ⁊ sup indicationes sumptas a complexione: eta/
te ⁊c̄. de quibus supra actuꝫ est: ex quibus se determināt.
Verbi grā. dicunt de hac medicina que est basis. volo po/
nē tm̄. de hac alia tm̄. iuxta regulas ⁊ idicationes hitas ⁊
collectas hito respectu ad ṽtutes: ad posse medicinaꝝ uit
se ad corpoꝝ dispōnē: ⁊ ad cōsimilia: vt tēpus anni: ꝯsue/
tudinē. etatē: ⁊ huiusmodi que magnā possunt recipe: ⁊
de scō recipiunt varietatem. hinc varia faciunt iudicia: q̄
tn̄ omnia ṽa esse possunt in diuersis dispōnib⁹: pp quod
repimus auctores nostros diuersificare pōdera medicia/
rum nō solum in diuersis receptis: sed etiā in eadē: vt in ō
scriptione tyriace est videre: ⁊ in summa nemo expectet vn
q̄ꝫ posse inuenire alicubi certā regulā ⁊ scientiā de quāti/
tate pōdeꝝ medicinaꝝ que cōpōnē igrediunf. nā de his
que cōtingunt variari: ⁊ possibile est alr̄ se hēre non est scie
tia certa: vt p° posteriorum. quarto caplo. Patieris itaqꝫ

si pro nunc de quātitate medicinaꝝ magis in particulari locutus non fuero: nā ad plenum scribā qḋ sentio vltra dimidium sequentis cap. de quātitate medicine. ¶ Et vt tibi amplius satisfaciā: vt promissum est de gradibus medicinaꝝ sic compositaꝝ aliqua vtilia ⁊ breuia tibi conscribā: q̄ pro nunc ex doctria Alchindi sic facile collegi. Unde cum perueneris ad volendū scire in quo gradu est medicina cōposita. debes p̄mo ipsam in sua simplicia resoluē: ponēdo vt dcm̄ est: calida cū calidis: ⁊ frida cum fridis: humida cū humidis: sicca cū siccis hoc mō tibi ponēdo exeplū. ℞. liquiritie rase ⁊ mūde. ℥. j. que est calida in primo: humida in p̄mo gariofiloꝝ electoꝝ ℥. ij. qui sūt calidi in tertio: ⁊ sicci in tertio: semē lactuce. ℥. ij. que sunt frida ⁊ humida in scḋo opiū ℥. j. qḋ est fridū in 4°: ⁊ siccū in quarto. ¶ Debes 2° statuē pro fundamēto tibi q̄ pportio talis i p° ad 𝔠trium suum qḋ est in eo est pportio dupla ita q̄ tale in p̄mo: q2 calidū h3 duas ptes caliditatis: ⁊ vnā fridītatis: vt verbi gr̄a caliditas in p̄mo camomille ad fridītatē que est in dicta camomilla est pportio dupla: eius vero qḋ est tale in 2° est q̄drupla ad suū 𝔠trium: ipsius vero qḋ est tale in tertio octupla: ⁊ qḋ est tale i quarto decupla. ita q̄ semp crescit pportio ad duplum. Hoc fundamētū nō astr hic pbo: q̄m magna indiget pscrutatione: quā volo theoricis nūc relinquē. ¶ Quibus pactis tal3 statue figurā q̄drāgularem ponēdo sex frida in vno angulo: calida in alio: sicca in alio: humida in alio. vt verbi gr̄a.

calida	frigida
liquiritia	semen lactuce
gariofili	opium

humida	sicca
liquiritia	gariofili
semen lactuce	opium

calida	frigida	humida	sicca
2	1	2	1
8	1	4	1
1	4	1	8
1	16	1	16
12	22	8	26

¶ Hoc scḋo: q2 iuxta doctrinā liquiritia est calida in p̄mo: pportio caliditatis eius ad suā frigiditatē est dupla: ⁊ iō ppter liquiritiā pone in loco calidorū. ij. ⁊ in loco fridoꝝ pone. i. Similr q2 gariofilus est talis in tertio. eius caliditas est octupla ad suā frigiditatem: ⁊ in loco calidoꝝ propter gariofilū pone. viij. ⁊ in loco fridorū pone. i. Deinde te ad frigida 𝔠uerte. Semē lactuce frigidū in scḋo h3 pportionē q̄druplā ad suā caliditatem: ⁊ ideo pone in loco frigidorum q̄ttuor: ⁊ in loco calidorū. i. Similr̄ q2 opiū est fridum in 4° ad suā caliditatē est pportio decima sextupla. iō pone in loco calidoꝝ ppter opium. i. ⁊ fridorū decē ⁊ sex. Deinde aggrega ⁊ summa: ⁊ vide in q̄ pportione se h̄bit calida cū frigidis ⁊ 𝔠a: nā frigida sunt. xxij. ⁊ calida. xij. mō p regulā q̄n aliq̄ se h̄bit in pportiōe dupla ad alia illa dicunt̄ talia in p̄mo: ⁊ quādo pportio non est p̄cise dupla: s3 q̄si. circa vel modicū distās ab ea dicunt̄ talia circa finē p̄mi mō p3 q̄ cum frida ad calida in dcā recepta sit pportio q̄si dupla: q2 modicum minus tūc tota illa medicina erit frida in p̄mo circa finē p̄mi. Cōsimilr̄ dicat̄ de humidis ⁊ siccis: nā ligritia est humida in p̄mo: ⁊ iō in loco humidoꝝ pone. ij. ⁊ i loco siccoꝝ pone. i. Semē lactuce hūidū in 2°: ⁊ ideo ad suā siccitatē pportio q̄drupla: ⁊ iō in loco humido pone q̄ttuor: ⁊ siccorū. i. Gariofilus siccus in 3°: ⁊ ideo ad suā humiditatē est pportio octupla scḋm regulā datā: ⁊ iō in loco siccorū pone octo: ⁊ humidoꝝ. i. Opiū est siccum in 4°: est g̃ pportio ad suā humiditatem decima sextupla: ⁊ ideo in loco siccoꝝ pone decē ⁊ sex: ⁊ humidoꝝ. i. Et si bene 𝔠putabis octo erūt ptes humide: ⁊ sicce viginti sex: mō pportio viginti sex ad octo est plusq̄ tripla attinēs aliq̄d de q̄drupla: ⁊ iō medicina dcā est sicca in p̄mo. scḋi. Erit itaq3 talis medicīa frida in fine p̄mi: ⁊ sicca in p̄mo scḋi. ¶ Et 𝔠similr̄ dōm q̄ si tales ptes: vt calide ad fridas habebunt se in pportiōe q̄drupla erit talis medicīa in secundo gradu: q̄ si nō erit p̄cise q̄drupla: sed int̄ duplum ⁊ q̄druplum erit talis medicina circa finem scḋi: ⁊ si tales vincētes ⁊ victe se h̄bit in pportione octupla talis erit talis in tertio gradu: q̄ si non erit p̄cise octupla: sed int̄ q̄druplā ⁊ octuplā talis est circa finem tertij. Similr̄. si se hēbunt in pportione decima sextupla erit in 4° gradu: q̄ si inter decimāsextuplā ⁊ octupla3 erit in fine tertij. ¶ Inuestigare etiā in qua māsione ipsa sit: difficile est ⁊ longum. Uolo tn̄ tibi hec modica sufficē. Et vtinā possis talem coniecturā doctrinā de māsionibus tuaꝝ receptaꝝ hēre: ⁊ bene tibi semp sufficiet. Uide ergo quomodo bn̄ opant̄ qui longas receptas componunt q̄modo bn̄ examināt ac examīare p̄nt: ⁊ ideo stude. Et hec sunt que de cōpōne receptaꝝ meo exiguo igenio venatus sum. ¶ Ex quibus ifert̄ q̄ difficillimu3 est in actu practico simplicia adinuicē artificiose cōiungē: quā sniā3 spero non spernes: vt supra. Taceāt igit̄ begani: qui hāc sacratissimā ac difficillimā sciam facilem enūciāt: ⁊ qui cognita cā egritudinis se posse facilr̄ mederi existimāt.

¶ De exhibitione medicinaꝝ: ⁊ hora sua. ⁊ de dosib° medicinaꝝ multa pulcra: ⁊ de modo eleuādi medicinā ipsa3 in gradu suo. Cap. iiij.

Consequens est vt modū administrationis medicinarū ⁊ horā suā aliquibus canonibus etiā ostēdimus. ¶ Pro quo sciendum q̄ in exhibit. ōe medicinaꝝ duo sunt maxie 𝔠siderāda. Primo q̄litas p q̄litatem itelligendo formā in eaꝝ exhibitione seu applicatione fuādum Scḋm q̄ntitas p quātitate3 intelligendo ponderalem quātitatē: nam de quātitate gradualē dcm̄ est. ¶ Qualitas v̇o in medicinis simulr̄ hora attendit̄ diuersimode scḋm eaꝝ diuersitatē. nā eaꝝ quedā admistrant̄ p interius: quedā exterius corpori applicant̄. Item illaꝝ que p interius ⁊c̄. quedā digestiue: quedā solutiue. Exemplum p̄mi: vt syrupi decoctiōes aut alia huiusmodi loco syruporum exhibita. Exemplum scḋi: vt solutiua liquida: aut electuaria solutiua: aut confectiones solutiue ⁊c̄. ⁊ qḋ dicet̄ de digestiuis pōt etiā intelligi de oībus aliis attractiuis: confortatiuis ⁊c̄. l3 de tyriaca plres alr̄ sentiāt: vt dicet̄. ¶ Syrupus nāq3 aut que loco syruporꝝ admistrant̄ debēt exhibē calidi ⁊ non tepidi. dicēte. Gal. 8°. terapē. Tepida q̄q3 excolūt robur v̄tutis. Tepida nāq3 laxādo os stomaci nauseā siue vomitum inducunt: ⁊ modus calefaciēdi secur° est in cacabo aque posito ad ignem ponat̄ cyatus in quo est syrupus sicut ponit̄ vinū in aq̄ veri frigoris tempore estiuo ⁊ dimittat̄ quousq3 aq̄ est calefacta vltra tepiditatem notabilr̄: ⁊ tūc exhibeat̄. Deinde cum aliquo instrō misceat̄: vt grossum cum subtili 𝔠misceat̄: ita vt habilius porēt̄. Postremo patienti in nomine Jesu exhibeat̄: q̄ si senserit odorem aut saporē horridū obturet nares: aut repleat bōbace muscato aut alio odorifero: ⁊ ista tibi auxiliabunt̄. vt īfra apparebit. Masticet post eius assumptionem piꝝ vel pomum: vuas: granatū: aut huiusmodi: zuccari ⁊c̄. Deinde in lecto qescat ⁊ dormiat. ⁊ si soluerit duabus tribus aut 4°r horis.

¶ Hora autem consuetudinaria est talis assumē in aurora hora vna cū humidis aut tardi horis ali dic. Cā hui°

est. q2 tunc cōmuniter ꝛ de cōmuni vsu celebrate sunt di-
gestiones omnes. Unde nā circa digestiones non occupa
ta est ex somno. ciboqꝫ fortificata: medius digestiuum cō-
prehendit ꝛ actuat. Ad qδ ꝯcurrit ꝙ ex somno postea fa
cto magis inde nā fortificata fac: vt dictū est. Item spūs
ex tenebris noctis stāt interius debite conclusi: qδ etiā ad
fortificationis ṽtutis: ꝛ ad digestiui actuationē meliorez
ꝯferre sentit. Et dcm̄ fuit consuetudinaria: q2 aliquando
nō iconueniunt aliis horis huiusmodi syrupum exhibe: nā
opꝫ medicum ꝯsiderare horas digestionis cibi post eius
assumptionem. Quidā nō dubitāt post assumptum cibū
p horas sex digestiuum dare. qdā octauā horā post ꝯuei
mentem enūciā: sed coacte aliquādo imediate post septi-
mā: lꝫ exhibe: ꝛ aliquādo trāsire ꝭm digestionū tarditatē:
quoꝝ sniē adhereo. Et pro ista opinōe videt snia. Mes.
in suo de apostematibus epatis. de egritudinibꝰ epatis ad
finē: vbi inqt. Syrupus ex inuētione nr̄a ꝛc̄. Et paꝝ post
subdit. Det de mane ante lucem: ꝛ emittat superfluitates ꝑ
me ꝛ scōe digōnis si possibile est: vt inueniat nām exonera-
tā ꝛ exiccatā. De digestiuo in dolore capit) exhibēdo post
cenā. infra de cura doloris capitis. Et sic dcm̄ est de hora
digestiuoꝝ: ita intelligas de hora alioꝝ alteratiuoꝝ cō-
fortāti ꝛc̄. p os assumptiuorum. Sed notādum ꝙ medi-
cus in sic calefaciendo: vt dictum est debet considerare in
tentionē ꝭm quā exhibe digestiuum: quoniā si intētio fue
rit ad stipticādum: sicut cum exhibemus syrupū mirtinū
ꝛ hmōi. tūc fiat eorum calefactio in aq̄ cisterne calibeata
aut decoctione reꝝ stipticātium. Et ꝯsimilit de aliis suo
mō dōm. Post aūt hoꝝ assumptionē dꝫ assumēs stare q̄
tuor horis an̄ cibi assumptionē vel tribus ad min9. ¶ Et
dcm̄ fuit de tyriaca ꝛc̄. nā placuit pluribus pp hominum
ingluuiem accepta tyriaca concedē cibū p q̄tuor horas
quibꝰ non alludo saltem regularit opando. nā si recte in-
spiciant mirabiles effectus tyriace: int alios inuenimus
quo modo ipa oia loca digōnis ptrāsit: q̄re oportuit ad-
dē opium. vt. 5. canone pmo cap. in quibus locis hꝫ ṽtu-
tes ꝯfortare: superflua resoluē ꝛ exterminare. Un̄ cuꝫ in tā
puo tpe p ista loca ṽisimilit nō ptrāseat: nec in eo suos ꝛ
tales effectus pducat ꝯgruum est tempus maius adhibē
post eius assumptionem. Un̄ multis visum est vt tale spa
cium sit octo horaꝝ vel circa: ꝛ h regularit opando. Ad
qδ confirmādum fac. q2 nā hoc tempore a cibo non dis-
trt quo tyriaca ducit. Omniū enim nā opatrix. medicus
ṽo minister. tertio tegni. ꝛ pma q̄rti. de cura pu. in gn̄ali.
Et hāc tāquā magis ṽisimilem pace aliorum collaudo.
¶ Sed antequā de solutiuis quicq̄ȝ dicat p̄mittēda est re-
gula vna que colligit. 5. canone. pmo cap. ꝙ medicus dꝫ
studē quātū ei possibile sit: vt medicie solutiue sint gustui
placide ꝛ delectabiles: ꝛ maxime hoc tpe pp nimiam ho-
minum gulositatē: nimiūqꝫ ꝛ vehementē audaciā: pp qδ
auctores nostri cōmiscent zuccaꝝ: mel ꝛ huiusmodi. ꝛ si
cum aliis possunt fieri debiliores fiāt: qnoniā aliquando
dulcia displicent: ꝛ acetosa ꝛ acria delectāt: nā ex hoc ac-
cidit vt melius actuent cum stomachus eis melius com-
prehēdat. Iuxta illud Hyp. affo. scōa. Paꝝ deterior cibꝰ
ꝛc̄. Itē cum sunt horride statim a stomacho vel nā ex̄pel
lunt. nec medicus nec infirmus idem effectū: quē quere-
bat ꝯsequit. Ex quo infert detestabilis modus empicoꝝ
q succos amarissimos nō alr ṗparatos egrotātibꝰ exhibēt.
¶ Nota tn̄ ꝙ in h medicus diligēs eē dꝫ: ne ex cōmixtio-
ne rei medicinā gustui delectabilē faciētis eius ṽtutem
minuat notabilit saltē aut. alr ṗparādo. Ex quo ifert ꝙ
male opant medici qui semp syrupos faciūt inlepizari: vt
visui ꝛ gustui magis delectēt. Nā vbi mā sit subtilis ꝛ fa-
cile digestibilis pōt syrupꝰ inlepizari: vbi ṽo sit grossa dif
ficulit digestibilis nō dꝫ inlepizari: nā ex inlepizatiōe rare-
fit syrupus: ꝛ de eius potentia vel ṽtute multum amittit:
potentia. n. rei hꝫ attendi penes multitudinē forme. Itē
aliquādo querit opatio syrupi pp ptes terreas stipticas:
vt in fluxibus ventris que in colatorio ꝭm magnā earum
ptem remanent. ¶ Ex quo infert ꝙ nunq̄ȝ vel rarissime
in mā flegmatica vel melācolica syrupi debēt inlepiçari.
¶ Infert secundo ꝙ in colerica aliquādo possunt aliqñ.
non: vt in terciana pura sic in non pura siue nō nō. ¶ Et
ad regulā moderni sciētifici aspiciētes circa hāc medicia-
rū dulcorationem diligētiā maiorem hūerunt: ponūt in
vna lib. mellis cocti ꝛ dispumati. ℥. ij. specieꝝ. vbi antiqui
ꝯsueuerūt ponē. ℥. iij. in lib. ṽo zuccari ponūt. ʒ. iiij. vel ad
plus sex: vbi pres nr̄i ponebāt octo vel plus. ¶ Sed scias
ꝙ sicut minus ponit de spēbus in composito. ita opꝫ do-
sis cōpositi plus augē: ꝛ eꝯ vbi plus minorare. Et iō opꝫ
medicū semp hēe noticiā quātitatis speꝝ cōpositoꝝ. Un̄
cū pmū ad aliquā apotecā puenit in q̄ pcticare spat debꝫ
excutē modos compositiōis medicaminū: nā diuersi diui-
sa agūt: ad qδ pauci respiciūt: quos non velis imitari. Et
qδ dcm̄ est de solutiuis: intelligat et ā de alteratiuis ꝛc̄.
¶ Expedito de digestiuis ꝛ alteratiuis sic satis in gn̄ali de
solutiuis ꝯnter agēdū est. Et dī p̊ ꝙ solutiua dēbet calefie-
ri: ꝛ ea hora exhiberi: vt dcm̄ est de digestiuis. ¶ Sꝫ h ca-
dit locꝰ speculatōis. pp id qδ dcm̄ fuit sup̄ in fine pmi ꝛc̄.
de horis humoꝝ: ꝛ est: nunqd medicie solutiue debēt ex-
hibi horis humoribꝰ affligētis. vbi gr̄a: nunqd solutiuum
colē debeat exhiberi in tertiis: melācolie in nonis vel paꝝ
post. flegmatis post vespas vel ante: ꝛ tu ad hoc ꝛ consi-
dera. Item p̄cipue fuet regula in solutiuis: vt dictum est.
¶ Item q2 pp horribilitatem solutiuorum frequent acci-
dit vomitus. vt. s. iā debet medicus ordinare: vt astantes
post assumptionē solutiui dent paꝝ aque fride q̄ colluat
eius os. Item ꝙ de ea deglutiat circa duo vel tria coclea-
ria ad remittendum sensationē oris stomaci q̄ꝙ si de vo
mitu pur dubitat: faciē infirmi frequent aqua frida ma-
defaciāt: aut sup vmbilicū ventosaꝫ ponāt: quā vna hora
vel plus stare pmittāt. Itē dat piꝝ coctum ꝛ huiusmodi
stipticū delectabile: vt acresta: gnatum: ꝛ huiusmodi. Itē
frigationes tybiaꝝ: pedum etiā cōferūt. ¶ Itē q2 ex odo
re solutiui frequent cerebrum alterat: ꝛ alteratōnē p ner-
uos reūsiuos oris stomaci cōmunicant: vñ nausea seu vo
mitus ꝯsurgit: hinc debet medicus ordinare solutiuū: vt
sit odoriferū: aut tpe assumptionis rē odoriferā: vt bōbā-
cem muscatā ꝛc̄. vt. s. ¶ Assumptio autem farmaco de-
bet patiēs qetus in lecto iacē: ꝛ si fuerit debilis tā sup far-
macum forte q̄ȝ debile dꝫ dormire: ꝫ minꝰ sup debile: qm̄
citius actuabit: ꝙ si fuerit fort) sup debile dormire nō dꝫ
aut paꝝ: ꝛ sup forte dormire dꝫ vt expediēs fuerit plus. ꝫ
ꝛ minus ꝭm maiorē aut minorez farmaci fortitudinem.
¶ Item notādum ꝙ post assumptionē debilis dꝫ patiēs
stare in camera fenestris clausis vsqꝫquo cōpleat opatio
medicine. Et cāsu qm̄ medicia ex pñtia luminis in sua opa-
tione impedit ꝛ debilitat. Unde cum medicina sit debilis
opationis: paruum ipedimētū ei superueniēs eiꝰ opationē sa
tis notabilit ipedit ꝛ diminuit. Medicine nāqꝫ ppriū est
trahē a circūferētia ad centrū: aeris aūt luminosi eꝯ. Ex
quo pꝫ error medicoꝝ qui pmittunt ꝛ ꝯsentiūt accipien-
tes farmaca solutia domū egredi: ꝛ p ciuitatē ꝛ aerez lu-
minosum libē pambulare. ¶ Ulterius pro regula hēat
affo. Hyp. decim aq̄rta q̄rti. Cum vis elleboꝝ magis edu
cē solutiuꝫ moue corpus. Moueat itaqꝫ infirmus p ca-
merā molli ꝛ habili passu: ita vt ex eo nō dēbilitet: aut alio
modo alteret. Et hoc ṽitatē ptinet p̄cipue in corporibus
nō multū debilibus multū. aut debilibꝰ motus vehemen
tissime nocet. Unde intelligendū ꝙ ex motu aliq̄ue māe
gē agitant ꝛ mouēt vehemēti ꝛ multo ꝛ putrido lumo

coꝛ petunt:q̄re inde moꝛs non raro ꝯſequit̄. Et vidi meo
tp̄e dominas duas que erāt valde debiles. ⁊ vt extimo vi
xiſſent foꝛtaſſe tribus aut q̄tuoꝛ diebus: que pp̄ motum ⁊
agitationē in ſincopim ceciderunt. ⁊ in paucis hoꝛis poſt
moꝛtue ſunt. Et hāc ſniam etiā collegi ſcd̄a q̄rti. de ſpeb⁹
moꝛtis. inquit in declinatione totali nō moꝛit̄ aliq̄s niſi ꝓ
pter laboꝛioſas cās de foꝛis que ſupueniēt infirmo cū eſt
debilis ſicut motus aut eleuatio ⁊c̄. ⁊ exponit̄ eleuatio ad
ſellā. Vn̄ h̄ loco tibi narrabo qd̄ in egregia dn̄a olim con
foꝛte blaſij de mediana ciuis nr̄i multis ciuib⁹ exn̄tib⁹ ap/
te cōtigit. dū p duos ex ſolēnib⁹ nr̄is medicis viſitaret̄. ſe/
mel cū coꝝ altero famoſioꝛi ad eā viſitandā intraui came
rā eaq̄ꝫ viſa ac pulſu ꝯſiderato p ip̄m debilē: ſed nō ex to/
to deſpatā eni[illegible]: eāq̄ꝫ adhuc bn̄ victurā apte ſatis ꝓ/
nūciabat: ſed cū de vrina videnda inſtaret. ſubleuauerūt
eā aſtātes: ⁊ vt mingeret adhoꝛtabant̄. Quo fctō ⁊ vrina
viſa camerā ingrediebant̄: ⁊ eā ꝯtinuo hoꝛtabant̄. Ego
autē his diebus a p̄re meo Jacobo foꝛliuienſi de lachꝛy/
mis inuoluītarijs lectionē Hyp. habuerā. Cūq̄ꝫ ip̄as ab
oculis fluē pcepiſſem: memoꝛ coꝝ que audiuerā: p̄ſētib⁹
ex his ciuibus eā ea nocte moꝛiturā ꝓnoſticatus ſum. ſic/
q̄ꝫ in 4ᵃ vel q̄nta hoꝛa noctis in dn̄o doꝛmiuit. Hui⁹ autē
repentine moꝛtis cām extimo motum ⁊ agitationē fuiſſe.
Fugias ḡ coꝛpoꝝ tā debiliū agitationē: ⁊ p̄cipias aſſellā
cōmodiſſimā fieri: aut ſaltē in pānis nō ſe mouendo ege/
rit. qd̄ magis laudo: vn̄ foꝛtaſſe inaduertentia multoꝝ fac̄
q̄ꝫplurimos hoc mō extingui qui a moꝛte euaderēt: qd̄ ti
bi ꝓbare habitis que dicta ſūt nō extimo difficile. ¶ Vl/
terius pro regula habeat̄ ꝙ poſt medicinā ſolutiuā p̄mi
aut ſcd̄i ḡdus niſi cū ea miſceat̄ que tertij aut q̄rti nunq̄ꝫ
eſt lauatiuū exhibendū. Dicit̄ niſi ⁊c̄. q̄ꝛ poſt eaꝝ aſſum/
ptionē ſuo tp̄e exhibendū eſt: vt ſtatim dicet̄. Et cā regu/
le eſt: q̄m lauatiuū facit medicinā citius lubꝛicare a coꝛ/
poꝛe: ⁊ ſic eius opationē impedit: que nō niſi in multo tē/
poꝛe cōplet̄. Poſt aūt aſſumptionē medicine tertij aut q̄r
ti ḡdus debet lauatiuū exhiberi calm̄ ⁊ nō tepidum: vt ſup
ab. ℥. iij. vſq̄ꝫ ad octo. Deinde p hoꝛā mediā vl̄ circa debꝫ
patiens comedē. Et cā aſſumptiōis lauatiui eſt: q̄ꝛ ip̄m
bꝫ lauare ⁊ mundare ſtomachū ⁊ inteſtina a reliq̄s hu/
moꝝ que in eis remāſerunt. Scd̄o bꝫ remittē malā q̄lita
tē vt acutā caliditatē: ſimilit̄ ⁊ ſiccitatē a farmaco in eis
derelictā. ¶ Ex quibus infert̄ ꝙ aq̄ oꝛdei non ſuccarata
eſt: ꝯueniēs lauatiuū cū a nā non ita retineat̄ ſicut brodi/
um pulli. Jtem magis frīdatiuum magis humectatiuū.
Et debet fieri decoctio oꝛdei vſq̄ꝫ ad crepaturā: ⁊ hoc vt
humiditas medullaris p quā etiā agē debet egrediat̄. ne
inflāmationē inducat vnde cum queris eius foꝛtē abſter/
ſionē ip̄m excoꝛtica vſq̄ꝫ a d excuſſionē tenuiū coꝛticū.
Cū v̓o humectationē magis vſq̄ꝫ ad excuſſionē coꝛticū
tā exterioꝝ q̄ꝫ interioꝝ: iuxta doctrinā. Meſ. de ptiſana.
Ex quo appet ip̄m ſemp excoꝛticari debē: qd̄ multi nō ꝑ/
cipiunt. Et colligit̄ hec ſnia a Meſ. cap. de ptiſana. Pla/
cet tn̄ dominabus brodium pulli cum zuccaro: q̄ꝛ virtuti
plus ſemp intendūt. vt ſup̄ quibus vt potes ſemp cōplacē
ſtudeas. Semp. n. de tenoꝛe v̓tutis cum medicis ꝯtēdunt
pp̄ quod violent magis viſus dandi brodium pulli. Hoꝛ
toꝛ. tn̄: vt cum ꝯſcia placeas ⁊ vt eaꝝ volantē infamiā fu
gē: vt potes curare velis. Sed tn̄ audi hoc loco. Albuca/
ſim de turbith loquentē ait. Doſ noui eſt a. ℥. j. vſq̄ꝫ ad. ℥.
cum mag̃ cuſtodia: ⁊ ex veteri plus: ⁊ non det̄ ſolum. ſed
poſt ip̄m ſumat̄ brodiū pingue ex pinguedib⁹ ſubtilib⁹: ⁊
tu ꝯſidera. Potes tn̄ ſi tibi videt̄ hoc modo mediare: vt i
brodio pulli oꝛdeū decoquat̄: ⁊ vtriuſq̄ꝫ intentio hēat̄.
Sed de zuccaro tn̄ dico: ꝙ cum queris lauationē foꝛtē
⁊ reſpectū non hēs ad v̓tutē nec ad delectabilē ⁊ ḡtuitaꝫ
aſſumptionē nō dꝫ i lauatiuo poni: q̄ꝛ ex ip̄o fit lauatiuū
nāe multū amicum: ⁊ retinet̄ in poꝛis ⁊ venis: ⁊ nō opat̄
vt dꝫ. ¶ Et ſis memoꝛ facē fieri ſequenti die cliſtē lauatiuū
tiuū ex aq̄ oꝛdei p̄cipue ſi medicina ſit ſcamonea. nā in ru/
gis inteſtini groſſi remanent partes quedā acute que ſti/
mulāt v̓tutem expulſiuā: ⁊ inducunt tenaſmonē. ¶ Et ſi
querat̄ quot hoꝛis dꝫ patiens ſtare poſt aſſumptionē ſo/
lutiui anteq̄ꝫ lauatiuū accipiat. ¶ Dōm ꝙ tale tēpus ꝑ
fītū aſſigṅi firma rōne nō pōt: ſed a medicis rōnabilit̄ ope
rātibus q̄dā artificioſa cōiecturatiōe extimat̄ 4ᵒʳ hoꝛaꝝ
cum dimidia vel circa: nā cū farmacū tale hēat a mēbris
remotis ducē ad ſtomacum ⁊ loca expulſiōis māꝫ in eis
peccātē: videt̄ ꝙ hec opatio in pauczioꝛi tēpoꝛe rōnabilit̄
ꝑfici nō poſſit: ⁊ h̄ expientia ſm̄ plūmum nobis cōpꝛobat.
¶ Ex quibus infert̄ ꝙ poſt aſſumptionē medicine tertij
aut q̄rti ḡdus dꝫ patiens ſtare q̄nq̄ꝫ hoꝛis vel circa ante/
q̄ꝫ comedat. Notādum tn̄ ꝙ medicine tales aliq̄n dant̄ i
ſubā aliq̄n dant̄ in iſuſiōe: ⁊ cū ille que dant̄ in infuſiōe ci
tius cōpleāt actiones ſuas his que in ſbā: citius etiā ciba/
ri dꝫ iſirmus: ⁊ ſm̄ hec ⁊ ſilia variet̄ tp̄s ſimiliter. ⁊ hoꝛa.
Pōt tn̄ q̄ſi pro regula poni ꝙ ſi contingat infirmum hr̄e
tres vel q̄tuoꝛ aſſellatiōes ante dcm̄ tempus: ꝙ aā illud
patiens ⁊c̄. Tu tn̄ conſidera in hoc quātitatem peccātis
māe: ⁊ quātitate māe emiſſe ⁊ tenoꝛis v̓tutis nō ſis oblit⁹:
¶ Poſt v̓o medicinas p̄mi aut ſcd̄i ḡdus: vt māna caſ/
ſia ⁊ hm̄ōi. debet egrotās cibari p q̄tuoꝛ hoꝛas ⁊ cā quo/
niā huiuſmodi medicine nō hn̄t ducē a locis remotis val
de ſed ſolum māꝫ que ſunt in vijs ductuū quibus ſua ſub
ſtātia occurrit. ¶ Preterea ſi longo tp̄e retinent̄ cū apte
ſint in nutrimentū ꝯuerti in ſubam coꝛpoꝛis ꝯuertunt̄ ea
rū multe ptes. pp̄ qd̄ eaꝝ operatio diminuit̄ valde. Tale
nāq̄ꝫ tēpus ⁊ artificioſa coniecturatione ⁊ expientia inuē
tū eſt q̄tuoꝛ hoꝛaꝝ poſt ipaꝝ aſſumptionē. vt dcm̄ eſt.
¶ Et q̄ꝛ cliſteria ſaltē ſolutiua quodāmodo inter farma/
ca noiari poſſunt hinc de coꝝ forma ꝯīter agēdū. dꝫ. n.
cliſtē calm̄ iponi ieiuno ſtō de mane aut ſero ꝓut medico
videbit̄ expedire. cuius caliditas nō ſit acuta pp̄ ſenſibili/
tate inteſtinoꝛuꝫ: ⁊ cog̃ſcat̄ eius tempus ex ductu digiti p
ip̄m. ¶ Poſt autem eius aſſumptionē debet patiens ſta/
re pedibus eleuatis aliq̄ļit: ⁊ paulatine ſe de latē in lat⁹ ver
tē. ita ꝙ cum ſteterit ſup vno p certum ſpacium tempoꝛis
paulatine ſe ad aliud voluat. ⁊ hoc marie vbi querit̄ eua
cuatio cōis: ⁊ ſimulit̄ iuuamētū cōe: ⁊ a ptibus ſupioꝛib⁹.
in quo cāu ſtet patiēs ſupin⁹: ⁊ ſi paſſus fuerit in latē dex
tro lōgioꝛi tp̄e ſtet ſup illo. Similit̄ ſi in ſiniſtro ſup ſini/
ſtro: ⁊ hoc conſtāte v̓tute. ¶ Unde notādum qd̄ colligit̄
ex Aui. 16ᵒ. tertij. de cura colence: ꝙ cū imponit cliſtē de
bet medicus ꝯſiderare locū egritudinis: vt ꝙ ſi fuerit in
renibus ſtet patiens ſup renes dum ſibi imponit̄: ſi in inte
ſtinis ſtet patiens ſupinus ⁊ ſi in dextro ſup dextrum ſi in
ſiniſtro ſup ſiniſtrū: ⁊ hoꝛū videt̄ cā: ꝙ p talem decubitū
liquoꝛ ad locū egritudinis facilius pueniat̄: vnde effectus
melioꝛ ꝯſequit̄. Quimodius ⁊ ſi vſitatio nō ſit: eo tamē
vtoꝛ maxime rōnabilis atq̄ꝫ vtilioꝛ videat̄. ¶ Poſtea v̓o
cum emiſſum eſt cliſtē ſtet patiēs mediā hoꝛā vel circa an
te cibi aſſumptionē: ⁊ ſi ſtabit p hoꝛā melius: nā anteq̄ꝫ ſe
dati ſint vapoꝛes ſparſi p coꝛpus ⁊ v̓tus vigoꝛata ex exi/
tu fecum ⁊ humoꝛum cum quib⁹ ⁊c̄. aliqui ſpiritus ⁊ hu
moꝛes boni egreſſi ſunt: ptrāſit rōnabiliter ſpacium tale:
extimatiuum tamen: non demonſtratiuum.
¶ De pillulis aūt dōm: ꝙ quedā nominant̄ cū cuſtodia:
⁊ ſunt ille que ꝯfecte ſunt ex medicinis laboꝛioſe ſoluenti
bus de q̄bus p oꝛdinē dōm: ſicut de medicinis talibus: vt
ſupꝛa. Quedā dicunt̄ tales ſine cuſtodia que ſunt ex me/
dicinis bn̄dictis ꝯfecte: ⁊ tales poſſunt oī hoꝛa aſſumi: ſiue
poſt: ſiue ante cibum p hoꝛā vel duas vel dimidiā: vt libꝫ.
Unde pillule tales: vt de hyera ſimplici in paſſionib⁹ capi

tis post cenā exhiberi possunt: vn̄ Damascenus. 19°. afflo.
Medicinarū quedā que danť. ⁊ marie que faciūt in sum/
mo capitis. post cenā: maxime quādo itur dormitū dāde
sunt. vt nā ad interiora intēta ab altissimis mēbris attra/
hēdo sensus alleniet: ⁊ afflo. 59. Cum qs voluerit purgare
caput aut cerebrū aut instrumenta sensuum pillulis ma
iorbus ⁊ post cenā: ⁊ eūdo dormitū dans faciendum est.
Nota tñ q̄ hic est locus speculatōnis: sed nō possum: hic
tecū disputare cū me solum posituri expressem. nimiū
enim ꝓlongareť tractatus nr̄: quē vt abbreuiē maxime
studeo: sed ages vt aliq̄ prudenti discretione multa corpo
ribus accomodāt. ℂ Post hec notes Aui. q̄rta p̄mi. cap.
de eo qd̄ alibi inquirēdū est. inqt. Pillule p̄terea ad bibē/
dum dande nō sunt postq̄ exiccate fuerint ⁊ facte vt la/
pides: neq̄ etiā cum sunt molles ne penetrent ⁊ retinean/
tur: s; sunt qñ exiccari iceperint ⁊ que digitis cedāt si cō/
primanť. Cum autem exiccate sunt ab eis resoluta est v̄/
tus sm̄ magnā ptem. vnde nihil vel q̄si nihil opanť: ⁊ simi
ter v̄tus eas actuare nō d̄bite pōt: vnde neq̄ infirmi neq̄
medici consequunť qd̄ intendūt. Et ita de aliis medicinis
contingit que in apotecis veterescūt: Quis. n. ad hec oia
aduertit. vix ex mille millibus vnus. ℂ Notādum tamē
hac parte: quod Damascenus scribit afflo. 62. Pillule ve/
teres ⁊ sicce p̄usq̄ deť humectāde p noctem ex aq̄ cali
da sunt. ℂ Ex quib⁹ p; q̄ etas medicine a medico maxi
me consideranda est: ad quā pauci respiciunt: ⁊ tu ipam
non negligas. Et hec de his que p os aut inferius ad in/
fra sumunť tibi. sic in generali sufficiant.

ℂ De his v̄o que ad ex̄ applicanť: vt emplastra: vnguēta
sacculi: epithimata embroce: caputpurgia: ⁊ hmōi. Dicē
dū est: sit regula: q̄ oia ista regularit̄ opando debent ieiu
no stomaco ⁊ emissis supfluitatibus cōmunibus corpori
exhiberi: ⁊ semp cum hoc consideret tempus actionis eo/
rum. Et dixi regularit̄: q: aliquādo applicamus sacculos
mitigatiuos carminatiuos ⁊c̄. post cibi assumptionē ⁊c̄.
⁊ omni hora vt in forti dolore. Item talia calida sm̄ exi/
gentiam ⁊ nō frida applicari debēt. ℂ Et l; que dcā sunt
locū hēant q̄si semp: qñq̄ tamē inunctiōes syrupicas as/
sumptiones ordinamus post cibum fieri que sunt somni
ꝓuocatiue ⁊c̄. nā de omnibus pticularit̄ scribe eēt nimiū
ꝓlixare tractatum quod quantum possum fugio.

De quātitate

aūt medicine dōm q̄ triplex est
quātitas consideranda. Prima
alteratiuorum seu digestiuorum per se. Secunda soluti/
uorum. Tertia consolātiū medicinas solutiuas. ⁊ acuen
tiū eas ipariq̄ v̄tutē ad mēbra alia ⁊ alia ꝑducentium.
ℂ Incipiendo a digestiuis: q: a syrupis magnā diuersita/
tē reperio int̄ p̄ctīcātes Padue ⁊ Venetiis: nā padue dať.
℥. j. ß. syrupi cum. ℥. iij. aque. Venetiis vero danť. ℥. iij. syru
pi cum. ℥. j. ß. aque. Variať tñ h̄ modus: sed in hoc pñr de
fecerūt a patauinis: q̄ plus de syrupo q̄; de aq̄ exhibent:
Et estimāt fortasse patauīi: q̄ si syrupus solus dari posset
nō esset necessaria cōiūctio aque: sed q: conueniens potari
nō pōt hic cū syrupis aquā cōmiscēt: ⁊ duplū aque q: ex/
timāt pp raritatē aque ipam duplicatā eque potentē cū;
syrupo effici. Amplī⁹ vt aque ducāt syrupos ad loca egri/
tudinum: q: interdū syrupi nō respiciunt loca seu mēbra
corporis sicuti aqua. vt v̄bi grā. acetositas simplex qui nō
respicit locū seu mēbrū: ⁊ cum eo cōmisceť aqua salue: vt
ad caput v̄tus eius dirigať: ⁊ iterum: q: ex tali cōmixtiōe
penetrabiliores fiunt. ℂ Veneti vero dicūt: q̄ ex coniun/
ctiōe tā pauce aque: q: ex subduplo ad syrupum pōt syru
pus cōueniens potari: ⁊ ex hoc fit habilis pot⁹: ⁊ illa aqua
in tāta dosi suffic̄ ad dirigendū syrupū ad locū egritudis.
ℂ Sed l; rōne efficaci neutrū reprobari posset. pace tamē
sua nulli harum in omnibus assentio. Nec me p̄sumptio

mouet: qd̄ auertat bonus Iesus. sed psuasiōe quadā mo/
tiuor de qua aliqd supra. Cū. n. ex mixtione dupla aq̄ sy/
rupus addať multum subtilis rarus. hinc efficiť passibi/
lior ⁊ resolubilior. Ex quib⁹ sequiť ipm citi⁹ actuari: ⁊ ci⁹
opationem ex cōsiti citius pficere: ⁊ ꝙ stante materia gros/
sa ⁊ indigestibili non poterit ipam nisi in longo tp̄e dige/
rere: ⁊ ex cōsiti tardabiť sanitas: qd̄ ab omni medico fugiē
dū est vn̄ similes māe requirūt ad earū digestionem syru
pos cōstātes qui possunt in sua actione longo tp̄e durare.
puta si mā digerenda erit in stomaco: ⁊ in locis stomaco
ꝓpinqs qñ p̄talem syrupū digereť: cū ex sua subtilitate
⁊c̄. quasi statim ab ipo lubricabit ⁊ egredieť. ℂ Consili/
ter ad venetos saluo semp iudicio melioꝝ pace sua me cō/
uerto: nam aliquādo indigemus syrup. subtili. īmo iulepi
zato. ⁊ hoc cū volumus ipm facilr̄. ⁊ cito penetrare: sicut
mā existente subtili: ⁊ in locis remotis. vnde duplum aq̄
vel plus cōmiscendū est. Sic ergo p; quomodo aliquādo
min⁹: aliquādo plus de aqua est cū syrupo cōmiscendū.
Hanc tñ dosim determinatā assignare est impolē. Vñ o;
aliquando augmētare dosim: vt cū ad egritudinē que ē
in membris remotis digestiuū habeat: ⁊ per multas trās/
mutationes puenire: vt in canonib⁹ vlibus dictum fuit: ⁊
aliquando minuere: vnde hoc remanet in optima ⁊ scien
tifica pēna medici: pp quod bene dictū fuit. Naturā pru/
dentē p; medicū esse: ⁊ q̄ vt credo in omni cōmixtiōe sy/
rupi cū aq̄ o; fieri aliq̄lis eoꝝ adinuicē ebullitio: vt p ta/
lē melior fiat eoꝝ mixtio: ⁊ sic forti⁹ vnita: fortius ⁊ meli⁹
operanť. ℂ Nota etiā q̄ ad bene iulepizandū syrupum
o; eē aquarū ad syrupū ꝓportio dupla sexqaltera vel cir/
ca. Et qd̄ dcm̄ est o; intelligi de syrupis q habent cōpletā
decoctionē q vsin per annū resuanť: ⁊ vocanť syrupi bre/
ues: nam syrupi longi q resuanť solū ad temp⁹ paruū vt
octo dierū vel infra: qui talem decoctionem non recipiūt
sine aque commixtione exhibenť. ℂ Et si dicať sicut ia;
instabat quidam. Mes syrupos ordinauit: ⁊ cū eis aquā
nō cōmiscet. Item in multis locis ordinauit syrupos in di
uersis passionib⁹: vt apparet discurrendo p sua de appro/
priatis: ⁊ tñ nō cōmiscet eos aq̄e: q̄re vos ⁊c̄. ℂ Pro isto
dōm q̄ fortasse. Mes. intelligit de syrupis lōgis ⁊ nō bre
uib⁹: quos nos oportet elōgare vt potui sint habiles. Ali/
ter q̄ eius intentio est: vt cū eis cōmisceať aqua vel aliqd̄
tale. ⁊ si nō semp hoc dicit dat itelligi p ea que dixit i aliis
locis: vbi in egritudinibus aquam vel aliqd̄ tale syrupis
cōmiscet: vbi grā in ca. syrupi acetosi simplicis dixit. dos
est ab. ℥ j. vsq; ad quatuor cū aqua frigida. Item de syru
po acetoso dyarodon. Ex quib⁹ patet eius itentione syru/
pis aquā cōmisceri debe. Scđo q̄ maior cōmuniter de
bet esse quātitas syrupi q̄; aque: vt Veneti: nā totius ag/
gregatiui dosis o; esse. ℥. iiij. cū. ß. vel quinq; ad plus. Po/
niť ergo aq̄ solū: vt appet: vt syrupū habilē potui reddat.
Unde videm⁹ Nicolaum ⁊ ceteros in suis antidotariis di
cē. doť ab. ℥. ij. vel. iij. cum aqua tepida in vino vel lacte: vt
solū res ipa potui habilis fiat: ⁊ facilius penetret. ℂ Se/
cūdo notandū: q̄ de aqua ⁊ lacte ⁊c̄. que cū syrupis com
misceť poniť dosis indeterminata ab auctoribus: ⁊ hoc
q: relinquiť vt supra discretioni medici: q: sm̄ aliā ⁊ aliā
indigentiam oportet aliter ⁊ aliter variare: ⁊ facit ꝓ opi/
nione media inter Patauos. ⁊ Venetos.

ℂ De quātitate aūt aliorū alteratiuorū vt confectionū de
ciuariorū: ⁊ huiusmodi. Dicendū q̄ vsq; nūc non inueni
artificialē regulā a doctorib⁹ meis: sed qd cōis p̄tic antiū
vsus agat tibi referā. Deinde subiūgam in modū regule
q̄ in facili tñ artificio cōtentū cū; quicqd in me est semp
tuū faciam. Consuetū est. n. dare de confectione solida in
q̄ sūt. ʒ. vj. pro lib. zuccari vsq; ad. ʒ. iij. ⁊ quādoq; vsq; ad
iiij. saltē cōfectiōes nō trāseūt tertium gdum: sed sunt scđi

gradus aut medie inter scḋm & tertiū. Et quid agendum
si erunt tertij aut quarti gradus videbit. Sȝ adhuc qdaȝ
gulositati hoīum magis q̄ʒ vtilitati indulgentes hanc do
sim obseruant. Et si ꝑ lib. çuccari non ponant nisi. ʒ. iiij. d
electuariorum dosi maxime de mellitis inuenio q̄ʒ datur
a. ℥. s. vsqȝ. ad. ℥. & si electuariū non transis gradu tertium
dantur de eo. ʒ. ij. vsqȝ ad. ℥. & inuenit dosis in plurib⁹ a. ʒ.
i. s. vsqȝ ad. iij. sed semper qd in hoc agis memoria qḋ dcm̄
fuit supra: q̄ʒ in vna lib. çuccari ponunt. ʒ. vj. specierum in
vna mellis. ℥. ij. qḋ si sic est: tunc in vna. ℥. çuccari ꝯfectio/
nis erit media. ʒ. specierum in vna mellis. ʒ. vna. Ex quib⁹
infertur q̄ʒ in tribus. ʒ. confectionis solide erunt grana. xj.
vel circa specierum: nam eadem est ꝓportio totius ad to/
tū & ptis ad partē. in tribus vero electuarij mellium erunt
grana. xxx. vel circa specierum. hic modus & si sit a prib⁹
nostris: & vsqȝ ad nostram seruatus etatem: tamē vt res d
q̄ sermo clarius lucescat: ꝯ ipsuȝ dupl̄r nistabo. ℭ Primo
q: potentiora sunt valde & acutiora: & non minus alteran
tia que sunt in quarto gradu calida & solutiua: nāeqȝ hu/
mane a tota specie corruptiua q̄ʒ que sūt in scḋo vel tertio
gradu calida: & nāe humane amica: sed dosis ꝑmorum q̄
sunt in q̄rto ē a grāis qnqȝ. vsqȝ ad. xij. vt pȝ in scamonea:
ergo & illoꝝ dosis oȝ magis eleuari. ℭ Cōfirmat: q: mul
torum alteratiuoruȝ & solutiuorum que venenositate par/
cipant. dosis est a. ʒ. i. vsqȝ ad. ʒ. i. s. vel duas: vt in elleboro:
turbith: agarico &c̄. ergo alteratiuū: ꝯfortantiū doses vltra
iā dictas eleuari debēt pȝ ꝯsequentia. q: doses nō diminui
tur nisi propter vehementiam aut acuitatē: aut aliqḋ hu/
iusmodi. ℭ Secundo videt q̄ʒ nō sit paruus error: q̄ʒ do/
ses electuariorum de melle sunt maiores q̄ʒ ille de çuccaro
aliis paribus: quoniam mel est calidum & siccū in scḋo er/
go saltem vbi species calide sint augmentabitur caliditas
& si non transcendent sm̄ gradum vbi çuccarum remittet
&c̄. vt supra: qm̄ est temperatum: & cum hoc erit ꝓportio
maioris inequalitatis çuccari ad suas spēs. Si ergo cale/
facere querim⁹ cū confectione çuccari vsqȝ ad scḋm cū. ʒ.
iij. calefaciemus vltra scḋm cum. ʒ. trib⁹ electuarij de mel/
le ex eisdeȝ cōfecti. Ex quibus sequi videt doses electuario
rum de melle minores esse debere dosibus ꝯfectionū ex çuc
caro confectarum. ℭ Et quamuis antiqs prib⁹ semper
adherere intēdam: q: magis experti: tamē qd ex eis que
didici apud me fabricauerim tibi aliter transcribā. Ego ve
ro in hac parte accipio qḋ de solutiuis dicit: q̄ʒ solutiuoꝝ
quedam sunt in primo: secundo: tertio quarto &c̄. & sicut
in solutiuis ꝑmi gradus dos per duos terminos assignat:
& cōsil̄r secundi: tertij: quarti. sic alteratiui doses assigna/
bo per duos terminos. vȝ. maiorē & minorē. Terminus ma/
ior. s. & minor solutiuoꝝ in ꝑmo: vt dicet sūt. a. ʒ. i. vsqȝ ad
tres vel quattuor: & quādoqȝ vsqȝ ad sex. Solutiuoꝝ i se
cundo a. ʒ. s. vsqȝ ad. ij. Tertij. a. ʒ. s. vsqȝ ad duas vel tres
Quarti a granis quinqȝ vsqȝ ad deceȝ: & qnqȝ vel decem
& sex. Cōsimil̄r in proposito dcm̄ videt: sed premittenduȝ
ꝑus: q̄ʒ per istas doses medicine solutiue in vna assumptio
ne & breui spacio suum sortiunt effectuȝ & hoc medicus in
tendit. Sed cum alterantia & confortantia exhibet: non q̄
rit: vt in tota eoꝝ acceptione compleat quod querit. quo/
niam id habil̄r fieri non posset: vt intelligenti pȝ. Querit
igit per plures vices aliquid consequi: quare eoꝝ minorā
da est: nam medicina debilis consequitur effectum in mul
to tempore quem fortis in paruo: vt supra. Credo igit ad/
herendo patribus antiquis: quibus plus fidei in hac pte
q̄ʒ modernis adhibendum est: q̄ʒ medicinarum simpliciū
siue compositarum que tales sunt in primo. dosis debet eē
a. ℈. i. vsqȝ ad. ʒ. i. s. & incipio a. ℈. vt includatur omnis etas:
& hoc dempta quantitate çuccari: quem compositionem
ingreditur. Unde Nicolaus in confectione illa de çucca/
ro: cuius initiū dyasatirion optimum ponit in vnaquaqȝ
lib. çuccari. ʒ. xxx. specieꝝ vel circa: & tamen illa videt decli
nare ad latus secundi. Eoꝝ vero que in secundo cum effe
ctus secundi sit duplus ad effectū ꝑmi. vt s° col. vltimo ca.
dosis erit subdupla. vt. ℈. s. ad. ℈. ij. vel. ij. s. & vsqȝ ad. ʒ. vij.
debē ꝯsiderare oȝ mānsiones graduum: vt supra: quia. ℈. ij.
erunt dosis ꝑme mansionis secundi. &. ℈. ij. s. scḋe secundi
&c̄. Illoꝝ vero que in tertio a granis qnqȝ. vsqȝ ad. ℈. i. vel
s. vel circa. De his vero que in quarto dcm̄: vt infra de so/
lutiuis: & supra de mansionib⁹: q̄ʒ in his maxie attendere
opȝ mansiones ꝓpter vehementiam & acuitatem ipsoruȝ
nam eoꝝ que sunt in tertia mānsione dosis est a grano vno
vsqȝ ad. x. Que vero in ꝑma mansiōe a granis duobus vs
qȝ ad decē & sex. Que vo in scḋa a gra. i. s. vsqȝ. xij. vel. xiij.
vnde sicut mansiones graduū magis eleuāntur: ita doses
earum magis deprimi debent. Uariantur itaqȝ doses iam
dicte inter illos terminos sm̄ varietatem etatis: cōplexio/
nis. regionis &c̄. que supra notata fuerunt in duobus versi
culis: ad que omnia medicus oȝ diligēter attēdere. Unde
ꝓpter hoc auctores sepe doses confectionum in antidota/
rijs non ponūt relinquentes eam in perita medicoꝝ discre
tione. ℭ De dosibus aūt confectionum de melle per quas
calefacere intendimus: credo dicendum q̄ʒ ipse aliqs pari/
bus minores esse debēt iā assignatis: & cā iā dicta ē. ℭ Sȝ
q: ipsas spēs in tanta quantitate cū çuccaro cōmode & ita
gulose cōmisceri non possunt: sicut cum melle credo q̄ʒ in/
ductum est gulositati hoīum: attendētes plus de specieb⁹
cū melle q̄ʒ cum çuccaro cōmisceri: ad qḋ cōcurrit q̄ʒ mel
in sua dulcedine in minori quantitate specieꝝ horribilita/
tem magis obtenebrat. ℭ Et ne mea dicta ita difformia
videant: respice Nicolaum in confectione cuius initiū. Cō
fectio çinçiberis: & inuenies q̄ʒ ꝑ lib. çuccari ponit q̄si. ʒ. xj.
specieꝝ. vbi ponimus sed ad plus: & cōmunis q̄tuor vt de/
lectabiliores existant. Et quidam adulatores medici hodi
erno tempore in tm̄: vt gule hoīum deseruiant ꝓcesserunt:
& confectiones faciunt fieri cum decoctione specieruȝ solū
vt albe remaneant & visu placide: vt inspiçantes syrupuȝ
in omni dispōne &c̄. vt supra. Sȝ in hac parte & in aliqs ob
secro: vt patronum nostrum Cermisonem consulas. quic/
quid in re ipsa dicat sibi credas.

ℭ De quantitate clisterij dicendum q̄ʒ eius dosis est ab. ℥.
iiij. vsqȝ ad lib. potu. sīet tamen inter solutiua collocari: sȝ
non raro sunt pure alterantia.

ℭ De caputpurgiis: gargarismatibus: vnguētis: emplis: &
huiusmodi: vt supra dcm̄: q̄ʒ eoꝝ quantitas pōderalis re
manet in perita medici q̄ʒ sm̄ iminentem necessitatē ipa in
tanta vel tanta quantitate corpori applicat: eorum nanqȝ
quantitas ponderalis certis terminis limitari non pōt: vt
patet intuenti. ℭ Sed de vnguento & emplastro dicat. em
plastrum grossum: vnguentum vero subtile.

ℭ De quantitate solutiuoꝝ dcm̄ vt supra: quedaȝ in ꝑmo:
quedā in scḋo: quedā in tertio. quedā in quarto: qḋ de om/
nibus simplicibus & compositis intelligendū ē. ℭ Dos so
lutiuoꝝ in primo gradu incipiāt ab. ℥. i. Et q: vt supra ef/
fect⁹ scḋi duplus est ad effectum primi dosis scḋi incipiet
ab. ℥. s. tertij a. ʒ. quarti a. ℈. vel granis: & addit ly granis
ꝑpter ea q̄ sunt in vltima mansione quarti: cuiusmodi est sca
monea: meçereon &c̄. Et hoꝝ exēpla ponant: qm̄ in tali re
minimū clari eē nō possumus. Dosis medicinaꝝ solutiuaꝝ
primi gradus est ab. ℥. i. vsqȝ ad sex. vt sy. ro. mellis rosati
colati: aque lactis: & hȝ: vt infra ad plenum. Ubi scias q̄ʒ
ab inde supra ascēdet ad scḋm gdū. ita q̄ʒ solutiuū ꝑmi ꝑ
augmētū q̄ntitatis pōt fieri solutiuū scḋi: vt supra &c̄. Dos
vero medicinaꝝ scḋi gradus dosis est ab. ℥. s. vsqȝ ad du/
as: huiusmodi sūt māna: cassia &c̄. Dos medicinaꝝ tertij
gradus ē a. ʒ. i. vsqȝ ad. iij. vt agarici: turbith &c̄. Et nō q̄ʒ

quidā posuit reubarbarū mirbolanos solutiua tertij. Ego vo cōsiderās bonitatē τ excellētiā reubarbari: τ nullā malitiā. ita vt cōcedaſ omni tpe. omni etati. immo τ pgnātib⁹ adeo bñdictū est nō dubitaui ipm inter solutiua scdi collocare. Prima eius dos est ab. ʒ. 5. vt Mes 2° ca° quā dosim solutiuā tertij attingere nō videſ. Cōsimilr de mirabolanis citrinis τ aloe dōm. Et ne videar ab alijs multū declinare dōm arbitror: talia esse in vltima mansione scdi gradus τ si ab alijs ponūſ tertij. hoc est intelligendū in pma mansione tertij: q̄ due māsiones si recte cōsiderēt a seinuicē nō multum distāt. Uñ extimo talia solutiua media inter secundū τ tertiū q̄ȝ in aliquo eorum si quod mediū tale imaginari potest. de quibus modis supra. ¶ De solutiuis quarti gradus dicēdū sicut de alteratiuis i quarto dicebaſ: nā dosis eoꝝ que in prima mansione quarti est a. ℈. 5. vsq̄ȝ ad. ʒ. 1. τ hᵒ sūt sinapis: catapucia: cucumer asininus τ hᵒ: vt ifra. Eoꝝ vero que in vltima mansione sunt dosis est a granis iiij. vsq̄ȝ ad. xij. τ ſm quosdā vsq̄ȝ ad. xv. τ hoc in regione nostra. Eoꝝ vo qui in secūda medio modo inter hec: τ tu considera. ¶ Notandū tñ de catapucia q̄ intelligi dȝ de puluere eius: q̄ȝ de herba comedi pōt: vsq̄ȝ ad. ʒ. 1. τ in via cibi. τ est vsuale solutiuum rusticoꝝ: τ eoꝝ q̄ sua nā participant: τ ab his te consulo omnino abstineas.

¶ Et si ista memorie trades facile puenies in notitiā dosis cuiuscūq̄ȝ compositi solutiui: q̄ȝ aut tale cōpositū ingreditur vnum simplex solutiuū aut plura. ¶ Si vnū solu: vt in hyera simplici tunc de ea deſ tāta q̄ntitas q̄ in illa sit dosis aloe puenīēs. vbi grā dabunſ. ʒ. vj. q̄ȝ in. ʒ. ſex sunt soluȝ ʒ. ij. aloes que sunt eius puenīens dosis: vt infra: nam si cōficit. hyera cum melle. ita q̄ eius medietas sit mel: τ altera spēs. pȝ q̄ cū in ea aloe ponaſ ad duplū aliaꝝ spēꝝ. pȝ q̄ in quacūq̄ȝ parte totius erit eadē ꝓportio: q̄ in toto. Ubi ḡ reperieſ vna. ʒ. aliaꝝ spēꝝ. reperienſ. ij. aloes in. vj. ergo ʒ. iij. sunt mel. alie tres sunt vna aliaꝝ spēꝝ: τ. ij. aloes. igiſ τc̄. ¶ Si vero ꝯpositū sit ex pluribus solutiuis eiusdē ordinis: vt scamonea: mezereon τc̄. detur de eo tāta q̄ntitas: vt in eo reperiaſ dos ꝓportionata solutiuis illius ḡdus: ac si foret vnū simplex tm̄. Nō. n. plurificanſ solutiua eiusdem ordinis: vt plurificenſ doses sed pp alias cās: vt supra ¶ Si vero fuerit ex pluribus diuersoꝝ ordinum: vt verbi gratia. Re. sticados epithimi. hyerepigre. ana. ʒ. 1. mirabolanoꝝ scamonee. ana. ʒ. 5. Tūc pmū qd dȝ ꝯsiderari ē q̄ntitas cōpositi. Et pȝ q̄ hᵒ totius est. ʒ. vna. Scdm ē ordo illoꝝ simplicium q̄ntū ad fortitudinē τ debilitatē eoꝝ in se: τ quātum ad ea que debilitant τ iuuant: siue acuūt eoꝝ opationes. verbi grā. scamonea ē fortis hyera mirabolani: τ ista sunt debilia: epithim⁹ τ sticados adhuc sūt debiliora. Tertiū est ꝓportio solutiuoꝝ adinuicem q̄ licet posset attendi penes numeꝝ τ quantitatē: tñ hic attendi hȝ penes gradū siue virtutis: τ ab isto dȝ fieri denoiatio cum alijs sit excellētior. 7° terapen. circa finē. modo ad propositū in hoc composito reperiſ scamonea: que ſm gradū sue virtutis alia solutiua in eo posita excedit: τ quantitas eius est octaua ps. modo patet q̄ in. ʒ. iiij. huius compositi cadunt. xxx. grana scamonee: τ hec videſ dosis erronea: cum dosis scamonee sit vsq̄ȝ ad. xv. vel. xvj. grana ad plus. Debes deinde cōsiderare vt dcm̄ est iuuātia τ debilitantia: vñ sicut dcm̄ est supra de alteratiuis: sicut remissum additū intenso ipm remittit. ita pariformiter solutiuū remissum additū intēsiori ipȝ remittit. τ talis in tali grā tale in tali gradu vsq̄ȝ ad talē gradū. modo ad ꝓpositū scamonee addit eq̄lis quātitas mirabolanoꝝ que sunt i gradu scdo saltē citrini postea addiſ hyera τ alia solutiua scdi gradus aut primi q̄ sunt in duplo maioris quantitatis q̄ȝ scamonea: q̄re ꝑ certo trahiſ ad gradū debiliorē. τ per con̄ſequēs efficieſ secūdi aut tertij. Uñ dosis eius conueniēs erit. ʒ. ij. vel. iij. Sed

oȝ vt cū regula de alteratiuis posita ꝯsideres vsq̄ȝ ad quē gradū pōt scamonea in hoc casu debilitari: τ tunc pcipiam dosim ex dictis habebis. τ tu ꝯsidera. ¶ Et iuxta hoc notandū: q̄ maxime dicte regule attendunſ quando solutiua pmi aut scdi cū his q̄ i quarto ꝯmiscenſ: nam si ea que tertij cōmiscētur cū his que quarti cū nō magnā distantiā habeant: extimandū q̄ ea que quarti modicū remittanſ: distantia enim maior τ minor est eā maioris aut minoris remissionis: vt supra. ¶ Et q̄ hic modus positus de remissione solutiuoꝝ per compositionem debilis cuȝ forti sit verus: ꝓbari pōt p modum operandi Gal. in suo de simplici medicina: ꝯfirmatū p Mes. in suo antidotario tertie partis. distinctionis pme. illa parte. Cōfectio de manna iuēnie Ga. nā in lib. vna māne pōt. ʒ. 1. scamonee. Deinde post paꝝ subdit. Dosis eius est. ʒ. 5. τ si recte computaſ in. ʒ. 5. huiusmodi cōpositi cadunt. xx. grana scamonee vel circa. mō pȝ q̄. xx. grana scamonee transcendunt limites ꝯuenientes dosi eius. nō ergo alr τ cōuenienter dari posset hᵒ cōposit. ʒ. 5. nisi scamonea in virtute eius debilitareſ per mānaȝ que est medicina solutiua remissior: vt talis in secūdo τ maioris quantitatis valde. Silr q̄ȝ etiam tale compositum ingrediſ in quātitate succus ro. qui est solutiuū pmi: τ adhuc est remissius q̄ȝ solutiuū scdi: quare extimandum ipsam debilitari vsq̄ȝ ad finē secundi. aut ad primū tertij: vt ex dictis aperte sequi videſ. ¶ Quidā tamē huic qd dictum est non attendentes nō credētes q̄ per additionē medicine solutiue addite solutiue medicine fortis virtutis debeat dosis fortioris diminui. dixerūt q̄ littera corrupta est vt vbi dr̄. ʒ. vna scamonee. dicunt q̄ littera dȝ esse sic. ʒ. 5. scdi. Unde dubitauerūt dare de illa cōfectione. ʒ. 5. vbi posita sit in lib. māne. ʒ. 1. scamonee: sed bene cōsidereſ q̄ in illa ꝯfectione poniſ equalis quātitas solutiui pmi gradus cū māna que hȝ ipm remittere: nā sicut alteratiui ad alteratiuum. ita solutiui ad solutiuū. Unde sequēdo opinionē positam remittiſ māna vsq̄ȝ ad finē primi: τ solutiui pmi addito ei qd quarto trahit ipsuȝ ad finē scdi vel ad pncipiū tertij: vt de alteratiuis dcm̄ est. Hec tamen firmari demrātione nō possunt: sed quadam verisimili cōiecturatione cōcedi habent. Unde Gentilis pp id quod dcm̄ magis laudauit litterā q̄ dicit. ʒ. 1. q̄ȝ illā que. ʒ. 5. τ absolute asserunt ipsam esse solutiuā scdi. Unde dixit q̄ merito Gal. eam appellauit medicinā benedictā eiq̄ȝ pluribᵒ dotibus insigniit. Uñ τ Mes. allegato loco est nobilis opationis: τ bone facilē solutionē reddit τ educit colerā sine molestia: quib⁹ verbis innuere videſ: vt sit talis in secūdo. ¶ Ex qbus infert: q̄ hec medicina. Re. māne. ʒ. 1. 5. electuario ō ζuccaro. ny. descriptione. ʒ. 1. 5. est magis bñdicta: minusq̄ȝ timorosa valde q̄ȝ ꝯfectio Gal. iā posita. Nā in tota ista q̄ntitate q̄ dari dȝ in vnica vice sunt circa grana. xj. scamonee. vbi in ʒ. ij. cōfectionis Gal. sunt grana decē τ qnq̄ȝ que sunt ꝯuenīens dosis. vt Aui. prima tertij. de cura manie lupine. Et cū scamonea magis correcta sit in assignata medicina: τ plura valde ponanſ que eius malitiā tollūt: ipsiusq̄ȝ virtutem τ acuitatē remittūt. sequiſ q̄ multo plus dȝ eē debilitata q̄ȝ ea ꝯfectione Ga. Amplius: qm̄ i medicina assignata poniſ solutiuuȝ pmi gradus: vt succus ro. q q̄si se hȝ in eadē ꝓportione ad scamoneā in qua se hȝ idem succus ad scamoneam in cōfectiōe Gal. τ cū hoc solutiuū scdi: vt māna se hȝ icōparabilr in maiori ꝓportione ac scamoneā in medicina dicta q̄ȝ in ea que Gal. aut. ʒ. ij. eius sequiſ q̄ talſ medicina iter medicinas scdi gradus τ bñdictas collocari hȝ. adde cum in dosi ēt debitos limites non transcendat. ¶ Ex qbᵒ iſerſ q̄ talis medicina mā exñte furiosa aut venenosa: vt in pestilētia τc̄. secure dari posset: qd tñ a multis redarguiſ: cū venenositatem sca. timeāt. Ego aūt rōni magis q̄ȝ opioni adherēs extiq istā medicinā secure posse exhi

beret: vt supra: nec venenositatẽ medicine optime correcte sic timere debem⁹. Vñ Marsilius de cura. feb. pestilẽtialis concedit posse exhiberi electuariũ de çuccaro. descriptione mes. cuius ↄpõnẽ ingredit scamonea. Et Gentilis dicit se vidisse plures medicos ꝓfecisse tpe pestis cum medicinis scamoneatis q̃ȝ nõ scamoneatis. Preterea venenum ẽ medicina veneni vt in tyriacha. Amplius scamonea valet ad expellendũ venenũ pͣertium scorpionis bibita ⁊ linita: vt secundo canone ꝓpo cap. In hac tñ re ↄsiliũ meũ quidẽ ẽ: vt si cũ magis bñdictis opari possumus. id in dubie agemus: ⁊ medicinas scamoneatas euitemus inquãtũ possumus pp nocumenta scamonee: ⁊ si in correctione emẽdentur: nã qđ nã ingenitũ ⁊ infixũ est non arte vincit sed leuit. vt Seneca epistolaꝝ scđa. Item q: apothecarij frequẽter in talium correctione diligentẽ curã non adhibẽt pericula ex hoc casura inaduertentes: vnde medicis infamia: egris võ qđ deterius est mors inde ↄsequit. Et hec pauca que ⁊ si sint pertinẽtia: vt pꝫ: nostro tamen proposito necessaria non erant pace aliorum adijcere volui: vt socio nostro aliquid sit letitie. Ex quibus infertur pmo: ꝙ solutiuum tertiũ posset fieri tale scđi. vt patet intelligenti.

¶ Sed ad cõpletiorẽ doctrinã de dosibus medicinaꝝ habẽdã sciẽdũ ꝙ medicine redduntur debiliores vrtute: ex pmutatione regionũ: vt tertio tegni. ↄmẽto nono: ⁊ q̃rta pmi. 9⁹ cap. inqt. scamonea nãqȝ in his qui in frigidis morant regionib⁹ nõ opat nisi debilr nisi magna inde det quãtitas: sicut est mos in terris turchoꝝ. Itẽ pp indebitã custodiaꝫ earum ab apothecarijs: vt cum non retinent eas: vt debẽt: nã aliqñ oꝫ medicina ↄseruari clausa ne ab aere ⁊c. ¶ Itẽ in tali re ipsius ↄseruantia. vt vbi gr̃a. oꝫ reubarbarũ ↄseruari clausum submersum in pulio aut milio. ⁊ dimittitur discoopertum non submersum: vñ cı⁹ vrtus amittit. ¶ Similr pp etateꝫ: vt supra: q: medicina est antiqua. ¶ Itẽ ex modo subst antie de nouo acquisite: vt cũ solutiuũ est durius debito vt supra de pillulis. ¶ Consilr cõsiderare opꝫ difficultatẽ eductionis humoris: vt q: grossi viscosi ⁊c. in eleuando dosim medicinarum.

¶ Sed aduertendũ ẽ ꝙ cũ p bonas ↄplones: ⁊ bonitatem humoris stet fortitudo vrtutis hũanoꝝ corpoꝝ. si humores innãles ⁊ mali multiplicant ꝓ certo deficiunt vrtutes: sed deficiente vrtute aliis parib⁹ oꝫ dosis solutiuoꝝ minorari: g̃ i modernis corporibus doses eoꝝ minorari debent: tꝫ ↄña: q: moderna corpa malo vtunt regimine: pp quod mali ⁊ innãles humores multiplicant. vñ auctores nostri assignauerũt latitudinẽ dosiũ medicinaꝝ p tres terminos minorẽ maiorẽ ⁊ mediũ: q̃re debilib⁹ minorẽ dosim fortioribus maiorẽ: mediis võ mediã. Silr diuersificando eas p alias medicationes: nã minus de ea exhibet cũ acuit p aliam: ⁊ magis si nõ acuit. ¶ Itẽ notandũ ꝙ medicine cũ diu steterunt sunt fermentate simul ⁊ ipressio solutiuoꝝ: tũc est debilior: sed recẽter facte hñt de vrtute solutiui multũ. ¶ Ex quo infert ꝙ tales in q̃rto sũt in pillulis meliores q: plus fermentate: ideo securiores. ¶ Item medicine primi aut secundi gradus debent dari recentes ⁊c. qa ad hec omnia.

¶ Iuxta que notes sicut dcm̃ est de alteratiuis ⁊ solutiuis vt ꝙ sunt alteratiua siue solutiua in pmo: scđo: tertio ⁊ q̃rto gdu. Ita de cibis opinari põt: vt ꝙ qdã pmi. qdã scđi: qdaꝫ tertij: qdã q̃rti. Verbi gr̃a dicemus ꝙ cibi tẽperati sũt pmi gradus: vt carnes hedi: pdicis: caponi: panis frumenti purus. Scđi: carnes cões. Tertij carnes grosse ⁊ nõ proportionate corpori aut cibaria salsa: acetosa: lubricãtia q̃rti. Et noticia horum pendet ex sufficientia graduum superius posita: ꝙ si magis nosce laboras simplicia legito: de quibus infra in sequenti tractatu.

Expeditis de q̃ȝtitate alterãtiũ solutiuoꝝ ⁊c. Restat vltimo de q̃ȝtitate acuentiũ ↄsolãtiũ siue deferentiũ medicinas ad determinata loca aliquã dicere. ¶ Pro quo sciendum: ꝙ medicine saltem solutiue altera addit medicina altera q̃tuor cãꝫ: aut vt acuat aut vt ↄsolet: aut vt maliciã corrigat: aut vt eaꝫ deferat vt sup. Si aũt addit: vt acuat: ducat: vel ↄsolet nõ est opportunũ vt tale sit quale cui fit additio: nã medicine solutiue q̃ acuunt: vtplurimũ acute sunt. Addere ãt in acutis cauendũ est. vt Mes de ↄsolatione in canonib⁹. Dia medicina laxatiua q̃ȝto tẽperamẽto vicinior: tanto incolumior. Debemus ergo ipsas in tanta dosi ponere: ꝙ ad dosiꝫ medicine laxatiue ↄuenienter veniant. Unde de ↄsolantibus inuenio ꝙ diuersimode auctores nr̃i posuerũt diuersas q̃ȝtitates. Nã aliqñ ponunt tertiã ptem ita vt solutiui ad ↄsolãtia sit ꝓportio dupla: vt vbi gr̃a. aloes. ʒ ij. ↄsolantium. ʒ i. vt pꝫ in hyera Gal. 7° terapeutice. scđo cap. Et per Mes. auctoritate filij çoar. ca. de turbith. ¶ De acuentibus võ inuenio ꝙ aliqñ põit eq̃lis q̃ȝtitas: qñqȝ q̃rta. ps. Exẽplũ pmi. ℞. agarici: sal gemme. añ. ʒ i. fiant trocisci cũ secaniabim. Et hãc descriptionẽ ponit Mes. cap. de agarico: auctoritate Diascoridis. Exẽpluꝫ scđi. ℞. agarici. ʒ i. s. sal gẽma. ʒ s. ⁊ hanc inueniẽs allegato loco: auctoritate Haliab. ⁊ q: ista acuentia sunt multum suspecta ⁊ precipue acutas. sal gẽme. hinc extimo tutius fore minuere q̃ȝtitatẽ q̃ȝtuꝫ ẽ poss. Et dr̃ q̃ȝtum est possibile: qm̃ aliquãdo pp debilitatẽ ⁊ tarditatem sue operationis oꝫ augere dosim acuẽtis: ⁊ aliqñ erit medicina solutiua satis fortis: ⁊ cite operatiõis: ⁊ nollemus ipsam velocitare: ⁊ tunc minuem⁹. Itẽ aliqñ fortificare purgationẽ siue euacuationẽ: ⁊ tunc erit etiaꝫ opportunum augere: ⁊ silr alr variare fm varias intẽtiões. Vñ finalr vt inuenio extimo dõm ꝙ ↄueniens ꝓportio solutiui ad acuens erit ꝓportio decupla: vt dicamus. ℞. agarici ʒ i. sal gẽme grana sex. ⁊ hac vtunt plures moderni ↄsiderãtes debilitatẽ: ⁊ hoium nimiã sensibilitatẽ: hoc tñ variari põt ⁊ oꝫ: vt dcm̃ est. ¶ De ꝓducentib⁹ dõm sicut de ↄsolantibus. Veꝝ vt ex dictis apparet in fine p̃cedentis capli. nõ habet certa regula: vñ hec variari possũt fm magis ⁊ minus: vt varie habent intentiones. Tu tñ te sup dictis auctoꝝ ↄformẽ facias. ¶ Si võ fit additio vt maliciã corrigat: cũ hec correctio non possit fieri solum per remittentia ⁊ debilitantia scđm: sed per ꝓhibentia: q̃ ꝓhibitio nõ videt posse fieri nisi ab equali in vrtute: ideo oꝫ vt additio fiat fm eãdẽ q̃ȝtitatẽ. vt vbi gr̃a. granis septeꝫ scamonee addemus septẽ grana masticis aut dragagãti. Vñ Mes. docet ꝙ collogntida detur cũ equali q̃ȝtitate laudani: q: laudani a ꝓprietate resistit nocumentis collogntide. Itẽ põt alia rõ assignari: q: ꝓprietas effectus a forma specifica nõ possunt impediri nisi a cõtraria dispositiõe que sit equalis virtutis: ⁊ h̃ vtplurimũ stat cũ eq̃litate q̃ȝtitatis. ¶ Pro his tñ vltimo notandũ: ꝙ hoc qđ dcm̃ est intelligit quando medicine acute non associatur cum his que reprimũt ↄplonẽ eaꝝ: q m̃ quando cũ his associant: vt si cũ scamonea ponantur succi frigidi: camphora ⁊ hõ: tũc non eget mastice equalis quantitatis: cuꝫ forme specifice non agãt nisi mediantibus suis complexionibus vt Auer. scđo physicorum: nam magnes non attrahit si cuꝫ alleo fricet nec karabe nisi calefiat. Si igit det medicina simplex sine his oꝫ tunc poni equalis quantitas: ⁊ nõ alr. Sed fuerũt hec moderata in fine precedentis capituli.

Et cum flõmia inter euacuãtia nũerari habeat cũ sit euacuatio vniuersalis q̃rta pmi ca. de flõmia. Hinc congruũ videbat de q̃ȝtitate eius dõm. Veꝝ cũ copiosioreꝫ tracta de flõmia Aui. scripsit allegato loco te ad ipsum perlegendum merito remitt⁹. Tñ vt a me hac pte ex toto vacuus non recedas facias ꝙ flob thomia fit aut rõne euẽtationis: aut gr̃a diuersionis aut q: per eam euacuatio intendit. De ea autẽ

ne gr̃a diuersionis fit dari nõ põt certa q̃ntitas: nam aliqñ fortis et multa diuersio est necessaria: aliqñ pauca: et debil: et tunc oz augere et diminuere sm̃ instãtes necessitates: vñ relinquit in medici periti discretione. Si gr̃a euentationis: tũc in iuuene forti et carnoso q̃ntitatis erit vsq3 ad. ℥. v. hãc quãtitatẽ aliorũ aliarũq3 etatũ opera. Si gr̃a euanoms: tunc in tali iuuene quãtitatis erit communis vsq3 ad. ℥. x. Hãc tamen pertransire l3: vt si talis sinochã inflatiuã pate ret: vñ: et plus et minus euare oz de sanguine. immo et ali qñ vsq3 ad sincopum: et hoc sm̃ imminẽtẽ necessitatẽ: que oĩa medicorũ discretioni: vt supra relinquunt. Et si bñ ɔsi deres multa sũt in peritia medici reposita. Itẽ notes dcm̃: et q̃si preceptũ pncipis. quarta pmi: ca° õ flomia apõ pn. Flobothomandus preterea supinus iacens flobothomet: qm̃ hoc est conueniens ad hoc: vt ipsius conseruet virtus: et ne ei superueniat sincopis quã plurimi incurrunt. Unde miror q̃ hic canon tam vtilis a partibus nostris non con tinue seruet: ipsum quoq3 tanq̃3 vltimum serua.

Sed circa dicta cadunt tria dubia. Primũ si daf de aliquo solutiuo in sub stantia. ℨ. i. quatũ de eo debent dari in infusione vel deco ctione: vt p3 duplum triplum: et huiusmodi.

¶ Secundum: in quo gradu solutiuorum poni debent ele ctuaria solutiua ab auctoribus communiter posita et vsi tata: vt sunt dyasinicon: electuarium de zuccaro: electua rium hamec indum: et huiusmodi.

¶ Tertiũ. si poni oz dña inter infusionem et decoctionem.

Ad hec satisfaciens p posse. dico ad pmũ q̃ ab auctoribus vsq3 nunc nil notũ inueni: sed que venando cepi ad te sincere trãsmitto. Mes. ca° de turbith igt. Dosis eius ɔtriti ẽ a. ℨ. vna vsq3 ad duas: et decocti a. ℨ. ij. vsq3 ad. iiij. Serapio s3 Haliab. ca° de turbith: ɔtriti a. ℨ. i. vsq3 ad duas decoctioni bus võ vsq3 ad. iiij. et Dyonisi° in decoctiõe vsq3 ad. iiij. Ex quibus p3 q̃ duplicatur dos i decoctione saltem turbith.
¶ Mes. võ ca° de sena igt. Dos infusi ab aur̃. iij. vsq3 ad ℥. i. Serap. sm̃ Haliab. ca. de sena sicca. ℨ. i. i decoctiõe. ℨ. v. Et Almã. 8° tractatu de sena. a. ℨ. iiij. vsq3 ad septẽ in deco ctione et in infusionib° minor ẽ dosis adhuc ponẽs dixit a ℨ. iiij. vsq3 ad sex. Haliab. võ 2° practice. c. de foliis. potio tri ti. ℨ. iij. in decoctione võ a. ℨ. v. vsq3 ad. vij. ex qbus habes q̃ triti dosis est. ℨ. i. vel tres: et sine dubio daf corporibus medio cribus vsq3 ad tres. ℨ. et vsq3 ad. iiij. Uñ hic variã pportões cõphẽdis dosis. s. in decoctione ad dosen in puluere et pmo sm̃ Mes. qm̃ extimo q̃ cũ dixit ab aureis. iij. q2 tunc teti git maiorẽ dosim sm̃ ipm ipsi° ɔtriti quã minorẽ dosim fe cit in decoctione. Uñ sicut logf pcise de mirabolanis citri nis ɔstituẽs maiorẽ dosim ɔtriti minorẽ in decoctione. Et pt h eẽ q̃si sic regula: et sic sm̃ ipm ẽ pportio dupla supbi patiens tertias: et hoc aureũ in pposito intelligendo. ℨ. sed de hoc infra. Scõs Haliab. ẽ pportio qntupla q̃ ẽ maior. Scõm võ Almansorẽ est dupla: aut dupla sexqrtia. Si militer s3 halia. ¶ De reubarbaro inuenio a Mes. sic po tio cõtriti. ℨ. i. vsq3 ad. iiij. infusi ad. x. Ecce qũo hic ẽ maior pportio: q2 dupla sexqaltera q̃3 aliquã ex dictis. ¶ De mi rabolanis iuenio sic Mes. citrinorũ tritorũ a. ℨ. ij. vsq3 ad qnq3. infusorũ võ a. v. vsq3 ad. x. Emblicorũ ab aur. i. vsq3 ad. iij. ifusorũ ab aur̃. iij. vsq3 ad sex. Et h cadit pportio du pla. vt de turbith dicebaf. ¶ Mes. de agarico inquit. Cõ triti a. ℨ. i. vsq3 ad duas. in decoctione vsq3 ad qnq3: et ẽ du pla sexqualtera: vt de reubarbaro dcm̃ fuit. ¶ Mesue de aloe. ab aur. v. vsq3 ad duos. in infusionibus vsq3 ad tres: et hec ẽ sexqaltera: et in diuersis diuersa inuenies. ¶ Ex q bus inferri põt q̃ adhuc ab auctorib° nr̃is nulla efficax re gula cõposita fuit. ¶ Inferf scõo q̃ si aliq̃ ab eis potuiss3 dari cognita fuisset. ¶ Inferf tertio q̃ nulla certa dari pt: qm̃ et illam antiquiores nostri nobis in his ɔsiderationes co gnouissent: ex quibus posset dici ad dubium.

¶ Uerũ q2 ex hoc nõ habef qõ querit: hinc qd in re ista per scrutar° fuerim: vt menti tue melius satisfaciã: sic pace alio rum referabo. ¶ Acapio. n. qõ scribit a Mes. quẽ in toto seqñs consulor. De consolatione medicinarum. c. pmo su me scõe inqt. Oia. n. quorũ v̇tus facile resoluit aut sunt de bilis texture aut v̇tutem posita3 hñt in superficie debili co ctione indigent. supfluo. n. coctio resoluit v̇tutẽ et sunt hõ viola: capillus veneris: epithimũ. Et parũ infra in eodem. Decoctio qdem ipetuosa iflãmatiua resoluit v̇tutẽ medici ne. Quare tua interest decoquere cõmẽsurãdo calorẽ: et p portionando illũ substãtiis rerũ et virtutibus debilib° et for tibus. Ex qbus colligif primo q̃ vario mõ varie medicie. decoq debent. Scõo q2 decoctio resoluit v̇tutẽ medicine. Tertio: q2 in hõ decoctionibus attẽda est suba medicine.
¶ Propter que extimo dõm. q̃ medicine que sunt solide sube et satis dense aliis paribus minus de virtute per deco ctionem amittunt. Que võ sunt rare texture: et non solide plus aliis paribus. Que aũt mediocres medio mõ. Exem plũ primi. vt mirabolani: turbith. Exẽplũ scõi: vt capillus veneris: thimus: epithimus. Exẽplũ tertij vt agaricus: reu barbarũ: et hõ. ¶ Ita q̃ imaginor tres modos grad°: et q̃ quilibet gradus h3 mãsiones: vt supra. Et in primo pono mirabolanos etc. in tertio capillum veneris etc. in scõo aga rici etc. Et per hoc poteris reducẽ medicinas alias ad has earum soliditatem aut texture raritatem etc. diligenter ɔsi derans. ¶ Mõ ad ppositũ rediens dico. q̃ pportio medi cine que est talis in primo gradu in decoctione oz esse du pla ad ipsam in puluere vel contrita3: vt de turbith et mira bolanis exẽplificatũ fuit et causa huius alia reddi ñ põt: ni si q2 antiq patres nr̃i: q his similibus diligẽtissimã curã ad hibuerũt: et experientia docti inuenerunt: q̃ in doctione cõ uenienti taliũ medicinarũ per partes subtiles agentiũ me dietas virtutis earũ resoluit: cuius opinionis fuerũt. Me sue et alij vt supra. ¶ Si vero fuerint rare sube etc. ita vt v̇ tus facilr exalet nec decoctionem bene toleret: et que in ter tio gradu talis: tunc erit pportio eius in decoctione ad ip sam contritã: vel in puluere plus q̃3 dupla sexqaltera vel circa. Uñ Mes. de epithimo inqt. Potio in decoctione. a. ℨ. v. vsq3 ad. xx. et pulueris a. ℨ. iij. vsq3 ad septem. ¶ Si aũt mediocris fuerit sube: vt que in scõo gradu talis inuenif proportio media: vel circa: vt de aloe exemplificabatur.
¶ Et l3 hec variare aliqñ contingat: non tamen credo ab eis multum esse elongandũ. Uñ te considerare oz vltra di uersitatẽ densitatis et raritatis medicine locũ virtutis me dicine saltem per partes subtiles agentis: vt p3. s. si sit posi ta in superficie: an in cẽtro: et huiusmodi: pp̄ter qõ reubar barum in decoctione ad ipsum contritum est maior ppor tio q̃3 agarici ɔcocti ad ipsũ ɔtritũ: q2 dato q̃ agaricus sit rarioris substantie q̃3 reubarbarũ: ratione cuius debet esse minor proportio: et agat per partes subtiles igneas: et que sunt in superficie: tñ non tm̃ de virtute agarici resoluntur aliis parib°. Et cã: qm̃ partes ignee per quas agit reubar barum sunt in superficie magis: et in centro minus profũ date. Ad quod concurrit q̃ partes calide reubarbari sunt magis ignee: et ex ɔsequenti citius resolubiles agarici vero magis aeree interius magis profundate: vñ reubarum po nitur calidum et siccum in secundo. Et sic per graduatio nes ipsorum cognosces in aliis suo modo: quod dictum ẽ de partibus aereis et igneis fundatis aut nõ fundatis etc. de quibus similiter opinandum.

¶ Sed statim queres tu declarasti proportionẽ que est me dicine in decoctione ad ipsa3 in substantia: nunquid sit ea dem ipsius infuse ad seipsam in substantia.

¶ Pro isto dico q̃ reperio in plurib° locis sic decoctiõis vel

infusionis. ita ꝙ nõ vr ab his poni differentia inter decoctionem ⁊ infusionẽ q̃tũ est ex hoc ꝙ plus aut min⁹ amittatur de virtute medicine per vnã q̃ꝫ ꝑ aliã. Inde in Serapione sm̃ hebẽ Mesue mirabolanoꝝ citrinoꝝ infusio vel decoctio. Et Serap. 7° practice: nigroꝝ infusio vel decoctio ⁊ mes. de absinthio decocti aut infusi potio. Et causa potuit fortasse esse hec: qm̃ sic per decoctionẽ ptes subtiles exalant ⁊ debilitatur medicina: sicut per infusionem medicina debilitatur: ꝑ ĩfusionẽ saltẽ notabilẽ ⁊ cõuenientẽ: que esse dꝫ saltẽ. xij. horarũ vel circa: q2 partes actuales frigide aque in quo medicina infunditur exterminant calidas partes subtiles aereas vel igneas medicine. Secũdo cũ solũ partes subtiles medicine remaneant in infusione sequestrate a terreis a qbus potẽtiã assumebãt: vt supra. hinc v̓tus medicine multũ debilitatur. ꝓpter qd̾ fortasse vt dcm̃ est tm̃ h̃ modo de virtute medicine amittitur: quantũ ꝑ decoctionẽ.

¶ Fortasse cupis scire qd in re sentiã. Ego vero patribus meis veterib⁹: quos obsecro imitari. velis semꝑ adherẽs h̃ loco non aliter sentio: cum ab eis argu** non concipiam: quo alteri parti adherere possim.

¶ Sꝫ vt ad speculationẽ te moueã: quã maxime ꝯgratularis: q̃ritur ꝓp qd ptes zuccari in decoctione temperata sic se defendunt ꝙ donec aliquid sit de aqua in qua fit decoctio nihil de zuccaro vel de partibus eius ꝯsumitur: vt experti apothecarij testantur: ⁊ tñ de turbith: ⁊ de alijs solutiuis solidioris substantie per decoctionẽ tẽpatã partes soluuntur ⁊ consumuntur. ⁊c̃. ¶ Scd̾o q̃re partes solutiui subtiles remanẽtes in decoctione non sunt potẽtiores his que in infusione remanẽt cum sint fundate in partibus terreis densioribus. Et tu considera. Nã ⁊ si hec positiua sint: tamen posui vt speculeris circa modũ subẽ medicinaꝝ: ⁊ q̃liter ptes eaꝝ ad se inuicẽ habẽt: vt subtiles cum grossibus. Et si in superficie an in cẽtro. Hoc enim bonus practicus considerare dꝫ. Et sic patet ad primum.

Ad secundum dr̃ ꝙ ex dosibus vsualib⁹ habetur missio: nam electuaria solutiua: quoꝝ dos est vsqꝫ ad. ℥. ß. psit poni inter scd̾m ⁊ tertiũ vel saltẽ in ꝑncipio tertij. ita ꝙ sint sicut temperata inter solutiua: ⁊ ponuntur sicut tẽpamẽtũ in medio: nã sũt media inter debilia ⁊ fortia solutiua: cuiusmodi ẽ electuariũ de sebesten idest de dactilis: ⁊ est dyasinicon. Electuariũ amech indũ ⁊c̃. Que vero huic terminũ transcẽdunt ⁊ dantur de eis. ʒ. vj. ⁊ vsqꝫ ad. ℥. vnã sunt in secundo collocãda: vt dyacatholicon: dyasene: ⁊ h̾. Et pꝫ ꝑ h̃ qd de alijs dõꝫ diligẽter speculanti. ¶ Sed iuxta hec nõ ꝙ cũ querimus solutionẽ vẽtris: ⁊ ei⁹ lubricitatẽ per medicinã agẽtẽ ꝑ partes subtiles debemus eã dare in infusione vel decoctione. Si aũt post solutionẽ q̃rimus stipticitatem: dꝫ dari in substantia. Et hic canõ habetur a Mes. capl̾o de reubarbaro. ¶ Et si queratur: q̃re moderni plus multo vtuntur infusionibus q̃ꝫ decoctionibus. Credo dõm ꝙ ꝓpter duo: q2 habilius. fit infusio: que vt dcm̃ est videtur esse equalis decoctioni ⁊c̃. Scd̾o nõ sic qlibet scit leuẽ ⁊ temperatã decoctionẽ facere. Vñ medici apothecarioꝝ errorẽ timẽtes ꝑeligunt infusionẽ. ¶ Vltio: q2 dcm̃ ẽ de dosi minori maiori: ⁊ media ⁊ infra dicetur ⁊ exẽplificatũ ẽ de extremis: ⁊ stati ẽt exẽplificabitur de medijs: vt habita notitia extrẽoꝝ habeas ⁊ mediũ: debes hoc loco adducere regulã tuam ad inueniẽdũ medium in latitudine vniformiter difformi. Nã coniũctis extremis resultat totum: cuius medietas est medium inter illa vt patet intuenti. ⁊c̃. Ex quo patet latitudinẽ dosium esse vniformiter difformem.

Et q2 modus de solutis. positus. ⁊ si sit ab auctoribus visus: tñ non oib⁹ notus nec practicatus: vt in eo te clariorẽ reddã. hic ab ordine q̃ dcm̃ est plurimi exẽpla subscribaꝝ: vt ⁊ ꝓmissioni satisfaciã.

¶ Solutiua ꝑmi g̃dus cum suis dosibus. ¶ Succus rosarum: cuius dos ab. ℥. i. vsqꝫ ad duas. Succus viole: cuius dos ab. ℥. i. vsqꝫ ad duas. ¶ Aqua lactis ab. ℥. vij. vsqꝫ ad viij. ¶ Aqua exꝑssiõis cucurbite elixe sine frixe semꝑ hec cum zuccaro dulcorata ab. ℥. iiij. vsqꝫ ad. vj. ¶ Aq̃ granatorum cum suis pulpis contritorum ab. ℥. iiij. vsqꝫ ad. vj. ¶ Aqua fructuũ descriptione Mes. ab. ℥. ij. vsqꝫ ad. iiij. ¶ Aqua decoctionis capilli veneris ab. ℥. iiij. vsqꝫ ad lib. ¶ Pulueris eupatorij. a. ʒ. ij. vsqꝫ ad tres. ¶ Ius galli decrepiti vsqꝫ ad lib. duas. ¶ Aqua expressionis prunoꝝ vsqꝫ ad lib. ¶ Sticados ab. ℥. v. vsqꝫ ad. vij. ¶ Tamarindorum aque ab. ℥. vsqꝫ ad. v. ¶ Volubilis. potio decoctionis magne: ⁊ est lupullus ab. ℥. i. vsqꝫ ad. iiij. ¶ Et sicut dictũ est iste gradus: vt ceteri hꝫ mãsiões. Nã si bñ notum⁹ ea q̃ dicta sunt in prima mãsione primi erit ius galli decrepiti: q2 de eo datur maior dos: ꝓpter qd̾ ẽt a scd̾o gradu magis delongatur. In tertia v̾o mansione erit succus rosaꝝ. Scd̾o succus violaꝝ: q2 eoꝝ vt pꝫ inter hec minor est dos. Medie v̾o q2 scd̾e erit aqua fructuũ: ⁊ h̾: q2 inter hec ei⁹ dos est sicut media: ⁊ alia quoꝝ dos est vsqꝫ ad. v. Quorum v̾o dos sunt vsqꝫ ad sex. vij. viij. plus sapiũt nãm ꝑme. Vñ vt de alteratiuis dcm̃ est: ita de solutiuis: q2 q̃dã plus ad latus scd̾e. Et silr scd̾i tertie: ⁊ silr tertij ⁊c̃. ¶ Qd̾ dictũ est d̾ gradu ꝑmo: ⁊ suis mansionibus solutiuoꝝ: intelligendũ est pariformiter de secundo: tertio: ⁊ q̃rto. de qbus seriatĩ.

¶ Solutiua scd̾i g̃dus. cũ suis dosibus. ¶ Cartam⁹: cuius dosis est ab. ʒ. iiij. vsqꝫ ad. v. ¶ Cassia fistula ab. ℥. i. ad. ij. ¶ Centaurea a. ʒ. tribus vsqꝫ ad. ℥. i. ß. ¶ Succus fumiterre ab. ℥. i. vsqꝫ ad. ij. ¶ Pulu̾is epithimata a. ʒ. iij. vsqꝫ ad septem. ¶ Mãna ab. ℥. i. vsqꝫ ad. ij. ¶ Mirabolani citrini a. ʒ. ij. vsqꝫ ad. vj. ¶ Reubarbi ꝯtriti a. ʒ. i. vsqꝫ ad. iij. ¶ Sene decoctio a. ʒ. iij. vsqꝫ ad. ℥. ⁊ plus valet eius decoctio q̃ꝫ si in substantia detur.

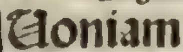
¶ Solutiua tertij gradus cũ suis dosibus. ¶ Agaric⁹ cui⁹ dos a. ʒ. i. vsqꝫ ad. ij. ꝯtriti. ¶ Aloes ab aureo. ß. vsqꝫ ad. ij. ¶ Aristologia a. ʒ. i. vsqꝫ ad aureũ vnũ. ¶ Asaꝝ ab aur. i. vsqꝫ ad tres. ¶ Hermodactili ab aur. i. vsqꝫ ad. ij. ¶ Lapis armeni loti a. ʒ. i. vsqꝫ ad. ij. Et dr̃ loti: q2 non lot⁹ magis tẽdit ad latus q̃rti: vñ supra aliqd̾ solutiuũ in sub͠a ẽ in 3° gradu qd̾ in decoctione ẽ in scd̾o vt pꝫ. ¶ Mezereõ a. ʒ. ß. vsqꝫ ad. i. ⁊ vt pꝫ est in tertia mansiõe tertij. ¶ Oppoponacũ: cuius dos est. a. ʒ. i. vsqꝫ ad. ij. ¶ Ciclamẽ ab aureo. i. vsqꝫ ad q̃tuor: ⁊ vt pꝫ est in ꝑma mansiõe tertij. ¶ Polipodij: eius decoctio est a. ʒ. ij. vsqꝫ ad aur. q̃tuor. ¶ Psilium a. ʒ. i. vsqꝫ. ad. iiij. ¶ Sarcocolla a. ʒ. i. vsqꝫ ad. ij. ¶ Turbith a. ʒ. i. vsqꝫ ad. ij. ¶ Ireos a. ʒ. j. vsqꝫ ad. ij.

¶ Solutiua quarti gradus cum suis dosibus. ¶ Catapucia cui⁹ dos sm̃ modernos est a granis ei⁹. iij. vsqꝫ ad qnqꝫ ⁊ si stomacus est fortis: da integra. si debilis da ꝯtrita. Herba aũt recens nõ est ita fortis: vñ ⁊ rustici ⁊ q sapiũt coꝝ nãm: aliqñ mediã paspidẽ: ⁊ vltra catapucie comedunt vt assellent: ⁊ qnqꝫ vel septies: vt retulerunt eoꝝ ventres ferreos soluit. Vidi q̃sdã etiã delicatos ⁊ h̃ mõ: ⁊ ẽt in salatutio vti: qui ex ea iuuamentũ se asserunt cõsecutos eẽ: q2 qd̾ intendebãt: q2 solutionẽ vẽtris ꝯsecuti sũt: sed tales nõ ꝯsiderãs eius nocumẽta qñ nõ alter q̃ꝫ assumũt ꝑparata est: nec ea sic vti velis. ¶ Coloquintida a kirat sex: vsqꝫ ad decẽ. ¶ Cucumer asininus a g̃nis. x. vsqꝫ ad. ʒ. ß. ¶ Elleborus niger a kirat sex. vsqꝫ ad. ℈. ij. vel tres. ¶ Puluis corticis radicis esule a kirat. ij. vsqꝫ ad septem: ⁊ hac herba vt de catapucia dcm̃ est: vidi qnosdam in salatutio vti vt bñ fluxũ ventris haberent. ¶ Euforbiũ a kirat. i. vsqꝫ ad. iij. ¶ Cherua a granis. v. vsqꝫ ad. vij. ¶ Serapinũ a. ʒ. ß. vsqꝫ ad aur. i. ¶ Scamonea a grãis. v. vsqꝫ ad. xij. ⁊ sꝫ quosdã vsqꝫ ad. xv. ⁊ de alijs ꝑ te hoc mõ ordinare poteris.

¶ Et q2 de aureo facta est mẽtio de quo nõ ꝑua diuersitas

apud auctores inueniū: vt tecū ola cōicē que trāsuidē hoc loco suspice. Cōiter tenet q̄ aureus in medicinis debilib° sit pond°. ʒ.i.ʒ. in fortib°. ʒ.i. Simon Ianuensis. aur. est pōdus. ʒ.i.ʒ. ¶ Auellana tantundē quod addidi. q2 frequēter in antidotarijs inuenies ad quantitatē auellane. Mūdinus. in medicinis magnis: vt tyriaca zc. est pōd°. i.ʒ. Et consimilr haberet dicere de hyera: z posset eius opinio ↄfirmari per hoc: q2 nono allegato capitulo de dolore z apate stomaci post descriptionē hyere dicit. cuius dosis est ab aureis duob° vsq3 ad. ʒ.ij. z ly. vsq3 addat termino maiori sequitur q̄ ʒ. est maior aureo zc. ¶ Sed quidā modernorum: quos non pauci sequuntur aureū p̄ ʒ. z ʒ. p̄ aureo enūciāt. ¶ Ex q̄bus oībus ↄp̄hēdere potest facilitatem z difficultatē in recte medēdo corpibus humanis: nā huic arti etatē sufficere nō sentio. iuxta illō Hypp. Uita breuis. ars vero longa: q̄re sophisticas questiones z enigmata arrea fugito: z his z silibus studiū tuū applica: si boni medici nomē sortiri cōcupiscis: z h̄ de q̄ntitate medicīe sufficiāt.

¶ De modo p̄cessus in p̄nosticando: z de signis p̄nosticis in generali. Cap. v.

Quoniam ex p̄nosticis nō solū gloriā verum z sepe infamiā adipiscimur. Cupiens tue glorie continuo fauere. volui hic addere capitulū illū q̄ te p̄uisum reddā: ne ex tuo p̄nostico in vulgi detractionem puenias. ¶ Primū etenim ē in q̄ te hortor vt in p̄nosticis tardus habearis: nā rē ipsā sp̄ mature delibera: vt scio facies: nā sicut prudētis ē examinare res mature ne facili cōcludat̄ i falsa: z labat̄. sic prudētis medici ē p̄nosticū maturare: ne facili inaduertētia in falsum iudiciū corruat: infinita. n. sunt q̄ possūt faciliter medicum in pronosticando decipere vt ex dictis facile comprehendi potest.

¶ Cōsidera itaq3 hac in p̄te aut sunt sumpta ex p̄te virtutis aut ex parte egritudinis: aut ex parte vtriusq3 sil. ¶ Si ex parte v̄tutis cum triplex sit virtus vitalis. s. a qua spiritus oēs p̄cedunt. aialis z nālis. debes has simul considerare z adinuicē p̄portionare: q̄ si videris ipsas simul deficere poteris indubie malū z mortē p̄nosticare. Si alterā tm̄: vt vitalē cū aliaꝝ p̄incipiū sit z fundamētū. p̄ma p̄mi de v̄tutib°. p̄ capitulo adhuc malū p̄nosticat° eris. Si v̄o animalē tm̄: z tūc nō debes desperare. Si naturalē debes diligenter ↄsiderare: q̄m z ipsa multū suspecta est: tn̄ p̄tius cōsiderāda est vitalis: deindē nālis. vltimo aialis que min° suspecta videt̄. Plus. n. ad esse z viuere facere videt̄ nālis q̄ aialis. Sis ergo semper memor: vt omnes has hoc modo consideres: vt cognito tenore virtutum possis pronosticū deponere. ¶ Si ex parte egritudinis: etiā vel hoc eris p̄nosticādo de longitudīe z breuitate ei°: aut q2 hec p̄ua egritudo inueniatur futura magna. Aut de difficultate z facilitate cure eius: aut q2 salubris: aut mortalis: aut sup egritudinē supueniētem p̄nosticari sup egritudīe p̄nti. ¶ Signa p̄ que ↄp̄hēdit̄ lōgitudo aut breuitas egritudinis in vl̄ sunt signa sumpta a mā morbi. a virtute z ab aliīs extrinsecis. ¶ A materia morbi: q2 grossa viscosa multa gēta frigida: aut p̄fundat̄ longe in loco aut diuerse sub̄e z hō que veloci resolutioni ↄ̄riant̄. ¶ A virtute: q2 virtus debilis in cōparatione ad mā3 egritudinis: q2 nō potēs ipsam non nisi longo tempore supare. ¶ Ab extrinsecis: q2 tempus est disproportionatū aut p̄portionatū seu fouens vt scdo afo. estiue quartane: vt plurimū sunt breues: autūnales vero longe. ¶ Cōsuetudo aut inconsuetudo cadendi in similem egritudinē. z sic de aliīs: vt supra. ¶ Et descendendo ad particularia magis vt ad febrē: z p̄cipue in qua reperitur diuersitas temporis sunt longitudo z breuitas paroxismi. Anticipatio z postpositio: fortitudo z debilitas z modus egritudīs: lōgitudo accidētū: fortitudo eorum tp̄s declinationis paroxismi longius fortz: vel breui°. Et an post paroxismū remaneat mundificatus vel circūuolutus. Et p̄ his recurrere supra. vbi de hoc in 3° ca°. ¶ Signa per que cognoscimus difficultatē aut facilitatē cure eius sunt signa p̄ q̄ ↄp̄hendimus egritudinē eē p̄portionalē z disproportionalē: z hoc stati in p̄n° attēdere debes nā ex p̄portionalitate arguit̄ facilitas cure. Et ex disproportionalitate ↄ̄riū: vt p̄ma afo. xiiij. z ipsā periculosiorē forte. ¶ Signa autem per q̄ p̄nosticat̄ paruā egritudinē fortiorē fieri debere per ordinem ponētur. Tu tamen in oibus singularia signa non expectes: nā ex his ad particularia mag. e tēpsum transferas: de quibus in suis rubricis infra in. vj. Patiens g̃ si vlia quedā certo ordine monstrabo per que vlem noticiam habebis. ¶ Incipiens itaq3 a capite: z a signis sumptis ab operationib°. saltus faciei per sinuēs tortura oris. incubus perseuerans epilepsiam denūciat tristitia perseuerās sine manifesta causa melancoliā denūciat. Apparitio muscaꝝ z capilloꝝ añ oclos nisi stomac° fuerit in causa cursum aque ad oculum p̄nunciat. Reumata cōtinua z sine interpolatione faciūt timorē ptisis: z maxime si falsa fuerit. Fortis sincopis z crebra sine manifesta occasione mortē nunciant. Repletio superflua pseuerās sputū sanguinis minat̄: apoplexiā: mortē subitā. Stupefactio z relaxatio motuū apoplexiā significat. Grauitas lacerti dextri vsq3 ad ypocōdria egritudinem epatis significat. Lassitas z mēbroꝝ ↄfortatio sine cā māifesta cū casu appetitus febrem nunciat. Priuatio appetitus cū sincopi colerā significat. Grauitas z extēsio q̄ est sub renibus z ventre significat egritudinē renum: pruritus in ano perseuerās emorroydas denunciat nisi in intestinis sint vmes innati. dolor capitis fixus z perseuerans: et vt foda denūciat futuram catarractā: aut pupille dilationē. ¶ A qualitate mutata. Rubedo oculoꝝ z venaꝝ que sunt in eis cum fluxu lacrimaꝝ z fuga a lumine cum forti dolore capitis denūciat apā calidū cerebri. Squaliditas faciei z timor palpebraꝝ: z digitoꝝ manuū z pedū yposarcam denunciāt. Fetor stercoris significat supernauseam. Fetor vrine febres z putrefactionem. Morphea z fortis rubedo faciei cum strictura anhelit° z vocis lesione lepram significat. ¶ Ab exeunte mutato sudor multus perseuerans significat repletionē. Stercus multū tinctū timorem yctericie significat. Urina vstula perseuerans vlcerationem in virga z vesica significat. Stercus adustum in orificio ani vlcerationem intestinorum significat. multitudo pustule in corpore apostema magnum significat. Multa noda apparentia faciunt timere de nodo magno. ¶ Et vniuersaliter dico. q̄ quando permutatur aliquid ex cōsuetis significat egritudinē futurā: sicut appetitus superfluus: aut diminutus: aut augmentū aut diminutio in supfluitatib°: aut multus somn°: aut pauc° aut alia accidentia preter ista.

¶ De signis aut salubrib° z malis in egritudine apparentibus tibi quedā z principaliora eo ordine quo supra velut exēplaria ponā. Sat. n. est si cum his paucis ad ea pluria Hyp. Aui. Auer. alioꝝq3 in hac parte scribentiū copiose te sintauero. ¶ De signis bonis incipiens a subalr inherētibus. vt contemperātia equalis in toto: pulsus bonitas z fortitudo. per quē etiā cōp̄hēditur v̄tutis robur: anhelitus tēperat°: figura faciei similis figure sani existi: vēter tractabilis nō durus neq3 apostemosus mediocriter se habens. ¶ Ab operationibus. caliditas sensus bonitas: decubitus motus bonitas appetitus z huiusmodi. ¶ A q̄litate mutata: vt q2 color faciei similis est colori sui ipsius sani. ¶ Ab exeunte mutato stercus equale inter grossitiē z subtilitatem coloris aurei: z huiusmodi. Urina citrina ī fundo hēns ypostasim albā cōtinuā suspēsam: z hō. Sputū albū mediū iter grossū z subtile malo carens odore: vn

sputũ qḋ facile expuit̃ in pipleumonia ⁊ pleureſi salutē significat. ⁊ per maiorem ⁊ minorē elongationem signorũ ab his que viddbis in egritudine cōprehendēs dispōnē corporis magis aut minus a sanitate esse elongatā. ¶ Similiter vt magis me extēdā i egritudibus acutis siue febrib⁹ sudor in die cretico in calore temperat⁹ in toto corpe eq̃lr existens malo carens odore salutez significat. Fluxus sanguinis narium in febrib⁹ sanguineis. in apostemate cerebri ⁊ intestinoꝝ in die cretica salutē significat. ¶ Sed ꝑ his ⁊ dicēdis nota ꝙ sepe replicatũ est perseuerās. qꝛ antequā pronosticũ deponat̃ debet eoꝝ pseuerātia expectari. Pro quo sciendũ ꝙ calor ꝑter nãm mēsurat̃ mēsura caloris nãlis: vt qꝛ cũ calor nãlis deficit. ita ⁊ ꝑternaturalis: nã ex inaduertentia ad hoc plurimi famosi viri meo tpe decepti remāserũt: qꝛ cũ perceperũt tarditatem in pulsu enunciauerũt necessitatem esse diminutā: similiter ⁊ febrem: ⁊ astantibus spem salutis prebuere: ⁊ sequenti die vel circa egrotās moriebat̃. talis aũt tarditas ab vltima debilitate v̾tutis: ⁊ nō a diminuta necessitate ꝓueniebat. Et si per signa bona que dicta sunt mala facilr̃ cognosci possũt: tñ ex ꝓnostico infamiã qs facile icurrere pōt: vt te ab h̾ piculo tuear si valeam in eis aliquãtulũ me extendere non dubitabo.

¶ Signa mala sunt vt dixi distēperãtia in toto: pulsus malus: p quē cōprehendit̃ debilitas a forma seu figura facici nō sil̃r ⁊c̃. Et vt Hyp. vestigia sequar facies tornatilis: atqꝫ nasus acutus: oculi cōcaui: tympora plana: aures pēdentes: cutis faciei tensa: ⁊ h̾ꝫ. Que oia intelligi habēt merito egritudinis: qñ hec aliqñ post fortez euacuationē: aut multam ⁊ superfluam vigiliam cōtingere possunt. ¶ Ab operationibus: vt turbatio sensuum: ⁊ h̾ꝫ vt supra. ¶ Itē qñ oculi lumen effugiunt: ⁊ inuoluntarie lacrimant malũ ⁊ si veloces fuerint ⁊ rubicũdi: ⁊ vnus altero minor apparuerit: signum mortis. Qñ labia astringunt̃ spasmũ cerebri annunciare vidētur: ⁊ qñ infirm⁹ a capite vsqꝫ ad pedes lecti se iactauerit mortale: ⁊ sil̃r cum infirmus non steterit ad moduz sani. malum. Et qñ infirmus se adhereret capitēdo seu sustentando se vbiqꝫ: ⁊ colligit palleas vel festucas. signũ mortis proxime. Et qñ anhelitus aliqñ fortis ⁊ aliquando occultus fuerit interfentus vel intercisus. maluz. Somnus cũ lesionē vel dolorem inducit. malũ. Itē sōnus in senibus superfluus malus: ⁊ in quibusdam mortalis ⁊ vigilie i iuuene. male. malus motus. malus appetitus ⁊c̃. ¶ A qualitate mutata qñ albũ oculi rubeũ fuerit: ⁊ ipsi⁹ vene nigre fuerit aut obscure signuz mortis ꝓculdubio: ⁊ maxime i acutis: qꝛ nigredo extinctionē caloris naturalis significat. Et albi rubedo repletionē cerebri ex humorib⁹ inflãmatis: pp quod eminētia oculi i egritudinibus acutis malum signum est: nisi obtalmia aut vomitus in cã fuerit. Color faciei viridis vel obscurus: ⁊ oculi quasi cinericii in egritudinibus acutis mortem pronosticat. Quando supercilium: aut labiũ: aut nasus: colorem luteuz habens obscurum mortis signum. Frigiditas extremitatum in acutis mala. Qñ digiti ⁊ vngues ad obscuritatē ⁊ viriditatem sunt decliues stāte pulsu debili. mors vicina est. ꝙ si nigredo fuerit in die cretico cũ fortitudine pulsus salutez significat. ¶ Ab exeuntib⁹ qñ pustule botorales in lingua apparēt cũ frigiditate extremitatũ. ꝓpinqua ē mors: qḋ est: qꝛ significat in cerebro aut stomacho apostema malũ. Et qñ in carne appent pustule ad similitudinē granoꝝ milij signum malũ. qꝛ significat ꝙ nã pauca digestionē non recipit. Stercus viride nigrũ fetens: ⁊ cuz pinguedine in febribus acutis significat mortē: qꝛ nigredo adustionē vltimã pinguedo membrorum liquefactionem: fetens corruptionem humorum significat. Et qñ in carne apparent. ꝑ pustule rubee deinde ad nigredinem ⁊ viriditatez ꝯuertitur. signum malũ. Et si in acutis egritudinibus apparent in superficie minime pustule vt dictũ est ad similitudinem granoꝝ milij: signũ malum. Stercus album liquidũ: qꝛ chilosum in acutis malũ. albũ stercus ꝓcteritiam sighat. Urina nigra similr̃. similr̃ ypostasis in acutis mortē. Urina subtilis aquosa in pueris perseuerans malũ: quoniã in eis dꝫ esse grossa. Urina aquosa in acutis mortē. Uria turbida qñ nō clarescit mala. Urina furfurea ⁊ laminosa in acutis febrib⁹ mala: si vitio renũ aut vesice nō affluerit: qꝛ liquefactionē significat. ¶ Signa que sumunt̃ ab egritudine superuenīēte sunt si superueniēs sit ꝯria causis antiq̃s aut qꝛ moueat cãm egritudinis ꝑhabite ad ptē. diuersam. Exēplũ ꝑmi. vt febris spasma repletionali supueniēs. Exēplum secundi. vt cũ causoni supueniat rigor: ⁊ qñ varices supueniũt podagricis arteticis egritudinibus renũ fluxus emorroydaꝝ meliã patientibus ⁊ h̾ꝫ: ⁊ tunc sunt signũ salutis. Et qꝛ has res subtilr̃ perscrutaberis: vt spero a teipso multa inuenies. ⁊ tu cōsidera. ¶ Silr̃ si egritudo superueniens fuerit fortior ꝑcedenti: aut in nobiliori loco signum malum: sicut si in squinantia in quarto die humor ad pulmonem descendit patiens in. vij. morit̃. Et silr̃ ois egritudo significans egritudinem vel fortitudinē cause efficientis egritudinem mala est: sicut repletio reumatum i capite ptisicorum mala est: ⁊ singultus in egritudinibus acutis: qꝛ spasmuz significat. Ex quibus omnibus patere possunt signa ex parte vtriusqꝫ sumpta.

¶ Sed vltra hec signa ab auctoribus communiter tacta: addo q̄dã nō ꝯmunia. ¶ Primũ. si lac mulieris dimulsiz super vrinã ifirmi natabit viuet. Si vero demerserit morietur. ¶ Secũdũ si vrina infirmi super vrticas recentes ꝓijciatur: ⁊ sic steterit per vnam diem: ⁊ vrtice non mortificentur signum salutis. Si vero mortificabuntur mortē significabunt. ¶ Tertiũ. si detur cam pasta: qua calida existēte astringantur pedes: facies: mammille: inguina: ⁊ man⁹ infirmi si eam comederit euadet. si nō. morietur. ¶ Quartum si detur infirmo metridatum ⁊ prouocet sudorem significat: si non prouocabit: mortem.

¶ Et vt ex his habeas ordinatũ epilogũ qui forte tibi gratus erit. sic collige: ⁊ per signa discurras a capite facies initium. Primo cōsidera dispōnē faciei: vt si similis sit sibi sano: an non oculos: palpebras oculoꝝ: nares: timpora: maxillas: labia: aures: ⁊ reliquas faciei partes: vt supra. deinde linguã: si arida nigra: limosa ⁊c̃. dentes silr̃ si limosi. Ultimo de toto capite si dolet. in q̄ parte. ⁊ h̾ q̄ videnẗ in capite fieri: vel ab ipso ꝓuenire: vt somnus: vigilia ⁊c̃. motus fantasia: cogitatio: vt quales fantasias: q̃les cogitationes. nunquid sit mente alienus: ⁊ h̾ꝫ. ¶ Descende deinde ad pectus: vt considerando anhelitũ: pulsum. Itē tãgas pectus. si color est acutus igneus: pūgitiu⁹ vel suauis si tussim hꝫ. si screat: aut nō silr̃ si dolet: ⁊ in qua pte. Et sic discurrendo per illa que ipsi sic cōtingere possunt: ⁊ ab ipso ꝓuenire: vt de oibus mēbris alijs facere dēs. ¶ Deinde ad stomachum descendens. primo queras de appetitu: si san⁹ aut corruptus aut alio modo lesus. si vomitũ nauseam. si dolorem tensionem tumorem patiat̃. si eructuationē acidam: fumosam: acetosam: acrem: insipidã: putridaꝫ: ⁊ h̾ꝫ vt supra. ¶ Deinde ad ypocũdria si in dextro aut sinistro grauitatem: tensionē: duritiē: dolorem vel tumorē senserit. ¶ Consimilr̃ de ventre an tumorem circa vmbilicum. an dolorem vel supra: vel intra: vel ad latus eius nominando dispositiones ventri cōmunes. Cum quibus si adiunges signa sumpta ab egestionibus: vt vrina ⁊ alijs supra per ordinē in primo cap. poteris secure determinationē egritudinum ad bonum vel ad malũ ꝓnosticũ deponere. Et hec de ꝓnosticis sufficiãt: que grã exēpli: ⁊ ad perfectionē tractatus sic inducta sunt. Et si hec pauca menti mandabis: facilius in pelago signoꝝ ꝓnosticoꝝ enatare poteris.

Tractatus secundus de sex rebus non naturalibꝰ nouem continens capitula.

¶ De quinqꝫ rebus nõ nãlibꝰ.s.de aere sõno:⁊ vigilia:motu ⁊ qete:vbi ꝺ exercitio ⁊ bal.nãlibꝰ aliq̃ pulcra. De inanitio ne ⁊ replõne vbi ⁊ de coitu mlta ⁊ de accñtibꝰ aie vltᵉ. C.j.

Um dictum sit in precedẽti tractatu curã physicaꝫ fieri dieta ⁊ potione intelligendo per dietã debitã sex reꝝ nõ nãliũ admistrationẽ i q̃litate:q̃ti tate:tp̃e ⁊ ordine vt supra. Et ꝑ potionẽꝫ medicinarum ipsaꝝ debitam corpori approximationẽ. Hinc de ipsis omnibus sex rebus non naturalibus prius arbitratus sum in vniuersali quicquã dicere deinde per modum antidotariũ de medicinis ipsis singularibus:⁊ communiter a capite vsqꝫ ad pedes in egritudinibus communibus ⁊ particularibus valentibus quedam recolligere:vt per hec pauca ⁊ absqꝫ studio magno egrotantibus deo auxiliante succurrere valeamus.

Ab aere igitur initiũ faciẽs dico vna cũ Aui. pᵒ pmi. doctrina secũda capᵒ de elementis:ꝙ aer est corpus simplex nã calidũ ⁊ hu.i generatis p̃stans iuuamentũ:vt rarificent ⁊ subtilient ⁊ alleuientur:⁊ ad superiora eleuentur. Cuius locus nãlis est vt sit sup aquã ⁊ infra ignẽ:⁊ est eius leuitatis cõparatia. Et dr̃ nã calidꝰ ⁊ hu.q̃ accñtalr̃ corpa hũana exiccat. Unde Aui.secunda pmi doctrina scd̃a:tertio capᵒ.⁊ Ga.3ᵒ teg. ⁊ auer.2ᵒ col.vltimo capᵒ. Aer.i omni sua dispõne corpa nostra exiccat ꝑꝑ virtutem solis ⁊ stellaꝝ:quod substantifice maxime intelligi hꝫ:⁊ hec est vna de cãis aduẽtꝰ mortis nãlis.vt Aui.pma pmi.capᵒ de etatibus. ¶ Ex q̃ infert primo.ꝙ pro aliquo tp̃e aer humana corpora exiccat.ꝑ quo etiam ab eodem humectant. ¶ Infert scd̃o ꝙ ab aere ipso hũanũ corpus varias recipit mutationes. ¶ Ubi notandũ ꝙ aeri accidũt mutationes nãles:⁊ mutationes cursũ egredientes nãlẽ ei ꝯrie. Sunt nãles mutationes temporales quas aer acqrit merito peragrationis solis in circulo signoꝝ:in alio.n.tp̃e ad aliã ꝯuertit ꝯplõnẽ.vt Aui. secũda pmi.doctria scd̃a.capᵒ scd̃o. Nã in estate ꝯplonis calide ⁊ sicce:in hyeme fride ⁊ hu.in autũno frigide ⁊ sic. in vere temperate. ¶ Nota tñ has complõnes graduari ꝫm intensum ⁊ remissum ꝫm ꝙ cum sole dominat influentia astri:vel astroꝝ aerem in sua ꝯplone remittentiũ aut intendentiuꝫ:sicut si cum sole i estate dominaretur influxus martis non aliunde remissus:aer in caliditate plus solito intenderet:si vero saturni remitteret. Et cõsimiliter de alijs suo modo dicendum. ¶ Sed statiꝫ diceret aliquis.ver est cõplonis calide:⁊ hu.ergo assumptũ est Hyp.in libello de hũana natura.⁊ Gal.vĩj. ꝺ ingenio.⁊ Ari.q̃rta ꝓbleumatum:⁊ in libello de sex principijs.inquit. Sãguinei i vere deterius speculant:quod euenit:q̃ simile iunctũ simili facit ipm furere. Sanguinei calidi sunt ⁊ hu.igr̃. ¶ Pro his dõm:ꝙ ver põt duplr̃ ꝯsiderari. Uno mõ vt est vnum de q̃tuor tp̃oribus contra alia distinctum. Secũdo modo:vt ad humanum corpus in sua complexione ꝯparat. ¶ Primo modo est complexionis calide ⁊ humide cum aeri proportionet cum temperamẽto tñ. Secũdo modo ẽ cõtemperatũ:nam rõne actionis quã facit in corpore hũano magis est ei ceteris paribus ꝓportionatum:ita ꝙ hec contemperantia non in equalitate qualitatum consistit:sed etiam proportionabiliter:vt de sanguine dicendũ. Ut.n. ad alios humores cõparat calide ⁊ humide complexiõis habet. Prout autẽ ad corpus refertur temperatus: quia magis ꝓportionatus:⁊ a natura magis dilectus ⁊ ei amicus ⁊ filius:vt ysaac quinto fe.⁊ elementoꝝ primo.

¶ Et q̃ de his temporibus astronomi ⁊ medici diuersimode sentiunt.hinc sequendo medicos q̃d dici habeat:aducẽtendũ ꝙ estas ab Aui.secũda pmi.doctrina scd̃a.3ᵒ caᵒ sic describitur. Estas est totũ tẽpus calidũ:⁊ hyems sibi oppositũ ẽ tẽpus totũ frigidũ:⁊ qd̃ ẽ inter hec est ver ⁊ autũnꝰ. ¶ Ex qbꝰ infert primo ꝙ hec tp̃a nõ sunt eq̃lia. ¶ Infertur secundo ꝙ hyems est aliq̃n maior estate:aliq̃n ecõtra: vt notat experientia. ¶ Infert tertio ꝙ ver ⁊ autũnꝰ sũt tẽpora eiꝰ adhuc minora. ¶ Infert q̃rto:ꝙ ꝯsilr̃ ver est aliquando autũno maior:aliquãdo minor vt pꝫ intelligenti. Uariãt ẽt hec tp̃a ꝫm varietatẽ locoꝝ.nã in aliquo loco estas est longior hyeme valde:aliquando ecõtra ⁊ tu cõsidera. ¶ Sed vt de his clarior habeat doctrina:dicamus cũ Aui. allegato loco:ꝙ ver est tempus in quo arbores incipiũt frõdescere ⁊ niues de mõtibus cadere:neqꝫ tũc multis egemus coopertmentis ꝑꝑ frigus:neqꝫ paucis ꝓpter estũ. Et existimat ꝙ incipiat q̃n sol est in medio thauri circa ꝓncipiũ aprilis ⁊ principiũ maij:in quo tẽpore multiplicat sanguis ⁊ spũs:multiplicant quoqꝫ ⁊ egritudines sanguinolente:⁊ ꝑꝑ qd̃ nulla est res que ita nos tueat ab egritudinibus veris q̃ꝫ flõmia diminutio comedẽdi:⁊ augmẽtum bibendi.vt secunda pmi.doctrina secũda.v.cap. Ver ꝑterea est pueris conueniẽs:⁊ eis que sunt circa ipꝰos.vbi supra.allegato capᵒ. ¶ Autũnus vero est tp̃s mutationis coloris folioꝝ:⁊ ꝓncipium casus eoꝝ ⁊ in quo fontes minorantur ⁊ aqueductus. In quo tempore colera multiplicat nigra:quoniaꝫ estas adurit humores ⁊ autũnus facit ex eis cinerem. Multiplicant itaqꝫ egritudines hoc tempore melancolice vt quartane:aut que ex colera generant adusta:vt scabies:ipetigines:cancri ⁊ hmõi. Autũnus ꝑterea malus pueris ⁊ debilibꝰ vt tertia affo. Autũnus ptisis malus est tamẽ eius principiũ senibus aliquo mõ ꝯuenientis:lꝫ eius finis eos ipediat maximo impedimẽto. Aui. allegato loco. ¶ Estas vero est tempus calidum valde:in quo folia redduntur perfecta:⁊ in cuius fine incipiunt dealbari:⁊ fructus plurimi maturescũt:neqꝫ pãnis egemꝰ frigore:sed ꝑꝑ caloreꝫ eoꝝ depõne in quo colera augmẽtat rubea lꝫ in eius fine colera nigra augeatur. Multiplicantur namqꝫ hoc tp̃e egritudines colerice:vt tertiane:causõ ⁊ corporis extenuatio:herisipilla:dolores aurium optalmie ⁊ huiusmodi. In estate preterea iuuenes ⁊ senes:⁊ q eis assimilant sũt fortiores.vt Aui.allegato loco. ¶ Hyems ẽ tp̃s huic oĩno oppositus:vt ex dictis manifestuꝫ in q̃ flegma augmẽtat. In ipso quoqꝫ flegmatice egritudies multiplicãt:vt appoplexia:epilepsia:catarri:flegmatice febres dolores capitis cronici ⁊ hypostases vrinaꝝ plusq̃ꝫ in estate multiplicant. Senibus vero nocet hyems:⁊ eis similiter qui eis similes existunt:sed mediis iuuamentũ prestat. vt Auicen.secunda primi.allegato loco astronomi vero hec tempora equalia faciunt vnicuiqꝫ eorum tres menses assignantes:incipientes ver ab ingressu solis in arietem:quibus plurimi medicorum applaudunt.

¶ Preter aũt has mutationes recipit etiã aer alias q̃tuor vt ex ortu ⁊ occasu stellaꝝ. Uẽtoꝝ impetu. Terraꝝ situ, Et fumositatibus vaporosis:q̃s medicus ⁊ merito ꝯsiderare dꝫ:nã sicut temporꝝ mutationes cãe sunt egritudinum inductiue:vt Hyppo.tertia affo.affo.primo.⁊ pma ꝓbleumatũ:ꝓbleumate pmo ita sunt sanitatũ effectiue:vt Hyp. ⁊ Aristo.allegatis loco.⁊ Aui.quarta primi.pmo caplo. Propter qd̃ medici negligentes aeris cõsiderationẽ: ipsiꝰ rectificationẽ ⁊ bonificationem nõ raro qd̃ nolũt ꝯsequuntur. Sudeant ergo in h̃ ꝓncipalr̃:vt aer eis auxiliet ad inducendam sanitateꝫ:⁊ remouẽdã egritudinẽ siue naturaliter siue artificialr̃:vt cũ frigidis infrigidãdo.⁊ calidis calefaciendo.⁊ sic de alijs:vt infra. Unde Auer.vĩj.col.pmo caplo. Quando aer contrarius est egritudini:tunc bonũ est ĩfirmo ⁊ gaudiũ medico. Et si aer per se talis nõ existit tunc artificialr̃ medicus faceꝛe dꝫ. Non.n.minoreꝫ in eos

poribus humanis mutationez efficit ipso cibo aut potu. Unde Gal. 3° tegni. Q̄ si pro distēperatum fuerit cōtinens .i. aer in tm̄ contēperātiam opz minui alioꝝ inq̄ꝫtum eucrasia ipsius corrupta est. Aer nāqꝫ cū suis q̄litatib⁹ actualibus sibiqꝫ ex multitudine planetaꝝ impressis imediata ꝛ ↄtinue coꝛ attingit spiritū ꝛ calorem totius cōem a q̄b⁹ sanitas ipa ꝑncipaliter depēdet. ꝛ ex quoꝝ alteratione mutatur. Sit itaqꝫ medicus aeris ꝑmo diligētissimus ꝑscrutatoꝛ: vt in ꝑcedenti tractatu dicebaꝛ. ℭ Aer ꝑterea quemadmodum humanū corpus complexionaꝛ: nam q̄dam tēperatus: q̄daz distēperatus. ℭ Temperatus est aer nō ingrossat⁹ neqꝫ turbidus ꝑpter vapores delectabilis odoris vel saltem non extranei: quo nec sudant corpa nec frigescūt: velocis mutationis ad calitatē ꝛ frigiditatē: in solis ortu ꝛ occasu ↄfortans ꝟtutē ꝛ obtēperans complexionem corpoꝝ: mūdificās humores: clarificans sp̄us ꝛ meliorās digōnem. Et grossitiei ꝛ turbedinis eius signūꝫ ꝙ stelle minute paꝝ apparēt: ꝛ ꝙ splēdoꝛ q̄ ex eis est sīr ex planetis remissus cōprehēdiꝛ: vt 2° ꝑmi doctria 2ª. 6° cap.

ℭ De distēperātiaꝫ dici poterit sicut de distēperātia humani corpis: vt ꝑ° ꝑmi. cap. de cōplexionib⁹: vt ꝙ quedaꝫ est simplex: cōposita q̄dam: quaꝝ quelibet in quattuoꝛ mēbra partiꝛ vt dicēdo: distēperantiaꝝ simpliciuꝫ q̄dā calida tm̄: q̄dam frigida tm̄: q̄dam humida tm̄: q̄dam sicca tm̄. Consilr cōpositaꝝ adinuicē cōpossibilium quedā calida ꝛ humida: quedā calida ꝛ sicca. Que distēperātie cōposite nālr quattuoꝛ corrn̄deꝛ iaꝫ dictis mutationib⁹ tēporaneis. Pōt eīm labi aer ad vnā qualitatem tm̄ quēadmodum ꝛ corpus tēperatū. Cuius nāqꝫ lapsus ad has q̄litates p signa a medico cōprehēdiꝛ: īcipiens a caliditate dicēdi. ℭ Signa aeris calidi: aer calidus dissoluit ꝛ laxat: ꝛ si fortiter calefit iuncturas laxat: humores resoluit: in siti augmētum ꝑstat: resoluit spiritū: ꝛ deijcit ꝟtutē: digōnē ꝓhibet ꝑpter hoc ꝙ calorē occultuꝫ inatū resoluit: q̄ est instrm̄ nature: colorē efficit citrinū: ꝑpterea ꝙ humores resoluit sanguineos colorē rubificātes: ꝛ coleram alios facit supare humores. Coꝛ calefacit caloꝛe nominato: facit humores fluere: ꝛ ipsos putrefacit ꝛ defert eos ad ↄcauitatem ꝛ mēbra debilia: ꝛ corpoꝛib⁹ sanis non est bonus: ipe quoqꝫ multū efficit sudorem ꝛ vrinam minuit: confert tamen idropicis: paraliticis: alciçꝫ frigidis: spalmo humido: torture humide: vt Auicē. 2ª primi doctrina secunda 9° cap. ℭ Signa aeris frigidi. Aer frigidus constringit ꝛ digestionē foꝛtiorem reddit: ꝛ vrinam efficit multaꝫ: q2 humores constringit ꝛ in sudorem paruū resoluunꝛ. egestionē minuit. Unde 4ª afo. Urina multa secessus pauc⁹: ꝛ hoc cum foris non fuerit frigiditas. Hec nāqꝫ mortificans est: catarrū facit: debilitat neruos ꝛ tracheā arteriaꝫ magno ledit impedimēto: ꝛ ad vltimum magis est sanis ꝓueniens q̄ꝫ aer multe caliditatis. vt Auicē. allegato loco. Signa aeris humidi. Aer humidus cutē leniꝫ seu mollem facit ꝛ poros dimittit apertos corpus humectat colorem efficit bonum: sed ad putrefactionem ꝛ ad egritudines humidas preparat: vt secunda primi. allegato loco. ℭ Signa aeris sicci. Aer siccus cutem exiccat: ꝛ corp⁹ denigrat: ꝛ humido oī est ↄ̄trius. Ex q̄bus satis aperte cōprehenditur aeris distēperātiaꝝ cōpositaꝝ satis ꝑticularis notitia. ℭ Distēperaꝛ quoqꝫ aer ꝑter nām vt supra ex cuius distēperātia corpoꝛib⁹ diuerse accidunt egritudines tā in substātia eius q̄ꝫ in qualitatib⁹. Exēplum ꝑmi vt cum aer efficiꝛ epidimicus ex mixtione vapoꝝ corrūpentium aerem inspiratū resolutoꝝ ex paludibus lacubus circūiacentibus ciuitatib⁹ vel cadaueribus vel q̄uolibet aliter merito radicis inferioris siue supioris. Exēplum scd̄i: vt cuꝫ tēpora anni suā non seruauerint nām. vt cum hyems fuerit calida ꝛ nō pluuiosa: estas ꝑo ecōuerso. Aut ex ortu ꝛ occasu magnaꝝ stellaꝝ elōgatione ꝛ ꝓpinquatione ipsarum ad solē. Aut cā ventoꝝ quattuoꝛ ꝑncipaliū. vt meridionalis: cui⁹ cōplexio calida ꝛ humida existit. Septētrionalis frigida ꝛ sicca. Orientalis tēpate caliditatis. Occidētalis quasi tēperate calitatis: lꝫ videaꝛ ad frigiditatem tēdere. Aut ex situ terraꝝ. nā terraꝝ altarum aer ꝛ aque sunt clari: ꝛ colores incolaruꝫ pulchriꝛ: marum econtra. ℭ Ex q̄bus oīb⁹ inferri potest: ꝙ aeris ↄsideratio est a medico in cura moꝛboꝝ ꝑponenda. Studeant itaqꝫ vt supra ꝙ aer ꝑmo egritudini ↄ̄rieꝛ: ois nāqꝫ egritudo suo curaꝛ ↄtrario. vt 3° tegni. ꝛ pluries in precedenti tractatu.

De secunda re nō nāli .s. de motu ꝛ q̄ete: lꝫ mot⁹ in plus se hēat q̄ꝫ exercitiū: ꝛ exercitium nō sit ꝑprie res non nālis: tm̄ per motū intelligim⁹ in ꝓposito exercitiū: vt sensus rubrice sit. De motu .i. de exercitio ꝛ q̄ete .i. cessatione ab exercitio. Utruꝫ .n. sanitatis est effectiuū: ꝛ cū supfluit egritudinē aptū est inducere. ꝛ est sermo de exercitio: vt ip̄m tm̄ eius iuuamēta queruntur ꝛ non vt est occupatio alicuius humanaꝝ opationum.

ℭ Dicamus igiꝛ cū Aui. tertia ꝑmi. cap. de exercitio. exercitium est motus volūtarius ꝑpter quē anhelit⁹ magnus ꝛ frequēs est necīus. ℭ Quod ꝑncipali diuisione diuidiꝛ in tēperatum ꝛ distēperatum. Temperatū est motus temperatus quo corpus ꝓduciꝛ ad ꝑncipium lassitudinis cū frequētia anhelitus ꝛ sudore fluente in sudare consuetis ꝛ quo coloꝛ corpis rubricari incipit ꝛ vene ingrossari. Ex quo patet q̄d sit distēperatum. ℭ Item diuidiꝛ quoniaꝫ quoddā est vle: quoddā particulare. exēplum ꝑmi: vt exercitium quo totū corpus exercitatur: vt ludus pile absqꝫ instrumēto aliquo: aut luctatio seu saltatio. exēplum scd̄i: vt videre oculi: cantare pectoris: ꝛ canere: ꝛ sic de alijs. ꝛ lꝫ talia iuxta descriptionē non sint ꝑprie exercitia: tamē q2 per ipsa mēbra particularia effectus pzincipales exercitij consequunꝛ: hinc in numero exercitioꝝ reponunꝛ. ℭ Ex quo amplius: quoddā est multum seu diuturnū: quoddā paucum siue breue: quoddaꝫ forte: quoddā debile: quoddam velox: quoddā tardum: quoddā ex hoꝝ aliquibus cōpositum: ꝛ inter hec extrema reperiꝛ equale. Item q̄dam nobilium: quoddam rusticoꝝ. exemplum primi vt equitatio: iacere cum arcu: scrimire. cum pila ludere: saltare ꝛ huiusmodi. exēplum scd̄i vt ligoniçare dolabrare ligna incidere: fodere cuꝫ ligone ꝛ hmōi. Ad que oia dꝫ medicus considerare: vt corpoꝛibus conuenientia exercitia sciat ꝓpoꝛtionare: q̄bus sanitatem inducere cupit.

ℭ Ex exercitio iuuamenta plura consequitur corpus.

ℭ Primum iuuamētum exercitij: qm̄ est supfluitatū ex digestionib⁹ relictaꝝ ↄsumptiuū: quo corpus ab egritudinibus ex ipsis aptis ꝓuenire manifeste defendit. Nā si corpus in oīb⁹ regimine debito vtatur: est exercitium aptum ipsum ab egritudinib⁹ preseruare: ita vt non sit opus medicina solutiua: a qua inq̄ꝫtuꝫ pōt debet medicus abstinere. cum quelibet talis nām frangat purget. ꝛ mutet erit: vt Aui. tertia ꝑmi cap. de exercitio. ℭ Scd̄m iuuamētum: q2 per ip̄m ꝓhibetur opilatio nālis cuꝫ ꝓhibeat nām cōgregari. ℭ Tertium qm̄ calorem nālem viuificat ꝛ acuit ex motu: cuius est calefacere: ꝛ ipsum renouat: ita vt corpori leuitatem ꝑstet. ℭ Quartū q2 per ip̄m supfluitates ꝛ alia ad sua loca ꝑducit. ℭ Quintū q2 iuncturas ꝛ choꝛdas duras efficit: quāobreꝫ opationes efficere possunt: ꝛ a passionib⁹ secure fiunt. ℭ Sextum q2 confortando virtutes membra apta reddit vt nutrimētum suscipiant. Propter que bene dicebat fulgentius describendo exercitium. Exercitium est humane vite ↄseruatio: caloris nālis lima ꝛ excitatio: supfluitatum consumptio: virtutum roboratio corpis lucrum: ocio inimicū: iuuētutis debitū: senectutis gaudiū. Ille ergo solus ab exercitio se abstineat qui sani-

tatis gaudio vult carere. ¶ Unusquisqz hõ pterea ſm ſe habet exercitiuz: debilis debile: fortis forte: in cuna revolui pueris ꝛ cõvaleſcentibus. ꝛ illis debilitatis qui ſe movere nõ poſſunt: maxime eſt competens exercitium: ꝛ ſuo modo fortioꝛib⁹ fortioꝛa. ¶ De exercitio cõplexionũ tñ dõm ꝙ magis caleſactivũ ꝛ reſolutivũ debet eſſe exercitium coꝛpis flegmatici reſpectu ꝓpꝛij tẽperamẽti ꝛ non abſolute aliis paribus ꝙ̃ colerici. Patet qꝛ pluris ꝛ difficilioꝛis reſolutionis in flegmatico multiplicanẜ ſupfluitates. Similr caloꝛ flegmatici minus eſt inflãmabilis. Ecõtra in colerico ſunt ſupfluitates paucioꝛes mẽbꝛoꝝ ꝛ ſpiritus inflãmativę. igiẜ minus caleſactivum ꝛ reſolutivuz ſibi competit exercitiuz. ꝛ pro illo videẜ Avi. 3⁰ primi. doctrina quarta ꝑmo cap. cum dixit. Habẽtium cõplexionẽ calidam exercitium eſt alleviandũ. ꝛ infra parũ. Ab omni re caleſacientẽ ꝓhibeanẜ. ¶ Ex qbus ſequiẜ primo: ꝙ ſanguineus exercitio medio inter exercitiũ colerici ꝛ flegmatici dꝫ exercitari. ¶ Infertur ſcdo: attenta debilitate virtutis. i. ꝙ debilioꝛib⁹ debilioꝛa competunt exercitia: ꝙ melãcolici aliis parib⁹ minus caleſactivo ꝛ reſolutivo hoꝛuz exercitio ſunt exercitandi. ¶ Sciendũ tamen ꝙ exercitium flegmatici efficiẜ magis caleſactivũ ꝓpter ipm eẽ longius. unde longioꝛi exercitio debet exercitari flegmaticus aliis parib⁹ ꝙ̃ ſanguineus aut colericus. Placuit tamen pluſqꝫ cõmentari ꝛ Dyno. ut magis reſolutivum ſit exercitium flegmatici ꝙ̃ colerici: ſed non magis caleſactivum. nam calidioꝛa calidioꝛib⁹ ꝛc̃. ꝛ conſequẽter negant ꝯſequẽtiam ꝑncipalez: ꝛ dicũt ꝙ bene ſequiẜ. ergo magis reſolutivũ: ꝛ tu ꝯſidera. ¶ Preterea te ſcire ꝯvenit: ꝙ cũ exercitium inuẽtum ſit ad ſupfluitatũ conſumptionem: hoꝛa eius humano coꝛpoꝛi cõveniens eſt poſt digeſtionis complemẽtum ꝭ quoqꝫ in conſuetis bis regulariter cibaribus in die fieri debet: ante. ſ. aſſumptionẽ prandij ꝛ cene: Aliter ꝛ aliud in diverſis ſm periti medici diſcretionem. Factum nãqꝫ ante digeſtionis complemẽtum eſt cauſa ut mẽbꝛa cibum indigeſtũ ad ſe trahant: ꝛ ꝙ virtus retentiva membꝛoꝝ noceaẜ: ſilr ꝛ digeſtiva que quiete perficiẜ: ꝛ ꝙ inde egritudines multe generari valeant. Silr poſt cibum imediate: niſi cibus ꝓpter dilatationẽ ſtomaci natarit in oꝛificio eius: ꝛ tũc utendum eſt exercitio moderato ad hoc ut cibus deſcẽdens reſideat in fundo ſtomaci. Studeat nãqꝫ exercitandus: ut anteqꝫ exercitiũ inchoet: ut ſuperfluitates ab inferioꝛibus expellanẜ inteſtinis ꝛ veſica: ut ſuper remanens natura exercitio potens reddaẜ. ¶ Hoꝛa preterea in ſuis tẽpoꝛibus moderatioꝛ eligaẜ ut in eſtate de mane: in hyeme iuxta meridiem. In vere ꝛ autumno medio modo. Itez in loco umbꝛoſo in loco magis calido aut ſole percuſſo: an⁹ in domibus vel templis. vel aliter ſm medici periti iudicium. ¶ Ex qbus patet ꝑmo: ꝙ complexio exercitij eſt calida ꝛ ſicca: quapropter debet medicus ſtudere ut egritudini contrarietur. ¶ Inferẜ 2⁰ ꝙ diverſe coꝛpoꝛa diverſarũqꝫ etatum ſunt diverſis exercitiis exponenda. tu conſidera.

¶ De quiete tñ dicaẜ ꝙ cum quies ut ſupra exercitio ꝯtrarietur eſt effectuum contrarioꝝ ꝓductiva eſt. enim quies contrarie cõplexionis: ꝓpter qđ infrigidat: cũ non vivificet caloꝛẽ: ꝛ humectat: qꝛ ſupfluitates non reſolvit carnoſitas flegmatica coꝛpoꝛi acqriẜ: turpitudo effigiei: qđ manifeſte declarat carceratoꝝ facies: qñ ꝓpter privationẽ exercitij eoꝝ facies caꝫaratice fiunt ſeu citrine ꝛ eoꝛuz caloꝛ nõ eſt purus: ipſoꝝ opationes leſe ſunt. ꝛ hec nõ ſolũ homini accidit: verum ꝛ aliis animalib⁹ ꝯtingit: ſicut volucribus in caveis detentis. ut Aver. 6⁰ col. primo cap. et conſimiliter de multis aliis dicẽdum que ꝓvenire poſſũt ex leſione digeſtive virtutis: ꝛ tu cõſidera. Unde quies ſive ceſſatio ab exercitio eſt cauſa: ut frequenter ethica coꝛpoꝛi ſupveniat: vñ Avic. 3⁰ primi. cap. de exercitio. exercitium aũt relinquẽs ethicã frequẽter icurrit: qm̃ mẽbꝛoꝝ debilitanẜ ṽtutes: ꝓpterea ꝙ motum dimittit: qui incitatus deſert ſpũ: qui vite cuiuſqꝫ mẽbꝛi exiſtit inſtrm.

Sed quoniam qñqꝫ ꝑ exercitiũ nõ oĩa reſolvunẜ ſupfluitates oẽs ſaltem ſubcutanee que fricatione ꝯſumunẜ hic ꝯſir agẽ de ipſa arbitrat⁹ ſui: cũ ꝛ iter parva exercitia collocari poſſit: nã ad exercitiũ ita ſe habet hic: ut ſternutatio ad epilepſiã. ¶ Eſt itaqꝫ fricatio ductio manus: aut cũ pãno vel ſibi ꝓpoꝛtionabili ſup mẽbꝛum vel mẽbꝛa qua queriẜ ſupfluitatũ in muſculis retẽtaꝝ reſolutio: ex eo ꝙ ꝑ exercitium nõ evacuaẜ: ut evapoꝛet ꝛ non accidat fatigatio: ꝛ hoc vocaẜ requieſcẽ faciens aut vapoꝝ ſeu humiditatuz diverſio aut ipaꝝ attractio: ſicut per fricationẽ ſanguis cuti attrahiẜ: ut docet Avi. 4⁰ primi. de ſanguiſugis. ex qbus patet ꝙ non omnis fricatio eſt diverſiva: ſed aliqua attractiva.

¶ Pro qb⁹ ſciendũ ꝙ ſpẽs fricationis ſunt quinqꝫ: qdam eſt aſpera: quedã mollis: quedam attractiva: quedã diverſiva: quedã reſolutiva. ¶ Aſpera eſt que pãnis aſperis ꝑficitur: ꝛ hanc conſequitur veloꝛ attractio ſanguinis ad exterioꝛa. ¶ Mollis que fit palma manus aut pãnis lenibus que ſanguinẽ continget ꝛ ipſum in mẽbꝛo continet. Unde hec ſi vlis erit ad coꝛpus nutricationẽ conferre nõ paruz videtur. ¶ Attractiva eſt qua queriẜ humoꝛis ad locum attractio: ꝛ hec indifferẽter poteſt eſſe aſpera mollis ſive foꝛtis aut debilis. Similiter de diverſiva aut reſolutiva dicendũ. ¶ Ex quibus apparet quare ꝑcipiuntur foꝛtes fricationes egrotantibus fieri. nam qñqꝫ unus ex his effectibus queriẜ: quandoqꝫ duo: qñqꝫ plures: ut exẽpli gratia in febꝛicitante: diverſio diverſis vapoꝝ a mẽbꝛo ꝑncipali: attractio ſanguinis ad mẽbꝛum: ut melius nutriaẜ: reſolutio ſupfluitatum in muſculis retẽtaꝝ ꝛc̃. ꝛ quod ex fricatione queritur eſt coꝛpoꝛum raroꝛum inſpiſſatio ꝛ mollium induratio ꝛ ſpiſſoꝝ rarificatio ꝛ duroꝝ mollificatio. ut tertia primi de fricatione. ex quib⁹ oib⁹ pꝫ quõ fricatio pars altera exercitij exiſtit.

Sed quoniam ex eadẽ radice balneũ nõ minus fricatione altera pars videtur eſſe exercitij. Hinc pro cõpletioꝛi doctrina de exercitio alio de balneo dicẽ inſtituit. ¶ Pro quo nota ꝙ balneuz eſt coꝛpus ſubtile vel liqdum coꝛpi circuiferentialr occurrens actualr ipſius immutativũ. Cõciliatoꝛ dĩa 120⁰. ꝛ derivaẜ a valatione grece qđ latine eſt idẽ qđ immuto: ꝛ diciẜ ſubtile ꝓpter aereũ vel igneum. Diciẜ liqdum ꝓpter aliqđ qđ prius dꝫ lavacrũ. Diciẜ coꝛpi ꝛc̃. ꝓpter illa que ſolum parti coꝛpis occurrũt: ut ſuffumigationes ꝛc̃. Diciẜ actualiter ꝓpter ea que virtualr operanẜ: ꝛ non ſunt balneum. ¶ Balneũ quoqꝫ multas recipit diviſiones: qꝛ quoddaz igneum: ut qđ furni ſeu foꝛnacis ſeu eſtuarij ſicci. ꝛ eſt calide ꝛ ſicce cõplexionis. Quoddã aereũ ut qđ eſtuarij humidi: ꝛ eſt calide ꝛ humide cõplexionis. Quoddã aqueũ ꝛ hoc eſt duplex: nã quoddaz eſt ex aqua dulci tñ ſeu ex aqua dulci. in qua res diverſaꝝ cõplexionũ bullite ſeu poſite ſunt: quoddã ex aqua ſalſa ſeu nitroſa ſulphurea vel aluminoſa ꝛc̃. De qbus per oꝛdinem aliquid dicendum tangendo ſex eoꝝ utilitates ꝛ nocumenta.

¶ Balnei aũt ignei quo raro auctoꝛes utunẜ iuvamẽtum eſt caleſactio ꝛ exiccatio qꝛpropter hydropici: ꝛ ꝓpͤ hypoſarrici ponunẜ in furno poſt extractionẽ pãnis ut reſolvatur ꝛ exiccetẜ aquoſitas in vẽtre ꝯtenta. ut Avi. 14⁰. tertij de cura aſcitis. Similr iuvat eſtuarium ſiccũ: qđ in ꝓpoſito balneũ vocamus: dũmodo fiat cum lignis bonis non putridis ꝛc̃. ꝛ locus teneatur medius nõ fetẽs: ꝛ ꝙ aer debite inoveẜ ꝛ magis in regionib⁹ fridis dũ queritur moderatã reſolõnem ꝛ exiccationem. Noceat aũt habẽtibus

passiones acutas calidas ⁊c̃. vt facile pꝫ intuenti.

¶ Balneū vero aereū multa hꝫ iuuamēta q̄ꝛ est disponens corpus ad sudorē vt exercitiuꝫ poros aperit: supfluitates a corpore educit: vētositates dissoluit seu resoluit paralisi ⁊ quartane confert iuuamentum maximū ⁊ maxime vl̄ purgatione precedente. Nocet aūt repletis valde faciens opilationem: ⁊ humores indigestos per corpus fluere: vn̄ de periculum incursum febrium ⁊ apostematum.

¶ Balneum vero aqueū ex aqua dulci tn̄ maxime si sit tēperate caliditatis calorem nālem confortat: preter nālem remittit: corpus ⁊ mēbra humectat: superfluitates tempe rate resoluit: nutrimentuꝫ ad membra nutrienda trahit: quapropter ethicis maxime ɔuenit ⁊ febrientib⁹ febre effimera: dolores mitigat: vrinam ꝓuocat: sordiciem corporis ⁊ pruritum remouet: catarrum digerit ⁊ ventris digestionem ꝓcurat: ⁊ si in eo decocte vel posite fuerit alie res: vt camomilla: absinthiū: pitaria ⁊ hmōi consequitur: vt supra hec iuuamēta que ex ipsis consequi potest humanuꝫ corpus. Quod etiam de aereo a tali aqueo consurgente intelligi debet. Nocumēta sunt: q̄m superfluitates ad mēbra debilia transmittit: corporis lassitudinem efficit maxime q̄ꝛ est excessiue caliditatis: aut corpus in eo lōgam cō trahit moram: vnde ⁊ sic caliditateꝫ nālem debilitat: ⁊ sit eius introitus ante cibi assumptionem.

¶ Balneum vero ex aqua non dulci multas habet differentias: q̄ꝛ quoddā est ⁊ aqua salsa: quoddaꝫ ex nitrosa: quoddam ex sulphurea: quoddam ex ferrea: quoddaꝫ ex erea: quoddam ex cinericia: quoddam ex aluminosa: quoddā ex his pluribus aut paucioribus compositum.

¶ Balneum vero ex aqua salsa hec habet iuuamēta: q̄ꝛ cōplexionē calefacit ⁊ ꝓpe matricis vesice ⁊ intestinoꝝ: quapropter balneū ex aqua salsa confert patientib⁹ colon: sed est repletiuū capitis. quapropter abstineat se a balneatione capitis qui in eo se balneauerit.

¶ Balneum vero nitrosum ⁊ salsuꝫ capiti ⁊ pectori auxiliū prebet: que ɔsueuerunt māis recipere seu mā repleri: ⁊ confert stomaco humido ⁊ habentib⁹ inflationem ⁊ hydropisim. Ex quo infert̄ ꝙ talib⁹ conferūt balnea de sancta Helena de Padua. Ad que vadant etiaꝫ debiles in membris propter frigiditatem ⁊ humiditatem: ⁊ valent de mense Maij vsqꝫ ad septembrem.

¶ Balneū sulphureū hꝫ h̄ iuuamēta: mūdificat neruos. ⁊ oēs dolores mitigat neruoꝝ: spasmū atqꝫ thethanū de replexione mūdat. supficiē corporis a scabie ⁊ bothor ⁊ vlceribus morpheas ⁊ albaras resoluit supfluitatē a iuncturas splenē grossuꝫ mūdificat: supfluitates matricis exiccat. h̄ stomacus laxat ⁊ desideriū deijcit. Ex quo infert̄ q̄ꝫ in his dispositionibus maxime confert balneū de pitriolo in comitatu Senaꝝ: ad quod itur de mēse septembris vsqꝫ ad mensem februarij. Infertur secundo ꝙ balnea de monte grotto in comitatu Paduane sunt in his passionib⁹ etiaꝫ vtilia cum sint in vltimum sulphurea.

¶ Balneū vero ferreū hec habet iuuamēta: q̄ꝛ splenē ⁊ stomacū iuuat: quale est balneū qd̄ est ꝓpe bulicanū in comitatu Viterbiī: ad quod vadūt oēs habentes debilitatē in membris nālibus stomaco splene epate intestinis ⁊ renibus ⁊c̃. ac etiaꝫ habentes asma ⁊ pulmones debiles ⁊ itur ad illa balnea in quarta parte anni.

¶ Balneū ereū hec hꝫ iuuamēta. q̄ꝛ valet in egritudinib⁹ q̄ sūt ex humiditate ⁊ fridītate in dolorib⁹ articuloꝝ ⁊ podagre. ⁊ confert laxitati asmati. ⁊ egritudinib⁹ renū ⁊ fracture ⁊ restaurationē forte efficit. ⁊ confert carbūculis.

¶ Balneū vero cinericiū ori stō: vuluē: oculo laxo: ⁊ humiditatibus aurius cōfert. ⁊ de talibus balneis vsqꝫ mō notitiaꝫ nō habui. nec scio ꝙ in Italia sit aliqd̄ tale. q̄re nō exēplificaui. ¶ De cinericio dicēdū sicut de salso. nitroso.

¶ Balneū aūt aluminosum hꝫ hec iuuamēta: ɔfert nimie grossiorū sanguis per emorroydas ⁊ mēstruis albis ⁊ rubeis vomitui nausee cacexie. multo sudori. passionib⁹ neruoꝝ ⁊ matricē ad ɔceptionē disponit. opilationib⁹ splenis ⁊ epatis ⁊ venaꝝ calculosis ⁊ dolorib⁹ yliōꝝ ⁊ catarrosis ꝑmissa tn̄ semꝑ debita purgatione. Ex qbus infert̄ ꝙ balnea da la poreta in comitatu Bonomie sunt in his passionibus maxime ɔuenientia. ad que itur de mense augusti.

¶ Ultimo sciēdū ꝙ in ꝑtib⁹ istis iam dictis nō repit̄ balneū aliqd̄ simplex. sed qd̄libet est cōpositum. vt qd̄dam est sulphureū ⁊ aluminosum. vt illa de mōte grotto de Padua. Quoddā est salsuꝫ nitrosum sulphureū. vt illa de scā Helena de Padua. ⁊ aliqd̄ est ferreū ⁊ aluminosum ⁊ partiꝫ ereū. vt balneū sancte Marie in ligno in Romādiola: qd̄ vocat̄ balneū dominaꝝ. ⁊ ɔsilr̄ de aliis. Unde sicut diuersimode cōposita sūt: ita diuersa iuuamenta sortiunt̄. ⁊ hec de balneo cursum sufficiant. ⁊ ex ɔsequenti de exercitio.

De tertia re non nāli. s. de somno ⁊ vigilia cū somnus quieti ⁊ vigilia exercitio ꝓportionetur. Hic de ipsis consequēter agere arbitratus sum. ¶ Est itaqꝫ somnus ⁊ maxime vtilis. vt Auicen. prima tertij. cap. de subeth reditus spirit⁹ animalis ab instrumētis sensuū ⁊ mot⁹ ad principiū cum quo priuant̄ ipsoꝝ instrumenta ab exitu operationis in ipsis: nisi que neccia sūt ad hoc vt vita ꝑmaneat. ⁊ illa sunt sicut instrumenta anhelit⁹. ¶ Fit aūt somnus eo ꝙ vapores a cibis ⁊ potib⁹ resoluti et aliis humiditatib⁹ preexistentib⁹ admixti petūt cerebrū: ⁊ inuenientes ipm̄ frigidū ⁊ densuꝫ congelant̄ ⁊ inspissant̄ velut vapores ab aliqua iferius eleuati ad partē superioreꝫ: ⁊ graues facti descendentes opilant meat⁹ sensitiuos mēbroꝝ: vt spūs ad cerebrum a sine retrahant̄ instrumentis: vt in cor tandem descēdant: opilat̄ quoqꝫ medius ventriculus cerebri circa vermē in eius apice existente in tm̄ vt spirit⁹ a ꝑmo ventriculo nequeat in postremū transire aut ecōtra: vnde tunc als sensu priuat̄ motu. Propter qd̄ Auer. in de somno ⁊ vigilia dixit. somnuꝫ fore impotētiam sensuum.

¶ Et dicebat̄ etiam maxime vtilis. q̄ꝛ particularis est triplex: naturalis preter nām: ⁊ inter hos medius. Naturalis est duplex quidam naturalis sic absolute dictus: qui est reditus spūs vitalis ad interiora vt cibus digerat̄ ⁊c̃. vt supra. Alter non absolute naturalis: qui est redit⁹ spirit⁹ ex instrumētis ad suū principium propter superfluitateꝫ resolutionis ipsius: vt somnus ex nimio labore proueniens. Preternaturalis vero est reditus spiritus propter cām instrumēta humectantem ⁊ substātiam ipsius perturbantē ⁊ opilantem: ⁊ substātiam neruoꝝ ⁊ maxime oculoꝝ laxantē: velut accidit ebriis ⁊ stomaco nimiū repletis. Est ⁊ tertius medius fere qui est reditus spirit⁹ animalis ab instrumentis propter causam infrigidātem contrariaꝫ substantie spiritus aut ab exteriori frigiditate: aut a medicinis infrigidantibus vt sunt opiate ⁊c̃.

¶ Juuamēta somni sequentia sunt: q̄ꝛ oēs operationes naturales fortes efficit ꝟtutem aialeꝫ confortat oēs modos lassitudinis remouet. Propter qd̄ Auer. in de somno ⁊ vigilia dixit ꝙ est ligamētum virtutū confortatioqꝫ earuꝫ: fortes retinet eu actuationes: iuuat ad expellendū corporis superfluitates. propterea q̄ꝛ calorem interius dolores sedat. ⁊ digestionem maxime procurat: succurrit debilitati que ex fatigatione ⁊ coitu aut ira aut reliqs ab intestinis ꝓuenit. ¶ Somnus ꝓpterea tēperatus cū inuenit eq̄litatem humoꝝ in q̄litate ⁊ quātitate est humectās ⁊ calefaciens ⁊ est res magis ꝓficiens senib⁹: q̄m humiditatē i eis ɔseruat. Et ꝓpt̄ h̄ dicebat Gal. de simplici medicina. Comedo quaqꝫ nocte olera ex lactucis facta quidem: eo ꝙ dormire faciunt aliquid addens ex aromatibus ad emendandam eaꝝ frigiditatem. Et dixit ꝙ nunc sum indigēs

somno cũ sim senex: ⁊ confert mihi humiditas quã som
nus facit. Et hoc qdẽ regimen cõueniens est ei cui rebellat
somnus. ¶ Somnus p̃terea melior est qui fit postq̃ cib⁹
ad fundũ stomaci descendit: q si tardauerit descẽdere pa
tiẽter incedere dʒ. ¶ Somnus nãq3 quadruplr̃ variat.
Primo nãq3 ex parte tp̃is. Scd̃o ex quãtitate ⁊ qualitate
materie. Tertio ex parte hore. Quarto ex partis figure
seu forme. ¶ Ex quantitate tp̃is: qñ si fit plurus ⁊ max
ime in die ṽtutes aiales concitat ⁊ dissoluit vias laxat: cor
pus refrigerat ⁊ humectat: flegma augmẽtat: calorẽ de
bilitat: nãlem colorez corporis corrũpit: motus ebetat. Si
aũt fuerit minore tp̃e suffi cienti factus mollis nature cõ
surgit imbecillitas. Infirmitas digestionis: corporis sicci
tas: calor dissoluit ex acuto. Moderato aũt tp̃e factus ci
bos digerit: corpus ingrossat: laborem dissoluit: nãm ↄfor
tat. vt supra. ¶ Ex parte quãtitatis ⁊ qualitatis materie
similr̃ somnus triplr̃ variat: qñ aut fit corpore repleto ci
bis multis frigidis viscosis ⁊ difficilis digõnis ⁊c. ⁊ tũc som
nus sup hoc statim occurrens calorem suffocat nãlem: fu
mosq3 in his ebullitionẽ ⁊ ipsos dispargit: ⁊ ipsos regurgi
ta ido sup calorem ip̃m suffocat ⁊ extinguit velut solet cõ
tingere a somno in p̃ncipio febris flegmatice facto. Si võ
corpus fuerit vacuũ omnino. ⁊ ipsius cibaria fuerint p̃ius
subtilia ⁊ inflãmabilia calor naturalis conuersus ad hu
miditates ex illis genitas exurit ⁊ cõ umit illas: corpusq3
debilitat ⁊ exiccat omnino. Propter qd̃ Auic. tertia p̃mi.
cap. de somno ⁊ vigilia dixit. Amplius super vacuitatem
dormire est malũ ⁊ virtutem deiciens. Si võ in indispo
sitione inter hec media aduenit: ex eo prouenient que di
cta sunt ex somno moderato tẽpore facto. ¶ Ex parte ho
re: q2 nocturnus semper aliis paribus melior est diurno:
vnde in die dormire est maluʒ: generat enim egritudines
humectantes ⁊ reumatismos ⁊ corrũpit calorem: grauat
splenem: ⁊ laxat neruos: ⁊ efficit pigritiam ⁊ debilitat desi
derium: ⁊ generat apostemata: ⁊ febres frequenter ⁊ qd̃ ma
xime nocet in eo est cum fit eius subita interruptio. ¶ Ex
parte forme seu figure est vt supra dextrum incipiat lat⁹
⁊ deinde ad sinistrum reuoluatur. q si eius initium super
ventrem fuerit auxiliabitur potenter digestioni. Resupi
ne autem dormire corp⁹ preparat ad malas egritudines
sicut apoplexiam: incubũ: frenesim: quoniam superfluita
tes ad posteriora declinare facit ⁊ retinẽtur ⁊ per suos nõ
incedunt canales: sicut per nares palatum ⁊ huiusmodi.
Et hũc situm consueuerunt incurrere debiles. propter de
bilitatem musculorꝫ suorum ⁊ membrorꝫ. vnde vnum la
tus alterꝫ sustinere non potest: imo cito resupini voluntur:
qñ dorsum latere fortius existit: ⁊ propter similes causas
aperto ore dormiunt: nãq3 debilitas musculorꝫ que man
dibulas constringunt est causa huius.

¶ Quid aũt de vigilia dõm satis patere põt intelligẽti ea
que de somno dicta sũt: cũ vigilia somno ↄ̃ueniat: nã sicut
somnus humectat: ita vigilia exiccat corporis humiditatẽ:
quare in purgatione reumatũ vigilia precipit. ipsa tñ mo
derate facta virtutẽ confortat: calorem acuit appetitũ ex
citat ⁊c. Si aũt superfluerit complexionez cerebri corrũpit
ip̃m nimiuʒ exiccando: ⁊ debilitat ipsum ⁊ cõmiscet ratio
nem ⁊ adurit humores ⁊ egritudines facit acutas. Et q2
in vigilia calor ad extra conuertitur. In somno võ ad in
tra: propter quod membra exterius frigida in somno re
manẽt q̃ in vigilia: hinc coopertimẽta plura in somno q̃
in vigilia sunt nec̃ia. Et h̃ de somno ⁊ vigilia.

De quarta re non nãli. s. de inanitione ⁊ repletione sequit. Et lʒ de dictis in p̃cedẽti tra
ctatu liqueat qd̃ de inanitione ⁊ repletione dicẽduʒ sit tñ
hoc loco tñ dicat q cum vtraq3 superfluerit egritudinem
inducit: corpus laxat: ⁊ omnes virtutes debilitat. Qua
propter debet medicus de his sollicite considerare: vt debi
tam euacuationem corpori concedat: ⁊ a repletione preci
pue contrariarum se abstineat.

¶ Et q2 coitus sub inanitione comprehendit. vt Haliab. ⁊
Joãnitius: quo cõiter homines abutunt: hinc de ea parti
cularius dicere satis p̃utile iudicaui. Nam ⁊ qñ in cura
egritudinũ confert: vt. xxiij. de iuuamentis eius. Est nãq3
coitus applicatio maris ⁊ femine in membris generatio
nis qua superfluitꝫ expellitur quantum ad finem speciei.
vel indiuidui ordinata: vt differentia. cxxiij.

¶ Cuius iuuamenta sunt: si debite corpi administret. reddit
hoiem alacriorẽ: audaciorẽ: vt in equo est videri: mi⁹ ira
scibilẽ: minusq3 cogitantẽ: ingeniosiorẽ: morib⁹ grauiorẽ
corpore leuiorẽ: melius dormientẽ: calorẽ excitat nãlẽ ac
eius firmat ṽtutes: ↄfert melãcolice ac renum dolorib⁹: ⁊
q̃nq3 testiculorꝫ: ⁊ egritudinib⁹ flegmaticis: dũmodo cali
ditas fuerit sufficienter fortis. vt Joãnitius ⁊ Hypo. 6ͤ epi
dimiarꝫ. p̃seruat etiam ab apatibus inguinũ ⁊ partiũ ge
nitalium: ⁊ fumũ reuocat caput petẽtem: q̃propter q̃nq3
ↄfert in dolore capitis: tollit tenebrositatẽ visus: vertiginẽ
grauitatẽ capitis. p̃pe cum sperma fuerit coartatũ coitus
omissione. ¶ Nocumẽta quoq3 ipsius q̃ plima existunt
taʒ aie q̃ʒ corpis: cũ indebite fuerit explet⁹: vitã abbreuiat:
senectutẽ accelerate facit: intellectuʒ sensum ⁊ vlr̃ oẽs vires
debilitat ac corrumpit: silr̃ sp̃m ⁊ calorem ipsorꝫ ⁊ neruos
motiuos dissoluit: ⁊ articulos: ⁊ p̃pe anchas ⁊ vlr̃ mẽbra
gressus. oculos: cerebrũ nucã ⁊ stomacũ p̃cipue debilitat:
oẽmq3 prauã dispõnẽ corpi acq̃rit: ⁊ ad summum totã alaʒ
dissipat ⁊ corrũpit: que oia maxime ẽt inducit: qñ qs grã
di cũ delectatione ip̃o vsus fuerit: cuʒ inde maiori q̃ntitas
humidi emittatur ⁊ sp̃ialis calidi ⁊ plurima alia que ab
Auic. colligunt. xx. tertij. cap. de nocumentis coitus.

¶ Et qñ sermo hui⁹ rei nõ paucos delectabit: nõ pauciq3
p̃ficiet opinat⁹ suʒ de re ip̃a h̃ ordie disserẽ: vt p̃ eius cõue
niẽs hora exprimat. Deinde cui cõplexiõi habitudini atq3
etati magis aut mi⁹ noceat. ¶ Hora coitu duplex existit
vlis. s. ⁊ p̃ticularis h̃ p hora tp̃s intelligẽdo. Vlis at tp̃s est
tp̃s tot⁹ anni: qd̃ in q̃tuor q̃dras diuidit. In cui⁹ p̃ q̃dra:
scʒ vere magis ↄuenit: deinde hyeme: estate mi⁹: minimẽ
võ autũno. Et tp̃ib⁹ qb⁹ graues ⁊ pestilentes imminẽt mor
bi: iuxta illud. Sanus in autũno sitis paratus cõpono.

¶ De tp̃e particulari qd̃ duplex ↄsiderat. Primũ qd̃ cõsi
derat de coitu ordinato in ↄseruatione sp̃ei. Alterꝫ qd̃ ↄsi
derat de coitu ordinato in salutẽ indiuidui. Primũ auteʒ
est tp̃s quo digestio ciborꝫ est nõ in vẽtre celebrata ⁊ antẽ
somnũ: vt eo repleto: dormiat ⁊ quiescat. Hoc. n. tp̃s optimũ
est p̃lificationi: q2 cũ dormit mulier sperma maris firmat
in matrice: sp̃us ẽt gignitiuus cũ mã spermatis hac viget
hora in digestione non crudus nec superflue inanitus.

¶ Particulare võ est tp̃s quo facta est superfluitatiʒ euatio
q erit celebrata digõne p̃fecta in vẽtre ⁊ plusq̃ dimidia i
epate: ita vt fiat in expãsione iã nutrimẽtiʒ digõne tertia:
⁊ h̃ diuersificat in hoib⁹: vt Auic. xx. tertij de horis coitus:
sitq3 tp̃s tale in quo corp⁹ fuerit oĩuʒ circũstãtiarꝫ mediũ
neq3 repletũ neq3 euatum: non calefactũ: nõ infrigidatuʒ
humectatũ aut exiccatũ ⁊ vlr̃ vt posse fuerit quo corpi to
tius occurrit mediocritas. ¶ Corpa qb⁹ ↄuenit coit⁹ sunt
calĩa ⁊ humida: q2 iuuant ex coitu moderate: minime võ
aliorꝫ distẽperatorꝫ cõparatione nocent. Et dĩ distẽperato
rũ: q2 fortassis aliis p̃ibus plus tẽpato. Visus tñ est. Cõci
liator dĩa. cxxiij. absolute dicẽ tẽperatũ plus aliis p̃ibus
calo ⁊ humido ex coitu noceri: que opinio firmari posset
cũ tali superfluitate plus aliis p̃ibus abũdet sanguineus tẽ
perato. Sed circa h̃ speculator ↄsideret. Deinde colerica:
deinceps flegmatica. Minime võ ex coitu melãcolica al
leuiatur. imo nocetur q̃ maxime. Vñ quarto alimẽtorꝫ.

Al coitu corpa hñtes sicca vt ab inimico interficiente sibi cauē debēt. Cōpetit ꝛ mi⁹ nocet habitudini carnose: minus ꝟo macre extenuate: minime ꝟo squalide ꝛ his vltimus magis nocet. ¶ In etatib⁹ ꝟo maxime ꝯuenit iuxta adolescētie finem cū corpis augmentū incepit desinere: ꝛ antea pa℞: ac in iuuētute: minus in senio ꝑmo minime in postremo. Vñ ꝛ iuuenes ꝛ senes audiant Aui. 3° aialium inquit: qñ de hoie sperma exit multū discolorat ꝛ debilitat suū corpus magis q̄ si quadragesies exiret de corpe suo sanguis tantus: qꝛ res est habilitata vt trāseat in mēbra. Unde pmo de generatione aialiū. Modicissimo abscēdente spermate fit dissolutio manifesta. ¶ Ultimo de ei⁹ forma aliqd dicendū: vt inspectis vitalibus aie ꝛ corpis. debet vir cum muliere coire morose honeste ꝛ forma nāli. Nam qdam ribaldones faciunt se ab eo℞ vroribus equitari: qui frequēter bene puniunt: nam illa forma pessima est: ꝛ ex illa qs plurima piculosa pōt incurrere nocumēta. vt. xx. tertij de nocumētis coitus. Ex quib⁹ infert q̄ impossibile est partiri tpe ꝑticulare coitus p numer℞ dieru3 aut septimana℞. op3 enim hoc iudicium sumē a reb⁹ nālibus ꝛ non nālibus: ꝛ alium ꝛ alium terminū assignat alteri ꝛ alteri cōplexioni etati ꝛ habitudini ꝛc̄.

De quinta regiōn nāli sequit. s. de accidētib⁹ aie: in quib⁹ vtinam tm̄ valerent obedire egrotātes v: in ceteris non nālibus. ¶ Plurimi eni3 ex ingentibus aie accidentib⁹ vt videbit cōmoriunt ꝛ multorum cā sunt interit⁹: que ꝛ medicos frequēter latent cum signa nisi relatione infirmo℞ manifesta nō hēant. Multoti[ē]q3 morbo℞ cā salutis frequentissime reperiunt. vt in quartana fortis timor. xviij. continētis. Ideoq3 o3 vt pōt medicus ea sic suo posse deponere. vt infirmis salus fiant: nec ea nullo modo pretermittere. Unde 3° tegni.

¶ Abstinere ꝟo manifestū est: qm̄ ab intēperātia oīu3 harum aie passionū: ire tristitie: furoris: iiii: dic: timoris ꝛ solitudinis. Extermināt enim hec ꝛ imutāt corpa ab ea que fm nām ꝯsistentia ꝛc̄. Ubi apparet manifeste ho℞ intemperātiam eē sanitatis remotiua3 ꝛ moderātiam sanitatis effectiuā. Et tertia pmi: doctrina quarta. 4° caplo. In tēperamēto igit mo℞ custodia sanitatis anime ꝛ corpis simul ꝯsistit. Et ho℞ oīno cā est motus spirituū ab intra vl ab extra. Quod si fuerit ordinat⁹ ꝛ cōmēsuratus gaudiū salutife℞ ꝛ hmōi ꝓducet. si inordinatus ꝛ subitus gaudiū pnitiosi cā esse poterit. Unde supfluus ꝛ inordinat⁹ mot⁹ spirituū ab exteriora in gaudio: qm̄ interiora remanēt spiritibus depauperata: ꝛ spirit⁹ in exteriorib⁹ resoluunt: est cā sincopis aut mortis: vt 2° pmi doctrina scōa. xiiij. cap.

¶ Unde pro his aduertēdum quod scribit ab Albucas. de Baldach in suo tacuino: q̄ quinq3 sunt ordines accidentium aie. s. ira: gaudiu3: verecūdia: angustia: ꝛ timor. Et cā in h: qꝛ cor aut mouet versus partem pectoris: aut versus ꝑtem dorsi: aut vtrobiq3: ꝛ in quolibet isto℞ duo℞ modo℞ mouet cor vel impetuose ꝛ repēte: vel paulatim ꝛ successiue. Si impetuose ꝟsus pectus operat iram: si paulatim: gaudiū: si impetuose versus dorsu3 timorē operat: si paulatim: angustiā: ꝛ si vtrobiq3: verecūdia3 ꝛ tristitiā: ꝛ hec vocant accidētia aialia: l3 sunt vitalia cā deferentis qui sunt sensus ꝛ cogitatio: sensus v3 deferūt delectantia3 ꝛ non delectātiam: ꝛ cogitatio etiā eodē modo. Et angustie sunt ꝑter nām: ꝛ tristitia de reb⁹ cōpositis ex spe ꝛ despe ratione. ¶ Et scdm amplius declarās ꝛ a gaudio initiu3 faciēs dixit. Gaudiū impinguat corpa macilenta ꝛ gracilia. ꝑpē afflictiones adequādo humores ꝛ trahēdo calorē nālem exterius. Ue℞ cum repēte accidit qñq3 interimit: vt supra. Et fit gaudium hō diuersimode: cātilenis sono: coreis: cora gēis: ꝑtatione enis gēma℞ ꝛ hō. op3 medicu3 in hoc prudētem fore vt cognoscat mores ꝛ consuetudines egrotantis: ꝛ qō caute intelliget ab ipso vel ab astantib⁹ qō cuperet: ꝛ in quo gauderet. vnde interdū visu pulchrarum dña℞ multū gaudent infirmi ꝑcipue qui ꝯsueuerūt philocari: studeat igit in hoc: vt cum oportuerit gaudiu3 pro posse inducat. ¶ Angustia eni3 gaudio cōtraria est: que ita rebus displicibilib⁹ aut tediosis inducit sicut gaudium placibilib⁹ ꝛc̄. ꝛ est nociua multū. corporibus frigidis ꝛ siccis ꝛ corpa macrefacit. Que si continua fuerit interimet: nisi vtat bona dieta: ꝛ anima regat bono regimine. ¶ In verecūdia mouet calor nālis intra fugiendo ab eo qō verecūdiam induxit: propter qō color corpis fit pallidus: deinde per cogitationē mouetur calor exterius ꝛ efficitur color ipsius rubeus ꝛ fit in tristitia. ¶ In ira mouent calor ꝛ sāguis ad exteriora quapropter color corpis fit rubeus: venas replet: sudores ꝓuocat: ꝛ qñq3 ꝓpter motum colere color eff.cit citrinus. Accidit ex ea tremor ꝛ anxietas ꝛ se. nisi discretio naturalis expellat vel refrenet ipsam. ¶ Timor ꝟo est his ꝯtrarius eo q̄ calor reuocat ad intra: de quo possibile est vt interimat maxime timētes ex re modica ꝛ suspicantes suspicationibus mendacibus: vnde plurimi mortui sunt. Similr quoq3 plurimi ex magno timore ab egritudinibus curati sunt: vt de quartana supra. xviij. conti. Cuius causa esse potest: qꝛ forte3 ꝛ subitū motū spirituū ad interiora in timore vehemēti sequitur sanguis ꝛ humores alij: quos accidit ad loca expulsionis dirigi: ꝛ sic morbum remoueri: ꝛ tu considera.

¶ Preter has aūt affectiones aiales iā dictas alie sūt multe: sicut imaginationes que non minus sunt sanitatis aut egritudinis factiue. Auicē. in quarta fēn nālium 4° cap positit intētione ꝓpria q̄ aia humane ꝓpter fortē imaginationem non solū ꝓprium corpus sufficit imutare: s3 et alienum. ita vt fortis imaginatio viuus sufficit alienū corpus sanū egrum facere ꝛ econtra: qō pluribꝰ signis ꝛ rōnibus cōprobat. ꝛ tu illa loca considera. Eandem sniam ponit scōa pmi. doctrina secūda. xiij. cap. vbi inquit. Illi q sapiētiam diligunt non negant eas queadmodū negant rem que eē non pōt. Ex quibus oīb⁹ habent iuuamēta ꝛ nocumēta que ex accidētib⁹ anime ꝯsurgere possunt que medicus sua discretione in curādis egris debite ꝛ suo modo gubernet. Et hec de accidentibus anime.

¶ De cibis tēperatis cuius rubrice sunt octo. Cap. ij.

¶ De cibo in generali. Rrica. j.

Cibus vt colligi pōt ex Auic. 2° primi ē eo qō comedit ꝛ bibitur: est corpus passibile a cibato cuius est restaurare qō ex eo dissolutū fuit primo: ꝛ augere calorem inatu3 ꝓpterea qꝛ in sanguine facit augmētum scōo. ꝛ operari suis qualitatibus que remanserūt in ipso tertio. Uel sic. Cibus est omne qō ingrediens corpus humanum est in eo a materia opatiuus: qꝛ taliter a calore nostri corporis passibile ꝛ transmutabile: vt eius mā preexistentem formā perdat: ꝛ forma3 mēbri aut spirit⁹ aut alterius humiditatis nostri corporis recipiat. Unde 5° col. cibus est illud qō ponit nāles partes cibati: ꝛ h pars est in specie ptis dissolute. ¶ Et diuidit cibus in cibū cibalem: ꝛ cibū medicinalē. Cib⁹ medicinalis est cuius est trāsmutari in corpus ꝛ alterare corpus notabilr: l3 magis transmutet q̄ alteret. Cibus cibalis est: cuius est ita trāsmutari q̄ non alteret notabiliter. Exēplu3 pmi: vt lactuca: olera alia ꝛ fruct⁹. Exēplū scōi vt panis caro vinū ꝛc̄. Et de his oīb⁹ per ordinē ꝓsequendum cū suis gradibus ꝛ ꝑcipue de visualib⁹ ꝛ simplicib⁹ ꝛ cōpositis. Unde memorādo dictum Auic. ꝑma pmi de cōplexionib⁹. Debes aūt scire vltra hoc qō sciuisti: q̄ cū dicimus de medicina q̄ est tēperata: volum⁹ dicere q̄ est temperata certe: quonia3 illud impossibile ꝛc̄. Et parum

infra. Sed volumus q cum ppter calorem nalem qui est
in corpe humano patienter qualitatẽ est effect⁹ que hois
eq̃litatẽ non supgredit in aliqua duaꝝ extremitatũ exce-
dentium. Nõ ergo in ipso opabit effectus equalitatẽ exce-
dentium. Cõsideratione igit sue opationis in corpe huma
no est eq̃lis. Nam pportionabilr oino de cibo dom. ex qui
bus pz qd p cibum tẽperatum: qd p similem dissimilẽ seu
distẽperatũ intelligẽ debeamus. Di enĩ silis hoi: qz talis
est in potẽtia passiua q̃lis est calor mẽbroꝝ nãlis in poten
tia passiua. ¶ Ex qbus infertur pmo q talis silitudo est
virtualis et non formalis. Infert 2° q cibus di tẽperatus
non in relatione ad vnicũ determinatũ mẽbrum. sz in or-
dine ad habitudinẽ totius. vt cibũ illum dicimus tẽpera-
tum nõ ex quo restaurata sit pars pportionalis aut silis
dissolutis in stomaco vel corde: sed qz in corpe temperato
ex eo aptus est cõuerti et in chilum tẽperatum: sanguinem
tẽperatũ: humiditates tẽperatas: et tandem in ptes oiũ
mẽbroꝝ tẽpatas. In sanguine enim tẽpato in epate geni
to ex chilo tẽperato sunt ptes oibus mẽbris tẽperatis simi
les potentialr: ex qb⁹ oia mẽbra temperata restaurantur.
¶ Ex qb⁹ pz q cibus di tẽperatus respectu habitudinis
totius et nõ alicuius ptis: vnde aliqs cibus est stomaco tẽ
perat⁹ qui est toti distẽperatus: et hec rõne pbari possent.
sed ea speculãti relinquo. Item nunqd cibus tẽperatus sit
talis respectu cuiuscũqz distẽperati. Item quãta sit quãti-
tas debẽtis calefacere in pmo et de secundo et tertio tu cõsi-
dera. Item nota hoc argumentũ: non minus distat cõple
xio colerici a cõplexione flegmatici q̃z cõplexio cordis a
cõplexione stomaci q̃z ea quecũqz sunt tẽperata respectu
colerici sunt tẽperata respectu flegmatici. ergo quecunqz
sunt tẽperata respectu cordis sunt tẽperata rc̃. et sic cibus
tẽperatus respectu vni⁹ mẽbri erit tẽperatus respectu cu-
iuslibet: et tu cõsidera. Et sicut de tẽperatis dictũ est. ita de
distẽperatis cõsilr dõm. ¶ Sequẽdo igit ppositum pmo po-
nendi sunt cibi simplices tẽperati: deinde cibi simplices di
stẽperati: qbus cõmuniter vtimur qui non sunt carnes: qz
de illis infra specialr dicet. Et vltimo de compositis cum
sua graduatione apponendo etiam cũ oportuerit correcti
ua ipsoꝝ. qz remouentia nocumentum: et sepe interponen
do quibus egritudinibus competunt.

¶ De oleo ex oliuis. Rubrica. ij.

Oleum oliue cõuenientis nature et nouum qa
nõ antiquũ. Et di cõuenientis na
ture: qz factũ ex oliuis imaturis frigide et sicce complexio
nis existit in primo. Placuit tamen qbusdam vt oleũ de
oliuis maturis ad humiditatem aliqualiter tendat. Et di
citur non antiquum: qz vetus calidũ est et resolutiuum et
melius est lotum q̃z non lotum. Et Aui. Oleum qdez sa
nis melius est oleum onfancinũ: idem Serapio. Et causa
videt: qz sua stipticitate stomacum confortat: et est sicut
vse beçoar venenoꝝ: ebibitoꝝ: qz cum eo potat et assidue
quantitas notabilis. vt. ʒ. vj. vel circa facit ea vomitu de
corpore egredi. Et Auer. v. col. oleum impinguat et aug-
mentat substãtiam epatis et generaliter est cõueniens homi
ni multũ fm substantiaz suam propterea cũ eo decoquũ-
tur carnes: de quo infra. Ex quo patet: quare religiosi vten
tes oleo et non carnibus pinguescũt: ad qd etiam concur-
rit multus et assiduus vsus ouoꝝ: nam oua in oleo cocta
noua tremula multũ pinguefaciũt. vt idez Auer. Et apd
nos talia appellantur pisio ouoꝝ: ponuntur enim vitella
ouoꝝ in patella cum oleo donec ad aliqualem spissitudi-
nem veniant vel tenuem: et quoniaz ex oliuis fit: suntqz in
vsu multum: hinc de eis aliqua dicamus.

¶ Oliue aũt ante cõpletam maturationem in aqua nutri-
te et a sapore suo amaro purgate cum sic salite fuerit et de
bite: licet sint grauis digestionis stomacum tamen et ap-
petitum confortant et excitant. Et Aui. Grosse eaꝝ salite
sublevant appetitũ et confortant stomacum et generãt hu
morem stipticũ. Et tacuinus. Sũt propinque vt ex eis ge-
neretur humor colericus et inde accidat fluxus.

¶ De lente. Rubrica. iij.

Lens eligibilior est alba et lata et que aquã non deni
grat et vsus ei⁹ cõtinuus inducit visus tenebrosi
tatem: et est dure digestionis mala stomaco: et pcipue quã-
do coquit cum cortice suo: et facit videre somnia mala: et
nocet neruis et pulmoni et dispositionib⁹ melancolicis: vt
quartane lepre rc̃. et decoctio eius cũ ordeo siue bleta vel
spinachijs siue attriplicibus facit vt sit cõueniens nutrimẽ
tũ: oz enim decoqui bis: et sit eius decoctio plurima proie
cta pma aqua. et melior est cũ oleo q̃z carnib⁹: et cũ ea nõ
cõmisceant aliqd dulce: qm inducit epatis opilationem:
et pma aqua in qua decoquit est solutiua. scda vo stipti-
ca. Vñ Hypo. 6. epidimiaꝝ. Lens cõponit ex suba que di
stinguit vẽtrem et ex suba que laxat: et melius est q excor
ticet. cum sit non tñ stiptica: et est sanguinis inspissatiua
propter qd cõuenit in egritudinibus sanguineis colericis
vt variolis et morbillis rc̃. et minorat menstrua et vrinã:
quare in fluxu menstruoꝝ et vrine conuenit: et si cum ea
ponetur acetum plus infrigidabit et stipticabit: declinat
aũt ad siccum secũdo: lz in actiuis sit temperata.

¶ De sparago. Rubrica. iiij.

Sparagus Albucasof õ Baldach et Serapio.
Inter olera multũ nutrit. et maxime
ortulanus: qz humidior est siluestri: et qui inter lapides ori
tur eius tñ nutrimẽtũ paucũ est et non boni chimi: et leui
decoctione decoctus naturam mollificat et vrinam pvocat et
est satis cõueniens stomaco: valet in opilationib⁹ splenis et
epatis et renis et ictericia: et ei⁹ decoctio in dolorib⁹ dorsis et
scie. et eius vsus assiduus nauseam inducit. et meliores sũt
conditi cũ aceto et oleo vt Gal. de alimentis dixit.

¶ De ouis. Rubrica. v.

Ouum galline fm Auic. tẽperate existit com
plexionis: lz albumen ad frigi
ditatem: et vitellũ ad caliditatez tendat: et ambo humida
sunt: dixit tamen Serapio q est parum frigidius tẽpera
to corpore. ipsum nãqz infrigidat infrigidatione tempera
ta et desiccat sine mordicatione: et huius viri opinionẽ ma
gis laudauit. Conciliator in annexo differentie. clxxij. qz
considerauit quãtitatem frigidoꝝ. s. albuminis teste pan
niculoꝝ rc̃. que in quantitate excedunt vitellum qd poni
tur tẽperatum. ¶ Ouum nãqz multiplicem recidit consi
derationem. Primo ex generatione. secũdo ex etate. tertio
ex tempore. quarto ex quãtitate. quinto ex preparatione.
sexto ex substantia. ¶ Ex generatione melius est gallina-
ceum non gallinaceo genitum ex galline temperate car-
nosa iuuene. Et qz cõmuniter vtimur ouis gallinarum et
non alijs: de ipsis fit principaliter sermo: sed etiam que di-
centur de alijs suo modo intelligẽda sunt cum alia sapiũt
naturam eoꝝ. Sed vt habeatur plenior notitia sciendũ
q post oua gallinacia laudantur oua predicis. Post illa
oua anserum: que multum dant nutrimentum et plus q̃z
gallinacia: sed ad digerẽdum sunt duriora: quare pro ru-
sticis sũt optima. Post hec oua strucõij sunt in odore gra
uia et dura digestioni. Vñ non desino mirari cur dux Me
diolanensis senior eis ita vteretur. In generatione autem
ouoꝝ deteriora sunt q̃z pauonũ: qz sunt indigestibilia et
cõplexioni humane contraria. ¶ Ex etate: qz noua recen
tia meliora: qz eoꝝ calor naturalis fortis est et calorẽ nã
turalem confortant. Antiqua pessima: mediocris medio
modo: et plus et minus fm elongationem maiorem et mi-
norez a nouis. ¶ Ex tempore: vt genita in nouilunio vs-
qz ad plenilunium alijs sunt meliora: eo q humectantur

& replent bona humiditate: que vero econtra cõtrario mõ se habent. ¶ Ex parte quātitatis: qꝛ paruula lōga: vñ qa paruula habet ꝙ ex aiali iuuene & pingui: qꝛ aliis paribꝰ iuniora & pinguia pariunt minora: & ex lōgitudine argui tur fortitudo caloris: & ideo talia bñ nutriunt: & calorem nālē maxime ꝯfortāt. vñ multū adhereo his versibus.

¶ Regula presbyteri iubet hoc pro lege teneri.

¶ Quod bona sunt oua paruula longa noua.

¶ Quidā tñ conant defendere ꝙ maiora sunt meliora. sꝫ non video sic expssam rōnē. ¶ Ex preparatione: qꝛ decocta in aqua sorbilia & tremula sunt ceteris meliora. Assata in cinere sunt grossioris chimi & tarde transitiones & ex cinere & igne amittunt humiditatem naturalem que eis reseruatur si in aqua coquantur. Frixa vero in patella pessimum habent nutrimentum: & multum alteratur eorum complexio: & in fumositates & humores colericos malos cito conuertuntur. Dura vero difficulter digerunt & tarde transeunt lꝫ plus nutriant fm Almansorem. ¶ Ex parte substantie: qꝛ subtiliora sunt gallata nou gallatis ꝑpter spermatis substantiam & eius calorem: & ideo faciliꝰ digestibiliora. vt dictum est. vnde aliis paribus digibiliora. Oua nāqꝫ sunt maxime nutrientia: vt quarta primi. primo cap. qm̄ fm se tota in substātiam conuertuntur & parum superfluum ab eis resecatur. Conueniunt in omni egritudine & maxime subueniunt debilibus.

¶ Sed notādum ꝙ qꝛ vitellū ad caliditatē declinat et ex modo sue substātie est facile inflāmabile: hic in febribus & in egritudinibꝰ calidis ꝓhibet. Sed estimo ꝙ si alterant vt consuetū est secure dari possunt: vt ꝙ per horas sex vel circa infundantur in aqua frigida. Ualent in fluxu ventris maxime si in aceto coquant: & si fiat epithima ex albumine ꝓhibet corruptionem coloris a sole & remouet eum. Unde prima tertii de cura sode. Et pone cibum ipsorum que habeant infrigidationem humectationem & subtiliationem: vt sunt vitella oui: & considera.

¶ De citro. Rubrica. vi.

Citrum & si nō sit apud oēs in vsu: tñ apud nobiles hodierno tempore cū cibariis & assatis comeditur: quare de eo aliqd dicendum est. Īmo Sera. quātum ad totam substantiam ipm enumerat inter simplicia temperata: nam ipm est compositum ex triplici pte corticali. Que ponit calida in primo. & carnea que cum cortice tenetur: & hanc asserūt quidam frigidam: nōnulli calidam. Quā etiam calidā estimo saltem in primo: qm̄ sapore dulcis cū quadam aromaticitate. Et parte tertia que dr̄ acetosa in qua sunt grana seu semina eius que ab hoibus frigida & sicca ponit in tertio. de qua fit sirupus de acetositate qui contra inflāmationes febrium. Unde ex frigidis cum calidis sic iunctis componit medium. s. temperatum &c. qꝛ itaque ipsum potest dici temperatū. Uerum si ponderantur partes corticales & carnee ipse vincunt in massa acetosas: quare dicere ipm declinare ad latus caliditatis non est inconueniens magni. Sed ego vereor inter auctores me ponere qui voluerūt eum fm totam suam subam graduare. nam statim descendūt ad graduandū ipm fm partes eius non fm totum. vt Auic. &c. De cortice eius fit sirupus stomacū vehemēter confortans. Caro eius qua vtunt nobiles est gustu delectabilis. est mala stomaco inflatiua tarde digestionis: & facit vtentes ea possidere colicam. Remouet eius nocumentū si cū almuri hꝫ est cū salsamento ex dulci & acetoso confecto comedat. Item cum melle nutrita est sanior nisi in plurima. Et opꝫ qdem vt citrum comedat singulare ꝙ non misceat cibo ante se nec post se. Aui. Cortex tamē eius iuuat ad digestionē quando cōmiscet cibis sicut semina eius: ipse tñ non digerit ꝓpter sui duritiem. Acetositas eius valet ad faciendum appetitum maxime in stomaco calido & sedat vomitum colericum. Cortex citri cum ponitur in pannis prohibet eos a corruptione tinearum. Similiter eius odor rectificat aerem & pestilentiam.

¶ De farre. Rubrica. vii.

Far est temperatū: cuius nutrimētū est medium inter nutrimentū ordei & frumēti: & silr quantum ad qualitates alteratiuas: plus tñ nutrit q̄ ordeū. Nutrimentum vero eius est viscosum: & remouet hꝫ nocumētum si cum zuccaro preparet. De eo pauca scribo: qꝛ minima inuenio: nam non video auctores de eo longa facere mentionem: lꝫ moderni medici eo multū vtantur.

¶ De lupulo. Rubrica. viii.

Lupulus & si magis sit medicina cibalis q̄ cibꝰ: qꝛ tñ plurimi eo vtunt loco spargorum cū eis carent: & in ferculo etiam. hinc de eo aliqd dicere arbitratus sum: & si pauca de eo inueniam. Joānes enī Mesue de cōsolatione medicinarum eum ponit esse spēm volubilis: est equalis: declinans tñ ad frigiditatem. Sed aduertendum ꝙ lebleb est lupulus. vt exponit Gentilis de cura putride in gñali. pꝰ quarti. de quo dicit Habē. mesuaꝑ ꝙ est calidus in medio primi gradus: & siccus in pncipio eiusdem. Alcāꝫ vero eum pronūciauit fridū: & Habi. silr: non credo tñ inter hos viros esse sensibilem differētiam: sꝫ tu considera vt de similibꝰ sepe dictum fuit. ¶ Purgat coleram citrinam: & ideo mūdificat sanguinē ab ea: & ēt purgat coleram adustam ꝓuocat vrinam est inflatiuus. Remouet nocumētum cum decoquit & elixat pcipue cū steterit in īfusione in aqua casei: & tūc si recipiat de illa aqua vsqꝫ ad ℥. x. cum penedijs soluit ventrem.

¶ De cibis calidis in pmo siue humidi siue sicci fuerint eorum rubrice sunt. 24. Cap. iii.

¶ De frumento. Rubrica. i.

Rumentū calm in primo temperatū in humiditate & siccitate: & melius est nouum bene maturum plenū siue pōderosum coloris aurei. Et dī noui &c. ad dr̄iam veteris qd. xiii. mēsium & vltra: qꝛ de eo nālis caliditas & humiditas ꝯsumpta est. quapropt redditur siccū parum nutrimēti ad digerendū durum. Et p nouū intelligo qd est trium mensium ad minus. & xii. ad plus: qꝛ qd est vnius mēsis vel circa. qꝛ nōdum humiditatem accñtalem a terra acqsitam deposuit est inflatiuum dure digestionis vētositatem & rugitū in vētre faciens. Et qd in terra non vallosa in pingui seu crassa nascitur pinguius pōderosius & nutribilius: qd vero in macra macriꝰ & minus nutriēs. Et est nutribilius cibꝰ aliis granis: & sanguis ex eo gñatus est tēpatior sanguine: q ex aliis granis gñat: & hꝫ est pp silitudinē ipsiꝰ ad corpꝰ humanū. & elixatum īflatiuū est difficilis digestionis: si tñ digerit nutrimētū eiꝰ plurimum existit. ¶ Et Auer. v. col. Frumētū coctū cum aqua est grossum viscosum opilatiuū durum digerit plus aliare: & est valde malū. ¶ Farina frumēti q̄ recēs ē calidior est frumēto: & eiꝰ calitas ad pncipiū scdi puenit: vel saltem ad finem pmi ꝑpter calitatē quā in mola acqsiuit: & sicca in fine pmi ꝑpter eādē cām. Antiqua vero minus calefacit & plus exiccat. Media vero medio mō se hꝫ. Ex quo infert ꝙ panis de farina tali ex corpori magis conueniens.

¶ De surfure. Rubrica. ii.

Furfur calide cōplexionis: minꝰ tñ medulla frumēti & est calm & siccū in p̄. & sorbitio lenit vētrem maxime cū zuccaro rubeo: vt. Rx. pugillos. ii. surfuris & aspgant aq̄: ita vt surfur sit bñ humectatū: & pmittat stare viii. horis vel circa: deīde exprimat de q̄ ex bsta accipiatur q̄titatis vnius mediocris paropsidis: cui īfundat. ℥. 5. zuccari rubei: deīde calefiat & bibatur. Et si surfur ponat in

lacte inde nutriatur: deinde exprimatur et coletur et decoquatur. ut fiat musculū est: cib' valde nutritiu' pectora et pulmones a viscosis humorib' purgat: et est optim' cib' pro paupib' et patientibus.

¶ De nenulis. Rubrica. iij.

Et quia nenul' ex farina fiūt frumenti: hinc de eis conueniens est loco fuit dicē. Diuersificantur in earum factione: q2 q̄dā fiunt cū çuccaro et q̄dā sine: quedā cū çuccaro et aniso. Sine çuccaro sunt male p̄cipue pueris: sunt enim mā vermiū. cū çuccaro min' male: sunt enim correcte a viscositate ꝑpter çuccarū: et ab inflatione ꝑpter anisum. Conualescentib' plurib' non potentib' comedere et oīno appetitu carentib' ꝓficiunt miro modo. Uñ interdum concedēde sunt vt virtus ex aliquo aliquādo refocilletur. Ego nāq3 in fluxu ventris concessi preparatas cum aqua ro. et puluere coralloꝝ et margaritaꝝ.

¶ De risi. Rubrica. iiij.

Risi vel risū calidū in primo siccū: in scđo multū prebens nutrimentū ad quādam declinans siccitatem. ¶ Et q2 corpori aliqua infert nocumēta maxime: q2 vētrem valde constringit: hinc hēo modū corrigēdi eius nocumēta et modū ipsius p̄parationis et est vsus ei' etiam in sanis. Infundatur risum p noctem in aqua surfuris: deinde exprimatur fortiter vt ptes corticales in qb' consistit stipticitas magis in stipticitate diminuantur: deinde in lacte amigdalaꝝ decoquatur quousq3 dissoluatur et fiat sicut chilt et cū çuccaro comedatur. Et dī in lacte amigdalaꝝ: q2 i lacte ouino d̄coctū est opilatiuū. Lac. n. amigdalaꝝ s̄m auctores eius stipticitatē remouet. Est tñ nō facilis d gōnis pp qđ non ꝯuenit nisi stomacus fuerit fortis virtutis ad cibos. ¶ Ualet in vlcerib' et punctionibus intestinoꝝ vt dissinteria: et aliis etiam fluxib': vt dyaria. Et vstulatū magis constringit et non infusum: vt sup. et silr v3 si ex eo clistere fiat. Consimiliter si cum carnibus pinguibus decoquatur multum nutrimentū dat. Propter quod dixit Gal. q2 addit in spermate: et eius vsus vrinam secco et ventositatem minorat.

¶ De caulibus. Rubrica. v.

Caulis calidus est in p̄ siccus in scđo: et meliores et stomaco minus nociue sunt sūmitates et magis ꝓuocatiue. et meliores sunt hyemales: nam qui estate oriuntur sunt mali stomaco et acutioris saporis. et humidus est corp' foliis. Sūt parui nutrimēti: sed stomaco nō multū ꝯuenientes: et ei' vsus est tarde digōnis. Et sanguis ex eo genit' malus est: q2 turbidus et melācolicus. Et cū bulliunt bulitione leui et comeduntur laxat vētrem et ꝓuocāt vrinā: et maxime aqua decoctionis cauliū non lotoꝝ cum oleo et sale. et cum buliunt bulitione multa: et si his ꝓijciatur aqua retinēt vētrem. Remouetur aūt multū et diminuitur eoꝝ nocumētū si decoquantur cū carne pingui maxime peccudū aut porcina aut gallinis pinguib' abiecta p̄ma aqua: aut oleo et sale. Et sunt cimini allium coriandrū et anisum sicut ipsoꝝ tyriaca. ¶ Uocē clarificant: q2 desiccant humiditates capitis et alleuian' linguā grauatam flegmate. Cōferūt tussi antique: ꝓuocāt vrinā et mēstrua. Et semen ei' occidit lūbricos et sedat ebrietatē: inducit tenebrositatē oculoꝝ maxime sicce cōplonis: facit vidē somnia mala. et in fine oīb' vulue dolorib' s̄m medicinā cōuenit. et caulib' inest ꝓprietas ꝓhibēdi eleuationē vapoꝝ ad caput. prima tertij. de cura doloris capitis ex ebrietate.

¶ De cicere. Rubrica. vj.

Cicer albū calidum est et siccū in p̄mo et p̄cipue mediū tpis aut antiqui. et dico mediū temporis aut antiquū: q2 credo q2 nouū sit humidum. Unde Serapio dixit ip̄m fore humidū qđ de nouo eum credo intellexisse. Idem isaac humidū in medio primi. Est multum nutritiuum. et nutrimētū eius non est bonum et fortius est nutrimento fabaꝝ nō facile digestibile: maxime qñ comeditur cum cortice suo vt moris est. Debet. n. decoqui vsquequo veniat ad certā spissitudinē mediā inter tenuē et iunctam deinde coletur: et sic abiectis corticib' facilius digeritur.

¶ Conuenit in egritudinib' flegmaticis maxime vbi non fuerit vehemētia febris. Nutrit multū pulmonē maxime abiecto cortice plusq3 alia res. et ideo fiūt sorbitiōes ex eo. Cōuenit idropicis splenetici epatis rc. sed magis nigrū. Est inflatiuū et vētositatem faciēs: que inflatio pipere remouetur: aut alio silī vētositatem carminātē. et l3 tā nigrum q3 albū sit lactis augmētatiuū et spermatis siue vrine ꝓuocatiuū. Placuit Isaac in his trib' virtutibus laudare nigrū plusq3 albū ꝑpter dulcedinē albi et ipsius saporositatem maiorē: nigrū tñ est albo fortius et rubeo: vñ rubeum est mediū inter hec. et s̄ forte mediū voluit laudare Auic. qđ est ceteris melius et digestibilius et non sit multū antiquum neq3 multū nouū: et ꝓuocat vrinā cum substantia sua dulci: et soluit cū substātia sua nitrosa. Uñ dixerūt antiqui q2 in sup̄ficie corticis eoꝝ est humiditas bauracbia cū caliditate subtili que tollitur in ebulitione. et est alia humiditas que sedet i(n)trinseco corpe eoꝝ: et est dulcis nutritiua multū sed inflatiua. Si g̃ coreris lib. i. ciceri ꝯseruantū adhuc nitrositatē suam cū lib. xx. aque tūc erit eorum aqua pot' medicinalis abstersiuus apitiuus opilationum sanatiuus p̄cordioꝝ nutritiuoꝝ et viaꝝ vrine frāgitiuus lapidis in eis. Et si vlteriorē recipit decoctionem vsq3 quo veniat ad substātiam spissam mediam inter tenuem et iunctam: vt supra est cibus bonus flegmaticis egritudinibus vt supra: verū dari debet colatum.

¶ Et vltimo notādum q2 Auic. dicit 2° canone ꝓprio capitulo q2 non comedatur in p̄ncipio cibi neq3 in fine: sed in medio eius. et hoc verū non videtur in se habere rōnem: et ideo credo l̃ram corruptam. et q2 Auic. voluerit laudare cicer mediū tpis respectu antiqui et noui: aut cicer quod est rubeum: q2 hoc est medium: vt dictum est. considera.

¶ De amigdala. Rubrica. vij.

Amigdala ad p̄ns sic distinguatur: q2 quedam est dulcis: quedam amara. Dulcis est duplex: q̄dam matura: q̄dā viridis non matura. Dulcis matura est calida et humida in p̄mo: et in p̄ma mansione primi. et dī in prima mansione p̄mi: q2 Aui. placuit vt ip̄a dicatur ad equalitatē tendere. et idem Auer. v. col. Isaac vo vt sit calida et humida in medio primi cui nō paruum auctoritatis adhibēdum: cum de his non paruam sollicitudinē habuerit. Uolens igitur iter hos viros mediare: et quodāmodo ipsos aliqualiter reconciliare dicebam in p̄mā mansionem primi: q2 illa mansio vl' sapit quodāmodo naturā vtriusq3 tēpati. l. et mediū p̄mi gradus. Preterea ista paruus distātia videtur esse iter tēperatū: et tale in prima mansione p̄mi: vt q̄bus tēperamētum debetur: possit et tale in p̄ma mātione p̄mi ꝯueniēter exhiberi. et silr dicatur de tali in medio p̄mi respectu talis in p̄ma primi. et ego video satis ex his hos viros recōciliatos: nec hoc miretur ꝓteruus: q2 non multum ꝓficiet: et huius finis fuit. Serapio. cum dixit auctoritate Gal. Uirtus eius p̄ma est tēperata cū caliditate et auctoritate Archigenis: et sindaçar sunt calidi et humidi in p̄mo. ¶ Et amigdala noua bonum p̄bet nutrimentum l3 paruū: et oleū eius leuius est corpe ipsius. Augmētat sperma et substantiam cerebri facit suauiter dormire: mūdificat vias vrine et eius acuitatē: et ardorem remittit. et vltimo eius vsus corpus impinguat. Cōfert tussi antique: asmati: pleuresi et sputo sanguinis. Silr exp. oleū et fenich sunt non facilis digōnis: et difficilius nucib' digeruntur: l3 nuces facilius in colera ꝯuertuntur: ad qđ concurrit eius oleoginositas. Hec aūt duo nocumēta remouentur per impositionē eaꝝ in aqua calida: in qua duū steterint p duas horas

vel ad minus per vnam cortices abijciant̃. deinde cū pan
no mundo leuiter exprimant̃. ⁊ sic remouetur eius cortex
primo rōne cuius erāt dure digestionis fm maiorem ptē:
secundo oleaginositas eius: que in aq̄ remanet. pp qd̄ tu-
tius in egritudinibus poterūt administrari. si tamē p no-
ctem sic emundate in aq̄ teneant̃ conuenientiores erunt.
¶ Comedant̃ āt cū zuccaro aut melle: qꝛ facilius digeri
tur: ⁊ a stōaco citius egrediunt̃. ¶ Dulces virides añ for
mationem corticis interioris sunt teneriores ⁊ laudabi-
liores pp eaꝝ aquositatē. que cum comedunt̃ gingiuas
confortāt: ⁊ calorē stomaci refrigerāt. ¶ De amaris au-
tem: qꝛ non dant̃ loco cibi: sed loco medicine hic de eis ni
hil ad presens: ⁊ consimilit̃ de antiquis rācidis.

¶ De auellana. Rrica. viij.

Auellana repit̃ dupliciter: humida. s. quia recens ⁊ sicca sicce complexiōis. vt videt̃ inue-
re Aui. ad caliditatem quādam ⁊ paruam siccitatem de
clinat. Ita vt videat̃ posse dici ꝙ calida sit ⁊ sicca i pmo:
lꝫ quidam eam estiment calidā in secundo ⁊ humidā in
pmo. Et licet ita sit ꝙ calide ⁊ sicce cōplexiōis existat. nō
tñ priuat̃ humiditate extranea: quia redditur vētositatū
factiua vt infra. Unde credo ꝙ recēs sit declināns ad cali-
ditatem ⁊ humiditatē. pp qd̄ est stomaco nociua: ⁊ faci-
lius digerit̃. Preterea qꝛ dulcior ⁊ sapidior melius a vtu-
te stomaci amplexat̃ ⁊ melior ex ea est domestica: ⁊ que ci
tius enucleat̃. Et dicit Auic. auctoritate Hypo. ꝙ ipsa in
cerebro facit augmentū. ⁊ Diascorides. ꝙ corpi sano pin
guedinē affert. Et. xiiij. tertij. de rebus conuenientib⁹ epa-
ti dicit. ꝙ auellane cōferunt oībus epatibus. qm̄ nō sunt
vehementis caliditatis. ⁊ sunt apritiue: ⁊ eaꝝ chim⁹ est bo-
nus. In auellana vō est sūba frigida terrea plus q̄ꝫ in nu
cibus. pp qd̄ difficilioris sunt digestionis ⁊ tardioris.

¶ Sed diceres qm̄o sunt boni chimi: ⁊ impinguatiue. ⁊ ce-
rebro ita augmentū facientes si sunt tarde ⁊ difficilis dige-
stionis. ¶ Pro isto dicendum ꝙ auellana humida: siue
recēs aut sicca adhuc in duplici repit̃ dr̄ia. qꝛ quedā silue
stris: quedaꝫ domestica. Domestica est longior subtilior:
corticem subtiliorem hñs leuior ⁊ saporosior. Siluestris
rotūda. breuis insipida corticē duriorem hñs terrea ḡuis.
Ad ppositū de primis intellexit. Auic. xiiij. tertij. ⁊ Dias.
⁊ Hypo. de ceteris. Aui. secundo cano. ⁊ Serapio trāseat
p nūc ista solutio. Est mala stomaco ⁊ difficilis digōnis.
vt dcm̄ est. Sed huius cāe maxima pe est cortex eius: a qͦ
si mundet̃ facilius valde digerit̃. multiplicat vētositatē:
⁊ hoc nocumentum p vstulationem ab ea remouetur. ex
ea generat̃ colera: minus tñ q̄ꝫ ex nucibus. qm̄ non est cū
dulcedine sua tāta pncipāis vnctuositate. ppt̄ quod non
cōueniūt in egritudinibus colericis: sed in flegmaticis ma-
gis non existente febre. Credo tñ si excorticent̃ eo mō quo
dictum est de amigdalis non incōueniēt eas exhiberi in
febre flegmatica. sed tu cōsidera. ¶ Auellana excortica-
ta vt dictum est pistat̃: ⁊ cum aq̄ mellis. vel melle esui ex-
hibita tussim curat antiquā. que si sola comedat̃ ⁊ cū cor
tice tussim puocat. Et si comedit̃ cum rutha ⁊ ficub⁹ va-
let contra venenum. ita vt etiā cōtra aerem pestiferū ⁊ ve-
nenosum. ⁊ moderni hoc medicamine vtunt̃ ponentes lo
co auellane nucem: vt infra de nuce dicet̃.

¶ De apio. Rrica. ix.

Et licet apij ser ponāt̃ spēs ab auctorib⁹ nr̄is tñ ad pñs fmo tantuꝫ erit de apio do-
mestico. qd̄ in vsu cibarioꝝ hominibus ꝯuenit: ⁊ est alijs
spēbus melius. Et tale ponit̃ calidum in pmo siccū in se-
cundo. Isaac tñ ipm ad tertiū ḡduꝫ caliditatis eleuauit.
¶ Est cōueniens epati ⁊ spleni apiendo eorū opilatiōes:
⁊ eructuationē mouet pp suā resolutionē. Et substātia ra
dicis eius nō est velocis digōnis: ⁊ est stōaco magis cōue-
niens alijs speciebus. ⁊ eius radix fortior semine. ⁊ semen
fortius folijs. Unde etiam ex hoc cōciliari possunt Isaac
⁊ Auic. vt ꝙ Auicēna de folijs. Isaac de radice itellexit.
sed credo ꝙ Auic. etiam de radice itelligat. ⁊ tu ꝯsidera.
¶ Est subtiliatiuū incisiuū apitiuū. vrine ⁊ menstruorum
⁊ libidinis puocatiuum: pp quod malum est pgnātibus
⁊ lactātibus. vñ eis phibetur. qꝛ incitat nutrices ad coi
tum: ⁊ lac earum abscindit ⁊ corrumpit. odorem oris effi
cit bonū. quare patientes fetorēꝫ oris cum pncipes alloq
volūt ipm masticent. Et est ex eis que temperāt frigiditatē
lactucaꝝ lꝫ magis in h̄ vtamur petrosilino. et q̄ post pur-
gat renes vesicā ⁊ matricē. Et inest proprietas semini apij
montani: vt ventrem in colica laxet. Inducit epilepsiā: ⁊
aggregat seu coadunat humores membrorū tott⁹ ad sto-
maci pp qd̄ reddit̃ nauseatiuum: ⁊ vomitū faciens. qua-
re eius visus in cibarijs nō est laudādus. ⁊ commixtio la-
ctuce cum eo remouet magnā partem sui nocumenti.

¶ Et scias ꝙ nō debet comedi tēpore quo mouet̃ anima-
lia venenosa. tpe. s. veris. qꝛ apit vias ⁊ iuuat ad trāseun-
dum. valet interius venenum egritudinibus flegmaticis.

¶ Et scito ꝙ trifolium est spēs apij. Cōtrouersia aūt q̄ vi-
det̃ int̃ Auic. ⁊ Isaac. videt̃ sic sufficientenus ipm Isaac.
cōmouē cum dicit. Apiū qd̄ nascens in loco humido aq̄
so eē domesticū ⁊ digestibile: minusq̄ꝫ stipticum: ⁊ cetera
minus calidum. De quo fortasse loquebat̃ Auicē. Et tu
hec ⁊ similia semper considera. non enim in actu phisico
hec paruam faciunt diuersitatem.

¶ De Boragine. Rrica. x.

Borago calide ⁊ sicce cōplexiōis in pmo. ⁊ in pma māsiōe saltē fm caliditatē lꝫ fm humidi
tatem videat̃ esse in tertia. ¶ Eligibilior est cocta nō co-
cta. Et vtilis est cū cōmiscetur cum lactuca contemperan
do eius frigiditatē: ⁊ generādo bonum sanguinē. ¶ Va
let in egritudinibus melancolicis letificando cor. vñ leti-
ficat melicos absq̄ꝫ eā si cōmiscet̃ cuꝫ vino qd̄ eis in potū
tribuit̃. Solet. n. ō ea dici. Agit borago gaudia. Borago
cōfert cardiacis sincopiꝫ ātib⁹ tristib⁹. Cōfert etiā in egri-
tudinib⁹ cordis calis si cū ea cōmiscet̃ lutū armenū ⁊ zuc
carum. Et estimauerūt multi eius vsum multū conferre
ad firmādum memoriā.

¶ De Bliti. Rrica. xj.

Bliton calide ⁊ sicce cōplexiōis. valet in apiēdo opi-
lationes epatis maxime si fit de grossis hu
morib⁹ lꝫ est laudabilis nutrimētū: ⁊ pui vt cetera olera. ⁊
stō nocens pp hūiditatē multiplicē accitalēꝫ. Remouet̃
aūt eius nocumentū si in aqua coquant̃ ⁊ condiant̃ cuꝫ
aceto ⁊ oleo consancino: aut oleo cōmuni: aut amigdali-
no ⁊ sale. ⁊ Hypo. Apoςima blitonis solutiuū est. corpus
eius constipatiuum.

¶ De Buthiro. Rrica. xij.

Buthirum calidū ⁊ humidū in pmo. ⁊ gradus humiditatis altior est gradu calidi
tatis. Melius ex eo ē ouinū. ¶ Repit̃ buthirum in mul
tiplici dr̄ia. quoniā aliud crudū: aliud coctū: aliud recēs:
aliud antiquū. Natura cocti est sicut nā crudi recētis: ve
rūtñ est calidius pp salis admixtionē. Recens vero digi-
bilius ⁊ mi⁹ calm̄ q̄ꝫ antiquū. nullum tñ ipsoꝝ primum
gradum transcendit. ⁊ quāto plus antiquat̃ tāto calidi⁹
efficit̃ ⁊ magis mūdificatiuū. ⁊ recens quāto recēti⁹ tanto
plus nutritiuū. Et eius effect⁹ est sicut effect⁹ olei recentis.
similr̃ veteris in caliditate: nō aūt in siccitate. Et plurimi
hoīum eo loco olei vtunt̃. ¶ Buthirꝫ q̄cꝫ corp⁹ nutrit: ⁊
impinguat. Et cōfert tussientib⁹ ex cā frida ppꝛ: ⁊ cū amigda
lis ⁊ zuccaro ē mūdificatiuū: ⁊ maturatiuū. pp qd̄ ꝯuēit
in plauresi: ⁊ ppleumōia. verūtñ cū ē solū ei⁹ mūdificatio
mior ē maturatōe. vel cū zuccaro admixtum: aut melle
econtrario facit. pp qd̄ sic admixtū screatū reddit facile.
¶ Buthiruꝫ stō nocet. qꝛ villos stōi mollificat: ⁊ relaxat

⁊ nõ assuetis nauseã facit: vt cetera vnctuosa. Preterea q: ex
rati est notat sup cibũ in stõ sicut oleũ super aquã: quare ci
bis grossitatẽ tribuit ⁊ viscositatẽ: pp qđ difficiliꝰ digerũ
tur: ⁊ cibos digeri icipiẽtes lubricat ⁊ depõit a stõ: postq̃3
coctiõis tpe nõ ɔpleuerint. Remouet aũt nocumẽtũ eiꝰ si
cũ eo ɔmiscent̃ stiptica. ⁊ stõm ɔfortãtia. Est maturatiuũ
⁊ resolutiuum apãti: maxime in corporibus teneris: ⁊ me
dĩjs. in duris aũt aliqualẽ operationẽ iducit: vt qnto col.
¶ Eius vsus soluit ventrẽ. Et buthyrũ Teriusinũ nosco
cuius vsus soluit̃ venter. ⁊ nõ absr̃ cũ sit lenificatiuum. ⁊
eiꝰ potꝰ ẽ tyriaca oĩbꝰ venenis. ⁊ cũ linit̃ ex eo caro gingiua
rũ infantiũ admixto melle fit facilis ortꝰ dentiũ nõ minus
q̃3 cum cerebro edi vel leporis. l3 fortiꝰ inter hec lac canis.

¶ De caseo. Rubrica. xiij.

Caseus multas h3 dĩias. qm̃ qdã recẽs. quidã anti
quus qdã mediꝰ. Itẽ recẽtiũ qdã salitus. q
dã nõ salitus. Itẽ qdã ex oue. qdã ex vacca. qdã ex capra.
quidã ex alio aĩali. sed de hoc in fine capituli. ¶ Recẽs nõ
salitus frigide ⁊ humide complexionis existit in tertio. vt
Aui. placuit. Isaac ip3 scripsit quasi vicinũ pmo. ⁊ si ipsũ
in secundo poneremus nõ esset error. Hic autẽ ceteris me
lior habet̃. ẽ stomaco boñꝰ: vel saltẽ nõ nociuus nutritiuꝰ
impinguatiuꝰ: facile ad membra transiẽs: vẽtrem mollifi
cans mollificatione temperata. ¶ Caseus recens salitus
cũ equalitate: pp̃ter salis admixtionẽ ad aliqualẽ caliditatẽ tendere videt̃. ⁊ hic stomaco fortassis peior nõ minus
gratus existit. ⁊ iuuamenta h3 vt primꝰ. l3 nõ ita efficacia.
Et dĩ cũ equalitate. qm̃ si fuerit notabiliter salitus est mi
noris nutrimenti: malus stomaco: q: mordicatiuꝰ ⁊ ẽ ma
crefactiuꝰ. ⁊ maxime q fit ex lacte vaccino. ¶ Caseꝰ vetus
salitus calide ⁊ sicce complexionis abstersiuus mũdifica
tiuus humoris colerici multiplicatiuꝰ: ⁊ ad digerẽdũ gra
uis vñ Isaac. Caseꝰ vetus cauẽdus est. q: nõ ẽ boñꝰ ad nu
triendũ: nec ad bonũ sanguinẽ gñandũ. sed est cã gñandi
lapidẽ in renibꝰ ⁊ vesica. q: h3 scđi mãm lapidis ⁊ agens
iuuans ad petrificandũ. q: calitatẽ ɔsurgẽtẽ ex sale ⁊ coa
gulo. Et de tali dixit Rasis: q in modica quãtitate sũptꝰ
post cibũ irritat appetitũ ⁊ sto3 corroborat. pcipue post ci
bos ventosos ⁊ pingues. ⁊ de tali fortasse loquitur versus
Caseus est sanus quem dat auara manus.

¶ Medius õo medio mõ se h3 iter hec extrema. Et diuersi
ficat̃ s3 q participat magis aut minus extremis. ⁊ eligat̃
ille q nõ extẽdit̃: vt viscꝰ: neq3 est cito frangibilis declinãs
ad dulcedinẽ: ⁊ suauitatẽ ⁊ qualitatẽ i sale: qm̃ talis nõ re
manet in visceribus plurimu3. ⁊ hic cõpetit oĩ etati. tẽpori
regiõi ⁊c̃. debetq3 habere cõditiões in versiculo notatas.
¶ Caseus nõ albꝰ: nõ arguus: s3 magdalenꝰ. ¶ De iuuamẽ
tis aũt ⁊ nocumẽtis eiꝰ subscribo vsqueq̃ ɔpleat̃ disputa
tio de eo: q̃ mouet̃ pp varias auctoritates: q̃ de eo iueniũt̃.
¶ Et q: sepe medici in cõuiuijs de ipso postulant̃. Est dubi
tatio talis: vtrũ caseus sanis corporibus cõferat an noceat
Et q noceat arguit̃ auctoritate Hypo. ⁊ Gali. quarto re
giminis auctor3 in fine vbi asserit caseum esse generatiuũ
vẽtositatũ opilatiuũ. ⁊ qđ accessionẽ cibarior3 facit: ⁊ hu
mores crudos generat ⁊c̃. ⁊ Isaac in dietis particularibꝰ
circa finẽ. Caseus inqt vĩr pessimus stõaci grauatiuꝰ dige
stioni difficilis. ⁊ scđo can. vt supra. Generat lapidẽ in reni
bus. Et Gal. in libello de euchimia ⁊ cachochimia. sit ca
sei oẽs grossor3 humor3 generatiui. Et tertio de alimẽtis
capi. de caseo. Et oium caseorũ cõis accusatio est huiorem
cachochimũ generare. ¶ Ad oppositũ est Aui. secundo
can. ⁊ Serap. de simplicibꝰ. ⁊ Rasis. tertio Almansoris:
⁊ Isaac de dietis. Omnes. n. hi caseum laudant vt supra.
¶ Pro his breuiter dicendũ. q continuus vsus casei ma
lus est: ⁊ ab auctoribus blasphematus maxime in nõ con
suetis. Na3 in his q assueti sunt: vt sclauones ⁊c̃. secus est.
⁊ hoc voluerunt auctores dum caseum non laudauerũt.
Caseus aũt interdũ ⁊ in modica quãtitate sumptꝰ laudat̃
vt obseruet̃ ɔsuetudo. Itẽ pp̃ter delectationes cibariorum
cũ qbꝰ ɔmiscet̃: vt sunt lagane: artocree ⁊ hmõi. Itẽ pp ci
bi ɔpressionẽ post alia fercula laudat̃. ⁊ pp hãc vltimã cãm
eũ maxime laudauit Ras. tertio almã. vt supra. Et i sum
ma nocet assuetis: nec eo pueri nutriri debẽt: ⁊ si eo conti
nue vtunt̃ inducit opilationẽ viscerum. se. putridas. ydropi
sim. apostemata. generat autẽ lapidẽ in renibus: ⁊ dolorẽ
yliacũ: ⁊ colicã possidere facit. ⁊ si fuerit multũ salitꝰ inter
dum in corporibꝰ dispositis vesice excoriationem inducit.
⁊ qđ deteriꝰ ẽ ex se infirmitates ɔsurgũt ex vsu eiꝰ ɔtinuo.
¶ Sed vltimo restat difficultas: qua3 ab auctoribꝰ nõ in
uenio discussam. an. s. pecorinꝰ sit melior caprino. s. ⁊ vacci
no aut econtra. Nã ab Aui. in suis areolis consueuit dici.
Et eligat̃. ⁊ hanc electionẽ de caseo tacuit. ¶ Sed qđ oui
nus sit melior arguit̃. q: ille caseus ẽ melior: qui ceteris pa
ribus ex lacte fit meliori. sed lac ouinũ est melius. ergo. ma
ior ex se videtur nota. ⁊ est Auer. v. col. cap. đ lacte. minor
pbat̃. q: lac nã3 ⁊ ɔplonẽ aĩalis cuius est imitat̃: ⁊ Isaac
de dietis cap. de lacte. ergo qualis est pportio naturarũ ⁊
complexionum aĩaliũ inter se: talis debet esse nature ⁊ cõ
plexionis lactis eorũdẽ. ergo sicut complexio ouis est me
lior ɔplexione capre ⁊ vacce: q: ca. ⁊ hu. capra ⁊ vacca fri
da ⁊ sicca. ita complexio lactis ouis complexiõe lactis ca
pre vacce ⁊c̃. Et cõfirmatur ex practica ⁊ vsu cõi. qm̃ plus
ceteris caseis laudatur ouinus. Item Isaac. de dietis. Lac
ouium laudabilissimũ. ¶ S3 q caprinꝰ sit melior argui
tur vt supra. q: ex lacte fit meliori. nam lac caprinũ ab o
libus auctoribus temperatũ scribitur in secũdo canone. ca.
de lacte. temperatũ autẽ ceteris videt̃ melius. igit̃ ⁊c̃. Ite3
oẽs plus lac caprinũ ouino cõmẽdãt: vt est cõi consuetudi
ne inductũ. quam non sine ratione sic ab omnibus firme
ri arbitrãdũ est. ¶ Sed q vacinꝰ melior sit arguitur: q: i
vaccino plus reperitur de butirositate q̃3 in ouino. sed bu
tirositas ipa cũ sit calide ⁊ humide complexionis remittit
friditatẽ ⁊ siccitatẽ partis casealis. ergo vbi plus erit đ bu
tirositate facit vt pars casealis minus a complexione ho
minis sistet. ⁊ per consequens talis caseus nature humane
erit conuenientior. Item lac vacinum est ouino nutribiliꝰ
ergo ⁊ caseus. cõsequẽtia videtur tenere ex hoc: q: q̃lis est
hitudo lactis ad lac ⁊c̃. ⁊ assũptũ ẽ auctor3 de lacte loquẽ
tiũ. Et tũc vltra nutribilior: ergo melior. p3 consequẽtia:
cum alimentũ ad finẽ nutricationis inuentu3 sit. ¶ Pro
responsione ad dubiũ: ⁊ eius declaratione pmittantur pri
mo quidã suppositiones. secũdo conclusiones. ¶ Prima
suppositio. Aliјs paribus caseus ouinꝰ vaccino ẽ terrestri
or: p3 suppositio ex Isaac de dietis vniuersalibꝰ. ca. de la
cte. ¶ Secũda q melioris odoris ẽ lac ouis lacte vacciõ.
licet lac ouinũ sit grauioris odoris lacte vaccino. Supposi
to ex experientia nota est. ¶ Tertia. dulcoris ⁊ suauioris
gustus aliјs paribus ẽ ouinus vaccino. ¶ Quarta. minꝰ
viscosus est ouinus vaccino. he suppositiones patent expe
rientia. ¶ Prima cõclusio aliјs paribus minus malus est
ouinus vaccino: ⁊ si l3 dicere salubrior est vaccino. patet con
clusio ex suppositis. ⁊ ex argumentis ad oppositum. est. n.
melioris odoris saporis gustui magis proportionatus fa
ctus ex lacte: cuius cõplexio est melior complexione lactis
ex quo fit. vaccinus nõ frangibilis: nõ viscosus. ergo ⁊c̃. cõ
clusio est nota cũ antecedẽte intelligẽti. Preterea lac vac
cinũ generat grossiorem sanguinẽ ouio. ergo sic ⁊ caseus.
p3 ɔña: q: qualis est pportio lactis ad lac i generãdo sa
guinẽ. talis erit casei ad caseu3: ⁊ assumptũ pbatur: q: ex
sanguine grossiori generat̃. Pro isto videtur sñia Aui.
scđo can. vbi inqt cap. de caseo. Melius est mediꝰ iter illu3
qui extendit̃ vt viscus: ⁊ frangibile. ambo eñ sunt mali: ⁊

qui ē priuatus sapore: ⁊ declinās ad dulcedinē: ⁊ suauitatē
equalis in sale. talis. n. ouin⁹ respectu vaccini ⁊ caprini. q̄
vaccinus viscosus ⁊ caprin⁹ frangibilis. ouinus v̄o multū
salitus qualis est caseus marsalin⁹ de romādiola: aut testi
natus. ℭ Et si arguitur contra. ouin⁹ est terrestrior vacci
no. ergo difficili⁹ digestibilis: ⁊ p̄ ɔ̄ns nō ita bon⁹. ℭ Pro
isto dicendū dupliciter: primo negādo ɔ̄sequentiā: ⁊ cā q̄
vaccino est tāto plus viscosior. q̄ viscositas nō minus vide
tur impedire digōnē ipsa terrestreitate. Secūdo. si de vtro
q̄ comedatur proportionabile digestiōi melius nutrimē-
tum generabitur de ouino. ⁊ h̄ forte subintellexit: cum di-
cebatur aliqs panibus. ℭ Et si arguitur lac ouiū est casea
tius ergo terrestrius: ⁊ sic vltra. ergo grossi⁹ ⁊ vltra: ergo
grossiorē san. gn̄abit. ℭ Pro isto dicēdū q̄ lac ouiū dicit̄
terrestrius vaccino qualitatiue non quantitatiue: ⁊ est mo-
dus loquēdi antiqu⁹: ⁊ est idē dicere. q̄ illud grossuz terre
stre qd̄ ē in ouino est magis terreū grosso terrestri quod ē
in vaccino. sed grossuz terrestre vaccinū est intensius: quia
maior est eius latitudo. i. multitudo plus est de grosso ter
reo in vaccino. Et licet ista responsio sit a quibusdā lauda-
ta. tamen contra ipsam arguit̄ sic. Illud qd̄ reddit ouinuz
subtili⁹ est aquositas. Isaac de dictis cap. de lacte. sed in fa
ctione casei illa separatur: ergo remanens debet esse grossi
us. R̄nsio patet intelligenti. ℭ Secunda cōclusio est qua
si sicut correlaria precedentis. Melior est ouinus mascli-
nus: siue vernalis aliqs panibus ouino facto. p̄bat̄ conclu
sio. quoniā lac vernale ceteris melius ē ⁊ temperatius: vt
infra dicet̄ cap. de lacte. ℭ Tertia conclusio. Licet ita sit
vt precedentes ponunt ɔclusiones magis nutritiu⁹ est vac
cinus ouino: patet cōclusio: q̄ butirosior est vaccin⁹: ⁊ bu
tirositas casei est illud in caseo quod magis nutrit: cuz sit
calide ⁊ humide complexionis complexioni humane ma
gis proportionatū. igit̄ ⁊c̄. ℭ Quarta ɔclusio. ⁊ est gulo-
sorū: ⁊ ab eis habui q̄ caseus compositus ex duabus par-
tib⁹ lactis ouini: ⁊ tertia vaccini est gustui delectabilior: ⁊
ab eis sanior reputatur. que conclusio etiā firmari ratione
posset. q̄ talis est facilius digestibilis: ⁊ magis nutritiuus
igitur ⁊c̄. saltez cum sale confectus aliqs panibus. ℭ Quī
ta conclusio. Et licet lac caprinū dicatur temperatū: eius
tamē caseus oībus his est deterior. prima pars cōclusionis
declarabitur cap. de lacte. in quo ostendetur qualiter dica
tur temperatū. secunda pars patet: quia statim exiccatur.
⁊ terrestrificatur: ⁊ efficit̄ valde frāgibilis: ⁊ prorsus vt no
tat experientia mali odoris: ⁊ grauioris gustus. ℭ Sexta
ɔclusio ponitur probabilis. q̄ caseus caprinus viuus dici
sanior est caseo viuus dici alterius lactis. patet cōclusio cū
habet conditiones quas debet habere bonus caseus ⁊ tu
hec considera. ℭ Ad rationes superius adductas patet
quid sit dicendum. Et hec sic rimata de caseo. ⁊ cum alio-
rum supportatione sic conscripta maneant.

ℭ De Castanea. Pelica. xiiij.

Inuenio diuersitatem ab auctoribus in graduan
do castaneā. Auer. quinto col. ponit eas
frigidā. Idem videt̄ sentire Serapio cap. de glande. Isaac
tamen cui non paruz cure fuit in inuestigando simplicium
dietalium complexionem posuit eaz calide ⁊ sicce comple
xionis medio primi. Et signa caloris earum sunt dulcedo
⁊ saporositas. Unde ⁊ Aui. ca. de glande inquit. In casta
nea autem est parum caliditatis p̄pter sui dulcedinem.

ℭ Nos autem conciliare valemus: vt supra in primo tracta
tu. ⁊ possumus eam ponere in fine prime mansionis p̄mi.
⁊ sic in ea erit parū caliditatis: modo Aui. Et hic gradus
ita remissus est: vt quasi videatur frigiditas. q̄ sit sicca in
secundo: concordāt in h̄ fere oēs auctores. ℭ Est difficilis
digestionis. corpori tamē in quo digeritur fortissimū: ⁊ so
lidum dat nutrimentuz. apud aūt nos laudabile nutrimē-
tum p̄bet multiplicat in corporib⁹ nostris inflationes ⁊
humores flegmaticos indigestos: ⁊ facit sodā. Dixit Auic.
de eis allegato loco. q̄ earū nutrimentuz fortassis porcis
laudat̄. Remouet̄ earū nocumentū cuz assantur. quia ea-
rum corpus rarificat̄: ⁊ humiditas superflua aquosa remo
uetur. sed stipticiores fiunt. Melius autem decoquuntur
in aqua: quia earum complexio temperatur ex aque mol
licie: ⁊ humiditate: ⁊ sic sunt satis boni chimi generatiue.
colerici vero cū zuccaro: ⁊ flegmatici cum melle comedāt.
Et inter cetera est castanea ieiuni intestini maxime confor
tatiua. Et cathaplasma factum ex eius cum farina ordei
⁊ vino mamillarū tumori potenter auxiliatur.

ℭ De Ficubus. Pelica. xv.

Ficus humida matura calide cōplonis est in
primo: ⁊ hūida circa finez ip-
sius aut humida in secundo: aut temperata: ⁊ hoc h̄z par-
ticipationē minoris aut maioris aquietatis: siue hūidita-
tis. ⁊ eligatur alba mōtana p̄p ipsi⁹ subtilitatē: ⁊ tēperātiā
caliditatis ipsi⁹: deinde rubea: deīn nigra. ⁊ q̄ maturior exi
stit melior habeat̄. Et hec est: de q̄ dixit Auic. Et q̄ est ve-
hemētis maturatiōis, p̄pinq̄ ē ad h̄ vt nō noceat. ⁊ estimo
vt hec sit ficus: q̄ tenet mediū inter hūidū ⁊ siccuz. ⁊ apud
nos vocat̄ ficus passa: hūida stō nocet: ⁊ maxie qñ cuz cor
ticibus comedit̄. ⁊ est inflatiua ⁊ opilatiua: ⁊ fluxus vētris
inductiua. Remouet̄ aūt nocumētū: qd̄ ex ipsorū magna
mixtione cōsequit̄: ex potu aq̄ frigide: q̄ ipsas de ventre lu-
bricare fac̄. q̄ si vinū biberet̄ faceret eas p̄ venas ⁊ mēbra
penetrare. ℭ Et lz fic⁹ sicca s̄m q̄sdā p̄mū gradū calītatis
trāscēdat: tñ nō multū. vñ Aui. ponit eā in fine primi. ideo de
ipsa hec ne etiā in calis multiplicē. Sicce itaq̄ ɔplōnis est
in fine primi: aut in p̄ncipio scōi calide. ⁊ eius siccitas i pri-
mo. ⁊ est ficus nutribilior ceteris fructibus. ⁊ est bona stō.
vñ Aui. eius iuuamentū cū ieiuniū adest ē mirabile i ape-
riendo vias cibi: ⁊ p̄prie cū nuce ⁊ amigdala. fit tñ ipsius
nutrimētū plus cū nuce ⁊ amigdala. mūdificat pect⁹. pul
chrū efficit colorē. ⁊ aperit opilationes epatis ⁊ splenis: ⁊
qñ comedit̄ cū sale mūdificat superfluitātes stōi. Confert
renib⁹ ⁊ vesice vrinā p̄uocādo. Et licet nutrimentum eius
nō sit in robore carnis ⁊ granorū. est tñ vehementioris ru-
boris oīum fructuū. Et oēs ipsarū modi expellunt supflui
tates ad cutē. p̄p qd̄ vsus earū pediculos sordes febres su-
dores scabies ⁊ h̄mōi talia facit. Et Padue meis diebus
puer q̄dā annorū. x. vl̄ circa cū latēter fic⁹ siccas dñi sui co
medisset lib. xl. ethicus fact⁹ est. Conueniunt asperitati guttu
ris ⁊ cāne pulmonis. Et vlt̄ spēs fic⁹ sūt incōuenientes cū
sui humorū: seu mācrū ad stōm: ⁊ sūt sicce faciliter ⁊ hūo-
res colericos apte ɔuerti. ⁊ si supfluos hūores in stō inueni-
at dura fit ad digerēdū: ad corruptionē q̄z mutat̄: ⁊ inflā-
mationē: ⁊ vētositatē gn̄at: ⁊ pessimū sanguinē: ⁊ talis sā-
guis facile corrumpit̄: ⁊ generat scabies ⁊ h̄mōi. q̄ p̄p āte
cibi alterius assumptionē assumat̄. ℭ Et q eius nocumē-
ta vitare cupit ieiun⁹ accipiat. ⁊ post comedat calamentū
aut piper: aut zinziber: aut ysopū ⁊ huiusmodi. Et q ex ea
nutrimentū expectat cū nuce: aut amigdala: vt supra co-
medat. Et si decoquat̄ cum vino: ⁊ ex eo fiat clistere. valet
ad dolorem ventris qui ex grossis humoribus.

ℭ De Fasceolis. Pelica. xvj.

De fasceolis reperiunt̄ rubei ⁊ albi. Rubei vt vi-
det̄ sentire Aui. calī sūt ⁊ sicci: ⁊ cali-
diores albis. Et huic scie quātū ad hoc q̄ sunt calidi allu
dit. Serap. ⁊ Isaac. Posuerūt itaq̄ fasceolos Serap. ⁊ Isa
ac. quibus hac parte maxime credendū: calidos in primo
gradu: ⁊ hūidos in eodē. vnde Sera. auctoritate habens
mesuay. Signū sue hūiditatis est q̄ inflāt cito ⁊ generant
humores flegmaticos grossos. Et Isaac testat̄ hoc q̄ sūt
hūidi: q̄ sapiūt vt cetera grana p̄fecte desiccata: ⁊ nisi decoq̄

cenſ nõ multũ tpis ſeruari pſſt. Dixit tñ Auic. vt ſupra: Et apud me ſuba eoꝝ ē ſicca in q̃ eſt hũiditas ſupflua ꝛ hũo ris flegmatici gñatiua. Quidã annunciauerunt abſolute ipos frigidos ꝛ allegant Aui. Et volẽtes hanc ↄtradictio nẽ diſſoluere dixerũt ꝙ intelligendũ eſt de albis. ℭ Eli ganſ rubei nõ corroſi. inflatiui ſunt: minus tamẽ q̃ʒ faba: ꝛ humorũ frigidorũ groſſoꝝ ꝛ flegmaticorũ generatiui ꝛ nocent ſtomaco: ꝛ humidiores ſũt albi ꝛ grauiores dige ſtioni. ꝛ humoꝝ flegmaticoꝝ magis multiplicatiui: ꝛ ſto maco magis noccẽtes. ꝛ qui ex eis recentes ſunt adhuc eis ſunt deteriores: ꝛ faciunt videre ſomnia mala: ꝛ inducunt ſcothomiã. ℭ Remoueſ nocumentũ eoꝝ ſi primo elixa ti: ꝛ abiecta ꝑma aq̃ excorticenſ. deinde comedenſ cũ ace to ſale pipere ꝛ origano: ꝛ poſt bibaſ vinũ puruʒ aliqualr̃ groſſuʒ aut gropellũ clarũ nõ minꝰ groſſuʒ. ℭ Remoueſ etiã eoꝝ nocumẽtũ ſi comedanſ cũ ſinapi. ſilr̃ cũ pipere ꝛ cimino: ſimilr̃ cũ oleo multo ꝛ ſinapi. ſed recentes debent comedi cũ ſale pipere ꝛ origano. Et multi ſũt q eos nutri unt prius in aceto. deinde eos coquũt vt ſupra. ꝛ tales ſũt minores hũiditatis valde: ſed efficiuntur digeſtioni durio res: valẽt pectori ꝛ pulmoni. ℭ Et de proprietate eorũ eſt vrinã ꝛ menſtrua ꝓuocare: ꝛ maxie rubeoꝝ. vnde vis eo rũ cũ oleo de neride in quantitate. ℥. iij. menſtrua ꝓuocat: qñ cuʒ eis decoquiſ artemiſia. ꝛ Iſaac. Volens menſtrua prouocare de brodio ipoꝝ. ℥. accipiat. iij. ꝛ olei nardini. ℈. v. galbani. ʒ. ſ. illudqʒ calidum bibat.

ℭ De Iuiubis. Rrica. xvij.

Iuiube ſalteʒ mature: vt Iſaac placuit calide ſunt ꝛ humide in primo: licet Aui. poſuerit eas fri gidas i ſeo. ꝛ tẽperatas in paſſiuis. ꝛ credo ipſas calidas eẽ cuʒ plurimi auctoꝝ in hoc conueniant. vt patet ex. Sera pi. capitulo de iuiubis. Et hoc etiaʒ aliqualiter confirmat dulcedo eoꝝ: vnde eas eſtimo calidas in pria mãſiõe pri mi. ꝛ dixit de eis Gal. in libro de dieta. ꝙ earũ nutrimentũ paruũ eſt: ꝛ dure ſũt digeſtiõis. ꝛ ĩ ſtõaco nociue ſũt ꝛ ge nerant flegma ꝛ ſanguinẽ flegmaticũ ꝛ inflationẽ. ℭ Eli ganſ maiores nõ corroſe ꝛ bene mature. Remoueſ earuʒ nocumentum ſi cũ paſſulis enucleatis comedantur. Cõfe runt acuitati ſanguinis calidi proprie quãdo ſunt imatu re ꝛ pontice. Sed decoctio maturarũ pectoris ꝛ pulmõis ſenit aſꝑitatẽ. Audi tamẽ quod dicit Auicẽna. auctorita te Gal. Non reperi iuiubas in conſeruanda ſanitate: ꝛ re mouenda egritudine aliqd operãtes. ſed reperi eas diffici lis digẽnis ꝛ pauci nutrimenti. Et qdã extimauerũt ꝙ cõ ferunt dolori renũ ꝛ veſice. Et ꝙ ſint vrie ꝛ mẽſtruoꝝ ꝓ uocatiue. Poſtrẽo ſciẽdũ ꝙ nõnulli eas tẽꝑatas poſuere.

ℭ De Lupino. Rrica. xviij.

Lupinus ꝛ ſi magis medicine q̃ʒ cibi ↄtienat: qꝛ tñ apud nos comeditur de ipſo aliquid dicere iſtitui. Poniſ ab Auicẽ. calidus ꝛ ſiccus in prio vbi Iſaac ꝛ Serapio ipſum in ſecundo ponũt. ꝛ credenduʒ vt ſupra ꝙ ſit in fine primi quaſi ad princip. ũ ſecũdi. Remo uetur ab eo amaritudo per infuſioneʒ eius in aqua mitro tiens ſicut de oliuis: que aqua cimices interficit. ℭ Et di gantur albi ꝛ ponderoſi. ꝛ ſilueſtres fortiores ſunt in ope ra medicinali. difficulter digerũtur. ꝛ maxime dulcorati: ꝛ humores crudes in venis generant. ℭ Remouetur eorũ nocumentuʒ ſi dulcorati cum aceto ſale ꝛ pipere comedã tur. Iteʒ dicit Auic. ꝙ aperiũt opilatiões epatis ꝛ ſplenis proprie quando coquuntur cuʒ aceto: melle: ruta ꝛ pipe. ꝛ ſubdit. Et qui amaritudinem non habet ſedat nauſeam diſrumpit appetitũ. Et ex farina eius fit emplaſtrum pue ris patientibus vermes. ꝛ eſt expertũ. Item lupinus deco ctus ꝛ ſuper vulnere poſitus extrahit aſcaridea. ꝛ potatus cum aceto ꝛ melle doloribus mulierum confert.

ℭ De Moris. Rrica. xix.

Morum dulce calidũ ꝛ humidum in primo. ace toſum vo ad frigiditatẽ ꝛ humiditatem decliue: eſt malũ ſtomaco: ꝛ facile in eo corrumpitur: pre cipue dulce quãdo inuenit ſtomacũ hũoribꝰ plenũ: ꝛ cor ruptio eoꝝ eſt mala: ꝛ multũ nociua: ꝛ quãdo nõ corrum pitur non nocet. vñ acetoſum ſtomaco colerico nõ nocet: ꝛ dulce eſt minoris ꝛ deterioris nutrimenti q̃ʒ ficus: ꝛ magi ſanguinem deſtruens ꝛ deterius ſtomaco. in reliquis vero diſpõnibus Aui. dixit ficui aſſimulatur. Et dixit Gal. ꝛ qḋ conuenit ex comeſtione ipſoꝝ corpori. eſt nutrimentum paucum ſicut ꝛ cibo melonum. niſi quia mora non ſunt ita nociua ſtomaco nec ita prouocantia vomitum ſicut me lones. ꝛ dixit i lib. de chymis. Mora qñ deſcendũt anteq̃ʒ corrũpanſ nõ iferũt nocumẽtũ. niſi de ipſis nimiũ ſumaſ. Eliganſ magna ꝛ nigra ꝛ oẽs ſpẽs eoꝝ comedanſ añ ci bũ: ſtõ exiſte mũdo a ſuperfluitate. ꝛ tũc faciũt appetere ci bũ ꝛ faciũt ipʒ lubricũ: ꝛ extrahũt eũ velociter: ꝛ omnino deſcenſus eius ex ſtõ fit velociter. ſed eius deſcenſus ex inte ſtinis ẽ tardius. vñ Gal. in lib. de cibis. Mora qñ comedũ tur ante cibũ ꝛ inueniũt ſtõm purũ egrediunſ a ſtõ cito: ꝛ ꝓperare faciũt exitũ alioꝝ ciboꝝ: ſed poſt cibũ vbi in ſto maco ſunt humores frigidi accelerant ad corruptionem: ꝛ corruptio eoꝝ eſt nociua. ℭ Remoueſ ãt eoꝝ nocumẽ tũ ſi priuſq̃ʒ comedanſ infundanſ in aqua: ꝛ laueſ: va let i apatibꝰ gutturis ſaltẽ i ꝑncipio: ꝛ extrahiſ tpe meſſis lachria. qꝛ fodiſ circa radicẽ mori: ꝛ fiũt in radice ſciſſure ꝛ dimittitur ſic per diẽ ꝛ noctẽ. mane vo inueniſ ſup locũ ſciſſum lachryma coagulata: que adminiſtraſ in dolore dẽtiũ reſoluit apata: ꝛ ſolutiuũ ẽ vẽtris. De ſilueſtri ꝛ ſi ſi verit i vſu cibarioꝝ. cõiter tñ dr̃ de eo ꝙ eſt fri. ꝛ ſic. in prĩ cipio ſcdi vel in fine ꝑmi ſtipticũ magis q̃ʒ dulce: aut ace toſum domeſticũ: ex q̃ ẽt domeſtico fit dyamoron quo vti mur i gargariſmatibꝰ.

ℭ De pomis Rrica. xx.

Pomorum nõ ariciorꝝ. qꝛ de his ſra: alia dul cia ꝛ matura aut imatura: ꝛ alia acetoſa: alia ſtiptica: alia põtica. ℭ De iuuamẽtis vlr̃ dicẽ dũ ꝙ mala ſunt ad frigiditatẽ ꝛ humiditatẽ declinãtia: ꝛ iflatiua: ꝛ hũoꝝ crudoꝝ: ꝛ flegmaticoꝝ gñatiua: ꝛ õ faci li putreſcibilia. ita vt facile i hũores putridos ↄuertantur ꝛ de his ꝛ ſilibꝰ ꝑcipue verificaſ tertius Aui. prima quar ti. de cura pu. ꝛ oẽs fructus nocẽt febricitãti cũ ebulitiõe ꝛ corruptiõe ſua in ſtõ. ℭ De pomis dulcibꝰ ꝛ maturis dõʒ ipſa ad ꝑmã mãſionẽ ꝑmi caliditatis declinare. lʒ in hũi ditate eã aliqualr̃ tranſeat: cuiuſmodi meo iudicio ſũt in partibus noſtris poma muſica dactilina: ꝛ fortaſſe calma na. apiola etiã meo viſu his addenda ſunt. Placuit tñ qui buſdã vt pro parte vĩ ſentire Aui. ꝙ talia ad tẽperamẽtũ in caliditate declinẽt: ꝛ talia abſolute ꝓtulit Theodoſiꝰ. ℭ Eliganſ dulcia ꝛ comedanſ abiectis corticibus: ꝛ melio ra ſũt cocta nõ coctis. ꝛ decoquanſ ſiue aſſenſ in paſta: ꝛ comedanſ cũ çuccaro aut cũ çuccaro ro. ꝛ tũc cõfortant ſtõm debilitatũ: ꝛ ꝓuocãt appetitũ: ꝛ cõfortãt cor: ꝛ ſilr̃ eo rũ odor: ꝛ cõfortãt digeſtionẽ: ꝛ letificãt aĩum: delent ſin copĩ: ꝛ maxime qñ maſticanſ infuſa in aqua roſ. ꝛ eorum ſirupus cõfert fluxui ꝛ colerice. ꝛ dulcia qñ iſto mõ iueni unt humorẽ groſſum qñqʒ deponũt ipm cũ egeſtione: ꝛ ſi eſt vacuꝰ retinet. eoꝝ digeſtio nõ eſt multũ facilis. lʒ ex ab iectione corticuʒ: ꝛ eoꝝ coctiõe ſimul cũ mixtione çuccari fit eoꝝ digeſtio facilis: ꝛ vſus eoꝝ precipue vernaliũ indu cit do'ore ꝛ neruoꝝ malã diſpoſitionẽ. ℭ Acetoſa vo ſti ptica ꝛ pontica ad fri. ꝛ hu. declinant. ꝛ in eis eſt inflatio ꝛ ſũt generatiua hũoꝝ flaticoꝝ ꝛ ꝑcipue putreſcibilia. ꝛ generant fe. ꝓpetate ſui hũoris ꝛ ſui cruditate. Cõfortãt ſtomacuʒ: maxime ſtiptica: ꝛ ſi acetoſa valẽt ↄtra colicas egritudines: ꝛ lʒ de his dici debuerat in cap. de fris. tamen vt non multiplicentur capitula de his tantũ ſufficiat.

¶ De Rapa. Xeica. xxi.

Rapa domestica q: de silvestri nõ ẽ sermo in p̄nti calida est in fine p̄mi. versus scõm: ⁊ hũida in eo eligant dulciores ⁊ minus dure. est multũ nutritiua. ⁊ h̃ bñ sciũt rustici: q aialia sua ex rap. e cito pinguefaciũt. ʒ mollem ⁊ inflatã generãt carnẽ pp̄ sui ventositatem ⁊ inflationẽ. Vñ Gal. 5. libro alimentoꝝ. Et rapa p aquã elixat nõ min⁹ aliqua homogenearũ plãtarũ nutrit. ⁊ Isaac. Plus ceteris herbis nutrit. ⁊ q: est inflatiua ⁊ vẽtositatũ factiua ⁊ multũ p̄bet nutrimentũ. huic coitũ excitat: seu incitat: ⁊ sperma augmentat: est diff. cilis digõis. ⁊ difficilius digeritur radix folijs eius. ⁊ q̃ est nõ bñ cocta difficillime digerit ⁊ generat inflationẽ ⁊ oppillationẽ in venis. ¶ Remouet aũt nocumentũ eius si bis in aq̃ elixet. ⁊ p̄iciat aqua ⁊ tertio cũ pinguissimis carnibus coquat. ⁊ sic prestabit laudabile ⁊ quasi tẽperatũ nutrimẽtũ saltẽ mediũ inter bonũ ⁊ malũ: ⁊ rapa q̃dẽ diuretica est tã ex parte radicis q̃ʒ ex p̄te folioꝝ. Vñ Dias. Chima eius elixata ⁊ comesta diuretica est eadẽ quoqʒ virt⁹ in ei⁹ semie existit. Et q̃dẽ opinati sũt vt in meditullio folioꝝ eius sit virtus diuretica multi forsis quoꝝ opinioni videt assentire Diascorides. Et qñ foditur rapa vna sterius ⁊ ponit in cauatura illa cera liquida cum oleo ro. ⁊ ponit super calidos cineres: ⁊ calefit multũ confert scissuris vlcerosis: q̃ fiũt a frigore t̃pe hyemali. Similr scissuris: q accidũt pueris paruis ex adustiõe vrine: ⁊ sciunt visũ comestio eius. vt dixit Auençoar. ita magn⁹ medic⁹. ⁊ Auer. 5. col. ¶ Scias vltio q̃ est alia sp̃es: q̃ minor est ⁊ vocat nauoni: siue nauõ: ẽ minorĩ nutrimẽti q̃ʒ rapa. ¶ Sʒ q̃ret rõnabilr aliqs q̃ melior existit an rapa elixata an assata. ¶ Pro isto dicendum vt notat Conciliator. xx. p̄blematũ p̄blemate. v. q̃ sicut corp̄a lapsa debẽt regi per ɔtraria ita cibaria cõdimẽtis oppositis ⁊ contrarijs acciõib⁹ gubernari: vt calida fridis frida calidis: ⁊ consilr õ hũidis est dicendum. ¶ Ex quo pʒ cũ rape humide sunt meliores erunt asse q̃ʒ elixe. Pro isto videt s̃nia Aui. tertia p̄mi: de regimine eius qđ comedit ⁊ bibit: nã que hũida sunt nõ oʒ ampli⁹ humectare: ⁊ que sicca nõ ampli⁹ exiccare. cũ simile additũ simile distemperet ⁊ corrũpat. Hec tñ vlteriori indagatione idigerẽt. ʒ p̄ns opus nõ expostulat.

¶ De Tri. Xeica. xxi.

Tri est sicut corrige rotũde longe fctũ ex azimo: qđ coquitur cum carnibus: ⁊ aliqñ sine carnib⁹ ⁊ vocatur a quibusdã: vt in marchia tria a quibusdaʒ vermecelli: a quibusdã orti: a quibusdã minotelle. Nã ca. ẽ ⁊ hu. ⁊ humiditas eius superflua existit. est tarde digestionis ⁊ descensionis a stõaco ⁊ maxime azimũ: sed fermentatũ melius: ⁊ tale elixat. ⁊ coctum cum carnibus. ⁊ abiecta prima aq̃. ⁊ tũc est plurimi nutrimenti: ⁊ si comedat cũ penidijs: aut çucca: cõfert pulmoni: ⁊ pectori pp̄ tussiʒ ⁊ sputũ ⁊ leuit ventrẽ constipatũ. ¶ Remouet eius nocumẽtum s̃m plurimũ si post ipsum bibatur vinũ antiquũ bonũ: ⁊ si cum eo ponat oleum amigdalarũ ⁊ parũ piperis.

¶ De vua. Xeica. xxiij.

Uuarum alia acerba: alia perfecta mã ⁊ dulcis alia muça. i. mediũ saporis. Acerba frigida ẽ ⁊ humida intelligendo per acerbam illam q̃ non est quasi dulcis: ʒ in qua tñ p̄cessit digestio cõplete: qñ acresta i q̃ digestio nõ p̄cessit completur: vt est agresta: seu acrestũ ẽ frigidior valde: ⁊ forte vsqʒ ad tertiuʒ gradum: vt voluit. Isaac ⁊ sicca in secũdo. Perfecte matura calida est in primo: ⁊ hũida in secũdo: vel circa licet cortex eius fridus sit ⁊ sic q̃nto dulcior tanto calidior. Quidam tñ posuerũt dulcem bene maturã temperataʒ. Muça v̀o medio mõ se hʒ. ¶ Sequendo de p̄fecte matura: de qua sermo videtur: est principalr⁹ dicendum. q̃ eligi dʒ alba aliis paribus i dulcedine subtilitate ⁊ humiditate. deinde rubea. tertia nigra. Et melior ex eis est que est subtilimi cortici ⁊ modicũ aquosa: ⁊ que post eius collectionẽ suspensa stetit trib⁹ aut q̃tuor diebus: ita vt eius cortex detumescat. ⁊ est boni nutrimẽti impinguat corpus ⁊ ipsum confortat. ⁊ assimilatur ei⁹ nutrimentum nutrimento ficui. ⁊ si stomacus vacuus sit bene digerit ⁊ laudabilẽ sanguinem facit. confert pectori ⁊ pulmoni. ¶ Uua vero cum deposita est a vite: si comedatur est inflatiua ventris solutiua: ⁊ si stomacum inuenit repletuʒ humoribus conuertitur in malos humores: ⁊ rugitum facit ⁊ fumum nocuũ plurimũ creat. ⁊ qñ vua nõ digerit: eius nutrimentũ crudũ est. et nutrimẽtũ vue cum sua dispõne plus est nutrimẽto succi ei⁹. sed succus ei⁹ ẽ velocioris penetrationis ⁊ descẽsionis. et q̃ hʒ corticẽ grossũ vt sunt apud nos varnaciones magis difficile digerit si cũ eoꝝ cortice cõedat. Et vua dulcis nocet epati ⁊ spleni oppilando ⁊c̃. ¶ Preterea sciẽdũ q̃ in vua reperiunt quattuor subs. cortex. granũ. carnositas: et aquositas. vñ carnositas et aq̃sitas sũt eiusdẽ cõplonis. Cortex v̀o et granũ vue: frigida sunt et sicca a v̀tute digestiua non patiunt. ⁊ experientia notat. vt eni comedunt extra gerunt. Si tñ ex granis ei⁹ fiat farina granis assũptis stõm ɔfortãt ⁊ colericã stringũt egestionẽ. ¶ Sed quereret rõnabilr aliqs: an añ cibũ: vel post cibũ assumi debeat. ¶ Pro isto dicẽdum q̃ vua dicta vt supra. que stetit suspensa vt supra debet sumi ante cibũ: eo q̃ stomacum confortat ⁊c̃. ⁊ qui longinquus est ab inflatione: ⁊ suꝑ. ositate: ⁊ ab alijs nocumentis Sed vua que statiʒ deposita est ⁊c̃. debet post cibũ comedi. qm̃ ante cibũ assumpta impedit digestionẽ: ⁊ nocet stomaco eo modo quo infra de raphano. ¶ Postremo sciendũ q̃ vua ab auctoribus nostris plus laudat ceteris fructibus excepta ficu. Et dixit Auicẽ. Omnis vua nocet vesice. qm̃ cauendũ est eam concedere in dispositionib⁹ eius: vt q̃daʒ faciunt. Et Dya. precepit succũ vue acerbe ante dies caniculares ad solem poni donec inspissetur vt mel. ⁊ ex isto facere clistere in vulneribus intestinorum ⁊ in fluxu humorũ et vulua diuturnis. ¶ Sʒ q: passula est species vue hic in eodem capitulo. de eo consequenter agendum. Passula triplex reperitur. Est enim quedam carnosa multorum p̄uoꝝ granorum. Est ⁊ alia parua nõ ita carnosa: ⁊ maiorum granoꝝ in comparatione ad carnem. Est ⁊ alia absqʒ granis siue arillis: magna carnosa ⁊ multũ dulcis calide est ⁊ humide in p̄mo complexionis. Parua autem ⁊ multoꝝ granorum seu magnorum minus calida maiori stipticitate participans. Media vero medio modo iter has. Et hec fortasse est illa quam. Rasis temperatam dixit. ¶ Eligat carnosa rotũda pure dulcedinis. ⁊ dixit Habẽ mesue. Et beschia meliores ex eis sunt pingues subtilis corticis ⁊ parũ grani: est multũ nutritiua ⁊ confortat stomacum. ⁊ magis illa que est minor: ⁊ magis stiptica plus granis abundans: ratione quorum illud operatur. Et multo plus nutrit carnosa non carnosa aliis paribus. confortat etiam epar nõ opilãdo vt dactili. Unde Auic. xvij. tertij. de cura fluxus epatici. Et iam laudate fuerunt passe pingues in hoc capitulo: ita q̃ quidem estimauerũt q̃ ipse sanant fluxum lotiuum difficilem. Et nos experti sumus illud ⁊ fuit res non longinqua ab eo quod dixerũt. Et ego vidi experientiam in Baptista Galcaçũ. quem his passulis curauit. Cermisonus noster confortans renes ⁊ vesicã. vñ Auer. v. col. Passe prosunt epati a tota substãtia ⁊ conferunt renibus ⁊ vesice. ⁊ Auic. passa amica est stomaco ⁊ epati. Et Gal. ni de alimentis. Passe sunt meliores stomaco ficubus ¶ Et est notandum q̃ passe aliquãdo administrant cũ granis suis. ⁊ aliqñ abiectis granis. Ubi. n. querit stipticatio ⁊ membri cõfortatio sicut in dispositionibus stomaci ⁊ fluxu epatis debilitatione reniũ aut vesice. tunc debet cũ granis administrari. Ubi v̀o querimus eq̃

tionem humorum confortationem virtutis et non stipticationem in membro sicut in passionibus pulmonis pectoris. ut in tussi et huiusmodi oportet tunc absque granulis administrari. Nocumentum ex eis est adustio sanguinis. Et removetur si cum eis comedantur citruli recentes. Et uva passa confert doloribus renum et vesice et doloribus intestinorum. unde Ysaac: Si malos in stomaco invenerit humores temperat et mitigat morsionem preser tim si carnosa sit et corticis tenuis. Exiguorum autem ossium mundificat renes et vesicam et ventrem laxat. ¶ Et est notandum quod ubi est opilatio aut in epate: aut renibus: aut vesica etc. debent administrari abiectis arillis: sive nucleis: et ille que naturaliter carent nucleis sunt aliis dulcibus subtiliores. et habitantes in oriente diligunt eas plus aliis: et miscent eas cum zucca ro et nucibus amigdalis vel avellanis. Nos aut passulis cum amigdalis utimur. si est nutrimentum bonum cum quo commiscetur zuccarum. ut in splendidis conviviis. adhuc prestantius.

¶ De zuccaro. Rubrica. xiiii.

Distinguitur zuccarum ratione etatis et ratione preparationis ratione cuius estimo ipsum in complexione variari. quoddam est unius coctionis. aliud duarum: aliud trium coctionum. zuccari complexio a diversis diversa habetur. Unde quidam ut iacuminus de baldach sive albucasis ipsum temperatum pronunciavit. quidam ut Avi. habe mesue et ceteri ipsum calidum in primo. et in fine humidum in medio eius esse dixerunt. Nonnulli calidum in secundo eum ponere non dubitaverunt. Et omnium horum opiniones veras esse estimo. Unde zuccarum novum antequam ad soliditatem aliquam educatur remanens. s. sub forma pulveris: quod appellatur zuccarum rubeum est calide complexionis usque ad secundum zuccarum vero novum ad soliditatem reductum per unam decoctionem calide complexionis existit in fine primi. Reductum vero ad soliditatem per duas calidum in medio primi. Reductum vero per tertiam: et appellatur zuccarum trium coctionum temperate complexionis existit: et tale est zuccarum taberzet. Et hanc sententiam visus est velle Avi. secundo can. proprio ca°. de zuccaro. dum dixit zuccarum taberzet frigidus idest minus calidum: cum zuccarum universaliter calidum ponat: per coctiones itaque partes subtiles ignee zuccari consumuntur. et quanto plus coquitur tanto etc. et ideo per trinam decoctionem ad temperiem reduci videtur. De antiquo dicendum quod sine dubio quanto magis antiquatur tanto magis exiccatur ita ut siccum dici debeat comparatione novi. ut Avic. et Serapio. De eius vero caliditate similiter dicendum quod variatur licet non multum a caliditate non eligatur album clarum trium coctionum ut est taberzet: quod sic nominatur aut a loco: aut quia in loco tali sic trina decoctione decoquitur. Confert stomaco: in quo non generatur colera propter facilitatem conversionis eius in coleram. Abstergit stomacum et mundificat eum a flegmate: et proprie antiquum. et nutrimentum eius malius est nutrimento mellis. est lenificativum ventris abstersivum. lavativum lenit pectus et asperitatem eius removet. Confert doloribus vesice et renum abstergit obscuritatem visus. et est opilativum aptitudinum. ¶ Nocumentum autem eius est quod sitim facit minorem tamen quam mel et in coleram convertitur. Removetur si comedatur cum granatis mustis. et si decoquatur: ita ut ab eo spuma removeatur. Solvit ventrem quod est sub forma pulveris proprie ut zuccarum rubeum. Et ipsum cum oleo amigdalino confert colice.

¶ De cibis calidis in secundo: et de his que cum usu cibariorum veniunt aromatica: cuius rubrice sunt. xvi. Cap. iiii.

¶ De aniso. Rubrica. i.

Anisum ab Avic. auctoritate Gal. ponitur calide complexionis in secundo sicce in tertio. licet Serap. ipsum ponat calidum in tertio et siccum in eodem: propter quod tenendum est ut supra quod sit tale inter secundum et tertium vel quasi. unde et Aver. quanto col. videtur adherere opinioni

Serap. propter acuitatem saporis etc. ¶ Eligatur recens habens grana grossa plena et penetrosa. et quod portatur ex insula cretensi aliis omnibus est melius. licet Avi. romanum videatur plus laudare. ¶ Confert opilationi splenis et epatis generate ex humiditatibus: carminat ventositatem: sedat dolores: provocat urinam et menstrua. mundat matricem a fluxu humiditatum albarum: et motuum coitus: aperit opilationes renum: et vesice et matricis: et aqua eius decoctionis sudores provocativa maxime cum calida bibitur: et si decoquatur in vino fortius confortat stomacum frigidum: maxime in quo ventositates multiplicantur.

¶ De Artemisia. Rubrica. ii.

Invenio eam apud dyasc. apud Cermiso. et secundum Simonem Januensem: et secundum Avic. sub vocabulo berengesif. et licet Avi. exponat berengesif. quod est abrotanum: tamen cum de abrotano speciale capitulum fecerit dicit berengesif. esse artemisiam. ¶ Et dyas. ponit eam calidam et siccam in tertio Avi. vero ponit calidam et humidam in primo. Cermiso. calidam et siccam in secundo. quod credo verius. Apposui autem eam hic cum sit herba: que dicatur aliarum herbarum mater. Et multi eam matricariam vocant. precipue domine: quibus ipsa est thesaurus. et ex qua cum caseo ovis etc. faciunt tortellos tempore festivitatis sancte Marie. Unde et quedam domine eam herbam sancte Marie vocant. ¶ Eligantur folia eius viridia magis quam sicca. Est apertiva subtiliativa convenit in via cibi dominabus pinguibus et non macilentis. sed in via medicine convenit omnibus mulieribus: que a matrice vexantur ut dominue: est stomaci confortativa: et precordia sanat: valet contra sterilitatem ex humiditate provenientem. nam si ex siccitate obesset sanis. sed hoc comprehendi potest ex complexione eius mulieris si sit pinguis: aut macilenta. Item accipiatur pulvis artemisie bistorte nucis muscate an. et conficiatur cum melle aut siru. simplici et detur in vino albo sero et mane cum decoc. artemisie. Item accipiat patiens fumum colofonie super carbones posite. deinde calefiat artemisia super testam. et calefacta ponatur super lapidem molarem et desuper sedeat infirma probatum est frangit lapidem in renibus: et provocat menstrua sedendo in eius decoctione.

¶ De Cappare. Rubrica. iii.

Cappares calidi sunt et sicci in secundo secundum Avi. licet aliqui ut dyas. traxerunt eos ad tertium. Confirmat autem opinionem Avi. Ysaac dicens. Hoc testatur eorum amaritudo et acumen. ¶ Eligantur Alexandrini. Sunt incisivi et mundificativi stomaci a superfluis humoribus: et maxime flegmaticis grossis apertivi opilationum epatis a splene: et removent splenis duritiem. et ut dixit Gal. proferunt splen plus omni alia re sive medicina: que ponitur exterius in emplastro. et etiam quando interius assumitur cum aceto et melle postquam desiccatur et teritur. ¶ Sunt mali nutrimenti. nam sanguinem melicum multiplicant et humores colicos generant. ¶ Removetur eorum nocumentum si primo cum aqua tepida et sale a sorde mundentur: deinde exiccentur et condiantur cum aceto et oleo. Consueverunt etiam hoc modo preparari. et mundificari in aqua fervente ponantur: et deinde extrahantur integri. deinde preparentur cum oleo et aceto. hoc enim modo preparati etiam sunt delectabiliores. sed non sunt ita facales degeri stomacho et aliis membris ita convenientes. Ipsi igitur preparati ut prius sunt appetitus provocativi et laxativi ventris. et qui timent acetum comedant cum vino subtili albo et bono: aut cum aceto passulato quod sic fit. Rx. passularum electarum ut supra. ℥. iii. aceti lib. i. bulliant usque ad consumptionem tertie partis. Quidam delectantur eos comedere cum carnibus. sed tales eos sic comedant cum coriandro. quia coriandrum ut ponunt auctores removet omne nocumentum capparorum. sed nutrimentum eorum hoc modo plus quam nutrimentum ipsorum primo modo preparatorum: Sunt tamen in via medicine utiliores quam in via cibi et capparis non ablutus quando comeditur laxat ventrem. licet etiam ablutus expellit flegma grossum per secessum. sed debilis et fu

mit de radice ei⁹ in potu. ʒ. ij. oi die vsqȝ ad tres dies resol/
uit duritiē splenis: ⁊ extenuat ipm ꝓuocat vrinā ⁊ educit
egritudines sanguinolētas. Et dixit Dias. Si ille q̄ hȝ do
lorē in dēte memordent radicē eius cū dente dolēte sedat
dolor. Silr collutio oris facta ex decoctiōe caparri in ace/
to ⁊ qn̄ teruntur folia ⁊ radix eius ⁊ fit inde emplm̄ sup scro
fulas ⁊ apāta dura resoluit eas. Et dixit Serapio. Ego q
dem resolui duritiē scrofularū aliqn̄ in paucis dieb⁹ cū fo
liis cappari sol. Et nota dcȝ Dabē mesuay. Illi q̄ꝯduit cū
sale faciūt opatiōes supra. nisi qꝛ sunt mali stōi malina tn̄
pauca. Et si ꝯdiant cū aceto ꝓuocāt appetitū: qm̄ acetum
ꝓhibet nocumētū eorū a stō. Cortex radicis capparis ma
sticatus extrahit: ⁊ purgat hūiditates flegmaticas a capi
te. Et vt dixit Aui. eorū vsus interficit vermes in ventre.

¶ De Dactilis. Rubrica. iiij.

Dactili ponunt calidi ⁊ humidi in secundo gradu.
Cermiso. tn̄ ipsos calidos in primo ⁊ siccos i
eodem ꝓnticiauit. Et diuersificari dicunt sm̄ diuersitatē
regionū in qbus nascunt. Nā eorū aliq in regiōe nascunt
calida ⁊ hi sunt ceteris dulciores: ⁊ magis viscosi: ⁊ in ca/
liditate fortassis altiores. Alij in regione nascunt frigida
⁊ hi sūt minus calidi crudi: pontici: ⁊ sicci respectu primo
rū. Nōnulli i regiōe hacȝ media nascūt. ⁊ tales lȝ i pfecta
maturitate existant. tn̄ eis tanta est siccitas: vt maturitate
seruari nequeāt. abūdāt. n. q̄dā humiditate supflua: q̄ cor
pora replent multis: ⁊ crudis humoribus. Eligant mino/
res minus dulces de regione media ⁊ pfecta maturi ⁊ si q̄
rat eorū maior caliditas ⁊ siccitas. eligant antiq noui ve/
ro vbi ecōtra. ¶ Difficilis sūt digōnis sanguis grossi gn̄a
tiui. sicub⁹ tn̄ siccis sūt digestibiliores. ⁊ vsus eorū epatis ⁊
splēis grossitiē ⁊ ꝯstipationē: siue opilationē: facit. Nocēt
gingiuis dētib⁹ gutturi ⁊ voci. ⁊ frequēter dolorem in ore
stōi adducūt. ⁊ sm̄ Serāpionē facile in colerā conuertun
tur: pp qḋ mali sunt stōis calidis a complexiōibus calidis
Iuuāt habentes opilationē pulmonis ⁊ nocumentū in eo
maxime si cū pineis mundatis comedant. ⁊ hoc p quartā
virtutē vt supra in primo tractatu. Et similr his qui non
sunt calide ꝯplonis. sed tn̄ fortis virtutis qui querunt im/
pinguari. Et dixit de eis. Aui. tertia primi de regie ei⁹: qḋ
comedit ⁊ bibit. q̄ dactili sunt in numero fructuū magis
similiū nutrimēto nr̄o: ⁊ p̄cipue in locis in quib⁹ nascūt.
¶ Remouet pars maxima nocumēti eorū si cū papauē
comedant. ⁊ amigdale etiā in hoc ꝓprietatē hēre vident.
Ossa eorū tria positaqȝ sup vmbilico puerorū stringūt eo
rū fluxū. ⁊ ipa assata valent multū in egressione: ⁊ emine
tia oculi. vt Aui. iȝ. tertij de cura exitus oculorum.

¶ De enula. Rubrica. v.

Enule duplex maneries repenit. hortulana. s. domesti
ca: qua sepe vtimur. ⁊ alia que campana dicit.
⁊ est respectu alterius siluestris: ⁊ in medicina fortioris ef/
ficatie: ⁊ hȝ folia magna sup terram expēsa. Ponitur ab
Aui. p̄cipue: ⁊ ab aliis doctoribus calida ⁊ sicca in secun
do gradu. Cermisonus tn̄ posuit eam calidam in tertio: ⁊
humidā in prio. ⁊ forte hoc dixit pp illud qḋ dixit dias.
auctoritate tn̄ aliorū: q eā ꝯung. de scem vocant. Aut locu
tus est de siluestri: q̄ absqȝ dubio calidior est dixit tn̄ Aui.
q̄ hȝ hūiditatē supfluā. ⁊ ideo nō calefacit corpus stati cū
⁊ occurrit. ¶ Eligat hortulana ⁊ p̄cipue radix eius. qꝛ
ipa ē q̄ est nobilis cib⁹: ⁊ melior ē pria aliis parib⁹ magna
et sit boni odoris. ⁊ exiccata melior ē. hūida. est. n. pectora
lis ⁊ in h̄ mltū ab auctorib⁹ nr̄is laudat. Et cōsulūt vt cū
electuariis mūdificantib⁹ pect⁹ cōmisceat. ipsa. n. cū melle
deglutita maxie iuuat ad excreandū hūiditates pectoris
grossas ⁊ viscosas. ⁊ posuit eā Aui. cordialē: ⁊ dixit hūa
tm̄ ex verbo Hypoc. Enula aufert iram ⁊ tristitia. ⁊ fortifi
cat os stōi. Et dixit dias. qn̄ radix ei⁹ cōmiscet cū reb. ē bo/
na stō: nescio an a ꝓprietate. an qꝛ in se sit difficilis digōis:
qḋ magis credo est mihi inimica: qꝛ. s. eam male digerere
valeo. vn̄ magnā partē grossā terrestreȝ in ea inuenio. fa/
cit sodā. verū exteri⁹ embrocata capiti curat emigraneas.
Fit ex enula vinū. Ut accipiat radicū enule fasciculū vnū
⁊ minuti incidant: ⁊ ponat in dolio musti: ita vt totuȝ ad
inuicē bulliat. ⁊ post tres menses fit vsus vini mirabilr mū
dificat pect⁹ etiam pulmonē. ⁊ ē snia Hypo. quā maxie cō
mēdat Gal. Auic. ⁊ alii. Succus ei⁹ cū melle bibit⁹ itersi/
cit vermes. Hoc expertū est. Et cū folia eius coquūt cū vi/
no ⁊ p̄cipue cocto. ⁊ fit ex eis inde emplastrū. maxime con
fert doloribus scie. de campana est versus talis.

¶ Enula campana reddit precordia sana.

¶ Et cōuenientior mōus p̄parationis eius vt estio vt primo
sub cinerib⁹ asset. deinde ponat in aq̄ feruenti ad igneȝ ⁊
stet per certū spatiū vt bene mūdificet. deīde exprimat for/
titer vt recedat ab ea hūiditas illa superflua q̄ corpori no
cet vt supra. deinde bn̄ pistet: ⁊ ea vtat vt libet. aut cū ouo
aut caseo: aut in artocrea ⁊c̄. Est eius vsus communis: ⁊
est eius vsus vtilis valde ꝯhab⁹. q̄ in menstruis suis nō de
bite purgant. Soluit etiam ventrem ⁊ vrinam ꝓuocat.

¶ De eruca. Rubrica. vi.

Eruca domestica ⁊ hortulana: de qua ad presens ca/
lida in primo. Et sicca in primo est sicca. ⁊ ipa
hūida est hūida in primo. ¶ Eligat hortulane. Et cocta
ē aptiua facit abūdare lac. ⁊ ē faciēs digerere cibū. ⁊ qn̄
de ea cocta multū comedit incitat libidinem. Et de ꝓprie
tate eius est facere erectionem virge: sȝ sola comesta fac do
lorē capitis: ⁊ precipue emigranicā vētositatē ⁊ inflationē
facit. ⁊ iō Gal. de differētiis fe. eā ponit i numero malorū
ciborū. ¶ Remouet aūt eius nocumētū si cū lactuca aut
endiuia: portulaca: aut scariola comedat: ⁊ aceto. vn̄ meli
or est cū lactucis. Hec herba comesta salubris. succus eruce
recentis qn̄ miscet cū felle bouino cicatrices vlceris ex ea li
uitas delet. Et semē ei⁹ cū vino tritū maxime valet in apo
stematib⁹ pestiferis. ⁊ forti⁹ est siluestris semen q̄re in em/
plastris ponēdū. ꝯuenit frigidis nā. ⁊ sanguinei ⁊ colerici
ab ea ⁊ vsu ei⁹ se abstineāt. saltem eam solam comedendo.
Inuenit inter dias. ⁊ Hypo. contentio. de eruca seu curu/
ca. dixit dias. eam vrinam ꝓuocare. quod Hypo. absolute
negauit. cuius sententiam plurimi medicorū secuti sunt.

¶ De Feniculo. Rubrica. vij.

Feniculus domestic⁹ calid⁹ est ⁊ siccus in scdo. ⁊
ysaac dixit ipsum calidū in medio se
cūdi ⁊ siccū i medio p̄mi. Siluestris. vt pōit Aui. ē digi⁹
tertio gradu. ⁊ auctoritate Gal. dixit Serapio cū in tertio
gradu collocari debere. ¶ Eligat hortulana ⁊ domestic⁹
plenus ⁊ ponderosus. Est tarde digestionis ⁊ ei⁹ nutrimē
tū est malū. sed tamen cū dat cū aq̄ frigida cōfert nausee
⁊ inflationi stomaci. Aperit opilationes epatis renū ⁊ ve/
sice. lapidem frangit ⁊ ꝓprie siluestris. vrinā ⁊ menstrua
ꝓuocat. ⁊ hūidus hortulan⁹ comest⁹ facit abūdare lac ⁊
acuit visū in omnē modū administratiōis eius. Un̄ Aui.
auctoritate Dēocriti dixit q̄ venenosi ōmes pascūt semen
feniculi recentis. vt eorū visus confortet ⁊ vipere ⁊ serpen/
tes: q steterūt in cauernis cum egrediunt post hyemeȝ fri/
cant oculos suos super ipsum vt confortent ⁊ illuminēt
eorū oculi. ⁊ ideo putarūt auctores eius vsum maxie con
uenire i repatiōe oculorū senū. Utant eo ⁊ radice sua ꝯhe
q̄ a menstruis suis nō debite purgant. vn̄ radix ei⁹ suppo/
sita menstrua educit. si tn̄ in parua quātitate vtat cū aliis
bonis cibis n̄ vr̄ facere nocumētū. sȝ iuuamētū. ¶ Postre
mo h̄ndū est qḋ dicit Circa instās experimētū optimū ⁊ cer
tū ad oculorū pruritū. Conficiat modicum aloes optimi
in succo feniculi ⁊ ponat in vase eneo ad soleȝ per. xx. dies
deinde in oculo ponatur ad modum colirij.

¶ De fisticis siue pistachus. viij.

Fistici calidi ꝛ sicci sunt in secundo. lꝫ in eis sit humiditas plurima. ꝛ dicit Auic. dicitur ꝙ sunt vehementioris caliditatis q̃ꝫ nux ꝛ amigdala. ꝛ fuit opinio. Archigenis: eos tñ humidos absolute ꝓtulit Circa instás: cui non tm̃ fidei adhibeo quantū ysaac. Nonulli eos temperatos vel quasi temperatos esse dixerūt. ¶ Eligant noui pleni boni saporis. dixit Dyascor. ꝙ sūt stõi maxime iuuatiui. ꝛ Gal. illō noluit affirmare: ꝛ dixit eos nec iuuamentum: nec nocumentū facere stomaco. Dixit tñ si assent stomaco iuuamentū ꝓstant. A quib⁹ abstineāt calidā habētes complexionē. Et dixit Auic. prohibent nauseā. ꝛ subuersionem stomaci. ꝛ os eius confortant. bonū comedentib⁹ prestant nutrimētū. hñt tñ in se aliqd amaritudinis ꝛ ponticitatis. vnde sūt etiā epatis confortatiui: pectus ꝛ pulmonē mūdificāt. Et oleū cōfectuꝫ ex eis tritis addito puluere nucis indice: ꝛ sūptū in modica quātitate: ꝛ melle sufficiens quantitatis optime coytum confortant.

¶ De Melle. ix.

Mel apum calide ꝛ sicce complexionis existit in scdo. ¶ Eligat id qd̄ est vere dulcedinis declinans ad aliqualē acredinē ꝛ rubedinē. ꝛ est vt palea i colore quod nō est subtile ꝛ viscosuꝫ neqꝫ nimis liqdū. sed vt dicit Gal. septimo de ingenio sanitatis: qd̄ est odoriferū clarissimuꝫ ꝛ a visu penetrabile saporis aliquāti acuminis: ꝛ dlectabilissimū in gustu. ꝛ cū distillat coniunctim descendit sine sui separatiōe. Naꝫ si nō sit ɔtinuū: aut est grossius q̃ꝫ oꝫ: aut subtili⁹: aut dissimile p ptes. i. ꝙ quedā ptes apuꝫ grosse ꝛ quedā subtiles. Mel autēꝫ qd̄ est grossius ꝙ oꝫ est ꝓpter nimie cere multitudinē. Qd̄ aūt subtili⁹ est q̃ꝫ oꝫ: ē ꝓpter turditateꝫ: aut ꝓpter indigestionē: ideo oꝫ vt sit inter hec mediocre: vt dictuꝫ est. Et dixit Dyas. Signum bonitatis eius est odor bonus: sapor dulcis: color subrubeus. Et qñ miseris in eo digitū adheret digito ꝛ venit cuꝫ eo. ¶ Et recipit diuersitatē in bonitate ꝛ malitia ex parte tēporis nutrimenti apū ꝛ preparationis. ¶ Ex parte tpis: qꝛ melius est vernale. estiuū vo melius est. autūnale ꝛ hyemale oib⁹ deterius. ¶ Ex parte nutrimēti apū: qꝛ factū ab apib⁹ pascentib⁹ bonos flores: vt est flos amigdale ceteris temperatius existit. Ex ysopo vero calamento absinthio eupatorio ꝛ hmōi herbis calidis aromaticis calidius est: ꝛ egritudinibus frigidis: vt est epilepsia: paralysis ꝛc̄. magis est conueniēs. Fit etiā mel apū siluestre ex floribus castanearum. ꝛ idem est subamarū non ita bonū saltē in cibis cōdiēdis. ¶ Ex parte preparationis: qꝛ quoddā est coctū: quoddaꝫ crudū: ꝛ crudū ventositatē: ꝛ inflationē generat: ꝛ pectoris. asperitatē augmentat pp̄ sui acumē a nā apū acqsitū. Coctū vo ꝛ cū aqua ꝛ sine aq̄ ab his nocumētis remouet ideo vt prestanti⁹ eligat: ꝛ est tāq̃ꝫ aurū cōmendandū memorie vt semp spuma remoueat: qꝛ ipsa nō abiecta inflat ꝛ facit tussim. ꝛ sic habetur remotio nocumentorum eius. ¶ Est abstersiuū apertiuū: corpus mūdat ꝛ purgat: ꝛ expellit hūditates a profundo corporis. ꝛ ꝓhibet putrefactionē ꝛ corruptionē carnis: ꝛ linimētū eius interficit pediculos ꝛ lendines: abstergit tenebrositateꝫ oculoꝝ si fit ex eo collirium per. xx. dies. ꝛ aqua eius facit appetere cibuꝫ ꝛ confortat stōm. Et valet in passionib⁹ pectoris: ita vt sit vehiculum aliarū pectoraliū: frigidis ꝛ humidis nā maxie cōuenit p̄cipue in senorib⁹: cito in sanguinē in eis conuertit ꝛ silr egritudinib⁹ frigidis ꝛ hu. vt paralysi ꝛc̄. calidis colericis maxime conueniēs. Et dixit Circaistans. ꝙ mel album oꝫ vti in egritudinib⁹ frigidis. subrubeum in calidis. ¶ Et sciendū ꝙ coctum nō mouet ventrē. imo qñqꝫ stringit flegmaticos ꝛ est plurimi nutrimenti: nō coctum autē econtra. ¶ Postremo habeat hoc iocosum de melle ꝛ verum ꝙ aq̄ eius facta ad alebicuꝫ ꝛ quater alembicata dū modo fuerit mel p̄mo coctū facit capillos pulcherrimos ꝛ interficit lendines ꝛ pediculos. Res pueris optia ꝛ dñabus placidissima.

¶ De Menta ꝛc̄. x.

Menta calide ꝛ sicce complexionis existit in scdo ꝛ in fine. vt ēt voluit Habē mesuay. lꝫ ad tertiam traxerit. ꝛ licet sicca sit tñ in ea est superflua humiditas: ꝛ tanto plus quāto in loco humidiori nascit. ¶ Sūt eius plures spēs. sed inter alias eligat hortulana: q̄ in vsū nr̄m sepe venit. ¶ Est stōi confortatiua: ꝛ ipm̄ calefacit: ꝛ sedat nauseā: ꝛ maxime flaticā ꝛ singultū: ꝛ digerere facit ꝓhibet vomitū flaticū ꝛ sanguineū. Unde de ea dr̄. Nunq̃ꝫ sunt lenta stōaco succurre mētha. Et dixit Serapio ꝙ ipsa cum aliis comesta ē bona stō ꝓuocat appetitū ꝓstratum pp̄ suā odorabilitateꝫ: ꝛ aufert fastidiū. ꝛ ꝓhibet coagulationē lactis. vn̄de cathaplasma factū ex ea sup tumorem mamillarū ex coagulatione lactis genitū statī dissoluit ipm̄. ꝛ ꝓhibet coagulationē: ꝛ caseationē lactis in stō. si cū lacte ipso comedit: ꝛ coitū incitat maxime hortulana vñ 2°. ꝓblematū. pp̄ hoc ꝓhibet ne mētha comedat aut semen in bello: qꝛ ꝓpter vsum coitus corpora reddunt frigidiora: aut minus animosa. ¶ Ultimo ꝓ habētib⁹ maximā quantitatē casei habeat: ꝙ si caseus liniat succo mēte a putrefactiōe preseruatur.

¶ De Nuce. xi.

Et licet de nuce. 8. ponātur spēs: sermo tñ ad pñs est tm̄ de nuce: q̄ in vsu venit. ꝛ est nota. Cuius cōplo est calida ad tertiū ꝛ sicca i p̄mo: qd̄ maxime credo verū de nō recēti. Recētis vo cōplo vt ipse estimo est ad intra scdm̄. in ipsa tñ ē hūditas grossa. q̄ delet cū antiquat. ¶ Eligat nutrita ꝛ recēs mūdata a corticib⁹ suis: ꝛ q̄ velociter enucleat. est. n. stō minus nociua. ꝛ est dulcior: ꝛ gustui delectabilior. Et nux qdē cum melle nutrita ꝛ p̄parata cōfert stō frido ꝛ renib⁹ fridis ꝛ soluit: ꝛ si cū ficub⁹ comedat laudabile gn̄at sanguinē: stuporē dentiū remouet. ¶ Nuces sūt grauis digōnis. nociue stomaco gn̄ant colerā: ꝛ iō incōuenientes sūt stō calido. nocēt pectori. ꝛ tussientib⁹ per maxie inducūt dolorē capitis grauāt linguā: ꝛ faciunt in ea pustulas ꝛ i ore. Remouet aūt hoc nocumētū si cū sale aut amigdalis: aut semie papaueris albi cōedāt. Remouet aūt eaꝝ nocumētū si p̄us mūdate ponāt in aq̄ calida p noctē vt recipiāt hūditates aq̄ ꝛ fiant vt viridesq̄ vsi ꝛ eleaginitas eaꝝ remouet sicut de pineis dicet. Dixit tñ Auer. quinto col. ꝙ tpe magni frigoris: nō sūt nociue vsus eaꝝ multus īducit vermes paruos q̄ i recto nascunt intestino. Et dixit Aui. ca°. ꝓprio ꝙ comesta cū ficub⁹: ꝛ rutha est medicamē oībus venenis. Vñ ꝛ moderni qdaꝫ hoc cibo vtunt tpe pestis. ꝛ ipm̄ permaxie comendauit. Et Isidorus libro. xvii. de nuce dixit ad ꝓpositū. ꝙ tātā vim hꝫ vt si ponat cū frigidis ꝛ aliis venenosis. qcqd in eis violentum est effundit rapit ꝛ extinguit. Et posset eē verū dicaꝝ ꝓportio hoc mō. ℞. ruthe folia. 20. caricaꝝ numero. q̄. nucē. i. q̄ ꝛ si cōedat añ medicinā mortiferā ē tyriaca optima ɔ̄ ipsam. Et est res valde vtilis ꝓ oñis: ꝛ ꝓ his qui timēt itoxicari. Cōsilr valebit si ɔ̄ assūptus toxicū sumat. Et cortex eius qñ adurit: ꝛ miscet cū vīo ꝛ oleo: ꝛ liniunt inde capita pueroꝝ facit capillos pulchros ꝛ bonos: ꝛ facit oriri pilos in alopicia.

¶ De pastinaca. xij.

Pastinace due sunt maneries. alia dōestica. alia siluestris. Et dōestica. alia alba: alia rubea. Silr quoqꝫ ꝛ siluestris idē. ¶ Eligat dōestica rubea dulcis: ꝛ hyemalis: q̄ nō stetit longo tpe in terra cuius ɔplo est calida in scdo: ꝛ hūida in p̄mo. Siluestris tñ cōplexio magis ad siccitatem vīt ꝛ ad gradū inferiorē: lꝫ nō trāscendit scdm̄. ¶ Et difficilis digōnis duri ꝛ grossi nutrimēti maxime q̄ hūida ꝛ recēs est ꝛ grossa. ꝛ. q̄ stetit longo tēpore sub terra est iflatiua: ꝛ mali ꝛ corrupti sanguis generatiua: ꝛ coitū cōmouet. ¶ Remouet ir nocumētis

cius si bis dixeř: ꝛ proiectis aquis tertia coquaŕ cū lactu/
ca: coriádro: cepis: oleo bono ꝛ onfancio: aceto pipere: sa/
pa sinapi: est menstruoꝝ prouocatiua: ꝛ facit detumescē
ventrem dominaꝝ que aliqñ appent ꝑgnátes: ꝛ hoc no/
teŕ qꝛ hoc casus nō raro venit: ꝓuocat vrinam: ꝛ ꝓpꝛie se
mē eius ꝛ maxime siluestris plus omni alia re: vnde pue/
ris sufficit decoctio seminis eiꝰ: aut radices in q̄ est etiam
ꝟtus vrine ꝛ mēstruoꝝ ꝓuocatiua: ꝛ valet decoctio eius
ad liuorē epis ꝛ splenis tumorē. Et qdā dicūt ꝙ fricata
sup dolentē dētē dolorē aufert: ꝛ decoctio eiꝰ in lacte mul
tū valet in asmate. Et est remediū pro pauperibus ꝛ rusti
cis. Et scito ꝙ in omni re fortioris est opationis siluestris
domestica: ꝫ domestica in nutrimēto est magis ꝯueniēs.

ℭ De pineis. Rica. xiij.

Arboris pini reperiŕ masculus ꝛ femina. ꝛ est femi/
na maior masculo: ꝛ est illa que fructuꝫ
facit bonū. Sūt vniuersaliŕ calide ꝛ sicce: ꝛ etiā est calida
in scđo: sicca in pmo. ꝛ masculus calidior. ℭ Eligant. pi/
nee ex femina pini ꝓducte nō inueterate. ℭ Difficilis sūt
digestionis: ꝛ sunt mordicatiue stomaci ꝛ hñt in se acuita
tem: ꝑp qđ tussientibꝰ nocent nisi prepareŕ: vt infra: dāt
grossum nutrimentū: ꝛ ad dissoluēdū difficile. ℭ Remo
ueŕ nocumentū eoꝝ si prius in aqua calida infundanŕ.
vnde. Serap. sic recedit acuitas ꝛ pūctio que in eis est: ꝛ
elonganŕ a mordicatione: ꝛ tūc sunt quasi medie inť q̄li/
tatem calidam ꝛ frigidam: ꝛ inť subam aquosam ꝛ ťreaꝫ
Similiť recedit ab eis oleaginitas qua reddunŕ inflam/
mabiles: ꝛ sic ꝑpate aut in electuarijs aut in cibis lauda/
bile dant corpori nutrimentū. Et confirmat Ysaac. Con/
ferūt tussientibꝰ: maxime a cā frida: ꝛ educūt saniē de ꝓ/
fundo pectoris: ꝛ dolorē in eo mitigant: ꝛ si cuꝫ seminibꝰ
cucumeris date fuerint renū ardorē vrinā ꝓuocando au
ferūt: ꝛ qñ cū sapa preparāŕ: mūdificant vesicam a sanie
ꝛ lapidē frāgūt: ꝑcipue in pueris. Et debito modo corpo/
ri debili aut ethico exhibite fortitudinē prestant ꝛ sangui
nem augmētant: ꝛ calefacti comedant eas cū zuccaro: ꝛ
infrigidati cum melle postq̄ꝫ infuse fuerunt in aqua.

ℭ De Sale. Rica. xiiij.

Licet salis multiplices spēs sint: tñ de sale cōi si/
ue de sale panis ad p̄sens nr̄ sermo fi
at. Et est duplex. Vnus marinus: alius mineralis siue me
tallinus: ꝛ vterqꝫ ponŕ ab auctoribus calide ꝛ sicce cōple
xionis in scđo: ꝫ Ysaac cū mariꝰ calidum expressit. ℭ Eli/
gaŕ fm Dyasc. mineralis boni ꝛ clari coloris nō habēs la
pides: ꝛ cuiꝰ partes sunt equales: ꝛ hic fortior est marino
ꝫ hoc. Gal. negauerit q dixit eoꝝ acuitatē esse equalem.
Dixit tamē Dyasco. ꝛ confirmat Mes. cui hac in pte fi/
dem non paruā adhibeo: ꝛ ipm salem mineralē esse forti
us estimo: ꝛ potētius saltem ad opationes que sunt inci/
dere: exiccare: putrefactionē prohibe ꝛc̄. de quibꝰ infra: ꝛ
ratione horū dico ipsum potius eligi debere: sed ratiōe q̄
virtutes naturales confortant: vt qꝛ appetitiuam: digesti
uam ꝛc̄. prestantiorē esse estimo salem marinū. Et ex hoc
eligaŕ albꝰ clarus equalis in partibus suis sctūs in radio
solis estiuo tempore. ℭ Sal aūt componiŕ ex partibꝰ ter/
reis adustis ꝛ amaris: ꝛ aqueis sapore carētibꝰ: quare cū
plus partes terre dñanŕ tanto sal amarior: ꝛ est vnū de si/
gnis bonitatis salis. s. puatio amaritudinis. ℭ Est aūt
sal liquefactiuꝰ mediꝰ subtiliatiuꝰ: resolutiuꝰ ventositatū:
ꝓpter qđ ponŕ in sacculis carminatiuibꝰ. ꝛ adustus vel
vstulatus. Est maioris resolutionis ꝛ exiccationis soluti/
uꝰ constrictiuꝰ p̄seruatiuꝰ a putrefactione. exiccatiuꝰ mor/
dicatiuꝰ: ꝛ interdū ad vomitū ꝑparās. ℭ Ubi sciendū: qꝛ
dicebaŕ ꝙ est solutiuꝰ: ꝙ non est ꝓpꝛie radix in re medici
ne: sed est sicꝰ stimulꝰ: ꝑp qđ ponŕ in clisterijs colirijs: pil/
lulis: ꝛ alijs medicis: vt eas in educēdo cōfortet: ꝛ etiaꝫ vt
educat hūores grossos viscosos: ꝛ hoc facit liq̄faciendo
qđ ex hūiditatibꝰ venit: ꝛ post illđ stringit ventrem. Tho
masinꝰ noster accipiebat mediū manipuluꝫ salis: ꝛ inuol
uebat lineo in modū suppositorij: ꝛ ex eo hēbat sedes plu
res ex grossis humoribꝰ flegmaticis quos proprie educit.
ℭ Et sal est confortans appetitū ꝛ virtutē digestiuā: ꝛ fa
cit cibos faciliť digeri: ꝓpter qđ ponŕ in eis. vnde Arist.
de sensu ꝛ sensato Sal facit cibū ad funduꝫ stomaci cito
descendere: ꝛ ꝓpter hāc etiā cām admonet. xxj. pblemā
tū probl. v. vt in pane ponaŕ: qꝛ ex eo reddiŕ saporosior et
gustui delectabilior ꝛ digōni facilior. ℭ Sed diceret ali/
qs contra. sal habet in se multas partes terreas per q̄s vi
delicet faciat cibū cui admisceŕ magis terrestrem: vt exē/
pli grā. panis: ꝛ ex conseq̄nti redderef difficilior digestio:
igiŕ ꝛc̄. ꝛ motū est dubiū propter auaros q non ꝑmittūt
in pane salē poni cū dicūt ipm frustra in eo positum esse.
Soluit Conciliator ex hñia Or: qꝛ sal sui caliditate ꝛ sic/
citate hꝫ resoluē desiccare illa qbꝰ admisceŕ: vnde cū hūi/
do aqueo. exēpli grā. panis admisceŕ ipm resoluit: ꝛ exic/
cat rōne cuiꝰ panis reddebaŕ grauior ꝛ ponderosior. Ex
quo patet ꝙ panis sic salitꝰ leuior est: ꝛ digestioni para/
tior: q̄ꝫtū est ex parte salis: licet etiā ad hoc ꝯcurrat cōfor/
tatio virtutis digestiue per ipm salē facta: ꝛ ꝙ ita sit vt
visio dicit habere possumus signa duo. Primum: qꝛ pa/
nis sic salitꝰ quanto plus inueterascit: tanto leuior efficiŕ:
qđ nō est ex alio: nisi ex consumptione hūiditatis: ratione
cuiꝰ panis reddebaŕ ponderosior. Scđm qꝛ pistores falsi
hoc scientes salem in pane nō ponūt: nec sufficienter deco
quūt: vt pondera a p̄side constituta adeq̄nt. nam cogno/
scūt hūiditatē in pane cām esse ponderositatis quaꝫ igne
minime consumē volūt. Tertiū pōt addi: ꝛ si in 2m videa
tur ētū: sed ad clariorē noticie euidentiā ponéŕ: ꝛ est: qꝛ pa
nis non bene fermentatꝰ est aliis panibꝰ grauior: ꝛ huiꝰ cā
nulla alia est nisi qꝛ partes hūide aquee nō sufficienter a
fermento fuerūt resolute q̄ erat cā grauitatꝫ panis. Et ex
dictis haberi pōt cā quare sal corpa putrefactione preser
uat: ꝛ est cā sepe q̄sita: sua. n. siccitate cōsumit hūidū sup
fluū ebulire aptū ac putrescē calido continētis subintrā/
do ꝛ sic denudando partē ab illo hūido facit corpa lon/
go tpe esse incorrupta: sicut aloes: mirra balsamꝰ ꝛc̄. Am/
plius sui stipticitate constringit poros ꝛ meatus corpoꝝ
q̄ saluanŕ. ita ꝙ neqꝫ calidū eoꝝ inatū potest exire: neqꝫ
calidū cōtinētis extraneū pōt subintrare: ꝓpter qđ talia tē
pore longissimo pmanent imputrida: nocet cerebro ꝛ vi/
sui ad intra sumptū. ℭ Remoueŕ eiꝰ nocumentū si laua/
tur aut torrefiat: aut si comedatur cum aliquo remitten
te eius acuitatē: vt est sisamū ꝑpe aut semen papaueris:
stringit sanguiē mollificatā: sed magis sal gēme: ꝛ qñ com
misceŕ cū oleo: ꝛ ponŕ sup combustionē ignis nō sinit lo/
cū vesicari. Et coctū cū oleo ꝛ pauca terbētina ponŕ sup
puncturam neruí cecam: ꝛ ꝓhibet ab eo spasmū.

ℭ De saluia. Rica. xv.

Et licet saluia repiaŕ siluestris ꝛ domestica: de vtra
q̄ tamē erit ꝑmo noster. Diuersimode eniꝫ
graduanŕ. Nam Sera. auctoritate Gal. dicit ꝑm vnū tex
tum ꝙ est calida caliditate modica: ꝛ alius dicit calitate
manifesta: ꝛ est parum stiptica. Aui. vero dicit auctorita
te Damaŕ. ꝙ est calida in tertio: ꝛ sic in 2°. nā vt dicit ca/
lidior est ꝛ fortior maiorana. Credo tamē cum sit multū
stomacalis ꝙ eius caliditas nō transcendat scđm ǧduꝫ.
vnde Serap. numerat eā in latitudine medicinarum ca/
lidaꝝ in scđo gradu. ꝛ sic plus adhereo Gal. q̄ꝫ Damaŕ.
in hac parte. Circa instans eam in ꝑmo ǧdu collocauit:
ꝛ siccā in scđo dixit. ℭ Eligaŕ hortulana bñ culta: ꝛ i lo/
co nō nimis hūido nata boni saporis. ℭ Est resolutiua
ꝑtositatū ꝛ flegmaticarū opilationū apitiua: confortat

stomacū maxime: & exiccat humiditatem eius: confortat i/
testina debilia: ppter qđ eius vsus cōfert his qui ex fridi/
tate intestinoꝝ ventositates multiplicāt. Inebriat veloci/
ter cū ponit in vino: ppt qđ caueāt sibi qui catarrum pa/
tiunt ab impōe eius in vino: vt stomacum confortent: ne ex
vna parte iuuamentū sentiant: & ex alia sibi nocumētum
augmentent. Et apposui hoc ppter multos qui sic dele/
ctant ab impōe eius in vino cū prādēt aut cenāt: ē tamē ca/
pitalis cū ponit in embrocis: & sacculis ad resoluendum
mās flegmaticas frigidas. ¶ Decoctio eius cū suis ramu/
lis zuccaro dulcorata qñ bibit vrinā: & mēstrua puocat:
& fetū educit similr sedat pruritū genitaliū viroꝝ & mu/
lieꝝ: & eius vsus in salsamētis optimus est: & trita posita su
per morsus venenosus optime confert: & similr sup vulnera
recētia retinet fluxū sanguinis. ¶ Et est vltimo notādū
qđ Aui. fecit capl'm de marmacora: & est saluia si bene in
spiciat caplm illō. lz Symō Januēn videat dicē qđ mar
macora sit mellissa: nā Aui. fecit caplz de mellissa: sub h
vocabulo bederēzegni: & est vocabulū arabicū: & ponit a
Symōe qđ est mellissa: sic a Sera. Verūtū est eliphacos
grece: saluia latie: & in hoc vocabulo imitatus est arabos
grecum & hoc vocabulo scripsit etiam Sera. saluiā.

¶ De petrosilino. Rubrica. xvj.

Petrosilinus calidus est & siccus i tertio: vt placuit Sera. verum non gra/
duat ab Aui. & Ysaac ponit ipsum in fine tertij. Circa in/
stās vero ponit in scđo ca. & sic. & credo esse verius pcipue
itelligendo de hortulano qui multā hz humiditatē obtū/
dentē calitatē eius. Et fortassis auctores illi de siluestri: aut
montano intellexerunt. Et si bene consideret mens Aui.
in cap. de apio nō videt eum eleuare multū in gradu cuz
videat ipm ponē ex spēbus apij. ¶ Est diureticus dissol/
uēs vētositatē: & herba eius cum aliis cibis posita digōnē
confortat. Radix tamen eius est difficilis digōnis. ¶ Et
remouet eius nocumentum si bene coquat. valet etiaz in
prouocatione menstruorum: & in cibis patientium colicā.

¶ De calidis in tertio. cuius rubrice sunt. xiij. Cap. v.

¶ De alleo. Rubrica. i.

Alleum enim est duplex. s. domesticū & siluestre. domestici comple
xio ab Auic. ponit ca. & sic. in tertio. vsqz ad
quartum: & intelligo per ly vsqz &c. qđ sit in
tertia mānsione tertij que ad quartum termi/
nat. ita qđ ly vsqz teneat exclusiue. multi tamē posuerunt
ipsum cap. in quarto: quod intelligi debet de prima man
sione quarti: qui terminat ad tertiam tertij. credentes re/
cens esse minus calidum non recenti: & hoc modo possūt
conciliari hi qui videnē adinuicē aduersari. De siluestri
aūt de quo nō est plenus smo: tñ credo dōm qđ sit absolu/
te tale in quarto. ¶ Eligat illud ex domestico: qđ est mi/
nus acutū. ¶ Est incisiuū vētositatū carminatiuū plus
oīm alia medicina que ventositatez resoluat fm qđ Se
ra. posuit: aperit opilationes: puocat vrinā: vocem clarifi
cat: confert tussi ex frigiditate: interficit vermes: & ppīe cu
curbitinos: ppter qđ pueris interdū dat confert dolori sto/
maci & itestinoꝝ ex frigiditate est prauī & paruī nutrimē
ti debilitat visum: & nocet capiti colericio & naturalr cali/
dis. ¶ Remouet ab eo nocumentum si comedat cū ace/
tosis & olentibus: vt si ante comestionē in aceto infundat
p tempus. Similr si bis elixet. deinde condiant cū aceto
& sale & si comedat a fridis & humidis confert: & vrinā p/
uocat: & ventrē humectat. vide Auic. ppro ca. docet fa/
cere enema ex decoctione eius in sciatica: & ipm multum
laudat. & subiungit. Quoniā solutione educit sanguinē
& humorē colericū. Et decoctio eius cuz olibano confert
multū dolori dentiū: & suppositū puocat menstrua: & ex/
hit secundinā & diuiū habē mesuay qđ ppietas eius est qđ
abscindit sitim que est ex flegmate salso qđ gñat i stoma/
co ppter resolutionē & desiccationē eius in eo: & valet cō mul
ta genera venenoꝝ morsus serpentum: & huiusmodi. & ae
rem pestiferum. Unde Gal. xij. terapen. dixit & ego vocaui
tyriacā rusticoꝝ nominē hāc escā. Et ysaac in fine cap. di
xit. Et allea qđe prosunt his q sunt veneno infecti: & frigi
das. Passiones hñtibus. sicut tyriaca magna mūdificat
& incarnat vulnera. Et dixit Gal. Et vt valet ad vulnera
fraudulenta si ponit recēs sup ea: aut si desiccat & puluc/
rizat sup ea. Et expellit sanguisugas vbicūqz adheserint.

¶ De aneto. Rubrica. ij.

Aneti cōplexio diuersificat. Aui. ponit ipm ca. inter scdm & 3m gradum. Gal. vero vsqz ad tertiuz.
Idem habē mesuay. & Oribasi9. qb9 tribus vt estimo magi
credendum est: quoniā experimentatores sunt. Et ipsorum
sententie alludit. Serap. ponēs ipm cap. vsqz ad finē trij.
Sed vnum qro: qđ cum repiat viridis & recens & siccū sit
calidus humidor: & humidū sit elegibilius sicco qđ Auic.
tanqz de eligibiliori locutus est. & de hu. Gal. vō & ceteri de
eo qđ est magis in vsu qz siccū. Et sic cōciliari pñt hi viri.
Siccū est in secundo. ¶ Semē est magis in vsu. radix se/
cundario. tertio herba eius. ¶ Debz colligi in ve. ¶ Est
maturatiuum humoꝝ frigidoꝝ: sedatiuū doloꝝ a cau
sa frigida venientium: carminatiuum vētositatum: & est
apertiuum. Remouet singultum & inanitione cibi in sto
macho fcm: sed gñalit semen eius stomaco nocet. ¶ Re
mouet eius nocumentū si cum limonibus comedit: & for
bitiones ex eo facte lac multiplicāt. Et similr semē eius po/
situm in polentis lac multiplicat. & sessio eius in aqua de
coctionis eius emoroidibus confert: & si comburit eius se/
men: & ex eo fiat emplastrum sup emoroides aufert eas.

¶ De cepe & scalumnia. Rubrica. iij.

Ex cepis reperit diuersitas ex parte coloris forme & ppationis. Nam eorum qđā rub. qđā
alba quedā rotunda: quedā oblonga: quedā cruda: que/
dā cocta. Conueniunt quasi oēs auctores qđ sit cali. & sic
in tertio: licet in eo sit humiditas supflua. Dico qđ: qz q/
dā nō dubitauerunt eum ponē ca. in quarto: qui longinqui
sunt: vt estimo a veritate. & Gal. posuit eum cal. in quar/
to: qđ forte de sicco longo rub. contrariauit qđ est forti9:
& potest conciliari: vt supra. ¶ Et ex eo melius est albuz:
rotundū: coctū: siue assatum. ¶ Est sibilatiuū: incisiuū
abstersiuū: fortē apitiuū & inflatiuū. ¶ Et crudum non
generat nutrimentū de quo sit curandum: est tñ stomaci
debilis confortatiuū: licet sit difficilis digestionis & specia
lr siluestre. & facit appetitum. Est eligibilius si bis deco/
quat: & vsus eius facit subeth: & nocet intellectui: obtene/
brat visuz mirabilr. ideo vulgares dicūt. Tu me ha stur
ca la ceuola in locchio. Minorat nocumentū eius si cum
aceto collit aut decoquat. & similr si assumat cū lacte.
Et quādo admiscet cū adipe gallie & sup callos apponit
aufert eos. Et quādo emplastrat cum sale & ruta sup lo/
cum morsus a cane rabido confert valde. ¶ Scalumnie
sunt quasi in vtute similes cepis: & mulieres nr̄e vtunt eis
dando pueris contra vermes. Non sunt ergo pueris dan
de in magna quātitate: sed pauce & interuallatim.

¶ De porro. Rubrica. iiij.

Porrum domesticū quo in via cibi vtimur. cali. est & sic. in tertio & eo forti9 est siluestre
Est inflatiuum malū stomaco difficilis digestiōis: & illau
dabilem humorem gñat: facit capitis dolorem: obtene/
brat visum & intellectum. ¶ Remouet nocumētū ei9 cū
aceto & oleo si cū eis pparet. Et similr si bis elixetur. dein/
de cum bonis carnibus pinguibus a dicta radice feni. vel
petros. Quidā eo vtuntur aū cibū cū sale & eo casu confert

purgãdo stomacum a grossis humoribus ⁊ viscosis prouocat appetitum ⁊ ventrem soluit ⁊ fuit cibus Tadei de florentia medicine maxime illustratoris. Et ipsum cum melle sumptum clarificat vocem purgãdo cannã a grossis humoribus: ⁊ suffumigatio facta ex semine eius cum alchitram siue cum gummi cedri facit exire vermes de dente. Quidam moderni supponunt pueris porra non trãsplãtata super stomacum ipsorum: ⁊ dicunt mirabiliter cõferre in expellendo lumbricos.

ℭ De raphano. Rubrica. v.

Raphanus est duplex. silvestris de quo non est sermo ⁊ domesticus: qui est in vsu comestionis. de quo ad presens. Cuius cõplexio, vt asserũt ysaac. Sera. ⁊ Gal. ca. in tertio. siccus in secũdo quibus hac parte adhereo. licet Auic. dicat ipsum seu lignum eius cap. in primo: ⁊ humidũ ⁊ semẽ cap. in tertio. Et nõ est dubiũ quin semen eius calidius est corpore eius. Unde credo corpus ponẽdũ esse in prima mãsiõe tertij. semẽ in tertia tertij. ℭ Et eligatur raphanus dixatus. est. n. magis temperatus: ⁊ maiores alijs paribus sunt minoribus meliores: vt patet. xx. problemati. pbl. secũdo. ℭ Est malus stomaco faciens eructuationẽ difficilis digestionis: ⁊ post cibum lenit ventrem ⁊ facit cibũ penetrare: ⁊ ante cibum facit natare cibũ ⁊ nõ quiescit: ⁊ non permittit descendere ad fundũ stomaci: ⁊ iõ impedit digestionem ⁊ propter hoc etiã facilẽ efficit vomitũ: ⁊ propter cortex eius Nocet capiti dentibus ⁊ palato ⁊ visui saltem multũ comestus licet aqua eius in oculo distillata ipsum mundificet ⁊ abstergat. Si vero coquitur confert tussi antique ⁊ humoribus aggregatis in pectore: ⁊ ipse confert suffocationi accidenti ex fungis mortiferis. ℭ Comedatur nutritus in aq̃. ita vt proijciatur aqua bis: deinde preparetur cum aceto ⁊ oleo ⁊ sale: ⁊ scindatur valde subtiliter in frustra subtilia: vt digestioni sit paratior. Et folia eius venalia quãdo elixantur comeduntur cum aceto oleo ⁊ sale nutriunt plusq̃ radix. Et raphanus multiplicat lac ⁊ auget sperma: ⁊ mixtus cum farina lolij facit nasci pilos in alopitia: ⁊ eius aq̃ bibita prouocat mẽstrua: ⁊ vrinã ⁊ lapidẽ in renibus frãgit. Et semẽ eius bibitũ valet contra venena: vt tyriaca: ⁊ valet contra morsum scorpionis: ⁊ qui comederit raphanum a scorpione non sentit nocumẽtũ. Et in aqua eius visa est hec experientia: vt proiecta sup scorpionem redditus est scorpio immobilis ⁊ tumefactus intrinsecus: vt crepatus sit. Unde ⁊ Auicẽ. dicit q̃ frustũ eius sup scorpionem positũ interficit ipsum. postremo ex omnibus habetur q̃ in via cibi conuenientius est comedẽ eum post cibum q̃ ante: nam si comestus minorem agit ventositatẽ superius ascendẽtẽ: ⁊ cum sua grauitate descendit inferius: ⁊ deponit cibum in loco coctionis: ⁊ melius digeritur: ⁊ virtutem magis confortat. vbi ante cibum assumptus inducit maxima nocumẽta.

ℭ De ruta. Rubrica. vj.

Et licet ruta non sit cibus vsualis. plurimi tamẽ ea in cibis vtuntur: q̃re de ea aliquid dicẽ institui. ℭ Ruta domestica diuersificatur ex tẽpore: nam recens humida ⁊ minus calida ponitur ⁊ sicca q̃ sicca ⁊ antiqua. humide ⁊ recẽtis cõplexio ca. est in secũdo. Aui. ceteriq̃ q̃ plures auctores ysaac. Circa instans. Gal. ⁊ ceteri omnes absolute pronunciauerũt calidã ⁊ sic. in tertio: qd maxie existimãdũ est ipsos intellexisse de sicca ⁊ antiq̃: ⁊ in hoc conuenit sñia Auicẽ. cũ eis. ℭ Et ex ea melior est q̃ oritur apud ficũ: est incisiua: resolutiua: carminatiua valde ⁊ confortatiua stomaci: ⁊ facit appetitũ cibi: sedat singultum flegmaticũ. Et eius folia recẽta in vino tẽpore messis: confortãt stomacũ frigidũ: ⁊ aufert fetorẽ siue odorẽ ceparum ⁊ alleorum masticata. Et nota pro bibulis: qui prudẽtes ⁊ tẽperati hẽri volunt in populo suo immediato appetitui suadẽtes visum corroborat: ⁊ inter cetera potiter valet ad epilepsiam puerorum si cum succo eius nares eorum intingantur: Auic. prima tertij. de cura eius: ⁊ fortius isto si puluis peonie bulliatur in succo eius: ⁊ cum vino detur paciẽti: aut liniantur nares ⁊c̃. Item ex ea cum nucibus ⁊ ficu fit compositum siue antidotum in pestilentia. ℭ Non pono remotionem nocumentiq̃ non inuenio nocumentum manifestũ in ea saltem dum accipitur in via cibi vel in cibis.

ℭ De rosmarino. Rubrica. vij.

Rosmarinus est herba que rustici corpora leporum implent: vt sint melioris odoris: ⁊ ne feteãt. Calidus est ⁊ siccus vsq̃ ad tertiũ. quidã tñ nõ determinãt eius gradum: credo si talis infra tertiũ. Et flos eius dicitur anthos ex quo fit electuariũ siue confectio que dicitur anthos quã ponit Nicolaus: que valet macilentis cardiacis: ⁊ miro modo letificat hoiem. Herba eius est in vsu. Est calefactiuus: resolutiuus: subtiliatiuus: ⁊ ex consequenti ventositates expellit ⁊ aperit opilationes epatis: splenis ⁊ intestinorum: confert cerebro ex cã frigida debilitatio. s. recepto fumo ex decoctione eius cũ vino: nec est in vsu eius nocumẽtum apparẽs. dico in vsu eius moderato: ⁊ quibus conuenit. nã calidis colericis est aptus nocẽ vbi frigidis aptus est conferre. ⁊ tu in his semp considera.

ℭ De sinapi. Rubrica. viij.

Sinapis est granum calidũ ⁊ siccum in quarto gradu licet Aui. dicat. vsq̃ ad 4[m] quod põt teneri inclusiue ⁊ exclusiue: sed credo teneri debere inclusiue: vt eius via nõ dissonet a sñia ysaac: ⁊ aliorum: nã semp debemus auctorum conciliatio: vt q̃ melius fieri põt. ℭ Et ex eo melius est recẽs hortulanũ: ⁊ ad rubedinẽ declinãs. Est splenis extenuatiuum: ⁊ stomaci exiccat humiditates capitis: ledit tñ cerebrũ. Cuius nocumẽtũ remouetur si cũ ea misceatur acetũ aut amigdale: ⁊ si sumitur de ea paruz: prouocat vrinã: si multũ laxat vẽtrẽ. Cathaplasma ex eo vel herba eius secundum soluit strãguriã ⁊ dissuriã: ⁊ masticatio multum valet his q̃ linguã hñt ingrossatã ⁊ malã humiditate. ⁊ maxie p̃cedẽte bõa purgatiõe. Similiter valebit in sciatica cathaplasma ex eo secundum. nõ tñ semper q̃ vlia debẽt p̃cedẽ particularia.

ℭ Sequitur de quibusdã calidis que magis vim habent medicine q̃ cibi. imo cibi nihil: sed sunt ciborũ condimenta. vt sunt piper: gariofilus: cynamomũ: maiorana: zinziber ⁊c̃. de quibus breuiter pertrãsibo de eis solum tãgens que necessaria erunt ad vsum ⁊ condimentum.

ℭ De pipe. Rubrica. ix.

Piper reperitur in multiplici differentia: quoddã nigrũ: quoddã albũ: quoddã longũ. horum tñ in vsu magis est nigrũ. Sed nota q̃ album est magis conueniens stõ: ⁊ ipsum magis confortat: vt Aui. Piper nigrum est fortius albo. medicine aut stomatice siue res stõm confortãtes alijs paribus nõ debẽt multũ in gradu eleuari. Oẽs nãq̃ conueniunt pip esse ca. ⁊ sic. vsq̃ ad q̃rtũ: qd ly vsq̃ ad quibusdã tenetur exclusiue: a quibusdã inclusiue. Ego vero credo album eẽ tale infra 3[m]. Nigrum vero ad 4[m] tẽdẽ: propter qd albus amplius laudatur: sed q̃ nigrum siue proportio e habetur in maiori copia ⁊ meliori foro hinc de eo plus vtimur nõ attendẽtes multũ sanitati: sed auaritie ⁊ gulositati. ℭ Est calefactiuũ. ⁊ vrine prouocatiuũ si de eo multũ sumitur vẽtris solutiuũ. si de eo parum: vt patet. pbl. pbl. x. Est stomaci confortatiuũ p̃cipue fridi: ⁊ facit appetitũ. est. n. sanis cõueniẽs: ⁊ cõfert egritudinibus neruorum secundum oẽm eius administrationem: ⁊ mũdificat epar ⁊ vẽtrẽ ⁊ pulmonẽ: vt dixit Serap. propter q̃s proprietates fortassis Teutonici eo vtuntur in cõdimentis.

ℭ De gariofilo. Rubrica. x.

Gariofilus graduatur ab Auicẽ. calidus ⁊ sic. in 3[o]. quidã in secũdo debet intelligi versus tertium. Vel aliter q̃m quidã est optimus: ⁊ talis calidior: quidã nõ ita bonus: ⁊ talis in secũdo graduabitur: ⁊ hoc patet ex deco-

ctione ipsorum: nam qui sunt meliores sunt acutiores. ¶ Eligatur autem qui in superficie habet aliqualem plaitucies: nam per hoc arguitur ipsos subtilem habere humiditatem qui sunt tuberosi aliquantulum: et qui sunt acuti saporis: et quanto acutiores aliis paribus meliores: et quorum color ad aliquantulum ruborem vergat. ¶ Stomaci et epatis sunt confortativi: et confert dolori stomaci vinum decoctionis eorum ex causa frigida aut ventositate proveniente odorem oris bonum reddit: et cibaria gulosis gratiora reddit aut pulvis eius positus in condimentis: aut corpus totum positum in corporibus avium et aliorum animalium ita ut non solum ex ipsis stomacus confortet: sed cerebrum ex odore eius etc. ut patet: valet in suffocatione matricis pulvis eius bibitus cum vino odorifero calido. Item tale vinum odore suo confert precipitationi eiusdem: propter quod cum multum venerantur mulieres: et usum eorum habent. In eis non est nocumentum apparens.

¶ De maiorana. Rubrica. xi.

Maiorana ab Avic. et Gal. ponitur ca. et sic. in tertio. Circaunstans et ceteri dicunt eam calidam in secundo: quorum diversitas tolli potest: et ad consilium reduci cum sicca et humida sicca calidior est ut supra in reliquis consimilibus dictum fuit. Et resolutiva: subtiliativa etc. confortat omnia viscera: et precipue caput. unde ut credo propter eius bonum odorem a quibusdam diligitur. Et fomentatio cum ea facta matricem mundificat et confortat mirabiliter. et eius superfluitates consumit: et in initio suffocationis potenter valet: propter quod existimandum est mulieres eam tantum diligere: licet domicelle et philocapte ex alia causa eam diligant: et propterea testa ex ea faciunt sibi: ut causam legitimam habeant eundi ad fenestras: ubi procuratores videri possint in quibus cottidie eam tenent aut gratia spaciandi.

¶ De cinamomo. Rubrica. xii.

Cum cinamomum multum in usu sit in condimento cibariorum conveniat: stomacoque preter maxime confert hunc in hac parte non est pretermittendum. sed de eo dicendum quantus fructus ex eius usu humano corpori accidat. ¶ Invenio duos textus Avi. de eius graduatione. Unus ponit ipsum calidum et siccum in tertio: et huic applaudit ysaac de dietis particularibus. proprio cap. alius calidum in secundo. sic in 3°: et huic adheret Aver. 5. col. de canella sive cinamomo. Gal. vero visum est ut ponit Sera. eum trahere ad tertium gradum caliditatis. Sed cum considero causam quam maxime stomaco conferunt precipue aromatica. invenio ea non transcendere ad tertium gradum. et si transeunt non exeunt primam mansionem tertii. Unde cum illa que sunt ca. in 3° notabiliter corpus humanum alterent: ut supra patet tractatu. Et non sic confortent: et precipue stomacum: hunc credo tertium. Avic. cui applaudit Aver. esse magis verum. ¶ Eligatur novum nigrum cineritium cum rubore quod est subtile leve: et rami eius sunt spissi adinvicem leves et pleni nodis odorem habentes bonum. et eius odor debet declinare ad odorem rute et cardameni. Et duo sunt signa bonitatis eius. Primum quia suo odore vincit odorem aliorum que sunt circa ipsum. Secundum quia quando masticatur et gustatur subito replet fauces suo odore magno. ¶ Dixit Gal. in lib. de cibis. Cinamomum aromatizat stomacum propter quod cinamomum et alia stomatica debent cum eo aromatizari. Confert frigiditati eius: et frigiditati epatis facit somnum: aperit opilationes: provocat menstrua: abstergit obscuritatem visus: et desiccat humiditates que sunt in capite et stomaco. Et de proprietate eius est quod usus comestionis eius confert obscuritati visus quam accidit ab humiditate etiam si cum pane comedatur. Conveniunt autem auctores omnes in magna laudatione cinamomi in dispositionibus stomaci et maxime frigida. Confert etiam frigiditati intestinorum: et expellit ventositates ab eis et confert doloribus renum: et urinam provocat Avi. in de viribus cordis dixit quod inest ei proprietas tyriace. Et propter multa que viderat. Marsilius patavinus scripta ab auctoribus de cinamomo dixit: quod in omni dispositione stomaci non erat pretermittendum cinamomum. Dixit Avi. olaci eius mirabilem proprietatem habet in tremore et quando fit linimentum ex eo et melle delet maculam lacteam oculi et lentigines faciei: et quando teritur cinamomum et ex eo et vino odorifero fiunt trocisci et desiccantur in umbra servatur eius virtus usque ad. xv. annos: et usus horum trociscorum maxime confortat stomacum frigidum. ¶ Et si non habetur cinamomum ponatur loco eius duplum cubebarum. et hoc additum est. quia aliquando repertum est marchiam nostram. x. annis continuis carere cinamomo.

¶ De zinzibere. Rubrica. xiii.

Zinziber calidum est in tertio. siccum in secundo. nam habet in se quandam humiditatem superfluam: et maxime recens: et cum antiquatur efficitur magis siccum et minus calidum. ¶ Est calefactivum: resolutivum: incisivum: stomacum confortativum: et maxime frigidum: et consumit superfluitates in eo existentes. et ideo habentes stomacum frigidum aut hu. condito libenter utuntur a cuius usu abstineat qui epar calidum habet: ratione cuius caliditatis stomacus redditur frigidus: et quasi communiter in omnibus invenitur rationabiliter invenitur debet poni in condimentis et saporibus: et in eo invenio nocumentum.

¶ De croco. Rubrica. xiiii.

Crocus qui etiam in condimentis cibariorum sepe venit a diversis diversimode graduatur. Avicen. eum ponit calidum in secundo. sic in primo et in hoc convenit cum Gal. Ysaac ipsum cap. et sic. nisi primo absolute protulit non nulli vero temperatum. Credo autem ut ex effectibus apparebit ipsum ca. et ipsius fortassis caliditas est circa finem primi: aut principium secundi: ut in hos tantos viros medie aut ad concordiam reducam. ¶ Eligatur novus. cuius color tendat ad albedinem. longus non frangibilis plenus qui quando fricatur cito tingit manus acuti odoris. ¶ Est maturativus: stipticus resolutivus. et secundum Gal. viscera confortat: et opilationes epatis aperit: et cuius potus clarificat colorem: et est. corporis et instrumentorum anhelitus confortativus. Et licet stomacum confortet propter id quod est in ipso caliditatis et stipticitatis: tamen facit nauseam et deiicit appetitum: propterea quia oppositus est acetositati que est in stomaco ex qua est appetitus. Usus tamen eius facit dolorem capitis: et inducit somnum: et obtenebrat sensus. Et cum bibitur cum vino inebriat ita ut roona producat: ut dicit. Avi. et est roona cum quis sine causa ridet. Et dixit Constantinus proprietas croci est quod letificat adeo quod occidit nimietas eius. quantitas eius ad hoc est. 3. iii. ad hanc sententiam posuit. Avi. excitat coitum: urinam et menstrua provocat: et partum facilem facit. Unde Ras. fuit mulier quedam que pluribus diebus laborabat in partu: et dedi sibi in potu 3. i. croci. et peperit statim: et expertus sum hoc sepe: et semper fuit ita: et est hoc remedium commune in Italia apud obstetrices: et apud medicorum maiorem partem. ¶ Dixerunt auctores quod sic accipiatur. 3. costi. et 3. corticis cassie lignee: et quarta pars. 3. unius de spica: et totum adinvicem ponatur quod tantum valet sicut. 3. i. croci. Et ex dictis apparet quare communiter in emplastris ponitur. in emplastris tamen capitis poni non debet.

¶ De frigidis in quo eius rubrice sunt. xv. Cap. vi.

Et si aqua sit primus frigidorum: quia tamen de ipsis institui scribere secundum ordinem graduum: et ipsa sit talis in 4°: hinc de ea post amplius: quia de cibis prius et de potu posterius dicendum: et ipsa inter potus numeretur hinc etc.

¶ De amilo. Rubrica. i.

Amilum quia sic nominari et proferri debet licet aliqui amilum pronunciet: est medicina cibalis magis quam cibus de eo tamen aliquid dicatur: cum plurimi eo loco cibi utantur: ut iusculis eius. Frigidum est et sic. in primo. Durum est digestionis aliqualis: et si bene a stomaco digeritur: nam malum generat sanguinem: et si cum simula vel flore frumenti coquitur generat sanguinem temperatum: et bene nutrit. et potest fieri amilum ex ordeo vel farre. et tunc optime conveniunt febricitantibus acute. ¶ Decoquitur cum pluria aqua addito modico zuccaro: et fiant iuscula clara: et sic removebitur nocumentum eius. ¶ Valet removendo aspe-

ritatē pulmonis τ cāne τ iuscula eius valent in abscindē
do sanguinem a pectore. maxime si dent cū zuccaro viri
anni: τ solidant vlcera pectoris τ pulmonis: τ tales pul
monatici vtunt: τ aliquando cum lacte decoquunt.

¶ De citonijs. Rubrica. ij.

Citonia repiunt in duplici dīa: qdā ex eis dr̄ po
ma τ qdā pira. Poma sunt minus sicca: sꝫ
in actiuis nō multū excedunt pira: nec egrediunt ab eis
vt existimo: qꝛ tn̄ pira sunt magis terrea: τ poma magis
aerea. hinc dicē poma min⁹ frida nō iputabit morsu dig.
Sūt frida in p̄. sic. in scḋo. lꝫ. Ysaac dicat ea eē frida i me
dio scḋi: τ dulciora ex eis sunt min⁹ frida τ min⁹ stiptica.
¶ Eligant matura τ grossa ex eis ꝯuenientiora sūt assa
ta q̄ hoc modo p̄paratur. Concauent τ extrahant semia: τ i
pleant melle vel zuccaro ru. deinde coopiant τ lunantur
pasta vel argilla: τ sub cineribus decoquant. Et moderni
plures citonio ꝯcauato in ei⁹ ꝯcauitate ponūt zuccaꝝ ta
barzet coquēdo sub cinerib⁹. Vtunt in fluxu ventris: τ in
h̄ cāu degibili⁹ est zuccarū. lꝫ aliud eiu sit delectabilius.
¶ Est stōi ꝯfortatiuū τ ꝯfortat appetitū deiectū τ mor
tuū reducit. dure ē digōnis. Remouet ei⁹ nocumētū si cū
zuccaro vel melle decoq̄t: vt sup̄ aut dixit: plurim⁹ tn̄ ei⁹
vsus gn̄at dolorē neruoꝝ colericū: τ post cibū assumptū
soluit: τ si multū de ea assumit facit cibū descendē indige
stū: ante cibū vo stringit τ tollit vomitū colē non corrū
pit facilr in stomacis egrotātiū: q̄to magis in stōis sanoꝝ.

¶ De endiuia. Rubrica. iij.

Endiuia est duplex. siluestris τ domestica. domesti
ca recēs frida est τ hu. i p̄. Et dī notant re
cēs qꝛ sicca: est sicca. vt Aui. 2° can. ex q̄ appet q̄ aliq̄ ex
tpe variat reꝝ cōplō in passiuis qḋ de actiuis ꝯcludi pos
set τ simr ex loco. nā hortulana τ culta hūidior q̄ nō hor
tulana τ nō culta orta in loco arido. extimo tn̄ q̄cūqꝫ ip
sam: nā in actis neqꝫ in passiuis trāscendē p̄mū gdū: lꝫ ali
qui trahāt eā ad p̄ncipiū scḋi: sed int̄ finē p̄mi gdus: τ p̄n
cipiū scḋi nō inuenio sensibilē dr̄iam. ¶ Siluestris autē
frida. τ sic. in eodē gdu: sed remissius tn̄: τ q̄ ex ea est ama
rior. est min⁹ frida. vt. xuij. tertij. de reb⁹ ꝯferētib⁹ epi: q̄uis
quidā dicāt q̄ que vehement est amara est calida: quā opi
nionē secut⁹ est Guliel. placētin⁹ in suis simplicib⁹: τ Ha
ly. 2°. tegni: τ apd nos dī rostꝝ porcinū i Tuscia τ in Lō
bardia radichio i foro Julij. talis ē apitiua. τ aliqli ptici
pat stipticitate. ¶ Eligat siluestris magi: τ marie ea. τ est
epis ꝯfortatiua. τ stōi q̄cūqꝫ discrasia fuerit: τ apit opila
tiōes eius: τ marie q̄ est magis amara. Nec in ea est nocu
mētū sic in reliqs olerib⁹ fridis: τ qn̄ comedit cū aceto si
cut cōit fit: stringit vētrē: τ tn̄ qn̄ coquit siue siluestris si
ue domestica ꝯfert debilitati stōi. Sera. Et q̄ ex ea ē ama
rior deteriorem sanguinē gn̄at. Et emplm scm̄ ex ipa τ
radice eius cōfert morsib⁹ venenosis scorpionū τ hmōi.

¶ De faba. Rubrica. iiij.

Faba est frida τ sic. in p̄. ita extimerat illā. Serap. in
ter illa hu⁹ gdus: lꝫ Aui. Gal. ponat eā proxi
mā esse eq̄litati: sed q̄ ex ea sicca est. sicce cōplōnis existit.
q̄ vo viridis hūida hūide. ¶ Eligat grossa alba nō recens
q̄ a gurguliōib⁹ ꝯforat: nā recēs ē inflatiua magi. ¶ Est
abstersiua: τ iō decoctio ei⁹ purgat pānū ab oculo. Est in
flatiua vētosa difficilis digōnis: τ marie cū cortice come
sta: τ q̄ frixa ē tardi⁹ digerit: sꝫ paucioris existit inflatōis.
¶ Remouet ei⁹ nocumētū si absqꝫ cortice comedat τ de
coq̄t bis abiecta p̄ aq̄ vsqꝫ ad spissitudinē pultis cū sal
uia: pipe: origano: sale aut oleo τc̄. τ prius steterit i aqua
notabili tpe infusa: τ ipa sit decocta apud Lōbardos dī
pachiarina. Cōfert pectori τ pulmoni τ sputo sanguis sic
p̄pata: τ bonū dat nutrimētū s̄m Gal. τ Hyp. faba āt diu
agitata donec ad spissitudinē veniat: τ magnā vt ē faba
dicā fauamenada facilioris est digestionis ea q̄ est cū cor
ticib⁹: τ difficilioris ea q̄ est decocta sine cortice: vt dictū.
Si tn̄ de ea assumit a stō forti τ moderata q̄titate bonū
τ solidū dabit nutrimētū: τ marie cū oleo oliue comesta.
aut brodio carniū pinguiū: τ itellige q̄ si bn̄ agitata τ dul
cta: vt inde fit scā lenis τ alba: τ faciūt solēnes religiosi: fa
cit sodā: τ nocet his q̄ sunt ꝯsueti hāc ea: τ facit vidē som
nia mala. τ ꝯfert dissinterie si comedat decocta aut frixa
cū aceto aut p̄us decocta cū aq̄ τ aceto deinde frixa. ē cū
cibus optim⁹ dissintericis rusticis τ patauis. Et ex ea sic
cocta τ fracta cū vino: τ agitata τc̄. fit optimū τ expertum
emplm ap̄atib⁹ τ hūorib⁹ testiculoꝝ: τ ego p̄les cū eo sa
naui. Sꝫ nō q̄ in callis cū fridis applica τ in frigidis cū
ca. τ similit in tumorib⁹ mamillaꝝ: τ marie qn̄ lac erit ca
seatū. Et docet mulieres nō dare fabā gallinis suis: qꝛ ab
scōdit gn̄ationē ouoꝝ: τ qui vsi fuerūt ea efficiunt timi
di τ cogitatiui: pp qḋ patauī τc̄. Cortex aūt fabe nunq̄ di
gerit sic nec botrū vue. ¶ Postremo adiūte ad id qḋ vul
gares τ matrone dicūt: τ de hoc se hr̄e experientiā. vt q̄ ea
que a gurguliōib⁹ ꝯforata ē sit melior. ꝯ Aui. τ auctores
medicine. Credo dōm q̄ ea q̄ a gurguliōib⁹ τc̄. sit facili⁹
decoq̄bilis: qn̄ talis est hūidior: cū ex ei⁹ humiditate sup
flua τ nō bn̄ regulata gn̄ent gurguliones. Vn̄ arguūt
vulgares citi⁹ decoquit. g̃ melior. que ꝯña nō valet. q̄ aūt
sicca est nō pforata difficili⁹ vel tardi⁹ decoquit. ipa tn̄ cū
humiditate supflua sit magis muida melior existit. iō cōsi
dera: τ qꝛ Patauī⁹ sum tn̄ de faba motus sum scribe.

¶ De gn̄atis. Rubrica. v.

Reperiuntur granata dulcia: muça τ acetosa
¶ Dulcia τ si a quibusdā pona
tur equa in acutis. Credo vt placuit. Auic. ipsa declinare
ad lat⁹ friditatis τ hūiditatis saltē in p̄ma māsiōe p̄mi: τ
si sunt cito inflāmabilia. Vn̄ Auēçoar cito in colera ꝯūtit.
Acetosa vo frida τ sic. vsqꝫ ad scḋs. Muça siue mediū sa
poris medio mō se habent inter hec. ¶ Acetosa p̄cipue
reprimunt colerā τ multos curāt cū exhibitōe bucelle pa
nis infuse in succo eoꝝ añ exhibitōēꝫ cibi: quib⁹ p⁹ assum
ptū cibū ꝯtingebat vomit⁹ ad colerā in stōis eoꝝ existētis
stimulātē stōm. Dia stipticitate p̄cipāt lꝫ dulcia minus:
sꝫ dulcia sunt stō ꝯuenientiora τ acetosa min⁹. Muza, vo
medio mō. vn̄ ex eis vinū est melius: τ gn̄a eoꝝ stō nocēt.
Febricitib⁹ ꝯuenientiora sunt muza. dulcia vo mala acu
tas fe. hn̄tib⁹. τ ipa sunt pectoralia. ¶ Remouet eius no
cumentū cū caleo melino aut dyacitonitē. τ dixit Auic.
tertia q̄rti. de cura prune siue carbūculi τ ignis psici. Et
de medicis bonis in hac hora: τ post ipaꝫ ē vt sumat gn̄a
ta acetosa: τ fundant retro q̄ter in aceto donec hūectent.
deīde terant τ ponant sup pānis τ admisceāt apm. n. ꝯue
mēs ē i oi hora: τ eradicat hāc egritudinē i p̄n° τ statu.

¶ De charubijs. Rubrica. vj.

Charubie siue charubie fruct⁹ apud nos non b̄n
not⁹: fride sūt τ sicce cōplōnis. Auer. τ
Archaditus: lꝫ aliq: vt Jesus eas dixerit calidas eē: et licet
non expresserint gradum. tn̄ cū Jesus eas calas τc̄. credo
nō multū eas eleuari debe: sed in p̄ gdu frigiditatꝫ et sic
poni. Hn̄t saporē dulce cū aliqli stipticitate: et mar⁹ sicce.
¶ Ex eis meliores sūt stō sicce. tarde sūt digōnis. ¶ Re
mouet eaꝝ nocumētū si cū penidijs comedit. Ysaac au
ctoritate Gal. dixit. Vrinā nō duceret ad nos ō hierosoly
mitanis: qꝛ eaꝝ nocumētū est nobis appens magis q̄ in
locis vn̄ apportant: eo q̄ recētes faciūt fluxū: et qn̄ desic
cant stringūt. qn̄ deperdit humiditas eaꝝ. et sola remanet
terrestris. ¶ De mirtho. Rubrica. vij.

Species mirthi: et si sunt in vsu: qꝛ mittit in sapo
rib⁹ τc̄. tn̄ hn̄t vim magi medicine. de co
poꝝ est frida et sic. cōplōnis p̄ siccitas est maior friditate

sunt stõi ɔfortatiue et ṗcipue cali:ꝫ iñt cetera ꝓhibẽt flu/ xũ humiditatũ ad stõ:ꝫ marie gña caꝝ: qdã tñ trahũt ĩḃas ad scõm:et gñis caꝝ cũ vino cocto fit sapor bonus.

¶ De melica. Rẽica. viij.

Melica est granum ex quo fit panis minus nutriẽs quã aliqs alius ex quocunqꝫ alio gño fiat. Frigidum ꝛ sic in ṗmo. Gal. difficilis digestionis:strīgit ventrem.ꝛ ideo dissinteria facimus ex ipso sacculũ quem ventri ꝛ ano calefactũ supponimus:ꝛ vrinã prouocat.

¶ De Nespilis. Rẽica. ix.

Nespila fri.ꝛ sic.ẽ i ṗ gdu. Ysaac. ¶ Cõfortat stõꝫ marie calīn.modicũ nutrimẽtũ pbet gsũ. ¶ Et mel⁹ ẽ cã assumẽ qsi cibũ.post cibũ vo qnqꝫ ɔferũt ad robur stõi ꝛ vẽtri. Gal.i li° de euchimia. Sũt dure di/ gestionis:ꝙ si comedi voluerint in stõi cõfortatione assu manẽ in pauca q̃titate. ¶ De ordeo. Rẽica. x.

Ordeum ponit ab Aui.frm ꝛ sic.in ṗ.ꝫ aliq eum scõo vel ad scõꝫ trahãt. Circa istãs ꝛ ce/ teri. ¶ Et abstersiuũ ꝛ mũdificatiuũ:apitiuũ:abstersiuũ qdẽ cũ fuerit excorticatum a cortice exteriori.ꝛ eo sic vti/ mur:cuius excorticationẽ facilẽ docebo in fine capli. Ex eo fit aq̃ iuscula ꝛ far:vt dicet. ¶ Eligat albũ ꝛ mundũ ꝛ subtile mediũ iñt antiquũ ꝛ nouũ non corruptũ pfectũ et maturitate sua nõ pulueri admixtũ:ꝙ steterit in aere libero. Nutrimũ est:sed minus frumẽto ꝛ aq̃ eius est nu tribilior farnch ipsius:et ambo frãgũt acuitatẽ humoꝝ. ¶ Aq̃ eius fit accipiẽdo de eo excorticato ptẽ.i.ꝛ aque p tes.xx.decoquẽdo cũ facilitate vsqꝫ ad ɔsumptionẽ me/ dietatis aut duaꝝ ptiũ sp abiciẽdo spumã.ꝛ decoquant. sine fumo i olla munda.ꝛ sic decoquẽdo extio ꝙ remouet nocumẽtũ eius de q̃ dic. Aui.ꝙ nocet stõ: Aq̃ ei⁹ est infla tiua q̃ ola credo vificari de aq̃ ipsius nõ excorticati ꝛ non multũ decocti. ¶ Iuscula fiũt ex faria eius et aq̃ semper agitãdo et ducendo leuit ne ex fumo ɔtagiũ recipiat.

¶ Far eius fit ex eo mũdato ꝛ grosso mõ ɔfracto in olla vl etiã cũ mola ꝛ cũ aq̃ decoq̃t:ꝛ fit cib⁹ optim⁹ febricitãtib⁹ et marie ex apate i spũalib⁹ ꝛ in pleuresi ꝛc. Et in calidis fe.aq̃ ei⁹ multũ valꝫ:laudat Aui.eo ꝙ est ifrigidatiua et hũectatiua ꝛc.et in fridis vo cũ apio ꝛ feniculo.ꝛ qõ ẽ co ctũ cũ ficub⁹ ꝛ melle trito valet i febrib⁹ flaticis. Modus excorticandi ipm facilis est vt pus in sole ꝛ mel⁹ in furno extracto pane desicet.deĩde balneet optiẽ:ꝛ sic balneatũ po/ nat i paridẽ magnũ.deĩde cũ pistello ligneo mag ꝛ gros/ so pistet leuit:deinde excussient corticeos:ꝛ sic vsqꝫ q̃ fuerit excorticatũ bñ.si cũ pecia fricet fortiẽ optime excoriabit.

¶ De pisis. Rubrica. xj.

Robilie scõm vulgare nr̃m pisa ab auctorib⁹ dicte Mes.ꝛ Sera.ꝛc.ab Auic.vo di mesce. ¶ Sunt fm Ysaac frigide in ṗ.medie vo iter sicci.ꝛ hu/ miditatẽ.et fm Sera.sunt siccitati q̃ꝫ humiditati magis ꝓpinq̃ ꝛ est marie veꝝ õ nõ excorticato.qm̃ in cortice ei⁹ est põticitas. ¶ Eligant recentes ꝛ magne sũt iflatue:sed min⁹ faba:Aq̃ vt dixit Gal.i tota sua subã nõ remouet ṗ terq̃ꝫ in duob⁹:qꝛ nõ sunt iflatiue:vt fabe.scõo sũt tardio/ ris descẽsiõis a stõ.gñant chimũ laudabilẽ ꝛ laudabilio/ rẽ si decoquunt cũ oleo amigdalino. ¶ Verũtñ nocumẽ tũ eoꝝ remouet si cũ eis decoquat parũ cartami. Nõ tñ ꝙ tertius Aui.sic iacet vt repior:ꝛ nõ ẽ in ipo tarditas di/ gõnis fabaꝝ:ꝙ vi ɔdicẽ tertiũ Gal.pauci dat nutrimẽ tũ ꝛ multã hꝫ sbãꝫ:sic cetera ligumina. ¶ Est cib⁹ q ɔue nit febricitãb⁹:vt baldach. Cõferũt dissintericis si abiecta ṗma aq̃ decoq̃tur ꝛ acetosent cum gñatis acetosis.

¶ De spinachiis. Rubrica. xij.

Spinachia fri.ꝛ hu.ẽ in fine ṗmi.qdã trahũt eã ac scõm:nec iter hos magna existit distãtia. ¶ Est lenitiua:lauatiua:abstersiua:ꝛ vincẽs co

lerã:ꝛ brodiũ eaꝝ forsitassis refugit stõacus.q̃re sine bro/ dio comedat:vt ei placuit Gal.decoquit pus lota cũ aq̃ et modico oleo in patella.ꝛ est cib⁹ ɔueniens fami:ꝛ ɔfert pectori ꝛ pulmoni:et marie si coquat cũ oleo amigdalio aut sisamino:ꝛ eẽt cib⁹ pfectior:eoꝝ:diuꝫ decoquant in aq̃ esse melioris nutrimẽti q̃ꝫ blitis vel grisolocana.

¶ De tribulis. Rubrica. xiij.

Tribuli dicti ab auctorib⁹ tribuli ꝛ marie fluuia/ les.de qb⁹ est ṡmo sunt.fri.ꝛ hu.ꝫ aliq.di/ cãt ipos declinare ad ca.pp dulcedinẽ que est in eis:et de eoꝝ gdu ꝓportionabilit dicẽdo vt de charubijs. ¶ Sũt multi nutrimẽti: Et qdã ex eis faciunt panes tpe necitatis difficult digerit.ex vñr hãc similitudinẽ nõ puã cũ castaneis et Padue noiant castanee marchesane. Nascunt ibi i fo/ sato magno scẽ Iustine:ꝛ plimi in eis delectant. Cõferũt renib⁹ ꝛ strãgurie:ꝛ frãgũt lapidẽ in renib⁹ et vesica.

¶ De piris. Rubrica. xiiij.

Pira et saltẽ domestica:de qb⁹ pncipalr ẽ ṡmo abso/ lute ꝓnũciãda sunt frida:ꝛ sic.ꝫ coꝝ quoddã magis appropinq̃t tpamẽto in actis:qõdã magi distat õ cluitãria plus ad act⁹ friditatis. Exẽplũ ṗmi:vt sũt musca tella:aceola semẽtia. Et post ista pira dcã scĩ Nicolai.pi/ ra õ pola feracena. Exẽplũ scõi:vt sũt pira nicolai ꝛ mul ta alia q̃ nõ pticipãt dulcedine multa:ꝫ hñt dulcedinẽ re missaꝫ cũ põticitate admixtã. Et de eis oib⁹ apud nos re/ periũt in mag̃ copia. Ex qb⁹ inferre possum⁹ ꝙ muscatel/ la:et hõ.sunt cal.in ṗ.reliq̃ vo in scõo.dicit m. Aui.ꝙ in/ pnb⁹ sũs repiunt pira magne cappacitatl.ꝛ rotũda mul tũ subtilis corticis boni coloris q̃si pini ꝛ boni sapori.ita vt videant sic aq̃ zuccari ɔgelata:ꝛ cũ cadũt ab arbore sup frã destruunt:et ꝙ ista sũt in qb⁹ nõ ẽ nocumẽtũ appe/ re de speb⁹ piroꝝ. Ista ãt nobis pñt eẽ sic metriꝫ et mesura in iudicãdo õ bonitate pirorũ. ¶ Eligant bñ matura et nõ laudo maturationẽ eoꝝ in paleis:sicut cõit fit: nã il/ la maturatio vi mihi nõ maturatio:ꝫ eorum ad putrefa ctionẽ ṗpatio. Sũt stõi ɔfortatiua:et q̃ ex eis sunt ꝓpinq̃ tẽpamẽto:vt.õ.sũt bõi chimi:et laudabili⁹ pbet nutrime tũ pomis. Dĩ ꝙ dei ꝓpetate ipoꝝ est facẽr mes colicã:qõ marie itelligẽdũ est de crudis aut põticis:et ieiuno stõ sũ ptis:et iõ decoq̃nt et sint dulcia:et marie cũ aniso ꝛ zuc/ caro aut aniso ɔfecto comedant:aut cũ pauco pipe: cina momo:ziꝫ.aut ligno aloe:sic.n.remouet eoꝝ nocumen tũ:decoq̃nt cũ fridis:et marie siluestria:ꝫ domestica etiã ad hõ valeãt:et sunt bezoar eoꝝ:comedãt post cibũ: et nõ ieiuno stõ.qm̃ si comesta nõ nocẽt. Dyasc.ꝛ seña iterficiũt vermes. ¶ De siluestrib⁹:qꝛ in vsu cibarioꝝ nõ veniunt, dcm̃ est.sunt tñ magis stiptica ꝛ frigida domesticis.

¶ De cerasis. Rubrica. xv.

Non inuenio expssam gdũationẽ ceraſoꝝ.ꝫ ipã pono fri.ꝛ hu.saltẽ in ṗmo ꝛ magi frida q̃ꝫ hu. Ysa.ꝛc.ca.õ prunis dic̃ idẽ dõꝫ de ce/ rasis:qõ õ prunis. Gal.vo i li°.de c̃ bis dic̃ ꝙ idẽ est dõm õ cerasis qõ de moris. ¶ Sꝫ nõ ꝙ repiunt dulcia acetosa siue acria et põtica. Dulcia dñr ꝓpe cerasa. Acria vo bi/ furcãtur:qm̃ eoꝝ q̃dã dñr marasce:q̃dã verle. Dulcia ci/ to descẽdunt de stõ.et iuuamẽtũ qõ eis ɔferũt ẽ paucũ.sũt, cito putrescibilia:ꝛ mollũt vẽtrẽ.iõ vulgares tpe cerasoꝝ multi õ eis cõedũt:asserẽtes ipa eẽ optimã medicinã ad ꝓ ductionẽ vẽtri. Et male opinãt:qm̃ nocumẽtũ est mai⁹ iu uamẽto.sc.n.multũ ꝛ facilr putrescibilia. Et acetosa que dñr verle stiptica sũt:ꝛ magi cũ sunt sic.ꝛ silr pontica: sed min⁹ acetos.vñ in fe.bñ ɔueniunt marie ꝛ eo mõ q̃ ɔsue/ uerũt dari ifusa i aq̃ ꝛc. In fe.aũt flaticis ɔueniũt magis acetosa.ẽ.n.i eis vi⁹ icisiua ɔferens:ꝫ vt dcm̃ ẽ in pcedẽti ca°.medic⁹ sp dꝫ cõpare iuuamẽtũ nocumẽto: ꝛ qõ pstã/ ti⁹ ẽ digẽ. ¶ Dicit vulgares ꝙ cerasa sunt vnnica medi

cis: q2 soluūt rc. relinquo de moro acetoso siluestri: quia dictum est supra de moro dulci.

¶ De frigidis in 2°. cuius Rubrice sunt .xviij. Cap. vij.

¶ De Bliti. Rubrica. i.

Blitis apud Auicē. de q̄ sicla nota est r reperit alba viridis trahēs ad nigredinē: r nigra est minus hu. r minus stipti ca. fri. est r hu. i 2° vt Gal. licet. Ysaac trahat ipsam ad tertium: q̄ intelligi debet de prima mansione tertij. Auicē. fo medius dixit ipsam esse compositam virtutum: nonnulli eam pronunciauerūt calidā. vt Oribasi⁹ r Joānes. ¶ Est abstersiua pp̄ fetutem bauracticā que in ea est stbiliatiua: lenatiua apitiua. Est nociua stō pp̄ bauracitatē: mordacitatē: r pp̄ h̄ ēt est mali chumi r pauci nutrimēti sicut cetera olera: Dixit tn̄ Ysaac q̄ laudabilē gn̄at chimum: qd̄ itelligi d3 de ipsa correcta: vt q̄ abijciaf p⁹ aq̄. r p̄pet cum aceto aut sinapi aut musci aut alijs spēb⁹ cōib⁹ in vsu cibarioꝝ r vsus ei⁹ tn̄ malus ē. Et ex succo ei⁹ cū melle cōit fit caputpurgium i educēdo sup fluitates a capite: q2 atriplex quasi ppinqua est bliti: r sic ab. Auicen. ponitur ca. de ipsa non facio mentionē: quonia in vsu cibariorum non venit.

¶ De cucurbita. Rubrica. ij.

Cucurbite fri. r hu. sūt in 2°. ¶ Eligāt recentes r virides. sunt infrigidatiue: huectatiue. laxāt ventrē: r nō puocāt vrinā. baldac. de q̄ mirabif q̄s fortē: cū eaꝝ seia sint vrine puocatiua. Nec mirādū: qm̄ semē sepe 2rie est cōplonis ab eo cui⁹ est semē: vt. s. de citro: r ex 2̄rijs 2rie ppietatis r v̄tutis. nā pira v̄mes generāt: r semē coꝝ iterficit eos vt sup. De cucurbita conueniunt oēs q̄ ipā 2uertif in eū hūorē quē i stō iuenit: r ex ipa gn̄af hūor bon⁹ vel s̄m q̄ ei associaf alī aut alī cib⁹: vt si cū sinapi comedif malus ide hūor gn̄af si cū citonijs aut agresta aut vino gnatoꝝ cōmiscebif. unde bonus humor gn̄abit r p̄cipue in stō calo. Semp aduertaf ad cōplones cū laudaf res: qm̄ p eas gduaf: r non ita cōuenit maxime cū simpler daf vt medicine cibales r pauci nutrimēti: sicut cetera olera: sed maiores existit cum diraf r velocif descendit de stō si non corrumpif ante digōnē pp̄ aliquā cām vn̄ cucurbite sunt male q̄b⁹ dn̄af sl'a aut melia: r bone sūt colicis: r marie in estate cū modicū diraf r decoquunf in sartagie: r sup ipā3 fundif agresta: vt cōit fit. Cōueniūt itaq3 hn̄tib⁹ hūores calos i stō: r de ppetatib⁹ eaꝝ est inducē colicā. dixit Gal. Sicut cucurbita est minus malicie q̄3 ceteri fruct⁹ estiui qn̄ bn̄ digerif. ita si nō digerif r nō descēdit a stō cito corruptio ei⁹ est mala valde: iōq3 bn̄ sani r mūdi stōꝝ caloꝝ aut nō fridoꝝ eis vti pn̄t secure in moderata q̄ntitate plus alijs rc. Experimentum optimū r pbatū: cuius cucurbite sicce r cōbuste puluerisate sup vlcera q̄ sūt putrida mūdificat r 2solidat pfecte.

¶ De lactuca. Rubrica. iij.

Lactuca fri. ē r hu. i 2°. ¶ Eligaf ampla r citria r aq̄ lacte caret. ¶ Est facil⁹ digōnis et 2fert stō marie calo: r marie hortulana de q̄ est s̄mo: q2 de siluestri ad p̄ns nō curo. vn̄ assūpta cū aceto fac̄ appetitū: s3 ea meliorē q̄ recipit 2coctionē aliq̄lē. nō ablura melior est abluta. ablutio. n. addit inflatōes: sic in oib⁹ olerib⁹ fridis. ¶ Remouef nocumētū ei⁹ si cū ea comedaf apiu3 vel petrosilin⁹: fac̄ sōniū: r marie seia eius: r ēt herba. Vn̄ Gal. nō iueniēs remediū sue magne vigilie comedebat lactucas in ferculo cū modico pipis: r paꝝ post restitutus est somno: r h̄ remedium multu3 magnificat: vt supra in pcedēti tractatu. ¶ De melone. Rubrica. iiij.

Melo siue pepo fri. r hu. cōplonis v̄sq3 ad 2um: r dulcis minori est fridutatis. imo q̄ lā dulcem calecustumāt cōplonis. ¶ Est abstersiu⁹ r puocatiu⁹ miur⁹ tn̄ q̄3 bateca r cucumer tarde est digōnis. melior tn̄ ē bateca nec ita facilī corrūpif: nā bateca in eū hūorē 2uertif: quē3 in stō inuenit: sed ad fl'a est declinior: r si non digerif cito ad nām 2uertif venenosā: q̄re cū sentif ei⁹ indigestio euomaf. debēt tn̄ pepōes comedi ad cibū aliū: nā si p⁹ cibū comedunf faciūt cibū idigestū ex stō lubricare: r rugitus r vētositatē gn̄ant. volētes itaq3 eos sumere nocumēto comedē añ oēm cibū comedāt stō existēte vacuo ab hūorib⁹ r vt remoueaf nocumētū ipoꝝ comedāf cū semib⁹ r mīre seminū coꝝ: q̄ cū carne coꝝ cum modico zuccaro aut penidiaꝝ. ¶ Vꝝ āt p⁹ eoꝝ assumptionē sic bdelliū dicef i fine cap. Nocumētū q̄ mult⁹ r 2tinu⁹ vsus coꝝ: vt cōit fit. inducit hoies ad colicā. caueāt q̄ q̄ h̄ pctō itieti sūt. ¶ Semis coꝝ valēt in mūdificādo renes: r frāgēdo lapidē in eis. ¶ De cucumerib⁹ r citrullo r anguria. Rubrica. v.

De cucumere dicit Gal. q̄ ē subē grosse r dure digōnis malū gn̄at chimum patū corrūpi r fieri mā febriū putridaꝝ malaꝝ. q̄uis pepo magis sit corruptiu⁹: r vt ei⁹ est sic pepones: sed est fridior r hūidior ad itus 2m gdū. Ex qb⁹ fortasse colliga pōt cā: q̄re Venetijs oi āno tot multiplicāf febres putride. na3 vsus mult⁹ r 2tinu⁹ cucumeꝝ nō solū paupib⁹ veꝝ r a diuitib⁹ r nobilib⁹ scīis cā ē eaꝝ. ad qd̄ 2currit vsus mult⁹ r assidu⁹ alioꝝ fructuū. ¶ Est abstersiu⁹ puocatiu⁹. nō tn̄ sic melo rc. Dyasc. tn̄ dixit de eo q̄ est bonus stō. h̄ idem Aui. ppo ca. credo ipos itelligē ipm esse bonū in via medicine alterādo stōm calm. Nā subdit Aui. r ipe raro digerif bn̄: sed intelligit. de eo in via cibi: q2 vt sic est stō valde malus. ¶ De citrullo idē dicaf qd̄ de cucumē: na3 est tardioris digōnis: r facili⁹ discurrit in venas crudus: r febres magis cronicas fac̄. ¶ De bateca siue anguria ide3 dicaf: q2 ipā est frida r hu. pluscq̄ pepo: ad itra tn̄ 2m gradū: r q̄ ex ea ē dulcior minus frida: r ē magis abstersiua melone. ¶ Mouet h̄ dubiū a multis expectatū. vꝝ post pepones d3 vinū sumi: r q̄le r q̄ntū. Aui. 3° p̄mi. ca. d regimine aq̄ r vini. Sup cibū mali chumi bibe vinū dum comedif aut añ aut postq̄3 digerif est malū: qm̄ fac̄ malū chimū in extrema corp̄is penetrare: r sic sup fruct⁹ r p̄rie melones. ¶ Ad oppositū. fama cōis nō oīno depdif quā populi famāt. Ethicoꝝ. 7. ipa. n. 2sequif impetus celestes. Famosum. n. est r p̄pe apud nos Patauos cū aliqd̄ vinum est potētu⁹ r aromaticum id bonum pro peponib⁹ existē. ¶ Rn̄def p̄mittēdo q̄ vinū assumptū post eliū3 peponū aut sumif via alimēti: aut gr̄a corrigēdi malitiā peponis assumpti. ¶ 2° p̄mitto. q̄ aut sitis post ipm assumptū est valida r fortis: aut debilis r remissa. ¶ Juxta h̄ ponanf 2clones. ¶ Pria q̄ si sitis fuerit valida r fortis sup peponē assumptū est bdeliū. h̄ 2clo est ō mēte. Raf. 4°. Almāso. r Gal. in libello ō marasmo. ¶ 2° 2. si sitis fuerit remissa r debilis: r vinum bibaf gr̄a corrigēdi rc. tūc sup ipm est bibendū vinū potēs r aromaticum: r in pua q̄ntitate. Et hec 2clo est ysaac in li°. suo de dietis. r Gal. 2° regimine acutoꝝ. r Auic. 3° p̄mi. allo c°. ¶ Tertia 2. si vinum bibaf aliñōis gr̄a sup peponē nō potādū: r p̄cipue in q̄ntitate magna. Prauā. n. hu. in extrema corporis penetrare facit. h̄ volunt Aui. in auc̄te ai oppositum deducta. Et si dicaf: videmus quotidie oppositu3: vt q̄ nō patiunf q bibunt vina potentia in mag q̄ntitate post pepōes. ¶ Dō3 q̄ si nō. patiāf, in p̄ni ledunf ds dei postea ex aggregatōe paulatiue scā hūoꝝ rc. vt Gal. alimētoꝝ. p. ¶ 4° cōclo: r ē in Aui. al. cap°. sup peponē bibe. ij. v. l. iij. bridas. brida est nomē mēsure: vn̄ pua. i. mēsura. brida ē parua mēsura: q̄si dicat Aui. ij. vel iij. bridel. i. duos vel tres parruos hausf⁹ nō nocēt ei q 2sitiunt. Cōsuetudo nāq3 est res potētissima in 2fuāda sanitate in regimine acutoꝝ.

¶ De prunis. Rubrica. vj.

Pruna repiunt in multiplici dr̄ia. Eoꝝ q̄dā alba: q̄dā citrina: quedā rubea: q̄dā ʒ nigra. Oia nāqʒ fri. ꝛ hu. ꝯplonis: ſʒ ex eis q̄ dulciora ſunt ad itra p^m̄ ḡdum ponunt fri. q̄ aūt mur^o dulcia ꝛ aquoſa magis ad ſcd̄m puenuit ḡdum. Muza v̄o ex eis medio mō ſe hn̄t: īnt hec oia ſunt magis hu. q̄ʒ fri. Et ex iſto tollit q̄dā apparens ꝯtrouerſiua int̄ auctores de ḡduatiōe ipſoꝝ: ꝛ tu ꝯſidera. ¶ De electiōe ipſoꝝ ab auctorib^o eligunt damaſcena: ſed talia nō hēmus hic apud nos: ſed loco ipſorum eligim^o nigra q̄ naſcunt de mēſe auguſti: ꝛ dr̄r auſtana: ꝛ talia repiūtur pua ꝛ magna. Nā magna rotūda: ꝛ magis carnoſa ꝛ pui oſſis ex his ſunt eligibiliora: deteriora oīuʒ ſunt alia magl: tu tn̄ p te hita noticia extremoꝝ noticiā de mediis iudicia. ¶ Sūt ifridatiua ꝛ hūectatiua ḡuāt ſtōm ꝑcipue alba: ꝛ oia ipm mollificāt: ꝛ peiu^s ſtō nō ꝯueniunt niſi illi in q̄ eſt multa colla citrina: ꝛ eſt cōplonē forns. Ex q̄ ſeq̄t q̄ nō ſemp laudādus eſt vſus eoꝝ: ꝛ cōiter a quibuſdā medicis fit: nā in corpe colico multiplicante colerā in eſtate in ſtō eius cōpetē pnt: ꝛ ꝯcedunt ad ſubductionē colē a ventre. Nota tn̄ q̄ oia ſoluūt: ꝛ humida magis q̄ʒ ſicca: ꝛ dulciora magis q̄ʒ acria: ꝛ muza ꝛ magis magna q̄ʒ pua. ſʒ Dyaſ. dixerit q̄ damaſcena ſtrigāt quē errasse exponit Gal. ꝛ Meſ. vt idē iplicite dicē. ¶ Sʒ aduertēdū q̄ repiunt pruna pua ſilueſtria naſcentia inſratigeris ſiue ceſis: q̄ dr̄r apud nos brugnoli: ꝛ iſta ſine dubio ventrem manifeſte ſtringunt: ꝛ ex eis fit acatia ꝛ d̄ ipſis nō ſum locutus ꝑncipalr̄: qm̄ nō veniunt in vſum cibarii: ſed medicie. ¶ Remouet nocumētū eoꝝ cū zuccaro. de ipſis dicit Gal. in li^o. alimētoꝝ. ¶ Ex iſto aūt fructu corpus recipit pauciſſimū nutrimētū. Utilis ad ifrigidare: hūectare: ſubducit vētrē mediocrit̄. Item dic̄ q̄ cōfert ſbductiōi ventris ſi poſt oblationē eoꝝ ſupbibat vinū ſtādo p certū ſpaciū tpis. deide prādē. Poſt aſſumptionē eorum nobilibus ꝯueniunt vinū dulce ceteris mellicratū. Utimur eis ſiccis infuſis in aq̄ ī fe. Scito tn̄ q̄ ſʒ vtraqʒ ī ſtō corrumpant. ſicca tn̄ mi^n^o corrūpunt: ꝛ hūida putrefactiōi ſunt parata: ſed qn̄ aſſumunt ſicca dant ad alterādū nō ad nutriendū. Et tūc opʒ medicū cōprehēdē quid inde magis ſequat iuuamētū aut nocumētū reſpiciendo q̄ʒtitatē eoꝝ aſſumptoꝝ: ſʒ eo caſu ſolus videat ſucc^o deglutiri. ¶ Poſtremo notādū q̄ pruna pnt ad ſolacium fieri ſolutiua multū h̄ mō pforet arbor in duob^o vel trib^o locis. ita q̄ vnū foramē diſtet ab alio p ſpaciuʒ vni^o palmi. deinde impleant foramina ſcamonea: ꝛ luto ſiue argila cooperiant: ꝛ inde fiūt fructus ſolutiui: ꝛ h̄ maxime faciūt iamen. ¶ Iteʒ ſcito q̄ ſi decoquant pruna in aq̄ vſqʒ ad ſpiſſitudinē: ꝛ dēt ō ea aq̄ ex ea lib. j. zuccaro ſoluīt. ego autem dedi ſuccum ipſorum cum zuccaro: ꝛ ſucceſſit.

¶ De Griſolimis. Rbica. vij.

Griſomila ſeu griſolima: ꝛ noſtro vulgari armili. Sūt fri. ꝛ hu. in ſcd̄o meliora ſunt minora ex eis ꝛ in mō ib^o nata. gn̄ant flegma groſſum viſcoſuʒ in ꝯcauitate epatis ꝛ venaꝝ q̄re ex eis ſe. diuturne fiūt. ¶ Sūt vomit^o ꝓuocatiua: ꝛ infridāt ſtōm vehemēter: ꝛ facile corrumpunt: ꝛ eoꝝ corpus vſt malū eſt: ſʒ horū infuſio ſedat ſitim. ꝛ ꝯuenietiora ſunt ſtō q̄ʒ pſica. Comedant an̄ cibū ſtō ieiunio: q: poſt cibū exiſte pleno natāt in ſuperiori pte: ꝛ in aciditatē putreducūtqʒ cito ꝯuertunt: ꝛ poſt eoꝝ aſſumptionē accipiat aniſuʒ: maſtix vel vinū vetus vel odoriferū nouū: ꝛ valet ꝯ colerā: ſicut tamarindi ꝛ ſibi ſilia: ꝛ infuſio ſiccoꝝ ꝯfert febrib^o acutis. Et oleum ex nucleis eo^r vʒ emorroydib^o: ꝛ expertum eſt Auer. Sunt ſpēs pſicorum ſed non habent oēm ꝓprietatem eorum.

¶ De pſicis. Rbica. viij.

Perſica repiunt multifaria: nā ex eis ſūt q̄dā quoꝝ caro ab oſſe nō ſepat: quedā quorum ſic: Itē q̄dā dulcia: q̄dā mixta ad acredinē vl̄ remiſſaʒ acetoſitatē declināta. Itē q̄dā q̄ dr̄r pſica citonia: quedā q̄ dici debēt aut pnt pſica poma. Itē q̄dam dr̄r ꝛ ſunt pſica ſanguinaria. Itē q̄dā nux pſica: ꝛ q̄dā antipſica: ꝛ ſūt griſoluma de qbus ſupra. Et hoꝝ oium q̄dā ſicca: q̄dā hu. ſiue recētia. Oia ſunt fri. ꝛ hu. vſqʒ ad 2^m. verūtn̄ recipiūt intēſionē ꝛ remiſſionē citra hūc ḡdum: nā dulcia ceteris pib^o ſunt minus frida: acria vel acetoſa magis frig. muza v̄o medio modo ſe hn̄t. ¶ Eligāt magis dulcia odorifera ¶ Et qm̄ ſunt nociua pp eoꝝ humiditatem putreſcibilē de facili. hinc forte exiſtimo citonia eligibiliora q̄ʒ poma aliis pib^o. Citonia dico pſica ꝛc̄. Sāguinaria v̄o ſūt multū putreſcibilia. Nux pſica v̄o digōni difficiliora: ꝛ vt exiſtimo ceteris fridiora. ſunt. n. magl ad pōticitatē ꝛ acredinē: vt. ō. tēdentia. Oia tn̄ ſtipticitate pticipant ſʒ remiſſa: ſʒ nux pſica magl ꝛ pſica citōia plus pomis: ꝛ ſicca plus humidis. Et ſʒ ſint cito putreſcibilia. qd̄ ꝯclarat velox putrefactio q̄ eis ad eē ꝯtingit: tn̄ ſtōm^o ꝯfortāt ꝛ mouēt appetitum ad cibū. Et meliora ꝛ digeſtibiliora ſunt ea ex qbus egrediunt oſſa. baldac: ſed ſapidiora ſunt illa a quorū carne oſſa nō ſeparant ſemp aliis pib^o. Ex qb^o pʒ ſolutio ad q̄ōnē moueri ſolitā a nobilib^o q̄ meliora ſunt an ea quoꝝ caro ꝛc̄. Et ſi ergo ſapor melior inſequit meliorem p̄ppaſim. i. digōnē. ſʒ vbi eſt melior digō aliis parib^o h̄ digeſtibilius vt igit cōſidera tu. Nota tn̄ q̄ q̄ ab oſſibus ſeparant ſunt mur^o hūida hūiditate ſuperflua. iō ꝛc̄. Sicca aūt difficulr̄ digerunt: ꝛ nō fit bonū nutrimētū: ſʒ tn̄ multū ſtōm ꝯfortāt: ꝛ maxie ſi cū melle decocta fuerit. Et nō debēt pſica comedi poſt cibū: ſʒ an̄: q: corrumpunt ꝛ corrūpūt cibū. ¶ Et dʒ cū eis ad remouēdū nocumētū eoꝝ bibi vinū vetus odoriferū aut in eo infundi: vt fit cōit. Et de eis dic̄ Auer. 5. col. q̄ hn̄t mirabilē ꝓpetatē reſidendi ſtō: ꝛ ſtō ꝯuenit: ꝛ odor eoꝝ valet ꝯ cardiacā paſſionē ꝛ eſt cordial. Scito poſtremo tn̄ q̄ eis libent vtis q̄ p^o ſpaciū aſſumptiōis eoꝝ ſatis lōgū vni^o vel duoꝝ mēſium ꝛc̄. faciūt ſe. lōgas. ¶ Oleū ipoꝝ vʒ in dolorib^o aurium ē cā ca. ꝛ fri. vt dic̄ Aui.

¶ De mileo. Rbica. ix.

Mileum ḡnum ſatis notū fri. ꝛ ſic. cōplonis vſqʒ ad 2^m. Et eſt ḡnum ſtipticū ꝛ exiccatiuū ſine mordicatione. Eſt tarde digōnis ꝛ in ſua ſubā: ꝛ in pane eſt ſanguis pauci gn̄atiuus: ꝛ cuʒ h̄ regularit̄ gn̄at ſanguinē malū q̄re ab eo abſtineāt q debiliū ſunt ſtōacorū: ſua tn̄ ſtipticitate vʒ ſtō. n. ꝯfortare: ꝛ ex eo fit polēta: ꝛ ſilr̄ fit ex eo fracto ꝛ excorticato: ſic̄ fit de panico cib^o polēta: aut nām ſapit milei. Et ſi in decoctōe aliq̄lē recipiat caliditatē: tn̄ ab aq̄ recipit friditatē fortaſſe ampliorē: ꝛ ē difficilis digōnis: tn̄ ſi comedat cū lacte. ꝛ bn̄ digerat dat bonū ꝛ ſolidū nutrimētū. Et dat cib^o ex ḡno ei^o excuſſo cum lacte: aut cū aq̄ furfuris ꝛ oleo amigdalino recēti. Ex iſto appet q̄re paſtores ſunt ita pingues ꝛ pinguedine ſolida. Fit ꝛ ēt ex eo panis: ꝛ ipe mi^n^o nutrit pāe q cōit fit ex aliis ḡnis. Dico cōit: q: ēt interdū fit panis de panico q ē minoris nutrimēti. Aui. Et panicū ipʒ eſt ſpēs ḡni: ſic̄ ꝛ mileū. Aui. ſed eſt magis frm̄ ꝛ ꝯſtrictiuū. vn̄ ceteris di hēc ſubtilitudinē. N. ā. 5. col. cū dixit de mileo ſubdit. ꝛ h̄ idē facit panicū. Idē Yſaac. Et multū qdē decoctū cū reb^o dulcibus vt cū lacte. ꝛ maxie calibeato ꝯfert fluxui colico ꝛ diſſinterico: ꝛ cū zucca. ꝛ lacte amigdalaꝝ: ꝛ oleo amigdalino ꝛ buthiro ꝯfert aſperitati pectoris. Gal. ¶ Panicū ꝯſueuit multiplr̄ ꝑpari ꝛ aſſumi: qnqʒ ꝑparat cū carnib^o pinguib^o: vt anatis pinguib^o: qnqʒ cū lacte ꝛ qnʒ cū aq̄ ſola ꝛ bibit qn̄ ſic ꝑparatū ē cū vino. cū carne pingui coctum bonū laudabilis ꝛ plurimi nutrimēti exiſtit: ſiccitatē ſuaʒ amittit ꝛ ſtipticitatē pp mollicīē ꝛ lubricitatē piguedīs. ¶ Coctū cū lacte eſt laudabilis nutrimēti: cū vino v̄o bibitū cū caſeſolum aqua decoctū eſt ſtomacū mundificat

⁊ vẽtrẽ soluit per accñs. Dicit Mileñses q̃ est refrigera
tiuum ⁊c̃. ⁊ verum dicit. Ceteri võ q̃ sumptum cũ vino
calefacit ⁊ est verũ ꝭ mõ si assumit calm cum satis poten
ti. ipsum nanq̃ multũ retinet calitatẽ vini propter eius terre
streitatẽ. Et ideo patientes tussim ex frigore eo cum vino
calido vtuntur: ⁊ bñ qñ ex sola ꝯplone frigida dependet.

¶ Sed vltio restãt dubia duo de mileo. pmũ an super polẽ
tam comestã sine lacte: sed cũ caseo sit bibendũ vinum aut
aq̃. Scõm an sup ipsam cũ lacte comestã sit bibendũ vinũ
aut aq̃. ¶ Ad pmum dr̃ q̃ sumat vinũ in pauca q̃titate
cum corrigat maliciã polente ex parte qualitatũ pmarum
⁊ secundarum: cũ viscositatẽ tollat aliqualiter: ppꝫ qd̃ post
ipsam bibendum est vinum. Dico scõꝫ q̃ ꝯsuetis audaci
bus: ⁊ plus dandũ vinũ est ⁊c̃. vt supra de peponib⁹. ¶ Ad
scõm dr̃ q̃ melius est bibere aquã. vinũ. n. vt̃ assumptum
post lac bibitum ipm coagulat ⁊ corrũpit. s. de ingenio sa
nitatis. Et ideo ptisici qui assumunt lac post ipsum assum
ptiuum vinum non potent.

¶ De arancijs. Rubrica. x.

In arantijs duplex reperitur nã. vna q̃ corticis: ⁊ alia q̃ carnositatis. Corticis ꝯple
xio est ca. ⁊ sic. in scõo acetositas eius est fri. ⁊ hu. in eodẽ
sed inteṙiorẽ gradu obtinet: vt experiẽtia docet. Ideoq̃ cũ
acetositas sit in q̃nto maior cortice ⁊ inteṙioris grad⁹ fridi
tati q̃ sit cortex calitatis exist̃io dõꝫ ipas posse dici fridas
⁊ hu. in pncipio pmi. ¶ Eligant ponderosa magis ⁊ mi
nus acetosa. ⁊ iuxta vulgare minus acria: nã illa q̃ ad dul
cedinẽ trahũt min⁹ stõm ledũt ⁊ sũt min⁹ frida. ¶ Odor
eoꝝ confortat cerebrum ⁊ cor. Et cortex eius si sit difficilis
digõnis. tñ ꝯfert stomaco frido: ⁊ maxime ꝯfectus: ⁊ ad
iuuat ad digõnẽ. Caro eius ꝯfert stõ calido ⁊ colerico: ⁊ no
cet frido multũ: vt experiẽtia notat. Reprimit coleram: ⁊
ipsius acuitatẽ extinguit. Iõ cũ flobotbomat q̃s ⁊ dubiũ
sit de motu colere dꝫ exhiberi añ flobotbomiã acetositas
eius. Interficit vermes maxime ppter amaritudinẽ corticis
⁊ seminum eius. ⁊ iõ qdã ꝯcauãt arancium: ⁊ replẽt cũ oleo
absinthij ⁊ aloe ⁊ puluere gariofilorum: ⁊ hec oia faciunt
ad ignẽ bulire in arãcio. deinde exprimunt totum: ⁊ faciũt
inde oleum quod sublime habetur contra vermes

¶ De Limonibus. Rubrica. xi.

Quid de limonibus dicã cũ de eis nõ legerꝫ adhuc apõ aliquẽ famosũ auctorẽ p̃terq̃: apud
Aui. pma q̃rti. cap⁹ de cura fe. acutaꝝ circa mediũ capli
vbi sic dicit: ⁊ aqua agrestꝫ: ⁊ aqua mori de scenis: ⁊ aq̃ ace
tositatis limi nõ sallor oẽs per limum exponũt limonẽ: nã
ex sñia Aui. eius acetositas dꝫ ẽe fri. ⁊ credo non minus
ea q̃ arãcij: ⁊ si minus non multũ nam ꝯueniũt in se. acuitas:
vt pꝫ. ad qd̃ facit experientia: q̃ videmus eoꝝ acetositatẽ
ledere stomacũ frigidũ: ⁊ iuuare calꝫ. Cortex võ eius ẽ pau
ce caliditatis vt estĩo. itaq̃ totum absolute dõm est fri. ⁊
hu. vsq̃ ad scõm. eius cortex est difficilis digõnis: ⁊ vtilis
in saporibus ⁊ gustu multum delectabile. daf cũ assato ⁊
bene habito respectu ad assatum vt assatum est.

¶ De sorbis. Rubrica. xij.

Nunc de sorbis ⁊ sorbellis dicã. Et si aliqui eas comedant: tñ sũt magis
medicina q̃ cibus. ⁊ iõ de eis ꝭ dicaf q̃ sũt fri. ⁊ sic. ⁊ sicci
tatis in eis est maior friditate eaꝝ. ⁊ ideo sũt multũ stipti
ce. Et ex eis fit electuarium de sorbis multũ commẽdatũ
a Mes. ⁊ hodierno die visitatũ est a medicis in dissinterijs
existimo siccitatẽ ad tertium peruenire. friditatẽ võ stare
infra scõm. Sunt tarde digõnis: ꝯfortant stomacũ sua sti
pticitate: ⁊ dicunf arabice çaror. i. faciens appetitũ. Alia
littera hꝫ çarie. Aui. reprimit coleram rubeam: ⁊ stringit
ventrem plus omni alio fructu.

¶ De tutuberibus. Rubrica. xiij.

De tutuberibus sine tartufulis nõdũ inue ni cõplonẽ determinataꝫ.
nã cũ oriant in locis aridis ⁊ siccis ⁊ multũ terreis. vide
tur q̃ debẽt ẽẽ sicca ⁊ terrea frigida. cũ locus ⁊ locatum
dẽant ẽẽ silia. Itẽ ponũt multi ea fri. ⁊ hu. vt Iesus çara
tinus baldach sub vocabulo chemi vel cheme: ex alia pte
vr̃ calida: qm̃ vbi nascif nõ põt stare vel durare nix: qd̃ nõ
vr̃ nisi ab eoꝝ calitate puenire. Itẽ ppe ipsa nõ ponif her
ba. ego aũt credo q̃ sint fri. ꝯplonis ⁊ hu. in pmo: q̃ sunt
de nã vel spẽ fongoꝝ: q̃ bu. sũt frigi. vsq̃ ad tertiũ scõo: q̃a
oẽs auctores ꝯueniũt q̃ ipsoꝝ nocumẽtũ remouet p̃parã
do ea cũ reb⁹ notabilr̃ calis: vt pipe ⁊c̃. qd̃ nõ ex alia cã faci
mus nisi vt excessũ eoꝝ in suis malis q̃litatib⁹ remoueat.
vt de alijs supra qd̃ fit cum his q̃ sunt ꝯria. Itẽ dicit Aui.
q̃ in eis ẽ subtilitas ⁊ acreitas pauca. Itẽ dicit ex eis timef
paralisis ⁊ apoplexia: ⁊ faciunt colica q̃ ex effectibus suis
arguemus ipsa fri. ⁊ hu. Sed ad rõnẽ de niue dõm q̃ hoc
prouenit ex pte dispõnis terre vbi nascunf: nã ẽ terra are
nosa ⁊ sicca valde. ⁊ iõ ab ea sorbet nix: sicut videm⁹ de ter
ra sicca sorbẽte aquã respectu humide: ⁊ ppter hãc eãdeꝫ
cãm nõ nascif ibi herba cum locus ille sit nimis calidus: ⁊
ꝯgruo nutrimẽto carẽs hec mã hꝫ multa argumẽta seu hẽre
posset q̃ recuso: qm̃ ẽẽt plicare ⁊ q̃si egredi ppositũ nrm̃.
Sꝫ q̃reret aliq̃s in q̃ gradu sũt fri. ¶ Dõꝫ puto q̃ cũ pl⁹
ab auctorib⁹ laudenf q̃ fungi q̃ ipsa nõ debẽt in suis qli
tatib⁹ tñ excedere: vt fungi: ⁊ iõ credo ipsa collocãda ẽẽ
inter fri. ⁊ hu. i scõo: ⁊ sũt minus hu. q̃ fri. Nã dixit auic.
Sũt ex subẽ terrea ⁊ aq̃a nimis: ⁊ ista sñia ẽ visa meo iudi
cio grata. Iesu et açaranij: vt in baldach. in capi. de olerĩ
bus. Dixit Ga. q̃ si miscenf spẽs calide cũ eis efficiunf ca.
si fride frida. Et subdit q̃ sanguis gnãtus ex eis est grossi.
or tẽpato. Ex qb⁹ v̾bis videref ꝯcludi q̃ ẽẽnt tẽpata aut
a tẽpamẽto minus distãtia. Aui. dicit Ga. dixisse ea nõ ẽẽ
mali chimi: et ipe nõ ꝯsentit in hac pte sibi. Ego aũt adhe
reo p nũc rõnib⁹ dictis auctorib⁹ allegatis. et Aui. magis
q̃ Ga. et pcat Ga. et ꝯsidera. ¶ Eligant magna rotuda
alba nata i loco arenoso: et i qb⁹ nõ ẽ odor malus. ¶ Sũt
tarde digõnis impediẽtia seu grauãtia stõm grossi chimi.
¶ Remouef nocumẽtũ eoꝝ si prius excorticẽt et scindãt
cũ cultello: et dixent et p̃parent. deinde sine decoquanf cũ
oleo: sale: pipe: aut alijs specbus odoriferis: vt fit õ fungis:
aut decoq̃ pñt i vino cũ his specb⁹: et gnãbit idẽ nutrimẽtũ
grossũ nõ malũ vñ vinũ purũ ẽ eis tyriaca. Quidã deco
quũt ea sub cinerib⁹: et p̃parãt cum oleo sale et pipe. Qui
dã ꝯdiunt cũ carnibus pinguib⁹: et ẽ laudabile cũ specb⁹.
De eoꝝ nocumẽtis dcm̃ ẽ nã vltra colicã iducũt strãguriã.
iõ nobiles q̃ in eis delectanf: q̃ sunt res rare: iõ cara: debe
rent nõ vti: sed eis abuti cũ in eis nullũ reperiaf iuuamen
tũ: et pp ipsos me in eis tñ extẽdi: nã ad malũ finẽ vtunf.
timeat deum. ⁊c̃.

¶ De fungis. Rubrica. xiiij.

Compatiens gulosis q̃ ad ea cõparandi sũt: cũ ex vno bolo se piculo mortis ex
ponũt de fungis q̃dã tãgã vtilis valde: nã eoꝝ nã fri. ⁊ hu.
vsq̃ ad tertiũ: ⁊ q̃ ex eis venenosi sunt ampli⁹ fri. ⁊ hu. ita
vt qdã trahãt ipsos ad q̃rtũ. vñ dicũt ex ꝭ ipsos interficere.
¶ Reperiũf venẽosi ⁊ nõ venenosi. Et pus de venenosis ⁊
malis dõm. Et pmo notandũ signũ p quod ꝯphẽdif ipos
malos ⁊ putridos: ac vt ita dicam venenosos ⁊c̃. nam in su
perficie maloꝝ reperitur hũiditas viscosa multũ: ⁊ cũ frã
gif stigus malus: ꝯmittif modicũ stare stati ꝯphẽdit q̃
incipit putrefieri subito corruõi. Itẽ tales sũt multũ molles ⁊
viscosi ⁊ hũidi valde ⁊ g̃ssi. Itẽ ex loco ortus ipoꝝ acquirũt
maliciã ⁊ venenositatẽ vt si sub arbore nati q̃ pp̃etatẽ hꝫ
vt corrũpat fũgos q̃ sub ea nati sũt: vt ẽ oliua. Itẽ si apud
ferꝝ erugiosũ: vñ freq̃nter icãpis: aut q̃ fuerit fim⁹ ex eq̃:
aut ex vacc: aut ex cultellis rusticoꝝ iacet ferꝝ erugiosũ

Jtē q2 sūt nati apō parietes putridos: aut ꝓpe cauernas ſ
pētū: aut q2 nati sūt apō herbas venenosas: vt titimalus ꝛ
apō alias res putridas. Nōnulli: vt dcm̄ ē sūt a tota spē ve
nenosi: albi rubei dci boleti: aut psorati dicti spōgie: q2 spō
gie silanᷣ: q̄z oiūz bōitas ex signis ꝯphēdiᷣ ꝯ: ut dcis vt ꝙ
sint nati ex illa loca dcā: vt ꝙ sint solidi n̄ nimis humidi: ꝛ
cū frāguᷣ nō cito corrūpūᷣ ꝛc. ¶ Et oiūz mīn° fri. sᷣ bole
ti. ꝛ meliores sᷣ sic. q̄z hu. recētes. ¶ Sūt diffical digestiōis
ꝛ q̄si sp integri emittūᷣ faciūt strāguriā colicā sincopi: ꝛ fre
q̄nter mortē. ¶ Remouēᷣ nocumētū eoꝝ si pus elixāᷣ bis
ꝛ cū eis buliāt pira sic. vl̄ hu. ꝛ marie siluestria vel bucella
panis cū modico calamēti. deīn ꝑparenᷣ cū oleo: sale ꝛ spē
bus optimis. ꝛ supbibaᷣ vinū bonū puꝝ ꝛ potēs in pua
q̄ntitate: ne multū faciat chimū malū ex eis gnātū in ex
tremas partes corporis penetrare: ꝛ bezoar post comestio
nem ipsoꝝ ē allei crudum. ¶ Et si ꝯtingit aliquem assū
psisse fongos malos cū ex eis sentiat nocumentum qḋ est
eis ꝓprium sentiat ei puenire prefocationē ꝛ stōi angustiā
strangurias ꝛc. tunc imediate faciat vomitū cū oximelle
aqua ꝛ calamēto siue pulegio. Jtē facit in modū loch ex
stercore galline melle ꝛ aceto ꝯpositum. de q̄ sumat. Jtem
ꝓpinādum est vinum in quo bulitum sit piper nigrū. Jtē
clisteriçeᷣ ex aqua melle ꝛ sale: ꝛ fomētēᷣ femur cum oleo
nardino. Multos modos ꝑpatiōis ipsoꝝ hīem q̄s taceo
q̄m diligēs hoīū vitā ꝯsulo: vt oīno dimittanᷣ cum in eis
nullū ꝓsus iuuamētū repiaᷣ: ꝛ tāto vt ꝯphēdiᷣ ex eoꝝ visu
picis exponunᷣ. ¶ De portulaca. Rubrica. xv.

Portulaca fri. ē i tertio. hu. in scḋo nōnulli i p°. ¶ Eligaᷣ q̄ ē foliorꝝ latoꝝ tēdens
ad acetositatē. Et succ° ei° ē in ea vtilis opatiōis. Jn via ci
bi paucū dat nutrimētū ꝛ laudabile: q2 fri. ꝛ hu. viscosū: ꝛ
debilitat appetitū. S3 i via medicie ꝯfert stō calido: ꝛ ꝓhi
bet vōitū colicū: ꝛ iflāmatiōi epis: ꝯfert sputo sanguis ma
xie pp ei° stipticitatē ꝛ viscositatē. Et si assēᷣ portulaca va
let in solutiōe dissinterica: ꝛ siᷣr clistere ex ea scm̄ vel succo
ei°. delet p ꝓpetatē ꝯsiderū coit°. ꝛ iō eo vtūᷣ religiosi. Et
si masticeᷣ aut fricenᷣ ex ea dentes remouet stuporē eoꝝ.

¶ De piscibus. Rubrica. xvi.

Pisces reperiunᷣ in multiplici dr̄ia: q̄m qdā sūt ma
rinimi: quidā nō marinimi: s3 ex aqs dulcib°.
Uiā recentes nō saliti fri. sunt ꝛ hu. vsq3 ad fm. Dr̄ vsq3 ad
fs: q2 aliq sunt in vltima māsiōe p̄mi: vel in p° scḋi. sed ma
rini min° fri. ꝛ min° hu. ꝛ paucaꝝ spinaꝝ. Fluuiales vō ē
ꝯ sūt. n. oēs stāl ꝛ spāliᷣ aq̄si gn̄ati in icōuenictes siridis cor
porib° hūidis nā: ꝛ mollificāt neruos. ¶ Eligāᷣ aliis pari
bus marinimi. sūt. n. meliores sunt. n. mīn° fri. hu. ꝛ viscosi.
ō qb° pus. ¶ Marinimoꝝ qdā magni: qdā pui: qdā sali
ti: qdā nō saliti. Et ex salitis. qdā recēter saliti. qdā in qb°
ꝓcessit iā tps multū. De qb° marinimis dixit Aui. ꝙ sunt
optimi ꝛ subtilis carnis ꝑcipue cū eoꝝ hitatio sit in littori
bus petrosis aut arenosis: vt sol rubei: rubei varioli: orare
passeres: arbores: menole in suis tpib° ꝛc. Leuoli q̄z in suo
tpe dāt bonū nutrimētū: sūt tn̄ difficilis digōnis. Et q̄m p°
dr̄ia ē ō magnis ꝛ puis. audi qḋ scribit Aui. Meliores pi
sces sūt illi q nō sᷣ magni valde: neq3 hn̄t carnē durā: neq3
siccā: ꝛ in qb° nō ē pinguedo: ita ꝙ q̄si frāgāᷣ: n3 mucilago
ꝛ in qb° nō ē malus sapor vel odor: ꝛ i qb° ēt ē sapor suauis:
ꝛ q sūt pingues supflui nō hn̄tes pinguedinē n3 grossā: vt se
pti. ꝛ qb° nō cito adueīt se. cū ab aq̄ sepanᷣ. Hec eteni vr̄ re
gula ad discernēdū bonos a nō ita bonis. Sa. tn̄ ō dieta s̄b
tiliatiua dixit. Quicunq3 pisces mollē ꝛ frāgibilē hn̄t car
nē sūt aliis meliores. Et subdit ꝙ he sūt due dē cognitiōes
de cuiuslibet aialis carne. s. mollicies ꝛ frāgibilitas. Et ma
ior cui° caro ē mollis melior. minor vō c° caro dura ē me
lior. ¶ S3 dicēt aliqs. fama quā oēs famāt nō ex toto pe
rit ethicoꝝ. 7° ipa. n. celestis ipet° segᷣ: s3 fama ē ꝙ melio
res sᷣ pisces āliq q cōiter maiores sūt n̄ āligo. g. ꝛc. ¶ Pro
isto credo dōm ꝙ illō dcm̄ absolute n̄ ē veꝝ: s3 ī eliguᷣ me
liores. i. gustui dlectabiliores: cū q̄ stat ꝙ nō sūt meliores:
q2 famores. imo minores viuētes i eadē spē sūt famores: vt
temali pui miuti famores ipsis magnis. ¶ De salit] dōm
ꝙ ipsi sūt ca. ꝛ sic. in p°: ꝛ q̄to plus crescūt āniq̄rᷣ: tāto pl°
crescūt in ābab° q̄litatib° ꝛ meliores sūt recēter saliti: ꝛ sūt
grauis digōnis: ꝛ faciūt siti: vt sturiōes saliti morona: toni
na: ꝛ hō. ¶ De piscib° aquaꝝ dulciū eligāᷣ pui petrosi s̄b
tilis corij: ꝛ plurimi cū inuenūt text° auctoꝝ dicētui. pisces
pui petrosi exponūt vt marsiōes. Credo ꝙ auctores ō mā
siōib° nō itelliguᷣ cū dicūt pisces pui: ꝛ ca ē: q̄m marsiōes
carēt duab° ꝯditionib° i bōitate piscui regsitis. Pria ꝙ nō
debēt esse mucilaginosi. vt Aui. supra. Scḋa debēt eē mᷣ
ti exercitij vt ifra: vt i regulᷣ ipsoꝝ: marsiōes āt nō sūt multi
exercitij. sed i locl petrosis sub petra iacēt. S3 temali pui: ꝛ
tēche pue q̄ apō nos dicti iaceoli sᷣ sine mucilagine sᷣ ma
ximi exercitij optimi sapor] ꝛ odor]. ita ꝙ credo tex. ō illis
vℏificari vl̄ exponi debere. ¶ Apō nos repiunᷣ plēs species
piscui ꝯmēdatoꝝ: vt temali: lucij de aqs currētib°: carpio
nes: lāpede. Uitupanᷣ sqlince: ꝛ ꝑcipue vallosi: ꝛ siᷣr lucij
vallosi: sed tn̄ magna ē dr̄ia iter valles: q̄m aliq̄ sunt mltū
cenose aliq̄ a ceno magl mūdate: i vallib° magl cenosis
vitupanᷣ magl. ¶ De āguillis vō spāliᷣ dicā: q̄m ē cib° gu
losoꝝ gustui amen° ꝛ suauis. Uñ ō abbate guloso dr̄ ēsus
Gaudeāt āguille: q2 mortu° ē abbas ille. Oribasi° auctori
tate Dias. dicē ꝙ anguille sᷣ multi nutrimētū: lubricātes
vētrē mūdificātes canā pulmonis: ꝛ vocē clarificantes. Et
remouēᷣ oē nocumētū eaꝝ si cū bono vino ꝛ optimis spē
bus ꝑpenᷣ: dūmō recip. āt aliq̄lē ebullitionē i aq̄ q̄ ꝓncitur
Jtē comestio alleoꝝ: vel eaꝝ ꝑpatio cū alleo. Nō sūt ergo
ita eiiciēde sic qdā dixit. timēde tn̄ sunt tpe suspecto. vt tpe
maij. Et eligēde sūt q̄ sᷣ ex aqs mūdis claris: currētibus ꝛ
bonis q̄ sint purgate: vt ꝙ steterit capte i viuario ꝛc.

¶ De piscib° danᷣ can̄. siue reglē. Prima ꝙ a lacte piscium
oīno cauendū ē. cū sit facile putrescibile ꝛ reliquū cibum
corrūpat Ras. ¶ Scḋa abstinēdū ē oīno a piscib° assat]
ꝛ infridatis q i loco steterit huoroso. ¶ Tertia qḋ p° assa
tionē eoꝝ nō sūt multa iuolutiōe iuoluendi ꝛ suffocandi
ꝙ nō possit aliq̄liᷣ vapor ex eis exire. Solēt. n. vt ex ho pra
ua accitia gn̄ari ꝛ sicut ex qbusdā rebus venenositatē hn̄
tibus. 4° vt famores sunt dn̄t decoqui aq̄ n̄ā i aq̄ remanenᷣ
viscositates ꝛ eoꝝ supfluitates: ꝛ ꝑpenᷣ cum sale ꝛ aceto:
ꝛ erunt eo cāu ꝯualescētib° ydonai. Decoctio nāq3 eoꝝ
cū aq̄ aceto ꝛ bōis spēb° optia. Et nota ꝙ pus aq̄ d3 fer
uere anq̄: iponanᷣ pisces: ꝛ marie cū decoquūᷣ recentes.
Quidā ꝑsumpserunt dr̄e ꝙ meliores sunt assi q̄z elixati. ꝛ
an̄ eoꝝ assatōem dn̄t ꝑsaliri p spaciū viii° hore: deīde iuol
ui i herbis odoriferis ꝛ bōis: vt petrosilino: mētha saluia
rosmarinū. Quīta ꝙ meliores sūt friti q̄z assati. Ga. 3° ali
mentoꝝ. ex qb° p3 solō q̄ q̄rebaᷣ q sūt meliores an elixi an
assi an friti: gal. vō al. lo. vr̄ dr̄e ꝙ friti sanis sūt meliores
ꝯualescētib° vō elixi. Postremo ad cōplemētū notitie boni
tatis ipsoꝝ. scito ꝙ ex loco. cibo ꝛc. bonitatem capiūt aut
malitiam. Ex loco q̄m q morātur i locis petrosis arenosᷣ
aqs dulcib° currētib° q̄ nō solū limosᷣ lacunales cāpestres
neq3 de lacunis puis q̄ flumia nō ībibūt: ꝛ i qb° nō sūt fon
tes sunt meliores. ꝛ q morānᷣ in aqs discopert] flatui ven
toꝝ: ꝛ q morāᷣ i aqs mltaꝝ agitationū ꝛ vndaꝝ. ꝛ q mo
ranᷣ in littorib° petrosis: ꝑcipue sunt aliis meliores. Ex ci
bis q cibanᷣ bōis herbis ꝛ radicib° plātaꝝ sᷣ meliores eis
q cibāᷣ sordib° q̄ ꝓiciūᷣ i ciuitatib° ad locū ifusionū: ꝛ q ci
banᷣ herbis malis. dato ꝙ sint sapidiores. Ex quib° p3 ꝙ
pisces q capiūtur i canalib° venetis vel iuxta sunt tales q̄
les ꝛc. Jtem pisces qui pascunᷣ in oris fluuiorum receden
tium de mari: ꝛ venientium ad mare loca fluuiorum: vt

sunt sturiones rc. sunt boni. hec tibi breuie de piscibus.

¶ De cancris. Rubrica. xvij.

Cancrorū cōplexionem nō inuenio ab auctorib⁹ determinatā: sʒ qꝛ dr̄ eē ꝯ spē piscíū ⁊ qm̄ inducūt sōnū: et vehemēter excito ipsos fri. et hu. et amplius humidos: nā credo ipsos fri. in p⁹ hu. in scdo. Quidā tn̄ ptulerūt eos ca. qm̄ in eoꝝ decoctione efficiunt rubei. quibus hac i pte nō ꝯsētio: difficilis sī digōnis et bn̄ digerit̄ plimi sunt nutrimenti. Aui. et de fluuialib⁹ loquor. Cōueniunt ptisicis et marie decocti cū lacte asine vbi se. putrida n̄ fuerit. Et sīlr decocti cū aq̄ ordei ꝯcoquāt cū robiliis siue meisse: comedant cū aceto specibus et sale. ¶ De marinis vel gābaris soli siue pui cācri. Sa. nocēt stō et marie neruositati eius pp nitrositatē q̄ est in eis sunt difficilis digōnis et solutiui pp salsedinē rc. ¶ De ceteris vō maris qd dōm sit: sicut de piscibus dcm̄ est qꝫ marítimis sunt min⁹ fri. ita de cācris ꝓportionabilr: vt qꝫ marítimi sūt respectu illoꝝ de aq̄ dulci min⁹ fri. ⁊ min⁹ hu. sī tn̄ difficilis digōnis pistēt cācer ⁊ misceat̄ cū fermēto in modū emplr̄: ⁊ supponat̄ morsure canis rabidi mirabiliter confert.

¶ De ostreis. Rubrica. xviij.

Uniuersaliter ostree ⁊ ꝯchilia sunt difficilis digōnis ⁊ neruositati stōi nociua: ⁊ sunt vētosa. De eoꝝ cōplōne nō inueni: sed credo ꝯ ipsis dōm vt de piscib⁹. ¶ Eligāt̄ q̄ ad albedinē trahūt: ⁊ q̄ ad nigredinē minus bone. Utunt̄ hoīes multi eis ad saturandū gulā ⁊ luxuriā. ⁊ male. De eis ab auctoribus non inueni vsqꝫ mō qꝫ faciāt mltū in via cib: sʒ plus i medicine: nā ex eis plima fiūt experimēta in vlcerib⁹: vt pꝫ p Sera. i suo ꝯ simplici. ppriis. Decoquūt̄ qn̄ʒ sup prunas: qn̄ʒ in aq̄ dulci ⁊ meli⁹: ⁊ eoꝝ ꝯpleta decoctione cognoscit̄ qn̄ apiūt. Et de his hec pauca cū modicis valeant spālr in via cibi.

¶ De carnibus. cui⁹ rubrice sunt. 51. Cap. viij.

¶ De carnibus in generali. Rubrica. j.

Primo dicendū est de ipsis in gnāli. 2⁰ i spāli discurrēdo p oēs spēs aialiū: ꝯ quoꝝ carnib⁹ vescit̄ hūanū gen⁹. ¶ Carniū qdā dōestice q̄dā siluestres: ⁊ tā dōesticaꝝ q̄ʒ siluestriū qdā salute q̄dā nō salute de dōesticis p⁹ agēdū. Absolute dōestice sūt min⁹ ca. ⁊ min⁹ sic. ⁊ meli⁹ dāt nutrimētū: ⁊ sūt facilioris digōnis: ⁊ p cōpationē ad siluestres sūt tempate: verū Ysaac exceptuat capriolinas: nā ipsas maxime laudat. Carnes absolute inter cetera cibaria vehemētius nutriūt. 3⁰ Almā. Idē Aui. idē Sa. subdēs qn̄ digerūt: qm̄ in quibusdā stōis nō bn̄ digerit̄ carnes. Et ex oībus laudabilior est q̄ circa ossa existit: ⁊ caro dextre ptis leuior ē: sʒ q̄ ē sinistre est melior. ¶ Et subdiuidit̄ caro domestica: nā q̄dam masculia q̄dā feminia q̄dā castratorū. Masculina ceteris pib⁹ calidior min⁹ hūida laudabilior: facilioris digōnis: ipa nāqꝫ plus hūane appropinqt ꝯplōni. feminia vō minoris ē caliditatis nālis: ⁊ minoris hūiditatis nālis: lʒ sit accītalis: ⁊ indigeste hūiditatis magis abūdās pp qꝺ indigestibilior reddit̄. Castratina masculina inter has media existit. nā ex pte castrature femie magis vr̄ vicina: sʒ pp calorē ⁊ cōplōnē suā nālē magis masculie appropinqt. q̄re reddit̄ tēperatior: et dr̄ masculina qꝛ ēt aialia feminina castrant̄: vt sues: canes: galline. Et debēt hec oīa intelligi scd̄ cōpatione semp in his que sunt eiusdem spēi. ¶ Ex quibus infert̄ qꝫ caro bonis castrati melior ē non castrati. ¶ Infert̄ scdo: qꝫ caro caponū iuuenū est melior q̄ʒ gallinarū iuuenū. aut galloꝝ iuuenū semp ceteris parib⁹. ¶ Infert̄ tertio qꝫ febricitātibus ꝯpetūt magis galline iuuenes castrate. Nec miret̄ quisqꝫ de castratura gallinarū: nā de eis hēo in domo. et sine dubio caro earū ē albior et mollior et fragibilior: et statī cū sūt decocte sūt teneres et eīn delectabilissime: reqꝫ istā vt expertā scribo. ¶ Itē amplius caro dōestica recipit diuisionē: qꝛ adolescens iuuenes: ⁊ decrepita: ⁊ adolescēs ⁊ p̄cipue q̄drupedū aut̄ est lactea aut nō lactea. Lactea calidior ē ⁊ hūidior aliis parib⁹: sʒ nō lactea minoris est hūiditatis: ⁊ est in via nutrimenti ꝯuenientior ⁊ digōnis velocioris. Prima n. ē natiuitati sue magis ꝓpinq̄ in q̄ sanguis magis gn̄at: scd̄a vō plus a natiuitate distat: ⁊ pp hoc cām ē siccior ⁊ calidior. Sʒ diceret aliqs. caro lactea plus a vulgo ⁊ gulos laudat̄ rc. Pro isto dōʒ qꝫ dcm̄ est de carne lactea sic est intelligēdū qꝫ caro q̄ ē media iter lacteā ꝓpinquā natiuitati ⁊ iuuenē q̄ est remota a natiuite ē ceteris melior absolute ⁊ talis est media p ptic pationē: ⁊ hanc vulgus lacteam appellat: sed medici ipsam nō lacteā dnt̄ itelligentes solū lacteā q̄ ē ꝓpinq̄ partui vel natiuitati. Uulgus vō oē aial viuēs ex lacte solo nō comedēs herbā vel fenū siue sit ꝓpinquū ptui siue iuuenē vel remotum lacteā appellāt. Decrepita oī deterior: vt decrepita inter etates fri. ⁊ sic. ⁊ insipida medicū p̄stās sanguinē. Adhercam⁹ illi medie p pticipationē q̄ ē adolescēs. Uñ 3⁰ alimētoꝝ. eis caro crescens est melior ꝓuectis ⁊ annq̄. ¶ Subdiuidit̄ adhuc: qꝛ alia ē auiū: alia quadrupediū. Absolute auiū calidior est ⁊ siccior ⁊ leuior: vt infra dicet̄. Itē alia exercitat̄: alia nō. Sa. de subtiliatiua dieta. Aialia exercitata nō exercitatis sunt meliora: ⁊ q̄ siccioribus cibis vtūt̄ eis q̄ hūiorib⁹. ¶ Qua diuidit̄ in pinguē macrā ⁊ mediā. Pinguis velocius digerit̄: gn̄at sanguinē hūidissimū multā faciēs supfluitatē: pauci nutrimēti: ⁊ vētrē leuit: ⁊ multū pinguis appetitū deiicit. Macra sine pinguedie gn̄atiua est sanguis sicci pauca3 faciēs supfluitates. maiores tn̄ est nutrimēti cū digerit̄. Media vō tpatū gn̄at sanguinē ⁊ bonū. 3⁰ Almā. ¶ Ex qb⁹ pꝫ qd dōm de siluestrib⁹: sunt. enim calidiores: sicciores: idigestibiliores: ⁊ laudabile p̄stāt nutrimētū. Ysaac tn̄ vt supra marie capriolias ꝯmēdauit de qb⁹ infra. suo loco dōm. ¶ De salute dōm qꝫ meliores aliis parib⁹ q̄ sunt de ꝓpinquo salute sed viuuci salū sʒ auctores earum nutrimentum ē malū: ⁊ p̄cipue vetustaꝝ: ⁊ efficiuntur calidiores ⁊ sicciores.

¶ De auib⁹. ⁊ p⁹ de gallis ⁊ gallinis. Rubrica. ij.

De gallinis domesticis: pullis: caponib⁹ gallis ⁊ gallinis siluestribus cū dcm̄ sit de carne vl̄ carnib⁹ i vlī: nō curo cū medicia nō sit subiecta grāmatice. Cōsequēter agēdū de eis i spāli: incipiā faciēs a gallinis ⁊ sequacib⁹ nobis magis familiarib⁹ ⁊ cōibus magis ⁊ pl̄r de omnibus auibus in vsualibus.

¶ Gallinarum. Rubrica. iij.

Caro gallinaꝝ iuueniū ē ca. ⁊ hu. lʒ paꝝ. Uñ Sa. dicit qꝫ ē tēpata: qꝛ nec ꝯuertibilis ad coleras nec ad fla. vez ipa pulchrū efficit colorē: ⁊ iō mulieres eā diligūt Decrepitaꝝ vō caro fri. ē ⁊ sic. ad digerēdū dura. sic ⁊ caponū ⁊ galloꝝ decrepitoꝝ. Audi gulositatē Aui. 3⁰ pmi de regimine eius qꝺ comedit̄ ⁊ bibit̄. Ex gallinis que assāt̄ meliores sunt que in ventre agni aut edi assantur. earum enim humiditates conseruantur.

¶ Pullorum. Rubrica. iiij.

Pullorum caro ē tēpata ad hūiditatē declinās respectū ꝯplōnis hūane. sī facil̄ digōis sāguinē laudabilē gn̄ant: appetitū ꝯfortāt oīb⁹ ꝯplōnib⁹ fere ꝯueniētes. ¶ Et ex eis sunt meliores q sunt in tēpata pinguedine incipiētes cātare: nōdū coire inceperunt. Eoꝝ ius hūiores eqt ⁊ vētrē soluūt. Aui. c. in. 2⁰ 16⁰ tertij. in cura colice inter leniua vētris fra: ⁊ plusqꝫ ius gallinaꝝ. ⁊ gallinaꝝ ius ē magis nutritiuū.

¶ Pulle. Rubrica. v.

Pullarū vō caro min⁹ ca. est magis hu. non sic sanis cōuenit: sed dicit asiatis qbusdā plus sed earum iuueniū que nōdū oua pariūt caro mediocriter

pinguis bona et temperata. Avicen.

¶ Galli. ¶ Capones. Rubrica. vi.

Caro vo gallorum iuvenum castratorum vel caponum in tempe rata pinguedine in campis alnobitantium e omnibus aliis melior vt in substa et qualitatibus: et ex omni nutribilior: quare in via sanitatis omnibus preferenda. Ysaac Joannes Mes. qui addit quod sunt meliores et leniores.

¶ Silvestres galline. Rubrica. vii.

De silvestribus vo que dicuntur galline deserto sci to quod appropinquat complexioni perdicis: et est multum sicca. et ideo multum constrictiva.

¶ Columbi. Rubrica. viii.

Caro columborum iuvenum ca. est vsque ad secundum. et hu. plus. generat sanguinem de facili inflamabilem. propter quod febri citantibus et calidis naturaliter non convenit. Veterum vo ca. e sicci or: grosse substantie et mali nutrimenti. Et ex iuvenibus meliores qui incipiunt sibi nutrimentum acquirere, primum inceptioni sui pri mi volatus et assati nocet cerebro et oculis: et sanguis eorum e velocis corruptionis: et generant egritudines sanguineas. ¶ Removetur eorum nocumentum cum aceto et corriandro quod cum eis preparantur: et tu considera. ¶ Anas. Rubrica. ix.

Caro anatis e calidior omnium avium domesticarum carne. et Avi. eam graduat in secundo: quod debet intelligi in fine secundi. Dicit. n. quod calefacit infrigidatum et calefactum facit possidere se. Est gravis digestionis: et generat plures superfluitates et fastidium primum dat nutrimentum: non tamen plus nutrit quam gallina. Eligantur iuvenes. iuvantur si ante eorum interfectionem insufflentur: et si assa tur et mangantur cum oleo: et condiantur cum bonis speciebus: vt cum gin. rusti corum: et scito quod inter aves lacunales sunt humidiores. Ypp.

¶ Anseres. Rubrica. x.

Anserum caro. ca. multum et minus ea quam anatum: sed humi dior e inter carnes domesticarum avium. Est grosse substantie tarde et difficilis digestionis: et propter humiditatem earum superfluam sunt se. generative. Mitigatur nocumentum earum: vt de ana tibus dictum est: et ligantur iuvenes. ¶ Gruis. Rubrica. xi.

Gruis caro a the odosio ponitur fri. Joannes vo eam cal. ponit extimo ipsam plus ad frigidum declinare. e enim grosse substantie dura ad digerendum et mali sanguinis generativa. Unde in summa eam extio frigidam et siccam. plus tamen siccam quam frigidam. eli gantur iuvenes: et cum falcone capte et filibus. ¶ Removetur earum nocumentum si stabunt ante earum decoctionem suspense cum lapillis: vt statim de pavone dicetur: et si fuerint cum bonis speciebus condite et post earum comestionem vinum bonum odoriferum.

¶ Pavones. Rubrica. xii.

Pavonum carnes ca. sunt et hu. circa fi. ¶ Eligan tur iuvenes. Sunt difficilis digestionis et multi sanguinis generative: et magis que ex eis antiqui sunt: sunt mul tum odorifere. ¶ Removetur de eorum nocumento multum si in suspendantur per collum: et ad pedes eorum ligentur lapides: et sic teneantur per vnam diem et noctem aut per duas: et quidam tenent eos suspensos sine pondere. x. dies. e cibus malus eis qui vtuntur quiete et bonus qui vtuntur exercitio. Piperentur vt de grue: et post ipsorum comestiones bibatur vinum. ¶ Perdices. ¶ Fracolini. Rubrica. xiii.

Caro de perdice et fracolia apud nobiles preciose sunt: et e tem perata in actis declinans ad quandam sic. ¶ Eligantur iuvenes et pingues: vt pinçones completi et facti magni nam que e antiqui durior e digestionis: et si multum boni nutrimenti. Iuvenis vo multum nutrit in omni modo sue preparationis e bona: et tam assa quam elixa propter prietatem habet constringendi: et multi asserunt eam cibum cardialium. Cre do fracolinum si multum a perdice distare. Visi sunt mihi eiusdem sa poris et quasi odoris: leniores tamen calidiores et sic. perdicibus sunt: nam ma gis silvestres et in locis altis et montibus degunt et cariores sunt no bis et rariores. ¶ Fasianus Rubrica. xiiii.

Caro fasiani e temperata sana multum nutritiva. ¶ Eligatur iuvenis pinguis. e maxime conveniens convalescentibus et temperatis multum confert. Nocumentum facit his qui forti exerci tio vtuntur: vt sunt portatores et hiis. Audi de his tribus bal dach. Starne fasiani perdices sunt in na. propinq et secundum ordinem se habent in temperantia et subtilitate. Nam starne principaliter fasiani complexionem. vltimo perdices propter desiccationem ipsarum: et hi sunt cibi quibus non debent vti sani: vt superveniente egritudine aliquid vltra con suetudinem comedant. ¶ Coturnix. Rubrica. xv.

Caro coturnicis est ponitur tempata: secundum rusus ei ca. pronun ciaverit. ¶ Eligatur iuvenis pinguis: e generativa bo ni sanguinis et pauce superfluitatis: e convalescentibus debilibus et sanis multum conveniens. ¶ Turtures. Rubrica. xvi.

Turturum carnes ca. sunt vsque ad fi. et sic. secundum habeant humiditatem quandam superfluam et indigestam. ¶ Eli gantur iuvenes et pingues. Ga. dant bonum nutrimentum: secundum autem grossum difficilis digestionis: et sanguis melici generative. quare cum ptrascit annum non comedantur. Non debet comedi prima die. iterfectionis sue. Unde Ga. de dieta subtilissima. ¶ Perdix autem et turtur non sume duras carnes habent neque digestibiles: neque cacochimas sed duriores earum vna die custoditis mortuis transcedunt fa ciliter: et sunt fragiles et inculpabiles omnino: et quod benignum est habent corpori nutrimentum et viscosum: et in medio grossitiei et sub tiliatis existit: quod puto sanis cibum convenire. Acuunt ingenium a proprietate. Aiter. 7 et Avi. xiiii. tertii. de cura male com plexionis epatis. Et ex carnibus piscium primorum decoctorum refrigi. t. cum aceto oleo et sale: aut cum aceto et almusen: et congelant frida et carnibus subtilibus. s. carnibus edi et avium lenis digestionis: sicut est caro perdicis et turturum non superflue pinguium cum pomis pre parantur. Nota omnes qui tamen detestantur carnes turturum. verum pin guedo mediocris multum prestat ad facilitatem digestionis.

¶ Qualea. Rubrica. xvii.

Caro de qualeis ca. in fine primi: et verius vt puto, vsque ad fi: et multe humiditatis. et ideo cito corrumpuntur: vt puta tam temperatis quam distemperatis inconveniens cibus difficilis digestionis: et preparat corpora ad fe. et auget eas.

¶ Turdi. ¶ Merule. Rubrica. xviii.

Turdorum et merulorum carnes sunt ca. et sic. in fine pri mi vsque ad principium secundi. ita dixit Jesus. Eli gantur pingues et capti cum laqueo sine retibus. Baldach. Qui busdam placuit quod meliores sunt qui cum ave capiuntur. Sunt diffici lis digestionis. Removetur nocumentum si brodiis humidis deco quantur: et meruli sunt turdis meliores: gravis odoris: et quidam eos odiunt: quoniam comedunt vermes et locustas.

¶ Passeres. Rubrica. xix.

Caro de passeribus ca. vsque ad 3m. et sic. quasi in eodem: du re digestionis: inconveniens cibus corporibus temperatis: de qui bus Avi. Oes passeres male sunt. commovent luxuriam.

¶ Aves parve. Rubrica. xx.

Avium parvarum aliarum carnes declinant ad caliditatem et sic. sed plus ad siccitatem. ¶ Eligantur pingues est caro laudabilis multum laudabile prestat nutrimentum. Fa cile digeruntur: et convalescentibus sana.

¶ Laudula. Rubrica. xxi.

Carnes laudule ca. et sic. complexiones existunt: secundum e caro magis sicca: et existo ipsam puenire ad fi gra. in calitate et sic. ad finem eius. Unde Ga. de ipsa dixit. quod ven trem stringit: et brodium eius ventrem laxat. ¶ Eligantur iuve nes pingues difficilis sunt digestionis: et ad adducendum idem e ad id quod dixit Ga. de minutis avibus, quod quanto maiori participant rubedine et nigredine: tanto melior est earum caro: et sanguis melico propinquior: cuius signum est quod illi qui multum vtuntur eis fiunt meliores et graves in moribus. Et quidam recitat se h vidisse in experientia in aquis degentibus.

¶ Aquatice aves. Rubrica. xxii.

De avibus in aqua degentibus caro earum e mala et que est deterioris odoris est deteri or. Et multarum superfluitatum generativa. Earum comple xionem non invenio nec in particulari decis: sed existimam

dum est ipsas calide ⁊ sic. cõplexionis existere: vt de anatibus dictum est: nam sicciores videntur esse anatibus: vt supra de anatibus auctoritate Hyppo.

¶ De quadrupedibus. ¶ Edus. Rubrica. xxiiij.

CE animalium q̃drupedũ carne: ⁊ p̃ de carnib⁹ edinis de dño capreto exordiar cũ multũ ac plurimũ iter ceteras carnes comedat̃. Et itaq̃ tẽperata caro nullã hñs malitie admixtionẽ. Rasis. Eligat̃ lactãs: ⁊ partui nõ multũ ppinqu⁹: ⁊ rubeo rũ ad nigredinẽ tẽdẽtiũ ⁊ pinguiũ: nã macri multũ recedũt ab eo᷑ bonitate: ⁊ decocta ⁊ ĩfrigidata ẽ melio᷑ ac sapidior. Sanguis boni est gñatiua. de q̃ Auer. 5° coll. Melior caro ex ambulãtib⁹ ẽ caro edi. ipsa. n. in q̃litatib⁹ ⁊ suba ẽ tẽperata. Ex q̃ infert̃ q̃ rusticis ⁊ multũ laborãtib⁹ ẽ incõueniens cũ eis nõ p̃beat nutrimẽtũ: sed in fumũ a fortibus eo᷑ stõacis ⁊ cibis grosse sube ᷑suetis resoluit̃. Est ergo d licata᷑ ppr᷑⁹ cib⁹ est. n. facilis digõnis: ⁊ elixa ẽ melior assata. immo qdã ponũt assatã nocere stõ. Baldach. Scito tñ q̃ cũ caprina caro naturaliter sicca sit q̃ tẽpatio videt̃ esse ea q̃ ede q̃̃ edi cũ i fui nã a siccitate sit remotior: ⁊ hãc sñiam p̃sertim laudauit Ysaac. Hyrco᷑ vo capra᷑: ⁊ p̃cipue senium caro pessima est: sanguinẽ malũ ⁊ melancolicũ generat difficilis digestionis est: quare oĩno remouenda ẽ. nullo modo permittenda.

¶ De carne ouina ⁊ agnelo᷑. Rubrica xxiiij.

De carnibus in spẽ ouina repiunt̃ agn⁹: ouis: aries castrat⁹. Agni lactantis caro humidissima ẽ: ⁊ vt existimo ca. in primo. ⁊ lʒ gustu sit delectabilis: tñ multi flegmatis ⁊ viscosi est gñatiua estq̃ indigestibilis ⁊ sua lubricitate cito d stõ descẽdit indigesta p̃cipue in hñtib⁹ stõm humidũ. Uñ Ysaac dicit q̃ Gal. vitupauit agnos lactantes ⁊ oues nisi comedẽs sicce fuerit ᷑plonis. Nõ lactãtis vo caro minus hũida: min⁹ viscosa: minusq̃ mala. Uñ Auer. auctoritate Ras. ipsam in bonitate point apud carnẽ edulo᷑. Ouiũ caro: ⁊ p̃cipue decrepita᷑ ẽ superflua: ⁊ mala mali hũoris gñatiua. Et dixi decrepita: q᷑ iuuenis bidẽs laudat̃ a Gal. Ysaac: ⁊ h vr̃ sñia Aui. in supficie verbo᷑. scdo can. ca. de carne in p̃ncipio ẽ ca. ⁊ hu. nimis ita vt ad siccitatẽ tẽdat. Arietũ vo caro male tã iuuenũ q̃̃ decrepito᷑. Arietina decrepita minus mala ca. tñ ⁊ hu. ᷑plonis existit: ⁊ vt existimo in primo.

¶ Castrati. Rubrica. xxv.

Castratorũ carnes: ⁊ marie ãnuales pigues mediocris pinguedis q̃ sic eligi debent in oĩbus q̃litatib⁹ tẽpate ponunt̃ ᷑plonis qbusdã. vez Ioannitius ipsas point ca. ⁊ hu. in p⁹ q̃ sñia magis a modernis ᷑mẽdat̃. Sũt. n. ᷑uenientes oĩ etati regioni ⁊ c̃. ⁊ in oĩ tpe ⁊ p̃cipue s̃m p̃mã sñiam. ¶ Eligant̃ vt dcm̃ ẽ ãnuales cõuenienter pingues q nutriti sunt in bono aere in locis altis. vbi depaste sint herbas bonas odoriferas: nã Auer. p⁹ edinas laudat has: ⁊ dicit q̃ hec est oplo maioris ptis medico᷑ p̃ter Gal. q abhoiat̃ carnes arietũ: vt vr̃ sibiq̃ caro vitulo᷑ sit melioris nutrimenti arietine.

¶ De bouina. ¶ Uitulus. Rubrica. xxvj.

De carne in spẽ bouina repiunt̃ vitulus: bos: ⁊ vacca. ¶ Uitulus temperate ᷑plonis existit ⁊ si declinat ad ca. ⁊ hu. declinat. ¶ Eligat̃ aliquantulũ a ptu remotus: vt duo᷑ mẽsiũ vel circa: ⁊ sit pinguis ⁊ facilis digõnis: ⁊ boni gñat sanguinẽ: boniq̃ nutrimenti. Uñ Auer. 5° coll. Carnes vituline sunt bone carnes propterea q᷑ non hñt illam viscositatem: friditatẽ ⁊ siccitatẽ quam hñt bouine veteres: ⁊ sunt magis odorifere aliis carnibus: ⁊ q̃̃tum est in h sũt meliores edinis: q᷑ in edinis manifestat̃ qdam mucilago qñ decoquit̃. sed edine s̃t meliores: q᷑ gñant meliores humores: ⁊ scito q̃ sunt min⁹ nutritiue carnibus gallina᷑ ⁊ multa᷑ alia᷑: propter q̃ olim ego audax sum in dando eas infirmis. Nõ lactantis vero caro est minus humida. est tamen facilis digõnis bonum gñans chimum. Uitule vo aliis partibus caro est in qualitatibus actiuis temperamẽto magis ppinqua. ad hu. vo magis declinat. ad qd̃ sexus eã trahit: ⁊ vt existimo meliores vituli carne. ¶ Bouis iuuenis carnes: ⁊ s̃m vulgarem nr̃m mãsiue dicte. a vitulis distãt qualitate passiua. ita vt sicce ponant̃ ⁊ ca. lʒ in caliditate nõ sint equales: tñ distãt. Uñ de eis eadẽ vr̃t̃ qd̃ q ẽ de calore iuuenis ⁊ pueri. p̃ma p̃mi. ca. de complonibus etatũ. Sũt non multũ facilis digestiõis: ⁊ si bonũ dãt nutrimẽtũ ad melicũ tẽdũt. Sũt. n. carnes robustis: corpibus: ⁊ multũ se exercitãtib⁹ ᷑uenientes ⁊ odicatis ẽt: lʒ ᷑suetis ⁊ fortis hystimbre p̃marie cũ steterint mestrue dieb⁹ duobus ad minus p̃cipue tpe frigido. ¶ De vacca iuuẽte dõm est p fri. ⁊ hu. a vitulis recedere. Uñ Aui. dicit carnẽ vacce eẽ sicciorẽ carne capria: qd̃ maxime de antiq̃ itelligẽdũ puto. De vacca antiq̃ ⁊ boue antiquo dõʒ carnes eo᷑ ad fridũ ⁊ sic. declinare: ⁊ rõne sex⁹ vaccias eẽ fridiores: ⁊ bouinas eẽ sicciores: ⁊ maltũ ⁊ melicũ gñant sanguinẽ. Uñ Ga. si comedẽtes fuerint sicce cõplonis de facili a melicis egritudinibus capiũt̃. caueant ergo.

¶ De porcis. Rubrica. xxvij.

Sunt porci domestici ⁊ siluestres: ⁊ tã domestico᷑ q̃̃ siluestriũ qdã sũt adolescentes: qdã iuuenes: qdã senes vel decrepiti. ¶ Absolute carnes porcine ca. ⁊ hu. sũt: lʒ antiq ⁊ decrepiti ex eis recedãt per fri. ⁊ siccum: hoc est per minus humidũ: ⁊ vt existimo: sunt ca. in p̃ ⁊ hu. in p̃ vsq̃ ad scd̃m s̃m etates: vt dicetur: nã lactãs q intelligat̃ talis vsq̃ ad. vij. hebdomadas vl circa est ceteris humidior: ⁊ vsq̃ ad scd̃m in malos hũores ⁊ putrescibiles circa cõuertit̃ pp suam supfluã hũiditatẽ. ⁊ id o ⁊ r̃pianis inductũ est ᷑similes porcos assatos in furno p̃pari: vt exiccent̃ a supflua hũiditates. hñtib⁹. tamẽ fortẽ stõʒ ⁊ sicce ᷑plonis ᷑uenire poterũt: eo q̃ plurimũ dẽt nutrimẽtũ. Nõ lactãs vo. vi. vel septẽ mẽsium lactãte melior. ⁊ minus hu. ẽt castraturã in caliditate remittit̃ laudabilẽ sanguinẽ gñat: lʒ viscosũ ⁊ plurimũ dat nutrimẽtũ. ¶ Eligat̃ iuuenis vni⁹ ãni vel circa. ceteris. n. melior existit. ẽ mltũ nutritiua. Uñ 7° terapẽ. Nutribilissimũ vo oĩum q̃ nouimus ẽ caro porcina: ⁊ de subtilissima dieta. Nutribilissime sunt oĩum cibo᷑: lʒ in seipsis qd viscositi hẽant. ¶ Sũt difficilis digõnis: faciliores tñ sunt siluestres aliis partibus. Uñ Aui. Christiani vero dicũt ⁊ q eos imitant̃ q̃ melior caro siluestres ẽ caro porci siluestris: nã cũʒ h q̃ est leuior carne domestici: ⁊ fortis nutrimẽti plurimi ⁊ velocis digõnis: ⁊ est melior q̃̃ esse põt in hyeme. Conueniunt maxime stõis fortibus ⁊ pueris qui sunt fortis hystimbre cum plurimo egeant nutrimento. ¶ Decrepito᷑ vero carnes dure lignee ⁊ humoris melancolici gñatiue: ⁊ dubitat̃ ne ex earum vsu fe. quartane generetur Ysaac.

¶ Capriolus. Rubrica. xxviij.

Caro capriolina ponit̃ tẽpate ᷑plonis cõiter. in substantia ⁊ qualitatibus suis. credo tñ ipsam ad siccuʒ declinare. ¶ Eligat̃ iuuenis: ⁊ caprioli decrepiti: vt ceterorum nõ laudat̃: melãcolicũ p̃bet nutrimentũ: facile digeritur. Uñ Ysaac auctoritate Hyp. Caro capriolina iter ceteras carnes siluestres p̃petatẽ hʒ q̃ ipsa ẽ saporosior ⁊ nutribilior. vr̃ tñ aliq̃ repugnãtia in dictis h ⁊ ante d porco. Sed credo dõm q̃ caro porcina plus nutrit in q̃̃to: sʒ caprioli nutribilior: q᷑ facili⁹ apta ceteris siluestribus q̃drupedibus in nutrimentũ conuerti: ⁊ tu considera.

¶ Lepus. Rubrica. xxix.

Caro leporina est melãcolie magis gñatiua aliis. Rasis. Aui. autem eam pronunciauit calidã ⁊ sic. Iesus idem. Unde ponuntur a quibusdam ca. ⁊ sic. ad se

tundū. Baldach. ¶ Eligant̄ iuuenes. ꝛ adolescētes ꝛ capte per venatores prestant iuuamētum his qui sunt superati a pinguedine: non sūt difficiles digestionis: ꝛ lz sapidiores sunt assate samores tamen sunt dure. Inducunt vigilias stringunt ventrem: ꝛ iō dissintericis ꝯferunt vrinā ꝓuocāt. ideo patientibus stranguriā valent. ¶ Remouetur nocumentum si cum bonis specie bus condiantur. aliter in sanis: alr̄ in egris moderandum est. ꝛ tu considera.

¶ Ceruus. Rubrica. xxx.

Caro ceruī est dura difficilis digōnis. melancolici sanguinis generatiua. Lupi ꝛ vulpis q̄ q̄si in virtute ꝛ complexione carni leporine assimilat̄ ꝛ canine. Ga. de subtilissima dieta. Equina asinina boīb⁹ asininis dāda est

¶ Tassus. ¶ Ericius Rubrica. xxxj.

De tasso Credo dōm ꝙ satis ꝯplōni porci similat̄: sz humidior existit. Et de ericio q̄si idē de quibus nō multū curaui cū ad vsuz huāni nō veniāt: lz q̄būs dā in egritudinibus ꝯueniūt: de qbus adhuc post dicet̄.

¶ De ptibus aialiū cerebrū ꝛ medulle. Rubrica. xxxij.

De partibus aialiū de qbus supra tā interioribus q̄z exterioribus: ꝛ in isto eodē caplō annotabo: q̄dā curiosa ꝛ vtilia ꝓ his qui in scēdo nobilibus in mēsa seruiūt. Sz ꝓus de mēbris dōz initiū faciens de cerebro ꝛ medulla ꝛ h9. Dicet̄ de cerebro vt est cib⁹ ꝛ nō mēbrū. Est frigide ꝛ hu. ꝯplexiōis ita vt qdē eum trahant ad scōm. ¶ Eligant̄ mēbra volatiliū ꝛ ꝓprie mōtanoꝝ. Et ex q̄drupedib⁹ cerebrū arietis: edi ꝛ vituli: ē nauseatiuum: delet appetitū est tarde digōnis: ꝛ in summa nocet stomaco. ¶ Remouet̄ nocumētū si bonis ꝯdiat̄ speciebus: ꝛ ꝓprie stomachalibus. ꝛ origanū piper aut sal ē cōdimētū ei⁹. ꝛ dz comedi añ oēm cibū: sz q̄n bn̄ digerit̄ notabile dat corpori nutrimētū. Gal. Cerebrū aūt leporinum est optima medicina. vt dentes infantes leuiter emittāt fricando gingiuas: lz lac canis ꝓualeat. ¶ Et q̄m ipm̄ ē hec medulla capitis. Cōciliator. cōsequēter dōm de medulla est. n. quasi tēperata. vn̄ Rasis inter caliditatem ꝛ frigiditatem temperamento vicina existit. ¶ Eligat̄ que in ossibus existit. ꝛ vitulina ceteris melior que vō est in spinali: sic se hz: vt que est in cerebro ꝓpinqua dicta nucha est cerebro silis. Que vero in extremitate spine magis sicca. media vero medio mō de ea dixit Gal. tertio alimentoꝝ: ꝙ si bene digerat̄ alimentum dat corpori nō paucū. ē stōi conturbatiua: ꝛ appetitū delet: vt Aui. ¶ Remouet̄ nocumētū sic cū pipe ꝛ spēbus aut sale comedat̄ in me expert⁹ sum ꝛ in aliīs plurib⁹ si ex ea modicū comedat̄ calida: ꝛ cū sale ꝯfortat stomacū: ꝛ ꝓuocat appetitū: vn̄ credo dcm̄ Aui. intelligi debere si sola: ꝛ in quantitate comedat̄.

¶ Oculi nerui ꝛ aures. Rubrica. xxxiij.

De oculis dōm: vt de cerebro: nā alr̄ ꝯplonat̄ mēbrum vt est membrum: ꝛ aliter vt est cibus. Oculi. n. sunt cōpositi ex humoribus tunicis ꝛ pinguedine. Un̄ oculi pingues de aiali pingui ponunt̄ fri. ꝛ hu. ꝛ existimo in p̄. Macri vō ꝛ sicci ex aiali sicco ꝛ macro. sunt fri. ꝛ sicci. Ysaac. sunt tamen graues ad digerendū ꝛ viscosum dant nutrimentū: ꝛ hoc ꝓpter pinguedinē eis admixtā: ad qđ ꝯcurrūt musculi ex quibus ꝯponit̄. ¶ Remouetur eoꝝ nocumētum si cū aceto: pipere: zinzi. ꝛ salibus comedant̄. ¶ Nerui quidem sunt complexionis dure digōnis parum dant nutrimētum ꝛ viscosum. ¶ Sed de auribus extremitates sunt incidende.

¶ Guttur. Rubrica. xxxiiij.

De gutture dōm ꝙ ē cartilaginosum fri. ꝛ sic. de labiīs quasi idē quod naribus ꝛ aurib⁹: sunt tn̄ naribus meliora: ꝛ credo ꝙ vt sunt ptes viuētis corporis sunt cōplexiōis cal. cum sint carnea multū vt infra tractatu sexto. capitulo octauo.

¶ Lingua. Rubrica. xxxv.

Et si lingua cōponit̄ ex venis neruis ꝛ lacertis tn̄ eius caro est laxa hu. ita ꝙ eius nutrimentum est hu. Aui. dixit tn̄ Ysaac ꝙ eius nutrimentū est mediū inter duꝝ ꝛ molle. ꝙ si comedat̄ cum lacte vel lacerto sibi iūcto laudabilior ꝛ digestiōi magis cōueniēs. ¶ Linguaꝝ carnes sunt tēperate: quarum nutrimētū est mediocre in quantitate verba sunt Rufi ꝛ Joannis. Ex istis mo ipsam calidam ꝛ hu. plus tamen humidā ꝛ digestioni sit aliqualiter grauis: nam cum decocta est dure ꝛ satis solide substantie est: ꝛ cum hec ex neruis venis. componuntur ꝛc̄. que sunt digestioni grauia.

¶ Ale. Rubrica. xxxvj.

Ale auiuz bonaꝝ: ꝛ ꝓcipue ꝯpletaꝝ sunt laudabiliores vt sunt gallinaꝝ: caponū: ꝑdicum: fasianoꝝ: ꝛ melius dant nutrimentum: ꝛ est temperatius alimēto aliaꝝ ptiū. Graduant̄ aūt scōm gradū aialiū mire cōualescētibus prosunt: qꝛ debilis sunt caliditatis ꝓcipue gallinaꝝ ꝛ velocis digōnis. Dōm est cōpletaꝝ: qꝛ pulloꝝ core sunt aliis meliores cū nondū eoꝝ ale fuerunt exercitio exposite vn̄ quāto ala magis exercitat̄ aliīs partibus melior existit ꝛ ale paruaꝝ auium ꝛ pinguium sunt meliores.

¶ Collum. Rubrica. xxxvij.

Colla aūt sunt dure distōnis: ꝛ quāto aues plus ꝓcedūt in etate tāto duriora ꝛ tardiora ad digerēdū: sapida tn̄ sunt. ¶ Ubera. Rubrica. xxxviij.

Uberum carnes sunt similes carnibus glādosis: ꝛ cōplexio eaꝝ ē hu. declinans ad frigiditatē: sūt boni saporis ꝛ dulcia. ꝛ ex eis generat̄ sanguis bonus: ꝛ multū nutriunt. lz tarde digerant̄. ¶ Eligantur de animalibus iuuenibus ꝛ temperatis: ꝛ mamillaꝝ in quibus est lac nutrimentum est grossius.

¶ Pulmo. Rubrica. xxxix.

Pulmo vt cib⁹ ē fri. ꝛ hu. ꝯplonis. ꝙ sit humide cōuenīūt auctores. ꝙ aūt sit fride discordāt. Nam Joannes ꝛ Rufus enūciauerūt ipsuz ca. Rasis ipz fridū posuit. Aui. dixit ipm̄ ꝓbere nutrimētū flegmaticū. Idē Ysaac. Un̄ credo ipm̄ ponēdū fri. esse: vt placuit Rasi ¶ De eius ꝯplexione apud auctores medicine multuz deprimunt̄ specialr̄ supra ꝓma ꝓmi. ca. de cōplexionib⁹ mēbroꝝ: ꝛ est questio de eo: vt mēbrū est ꝛ ex illis dictis potest trahi sententia hic posita si bn̄ ꝯsiderentur. Un̄ credo ipm̄ pom debere fri. ꝛ hu. in ꝓmo. Eligant̄ ex aialibus iuuenibus tempatis: aut tēperamēto vicinis: ꝛ ē calis piguibus aut arietis iuuenis piguis: vituli porci domestici: hedi ꝛc̄. est facilis digōnis: ꝛ cito de stō descendit pp raritatē ꝛ leuitatem sue subē: sed ceteroꝝ mēbroꝝ cōpatione minus nutrit. vn̄ pinguedine grauati: comedāt ꝛ c̄. ꝯfert ꝛ flegmaticis dat nutrimentū: vt supra ꝛ vērē strigit. Pulmo vulpis ptisicis mirabiliter confert.

¶ Cor. Rubrica. xl.

Cor graduari pōt dupl'r. vt mēbrū ꝛ vt cib⁹: vt mēbrū qꝛ ꝯsideratū ē sic formalr̄ ꝓm modū loquēdi. T a dei ca. ꝛ ē siccum. Ut cibus hoc ē materialiter ꝛ scōm mā ꝛ partes cōponentes ꝛc̄. fri. est ꝛ sic. Inuenio tamē Joānē ꝛ Rufum ponere ipm̄ ca. ꝛ hu. qđ credo intelligi debere d' ipso q̄ntū ad effectum: qꝛ productiuum est spiritum q cal. ꝛ hu. ꝯplexionis existit: tn̄ glosse nō debent placere que de ipso pertractant: vt cibus est graduari dz fri. ꝛ sic. ꝯplonis cum sit arteriosum neruosum satis. que oia fri. sunt: ꝛ pauce carnis. Eligatur ex iuuenibus animalibus ꝛ pinguib⁹. difficilis est digestiōis ꝛ parum nutrit: tamen si bene digeritur satis de nutrimento ꝓbet Ga. Si accipiat̄ cum sale: pipere cumino. Remouetur. nocumentum eius si post eius comestionem accipiatur conditum.

¶ Stomacus. Rubrica. xli.

Stomaci cōplo. fri. ꝛ sic. ponit̄ p̄cipue q̄tū ad tunicā interiorē: nā exterior plus carnis simi latur. dure est digestionis ꝛ pauci nutrimenti.

¶ Epar. Rubrica. xlij.

Epar ca. est ꝛ hu. vsq; ad scōm: ꝛ vt credo calidius est qd̄ est ex aiali calidiori: mēbra aūt aialiū assimi lantur aialib⁹: quoꝝ sunt mēbra. Eligat̄ epar anseꝝ anatū pinguiū. deinde gallinaꝝ pinguiū. deinde porcoꝝ. deīn aialium lactantium. est difficilis digestionis grossum prebēs sanguinē. Remouet̄ nocumētum si decoquit̄ in oleo cū sale superposito: qd̄ si tunc digeret̄ laudabilē sanguinē dabit. Epar capre non videntibus de nocte mire confert.

¶ Splen. Rubrica. xliij.

Splen cōplexio. ponit̄ cal. ꝛ sic. vsq; ad scōm. Ego vo idē qd̄ de corde credo: nā est multuꝫ arteriosū. Item cōueniūt oēs q̄ difficilis sit ꝛ tarde digōnis: ꝛ q̄ sanguinē generet melancolicū: q̄ videt̄ in eo arguere magis dominium terre. Eligant̄ de aialibus pinguibus ꝛ hūidis ꝛ teneribus permaxime splen porci: q2 hoc est melius.

¶ Renes. Rubrica. xliiij.

Renes sunt in cōplone ca. ꝛ sic. lꝫ Auicē. dicat q̄ sint eq̄les ad siccitatē tēdentes. Eligant̄ renes hedi lactantis: difficilis sunt digōnis: mali saporis ꝛ parui nutrimenti: ꝛ hūor ex eis genitus malus. Remouet̄ eoꝝ nocumentum si cū sale ꝛ aceto preparentur.

¶ Testiculi. Rubrica. xlv.

Testiculorū cōplo cal. ē ꝛ hu. vsq; ad scōꝫ. Eligant̄ ex gallis pinguib⁹. ꝛ marie q nōdū coierūt: nā isti optimi sūt ꝛ facilis digōnis: ꝛ bonū dant nutrimētū. Ceteroꝝ vo difficilis digōnis: ꝛ marie q sunt de aialibus magnis: nec in eis est bonitas sicut i carne mammillaꝝ.

¶ Intestina. Rubrica. xlvj.

Intestina fri. sunt ꝛ sic. in scōo. Eligantur ex aiali pingui: pinguia sunt difficilis digōnis: ꝛ grossum dāt nutrimentū ꝛ paucū ꝛ malū. relinquenda sunt gulosis qui cū eis ꝛ vino dulci solatiantur.

¶ Pedes. Rubrica. xlvij.

Pedes tēperati sūt in caliditate. Eligant̄ anteriores ꝛ ex eis meliores sunt agnoꝝ. sunt difficilis digestionis nō multū: tn̄ generāt hūorē viscosum nō grossuꝫ ꝛ laudabilē. Remouet̄ eoꝝ nocumentū: si decoquāt̄ vsq; ad dissolutionē: ꝛ p̄parent̄ cum aceto ꝛ croco. Nota tn̄ s̄ꝫ Rasim anteriora: leuiora ꝛ calidiora aliis partibus.

¶ Cauda. Rubrica. xlviij.

Cauda ca. cōplonis ē satis cōuenientis nutrimēti ppter sui motū cōtinuū: fastidiū tn̄ facit si ō ea multum assumit̄ ꝛ est stō nocens. Rasis. Et coleram rubeam generat.

¶ Cutis. Rubrica. xlviiij.

Cutis fri. ē ꝛ sic. in scōo tn̄ gn̄at sanguinē in quo multa est viscositas: ꝛ iō opilationē facit remouet̄ nocumētū si cū specb⁹ ꝛ aceto ꝛ pfecta decoctione coquat̄.

¶ Adeps ꝛ pinguedo. Rubrica. l.

Adeps ꝛ pīguedo ca. existūt ꝛ hu. vsq; ad scōꝫ. Eligātur de aiali tēperato. laxāt stōacū ꝛ nausea iducūt: ꝛ pinguedo faciliter in colerā cōuertit̄: sūt tn̄ vtilia ad preparationē carniuꝫ si tn̄ sole comeduntur gn̄ant flegma ꝛ opilones: ꝛ corrūpūt cibū facientes ipsuꝫ leuigare Aui. christiani pinguedine siue adipe porci ad vsum in preparandis ferculis pre ceteris vtuntur.

¶ De modo incidendi nobilibus in mensa. Rubrica. lj.

Iam restat de mō incidēdi p nobilibus p cōplemēto capli: vt pollicitus fui quedā curiosa annotare. p incidētib⁹ nobilib⁹. ¶ Sciāt itaq; p̄ icisores carnium corā nobilibus: q̄ caro melior ꝛ digestibilior est illa q̄ est circa os. ¶ Scdō q̄ dextre partis caro leuior ē ac melior sinistre. Tertio q̄ anterior aliis partib⁹ ē leuior ꝛ calidior: ꝛ s̄ꝫ hebreos eligibilior: nā posteriora animaliū ex lege sua cōdemnant̄: ex quo infert̄ q̄ debent incidere dn̄abus de parte dextra anteriori. Viris aūt ꝛ cōgruentius de anteriori ꝛ sinistra cum sint dominabus calidiores. ¶ Quarto ichoādo ab auibus ꝛ s̄m ordinē supra positū debent incidere inchoando ab alis gallinaꝝ: caponum: pdicū: fasianoꝝ: ꝛ huiusmodi incidendo minutiꝫ satis. Itē ex galinis si in eis epata existant: debēt anteponere scindēdo in duas vel in tres partes s̄m quātitatē epatis. ¶ Vbi notādū est ꝛ pro sequētibus q̄ curiosus incisor debet semper sic diuidere mēbra animalis: vt nō sit op⁹ q̄ dominus vel domini eius p incidēdo cultello vtat̄: nā sic faciēdo induit officium serui eius. ¶ Ex quo infertur q̄ male operātur qui colūbos solū diuidunt in quatuor partes. de quib⁹ infra. Deinde finitis alis pcedat ad pulpas ꝛ posteriora pectoralia: ꝛ vltimo ad coxas ꝛ ad dorsum. de aliis pulloꝝ ꝫ secus est: nā eligibiliores sunt coxe a qbus inchoandum ē: deinde ad alas pcedendū: vltimo ad pectora ꝛ ad dorsuꝫ. de alis aliaꝝ auium dicet̄ suo loco. ¶ Errant existimo q columbos iuuenes sicut pipiones in seruiendo in mensa in quattuor partes tantummodo diuidunt: nā sic diuidendo oꝫ dominū induere habitū serui: ꝛ manus deturpare: cū sic nisi diuidant̄ minime honeste comedi possint: qd̄ turpe ē: nam ibi est seruus vt in oībus seruiat: ꝛ dominus manus a gladio oīno retrahat. Debet ergo demēbrari: vt pulli ꝛ coxe p̄us debent scindi minutim q̄ꝫ magis curiose fieri possit ꝛ presentari. Et de reliquis: vt de pullo. ¶ Anatum vo ꝛ anserum p̄us debent pectoralia eleuari ꝛ incidi: nā ducatur gladius inchoando a furcula pectoris adherēdo ipsi ossi qd̄ est in medio pectoris vsq; coxas: ꝛ ex alia pte inchoandū ab osse ale: vsq; ad iaꝫ dcm̄ locum: ꝛ sic exhibetur facilr̄ tota caro pectus cooperiens: deīde pcedat̄ ꝛ ad alas vltimo ad coxas ꝛ dorsalia: ꝛ si in eis epata inueniant̄: anteponant̄: ꝛ incidant̄ vt pꝫ: nam inter oīa epata sūt meliora. sunt. n. boli ita parui: vt dn̄i vel dn̄e non fiant difformes s̄m genas in eoꝝ comestione. ¶ Vbi pro regula habēda est q̄ tolerabilius est peccare in paruitate boli q̄ꝫ in eius magnitudine. Vnde in summa tres habeātur canones generales. ¶ Primus q̄ incisor cui datum est officiū gladij ita incidat: vt ipsius gladij oēm effectū penitus faciat: nā ob hoc datus est gladius. Et si cōtingat in hoc deuiare. ita vt opus sit dominuꝫ cū gladio incidere sequunt̄ duo incōuenientia. Primū dominus induit hab. tū serui 2m qd̄ ignominiosum ē domicello: nā ex hoc vr̄ q̄ nō cōplete satisfacerit. Ex quibus sequitur q̄ errant domicelli qui bolos artocleaꝝ magnos faciunt: nā commēsuratos: scindere debēt vt pꝫ. ¶ Secundus q̄ bolos domicellus ita cōmensuratos faciat vt ori sint proportionati. Ex quo sequit̄ q̄ alios bolos dn̄abus: alios viris: alios nobilibus pueris domicellus incidere dꝫ. Vn̄ viris maiores: dn̄abus minores pueris nobilium medios inter hos. ¶ Tertius q̄ domicellus nū q̄ꝫ dꝫ incidere dn̄abus bolos osseatos: q2 ex eoꝝ comestione deformes ꝛ nō curiose vr̄: nā honesta comestio plus in muliere laudat̄: nā q honeste comedit videt̄ ac si esset dn̄a in eius comestione: ꝛ econtra cū turpis ꝛ indecora ē i muliere dānat̄: hoibus vero audatius dandi sunt plus. ¶ De grue vo ꝛ pauone dcm̄ est vt de ansere: secus tn̄ est de eoꝝ ꝑartib⁹: nā illa nō cōmēdant̄ ab auctorib⁹. ¶ De turture vero dcm̄: vt de columbis ꝛ pullis q̄tū ad eaꝝ demēbrationem: sed in ceteris dꝫ prius domicellus alas ponere. deinde coxas pectoralia: deinde dorsalia. deinde in plures ptes honestas que ab ore honeste tractari possint: quod de pullis ꝛ columbis intelligendum est. ¶ Quales etiam demēbrentur ꝛ extrema ossuosa abijciant̄, deinde ex alio side

tes boli vsq3 ad quattuor. ⁊ de coxis. ij. vel. iij. Pectoralia vo diuidant: ⁊ silr dorsalia fm canones. ¶ Turdi ⁊ merui li sic incidanf ⁊ demembref. turdus in quattuor partes. s. in alas duas: ⁊ coxas duas. deinde ducaf gladius p medium ⁊ diuidanf dorsalia a pectoralibus: ⁊ sic fiant parui boli. Sunt qdam q delectanf in esu stomachorū suoꝝ: qm̄ in eis reperiunf quandoq3 iuniperi: sed tamen est periculosū: qꝛ q3 turdi comedunt iusquiamum: ⁊ in quantitate que hominem interficit. ideo ⁊c̄. ¶ Et de lauda dōz: vt de turdis. ¶ De auibus minutis dicendū q in quattuor partes tm̄ diuidende sunt quoniā ossa sunt valde tenera: ⁊ cum carne comeduntur: diuidantur in modū crucis ducēdo gladium per longum. deinde ex transuerso.

¶ De animalibus q̄drupedibus seruando ordinē positum supra. Et sit in oibus canon pmus gnālis: q semp fiat incisio fm transuersum ⁊ nō fm longū carnis. ¶ Scđs q caro musculosa semper cū cetera desunt vltimo incidanf. ¶ De capreto incidaf pectus. Itē qđ est inter coxas apud renes: ⁊ illa que est costis adherēs. Renes vo capreti ⁊ maxime lactātis sup oēs a medicis laudanf: quare ob suā prerogatiuā incidi debēt: ⁊ nobilibus aāponi. Itē qꝛ oē membrum sibi sile ꝯfortat: cū nobiles ocio dediti plus luxurie intendant q̄3 laborantes ⁊c̄. hinc de ipsis comedere debēt oculi ēt eius anteponanf. ¶ De agno dicendum qđ de capreto. ¶ De ariete vero dr̄ q pectus lumbi circa spōdā in caro pectus cooperiens incidi dꝫ. Illa aūt que ē apđ renes eoꝝ minime: ⁊ incidaf semp ex eo caro que sit pinguedini ꝓpinqua: ⁊ semp de anteriori iuxta canonē antepositū p maxime de ipsis: nā ps posterior eius est grauioris odoris. ¶ De vitulo vero incidaf pectus: ⁊ que est coxi annexa ⁊ lumbaris ps eius: ⁊ de parte posteriori que sit pinguedini ꝓpinqua siue adherens: q si vitula fuerit possunt ⁊ debēt anteponi: sed deinceps reseruabo de membris aialis vsq3 i finē. ¶ De porco dōm q incidi dꝫ fm eius pectus: ⁊ fm partes pectori adiacentes que in vulgari nostro dr̄ pāciar ⁊ lumbi eius qui dorso adiacent: ⁊ ex assato partes femorales versus panciam sicut fit de paruo capreto. ¶ De leporina coxaꝝ que in medio iacent: ⁊ lūbi per totū: vltimo partes posteriores. ¶ De capriolina quasi idē iudiciū. Ex quibus patere potest modus se habendi in scindendo in reliquis omnibus carnibus.

¶ Restat quicq3 de ptibus aialiū dicere: que p domicellos nobilibus dēt aāponi. ¶ Ex cerebris cerebrū arietis: hedi vituli ꝑpatio dicta est. ¶ Ex medulla ea q̄ vituli ⁊ bouis: ⁊ maxime iuuenis. ¶ Ex oculis. oculi hedoꝝ ⁊ agnorum. ¶ Ex auribus porcine ⁊ extremitates. ¶ Ex liguis agni: hedi: porci: vituli bouis arietis ⁊ similium. que i plures partes diuidi debent: ⁊ incidi cū musculis suis: qm̄ sapidior existit. ¶ De collis. collū galline diuisum in plures partes: ⁊ similiter collū cucī. ¶ De vberibus. vbera vitule ex quibus fit assatum. deinde assatum ꝓ potestate cū sunt elixa. deinde supra prunas decoquuntur amplius. ¶ De pulmone. pulmo arietis: hedi: vituli ⁊ porci: habēt. n. sup alios prerogatiuam. dꝫ ergo hoc domicellus nobilib⁹ dare vt in arte sua videaf industriosior. ¶ Ex epatibus. epar anatis. deinde anseris hec prerogatiuā habent supra alia deinde gallinaꝝ pinguium. deinde porcorum. ¶ Ex splene. splen porci ita dicat domicellus medicos dicere. ¶ De renibus dictū est. ¶ De testibus galloꝝ pinguiū qui nōdū coire inceperunt. ¶ Ex intestinis. intestinum rectum dictū itestinū nobile. intestinum monoculū. ¶ Ex pedib⁹ anteriores agnoꝝ vituloꝝ ⁊c̄. ¶ Ex caudis. cauda arietis ⁊ vituli in pres multas diuisa. ¶ Ex cutib⁹. cutis gallinarum: caponū: anserum: porci ⁊ huiusmodi. ¶ Adepe vo ⁊ pinguedo sole reijciant: aut cū alijs carnibus incidi debēt. ¶ Et de his hec pauca que plus gratia solatij ⁊ curiositatis q̄3 necessitatis apposui.

¶ Sed postremo duxi necessarium de certis preparationibus carnium quicq3 dicere. ¶ De assatura carnis sup prunas scito q multū nutrit: ⁊ corpus roborat: tarde tn̄ digestionis est: ita vt vix tota digeraf: vnde solū fortib⁹ stomacis dāda est: nec post eam est alius assumendus cibus: ⁊ post eius assumptionem paꝝ bibendum est. ¶ Caro aūt q̄ cū pinguedine frixa est. est faciens fastidiū ⁊ de stomaco tarde descēdit: nutrit tamē potenter: ⁊ est leuior ea q̄ sup prunas assaf. illa tamen que cū oleo frigif leuior atq3 digestibilior est. ¶ Caro vo que in veru coquif grossa est: ⁊ multum dat nutrimentū: neq3 bn̄ digerif nisi cum stomacum inuenerit robustū atq3 calidū in summa est difficilis digōnis respectu eius que elixaf. ¶ Elixa aūt alijs paribus facilioris est digestionis. Et est aduertendū q caro multum alteraf ex decoctione eius cū aqua: cum qua si qd frigidū ponif reddif frigida. si calidū calida: ⁊ huiusmodi. ꝓ quo vide Rasim 3° Almansoris ca. decimo. ¶ De piscibus vo dōm iuxta canones positos de carnibus. q ita aāponi debent q boli eoꝝ sint cōmēsurati: qđ de caseo lacticinijs. q si qui delectaref incisione piscū: tūc fiāt boli minuti: vt spine minute fiāt ne ex eoꝝ lōgitudine subsequaf retentio earum in ptib⁹ gutturis: vt pluribus iam euenit.

¶ De liquoribus: ⁊ his q̄ in vsum potus veniūt: vt sunt lac: vinū: agrestū: acetū: aqua. cuius rubrice sunt. 5. Cap. xx.

¶ De lacte. Rubrica. j.

Dam autem lac sit p participationem medium inter cibum ⁊ potum cū de cibo dcm̄ sit añq3 de potu aliqd dicaf de ipso ꝑus agendū est. ¶ Ex lacte reperif lac dulce nālr tale: ⁊ lac acetosū artificialiter tale de quo mentionem facio cum ad vsum ⁊ cōmodū infirmoꝝ sepe veniat. ¶ Lac dulce diuidif in humanum: caprinum: vaccinū asininum: nā hec ad vsū christianoꝝ veniunt tm̄ quare de ceteris supersedeo: vt de equino: camelino ⁊c̄. ¶ De lactis dulcis ꝯplexione inuenio auctores inter se discordes. nam Rasis eū declinare ad frigidū ⁊ hu. dixit lꝫ eum annunciauerit sic absolute temperatum. Ysaac vero ipsum ca. ⁊ hu. in primo enunciauit cū sit nature sanguis valde ꝓpinquū: immo ē sanguis bis coctus: lꝫ aliqualē alteratione recipiat in māmillis. Gal. vero ⁊ diaſ. Ysaac videnf magis applaudere. Auic. vero ei⁹ cōplexionē tacuit: lꝫ de caprino dixerit esse temperatū qđ credo debere intelligi vt infra. Hec est disputatio mihi ardua: nec inter hos tantos viros presumo me ad conciliandum interponere: conuenire tn̄ videnf oēs q sit temperatum: ⁊ aliquid q decliuet ⁊c̄. vbi est postponenda discordia. ¶ De humano credo dōz q sit ca. ⁊ hu. cū sit complexioni humane proportionatissimū: nam conseruatio fit p similia. tertio tegni. ⁊ tertia pmi: de quo dicam quid in foro iulij vidi: ⁊ est apud furlanos consuetū. nā siue fe. adsit siue non semper cum vident virtute debilitatum ēt in pueris patientibus vermes exhibēt lac muliebre: ⁊ bene succedit. nā plures ibi egrotantes: quibus a me datū fuit lac humanū optime conualuerunt: de quo quidē lacte forte itellexerunt auctores cū enunciauerunt ipm ca. ⁊ hu. dꝫ etenim lac diuersificari in cōplexione fm animaliū diuersas complexiones. ¶ De caprino vero dōm q cum sit ex animali qđ ad frigiditatē declinat: q ipsum pōt frigidū ꝓnunciari. Nā. 5. terapē. lac vniuersr fri. est ⁊ hu. ⁊ Rasis. ad fri. ⁊ hu. declinat: quod maxime intelligendum est de lacte qđ communiter est in vsu cuiusmodi est caprinū ⁊ vaccinū. Preterea Aui. Et ꝓpter declinationem suam ad frig° aliqđ nocet flegmaticis. ⁊ ideo credo ꝓnunciandum fri. ⁊ hu. in pmo. Et est olim vulgata snīa q fri. sit ⁊ hu. complexiōis q̄ nō sine rationabili cā iducta est. ¶ Et si obijcif. qꝛ Aui.

dicit q̄ caprinū est tēperatū. ¶ Dōm q̄ illud dz intelligi quātum ad tēpamētum ex pte subē. qz ibi mētionez facit de grossitie ꝛ subtilitate lactis. Et subdit q̄ caprinū est tēperatū. Post vo facit de lacte mētionē quātū ad cōplexionē ita q̄ que dixit itelligēda sunt de compositione. Scito tñ q̄ alr cōplexionat lac dum est recēter mulctū: et alr dum stetit mulctū siue mulsum. nam cū stetit plus infrigidat. ¶ Eligat humanū ex vbere aut sicut mulget: qd de quolz alio intelligēdū est. nā cito ab aere alterat: et hoc qz hz ptes suas butirosaz caseales ꝛ aquosaz adinuicē nō magis cōmixtione cōnexas vt vinū ꝛ hmōi. Scito tñ q̄ de aquosa qdā faciūt duas ptes: serosaz acutā: ꝛ aquosam fridā aquā: ita vt ipm masse sanguinee pportionatū sit. plusq̄ Cōmētator 2° teg. Cautela. n. in phibitione corruptiōis ei° est. vt. n. mulget lac in parapside aut vitro qd sit actu stans in aqua cal'a nō multū vt calitas aque ɔseruet calitatē lactis ꝛ phibeat ei° cōmixtionē q̄ ex illa calitate ɔseruat. Itē sit remotū a partu p. xiiij. dies: alia lr̄a hz p xl. dies. cum plus fridis adhibēdum est. Et inter cetera tēpora laudabilius est qd est in medio veris vsq̄ ad finem medie estatis ꝛ ipsi primum. ¶ Post humanū vo in bonitate laudari videt caprinū: qm̄ mediū est iter grossū ꝛ subtile. Auer. tñ post humanū laudat asininū qd est valde subtile: sz caprinū ɔponit vaccino ꝛ ouino: sz qd de asinino dicit credo itelligēdum magis in via medicine cibalis. Caprinū vo magis nutritiuū ꝛ humanis vsui magis domesticū: atq̄ ɔsuetum. deinde ouinū vltimo vaccinum. Est. n. ceteris grossius nec stō ita ɔueniens. Nocet febricitantibus valde: ꝛ vt dī valde ptisicis febricitātibus confert auctoritate. Serenis anso. v. Item in stō facilr coagulatur: quare cū eo miscet zuccarū phibens eius coagulationez. Item si sumit cū passulis siue nucleis emēdatur: potēs n. lac sup eius assumptionez nil recipiat ꝛ quiescere dz ne ex motu corrūpatur: ꝛ sup ipsum non dormiat. Ex qbus infertur q̄ vinum non dz lacti admisceri vt cōiter fit. nam ipm alterat vt appet ad sensum ꝛ ipm coagulat ꝛ penetrare facit idigestum: estq̄ cibus ɔsistentibus ꝛ sein maxime pportionatus ɔsumptis ꝛ ptisicis: vbi multa vo affuerit se. vt supra: ꝛ de quo infra in cap̄ de cura ptisis ꝛ ethice colorem corpis efficit bonum maxime cū zuccaro bibitus: ꝛ multū nutrit ꝛ impinguat pp̄ter similationē ad lac: ꝛ iō pastores sunt pingues. Cōfert tussientibus tussi sicca: ꝛ est medicina magis pectoralis q̄ stomacalis. nā facit opilationem mēseraicaꝝ dolorē inflationē ꝛ torsionez in stō: ꝛ est medicina ppria vlceribꝰ instrumētoꝝ vrine: ꝛ h plusq̄ nostro pposito necīa dicta dixi sup de bonitate malicia lactis dulcis. ¶ De cōplexione acetosi dico q̄ ipm est fri. ꝛ sic. vt placuit Ysaac. Rufus vo Gal. ꝛ Dyas. frigi. ꝛ hu. quibus magis assentio ex effectu suo ppt quē magis laudat. Vñ Aui. Et lac acetosum frequēter expellit feb. ethicas: laudat etiā in extinguēdo sitim: est tarde digestionis ꝛ stomacū grauat ꝛ est humoris crudi generatiuū. ꝛ ideo si datur ethico ꝛ non sperat eius digestio bona plus nocebit. nam nil videt corpi deterius q̄ lac malū. ¶ Acetosat autē lac hoc mō: extrahat ex eo butyrū ꝛ dimittat nocte vna i naere tēperato: mane aūt agitur vehemēter ꝛ excludat spuma eius. est. n. sedatiuū vehemētie caloris Mes. de ptisi. ¶ Vltimo est sciēdū q̄ lac recipit varietatē etiā in complexione ꝛ varietatem nutrimēti: ꝛ ideo medici cū volunt lac exhibere in via medicine magis pascunt animalia herbis proposito suo congruentibus.

¶ De vino. [illegible] xica. ij.

Reperitur vinū de quo est sermo in duplici dñia. nam aliud est nō coctum: aliud coctū dictum sapa vel rob vini. ¶ Non coctum vo variatur ex etate: substātia: virtute: loco: colore ꝛ sapore. ¶ Ex pte etatis quoddam nouum: qd vocat mustum: aliud antiquū siue vetus: aliud medium inter hec. Et anteq̄ pcedat ad alias dñias est inuestigāda cōplexio vini: quam cōplexionem opz variare sm cōplexionē varietatum dñiaꝝ iaz dictarum: ꝛ si non sm oēm saltē sm aliquā: vt patebit. Vez cōplexione vlr calidū est ꝛ sic. vsq̄ ad scōm: ita enunciauerunt Hyp. Gal. ꝛ Dyas. qd dictum debet intelligi de vino medio siue medie potentie. Et hoc forte intellexit Sera. dum dixit nouum ca. in pmo. vetus in tertio. medium inter hec in scōo. Nam reperiunt vina in eoꝝ potentia ꝛ saltem apud nos multū variata: quedam enim sunt debilia multū vt ea que de plebe saci que sunt vina quasi aque ppinqua. Alia potentie multū: vt montana: cuiusmodi sūt illa que nascunt in monte richo et qua de. Nōnulla inter hec mediocria que in planitie ꝛ apud montes et distāt vt in citadella ꝛ in locis petrosis aridis nascunt: vt ea que sup campanea teruisina: paduana: furlana. Prima vt existimo sunt talia in pmo ꝛ variantur in mānsionibus pmi. qm̄ que sunt aliqualr ex eis vigorosiora in tertia ponunt mansione primi. que autem multum debilia in pma mansione sunt ponenda ꝛ temperamēto vicina: media aūt in medio situanda sunt. Et que dicta sunt de istis intelligantur de alijs. Vñ vina montana sunt in tertio gradu talia: ꝛ vt credo ex eis potentiora in scōa mansione eiusdē gradus. minus vo potētia in pª. sz oriētalia potētiora: vt maluaticum: grecū: ꝛ hmōi in tertia mānsione eiusdē gradus collocāda. existimo ēt apud nos reperiri vina que maluatico non sunt debiliora. Vñ opz q̄ peritia medici suppleat. nā lz dicat. Male sedet in iuuene vina cognoscere. dictum tñ hoc dz intelligi excepto medico qui de vinis ad salutē hominum dz eē bonus cognitor. cum vinū sit hoi cōmodissimum ꝛ salutiferū: vt infra. Medioꝝ vo regula ex dictis hēri pōt. ¶ Sed aduertēdū q̄ vina etiā ex etate recipiūt fortitudinē ꝛ debilitatē. nam que sunt noua: ꝛ vt ita dicā in infantia alijs paribus sunt debiliora: que aūt seniora fortia. Iuuenilia medio modo se habēt. Item: q̄ sicut est de cōplexionibus et ita est de vino. nā sicut melācolicus citius senescit sanguineo ꝛ flegmatico colerico alijs paribus: ita de vinis dicēdū. nā aliud altero citius senescit. Que enī vina sunt noua vsq̄ ad duos annos: vetera in 7°: media in 4°. 5°. ꝛ istud voluit ysaac: qd maxime intelligēdū est de vinis potētibꝰ valde trāsmarinis: vt est grecū: maroe cretēse ꝛc̄. Ex qbus appet q̄ de vino nō potuit dari vel poni certus gradus oībꝰ ɔueniens: sed dato est regula ꝛ mensura p quam discretus medicus ipm faciliter inuestigabit. ¶ De etate aūt vinoꝝ nr̄orum dicēdum q̄ duplr noua vsq̄ ad duos vel ad tres mēses antiqua dum veniunt ad xij. ꝛ ipm ptransiuit: media vo in medio tpe. ꝛ Aui. tertia primi de regimine aque ꝛ vini dixit de etatibꝰ nostris habēdo respectū ad viuū. Dare vinū pueris ad bibēdū est sicut addere ignē igni in lignis debilibꝰ. senibꝰ vo quātū possunt tolerare da. iuuenibꝰ aūt tēperate. ¶ Sumit etiā diuersitatē ex pte substātie: qm̄ aliud grossū: aliud subtile: aliud mediocre. Grossū vo dure est digōnis opilatiuū. subtile vo ecōtra. mediū vo medio mō se hñs. Ex virtute autē dcm̄ est. nā potētius calidius ꝛ siccius alijs paribus. ¶ Ex pte vo loci. nam qddā nascit in montibus: aliud in planitie: reliquū in regione media. Qd vo in montibꝰ nascit calidius est ꝛ siccius. qd in planitie debilius. qd vo in regione media: mediū est et potētius ꝛ debilius sm q̄ participat de extremis. ¶ Ex pte aūt coloris silr triplicē diuisionē recipit. Nā qddā nigrū. qddam albū. qddā mediū. M: dū vo distinguit in citrinū: aureū: rubeū: clarū dcm̄ aureliū siue crisoliū: rubeū obscurū. Vinum album etiaz distingui dz. nam aliud est nā tale ex vuis albis. quoddaz vo album factū ex vuis nigris artificialiter: vt qd est co

latum et non bulitū cum facemus. Albū subtile est et aliis paribus paucioris calitatis: et quanto magis appropinquat colori aque tāto est minus calim: ideoq; corpi dat minus nutrimētum. Hec Gal. Colatū vero aliis paribus minus potens nō colato ex eisdē vinis. ℂ Sed est aduertēdum ppē sophistas q; vina magis potētia: vt gropella bassiani durant aliqñ per. x. aut. xij. annos que in postremis efficiuntur alba ac si esset aqua. de quibus non verificaret dictum supra. nam talia dici habent nigra dum complexionantur: et vt nigra cōplexionari et si per etates facta sunt cana. Nigrū vero aliis paribus potentius: stipticum opilatiuū: difficilius digeritur et corp° magis impinguat: propter quod vina gropella bassiani et precipue dulcia multū impinguāt: cū sint nigra grossa et dulcia multū de nutrimento dētia. Mediū vero medio modo se hz. Ex quibus apparet q; vinū cerosolū citrinū aureum qd hz colorē cerasi siue aureolū vel'ciolum sunt ceteris paribus eligibiliora. ℂ Ex parte saporis quoddam dulce quoddā austerū: quoddā mediū: quoddā pōticuz. Dulce calidius: austerum debilius: mediū medio modo: ponticū vero debile. ℂ Ex pte odoris. nam quoddā odoriferū cū delectatione: quoddā odore carens et ēt vinū quoddam habens odorem: sed nō multū delectabilē. primū calidius est subtilius. Carens vero odore aqueū et oī bona caret caliditate quale est vinū salicuz de plebe sacci: et pro parte magna ferrariensis. Reliquū vero mediū et plus et minus calidi participat sm distātiaz eius ab extremis. ℂ Eligat citrinū odoriferū: ita placuit Hyp. Ga. et Dyas. et audi Auicē. 3° primi. de regimine aque et vini. Eligatur quod est mediū inter vetustatē et nouitatē et quod est clarū qd ad rubedinē trahit bonū hūs odorē equalis saporis: et quod nō ē acre neq; dulce: quod credo tale esse vinū grecū siue cerosolū siue aureū: cui assentit Baldach et addit. Et bene limphatū: q limphatio maior aut minor est in peritia medici ponenda et est glosula cōtra bibulos. Nota tū q; aureū de padua cōiter non est tale. nō ipm est planense et carens odore et caliditate. Nam si verificat dictū Auic. maxime verificari hz de vino aureo quod est mediū et natū in media regione inter montanū et planensē. nā planense non sustinet limphationem et hoc cōiter. Credo ēt has cōtradictiones iā dictas saltē nō minus vigere in tribianis q; in aureis cōiter inuentis: immo cōiter in tribianis plures et potentiores reperiunt: et nō me intelligis bibule. ℂ De nocumentis vini dicēdū. et primo in gñali q; ipm imoderate sumptū aut inebriādo aut nō: multa mala cōmittit. nam si inebriat alam rōnalez de eius ppria sede deponit et bestiā facit symeam. s. leonē aut porcū: vt tres tāgā inebriatorū gradus: si vero nō inebriat paralisiz: epilepsiā apople. ceterasq; neruosas inducit egritudines et cerebrū maxime perturbat et ledit: oculisq; vehementissime nocet: de quibus nō curauit teutonicus. cū durit. Sanus vidi sed non sanus bibi. Spālia vero vini nocumenta sciēda sunt. nā vinū nouū epar maxime ledit et ad epaticā perducit dissinteriā: et est ventosuz inflatiuū difficilis digestionis inducēs somnia mala: et in colerā cōuertit. Antiquū vero calefacit faciens dolorē capitis stō nocet pcipue si ex eo multū sumat. Et Auic. pauci est nutrimenti et est q̄si medicina. De albo Gal. ō euchimia. Est aquosuz subtile et paucissimi nutrimenti. Nigrū vero grossum malum stō inflatiuū. Dulce grossuz et spāliter nouū iflatiuuz: ventosuz: tarde resolōnis et stipticū: aliis paribus minus inebriat. ℂ De iuuamētis vini: dicendū p°: vt Baldach placuit. q; quinq; sunt iuuamenta ex parte corporis sumpta: et quinq; ex parte aie. ℂ Ex pte corporis quidē digestionē efficit meliorē: vrinā pruocat: pulchrū reddit colorē: odorē bonū facit: roborat coitū. ℂ Ex pte vero aie aiam letificat bene sperare facit: corpori audaciā pstat: pulchrificat corporis dispōnes audaciam cōpescit. In ecclesiastico vero habet. Vinū in iocūditate causatū est: et ibidem ēt. exultatio aie et cordis: vinū moderate potatam sanitas est aie et corpis. Et Auer. 5° col. Vinū natationē cibi in stō necat vētositatē resoluit: vrinā pruocat et sudorē: aiam letificat et iuuat nām ad expellēduz superfluitates. Et Aui. p° quarti de cura flegmatice. Et vinū subtile pfert eis cum subtilitate sua: qr pfert calorem nālem pruocat et sudorem facit. Et 2° primi. de pulsu qui pruenit ex cibo et potu circa mediū capituli. Cum ipm psideratum fuerit: vt fortitudinē efficiat alia debet indicia: qm sua essentia debilis, efficit sanos propterea q; velociter prebet augmētum in substantia spūs. nam Gal. 2° afo. in cōmento illius. facilius est replere rē. Oium velocitat. m et subito nutrimētum est vinū. Et. 7. afo. in cōmento illius. Brachiorū extensiones. Vinum tēperatum totuz corpus tēperat calefacit mēbra penetrans: humores tēperatos faciens et calorē nālem excitans et eum in suis est adiuuās actionibus: et vocat vinū tēperatum qd est limphatū: vt supra. Ysaac vero vinum dat corpi nutrimētum bonū sanitatē reddit et custodit: iuuat digōnez nō solum stōi: sz et epatis et aliorū mēbrorū. ℂ In spāli ēt vinū laudari pōt. Vinū albū subtile est bonū stōi et pueniat vsus ei° in sanitate: magis ex egritudine: et est ppinquius ad molliendū vētrez q; rubeū nigrū. Serap. vero Auic. albū subtile: calefactū est melius. nō. n. dolorē capitis efficit: sz fortasse humectat. Vinum aūt grossuz dulce est melius ei qui vult pinguis esse et fortis: caueat tū ab opilatione eius. et vinū vetus rubeuz est melius cōplexionem frigidā hñti et flegmaticā. Serapio vero: qr vinum rubeum est mediū inter albū et nigrum. vtus est media inter virtutes illaz. Et subdit q; vinū subtile stipticum est bonum stōi: q: non auget carnē sicut grossum. Et vinum qd est purū sine admixtione alicuius rei: et est in eo stipticitas est calim velociter penetrās in toto corpe: corroborat appetitum et stōm: et nutrit corpus: et facit dormire: et auget in fortitudine corpus: et meliorat colorē. ℂ Ultimo aduertēdum dcñ eiusdē qñ potat vinum purū post ipm debet potari aqua ad sedādam fortitudinē eius: et abscindēdaz virtutem nociuā eius. Et hāc regulam sciuit. Teutonicus noster: qui sic faciebat nolēs iniuriam facē vino. ℂ Et nō miretur qs si tm̄ de vino scripsi. nam et q: patauus: et qr plures vinū vituperant eius nobilitates annotaui: vt sue malitie cōparentur. Si qs tū cupit excellētiores vtutes plures etiam de vino scire legat Ysaac de dietis. cap. ppo de vino: sed hec scire plusq; nro pposito satisfacere. ℂ De vino cocto dicēdum breuiter q; reperitur rob vini et carenum. Rob vini dī qñ decoctio fit vsq; ad cōpositionem medietatis: et dī vinum coctū. Carenum vero: qr tertio pte carens: et ēt dī vinum coctū. Aliqñ ita decoquit vt ad spissitudinem veniat mellis: et tūc sm quosdā ppie dī rob vini et in vulgari. litteraliter dē sapa. et ita a quibusdam litteraliter vocat. Calidum est: et sic. in 2°. et vt existimo. nā et si per decoctionem calitatem recipit: ēt de eius nāli calore resoluit. Durū est digōnis inflatiuum multū nutrit: et est cōgruentius patientibus in pectore et pulmone: et vulneratis in renibus et vesica. est enim mūdificatiuum: cōsolidatiuum. Et quidam et cyrurgici eo vtunt in emplastris ad sedādos dolores et ego iam expertus sum expientia cōiter dicta: et si sic est doloris sedatiuum est appropinquans gradui primo.

ℂ De agresto. Rica. iij.

Agresti cōplexio fri. vsq; ad secūduz sic. in pmo. ita videtur placuisse Ysaac. ℂ Sed est aduertendum q; tripli variatur: et hoc cōiter naz quodam est factum ex vuis domesticis a maturitate distātibus et multi. quodam ex vuis domesticis a maturitate nō multuz distātibus, tertium ex vuis siluestribus dictis lambruscis: quod

autem est factum ex lambrusca credo frigidius τ siccius.
Quod aūt ex vuis a maturitate multū distātib⁹ minus frigi
dum. Quod aūt ex vuis maturati ꝓpinqs medium inter hec.
Notādū tñ ꝙ ēt variat gradus cōplexionalis sz ꝙ agre
sta est ex alijs τ alijs vuis. nā facta ex vuis mōtanis ex qui
bus fiunt vina potētia credo dicēdum minus frigiduz et
ꝓportionalr dicēduz suo modo. ℭ De electione vero dico
ꝙ absolute eligēdum est qđ est ex vuis optimis lz aliquī
plus cōmēdent ex lābrusca. nā cum sit stomacale dz eligi
qđ stō minus noceat: tñ cuz querit infrigidatio frigidum
magis eligat. Cū vero minor infrigidatio minus frigidū
qđqz de filibus ad filia ꝓcedēdum est. Audiat hic sermo
Dyas. Ops ꝙ exprimat succus ex vua non matura antēqz
ascendat stella canis. τ ponatur in sole vase coopto cū pā
no: τ dimittat donec coaguletur totum: τ misceatur illud
qđ coagulatur cum eo qđ non coagulatur: τ de nocte po
natur vas sub tecto: qr ros ꝓhibet coagulationez cuiuslī
bet succi. Et melior ex eo est qui est citrinus declinans ad
rubedinē τ est frāgibilis τ stipticus forti stipticitate τ mor
det linguā. Et sunt qui decoquunt succū istum τ ꝯficiunt
cum melle vel vino dulci: ꝯfortat stōm debilē factū tales
ex inflāmatione. vñ a qbusdam multū cōmēdatur in egri
tudinibus epidimialibus. Ualet solutioni vētris ex cā ca
lida: abscindit sitim τ inflāmationē τ appetitū mouet: sin
copim tollit: τ pregnātibus subuenit. Et hec de agresta.

ℭ Acetum. Secū. iiij.

De aceto

vero vinē: qr de isto sermo est dī ꝙ eius cō
plexio non sic absolute τ determinate po
sita sunt ab auctorib⁹. Nam qbusdam visuz est calm cum
supra terrā ꝓiectuz ebulliat. Quidā dixerūt ꝙ est actu fri
gidum τ potētia calm. Aui. vero placuit ꝙ in eo sit frigidi
tas vincēs dato ꝙ in eo sit caliditas: τ in hac pte secutus est
Gal. τ Dyas. sed de gradu aceti dixit Baldach ꝙ ipm est
fri. in p̃. sic. n. in 2°. τ hanc sniā cōmēdauit Cōciliator dīa
de syrupo acetoso. Marsilius patauus in eadē positione
sup cap̃ de cura putridaꝝ in gñali. vĩ extēdere frigidita
tem τ siccitatē eius vsqz ad tertiuz si bñ inspiciat. Ego aūt
credo ꝙ de aceto oporteat loq: vt de vino. nam acetū no
uum magis fri. qz antiquū: subtile minus qz grossum tur
biduz: ex vino potētiori mīr⁹ fri. τc̃. semp alijs parib⁹. Uñ
acetū ex vino maluatico gropello τc̃. minus fridū. Quod
aūt est ex vino debiliori alijs parib⁹ magis fri. qđ ē ex me
dio mediū. ℭ Uñ sciēdum ꝙ si vinuz planē se fortiter ace
tet vt sit acetuz τ nō vinū acetosuz ꝙ vt credo ꝓnūciāduz
est ipm eē fridius. nā in eo ptes aquee magis vincunt. Uñ
Gal. Quā igit vinum ꝯuertit in acetū infrigidant ptes vi
nose ipsi⁹ vini τ supcalefit supfluitas aquosa que est in eo
per putrefactionē quā acqrit acetū. ℭ Ex qb⁹ appet mo
dus faciēdi de vino acetum. Uñ credo ꝙ positio lapidū
ignitoꝝ in vino sit cā vt vinum in acetū ꝯuertat sicut plu
res dicūt se expimētatos fuisse: de qua re nōduz experientiā
habui. ℭ Eligat ex vino τ sm intētionez ex potētiori aut
debiliori. Fit tñ acetum elegans si sup doliū aceti vini opti
mi ponatur tpe vindemiaꝝ situla vna τ media musti bo
ni cuz statim ex vuis exprimit. est. n. forte τ dulce. ℭ Est
fortiter exiccatiuum. Cōfert stō calido τ hu. mouet appe
titū: digerit flegma. ꝓdest colericis: nocet melācolicis: no
cet neruis τ matrici mulierū τ egritudinib⁹ neruoꝝ τ ab
scindit sanguinē vndecūqz fluat. Et mire valet si ex eo et
aqua fiat leuis gargarizatio in pūr descēsus humiditatis
a capite ad pect⁹. Et qm̃ dcm̃ est de aceto addo his ad cu
riositatē que didici a Baldach ne vinū ꝓcedat ad vlterio
rem acetositatē: imo quā acqsiuit amittat: extrahat vinū
tale de vase in quo est clarū τ in alio vase boni odoris su
porisqz trāsmittat. τ cū eo ponat sex optimi vini in qñta
te discretioni rōnali visa: deinde totum misceat τ sic pmit
tatur stare donec clarierit: passule dissolute cicer triticum
myrthus ex qđlibet istoꝝ idē facit. hec de aceto ad longuz.

ℭ Aqua. Secū. v.

Ultimo

pertractet de aqua cū inter potus hoībus
ꝯuenientes vilior sit: τ sm canonē theuto
nicalez nullo mō ꝓferens. Absit ab humano pectore pot⁹
aque. ℭ Et qm̃ aqua repit multiplex vt salsa: sulphurea
dulcis τc̃. hinc solū de ea dulci que in vsuz potādi hoībus
venit. nā de alijs dcm̃ est supra cap̃ de exercitio. ℭ Aque
cōplexio ab auctorib⁹ variata est cū de ipsi⁹ cōplone quo
ad qualitates suas apud pħos varia τ inter se dissonantia
dicta sint. Naz qdā pħi posuerūt terrā fridiorē aqua: qui
dam eqꝫ: τ silr decretauerūt de humiditate ei⁹ respectu hu
miditatis aque τ aeris. Sed supponēdo viam quā credo
verā τ medicoꝝ cōmodis magis vtilē qz itēsio τ remissio
hēat fieri p maiorem cōmixtionē aut minorē cū suo ꝯrio
dico ꝙ aqua dz poni fri. τ hu. vsqz ad 4ᵐ cum sit qđ sim
plex aut simplicitati multū τ multuz ꝓpinquans. nam τ
si cōmisceat terra τ terra sit frigidior habet etiam intētuz.
Et dicat ꝙ remittet eius frigiditas ad intra 4ᵐ graduz:
vt trahēdo ipm versus primā mānsionem quarti. Dicēdum
igit ꝙ ipsa sit fri. τ hu. in 4°. cum quo ēt pōt stare ꝙ terra
sit fridior τ aer hu. vt pz itelligēti. Ipsa nāqz a medicis po
nitur stupefactiuū domesticum. vt Auic. 7° tertij. c. de me
dicinis stupefactiuis. ℭ Et anteqz ponat electio eius ponē
de sunt ꝯditiones quas dz hēre aqua bona: ex qbus cōpre
hendet que eligi debeat aut nō. ℭ Prima conditio est ꝙ
ipa dz esse ex subtiliorib⁹ vaporibus gñata: ꝓpter qđ ma
gis laudat aqua pluuie: τ si citius alterationem recipiat:
qđ est qr subtilior τ magis porosa τ magis aerea: τ qr est ex
diuersis aqs cōposita. τ hāc sniam ponit Hypo. in suo de
aere τ aqua que in estate cadit. ℭ Scđa ꝯditio ꝙ ipa dz
eē aqua que motu nō careat. Hypo. qre stātes vitupant.
ℭ Tertia ꝙ dz eē in suo pondere leuis: τ que leuior alijs
parib⁹ melior. τ hāc ꝯditionez soli attēdūt vulgares alias
postponēdo. τ ex hac sola de bonitate aque confidentes.
ℭ Quarta ꝙ dz eē subtilis: clara: limpida. hec. n. est que
cito digerit. ℭ Quinta: ꝙ dz carē sapore τ odore extraneo
τ oī colore. vulgares. n. aquā dulcē appellāt oī sapore ca
rētez. ℭ Sexta: ꝙ cito dz calefieri: τ cito infrigidari: τ in
hoc ondit leuitas τ subtilitas ei⁹. Et ideo 5° afforis. 27. que ci
to calefit τ cito ifrigidat leuissima est. ℭ Septima condi
tio. ꝙ dz eē in hyeme cala: τ in estate frida: τ in hoc signi
ficat fortitudo nāle caloris qui in hyeme astrictus est in
ea τ in estate nō pmittit extraneum intrare calorē. ℭ Octaua
que sumit ex pte loci: vt sit aqua fontis terre liber: cui⁹ ter
ritoriū sit in mōte eleuato: nō tñ multū: vt Hypo. allega
to loco. ℭ Nona: ꝙ sit fons currēs. nā ex cursu eius nobi
litatē τ bonitatē acqrit. ℭ Decima: ꝙ sit eius origo ten
dens a meridie versus septētrionalē: aut ab occidēte versus
orientē. ℭ Undecima: ꝙ fons sit remot⁹ a sui origine. nā
in trāsitu depurat τ subtiliat. ℭ Duodecima: ꝙ sit vētis
τ soli exposita τ discoopta. ℭ Decimatertia: ꝙ alueus fun
dus p quā currit aqua nō sit oīno petrosus: sz sit mixt⁹ ex
petra τ luto mūdo. nam absolute melior τ eligibilior que
erit p alueū cenosum τ mūduz a forde qz que p petrosuz
dz. n. lutum eē nō fetidū: neqz lacunosum: sz mūduz. τ has
sniās ponit Auic. de dispōnibus aquaꝝ. ℭ Ex qb⁹ infert
pmo. ꝙ lacunales τ paludales sunt male. pz. ℭ Infert 2°
ꝙ paludales sunt deteriores. naz sol resoluit ptes subtiles
paludaꝝ magis τ remouet grosse. ℭ Infertur 3°: ꝙ flu
uiales distātes ab ortu suo fluentes per alueuz mūdū τc̃.
vt dictum est sunt putealibus eligibiliores. pz. qm̃ plures
ꝯditiones bone inueniuntur in fluuialibus qz in putea
libus: vt pz discurrēti per illas. xiij. ℭ Infert 4°: ꝙ aqua
pluuialis est ceteris eligibilior que paulatim cadit τ cū leni

Ad faciendū acetū bonū
Ad rectificandū vinū acetosum

nitruis. Nam motus nobilium ipsum subtiliat. pz qm ipsa bz de p̄dittonib' dictis que sunt digniores. Et hanc sniam volunt auctores nr̄i z spālr Senec allegato loco. Sz ista nō vtimur qrī eam nō sic semp hēmus nec in vasis mun dis cōter collr. Sz vtimur puteali fontis z fluminea. De qbus dōm q̄ inter has bona est putealis: melior fluminea: optima a fontis attētis pditionib' de ipsis positis. ¶ Notā duz dcm̄ Auic. allegato loco. per qd nos docet cognoscē leuitatez in aqua. d cit q̄ in diuersis aqs infundant duo pāni linei eiusdē pōderis: deinde bn̄ exprimant et vltime p fecte enecent: deinde pōderent: z illa aqua cuius pannus erit leuior melior erit. ¶ Ex qb' oibus pz q̄ aqua eligēda pro vsu nr̄o dz eē clara dulcis ad sensum datū subtilis le uis nō magne friditatis in ptinuo vel in qsi ptinuo motu que cito ifrigidet: z cito calefiat que ab extraneis sit sufficiē ter purgata. Et ex vsu hu' aque moderato corpus nullū inde sentit nocumētuz pfertum si decocta fuerit: de qua de cocta dixit Ypas. q̄ corpi pstat salutez z multum medet. ¶ Ex istis iferi q̄ inter aq̄s vsuales valde bona est aqua cisterne de qua frequēter z qsi ptinue haurit vt sunt multe Venetijs. pz coordanti q: est aqua pluuialis optime pur gata mediantibus spongijs quotidie z qsi ptinue mouet: z nō est magne friditatis z est leuissima: z cito infrigidat: z cito calefit: z qd melius est videt corpib' venetoz magnū pstare iuuamētum: z nō nocumētum ex vsu eius. ¶ Vñ Gal. Aqua bona nullo mō melius q̄z experimēto cognosci tur: z lz aqua corpi ex se nutrimētuz non pstet: cū nullum simpler nutriat: tn̄ in alimētis iuuamētum maximuz fa cit. vñ nobis est maxime necīa. nam ad liquefaciēduz nu trimēta ad subtiliādum z ad faciēduz ipm penetrare eam creauit altissimus. Rectificat. n. eius subam z sine ipa nō pōt fieri bene cōplemētum rei nutrimenti: ipsa nāqz est cā preparationis ciboz z potuuz. Et Rasis 3° Almāsoris. Aqua pseruat humores in corpe. que cibū subtilians pe netrare facit. Confortat oēs ṽtutes in oibus opationibus suis: qm sunt cum eqlitate. s. attractiua x: digestiuā: retenti ua: z expulsiuā: sed cū multiplicat potus ipsius facit tre morem stuporē z obliuionē. Confert calidis z sic. Nocet habētibus opilōnes apostemata in viscerib': nocet pecto ri z stō frigido. Et si de aqua ipa plus scire qs cupiuerit le gat Auic. tertia pmi. allegato loco. Et hec de ipa: vt ppo sito nostro competit in presenti sufficiant. Et in his ter mi natur sñia secundi tractatus: pro quo z alijs multis. Deo trino z vno: gloriosissimeqz virgini matri sue Marie gra tias do infinitas que mihi in sequentibus auxilientur pro ut imensa clementia sua consueuit. Amen.

Tractatus tertius in quo ponit modus compo nendi cibaria in vnaquaqz egritudi ne valentia continens capitula vndecim.

¶ De simplicibus tēperatis z in duabus q̄litatib' distēpera tis vna. qaqz in egritudine valētib' c°. Re' lit. 23. Cap. j.

¶ Intent o auctoris. Rica. j.

Et quoniā intentio est nonos cōpo nere cibos qbus egris ip sis appetitu cōter carētibus succurrē valeat medicus. hinc subscribā tabulaz de ipsis sim plicibus pus cū suis iuuamētis z nocumētis eoz cōplexiones: in paucis agendo: vt notitiam eoz sic habitā facilius cōponere sciamus cognoscamusqz cui aut quali egritudini cibi ex ipsis cōpositi conueniant aut di conueniant. Remotionem nocumētoz in presentiarum non in totum omittēs. Et erit hec tabula multū deseruiēs in cōponendis psilijs saltem ad sciēdum in ter rebus non nullibus specialr de cibo z potu: z habita sic notitia de eis facile cōponere scies eleuando cibos ipsos sic cōpositos in gradu. vt res ipsa exiget. z h si memorie cōmēdabis q̄ scri pta sunt supra in pmo tractatu. 3° cap° de cōponēdis medi cinis. z de mō inuestigādi in quo gradu sit ipa medicina cō posita: qd credo p pulchre declaratū fuisse. z tu ibi psidera. Ordinē tn̄ hos olb' imponā: vt de ipso statum facili' z or dinatius que q̄runt ineniant. In pñti itaqz loco ponā tēpa ta: que cū pauca sint nō eo ordie quo cetera plurima iscribā.

¶ Temperata vsualia.

De temperatis vsualibus in egritudine cali da siue frigida valentibus.

¶ Far. Rica. ij.

Far tēperatum nutrimētū eius viscositz remouet si cū zuccaro spargat. ¶ Oua. Rica. iij.

Ouum galline albumen. s. cuz vitello. ¶ Eligantur recētia sorbilia: sunt maxime nutritiua z de bilibus mire subueniūt. Cocta in cinere sunt grossioris nu trimenti z tardioris digestionis. In patella cocta malum habent nutrimētū z in fumositates z in colericos humo res conuertunt. suntqz inflāmatiua: quam inflāmationez remoue ex detentione coz prius in aqua frigida: z ex po sitione eorum in aqua eiciune. Unde z sic febricitātibus debilibus dari possunt. Hec de ouis.

¶ Lens. Rica. iiij.

Lens alba inducit visus tenebrositatē: dure di gestionis z ex pñti mala stō: nocet pul moni dispōnibus melācolicis. Vñ sanguinem inspissat et ideo in egritudinib' colericis pfert: morbillis. s. z variolis: minorat mēstrua z vrinā. Remouet nocumētū si bis vel ter decoquat: z abijciat cortex: aut decoquat cuz blitis: aut spinachia: z cōmixtio dulcis cum ea opilat epar.

¶ Lupulus. Rica. v.

Lupulus mundificat sanguinē a colera: est infla tiuus: z decoctio eius remouet tale no cumentum: z tu ad rubricam propriam.

¶ Sparagus. Rica. vj.

Sparagus multū nutrit: z humidior est hortu lanus: sed nō est bonū chimi: dure est digestionis tn̄ satis pueniunt stomaco: z leui decoctione de cortis: mollificat naturam: z vrinam prouocat.

¶ Oleum oliue. Rica. vij.

Oleum oliue pueniēter maturū: nouū: z me lius lotū: onfancinū satis melr'. Auic. z Sera. impinguit: z corpis substātiam augmētat ledit pectus: z non lotum permaxime. z hec de illo.

¶ Citrum. Rica. viij.

Citrum quātum ad totam subam tēperatum: z sic nō venit in vsu cibarioz: sed fm partez car nosam magis que est gustui z olfatui delectabilis: mala stomaco: dure digōnis z tarde: inflatiua z ex vtenis colicā incurrit. ¶ Remouet nocumētum si cum sallamento: et dulci z acetoso conficitur. item z cum melle.

¶ Zuccarum. Rica. ix.

Zuccarum taberzet confert stō si in eo colera non gñatur. est abstersiuum: stomacū mū dificat a flegmate: z pp̄e vetus: z eius nutrimētuz maius nutrimēto melle: lenit vētrem: lenit pectus z eius asperi tatem remouet: pfert vesice z renibus: est opilatiuus. Re mouetur nocumētum si cum granatis acetosis comedatur.

¶ Sequitur de carnibus temperatis.

¶ Pulli. Rica. x.

Pulli laudabilem sanguinē generant: bonum dant nutrimētum: pferunt stomaco: z meliores qui sunt in pinguedine. temperati: qui nonduz coire ceperūt: sed bene cantare: z eorum ius humores equat.

¶ Capones. Rica. xj.

Caro caponuz in tēperata pinguedine est tē peramento ppinqua. Sumit

gallinarum castratarum ⁊ maxime iuuenum: sunt tñ laudabilis chimi: ⁊ existimo eas ipsas aliqualr alterare vt infra de distẽperata erit vtile. ¶ Perdix. Rubrica. xij.

Perdix ⁊ maxime iuuenis ⁊ pinguis boni nutrimẽti antiqua durioris est digestionis ⁊ nõ multi boni nutrimenti ad siccitatem declinat: ppter quod datur in fluxibus ⁊ est cordialis.

¶ Gallina deserti. Rubrica. xiij.

Gallina deserti est proxima perdici: sed magis stiptica dure est digestionis.

¶ Fasianus. Rubrica. xiiij.

Fasianus pinguis iuuenis multuz nutrit ⁊ extenuatis ⁊ debilibus ꝯuenit bonus stõ: ⁊ ꝯuenit obtusis patercq̃ his qui fortı vtuntur exercitio.

¶ Coturnix. Rubrica. xv.

Coturnix est sicut fasiani. Eligatur vt de ea dictũ est. ¶ Edus. Rubrica. xvj.

Edus sit pinguis quia macer multũ recidit a sua bonitate: est boni sanguinis generatiuus facilis digestionis ⁊ dura melior: vt dictum est.

¶ Uitulus. Rubrica. xvij.

Uitulus pinguis facilis digestionis ⁊ bonum dat nutrimentum: aliquam ⁊ non multuz habet viscositatem: quam acetum remouet.

¶ Capriolus. Rubrica. xviij.

Capriolina caro iuuenis facilis digõnis: saporosior ⁊ laudabilior ceteris siluestrib⁹: antiqua non laudatur. ⁊ nutrimẽtum pbet melicum.

¶ Aues minute. Rubrica. xix.

Aues minute: ⁊ si ad calidum declinare videant: tamen ppter suam excellẽtiam in bonitate: vt infra de discrasia frigida ⁊ humida laudantur.

¶ Lingua. Rubrica. xx.

Caro lingue laxa est ⁊ humidũ pbet nutrimẽtũ ⁊ eius a lacerto comesta digõni est facilior absolute: qꝛ in decoctiõe multũ dẽsat. Credo q dure sit digõnis.

¶ Pedes. Rubrica. xxj.

Pedes eligant anteriores. Meliores sunt agnorum difficilis digõnis nõ multuz tñ humorẽ generãt viscosum. Remouet nocumẽtuz si decoquant vsq; ad dissolutionem ⁊ preparentur cum aceto ⁊ croco.

¶ Rubrica. xxij.

Expeditis tẽperatis ad distẽperata simplicia veniꝰ. de qbus ordine de quo statĩ sermõ, se sic cõscribam: vez qꝛ panis est sicut materia pma ciborum: vt infra. huic dato q sit qd compositum semper de eo mentionem faciam in pncipio tabule. Et pro cõplemẽto intentionis tue in consulendo in principio rememorabo vt ad alias quq; res non naturales reuidendas te trãsferas. de quibus in principio secundi tractatus.

¶ Ordo obseruandus in consilijs. Rubrica. xxiij.

Memorare aliarum quinq; rerum non nãlium: de quibus in pncipio secũdi tractatus. ⁊ primo ponantur loco. post quem ponantur cibi ⁊ potus hoc ordine qui seqtur. De pane. De herbis ex quib⁹ fiunt salatutia. De carnibus ⁊ partibus animalium. De piscibus. De cancris ⁊ ostrachis. De herbis ex quib⁹ fiunt fercula. De granis ex quibus fiunt fercula. De radicib⁹ que veniunt in vsuz cibi. De oleo pinguedine ⁊ buthyro ex quibus fercula condiuntur. De ouis. De leguminibus. De fructibus. De lacte. De caseo. De melle ⁊ Sapa ex quib⁹ fiunt geladoreia. De aliquibus aromatibus que sunt in vsu nedum condiendis saporibus: sed in ferculis geladoricio ⁊ huiusmodi. vt sunt piper: ȥinȥi. gariofi. cinamomũ: crocus: coriandrum. De modo preparationis ciborum. De vino. De aqua. De aceto. De agresto.

¶ De cibis ꝯuenientib⁹ sanguineis. c⁹ se⁹ sit. 18. Cap. iij.

Dicemus de cibis simplicibus in discrasia sanguinea valẽtib⁹ merito suarum qualitatum lȝ ex alia causa aliqui non conueniant: vt dicetur.

¶ De pane. Rubrica. j.

Panis de simula qui tẽperatus est ex bono frumẽto bene cocto: ⁊ bene fermẽtatus non azim⁹ ⁊ huiusmodi ad minus vnius diei: multũ nutritiuus facilis digestionis: facilis descẽsus. Ysaac auctoritate Hyp. et velociter impinguat. Auic. Et maxime ex frumento nouo. Est opilatiuus inflatiuus: factiuus lapidis doloris articulorum ⁊ maxime azimus: sed bene coctus hec nocumenta facilia habet. Auer. Que remouent ex frumento ⁊ sale ⁊ cum modico anisi: sed in casu nostro melius: vt cum eo semina ponant frigida maiora ⁊ integra. non ergo plurimo eius vtatur: hec de pane fermentato frumenti.

¶ Panis spelte.

¶ Panis de spelta fri. ⁊ hu. cõplexionis existit. quapropter directius ꝯuenire videt. sed est digestionis: ⁊ est viscositatis ⁊ inflationes generans: ⁊ paucum dat nutrimẽtuz. puocat vrinam ⁊ renes mundificat ⁊ pectus a superfluitatibus viscosis: qꝛ est multuz furfuratus. ⁊ ideo prisicis datur: si remoueant furfures ab eius farina ⁊ bene fermentetur: ⁊ si cum eo aliqd zuccari apponatur remouebit multum de suis nocumentis. ¶ Panis ordei ⁊c̃.

¶ De pane ordei: milei: panici: aut castanearum nihil: quia non est in vsu pro infirmis. ergo ⁊c̃.

¶ De herbis pro insalatutio. Rubrica. ij.

Jam restat scdo de herbis. herbe enim ex quibus fiunt salatucia sunt lactuca: endiuia borzilana: siluestris portulaca. Et meliores cocte cũ aceto non multum vinoso: de quibus infertur statim.

¶ De carnibus. Rubrica. iij.

Consequenter de carnib⁹ ꝯuenientib⁹. ⁊ p de bipedib⁹. Cõueniũt tẽpate bipedes iã dicte: ⁊ magis si alterate comedunt: vt in decoctione earum ponat ex frigidis: vt lactuca: endiuia ⁊ hꝰ de qb⁹ statim. Item cũ eis comedẽdo vinũ granatorum: acetũ non vinosum: agreste. ⁊ hꝰ. dũmodo aer nõ noceat. De quadrupedibus vo idem dicatur. ¶ Distemperate.

¶ Ex distẽperatis tanib⁹. s. qdrupedib⁹ nõ inueni aliquam. nã caro oĩs videt esse tẽperata: aut ad calm declinare excepta carne gruis: de qua dĩ q est frigida: vt de ea supra.

¶ De ptibus aialium Cerebrum. Rubrica. iiij.

De partibus aialiũ rõne friditat ꝯueniũt. cerebrũ qđ fri. ꝯplonis existit ⁊ hu. vez est nauseatiuũ delẽs appetitũ: tarde digõnis nocens stõ. Cuius correctio fit cũ aromatib⁹: vt pipere: origanõ ⁊ hꝰ vt supra de eo: ⁊ ideo ꝯuenit. ¶ Medulla.

¶ Medulla. ⁊ si ponit a Rasi temperata: tñ qꝛ fillis in suis dispõnibus est. ideo ⁊ ipsa omittatur. ¶ Oculi.

¶ Oculi maxime aialis pinguis: vt sũt vituli: arietis: agni: edi cõplexionis fri. ⁊ hu. sunt dantes nutrimẽtuz viscosuz ⁊ stomacũ ꝯturbãtes: neq; nisi pipe ⁊ salibus remouentur eorum nocumẽta. quare non conueniunt. ¶ Aures.

¶ Et lȝ auris: qꝛ fri. ⁊ sic. ꝯueniret: ⁊ tñ cutanea ⁊ cartilaginosa existit dure digõnis omittatur. ¶ Cor.

¶ Cor in via cibi tale existit vt auris ⁊ dure digõnis omittatur. ¶ Ubera.

¶ Ubera lȝ tarde digerantur de eis dari potest in casu. Et eligantur ex animalibus temperatis: de quibus actũ est. generant enim sanguinem bonum: ⁊ bonum dant nutrimentum. ¶ Pulmo.

¶ Pulmo. vt cibus fri. ⁊ hu. cõplexionis in pmo facilis digestionis cito de stomaco descendit, flegmaticis dat nu-

frumentum. Et animalibus temperatis eligatur pulmo vulpis ptisicis mirabiliter confert. ¶ Intestina.

¶ Intestina fri. in secundo sunt difficilis digestionis etiam grossum dant nutrimentum et malum: ideo omittantur.

¶ Cutis.

¶ Cutis frigi. in secundo frigi. generat sanguinem: sed viscosum et opilationem facit: ideo omittatur.

¶ Cauda.

¶ Cauda non convenit: quia ea est neqz epar propter eandem causam. ¶ Lingua.

¶ De lingua actum est in de temperatis.

¶ De piscibus. Rubrica. v.

Iam consequenter de piscibus restat dicendum. ¶ Pisces non salsi qui universaliter sunt frigi. et hu. et maxime maritimi parum laudati qui habitant in littoribus petrosis aut arenosis: ut sunt rumbi: passeres: solie: varioli: orate: menule: arbores: anguisugule: sunt enim subtilis carnis et satis facilis digestionis. Et ex aquis currentibus eligantur parum petrosis: tence: lucij tamen aliis vituperantur anguille a tince vallose. Et quia multi sunt canones circa pisces lege eos supra ubi de ipsis. Quod pisces comedi possunt cum aceto non vinoso: et modico zuccari.

¶ Cancri.

¶ Et existimo cancros fri. et humi. et amplius hu. sunt difficilis digestionis et multum vaporativi. et si fortis sit stomacus de eis concedi potest cum aceto et sale. Maritimi pro parum nocent stomaco sua nitrositate.

¶ Ostrache.

¶ De ostrachis et conchilibus dico quod difficilis sunt digestionis. Nocent stomaco et sunt ventose multum: ideo existimo volentes uti ampliori coitu in eis delectari.

¶ De oleribus pro ferculis. Endivia. Rubrica. vi.

Sequitur de herbis sive oleribus convenientibus et quibus fercula fiunt. Endivia domestica: quia hortulana frigi. et humi. aperitiva et aliquali participat stipticitate: confortat stomacum calidum et magis silvestris que a quibusdam ponitur ea. quod non credo. aperit opilationes epatis et ipsum confortat in omni eius discrasia Avicen. in ea et maxime in silvestri non est nocumentum apparens sicut in reliquis oleribus. Dicunt quidam quod pectus ledit. quod credo contingere ex eius stipticitate: sed tale est parvum nocumentum. ¶ Spinachia.

¶ Spinachia fri. et humi. in fine primi lenitiva: laxativa: abstersiva: et est melioris nutrimenti quam bliete: et vincat coleram et valet in pleuresi maxime colerica: decoquatur primo in aqua bene lota et gratior est absque brodio ipsi stomaco. Haben mesu ay. confert dolori pectoris et pulmonis accidenti causa sanguinis. ¶ Blitis.

¶ Blitis fri. et humi. in secundo: abstersiva: subtiliativa: lenitiva: aperitiva: ledit stomacum propter bauracitatem mordicatem: ideo mali chimi et pauci nutrimenti. Removetur eius nocumentum si parum bulliat in aqua que proiciatur: deinde coquatur et supponatur aliquid zuccari: et in fine condiatur cum aliquibus aromatibus communibus. ¶ Atriplex.

¶ De atriplice nihil nisi ut de blite: tamen apud nos non venit in usum cibariorum. ¶ Lactuca.

¶ Lactuca frigi. et hu. in secundo facilis digestionis: confert stomaco et maxime calefacto: melior non abluta: abluta enim magis omnibus oleribus inducit inflationem: melior decocta. ¶ Portulaca.

¶ Portulaca frigi. et humi. in secundo et quidam frigi. in tertio. Eligatur foliorum latorum: dat paucum nutrimentum: frigi. visco imo: debilitat appetitum: confert tamen stomaco calido: et in quo est colera: et confert inflammationi epatis et impuro sanguini dura est ad digerendum: ideo quod decoquatur.

¶ Cucurbita.

¶ Cucurbita frigi. et humi. in secundo. infrigidat et humectat: convertitur faciliter ad naturam humoris quem in stomaco invenit. verum comestio agreste cum ea facit: unde bonus humor generatur et precipue in stomaco calido: pauci nutrimenti et maioris cum elixatur.

¶ De granis pro ferculis. Far frumenti. Rubrica. vii.

De granis et quibus fercula fiunt et primo de farre frumenti. unde far frumenti de quo in de temperatis supra quod si cum eo aliquid tale: ut agresta vinum granatorum: aut aliquod tale ponitur si aliud non obstabit melius. Item far spelte dummodo bene decoquatur et cum zuccaro. ¶ Ordeum.

¶ Ordeum excorticatum bene decoctum est enim abstersivum: mundificativum: aperitivum: dat nutrimentum non multum. Iuscula eius cum zuccaro sunt in casu convenientia. ¶ Fabe.

¶ Faba hu. et si fit ratione suarum qualitatum conveniens. est tamen inconveniens maxime cum cortice comesta: quia inflativa ventosa: difficilis digestionis: tamen brodium eius dari potest maxime quando fuerit abiecta primo aqua moderate tamen sicca excorticatur bene decocta non multum spissa in pauca quantitate dari potest. ¶ Panicum.

¶ Panicum fri. in secundo habet stipticitatem que removebitur si cum carnibus pinguibus decoquatur: et ideo dari poterit in ea sed non sit spissum: sed rarum de panico fracto et excorticato idem sequitur. ¶ Amilum.

¶ Amilum frigi. et sic. in primo. Iuscula tamen ex eo facta cum modico farine frumenti: et zuccaro conveniunt et laudabilem sanguinem generant. ¶ Robilie.

¶ Robilie dicte meos fri. in primo et medie inter sic. et hu. si decoquantur abiecta prima aqua acetosentur cum granatis acetosis: conferunt febricitantibus Baldach. ¶ Sequitur de radicibus de quibus nulla est nostro proposito conveniens sed de eis infra de discrasia fri. et hu.

¶ De unctuosis. Oleum onfancinum. Rubrica. viii.

Sequitur ergo de oleo. Oleum onfancinum fri. est complexionis: et stomacum confortat: et melius est rosatum. sicque sua prohibetur inflammatio: et detur in modica quantitate. ¶ Adeps.

¶ Sequitur de adipe: pinguedine et butyro. butyrum non convenit: de quo in discrasia frigida. Adeps aut pinguedo non conveniunt: de quo in discrasia frigida.

¶ Ovum. Rubrica. ix.

Sequitur de ovis de quibus dictum est in de temperatis que non debent dari in casu istorum nisi alterata et debili existente virtute: et detur vitellus cum albumine. ¶ Agr. Rubrica. x.

De agruminibus nulla convenit: de quibus in discrasia fri. et hu.

¶ De fructibus. Granata. Rubrica. xi.

Sequitur de fructibus convenientibus ratione qualitatum suarum. et primo de granatis. Granata dulcia fri. et hu. in primo. et si ad quosdam ad caliditatem declinare videntur conferunt ratione suarum qualitatum: et quia stomaco sunt grata: tamen cito in coleram convertuntur: sed acetosa sunt coleram reprimentia: sed stomaco non ita convenientia: et maxime frigido et febrientibus conferunt multum: et stomaco inflammato: sed dulcia nocent se habentibus acuitas dicit Avicen. ¶ Morum.

¶ Morum acetosum: domesticum fri. in primo: declinans ad humiditatem: confert egritudinibus colericis et sanguineis: et non videtur nocere si de eo pauca quantitas sumatur: et cum comestio eorum esse ante alios cibos: quoniam post cibum accelerat cibum ad corruptionem. ¶ Pepo.

¶ Pepo dulcis frigi. et hu. ad secundum: abstersivus: urine provocativus: tarde digestionis est in via cibi nocet stomaco

sed in via medicine pro quanto est alteratiuus: ⁊ maxime stomaco existēte calido ꝓdest cū dz assumi ante oēm cibum: Et si latius scire cupis de eo vide supra de eo: ita ꝙ ꝯsidera si de eo aliquid dari poterit. ¶ Batheca.

¶ Batheca frigidior ⁊ humidior pepone intra tn̄ secūduz. Est magis abstersiua: faciliter in stomaco corrumpitur ⁊ ad sua decliuis: conuertit̄ facilr̄ in eum humorē quē inuenit vt de cucurbita: ⁊ si non digerit̄ in venenosam ꝯuertit̄ substantiam: non ergo danda. ¶ Cucumer.

¶ Cucumer aliqualr̄ pepone frigidior: dure est digōnis: malum gn̄at chimum ⁊ paratū corrūpi: ⁊ parat⁹ est fieri mā malaꝝ putridaꝝ. ḡ abstinendum. ¶ Citruli.

¶ De citrullo idem qđ de cucumere: semina tn̄ haꝝ in via cibi condiendo fercula cū eis ac ordinādo panatam cum eis sunt maxime in casu nr̄o ꝯferētia. ¶ Pruna.

¶ Pruna fri. ⁊ humi. ad scđm ⁊ precipue aquosa. nam ex eis dulciora sunt ad intra pmūz. grauant stōm ⁊ vermes generant: cōueniunt damascena siue augustana maxime ei qui habet coleram in stomaco: sed de eis vide supra: qꝛ late de eis scripsi. Sicca in ratione cibi retenta non videt̄ multum nocere: ſꝫ prodesse magis in febribus sanguineis ⁊ colericis. ¶ Poma.

¶ Poma dulcia bene matura ⁊ aromatica a Theodosio ꝓnunciantur equalis complexionis in actiuis: ⁊ cocta in pasta cum zuccaro confortant stomacum sunt facilis digestionis: ⁊ non generant malum humorem. Et qꝛ Auic. videtur dicere omnes fructus nocent febricitantibus. vide de pomis supra ad plenum. ⁊ in casu nostro: vt opinor dari possunt cum moderamine. ¶ Pira.

¶ Pira dulcia odorifera matura frigi. ⁊ sic. in pmo. Confortant stomacuz ⁊ sunt boni chimi maxime cocta. vnde per decoctionem tollitur nocumentum eoꝝ de quo dicit̄ ꝙ faciunt venire colicam. Dentur cum pauco zuccaro et moderate. ¶ Persica.

¶ Persica frigi. ⁊ humi. ad scđm ſꝫ stomacum confortent sunt putrescentia facilr̄ in stomaco. non ḡ dentur nisi ꝑus sufficienter preparentur. ¶ Citonia.

¶ Citonia frigi. ⁊ sic. in scđo dure sunt digestionis ⁊ maxime cruda: ꝯfortant stomacum: decocta meliora: ⁊ cū zuccaro detur pauca quātitas. nam appetitū reducunt mortuum: ⁊ in casu offerri possunt. ¶ Arancia.

¶ Arancia frigi. ⁊ humi. in pmo. vsqꝫ ad scđm: ledunt stomacum frigi. sed conferunt calido colerico ⁊ acuitatē humorum reprimunt dari possunt in casu ⁊ precipue succus eius ⁊ carnositas. ¶ Limones.

¶ Limones frigi. ⁊ hu. sunt vt arancia: ⁊ non salsi ꝑcipue. de quibus dic cum aranciis. ¶ Sorbe.

¶ Sorbe sunt magis in vsu via medicine: tn̄ sunt ꝯfortantes stomacum sua stipticitate que maior est sua friditate: sunt tarde digestionis: ſꝫ appetitū ꝓuocant. non est de eis multum curandum. ¶ Nespila.

¶ Nespila fri. ⁊ sic. in p̊. Cōfortant stōm maxime calm. dure sūt digōnis: dent̄ in parua q̄ntitate. ¶ Gelsolmina.

¶ Gelsolmina fri. ⁊ humi. in secundo flegma generant grossum viscosum in concauitate epatis ⁊ venaꝝ: quare ex eis febres diuturne fiunt plurimaqꝫ alia faciunt nocumēta: vt supra. Ergo non danda. ¶ Cerasa.

¶ Cerasa non itera graduata: sed saltē in pmo frigi. ⁊ hu. Uerum sunt facilr̄ ⁊ cito putrefacientia: acetosa ꝓo dicta in vulgari nostro verle siue marasche exiccata ⁊ in aqua deinde infusa dari ꝯsueuerūt in febribus adustis: ⁊ sapor ex succo eoꝝ factus conueniet in casu nostro nisi stomacus sit ita frigidus. ¶ Tubera.

¶ Tubera ⁊ si de eoꝝ complexione adhuc dubitent medici pono ea pro nunc fri. ⁊ humi. vide de eis supra. Sunt dure digestionis: grauant stomacū: sunt mali chimi inflatiua: ideoqꝫ relinquantur. ¶ Fungi.

¶ Fungi ponunt̄ frigi. ⁊ humi. ad tertium: sunt difficilis digestionis: ⁊ quasi semꝑ sicut masticant̄ emittuntur: ⁊ plurima habēt nocumenta: ideo omittantur: ⁊ multa vtilia vide supra de eis. ¶ Charubie.

¶ Charubie nō multuz eleuantur in frigiditate ⁊ sic. Sūt tarde digestionis. confortant stomacum ⁊ eaꝝ nocumentum remouetur si cum penidijs comedantur non multuz conueniunt: sed in excitatione appetitus aliquid ⁊ nō multum nocebunt. ¶ Mirtus.

¶ Mirtus fri. ⁊ sic. in pmo. venit in vsum per succum eius etiam: qꝛ ponit̄ in ventribus auium cū assant̄ vel elixant̄ ꝯfortant stomacum ⁊ maxime calm. ¶ Berberis.

¶ Berberis frigi. ⁊ sic. in secundo. confortat stomacum calidum ⁊ epar. tollit sitim ⁊ reprimit coleram: ⁊ in casu iuuat: vt de mirto dictum est.

¶ De lacte ⁊ lacticiniis. Rubrica. xij.

Lac humanum cali. ⁊ humi. complexionis si venit in vsuz dat̄ ptisicis ⁊ ethicis. Lac brutale pro nūc ponatur frigi. ⁊ humi. cōplexionis. de qua cōplexione est dubitatio. ⁊ vide de eo supra qđ cum steterit multuz plus infrigidatur. non ꝯcedatur febrientibus putrida fortī. f. febre: sed ptisicis ⁊ ethicis dari pōt. Lac acetosū ꝯsili cōuenit: ⁊ maxime est stōi grauatiuū: tarde digōnis vide de ei⁹ acetositate supra de eo. ¶ Caseus.

¶ Caseus recens nō salitus: frigide ⁊ humide cōplexionis vsqꝫ ad tertiū: vt Auic. ſꝫ Ysaac ad pmū. vide de eo est stomaco satis ꝯueniens: nutritiuus: impinguatiuus: ⁊ facile ad mebra trāsiens qui in casu ꝯcedi pōt ⁊ moderate. Caseus salitus ad calitatem declinat: ⁊ ideo de eo hic nihil.

¶ De melle ⁊ sapa nihil ad pn̄s: qm̄ ca. sunt ⁊ sic.

¶ De aromatibus. Coriandrum. Rubrica. xiij.

De aromatibus nihil excepto coriādro. de quo dī ꝙ fri. est in p̊. sic. in 2°. Confortat stomacū calefactum: ſꝫ tarde sit digōnis resoluit vētositates in eo existētes: ⁊ retinet cibū in stomaco. vnde dari potest in casu ⁊ in substantia. ꝑparatū: ⁊ in puluere condimētis loco specierum positum.

¶ De saporib⁹ ⁊ geladoacio īfra de cōpositis. Rubrica. xiiij.

De preparatione ciboꝝ dico ꝙ elixa magis ꝯueniūt assatis in casu.

¶ De vino. Rubrica. xv.

Uinum vlr̄ calm. ideoqꝫ cōpetē non vī. sed magis pot⁹ aque de quo statiz. Tu tn̄ hn̄ ꝯsuetudinē ꝯsidera que altera est nāa: ⁊ virtutis tenorem. in quib⁹ casibus dari pōt pauciferū bone vel mediocris: qꝛ nouuz est inflatiuum ⁊ difficilis digōnis. Aureluz vel ad citrinitatem declinās nō dulce ⁊c̄. de quo vino ad plenuz habes supra de eo. ⁊ ibi de vino granatoꝝ confert.

¶ De aqua. Rubrica. xvj.

Aqua frig. ⁊ hu. ad quartū. est. n. ex stupefactiuis domesticis. septima tertij. de medicinis stupefactiuis nocet stomaco: ⁊ maxime frigido pectori: ⁊ habētib⁹ apostemata in visceribus ⁊ opilationes. confert tn̄ calidis ⁊ siccis. Et decocta cum zuccaro in casu nostro poterit dari si aliud non obstabit. De ipsa vide que scripta sūt supra de ea ⁊ pulchra. eligantur cisterne. ¶ Aqua ordei de qua in sequenti tractatu confert. vide infra.

¶ De aceto. Rubrica. xvij.

Acetum fri. in pmo. siccum in 2°. cōfert stō calo et humido: ⁊ mouet appetitum: ꝓdest sanguineis ⁊ colericis: ac flegmaticis: nocet melācolicis matrici ⁊ egritudinibus neruoꝝ: ⁊ sit nō vinosum: ⁊ ꝯfert in casu nostro. ¶ De agresto. Rubrica. xviij.

Agrestum siue agreste fri. ⁊ sic. in scđo. Cōfortat stomacū debilitatuz ex inflāmatione

valet vomitui colerico: excitat appetitum: deiicit sitim & inflamationem & in casu nostro conuenit.

¶ De cibis simplicibus valentibus colericis. cuius rubrice sunt due. Cap. iij.

Sequitur de simplicibus distemperatis valentibus in discrasia calida & sicca merito suarum qualitatum: & si quandoque ex alia causa aliqua eorum dis conueniant vt inferius de eis eo ordine quo de precedentibus dictum est. Memorare aliarum quinque rerum non naturalium. vt in precedenti ordine scriptum est.

¶ Panis. Rubrica. j.

Panis ita dicatur de eo vt in discrasia cal. & humida dictum est. Uerum hunc canonem hic nota quod intensiora frigida aliis paribus competunt in colerica aliis & etiam in sanguinea oportet variare secundum intensionem & remissionem caliditatis ipsius sanguinis. Rubrica. ij.

De herbis ex quibus fit salatutium vt in precedenti ordine dicatur. De carnibus tam in bipedibus quam quadrupedibus: idem vt supra. De cancris. De ostrachis idem. De herbis. De granis ex quibus fercula fiunt. De radicibus que veniunt in vsum cibi idem. De oleo pinguedine: & butyro. ex quibus fercula fiunt idem. De ouis dictum est in distemperatis. De agruminibus. De fructibus. De lacte: & conuenit acetosum in casu. De caseo. De melle. De vino cocto idem. De aromatibus. De coriandro. De modo preparationis ciborum elige meliora aliis paribus. Sapores & geladacia ex rebus frigidis conueniunt: & de ipsis infra de compositis. De vino minus adhuc competit in hoc casu. De aqua. De aceto. De agresto idem.

¶ De cibis simplicibus conuenientibus flegmaticis. cuius rubrice sunt. 15. Cap. iiij.

De simplicibus aut distemperatis valentibus in discrasia fri. & hu. merito suorum qualitatum dicendum: & si quando ex alia causa aliqua eorum disconueniunt: vt inferius de eis eo ordine quo de precedentibus. ¶ Memorare aliarum. v. rerum non naturalium: vt supra de discrasia cali. & humi. & ea vt decet tuo accommoda proposito.

¶ De pane. Rubrica. j.

Panis de simula conuenit vt in discrasia sanguinea dictum est & maxime cum aliquibus seminibus anisi si fe. non fuerit multum intensa. de quo pane vide quod de eo di. infra de cibis compositis.

¶ De herbis pro salatutio Mentha. Rubrica. ij.

Herbe ex quibus salatutia fieri possunt sunt mentha que ca. & sic. in 2°. est. confortat stomachum & maxime flegmaticis. prohibet vomitum digestionem procurat. ¶ Eligatur hortulana: decoquatur. nam cruda vt cetera talia digestioni ita non est proportionata: commisceatur cum lactuca: endiuia & huiusmodi propter caliditatem preter naturam & confert in casu nostro. ¶ Saluia.

¶ Saluia. ca. in primo. sic. in secundo. stomachum confortat & humiditates eius exiccat & cerebri: ventositates resoluit: opilationes aperit: intestina confortat debilia: inebriat velociter cum in vino ponitur. Et ideo aduerte propter facientes vinum saluiatum etiam in vsu catarri decoquatur et cum lactuca & endiuia aut huiusmodi commisceatur propter caliditatem preter naturam; & tua semper est moderare.

¶ Borago.

¶ Borago cali. & humi. complexionis in primo. commisceatur cum lactuca & sua humiditate contra operatur siccitati preter naturali: confortat cor & in eius passionibus multum confert & in casu nostro cocta. ¶ Cappares.

¶ Cappares cali. & sic. in secundo. Eligantur alexandrini sunt: incisiui: mundificatiui superfluitatum stomaci opilationum aperitiui: diuretici epatis & splenis conuenientes: sunt tamen mali nutrimenti & sanguinis melancolici generatiui.

¶ Remouetur eorum nocumentum si cum aceto & oleo condiantur: & bene decoqui debent: quia digestionem aliqualiter grauant: conueniunt in casu nostro loco salatucii.

¶ De carnibus. Rubrica. iij.

Conueniunt ex bipedibus et quadrupedibus temperatis de quibus actum est in de temperatis. ¶ Turdi & meruli.

¶ De turdis & merulis qui cali. & sic. sunt in primo dicatur quod sunt difficilis digestionis: & meruli difficiliores quam turdi. ¶ Remouetur eorum nocumentum si cum brodiis pinguibus coquantur. ¶ Eligantur pingues & cum nicticorace capti. ¶ Aues.

¶ Aues minute videntur declinare ad latus caliditatis: sunt tamen laudabilis nutrimenti & facilis digestionis et sanis & infirmis conferunt. ¶ Eligantur pingues & cum aue capte. ¶ Turtures.

¶ Turtures cali. & sic. ad secundum. habent humiditatem superfluam: Sunt difficilis digestionis & malum dant nutrimentum: & ideo omittantur. vide de eis supra ad longum. ¶ Alauda.

¶ Alauda. ca. & sic. ad secundum sunt difficilis digestionis omittantur: & specialiter a nobilibus. pro rusticis: & habentibus stomachum fortem aliter: & dentur tunc alaude dixe. ¶ Aquatice aues.

¶ Aquatice aues ca. & sic. caro earum mala: & multarum superfluitatum generatiua. omittantur ergo. ¶ Quadrupedum.

¶ Lepus ca. & sic. ad secundum Baldach. dixe sunt satis digestibiles. ¶ Eligantur iuuenes & pingues per venatores capti & dari poterunt in casu nostro.

¶ Passeres ca. & sic. ad tertium: dure sunt digestionis. de quibus Auicen. Omnes passeres male sunt. omittantur.

¶ Splen ca. & sic. complexionis ad secundum. omittatur difficilis digestionis: & malum dat nutrimentum.

¶ De piscibus. Rubrica. iiij.

Pisces non conueniunt recentes nisi vt appetitum excitent et si alterentur: vt infra de compositis. ¶ Saliti.

¶ Saliti pro ratione qualitatum sic. Item de his aliquid dare dummodo sint ex laudatis non inconueniret. tu itaque semper modera.

¶ Cancri.

¶ Cancri & conchilia: & huiusmodi non conueniunt: de quibus in distemperatis cali. & humi. ¶ De herbis pro ferculo. Rubrica. v.

Petrosilinus ca. & sic. in 2° vsque ad tertium cum aliis comestis: et maxime herba eius digestionem confortat. Radix eius difficilis digestionis. ¶ Remouetur eius nocumentum per bonam & longam decoctionem duo remanet eius est dissoluens ventositatem. ¶ Blito.

¶ Blitones ca. & sic. complexionis in primo. Nocet stomacho propter suam humiditatem superfluam. Remouetur nocumentum si decoquantur bene abiecta prima aqua: & si cum aceto & oleo onfancino preparentur et conuenirent in casu nostro.

¶ Apium ca. & sic. in 2° non consueuit venire in vsum ciborum nisi in salatucio: est apritiuum: & conuenit spleni & epati: prouocat menstrua: & incitat libidinem propter quod lactantibus & pregnantibus inconueniens. in casu nostro folia eius cum lactuca dari possunt. ¶ Caulis.

¶ Caulis ca. in primo sic. in 2°: & stomacho minus nociue sunt summitates & meliores hyemales: tarde digestionis: et cursus tardioris: pauci nutrimenti. Remouetur nocumentum si cum pinguibus carnibus gallinaceis decoquantur abiecta prima aqua: & brodium tale dari poterit in casu nostro. ergo &c. ¶ Maiorana.

¶ Maiorana cali. & sic. in 3°. non venit in vsum ciborum nisi gratia odoris: cum aliis commiscetur: confortat omnia viscera: & precipue caput: & in casu nostro dari poterit. ¶ Artemisia.

¶ Artemisia non venit in vsum ciborum nisi in lumbis ca. & sic. in 2°. est stomachi confortatiua in casu nostro concedi poterit. ¶ Eruca.

¶ Eruca ca. in 2° & hu. in primo. non venit in vsum comeder: nisi in salatuciis cum lactuca: & est cum eo salubris: sola tamen capiti nocet. ergo &c. ¶ Ruta.

¶ Ruta ca. ⁊ sic. i scdo. hu. ⁊ sic. in tertio. confortat stomacum ⁊ appetitum. sedat singultu flegmaticu. ⁊ dari potest cum alijs in casu nostro. ergo ⁊c. ¶ Rosmarinus.

¶ Rosmarinus ca. ⁊ sic. usq ad tertiu. In usum venit cum alijs pp̄ter suum odorem. ⁊ rustici corpora leporuz iplent ut sint odorifera. Est calefactiuus. resolutiuus. subtiliatiuus. aperit opilationes epatis splenis ⁊ intestinorum. cōfortat caput maxie ex causa frigida cōuenit cu alijs in casu nr̄o.

¶ De granis pro ferculis. Rubrica. vi.

Cicer album

ca. ⁊ sic. in primo ⁊ maxime sic. nā recēs difficilis digōnis ⁊ maxime cu cortice inflatiuu ventositatem faciens. sed abiectis corticib' pulmonē nutrit. ⁊ cōuenit ydropicis epaticis ⁊ splenicis. Nigru fortius eo sed rubeu inter hec mediu urine prouocatiuu. deopilatiuu. ⁊ eius decoctio lapidem frangit. uz in casu nostro in via cibi. ¶ Risum.

¶ Risum ca. in pmo. ⁊ sic. in secundo multu pbet nutrimētuz. Corrigunt nocumēta ei' ut supra de eo ⁊ dari poterit in casu nr̄o. ¶ De radicib'. Enula. Rbica. vij.

Enula

ca. ⁊ sic. in scdo. ¶ Radix eius bn̄ decoquat ⁊ minutim incidatur. ⁊ cu vino cocta dari poterit. est multu pectoralis. eligat parua. ¶ Raffanus.

¶ Raffanus ca. i tertio. sic. in scdo. difficilis digōnis faciens eructationē nocet capiti ⁊ visui multu comestus. nō det i casu. lege de eo supra. sanis satis utilis. ut ibi patebit.

¶ De unctuosis oleum. Rubrica. viij.

Oleum

cōuenit onfacinu maxie si timet de inflammatione pp caliditatē pter nām. qd si nō ex olivis maturis dari poterit in modica qn̄titate: qui. s. sit bene odoris saporis non vetus ⁊c. ¶ Adeps.

¶ Adeps ca. ⁊ hu. cōplectionis usq ad fm eligatur de aiali tpato laxat stōm. nauseā facit. omittat q: multa facit nocumēta. ut. s. de ea ⁊ nullu iuuamētu nisi ad gule eternitatē

¶ De butiro dictu est in discrasia frida ⁊ sic. ⁊ tu psidera.

¶ De ouis dictum est in de temperatis.

¶ De agruminibus Allium. Rubrica. ix.

Allium

domesticum ca. ⁊ sic. in tertio usq ad qrtu ratione qualitatum suaru respectu mā cōueniret: sed qn̄ ex eo timetur inflāmatio ēt. q: pauci ⁊ parui est nutrimēti nō cōuenit in casu. est tn̄ incisiuuz. subtiliatiuu vētositatu carminatiuu plus omni alia re aperit opilationes. puocat urinam ita q si ei' non timetur inflāmatio. concedi potest. ledit tamen caput. ¶ Cepe.

¶ Cepe ca. ⁊ sic. in tertio. ¶ Et ex eo melius albu est subtiliatiuu: incisiuuz: puocatiuu appetitus: est tamē difficilis digōnis. Minorat nocumentu ei' cu aceto comestu qn̄titate moderata. ¶ Idem dicat de scalunijs siue bulbo.

¶ Porru ca. ⁊ sic. in tertio. iflāmatiuu malum stō. difficilis digōnis ⁊ illaudabilez generat humorē. facit capitis. dolorem: non det. ¶ De fructib' Ficus. Rbica. x.

Ficus

sicca ca. ⁊ sic. in fine primi. Sunt bone stomaco ⁊ in ieiunio est mirabilis ad aperienduz viā cibi Aui. ⁊ cu amigdala comesta mūdificat pect'. Aperit opilationes epatis. splenis ⁊ stomaci supfluitates mūdificat. est medicina renum ⁊ vesice. sunt aliqliter difficilis digestionis. ⁊ iō eligant corticu subtiliu. ¶ Lupinus.

¶ Lupinus ca. ⁊ sic. complexionis. inflatiu' est difficilis digestionis. omittatur. ¶ Pineoli.

¶ Pineoli sunt ca. in secundo. sic. in pmo. sunt difficilis digestionis mordificatiui parietum stomaci. grossum dant nutrimentum ⁊ ad dissoluendum difficile. prius infundātur in aqua calida: deinde exiccentur ⁊ sic eorum nocumēta remouentur. ⁊ laudabile dant corpori nutrimentum ⁊ in casu conferunt. ¶ Nux.

¶ Nux ca. in secundo. sic. in primo. difficilis digestionis nocet stomacho ⁊ colerā generat. ideoq stomaco calido nocet: sed si cum sicubus comedatur laudabilez generat sanguinem. nocet pectori. ⁊ sic cum sale aut amigdalis comedatur remouetur nocumentum eius: itaq in casu i parua quātitate ⁊ nō utendo ⁊c. dari poterit. ¶ Castanea.

¶ Castanea ca. ⁊ sic. i primo. difficilis digōnis multiplicat inflationem ⁊ humores flegmaticos indigestos facit: maxime in delicatis: omittatur. ¶ Auellana.

¶ Auellana ad caliditatē quandam ⁊ paruam humiditatem declinat sicca ad siccitatē. ⁊ est humida apertiua bo ni chimi epati confert ⁊ humida stomaco minus nocet ⁊ difficilis est digestionis ⁊ ventositatez multiplicat. ¶ Remouetur nocumentum si mundetur ⁊ ustuletur. coleram generat ideoq in parua quantitate interdum concedi poterit. ⁊ tu semper modera. ¶ Phistici.

¶ Phistici ca. ⁊ sic. in scdo. vehementioris caliditatis qz nux ⁊ amigdala stomatici ⁊ bonu prestant nutrimētuz. sunt ⁊ epatici pulmonē mūdificāt: ideoq in casu concedi possēt.

¶ De lacte ⁊ lacticinijs. Rubrica. xi.

De lacte

actum est de discrasia calida ⁊ humida. ¶ Caseus.

¶ Caseus salitus ca. ⁊ sic. in tertio maxie vet'. Audi Isaac Cauendus est q: non est bonus ad nutriendu neq ad bonum sanguinem generandu: sed est cā generādi lapidez in renibus ⁊ vesica. Caseus tamen dulcis dictus ⁊ modicuz salitus ad caliditatem declinat: ⁊ siccus multuz ad siccitatez. de ipso dettis post cibu: ⁊ in modica qn̄titate dicit Rasis q stōm corroborat: ⁊ etiam in casu dari possit.

¶ De melle. Rubrica. xij.

Mel

ca. ⁊ sic. in scdo. crudu ventositatē ⁊ inflationem generat: ⁊ coctum ab his remouetur nocumētis. Valet in paralisi: epilepsie ⁊ hmōi. ⁊ in casu cōuenit.

¶ De sapa. Rubrica. xiij.

Iam

cōsequēter de sapa: Unde vinu coctuz ca. ⁊ sic. in scdo. dure digōnis: iflatiuu: multu nutrit: ⁊ est renu ⁊ vesice medicina. veru q: i saporib': ⁊ geladorcio ē eo modicu ponitur: i casu cōcedi poterit si inflatio: aut aliqd tale non obstabit: q: tā mel qz sapa venit in usum saporuz: institui de sinapi qd sic in usum nr̄m venit cu eis dicere.

¶ De aromatibus. Rubrica. xiiij.

Sinapis

ca. ⁊ sic. usq ad qrtuz: exiccat humiditates stomachi: ⁊ est splenis extenuatiuu: ledit cerebr: sz admixtio amigdalaru cu eo id remouet: ⁊ in casu dari poterit si non erit obsistens. ¶ Anisum.

¶ Anisum ca. in secundo. sic. in tertio: cōfert opilationibus epatis ⁊ splenis: carminat ventositates: sedat dolorem puocat ⁊ mundificat opilationes renuz ⁊ vesice: confortat stomachum frigidu in quo multiplicantur ventositates. confert in casu. ¶ Feniculus.

¶ Feniculus ca. ⁊ sic. in scdo: tarde est digōnis: ⁊ est eius nutrimentu malu: aperit opilatiōes epatis ⁊ renu. lapidē frāgit. datur cum allijs in pauca qn̄titate: ⁊ non nocebit multum: ⁊ dari poterit. Item ⁊ eius decoctio si inflāmatio: aut aliquod tale non phibuerit. considera.

¶ Cynamomu calidu ⁊ siccu ad tertiu pre ceteris stomacu magis confortat ⁊ precipue frigidum: ⁊ ideo aromatizentur ex eo cibaria si non fuerit caliditas obsistens: apit opilationes: expellit ventositatez: ⁊ multa alia facit iuuamēta. Valet in casu nostro. ¶ Piper.

¶ De pipere tn̄ dicatur q ca. est ⁊ sic. i tertio tendēs ad qrtum Auic. s. de ipso vide supra. ¶ Album plus ceteris stomachum confortat: ⁊ est digestiuum: ⁊ longuz facit cibu facile descendere. Valet in casu si non obstabit mala complexio calida. ¶ Gariofili.

¶ Gariofili ca. ⁊ sic. ad tertiu: cōfortāt stōm ⁊ epar: ⁊ dolori stōi valēt ex ventositatibus. Un̄ de eis supra. multa pulchra cōueniunt si non obstabit mala caliditas.

¶ Zinziber ca. in tertio sic. in scdo. resolutiuū ꝛ stōi cōforta tiuuz. non inuenio nocumentū. confert nisi obstet calitas mala aut aliqđ tale. ꝛ ideo modera. ꝛ tu considera.

¶ Croc⁹ ca. in scdo. sic. in p̄. cōfortat stōm ꝛ appetitū deijcit ꝛ nauseā facit. ꝛ iō de eo modica ponit q̄ntitas. ꝯfert i cāu nisi sit vt. s̄. vide de eo. s̄. multa ꝛ iuuamēta ꝛ nocumēta. ꝯtu tibi ꝯsidera. ¶ Sequit̄ de mō p̄paratōis ciboꝝ ꝛ sūt q̄ assata sūt alijs pib⁹ meliora. ¶ De potu. Rubrica. xv.

Sequitur de vino. vn̄ de eo dcm̄ ē supi⁹ qm̄ ca. ē ꝛ sic. vñ ꝯpetere i casu: sed cōsidera malaz ꝯplonē ꝛ hmōi: ꝛ tu vide de eo supra ꝛ ꝯsidera. vinū pauci serū potēs aut mediocre ꝯferat i casu. ¶ De aquā. ¶ De aceto. ¶ De agresto vide de discrasia. calida ꝛ hu.

¶ De cibis simplicibus valentibus melancolicis. cuius rubrice sunt. 19. Cap. v.

Dicamus de simplicibus distemperatis valentib⁹ in discrasia frigida ꝛ sicca merito suarū qualitatū. ꝛ si quandoqꝫ ex aliqua alia causa non conueniunt vt infra de eis eo ordine quo de precedentib⁹ dictum est. ¶ Memorare aliarū quinqꝫ rerum naturalium: vt in precedenti ordine scriptum est.

¶ Panis. Rubrica. j.

Panis de simula cōuenit. de quo supra in discrasia calida ꝛ humida.

¶ Borago. Rubrica. ij.

Sequitur de herbis ex qb⁹ fiūt salaricia. Borago cum q̄ cōmisceatur lactuca ꝛ alia dicta: de discrasia frigida ꝛ humida de quibus supra.

¶ De carnibus. Rubrica. iij.

Carnes temperate ꝛ de eis iam actuz est ꝛ conueniunt in casu nostro.

¶ Gallina ca. ē ꝛ hu. ꝛ parū ꝛ maxime iuuenis. q2 decrepita ad fri. ꝛ sic. vī declinare: dicit Gal. neqꝫ ē ꝯuertibilis in colerā neqꝫ in flegma bonū efficit sanguinem ꝛ colorē: pp qđ mulieres eā diligūt. facile satis digerit̄. ¶ Aries.

¶ Aries ca. ꝛ hu. complexionis vt existimo in primo intelligo per arietem castratum ꝛ non moltonem sic dictū apud nos quoniam illorum caro tam iuuenum q̄ȝ decrepitorū mala est. Aries iuuenis mediocris pinguedinis optima ē omni etati ꝛ omni cōplexiōi. vnde plures eas temperatas posuerint. Et quidam. vt Auer. parum distare a carnibus edi dixit. conuenit in casu. ¶ Porcus.

¶ Porcus ca. ꝛ hu. cōplexionis i primo ꝛ magis hu. q̄ȝ ca. multum nutrit. vt. 7. terapē. Nutribilissimum vō oīum q̄ nouimus est caro porcina. est tñ viscosa. difficilis digōnis ꝛ siluestris facilioris. conuenit fortibus stomacis ꝛ pueris qui fortis ysimbrie. Antiqua vero mala ꝛ humoꝝ melācolicorum generatiua. non conuenit. ¶ Agnus.

¶ Caro agni lactantis ca. in primo ꝛ humi. in scđo multi flegmatis viscosi generatiua indigestibilis ꝛ cito sua lubricitate ante eius digestionem a stomacho descendit precipue in habentibus stomachum humidum. Caro vero agni non lactantis minus ca. ꝛ Auerrois auctoritate Rasis ipsam ponit in bonitate apud carnem edorum non detur. ¶ Ouis.

¶ Caro ouis decrepite est mala mali humoris generatiua ca. ꝛ hu. minus q̄ȝ agnelina. ita vt ad siccitatez tendat. Bidentis vō caro ab Ysaac laudat̄. ꝛ ita in sup̄ficie ipse Aui. non detur. ꝛ tu considera. ¶ Columbus.

¶ Caro columboꝝ ca. ꝛ hu. ad secundū. difficilis digestionis sanguinem generat aptuz faciliter inflamari. propter quod febricitantibus non conuenit. ꝛ assati nocent cerebro ꝛ oculis etiam non conuenit. ¶ Anates.

¶ Anatum caro calidior est omni carne auium domesticarum: vnde talis in scđo maxime nocet febricitātib⁹. grauis est digestiōis. generat fastidiū ꝛ superfluitates plures plurimum tñ dat nutrimentū cū bene digeritur. ꝛ ē iter aues laciales hūidior oī ypo. non conuenit. ¶ Pauones.

¶ Pauones ca. ꝛ hu. difficilis digōnis. melancolici sanguinis generatiui. ꝛ sunt qetis ꝛ ociosis malus cibus: rusticis vero ꝛ his qui vtuntur forti exercitio conuenientes satis: ꝛ precipue iuuenis. non conuenit. ¶ Quales.

¶ Caro qualearum ca. ꝛ hu. vsqꝫ ad secunduz multū hu. tam temperatis q̄ȝ intemperatis cibus etiam conuenientis difficilis digestionis ꝛ corpus preparat ad feb. auget eas. non conuenit. ¶ Oculi.

¶ Caro oculorum de aīali pingui fri. ꝛ hu. complexionis ꝛ ex sicco sicut grues sunt ad digerēdū ꝛ viscosum dant nutrimentum. ꝛ ergo non conueniunt. ¶ Cauda

¶ Caro caude ca. est complexionis ꝛ satis conuenientis nutrimenti propter motum suū cōtinuū stomaco nocet ꝛ fastidiū facit si de ea multotiēs comedat̄. ꝛ coleram generat rubeā: nō ꝯuenit nisi moderate: ꝛ tu considera. ¶ Epar.

¶ Epar ca. ꝛ hu. complexionis ad scđm difficilis digestionis: grossum dans sanguinē. ꝛ si digeritur bene laudabilē sanguinem facit: non cōuenit nisi gratia ꝓcurandi appetitum ꝛ in pauca quantitate. ¶ Testiculus.

¶ Testiculorum caro ca. ꝛ hu. ꝛ que est ex aīalibus magis difficilis est digestionis: sed gallorum nondū coeuntiū bona: ꝛ bonum dat nutrimentum. conuenit.

¶ Pro p̄dictis notā dus ē est iste canō. nā lꝫ dictū sit nō ꝯuenire ꝛc. modera tñ tu. ꝛ in singul' ꝯsidera. Rubrica. iiij.

Sequitur de piscibus de quibus dictum est in discrasia frigida ꝛ humida.

¶ De oleribus pro ferculis. Borago. Rubrica. v.

Borago ca. ꝛ hu. cōplexiōis in prima mansiōe primi. saltem quo ad caliditatem est magis hu. q̄ȝ ca. bonum generat sanguinem: vꝫ in egritudinibus melācolicis: confert cardiacis sincopi: ꝛ valet ad firmādū memoriam vsus eius: ꝛ tu considera. conuenit.

¶ Rapa ca. ꝛ hu. in primo multū nutritiua. Vñ ysaac plus ceteris herbis nutrit difficilis est digestionis: ꝛ maxime radix: folijs sius coitum excitat: ꝛ spma auget: inflationez ꝛ ventositatez generat: ꝛ coꝝ nocumētoꝝ remotio q̄rat̄ supra scđo tractatu. cōuenit. ꝛ q̄ dicta sunt in discrasia frigida ꝛ humida moderando ea tuo ꝓposito.

¶ Tri. Rubrica. vj.

Tri ca. ꝛ hu. superflue tarde digestionis: ꝛ descēsionis ꝛ stomacho: ꝛ maxime aꝗmū fermentatū melius p̄paratū: vt de eo in precedenti tractatu ꝯfert pulmōi: pectori ꝛ tussi: ꝛ cōsūptis: ꝛ maxime cum çuccaro aut cum penidijs sumptum: ꝛ ventrem lenit. conuenit.

¶ De granis pro ferculis. Faseoli. Rubrica. vij.

Sequitur de granis ꝛ p̄ de faseolis. Vñ faseoli ca. ꝛ hu. i p̄ iflāt ꝛ stō nocēt: ꝛ magis q sūt ex eis albi humoꝝ grossoꝝ gn̄atiui flegmaticoꝝ: iducūt scotomiā ꝛ sōnia mala faciūt: ꝛ deteriores sunt recētes: cōferunt pectori ꝛ pulmoni: ꝛ ꝓuocant vrinā ꝛ menstrua: ꝛ maxime rubei: ꝛ p̄cipue coꝝ decoctio cū oleo de nendē ꝛ artemisia. nonō cuenīūt. Rubrica. viij.

Pastinacha ca. in scđo hu. in p̄ difficilis ē digōnis: duri ꝛ grossi nutrimēti. inflatiua. corrupti ꝛ mali sanguinis ꝓuocatiua: coitū excitat: mēstrua ꝓuocat ꝛ vrinā: ꝛ maxime semen eius est forte remedium in paruulis non conuenit.

¶ De vnctuosis. De oleo iā dcm̄ ē i de tēpatis. Rubrica. ix.

De adipe ꝛ piguedie seqtur. Vñ magl adeps ꝛ piguedo ca. ꝛ hu. cōplexionis. laxant stōm ꝛ nauseā iducūt ꝛ pinguedo facilr̄ in colerā ꝯuertit̄. ꝛ cōe ste sole flegma ꝛ opilationē faciūt ꝛ corrūpūt cibū facientes ip̄m leuigare. non conueniunt. ¶ Butiru.

¶ Buthiri ca. in primo hu. in eodē corp⁹ nutrit τ īpinguat cōfert tussientibus ex cā frigida τ siccā: τ ꝓpꝛie cū amigdalis τ çuccaro. sicca τū reddit facile sic admixtū ē inflatiuū villos stō. mollificat τ relaxat. τ nō assuetis nauseā facit. vt cetera vnctuosa. natat sup cibū i stō. facit cibū difficili⁹ digeri. lubricat eo de stō anteq̄ȝ coctiōis repletū tp̄s sit. nō cōueniunt nisi in assuetis τ cum moderamine. considera.

¶ Rubrica. x.

Oua competunt de eis supra in de temperatis.

¶ Rubrica. xj.

Argumina non conueniunt.

¶ De fructib⁹ ficus. Rubrica. xij.

Sequitur de fructib⁹. Ūn fic⁹ hu. τ ca. in primo nocet stō τ maxie cū corticib⁹ comesta est inflatiua τ dolorē vētris inducēs. opilatiua factiua flux⁹ vētris τ est ꝯferēs renib⁹ τ vesice. nō cōueniunt.

¶ Jujube.

¶ Jujube ca. τ hu. i primo. dure digōnis. τ iō stō nocet generant flegma τ sanguinē flaticū st inflatiue. τ Auctoritate gal. nō reperiri iuiubas in ꝯseruāda sanitate τ remouēda egritudines aliqd operantes: sȝ reperiri eas difficilis digōnis τ pauci nutrimenti. decoctio maturarū asperitatem pectoris lenit τ pulmonē. Sūt fm quosdā vrine τ mēstruoꝝ ꝓuocatiue. non conueniunt in casu nr̄o.

¶ Pomum.

¶ Pomum dulce ca. τ hu. in primo τ spāliter maturū. imaturū vero ad fri. τ hu. declinat τ est maloꝝ humorum generatiuum. facile putrescibile. τ fortasse hoc blasphemant medici. Maturum vero coctum abiectis corticibus pauco çuccaro. confortat stomacum debilitatum appetitū prouocat τ confortat cor τ digestionē. delet sincopim nō sit difficilis digestionis. ¶ Sed nota quod vsus vernaliū inducit neruorum dolorem τ malam dispositionē potest dari de eo aliquid aliquando.

¶ Morum.

¶ Morum dulce ca. τ hu. in primo. ¶ Est malum stomaco τ facile in eo corrumpitur τ eius corruptio mala ē multum nociua non conuenit.

¶ Amigdale.

¶ Amigdale dulces mature ca. sunt τ hu. i primo. τ remotis corticibus minus difficiles sūt digōni. bonum prebent nutrimentum lȝ paruum. τ augmentant sperma τ liubam cerebri. Faciunt suauiter dormire. sunt etiam euaporatiue τ mundificant vias vrine τ eius acuitatem τ ardorem remouent corpus impinguant. conferunt tussi antiq̄ asmati pleuresi τ sputo sanguinis: sed ex quibus causis cōsidera. τ in coleram cito conuertuntur.

¶ Auellana.

¶ Auellana ca. τ hu. in primo τ maxime recēs generatiua est colere inflationū ventositatū τ maxie in ventre inferiori. facit sodam lȝ in cerebro augmentū prestet tarde est digestionis τ maxime sic. τ vomitum excitat. non ꝯuenit.

¶ Uua matura ca. in primo. hu. i scdo. ¶ Melior alba subtilium corticū. vt de ea in precedenti tractatu. Bonū est nutrimenti. corpus impinguat τ ipsiȝ confortat. In stomaco vacuo τ forti. bñ digerit τ sanguinē laudabilē facit pectori τ pulmoni confert. τ q̄ est a vite imediate collecta inflat corpus ventrem laxat. rugitum facit τ fumū nociuuȝ plurimum creat. τ sic stomacū inuenit repletum conuertitur in malos humores. τ vua dulcis nocet epati τ spleni opilando τ que est durorum corticuȝ difficilius digeritur. potest de prima dari. tu considera.

¶ Dactili.

¶ Dactilis dulces calidi. sunt τ hu. ad secundum. ¶ Difficilis sunt digōnis sanguinis grossi generatiui. nocent gingiuis dentibus gutturi τ voci. Juuant in remouendo opilationem pulmonis τ eius nocumētū τ maxime per quartam virtutem. non conueniunt.

¶ De lacte τ lacticinijs. Lac. Rubrica. xiij.

Lac humanū ca. τ hu. cōplexiōe ꝓpinquū nature humane. senibus cōsumptis ptisicis nō multū febricitantibus maxime cōueniēs colorē efficit bonū. nutrit τ impinguat. cōfert tussientibus tussi siccā. τ magis iuuat pectus q̄ȝ stōm. τ de ipso magis infra in de cibis fri. τ hu. dari poterit. τ de ipso supra in discrasia ca. τ sic.

¶ Caseus dulcis parū salit⁹ post cibū: vt supra de discrasia frigida τ hu.

¶ Mel. Rubrica. xiiij.

De melle τ sapa in via saporis τ modica q̄titate nisi obstat inflatio cōcedi poterit maxime si fiet contra operantia aliqualis: vt infra de compositis.

¶ Zuccarum. Rubrica. xv.

Zuccarum diuturnū coctionū ca. in primo. τ hu. in eodē. ¶ Cōfert stōaco in quo nō generatur colera ꝓpter facilitatē cōuersiōis eius in ea. τ stōacuȝ mūdificat τ abstergat a flegmate τ ꝓpe antiquū. Lenit vētrē τ pectoris aspitatē remouet. Cōfert doloribus renū τ vesice. Abstergit obscuritatē visus. aperit. opilōnes. Siticit τ in colerā cito cōuertit. τ ꝯuenit.

Rubrica. xvj.

Sequitur de aromatibus de quibus actū est in discrasia fri. τ hu. videt' i ꝯdimentis posse dari si non obstabit inflamatio. l. Cinamomuȝ. çinçiber Piper. Ganofili.

Rubrica. xvij.

Sequitur de ꝓparatiōe ciboꝝ. Dicat' q̄ elixa sūt aliis paribus meliora. Rubrica. xviij.

De vino confert aureum vel citrinum paucaserū τ considera.

¶ Aqua çuccarata: aut cū dactilis cocta confert. ꝯsidera.

¶ Acetū nō v' cōferre in via cibi: sed vt incisiuū: subtiliatiuum: apertiuum. sic vt infra de sy. acetoso simplici.

¶ Agreste de quo supra in discrasia ca. τ hu. nō videt' directe conferre: sed gratia excitandi appetitū in modica quātitate concedi poterit τ moderate.

¶ Canon notandus Rubrica. xix.

Et pro his nota canonē gñalē: q2 lȝ dcm̄ sit non confert: non ꝯuenit: tñ aliqñ de tali re dari poterit rōne act⁹ sui optimi effectus. ¶ Ut q2 dato q̄ multa inducat accidētia mala: tñ illud qd̄ querit' superabit ex parte sui iuuamēti oia illa: vtibi gra. cicer mala plurima iducit vt inflationē τ hmōi: vt pȝ de eo: tñ q2 p̄ ipm̄ q̄ro frāgere lapidē τc. hinc dabo considerās p̄ h̄ solū iuuamētū superare oia alia nocumēta. τ ideo in oib⁹ talib⁹ te modera. ¶ P. aliqñ ex magno appetitu ifirmi corrigitur malitia. iuxta illud Senis nostri afo. 4. secunde parti. paru deterior cibus. In oibus ergo his prudētia tua vtere.

¶ De cibis compositis in egritudine sanguinea valentib⁹. Et de potu cuius rubrice sunt. 26. Cap. vj.

¶ Intentio est auctoris. Rubrica. j.

Dicturus de cibis ipsis cōpositis in egritudinibus valentibus τ mō suo initiū faciā a cibis sanguineis: vt infra. addendo ēt τ potum in hac egritudine conuenientem. ¶ Posita ergo graduatione ciborum simplicium quo ad eorum simplices τ compositas qualitates qua facili cognoscit' qbus conueniant τ discōueniant egritudinibus. Compositorum diuersi gradus inuenire: ac etiam de nouo nouos cōponere per quos egris succurrere valeam⁹ cū ab appetitu eoꝝ ceciderunt. Intendens vltra vsuales iā oibus egris ex solo noie abhominoso delectabiles valde egrisq̄ȝ vtilimos describere. ¶ Et sicut quatuor sunt humores ex qbus ois prouenit egritudo sanguinea: colerica: flegmatica: melācolica: aut ex his quōlibet cōposita. sic ponent' fm ordinem. Primo. cibi compositi sanguinei. Scdo. cibi compositi colerici. Tertio: flegmatici. Quarto melancolici. Intelligendo fm sanguineos: q2 valētes i egritudie sanguinea. colericos: q2 in colerica: τ sic de aliis. ¶ Et qm̄ egritudo ꝯposita ꝯpositos cibos reqrit τc. τ de eis ect nimis ꝓlixū: nec etiam cōmode τ bñ fieri posset. q2 fm maiorē aut minorē mixtionē

humoꝝ adinuicē ⁊ distantiam maiorem ⁊ minorem vni⁹
ab altero ops variā ⁊ variā cōpōnem facere. Hinc de com
positis solū humoribus q̄tuor proporcōatis fiet ſmo nr̄.
Nā habita notitia istoꝝ cū eo qḋ dcm̄ est de simplicib⁹ fa
cile possit vnusq̄sq̄ in nouā ⁊ necessariā cōpōnē ꝓ cōposi
ta egritudine puenire. ❡ Est itaq̄ primo de cibis ꝯposit
valētibus in egritudinib⁹ sanguineis dcōꝫ ꝙ sanguinei di
cunt̄ q꞉ in egritudine sanguinea sunt valētes dato ꝙ ex se
sint flegmatici aut melācolici aut his ꝓporcionati: qḋ de
alib⁹ aliīs est ꝯsilr̄ intelligēdū. ❡ Postremo tñ sciendum
ꝙ lꝫ de cōpositis sit sermo ꝑncipaliter: tñ ad simplicia ēt cō
descenda: vt facilius qḋ q̄rit̄ inueniat̄. Itē memorare eius
qḋ scriptū est supra. in primo tractatu circa finē tertij ca
pituli. vbi hr̄ modus graduādi medicinas cōpositas qḋ
de cibis cōpositis tuo adapta ꝓposito. ❡ Et anteq̄ȝ descē
dam ad dcm̄ de ipsis vr̄ cōgruuꝫ atq̄ rōnabile: vt de pane
ipso aliqd dicat̄ cū ipse sit sicut subiectū ⁊ mā prima alio
rum ciboꝝ. Nō enī vr̄ vulgo ꝙ sine pane qs debite nutri
ri possit tanta ei delectatio panis: vñ Baldach Noster pa
nis est tpate caliditatis cuius est desiderium recipere oēs
sapores conuenientes cuilibet complexioni.

❡ De pane. Rrica. ꝗ.

Panis nāq̄ est cibus cōpositus ex farina aqua sale
⁊ formēto. q multiplicē recipit varietatem.
❡ Primo nāq̄ ex diuersitate grani: qm̄ quidā ē ex frumē
to. qdā ex ordeo. qdā ex spelta: qdā ex mileo. qdā ex panico
qdā ex melica. qdā ex siligine. Itē ex pte cōpositionis. naꝫ
qdā factus est ex flore farine solū loquendo spāliter de fa
cto ex farina frumēti solū qui flos dr̄ simula. qdā ex furfu
re solū q̄ dr̄ furfuraceu⁹ qdā ex faria ⁊ furfure plimo ⁊ dr̄
opirus ſm Aui. 2⁰. cano. lꝫ Gal. ad Glauconē. ca. de apa
tibus dicat. ꝙ opirus ē panis q nō est multū cādidus ne
q̄ multū furfuris habēs. Cornelius vō celsus. panis inqt
farine de q̄ nl depictū ē quē greci hytopirō vocāt ſm plu
rimū vr̄ opirus q fit ex pauco furfure ⁊ multa farina. ⁊ ē
panis q̄ xp̄iani cōiter vtunt̄ ⁊ ꝑcipue. Italici ⁊ ita consilr̄
distingui pōt de facto ex aliīs granis de qbus actū est. Ex
pte coctionis ēt recipit diuersitatē. vt q꞉ qdā biscoct⁹ qui
dam simplr̄ coctus dr̄. quidā azimus. quidā coctus i fur
no ⁊ dr̄ panis coct⁹ i furno ab auctoribus. quidā coctus i
testis ⁊ dr̄ panis de gnastellis ⁊ ē panis fact⁹ ex farina fur
fure plimo sil̄ ⁊ est panis quē rustici suis dāt canib⁹. ⁊ plu
ribus aliīs ⁊ variīs denoiationibus dr̄. q̄s tāq̄ȝ nō multuꝫ
fructuosas nō exequor. Ex pte tpis: vt qdē est recēs ⁊ cali
dus actu. qdā recēs actu frigidus. ⁊ dr̄ recens. q꞉ est vnius
diei ⁊ vsq̄ ad duos. qdā nō recēs. sꝫ durus antiqu⁹. Ex p
te q̄ntitatis. q꞉ quidā magnus. quidā puus. quidā medio
cris. ⁊ hoꝝ oīum quidā ex multū fermētatus. quidā non
multū sꝫ mediocriter. ❡ Et ꝓsequēdo de pane frumenti
spālr̄ qnq̄ habeo expedire. pmū ē ei⁹ electio. 2ᵐ eius com
plexio. tertiū iuuamēta. q̄rtū nocumēta. qntū remouētia
nocumētū. ❡ Eligat̄ panis semel coctus ex frumento ele
cto. vt supra. ca⁰ de frumēto. qui fit de simula siue de flore
farine mediocriter fermētatus ⁊ nō multū salitus. mode
rate coct⁹ in furno cōmēsurate vni⁹ diei vsq̄ ad duos. me
diocris quātitatis nō actu calidus sed frigidus. ⁊ dicit̄ se
mel coctus. q꞉ si biscoctus durior digōni. ⁊ vētrē maxime
stringit pp qḋ in dissinteriīs ⁊ fluxib⁹ fit ex eo panata ⁊ vo
catur tortelle de forni. Dicit̄ de simula q꞉ ceteris nutribili
or ⁊ digōni satis obediēs. Auer. aūt qnto col. ꝺ cibis ⁊ me
dicinis in pticulari dixit ꝙ panis a q̄ non multū furfuris
est remotum quē latini grossum vocāt ex ceteris melior ⁊
velocius digerit̄ q̄ȝ adamarca ⁊ adamarca sequitur illuꝫ
de simula i oībus suis dispōnibus. Auicē. scḋo canōe. ca⁰.
de pane in quo Aui. sup ceteros eligit illuꝫ de simula. Ex
perientia enim videt̄ esse ꝓ Aui. panis tñ ē bñ abstersiuus
⁊ mūdificatiuus stomaci ab hūiditatibus flegmaticis pp
furfur. ⁊ ventris subductiuus: ⁊ ideo aliqui eo vtunt̄ ante
mensam comedendo de eo duos vel tres bolos vel sic. Dr̄
mediocriter fermētati. nam habens paruꝫ fermēti est nu
tribilior Aui. ⁊ Auer. quito col. allegato loco. ⁊ sit fermē
tatus cōpetenter. pterea habens multum fermenti maluꝫ
hꝫ saporem ⁊ fastidiosuꝫ vt notat experientia. quare infir
mis precipue nō est talis concedendus. ⁊ si contra hoc vi
ros dicat Ras. tertio Almāsoris caplo de his que fiunt ex
tritico ⁊ ordeo: ꝙ melior est qui est ex multo frumento. ⁊
Gal. ideꝫ de alimentis. Dr̄ salitus: nam ex sale duo recipit
iuuamenta. Primū ē ꝙ est leuior. Scḋm ꝙ a stōaco gti⁹
recipit̄ ꝓpter qḋ ⁊ facilius digeritur. ❡ Sed diceret aliqs
rōnabilr̄. sal additus pani videt̄ ipm̄ grauifacere cū sit qd
graue ⁊ ipso pane grauī⁹. ⁊ est ꝓblema Ari. scḋo ꝓblema
matuꝫ. ❡ Pro isto dcm̄ ꝙ sua caliditate ⁊ siccitate cōsu
mit ⁊ resoluit multū de partib⁹ aqueis ipsius panis q̄ ipm̄
grauefaciebāt. ⁊ nō vidētes panē ad pond⁹ ñ in eo ponūt
saleꝫ. Dicit̄ coctus in furno. q꞉ melius sic decoq꞉ur q̄ȝ alio
mō. Et dr̄ vni⁹ diei. q꞉ durus ⁊ siccus amisit humiditatem
Vñ humiditatē stomaci desiccat ⁊ ventrem constipat. Dr̄
mediocris quātitatis: q꞉ magnus nō bene coquit̄: ⁊ puus
nimiū assat̄ siue desiccat̄. Dr̄ nō actu calid⁹: q꞉ calor igne⁹
ꝯfunditur stō: ⁊ ipsuꝫ corrūpit: ⁊ reddit̄ difficilior ad dige
rendum. ⁊ ita dixit Auēçoar. ⁊ subdit ꝙ multi errant cre
dentes ꝙ oīs caliditas iuuet ad digerenduꝫ. cibus. n. dige
ritur a caliditate membroꝝ nālī. vñ ꝓhibet comedere pa
neꝫ qui non ptrāsiuit diē. dicit ꝙ corrumpit̄ ḡ panis inq̄s
tuꝫ panis. Ras vō ⁊ ceteri addūt vsq̄ ad duos. Auicēna
vō inqt. Panis calidus nō comedat̄: q꞉ nō est apud natu
ram bñ receptibilis: sitiꝫ facit sua caliditate: ⁊ natat pp sui
humiditatē vaporosaꝫ: ⁊ satiat velociter pp illud: ⁊ est ve
locis digōnis: ⁊ tarde descensionis. ❡ Cōplexio panis ab
Aui. nō ponit̄: ⁊ vsq̄ nūc nō legi ab auctore aliquo: nisi a
Baldach: vt supra q eū pōit tēpate caliditatis: cui ego as
sentio: cuꝫ sit auctor autēticus: q de his curā habuit. ⁊ idē
exp̄sse vr̄ dicere Auer. 5. col. 2. c. ❡ P. ego video ex come
stione panis facta ⁊ satis nōbili hoīes nō calefieri nōbilr̄.
❡ Itē pp mordicationē credo ꝙ friditas aque ꝯsilr̄ ꝯ ope
ratur caliditati farine salis: ⁊ fermenti. ē itaq̄ tēpate cali
ditatis pnūciandus. ❡ Iuuamenta eius. nā ē mā alioꝝ
ciboꝝ: vt supra. ⁊ hoībus multuꝫ ꝓporcionat⁹ ⁊ optim⁹.
Unde Auer. 5. col. allegato loco. Cōcordati sūt medici ꝙ
melior ex cibis terre nascētib⁹ nālibus hoībus qui stant in
qnto climate: aut q̄rto est triticū artificialr̄ ꝑparatum. Et
parū infra. ⁊ post bonitatē cibi excepto pane est panata. ⁊
⁊ est multuꝫ nutritiuus: ⁊ spālr̄ de simula fact⁹: ⁊ est bone
digōnis: ⁊ facilis descensionis sꝫ ypo. auctoritate ysaac. ⁊
Auic. qui est ex frumento nouo velociter īpinguat corp⁹
humanū. ❡ Nocumēto. inenio tot nocumēta ei ascripta
sed inter cetera est opilatiu⁹: ventositis: tarde digestionis: ⁊
factiuus lapidiꝫ: ⁊ doloris articuloꝝ: ⁊ ꝑcipue açimus: ⁊
non bene coctus. Ras. sed bene coctus ⁊ fermentatus hec
nocumenta facilia habet. ❡ Remouet̄ pmū ex fermento
⁊ sale. Scḋm si cum eo ponit̄ feniculus: aut anisum. Ter
tiū. si fit ex simula. Quartū. si comedat̄ vt laudat. Auer.
de ipso vero cōiter dicit̄. Omnis repletio mala: panis vero
pessima. hanc sic formatam auctoritateꝫ nullibi inueni: ⁊
multos doctores petij qui etiā se non vidisse dixerunt. Ue
rū Auic. tertia pmi. cap. de regimine comestiōis inquit. sci
re debes ꝙ panis nocumētū cum nō digerit̄ ē multū. Car
nis vero impedimentuꝫ cū non digerit̄ est minus hoc. a q̄
auctoritate forte traxerunt iam dictaꝫ auctoritatē. ❡ De
pane autēꝫ ordei ⁊ similiter de spelta dicit̄ ꝙ ipse sequitur
naturaꝫ suoꝝ granoꝝ: ex quibus conficitur. panis tñ de
ordeo: ⁊ de spelta est magis in vsu ceteris excepto de fru

mento: ꝛ ſcriptūe in ptiſena paſſione vt ſuo dicet̄ manifeſte loco vt patebit.

¶ De panata. Rubrica. iij.

Panata eſt cibus cōpoſitus aq̄ ſimplici ꝛ pane factus per decoctionē vnius cū alio. que in complexione ꝛ ſi a quibuſdā punit̄ tpata tñ ponēda ē fri. ꝛ hu. ꝯplonis in primo. ita viſus eſt velle. Auer. 5. col. de cibis ꝛ medicinis in particulari. nam ſi cōſult̄ fridditas aque ꝛ caliditas panis ꝛ caliditas quaȝ acquit qs ex decoctione vtriuſqȝ verſiſic habebit̄ dcm̄ Auer. ¶ Ex quo infert primo ꝙ panata ex brodio pulli aut pulle cōfecta eſt in ſanguinea egritudīe ꝯueniēs. pȝ. nam aq̄ ex carne pulli nullā recipit caliditatē: aut ſi aliquā paucā. nec tm̄ niſi ad tpamētū trahet. ſȝ tpata ē in ipſa egritudine ſanguinea ꝯueīt. ¶ Infert̄ ſcōo. ꝙ ſi cū panata ex aq̄ ſimplici ꝛ pane ꝯmiſcebit̄ ouū cū eius albumine ita vt ex forti agitatōe eorū adinuicē fiat fortis cōmixtio ꝙ erit cibus etiā in ipſa egritudine conueniens. pȝ. nā ouū ſic agitatū ꝛc̄. tpale exiſtit ꝯplonis ꝛ frigiditas aque ꝯ operabit̄ eius acciſit ali inflāmationi. igitur ꝛc̄. ¶ Infertur tertio. ꝙ panata ꝛ brodio pulli ꝛ ex ouo ſic agitata confecta. pōt ē in ipſa egritudine cōuenire. pȝ correlariū intelligenti. Iſta tñ moderanda ſūt ſm̄ tenorem ỽtutis. nam vbi virtus declinat debet ouū ſecuriter adminiſtrari. vbi vero nō ſupſiſtendū eſt. Conciliator dīfa. clxxij. ꝛ ſic ſequentia moderent̄. Itē ſi ouū in aq̄ frigida teneat̄ in fuſum ꝑ ſpaciū triū horarū: deīde cū aq̄ eadem fiat agitatio fortis ꝛ in vltimo decoctōis panate ꝯmiſceat̄ cū ea erit conueniens. Aliqñ ꝯſuetū eſt talē oui infuſionē fieri cū aq̄ endiuie aut roſate ſm̄ aliā ꝛ aliā medici intēnonē ꝛ curioſitatē. multa quidē a medicis fiūt ad artis curioſitatē. ¶ Infert̄ q̄rto. ꝙ panata cum brodio galline aut caponis cōfecta nō eſt in hac egritudine multū cōueniēs. pȝ. qm̄ ĥ reſpectu dictarū ca. exiſtit cōplexionis vt pȝ. ¶ Infertur q̄nto ꝙ panata cōfecta ex lacte amigdalarū nō eſt ē multū in hac egritudine ꝯueniēs: ſȝ aliqui eā vtant̄. nam vt pȝ ad caliditatē vĩ declinare. ꝛ additū eſt ſȝ multū in vtroqȝ correlario: qm̄ vĩ ē ipſaȝ cōuenienter poſſe exhiberi ꝛ marie addito vino granatoꝝ vel aliq̄ acetoſo. qȯ intelligas ē de panata ex ſeminib⁹ cōib⁹ ꝯfecta cōſidera. ¶ Infert̄ ſexto. ꝙ panata ex ſeminū maioꝝ frigidorum cōfecta ꝛ cū aq̄ ſimplici aut cū brodio pulli vel pulle hac ī egritudine ē ꝯueniēs valde. correlariū ex dcīs. ¶ Infert̄ ſeptio. ꝙ panata in lacte acetoſo eſt cōueniēs. pȝ correlariū conſideranti q̄ dcā ſunt de lacte acetoſo. ¶ Aduertendum vltimo ꝙ qdam idē reputāt panatā per decoctionē factā vt ſupra. ꝛ pane infuſū in brodio tm̄. Credo etenī panatā calidiorē ē. nā per dcoctionē acquit caliditatē: verū tñ nō magna ē īter ea diſtātia gradualis quā medic⁹ ex ſenſu poſſit faciliter ꝯprehēdere. ſȝ ex pte facilis aut facilior digeſtiōis apparēs ē diſtātia. nā panata facilior digēitur multū. Panis nāqȝ mior q̄ntitas īgredit̄ panatā. 2° ꝛ ip̄e ex decoctiōe ꝛc̄. Et hec de panata in gn̄ali ꝛ in ſpāli. Nā ex his pȝ qd dōȝ de vnaq̄qȝ alia. Et ꝓ his oīb⁹ audi Auer. quinto col. allegato. ca. duȝ dixit. Et poſt bonitatē cibi excepto pane eſt panata. Et parū īfra. Marie ꝯuēit egris ex egritudine calida. ¶ Et ꝓp emulos hūc canonē appono ꝙ ſp in dicta panata dȝ eē aduertētia ꝙ ſemꝑ declines ad frig° quāto pſs ſit addēdo aut ſuccū g̃natoꝝ aut arācioꝝ aut agreſtam aut faciendo bulire cū eo olera frigida de qbus infra. ¶ Itē incidat̄ caro pulli vel alia minutum valde: deinde poſita bucella panis ī paraſide. ſuperponit̄ caro ſic minuta ac ſi ſupponeret̄ caſeus gratulatus: deinde ponat̄ ſcōa bucella ꝛ iterū ſupponatur caro. ꝛ ſic fiat vſqȝ ad paraſidis repletionem volitam. Ultimo brodiū ſup dictū panem ꝛ carnē fundat̄. deinde coopiat̄ paraſidis. ē. n. minus faſtidioſus. nam carnes ſic comederent̄ abſqȝ faſtidio.

¶ De ptiſana. Rubrica. iiij.

Apud auctores nr̄os reperiunt̄ ĥ nomina dcīſt ordei ptiſana ſaũc. q̄ a qbuſdā tanq̄ ſinonima reputant̄ a nōnullis inter ſe dīūa ē. ad pñs aūt nō intēdo hec diſcurrere. ſȝ q̄ ꝓpoſito ptinēt tm̄mō apire. ¶ Per ptiſanaȝ āt itelligo iuſcula ordei q̄ fiūt ex dcoctiōe farie ordei a ſurfure ſuo mūdate cū aq̄ brodio pulli ꝛ hmōi: vt ſupra de panata. nō de aq̄ ordei q̄ ē ex dcoctiōe g̃ni cū aq̄ quā antiqui ptiſanā vocauerūt. vt allegat Meſ. de approꝑatis. cap. de pleureſi dicet̄ dū de potu pertractabit̄. Eſt itaqȝ ptiſana ordei cib⁹ ꝯfect⁹ per decoctionē cū aq̄ ſimplici aut brodio carnīū aut ex faria ordei a cortice furfuris mūdata donec ad diſpōnē mediocrē ꝑueniat. ꝛ dȝ ita ꝯtiue agitari totū adinuicē lēto igne ꝛ bacul⁹ duci ỽſus fundū vaſ. vt fiat aſſidua eleuatio ꝯpoſiti ne ſup fūdo ꝯburat̄: qm̄ ſi nō adhibet̄ diligēs ſtudiū ſtatī iuſcula hñt odorē fumi ꝛ infirmis efficiūt̄ diſplicāda ſiue diſplicabilia. ꝛ dʒ bñ decoq vt ꝑ decoctionē oīs ab ea remoueat̄ inflatio ꝛ ei⁹ nocumētū. ꝛ ſi tolerat infirm⁹ qꝛ dulcia nō diſpliceāt addat̄ ſuccaꝝ qȯ remouet nocumētū viſcoſitatis. aut man⁹ xp̄i platū ſi q̄rit̄ infridatio maior ꝛ ꝯfortatio maior. ĥ nāqȝ iuſcla ſūt ī ipſa egritudine ſāguīea marie ꝯueniētia. ſūt ī fridis magis aut mīn⁹ ſm̄ ꝙ ꝯmiſceſ cū fridiori aut mīn⁹ frō liq̄re. ꝛ ſilr̄ magis ꝛ mīn⁹ humida: aut in paſſiuis tēꝑata. nā forte ipſa ex aq̄ ſimplici ꝯfecta ſūt ī paſſiuis tēꝑata: vt qꝛ ſiccitati farie ei⁹ hūiditas aq̄ ꝯ opabit̄. ꝯſidera ptiſana ex ordeo ex brodio pulli: ꝛ ex brodio gallīne ē videt̄ hac ī egritudīe ꝯuenīēter dari poſſe. pȝ ex his q̄ dicta ſt̄ de ordeo pullo ꝛc̄. vt ſupra de panata.

¶ De contuſo. Rubrica. v.

Contuſum ſiue piſtatū ē cib⁹ ꝯpoſit⁹ ex brodio ꝛ ſubā carniū: quod multipl̄r fieri pōt. ¶ Primo qdē mō: qm̄ acceptis carnib⁹ ꝛ bñ in mortario ꝯtuſis ꝛ piſtatis. fit deīn cū brodio carniū ipſarū cōmixtio vſqȝ ad liq̄ditatē. deīn colet̄ totū ꝑ tamiſiū ꝛ igni ī vaſe reponit̄ ad calefaciēdū: ꝛ vt aliq̄alē decoctionē recipiat: ꝛ cū eo cōit̄ miſcet̄ ſuccarū: aut manuſchriſti platū: aut ꝯſerua triaſandalia: ꝛ iſte ē cōis modus faciēdi ipſuȝ. ¶ Secūdo mō fit ꝛ elegāti⁹: qm̄ accipiunt̄ carnes bene cōtuſe ꝛ piſtate. vt pȝ. deinde cū modico melle panis infuſi prius in brodio: ꝛ amigdales mūdatis ꝛ bene piſtatī ꝛ aliquātulo vini granatoꝝ: ꝛ aque ro. fit cōmixtio aliq̄liter ſolida. deinde cū brodio pulli dʒ ꝯtēperat̄ ad liquiditatē que modica videt̄: ꝓut etiam infirmo fuerit magis gratū. ꝛ vltimo addit̄ ſuccarū: aut triaſandalū: aut manuſchriſti platū triaſandalatū ſm̄ ꝙ maior querit̄ extinctio. Et dicit̄ plus vel minus addit̄ de vino granatoꝝ aque ro. brodio pulli. hec aūt ſūt in moderatiōe man⁹ periti medici. ¶ Ubi tamē eſt aduertendū ꝙ carnes ex qbus dȝ fieri ꝯtuſū hac in egritudine ꝯuenīētes debent eē tēꝑate: aut ad frigidū declinantes que ex tabula ſatis nota ſunt. Iſte tñ cibus eſt multū nutritiuus. vñ oȝ tenorē ỽtutis multū cōſiderare. ac ē ꝯſuetudinē. vñ corpa hodiernī tpis facta ſunt minus delicata ꝛ debilia ab eo qȯ prius erāt. ꝛ iō citi⁹ ꝯuenīūt medici hodierni tpis ad exhibitionē ꝯſilis cibi multum nutritiui q̄ȝ faciebāt āntiqui. Et ꝓpter ꝯſuetudinē dabat ſolatioſus medicus Bononiēſis cuidā piſcatori egrotāti cōtuſum de piſcibus. iuxta illud Seneca dīcīt eſt aliqd ꝯſuetudini. Et ꝙ iſte cib⁹ dari poſſit in egritudine ſanguinea ſatis pȝ intelligenti ex his que dicta ſunt. Uñ opȝ alterare res hmōi cōpoſiti cū vino granatoꝝ: aqua ro. multū de ipſis ponēdo aut modicū ſilr̄ de brodio: ita vt reducatur totum ad frigiditatē: aut ad tēꝑamentū: ꝛ eſt ſicut de ſy. aceto. ¶ Et qm̄ eſt conſuetum dare maiori exiſtente debilitate aquam carnis que vim cōpoſiti cibi hȝ. hinc de ipſa quicq̄ȝ dōm ī vnaquaqȝ egritudine datur ꝛ dari poteſt ſm̄ ꝙ ipſa aliter ꝛ aliter fit ꝛ alteratur. ꝛ tu conſidera.

¶ De aqua carnis. Rubrica. vj.

Sequitur de aqua carnis et de brodio consumato. Aqua enim carnis dupliciter fit. Uno
modo per sublimationē carnis ad alembicum. Secundo per
decoctionē eius in duplici vase. Exemplum primi dimēbre-
tur pullus magnus vel pulla in quattuor partes abiectis visce-
ribus: deinde ponatur in alembico ad distillādum cōtinuato igne
suaui. ¶ Sed anteq̄ ulterius procedatur investiganda est ip-
sius aque complexio et nocumēta quibus cum antidotis occurre-
re debemus. ¶ De cōplexione eius dōm puto q̄ ipsa sit eiusdem
complexionis cuius est caro eius. et cum hoc per sublimatio-
nem caliditatem acquirat intēsiorem caliditate carnis ipsius
nam partes ignee et aeree elevantur et a terrestribus separan-
tur quibus prius cōmixte erāt forti cōmixtiōe q̄ remittebāt cali-
das. et ideo cōcludo ipsam aquā eē calidiorē et iflāmabilio-
rem carne ipsius. Quāobrē cōsuetum et ita credo agendū cū
ipsa ponere res q̄ et caliditatē tollāt et nocumentū. nam quando
datur cū qrit velox restauratio pp vehemētē virtutis debili-
tatē: ego cū ea ad elevādū pono rosas recentes aut siccas
in aqua ro. prius infusas et pulverē coriandrorum pparatorum et
margaritarum. nā sic virtutē aīalem nālē et vitalē cōfortat. ca-
liditatē remittit et iflāmationē. Et nōnulli ad artis decorē
ponūt sil' quātitate ducatorū usq3 ad. xxv. et plus q tamen i nul-
lo deteriorantur aut in valde modico. et quia in nullo quasi de-
teriorantur credo q̄ modicū faciāt. unde ego ob eādē intentionē
facio minutim dividēdo aut cōterere folia auri puri. xviij.
vel circa et sup ipsas carnis prepone. Et quod dictū est
de carne pulli vel pulle intelligatur q̄ ita de carne vituli etc.
fieri pt. Hec eni aq: vt pz egritudinibus sanguineis cōvenire
vt gustui aūt sit dilectabilior: si rose prius ifundantur i vino
granatorum acetosorum. et est coloris vini aut si nō hz vinū
in agresto. Cū hac āt aq aliqñ ponitur zuccarū aliqñ ma-
nus xpi. platū aut triasandalū etc. vt supra i precedēti ca. Exē-
plum scdi. accipiatur caro pulli vel alia et dividatur in frusta
ita parva q̄ intrare possint orificiū fiale magne: deinde fru-
sta illa ponantur p filum sicut fit de pr̄ nr̄. deinde ponatur caro
sic infilata in fiala et pars fili sit duplicata: vt sic forte cum
extrahit remaneat ligatū ad collū fiale: deinde os fiale cū
pasta et pecia ita obturetur. vt nullomō possit aliqd exalare.
deinde cum lignis ligetur fiala vt stet in medio cacabi vel le-
betis magni: ita vt sit elevata a fundo: ita tamē q̄ aq q̄ in
vase ponitur veniat ad medium colli fiale vel circa. et in pdi-
cta aqua ponatur quātitas que videbitur sufficiens: ita vt aqua
cooperiatur et ponatur ad ignē et bulliant usq3 ad tres horas vel
circa. Et deposito lebete et infrigidata aq accipiatur fiala ex-
tra et extrahantur cum filo carnis frusta et in fundo reperietur
aqua. hec tamen aq ē iflāmabilior et odore gravior gustui ma-
gis abhominabilis. fit enim gr̄a necessitatis. nā prima dele-
ctabilior multū. et pōt ita alterari vt precedēs et si in maiori
vase si qs habuerit. Sed q̄ dicta sunt de vase gr̄a exempli
dicebantur. ¶ De eius vero cōplexione pz quid dicendum
per ea que dicuntur de precedenti. et tu considera.

¶ De consumato et gelatina. Rubrica. vij.

De consumato vero dōm q̄ dupliciter fit. Uno modo cōiter. Alio modo nō sic cōiter.
¶ Exemplum primi accipiatur pullus magnus vel parvus et po-
natur in vase magno in quo tantū ponitur de aqua q̄ pullus pos-
sit bulire usq3 ad cōpletā decoctionē et separationem carnis
ab osse absq3 hoc q̄ aliqd aq de novo addatur vel sit neces-
sarium addere remanente notabili quantitate ipsius brodii
deinde accipitur caro et fit expressio eius fortissima: deinde p-
mittitur bulire brodiū illud p notabile spatiū usq3 ad spissi-
tudinē removeatur ab igne et usui reservetur. tale. n. brodiū cū
infrigidatū ē cōgelatur sicut gelu gelatine sive geladorie: et
nūc de brodio isto congelato accipitur quātitas coclearis
unius vel duorum et ponitur ad ignē et liquefit. et calefactū eū eius
caro aut manus xpi plato etc. vt supra infirmis datur. ¶ Scd'
plum scdi. facta decoctione usq3 ad ossium separationē. vt pz
de primo p oia tūc accipiatur pullus et dimēbretur et mebra for-
titer cōtudantur cū dorso cultelli magni et reponātur ad bulien-
dum ita vt brodiū recipiat spissitudinē: deinde extrahantur mē-
bra illa p totū et fortissime exprimantur sup vase. deinde iterū
ponatur brodiū ad ignē vt buliat et pmittatur bulire aliqualī-
ter: deinde removeatur et fiat vt dictum est de primo. de quo
dabitur egrotantibus: vt de primo dictum est. ¶ De comple-
xione eius dōm q̄ cū fiat fortis cōmixtio partium aquarū
cum partibus carneis q̄ verisimile est q̄ ille aquee par-
tes mittant carneas dato etiam q̄ carnee in certā caliditate iu-
vamentū recipiant a caliditate ignea. et ideo non bene cre-
do multū elevari in cōplexiōe supra gradū carnis ex cuius ē
brodiū et fortassis nō elevatur. quia quātū de caliditate recipit
ab igne tantū de frigiditate recipit ab aqua. Sed si in egritu-
dine sanguinea dabitur pp debilitatē virtutis. quia infirmis ali-
quid cōvenienter dari non possit ad maiorē cautelam pona-
tur i vase sil' cū pullo ad ebuliēdū ifrigidās aliqd vt lactu-
ca: endivia: sandali: viola: blitus: semia frida maiora: por-
tulaca: aut aliquod tale pportiōabile: deinde exhibeatur cū
zuccaro. triasandalis. manus xpi plato. vt pz. et sic i egritu-
dine sanguinea cōvenit. Hoc itaq3 cōsumatū nō est ita fa-
ciliter iflāmabile sicut aq sublimationis: et solidius dat nu-
trimentum. et credo plus pz. Termisono: et sic mihi eius
vestigia vt potero sequar. ¶ Et ex isto mō extrahi pt modus
faciēdi geladorū: et oi tpe q̄tūcūq3 calido: qd statim cū
erit infrigidatū: erit et cōgelatū. et modus ponitur ad solaciū
et ad curiositatē artis. Accipiantur vinum: acetū: aq: et sal
in q̄ntitate debita q̄ sufficiant decoctioni carnium q̄s cōgela-
re volueris: et ultra tantū q̄ facta carnū decoctiōe pfecta remaneat
de brodio in satis nōbili q̄ntitate. vel decoctis carnibus ex qui-
bus gelatinā sive geladorium facere volueris carnes ipse
extra cōserventur: et tūc in brodio illo seu sapore ponatur frustrū
magnū carnis: vt q̄rti edi vel aliqd tale sm q̄ntitatē sapo-
ris. et pmittatur q̄ fiat ebulitio ulterior usq3 ad integram car-
nis addite dissolutionē: sive dissolutionē. deinde caro sic dis-
soluta fortissime exprimatur: deinde pmittatur brodiū bulire
modicū. et addius ultio spēbus infundatur demū brodium sup
carnes extra reservatas et i vasis ordinatas. Et vt hoc credatur ē
argumentū de brodio cōsumato q̄ statim ipse refrigeratus
congelatur. ¶ Notandū tamen q̄ si caro addita et dissoluta ali-
qualiter pistetur et iterū in sapore buliat: vt supra de brodio cō-
sumato erit efficacius. Pōt itaq3 fieri geladorū cōveniēs
in egritudine sanguinea attentis gradibus eorum q ingrediun-
tur: vt sup. Nō tamen q̄ sp quāto plus poteris pōe nervos aut
pedes agni: arietis: edi: vituli: et hmōi: aut aures vituli: et ali-
terius aialis: quia ista faciūt ad cōgelationē efficacē in q̄cūq3
tpe. Itē ad idē vz risum bulitū in peciola in dicto brodio.

¶ De brodio. Rubrica. viij.

Brodiū vero nō cōsumatum sive simpler ē cibus factus p decoctionē tēpatā et cōvenietā carnium cum aq.
Hoc eni brodiū graduatur scd3 gradū carnium ex quibus fit. nā si ex fri-
gidis fridū erit: et tale cōvenit in egritudine sanguinea. Si
ex tēpatis adhuc erit frigidū: qm frigiditas aq est potēti-
or in denoiando q̄3 sit caliditas ex igne acq̄sita. ergo brodi-
um pulli est fri. Unde Avic. 16. tertii de cura colice ex reten-
tiōe fecum numerat inter lenitiva frigida brodiū pulli: in
alia littera galli. Si vero ex calidis in prima fiet tēperatū. si
vero ex calidis in scdo calidū. Si ex tertio plus: et cōsidera.

¶ De brodeto sofritu. Rubrica. ix.

Brodetū sive sm alios sofritum est cibus cōpositus ex vitello ovi et vino ita cōmuniter
fit. et quidā addunt aromata. et quidam Furlani et Theu-
tonici addunt butyrū. est enim cibus quo multi utuntur cō-
muniter et spāliter Furlani: et in omni egritudine, vbi vident
virtutis debilitatē: et meo iudicio male. nam in se. aut egri-

tudine sanguinea de qua est sermo p̄ns nō videt̄ cōuenire est enim se. ac male cōplexionis calide sactiuum. Quibus etiam dum apud eas fui redargutionem feci. Et rñdē- runt febris ⁊ egritudo bene recedens si fortis fiat virtus. quia morbus fortificat̄. ❡ Brodetū aūt in egritudine ista conueniens est vt accipiat̄ brodiū carnium tēperatarum ⁊ su- perponat̄ vinū granatorū aut agreste ⁊ misceant̄ ⁊ bulliāt adinuicē. deinde in vltimo addat̄ vitellū oui bene cōquat̄ satum ⁊ cum puluere coriandroꝝ preparatoꝝ ⁊ modico zuccari ⁊ masandaloꝝ man⁹ christi plati ⁊c̄. nā vinū gra natorū aut agreste addat̄ in quantitate media discreti vi sa. potest enim fieri frigidius ⁊ minus frigidū.

❡ De herbis. Rubrica. x.

Herbete in hac egritudine conuenientes hoc mō fiant. Accipiatur lactuca: endiuia: spina chia: ⁊ lauentur ⁊ minutim incidātur ⁊ in brodio pulli vl̄ simplici aqua decoquant̄. deinde administrent̄ ⁊ nō ponā- tur in parapside de foliis multum. Item ex eisdem possent fieri herbete minutis prioribus pistate: ⁊ fiunt densiores: sed non fiant nisi virtute ⁊ stomaco existēte forti. ex altero ipsarum tm̄ possunt fieri herbete vt de oībus simul dictum est. Et gradus cibi ex gradibus componentiū est manife- stus. Et quod dictū est de his intelligatur etiā de portula- ca ex qua fit cibus cum brodio: vt dictum est.

❡ Cucurbita. Rubrica. xi.

Mundantur ⁊ elirant̄ cucurbite ⁊ elirate cō- minduntur: deinde reponunt̄ ad ebulliendū: ⁊ cum agresto decoquuntur: ⁊ vt fiat ferculum delectabilius ponat̄ modicū panis q̄ steterit infusus in aq̄ recenti. ⁊ si virtus debilis fuerit nō incōuenienter ponere- tur. ouū. vt pꝫ ꝑparatū: ideo hic cib⁹ cōuenientior erit si da- bitur post euacuationem factā: ⁊ tu hec omnia cōsidera.

❡ Lentes. Rubrica. xii.

Decoquatur lens electa. vt supra proprio cap. ter. vt quia bulliat bis ⁊ semper a bijciat̄ aqua: deinde tertio in brodio pulli vel aqua simpli ci decoquatur ⁊ preparet̄ cū modico aceti vel vino grana torum ⁊ ꝓponetur cum pane infuso in ipso brodio ⁊c̄.

❡ De Panico. Rubrica. xiii.

Decoquatur panicum excorticatum cum bro dio pulli vel aqua simplici. ⁊ ad- ministretur etiā cū lacte amigdalarū addito vino grana- torū. Idē intelligat̄ ō mileon excorticato: ⁊ tu bñ ꝯsidera.

❡ Far. Rubrica. xiiii.

Decoquatur far cum lacte amigdalarum ⁊ ad datur vinum granatoꝝ ⁊ zucca rum optimum. iste est cibus multum nutritiuus.

❡ Faba. Rubrica. xv.

Etiam faba a cortice mūdata decocta abiecta tamē prima aqua vsqꝫ ad ipsitudinē aliq̄lē in hac egritudine dari pōt si virt⁹ aliq̄liter fortis fuerit. Decoqui tur in brodio pulli aut aqua simplici. ⁊ si tolerat infirmus addat̄ aliqd vini granatoꝝ aut succi arancij aut limonis.

❡ Oleum. Rubrica. xvi.

De oleo vt patebit in seq̄nti. Et qm̄ hec egritudo ci to aut terminant̄ aut in aliā alteri⁹ huiꝰ egritudinē ꝯuertit̄. hic supsedeo a multitudine ferculoꝝ.

❡ Lac. Rubrica xvii.

Lac non competit nisi acetosetur vt infra. similiter nisi alteret̄ ⁊ stante debilitate virtutis magna.

❡ Caseus. Rubrica. xviii.

Caseus salitus mediocriter non conuenit vel plusq̄ mediocriter ⁊ maxime antiquus. recēs vero non salitus cōuenienter exhiberi poterit. que oīa etiam in se quenti calida colerica intelligenda erunt. ⁊ considera.

❡ Carnes. Rubrica. xix.

Et licet carnes nō conuenirent hac in egritudinē. tm̄ pp consuetudinem in naturam conuersam ⁊ hominum huius temporis gulositatem opꝫ ea administra re. nā statim cū subtrahunt infirmi vident̄ deficere. ⁊ etiā me dici infamiā incurrunt̄. ⁊ tu hec bene cōsidera. ❡ Carnes cōuenientes sunt carnes tēperate ⁊ fri. de quibus habetur in tabula supra de simplicibus: sed considerent̄ nocumēta earū si que sunt ⁊ corrigant̄: vt supra de ꝓpriis capitulis. ⁊ eligant̄ elixe supra assatas: ⁊ tu considera.

❡ Pisces. Rubrica. xx.

De piscibus dōm q̄ petrosi ⁊ laudati ex aquis dulcibus ⁊ mundis conueniunt ex cū saporib⁹: vt infra de calida colerica: ⁊ sic tu cōsidera.

❡ Gelaticum. Rubrica. xxi.

Item conuenit geladorciū factum ex dictis carnibus cūq; aceto. aqua vino paucifero ⁊ spēb⁹: q̄ sunt coriandroꝝ preparatoꝝ ⁊ sandalorum ⁊c. ❡ Item potest fieri cū vino ḡnatoꝝ aq̄ ⁊ dictis spēb⁹ addito modico zuc cari. ❡ Itē pedes vituli anteriores optime decocti ⁊ in ace to ꝑparati sūt cib⁹ ꝯuenientissimus. ⁊ tu hec bñ ꝯsidera.

❡ Salata. Rubrica. xxii.

Salatutium ex lactuca ⁊ modico boragis ꝑbu bulita i aceto ⁊c̄. q̄sq; de endiuia.

❡ Sapores. Rubrica. xxiii.

Sapor ex agresto. ex vino granatorum: ex vino ber- beris: ex aceto solo. Item accipiatur succus mirti infusi in aqua rosato: ⁊ parum de amigdalis munda tis: omnia pistentur ⁊ incorporentur adinuicem. deinde cū aqua ro. reducatur totum ad liquiditatem saporibus con uenientem. Et vltimo addatur pulueris coriandroꝝ par- tes due: florum lambrusce pars vna: cynamomi pars me- dia. Ita q̄ in summa ponantur in parua quantitate. ⁊ si videatur infirmo nimis acre addatur zuccari modicum: ⁊ si mirtus haberi nō potest recens ponatur siccus: i aqua ro. vt humefiat. vel aliter fiat cum vino granatorum: aut succo aranciorum: aut limonum: mororum: aut prunoꝝ. ⁊ si sint exsiccata humectent̄ ⁊ pistentur ⁊ succus extraha- tur. ❡ Item competit diamarascon ex succo marascorum factum inspissato: aut ad ignē aut solem additis specieb⁹: vt hic ante de sapore mirtino. Et potest diligens ingenium ex datis varios sapores componere.

❡ Salcidium. Rubrica. xxiiii.

Item fiat salcidium ex foliis petrosilini: ⁊ endiuie: sal uie: lactuce cū modico aceti: zinzibe. parte vna: puluere corian. preparatorū partibus tribus.

❡ Fructus. Rubrica. xxv.

Fructus cōuenientes sunt frigidi: acetosi arancium pruna acetosa: marasce: limones: grana ta: berberis: mirtus ⁊ ceteri multi frigidi: de quibus in ta- bula vide eam: ⁊ ad propria capitula recurras.

❡ Potus. Rubrica. xxvi.

De potu dōꝫ q̄ si non sit quod ꝓhibeat det̄ aqua veri frigoris: ⁊ est conuenientissim⁹ pot⁹. Aqua ordei excorticati: cuius proportio aque ad ipsum est vigintupla. Aqua simplex decocta. aqua ordei cū suc- co arancij: ⁊ modico zuccari optimi: aut cum succo limo- num: aut aqua cocta cum vino granatorum. ❡ Oriza- cara cum aqua veri frigoris: aut decocta ⁊c̄. Sed pur si est debilis consuetus antiquus: cū rarissime hec egritudo an tiquis accidat: detur vinum pauciferum limphatū. quod si est iuuenis: ⁊ precipue patauis detur vinum pauciferum ⁊ magis limphatum. multum sunt attendende res que an nectuntur septem rebus naturalibus in regimine vite infir morum in prima assō. cōmēto secundo. ❡ Et notandum q̄ non posui graduationem ciborum ⁊ aliorū que sequū tur herbetas: quia mihi visum est ex dictis manifestum esse

¶ Postremo tamen aduertendū ꝙ que ponent̄ de cibis in colerica egritudine valentibus etiaȝ vident̄ cōferre in sanguinea. nec vident̄ differre nisi ſm intēsuȝ ⁊ remissuȝ. qm̄ sequentia debent esse frigidiora.

¶ De cibis cōpositis ⁊ potu in egritudine colerica valentibus: cuius rubrice sunt. 23. Cap. vij.

¶ De panata. Rrica. j.

Panata ex aqua simplici ⁊ pane confecta. panata ex brodio pulli cū agresto cū vino granatoꝝ. Panata ex brodio pulli ⁊ vino granatorum aut agresto addito ouo agitato: vt pȝ de panata in egritudine sanguinea ⁊ precipue stante debilitate virtutis. Panata ex amigdalaꝝ lacte ꝯfecta cuȝ vino granatoꝝ agresto ⁊ hmōi aliq̄ acetoso. Itē panata ex seminib° cōib° frigidis maioribus cū vino granatoꝝ ⁊ hmōi aliq̄ acetoso. Iteȝ de panato legat̄ supra pricipio capituli p̄cedētis vbi plura de panata considerari poterunt etiam vltra hec eminēte debilitate virtutis. ⁊ cōuenit panata ex lacte acetoso.

¶ Ptisana. Rrica. ij.

Ptisana ordei est colata ⁊ non colata: non colata vero maioris est nutrimēti. ⁊ lȝ dc̄m sit de ptisana supra vt est cōuertibilis cū iusculis: tn̄ adhuc hoc nomen extendere possumus ad granū ordei excorticati ⁊ decocti: vt accipiat̄ ordeū excorticatū ⁊ decoquat̄ sicut fit de farre vsqȝ ad spissitudinē ⁊ cuȝ aqua simplici ⁊ brodio pulli. ⁊ fiat infusio eius in aq̄ frida anteq̄ȝ ponat̄ ad ignē per spaciū q̄tuor horarū ⁊ abiecta illa prima aqua in alia sufficiēte quātitate decoquat̄ vsqȝquo ꝯueniat ad spissitudinē aliqualē ⁊ pōt reddi frigidi° ex pmixtiōe rerū fridarū acetosarū ⁊ nō acetosarū vt herbarū ⁊c̄. cū eo vel in ei° decoctiōe. ¶ Itē aliq̄ aliter ptisanā ordināt vt Mes. de appropriatis ꝓprio cap. de arte 2°. Rx. ordei excorticati circiter lib. j. ⁊ frica illud cū pāno aspero. vsqȝ ad separationeȝ corticū intrinsecoꝝ oīno. ⁊ laua illud lauationib° plurib° cū aq̄ ca. deinde pone in olla ⁊ fundas sup ipsum aq̄ circiter lib. viij. deinde bulliat cū facilitate ebullitōe vna ⁊ ꝓijciatur ab eo aq̄ illa: deinde pone sup ip̄m aq̄ calide circiter li. xx. deinde cola ⁊ pone in vase vitreo. Hec āt ptisana sitim ⁊ asperitatē sedat. inflāmationē extinguit. pectus pulmonē ⁊ guttur lenit. ventrē lubricitat. precordia humectat. sputū facilitat. Que si vlteriorē recipit decoctionē ⁊ superaddantur aq̄ lib. xx. efficit̄ cib° ⁊ potus que quibusdā colata. quibusdā nō colatā ypo. dari precipit ſm necessitatis exigentiā. ⁊ qn̄qȝ vlteriorē recipit decoctionē vsqȝquo habeat mediocritatē inter unctū ⁊ liquidū: ⁊ est cibus laudabilis habens bonitates solēnes. Ptisana autē de qua sermo factus est dicta subtilis ⁊ grossa saltez respectiue acutis est maxime conueniens. vt prima afo. pmo ⁊ 3°. regimine acutorum. tanta auctoritatis facit eā ypo. vt ipsa non timet ventum neqȝ pluuiam. alterari autē potest cuȝ frigidis ⁊ frigidiorib°. vt patet intelligenti. ⁊ tu considera.

¶ De contuso. Rrica. iij.

De contuso aūt siue pistato dari pōt hac in egritudine. ita tamen vt alteretur plus ⁊ minus ſm maiorē aut minorē inflāmationē. vt patet.

¶ De consumato. Rrica. iiij.

Aqua carnis siue de brodio ꝯsūato pȝ qd dōm. nā stāte debilitate v̄tutis: ita vt īfirm° aliqd recipe nō possit ⁊ īflāmatiōe existe: tūc admistret̄ ꝯsūatū aut aq̄ carnis alterata: vt supra cū reb° frigidis acetosis aut herbis. sed plus ⁊ min° ſm itēsionē ⁊ remissionē inflāmatiōis.

¶ De brodio. Rrica. v.

De non cōsumato v̄o dicendū: vt supra: ita vt semp medicus sit attēt° ad extinctionē. multis v̄o non placet in egritudinibus calidis: ac etiā existe ſe. aq̄ carnis sublimata ēt si fuerit alterata ꝓpter facilem eius inflāmationē. Ego vero in ea iuuamentū magnuȝ inueni ⁊ precipue cum infirmi quasi aliud recipere nō potuerūt.

¶ De brodeto. Rrica. vj.

De brodeto v̄o vbi adsit consuetudo ⁊ virtutis debilitas datur ex vino granatorū ⁊ brodio carniū tēperatarū facto: vt supra īflāmatiōi ⁊ extinctiōi. sit medic° attētus ſtōi tn̄ sp ꝯsideret dispōnē.

¶ De herbis. Rrica. vij.

Herbete vt supra sūt ꝯueniētes ⁊ mixte in brodio carniū tēpataꝝ aut cū brodio aliaꝝ carniū dūmō sint alterate. vt pȝ cū his fridis de qbus supra.

¶ Lens. Rrica. viij.

Lens vt sunt supra preparata conuenit.

¶ Milium. Rrica. ix.

Milium Panicū excorticata vt supra conueniunt.

¶ Far. Rrica. x.

Far vt supra preparatum conuenit.

¶ Faba. Rrica. xj.

Faba etiam vt supra constante virtute conuenit.

¶ Amidum. Rrica. xij.

Iuscula ex amido facta: vt supra de amido: ⁊ maxie si amidū fcm̄ sit ex farre aut ex ordeo. Si v̄o ex frumēto vt cōius fit alteret̄ cū aliquo frigido qd̄ cuȝ eo decoquat̄: vt supra. Itē si sit fortis inflāmatio accipiat̄ panis lotus in aqua veri frigoris: ⁊ supponat̄ ȝuccaruȝ: ⁊ comedat̄. ē. n. cib° sitis ⁊ famis extinctiu°: ⁊ gustui delectabilis.

¶ Lagane. Rrica. xiij.

Lagane subtiliter facte recētes ⁊ ēt antiq: ſȝ recētes ꝯueniētiores: si nō multū timet̄ opilatio ⁊ stomachi debilitas: q̄ sint decocte ī brodio alterato: vt sup.

¶ Rafioli. Rrica. xiiij.

Lunelli vel rafioli ex herbetis frigidis iaȝ dictis ex caseo recēti: albumine ouoꝝ: passulis: vulpis: pdictū pulloꝝ: aut aliarū carniuȝ temperatarū. ⁊ possent fieri sine coopertorio pastilliaco in forma gnocchetoꝝ: aut alio noie grasioꝝ addito modico panis.

¶ Carnes. Rrica. xv.

Carnes vt dictū est nō sic cōpeterēt q: tn̄ vt pȝ ⁊ ꝓpter parentes clamātes: ⁊ magis ꝓpter cōsuetā ⁊ innatā hominū ingluuiē: ⁊ gulositatem opȝ administrare. ¶ Carnes cōuenientes sunt oēs tēperate aut frigide: de qbus supra. sed semp totius virtutē ⁊ stomachi cōsiderare opȝ. ¶ Eligant̄ elixe vt supra. ¶ Conuenit gelatorium: vt pȝ: pedes vitulorū in aceto: vt supra.

¶ Torta. Rrica. xvj.

Item pōt fieri artocrea siue torta: vt v̄bi grā ex pullis perdice aut alia carne tēperata cū agresto: aut vino granatoꝝ: albumie ouoꝝ: amigdalis: passulis: vt supra. Rx. pdicē vnā p̄us elixatam: aut pullū vnū. diuidat̄ in frusta notabilis q̄ntitatis ſm ꝙ cōiter fit: deinde facto folio pastilleo: vt fit ex ip̄o cooperiatur fundus sartaginis. Quo facto accipiāt̄ herbe. vt portulaca: endiuia: lactuca: aut alia frigida: vt supra: ⁊ minutū incidant̄: ⁊ ex eis soliū pastilli cooperiat̄: sup quo ponāt̄ passule ⁊ amigdale minutim incise ad libitū: deinde supponant̄ ⁊ extendant̄ ordinate frusta carnea. sup que iteruȝ supponantur passule ⁊ amigdale incise. ⁊ deinde supponant̄ herbe vt p̄us factū est. Ultimo addat̄ sapor: vt. Rx. brodij in quo elixata ē perdix: aut pullus quātū videt̄ necessariū: ⁊ in eo infundant̄ agresti: aut vini granatoꝝ. ita vt totuȝ reddat̄ acre acredine saporosa. deinde accipiant̄ albumina ouorū tria aut quatuor ſm ꝙ videt̄ expedire: ⁊ totū agitetur adinuicem fortiter: ⁊ fiat eoꝝ bona cōmixtio. Ultimo addātur species. Rx. pulueris coriandroꝝ preparatoꝝ partes duas. floꝝ

sambuſce.p.i.cinamomi.p.ß. ⁊ ola ſic adinuicē agitata fundant̄ ſup dictas carnes. Ultio ponit̄ aliud ſoliū paſti lici ſubtile valde: ⁊ ſupponit̄ tegula calida: ⁊ decoquit̄. Quidā nō ſupponūt i tali cāu ol'o ſuarl ſoliū paſtillicij: ⁊ vocāt illud non artocrea: ſed cupertū. ⁊ fiat ſi eſt neceſſarium cū oleo crudo: ſiue onfancino. ℭ Et pōt fieri artocrea ex herbis frigidis prius elixatis: deinde piſtatis minutim vt cōmunit̄ fit addito caſeo recēti. lacte acetoſo cū modico panis gratuſati: albumine ouoꝝ: ſpeciebus. vt ſup̄ paſſulis ⁊c̄. ⁊ in ſartagine ponatur oleū onfancinum vt comburetur ⁊c̄. Hec etiam conueniunt in ſanguinea.

ℭ Piſces. Rubrica. xvij.

Piſces ↄueniunt de aq̄s dulcib' laudati: vt trute: tēmali: lucij ⁊ hmōi. cū ſapōrib': vt cū aceto agreſto. ⁊ ſpēb' d' qb' i artocrea. ℭ Lac. Rubrica. xviij.

De lacte caſeo: ouis. dicendum eſt vt in de ſanguinea. ℭ Oleum. Rub. xix.

De oleo dōm q̄ cōpetē pōt onfancinū. ſed ſi pur timeat̄ eius inflāmabilitas. det̄ in modica quantitate. ℭ Salaticium. Rubrica. xx.

Salaticium ē lactuca: portulaca ⁊c̄. vt. ā. ⁊ tu ↄſidera. ℭ Sapor. Rub. xxj.

Sapor ex agreſto ⁊ vino granatoꝝ: ⁊ vino: vel ſucco berberis: ⁊ aceto ſolo. Itē ſapor. vt ſupra ex ſucco mirti: ⁊ aliaꝝ fructuum vt. ā. pōt nāq̄ multipliciter variari vt pꝫ ↄſiderāti. Fiat. n. ēt ſine pane iſuſo ſi timetur eſt. n. vtroq̄ mō guſtui delectabilis ⁊ tu cōſidera.

ℭ Fructus. Rubrica. xxij.

Fructus oēs ꝓ' dcīs ē ↄueniēs. Notādū tñ q̄ pſi ca ſicca ēt ↄueniret: ſꝫ q̄ dura ad digerēdū ⁊ ipa ſicca ſpālr. hic ⁊c̄. Ipa tñ pñt p̄ os ſic maſticata duci ⁊ poſtea expui. ipa. n. multū os ſtōi ↄfortāt. ⁊ ſecūm' acapiūt̄ q̄ꝫ hu. ⁊ tu ↄſidera. ℭ Potus. Rub. xxiij.

Potus ↄueniens ē aq̄ veri friger] ſi nō obſtat aliq̄ ex ↄditōib' poſit] ab Aui. ꝑma q̄rti de cura putridaꝝ in gn̄ali vt q̄ ſtōus ſit debilis: aut frid'. ⁊ ſilr epar ſit debile ⁊ friduꝫ. aꝑa in viſcerib' dolor viſceꝝ. ↄplo pauca ſan. calitas ei' inata debilis nō cōſuetus potādi. Et ſilr ↄueniūt pot' alij oēs poſiti. ā. Itē ſy. acetoſus ſimplex in q̄ ſit paꝝ zuccari cū aq̄ ſimplici decocta ⁊ nō ordeata. pp̄ qō legat̄ Aui. ꝑ q̄rti de aq̄ ordea. Item oxiçachara. iulep viol. iulep ro. cōmiſcēdo ſemp cū aq̄ ſimplici decocta. Item cōpetunt lac acetoſum de q̄. ā. ca°. de lacte exponit̄ modus acetoſandi. Itē vinū paucitēꝛ vt. ā. liph atuꝫ ⁊c̄. inſpiciēda ſp̄ v̄tutē ⁊ ↄſuetudinē. ℭ Poſtremo ſciēdū q̄ ea q̄ poſita ſūt h̄ ī egritudie colica dn̄t iūgi cū his: q̄ dctā ſūt. ā. ī ſanguinea: ⁊ hēbit̄ ad plenū noticia eoꝝ: q̄ dn̄t dn̄t in his egritudib'. Un̄ pſpicax ꝑcticus faciet: ⁊ cōponet varia cibaria varios ſapores ſaluti hoīum maxie cōferētia. tñ ad h̄ dꝫ medic' maxie conari cū ſup cibos ↄſuetos iſirmi hodie multū nauſeēt: ⁊ nedū ſup cibos. ſꝫ ēt ſup noia ciboꝝ ſicut ſup noia medicinaꝝ vt pꝫ expimentātibus.

ℭ De cibis compoſitis: ⁊ potibus in egritudine flatica valentibus: cuius rubrice ſunt. 16. Cap. viij.

ℭ Intenſio auctoris. Rubrica. i.

Ade flegmatis ſpecies ſūt plures: ꝑ prima primi de humoribus. ⁊ ꝑma quarti de fe. flica. ⁊ adinuicē diuerſificātur: ⁊ ideo in diuerſis diuerſa cōpetūt cibaria. ſed q̄ hic locut' ſum de humorib' ipſis. vt eoꝝ n̄ālē cōplonē ſeruant. hinc de cibis compoſitis loquor: vt ſunt flatici: aut materie flice. vt eſt frigidum ⁊ humidū conuenient eo ad ſenſum dati ⁊ preternālr fuerit alteratiuus. de cibis ſcdo aliaꝝ ſpēꝝ flanevt eſt ſalſum acetoſum ⁊c̄. dicet̄ in cap. ꝑpō. in quo declarabit̄ modus cōponēdi cibaria diuerſa in diuerſis humoꝝ ſpeciebus tam de flegmate q̄ꝫ colera.

In egritudine itaq̄ flegmatica ex flate nālī cōpetūt panata i brodio pulli: aut aliaꝝ carnīū tpataꝝ: aut a tēpamento modicū diſtātiū ſine aliq̄ alteratōe niſi timeret̄ iflāmatio. i q̄ cāu ꝑt alterari brodiū vt pꝫ: ſꝫ lōge min'. Un̄ notādū in ꝑcedētib' q̄ intētio cāe: ſiue intētio hita ad mām nō diuſificabat̄ ab intētiōe male cōplonis. nā ⁊ mala cōplo ipa ⁊ mā ſunt calā. dicebat repetēdo q̄ inflāmatio aduertēda erat. i caſu autē p̄ñti intētio ad mām eſt in exhibendo calida. lꝫ itētio ad malā cōplexionē ſit in exhibēdo frida. ⁊ iō lꝫ brodium ⁊ hmōi: que calitate pticipāt rōne māe ſint cōuenientia. tñ q̄ intētio ad malā cōplonē eſt ↄ̄ria: dꝫ medicū brodia ⁊ hmōi calā: q̄ ēt vnctuoſitate facilr inflāmabili ꝑticipāt aliqualit̄ alterare. mīn' vō q̄ꝫ in ꝑcedentib' nam in ꝑcedentibus ambe intentiones extinctionem expectabant.

ℭ Panata. Rubrica. ij.

Panata ex brodio pulli cū ouo agitato vt. ā. cum ⁊c̄. ↄuenit ⁊ ꝑcipue vbi eſt v̄tutis debilitas. Silr cum aq̄ ſimplici. oui' cū albumine: ⁊ modica panis de q̄. ā. panata in brodio capōis ⁊ galie modereēt̄ oia vt. ā. Cōuenit ⁊ maxie cū ſemiib' frigidis cōib'. ſecuriuſ. dari poterit. in hac egritudine ponat̄ cuꝫ lacte amigdale.

ℭ Ptiſana. Rubrica. iij.

Conuenit ptiſana ordei ex decoctiōe galline: vel caponis cōfecta cum aliquāto. zuccari ⁊ modico cinamomi ad tolēdā ꝑ' viſcoſitatē cū zuccaro: ⁊ opilatiōeꝫ cū cinamomo de eo modicū ponēdo: q̄ timet̄ mala cōplo calā. credo tñ q̄ rōne ꝓpetatis ⁊ ↄueniētie maioris frumēti ad hoieꝫ ptiſana frumentanea poſſet ↄuenientius dari moderādo tñ ſi pur vi vt ſupra. ⁊ tu hoc bene ↄſidera. ℭ Contuſum. Rubrica. iiij.

Cōuenit ↄtuſum ſiue piſtatū ex carnib' ↄuenientib' egritudini fride: q̄ ſunt tēpate: aut ad calm declinantes de quib' ſupra. ℭ Pro qb' ⁊ ſequentib' aduertēdū ne in ſmonē ꝓlonger: q̄ ſp̄ dcās carnes: ⁊ dicēdas: ſeu noiandas dꝫ ſemp medicus ↄſiderare nocumētū ex pte alioꝝ. vt vbi grā: dato q̄ ↄueniāt ex pte q̄litatū ꝑmaꝝ: vt q̄ ſint calē: aut tpace. tñ ex pte ſbe nō ↄueniūt: q̄ groſſe difficilis' digōnis opilatiue. ℭ Cōſiderandū vlteri' q̄ iſte eſt cib' multū nutriti'. vt. ā. q̄ cōter vtunt̄ medici: q̄ magi ē ↄueniēs i egritudib' fridis q̄ꝫ calis. nā egritudines fride cōit ſunt longe: vel ſaltē reſpectū ca. ⁊ iō ne iſirmus deficiat in via dꝫ medicus replē marſupium eius ⁊c̄. mo. ſuū conficiendi dictus eſt ſupra. ⁊ tu ibi recurras.

ℭ Brodium. Rubrica. v.

Brodiū non conſumatiuꝫ: neq̄ vnctuoſum multū ex decoctione carnīū tpataꝝ: ⁊ calidariꝫ ↄuenientiū eſt in egritudine flatica ↄueniēs. pꝫ dcīs. ā. iij. de canā. ſp ↄfert ſaltē in via nutrimētū: ac ēt aliqn erit ↄ̄riꝰ. cāe aūt male cōploni ⁊c̄. vt. ā. gduat̄ dī nō vnctuoſū: q̄ pp̄ illō reddit̄ iflāmabile. Ubi notādū q̄ iſte eſt mod' facilis ad remouēdū brodij vnctionē. nā cū decoctum eſt brodiū remoueat̄ ab igne et dimittat̄ tepeſieri: et tunc notabit piguedo in ſupficie quā cū cocleari facilit̄ remouebis.

ℭ Brodetum. Rubrica. vj.

Dictū eſt q̄ brodetum abſolute in egritudie ca. non ↄuenit q̄ timet̄ ei' augmētū. et ex dn̄ti in flica vbi eſt mala cōplo ca. timebit̄ ei' augmētuꝫ: q̄re nec i iſta ↄuenit. Si pur velem' poſſem' ordinare brodetuꝫ etiā cōueniens. vt vbi grā: ex decoctiōe caponis cum vino gnatoꝝ: ⁊ ouo agitato vt ſupra addito puluē coriandri oriꝫ cinamomi ani. ⁊ precipue dabit̄ vbi eſt virtutis debilitas. Brodetū tñ: de q̄ ſup̄ ē res multū nutriens ⁊ īpiguatiua ⁊ iō dn̄e q̄ piguedinē q̄runt: vt pulcriores reddant̄ ipm ꝑ alijs cibis diligūt. ⁊ hec eſt vna ex cauſis pricipalibus q̄re

dñe furlane sunt fm plurimum pingues: quoniã eo multum vtuntur ⁊ sepe. ¶ Herbe. Rubrica. vij.

Herbete in hac egritudine cõuenientes sunt feniculꝰ: petros. borago: caulis: blitones: mẽtha salvia: ⁊ rutha. Uñ ex his decoctis in brodio carnium tẽpataꝝ: aut ad fridũ vel calm partip declinãtiuz: põt fieri ferculũ conueniens. nam p̃ ex ipsis duabꝰ vel tribus vel aliter tantũ in scindẽdo minuti: vt cõit fit aliqñ ponendo de eis in parua q̃ntitate: vt brodium saporem tñ capiat. Ubi aduertendũ q̃ folia cõiter ab egris male digerunt. ⁊ ideo p̃cipiat medicꝰ q̃ pauca folia aut nulla accipiat: si eni põt ea bñ masticare. ¶ Itẽ caules decocti cuz oleo onfancino cum modico salis in aq̃ veri frigoris: aut in brodio pulli ꝯueniunt. Item possunt adinuicẽ misceri cuz frigidis dcis. vt accipiẽdo blites: folia feniculi: boraginis ad inuicem pistate: ⁊ ex ipsis pistatis cuz brodio pulli: aut vituli ⁊c̃. alterãdo plus ⁊ minus: vt videt̃ discreto medico. ¶ Itẽ ex radicibus petros. p̃us bulitis: ⁊ q̃si decoctis. deinde minutum ⁊ valde minutum incisis cũ pauco panis g̃tusatis: ⁊ ouo altato: vt. d̃. fit ferculum ꝯueniens: ⁊ delectabile. Uideat tñ medicus vt supra ne nocumentuz sequat̃. hoc dico pp̃ edaces dentes: q2 est apitiuus cibus: ⁊ caseus est opilatiuus circa quem vellet militare graue digestionis. ⁊ tu considera. Unde medicorum non deficiat exlensatio multa circa egros: ⁊ spero cum istis cõuenienti discretione cum hoc cibo in apetitum resuscitabunt dei auxilio.

¶ Lens. Rubrica. viij.

Lens ẜo nõ vi cõpetẽ in hac egritudine: tñ si pur ẽ appetitus ad eã excortícet̃: ⁊ decoquat̃ cũ his que remouẽt nocumentum eius: vt supra capitulo ꝓpo. ¶ Ubi notandum q̃ egritudines fride sunt cõiter longe. ⁊ ideo opz medicum studẽ. vt aliqñ appetitui cõplaceat. vt excitet̃ ⁊ confucit̃. nam ⁊ si res que cõcedit̃ non sit ex tota conueniens: tñ q2 v̓tus illam maximo cum desiderio amplectit̃ malitiã corrigit: ⁊ maius sequit̃ iuuamentũ. iuxta illud Senis. Paꝝ deterior ⁊c̃. qui canon est multum ꝯsiderandus. ¶ Potest dari brodiũ carniũ ꝯuenientiũ: de q̃bus supra: in q̃bus decocte sunt rape cuz modicis ⁊ ordie vt supra de rapis. substantia ẜo eius quantũ ꝯueniat apparet ex his que scripta sunt cap. ꝓpõ comedit̃ paꝝ de eis memoresq3 sumus canonici antepositi: ⁊ tu considera.

¶ Far. Rubrica. ix.

Dari potest far cum brodio pulli: fasiani: ꝑdicis ⁊c̃. cum lacte amigdalaꝝ ẽt ⁊c̃. ⁊ tu hec ꝯsidera.

¶ Panicum. Rubrica. x.

Panicum excorticatũ cum brodio galline caponis: ⁊c̃. cuz lacte amig. hec tñ oĩa moderãda sunt nec freq̃ntãda. sed raro in modica etiã quãtitate exhibenda: vt v̓tuti appetẽti satisfiat: iuxta canonem ⁊c̃. ẽt friditas ⁊ siccitas panici ex calitate ⁊ hũiditate galline: caponis ⁊c̃. equabit̃.

¶ Licer. Rub. xj.

Licer rubeus ꝯuenit in hac egritudine saltez brodiũ eiꝰ i q̃ d̃cocte sint carnes tẽpate: aut parump ca. ꝯueniẽtes. Si tñ fortet fortis iflãmatio ita vt timeat̃ calitas ciceris: fiat decoctio cum endiuia: aut lactuca ⁊c̃. q̃ si nõ fuerit iflãmatio fortis: ⁊ aptio viaꝝ vrinaliũ ãpliꝰ q̃rat̃: d̃coquãt̃ cũ cicẽ radices feniculi: aut petrosilini. ⁊ tu ꝯsidera.

¶ Risũ. Rub. xij.

Risum ꝑpatum vt supra ꝓprio cap. ⁊ si eiꝰ corrigãt̃ nocumẽta: tñ cum difficile sit digõni nõ exhibeat̃ nisi v̓tus ad digerẽdum fuerit fortis. q̃ cãu de eo cũ lacte amigdalaꝝ dari poterit ponẽdo modicũ de sẜa ciꝰ. ⁊ sic etiam cum brodio pulli aut caponis: aut fasiani coctum. ⁊ tu ẜ bñ ꝯsidera.

¶ Lac. Rub. xiij.

Lac caseus nõ ꝯueniũt: ⁊ maxĩe lac nõ acetosũ.

¶ Oua. Rub. xiiij.

Oua vero sorbilia p̃us alterata p̃ infusionẽ eoꝝ in aq̃ ro. aut viol. aut veri frigoris ⁊c̃. dari possunt.

¶ Oleum. Rub. xv.

Oleum ẜo ꝯueniẽtiꝰ est in hac egritudine q̃3 in alia. ita q̃ cõcedi potest: etiã oleũ oliue ꝯuenient mature: eius tñ inflatio bñ consideret̃: vt supra.

¶ Carnes. Rubrica. xvj.

Carnes ẜo ꝯuenientes sunt carnes tẽpate: ⁊ etiaz ad calm: aut ad calm ⁊ siccum declinãtes vt leporine: laude ⁊c̃. Semp tñ adhibẽda est aduertẽtia ad malã cõplexionẽ. ⁊ iõ hec dicta ⁊ sequentia discret' d̃e moderent̃: ⁊ ꝯuenientiores sunt assate si cetera ꝯsentiunt.

¶ Pisces. Rubrica. xv.

Pisces nõ ꝯueniũt saltẽ de aquis dulcibus. de maritimis ẜo ꝯcedi pñt: ⁊ p̃cipue de cõmendatis: vt sunt tulie auree: arbores: anguisicule ⁊c̃. spãlr cum salsamẽto ex folijs petrosilini: ⁊ zinzibe: pauco aceto confectis.

¶ Gelaticium. Rub. xix.

Geladorcium ex carnibus conuenientibꝰ factũ cũ aceto ⁊ vino nõ vinoso: ⁊ sp̃ebus hic ordinati addito pauco croci. Sp̃es aut aromata. ℞. cinamomi. ʒ. j. pul. coriandroꝝ p̃paratoꝝ: floꝝ lãbrusce: aã. ʒ. i. s. corallo ꝝ ru. ʒ. ij. zinzi. ʒ. j. gariofiloꝝ. ʒ. s. ⁊ tu considera.

¶ Salsamentum.

De salcidio etiam ẜ loco dari potest vt oliue salite ⁊ cum moderamine vt cetera. fit salcidium ex folijs saluie lactuce aã. cum modico aceti et modico zinzi. ¶ Item pistetur allei in mortario ligneo. deinde abijciatur totum. deinde accipiatur medulla panis infusi in aqua ⁊ ponitur in dicto mortario ligneo cũ quãtitate sufficiente amigdalarum mundatarum ⁊ totũ pistetur adinuicem. demum distemperetur cũ brodio pulli. fit sic alleata gustui delectabilis. de qua dari potest cuz carnibus intingendo parumper carnes in ea ad irritãdũ ⁊ conseruandum appetitum: vel distemperet̃ cum aqua ro. vino g̃natoꝝ vel agresto si timet̃ inflãmatio.

¶ Sapor.

Item sapor mirtinus. ℞. succi mirti panis p̃us infusi in aqua ro. amigdalaꝝ mũdataꝝ pistent̃ pistanda ⁊ omnia simul misceant̃. deinde cum vino g̃nato dulcorato distẽpet̃ ⁊ aromatiȝet̃ ex his. ℞. gariofiloꝝ cinamomi: aã. ʒ. s. pul. coriandroꝝ p̃paratorũ: lambrusce: coralloꝝ ru. aã. ℈. j. Item ex succis alijs. vt patet de callis. ⁊ tu speculare qui in huiusmodi saporibus delectaris. hec ⁊c̃.

¶ Salata.

Item salata ex herbis: vt ex boragie: saluia: mentha: eruca addita lactuca: decoctis vel bulitis cum aceto passulato: vt ponendo. ʒ. j. in lib. j. aceti faciendo bulire vsq3 ad consumptionẽ quarte ptis: deinde colet̃: ⁊ fiat fortis expressio: et vsui reseruet̃. ¶ Et cappares conditi cũ aceto etiam passulato. sed bulliant cappes. quod dico: q2 aliqui eos p̃pant solum sup eos fundendo aquam feruẽtem. ⁊ sic p̃pati non sunt ita digestibiles considera.

¶ Rafioli.

Rafioli fieri possunt ex folijs petrosilini: saluia: mẽtha: feniculo ⁊c̃. cum caseo modico ⁊ vitellis ouoꝝ si adest v̓tutis debilitas. si non ex albumine cuz carne ꝑdicum pullaꝝ caponũ ⁊c̃. cum passulis ⁊ speciebus: de quibus in sapore mirthino addito modico panis. Et fiet hoc mõ sine testa pasticea decoquendo in brodio buliẽte sicut fit de grasionibꝰ. aut fm modũ nrm̃ de gnocchetis. Et fm hunc modũ ꝓportionabilit̃ ex rebus fridis possunt fieri compotentes in causa ca. et tu considera.

¶ Torta.

Artocrea fiat ex folijs petrosilini: saluie: lactuce: endiuie: lacte acetose: albumine ouoꝝ

caseo recenti parū salito: passulis et modico panis. hec oīa sic moderenť: vt q̄duceť totum s̄m q̄ exigit egritudo: que est aut magis aut minus frida. ¶ Item pōt fieri copetuz vt tenet de ca. colerica cū herbis huic egritudini conuenientibus. et agrestū q̄d ponet dulcorat cum vino cocto et ponant spēs: de q̄bus hic ali in sapore mirtino. Fruct⁹.

Fructus cōuenientes sunt: ficus sicce pingues subtilium corticum ante cibū sumpte due vel q̄s ad tres. et plus digitus bene ducant. tres vel q̄tuor auellanas siccas pōt comedē. Item nucē vnā. Itez phistici cōuenunt: pineoli: amigdale: sed plus isundant in aq̄ calida. et parūp dimittant. deinde extrahant. et exiccet. q̄d de pineolis et amigdalis itellige. Uua.

Uua matura bn: que a'iqbus diebus stetit suspēsa. Itē passula. dactili et c̄. que dcā sunt semp itelligant moderate. et sili de sequētibus. Ex fridis fructib⁹ vo nō conueniunt: nisi q̄ aliqn piro cocto cum aniso pfecto vti poterunt. Potus.

Potus etiam varieť s̄m etates et cōplexiones: et cōsuetudinem. Nam pueris cōueniunt aq̄ cocta cum zuccaro ru. zuccarata: aut aq̄ ordei zuccarata cum zuccaro rub. Iuuenibus vo cōsimilit. Senib⁹ primis pōt dari vinū limphatū: aut ex se debile: siue pauciferi. Ultis vo minus limphatū. Calis cōplone plus de aq̄. Fridis vo minus: psilr multū assuetis tantū mi⁹. Unde sis memor dicti Auic. allegat: supra de peponibus: et sit vinum albū subtile declinans ad acre. Unde Aui. de cura flegmatice. Et vinum subtile pfert eis. lz etiam Aureliuz conferat album th̄ est eligibilius. Nec q̄sq̄ mireť si de frigida s̄mone plongauerim. q̄m vtplurimum egritudines ex cā frigida pueniūt: et marie plonganť. ideo de eis pportionalis s̄mo esse debuit amplior. in lōgitudine vie copiosius oz homo esse ob pecuniam: ne in ea deficiat. aut a siniam alia bavis tertio practice et c̄. vt. s̄. et sic est finis huius capli.

¶ De cibis cōpositis et potu in egritudine melancolica valentibus. cuius rubrice sunt. xvi. Cap. ix.

Scito q̄ melācolia diuersificať i colericam sanguineā flaticā melicā: s̄m cui⁹ diuersionē opz et cibaria et pot⁹ diuisimode guardare. et de isto in canone habeť isra. q̄ docebiť modus in his et silib⁹ tenēdus. nūc aūt exeq̄r de ipa vt supra. ¶ Panata. Rub. i.

Panata ptisana: ordeū: brodiū psumatū. nō cōsumatū et brodetti. oīa hec pferūt in hac egritudine. in nullo alio videnť diuaz hic nisi q̄ in flatica dōit declinare ad latus siccitatis. et in melancolica ad lat⁹ humiditatis. Dcm̄ est in nullo alio loq̄ndo large intelligēdo quo ad q̄litates p̄mas: lz in eis etiā dicať interuenire dña gradualis: cū ista sit fridus melancolia. et psidera. ¶ Herbe. Rubrica. ii.

Borago est herba marie cōueniēs: q̄ pōt p̄pari. vt s̄. et cōueniūt spinachie cuz boragine. Itē in pcessu feni. petrosil. cum lactucis aut spinachijs. vt ponendo duas ptes spinachiaz. Eviteť caules.

¶ Rape. Rubrica. iii.

Conueniūt rape vt p̄zi flatica: et adhuc magis in ista. ¶ Far. Rub. iiii.

Conuenit far cū lacte amigdalaz. et etiā cuz brodio pul: ac aliaz carnīu tēperatarū.

¶ Cicer. Rubrica. v.

In processu dari posset cicer rubeus: vbi cuz eo decoquať lactuca aut spinachia: et marime brodium eius: sed non est eo multum vtendum.

¶ Lac. Rubrica. vi.

Lac et caseus saltē salit⁹: vel mult. : vel mediocrit nō conueniunt. ¶ Oua. Rub. vii.

Oua sorbilis alterata: vt patet conuenuint.

¶ Oleum. Rubrica. viii.

Oleū vo oliue conuenienter maturuz bene conuenit. administreť in parua quantitate: q̄z pur timenda est eius inflāmatio pp malam complexionem calidi.

¶ Carnes. Rubrica. ix.

Conueniūt carnes tempate: et ad caliditatem et humiditatē declinantes: que vo ad sic cū declināt et melācolicū gn̄ant humorem: vt lepores uitande sunt nisi essent ppinque valde natiuitati: q̄ merito etatis essent humide. de quibus th̄ in quantitate modica et raro sumēdū. ¶ Aduertendus th̄ est canon supra positus. vt vltra q̄litatis primas doceť conuenientia: aut disconuenientia ex pte subē et c̄. Et ex his conuenientiores sunt edire asiatis. ¶ Pisces. Rubrica. x.

Ex piscib⁹ petrin cōmendati etiā ex aqs dulcib⁹: vt supra dixi: vel leniter frixi cōditi cuz succo pomoz dulcīu aut vino cocto cum modico agresti et spēbus. de quibus in de flegmatica egritudine.

¶ Selaticium. Rubrica. xi.

Fiat Seladorcium ex vino paucifero vt dcm̄ est in de flegmatica cū pauco aceto additis spēbus: vt ibi tam ex carnibus q̄ ex piscibus. Et dcm̄ est cū pauco aceti. nam lz acetū rōne silitudinis sue complexionis ad melancoliā nō videať cōplē: th̄ multa hz alia iuuamēta. ppť que in hac egritudine cōpetit. Mes. in suo grabadi de sirupo acetoso. ¶ Salcidium. Rubrica. xii.

Ex herbis dictis potest fieri salcidium cuz aceto passulato: vt supra vez salcidia non ita videnť cōpetē in hac queādmodū in flegmatica. Fiat etiā ex petrosilino spinachia: aut lactuca partib⁹ eq̄libus cum aceto passulato: et etiā cum zuccaro dulcorato.

¶ Sapor. Rubrica. xiii.

Ex amigdalis phisticis: aut pineolis fiat sapor hoc modo. R. amigdalas mundas panē infusum plus in brodio pulli. modicū carnis. oīa bene pistent p se. deinde adinuicē nicorporenť. deinde cū vino gn̄atoz: aut agresto p zuccaz dulcoratum distemperenť et fiat inde sapor. consilr de phisticis. pineolis et c̄. Quod si magis humidum voluerimus distemperent oīa cum zuccaro. succo pomoz dulc. ū. p̄mus th̄. gustui magis gr̄tus. scōs vo vi conueniētior. ¶ Item ex succo pomoz dulcīu cū amigdalis mīe: aut cum pineolis tm̄ addito modico panis. p̄mus th̄ nutribilior. vnde opz esse attentus nutricator in hac egritudine: q̄z q̄si semp est diuturna: vt plus bn̄ dixi. ¶ Lunelli. Rrica. xiiii.

Pro lunellis dī q̄ fiant ex herbis conuenientibus cum caseo recenti nō salito vitellis ouoz primis in aqua veri frigoris isusorū. passulis et modico panis: siue pasta vt supra. Ut. R. boragines spinachias: aut lactucā ali. aut folia petrosilini: et lactucā ali. carnes conuenientes et c̄. caseum recentē in modica q̄titate: et panē in modica quātitate: vitelloz ouoz ad sufficientiam. passulis et c̄. additis speciebus de quibus supra in sapore mirtino in de flegmatica egritudine.

¶ Cupetum. Rrica. xv.

Cupetū potest fieri ex carnibus conuenientibus cū herbis valentibus in hac egritudie. vt dulcorando agrestum cum vino cocto: aut plurimo zuccaro supponendo species de quibus in siru. mirtinis. et cum albedine et vitello ouorum simul: et modus faciendi posit⁹ est supra de colerica discrasia: et q̄z caseus saltem sale particeps: et lac acetosum et non acetosum sit in egritudine suspecta hinc de artocrea alia q̄ de cupeto dicta: q̄d idez est supsedeo: et tu considera.

¶ Fructus. Rrica. xvi.

Fructus conuenientes sunt calidi et humidi. et etiam temperati. Unde vua bene matura: que sit etiam suspensa vt supra. Morus dulce. Poma dulcia. apia. muscata dactiluia. et huiusmodi: que dari debent cocta leniter sub prunis. vt coctione resolutis partibus aqueis remoueatur aptitudo ebulitionis et putredinis. Et ex frigidis conueniunt pira decocta et poma: sed prius et poma et pira pungantur cum cuspide cultelli antequam ponantur super prunas vt liberius egrediatur eorum humiditas. Quidam tamen assant ea in pasta: vt Aui. secundo canone capitulo de pomis. et tu considera. Item conueniunt pruna damascena: matura existente stipticitate nature. Item psica excacata et depilata infusa in vino granatorum mugorum.

¶ Aqua Rubrica. xvij.

Conuenit aqua zuccarata cum zuccaro rubeo: aut aqua ordei cum zuccaro rubeo zuccarata. Et credo quod aqua mellis hoc in casu competeret ita vt sit proportio aque ad mel decupla.

¶ Uinum. ¶ Rubrica. xviij.

Uinum competit paucifertum non stipticum: aut ponticum: potest tamen ad acre declinare. sed magis laudo vinum album: quod sit carens acredine: et ad dulce: vel saltem ad medium saporem declinans. quod si fuerit vinum potens limphetur. et in exhibitione vini consideretur consuetudo vt supra. Unde audi Marsilium Patauinum de cura quartane. Et si montano vt solitus fuerit patiens limphetur bene cum aqua cocta simplici fluuiali: aut aqua ordei: aut aqua zuccarata pauci zuccari. Et notetur canon hic de potu: et potus non detur multum actu frigidus.

¶ De cibis compositis in egritudinibus compositis valentibus cuius rubrica est vna. Cap. x.

Memores esse debemus canonis positi supra primo tractatu et primo capitulo circa finem: per quem docemur cognoscere dominium humoris supra alium humorem quando in eadem egritudine sunt humores diuersi coniuncti. Nam ex illo colligitur modus proportionabilis tenendus in confectione ciborum compositorum. Nam sicut humor supra humorem dominatur: ita et res conuenientes illi humori debent in composito dominari supra res correspondentes humori suo dominanti. Uelle namque particulariter de ipsis omnibus scribere est sicut procedere in infinitum propter multiplices ac varias: et vt ita dicam: quasi infinitas humorem adinuicem coniunctiones. Satis enim aptus videtur esse volenti ad hoc faciliter speculari modus de conficiendis cibis compositis in egritudinibus compositis. ¶ Postremo sciendum quod ea que dicta sunt principaliter sunt posita propter egritudines materiales: tamen ex ipsis habetur doctrina et facile de egritudinibus imaterialibus. Speculetur itaque practicus in occurrentibus sibi ex via data que faciliter componet. ¶ Ultimo inscribam vnum restauratiuum quod habet vim cibi et ponam ipsum temperatum vt possit quisque cum facilitate a temperamento remouere secundum rei exigentiam. restaurantium est hoc. Recipe.

¶ De quibusdam declarationibus cum suis exemplis quotidianis attributorum cibis ipsis simplicibus et compositis prouenientium a virtutibus secundis ipsorum et partim a primis. ex quarum noticia medicus iuuenis in actu practico non paruam adipiscetur vtilitatem. vt verbi gratia quid dicitur facile et quid tarde digestibile. qui a stomaco cito exeunt. et qui ventosi et huiusmodi vt infra. cuius rubrice sunt. xiij. Cap. xj.

¶ De cibis cite digestionis. Rubrica. j.

Cibi autem digestibiles sunt qui teneram habent substantiam et faciliter ad dissoluendum: vt sunt hec. Pulli Perdices. Oua. Panis de simula bene coctus et fermentatus. Pisces petrosi. Et in exemplis huiusmodi non multiplico. quia in proprijs capitulis de ipsis facta est specialis mentio. et precipue quantum ad hoc quod cibus est facilis vel difficilis digestibilis.

¶ De cibis difficilis digestionis. Rubrica. ij.

Tarde digestibiles sunt qui duram aut viscosam habent substantiam et difficile dissolubilem. Ut sunt fabe specialiter cum cortice. Panis azimus. Citonia. Caules. Rapa. Lenticula. Fasceoli. Caseus vetus. Intestina.

¶ De cibis bonos humores generantibus. Rubrica. iij.

Bonos humores generant cibi temperati in complexione: et qui substantiam habent mediocrem: non tamen ita teneram: vt facile corrumpantur. neque ita duram vt repugnent digestioni. vt sunt. Panis bene fermentatus et bene coctus. Granum fractum simula. ptisana. pinee. pistaci. risum. lactuca. borago. oua sorbilia. pisces petrosi. pisces pelagi. lac caprinum mox mulctum caro porcina siluestris iuuencus arietina vnius anni. edulina. vitulina. capar porci. pulli. perdices. fasiani. ale gallinarum.

¶ De cibis malos humores generantibus. Rubrica. iiij.

Malos humores generantes. Sunt cibi distemperati in caliditate et siccitate. vt sunt allei porrum. In humiditate vt cucumeres funga. Uel in humiditate et frigiditate vt poma non matura. Et cibi qui viscosam nimis habent substantiam: vt caro porcellina domestica et infans vt supra proprio capitulo. Aut valde duram vt bouina. Aut facile conuertibilem. vt crisomila. lenticula. milium. fasceoli. pira immatura. charubie recentes nuces. auelana. panis non bene fermentatus: et non bene coctus. Faba. Cucurbita. rapa. baucia. blitis. Caules. cepe. caro. pomi citri. mel in calidis corporibus. Raphanus. psica. citonia. mespilla dactili. cappares. caro agnellina. leporina. cerebrum. Pisces aquarum stantium: et turbidarum. anates. turtures. grues. pauones. passeres. Intestina. stomacus. caseus salitus. pulli columborum.

¶ De cibis facile corruptibilibus. Rubrica. v.

Facile corruptibiles sunt qui nimis humidi et subtilis sunt substantie velociter ex stomaco egredientes. vt sunt hec. Melones. caro pinguis. lac. cerebrum. medulla spinalis. medulla omnium ossium. vua matura. ficus. mora celsi. citonia. psica. pinguedo.

¶ De cibis difficulter corruptibilibus. Rubrica. vj.

Cibi difficulter corruptibiles sunt qui substantiam habent duram et siccam: vt sunt cancri. caro vaccina.

¶ De cibis cito corpus exeuntibus. Rubrica. vij.

Exeunt cito a corpore propter lenitatem et raritatem substantie. emoliunt enim villos stomaci et lubricant indigesti. interdum exeunt propter sui acumen: quia mordent stomacum et intestina: vt sunt hec. Uua. Oua. Atriplex. Spinachia. Mora celsi. Oliua condita. Caro pinguis.

¶ De cibis tarde corpus exeuntibus. Rubrica. viij.

Tarde exeuntes sunt predictis oppositi. pira immatura. glandes. Dactili. Cucumeres. fabe. caro. bouina. caro pinguis. splen.

¶ De cibis inflatiuis. Rubrica. ix.

Inflatiui sunt cibi dulces et grana indigestibilia. et cibi qui plus dissoluunt quam resoluant cum inueniunt flegma agaregatum in stomaco. vt sunt. castanee. vinum dulce. mustum. rapa. fasceoli. lenticula. vua cum cortice comesta: mel. porrum. raphanus. fabe. Et allium quandoque. vt quando comeditur in modica quantitate: et ipsum pro tunc inueniens magnam flegmatis quantitatem in stomaco plus dissoluit quam resoluat: et maxime sepe ex quo

comestione accidit. et hec considera.

¶ De cibis extenuatiuis. Rubrica. x.

Et extenuant valde que caliditate nõ multa: sed subtilitate multa participant Ut Apiũ. Petrosiliniũ. Rutha Anetũ. Mel despumatũ.

¶ De cibis parũ nutrientibus. Rubrica. xi.

Cibi parũ nutrientes sunt qui facile a membris dissoluunt. ex quibus liquidi et subtiles generantur humores. et qui acutas et nimium violentas habent qualitates: et duram valde substantiam: aut valde raram: vt sunt mora celsi immatura. pruna mala granata iniube. Atriplex. blitus spinachia. allea. nares. guttur. aures. olus nespilla. pulmo. stomacus. intestina. caseus vetus.

¶ De cibis multum nutrientibus. Rubrica. xii.

Multũ nutrientes sunt qui temperati existentes multum morantur in membris: et ab eis difficile separantur. vt sunt triticum conditionatum vt supra. Et etiam cibi distemperati: et qui ex animalibus recipiuntur si bene digerunt. vt caro bouina. risum. castanee. auellane. rapa. caseus recens. oua vt supra. cancri. granũ fractũ et maxime in lacte coctum: caro porcina. epar. testiculi. lac caprinũ. ¶ Omnes cibi dulces: qui grossos gignũt humores: vt dactuli. mirza. vue dulces. vinũ dulce rubeum et grossum. et precipue si bene digerit vinũ dulce album.

¶ De cibis impinguantibus. Rubrica. xiii.

Impinguant cibi qui bonum et laudabilem sanguinem generant: aut moderate grossum et multum nutrientes. ad hoc tantum precipua sũt lac caprinũ. Risus. triticũ. ficus albũ matura: vue bene mature dulce. Oua sorbila. Panis triticeus et bene factus. carnes laudabile. ossibus vicine. caro agnellina. vinum dulce: vt supra. et hec pauca tibi sufficiant ad satisfactionem Rubrice. de qua supra.

Tractatus quartus.

Ractatus quartus: in quo ponuntur simplicia et cõposita cũ suis virtutibus scḋis tertiis et quartis. et in vsũ magis familiaria et vsitata: vt est necesse operationibus medicorum. ¶ De ipsis nãq3 quo ad eorum virtutes primas in speciali magis: et etiam tertias vel quartas in particularibus dicetur capitulis infra.

¶ De attractiuis. Cap. i.

Ttractiua necesse est esse calida in cõplexione et leuigatoria in substantia. vt sui calore et subtilitate substantie facilius penetret eorũ virtus ad rem attrahibilẽ: siue exterius applicent ad extrahendum lignum ferrum: vel humores infixos siue interius. Unde Aui. scḋo canone. quarto capitulo. Attractiua vero est illa cuius proprietas est. vt mouet humiditatẽ ad locũ cui obinat. et illud est propter caliditatem et subtilitatẽ suã: vt castoreũ. Quedã tamen dicuntur talia a proprietate vt magnes. de quibus omnibus sublimis philosophus Aue. quinto col. de medicinarum natura attractiuarum dicit. Et generaliter omnis attractio quocunq3 fiat non fit nisi per calorem. ¶ Et exemplificãdo de primis. Serapiũ. Assa fetida. Maiorana. Apium. Piretrũ. Petroleum. Sulfur. Aromaticũ. Liliũ. Aristologia. diptamnus. ciclamẽ. Et quedam dicunt attractiua cũ putrefactiõe. vt cãcer pistatus. Omne stercus vstũ fermentũ. Sanguisuge etiã attractiue sũt. Attractiua a proprietate sunt hec. Ut magnes attrahit ferrũ. Reubarbarum colerã. Turbit flegma vt infra. arabe pales lacerta ranunculas: siue ranas paruas que sup arbores inueniunt spondilias sellucẽ et similis rana alia.

¶ De aperitiuis. Cap. ii.

Aperitiua est cuius est proprietas: vt moueat materiam existentem inter concauitates meatũ ad exteriora: vt remouere faciãt concauitatem meatũ aptam. ¶ Apiunt itaq3 attractiua sua calitate: et subtilitate subtiliãdo: vel attenuãdo humorem. vt petrosilinus. Abstersiua. lauatiua. incisiua incidendo: humores grossos. mundificatiua mundificando sordiciem vulnerum. ¶ Item aperitiuorum quedã aperiunt vias intus et extra: vt que viscositatem: et amaritudinem habent vt amigdale amare. Quedã tãtum intus aperiunt propter amplitudinem interiorũ viarum: nõ autem exterius propter viarum angustiã: sicut ea que ponticitatem habent annexã: vt absinthium. ¶ Scito q̃ omne acutum est apertiuũ: et omne amarum subtile: et omne liquidum est apertiuũ cum ad caliditatẽ declinat: et omne subtile acetosum est apertiuũ. ¶ Postremo. sciendum q̃ horum quedam habent vim apertiuam fortem. et hec valent ad fortẽ opilationẽ splenis: vt scolopendria. Quedam debiliores sunt virtutis. et hec valent in debilibus opilationibus: vt est semen vitice. ¶ Sunt itaq3 hec Acorus. Anetum. Abrotanum. Carthamus. Capparis. Ciceris. Cinamomum. Enduua. Eruca. Maiorana. Matricaria. Porrum Sparagus. Urtica. Betonicha. Burburũ. Camomilla. Fumiculus. Gumi albotum. Camedreos. Camephiteos. Lupinus. Mel. Oleũ aneti. Prasium. ypericon, yreos. Et hec sunt etiam disgregatiua.

¶ De opilatiuis. Cap. iii.

Opilatiua sunt que retinentur propter sui spissitudinem et siccitatẽ: aut propter suam conglutinationẽ in transitu. quapropter faciũt venire in eo opilationẽ. ¶ Et sunt cibi grossi terrestres: aut viscosos generantes humores. Et sunt hec. Panis azimus. Oleũ dulce. vinum dulce grossum. lac. caseus. caro porci. rapa. granum fractum. dactilus. pinguedo omnis carens acuitate. cutis. ficus humida. aque valde frigide. Tri.

¶ De constrictiuis. Cap. iiii.

Onstrictiue sunt que faciunt venire in partibus membri motũ currẽtis ad aggregationẽ: vt inspissent in suo situ et opilent meatus. Et talia sunt frida et sicca: sua. n. frigiditate partes coadunãt. et sua grossitudine penetrare prohibent vt galla. ¶ Et horũ quedã sunt constrictiue vẽtris. q̃ precipue valẽt in cõstrictiõe sanguinis vbicũq3 fluat. Et sũt Corallus. bolus armenus Terra sigillata. ypoquistidos iacintus. ematites. plantago. gũmi ara. atramentũ vstũ. mũmia. virga pastoris. stercus asininũ. Pili leporis vsti. gipsum. carabe. poma cipressi. acacia. mirtus. galla. sumac. succus salicis. dragaganton. Balaustia. alumen. tucia. portulaca. antimonium. ¶ Et ex constringentibus sunt quedã que consolidãdo et carnẽ generãdo constringunt. vt sunt thus. aristologia etc. de quibus infra. ¶ Ex constringentibus sunt hec. citonia. Cornus seu cornula. Sorba. mora celsi. coagulum leporis. caseus antiquus. amidũ. risũ. mastix. plantago. pira immature, nespilla. lac coctum. miliũ. glans. faba. rosa. dragagantũ. gũmi. arabicũ. Et breuiter aggregãdo hec omnia simul sunt constringentia fluxũ sanguineum ventris.

¶ De mollificatiuis. Cap. v.

Ollificatiua sunt que ponũt etiam membrorũ habentium spissos poros seu ores caliditate et humiditate sua. et accidit vt ex. hoc pori fiãt latiores. et expulsio superfluitatem: que in eis

continentur facilio: sicut emplastruz de semine lini. Sūt enim talia que neqȝ fortiter exiccant. quia si vehementer calefacerent potius indurarent. ⁊ similiter si fortiter exiccarent. Et sunt hec altea. armoniacum. afungia. Butiru. fenum grecum. ficus. gummi ara. malua medulla ossiuȝ. oleum commune ⁊ amurca eius. terbentina. viscus. viole adeps porci antiqua valde. bleta camomilla. cera. dialtea nico. l. iij. radix ⁊ oleum. laudanuȝ. Mastix. Semen lini. Sepum. Stercus bouis comedentis herbam isopus humida ⁊ sunt etiam relaxatiua.

¶ De induratiuis. Cap. vj.

Induratiua ⁊ sunt que congelant membra: aut conglutinant materiam: ⁊ sunt frigida valde: aut frigida ⁊ sicca. Et sunt hec. Psilium. Solatru. Semperuiua. Lenticula aque. Iusquiamus. portulaca. Mirt⁹ aqua frigida. Accacia. Auricula muris. Plantago. ypericon.

¶ De mūdificatis. abstersiuis ⁊ lauatis. Cap. vij.

Abstergunt ⁊ mundificant illa q̄ mouēt humiditates viscosas ⁊ congelatas orificijs pororuȝ in superficie membri ita vt elongent eas ab eo sicut aqua melius. ¶ Et horum opatio pficit: aut dissoluendo. vt calamentum. aut mundificando. vt Cassiafistula. Abrotanum. Aristologia. Bleta. Cartamus. Centaurea. Cinis. Elleborus vterqȝ. Eupatorium. Fabe decoctio. Lac. Lilij flos ⁊ radix. Plantago. Meu. Aqua cinis. Parietaria. Sal armoniacum. Stercus capre. Spongia. Tassus barbasus. Vermis. Urina. Urtica. Succaruȝ ro. Aloes. Atriplex. Bethonica. Butirum. Caulis. Ciceris albi decoctio. Cucumer asininus. Fex vini vsti. Fex aceti. Fici lac folia. Furfur. Melonum semina. Ordeum ⁊ aqua eius. Pumex. Sapa spentaria. Siruptus acetosus. de radicibus. Terbentina. ypericon. yreos. succarum.

¶ De generantibus carnem. Cap. viij.

Generant carnem illa que vulnerib⁹ permutant sanguinem superuenientem vulneri in carneȝ propterea q2 equant complexionem eius. ⁊ coagulant ipsum cum exiccatione. ¶ Talia sunt que mūdificant temperate ⁊ sine mordificatione. vt sunt. Aristologia. yreos. Cerusa. Plumbum alleti. vt serapio. fm Galienum. orobum. Litarguȝ. Mirra. md. Aloes.

¶ De corrosiuis. Cap. ix.

Corrosiua dicuntur quorum proprietas est vt consequatur ex eis vlceratio. ⁊ resolutio. qua de substantia carnis minuatur. Sicut flos eris. ¶ Differunt ab vlceratiuis: ⁊ sub adustiuis: de quibus infra. in duobus. Primo in complexione. Secundo in modo substantie. In complexione quidem: quia corrosiua calida sunt ⁊ sicca cum caliditate substantie. ⁊ ideo ponantur super malam carnem. que quia mollis ⁊ humida est facile corroditur. Sed vlceratiua necesse est esse aliquantulum calidiora ⁊ icciora: ⁊ subtiliora: que cuteȝ vlcerent ⁊ carnē. Ustiua vero sunt calidiora valde: vt cito p forent. Sunt enim grosse substantie: vt diutius morando carnem colliquet sicut ignis carbo: ⁊ magis vrit quaȝ ignis flamma. sed ignis flamma magis inflammat. ¶ Et sunt hec. aqua cineris. Ficus. Calx viua eo vstū flos eris. Auripigmentum. Arsenicuȝ. Elleborus. Sal ar. Sal gēma. fimar. Sal. Spuma nitri. Sepie os. Tartaȝ.

¶ De vlcerantibus ⁊ excoriantibus. Cap. x.

Ulcerantes ⁊ excoriātes sunt: que consumūt ⁊ resoluūt humiditates communicātes inter partes cutis ⁊ attrahunt materiam malā ad eam: ita vt ponat vlcus sicut cātarides. ¶ Et sunt hec. Argentum sublimatum. Aristologia. Calamentus. Eufozbium. Fex vini. Lacticinia. porrum siluestre. Sinapis. Uitis alba. Sapo. Urtica. Allium. Apium siluestre Calcis aqua. Celidonia. Cantarides. Emplastruz andromaci. Mesue in antidotis. Mezereon. Squilla.

¶ De adustiuis causticis. Cap. xj.

Adustiue caustice dicuntur que habent resoluere illud subtile quod in humoribus ⁊ membris ⁊ faciūt remanere cineritatem eorum vt eufozbium. ⁊ talia communiter sunt grosse substantie: ⁊ scindunt corpus: ⁊ liquefaciunt: ⁊ destruunt quod inueniunt sicut facit ignis: ⁊ inducunt sepe escaram sicut fit a cauterio. Et sunt hec. allium tritum. piper nigrum. calx viua. sinapis arsenicum. calcantum. celidonia. nasturcium. Psilij medulla. titimallus. vitriolum. argentum viuum. cinis foliorum fici. sapo. apium. ristra. cantarides. cepe squilliticum eo. lapis lazuli. sal stercus columbi. ⁊ talia sunt caustica etiam cum putrefactione.

¶ De cicatrizantibus ⁊ consolidantibus. Cap. xij.

Cycatrizantia siue consolidantia sunt que exiccant ⁊ inspissant humiditatem stantem inter duas superficies vulneris propinquas: ita vt conuertatur ad conglutinationem ⁊ viscositatem: ⁊ adhereat vna alteri. Sicut sanguis draconis. Uel sicut sunt que sua virtute aggregant carnem ⁊ restringūt: ⁊ augent: ⁊ siccant in vlceribus: que sunt in corpore quousqȝ faciunt eam mutari in cutem. quia cutis est raro indurata ⁊ ista sunt stiptica que sine mordicatiōe desiccāt. q2 si mordicatione pauca desiccant sufficiunt cicatricem inducere.

¶ Et sunt hec. Antimoniuȝ. Catina. Cornua combusta. Es vstum. lotum. Galle. Limacis cōbuste. Mirra. Plumbum vstum. Litarguȝ. Aloes. Balaustia. Calx abluta: quia non abluta non faceret. diaquilon nicolai. Granati. Cortex ficus. Pumex vstus.

¶ De conglutinantibus. Cap. xiij.

Conglutinantia sūt sicca in q̄bus est humiditas pauca viscosa que aderet sup orificia ⁊ oppilat ea ⁊ tenet currentē. Omne enim currēs lubricū cum in ipso operaē ignis fit conglutinatiuū. oppilatiuū retentiuū. Et breuiē cōglutināt viscositatem vel mūdificando vlcera: ⁊ reparando carneȝ. vel constringendo labia distantia membrorum abinuicē solutorum. ¶ Et sunt aloes. Amiduȝ. balaustia. Bolus armenus. Castanee fructus ⁊ folia. dragagantum. Ebellus. Ematites. Gipsum. Mirrha. Mastix. Millefoliuȝ. Quercus. Rosa sanguis draconis. Sarcocolla. Thus. ypicon. yreos. antimoniū. aspaltum. Barba yrci. Cortex thuris. cauda equina. cipressus diaglon nicolai. Gummi ara. gūmi cerasorȝ. Glās litarguȝ. lutū sigillatū. Papir⁹ vsta. Pix. plantago. Plumbum vstum. Unguentum cerasinos. Unguentum basilicon Mesue in antidotis.

¶ De attenuatiuis ⁊ subtiliantibus. Cap. xiiij.

Attenuant ⁊ dissoluūt que suo calore ⁊ subtilitate substātie separant partes rei in quam agunt suo calore: ⁊ ad nām vaporis puertunt: ⁊ precipue in humano corpe. ad Au. Subtiliatiua est

cuius proprietas est vt ponat essentiam humoris subtiliorem, cum caliditate temperata sicut ysopus. balaustie τ camomilla. ¶ Et sunt etiam hec. Acetum. Acorus. Alleum. Abrotanum. Apium. Artemisia. Ciminum. Eupatorium. Enula. Fermentum. Ficus. Galanga. Origanum. Porrum. Pulegium. Pastinaca. Raphanus. Serpillus. Sauina. saphar anus. Urtica. Ypericon. Ysopus. Absinthium. Calamentum. Calamus aromaticus. Camephitheos. Centaurea. Cepe. Cinamomum. τ est vltimum in subtiliatione Aluce. Gariofili. Laurus. Marubium. Maiorana. Malvauisc⁹. Malua. Mentha. mellissa. Rosmarin⁹. Rutha.

¶ De incisiuis. Cap. xv.

Incisiua sunt que subtilitate sui penetrant in illud quod est inter duas superficies. scilicet humoris viscosi τ superficiem in qua est inuiscatus: τ remouet ipsum ab ea: τ propter hoc adueniunt partib⁹ et superficies diuerse operationis propterea q̄ separat eas. quare fit facilis expulsio earum. sicut sinapis τ oximel. huiusmodi enim sunt omnia acetosa: τ precipue acetum factum ex vino forti. Ipsum namq̄ sua subtilitate operatur in partes propinquas τ remotas. ceteri vero liquores acetosi cum tanta careant subtilitate: solum in propinquas partes operantur. ¶ Et sunt hec: Baurac. Bethonica. Capparus. cepe. daucus. ficus. laurus. mel. petrosilinum. porrum. rosmarinus. Uina alba. acetum. abrotanum. Bec. Camedreos. cimini. Eupatorium. Nigella. Nitrum. Oximel. Rutha. Sirupus acetosus. Squilla.

¶ De rarefactiuis resolutiuis dissolutiuis. Cap. xvj.

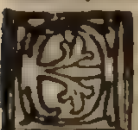
Rarefactiua resolutiua τ dissolutiua. sunt que sunt caliditate non superflua poros cutis aperiunt τ sua subtilitate substantie in eos penetrant: τ in materiam grossam subintrant. ¶ Et sunt hec. Absinthium. Cepe. Altea. Abrotanum. Uitriolum. Rosmarin⁹. Camomilla. Radix sambuci. Radix cucumeris asinini. Costus. τ multa suprapositata.

¶ De diaforeticis τ resolutiuis. Cap. xvij.

Diaforetica τ resolutiua sunt q̄ sua calida virtute per poros apertos humores in fumum extenuatos euaporare faciunt. ¶ Et sunt hec. anisum. rutha. Assa. Galbanum. sal. Ficus sicce. Maiorana. Prassium. Sauina. Aristologia. Radix affodili. Radix. cucumeris. Acrestis. Raphan⁹. Rutha. piretrum. Nitrum. Brionia. Oleum vet⁹. Semen vrtice. Mentastrum. Mel. Cepe. Raphan⁹. Sterc⁹. Petrosilinum. Abrotanum.

¶ De repercussiuis. Cap. xviij.

Est repercussiuum cui⁹ proprietas: est propter frigiditatem suam vt in membro faciat peruenire frig⁹ τ inspissentur eo: τ constringantur pori eius τ frangatur caliditas e⁹ attractiua: τ congeletur illud quod ad ipsum currit: τ inspissetur ipsum. τ prohibeat membrum a receptione ipsius sicut solatrum in apostematibus. ¶ Et sunt hec. cimolea. rosa. galla. glandes. iusquiamus. acacia. plantago. mirtus. virga pastoris. papauer. plumbum. ennuite. semperuiua. ipoquistidos. corallus. epatica. vermicularis. portulaca.

¶ De carminatis τ ventositatem frangentib⁹. Cap. xix.

Carminatiua τ ventositatem frangentia sunt q̄ faciunt essentiam ventositatis subtilem aereamq̄ propter caliditatem τ exiccationem suam que resoluitur τ fugatur ab eo in quo retenta erat sicut semen vrtice.

¶ Et sunt hec. acorus. alleum. cuminum. anisum. aromaticum. gariofilatum. Mel. Electuarium de bacis lauri. feniculus. furfur frumenti. Maratrum. metridatum. nigella. nux muscata. origanum. panicum calidum appositum. piper. raphanus. rosmarinus. tyriaca magna. succarum. ciminum. cinamomum. cyperi. diagalanga. diaciminum. mel. enula galanga. iunipe rus. ius galli decrepiti. lenitiuum. oleum laurinum. oleum ruthaceum. oleum anetinum. pillule de galanga. serapio. xvij. antidotum. rutha. sirup⁹ de prassio. fricatio. zinziber conditum.

¶ Digestiuis τ maturatiuis. Cap. xx.

Maturatiua sunt que calefaciendo cum equalitate acquirunt humorum digestionem. nam in eis est virt⁹ contractiua retinens humorem vsquequo digeratur τ non vt resoluatur laborioso τ separet humidum eius a sicco sicut facit adustio. Hanc vero equalitatem expono proportionabilitatem. nam Serapio in sermone de maturatiua inquit. Oportet vt medicina maturatiua sit proportionalis calori naturali corporis. ita q̄ si calor naturalis corpus sit amplior: medicina que debet illi. oportet q̄ sit calor in illo maior q̄ in alio corpore. τ oportet q̄ sit quantitas conditionis caliditatis sue supra equalitatem secundum quantitatem additionis caliditatis illius corporis super corpus equale. Et infert si possibile est q̄ manus non separet ab applicatione continua membrum in quo est necessaria generatio saniei vel aliquod aliud membrum applicaretur citius generaretur sanies in eo q̄ alio modo. ¶ Uel sic maturatiua dicuntur que huiusmodi acquirunt digestionem. Et talia sunt in quibus est calor temperamento caloris naturalis vicinus. Et loquendo de his que humorem perducunt in quibus est viscositas poros claudens que tamen calorem naturalem confortant. Saniei autem fit non solum a calore accidentali vt reliqua que putrefiunt. sed a naturali τ accidentali simul. ideoq̄ sanies membris radicalib⁹ assimilatur. ¶ Et sunt hec. altea anetum. cepe lilioru albor um. camomilla. caulis. cera. cinamomum. crocus. aqua tepida cum oleo embrocata. endiuia. faba. fenugrecum. ficus frumentum. grana pini. lini semen oleum temperate caliditatis linitum. passule. pix. pinguedo. resina. saluia. sarcocolla. ysopus humida. mellilotum. matricaria. sordicies balnei. terbentina.

¶ De mordicatiuis. Cap. xxj.

Mordicatiua sunt in quibus est qualitas penetratiua subtilis valde. faciens prouenire in continuitate separationem plurimi numeri inordinati sive parue quantitatis. quare vnaqueq̄ earum non sentitur singulariter: sed sentitur totum quasi dolor vnus: sicut emplastrum de sinapi cum aceto τ acetum ipsum. Et sunt. apiu ranunum alleum arsenicum. nitrum. porrum. raphan⁹. sal. sinapis. cepe. fel. folia τ lac ficus. Pini granum. τ ideo ponitur in infusione aque calide.

¶ De rubificatiuis. Cap. xxij.

Rubificatiua sunt que calefaciunt membrum cui obuiant fortiter. τ ita vt ad ipsum vehementi attractione sanguinem trahant prouenientes ad ea exteriora τ rubefaciunt ipsum. Et medicine rubificantes efficiunt operationem cauterizationum propinquam. Et sunt hec. allei. apium. arsenicum. calcantum. calx. cicuta. fex. aceti vsta. gummi. ruthe. eo. napellus. sulphur. sqlla. stercus columbi. titimallus. vrtica. aqua cineris ficus. argentum viuum. auripigmentum. cantarides. cepe. euforbium. nasturcium. piretrum. psillium. medulla. sinapis. sal. Sapo. vitriolum. vitis alba. ¶ Ista tamen etiam videntur caustica tamen differunt: quoniam vsquequo non scindunt τc. dicitur ru

bificatiua. cum vero peruenit et excoriat: et escarã facit
sortiunt nomen caustica.

¶ De consortatiuis. Cap. xxiij.

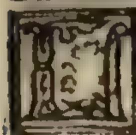
Confortatiua dicunt q̃ temperant essentiã membri et
cõplexionẽ eius donec prohibeat recipere sup-
fluitates ad ipsum effusas et impedimẽta. Aut
propter pprietatẽ q̃ est in ea sicut terra sigil-
lata et tyriaca. Aut propter eq̃litatem complexionis sue.
q̃re infrigidat. illud qd̃ est calidius: et calefacit qd̃ est fri-
gidius ẽm q̃ visum est Sal. de oleo ro. ¶ Et sunt. absinthi-
um. acetũ squilliticũ. aloes. aq̃ ro. Balaustia. calam⁹ aro-
matic⁹. capillus ve. castanea. aromaticũ ro. descriptione
Gabridis. cinamomũ. crocus. diabra. diacitonitem. ma-
stix. mentha. mel. ro. pinus. çuccarũ ro. rosa rosata nouel-
la. ypoquistidos. ceruus arbor folia gladis et cortex. gala.
galia incombusta. alias incomposita. gariofili granatũ.
mirtus olibanũ. oua: reubarbarũ. vua vinũ.

¶ De lenitiuis siue planatiuis. Cap. xxiiij.

Planatiua siue lenitiua sunt q̃ sũt viscosa et dilatantur su-
per superficiem membri dilatatiõe plane su-
perficiei et fit manifestum illius corporis per
eã planũ recte asperitatis: aut currit ad ipsum
humiditate dilatata hac extensione. Et sunt hec. altea. a-
midum armoniacũ arundo çuccari. citoniorum semina.
galbanũ. glutẽ albotin. grana pini. lini semen mãna. me-
dulla animalis oleũ. persica. psiliũ viole. ydromel. bdeliũ
buthirũ. cassiafi. caulis fenugrecũ. ficus granata dulcia
liquiritia. lupullus. malua sebesten. sisamũ. sicla. sordi-
tes parietũ balnei. spinachia çuccarũ.

¶ De lubrificatiuis. cap. xxv.

Lubrificatiua dicunt que hume-
ctãt superficiem cor-
poris obuiãtis meatui et retẽtis in ipso: ita vt
remoueat ipsum ab eo. et faciat partes ei⁹ sub-
tilior] cursus propter leuitatẽ earũ acq̃sitã p
admixtionem eius. deinde moueant a loco suo grauitate
sua mali: et virtute expulsiua sicut pruna. Vñ lenitiua que
habent virtutem expulsiuaz videntur lubrificatiua sicut
Cassiaf. mucilago psiliũ. viola. aqua lactis. volubilis spi-
nachia. tamerindi. ius gallinarũ et gallorũ.

¶ De mitigãtib⁹ dolorẽ et narcoticis. Cap. xxvj.

Mitigantia dolorem sunt in duplici
differentia. Nam eorũ
quedam sunt vere mitigantia vt camomilla
Quedaz non vere vt opium et stupefactiua.
Vere mitigantia sũt que aut hñt complexio-
nem similem complexiõi naturali corporis in quo est do-
lor. per quorũ approximationem complexio nãlis corpo-
ris confortatur ita vt rem contrariã impressam excutiat
aut sunt calida in primo: aut calliora. ita vt dissoluãt fri-
gidos humores: et ipsos penetrent: eorum complexionem
frigidã et substãtiã remouẽdo: siue sint grossi et viscosi: si-
ue ventositas grossa ab eis pueniens: que in mẽbris clau-
sa sit. Aut sunt frida q̃ eodẽ mõ vt de calidis dcm̃ est ma-
lã remouẽt cõplone calidã. Exẽplũ pmi vt in dolore stõi
apposito vole man⁹ eiusdẽ. ¶ Exẽplũ secũdi. Camomil-
la. oleum anetinũ semẽ lini. altea. lana succida. medulla
ois Oleũ camomillinũ. vitellũ. oui. agaricus. rutha. cala-
mẽtũ. bace lauri nigella. thus. piretrũ. euforbiũ. sulfur. pi-
p. balsam⁹. sapinũ. rosa. viola. silix. memite semperuiua.
portulaca. lactuca. vmbilic⁹ veneri. aq̃ rosata. succ⁹ vuarũ
agrestiũ. vnguẽtũ populeõ. albumẽ oui. mellilotũ. oleuz
oliue mature. buthirũ. fenugrecũ squãtũ. therĩna. absin-
thiũ. ¶ Exẽplũ de calidiorib⁹. sambucus. lenisticuz. ma-
iorana. petrosiliũ. allea. carui. sinapis. nasturtiũ. castoreũ
stercus colũbi. oppoponacũ. ¶ Exẽplũ de fridis. cerusa.
nenusa. solatrum. virga pastoris. folia vitis. epatica. ace-
tosa. oleũ viol. oleũ onfancinũ. oleũ ro. spinachia. sanda-
li. ¶ Frigida vo narcotica que sunt non vere dolorẽ miti-
gãtia sunt illa ex quorũ ifridatione quã i membro faciũt
peruenit vt ponãt subam spũs deferentis ad ipsum virtu-
tem motus et sensus frigidã in cõplone sua: et grossum in
suba sua. quare non vtuntur eo virtutes animales. et etiã
resoluit cõplo membri pp illud: et nõ recipit impressionez
virtutem aialiuz. Et sunt opiũ. iusquiamus. mãdragora.
papauer. et pcipue nigrum. ficus lupi. fungi. et inter debi-
lia numerãtur. viola. solatrũ. semperuiua. lactuca. nenu-
far. Et hec sunt somnum non verum inducentia.

¶ De perniciosis. Cap. xxvij.

Medicina perniciosa ẽ q̃ cõ-
uertit cõplexionem ad corruptionez superfluã cor-
rumpentem sicut euforbium opium. etc̃.

¶ De venenosis. Cap. xxviij.

Medicina venenosa ẽ q̃ cor-
rumpit cõplonẽ nõ cum cõrietate tãtum sed cum pro-
prietate que est ipa sicut napellus etc̃.

¶ De medicis bezoardicis. Cap. xxix.

Medicina tyriacalis et bezo-
ardica est medicina cuius proprietas est vt conser-
uet sanitatem. et virtutem in spiritu vt eis ex-
pellat veneni nocumentum a se.

¶ De digestiis tã simplicib⁹ q̃z cõposit] vsualib⁹ in egritudi-
b⁹ mãeꝝ peccãtiũ cu⁹ Rece. sunt. xxxj. Cap. xxx.

¶ Quid est digestio. Rubrica. i.

Nunc autem loquor de digestiuis
simplicib⁹ et cõpositis
mãeꝝ peccãtiuz in egritudinib⁹ vsualib⁹ et do-
mesticis. q̃ qdẽ dicũr talia: q: sũt pparatiua mãe-
rũ taliũ ad expulsionẽ. ¶ Est. n. digõ h̃ sum-
pta ad mẽtẽ medicoꝝ pparatio hũoris ad expulsionem vt
pma q̃rti de cura putri. in gñali. Hec aũt pparatio est i sba:
aut in q̃litate humor] pncipalr. In suba qdẽ si ẽ g̃ssus sb-
tiliatio. si sbtilis igrossatio. si viscosus icisio. et cõsimilr de
aliis. In q̃litate vo vt si est calidus in fridatio. si fridus ca-
lefactio. si hũidus etc̃. ¶ Sũt nãq̃z ex hũorib⁹ q̃tuor tan-
tũ tres q digõnẽ ẽm se ipos tãtũ recipiũt. sũa. s. cola et melã-
colia. Sãguis aũt ẽm se digõnẽ nõ recipit cuz sit semp ad
exitũ ppatus: vt pz itelligenti. et est expssa sni i Auic. pma
q̃rti. allegato loco. vbi inqt. Et scias q̃ flõmia q̃ est intẽ-
tio sanguis nõ est de gñe eius i quo expectatur digõ expe-
ctatione que est in solutis. et non expectaf digõ nisi in hu-
moribus aliis de quorum digestiuis suo ordine dicef. Nã
h⁹ ponent digestiua ipoꝝ humoꝝ vt nãles dicunt. deinde
ipsorum vt inãles: aut non nãles appellãtur.

¶ Digestiua simplicia cole nãlis. Rrica. ij.

Digestiua cole nãlis simplicia vsualia et domesti-
ca sunt. Viola. rosa. lactuca. endiuia
portulaca. sandali omnes. spodiũ. cãphora. iusquiamus.
epatica. capillus veneris. acetum. aq̃ veri frigoris. ribes
succus arãciorum. succus limonum. succus citri. et similr
acresti. Malua. iuiube. Sebestẽ. semina q̃tuor maiora. i-
fridãtia vt melonum. cucurbite. citrullorum. et cucume-
rũ. Semia etiã miora ifridãtia: vt portulace endiuie: sca-
riole: et lactuce. g̃nata et succ⁹ eius: et pcipue acetosa: et mu-
sa. papauer. lenticula aq̃. nenufa. acetosa. ãguria: siue ba-
the. spiachia. ceresa. lupul⁹. ordeũ. solatrũ. poma acetosa.

¶ Digestiua simplicia flãtis nãlis. Rrica. iij.

Digestiua flatis nālis simplicia sūt hec. pulegiū. calamītū. maiorana. saluia. mētha. saturegia. pip. çinçiber. radices qnq3: a qb⁹ denominātur sirupi de qnq3 radicibus. feniculi. apij. petrosilum. sparagi. brusci. semen anisi. feniculi siue maratri. sqlla. acetū. mel. cinamomum. daucus. sqnātum. ficus sicca. Eupatoriuz. galāga. porrum. raphanus. rutha. sal. origanuz. spullus. ysopus. sticados. piretruz. allei. bethonica. camedreos. camipitheos. cappes. et breuiter oēs medicine. cale et sicce videnē esse vt supra flatis digestiue. et tu hec bn̄ 9sidera.

℄ Digestiua simplicia melle nālis. Rrica. iiij.

Digestiua melancolie nālis simplicia. Buglosse. bora. epithimum. radices et flores eorum. epithimum. tamariscus. scolopendria. gramē. cuscute. assarum. acorus. ficia. cicorea. rosmarinus. pimpinella. poma dulcia. vua bene matura. vinum dulce album. thymus. cappes. balneum dulce. polipodium. et si fit eius euacuatiuum. spica. agnus castus. dactilus. amigdale amare. lupullus. fumusterre. amigdale. rapa.

℄ Sirupi vsuales. tā simplices q3 cōpositi. Rrica. v.

Anteq3 de digestiuis cōpositis dicā: ea pus inscribā digestiua siue sirupos: qbus medici cōiter vtunē apponēdo auctoꝝ noia: ea vel eos laudātiū. et hec bene considera: iulep ros. mesue. iulep viol. mesue. Sirupus de biçātijs mes. Sirupus acetosus simplex mes. Sirupus acetosus compositus mes. Sirupus de radicibus mes. Sirupus violatus mes. Sirupus de portulaca mes. Sirupus de eupatorio mes. Sirupus de sticados mes. Sirupus de epithimo mes. Sirupus de miua citoniorū mes. Acetū sqlliticū mes. Oxiçacara nico. Oximel sqlliticum mes. Oximel. simplex ni. Oximel compositū nico. sy. de nenusare. nico. sy. de pomis mes. sy. de corticib⁹ citri mes. sirup⁹ de acetositate citri. mes. sy. de calamēto mes. aq̄ mellis mes. Sirupus de mētha mes. Sirupus de absinthio mes. Sirupus de fumoterre maior mes. Sirupus de liquiritia mes. Sirupus de ysopo mes. Sirup⁹ de prassio mes. Sirupus de thimo mes. Sirupus d̄ ribes mes. Sirupus de limonib⁹ mes. Sirupus de agresto mes. Sirupus rosatus nico. Sirupus de mirto nicolai.

℄ Digestiua cōposita colere nālis. Rub. vj.

Sequuntur digestiua cōposita colere nālis vt supra vsualia iulep rosatum. iulep violatum. sirup⁹ de pomis acetosis. sirupus de acetositate citri. sirup⁹ nenufarin⁹. aq̄ simplex cū succo ḡnatoꝝ et pauco çuccari. aq̄ endiuie. aq̄ viol. sirupus acetosus simplex sirupus viol. sirupus rosat⁹. Oxiçachara. sirupus de acresto. aqua ordei cū succo limonuz: aut arantiorum et pauco çuccari i modū iulep: aq̄ acetose. aut alteri⁹ aq̄ ex aqs 9uenientib⁹: de qb⁹ ifra cū aliq̄ acetoso: vt vino ḡnatorū succo limonū: aut arāciorum: aut acetositate citri cum pauco çuccari optimo. ℄ Scito etiā pro sequentib⁹ q̄ colera nālis ceteris in ālibus: que cōmuniter appent calidior existit. vt. 7°. colli3 de ingen o sanatiuo sinachaꝝ. et Conciliator dīa. xci. q̄re intensioribus fridis idiget. Et q̄re dicatur que cōmuniter appent videb. i. de çinaria.

℄ Digestiua cōposita flegmaticis nālis. Rrica. vij.

Digestiua cōposita flegmatis nālis vsualia. Oximel simplex. oximel cōpositu3. oximel sqlliticū. acetosus simplex. acetosus compositus. sirup⁹ de eupatorio. sirupus de sticados. sirupus de quinq3 radicibus: siue sirupus de radicibus. Mel ro. colatum. aqua mel. sirupus de prassio. et prope ad viscosos: quorum separatio est difficilis. aq̄ mellis cum pauco aceti pro pauperibus. Et si queritur de epilatio fiat decoctio eius cum radicibus feniculi: apij aut alterius aperitiui.

℄ Digestiua cōposita melācolie nālis. Rrica. viij.

Digestiua melācolie nālis cōposita vsualia sunt hec. Sirupus de epithimo. Sirupus de fumo terre vterq3: maior. s. et minor. Mel ro. Sirupus acetosus simplex. l3 aliq rōne a. eū minime 9ferre dicunt quibus non 9sentit Mes. de sirupo acetoso. Et Auic. 7° colli3. de cura sc. melācolice inqt. illud aūt in quo plus indigemus in hac sc̄ie est aperire incidere et sbtiliare iulep violatum maxime vbi est mā multum adusta. aq̄ boraginis. Cuscute. fumiterre et similes cum çuccaro: aut cu3 iulep violatum iulepiçata. rc̄. et hec bene considera.

℄ Digestio colere non nāles in spēs. Rrica. ix.

Et quoniam raro immo rarissime in corpore hūano peccāt humores simplices: vt primo pronosticoruz cōmento. xx. huic subsequens est agere de digestiuis mātrū compositarū sūādo ordinē vt supra. Et cum de colera dictum sit pus hinc agendum est de digestiuis eiusde3 vt inaturalis dicē que sic ab Auic. pma primi. capitulo de digestiuis. distiguitē. Nā q̄dā dī citria. q̄dā vitellia. q̄dā adusta. q̄dā p̄ssina. q̄dā çinaria. hec sunt spēs cōmuniter notate. De colera pro ex cōmixtione melācolie cum ipa dicetur ifra.

℄ Digestiua colere citrine. Rrica. x.

Digestiua itaq3 colere citrine dn̄t esse ifridatiua et humectatiua: minus tn̄ humectatiua q3 infrigidatiua. Et causa quoniam col'a citrina generatur ex cōmixtione flegmatis tenuis et aquosi cum colera ipa. Exempli grat a. Iulep violati partem vna3. iulep ro. partes quinq3. Item sirupus acetosus simplex. Itē oxiçaccara cum aqua ordei: vel aqua decocta. Item ex aqs herbarum simplicium conuenientium: de quibus ifra cū çuccaro. vino granatorum iulepiçando: aut aliter prepārādo. Item oximel simplex. Item iulep violatum cū melle ro. colato. item ex Auicen. pma q̄rti de cura tertiane. sirupus acetosus simplex cu3 melle colato quod sit subduplum ad acetosum. ℄ Diuersitates tamē istorum siruporum debent itelligi fm diuersitatē proportionū materierū colericarum ad mās flegmaticas aquosas. siue sbtiles. Et tu ex datis et dicendis. facile considera.

℄ Digestiua colere vitelline. Rrice. xj.

Digestiua vitelline debent esse frida aut tempera ta sbtiliatiua: apitiua icisiua: et ad humidū partimp declinare. vel saltem in humiditate tempata. Et cū quoniā vitellina generaē ex admixtione colē cū flegmate grosso viscoso. cuius generatio fm Aui. est magis in epate. licet Isaac in dietis vniuersalibus q̄rto cap. dicat hanc in stomaco magis reperiri. Exempli gratia. sirupus de biçātijs cum aceto sirupus acetosus de duab⁹ radicibus. sirupus acetosus simplex cum melle ros. colato. sirupus de calamēto cū iulep violato: vel syr. acetoso simplici. Item aque distillationis herbarum simpliciū de quibus infra cōmiscendo eas fm proportionem extimatiuā humorum ipsorū adinuicem. s. colere et flegmatis. Si vo fuerit vitellina per adustionē flegmatis. quam plures vocāt vitellinā galieni. de q̄ ipse secundo naturaliū virtutū. vltimo cap. Tunc digestiua dn̄t esse fridiora et humidiora dictis: et cognoscitē vna ab alia: q2 hec habet citrinitatē contendentia ad igneū rubeū. pma vero tēdit ad albedinem propter flegma in quo non fuit adustio.

℄ Digestiua colere aduste. Rrica. xij.

Digestiua aduste dn̄t esse frigida et humida magis et minus fm adustionē maiorē vel minorem. Et cū quoniā talis fit per adustione3 colere nālis que in adustione incineraē. Exempli grā. iulep violatum. sirupus de pomis acetosis Mesue. Oxiçacara cum aqua decocta. sirupus violat⁹. sirup⁹ nenufarin⁹. Aquā

ordei cū zuccaro. Et digestiua oīa: vel q̄si oīa que sup̄ de digestiuis cōpositis colere addēdo semp si op3 q̄ iniiciēt vt aq̄ vel aliqd̄ tale. ¶ Pro q̄ aduertēdū: q̄ ⁊ si sirup. de epithimo ⁊ de fumoterre sunt ad siccū tendētes. q̄ in digerenda hac cola cōtrarie exhibent. tñ dant nō tātū ad digerēdū q̄tū et ad ip̄a3 expellēdā. Et iō dixit Mes. sy. ō epithimo colam nigrā ⁊ humores adustos cū v̄tute expellens. In receptis aūt ip̄o4 ponant mirabolani ⁊ cetera solutiua vt p3. Cōferūt etiā pp. p̄petatē simplicui. a qb' p̄ncipaliter denoiant. Itē dant vt p. ip̄os ⁊ p̄sil̄os p̄hibeat vl' citri oz putrefactio. nā sic humiditas est mr̄ putrefactiōis. q̄r/to meth auro4. ita siccitas prohibet putrefactionem.

¶ Digestiua colere prassine. Rica. xiij.

Digestiua prassine d̄nt esse frida ⁊ potētiora q̄3 digestiua cole aduste: q̄m talis fit etiā p adustionē vitelline ⁊ ex d̄nti densior est ⁊ magis resistēs īfrigidationi q̄3 adusta. ¶ Ex quib' infert p̄mo q̄ sirupi in tali casu nō d̄nt incipi ari sed in sta grossa suba p̄manere. Infert scōo q̄ plus de sirupo q̄3 de aq̄ d3 exhiberi: tñ talia colere digestiua d̄nt ad humidu3 declinare. cū talis cola sit grossa: ⁊ humiditate p̄ticipet. Na3 vt exptus sui melius est extinctioni in hoc casu semp attendere. na3 eligibilius est vt p̄longetur egritudo q̄3 q̄ perdat. īfirmus. ⁊ sic semp operatus est pater noster Cermisonus. ⁊ est sententia Auic. 7. coll3 allegato cap. vbi inq̄t. Et melius ē vt q̄ uertas talē se. ad lentā longa3: que curari posit: q̄3 eger subito moriat. nā error qui sunt in alteratione cōplexionis febris facilior est q̄3 mors. ¶ Tamen quis versutus istabit pp quod ad euitādā omnē q̄trouersiā est cōmiscēdus syrupus acetosus simplex cum aliis īfridatiuis. Ut verbi gr̄a sirupus violatus cum siru. acetoso simplici ⁊ iulep viola. cum eodem: aut nenufarinus cum eodem: aut de acetositate citri cum eodē addendo etiā. Spēs fridas: vt sandalos ⁊ hm̄oi. Nā sirupus acetosus simplex est apitiuus. subtiliatiu' incisiu'. Et posset diligens iuestigator etiā addere ex aliis sirupis apitiuis. de qbus dcm̄ est fm q̄ descriptioni eius viddit. quare considerēt. nā ex succo limonu3 arāciorum q̄natorum ⁊ aqua vt sup̄ de colera potest fieri extinctiuum: ⁊ hec bene considera.

¶ De colera zinaria. Rica. xiiij.

De zinaria ⁊ prassina nō vere dicatur q̄ vt colli septimo coll3 allegato loco. ⁊ a conciliatore dicta d̄ña. Ipsa tante est malignitatis vt ipsa digōnem nō expectet: sed mox a nā ip̄a pcepto suo nocumēto vomitu vel quolibet alr̄ expellit. Un̄ Auicē. p̄ma p̄mi de humoribus: Et hec est peior ⁊ magis pniciosa. ⁊ dic̄ q̄ ē de suba venenorum. Ab hac autem colera nō fit fe. pp ei' malignitatem. nā ante eius putredine3 hoiem interimit. Et plures extim auerunt etiā febrē prasinā non posse contingere pp eādem cām. Unde cōciliator allegata d̄ña recitat se vidisse semel tñ vnā febrem de prassina que iter fecit būtem in septima. Et ponit eius accīntia. Et qbus colligo q̄ non frequenter appet iste mōe. l3 quidā moderni p̄eti ci aliter iudicent. nā oī die quasi appet cole virides cum tendentia ad fuscum q̄s prassinas vocāt. que vt credo nō sunt semper vere prassine sed sunt virides facte p admixtionem melācolia cum colera citrina. Cuius signum. q̄m tales sunt liquide currentes ⁊ non grosse. Na3 ex admixtione nigri cum citrino generatur viridis vt p3 ex admixtione indici cum auripigmento vt faciūt pictores. Et ista est de qua dixit cōciliator q̄ aliq̄n euomebat. ⁊ ex ista fe. sium lōge pp meliam secum admixtā. ⁊ talis idiget digestiuis mixtis vt p3. Possumus tñ imaginari quatuor gradus prassine vere ⁊ consequenter q̄ in p̄mo gdu existens aut scōo vere pōt febrem causare lic3 raro contingat. In tertio vō ⁊ quarto nequaq̄3. Et hoc p concordia auctor4.

Sed de his infra de fe. colericis.

¶ Digō flegmatis nō nālis in spēs. Rica. xv.

Flegma diuidit p̄ma p̄mi de humorib' in mucilaginosum crudū aqueū. gipseū. salsu3. acetosu3. ponticū. dulce. acre. vitreū. S3 p' q̄rti de febre flatica. fla putridū ad q̄tuor spēs tm̄ reducit. vbi inq̄t. Et fla qdem putridū q̄nq3 est vitreū. q̄nq3 acetosu3. q̄nq3 dulce q̄nq3 salsu3: crudū: ⁊ mucilaginosu3 sub vitreo cōprehēdēs. Aqueū ⁊ isipidū sub dulci. Ponticū vō ⁊ acre sub acetoso. Gipseum nō facit febrē: iō digōne non idiget. verba sunt gentilis allegato loco. Demū ita q3 ordine3 illorum q̄tuor p̄sequar cor4 ponens digestiua.

¶ Digestia flati dulcis ⁊ isipidi ⁊ aquosi. Rica. xvj.

De digestiuis dulcis ⁊ insipidi ⁊ aquosi. Un̄ fla est dulce: aut fm se. aut q̄ ei admiscetur res extranea dulcis vt sanguis. q̄lcūq3 sit ei' digestiuū d3 esse medium: vel quasi medium in actiuis d̄clinādo potius ad latus caliditatis ⁊ siccum in passiuis. ⁊ ideo cōmiscēda sunt digestiua cole cu3 digestiuis flegmatis h̄ est calida cum fridis vel temperatis. Ut exēpli gr̄a. Mel ro. colatum acetosum fm q̄ vi' expedire fm maiorem vel minorē flatis cōmixtionē. Et silr suo modo de aq̄s dcm̄: que cū ipsis sirupis cōmiscebunt. de quibus infra. Item cōpetit oximel simplex mel ro. Itē oxi zaccara cum aq̄ mellis exhibita. Itē siru. acetosus simplex cū aq̄ feniculi: aut alia calida appropriata. Item transire possumus circa statum egritudinis ad sirupū acetosu3 de duabus radicibus. Ite3 si fortioribus egemus trāseamus ad sirupum acetosum de q̄nq3 radicibus addendo aq̄s calidas vel fridas vt vi' expedire. Et tu hec considera.

¶ Digestiua mucilaginosi vitrei ⁊ crudi. Rica. xvij.

De digestiuis mucillaginosi vitrei et crudi. D̄nt horum flatum digestiua eē cala sicca subtiliatiua incisiua diuretica. Auic. p' q̄rti. de cura flatica4. Cuiusmodi sunt. Mel ro. colatū cū sir. acetoso de duab' radicib'. aut sirup' acetosus de q̄nq3 radicibus. aut sirupus de eupatorio cū sirupo acetoso simplici. aut oximel cōpositum. aut siru. de p̄ssio aliqualiter acetosatis. aut sirup. de sticados cum modico acetosi addendo oībus aq̄s harū intentionū: de quibus infra.

¶ Digestiua pontici acetosi ⁊ acris. Rica. xviij.

De digestiuis pontici acetosi ⁊ acris. D̄nt ēt digestiua isto4 ad caliditate3 ⁊ siccitatē declinare: vt dcm̄ est: sed d̄nt eē mir' calida cū vitreu3 sit fridius pontico acri ⁊ acetoso. ⁊ hic loquor de pōtico ⁊ acetoso vt sunt. talia p se ⁊ nō p admixtionē cole nigre cū eis. nā de ipsis vt sic dicet in cap. de digestiuis melācolie. Exēpli gr̄a oximel simplex cū aq̄ mellis. Oximel cōpositum cum aq̄ feniculi saluie ⁊ hm̄oi. Acetosus compositus duarum radicu3 cū aq̄ feniculi. Mel ro. colatu3. cum sirupo acetoso simplici. Sirupus de eupatorio cum acetoso simplici. Aqua cisterne zuccarata decocta.

¶ Digestiua flegmatis salsi. Rica. xix.

De digestiuis salsi. Uariat eni flegma salsu3 ex varia piunctione colere cu3 flate. aliq̄n eni cōmiscet cola cum flate grosso. aliq̄n cum subtili aq̄so ⁊ tale est fla salsu3 notū. De q̄ dcm̄ q̄ eius digestiuū in actiis d3 eē tpatū aut declinare ad fridū si fuerit multū salsu3. ⁊ silr in passiuis tpatū aut aliqualr. ad latus huīditatis: aut aliq̄n ad latus siccitatis. Uerbi gr̄a. sy. acetosus simplex cum melle ro. ⁊ aq̄ zuccari. Silr sirup' de endiuia cū aq̄ eius: aut aq̄ zuccari. Itē sirup' de acetositate citri. Oxizaccara cū aq̄s appropriatis fridis. Ite3 in pcessu sirupus ō bizātiis. Multa p̄similia exēpla potest per se diligēs p̄scrutator ex habitis ponere. ¶ Quando

autē ista ē grossum tūc opꝫ ꝙ digestiuū sit subtiliatiuū: vt verbi gratia. acetosius simplex. oximel simplex ⁊ hʒ. ita ꝙ opꝫ variare in his ſm variaꝫ proportionē humorē aduinicem vt supra. Et hec bene considera.

¶ Digestio melie non nālis in spēc. Rubrica. xx.

Elancolia nō nālis vt cole ab Aui. pma pmi. de humoribus est sextuplex. Una quidē est talis p adustionē cole ru. alia p adustionē melie subtilis. alia grossē. alia qꝛ cōmiscet̄ sīa cū ea. alia qꝛ cū ea ꝯmiscet̄ cola rubea: alia qꝛ cū ea ꝯmiscet̄ sāguis. ⁊ talis appellat̄ melia sanguinea. Et alie sic suo mō a dñatione huoꝛ qui cū ea cōmiscet̄. ⁊ tu considera.

¶ Digestiua melie p adustionem cole genite. Rubrica. xxj.

De digestiuis melācolie genite p adustionem cole. Illa. n. dñt eē i actiuis tēperata aut ad fridum tendentia ⁊ minus magis frida ſm maiorē aut minorē adustionē. ⁊ in passiuis hūida ꝯsimilr magis aut min⁹. Exēpli grā sy. ro. cū melle ro. aut sirup⁹ nenufarinus. aut de acetositate citri: maxie qñ ex ipsa melācolia cordi infert̄ nocumentū. Cū aquis cordialib⁹ frigidis: aut acetosis: de quibus infra. Itē sirupus acetosus de pomis Mesue. ⁊ breuiter infrigidantia dicta de digestiuis salsi flegmatis. ⁊ de digestiuis colere supra. Et dēt oīa hec cū aquis appropriatis remittentibus intēdentib⁹ nūc caliditatem: nunc frigiditatem: nunc alias qualitates vt op⁹ erit de quibus infra. Et nota ꝙ vbi cū hoc querimus inducere somnum oportet dare sirupum de papauere cū aqua violarum: aut nenufaris ⁊c̄.

¶ Digestiua melie p adustionē ipsius facte. Rubrica. xxij.

De digestiuis melancolie per adustionē melie subtilis ⁊ grosse. ⁊ quoniaꝫ taꝫ adustionē subtilis q̄ꝫ grosse sequit̄ incineratio: ⁊ maioꝛ in subtili: ⁊ terrestrificatio maioꝛ i grosso: hinc digestiua melācolie talis p adustionē subtilis dñt esse fridioꝛa ⁊ humidioꝛa. ⁊ eligant̄ fridioꝛa ⁊ humidioꝛa ex dictis digestiuis taꝫ de flegmate salso q̄ꝫ de colera. qm̄ queci̇̄qꝫ de melācolia tali per adustionem colere rubee: ⁊ pro digestiuis. reliq̄ minus frigida ⁊ humida. Et exempla patent pluries ex dictis. aque autem addite faciunt frigiditatem digestiuoꝛuꝫ intendi ⁊ remitti ſm earum frigiditatem maioreꝫ aut minorem ⁊ tu considera.

¶ Digestiua melancolie colerice. Rubrica. xxiij.

De digestiuis melie melice. Debent enim talia digestiua eē media i actiuis aut ad fridum declinare ne in caloꝛe superfluentia intensionem aut adustionē gignāt i colera. In passiuis vō declinare dñt ad hūidum vt caloꝛis icendīi remittat̄: ⁊ sic ꝓhibeat̄ vlterioꝛ actio. ⁊ ex ꝯsequenti mala ⁊ nō nālis siccitas abijciat̄. Uerbi grā. Sirupus violatus. sirupus de endiuia. sirupus de pomis. sirupus de acetositate citri: ⁊ maxime quando talis cordi nocumentum infert. aqua ordei cū ꝫuccaro ⁊ succo limonum: arātioꝛuꝫ. Sirupus de epithimo: pro quo considera q̄ dicta sunt de digestiuis cole aduste ⁊ plurima ibidē posita ad hoc cap. reducant̄. ⁊ tu considera.

¶ Digestiua melancolie flegmatice. Rubrica. xxiiij.

De digestiuis melācolie flegmatice. In his digestiuis opꝫ multa considerare pmo ne sint multum calida: ne subtile resoluat̄ ⁊ augeat̄ melia ⁊ genita ingrosset̄. Scdo p eandē cām vitent̄ exiccātia multuꝫ. Tertio non sint multū ꝓuocātia saltē in principio. vt oximel compositum: vl sirupus de epithimo: ne p ipsa agitet̄ materia: ⁊ ad vias strictas perducta consequat̄ opilatio ⁊ etiam educto subtili remaneat grossuꝫ. Debent itaqꝫ ad calidum parumper declinare: ⁊ in passiuis debēt esse temperata vel ad humidum vel siccum parumper tendere. Exēpli gratia. Oximel simplex cuꝫ aqua fumiterre: ⁊ aq̄ simplici decocta. Sirupus acetosus simplex cū melle ro. colato: aqua endiuie. fumiterre. item oximel compositū apparentibus signis digestionis. item sirupus posit⁹ a Mes. in cura sode ex aggregatiōe flegmatis ⁊ melie cum vinuꝫ mesarugie. item sirupus de fumoterre cū aqua buglosse. boraginis: endiuie ⁊ silr. item sirupus de epithimo. Est tamen notanda differentia inter sirupuꝫ de epithimo ⁊ sirupum de fumoterre quātū ad hoc: quia de fumoterre est leuioꝛ ⁊ minus solutiuus ⁊ conuenientioꝛ mēbris calidioꝛibus. De epithimo vero est magis appertiuus ⁊ materierum flegmaticaꝝ plus eductiuus.

¶ Digestiua melie melancolice. Rubrica. xxv.

De digestiuis melācolie melancolice. Unde digestiua hʒ melancolie sunt tpata in actiuis. vel parūp ad calidū declinēt. in passiuis vero ad humiduꝫ sint tendentia. Et eā ex p̄dictis satis facile intelligi pōt. Uerbi gratia mel ro. colatū cū sirupo aut iulep viol. aut sirupus de endiuia cum aquis cōuenientibus: vt est buglosse boragis. fumiterre. epithimi. aut decoctio buglosse. floꝝ boraginis cum passulis ⁊ melle dulcoꝛata. iteꝫ verbi grā digestiuū foꝛtius transeat̄ ad sy. de epithimo cū aqua decocta dulcoꝛata cū ꝫuccaro: aut cū aqua boragis vel buglosse. ⁊ talia multa fabricari pñt ex datis.

¶ Digestiua melancolie sanguinee. Rubrica. xxvj.

De digestiuis melācolie sanguiee. ⁊ p hʒ digestiuis recurrat̄ ad digestiua colerice remittēdo ea in frigiditate ⁊ humiditate. nam sicut colera est sanguine calidioꝛ ita frigidioꝛ. h⁹ indiget: ⁊ cū ipa sit sicca valde: ⁊ sanguis nō. hinc hūidioꝛ. his. Sāguinea aūt melancolia ⁊ hʒ indiget: ne vlterius in exiccatiōe ꝓcedat̄. Ista tñ mā sepe ex facta flōmia euacuat̄: ita vt paucis egeat digestiuis. ⁊ tu hec considera.

¶ Canō in administrandis sirupis. Rubrica. xxvij.

Et pro cōplemēto coꝛuꝫ que dicta sunt de digestiuis notandum ꝙ cū digestio debeat̄ eē antecedenti et cōiuncte vt octauo sunt auctoꝛes digestiuū māe calide in die quietis dꝫ eē minus frigidum: ⁊ in die motus magis frigidum. Econtra vero in materia frigida: quoniam in die quietis debet esse calidius ⁊ in die motus minus calidum. hoc tamen communiter non obseruatur: nam canonice operando sic fieri debet vt patet intelligenti. Et hec de digestiuis compositis vsualibus dicta sufficiant.

¶ Canon ꝓ illis qui nō pñt accipe siru. Rubrica. xxviij.

Postremo aduertendū ꝙ si qs talia digestia accipere nō posset dꝫ curiosus medicus ex aquis de quibus supra statim facere digestiua ipsa adinuicem miscendo vt expediens erit ꝓposito suo addēdo ꝫuccarū ⁊ aliud dulce: acetosa: vt vinuꝫ granatoꝝ. Et sciēdū ꝙ radix digestiuoꝝ in mā calida sunt semina q̄ttuoꝛ frigida maioꝛa ⁊ minoꝛa. de qbus supra de digestiuis colere nālis. ⁊ infra de seminibus. Radix vero digestiuoꝝ in mā frigida: ⁊ specialiter flegmatica sūt radices quinqꝫ petrosilini. apū feniculi. sparagi ⁊ brusci.

¶ De aquis vsualibus temperatis. Rubrica. xxix.

Aque vsuales de quibus est facta mētio supra. ⁊ pmo de temperatis aqua capilli veneris. aqua altee. aqua sparagoꝝ. aq̄ lupulloꝝ. aqua camomille aqua graminis aqua liquiritie aqua buglosse.

¶ Aque vsuales calide. Rubrica. xxx.

Sequitur de aquis calidis. Aq̄ absinthij. Rosmarini. Bethonice. Eufragie. Ruthe. Eupatoꝛij. Melisse. Maioꝛane. Menthe. Sauine. Isopi. Scabiose. Saxifragie. Aqua. vitis. Fumiterre. Feniculi. Boraginis. Celidonie. Enule. Scolopendrie. Lauri.

Persici. raphani. saluie. apij. berbene. cuscute. paritarie eco
ri. Aqua mel. cocta siue cum distilatione.

¶ Aque frigide vsuales. Rubrica. xxxj.

Sequitur de aqs fridis aqua ro. cucurbite. endi
uie nenufaris. Portulace. plantagis.
aqua solatri. violarum. acetose. angurie. ordei ex atice.

¶ De solutiis vsualibus. Cap. xxxj.

Equitur de solutiuis tã simplici
bus q̃ cõpositis vsua
libus de quibus proportionabiliter dicet. vt ĩ
digestiuis dictum est.

¶ Simplicia cole euacuatiua. Rub. j.

Simplicia vsualia colere pncipaliter euatiua sũt
Scionea reubarbarum. Aloes. absinthi
um. Uiole. Cassia. Manna. Capillus veneris. Lupullus.
Mirabolani. citrini. fumusterre. aqua casei. succus rosarum
tamarindi. pruna. psilium. volubilis.

¶ Simplicia flegmatis euacuatiua. Rub. ij.

Simplicia vsualia flegmatis principaliter euacua
tiua. Chebuli emblici belirici. salgem
ma. Species salis. cheruia. ysopus sica. timus. cucumer asi
nin⁹ hermodactili. zinziber. Aqua caulium. succarum rub.
Centaurea sambuc⁹ anacardus. serapini. coloquintida. tur
bith. sticados. yreos. sarcocolla. been. eufor biũ. squilla. asa
rum. poliũ. vrtica. agaric⁹. Cartamus. oppoponaci. lacti
cinia vt esula serpẽtaria. arthenita. nux gallorum decrepitorum.

¶ Simplicia melancolie euacuatiua. Rubrica. iij.

Simplicia vsualia colere nigre pncipalr euacua
tiua sunt. Epithimũ. Polipodiũ. miro
bolani nigri lapis lazuli. Scene Cuscute. Circa instans.
Elleborus niger. Et dictũ est principaliter. qm̃ vt scriptum
est rarissime inuenitur in corpore humano peccatũ in vno
solo humore: ꝛ cõsimiliter rarissima. immo quasi nulla est
medicina solutiua: que tñ vnum humorẽ euacuet. imo q̃
euacuant coleram etiam euacuãt flegma: vt supra d. scri
bendo de ipsis in libris auctorum. Et suadeat hoc experientia
Una tñ medicina pncipaliter magis eũat vnũ humorem
q̃ aliũ: vt exẽplificatum est. ꝛ est sñia Mesue in suo de con
solatione medicinarum. cap. secũdo. vt pꝫ.

¶ Simplicia san. eductia vel ipsius clarificatia. Rub. iiij.

De solutiuis sanguis. Unde sanguis nulla est
medicina q̃ de pma intẽtione sit
eductiua. Unde Mesue de consolatione allegato cap. in
quid. Nulli. n. medicinarum propriũ est de pma intentiõe q̃
sit sang. eductiua. Custodit. n. eum nã vsqꝫ in postremuꝫ:
nec deserit nisi coacta. Et dr̃ de pma intentione: qꝛ secũda
rio ꝛ nõ pprie: vel de secunda intentione: vt ita loq̃r ꝑt me
dicina sanguinem educere. Et hoc contingit in trib⁹ casi
bus. Primus quando medicina est de habentib⁹ excoria
re tunicas venarum vt cucumer asininus. euforbiũ mezereõ
scamonea ꝛc̃. Secundus qñ medicina hꝫ de pprietate ape
rire orificia venarum apertiõe sanguinẽ fluẽ faciẽte vt aloes
malus. Tertius qñ medicia est effrenatas vt scamonea ꝛ q̃
libet alia medicina vltima. Hanc sententiam cõmendaue
runt cõmuniter antiqui nostri. Et dr̃ cõiter: qꝛ Ga. de sim
plici me. iiij. ca. recitat suo tempore inuentam esse a cãu me
dicinam de pma intentione sanguinis eductiuam. Et con
ciliator noster dĩa. cxlvj. idẽ confirmare videt cum dicat
Padue etiam suo tempore fuisse cognitam. p qͦ⁹ facit tex
tus Aui. secundo canone. cap. de lente. vbi in fine dicit lẽtẽ
siluestrem soluere sanguinem. Et secundo canone. capitu.
de volubili. Et est quedã spẽs volubilis mala: que solutio
ne educit sanguinem. Quid dicam nescio: miror q̃ Ga. q
se de multis gloriauit noluerit ex noticia nobis exhibita ð
hac herba etiam gloriam consequi ꝛ consimiliter concilia
tor noster. poterat. n. non fecerunt nec debeõ dubitare. qm̃
ex noticia plurimorum aliorum simplicium potest medicus
hoiem interficere: ꝛ subito ad tempus vt patet venenorum
species discurrenti. ¶ Sequar ergo communem scolam
medicorum in hac parte: cum sanguis per flobothomiã
facilius educatur q̃ per medicinam. natura nãqꝫ in super
fluis non abundat. Dicitur tamẽ q̃ q̃dam medicine sunt
sanguinem mundificantes: qꝛ clarificantes vt lupullus ta
marindi: capillus ve. aqua lactis. Succus ro. Cassia. Ma
na. Fumusterre. aloes. Aqua fructuum Mesue. septimo
anndo. Cuscuta. Lapis lazuli. Reubarbarum. rosa. ꝛc̃. ꝛ
hoc de per accidens: qꝛ educunt materiã communiter san
guinem inficientem.

¶ Solutiua composita cõiter vsitata. Rubrica. v.

Sed anteq̃ inscribam solutiua cõposita hũori
bus appropriata prius recitabo indif
ferenter solutiua composita auctorum nomina appone
do: quibus communiter moderni ꝛ antiqui vsi sunt. ꝛ etiã
vsqꝫ ad hanc etatem: ꝛ sunt hec. Iera pigra. Gal. Mesue.
Iera hermetis Mesue. Electuarium indum magnuꝫ me
sue. Confectio amech Mesue. Benedicta nico. electuariũ
de succo rosarũ nico. Diascene nico. Diaprunis nico. Bla
ca. nico. Stomaticum laxatiuum nico. Catarticũ imperia
le nico Ieralogodion nico. Diarob magistrale. Diasinicõ
siue confectio de dactilis Mesue. Electuariũ ð psilio mes.
electuarium descof Mesue. Confectio electuarij diacito
nitan siue diacitoniten solutiuum. mesue. Diaturbit magi
strale. Catholicon nico. Oximel iulianum nicolai. Secania
bin educens flegma mesue. secaniabin educens melãcoliã
mesue. ¶ Possunt ꝛ omnes sirupi fieri solutiui addendo
eis solutiua. ꝛ tu cõsidera. ¶ Pillule de iera simplici. me
sue. Pillule de iera composita nicolai. Pillule auree nico.
Pillule chochie. Pillule de sarcocola nicolai. Pillule ð se
rapino. Pillule de euforbio. Pillule de eupatorio. Pillule
de reubarbaro. Pillule de lapide lazuli. Pillule de hermo
dactilis maiores. Pillule fetide maiores. Pillule chochie
Almansoris in vsu. Pillule alefangine. Pillule aggre
gatiue maiores. Pillule inde. Pillule lucis maiores. Pil
lule de agarico. Omnes he ſm. Mesue. Pillule sine qui
bus esse nolo nico. Pillule assaieret. Auicen. Pillule de fu
moterre nico.

¶ Solutiua colere naturalis. Rubrica. vj.

Solutiua colere naturalis vsualia sunt electuariũ
de succo rosarũ. Diaprunis ꝛ huiusmo
di. Ubi aduertendum q̃ licet inter omnia composita hec
duo videantur solum coleram educere: non tamen sic ipsa
educunt: quin etiam flegma purgent: vt patet ex eorũ de
scriptionibus nam semper inuenio composita solutiua edu
cere plures humores simul. ſꝫ ð vno plus ꝛ principaliter. ð
alio vero minus ꝛ secundario. ꝛ hoc credo auctores fecis
se: quia in corpore semper plures peccant homores: ꝛ non
vnus solus vt patet. ꝛ ideo cum vocantur solutiua colere:
vel alterius humoris debet intelligi q̃ illa principaliter ꝛ
magis ꝛc̃. vt iera pigra Gal. electuarium de psilio. pillule
alefangine. Pillule de iera simplici. Pillule auree. Pillule
de reubarbaro.

¶ Solutiua colere citrine. Rubrica. vij.

Solutiua colere non naturalis ſm ordinem dige
stiuorum. ꝛ primo de solutiuis citrine.
Pro his ꝛ sequentibus dicendum est q̃ sicut efficitur non
naturalis per admixtionem alterius humoris sc̃ã. ita ꝛ so
lutiuum eius debet amplecti. vtriusqꝫ humorẽ. Unde hoc
in casu reperit bene simplex hñs vtrãqꝫ virtutem: sed pro
maiori pte dant composita que sunt harum virtutum ꝛ iõ nu
merabuntur inter composita etiam simplicia. q̃ omnia in
telligi debẽt de omnibus aliis hũoribus. ¶ Eductia itaqꝫ
talis humoris sunt Aloes. Mirabolani. Reubarbarum.

Cassia fis. ⁊ specialiter cum turbith. Psiliu. psilliu. volubil cucumer asinin⁹. yera pigra. simplex. Electuariu de psilio. pillule ō yera simplici. pillule auree. pillule aggregatiue ma iores tamarindi. manna succus ro. viola. absinthiu. eupatorium. scamonea. yreos. centaurea. diacitonitē solutiuu. Electuariu3 de succo. ro. diaprunis cum scamonea. Et vt dcm est: qr hic humor est cōpositus. possumus cōponere cōposita adiuuicē. vt verbi grā. electuariu de succo ro. ʒ. ij. ʒ. diasinicon ʒ. i. ⁊ sic accipiendo eductiua flegmatis ⁊ miscendo cum eductiuis colere fm pportionē ipsius ad flegma vt dictum est. Et hoc sit canon etiam pro sequentibus. Et tu hec singula bene considera.

¶ Solutiua colere viteline. Rubrica. viij.

Solutiua vitelline vsualia sunt reubarbarum. capill⁹ ve. asara. cucumer asinin⁹. electuarium de cassia fistula. diacitonitē turbitata. diaprunis scamōea. catarthicū imperiale. Pillule auree. pil. de eupatorio. Cassia vigorata cū turbith. manna cū turbith. cum diasinicone. yera pigra simplex. yera composita. Electuariu3 de succo ro. pillule de yera simplici. pil. ō yera composita. pil. de reubarbaro. pil. aggregatiue maiores. ¶ Et nota q rare sūt medicine educentes coleram citrinam: que etiam non educant vitellinam. ⁊ rarissime sunt que educant coleras que etiam non educant flegma: maxime est verum de compositis qr rarissime ab auctoribus ⁊ practicantibus inuenta est colera peccare sine flegmate.

¶ Solutiua colere aduste. Rubrica. ix.

Solutiua colere aduste sunt hec que sequuntur. mirabolani nigri: aq lactis. fumusterre. volubilis electuarium hamec. pil. de fumoterre. scene. pil. inde. agaricus. Cassia vigorata cu3 scene vel fumoterre. diascene ⁊c. cum canone memorato prius.

¶ Solutiua colere prassine. Rubrica. x.

Solutiua colere prassine. vnde dictum est supra ō digestiuis ei⁹. hec colera vt existimo rarissime inuenitur: vt febrem aut longam egritudinē faciat pp eius malignitatem ita vt expectetur auxilium artis: s3 mox vomitu: aut secessu pcepto tanto nocumento ab ipsa natura euacuatur: qre pauca dicēda sunt de euacuatiuis eius. Attn̄ tantū dicat q euacuantia vitellinam cum ista fiat ex eius adustione et euāant prassinam. ¶ S3 est aduertēdū cū ista dicat esse de gn̄e venenosorum q digi debent etiantia cordialia ex sui pprietate: aut facta talia p artem verbi grā. reubarbara est cordiale ⁊ ipsius eductiuū. Māna cū agarico cōfortato cū cordialibus frigidis. Et sic de alijs solutiuis in fe. pestilentiali ex materia colerica conuenientibus. de qbus dn̄o cōcedēte dicet ad plenū. ¶ Quid autem dicendū sit de eruginosa p3.

¶ Solutiua composita flegmatis dulcis. Rubrica. xj.

Solutiua flegmatis nō nālis. Et primo de solutiuis dulcis insipidi ⁊ aquosi vt mirabolani chebuli. emblici. belirici. turbit. pillule cochie. pillule de serapino ad paralisim. Mesue alsebrā. esula benedicta. serpentaria. pil. alesangine. pil. asayeret. Et indifferenter omnia leuia solutia simplicia ⁊ composita flegmatis si dulcis insipidi ⁊ aquosi ⁊ eductiua.

¶ Solutiua flegmatis vitrei ⁊c. Rubrica. xij.

De solutiuis vitrei mucillaginosi ⁊ crudi. sunt turbith confortatum. ysop⁹ agaricus. coloquintida. ius galli decrepiti cū cartamo. Centaurea. Cartamus: Sqlla. Hermodactilus. Yreos sarcocolla Serapinū ⁊ euforbiū. ciclamē. yera hermetis. elium iduz. blanca. bn̄dicta. been. sal. baurach. opoponacum. vitis alba. diasinicō. secaniabin educens flegma mes. diarob. dia turbith. ieralogodion. pillule cochie. pillule de sarcocolla. pillule fetide. pillule de serapino ad paralisim. Mesue. pillule de hermodactilis.

¶ Solutiua flegmatis acetosi ⁊c. Rubrica. xiij.

De solutiuis pontici acetosi ⁊ acris. Hec solutiua eor dnt eē remissiora sine ō biliora solutis vitrei cū difficili⁹ sit educere vitreū viscosū. siue mucillaginosum q3 ponticū. Unde solutia his cōueniētia sunt eductiua dulcis ⁊ remissiora eductia vitrei. Unde notādū vt i p tractatu. cap. 3° medicina dbilior si addatur potentiori ipsam remittit. ⁊ ideo diasinicon addemus cassiam: aut manna. Similiter turbith ⁊ ceteris debilitando eas ⁊ videbitur expedire. Item alesangine bn̄dicte. pillule de agarico sunt de his debilioribus que cōpetent.

¶ Solutiua flegmatis salsi. Rubrica. xiiij.

De solutiuis flegmatis salsi iter cōposita vsualia ē elium hamec. pil. de fumoterre. pil. aggregatiue. ¶ Et p his notandū q dcm̄ ē flegma salsum variari ex varia cōmixtiōe colere nūc cū flate grossiori nūc cū subtili aq̄so. Op3 nāq3 aggregare solutia iā dicta ⁊ his humorib⁹ cōueniētia fm pportionē humoris ad humorē. Exempli grā. electuariū de succo ro. p. i. diasinicon p. ij. p flate salso grosso. Exēplū ō nothō. vt diaturbith. p. ij. elec. de succo. ro. p. i. Itē turbith ppati. ʒ. i. Ite3 cassie. ʒ. i. ⁊ sic ō alijs. Facilr. n. ex dictis hr̄ modus cōponendi. ⁊ his compositionibus addātur aque cōuenientes ⁊ cū eis iterdum sirupos vt sint delectabiliores. dixit Ras. in diuisionibus polipodium euacuare flegma salsum.

¶ Solutia melle p adustionē cole rubee. Rubrica. xv.

Solutiua melācolie nō nālis ⁊ pmo p adustionem cole rubee. vt lapis armeni⁹. lapis lazuli electuariū hamec. pil. de fumoterre serū capinū. scene. diascene. pil. de lapide lazuli pil. inde. mirabolani. indi. Et cōponant educētiā colerā cū educētibus meliam. vt vbi grā cassia cum mirabolanis indis. Item scene cu3 reubarbaro scā eius infusiōe in aqua lactis. ⁊ sic de alijs cū fumoterre.

¶ Solutiua melancolie aduste. Rubrica. xvj.

De solutiuis melle scē p adustionē melle subtilis ⁊ grosse. vnde solutia dcā sunt et i h cāu cōueniētia. Itē cōueniūt et decoc. fumiterre. decoc. epithimi. ieralogodiō ⁊ silia. Ut siru. de epithio. ⁊ tu pra.

¶ Solutia melancolie colerice. Rubrica. xvij.

De solutiuis melancolie colerice. vn̄ talia dnt eē ex pte dtutl cōposita. vt fumusterre. Epithimus. scene ⁊ hō: de quibus supra. ¶ Composite dō vt amec. diascene. pil. de fumoterre. pil. inde. pil. aggregatiue minores. Item componant vt p3 que melancoliam educunt cum his que coleram.

¶ Solutia melancolie flegmatice. Rub. xviij.

De solutiuis flegmatice. vt Mirabolani idi sit cados. epithimū progatiuā habz sup oēs medicinas solutiuas in educēdo meliam. Mesue educit et flegma. Auicē. marie cū melle ⁊ sale. ius galli decrepiti cū polipodio cōfortatum. agaric⁹. polipodiu3. secaniabin educēs meliam. Mesue. diascene. ieralogodion. d3 tn̄ cōfortari cū medicina soluente melia3 vt sit amplior melancolie q3 flegmatis. eductiuū. nā educit flegma ⁊ melia3 pil. inde. Itē pt cōponi ex medicis flegmatis cū medicinis melancolie ⁊ educens melancoliam vincant fm victoria3 melancolie super flegma: vt miscendo polipodiu3 mirabolanos indos cum turbith. Item agaricum cū modico polipodij: aut cum modico folliculorum scene.

¶ Solutiua melancolie melancolice. Rubrica. xix.

De solutiuis melle melice. Et sūt q̄ educūt melācoliā a soēa specifica hō: ⁊ huiusmodi eductiua. vt scene polipodiū. mirabolani indi. lapis lazuli fumusterre. Et ex his composita vt diascene.

¶ Solutiua melancolie sanguinee. Rubrica. xx.

De solutiuis melancolie sanguinee. et sunt solutiua. huiusmodi melancolie ad mixta cum his que sanguinem clarificant et mundant. vt verbi gratia: misceantur tamarindi cum mirabolanis. indis aut cum folliculis sene: aut cum aqua lactis lupullo. vel misceatur cassia cum fumoterre: aut succo ro. pol. podio. Educatur frequenter hec materia secundum se totam per flobothomiam: aut quasi ita quod paucis indigeat solutiuis: et ideo in eis non multiplico. tamen etiam quia ex dictis aperta via in compositione ipsorum solutiuorum.

¶ De digestiuis approbatis discrasie membri cuiuslibet tam calide quam fride cuius rubrice sunt. xviij. Cap. xxvij.

Sequitur modo de digestiuis vnicuique egritudine. Et vt tibi subscribam digestiua prout sunt vnicuique dispone membrorum nostri corporis conuenientia subiungendo solutiua in eisdem casibus proportionalia. et tu considera.

¶ Digestiua in discrasia frida capitis. Rub. j.

Digestiua vsualia composita in discrasia mali capitis frida sibi et membris suis conferentia: nam de discrasia immateriali est in sequentibus intelligendum. Caput enim confortant que sunt cala. et sic. aromatica nulla in eo existente discrasia: quod si fuerit talis frida et humida talia pur conferunt aromatica. quod si cala fuerit discrasia conferunt frida et humida: aut sicca aromatica. ¶ In primis itaque laudatur sirupus de sticados mes. valet enim epilepsie: spasmo paralysi tremori: torture et ceteris neruorum egritudinibus a causa frida prouenientibus. et cerebro ipso ex discrasia frida alterato. et hoc si non obstabit fluxus caterri: aut aliquod tale. quo casu deus eius nocumentum corrigi cum stipticis et huiusmodi vt infra de catarro. ¶ Secundo vero sirupus de absinthio descriptione. Mesue. qui et si principaliter sit ad stomaci confortationem inuentus: tamen etiam capiti confert sua caliditate et siccitate: et aromaticitate. Unde Aui. proprio cap. Et confert appoplexie bibitum membris eius: quia auri. Unde Auic. et confert dolori auris. Item Serapio. Item quia spica eius compositionem ingreditur. de qua Aui. Et confortat cerebrum. Item et vinum aromaticum cum quo fit citonium etiam est aromaticum cerebrum confortans. Item et mel: sicque ex ingredientibus eius compositionem afferendum ipsum in discrasia cerebri frida conferre. ¶ Tertio vero sirupus de corticibus citri descriptione Mesue. vt patet. nam cortex calidus est et sic. et aromaticus et muscus ipse. Quidam laudant in hoc casu sirupum de calamento. sed ego non inuenio ipsum laudatum autentice. Ingreditur enim squinantum quo est capiti multum nocens. ¶ Et ex aquis sunt aqua maiorane. aqua saluie. origani ysopi. bethonice. ruthe. celidonie. rosmarini absinthij prassij accori. menthe camomille berbene.

¶ Digestiua in discrasia cala capitis. Rubrica. ij.

Digestiua vsualia composita in discrasia capitis calida sibi et membris eius conferentia caput et membra eius confortant. cum ad calidum est discrasiatum. que sunt frida et sicca aromatica aut frida et humida Iulep rosatum. iulep violatum. sirupus ro. sirupus viola. sirupus nenufarinus descriptione mesue. et nicol. Item sirupus de papauere descriptione prima et secunda Mesue. Item de acetositate citri descriptione. Mesue. Item sirupus mirtinus descriptione Mesue. ¶ Et aquis sunt aqua vio. aqua rosarum. nenufaris. solatri alchechengi. cucurbite. plantaginis. portulace.

¶ Digestiua in discrasia cala pulmonis. Rubrica. iij.

Digestiua vsualia composita in discrasia pulmonis cala sibi et suis conferentia. Stiptica in casu isto suspecta sunt. et ideo nisi cum eis humida ponderentur non conferunt humiditatem aeris virtutem iuuat expulsiuam. Valet itaque sirupus violatus descriptione mes. iulep quoque violatum. sirupus de iuiubis. sirupus de granatis dulcibus mes. sirupus de papauere descriptione mes. secunda. sirupus de nenufare. Aui. proprio cap. Oximel. simplex. parue acetositatis. ¶ Et ex aquis sunt aqua vio. aqua epatice nenufaris. maluae capillorum ve. acetose. cucurbite. plantagis.

¶ Digestiua in discrasia frida pulmonis. Rubrica. iiij.

Digestiua composita vsualia in discrasia frida pulmonis sibi et suis conferentia. sirupus de ysopo descriptione Mesue. sirupus de prassio Mesue. sirupus de liquiritia: quod tamen non multum in gradu elatam. sirupus de thime. sirupus contra pleuresim descriptione nico. Oximel squilliticum et tu considera. ¶ Et ex aquis: aqua pulegij. aqua feniculi. calamenti. Origani. ysopi. fimule. bethonice. ruthe. buglosse. boraginis. liquiritie. scabiose. prassij.

¶ Digestiua in discrasia frida stomaci. Rubrica. v.

Digestiua vsualia composita in discrasia stomaci frida sibi et suis conuenientia. Sirupus de absinthio. sirupus de mentha. sirupus de calamento. sirupus de thimo. de eupatorio propter eis quibus corrumpuntur forma stomachi. sirupus de corticibus citri. mel ro. colatum. ¶ Et ex aquis sunt. Aqua absinthij. Aqua menthe. Pulegij. Origani. ligritie. calamenti. saluie. feniculi. eupatorij.

¶ Digestiua in discrasia calida stomaci. Rubrica. vj.

Digestiua composita vsualis in discrasia stomaci cala sibi et suis conferentia. si. ro. iulep ro. sirupus de agresta. sirupus de mirto. sirupus de succo acetose. Mesue. et est optimus. sirupus de acetositate citri. sirupus acetosus simplex modice acetositatis. oxisaccara. sirupus de fumoterre descriptione prima mesue est. sicut temperatus. oximel simplex. ¶ Et ex aquis sunt aqua rosarum aqua endiuie. epatice. plantaginis. Alchechengi. fumiterre. acetosie. portulace.

¶ Digestiua in vtraque discrasia intestinorum. Rubrica. vij.

Digestiua vsualia composita in discrasia intestinorum conferentia. sunt namque intestina ex substantia stomaci facta et ab eo nascentia. ideo que stomaco dicta sunt conferre etiam ex eis conferunt. verum in discrasia frigida maiori indigent caliditate quam stomacus: non enim sunt ita membris calidis vita vt stomacus et in hoc casu sirupus de calamento est laudatus a mes. descriptione sua prima. Et consimiliter dicatur in discrasia eorum calida que raro accidit. ¶ Et ex aquis sunt fridis hec. Aqua rosarum aqua plantaginis. portulace et alie de stomaco calido dicte. Et ex aquis calidis. Aqua ruthe. aqua calamenti. aqua graminis. et alie supra. de stomacho. sed iste sunt magis appropriate.

¶ Digestiua in discrasia calida cordis. Rubrica. viij.

Digestiua vsualia composita in discrasia cordis calida conferentia. Sirupus de acetositate citri. Sirupus violarum. Sirupus rosarum. Sirupus de succo acetose et est notabilis. Sirupus de endiuia. Sirupus de agresto. Sirupus nenufarinus. Sirupus de endiuia siluestri: quod de cicorea. Sirupus de bisantijs alteratus vt decet plus et minus secundum caliditatis intensionem maiorem. aut minorem. Sirupus acetosus simplex sirupus de pomis. Sirupus de mirto. Sirupus de limonibus etiam a multis modernis vtitur. sed audi. Simonem ianuensem inquit. Nusquam memini me de ipso legisse apud auctorem autenticum nisi apud Auicennam. de cura fe. acute: in generali. vbi iubet dari aquam acetositatis limi non falsum: et tu considera. ¶ Et ex aquis. Aqua violarum. aqua rosarum. endiuie. Licoree. Acetose. capilli veneris. nenufaris. Alchechengi. Solatri. Cucurbite. Portulace.

¶ In discrasia autem frigida sirupus de corticibus citri.

Mesue. Sirupus de pomis mesue. Sirupus de granatis dulcibus mesue. Sirupus de buglossa magistralis. Et ex aquis aqua buglosse: aqua boraginis: aqua melisse: aqua maiorane: aqua rorismarini: & aq̃ distillatiōis croci: & aq̃ enule est potens valde Aui.

¶ Digestiua in discrasia calida epatis. Rubrica. ix.

Digestiua visualia composita in discrasia epatis calida sibi & suis conferentia. sirupus de endiuia. sirupus rosarum. sirupus de fumoterre maior mesue. sirupus de biçantijs ad frigidum alteratus. oxiçaccara. sirupus nenufarinus. ¶ Et ex aquis sunt aqua endiuie. aqua epatice. lupuli portulace. alchechengi. Cicorce. acetose. fumiterre. plantaginis.

¶ De digestiua in discrasia frida epatis Rubrica. x.

Digestiua visualia composita in discrasia epatis frida sibi & suis conferentia. Sirupus de absinthio. Sirupus de biçantijs vigoratus in caliditate. Sirupus de eupatorio. Sirupus de prassio de thimo. Sirupus de calamento. ¶ Et ex aquis sunt Aque spargorum. aqua petrosilini. aque apij. Origani. Ysopi. Eupatorij. Raphāi. Bethōice. Rorismarini. Scolopēdrie. Cuscute. Camomille. Absinthij.

¶ Digestiua in discrasia vtraq̧ splenis. Rubrica. xj.

Digestiua visualia composita in discrasia splenis calida & frigida sibi conferentia. Sirupi epati conferentes dicti eligantur fortiores. Nam que epati conferunt & spleni valent: quoniam medicine epatis fortes sunt splen conferentes. nam splen fortioribus vt infra. vigesimo capitulo. sexto tractatu. vt sūt sirup⁹ de prassio. sirupus de eupatorio. sirupus de thimo. sirupus de calamento. & hoc i causa frigida. Et sic suo modo dicatur ð fridis. ¶ Et ex aquis appropriatis magis sunt. aqua nenufaris. fumiterre. in causa calida: aqua scolopendrie: in frigida vero eupatorij. rosmarini. calamenti ysopi. ruthe. pulegij. prassi acori.

¶ Digestiua in discrasia vtraq̧ renū. Rubrica. xij.

Digestiua visualia composita in discrasia renum calida & frigida sibi etiam suis conferentia. Unde renes indigent medicina stiptica & non multum & non mordicatiua: & ideo in casu conueniunt. Sirupus de mirto. sirupus rosarum nenufarinus: & illi q in discrasia calida epatis dicti sunt. Cōsimiliter de his que i discrasia frigida dicendū. ¶ Et ex aquis sunt frigide aqua violarum. aqua rosaꝝ. lupulorum. solatri. cucurbite. plātaginis. fumiterre. capilli veneris. nenufaris. alchechengi. Malue portulace. ¶ In causa frigida aque sunt aque lupuli. Petrosilini. Maiorane. Feniculi. Sparagoruz granum Cuscute. Absinthij. apij. Betonice. scolopendrie. Rorismarini. Camomille. Prassij. Raphani. Paritarie. Enule. Urtice.

¶ Digestiua in discrasia vtraq̧ vesice. Rubrica. xiij.

Digestiua visualia composita i discrasia vesice calida & frigida sibi & suis conferentia qz semper timendum est de nocumento viarum vrine. hinc vt possumus abstinendum ab acutis mordicatiuis aperitiuis multum nisi ad hoc cogat necessitas. ¶ Digestiua autem renibus conferentia sunt: & vesice valentia. verum vesica in suis dispositionibus indiget fortioribus: tu itaq̧ modera vt opus est.

¶ Digestiua i discrasia. frida matricis. Rubrica. xiiij.

Digestiua visualia composita i discrasia matricis frida conferentia. sirupus de calamento. sy. eupatorio. siru. de thimo. sirupus de corticibus citri. sirupus de absinthio. de prasio. Et ex aquis sunt. aqua calamēti. aqua menthe. Camomille. Enule. Prassij. Saluie. Petrosilini. apij absinthij. matricarie vrtice. paritarie.

¶ Digestiua in discrasia calida matricis. Rubrica. xv.

Digestiua visualia composita in discrasia calida matricis. conferentia. Sirupus rosarum mirtinus. Julep rosatum. ¶ Ex aquis sunt aqua rosata capilli ve. Portulace. fumiterre. Nenufaris. Solatri alchechengi. Plantaginis.

¶ Digestiua in discrasia frida iuncturaꝝ. Rubrica. xvj.

Digestiua composita visualia in discrasia frida: dolois iuncturarum conferentia & talia debent esse subtiliatiua incisiua propter materie viscositatē. Item & aperitiua vt per ipsa humor facilius educatur vt infra. vigesimo secundo capitulo. rubrica de cura doloris. iūcturaruz. Et huiusmodi similiter sirupus de calamēto. de eupatorio. de sticados: & oximellis & specialiter compositum simpliciter pauce acetositatis. Item mel ro. cum sirupo acetositatis. ¶ Ex aquis sunt. Aqua calamenti maiorane. Bethonice. enule. saluie. Origani. Camomille. acori. ¶ Et hic aduerte q̧ cum talia aperitiua danł que sunt fortia precipue dubitatur: ne faciant precipitare materiaz ad loca iuncturarum. quapropter cū talibus cū vis vti illis commisce stiptica vt mel rosarum. & sirup. de sticados & pro his recurre ad rubricam allegatam.

¶ Digestiua in discrasia cala iuncturaꝝ. Rubrica. xvij.

Digestiua visualia composita in discrasia calida dolorum iuncturarum eis conferentia talia oportet vt sint ingrossantia humorem siue inspissantia & ꝓhibentia fluxum eius ad locum. qualia sunt stiptica frigida: vt sirupus rosarum. iulep rosaruz. sirupus mirtinus. acetosus simplex cum pauco. mellis rosati colati oxiçacchara pauce acetositatis: in quo plus de vino ponitur granatorum. ¶ Et ex aquis sunt aqua rosarum aqua plantaginis. aqua endiuie: aqua cicoree. Fumiterre. Portulace.

¶ Digestiua in cuti infectione. Rubrica. xviij.

Digestiua visualia in cutis infectione: vt est scabies morfea. lepra & huiusmodi conferētia. Unde duo sunt communiter talia. Unde primū quod est facilius est sirupus de fumoterre maior & minor Mesue. secundo & est fortius de epithimo descriptione Mesue & valet in infectionibus fortioribus: & in morbis frigidis melancolicis cum quibus ponam directiua ad membra in quibus peccat humor. ¶ Et ex aquis sunt. Aqua fumiterre. Endiuie. Aqua lactis vt infra. Portulace. cucurbite ¶ Et sicut de digestiuis actum est vt semper tibi vt potuero magis complaceam eo inscribam ordine de solutiuis ipsis correspondentibus: ac de cōfortantibus membra humani corporis.

¶ De euacuatiuis appropriatis cuicunq̧ membro discrasiato cuius rubrice sunt. xxj. Cap. xxiij.

¶ Solutiua in discrasia calida capitis. Rubrica. j.

Solutiua cōposita simplicia visualia i discrasia calida materiali capitis sibi & suis conferentia: & materia semper sermo noster intelligatur. Aloe principaliter coleram educit. mirabolani. Citrini. Composita vere simplex. Diaprunis nicol. Electuarium psilij. electuarium de succo rosa. nico. & etiam mesue. pillule auree & sunt medicine propria: qz iste sunt proprie educentes coleram principaliter a capite.

¶ Solutiua in discrasia frigida capitis. Rubrica. ij.

Solutiua ꝯposita & simplicia. i frida discrasia mirabolani. chebuli. emblici. agaric⁹. coloquintida. sarcocolla. serapinū. Eleboř niger. pilłe de serapio pillule de agarico. pillule alaŋeret. pillule lucis & oculis ꝓprie. electuarij hamec. qz in melācolica. yera hermetis. discorei i melācolica. yera logodiō i flegmatica & melācolica.

pillule alefangine. Pillule aggregatiue minores. Pillule de sarcocolla. fetide. cochie. Pillule sine quibus esse nolo et oculis maxime.

¶ Solutiua in discrasia. calida pulmonis. Rubrica. iij.

Solutiua in discrasia calida pulmonis. Cassia. manna. Psilium. Electuarium de psilio. diacatholicon. Diaprunis.

¶ Solutiua in discrasia frida pulmonis. Rubrica. iiij.

Solutiua in discrasia frida pulmonis. yreos et est proprium Scene. Sarcocolla. Turbit. agaricus: et est proprium. Catholicon. Pillule de sarcocolla. De agarico: de serapino. Cassia et Manna vigorata cum educentibus flegma.

¶ Solutiua in discrasia calida stomaci. Rubrica. v.

Solutiua in discrasia stomaci calida. Aloes et melius est lotum. Mirabolani citrini. reubarbarum. cassia tamarindi. yera simplex. Electuarium de psilio diacitoniten Mesue. Electuarium de succo ro. nico. et mesue Manna. Pillule de reubarbaro. Pillule auree. Aggregatiue. minores. diaprunis. Catholicon. Pillule. de yera simplici. de fumoterre.

¶ Solutiua in discra. frida stomaci. Rubrica. vj.

Solutiua in discrasia frida stomaci. Aloe. licet principaliter calidum. et ideo vigoretur. mirabolani. kebuli. reubarbarum. Tamarindi. manna. cassia. turbit agaricus. Sarcocolla. Lapis laçuli in melancolica pillule alefangine. Aggregatiue maiores. Inde in melancolica de sarcocolla alsyeret. pillule lucis. pillule de lapide laçuli. Jera simplex vigorata cum educentibus flegma. Jera hermetis. Electuarium indum. diasinicon. diascene: et proprie in melancolica. Catarticum imperiale. Jeralogodion. Catholicon. pil. de agarico. fetide maiores. Cochie. de serapio. pillule sine quibus esse nolo.

¶ Solutiua in discra. vtriusque intestinorum. Rubrica. vij.

Solutiua in discrasia calida et frida intestinorum simplicia. nam sicut dictum est supra de digestiuis stomaco appropriatis. ita pariformiter dicatur de solutiuis: nam que stomaco conferunt etiam intestinis valent et ideo ad solutiua nunc antescripta te transferas.

¶ Solutiua in discrasia calida cordis. Rubrica. viij.

Solutiua in discrasia calida cordis. mirabolani citrini. Electuarium de succo rosarum mesue. Reubarbarum. Scamonea etiam a corde euacuat. licet est ei multum nociua. propter quod multi euitant eam in febre pestilentiali. verentur eam bene correctam: vt patet in tractatu primo: quarto cap. Non inuenio plura composita educentia coleram a corde: quare ex his simplicibus compone.

¶ Solutiua in discrasia frida cordis. Rubrica. ix.

Solutiua in discrasia cordis frida. Scene in melancolia. Emblici lapis laçuli in melancolica. diascene in melancolica. Reubarbarum. sed principaliter coleram. et ideo vigoretur cum flegma educentibus. Non inuenio plura composita visualia. et ideo ex his compone.

¶ Solutiua in discrasia calida epatis. Rubrica. x.

Solutiua in discrasia epatis calida. de aloe dicit mesue: quia operatio eius non multum extenditur in corpore. Vnde enim est pertransiens epar nisi in quantitate exhiberetur. Auicenna cum tamen virtus eius quod purum est non penetret ad illa que sunt cordi longinqua: immo non penetret epar. Reubarbarum. Mirabolani citrini. tamarindi. yera simplex. Electuarium de psilio. Electuarium diacitoniten. Aqua lactis maxime quando est colera adusta. Pillule de yera. de reubarbaro. de eupatorio. Catholicon. Electuarium de succo rosarum. Mesue et Nico. diaprunis. Pillule de fumoterre: maxime quando colera est adusta.

¶ Solutiua in discrasia. frida epatis. Rubrica. xj.

Solutiua in discrasia epatis frida Agaricus. yera hermetis. yreos. cucumer asininus. Scene in melancolica. catharticum imperiale. catholicon. pil. de aga. diasinicon. electuarium indum. diacitoniten. Mes. pillule aggregatiue minores. pillule inde in melancolica.

¶ Solutiua in discrasia calida splenis. Rubrica. xij.

Solutiua in discrasia splenis calida. Reubarbarum aqua lactis marie quando colera est adusta. electuarium de psilio. non inueni aliud compositum.

¶ Solutiua in discrasia frida splenis. Rubrica. xiij.

Solutiua in discrasia splenis frida. Polipodium in melancolica. yreos. lapis armenus in melancolica. lapis laçuli in melancolica. serapinum. scene in melancolica. diascene pil. inde in melica. pil. de serapino.

¶ Solutiua in discrasia calida renum. Rubrica. xiiij.

Solutiua in discrasia renum calida. Reubarbarum. Cassia. Manna. Jera simplex. electuarium de psilio. Electuarium de succo rosarum mesue et Nicol. aqua lactis quando materia est adusta. Pillule de yera simplici. de reubarbaro. Pillule de fumoterre. diaprunis catholicon.

¶ Solutiua in discrasia frida renum. Rubrica. xv.

Solutiua in discrasia renum frida. Cassia marie quando vigoratur ad materiam frigidam. quoniam principaliter coleram educit. manna similiter. Agaricus. Eleborus niger. diasinicon. diacitoniten. catharticum imperiale. Pillule de agarico. Jera simplex. Jera hermetis. Electuarium indum pillule de yera. simplici. Benedicta. Pillule ex speciebus facte. Jeralogodion. in flegmatica.

¶ Solutiua in discrasia. vtriusque vesice. Rubrica. xvj.

Solutiua in discrasia calida aut frigida vesice. de ipsis enim dicatur respectu solutiuorum vt dictum est de digestiuis sibi appropriatis respectu aliorum digestiuorum. nam que renibus conferunt et vesice valent sed eligantur in casu fortiora.

¶ Solutiua in discrasia calida matricis. Rub. xvij.

Solutiua in discrasia calida matricis. Reubarbarum non inueni aliud simplex. diaprunis. pillule de reubar. yera simplex. Electuarium de succo ro. Catholicon vigoratum. ad coleram.

¶ Solutiua in discrasia frida matricis. Rub. xviij.

Solutiua in discrasia frida matricis Agaricus et est propria serapinum. Eleborus niger. Pillule de yera simplici. de iera cum agarico. Jera de agarico. Jera hermetis. Electuarium indum. diasinicon. Catharticum imperiale. pillule de serapino. Benedicta nico.

¶ Solutiua in discrasia calida iuncturarum. Rub. xix.

Solutiua in discrasia iuncturarum calida. Non inueni simplex visualia educens coleram a iuncturis. et ideo ad composita venio. Electuarium de succo rosarum nico. mesue alia non inuenio. ideoque te componere oportet eligendi euacuantia coleram addendo ea que ad iuncturas ducunt.

¶ Solutiua in discra. frida iuncturarum. Rub. xx.

Solutiua in discrasia iuncturarum frigida. Turbith. agaricus. Polipodium: marie in melancolica hermodactilus et est propria. Cucumer asininus. Sarcocolla. Pillule de hermodactilis. Pillule de yera cum agar. de aga. Jera hermetis. Electuarium indum. Catharticum imperiale. Pillule aggregatiue maiores. De serapino. Et sis attentus vt infra. xxij. capitulo: quod solutiua talia in causa scilicet frigida debent secum habere que educunt coleram: quoniam materia grossa non posset penetrare nisi esset per materiam subtiliatam: a hoc sun

plurimum et raro in paucioribus: et ideo cum hec modacti in Avicenna commiscet scamoneam. Item qua scripticata te participant ut supra.

¶ Solutiva in infectionibus cutis. Rubrica. xxi.

Solutiva in infectionibus cutis valentia etc. Aq lactis. sumiterre. et Cermisonus noster usus est succo eius in scabie cum aqua lactis. Lac lapis armenus. Lapis lazuli. Pillule inde. Pillule de lapide armeno. Diasene. Electuarium amec. Pillule de lapide lazuli.

¶ Et licet solutiva ut supra sic magis respiciant humores quam membra: tamen etiam habent in eorum proprietatibus: ut membra respiciant ut supra dictum est: et dato quod ita sit: tamen credo esse consulendum: ut cum solutivis ipsis semper ponantur que dirigant ad membra a quibus eius quod rix. quod etiam sua virtute confortent. et hec bene considera.

¶ De confortativis appropriatis unicuique membro discrasiatos cuius rubrice sunt. 20. Cap. xxxiiii.

¶ Confortativa in discrasia calida capitis. Rubrica. i.

Sequitur de confortativis. confortativa in discrasia capitis calida composita usualia: et de his est sermo noster. Regem nicolai. Diacodion Mesue. Julep violatum. hebuli conditi. Julep rosatum.

¶ Confortativa in discrasia frigida capitis. Rub. ii.

De discrasia eius frigida et partibus suis diambra Mesue. Confectio de diamusco dulcis mesue. Confectio anacardina Mesue. Tyriaca magna nico. Acori conditi. Diamargariton nico. Electuarium de gemmis Mesue. Electuarium regum Mesue. letificans Ras. Metridatum.

¶ Confortativa in discra. calida pulmonis. Rub. iii.

Confortantia in discrasia calida pulmonis et pectoris. Diarodon abbatis nic. Diadragantum nico. succarum violatum. Lac de papavere Diacodion Mesue.

¶ Confortativa in discrasia frigida pulmonis. Rub. iiii.

In discrasia eius frigida: Diamuscum dulce mes. Electuarium regum mesue. philonium mesue. metridatum. Diamargariton nico. Diapenidion nico. tyriaca magna.

¶ Confortativa in discrasia calida stomaci. Rub. v.

Confortativa in discrasia stomaci calida. Emplastrum de sorbis mesue. Triasandali nic. Michileta nico. hebuli conditi mesue. Diarodon abbatis nico. Diacitoniten succari mesue. miva citoniorum nico. iulep rosatum persica condita mesue. Poma condita mes. Rob. de ribes Rob de berberis. Julep rosa. rob de agresta. Rob de moris mesue.

¶ Confortativa in discrasia frida stomaci. Rub. vi.

In discrasia eius frida Diaciminum. diacinamomum: et propria mesue. diagalanga: et est ex propriis nico. Confectio anacardina mesue. philonium mesue. Diacitoniten nico. Letificans Almansoris. Trifera senonis mesue. metridatum. citra condita mesue. ʒʒ. conditum. Aromaticum ro. mesue. Diamargariton nico. Aromaticum gariofilatum Mesue. Electuarium de gemmis mesue. Electuarium regum Mesue. Diatrion pipereon nico. Diacurcuma. Dialaca mesue. Trifera magna mes. Trifera gal.

¶ Confortativa in discrasia calida intestinorum. Rubrica. vii.

Confortativa in discrasia. intestinorum calida Electuarium de sorbis Mesue. michilete diacitonite nico. rob de agresta. rob de ribes. miva citoniorum Mesue. Julep violatum. rob de berberis. de moris. Et alia talia in discrasia calida stomaci dicta.

¶ Confortativa in discra. frida intestinorum. Rubrica. viii.

In discrasia eorum frigida. Diaciminum mesue. Diacinamomum mesue. diagalanga aromaticum ro. mesue. Diacitoniten nico. trifera magna senonis. Tyriaca diacurcuma Mesue. Dialaca. Mesue. Electuarium de bacis lauri ni. philonium Mes. ni. metridatum. ʒʒ. conditum acori condit. et cetera in discrasia stomaci frida.

¶ Confortativa in discrasia calida cordis. Rubrica. ix.

Confortativa in discrasia cordis cala. Julep violatum. Julep ro. succarum rosatum. succarum violatum Diarodon abbatis Avicen. manuschristi perlatum sandalisatti. Triasandali. nj. Rob de agresto. rob de ribes. rob de berberis. Electuarium de gemmis absque speciebus.

¶ Confortativa in discrasia frida cordis. Rubrica. x.

In discrasia cordis frida. Diambra: diamuscum dulce Mesue. Diamargariton. dectuarium regum tyriaca magna. metridatum. succarum boraginatum. Aromaticum ro. mes. Gariofilatum mes. letificans almansoris: citra condita. Electuarium de gemmis mes. succarum buglosatum quod est temperatum.

¶ Confortativa in discra. utraque epatis. Rubrica. xi.

Confortativa in discrasia epatis cala. Diarodon abbatis. nic. triasandali rob granatorum musorum et acetosorum. ¶ In discrasia eius frida. Aromaticum rosatum mesue. dialaca. mesue: confectio anacardina. Metridatum. Diacurcuma. Confectio anacardina. Triaca magna.

¶ Confortativa in discra. utraque splenis. Rubrica. xii.

Confortativa in discrasia splenis cala. Non invenio aliquod positum principaliter ad eius remotionem. sed tu eis utere que in discrasia epatis cala dicta sunt ponendo directiva ad splenem. Confortare in discra. eius frigida diacurcuma mesue.

¶ Confortativa in discra. utraque renum. Rub. xiii.

Confortativa in discrasia renum calida non invenio composita appropriate. sed utere frigidis convenientibus epati cum directivis ad renes. In discrasia renum frigida. Diagalanga. electuarium de gemmis mesue. Diatrion pipereon. Electuarium de bacis lauri. Triferra magna Tyriaca. Aromaticum rosatum. Aromaticum gariofilatum. Dilaca. mesue. Philonium mesue metridatum.

¶ Confortativa in discra. utraque vesice. Rubrica. xiiii.

Confortativa in discrasia vesice. De ipsis proportionabiliter dic ut dictum est de digestivis supra. nam que renibus conferunt. conferunt et vesice sed fortiora esse debent vesice conferentia.

¶ Confortativa in discra. cala matricis. Rub. xv.

Confortativa in discrasia calida matricis non inveni appropriatum: sed que stomaco conferunt et matrici. tu tamen cum eis pone directivum ad matricem et habebis compositum ad tuum propositum.

¶ Confortativa in discra. frida matricis. Rubrica. xvi.

In discrasia frigida matricis. multa hic reperiuntur propterea quod frequenter talem incurrit matrix ut sunt hec. Diambra mesue. Aromaticum gariofilatum. diamargariton: nic. trifera senonis. electuarium de bacis lauri maxime supra positum. Tyriaca magna. citra condita. Acori conditi.

¶ Confortativa in discra. cala iunctura. Rub. xvii.

Confortativa in discrasia iuncturarum cala non inveni sed remittentia caliditatem stomatica epatica et capitalia conferunt et ponatur directivum.

¶ Confortativa i discra. frida iuncturarum. Rub. xviii.

In discrasia iuncturarum frida. Confortativa calida stomatica epatica et renalia et capitalia conferunt quibus adiunge

directiua z in composit.

¶ Confortatiua in cutis infectione. Rubrica. xix.

Cōfortatiua in cutis infectione. Valēt oīa illa que remittunt humoꝝ acuitatem: z extinguunt caliditatem malā in epate precipue aut i mē bris existentem. vt frigida discrasia epatis conferentia.

¶ Rectificantia malitiam solutiuorum. Rubrica. xx.

Rectificatiua acuitatē z malitiam laxatiuorū Agaricus: Auicen. Aromatic°. Serapionis cassia ligna. Auicen. citrum. gal. Liquiricia. hali ab. Mirabolani. mesue. Sal. mesue. Aloes. mes. bdelliū Aui. Dragagantū. Serapio. Gummi arabicū. Serapio. Māna. Serapio oleum scorpiōis. Serapinū serapio.

¶ Et hic aduerte q solum de compositis magistralibus mentio facta est vt ordo consequens fiat ad precedentia digestiua solutiua zc. in ꝓpriis aūt capitulis mētio fit ō simplicibus z ꝯpositis. s3 nō noiant auctores ꝯpositoꝝ: vt h.

Tractatus qnt° de simplicib° z ꝯpositis cōiter vsitatis: cuius capi. sunt quatuor.

Tractatus quintus de simplicibus z compositis: de quibus in suis antidotarijs medici in medicando cōmuniter vtuntur z initium faciam a simplicibus. Quorum aliqua a plantis sumunt: alia ab animalibus nonnulla ex venis terre que mineralia dicuntur. Que vero ex plantis sumuntur sic distinguūtur. qm̄ alia sūt semina: alia fructus: alia frondes: alia flores: alia herbe: alia ligna: alia cortices: alia succus p expressionem factus: alia sunt radices: alia gummi: alia ossa.

¶ De medicinis simplicibus ex plantis samptis. cuius rubrice sunt decem. Cap. j.

¶ De seminibus. Rubrica. j.

Semina quibus cōiter vtunt medici in antidotarijs sunt. Semē iusquiam. Cardamomi. mili solis. Siseris mōtani. Lini. Senapis. Berbis. Aneti. Papaueris albi z nigri. Peōie. Altee. Psiliū. Urtice. Rape. Nasturcij. Coriādri. Catapucie. Cumini. Saxifragie. Feugreci. Semina qnatuor minora. Portulace. Scariole. Endiuie. z lactuce. Ameos. Dauci. Carui. Amomi. Leuistici. Ruthe. Sēina q̄tuor maiora. Mellonū. s. cucumeris. Cucurbite. z citrulli. Lupini. Semina q̄tuor calia. Apij. Feniculi. Petrosilini. Spargoꝝ. Rubrica. ij.

De fructibus Carpobalsam°. Bacc lauri. cassiafistula. Tamaridi. Colloquintidi, pinee. Auellane. Ficus Carica ficus. sicca. Gariofili. melanopip. macrop per z Piper albū. amigdale. Dactili. passule. Cubebe. Oliua. Melōes dci palestin. Nux muskata. Nux indica anacardi. Mirabolani oēs. Sumac. mirtus. Fruct° iuniperi. Puna. Rubrica. iij.

De floribus. Rose. Viole flos boraginis. agni. casti. anthos. buglosse. Sābuci.

¶ Balaustie. Epithimi. Nenufaris. Rubrica. iiij.

De folijs z herbis. Assaꝝ. Saxifragia. Squinantū foliculi sene. Consolida. Sauina. maiorana. Cimellis. absinthiū. Trifoliū. Pulegiū. Fun°. Folia citri. Curubi. cardo. Cuscute. Viola. mentha. Spica. Camedreos. Camephiteos. Laureola. Laur°. Barcana. mercurialis. Blitis. Abrotanum. z cetera que sunt in communi vsu. Rubrica. v.

De lignis Lignum aloes. Lignū tamarisci. xiloaloes. Sandali rubei citrini z albi. Rubrica. vj.

De corticibus. Cinamomum. Cortices mandragore. Cortices rafaui. cortex radicū capparis canella. Cortices citri cortex sambuci. Cassia lignea. Cortex. granatoꝝ. Cortex thuri. Rub. vij.

De radicibus Rubea tinctorū3 3edoaria. 33. costus. meu. ciperus. Piretrum. Filipēdula. Polipodiū. capsia. enule. Uitis albe. reubarbarum. reuponticū. galanga. Pentadactilus. Peonia frigi. Acorus. hermodactuli. turbit. Liquiritia. yreos. Diptam° Ebuli. Elleboꝝ. agaricus. Baucia. Aristologia lōga ro. gētiana: Esula. fu. ciclamē. Satirion. Radices quinq3. Sparagi. Brusci. apij. feniculi. Petrosiliij. Been al. ru. maluauiscus siue altea. Rubrica. viij.

De succis Quidā sunt duri: vt ypoquistidos z acatia. aloes scamonea: z succus liquiritie. sanguis draconis. Quidam liquidi. vt blitis. Violarum z hi. Balsamus. mel. Opiū3. Aceto. Succus feni. absinthij. Laudanum. Oleum camphora. Sera. Succus cucurbite. Squille. succus ro. Elacterium. Licium. Uini. Succus granatoꝝ. aro. lac titimali z maioꝝ lacticiniorum. Succus corticum z medianoꝝ sambuci. Rubrica. ix.

De gūmis Mirra. Storax. Serapiū. terbentina. Armoniacum. Dragagantum. resina: Mastix. Opoponacum. Gūm arabicum. Pir. Gūmi cedri. aqua vitis. Euforbium. Galbanum. Sarcocolla. gummi edere vermix. Rubrica. x.

De ossibus Os dactilorum. de alijs ossibus: quibus vtimur dicet iam in sequentib°

¶ De his que sumūtur ex aialibus. Cap. ij.

Nūc sic distinguunt ea q̄ ab animalibus sumunt: qꝛ alia a mēbris alia ab hūiditatibus nālibus coꝝ: aut superfluitatibus. Et sunt hec. Caro bouis. Splen pulli eq. stinchi. medulla ossium. auris vituli. cerui, Os de corde cerui. Sanguis columbi. Sanguis yrcinus. muscus sericum combustū. Eborꝫ Serum lactis. lac. buthiꝝ. Intestinū lupi. Coagulū leporis. caprioli. edi. z vituli. Fel thauri. fel yrcinū. fel leporis. Cera. Os sepie. Stercus columbinum. stercus humanū stercus stellionis. assungia porcina: gallinacea: anserina: anatina: vulpina: vulturis. med. Spodiū. secundum aliquos: vt Circa instans est ebor siue os elephātis combustus. loco cuius mali apothecarij vtuntur osse arietis combusti. Auicēna vero dicit quod est radicis canarum adustaruꝫ: hec materiam hic non est perscrutanda.

¶ De his que sumuntur a mineris siue de mineralibus. cuius rubrice sunt quatuor. Cap. iij.

Mineralia distinguunt. Quoniā alia sunt metalla vel a metallis sumpta. Alia lapides vel a lapidibus. Alia a venis terre. Alia sal. vel a sale.

¶ De metallis. Rubrica. j.

De his que sunt metalla vel sumpta a metallis sunt aurum Argentum. calcatum Argentū viuum. Batitura eris. Uiride eris. Cerusa. Plūbum vstum. Litargirum. minium.

¶ De lapidibus. Rubrica. ij.

De sūptis a lapidib vel que sūt lapides. sunt margarite. coralli ru. albi z mediū. magnes lapis lasulli. lapis armenus. lapis iudaicus: lapis lincis: cinabrium. cristallus. marmor ematites.

¶ De sumptis a venis terre. Rubrica. iij.

De sūptis a venis terre. sunt aspaltum. Sulphur. Uitriolum. arseniců. alumen liquidū quod de rocha a vulgo dicitur. Chimolea. Terra sigillata. auripiper. Lutum armenum. antimonium. Alumen succaratum: quod rotundum dicitur. Alumen iamini.

¶ De salibus. Rubrica. iiij.

De salibus sunt hec ut prius dictum est quattuor saporis .i. cōis. sal gēma. Nitrū. Indus.

¶ De compositis quibus utuntur medici ut supra cuius ru brice sunt. xxv. Cap. iiij.

Quatuor sunt intentiones principales pp quas medici compositis utuntur medicīs. Prima est alteratio siue mīstio ad alteratione. Secūda est euo. Tertia est cōstrictio. Quarta est confortatio: q̄ operationes possunt esse in toto: et respectu determinati mēbri ut capitis. ¶ Intentio quidem alteratiua pficitur duobus modis. Uno quidē modo per ea: que per hos assumūt. Alio mō per ea que ext' corpori applicant. Per ea aūt que per os assumunt cōplet: aut p cōfectiones solidas: aut per electuaria siue confectiones liquidas aut per medicinas tyriacales: aut per triferas. aut p cōdita: aut per lochata: aut sirupos: aut secamabin: aut per decoctionem aut per rob: aut per trociscos: aut per suffuf. Per ea vō que extra applicantur adimplet per olea: per unguenta p empla: siue per cerotaria: embrocationes: et suffumigationes. ¶ Intentio vō secunda cū positionibus et electuarijs solutiuis: pillulis: et cōfectionib' solutiuis. ¶ Intētio tertia cōplet cū oleis: unguētis: emplis: embrocis: saculi: sirupis troci. cōfectionib'. pil. clisterijs: cliis: rob suffuf. ¶ Intentio quarta adipiscitur cum his: que extra ad intra corpus applicāt. Ad itra sunt confectiones: esaria: tyriaca cōdita: suffuf trosci: sirupi ab extra vō sunt olea: unguēta: emplastra: cerotaria. suffumigia. et odorabilia. ¶ Et de his oībus pseq̄r in ulī: qz in particulari: ut sunt vel dicuntur talia respectu determinati mēbri dicet in capitulis pprijs infra: de quib' deo dante particulariter sum dicturus. Et ordinem propositū prosequens tale initium facio ad Rubrica.

Rubrica prima. de confectionibus alteratiuis visualibus ut supra. Et primo de calidis ut sunt Diacimnum mes. Diaciamomū mes. Cōfectio de musco dulci mes. Aromaticū ro. Gabrielis descriptione Mes. Diagalāga mes. Diambra mes. Aromaticū. gariofilatū mes. Diamargaritō ny. Ista q̄dē ponūt ab auctorib' sine debere confici cum melle: aut sirupo: ita ut redigant in formam liquidam in modū electuarij. sed a me posita: sūt ut sint sub forma confectionis solide facta. nā hoc modo: qz sūt et visu et gustu delectabiliora. Ita moderni eis utuntur et predecessores nostri iam longis et retroactis temporibus usi sunt. ita q̄ in summa loco mellis: aut sirupi çuccarum posuerunt et ponunt.

Triasandali ¶ De frigidis. Rubrica. ij. Diarodō abbatis. Diadragantū

¶ De electuarijs calidis visualibus. Rubrica. iij.

Electuariū de gemmis mes. Quodam tamen et aliquando propter has assignatas causas iubent eum fieri in forma solida. Electuarium regum quo non pauci utuntur in forma solida propter homines abhominantes magis nomen electuarij q̄ cōfectionis. Diatrion pipereon mes. Plirisarticoticon. Diatriō pipereon ny. Dyacurcuma mes. Dialaca mes. Electuariū de bacis lauri ny. phylonium mesue. Diapnis nico. Confectio anacardina mes. Saganea mes. Atanasia nico. Diasatiron ni. Diapenidion ny. Diacitonitem nico. Letificans ras. Letificans nico. Rosata nouella ni. ¶ Nota de philonio q̄ qdam enunciant frigidū. Ego vero nunciaui inter calida. forsitan adducunt quod dcm̄ est de rosata nouella et vltra. q̄m frigida vincunt in compositione sm q̄ inueni in libro meo calida vincunt. ideoq3 considera descriptionem. Est .n. confectio multum visitata: et adhuc dubitat̄ ō eius cōplexione. ideo considera quid est medicari.

¶ De electuarijs frigidis visualibus. Rubrica. iiij.

Electuarium de sorbis mesue. Reges nico. mihi electa nico. Electuariū restauratiuum nico. Diarodon abbatis in forma solida solet fieri. Quidam et plures rosatam nouellam cōnumerant inter lectuaria frigida credentes ex frigiditate opij ipsam resultari fridam: ita etiam ex affectionibus eius concludunt.

¶ De tyriacis. Rubrica. v.

Tiriaca andromaci Aui. Tyriaca diatesseron Mesue. Metridatum nico. Tiriaca vero magna andromaci ante sex mēses est frida. siue stupefactiua.

¶ De conditis. Rubrica. vj.

De conditis calidis. ℥3. conditū Mesue Acori condici mes. Mel ros. Mesue. Citra condita mesue çuccarum boraginatū. Mel. viol. Potest tamen poni de ros. plus et minus: ita q̄ posset mel ros fieri fridum ut supra sed cōiter factum est calidū.

¶ De frigidis. Rubrica. vij.

Kebuli conditi. çuccarum ro. çuccarum vio. çuccarū buglosatum q̄uis temperamento appropinquet. Miua citoniorum mesue.

¶ De triferis. Rubrica. viij.

Trifera maior nico. Trifera minor ex arte se nominis Mesue.

¶ De lochatis calidis. Rubrica. ix.

Looch de pino. Loch sanum et expertum. Loch ō squilla Mesue.

¶ De lochatis frigidis. Rubrica. x.

Looch de pap auere. Diacodion mesue. nico. diamoron mesue. Julep violatū. iulep rosatum.

¶ De siru. et secāiabi. et decoctiōib' et q̄ sequunt. Rub. xj.

Unde dictum est satis in vniuersali supra. de ipsis vō sm determinatum mēbrorum: et specialium egritudinem dicetur in pprijs capitulis. ¶ Decoctio aliq̄a non est in visu cōi: sed vnusq̄sq3 practicus eas ut videtur expedire componit: multi tamē aqua fructuum utuntur et bene.

Dicitur ¶ De suffuf. Rubrica. xij. q̄ non utuntur ab aliquo.

¶ De trocisci calidis. Rubrica. xiij.

Trocisci de gallina icōposita nico. capitulo de confectione gallie incōposite et mesue facit capitulum de trociscis gallie incomposite. Trocisci de eupatorio. mesue. Trocisci de reubarbaro mesue. de absinthio mesue. de capparis nico. de lacca. mesue.

¶ De frigidis. Rubrica. xiiij.

Diarodon abbatis mesue. Trocisci de camphora mesue. Trocisci de spodio Mesue Trocisci de alchechengi mesue trocisci de rosis mes. Trocisci de terra sigillata mesue trocisci de carabe. mes.

¶ De rob calidis et frigidis. Rubrica. xv.

Rob vini fit cōiter consumpta medietate vini. mūti cōsumptis duabus partibus. Rob nucis: de berberis: de ribes. De agresto. de moris mesue.

¶ De oleis. Rubrica. xvj.

De oleis calidis visualibus. Oleum de amigdalis dulcibus: de amigdalis amaris. camomillinum. anetinum yrinum. de absinthio. de lilijs de eusorbio de piperibus. de vitellis ouorum. de seie lini. de cynamomo. Laurinum. Sisaminū. yrinū. Ruthaceū. Nardinū. Masticinum. Costinum. Uulpinum. De scorpionibus. Slateribus. de croco. Omnia sm mesue.

De frigidis. Rubrica. xvij.

De oleis frigidis visualibus. oleum violaceum. de citonijs. de mandragoris. Rosaceū. Nenufarinum. Mirtinum. Omnia sm mesue.

¶ De vnguentis calidis. Rubrica. xviij.

De vnguētis calidis: vnguentum marciaton nico. Agrippa nico. dialtea nico. Egiptiacū Mesue. Basilicon mesue. Unguentū fusci Nico. dictum turpe bonū. Apostol. nico. ysopus humida mesue. Unguentum cerasecs Mesue.

¶ De frigidis. Rubrica. xix.

Unguentū rosatū Mes. Unguentū albū: siue de cerusa: cū aceto et sine nico. Unguentum populeon. Unguentū citrinum. Nico.

¶ De emplastris et cerotis calidis. Rubrica. xx.

De emplastris calidis et cerotis. Emplastrū de mellíloto mesue. De synapi mesue cerotū stomaci Mesue. Empl̄m diaquilon Mes. Oxicroceum nico.

¶ De frigidis. Rubrica. xxi.

De emplastris frigidis. Emplastrum diasini con descriptione Alexandri Mesue. Cerotum sandalinum mesue.

¶ De embrocationibus et suffumigijs. Rubrica. xxij.

De embrocis nota q̄ nulla est embrocatio in vsu cōmuni: sed a practicantib⁹ conficitur calida vel frigida constrictiua: vt videtur expedire. ¶ De suffumigationibus vero inuenio Nicolaum posuisse confectionem alipte in concauitate: et in his aut similibus terminatur prima intentio.

¶ De vomitu et prouocatiuis vrine. Rubrica. xxiij.

Secūda intentio cōplet cū solutiuis primo de qbus supra satis dictū est quo ad electuaria: pillulas yeras confectiones etc. Completur etiam cum eductiuis per vias vrine et per vomitum.

De vomitu dicendum q̄ vomitus cōis compositus est ex aqua simplici acetosando eā cū modico aceti aut cū sirupo acetoso vt aui. prima q̄rti. de cura putridarū in generali. ita q̄ totū detur tepidum in quantitate. ℥. x. vel circa pro vice. laudatur tñ vomitus facilis a nicholao et plures alios ponunt. ¶ De educentibus per vias vrine habemus litronthpon nico. Electuariū ducis nic. Justinum nil phylantropon nicho. et in his paucis terminatur secunda intentio.

¶ De tertia intentione q̄ ē cōstrictio. Rubrica. xxiiij.

Tertia vo intentio vt dictum est complet̄ primo cū oleis constrictiuis vt sunt oleū mirtinū. oleū masticinum. oleum rosaceum: de citonijs de absinthio.

De vnguentis constrictiuis. Unguētū ro. populeon. De cerusa. Unguētū citrinum nicholai.

De emplastris constrictiuis et cerotis. Uñ emplastra et cerotaria sunt constrictiua plus et minus s̄m imminentē necessitatem: et auctores plura posuerunt: sed ex his duo sunt in vsu modernorum. Emplastrū diafinicon et cerotum alexandrinum.

De embrocis sacculis. Notandū q̄ nulla embroca: nec aliquis sacculus est in vsu practicantium. sed quilibet componit vt supra et similiter clisteria. Item nec suffumigia.

¶ De sirupis constrictiuis.

Sirupus de mirt. Mirta citoniorū. Sirup⁹ de absinthio. Sirup⁹ ros. Sirup⁹ de papauē.

¶ De trociscis constrictiuis.

Trocisci de carabe. de terra sigillata. de absinthio de spodio. De rosis.

De confectionibus constrictiuis. Sciendum q̄ nulla specialis confectio solida constrictiua est in vsu modernorū practicantium nisi diacitoniten zucchar atū tamen in prohibendo fluxum humiditatum a capite ad pectus vtuntur diadraganto frigido.

De electuariis constrictiuis. Electuarium de sōbis. Athanasia Michilleta. Tyriaca fermentata. Trisera minor ex arte senomo. Nā illud est vnum ex signis ab auctoribus positis ad bonitatem eius probandam et excellētiam si fluxum stringit maxime prouenientem ex effrenitatem farmaci.

De pillulis constrictiuis. Unde ille sunt ex trociscis et speciebus electuarium: vt verbi gratia ex speciebus michillete. sunt etiam pillule constrictiue ex pulueribus simplicium constrictiuorum. de quibus supra. quarto tractatu. quarto capitulo. et infra in speciali dicetur.

Pro constrictiuis. Rob. omni frigida dicta. Et aduertendum q̄ ex succis herbarum et simplicium constrictiuorum completur etiam ipsa tertia intentio que ex his sic positis terminatur.

¶ De quarta intentione q̄ est confortatio. Rubrica. xxv.

Quarta intentio completur vt dictum est primo cū his que confortant siue ad extra siue ad intra applicentur. ¶ Pro quo notandū q̄ et licet supra q̄rto tractatu tertio capi. dictum sit quid sit medicina cōfortatiua: tamen non ponuntur nouem modi quibus medicina dicitur cōfortatiua. ¶ Primo quidem modo confortatiua dicitur q2 malos et nocentes humores a corpore expellit vt laxatiua. ¶ Quedam cōstringendo vt opiata. ¶ Quedam digestionem adiuuando vt diaciminum ro. et huiusmodi. ¶ Quedam spiritus reparando vt aromatica. ¶ Quedam reparando spiritus et hūores vt diamargariton. ¶ Quedam reparando deperdita vt cibus et potus. ¶ Quedā letificādo vt crocus ligua bouis. ¶ Quedam mundificando humores vt aurum. ¶ Quedam faciendo hūores claros et puros et ipsos in sua claritate et puritate seruando vt confectio Mesue in suo antidotario de appropriatis est capitulum de dissinteria. et cetere confectiones iuuenescere facientes ab auctoribus posite. Legatur itaq̄ quod scriptum est supra tractatu quarto. xxiij. ca. et adducatur hic. ¶ Et omnia que dicta sunt de oleis calidis frigidis. electuarijs. sirupis. confectionibus. Omniū enim exempla posita idest posita sunt. Nam diamargariton manuschristi perlatum. pliris. arcoticon et huiusmodi virtutes cōfortant. Et quoniā scio expositis exempla abūdare. hinc vt breuiloquus et non tediosus efficiar a positione particularis exēplari me retraho. Satis enim est vt sciatur quomodo membrum aut totum confortatur ex positis hic et supra quarto tractatu quarto ca.

¶ Et sic terminatur tractatus noster quintus. pro quo cū alijs Jesu deo gratias infinitas ago vt beneficiorum suorum multitudo meret.

¶ Sequitur tractatus sextus.

¶ Michaelis Sauonarole medici p̄clarissimi tractatus sextus in quo tractatur de oībus egritudinibus particularibus a capite vsq3 ad pedes. ꝛ cuius cap̄. feliciter incipit.

Ractatus sextus in quo determinabit̄ de oībus egritudinib⁹ pticularibus mēbroꝝ nostri corporis a capite vsq3 ad pedes diuinū semp implorans auxiliū ɔgregabo receptas aliq̄s cū cautionibus sinis in ope medicinali dignas laude vt dispōnib⁹ mēbroꝝ humanoꝝ pticularib⁹ occurrē sine magno studio valeam⁹. ¶ Uerꝝ in vnoq̄q3 tali cap̄. vt pcessus rōnabilioꝛ habeat̄ huc seruabo ordinē. ¶ Primo nāq3 mēbri ipsius de quo fmo fiet anathomia: vt ꝓposito fuerit nec̄ia tāget̄. nā ei⁹ notitia est medico nimiū opoꝛtuna: vt. ā. p̄ trac. 2° c°. ¶ Scdo ei⁹ inscribet̄ ɔplo. ¶ Tertio descriptio siue notificatio ipsi⁹ pternālis dispōnis. ¶ Quarto cās. ¶ Quito signa. ¶ Sexto canones: excitabunt̄ curatiui. ¶ Septimo simplicia nūabunt̄ ꝛ cōposita vsualia canones pficiēdo addēdo in cōpositis ɔposita laude ꝛ experientia digna. ¶ Octauo digna tāgent̄ aliq̄ subnectā practicabilia inuentib⁹ satis nec̄ia. ¶ Post que ponent̄ affoꝛismi hypocratis de re ipa mētionē faciētes. Nā inter doctores mās disputāt quoꝝ disputationes poterūt reuoluē cupiētes ꝛc. cū loca annotata nouerint. Ex qb⁹ p3 in vnoq3 cap̄. nouē expedientia foꝛe. ɔtinet aūt tractatus iste capl̄a. 22.

Capitulum primum de dispōnib⁹ pternālib⁹ capitis in se rubricas. 20. ɔtinēs. ¶ De doloꝛe capitis. Rbica. 1.

Rimo itaq3 anathomiā tangēs vt dictū3 est in p̄ anathomiā capitis nec̄iam ꝓposito expediam. ¶ Caput nāq3 diuidit̄ in ptē extrinsecā ꝛ intrinsecā. Extrinsecā omitto tanq3 sensui manifestā satis. Et qm̄ que de itrinseca dicent̄ facile ēt applicari poterūt in salute extrinsece. ¶ Intrinseca diuidit̄ in sbam medullarē. pānículos duos: durā matrē ꝛ piā mr̄e3 ꝛ vētriculos tres. s. anterioꝛē med iū ꝛ posterioꝛem. ¶ Et est cerebrū tōm fm lōgitudinē in duas ptes diuisū3 diuisione manifesta penetrāte hūs in anterioꝛi pte ei⁹ duo additamēta a medicis appellata caruncule māmillares que sunt organū olfat⁹ que in ɔplone cerebro satis assimilant̄ a q̄ qdē pte spālr̄ a vētriculo anterioꝛi oꝛiunt̄ septe3 paria neruoꝝ. ¶ Primū par est nerui optici se in medio cruciātes magni: p quos mittit̄ ad oculos sp̄us aialis visus. 2m par est nerui parui moūētes oculos. ¶ Tertium par est neruus ex pte cuius vadēs ad faciē ꝛ pte eius ad tribuēdū sensu3. ¶ Ex alio q̄rto pari ad dandū sensu3 diafragmati ꝛ mēbris pectoris ꝛ viscerib⁹: ꝛ ex his sunt reuersiui de quib⁹ in suo loco. ¶ Quintū est par neruoꝝ auditui deseruientiū. ¶ Sextū dat sensum palato. ¶ Septimū vo lingue motū sensu3 ꝛ gustū p̄bet. ¶ In pte qdē posterioꝛi cerebri est nucha i duas ptes diuisa. illa tñ diuisio nō vsq3 ad pfundū penetrat sicut nec illa cerebri est tñ iter eas separatio vt vni parti possit opilatio ɔtingē ꝛ nō alteri: q̄re poterit paralesis in vna pte ɔtingē: vt in dextra ꝛ nō in sinistra. ꝛ eɔ̄. ¶ Ab ipsa vo nucha ꝛ a spōdilib⁹ etiā oꝛiunt̄ nerui p̄bentes sensū ꝛ motū mēbris iferioꝛib⁹: ꝛ qm̄ spōdiles sunt. 30. erunt neruoꝝ paria. 30. ꝛ a cauda ēt oꝛitur vnus neruus carēs pari. ¶ Cerebrū quoq3 colligationē3 habet cū mēbris que dicunt̄ extra ab eo vt sunt oculus: aures. collū ꝛ h3. ꝛ cū mēbra que non dicunt̄ ab eo foꝛe oꝛta vt sunt stomacus splen: matrix: mirach. ꝛc̄. qbus oīb⁹ Jesu ɔcedēte suis dicet̄ locis. ¶ De cōplone cerebri dōm q̄ cōplexio cerebri ꝛ si fm multas mēsuras multiplr̄ graduetur: tñ absolute ꝓnūciandum est ipm̄ frigidū ꝛ hu. et ita voluit Auic. p° tertij. cap̄. de anathomia cerebri. vbi inq̄. Cerebri vo sūba frigida creata est ꝛ humida. Et p° pmi de ɔplonibus mēbroꝝ. ꝛ Aristo. 2° de ptib⁹ aialiū. 9° cap̄. ¶ Quātū3 vo ad ptē anterioꝛē dī eē humide cōplonis respectu posterioꝛis ꝛ posterioꝛ respectu anterioꝛis dī sicca. nā in sicco fit retētio ꝛ in humido ipressio faciliꝛ: de q̄ infra de diuisione memoꝛie. Media vo pars cerebri declinat ad calidum. pma tertij. de amentia ꝛ stoliditate.

Cause doloris capitis sunt multe. Doloꝛ. n. capitꝭ est tristis sensatio ab eo pcepta facta qdē a re ɔ̄ria subito ꝛ mālr̄ ꝛ vehemēter impmēte. Et hec res ɔ̄ria q̄nq3 est: aut mala cōplexio: aut solutio ɔtinuitatis: aut ambe simul. ¶ Mala ɔplo q̄nq3 est mālis q̄nq3 imālis. imālis calida aut frida: sicca vel hu. de qb⁹ statim. ¶ Mala autē cōplexio cal̄a aut frida ex se doloꝛē faciūt p signa ponenda cognitū. ¶ Mala vo ɔplo sicca p se doloꝛē non facit nisi cū ea moueat̄ mā faciēs solonē ɔtinuitatis. Et cōsilr̄ humida mi⁹ nisi cū ea fuerit vētositas: aut vapoꝛ solonē ɔtinuitatis faciēs. ¶ Mala aūt cōplo cal̄a mālis sanguinea. s. aut colica bñ causat doloꝛē. ꝛ sili ex vtrisq3 cōposita. ꝛ vnus est altero foꝛtioꝛ: vt p signa patebit. Et ɔsilr̄ mala cōplexio frida mālis flegmatica. s. aut melica. ꝛ iteꝝ ex his suo mō cōposita. ¶ Solutio aūt ɔtinuitatis doloꝛē causat: qn̄. s. est in sūba cerebri: aut pāniculis ꝛ venis ei⁹ ex motu vapoꝝ ꝛ vētositatum: aut ꝓpter humoꝛē coꝛrosiuum: aut ꝓpter vermē: vt Auic. l3 aliqui hoc negauerint foꝛe possibile: aut ꝓpterea q: in eo est apostema calidum aut frigidum: de quibus suo loco infra.

¶ Preter aūt hāc diuisionē q̄ est fm cās diuidit̄ soda in eā que est p ꝓpꝛietatē: ꝛ in eā que est p cōitatē. ¶ Et que est p ꝓpꝛietatē diuidit̄: q: q̄dā est talis a cā interioꝛi: ꝛ q̄da3 a cā exterioꝛi. ¶ Et que est talis a causa iterioꝛi diuidit̄ fm locum: fm tpa: fm q̄litatē: fm accñtia. Rōne eius cui supuenit. ¶ Et que a cā exterioꝛi diuidit̄ in causas nec̄ias exterioꝛes ꝛ in non nec̄ias. de qbus oībus ponant̄ exempla.

¶ Exēplum pmi. q: q̄nq3 ɔtinet totū caput ꝛ dī cephalea fm Alhabbatē. Sed Auic. dicit cū ɔtinet totum caput q̄ est insepabilis ꝛ ɔsuetudinaria ouum dī: ꝛ a qbusdam dī galeata passio: q: silis galee armoꝝ. Et que fit in pte capitis fit fm lōgum latū aut pfundū: aut ad intra aut ad extra carnē. Qz si ad intra in substātia cerebri aut velaminibus aut venis. Si ad extra aut in pannículo extrinseco aut carne. scdm latū. q: quedā fit ex pte dextra: queda3 in parte sinistra. ꝛ quedā in pte anterioꝛi: ꝛ quedā in pte posterioꝛi. Et quedā fm lōgum diuidēs craneū in duas medietates. Et dī emigranea ab emi qđ est dimidium ꝛ craneos. ꝛ si in determinata pte accident clauus dī. Multis aliis ꝛ variis nominib⁹ noiat̄ doloꝛ capitis: de qbus nō est vtilitas: ꝛ ideo supersedeo a notificatione illoꝝum.

¶ Exēplu3 scdi: vt q̄dā plus accidit hyeme: ꝛ q̄dā plus estate. Et de ea que accidit hyeme scribit Hypocras. 3° aphoꝛ. Si vo estas sicca ꝛ boꝛealis fuerit. autūn⁹ vo pluuiosus ꝛ auster ꝛc̄. vt in fine capli scriptū est. ꝛ tu ibi. Ite3 fm tpis durationē: q: q̄dā acuta q̄dā cronica. acuta cito dissoluitur: s3 cronica tarde, ꝛ hec fit a flegmate: aut pꝛima debilitate: aut a pāte. fm plimū a flegmate. Auic. Itē quedā recēs: q̄dā cronica: q̄dā subito venit. ꝛ est a multitudie mēe aut vētositatis q̄dā paulatim: ꝛ est pp vnitatē discrasie.

¶ Exēplū tertiū: q: q̄dā foꝛtis: q̄dā debilis: q̄dā salua: q̄dā nō salua: q̄dā sepabilis: q̄dā insepabilis. Foꝛtis vt cū3 al-

quid obuiat occipiti infantis leuis habētis ossa frāgit cō-
misuras. Debilis vt accidit in litargia ꝛ soda debilis acci-
dit ei cui sensus est debilis. Salua soda est illa que nō ꝓhi-
bet regimen in eius cura necessariū. Nō salua que ꝓhibet: vt
si cū soda fuerit reuma: ipm enim ꝓhibet regimē necessariū.
¶ Exēplum quartū: vel q2 aliqs est dolor cui non ꝯiungit
accidēs aliqd: ꝛ aliqs cui forte ꝯiungit accidens capiti ꝓ-
prium vt est apostema aut spasmus facia aut per cōmuni-
tatem vt singultus: vomitus: debilitas digestiue.
¶ Exemplum quintū q2 accidit homini sano cuidā habēti
ꝑ egritudinē qdem recipere sodam ex facili causa: vt ha-
bens caput debile: membra digestiua debilia: q2 multi va-
pores mittuntur ad caput.
¶ Exēplum de causis necessarijs exterioribus vt sunt cibi ꝛ po-
tus ꝛ reliquę res quinqꝫ non nāles. Ut aer corruptus tur-
bidus calidus trahens vapores ad caput: ꝛ hac via plēs
iuuenes hñtes caput calidū amplius eum calefaciētes cū
biretis aut caputeis magnis ꝛ calidis dolores capitis fre-
quēter incurrūt. Et ego noui tales qui ex dimissione bire-
ti aut caputei meo ꝯsilio liberati sunt. Consilr frigus im-
mutans opaf vt poros claudēdo dolorē causat. ¶ Idem
opaf exercitium factū imediate post cibū aut exercitium
factū post qetem imediate. dissoluunf enim humores ꝛ ca-
put petūt. Balneū post cibum ꝛ maxime male calefactū
lignis vaporosis. Ex pte cibi ꝛ potus vt ventosi vaporosi
vt allea cepe ꝛ oīa acrumina: legumina: lacticinia: nuces
ꝛ hm̄oi. Silr potus vaporosus vt mustum: vinū potēs ꝛ su-
perfluitas potus eius. ¶ Somnus supfluus ꝓpf fumos
retētos. Somnus diurnus: vigilie supflue cerebrū desiccā-
tes: supflua ciboꝝ ꝛ potuum repletio. Item īdigestio pro-
pter fumos. ¶ Item ꝛ inanitio superflua vt que facta est
ex fluxu sanguinis: narium: matricis emoroydaꝝ et hm̄oi.
¶ Item ꝛ aīe accīntia: vt ira supflua: supfluus risus ꝛ hm̄oi.
¶ Exēplum de causis nō necessarijs exterioribus: vt sūt ca-
sus ꝑcussio: venena: aromatica calida ꝛ hm̄oi. ꝛ in summa cuꝫ
plīme sint: ꝛ de eis aliqd dcm̄: tm̄ ad nūm. xiij. reduci pos-
sunt. ¶ Prima vt dcm̄ est casus ꝛ ꝑcussio et obuiatio ad
rem durā et hm̄oi. ¶ Scd̄a calitas excessiua solis aut ignis
aut aeris: vt in diebus cānicularibus: aut vnguētum cali-
dum capiti applicatū. ¶ Tertia nimia frigiditas aeris aq̄-
rum lune vnguētoꝝ et hm̄oi. ¶ Quarta nimia siccitas ae-
ris vnguentoꝝ: aut hm̄oi. ¶ Quinta nimia humiditas ae-
ris: aquaꝝ pluuiaꝝ. vnguētoꝝ et hm̄oi. ¶ Sexta fortis vē-
toꝝ et sufflatio ꝑcipue meridionaliū: aut septētrionaliū
post meridionales. ¶ Septima vapores extrinseci eleua-
ti a reb⁹ fetidis sicut sūt cadauera: assa fetida ꝛ hm̄oi: aut ni-
mium odoriferū: vt sūt aromatica calida odorifera vt li-
gni muscus: ambra: costus: cinamomū crocus ꝛ maxime
qñ cōtinuaf coꝝ odor. Sed nota q qñ lesio fit nō solum
qualitate: sꝫ q̄ntitate administratio calidoꝝ post frigida
non ꝯfert: imo auget dolorē: vbi si qualitate tm̄ nocet fri-
gida calidoꝝ administratio ꝯfert. ¶ Octaua nimius aīe
motus vt ira: furor: aut corpis vt cursus: labor: coit⁹ sup-
fluus ꝛ hm̄oi. ¶ Nona somn⁹ nimiuꝫ ꝓfundus meridian⁹:
supflue vigilie et hm̄oi: vt supra. ¶ Decima balnea supflua
sulphurea ꝛ hm̄oi. ¶ Undecima nimia inanitio: supflua re-
pletio: vt crapula: ebrietas: acceptio ciboꝝ fumoꝝ vapo-
rosoꝝ. ¶ Duodecima sonus terribilis: vt tonitrui et ma-
gnaꝝ rotaꝝ et hm̄oi. Tredecima nimia capitis coopturа si
cōtinuef: vt supra. ¶ Et hic nota ꝓpter iuuenes nostri tē-
poris valde discolos q ita assuefcūt in pueritia gestare ca-
put ita cooptum et bireta magna et grauia q caput eoꝝ
supflue rarificaf. vñ facile penetrat aer alterans et vapo-
res trahunf: vt supra: et maxime in habētibus caput cali-
dū: sicqꝫ qui agūt assuefcūt frequēter lauare: et tales icur-
rūt dolorē capitis deīde icurabilē qñ fact⁹ est sicͤ nālis.

¶ De dolore ꝑ cōitatē: q2 s. que sunt mēbra cōitantia dicef
tn̄ de singulis. ¶ Hic tn̄ dico q dolor capitis qui ex se. est
aut cū se. sic ꝯsiderādus est: qm̄ aut antecedit febrem ꝛ est
signū egrotatiui: vt 2ͦ tegni. aut seqtur ꝛ ꝯcomitatur fe-
brem ꝛ talis augef ꝛ diminuif ſm augmētum ꝛ diminu-
tionē feb. ¶ Ex qb⁹ plane colligif que sunt cause ꝑmitiue
añcedentes māles ꝛ imāles aut ꝯiuncte: q2 mala cōplexio
mālis aut imālis aut solo ꝯtinuitatis. Nam 2ͦ tegni dolo-
res ſm quē incidunt locū aut ꝯtinuitatis solonem aut su-
bitam solutionē ondunt. ¶ In ponēdo signa doloris ca-
pitis ne in lōgum ꝓducam ea tali ordine in vnū colligaꝫ
vt rubricis oībus sequētibus de eo vsqꝫ ad rubricā de do-
lore capitis ex ꝑcussione ꝛ casu iclusiue satisfaciam.

Signa aūt doloris capitis cum mā sunt. ¶ Primuꝫ
grauitas ꝑcepta in capite. ¶ Scd̄m q2 si icli-
naf caput ad terrā in eius eleuatione ꝑcipif pōderositas
ꝑturbatio maior ꝛ augmētatio doloris. ¶ Tertiū descē-
sus subitus humiditatū aut ad nares aut ad oculos aut
ad alium locum inferiorem sibi ꝓpinquum.
¶ Signa autem eius absqꝫ mā est ꝓuatio predictoꝝ.
¶ Signa q dolor est ad itra sunt: q2 ꝑuenit dolor ad ocu-
los: q si ad supficiē eoꝝ tm̄ ꝑuenerit signuꝫ q est a dura
matre. Si ꝟo ad radicem eoꝝ. signum q est ex pia mrē.
¶ Itē qm̄ in tāgendo cutē capitis ꝑcipif ex tali tactu do-
lor: q si nō doluerunt oculi: ꝛ ex tactu cutis ꝑcipif dolor si-
gnum q ex̄ est. ¶ Et hic scito pro notitia dicendoꝝ q in
parte anteriori capitis dnaf sanguis. in posteriori flegma
in dextra colera: in sinistra melācolia. ¶ Signa calidita-
tis ꝛ frigiditatis absolute habenf ex his que dicenf staꝫ
de dolore a sanguine ꝛ colera ꝓueniente.
¶ Signa q est talis ꝑ eēntiam siue ꝑ ꝓprietate: qm̄ dolor
est assiduus non hñs piodos siue interpolationē. Item q2
in opationibus cerebri sentif nocumētum: vt in visu tene-
brositas: grauitas somni: ꝛ grauitas ꝑseuerans cū bonita-
te dispositionis. reliquoꝝ membroꝝ ꝛ huiusmodi.

Quod si fuerit per cōitatē signa ponenf: sed
ꝑus enumerabo mēbra cōicātia
dolorē capiti. ꝛ sunt ꝑ stōus. Un̄ Auic. de signis ondētib⁹
spēs sode. vbi inqt. Mēbroꝝ aūt cōicātium ꝑ ͫ ꝛ dignius
eoꝝ est stōus: in quo qñ repif mā colerica capiti cōicata ꝑ
vaporē eleuatū ꝛc̄. Qñqꝫ mā flegmatica frida ꝛc̄. ꝛ cum
est a stō. signū qm̄ in eo est angustia. nausea ꝑuitas appe-
titus aut eius destructio: malitia digōnis: aut paucitas ei⁹
aut destructio ipsius. ¶ Q. si fuerit a colera amaritudo
oris ꝑcipief. nausea: mordicatio: cordis tremor incēdiuꝫ:
inflāmatio capitis. Itē ꝛ post somnū augef. Itē ꝛ qñqꝫ ip-
se vomit⁹ declarabit: ꝛ post ipm qescet. Itē q2 tpe vacuita-
tis magne magis excitaf dolor: q2 colera magis inflāmaf.
¶ Itē scito q ex holbus sunt ad quoꝝ stomacū effundif
colera: ꝛ ex ea fit dolor capiti: ꝛ cū comedūt qescit aliqlr.
Itē plerūqꝫ in frigido cōicaf stomachi dolor qui recipif i
anteriori pte capitis ꝛ fortasse declinat ad mediū sincipi-
tis. deinde remouef. ¶ Et hic aduerte q soda qñqꝫ erit a
cerebro: ꝛ tn̄ stōus cerebro cōpatiēs dicta icurret accīntia:
ꝛ ideo distinctū est iter aīs ꝛ ꝯñs. ¶ Aduerte iteꝝ ꝓpter
illud qd̄ dcm̄ est q oīs talis dolor a quacūqꝫ cā fuerit mi-
nor est imediate post cibū: qm̄ ex cibo ꝓhibef eleuatio va-
poꝝ: sꝫ si fuerit ex flegmate vel melācolia post satis breue
tpe ampli⁹ molestabit. Sed ex inanitione nouamētuꝫ erit
notabile. Si ex colera mediocriter respectu ꝑdictoꝝ. Q.
si fuerit ex humore frigido: vt ex flegmate putrido accidit
subuersio: ꝛ quies post vomitū eructuatio acetosa: ꝛ cum
grauef stomacus grauaf ꝛ caput: ꝛ hoc est vlt in religo: ꝛ
erit minor in vacuitate: ꝛ sedat ipm fames: ꝛ qñqꝫ fames
excitat ex eo vaporē ꝛ impedit. verꝫ tn̄ comestio cum hoc
non integre sedat ipm multotiens: ꝛ fortasse sedat ipm: sed

raro. Auic. Et p certificatiõe huiꝰ ӡ sicut in stõ peccãtis dis curre signa q̃ hic ponent de ipis q̃tuoꝛ hiis eoꝛ ordie.
¶ Post stõm ca i dolore capit) est epar: splen: mirach: renes: diafragma extremitates: ⁊ oẽs ptes dorsi: ⁊ in mulieri bus mrix est ex his qbꝰ cõicat cerebꝛũ fozni. Aui. alle. loco.
¶ Signa q̃ ab epate est: q: epar aliq̃n aut dolet aut calet: aut sentit grauedo in hypocũdrio dextro. vrina ⁊ egestio vtplurimũ male. Item cõpꝛehendunt epatis opilationes: ⁊ q: doloꝛ declinat ad latus dextrum.
¶ Signa q̃ a splene: q: doloꝛ declinat ad sinistrũ. Et h̃ no ta vt Serapio q̃ splen facit sodam melãcolia transmissa ꝑus ad stõm que deide vapoꝛat: ⁊ sic mediãte stõ facit sodã: ӡ stomacꝰ p se sӡ ⁊ sili epar: ⁊ sic differẽter: q: vnũ me diate aliud imediate. Itẽ tumoꝛ splenis doloꝛ in eo: ⁊ bre uiter nocumẽtũ pceptũ i hypocũdrio sinistro illõ declabit.
¶ Signũ q̃ ab itestinis doloꝛ. toꝛtio in eis: ⁊ q: doloꝛ est in pte anterioꝛi ⁊ maxime que est ex mirach. Unde Aui. Et que fit cã mirach declinat ad anterioꝛa valde.
¶ Signũ q̃ est a coꝛde p doloꝛẽ sincopi: pulsationẽ ⁊ hꝫ.
¶ Signũ q̃ est a mrice: q: doloꝛ est in margine sincipitis. Itẽ q: pcipit nocumẽtũ in alchati. Item q: pcipit mulier tristẽ sensationẽ ac si capilli eius manu extraherent. Itẽ in occipite ac si fuisset pugillo pcussa. ⁊ q̃ precessit partus aut aboꝛsus aut retentio mẽstruoꝝ aut ipsoꝝ paucitas.
¶ Si a renibus ⁊ partibꝰ dorsi doloꝛ declinis est ad poste rioꝛa valde ⁊ percipitur aut grauitas in eis aut doloꝛ aut alia mala dispositio.
¶ Similiter si fuerit ex aliqua extremitatum.
¶ Q̃ si fuerit ex diafragmate doloꝛ est intensus cũ aliqua alienatione ⁊ est cũ difficultate anhelitus: angustia: pul satione coꝛdis q̃nq̃ cum sincopi: vt contingit in pleuresi vera: de quo in pleuresi inferius: ⁊ tu ibi.
¶ Q̃ si otigeret cõitate ꝑmiti accideret coꝛrosio fortis fe toꝛ oꝛis: ⁊ foꝛtioꝛ fit cũ motꝰ sedat gete ⁊ doloꝛ est acutꝰ pũ gitiuus pruritꝰ nariũ ⁊ hꝫ. de qbꝰ in trꝰ de vermibus.
¶ Signa q̃ a sãguine est foꝛtis, pulsatio tympoꝝ calitas nõ moꝛdicatiua: ӡ itẽsa tactu pcepta vene pulsatiue rubee ⁊ magnificate: plenitudo venaꝝ: facies rubea: vrĩa rubea ⁊ spissa. pulsus magnꝰ. Itẽ q: pcessit regimẽ sãguineũ dul cedo in oꝛe pcepta. Cõplexio sanguinea: habitudo carno sa. somnus pfundus siue subeticus. Iuuat frigidis ⁊ ca lidis ledit: ӡ tñ cõe est ⁊ colere hꝫ. Et reliq̃ signa sanguis q̃ alia posita in pncipio huius libri. ad que sepe recurre: ⁊ illud tibi rememoꝛabo sepe. Et hic doloꝛ respectu coleri c: al: is paribꝰ minꝰ est an eo tñ maioꝛ sentit grauedo.
¶ Signa colere sunt: q: doloꝛ est multũ acutꝰ pcipit moꝛ dicatio: adustio: punctio: sitis: oꝛis amaritudo. Citrinitas oculoꝝ. Facies citrina ⁊ sicca: calitas acuta ad tactũ: pul sus velox ⁊ freq̃ns: tenuis durus. Uigilie. Urina alba: q: colera ascẽdit: siccitas cũ strictura nature. Humiditas na riũ pauca ⁊ sicca: grauitas minoꝛ q̃ in sanguinea. Iu uat a frigido: a calido ledi: humido ⁊ c̃.
¶ Signa flatis sunt: albedo siue palledo faciei: ⁊ oculoꝝ puitas iflãmationis ⁊ sitis: multitudo supfluitatũ: somnꝰ grauis: grauedo capitis: stupoꝛ: vrina alba ⁊ grossa: pul sus nõ magnꝰ nõ freq̃ns valde nõ an calis: ꝑpso habitu doꝛ ⁊ reliq̃ signa de flegmate posita in pncipio huiꝰ libri.
¶ Signa melĩe sũt signa, p pte sua dicta: ӡ coloꝛ faciei est fundus ⁊ cũ citis doloꝛe est siccitas facie. Coartatio pecto ris: vigilie: vrina alba: tenuis: pulsus subtilis tardus. Et doloꝛ nõ est mul ũ intẽsus: ӡ remissus valde. Nã mã fleg matica ⁊ melãco'ica nõ faciũt doloꝛẽ multũ intẽsũ: ⁊ sic q̃litas doloꝛis q̃lirate siue itẽsionis aut remissionis cõpre hendit. Et mã sicca multiplicat vigilia ⁊ minuit grauitas. Et reliqua signa in pncipio huius libri posita.
¶ Signa facti a debilitate virtutis sunt excitatio a parua cã: pturbatio sensuum ⁊ nocumentũ in opꝛõibus cerebꝛi.
¶ Signa facti a foꝛtitudine sensus cerebꝛi sũt velocitas pa tiendi qualibet parua causa in cerebꝛo sensata vt est voci feratio foꝛtis odoꝛ foꝛtis ⁊ hꝫ. bonitas sensus: mundities organoꝝ vt aurium: oculoꝝ. ⁊ hꝫ.
¶ Signa doloꝛis vẽtosi sũt extẽsio foꝛtis: coꝛrosio: pũctio: sonitꝰ ⁊ mutatio doloꝛis de loco ad locũ: puatio q̃tit at) ⁊ puitatis eiꝰ coꝛrũpit: imaginatio: icothomia: vertigo ⁊ hꝫ.
¶ Signa eiꝰ q̃ cũ est a cã ꝑmitiua pcussiõe. s. casu occursu rei calide vel frigide: vt vẽt: aque ⁊ hꝫ manifesta sunt.
¶ Et sũt signa doloꝛis distincti ẽm tẽpus qualitatẽ nãm ⁊ accidentia in assignatione causarum.
¶ Signa eiꝰ q̃ est ex febꝛibꝰ ⁊ reliq̃s vt in crisi sũt q̃n doloꝛ fit cũ eis ⁊ q̃escit cũ eis ⁊ debilitat ad debilitatẽ ⁊ q̃etẽ fe bris aut crisis ⁊ hꝫ. Itẽ q̃nq̃ illud sigt albedo vrine cũ foꝛ titudine fe. pp̃ declinationẽ humoꝝ colicoꝝ ad supioꝛa.
¶ De signis doloꝛis ex pte apostematis vel solutionis con tinuitatis dicetur infra loco suo.

Pronostica. Urina sillis vrine asinoꝝ signifi cat q̃ aut soda sunt: aut fit: aut est aut erit. ⁊ de isto hẽs aphꝛo. in fine huius capli. ⁊ tu ibi.
¶ Urina alba in febꝛibꝰ ⁊ hoꝛa crisis cuӡ subtilitate sigt p mutationẽ materieꝝ ad caput ⁊ futuꝝ doloꝛem.
¶ Uel sic. vrina in febꝛibus acutis que fuit crisi subito effi citur alba ⁊ tenuis: doloꝛem capitis ⁊ alienationem: ⁊ ra ptum materiẽ ad superioꝛa significat.
¶ Urina cum circulo opaco grosso doloꝛẽ capitis sigt.
¶ Urina granulosa vtplimũ retina ⁊ doloꝛẽ capit) sigt.
¶ Ois doloꝛ capit) auferẽs sõnũ ⁊ cibũ pessimꝰ ẽ ⁊ moꝛtal.
¶ Omnis doloꝛ capitis acutissimus in febꝛibus acutis cuӡ aliis signis malum signũ est pnitiosum: ⁊ maxime q̃n au getur. Q̃ si singularis fiat significat crisim fluxu sangui nis narium: aut vomitu venturam.
¶ Doloꝛ galeatꝰ ⁊ antiq̃ iter oẽs pessimꝰ ⁊ difficil curatõis.
¶ Doloꝛ capitis repentinus acutissimus cuӡ voce pessimꝰ: quia apopleriam significat.
¶ Omnis doloꝛ cum rẽum fit malus: quia retinã enarii rectam operationem impedit.
¶ Ois talis doloꝛ ad quẽ seq̃tur spasmꝰ afsa. febꝛis. deloꝝ eductio: aut nimia subuersio pessimus ⁊ moꝛtalis.
¶ Puatio doloꝛis capitis in febꝛe acuta pessimꝰ. stupoꝛẽ enĩ sigt. ¶ Et q: ois doloꝛ foꝛtis ⁊ acutꝰ: ⁊ potissime capi tis oẽm opꝛõnẽ medicinalẽ impedit donec fuerit dimidia tus aut aliq̃lr mitigatꝰ. Et q̃ maxie vt ceteri doloꝛes vin tẽ pstertit. hinc est cure eiꝰ multi insistẽdus q̃si oblimonĩ tradẽdũ moꝛbũ pncipalẽ: quẽ tñ nõ debes negligere.

Cura doloris capit) cũ pdcis canõ habeant: p̃ vice po nã. deinde pticulares subiũgã. Q̃uattuoꝛ sũt in doloꝛe capitis mãli canones gñales. ¶ Primꝰ regimẽ ex pte causaꝝ ꝑmitiuaꝝ. ¶ Scõs abscissio antecedẽtium.
¶ Tertius est remotio cause otinẽte vel coniunctarum.
¶ Q̃uartus ad pfectionẽ cure addit: ⁊ est remotio acci dẽtum si que sunt: vel remanent egrum molestantia.
¶ Et anteq̃ ad ipos descẽdam sciẽdum q̃ in doloꝛe capit) nõ debemus incipe a sedãtibus nisi apud vehemẽtiã eius. nec narcotica approximare nisi in vehemẽtissimo doloꝛe apud. s. vehemẽtẽ necẽitatẽ. Et osilr nec multũ calia nã ex cessiue cala vel frigida nõ debent mẽbꝛo pncipali applica ri q̃rta ꝑmi. p̃ caplo. Unũ doloꝛ colice a doloꝛe capitis in h̃ separat: q̃m in colica ocedit facilr narcoticum q̃m colica q̃nq̃ puenit ad hoc vt perimat. Auicẽ. pma tertij. allega to caplo. Non aũt sic in doloꝛe capitis.
¶ Scõo nota q̃ in doloꝛe a calida cã debemus icipe ab al terantibꝰ vt phibeat aduentus nocumẽti ad pncipale: qb tuoꝛ oñtarat casibus exceptis. ¶ Primus q̃n est doloꝛ in febꝛibus mãlibus. Usus enim epithimarum multiplicat

amen in eo casu attractio frigidorum per nares iuuat vt acetum
et aqua ro. ¶ Scdo qn ipse a cōitate totius depēdet aut ab
alio pticulari mēbro: quo casu ōuenit diuersio ne recipiat
et receptorum resolō. ¶ Tertius qn fit pp multitudinē ma-
terie: et tūc euatio iuuat et ōuenit. ¶ Quartus qn fit a mul
titudine vaporum ēmeorum in capite et pter cōitatē totiꝰ aut
partis. et tūc administratio resolutiuorum conuenit.
¶ Tertio nota q alterātia capiti apposita debent hēre tres
ōditiones. ¶ Prima q sint ōuenientia in gradu q̄litatis
ōue. ¶ Scda vt coadiuuēt virtutē mēbri. ¶ Tertia vt
ipm ōfortent pprietate sua. Et hec oia colliguntur a Me
sue de appropriatis cap. de soda. ¶ Itē sciendū q empla
frigida siue inunctiones frigide nō debent posteriori par
ti applicari. Auic. pma tertij. allegato loco.
¶ Primus canō cōplet cū abscisione cāz pmitiuarum si que
sint: a qbꝰ dolor aut egritudo ipsa depēdet et cū debita ad-
ministratiōe sex rerū nō nāliū ad ōtrariā dispōnis ptermissis
tēdētiū. de qbꝰ rebꝰ dictū est supra satis cōplete tracta. 2°.
Et iste est canō vniuersalissimus in q̄cūqz egritudine.
¶ Scds pficit cū digōne cause añtis et eiꝰ euōne et maxime.
vbi est mā digōne idigēs. q si ibi nō fuerit idigētia digō-
nis: vt mā sanguinea aut furiosa sola sufficiet euatio.
¶ Tertiꝰ adimplet cū euōne q pprie cause ōiūcte debet aut
cause medie sm Cōciliatorē itelligēdo p cām ōiunctā ip-
sam mām loco doloris ppinquā actualr malā impmentē
ōplonē et ipsā malā ōplonē a qua ipse dolor est causatus.
De solōne ōtinuitatis suo loco dicet. Hec tñ euatio fit mul-
tiplr aut p ea q̄ ad itra sumunt: aut p ea q̄ ad ex̄ applicāt.
Exēplū pmi. vt sunt solutiua clisteria: pille et hmōi. masticato-
ria gargarismata. iniectiones in aures et hmōi. de qbꝰ infra.
Exēplū scdi. vt flōmia: empla. vnctiones: lotiones: embro
ce: sacculi: odorabilia et c̄. de qbus suis ordinibꝰ ifra dicet.
¶ Quartus ōsumet cum medicaminibꝰ appropriatis illis
accidentibus que ōtingere cōsueuerunt vt sunt surditas.
tinnitus aurium: vigilia: de quibus infra.
¶ Cura sanguinei simplicis per essentiam.

T descēdēdo ad pticularia oēs dolor capitis saltē
talis p eēntiam de quo est sermo pncipalr. nā
de tali p cōitatē suo dicet loco. Aut ex sāgui
ne est aut ex colera flegmate vel melia: vel ex
his plibꝰ quolz adinuicē cōmixtis. Si ex sanguine: aut est a
sāguine multo: ita q in toto est sanguis repletio magna.
Aut est a sanguine pauco nō exñte in toto multa sanguis
replone. Itez aut est in pncipio: qz. s. mā est in fluxu ad ca-
put aut est iam fluxa. ¶ Et iuxta hoc ponant canones.
¶ Primus. stāte sanguis replone in toto mā exñte in fluxu
q in pncipio fiat flōmia ex nigra: et si post timet fluxus ex
basilica: et si lōgius diuertē voluerimus ex saphena: deide
ex cephalica. q si nō sufficiēter pueniat vsqz ad flōmiā ve
ne frōtis nasi et auris. nā in dolore capitis ex sanguine pce
dentis solo sola sufficit flobothomia. Ista est snia Auicē.
pma tertij. cap. de euacuationibus curatiuis sode.
¶ Scda. exñte sanguis replone in toto et mā iā fluxa ad ca
put: aut ipsa exñte in pauca q̄titate: a quo dolor capitis p-
cedit sola sufficit flōmia cephalice. Usqz vo ad q̄tū dz san-
guis e extrahi dictū est sup. trac. p. 4° cap. et amplius dicet.
¶ Tertius. alteratiua frida et sicca capitalia. de qbus ifra
simplicia et cōposita debent capiti applicari ad remotio-
nem male complexionis derelicte et c̄.
¶ Quartus. euacuatiua lenitiua et calitatē ipsaz ōtempan
tia tā p os q̄z p inferiꝰ impositionē: vt clisteria et c̄. eo in casu
administrent. Ordinatio diete est in p canone et c̄. Hic tñ
est notādus canon iste q in dolore capitis et spāliter frigi-
do dz est paucitas comestionis et potus vini et somni mul
titudo. pmi et scdi canonis complementum pz.

¶ Quintꝰ vo cōplet cū odoriferis fridis et siccis capitis pur
gātis de qbꝰ infra. Et tu elige vt vis fortiora et debiliora vt
pposito ōueniunt cū embrocis fridis: et cū embroca facta
ex aq̄ ros. et aceto aut oleo ro. albumine ouorum. et aceto ad
dito pauco cāphore et c̄. aut decoctōe rosarum violarum balau
stiarum et c̄. in aq̄ fontis facta. Intelligēdo idifferēter p em-
brocā tā applicationē rerū ipsarum q̄z pcise ifusiōe in eis aut
expssionē ab allegato factā et c̄. Q. si de embroca cupis si-
gnificationē videre. regre Aui. 4° pmi cap. de embrocis.
¶ Sextus pficit cū clisteribus lenitiuis frigidis: vt ex vio-
lis: maluis: blitibus et hmōi. oleo viol. et c̄. facta eorum decoctio
ne in aqua additis cassia: tamarindis: diaprunis et c̄. de q-
bus supra et ifra spālibus dicet cap. de soda colerica. qua-
re in narratione eorum supsedeo. nā que de cura colerici dī-
centur poterunt sanguineo applicari. Breuibus etenim trā-
seo: qz raro capitis dolor ex solo fit sanguine.
¶ Sed est notādū q dolore existente in altera parte capi-
tis tñ in principio debet fieri flobothomia ex parte cōtra-
ria. post vo pncipium ex parte eadem.
¶ Cura facti a sanguine cōmixto alij humori p essentiam.

Si vero fiat ex sanguine alteri humorum admixto: vt exempli grā cum
colera tunc ponantur canones.
¶ Primus. stante sanguinis cōmixtione et c̄.
corpe exñte plectorico fiat flōmia ex nigra: q̄
est euacuans a toto: qm̄ flōmia est cōis humoris euacua-
tio. q̄rta pmi de flōmia. et pma tertij allegato loco.
¶ Scds. si nō fuerit totius plectoria fiat imediate ex cepha
lica. deinde ex venis frōtis nasi et c̄. Et hunc tāgere voluit
Auic. pma tertij. allegato cap. dū dixit. Queciqz sit mā
incipiatꝰ a flōmia cephalice: et venarum capitis et c̄. Tertius
est digestio mãe. Quartus est euacuatio eius. Quintꝰ est
remotio male cōplexionis derelicte p applicationē rerum
particularium ab itra et ab extra: vt sunt odorabilia et c̄.
¶ Primi canonis et scdi cōplemētū satis pz. Et debent isti
duo canones intelligi et suppleri. vt duo pmi pcedentes de
sanguinea: qz. s. mā existente in fluxu et c̄.
¶ Tertius vo cōpletur ex simplicibꝰ frigidis et cōpositis ca
pitalibꝰ in digestione mãe colerice sanguinee valentibus.
¶ Et est notādū pro cōplemēto istius canonis et sequen-
tis. q oia que dicent: et ponent de dolore a mã colerica p-
ueniēte psūt applicari: et debēt canōibꝰ de dolore a mã san-
guinea pueniente ex sanguine solo: aut commixto cū co-
lera flegmate aut melancolia.
¶ Cōsilr. si fuerit ex sanguine cōmixto flegmati debēt ob-
seruari canones duo pmi de flōmia. Tres vo residui cōple-
bunt suo mō: vt de collico dictū. s. cū digestiuis flatis nālis.
Idē de dolore ex sanguine cōmixto melie arbitrādum.
¶ Sed aduertēdū q in dolore sāguineo colerico remissio-
ra sufficiunt q̄z colerico tñ. nā sanguis est colere frenum. 4°.
pmi. de flōmia. Silr in flatico sanguineo q̄z in flatico tñ
intēsiora casa ōueniunt et c̄. in sanguineo melancolico silr
remissiora casa et c̄. Et de his oibꝰ ponent exēpla et remoue
bunt illa que dicta sunt supra ad ppositū valentia et c̄.
¶ Postremo sciēdū q hñtes dolorē capitis: aut aliā egri-
tudinē capitis ex cā frida nocent ex potu vini et mora i bal
neo. Itē hñtes egritudinē in velaminibꝰ cerebri nocent ab
aq̄ frida. Auic. pꝰ tertij. allegato cap. ¶ Itē scito q vēto-
se sūt vicarie flōmie. et iō vbi nō pōt flōmia hēre locū ponūt
vētose. nō dico vt diuertāt tñ: sz vt pncipalr euacuēt. et est
snia Auic. pꝰ tertij. de curatione sode cale cū mã et absqz.
¶ Cura colerici p eēntiam.

E dolore capitis p eēntiā a mã co-
lerica pueniēte Canōes.
Ordinatio diete. Digō mãe. Euacuatio eius
dez. diuersio. Remotio male q̄litatis ipressé.

Primus canõ pficit cũ his cibarijs ꝛ potib⁹ q̃ cole
appropriant. de qb⁹ ꝯplete satis dcm̃ ē. s.
tractatu 3° addẽdo ꝙ ꝯsilr regimẽ ex pte aeris dꝫ declina
re ad fridũ ꝛ humidũ: ꝛ cetere res nõ naẽles: de qb⁹ sup in p̊
tractatu: ꝛ pticulari⁹ dicet in de pestilentia dño ꝯcedẽte.

Secundi canonis cõplemẽtũ hꝫ cũ cõpositis ꝛ sim
plicibus fridis aut ducẽtib⁹ alias medici
nas ad caput aut a ꝓpetate ip̃m īfrigidãtib⁹ ꝛ alterantib⁹.
Nã digestiua cole cuiuscũqꝫ posita sũt tractatu 4°. ita ꝙ
additis his q̃ illa ad caput ducũt hebit canonis ꝯplem̃tũ.
¶ Simplicia itaqꝫ frida caput sua ꝓpetate respicientia et
alias medicinas ad ip̃m ducentia sunt. Uiola. Nenufar.
Rosa. Cãphora. Salix. Cucurbita. Granatũ. Solatruꝫ.
Lactuca. Sãdali. Mirt⁹. Plãtago. de q̃ apulegius radix
suspẽsa collo ꝛc̃. Semperuiua. Portulaca. ¶ Et est nõn̄
ꝙ ex his q̃ magis aromaticitate pticipãt magis capiti cõ
ferũt ꝛ appropriant. Itẽ nõ soluꝫ hec frida ducũt digesti
uas medicinas cole ad caput: ſꝫ ēt calida simplicia de qbus
videbit in mã flatica. nã nõ icõueniũt digestiuis exñtib⁹ fri
gidis ducẽtia ad caput eẽ calida: īmo ꝯueniũt. Nã sic allega
tũ est ex Aui. 4ª pmi. p̊ cap. Que mẽbris applicant pnci
palib⁹ nõ debẽt eẽ vehementer frida aut calida. Recipiant ḡ
simplicia aut cõposita cole digestiua ꝓposito deseruiẽtia.
de qbus supra addant frigida ducẽtia de qbus dictũ est:
aut calida de qbus īfra: ꝛ sic habebit canonis cõplemen
tum. ¶ Et iuxta hec notentur duo canones.

¶ Prim⁹ ꝙ emplã ēt mãm in capite exñtẽ optime digerũt.
Et dī in capite: qꝛ mã in toto ꝛc̃. melius p syrupũ digerit.
Hec ē sñia Gẽtilis sup illo v̈bo Aui. p̊ tertij. de canonib⁹
vlibus. Certius aũt qd̃ est ī digõne humoꝝ manifeste cru
ditatis est vt sit cura ex emplis de medicinis eq̃lis calefa
ctionis. cuiusmodi sunt camomilla: mellilotũ ꝛ hꝫ.

¶ Scõs ꝙ digestiua exhibeant post cenã in dolore capitis
nisi fuerit ꝓhibẽs naꝫ forti⁹ opant: stant enī in pte supiori
stõi ꝛ euaporãt ad caput plusqꝫ ieiuno stõ. Et h̃ vī sentire
Auic. 6ª tertij. cap. 2°. vbi inqt. Oportuni⁹ qdẽ bibunt hꝫ
post cibũ. Et Damascenus p̊ pticula suoꝝ affo. Medici
naꝝ q̃dã ꝛ maxime que faciũt in sũmo capitis post cenaꝫ
qñ itur dormitũ dande sunt. Que auctoritas lꝫ ad soluti
uas referri videat: tñ etiam de alteratiuis per eãdem rõnẽ
verificari habent. Gentilis allegato caplo.

Tertius aũt canõ hꝫ sex canones. Primus ꝙ a la
xatiuis eẽ ichoandũ Mesue de soda cali
da. ꝛ Auic. p̊ tertij. de canonibus curatiuis.

¶ Scõs ꝙ euacuatiua nõ sint mltũ fortia vt euacuẽt sub
tile ꝛ grossũ remaneat: ſꝫ sint debilia ꝛ fortia: dꝫ iteꝝ ī mã
capitis expectare digõnẽ vt mã facile euacuet: ꝛ cũ h̃ opꝫ
medicinã eẽ fortẽ cũ hẽat euare mãm q̃ est a vijs ductiuis
multũ remota: ꝛ que hꝫ descẽdere p vias angustas ꝛc̃.

¶ Terti⁹ nõ dbẽt solutiua talia eẽ nimis calida ne iflãmẽt ꝛc̃.

¶ Quart⁹ ꝙ medicine a capite euacuãtes debẽt esse in cor
pore multũ morãtes ꝛ nõ multuꝫ v̈tutẽ stimulãtes: ꝛ ideo
medicine solide vt pillule ꝛ hꝫ sunt ꝯuenientiores.

¶ Quintus ꝙ sup ipsaꝝ assumptionẽ est dormiẽdum ne
mot⁹ aut vigilie ipsaꝝ medicinaꝝ debiliũ destruãt v̈tutẽ:
ꝛ ideo recte opant qui de sero ipsas exhibent.

¶ Sext⁹ ꝙ ꝯtinue est tenẽdus vẽter lubricus cũ lenitiuis p
suppus aut lsteris eius qui dolorẽ capitis patit. Auic. p̊
tertij. de cura sode cale cũ mã ꝛ absqꝫ materia.

¶ Simplicia ꝛ cõposita euantia mãm colericam ex capite
sunt illa q̃ euacuãt colerã: vt. s. Nã euatiua idfinter euant
a mẽbris: q̄re cũ volum⁹ vt a certo mẽbro euent debemus
addẽ illa que ducũt ipa solutiua sua ꝓpetate ad illõ mẽ
brũ: ꝛ iõ in euatiuis a capite debemus addere capitalia di
cta ꝛ dicẽda. Ueꝝ tñ plima ponunt solutiua simplicia ꝛ
cõposita a capite sua v̈tute eductiua. ¶ Sꝫ est notãdũ ꝙ
cũ ī capite magis ꝛ freq̃nti⁹ repiat mã frida q̃ꝫ calida: iõ plꝫ
solutiua repiunt soluẽtia mãm fridã a capite q̃ꝫ calidaꝫ.

¶ Solutiua simplicia mãe colice a capite ꝯposita sũt mi
rabolani citrini. Aloes agaric⁹. Succ⁹ ro. yera pigra: yera
logodiõ. Pille de yera. Alefangine. Auree cochie. Ipe tñ
pncipalr flã educũt. Silr valẽt pille lucis. ¶ Itẽ notãdũ
ꝙ cũ nõ peccet hũor vnic⁹ vt dcm̃ ē: dꝫ solutiua adiuicẽ cõ
miscẽ ea ꝓportione q̃ ꝛ hũores sũt adiuicẽ cõmixti: q̄re cũ
multis ac mltis modis ꝛ varijs ꝓportionib⁹ adinuicẽ cõ
misceant nõ põt poni certũ solutiuũ: ſꝫ opꝫ variũ ꝛ variũ
cõponẽ: q̃ de re supsedeo ī ipa ponẽdo: ꝛ dꝫ recurrẽ ad ea
solutiua posita. s. tractatu 4° ꝛ 9° c°. eligẽdo ꝓposito ꝯue
niẽtia cũ eis ꝯponẽdo q̃ v̈tutẽ solutiuoꝝ ad caput ducãt.

¶ Fit ꝛ euo mãe nõ solũ cũ solutiuis: ſꝫ ēt cũ gargarismis
sternutatõib⁹ ꝛ caputpurgijs. ¶ Gargarisma siue garga
rism⁹ mãꝫ colicã a capite siue a cerebro educẽs. ℞. sy. ace
tosi simplicis. ℥. iij. aq̃ violaꝝ. ℥. viij. misceãt: ꝛ ex eo calefa
cto gargariçet: ꝛ si vis addc cãphore. ℈. i. Põt ēt fieri gar
garisma cũ syrupo violaꝝ nenufario ꝛc̃. addito acetoso
cũ aqs sublimatiõis: aut decoctiõis reꝝ caput respiciẽtiũ
vt. s. aut fridaꝝ aut calaꝝ vt. s. ¶ Sꝫ notãdũ ꝙ ī garga
rismate debem⁹ aduertẽ ne gargariçãs patiat in pulmone
aut sit ap̃t⁹ leuiter pati: aut mã que dꝫ descẽdere sit acuta
mltũ ꝛ mordicatiua et ꝙ post timeat futuꝝ nocumẽtuꝫ
ipso dolore capitis Auic. p̊ tertij de canonib⁹ curatiuis.

¶ Itẽ nota ꝙ debilia paꝝ ꝓsũt ꝛ fortia sũt mltũ suspecta.
Aui. allegato loco. de eis q̃ nõ ē mltũ curãdũ. ¶ Sternu
tatio ꝛ si cũ fridis solis ꝯuenienter fieri nõ possit cũ nõ pun
gant ꝛ v̈tutes stimulent dꝫ fieri ex fridis ꝛ calis sil' vt cum
succo violaꝝ aut rosaꝝ aut hꝫ. ponẽdo piper aut cõdisi
aut helleboꝝ ꝛc̃. Fit tñ vt Aui. allegato cap. cum vapore
aceti in quo paꝝ castorei est dissolutũ aut cũ aqua ordei
qua est acetũ. ʒʒ. ꝛ hꝫ in vase stricti orificij. Uitet tñ sternu
tatio vbi fuerit descensus reumatis nisi in declinatiõe. Ut
℞. succi violaꝝ aut ros. ℥. i. piperis. aut ꝯdisi. ʒ. i. aut helle
bori. qꝛ fortius est. ʒ. ß. vel. ℈. iij. ꝛ cũ aqua violaꝝ aut ro
saruꝫ oĩa distẽperent vt facilius trahi possint p nares me
dicũ calefaciẽdo. ¶ Caputpurgiũ v̈o fiat ex eisdẽ succis
aut succo solatri aut blitis. addẽdo ꝯuccaꝝ candi dissolu
tum in altero ipsoꝝ cum modico camphore.

Quartus canõ cõplet fricationib⁹. ligationib⁹ vẽ
tosis. lotõib⁹. suppositorijs. clisterib⁹ ꝛc̃.

¶ Fricationes p̊ sint leues ꝛ cũ manib⁹ solũ a cubitis īfra ꝛ
a genub⁹ īfra semp descẽdendo. Itẽ fiãt fortes vt cũ sale et
oleo violaꝝ aut camomille ſꝫ ꝙ dispõ exigit. Tertio for
tiores vt cũ mãdili aspo vt vsqꝫ ad excoriatiõeꝫ exclusiue.

¶ Ligationes fiãt cũ restib⁹ subtilib⁹ ꝛ fortib⁹ siue cordis
aut alutis circa extremitatẽ musculoꝝ brachij superiorum
versus humeros ꝛ etiã ꝓpe cubituꝫ vt videbitur expediri.
Et silr circa musculos coxaꝝ ꝛ tibiaꝝ fiat. Sꝫ est aduer
tẽdum ꝙ cũ fiunt ligationes nõ dꝫ pmitti ꝙ spatio stent
lõgo. qm̃ sic sequeret mẽbri stupefactio ꝛ vissatio: ꝛ sic nõ
haberet diuersio que querit. sed opꝫ vt dissoluant sepe: et
sepe reiterentur. De v̈o possunt fieri fortiores ꝛ debiliores
ſm ꝙ videbitur necessarium fore.

¶ Uẽtose sine scarificatione ponant inter spatulas: ꝛ qñqꝫ
ponuntur sup musculos crurium: vt ad longius spacium
fiat diuersio. Et si scarificatio necessaria videbit fiat cum
canonibus positis supra de sanguineo.

¶ Lotiões pedũ fiãt cũ aq̃ fontis in q̃ bulliãt herbe ꝯuenien
tes fride dicte supra. ꝛ de digestiuis mãe colerice: ꝛ fiãt an
cenã vel p̃dium. fiãtqꝫ exiccationes debite ꝛc̃. Itẽ assidua
tio effusionis aq̃ calide: sup extrema est ex his q̃ soda resol
uunt: ꝛ maxime a cã calida ꝓueniẽtẽ: q̃uis in oĩ soda vehe
mẽter ꝯueniat. Auicẽ. pma tertij. de regimine vlĩ sode.

¶ Suppositoria cõia nota sunt. ꝓsũt fortificari cũ spẽbus

tere addita scamonea ꝛc. aut aliqd' tale mãz colicã euacuans

¶ Clisteria ẽt lenia ꝯueniũt ex maluis: violis: blitis: lactuca ꝛ hꝫ frigs q̃ lenitiua sũt ꝛ caput respiciũt: vt supra cũ oleo viol. ꝛ sale cõi ꝛc. Et vt dcm̃ ẽ in canone si ẽ repletio vẽter semp ꝛ ꝯtinuo ordine cũ lenib' inanianĩ pñt clisteria fortificari cũ diaprunis nõ solutiuo ꝛ cũ diaprunis solutiuo fiẽt fortiora cũ succo ro. ꝛc. electuario de psilio ꝛc.

Quintus canõ pficiẽ cũ suffumigijs. Odoriferis. Et attractõib' p nares embrocis ꝛ fomẽtationib'. Unctionib'. epithimatib'. Instillatõib'. Et linimẽtis. Saccul. Cerotarijs. Cõfectiõ b'. Electarijs.

¶ Et licz suffumigia possint poni in nũero euonuz: qꝛ tñ p ea pncipalr q̃riẽ male q̃litatis remotio. hinc ad ꝯplemẽtũ qnti canonis reducta sũt. p ipsa eni sicẽ p epithimata ꝛ embrocas ꝛc. fit mãe euo isensibilis ꝛ q̃nz sensibilis. ¶ Suffumigiũ. ℞. ros. sandaloꝝ: ligni aloes añ. ʒ. ij. floꝝ camõille ʒ. iij. aq̃ ro. q̃ntũ suffic. ꝛ hec oia cũ bulliũt: ponanẽ in vase vitreato stricti orificij ꝛ obstruaẽ orificiũ ꝛ pmittanẽ in eo bullire parũp. deĩde ponãẽ in alio vase ꝛ recipiaẽ fum'. Est. n. exptũ. si vigilias patiẽ addãtur cortices papaueris Mesue. ¶ Itez põt fieri suffumigiũ ex herbis capitalibus fridis de qb' sup̃. vt ex viol. nenufare ro. ꝛc. faciẽdo ea bullire in aq̃ veri frigoris: sꝫ tũc addaẽ saluia vel rosmarinus vel aliqd tale capitale calm. qm̃ vt dcm̃ ẽ medicie frigide debẽt vitari in applicatiõe eoꝝ ad mẽbꝛuz pncipale. q̃rta pmi. pmo cap. ¶ Nota tñ q̄ ista ꝛ sequẽtia nõ debẽt fieri nisi euonib' vlib' pcedẽtibus ꝛ morbo exñte in declinatione. ¶ Itẽ nota q̄ qñ dolor capitis pẽdet a mã exñte in capite ꝛ in tota replone nõ exñte aut mã pauca. qbus casibus sola sufficit euatio p sternutationẽ aut caputpurgiũ facta. ꝛ h̃ sepe notaui in experientia: sꝫ nõ paꝝ est sic esse.

¶ Odorifera aũt fiãt ꝯsilr cũ frigidis capitalibus: vt cum rosis: sandalis: caputpurgijs ꝛc. de qbus in scdo cano. faciẽdo pomũ aut ponendo ea in peciola.

¶ Attractiões fiãt ex reb' fris capitalib' vt aq̃ ro. cum aceto pauco aut aq̃ ro. cãphorizata aut aq̃ solatri vl' nenufa. Et si fortis valde erit dolor ꝛ cetera ꝯsẽtiãt addaẽ modicũ opij: ꝛ de narcoticis habuisti in pn̄ canõis. ex qbus possz embroca pꝫ. Nam ex eisdẽ herbis fris ꝛc. embroca laudatur. ℞. folioꝝ rosaꝝ nenuf. viol. salicũ: maluaꝝ. ordei excorticati. añ. ad libitũ decoq̃nẽ in aq̃. deĩde cũ spõgia aut p cãnulã ex alto fundaẽ ꝛc. hec tñ fiãt vbi non sit suspitio de catarro de soda calla. Un̄ Auic. de regimie vli sode. In ea aũt soda cui associaẽ reumatismus non declinet ad ifrigidãdũ caput ꝛ iniectandũ cũ oleis ꝛ silib': sꝫ fuge ad euacuãdũ ꝛ restrigẽdũ extremitates ꝛ fricãduz eas ꝛ ponanẽ in aq̃ calla. Et si q̃ris cũ h̃ vtutẽ resoluẽdi adde camomillã. Itẽ si q̃ris remouere vigilias adde cortices papaueris semia lactuce ꝛc. Et ex eisdẽ fiãt fomẽtationes ꝛc.

¶ Unctiones fiãt ex oleis ꝯsilr fridis ex reb' fridis dictis cõfectis: vt ex oleo nenufarino viol. ros. addito aceto cãphora ꝛc. ℞. olei ros. viola. añ. ℥. ij. aceti. ʒ. i. cãphore. ℈. i. succi agreste. ℥. ß. oia sil' fortiter misceanẽ ꝛ capiti applicenẽ. est enĩ efficax. M. f. tepidũ applicaẽ. Et qꝛ ponẽ acetum ꝛc. Notãdũ ꝛ p seq̃ntib' q̄ acetũ ponẽ in vnguẽtis ꝛ ceteris ad penetrãdũ vñ vbi os est duri' dꝫ acrius acetũ vel in q̃ntitate maiori poni: ꝛ vt cõtter iuenio dꝫ eẽ q̃rta ps totius. tñ qdã minus ponũt fm̃ q̄ videẽ expedire: ꝛ qdã magis.

¶ Epithimata ꝯsilr ex eisdẽ fiãt: vt cũ aquis distillationis aut cũ succis eaꝝ herbaꝝ pecia in eis infusa addito aceto. Primũ facile cũ aqs. scdm fortius cũ succis aut cum oleis dictis addito aceto ꝛ cãphore modico ꝛc.

¶ Instillationes fiãt in aures ꝛ in nares ex reb' ipsis ꝛc. ℞. opij cãphore añ. ptes equales: fiant collria siccãtes dissoluaẽ vnũ aut duo cũ oleo viola. aut de cucurbita ꝛ distillet in aurẽ ꝛ nasuz: est. n. verax. ¶ Filius Serap. ℞. spodij. ʒ. ij. opij. ʒ. i. croci. ʒ. ß. ꝯfice cũ aqua ro. i modũ pillaꝝ puaꝝ admistretẽ cũ lacte mlieris aut oleo violaꝝ aut de cucurbita ꝛc. vt de pcedẽti dcm̃ ẽ. est. n. sblime.

¶ Linimẽta fiant vt vnctiones ꝛc. vt ℞. olei rosa. viol. añ. boliarmeni q̃ntũ sufficit pro linimẽto. addaẽ de albuminibus ouoꝝ duobus. oia deinde in mortario fortiter agitentur: deinde fronti ꝛ capiti applicentur.

¶ Sacelli aũt fiant ex eisdẽ frigidis de qbus dcm̃ est: ꝛ dabitur modus in cura sequenti de dolore ex flegmate.

¶ Et consilr de cerotarijs dicẽduz sicut de vnguẽtis: et dabitur in eodem loco consimiliter modus ꝛc.

¶ De ꝯfectionibus vo ꝛ electuarijs dicẽdũ q̄ parũ laborauerũt auctores in hoc: ꝛ saltẽ respectu eius q̄ laborauerunt in cã frigida. Ualet tñ electuariũ de gẽmis siue spcb' addito modico ambre. Itẽ confectio de diarodon Mes. Itẽ triasandalum. Itẽ ꝯfectio de prunis Mesue: ꝛ est quid singulare: qꝛ vẽtrẽ tenet lubricũ: qd est maxime fiẽduz iuxta canonẽ. ¶ Et est aduertẽdũ q̄ psiliũ nunq̃ ꝯteratur vbi p ipm q̃raẽ ifridatio. nã p ptẽ intrinsecã est calefactiuum. p' tertij. tractatu p̃. 2° cap. p corticale vo infrigidatiuuz ꝛc. 2° cano. ¶ Scdo notãduz q̄ in admistratiõe istaꝝ ꝛ spãlr epithima et vnctione ꝛc. dꝫ fieri pus capill' siue capilloꝝ abrasio: sic. n. ꝯueniẽtius applicanẽ. Un̄ Auic. de regie vli sode. Si aũt vis vti epithimatib': et emplastris: ꝛ egritudo est fortis et tpalis calla siue frida opꝫ vt caput radaẽ. Illud. n. est magis iuuatiuũ ad h̃ vt medicine vtus in eo penetret. et ita de cura sode fride absq̃ mã icipiatur ab abrasione capitis pus. ¶ Postremo qꝛ de applicatiõe opiatoꝝ ad aures vl' nares dcm̃ est: notãdũ q̄ si dubitaẽ ne ꝯtigat stupor ex eoꝝ admistratiõe: tũc. ℞. cassie lignee ad libitũ: et pulueriçeẽ: et misceaẽ cũ oleo: et imittaẽ in aures vel nares post imissionẽ narcoticoꝝ: q̄ si iã stupor venerit: tũc. ℞. cassie lig. ʒ. i. castorei. ʒ. ß. croci. ℈. i. et oia siml' dissoluanẽ i oleo de costo: et mittaẽ i aures et nares ꝛc.

¶ Cura flegmatici per essentiam.

De dolore capit' p eẽntiã a mã flaticã ꝯueniẽte Canones consilr qnq̃ sũt obfuãdi: vt de colerica dcm̃ est.

Primus cõpleẽ cũ reb' que se opponũt mãe flegmatice: de qbus ad plenũ 3° tractatu. debetq̃ et aer et cetere res nõ naturales declinare ad eas q̃litates ad quas cibi et potus.

Secundi cõpletio ꝯsilr hebiẽ: vt in colerico dictus est. si ponenẽ simplicia calla a ꝓpetate digerẽtia flaticã mãm q̃ est in capite cũ sua vtute alias medicinas ad caput portãtia. addã tñ ea q̃ iuenĩ cõposita h̃ in casu ab auctorib' laudata: vt sunt Saluia: Ruta: Siler mõtanũ: Feniculus: Maiorana: Bethonica: Peonia: Saturegia: Camomilla: Serpillũ: Pulegium: Camedreos: Camepitheos. hec tñ duo q̃ sũt in vsu nõ iuenio ab auctorib' cõmẽdata spalr a Serapiõe: et ab Aui. Castoreũ: Cynamomũ: Origanũ: Iesmimũ: Ligni aloes: Xilobalsamũ: Foliũ: Thus: Laudanũ: Folia lauri: Sãdaraca: Sticados: Melegeta: Sqlla: Nux musca. Cubebe: Ambra: Mellilotũ: Muscus: Berbena: Calamus aromaticus.

¶ De cõpositis vo est pncipalr syrupus de sticados Mes. ℞. ysope: sticados arabi. añ. ℥. i. origani epithimi. añ. ʒ. i. ß. radicis peonie: sileris mõtani: xilobalsami: carpobalsami: piretri: radicis feniculi: petrosilij. añ. ℥. ß. bethõice gariofilate. añ. M. i. cardamõi spice. añ. ʒ. ij. passulaꝝ. ℥. iij. mellis lib. i. Fiat syrup' cũ aq̃ in q̃ steterint in ifusiõe rosmarin' ꝛ nux muscata gentilis. Et ꝯsilr cõponi pñt aiĩ syrupi cum paucioib' ꝛ oĩbus simplicibus fm̃ q̄ videbiẽ expedire.

¶ Notãdũ tñ q̄ opꝫ diligẽter aduerti ẽ si cũ dolore est flux' reumaticus an nõ: vt de colerico dicebaẽ. Nã si est fluxus opꝫ vti pro digestiuo calidis stipticis. Ut verbi gratia ℞.

saluie nuci cipressi: olibani: masticis. ana. ℥. i. nucis musc. ʒ. ß ligni aloes. ʒ. ij. mellis zuccari. ana. lib. ß. fiat syrupus s*m artem. Si vero non fuerit reumatismus &c. fiat digestio cum precedentibus & cum his que dicta sunt de digestiuis flegmatis secundo tractatu 4°. additis his que ipsa ad caput ducunt de quibus &c. vt in de colerico dictum est. vt verbi gratia. addendo syrupum de sticados oximel simplex aut compositum. Si vero fuerit reumatismus mel ro. cum aq. saluie & hys. &c. Sed pro isto recurre infra ad ea que dicuntur de reumate siue catarro.

¶ Emplastra vt in de colerica ostendebatur faciunt ad digestionem materie, pro quo recurre ibi & lege illos canones duos. ¶ Emplastrum. Rx. ex herbis & alijs simplicibus capitalibus dictis & cum farina seis lini fac emplastrum magis & minus calidum magis & minus stipticum addendo de frigidis temperatis capitalibus &c. vt expediens negocio tuo fuerit sine croco: quia capiti nocet & sodam facit.

Pro tertio

canone adducatur ex his illi sex canones positi. s. de colerico. Quorum duo primi magis hic clarificantur & auctorizantur ex Mes. de cura sode ex aggregatione colere nigre & flatus. vbi inquit. Tertium regimen est regimen euacuatiui. In quo tria considerabilia subduntur. ¶ Unum vt non semel & multum & subitam faciamus euacuationem: sed per interualla breuis temporis vt non euacuatione & non euacuationis regulet. Subita enim & violenta euacuatio a natura non regulatur: sed operatur sicut impetus flamme que subito agit in subtile & pretermittit grossum. Opus vero moderati caloris est in vtraque parte. vz. assabilis & elixabilis equaliter agere. ¶ Secundum considerabile est vt euacuatiui sit commensuratio non excedens mediocritatem: sed sit extensio eleuationis eius non recedens a gradu medicinarum in columnium &c. ¶ Tertium vt non expolientur solutiua a rebus lenificatis & humectatis.

¶ Et sicut dictum est euacuatiua indifferenter ab omni membro euacuant. vnde addenda sunt capitalia que a capite educere vim habent a capite euacuabimus. ¶ Et licet plurima ponuntur simplicia & composita sua a capite sua proprietate euacuantia. ¶ Simplicia sunt Coloquintida. Agaricus. Sticados. Aloes. Chebuli. Sarcocolla. ¶ Composita sunt yera pigra. Yeralogodion m. & est medicamen optimum. Pillule cochie Gal. pillule auree sed principaliter coleram educunt. Pillule de yera. Pillule aggregatiue maiores. Pillule sine quibus &c. nolo esse. ¶ Item pro exempli gratia si capiatur ʒ. ij. diafinicon. & ℥. i. syrupi de sticados aut. Rx. saluie sticados arab. ana. ʒ. ij. passularum radicis feniculi: petrosilini. ana. ʒ. i. centauree minoris: coloquintide: hermodactili ana. ʒ. ij ß. fiat decoctio de qua accipiatur lib. i. mellis lib. i. addantur agarici. ℥. i. turbith. ʒ. ß. diagridij. ʒ. i. ana. gic. piperis longi. ana. ʒ. i. spice. ʒ. ß. fit clarum. dosis est ab. i. ʒ. vsque ad iii. & est Gentilis. Ista tamen moderare oportet vt dictum est de colerico. namque quia non peccat humor vnius solus ideo &c. recurrere ad id quod dictum est de solutiuis materie colerice facientis dolorem &c.

¶ Fit etiam euacuatio vt dictum est cum gargarismis. sternutationibus caputpurgijs: masticationibus. ¶ Gargarisma. Rx. oximel simplex & si cupis fortius oximellis compositi. ʒ. i. ß. corticis thuris: aut si fortius vis operari piperis. ʒ. ß. & minus vt videbitur expedire & cum aqua decoctionis saluie aut sticad. & & similium capitalium fiat gargarisma. ¶ Paul°. gargarismo de fride conferens & egritudinibus flegmaticis. Rx. oximellis squilliciti cum aqua decoctionis haste origani: ysopi: sicci piretri: sinapis &c. fiat gargarismus omni hora. ¶ Sed notandi etiam sunt hic canones illi duo superius positi de gargarismate in colerico & infra de catarro: & tu recurre ibi.

¶ Sternutatio fiat cum pipere condisi aut elleboro albo.

¶ Caputpurgium fiat cum nigella que steterit p. 24. horas in aceto infusa: deinde exiccata & puluerizata per nares attrahatur.

¶ Item Rx. fellis vaccini aut caprini: oppoponacis: castorei. ana. par. i. croci partes. v. fiant sief. & cum operari volueris fricetur vnus ex eis super cotem cum aqua maiorane: & liniantur intus nares. est expertum. ¶ Judeus. Item succus cucumeris asinini solus aut cum aliqua aq. capitali vehementer operatur. Idem facit succus ciclaminis. ¶ Sed nota quod post attractiones & linitiones facta operatione tu debes nares lauare cum aq. calida ne naribus ex acumine medicamenti lesio fiat. ¶ Aliud pro delicatis. Rx. castorei. ʒ. i. euforbij. ʒ. ß. gallie muscate. ℈. ij. condisi. ℈. i. fiat eorum contritio bona & fundantur super ipsa succi arthanite quantitas sufficiens expone ad vmbram. donec exiccetur deinde tere & cum succo maiorane fiant colliria & administrentur sief. dicta Mesue.

¶ Masticationes purgant etiam. Democritus. Leue masticatorium & visuale. Masticetur mastix & quod educit expuatur. ¶ Aliud fortius. Rx. masticis par. ij. piperis par. i. masticentur &c. ¶ Aliud fortius. Rx. masticis piperis. piretri: radicum capparorum ex quibus fiat masticatorium: & in dosa vt videbitur expedire. caue tamen ledere dentes aut os &c.

Quartus

canon complet vt de colerico dictum est. Ligationibus. Uentosis. Fricationibus. Lotionibus. Suppositorijs. Et clisteribus. ¶ Ligationes fiant vt dictum est & conueniunt fortiores quam in colerico. ¶ Uentose etiam similiter administrentur & cum scarificatione & absque.

¶ Fricationes vero fortiores conueniunt quam in colerico. vnde cum manibus fiant fortiores & longiori tempore manus ipse ducatur quam in colerico. Item cum oleis calidis: vt cum camomillino rutaceo. sale vt expedire videbitur. Item cum mandili aspro &c. vsque ad excoriationem exclusiue: & si oportebit fiant ad eam inclusiue. Item cum vino albo subtili cum aqua sparagorum: aut eupatorij & consimilium &c.

¶ Lotiones fiant: vt supra de colerico est addit s ex herbis calidis appropriatis. Item lotio capitis cum aq. vitis multum valet. Suppositoria etiam fortia & fortiora quam in colerico: vt. Rx. mellis. ℥. i. salis gemme. ʒ. viij. & si vis fortificare adde species ierepigre simplicis. Si vis fortius adde puluerem iere composite vel ex iera composita addito medico mellis fiant suppositoria vel addatur coloquintida agaricus & huiusmodi: vt videbitur expedire. Item addatur elleborus: fel thauri: stercus muris: euforbium: esula: diagridium &c.

¶ Clisteria lenia & fortiora quam dicta sunt de colerico competunt: immo vt dictum est in canone de colerico semper venter teneatur lubricus & mundus. nam materie fecales aut alie corrupte que intestinis semper fouent dolorem siue malam complexionem: & clisteria ipsa cum hoc euacuant a capite trahendo &c. Clistere. Rx. mercurialis: blitis: caulis: saluie. ana. M. ß. matris violarum quantum. M. i. fiat decoctio in aq.: in qua dissoluantur cassia: iere pigre & zuccari rubei. ana. vt verbi gratia decoctionis dicte lib. i. cassie: iere & zuccari rubei. ana. ℥. ß. olei communis. ℥. iij. ¶ Possumus si fortius cupimus addere coloquintidam: aut agaricum: aut sal gemme: aut cartami: aut centauream: aut aliquod tale &c.

¶ Sed nota quod coloquint. da cum administratur ne adhereat tunicis intestinorum oportet poni in peciola ad bulliendum sine &c.

Quintus

perficitur cum suffumigijs: odoriferis: attractionibus per nares: embrocis: fomentationibus: vnctionibus: linimentis: ceretarijs: epithimatibus: instillationibus: sacculis: confectionibus: electuarijs.

¶ Suffumigium fiat ex thure: sandaraca: ligno aloes: laudano &c. ex altero ipsorum: vel ex pluribus: vel ex omnibus. ¶ Aliud. Rx. maiorane p. ij. foliorum citri siue corticum p. i. camomille partem vnam: ligni aloes: spice. ana. p. v. ponantur in vase vitreo stricti orificij: & bulliant in aqua saluie sufficientis quantitatis donec consumpta sit quarta pars. Aut sileui° vis in aq. fontis. deinde aperiatur orificium vasis: & recipiatur vapor. ¶ Aliud fortius: nigelle partes. ij. foliorum maiorane: psilij: haste ysopi sicci: sticados. ana. partem i. fiat vt dicit Mes. auctore Gabriele.

¶ Odoriferum. Nigella preparata: vt supra in caputpurgio sindone de grana inuoluta: aut ipsa torrefacta inuoluta in modum pomi & odorata &c. & est conueniens. ¶ Aliud. Rx. laudani ligni aloes electi. ana. musci gra. ij. vel plura secundum quantitatem aliorum. fiat ex eis pomum. ¶ Aliud Rx. castorei ...

te.añ.cũ dragagãto fiat pomũ exptũ Mes. ¶ Aliõ p nobilib⁹. ℞.storaci calamite.ʒ.i.ligni aloes.℥.i.ß.gallie musc.ʒ.x.masticis.ʒ.ĝ.Ambre.℈.i.gariofilorũ:mellis.añ.ʒ.ĝ.cõfice sic.storacẽ laudanũ ⁊ masticẽ cũ oleo de been resolue. deidetere in mortario cũ pistello calo ⁊ ꝓĩce sup eã ligni aloes gallie ⁊ ceterorũ.misce.post h funde sup ipa oia gũmi arabi.aut dragãti q̃ʒtum sufficit ⁊ misce ꝯterẽdo deinde malaxa cũ ambra dissoluta cũ modico olei ð been malaxatiõe mixta. Ultimo ꝓo aromatiçenẽ cũ musci.ĝ.i.ß. et aq̃ ro.fiãt poma ⁊ odorenẽ vel ẽt suffumigenẽ tẽpla ⁊ edes regũ ⁊ magnatum. Et credo q̃ iste est modus ꝯfectionis auicularũ de cypro:est.n.Mesue. Et si cupis odorabilius copiã quere in tractatu de peste quẽ diuina fauẽte grã edidimus. ¶ Notãdũ tñ vt dcm̃ est q̃ odorabilia nõ debent ꝯtinue ⁊ frequẽter approximari.iducũt enĩ sic capitis grauedinẽ.oʒ eni eorũ visus eẽ moderatus. Nã sic cerebrũ et caput ꝯfortãt:nõ debẽt ẽt nisi post corpis mũdificationes administrari. Hec fuit snia Hyp.ꝯ afo.Mes.

¶ Attractiones fiãt ex reb⁹ calid capitalib⁹ dictis: vt attractio aq̃ maiorane foli⁹:aut cũ calamo aro.aut cũ ipa muscata ⁊c.ʒ ista odorifera p supius debẽt a mulierib⁹ vitari in qbus est facilis ꝯuersio matricis ad superiora.

¶ Embroca ℞.camomille:melliloti sticados abrotani:foliorũ lauri:maluarũ:origani:sauine:maiorane. Ex his cõiunctim vel separatim fiat embroca ⁊c.⁊ põt fieri fortis et fortior.vt pʒ addẽdo vinum aque in qua bulief ⁊c. ¶ Et qm̃ lixiuium sapit nãm embroce hunc pono ipm̃. ℞.camomille sticados:melliloti:maiorane:foliculorum sene.añ. M.ß.ꝯtundanẽ parum ⁊ buliãt in lixiuio. ¶ Aliud fortius. ℞.maiorane:sticados florũ camomille: foliorũ lauri:bacarũ:foliculorũ sene.añ.M.ß.fiat vt dcm̃ est. lixiuiũ enim dʒ eẽ acutius ⁊ minus forte ƒm expientiam dispositionis:⁊ tu ꝯsidera:⁊ ex eisdem fac fomentationes.

¶ Unctiões fiãt ex oleis ꝯuenientib⁹:vt sũt camomillinũ:rutaceũ:laurinũ:de spica liliorũ alborũ:de cheyri:nardinũ: olei de sansuco Mes.12.distõne antidotarũ.idemq̃ nico.et olei amigdalarũ amararũ:olei de croco M.ß.cũ qb⁹ addere possum⁹ ẽt infrigidãtia:vt ro.violatũ.nenufarinum: vt ꝯtẽperem⁹. Itẽ si plus itẽdimus calefacẽ oleũ de costo: de castoreo:de eufor.de piper b⁹ ⁊ oleũ de laterib⁹ ⁊ est ꝓprium ⁊c.addito modico aceti ad penetrãdũ cũ cera ⁊c.

¶ Linimẽta pñt fieri cũ his oleis seu altero ipor̃ addendo ex plib⁹ rer̃ capitaliũ oñtium linimẽtũ corpi.℞.ad antiquũ dolorẽ capitis costi:myrrhe:castorei:spice.añ.par.eq̃les.olei ro.q̃ʒtum sufficit:⁊ si in sũmitate patiẽ adde opĩ.par.v.inungaẽ caput frons:est enĩ exptum. ¶ Ad idem ⁊ ẽt ad dolorẽ aurium ex frigiditate.℞.castorei:euforbiĩ: opĩ:storacis liq.le:pipis:foliorũ ruthe:sinapis calamenti:marubiĩ:añ.fac trociscos:⁊ apud necẽitatẽ dissolue vnum ex eis cum oleo nardino aut costino:⁊ modico aceti ⁊ line sup locum aut in aurem mittas in eius dolore ⁊c.

¶ Mabemet ꝗachi Cerotaria ex eisdẽ conficiunẽ:⁊ vt habeaẽ modus ꝓmissus.ß.℞.camomille:maiorane:sticados ro.añ.M.ß.corticũ citri:gariofilorũ:cinamomi:nucis mus.añ.℥.i.gallie muscate.ʒ.q̃.laudani.ʒ.ß.olei spice.ʒ.i.⁊ plus vt videbiẽ apotecario expedire:rasine aut termẽtine q̃ʒtum sufficit:⁊ fiat cerotũ:⁊ ꝯsilr ex aliis põt confici.

¶ Epithimata oia vt dcm̃ ẽ fiũt cũ aq̃ distillatiõis rer̃ simplicium capitaliũ aut cũ decoctione eorũ ex eis aut cũ herbis aut cũ his q̃ nõ sunt herbe.de qb⁹ dcm̃ est.vñ ex decoctiõe sticados:maiorane:foliorũ lauri camomille ro.⁊c. põt fieri epithima h. ¶ Et oia ꝯsilia leuia ⁊ multi apta ꝓcreo vt breuitati seruiã:quã h tpe maxie cupim⁹. Et si fortiora desiderant legaẽ Aui.de cura sode fride absq̃ mã ⁊ cum mã ꝓtalicã:⁊ ibi habeẽ modus conficiendi fortia.

¶ Instillatiões p nares nõ sũt in vsu:tñ vt dcm̃ est possunt fieri sic de colerico dcm̃ est.vt ℞.laudani:storacis:calamite.ana.fiant coliria et cum opus est dissoluatur vnũ cum oleo camomillino ⁊ rutaceo aut de lateribus ⁊c. vt videbitur et distilletur in nares:⁊ consimiliter de aliis.

¶ Sacelli fiãt ex eisdem ex qbus embroce aut cerotaria.vt ꝓbi grã.℞.camomille:maiorane:sticados:foliorũ lauri:pulegiĩ:origani.añ.M.ß.corticis citri.℥.ß.cinamo.gariofilorũ.añ.ʒ.i.spice.ʒ.ß.macis.ʒ.ĝ.nucismus.ʒ.i.gallie mus.ʒ.i. ꝯtundanẽ ꝯtundentia et ponanẽ in sacculo qđ sit altitudinis mediĩ digiti ex transuerso latitudinis digitorũ sex.lõgitudinis digitorũ nouem.debet tamen elongari ⁊ breuiari et in ceteris fiat vt videbitur necessarium esse.

¶ Cõfectiones sũt ex dictis reb⁹ ꝯfecte:vt ꝯfectio de gẽmis Mes.dyãbre.dyamargariton.aromaticũ ro.descrip. Gabrielis.aromaticũ muscatũ Mes. Cõfectio de musco dulcis. Elariũ pliris arcoticon. Elariũ regũ. Et plura ad idem recitabunẽ in de passionib⁹ neruorũ. Vñ que valent in epilepsia:appoplexia:paralisi ⁊ ceteris neruorũ passionib⁹ valent et in dolore capitis frido ⁊ ecõtra. Dico frigido:qr cõiter ille passiões sũt de cã frida. ¶ Nihil tñ dcm̃ est de pectinationib⁹ capitis:que ẽt ꝯferũt suo mõ vt ꝑdicta scã purgatione ⁊c.ʒ satis est.de eis dixisse in vna pte capitali.debent.n.fieri mane ⁊ leues cũ aliq̃li ⁊ leui fricatione excussis ꝑ supfluitatibus:et facta purgatione:vt dcm̃ est.

¶ Cura doloris melãcolici per eẽntiam.

De dolore

capitis per essentiã et humore melãcolico ꝓcedente. Canones quinq̃ consimiliter ꝯsiderandi sunt:vt in predictis dictum est.

Primus cõpletur sibi ꝓportionali in cibõ ⁊ potu: de quibus supra tractatu tertio:⁊ ad easdem qualitates declinare debet regimẽ in ceteris sex rebus non naturalibus.et tu illa considera.

Secundus ꝓo vt ꝯsilr in aliis dcm̃ est pficiẽ cum digestiuis melãcolie supra.4⁰ tractatu.illa.n.idifferẽter mãʒ melãcolicã digerũt vbicũq̃. Addanẽ ĝ ea q̃ eorũ vtutẽ ad caput portẽt mãm ẽt ipam melancolicã respiciẽtia:⁊ tũc habebunẽ digestiua ⁊c.

¶ Simplicia que sua ꝓpetate mãm melancolicã digerunt sunt borago:buglossa:thimus ⁊c.supra de digestiuis melãcolie. Que tñ a ꝓprietate in mã melãcolica caput respiciunt sunt sticados:buglossa:epithimus:camomilla:peonia:camedreos:camepitheos:et plura alia de quibus infra cap.de melancolia. ¶ Sed nota q̃ etiã calida et frigida capitalia dicta supra possunt cum his digestiuis simplicibus et compositis cõmisceri ⁊c. Nec inconuenit vt in canone de colerico dicebatur.

¶ Et p ꝯpositũ ẽt recurre supꝰ i eodẽ tractatu.et est replicãdus canon ibidẽ posit⁹:cuʒ nõ paret humor solus.iõ ƒm ꝯpõnẽ humorũ opʒ ꝯponẽ sirupos adinuicẽ.et tu oia sunt mes declarata tuo ꝓposito allegato tractatu. Sʒ nõ sis immemor syrupi meliarũ superius de digestiuis melãcolie flegmatice allegati:qm̃ optimus est.et valet ad quartanam: de quo etiaʒ infra de quartana. Et rebus dictis cũ farina seminis lini:et oleis appropriatis. de qbus infra pñt ꝯfici emplastra in digestione ꝯferentia variando. addendo de aliis factis capitalibus ⁊c.vt expedire videbitur:vt in canone de colerico dictum est.et tu illic recurre.

Ad tertiũ canõis pfectionẽ adducanẽ hic illi sex canones positi supra de colerico siue de dolore a mã colica qb⁹ addanẽ hi duo canones. ¶ Primus q̃ nõ expolienẽ solutiua a reb⁹ lenificatis et humectatiuis. h.n.est qđ opõnẽ lenificat. ¶ Scđs q̃ semp ꝯforteẽ cor cũ medicis cordialib⁹ simplicib⁹ ⁊ cõpositis:de qbus infra de egritudinib⁹ cordis:et ad plenum in tractatu de peste que generatio contineram gaudiĩ. Hic enim est thesaurus

cure Mes. de cura sode ex aggregatiõe flatis ⁊ melle.

¶ Solutiua itaq; melle idifferẽter ab oĩ pte corpis melan colicã educũt: iõ vt a capite educãt admiscẽda sunt alia ca put respiciẽtia de qbꝰ ẽ. quẽadmodũ de solutiuis flatis a capite dcm̃ est. Tu itaq; cõsidera ꝯpositionẽ hũ͛ꝯ adin uicem ⁊ ſm illã ꝓportiona solutiua. vt in canone ⁊c̃.

¶ Fit et cãio cũ gargarismis. sternutatiõibꝰ: caputpurgiis.

¶ Gargarisma deponẽs mãm melicã a capite. ℞. sirupi de epithimo cũ aq̃ ꝺcoctiõis sticados. ¶ Itẽ ℞. oximell' sim plicis: aq̃ ꝺcoctiõis epithimi: passularũ florum anthos ⁊c̃.

¶ Itẽ. ℞. radicis capparos: folliculoꝝ sene decoq̃nt i aq̃ ⁊ vino odorifero ⁊c̃. ⁊ siit cũ aliis. ¶ Sternutatio fiat cũ puluere cõditi ⁊ pluere epithimi adinuicẽ bñ ꝯmixtꝫ. ¶ Caputpurgiũ fiat cũ ꝺcoctiõe rerũ iã dcãrũ addẽdo ex succis aliqs vt succũ siclez: aut si fortiꝰ volumꝰ succuꝫ ciclamie: tñ fortia admistrenẽ iuxta canões ser positos rememoratos.

Quartus canõ. ꝯplet cũ ligatiõibꝰ vẽtosis: fricationibꝰ: lotiõibꝰ: suppositoriis: ⁊ enematibꝰ q̃ tñ pꝰ admistrent vt in flatico ⁊ colerico dictũ est.

¶ Lotiões võ fiãt cũ decoctiõe herbarũ iã dictarũ vt cũ ꝺco ctiõe epithimi: sticados: camõille: peonie ⁊c̃. Et fient oĩa ꝓportionalr: vt de colerico dictũ est. ⁊ tu ibi recurras.

¶ Suppositoria fiãt ex melle cũ puluere perepigre addito ⁊ pulueribꝰ solutiuis melle vt polipodij sene ⁊c̃.

¶ Clisteria leuia fiãt ex maluis: matre violarũ: sicla: sticados: polipodio: folliculis sene ⁊c̃. addito oleo cõi. sale ⁊c̃. in quantitate superius data in de clisteri ex flegmate. po testq; fortius ⁊ minus forte fieri vt apparet intuenti.

Quintus ẽt pficiẽ vt dcm̃ est de aliis ex flegmate ⁊ ex cola cũ suffumigiis odoriferis: attractionibꝰ per nares embrocis: fomentationibꝰ: vnctionibꝰ: linimentis: epithimatibus: instillationibus: sacellis: cerotariis: confectionibus: electuariis.

¶ Suffumigia fiant ex rebꝰ dictis mãm melicam in capite existẽtẽ respiciẽtibꝰ. Et consilr odorifera addẽdo ambrã vł muscuꝫ ꝓ quibꝰ oĩbus releganẽ q̃ dicta sunt supra de his in de colerico ⁊ in de flegmatico. ⁊ tu illa cõsidera.

¶ Lotiones fiant consimiliter ex eisdez rebus puluerizatis cũ aqua buglosse: peonie: aut hꝫ: aut cũ succo earũ herbarum addito ambre aut musci modico.

¶ Embroce cõsimilr fiant ex eisdẽ. Sed aduertas ad canones positos vbi sit fluxus catarri. Et cõsimiliter fomentationes pro quibus recurras ad superiora.

¶ Unctiões fiãt q̃ sint hũectatiue ⁊ caput ꝯfortantes. Verbi grã. ℞. oleoꝝ violarũ: cucurbit: nenufarum. hec sunt hũectãt: ruthaceũ: nardini: de cheyri: de maiorana. ⁊ ẽ con gruẽtiꝰ de croco hec exiccãt: adinuicẽ itaq; misceanẽ vt re sultet vnctio calfa ⁊ humectatiua ſm qꝫ videbiẽ expedire. Quidã ⁊ bñ faciunt decoqui caput edi aut pedes castrati ⁊ accipiunt pinguedinẽ supernatãtẽ brodio quã cũ oleis cõmiscent: sed de hi copiose in de melãcolia.

¶ Linimẽta fiãt ex oleis dcis additis pulueribus ex rebus mãm melicã capitis respiciẽtibꝰ de quibꝰ dictũ est.

¶ Epithimata fiãt ex aqs distillationis buglosse. viol. epithimi aut decoctiõis earũ additis pulueribꝰ ꝯuenientibꝰ. vt. ẽ. Et si adsint vigilie addaẽ semĩ lactuce papauerꝫ corticꝫ ⁊c̃.

¶ Ubi notandũ qꝫ linimenta similr embroce ⁊ epithimata in his passionibus fortibus vt dispositio melancolica debent fieri pluries in die vsq; ad quinquies. Unde Mesue õ melancolia ⁊ mania sanguinea: ⁊ est necesse: vt ex ea caput in die quinquies linatur ⁊ embrocetur.

¶ Instillatiões vero non sunt in vsu. sed possunt fieri quẽadmodum de colerico dictum est.

¶ Sacelli fiant ex quibus fiunt embroce ⁊ epithimata. vt ℞. florum boraginis buglosse ⁊ foliorum amborũ: florũ camomille: camedreos. violarum nenufaris lactucarum ex quibus fiant sacelli in quibus sit virtus calefaciendi ⁊ humectandi: ⁊ possunt hi sacculi habendi applicari ac ipsis fomentatis super fumo siue vapore exeunte a lapide calido extincto cum aqua.

¶ Cerotaria fiant cũ dictis oleis additis pulueribus rerum memoratarũ adhuc cum modico picis naualis.

¶ Cõfectiões sunt electuariũ de gẽmis. confectio de musco dulcis ⁊c̃. ponẽ. ẽ. in de flanco in fine: letificãs almã. letificans Gulielmi placẽtum de melia. sꝫ de his clariꝰ ista de cura melie. Hic etenĩ est visus ꝓcessus regularis p quẽ ⁊ si talis dolor nõ remoueaẽ debemus vltimo ad cauterium deuenire sed anteq̃ꝫ ad ipm deueniamus debemus remittere medicamina ⁊ de debili ad forte ⁊ fortiꝰ vt dictũ est.

¶ Cauteriũ dari dꝫ in loco ad quẽ pueniẽ index mensurando sic vt ponaẽ extremitas manus extremitati nasi ⁊ extẽdatur aut in loco ad quẽ pueniẽ medietas fili. cuius longitudo est ab aure ad aurẽ. Aui. Placentinus tñ etiã cũ hoc faciebat cauteriũ inter duo cornua in occipitio.

¶ Cura doloris capitis immãlis per essentiam.

Cura doloris capitis p essentiã absq; mã. Canões fient: vt dictũ est.
¶ In calido cũ ifrigidãtibꝰ oleis embrocis: epithimatibꝰ ⁊c̃. ¶ In frido võ cũ oleis calefaciẽtibꝰ embrocis ⁊c̃. alteratis ⁊c̃. ¶ In melico võ calefac cũ hũectatiõe: ⁊ hoc si fuerit nãlis melie. Qz si fuerit adustus aliena qꝺ calefacẽ ⁊ exiccat. ¶ Et sit tibi menti qꝫ in admistrãdo talia alterãtia tu debes p̃ incipe a rasiõe capitis. ¶ Cura doloris capitis a cã pmitiua ⁊ a vẽtositate

Cura aũt doloris capitꝫ ex vẽtositate: aut odoratu rei odoriferẽ: aut fetide: aut statiõe sub sole: aut sub vẽto qꝫ penetrauit: aut ex ebrietate: aut nimio coitu satis patere pt volenti recte intueri que dicta sunt. naꝫ cura oĩs est per contrariũ. prima quarti. ⁊ tertio tegni.

¶ Pro pmo si fuerit ex re extrinseca tũc capiti applicentur vnctiões: emplã epithimata ⁊c̃. calida. Si vero ab intrinseco vt a vapore stõi. rectificeẽ stõus: ⁊ purgeẽ: ⁊ ꝓhibeaẽ ascensus eius: vt infra de dolore capitis per cõtatem.

¶ Similiter in secũdo si res odorifera aut fetida fuerit frigida remoueaẽ cum odoriferis calidis.

¶ Pro tertio cum alterantius frigidis.

¶ De vẽto pꝫ. ⁊ qꝫ vẽtꝰ ꝯsueuit multũ nocere pp ingressum eius p aures fiat iniectio rerũ calidarũ ꝯueniẽtiũ in aures de quibꝰ supra. ⁊ ampliꝰ infra de cura dispõnũ aurium.

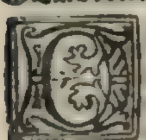
¶ De ebrietate võ ⁊c̃. quã non fit nisi q2 vinũ pp eiꝰ malã q̃litatẽ nõ digeriẽ in stõ: sꝫ calefit: ⁊ fumat ad caput: ⁊ occupat ipꝫ cerebꝝ ⁊ mirigas: i qbꝰ dolorẽ iducit: ⁊ sua acuitate ledit. Hic pncipale remediũ ẽ vt somꝰ itroducaẽ: ⁊ vomitus exciteẽ: aut purgeẽ imediate si vomitũ facere nõ poterunt fiant fricationes extremitatũ fortes: ⁊ caput ex oleo ro. inungaẽ: ⁊ vtanẽ potiõibꝰ frigidis ⁊ stipticis: ⁊ aqua ⁊ nõ sit potꝰ alꝰ nisi timeaẽ debilitas stomachi ⁊ lantaris. Et in caulibꝰ quidez est ꝓprietas qua ꝓhibeẽ vaporem a capite: vt Auic. de cura ex ebrietate.

¶ De eo võ q est ex supfluo coitu dicẽdũ qꝫ cuꝫ accidat pp siccitatẽ quã ipse fecit possidere qꝫ cura eius ꝯsistit ex parte vtriusq; regis medicinalis. s. ⁊ sex rerũ nõ nãliũ in hũectatiõe corpis ꝯfortãdo cerebꝝ cũ oleis ꝯfortatiuis ⁊ ceteris odoriferis: vt cũ cibis nutriẽtibꝰ cũ pineis phisticis ⁊c̃.

¶ Sed hic est notandũ qꝫ aliquando fit dolor ex coitu: ⁊ maxime quando est hõ multũ repletus ⁊ conaẽ se propter coitum replere. Unde in tali casu ꝓpter motũ corporalẽ ⁊ aĩalẽ facta agitatiõe huiꝰ vapores frudulẽter ad caput eleuanẽ. ⁊ in isto casu in pncipio competit flõmia aut alia euo. Et sic intellexit Aui. cũ dixit. Qꝫ n. vt illud cui accidit successiõe coitꝰ: aut q̃ repletionẽ hẽre incipiat primus a mis

rratione cũo flenda est. vt quarta pmi. tertio cap. vacuitas itaqꝫ sine dubio euacuationem fieri prohibet.

¶ Cura doloris capitis per cõmunitatem.

De dolore capitis p cõitatẽ. Dicẽdũ qꝫ cõitas duplex ẽ. absoluta ⁊ nõ absoluta. Pria ẽ vt ad cerebrũ ipsum aut ad caput ex mẽbro cõicãte nihil pueniat corporeũ penit⁹ nisi ipꝫ nocumẽtũ. Scõa est vt ad ipꝫ pueniat ex mẽbro cõicãte mã aut vapor. Auic. de spẽb⁹ sode p cõitatẽ. Exẽplũ pmi. vt ẽ dolor capitis q fit i podagra: sciatica ⁊ aliȷs dolorib⁹ fortib⁹. Exẽplũ scõi. vt ẽ dolor i febrib⁹ aut tpe crib. fact⁹. ¶ Mẽbra cõicãtia. s. a q b⁹ fit dolor p cõitatẽ sl stõus. ⁊ ẽ p^m ð q̃ suspicari dꝫ. Matrix q̃ cerebro fortiter ⁊ multũ cõicat vt isra de mrice. Mirach. epar: splẽ: diafragma: renes. Extrẽitates oẽs ⁊ ptes dorsi. ¶ Et ẽ nõndũ qꝫ cũ adiũt apata itrisecã tũc i pmutatiõe mẽstrũ eoꝝ ad supiora marie cãtur dolor p cõitatẽ itaqꝫ doloris sci p cõitatẽ qnqꝫ sũt canões

In cura attẽdẽdi. ¶ Prim⁹ ẽ rectificatõ mẽbri mãdãtis. ¶ Scõs ẽ phibitio ascẽsus vapoꝝ ad caput a q̃cũqꝫ mẽbro fiat. ¶ 3⁹ ẽ diuersio. ¶ 4⁹ cõfortatio capitis ne recipiat. ¶ Quintus est accitũ correctio si que sunt.

Primi canõis sũt qnqꝫ aliȷ canões. ¶ Prim⁹ ẽ ordinatio diete. ¶ 2⁹ digõ mãe. ¶ 3⁹ eiio eiusdẽ. ¶ 4⁹ cõfortatio ei⁹ ne ampli⁹ mãdet. ¶ 5⁹ remotio male q̃litatis. ¶ Ordinatio diete digõ ⁊ eiio silr cõfortatio ⁊ remotio male q̃litatis ista poni ⁊ tractari hñt fꝫ exigẽtiam mẽbri hñoꝝ peccantiũ ⁊c. de qb⁹ suis dicef locis. vt si fuerit a stõ in cap. de dispositionib⁹ stõi. ⁊ cõsilr de aliȷs.

Prohibet ãt ascẽsus vapoꝝ spãlr a stõ eleuatoruꝫ cũ reb⁹ fridis ⁊ stipticis vt cũ citoniis. coriãdro cõfecto cũ succaro. Et ego de citonȷs experientiã habui. nã dñs Frã. de fauorgnano de Utino q patif sepe dolorẽ capit p cõitatẽ a stõ stati assũpto bolo citoniĩ cõditi cũ succaro alleuiaf ab eo. ¶ Sed aduertẽduꝫ qꝫ mã exñte colica nõ dꝫ cũ coriãdro succarũ poni. qꝫ ad eã cõuertif 2⁹ canone de succaro. Sꝫ cõuenit coriãdruꝫ cum succaro stõ exñte frido ne stõus ledaf. Auicẽ. cap. de cura sode ex vẽtis ⁊ vaporibus. Et cõsilr fieri põt cuꝫ granatis. Immo vbi vapor ẽ coleric⁹. efficax remediũ est assumptio bucelle vini⁹ vel duariũ isuse in vino granatoꝝ aut agresta: ⁊ ẽt confert arancȷ vel limonis succ⁹. Q. si ista defecerint. accipiaf aq̃ frida ⁊ sit ieiun⁹. Aui. de cura sode p cõit ates.

¶ Q. si fuerit ab epe ista silr pferũt q̃ dcã sũt siue mã fuerit fra siue cala ⁊ magis ipsa exñte calla: ⁊ eo cãu pferũt diuretica frida ⁊ cala diuersitate mãe inspecta. ¶ Silr confe rũt empla frida ⁊ stiptica: aut stiptica i calitate vo apata; aut cala si oꝫ epi applicata. de qb⁹ oĩb⁹ suis dicef locis.

¶ Et pporcõabilr de renib⁹ ⁊ mrice dꝫ ẽt i locis suis applicando empla ⁊ sup mirach ⁊ in ceteris ptib⁹ corpis a qbus põt eleuari vapor malus vt ẽ crus ⁊c. Deqꝫ ẽ dꝫ qꝫ ipm ẽ ligandũ vsqꝫ ad inguina ne vapor malus ascẽdat ⁊ super ipm ponẽdũ vlcer ationẽqꝫ apiat ⁊c. ⁊ in silib⁹ similia.

Diuersiões fiãt vt dcm̃ ẽ. s. i canõib⁹ ð diuersiõe. Sꝫ pp stõꝫ pȷciaf bis aut ter in die aq̃ cala sup man⁹ ⁊ pedes ab alto. Itẽ põaf vẽtosa sup vmbilicũ ⁊ sup ipꝫ due alie ⁊ ptiuent fricatiões extremitatũ.

¶ In eo vo q est ex matrice fiãt lotiones. piectiões aq̃ calide fricatiões vt dictũ est. ⁊ marie circa crura. Itẽ ⁊ expertum est ponaf ventosa magna sup alchatim b est circa extremitates caude ⁊c. ponantur alie silr in sũmitate coxarũ ad intra versus naturã ⁊ in pulpis cruruũ vt supra.

¶ In eo vo q ẽ ab epe cũ pdict silr operẽ ponẽdo vẽtosã sup epar ⁊ circa ipꝫ. Idẽ opando circa splenẽ renes ⁊c.

¶ In eo vero qui fit a diafragmate etiam conferunt. fricationes: lotiones: infusiones aque ⁊c. Uentosa etiã in ypocundrȷs ⁊ retro super dorsum posite.

¶ Quid aũt operanduꝫ sit in oĩ alia parte pꝫ. De distentis aũt ⁊ suppositorȷs satis apertũ est quid agendũ sit.

Confortatur aũt caput ne recipiat i pri⁹ cũ frigidis ⁊ stipticis caput a pputate respicietib⁹ vt cũ oleo ro. cõq̃ssato cũ aceto: deĩn i pcessu cũ calidis stipticis: vt cũ oleo camomillino mirtino: i quo fuerit dissolutũ granũ cypssi aut mirto cuꝫ nuce cypssi. ⁊ hoc vbi mã fuerit frida. Q. si fuerit calida cõtinua illa frida ⁊ stiptica de quib⁹ ad plenũ supra tractatu quarto.

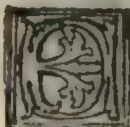
Correctio autem accidentium fiet sm qꝫ dicetur de illis in suis capitulis. Nam vt plurimum adest instantia vigiliarũ. de qua dictum est supra in canonibus precedentibus.

¶ Item nota qꝫ vbi cõprehendif qꝫ materia faciens dolorem sit in stomaco cõtenta apta faciliter egredi. ⁊ pcipue cũ est colerica tũc eo casu vomit⁹ est singularis medicum. post quẽ cõfortetur stomacus cum calidis aut frigidis fꝫ exigentiã materie ⁊ subito introducaf somnus.

¶ Postremo vbi comprehendimus sanguineꝫ peccare fiat flõmia vbi est plectoria ex saphenis ppter mẽbra inferiora. Aut fiẽt p ecõtiã de cephalica ⁊ de epica. Quandoqꝫ tñ nõ icõueniet ad diuersionẽ faciẽdã facere flõiam nõ peccãte sanguie: ⁊ tunc extrahaf mlto minor q̃ltitas sanguis: qꝫ q̃si q̃rimus euacuationẽ. sed de his infra in dubȷs.

¶ De administrando autem cauteriũ: aut de incidẽdo arterias ⁊c. vt vult Auic. nihil ad presens.

¶ De emigranea. Rubrica.

Emigranea est dolor in vna parte capitis excitatus: cui⁹ causa sm plurimũ est frigida. pma tertȷ. proprio capitulo. Et Hali. diffinit eã tertio de interiorib⁹: quod est ambulator medius. Et dicitur ab emi quod est dimidium: ⁊ cranea quod est testa. Alexander capitulo pprio. et dicif ambulator: qꝫ vadit ⁊ venit. ⁊ ideo est morbus periodicus.

¶ Hec autẽ indifferẽter fieri potest a sanguine: aut ab alȷs humoribus cõmirtis: aut nõ cõmirtis sanguini.

¶ Q. si fuerit ex sanguine aut alr quolibet eisdem vtere canonibus dictis de dolore capitis. Spãlr aũt de flõia fiẽda in ipsa dicetur in dubȷs in fine capituli.

¶ In frigido vero cõfert cerotũ factũ ex cantaridibus ⁊ dimissum donec locus vesicet. Ampli⁹ tñ laudat Gulielm⁹ placetin⁹ cauteriũ ex auctoritate Albucasis. Laudaf ⁊ tñ in frigida emplastrũ ex euforbio: sinapi: piretro. ⁊ silibus que semp sunt intelligẽda fieri debere pcedẽtibus purgationib⁹. In frigida vo licet vsqꝫ ad narcotica trãsire. nam hec est egritudo aliq̃n ta fortis vt blandimento sit opus Mes. de emigranea. Administraf ergo vt dictum est supra ⁊ administratio eoruꝫ in emplastris est melior q̃ i potibus Mes. ibi auctoritate Gal.

¶ Et hꝫ epithimata linimẽta embroce ⁊ cetera dicta de dolore capitis sunt in hac dispõne pueniẽtissima: tñ inscribentur aliqua que ppe ad ipsaꝫ emigraneaꝫ videnf attinere. In frigida. Re. granoꝝ lauri p. i. olibani. p. s. folioꝝ rute par. i. sinapis par. s. post coꝝ triturationẽ cũ aqua misceãtur ⁊ fiat linimẽtuꝫ. Ex quibus etiã emplastruꝫ satis forte facere possumus addẽdo squillaꝫ. euforbiũ ⁊c. Item ucu addẽdo aliqd sed ponẽdo plus de sinapi. ¶ In calida vero. Re. succi agreste mirte. ana. partẽ vnam: fecis encaustri scriptorũ partes duas: aluminis iameni. croci. ana par. vnaꝫ ⁊ quartã: confice terẽdo cum aceto vini: ⁊ liniantur tempora: ⁊ super ipsa stringatur. Audi Auicẽ. Quidam preteriti medici narrauerũt medicamẽ emigranee temporalis expertũ iuuamẽtũ acceptũ a muliere. Decoquantur radices cucumeris asinini ⁊ absinthȷ in oleo ⁊ aq̃ dõec dis

soluant̃ vt cucumeris par. i. absinthij par. ß. ⁊ embrocetur ps dolorosa ex oleo ⁊ aq̃ calis. ⁊ fiat empl͛z ex fece. Et mulier illa q̃ñ eos admistrabat sanabat emigraneã siue eẽt cuz febre siue sine fe. ℭ Laudat̃ sup oĩa ab eo emplm̃ de sinapi: cui⁹ descriptionẽ hẽs a Mes. 2ª distictiõe antidotarij. Itẽ vehemẽter laudat̃ ab eodẽ iclinatio sup aquã calidaz facta deinde caputpurgio ex oleo fisticino. alico. n. dolorẽ sedat. ℭ In calã farina ordei cũ albumie oui cum pl͛imis frigidis superi⁹ memoratis. Et in frigida farina frumenti cum vitello etiã plumb⁹ calidis facto emplastro.

ℭ De dolore a casu ⁊ percussione. Rubrica. iij.

E dolore capitis ex percussione ⁊ casu tres canones sunt principaliter obseruandi. ℭ Primus est sedare dolorem vt possibile est ne fiat apa. ℭ Secundus est elongare materiã a loco leso. ℭ Tertius est confortatio capitis.

ℭ Primus perficitur cum mitigantibus dolorez supra tractatu quarto.

ℭ Secundus complet̃ cũz eṽaĩone ⁊ diuersione materiei ad cõtrariũ cũ eṽaĩone quidem facta cũ solutiuis de qb⁹ supra de cura doloris capitis per cẽntiã. Cũ diuersione vero facta per flõmiã cephalice aut mgre: aut appõne ventosarũ fricatiões. clisteria ⁊c̃. vt supra in canone de diuersiõe.

ℭ Tertiũ executio. aduertẽte si est plana aut non. Et si plaga affuerit: tũc necẽũ ẽ vt mediceẽ ⁊ tẽperet̃ locus in cõplone sua donec recipiat curã ⁊c̃. ℭ Q si nõ fuerit plaga tũc occurrẽdũ ẽ cũ fridis stipticis leuib⁹ capitalibus in pri͛ vt sũt oleũ ro. mirtinũ ⁊ hm̃: q si fuerit necia resolõ aligl̃ misce cũ eis camõillinũ. calamĩt aro. ⁊ hm̃. ⁊ queniẽtia sũt tepida. si apa nõ p͛ua sẽrit frida applicari ⁊ ei⁹ vehementia, q si loc⁹ icipit apari tũc op⁹ ẽ admistrare stiptica fort: stipticitatis ⁊ ifridatiõis sic cortices gñati. balaustia: rosas embrocãdo capiti ex aq̃s eoꝝ ex fece faciẽdo ẽplm̃. Postq̃ trãsire debem⁹ ad ea q̃ subtiliãt ⁊c̃. vt cypssus. olibanũ ⁊ hm̃. ⁊ in pri͛ admistrem⁹ decoctionẽ sticados i sirupo mellino aut aq̃ mellis ⁊ ẽ optimũ. ℭ Et cũ sanguis egredit̃ ex cerebro: vt ex narib⁹ ⁊ auribus cibet̃ eger ex cerebellis gallinarũ q̃ñtũ ẽ possĩe: aut ameticedorũ: farina ordei ⁊c̃. vt. s. Et ipsiz pota aqua granati acetosi ⁊ abstineat a vino. Et cum ipm̃ nutrueris sic vsq3 ad tres dies flebotoma si virtus ⁊ cetera consentient. Et qñ vt plurimum in his casib⁹ ⁊ percussionibus fiunt vulnera ⁊ cõtusiones diuersa hũc cetera dicẽda in materia restaurationis relinquo.

ℭ De frenesi ⁊ charabito. Rubrica. iiij.

Renesis charabitus sirsen idem. Frenum autẽ in hoĩe est rõ frenesis itaq3 rõnis lesio. Charabitus qd ẽ alienatio dicit̃ a caren qd est cõsiliũ ⁊ bitos qd ẽ permutatio: inde carabitus mutatio consilij qñ tunc hõ alienat. Sirsen a sir qd ẽ caput ⁊ sen apa ⁊c̃. ℭ Talis põt colli describi ex Aui. pma tertij. Frenes̃. ẽ apa calm̃ in velamine cerebri subtili ⁊ grosso absq3 corpe ipsius. s. cerebri: q̃z ius q̃ñq3 ⁊ cerebro accidat apa.

Causa ei⁹ ẽm plim̃ ẽ mã calã colerica in anteriori pte ẽm plim̃ aut media collecta. Uel ẽ mala cõplõ a vaporib⁹ malis in eisdẽ pãniculis impressa ad quã rõnis seq̃t̃ lesio atq3 alienatio. Et additũ ẽ. vel ẽ mala cplõ a vaporib⁹ ⁊c̃. Qm̃ duplex est frenesis. vera ⁊ illi deseruit descriptio vsq3 ad ly vel. Alia nõ vera cui deseruit qd additũ ẽ vt est mala cplõ. Un̄ ad pmã seq̃t̃ febris tãq̃ accñs eius. Secunda vo seq̃t̃ fe. acutã: causonẽ: tertianã: apa diafragmatis: pulmõis: pectoris: stõi: mirachis: ypocũdrioꝝ: vermes ⁊ hm̃ tanq̃ accñs. Ser ap. tñ placuit dicẽ q illa ex cõmixtiõe flegmatis nõ ẽ vera est sufficit qd dictuz est: Medicos q̃ñq3 nõ oportet multũ de nominib⁹ disceptare. pma pnn̄. doctrine sexta. 5. cap̃. ℭ Inter ipsas est drĩa q: in vera semp alienatur. In nõ vera aliquando fit quies media.

ℭ Uelamina vero cerebri duo sunt. vt supra in prin͛ capl̃i. Pia mater q̃ est corpori cerebri imediata. Alter vero dura mr̃ q̃ est a cerebro remotior ⁊ craneo imediata: q̃rũz cplõ vt de ceteris pãniculis dicet̃ est frida ⁊ sicca. Pia autẽ mr̃ contexit̃ venis qb⁹ cerebrũ ipm̃ nutrit̃ al̃ inserit̃. ⁊ per cauernositates cerebri ẽ diuisa vt toti sube cerebri nutrimentum tribuat. ℭ Dura ãt mr̃ seu pãniculus grossus ẽt p cerebrũ penetrat ⁊ diuidit eũ in dextrũ ⁊ sinistrũ vsq3 ad ventriculuz anteriorẽ quẽ in anterius ⁊ posterius diuidit.

ℭ Materia autem que vt plurimũ in altero ipsorum colligitur faciẽs apa ipm̃ est sanguis colericus. Un̄ mlti semp in frenesi faciunt flõmiã. ⁊ de hoc infra.

ℭ Un̄ in sũma cũ pmitia ẽ aer calid⁹ ⁊ siccus exercitiũ calefaciẽs ⁊ dsiccãs. Balneũ calm̃. Cib⁹ rerũ acutarũ. Uigilia supflua. Iracũdia fortis. Et adiuuãt ad hoc etas. q: iuuẽtus tps ⁊ aer. cõstitutio vt in dieb⁹ canicularib⁹ ⁊ cõsilia.

ℭ Alis ẽ mala cplõ dcã vel humor dict⁹ aut vapor eleuatus: aut a pulmõe: aut a pectore: aut diafragmate: aut intestis: aut a matrice: aut a vesica: aut a toto in febrib⁹: aut ab aliquo alio mẽbro vt epate. q̃dã loci vere ⁊ nõ vere ⁊ hi⁹.

ℭ Coniuncta autem est ipsa mala cõplexio: aut humor immediate cerebrum perturbans.

Signa frenesis sic distinguunt̃: qm̃ q̃dã cõia q̃dã specialia. Et spãliũ q̃dã sunt signa vere: q̃dã non vere: ⁊ q̃dã p͛ntis: q̃dã future: q̃dã diuturne: q̃dã ad salutẽ ⁊ de his trib⁹ in de pnosticis. ℭ Cõia sũt fe. cõtinua ⁊ pro maiori pte cclusa. Grauitas capitis. Caliditas maior solito in eo pcepta: imo tũc appet calidr⁹ q̃z aliqd aliud mẽbrũ corpis. Uigilia ⁊ aliqñ sõn⁹ a q̃ cũ clamore ⁊ saltu excitatur. lingua nigra ⁊ aspa. Oculi rubei q aliqñ sicci s̃ aliqñ lachrimant̃. Corruptio fantasiarũ siue alienatio. Horror luminis. In pulsu velocitas ⁊ frequẽtia: mlta debilitas parua mlta icõis. i anhelitu varietas frequẽtia angustia. pigritia loq̃le. inq̃etudo extrẽoꝝ ⁊ eoꝝ friditas. iuerecũdia ira: audacia: desiderãt aquã ⁊ nõ multũ. Urina remissa i colore: q: subcitrina ⁊ aliñ palleat cõsa ad supiora tẽdẽte.

ℭ Signa nõ vere sũt: q: aliqñ abscindit̃: ⁊ q ipa subito euenit: aut sequẽdo fe. q̃ remissa remittit̃: cui⁹ ctrũ est de vera vt q̃dã dicũt mã ad supiora raptũ hñte: aut q: fe' malitiã alterius mẽbri. vt epatis ⁊ hm̃: ⁊ aucta malitia in mẽbro illo augeẽ frenesis: ⁊ remissa remittit̃: ⁊ q p̃cessit egritudo in alio mẽbro vere: qm̃ cõtinue affligit ⁊ facta est paulatiue: ⁊ precesserunt signa nocumẽti in cerebro.

ℭ Signa p͛ntis sũt siccitas oculoꝝ: ⁊ q̃ñq3 succedũt distillatiões sanguis ex narib⁹: ⁊ q̃ñq3 fricãt oculos: ⁊ incipiunt mouere man⁹ vario mõ ⁊ colligere paleas: q̃ñq3 cũ clausiõe ocloꝝ: q̃ñq3 cũ aptõe: ⁊ cũ q̃rela: ⁊ cũ pigritia locutionis: ⁊ q̃ñq3 fit distilla⁹ vrĩe: ⁊ q̃ñz si sẽtiũt laboriosũ tactũ.

ℭ Signa loci frenesis saltẽ vere sũt: qm̃ si ẽ apa i añriori pte capitis corripit̃ imaginatio: colligũt paleas: imaginant̃ q̃ nõ inueniunt̃. Q si fuerit in media pte capitis corripit̃ cogitatio ⁊ rõ: ⁊ loquit̃ cũ alienatiõe pluria. ℭ Q si fuerit i posteriori obliuiscit̃ ei⁹ qd videt ⁊ petit aliqñ sibi aliqd p̃sentari: ⁊ cũ p̃sentat̃ non recordat̃ se q̃siuisse illud: ⁊ petit plerũq3 vrinale: vt migat: ⁊ cũz p̃ntat̃ obliuiscit̃ rei. ℭ Q si apa cõphẽdit toti capiti: tũc apparẽt hec oĩa signa non ita intẽsa: nec ita cõtinua: ⁊ cõphẽdit̃ ex aliis locis ẽm situz mẽbri cõicãtis: vt q: stomachus magis parti anteriori: renes posteriori: epar medie ⁊c̃. ℭ Et q: dictuz ẽ q sanguis colericus vt plurimum est faciẽs apa ipsius. ideo signa specialia ipsoꝝ humoꝝ faciẽtũ apa ponẽda sunt.

ℭ Signa igit̃ si a sanguie ẽ accidit risus. Distilatio sãguis narium. Lachrymãt̃ ocli rubẽt. ⁊ vene ipsoꝝ ẽt rubent. hñt lippitudinem in eis. Asperitas lingue cum rubedine ...

de nigrescit. Pigritia locutiōis. Vene frontis rubee. Uligi
lie superflue. Frequētia standi. ⁊ sedendi absq; necessitate.
Sopor. Ad tactū caliditas. Magnitudo anhelitus. ⁊ in
fantasia vident aut percipiunt res rubeas.

¶ Signa si a colera q̃si. s. a pura. Uigilia plīma profundatio
oculoꝝ. Lingue asperitas fortis ⁊ citria: deinde nigrescat. Fe.
intēsa. Amor tergēdi sepe oculos. imaginatio citrioꝝ. Mo
res lupin ⁊ ꝑpetas melle. Audacia i disceptādo. Acuitas
extrēitatū nariū. ⁊ i frōte attractio ad supiora. Garulitas
copia. imo ⁊ flet⁹. Et cū aliqd fiat admiscet̃ fit obtupefa
ctio p vigiliā. Q si fuerit ex colera adusta ⁊ ē iterficiēs acci
dit cū mania siue demonio ⁊ ira: ꝗb⁹ ifra: ⁊ anhelitu
magno. Et magnificat̃ ingstio. Et sunt oculi cōturbati.

Pronostica signa future frenes. Fe. acuta cōsti
pacio vētris. oblivio rei ꝓpinq̃: tri
stitia sine cā. sōnia mala: mlta grauitas ⁊ repletio: citrini
tas faciei. vigilie ꝓlixe. Sōn⁹ inqetus. Itē patiunt fantasi
as ⁊ res. vt dicūt se videre q̃ futura sūt ac si velint vatici
na. Incipiūt minari. Sermones asperos hñt. Anhelitus
magnificat̃: pulsus pu⁹ ⁊ dur⁹. Et sentit̃ dolor in posterio
ri. Cū vo ꝓxima ē oculi sūt pauidi rubei lachrymāt ⁊ cū
est magis ꝓxia festucas colligūt. nō rñdēt rē certā. lingua
asperior. febris acutior: tremor isensibilitas: iobediētia ⁊ hꝫ.

¶ Signa diuturnia q̃ salus est cū debilitate virtutis.

¶ Signa salutis q̃ recordantur de alienatione q̃ ꝑcessit. ⁊
in qua est risus. Unde hypo. Despiciētie cū risu quidem fa
cte sunt securiores: cū solitudine vero moleste.

¶ Signa mala ⁊ mortis. Si fuerit apa talei cerebro. fcis
vrina aquosa mortale. ¶ Grauitas capitis ⁊ pulmōis cū
spasmo crurium ⁊ vōitu viridi mōrtale. ⁊ tal morit̃ i die vno
aut duob⁹ ad plꝰ. hypo. ¶ Si sup polices frenetici vesica
orit̃ certū ē signū mortis. ¶ Frenesis in iuuene vt plm ter
minat̃ ad malū. ¶ Si vna vice ridet ⁊ altera flet ⁊ vrina
fuerit alba cito morietur. hyp. in libello de morte subitanea.
¶ Si in sinistro police frenetici fiat filitudo citrina ⁊ du
ra fuerit ⁊ otigat ifirmū solū supi⁹ aut ifer⁹ in. v. die mo
rit̃. Gal. 2° ꝑnosticoꝝ. ¶ Manuum mobilitas in frenesi
pnitiosa est in oi gñe suo. ¶ Frenes. q̃ ē in tuba medullari
deterior ē iter oēs: dein q̃ est in pia mr̃e: deide q̃ in dura.
¶ Frenes. q̃ ē ex colera rubea pura adusta pessima ē: deinde
q̃ ex sanguie: deide q̃ ex colera citrina ē. ¶ Itē signa morta
lia sūt cū vrina ꝑcessit colerica: deinde fit alba ⁊ tenuis. ⁊
alienatio ⁊ vigilie cōtinue cū retētiōe vrine ⁊ egōnis. Itē ⁊
cū spasmo tibiarū. Itē si supuenerit sincopi. Quib⁹ signis
saltē sic sil apparētib⁹ oꝫ medicus ab ifirmo recedere.

Cura p q̃ obseruādi sūt sex canōes. ordinatio diete. fleb
na māe eīo. nā cū ipressit cassa est e⁹ cīo. Mes.
Diuersio ɔfortatio mēbri ne recipiat. ⁊ h ē q̃rtū ad nās cū
his q̃ māe ⁊ vapoꝝ acuitatē extīguāt ⁊ receptō māe i solu
tione māe. Accītiū rēōio si q̃ erūt. nā ad frenesis sp ɔsue
uit seq vigiliarū istātia. Uñ i viatico frenes. ē apa calz i q
bus ia cerebri pānicul⁹ qð sp sequunt̃ vigilie ⁊ alienatiōes.

Primus cōplet̃ cū his q̃ se cole opponūt ex pte ci
boꝝ ⁊ potuū de quib⁹ supra 3° tractatu.

¶ Unū tñ aduertendū hic spālr de aere q̃ aer eoꝝ nō oꝫ
esse luminosus nec in camera sint imagines aut forme. ⁊
sint astātes amici ⁊ societas sibi grata. ⁊ hoies qb⁹ cōsueue
rūt deferre vt verecūdia teneant̃ suūt̃s prudēter eos co
ercedi ac eoꝝ agitatiōes mulceāt eisq; fidelr seruiāt.

Secūdus pficit̃ pmo in sanguinea cū flōmia ma
gis ⁊ vsq; ad sincopim si tolerat vtus
que multū ɔsiderat̃. vt halia. ⁊ cetera cō ueniēt.

¶ In colica vo sanguinea adusta vl nō adusta fiat flōmia ⁊
pria respcti diete. ⁊ h volunt Auic. dū dixit. Et digō sāguis
al q̃rtuli imo mlta valde. De aliis āt humorib⁹ fiat eīo cum
solutis lenib⁹ approbatis māe ne fiat māe agitatio. Uñ
quē in frenesi ɔpetat flōmia dicet̃ in dubio. Et sc̃do de
q fiat ex cephalica sup manū. h. n. ē ꝓceptū Auic. Mes. ⁊
ceteroꝝ: tñ sp saluo melior iudicio cōsilio in pri ⁊ h regu
lari⁹ opando flōmia oꝫ fieri ex saphena. he etenim sil due
magis necē ie intētiōes medi⁹ pficiunt. s. eīo ⁊ diuersio. Et
credo Auic. spālr tacuisse i cap. ꝓpo cuz voluit h ec nobis
notū ex canonib⁹ generalib⁹. haliab. tñ dicit ipam debere
fieri ex cephalica: deide ex saphena vt mā magis de supe
riorib⁹ ad iferiora trahat̃. Deide si opꝫ ꝓcedendū est vsq;
ad flōmias vene frōtis. ¶ Sꝫ est aduertendū in flōmia q̃
ita caute ⁊ dulciter faciam⁹ ne fiat magna i egro agitatio.
forte etenī maior ide lesio seqret̃. nā ꝑ agitatōes debilitat̃
vt⁹ ⁊ cōmiscent̃ mali huores cū bōis. ⁊ sic fiet i egritudine
argumentum. Itē aduertat̃ ne sepius dissoluat.

¶ Q si non potest fieri flōmia ⁊ ipsa sit necessaria appone
ventosa onaticis spatulis ⁊c. Sūt etenim flebotomie vica
rie vt supra. Itē fiat emorroydarū ꝓuocatio. Menstruo
rum. Sanguinis ex narib⁹ cum setis porcinis.

¶ Post vo pmā ⁊ scōaꝫ aut 3ᵐ diē sin euēt⁹ si fiat flōia. vñ
Aliab. ꝑ vtere flōia. ⁊ silr ꝑ 2° ac 3° die si vtus fuerit fortis.
4° aūt die nihil hoꝝ attigas. Itē cū egritudo minui cepit
nequaq̃: flōet. Et si vt⁹ ē debilis cū alio regimine ꝑseruet̃.
Et q̃ dctā sūt itelligi hñt mā ɔtētī i fluxu. nā in quarto die
nō icōueniret: imo vī regulare q̃ i q̃rto aut qnto fiat flōia
de vena frōtis. illa etenī euacuat mām q̃ fluxa ē. Sꝫ semp
mēti habeat̃ q̃ melior est multiplicatio numeri multipli
catione quātitatis. pma quarti. de cura putridarū.

¶ Canon aduertēdus q̃ talis flōmia dū nō fit ɔstrictus in
currere sincopizimo defendēdus ē cū bucella panis infu
sa in vino granatoꝝ: succo arācii ⁊c. ⁊ statiōe eius suppine
in lecto aut sup scāno: vt docet Auic. quarta primi. de flō
mia: ⁊ stet sic getus iacēs suppin⁹ post eius flōmiā per spa
tium duarū horarū vel circa: si id fieri potest.

¶ In facta vo ex colera adusta aut nō adusta fiat eīo festia.
nā i ipsa ē expectāda digō iuxta apho. Digesta medicari.
de q̃ ēt hñtur magr̃aleo versus. Sinoca cū colica frenesis
sgnātis ⁊ antrax Māe crudas eīare iubēt. ¶ Itē attēde
ad id qð dicit Auic. ꝑ tertiū. de cura ei⁹. ⁊ aliēa eos ab aq̃
vehemētis frigoris ꝓpe si fuerit in velamie distingue apa
aut in viscerib⁹: ⁊ ē error Mes. de cura e⁹ colerice.

¶ Eīo itaq; fiat ex euacuātib⁹ colerā lenib⁹: vt sunt leniti
ua lubrificatiua vt manna. Cassia. Diaprunis. Pruna ta
marīdi: de qb⁹ supra tractatu 4° q̃r semp timēda ē huioꝝ
agitatio. Dari pōt h casu ēt diaprunis: diagridiatuꝫ: ⁊ silr
elm de succo rosarū descriptiōe Mes. ad h vbi vī virtutis
ɔstātia. Itē ifusio reubar. cū aq̃ vel aqe capuralibus aliaq;
pte elige facilior q̃ ɔgruētiora dispōni vñr posita i de so
lutiuis colere. tractatu 4°. ¶ In h casu cōmēdat̃ aq̃ fru
ctuū. Mes. distin. 7° antidotarij. Itē in adusta decoctio
fumiterre. Mes. eadē distinctiōe: ⁊ in adusta nunq̃: post
ponas fumiterre. ¶ Medicina valēs i adusta ⁊ nō adu
sta. ℞. cassie aut mane. ʒ. i. tamarīdoꝝ. ʒ. i. s. dissoluant̃ ta
marindi in mortario cū pistello cū aq̃ decoctionis pruno
ruꝫ cū q̃ aq̃ cassia ēt extrahat̃: ⁊ totū adinuicē misceat̃: ⁊ det
infirmo. Q si fuerit adusta addat̃ decoctio fumiterre. po
lipodiū epithimū ⁊c. ¶ Notandū q̃ tamarindi hñt i hoc
casu ꝓrogatiuā iter solutiua: ⁊ qm̄ iste potus ē lōgus quez
abhorrēt infirmi ēt prudētes. io ego h in casu laudo potū
breuiorē q̃ sit ēt lenitiuus ⁊c. vt diaprunis: diagridiatū: i
fusionē reubarbari in aq̃ decoctionis prunoꝝ ⁊c. ⁊ h vbi
vtus ɔsentiat: vt dictū est. Itē ꝓsume sup elm de succo ro
sarū nico. dādo de ipso. ʒ. i. s. cū. ʒ. i. cassie aut māne. nam in
his ita lenib⁹ nō inuem iuuamentū notabile. ꝓ quo audi
Gentilē infra de peste. in q̃ōne 2ᵃ. ⁊ tu ibi recurras.

¶ Fiat euacuatio cū clisterib⁹ lenitiuis: ⁊ frequēter vt cum
violis: malua: paritaria: blitis ⁊ hꝫ: cuꝫ dissolutione cassie

tamarindorum: diaprunis: succari: perepigre: olei viol. rc. addito sale. nec cogatur eū retinere qm̄ talis retētio clisteris multā inducit debilitatē τ eleuationē māe ad caput. τ ex ꝯñti timorē τ mortē. Hec. n. clisteria frequētare multum valet. Uñ Aui. Et sit tibi securitas multa in clisterib⁹. Et in fine capli. Et in colera q̄ ē adusta multiplicet studiū, cū humectatib⁹ ēt cū administratiōe enematū īfrigidantiuʒ τ humectantiuʒ in eis q̄ntū possibile est. ℭ Et si nō sustinēt catarticū aut clistē fiant suppositoria fortia aut leuia cū melle ros. aut viol. additis vt supra in dolore capitis colerico aut flegmatico. ℭ Post aūt euacuationē factā cuʒ medicina vt clisteri saltē in ꝓncipio fiat flōmia τ partia vt supra ex cephalica. τ ponanẽ ventose in spatulis aut cruribus qđ magis laudat Placētinus. Silr ꝓuocenẽ emorroydes cū sanguisugis aut fluxus mēstruoꝝ rc.

Diuersiones fiant vt de dolore capitis colerico puenīendo vsqʒ ad scarificationē extremitatum. τ sic cōpletur tertius.

Quartus pficiẽ in faciēdo remouere capillos τ cōfortando caput cū oleo ros. vł de nenufare vel de populeon: cui addaẽ aliquātulū aceti ea adiuuicem bn̄ agitādo τ permiscēdo iponēdo pecias: τ sic isusas tpe calido frigidas applicādo frigida tepidis rc. vł ꝯ epithimatib⁹ fit. ℭ Et ꝯsilr possent applicari epithimata frigida. τ qñ est ex sanguine sint frigida τ sic. Qñ vo ē ex colera sint frigida τ hu. Itē applicādo pecias intinctas in succo herbaꝝ frigidaꝝ capitalium de qbus supra in canonibus de dolore capitis ex colera. vt violaꝝ semperuiue. solatri rc. ℭ Q, si aṗa ad tātū deuenit vt ēt extra apostemetur vene magne. tunc noli vti repercussiuis solis. sʒ ip sa cū anodinis admiscēata vt sunt lenitiua. repercussiua τ sedatiua doloris. Post vo vtere stipticis τ de his oībus habes supra tractatu q̄rto. τ oīa fiāt i ꝓncipio qđ est vsqʒ ad quartū diē. ℭ In q̄rto ēt fiat pmixtio repcussiuoꝝ cū resolutiuis: ita vt repercussiua vincāt vt addendo camomillam. oleū eī⁹: mellilotū: ruthā τ hmōi q̄ sint calīa capitalia de qb⁹ supra. ℭ Post q̄ntū vo q: iā appropinq̄tus est status fiat ex eis tēperamētū. ℭ In declinatiōe vo fiat resolutio tēperata vt circa ꝓncipiū octaui. τ sic sequiẽ modus cōplēdi sertiū canonē. ℭ Hec aūt tēperata resolutio quo ēt cerebrū ꝯfortaẽ fit a qbusdā cū gall' iuuenib⁹. cū columbis scissis p dorsuʒ τ eniceratis τ sup caput positis. ℭ Itē laudaẽ aptio catuloꝝ lactātiū scissoꝝ p mediū τ capiti applicatoꝝ ipsis ꝑus euisceratis. τ cū frigere ceperint ponātur in aq̄ calida: τ sic calefacti capiti applicenẽ. ℭ Similiter valet pulmo arietis qui cū frigescit calefiat rc. Et si cuʒ hoc volueris iducere sōnū aspergant ista cuʒ puluere iusqami. ℭ De empericis sūt q applicāt in pn̄ gallos columbos rc. τ male qm̄ attrahūt rc. τ minus suspect⁹ ē pulmo vulpis: sʒ columbi τ galli sūt multū calidi: ꝯ̄ in istoꝝ applicatiōe habeaẽ aduertentia τ de h̄ in dubiis. ℭ Pñt fieri empla cerotaria vnctiōes ad hoc valētia τ tu simplicia hēs ad ppositū: sed ista videnẽ ꝯuenīētiora.

ℭ Notādū pp id qđ dcm̄ est de tpib⁹ h⁹ egritudīs q reperitur frenesis acuta pacuta τ ppacuta. Acuta terminaẽ in 14. diebus sʒ illud Senis. Acute egritudines in. 14. diebus diiudicantur: perpacuta in quatuor. pacuta q̄ ē īter has media in septē. τ de ista media positi sūt illi termini. De acuta aūt secus dicendū. vñ eius ꝓncipiū ēt vsqʒ octauum status vsqʒ ad. 13. declinatio vero post illum. De pperacutiura aūt qd dōm pʒ ꝯclusio ad ex tpa.

Quintus faciliter cōpletur cū digestiuis colere de quibus supra. τ tu ibi.

Sextus cōplē eū administratiōe eoꝝ q̄ sōnū reducūt vł vt dcʒ ē cū his q̄ capiti applicēẽ apponāẽ semēa vt iusqami. mādragora τ vsqʒ ad opiū ꝓcēdū.

ℭ De applicatiōe autem narcoticoꝝ τ de inducentibus somnuʒ dictuʒ est supra in epithimatib⁹ vnctionib⁹ rc. in dolore capitis. τ tu ibi. Et īfra de superflua vigilia ad plenum dicēẽ. Uñ sūmū studiū oʒ esse in faciēdo eos dormire. vñ Auic. Et stude vt ipm̄ facias dormire. τ ifra. naʒ in dormitione ipsoꝝ consistit iuuamētum plurimum.

ℭ Accidens vero aliud incurrunt: vt q: obliuiscūtur mingere: τ ideo medici sollicitudo debet esse vt mingant cum expressione facta manibus: τ cū embrocis aut aliis medicaminibus ad hoc vt infra de difficultate mictus.

Cura nō vere ꝓncipaliter obseruat q̄ttuor ex canōibus dcis. s. diuersio. ꝯfortatio mēbri ne recipiat. recepti resolutio. accidētium correctio. ℭ De equatiōe autē materie τ de eius euacuatiōe nihil ad pñs. de his dicēẽ suis locis: vt si erit se. in de febribus. si ex pleuresi ibi rc. in qb⁹ ēt de ordinatione diete mētio fiet.

ℭ Notandū tū q Aui. τ ceteri auctores volunt in ḣa dietam fieri subtilissimā τ plus q̄ in aliis egritudinib⁹ acutis τ cā est qm̄ oʒ facere mēbra auara vt de mā non tm̄ fluat ad mēbrum ita nobile vt fiat magnitudo aṗatis. De non ḣa aūt q̄ntū est ex pte reꝝ nō nāliuʒ dicendū sicut de vera dcm̄ est. De cibo aūt τ potu dicēẽ suis locis.

ℭ Notādū ēt q in nō ḣa nō sic cōpetit flōmia. τ cā: q: succedit aliā forte egritudinē ex q̄ eger ē debilitat⁹. naʒ sp oʒ vtutē custodire. q̄re rc. Et ꝯsilr fortes nō ꝯpetūt medicīe q̄re studiū magis sit i clisterib⁹ τ suppositorīis rc. ℭ In fine vo si nō remanēt vestigia alienatiōis ꝓuatis canonib⁹ fiāt embroce cū resolutiuis tpatis: aut ad calidū patū declinātib⁹: vt ex flore: camomille: maiorāe: aneti ro. rub. ebulliāt in aq̄. Uel sic. Re. aneti: floꝝ camomille: fenugreci: maluauisci. aā. Ubi q̄riẽ resolutio cū ꝯfortatōe magis bullāt in aq̄ rc. ℭ De Sibare. Rrica. vi

Frenesis est aṗa subē cerebri panicloꝝ. ℭ Sibare vero ē aṗa subē cerebri. vnde a frenesi dīt loco: vt patet. ℭ Scdo ex mā: qm̄ sibare semp fit a colera adusta. Nō sic carabit⁹ sed a sanguinea τ colera nō adusta: ꝫ tertia spēs charabiti fiat adusta. ℭ Tertio differunt accidentaliter: quoniā hñt demoniū siue maniā dī. n. mania a mane qđ est demoniū: τ est supflua. naʒ vehemēter τ fortiter agitāẽ pluś q̄ i charabito. ℭ Quarto differunt ordine: qm̄ cuʒ adest sibare adest mania: qm̄ lesio iam cōmunicata est mēbro ꝓncipali. Sed cum adest carabitus non adest mania: q: sic non subito leditur ꝓncipale: vt qñ est in duro pāniculo.

Cura dicta de charabito h̄ seruenẽ: τ maxime diuersio fueẽ: τ sic cura τ studiū magis i humectādo q̄ i charabito: q̄re hūectatiua frequētenẽ rc. ℭ In h̄ capitulo breuissime locut⁹ sūʒ: qm̄ sic sufficienter⁹ nō videẽ differētia a charabito nisi fm magis τ min⁹ rc. q̄re rc. Pōt tn̄ talis colligi descriptio. Sibare ē aṗa calidū subē cerebri a mā colerica adusta cātum. τ ad qđ sequiẽ alienatio τ demonium superfluum. ℭ De letargia. Rubrica. vij

Letargia est aṗa ex mā frigida meatibus cerebri absqʒ velaminibus τ ventriculis τ corpe cerebri in pte posteriori fm plurimū factus: ad quod feẽ obliuio. Et dicitur ex materia frigida τ non flatica: vt Auic. vt cōprehendaẽ ex mā melica scđm q̄uis ab ea raro fiat. Dicīẽ fm plurimuʒ rc. q: aliqñ potest esse q tale aṗa fiat in velaminibus aut suba cerebri: sed hoc est rarissimū. Non enim pōt mā flegmatica panicolos illos densos penetrare: sicut neqʒ in pleura: vt dicetur nisi rarissime. neqʒ subam cerebri pp eius viscositatē rc. Et dī in pte posteriori: q: ē passio pupis cerebri sicut frenesis ꝓre. Dicīẽ ad qđ sequiẽ obliuio. Uñ etiā sic describi pōt. Litargia est obliuio

et apate scdo rc.cu pticulis sequetib⁹. Et dr litargia a ter gos qd e mos r letios oblivio. ℂ Et repit duplex. va r si va vt de frenesi dcm e.na ea noiauit Gal.fridaz frenesim. Uera descripta e. No va vo fit ex flate comixto colere:qd p signa opchedet. r tuc oz medicamia admiuce coponi fz pportione extimata de illis hrior. Et hac Aui.noia uit subeth assahari. r dixit. Et hec qde egritudo silis e litargie. Sz dfr ab ea qm faciens no est cu dispone sua sic in patiete litargia. Ite bifurcat.qz qda est sine fe.qda cu fe. qda accidit ex putrefactioe r no putrefactione flatis.

Cause eius pxime sunt oe illd qd generat huore fla ticu i q sunt vaporatio r putrefactio sic porri cepe:lac:allea:vinu nimis fumosu. Et in suma cibi fridi r hu.fumosi putrescibiles. ℂ Ite pot⁹ aq fride.fruct⁹ hu. di:pisces:carnes porcine recetes r hm. Ite aer turbid⁹.spis sus fri. r hu.repletio nimia cibi r pot⁹.vsus diuersop ciba riop r fridop est in cade mesa:q na digerere no pt nz pse cte regere.vn sic apa r febres sic gnant. Ite son⁹ superfluus r specialr meridianus. Ite dimissio exercitij cosueti r spa liter balneum. Quies multa r ocium.

ℂ Et aho e mala coplo fra r hu.i toto vel i sto vl in capite. Aut mala ppo qz raritas substance cerebri r meatuu nimia.

ℂ Coniuncta est humor flegmatic⁹ aut melacolicus facies apostema aut mala spiritus frigiditas.

Signa q sit ex flate soda lenis.subeth cu fe.cotinua no itesa. Albedo ligue. Difficultas apiedi pal pebras.velox clausio post aptioes. Et si patiens interrogat vix respodet r raro. Cofusio metis. Oscitatio multa. Oris aptio taq sit oblit⁹ eu claudere. Ite aliqn appet solo flati va aliqn vetris costipatio. Urina e turbida vt asinop. Tre mor. Sudor extretatu. Facies plubea pp fla. r aliqn ad nigredine declinat. r qnz pars itumescit. Pulsus magnus fluctuosus q pluimu. Anhelit⁹ debil tardissim⁹ r vari⁹. dcu her⁹ sup spina r stat sic pcipitan r mortuu. huites karabitu clamant. Aui. Et adest qnz singult⁹ pp coitate a sto.

ℂ Signa vo qn.s.cola est et in ca dolor capitis fortior. Ri xa. Alienatio. Oculi sut apti iuuetes in vno loco r mouet aliqn vbi i va stat vt mortui vt dcm e.loquent lz alienet. Et hec signa multiplicant aut diminuut fz maiore aut mi nore mixtioez cole cu flate aut eqnt. ℂ Et nota q va dit a no va:qm vt dcm e va e de ma simplici flatica r sp tenet patiens oculos clausos nisi p accns:vt cu excitat r apit ocu los r obliuiscit eos deide claudere. ℂ In no va at ma est coposita ex 2bus:r tenet oculos apertos absq palpitado r color faciei sepe mutat mo ad liuore mo ad citrinitate. pulsus maior velocior q in vera r fortior r debilior q in charabito:r fit pulsus extrisec⁹ rarius valde spasmosus vt in pfocatioe. ℂ Dfr aut a pfocatioe qz letargici bene pnt rsidere no at suffocare licz itelligat. ℂ Et silr apoplexia r epilepsia qm hec subito.hec vo passio paulatie. ℂ Dfrt a sincopi.qz letargici facies e vt viui.sincopizati vt mortui.

ℂ Signa si cotingat q fiat in subba cerebri qd est raro.tuc subeth est forti⁹ r difficultas motiuz maior r ligua est ve hementius alba r oculi ad extatum tendunt.

ℂ Signa si in velaminibus tunc dolor fortior r motus le uiores.r multotiens obliuiscitur mingere etiam propter debilitatem lacerti vrinalis.

Signa pnostica future litargie sunt. Multitudo tre moris capitis cu pigritia r grauitate.q signa si fortia fiut r supueniat sudor mult⁹ tuc est pnimes.sudor eni virtutem deiecit. Sudor.n.frigidus in capite mortem significat. ℂ Si sanguisuga froti applicet r no adhereat morte significat. ℂ Q.si accntia declinauerit: r spus tuc sit bon⁹:tuc tedit ad salute marie si post aure apparuerit apa.fm.n.plurimu per tale cursum terminat. Et quidam dicit q deterior est no va:qm pot eque bn regulare r vin

cere sicut hogentum. r est hic locus speculatiois sicut de tertiana no pura r de solo flegmate:r tu psidera. Et si plu vis quere in fine capituli in affor.

Cura est Canones sex. ℂ Primus ordinatio diete. ℂ Scds:festina materie subtractio siue euacuatio. ℂ Tertius est diuersio eius ipsaz in pte trahen do ad oppositu. ℂ Quartus est pfortatio capitis cu his q repellut maz ne ipsaz caput recipiat. ℂ Quint⁹ est reco pte materie resolutio. ℂ Sext⁹ est correctio accntiu.

Primus complet cibus r potib⁹ r alns sex reb⁹ no naturalibus se causse opponetib⁹:ac ecop accnt hus de qbus infra. De reb⁹ atit ipsis no naturalibus flegma multiplicatib⁹ rc. dcm est ad plenum.

Secundus perficitur stomia qde si necia vl:qz sit corp⁹ plectoricu:aut qz sit ma sanguini admixta.alr no fiat:fz de b i duobus ifra. ℂ Solone qdem cu clisterib⁹ acutis r tuti⁹ vl q cu farmacia. Un Aui.in b ca⁹. ℂ Et melior euatio e illa q fit cu clisteri. Idez Mes. Na r si farmacia tacuerit Aui.salte in pri b no fecit.qz e no sit pueniens:fz qz dedit itelligere ex canonibus genera lib⁹ de cura apatu frigidop. ℂ Clistere. Re.ruthe saluie:ca momille:centaure.an. M.s.bulliant in sufficienti qtitate aque ad psuptione tertie ptis r colet: de q colatura acci piat lib.j. r addat collogntide:agarici.an.ʒ.j.s.olei comu nis.℥.iij.salis.ʒij.rc. ℂ Aliud r forti⁹ r sublime. Re.artami te:cologntide iterioris.an.℥.j.s.cartami.℥.j.centaureе mi noris.℥.j.elebori alb.ʒ.j.s.sticados.ʒ.viij.coquantur vsq ad medietate psuptiois aque addito oleo r sale:vt supra inijciat. Q.si fuerit psentia melacolie addant polipodius fum⁹ terre aut foliculus:sene. Et si acuere plus cupis po ne salgema rc. Sed de his dicet ad plenu in capitulis se quetib⁹ de subeth.appoplexia:epilepsia.io non multiplico in eis. Ite ex his duab⁹ descriptionibus elige tertiaz tanq qd ex extremis copositu r facile medicame habebis. Ite si videt expedire adde bnicheta:catarticu iperiale r hm so lutiua. ℂ Notadu tn q flate fe.no ita secure ad ita fortia trasire debem⁹ sicut qn no adest fe.nam siunt cotemperata da calida cu frigidis vt maluis:violis ro. r hm. Et psili in no vera psiderandu. Unde quidam icipiut a mollificatiuo enemate:maxime vbi fuerit vetris stipticitas. Et bene. fit r solutio ex suppositorijs fortibus:de qbus supra de cura doloris capitis ex flegmate. Si aute medicina cupis solu tiua si r digestiua indiges.supra habes ad ppositu oia.tra ctatu qrto. De digone vo no e posit⁹ canon: qz q dicta sit itelligutur debere fieri in pncipio:fz pseuerate egritudine vt quo accidit vti sine dubio debemus digestiuis.

Tertius perficit his rebus r modis quib⁹ supra de dolore capitis r efficat est apponere vento sam super nucha sine scarificatione.no eni dz fieri scarifica tio.inducit.n.obliuionem.qrta pmi.de vetosis sup nucha post qua ponat alia r alia descededo vsq ad spatulas r versus brachia:ita q in suma plurime ponant. ℂ Cople tur r hic canon gargarismate sternutatorijs rc. de qb⁹ su pra de soda frigida.copetit aurium scarificatio: puocatio menstruop emorroydap rc. vt supra. Quomo ista puo cant suis dicetur locis. r tu ibi.

Quartus r quintus sut sil mixti. Quar tus igit coplet hn q mam repellut. Unde in pncipio.s.pmo r scdo die pond tur pure repercussiua ex oleo ros. r aceto:vt supra de do lore ex causa calida.ita videtur velle Auicena Rasis.sed Mes.oppositum cum velit q cum repercussiuis ponat castorei ex auctoritate Alexandri dicit. Tertia res dxer tit regime ad hoc vt repellat mo que trasmittit ad caput aut resoluat trasmissa:r complet in pncipio rei cu medi cinis repcussiuis in parte r in parte resolutiuis:sic ex oleo

ros. ⁊ decto misceri debuit castorei cõq̃ssatū cū eis ⁊ superpositum. Propter qḋ dóm q̄ Auic. itellexit de pricipio p̄rīcipiāte sicut ipse Mes. vt ifra de pleuresi voluit q̄ in principio initiāte in pleuresi 𝔠petūt repercussiua pia. post autez tale p̄rīm ponanť calīa cū repercussiuis pp q̄litatē ⁊ subaz huiꝰs. ⁊ est hec sn̄ia Gal. xij. terapeutice. Hoc etiā voluit Mesue ca. isto sili. Alexāder vapores ⁊c̄. Gilbertꝰ anglicꝰ vꝫ dicere in hac pte 𝔠trariū. cui nō assentio. de applicatōe vo taliū: aut caloꝶ aut fridoꝶ si ōtemplauerit auctores nr̄os relinq̄ntes iudicio qḋ sumiť ex dispōe tp̄is siue aeris calitatis i capite.

Post vo p̄rīm vt dcm̄ ē cū tali repcussiuo ponať aliqḋ castorei vel hm̄ calī: deīde repercussiua cū resolutiuis equeľur vt in statu vel circa. Nota tñ q̄ qñ mā ē sfluxa ⁊ de eius fluxu vlteriori nō timemꝰ securꝰ possumꝰ calidis cū calidioribus vti. Et p hꝭ ponanť exempla. Rx. olei ro. ptes iiij. aceti par. i. castorei par. vinius q̄rtez. Et si vis fortius ⁊ magis euigilare pone acetum squilliticum. Aliud magis resolutiuum ⁊ mirabile. Rx. aceti squillitici. ℥. i. olei yrini aut de narcisco. ℥. iiij. castorei. ʒ. i. capilloꝶ hoīs adustorum. ʒ. i. ss. fiat sicut linimētū ⁊ abraso capite appliceť.

Sꝫ h̄ ē locꝰ ↄsideratiōis. ⁊ ē cur p̄rīo3 applicari repcussiuuz cū dcm̄ sit sup in p̄rīº capli ex canone gn̄ali q̄ pupi capitis frida applicari nō debent. Et p isto dóm vt nunc satisfaciā cap. q̄ parti anteriori ďclinādo versus posterius. sed hoc discutietur in dubijs in fine capituli.

Recepte autē mīe resolo qḋ erit in declinatiōe morbi fit cū omnibꝰ calis capitalibꝰ resolorıbꝰ ⁊ vnctiōibꝰ. embrocis: epithimatibus: cerotarijs: sacculis emplr̄s ⁊ hm̄ de qbus ad plenū supra de soda ex cā fra. Notādū tñ ē q̄ frigidiora cōpetūt i litargia: quā cōgelatiōnē vocauit Ras. q̄̄ in subeth aut i soda sic absolute: licꝫ cū litargia sit ēt soda Volo dīc q̄ calidioribꝰ vti debemꝰ ⁊ tutius in ea q̄̄ in soda absolute. ⁊ tu ex fortioribus dictis elige. Emplm̄ tñ forte fit. Rx. piretri: sinapis squille. añ. ʒ. i. castorei: euforbij. añ. ʒ. v. misce oīa cū succo maiorane ⁊ pupi cerebri apponatur. ⁊ est Mes. potes cū moderare vt vis addendo leniora cōia. Et per hoc completur intentio quinti.

Sextus

adimpleť si cōsideratione habebimꝰ ad accidentia q̄ cōiter ↄsueuerūt venire vt ē ꝫ surditas sōni siue subet. Frenes. Obliuio mīgēdi ⁊ egerēdi.

Propter p̄rimū itaq3 teneať in loco luminoso cuz strepitu instroꝶ vociferantiū ⁊ clamātiū cū noīe pprio ponendo os ad aurē infirmi trahēdo ipm̄ per capillos. Itē cōducere porcos paruos ⁊ stimulare eos ad clamorez si rusticus fuerit. de qbꝰ in cap. imediate subsequente qñ hec fieri debent ne cadat in subeth de quo statī infra. ideo nō me plꝰ hic extēdo. Si in frenesim cadet dictū est de eis.

Si in obliuiōe mingēdi ēt sollicites eū ⁊ cōprimas manibus vesicā. Et empl̄a pōas sup pectinē ex melliloto. apio: absinthio: calamēto: radice liliorū intromissione candele partis in virgā aut siringis. Cū etiā puocātibꝰ vrinā vt infra suo loco. Et pportionaťr de egestiōibꝰ. Notandū vltimo q̄ in litargia siue se. calidioribꝰ vti possumꝰ ⁊ debemus q̄̄ qñ est se. Electuaria aūt ⁊c̄. tā ↄferentia ad memoriā dicentur in cap. sequenti de diminutione memorie. Nā ⁊ huic capitulo applicari hñt cum ad litargiam seq̄tur obliuio: vt dictū est ⁊ memorie diminutio.

De diminutione memorie. Rxc. vij.

Um dictū sit de litargia ad quā sequiť obliuio sicut accidens est q̄ ptr est memorie lesio ⁊ oblatio. ↄsequēs est vt agať de diminutione memorie. Volo nāq3 in hoc capitulo aliquantulū prolixus esse nec tedeat cum sit morbus de quo omnes cōqueruntur. Diminutio memorie est operatio diminuta nimis solito virtutis partis posterioris cerebri: q3 species recepte retinentur.

Causa

cuius fm̄ plurimū est mala cōplexio frigida ⁊ hu. Et dī fm̄ plimū cū a sola friditate simılr fieri possit. Et similiter a caliditate excessiua causari possit. Similr a caliditate cū siccitate: sed oīo hꝭ potiꝰ est destructio q̄̄ diminutio: qñq3 ab apate cerebri frigido.

Signa

facta a mala cōplone sicca sunt vigilia. ⁊ q3 nō memorať de p̄ntibꝰ momētaneis: q3 de difficili fit impressio in sicco. tamē recordatur de preteritis remotis: q3 de difficili fit separatio a sicco.

Signa si fuerit ab hūiditate: tūc erit sōnus grauis plurimus ⁊ bene memorabiť de presentibus momentaneis q3 de facili fit ipressio in humido: nō sic de remotis p̄teritis. q3 de facili amittitur impressio facta in re humida.

Signa si fuerit aut ex calitate aut frigiditate signa erūt manifesta caliditas aut frigiditas addendo ex dictis vt decebit. Nam que ex frigiditate pura est cū stupore ⁊ vertigine. ⁊ cum ea que est ex caliditate cum siccitate est permixtio sensus.

Pronostica

q̄ venit ex caliditate ⁊ siccitate tardius curatur. Et que venit in latitudine sanitatis assimilatur stoliditati ⁊ pronūciat litargiā aut apoplexiam aut epilepsiam.

In cura

canōes seruādi sūt q̄ttuor. Ordinatio diete. Digō mīe. Euacuatio eius. Cōfortatio partis capitis qua remoueať mala cōplexio ipsa.

Primus

cōpletur cū hꝭ rebus nō n̄alibus que se opponūt cause: vt verbi gratia. Si ē siccitas cū humectātibꝰ. si frigiditas cum calefaciētibꝰ.

Sed p hꝭ p̄mus canon q̄ nō oportet in eis multū excedere: ⁊ ex nō multū cōsequenti cōtinuare. nam excessus in eis qñq3 inducit obliuionem. Auic.

Scd̄s q̄ a facilioribus pcedať ad fortia: ⁊ qñ rarissimū est vt ab istis cāis pcedat sufficiāt hi canones: ⁊ veniamus ad id qḋ q̄si sp ↄtingit. s. hn̄do respectū ad cāz fridā ⁊ hu.

Unde in p̄mis ordinetur aer luminosus: nō vētosus. nā3 a ventis multum nocentur.

Et euitēt que flegma multiplicāt: ⁊ sp̄alr vaporosa, vt cepe. ⁊ sup oīa multa repletio ⁊ nauseatiua: multꝰ potꝰ multa fructuū comestio: ⁊ a cibis grauis digōnis: ⁊ q̄ in stō tēpore lōgo retineńť: de qbus supra. Itē ablutionē cū calida penitꝰ q3 mollificat. a frigida q3 stupefacit: ⁊ nocet spiritui sensus. Itē a potatiōe eiꝰ nimia. vinū tñ potatū mesurate: ⁊ in pauca quātitate videť ↄferre ⁊ ↄfert.

Exercitiū habeat partium capitis cum fricatione ⁊ compressione factis cū pānis aspis: ⁊ peduz: ⁊ manuū: ⁊ nō sit forte sed moderatum.

Abstineat a multo sōno: a sōno diurno: a dormitiōe sup nucē: ⁊ vlr sup repletiōe facta. Itē a supflua vigilia debilitat enī spm̄: ⁊ ipsuz resoluit: ⁊ caput replet. a multo coitu ⁊ ab oībus cerebrū debilitātibꝰ. nā debilitato p̄ncipali noceńť ⁊ orta ⁊ p̄ncipalis mēbri partes ledeńť: vt sepe infra: ⁊ specialiter de melancolia.

Secundus

pficiť cū digerētibꝰ mām flegmaticā capitis dictis supra tractatu q̄rto. vnde ibi simplicia ⁊ cōposita eligantur pposito neccia.

Tertius

⁊ quartus mixtim traduntur. Tertius cōpletur consimiliter cuz euacuantibus materiam flegmaticam a capite: ⁊ incipiendo a facilioribus gradatim procedendo ad fortia. Unde Auic. quod. capitulo etiam incipit. Primum ab euacuationibus que sunt faciliora sicut yera pulpa colloquintide ⁊ castoreum. deinde gradatim procedat ad yeras magnas. Et nota canones omnes dictos supra de cura sode stātice ⁊ eos huc porta. Et scito q̄ ↄfectio amech descriptione secunda mesue est medicina ppria quando est ab humore adusto.

¶ Cōplet etiā cum gargarismis. Embrocationib⁹. Lotio-nibus. Sternutatorijs. Unctionib⁹. Cerotarijs. Sacculis. ⁊ hmōi. de qb⁹ ad plenū ō soda sciatica. Un ⁊ simplicia i hoc casu mltū laudata hēnt i descriptionib⁹ stati ponēda i qb⁹ multiplicabo cū res psa nimiū q̄ ē ab omnibus pergr… per quas descriptiones cōpletur intentio quarti.

¶ Ubi tñ est notādū q̄ vbi fuerit mala cōplo calida siue fue-runt i mēbro ipso siue i toto nō debēt mltū calida appropinq-ri. ⁊ h̄ voluit Auic. de cura ei⁹ cuz dixit. Postea administret si cōsidis q̄ nō sit male cōplonis calide cōfectio anacardina q̄m est fortior i cōfortatiōe sensus ⁊ ab oib⁹ pls cōmēdat.

¶ Scdō notādū q̄ nucha ē cerebro frigidior: ⁊ iō calida ma-gis patitur ⁊ tolerat. frigida deterr⁹. Legas itaq̄ canones etiā in pncipio capl̄i positos. ¶ Linimētū cōferens dimi-nutioni memorie ⁊ obliuioni. ℞. olei sambucini. ℥.i. olei de bēen. ℥.ij. eusorbij. ℥.i. castorei. ℥.s. iungat locus memorie. ē Mes. Cōsidera tñ q̄ est multū calidū. addem⁹. n. acetū vt penetret ⁊ cōtēperet. ¶ Ualet emplm de sinapi Mes. n. descriptiōe antidotarij. oleū de sinapi. oleū de lateribus cōfectio anacardina Mes. ⁊ vtens ea caueat a coitu distē-pratē ⁊ nimio labore. ⁊ dz hēre sex menses ad minus. Cōfectio pbor Auic. ꝑ tractatu qnti. diabra Am. vltio tractatu iō me pme qnti. diabra Auic. vltio. 'ume. qnti. diabra Mes. Plirisarcoticū Auic. Tcodoricū anacardinū ⁊ confectio-nes laudate supra de soda frigida sciatica. ℥℥. cōditū ⁊ est expertū a Rasi pmo cōtinētis. ⁊ cōmendat a filio sepur in Mes. Cōsilr multū laudat acor⁹ nutritu⁹. ⁊ ē expertū Auic. s⁹ cap. ⁊ modus nutriēdi habet a Mes. q̄rta distinctione antidotarij. Cōsimiliter piper longum nutritū. ¶ Me-dicamen bonū. ℞. olibani: ciperi: piperis: croci: myrre. añ. cōfice cū melle ⁊ de eo omni die sumat. ℥.i. ¶ Aliud ⁊ ex-pertum. ℞. piperis longi cimini. añ par. ij. succari par. iij. olibani tres q̄rtas aur. ⁊ pipis. silr. accipiatur de eo oī die tantū q̄ntū scriptū est. ¶ Aliud. ℞. cimini partes. v. ciperi ptes. ij. acori par. ij. pipis ptem. i. mirabolanorū nigrorum ptes. ij. mel is anacardum ptes. i. mellis duplum oium. fiat electuarium de quo sumatur singulo die. ℥.i. vsq̄ ad. ℥.i.s. ¶ Aliud cōseruās memoriā. ℞. acori. ℥. ser piperis lōgi. ℥. vj. cimini. ℥. iij. mellis qd̄ suff. cit. dos sit. ℥.s. vsq̄ ad. ℥. v. ¶ Aliud ad idē expertū ⁊ scrib⁹ pcipue valēs. ℞. mell' ana cardini: olibani: ciperi acori: añ. par. ij. piperis: macropipe-ris añ. par. i. chebulorū idorū añ. par. ij. cimini par. iij. mel-lis q̄ntū suffic. ⁊ dos est. ℥. ij. de quo sumat singulo die ma-ne. ¶ Aliud ⁊ est Mes. cōmēdatū. ℞. mirabolanorū che-bulorū lib. i. piperis lōgi. ℥. iij. ⁊ c̄. ⁊ tu vide. ¶ Electuariū ad cōfortādū cerebrū ⁊ ad restaurādū memoriam. ℞. ci-namomi rosarum viol. ℥℥. cardamōi. añ. ℥. ij. squināti spice gariofilorū: cubebe: folij galāge borāginis: scene spodij co-rallorū: masticis: macropipis: storaci calamite: serici cōbu-sti. añ. ℥.s. musci. ℈.i. fit. ro. qd̄ sufficit. ⁊ ē Gilberti anglici. ¶ Castoreū multū cōmēdat h̄ casu qd̄ cū aliis simplicib⁹ cōmisceri hz: mali tñ exhibit saporis ⁊ odoris: q̄re eo magis extra applicādo vtor: ij: ip ium ad intra exhibendo. Mul-ta itaq̄ memorata sunt supra simplicia capitalia que hu-ic conueniunt passioni. Eligant autem magis grata.

¶ Cura autem eius que ex apostemate est cum his que di-cta sunt de litargia carabito ⁊ subeth tu ibi.

Et licet pcedens in cap. vt cōcepi videar limites ar-tis medicine excedere cū tñ ipam rem oibus gra-tissimā ꝑsentiā cū materie hic thesaurus memorie ab o bus requirat. disposui de memoria q̄ artificio corroborat q̄dam pauca ⁊ subalia ꝑscribere qb⁹ diligēs inuestigator possit etiā in plurimis ⁊ magnis memoriā suā corroborare.

¶ Et pro hoc notandū pmo q̄ sicut ex litteris scriptis siue sculptis in tabula quas inspicim⁹ ⁊ inuenimur recordamur ⁊ cōprehēdim⁹ ita et ex imaginib⁹ positis in locis memora-mur ⁊ cōprehendimus. vñ imagines ad loca ita se habent sicut littere ad cartham siue tabulam.

¶ Et vt res clarius habeatur aduertendum q̄ volentē pra-cticare hanc artem oportet primo sibi statuere loca in ali-qua ecclesia magna vel magna domo que sint conditiona-ta qualitate debita: quantitate debita: ordine debito. distā-tia debita: ⁊ debitis imaginibus.

¶ Et q̄ breuis ⁊ efficax est doctrina p exēpla: hinc exēpla ponā vt itelligat. de his locis accipiat centum ⁊ vltra: ꝑ po-nam exēplū de decem ⁊ ita habebit de mille. Capio itaq̄ domum magnā ad quā nō debes frequēter sed raro ire. ⁊ cā dicetur. Et statue pmū locū q est apud ostiū distans ab ostio per tres pedes. Scds locus sit ab isto distās p. xij. vel xv pedes. vt verbi gratia. fortasse est angulus vnius scabel-le. Tertius locus sit a scdo distans p totidē ꝑ. xij. ⁊ h̄ ⁊ erit forte alter angulus vel mediū inter angulum pmū ⁊ scdm. Quart⁹ erit angulus. Quint⁹ erit angulus distans per tātidē. Sext⁹ cōsilr. Et finita sala intrabis vnā came-rā ⁊ ad intra ostiū imediate signabis septimum. Deinde in primo angulo camere octauū. Et in scdo angulo nonum. Et in tertio decimū cū sua distātia. si vis plura loca exeas camerā ⁊ signa: ⁊ sic alias cameras ꝓportiōabilr. ¶ No-tādū tñ q̄ distātia data est mediocris ⁊ cōueniēs: s3 si nō in-ueniet tāta distātia: s3 minor vsq̄ ad octo pedes dico q̄ ad-huc tolerabile foret. Conari aūt debemus vt sit mediocris vel prope mediocrē q̄ntū plus possimus. De ecclesia scdo q̄ nō dz ēē multū frequētata ac ēt p terne multitudie yma-ginū cōfundaris. ¶ Ista loca debēt ēē signa memorabilia ⁊ manu ductibilia: vt vbi grā. Prim⁹ loc⁹ signet p vrina-le ponēdo in eius loco vrinale. Scds signabit p pinidem. Tertius signabit per mortariū ponendo ibi mortarium. Quartus signabit per scarnuciū ponendo ibi scarnuciū. Quintus per pugillare. Sextus p pistellū. Septimus per tamisium. Octauus per saculū ponēdo saculum. Nonus per panē cerei. Decim⁹ p canas cassie ⁊ c̄. Et ista noia opꝫ habere mēti semp. loca de qnto in qntū: vt qnarij loci mē-ti sup oia habeant. ex qbus apparet qd de distantia dōm. Scito tñ q̄ vsq̄ ad. 25. licet trāsire ⁊ nō vltra ne fiat nega-tio in imaginib⁹. Et cōsilr dicat de q̄ntitate q̄ntū ad altitu-dinē: q̄ nō debēt ēē multū altitudis mediocris' q̄ntitatis est. 12. pedū vel circa. minor dz esse admin⁹. s. Ps etiā qnd de ordine. nā debēt ordinari vnū post alteriū: vt dictum' est notādo semp qntū: ⁊ ꝓcedēdo de qnto in qntū. ¶ De q̄li-tate aūt dictū ē nō nimis lucide: neq̄ nimis obscure: nec vt dictū est nimis frequēter habitis cōditionibus locorū q̄ sunt subiecta. ⁊ mā ymaginū sicut carta litterarū. opꝫ ad ymaginū trāsire. Debēt ita imagies note in istis locis col-locari cū motib⁹ talib⁹: vt p eas valeam⁹ memorari. Uer-bi gratia. volo memorari de. xx. nobilis sic faciā. in primo loco. ego ymaginē petri mihi notissimi locabo cū vrinalī manu pleno vrina quē fūdet sup Jacobū mihi notissimū ⁊ ex isto actu horum duorū ego memoror: ⁊ sic duorū no-minū memoriā mihi facuī. Jn scdo loco ponā Martinum mihi notissimū. nā oportet imagines istas ēē notissimas q ponet digitū suū in pinidem extrahet vnguentū: quo cum digito vnget orificiū aīn socratis mihi notissimi. Jn tertio ponam Andream mihi notissimū: q cū manu de morta-rio extrahet emplastrū quod ponet super faciem francisci vel alios ridiculos actus fabricando ex quibus memoriā cōfirmabo de talibus nobilibus: ⁊ ita pariformiter ꝓcedat i aliis. Cōsilr. si voluero recordari de aliquo cū suo actu vt q̄ comederet ficus tūc imaginet q̄ cū ficu faciat aliquod solaciosum vel stupendū. Silr q̄ sermocinauerit q̄ scar-dos vēdiderit in his oportz imaginari actus ridiculosos. Si ā argumētis oz cape substātiā argumētor ꝑ ipsam tñ locare. q̄ totū argumētū nō posset locari: vt ē erit de assumpcōibus

domo rc. vt q asinus est substãtia ↄcludat. tūc asin⁹ col/
locet ꝛ substãtia eius. Silr si de predio alienato tūc locet
prediū ꝛ alienatio. ꝛ ↄsilr de alijs. Si ordinē totū volue
ro recordari diuidat tota oro in ptes ꝛ sube cuiuslibet po
solū locet. Itē si versum aliquē faciā ipm mihi bis vel ter
legi. deinde substãtiā ↄius locabo. Vbi grā. Cōtinere oēs sē
tentiã ora tenebāt: locabo in pmo loco vnū pdicatē quē
oēs clauso ore auscultāt. Et ↄsimilr dōm de vna auctori/
tate. Et ↄsimilr dōm de caplis ambasiatorũ que sunt eo
dē mō locãda: ꝛ de partibus pdicatorũ. Volo hec breuissi
ma grā solatij sufficere. nam ars ista longior est ꝛ ad alia
se trãsfert: ꝛ cum multi ꝛ plurimis regulis in diuersis ne/
gocijs vt in noībus incognitis grecis rc. habet ꝛ regulas d
mensibus: de diebus: de annis: horis ꝛ de pertinentibus ari
smetice rc. valde plixa est. ¶ Si quis eam cupit ab alio
p nunc discat: satis sit dedisse pluriq; pricipium: ꝛ qd satis
est cap. Et scias q ars ista idiget cōtinua practica ꝛ plus
q̃ȝ aliqua alia si quis in ea cupit esse perfectus.

¶ De corruptione imaginationis. Rrica. vij.

E corruptione imaginatiōis
dicere cōcepi
cū etiā sit lesio sensitiua ꝛ ptis anterioris cere/
bri. Et capit hic corruptio vt se extendit ad
ablationē ꝛ diminutionem ac veram corru/
ptionē imaginationis q̃liter sumpsit Auicen. pma tertij.
proprio caplo. ¶ Corruptio itaq; imaginationis est lesio
partis anterioris cerebri: quia qs aut nō imaginatur aut
minuit eius imaginatio ab imaginãdo res imaginabiles
aut imaginat qd nō est: ꝛ q videat res quarũ nō ē intētio.

Causa eius fm plurimū est mala cōplo cala ꝛ sicca. nã
istrumentū memorie cōplonat fride ꝛ sic. cō/
plonis. nam in ipso dȝ fieri retentio spērum memorabiliū
que retentio melius sicco q̃ȝ humido pficit. fridum itaq;
ꝛ hu. a mala cōplone cala ꝛ sic. discrasiat: lȝ a supfluo
frido ꝛ hu. possit discrasiari. nam omnis inordinata qua
litas potest hoc facere. pma afo. cōmento secundo.

Cura itaq; fuerit pportionalr vt de diminutiōe
memorie dcm̄ ē. Nā stantēdo cãȝ ca/
lidã ꝛ siccã debemus cū ↄrijs occurrere q̄ ad cōplemētũ
dcã sunt de soda ex cã colica. qb⁹ addat canō Aui. q em/
plastra in anteriori capitis pte. ꝛ h dcm̄ est qz in diminutiōe
memorie pceptū est medicinã non poni in pte posteriori.

¶ De subeth. Rrica. viij.

Subeth est somnus supfluus ꝛ g̃/
uis siue pfundus: cui⁹
grauitas est in mō ꝛ q̃litate simul ita vt ipsi⁹
spacium sit plurimis: ꝛ eius eleuatio. i. excita
tio fortior. i. difficilior. Que mã est vt plurī/
mum fri. ꝛ humida: qualitas vō friditas ipsa d vt plimū:
qz a materia sanguinea ꝛ a melica causari potest: sed hoc
est raro: lȝ fm q videtur placere gentili talis somnus ab
his humoribus cãtus non est pprie subeth: qz grauitas ꝛ
pfunditas nō est tãta q̃ta in pmo rc. sed est somnus p/
fundus: vel potest dici q est subeth diminutum.

Causa quãq; fit a flate ꝛ colera mixtim. Unde ad pti/
cularia descendens dico q ex causis pmitiuis
sunt voracitas multitudo comestionis ꝛ potus ebrietas:
ꝛ ego vidi talē ex ebrietate. Itē percussio facta in tempo
ribus. compressio cranei siue fractio ꝛ hmōi que opilant
viam spiritum transientem ad membra.

¶ Causa antecedens est flegma cū colera citrina quando
aggregant simul in cerebro vicente flegmate ꝛ nō fit tūc
forte subeth vt cū est a flegmate tantū: aut mala cōplo
frigida ꝛ humida: frida ꝛ sicca fm Aliab.

¶ Coniuncta vō est idm flegma aut materia ipa mixta fa
ciens subeth rc. ¶ Fit ꝛ subeth per cōitatem vt a vermi/
bus. Comestione rerum stupefacientiũ. ¶ Item ratione
materie febrilis ꝛ accidit in pncipio paroxismorum ꝛ ma
xime in fe. flegmatica. ¶ Item ratione multitudinis va/
porum eleuatorum aut a stomaco aut a matrice. ¶ Itē
ꝛ a spūs debilitate per viam resolutionis quare fit difficia
lis eius dilatatio. ¶ Et accidit vt pleureticus aut periple
monicus quandoq; ad subeth permutetur.

Signa somnus profundus. Grauitas oculorũ. diffi
cultas apertionis eorũ. Grauitas capitis. Re/
spondent tarde cum vocant siue excitant: vt quasi pcogi
tati stant velut spasmati ꝛ mortui: ꝛ cum excitantur ape/
riunt oculos: ꝛ cū difficultate: ꝛ stati claudunt. Et strangu
lant ab aqua vt sorbitiones per nares redeāt. Pulsus
velox est ꝛ frequens ppter nocumentum cerebri.

¶ Si fuerit ex flegmate color faciei vergit ad albedinem.
¶ Si ex sanguine ad rubedinem. ¶ Si ex ipsis mixtis si
gna apparent mixta.

¶ Si fuerit cōitate alterius membri pcessit dolor grauitas
aut aliqd tale nocumētū in mēbro ipo: vt si a stō nausea.
Si a matrice dolor in alcatum: ꝛ pcessit pfocatio ꝛ hō.
¶ Et hic aduertat q subeticus a pfocata differt: qz pfo/
cata nō pōt rñdē cū excitat: sed bene subeticus. Itē pfoca
ta non pōt loqui: sed bene subethica. Item facies subetici
est sicut sana. prefocati est velut mortui. Et sic de alijs si/
gnis dictis de pfocatione īfra. xx. cap. ¶ Differt autē ab
apoplectico: qz in apoplectico vlt sensus ꝛ motus sūt abla/
ti nec loqui pōt nec excitari. ¶ A sincopi vō: qz in sincopi
facies est velut mortui ꝛ spūs siue anhelit⁹ q̃si nullus: cō/
traria in subetico. ¶ Differt a litargia: qz facies nō est cū
sua dispōne sicut in patiēte litargiā. Et itē eis adsunt vigi
lie ꝛ aptio oculorũ absq; palpitatōe. ꝛ fe. in ipa est fortior.

Pronostica ois somnus vehemens ex oi mani
nōe ꝛ vehemēti spūs debilitate est
pessimus lr oēs: ꝛ magis morti ppinquus. ¶ Ois som/
n⁹ cū grauitate in declinatōe paroxismorũ fe. ↄtinue morta
lis est: qz si iuuare ↄsuēta suo tpe non inuenerint pcul dubio
mala est eorũ significatio. 2⁰ apho. cōmēto p. ¶ Ois som/
nus plixus pparat ꝛ disponit ad litargiā apoplexiā. ꝛ ita
de alijs. ¶ Et iō noli pigritare in cura ei⁹: qm de facili ex
subetico fit litargicus vel apoplecticus ꝛ morit. Et ista vt
īfra cū digestiuis ↄtinuatis ꝛ euacuatōib⁹ rc. ¶ Et bre/
uiter ois somn⁹ supflu⁹ malus iuxta illud Seite 2⁰ apho.
Somnus ꝛ vigilia vtraq; magis mō facta malum.

Cura vō eius est canon pceritates ꝛ posterioritates at/
tēdere. Nā sicut ei⁹ aduentus ex causis suis di/
uersificat: ita ꝛ canō curatiuorũ positio. Verbi grā est. su/
beth p cōitatē siue successionē aliarũ egritudinum. Et est
subeth ↄsequens bibitionē narcoticorũ siue stupefaciētiū.
Et est subeth a mala complexiōe frida sine materia: ꝛ a
mala complexione calida cum materia aut frigida.

Cura in pmo casu vt cum venit successione febrium
aut per cōitatē a stomacho vel vermibus: vt cōi
ter accidit pueris vel aliūde: tunc seruent canones tales:
¶ Primus est diuersio. ¶ Secūdus euacuatio. ¶ Ter
tius est excitatio. ¶ Quartus repercussio.

¶ Primus cōplet cū ligationibus dolorosis: plicatione di
gitorũ: fricationib⁹: vētosis positis sine scarificatione: cō/
tinuis fortibus rc. de quibus in de soda flegmatica rc.

¶ Scōs pficit cū euatione scā p sternutatoria dcã allegato
loco ēt cū clisterib⁹ nō multū ꝛ multū acutis vt ibidem.

¶ Tertius cum clamoribus: positione eius in loco lumi/
noso: tractione pillorum barbe: capitis: pectoris: ꝛ pollici
pedis. Et nouis siue verbis inducentibus tristitiam ꝛ ma
xime de futuro. nam tristitia de preteritis somnum causat.
vt scōa pmi. pmo cap⁰ omnia aie accidentia: auricularũ
rc. vt in fine capli de litargia cū suppositorio de salgēma

debet in fine eius ligari filo duplicato longitudinis vnius expansi: ꝛ cum fuerit ipositum ꝛ steterit per .ij. vel tres horas capto extrahatur. ꝛ poterit in die bis vel ter renouari. Item odoret acetum cōtinue vel quasi. Et oportet ista remedia assiduare nec permittere quin semper molestetur eger ne cadat in apopleriam.

¶ Quartus fiat cū oleo ro. ꝛ aceto multo cum pecijs capiti ꝛ spāler anteriori apponendo. Sed nota ꝙ acetū debet esse minus in quātitate oleo. sed de eo multo plus poni debet ꝙ̄ in litargia vt verbi grā ponebatur q̄rta pars aceti nunc ponit tertia pars aceti: ꝛ causa q: hic querit repercussio ꝛ excitatio siue euigilatio que perficitur per acetus primū sui fridutate. scōm sui acuitate etiam sui siccitate cōtemperat humiditatez olei cuius est iducē somnū. ¶ Ex qbus colligit vel colligi pōt ɔ̄dictio iter Auic. ꝛ Serap. Nam serapio dixit oleū ro. cum pauco aceti. Aui. ꝟo cum aceto plurimo. Locutus est serapio in subeth. nō ꝟo vbi nō est tanta intentio ad excitationē q̄nta est in vero.

Cura in scōo casu. Ut cū sequtur bibitionē narcoticorū fiat cū tyriaca aut alio bezaar approꝑato illi narcotico cui sit venenū. Et tu recurr ad 4^m^ Aui. fen. 6.

Cura in tertio cāu canones duos fuerit. Primus exhibitio reꝝ calidarum per os si id fieri pōt. Scōs applicatio ad extra rerum calidarum capitaliū excitātuz.

¶ Primus cōplet cū exhibitiōe tyriace metridati. diamusci dulcis. ꝛ hꝰ de qbus. ē. de diminutione memorie.

¶ Scōs cum embrocas linimentis. Unctionibꝰ calis. de qbus in de dolore capitis ex mā flegmatica que debent esse acuta. Verbi grā. emplm ad hoc. ℞. sqlle par. ij. castorei. par. i. aut econtra cum farina frumēti ꝛ modico aceti addito ꝛ modico musci. Item odoret muscum frequenter. ꝛ tu semp canones de his positos supra. menti habeas. Itē odoret muscum: lignum aloes ꝛ hꝰ. Q. si fuerit in humiditate odoret castoreum: nucem muscatam ꝛ hꝰ.

Cura si fuerit per essentiā'a mala cōplone cum mā: vt exēpli grā pmo. a sanguine duo fuerit canones Primus est eūo. Secundus confortatio est capitis.

¶ Primus cōplet cū flōmia. Et lz Auic. dicat ꝙ icipiamꝰ a cephalica tamē iuenit ab alijs esse scriptum ꝙ icipiat a nigra: deīde venire ad cephalicā: sed recurras ad dicta de flobotomia supra de soda sanguinea: ꝛ tu ɔsiderabis.

¶ Scōs pficit cum his que mali cōplonem in membro derelictā remouent: de quibus ad plenū allegato loco.

Cura si a sstate accit canones hi seruentur. Ordinatio diete. Euacuatio festina. Digestio. Euacuatio. Diuersio. Exercitatio. Capitis confortatio.

¶ Diete ordinatio pz. vnde tamen in quātitate minuatur ꝛ fiat vt in litargia dcm̄ est de aere ꝛc̄.

¶ Euatio festina fiat cū vomitu si possibile itromittendo pēnā vel digitū in ore eius. aut exhibendo ei vomitum ex aqua tepida cum aceto: vel sirupo acetoso simplici vel acetoso cōposito. Vel det decoctio rafani cuz oximelle simplici vel vomituū ifra de icotomia positū. Item fiāt enemata in pncipio nō multum fortia: deinde ꝓcedatur ad fortiora. vt supra de soda ex flegmate.

¶ Digō fiat cum digerentibus fla i capite. ē. i 4ᵒ tractatu.

¶ Euacuatio simılr cum euacuantibus mām flegmaticā a capite. Allegato loco vt pillule cochie ꝛ hꝰ. Similr cū sternutatorijs: gargarismatibus ꝛc̄. ¶ Gargarisma deponens flegma a capite. ℞. bethonice: ysopi. aā. M. i. liquiritie rase ꝛ mūde: passularū mūdataꝝ ab arillis. ana. ℥. i. piretri radici ireos recentiū. aā. ʒ. i. ſ. semis saxifragie. zinzibe. ana. ʒ. ſ. mastic. ℥. i. mellis. ℥. ij. fiat apozima vsqz ad ɔsumptionē scōe partis ꝛ fiat bis i die mane. s. ꝛ sero: ꝛ teneat patiēs diu in ore, deinde eijciat. Alia habes ɔuenientia supra de soda ex materia flegmatica. Addere autē salem in eis est optimum vt incitet. Itez masticare mastichē. Item piretrum fractum ꝛ in peciola positū ne mordicet fiant sternutatoria. caputpurgia ꝛc̄. supͣ de soda flatica.

¶ Dicitur ꝙ si fricentur nares ex succo pimpinelle facit de naribus humiditatem fluere.

¶ Diuersio fiat vt dcm̄ est. ¶ Excitatio ɔsimiliter capitis ɔfortatio vt supra de soda flegmatica. ¶ Itē fiant fomētatiōes in pte añiori de rutha: euforbio: castoreo: calamento ꝛ hꝰ. ¶ Embrocā capitis confortatiua visualis. ℞. sticados: ruthe: origani: maiorane: folioꝝ lauri: ysopi: calamenti: bulliant in aqua sufficiēter ꝛ ab alto sup caput ꝛc̄.

Cura i scō pp nimiā resolonē spūū est succꝰ galline ꝛ vina aromatica ꝛ alia velociter nutrientia. Ultimo nō ꝙ ex faciētibꝰ euigilare ē abstersio faciei cū aceto.

¶ Et in hac mā forte q̄ret aliqs an i subeth ɔpetit applicatio sartaginis ignite vt i appoplexia cum ex eadez materia fieri videat: ꝛ cū subeth sit q̄si appoplexia diminuta.

¶ Credo dōm ꝙ nō: q̄m ita fortia medicamina capiti applicari nō debet cū caput ipm vehement ledant: nisi magna ꝛ extrema necitate cogēte. Nā semp a facilioribꝰ inchoādū ꝛ ꝓcedendū: ꝛ si ɔferūt: ꝛ si nō ad fortiora transeūdum. Cū ḡ i subeth nō fortis sit imo debilis opilatio ꝛ mā pauca: vt Aui. ꝛ pcipue respcū opilatōis ꝛ māe appoplexie. neqz egritudo sit extrema: vt appoplexia: ꝛ ita fortis. cūqz facilioribꝰ curare possimꝰ ad ita forte medicamē nō est trāseūdū. ꝛ hec vt puto fuit cā ꝓpter quā auctores nostri de ea in cura subeth nō fecerūt mētionem. Dico tñ ex pma intentiōe ꝙ nō noceret ad resolutionē māe leuis atqz facilis applicatio eius pcedēte euacuatione sufficiēti. sed de hoc etiā ifra de appoplexia. Nam ꝛ Placentino placuit appositio cauteriorū magis i parte anteriori: ita ꝙ ex eius itentiōe videtur conferre ignis applicatio.

¶ De vigilia superflua. Rubrica. ix.

Est capitulū de subeth ɔsequēs est vt ð vigilia agatur superflua. ¶ Vigilia itaqz superflua est vigilia qua fit egressus a re naturali in q̄ntitate: qualitate: ꝛ ordine. ita vt spirit꙰ animalis sensu: ꝛ motu superflue vtatur.

Causa eius fm plurimū est mala complo calida ꝛ sicca: sed cā pncipalior. naz sicut somni supflui friditas ꝛ hu. est cā pncipalis: ita ꝛ vigilie calitas ꝛ sic.

In cura canones pase teneant qui positi sunt de soda ca. colerica cū emplastris ꝛ embrocis.

¶ Sed vt ꝓmissum est i pn꙰ tractatus addā quasdā receptas in hoc casu efficaces: ꝛ anteq̄ ipsas ponā admoneo lectores ꝛ operatores: vt deum semp ante oculos habeāt ꝛ plus animā suā diligāt ꝙ̄ pecunias cupiditates inhonestas: ac malos amicos. multi enim sunt q has receptas in salutē corporum positas in malā partem confabricant.

Cause huius passiōis sunt. xiij. quas volo aperire anteq̄ pdictas receptas iscribaz cum sit de rebus nimiū debilitantibus. ꝛ cuꝰ remotio nimiū aunde expectetur. ¶ Prima est anime accidentia vehemētia: vt ira: tristitia de futuro: vt supra. ¶ Secunda est fluxus ventris. ¶ Tertia est febris. ¶ Quarta dolor. ¶ Quinta loci nimia caliditas. ¶ Sexta nimia inanitio ꝛ fames. ¶ Septima nimia crapula ꝛ indigestio ꝓpter ascensionē vaporum ꝛ fumositatū caput pungentium ꝛ mordicantium. ¶ Octaua nimia siccitas i pte anteriori cerebri. ¶ Nona nimia caliditas. ¶ Decima nimia caliditas ꝛ siccitas simul. ¶ Undecima abundātia colere rubee in parte anteriori cerebri. ¶ Duodecima humor melicus in eodem loco abūdās. ¶ Decimatertia est humor salsus vel nitrosus vt in senibus. Et si que sint alie ad has reduci habēt.

¶ Et sumendo causas aliter dicit ꝙ causa primitiua est

aer calidus et sic. Luminositas magna saltē in preparati ad eā. Cibus calidus et siccus mordicatiuus: vt acrumia: faba et vīr oē qd̄ iflat: pipata et h̄9. Fames supflua pp̄ qd̄ ꝯtingit multos ieiunātes nō posse dormire. Uini potens. Repletio nimia. Indigōnes. Exercitiū calefactiuū et exsiccatiuū vt ars fabulis et h̄9. balneū sulphureū salsum multū. Itē et cibi inducentes somnia mala: vt caules: lentes et h̄9. Repletio nimia. Inanitio. Coitus superfluus. Accidentia animi supflua vt cogitatōes superflue et dolor aīe et h̄9.

¶ Alia vō est calitas et siccitas et maxie calitas ignēs spūs et ipsos mobiles reddens faciens eos currere de centro ad circūferentiā. Itē et dolor in pte cerebri vel alibi. Itē in senibus vapor mordicatiuus v̄tutē stimulās eleuatus ad caput ꝯsilr̄ et salsus nitrosus i senibus.

¶ Coniuncta est ipsa mala complexio ca. et sic. et subtilitas et multitudo spūum.

Signa ex pte cāsarum primitiuarum manifesta sunt.

¶ Signa qꝫ ex mala fit cōplexione sicca tm̄ sine materia est leuitas capitis et sensuum. Siccitas oculorū lingue et nariū. Et neqꝫ i capite sentit calitas neqꝫ frig⁹. Itē patiens est fixus super vnā rē semp de illa cogitās.

¶ Signa calitatis tm̄ multa mobilitas mentis et corporis et sermonū distīcta terminatio qm̄ multa et diuersa loquat.

¶ Signa qꝫ fit ex calitate et siccitate simul sunt ex his composita vt siccitas cum iflāmatione adustione: et adustione spālr̄ in origine oculorum et quādoqꝫ est cum siti.

¶ Signa eius q̄ est ex nitrositate. humiditas narium: lipitudo oculoꝝ: sensibilitas: grauitatis paruc: velocitas excitatio apud somnū cū saltu. ¶ Qr̄ si fuerit cū vitio hūoꝝ cognoscat ex regimine preterito ex etate cōplone et ex colore. Ut ex colera citrinus. Ex melia liuidus. Ex sanguine rubeus. Ex fl'ate subalbidus vel albus. Itē ex fl'ate pp̄ grauitatem eius iacent vt dormientes lꝫ non dormiāt.

Pronostica. Ille in quo fit fortis vigilia deinde accit tussis morit. Auic. ¶ Uigilie in senibus bono mō nō sūt remediabiles. ¶ Oēs vigilie supflue maciant corpus et debilitāt et idigōnē et hūoꝝ corruptionē iducūt. nā somnū nālē bona seqtur digestio.

¶ Ad hāc aūt remouēdā esto festinus: qꝛ ex supflua vigilia multa sequunt nocumēta: membra desiccat: digōnē corrumpit ex ꝑditione spūm et caloris nālis. nā ex indigestione mali gn̄antur humores ex quorum multiplicatione fit corporis tumor: coloris malitia et varij inde morbi procreant vt frenesis et h̄9. Item inducitur cita senect⁹: ex consumptione humidi radicalis. Et breuit̄ sic tā morbi de repletione q̄ꝫ de inanitione ex ea fiunt.

Cura. Et qd̄ dcm̄ est in canonibus maxie itelligit qn̄ vigilia fit ex septia octaua nona. x. xj. et. xiij. cā. Nam si fiat ex alijs curat p sua ꝯtria vt in locis suis habitum est et hebitur deo annuente. Tu itaqꝫ ad hos canōes ꝑus recurres anteq̄ꝫ ad applicationem particularium te pones. Et semper menti habeatur qꝫ a facilioribus est inchoādum: et gradatim ad fortiora ꝓcedendum.

¶ Applicam⁹ itaqꝫ iducētia sōnū liniēdo: narib⁹. Aut capiti embrocādo vngēdo: emplando: epithimādo timpora frōtē etc̄. Aut cūma cū somniferis balneādo. Aut exhibēdo p os ꝯtaria pillulas et h̄9. Aut p iferi⁹ iponēdo suppositoria aut clisteria. Uñ humectātia ex cibis et potibus et embroce: balnea: ordinatiōes hūidē distillatiōes in aures sūt i h̄ cāu maxie ꝯuenietes. ¶ Canō dict⁹ et dicturus. Securi⁹ ē multo opiata p exteri⁹ q̄ꝫ p iteri⁹ approximare.

¶ Ualētia i h̄ cāu sūt narcotica et dolorē mitigātia frida ō qb⁹. ē. in tractatu 4⁹ et 6 ca⁹. Preter tñ hec sunt lac mulieris: acetū: reges rubea: trociscata: diapapauer etc̄. Sonit⁹ aq̄rum et cursus eaꝝ. Uñ qdā curiosi medici faciunt aq̄ꝫ positā in vase ab alto distillari p paruū foramen apponitur palea in foramine: et ꝓtensa per quā fluit gutta aque minus ipetuose et cadit in bacili: ita vt sonum faciat et suauē. Conuenit fricatio leuis pedum et manuū: fortis nāqꝫ excitat vt. s. Debetqꝫ camera eē obscura et in loco a strepitu remota. Uñ Ouidius. Sōne quies rerum placidissime somne deoꝝ. Quidā ꝑcepit cādelas magnas teneri ante infirmum scīs ꝑtis ligaturis extremorum. deinde ipas subito dissolui: et cādelas accensas extigui. sunt facilia dicta et curiosa. Cōmuniter inūgit frons timpora et nares ex vnguento populeon: et in sorbitiōibus ponit papauer album. Item ex succo solatri aut lactucas aut violarum aq̄ ro. albumine oui: aceto modico cōq̄ssatis et cū pecijs frōti appositis: et quādoqꝫ addit papauer. ¶ Expertū Aui. ℞. cassie lignee: opij: croci. añ. dissoluant in oleo ro. et liniātur nares et timpora. Item si ex istis fiant pillule et vna ex eis accipiat facit. n. dormire somnū tēperatū. ¶ Aliud et est Diascoridis et domesticū. ℞. semē papaueris albi et corticū eius. añ. ʒ. i. fundatur sup ipsa aq̄ fontis lib. 5. deinde post horas sex aut octo mulgant ex eis aq̄ et cū zuccaro ꝓpinet ifirmo. Et collr̄ qū seia et cortices trīti ponunt in sorbitionibus ꝯferunt vt dcm̄ est. ¶ Aliud facile. ℞. semen iusqami: lactuce: papaueris: fac trociscos cū succo lactuce da. ʒ. i. vel. ij. cum aq̄ frida. ¶ Aliud. ℞. folioꝝ nenufaris: capitū papaueris: et folioꝝ apij: et mēthe: semē lactuce: iusqami. añ. ptes eq̄les. fiat decoctio eoꝝ in aq̄ vsqꝫ ad ꝯsumptionē tertie ptis. et si fiat embrocatio: et si fiat ex eis emplastrum ꝯfert mirabilr̄. ¶ Aliud et est Mes. ℞. succi lactuce: portulace: semperuiue: herbe iusqami: solatri. añ. par. ij. farine fabarū et ordei. añ. par. 5. opij circiter sextam ꝑtem olei ros. mādragorati. añ. partes. ij. mucilaginis psillij: par. iij. coquāt simul vsqꝫ quo fiat pulmētū. dimittat infrigidari. deinde capiti applicet: et ꝑcipue versus anteri⁹, qꝛ posterius nō toleratur vt supra plura a Mesue hoc capitulo habent. vñ plura cupiens eū legat. ¶ Habeo in hoc casu aquā expertissimā quā alīs docui et operat⁹ est ille i malum. vñ ego peccati sui ꝑticeps: de q̄ dico meā culpā: et sic eā faciliter manifestare fortasse esset eā multorum malorum. nā ex ea quilqꝫ faciliter decapitur. et ideo non nisi discretos et ꝯscia graues docere disposui. quare etc̄. ¶ Suppositoria fiāt ex opio cum melle. Nota tñ qꝫ ita debent ligari vt possint extrahi cū homo voluerit. Item ex herbis dictis cum oleo viol. aut rosato potest fieri clistere. Item requies def cuius dosis cōis est. ʒ. i. Dicat fuisse expertum qꝫ si agrimonia capiti supponit nesciente ꝯtinue dormire facit: nec excitat nisi remoueat. ¶ Ultimo notādum qꝫ in isto cāu embroce et alia capiti sic applicata debēt frequētari: nec debent alia applicari nisi prius caput fuerit scm̄ mūdum a ꝑori. Et hec de vigilia dicta sufficiāt.

¶ De apopleria. Rrica. r.

Apopleria est ociositas mēbrorum a sensu et motu. cui⁹ causa est opilatio in ventriculis trib⁹ cerebri contingens: vel in meatib⁹ siue cursibus spiritus sensibilis et motiui. eius opilationis cā est ꝑꝫ plurimum materia flegmatica. Dicitur scm̄ plurimum: qꝛ etiam a sanguine potest contingere: sed rarius valde q̄ꝫ a flegmate aut melācolia rarissime. a colera vero magis raro. Item etiā a mala complexione frigida sine mā causari potest que poterit et vias constringere: et spūs imobiles reddere qꝫ omnes tres vētriculi opilet: Uiaticus de apopleria et Hali. hon ter apēnce. sexto caplo.

¶ Ex qbus pꝫ qꝫ apopleria fit duobus modis. aut qꝛ ei⁹ cā est in ventriculis: aut qꝛ est in meatib⁹: et sic cōcludunt alij qui etiā ex intētiōe Aui. duas species apoplerie que diuersitas sumitur ex parte loci materie siue cause. et Galie. 2⁹ apho. sumpsit etc̄. Ex pte debilis et fortis duas etc̄. ¶ Itē

ex diuisione potest diuidi in mãlem ꝛ non materialem. ꝛ sic diuidunt medici fm ḡnalem diuisionem.

¶ Sꝫ venio ad spãlia sequens Aui. Triplex enĩ ab eo colligit̃. ¶ Prima ē q̃n anhelitus nõ est facilis sꝫ ē cũ vicissitudine sic strãgulati ꝛ est illic spuma. ¶ 2ª est cum nõ apparet spuma neqꝫ vox strãgulati neqꝫ manifestus anhelitus: itã q̃ sic mortu⁹ ꝛ est p̃uior: ꝛ si qd in ore mittit̃ non descendit. ¶ 3ª est cum in anhelitu est nocumẽtũ sed non magnũ: imo cũ aliq̃d in os mittit̃ deglutit ꝛ nõ erit p nares: ꝛ est illa i q̃ spẽs habet̃: lꝫ sit timor ne in fortẽ trãseat.

Cause.

Ex causis p̃miuis sũt cãus. pcussio ꝛ h⁹ plurime multe tp̃e fridũ ꝛ hyemale. Repẽtina frigiditas capiti occurrẽs vt ex niue ꝛ siſibus. Item vt accit his q in estate steterũt cũ capite ad solẽ. deinde igrediunt̃ loca frida vt tẽpla marmorea. Itẽ regimẽ flatis multiplicatiui et crapule ebrietates ꝛ h⁹ p viã indigẽ̃is. Sõn⁹ plurius meridian⁹ p̃apue ꝛc̃. Dimissio flõmie solite ꝛ nimius vsus ei⁹ in iuuẽtute. Retẽtio supfluitatũ p̃ter solitũ. Dimissio exercitij saliti ꝛ adiuuat ad h̃ etas q: senectus.

¶ Aña cõplõnalis mala cõplõ i capite frida vel in toto frigida vel humida. Cõpõnalis vt opilõ siue cõstrictio meatuum vel ap̃a cõprimẽs: humoralis est hũor flaticus.

¶ Cõiuncta mã ipsa opilãs: ꝛ vt plĩm talis opilatio fit i ãbobus vẽtriculis posteriorib⁹ Aui. Et scit̃ q̃ humor faciẽs talem opilõnem coartat̃ in ventriculis cerebri p̃ncipalib⁹ sicut in epilepsia nã mundificaret velociter.

¶ Vñ ab epilepsia differt: q: apoplexia fit ab itegra opilatione fcã in vẽtriculis ꝛ vasib⁹ q̃re accidit p̃uatio motus. Epilepsia aũt fit ab opilõne nõ itegra: ꝛ iõ in ea accĩt corruptio mot⁹ ꝛ nõ ablatio. Et iminat̃ apoplexia fortis ad mortẽ. iuxta illõ senis p̃ affo. Soluẽ apoplexiã fortẽ est ipole. Et debilis iminat̃ in paleplsim. Vñ Almãsor nã hec passio aut cito iterficit aut in palesim trãsit. Et Auicẽ. 2ᵐ plĩm ad palesim termiat̃: ꝛ q̃nqꝫ ad ap̃a vt in antonio ortrano. Et accit h̃ñtib⁹ etates ꝛ corpa et regimia humida et p̃pe cũ ẽ frigus cũ hũiditate ꝛ p̃cipue si hitãt loca hũida terrea ꝛ freq̃nter lauãt caput ꝛ ipm freq̃nter sudant.

Signa

demõstratiua q: p̃cessit fm plĩm soda iflatio q̃dã: vertigo: scotomia q̃ freq̃ntat̃ in senibus enũciãt apoplexiã: debilitas visus: strido: dẽtiũ in somno ḡuitas ꝛ pigritia tremor in toto corpe. Et multotiens apparẽt vina vaporosa nigra itus que est sedimẽ seruni furfureũ. Itẽ apoplecticus cito cadit i somnũ ḡuẽ ꝛ i ablationẽ mot⁹: ꝛ in h̃ differt a subeth: q: subethic⁹ de facili ad ḡuẽ p̃cedit ꝛ nõ subito. Et in sũma apoplectic⁹ iacẽt vt dormiẽs ꝛ stetit sine sõno: ꝛ cũ pũgit̃ nõ sentit: ꝛ illa ẽ fortior in q̃ stertor est maior. vñ in debili non est strepit⁹ magn⁹: ꝛ est anhelit⁹ facilis ꝛ si in ei⁹ ore qd mittit̃ humidũ trãsglutit: q̃ si fuerit fortis nõ trãsglutit sꝫ in narib⁹ imittit.

¶ Signa q̃ ẽ a cãu ꝛ a p̃cussiõe cõpassiõe alteri⁹ membri. Non sunt signa q̃ est ex ap̃ate que oĩo est absqꝫ febre.

¶ Signa eius võ q̃ est a sanguine: q: facies oculi rubei sũt vene q̃dẽ ꝛ ceruicis extẽse ꝛ plene: et q: mlto tp̃e ñ fuit flobotomatus regimen fuit sanguinis multiplicatiuũ: ꝛ ita de aliĩs signis sanguis de q̃b⁹ in p̃n⁹ operis ꝛ tu ibi.

¶ Signa ei⁹ q̃ a flãte sunt flatis ꝛ ex p̃te faciei oculoꝝ ꝛ aliorꝝ sup flã significãtiuĩ de q̃bus in p̃n⁹ operis. ꝛ tu ibi.

Pronostica.

Vertigo rei fctã in sene annũciat apoplexiã sup̃. ¶ Apoplexia debilis fm plurimum terminat̃ ad paralesim: ꝛ ideo cũ nõ vides eam in paralesim terminari semper desperes de salute infirmi. ¶ Cum alicui accidit repẽte dolor capitij deinde icurrit apoplexiã tunc moritur ante septimũꝫ nisi accidat ei fe. Cum habenti cõplexionẽ c̃ilidam ꝛ siccam apoplexia p̃rata est. egritudo enim p̃trarĩa cõplexioni nõ accidit nisi p̃pter magnificentiã materiei. cũ apoplexia fuerit febris tunc illic erit apoplexia fm plurimum. Si spũs erit ab ore nõ est medicamẽ Rasis. ¶ Postremo nota q̃ vt credo multi apoplectici sepulti sunt viui propter negligentiã medicorum ꝛ amicorum: ꝛ ideo attentus: vt sup̃ fis. nisi signa videris efficacia mortis de quibus i fine nõ permittas apoplecticum sepeliri añ. 72. horas in quo tempore pertransiuit omnis motus humorum.

Cura

est ordinatio diete que ordinetur iuxta humorem peccantẽꝫ ꝛc̃. si patiens sumere potest ꝛ de aere ꝛ ceteris non naturalibus. Nam dieta debet esse subtilior q̃ꝫ in habentibus epilepsiam: cum tamẽ medic⁹ apoplectico occurret fm hos sequentes canones sic successiue ordinatos: nec op⁹ vt moretur. nã dilatio ducit ad mortẽ festinã cum ipse sit morbus per se parum recipiens curaꝫ Mes. ꝛ de hoc in dubijs. Secundus euacuatio materie. Tertius diuersio: qui duo canones simul quasi incedere debent. Quartus est materie derelicte post euacuationeꝫ resolutio. Quintus est cerebri p̃fortatio.

Secundus

p̃ficit̃ mã existẽte sanguinea cũ flõmia ex duab⁹ cephalicis: aut ex manib⁹ aut in curuatura ꝛ multa si res patit̃. fiatqꝫ crurium sequẽs vẽtosatio: ꝛ cum scarificatiõe si res tolerat. ¶ Nota tamẽ vt dicit Viaticus: ꝛ exponitur qõ dictuꝫ est si res patit̃ q̃ etas ꝛ virtus p̃sentiẽt flõmie. Quidã flõmant saphenas p̃mo. deinde venã q̃ est in nasi ex̃mitate. feci etenĩ flõmari virũ apoplectici. xxiij. annorũꝫ vel circa ꝛ eũ: sit a paroxismo: ꝛ supuixit. xv. dieb⁹ ꝛc̃. Feci flõmiaꝫ ex saphenis: ꝛ dũ exhibat sanguis loquebat̃: ꝛ p̃stãtib⁹ visum ẽ vt miraculũ. ¶ Deinde fiat euãtio per clistere. ℞. sticados: mellilot: blit|: cẽtauree. añ. M. i. coloq̃ntide: agarici. añ. ʒ. i. s. bulliant in aq̃. deinde addãtur olei cõm̃. ℥. iij. salis. ʒ. ij. ꝛ iponat̃. reitereturqꝫ clistere totiẽs q̃ patiens moueat̃ ꝛ sentiat. fiatqꝫ post diuersiões: vt sup̃ de subeth litargia: q̃ si patiens redierit ad dispõnẽ quasi medicinis obediẽs: tũc curet̃: ꝛ dietet̃: vt cãe sue p̃porc̃ionali p̃uenit: vt infra de flematica: ꝛ in capitulo de epilepsia dicetur.

¶ Si võ a mã flatica fuerit: ꝛ flegma sanguini admixtus cõprehendat̃: fiat flõmia: vt supra. deinde iponant̃ clisteria vt hic flatẽ: si võ nondũ patiẽs est obediẽs assumptiõi medicinarũ fiat clistẽ quale dcm̃ est hic añ addẽdo ellebori albi ꝛ modicũ mellis. ¶ Aliud. ℞. abrothani: saluie: calamẽti: origani: cẽtauree minor|: sticados. añ. M. s. coloq̃ntide iterioris: agarici. ꝛ si cupis fortius ellebori. añ. ʒ. i. s. olei rutacei. ℥. iij. salgẽme. ʒ. ij. ꝛ est forte: ꝛ sic mediocriter tepidũ iponat̃ ꝛ reiteret̃ totiens: vt dcm̃ est.

Tertio

diuersiones facito: vt supra de soda plurie: nec ab eis resistas donec redeat. nihil enĩ est virtutem suscitãs: vt ipse diuersiones. Qꝫ si leniora clisteria cupis reqre in de epilepsia infra. ꝛ de paralesi vbi ponent̃ debilia fortia ꝛ mediocria. Vtrũ inde a fortioribus sit inchoãdum dicet̃ ifra in dubĩjs. in fine capĩi. ¶ Fiunt etiã suppositoria fortia cum euforbio: oppoponaco ꝛ fellibus cũ melle ꝛ salgẽma: ꝛ tu ipsa rescribes ꝛ fortia: ꝛ minus fortia: cum his que enemata ingrediuntur.

¶ Post autẽ has sic cões euacuationes fiant particulares vt cũ sternutatorijs: caputpurgĩis ꝛ nõ ante. Vñ. Auicẽ. q̃ nõ est malũ post euãtionem ipsius cũ clisterib⁹ ꝛ similibus: vt naribus ipsis aliquid approximet̃: et p̃pe odisi et caputpurgia fortia. Et p̃silr p̃uenit imissio pẽne in os ei⁹ vt eiciat cũ extistimat̃ q̃ in stomacho: aut in ore eius fit repletio: qõ cõprehẽdit̃ ex regimie eius anterius facto.

¶ Et q: aliq̃n apoplexia icipit a spasmo: aut ei p̃tingit spasm⁹ mãdibularꝫ boni ẽ vt põat̃ baculus i ei⁹ ore aut pila.

Quartus

completur cũ oleis siue vnguentis calidis resoluentibus capitalib⁹ emplis ꝛc̃. vt in de litargia: ꝛ in de diminutione memorie dictum est.

¶ Emplm̄ Rasis ⁊ est vtile. ℞. sinapis. ℥. v. castorei. ℥.
ij. acori. ʒ. i. ⁊ cum cera ⁊ oleo de costo vel de eufoꝛbio fiat
vnguētū ⁊ capiti applicet. ¶ Aliud ⁊ fortius. ℞. galbani:
sinapis: oppoponaci: an̄. ℥. ij. eufoꝛbij: se. sinapis: castorei:
triū generū piperis. an̄. ʒ. ij. sulphuris. ʒ. i. s. terbentine. ʒ. ij.
fiat cerotū ⁊ extendat super coꝛeo ⁊ est valde exiccatiuū.
¶ Aliud ⁊ est leuius. ℞. eufoꝛbij piperis: ysopi humide ar
moniaci: costi: castorei: terbētine oppoponaci. an̄. ʒ. iij. sto
racis. ʒ. i. s. cere qd̄ sufficit ⁊ cum oleo de costo vel antiquo
q̄ntum sufficit. fiat vnguentum ⁊ est efficax. ¶ Laudatur
in hoc casu a Rasi. Auic. idē videt asserere appositio sar-
taginis ignite ad capilloꝝ vstionē: quod etiam dz itelligi
factis euacuationibus vt p̄us. vn̄ in textu allegato ⁊ posito post
caputpurgia foꝛtia sequit ⁊ olea confortatiua ⁊ ignitū ferr-
ū. nā si in p̄ncipio ponerent talia calida materia existen-
te in fluxu fieret additio. ¶ Itē ponat in oꝛe infirmi mel
lin acardinū aut tyriaca vel mitridatum. Placentino ma-
gis placuit appositio cauterij in parte posteriori in duo-
bus locis ⁊ in p̄ori in vno loco. In subeth vero etiā lauda-
uit multum calida sed in parte anterioꝛi magis.

Quintus

perficit cum odoꝛamentis ꝓportionali-
bus ⁊ aliis dictis supꝛa de soda flegma-
tica ⁊ sanguinea s̄m cause indigentiam.

¶ Q. si apoplexia fuerit per cōmunitatē regatur mēbꝛuz
mādans ⁊ erit optimum vt de apoplexia dictum.

¶ Cum itaqꝫ patiens venerit his auxiliis ad aptitudinem
assumptiōis medicinarū stude in euacuādo mām ⁊ in di-
gerendo eam in faciendo gargarismata masticationes ⁊
alia flegma a capite deponentia vt supꝛa de soda flatica.

¶ Et q꞉ apoplexia in paralesim terminari consueuit hunc
regimen apoplectici qui aptus est medicaminibus ibi ha-
bebitur ⁊ inscribet: quia regimen est vnum.

¶ Ultimo notandum q̄ ad cognoscendū differentiā inter
ipsum apoplecticum ⁊ moꝛtuum debemus examinare sub-
ter bene bombacē ⁊ apponere naribus: si mouebitur viu9
erit: ⁊ sit locus in quo non fiat ventus: aut q̄ astātes sint
ꝓpinq vt ex flatu eoꝝ ⁊c̄. ¶ Item consilr ponat cyatus
aque super locum coꝛdis si aq̄ mouebit viuet. si non: nō.

¶ Item in apoplexia pulsus non integre cadit. ⁊ ipm be-
ne considera: quod additum est q꞉ precipitur ne ante. 72.
horas sepeliatur. vt ita in dubijs infra.

¶ Sed postremo māda menti q̄ nihil efficacius est in ex-
citando virtutē in hoc casu q̄z foꝛtes fricatiōes ⁊ ꝯtinua-
te ⁊ frequētate ligatiōes facte in extremitatibus muscu-
loꝝ bꝛachioꝝ ⁊ applicationes ventosarum ignitarum su-
p humeros ⁊ reliq̄ diuertentia ⁊ excitātia vt de subeth.

¶ De melācolia. Rubrica. xj.

Elancolia

cōmuniter accepta se ex-
tēdit ad omnes suas spe-
cies ⁊ licz sint infinite ⁊ s̄m aliā litterā Auic.
i. indefinite: tamen loquendo de his que ab au-
ctoꝛibus notate sunt de melancolia stricte ac-
cepta ponit spēs melācolie cōit descripte. vn̄ cōit accepta
sic dscribit. Melācolia ē mutatio extimationū ⁊ cogitatio-
num a cursu suo nāli ꝓpter complexionē melācolicā sub
mutatione extimationum cōpꝛehendendo mutationem
imaginatiue. Notādum tamē q̄ etiā sic ledi pōt imagina-
tiua vt supꝛa de diminutione memoꝛie. ¶ Ut vo distingui-
tur cōtra maniā ⁊ stricte accipit sic ab Auic. describit. p̄-
ma tertij. ꝓpꝛio ca°. Melācolia est mutatio extimationū
⁊ cogitationum a cursu nāli ad coꝛruptionē ⁊ timoꝛem ⁊
malitiā pp complexionē melācolicā facientē spiritum silue-
strē ⁊ timidum ad extra non expādibiles que complexio
melācolica est a mala mā melācolica nō adusta s̄m pluri-
mum. Et dī s̄m plurimum: q꞉ ꝯuenit causari a q̄litate me-
laucolica simplici: sed hoc est rarissimū. Itē q̄nqꝫ ab adu-

sta remissa adustione: ⁊ hoc raro. ¶ Ex quo apparet q̄ i
hac descriptione est plurimum virtutum lesio: ꝓpter qd̄
differt a permixtione sensus ⁊ ab amentia ⁊ stoliditate: q̄
sunt nocumēta seoꝛsum ⁊ determinatarum v̄tutum vt in-
fra. Differt etiā a mania: q꞉ talis est cū saltu ⁊ rixa: ⁊ nō
cum timoꝛe. ¶ Unde Auic. allegato loco. Cūqꝫ melan-
colia componitur cum rixa ⁊ saltu ⁊ simul permutat no-
minat mania: ⁊ neqꝫ dī melācolia nisi cuius euentus est ꝑ
colera nigra non adusta: sed de hoc infra in dubijs.

Cause

⁊ ex causis q̄dā sunt p̄mitiue vt aer calidus ⁊
siccus sanguinē adurens ⁊ ad melācoliā con-
uertēs: aut fridus siccus: aut in malis inequalis. Itē exerci-
tium foꝛte calefaciēs ⁊ exiccās ꝓpter qd̄ poꝛtatoꝛes mul-
tum sanguinē melācolicū multiplicāt: ⁊ iō in eis varices fiūt.
Idē balneū exiccās. Cibi melici vt lentes: caules: caro sali-
ta: lepoꝛia: acetosa: salsa: acuta: grossa. Uinū nigrū gros-
sum turbidū: de q̄bus cibis supꝛa tertio tractatu. Coꝛrupta
digestio. Superflua vigilia: nimia sollicitudo: tristitia pu-
sillanimitas que si multo tempoꝛe durauerit melicū per-
ficit: ⁊ ideo Hyp. infra in afo. Et scias q̄ superfluitas timoꝛis
rixe ⁊ tristitie est ex cāis foꝛtibus in gn̄atione medicine.

¶ Antecedens vero est humoꝛ melācolicus naturalis aut
inālis factus talis ex adustione sanguinis: aut flegmatis:
aut colere: aut ipsius melle nālis: ascendēs ad cerebꝛum.

¶ Et si fuerit talis ꝓpter cōitatem: vt verbi grā: q꞉ a toto
tunc mala cōplexio frigida ⁊ sicca totius que est cā eleua-
tionis mali vapoꝛis erit causa antecedens. ¶ Similr si a
splene debilitas virtutis aut eius impotētia in mūdifican-
do epar ab humoꝛe melācolico: aut apā splenis: aut aliqꝫ
tale nocumentum erit cā antecedens. ¶ Idem dic si fue-
rit ab epate: q꞉ caliditas eius adurens sanguinē: aut debi-
litas expulsiue eius quare remanet melācolia in epate: ⁊
in melācolia mirachia. apostema foꝛte epatis aut vehe-
mēs calitas epatis: ⁊ intestinoꝝ: aut adustio humoꝛum in
mirach aut opilatio i meseraicis: vn̄ cibi nō penetrāt ad
venas: sed coꝛrūpunt. ¶ Cōsilr dic si fuerit a stōacho vel
matrice. humoꝛes eni melācolici in his existētes a quibus ele-
uant vapoꝛes sunt vt ꝯtingit ex retentione sanguis emoꝛ-
roydalis. Itē ⁊ q̄nqꝫ mala cōplexio coꝛdis melācolica cū
mā: vel sine: coꝛrūpens cōplexionē cerebꝛi ⁊ spūs. Et adiu-
uant ad causam antecedentem dispōnes naturales ⁊ apti-
tudines cadendi: vt sunt dispositiones eoꝛum qui sunt bꝛu-
ni pilosi: extenuati habentes coꝛ calm̄: ⁊ cerebꝛū hūiduz.
Item ⁊ trauli ⁊ habentes oculos mobiles: ⁊ habentes pi-
los grossos ⁊ nigros s̄m pectoꝛa: ⁊ venas habentes latas
⁊ labia grossa. Item calidi ⁊ sicci multum in iuuentute.
nā tēpoꝛe per augmasticē etatis in frigidā ⁊ siccā decidūt
complexionē. scdo tegni. ⁊ magis parati sunt masculi. Et ex
parte tēpoꝛis ver estas ⁊ autūnus: vt in apho. infra.

¶ Cōiuncta est mala complexio cerebꝛi frida ⁊ sic. inālis
vel mālis cū mālitās complexionē cerebꝛi: ⁊ spūs luminosos
ad tenebꝛas: ⁊ eius que per cōitatem fumus vel vapoꝛ te-
nebꝛosus melācolicus ascendens silr cerebꝛū ⁊ spūs imu-
tās. Un̄ sic q̄n spūs sunt clari lumiosi accidit bona imagi-
natio: cogitatio: ⁊ mēoꝛia. ita q̄n sunt turbidi: ⁊ siluestres
facti accidit mala imaginatio ⁊c̄. Spūs. n. est de nā lucis:
⁊ ideo cum tenebꝛat ex melia aliter iudicat q̄z s̄m eius na-
turam deberet: sicut febꝛicitans iudicat dulce esse amarū
cum linguam ex vapoꝛe colerico infectam habeat.

¶ Etiā capit melācolia varietatē plurimā. p̄mo ex p̄te eius
que est talis per ēēntiā: ⁊ talis per cōitatē. Et per cōitates
quedā a stomacho dicta stomachalis. q̄dā a mirach dcā
mirachia. quedā ab epate. quedam a matrice. quedam a
coꝛde. quedā ab emoꝛroydibus ⁊ hꝫ suo noie nominan-
da. Itē quedā icipiens. q̄dā ꝯfirmata. Item ⁊ ex parte ac-
cidentium vt quidā dicāt se esse reges. q̄dā se esse gallos ⁊

canis: qdā timēt ne lup⁹ eos comedat. qdā ne cadat ce lū⁹: ⁊ ita de multis alijs infinitis speciebus vt dcm̄ est.

Signa demōstratiua sunt ⁊ maxime incipientis extimatio mala q: extimat aliqd esse qd nō ē: ⁊ se videre quod nō videt: se audire quod non audit ⁊ hm̄. timor sine causa velocitas ire: solitudinis dilectio: timor: vertigo. Sonitus ⁊ tinnitus in mirach. Sōnia terribilia vt est visio demonū: monachoꝝ nigroꝝ ⁊ aliorum hm̄: vt q: in somnis ipsis videt mortuos suspensos. Itē flet qñqꝫ ⁊ qñqꝫ ridet: ⁊ de nō flēdo flet: ⁊ de non ridendo ridet ⁊c. Cūqꝫ ad te quis venit cum his accidentibus scias q: est i pncipio melie. Cūqꝫ incipit ore pferre quod in corde concipit ⁊ q: solus loquitur: ⁊ q: verba fatua loquit: ⁊ nō habentia caput neqꝫ finē sed subito de vno in aliud trāsit neqꝫ rōnē de aliquo reddit tunc est in medio melie. Uerum cū incipit opari quod concepit ⁊ loquit et psequit in his est in fine eius hoc est in 3° gradu: eaꝫ sic per gdus tres distinguēdo. Uñ tales inordinate mouēt oculos manusqꝫ simul erratice mouēt nec in vno loco qescere possunt.

¶ Signa ex quo humore. Quia si est a sanguine fit cuꝫ risu ⁊ gaudio neqꝫ est cum tristitia magna. vene oculorum sunt rubee: ⁊ ita de alijs signis sanguis vt sup̄ in pri° operis. ¶ Flegma v̄o cum pigritia ⁊ quiete ⁊ pauca caliditate fit somnietas. ¶ Colerica cum rixa saltu: agitatione: lesione: demonio: furore ⁊ aspectu terribili. ¶ Et melancolia cū tristitia: magna sollicitudine: vigilia: timore: malis cogitationibus cū ploratu maxime quando est ex melancolia naturali neqꝫ nisi rixetur mouetur.

¶ Signa in ea que est per cōitatem habentur vt si fuerit a cerebro ipso ⁊ fuerit ex siccitate tunc erit capitis leuitas: sitis: vigilia: paucitas superfluitatum in oculis et narib⁹. ¶ Si ex humiditate: gutas: somnolētia: multitudo superfluitatuꝫ in oculis ⁊ narib⁹: paucitas sitis ⁊ hm̄. etiam cum his omnibus qñqꝫ aderit dolor capitis ꝯtinuus assidua cogitatio: assiduus aspectus ad rem vnā: ⁊ ad terraꝫ. Amor solitudinis: nigredo oculorum. Et quādoqꝫ egritudines pcedentes te faciunt hoc discernere de qbus interroges astātes. ¶ Q: si a membris inferiorib⁹ tunc aderit illi membro grauedo: pondus: dolor aliquis ⁊ huiusmodi talia que precesserunt de quibus te informes. vnde si fuerit a corde tremor: cardiaca passio ⁊ huiusmodi pcessit.

¶ Signa si a stō dolor in eo: nausea: ventositas multa percepta in eo: ⁊ q: pcessit nauseatiua satietas ⁊ huiusmodi.

¶ Si ex mirach grauitas in eo: attractio sursum: nausea ꝯtinua: dolor aut inflatio in ypocundrijs: malitia ale: corruptio digōnis: eructuatio acetosa: sputum humidum: rugitus: exitus ventositatis. inflatio ⁊ dolor in stō ⁊ inter spatulas donec digestio compleat. vomitus colericus ⁊ flegmaticus ⁊ acetositas congelans dentes. egestio colerica ⁊ flegmatica. alienatur post digestionem ⁊ quandoqꝫ est apostema: in mirach hoc signans. Item ⁊ tremor ⁊ hm̄.

¶ Si ab epate dolor in ypocundrio dextro ⁊ hoc ibi sentit nocumentum notabile.

Si ex splene: duricies: dolor: grauedo in eo: multitudo appetitus partis digestio. rugitus circa ypocundrium sinistrum: inflatio splenis: repletio magna que nō separatur: ⁊ vtplurimum melancolicus est spleneticus.

¶ Si fuerit a toto tūc erit nigredo faciei: macies multitudo pilorum: retentio mēstruorum sanguinis emorroydalis consueti euacuari aut aliarum supfluitatum stomaci ⁊ splenis narium ⁊ huiusmodi antecessio febriuꝫ quibus melia succedit. ⁊ ita de alijs.

Pronostica. Incipiens facilis cure: confirmata v̄o pue ⁊ difficilis. ⁊ eius ꝯfirmationeꝫ cognosces ex signis secundi ⁊ tertij gradus. Et qñ eis accit casus appetitus tunc egritudo est mala. Aui.

¶ Et cum accidunt in corporibus eorū viscera signāt q: mors est ppinqua. ¶ Et in cuiuscunqꝫ corporis ipsoruꝫ fuerit cosa nigra mobilis erit magis susceptibilis cure q̄ illud cuius colera nigra nō erit mobilis. Illa v̄o q̄ est magis incolumis fit ex fece sanguis cū q̄ est gaudiū. ¶ Et illa q̄ accit in fine fe. acutaꝝ p adustionē et exsiccationē humoꝝ est piculosa. ¶ Desipiētia cū risu ē nimis molesta.

Cura fiat septē canones. pmus vt festinemus ad eius curā. nam in pncipio est facilis. cum v̄o est confirmata praua ⁊ difficilis. Aui. Nam que confirmata est rebrum ad sui nām mutauit ⁊ patiens inobediens fit omnino assumptioni medicinarum. Alexāder de melācolia. ¶ Scd̄s est ordinatio diete. ¶ Tertius digestio materie. ¶ Quartus eūo eiusdē. ¶ Quintus confortatio cordis cum his que leticiā inducunt. ¶ Sext⁹ capitis ꝯfortatio. ¶ Septimus correctio accidentium vt est vigilia ⁊ hm̄.

Secundus pficit ordināndo aerē declinando ad humidū. sit tamē in actis tpat⁹: sint qꝫ in loco hitatiōis redolētia p camerā sternata. ipseqꝫ sepe olfaciat odores bonos ⁊ flores boni odoris. cibiqꝫ cōsilii laudabiles ad humidū declināntes ita q: regimen ipm ad humidū declinet: ⁊ in actiuis sit tēperatū. Sitqꝫ studiuꝫ totū in ipinguādo: nisi timeat opilatio: ita q: in tota cura humectet ⁊ ipinguet patiēs. Ad q̄ complēda iuuāt maxie somn⁹: qes ⁊ balneū. Uñ Aui. ppo ca°. Sōn⁹. n. est ex cōuenientiorib⁹ curis ipoꝝ. Et Mes. eodē ca°. Et cōplet h̄ regimē ⁊c. ⁊ qete: ⁊ somno iret balneum añ cibi assumptionē: ⁊ nō nisi pcedēte eūone: in quo nō sudēt saltē notabiliter. vñ Auic. Alienēt a se coitū ⁊ sudorē vehementē: ⁊ sit humectatiuū pporionabile alijs sex rebus nō nālib⁹ positis supra de soda melācolica. ⁊ tu ibi recurras. An coitus conferat vel noceat in melancolia dicetur in dubijs.

Tertius cōplet cum digestiuis melācolie supra q̄rto tractatu. ⁊ sic dcm̄ est sup̄ de soda melācolica. ⁊ statim imediate dicet de eūatiuis oꝫ digō eūoni correspondere in v̄tute ⁊ numero. Naꝫ sicut non subita sed successiua oꝫ esse eūo: ita ⁊ digō: vt in summa dicat. paulatine digerat: paulatine eūet. Nā mā est ex se his duab⁹ operatiōibus rebellis valde ad qd facit distātia eius a vijs ductuum. nā de tali per essentiam ad presens loq:. ¶ De ea autem per cōmunitatem dicetur postea.

In complendo quartuꝫ opus est huc adducere canones de eūone in de soda fīatica: ⁊ de soda melancolica. sed q: sunt memoria digni ipos aliqualr memorabo. ¶ Primus vt nō semel ⁊ laboriosam ⁊ subitā faciam⁹ eūonē. ¶ Scd̄s q: solutiuū sit cōmēsuratū: nō excedēs. ¶ Terti⁹ vt nō spolient solutiua a rebus humectātib⁹. hoc. n. est qd operationē beatificat: ⁊ hi qdē attēdant in farmaco. In flōmia v̄o attēdāt canones positi supra de soda sanguinea. Et Aui. imo oꝫ s̄m oēm dispōnē vt incipias a flōmia qd itellige verū nisi in duob⁹ canonibus de quibus statum in canone scd̄o particulari. Itē in melācolia sanguinea nō adusta siue colerica fiat p⁹ ex nigra. In adusta siue colerica fiat ex basilica. Nā mā grossa difficilr⁹ trahit ad lōginqua q̄; subtilis. Diuersio autem siue eūo facta p nigrā est magis ppinq: scd̄a aūt p basilicā est magis remota. ⁊ hoc intēdebat Mesue dum dixit. Si sanguis exuberat in toto ⁊ vene plene sunt euacua ex vena nigra post istum ex basilica: ⁊ hoc in melancolia. in mania v̄o fiat econtra. ⁊ si oportet post istas eūo ex saphena. Et si adhuc maioreꝫ cupis diuersionem eam fac ex vena que currit vsqꝫ ad policem pedis.

¶ Circa quos alios particulares noto. Primus q: moderni in casu isto magis iubēt fieri flōmiā ex brachio sinistro ⁊ similiter pedis propter cōmunitatem splenis.

¶ Secundus q: aliquādo dimittēda est flōmia ppī duo.

Primũ ꝓp debilitatẽ virtutis. 2ᵐ q2 mã est pauca ⁊ est i capite ⁊ timem⁹ ne ex flõmia fiat excecatio magis nocens.

¶ Tertius ꝙ si sanguis in ꝓncipio clarus ⁊ subtilis veniat nõ ꝓpter hoc est strungendus: ⁊ de isto in dubijs.

¶ Quartus ꝙ flõmia sit ampla ꝓpter grossitiem humoris ne subtile exeat ⁊ grossum remaneat.

¶ Quintus ꝙ etiã considerãdus est locus doloris aut vie dispõnis vt supra tractatu primo. secundo capitulo. ꝙ si fuerit in dextro flobotometur ex dextro: similiter in sinistro ex sinistro: ⁊ hoc vbi queritur euacuatio ⁊ non diuersio q2 in diuersione secus est vt est notum.

¶ Sextus ꝙ plus ⁊ minus de sanguine debemus euacuare ſm signa demõstrãtia in toto corpore maiorem aut minorem plenitudinem si pur ꝙ omnia nõ ↄferunt transferas ꝛc ad venas frõtis nasi aut sanguisugas his locis applicabimus. ¶ Item notato si affuerit superabundantia sanguinis ex opilatione epatis aut splenis tunc ex suis venis euacuabimus modo ex vna modo ex alia vt maior necessitas ꝑsuadebit. ¶ Postremo scito ꝙ ꝓuocatio emorroydarum menstruorũ apertio varicum ⁊ venarũ plenarũ pedum sunt ex magis ↄferentibus in omni tali melancolia. Et dixi in omni tali q2 canones positi vocãtur solum deseruire sanguinee. qui tamen etiam sunt intelligendi de quolibet alio humore sanguini cõmixto. Ubi vero nõ fuerit ex sanguine sed ex alio humore post digestionem factam fiat euacuatio cum solutiuis approꝑatis sup̃ in tractatu quarto: attentis canonibus de euacuatiõe positis. Uerum cum sanguinis nõ expectetur digestio statim debꝫ medicus sanguinem euacuare precedẽte saltẽ euacuatione lenitiua vt ex canone generali. ¶ Leue solutiuũ. ⁊ est Gal. decoquatur sene in iure gallinarũ aut carniũ. ↄfert ⁊ domesticum. ¶ Aliud. ponantur sene. ʒ. vj. in infusiõe aque lactis per horas. viij. cum prunorũ numero. x. ⁊ fiat expressio fortis ⁊ ꝓpinet. ¶ Aliud ⁊ ꝓ̃seruat hominẽ in casu a lepra. ℞. epithimi. ℥. i. anisi. ʒ. ij. parum bulliant lento igne in sero caprino ⁊ addatur zuccari. ℥. i. cõtinuet. x. diebus. Laudatur electuarium Gentilis ad melancoliã cuius descriptio est. ℞. mirabolanorũ nigrorꝫ. ℥. ij. ʒ. chebulorum. ℥. i. agarici. ℥. ʒ. liquiritie: buglosse. aã. ℥. vj. sticados camedreos camepitheos: calamẽti: absinthij: sẽis anisi. ana. ʒ. ij. ʒ. epithimi: polipodij. sene. ana. ℥. iiij. prunorũ: tamarindorũ. ana. numero. xvj. fumiterre. M. i. fiat decoctio vsqꝫ ad ↄsumptionẽ tertie partis: ⁊ ponatur in ea rob vini: zuccari. ana. lib. i. lapidis lazuli armeni nutriti ſm artẽ ellebori nigri. ana. ʒ. ij. salgemme. ʒ. ʒ. diagridij. ʒ. ij. fiat electuarium. dosis est ad plus. ʒ. vj. cum aq̃ calida in matutinis: confert ⁊ quartane. ¶ Alia electuaria vt ieralogodiõ pillulas ꝛc. habes vt. s. ⁊ vt dictum est a leuiorib⁹ ad fortiora graduãdo intendamus: ⁊ est Auic. li. loco dũ dicit. debẽt iste euatiões reiterari semel in hebdomada ⁊ precipue leues. Semel autem in mense possumus vnã ex fortibus exhibere Aui. Et cõtinuetur donec recedat egritudo cum alijs auxilijs dicendis ⁊ dictis. ¶ Uomit⁹ q̃ꝫ fiat si comprehenditur in stomaco esse quod materiam fouerat cum vomitiuo supra de subeth et infra de stomaco: ꝙ si virtutis debilitatem times nõ des elleborum nec aliũ forte vomitiuum sed debile aut differ te. Illum autem cuius stomacus est debilis nunq̃ꝫ vomere facias neqꝫ in mirachia. Aui. ¶ Item fit euacuatio cũ gargarismis. sternutationibus: caputpurgijs vt tenet de foda melica.

Quintus perficitur cũ his que cor ↄfortãt vt odorationes bone ⁊ suaues vt musc⁹ ambra ⁊ viole recentes: ⁊ laudo odorationes humidas ex canone posito de regimie ad humidũ. ¶ Uerbi gratia. ℞. aquarum violarũ: nenufaris: maiorane. ana. ℥. i. puluerꝭ gariofilorum. ʒ. ʒ. musci gra. i. madefiat pecia: ⁊ similit̃ de alijs

¶ Item ad extra epithima cordiale humidũ: in actis tẽperatum vt infra de corde. ¶ Laudo i hoc casu letificãs Gulielmi placentini quo vsus sum ⁊ bene successit. ℞. serici cõbusti. ʒ. i. corallorum ru. ℥. ʒ. ossis de corde cerui. ʒ. ij. margaritarũ nõ ꝑforatarũ. ʒ. iij. cardamomi. ℥. ʒ. pinearũ mũdatarũ. lib. ʒ. ysopi: liquiritie. aã. ʒ. ij. nucis mus. gariofilorũ: foliꝫ piperis lõgi: cubebe. galãge. aã. ʒ. i. ʒ. cinamomi. ʒ. v. macis: croci. ana. ʒ. i. zuccari optimi lib. vj. coquaẽ: in hyeme vero cum tribus libris mellis cocti ⁊ dispumati: ⁊ in fine addanẽ. ℈. ij. musci: sumaẽ mane ⁊ sero ad q̃titatẽ nucis magne: ⁊ post bibat aliquid vini albi odoriferi ⁊ lꝓbati. ¶ Aliud letificans ad idem habeẽ libro diuisionũ caplo de his que ↄferunt tremori ⁊ melic. ¶ Item 9°. Almãsoris ca° de melia habeẽ letificãs cu⁹ cu⁹ initiũ. ℞. mellisse corticum citri. ¶ Item filia inuenienẽ de dispõnibus cordis: ⁊ tu ibi require. ¶ Ualet ↄsimilr̃ letificans Mes. descriptione filij zacharie ca°. de melia. De multiꝭ alijs dictum est in de foda melica. ¶ Silr̃ ⁊ potus cordiales require ĩfra de corde ⁊ cap. de peste. ¶ Item pro cõplemento ipsius ĩtroducaẽ gaudium cum nouis solatiosis cum presentia amicorũ ⁊ dñarum placentium sonos cantus delectabiles: ⁊ hꝫ que hoiem ad gaudium mouent. Nam super omnia in hoc dꝫ medicus studere: ita omnib⁹ placuit auctoribus: dentur ⁊ pecunie: iocalia: fiant promissiones.

Sextus ꝑficiẽ cũ embrocis: epithimatib⁹: vnctiõib⁹ de qb⁹ ad plenũ supra de foda melica.

Septimus cõpleatur cum his que se opponunt accidẽtibus: vt vbi grã. si adest vigilia superflua recurre ad caplm supra de vigilia superflua dicta sacra. ¶ Si võ fuerit ex animi accidente: vt vbi grã ex nouo audito malo: vt si est dominus de amissione statue: aut si est mercator de amissione mercium: aut õ morte amici introducãtur noua ↄ̃tria his que ipm ad gaudia moueãt. nã vt dictum est ad hoc super omnia niti dẽm⁹. ¶ Si vero fuerit a sola mala complexiõe singulari sola sufficiet alteratio. quomõ vero debeat fieri patet.

Cura. In facta p cõitatẽ notãdum ꝙ octo sunt a quibus p cõitatẽ causari põt. ¶ Primo a toto corpore in quo dñaẽ cõplo melica. ¶ Scdo a splene. ¶ Tertio a stomacho. ¶ Quarto ab epate. ¶ Quĩto a corde. ¶ Sexto a matrice. ¶ Septimo a mirach: ⁊ vocaẽ a qbusdã passio ypocundriaca seu melica mirachia. In oĩb⁹ põt aduri humor siue humiditas: siue in melãcoliã vertĩ aqua vaporãt ad caput vapores nigri melici: spm̃ aialẽ reddẽtes siluestrẽ: vt supra. ¶ Ultimo ⁊ octauo põt causari ex opilatiõe scã in emorroydib⁹: vt sanguis re. ẽt⁹ ꝛc. ¶ In cura itaqꝫ per cõitatem seruienẽ hi canones septem. ¶ Primus ordinatio diete. ¶ Scdus digestio mãe corrupte. ¶ Tertius euacuatio eiusdẽ. ¶ Quartus diuersiõe mã ad caput euaporet. ¶ Quintus cõfortatio membri mãdãtꝭ ne in eo mãe corrũpanẽ: imo ipm mẽbrũ rectificẽt: ⁊ fiat minera laudabilis hũorꝭ. ¶ Sext⁹ ↄfortatio capitꝭ ne illos hũores recipiat. ¶ Septim⁹ si fuerit facta ex eis ĩpressio i capite: male applicatõis ĩpresse remotio.

¶ Quid faciendum siue agendum est in cõplendo primum secundum ⁊ tertium. pꝫ ex dictis ⁊ dicendis. nã digestiua ⁊ euatiua iam vero ad illa dirigantur membra.

¶ Quarti etiã ex dictis cõplemẽtũ hẽtur. nã vẽtoẽ flõmie in ligationibus ⁊ hꝫ de quibus supra. Et opꝫ melãcolicos habẽtes vt in aliquo sint occupati quocunqꝫ mõ sit: ⁊ eis sint ꝑ̃sentes de qbus verecũdanẽ: ⁊ ei qbus gratulantur. Aui. ¶ Sed notandũ ꝙ si fuerit vicio mr̃icis: retẽtione mẽstruorũ: retẽtiõe emorroydalis sanguinis: ⁊ p flõmias querim⁹ diuersionẽ cõuenientior fiet ex saphena. Et cõsilr̃ si fuerit ex splenis vitio. huic sñie videẽ alludere Placẽtinus ⁊ ei nota ẽ ĩtelligẽti. ¶ Et nõ verbum Auic. Melia

plerūqȝ resoluit per emorroydes ⁊ varices vt in asso. libro. Et nota q ꝓuocatio emorroydarū est res singularis.

¶ Quinti pfectio habet ex singulis locis vt de nocumento illorum membrorū tractabit: ⁊ tu ad ea recurre.

¶ Sextus cōpletur cum repercussiuis dictis in pri°. vbi de dolore capitis per cōicatē ⁊c̄. Sȝ semper mēti habeas q regimē in oībus ad humidum tendat. Qualiter aūt mala qualitas ipressa remoueat pȝ ex dictis de soda melācolica. ¶ Tu itaqȝ attende in remouendo malitiam membri mādātis: vt si epar aut cor fuerint excessiue calida itē de eorum refrigerio. Itē ⁊ super ipa membra mandantia vel circa pone vētosas cum mora notabili earum. ¶ Postremo notādū q in facta per essentiā quidā ponūt vnū cauteriū in parte anteriori capitis ⁊ duo in duobus cornibus posterioribus: ⁊ ꝓfundant vsqȝ ad os ⁊ dimittunt ea aperta vsqȝ ad quatuor dies: deinde relinquunt vt se solident: ⁊ asserunt sibi successum esse: hoc tñ expertus non fui. Uidit tñ Gordonius quēdā melicū q se in capite vulnerauit vsqȝ ad fracturā cranei: ⁊ tādem illesus pmāsit q̄zdiu vuln° stetit aptū ⁊ clauso vulnere rediit melia. ¶ Itē aduertendū q diuretica sunt hic ⁊ in sequēti cap° suspecta. nā educunt subtile ⁊ grossum aptū in meliam cōuerti remanet. ¶ Scito q ablutio pedum cum meliloto: camomilla ⁊ hȝ maxime confert in omni specie melie. Et nota q melācolia ꝯsueuit habere lucida interualla: quare ⁊c̄. lege in fine sequentis rubrice quod hic addere debes.

¶ De mania. Rubrica. xij.

Mania est mutatio cogitationū vt supra ī melācolia a cursu naturali cum rixa ⁊ audacia. Cuius causa fm plurimū est materia colerica aliqualit adusta vel melancolica adusta in qua vincit caliditas accidentalis. Dicitur fm plurimum: q potest fieri a flegmate adusto q̄zuis sit valde raro: ⁊ tunc aliqualiter furiam eius adustione causari poterit. Dicitur aliqualem cum sit humor non patiens aliquā multam adustionem ⁊ ex consequenti igneitatem. Unde 2° tegni. Et si ad plurimum venerit caliditatis furor ⁊ maniaca confidentia. Quidā tamen tenuerunt ex tali adustiōe cāri meliam ⁊ nō maniā: sed in dubijs dicet. Consimilr pōt cāri ex sanguine adusto. Dicit in qua vincit calitas: q si caliditas non vinceret nō fieret mania sed magis melia vt patet.

¶ Due assignantur manie species: lupina ⁊ canina: iter q̄s ponitur differentia. Nam lupina est cum rixa vehemēti. similiter cum audacia: cum contentiōe a qua nō vult vinci: cum malo aspectu: cum inimicitia ⁊ odio inobediētia sine solatio ⁊ risu sȝ semp cū furia vt lupi. ¶ Canina est cū aspectu nō multū a ꝯsueto distāte: ⁊ lȝ sit cū rixa ⁊ audacia tñ adest obedientia ⁊ amicitia ⁊ cuȝ solatio aliqñ ⁊ risu: ⁊ pmittit se vincere hoc est suas cum alijs dānat opiones erroneas ⁊ alijs credit conueniendo cum eis vt canes qñqȝ faciunt: vñ talis fit qñqȝ a sanguie adusto vel a mā ꝓpinqua sanguini adusto. nā ex adustione recipit furiaȝ ex sanguine risum ⁊ benignitatē: ⁊ hanc passionē consueuerūt incurrere moniales ⁊ vidue ex retentiōe mēstruorū abūdātium in venis matricis ⁊ consilr ex spermate diuretēto ⁊ ꝯuerso ad mām venenī a quo vapores eleuati causant similia accidentia vt menstrua ⁊c̄. Et forte plurimi religiosi boni ⁊ precipue iuuenes incurrunt hāc passionē: ⁊ a multis iudicatum est ipsos eam pati ab abstinentia cibi ⁊ potus ⁊ vigilia ⁊ errauerunt. ¶ Cōsilr cōsueuit contingē ob has cās virginib° adultis cū tēpus trāseunt. ⁊ ex hoc qdā credunt q vapores illi eleuati mali ⁊ multi inficientes spūs faciunt tales loqui qd non viderunt neqȝ audierūt: ⁊ ex ꝯsiti vaticinari. Sȝ alr sunt ista tractanda iō in eis nō ꝓsequor: ex qbus pȝ ipsam etiā per cōmunitates cāri. ¶ Quidā tamen dixit hoc contingēre q tales sunt fm eorū aīam separati ab istis extrinsecis pp corruptionē imaginationis ⁊ tunc astra ⁊ celum animā eorū mouēt.

Cause sicut dictum est de melia q alia est per essentiaȝ reliqua per cōitatē: ita de mania pariformiter est dōm. Nam ex pte causarū habēt ꝯformitatē cum cāis melie. ꝓpter qd Gordonius de ambabus vnicum fecit capitulū. Ufi Aui. de mania. Uerū tamen causa faciens demonium est melācolia adusta fcā a colera aut a melia q̄ est deterior: ⁊ differunt in hoc a melia quia melia est fcā a melia naturali aut p adustionē talis ex flegmate vel sanguine dulci: ⁊ ideo melia est cuȝ timore ⁊ quiete. Mania vo est tota saltus agitatio ⁊ inquietudo ⁊ cum aspectu inhumano: ⁊ cum ista dispōne fm plurimum non est se.

Signa demōstratiua mutatio operationū moraliū vt dictum est hic ante in precedenti rubrica. Et signum q sit ex melancolia adusta: eius demoniuȝ ⁊ lupinositas faciunt cum cogitatione ⁊ quiete spacio aliquo: deinde cum mouetur loquitur ⁊ incipit ratiocinari cogitans. ⁊ est cum exsiccatione corporis: ⁊ color vergit ad nigredinem habent somnia mala: ⁊ quādoqȝ euomūt quid acetosum super terram bulliens.

Eius vo que est ex colera adusta signū: q statiȝ pmittant ad ꝯtētionē: ⁊ sunt ingeni: nō recordantur odij ⁊ ꝯtētionis sicut pmi: ⁊ multiplicat agitatio ⁊ rixa.

Pronostica. Incubus cum caliditate cerebri. pedes rubei sanguine repleti: sanguis in mamilla coagulatus sunt ex signis ꝓnosticis iudicātib°. Et pro causis poni possunt: ⁊ cum medicus hec viderit cum caliditate vehemēti dubitare debȝ de futura mania. maxime qñ etas: cōplexio: tēpus: vt autūnus in q̄ multiplicat fm plurimū: aut ver: aut estas cum his ꝯcurrent. ¶ Cūqȝ post maniā superuenerit fluxus emorroydalis: aut varices: aut idrops debet medicus de salute ꝓnosticari. ¶ Q, si fuerit vitio stomachi: ⁊ vomitus succedit melācolicus ex melia adusta: vel de colera adusta dȝ ꝯsimiliter salutē ꝓnosticari. Aui. ¶ Et multotiens accidit mania in egritudinib° acutis significans crisim: q si reliq̄ signa eius itētionē decrescūt significāt q crisis erit bona.

Cura. Canones siuādi sunt. Ordinatio diete. Secundus: q mā videt sapere q̄si nām furiosi humoris: ⁊ q habilis satis ad euacuādū erit euō ⁊ leuis. Tertius digō. Quart° euō fortior. Quintus diuersio. Sextus capitis confortatio. Septimus accidentium correctio.

¶ Primus complet vt dēm est de carabito ex parte aeris: Itē q sit frigidus ⁊ humidus nāliter vel artificialiter faciens sternēdo humida: irrorando camerā: ⁊ cultrinas siue lintheamina posita circa lectū: vt istra de peste. loca habitare terrena. ¶ Cibis vtat humidis ⁊ frigidis: de qbus in tertio tractatū. in mā colica valentib° ita q in summa studiū tuū sit infrigidādo ⁊ humectādo: ⁊ magis leuib°. Consimiliter potib° vtat. ¶ Et q somnus cōprehendit sub dieta dōm q ipsi eo vtant q̄ntū possunt. ⁊ cum hō medicus conari dȝ vt est posse. nā est ex reb° ꝯuenientiorib°: vt in pcedenti cap. ⁊ a vino abstineāt omnino nisi declināte morbo quo tpe dari dȝ vehemēter admixtū. nā illud humectat ⁊ dormire facit. Aui. in fine capituli.

¶ Secūdus pficit cum euacuatiuis colē aduste supra q̄rto tractatu. Et in eo casu plus placerēt mihi infusiones ⁊ medicine liquide q̄ solide. Et causa q̄m citius operātur. Secundo: q humectāt sine minus exiccāt. Aui. tñ ponit pillulas plurimodorū q̄s laudāt: ⁊ silr Raf. q tñ ponit decoctionē deinde exhiberi post eaȝ assūptionē. ¶ Itē pt fieri talis decoctio. ℞. epithi. sene. ań. ℥.ß. prunorū. ℥.ij. bulliāt in aqua ⁊ colent: ⁊ de hac colatura recipiantur. ℥.iiij. māne. ℥.i.ß. vel cassie. ℥.i.ß.ij. ¶ Alia decoctio. ℞. mirobo

lanorum indorum ℥.i. epithimi. sene. an. ʒ.iij. pruna nume ro .x. pistenf pistanda ꝛ bulliant oia in aqua ꝛ colenf ꝛ de illa collatura accipianf. ℥.vj. ꝛ addaf. ℥.i.ß. sir. viol. ꝛ propinef. tu recurre. vt supra ꝛ alia per te fabrica. ¶ Itē si fuerit necessitas flobothomie quod signis aliquibus comprehendif seruenf canones vt supra de melancolia.

¶ Terti° pficiaf cū digestiuis. Et cōsilii qrtus cū euacuatiis fortiorib° positis supra tractatu quarto de melia adusta.

¶ Quint° cōpleaf vbi sit talis p cēntiā cū leuib° diuersiōib° vt cū fricatione leui fcā in ptib° iferiorib° ne ponaf mā in motu ꝛ ipsa ampli° calefiat ꝛ agitef. Ipsi nāqꝫ illas fortes nō patiunf diuersiones ꝛ irritanf ꝛ ampli° furiūt. teneanf nāqꝫ eoꝝ pedes ꝛ crura in aq̄ q̄si tepida seruata semp ipsa in eodē gradu cū alia aq̄ cala. ¶ Itē si fuerit p cōitatez a toto verende sunt pcussiōes ꝛ vēticat ōes q̄s qdē facuit pp cās dictas. Q̄ꝫ fuerit ex membro aliq̄ pticulari. vt exempli gratia ex splene. tūc rubicāria vētose ꝛ cauteria ꝛ hꝰ forma diuersiua vt clisteria suppositoria ponūt iuxta splenē erūt eo casu conuenientia ita placuit Mes. nostro de mania ꝛ melancolia. Similiter fiat cū forti ꝓuocatione emorroydaꝝ menstruoꝝ. appōne ventosarum in tibijs.

¶ Sext° cōpleaf cū rebus infrigidātib° ꝛ humectātib° capitalib°. vtō de soda colica embrocis epithimatib° ꝛ fortasse erit necessariū: vt ipsuꝫ epithimes qnqes in die siue embrocēs: vt Aui. fiat. n. vt dcm̄ ē de soda colica capitis abraso prius. Item mulgeatur lac mulieris lactantis puellā super caput sic rasum. Itez si opꝫ transire te ad opiata cum quibus ponas camomillā ꝛ alia corrigentia vt supra de colica. ꝛ ibi habes canonem de applicatione opiatorum.

¶ Accītia ꝯsueta his euenire sūt vigilia. Et furor q̄ se aut alios ledūt. ¶ Primū ex dictis inde vigilia superflua corrigaf. ¶ Scdm̄ cum pōne eoꝝ in ꝯpedibus ligādo eos ꝛ man° spāsr ne alios ledāt vel ferf instrumēto eleuato a tra ꝛ suspenso in aere ponanf. vt est dictum in vulgari nr̄o d viscolo. nam si in eo leuiter ducenf inducef sōnus vt pueri cū cunabulo. ē. n. sic cunabulū suspēsum. Multi delectētur ꝟgulare ifirmos ꝛ ipsos vehemēter ꝟgulāt seu ꝟgulf pcutiunt credētes mām diuertere. Usqꝫ mō nō legi in aliquo auctore. bene ꝓapit Aui. Gordonius ꝛ ceteri vt isti sub timore teneanf ne alios neqꝫ se ledant vt obediētes fiāt assūptioni ciborum ꝛ medicaminū: quoꝝ inobedientia curaꝫ maxime impedit. ꝛ iō eos morose atqꝫ prudenter virgulare est rōni ꝯsonum ꝛ fiendū ꝛ tu lege in fine de pmixtione sensus ꝛ statum i fine sequentis capli. ¶ Audi que nostro tēpore nostra qꝫ euenit ciuitate. nam cum quidam scolaris de Saranallo factus esset maniac° ꝛ a quodā socio medici acriter verberaref cū ad aliqualez restitutus fuerit sanitatem memor ꝟboꝝ insuperabiliū euaginato ense in faciē eius pcussit: a fatuis ꝛ maniacis cauendum est.

Cura vō si p cōitatem fuerit vt si ex retētio mēstruorū prouocentur menstrua cum flōmia saphenarūꝫ ꝛ ceteroꝝ: de quibus infra de retentione mēstruoꝝ. ¶ Si vero fuerit ex retentione spmatis corrupti ꝓuocef ad coitum. ꝛ hec ē via securior ꝛ facilior ꝛ nobilior ꝛ vltima. Si autem id fieri non posset: q2 monialis virgo aut casta nolens se subīcere ꝛc. sic procedaf obstetrix digitum eius pecia inuolutum: ꝛ oleo de spica madefactum cuꝫ pauco camphore dissoluto in vuluam ponat ꝛ fricet tam diu q̄ patiens conqueratur. Uel sic inuoluaf cādela conuenientis quantitatis vt digitoꝝ octo vel circa cum pecia madefacta in oleo de spica in quo sit dissolutuꝫ parū musci aut ambre ꝛ ponatur in vulua. stetqꝫ per horā vel circa ꝛ ipsaꝫ extrahat: deinde ipsam madefaciat vt prius ꝛ ipsam iponat: ꝛ sic reiterando pluries in die. sed prius legetur cuꝫ filo forti candela vt ad libitum extrahi possit. Item fiat leuis fricatio vt dictum est sic interponēdo modo cādelaꝫ modo fricando. hoc enim est subtile remedium ꝛ in prefocatiōe matricis. ¶ Aliud. ℞. agni casti. ʒ.iij. iuniperi: mirtillorum. an. ℥.ß. peonie. ʒ.i. perfecte pistentur ꝛ non cribellentur. ꝛ cum melle non dispumato fiat electuarium. de q̄ accipiatur mane ꝛ sero cum itur dormitum ad quantitatem nucis magne. ꝛ post ipsam assumptionē bibat modicū vini limphati. valet enim in casibus dictis ꝛ infrigidatiuus capitis mulieꝝ ꝛ sensu. ꝛ in oibus mulieribus in quibus frigiditas membrorum ꝛ capitis conuenit. ¶ Et consimiliter si ex alio loco vel membro euenerit fiat proporcionabiliter vt dictum est hic ꝛ supra de melācolia. ¶ Et nota q̄ tam mania q̄ꝫ melancolia consueuerunt habere lucida interualla. ideo de eorum cura perfecta non est sic sperandum faciliter. Nam dixit Cermisonus se plures q̄ꝫ centū in manibus habuisse de quibus nō fuerūt pfecte curati nisi tres vel quatuor. Et ideo nō sine causa dicitur q̄ semel saluus est nunq̄ꝫ curaf. adde in de melancolia supra.

¶ De cutubuth. Rubrica. xiij.

Cutubuth est species melancolie in q̄ est mutatio cogitationuꝫ ꝛ memorie lesio ſm plurimuꝫ in februario cōtingens facta a melancolia nō adusta in qua tamen nō vincit caliditas accidētalis ad quā sequitur ex modo sue corruptionis: quasi continuus motus eorum: ita q̄ in vno non permaneat loco. Et dicif non vincit caliditas accidentalis quoniam si vinceret essꝫ cū ea furor aut motus furiosus: cuius oppositum ꝯtingit. nam tales sunt in vltimo quietis: vt Auic̄ proprio capi. Et dr̄ ſm plurimū in februario ꝛc. dicef in dubijs. Et dicitur cutubuth a noie aialis qd̄ inuenif in superficie aquaꝝ stantium. ꝛ tn̄ ex oi re ei occurrente mouef. imo modico spatio stat q̄ nō moueaf. q̄si ē in ꝯtinuo motu. ꝛ dr̄ capi. aque.

Signa patientes cutubuth sunt quasi in ꝯtinuo motu fugientes consortium hoium: ꝛ adherēt sepulchris ꝛ ecclesijs ignorātes quo vadāt. Et est coꝝ color citrin°: ꝛ qnqꝫ vt sanguinis putrefacti. lingua sicca sitiens ꝛ super cānā eius sunt vlcera que nō ꝯsolidanf: ꝛ eius oculi sunt debiles ꝛ nō lachrymātes: ꝛ sunt submersi. Et ex his habentur signa. Et recipit hec melancolia talem modum corruptionis ad quē sequunf hec ꝛ alia plurima accidentia quemadmodum plures alie melancolie species.

Cura est ordinatio diete: digō mē: euacuatio: diuersio si necessaria fuerit: cordis confortatio: capitis alteratio cū his q̄ malā remouet ꝯplonē. Accītiū correctio.

¶ Quid in p̊ agēdū sit pꝫ ex dictis de melancolia.

¶ Pro secundo vero dicendum q̄ vbi mā fuerit sanguinea ꝛ mista: aut sanguini admixta dꝫ fieri flōmia vsqꝫ ad leuē lipotomiā si virtus ꝛc. consentiat seruatis canonib°: vt supra de melancolia hec est visa sententia Haly. nono theorice. ꝛ p̊ apho. in ꝯmēto. Que egeruntur. Et Raf. 22. ꝯtinētis penul. cap. Nā forsitā timef capitis apostemario. quare Raf ipse hanc passionē vocauit birsen melicaꝫ: ꝛ ideo p̄cepit flōmiā. ꝛ tu cōsidera. ¶ Si vero fiat ex alio humore fiat euacuatio: vt supra de melancolia. Et replicandū est. vt ēt replicat Auic̄. q̄ sup oia dormiāt q̄nto plus pnt. ē. n. som° ex ꝯuenētiorib° curis ipsoꝝ. Aui. de melia. Tu ergo stude ad eius introductionem. ¶ Laudat Auicē. ꝛ ceteri moderni cauteriū sinciput: vt supra de melia. Itez laudaf flagellatio: de qua statiꝫ hic semper sit mēti q̄ sepe vt dcm̄ est redeūdū ē ad medicamina: q2 nō in vnica purgatione sananf tales. ¶ De flagellatiōe siue pcussione inuenio ab auctoribus ob duas cās debere fieri. Prima ē vt timeāt. ꝛ iō i ō mania dicebaf. vide ibi. ¶ Scda ēt vt ex tali pcussione rō ad se ꝯuertaf ꝛ obedientes fiāt. ita visus ē Aui. velle caplo de pmixtione sensus pma tertij. ꝛ iō credo q̄ habentes cutubuth ēt sunt flagellādi si opꝫ ēt sup caput: vt Aui

ponit et a lapide cedēdi vt Aui. allegato loco. Sz iste per/cussiones debēt esse morose et non facte ad diuersionem vt multi faciunt. ¶ Notandum tamen q̄ nō debent fieri in duobus casibus. Primus vbi virtutis debilitas. ¶ Scōs vbi timetur futurum aposteme aut eius pritia. vt prima ter tij. de permixtione sensus et alienatione.

¶ De ilischi. Rubrica. xiiij.

Ilischi est sollicitudo melica q̄ quis ob amorem fortem et intē/sum sollicitat hr̄e rem quā nimia auiditate cō cupiscit: cuius causa fm̄ plurimū est animi for te accidens. ¶ Et ilischi est nomen arabicū. apud nos ve ro interpretaꝛ amor. Unde hec passio a multis dicta ē he reos. q: herois siue nobilibus pl̄s contingit. naz hi ex alijs nō impediti super alios procanꝛ. Dicitur sollicitudo q: ta les facti iam melancolici ex amore inordinato sunt in con tinua cogitatione memoria et imaginatione: ita vt nō dor miant neq̄ bibant: semp vel q̄si. semp. n. sunt in actu 2° re/spectu alicuius haꝝ trium v̄tutū q̄ corrupte operatur aut iudicat pulchrū qd̄ non est: sūmū bonū qd̄ non ē. vn̄ tales iudicāt illā mulierē quā diligūt meliorē formosiorē mel' morigeratā et in summa oi alia meliꝰ dotatā iuxta illud.

¶ Si qs amat ranā: ranā putat esse dianam. et aliter.

¶ Omnis amans cecus non est amans arbiter equus.

¶ Nam difformē pectus iudicat esse decus.

¶ Nā ex ipo amore isanīūt nec nocte aut die quiescunt facta im/pratione v̄tuti motiue a ɔcupiscibili mota a ab imagina tiua cui ipauit v̄tus altior. s. estimatiua. et sic de alijs. ¶ Ex qbus iferri pōt q̄ ēt memoratiua ledi pōt p iectionē qd̄ m̄l ti negauerūt. Corrclariū tn̄ Scōli vr̄ veꝝ b̄ i ca. Sūt i sum ma in ɔtinua sollicitudīe saltē mētali ad ɔseq̄ndū qd̄ cu pūt. ¶ Dr̄ cui° cā rē. q: i b̄ dr̄t a melia ɔpe ocā. nā illa est vitio hūoris vel male q̄litatis sp̄. ista āt accntis animi. et lz ita sit: aliq̄n tn̄ cōtingit vt ipsa sit cū humoris melici vicio. ¶ Tales qdem fm̄ pl̄m sūt cupiētes dn̄as q̄s iordinato amore diligūt. Dr̄ fm̄ pl̄m. q: ēt aliq nō dn̄as cupiūt sz re/uerti ad patriā quā sūme et sūme amāt. Un̄ aliq p̄mā dispō nē noiauerūt hereos. 2am vō q̄ ē amor repatriādi ilischi ap pellauerūt. Ego vō feci ilischi terminū cōez. O miseri qui ex tā pua ac cito trāsitoria delectatiōe tā ḡuia et q̄si insup/portabilia vt sunt non timere frigus neq̄ vigilias ɔtinuan tium: famē et h̄mōi videtur facilia et delectabilia. vt ribaldo/nes qui vitio ludi aut vini nudi incedūt. Et iō b̄n cantauit Ouidius. Attrahe sublimi triste pependit onus.

Cause passio cōiter icurrit deliciose viuētib°. solitarijs cōtinētib°. religiosis. et his q ocio reguntꝛ.

¶ Et ex causis p̄mitiuis sunt aspectus delectabilis rei: aer calidus et hu. vnal clar° qes ociū. vt. s. dcz est. vn̄ dr̄. Ocia venus amat. et cibi et pot° spma multiplicātes letitia et h̄mōi.

¶ Cā aūt ē mala cōplō cala et sic. aduréns hūores et i melīaz ɔuertēs. et iō stude i eius curatione cū canōib°. s. de melia et mania: q̄ mala ɔplō aut est in cerebro aut in alio mēbro.

¶ Cōiucta aut est nimia et ɔtinua opatio v̄tutis imagiatiue et cogitatiue circa desideriū rei ɔprehēse. Et mod° ḡnatiōis ē q: apphēso obto a v̄tute imagiatiua p p sēsū exterio/rē sibi ōportato fm̄ pl̄m tāq̄ mltū delectabili: deinde v̄tus extimatiua iducit ip̄m eē appetēdū et vltra q̄z ɔuenat. et in b̄ corrūpiꝛ iudiciū. vn̄ filocapti sup oēz rē amasiā appetūt oīa alia spnētes et existimātes suā felicitatē eē si hr̄e possent et sic de his q̄ talia sine vsu rōnis appetūt. Extimatiua que ē v̄t° altior iperat deīde imagiatiue. et imagiatiua ɔcupisci bili: et ɔcupiscibil' irascibili: et irascibil' motiue lacertoꝝ. et sic totū corpus moueꝛ spreto ordie rōnis et discurrit de nocte et die vagando spnēdo frig°. calores: picula et h̄mōi stās in ɔti nua cogitatiōe et ɔcupiscētia ad rē desideratā ita q̄ si cuz his sit sermo stāt vt nō audiētes neq̄ vidētes. Et qz be vir/tutes ɔtinue opanꝛ hinc sp̄us resoluunꝛ et organa infribi/danꝛ et exiccāꝛ. et sic ad nām melicā ɔuertunꝛ et marie ven triculus medi° et anterior. sic itaq̄ fit sollicitudo melica.

Signa et si satis apta sint ex dcīs tn̄ ea sic iscribā vt ex alijs collegi. Hi. n. cibū et potum amittūt et so/num. vn̄ corp° maceraꝛ: cogitatiōes hn̄t occultas cū suspi/rijs luctuosis. oculi ɔfūdanꝛ palpebre et oculi nimio motu mouenꝛ. ridēt ac q̄si aliqd delectabile audiāt. paucitas la chrymaꝝ nisi cū adest fletus pulsus diuersus absq̄ ordie et alteraꝛ pulsus cuz memoraꝛ aut videt quam diligit. Et ideo medicus qdā cū teneret digitos super arteriā cuiusdā iuuenis infirmi: et ꝑ tunc añ ipsuz infirmū trāsiuit ancilla dom° sensit eo instāti pulsum alterari notabiliter. et cautus de nouo fecit ipsam de nouo venire ad eius presentiam ꝑ certa causa: et tūc iterū percepit pulsuz sūme alterari. et sic cognouit vnde erat egritudo. et ideo curiosi medici de hoc dubitantes p̄mo tenent digitos sup pulsum: deinde sic te/nendo nominant illas quas ex relatu vel illā quā scit ama re et in eaꝝ noie statim cōphēdit pulsū alterari. Itē fiet cū audiuit cātilenas amoris. et cū rememoraꝛ eis tripudiū ali quod. Itē sunt coloris citrini. vnde Ouidius. Palleat ois amans. color est hic aptus amanti.

Pronostica nisi cito currenꝛ melici fiūt: et in ma niā cadūt aut moriūꝛ: et iō stude.

Cura si fuerit hūoris vitio seruenꝛ canones de melan colia positi p̄. 2e. seruenꝛ hi q statiz dicēꝛ de cura ei° ex aie accītib°. ¶ Prim° ē fmo viri prudētis quē i reue rētia h̄z. ¶ Scōs ē annūciatio magni gaudij aut magne tristitie. ¶ Tertius est occupatio i multis ac varijs nego/cijs. ¶ Quart° elongatio a patria. ¶ Quintus inductio ad amorē aliaꝝ. ¶ Sext° pambulatio p loca amena et de lectabilia. ¶ Septim° aspect° turpis vetulaꝝ. ¶ Octau° narratio turpiū de amasia. ¶ Non° p̄ratio supfluoꝝum amice. ¶ Decim° si cetera nō valēt copl'atio cū amica scd̄ ex lege. ¶ Undecim° si oīa ista nō ɔferūt ꝯgulatio' ei° et reductio ad canones fm̄ ordinē. ¶ 12° si oīa non ɔsiciunt eius dimissio in pace.

¶ Primus cōpleꝛ cū v̄bis ab eo viro prudēti ex ɔfissis ostēden/do mundi pericula: iudiciū dei. gaudia paradisi: penas in ferni dulcibus verbis admonens.

¶ 2° pficiꝛ annūciādo ip̄z eē factū militē: aut dn̄i picernaꝝ: aut aliqd̄ tale. et si vr̄ q̄ ide delectetur, pseq̄n rōcinādo q̄si ɔtinue de illo offōvt obliuiscaꝛ: imo dari fateaꝛ officiū aīe di gnitatē si poss' ē. honores. n. mores mutare ɔsueuēt. Aut apeṙiēdo mortē pr̄is aut amici. aut q̄ dn̄s vult cū facē ire fice: et mittere satellites q̄s videat. in absōso tn̄ et tēm ostēde re: et cū eo sit soci° q loquaꝛ cōtinue sermocinando de tollē da inimicitia eius cū domino. dispūtet de causa.

¶ Tertius cōpleꝛ tenendo ipsum occupatū in varijs ac di uersis laboriosis negocijs et necessarijs: ita q̄ ex toto aufe/raꝛ ociū. Unde Ouidi°. Ocia si tollas perire cupidīs artes. Da vacue menti quo teneaꝛ opus.

¶ Quartus cōpleꝛ per varias et longinquas regiones ducē do in qbus varia et diuersa videat a qbus distrahaꝛ. vnde Ouidius. Uade p vrbane splendida castra troie. Pyridas inuenies et rerum millē colores.

¶ Quintus. vnde Ouidius. Hortor et vt pariter binas hēa/tis amicas. Fortius et plures siquis hr̄e potest.

¶ Sextus rē. per loca: prata fontes: montes delectabiles: et h̄mōi. venando: ludendo rē. audire cantus: sonos delectabi/les rē. ¶ Nota tn̄ q̄ Aui. dicit q̄ aliquando ista. s. sonus cantus rē. nō distrahunt: sed reducunt ad memoriā magis: et augmentaꝛ ilischi: vnde oportet q̄ homo sup hoc sit pru dens in hoc comprehendendo.

¶ Septimus appresentetur vetula nuda cum barba lon ga ceruicibus barbata.

¶ Octauus patet vt q̃ sit meretrix ebriosa: quod ꝛ apparet de ea multa enormia dicit.

¶ Nonus cōplet cū apprehensione sibi facta a vetula cum panno tincto menstruis dicendo hec est ꝛc.

¶ Decimus cōpletur cū cōiunctione eoꝝ. ꝛ tu medice non consulas id fieri nisi fiat ſm modū pmissionis fidei ꝛ legis vt dicit Aui. ꝛ ipse nō fuit xpianus: quāto magis tu xpiane. Et dicit Aui. multos fuisse sic curatos q̃s vidit. non. n. sunt facienda mala vt eueniant bona ꝛ plures hac via curati sunt. Utꝝ coit° ↄferat dicet i dubijs. Dixit tñ Ras. in diuisionib°. Curatio ei° ē assiduatio coit° ꝛ ieiunij ꝛ ambulatio ꝛ ebrietas plīma assidue. Et in Uiatico auctrate Rusi. Coit° inqt valere vr̄ qbus colera nigra ꝛ mania dn̄antur.

¶ Undecimus cōplet cū virgulationibus moderatis: tñ nec incipiat timere: imo si noluerit medicamina assumere ꝛ ipsa fuerint necessaria tu cum timore ꝛ vgulatiōe fac tibi obedire: deinde redeas ad canones dictos eo ordie vt. ē. habeo tñ aliū modū quē ob reuerētiā legis xp̄i scribere desisti. Et cōsilr̄ dōm ē in eo q cupit repatriare ꝛ si restitui pt ad patriam fiat si non seruent canones dicti. ē. pportionabiliter: ꝛ iuuabit legere ouidium de remedio amoris.

¶ De amentia ꝛ stoliditate. Rubrica. xv.

Eamentia ꝛ stoliditate ꝛ corruptione imaginatiōis. Cōueniunt. n. hec duo prima ꝛ adinuicem dr̄nt. Conueniunt enim loco ꝛ lesione eiusdem virtutis q: vtraqꝫ est lesio cogitatiue loco: quia vt supra in me dio vētriculo est talis lesio. Dr̄nt qm̄ stoliditas ē lesio diminuta cogitatiue virtutis. Amentia vero ē ablatio eiusdem. dicuntur tñ a quibusdam fatuitas ꝛ insania ꝛ multis alr. Sunt enim stolidi infantibus sifes in q bus nō est opatio cogitatiua nisi q̃ est a nā. vt claudere oculos cū abstergit ab eis lipitudo. ꝛ extēdere manus vel brachia ne cadāt ꝛ vt sustentent. Hec enim est naturalis extimatio vt Aui. vi. de nālibus. quarta particula. ꝛ vt dcm̄ ē a multis alr noiat. sed a medico non est de nominibus disceptandum. pma pmi. doctrina sexta. v. capitulo.

Causa dispositionū est friditas pura aut friditas cum siccitate: aut friditas cū aliquo hūore flegmatico in vacuitatibus vasoꝝ cerebri. Ego quoqꝫ vidi Henricū hospitē ex casu fieri imediate stolidū arbitrat° fui hūorē flaticū ad locū mediū cerebri ex motu siue pcussione puenisse q ꝛc. ¶ Describat ḡ sic. Stoliditas est lesio dimīuta cogitatiue vtutis a mala ↄplone frida tm̄ aut fra cū siccitate. aut frida cū hu. flatica .cita. ¶ Amētia vo est lesio ablata ꝛc. Et ꝺ marie intelli hñt de his facto vt sīt sine senā de his vt se. ↄsequunt vt sunt vt eaꝝ accn̄tia ē alr agēdū. Utꝝ aūt possint a calitate fieri dicet in dubijs. Cōplio vo medie ptis cerebri ad calitatē declinat. vt. ē in pn. cap.

Signa habeātur per ea que de mala complexione cerebri supra.

Cura hꝫ canones. Primus ordinatio diete ex pte aeris oꝫ eē in loco luminoso: subtiliet cibus ꝛ declinet ad calitatē ꝛ sic. ꝛ sit studiū in subducendo sāguinē ꝛ ptēperādo ipm̄. Scias. n. q nihil ē magis inimicū sensui q̃z repletio ex cibis. Itē vigilet. nā vigilia iuuat ad mundādum sanguinē ꝛ somnus nocet ista tamen debēt moderate fieri ſm tenorem virtutis ꝛ ceteroꝝ.

¶ Scd̄s ē calefactio cū hūectatōe si est a sola q̄litate q̃ moderari debēt ſm q̄litatē morbū causantē. vt si fortes cum fortioribus. Que aūt sit ista ca. sa ꝛ hu. hr̄. ē. plures de soda flatica. ca. de colica hu. Itē de soda ex melia ꝛ tu ibi.

¶ Tertius est digestio materie si est cum materia.

¶ Quart° est euo māe si est cuꝫ mā. nā euacuantia flegma a capite dicta sunt sepe. ꝛ sīlr digerentia. Item cōuenit vomitus si in stō est mā souens infra de subeth. Flotomia.

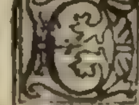
¶ Quintus est ↄfortatio cerebri cū his q̃ malā cōplexionē remouent cū dictis. ē. epithimatib° ꝛ enbrocis.

¶ Sext° ↄfortatio cordis cū diamusco dulci ꝛ ceteris. ē. de soda melica ꝛ ꝺ melia dādo ꝺ sero ꝛ ꝺ māe ꝺ hioī dosi ↄuenīēte. scito q absolutio pedū cū meliloto ꝛ camōlla ꝛ hꝫ ē maxime ↄferens in oī spē melie: vt supra de melancolia.

¶ Cōtigit ꝛ imaginatiāꝫ ledi quēadmodū ꝛ cogitatiāꝫ ablate. s. diminute ꝛ corrupte. ¶ Corruptio fit a mala ↄplone ca. ſm plīm q: supposita ē vaporib° q eleuant ab iferioribus q vt plīm sūt cali. Mala itaqꝫ ↄplo ca. cū mā vt cola ipa ꝛ absqꝫ mā pt esse factura corruptiōis imagiatie: q̃ corruptiōe ledebat. Tesil° medic°. de q̃ Gal. 3° de accītī. 3° c. q imagiabat i āgulo dom° rē tubicinatores q nō erāt. ¶ Diminutio āt fit ab hūitate ꝛ fri. q̃ si augmētet erit ablatio rē. ꝛ talis mala ↄplo mā signis suis ↄprehēdit. v. g. si hūida adest somn°. hūiditas oculoꝝ narīū lingue. etas cōplo. tpe anni respectu ꝛ hꝫ. Si sicca adest vigilia siccitas narium. lingue: oculoꝝ ꝛc. etas tpe anni: cōplo ꝛc.

¶ Cura ē ſm q ꝺ his dcꝫ ē. ꝛ. ē. ꝺ mala ↄplone fra ꝛ hu. ꝛ ca. ꝛ sic. cerebri. sit tñ canō q vētose fricatiōes ꝛ hꝫ debēt ī pte capitis anterioꝛi applicari. serua itaqꝫ canones de his.

¶ De pmixtiōe sensus ꝛ alienatiōe. Ru. xvj.

E permixtione sensus siue rationis. ꝛ ꝺ alienatione. Unde sensus permixtio siue rōnis alienatio est corruptio virtutis cogitatiue.

Causa cuius est mala complexio ca. ꝛ ſm plurimum materialis. Dicitur ſm plurimum: q: cōmuniter fit a materia melancolica adusta in qua scilicet vincit caliditas accidentalis per adustionem in ea factam: aut a flegmate putrefacto: ꝛ ex putrefactione facto acuto: aut a mā sanguinea: aut colica citrina: aut colica ru. aut a vapore calo. hec āt spm̄ alalē ↄsumūt ꝛ exiccāt: vñ nō pt eē rectū iudiciū instrm: ipmqꝫ agitāt ꝛ mouēt. ꝛ iō tales sunt quasi ↄtinue in varijs sermōibus ꝛ corruptie: vt pꝫ. Fit aūt q̃nqꝫ p ↄsēntiā: q̃nqꝫ p cōitatē: vt a stōco eius: matrice: miracb Aut vapore eleuato ab epate: aut a māu: aut a digitis: aut a pede: aut a toto: vt in febribus ꝛ hꝫ.

Signa nā q̃ ē ex melia ē cū tristitia ꝛ extimatiōe mala ꝛ aliīs signis melācolie superius positis.

¶ Si ex colera est cū lupinositate ꝛ audacia.

¶ Et si ex sanguine cum letitia risu.

¶ Si ex colera citrina cū inflāmatione caliditatis ꝛ ira ex malitia moꝝ agitatione vehementi imaginatione ignis: ꝛ sintillaꝝ: ꝛ citrinitate coloris: extensione cutis frontis: p fundatione oculorum: inflamatione capitis.

¶ Qꝫ si fuerit ex rubea eadem signa apparent magis intensa ꝛ peruersa ꝛ hꝫ. grauis ē permixtio que fit in febre: ꝛ vt plurimum fit in pestilentialibus.

¶ In facta vero a caliditate ꝛ siccitate puris non adest grauitas neqꝫ apparent signa materierum.

¶ In ea q̃ ex flegmate putrefacto facto acuto adest seueritas eleuāt supcilia sua māib° q̃si oi hora ꝛ hñt caput graue: ꝛ patiunt subeth: ꝛ plerūqꝫ estimāt se esse bestias.

¶ Qꝫ si fuerit p cōitatē ex vapore ascendēte ꝛc. cognoscit ex dispōne membri dolorosi: aut parte totius: vt in fe. Itē hñt q̃nqꝫ aliquod lucidum interuallum.

Pronostica que est cū risu ꝛ quiete saluior ea q̃ est cū ira: audacia ꝛ agitatiōe: iuxta illō Senis. Desipiētia cū risu: vt i apho. in fine ca. Ista Freica cū aliīs p̄cedētib° hꝫ ōpēdētiā necīā a Freica ꝺ melia ꝛ iō ab ea nō desistas: ꝛ p ↄplemēto ad eā semper recurras.

Cura in factuꝫ p ↄsēntiā: ꝛ a mā sequunt. s. ¶ Ordinatio diete. ¶ Digestio māe si conuenit expectatio ¶ Repētina euo si expectare nō cōuenit. ¶ Capitis ↄfortatio. ¶ Māe ꝺ dicte resolutio. ¶ Accītium correctio.

¶ Primus cōplet ordinādo dietam pportionalē humori peccanti ad bonū intellectū vt supra dcm̄ fuit. Q̄ si fuerit ex colera ꝛc. vide de soda colica. ꝛ psilr de alijs suo modo.

¶ Secundus pficitur digestiuis appropriatis mãe peccāti. de quibus supra quarto tractatu.

¶ Tertiᵒ cōsilr cōpleat. ꝙ si ibi fuerit sanguis fiat flōmia incipiendo ab ea ꝛ ab oi alia re sanguinem temperante ꝛ rectificante ꝛ infrigidante. vt supra de soda sanguinea.

¶ Quartus adimplet applicando in pncipio frigida repcussiua. vt lac. oleum violatū: rosaceū vt supra de soda colerica ꝛc. Q̄ si ex applicatione horum ifrigidan̄ium crescunt vigilie signum erit ꝙ materia terminabit. tunc relinquenda sunt ꝛ studendū est euacuationi eius cūstentibus lenibus de quibus supra sepe ꝛ specialiter de calida. ꝛ ideo in applicatione ipsoꝝ debet esse cautela. ¶ In facta autē a mala complexione tantum sufficient alterantia vt patet. ¶ In facta per communitatem seruent canones. Ordinatio diete vt supra. Euacuatio. ꝛ Digestio vt. ō. repercussio vt supra. Diuersio vt supra de soda colerica.

¶ Quintus canon complet ex horibus occurrēdo vigilijs ꝗ cōsueuerūt in hoc casu accidere: cum qbus aūt dcm̄ ē de soda colerica ꝛ rubrica de vigilia supflua. ꝛ in hoc vt dcm̄ est paulo ante oportet vti eis cū cautela vt fiat ianitio materie in loco ꝛ augmentū in vigilijs. nam opꝫ qñqꝫ ista multum frequentare ꝛ fortificare. De admistratione vero eoꝝ fortiū ꝛ narcoticoꝝ positi sunt canones allegatī locis. Et Emplastra ꝛ alia administrent post abrasionē capilloꝝ ꝛ super sinciput. ¶ Postremo aduertendum ꝙ si oia ista nō cōferūt: tūc oꝫ deuenire ad vltimū qd̄ est verberatio. debent enim vigilari. ꝛ alapis cedi vt rō ad se redeat: vt pꝫ in fine de cutibus. ꝛ tu ibi recurras propter canones.

¶ Et consilr dicendum de cauterio. qꝛ etiā cū oia non cōferunt cauteriçent in capite fm crucem aut in medio capitis fm placentinū. laudat multum in hoc casu vt radice vitis albe ꝛ in potu ꝛ in cibo vtatur. ¶ Recitat Gentilis habuisse a quodam medico ꝙ mulier quedam ex diuturna pmutione rōnis afflicta cui plurime addite sunt medicine alie ex solo vsu radicis vitis albe conualuit.

¶ De vertigine ꝛ scotomia. Rubrica. xvij.

De vertigine ꝛ scotomia. Aui. facit tm̄ mentionem de vertigine sub ea cōprehendēs scotomiā: tamē inter ipsas est dñā ꝗ pꝫ ex earum descriptionibus. ¶ Uertigo est actio corrupta vtutis imaginatiue: ꝛ habens eā imaginat res extra omnes in girum verti. Cuius causa fm plurimū est vapor subtilis motus in meatibus spiritus v sibilis. nam talis vapor suo motu spiritum visibilem mouet ꝛ cū tali motu virtus imaginatiua mouet. vnde ipsa iudicat visibilia moueri. Et dr̄ a vto ti ꝛ giro ras. vel quasi vertit egritudo. ¶ Scotomia est actio corrupta virtutis imaginatiue: ꝛ hñs eā imaginatur extra videre muscas vel corpora pua opaca. Cuius cā fm plm̄ ē huor grossus opacᵒ in meatibᵒ spūs visibilis qetus exñs. nā sua grossitie ꝛ tenebrositate imprimit in huōrē cristallinū spēs suas: que delate ad sensum cōem faciūt imaginatiuā corrupte iudicare. Et dr̄ scotomia a scotos qd̄ est visio ꝛ imos musca. Anvisio fiat in cristallina aut in cruciatione neruoꝝ obticoꝝ speculātū relinqꝫ. Un̄ visio muscarum ista ꝛc. hinc inde expersa sunt vt practico sufficiāt. tamen habent in se multas physicas rōnes: qs in presenti omitto: nec in dubijs dicā. qꝛ sūt theoricalia magis. ¶ Et dcm̄ est fm plurimū. qꝛ ēt ab alio pōt cōtingere. vt a motu ipsius spiritus facto. ppterea ꝙ homo se in girum duertit vt faciunt pueri. Aut qꝛ ex percussione aut casu spiritus visibilis mouetur quēadmodum contingit ex motu facto in aqua aquam inundare. Consimiliter a qualitate manifesta cōmunicata cerebro a stomaco famescente. vnde spiritus inordinate mouetur: aut qꝛ aspicit res in gyro motas vt sunt rote molendini: aut ēt currentes vt est aqua. aut qꝛ ab alto ad profunda respicit. vnde ex timore inducto spiritus visibilis mouetur inordinate. Fit ex alijs etiam causis vt statim de causa coniuncta.

Cause Et in summa cause eaꝝ sunt primitiue antecedētes ꝛ coniuncte. Exemplū primi. vt aer ventosus turbidus spissus. capitis percussio siue dolor aspectus rerum que in girum mouētur vt dictū est. cibi vaporosi. vt alleum cepe ꝛ huiusmodi. Potus vaporosus: vt estvum potentis. Somnus supfluᵒ. Dimissio exercitij. Repletio nimia. Tollerantia etiam famis qua cerebꝛū cōpatit sicut accidit hijs qui difficulter tollerant ieiuniū. Item coitᵒ nimius. Anime accidentia vt ira furor ꝛ hꝫ que spiritum in motu ponunt. ¶ Antecedens aūt est imaginatio aut mala cplō cerebri diuersa ponēs spūs in motu ēt sine mā aut mala complō humoralis sanguinea colerica flegmatica: aut melancolica: aut ventositas. ¶ Coniuncta est illa que immediate spūm mouet siue sit vapor siue sit mala cōplexio. ¶ Fit ꝛ scotomia ꝛ vtigo ex vapore corrupto ꝛ malo cerebro cōicato a stō matrice: quam ēt in mulieribus precipue tibi suspectam facias: ꝛ ab alijs membris inferioribus lesis. Item ꝛ a toto vtūi febribus.

Signa vertigo parua non cadit patiens: ꝛ non ē magna sed stat: oculi obtenebrantur: ꝛ quod ante oculos est videtur circulariter moueri: fit absqꝫ spasmo: ꝛ per hoc differt ab epilepsia: quoniam ipsa multum durat cadit. ꝛ sic de alijs per contrarium. fortis tamen vertigo assimilatur epilepsie.

¶ Signa eretice: ꝛ eius que fit a percussione casu ꝛ intuitu rerum circulariter motaꝝ. ꝛ hꝫ nota sunt.

¶ Signa eius que est ex vaporibus: qꝛ non est assidua non excitat cū repletione: neqꝫ sedat cū vacuitate: ꝛ accidit qñ qꝫ cū ea dolor capitis: sonitus: ꝛ tonnitus: ꝛ grauitas: ꝛ visus tenebrositas: ꝛ debilitas in gustu ꝛ odoratu.

¶ Signa ꝙ fit a frigiditate grauitas: multitudo somni: nausea: punctio spuitum ꝛ conturbatio sensuum: albedo coloris: plurimarum rumor.

¶ Q̄ si fit a colera parua grauitas: vigilie: inflāmatio: imaginatio citrinarū rerum: nasea: punctio ꝛ hꝫ. ex signis colere supra in principio operis: ꝛ tu sepe ibi.

¶ Q̄ si ex sanguine inflatio venaꝝ faciei: oculi: ꝛ caput rubea calida: grauitas capitis: somnus: lassitudo: ꝛ pulsatio timpoꝝ ꝛ venaꝝ que sunt post aures.

¶ Q̄ si fuerit ex melancolia grauitas multa: vigilie: imaginationes corrupte: capilli nigri. ꝛ similia signa de melancolia supra in pncipio operis.

¶ Signa si fuerit a cōmunitate: vt a stomacho signa mala digestio ꝛ appetitus: tremor cordis: ꝛ quandoqꝫ augetur ꝛ quandoqꝫ sedatur fm repletionem ꝛ vacuitatem: ꝛ ꝙ precessit nauseatiua satietas: dolor: iflatio stomachi ꝛc. ex nocumentis eius ꝛ declinatur nocumentum ad partem anteriorem capitis ꝛ mediam ipsius.

¶ Q̄ si fuerit ex matrice qꝛ precessit menstruorum retentio ꝛ spermatis. Item ꝛ qꝛ est apostema in ea.

¶ Q̄ si fuerit a vesica signa qꝛ pcesserunt nocumēta in ea.

¶ Q̄ si ex principio membrorum omnium: aut ex origine nutrimenti quod est epar: aut ex origine spiritus quod est cor erit eius transitus per venas ꝛ arterias ortas ab eis: aut ab illis que sunt in colle: cuius signum: qꝛ erit cū pulsatione vehementi ꝛ tensione: vt corde venarum que sunt in collo: ꝛ vt non inueniat dolorem de quo sit curandum in collo ꝛ membris eius: neqꝫ in reliquis venis. Et cum videas arterias extrinsecas extensas apud collum ꝛ alleuiatur cū manu pulsum. phibēt aut ligamētis lacertoꝝ aut

plumbo aut linis super ipsum stiptica predicta. tunc scis quod cursus est in eo. quod si non. tunc cursus est in aliis. ⁊ similiter experiri in aliis. quod si non inuenis tunc est in illis profundis.

¶ Illius vero que a malitia complexionis diuerse signa. quia sentitur in cerebro leuitas cum priuatione signorum dictorum. ⁊ sentitur iuuamentum subito ex applicatione calidorum aut fri. vt res exigit.

Pronostica cum vertigo ⁊ scotomia prolongantur signum quod est ex causa frida. ¶ Vertigo quidem frequens ⁊ proprie in decrepitis annunciat apoplexiam. ¶ Similiter vertigo eueniens successiones stuporis conitatis membri. ¶ Et soda accessio in vertigine quandoque soluit ipsam Aui. ¶ Et vertigo ⁊ scoto. quandoque fuit secundum semitam crisis. iste autem dispositiones preuie sunt ad epilepsiam. ¶ Et cum apparent siue in sene siue in iuuene est diligenter aduertendum. vt cito curetur.

Cura in facta propter causas iam dictas. quia ex reuolutione aspectu rerum ab alto ⁊c. Ordinatio diete. introductio somni quietis. Assumptio acetosorum stipticorum ⁊ bucellarum infusarum in eis. ¶ Euacuatio si videtur expedire cum his que videbuntur magis expedientia. de quibus ad plenum supra tractatu quarto: de dieta dicetur statim.

¶ Propter id autem quod dictum est de casu ⁊ percussione recurre supra de dolore capitis ex his.

In facta propter vaporem in capite existentem canones. Ordinatio diete. Secundo confortatio capitis

¶ Primus completur abstinendo ab omnibus vaporosis. vt alleum cepe vinum potens legumina ⁊ huiusmodi. vt sunt oua omnia. a nucibus. a rebus que cum nucibus condiuntur.

¶ Secundus perficitur cum rebus resoluentibus vaporem: aut cum remouentibus embrocis epithimatibus. odoribus vnguentis ⁊ huiusmodi. de quibus de soda calida ⁊ frigida hoc quoque casu multum in vltimo laudo cauterium super bregma ⁊ etiam super cornua capitis posteriora.

In facta propter materiam canones obseruentur hi. Ordinatio diete. Digestio materie. Euacuatio. prohibitio eleuationis materie a membro mandante si quod est mandans. Diuersio. Confortatio capitis.

¶ Primus completur vt dictum est abstinendo a causis inducentibus ⁊ vsu rerum euaporantium. ⁊ abstinere ab his que cerebrum ledunt. ⁊ his vti que cause opponuntur: que omnia nota sunt ex dictis hic ⁊ supra secundo tractatu ⁊ quarto.

¶ Secundus completur digerendo cum conuenientibus supra tractatu quarto.

¶ Tertius completur si ibi est repletio in toto. quia timetur humorum corruptio cum flobothomia ex nigra. Vel si materia peccans erit sanguinea ⁊ non fuerit in toto repletio sanguinis fiat ex cephalica. ⁊ si plus oportet fiat ex vena quieta post aurem. Item applicatio ventosarum super spatulas: applicatio sanguisugarum ad nares. prouocatio emorroydarum in viro. menstruorum in mulieribus. ¶ Si vero ex alio fuerit humore ⁊ commixto sanguini fiat flobothomia vt dictum est. quod si non fuerit commixtus ⁊ fuerit colera euacuetur cum euacuantibus coleram illi appropriatis tractatu quarto clisteriis ⁊ huiusmodi appropriatis. gargarismatibus caputpurgiis. odorationibus ⁊ huiusmodi. de quibus de soda. ¶ Et consimiliter si fuerit ex melancolia: aut ex flegmate: ⁊ quoniam a flegmate communiter euenit ideo ponitur hic speciale euacuatiuum. ℞. ierepigre. ʒ. x. agarici: epithimi. ana. ʒ. iiij. mirabolanorum indorum: chebulorum: emblicorum: belliricorum: sticados. ana. ʒ. ij salis indi. ʒ. ij. conficiantur cum oximelle: dosis est a. ʒ. i. s. vsque ad. iij. cum aqua calida. ¶ Item in euacuatione confert vomitus ⁊ maxime cum materiam in stomacho percipimus ⁊ maxime si his facile fieri potest. quia aliter credo quod nocet. ¶ Vomitiuum bonum ⁊ forte. ℞. raphani radicem ⁊ in ea figantur aliqua frusta ellebori nigri ⁊ permittantur stare per noctem: deinde extrahantur ⁊ decoquatur radix ⁊ de aqua illa colata accipiatur. ℥. vj. aceti. ℥. ij. croci ℈. i. misce ⁊ de hoc composito detur circa duo vel tria coclearia sic tepida. ⁊ fiat tale vomitiuum per. ij. horas post cibum.

¶ Quartus perficitur. corrigendo membrum mandans: ⁊ scilicet maxime: stomacus: splen: chistis: vesica: epar: cor: ⁊ nutrimentum. alias. nocumentum in collo existens sunt membra consueta vertiginem inducere. est tamen stomacus plus super pectus ostendere. vnde oportet accedere ad euacuandum materiam ⁊ confortandum illud membrum mandans: vt de ipso infra dicetur suo cap.

¶ Diuersiones fiant vt de soda per coitatem ⁊ litargia ⁊ in aliis locis sepe.

¶ Confortatio fit per cum reprimentibus vapores illos cum epithimatibus: embrocis. vnctionibus odoriferis ⁊c. de quibus ad plenum de soda. ⁊ tu ibi recurre secundum exigentiam materie.

Cura facte propter debilitatem ⁊ propter abstinentiam longam ⁊ superfluam a cibo. Confortetur virtus in principio cum stipticis acetosis. vt supra. deinde cum cibis boni nutrimenti de quibus tertio tractatu. ¶ In hora paroxismi manus ⁊ pedes fricentur fortiter facies que aqua vel vino aspergatur. Item fricentur pedes sale ⁊ aceto. Et odorifera frigida aut calida naribus apponantur vt exigit dispositio que securius in viris applicantur.

¶ De alue ⁊ palpitatione. Rubrica. xviij.

Alue siue palpitatio est vertigo minor in qua sunt palpitationes oculorum manuum ⁊ inuolutiones in lecto. alices. oscitationes: tensiones venarum: rubificatio faciei ⁊ venarum: ⁊ oculi. Cuius causa est eleuatio vaporum a repletione causatorum. ⁊ minor quia in vertigine magna homo non se sustinet: sed ad terram cadit vel declinat in hac autem non cadit. ¶ Et quod sit species vertiginis quod hic voluit Aui. audi Ras. primo continentis secundo. ca. vbi loquens de vertigine ⁊ scotomia agit. Dico quod hic morbus euenit cum dispositione defectionis. i. lassitudinis in corpore: ⁊ percipitur in superiori parte eius: ⁊ tenduntur vene: ⁊ oculi apparent rubei: ⁊ multiplicantur in eo alices ⁊ oscitationes. ¶ Et iuuat in hoc morbo secundum quod sui expertus irrorare aquam frigidam super caput: ⁊ dare in potu aquam nimis: ⁊ prouocare somnum. Et dixerunt quidam quod acorus est valde bonus: ⁊ infra. Et iuuat coriandrum cum succaro: ⁊ constringere manibus ⁊c. Nam ibi inuenitur tota sententia Aui. In hoc cap. hoc addidi propter incredulos.

Cura. Ordinatio diete. Euacuatio materie. Diuersio. Confortatio capitis vbi a sanguine fiat. Isti canones quantum ad eorum complementum patent ex complemento canonum de soda sanguinea. ¶ Si ex colera quatuor proportionaliter seruentur: vt pro soda colerica. ⁊ addatur quintus si est necessarius digestio materie. Vel proportionabiliter de flatica ⁊ melancolica dominum. ¶ Acoro inest proprietas remouendi alue si masticatur aut in puluere detur. Et si adhuc fuerit ex causa calida magis aut frigida. Item assumptio coriandrorum cum succaro ⁊c. frigida acetosa: de quibus de soda per coitatem. ¶ Item secundum purgationem si ex flegmatica fuerit materia confert balnea ⁊ summe naturalia ⁊ artificialia: de quibus infra de paralesi.

¶ De incubo. Rubrica. xix

Incubus est egritudo in qua homo sentit cum somnum ingreditur fantasma graue super se cadens ⁊ comprimens ipsum: ⁊ angitur eius spiritus: ⁊ intersecatur vox ipsius: ⁊ motus: ⁊ fortassis precfocatur propter pororum opilationes: ⁊ cum ab ipso separatur excitat eum cito.

Causa cuius secundum plurimum est vapor materiarum grossarum sanguinearum et flegmaticarum: aut melancolicarum eleuatus ad cerebrum cito: et est antecessor epilepsie aut apoplexie: aut manie. ¶ Et vt quidam dicunt incubus est nomen demonis: cuius causa est frigiditas capitis

occurrens subito dum dormit cōprimens ꝛ opilās: aut nimia repletio cibi aut potus ad quā sequit̃ fumus vapor corruptus a vaporibus resolutis opilans ꝛ aggrauans cerebrū ꝛ cor. ꝛ ideo qꝛ p̄ deficiunt in extremis videt̃ patienti ꝙ illud fantasma incipiat ascēdere a pedibus: deinde paulatim occupat totum ſm ꝙ vapores plus aggrauant: ꝛ iō loquuntur mugiendo petentes auxiliū ꝛ sunt toti perterriti propter sarcinam aggrauantem .i. fumum corruptum opilantem ꝛ obnubilantem spūs: qm fumus aliqñ est a sanguine aliqñ a flate. aliqñ a colera grossa aliqñ a melia.

Signa ex relatione infirmi vel patientis nō ſt. ¶ Signa pronostica: cui incub⁹ freq̄nter euenit nisi medicet̃ necessario incurret aut epilepsiam aut spasmum aut paralesim aut mortē repentinam. Qꝫ si ꝯtingit in vigilia eo deterius ꝛ si post excitationē sudabit sudore frigido ꝛ sit cum tremore cordis pessimum est.

Cura ordinatio diete. Digestio. Euacuatio. Capitis confortatio.

¶ Dieta ordinanda ſm exigentiā humoris ꝛ peccās hūor vt supra digeratur ꝛc̄.

¶ Euacuatio si a sanguine flebothomia. Si ali⁹ hūor euacuatio cum solutione. Dixit tñ Aui. Cura eius ē flōmia ꝛ solutio vētris cū eo ꝙ totum humorem educit.

¶ Confortet̃ caput si est a frigore cū calefacientib⁹ notis. š. de soda flatica. ¶ Et scito ꝙ ꝯtinuatio assūptionis granorum peonie est de maxime appropriatis cōferentibus ꝛ p̄cipue in cā frigida. ¶ Nō protelaui sermonem in hac pte que a vulgo dr̃ vetula de nocte incedens ꝛ calcans. ꝛ arabice albetile: cū hec sit sepe epilepsia pua siue iperfecta. ꝛ ideo cura epilesie est eius cura. de qua hic infra statim. tñ si a mā flegmatica det̃ mane ꝛ sero electuarium de gēmis. Et silr̃ si a melica vel de aliꝫ cordialibus. vt infra ꝛ supra cap̄. de melancolia. post cuius assumptionē bibat aquam peonie. ¶ Itē laudat̃ qḋ est optimū acceptio bis in hebdomada de tyriaca. v̄. g. tyriace. ʒ. i. cū aqua peonie. Laudat̃ cauterium. vt infra de epilepsia. tales habeant ꝓpe se amicos ꝙ cū eos senserint in paroxismo faciant eis fricatiōes pedum ꝛ manuū capitis ꝛ multū fortiter aspergāt faciē eorum cū aq̄ ro. frigida. ꝛ si sentiunt in stomaco eē nocumētū ꝓuocent vomitū immediate: deinde accipiant post diambram aut aliquod tale cordiale. Credo ꝙ ſm plurimum vitio repletionis stomaci cōtingit maxime a cā intrinseca: ꝛ ideo vomitus est quasi semper ꝓuocandus. nā extrinseco fit cōiter a frigore subito occurrente capiti.

¶ De epilepsia. Rubrica. xx.

Epilepsia est egritudo ꝓhibēs membra aiata ab opationibus sensus ꝛ motus in erectione nō integre: cuius cā ſm plimū est flegma siue grossa vētositas aut vapor opilationē faciens non cōpletā in ventriculis cerebri ꝛ maxime in anteriori. Et dicitur nō integre qꝛ omnino non prohibentur a sensu ꝛ motu vt apopletici. imo cadētes in terram se mouent ꝛ reuoluunt vt vidi ꝛ semi eleuāt se. ꝛ de isto in dubiꝫ. Dicitur ſm plurimū. qꝛ a sanguine vel vapore sanguineo fit. aliquando a melia vel vapore eius. aliqñ a colera vel vapore eius ꝛ hoc raro. vt Aui. ca⁹ eodē. Vñ Aui. auctate Ipo. dixit. Plurime oues patiuntur epilepsiam cū anothomiçant̃ in cerebro earum inueniunt̃ hūiditas mala fetida. Et ideo dixit. Epilepsia plim accidit a flate. vñ pus ꝛ magis a flate. Scḋo ꝛ min⁹ a melia Tertio ꝛ rarius ꝛ min⁹ a sanguie. Ultio ꝛ rarissime a colera. Et qdā dicit illā q̄ ē ex flate esse verā. q̄ vero ex aliꝫ hūoribus eē nō verā. ¶ Itē pōt fieri a mala qualitate simplici cā aut mordicatiua: aut venenosa. nā cerebrū taliter sentiens nocumentū ꝯbit̃ vt a se ipsum expellat. ꝛ in tali ꝯtractione fit opilatio ad quā seqt̃ ꝓhibitio trāsit⁹ spūs sensibilis ꝛ motiui ad mēbra. Scḋo sequit̃ ꝛ i ipsis mēbris ꝯtractio ꝛ spasmus. ꝛ iō epilepsiā q̄si semp añcedit spasmus ꝛ q̄si sp sensibilis. Et dr̃ q̄si semp. qꝛ aliqñ fit: vel añcedit insensibilis. vt Aui. de cāis epilesie. Et dr̃ non cōplet̃ ad differētiam apoplexie in q̄ fit opilatio ꝯpleta absolute vel saltē respectu debite delationis spūs: qꝛ si non in debita trāsmittit̃ quantitate q̄ mēbra sint motui aut sensui ꝯuenientia insfra. Et dicit̃ in vētriculis ꝛc̄. qꝛ lꝫ nocumentū pus appareat in sensu visus ꝛ auditus ꝛ i motib⁹ lacertoꝝ facti q̄re pus i ventriculo añriori sic nocumētū appet. ¶ Cū aliꝫ et cōicat̃: qꝛ si nō cōicaret̃ eis tūc non destrueret̃ intell's neqꝫ motus anhelit⁹ lederet̃ Aui. de epilepsia. ¶ Et dr̃ morbus caducus. qꝛ hñtes eam cadūt ꝛ pedes inordinate mouēt pp qḋ dr̃ ēt peditos. Et in h̄ apparet dr̃a inter ipam ꝛ v̄tiginē. qꝛ v̄tiginosus stat lꝫ obtenebrent̃ oculi eius: fortis tñ v̄tigo similis est epilepsie Aui. de v̄tigine. ¶ Dr̃ ꝛ mr̃ pueroꝝ ꝛ ē hec species mala in qua paroxismi frequentant̃. Vñ Aui. qñ cōtinuant̃ paroxismi epilepsie iterficit. Dr̃ a qbusdā sternutatio. Aui. v̄o dixit. Motus sternutationis ē quasi mot⁹ epilepsie leuis. ꝛ epilepsia ē q̄si sternutatio mlta ꝛ fortis.

¶ Epilepsia itaqꝫ dr̃ ab epi qḋ est sursum: ꝛ lesis qḋ ē lesio. Multis aliꝫ noibus noiat̃: vt morbus sacer: morb⁹ ꝯmēsalis. de qbus ꝓlixare sermonē non est vtile ad presens.

Cause Et in summa cause primitiue sunt ille q̄ dicent̃ statim in canone vniuersalissimus.

¶ Antecedēs v̄o cōplonalis ē mala cōplo toti⁹: aut cerebri frida ꝛ hu. qua gñat̃ vētositas grossa. vel malus humor.

¶ Humoralis est ipse humor sanguineus vel flegmaticus: aut colericus: aut melicus in stō vel alibi multiplicatus.

¶ Cōiūcta ē ipe vapor vel vētositas grossa: aut mala ꝯplexio simplex opilās. ¶ Et Viaticus dicit ꝙ epilepsia fit tribus ex causis. aut ex flegmate vel melancolia in prora capitis. vel ex ventositate grossa: aut ex aliꝫ humoribus in aliꝫ cōitibus mēbris: vt stō mirice: pede: crure ꝛ hꝫ.

Signa demr̃atiua sunt spuma in ore subit⁹ casus: tortio oris ꝛ facie: ꝛ p̄cipue qñ est fortis tremor ceruicis ꝛ totius corꝑis ꝯstrictio: inuolūtaria emissio stercoris ꝛ vrine ꝛ spermatis aliqñ. ꝛ h̄ dico qñ ē fortis. ¶ Et nō ꝙ in forti ꝛ si spuma abstergit̃ iteꝝ venit: in debili aūt nō. Itē nō releuant̃ ex forti cit⁹: sed bñ ex debili ꝛ in debili aliqñ nō cadūt. Et est cū ꝓlixitate agitationis ꝛ longitudinē releuatiōis ꝛ difficultate spūs est praua. Et ſm hoꝝ signorum intensionē dr̃ praua minus praua ꝛ media.

¶ Et in facta vitio cerebri p̄cedit grauitas ꝛ dolor ꝛ tenebrositas visus: ꝛ sensuū alioꝝ exterioꝝ malitia: audit⁹. s. odorat⁹ ꝛc̄. Itē ꝛ vertigo: ꝛ grauitas lingue citrinitas in facie: ꝛ qꝛ patiens non sentit nocumentū in aliꝫ membris neqꝫ eleuationē vapoꝝ ꝛc̄. Et de his debet interrogari patiens cum releuatus est.

¶ Illa que est a stomacho. fit tremor in ore stōachi: ꝛ mordicatio: ꝛ casus subitus: ꝛ nausea: ꝛ solutio stercoris: ꝛ exuberatio vrine: ꝛ alguadi siue spermatis: ꝛ emittit̃ in amplexu ꝛ visu mulierum: ꝛ hꝫ hoc difficultatē nō puā: de q̄ i dubiꝫ. tremor cordis: soda fortis: leuitas epilepsie siue eius remotio. qꝛ cum vomitu sanat̃: ꝛ significāt eā relique dispositiones ex parte stomachi: vt repletio: destructio appetit⁹, ꝛ sic de aliꝫ. ꝛ qñqꝫ interficit: ꝛ hoc propter frequentiā periodorum. Auicē. ꝛ ibi nota ꝙ de ipsa pur dictum est in d pronosticis: ꝛ fit cum spasmo.

¶ Qꝫ si ex mirach. iflatio in mirach rugitus faciēs dolorē; eructuatio acida: ꝛ qñqꝫ fit dolor iter vtrasqꝫ spatulas post cibum paucum: neqꝫ quiescat nisi post digestionem: deinde redit post assumptionem cibi.

¶ Si ex epate cognoscitur qꝛ sentit̃ nocumentū in pte dextra versus ypocūdriū: qꝛ dolor est aliqḋ talē: ꝛ paroxism⁹ p̄sentit̃ sicut in aliꝫ. Itē vrina ꝛ pulsus adiuuāt ad hoc.

¶ Q si ex splene nocumentum ex sinistro dolor grauitas. inflatio: rugitus.

¶ Si ex matrice qr retentio menstruorum aut spmatis aut effusio materierum effusarum ad mřicem quam pcedunt dolor in pectine ⁊ inguinibus ⁊ dorso ⁊ grauitas in mřice

¶ Si ex renib⁹ polluit se; porisimo. Si a vesica mingunt.

¶ Si ex intestinis egerunt ⁊ in ipsis membris sentitur grauitas prius ⁊ nocumentum.

¶ Q si fuerit ex aliis mēbris qr ex pede digito ⁊ huiusmodi signa nota sunt.

¶ Item a vermibus signa. cursus saliue ⁊ cursus vermium ⁊ ascendit ⁊ reliqua signa vermiū de qbus. xvj. caplo.

¶ Q si fuerit a vapore ⁊ maxime a cā extrinseca ⁊ morsu vespiū ⁊ scorpionū ⁊ hmōi. signa nota sunt. Q si fuerit ex cā intrinseca sentitur vapor.

¶ Q si fuerit ex vētositate nō est grauitas neqʒ spasm⁹ fortis ⁊ subito fit. qr ē velocis mot⁹ ⁊ pcipit sonit⁹ extensio.

¶ Alius vo que ē ex flegmate qr spuma est multa grossa viscosa: alba: porisimus plixus cum agitatione multa color declinat ad albedinem. regimē flegmaticū pcessit vrina est remissa ⁊ spissa cū quadā residentia ad modū vitri liquefacti. Et attendēda sunt reliq̄ etas. cōplo. ars. ⁊ hmōi. Et si ex flegmate salso fuerit erunt accitia remissa.

¶ Signa ex sanguine. caliditas ⁊ rubedo in oculis. plenitudo venarum: facies ru. ⁊ q pcessit regimē sanguineū cōplo. etas. tpe veris ⁊ hmōi de signis sanguineis.

¶ Q si ex colera parorismus ē breuis ⁊ leuis ⁊ spūa tendit ad citrinitatē ⁊ facies silr. ⁊ q patiens sit colericus pcessit regimen colericum ⁊ hmōi ex colera fuit.

¶ Q si spuma fuerit modica ⁊ liuēs ⁊ facies vergat ad liuorē nigredinē ⁊ pauce sunt humiditates i oculis ⁊ cōplone melicus ⁊ pcessit regimē melicū ⁊ hmōi erit ex melia.

¶ Q si post porismū patiēs rideat ⁊ q faciat sicut stolid⁹: tunc fuit melancolia ex adustione sanguinis. Q si fuerit ex melancolia ex adustione colere habebit accidentia manie. Dicit Cōstan. Auctoritate Gal. q q̄ venit crescēte luna significat mřem eius esse humidissimā: que vero decrescente esse eam frigidissimā sed parum humidam. Quidā medici vt astrologi distinguūt q̄tuor etates lune dicētes q prima q̄dra est ca. ⁊ hu. secunda ca. ⁊ sic. Tertia fri. ⁊ sic. Quarta fri. ⁊ hu. Igitur que laborat de humiditate affligit in pmā ⁊ vltima etate q̄ de siccitate in scđa ⁊ tertia.

¶ Signa distictiua iter ipam ⁊ apoplexiam huius. ā. ⁊ distictiua iter ipam ⁊ sincopī habes infra. 2° cap. Et scito q aliqui sunt q recordant de casu suo ⁊ verecūdant ⁊ aliq non

Pronostica aut iniciatiua epilepsie sunt. Vertigo freq̄ns. obliuio. malitia enhelitus. capitis grauedo dolor eius varia incōmoda. sōnia i qbus videt aquas. Locutio in somno ⁊ clamor in eo. ⁊ longa narratio. Pollutio nocturna. dolor capitl ex quacūqʒ ira. Citrinitas in lingua declinās ad albedinē. Viriditas venarum lingue tumor constrictio pectoris. ¶ Si mulieri pgnanti venit epilepsia fetu euacuato soluit. ¶ Si autem porismus fuerit leuis ⁊ breuis ⁊ post porismū recordat signū est q curari poterit. Q si fuerit longus grauis ⁊ non recordat signū ē difficilis curatiōis ⁊ forte ipossis. ¶ Si in capite supuenit morfea alba signū est curationis. ¶ Si accideret isanis aliqd de epilepsia ab vtero ⁊ post euomerit ⁊ se purgauerit ⁊ superfluitates mřas expulerit aquosas signū est liberatiōis. si nō. nō. ¶ Q si aliqs est generat⁹ tpe mēstruorum aut ex imūdis spermatibus vel parētes sūt epilentici deide genit⁹ icurrat epilepsiā tal nō vr curabilis. qr postq̄ est ab vtero. ⁊ ita ex malis causis tā mala cōplo ē cōposita: ⁊ ideo abstineāt se viri a cōiunctiōe cū muliere mēstruata. ¶ Si i q̄rto septenario quis habeat epilepsiā ex eā pueta. cerebrū ⁊ continuauerit per etates precedentes nunq̄ curabit. nā egritudo est habituata. ¶ Si porismi epilepsie frequenter venerint ⁊ potissime in sene periculum est mortis. ⁊ cū frequētant porismi in infantibus raro euadunt. ⁊ dicitur tunc mater puerorum. ¶ Si vis scire si epilenticus est curatus suffumiga ipm cū carnibus caprarum. q si non cadit curatus est. si cadit non est curatus. ¶ Itē nota asso. epilenticorum inuenū infra in fine capituli ⁊ in sequenti: qr nonum quinte ⁊c. ⁊ tu ibi. ¶ Hec egritudo rarissime curatur nisi in pueris. Et quando ex malo peruenit regimie. ⁊ ideo caue a liberationibus promissis. multi enim qui sic pmiserunt delusi permāserunt. Nam Gordonius dicit se non potuisse attingere ad sanitatē alicui⁹: cū tñ ipse fuerit diligentissimus ⁊ patientes obediētissimi nisi in altero duorum casuum. ⁊ ideo ⁊c.

Cura In cura igitur huiusmodi horride passionis sic procedam. qr primo ponam canones obseruandos in etate tenera in qua cōsueuit hec passio plurimū accidere. ¶ Secundo ponā canones in aliis etatibus tenendos. ¶ Primū ponendo curam de eo vt est talis p essētiā. Secundo vt est talis per communitatem.

¶ Quantum ad primum ponitur primus canon vniuersalissimus ambabus etatibus ⁊ est custodire se a causis eam mouentibus aut facientibus que sunt statio nimia sub sole: ⁊ spāliter ois nimia capitis supcalefactio sub radiis lune. Et omne excessiue infrigidans multitudo pluuiarum: flatus vēti meridionalis ⁊ septētrionalis simul. Odorum etiam bonorum mltiplicatio: ⁊ odor malus: vt pellium caprarum atqʒ vngularum cōbustarum. Intuitus rerum ab alto ⁊ circulr motarū. Assumptio rerum gnāntiū sanguinē vaporosū ⁊ feculentū ⁊ tenebrosum: vt vinū feculētū ⁊ antiquū ⁊ nouum qđ nō ē clarificatū ⁊ pot⁹ eī⁹ purū: ⁊ hic sermo speculationem hʒ. Lētes: apiū: fabe: cepe: lac dulcia pigua mltū. ⁊ omne grossum inflatiuū. oē calim acutū fridū ⁊ stipticum. Itē comestio epatis hirci ⁊ olfatio eī⁹. ¶ Itē galbanū. cuius contrarium ponit Auicen. 1° cano. pprio capitulo. vbi dicit: q qn̄ epilenticus ipsum odorat remittit: dr q in declinatione cōfert in aliis tpibus nocet est solutio aggregatoris. sed tu cōsidera. ¶ Item odor carni vsti ⁊ hmōi calida. qm̄ dissoluūt humiditates: ⁊ eas fluere faciunt in origines neruorum: ⁊ sic opilant. Repletio nauseatiua: nausea indigestiones. Exercitiū sup repletionē ⁊ dimissio eius. Longitudo more i balneo balneū ante digōnez. effusio aque calide super caput. Coitus plurimus: ⁊ maxime cibo exigēte i stomacho accidentia animi fortia: ⁊ tristitia. timor: ira: ⁊ audit⁹ magnorum sonorum: vt vocum tonitrui.

Cura particularis exigit Canones pticulares. ⁊ sunt. ¶ Primus ordinatio diete. nam si in regimine ipsorum fit rectitudo remouet. ⁊ si non: remanet. ⁊ oʒ quidem vt studiū impendat ab eis ante pubertatem Auicen. pprio capitulo. ¶ Secūdus euacuatio materie. ¶ Tertius diuersio. ¶ Quartus capitis confortatio. ¶ Quint⁹ administratio rerum ad extra que proprietatem famosaʒ habent in hac passione.

¶ Primus igr canon pficit cū cibū nō accipiunt vt rectificetur regimē nutricis: vt qr se ⁊ in his que puero pertinēt abstineāt qbus ledi potest puer. Jam. n. dictū est in canone vniuersalissimo. vtat itaqʒ bonis ⁊ laudabilibus nutrimētis temperatis: vt unde bonus generet sanguis. Vinum vitent vt pose est ⁊ coctū oino: ⁊ in salatuciis: nuces: ⁊ auellanas: ⁊ sinapi. Hoc itaqʒ lacte nutriat puer: ⁊ in summa lactans sit pro posse optime complexionis ⁊ bonorum morum ⁊ bene nutrita abstinens ab his que dicta sunt.

¶ Secūdus pficit cū administratōe clisteriorum ⁊ suppositoriorum. Nā existibus vnius anni ⁊ minoris tpis iponi pñt: ⁊ ipōi facio: vt. ℞. violarum. mercurial. salue. an. ℥. ij. iterpig. sale ⁊ oleo cōmuni. Item aliquando ipono radicē peonie.

¶ Item fiant suppositoria ex mellero.puluere yerepigre cũ puluere radicis peonie.⁊ continuent hec enemata vt posse est.⁊ similiter suppositoria.nam q̃nq̃ ita plorãt ⁊ agitant vt ex ħ maius sequat nocumẽtũ. ¶ Itẽ deť q̃nq̃ lactanti de yerapigra aut pillulaꝫ vt ex hoc fiat lac solutiuũ aut aliquod aliud solutiuũ appropriatũ vt infra. ¶ Itẽ cõpletur canõ ex admistratione reꝫ facientiũ q̃olibet mãm a capite exire.vt sunt sternutatiões faciles marie qñ añcessit etio alia notabilis. Item caputpurgia leuia de quibus in de soda flegmatica ⁊ colerica. ¶ Ualebunt ⁊ pedũ lotiones cũ flore camomille cum modico lauri in aqua facte.

¶ Quartus cõpletur cũ sacculis:lotionibus capitis factis ex sticados:rutha:radice peonie ro.⁊ hõ.vt inde expostulabit:de quibus infra ad plenũ.hoc simili canone ex quibus fiãt cerotaria ⁊c̃.vt infra. Laudať hoc loco pmarie odor ruthe ⁊ linitio narium facta ex succo eius cũ modico puluere peonie.⁊ silŕ linitio ex aniso facta. Item succus ruthe cum modico asse. Item ysopus polium montanum.

¶ Quintũ cõpletio.collaudať etiam a magistris nostris q fuerũt xp̃iani. Si collo gestent versus hĩ scripti cũ optima deuotione omnipotentis ⁊c̃.a morbo isto soluunt.

¶ Gaspar fert myrrham:thus melchior:balthasar aurũ.

¶ Hec tria qui secum portauerit nomina regum.

¶ Soluitur a morbo christi pietate caduco.

¶ Etiã si dicanť in aure eius q cecidit cũ Pr̃ nr̃ ⁊ aue Maria ⁊ deuote stati resurgit.fides tua te saluũ fecit. ¶ Item diuina sic amplians colens sic opeť. Ieiunet patiens si põt pater ⁊ mr̃ parentes eius aut amici quotquot hr̃e potuerit ⁊ ẽt isti ꝓ patiente si nõ est abilis trib⁹ dieb⁹:deinde audiãt missam in ecclesia.ẽt sit sacerdos confessus bone fidei ⁊ dĩ amicus ⁊ sup patiẽtem legat euangeliũ qđ legiť post festũ sancte crucis.vbi dr̃. Spumans ⁊ ardens:⁊ hoc genus demonĩ nõ eijciť nisi cũ ieiunio ⁊ orõne:deinde eo lecto sacerdos eum fideliter ac deuote scribat ⁊ patiẽs super ẽ portet ⁊ liberabiť deo Iesu coopãte. ¶ Itẽ laudať zona facta ex corio capitis ⁊ caude lupi.itẽ ex corio asini. ¶ Item os capitis hũani ex pte añterioris capitis pulueriẑatũ. ¶ Itẽ collo suspẽdať radix peonie.nã q̃diu remanet non redit ⁊ mo cõpertũ est eius ablatione redire. Auicen.scđo cano.de peonia. Silŕ cõfert piretrũ collo suspẽsum. Silŕ corallus appensus collo. Item dens lupi canin⁹ suspẽsus. Itẽ smaragdus lapis.itẽ oppoponacũ. ¶ Itẽ cõfert cauteriũ de q̃ infra. Gestẽt peoniã collo ⁊ ex decoctione bibãt radicis eius addito modico mellis. Sanati.⁊.n.sunt plures pueri septẽ aut octo annoꝝ ⁊ infra. Placẽtinus. ¶ Itẽ deť puero q̃tidie cũ lacte aliqđ diamusci aut plirisarcoticon:⁊ est singularis medicina marie qñ hñt frequentationeꝫ paroxismorũ Raš. ¶ Multa talia poni pñt q̃ ẽt ꝓuecta etate ɔferunt. Unde nũc enumerabo illa simplicia ⁊ cõposita q̃ oib⁹ epilenticis indifferenter ɔferũt:ex quibus eligat operans q̃ proposito suo ɔgruẽtia erũt:ꝫ tñ p⁹us eos enũerabo canões in cura necessarios iuxta ꝓmissa in ꝑincipio tractatus.

Cura qñ est talis ꝑ eẽntiam ſex canoñ.obſuat. ¶ Primus ordinatio diete. ¶ Secũdus digẽ materie ¶ Terti⁹ euacuatio eiusdẽ. ¶ Quart⁹ diuersio. ¶ Quintus ɔfortatio capitis. ¶ Sextus correctio accñtium

Primus ꝑficiť ex pte aeris ⁊ alioꝝ vt declinent ad ɔtrariũ c̃ae.vt.š.de aere. Tñ scito q in hac passione multũ ɔfert mutatio eius.nã sepe dissuet⁹ morbũ ꝑmutat. Meš.de epilepsia. Itẽ reuersio ad cõsuetũ.idem. Alia ex parte aeris notanda tacta sunt de etate tenera.

¶ Cibus sit ex bono ⁊ laudabili nutrimẽto.de quo.š.2⁹ tractatu.commensuratus qualitate ⁊ quantitate ⁊ ordine.⁊ eligať q ex ꝓpetate cõfert vt rutha.ysopus ⁊ de his statim

¶ Uinum limphatum odoriferũ ⁊c̃.cũ conditionib⁹ dictis ydromel tamen est potius eis elegãtius. Meš.

¶ Somnus ⁊ vigile superflue nocẽt.somnus sup saciẽ factus est malus.⁊ silŕ supra satietatẽ supra nauseã. ¶ Coit⁹ nocet viplm. Et dr̃ viplm q: coitus qui est factus ab eis q vltime abstinuẽt.si moderatus sit forte asse sonat. Meš.de moderatione coitus supra secundo tractatu in principio. Iteꝫ cõuenit in his quibus accidit epilepsia ꝑ plenitudinẽ vt sunt religiose vidue virgines ⁊c̃. Aliũs vero vehementer nocent.

¶ De exercitio ⁊ quiete cũ accidẽtibus dictũ est.debet etiã in his omnibus esse contemperãce.

¶ Anteq̃ꝫ ad scđm descendam enumerabo multa q̃ in hac valẽt passione.vt sunt acetũ squilliticuꝫ. Amigdala amara. Aniũ. Aromaticũ mus. Mesue. Artemisia.pillule ex ea facte. Betonica. Borago. Berbẽa. Blãca cõfectio ny. Coagulũ leporis columbi. Cicera.ru. Cõfectio ꝺ musco Mesue. Corallus. Diacastoreuꝫ Nyco. Ficus sicce ⁊ humide. Filipendula in cibis sumpta. Os hois. Maiorana ꝑsertiꝫ scđo ex ea caputpurgio. Peonia. Pillule indei cura sode melã colice. Potio sancti pauli. Portulaca. Pulegiũ. Plirisarcoticon ny. Rosmarinus. Rutha. Saluia. Smaragdus lapis. Sticados. Nux muscata. Uiole purpuree ⁊ marie in pueris. Unguentũ de bdelio.⁊ de basilicon mesue.q.descriptione.irundo exuiscerata sicca vel assata.

Secundus ꝑficiť cũ sirupis dictis supra de soda vt est de sticados.sirupis de ysopo oximel squilliticũ. ¶ Sed hic nota q ẽt laudať acorus:origanum a mesue:hoc cap. Et sirupus.de absinthio laudatur ab Aui.hoc capi. Et credo q ipse intelligat de solutiuo posito quito cano.tractatu sexto.sed ibi plures põit descriptiones.⁊ tu considera. Eligant nãq ex eis que proposito sunt conuenientes iuxta mãm peccantem addendo q̃ a ꝓprietate ⁊c̃.vt sepe supra.

¶ In flegmatica Meš. ℞ ysopi sicce.ʒ.iij.passularũ enucleatarum.ʒ.5.coquanť in lib.ij.aque pluuialis vsq ad ɔsumptionẽ medietatis.deť cũ oximelle squillitico omni mane vsq ad.xv.dies.deinde reitera interponendo euacuationes ⁊ tempus.est.n.mirabile marime i flegmatica. ¶ Itẽ.℞. rute saluie:maiorane:ysopi.añ.M.5.radicis ireos: acori ꝓprii:squille:ameos:visci quercini:polii:origani: calamẽti:aristologie.añ.ʒ.ij.seis anisi:maratri:siseleos:basiliconis:peonie.añ.ʒ.ij.liquiritie mũdate:passularũ enucleataꝝ.añ.ʒ.i.floꝝ anthos:sticados:radic fenículi:brusci.añ.℥.5.absinthij:succi fumiterre.añ.℥.i.5.cũ melle ⁊ zuccaro sufficientibus.fiat sirupus ⁊ acetoseť cũ aceto squillitico:⁊ ꝓponeť cũ decoctione peonie:rute:nucis mus. Et si cupis caliditatẽ reprimere addas scariolam:semina cõia:coriandri.añ.℥.5.ex his oib⁹:vt pꝫ fieri põt sirupus. Silŕ ex aliquibus coꝝ tm̃ vt placebit ex scriptis. ¶ In primo cano.hř modus cõponendi de nouo:⁊ etiam sirupos magistrales compositos. Sed de sticados marie commẽdať hoc casu Mesue. Exẽplum. ℞.sirupum de sticados.℥.i.5.acori passularum enucleatarum:nucis mus.cynamomi ⁊c̃.hec decoquanť:⁊ cũ hac decoctiõe detur sirupus.

¶ In melancolica valent sirupi dicti supra de soda melãcolica:addendo que a ꝓprietate valent in epilepsia de aliis. Tñ vt copiosiores simus. ℞.radicũ feniculi:graminis:aristologie:ysopi:rute:peonie.polij.añ.℥.i.succi boraginis:succi scabiose.succi fumiterre.añ.℥.v.seminis peonie:seminis rute.visci quercini:epithimi:foliculi:sene:polipo.florum sticados.añ.ʒ.iij.mellis ro.lib.i.zuc.℥.viij.fiat sirupus.

¶ Iteꝫ a cã calida raro euenit:⁊ marime a colera digestiua tñ in causa ca.de soda cõueniunt addẽdo peoniã:rutã ⁊c̃.que a ꝓprietate cõferũt:vt supra. ¶ Alius sirupus. ℞.endiuie:scariole:lactuce:coriandri:⁊ citrac.añ.ʒ.iij.rute:peonie:ysopi:polij:absinthij.añ.℥.i.succi fumiterre.℥.vj.seminum rute:peonie:siseleos:seminũ quatuor frigidoꝝ.añ.℥.i.mellis ⁊ zuccari quantũ sufficit.fiat sirupus.ita tñ oia

vt dictum est de soda opz moderare fm pportionem mix/
tionis materierum adinuicez: vt cōmiscendo frigida di ge
stiua cum calidis et plus z minus.

Tertius pficit cū solutiuis dictis de soda pportio/
nalr sue mãe addēdo ea que a ppetate diri
git illa solutia ad caput z ipaz recipiciūt passionē. ℂ Vñ
Gētilis in frãtica post exhibitionē sui syrupi dabat. ℈. iiij.
huiusmodi mixtionis. ℞. lapidis armenii: lapidis lazuli ppari fm
artē. añ. ʒ. i. cologn. diagri. correcti: elli. ni. añ. ℈. i. spice. ℈. i.
epithimi. ʒ. ij. iera logo. ʒ. ß. misce cū modico aq mellis: z ite
rū redeat ad syrupū. Dabat pro ɔfortatione elariū regū.
Tñ est forte solutiuū quo vti opz cū discretiōe. ℂ Et pille
cochie. q̄z descriptiōi addatur peonia nux mus. z sticados.
Itē elaria solutiua de soda frãtica. Cōsilr dicat̃ in melica
z in cã ca. Nō me multū extēdo: q2 res clarissima est. et tu
oia illa ɔsidera. ℂ Clistē in passione hac ɔferēs. ℞. stica/
dos: ysopi: absinthij. añ. M. ß. pulpe collognitide. ʒ. ij. car/
tami. ʒ. iij. centauree. M. i. olei liliorum alborum. ℥. i. ß. Fiat cli
stere. ℂ Aliud. ℞. radicū ireos: aristol. rot. añ. ℥. ß. cētauree
minoris mēthe: absinthij: aneti: ameos: carui: seis basilicōis
añ. ℥. ß. seis peonie. ℥. i. ruthe: ysopi: polij: malue: blite: mer
curialis. añ. M. i. furfuris pugillū. i. olei rutacei. ℥. iij. salis
cōis. ℥. ß. hiere pi. ℥. i. cū aq z c̄. fiat clistē. ℂ Notādū tñ q
ista sunt calā multū. vñ opz attendē multū ne adsit feb. et
ipsa possumus moderare cū fe. vt. s. et ex his pauciora ac/
cipe possumus vt placebit. Et pro aliqs clisterijs recurre vt
supra de soda et sfra de paralesi z etiam de apoplexia.

ℂ Canō aduertēdus q tales epilētici sūt sexies in ãno pur
gandi: bis in ver: bis in autūno: semel in estate et semel in
hyeme. ℂ Et p euōne aliorum humorum a sfre recurras. s.
de soda suo loco vt te inuitat mã. ℂ Fiat deīde facti purga
tionibus sternut atoria caputpurgia: masticatoria: gargarisi
mata: pro qbus. s. de soda suis locis. z cap. de apoplexia: ita
tñ vt semp addatur peonia ruthe vel aliqd tale appropriatū.
ℂ Itē notādū q syrupū de sticados possumus facē soluti
uū: et silr ex pluribus rebus appropriatis addito aloe aut aga/
rico cum modico scamonee possumus ɔficere elaria soluti/
ua pillas z hmōi. que relinque industrie operantis.

ℂ Restat nūc vt de flōmia loqmur. Canones siue andi sunt
quattuor. ℂ Primus q epilēticus nō sit debilis cerebri. ne
ex flōmia amplius debilitaret. ℂ Scōs nō sit frigidi cerebri
q2 ex ea magis ifrigidat. ℂ Tertius q sāguis sit peccās aut
si sit alter humor q sit sāguini cōmixtus. ℂ Quartus q
ɔstāte replōne vl̄i et si mã fuerit frida fiat flōmia. ha etiaz
ex Auic. colliguntur de cura eius. ℂ Cūqz puenis ad eā faciē
dā: icide a saphena: deīde pcede ad cephalicā: deīde ad ve/
nas q̄ sub lingua sūt. Istū tñ canonē velis moderare cū ca
nonibus positis. s. de soda sāguinea. z bñ ad eos aduerte z i
telligēdo hāc debē fieri ante vel post potissimū ipsis existē
tibus in bona dispōne. Quidā etiā vt passionarius dicit flō
met in ipsa accessione qd credo intelligēdū attētis canoni
bus positis hic z pcipue mã existēte sanguinea.

ℂ Sed vnū vehemēter ɔsidero: qd ex Alexādro legi viro
autēntico cui plimū fidē attribuēdū est. q inqt. De fisicis li
gaturis in epilepsia. Archigenes āt sic pcepit dicēs. Post
cōmonitionē passionis ɔstrigi opz oēs ptes z quēadmoduz
in prodicas horrorem aut frigus patiētibus totius corporis
oleo mēbra pungētes infundimus manibus: recta facies que
se torserit mēbra: z mediocriter malaxamus oculos cornus
vel getudinē adducētes: deinde cū flōmamus de brachio
aut sup manū. Cūz ḡ pausauerit vngēdus est totus z cale/
faciēdus est plurimū caput nō multo oleo ifundētes. faciūt
enim hec pro gariopēto siue passionario. z tu ɔsidera.

ℂ Qz si flōmia fieri non posset: aliqua ex causis supra de so
da signatis fiant tūc vētosationes cruētē: deinde sup loco
vbi collum iungit̃ cranco vel sup spatulas vel prouocatio

menstruorum vel emorroydarum.

Quartus cōplet cū fricatiōibus factis fortibus aut le
nibus discretioni operantis icipiendo ab hu
meris pectore: ventre: z sic descendendo ad coxas tibias z
pedes. Ultimo vo in ipso factio in capite. ℂ De diuersio/
nibus aliqs dictum est de soda sepe: z tu ibi.

Quintus pficit cuz oibus his q̄ caput ɔfortāt dictis
de soda. z tu recurre ibi ad illa vt mã exi
git addito q a ppetate valēt: vt peonia: ruthe piretrū: z
hmōi. Et ɔsilr de fridis de qbus dcm̄ ē. Et marie laudat bolus
ar. Nō. n. h multū isisto qm in fine capli multa ponaz cō/
posita in hac passiōe valētia z ab auctoribus approbata.

Sextus ɔplet cū his q̄ iuuāt epilēticū ad eius catā de/
uiationē z potissimū abbreuiationē. Valētia
in hac sūt fricatiōes extremitatū. Cōrosiōes digitorum si to
lerat etas z vt'. Itez sternutatoria z pferti ɔferūt z subito
si ē p cōitatē. Si vo fuerit p eētiā nō secure fiunt nisi pce
dēte euōne. Si tñ cogitierimus eā eē debilē z ex vapore z vē
tositate grossa z nō ē cū hūore poterit administrari tutius
adhuc vo pcedēte euōne. Itē iniciat̃ i naribus eorum succus ru
the cū castoreo aut sepati ɔfert mirabilr. Cōfert qz gūmi
ruthe agrestis z cito. Itē ɔtere ruthā siluestrē z ɔtritaz si
naribus z ori iponas statiz surgit. z plēs ex tali applicatiōe,
nō solū surrexerūt. sz et curati sunt. z tene pro secreto. qd
tñ oibus ppala. qm talia tenē videt̃ peccare in spm sctm.
Itē cum deuotione dicant̃ versus in aurem sup2apositi.

Cura si fuerit p cōitatē tūc ponant̃ canones. ℂ Pri/
mus rectificatio mēbri mādātis. ℂ Scōs phi/
bitione mādet. ℂ Tertius cōfortatio capitis ne recipiat.
Ultra tñ attendendi sunt canones positi de dieta z c̄.

Membra que ɔsueuerūt mādare sunt Stomachus.
Mtrix. Splē. Mirach. Et mã yemuz c
z ab ipsis yēnibus frequēter cātur. ℂ Quare opz p si est a
stō q ipe rectificet̃ digerēdo. euacuando. ɔfortādo. Et vomi/
tus est ex euātiuis optimis marie si leuiter fiat. Qz si ma/
gis cū difficultate eger vomitū facēt abstinēdū est ab eo:
q2 vehemēter nocet stō z pncipue anteriori. Itē sic diffi/
culter factus est cā fluxus mlte mãe ad ipm. vt ps itelligēti.
Quibus aūt ista cōpleant̃ vide de dispōnibus stomachi i sra.
ℂ Vñ i sūma digeres mãz z ipaz frequēter euacues spāli
in anno decies z vltra si necitas coget. deide ɔforta cū ele
ctuarijs. ɔfectiōibus. vnguētis cerotarijs z sillibus.

ℂ Si vo fuerit a mrice, puocent̃ mēstrua aut iducat̃ coitus,
cū semp fm legē dei. vel excitet̃ spma: vt isra de dispōnibus
mricis. Et scito q pfocatio mricis cū cerebrū ledit vt con
sueuit z c̄. dī spēs epilepsie. z qm iduciat cordi nocumētum
est passio cordis. presocatio. vt est passio matricis.

ℂ Si a splene: agat̃ vt de stomaco dcm̄ ē. z silr si a mirach.

ℂ Si vo a vermibus expellantur.

ℂ Si vo fuerit ex tolerāna famis vñ eleuatus sit malus va/
por deuitur acetosa z ɔfortetur stomacus cibarijs veloci/
ter ɔfortantibus stomacum frigidis stipticis aut tempe/
ratis aut aliter vt videbitur expedire.

Secundus pficit cū frigidis z stipticis. coriādro
z hmōi. s. de p cōitatē. Et silr tertius. co
riandrū tñ non videt̃ multū laudare Auic. hoc cap.

ℂ Qz si ex aliquo pticulari mēbro accidē cognoscerimus. vt
puta gratia ex pede crure. brachio. digito z c̄. tūc fiāt ligature
in hora potissimi. aut añ. s. locū. tūc vo cessabit z diminuit
tur. Itē fiāt euōnes vt. s. Aut fiāt si euōnes nō videbunt
ɔferre vlcerationes. aut apponant̃ caustica vt ponant̃ ca/
tarides. pes coruinus. stercus accipitris aut columbi aut mel
anacardinū aut cauteriū potentiale. Et ista ita applicent
circa locū a quo eleuant̃ vapores hi mali vt et locus tot
cōprehendat̃. z teneat̃ aptius locus vlceratus aut caustica
quattuor diebus z vltra. z si necessitas cogit reiteret̃ opatio.

¶ Et similr in ea p̄ pcentiā fiat ponant cauteria in loco q̄d dicit̄ bregma ⁊ i duob⁹ cornib⁹ posteriorib⁹. Et est bregma loc⁹ ad quē puenit digit⁹ medius cū extremitas manus extremitati nasi ɔiungit̄ ⁊ extēdit̄ digit⁹ vt. s̄. de soda. Et qdā volūt cauteriū debē ꝓfundari: ⁊ qdā vsq̄ ad almuchatim. Et est cauteriū de meliorib⁹ curis in epilepsia. In alijs vo mēbris pōt securius ꝓfundari ⁊ erit vtilius. Neq̄ debent ista applicari nisi precedente euacuatione.

¶ Et qm̄ hec mā ab auctorib⁹ amplissime tractat̄ pp̄ difficultatē cure. hic volo addē i fine q̄dā ꝓposito ɔueniētia ⁊ efficacia q̄ ēt erūt i pte dictoꝝ exēpla. ¶ Sternutatoriū in epilepsia ex olo scēis ruthe: ysopi: castoreo. ¶ Caputpurgiū fiat ex maiorana: succo ruthe: aut ysopi ⁊c̄. ¶ Odoramēta fiāt vt dcm̄ ē ex castoreo: sēie ruthe: peonie. ¶ Gargarisma ex oximelle simplici vel cōposito vel squillitico cū piretro vel pipe ⁊ aqua decoctiōis. Ista tn̄ pcipue sunt in flatica ⁊ aliq̄lr in melica. Sȝ oꝫ p alijs moderare addēdo frā ɔueniētia vt de soda dcm̄ est. ¶ Masticatiōes ex mastice puluē peonie ⁊ piretri. fiant pille magne ⁊ masticent̄ añ cibi assūptionē. Q. si vis adde ʒuccaꝝ ⁊ dissoluas mastī. cū pistello calō: deīde icorpa. ¶ Expertū ēt marie i tenera etate ℞. oppoponaci: castorei: sanguis dra. antimonij. añ. fiat puluis ex quo fiāt pille cū oximelle squillitico: ⁊ det̄ vna due vsq̄ ad tres oī altera die f̄m etatē vel in forā puluēris cū aliq̄ liquore a. ℈. 5. vsq̄ ad. ʒ. 5. vl redigat̄ cū oximelle squillitico ad formā electuarij. ¶ Aliud. ℞. siseleos: bacarū lauri. añ. ʒ. vj. radicis aristo. ro. peonie. añ. ʒ. iiij. castorei. squille. añ. ʒ. ij. ɔfice cū melle dispumato ⁊ da oī die. an̄ h̄ ɔuenit Auic. Haly. Serap. ⁊ dī q̄ ē mirabile. ¶ Rasis i experimētis medicis an̄ nō ē fit̄ ad epilepsiā. ℞. calami aro. ysopi: myrrhe: pipis longi. añ. ʒ. iij. cardamo. ʒ. 5. spice costi. ameos. añ. ʒ. i. mastice: carui. añ. ʒ. 5. ɔfice cū aq̄ decoctiōis squilli. ¶ Gali. vo in li° expimētoꝝ medicamē q̄ sp̄ vtor. ℞. agarici: absinthij: coloquinde. añ. ʒ. i. 5. ɔficiant̄ cū aq̄ decoctiōis anisi. aristo. lō. ro. ⁊ melle: ⁊ sumat̄ ex eo quasi auellana: ē solutiuū. ⁊ satis forte q̄ pueri ⁊ delicati nō sic vti pnt̄ iudicio meo. ¶ Aliō ponit p delicatis ⁊ pueris. ℞. squille penidiaꝝ. añ. coq̄ ⁊ adde pipis lō. ʒinʒi. q̄ntū est medietas penidiarū: det̄ a. ℈. i. vsq̄ ad. ʒ. ij. Aq̄ peonie oī die potata mirabilr ɔfert. de q̄ assumi pōt vsq̄ ad. ℥. v. ¶ Itē metridatū si ɔtinuet̄ lōgo tp̄e curat epilepsiā accipiendo mane ⁊ sero qn̄ itur dormitū marie tp̄ib⁹ frigidis. ¶ Aliud ℞. peonie. ʒ. ij. pētafilon. oppoponaci. añ. ʒ. i. lapidū q̄ repiunt̄ i vētre hirūdinū. ʒ. 5. fiāt pille cū sāguine testiculoꝝ agni vl succo pmule veris ⁊ accipiat̄ ex eis quinq̄ p vice bis i hebdomada: ⁊ ɔtinuent̄ lōgo tp̄e ⁊ sanabit̄ si de⁹ voluerit. ¶ Itē ɔfectio mahemet quā habuit a Rasi ⁊ ē vtilis in h̄. ℞. piretri: siseleos: sticados. añ. ʒ. x. agarici. ʒ. v. cordumeni: asse: arist. ro. affodilloꝝ: ligni. carpobalsami: peōie. añ. ʒ. ij. accipe expssionē squille ⁊ mell' ptes eq̄les: de qb⁹ coctis ad spissitudinē q̄ntū suffic̄ ad aggregādū ea. accipe ⁊ recōde i vase vitreo. dos a. ʒ. i. vsq̄ ad. viij. oī die mane ⁊c̄. sȝ sp̄ ɔsideret̄ vtus i ꝓcessu. ¶ Peonia in oēȝ modū admistratiōis est marie ɔferēs in epilepsia siue fiat sternutatoriū siue gargarisma aut odoramentū aut aliqd̄ tale pōt igeniosus medicus igeniari ad ɔficiēdum eius radicē sic̄ ʒinʒib. ¶ Consilr ɔdiat̄ piretrū vt ɔdit̄. sȝ ⁊ expertum est.

¶ Ista volo sufficiāt. nā i hac mā q̄si infinita repiunt̄ ab auctorib⁹ h̄ video paucos ⁊ paucissimos audiui ⁊ legi ex tot ⁊ infinitis remedijs curatos eē. ꝓpter liberant̄ aliq̄ ⁊ marie i mutatiōib⁹ etatū. inr̄ illud Senis nr̄i 2° affo. Epilēticoꝝ. Cōiter pls credit pplo i h̄ casu signacul' ⁊ orōnib⁹. ¶ Ego aūt curaui dina fauēte grā vnā mlierē ānoꝝ. xl. epilēticā ex cā pticulari quā hēbat i crure ei⁹ apō genu. ¶ Actualiter vo hēo rusticū. 36. ānoꝝ ex cā pticulari in brachio circa finē musculi dictus manutem adhibui cātarides scā purgatiōe nōdū ad me venit. feci ligaturā vt. s̄. de q̄ imediate sensit iuuamētū: ⁊ credēs illā ligaturā fuisse cām sufficiētē recessit ⁊ cū ligatorio ꝓcessit quattuor mēsibus. qb⁹ nō supuenit nisi bis paroxism⁹ ⁊ paruus vbi solebat pluries ⁊ pluries accidere: ⁊ ei reuenienti apposui cantarides.

¶ Ultio i hac mā credo q̄ balnea nālia ⁊ marie gutta vel gutta sup caput fusa eēnt marie ɔferētia. ⁊ h̄ vbi eēt talis p̄ pcentiā. Itē igressus eoꝝ vbi eēt a toto aut a mirach matrice. ⁊ hoc mā spālr existe flatica eēt ɔuenientissim⁹. Itē artificialr scā. Cōsilr ⁊ i oī cā f̄m exigētiā peccātis. Et hec ō epilepsia dcā sufficiāt. ¶ Et sic terial p̄ⁿ ca. de dispōne capitis hn̄s. 20. rubricas pncipales. Circa qd̄ mouētur dubia aliq̄ practicabilia iserēdo ēt practicabilia ⁊ breuia.

¶ Dubia tria de dolore capitis.

Utrum in dolore capitis competat flōmia. ¶ Arguit̄ q̄ nō. q̄r in cā frida aut colica nō cōpetit: ꝑ canonē. 4° primi. de flōmia. Caue ne egrū ad alterā duarū ⁊c̄. ¶ Et ɔfirmat̄ q̄r ampli⁹ isfridant̄ p flōmiā i cā frida. vt. s̄. ḡ. ¶ Pro isto vī Auicē p̄ⁿ tertij. de cura sode fride. ꝗ. illo. Cura āt sode fride cū mā melācolica.

¶ Ad oppo̅ⁿ est mēs aliquoꝝ modernoꝝ pcipue Placētini q̄ eā suadet fieri debē in oī dolore ex cā q̄cūq̄. ⁊ mouet̄ tali rōne: q̄r dolor est cā attractiōis mā̄e ad locū. ⁊ talis attractio nō fit nisi p fluxū humoris p venas. ḡ p flōmiā īpedit̄ augmētū doloris: imo ⁊ ipse diminuit̄. pȝ q̄a cum maiore. ⁊ minorē dīc voluisse Hypo. 5° aphō. Posteriora capitis dolētia vena frōtis icisa iuuat. quō ḡ iuuaret illa incisio nisi p ipsam fieret diuisio ⁊ eūo. ¶ Et ɔfirmat̄. q̄r in oī dolore ex ꝑcussione ɔcedit̄. ⁊ hoc iō q̄r p venas ipsas fit fluxus humoꝝ ad locū ex quo timet̄ futurū apā. ergo.

¶ Nolēs mltū ꝓlixare rē venio ad succīctā determinationē.

¶ Prima conclusio. Gentilis. q̄ in dolore capitis ex sāguine aut ex alio humore mixto sanguini competit flobothomia. vbi vero non: non.

¶ Scd̄a ɔclo. q̄ vbi eēt in toto repletio stante dolore ex cā frigida adhuc cōpetit. est. n. eūo vlis humoꝝ siue cōis. vt p̄ⁿ quarti. de flōmia. ⁊ p̄ⁿ tertij. de canonib⁹ curationis sode. Et hoc est qd̄ Auic. voluit allegato cap. dū dixit. q̄ si alij dominant̄ humores adhuc ab illa incipimus.

¶ Tertia ɔclusio. q̄ corpe existe macro ⁊ extenuato dolore existe ex sanguine: aut ex humore sanguini cōmixto nō dȝ fieri flōmia qn̄ timēdus est casus virtutis.

¶ Credo tn̄ dōm p̄o recōciliatione hoꝝ viroꝝ q̄ flōmia dum est pncipalr intētio ad eūandum nō dȝ fieri in pn̄ᶜ nisi f̄m ɔditiones positas ex gētili. ¶ Scd̄o q̄ flōmia in q̄ est itentio ad diuertēdum: aut ad diminuēdū multū dolorem: aut futuꝝ apostema in pncipio est fienda ex quacūq̄ causa fuerit. Et etiam istā ɔclusionem credo voluit Gentilis ⁊ alij. ⁊ fuit snīa senis nostri Hyp.

¶ Sed restat ɔciliare Rasim 9° Almā. cū Auicē. Joan. ⁊ alijs. vult Rasis q̄ i pncipio fiat flōmia ex eadē parte doloris. ⁊ Auicē. ex ɔria parte. ⁊ Zoar tractatu 2° sui thaisir. Pro isto videt̄ etiam allegatus aphō. H̄. in dolore apostemoso facimus ex contraria parte.

¶ Pro his dōm q̄ Auicen. ⁊ ceteri loquunt̄ de diuersiua. Ras' vo loquit̄ de euacuatiua vbi. s. iam sit fluxa mā ad locum: ⁊ nō amplius fluit. aut vbi mā fluens sit ita pauca q̄ ex flōmia fiat eūo ⁊ diuersio sup venā cephalicā. sed h̄ mēsurare arduum est ⁊ dubiosū. adeo ab Auic. nō discedamus: q̄r fuit artifex nimiū rōnalis. ¶ Aliter r̄ndet̄. p̄ⁿ ɔclusio. q̄ in oībus egritudinib⁹ que fiunt a diafragmate supius stante plenitudine dȝ fieri flōmia ex pte opposita. ¶ Scd̄a ɔclo. q̄ pauca existe mā fiat ex eadē pte Gordonius h̄ sunt multa argumēta que litigiosis relinquo solū sanitati humanorum corporum intendens.

Utrum lac sit capiti applicandum dolore existente a causa calida. Et videt q sic. ex Auic. p° quarti. de dolore capitis. Si virt⁹ fuerit fortis mulge lac caprinum si debilis lac humanum.

¶ In 𝔷trium est ipse Auic. de canonibus curationis sode.

¶ Notādum q lac ꝓhibet ab auctoribus: qꝛ timet vt sui viscositate ꝛ grossitie opilet poros capitis: ꝛ ꝓhibeat etiaʒ solonē vapoꝝ. ¶ Et iuxta h cadit difficultas de oleo ro. qd ab oib⁹ indifferēter laudat. ¶ Propter qd dicēduʒ q vbi sit virtus debilis ꝛ non potēs resoluere lac applicatuʒ qd nullo modo dʒ applicari. q si fuerit fortis pōt applicari secure. nam multū iuuat sua frigiditate ꝛ humiditate ꝛ precipue humanum ꝓpter sui 𝔷uenientiam: sed hoc remanet in discretione medici. Et iō qꝛ multa sūt in pera discretionis medici reseruata accidit 𝔷trouersia inter duos vel plures medicos non in equali discretione vnitos. Et consimiliter arbitror dicēdum esse de oleo ꝛ quocūqꝫ alio opilatiuo applicato. ¶ Propter qd notādum q leuis pectinatio ꝛ fricatio competit anteqꝫ fiat secunda applicatio istoꝝ infrigidantium lactis. s. aut olei ꝛc̄.

Utrum acetum cōpetat in omni dolore capitis maxime cū p ipm querimus repcussionez fieri.

¶ Q, nō. qꝛ acetū sui mordicatione addit in dolore capiti. vt Ga. de cephalargia. Et pro isto est textus Aui. de canonib⁹ curationis sode. vbi inquit. Cuʒ aūt cures apostemata calida opʒ vt incipias ꝑus cuʒ eo qd expellit qd fuit ex infrigidantibus predictis mixtis cum aceto ꝛ aqua ros. nisi illic fuerit dolor: tunc enim aliena acetum.

¶ In 𝔷trium est quasi cōmunis auctorum sententia.

¶ Teneant hē 𝔷nes. Prima q in forti dolore in ꝑn° apātum alienādū est acetū. Hāc volūt rōnes ante oppositum.

¶ Secunda q multa existente materia in ꝑncipio acetum ꝛ quodlibet pure repercussiuum est alienandum. nam tūc augeretur dolor: vt pʒ intelligenti.

¶ Sed statim dicet aliqs. Auic. post auctoritatē allegatā dicit. Et cadat administratio olei ros. infrigidati sufficiēter: non tamen superflue conquassati cū aceto multo.

¶ Dicēdum p°. q lr̄a 2ª non 𝔷tinuatur cum ꝑma. ꝛ 2ª ponit exēplum. q dolor nō est vehemēs. Scdo dici pōt q si 𝔷tinuatur tn̄ sequēdo ponit croci ꝛ aliqua calida que contēperant aceti frigiditatem atqꝫ eius mordacitatem.

¶ Sed diceret ēt aliqs Aui. ꝛ ceteri auctores qnqꝫ dicunt q de aceto debet poni multū: qnqꝫ dicit q paucū: quō h cōprehendam q multum ꝛ paucum ponere debeam?

¶ Dōm q qnqꝫ dʒ medici prudētia 𝔷siderare in hoc casu. ¶ Prio acetū ipm. ¶ Scdo capitis habitudinē siue corporis. ¶ Tertio mām. ¶ Quarto accūtia. ¶ Quīto dolorē. ¶ Ex pte ꝑmi qn̄ de aceto acuto minus: ꝛ de minus acuto plꝰ. ¶ Ex pte scōi. q si caput siue corp⁹ fuerit porosum macrū aut tenerū vt pueroꝝ minus. si fuerit densum in poris grossum plus. ¶ Ex pte tertij q mā existe calida plus. ¶ Ex pte quarti qn̄ in apostematibus calidis minus: vt dcm̄ est. ¶ Ex parte quinti. qꝛ in vehemēti dolore minus summa tn̄ est medici extimatiua. Cōmuniter ponitur aceti quarta pars: vt supra de soda. Alexander ꝓo capitulo de frenesi. ponit quintam partem eius.

¶ Ultimo pro nūc notādū. q balneū aromaticū lesiuia et diuretica vinū ꝛ hꝫ debēt applicari ꝛ exhiberi in declinatione mā existe euacuata per purgationes ꝓcedentes: ꝛ h rōne māe 𝔷iuncte que in modica remāsit quātitate.

¶ Dubia quattuor de frenesi.

Utrum in omni frenesi cōpetat flōmia. ¶ Scdo vtrum competat vinum. ¶ Tertio vtruʒ aqua frida. ¶ Quarto vtrum applicatio catulorum ꝛ columborum propter cōmuniter operantes.

¶ Ad ꝑmuʒ rūdet. Prima 𝔷clusio q in frenesi ex colera sanguine separata non cōpetit flobothomia saltē euacuatiua ꝓpter canonē gn̄alē allegatū sup̄. Caue ne egrū ꝛc̄. nam ex hoc redderet frenesis prauior: vt pʒ intelligenti. Item nō cōpetit in oī herisipilla. ergo a sili. Aui. 3° quarti. de herisipilla. Dicit saltem euacuatiua: qꝛ fortasse rōne diuersionis semp cōpeteret in ꝑncipio ꝓhibēdo fluxuʒ humoꝝ ne apostement amplius: ꝛ hoc forte voluit Mes. dū docuit facere diuersionē per fluxum emorroydaꝝ. naʒ videtur idem de flobothomia. Iteʒ laudatur in acutissimo apostemate ex dolore vsqꝫ ad sincopim in cōmento illius. Que egeruntur. ꝑmo afo. ergo ꝓpter qd sequendo hanc talem 𝔷clusionem opʒ diligenter aduertere cuʒ facimus flobothomiā talem diuersiuam q fiat ex vena ex qua mā colerica faciens apostema habeat cām minus fumandi: vt est saphena aut cōmunis. ꝛ tu ad hoc considera.

¶ Scda conclusio q flobothomia vt plurimum in ꝑncipio cōpetit in frenesi ratione frenesis. Et ratio est qm̄ colera penetrans in pānículos hoc facit ducta a sanguine cōmixto sibi. nam rarissimum est q ipsa depurata repetiatur in cerebro: qꝛ cum ipsa sit cerebri complexioni omnino contraria. ergo competit ꝛc̄. euacuatiua vel diuersiua.

¶ Tertia 𝔷clusio: q absolute melius est declinare ad ipaʒ semp faciendam qꝫ ad omittēdam. patet ex ꝑmis. vnde 5° practice Haliabbas. In frenesi medela ꝑmuʒ oīum ad cephalice vene flobothomiam currēdum. Item Serapio ꝛ Alexander. ꝛ Rasis nono Almanso.

¶ Circa quas notāde sunt qnqꝫ cōditiones dū ad eam faciendā pcedimus. ¶ Prima est 𝔷suetudo que nobis persuadet. ¶ Scda est q fiat multa ꝛ pauca: vt supra expositum est de carabito in pficiēdo ꝭm canonē. ¶ Tertia q virtus 𝔷sentiat: qꝛ non sit multum debilis: neqꝫ ex ea multum examinet. ¶ Quarta q caueat sincopis ꝛ modus dictus est in pficiēdo ꝭm canonem de frenesi. ¶ Quinta q fiat ligatio debita dictum est etiam ibidem.

¶ De non vera dicēdum q si mā a qua eleuat vapor fuerit sanguinea aut sanguini cōmixta q tunc fiat flobothomia: vt supra de vera: ꝛ hoc in ꝑncipio forti existēte virtute: qꝛ cōiter hec nō vera contingit successione aliaꝝ egritudinum: ex qbus eger multum debilitat. ideo in nō vera est multum considerandum anteqꝫ fiat.

¶ Scda 𝔷clo. ex aliīs humorib⁹ ꝛ nō cōmixtis sanguini nō cōpetit flōmia saltē euacuatiua. Di salteʒ euacuatiua: qꝛ vbi timemus futuꝝ apa nō incōueniret ipa diuersiua.

¶ Tertia conclusio. in ipsa tali competunt malis solutiua ꝛ diuersiones ꝛc̄. vt supra.

Ad secundum rūdet q vinū aquosuʒ: ꝛ ꝑcipue in 𝔷suetis dari pōt. naʒ in acutis morbis tale vinū 𝔷cedit a Gal. 3° regiminis acutoꝝ.

¶ Secūda 𝔷clusio. Uinū vinosuʒ nō dʒ dari. ꝛ hāc voluit Theodorus priscian⁹ cū dixit. Uinū oīno nesciant: cuʒ sui ardorē cōmouet ꝛ feruorē ꝛ alienationē incitat.

¶ Tertia 𝔷clusio q tale securius dari potest ꝛ dʒ in declinatione qꝫ in ꝑncipio. ꝛ ideo Auic. post septimum concedit Ras. ꝑmo 𝔷tinentis ꝛ Alexander.

Ad tertium dico q varie repiunt auctoritates de hoc. nā Mesue dicit in de colerica. Et alienes oīno cibaria grossa ꝛ aquā fridā. Itē Auic. Alexander. Et causa qꝛ aqua frigida nocet neruosis mēbris. Frenesis aūt est passio mēbroꝝ neruosoꝝ. Iteʒ incuneat mām ꝛ ꝓhibet resolutionem. Afaraunus ꝓo cap. de sirsen. Et nunqꝫ ꝓhibeat frenetico aqua frigida. Idē Rasis in diuisionib⁹ ꝛ. xvj. 𝔷tinētis 4° cap. vbi dicit q quolibꝫ hora est ducenda aqua frigida p os freneticoꝝ: ꝛ est probis apparens ratio: qm̄ est digestiua materie colerice saltem ꝑma quarti. de cura febris sanguinee.

❡ Duplicē reperio modū dicēdi pro cōcordantia hoꝝ viro
rū ❡ Primus ꝙ electiue aq̄ frida in frenesi nō cōpetit.
hꝫ pro se hic modus rationes ꝛ auctēs dictas: sed coacte.
❡ Alius modus ēt practicabilis magis est ꝙ in hoc ca
su sunt ꝯsiderāda ꝓhibētia aquā fridā: ꝛ suadētia exhibi
tionē eius: ꝛ vincētia seq. nā in aliquo vincūt ꝓhibētia et
in aliquo suadētia: ꝛ ecō. ꝛ iō qꝛ hec sepe variant̄ cōtingit
varios auctoꝝ nr̄oꝝ sermones inueniri. Nā in discretione
medicoꝝ multa relicta sunt. vt sepe dcm̄ est. ❡ Prohibē
tia ṽo sunt passio ipsa: qꝛ est pāniculoꝝ. Etas senectus.
Habitudo macra. Dissuetudo potādi aquā fridā. Debili
tas stomaci aut alioꝝ visceꝝ ꝛ spāir pānicli distinguen
tis tp̄s frigidū ꝛc̄. ❡ Suadētia ṽo sunt mā̄ egritudinis
sanguinea subtilis vel colerica a qb⁹ vtplm̄ fit frenesis: vt
supra. Etas iuuētus. Habitudo carnosa. Cōsuetudo po
tandi aquā. Robusta dispositio nālis: robur corpis. Tp̄s
calīm. Timor conuersionis ad ethicam ꝛc̄. Oportet ergo
medicum hic cum suo extimatiuo iudicio laborare.

Ad quartum dōm ꝙ illustres medici greci vl̄ arabes nullā mētionē fecerunt
de h laudato a modernis nostris remedio. Dico ergo ꝙ
vsus p̄dictoꝝ aialiū in pn̄° aut augmēto nō cōpetit. vt. s.
dcm̄ fuit. ❡ De frenesi dicim⁹ ꝙ si cū decoctione aliq̄ aut
infusione coꝝ in aceto pōt coꝝ vsus in augmēto ꝯuenire.
Exēpli grā. si cū decoctione capitū papaueris: violaꝝ: ro
saꝝ ordei excorticati: floꝝ camomille. ❡ In statu ṽo pōt
cōpetere vsus pulmonis arietis. nam videt̄ hēe calitatem
mediorem. ❡ In declinatione ṽo securius applicari pote
runt. Sed tn̄ aduertat medicus excessum calitatis morbi
ꝛ rei apte. naꝫ morbo existe intēsiori remissiora ꝛc̄. Aliqñ
ṽo cadit deceptio in nō vera frenesi: qꝛ ex applicatione ho
rum in pncipio facta resolone vapoꝝ iudicat curā factā
esse de vera: ꝛ sic ignorātes ꝛ ad pauca respicientes: quoꝝ
numerus est infinitus: credentes false experientie semper
ea in pncipio vere ꝛ non vere applicant.

❡ Dubia duo de litargia.

Trum semp competat flōmia in litargia. Qꝫ nō: quia in materia fle
gmatica. ꝛ per canonem supra. Nec egri ꝛc̄.
Item Mes. non precipit nec multi alij.
❡ In ꝯtrium Auic. Alexāder. hi enim viri in
ea flobothomiā fieri p̄cipiunt: imo Auic. statim ichoans
curā eī° dicē. Si nō fuerit qd̄ ꝓhibeat flobothomet̄. Prohi
bentia aūt sunt etas ṽtus ꝛc̄. ꝛ sepe supra ꝛ īfra dicetur.
❡ Voluit Gētilis ꝙ vbi esset peccās mā̄ sanguinea cōmix
ta tūc cōpetit: ꝛ alr̄ non: ꝛ ita dicit voluisse Auic. ❡ Alr̄
Placentinus vult ꝙ in litargia cōpetat semper flobotho
mia in pncipio: ꝛ hoc si etas ṽtus ꝛ cetera ꝯsentiant. Cau
sa qm̄ flobothomia euacuat ꝛ diminuit vl̄em quātitatem
humoꝝ. cū ergo fluant humores p venas in gn̄one apo
stematis. sequitur ꝛc̄. Et pro isto videt̄ textus Auic. Allega
tus ꝛ Ga. 2° regiminis acutoꝝ illo. §. Qꝫ si egritudo sub
diafragmate descēderit. ibi eñi dicit ꝙ flōmia vtilis est in
pncipio in oi ap̄ate cum euacuet mām̄ venaꝝ ſm quāti
tatem ꝛ qualitatē. ❡ Cōfirmat̄ qm̄ in oi litargia est do
lor capitis: sed in oi tali competit flobothomia in pncipio
vt supra. pmo dubio. ergo. Gordonius ṽo magis laudat
tn̄ nō vera in pncipio. Et Gilbertus anglicus. Si ṽo cor
pus fuerit plectoricum vel fortis fuerit patiens fiat flobo
thomia de cephalica. ꝛ distinguēdum est vt in frenesi.
❡ Quid aūt agēdum sit queret aliqs. Credo dicendum ꝛ
pro cōciliatione hoꝝ viroꝝ ꝙ in pncipio competit diuer
siua ꝛ non euacuatiua flobothomia. ❡ Primum sumit̄
indicatione sumpta a futuro apostemate vel eius magni
tudine. Secundū ṽo ab ipsa materia que de se negat flo
bothomiam propter eius incrudationem.

❡ Notandū ꝙ in litargiā vtimur fortibus medicinis ꝓ
pter tres causas pncipales. ❡ Prima quia feb. est mitis.
❡ Secunda quia mā̄ nō est ex ipsis apta furere. ❡ Ter
tia quia etiam per clisteria acuta euacuatur materia fleg
matica in stomaco existens fouens que est vel vadit ad ce
rebrū: vt quasi per ipsa euacuetur causa antecedens: apo
stematis. materia itaqꝫ inepta euacuationi fortiori indi
get medicamine aliis paribus.

Utrum parti posteriori sint repcussiua applicanda. nā vbi ponit̄ resolutiuū ibi debent poni re
percussiua: sꝫ parti posteriori ponit̄ resolutiuum. ergo.
❡ In contrarium Auic. de canonibus curationis sode vbi
inquit. In posteriori ṽo cerebro qm̄ os qd̄ ipm̄ cōtinet est
durius illo: nō penetrat illud ad membrum qd̄ penetrare
necesse est. Qꝫ si in hoc elaboratur non perueniet inde iu
uamentum quod addatur super illud quod iuuamētū
fit. Et in cap. de cura sode temporalis.
❡ Pro isto dicēdū pmo. ꝙ in litargia parti anteriori sunt
applicāda pure repcussiua: hec enim snīa auctoris preci
pue Galieni. 13. terapeutice penultimo caplo. Et ratio: qꝛ
sic non timet̄ ex eis nocumētū neruoꝝ. nam pars illa ca
lida est. vt supra in pncipio capituli de dispositionibus ca
pitis. Item ascensus vapoꝝ maxime fit per partem ante
riorem. ❡ Dico 2°. ꝙ non esset mirādum si fieret eo exten
so vsqꝫ ad partem posteriorē arbitrio boni medici qn iu
dicaret minus esse nocumētū qd̄ ex eis sequeret̄ iuuamē
to: vbi. s. cōprehēderet maximā eleuationē vapoꝝ ad par
tem posteriorē. ꝛ tunc dicēdū ꝙ canon Aui. intelligitur
regulariter vel electiue. ❡ Ad formā argumēti negatur
aūs. ꝛ causa pꝫ. nā ex applicatione frigidoꝝ ledit̄ nucha.
ꝯsidera. Voluit tn̄ Gordonius in non vera securius re
percussiua posse applicari parti posteriori: ꝛ hoc cōsonat
dictis de arbitrio boni viri siue medici.

❡ Dubium de apoplexia.

Trum fortia cōpetāt in pncipio apoplexie querebat̄. ❡ Pro isto di
cēdū sine argumētis ꝙ in pn̄° cōpetūt medi
camina fortia: p̄cipue que debēt mām̄ moue
re siue euacuare. nā cum egritudo ipa sit fortis sibi fortia de
bent̄ medicamina: vt 4° pmi. 3° cap. Et ꝓ isto est ꝓcessus
Auic. in cura eī°: vt pꝫ Rasis ꝛ alioꝝ auctoꝝ. Et dcm̄ est
p̄cipue: qꝛ cetera medicamina que sequi debēt euacuatio
nem vt vnguēta ꝛ hꝫ si in pncipio applicant̄ debent eē le
nia aut saltem leniora respectu illoꝝ que applicabunt̄ in
ꝓcessu: que tn̄ absolute dici pñt fortia: ꝛ h voluit Auicē.
dū dixit. Oportet quidē vt incipias a debiliori vnctione.
❡ Sed notādū ꝙ Auic. ꝛ Hypo. sine ꝓtestatione in apo
plexia docēt statim aliqd opari cum apoplectico occurrit.
Quidā: vt Halabbas 5° practice docet nihil opandū esse
nisi post .lxxii. horas. Quidaꝫ tn̄ ꝓtestatione: vt Mesue.
❡ Pro his ergo dōm vna cum ꝯciliatore ꝙ statī cū me
dicus occurrit apoplectico dꝫ circa ipm̄ operari: ꝛ maxime
circa actionem: ꝛ pmaxime circa diuersiones nō relinquen
do egrum: vt dcm̄ est. ꝛ ipas ꝯtinuādo ꝛ fortiores faciēdo.
tum ex charitate. tum ex amicis eoꝝ beniuolētia. tum ad
acgrēdaꝫ famā boni viri: ꝛ ampliandā amicitiā. Itē cum
sap. ꝛ mām̄ morbi acuti: ꝛ acutoꝝ morboꝝ non oīno sint
debem⁹ ꝛc̄. Itē dicit Auic. accidit vt hō apoplexiā icurrat
ꝛ nō sit dūa i ex ipm̄ ꝛ mortuū: ꝛ nō appet aliqd anhelit⁹.
deinde reuiuiscit ꝛ sanat̄: ꝛ nos plurimos vidimus tales
ꝙ si aliqñ ꝯtingēt medico nihil operāte quāta īfamia ꝛc̄.
ꝛ si operat̄ quāta fama vt mihi ꝯtigit in vltimo ꝛ bn̄ ama
to viro septuagenario pro quo iam parabant̄ funeralia
vocatis ꝛc̄. operatus sum: vt dcm̄ est. ꝛ ipse deinceps me
deū suū in terris appellabat. Deo semp sit gloria ꝛ laus.
❡ Dēt etiam vniuscuiusqꝫ indiuidui a sua ꝯtractione natu

rali calidi et humidi a superis virtutes et proprietates occultas ad quas intellectus non potest pervenire humanus. et ideo presentum agemus cum protestatione periculositatis morbi et sue plurime permutationis ad paralesim si supervixerit. ¶ Q. autem dixit haliabas. 72. horas dixit quando in eo spacio consuevit omnis humor eventari et in his diebus suum perficere periodum. ¶ Ex quo infertur primo quod ante illud spacium non debet apoplecticus sepeliri nisi bene sumus certi de morte eius per signa dicta in apoplexia. ¶ Secundo infertur quod resurrectio Lazari erat miraculosa et non naturalis. et ideo dicitur. quatriduanus est. Joannis nono.

¶ Dubia quinque de melancolia.

Dubitatur quia Avi. dicit ca. de mania. Faciens melancoliam est melancolia multa aut adusta. Et supra dictum est ipsam fieri a non adusta. ¶ Dicendum quod melancolia est duplex. quedam non adusta et ista cum mania non convenit. quedam adusta sed parva adustione et ista in aliquibus accidentibus convenit cum mania: licet remisse propter remissam adustionem. Q. si contingat adustionem ulterius procedere efficitur mania. propter quod dictum fuit in descriptione melancolie secundum plurimum.

¶ Aliter respondetur quod contingit in melancolia sic adusta sive sit melancolia naturalis sive per adustionem genita caliditatem remanere aut non remanere. Q. si fuerit melancolia genita per adustionem sanguinis: tunc erit mania canina. Si vero ex colera remanente caliditate erit mania demoniaca. Si vero erit melancolia naturalis non adusta vel adusta quomodolibet in qua non remanserit vis caliditatis adurentis tunc erit melancolia. Et circa tertium Avic. exponitur adusta. i. adusta in qua non remansit calitas adurens.

Utrum in omni melancolia competat flobothomia. ¶ Dicendum quod in sanguinea consentiente etate virtute aut ex humore sanguinis commixto competit etc. Et hanc opinionem voluit Avic. dum dixit de cura eius: et in primis oportet secundum dispositionem eius ut incipias a flobothomia: et Mesue: si sanguis exuberat in toto et vene plene sunt evacua ex vena nigra: et post istam ex basilica: et hoc in iclinatione. In mania vero fac econtra: quia incipe a basilica. et post istam si oportet ex nigra. et post istas flobothoma ex saphenis et sube. h. et si ad hoc non contulerit ex vena frontis faceo.

¶ Secunda conclusio quod peccantibus alijs humoribus non commixtis sanguini nec in toto repletione existente non competit flobothomia: sed farmacia. patet conclusio: quoniam humor evacuandus: aut est melancolia naturalis aut per adustionem genita: ut dictum est: sed quelibet talis farmacia: et non flobothomia evacuatur: aut evacuare habet. ut patet. ergo.

¶ Tertia conclusio. et est Placentini sive Gulielmi longobardi quod ex flobothomia pauca: imo quasi nulla consequitur utilitas in quacumque specie melancolie. probatur. quia omnis melancolia est ex humore melancolico naturali aut per adustionem genita: unusquisque autem talis per farmaciam evacuari debet et non per flobothomiam. ergo. patet consequentia. minor probatur. nam flobothomia evacuat secundum plurimum quod est humidum et materia peccans est sicca: et ideo Rasis 9° Almansoris cap. de melancolia dicebat. Et studium medici sit totaliter in impinguando corpus melancolici ut removeatur siccitas.

¶ Quarta conclusio. quod post duas vel tres factas purgationes pot flobothomia conferre. Ista conclusio positive ponitur. nam si melancolia fuerit ex sanguine vel fuerit ex sanguinis adustione et vene corporis fuerint replete et habitudo carnosa poterit secure fieri ut patet. et est conclusio Gulielmi Placentini. ¶ Juxta quam ponantur duo canones. Primus quod non fiat extractio sanguinis in una vice quoniam virtus debilitabitur iuxta illud. Melior est multiplicatio minui. ¶ Secundus quod fiat magis ex pedis sinistri quam ex alio loco ut ex salvatella.

Sed circa hoc est aliud dubium adherens propter dicta auctorum. Et est utrum si sanguis a principio fuerit vel apparuerit clarus debeat restringi statim. quia Rasis primo continentis 2° cap. ponit quod sic. Avic. vero contrarium videtur dicere de cura melancolie.

¶ Dicendum quod contingit humorem melancolicum aliquando inficere sanguinem qui est intra et non eum qui est in extremis: aliquando econverso: aliquando contingit ipsum inficere totum sanguinem. In primo casu erit sanguis clarus primo. deinde niger. et patet quod cum medicus expertus hoc cognoscit non debet compescere sanguinem. Unde statim cum medicus facit sibi iudicium extimativum quod ita sit videlicet quod sanguis purus est infectum ad intus et videt in principio sanguinem clarum exire debet statim ponere digitum super percussuram tardando modicum. nam in eo tempore natura que fuit perterrita ex facta flobothomia reassumet vires. et tunc conabitur evacuare nocivum et retinere iuvativum: et sic egredietur deinde sanguis niger. quod si purus non egredietur: et non fuerit vitio ligature aut parvitatis foraminis: et tunc credendum est sanguinem non esse commixtum cum melancolia: et ex consequenti constringendus est.

¶ In 2° casu statim a primo erit niger nisi fuerit vitio duorum iam dictorum ligature etc. et postea clarus: et tunc restringendus.

¶ In 3° casu etc. apparet in principio niger: et etiam in processu: et talis non est restringendus. Loquitur autem Avic. in primo casu. Rasis vero loquitur ubi non est mixtio extra cum melancolia nec intus nec extra.

¶ Mirabatur quidam quomodo poterat melancolia in cerebro aduri cum sit adustio complexioni cerebri omnino contraria.

¶ Pro isto dicendum hoc posse contingere ex calore extrinseco cerebri. nam ca. est complexionis quantum ad tertiam mensuram etc: ut patet intelligenti. Item ad hoc facit calitas intrinseca eius. pot. n. materie habere caliditatem evaporantem: et ex consequenti ingrossari: et maxime attenta habilitate materie sic ad eum elevate.

Utrum coitus conferat in melancolia. ¶ Dicendum primo quod per se et directe nocet. et cum quoniam exiccat evacuando humidum spermaticum et spumosum: et propter similem causam in melancolia prohibetur sudor vehemens.

¶ Dico 2° quod per accidens pot conferre: et hoc dupliciter. ¶ Primo ala tristitatiue ut quando quis habet coitum cum ea quam multum et diu cupivit. ¶ Secundo quando quis est melancolicus ex vaporibus elevatis a spermate corrupto retento: ut frequenter accidit virginibus coitu potentibus: ut supra de melancolia. Et hanc sententiam voluit Avic. 3° iij. de iuvamentis coitus dum dixit. Coitus confert melancolie et pluribus egritudinibus colere nigre.

Utrum balneum conferat in melancolia. propter quod nota hic ultimo quod a pluribus multum commendatur a Rasi Avic. et multis modernis tota eorum intentio est ut humectetur corpus et materia peccans. debet quod tale esse non calidum: nec debet inducere sudorem: sed lactetum in quo tamen non debet multum morari ne ex mora magna sequatur resolutio debet administrari precedentibus evacuationibus: et non aliter nisi materia a principio esset paucissima quod non contingit: sed contingere posset. Quidam aiunt quartanarios infra mensem cum his balneis curabat ponendo eos bis in die ut materia expulsioni aptior redderetur: et videtur esse cura Avic. de cura quartane colerice.

¶ Dubium unum de cutubut.

Ecutubut non parum hesitatur cum dicat Avic. in littera ipsum plurimum contingere de mense februarij. ipse tamen et ceteri medicine auctores dicunt morbos melancolicos in vere moveri plurimum. ¶ Respondetur a quibusdam quod hoc contingit merito constellationis. ¶ Hec solo consueuit solvere multa difficilia dubia et quasi omnia cum ea solvere possem. ¶ Aliter quod in materia ista non solum est malitia communis: sed est specialis et mala valde reservata in autumno quiescit cum frigiditate hyemali: ut cetere materie melancolice: in fine ve

ro byemis, ppter sui malitiā accelerat motū suū nō expectans ver. ⁊ sic mouet' in fine byemis. s. in februario. Responsio est Gentilis. ¶ Sed ptra non minoris malitie appropriate sunt specialis est materia manie canine vel demoniace. ergo considera. ¶ Dubium vnum.

De stoliditate ⁊ amētia dubitat' vtrum fiant a caliditate. Nota rōnes Auic. in littera. ¶ Nolui isto dubio plus pcedere: non enim visū est multū practice pferre. Tenendum enim est de causis eius: vt dictum est de eo supra: fuit enim sensus permixtio a caliditate: tu considera.

¶ Dubia duo de epilepsia.

De epilepsia dubitat'. Utrū auferatur sensus ⁊ mot' ex toto. ppterea q2 Auic. dicebat nō integre. Gal. tertio interioz. 7°. cap. ingt. Sunt ⁊ alia hu passiōis. s. epilepsie accidentia q̄ cū patiunt' neq3 vident neq3 audiunt neq3 alio sensu sentiūt neq3 memorantur neq3 intelligunt. ¶ Pro isto est alexāder capitulo de epilepsia. deinde probat a ratione.

¶ Est vna responsio que nō videtur satisfacere dicēs q2 in principio ⁊ augmento nō aufertur: in statu vero sic. Sequitur enim vt appareat q2 diffinitio data non esset sufficiens aut q2 epilepsia in statu esset apoplexia.

¶ Aliter dicēdū: ⁊ est responsio Gentilis: q2 epilepsia consideratur dupliciter. Primo in se. ⁊ sic cōtingit q2 quibusdam aufertur sensus ⁊ motus: ⁊ quibusdā non: ⁊ hoc voluit Auerroys tertio colli. vltimo cap. Quādoq3 cōsideratur in relatione ad apoplexiam: ⁊ sic in ea respectu apoplexie nō aufertur sensus ⁊ motus integre: quia opilatio cuiuslibet epilepsie non est integra. vt Haliabas Aui. ⁊ ceteri auctores. ¶ Sed statim dices. quomodo aufert' sensus ⁊ motus si opilatio non est integra. ¶ Dicendū q2 l3 non sit integra: tamē illud parū de spiritu quod vadit ad membra nō est sufficiēs p sensu ⁊ motu faciēdis: requiritur enim quantitas debita. ¶ Et si instabitur q2 idem dicendum de paroxismo apoplexie. ¶ Dicēdū q2 longe minus vadit in apoplexia: ⁊ tu cōsidera. Gal. tamē in cōmento illius epilepticorū dicit. q2 fit priuatio omnimoda illuc eius virtutis in apoplexia: ⁊ multi epilepsiam fortē paruā appellant apoplexiam.

Utrum balneum conueniat in epilepsia dicit Auic. Et in balneo non faciat moram: ⁊ infra. Ualent ablutionem cū aqua calida permittis quia laxat: ⁊ cū frigida q2 stupefacit ⁊ nocet spiritui visibili. Post purgationē vero ⁊ quietem non est malū si balneū ingrediat'. Ita voluit Gordonius ⁊ Rasis in diuisionibus precepit multitudinē balnei in melancolica: ita tamen q2 nō sudet in eo plurimū epilenticus. Haliabas vero precepit pueris quibus non potest applicari exercitiū ingredi balneum: ⁊ q2 in ingressu caueant a frigore. Balneum vero sic calidū ⁊ siccum vt termaz salsum vel sulphureū vel factū cum herbis appropriatis: vt ysopo: peonia: rutha. de qb' supra ⁊ in syrupis magistralibus. ¶ Quibusdā vero nō placuit q2 dicunt q2 balneum reumati nocet ⁊ epilepsia est passio reumatica: ⁊ sunt Gilbertus anglicus dixitq3 neruos balneum mollificare ⁊ debilitare: ⁊ fortasse de humido intellexit. nam sicci de quo supra: videtur neruos confortare et indurare magis: quare considera. Et sic cum gratia Jesu omnipotētis eiusq3 gloriose matris Marie terminata intentio tota a deo ipsa mihi sua largiflua misericordia gratis data super pmo cap. de dispōibus cerebri.

¶ Bis tamen ad tollendum studentium laborem addere decreui afforismos materie pertinentes: quod ⁊ in sequentibus domino concedente in singulis faciaz capitulis nō tantum eos: qui ad curandum morbos principaliter conferre decernuntur. Uerum ⁊ pnosticos qui in curis morborum etiam magni sunt adiumenti.

¶ Afforismi. De dolore capitis.

¶ Quibuscunq3 in febribus vane conturbate velut subin galium bis capitis dolores adsunt. 71.4ᵉ particule.

¶ Lac dare caput dolentibus malum. 64.5ᵉ.

¶ Posteriora capitis dolentia vena recta frontis incisa iuuat. Et maxime pōt poni ex eadem cā. 70.5ᵉ.

¶ Duorum dolorum qui simul fiunt ⁊ non fm eundē locum maior denigrat minorem. Faciunt etenim hi pro canone qui est diuersio. 46.2ᵉ.

¶ Dolores in lateribus ⁊ in pectoribus ⁊ in aliis partibus si multū durant ad descēdendum mal sunt. 5.6ᵉ.

¶ Dolores ⁊ tumores circa vētrem existes superiores qdē leniores: non superiores vero fortiores. 7.6ᵉ.

¶ Caput dolēti ⁊ circūdolēti sanies: aut aq̄: aut sāguis defluēs fz aures: fz nares: aut fz os soluit egritudinē. 10.6ᵉ.

¶ Quibus dolores a dorso in cubitos transeunt flobothomia soluit. 22.6ᵉ.

¶ Quibuscūq3 sanis dolores repente fiunt in capite: ⁊ continuo sine voce fiunt ⁊ stertunt pereunt in septem diebus si non febris eos accipiat. 51.6ᵉ.

¶ De litargia.

¶ In herisipilla putredo aut sanies malum in litargico tremor malum. 21.7ᵉ.

¶ De subeth.

¶ In quo morbo somnus laborem prestat mortale. Si vero iuuerit non mortale. pmus.2ᵉ.

¶ De vigilia superflua.

¶ Sōn' ⁊ vigilia vtraq3 magis mō facta malū. 3.2ᵉ.

¶ De apoplexia.

¶ Apopletici maxime fiunt in etatibus a quadraginta annis vsq3 ad sexaginta. 57.6ᵉ

¶ Soluere apoplexiam fortem impossibile est: debilem vero non facile. 42.2ᵉ.

¶ Strangulatoz ⁊ dissolutorū non referūt quibuscūq3 spuma fuerit circa os. 43.2ᵉ.

¶ De melancolia.

¶ Si timor ⁊ pusillanimitas multum tempus habent psicit melācolicum huiu modi. 23.6ᵉ.

¶ In melācolicis egritudib' piculose eruptiōes apoplexiā aut spasmū: aut cecitatē significāt: aut maniā. 56.6ᵉ.

¶ Melicis ⁊ nefreticis emorroydes innate boni. 11.6ᵉ.

¶ Melancolicos vero vehementius inferius eadem ratione contraria apponentes. 9.4ᵉ.

¶ De mania.

¶ Maniacis varicibus ⁊ emorroydibus innatis manie fit solutio. 21.6ᵉ.

¶ In mania dissinteria aut ydrops: aut extas' bonū. 5.7ᵉ.

¶ De amentia.

¶ Desipientie cum risu quidem facte securiores: que vero cū sollicitudine moleste. 53.6ᵉ.

¶ De pmixtione sensus.

¶ Ubi desipientiam somnus sedat bonū. vbi vero prestat malum. 2.2ᵉ.

¶ De epilepsia.

¶ Epilenticorū iuuenibus mutationes etatum: temporū: ⁊ locorum curare faciunt. 45.2ᵉ.

¶ Quib' epilepsie ante iuuētutē nascunt' mutationē habent: qb' vero. 25. annoz fiunt pleriq3 cōmoriunt'. 8.5ᵉ.

¶ Et si superficietenus plures ex eis non videantur materiebus multum ⁊ multū attinere: tamē eos addidi: quoniam doctores conati sunt plurima de membris tactis in afforismis amplissime disputare. nam lectura est pncipalis: ⁊ ideo faciāt volentes vltra practicaz speculari ad que

loca recurrere debeant: vt non solum in speculando verū in practicando. Et sic est finis pmi cap. deo semper laus et gloria. Amen.

Capitulum. ij. de dispositionibus neruor continens in se septem rubricas.

De paralisi. Rubrica. j.

Uia vt pmissum est in pncipio cuiuslz capituli poni debet cōplexio mēbri eiusqz anothomia cuius sunt passiones de qbus agēdum est in rubricis. hinc cuz pncipalis intētio sit de lesionibus neruor rationabile est vt de cor cōplexionibus et ipsor anothomia statim dicat. Sed qm: vt Auic. 2° pmi. pmo cap. in curatione egritudinuz neruor preter qz illoruz qui in facie sunt tota intentio esse dz circa partē posteriorē capitis vbi est nucha: a qua fm illustriuz medicor. sniam omnes tales nerui oriunt: csequens videtur vt de ipa prius ac de eius cōplexione peragatur cui dicta suis attestentur pncipēs. secundo tegni.

Nucha est mēbruz in suba in colore cerebro sile a parte posteriori capitis vsqz ad finem caude p concauitatē spondilum ptēsum: est enim velut clauus ligans spondilia 2° colli. de iuuamētis spine. estqz diuisa in duas partes vt cerebrum: ppter qd pōt ptingere paralisis in vna pte tm. et tu de ea vide supra in pncipio tractatus sexti. Et est velata duob9 pāniculis pie matri et dure matri pportionalib9 a quib9 fm Gilbertum oriuntur nerui imediate. nam fila tertia illos pāniculos ptenduntur in longum: et sic fiunt nerui motiui. Est cōplexione frida et humida: vt Gal. pmo cōplexionum. vltimo cap. ad finem. et prima pmi. de cōplexionibus membror. Aristo. tamen scdo de partibus animaliuz cap. nono. assumit ipsam ca. complexionis ad contēperandam cerebri frigiditatem. sententie cuius maxime cum supportatione preferenda est medicor sententia. Ex quibus apparet satis aperta esse hec tria. Complexio. Anothomia. Et nuche descriptio.

Neruus sic a Conciliatore describitur differentia qrta. Neruus est substātia subalba ad flectēdum habil. et ad sepārādum dura: que organuz sensus fm medicos existit et mot9: cui si addit cōplone frida et sicca habet qd intēdit.

Paralisis

itaqz pnter describat que est dispositio nucce et nerius attinens. de quibus dictum est. Paralisis dupli accipitur cōmuniter et proprie. Primo qdem modo significat mollificationē cuiuscunqs partis. Proprie vo medietatis totius corpis sensus et motus puationem. Aliqn tamen dicit paralisis ablatio sensus et motus fm totum qd idem sit apoplexie qd nomen ostēdit. dissolutionem enim dicit. Differt aūt paralesis a stupore et tremore qz in ea est sensus et motus ablatio: sz in stupore sensus debilitas: in tremore vo motus. Sūt et enim he dispositiones paralesis pme. Nosce quoqs in ipa minorem opilationem īteruenire qz in tetano. deinceps in spasmo ac demū in tremore stupore ac saltu: et ideo in illis nō tolluntur sensus et motus omnino hec Cōciliator differentia. 183. Ex his colligitur descriptio eius pbe assumpte et est. Paralesis est mollificatio medietatis corporis totius cum puatione sensus et motus: cuius causa est fm plurimum materia frigida et humida nō multū grossa. Dicit medietas: qz que est vnius digiti tantum vel brachij tantum est paralesis cōmuniter accepta. Et dicit particularis: sed dicit paralesis: quia lesio partis. l. medietatis. Et dicitur vniuersalis quando est totius medietatis. Dicitur cum priuatione sensus et motus ad differentiam spasmi tremoris et ceterarum neruosarum egritudinuz vt dictum est: de quibus in dubijs. Dicitur cuius causa: quia etiam a mala complexione sine materia frigida et humi contingere potest. Item a sanguine et raro: et melancolia plus. nequaqz vo a colera sola. Item potest fieri a causa pmitiua sicut est casus percussio attritio: neruor incisio p transuersum: dislocatio: tra: timor: superfluum gaudium et hu dicit non multum grossa ad differētiam materie spasmi respectu cuius dicitur subtilis: vt infra de spasmo.

Cause

Ex causis eius sunt pmitiue antecedentes et cōiuncte. Primitiue vt aer frigidus et hu. Itez statio in sole deinde subito ad locum frigidum venire vt supra de apoplexia. Itē stare sub radijs solis et lune et maxime habentibus capita repleta. Crapula et superfluitas in potu. Ocium et dimissio exercitij. Itē exercitiuz forte sit per fortem repletionē factum: et sile balneum sup repletionem factum. Somnus superfluus et animi mala accidētia. Item casus et pcussio: spondilium dislocatio. Et breuiter que faciunt opilationē in via trāsitus spūs motiui et sensitiui ad mēbra sicut constrictio ex ligatura cuius solutio soluit. Item casus et pcussio ppterea qz fiunt ad locuz huiusmo: opilans: qz in originibus neruor: et sic fit prohibitio transitus spūs. Item et apoplexia qnqz est in causa. Item scito qz quando fit pcussio siue incisio nerui fm lōgitudinem non impedit sensus et motus. sed bene quando fit ex transuerso siue fm latitudinē. et hoc qz in hoc casu impeditur transitus spiritus et non in pmo.

Causa añcedens est mala complexio frigida et humida. aut humor grossus et viscosus. Aut cōpositionalis vt strictura meatuuz ppter quam phibet transitus spiritus: vt dcm est. Mala etenim cōplexio frigida ptraria est spiritui et ipm imobilitat: et cum humiditate mēbrū stupefacit. cōtrarium opat cali. et sic. cōplexio vbi fuerit in vltimo: vt in ethica. nā ois imoderata qlitas deijcit actū ppe vtutis.

Causa piuncta est ipse humor opilans.

Signa

demratiua satis manifesta sunt: vt dicit Haliab. nā cū aliqs se mouere nō valet: aut vnū aut plura mēbra ex suis: et sensuz illius mēbri: aut mēbrorum amiserit incurrisse paralesim pnūciamus. Rasis tertio Almāf. Pulsus paralitici est debilis sine occult9 et frequēs: et sine ordine ppter debilitatē vtutis. Urina albar: et quādoqs rubea ppter debilitatē renum in discernendo sanguinē: aut rōne odoris: aut rōne fe. Latus infirmū. psueuit esse frigidū et sanum: calidū et solito calidius: quia spiritus in maiori quantitate ad latus mittitur ppter opilationem in infirmo: et minoratur aliquādo oculus.

Si fuerit ex casu et pcussiōe et hu sciūt i iudicio patiētis.

Si occultat causa ex sectione: qz neruus sit pfundus cognoscit: qm subito accidit: nec pfert ei regimen.

Si ab apostemate comprehenditur statim.

Si ab humiditate expansa sentitur humiditas in membro paralitico.

Si a grossitie neruor fit difficultas reuersionis mēbri a ptractione cum laboret in ipso eger si est possibile: aut faciat illud alius ad dilatationē et mollificationem. neqz est mēbrum leue sicut in paralisi absoluta.

Q. si fuerit a mala cōplexione fri. et hu. nō accidit subito et iudicat p tactum et per imprimētia in ipsum.

Et si sit successione aliar egritudinū: vt colice. febrium acutar et hu significat illud egritudo que precessit.

Pronostica.

Si paralesis cito accidit: et nō pfērat ei regimē: qz est a sectione illatum: vel trāsuersum: vel ex ruptura: vel ptione: vel dislocatione spōdiliuz icurabilis est. imo Aui. paralesis vo eueniens a remotione spōdilui mortifera est fm plimum: qd si paulatim pcedit ad melius et ei regimen pferat curabilis est. Unde in diuisionibus si mollificatio remanet fm suam dispositionez neqz minuitur tunc curatur et

loquitur maxime de ea que est a percussione de qua Aui. Si autem est a percussione aut a casu tunc cura eius est praua. Et illa que fit ab actu contrahente neruos vehementer quandoque sanatur. si autem superfluat non est spes vt sanetur. Et 9° Almanso. Paralesis ex percussione vel casu si taliter permanserit: nunquam enim sanabitur. ¶ Paralesis est in sene periculosior quam in iuuene propter virtutis debilitatem: et in sene nunquam vel magna difficultate curatur. ¶ Si puero febricitanti vrina appareat viridis significat paralisim futuram aut spasmum. ¶ Tremor veniens in paralisi bonum. ¶ Febris superueniens paralisi bonum. ¶ Si membrum paraliticum minoretur aut color immutetur valde malum et sic non est spes in curatione. ¶ Terminatio paralisis ad egritudinem raro accidit: sed ad paralisim est permutatio ex apoplexia epilsia colica prouocatione menstruis et febribus secundum seruitam crisis.

Cura

Canones seruandi sunt sex. ¶ Ordinatio diete. ¶ Digestio materie. ¶ Euacuatio eiusdem. ¶ Diuersio. ¶ Consortatio. ¶ Materie derelicte resolutio.

Primus

completur cum regimine debito sex rerum non naturalium. vt primo aer declinet ad oppositum cause: et quia secundum plurimum causa est frigi. et hu. debet aer declinare ad cali. et sic. quod fiat cum igne in camera ex ligno conuenientibus vt iunipero etc. secundum qualitatem et potentiam egrotantis. ¶ Cibi calidi et sic. conuenientes eligantur vt supra tractatu 3°. et statim etiam post positos canones ex eis plures rememorabuntur. ¶ Primis tribus diebus dieta vtatur valde subtili: vt aqua mellis et aqua ordei que potest fieri magis et minus nutritiua: vt supra tractatu 3° de ea. et si virtus tolerat sit contentus hac dieta vsque ad. 14. Auic. ¶ Sed hic aduerte quod tanta supercreuit hominum gulositas et opinio vulgarium et mulierum precipue in virtute sustentanda quod hanc dietam neque egrotantes neque astantes patiuntur. Loco itaque eius oportet vti iusculis ordei in aqua decoctionis cum zuccaro ru. et panata colata cum zuccaro eodem aut brodio cicerum aut brodio pulli parui non pinguis cum zuccaro. ¶ Et est etiam aduertendum quod preter hec oportet in dieta ipsa duo principaliter considerare. ¶ Primum quod ista dieta minuatur: ingrossetur: elongetur vsque ad terminum datum et abbreuietur infra terminum secundum materiam peccantem. nam flegma subtiliori indiget dieta sanguine. ¶ Secundum quod considereretur si febris adest aut non. nam existente febre remissiora cibaria dentur: et fiat calidorum conueniens cum frigidis rectificatio. et tu considera. Et dictum fuit si toleret virtus: quoniam si non tolerat cibandus est carnibus auium leuibus Auic. Et quia hominibus hodiernis temporis statim videtur in principio morbi cuiuscunque quod virtus cadit. hic statim apud nos Italos administratur consumptum pulli: et precipue cum masticatio est aliqualiter egro tediosa aut difficilis. Ista tamen moderanda sunt a discretione medici vt dictum est: in summa donec toleret famem. Unde Placentinus. Non est melius in cura paralesis quam fames et ieiunium: et cibis declinantibus ad siccum vtatur digestioni proportionatis. Et inter alios quibus vtimur in secunda mensa maxime commendantur grana pini quibus vti potest et confectis et non confectis: vt supra de eis secundo tractatu.

¶ Potus eius sit aqua mellis in qua si videtur decoquatur saluia et est potus plurium modernorum: aut aqua ordei cum saluia. Quod si non posset bibere aquam mellis vt plures inueniuntur: aut aquam ordei fiat aqua decocta et multum cum zuccaro. Item si mel noceret loco eius vtatur zuccaro ru. Et si non vult sentire aliquid dulce bibat ipsam plurimum decoctam: et ab ea frigida omnino abstineat. nam ipsa nocet neruis. Auicen. secunda tertia. primo cap. in fine: et infra. Omne infrigidatiuum potentia. Et propterea omne acetosum stipticum ledit eos. Unde in de cura eius. Acetum donec est ex his que sunt neruis nocibiliora. Item toleret sitim nec saturetur: et a vino abstineat: et de hoc in dubiis. Unum quidem ad acetositatem infrigidatum resoluitur super repletione facta. Et a coitu plurimo abstineat. ¶ Exercitio vtatur. vt infra in vltimo canone gaudeat et letetur.

Secundus

complectitur cum digestiuis appropriatis flegmati. de quibus supra 4° tractatu. quibus addantur vt dirimus que dirigunt eos ad neruos de quibus post. meis secundum exigentiam materie digestiua collige. ¶ In francia donec nullum est ita proprium vt syrupus de sticados in vino. Aui. maxime commendat vsum sticados redacti in puluerem in forma pillarum cum die assumpti c° dosis. 3. i. aut cum aqua mellis alle. ca°. et Mesue in hoc cap. auctore Iudei. Syrupus de sticados est medicina mirabilis conferens omnibus egritudinibus neruorum frigidis: et ponit descriptionem eius ibi que non videtur ita sublimis sicut magistralis a Mesue posita distinctione 5° antidotarii. et datur cum aqua rorismarini. Alii dant cum aqua saluie et est syrupus vsualis et bonus. ¶ Alius Gentilis. Rx. acori. ℥. ij. sticados arabici: passularum. ana. ℥. i. xilobalsami: carpobalsami: rorismarini. ana. ℥. ij. bulliant in aqua vsque ad consumptionem tertie partis: deinde cum zuccaro fiat syrupus clarificatus. ¶ Alius Mundini patauini et est vtcar. Rx. acori. ℥. ij. sticados. ℥. i. calamenti: origani: ameos: feniculi se. cinamomi ana. ʒ. iij. ysopi. ℥. i. radicum feni. petrosil. spagi. ana. ℥. s. saluie: melisse: betbonice: garioflate. ana. M. s. bulliat et cum zuccaro fiat syru. Ista tamen plus valet in statu et declinatione. non autem in principio neque in augmento. Consimiles plures potest curiosus medicus ex se formare habita notitia simplicium in hoc casu conferentium de quibus patet.

Et accedo

ad 3m notandum. primo quod in principio oportet incipere a leuioribus: in fine donec vti fortioribus: et in medio mediocribus. Unde Auicen. 2° tertii. primo cap. Et oportet quidem vt a facilioribus incipias: et gradatim peruenias ad illud de quo est virtus equalis et de cura: et non properes in vsu medicinarum fortium in principio rei imo tarda vsque ad quartum et septimum. Quod si egritudo fuerit fortis vsque ad. xiiij. et de his in dubiis. et in cap. de tortura. ¶ Et sequendo circa ea que plurimum inueniuntur in principio ponantur clisteria leuia: vt Rx. malue: mercurialis viol. ruthe: sticados centauree: blitis: et cum oleo communi et sale. et si vis addantur furfur: ierapigra: ier alogodion. Item electuarium de baccis lauri: cassia: vt videbitur expedire. Quidam maximam habent fiduciam in acoro quem in omnibus et per omnia ponunt et bene. ¶ Clistere efficax quando fit interpolatio ab aliis euacuationibus educit humorem crudum et viscosum. Rx. sicle. furfuris. ana. lib. i. s. mellilotii: anisi: radicum malue mundatarum: camomille. ana. ℥. iij. caricarum numero. xv. fenugreci: cartami. ana. ℥. i. s. pulpe coloquintide: carui mundati. ana. ʒ. ij. centauree. ʒ. iij. bulliant in lib. iiij. aque vsque ad consumptionem lib. i. s. et cum oleo antiquo sale et melle fiat clistere. nam potest adhuc lenius fieri vt supra et fortius. ¶ Item si multum constipatus fuerit fiat prius lentiuum ex maluis: viol. blitis: mercurialis: rutha ipsis bene expressis addito oleo plurimo: aut brodio pinguis arietis vel capitis eius aut galline cum cassia. Et semper consideretur canon positus. s. consideretur si adest febris: aut non. ¶ Item si cupis fortius addatur coloquintida: vt Rx. ruthe vtriusque: calamenti: origani: sticados: centauree ana. coloquintide: ier. theodoricon. hierepigre: agarici: dosa vt expedit. ¶ Et scito quod agaricus est de singularibus medicinis in hoc casu. Unde Auicen. secunda tertii. primo capitulo. in fine. Scias quod agaricus confortat neruos calefaciendo et purgando. Patet itaque quomodo leuia fortia et mediocria clisteria confici possunt. et tu considera.

¶ Prosequor in euacuatiuis que per os sumi habent. Et quoniam medicine in forma pillarum conuenientiores sunt: vt supra de foda. hic ponantur pillularum descriptiones nostro conuenientes proposito. ¶ Pillule leues descriptione Alman. de dolore stoi. quarum initium est. Rx. florum squinantum: xilobal. ¶ Item pillule de hiera simplici. ¶ Item. Rx. ligni aloes: calami aro. xilobalsa. gariofil. nucis mus. ʒʒ. spice: galange: croci: ciamo. absin. mẽ

the. apij petrosilini. feniculi. sileris mōtāni. leuistici. añ. ʒ. i. myrrhe. ℈. s. reubarbari ad pōdus oīum iā dcōrum aloes ad pōdꝰ reubarbari ⁊ alio⁊ oīuꝫ. ⁊ cū vino odorifero fiāt pillule. Mediocres aūt sūt pillē de hiera cum agarico vel de hiera cōposita Gal. q̄s scribit Nico. Itē pillē de assa fetida. Itē pillule arabice descriptiōe Mes. ¶ Fortes sunt pillule de euforbio. Pillē fetide maiores descriptōe Mes. Pillule de opoponaco Mes. ¶ Alie. ℞. euforbij: collo quintide. agarici. serapini. bdelij. añ. ʒ. i. aloes. ʒ. ij. s. mastic. ʒ. i. conficiantur cum siru. de sticados. ⁊ iste sunt fortissime ⁊ vsus earum excoriat. dos est a. ʒ. s. vsq̧ ad. ʒ. i.

¶ De clarijs ¶ Clariū ō dactil siue dyafinicō cꝰ vsus ē securꝰ ⁊ expertꝰ. Itē electuaria euantia flegma dicta. s̄. ō soda flatica addito q̄ eo⁊ v̄tutē ducit ad origines neruo⁊ rū. Itē p rusticis ⁊ nō potentibꝰ accipe ⁊c̄. diaturbith ⁊ diarodō cū agarico. Itē ꝯfectio de diacitonitem Mes. distinctiōe 3ª. vbi ꝑparet vt sta solū vel multo plꝰ ducat. ¶ Itēꝫ clariū q̄ vtebat Gētilis in passiōibꝰ neruo⁊: cuiꝰ ꝺscriptō. ℞. acori. sticados. añ. ℥. ij. passulaꝝ. radicū fein. petro. añ. ℥. i. cētauree minoris. colloquintide. hermodactili. añ. ℥. s. Fiat decoctio de q̄ accipiat lib. i. mellis lib. i. addat agarici. ℥. i. turbith. ℥. s. diagridij. ʒ. ij. s. salis arm. piperis longi. ꝯꝯ. añ. ʒ. i. spice. ʒ. s. Fiat clariuꝫ: cuiꝰ dos. est a. ʒ. i. vsq̧ ad sex. ¶ Itē valet hiera abbatis descriptōe nr̄. ¶ Itē ꝯfectio alkesera Mes. distinctiōe 3ª. ⁊ dat post sex menses a. ʒ. ij. vsq̧ ad q̄tuor. Multa talia cōponi possent. vt pꝫ. ſꝫ nō posterḡat agaricus vt supra. ¶ Cōfert dōm de suppositorijs ex fortibus ⁊ maxꝰ fortibꝰ: de q̄bus supra de soda flegmatica atq̧ apoplexia. ¶ Cōfert etiā sepe vomitus qui fiat facilis fortior ⁊ mediocris. nā de eo supra de soda. ō subeth. scotomia. ⁊ infra de vomitu. ⁊ tu ibi require.

¶ Si aūt euenerit a sanguine a quo rarissime ꝯtingit aut ab humore sanguini cōmixto. Fiat flōmia digerat ⁊ euāc vt supra de soda sanguinea. Flobotomia tamē fiat diuersiua. ⁊ si pōt fieri per vnā diametrum fiat. si non operetur medicus vt sua cognoscat prudentia. s. per duas.

¶ Si a melia digerat ꝓportiōabilr ⁊ euacuet cum appropriatis: de q̄bus in de soda melica. Sed scito q̧ flōmia ex se nō videt ꝯferre sed multū nocere neruis. ipsa q̄dē sp̄us resoluit ⁊ neruos infrigidat. Unde Auicen. scd̄a tertij. primo capꝰ ⁊ ꝑma. flōmia plurimum eis nocet.

Quarti cōplemētū. Fiat cuꝫ caputpurgijs. Sternutatorijs. Masticatorijs. Gargarismatibus. de q̄bꝰ. s̄. de soda flatica. ¶ Caputpurgia aūt ⁊ sternutatoria sunt ad hāc egritudinē vehemētis v̄tutis. purgāt cerebrū ⁊ a parte diuertūt Mes. de palisi. ⁊ Aui. de cura eiꝰ ⁊ lꝫ de his plene dcm̄ sit. s̄. de soda flatica tn̄ hic addent alia. ¶ Caputpurgiū forte ⁊ mirabilis effectus. ℞. castorei. ʒ. i. ꝯdisi. piperis. ciclamis: pulpe collogntide: baurach. euforbij. Fellis bouini exiccati. añ. ʒ. iij. Fiāt ex eis collirias ⁊ fuentur. ⁊ cum vti volueris resoluat vnuꝫ in aqua maiorane. Sed nota qō dictuꝫ est supra de soda flatica q̧ timet lesio nasi. ¶ Masticatorijs fiāt forme ex micabꝰ stafisagria ⁊ mastice depōnūt flegma mirabiliter. Et ista ⁊ cōsimilia fiāt p̄cedentibus purgationibus.

Quintus cōpleat cum embrocis vnctionibꝰ. cerotarijs. emplastris ꝯfectionibꝰ. ventosis. ¶ Ubi ꝑus aduertat canon q̧ emplastra vnctiones ⁊ hꝫ debent applicari parti posteriori vt. s̄. in principio. Unde Auic. de cura huius inquit. Et oportet vt ponant medicine in cura eius in quocūq̧ loco accident super loca percussionis ⁊ super ꝑncipium ex quo ingrediunt neruī mouentes mēbra paralitica. Positio enī medicinarū sup mēbrū paraliticū est ex eis que nō afferunt iuuamentuꝫ de q̄ sit curādū. Et tibi quidē inest cognoscere origineꝫ neruorū. ¶ Embroce fiant ex rebus conferentibus neruis pro-

portion[...] [...]biliter vt de embrocis capitalibus. s̄. dictū ē. Cōferentia [...] [...]uit statim dicent. ¶ Embroca ⁊ multū magnificat eius [...] operatio. ℞. vulpē eniscerata ⁊ fac cum pelle ebulire vsq̧ [...]ꝫ ad dissolutionē mēbro⁊ ⁊ fiat inde embroca. ¶ Valent [...] [...]tiā embroce dicte. s̄. de soda flegmatica. ⁊ lotio capitis cū [...] eisdem rebus cuꝫ lixiuio. ¶ Unctiones fiant ex oleis. vt su[...] [...]t oleum vulpinum Mesue ⁊c̄. olea de quibus post vnguen[...] [...]ntum. Recipe cere citrine. ℥. ij. olei de narcisco. olea de lilio [...] ana. ʒ. vi. myrre. oppoponaci. ana. ℥. i. castorei. ʒ. vi. euforb[...] [...]ʒ. iij. fiat vnguentum de quo vngatur latus. ¶ Aliud o[...] [...]e quo habita est experientia. Recipe olei multum antiqu[...] [...]lib. i. Cere ru. ℥. ij. liquefiat cera ad ignem cuꝫ oleo ⁊ desup[er] [...]er eōcia tur euforbij. ℥. i. castorei. ℥. s. fiat vnguentum. ¶ Aliud de quo experientiam habui. Recipe anserem vetum anni vnius ⁊ vltra. euiscereatur ⁊ mundetur cum vino: deinde accipiatur medius gattus scilicet partes posteriores. Similiter media vulpis ⁊ pistentur omnia cum ossibus suis ⁊ addatur terbentine bdelij sagapini. ⁊ asine vermium terrestrium exiccatorum. ana. ℥. s. misceantur omnia ⁊ impleatur corpus anseris. ⁊ si vna non sufficit sint due ⁊ ponantur ad assandum cum lignis iuniperi pro nobilibus aut lauri: ⁊ si non pro pauperibus cum sarmentis vitis: ⁊ primum aquosuꝫ proiciatur: reliquū vero reseruetur. ¶ Notanda tn̄ sunt hic duo. ¶ Primuꝫ q̧ ex dictis ⁊ dicendis possunt confici vnctiones varie: vt patet: que debent moderari: vt dictum est secundum facile forte ⁊ mediocre habito respectu ad etatem: ⁊ tempus: anni: virtutem: sexum. ⁊ ideo in multiplicatione eoruꝫ supersedeo. ¶ Secundum: quia in his semper aliquid aceti addatur vt melius penetrent. iuxta canonem Auicē. quarta primi primo cap. §. primo. Et si interea fuerit egritudo.

¶ Sed anteq̧ de cerotarijs emplastris aliq̄d ponat attendēdus est canon Auic. de cura eiꝰ vbi inq̄t. Cūq̧ sensus ē debilis plurimū forte nocet: ⁊ nō sentit illud: ⁊ ducit ad lesionē ⁊ vlcerationē forte. Oportet ḡ vt in oī studio ab illo caueat: ⁊ vt ꝯsideret dispō impssiōis emplastri. naꝫ si non rubificat ⁊ inflat: ⁊ cutē nō ptransit: ⁊ sepat cōpssiōe digitorum subtili: ⁊ albificat locus eiꝰ: tūc ipressio nō ptransiuit cutē. ⁊ si rubificatio ē magis fixa: ⁊ caliditas magis apparens: tūc reitera. Modus vero cognoscendi in hoc est vt auferas emplastrū omni hora: ⁊ consideres dispositioneꝫ. Si ergo necessaria est ablatio remoue: ⁊ si necessaria est reiteratio itera. quod debet intelligi ꝑmaxime de emplastris ac cerotarijs que super mēbruꝫ lesum ponunt. ¶ Valent in hoc casu emplastrū de synapi Mes. emplastrum vulpinuꝫ Mesue: ⁊ ex dictis oleis cū pulueribus rerū approbatarum dicendarū: ⁊ dictarū possunt fieri ⁊ variari emplastra. ⁊ consimiliter cerotaria addita colofonia. ¶ Cerotariū conferens valde. ℞. mirrhe: oppoponaci: vsnee: sauine: melegete: amigdalarū amararū: castorei: gūmi: rute agrestis: thuris. ana. ʒ. ij. seminis agni casti: piretri: galbāi: euforbij. añ. ʒ. i. gummi pini. ʒ. vij. olei cucumeris asinini: olei laurini quātū sufficit: ⁊ pōt fieri linimētū: qō sup mēbrū lesuꝫ extendat. ¶ Aliud expertuꝫ. ℞. euforbij: piperis: isopi humide: armoniaci: croci: olibani: castorei: terbentine: oppoponaci. ana. ʒ. iiij. storacis. ʒ. ij. cere citrine lib. s. olei antiqui lib. iij. terenda terant: ⁊ gūme dissoluant in vino ⁊ misceātur: ⁊ super membrū lesum ponant. radix liliꝫ: ireos: super mēbruꝫ emplastrata: aut cū ea fricatū est optima ⁊ singularis medicina. Item buliat euforbiū in fece vini: quidam eum buliunt in amurca olei antiqui: ⁊ ex eo inungatur occiput vsq̧ ad spondile necessarium. est sublimis medicina ⁊ sublimior fece vt existimo.

¶ Cōfectiōes. ʒʒ. ꝯditū. Acorꝰ ꝯditꝰ: ⁊ ē sublimis. Diacalamētū. Diamuscū dulce. Mes. vt infra. Pinee ꝯdite cū succaro. ℞. ʒʒ. galāge: gariofi. añ. ʒ. i. nuc̄ mus. maci: ʒedoarie

croci.an.ʒ.ß.se.anisi:cardamoni.an.℈.ij.pinearũ.℥.ß.acori.ʒ.ij.ß.piperis lõgi.cortici cit̃i.an.ʒ.ij.zuccari q̃tũ suffic. ⁊ aromatizet cũ musci granis duob⁹. ⁊ ambre granis trib⁹ detur mane.ʒ.ij.post bibendo parum vini limphati vel mediocre. ⁊ cũ vadit dormitũ detur ad quãtitatẽ auellane ⁊ sine potu. ¶ Alia ⁊ singularis. ℞.secacul pinearũ mũdatarũ:radicũ acori.an.℥.ij.mellis lib.iij.℥.iiij.secacul ⁊ acorus ꝓus elixent ⁊ fortiter exprimant. ⁊ si elixentur in vino melius si nõ adest febris:deinde misceant cum melle ipsis ꝓus pistatis incisis:deinde sup ꝓijciant pinee ⁊ misceant. vltimo pulueriçent cum his. ℞.piperis nigri.ʒ.iij.ß.piperis lon.gario.macis.an.ʒ.iij.nucis mus.galãge.cardamomi.an.ʒ.iij.dos.ʒ.ß.vsq̃ ad vnã mane ⁊ sero. ¶ Usus castorei in oẽz modũ valde ꝯfert sed est valde abhominabilis. ¶ Jngit Mes. auctoritate Gal. Tiriaca ⁊ metridatum cũ aqua saluie cõferũt omni tpe. Jn ꝑncipio qdẽ ⁊ añ purgationẽ. q: digerũt ⁊ subtiliãt materiam ⁊ permutãt malitiam cõplexionis frigide ⁊ conferunt post purgationem q: residuum mãe resoluũt. Habent etenim hec iuuamẽta manifesta in egritudinib⁹ neruoꝝ. hortaturq̃ Gal. ad accipiẽdum ex his singulis diebus vsq̃ ad.ʒ.i.

¶ De ventosis vo dõm q̃ ipse multũ cõferũt qñ sup membrum lesum ponunt attentis octo q̃ elegi ex Auic. de cura paralesis. ¶ Primũ q̃ ponantur super capita lacertorũ. ¶ Scõm q̃ nõ ponant cũ scarificatione. nã euacuaretur sanguis. cuius retẽtio queritur. Sed nota q̃ si ex earũ applicatione sequeretur attractus multus tũc necessaria est aliq̃ remissio. vt Aui. ibidẽ. ¶ Tertiũ q̃ non ponant nisi post purgationẽ ne materia superflua ad partẽ trahatur. ¶ Quartũ q̃ ponant vt calefiant lacerti. ¶ Quintum q̃ sint stricti orificij vt melius applicent. ¶ Sextũ vt sint cũ multo igne ⁊ succensione vt fortius trahãt ⁊ cito remoueantur. ¶ Septimũ consideretur si paralesis est multa. ⁊ tũc ponant super diuersa loca. Si aũt paralesis est pauca. vt verbi grã in manu tñ:tũc sufficit earum positio in vno loco cõiunctim vel super capita neruoꝝ. vt super locum a quo nerui manus oriunt. ¶ Octauũ q: in vltimo ponantur pix ⁊ gũma pini q: confortãt ⁊ retinẽt sanguinẽ attractũ. Auicẽ. pulueriçando ea super membrũ.

Sextus perficit balneis siue estuarijs. balneis qdem naturalib⁹ de qbus supra tractatu 2°. Jtem artificialib⁹ cum his positis supra in sirupis ⁊ alijs de qb⁹ infra. ¶ Estuarijs aũt siccis ⁊ non humidis. vñ experimẽtum habui de balneis naturalibus ⁊ de fumo eorum siue de estuarijs siccis a fumo eorum ꝓuenientibus. repperiq̃ multo plus conferre estuariũ siccũ q̃z humidũ vt in comite carmignola. ⁊ ideo dixit Auic. Et iuuatur balneo sicco longo. Unde ⁊ Joannitius. Conferunt stuphe ⁊ balnea sine aquis. Mesue. sed tamen post fricationem in balneo sicco conferunt aque termarũ. idem. Et hꝰ sententie fuit Gordoni⁹ de paralisi. ¶ Sed maxime notãdũ q̃ ista non conueniunt nisi post purgationem ⁊ purgatiões ⁊ versiones declinationes. Unde Auicẽ. Et post euacuationes ⁊ iuuamenta ab eis quibus vtũtur iuuamenta balneo sicco longo aut balneis. ⁊ in fine rei ⁊ post euacuatiões ⁊ vbi est necessarium resoluere. ⁊ Mesue auctoritate Joannitij. in fine quidem rei conferunt stuphe ⁊ balnea sine aquis. Post vero exitũ a balneo ingrediat lectum ⁊ sudet:deinde exiccetur ⁊ vngatur ex vnguentis confortantib⁹ vt supra. deinde administretur confectio aut electuarium neruos confortans. Cõfert ⁊ maxime cũ est in balneo vt super caput ei⁹ precipue in parte posteriori recipiat aquam ex alto per cãnulã. aquã dico balneoꝝ naturaliũ aut artificialium. vt supra vt tres vel quatuor situlas ꝓ vice. Et cũ membrũ redit fac ipsum exercitari mouendo. verbi grã. brachiũ sepe manũ vel aliud luctando iactando:vociferando:constringendo ⁊ dilatando sepe ipsum.

¶ Et lz ꝓmissum sit seriatum ponere neruos cõfortãtia: tñ q: in sirupis positis ⁊ alijs receptis. etiam plurima colligi possent huic paucis sic seriatim positis ⁊ necessarijs cõtentus ero. Confortantia sunt. Abrotanũ. Altea. Armoniacum. Anacardus. Aqua sulphurea aluminosa. aqua maris. aristologia. artemisia. assa. Bethonica. Blanca nyco. Carui. Castoreum. Cerotũ alexandrinũ Mesue. Colloquintida. Costus. Cordumeni. Confectio ð musco mesue nimius eius cura at paralisim. Maiorana. Mel. Mumia. Nux indica. Oleum de piperibus. Oleum de cinamomo. Oleum de citro. Oleum laterinũ. Oleũ vulpinũ. Oleum de costo. Oleum de terbentina. Oleum de sinapi. Opopira ny. Oleum de piretro nyco. Peonia. Confectio piretri Mesue de epilepsia. Confectio anacardina Mesue de egritudinibus neruoꝝ. Diambra Auic. in q̃nto tractatu tertio. Diacalamentũ. Diacastoreũ ny. Euforbium cũ oleo liniti. Jeusemini. Laurus. Lepus. Squilla. Spica. Pinee. Pinguedo gliris. Pillule de serapino Mesue. Pillule fetide Mesue de cura palisis. Pillule ð euforbio. Potio sancti pauli ny. Rutha. Sauina. Sirupus de sticados. Tiriaca. Unguentũ de bdelio Mes. Unguentũ basilicon Mes. Unguẽtũ marciaton ny. Hyera. Ras. Hiera logodion. Auic. in 5° trac. 2° Hierapigra abbatis ny.

Cura si contingent ex casu ⁊ ꝑcussione ⁊ ceteris causis: tũc in qua est spes oz in ꝑncipio facere flobotho miã diuersiuã timendo apostemationẽ neruoꝝ. deinde regatur vt supra: ⁊ ponant emplastra:vnguenta sup mẽbra aut mẽbra lesa. ¶ Emplastrũ optimũ. ℞. farine fenugreci:seminis been:seminis malue:maluauisci:resine:armoniaci:bdellij:adipis anatis:cere.an. ⁊ cũ oleo de lilio. Fiat emplastrũ ẽm artẽ pistando pistanda:liquãdo ⁊c̃.

Multi ac plures cõmẽdant ex auctorib⁹ inductione febre. in hoc casu. Ego quidẽ vereor ꝓuocare: q: eã remouere non est eius arbitriũ cuius est ꝓuocare. Jdeoq̃ cũ ceteris singularib⁹ remedijs dictis ptranseo. nã corpora hodierni tẽporis sunt ita repleta q̃ ⁊c̃. ¶ Jn ꝓuocãdo tñ febrẽ duplici vtimur via. Primo exhibẽdo medicinas per os. Secũdo eas ad extra applicãdo. ¶ Per os vt dando tyriacã:metridatũ:confectionẽ anacardinã. Rasis nono Almans. quã ipse hoc in casu cõmẽdat castoreũ: synapis ⁊ cetera hꝰ electuaria calida:faciẽdo ipsa cõtinuare ⁊ tenendo patiẽtẽ in loco calido. ¶ Ad extra vero applicamus olea calida valde supra memorata vnguẽta ⁊ emplastra calida. ¶ Unguentũ. ℞. olei petrosilij siue de costo siue laurini lib.i. pingued. nis leonis aut anseris. ℥.iiij. synapis. ℥.i. buliant ad ꝯsumptionẽ duarũ partiũ. ¶ Aliud. ℞. aliquod ex oleis dictis. deinde piperis:piretri:euforbij.an. ʒ.ß. pulueriçent ⁊ buliãt in predicto oleo vsq̃ ad ꝯsũptionem tertie partis. ¶ Modus operandi in talib⁹ est: vt ex oleo vel vnguento tali calefacto inungas pulsus:timpora loca emũctorioꝝ ypocundria: ⁊ in viris pudibunda. i mulieribus vero mammillas. Aliqua alia ponentur in capitulo sequenti huic proposito valentia. debet etiam cibari rebus calidis: sed meo iudicio omnia alia prius complenda sunt q̃z hic temptetur modus.

¶ De spasmo. Rubrica. ij.

Spasmus est egritudo neruosa qua mouentur lacerti ad principia sua ⁊ inobedientes sunt in dilatatione. ⁊ eius causa ẽm plurimũ est materia flegmatica grossior q̃z in paralisi: ⁊ maxime de repletione. Et dicitur qua mouetur: vt hic accipiamus spasmũ pro egritudine neruosa contractiua ad differentiam tetani. ¶ Et dicit: ⁊ eius causa. Primo q: etiaz a materia sanguinea ⁊ melancolica potest cõtingere. lz a melãcolica ra-

rius. qꝛ grossa sic penetrare nõ valens. Quidã dicũt san-guineã facere ꝫ ꝓ̄mũ spasmũ apostemosũ. Nã sanguis sua leuitate ingrediẽs musculos ⁊ apostemãs implens vil los ipsos abbreuiat ꝺm lõgũ: ꝫ eos amplificet ꝺm latum. Colerica võ rarissime ⁊ forte magis mordicatione sua q̃ӡ repletione spasmũ facit. ¶ Scdo dcm̃ est ad dñam male q̃litatis sine mã vt est caliditas vehemens ⁊ siccitas. nam accidit ẽt spasm⁹ de inanitiõe facta a q̃litate excedente vt est caliditas supflua vel siccitas frigiditas. ⁊ est spasmus vtplũ pueris aduenĩẽs: ⁊ fe. ꝯir vrẽtes. ꝯhit enim in casu neru⁹ sicut corrigia igni exposita. Fit ⁊ q̃nq3 a supflua fri giditate ꝯgregãte neruũ ⁊ lacertũ ⁊ inspissante ip3 ⁊ ꝯhit ad caput suũ. ¶ Tertio dcm̃ est ad dñaӡ spasmi nõ ꝓpor-tionati ad mãm facti. s. a punctura rei venenose vt scorpio nis: pũctura rei acute: a dolore quẽ Gal. 5° afo. ꝯmẽ. ꝓmo vocauit spasmũ p colligãtiã: quẽ ad spasmũ õ inanitione reducit. qõ tñ dictũ aliquib⁹ nõ placet. Uis ex assumptiõe venenose aut calide frigide aut aliunde ex mã venenosa p cepto nocumẽto in ore stomaci ⁊ cerebro per neruos reuer siuos cõicato sequitur talis spasmus. vt quinto afo. com-mento primo. ⁊ in secũda tertiĩ de spasmo.

Cause spasmus itaq3 diuidit in anteriorem ⁊ posterio rem. In añiori vero qꝛ in pte anteriori fit con-tractio anterioꝝ lacertoꝝ ⁊ extensio posterioꝝ. Et q̃ in posteriori ꝯtio in posteriorib⁹ ⁊ extensio in anterioribus. ⁊ sic tollit cõtradictio inter Auicẽ. ⁊ Haly. qꝛ videt dicere Haly. ꝙ spasm⁹ in anteriori fit cũ cõpassione posteriorum nõ q̃dẽ cũ cõtractiõe sed cũ extẽsiõe. ⁊ qui fit in posteriori ꝺm cõmentũ Pisani dicit epistotenus: qꝛ fit sup spinam. ⁊ qui in parte anteriori ꝓstonnus. ⁊ qui totũ occupat dicit tetanus vt infra. Cũ enim humiditates replent neruos di-latantur nerui ipsi ⁊ curtantur ꝺm longũ. quare lacertus ad queӡ mittebatur neruus ꝯtrahitur versus originẽ. ⁊ sic curtatur mẽbrũ ⁊ efficit impotens ad debitã extensionem sicq3 causatur spasmus de repletione. spasm⁹ aũt de inani tione fit exiccata humiditate nerui aut lacerti: q̃re corru-gat ⁊ cõtrahit. ¶ Itẽ fit spasm⁹ per colligantiaӡ a matri ce Uesica: ⁊ a stõaco cõicato malo vapore ori eius. Item ⁊ a materia vermiũ. nam nocumento percepto cerebrum in se contrahitur ad eius cõtractionẽ sequitur membroꝝ cõ tractio. Fit ⁊ q̃nq3 ꝓpter supfluũ coitũ. Item a casu ⁊ per-cussione. Labore nimio. Fluxu vẽtris. Apostemate ⁊ hu-iusmodi. Fit q̃nq3 in pueris propter debilitatem cerebri ⁊ neruos: multam ẽt corruptionẽ digestiue. vt tertia ꝓmi de egritudinibus que infantibus accidunt.

Signa demonstratiua quando vides membruӡ con tractum ⁊ rigidũ ⁊ non potest reduci ad suã dispositionem naturalem: tunc illud dicas spasmatum ꝙ si subito id a sano accidit iudica ꝺm plurimum esse a reple tione: ꝙ si paulatine euenit ⁊ post febres ⁊ labores ⁊ inani tiones ex parte totius fluxus ⁊ huiusmodi. tunc iudica il-lud esse de inanitione. ⁊ talis consueuit euenire absq3 do-lore aut cũ remisso preter q̃ӡ in nostro proposito ipsum sub eadem inanitiõe collocando. vt qui esset ex punctura mor dicatione colere in ore stomaci ⁊ hꝫ. Qui autẽ ex repletio ne venit cũ dolore satis intenso. cum aũt membrum ad se cito redit. vt cum ventositas est in causa non iudices spas-mum vere vt in oscitatione ⁊ singultu. ¶ Quandoq3 eue nit ꝙ pulsus coꝝ est debilis durus vndosus ⁊ inordinat⁹. ¶ Urina aliquãdo colorata ꝓpter febrẽ. q̃nq3 discolora-ta materia habente raptũ ad superiora.

¶ Q, si fuerit a sanguine signa sanguinis apparebunt. Et similiter de aliĩs humoribus. de quibus signis sepe.

¶ Q, si fuerit ex potu veneni aut alterius cause primitiue scitur iudicio patientis. ¶ Et cũ pleuresis squinantia aut frenesis cõuertũ ad spasmũ scit p signa ꝓpria.

Pronostica. Spasm⁹ de repletiõe facil⁹ curat q̃ӡ de inanitiõe: qm̃ facil⁹ est rẽ hu midã exiccare q̃ӡ siccam humectare. vt quarto de ingenio sanitatis: imo cura que est ex siccitate est praua. ¶ Spas-mus de elleboro mortale. ¶ Spasmus post vulnera mor talis. ¶ Spasm⁹ de inanitione mortalis. ¶ Spasm⁹ post febrẽ mortalis. ¶ Si aliqs fuerit multũ inanitus ꝓpter aliquã cãm ⁊ ei superueniat feb. ⁊ febri supueniat spasmus talis est incurabilis qꝛ est de inanitione. ¶ Spasm⁹ de re-pletione aliqñ accidit post feb. materia existente multa. ⁊ talis curabilis est. ¶ Spasm⁹ pueris accidens febrientib⁹ vtplurimuӡ est de repletione: qꝛ sunt ingluuiosi. ¶ Spas-mus ex punctura pessimus iuxta illud. tertio tegni. nerui ⁊ tenues puncture. ¶ Spasm⁹ faciliter accidit pueris vt q̃nq3 ex fletu solo. ita ⁊ faciliter curat. sed annũ vltra dif-ficile accidit eis ⁊ ita de difficili curat. ¶ Si patienti spas-mum quartana supueniat soluitur spasmus. Et de afo. ꝓnosticis de spasmo habes in fine capituli. ⁊ tu ibi.

Cura In spasmo humido siue a repletione. seruent ca nones idẽ q dicti sunt de cura paralesis. nã si est sanguis peccãs fiat flõmia vt ibi. sed nõ fiat extractio san-guinis oĩno necessaria. ꝫ retineat ꝓpter spasmũ vt sãguis resistat spasmo. ¶ Q, si fuerint aliq humores: precipue eua cuant clisterib⁹ fortib⁹ ⁊ solutis cũ canonib⁹ ibidẽ positis empla: vnctiões: vt ibi. ¶ Tina ex aqua sulphurea aut ar tificialiter facta ex sulphure: sale: ⁊ cinere maxime cõuenit ⁊ magis estuariũ siccũ factũ cũ lapidibus ignitis extinctis cũ vino: ⁊ nõ fiat mora in ea ꝓpter debilitatẽ virtutis: sed pone multitudinẽ numeri loco lõgitudis spatiĩ. Fac itaq3 eũ bis sedere in ea in die. Auicẽ. ¶ Embroce super caput fiant. ¶ Itẽ aduertẽdũ ꝙ si fuerit spasm⁹ in parte anteri-ori: ⁊ maxime faciei debẽt embroce cerotaria ⁊ vnctiones sincipiti applicari. Ubi vero fuerit in parte posteriori occi piti. ¶ Uentose etiam sup loca notata de paralisi magni-fice conferunt. ⁊ si mã est pauca sint sine scarificatione. Si vero multa fiat scarificatio ꝓpter materiã attractã: vt de paralisi: ꝙ si non fieret scarificatio esset mortale: ecce peri-culũ grãde. Nec q̃libet sic mẽsurare sciet. q̃re non nisi exp-tus in eis applicãdis securet. Non multiplicent vsus earũ neq3 sic cito applicent sed successiue: ⁊ caueat ne loca ven-tosaruӡ infrigidentur. ¶ Estq3 attẽdendũ ꝙ cura spasmi non patitur dilationem propter fortitudinem nocumenti ⁊ necessitatis operationis membri. ⁊ ideo cito medicami-na applicent: nec fiat dilatio: vt in paralisi dictuӡ est. nam paralisis dilationẽ sustinet: vt p3. ¶ Item nihil eque cõue nit in cura spasmi de repletione vt fe. superueniens. vnde quarto apho. A spasmo ⁊ tetano habito fe. superueniens soluit egritudinẽ. Et Auic. de cura eius. ꝓuocat auteӡ fe-bris: vt in paralisi. ¶ Aliud. ℞. castorei: asse fetide. añ. p. vnã: mellis par. ĩĩ. misceant. dosis est vt auellana vna. con tinuet vt dictũ est. tyriaca: ⁊ metridatuӡ sunt ex solẽnori-bus medicinis in cura humidi. Item maxime ꝯuenit cale facere saltẽ sup originẽ neruoꝝ ponere. ¶ Sternutatoria autem maxime cõferũt de quibus dictũ est. ¶ Item sessio in aqua decoctionis pelliũ vulpiũ magnifice cõmẽdatur. ¶ Tu tamẽ sis attẽtus canoni supra in principio cure pa ralisis si adest fe. aut non. ¶ Item stet eger pellibus vul-pinis: aut lupi inuolutus. ¶ Ungatur membrũ lesum cũ oleis dictis de euforbio: liliorũ alboꝝ: vulpis: spice nardi. ¶ Sed diligẽter aduertendum ꝙ sicut dictum est supra materia spasmi est grossior mã paralisis. ⁊ ideo ĩ principio nõ debemus fortibus resolutiuis vti cum materia amplius ingrossetur resoluto subtili: sed debem⁹ primis duob⁹ diebus vti mollificatiuis. deinde ad resolutiua procedere. ¶ Mollificatiuum valens in hoc casu. ℞. mucilaginis seminis lini: seminis fenugreci. ana. ӡ. ĩ. butyri recentis: al-

sungie anatis.aã.ʒ.ß.olei sisamini.amigdalarum dulcium.aã ʒ.i.olei de lilio.℥.i.cere modicum.fiat vnguentũ. ¶ Aliquis vero diebus vtatur resolutiuis oleis ⁊ vnguentis. ⁊ interponendo mollitiua. ⁊ sic continuet pluribus diebus. ⁊ in fine puris possemus vti resolutiuis. ¶ Et consimiliter fiat de ablutionibus ⁊ balneis vt prius fiant mollificatiua cum malua bismalua.fenugreco.semine lini.altea. ⁊ optimum est balneũ vulpis vt supra de paralisi. ¶ Et est notandum ꝙ tres sunt assungie conuenientes in hoc casu vulpis vulturis ⁊ vrsi. Leonis vero assungia fe.inducit. Sic enim sunt cincte pertransiui.quoniam cura huius spasmi maxima sui ex parte ex cura paralisis perficitur. ⁊ tu considera.

Cura in spasmo sicco:quem quidam de inanitione vocant.generalis canon est vt ex toto medici intentio principaliter sit ad humectandum ⁊ etiam ad infrigidandum precipue in eo qui se.sequitur acutam seu vrentem.de quo Gal.affo.quinta.cõmento primo dixit. ꝙ est incurabilis:sed de hoc in dubijs.

¶ Speciales Canones sunt:quoniam si est humor calidus faciens ad cõsumptionẽ materie per cuius consumptionẽ causatur spasmus:tũc fiat eius euacuatio. Cũ quibus autẽ euacuetur talis materia habetur supra de cura sode colerice. ⁊ si digestione indiget ibi recurre pro digestiuis. ¶ Et similiter quo ad ordinationẽ diete vt tactũ est. Dieta enim ad humidũ declinet quo ad regimẽ rerũ nõ naturalium. Unde eadẽ seruetur vel cõsimilis que in prima spẽ ethice de qua infra. ¶ Et in sũma nutrimentũ cõueniẽs hꝫ habere quinque cõditiones. ¶ Prima ꝙ sit facilis digestionis propter debilitatẽ virtutis. ¶ Secunda ꝙ sit facilis penetrationis.quia vie sunt anguste. ¶ Tertia ꝙ sit alteratiuum propter malam cõplexionẽ calidã ⁊ siccã inductã. ¶ Quarta ꝙ sit conseldatiuum vt fiat melior adherentia in partibus mẽbrorum. ¶ Quinta ꝙ sit restauratiuũ siue nutritiuũ ad restaurãdũ humiditatẽ:ex cuius cõsumptione causatus est spasmus. Et si oẽs conditiones simul inueniri possunt in vno cibo non eligatur super illum. sed quando due vel tres vel plures reperiuntur adhuc bonus est si nõ habet aliunde nocumentum. ¶ Ex quibus sequitur ꝙ aqua ordei excorticati bene decocta est multũ cõueniens. ¶ Infertur secundo ꝙ aqua ordei in qua decocte sunt testudines nemorales ẽ maxime conueniens quod quidã in hoc casu hñt pro secreto. ¶ Infertur tertio ꝙ oua sorbilia cum aq̃ alterata sũt hoc in casu cõuenientia. ¶ Infertur quarto vinũ limphatum esse ⁊c̃. ¶ Quintũ ꝙ aqua carnis distillata vt cõuenit est etiam conueniẽs. ¶ Et consimiliter inferatur de lacte primo mulieris.secundo asine.tertio capre.vbi non adsit fe. ⁊ precipue putrida. ¶ Utaturque oleo amigdalino dulci cũ zuccaro lacte amigdalarũ dulciũ auenato ordeato.

¶ Alius canon.confortatio membri ⁊ male qualitatis remotio. Ista autem cõplentur cũ oleis. vnguentis. cerotarijs emplastris.lotionibus.embrocationibus frigidis humidis.de quibus ad plenũ supra de soda colerica. ¶ Olea ⁊c̃. violatũ.nenufarinum.salicis ⁊ hmõi.ex quibus fiãt vnguenta vt supra. ¶ Balnea in hoc casu sunt conuenientissima ex aqua dulci in qua decocta sunt viol.nenufar.salic. folia mirthi malue.cucurbite ⁊ post exitũ vngantur dorsum siue origines vt supra ⁊ mẽbra lesa. ¶ Item tina ex lacte si fieri posset est optima. ¶ Itẽ cõuenientissima ⁊ singularis est ex oleo i quo bulita sit viola malua ⁊ hmõi frigida. ita tñ ꝙ oleũ sit tepidũ ⁊ nullo modo calidum. ¶ Et ex aqua tinarum vel olei vt dictũ est fiãt lotiones capitis ⁊ embroce. debent enim in balneo teneri quousque mẽbra videãtur tumefieri: deinde debent inungi ex oleis dictis aut vnguentis vt. ℞.oleorum violati.nenufarum.de salice.aã.℥.ß.mucillaginis psiliũ quo si velis potes hic vti omnibus mucillaginis. draganti:gummi arabici.aã.℥.i.assungie galline.anseris.

medulle vituli.aã.ʒ.ij.fiat vnguentũ molle.

In facto vero per puncturã a re venenosa occurratur cũ bezoar veneni illius tiriaca. metridato saluia.aristologia rotũda.gentiana.bacis lauri ⁊ hmõi.

In facto vero per puncturam claui aut ligni acuti aut alterius talis rei.tũc ponitur super foramen oleum feruens de euforbio.vel cũ euforbio.vel oleũ solũ aut terbentina accensa distilletur in foramen. Aut membrum ipsum si sit habile ponatur in oleo feruenti:vt si esset digitus pedis vel manus ⁊ hmõi. ⁊ maxime quando orificiũ vulneris est angustum.tunc queratur via aperiendi ipsum iuxta illud. Neruorum ⁊ tenues punctura. ¶ Quidam presumunt magis in principio applicare oleum ro.calidum vt supra studentes ⁊ bene in remotione doloris cum vnguẽtis aut emplastris: ⁊ tandẽ perueniunt vsque ad applicationẽ stupefaciẽtium:si cetera nõ prosint. ¶ Ubi notandũ ꝙ in spasmo contingente ex dolore absque vulnere in principio debemus cũ anodinis procedere.vt verbi gratia. ℞.olei ro. ⁊c̃. ⁊ applica cum pecia. ¶ Uel sic. ℞.medulle panis calidi infusi in oleo viola. ⁊ facta expressione ponatur super locum. ¶ Uel sic. ℞.olei ro.℥.iij.aque rosa.lib.ß.vitellorum ouorum recentium fortiter agitatorum numero quinque.misceantur ⁊ in eis infundatur faldella stupe canapis ⁊ expressa superponatur. Aliter. ℞.panis de frumento infusi in lacte vaccino per horas.ij.vel.ß.vel plus vt videbitur.vitellorum ouorum recentium infusorum per tantum temporis in olei ro. viol.ana.℥.ij.lactis tantum adde quantũ sufficit pro emplastro: ⁊ tñ super locũ tepidum pone. ¶ Aliud ⁊ optimũ ℞.farine seminis lini.fenugreci.ana. florum camomille seminis aneti ⁊ cũ maluatisco. fiat emplastrũ: moderabis vt statum infra de canone ⁊ applicetur calidum. ¶ Stupefactiuum. ℞.olei rosacei.℥.ij.opij.℈.i.iusquiami:papaueris albi.ana.ʒ.ß.corticum mandragore.seminis apij.ana.℈.i. terantur ⁊ cribrentur ⁊ misceãtur cũ oleo addito modico aceti.nam si cetera nõ ꝓfuerũt applicetur vltio hoc stupefactiuum: ⁊ super ipsum ponatur emplastrum. ¶ Ubi vero fuerit vulnus ⁊ fuerit cecatum:tunc incipere debemus cũ exiccantibus resoluentibus materiam malam: vt sunt oleum de euforbio:terbentina ⁊ cetera supra posita. ⁊ queratur apertio:vt dictum est. ¶ Si non fuerit cum vulnere magis procedatur cum anodinis dictis emplastro ⁊ vnguẽto cum oleo de camomilla de semine lini calidi. ¶ Circa que notentur tres canones. ¶ Primus consideretur complexio egri.particule patientis ⁊ habitudo.nam in cõplexiõe frigida:habitudine carnosa flegmatica debent calidiora applicari:vt oleum de euforbio.vbi vero non: non ita calida: ⁊ sufficit oleũ solũ aut ros.patet canon cõsiderãti. ¶ Secundus ꝙ talia non ponantur nisi vsque ad remotionem doloris. ¶ Tertius ꝙ stupefaciẽtia non continuẽtur ne fiat mẽbri mortificatio:vt contigit in Roberto apothecario padue ex consilio tractoris.

¶ De tetano. Rubrica. iij.

SEquendo vt i rubrica ponebatur. Tetanus est egritudo officialis prohibens virtutem motiuam a attractione membrorum de quorum aptitudine est vt contrahantur propter nocumentum in lacertis ⁊ neruis: ⁊ fit ab eisdem vel consimilibus causis spasmi:licet sit morbus magis acutus: ⁊ hoc ratiõe accidentium.terminantur enim in quarto:vt quinto aphor. Quidam tamen addunt ꝙ etiam materia est acutior: propter quod dicitur morbus magis acutus:sed magis credo primum. Dicitur officialis:quia in figura.stat enim membrum tensum.nam nerui ⁊ musculi anteriores ⁊ posteriores stant equaliter tensi. ⁊ in hoc differt a spasmo:quia tales tñ ad vnã partem tendũt. ⁊ ideo membrũ stat contra

rium. Item pro nunc teneo quod cum veius est tetanus. Quidam tamen vt Placentinus differentiam ponit. nam cum semper fit a ventositate grossa. et cum est particularis vocatur in vulgari nostro granso. Thetanus vero fit vt dictum est de spasmo.

Cura Canones de spasmo hic seruentur. Ex omnibus dictis seruentur magis applicatio ventosarum hic quam in spasmo super loca debita. ¶ Item tina ex decoctione vulpis cum pelle et sit iuuenis. et est magnifice conferens. ¶ Item vsus cotinuus castorei. ¶ Clisteria et eua cuantia sollicitentur. ¶ Sternutatoria. ¶ Caputpurgia. ¶ Et studium super omnia sit in custodiendo eos a frigore. ¶ In eo qui per contiguitatem oportet attendere membro mandanti cum euacuationibus et diuersionibus confortationibus ipsius et cerebri. de quibus omnibus sepe.

¶ De tortura. Rubrica. iiij.

Tortura est morbus officialis in facie propter quem contrahitur pars faciei ad partem non naturalem et alteratur forma eius naturalis et remouetur bonitas obuiationis vtrorumque labiorum et ambarum palpebrarum. ex parte cuius causa est aut mollificatio aut spasmus lacertorum. palpebrarum et facie. Aut dissolutio: aut chorde incisio.

Signa demonstratiua iam ex habitis nota sunt. ¶ Signa demonstratiua solum addita quod si ex spasmo est quod illa subito accidat quod est ex repletione si patiatur maxime quando sequuntur febres inanitiones et huiusmodi quod est ex inanitione.

Pronostica. Si sex mensibus durauerit aut nunquam aut magna cum difficultate curabitur. cura enim eius praua est. ¶ Saltus predicat torturam et tortura spasmum aut paralisim aut apople. aut epilem. Si accidat alicui tortura fortis infra quattuor dies interficit. quod si illos transiuerit euadere potest.

Cura ex dictis apparet manifeste qui canones seruandi sunt. Nam in ea que est a paralisi canones de paralisi. In ea vero que est ex spasmo canones de spasmo. propter que notanda sunt signa distinctiua. Nam in ea que est ex mollificatione non sentitur extensio et palpebra inferior oculi demissa est. et apparet quod meditetur aspiciens inferiora. neque sentitur magna lesio: immo quasi non est sensus nocumenti. Et si est ex spasmo sentitur extensio cutis. et destruuntur ruge faciei. et declinat cutis extensa versus collum. et si queritur reductio cum manu reperitur difficilior multum. et vtplurimum minoratur saliua.

¶ Et si hec sufficiant intelligenti. tamen pro clariori doctrina aperitur magis quod dictum est.

¶ Et ponendo canones particulares ex parte regiminis rerum non naturalium seruentur omnia vt dictum est in duabus precedentibus rubricis. locus tamen eius sit tenebrosus.

¶ Ex parte vero digestionis consimiliter.

¶ Ex parte vero euacuationis nota quod sicut Auic. vult hic in prima die nihil debemus facere et si natura fuerit sicca. sed secunda die fiat lenitiuum et leue natura existente sicca. ex quo comprehendo quod natura non existente sicca non debemus mouere vsque ad quartum aut septimum. et causa est materie cruditas. Dixit enim ad quartum aut septimum. quia in materiebus aliquando citius aliquando tardius apparent digestiones. Item quia in eo tempore timetur nocumentum ex dispositione fluxus materie per farmacum amplius agitate. ¶ Sed dicet aliquis contra. Auicen. in capitulo de tortura in fine inquit. Consideretur ergo an torture associentur accidentia apopletica epilentica quia incipe ab euacuatione forti. ¶ Dicendum quod ante quartum aut septimum regulariter non debemus cum medicina forti operi propter materie cruditatem etc. Is

tamen quandoque contingat vt in casu. Uel aliter quod ls dixerit indigentia non dixit ante quartum aut septimum. nam quedam materie citius aliis digestionem recipiunt ex quo et citius euacuationem consentiunt. ¶ Si vero ex spasmo contigerit procedatur in principio si fuerit ex sanguine cum flobotomia etiam venarum que sunt sub lingua secundum euacuatione prius: vt supra de spasmo: et post purgationes et non ante fiant gargarismata deponentia materiam. Unde Aui. Intendere ad gargarismata est nocens. ¶ Et consimiliter dicatur de sternutatoriis: odorationibus: vaporationibus: et omnibus huiusmodi materiam habentibus euare: ex quorum applicatione non precedentibus purgationibus timetur attractio materie crude ad locum: et non speratur eius resolutio de quibus omnibus supra de soda. et de paralesi.

¶ Confortatio loci primo fiat cum lenificatiuis. deinde cum resolutiuis: vt de spasmo dictum est: et in hoc multi errant: nam mollitiua debent prius poni: vt Auicen. de spasmo et cura torture. deinde procedatur ad resolutiua: et debent medicamina applicari super spondiles ceruicis: et super mandibulam etiam. et super quam dicetur in dubiis. ¶ Fiant fricationes capitis tempore vacuitatis et ieiunii: et maxime conferunt leuiter facte cum panno tepido in estate et calido in hyeme. ¶ Et de maxime conferentibus est ablutio assidua faciei cum aceto: et maxime in declinatione: et precipue si in eo decoctum fuerit sinapis: etiam si decoquatur sticados. Item fortiter superior nucis indice cum succo maiorane in caput purgiis laudatur. Item succus sicle: et succus ciclaminis. ¶ Ex masticatoriis laudatur nux mus. piretrum et acorus. et dixit Rasis quod nux muscata continue teneatur in parte que torta est. sternutatoria addito castoreo aut nigella.

¶ Confert ventosarum applicatio super spondiles absque scarpellatione: et super eosdem rubificantium medicinarum appositio: de quibus quarto tractatu. Item speculetur tortus sepe in speculo: et maxime calibeo quod precipuum habetur in casu: et credo quoniam de vitro non fit speculum planum in quo facies sub sua qualitate figuratur. sed bene de calibe. et ideo tortus in se speculando in eo melius comprehendit suam reductionem. Item confert ad hoc pulsare cum cornu: aut cum tuba. ¶ Si autem non conferunt vltimum remedium est cauterium factum supra venas que sunt post aures. ¶ Postremo adde cerotarium parte posteriori applicandum. Rx. oppoponaci. ℥. ij. radicis acori: castorei. ℥. j. nucis mus. ana. ℥. j. terbentine quantum sufficit. puluerizanda puluerizentur et liquefienda liquefiant: et super alutam extendatur: et maxime conferet in tortura ex palisi. Quod si vellemus applicare in tortura ex spasmo oporteret addere mucilagines vt supra spasmo: et hoc infra. nam materia spasmi est grossa. et ideo ne resoluatur subtile: et materia amplius ingrossetur applicamus mollificatiua. Si vero fuerit ex paralisi non addantur mucilagines. ¶ Mollificatiuum in tortura ex spasmo. Rx. mucilaginis: fenugreci: seminis lini. ana. ℥. ij. butyri loti sine sale. ℥. s. assungie anatis. ℥. j. olei amigdalarum dulcium. ℥. ij. olei de lilio. ℥. j. s. succari albissimi lib. j. fiat et detur precedente euacuatione mane et sero. ℥. s. Item ad hoc valet acorus conditus. Mes. distinctione quarta etc. supra vt diamuscum mes. Consilius est quidam curare torturam dando de iera hermetis quotidie continuando longo tempore.

¶ De tremore. Rubrica. v.

Tremor est morbus officialis veniens propter defectum virtutis motiue a motu lacertorum secundum compar grauitati intromittenti sua motione motionem voluntariam: quare commiscentur motus voluntarii cum motibus non voluntariis: cuius causa secundum plurimum est materia flica in porositatibus neruorum imbibita. ¶ Dicitur propter defectum vt differat a stupore qui causatur propter defectum vir-

tutis sensitiue vt infra: dicitur fm cōpar: quia membrum in situ suo nō potest remanere ꝓpter pugnaȝ que est inter grauitatem naturalem membri ipsum ad inferiora trahē tem ꝛ virtutem motiuam ipsum ad superiora eleuantem. Dicit cau° cā. qm̄ etiam ex inanitione ꝛ spirituū resolutione causari posset vt in cōualescentibus ꝛ ethicis. naȝ natura debilitata membrum regere nō valet. ¶ Ad istam etiā reducit cā eius ex anime accn̄tibus. vt eius qui est ex timore aspectu rei profunde ꝛ ceteroꝝ. trahunt enim ad intra spūs relictis membris exterioribꝰ. aut ad extra mouentur inordinate. ꝓpter qḋ ꝛc̄. ¶ Ex quibꝰ īfert ꝙ hic sermo est de tremore qui est in febribꝰ ab alijs dictus rigor. Itē dicit ꝙ ex potu vini superflui ꝛ acuti dominio frigiditatis superflue causari pōt. Similiter a satietate nauseatiua. ocio superfluo. hec enim oīa inducunt in mēbris opilationem in neruis motiuis que non sufficiunt facere paralisim cōpletam. sed tantam faciunt ꝙ spūs nequeunt bene penetrare hinc debilitatur motiua virtus ꝛ accidit aliqualis comparitas: vt ita dicam inter virtutem motiuam ꝛ grauitatem naturalis membri. ꝛ ideo tremor dictus est parua paralisis. Sequendo eum qui est ex causa frigida ꝛ humida. ꝛ ē tremor quandoqȝ in toto quādoqȝ in membro vno. qn̄qȝ in pluribus. ꝛ causa erit aut qꝛ causa non est in ramis nuce sed erit in ramis neruoꝝ manus: aut quia causa erit i nucha sed expellit eam ad loca propinquiora ꝛ natura cōseruat nucham. aut virtus ꝛ spiritus inferior est fortis: qꝛ se notabiliter defendunt.

Cause Et licet aliquid de causis dictuȝ sit pro nunc tn̄ tm̄ dicatur. Quia cā aut est in instro aut in virtute aut in vtroqȝ. ¶ Exemplū primi. vt cū virtus debilitatur ex aspectu rei terribilis aut ex loco alto aut transitu super trabem altam aut ex verecundia aut ex ira angustia. timore. vt cuȝ ducit quis ante pncipem ꝛ hꝫ aie accidentibus. In his eniȝ oībus aut resoluitur spiritus: aut retrahitur: aut motus eius diuersificatur aut ꝓpter dubitationē vacillat. Similiter ex nimio cōtingit coitu. ¶ Exemplū scdi vt cū accidit ex mala cōplexione vel mollificatiōe lacerti ex potu nimio. Et ebriosis ꝯtingit nimia repletiōe exercitij omissiōe. lȝ enim spūs penetret ad membruȝ: non tn̄ inuenit ꝯplexionē conuenientē sue opationi. Item contingit ꝓpter frigus aut malā materiā pungitiuam per lacertos penetrantem. ¶ Exemplū tertij pȝ ex habitis. vt cum accidit nocumētū pueniēs ad virtuteȝ ꝛ ad ipm mēbrum ex parte frigoris ꝛ similiū. ꝛ in summa tremor fit ex causis paralisis. lȝ ex debilioribus ita dī parua paralisis ꝛ vulgares trem̄. paraliticum dicunt.

Signa demonstratiua manifesta sunt.

Pronostica tremor in senibus non curat. Tremor in sinistra deterior ē qȝ in dextera. Auic. Tremor labij inferioris vōitū signat. ¶ A causone habito tremor supueniēs soluit. Sȝ aduerte qꝛ Gal. vi nō credere huic affo. Auic. tn̄ eum laudare videt.

Cura Canones seruandi sunt hi qui dicti sunt de paralisi ꝛ spasmo vt Auicē. de cura eiꝰ. ¶ Et lȝ ita sit veritn̄ memorabo sub breuibus in hoc casu cōuenientiora. Dieta. etio. digō ꝛ confortatio fiāt vt supra. ¶ Balnea ꝛ aqua maris. sulphurea. nitrosa. ꝛ cineritia sunt hoc casu conuenientissima. de quibus tractatu secundo. Item balneum ignei vt positio egrotantis in fimo vsqȝ ad tolerantiam mensuratam. item positio eius in cineribus calidis. ¶ Unctiones ex oleis dictis oleo costino. Et oleuȝ de anda cocha habet in casu mirabilem proprietateȝ. ¶ Itē sessio eius in tina ex oleo calefcō ꝛ in urinibus capituȝ arietis. ¶ Item positio ventosarum super spondilem primaȝ sine scarpellatione. ꝛ si fuerit sanguinis peccatuȝ cū scarpellatione. ¶ Sirupus de sticados ꝛ sticados puluis. vt tenet maxime in tremore commendatur. ¶ Item sirupus mellinus cum castoreo versus declinationem ꝛ in declinatione magnifice ac potenter valet. ¶ Ex euacuatiuis cōmendantur summe pillule cochie descriptione Rasis. ¶ Ubi notandum ꝙ de interpositione dierum in assumēdo solutiuas vel pillulas inuenio diuersitateȝ magnā. Auicen. autem hic ponit ꝙ. x. dies debemus interponere. ꝑ alterum vero libro primo. tractatu secundo. capitulo. vij. interponit spacium duorum dierum. Rasis vero nono alman. de paralisi interponit tres dies. hec enim diuersitas vt credo consurgit ex diuersitate iudicij extimatiui medicorum. ¶ Pillule in tremore mirabiles. ℞. castorei. piretri: cassie ana. ʒ. i. sinapis. pulpe colloquintide ana. ʒ. i. ℈. i. yere pigre ʒ. i. ℈. ij. ¶ Confectio optima in tremore. ℞. mirabolanorum nigrorum. ℥. i. ß. sauine. ʒ. v. olibani. ʒ. iij. ß. ciperi calami aro. ana. ʒ. ij. ß. confice cum passulis enucleatis. ꝛ fiant forme sicut nuces sanant si deus voluerit. ¶ Electuariuȝ Gentilis ad tremorem. ℞. saluie domestice. rosmarini. acori. ana. ℥. ß. fiat decoctio in qua ponatur croci. ℈. ß. zuccari lib. i. addatur pinearū. ℥. i. ʒʒ. xiloaloes nucis mus. macis cardamomi. aā. ℥. ß. fiat electuariuȝ. dosis. ʒ. ij. ¶ Sirupꝰ galeatij de sancta sophia. ℞. radicū acori. sticados herbe paralis. saturegie: maiorane: rute: saluie: camedreos: camepitheos: calamenti: mentastri: origani. ana. M. ß. fiat decoctio: ꝛ addatur mellis q̄ntum sufficit: ꝛ fiat sirupus: cui in fine addat puluis hic. ℞. cinamomi: gariofiloꝝ: ꝛ cubeba ruȝ: macis: nucis mus. seminis peonie: piperis nigri ꝛ lōgi: calami aro. ʒʒ. spice: anisi. ana. ʒ. i. ligent in pecia lini rara ꝛ aliquali bulliant in sirupo: ꝛ fortiter exprimant.

Si vero fuerit ex debilitate virtutis restauretur bonis cibis. vn̄ in tremore inter ceteros cibos maxie cōmēdat cerebrū leporis assati q̄ assidue vti oȝ.

Si ex ethica regat vt ethicus. a frida tn̄ aqua abstinēdum. maxime etenim nocet neruis: vt supra.

Si ex potu vini ebrietate. supfluo coitu: accidentibꝰ anime. ab his abstineat oīno: ꝛ oīa per sui ꝯtrariū inductionem expellant. Et cerebrum confortet cū aromaticis ex epithimatibus vnctionibꝰ ꝛ hꝫ calidis frigidis tēperatis: vt exigit dispositio: ꝛ tu eidē cerebro sis sollicitꝰ etiaȝ cum odorationibus ꝛ hꝫ. ¶ Postremo scito ꝙ multitudo flobothomie nocet. Aui. qḋ sane est intelligēdū: nō exn̄te multitudine sanguinis: pȝ intelligēti.

¶ De stupore. Rubrica. vij.

Stupor qui improprie a multis paralisis nominat cum aui. sic describitur. Est morbus officialis faciens euenire in sensu tactuali nocumentū. s. destructionem aut diminutionē cum tremore si est debilis: aut mollificatione si est confirmatus. Et dicitur apud vulgares nostros dormitio. ¶ Ubi notandum ꝙ aliquādo contingit nocumentū in sensu: ꝛ nō in motu: qn̄. s. neruus deferēs spiritū sensitiuum est alius numero a deferente motiuum. ꝛ hoc sepissime accidit: vt in quarto de accidēti. ꝛ Auicen. hoc loco. ꝛ experientia docet ꝙ hoc membrū stupidum vt pes aut manus siue obdormitatuȝ mouet: ꝛ in stupore debili est ablatio seu corruptio sensus tm̄: sed in forti est ablatio sensus ꝛ motus.

Causa qn̄qȝ est in virtute que debilitata est: aut ex fe. vel sincopi: vel qꝛ est ꝓpe mortē: aut in instro: qꝛ corrūpit ꝯplō eiꝰ ex frigore potu medicine: morsu scorpionis: tactu piscis qui dicit berile faciēns grossitudinem in spiritu qui est instrumentū virtutis. aut accidit ex morsu serpētis: aut balneo nimis calido: aut ex fe. intensa: aut ꝓpter grossities instrumēti: qꝛ nerui aut neruoꝝ. q̄re spūs nō penetrāt: aut ꝓpter opilationē ex ꝯpatē vel coartatione ꝛ ligatura: vel ex dolore. quādoqȝ ex siccitate: quādoqȝ

ab humiditate coartant meatus. Un ex causis primitiuis sunt aer frigidus imobilitas et nimium humidus ingrossans. Nimia quies nimium exercitium resoluendo spiritum. et ideo exercitati plus dormiunt. Balneum sup manens. Cibus fridus et humidus vt lactuca. item calidus et vaporosus vt allium. porrum. cepe. croc⁹. cassia lignea. Potus vini vaporosi. Item medicina stupefactiua: vt opium. mandragora. iusquiamus. papauer. Anis est mala cóplexio frida et hu. malis aut humor actu opilans q quicqz e sanguis grossus aut flã grossum. aut melia grossa aut paucitas spirituum aut mot⁹ corporis ad aliá parté pp necessitaté cópleńdá vt propter maturationé apatis.

Signa demõstratiua stuporis sunt manifesta iudicio patientis. Qz si fuerit ex sãguine signa apparebũt sanguinis. et cõsilr de signis aliorum humorum dicat. ℭ Et h addo signa quedá distinctiua inter ipm et somnũ innaturalé. inter ipm et suffocationé mricis. iter ipm et litargiam. inter ipm et apoplexiá. inter ipm et epilepsiá. iter ipm et sincopim. Cum qbus oib⁹ conuenientiaz hẽt vt et marie stupor vlis qui est totius corporis et nõ vni⁹ mẽbri tñ. et hunc stuporem vlem vocauit Viaticus stuporem mentis. et galie. scdo de accidenti et morbo. nocumentũ virtutis regitiue imaginatiue appellant. ℭ Somn⁹ innaturalis est tpe sõni. stupor in vigilus. ℭ In suffocatiõe q est in muliere tantũ: et patiens subito cadit ad terrá: intelligit cũ vocat: trahit genua versus facieꝫ: stupidi aũt nõ. ℭ Litargia aũt semp est cuꝫ fe. maxime si est vera et cum apate. stupor aũt sine vtrisqz. ℭ Apopleticus caret sensu et motu oino. stupidus autem nõ. ℭ Epilenticus subito cadit et est inordinati mot⁹ manibus et pedibus iterũ spumat ore. stupidus aũt nõ. ℭ Cõgelat⁹ iacet oculis apertis. stupid⁹ oculis clausis. ℭ Sincopatus subito cadit. est discoloratus propter retractionem spirituum et cito reuiuiscit. stupidus aũt nõ. et ex his aperti9 colligi possunt signa demonstratiua.

Pronostica. Stupor iniciat apoplexiaꝫ. epilepsiaꝫ. spasmũ. paralisiꝫ. ℭ Et ois stupor membri cũ perseuerat et fit fortis anunciat paralisim illius membri aut spasmum. ℭ Stupor faciei iniciat torturá. stupor q durat et nõ remouet cũione. ḋ de sequẽ vertigo iniciat apoplexiaꝫ. ℭ Consueuit stupor succedere pleuresi perepleumonie siriasi. frido. ℭ Stupor adueniẽs cerebro si cõtinuauerit semp iudicandũ malum.

Cura Canones. Prim⁹. q in cura stuporis debemus pcedere cuꝫ faciliorib⁹ q̃ꝫ in cura paralisis. et ĩõ dicebat Rasis nono almanso. de stupore. Curatur autem hec passio ex aliq̃ parte medicinarũ paralisis. Et Aui. Et cura qdem est in tremore eadẽ. q tñ per curaꝫ palis. curat vt. ȧ. Fortiori enim egritudini fortior debetur medicina. ℌ. aĩso. 2mẽto. paralisis cuꝫ stupore fortior existit. propter qd in dieta et ceteris fuerit q̃ de paralisi dicta sunt. et moderetur iuxta medici discretioneꝫ. Uerũ tamen si signa ex sanguine multo ipsum precedant comprehendemus vt inflatio quidẽ. grauitas corporis venarum repletio. faciei rubedo et c. tunc fiat flõmia vltima. ná aliqñ ipsa sola in h casu curat stuporem. et flebotomet vena que magis deseruit illi mẽbro. Qz si fuerit in toto repletio magna sanguinis pus flebotoma basilicam: deinde cephalicaꝫ: deinde familiaré membro stupido. et tu nõ obliuiscaris applicar localia nõ solum membro stupido: sed originibus neruorum. vt. ȧ. ℭ Notandum tñ q exercitiuꝫ membri stupidi et assiduatio motus eius maxime loquendo de stupore ex cã frida et humida de quo est sermo principalis est ex melioribus curis. Iteꝫ maxime confert vsus croci siue cartami in enematibus. ℭ Si aũt ex aliis contigerit causis cura fiat p p̃ria. nam talis cura hꝫ vtplurimum spẽalia capla ad que opꝫ recurrere. et sup oia attende confortationi per intus et extra applicatis confortando. s. membrũ et virtutem.

ℭ De saltu. Rubrica. vij.

Saltus siue iectigatio est motus lacertosus membrorum mediorum inter leue et durum habentium cõcauitatem que dilatari et constringi pñt. cuius causa est ventositas inclusa. Dicit medior propter cerebrum quod sua leuitate non saltat aut iectigat. Item et propter ossa que et si habent cõcauitateꝫ tamen non sunt dilatabilia vt stomacus. vesica. cutis. palpebre. mirach. facies et huiusmodi. et hunc saltum plures appellant iectigationem: quidam palmos.

Cause Et ex causis primitiuis sunt aer frigidus. cibi et potus frigidi et ventosi qñ a ventositate est qd manifestat eius resolutio. Itẽ et accitia aie vt gaudiũ ira tristitia et hꝫ que possent esse causa conuertendi humoreꝫ in ventositatem siue vaporẽ. ℭ Cã añs est humor aptus in ventositatem conuerti. ℭ Coniuncta ipsa ventositas. vñ cõiter et fm plm fit in corporibus frigidis ex cãis fri. vt potu rerũ frigidarũ. Ubi Auic. Et cause quidem salt⁹ sũt virtus infrigidatiua et humida materia.

Signa demõstratiua sunt nota. naꝫ qñqꝫ extra videtur membra moueri vt supercilia oculorum. cutis: et qñqꝫ totum corpus. Et vidi in fratre Gabriele de Mediolano ordinis fratrũ minorum de obseruantia. Et aliqñ e particularis in altero mẽbro tñ: vt in brachio: vel manu: vel brachiis: vel manib⁹ et hꝫ. ℭ Ad itra sentit motus manifestus i mẽbro aliquo: vt stomacho: diafragmate: splene. Et dĩt a iectigatiõe: qñ i iectigatiõe ẽ mot⁹ deambulatiuus p mẽbra: et mot⁹ vermicularis: et accidit vtplurimuꝫ inter carnẽ et cutẽ. sed in saltu mouet mẽbri motu satis notabili se eleuando. ℭ Item fm aliquos cũ non differant ex parte causatũ differunt fm intensum et remissum. ℭ Item potest dici q saltus est dispositio attributa membro organico. iectigatio autem simplici.

Pronostica. Saltus corporis anniciat apoplexiá et casũ. ℭ Et salt⁹ qñ pseuerat in mirach annũciat meliaꝫ et epilepsiá. ℭ Saltus cuꝫ in facie pseuerat iniciat torturá. ℭ Et saltus qui est sub cinctorio qñqꝫ significat apoplexiá in velamunb⁹: qñ est

Cura de concomitantibus ipsum. Canones seruandi.

ℭ Primus. Ordinatio diete: et in hoc canone consistit magna pars cure. Et oĩno vitentur frigida et cõgelantia et hꝫ multiplicatio cibi et reliquorum a qbus potest ventositas generari et contrariis. s. ventositatem carminantibus vtĩ de quibus supra. secundo et tertio tractatu.

ℭ Scdo. digestio mãe que in vẽtũ cõuertit. q̃ ẽ vtplurimuꝫ flica. Cũ quib⁹ fiat habet supra. tractatu quarto.

ℭ Tertius. euacuatio eiusdem. Ubi nota q a faciliorbus est hic incipiendum.

ℭ Quartus. resolutio eiusdẽ vl illius que remãsit: aut male qualitatis impresse remotio cuꝫ estuariis siccis: balneis naturalibus: vnguentis: ventosis: cauteriis: confectionib⁹ Unde Auic. Et sedant eum calefacientia et vaporãtia. Et vtere oleis resolutiuis. Et incipias a debiliori et peruenias ad id quod est fortius. Castoreo quoqꝫ cum sambuco inest ppriẽtas in hoc capitulo. Et hec de his.

ℭ Dubia quinqꝫ de paralisi.

Dubitatur pmo circa caplm de palisi. an in omni palisi sit ablatio sensus et mot⁹. ℭ Dicẽdũ p q in oi vera et cõpleta palisi ẽ ablatio sensus et mot⁹. in nõ cõpleta vo aut nõ ẽa ẽ aliqñ mot⁹ et nõ sensus: et hoc voluit Aui. de palisi cũ dixit. Paralis vo qdá ẽ q̃ ẽ cuꝫ colice: et multotiẽs remanet cũ ea sensus: qñ mã ẽ cũ ea i neruis mot⁹. et si sẽsus. aliqñ vo fit ablatio sẽsus et nõ

motus vt in stupore: qui tamen parua paralisis a multis dictus ē. ¶ Nota q̄ paralisis differt a spasmo: quoniam in paralisi membrum elongatur. ¶ Secundo infirmum trahit sanum. ¶ Tertio materia est diffusa per totum membrū. ¶ Quarto quia plus est de materia humida: quare prolongatur secundum longū et curtatur secundum latū. ¶ In spasmo vero est econtra. nā in eo sanū trahit infirmum: et materia est magis inbibita: et coartatur in foraminibus membrorum. Item in spasmo est materia minus aquosa et magis grossa.

Utrum vinum cōpetat in paralisi. Conciliator differentia. 194. aut materia est cruda et in fluxu: et tunc non cōpetit quia eam facit magis fluere: aut materia est digesta et facte sunt purgatiōes: et tūc vinū paucum antiquū confert: quia materiam resoluit et exiccat. paucū quia multū noceret. Avi. Antiquū quia magis calefacit et exiccat. ¶ Utrū tamen dari debeat limphatū aut nō consideretur etas consuetudo et dispōnes alie hoc indicantes. ¶ Valet quoque maxime in casu vinū saluiatū. quia tempore vindemie cū saluia bulitū.

Utrum sit properandū cum fortibus in principio. Uidetur q̄ sic. quoniam Ras. nono almanso. cap. de paralisi. Item cuius curā incipiemus cū pillulis fetidis. ille autem sunt fortes vt supra. ¶ Item in apoplexia incipimus cū fortibus: sed quedam paralisis pōt provocare per priuationē motus lacertorum pectoris et diafragmatis. ¶ In contrarium Mes. Avic. hic. Item in cura torture de qua minus videtur docet Avic. tardare vsque ad quartum et vsque ad septimū. ergo. ¶ Dicendum. Prima conclusio q̄ regulariter in principio nō est cum fortibus festinādū. patet quia talia materiam agitant siue sint digestiua siue euacuatiua virtutem deijciunt. ¶ Secunda cōclusio. coacte. si paralisis aut spasmus minetur subitam mortem propter nocumentū neruorum anhelitus possemus a fortibus inchoare. ¶ Ad primū dicendum intelligi premissis aliis leuibus: quia illud est principiū cure fortis. ¶ Ad secundum patet. ¶ Et si arguitur quanto morbus est fortior tanto magis festinamus cū medicina forti. contra primi. particula capitulo. ¶ Dicendū q̄ paralisis de materia flatica est morbus non acutus. et ideo in usu medicinarum fortiorum oportet expectare digestionem. et quanto magis frigidior et grossior tanto magis: et quanto magis materia minus grossa tanto minus: et ideo dictū est vsque ad quartum vsque ad .vij. et vsque ad .xiiij.

Utrum Oximel competat quia acetū maxime nocet. vt. s. In contrarium Avi. laudat in fine de cura paralisis. ¶ Dicendū q̄ oximel cōueniens in hac passione debet eē parum et parū acetosum: ita vt ponatur acetū gratia magis penetrandi quam alterius cāe. vnde sic faciendo mel penetrare est maxime conueniēs et maius est iuuamentū nocumento.

Dubitatur quare oculus minoratur. ¶ Quidā responderūt q̄ oculus partis nō paraliticate. ¶ Hic sermo est omnino obuius Ras. xviij. continentis capitulo de mineralibus. vbi inquit. Oculus partis frigide est ille qui minoratur. Item tertia tertij de profunditate oculi. idē dicit Avi. ¶ Albertus et sequentes respondent q̄ oculus partis paraliticate minoratur. et hoc credo verum. sed de isto infra de profundatione oculorum.

¶ Dubium de spasmo.

Utrum spasmus de inanitiōe sit curabilis quia Avi. dicit q̄ infantes liberantur a spasmo sicco velociter qui est spasmus de inanitione. Ras. vix curabilis nono almanso. Mes. vix curatur. Avi. cura eius ē praua. ¶ In hac materia multi reperiuntur modi dicendi: tamen pro nunc dicitur q̄ spasmus de inanitione secundum plurimū est mortalis comparatus spasmo de repletione. tamen contingit quandoque ab eo liberari et precipue infantes in quibus fit a leui causa et in quibus virtutes naturales sunt fortes et humiditate cito reparabiles. ¶ Aliter q̄ spasmus de inanitiōe in principio sui est curabilis quoniam tunc est leuis et fortis virtus adhibendo restitutiua. confirmatus vero omnino incurabilis. medius vero vix curabilis. et similitudo in tribus speciebus ethice. et tu considera. Et sic patet quid dicendum ad auctoritates auctorum.

De tortura dubitatū est an locale remedium debeat poni super partem tortam aut super eam que visa est sana. ¶ Nā alexander vt allegat Conciliator differentia 189. precepit locale poni supra partē que apparet sana. ¶ Item pars sana contrahitur vt equet partē paraliticatam vel spasmatā. sed in eius contractione apparebit torta et egra equata et pulchra. ergo. ¶ In contrarium Avi. secunda tertij. de tortura. primo. quidā vero dixerūt in respōdendo ad hoc dubium in quo varij et multi reperiuntur modi dicendi.

¶ Oportet premittere primo q̄ tortura capitur dupliciter. Uno modo cōiter. alio modo proprie. Cōiter importat omnem recessum faciei vel partis eius a situ suo. et sic capiendo patet q̄ quantumcunque parum pars a situ naturali recedat dicitur torta et egra in comparatione saltem vt supra. Proprie vero descripta est supra. ¶ Secūdo premittitur q̄ talis tortura quandoque est magna quādoque parua. Exemplum primi q̄ talis media facies torquetur ex lesione suorum musculorū aut per paralisim aut per spasmum. Exemplū secundi vt quādo solus musculus oculi vel palpebre leditur oculus aut palpebra torquetur sola. ¶ Tertio premittendum q̄ tortura quādoque accidit ex paralisi: quandoque ex spasmo. et signa distinctiua posita sunt supra de tortura.

¶ His premissis ponuntur conclusiones. ¶ Prima q̄ nō super partē tortā capiēdo tortū cōiter semper est ponēdū locale remedium. patet conclusio. quoniam nō semper talis est eger: vt infra statim. et cetera. ¶ Secūda conclusio q̄ super partē tortā magna tortura ex spasmo contingēte ponēdum est locale remediū. Cōclusio probatur: quoniam illa pars est egra. ergo. patet antecedens. quoniam in ea ē cōtractio musculorum: quod declarat extēsio duritiei et cetera signa posita supra. ergo. ¶ Tertia cōclusio super partē que est visa sana in tortura magna ex paralisi contingente ponendum est locale remedium. patet cōclusio: quoniam illa est egra. ergo. antecedens patet. quoniam in tali casu pars egra trahit ad se sanam in cuius contractione accidit tortura in sana: quia recessus magnus a suo situ et eger nō contrahitur: sed solummodo descēdit aliqualiter. ergo. Unde dato q̄ etiā in descēsu pars paralitica recedat pariter a situ suo et propter dici possit torta. tamen recessus sane est tantus vt in eius cōparatiōe recessus egre nō notetur: vel saltē nō iudicetur: vel extimetur tortura. ¶ Quarta cōclusio. q̄ super partē tortā parua tortura ex spasmo cōtingēte nō debet poni locale remediū. patet: quoniam secunda ē sana: nā in tortura ex spasmo cōiter accidit tortura magna. in parte vero spasmata: et in sana parua respectu illius: quoniam ad contractionē vnius partis. verbi gratia. dextre fit contractio etiam aliqualis sinistre vt supra. Et dicitur contractio: quoniam in facie potest cōtingere variū modū torture ita q̄ existente tortura in vna parte nō necessario sequitur tortura in altera. Et causa quoniam musculi partium faciei sunt multi et nō necessario se consequentes in tortura: vt patet ex anothomia. posset .n. oculus aut palpebra dextre partis torqueri nō torta aliqua parte in sinistra: vt supra. Et consimili suo modo de tortura parua in paralisi. ¶ Cōciliator vero allegata differentia se expediuit in paucis dicēs. q̄ si tortura contingit ex paralisi pars visa sana est egra. et hāc conclusionē dicit voluisse Gal. quarto de interioribus. 2° cap. §. illo. Lacerto sinistri lateris. in fine capituli. Si vero ex spasmo torta ē egra. et hāc dicit voluisse Gal. allegato loco. §. illo. Si spasmus fiat in aliquo labore. Ex quibus apparet quid dicendū ad dubium. ¶ In hac materia posuit Gentilis hāc conclusionē q̄ contingēs est q̄ pars paraliticata moueatur versus sanā: quam etiā dominus Bartholomeus de arignana posuit: sed in reddēdo causam diuersificati sunt: et dicit Gentilis se hoc vidisse. Non ex-

quos in materia tertie ꝯclusiōis ꝑncipalis in quā cadunt varie difficultates. ¶ De paralisi vero notatu aliquē af. lo.5. affo.19. Frigidum vero neruis inimicum.

¶ De spasmo et tetbano.

¶ A spasmo et tetbano febr. superueniens soluit egritudinem. 57.4ᵉ.
¶ In fe. ex somnijs timores aut spasmū malū. 67.4ᵉ.
¶ In fe. spūs offendēs mali. spasmū .n. signat. 68.4ᵉ.
¶ In feb. acutis spasmus circa viscera dolores fortes malum. 69.4ᵉ.
¶ Spasmus ex elleboro mortale. 1.5ᵉ.
¶ In vulnere spasmus superueniēs mortale. 2.5ᵉ.
¶ Sāguine multo fluēte spasmus maximus malū. 3.5ᵉ.
¶ Spasmᵒ et singultᵒ post nimiā lauationē malū. 4.5ᵉ.
¶ In immoderata purgatione spasmus aut singultus innatus malum. 5.5ᵉ.
¶ Si inebriatus aliquis repente sine voce fiat spasmo mamito moritur. 6.5ᵉ.
¶ Quicūqꝫ a tetbano comprehenduntur in q̄ttuor diebᵒ pereunt. si vero hos effugiunt sani fiunt. 7.5ᵉ.
¶ Frm et tetbanos et rigores et februi rigorem. 18.5ᵉ.
¶ Est autē vbi in tetbano sine vulnere iuuene bene carnoso estate media fride aque multa infusio caloris reuocationē facit: calor vero hoc liberat. 22.5ᵉ.
¶ Calm sanē faciēs in oi vulnere maximū signum est ad certitudinē: cutē mollit et attenuat sine dolore rigorum spasmoꝝ tetbanorūq; est mitigatorium. 23.5ᵉ.
¶ Spasmᵒ fit ex plētudie aut eūone ita et singultᵒ. 39.6ᵉ.
¶ In sanguis fluxu desipiētia et spasmᵒ malū. 9.7ᵉ.
¶ In ileon vomitus singultus spasmus et desipientia malum. 10.7ᵉ.
¶ In caumatibus alias vulneribus fortibus spasmus aut tetbanus malum. 13.7ᵉ.
¶ In vigilia spasmus aut desipientie malum. 18.7ᵉ.
¶ In farmacijs passione spasmus malum. 26.7ᵉ.

¶ De stupore.

¶ In plaga vel percussione in capite stupor aut desipiētia malum. 14.4ᵉ.

¶ De iectigatione aut saltu nihil.

¶ De tortura.

¶ In nō deficiēte iō febre si labitꝫ aut oclꝫ aut supercilium aut nasus distorq̄ʒ aut nō videat vel vt nō audiat iā debili existe corpe. qcūqꝫ hoꝝ fiāt iā ꝓpe morē ē. 49.7ᵉ.

Capitulum. iij. De dispositionibus oculoꝝ: cuius ꝓtice sunt. 36.

¶ De anothomia oculi descriptiōe ac compōne eius et de conferentibus et nocentibus ei. ꝓtica. 1.

Et si magna consideratione in curandis oculorū egritudinibus phici intenti esse deberent: cum visus maxie diligaẗ. ꝓhemio metaphice. tamē cum cure ipsius maxima pars in manibᵒ restauratorum consistat de curis ipsoꝝ superficietenus trāseunt nolentes manibus se intromittere cum dedecus operationem manualem sibi ascribāt. Et preterea in alia causa. nonem vtplurimū obediētes sunt oculorū infirmi: q̄re vtplurimum non succedūt cure. ¶ Cū itaqꝫ accidat oculis et dispō eius semp in publicum duciẗ: sicqꝫ testis publicus maᵉ operationis efficiẗ: vñ īfamia et lucri perditio expectaẗ. que oia effugē dꝫ q scia pollet. nā trufatores inuētes tm̄ lucro famā nō appetiant: q̄ de re statum de curis ipsoꝝ tm̄ scribe volo: vt phicos sanffaciā. iterponā tm̄ nō raro q̄dā in ꝓposito vtilia. cū et ego oculoꝝ sanitatē precetens sensibᵒ extollā. ¶ Dꝫ etenī oclꝫ cum cerebro colligātiā p neruos opticos ꝯcauos magnos p q̄s trāsit spūs visiuᵒ ad oclos ortos a postremo vētriculo. vt. d. i. pnᵒ tractatus 6ᵉ. hꝫ ēt p ptes ipm̄ cōponētes cū cerebro et ptibᵒ eiᵒ puā colligātiā vt patebit ex anathomia ocli ponēda q̄ ē.

¶ Oculus cōponiẗ ex tunicis septē et fm alios paucioribᵒ vt declarabif: tribᵒ hūoribᵒ. ¶ Pria itaqꝫ tunica visus extenᵒ noiaẗ ꝯiūctiua eo q totā ocli sbāʒ cōprehēdit excepta pte in directo pupille et est colore alba. et hec oriẗ a pānicu lo dcō almocati siue gingia mr̄ imediate cranei exterius tegēte. Ex qbᵒ appet q oculus craneo est p hāc ꝯiūctᵒ. ppt qd fortassis dcā ē ꝯiūctiua. ¶ 2ᵃ tunica q̄ exteriᵒ appet est cornea trāslucēs in silitudinē cornu lāterne 4ᵒʳ hñs pelliculas vt si nocumētū accidat vni nō accidat alteri: et hec a dura mr̄e siue pāniculo sterius imediate sub cranco posito ortū hꝫ. ¶ 3ᵃ est vuea sic dcā ad silitudinē grani vue nigre et ē pforata in pte añriori visus corneā et ꝯiūctiuā: et ille foramen appellaẗ pupilla oculi et hec oritur a pia mr̄e. ¶ 4ᵃ est aranea qꝫ tele aranee assilaẗ. et hec tunica coopit cristallinū hūorē. ¶ 5ᵃ ē retbina sic dcā qꝫ rethi silaẗ q̄ coopit vitreū humorē in quo ꝓfundaẗ cristallinᵒ fm ptem. ¶ 6ᵃ est scōina dcā ad silitudinē scōine fetum cōtinentis. ¶ 7ᵃ dicta sclirotica a sclirus qd est durꝫ vel scliros eo q dure et spisse sit sube. ¶ Notādū tm̄ q lꝫ dictū sit ipsas eē septē: qd intelligi dꝫ q̄tū ad denolationē: tamē ad quattuor tm̄ reducunẗ. nā cornea et sclirotica est vna vt sensus ostēdit. Silr vuea et secūdina idē. Itē aranea et retina vna coniūctiua vero est vna p totū: quā quidā pāniculū et nō tunicā appellauerūt ponētes solū sex tunicas. vnde et alij tm̄ tres posuerūt. Nō ꝓsequor in his ꝯtrauersijs. sufficiat que dicta sunt de tunicis. ¶ Humor pmus est albugineᵒ ad similitudinē subtilis et clari albuminis oui: cuius sitᵒ est in medio inter araneā et vueā. ante cristalloydem preterq; fm partē qua foramē vuee puenit ad corneā. Quidam tm̄ imaginanẗ vueā natare in albugineo. ¶ Secundus humor est cristallinᵒ: qꝫ cristallo vel grādini assimilatur: et est ꝓprio termino terminatus. estqꝫ figuratus figura ad rotunditatē tendente in parte anteriori planiciē habēs cū latitudine. In posteriori vero ꝓfundatur in vitreo eminentiā strictiorē ad acutatē tēdens: cuiᵒ situs in oclo bene disposito est in eius medio. ¶ Tertius est vitreus in quo ꝓfundaẗ cristallinus sicut gēma in anulo fixus et est ab eo fm ptē detectᵒ: et in aliq̄ plᵒ: et in aliq̄ minᵒ. Et dcūs est vitreus ad silitudinē vitri liquefacti q̄dā rubedine participās: cuius situs est post cristallinū versus cerebrū. Iuuamēta dō et cās cōpōnis subticeo: sp breuitati studens. ¶ Oculus est instrumentum visus cōplexiōe aqueᵒ cum quadā planitie anteriori rotūdum in supremo parte añterioris capitis locatū ex septē tunicis et tribus humoribus ꝯstitutū. sex musculis motu vno: vel duobᵒ: vel tribus sustentatū. hec Cōciliator dña. lxiiij. Diciẗ vno: qꝫ ō musculis sustentātibus oculum varij inueniuntur auctores: ex quibus apparet oculi anothomia descriptio et cōplexio.

Anteqꝫ descēdā ad ponendū canones particulares in pticularibᵒ egritudinibᵒ. pmitto pmo q in applicatōe medicaminū ad oculū debemᵒ q̄tū est possibile ne ex eis accidat dolor cauere a fortibᵒ medicis corrosiuis: et ex ꝯsequēti a mordicatiuis: vt possibile est abstinere: et pcipue sicū egritudine oculi fuerit solutio cōtinuitatis. Ex quo īferẗ q opꝫ operantē hēre manᵒ agiles et visuꝫ bonū et accōmodata istrumēta. ¶ Scdo q in passionibᵒ oculoꝝ fiat cibi minoratio et administratio rei generātis bonū humorē: et alienatio ois vaporosi. ¶ Tertio si cū egritudine oculi fuerit capitis dolor q studiū adhibeaẗ ad illius remotionē oino. imo inqt Auicē. tertia tertij. de canonibus vlibus. Et scias q qñ cū egritudine oculi fuerit soda: tūc opꝫ vt incipias a cura sode: et non curres añq; sbāʒ remoueas. idē Gal. xiij. ter apētice. ¶ Quarto pmittēdū q medicinaꝝ oculi: q̄dā sunt infrigidantes: q

dam calefacientes: q̄dam exiccātes. quedā lenientes. quedā maturatiue. quedā resolutiue. quedam stupefactiue. ¶ Exēplū p̄mi. succus solatri: v̄ga pastoris: aq̄ endiuie: ros. lactuce: succus cap̄ mucillago psilij. ¶ Exēplū scd̄i. muscus: pip: acorus: celidonia ⁊ h̄. ¶ Exēplū tertij. succus: ātimoniū: climia. ¶ Exēplū q̄rti. sief. memite: aloes: croc⁹: rosa. ¶ Exm̄ 5. lac: albumē oui: mucillago. ¶ Exēplū 6. aq̄ fenugreci: crocus ⁊ h̄. ¶ Exm̄ septimi. succus pomoꝝ: mādragore: papaueris opiū. Nō eni in his exemplis multiplicaui: q̄m stati plurima talia recitabunt cū scribent ꝯferētia oculis. vn̄ ⁊ nocentia īscribent statim.

Conferentia autē sunt. Aloes. Antimoniū. Apiū aup̄. Absinthiū. Acorus. Agresta. Berbena. Carnes lupi ⁊ auiū rapaciū. Celidonia. Coliriū idū. Aui. allato loco. Coliriū de succo ḡnatorū Mes. de egritudi. ocloꝝ. Corallus adust⁹. Climia auri. Coliriū de fellib⁹ 9⁹. Almans. ca⁹. 26. Cōfectio alchab Mes. 3⁹ distīctiōe antidotarij. Cornu cerui vstū. Crocus. Calam⁹ aromatic⁹. Cachimia argēn. Cinamomū. Diaprasiū ny. Dragātū. Emblici. Elleborus. Eufragia. Euforbiū. Ematites. cpar capre colliratū. Es vstū. Fel pdicis aquile pisiti ⁊ viuiuscuiusq̄ auis rapacis. fel omne. Feniculus de q̄ Aui. 3⁹ tertij. de renemoratiōe ꝯseruatiōis oculi ⁊ faciei. colirium ex aqua feniculi omni hora est mirabile. Fex vini. Fumus thuri. Gūmi prunoꝝ. Garofili. Granatū. Galitricū. Galbanū. handacocha cum melle colliriçata. agrimonia: aq̄ rosa. aurea alexandrina ny. Basiliicon. Balsam⁹. Bethonica. Myrrha. Margarite. Mellilotum. memite. Nux muscata. Oliue folia ei⁹ domestice. Origanū. Opiū gariofilatū: succ⁹ ablata spuma. Ostrea vsta cū carne sua. Ouum. albumē eius. Pillule sine quibus ny. Pillule lucis Mes. Prasium. Pix. fum⁹ ei⁹. Pumex cōbusta. Piper lōgū. Pulegiū. Plūbū vstū. Papauer. Portulaca. Psiliū. Rutha. Rapa. Ribes. Raphan⁹ folia ei⁹ Rosmarin⁹. Rosa. Rubus: succus teneritatū ei⁹. Plinius. 24. hoc addidi q̄ tā solent vti eius apud vulgares ⁊ ex extremitatibus faciunt aquā ad alembicum. Sarcocolla. Siler montanū. Sief de fellibus vt supra. Satiregia. Sene. Camedreos. Chebuli cōditi Mesue. Chitran. Lac. Lacca. Lapatium. Lini semē. Litargirū. Liniū. Limatie humiditas cum aloe aut myrrha aut olibano timporibus applica a Marubium. Marchasita. Mel. Trifera sarageuica ny. Testudo sanguis ei⁹ ⁊ fel. Thimus. Thus. Uinū modico copioso ledunt. Uespertilio Aui. cinis eius acuit visum. Urina pueri. Usnee. Uiride eris. Uitriolum. Uiole papaueris. Uolubilis. Yera cōstātini nycolai. Serapinū ⁊ est de melior ib⁹ medicinis ad aquā ⁊ tenebrositatem oculorum Auic. Gal. Diasco. Serapio. Smaragdus. Sparagus. Sief album. Spongia combusta ⁊ lota. Sal sacerdotalis ny. Sanguis columbi calidus. Sief. rubeum nigrum. Serapio. 33. capitulo antidotarij. Sandaraca. Spica nardi. Sandali. Sansucus. Saluia. Squāma ferri. Tucia. Irundinum capita combusta. nā cinis earum cum melle valet ad claritatem oculi lippitudines acietus. Jera pigra. ny. Zuccarum ab arundine sumptum sicut gumma oculum abstergat. Et plurima alia notari poterūt ex receptis ponendis. Itaq̄ hec pauca ⁊ domestica satis pro nunc sufficiāt. ¶ Quedā sunt etiā conuenientia ex parte operationū aliquarū sumpta vt est tuere se a puluere fumo. ab aere egrediente equalitatē in caliditate ⁊ friditate. ventus crudus fridus venenosus: ⁊ nō assidue intueant rem vnā neq̄ longe morentur in tenebris: neq̄ aspiciat ignem neq̄ intueatur solem ⁊ res multum luminosas ⁊ altas. Et abstineat a multitudine fletus. Et non delectetur in legendo litteras minutas nisi interdum sm̄ lenitatem exercitij. Et non prolonget somnus sm̄ collū ⁊ etiā super faciem. Et ex rebus nocibilior ib⁹ est multiplicatio coitus ⁊ multiplicatio ebrietatis: replesonis cibi: somni super repletione. Et mittent oēs cibos ⁊ potus grossos ⁊ vaporosos ad caput. De summa quoq̄ sunt vinū turbidū: porri: alleū: cepe. precipue legumina: carnes bouine: oua dura: caseus durus ⁊ exiccatiua multū vt sal ⁊ superflua vigilia: ⁊ superfluus somn⁹: superfluū exercitiū: superfluū ociū. nā equalitas in eis est maxime conueniens. Et ex eis que visum acuunt est submergere oculū in aqua clara ⁊ aperire ip̄m in ea. Et vomitus cōfert ei maxime q̄ stōm mundificat ⁊ vr̄ nocere inquātum māo cerebri agitat ⁊ ad oculos expellit: ⁊ fiat post cibum cum facilitate ⁊c̄. de quo in dubijs. Abstineat q̄ a multitudine flōmie ⁊ propter cum ventosis assiduis: maxime etenī nocent super collum posite. obliuionem enim inducunt. q̄rta p̄mi. de ventosis. Ex quibus apparet que sunt nocētia ex parte operationum aliquarum: sumpta.

Nocentia vero simplicia sūt Anetū. Alleū. Acetum. Argentum viuū. Basilicō ma⁹. Bulbus siue scalonia. Castanea. Cepe. Caules. Coriandri. Crocus comestus. Elleborus vapor eius: inflatiua omnia. Lac comestus Auicen. tenebrositatem ⁊ caliginē inducit. Lactuca p̄cipue ei⁹ assidua comestio. Lēa. Opiū in colirijs positū: q̄re vt possibile est ab eo abstinendum. Oliue mature. Pisces oēs. Portulaca. raphanus. Sal. s. nimius vsus eius. ¶ Postremo notādū. q̄ septē sunt simplicia ab auctorib⁹ nr̄is pre alijs notata. s. Feniculus: Celidonia Ruta: Berbena: Eufragia: Rosa: Siler mōtanū. De q̄bus q̄nq̄ hos protulit versus Mes. de egritudinib⁹ oculoꝝ. ¶ Feniculus: berbena: rosa: celidonia: ruta. Ex istis fit aqua que lumina reddit acuta.

¶ De obtalmia. Rrica. ij.

E passionibus coniunctiue. ⁊ p̄ ō obtalmia. diuiditur in verā ⁊ nō verā que ab Auic. dicit leuis. capitulo de cura conturbationis visus. ¶ Uera ab Auic. describit tertia tertij. ꝓprio capitulo. Quod est ap̄a in ꝯiunctiua: cuius cā sm̄ plurimum est mā sanguinea. Et dicit cā sm̄ plurimum: q̄m aliq̄n fit a mā colerica flegmatica ⁊ melācolica. ⁊ q̄nq̄ a ventositate: que oia p signa ꝓpria cōprehenduntur. Sed Dias. Serapio: Aliabbas: Chaticus ⁊c̄. in describēdo obtalmiā ꝯferuit absolute ip̄sam eē ap̄a calim: qd̄ non eēt verū si a flātica aut melica mā fieret. ¶ Pro isto notādū q̄ eē calim pōt dupl'r intelligi. vno mō nālr̄. alio mō accidētalr̄. Primo mō ex sanguine: aut ex colera scil' ē ap̄a calim nāliter. Scd̄o mō ex flegmate aut melancolia facta est ap̄a calim accidētalr̄. nā flegma ipsum aut melācolia cū putrefit acq̄rit caliditatem p̄ter nāz a q̄ ap̄a ab eis pueniēs vel ab altero ipsoꝝ calim accidētalr̄ dicitur. ¶ Nō vera v̄o describit: vt ex Aui. colligit. allegato ca⁹. q̄ est quedā leuis oculi ꝯturbatio seu vacillatio cū obtalmia vera similitudinē h̄ns: cui⁹ cā sm̄ plurimū est causa p̄mitiua: vt ventus: puluis: fumus: leuis percussio: frigus: ⁊ h̄. Dicit. n. sm̄ plurimū: q̄m ꝯturbatio talis etiā pōt a cā āñcedēte cōtingere: vt p̄z intuenti. ¶ Serapio ⁊ Haliabbas cā trinā faciunt: vt q̄m aliqua debilis ⁊ facilis: altera fortis: ⁊ tertia fortissima a q̄busdā dicta chimos. ab Aui. v̄o alguardēgi. ⁊ est p̄trāsiēs terminū ꝯiunctiue cooperiens corneam ⁊ pupillā: ⁊ hec fortis mediū ē inter has. ⁊ dicitur ab obtalmon quod interp̄tat oculus. ¶ Itē diuidit in talem per essentiā ⁊ talē p cōitatē. Exemplū p̄mi p̄z. Exemplū scd̄i vt que a toto vel mēbro particulari ꝓcedit: vt est caput p̄cipue. In tali per essentiam: ⁊ precipue in forti.

Cause. Ex causis p̄mitiuis sunt vētus: pluuia: fum⁹: ꝑcussio: ap̄a: balneū valde calm̄: aer excessiue.

calidus. excessiue frigidus ꝛ hõ. ¶ Causa antecedens est ipse humor mordicatiuus ledens tunicas aut extensiuus extendēs aut vapor ipse grossus qui humor descendit ad oculū per venas aut artarias. ¶ Cōiuncta est mala cōplexio oculi siue debilitas eius aut humor vel vapor ipse faciens actu a͞pa ipsum. ꝛ vt dictum quādoq̄ venit a toto ex vaporibus: eleuat[l]: q̄nq̄ a capite ꝛ est magis. Unde Aui. ꝛ q̄nq̄ est eueniēs a cerebro ſm semitā catarri p viā velaminis extrinseci. ꝛ oio a cerebro ꝛ ꝑtibus eius. nā cū in cerebro aggregant mãe plurime ꝛ repletio tūc vix euadit oculus qn obtalmiā icurrat nisi fuerit fortis valde.

Signa demonstratiua ipsius sunt: q̄n alba oculoꝝ mutata sunt ad rubedinē. Et lachryme fiūt. Et in lachrymantibus est lippitudo. Et quando accidentia sunt remissa: vt qꝛ a͞pa paruum qꝛ cum pauco rubore: pauco dolore vel q̄si nullo: pauco tumore: paucis lachrymis cū pauca ꝛ remissa calitate percepta tūc est ꝑma spēs eius facilis. ¶ Qñ autē sunt intēsa valde vt a͞pa magnū cū magno tumore: dolore: rubedine multa: fluxu amplissimo lachrymarum vehemēti caliditate ꝛ hmōi est eius 3ª spēs difficilis. ¶ Cū aūt medio mō se hñt est media.

¶ Signa eius que est a sanguine sunt dolor satis intēsus: rubedo intensa pulsatio tēporū tumor notabilis. lippitudo claudēs in somno palpebras ꝛ reliq̄ signa sanguis.

¶ Signa colere: punctura dolor adustiuus ꝛ fortis: rubedo parua declinans ad citrinitatē: lachryme subtiles acute ꝛ quādoq̄ vlcerātes: tumor minor pulsatio temporum fortis: paucitas lippe ꝛ reliq̄ua signa colere.

¶ Signa flegmatice sunt tumor intensus cum paruo dolore lippa multa cum grauitate: rubedo debilis ad albedinē declinās. ꝛ reliqua signa flegmatis.

Signa melie v̄o sunt paucitas doloris: fuscedo: paucitas lippe grauitas paruitas conglutinationis palpebrarum ꝛ reliqua signa melācolie.

¶ Signa ventose: extensio absq̄ grauitate: paucitas rubedinis: ꝛ est absq̄ fluxu lachrymarum.

¶ Signa eius que a capite est quia precessit grauitas capitis: dolor eius: ꝛ si via fluxus est per velamen extrinsecum tunc facies sumi frons est colorata rubea: extēsa ꝛ in temporibus inflatio. Q̄ si est per velamē intrinsecum nō apparent iste sed sternutatio: prurit[us] in naso ꝛ palato ꝛ talis fluxus est malus qꝛ remedia nō pñt tunc bene applicari.

¶ Q̄ si fuerit a stomaco erit nausea: conturbatio: plenitudo stomaci ꝛ huiusmodi. ¶ Et proportionabiliter dicatur si ab alio euenerit membro.

Pronostica q̄uiā obtalmia hꝫ tēpora q̄tuor hic collige eoꝝ signa. ¶ Et ē ꝑncipium cum lippa subtilis est ꝛ aquosa. ¶ Et cū icipit ingrossari ꝛ dealbari ē augmētū. ¶ Et cū lippa est multa claudens palpebras tunc est status: cuius status velocis euētus signū est multitudo lachrymarū cū mordicatōe: ꝛ signū tarditatis euentus eius cōtrarium. ¶ Declinatio vero est cū incipiunt hec minui. ¶ Lippa que frusta hꝫ pua est mala. ¶ Obtalmia in hyeme ꝯcurrentibus aliis ꝑticularib[us] īfridātib[us]: tarde recedit: ꝛ est ꝑiculosa pp pororum clausionem. Illa autem que est in estate ꝛ vere citius venit ꝛ citius curat. ¶ Obtalmia que antiquat in q̄ nō perficiunt medicamina est pessima inter omnes: quoniā signat q̄ est humor corruptus inuiscatus corrūpens nutrimentū: aut q̄ vene intrinsece capitis materiā administrant. ¶ Dolor acutissimus est multū periculosus ne scꝫ aut rodatur aut rumpat cornea. ¶ In regionib[us] meridionalibus multiplicatur obtalmia propter multitudinem humorum ꝛ vaporum. In regionibus vero frigidis minoratur propter quietem humorū. q̄ si in eis accidat est praua. ¶ Quādo precedit hyems septētrionalis ꝛ sequitur ver meridianū estas pluuiosa multiplicatur obtalmia: vt in affo. in fine 3ᵉ ꝛ tu. Silr si hyems meridiana fuerit ver septentrionale cōstringens: vt in affo. ¶ Cum obtalmia magnificatur ꝛ peruenit ad loca ante pupillā tunc ꝓhibet clausionem oculi. ¶ Obtalmia accidit īfantibus ꝓpter multitudinē humorū ꝛ debilitatem oculoꝝ. habētes oculos eminētes sunt faciliter obtalmie susceptibiles ꝓpter humiditatē ipsorū ꝛ apertionē pororū. ꝛ qꝛ sunt expositi extra alterātibus. ¶ Cum initiū obtalmie est ex velaminibus tunc cura est difficilis. Auic. ¶ Non est ergo negligenda eius cura: qꝛ cū male curatur mala ꝯsueuit reliq̄as relinquere vt sunt macula pānus ꝛ hmōi de quibus infra in tali per essentiā ꝛ precipue in forti.

Cura Canones hi seruentur. Primus ordinatio diete. Ex parte aeris sit locus non luminosus non calidus ꝛc̄. Et moderetur vt materia peccans exigit quoniā in colerica frigidus: in flegmatica minus. Et ꝯsilr de aliis sex reb[us] nō nālibus ꝛ ante oclos teneat pānū nigrum. ¶ Minoreꝭ cibus vt ifra. qd̄ dꝫ intelligi in omni egritudine oculorū. ¶ Et curtentur pili oculorum. est enim eis iuuatiuū valde vt dictum est. ¶ Euitet somnum. Nota tñ q̄ somnus est eis maxime ꝯueniens factus: vt supra. sit moderat[us] ꝛ nō sup repletionē: dormiatq̄ capite eleuato: ꝛ non supra oculū infirmū neq̄ sup faciē. ¶ Hēat ventrē bñficiū singulo die. nāc v̄o lenitas est res que est ei nc̄cia. Aui. ¶ Euitet exercitiū forte. vociferationes ꝛ hō habētes agitare mās ꝛ spūs inflāmare. letetur ꝛc̄.

Secundus est digestio mãe cum ꝗbus digeri debeat mã peccās satis aptū sup est de dolore capit[is]. ¶ Addant cū his capitalib[us] etiā ocularia: vt verbi grã. in flatica. ℞. siru. de sticados. ℥. i. ꝫ. aque feniculi. eufragie: ꝛ si vis berbene ponēdo duplū aque ad sirupum: vt in ꝑ tractatu. vel si placet ex bis simplicib[us] positis cōparatione sirupi. ꝛ ꝯsilr de colerica ꝛ melica suo mō dicendū. ¶ Sꝫ nō q̄ in colerica vt vbi ꝯiungit fluxus reumatis abstinendū est a digestiuis diureticis: qm̄ talia preparāt mãs ad fluxū. ¶ In sanguinea vero nō est digestio expectāda: sed statim ad euacuationem procedendum est.

Tertius itaq̄ est euacuatio i sanguinea cū flōmia. nā si fuerit recēs in ꝑncipio: ꝛ mã sit multa ꝛ in fluxu fiat flōmia ex cephalica man[us] ex latere ꝯtrario. Q̄ si fuerit cū plectoria fiat ꝑ ex basilica ptis ꝯtre: deinde ex cephalica. vel ꝑ fiat ex saphena eiusdē lateris ꝛ nō erit malū. Si v̄o mã fuerit pauca ꝛ in fluxu de quo nō timemus pōt fieri flōmia ex cephalica ex eodē latere: ꝛ h̄ voluit Ras. nono Almāś. qui videt in supficie verboꝝ ꝯdicere Aui. Serapiōi. Mes. ꝛ aliis. ꝛ sibiipsi in diuisiōib[us]. in caplo de obtalmia. vbi vult q̄ ex pte opposita fiat. Et ante flia facta in obtalmia sanguinea vsq̄ ad lippotomiā sanat. Uñ Aui. de cura cōi eius. Sāguinis nāq̄ emissio plurimū sanat in hora. ¶ Q̄ si nō sufficit flōmia post ipsam ponant vētose humeris. imo Aui. vl hoc ꝑcipit de cura obtalmie colerice ꝛ sanguinee inqt. Q̄ si mã fuerit sanguinea adhibebis vētosas post flōmiā: ꝛ si etas aut virtus ꝛ cetera nō ꝯsentiunt flōmie adhibe vētosas ꝛ emorroydarū ꝓuocatiōes. Si v̄o mã fuerit fluxa fiat ex eodē latere vt dcm̄ est. ¶ Si v̄o inequalit ꝛ fiat cronica: tūc lachrymalē oꝫ flōmare. deide arterias que sūt post aures. ¶ Si vero obtalmia fuerit leuis nō est nc̄ia flōmia. ꝛ ideo dixit Rasis nono Almāś. flobotomationib[us] oculoꝝ in ꝑncipio ē minuēda cephalica nisi leuis fuerit obtalmia. Si tñ iuuaret leuis obtalmia a repletione sanguinis fiat flobotomia. ꝛ hoc voluit Auicē. de cura ꝯturbationis inqt. ¶ Si fuerit causa iuuatiua a repletiōe sanguinis. virtū ī omni obtalmia cōpetat flōmia dicet de dubiis. ¶ Facta autē flobotomia eiis humoris qui videtur cū sanguine

dominari. Unde Auic. de cõmuni ⁊c. Solutione educa-
tur humor dominans sanguini post flobotomiã.

¶ In colerica vero in qua est cõmixtio colere cũ sanguine
fiat per omnia vt dictum est de flobotomia. Si vero non
fuerit mixtio fiat euatio cuz euatiuis positis de cura do-
loris capitis ex colera admiscẽdo ocularia. vt dcm̃ est de
digestiuis que solutiuorũ virtutẽ ad oculos ducãt. Uer-
bi grã: ℞. mirabolanorũ citri. ℥. i. ß. prunorũ. x. pistentur
grosso modo ⁊ bulliant in. ℥. viij. aque nenufaris vel viola
rũ ad ↄsumptionẽ medietatis ⁊ coletur ⁊ colature adda-
tur tamarindorum. ℥. i. Uel ℞. reubarbari. ʒ. ij. aq̃ decoctio
nis prunorum. ℥. iiij. ⁊ cũ aqua fuerit feruens ponatur reu-
barbarũ cũ peciola in ĩfusione p. viij. horas vel. 12. deĩde
fiat expressio fortis ⁊ colature addaf syrupi violati aut ro
sati aut nenufarini. ℥. i. Q; si dolor fuerit fortis ⁊ vehemẽs
non expectef digestio sed fiat subito euacuatio. dubitatur
enim de futuro apate. ¶ Post autem euacuationem po-
test fieri conuenienter flobotomia ex eodem latere de ce-
phalica manus vel apponere ventosas in collo aut spatu
lis. nã vt dicef in dubijs sic in dolore posteriorũ vena fron
tis incisa iuuat: ita econtra in dolore anteriorũ vena colli
aut spatularũ incisa iuuat: vt ⁊ Hy. 5° affo. ¶ Utruz non
existente mixtione competat flõmia in dubijs dicef.

¶ In flatica vero si est mixtio cum sanguine fiat vt. s̃. posi
tũ est. si võ non eũo fiat cuz solutiuis positis de cura sode
flatice addendo vt in colerica. Et ↄsimiliter suo modo di
catur de melica. de flõmia in his fienda dicetur infra.

Quartus est diuersio. cũ quibus võ fieri debeat re
curre ad canonẽ de diuersione supra de-
soda vbi docetur quomodo fieri debeat diuersio in qua-
cunq; materia. ⁊ hic adducanf gargarismata capitpur-
gia vt ibi ponitur que ⁊ si sapiãt naturã euacuationis: ta
men hic habentur vt diuersiua sunt facilia: ⁊ post eũones
facta ⁊ non ante: ⁊ assiduẽtur maxime in sanguica frica-
tiones extremitatum ⁊ earum constrictiones.

Quintus est applicatio medicaminũ pticularius
oculo ⁊ partibus circũiacẽtib°. ¶ Ubi
oportet plures canones pmittere anteq̃; ad canonis cõ-
plementũ veniamus. ¶ Primus q̃ non sunt dimittenda
repercussiua tẽpore longo: sed in omni hora vel circa mu
tanda. causa pz intelligenti. Et scias q̃ albumen oui con
quassatum vehementer est laudabilius lacte. Aui. de cu-
ra cõi specierum obtalmie. nam lac ex sui mora videf ace-
tosari. ¶ Secundus. q̃ medicina que in oculo ponif de-
bet esse purata asperitate ⁊ acuitie: ppter qd̃ opz terẽda eẽ
subtilissime trita. ¶ Tertius q̃ in pncipio nõ administrẽ-
tur inspissatiua fortia ⁊ que sunt vehemẽter stiptica: quo
niam inspissant tunicas ⁊ incarcerant materias ⁊ dolorem
augent ⁊ pcipue vbi dolor est fortis. ¶ Quartus cũ debi
lia talia nõ sufficiũt ad mediocria recurramus cuiusmo-
di est sief album sine opio dissolutum in aqua rof. aut al
bumine oui fortiter cõquassati aut in aqua melliloti aut
euapo: atio cũ aqua tepida. ¶ Quintus q̃ in eius pri° re
solutiua sunt oĩno vitãda. nam cura eius est sicut cura re
liquorum apostematum cũ repercussiuis pmo ⁊ resolutiuis
secundo. Aui. allegato capitulo. ¶ Sextus q̃ que oculis
applicantur debẽt esse frigida actu sicut que auribus de-
bent esse actu calida. Mesue de dolore. ¶ Septimus q̃
lippitudo omni die plurics mundificetur. est enim dolori
allcuiatio ⁊ fiat leuiter cum tenta vel radio in aqua infu
so ita vt non sequaf dolor. ¶ Octau° q̃ uitare debemus
narcotica. q̃ si necẽitas eis vti nos vrgeat fiat illõ cũ cau-
tela: ⁊ sufferre possumus cũ albumine oui conquassato
cũ aqua in qua sit papauer decoctum fiat: securat tamen
Aui. se vti opio vbi materia fuerit subtilis ⁊ corrosiua et
est sanãs eam: vt dicit. Et Mef. ⁊ plures alij eo in collirijs

oculorum vtuntur. ¶ Nonus q̃ nullum vaporatiuũ de
bet oculis applicari nisi postq̃; corpus fuerit sufficienter
purgatũ. ¶ Decimus opz vt ex toto elongef oleum a ca-
pite patientis obtalmiã quoniã ipsum est vehementis no
cumenti. Aui. imo ⁊ distillatũ in aurem nocet. ¶ Unde-
cimus ⁊ vltimus q̃ opz vt q̃tum possibile retardetur in
obtalmia colliriorum administratio vsq; ad tres dies: suf-
ficit enim regimen ex euacuantibus ⁊ attractatione ma-
terie ad extrema plerũq; sanatur. obtalmia enim his re-
bus absq; cura alia. Auicen. de cura eorum.

¶ In pncipio itaq; expeditis flõmia ⁊ eũone ac diuersioni
bus factis lenibus applicenf repcussiua attentis canoni-
bus decẽ positi. ¶ Uñ in pncipio sanguinee competit lac
mulieris ⁊ precipue puellã lactãtis si haberi põt ab vbere
in oculum recẽter mulsum. Itẽ lac asine capre. ¶ Itẽ al-
bumen oui vehemẽter cõquassatũ ⁊ despumatũ. ¶ Itez
⁊ pecie infuse in aq̃ ro. ⁊ sepe reiterate vel in succo foliorũ
salicis ppter rusticos vel plantaginis. ¶ Ex cõpositis al
bumẽ oui dispumatũ: vt. s̃. cũ aqua ro. aut lacte mixtum
¶ Itẽ collirũ albũ descriptiõe Mef. sublato opio. Q; si
vehemẽtia doloris vos vrget: vt. s̃. ponaf opiũ. Sile huic
est collirũ albũ laudatũ a Rasi 9° Almanf. de obtalmia.
¶ Itẽ fiat mucilago ex psilio in aq̃ ro. ex seib° citoniorũ
aut ex dragag. ⁊ albumie oui dispumati: ⁊ lacte mlieris mi-
sceaf ⁊ applicef. Q; si dolor fuerit fortis cũ decoctiõe pa-
pauẽris albi fiat mucillago ex pdictis: ⁊ est mirabile in se
dãdo dolorẽ: puocãdo somnũ. ¶ Itez ⁊ maxie valet sief
album positũ a Mef. descriptione Alexandri. ⁊ tu illum
cõsidera. ¶ Q; si per venas ⁊ arterias extrinsecas mãz de
scendere comprehenderimus qd̃ ex earum pulsatione forti
⁊ apparente tumefactione cognoscitur: tunc supra frõtẽ
⁊ circa partes oculorum ponatur repercussiuũ stipticũ.
verbi gratia. ℞. acacie: sanguinis draconis. ana. ʒ. i. boli
armeni. ʒ. ij. incorporentur cum albumine oui bene dispu
mati. ¶ Et q: post pncipium sequitur augmentũ in quo
tempore oportet alia medicamina peruenire. Ideo notẽ-
tur signa quibus tẽpora diuersa morbi comprehenduf.
de quibus in de signis pnosticis. Possunt distingui ex p-
te accidentiũ: ⁊ sunt accidentia fortia: vt patet ↄsiderãti.
¶ In augmento itaq; competũt repercussiua cũ resoluti
uis vincentibus repercussiuis: ⁊ fm̃ q̃ itur versus statum
debent repercussiua minui: vt cum ad statũ peruenerim°
resolutiua ipsa sint in equali ppor tione cum repcussiuis.
¶ In augmẽto vero vti possumus lacte: confert in omni
tẽpore. est enim repercussiuũ: resolutiuũ: cõfortatiuũ ⁊ do
loris sedatiuũ. Confert super omnia mucillago fenugre-
ci: aut eius aqua. Unde Auic. de cura colerice. Et est ma-
turatiuorũ dignior: vt ab ea incipiat: ⁊ non est in ipa attra-
ctio. ¶ Itẽ. ℞. sarcocolle prius nutrite in lacte mulieris
vel asine. ʒ. i. ⁊ ponaf in peciola: ⁊ fiat cõpressio fortis de q̃
ponatur in oculo. ¶ Uel sic. ℞. decoctiõis melliloti. ℥. ij.
sarcocolle nutrite in lacte. ʒ. ij. dissoluaf sarcocolla in dcã
decoctione ⁊ administref. ¶ Uel ℞. mucillaginis: fenu-
greci: draganti. ana. ʒ. ij. sarcocolle. ʒ. ß. lactis mulieris q̃;-
tum sufficit: fiat collirũ. ¶ Itẽ. ℞. aloes loti. ʒ. i. tutie pre
parate. ʒ. i. ß. ponatur in peciola: ⁊ infundanf in aqua ro.
deinde fiat expressio: ⁊ ex illa ponaf in oculo pluries i die.
¶ Cõfert sief album Mef. cuius littera. sief aliud albũ
conferens in augmẽto. ¶ Item puluis albus Rasis no-
no Almãf. ¶ In statu vero fiat vt supra. Augmẽtũ reso
lutiuorum supra repercussiuorum. ¶ In declinatiõe vero vta
mur resolutiuis sol. vnde puluis citrinus Raf est hoc in
casu cõueniẽs. ¶ Item ↄfert infusio spongie in aqua cali
da decoctionis camomille aut melliloti: cimini ⁊c̃. ⁊ expsf
se ⁊ super oculos posite. ¶ Itẽ ⁊ euaporatio earũ retiuzz:
balneatio oculi qñlibet in eis. Unde Auicẽ. de cura cõi

speciem obtalmie. Et balneū quidem post euacuationes est melius medicamen in obtalmia ꝛ proprie si fuerit eua poratiuū sedās dolorē ꝛ in cap° de cura colerice. nam bal neū cū aqua calida ꝛ vaporatio si fiat erit illud iuuamē tum. Tu itaqꝫ hec considera ꝛ modera cū calidis admiscē do frigida vt videbitur expedire. Nā credo q̄ semper cū querimus resolutionē debemus prius facē euaporationē. hec enim maxime preparat ꝛ deponit māmꝫ vt facile resol uatur: ꝛ hoc precedentibus euacuationib⁹ vt supra. ꝛ istō precipue suādū est in flegmatica ꝛ melācolica.

¶ Et ꝑ colerica notādū q̄ lꝫ ea que dicta sunt de sangui nea sint ēt in colerica valentia: tñ in ꝓncipio opꝫ vti infri gidationibus ꝛ magis stipticis vel illis frigidis admixtis stipticioribus. Unde Aui. de cura colerice. Et oꝫ vt in co lerica sit maior audacia administratiōis stipticoꝝ in ꝓn cipio sine superfluitate etiā ꝛ administratione stipticorū colericorū dissolutoꝝ in succis. Unde cōfert qñqꝫ effusio aque frigide sup caput ꝛ oculum: ꝛ lotio faciei cū aq̄ fri da cū admiscet parū aceti. ¶ Et nota q̄ opꝫ repercussiua cōtinuare in hac: ꝛ tu exemplifica pro te ex datis. Lauda tur tamē colliriū albū dictum descriptione Mes. addito opio. item succus solatri vt ponat̄ peciola in eo. deinde su per oculū. ¶ Item aliud domesticū. ℞. poma tria deco quantur in prunis: deinde mūdentur ꝛ misceantur cū al bumine trium ouorū addito vno vitello ꝓpter dolorem. Aut si dolor fuerit fortis cū duob⁹ vitellis ꝛ in augmēto cū vitellis solis trib⁹ pōt etiā addi paꝝ cāphore. confert ꝛ enim in medicis obtalmie calide. Aui. cap° de camphora.

¶ In flatica vero incipiamus cum repercussiuis non ita fri gidis. vt supra in cal'a. imo opꝫ vt in eis sit virt⁹ subtiliati ua. vnde sarcocolla ꝛ myrrha cōmēsurata cū frigidis cō uenientibus sunt in ꝓncipio ꝯueniētia: vt si in aq̄ ro. mul tū nutriat̄ modicū sarcocolle ꝛ administret̄. ¶ Item con fert ꝛ maxime fiet̄ de spica Mes. Auctoritate Sabor re gis ꝛ est expertū. ¶ Aliud. poma vt sup̄ decocta cū pau co zuccari ꝛ modico pulueris feñ. ¶ In augmento vero sint resolutiua cū repercussiuis mixta ꝛ maiorem super il las ꝓportionē obtineāt q̄ꝫ in calida. ℞. mellilotū: florū ca momille. añ. ℥. 5. pistent̄ ꝛ incorporent̄ cū mucillagine fe nugreci ꝛ dragagāti ꝛ albumine ouorū addito vitello oui ꝛ calidū sup oculū ponat̄. item confert succus feniculi cū aq̄ ro. aut cū albumine oui conquassato ꝛ dispumato: vt supra. ¶ In declinatione vero succus solus: ipse enī vehe menter iuuat. vnde feniculus ipse: ꝫm omnem modū ad ministrationis eius confert. Confert ꝛ succ⁹ ruthe cū pre dictis vsus sui ꝛ contulit. ¶ De statu pꝫ qd dicendū.

¶ In melica vero ꝓcedendū est vt in flatica: lꝫ vtamur mi nus exiccatiuis. item ꝛ cū eis ea q̄ melius resoluunt maxi me in augmento ꝛ ceteris temporib⁹ sequentibus. Unde in ꝓncipio succus violarū cū albumine oui ꝛ sarcocolla: in augmento vero addem⁹ epithimū. ¶ In statu vero ru tham cū epithimo regulariter. ¶ In fine rutha multa ꝛ pauco epithimo: facta tamen pri⁹ aliq̄li euaporatione ex aqua in qua decocta sint mellilotū ꝛ viole: in lecto siue fa cili quiescat ꝛ elongetur a re nocente ꝛ oculi humectent̄. ¶ Unde aliqñ ablutio cū aqua frigida ꝛ pauco zuccari: ꝛ eius distillatio tollit eam: quandoqꝫ aqua rosa. solum. ¶ Item decoctio violarū aut nenufaris in aq̄ cū q̄ lauen tur oculi ꝛ ex ea distillent̄ gutte alique. ¶ Item infundāt̄ psiliū ꝛ modicū camphore in aqua ro. ꝛ oculi cōtinue hu mectent̄ cū pecia. ¶ Item instillatio lactis ꝛ albuminis oui. ¶ Item poma cocta cū zuccaro: vt supra de colica. Si vō nō recedit lꝫ augmētabit̄ tūc cura vt dcm̄ ē ō fortī.

Cura facte propter percussionē instilletur sanguis co lumbe calidus: q̄ si non sufficit instilletur colli rium album sine opio.

Cura vero fortissime oportet sis sollicitus in euacuationi bus ꝛ diuersionib⁹ magis q̄ꝫ in alijs ita vt quā doqꝫ non sufficiant ventose cū alijs posite super collo: im mo oportet peruenire ad positionem setonis: in reliqs ꝓ cede vt. ā. ꝫm exigentiā materie peccantis.

Cura facte per communitatem ab aliquo membro fi at rectificatio illius membri cum euacuationi bus ꝛ diuersio cum flobotomia ventosis prius. deinde ad ipsam curandum procede.

Cura si fuerit a ventositate ꝛ fuerit illic dolor ꝛ mor dicatio ponatur sief album sine opio. item ad ꝫ est iuuatiuū valde trociscus rof. Auic. in. 5. ad hoc in ꝓn cipio: in alijs vero temporib⁹ age: vt. ā. ¶ Postremo ad uertendus est canon Auicen. 13. terapeu. ꝛ est posit⁹ etiam supra in ꝓncipio: ꝛ si cum obtalmia contingitur dolor ca pitis prius debem⁹ capitis dolorem remouere vel sedare. est enim eā continue fouens: vt pꝫ. nam similiter si est catar rus retineat̄. nam eius perseuerātia est propter perseuerā tiam catarri. Auicen de cura cōi. Et hec de isto.

¶ De dolorib⁹ oculorū. ℞ubrica. iiij.

T lꝫ quidam ponāt pro canone correctionē accidē tiū: vt est dolor in obtalmia: tñ pluribus pla cuit: vt Auicē. Mes. ꝛ modernis de coꝝ do lorib⁹ cap̄lm ponere spāle: q̄d in p̄ñtiarū seq̄r. ¶ Dolor oculi est tristis sensatio ei⁹ facta a re cōtraria subi to ꝛ māliter ꝛ vehementer īprimēte: que est mordicatiua corrosiua super rem calidam. extensiua vero super vento (sam: aut frigidam significat.

Signa ex his habeantur que de obtalmia dicta sūt.

Cura si fuerit a re extrinseca: vt est frigus: ventus: ca lor: remoueat̄ ꝛ cooperiat̄: ꝛ vtatur frigidis aut calidis ꝫm exigētiā rei. Mes. auctoritate ypo. q̄tuor po nit in cura doloris oculoꝝ. Primū est potatio vini. Secū dum est balneatio. Tertiū flōmia. Quartū est euacuatio per farmaciā. Flobotomia fiat peccāte sanguine aut alijs humoribus. si cum sanguine fuerint mixti: aut etiā si nō fuerit mixti saltem in pri° ad ꝓhibendū fluxuꝝ spa: vt in dubijs de obtalmia dicet̄. ꝛ tu ibi. ¶ Euacuatio fiat i for ti dolore non expectata digōne: vt sup̄ cū euacuatiuis ap propriatis: vt supra de obtalmia: que solū humorib⁹ alijs a sanguine cōpetit. ¶ Uini potatio fiat post iteratā euo nē: ꝛ sit in pauca quātitate: sitqꝫ vinū subtile albū aroma ticū. ꝛ qñ nō timet̄ agitatio ꝛ inflāmatio ex eo: ꝛ hoc spe cialiter in flegmatico. Uñ Aui. de cura obtalmie frigide hoc subintelligebat cū dixit. Et ꝯfert oibus istis regimen subtile: ꝛ administratio balnei: ꝛ vini puri albi. ¶ Balne um quoqꝫ indifferent̄ oibus dolorib⁹ oculorū ꝯfert. Fiat nāqꝫ calīn aut frigidū ꝫm māmꝫ peccātem: qd̄ intelligen dū est: vt supra de obtalmia post euacuationes debitas. resoluit enim ꝛ habilitat residuū māe: ꝛ ꝓpe adherētis: ꝛ difficilis. alīs aūt dilatat māmꝫ ꝛ ꝯuertit ex partibus alijs ad locū doloris: ꝛ multiplicat fluxū. hec Mes. ¶ Factis nāqꝫ euacuationibus vniuersalibus ꝛ diuersionib⁹ ꝛ ceteris vt supra de obtalmia occurramus in ꝓncipio cū mitigan tibus dolorē que diuersificari debēt ꝫꝫ diuersitatē cause. ¶ In calida nāqꝫ q̄ mollificatiua cū infrigidātibus do mestice dictis de obtamia: vt est lac: albumē oui: succi her barū: vt solatri ꝛc̄. ¶ Ex cōpositi). vt supra albumen oui cōquassati cū mucillagine psilij: papauere albo: cū succo pomoꝝ mandragore: aut lactuce: q̄ si necītas adsit po ne opiū. Nota tñ q̄ narcotica nocēt visui: ꝛ tardāt matu rationē. ¶ In hoc casu laudauit magnifice Guido hāc fermentatōnē. ℞. papaueris: plantaginis. añ. par. ij. croci menite aloes gūmi ara. acatie. añ. par. i. coquant̄ cū aq̄ ꝛ administrent̄. ¶ In frida vō cū aqua decoctionis: ca

momille mellloti fenugre.ros.menite. achatie.ex quibus fiat emplm aut fiat ifusio pecie in eis et glomeret pecia in modū globi et sit frida: aut si tempus fuerit frigidū mīn⁹ q̄ tepida oculo supponatur et assidue. ¶ Mes. auctori tate Amaran sief quo vti possumus in oi dolore oculo℞. ℞. tucie ꝑparate.licij.añ. aur.ij.mirabolanoꝝ citri.aur. i.ʒ.ʒʒ. piperis lōgi.et al.añ.aur.i.sarcocolle: sedenegi:gēma tinis: et abluat.añ.aur.ij.terant et liciū soluat in aqua plu uiali et fiat sief.cum vti volueris super cote cum aqua plu uiali vel albumine oui aut succo rubi dissolue. ¶ Aliud et est sief regū. ℞. antimōij.ʒ.vj. marcasite.ʒ.v. tucie.ʒ.iij. emblicorum mūda:orum.ʒ.iij.amidi.ʒ.ij.piperis albi.ʒ.i. tere et cribella et vtere vt oportet.

¶ De vngula. ℞ica. iiij.

Ungula est additio coniunctiue aut ve lamimis continentis oculū me dia inter dispōnē carnel et neruosaꝫ crescens sup ipsam ꝯiunctiuā. Incipiens ſm plurimū a lachrymali et currens semp super ꝯiunctiuā. Cā cuius est humor flegmatic⁹ grossius et viscosius ad oculum descendens. Et dicit ſm plurimum q̄ aliquādo oritur non soluꝫ a lachrymali sed a parte superiori aut in feriori. ꝑpter quod ancanomosalus posuit eius quatuor spēs. duas a duobus lachrymalibus ceteras duas a duabus partibus. s. superiori et inferiori: cum hac aut eius ma teria quandoq̄ʒ associatur sanguis colera aut melanco lia et ideo contingit eam in colore iuxta colorem humori commixti variari. Item aliquando est leuis et recens non impediens visum: aliquando difficilis eradicationis cro nica et extensa super corneam visum impediens.

Cura canones: et lʒ Auicē.dicat q̄ melior cura eius et propter leuis sit cum ferro: tamen extimo alia ꝑ us esse tentanda. et huic sentētie alludit in ſbis suis Me sue capitulo de vngula. ¶ Propter q̄ sint canones tales. ¶ Ordinatio diete ex parte aeris patet sup:a. Sitq̄ʒ sub tiliatio regiminis ex parte cibi ꝺ missio vini omnino pre terq̄ʒ in declinatione vt supra in precedentibus capitulis ciborum vaporosoꝝ. ¶ Secundus est digestio materie. ¶ Terti⁹ digestio et euacuatio: et fiat id flobotomia aut farmacia vt ꝯuenit. ¶ Quartus preparatio oculi vt ma teria peccans faciliter vel facilius remoueatur cuꝫ rebus substantiam oculi reddentibus teneram. ¶ Quitus ad ministratio rerum resoluentium et remouentium materi am. et sis memor vt possibile est euitare dolorem.

¶ Primi secundi et tertij complementum patet ex dictis in precedentibus capitulis.

¶ Quartus completur cum vaporatiōe aque calide deco ctionis malue bismalue aut violaꝝ. Uñ Aui. de cura ei⁹ in fine. Et oportet quidem vt inclinet ante medicinarum administrationem super vaporem aque calide tandiu do nec calefiat oculus et rubificetur facies.

¶ Quintus perficitur cum colirio viridi Rasis nono Al māś. de vngula et colirio eius de calcanto. Ista tamē for tia sunt. ¶ Unde leuius istis est. Recipe. eris vsti et calca dis et fellis hirci ana. fiat colirium cum melle. ¶ Aliud Jesus haly sedenegi loti: eris vsti: cathadimie: argenti: salis indi. baurach: piperis longi. ana.ʒ.ij. piperis al. et ni gri. spume maris ana.ʒ.ij.ʒ. bdellij.ʒʒ.ana.ʒ.i. terantur et fiat sief.cum vino et aqua feniculi. ¶ Aliud leuius gor donij. ℞. vitreoli viridis: eris vsti: armoniaci: salis.ʒʒ. triū generum piperis: fragmentorum scutelle viridis. añ. ℈.i. puluerizentur vt decet et cum succo feniculi maiorane et mellis ana. fiat colirium.

Cura cronice et difficilis eradicatiōis cui ex parte me dicaminis modo non est cura procedatur cum operatione manuali. Et modus Jesus est vt aperiat pal pebra caute et non inuersetur. deinde subtiliter cum vnco vno aut pluribus vt videbitur expedire: capiatur vngula et pilo vel lanceta ingeniose incidatur ita vt oculi substan tia non ledatur: pueniaturq̄ʒ vsq̄ʒ ꝺū ꝑpe erit lachryma li: et tunc cum forpicibus incidatur: et caueatur ꝓfunda tio omnino in lachrymali: q2 aliter contingeret ꝯtinua la chrymarum effusio. Q2 si cum vnco fieri nō poterit: tunc cum acu curua cum filo serico perforata eleuet: aut cum pilo caude equi capiatur: et eleuetur: deide excoriētur vt dictum est. Et ad intra oculum immittatur cuminuꝫ ma sticatum cū sale: ad extra vero super oculum ponatur ne accidat ei apostema album oui cum aqua ro. conquassa tum. q2 si dolor add: vitellum oui. Et bis in die mutetur vsq̄ʒ ad tres vel quatuor dies. Et sollicitetur infirmus vt quasi continue moueat. sitq̄ʒ capite eleuato vt supra de obtalmia: et si remanserit aliqd eius remoueat illud cum medicamintib⁹ dictis in leui ſuatis canonib⁹ positis.

¶ De sebel. ℞ica. v.

Sebel est pāniculus accidēs oculo ex in flāmatiōe venarū eius apparētiū in supficie ꝯiūctiue et cornee: et terit in eo qō dā qō est sicut fum⁹ siue nebula fumosa: et ē cū pruritu lachrymis vlcerib⁹ palpebrarum grossitudine et scabiositate: ac lucis offensiōe. ¶ Ex qb⁹ apparet q̄ inflatio venaꝝ est ei⁹ cā q̄ a repletiōe capitis ꝑ cedit ꝑ viā pāniculi exterioris aut interioris. ¶ Ubi notā dū q̄ sebel est duplex: debile et forte. In debili autem ser uent canones de vngula. Ubi notādus est canon Aui. ꝙ q̄ medicine que in sebel administrant debēt esse recentes aliter parū ꝓsunt. ¶ Scōo sciendꝫ q̄ hec passio qñ est cronica vix est curabilis. Rasis nono Almanś. et vt pluri mum cronicat: et ꝑ aliter in bibulis. Obseruet itaq̄ʒ dieta Fiat in ꝑncipio flōmia ex brachio: vel vēto atio in collo vel spatulis. Deinde euātio cū farmacia: deinde pueniat ad euaporatōes coliria: vt in vngula dcti sunt. Ualet sief rubeū. Ras et viride positū capitulo de vngula. Itē ma gnifice cōmēdat alcohol. Aui. ¶ Et de expte. ℞. corti cem oui recētis sicut cadit a galina: et ferueat in aceto q̄t tuor diebus. aliq̄ tenēt ipsum in aceto. x. diebus: deinde co let et exicet in vmbra et terat et fiat alcohol. Item ad ideꝫ cinis oui cū marchasita. Ualēt etiā oia coliria de cura vn gule posita. ¶ Si vō fuerit fortis pueniat ad operationē manualē cū vncinis filis rē. vt supra ꝑ oia de vngula.

¶ De macula rubea. ℞ica. vj.

Tarfati .i. macula rubea quam viatic⁹ frustulum sanguinis vocat est punctus sanguinis recenti rubei aut antiqui mortui. aut subrubei: aut nigri currentis ex venis ad coniunctiuam.

Causa cuius ꝑmitiua est aut pcussio: aut casus aptio vene: aut sanguinis subtilitas motus laboriosus et huiusmodi. ¶ Et cā antecedens est cōplexio calida et hu. oculoꝝ: abundātia sanguinis: calor et subtilitas: ex tremitatū venarū. ¶ Coniūcta ipse sanguis a vēis effusus.

Cura ordinatio diete: euacuatio: repercussio. Et mate rie fluxe resolutio.

¶ Ordinetur dieta vt in obtalmia calā. ¶ Euacuatio fi at in principio diuersiua cum flōmia ex cephalica partis ꝯue. Tu tamen hunc canonē modera iuxta ea que dicta sunt de flōmia: et de obtalmia: vel cum ventosis in collo vel spatulis. fiatq̄ʒ euacuatio lenitiua cuꝫ cassia manna: reubarbaro et ceteris vt supra. māx colericā sanguinē sb tiliantem euacuantibus. Item fiat et frequenter imposi tio clisteriorum: hoc naq̄ʒ cāu maxime cōmendās Mes. inquit. Et clisteria sunt meliorum curarum in hac parte.

¶ Repercussio vero fiat cum bolo armenio: luto sigillato

chimolea cū albumine ouorū: lacte mulieris. Item albumen cū aq̄ ro. vel succus rosaꝝ cum aqua solatri cū aq̄ rosata vel albumine vt supra cū pecijs infusis in eis.

¶ In resoluendo mām ⁊ pro quarti canonis cōplemento oportet aduertere ad tēpus egritudīs. q̄ si fuerit in augmento fiat resolutio cum repercussione vt supra de vngula ⁊ obtalmia. ¶ Ut verbi gratia. ℞. fenugre. rosarū. añ. ʒ. ij ⁊ cum modico farine ordei ⁊ vino fiat emplastrum.

¶ Itē valet immissio sanguinis turturis aut columbi calidi in oculū: ⁊ debet accipi de vena sub ala dextra quia ē calidior ⁊ propter motum est subtilior. ¶ In statu vero ⁊ declinatōe valet aqua raphani in oculo distillata. ¶ Itē aqua feniculi ⁊ succus eius. ¶ Item. ℞. thuris myrrhe. croci. ana. ʒ. ij. ⁊ fiat sief cum aqua feniculi. ¶ Item valet sief Rasis nono Almāsoris. de rubedine oculorū ⁊ est forte. ¶ Item ab extra ponatur emplastrū ex folijs raphani ⁊ passulis absq̧ arillis cū modico stercoris colūbi. Valent in hoc maxime suffumigatōnes facte ex camomilla: fenugre. vt supra de obtalmia ⁊ de vngula. In fine ꝯfert colliriū Gabrielis positū a Mes. cap. de tarfati.

¶ De tumore ꝯiunctiue. Rūica. vij.

ET ad vlteriora ctinus ꝑueniā de quibusdā passionibꝰ ꝯiūctiue facilit' curabilibus sic superficietenꝰ ꝑtrāsibo vt ⁊ breuitati satisfaciā. ¶ Tumor fit aut ex ventositate: aquositate flegmate aq̄so aut ex melā. ¶ Dieta ordinet' vt opus ē. Et fiat purgatio: diuersio māe resolutio cum balneis ⁊ collirijs vt sepe supra positum est. Precedāt semꝑ vlīa.

¶ De duritie ꝯiūctiue. Rūica. viij.

ECcidit ꝯiūctiue quādoq̧ durities tāta vt oculus claudi aut bñ aperiri non possit. ¶ Cuiꝰ curatio premissis vniuersalibus ex parte diete: euacuationibus diuersionibus: aut mollificationi cum vaporationibus factis ex rebus mollificantibus studendum. Ut est malua: bismalua: malua uiscus: mucillagines dicte supra emplastra ex eisdem rebus. ¶ Item vitellus oui cū mucillagine fenugreci.

¶ De cadētibꝰ super ꝯiūctiuā. Rūica. ix.

CAdunt enim aliqñ festuce pulueres ⁊ hꝫ. ¶ Cura est absterſio. fiat cū aq̄ simplici aut pluuiali aut lacte: aliquādo cū radio madefacto in aq̄ vl' lacte. aut cū radio intincto in gūma pini aut terbētina: ⁊ maxime vbi est festuca pilus ⁊ silia fortiter adherentia.

¶ De fistula lachrymali. Rūica. x.

FIstula lachrymalis dicta garab. Est vlcus sordidū concauum sine amplum interius cum calositate quadam: exterius vero stricti orificij in lachrymali domestico cōtingens. Causa cuius est materia virulenta corrosiua. nam cum digito premitur locus sanies egreditur ⁊ maxime post eius eruptionem. Et fit successione bothor aut exiture apparentium in loco illo: que quidem nominat' achalus ante eius eruptionem. vt Auicen. tertia tertij. capitulo de garab. Et fistularum quedā est recens ⁊ parui temporis. Quedam cronica ⁊ multi tēporis: ⁊ quedam penetrans ⁊ quedā non penetrās: ⁊ vna est difficilior cure altera. Et quādoq̧ est ita mala q̄ corrumpit mucillagines ⁊ os.

Cura in recenti canones sunt. 8. ordinatio diete: digestio euacuatio: diuersio: resolutio: mūdificatio. Desiccatio ⁊ incarnatio. Et consolidatio. ¶ Ubi notandum q̄ ante eius eruptionem sufficiunt quinq̧ primi canones. post vero eius eruptionem septem tantū ita q̄ quintus in ordine non est necessarius.

¶ Primus complet' cū abstinentia ⁊ cū mensuratione sex rerum non naturalium ſm exigentiā humorum peccantiū. pro quo recurrat' ad ea que dicta sunt de soda.

¶ Pro secundo ⁊ tertio etiam ibidem quibus ocularia cōmiscebimus: vt supra in principio capituli huiꝰ. Ubi aduertendū q̄ magnum studium debemus habere in iterādo purgationes vt superabundantie fiat abscisio. Et consimiliter pro quarto.

¶ In complendo vero quintū debemus procedere a debilioribus ad fortiora. Unde in ꝑncipio ponemus armoniacum dissolutum cum oleo nucum aut cum succo sefi. Itē nux rancida ⁊ contrita ⁊ superponatur maxime commēdatur: ita vt Mesue dicat esse vltimam in hoc capitulo deinde administratur armoniacum ⁊ bdelium cum modico attramenti. Ad idē folia ruthe contrita ⁊ mixta cū aqua cineris ⁊ superposita achalus.

¶ Facta vero eruptione precedentibus euātionibus vt dictum est. fiat mūdificatio cū eis que sūt moderate abstersionis sicut aqua mellis aut mellicratū cū modico aque ruthe. Ista autem distillentur hora post horā. vnde Aui. de cura eius. Et melior quidem distillatio est vt fiat distillatio post distillationem interueniente hora inter omnes duas distillationes: deinde exprimatur virus ⁊ exiccetur locus: ⁊ mundificetur cum tenta inuoluta melle: aut cū lanugine canne cum pauco melle: ⁊ quandoq̧ sufficit ipsa sola: ⁊ sic completur sextus.

¶ Deinde administrent' exiccātia ⁊ incarnātia mediocris exiccationis sicut administratio aloes: mirre: sarcocolle: sanguinis draco. camedreos: aristologie: thuris ⁊ similium: ⁊ ꝓprie post expssionē ⁊ mūdificationē ⁊ ablutionē eiꝰ cū vino stiptico hora post horam: vt dictū est. ¶ Ad hō mirabiliter valet emplastrū factū ex ruta ⁊ expssiōe granatorū. ¶ Aliud. ℞. aloes: sarcocolle: sanguinis draco. mirre: thuris: balaustiarū. añ. ʒ. i. aristologie ro. ℈. ſ. climie argenti. ʒ. ij. puluerizent' subtilissime: ⁊ superponant'.

Consolidatio vero fiat cū his que statim narrabo in cronica. Nam ⁊ que dicta sūt consolidant: sed dicenda erunt fortiora. Unde etiā pro his infra. xviij. capitulo de fistulis ani.

Cura in antiqua ꝑter dictos canones etiam seruandos in hac est.

¶ Primo remotio carnis corrupte ⁊ filtrose cum medicinis acutis: vt sunt colcotar: arsenicum: sal armoniacū: attramentū: alumē: calx viua. Ista terant' ⁊ misceant' cum vrina pueri i vase eneo: ⁊ dimittant' exiccari. sumant' omnia simul vel aliqua ex eis: ⁊ post exiccationem vtere.

¶ Secundus qui memoratur est conuersio materie cū diuersionibus de quibus in de obtalmia. ⁊ infra de lachrymis. ⁊ de catarro.

¶ Tertius memoratus est absterſio cum his que diximus ꝯfortatis cum aliquo acutorū leniū vt est vnguentū egyptiacū cum modico aloes aut olibani.

¶ Quartus ⁊ memoratus etiā est administratio incarnatiuorū nō expoliatoꝝ ab eo qd' est sicut ȥinar ⁊ attramētū: de quibus dicam ⁊ ꝯsolidatiuorum: vt promisi. ¶ Incarnatiua ⁊ consolidatiua. ℞. olei veteris: vini veteris boni. ana. lib. ij. ſ. litargirij puluerizati ⁊ cribellati lib. i. coquantur ista simul in caȥola per diem integrū donec nigrum ⁊ relucens fiat: deinde ex eo fiant tente que ponuntur in fistula. est qdem singularis. ¶ Ad idem ꝑcipue qñ vulnus nō est in extrinseco. ℞. ȥinar. ʒ. iij. vitrioli de quo fit encaustrū adusti. ʒ. vj. arsenici: baurach: spume maris. ana. ʒ. i. salis armoniaci. ʒ. ij. armoniacū dissoluet' in succo ruthe ⁊ incorporent' spēs cū illo: ⁊ fiāt trocisci exiccent'. ⁊ cū vti volueris puluerizent' ⁊ fiat alcohol ⁊ imponatur.

¶ Aliud. ℞. thuris: aloes. an̄. ʒ.i. sarcocolle: balaustie: san/
guinis dra. antimonij: aluminis. ana. ʒ.ß. floris eris q̄rtā.
ʒ.i. fiāt colilia. Idē ad idē ꝯfectio Gabrielis posita a Me
sue capitulo de algarab. ¶ Hic enim est ꝓcessus rōnalis
quo querit̄ cura fistule absq̄ cauterio quā multi palea/
tiuā ⁊ nō verā dicunt: Sed salua eoꝝ reuerentia multi ⁊
plurimi curati sunt. nō. n. credendū est tot ⁊ tantos viros
vt fuit Gal. Auic. Mes. ⁊ plures modernoꝝ curā hāc si/
cut rōnalē posuisse nisi effectus ipsius consequeret̄. Cre/
do etenī q̄ in fistula habemus ꝯsiderare tria ꝓncipiū me
diū ⁊ finē siue vltimū sui eē in malitia. nā in ꝓncipio ⁊ me
dio sui credo ipā3 curabilem cū his q̄ dicta sunt vt nostri
auctores voluere. ipsa enī ꝓ tunc est in carne sola. ¶ Cū
vo ad vltimā sui malitiā peruenit quā pessimitatē morbi
Mes. vocauit q̄ñ os corruptū ē: tūc ad opōnē manualez
est ꝑtrāseūdū: ⁊ de ista locutus est Aui. de cura eius dum
dixit. Cronice vero cura vā est cauterium quā sic succincte
ꝯsequar. Canones. ¶ Primus est vlceris ampliatio. naz
deīn est. s. qō ē stricti orificij. ¶ Scōs ē corrupti remotō.
¶ Terti⁹ est fistule mortificatio siue calositatis remotio.
nā ea durāte nūq̄ ꝯsolidabit̄. ¶ Quart⁹ est mūdificatio
absterfio ⁊c̄. ¶ Et vltim⁹ est ꝯsolidatio. ¶ Pro ꝓmo di/
cendū q̄ melius est ⁊ citi⁹ fit vt scissio facta sit in lōgū cuz
lanceta q̄ q̄ amplieť cū canna aut cū spongia aut radi/
ce gētiane vel sambuco. nā eo cāu fit vlcus rotūdum ⁊ re
manet cicatrix turpis ⁊ deformās oculū. Uñ hoc forte cō
siderās. Aui. dixit. necesse est ipsum scindere ⁊ detegere. et
Mes. Scindant̄ in lōgū vsq̄ quo pueniat̄ ad os: ⁊ tunc
ꝯsequenť ꝑficiat̄. ¶ Scōs q̄ si os in sup̄ficie fuerit altera
tū radat̄ totū lesum ⁊ corruptū: deīde ꝓcedat̄ cū ꝯsolida
tiuis mundificatiuis ⁊c̄. vt habitū est. Qz si fuerit os mul
tū ⁊ ꝓfunde corruptū tūc cauterizet̄ ad sufficiētiā ſm cō/
siderationē corrupti. Ubi aduertēdū q̄ cū pueniem⁹ ad
cauteriū saltē actuale nos debemus cōprimere oculū ver
sus lachrymale siluestre cōpressione facta cū spōgia infu
sa in aq̄ frida aut succo solatri vel portulace ⁊ sepe inoua/
re. Qz si fiet cum potentiali erit vtile ⁊ canonicum: ⁊ etiaz
hoc semp obſuare debemus cū in angulo oculorum poni
mus medicinas acutas cauterium qdē actuale lāfranco
⁊ Guidoni plus placuit: ⁊ dicūt ipm posse melius mēsura
ri q̄ potentiale q̄ nō accedat ad destruēdū lachrymale:
⁊ fiat cū lamia rotūda p cānulā. Iesus aūt circūponit pa/
stā: deinde ponit̄ tenta in albumine oui infusa: ⁊ muteť in
crastinū. deīde vt videbit̄ ꝓcedat̄ ad vlteriora. Guielmus
laudat actuale vsq̄ ad ꝑforationē ossis: ⁊ sic videt̄ ꝯsenti
re Aui. Sed Mes. inquit. Et sunt ex hominibus qui per
forant verum istud est qō raro recipit curam nisi sit a for
tuna. Remouētia aūt calositatē ⁊ sunt cauteria potētia/
lia. ℞. arsanic: attramenti rubei. cantaridaꝝ abscisis ca
pitibus ⁊ alis: calcis viue: salis armoniaci puluerizatorū.
an̄. ℈.i. incorporent̄ cum vrina pueri ⁊ in vmbra desiccēt̄.
deinde administret̄ ⁊ ponat̄ mane ⁊ sero modicum de eo
in fistula mundificet̄ locus semper prius. ¶ Aliud ℞. fo
liorū rutbe: agrimonie: calidonie. an̄. M.ß. contundātur
⁊ bulliantur in lib. ß. aque ardentis vsq̄ quo redeat ad q̄r
tam ⁊ coletur ⁊ ex colatura due vel tres gutte ponant̄ in
fistula quolibet die vsq̄ quo fuerit mortificata. ¶ Item
aliud. ℞. zuccari albi. ʒ.iij. viride eris. ʒ.i. pulueriget̄ subti
lissime ⁊ bulliant in aceto. ℥.ß. vsq̄ ad spissitudinē vnguē/
ti ⁊ in eo tenta inuoluat̄ ⁊ ponatur in fistula. ¶ Gordo/
nius curat oēm fistulā. ℞. agrimonie: folioꝝ oliue. rutbe
an̄. M.i. ꝯtundant̄ ⁊ bulliāt in lib. iiij. vini albi ⁊ colet̄ ⁊ ō
hac colatura bibatur cyathus vel medius cyathus quo/
libet mane. Oportet enim ⁊ in his venire ad alia arma: a/
liter vt existimo cū morbo nō fit pax quicquid dicat Gor
donius. Aliqui dicunt ponatur in fistula: ⁊ q̄ ita oz fiē/
re tertius eius ⁊ hoc videtur rationabilius.

¶ De lachrymis ⁊ fluxu eaꝝ inordinato. Rica. xi.

Lachryma est humiditas a cerebro ad lachrymalia oculorū
p venas aut arterias intrinsecas aut extrise/
cas ꝓpulsa. cā cui⁹ extuberationis ſm plm est
debilitas retentiue aut digestiue diminute de/
coquētis vt oculi semp humidi sint humiditate aquosa.
Auic. Dicit̄ ſm plimū q̄ a lachrymali nāliter diminuto
aut accñtali vi medicinaꝝ acutaꝝ vel humoꝝ acutorū
vt in variolis aut incisiōe fcā vt in vngula nō ꝯuenienti:
aut ex intēsione febrium vel frigoris magni: aut ex casu:
percussione: accidentibus anime ꝯtingere potest.

Cause cū enī cerebrū ꝯstringit̄ humiditates subtiles
egrediunt̄ venientes ad oculos ⁊ ad nares q̄nq̄.
¶ Simil̄r cū dilatat̄ cerebrū apiunt̄ meatus vñ humidi
tates fluūt. vñ dolore ⁊ gaudio lachrymat̄ diuersimode.
In dolore rōne ꝯstrictiōis cerebri. nā ꝯstrictio nobil̄r cor/
dis q̄ ꝯtigit in dolore cōicat̄ cerebro p neruos ⁊ villos qb⁹
ꝯtinuāt̄ illa duo mēbra. vñ ⁊ cerebꝝ ꝯstrigit̄. In gaudio
vo rōne dilatatōis cordis q̄ cerebro cōicat̄: vt dictum est.
¶ Et ex eis q̄dā natiue ⁊ q̄dā accñtales: q̄rū accidētaliū
quedā sunt inseparabiles in sanitate etiā: vt que ꝯtingunt
in scissione vngule ⁊ hmōi. quedā separabiles vt sequen/
tes febres acutas: aut non acutas humorales aut effime/
ras quādoq̄. nā remota egritudine remouent̄. ¶ Itē ea/
rum quedā veniunt per venas subter craneū: quedā p ve
nas extra craneū. Ex quibus apparet distinctio earū ex
parte cause tēporis ⁊ loci. ¶ Et scito q̄ ꝑter causas dcās
adhuc alie sūt: vt odor rei acute ⁊ mordicatiue: vt vapor
eleuat⁹ a tali re: aut comestiōe sinapis ⁊c. Itē sup̄fluus po
tus: sup̄flu⁹ somn⁹. Itē superfluū exercitiū oculi circa ali/
quā rem quo oculus debilitat̄. vñ scriptorib⁹ magnis lon
gi tēporis oculi lachrymant̄. ¶ Et accīt vt in lachrymis
oculi dextri magis appareāt lachryme q̄ in sinistro: ꝓp la
titudinē viarū: vt in paralisi supra. In senibus vero oculi
lachrymant̄ ꝓpter debilitatē ꝯtentiue cerebri: ⁊ propter
humiditatē cāe intrusam ⁊ multā in cerebro multiplica/
tā propter ipsius cerebri debilitatem. Item quedā veniūt
cōmunitate stomachi vel totius: quarum curatio est mē/
bri vel totius rectificatio obſuatis his que dicent̄.

Signa demōstratiua. Si ex debilitate ꝯtētiue fiāt si/
gna: q̄ virt⁹ in alijs partib⁹ est debilis: ⁊ ma/
xime in neruis ⁊ cerebro. ¶ Qz si ex debilitate digestiue si
gnū abundātia sup̄fluitatū ex narib⁹ sputi ⁊ hmōi. ¶ Si ex
multitudine humorū in toto vel in cerebro sentitur p gra
uitatem in eis. ¶ Qz si fluxus est per venas interiores si/
gnum multiplicatio sternutationis. Si per exteriores tūc
adest dolor cutis capitis ⁊ frontis.

Pronostica natiue ⁊ que accidūt diminutiōe
lachrymali vel incisiōe ꝓfunda vt
in vngula vel humoꝝ acutoꝝ corrosiōe vt in variolis ac
cidit curā n̄ recipiūt. ¶ Lachryme inuolūtarie i. acuta si/
gnificant debilitatē ꝯtētiue ⁊ a͞pa cerebri: ⁊ incurabiles sūt.
¶ Lachryme venientes p venas intrinsecas difficile curā/
tur. Uñ Ras. si fuerit effusio intra craneū sanat̄ parū et
nō est ei curatio. Que aūt p venas exteriores facilius cu/
rant̄. de ꝓnosticis earū etiā hēs in fine capituli in apho/
ris ibi. Et multiplicat̄ cursus lachrymaꝝ hyeme. s. in fri/
gore. Aui. Utrū aūt natiue sint curabiles. dicet̄ in dubijs.

Cura canones. Prim⁹ ordinatio diete. Digestio mate
rie. Euacuatio eius. Cōfortatio capitis. ⁊ remo/
tio eius male complexionis. Diuersio ⁊ administratio me
dicinarum cōmensuratē supplicitatis.
¶ Prim⁹ ꝑficit̄ declinādo ad ꝯtrariū cāe: vt si est calida cū fri
gidis. de quibus supra in quarto tractatu ⁊ de obtalmia:

¶ Similiter compleantur secūdus tertius quart⁹ vt opus erit cū his que dicta sunt in obtalmia. ⁊ fiat flebothomia si videbitur expedire.

¶ Pro quinto etiam recurras ibi. ꝗ gdā vt Gal. xiij terapē. marie in lachrymis que per venas interiores ⁊ arterias veniunt laudat incisionem vene vel arterie per quam cōprehendimus materiā fluere ⁊ deriuari. pro qua incisione recurras ad Mesue de obtalmia. est enim cura nō mihi placens. plus autem placet cauterium vt dicetur.

¶ Complentia autem sextum. in causa calida sunt. ℞. boli armeni. ℥. ß. masticis. dragagāti. ana. ʒ. ij. puluerizentur ⁊ misceantur cum albumine oui super frontem ponat̄ ⁊ timpora. ¶ Aliud ad idem. ℞. lanam non ablutam ⁊ cōbure ⁊ cinerem eius diligenter tere: ⁊ sic cū albumine oui super frontem ⁊ timpora pone dolorem tollit ⁊ fluxū amputat. ¶ Fortiora constrictiua potest quis componere vt voluerit ex simplicibus positis supra in principio. vt patet consideranti. ¶ Que autē immediate complent sextum canonē in causa hac sunt. ℞. sief. albi sine opio descriptione Mesue. ¶ Item puluis tucie preparate cum aqua ro. ¶ Item puluis mirabo. chebulorum adustorū cum aq̄ ro. in lachrymali positus. ¶ Itē. ℞. lapidis ematitis loti tucie preparate. ana. ʒ. i. margaritarū. ʒ. ß. sief. memite. aloes. ana. ℈. i. ⁊ fiat alcohol ⁊ est Jesus. ⁊ amplissime cōmendatur. ¶ Ad idem recipe succi granatorum acetosorum decotorum vsq̄ ad medietatis consumptionē ⁊ colati lib. ß. deinde pone super ipsū sief memite. aloes. licij. croci. aā. ʒ. ij. musci: camph. ij. siue grana. xvj. reponantur in vase vitreo. vtere mane ⁊ sero. ¶ Q₂ si fuerit flegma salsum abluantur sepe oculi cum aqua calida decoctionis fumiterre rof. ⁊ sandalorum rubeorū ⁊ videbis mirabile. ¶ In causa vero frigida factis purgationibus ⁊ ceteris vt supra. ℞. tucie preparate sarcocolle nutrite. myrre. olibani. masticis storacis. calamite. ambre. ana. ℈. i. ro. sumach. sang. dra. ana. ʒ. vj. conficiantur cum mucillagine dragaganti ⁊ gūmi ara. ⁊ fiat collirū. ¶ Itē. ℞. tucie. myrre. thuris. aā. partes equales. sief memite. croci. ana. par. i. tertias. ij. ⁊ est bonum. ¶ Q₂ si materia fuerit composita compone. nam ex datis simplicibus his ⁊ compositis potest curiosus medicus per se multa componere: sed semper cōsulo vt experta sectemur. ¶ Postremo notandum ꝙ in hac cura vt dictum est procedunt quidam cum incisione arteriarum ⁊ venarum. sed magis laudo vt fiat cauterium super bregma ⁊ est locus ad quem venit digitus medius cū ponitur extremitas manus super extremitatem nasi vsq̄ ad os: ⁊ dimittatur apertum vsq̄ ad. xl. dies ⁊ bis in die mundificetur sanies. Item etiam laudo sectionem ⁊ applicationes ventosarum retro. Sed hic aduerte ꝙ licet in hoc sint iuuatiue. nocent tamen vehementer memorie quarta primi. capitulo de ventosis. Unde princeps. Uentose que nuce superponuntur obliuionem hereditare faciūt veraciter sicut quidam dixerunt.

¶ De passionibus cornee. ⁊ p̄ de vesica cornee. Rub. xij.

Uesica cornee. Est pustula aquosa ī ea existens. cui⁹ aquositas claudit̄ inter duas tunicas eius ex quattuor superius nominatis constituentibus ipsam. ⁊ profundior est deterior ⁊ que est acuta corrosiua est mala. ⁊ que opponitur foramini nocet visui. Auicē. ⁊ proprie quādo est corrosiua vlceratiua.

Cura canones saltem vniuersales ex parte diete euonū ⁊ diuersionū sumant̄ vt dictū est sepe sm̄ ꝙ cōuenit ex parte humoris peccantis. Ex parte aūt localiū applicandorum curentur si sint parue cū medicinis exiccatiuis. ℞. tucie preparate vt infra. climie lote. antimonij abluti. scorie ablute. ana. ℈. i. opij gra. v. conficiantur cum mucillagine fenugreci ⁊ administrent̄. ¶ Ad idem recipe trociscorum de stella torrefactoꝝ. ʒ. ß. tucie. ʒ. i. climie. antimonij. lauatoꝝ. aā. ʒ. ij. scorie eris ablute. ʒ. iiij. opij. ʒ. i. terātur cum aqua pluuiali. fiant colliria. Tucia sic preparat̄. Ignatur decies ⁊ quinquies extinguatur in vrina pueri. ⁊ quinquies in aqua ro. postea puluerizet̄: ⁊ deinde fiat exp̄ssio succi ⁊ exiccetur tucia. Si autem ad magnitudinem puenerint tunc opꝫ vt ferro curentur.

¶ De exituris ⁊ vlceribus cornee. Rubrica. xiij.

Exitura cornee est vlcus factum in ptibus eius cuius cā sm̄ plurimū est humor adustus acut⁹. Et dr̄ sm̄ plm. q₂ a percussione casu ⁊ apate etiam contingere pt. fiūt successiōe obtalmie ⁊ successione bothor vt plurimum. ¶ Cuius septem ponunt̄ spēs. quattuor i superficie. ⁊ tres profunde. ¶ Prima est vlcus simile fumo existens sup̄ nigrū oculi ⁊ expansa occupās magnū locū. Et nominat̄ catenica. ¶ Scđa est ꝓfundior albior minoris quātitatis. Et dicit̄ nubes. ¶ Tertia est super coronā nigredinis que aliquando occupat de albo cōiunctiue aliquid ⁊ quod est super pupillam videtur album. ⁊ quod ē super coniunctiuam rubeum ⁊ nuncupatur coronalis.
¶ Quarta est super pupillā appens ac si pauca lana esset ibi. Et dicit̄ adustiua ⁊ etiam lanosa. ¶ Quinta est ꝓfundior his: ⁊ noiat̄ anulū est stricta. ¶ Sexta ⁊ est minus ꝓfunda ⁊ latior qnta: ⁊ vocat̄ sulmuc. ¶ Septima est vlc⁹ sordidū habēs crustas: ⁊ noiat̄ assicmic: ⁊ frequenter corrūpit̄ cū ea oculus. ¶ Ubi notandū ꝙ vlcera ꝯiūctiue sūt rubea ⁊ cornee alba propter ipsorum corpora. Itē multi credunt videntes albedinē in cornea ꝙ ibi sit macula: ⁊ ibi certe est cicatrix: ⁊ tunc laborāt cum ꝯsumptiuis macule ⁊ oculū cōsumunt. ¶ Itē aduertendū ꝙ magna cura ē adhibēda i istis ex. tunc ⁊ sollicitudo. nā cū malignāt̄ faciūt disruptionem magnā: ⁊ exitū a vulnere: ⁊ in fine ꝑdit̄ oculus. ⁊ ideo dicebat Ras̄ nono Alman. de vulneribus oculorum. Ad hanc vero passionē curandam necessarius est medicus in curis oculorum valde instructus. ⁊ subiungit Ulcera in coniunctiua non adeo sunt timenda: vt que in cornea: ⁊ precipue que sunt sub pupilla. Hec enim sunt deteriora. diligenterq̄ꝫ considerandum ꝙ albedo que est ex cicatrice cornee est indelebilis.

In cura seruiantur canones hi. Primus ꝙ si cū vlceribus oculorū fuerit obtalmia aut reuma notabile aut dolor capitis: quod prius ista sedent̄. nam ea fouent: vt supra de obtalmia. Unde Auicen. de cura exiturarum oculi. Et si fuerit hic obtalmia curet̄ prius cū euacuatione predicta in capitulo suo.

¶ Secundus ꝙ discurratur hoc capitulum de obtalmia. nam curatio vlcerum conuenit cum intensioribus curationibus obtalmie: vt patet. ⁊ ideo omnia seruientur ex parte regiminis diete digestionis ⁊ euacuationis humoris cū farmacia ⁊ flobothomia de diuersionibus: vt ibi. ¶ Notandum ꝙ medicus super omnia debet attendere ad euacuationes humorū ne multiplicent̄ superfluitates: ⁊ vt superflue educant̄: ⁊ ideo dicebat Auicen. in hoc capitulo. Confert assiduatio solutionis ventris omnibus quattuor dict⁹ cum eo quod educit superfluitatem acutam subtilem ex ꝯcoctionibus ⁊ insufficientibus.

Cura in facta casu ꝑcussione ⁊c. fiat flōmia aut ventosatio: superponat̄ albumē oui cōquassati cū aq̄ ro. super frontem ⁊ oculos. Cōstrictiuum ꝓhibēs fluxum humorum: vt. ℞. vini granatorum. ℥. ij. aque ro. lib. ß. boli ar. ℥. i. Et si vis fortius adde acatiā ⁊ hmōi. de quibus supͣ in principio capituli puluerizentur ⁊ bulliant. deinde infundantur pecie: ⁊ infuse superponantur donec securi erimus de prohibitione ampliationis vlceris oculi. postea vero

procedamus cum exiccatiuis non multe mordicatiōis ne fiat saniei generatio. est enim sanies in oculo semper mala et suspecta. Mesue in hoc capitulo. Et cum generantibus carnem siue consolidantibus vt est sief album supra de obtalmia et que infra dicentur.

Cura in factis ab humoribus acutis adustiuis. Canones. ordinatio diete. digestio humorum. euacuatio cum farmacia et flebothomia. diuersio cum vētosis. administratio medicamintū circa vuln⁹. Delere vestigiū qd ex vulnere remansit. Corrigere accitia si q̄ remanent.

¶ Primi complementum patet ex dictis. quibus addo q infirmus supinus et altus cum capite iacere debet et super partem contrariam lese se voluere. non clamare et forti motu et ab omni tali re abstinere q̄ oculus ledi possit ex agitatione spirituum et humorum.

¶ Secundi perfectio pz. ¶ Tertius adimpleat cū iteratiōnibus leuib⁹ vt supra. Itē cū flebothomia et pcipue in pncipio ex cephalica: modera tñ canonē vt supra d obtalmia et ex ista pparte fiet etiā et diuersio de q̄ habet ad plenū. ā. et pcipue de soda: et tu ibi. et sic cōplet quartus.

¶ Quintus cū medicinis cōpletur si pustula non est apta cum his que aperiunt vt sunt aque fenugreci aut melliloti. festinante aūt vt supra Jesus aperiant. Deinde procedatur cum mundificatiuis et abstersiuis. et in hoc pre ceteris laudatur distillatio sirupi ro. a rabi moysi. xxij. parte libri sui. ¶ Post vero mundificationem vtātur sief albo cum opio cum lacte mulieris et albumine oui administret sm plm medicina exiccatiua nō multe mordicationis. ¶ Et si dolor non sedetur fenugreci coctum. cum ro. in vino stiptico aut aq̄ ro. super oculum ponatur siue cataplasmet. Ubi est notandū q si dolor et pulsatio oculi sedabit ex appositis dictis sperandū est saniez non debere generari. Si vero non: expectāda est sanies. Cū vero sedabit dolor procedat cū sief albo vt dictū est. deinde perueniam⁹ ad sief. d thure vsqz ad sief de plumbo Rasis nono Almansorio. et eo casu vtitur Mesue. sief tantū de plūbo et sief. Auicē. ab eo vocatū liberius. Et aliud hoc fortius. Ista enim consolidant. ¶ Si vero non sedabit dolor imo augmentabit: tunc extimandū est saniem fieri iuxta illō scda affo. circa generationē. et est signū perditionis vel incurabilitatis. tūc ligandus est oculus et superponend⁹ est plumaceolus qui leuiter oculū cōprimat vt sanies egrediat et mundificand⁹ est cum idromelle et radio in eo intincto aut sirupo ros. vt supra. Aut idromelle facto ex melle rosato colato et aqua deinde procedendū est cū consolidātibus vt est sief de thure ro. aut plumbo. ¶ Et si pustula est ita magna vt dubitaretur de exitu vuee aut de eius corrosione tunc vtantur sief. elisir Ras. aut sief liberiis Auicen. et alterius qd sequitur eiusdē. Et plurima talia vel cōsilia habent in Mesue.

¶ Sext⁹ perficit cū his q̄ dicent de albugine oculoꝝ.

¶ Accidentia vero corrigi habent. huic tamen ex diuersis causis sm q diuersa consurgunt.

¶ De exitu vuee et rupturis cornee. Rubrica. xiiij.

Qde curentur vt dictū ē de vlcerib⁹ ex parte dicte euānorum diuersionum et ceteroꝝ vt cum abstersiuis et exiccatiuis. ¶ Et si vuea egreditur aut apparet et timetur eius exit⁹ fiat ipositio sief de ematites cum albumine oui super cote fricato et est mirabile quod est. Recipe lapidis ematitis. ʒ. iiij. cerusse. climie. ana. ʒ. ij. eris vsti amidi. gummi arabi. dragaganti opij. ana. ʒ. i. fiat sief cum succo foliorum oliue. Ad hoc etiam valet sief. elisir Rasis memoratum in precedenti rubrica. ¶ Fiat ligatio cum strictura compimente aliquali q si vena egressa fuerit cum ligatura cōprimēte et sief dictis curet et maxime si fuerit recens. q si fuerit ex longo tempore vt anni vnius vel plurium non recipit curam. Itē si fuerit indurata et alba curaz non recipit. et sic non approximes ei. Quidam tamen student eminentiam eius cum filo serico remouere ligando et se vergendo et postea procedunt cum his que vestigia oculorum aut cicatricis remouent. de quibus infra de albugine oculorum.

¶ De albugine oculorum in cornea siue nebula et cicatrice. Rubrica. xv.

Qde albugo siue nebula est albedo apparēs in oculo et precipue in cornea siue concauatione aut eius notabili eleuatiōe. Causa cinius est humiditas flegmatica in cornea imbibita. Visum eius plurimum obtenebrans. Et dicit siue cōcauatione ad differentiā vlcerū in cornea existentiū: q̄ vt dictū est: apparet alba vel cum q̄dam albedine. Dr aūt eius ad differentiam bothor albo rum. Dicitur cinius causa ad differentiam albedinis que ē in cicatrice vt dicetur. nam post consolidationem vlcerum cornee remanet cicatrix alba. et causa dicetur. Dicitur vt plurimum visum. quia aliquando est in circuitu cornee: et tunc paꝝ nocet. sed vtplurimū accidit ante pupillaz et tūc phibet transitū aeris ad cristallinā cum quo deferuntur species visibiles. ¶ Ubi notandū q Ras ei vocat maculam quā Jesus vocat bothor: et est genus ad vestigiū cicatricem pūctū albū albulā: albuginē: nebula: pānum: tela: peciā. Aui. vero nebulā siue albuginē scripsit. Notandum q earum quedam sunt subtiles in superficie cornee existentes: et tales vocant nebula. quedā grosse penetrātes vsqz pmum ac secundū corticē cornee: et tunc dicit albugo: et hāc distinctionem intellexit Aui. in principio capituli. Itē addat q eaꝝ quedā est recēs: quedam multi tpis. Itē quedā in puero: quedā in sene: quedam in iuuene.

¶ Iuxta que ponuntur cōclusiones pronostice. ¶ Prima superficialis recens in puero faciliter curatur. ¶ Secunda grossa vero recens in puero difficilius q̄ recens superficialis in eo: sed absolute talis faciliter est curabilis. patent he conclusiones: quoniaz in pueris virtus est fortis humores sunt subtiles resolutioni satis parati: et membrum passibile: quia oculus rarus est quo ad tunicas et humores. ¶ Tertia conclusio. Superficialis recens in senibus satis difficulter curatur. patet conclusio pter causas ꝯtrarias his que de pueris dicte sunt. ¶ Quarta conclusio. grossa et recens in senibus valde difficulter curatur. patet conclusio pter causas contrarias eis que dicte sunt de pueris. ¶ Quinta. q superficialis et grossa multi temporis in senibus nunquam vel rarissime curatur: et maxime cū difficultate vna vel tantum altera difficilioris est cure. patet cōclusio intelligenti quo ad ambas eius partes. ¶ Sexta cōclusio. in iuuenibus he dispositiones q̄tuz ad earum curā medio modo se habent inter dispositiones senum et puerorum. naz qualis est habitudo etatis ad etates sic ad dispositiones dispositionum suarum.

Cause. Ex causis primitiuis sunt aer calidus et humidus caput replens. Uentus austrinus: aer frigidus constringens: et humores ad oculos emittēs. Casus pcussio: coitus: frigida: q: visus coꝝ. Cibi et potus flegmatici. Exercitiū post repletionem: post getē. Repletio ciboꝝ et maxime vaporosoꝝ: vt cepe: allcorum et hꝫ. Supfluus coitus et imoderatus. animi accidētia mala: ira tristitia et hꝫ. ¶ Antecedēs cōplonalis mala cōplo frigida et humecta cerebri vel totius debilitans virtutem: quare supflua nō ꝯsumit: sed ad oculos mittit compositiōalis magnitudo oculoꝝ et viaꝝ amplitudo quibus humores facile descēdunt. Humoralis vero flegma in toto vel cerebro exñs ad oculos descendens. ¶ Cōiuncta flegma viscosum in substātia cornee ibibitū vt supra. vel debilitas nutritiue non potētis

viuificare nutrimentum aut superfluum resoluere.

Signa demonstratiua pro parte nota sunt ex descriptione posita. Attamen si fuerit ex flegmate ipso valde alba erit. Qz si fuerit ex flegmate coniuncto alteri humori albedo declinabit ad latus ipsius humoris cõmixti quo ad colorem.

Pronostica oculorum magnitudo ipsorum rara compositio Diafonitas. Freqñs scotomia. Uertigo post crapulaz. Dolor capitis τ eius grauitas. hec futuram albuginem pronunciant. ℭ Et iuxta hec ponuntur conclusiones pnostice ser pcedentes.

Cura Canões. Ordinatio diete. Digestio. Euacuatio. Diuersio. Medicaminum particularium applicatio. Et propter rubricam cicatricum palliatio.

Seruentur itaqz ex parte diete τ ceterorum triũ canonum que dicta sunt supra de soda flegmatica. Cũ sirupis. Flebothomia. Farmacia. Gargarismatibus. τ aliis diuersionibus vt ibi. Jesus autẽ non multum curauit de diuersionibus in maculis oculorum: immo dixit qz in ea purgatione non est necessitas nisi oculus calefieret vt contingit in maculis venarum. quarum materia a cerebro descendit. Securius τ magis canonice dico facere precedere vniuersalia.

ℭ In ea que est recens τ subtilis vt etate tenera. Primus est euaporatio assidua eius. Secundus abstersio τ consumptio leuis. ℭ Primus completur cũz euaporatione aque calide decoctionis meliloti vsqz ad faciẽ ruborem. debet enim hoc semper preponi ante immensionem abstersiui τ assiduari sicut τ ipsum abstersiuum. ℭ Secundus perficitur cum lingua vt faciunt mulieres. qz si fortius cupis fac mulierem ac virum hoc facientes masticare. feniculuz aut ruthbam τ valebit in grossa in pueris τ iuuenibus.

ℭ Aliud iniiciatur lac mulieris sepe. deinde ponatur puluis ossis sepie. τ nota qz iste puluis neqz alius debz diu stare in oculo vt dictum est supra. ℭ Aliud τ expertum. ℞. succi papaueris rubei. succi centauree minoris. τ facta residentia misceantur cum melle. ℭ Aliud τ fortius. ℞. ossis sepie. ʒ.i.ß. salis armoniaci. cerusẽ. ana. ʒ.i. amoniaci. ℈.ij. expertum τ est Alexandri. ℭ Aliud τ est quibusdam secretum impleatur vas vitreum floribus rorismarini τ tempore magni estus ponatur ad solem. in quo dimittatur. xl. diebus τ liquor qui tunc inuenietur est res mirabilis τ iam de hoc habitum est experimentum. ℭ Aliud. ℞. stercus lacerte sarcocolle zuccari crudi. ana. puluerizentur τ fiat alcohol. Ex his potest intelligens eligere conuenientia in grossa τ multi temporis in etate tenera τ tu considera. In grossa τ superficiali recẽti aut multi temporis in etate fenili seruentur consimiles. sed adhibendo fortiora. Unde semper habeatur menti qz continuetur euaporatio: vt patet: τ mollificatio oculi cum lacte mulieris vel mucillagine fenugreci aut decoctione aque malue. sic enim oculus maxime bene disponitur. deinde ponantur alcohol collirla. Non ergo ponatur aliquid in oculo nisi precedente mollificatiuo. ℭ Et vt seruiam simul pluribus canonibus procedam de antidoto forti continue ad fortius. ℞. stercoris hyrundinum puluerizati. ℈.i. incorporetur cum fauo mellis quantum sufficit: τ deinde distemperentur cum aqua eufragie τ instilletur. Et inquit Auicen. secundo canone. Stercus hyrundinum mirabile est in hoc τ iam expertus sum ipsum. τ nota Auicen. practicasse quod a multis non creditur. ℭ Aliud. ℞. ossis sepie. ʒ.i. ʒʒ. ʒ.ß. piperis. ℈.i. fiat pul'uis secundum artem τ ponatur in oculum: deinde clauso oculo cum digito super palpebram egri posito fricetur leniter oculus. ℭ Aliud τ est Rasis. cui vt dicit nullũ aliud in bonitate comparatur in remouendo albuginem. τ idem magnifice commendat Mesue. dicens. Confectio medicaminis sublimis ad albuginem remouendam cito. ℞. massacumie τ est aq̃ vitri. stercoris magni lacerti. spume maris. baurach. zuccari tabarzet. aã. partes equales: deinde. ℞. radicum celidonie. acori. feni. ana. ℥.i. coquant in lib.i. aque ad consumptionem duarũ partium: deinde puluis earum reruz in hac aqua submergat ita vt ex ea imbibant: deinde exiccetur τ fiat alcohol. ℭ Aliud. ℞. floris eris. ʒ.i. tucie. ʒ.ij. vitreoli romani. ʒ.ß. spume maris. celidonie. ruthe. rosarum ru. acori. ana. ʒ.xij. illa quatuor celidonia. rutha. rose. ru. acori pistentur τ bulliant in lib.i. vini albi agrestis tam diu qz medietas sit consumpta τ colentur. τ cum illa colatura nutriatur puluis aliarum reruz τ exiccetur in vmbra τ post exiccationem teratur τ cribretur cũ pecia. τ ponatur super albumen: remouet sine angustia τ labore. ℭ Quid autem agendum sit in his que medio modo se habent patet. Et sic completur quintus canon quantum ad ea que physico pertinent. Nam quidam operant cũ rasorio τ alio simili instrumento radendo suauiter: deinde applicando remedia dicta. sed expertissimis in arte hoc relinquo.

Cicatrices vero possunt palliari sed non remoueri. τ similiter macule antique. τ in pro uectis τ que iam corruperunt substantiam cornee non curantur. Causa est. nam cornea est membrum spermaticũ τ corruptum tale non generatur homogenee. sed etherogenee. Uidi plies τ pluries cicatrices in mẽbris aliis ñ dico tantum remoueri sed palliari non posse in quibus etiã peritissimi viri suam diligentiam posuere: quare de ipsarum palliatione in oculis tanqz de re non multum possibili aut facili supsedeo. Si prius inscripsero medicamen in hoc casu conuenientissimum: τ fuit ex secretis gentilis. ℞. aque mellis facte ad alembicum: τ ista aqua vtatur eger continue pluries τ pluries de ea in die distillãdo in oculo faciendo prius euaporizationem vt supra. postea aqua ros. vtatur feniculi. ana. ʒ.i. antimonij puluerizati. ʒ.i. τ distilletur totum per filtrum in oculo ponatur. ℭ Et valet in hoc casu alchitram: aloes: fel capre cum vino: celidonia: fimus columbi cum aceto: colirium indum: col. citrinum. Auicenna. i. hoc tractatu secũdo. sexto capitulo. fel ericij: fex vini cum tucia: limacis combuste cum carnibus suis trite: vt alcohol: pumex vsta τ lota: aqua raphani: cinis sepie cum melle. Causam autem quare cicatrices cornee albe apparent reddit Conciliator in problematib⁹ per ipsum trãslatis Alexandri pbleumate. xx. Querit Alexander propter quid vlcera facta in pupilla oculi τ destructa apparent alba. q̃ vero extra pupillam in ingredine non. Ad hoc respondet Conciliator aio. quia per pupillam solum egreditur spiritus visibilis preclarissimus existens: τ lumi nosus. in dealbationibus ergo cicatricis cum densitate pororum carnisformis tunice non amplius spiritus visibilis digeritur: τ ideo coadunatur multitudine illustrans cicatricem albam hanc demonstrat. propter aũt non exire densitatis spiritum visus non videt.

ℭ De sanie post corneam. Rubrica. xvj.

Cum sanies collecta fuerit post corneam quoquo modo habita semper aduertentia ad vniuersalia medicetur cũ medicamine posito a iesu capitulo de dubelati. ℞. cerusẽ. ʒ.viij. opij. sarcocolle int trite. ana. ʒ.i. dragaganti. gũmi ara. ana. ʒ.iiij. thuris. ʒ.i. τ fm haben. Mesue. armoniaci. croci. ana. ℈.i. fiant sief cũ mucilagie fenugreci. Et si cũ isto nõ curaret recurrat ad consumptiua diaforetica supra de obtalmia frigida: τ similiter confert que valent in consumptione aque de gb⁹ infra: vt oppoponacũ: euforbiũ. Balsamus tñ in hoc casu est mirabilis. Tu tñ sis sollicitus in stuphis τ euaporatio.

nibus. nam maxime in hoc casu conferunt. ¶ Et si p hūc modū curari nō poterit consulit Jesus et alcoatim q̄ scindatur locus cū spatumine paruo super corneā inter pupillam et album et extrahaf v. rus relinquo artificibus.

¶ De passionibus vuee dilatatione pupille vel constrictione eius. Rubrica. xvij.

Quid sit vuea dictū ē prius in pncipio capituli. et consimilit quid de pupilla. accidit enim vt vuea egrediatur facta apertura in cornea de qua dictum est de eruptura et ruptura cornee. ¶ Pupille autem cōtingunt due dispositiōes de quibus auctores specialiter loquuntur. Et est eius prima dilatatio vuee que ab auctoribus nominatur aluiasar. Que sic describitur ab Auicen. proprio capitulo est vt fiat foramē vuee latius q̄ est in natura. Causa cuius fm plurimum est humiditas flegmatica aquosa replens ac relaxans vueaz. et hic liquor de facta e causa primitiua vt est illa que fit casu aut pcussione quā plures vidi. Dicitur cuius causa: quoniam aliquando accidit ab apostemate extendente eam ex humectatione humoris albuginei. Nam cum humectatur albugineus multiplicitet comprimens vueam mouet ad dilatationē Auicen. quandoqz fit a siccitate albuginei vt eleuatione vaporum calidorum exiccantium: aut aliter quomodolibet a siccitate ipsa: et tūc corrugatur vuea et mouetur versus circunferentiam. sicqz dilatatur oculus. ¶ Et reperitur dilatatio pupille naturalis. et tunc oculus aut non videt aut videt: et iudicat minores: et tali nō est cura adhibēda. ¶ Cō similiter nō se intromittat oculista de ea que facta est a casu vel percussione: et precipue si fuerit magna. Undē Auicen. et que est ex percussione aut casu non habet curam. ¶ Idem dicendum est de ea que fit successione vehementis doloris capitis vbi ex vapor ib' acutis exiccata fit vuea. et hoc voluit Rasis in nono Almāsoris. capitulo proprio dum dixit. Fumiqz post vehementem cephalee dolorem parua habenda est fiducia in cura eius. ¶ Itez confirmata non habent curam. Mesue.

Signa demonstratiua eius que est ex hūiditate quoniam pupilla videtur dilatata et fluunt humiditates per nares oculum et palatuz. Et similiter apparēt signa humiditatis in capite oculis fronte et huiusmodi. et q̄ subito quasi accidit et non paulatim. ¶ Et nota q̄ in ea que sic fit ab humiditate statim dubitandum est de pupilla alterius oculi ne etiam ab eadem humiditate dilatef aut alteretur. et potest esse signum hoc ne dum demonstratum vt vidi. sed et sapere naturā pronostici: propter quod Auicen. Et fiat alcohol alteri cum tucia aut non dilatef sicut primus.

¶ Eius vero que est a siccitate sunt arefactio oculorum et frontis et q̄ humiditates nō apparent neqz fluunt ab oculis neqz a naribus neqz a palato: Et q̄ paulatim fit nō subito: aut q̄ egritudo precessit que fuit causa eius.

¶ Et si fuerit ex percussione casu et huiusmodi scitur narratione infirmi aut astantium.

De signis pronosticis nihil aliud i presenti q̄ dictum est ante et q̄ in asso. habef in fine capituli. ¶ Utrum que est ex percussione sit curabilis dicef in dubijs. Et qd̄ dictum est de dilatatione aptef etiam constrictioni q̄ facile intelligatur. et ita de signis ipsorum aliquid dicetur in rubrica de dilatatione visus.

Cura in facta ab humiditate canones. ordinatio diete. digō materie. euacuatio eiusdem. diuersio. resolutio. et consumptio materie humide pupillam dilatantis.

¶ Primus cōpletur cum tolerantia famis et regimine exiccatiuo vt supra de soda flegmatica.

¶ Secundus cum digestiuis vt ibi.

¶ Tertius cum euacuatione iterata cum interpolatione non frequenti: immo quandoqz sufficit euacuatio omnibus decem diebus. Auicen. et tu pro ea recurres ad dicta de soda flegmatica. et si opus fuerit flobothomare fac ex cephalica cum obseruatione ceterorum. vt supra de soda et si exigit dispositio fac flebothomiam ex venis lachrymalis et venis timporis.

¶ Quartus adimpletur cum diuersionibus appositione ventosarum super collum et spatulas. apertione emorroydarum. scarificatione aurium.

¶ Ultimus vero cum his. Recipe fellis hirci aut edi aut testudinis exiccetur et fiat alcohol. deinde Recipe parum salis armoniaci et cum succo feni. fiat collirium. ¶ Aliud Recipe pulueris capitum hyrundinis adustorum et cum melle et succo celidonie fiat collirium expertum ē. ¶ Ad idem valet fief de fellibus Rasis nono Almanso. de cataracta. et que valent in ea passione valent et in ista. ¶ Ad idem. Recipe tucie croci. myrre. ana. 3. i. cum succo feniculi vel maiorane vel ruthe fac collirium. et hec eadem in multiplicatione siue augmentatione accidentali humoris albuginei administrari debent.

In cura facte ex siccitate intentio principalis et omnimoda sit humectatio. Et pro regimine ex parte sex rerum non naturalium recurras ad ea que dicta sunt capitulo de melancolia. Scito tamen q̄ hec difficulter curaf. Mesue. ¶ Ad intra oculum ponatur et frequētef impositio rerum humectantium: vt lactis mulieris: asine: vel capre: et frequenter fomētentur oculi ex decoctione et aqua violarum. Item succus solatri: semperuiue cum albumine oui conquassatis: supra oculum ponatur: et plura vtilia infra de debilitate visus dicentur.

In cura facte ex dolore dicendum q̄ cū sit accidens remoto dolore remouebitur.

Cura si fuerit ex apate curetur apostema cū flobothomia in pncipio ventosis. deinde apponanf repercussiua in pncipio fronti: et super oculū defendentia ex bolo ar. sanguine draco. albumine ouorum: et ad intra lac muliebre. deinde procedatur cum distillatione sanguinis columbe et aliis confortantibus et resoluentibus materiā que fluxit factis purgationibus: vt supra.

Cura facte a casu et percussione de qua in dubijs p̄missa regimine ex parte diete in qua se debet a vino in toto abstinere: et euacuatione per flobothomiam diuersione cum ventosis: vt supra. Canones hi duo seruentur.

¶ Primus administratio repercussiuorum infrigidantium et prohibentium effusionē materie et hoc post flōmiā factaz ex cephalica partis contrarie. ¶ Secundus est administratio. primo medicaminum resolutiuorum mediocrium. secundo fortiorum.

¶ Primus completur. Re. succum solatri aut semperuiue: misceantur cum albumine oui: et aqua rosarum: et si vis addere modicum boliar. et super oculum ponaf. ¶ Aliud. Re. farinam ordei: fabe excorticate: et lentis excorticate: terantur terenda: et cum aqua endiuie: succo solatri: et albumine oui: fiat emplastrum. ¶ Item ad intra oculum ponatur sief album in de obtalmia.

¶ Secundus completur lana infusa in vitello oui: et oleo ro. superponaf. deinde transeundum ad sanguinem turturis aut columbi. ¶ Item fiat emplastrū ex ruta cum expressiōe granatorū. ¶ Itē. Re. aloe. 3. i. tucie. 3. i. s. ponantur in peciola. deinde dicta peciola infundatur in aqua rute: et dimittatur horis. vi. deinde fiat expressio: et ex illa aqua ponatur. 3. i. s. vel quattuor gutte in oculo in die pluries.

¶ Postremo veniendū est ad colliria fortia de fellib'. et ad alia memorata. ¶ Quidā in h capitulo recordati sūt de cau

terio fiendo in quendā gradū diminuendo apertū vt supra. xl. diebus vt cum operationibus currant.

Ecunda dispositio pupille est constrictio. Et ē vt sit foramē vuee strictius q̄ cōsuetū sit. Cuius cā fm plurimū est siccitas. nā ex siccitate corrugat̄ ꝛ stringit̄ foramē. Dicit̄ cuius causa. qꝛ etiā ab humiditate extendendo vueam a lateribus ad mediū constringit̄ foramen Aui. ℂ Item siccitas albuginei est huius causa quoniam cū exiccat̄ vel minorat̄ albugineus tunica sequitur ipm ꝛ minorat̄. ℂ Itē credo q̄ humectationes recipit vuea ab albugineo ad cuius hūiditatis cōsūptionē sequit̄ minoratio vuee ꝛ ex cōsequenti foraminis eius. Sed quō siccitas faciat dilatationē ꝛ constrictionem simul dicet̄ in dubijs. ℂ Et ex ipsa q̄daȝ est nālis q̄dam accītalis. Que autē nālis est non hȝ curam ꝛ facit videre res maiores esse q̄ sunt. Accītalis vero que est ex siccitate qua oculus est minoratus fortasse non recipit curā. ꝛ si sit. cura eius maximo cum labore ꝛ studio longo Ras. Mesue. ꝛ modernī plures cum posuerunt curam ꝛ capitulum de dilatatione nihil inde de cōstrictione mentionem fecerunt: qō arbitror ab eis sic actū q̄m ex cura dilatationis habet̄ faciliter cōstrictionis cura. Ego tū sequens Aui. quem mihi ducem constanti aio feci ponam eius curam exemplarē ꝛ eos addendo canones in eius cura quos vtiles noui.

Cura canones. Pro diete ordinatione recurrat̄ ad ea que dicta sunt supra in capitulo de melancolia aut de soda fm q̄ exigit dispō qō consideranti ꝑ nunc relinquo. Consimiliter ex pte digestionis si necessaria fuerit. Euacuationis diuersionis. ℂ Alius canon est humectatio capitis cum embrocis vt supra de soda ex melancolia. itē capitpurgia humectantia fiant ex succis herbarum vt ibi. ℂ Alius q̄ in administratione medicaminum ad oculos abstineamus a calidis ne fiat attractio humiditatum ad oculum. ℂ Alius q̄ ēt pura humectatiua nocēt. cum eis ergo ponant̄ q̄ oculū cōfortant. ꝛ hīt hec oia locum in facta ex siccitate. nā aliter agendum est in ea q̄ est ex humiditate vt dicet̄. Et ex iuuantibus est infusio spongie in aq̄ calida decoctionis melliloti ꝛ oculo sepe reiteratur. Itē si ponuntur viole etiam conferunt. Et hec que dicta sunt de dilatatione ex causa sicca hic valent.

Cura si fuerit cōstrictio ex humiditate fiant euacuationes. seruentur diete. fiāt diuersiones vt in ō soda ex flegmate: deinde administrentur que posita sunt ex collirijs positis infra de debilitate visus ꝛ de cataracta. vt supra in hoc capitulo memorata vt est fiel de fellib⁹. ℂ Itē valet. ℞. amoniaci aur. ij. floris eris aur. iiij. stercoris. aur. ij. croci. gummi ar. ana. aur. i. cōficiant̄ cum melle. ℂ Itē aliud. ℞. piperis amoniaci. ana. par. ij. olibani par. i. croci par. i. resoluatur amoniacum in aqua feniculi. ꝛ proijciatur super ipsum oleum balsami ꝛ conficiatur cum melle ꝛ est valde bonum. Constrictio pupille plus vituperatur q̄ dilatatio ꝛ tamen oculus paruus plus commendatur q̄ magnus considera.

ℂ De dispositione oculi quo ad totum eius. ꝛ primo de exitu. Rubrica. xviij.

Xitus oculi est eius egressio ab orbita vltra terminos qui ex natura ei conueniunt. Causa cuius fm plurimū est oculi repletio que est in eo ex se aut ex cerebro sibi per neruos cōmunicata vel ab alio membro vt retentione menstruorum. Dicit̄ scdm plurimū. qꝛ a ventositate vomitu coartatione gule vel partium eius vt in suffocatiōe. clamore magno. translatione. emissione fetus difficili. Item a materia declinante ad oculum quando partus nō est mūdus. aut q̄n fetus est corruptus aut mortuus. Aut lacertorum sustentantium oculum relaxatiōe. Capitis dolore cōtingere potest. ℂ Notandum q̄ exitus oculi quandoq̄ ē facilis quandoq̄ magnus ꝛ fortis.

Signa demonstratiua quando est ex clamore vomitu. coartatione ꝛ huiusmodi sunt manifesta. Q̄ si fuerit ex materia aggregata in pupilla est illic oculorum magnitudo. ℂ Q̄ si ex alio membro vt humiditate cerebri cōmunicata aderunt signa manifestantia illaȝ humiditatem ex signis habitis de cerebro supra. Itē cōsimiliter si dolore capitis. Tu itaq̄ mēbrorū cōmucantium dispositiones bene considera.

Cura canones in facili ordinatio diete quo ad cibi minorationem: ꝛ vt tendat ad siccum quiescat dormiat supinus. ℂ Secūdus clausio assidua oculi. ℂ Tertius ligatio cum insita cum pila seu plumaceolo. ꝛ in hac ligatione oportet vt sit processus de debili ad fortem q̄usq̄ reductus fuerit oculus. Q̄ si videbitur purgationem esse necessariam illam ex dictis collige.

Cura in forti canōes. ordinatio diete: digestio: euacuatio: applicatio resoluentiū ꝛ exiccantiū. ℂ Pro primo secundo ꝛ tertio recurratur ad ea que de cura sode dicta sunt. Sed nota Auicen. xiij. tertij. proprio capitulo. dum inquit. Et penitus quidem solutio ventris ex rebus est magis iuuantibus species eius. ℂ Laudatur autem in facta ex clamore percussione vbi comprehenditur fluxus actualis materie. ꝛ hoc in principio applicatio repercussiuorum ꝛ stipticorum proprie flobothomia ex cephalica. Ventosatio super colli: ꝛ sup ambo timpora. ℂ ℞. aquā decoctionis: corticum granatorum: endiuie sicce: virge pastoris: ꝛ pro doloris mitigatione: corticum papaueris albi ꝛ infūdat̄ pecia ꝛ madefacta oculis sepe applicet̄. ℂ Aliud. ℞. masticis: boli armenici: albuminis oui. ℂ Itē colliriū album: vt supra de obtalmia. ℂ Vltimus perficiatur cum his. ℞. aloes: licij: acacie. ana. ℥. s. incorporentur cum succo solatri vel acetose: ꝛ superponantur cum insita ꝛ pilasiue rotula liget̄. nā ligatio oculorum maxime cōfert in ea q̄ ex vomitu ꝛ clamorē ꝛ vōitu ipso. ℂ Aliō. ℞. fabarum rosarum. thuris: ex his cum albumine oui fiat vt emplastrū. ℂ Itē valet nucleus dactilorum adustus cum spica. Ego quidē puero habenti exituȝ magnum oculi dextri: etatis annorum duorum applicaui emplastrum ex nucleis dactilorū adustis cum spica ꝛ modico ros. ꝛ conualuit in tribus diebus vel circa. Tu autē confice ipsuȝ cum farina ordei aut aqua feniculi. ℂ Item ℞. farine fabaruȝ: thuris nucleorū adustorum: ꝛ cum albumine oui fac. ꝛ tu considera.

ℂ De profunditate oculorum. Rubrica. xix.

Uoniam hoc accidens fit successione febrium ꝛ aliarum rerū habentium corpus: ꝛ oculum ab humiditate ꝑuare vt sunt fortes euacuationes: vigilie excessiue: tristitia ꝛ hō animi accītia. hinc est q̄ in cura eius oportet q̄ intentio sit ad restaurationeȝ ꝛ humectationem. Euaporetur itaq̄ oculus frequenter cum aqua tepida: aut cum lacte tepido. ℂ Item super oculum ponatur hoc emplastrum. ℞. farine amidi. florum violarum: medulle vituli: incorporentur cum lacte addito modico croci. ℂ Item hic adducantur cōuenientia dicta i dilatatione ꝛ constrictione pupille.

ℂ De passionibus palpebrarum quot sint. Rubrica. xx.

T licet palpebrarum passiones a multis numerent̄. xxiiij. a quibusdā xxvi. ab Auicen. vero tātū. xij. ponuntur que etiam ad pauciores reduci possunt cum earum plurime coincidant vt sunt pruritus. ardor. rubor. grauitas. inflatio. silach. gerse. formica. vlcerationes ꝛ huiusmodi: vt infra patebit in dicendis. oia etenim

sita vtplurimum sunt cum scabie asperitate grauitate intrinseca palpebrarum cum quadam obtalmitatione vt Salaf agaram dixit. A quo tantum quattuor ponuntur species. Sed quia vt dictum est in principio nimis hūc sensum diligimus hunc disposui particularius ⁊ q̄z potero breuius de ipsarum passionibus loqui duceñ quem elegi semper secuturus.

ℭ De pediculis palpebrarum ⁊ superciliorum. Ru.xxj.

Eperiuntur pediculi i superciliis ⁊ palpebris. Aliquādo reperiuntur platões dicti piatole in vulgari nostro multum adherentes que consueuerunt venire circa pudibunda ⁊ sunt de specie pediculorum. materia enim eorum est humiditas putrida quam natura expellit ad partes cutis. ⁊ virtus preparatiua generationis eorum est caliditas naturalis.

Signa sunt pruritus ardor in locis. Et rubedo cum eminentiis pustulosis. ⁊ q̄ patiens a fricatiõe loci ⁊ scalpellatione abstinere non pōt. Et egritudo transiens de vno in alium per conuersationem cū habente.

Cura canones. Et quia consueuerunt venire inordinatis viris precipue ex parte cibi ⁊ in inquietis parui scilicet exercitij in imundicis. hinc p̄mo ordinetur dieta ⁊ regimen boni ⁊ exercitium. ⁊ teneantur mūdi. ℭ Secundo fiat euacuatio humorū corruptorum qui sunt cā generationis pediculorum cum pillulis cochis yera ⁊ huiusmodi. ℭ Tertio fiat euaporatio ex aq̄ sulphurea aut ex aqua decoctionis salis. fumiterre staphisagrie ⁊ sulphuris. ℭ Item decoquātur staphisagria ⁊ absinthium ⁊ ex ea aqua abluatur oculus. ⁊ consimiliter lauetur cū aqua sulphurea. ℭ Deinde ⁊ quarto fiat inunctio cum hoc vnguento ex parte vbicunq̄z nascantur. Recipe staphisagrie argenti viui. ana. ℥.ß. mortificetur argētum viuum cum saliua prius. deinde puluerizata staphisagria omnia cum butyro incorporentur ⁊ inungatur. ⁊ est singulare. ℭ Item argentum viuum extinctum cum saliua ⁊ pomo bene cocto mixtum ⁊ incorporatum idem operatur. ℭ Item. Recipe staphisagrie puluerizate. ℥.i. olei de absinthio. ℥.ij. cere modicum fiat vnguentum. ℭ Ad idem. Recipe aluminis zuccarini. aloes. pulueris staphisagrie. absinthij. sulphuris modicū. omnia cū aceto squillitico incorporentur. ℭ Nota tamen q̄ ista secure possunt applicari ad extra in peciola super oculum aut super supercilium ad intra autem aduertendum est.

ℭ De silach. Rubrica.xxij.

Silach est grossicies palpebrarum cum rubore pruritu i angulis lachrymalibus asperitate ⁊ cum parua aut mensurata partium carnis palpebre inequalitate. Causa ē materia sanguinea adusta vel flegma ip̄m salsum. Et dicitur pruritu in angulis ⁊ similiter partium carnis palpebre inequalitate vt cognoscatur differētia inter ipsum ⁊ scabiem. nam in scabie est pruritus per totum oculum ⁊ modicum in angulis ⁊ cum inuersantur palpebre videtur equalitas manifesta carnis eius apparent nāq̄z palpebre vlcerate cū casu pilorum ⁊ sequitur cum corruptio oculi. Et fit plerunq̄z successione obtalmie.

Signa ex dictis manifesta sunt. Et ex eo aliud est recens. aliud antiquum malum.

Cura in recenti canones. Ordinatio diete que consistit in regimine frigido ⁊ humectatiuo. vt patet ex causa sua. ℭ Digestio materie acute salse. ℭ Tertius euacuatio eiusdem. ℭ Quartus applicatio humectantium. ℭ Quintus applicatio medicinarum pilos nasci facientium. Ex quibus perficiatur primus patet ex positis in tertio tractatu. ℭ Ex quibus vero secundus ⁊ tertius patet ex scriptis in quarto tractatu. ℭ Quartus completur cū euaporatione facta ex aqua calida decoctionis rof. foliorum solatri camomille vel aqua decoctionis rof. lentium ⁊ cum aqua eadem abluere palpebras. ℭ Deinde applicēt palpebris emplastra vel consimilia. vt. ℞. succi portulace. ℥.ij. lactis. ℥.iij. misce ⁊ cum peciis oculo applica. ℭ Aliud. ℞. succi portulace mucillaginis psilij. olei rof. lactis ⁊c. misce. ℭ Item aliud. ℞. foliorum solatri. portulace. ana. M.i. pistentur ⁊ incorporentur cum vitellis ouorum ⁊ cum albumine ouorum cū pauco olei rof. ⁊ applica. ℭ Et ad intra oculum pone collirium album supra d̄ obtalmia. Et nota quod iste balneatiões ⁊ applicationes debent assiduari.

Cura In cronica vero canones ex parte digestionis seruentur que dicta sunt in recenti. ℭ Ex parte autem euacuationis fiat vt dictum est addendo flebothomiam ex cephalica. Item ex venis frontis. Item ventosatio precipue crurium vt Auicen. ℭ Ex parte quarti canonis. vltra euaporationem oportet applicare ea que subtiliant. ℭ Item q̄ completis vniuersalibus ⁊ factis euaporationibus ⁊ applicatis rebus ad intra ⁊ extra vt in non cronica applicentur ad intra oculum vel supra que subtiliant. ℭ Ut verbi gratia. ℞. eris vsti. ʒ.ß. dragaganti. ʒ.iij. crocie piperis. ana. ʒ.i. terantur cū vino pontico donec fiant sicut mel subtile: ⁊ administretur ad extra. ℭ Ad intra vero. ℞. cristalli. ʒ.iij. mumie. ʒ.ij. masticis: vernicis. ana. ʒ.ß. terantur ⁊ cribellentur fiat alcool: ⁊ imbibatur cū aqua rof. ⁊ exiccetur ad solem in vase vitreato. deinde teratur super marmore ⁊ imbibatur: vt patet. Et sic fiat quater: deinde cum filo argenteo ponatur super carnositatem intrinsecā oculorum sero cum vadit dormitum. ℭ Quintus canon ⁊ principalis in vtraq̄z perficitur cum his que faciunt ad pilorum generationem: ⁊ ex melioribus rebus est lapis laguli subtiliter puluerizatus. Unde Auicenna. est vltimus in hac proprietate qui est in eo. ⁊ Mesue lapidi lazuli iest proprietas mirabilis. allegato capitulo infra. ℭ Ad idem lapis armenus cum spica. ℭ Aliud. ℞. muscas ⁊ abscindantur ale ⁊ capita: ⁊ auellanas assas. deinde omnia cum adipe caprino incorporentur. est enim efficax. ℭ Ad idem valet confectio alcohol mahemet. Mesue de casu palpebrarum. ℭ Ad idem fiet nigrum. Serapi. xxiij. capitulo antidotarij. ⁊ Gal. Lapis ematites cum melle mixtus. ⁊ sic hec singula consideres.

ℭ De gersa. i. difficultate claudēdi palpebras. Rub. xxiij.

Gersa est dispositio qua palpebre cum sunt aperte difficulter clauduntur: ⁊ cum clause sunt difficulter aperiuntur cum dolore ⁊ rubedine. ℭ Causa eius s̄m plurimum est materia viscosa valde ad siccitatē declināte. Dicit̄ s̄m plurimū: q2 a sola fricatione sine fluxu materie contingere potest. hec quidem passio est semper per cōitatē a cerebro: ⁊ principaliter a stomacho eleuatis vaporibus ex cibo non rectificato in eo.

Cura. Canones vniuersales seruentur ex parte rectificationis membri mandātis. Dieta. s. digēne. euacuatione mēbri ipsius confortatione: p̄ quibus recurrendum est ad locum vbi de illo tractatur. ℭ Preter hos adduntur canones duo. Primus oculorum humectatio. nam gersa reperit̄ quasi semp̄ cū fructis lippitudinis dure. Aui. Secundus est rei hūefacte resolutio. ℭ Primus completur cum vaporatione aque calidefacte cum spongia ⁊ cū ceteris humectantibus dictis in de pstrictione ⁊ dilatatione pupille. ℭ Secundus completur cum mucillagine: fenugre. seminis lini cum lacte. Item aliud. ℞. adipis galline. ʒ.vi. mucillaginis: seminis lini. ℥.i. olei ro. ℥.ß. cere modicū fiat vnguentum expertum.

¶ De inuiscatione palpebrarum. Rubrica. xxiiij.

Inuiscatio de qua est sermo est vt adhereat palpebra oculo per incisionem vngule aut ratione alicuius talis rei vt dictum est in ipsa cura vngule.

¶ De inuersatione palpebrarum seu separatione abinuicem. Rubrica. xxv.

Inuersatio palpebre est eius elongatio siue separatio ab alia ita vt vna aliam perfecte non contingat. Causa cuius est excrescentia carnis prohibens eius extensionem aut vlcus male curatum aut spasmus de inanitione aut de repletione aduenientis musculis eius. ¶ Et ea est naturalis et ista curam non recipit. ¶ Alia accidentalis et huius sunt tres species. Prima vt palpebra non cooperiat album. Secunda vt non cooperiat partem. Tertia vt non cooperiat superiorem et inferiorem palpebram: et prima potest vocari leporina quasi oculus ille stat vt oculi leporum qui dormiunt et secunda nominatur abbreuiatio palpebre et est minor illa. Aui.

Cura habeatur secundum causam: nam de omni tali dictum est supra capitulis suis. Si namque fuerit ex spasmo recurre ad capitulum de spasmo. et ita in aliis.

¶ De ordeolo. Rubrica. xxvi.

Ordeolum est apostema in figura grano ordei simile super extremitatem palpebre ortum. Causa cuius secundum plurimum est sanguis dominans. Est namque tale apostema aliquando facile vt ex natura ipsa curetur: et quasi sic vt plurimum accidit. Quandoque efficitur magnum et tediosum.

Cura canonica est. Ordinatio diete. Abstineat a vino rebus calidis et huiusmodi. ¶ Fiat flobotomia ex cephalica aut ventosatio in spatulis: et si colera souet euacuetur cum tamarindis. Deinde fiat euaporatio cum aqua decoctionis ordei. ¶ Post quam superponatur licium cum aloe vel succus solatri cum aloe aut dissoluatur opoponacum in aqua et superponatur bonum est valde. ¶ Aliud. Recipe laudanum et ceram nouam et misce superpone. ¶ Quod si indurareretur tunc mollificatiuis vtendum est vt est amoniaci oppoponacum serapinum in aceto dissolutum. vt posuit Ihesus. aut diaquilon. ¶ Cum autem ad maturationem peruenit aperiatur et cum penna inuersetur modicum palpebra et apparebit locus manifeste.

Cura in leui scito quod aliquando inunctio butyri sufficit sola et maxime post principium. aliquando sufficit mica panis in aqua tam diu retenta vt fiat in modum masse: et super ordeolum ponatur et maxime in principio et augmento. nam procedere possumus in isto apostemate vt in aliis. sed est ita paruum et communiter non tediosum quod statim ad localia curritur. ¶ Et cum ista non conferunt oportet transire ad manus cirugicorum. quia oportet ipsum cum ferro remouere. Et tu considera.

¶ De scabie et pruritu palpebrarum. Rubrica. xxvij.

Scabies palpebrarum est quedam defedatio partis intrinsece earum cum granulositate asperitate pruritu et lachrimarum multitudine. Causa est materia nitrosa sanguinea aut alia talis materia ex humore alio acuto ortum habens. hanc si quidem antecedit pruritus. nam cause facientes scabiem sunt et facientes pruritum: sed sunt fortiores vt septima quarti de scabie. Et fit plurimum successione obtalmie aut vlcerum oculi. Pruritus quidem est sine granulositate. Eius quoque quatuor assignantur species a Saroso. açaradij. et ab Auicen. de scabie et pruritu. tertia tertij. que non videntur differre nisi secundum magis et minus. ¶ Prima species est cum pruritu paruo et asperitate parua. ¶ Secunda est cum asperitate pruritu et rubificatione. ¶ Tertia est cum vlceratione et scissura aliquali apparente granulosa in modum fici scissi. ¶ Quarta est cum vehementia scabionis pruritu et apparitione et granis iam factis duris. ¶ Ex quibus colliguntur signa.

Cura canones. Primus et est generalis. quod cum fuerit successione obtalmie prius curetur obtalmia. Unde Aui. de cura eius cum scabie associatur obtalmia. Cura primo obtalmiam: deinde procede ad scabiem: quod est intelligendum de omni alia egritudine cum ipsa succedit. ¶ Secundus quod si cum scabie fuerit apostema et vlceratio cauendum ab administratione medicinarum acutarum et precipue in prima specie. In qua specie quod dicitur recens siue non multi temporis est procedendum cum ordinatione diete declinando ad contrarium. vt supra dictum est sepe. ¶ Et si indigemus digestione fiat de qua supra quarto tractatu. ¶ Euacuatio autem fiat cum euacuatiuis appropriatis et assiduetur vt est posse. Et fiat flobotomia ex cephalica. Ventosatio in spatulis nucha et fiat flobotomia lachrymalium. ¶ Quod si ex sanguine fuerit flobotomia bis in mense. hec tamen moderentur vt supra de flobotomia in soda sanguinea. ¶ Et oportet medicum esse sollicitum circa has euacuationes quia in eis magna pars cure consistit. nam egritudo ipsa difficilis est cure. nam cum antiquatur vix curam recipit. Ras. nono Almansoris. de scabie palpebrarum. Item ex parte diuersionis confortationis capitis fiat: vt dictum est de obtalmia et de vlceribus oculorum. ¶ Preter hos canones sunt duo alij. ¶ Primus applicatio rerum substantiam oculi teneram facientium: vt sunt euaporationes facte ex aqua decoctionis cicoree et ceterorum supra de vngula: vt decoctio aque ex rosis et lentis: fiantque sepe iste euaporationes: vt de vngula dictum est. ¶ Secundus est applicatio rerum de quarum proprietate est curare scabiem et sunt sief. rubeum. sief. viride. Ras. nono Almansoris. de cura eius et psilia. s. rubeum et viride Mesue: et sunt lenia. ¶ Ad idem colirium basilicum. Recipe climie. ʒ. x. aloes. ʒ. viij. piperis: macropiperis. ana. ʒ. s. musci. ℈. i. terantur et fiant sief. cum lacte mulieris. ¶ Aliud et est ysaac de quo dicit quod venditur ad pondus auri propter eius excellentiam. Recipe tutie emblicorum. ana. ʒ. i. camphore auri. s. gallie musc. dauic: salis armo. ʒ. i. terantur contritione vltima. ponatur deinde in vase vitreo in quo ponatur aqua pluuialis in qua infusi fuerint per dies duos ex mirabolanis nigris. xx. qui prius ante eorum infusionem terantur. coletur aqua prius deinde: vt dictum est effundatur super res dictas: et dimittatur ex aqua exiccari: et sic fiat paulisper triturando et infundendo vsque ad totius aque consumptionem deinde fiat colirium ex aqua ros. et vino albo. ¶ Ad idem valet colirium de corticibus oui supra de sebel. Unde Ras. vnum facit capitulum de scabie et sebel: quia eadem cura vtrunque perficitur. ¶ Breuius et est vsuale aloes epaticum cum aqua ro. in oculo stillet. ¶ Aliud. Recipe tutie preparate: fici. ana. ʒ. iiij. ros. ru. puluerizatarum. ʒ. iij. coquantur ad lentum ignem cum. ℥. viij. vini boni vsque ad consumptionem medietatis coletur: et vsui reseruetur. Quod si fortius volueris addas de ere vsto: aut de antimonio.

Cura in cronica siue multi temporis. Seruentur canones predicti per omnia vsque ad applicationem rerum substantiam oculorum teneram facientium. Unde oportet in hac multum assiduare euaporationes. Deinde fiat fricatio palpebrearum cum folijs paritarie: aut fici: aut cum spuma maris: aut cum pumice: aut alio instrumento vsque ad sanguinis emanationem. deinde lauetur oculus cum aqua rosarum: aut vino albo. deinde ministrentur colliria leuia dicta et fortia posita supra de vngula. ¶ Ad hoc valet colirium Gordonij. Recipe eris vsti cachacumie lote: ceruse lote. ana. ʒ. i. aloes: mirre. ana. ʒ. s. salis armoniaci: florum eris. ana. ℈. s. puluerizentur: et conficiantur cum melle. ¶ Ultimo cum alia non contulerint oportet deuenire ad cyrugicam: cum qua opor-

tet facere remotionem eminentie carnis ⁊ est vltima cura quam relinquo exercitato circa oculos cũ operatione tali manuali. hec raro recipit curam.

¶ De casu pilorũ palpebrarũ. Rubrica. xxviij.

E casu pilorum recurre ad dicta superius de sulach predictis. nã ibi pulchra dicta sunt de casu pillorum palpebrarum: ⁊ tu ibi.

¶ De pilis inuersis. ⁊ additis. Rubrica. xxix.

Liquando nascuntur pili i margine iteriori palpebrarũ ꝯuertẽtes ad se ad oculũ quẽ ledũt ex multitudine hũiditatis putrefacte cãti ex quo apparet qd sit pilus inuersus de quo sermo.

Cura ex parte dicte euacuationis ⁊ aliorum tenentiũ secum regimine vniuersali procedendũ est vt sepe supra monstratum est.

¶ Veniens ad regimen particulare dico q̃ sex modis contingit tales pilos remouere. ¶ Primꝰ est: vt digitis euellantur aut cũ instrũo aut aliter quomodolibet: deinde supponant̃ habentia ꝓhibere ortũ pilorũ. Ut est sanguis ranarum. Oua formicarum. Rubigo ferri cũ saliua. Fel ericij. Fel mergi auis. Sanguis nicticoracis. Ostraca adusta Cinis pullorũ hirundinum cũ lacte titimali. Item fel ericij ⁊ sanguis eius cum castoreo ⁊ erugine ferri incorporato: deinde cum saliua oris ieiuni distemperata maxime ꝓhibet gñationem pilorũ ipsis prius euulsis. ¶ Secundꝰ pilis euulsis fricet̃ locus. deinde ponat̃ super locum sief tale. ℞. gummi ara. dragaganti. viridis eris. arsenici. colcotar. viridis eris vsti. trium piperum. enantis. amili rubee tinctorum. batiture eris combusti. añ. ʒ. ß. sanguis draconis. acacie. añ. ʒ. i. ß. turis spice. licij. galle cõbuste. añ. ʒ. i. sarcocolle. armoniaci. añ. ʒ. iiij. dissoluatur armoniacũ cũ aqua ruthe ⁊ succo pomi citri ⁊ alia bene puluerizata misceantur ⁊ fiat sief. ¶ Tertius. ⁊ est melior modus. Auic. Quod euulsis pilis sicut successiue euellunt̃ ita cum cauterio subtili vt est acus cauterizentur: deinde superponat̃ albumẽ oui cũ oleo rosato ⁊ modico boli armeni. ¶ Quartus. q̃ pili conuersi cũ aliquo inuiscatiuo vt est mastix gũma pini ⁊ bdeliũ ⁊ huiusmodi dissolutis cũ albumie oui inuiscent̃ cum naturalibus ⁊ cũ eis vniantur. ¶ Quintꝰ est: vt fiat abrasio palpebre dimitto cyrugicis. ¶ Sextus modus ⁊ est cyrurgicus ⁊ grauis. perforetur ad intra palpebra cum acu ⁊ per foramen factum ab acu extrahatur pilus conuersus ad exteriora. ⁊ procedatur sic quousq̃ omnes erunt reducti. ⁊ tunc fiat consolidatio ⁊ nascentur tunc pili ad exteriora prouenientes: sed iste modus est proprie in arte experto.

Cura pilorum additorum in qua dicendũ q̃ cum ex multitudine humiditatis putride in palpebris aggregate generent̃ cura pricipaliter consistit in mundificatione corporis ⁊ capitis ⁊ oculi cum his que sepe memorata fuerunt ⁊ administrationem colliriorum fortium. vt pꝫ de vngula de pruritu etiam scabie. ¶ Q̃ si ista non suffecerint ꝓcedat̃ cũ euulsione eorũ ⁊ reliquis ꝓhibentibus generationem pillorũ vt dcm̃ est in primo mõ. ¶ Ad idẽ valet inunctio cum felle hirci fel vulturis ⁊ caprini. ¶ Item valet fel ericij fel vulturis ⁊ castoreum ſm equalitatem aggregentur cũ sanguine colũbe ⁊ fiant inde trocisci. ¶ Itẽ expertum est tinea cum sale armoniaco ⁊ ꝓprie cum vngula asini adusta cum aceto forti. ⁊ similiter spuma maris cum aqua psilij. ¶ Postremo ponant̃ opiata: quoniã cum stupefit locus in eo pili non nascuntur. Unde Auicẽ. cum enim stupefit ⁊ infrigidatur locus eo non nascuntur ibi pili. Et tu bene hec considera.

¶ De dispositionibus operationis oculorum. ⁊ primo de debilitate visus. Rubrica. xxx.

Uoniaꝫ videre est opatio ꝓpria visus quod cõtingit tripliciter ledi vt quelibet alia operatio. diminute. corrupte ⁊ ablate vt secundo tegni. hic primo determinabit̃ de diminuta operatione siue debilitate visus. Scdo de eius corrupta. Ultimo de ablata. ¶ Unde debilitas visus est de eius operatio vltra vel citra mensurã sibi naturaliter debitam aucta vel diminuta.

Causa cuius parum est ſm plurimũ hũiditas ad oculos veniens visum perturbans. Dicit̃ aucta. qꝛ et per augmentum visus debilitatur operatio eiꝰ quemadmodum per diminutionẽ. Quidã tñ vt marsilius patauꝰ tale augmentum sub operatione diminuta virtutis visus comprehendit. qꝛ ⁊ licet gradualiter augmentata sit. eius tamen naturalitas ⁊ perfectio est diminuta. quoniam per intensionem visus leditur qđ speculatoribus relinq̃. ¶ Dicitur cuius causa. nam contingit visum debilitari primo ex parte male complexionis cum materia ⁊ absq̃. Secundo ex parte partium eius lesarum vt sunt tunice humores. Tertio ex parte instrumentorum vt sunt spiritus nerui obtici. Mala namq̃ complexio frigida ledens mortificando: aut condensando nimis tunicas ⁊ humores ledit: ⁊ similiter caliditas rarefaciens nimis: ⁊ resoluens subam spirituũ ⁊ tunicarũ quemadmodum accidit decrepitis ⁊ senibus. naꝫ spũs in eis ⁊ instrumenta oculi sunt mutata a sua cplone ⁊ cõpositione: ꝓpter cõtinuã actionem caloris nãl in ea sic accidit ex caliditate accñtali: ⁊ sic suo mõ dicat̃ de humiditate ⁊ siccitate. ¶ Scdo ex pte ptium. nã ex parte nocumentorũ tunicarũ: vt sunt obtalmia: vngula: nubecula siue nebula: vlcus: dilatatio: cõstrictio: pupille ⁊ hꝫ debilitatur visus: de qbus supra. Silr ex parte humorũ. cõtingit etenim humorẽ albugineũ q̃nq̃ nimiũ igrossari ꝓp admixtionẽ hũiditatis vel vaporũ cũ eo q cõmixti eũ obtenebrãt ⁊ eiꝰ puritatẽ diminuũt: q̃re ⁊ visũ diminuũt. Itẽ aliqñ nimis subtiliat̃ ⁊ rarefit. Itẽ aliqñ colorat̃: q̃ oia faciunt ad visus debilitatẽ. Cõsilr glacialis a suo tpamẽto remouet̃, ingrossat aũt magis q̃ opꝫ aut subtiliat̃ ita vt nõ fiat retentio rei luminose supra se: sed imediate penetrat. De vitreo autẽ existimat̃ nocumẽtũ accidere in visu ex eo: qꝛ per ipsum nocet̃ cristallinus in eo ꝓfundatus: vt supra nocet̃ autẽ ab eo: qꝛ nõ mittit sibi cõuenieñs: sed magis icõueniẽs nutrimentum. ¶ Tertio ex parte instrumẽtorũ. Ex parte quidem nerui obtici: qꝛ aliqñ cadit in eo opilatio ꝓp quã ꝓhibet̃ trãsitus spũs visibilis ad oculũ. ⁊ de isto dicet̃ cũ tractabit̃ de gutta serena aliqñ apostemat̃: aliqñ rumpit̃ ex vulnere facto. ¶ Ex pte spũs: qꝛ aliqñ ẽ nimis grossus qđ contingit ſm plurimũ ex humiditate. ¶ Quãdoq̃ nimis subtilis: qđ cõtingit ſꝫ plurimũ ex siccitate. ¶ Q̃nq̃ ex paucitate eius: vt cõtingit apud eius fortẽ resolutionẽ: sicut in superflua vigilia in febribus diuturnis: ⁊ etiã in debilibus factis ex egritudinibꝰ. ¶ Q̃nq̃ ex aggregatiõe eiꝰ forti vt in morãdo in tenebris: ⁊ tũc primũ inspissat̃: deinde in secũdo subtiliat̃. ¶ Q̃nq̃ ex eius rarefactiõe nimia vt in aspectu solis ⁊ rerũ albarũ ⁊ resplẽdẽtium: q̃ꝰ vis hoc ad paucitatẽ reduci possit. ¶ Q̃nq̃ ex paucitate ⁊ grossitudine simul. ⁊ tales neq̃ lõge vident: neq̃ de ꝓpe bene discernunt. ¶ Q̃nq̃ ex multitudine ⁊ grossitie: ⁊ tunc tales de ꝓpe male vident ⁊ melius de lõge. ¶ Q̃nq̃ subtilitate ⁊ paucitate: tũc melius de ꝓpe q̃ de lõge videt. ¶ Q̃nq̃ accidit debilitas in visu ꝓpter vapores obfuscantes spũs qui eleuãtur a stomacho vel quolibet aliter sibi cõicatos vt contingit post ebrietatem crapulam: comestionẽ: ⁊ potationem rerũ visui nocentium: de quibus in principio capituli. ¶ Ex quibus apparet q̃ aliquãdo visus debilitas est per cõmunitatem: quãdoq̃ per essentiam.

Signa demõstratiua debilitatis sunt manifesta etiã recitatione infirmi.

¶ Signum q̄ a stomaco venit nullo exñte nocumento in cerebro: q꞉ infirmitas cessat aliqñ: ⁊ fit fortis cũ adest nau seatiua satietas: ⁊ destruit̃ cum fames adest ⁊ ieiunium: ⁊ ẽt hora exiccationis oris stomaci. Et q̄ cito sentit alle uiationem ex medicinis mundificatiuis.

¶ Signũ q̄ est ab humiditate a cerebro ad oculos: q꞉ mul tiplr post comestionẽ ⁊ somnũ ⁊ nauseatiuã satietatẽ: q̄ añ oculos videt̃ q̄dã in modũ aque descẽdẽtis vel in mo dũ nebule: ⁊ q̄ oculi humidi apparẽt ⁊ emittit lippitudi nem idigestam ⁊ spẽlr post somnũ. ¶ Et ꝯsilr si fuerit ab alio membro nocumentum in eo existens demonstrabit.

¶ Et similiter dispositio totius. Si a toto fuerit.

¶ Signũ q̄ est a siccitate q̄ alleuiat̃ post comestionem ⁊ horã somni ⁊ oculi q̄si semp̄ sicci vident̃: ⁊ sentit̃ vt pruri tus hora ieiunĳ ⁊ hora famis ⁊ in meridie fit fortis.

¶ Signa eiꝰ que est ex grossitie: aut subtilitate sũt apta sũt.

¶ Signũ ṽo si est ꝓpter tunicas vel humores ꝓfudos ⁊ ẽ res praua. Sciẽ ẽt per calorẽ tunicaꝝ: ⁊ ꝓpter extẽsionẽ ⁊ corrugationem eaꝝ: ⁊ ꝓpter prauitatem anguli.

¶ Signa. Si est a mala compositione vel solutione conti nuitatis vel tinctura aliqua siue colore scitur per visum: ⁊ sic de alĳs causis primitiuis.

¶ Signũ si fuerit ꝓpter humiditatẽ ad ꝯcauitatẽ nerui in ꝑncipio morbi ipsius dicet homo se videre muscas: cimi ces: pilos: splendores: ⁊ alia huiusmodi. ⁊ oculus videbi tur clarus ⁊ mundus vt infra de gutta serena.

¶ Signa si ꝯtiget ab aliq̄ mala cõplone mãli: aut imãli si gna hebunt̃ ex signis ipsiꝰ male ꝯplonis: de qbꝰ sepe: ⁊ qm̃ visus minuti diligẽdus est vt supra hic arbitratꝰ suz de eiꝰ ꝯseruatione vltra ẽt de curatione dispõnũ eꝰ q̄cq̄ȝ dicere.

Cura Canones. Amplectet̃ itaq̃ȝ p̄ dictã ordinatã ca uendo a nociuis de qbꝰ supra in ꝑncipio capli. adherere ꝯtrĳs eoꝝ. Et tu p̄ ipsa ꝯtra facile discurres si no tabis que dicta sunt in 3° tractatu. ¶ Et adhereat ꝯsilio Arist. ad Alexãdrũ: dũ inqt frequẽtationes pectinis sup̄ caput vapores visum impediẽtes trahit ad cutẽ ne visui obsint. ¶ Aspectꝰ reꝝ viridiũ in loco multe tẽperie visuȝ corroborat. ¶ Aspicẽ speculũ tersum directũ ⁊ diu ĩtueri sup̄ ipm̃ visuȝ corroborat ⁊ oculi defatigationẽ remouet. ¶ Itẽ iuuãmt post oculi defatigationẽ ingredi domum obscurã nõ multe tenebrositatis: ⁊ ꝓpter hoc aliq̃ scripto res ꝯtinue añ se tenẽt vnã tabulã nigrã in qua visuȝ figũt postq̄ȝ certo tp̄e scripserũt. ¶ Itẽ iuuãmt intueri per fene stras in qbꝰ sit aliq̄d paruũ viride vel ĩtueri aquã viridem ⁊ submergere oculos in ipsa. ¶ Et legere litteras medio cres visum corroborat. ⁊ oculorum sanitatem custodit. ¶ Et idẽ opat̃ comestio carniũ auiũ que de rapina viuũt ⁊ sorbitiones iurũ ipsaꝝ. Diasco. ¶ Itẽ vtat̃ medicis ab stersiuis supficiẽ oculi in suo nãli tenore ꝯseruãtibꝰ: cuius est succus feñ. aut coliriũ ex eo factũ: vt ℞. succi eiꝰ depura ti post eiꝰ residentiã ⁊ facilẽ decoctionẽ ipsiꝰ in vase eneo ⁊ eiꝰ sufficiẽtẽ decoctionẽ p. i. mellis puri ⁊ clari p. i. tertiaȝ. bulliant iteꝝ bullitione vna ⁊ colet̃ ⁊ ponat̃ in ampulla vi trea ⁊ suspẽdant̃ in sole ⁊ pmutet̃ de vase in vas abĳcien do semp̄ apostesiuũ eius: deinde fiat coliriũ ⁊ cuȝ radio in oculuȝ distillet̃. Abstergit. n. ⁊ visum clarificat. Quidam depurãt ipm̃ ad solẽ ⁊ nõ ad ignẽ pmutãdo: vt dcm̃ est ⁊ ẽ bonũ ⁊ exptũ. Et q̄dã addũt modicũ fellis galli. ¶ Ad eoꝝ ꝯseruationẽ faciũt medicamia ꝯseruãtia oculũ i sua tẽperie sua caliditate ⁊ frigiditate de qbꝰ infra. ¶ Iteȝ ad idẽ opantur que organiçationẽ in sua coeq̄litate retinẽt: ⁊ talia sũt remouẽtia leuitatẽ aspitatẽ ⁊c̃. vt ĩfra. ¶ Am plius eandẽ rem opant̃ medicine ꝯseruãtes cõpositionem nãlẽ ⁊ ꝯtinuitatẽ partiũ eoꝝ cuiusmodi sunt ꝓhibẽtes ẽt solutionem fieri in partibus eius vt ĩfra. ¶ Postremo no tãde sunt medicine ꝯseruãtes ipm̃ visibilem in sua ꝓpria il lustratione ⁊ sunt que ipm̃ illustrãt ⁊ irradiant: de quibꝰ infra: ⁊ de his oibꝰ exẽpla posita sunt in ꝑncipio capli. Itẽ ocularibꝰ vitreis vti: nã visum in suo esse ꝯseruãt ⁊ non p mittunt oculũ in vidẽdo res minutas fatigari: ⁊ sic spũs non resoluunt̃: ⁊ hoc bñ nouerũt expientia aurifices cum aliq̄d subtile ⁊ ingeniosum facere ꝯcipiunt: ⁊ maxime ab his qui lapides anuloꝝ ꝯfigurant: qm̃ sic eis ꝯtinue vtũ tur: ⁊ est causa q̄re non fatigat̃ oculus: q꞉ res transiẽs de medio clariori ad densius grossior apparet. Unde que sic ocularibus videntur grossiora comprehenduntur.

¶ Accedens ad curã canones hos seruãdos dico in cã hu mida a qua fm̃ plurimum venit. Primus ordinatio diete. Scd̃s digestio mãe. Tertius euacuatio eius. Quartus di uersio: ex qbꝰ pficiant̃ hi dcm̃ est sepe. ¶ Placet autẽ hic memorare vnũ maxime cõmẽdatuȝ valẽs in passionibus oculoꝝ ⁊ precipue in casu. ℞. bethonice: ruthe: celidonie: eufragie: galitrici. añ. M. i. pulegĳ: camedreos: rosmari ni: saluie: sansuci. añ. M. ß. seminis anisi feñ. sileris mon. añ. ℥. ß. floꝝ bora. buglose. añ. M. ß. folioꝝ rof. rub. M. ĳ. bulliãt in sufficiẽti q̄ntitate aque syrupiçent̃ cum melle ⁊ aceto sqlitico: ⁊ vt existimo fuit Nyco. de scã Sophia pa tauin. ¶ Ex paucioribꝰ aũt miscẽdo frida cũ calis vt expẽ dire videbit̃ poterit curiosus medicus: ⁊ cũ melle aut çuc caro ꝯficẽ dignũ. Itẽ alr vt supra de obtalmia. ¶ Cõsilr pro 3° canone electuariũ alchar Mesue distõne 3°. ¶ Itẽ pillule sine qbus esse nolo ny. ¶ Item pillule auree eius. ¶ Itẽ pillule lucis Mesue. ¶ Itẽ ad idem valet ꝯfectio solutiua Gẽtilis. ℞. mirabolanoꝝ citrinoꝝ: chebuloꝝ in doꝝ. añ. ʒ. ĳ. emblicoꝝ bellericoꝝ. añ. ʒ. i. ß. çuccari. ℥. ß. te rant̃ in vase lapideo ⁊ tribꝰ diebꝰ eĩ die bis vel ter aspgant̃ cum aqua fontis ⁊ dimittant̃ siccari: deinde terant̃ ⁊ acci piat̃ de hoc puluẽ. ℥. i. turbit electi. ʒ. iĳ. ʒʒ. ʒ. i. ß. cinamomi: seminis anisi sandaloꝝ rũ. añ. ʒ. i. diagridĳ correcti. ʒ. i. ß. çuccari q̄ntũ sufficit: fiat cõfectio: de q̄ sumat a. ʒ. iĳ. ß. vsq̄ȝ ad. vj. mane cũ pauco aque calide: ⁊ sup̄ ipsiꝰ assũptionẽ paꝝ dormiat. Abstinẽduȝ tñ est ab eius assumptione tp̄e magni estus ⁊ frigoris. ¶ Tragea ad idẽ. ℞. mirabo. che buloꝝ emblicoꝝ ⁊ citrinoꝝ. añ. ʒ. ĳ. turbith. ʒ. i. ʒʒ. ʒ. ĳ. ß. cinamomi. ʒ. i. nucismusc. ʒ. ĳ. añ. feñ. añ. ʒ. iĳ. çuccari ad põ dus oiuȝ dos̃. ʒ. i. ß. ꝯtinuet̃ aliq̄bꝰ diebꝰ in mane. Gẽtilis.

¶ Quintꝰ est admistratio medicaminũ resoluẽtiũ ⁊ abster gentiũ illã humiditatẽ visum debilitãtẽ ⁊ ꝑturbantẽ. Cu iusmodi est coliriũ de succo feniculi dcm̃. ¶ Itẽ. ℞. fellis pdicis. ʒ. i. mellis. ʒ. ĳ. succi feniculi depurati. ʒ. iĳ. pone i va se vitreo ⁊ suspẽde in sole per. vĳ. dies ⁊ vtere tũc: est Ale xandri ⁊ efficax. ¶ Ad ideȝ valet siet̃ de fellibꝰ supra. Uñ fella oia maxime ꝯseruãt in acuẽdo visuȝ ⁊ clarificãdo p̄ci pue ex aq̄la ⁊ aialibus rapacibus ⁊ hirci galli: leporis: edi vulpis ⁊ ceteroꝝ. Itẽ aqua facta ex herbis positis sup̄ in carminibꝰ in p̄nꝰ capli: iuxta Recẽ de obtalmia. ¶ Itẽ ad idẽ ꝯfectio alcohol Ras. 9° Alman. cap de debilitate vi sus. ¶ Ad idẽ valet oẽ genus fellium p̄cipue auiuȝ rapa cium cuȝ qbꝰ cõmisceat̃ succus feniculi: ruthe: tucia: aloe: sarcocolla ⁊ soli exponant̃ vt supra. ¶ Aliud. ℞. piperis al. ambre: balsami: fellis vulturis: aut thauri. añ. ℈. ĳ. mel lis electi. ℥. ĳ. vini albi veteris cyathuȝ. i. camphore: croci. añ. ℈. i. terant̃ terẽda: ⁊ addat̃ modicũ succi feniculi: ⁊ oia simul misceant̃ ⁊ ponant̃ ad solẽ q̄nq̄ȝ vel sex diebꝰ: dein de inungat̃ oculus: potẽter iuuat: ita vt nihil isto verius i uematur vt anglicus noster Gilbertꝰ. Plura ꝯsilia expta po nam in fine: hec aũt sufficiãt pro cõplemẽto canonis.

Cura. Si fuerit ex siccitate pmissis vtibꝰ vtẽdũ hume ctantibꝰ ex p̄te diete: ⁊ ex p̄te particulariũ medi caminum applicãdoꝝ. vt supra de constrictione ⁊ dilata

tione pupille ex siccitate: pro quo etiã recurras ad ea que dicta sunt supra de soda ex melia. naz ꝛ caput ipm humectãdum est vt ibi. Jtẽ vaporet sepe ex aqua calida electionis violaꝝ: malua vis̄a: fenugreci. Jtẽ ex aqua ip'a sola ꝛ balneant sepe ex aqua frigida specialiter in estate. proijciatur in oculis lac mulieb: ꝛ asine ꝛc̄. vt supra.

Cura. Si aũt fuerit a mala cõplone calida recurras ad ea que dicta sunt de obtalmia: ꝛ etiaz caliditate vel lumie solis: stet in obscuro: ꝛ vtat frigidis ꝛ humidis. ℭ Similiter si fuerit a complexione frigida.

Cura. Si fuerit vel cõtigerit debilitas ex pte lesionis ꝯtingentis in tunicis dicta est in capitulis suis vt fuerit ex parte obtalmie vngule nebule ꝛ huiusmodi.

Cura. Si fuerit ex parte opilationis contingẽtis ꝛ in via spirituum visibilium dicetur in chataracta vbi tractabitur de gutta.

Cura. Si contigerit ex vulnere facto in neruis relinquo cyrugicis.

Cura. Si fuerit vitio humoꝝ oculi: tũc nec̃ia est ordinatio diete ex pte sex reꝝ nõ nãlium vt sup̄. Jtẽ digestio. Jtẽ euacuatio vsqꝫ ad flõmiam nec̃ia videbitur Diuersio. Et applicatio medicaminũ: de qbus dcm̄ est in reliqs. Ut si fuerint magnificati ex additione humiditatum tunc applicãda sunt resolutiua ꝛ exiccatiua: vt supra faciendo euaporationes: ꝛ consimiliter si fuerit ex siccitate: cum regimine humectatiuo per omnia.

Cura. Si fuerit ex pte spũs tũc p̄missa subtilitate diete si fuerit debilitas ex multitudine spirituũ aut ingrossatione: si fuerit ex eoꝝ paucitate ꝛ resolutione ꝛ p̄cipue vtẽdo assidue carnib᷒. Uñ Auic. hec. Et scias ꝙ assumere carnẽ assidue siue sit assa siue elixa est ex eis que cõfortant visum valde: ita ꝙ remouet debilitatẽ antecedente. ꝛ si qs põt assumere carnẽ viperaꝝ decoctã ẜm modũ q̃ in tyriaca: ꝛ ẜm ꝙ distinguit de lepra cõseruat sanitatẽ oculi vltime: aut vtendo subtiliantibus in condimentis etiam si fuerit debilitas ex grossitie spirituum: aut ingrossantibus si fuerit ex subtilitate ipsorum.

ℭ Jteꝫ p̄missis digestiuis euacuatiuis: diuersiuis ꝛc̄. vt supra: tũc deueniẽdũ est ad ea que oculos ꝯfortãt spũs grossos subtiliãdo: subtiles igrossando: paucos multiplicando: et multiplicatos diminuẽdo: de qb᷒ oĩb᷒ exẽpla ponent.

ℭ Subtiliãtia grossos ꝛ oculuꝫ ꝯfortãtia sunt colirium de succo feñ. dcm̄: ꝛ idurat oẽ tale calm resolutiuũ ꝛ exiccatiuum vt est aqua sublimationis aque facte ex herbis ocularibus: de qb᷒ supra in p̄n᷒ capl̄i: ꝛ multa alia memorabo post ꝛ efficacia vt colirũ de fellibus ꝛ huiusmodi.

ℭ Jngrossantia subtiles ꝛ marie q̃ sunt tales a calitate rarefaciẽte siue sit ẽt ex vaporib᷒ calis acutis sũt frida ꝛ sicca ocularia de qb᷒ in p̄n᷒ vt est rosa tucia antimoniũ ꝛ hꝰ. ℭ Uel sic. ℞. mirabolanoꝝ chebu. citrioꝝ idoꝝ. añ. ʒ. ij. ß. belliricoꝝ emblicoꝝ. añ. ʒ. ij. ꝣuccari. ʒ. v. tere in vase lapideo ꝛ funde sup ipsa aquã fontis spargẽdo eã paꝝ post paꝝ: ꝛ h facias p tres dies: deinde dimitte exiccari: deinde post hoc spge sup ea distillãdo ex oleo ro. sandal'. cubebis: gardamomi. añ. ʒ. ij. spodij macis. añ. ʒ. i. gallie mus̄. ʒ. i. deinde. ℞. ꝣuccari tabarꝣet librã vnã tamarindoꝝ. ℥. iiij. pruna nũo. 50. fac ex eis formas siles auellanis ꝛ quolꝫ mane a. ʒ. ij. vsqꝫ ad tres cũ aqua calida: facit ocul'os iuuenescẽ. ℭ Ad idẽ ad intra oculũ. ℞. tucie lotein aqua pluuiali: deide in aqua ro. plurib᷒ vicib᷒. ʒ. v. fricationis mirabolanoꝝ citrinoꝝ cũ aqua ro. ʒ. iij. licij. ʒ. ij. ß. ꝣinꝣ. pipis longi. añ. ʒ. i. aspgant cuꝫ agresta: deinde terant: ꝛ fiat alcohol. Et sic ex datis multa ꝯfici possunt per intelligentem.

ℭ Multiplicatio spirituũ maxime cõsistit in regimine sex reꝝ nõ nãliũ p̄cipue in cibo ꝛ potu. vñ oꝫ vti cibis tẽperatis: aut quasi tẽperatis generãtib᷒ bonũ sanguinẽ ꝛ claꝝ: ꝛ oꝫ satis copiose nutriri vt multiplicet sãguis qui est fundamẽtũ spũs. vñ᷒ ri. de iuuamẽtis mẽbroꝝ spũs est vapor sanguinis tpat᷒. ℭ Uti exercitio tẽperato ꝛ ceteris facientibus ad bonã digõnẽ ꝛ restaurationẽ sic̄ fit i ꝯualescẽtib᷒. Jsta tñ moderari opꝫ ad discretionẽ medici. ℭ Et sic ꝓcedat in oĩb᷒ sex reb᷒ non nãlib᷒ vt in accitib᷒ aie gaudẽdo ꝛ de his oĩb᷒ dcm̄ est sup̄: ꝛ habet sepe 2᷒ ꝛ 3᷒ tractatu. ℭ Ex pte aũt extrinsecoꝝ opꝫ vt oculus in sua ꝯseruet sanitate cõplexionali ꝛ cõpositionali. vñ aer sit tẽperat᷒ vt poſe est: quaqꝫ die submergat in aq̃ frida maxime in estate ꝛ tepida in hyeme. Jteꝫ ītuere aquã virdẽ clarã ꝛ nitidã. Jtẽ vaporare oculũ aqua decoctiõis feniculi: ruthe ros. ꝛ silium ꝯiunctum ac sepatim vt videbitur expedire. Abstinere se a nociuis: ꝛ breuiter vti iuuatiuis de qb᷒ in p̄ncipio capl̄i.

ℭ Diminutio multiplicatoꝝ maxime consistit in flõmia ꝛ ꝯ etione sanguinis q̃uolibet aliter facta: nã vt dcm̄ est sanguis est spirituũ mã. ℭ Q. si fuerit cuꝫ cõitate totius fiat p̄mo ex basilica: deinde ex cephalica: ꝛ qñqꝫ est tãta plenitudo vt p̄mo icipiam᷒ a saphena a ꝓuocatiõe emorroydarum: qꝺ si fuerit cuꝫ cõitate alicuius mẽbri et splene faciemus flõmiã: ex cephalica sinistra: ꝛ sic de alijs membris. ℭ Q. si fuerit sine cõitate plenitudo sanguis in capite facta flõmia ex cephalica facim᷒ ꝓuocationẽ sãguis narium ꝛ venaꝝ frontis: aut applicamus eis sanguisugas. Jtem ad hoc ꝯfert euacuatio iterata cũ medicinis solutiuis.

ℭ Ad extra aũt applicari debẽt calida resoluẽtia ipsos spũs de qb᷒ dcm̄ est ꝛ dicet ampli᷒ ex eis recitãdo multa Auic. Ex medicis que scrib᷒ bone sunt: ꝛ ei cuius visus debilitatus est ex coitu ꝛ reliqs est. ℞. tucie q̃ nõ ablute p̃cos sex balsami vel olei eius par. q̃tuor. vini q̃ꝫtũ sufficit. misceantur.

ℭ Gordonius. Ad dcm̄ visus debilitatẽ: ꝛ p̄cipue ex flegmate: aut melle abũdãtia. ℞. pulueris pineaꝝ desiccataꝝ in olla obturata vitreata in furno. ita ꝙ nõ cõburant: et fiat alcohol. ℭ Ad idẽ Gentilis. ℞. succoꝝ eufragie: feniculi: celidonie depuratoꝝ. añ. ℥. vi. se. feñ. ꝛ eufragie. añ. ʒ. iij. semẽ eufragie ꝛ feñ. stent in ifusione p diẽ ꝛ noctẽ in dictis succis: postea fricent manib᷒: deide ℞. mell' dispumati. ℥. vi. ꝛ oĩa ponant ad ignẽ ꝛ aromatiꝣent cũ macie: cubebe: cinamomi: pipis lõgi gariofiloꝝ tritoꝝ ꝛ cribelatorũ. añ. ʒ. ß. deide. ℞. antimonij: tucie pparate. añ. ℥. ß. ponãtur ad solẽ p tres dies: deinde distillent p filtrũ ꝛ coliriꝣet oculus: ꝛ si opꝫ adde de aqua feñ. ℭ Jtẽ. ℞. tucie ignite ꝛ extincte q̃nqes in vrina pueri: ꝛ q̃nqes in aq̃ ro. ʒ. iij. balsami optimi. ʒ. iij. vini albi purissimi. ℥. i. misceant. ℭ Dixit Gordonius expimẽtũ vltimũ q̃ nullũ meli᷒ ad hec tpa deus voluit reuelare. ℞. sileris mõtani: maiorane: eufragie: rute celido. feniculi. añ. ʒ. iij. ꝣiꝣ. spice nardi. pipis lõgi: gariofiloꝝ tucie extincte ꝛ nutrite: sarcocolle nutrite in lacte asine: igni aloes: añ. ℥. i. fellis aqle: ancipitris: hirci: vnũ pro quolꝫ: balsami. ℥. ß. mellis ro. ℥. i. puluerizãda pulueriꝣent ꝯquassanda i vltimo ꝯquassent: sicut docet ars. ꝛ ide fiat coliria. Et si fuerit estas dimittant in sole p. xl. dies q̃ndie semp agitãdo: ꝛ si fuerit hyems ꝯficiant cũ cinerib᷒ in qb᷒ calor sit sicut galline cubãtis ꝛ agitent: seruent in vase vitreo ꝛ oculis istillet: ꝛ est tãte v̄tutis ꝙ decrepitus fac legẽ lr̄as minutas sine ocularib᷒. ℭ Ad idẽ ꝛ fuit Rufi. ℞. liciũ ꝛ tere ꝯtritione multa cũ succo feniculi depurato vsqꝫ dum fit sicut mel ꝛ recõde in vase vitreo ꝛ vtere. Quidaꝫ addũt ex felle galli vel perdicis. ℭ Ad idẽ electuariũ. ℞. eufragie. ℥ i. seminis feniculi. ʒ. ij. ß. macis cubebe: cinamomi: piperis longi: gariofi. añ. ℥. ß. pulueriꝣent et cribrent: deinde accipe mellis dispumati lib. i. succi feniculi: succi celidonie coctoꝝ ꝛ depuratoꝝ. añ. ℥. ij. coquant succi cum melle donec hẽant spissitudinẽ: addant species ꝛ fiat electuarium de quo accipiat sero cum vadit dormitũ ꝛ mane ieiuno stõ circa coclear vnũ ꝛ nõ bibat: ꝛ si pur bibere

voluerit patiens sit vinum subtile modicum limphatum. ¶ Aliud electuarium. ℞. seminis feniculi. lib. i. sileris montani lib. ß. camedreos: radicis celidonie sicce. an. ℥. iij. seminum apij petrosi. an. ℥. i. ß. piperis ciamomi. ℥ ℥. an. ʒ. i. pulegij aneti: ysopi: florum abrotani: granorum iuniperi: radicis saxifragie: eufragie. an. ℥. i. ß. omnibus contritis confice cum melle dispumato: de quo electuario sumatur sero et mane vt supra lumen deperditum restaurat: stomachum confortat: lapidem frangit. probatum est. ¶ Aliud ad idem et fuit Gentilis. ℞. eufragie. ℥. ij. seminis feniculi. ℥. ij. ß. macis, cubebe cinamomi: piperis longi: gariophili. an. ʒ. ß. pulverizentur: et accipe. lib. ß. mellis dispumati: succi feniculi cocti et depurati. ℥. i. ß. ruthe silvestris cocti. ℥. ij. et coquantur prius succi cum melle. deinde vltimo projiciantur species: et cum his speciebus et alijs addita zuccari quantitate sufficienti pro. ʒ. vj. ponendo lib. iij. zuccari. Potest fieri confectio que ad idem valebit. Et sic multas potest curiosus ex datis ordinare. ¶ Aromata quibus vti possunt patientes super fercula. ℞. seminis feniculi. ʒ. ij. eufragie sileris montani maiorane serpilli. an. ʒ. i. ciamomi decti. ʒ. ß. nucismuscate. ʒ. ß. spice. ʒ. ß. macis. ʒ. i. ß. zuccari. ʒ. ij. piperis. ʒ. i. ß. cartami. ʒ. i. modicum croci: fiat aromata: et ex alijs dictis alia confici possunt.

¶ Postremo volo duo magne vtilitatis in hoc casu memorare. Unum quidem in hoc casu potentissimum et expertum. vt ex eius vsu quis restaurabit visum semideperditum: sed saltem ex eius vsu quis antiquus non potens legere sine ocularibus: deinde legit litteras minutissimas sine eis. ℞. eufragiam et ponatur ad bulliendum in musto vel saltem ponatur in vino etiam non novo et appellatur vinum eufragiatum. ¶ Item videtur operari si cum ovo sorbili quis accipiet de pulvere huius herbe quotidie. ¶ Item ad idem vinum in quo steterit enula campana per triduum mirabiliter oculos confortat et clarificat. Secundum est cauterium in zenderegi et est locus capistri. Unde Mesue de egritudinibus oculorum in fine: eius iuvamenta sunt multa et sublimia: et propter egritudines capitis fridas et humidas sicut soda ovium: schotomia: vertigo paralesis tortura catarri et corize et lapsus ad oculos: et cetera talia multa ponit et modus dandi dictus est supra de soda: et debet teneri locus apertus vltra. xl. dies et hoc Mesue clare ponit. Et hec de debilitate visus quantum videtur attinere vt est talis per essentiam.

Cura. Si fuerit vitio stomaci purgetur stomacus et confortetur et prohibeatur ne mandet. Et consimiliter dicendum de vnoquoque alio a quo debilitas visus proveniret.

¶ De noctilupa seu de his qui post solis occasum nihil: aut parum vident: aut de his qui de nocte nihil vident. Rubrica. xxxj.

Noctilupa est dispositio qua homini post solis occasum accidit debilitas visus manifesta: cuius causa est humor oculi: aut spirituum grossities. Vel noctilupa est vt evanescat visus in nocte vt videat in die et debilitetur in fine eius: ita quod post solis occasum nihil aut parum vident. ¶ Fit enim quandoque per essentiam quandoque per communitatem a stomacho cerebro et alijs membris: et modum investigandi habuisti supra primo. ¶ Et nota quod hec passio accidit eis quibus multiplicantur colores ante oculos vt Avi. Et cum multiplicantur colores: quod apposui: quia vidi in magistro Nicolao veneto insigni medico post apparentias colorum incidere noctilupam: et medici iudicaverunt tunc cum pati imaginationes: et incurrere chataratam: et non consideravi. ¶ Cause ex causis primitivis est omne generans humorem grossum turbidum: omne inspissativum tunice oculorum vt aer grossus: cibus melicus: vt caseus salsus: caro vaccina caprina et huiusmodi. ¶ Antecedens est grossities humorum vel spiritus in toto vel capite. ¶ Coniuncta vero ipse humor grossus aut spiritus in oculo ipso existens. ¶ Et est quedam ex noctilupis debilis quedam fortis: quedam recens: quedam antiqua.

Signa eius que est a capite vel stomaco vel toto manifesta sunt ex nocumentis accidentibus ipsis per

tibus. ¶ Antiqua cum difficultate curatur maxime que est per essentiam: et si que est per communitatem et perseverat eius cura difficilis.

Cura canones. Primus ordinatio diete. Secundus digestio materie. Tertius evacuatio eius. Quartus est subtractio materie que ad oculum fluxit sive eius resolutio. Quintus est subtiliatio spirituum et eorum multiplicatio et clarificatio.

¶ Primus completur ex aere tendente ad calidum non multum: cibi minoratio: abstinentia a vaporativis: et breviter sit dieta temperata. s. ex cibis laudabilibus: bone et facilis digestionis. Et proportionabiliter dicatur de ceteris. s. rebus non naturalibus. De vino specialiter dicendum quod simul cum cibis debet assumi parum: aut mediocriter limphatum. Sed hic nota verbum Avi. inquit. Et in potu datur ante cibum vinum paucum vetus: et datur in potu post digestionem integram. Et Mesue. Et detur in potu ante cibum: et post descensum eius vinum antiquum bonum purum postquam propinatur ante illud siusus rasiinegi quod dicemus post. Multi autem eius vsum hoc modo Mesue. commendant post assumptionem alicuius confectionis exhibite ad hoc: de potu autem vini in hoc casu dicetur in dubijs. Credo tamen pro nunc tenendum quod in declinatione egritudinis factis evacuationibus conferat quod forte intellexerunt auctores.

¶ Secundus perficitur vt exigit materia de quo supra in 4°. tractatu.

¶ Tertius completur cum flomia cephalice venarum lachrymalium nasi appositione sanguisugarum: vt supra in precedenti rubrica si sanguinis multitudo affuerit: et modera canonem vt sepe dictum est: iuxta illa que posita sunt de soda sanguinea in principio: tamen dicetur aliquid in vno dubiunculo infra quia Avi. dicit de basilica. Quod si fuerit vicio alterius humoris evacua cum pillulis cochijs iera et huiusmodi: vt supra 4°. tractatu. Item ad hunc canonem adducantur gargarismata masticationes etc. vt supra de soda flegmatica.

¶ In complendo quartum oportet vti clarificantibus visum resolventibus et attenuantibus humores: aut spiritus grossos: de quibus et si dictum sit satis in precedenti Rubrica: tamen aliqua maxime hoc casu commendanda memorabuntur. ¶ Unde primo si videbitur expedire fiant evaporationes: vt supra cum aqua decoctionis mellilloti rute et huiusmodi. ¶ Item ex aqua decoctionis epatis yrcini aut capri. ¶ Item assetur epar irci et colligatur aqua eius ponatur piper album tritum incribellatum et apertis oculis vapor eius recipiatur: deinde comedat epar vel de epate illo: est enim optimum. ¶ Aliud et expertum. ℞. fellis edi par. i. piperis par. ij. armoniaci par. iij. conficiatur cum melle. ¶ Item ad hoc valet colirium de fellibus Ras. ¶ Item expertum. ℞. succi feni. cocti et depurati par. i. mellis et fellis hircini: an. par. ß. stercoris stellionis par. i. quartum: misce et instilletur: sanat in paucis diebus: si deus voluerit.

¶ Ulterius completur cum cibis bonis bonum sanguinem generantibus vt supra in precedenti Rubrica: et cum confectionibus appropriatis vt diamargariton: diatos etc. vinum aromaticum moderatum et datum: vt supra. ¶ Item vsus cubebarum seminum chebulorum conditorum. Nucismusc. condite recentes ad hoc valentes: vt supra in principio capituli: et tu ibi.

¶ De haliabar. i. de non videntibus in die. Rubrica. xxxij.

Aliabar in vulgari nostro dicta solana est passio qua homini accidit vt de die videre non possit: et lumen solis fugiat.

Causa cuius est subtilitas spirituum paucitas eorum cum raritate substantie oculi et tunicarum eius. Nam spiritus eorum resolvuntur cum lumine solis. Avi. Et propter hanc causam catti. bubo. noctue etc. melius vident de nocte: et de die non possunt videre: et a quibusdam nominatur egilopa contraria noctilope.

Cura ergo in hac est contraria dicte. Sit itaque impinguativa humectativa cerebri: et etiam totius et specialiter oculorum: pro quo recurras ad dicta in tertio tractatu. et bibat vinum rubeum non dulce. Nam in summa Avi. dicit. Cura est addere in humectatione et ingrossatione sanguinis. ¶ Et

pro regimine ex parte aeris nota q̄ mane surgere in aurora ad loca fontiū vel aquarū ⁊ i quadrugis est qd singulare in casu. nam aer in aurora maxime humectat spālr i locis dictis. In oculis ponat aquā ro. cū succo solatri mixtā ⁊ gūmi arabici: dragagāti psiliū. Ista. n. oīa īspissāt spm̄ ⁊ tunicas raras. Itē sepe apiant oculi in aqua frigida ⁊ ē iuuatiuum valde. vt. s. de debilitate visus.

¶ De corrupta operatione visus: ⁊ primo de imaginationibus. Rubrica. xxxij.

Orrupta visio ē visio q̄ oculus i vidēdo trāscēdit ꝓportiōabilitatē cōueniētē humane visiōi: aut q2 ex nocumento in oculo existente tollitur eius forma.

Causa cuius est vapor aut humiditas in oculo existēs: aut vestigiū occultū in cornea successiōe obtalmie variolarū: aut alterius vlceris factū. Tunc trāscendit visio ꝓportionalr qñ q̄ oculus humanus nō ɔ3 videre: videt. exēpli grā vt oculus aqle: nō. n. homini cōuenit visus ita fortis vt videat corpa athomalia in aere. naʒ ex eoꝝ visu multū nocent in vidēdo. Nec silr ɔ3 videre vapores i oculo eius exñtes vt ꝓpinquius imaginationibus ⁊ fortitudine visus. ¶ Et dicat tolli forma visionis qñ oculus iudicat se videre qō nō ē vt muscas volare extra ⁊ res extra in girū verti ex vaporib⁹ exñtib⁹ in vijs spirituū vt dr̄ de vertigine: ⁊ silr iudicat aliqd intus qō est extra vel econtra. Et obiecta iudicat pforata ex vapore opaco fixo vel humiditate nō pura cadente ex opposito cētri pupille ad itra latera piramidis radiose. ¶ Et modum corruptiōis expressit Aui. 2⁰ pmi. doctrina 3ª. tertio. c⁰. §. illo. Opationū vō nocumenta sunt s̄m tres modos. ¶ Quidā subtrāscendere ꝓportionalr intellexerūt istū modū: sed sic posui: vt clari⁹ ⁊ forte verius res aperiat: tales aūt iudicāt se videre colores in aere celestinos nigros: aut alterius coloris. Cui⁹ cā vt dcm̄ est: aut est statio rei nō pure iter glaciē ⁊ iter ea que videntr: ⁊ talē rem nō comprehēdit nisi qui est fortis visus egrediētis ɔsuetudinē. Nā fortis visus cōprehēdit debile ⁊ occultū ex reb⁹ que volāt in aere ꝓpe visum: que sunt ex formis a qb⁹ aer non euacuat. ¶ Itē est alia causa que sumit ex parte tunicaꝝ: vt q2 sup corneā est vestigiū occultū qō ex variolis remansit: aut successione obtalmie: aut bothor: vñ locus in quo est nō est purus: ⁊ sic iudicat esse extra qō intus est. ¶ Item ⁊ 3⁰ ex pte humoꝝ: q2 accidit malicia humori: aut ex pte cōplexionis fride: aut calide: aut sicce: ꝓpter qō humor ipse reddat impurus ⁊ mutet in colore: ⁊ sic iudicet oculus esse extra qō est itra. ¶ Et diuersificātur iste imaginationes in q̄ntitate: q2 quedā parue quedā magne. Itē in essentia quedam grosse: quedam subtiles ⁊ occulte quedā rare: quedam spisse nebulose: quedā in figuris granulose: quedam tunicales: quedam muscose: quedam filose capillares cum longitudine.

Signa si ex fortitudine visus: tūc imaginatiōes sunt leues ⁊ nō h3 vnū modū ⁊ figurā vnā: īmo aliqñ visus est sanus l3 imaginatio aliquo mō sequat ipm.

¶ Signa si fuerit vitio cornee tūc figit imaginatio ⁊ nō fit in ea additio ⁊ nō accidit nocumētū in oculo p̄ter illud.

¶ Signa si sit vitio albuginis tūc imaginatio durat tēpore lōgo ⁊ nō facit in visu nocumētū magnū: ⁊ fit successione obtalmie acute: aut successiōe friditatis: aut caliditatis: ⁊ nō inuenit tūc nocumētū in cornea imo est tersa clara.

¶ Signa facte ꝓpter vapores stomaticos cōmouent cum vaporosis: ⁊ apud repletionē ⁊ digestionem ⁊ apud motū vertiginem: scotomiam: ⁊ non morat s̄m dispositionē vnā. īmo augmentat: ⁊ diminuit: ⁊ non approprīat vni oculo tm̄: imo fiunt in ambobus: ⁊ si cum his est nausea verificatur signo q̄ est a stomaco.

¶ De siccitate albuginis dcm̄ est supra de debilitate visus.

Pronostica. Qñ ɔtinuat sanitas oculi ei⁹ qui h3 imaginationes sex mēsibus est s̄m plurimū in securitate. ¶ Itē imaginationes que sunt antecedētes aquam nō cessant gradari etiam ɔturbatione visus vsq3 quo descēdit cum eis aqua subito: ⁊ raro pertranseunt sex mēses. ¶ Cum aūt vides imaginationes remoueri ⁊ redire ⁊ addi ⁊ minui scias q̄ non sunt aquose: cum aquosaꝝ tēpus ꝓlongatur ⁊ non continuat in debilitate visus scias q̄ ipse fiunt non aquose.

Cura. huius dispōnis magis ex pte sui dependet ex dictis de debilitate visus ⁊ dicēdis de chataracta hinc sic satis breuiter ptransibo de ipsa.

Cura. facte ex humiditate qua timet euentus chataracte. Ordinetur pmo dieta. nam op3 vitare pisces: cibos eupoꝛatiuos: ⁊ humores ingrossantes plurimum potus aque ⁊ vini: sit enim vinum limphatum ⁊ regimine ad siccum tendente vtatur.

¶ Scdo digerat mā vt supra de soda flegmatica. Q. si cū cōitate stomachi digerat cum eisdē addendo que stomacum ɔfortant: de quibus infra suo capitulo.

¶ Tertio euacuet mā cū appropriatis: ⁊ q2 stomac⁹ semp fouet hāc dispōnē. ideo pmo hēat respectus ad mūdādū stomacū: ⁊ ideo dicebat Aui. Op3 vt icipias ⁊ mundifices corpus ⁊ ꝓprie stomacū. ¶ Ierapigra mirabilr opat ⁊ pillule auree: ⁊ medicamēta in qb⁹ ponit cētaurea. ¶ Et hic notet canon supra posit⁹ de soda: ⁊ hic memorat etiaʒ ab Aui. ⁊ est. Et op3 vt sit mūdificatio p ierāpigraʒ ⁊ pillulas aureas s̄m ɔtinuitā mūdificationum frequētiuʒ valde. ¶ De euōne aūt p flōmiā dōm q̄ postponēda est quātum est posse ⁊ maxime frequētia eius. ¶ Et ventosatio neq3 fiat nisi apud vehemētem necessitatē vt cū sanguis fit plurimum calidus ⁊ hō: laudat tñ flōmia arteriaꝝ post aurem p̄sertim cū p arterias ⁊ venas mā fluxerit ad oculos vt supra de obtalmia: ⁊ hoc in pncipio. Vñ Auicē. Et ɔfert in pncipio aliqua flōmia arteriaꝝ post aurē. Et silr ɔfert appositio sāguisugaꝝ sup tempora ɔfert i initio sui.

¶ Quarto fiat diuersio que est etiā euō cū gargarismatib⁹ masticatorijs sternutatorijs vt supra de soda flegmatica facta mūdificatione prius ⁊ reiterata. Vbi aduertēdum q̄ sternutatoria sunt suspecta. Vñ Auic. ex sternutatorijs ꝓo inq̄ntū purgāt sperat iuuamētuʒ: ⁊ ex parte laboriosi mot⁹ eaꝝ timet ex eis mot⁹ aque ⁊ ꝓprie si est cadens sub neruo: aut ꝓpe ipm quare securius est dimittere.

¶ Quinto fiat applicatio pmo medicaminū leuium: ⁊ nō fortiter resoluētium ne resoluat subtile. Itē oculus meli⁹ habilitat vt est colliriū factū ex melle ⁊ feniculi succo depurato vt de debilitate visus. Iteʒ pōt fieri resolō per odorantia vt est odor maiorane rute ⁊ huiusmodi.

¶ Sexto ꝓcedat cū fortiorib⁹ resolutiuis oculi ɔfortantibus. Vñ Auic. Deinde gradatim ꝑueniat ad medicinas cōpositas: ⁊ hoc maxime valent collíria dicta de debilitate visus resoluentia: ⁊ inter illa fortia noiat hic ab Auic. collirium de fellibus. Q. si plura cupis pergre: nam in de chataracta multa ponent: neq3 ista debent applicari nisi post euacuationē. Vñ Aui. Et neq3 vtaris abstersiuis faciendo alcohol nisi post mundificationem.

Cura Si cum imaginationibus fuerit siccitas ingrossans ⁊ cōdensans humiditatem aliquam vel vaporem propter quod ledetur oculus in eius operatione tunc vtendum est regimine humectatiuo applicando oculo que humectant vt de obtalmia: de debilitate ⁊ constrictione pupille: ⁊ alibi per rubricas multas dictum est. et ibi recurras.

Cura Si fuerint per cōmunitatem a stomaco a toto vel ab alio membro: tunc seruentur canones ex parte diete euationis ⁊ digestionis vt dictū est: sed stoma-

voluerit patiens sit vinum subtile modicuꝫ limphatum. ¶ Aliud electuariū. ℞. seminis feniculi. lib. i. sileris mõtani lib. ß. camedreos: radicis celidonie sicce. añ. ℥. iij. seminum apij petrosĩ. añ. ℥. i. ß. piperis ciamomi. ʒʒ. añ. ʒ. i. pulegij anetti: ysopi: floꝝ abrotani: granoꝝ iunipi: radicis saxifragie: eufragie. añ. ℥. i. ß. oĩb⁹ ꝯtritis ꝯfice cū melle dispumato: de q̄ electuario sumaẽ sero ⁊ mane vt supra lumẽ deꝑditū restaurat: stõꝫ ꝯfortat: lapidẽ frãgit. ꝓbatū est. ¶ Aliud ad idẽ ⁊ fuit Gẽtilis. ℞. eufragie. ℥. ij. seminis fenicl'i. ℥. ij. ß. macis, cubebe cinamomi: piperis lõgi: gario. añ. ʒ. ß. pulueriȥentur: ⁊ accipe. lib. ß. mellis dispumati: succi feniculi cocti ⁊ depurati. ℥. i. ß. ruthe silr: cocti. ℥. ij. ⁊ coquanẽ ꝑus succi cuꝫ melle. deinde vltio ꝓiciantẽ spẽs: ⁊ cū his spẽb⁹ ⁊ aliĳs addita ȥuccari q̄ntitate sufficiẽti pro. ʒ. vj. ponẽdo lib. iij. ȥuccari. Põt fieri ꝯfectio q̄ ad idẽ valebit. Et sic multas põt curiosus ex datis ordiare. ¶ Aromata qb⁹ vti pñt patiẽtes sup fercula. ℞. seminis feniculi. ʒ. ij. eufragie sileris mõtani: maiorane: serpilli. añ. ʒ. i. ciamomi electi. ʒ. ß. nucismu. ʒ. ß. spice. ʒ. ß. maci. ʒ. i. ß. ȥuccari. ʒ. ij. piperis. ʒ. i. ß. cartami. ʒ. i. modicum croci: fiãt aromata: ⁊ ex aliĳs dictis alia ꝯfici pñt.

¶ Postremo volo duo magne vtilitatis in h̄ casu memorare. Unū q̄dẽ in hoc casu potẽtissimuꝫ ⁊ exptū. vt ex ei⁹ vsu qs restaurabit visuꝫ semideꝑditū: sed saltẽ ex eius vsu qs antiquus nõ potẽs legere sine ocularib⁹: deinde legit lr̃as minutissimas sine eis. ℞. eufragiã ⁊ ponaẽ ad bulliendum in musto vel saltẽ ponaẽ in vino ẽt nõ nouo ⁊ appellaẽ vinum eufragiatū. ¶ Itẽ videẽ opari si cū ouo sorbili qs accipiet de puluere huius herbe quotidie. ¶ Item ad idẽ vinum in quo steterit enula cãpana p triduuꝫ mirabilr oculos ꝯfortat ⁊ clarificat. Scd'm est cauterium in ȥendenegi ẽt est locus capistri. Unde Mesue de egritudinib⁹ ocloꝝ in fine eius iuuamẽta sunt multa ⁊ sublimia: ⁊ ꝓpter egritudines capitis fridas ⁊ humidas sicut soda ouum: scothomia: v̄tigo paralesis tortura catarri ⁊ corriȥe ⁊ lapsus ad oculos: ⁊ cetera talia multa ponit ⁊ modus dãdi dict⁹ est supra de soda: ⁊ debet teneri locus aptus vltra. xl. dies ⁊ hoc Mesue clare ponit. Et hec de debilitate visus quãtum videẽ attinere vt est talis per essentiam.

Cura. Si fuerit vitio stomaci purgeẽ stomac⁹ ⁊ ꝯfortetur ⁊ ꝓhibeaẽ ne mandet. Et ꝯsilr dicẽduꝫ de vnoquoqꝫ alio a quo debilitas visus ꝓueniret.

¶ De noctilupa seu d' his q post solis occasū nihil: aut paꝝ vidẽt: aut de his q de nocte nihil vidẽt. Rubrica. xxxj.

Noctilupa est dispositio qua homini post solis occasum accidit debilitas visus manifesta: cã cuius est humor oculi: aut spirituuꝫ grossities. Uel noctilupa est vt euanescat visus in nocte vt videat i die ⁊ debiliteẽ in fine eius: ita q̄ post solis occasum nihil aut parū vident. ¶ Fit enim quãdoqꝫ per essentiaꝫ quãdoqꝫ per cõitatem a' stomacho cerebro ⁊ aliĳs mẽbris: ⁊ moduꝫ inuestigandi habuisti supra primo. ¶ Et nota q̄ hec passio accidit eis qb⁹ multiplicanẽ colores añ oculos vt Aui. Et cū multiplicanẽ colores: qđ apposui: q: vidi i magr̃o Nicolao veneto isigni medico post apparẽtias coloꝝ incidere noctilupã: ⁊ medici iudicauerũt tũc cū pati imaginatiões: ⁊ icurrere chataratã: ⁊ iõ ꝯsidera. ¶ Cause ex causa ꝑmitiuis ẽ omne generãs humorẽ grossuꝫ turbidū: omne inspissans tunicã oculoꝝ vt aer grossus: cibus melicus: vt caseus salitus: caro vaccina caprina ⁊ hmõi. ¶ Añs est grossities humoꝝ vel spũs in toto vel capite. ¶ Cõiuncta vero ipse humor grossus aut spiritus in oculo ipso exñs. ¶ Et est quedam ex noctilupis debilis quedã fortis: quedam recens: quedam antiqua.

Signa eius que est a capite vel stomaco vel toto manifesta sunt ex nocumẽtis accidẽtib⁹ ipsis partib⁹. ¶ Antiq cū difficultate curaẽ maxime que est ꝑ essentiam: ⁊ si que est ꝑ cõitatẽ ⁊ ꝑseuerat eius cura difficilis.

Cura canones. Prim⁹ ordinatio diete. Scd's digõ materie. Terti⁹ euõ ei⁹. Quart⁹ est subtractio materie que ad oculū fluit siue ei⁹ resolutio. Quintus est subtiliatio spirituū ⁊ eoꝝ multiplicatio ⁊ clarificatio.

¶ Primus cõpleẽ ex aere tendẽte ad calidū non multū: cibi minoratio: abstinentia a vaporatiuis: ⁊ breuiter fit dieta tẽperata. s. ex cibis laudabilib⁹: bone ⁊ facilis digestionis. Et ꝓportionabilr dicaẽ de ceteris. s. rebus nãlib⁹. De vino specialiter dicẽdū q̄ simul cū cibis debet assumi paꝝ: aut mediocriter limphatū. Sed hic nota verbū Aui. inqt. Et in potu daẽ ante cibū vinū paucū vetus: ⁊ daẽ in potu post digestionẽ integram. Et meẽ. Et deẽ in potu ante cibum: ⁊ post descẽsum eius vinū antiquū bonū puꝝ post q̄ ꝓprinuerís ante illud susuẽ rasienegi qđ dicem⁹ post. Multi autem eius vsuꝫ hoc modo Meẽ. cõmẽdãt post assumptiões alicu⁹ ꝯfectiõis exhibite ad hoc: de potu aũt vini i hoc casu diceẽ i dubĳs. Credo tñ ꝓ nũc tenẽdū q̄ in declinatiõe egritudis factis euõib⁹ ꝯferat qđ forte ĩtellexerũt auctores

¶ Secũdus pficiẽ vt exigit mã de quo supra i 4⁰. tractatu.

¶ Tertius compleẽ cum flõmia cephalice venarū lachrymalium nasi appositione sanguisugaꝝ: vt supra i ꝓcedenti rubrica si sãguis multitudo affuerit: ⁊ modera canonẽ vt sepe dictum est: iuxta illa que posita sunt de soda sãguinea in principio: tamẽ diceẽ aliquid i vno dubitãculo istrat q: Aui. dicit de basilica. Q̄ si fuerit vicio alterius humoris euacua cum pillulis cochĳs iera ⁊ hmõi: vt supra 4⁰. tractatu. Item ad hunc canonem adducantur gargarismata masticationes ⁊c̃. vt supra de soda flegmatica.

¶ In cõplendo quartū opꝫ vti clarificantib⁹ visum resoluẽtibus ⁊ attenuantibus humores: aut spũs grossos: de quibus: ⁊ si dictū sit satis in ꝓcedenti rubrica: tñ aliqua maxime hoc casu cõmẽdãda memorabunẽ. ¶ Unde primus si videbitur expedire fiãt euaporatiões: vt supra cū aqua decoctionis mellilotí rute ⁊ hmõi. ¶ Itẽ ex aqua decoctiõis epatis ircini aut caprini. ¶ Itẽ assieẽ epar irci ⁊ colligaẽ aqua ei⁹ ponatur piper albū tritum incribellatū ⁊ apertis oculis vapor eius recipiaẽ: deide comedat epar vel de epate illo: est enim optimū. ¶ Aliud ⁊ expertū. ℞. fellis cõi par. i. piperis par. ij. armoniaci par. iij. cõficiaẽ cum melle. ¶ Iteꝫ ad hoc valet colliriū de fellibus Raẽ. ¶ Item exptū. ℞. succi feni. cocti ⁊ depurati par. i. mellis ⁊ fellis hircini: an. par. ß. stercoris stellionis par. i. quartum: misce ⁊ instilletur: sanat in paucis diebus: si deus voluerit.

¶ Ulterius compleẽ cum cibis bonis bonū sanguinẽ generantibus vt supra in ꝓcedenti rubrica: ⁊ cum cõfectionibus appropriatis vt diamargariton: diãtos ⁊c̃. vinū aromaticū moderatū ⁊ datū: vt supra. ¶ Itẽ vsus cubebaꝝ feni. chebulorum conditoꝝ. Nucismuẽ. ꝯdite recentes ad hoc valentes: vt supra in principio capituli: ⁊ tu ibi.

¶ De haliabar. i. de nõ vidẽtibus in die. Rubrica. xxxij.

Haliabar in vulgari nr̃o dicta solana ẽ passio qua hoi accidit vt de die videre non possit: ⁊ lumẽ solis fugiat.

Causa cuius ẽ subtilitas spirituū paucitas eoꝝ cū raritate substantie oculi ⁊ tunicarū eius. Nam spũs eoꝝ resolui꞊ cuꝫ lumine solis. Aui. Et propter hanc causaꝫ catti. bubo. noctue ⁊c̃. melius vident de nocte: ⁊ de die non possunt videre: ⁊ a qbusdam nominatur egilopa contraria noctilope.

Cura ergo in hac est ꝯria dicte. Sit itaqꝫ ipinguatiua humectatiua cerebri: ⁊ etiã toti⁹ ⁊ spãliter oculorum: pro quo recurras ad dicta in tertio tractatu. ⁊ bibat vinum rubeū nõ dulce. Nam in summa Aui. dicit. Cura est addere in humectatiõe ⁊ in igrossatiõe sanguis. ¶ Et

¶ De gutta serena. Rubrica. xxxvi.

Gutta serena est dispositio in q̃ oculus nõ videt ex opilatione ꝯtingēte in neruo ꝯcauo magno .s. optico pp quã ꝓhibetur delatio spēꝝ visibiliu ꝛ trãsit⁹ spūs visibilis in q̄ntitate ꝯueniēti ad oculū ꝛ oculus videt̄ clarus ꝛ serenus. Et dī trãsitus spūs: qꝛ tenēdo ꝙ visio fiat i cristalloyde deberet oculus eo casu vidē: qꝛ nihil videt̄ impedire: sed pꝫ ꝙ ꝓhibitio spūs in q̄ntitate conuenienti ad visionē ꝑpter opil'onē est cā hꝰ: relinquo speculatoribus. ¶ Hec passio curã nõ recipit nisi p mundificationes dictam: ꝛ cetera que dicta sunt in cura cathataracte cũ medicinis: ꝛ tu ad ea recurre: nam habebis ibi illa.

¶ Dubium de vomitu.

Dubitatur circa p̄dicta ꝑ. Utrū vomitus ꝯferat in passionibus ocloꝝ. Q͛ sic: qm̄ qd clarificat visuꝫ iuuat: sed vomit⁹ hꝰ. 4ᵘ p̄mi. cap̄ de vomitu. ꝭ. ¶ Cõfirmat̄ qm̄ qd educit mãm ꝛ fumum nocētes oculis ꝯfert: vomit⁹ est hꝰ: vt allegato loco. ꝭ ꝛc. ¶ In ꝯtrium illud nocet oculis in cuius actu eoꝝ pcurat̄ custodia: qꝛ alr̄ esset frustra: sed in actu vomitus precipit̄ oculos ligari cū duab⁹ pilis rotūdis: vt 4° p̄mi. allegato c° ꝛ 4° Almã. ergo ꝛc. ¶ Itē ex vomitu fit tractio mãe versus ptem patiētem ꝛ cõmotio fluxus mãe ad oculos. ꝭ ꝛc. ¶ In hac dubitatione repiunt̄ auctores in verbis suis diuersificari. vt. 131. dña. ¶ Sed in sūma tenēduꝫ ꝙ vomitus nocet in passionib⁹ oculoꝝ talib⁹ per essentiam q̄litercūqꝫ fiat: ꝛ hãc ꝯ̄nem ꝓbant rõnes post oppositū ꝛ est sententia Haliabatis ꝑ theorice. ¶ Scḋa ꝯclo ꝙ in passionibus oculoꝝ talibus per cõitatē ꝛ spãliter a stō est vomit⁹ ꝯferens: ꝛ hanc ꝓbant rõnes añ oppositū. ¶ Tertia ꝯclo ꝙ vbi mã que est in stō lederet oculos multū: tunc melius esset dimittē vomitū ꝛ ipm̄ p secessum educere. pꝫ. nã in fieri multū lederent̄ oculi: ꝛ ideo Gal. 4° iteroꝝ in hn̄tibus suffusionem oculoꝝ: ꝛ ꝑpter a stō exhibebat ierãpigram. ¶ Quarta ꝯclo ꝙ hꝰ vomit⁹ oꝫ esse facilis nõ fortis: non frequēs: ꝛ in corpibus ꝑparatis. pꝫ qꝛ alr̄ sequunt̄ incõueniētia dicta post oppositū: ꝛ tu ꝯsidera. Et forte h̄ itellerit Aui. de cura debilitatis visus cū dixit. Uomitus aūt q minus est ex eis que ꝯferūt: ſꝫ laboriosius nocet valde.

¶ Dubiū de flõmia in obtalmia.

Dubitatur 2°. Utrū in oī obtalmia cõpetat flõmia cū q̄dam sit flatica vt dicebatur. ¶ Et vī ꝙ sic auc̄te Aui. inqt. De cura cõi spēꝝ eius. Et flõmia ex cephalica est ꝯueniens oīb⁹ specieb⁹ eius. Et pro isto est Rasis 9° Almãs. cap̄ de obtalmia: inquit. In pncipio h⁹ curationis obtalmie minuēda est cephalica: ꝛ subdit. Quāto fortior fuerit obtalmia tanto plus est minuēdum de sanguine. Pro eodem Mes. de obtalmia. Flõmia aūt ex cephalica ꝯueniens est oībus specieb⁹ eius: ꝛ ꝑprie sanguinee. ¶ Ad oppositum arguit̄ ex canone cõi. 4° p̄mi. de flõmia. Caue ne egrū. Nam quedã est colerica: quedam flatica: nõnulla esse pōt melica.

¶ Ad dubiū r̄ndet̄ ponēdo ꝯ̄nes. ¶ Prima ꝙ in sanguinea cõpetit. pꝫ. ¶ Scḋa ꝙ in colica: aut flatica vel melancolica vbi fuerit mixtio cū sãguine cõpetit. pꝫ. qꝛ diuersio fit: ꝛ ꝓhibitio augmēti ãpatis: ꝛ has duas ꝯ̄nes voluerūt auctores allegati ꝛc. ¶ Tertia ꝯclo ꝙ mã ista fluxa non exñte in toto plectoria: aut alia re indicāte flõmiā pōt competē flõmia: ꝛ cū: qm̄ mã que est peccãs fm̄ maximã ptē in venis ꝯtinet̄: ſꝫ flõmia maxime euat mãm in venis ꝯtētã. ergo. Et pro ista ꝯ̄ne faciūt que dcã sunt. s. de litargia: et tu ad illa recurras. nã hec ꝯclo. est mere ꝓbabilis. Et pro isto vide etiã que dicta sunt de dolore capitis in dubijs.

¶ Dubium de lachrymis.

Utrum lachryme natiue recipiãt curã: ꝙ nõ. Aui. c. d̄ lachrymis. Que aūt natiue sunt: aut pp eradicationē visionis lachrymalis nõ sanant̄. Idē Mes. de lachrymis. ¶ In ꝯ̄riū idē Aui. de cura eius in fine: ille h⁹ que sunt natiue difficulter recipiūt curam. ¶ R̄ndetur duplr̄. Primo ꝙ in p̄mo Aui. itellerit de natiuis in corpibus adultis que sunt lõgi tpis ꝛ fortes. in 2° h⁹ cap̄ de his que sunt debiles recētes ꝛ in etate tenera. Alr̄ ꝛ melius ꝙ in p̄mo intellerit de his que fiunt ꝑpter fluxuꝫ qui est p venas ꝛ arterias itrinsecas. In 2° de his que fiunt ꝑpter fluxum factã ex venis ꝛ arterijs extrinsecis vt dictum est supra: ꝛ hoc voluit Auicē. in caplō p̄mo. cum dixit. Et cursus eius ad oculuꝫ in vna duaꝝ viaꝝ predictaꝝ multotiens. s. in capitulo de obtalmia.

¶ Dubia duo de pupilla.

Utrum dilatatio pupille facta a casu vel pcussione sit curabilis. Q͛ nõ Aui. ca° de alintisar in fine. Et illa que est a pcussione: aut casu nõ hꝫ curã. ¶ In ꝯtriuꝫ Ras 9° Almãs. de dilatatione pupille. Q͛ si pupilla post pcussionē dilatari ꝯtingat nõ est inde timendum. qꝛ remouet̄. ¶ Pro isto vī sñia eiusdē Aui. de cura eius cū inqt. Illud aūt quo vtendū est i cura ei⁹ que facta est, successiõe pcussionis: est flõmia. ¶ R̄ndet̄. In magna dilatatiõe vbi ꝯtingit pupillã dilatari vsqꝫ ad albeduiem nõ est hn̄da fiducia in cura eius. Et nõ soluꝫ in tali: veꝝ si fuerit sequēs vehemētē capitis dolorē. ꝛ hoc voluit ex p̄o. s. Rasis. In pua h⁹ ei⁹ dilatatione ꝛ recenter facta hn̄da est spes cure: ꝛ hãc vidi. Et pro isto est Placētinus cuꝫ dictis. Cum aūt aduenit ꝑpter pcussionē nõ est multū timēda: qꝛ aliqñ p se curat̄ qd de pua recēti dicēdū est. ¶ Alr̄ ꝙ dilatatio pupille facta ex pcussione que dilatatio nõ sit multū magna: in qua cõprehēdemus nã adiuta eius aliqualē ꝯstrictionē sequi est curabilis. Et huius curã posuerūt auctores: ꝛ hꝫ hoc veritatē maxime de recēti: ꝛ in primis diebus apparēte tali signo: nã cronica recipit curã nequaq̄. Unde Mes. Et confirmata non habet curam.

Utrum ꝯstrictio fiat a siccitate. Q͛ nõ: qꝛ dilatatio pupille fit a siccitate. Aui. de dilatatione. ꝭ ꝯstrictio nõ fit ab ea cã: cum eadē cã nõ sit ꝯ̄rioꝝ effectuuꝫ ꝓductiua. ¶ In ꝯ̄rium Aui. ¶ Dicēdum ꝙ qñ nõ accidit siccitas in ptib⁹ cētralib⁹ tūc fit dilatatio pupille: quia ptes mouent̄ versus circūferētiales. Qñ h⁹ fit siccitas in circūferentialibus: tunc partes mouent̄ versus centrales. ¶ Per hoc pꝫ quid ad dubium argumenti.

¶ Dubium in debilitate visus.

Utrum faba ꝛ lens cõpetãt in debilitate visus. Q͛ sic maxie vbi fit ex subtilitate spirituū: qm̄ spūs igrossant cū sanguinē grossum generent: ꝛ ex ꝯ̄ti ab eo spūs grossus generat̄ cū spūs nõ sit nisi vapor sanguinis tēperat⁹ septimo de iuuamētis mēbroꝝ. ¶ In contrariū Aui. ꝛ auctores. ¶ Dī p̄mo. forte itellerit Auic. ꝛ ceteri vbi debilitas esset ex grossitie spūs. ¶ Alr̄ ꝙ nullo mõ cõpetit: qm̄ ꝛ si cõpeteret rõne ꝙ spm̄ ingrossarēt: nocerent magis ex eo ꝙ ipm̄ spm̄ ꝓducerent tenebrosuꝫ: ꝛ similiter oculum redderēt tenebrosum. ꝯsidera.

¶ Dubium in noctilupa.

Utrum in noctilupa sit p̄mo ex cephalica minuēdū. ¶ Notãdū ꝙ repit lr̄a Aui. de cura noctilupe. Si illic fuerit, multitudo flõmia cephalica: alia lr̄a hꝫ basilicam: nõ si dīc basilicaꝫ vī ꝯ̄dicē Rasi ꝛ alijs qui dicūt flõmãdã eē ꝑ cephalicã. ꝛ ꝑpter h̄ stat dubiū

q: si lr̄a dicit cephalica ē dubitatio aliq̄. ¶ Sȝ iuxta dcā de soda dicēdū q̄ mā exn̄te multa fiat ex basilica: si pauca ex cephalica: p̄mum itellexit Aui. 2m Raſ. Meſ.

De loco chataracte repit diuersitas. vn̄ qdā dicūt eā gn̄ari inter cristalloydē ⁊ vueā: vt Açarauius. c. de aq̄. ⁊ Haliabas 9o theorice. 13. c. Quidā iter vueā et corneā. vt Jesus Haly. idē vr̄ innuere Aui. cū dicat. Inter humorē albugineū ⁊ sifac q̄ sifac est pāniculus cornee itrinsecus. Et aliq̄ diuisimode: in qb' modis non ꝓtello sermonē inutilē practice. Sȝ mirū est q̄ auctores ꝯfuse de loco isto scripserūt: ⁊ nō determinate. Auctores. n. videnſ ꝯuenire magis q̄ sit iter vueaȝ ⁊ corneā. ¶ Sȝ ad sedādas discordias apparētes dicēdū q̄ aq̄ siue chataracta: pōt accipi dupl̄r. ¶ Uno' vt est nomē cōe ad oēm opilationē oculi q̄ ꝓhibeſ visio: ⁊ isto mō gutta serena dr̄ chataracta que ꝯtingit ex opilōne ꝯtingēte: vt. s. de gutta serena: ⁊ tu ibi. ¶ Scd̄o mō capiſ pro opilōne oculi an̄ cristallinā quā auctores ꝓpe vocāt chataractā: ⁊ de ista q̄rit questio de qua dicaſ q̄ totū spaciū qd̄ est a cristallina ad corneā: qd̄ spaciū implet albugineus loc' est chataracte. Qd̄ spaciū pōt dupl̄r itelligi. ¶ Uno mō q̄ totū simſ sit chatarosuȝ: ⁊ hoc pōt itelligi qn̄ tot' albugine' igrossaſ ⁊ dealbaſ ⁊ ꝓuat visuȝ: ⁊ tūc est passio icurabilis. Pōt etiaȝ ꝯtingere qn̄ aq̄ tm̄ exuberat totū oculuȝ. ¶ Alio mō pōt itelligi totū albugineuȝ nō sit: sed q̄ aq̄ possit esse a q̄cūq̄ sui pte. s. in p̄n' albuginei: ⁊ iuxta cristallinā: ⁊ ista aq̄ erit post vueā. ⁊ possit eē in foramine ipso vuee siue parū post v̄sus cristallinā: ⁊ q̄ possit eē iuxta foramē vuee iuxta corneā: ⁊ in q̄cūq̄ pte' posit situari aq̄ que dr̄ chataracta pōt dilatari. nā chataracta nō vr̄ eē aliud q̄ȝ opilo ex mā aquosa ꝓhibēs trāsitū spēꝝ visibiliuȝ ad cristallinā: sȝ siue mā aquosa stet in fine albuginei iuxta corneā siue cristallinā: siue stet iuxta foramē inter vueā vel in ipo foramine: siue stet iuxta ex̄ foramē vel v̄sus foramē ꝓhibeſ trāsit' visibilium. g̃ vbicunq̄ sit erit chataracta: ⁊ appet ex hoc q̄re in diuersis auctorib' de ipa inuēti sunt varij sermones.

¶ Sed iuxta hoc cadit dubitatio alia: quare qn̄ mā chataracte est post corneam nō apparet albedo: nisi tāta quantum est foramen pupille: deberet enim totū spaciuȝ qd̄ occupat sub cornea apparere albi coloris.

¶ Pro solōne huius scito: q̄ si mā ista stet ꝓpe cristallinaȝ intus in vuea vel ꝓpe foramē vuee intus in vuea vel stet in ipso foramine vuee: tūc facile itelligiſ: q̄re aq̄ appet in forma rotūda: sic est rotūditas foraminis: itē appet q̄re appet maior aliqn̄ minor: illud. n. est s̄m q̄ ꝯstringiſ vel dilataſ pupilla si sit poſſe eā dilatari: aut ꝯstrigi: sȝ si aliq̄ stat extra vueā v̄sus corneā: tūc ista aqua est de mobilib'. s. nō hn̄tibus aliquā diafaneitatē: imo veꝝ colorē: ⁊ tūc si stat statiȝ post corneā tantūdē appet q̄ntū occupat de spacio cornee: sicut appet in sanie post corneā. ¶ Uel ista aq̄ hēt diafaneitatē ⁊ trāsparētiam aliquā: nō tn̄ tātam qn̄ ꝓhibeat receptionē speciēꝝ visibiliū: sȝ nō ex toto ꝓhibeat aliquaȝ irradiationē: nō tn̄ que sit sufficiēs ad visum: ⁊ ista aqua q̄uis impleat totū spacium qd̄ iter corneā ⁊ vueaȝ adhuc appebit in forma rotūda rotūditate ꝓportionali ⁊ opposita foramini vuee. Et rō huius est. nā totū de ista aqua qd̄ pōt irradiari a lumine appet ꝯformis cornee: totum autē qd̄ non pōt irradiari appet sub ꝓprio colore aque. s. coloris albi. Circūferētie aūt circulares istius a que sunt min' ꝓfunde siue grosse ꝓpter locū esse minus in spacio. sȝ medium istius aque est magis ꝓfundū ꝓpter maius spaciuȝ qd̄ replet. ergo circūferētie irradiabunſ a lumine exteriori ⁊ non apparebunt sub colore: pars aūt media nō poterit perlustrari: ⁊ sic apparebit alba: ipsa enim grossior existit suo circunferentijs vt dictuȝ est. Est itaq̄ chataracta humiditas talis existens inter corneam ⁊ vueam ex opposito pupille sicq̄ cōmuniter dicitur.

¶ Aliud ꝓblema ꝓpter qd chataracta in loco luminoso apparet minor in non luminoso vero maior.

¶ Dicitur q̄ in loco luminoso maior pars eius illuminaſ: ⁊ ideo pua pars eius remanet non luminata: ⁊ est illa que est in centro magis: ⁊ ideo videſ minor. Contrarium qn̄ est in loco non sic luminoso. naȝ maior pars eius remanet non penetrata. ⁊ radijs sic apparet alba. ¶ Alia difficultas postq̄ȝ ita est q̄ chataracta est humiditas iter corneāȝ ⁊ vueam quomodo deponetur. ¶ Dicenduȝ q̄ hodie deponentes opantur cuȝ acu valde subtili penetrante vueā ⁊ propter subtilitatem instrumenti non exit albugineus. antiqui operabantur cum acu non acuto: sed parumper obtuso: cum quo si fieri posset melius esset: sed non video modum. Ego autem vidi ⁊ operari feci cum acu acutissimo subtili argenteo: ⁊ bene successit.

¶ Conciliatio Auic. cum Rasi. Inquit Rasis. 2o continentis. cap. de chataracta. Medici moueant palpebram ⁊ fricent ⁊ intueantur eam: ⁊ si aqua spargitur cum rectificatione ⁊ reuertitur ⁊ coadunatur nunq̄ȝ iuuat cura cuȝ instrumento: in contrarium Auicen.

¶ Dicendum q̄ quando medicus premit ⁊ fricat cum pollice vel alio digito super palpebram ponendo versus oculum vel chataractam nullo modo cedit talis non est deponibilis: quia significat multam grossitiem ⁊ viscositatem ⁊ adherentiam: vel cedit: ⁊ tunc vel cedit ⁊ redit: ⁊ tūc vel cedit tota simul vel cedit diuidendo se in partes. si primuȝ est deponibilis: quia signum q̄ est vnita ⁊ non fixa vehementer: hoc autem cedere est quasi eam dilatari: et eam reuniri ⁊ aggregari. Si autem cedit diuidendo: ita q̄ rūpi videatur in frusta: tunc non est deponibilis cum acu: et de hac loquitur Rasis. In quo capitulo docuit patienteȝ chataractam debere situari a medico in opposito solis et ponere pollicem supra palpebram superiorem: deinde subito eleuare: vt supra. ⁊ videre motuȝ chataracte. Ex quibus tollitur contradictio apparens: nam quando chataracta sic cedit ⁊ redit ⁊ non se diuidendo arguitur debita mobilitas eius: vniformitas eius debita: viscositas. Ex quibus arguitur ipsam esse obedientem operationi per acum fiende: ⁊ tu considera.

¶ Affori̇smi de oculis ⁊ eoꝝ dispositionibus sunt que sequuntur.

¶ In temporibus vero siquidē hyems sicca ⁊ borealis fiat. ver vero pluuiosum ⁊ austrinum necesse est estate obtalmias fieri. 12.3e.

¶ Si v̄o hyems austrina ⁊ pluuiosa fiat: ver v̄o siccum ⁊ boreale obtalmie sicce fient. 13.2e.

¶ Si vero borealis fuerit autumnus ⁊ inaquosus humidis quidem natura ⁊ mulieribus confert: reliquis v̄o obtalmie erunt sicce. 15.3e.

¶ In siccis tp̄ibus obtalmie fiunt. 17.3e.

¶ Constitutiones vero quotidiane austrine vertigines faciunt in oculis. 18.3e.

¶ Estate v̄o quedā hoꝝ oculoꝝ ⁊ aurium dolores. 21.3e.

¶ In nō deficiente febre si oculus distorqueaſ: ⁊ nō videat debili existe corpore iam ꝓpe mors est. 49.4e.

¶ Quibuscūq̄ in febribus aut alijs egritudinibus voluntarie oculi lachrymanſ nihil incōueniēs: qb' v̄o non s̄m voluntatem inconueniens. 52.4e.

¶ In oculis patientis a diaria accipi bonum. 17.6e.

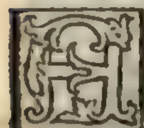
¶ Dolores oculoꝝ: meri potio aut pyria: aut flobothomia aut farmacia soluit. 31.9e.

¶ Attēdere aūt opȝ ⁊ indicia oculoꝝ in sōnis. si. n. qd albi appeat omissis palpebris nō est diaria existē aut farmacie potatione malū est signū ⁊ mortale valde. 59.6e.

¶ Oculoꝝ doloꝛes meri potiones ꝛ lauacrã multa calida ꝛ flōia soluit. 47.7.

Capitulum. iiij. De dispōnibus aurium. continens Rūicas septem.

¶ De anothomia: ꝛ ꝯplexione ꝛ descriptiōe auris ac de cōferētibus ꝛ nocentibus auditui. Rubrica. j.

Auris est mēbꝛū cartilaginosum an fractuosum super os basilare siue petrosum situatum auditui a natura creatū. In cuius concauitate est spūs cōplantatiuꝰ aut aer stans si ne cōnālis qui est instrm̄ auditus: ꝛ hanc concauitatē cooperit pāniculus subtilis contextus ex quinto pari neruorum auditui deseruientū. vt. s. in principio capituli de dispositionib⁹ oculoꝝ. de quibus veritus dixit aui. quarta tertij. primo cap. Et hic quidē neruus in dispositionib⁹ auditus est sicut glacialis in dispositionib⁹ visus. ꝛ reliqua mēbra auris sunt sicut reliqua que circundant glacialē ex tunicis ꝛ humoꝛibus que sunt creata propter glacialē vt seruiant ei ꝛ custodiāt ipsum ꝛ adiuuent eū. ¶ Ex quib⁹ apparet pmo cōplo e⁹. nā cartilago frida est ꝛ sicca. pma ps. mi. de cōplonib⁹ mēbroꝝ. ¶ Scdo pz eius descriptio.

Cōferentia auribus sūt hec Adeps galline. anatis. absinthiū. amurca olei. Balsam⁹ Castoreū. Conchilia. Coriandrū. Cucurbita. Fel apri. Fimus capre. Galbanū. Galla. Gallus. Gentiana. Licium. Lac mulieris. Laudanū. Menta. Mel. Metridatū. Nucea. Nenufar. Oleum sisaminum. Oleum narcisci. Oleū amigdalarū ama. Oleum laurinū. Oleum benedictū ny. Sed de maxime ꝯferētibus est mundificare ei oīe aures a foꝛde ꝛ semel i hebdomada distillare aliqd de oleo amig. ama. ocimū cū adipe. Pix ifusa in oleo ro. Rosa succ⁹ ei⁹. Succus rubi. Salix foliaqꝫ. succus eius. Staphisagria. Uermes terre cū adipe. adeps vulpis. ierapigra gal.

Nocentia auditui sunt. Alleū. argentū viuū aridio flos aut lanugo eius auri imposita. Castanea. Et plura alia que ex regimine diete comphēdentur et sequentibus.

¶ De lesiōe auditus. Et pˢ de eius diminutiōe. Rūica. ij.

Diminutio auditus quā auic. tarat vocat quādo sonus ab eo nō comphēditur sub sua debita q̄titate siue mensura. ꝛ quia non comphēditur ita grauis. aut ita acutus aut ita altus sicut est. ꝛ sic de aliis soni accidentibus.

Causa Cuius fm plurimū est cōplexio frigida. Et dicitur eius cā fm plurimū. qꝛ a mala cōplone cala etiā contingere pōt cum mā ꝛ absqꝫ mā. Consilr a mā ventosa. ¶ Item a casu pcussione. Itē nocumētis in foramie ex opilatione facta in eo ꝯtingere pōt. vt cū in aure ingreditur aliqd nocens. vt granū foꝛdes. ꝛ sic de aliis. vel in ea generatur caro ap̄a ꝛ huiusmodi. ¶ Itē ex nocumentis non solum in aere nāli ꝛ spū contingente. sed etiam in neruo ipso auditui deseruienti. ¶ Fit etiā nocumentū ex cōitate alioꝝ mēbꝛoꝝ ꝛ maxime vicinoꝝ vt in doloꝛe dentium ꝛ in coꝝ oꝛtu. itē in febrib⁹. ¶ Itē in ap̄ate ptis capitis ꝓpinque auri. ¶ Item a vermibus. item a subtilitate aut grossitie spūs fit. nam de his spālibus dicet capl̄is.

Signa demonstratiua. si a cā fuerit pmitiua. vt casu percussione ꝛ hꝫ. item pp egritudinē capitis item successiōe febris aut alterius egritudinis. item a cōitate alterius mēbri manifesta erunt considerare volenti per nocumenta que ipsis mēbris insunt.

¶ Signa. Si fuerit a mala cōplione ca. vel fri. signū pmū colligi pōt a iuuātib⁹ ꝛ nocentib⁹. Sꝫ hic aduerte qꝫ aliqñ decipit medicus. nā qñ est cū tali discrasia corpoꝛis plenitudo multū ledit a simili ꝛ a ꝯrio. ꝛ id aduerte. nam si discrasia fuerit calida ledit a calidis rōne similitudis. ꝛ leditur a ꝯrio rōne cōpssionis solonē cōmunitatis reducendo. Si itaqꝫ discrasia fuerit calida. tūc sentit caloꝛ interius ꝛ doloꝛ ꝛ ledit a calidis. sed nō vt dictū est coꝛpis plectoꝛiam. ¶ Q. si fuerit frida sentit fritas ꝛ ledit a fridis ꝛ iuuatur a calidis mā minoꝛata. nā qñ adest multa mā tūc ex caliditate fit dissolutio māe ꝛ inde mai⁹ nocumētum. ¶ Q. si fuerit ex hūiditate tūc appet tumoꝛ faciē ꝛ sentit grauitas qdā. ꝛ tales cōiter reumatiçāt. ¶ Si ex siccitate qꝛ fit post ieiuniū ꝛ vigilias cū de tumefactia faciei ꝛ oculi.

¶ Signa si ex ap̄ate est doloꝛ magnus caloꝛ pulsatio ꝛ febris saltem effimera.

¶ Signa si fuerit ex vlcere est ibi punctura moꝛdicatio ꝛ doloꝛ.

¶ Signa si ex vermibus est ibi doloꝛ circūuolutus vertiginosus ꝛ assiduatio cōmotiōis cū exitu vermis qñqꝫ.

¶ Signa si fit ab aquositate saniosa. de q̄ tale fit experimentū. Accipe spōgiā ꝛ calefacias igni ꝛ supponas pānus lineus calidus duplicat⁹ spōgie ꝛ auri applicent ꝛ doꝛmiat desup. si i mane inuenat pānū imaculatū nō erit ex hūiditate sꝫ ex alia cā. qꝛ si erit maculat⁹ erit ex hūiditate ipa saiosa.

¶ Signa si subtilitate spūs audibilis tūc patiēs non audit nisi vocē submissam p quā aer paulatine dilatat ꝛ intrat vox ad spūm moderate. ex grossa vero voce spūs ꝯfunditur q̄re nō audit. ¶ Si grossitie spūs tunc non audit nisi vox magna que cū ipetu intrat illā grossitiē dilatādo foꝛtiter aerē sicut lapis cadēs in aquā foꝛtiter ꝛ cum impetu multū dilatat eā. pua vero vox multū hꝫ ingressum. Fit ex successiōe cris pulsa mā ad oꝛganū auditus.

¶ Signa si ex vētositate. signat eam sonit⁹ cōtinuus absqꝫ grauitate. ꝛ in mala ꝯplone simplici nō sentit grauitas. sꝫ in mālī sic. ¶ Q. si auditus ledit absqꝫ nocumēto alioꝝ sensuum signū qꝫ nerui auditus tm̄ ledunt.

¶ Signa si acciderit ꝓpter nocumēta que sunt in foramine ponat patiēs in loco lumioso. ꝛ erit manifestū. si foꝛdes aut verrica aut caro aut sanguis grossus cōgelat⁹ aut alius talis humoꝛ in eā erit. ¶ Q. si fuerit pp nocumēta intrinseca. vt qꝛ sunt in osse neruo ꝛ hꝫ. tunc si fuerit cū mā vt dictum est erit cum grauitate. Unde dꝫ medicus pcipere vt patiens incliuet caput ad eam ptem. deinde eleuet. ꝛ tunc si erit mālis sentiet grauitatem si non. nō. vt consilr dicebatur. s. de doloꝛe capitis.

Pꝛonostica. Que fit successione vomitus facilis ē curatiōis. ¶ Itē recēs curat faciliter respectu aliaꝝ. ¶ Cronice cura ꝓpinq̄ est desperationi. vñ Mes. Que aūt antiqua ē vix recipit curā. Et antiquā itellige q̄ duos ptrāsiut ānos. Goꝛdonus. ¶ Si debilitas auditus siue surditas aliqñ minuit ꝛ in vno non pmanet statu tunc spes est cure cū magna difficultate. si vero in eodē statu cōtinue pmanebit. tunc ei non est cura. nā curationem nō recipit. ¶ Silr q̄ ex ꝯplone est cōmunitatis nervoꝝ auditus. ¶ Item ꝛ que ex ap̄ate duro incurabilis. De ꝓnosticis habes asso. quere eos in fine capl̄i huius. ¶ Et volo vt hec signa ꝛ demonstratiua ꝛ ꝓnostica tibi sufficiant ꝛc. p rubrica sequenti.

Cura Canones. Oꝛdinatio diete. Digestio māe. Euacuatio eiusdē. Remedioꝝ localiū applicatio.

¶ Oꝛdinatio diete ex pte aeris vt caueat se patiens ab aere calido fri. vēro. ꝛ hꝫ. Cibi aūt ꝛ potus ꝛc. moderent ad ꝯriū cāe facientis moꝛbū. vt si a frido cum calidis. si a calido cū fridis. ꝛ ab oīb⁹ abstineat vapoꝛosis multiplicātib⁹ hūoꝛes flicos si mā est frida. ꝛ cōsilr de calidis suo mō dicas. Fastidiū replo ꝛ sonus post repletionem nocet.

¶ Digerat mā prius. ꝛ maxime cum fuerit grossa viscosa cum his de quibus supra de soda flegmatica. Q. si fuerit

Et iuxta dicta replicetur euacuatio vt Mes. ⁊ auic. vnde Mes. h ca. Et frequēter lenificatio nature cum aq̄ fructuum. Et de his euacuatiuis ad plenū de soda sanguinea ⁊ colica. Nam cū cassia tamarindis aut māna aut lupulo dentur calcaria medicinarum conuenientia.

¶ Tertio si opus est ⁊ morb⁹ det inducias dent digestiua cōuenientia. de qb⁹ in q̄rto tractatu ⁊ de soda sanguinea.

¶ Quarto fiant diuersiōes suaues ⁊ leues cū manibus fricādo. ⁊ cōueniūt lotiones tibiarū. ⁊ infusio pedū in aqua. vt s̄. de soda. hec. n. oīa fiant leuia vt seq̄f inflāmatio.

¶ Quinto studeamus ad doloris mitigationem primo cū leuibus deinde cū fortib⁹. ¶ Et scias q̄ ista nō debent imponi nisi factis prius euacuatiōib⁹. vñ aui. Opȝ vt administres post eiionem euaporatiōes. distillationes lenitiuas ⁊ subdit quod notatum est. deīde itende vice alia cum eo qd̄ euacuat ipm ex mēbro. ¶ Complēt itaq̄ hunc quintū canonē euaporatio facta ex aqua calla sola recepta per traiectorium siue p cānulā. vt. s̄. siue modo Auic. p embulam.

¶ Item si fortius cupim⁹ cum decoctiōe maluarū. violarū. salicis. nenufaris camomille. ¶ Item si fortius addendo cortices papaueris aut iusquianum. ¶ Et ex his p̄nt fieri empl'a cum farina ordei additis specieb⁹ frigidis vt ℞. maluarū. viol. folioꝝ salicis. nenufar. decoquātur. deinde pistenf. deinde cū farina ordei ⁊ cū spēbus ceroti sandalini. Mes. ha distinctiōe. fiat emplastrū. ¶ Et consimiliter pōt fieri ad extra vnguētū ex oleis frigidis. additis pluribus pulueribus frigidis. de qbus statim in de colerico dolore. ¶ Ad intra v̄o ponatur lac mulieris ab vbere recenter mulsum aut albumen oui bene agitatū. Vñ auic. Albumini nāq̄ oui soli inest proprietas mirabilis. ¶ Aut distillef olei ro. cū modico camphore. ¶ Aut in fine oleū viola. cum semine iusq̄ami ⁊ modico aceti. Aut si forti⁹ cupimus addantur grana opij. Nō plus me extēdo in exemplis. qm̄ ex his que dicentur statim de colico patebūt exēpla multa huic proposito conuenientia.

Cura in cā colica. Premisso canone ex parte diete. de qua dictum. s̄. tractatu tertio ⁊ canone de digestiuis. Oportet hic memorare alios.

¶ Primus q̄ cū iste dolor sit acutus valde morbū faciens acutum statim in principio faciamus euacuationem. que tn̄o fiat flōia saltē diuersiua timendo futurum apā calīn qd̄ est perniciosuȝ. vt in principio Ψice dicebatur pro qua fienda recurre. s̄. de soda colica. Et ad id qd̄ dictū est de letargia quod est apā minus periculosuȝ. Et ad id qd̄ est dictuȝ de obtalmia vbi valde minus iminet periculū. vbi habetur cā dicti ⁊ modus tenendus ex parte venarū. ¶ Iteȝ fiat euacuatio cū solutiuis leuibus decoctione prunorūȝ. tamarindoꝝ. cassia manna cum aliquo acuēte vt videbitur expedire cum mirabo. reubarbaro.

¶ Secundus q̄ si calitas fuerit vehemēs q̄ fiat capitis infrigidatio cum his que dicta sunt in cap. de soda ⁊ specialiter de colerica. Unde Auicē. Cum autē causa est calitas superflua oportet vt infrigides cerebꝝ cū extinguentibus cognitis predictis in capitulo cerebri.

¶ Tertius noiatus est mitigatiuoꝝ admīstratio. Qui cōpleri pōt cū his que ad ex̄ ⁊ ad itra aurē ponūtur. ¶ Ad extra applicantur repcussiua fria ⁊ sua fri͞tate doloris mitigatiua vt emplīn vnctiones. ¶ Emplīn ℞. lenticulā aq̄ eā decoquas ⁊ pista. deinde cū mica panis lacte. albumine ouoꝝ. succo iusq̄ami. oleū viola. ⁊ ro. cū farina ordei. fiat emplīn cū aqua decoctiōis lenticule. ¶ Item ⁊ si vis fortius ℞. lactucā acrestā. cucurbitā. solatrū. iusq̄amū. exprime succū cū oleo ro. ⁊ mandragorino ⁊ faria ordei cū modico croci. fiat emplīn. Et multa consimilia posset artifex ingeniosus ex se cōficere. ¶ Unguēta cōsimiliter debilia ⁊ fortia fiant. vt ℞. oleoꝝ ro. viola. amigdalarū dulciū ā. ℞. iuceti p. ij. bulis̄t vsq̄ ad ꝯsumptionē aceti. deinde addatur modicū cere albe ⁊ fiat vnguentuȝ de quo inungaf auris ⁊ ptes circūstantes. Et si vis fortius addas opiū aut oleū mandragorinū. aut cū opiatis dictis siue mitigātib⁹ dolorē. s̄. tractatu q̄rto. ꝯfice vt placet. nam aggregentur ea q̄ dicta sunt de sanguineo cum his q̄ de colico. ⁊ erit res copiosa. ¶ Et consilr̄ dicaf de euaporatiuis. nam ex eisdē rebus fiant euaporatoria ex qbus fiunt empl'a cum modis dictis. ⁊ tu elige vt congruentius videbitur. ¶ Ad intra vero valēt que dicta sunt de sanguineo vbi posita sūt aliq̄ fortia ⁊ leuia. ¶ Sed vltra illa adhuc ponūtur alia multum efficacia. ℞. olei ro. conquassati fortiter cum succo cucurbite ⁊ impone. idem opare cum oleo de salice. ¶ Item oleum nenufarini cū lacte mulieris tepidū. ¶ Itē oleum de papauere ⁊ est fortius. ⁊ hoc vbi dolor fuerit vehemēs. cū quo ponaf aliqd cāphore ⁊ est efficax sedatiū. ¶ Item lac muliebre cum succo solatri mucilagine psiliij. qbus addatur vt libet ex mitigantibus. ¶ Item limacie decocte in oleo amigdalarū ⁊ lubrici terrestres cum oleo ro. decocti vt infra. ¶ Et aui. Cūq̄ est necessariū aliquod narcoticū magis icolume est sief memithe cum aliquanto opio teratur ⁊ misceaf cū lacte mulieris ⁊ distillef in aurem.

Cura in facto ex cā frida. Canones ꝓportionales seruentur quo ad ordineȝ diete. Euacuationeȝ. Digestionem. Diuersionē. ¶ Sed pro eiione dōm q̄ in p̄ncipio etate virtute ⁊ ceteris consentientib⁹ conuenit flōia. vt s̄. saltem diuersiua in modica. s. quantitate. pro qua recurre ad ea que dicta sunt de soda letargia vt. s̄. ¶ Scd̄o memorandū q̄ frequēter euacuatio cum solutiuis de quarto in quartū cum cocħijs ⁊ huiusmōi. vt. s̄. quarto tractatu. ⁊ de soda flica. ⁊ in tpe intermedio dentur digestiua iuxta mām peccātē ꝑ q̄ digestiuo recurre allegatis locis. ¶ Cōsilr̄ ꝑ diuersione fiat recursus ad ea q̄ de soda flegmatica.

¶ Localia ad ex̄. Emplastra. Unctiones. Euaporatoria.

¶ Euaporatoria p̄nt eē sicca ⁊ humi. Sicca fiāt cum his miliū panniciū sal. pulegium. bace lauri. olibanū. ruta. anetū. Ex his mālib⁹ sumāf duo tria vel plura vt libebit ⁊ ponanf i sacculo ⁊ calefcā supponanf. Calefiāt aūt h mō ponatur lapis siue tegula in igne. deide cū fuerit q̄si ignitus extinguaf cū vino. oleo de spica aut de ruta. ⁊ deide supponaf sacculus vt ex fumo tali supcalefiat ⁊ calidus nō multū iuxta canones positos in p̄ncipio capituli q̄s reuide. apponaf auri ⁊ sic reiteref frequenter vt videbitur expedire.

¶ Euaporatoriū humidū fiat cū his q̄ carminēt ⁊ maturant ⁊ mollificēt ⁊ cū decoctiōe mellilotī ꝓpe aneti. camomille. fenugreci volubilis folioꝝ caulis. seminū ex⁹. absinthij diuisiȝ vel ꝯiūctiȝ vt placebit. ⁊ recipiaf fumus p cannulā. cuius vna extremitas sit sup vas fabricaf ⁊ reliq̄ ad aurē ponaf. ¶ Et si dolor eēt vehemens addanf ex stupefacientib⁹ sicē eēnt cortices mādragore iusq̄ami folia ac semina. ¶ Et si nō sufficiūt trāseas ad fortiora vt opiuȝ. sed ista cū cautela apponantur. vt. s̄. tractatu q̄rto. de mitigātib⁹ dolorē. nā in dolore ex cā frida narcotica sūt postponēda vsq̄ q̄ timef sincopis. Auic. i h capitulo. Et nocumentum corrige si accidit ex eis sicē cū castoreo. ¶ Unctiones fiant ex his. Oleū nardinū. Costinū. Rutaceū. Sāmucinū. Amigdalaꝝ amaraꝝ. Camomillinū. Anetinū. Laurinū De lilio. De cheri. De narcisco. De persicis. De crisomilis. De been. De cherua. De cynamomo. Uniūquodq̄ autem istoꝝ ꝓprietatē hȝ i dolore auris ex cā frigida. ¶ Empl'a aūt fiant ex herbis cōmendatis iā vt est Anetum. Ruta. Pulegiuȝ. Maiorana. Laurus. Mellilotū. Camomilla. Origanū. Sticados. Et breuiter oīa calida ꝯferētia auribus. de quibus in principio capituli. fiat enim ex his decoctio ⁊ partiȝ pulueriçenf ⁊ cū vino ⁊ oleis dictis ⁊ faria seminis lini fiāt empl'a vt opus erit. ¶ ℞. cepe vinum ex his

que comeduntur ⁊ decoquas sub cinerib⁹ calidis ⁊ pruinis cũ facilitate. deinde ipm pista ⁊ icorpora i eo butyrũ ⁊ per modũ emplastri suppone. ¶ Idẽ cũ cepe liliorum butyro ⁊ oleo rutaceo. ¶ Ad intra aũt valẽt olea dicta iniecta ẽm canonẽ. ¶ Itẽ ℞. cepe ⁊ caua ipm. ⁊ in ipsa cauatura põe rutã ⁊ succũ raphani ⁊ galbanũ dissolutũ pꝰus i succo porri. deinde decoque vt supra. fiatq; deide expssio eiꝰ. ⁊ de tali liquore ipone ẽm canonem. ¶ Q, si dolor fortis fuerit adde opiũ cũ castoreo ⁊ croco ⁊ est ex miscibilib⁹ bonis vt Mesue ẽ capitulo. aut philoniũ cũ lacte. Oleum de scorpionib⁹ iniectũ est sublime. vt Mesue ẽ capitulo. ¶ Item decoquant vsq; ad eorum liq̃factionẽ scarabei: aut lubrici terre cũ adipe anatis ⁊ i aure distillet ẽm canonẽ. ¶ Item singulr̃ est fel thauri cũ adipe anatis iniectũ in cã vehemẽter frigida. ¶ Ad idem sotira ny. ⁊ Exdra descriptiõe ei⁹ cum modico sape iniecta. ¶ Et in summa mitigãtia dolorem oculorum sunt. ⁊ in hoc casu valentia. aũc.

Cura In facto ex ingressu rei frigide fiant euaporationes sicce dicte. Itẽ iniectiões calide dicte emplastra ⁊ iniectiões. Oĩa. n. q̃ dicta sunt in cã frigida ⁊ leniora p̃cipue in hoc casu sunt maxime ꝯferẽtia. Et ꝯsimiliter dicendum de his que descripta sunt de sonitu ⁊ sibilo.

Cura In facto ex apostemate calido ante explicationẽ canonũ notetur. Q, cura apostematis auris differt a cura aliorum apostematũ cõiter in duob⁹. Primo quo ad repercussiua. Scdo quo ad maturatiua. ¶ Quo ad repcussiua. primo q̃ applicant debẽt esse mitigatiua ⁊ nõ directe repcussiua. q2 timet lesio substãtie cerebri ne fiat inde frenesis aut letargia. aut si mã ad pulmonem descenderet generetur ptisis. Hic tñ est aduertendum q̃ in fortissimo dolore vbi timemus de casu virtutis ⁊ de occursu i sincopim aut in permixtionẽ rationis ⁊ mortẽ nõ solũ repcussiua. sed etiã narcotica in p̃ncipio sũt applicãda. vt Mes. de apostemate ⁊ bothor in aure. ¶ In secũdo differt quo ad maturatiua qm̃ pure maturatiua calida ⁊ hũida non debẽt apponi i apostemate auris queadmodũ ⁊ i aliis ponũtur vt docet Auic. quinto col. capitulo de maturatiuis apostematũ. ⁊ est hic canõ Gal. sniã quĩto de igenio sanitatis. sexto capitulo. vbi rep̃hendit medicũ ad regẽ siue imperatorẽ vocatũ p̃ dolore auris ex apostemate. qui maturatiuis calidis ⁊ hu. tñ vtebat. nõ ꝯsiderans mẽbri ꝯplexionem q̃ est sicca. quare ⁊ pro mẽbri cõseruatiõe iussit Gal. supuocatiuis apponi cũ his sicca cõplexionẽ auris ꝯfortãtia. vt dicetur in descriptione emplastri.

¶ Dieta igitur debet ad frigidum declinare plus ⁊ minus ẽm intensionem ⁊ remissionem cause.

¶ Euacuatio materie in p̃ncipio fiat flobothomia cũ multa sanguinis extractiõe si est possibile ⁊ p̃cipue i sanguineo. Q, si nõ põt fieri in vnica vice pp debilitatem virtutis: aut rõne alterius rei reiteret. nã cum tale apostema sit periculosum. vt declaratũ est ex sniã auicẽ. in principio p̃rice. debemus vt possibile est aduertere ne magnificetur. Fiat autem flobothomia ex cephalica primo ex parte ꝯtra vt sibi videbitur. deinde ex p̃te eadem iuxta canones de flobothomia in soda vt supra. ¶ Item competit vẽtosatio. fiatq; deinde euacuatio per lenitiua. ⁊ reiteret nõ dando fortia timẽdo agitationem ⁊ inflãmationẽ materie.

¶ Digestio. nam si videbitur confert in tempore medio exhibitio digestiuorum vt patet. Item competunt diuersiones faciles vt patet.

¶ Administratio localiũ. ad intra primo iuxta ea que notata sunt in principio cõpetunt frigida non directe repercussiua cuiusmodi est lac muliebre. vnde vsq; ad tres dies qui extimantur principium fiat iniectio eius vice post vicem. ¶ Aliud. ℞. olei rosa. ℥. ij. aceti. ℥. iij. bulliant vsq; ad consumptionem aceti ⁊ administretur vt lac. Unde Mesue hic dicit vsq; ad duos vel tres dies. ⁊ tu considera.

¶ Ad idem aliabas concedit in principio colirĩa alba dicta supra de obtalmia cum lacte dissoluta. Q, si timerem⁹ casum virtutis. vt dictum est. tunc administretur oleum de mandragora: quod Mesue nominat de iabroth cum lacte nouiter mulso. Et subdit: Si excusari aliter non potest cum modico camphore aut opij. ¶ In augmento vero scilicet in quarto die vsq; ad sextum administrentur que sũt compositarum virtutum vincentibus frigidis. vnde confert mucilago seminis citoniorum cum mucilagine fenugre. aut seminis lini: aut aliquando ro. cum oleo amigdalarũ ama. item conferunt hoc casu vaporationes facte ex flore camomille. mellilotirosa. ⁊ huiusmodi cum emboto. Et multa talia potest sibi fabricare operator. ¶ In statu aũt competunt que sunt cõpositarũ virtutum ⁊ equalium. vt ℞. florum camomille. mellilotiana. M. i. ros. M. i. s. foliorum altee. M. s. vel addas ex seminibus fenugreci lini p̃portionando. ⁊ fiant euaporationes vt supra. Et cũ similiter ad intra ponatur mucilago seminis citoniorũ cũ mucilagine seminis lini. Item oleũ sisami est in hoc casu cõuenientissimũ. Unde ℞. olei rosa. sisamini ana. Et cũ similib⁹ potest fieri iniectio vt patet: item conferunt oleum sisami cum adipe galline vt apostema citius ad maturationem perueniat. Ras. ¶ In declinatione vero laudatur basilicon dissolutum in oleo rosa. aut iniectio adipis vulpis tepide. ¶ Et iuxta premissa ponentur in hoc casu ab actoribus laudata. ℞. farine volatilis molendini. ℥. iij. granorũ pini mucilaginis fenugre. seminis lini ana. ℥. ij. thuris litargirij ceruse ana. ℥. i. aceti al. ℥. iij. conficiant cum oleo sisamino. ¶ Item Mes. ℞. farinã fabarũ. camomillam. succum violarum. farinã ordei. mellilotũ. alteam. decoque cum aqua ⁊ oleo camomille ⁊ rob ⁊ vtere. ista. n. sunt resolutiua ⁊ maturatiua valentia in statu. ¶ Cũ autẽ dolor aliqualiter cessauit confert hoc emplastrum. ℞. radicũ maluauisci. M. ij. decoquant pistent ⁊ cũ farina fenugre. ⁊ seminis lini. butyro. semine aneti. flore camomille. fiat emplastrũ. ¶ Uel sic. ℞. mucilaginis fenugre. maluauisci ⁊ seminis lini ana. ℥. iij. incorporent cũ cepe lilij cocto sub prunis. seminis aneti. ℥. i. florum camomille. M. ij. buthyri loti. ℥. vi. fiat emplastrũ actu calidũ ⁊ non multũ superponatur.

Cura in facto ex apostemate frigido. Primo ordinetur dieta proportionalis vt supra. Secundo fiat euacuatio ⁊ primo si virtus ⁊ cetera consentiunt per flobothomiam vt supra de causa frigida dictum est. Et reiteretur euacuatio vt ibi. Et digestio administretur. Et diuersio vt ibi.

¶ Localia vero ad intra vt in p̃ncipio approximentur anodina vt oleum camomillinum. sisami. ro. factum ex oliuis maturis: vt cõiter fit. mucilago seminis lini. altee. ¶ Item valet oleũ onfancinum in quo bullierunt scarabei. ⁊ est scarabeus animal qd̃ per terram incedit colligendo stercus. ¶ Item idem oleum in quo bulliti sunt vermes terrestres. ¶ In augmẽto ista vel cõsimilia cum resolutiuis vt oleum rosa. cũ adipe anatis vel sisamini cum oleo anetino. ¶ In statu miscenda sunt equaliter. ¶ In declinatione vero sola sufficiunt resolutiua: p̃ quibus omnibus recurre ad ea que dicta sunt ex causa calida ⁊ frigida.

Cura cũ apostema ipm ad supationẽ siue saniationem peruenerit ⁊ fuerit locus ortus eius manifestus: q2 apostema fuerit ex̃ ita q̃ sensus eũ p̃cipiat. tũc tales seruent canones. Abstersio siue mũdificatio. Et cõsolidatio. ¶ Mũdificatio vero ⁊ abstersio fiãt cũ melle ro. ¶ Consolidatio vero cũ puluere dragaganti vsti. Ista cito trãseo cũ ad cyrugicũ p̃tineãt. Et qm̃ que dicent de intrinseco de extrinseco etiam valẽt. De mũdificatiuis ꝯsolidatiuis habes supra tractatu quarto. ⁊ tu ibi.

Et iuxta dicta replicetur euacuatio vt Mes. ⁊ auic. vnde Mes. ĥ ca. Et frequẽter lenificatio nature cum aq̃ fructuum. Et de his euacuatiuis ad plenũ de soda sanguinea ⁊ colica. Nam cũ cassia tamarindis aut manna aut lupulo dentur calcaria medicinarum conuenientia.

¶ Tertio si opus est ⁊ morb⁹ det inducias dent̃ digestiua cõuenientia. de qb⁹ in q̃rto tractatu ⁊ de soda sanguinea.

¶ Quarto fiant diuersiões suaues ⁊ leues cũ manibus fricãdo. ⁊ cõueniũt lotiones tibiarũ ⁊ infusio pedũ in aqua. vt ẽ. de soda. hec. n. oia fiant leuia vt seq̃t inflãmatio.

¶ Quinto studeamus ad doloris mitigationem primo cũ lenibus deinde cũ fortib⁹. ¶ Et scias q̄ ista nõ debent imponi nisi factis prius euacuatiõib⁹. vñ auic. Op; vt administres post eũonem euaporatiões. distillationes lenitiuas ⁊ subdit quod notatum est. deide itende vice alia cum eo qd̃ euacuat ipm ex mẽbro. ¶ Complẽt itaq; hunc quintũ cañonẽ euaporatio facta ex aqua cal'a sola recepta per traiectorium siue p cãnulã. vt. ẽ. siue modo Auic. p embotum.

¶ Item si fortius cupim⁹ cum decoctiõe maluarũ. violarũ. salicis. nenufaris camomille. ¶ Item si fortius addendo cortices papaueris aut iusquiamum. ¶ Et ex his psit fieri empl'a cum farina ordei additis specieb⁹ frigidis vt ℞. maluarũ. viol. foliop; salicis. nenufar. decoquãtur. deinde pistent̃. deinde cũ farina ordei ⁊ cũ specieb⁹ ceroti sandalini. Mes. ĥa distinctiõe. fiat emplastrũ. ¶ Et consimiliter põt fieri ad extra vnguẽtũ ex oleis frigidis. additis pluribus pulueribus frigidis. de qbus statim in de colerico dolore. ¶ Ad intra do ponatur lac mulieris ab vbere receñter mulsum aut albumen oui bene agitatũ. Vñ auic. Albumini nãq; oui soli inest proprietas mirabilis. ¶ Aut distillet̃ oleũ ro. cũ modico camphore. ¶ Aut in fine oleũ viola. cum semine iusqami ⁊ modico aceti. Aut si forti⁹ cupimus addantur grana opij. Nõ plus me extẽdo in exemplis. qm̃ ex his que dicentur statim de colico patebũt exẽpla multa huic proposito conuenientia.

Cura in cã colica. Premisso canone ex parte diete. de qua dictum. ẽ. tractatu tertio ⁊ canone de digestiuis. Oportet hic memorare alios.

¶ Primus q̄ cũ iste dolor sit acutus valde morbũ faciens acutum statim in principio faciamus euacuationem. que nõ fiat flõia saltẽ diuersiua timendo futurum ap̃a. calm. qd̃ est perniciosũ. vt in principio Verice dicebatur pro qua fienda recurre. ẽ. de soda colica. Et ad id qd̃ dictũ est de letargia quod est ap̃a minus periculosũ. Et ad id qd̃ est dictũ de obtalmia vbi valde minus immĩet periculũ. vbi habetur cã dicti ⁊ modus tenendus ex parte venarũ. ¶ Itẽ fiat euacuatio cũ solutiuis lenibus decoctione prunorũ. tamarindop;. cassia manna cum aliquo acuẽte vt videbitur expedire cum mirabo. reubarbaro.

¶ Secundus q̄ si calitas fuerit vehemẽs q̄ fiat capitis infrigidatio cum his que dicta sunt in cap. de soda ⁊ specialiter de colerica. Unde Auicẽ. Cum autẽ causa est calitas superflua oportet vt infrigides cerebp; cũ extinguentibus cognitis predictis in capitulo cerebri.

¶ Tertius nõiatus est mitigatiuop; administratio. Qui cõpleri põt cũ his que ad ex̃ ⁊ ad itra aures ponũtur. ¶ Ad extra applicantur repercussiua fria ⁊ sua frĩate doloris mitigatiua vt empl'm vnctiones. ¶ Empl'm ℞. lenticulã aq̃ d̃l decoquas ⁊ pista. deinde cũ mica panis lacte. albumine ouop;. succo iusqami. oleũ viola. ⁊ ro. cũ farina ordei. fiat empl'm cũ aqua decoctiõis lenticule. ¶ Item ⁊ si vis fortius ℞. lactucã acretã. cucurbitã. solatrũ. iusqamũ. exprime succũ cũ oleo ro. ⁊ mandragorino ⁊ faria ordei cũ modico croci. fiat empl'm. Et multa consimilia posset artifex ingeniosus ex se cõficere. ¶ Unguẽta cõsimiliter debilia ⁊ fortia fiant. vt ℞. oleop; ro. viola. amigdalarũ dulciũ aã.

p. i. aceti p. iij. bulliãt vsq; ad õsumptionẽ aceti. deinde addatur modicũ cere albe ⁊ fiat vnguentũ de quo inungat̃ auris ⁊ ptes circũstantes. Et si vis fortius addas opiũ aut oleũ mandragorinũ. aut cũ opiatis dictis siue mitigãtib⁹ dolorẽ. ẽ. tractatu q̃rto. õfice vt placet. nam aggregentur ea q̃ dicta sunt de sanguineo cum his q̃ de colico. ⁊ erit res copiosa. ¶ Et consilr̃ dicat̃ de euaporatiuis. nam ex eisdẽ rebus fiant euaporatoria ex qbus fiunt empl'a cum modis dictis. ⁊ tu elige vt congruentius videbitur. ¶ Ad intra vero valẽt que dicta sunt de sanguineo vbi posita sũt aliq̃ fortia ⁊ leuia. ¶ Sed vltra illa adhuc ponũtur alia multum efficacia. ℞. olei ro. conquassan fortiter cum succo cucurbite ⁊ impone. idem opare cum oleo de salice. ¶ Item oleum nenusarinũ cũ lacte mulieris tepidũ. ¶ Itẽ oleum de papauere ⁊ est fortius. ⁊ hoc vbi dolor fuerit vehemẽs. cũ quo ponat̃ aliqd cãphore ⁊ est efficax sedatiũ. ¶ Item lac muliebre cum succo solatri mucilagine psilij. qbus addatur vt libet ex mitigantibus. ¶ Item limacis decocte in oleo amigdalarũ ⁊ lũbrici terrestres cum oleo rõ. decocti vt infra. ¶ Et aui. Cũq; est necessariũ aliquod narcoticũ magis icolume est sicut memithe cum aliquanto opio teratur ⁊ misceat̃ cũ lacte mulieris ⁊ distillet̃ in aurem.

Cura in facto ex cã frida. Canones pportionales seruentur quo ad ordinẽ diete. Euacuationẽ. Digestionem. Diuersionẽ. ¶ Sed pro eũone dõm q̄ in pñcipio etate virtute ⁊ ceteris consentientib⁹ conueniat flõia. vt ẽ. saltem diuersiua in modica q̃antitate. pro qua recurre ad ea que dicta sunt de soda letargia vt. ẽ. ¶ Scdo memorandũ q̄ frequẽter euacuatio cum solutiuis de q̃rto in quartũ cum cochijs ⁊ huiusmõi. vt. ẽ. quarto tractatu. ⁊ de soda flica. ⁊ in tpe intermedio dentur digestiua iuxta mãm peccãtẽ. p q̃ digestiuis recurre allegatis locis. ¶ Cõsilr̃ p diuersione fiat recursus ad ea q̃ de soda flegmatica.

¶ Localia ad ex̃. Emplastra. Unctiones. Euaporatoria.

¶ Euaporatoria psũt eẽ sicca ⁊ humi. Sicca fiãt cum his miliũ panicũ sal. pulegium. bace lauri. olibanũ. ruta. anetũ. Ex his mãlib⁹ sumãt̃ duo tria vel plura vt libebit ⁊ ponant̃ i sacculo ⁊ calefcã supponant̃. Calefiãt aũt ĥ mõ ponatur lapis siue tegula in igne. deide cũ fuerit q̃si ignitus extinguat̃ cũ vino. oleo de spica aut de ruta. ⁊ deide supponat̃ sacculus vt ex fumo tali supcalefiat ⁊ calidus nõ multũ iuxta canones positos in pñcipio capituli q̃s reuide. apponat̃ auri ⁊ sic reiteret̃ frequenter vt videbitur expedire.

¶ Euaporatoriũ humidũ fiat cũ his q̃ carminãt ⁊ maturant ⁊ mollificãt ⁊ cũ decoctiõe melliloti. pñe aneti. camomille. fenugreci volubilis foliop;. caulis. seminũ ei⁹. absinthij diuisũ vel õiũctũ vt placebit. ⁊ recipiat̃ fumus p cannulã. cuius vna extremitas sit sup vas fabricat̃ ⁊ reliq̃ ad aurẽ ponat̃. ¶ Et si dolor eẽt vehemens addant̃ ex stupefacientib⁹ sicut eẽnt cortices mãdragore iusqami folia ac semina. ¶ Et si nõ sufficiũt trãseas ad fortiora vt opiũ. sed ista cũ cautela apponantur. vt. ẽ. tractatu q̃rto. de mitigãtib⁹ dolorẽ. nã in dolore ex cã frida narcotica sũt postponẽda vsq; q̃ timet̃ sincopis. Auic. ĥ capitulo. Et nocumentum corrige si accidit ex eis sicut cũ castoreo. ¶ Unctiones fiant ex his. Oleũ nardinũ. Costinũ. Rutaceũ. Sãsucinũ. Amigdalap; amarap;. Camomillinũ. Anetinũ. Laurinũ. De lilio. De cheri. De narcisco. De persicis. De crisomilis. De been. De cherua. De cynamomo. Uniquodq; autem istop; pprietatẽ hꝫ i dolore auris ex cã frigida. ¶ Empl'a aũt fiant ex herbis cõmendatis iã vt est Anetum. Ruta. Pulegiũ. Maiorana. Laurus. Mellilotũ. Camomilla. Origanũ. Sticados. Et breuiter oĩa calida õferẽtia auribus. de quibus in principio capituli. fiat enim ex his decoctio ⁊ partiũ pulueriçent̃ ⁊ cũ vino ⁊ oleis dictis ⁊ faria seminis lini fiãt empl'a vt opus erit. ¶ ℞. cepe vnam ex his

que comeduntur ⁊ decoquas sub cinerib⁹ calidis ⁊ prunis cū facilitate. deinde ipm̄ pista ⁊ incorpora i eo butyrū ⁊ per modū emplastri suppone. ¶ Idē cū cepe lilioꝝ butyro ⁊ oleo rutaceo. ¶ Ad intra aūt valēt olea dicta iniecta ſm canonē. ¶ Itē ℞. cepe ⁊ caua ipm̄. ⁊ in ipsa cauatura pōe rutā ⁊ succū raphani ⁊ galbanū dissolutū prius i succo porri. deinde decoque vt supra. fiatq̄ deīde expressio eī⁹. ⁊ de tali liquore ipone ſm canonem. ¶ Q: si dolor fortis fuerit adde opiū cū castoreo ⁊ croco ⁊ est ex miscibilib⁹ bonis vt Mesue ħ capitulo. aut philoniū cū lacte. Oleum de scorpionib⁹ iniectū est sublime. vt Mesue ħ capitulo. ¶ Item decoquant̄ vsq̄ ad coꝝ liq̄factionē scarabei: aut lūbrici terre cū adipe anatis ⁊ i aure distillet̄ ſm canonē. ¶ Item singul’r est fel thauri cū adipe anatis iniectū in cā vehemēter frigida. ¶ Ad idem sotira iiij. ⁊ Exdra descriptiōe eī⁹ cum modico sape iniecta. ¶ Et in summa mitigātia dolorem oculoꝝ sunt. ⁊ in hoc casu valentia auric.

Cura In facto ex ingressu rei frigide fiant euaporationes sicce dicte. Itē inūctiōes calide dicte emplastra ⁊ iniectiōes. Oīa. n. q̄ dicta sunt in cā frigida ⁊ leniora ꝑcipue in hoc casu sunt maxime ꝯferētia. Et ꝯsimiliter dicendum de his que descripta sunt de sonitu ⁊ sibilo.

Cura In facto ex apostemate calido ante explicationē canonū notetur. Q: cura apostematis auris differt a cura alioꝝ apostematū cōiter in duob⁹. Primo quo ad repercussiua. Scdō quo ad maturatiua. ¶ Quo ad repcussiua. primo q̄ applicant̄ debēt esse mitigatiua ⁊ nō directe repcussiua. q: tunc̄ lesio substātie cerebri ne fiat inde frenesis aut letargia. aut si mā ad pulmonem descenderet generetur ptisis. Hic tn̄ est aduertendum q̄ in fortissimo dolore vbi timemus de casu virtutis ⁊ de occursu i sincopim aut in permixtionē rationis ⁊ mortē nō solū repcussiua. sed etiā narcotica in ꝑncipio sūt applicāda. vt Mes. de apostemate ⁊ bothor in aure. ¶ In secūdo differt quo ad maturatiua q̄m pure maturatiua calida ⁊ hūida non debēt apponi i apostemate auris queadmodū ⁊ i aliīs ponūtur vt docet Auer. quinto col. capitulo de maturatiuis apostematū. ⁊ est hic canō Gal. sn̄ia qnto de igenio sanitatis. sexto capitulo. vbi repͥhendit medicū ad regē siue imꝑatorē vocatū ꝓ dolore auris ex apostemate. qui maturatiuis calidis ⁊ hu. tn̄ vtebat̄. nō ꝯsiderans mēbri ꝯplexionem q̄ est sicca. quare ⁊ pro mēbri cōseruatiōe iussit Gal. suppuocatiuis apponi cū his sicca cōplexionē auris ꝯfortātia. vt dicetur in descriptione emplastri.

¶ Dieta igitur debet ad frigidum declinare plus ⁊ minus ſm intensionem ⁊ remissionem cause.

¶ Euacuatio materie in ꝑncipio fiat flobothomia cū multa sanguis extractiōe si est possibile ⁊ ꝑcipue i sanguineo. Q: si nō pōt fieri in vnica vice pp debilitatem virtutis: aut rōne alterius rei retineat̄. nā cum tale apostema sit ꝑniciosum. vt declaratū est ex sn̄ia auicē. in principio Fe¹ice. debemus vt possibile est aduertere ne magnificetur. Fiat autē flobothomia ex cephalica primo ex parte ꝯtria vt sibi videbitur. deinde ex pte eadem iuxta canones de flobothomia in soda vt supra. ¶ Itē competit vētosatio. fiatq̄ deinde euacuatio per lenitiua. ⁊ retineat̄ nō dando fortia timēdo agitationem ⁊ inflāmationē materie.

¶ Digestio. nam si videbitur confert in tempore medio exhibitio digestiuorum vt patet. Item competunt diuersiones faciles vt patet.

¶ Administratio localiū. ad intra primo iuxta ea que notata sunt in principio cōpetunt frigida non directe repercussiua cuiusmodi est lac muliebre. vnde vsq̄ ad tres dies qui extimantur principium fiat iniectio eius vice post vicem. ¶ Aliud. ℞. olei rosa. ℥. ij. aceti. ℥. iij. bulliant vsq̄ ad consumptionem aceti ⁊ administretur vt lac. Unde Mesue hic dicit vsq̄ ad duos vel tres dies. ⁊ tu considera.

¶ Ad idē alcabas concedit in principio colliria alba dicta supra de obtalmia cum lacte dissoluta. Q: si timerem⁹ casum virtutis. vt dictum est. tunc administretur oleum de mandragora: quod Mesue nominat de iabroth cum lacte nouiter mulso. Et subdit: Si excusari aliter non potes cum modico camphore aut opii. ¶ In augmento vero scilicet in quarto die vsq̄ ad sextum administrentur que sūt compositarum virtutum vincentibus frigidis. vnde confert mucilago seminis citoniorum cum mucilagine fenugre. aut seminis lini: aut aliquando ro. cum oleo amigdalarū ana. item conferunt hoc casu vaporationes facte ex flore camomille. mellilotı rosa. ⁊ huiusmodi cū emboto. Et multa talia potest sibi fabricare operator. ¶ In statu aūt competunt que sunt cōpositarū virtutum ⁊ equalium. vt ℞. florum camomille. mellilotı ana. M. i. ros. M. i. ß. foliorum altee. M. ß. vel addas ex seminibus fenugreci lini ꝓportionando. ⁊ fiant euaporationes vt supra. Et cū similiter ad intra ponatur mucilago seminis citoniorū cū mucilagine seminis lini. Item oleū sisami est in hoc casu cōuenientissimū. Unde ℞. olei rosa. sisamini ana. Et cū similib⁹ potest fieri iniectio vt patet: item conferunt oleum sisami cum adipe galline vt apostema citius ad maturationem perueniat. Ras. ¶ In declinatione vero laudatur basilicon dissolutum in oleo rosa. aut iniectio adipis vulpis tepide. ¶ Et iuxta premissa ponentur in hoc casu ab actorib⁹ laudata. ℞. farine volatilis molendini. ℥. iii. granorū pini mucilaginis fenugre. seminis lini an̄. ℥. ij. thuris litargirū ceruse an̄. ℥. i. aceti al. ℥. iij. conficiant̄ cum oleo sisamino. ¶ Item Mes. ℞. farinā fabarū. camomillam. succum violarum. farinā ordei. mellilotū. alteam. decoque cum aqua ⁊ oleo camomille ⁊ rob ⁊ vtere. ista. n. sunt resolutiua ⁊ maturatiua valentia in statu. ¶ Cū autē dolor aliqualiter cessauit confert hoc emplastrum. ℞. radicū maluauisci. M. ij. decoquant̄ pistent̄ ⁊ cū farina fenugre. ⁊ seminis lini. butyro. semine aneti. flore camomille. fiat emplastrū. ¶ Uel sic. ℞. mucilaginis fenugre. maluauisci ⁊ seminis lini an̄. ℥. iij. incorporent̄ cū cepe liliī cocto sub prunis. seminis aneti. ℥. i. floꝝ camomille. M. ij. butiri loti. ℥. vi. fiat emplastrū actu calidū ⁊ non multū superponatur.

Cura in facto ex apostemate frigido. Primo ordinetur dieta proportionalis vt supra. Secundo fiat euacuatio ⁊ primo si virtus ⁊ cetera consentiunt per flobothomiam vt supra de causa frigida dictum est. Et reiteretur euacuatio vt ibi. Et digestio administretur. Et diuersio vt ibi.

¶ Localia vero ad intra vt in ꝑncipio approximentur anodina vt oleum camomillinum. sisami. ro. factum ex oliuis maturis: vt cōiter fit. mucilago seminis lini. altee. ¶ Item valet oleū onfancinum in quo bullierunt scarabei. ⁊ est scarabeus animal qd̄ per terram incedit colligendo stercus. ¶ Item idem oleū in quo bulliti sunt vermes terrestres. ¶ In augmēto ista vel cōsimilia cum resolutiuis vt oleum rosa. cū adipe anatis vel sisamin cum oleo anetino. ¶ In statu miscenda sunt equaliter. ¶ In declinatione vero sola sufficiunt resolutiua: ꝓ quibus omnibus recurre ad ea que dicta sunt ex causa calida ⁊ frigida.

Cura cū apostema ipm̄ ad supationē siue saniationē peruenerit ⁊ fuerit locus ortus eius manifestus: q: apostema fuerit ex. ita q̄ sensus cū percipiat. nūc tales seruent̄ canones. Abstersio siue mūdificatio. Et cōsolidatio. ¶ Mūdificatio vero ⁊ abstersio fiāt cū melle ro. ¶ Consolidatio vero cū puluere dragaganti vsti. Ista cito trāseo cū ad cyrugicū ptineāt. Et q̄m que dicunt̄ de intrinseco de extrinseco etiam valēt. De mūdificatiuis ꝯsolidatiuis habes supra tractatu quarto. ⁊ tu ibi.

Cura si apostema fuerit ruptum ad intra ita q̄ nō vi-
detur locus exitus saniei tūc si videtur mā ipsa fa
cilius per nares ⁊ os trahibilis q2 fit multū ad intra. tunc
vtere sternutatorijs gargarismatibus. ⁊ hoc voluit vt ex-
timo Auicē. de cura saniei. ⁊ puris quarta tertij dū dixit.
Et inclina mām ad nasum ⁊ os cū sternutatiōibus ⁊ gar-
garismis. Tu tñ sis memor dicti auicē. pma quarti. de cu
ra putridarū. Medicus debet eē adiutor nature nō impe
diens eam. Si nā inceperit euacuare p aures: tu illam seq-
re. iuxta illud Sene. Undecimqȝ nā reperit: prima affo.
affo. xxi. Ea itaqȝ p aures egrediente seruētur canones di-
cti. Mūdificatio siue abstersio ⁊ consolidatio.

¶ Primus cōplet cum his que sunt mediocris abstersionis
⁊ pcipue si recēs fuerit. qm̄ in antiqua sanie opȝ fortiorib⁹
vti vt dicet. Et sunt aqua mellis. ppue vinum cū melle aut
acetū cū melle: aut oximel simplex aut squilliticum. ⁊ fiat
iniectio eoꝝ p siringā leuiter. deinde fiat abstersio ⁊ mun-
dificatio cū bombice. aut lana subtili aut pecia.

¶ Secūdus perficit cū his q̄ sunt mediocris exiccationis ⁊
consolidatiōis absqȝ vehementi mordicatione vt sunt oli
banum solutū cum vino. aut olibanū sarcocolla dissolu-
ta in vino ⁊ modico mellis ⁊ est expertū. itē myrrha aloes
in vino dissoluta. Et sandaraca etiā hic est mirabilis cum
vino ⁊ melle ⁊ cū licinio cōsolidat ⁊ dolorē tollit. Itēȝ lici-
nium cū sief memithe. Item compone myrrhā aloe sarco
collam ⁊ sandaracum cum melle ⁊ vino.

Cura in antiqua ⁊ cronica. Tres seruentur canones.
¶ Primus abstersio ⁊ mundificatio cum his q̄
sunt p̄dictis vigorosiora. ¶ Secūdus est restauratio eius
qd̄ deperditū est per putrefactionē. ¶ Tertius est consoli
datio ⁊ exiccatio cū rebus cōsolidatiuis in quib⁹ est pmix
tio aliquoꝝ humiditatem habentiū.

¶ Primus cplet pmo in eo genere cū minus fortib⁹ grada
tim pcedendo ad fortiora. Exemplū primoꝝ vt est vrina
pueri cū melle. absinthiū cū vino ⁊ melle ⁊ modico sal' gē-
me. oximel squilliticū cū modico floris eris ⁊ fortius est al
chitran cū melle. vinū decoctio serpentarie cū melle. Et for-
tiora sunt fel thauri cū vrina pueri. ⁊ hoc apud vehemen-
tiam putrefactionis. ⁊ fetoris. ¶ Item vnguētū egyptia-
cū Mes. distinctiōe secūda dissolutū cū vino ⁊ instillatū ⁊
est mirabile. ¶ Itē vnguētū de flore eris siue viride ⁊ ē ef-
ficax. ¶ Itē Rx. mellis despumati. ℥. iiij. aceti boni. ℥. iij. vi-
ridis eris. ℥. i. cōfice igne leui vsqȝ ad aceti ꝯsumptionē. ⁊ est ab
stersiuū sublime in oib⁹ talib⁹ vbicūqȝ fuerit vlcus.

¶ Secundus perficitur cum rebus mediocris exiccatio-
nis absqȝ mordicatione. ⁊ ista numerata sunt in canone se
cundo immediate precedenti.

¶ Tertius adimpleat cū his vt est myrrha aloes thus ⁊ ta
lia de qb⁹ dictū est in scdo canone. qb⁹ addatur colcotar.
flos eris ⁊ silia. vt Rx. sarcocolle. sanguis dra. olibani spu-
me maris. myrrhe. bauracb. boliar. scorie ferri. floris eris.
aloes. colcotar añ. ptes eqles terant. ⁊ ex media pte earūȝ
fiat sief. Et cū vti volueris distilla in aurē cū aqua mellis.
ex alia medietate vo linat licinū inuolutū i melle ⁊ iponā
tur in aure pus mūdificata ⁊ lota cū aqua ⁊ aceto ⁊ est ex
pertū. Q2 si cupis facilius medicamē potes ex his compo
nere vt patet. ¶ Ad idem valet medicamē Rasis nono al
man. de vlcere auris. ¶ Quidā laudāt multū emplastra
exteri⁹. ⁊ pcipue B. Rx. galbani. ℥. ß. armoniaci terbentine.
cere añ. ℥. ß. gūmi pini. ʒ. ij. succi cepe. ʒ. ij. ß. myrrhe. castorei
añ. ʒ. i. puluerizent ⁊ cum oleo laurino malaxando. Nota
tñ q̄ vt dictū ē semp debēt reiterari purgationes. nec ipsas
derelinquere debes vsqȝ ad finē cure. ¶ Itē aduertendūȝ
q̄ oȝ moderare ista fm̄ mām peccantē. nā vbi mā eēt cali-
de opȝ cū abstersiuis alteratiuis cūȝ frigidis pcedere. Et
cōsilr dōm de cōsolidatiuis. Unū vt dictū est bolus ar. San-
guis dra. scoria ferri ⁊ hoȝ sūt in eā optima. Sief memithe
Nucleī. Mirabolani. Galle aduste. Unguentū de cerusa.
Oleū ro. ⁊ hoȝ. ita q̄ ista cū calidis miscēda sunt iuxta iten
sionē ⁊ remissionē caliditatis materie. ¶ Itēȝ Rx. scoriam
ferri siue squamā septies extinctā i aceto fortissimo sp inno-
uādo acetū. deinde buliat in aceto ⁊ oleo ro. ⁊ colet ⁊ vna
gutta aurib⁹ instillet. ¶ Itē aduertēdū q̄ i expellēdo ma
teriā in aure ꝯtētā est singulare ⁊ efficax remediū inducere
sternutationē. ⁊ cū puenerit ad actū claudat auris: ⁊ vtē
possibile stringant nares vt ois ipetus pueniat ad aures.

Cura si apostema fuerit i pte extrinseca. q2 in cartilagi
nibus auris. tūc nō est magni timoris. Et medi-
cet cū his canonibus qui dicti sunt de apostemate.

Cura si apostema fuerit fcm̄ circa radicē auris tūc est
timorosum. nā si venerit cū signis digōis ⁊ in die
cretica. tūc possibile est vt sit ad bonuȝ. Si vero aliter eue-
nerit ē piculosum ⁊ mortale frequēter. ¶ Et tale qñqȝ est
sanguineū. qñqȝ est colericū. qñqȝ flicū. qñqȝ melācolicū.

¶ Euacuatio i sanguieo aut ex alio humore sāguini ꝯmix-
to iuxta doctrinā sepe positā ꝯsentiēte etate ⁊ virtute cōpe
tit in pncipio flobotomia dico ⁊ diuersiua ⁊ euacuatiua.
pȝ canon ex dictis. ¶ In colerico vo i pncipio q2 tale apa
suspectū ē existimo ꝯpetere flomiā diuersiuā. pȝ ēt ex datis
ā. ⁊ magis dclarabit hec mā infra de fe. pestilētiali. ¶ In
flico vero ⁊ mlīco nō ita vi directe ꝯpetere qm̄ tūc non est
tāta timor. ⁊ hec oia existimo voluisse auic. qrta tertij. de
cura apatū. q̄ accidūt i radice auris dū inquit. Et oȝ vt mi
nores mām cū minutiōe si ipa fuerit necessaria. Nō tñ iste
debēt moderari iuxta canōes positos. ā. de soda sanguies
vbi eēt i toto replō. ¶ Itē oȝ fieri eio cū solutiuis leniti-
⁊ aliis iuxta determiata i dubijs de fe. pestilētiali. sȝ secur-
ora sūt solutiua bndcā. vt est cassia. tamaridi. reubarba.

¶ Digestiua sint iuxta mām peccātē vt. ā. qito tractatu.

¶ De ordinatione diete nihil dictū est cū ex explicatis. ā. vi-
deatur regimē tale satis apertū intelligenti.

¶ In applicatiōe vero medicaminū ad locū oȝ hic memo-
rare canonē supra positū. vt in pncipio pure repcussiua nō
apponantur pp mēbrū pncipale: sed repcussiua ⁊ doloris
mitigatiua vt frigida leuia. cuiusmodi ē malua viola. cūȝ
folijs altee ⁊ aliquibus alijs calidis vt cū modico rute ⁊ si
milib⁹. flore camomille. semine lini ⁊ huiusmodi q̄ faciūt
ad attractionem. ¶ Propter qd̄ notandū q̄ pp̄ter mem
brum principale in pncipio directius videtur cōpetere ca-
lida attractiua. sed q2 timemus ne sequatur inflammatio
maior vt duplicatio fe. more Aui. in hoc capitulo. hic ipa
sic moderamus cū frigidis studentes mitigatiōis doloris.
vt nobis possibile est. quoniā dolor ita ppinquus pncipa-
liter multū prosternit virtutē ⁊ inflammationē inducit ⁊
acuendo spiritus ⁊ prohibendo ne cor debite a frigiditate
cerebri eventetur. ¶ Itēȝ est notandum q̄ si in principio
viderimus q̄ non fieret ꝯueniens expulsio materie ad lo-
cum emūctoriū q̄ tunc debemus vti attractiuis potentio-
ribus vsqȝ ad positionē ventosarū. ¶ Q2 si videmus ma-
teriaȝ conuenienter colligi ⁊ adunari tunc debemus ab il
lis attractiuis calidis supersedere ne ex eis fiat inflāmatio
maior ⁊ febris duplicatio. Unde in principio competit em
plastrum factum ex maluis. folijs altee. flore camomille.
mellilote cum farina seminis lini aut tritici aut fenugre-
ci. adipe galline. oleo viol. camomille ⁊ huiusmodi. ita q̄
totum ad calidū ⁊ humidū declinet maxime i calido ⁊ fri
gido melancolico: ⁊ plus in melācolico. In flegmatico ve
ro ad calidū ⁊ siccum. in quo ponatur adeps anatis. ficus
sicce ⁊ huiusmodi. deinde pcedatur si speratur eius sana-
tio siue suppuratio cū radice altee. cepe lilioꝝ. ⁊ alijs pu-
trefactiuis de qbus in quarto tractatū. ¶ Q2 si apostema
fuerit antiquatum siue durū factūȝ superponatur adeps

porci cum melle et cinere obstacarum. Idem ficus sicce. amoniacuz solum aut cum alio. Pix. Bdellium. Sordes alueorum. Storax liqda. Medulla cerui. Item viscus grana lauri. Gumi arabi. Piper radices serpentarie. Galbanum. Coriandri. Cordumeni. Piretri. Stercus ouium caprinum. Adipes porci. capre hyrci. Cerebella gallinarum vaccarū. Oleuz rosa. camomillinū. ¶ Ad id quod est frigidioris materie oleū de lilio. Anetinum. de cherua. Emplastruz de rasina. ex quibus vt pposito videbitur competere cōponat diligens examinator. ¶ Et si non rūpitur per se et eius aptionē queris fac illud cum calce viua et sapone molli. aliquando applicantur sanguisuge.

Cura si contingat a casu et percussione in principio fiat flobotomia in parte contraria: vel vētosatio in spatulis et ponatur bolus ar. puluis mirtillorum cū oleo ro. et huiusmodi vsqz ad tres dies. pcedaturqz deinde iuxta ea que dicta sunt abstinēdo a vino et a cibis multum resumentibus vsqz ad terminum dictum.

Cura in facto cum pruritu quia signū est q materia est calida vt salsa pcedatur cū canonibus ad hoc ex parte diete et ceterorum. applicando ad intra et ad extra q caliditatem rē. vt verbi gratia cuz frigidis et humidis. Et de his exempla colligi possunt expresse ex dictis

Cura in ceteris de quibus dictuz est q aliqs est fortis aliquis mediocris. opz medicū occurrere cū fortibus et mediocrib⁹ medicamentis vt cā morbi vel accidentis expostulat citi⁹ euacuādo applicādo vt pz intuenti.

¶ De his que aures ingrediuntur ab extra et in eas opilationem faciunt. Rubrica. vj.

Quandoqz ingreditur aer: siue vent⁹ frigidus de quo in pcedēti rubrica. Quādoqz aq. Quādoqz aliqd grossum solidum vt est cicer faba lapillus aut chicrat vt mihi contigit tēpore mee pueritie et huiusmodi. Quādoqz ingredit animal aliquod. Item qñqz in eo generatur vt vermis. ¶ Opilationes autē in eis faciunt sordes in ipsa aure paulatine aggregate. Qñqz humor viscosus opilās foramē aut meatū nerui. Qñqz generatur ibi caro siue verruca. Quandoqz aliqd in modum panniculi cooperientis foramē. ¶ Ante omnia notet verbuz Rasis nono almāso. capitulo de his que cadunt in aurē extrinsecus vbi inqt in fine. Neqz hoc pro paruo est habendū et precipue si res habens malam qualitatem ingressa fuerit. sequeretur enim ex ea grauis dolor.

Signa demōstratiua. Si fuerit vermis. aut animal aliud signa dicta sunt in pcedēte rubrica.

¶ Signa si fuerit lapis cicer aut aliquod tale sciet narratione infirmi vt supra. Et vt dictū est in pcedēti rubrica: ducat pro filibus patiēs ad radiū solis vt medicus aspiciat.

Pronostica. nā si nō extrahuntur talia vt cicer lapis et huiusmodi pducūt infirmum ad surditatē et grauē dolorem vt dictum est.

Cura Canones sepe replicati hic etiā seruent. vt opus erit iuxta ea q dicta sūt. Ex parte diete. Euacuationū. Diuersionū. Nunqz enim vniuersalia obliuiscant.

¶ Ad pticulares canōes accedo iuxta eas positas.

Cura si aqua ingressa fuerit et ex negligentia nō fuerit extracta vt cōtingit in his qui se balneant. nā sepe ipsa sic dimissa apostema facit et dolorem vehementez. vt auicē. Tūc si fuerit in pauca qntitate sufficit infusio frequens lactis tepidorum cū sternutatione et tussi. Itē cū saltu sup pedē illius partis plicādo caput. Itē euaporatio sicca cū rebus calidis de qbus in pcedēti rubrica. ¶ Si vo fuerit in qntitate notabili tunc fiant sternutationes ore clauso et narib⁹. vt in pcedēti rubrica. ¶ Itē tussiat fortiter saltet. vt dictū est. deinde extrahat aqua sic cōmota cum sciffatorio. est. n. instrumentū quo pueri aquā trahunt et ad longinqua expellunt. Vel ponat cānula in aure et aliqua vilis persona vel amica trahat cum flatu per aliam extremitatem cāne aquam ad se. et nota q opz aurem bene obturare vt vi vacui egrediatur. ¶ Item fiat suctio et mundificatio cum bombice posito in extremitate ligni vel unci. ¶ Item potest poni cāna ferrea in aure: et p medium eius ponatur stilus ignitus. ¶ Item fiat fumus factus ex ruta aneto. cimino. calamēto et huiusmodi calidis. vt supra. ¶ Item potest igniri lamina ferrea: et super illa ad conuenientem distantiam declinare aurem. ¶ Quod si dolor multum grauaret fiat euaporatio ex corticibus papaueris. mellilloto. camomilla viola. malua semine lini. et ex his emplastrum cum farina ordei et lacte.

Cura si cicer cadat vel huiusmodi. tūc diligenter consideret operator aspiciēdo aurem in loco vbi radius solis per eam penetrat. si potest rem ipsam cū instrumēto extrahere. et tunc sufficiat. si non: dimittat. Multos vidi qui cum instrumēto sine aduertētia operati sunt. et rē magis intra infixerūt. Tūc autem sic operet. Imponant tres vel quatuor gutte olei camomillini vel anetini tepidi hora qua patiēs vadit dormitum vel saltem teneat tribus vel quatuor horis qbus dormiat super aurem lesam. deinde mane facto faciat sternutatiōes plures. tussiat. saltet vt supra. et semper declinet ad latus auris. Deinde percutiat alapa vt pugillo pars nō lesa. ¶ Q. si res egreditur in nomine iesu. si non ponatur patiens in balneo et cū modicum steterit inclinet super aurem et inducantur sternutationes ore clauso. ¶ Q. si ista nō contulerint tunc applicetur sciffatorium. vt supra aut ventosa magna super aurem. et est cōmune remedium in his omnibus casibus. ¶ Item liniatur stilus in eius extremitate cum pice ispanie et fit aliqualiter calida et suauiter intromittat quousqz attingat rem. et sic retineat donec credit q sit frigefacta. nam ipsa secum trahet rem nutu dei. aut idem fiat cum visco. ¶ Quod si res istis modis non egreditur tunc festinandū est ad incisionē anteqz superueniat apostema aut spasmus. pro his recurre ad Albucasim de cyrugia se intromittentē.

Cura si animal. Canon est vt qz citius fieri potest introducatur quod faciat eum exire. Q. si non cito exibit intromittat quod faciat eum mori ne suo motu perambulādo plus noceat. ¶ Primū perficit cū capillo aut filo serico intromisso. nam forte sic pulex aut animal adherebit et egredietur. ¶ Q. si non comple secundū cuz intromissione succi absinthij. Aloes. Succi calamenti. Aq que descēdit ex carne vaccina assata. et est ex vehemēter cōmendatis. Succi cucumeris asinini. Similiter sulphur. aristologia lon. Succus persici. psalij. elleborj. Item fella omnia et pprie qñ calefit in pulpa granati. Quo mortuo fiant sternutatiōes. saltus et cetera dicta supra.

Cura Si vermes fuerit. tres seruent canones. ¶ Primus ingeniatio extrahendi eos viuos. ¶ Secūdus interfectio eorum. ¶ Tertius ingeniatio extrahendi dum sunt mortui.

¶ Primus complet cum applicatiōe rerū dulciū ad quem debēt subito applicari. verbi gratia scindat pomum dulce bene maturū per medium. et zucharo dulcoret auriqz applicet et dormiat super aurem patiens si potest vel saltem stet plurib⁹ horis fortassis deo volente egredietur. ¶ Aliud ad idem expertum. R. zuchari. ℥. ij. mellis. ℥. iij. olei ros. ℥. i. misceant cum albumine duorum ouorū et fiant tepida et ponant in aurez cum lana infusa in eis. ex qua impleatur auris et accubet sup eam patiens et sic stet nō multuz. deinde subito remoueat. nam sic multotiens vermis egredit.

¶ Scōus perficiat cum his que dicta sunt paulo ante complementū secūdi cū succo absinthij et ceterorum sequentium

Sed fortius his est calamentū. necat. n. vermes ꝛ dolorē sedat ꝛ ꝓprie suc. eius. Mes. Et oleādro inest ꝓpetas mirabilis. vn̄ Sal. vt allegat Mes. si cetera non ꝯferunt sulphur viuū ꝛ calx viua terātur ꝛ cum melle fiant trocisci ꝛ cum aceto in aurem distillentur.

¶ Tertius adimpleat cum impositione olei hora post horā: ꝛ ceteris dictis in extrahendo chirat lapillum. ℞. vsqꝫ ad applicationē ventose. ¶ Qꝫ si ꝯtingat vermē mori et putrefieri in aure: tūc īponaꝰ vna vice post aliā ex oleo et vino tepidis: ꝛ mūdificeꝰ deinde auris cū bōbice: aut lana donec totū corruptū extrahaꝰ. ¶ Cōfectio hamech ꝯferēs vermibus ꝛ dolori ex his. ℞. olei de psiciis: ꝛ de crisomilis: ꝛ olei de amigdalis amaris an̄. p. i. suc. foliorum radicis: succi apij. an̄. p. ij. buliant lento igne vsqꝫ ad ꝯsumptionē succoꝝ. ꝛ distilla ex eo in aure mane ꝛ sero.

Cura si opilatio fuerit ex sorde aggregata: distilleꝰ in ea ex oleo amigdalarū amararū nocte qn̄ vadit dormitū. ¶ Itē igrediaꝰ balneū aq̄ calide: aut ponat aurē sup terrā calam: vt sordes liquefiat: ꝛ egrediaꝰ. ¶ Itē ponanꝰ in aure licinia intincta in melle cum felle caprino oleo ꝛ modico prassij ꝯtrita: ꝛ dimittanꝰ pluribus diebus: vt duobꝰ vel tribus: deīde cū instrō auriculari mūdificeꝰ. ¶ Aliud ꝛ est optimū. Accipe baurach ꝛ musce cū ficubus: a qbꝰ extracta sunt grana illa parua ꝛ ponaꝰ in aurem ꝛ dimittaꝰ vsqꝫ ad tertiū diem. ꝛ tunc extrahaꝰ. associabitur eni tunc sordes multa manifesta ꝛ alleuiabiꝰ.

Cura si ꝯtigerit ex humore viscoso ꝓcedentibꝰ canonibꝰ vlibus ex parte diete digōnis euōnis: aurí imponanꝰ calefactiua resolutiua. īncisiua. ¶ Et ex hñtibꝰ virtutē mirabilē in hoc sunt trocisci: quoꝝ descriptio colligiꝰ ab Auic. de cura opilationis accidentis in aure. ℞. elebori al. aure. ij. nitri aure. xvj. croci aure. aā. ꝯterantur ꝛ fiant trocisci cum aceto. ꝛ cum vti volueris dissoluanꝰ in aceto. ꝛ leuiora facere potes ex datis vt patet.

Cura si fuerit opilatio. caro verucosa: tūc si pāniculꝰ ꝛ caro fuerit ad extra ita vt cū vncino capi possit: tūc cū spatumie: aut alio instrō incidaꝰ ꝛ remoueaꝰ. Deinde appliceꝰ īmediate cauteriū actuale. Deīde sedato calore ꝓcedaꝰ cū corrosiuis ꝓhibentibus gñationē carnis vt est vnguētū viride. ¶ Qꝫ si fuerit ad intra. tūc cura est difficilis. vt Aui. ꝛ oportet tūc vt cyrugico relinquas. pro quo vide Albucasim hoc ca. ꝛ caueaꝰ lesio neruoꝝum.

¶ De sanguine egrediēte per aures. Rubrica. viij.

Sanguinis ab aure egressio est. aut a causis ꝓmitiuis: vt sū casus ꝛ percussio. Quādoqꝫ ab accidentibꝰ vt quātitate sanguis multa: ꝓp qᵭ vena scīditꝰ: aut acuitate sui nō scīdiꝰ. ſꝫ per poros eius subtilitate egrediꝰ. aut qꝛ cretice natura eū expellit:

Signa demonstratiua. Si ex causis ꝓmitiuis scitur narratione infirmi. Si ex antecedente scitur ꝑ comprehēsionē signoꝝ ipsius sanguinis: ꝛ alioꝝ que sup multitudinē sanguis signāt. de qbus in de dolore auris. ¶ Si ex vene apertione paulatim exit ꝛ sine dolore. ¶ Si ex ruptura tūc subito exit ꝛ cum dolore. si ex corrosione cum dolore maximo ꝛ non subito.

¶ Cretica signa habeo ex annotatione dierum creticoꝝ. Item qꝛ sanguis subito ꝛ sine dolore egreditur: ꝛ nō precessit casus aut ꝑcussio: aut aliquod tale.

Pronostica Quādoqꝫ perducit ad debilitatē magnā: ꝛ vsqꝫ ad sincopim.

Cura canones creticus non retineaꝰ nisi superfluat.

Cura In facto a multitudine sanguinis ꝓducēte ad scissionē vene eius. Canones. Ultra diete ordinationē flobotomia fiat diuersiua. ¶ Secundus mūdificeꝰ auris a sanguine iam fluxo ne ibi fiat apostema: aut sanies. ¶ Tertius administratio ꝯstringentium ipsum.

¶ Dieta ordineꝰ vt exigit mā. Nam si fuerit acutus subtilis ex admixtione colere declinet regimen ad fridū ꝛ hu.

¶ Euacuatio fiat cum appropriatis. flobothomeꝰ ex parte contraria. extrahatur ad discretionem medici: vel ponantur ventose super spatulas.

¶ Mundificatio fiat cū succo porri ꝛ vino albo. aut melle intincto in eis radio.

¶ Constrictio ꝯo fiat cum succo plantaginis. burse pastoris. aut. ℞. acacie ꝓsidie: balaustie: gallaꝝ: sumac. masticis thuris an̄. ʒ. i. puluerīzenꝰ ꝛ buliant in aceto: ꝛ coleꝰ: ꝛ vna gutta infundaꝰ. Qꝫ si fluxerit humiditas: seu aquositas instilleꝰ vinum bulitum in oleo scorpionū.

Cura si fuerit ꝓpter casum: siue ꝓpter ꝑcussionē: fiat flobotomia: si virtus ꝛ cetera ꝯsentiunt: vt dictū est. ¶ Deinde stringatur sanguis cum positis hic ꝛ sup. quarto tractatu de ꝯstrictiuis: ꝛ tu ibi. ¶ Qꝫ si dolor erit. tūc. ℞. micaꝫ panis recentis ꝛ intingaꝰ in succo absinthij ꝛ vino calido: ꝛ superponatur. Aui. ꝗ laudat vbi stringi aliter non possit cauterium. sed istud dñis cyrugicis relinquo. ¶ Sed ex maxime ꝯmendatis ab eo. Primū est coagulū leporis cū aceto infusū. dic̄ qꝫ est mirabile. ¶ Itē succꝰ porri cū aceto. ¶ Itē ex expertis. ℞. renes thauri: ꝛ asūgē adipis salit. hec assenꝰ: ꝛ que ꝛ in aurem fundaꝰ.

Dubitatur vtrū i omni dolore auris ex colera nō admixta sanguini cōpetat flōmia. Qꝫ nō ex canone generali: quarta primi de flōmia: Caue ne egrum. Pro isto videꝰ Mes. vbi de dolore auris determinās ex cā sanguinea dicit. Fiat flōmia: vbi de co ꝛ ab colerica nihil. ¶ Oppositū est dictum supra: ¶ Pro isto dicendū qꝫ canon generalis loqiꝰ directe de euatiua. et hāc videꝰ tacere Mes. ꝛ plures alij. sed diuersiua dꝫ fieri propter cām tactā de cura doloris eius.

Utrum repcussiua competat in passionibus auriū. qꝫ nōqꝫ fit repulsio ad principale. Item q̄rta tertij de cura saniei. Et melius est vt non repcutiaꝰ. ꝗ. ¶ In oppositū est Aui. 4ꝰ tertij. de cura apostematū auris. ꝛ de cura vlcerum saniei: vbi dicit. administrare aquā ro. olei ro. sunt. n. ꝛ hec repcussiua. ¶ Dicendū qꝫ repcussiua cōpetit in casu nō rōne loci: sed rōne accidentis. s. doloris. ꝛ iō subiūgebat Aui. Dū nō supfluerit: quā rōne accidentis bene habēt cōpetere: quia tunc maius est iuuamentū. Aliꝰ qꝫ illa non sunt repcussiua in aure: sicut in alijs membris mollibus. ¶ Notādum qꝫ in admistratione forciū medicaminuꝫ debemꝰ esse curiosi ꝛ attenti ne destruaꝰ organū auditus: qꝛ faciliter corrūpereꝰ: quādo est dictū: qꝫ auris est mēbrū anfractuosum. est intelligendū qꝫ anfractuositas illa facit ad ꝑceptionem cuiuslibet vocis. nā fit repcussio aeris intrātis ad diuersas partes cōcauas eius: vbi fit resonātia. vnde aer satis debiliꝰ motus ꝑcipiꝰ qui non ꝑciperet nisi esset illa carnositas: imo alias recte aer ꝛ libe ingredereꝰ. sicqꝫ parui soni non comprehēdereꝰ. similiterqꝫ nec vocum diuersitas. Notandum qꝫ Auic. prima primi. de anatomia neruoꝝum cerebri ponit neruos auditui deseruientes oriri a parte posteriori. ꝛ tamē dictum est ꝯtrarium supra in principio tractatus sexti. propterea exponendus est textus Auicen. a pte posteriori. ꝓmi ventriculi. ꝛ sic tu bene considera.

Dubium erat quomō mā faciens surditatē poterat trāsire ad intestina. Ad qᵭ rñdit. Tadeꝰ sup affo. 28. qꝫ nā pellit māꝫ surditatꝭ ad vēas calli. ꝛ ō illis ad venā magnā qꝫ ad venā ꝯcaue circa dorsū

stum existentem: deinde mittit ad epar. ⁊ de epate ad meseraicas. ⁊ ab ipsis ad intestina: ad que meseraice trahunt. ⁊ sic vltimo ad concauitatem intestinorum.

¶ De dispōnibus aurium in affoꝛismis.

¶ Quibuscūqꝫ sellee egestiones surditate superueniente quiescūt. Et quibuscūqꝫ surditas fit selleis superuenientibus egestionibus quiescit. 28.4ᵉ.

¶ Aut nō audiet iam debili existente corpoꝛe quecūqꝫ hoꝛū fiāt iam prope moꝛs est. 49.4ᵉ.

¶ Quibꝰ in febribꝰ aures surdescūt sang. e naribꝰ fluēs. aut venẽ turbatꝰ soluit egritudinem. 60.4ᵉ.

Capitulum.v. de dispositionibꝰ nasi. continens Rubricas.12.

¶ De anatomia nasi complexione ac descriptione eiꝰ: ⁊ de iuuātibꝰ ⁊ nocentibꝰ ei. Rubrica. 1.

Nasus est membrū ꝯcauū ex duobus ossibꝰ ⁊ tribus cartilaginibꝰ compositū in anterioꝛi parte faciei positū: vt odoꝛatui seruiat. primo a nā̄ finalr̄ creatum. Dicit̄ ꝯcauū: nam hꝫ duo foꝛamina per que ascendit odoꝛ terminata vsqꝫ ad colatoꝛiū positum sub duobꝰ coꝛnibꝰ simulibꝰ duobꝰ capitibus mamillaribꝰ: que appellant̄ cōmuniter capita mamillaria: que sūt instrumētū immediatū odoꝛatꝰ: sicut cristallina visus. ⁊ sūt inuoluta pia mr̄e. Et p colatoꝛiū intellige foꝛamen: qđ est in palato supioꝛi: hꝫ duo ossa multū poꝛosa. nā p poꝛositatem eoꝝ trāsit odoꝛ ad locū odoꝛatꝰ. ⁊ ex cartilagibꝰ. media diuidit alias duas laterales ita vt sit cā distinctiōis foꝛaminis dextri eiꝰ a sinistro. Et dā vt odoꝛatui p̄. nam ⁊ ipse nasus deseruit etiā ipsi cerebro: vt aer attractꝰ p ipsum conseruet caloꝛem innatū in ipso. vt dicit Auic. ¶ Sed tu dices ꝫ. cerebꝛū est frigidū vt in pꝛīc tractatus sexti. ḡ non indiget attractione aeris. Dōm q euacuatio: ⁊ attractio aeris est necīa pꝛo refrigeratione spūs ꝯtenti in ventriculis cerebri. ⁊ iō dixit Aui. vt ꝯfuet caloꝛem inatū in ipo: ⁊ nō dixit ipsiꝰ. Deseruit ēt pulmōi: nā p nares ingredit̄ aer incedēs ad pulmonē: ⁊ l duabꝰ qdē extremitatibꝰ nasi sūt duo trāsitꝰ ad duos lachꝛymales. ⁊ pp hoc gustat̄ sapoꝛ alcohol in lingua. Aui. Ex qbꝰ pꝫ qđ sit nasus eiꝰ anathomia ⁊ cōplexio. nā dicendus est frigide ⁊ sic complexionis.

Conferentia naso in diuersis dispōnibꝰ sūt hec. Anisum: artanita: acetum: agaricus: apii: abrotanū. blitis: bace lauri: cucumer asininus: ꝯdisi: castoꝛeū: cipi. edera: elleboꝛus: fel omne spāli testudinis lactuca: lac: manibū: mētha: nigella: ⁊ est ꝓpꝛia. ꝯsinū ganofilatū. oleū benedictū nyco. Odoꝛ calamēti: sansucus: ruthe: olaū prunū: papauer siluestr̄ ⁊ floꝛes. Pire: petrosilinus: sqlla: sticados: sinapis: sansucꝰ: vrtica: ireos: inisc̄: annar. Et ista cū aliīs inueniābūt̄ suis locis. ¶ Et qm̄ odoꝛatio est opatio ab ipo pncipalr̄ ꝓueniēs vt dictū est. hic de ipo ꝓsequēdū. vt in ceteris opatiōibꝰ mēbroꝝ. de quibus supꝛa ꝯtingit. ¶ Itaqꝫ. n. odoꝛādo nasum tripl̄r ledi ꝯtingit diminute. s. coꝛrupte ⁊ ablate. ¶ Diminute vt cū pcipit odoꝛabile sensu debili. ¶ Coꝛrupte vt cum pcipit odoꝛabile odoꝛe q nō inuenit̄: aut cū bonos odoꝛes malos iudicat: aut ꝯ. ¶ Ablate vo cū ex toto aufert̄ odoꝛatio nihil ex odoꝛabilibus pcipiēs. ⁊ de his simul ꝓcedetur qūtū ad curā cū ex eisdē causis ꝓueniāt: lꝫ aliq̄ modo differant fm̄ itensum ⁊ remissum. ⁊ tu hec bene ꝯsidera.

¶ De diminutiōe coꝛruptiōe ⁊ ablatiōe odoꝛatꝰ. Rubrica. ij.

Unde coꝛrumpit̄ odoꝛatꝰ diminuit̄. ⁊ aufert̄ vt in reliquis dictū est. ⁊ sunt qui odoꝛes bonos malos iudicāt.

Causa eoꝝ qñqꝫ ē a natiuitate: qñqꝫ ex accidēte. ⁊ hec qñqꝫ est mala cōplexio sola: aut cū humoꝛe: aut opilatio: aut solutio ꝯtinuitatis facta pcussiōe aut casu. ¶ A mala cōplexione: sicut fit ab aere frido vel calido excessiue existēte in anterioꝛi parte capitis i ipsis carunculis ⁊ hꝫ: ⁊ fm̄ plurimū a frido. Item ab attractiōe reꝝ nimiū infridantiū ⁊ calefaciētium superflue. silr̄ cū humoꝛe idifferenter: sed magis frido flatico. ¶ Ab opilatiōe vo: vt in osse pfoꝛato ab ipo humoꝛe opilante vētositate grossa apostemate: aut a carne addita.

Signa demōstratiua. Opoꝛtet te cognoscere malā cōplexionē calidā: aut frigidā ex his q̄ dcā sunt de ipis. vt si cū mala ꝯplexione ca. māli aut imāli est calitas rubedo pūctura cū pceptiōe rei fetide. tūc illud etiā accidē ex pūtia hūoꝛis putridi: ⁊ marie si ex naso egredit̄. fe.

¶ Quādo aūt supfluitates fluūt fm̄ ꝯsuetudinē. tunc iudica q ipsi non est opilatio in colatoꝛio. ¶ Qꝫ si inuenit̄ ꝓhibitio penetratiōis respirationis in naso: tantas in loquela: tūc illic est opilatio in alcaisim. i. in supioꝛibꝰ ptibꝰ nasi. ¶ Et qñ retinet̄ cursus: ⁊ nō fit pp malitiā cōplexiōis cerebri: aut paucitatē supfluitatū eiꝰ. ⁊ est illud qđ est sub colatoꝛio aptū: tūc illic est opilatio ꝓfunda. ¶ Et si cursus est aduētꝰ fm̄ ꝯsuetudinē. ⁊ non est opilatio sub alcaisim: ⁊ in eis que sequunt̄ ea: tunc est nocumētū i cerebꝛo.

¶ Signa eiꝰ q̄ ē a cā pmitiua manifꝰ sūt ifirmi narratione.

Pronostica. Si egrotāti fe. acuta superuenit odoꝛis coꝛruptio: vt q iudicet se odoꝛat̄ odoꝛes nō ꝯsuetos: vt piscū lutibuꝝ ⁊ hꝫ astātibꝰ id nō odoꝛātibꝰ cū aliis signis malis malū ⁊ moꝛtale.

¶ Que est ex natiuitate nō curat̄. ¶ Que a solone ꝯtinuitatis fcā casu: ⁊ silr̄ pcussiōe raro. ¶ Et illa que sequit̄ ad paralysim: vt in comite carmignole curat̄ ad curā eiꝰ.

Cura Canones ex medicinis q̄ naso applicant̄ in stis dispōnibꝰ: aut sūt odoꝛamēta. aut vapoꝛes humidi grossi: aut puluers isufflati cū canulla: vel pēna: vel attracti: aut caputpurgia: aut linimenta sup caput: aut sup ipm fctā. ¶ Et anteqꝫ ponant̄ canones ꝓpꝛij habendi sunt mēta hꝫ tres gn̄ales ¶ Primꝰ accipiēs caputpurgiū dꝫ stare resupinꝰ: ⁊ implere os suum aqua. ¶ Scdē q sugat talis totū qđ a medico exhibet̄: vt possit ꝓducē effectū intētū. ¶ Tertiꝰ q cū exhibet̄ a medico aliqđ moꝛdicatiui de cuius moꝛdicatiōe dubitet̄ pus inūgant̄ nares ad intra ⁊ ad ex̄ oleo ro. aut lacte. deinde iniungat̄ caputpurgiū: qđ si vi necūm post eius opationē redeat patiēs ad inungēdū se cū oleo: aut cū lacte. vt dictum est.

Cura particularis eoꝝ. Sed pus scito q de nāli maxime vbi fuerit a mala cōplexione nihil ad pñs. nā natiuū ⁊ cronicū vix hꝫ curā. mes. ¶ Qꝫ si fuerit ex carne oꝛta foꝛte poterit manu curari. qđ cyrurgicis relinquo.

Cura In mala ꝯplexione absqꝫ mā. fiat curatio cū alteratiuis contrariis odoꝛamētis. s. Embꝛocis. Caputpurgiis. Epithimatibꝰ ⁊ hꝫ. de quibꝰ supꝛa de soda ad complementum. Sola. n. in h cāu sufficit alteratio. Que omnia administrari debēt in pte cerebri vel capitis anterioꝛi. vt vbi grā in calida ex ro. coꝛiādro lauacrū. aut suctio per nares ex oleo ro. aqua ro. cū modico aceti. aliquādo addat̄ modicū cāphoꝛe. aliqñ modicū mēthe humide vel sicce cū modico capi: ⁊ est iniamētū sublimis. Mes. Item euapoꝛatio aceti. ⁊ est vltimū. ¶ In frida vero spica. Calamꝰ aro. calamentū. sansucus: embꝛoca. itē suctio ex oleo nardino. rutaceo. costino cum castoꝛeo. musco. eufoꝛbio ⁊ hmōi. de quibꝰ supꝛa allegato loco.

Cura Si fuerit mala complexio cum materia. Canones. Oꝛdinatio diete. Digestio. Euacuatio. ⁊ particularium administratio.

¶ De dieta aūt dōm breuiter: vt ad ꝯñēe declinet q sit paucitas in cibo ⁊ potu maxime in frigida flegmatica q̄ vt plurimum euenit. vt infra de cauterio.

¶ Digestio fiat vt petit materia peccans. cum his que di

eta sunt. tractatu quarto.

¶ Euacuatio consimiliter cum solutiuis vt ibi. Et reiteretur vt supra. quoniam materia in illo loco existens non potest in vna purgatione purgari. ¶ Quod si fuerit repletio in toto: aut sanguis peccans aut humor cum sanguine fiat flobothomia: aut ventosatio: aut sanguisugarum applicatio: vt supra sepe dictum est specialiter de surdi. et tu ibi recurras.

¶ Localia administrantur alia et alia secundum materie exigentiam. ¶ In frigida vero cum applicatione calidorum appropriatorum resolutiuorum et exiccantium. ¶ In calida vero cum fridis appropriatis infrigidatiuis et humectatiuis. de quibus exempla ponentur. ¶ Verbi gratia in calida. Rx. ro. coriandrorum: nenufaris: matri violarum: ana. M. i. bulliant in aceto: et aqua aceti sit pars quarta. fiat euaporatio. ¶ Item ex eisdem potest fieri attractio. ¶ Item ex oleis ro. nenufarino sucino. ¶ Item. Rx. succi blitis. viol. ana. p. i. zuccari vio. aut ro. ana. p. i. quarta. attrahatur tepidum. ¶ Et consimiliter de embrocis dicatur et inunctionibus suo modo: vt de surdi dictum est. non enim me multum in exemplis extendo istis: quoniam raro a caliditate. ¶ In frigida vero: de qua prosequitur Aui. et ceteri auctores de calida nullam mentionem facientes. sed tu collige ordinem. qui ponetur de causa frida: quem si opus erit habebis in causa calida. ¶ Seruande namque sunt embrocationes. euaporationes. odorationes. attractiones per nares. Unctiones ad extra. Gargarismata deponentia materiam et alterantia. et si hoc in loco euacuatio scribi posset ac debet. Ista tamen omnia posita sunt de cura surdi ex materia frida. Et licet ita sit ad clariorem doctrinam exempla poni. ¶ Embroca. Rx. camomillam: maioranam: calamentum: spicam sticados: abrotanum: et alia vt placet calida appropriata: de quibus supra in principio. bulliant in aqua vsque ad consumptionem tertie partis: et fiat cum spongia embroca super caput. Et sis memor quod vniuersalia precesserunt ex parte euacuationum. Et quibus et consimilibus fiant fomentationes et euaporationes. ¶ Odoratio assidua ruthe. et similiter fiat ex aliis. ¶ Attractio fiat ex nigella. castoreo felle mixto. ¶ Item ex nigella seraplo. castoreo et musco cum succo ruthe. ¶ Item nigella piper: castoreum muscus cum oleo nardino et est proprium. ¶ Item ex caputpurgiis. et est mirabile: nigella trita et iam infusa in aceto mixta cum oleo antiquo. Si caputpurgia generant ardorem iam dictum est quid agendum. ¶ Item ex dictis possunt fieri pulueres eiusdem virtutis. vt. Rx. condisi. piperis bacarum lauri. musci modicum fiat puluis. ¶ Ad idem artamite. condisi salis armoniaci ana. terantur sicut alcohol. et suffletur ex eo per nares postquam euaporaueris eas aceto calido.

¶ Et plures ad fortiora transeunt: et exhibent elleborum coloquintidam. piper: et maxime quando est opilatio in colatorio. i. in foramine etc. et est dispositio quam cum homines habent dicunt quod sunt infrigidati: et non sentiunt odorem nisi valde fortem. ¶ In vnctionibus procedatur vt cum calidis subtiliatiuis resolutiuis. ¶ Et consimiliter cum gargarismatibus. de quibus ad plenum de surdi flegmatica. et tu ibi. Laudatur tamen gargarisma ex ruthe. isopo cocto in aceto squillitico. ¶ Item et masticatio zedoarie. ¶ Ille autem qui sentit odorifera et non fetida: non cesset facere caputpurgia cum castoreo multotiens vsquequo rectificetur dispositio eius. ¶ Item odoret sepe ozimum gariofilatum. rutham: mentham: gariofilos: spicam: origanum et huiusmodi. ¶ Nota quod iste attractiones et cetera debent fieri ter ad minus in die stomaco vacuo. ore repleto aqua. ¶ Item medicamen Rasis. nono Almansoris. cinnis vntum. Rx. nigelle: fellis gruis. est optimum: et quia ponitur ibi vrina pueri.

Cura facte a casu: aut a percussione procedatur cum dictis. vt phisicis pertinet ex causa comprehensa. ¶ Postremo scito quod medicine magis iuuatiue in hoc sunt caputpurgia loquendo de particularibus. Et ideo in eis siste.

¶ De fluxu sanguinis narium. Rubrica. iii.

Fluxus sanguis a naso est cuius proprius: aut interpolatus exitus ab eo in tali quantitate sciens a venis vt frequenter eueniens.

Causa cuius secundum plurimum est dispositio humoris virtutis aut membri: et similiter in notabili quantitate: quia exitu trium: aut quatuor guttarum sanguinis: vel circa proprie fluxus appellari non debet. Dicitur a venis. quia aliquando etiam prouenit ab arteriis. sed quia arterie habent duas tunicas et vena nisi vnam. ideo frequentius est venis venit. et tamen inter ipsos est differentia. quoniam arterialis est calidior rubicundior cum saltu veniens et impetu. Dicitur cuius causa secundum plurimum. Nam licet a percussione: aut casu: aut corrosione cum extrinseca re facta: aut cum palea: seu porcinis: aut sanguinaria contingere possit. tamen vt dictum est ab illis causis communiter fit: humor namque sanguineus siue sanguis ipse: aliquando ob sui subtilitatem et caliditatem superiora petens venas exit. et cum est colericus aperit corrodendo orificia venarum. ¶ Aliquando ex admixtione flegmatis aquosi etiam subtiliatur: et per porros venarum egreditur non corrodens vt colericus. ¶ Aliquando sua quantitate venas nimium replens et superfluus parietes venarum amplius extendens ipsas frangit: aut per porrositates earum ex apertione consequente ad talem extensionem egreditur. Unde in tali casu aliquando egreditur quantitas maior lib. iiii. et non debilitatur eger. ¶ Propter quod scito quod ab homine mediocris habitudinis et etatis egredi possunt vsque ad lib. xxiiii. antequam moriatur. sed deinde moritur vt Aui. quinta tertii. de cura leuis fluxus sanguinis narium. et habet alia littera vsque ad. xxv. ¶ Et in summa tres videntur cause ex parte humoris sumpte. ¶ Prima est acuitas qua corrodit. ¶ Secunda est subtilitas que resudat. ¶ Tertia est multitudo que frangit et rumpit. Ex dispositione membri. vt quia membrum est rarum valde et lassum: vt in colericis in quibus facile fit fluxus sanguinis. et si alie cause aduenient. vnde quidam sevi dixisse dicunt sanguinem ex oculis fluere: propter raritatem et lassitatem eorum: vt ille de surdo. Dicitur virtutis. quia aliquando ex debilitate contentiue et fortitudine expulsiue id potest accidere: vt patet. ¶ Et cause longinque possunt esse. Cerebrum. epar: splen: matrix: et huiusmodi. emorroydes. vt cum accidit retentio sanguinis fluere consueti vt menstrui et huiusmodi. ¶ Et vidi diebus meis mulierem pregnantem ex masculo ex familia zabarellorum de Padua. a qua exiuit quantitas sanguinis per nares circiter lib. xxii. peperit et superuixit et fetus ipse. ¶ Et est fluxus narium quidam creticus et talis non est compescendus: nisi superfluat. Quidam vero non creticus. Et cretici quidam sinthomaticus: quidam naturaliter factus. Et scito quod vniuersaliter aliis paribus plus leditur flegmaticus et consequenter plus melancolicus ex eius fluxu et minus colericus. ¶ Et ex causis extrinsecis vltra pretactas sunt intuere res rubeas et multa cogitatio de ipsis vt in primo canone: et ideo mulieres tenent pannos rubeos super patientes variolas: et faciunt eos res rubeas intueri. ¶ Item aer calidus et humidus calefaciens: et maxime post repletionem. ¶ Item balneum calidum: vt quinta anfor. quare in fine capituli. Cibus calidus et humidus et fumositas vinum vinosum. Item egritudo calida: vt febris acuta calefaciens et acuens sanguinem.

Signa demonstratiua cognosce venalem ab arteriali. quoniam vt dictum est arterialis est calidior subtilior: rubicundior cum saltu et impetu veniens clarius et cum prodo. et quandoque cadit subito. i. patiens ex exitu arterialis cito vel quasi subito cadit in sincopim. non sic ex venali. Venalis autem grossior non veniens cum impetu. sed cum pruritu magno ex facili medicamine retinetur. non sic arterialis. ¶ Item medicamina que ponuntur super epar in venali multum conferunt: non sic in arteriali: imo medicamina

sup cor posita in arteriali magis ꝯferũt: ⁊ ꝙ sup toracem.
¶ Signa cretici: qꝛ post febrẽ: aut post apparitionẽ digõnis in superfluitatib⁹: ⁊ in die aliqua cretica: ⁊ qꝛ dolor fortis ascẽdit: ⁊ habitudo corporis carnosa: aut colerica: aut vrina rubea visa fuit: aut subrubea: aut citrina. intẽsa. et ãñ oculos: ⁊ in imaginatiõe apparebãt res rubee ⁊ ignee: ⁊ post istum fluxum sentit se manifeste liberatum.
¶ Signa acuitatis sanguinis. eius caliditas. subtilitas ⁊ egressio eius paulatina ⁊ non subita vt in arteriali. ⁊ cuꝫ tangit̃ sentit̃ vehemens caliditas.
¶ Signa si propter multitudineꝫ sanguinis: qꝛ corpus vĩ valde repletum. rubedo faciei ⁊ tocius: ⁊ ꝙ subito exit i q̃ꝫtitate magna. ad quã sequit̃ sincopis quandoqꝫ maxime si sit arterialis vt supra ⁊ ꝙ ante patiens vsus est regimie multiplicatiuo sanguinis: vt bono vino. optimis carnib⁹ ⁊ hmõi. ⁊ qȯ abstinuit a coitu ⁊ longo tempore a flobotomia. ⁊ ꝙ dolor capitis vehemens antecessit.
¶ Signa subtilitatis eius ex mixtiõe aq̇sitatis sunt manifesta ex inspectiõe sanguinis ipsi⁹ q est sbtilis discolorat⁹.
¶ Signa si fuerit ex raritate membri id etiam ex eius compositione scit̃: ⁊ q̃si facili cã incurrit fluxum.
¶ Signa si ex debilitate ꝯtentiue scitur. qꝛ precessit dispositio aut est ipsum debilitãs. ¶ Fortitudinem vero expulsiue declarat alleuiatio que sequitur.
¶ Signa cãrum lõginquarum sunt vt cum est a capite: qꝛ adest capitis dolor cum sanitate aliorum membrorum.
¶ Uꝫ si ab epate sentit̃ grauedo ⁊ nocumentuꝫ in epate: ⁊ ꝙ exit a nare dextra ⁊ vrina rubea ⁊ hmõi.
¶ Si a splene ꝯsimiliter nocumẽtum vt tumor dolor ⁊ hꝫ in ipocundrio sinistro: ⁊ ꝙ exit a nare sinistra.
¶ Si a matrice. qꝛ retenta sũt mẽstrua ꝯsueta emitti: ⁊ nocumẽtũ pcipit̃ in matrice ⁊ hꝫ. ¶ Et ꝯsilr si fuerit emoroydali retẽtiõe. facies eñi satis oñdit in pn⁹ sanguinis q̃litatẽ. vt si colericus erit citrina: si flaticus ad albedinẽ declinabit. si melãcolicus ad nigredinẽ: siue ad fuscedinem.
¶ Signa eius qui est a causis pmitiuis sciunt̃ narratione infirmi vel astãtis.

Pronostica. Fluxus sanguĩs narium veniẽs in sinocho. frenesi. retẽtiõe mẽstruorum emorroydarum. In catarro calido. In dolore capitis ⁊ maxime in sanguineo est vtilis valde. In flegmatico aũt ⁊ debili corpore inutilis ⁊ malus. ¶ Fluxus qui est ex ruptura vene: aut arterie que est in rethe cerebri: vix aut nũq̃ꝫ sanat̃. hic. n. semp malus est: ⁊ est ꝯtinuus ⁊ velox. ꝯtingit quãdoqꝫ in frenesi aut pcussione: aut cãu ⁊ hꝫ. ¶ Fluxus creticus si nãm nõ debilitat bonus. qꝛ. s. ad eum seqt̃ alleuiatio. sinthomaticus vt q̃si semp malus. ¶ Fluxus q se extendit vltra lib̃. quatuor malus: ⁊ si multũ excedit pessimus. ¶ Fluxus qui ducit corpus ad colorẽ palliduꝫ liuidũ: aut viridẽ: siue fuscum: lꝫ retineat̃ pessimus ⁊ mortalis. ¶ Fluxus qui ducit corpus ad sincopiꝫ: ⁊ maxime ꝓpter sanguinis exuberãtiã mortalis. ¶ Fluxus cum frigiditate extremitatũ mortalis. Omnis fluxus subito ⁊ cũ impetu veniẽs malus ⁊ mortalis. ¶ Omnis fluxus cum alleuiatione infirmi bonus. ¶ Fluxus in apostematibus intrinsecis: ⁊ proprie in sanguineis ⁊ in colericis: in cerebro: deinde in epate. deinde in velamine. postea in pulmone est vtilis valde. sed iuuamẽtũ maius prestat in pleuresi q̃ꝫ in peripleumonia. ¶ Fluxus in acutis ⁊ maxime creticus: vt in variolis: ⁊ morbillis bonus. ¶ Fluxus talis cum superfluit ⁊ pluries venit annunciat idropem.

Cura Canones seruãdi sunt quattuor. ¶ Primus ordinatio diete. ¶ Secundus euatio. ¶ Tertius diuersio. ¶ Quart⁹ compescentiũ fluxuum admĩstratio.
¶ Dietã ordinari oportet: vt causa exigit quemadmoduꝫ sepe supra dictum est. Nã in subtilitate ⁊ acuitate sanguinis cum his que ingrossant. vt sit cibi generãtes sanguinẽ grossum fridi ⁊ sicci: de quib⁹ in tertio tractatu. Iteꝫ et frigidi ⁊ humidi conglutinatiui: vt ibi. Similiter pot⁹ frigidus. Et non detur vinum nisi apud debilitatem virtutis ⁊ da id mixtum. nam si ꝯfortat nocet inquãtum excitat sanguinem Aui. vbi scilicet non fuerit cõmixtum: pro quibus recurre ibi. ¶ Ideꝫ itellige ex parte aeris ⁊ aliaꝝ rerum nõ naturalium cum caliditas excedẽs ex parte aeris: ex parteqꝫ exercitij: ⁊ aĩe accĩtium: vt sunt ira ⁊ huius modi: non raro ad fluxum sanguinis pducit. ¶ In multitudine ṽo fiat cibi minoratio: ⁊ potus: ⁊ ꝯsequenter abstineatur a rebus multum nutrientibus. Et sit dieta in cibis ⁊ potibus pauci nutrimenti: vt sunt olera: milium: panicuꝫ ⁊ huiusmodi. aqua. de quibus sumatur maior: aut minor quantitas ẜm virtutis tenorem. ¶ In casu ⁊ percussione fiat vt humor pncipaliter peccãs exigit.
¶ Euacuatio auteꝫ fiat cum medicina solutiua si humor petit: vt si fuerit ꝓpter admixtionẽ multe colere cum sanguine fac cum Tamarindis. Diaprunis. Reubarbaro. acuendo cum pauco diagridĩ: aut electuario de succo rosarum. Uꝫ si opus fuerit digestio fac illud cum proportionatis: vt quarto tractatu. ¶ Et si fuerit ex aquositate materie flegmatis solue cum turbith: ⁊ huiusmodi allegato tractatu. Et si fuerit multitudine sanguis ⁊ eger ad medicum venerit opportuno tempore fac flobothomiã. Uꝫ si fuerit repletio magna fiat ex saphena eiusdẽ lateris: deinde ex cephalica ex eadeꝫ parte ⁊ sit leuior pma. ¶ Et si dicatur Mesue dicit debere fieri flobothomiam ex latere opposito dicetur in dubijs. Iteꝫ si tolerat virtus fiat flobothomia vsqꝫ ad sincopim: naꝫ flobothomia est melior res qua retinetur fluxus sanguinis narium. Auic. de curationibus eius. Unde cum iudicabit̃ fluxuꝫ fieri ex multitudine fiat subito eius euacuatio p flobothomiã. ¶ Si ṽo erit propter subtilitatem: vt colere. tunc euacua ipsum imediate cum solutiua. ⁊ iste est processus ẜm sapientiaꝫ.
¶ Etiam conferunt maxime clisteria lenitiua ex aq̈ decoctionis prunorum. tamarindorum. matrum violaruꝫ cum oleo viol. ⁊ hmõi.
¶ Diuersiones ṽo fiant cum flobothomia leui in latere opposito. deinde ex eodẽ. sed de hoc in dubijs. Et si non potest fieri flobothomia fiat illud cum vẽtosis super spatulas. super natices cum scarificatione leui. Item appositio earum super epar sine scarificatione. si fuerit ex nare dextro: ⁊ super splen si fuerit ex sinistro: ⁊ super vtrunqꝫ. si ex vtroqꝫ procedit etiam super sumen: ⁊ est ex nobilioribus. Auicen. ¶ Item constrictio ambarum aurium est vtilis. Confert ⁊ appositio earum super crura in parte domestica. Uꝫ si non conferunt ponent̃ super ceruicem: ⁊ sup spatulas, cũ vt. s. scarificatione leui. ¶ Uꝫ si fuerit flux⁹ arterialis ponantur vẽtose super regionem cordis ⁊ super ceruicem. ¶ Ligationes fiant in extremitatibus in digitis manus: pedis: Similiter compressiões dolorose in eisdẽ. item ligentur testiculi: ⁊ in mulieribus mamille. iteꝫ vt supra de soda ligentur ad uiteriora brachiorum prope assellas: ⁊ coxe prope inguina cum institã: siue aluta. vt Ras. Et fiant alie diuersiones: vt ibi. ¶ Item nota Auicẽ. 17. tertij. proprio capitulo vbi inquit. Et multotiens accidit habentibus emorroydes fluxus sanguinis narium. ⁊ remouent̃ emorroydes: ergo per oppositũꝫ ꝓuocate emorroydes fluxum sanguinis narium remouebunt.
¶ Ante complementum quarti sciendum. Uꝫ medicine q̃ administrantur in fluxu sanguinis narium. Alie sunt vehementis stipticitatis. vt acacia: hypoquistidos ⁊ cetera de quibus in quarto tractatu ad plenum. ¶ Alie vehementis infrigidationis. ingrossationis coagulationis ⁊c. vt sunt repercussiua opiata frigida ⁊ sicca: frigida et hu-

mida. de qbus allegato tractatu. ¶ Alie sunt vehemētis
ꝯglutinatiōis: vt puluis molēdini. pili leporis albumina
oui. tela aranea: ⁊ proprie q̄ est in molēdino: aut que est vi
cina furno ⁊ huiusmodi allato tractatu. ¶ Alie sūt acu-
te cauterizatiue sicut calx. colcotar. calcātū. es vstū. arse-
nicū. flos eris ⁊ similia. Et hic nota dictū Aui. cap. de cu-
rationibus eius inquit. Et iste cauterizatiue administrent̄
cū cautela: ipē nāqꝫ quādoqꝫ faciunt euenire crustā. q̄ cū
cadit retrahit deteri᷒ q̄ꝫ prius. Et Mes. Cauterizatiue su-
specte sunt: ⁊ paulopost explet sniam Auic. Et quidā in
aliīs locis in fluxu sanguinis imoderato administrāt cau
teriū actuale vt faciūt māgones in equis. ¶ Alie sunt a
ꝓprietate ꝯ faciētes: vt stercus asini recēs ⁊ siccū. ꝫ melius
recēs: aqua basilicon. vel succus ei᷒: aqua mēthe: sterc᷒ bo
uis cōbustū: haliabas. stercus equi. ¶ Ante cōpositionē
receptarū nota dcm̄. Mes. inquit. Uerificatores vero qui
operant̄ sm sapientiā ꝯgregant ex diuersis diuersarū itē-
tionū: ⁊ pficiunt ex eis vnū. habēs v̄tutē sigillatiuam ca-
rēs suspitiōe ex his que timent̄: sicut tradem᷒ post. ¶ In
leui qdē sufficit attractio aq̄ frigide p nares cū aliq̄li ⁊ le-
ui diuersione: vt ligatura digitoꝝ man᷒ ⁊ inuolutiōe gu-
le cū pāno infuso in aqua frigida. ⁊ infrigidatio spatula-
rū epatis cū aqua ⁊ reb᷒ frigidis. de quib᷒ stati. ¶ In for-
tiori v̄o cū fortiorib᷒ sequēdo diuersionē medicinariū in
hoc casu valētū positā initiū faciēs ab ifrigidatiuis. ℞.
succi lactuce. semputiue. virge pastorꝫ. aq̄ ro. p. i. aceti. p. i.
quintā. infundat̄ pecia. ⁊ sic frida supponat̄ fronti ⁊ tim-
poribus. ¶ Item infusio aque frigide sup caput. ¶ Itē
constrictio facta ex aqua frigida. aceto ⁊ succo semperui
ue cū uitta circa timpora. ⁊ aliter poterit multipliciter
operator operari cum frigidis positis supra. quarto tra-
ctatu: faciendo embrocas: emplastra: vt supra de soda ca.
¶ Et si fortius volum᷒ operari addat̄ iusquiam᷒. opiū.
mandrago. cum cautela semper vt supra sepe dictum est.
¶ Et scito q̄ sedere in aqua frida. Epithimata ex aceto
sup epar. Et emplastra frigida super ipm: sup sumē: ⁊ ex-
trema sup testiculos ex rebus infrigidātibus q̄ꝫ maxime
cōmendant̄. Sed fiat pmutatio post pmutationē caute-
la sup hoc adhibita ne vltima sequat̄ ifrigidatio. Et ace-
tū est in hac dispōne p̄cipuū. ¶ Et ꝯuenit vt teneat aquā
frigidā in ore suo ꝯtinue ⁊ fiat pmutatio in ea. ¶ Ex sti-
pticis. ℞. boli ar. gipsi: succi barbe hircine an̄. p. eq̄les terā-
tur ꝯtritione vltima. deinde addat̄ acetū ⁊ misceant̄ oia
⁊ ducāt̄ i mortario lapideo donec veniāt ad mellis spissi-
tudinē. ex isto liniant̄ frons ⁊ timpora: ⁊ ꝯ supponant̄ pi
la stupe: ⁊ liget̄ cū uitta ligatiōe forti exptū: ⁊ si oz adde
opiū circa partē mediā vbi maximus esset fluxus.

¶ Itē. ℞. acacie: ipoqstidos. boli ar. corali. ru. lapidis ema
titis. terre sigillate an̄. puluerizent̄ subtiliter ⁊ incorporē-
tur cum albuminibus ouorū: ⁊ modico aceti i mortario
vsqꝫ ad spissitudinē mellis: ⁊ fiat vt dcm̄ est: restringit. n.
orificia venaꝝ: maxime enī valent in hoc casu emantes
⁊ corallus. ¶ Ad idē. ℞. succi plātaginis: aque ro. an̄. ℥.
ß. aceti. ℥. ß. albuminis ouoꝝ nūo. ij. terre sigillate quantū
sufficit ad ispissandū. ¶ Itē. ℞. sang. dra. gumi ara. assa-
ti. sēis ro. acacie: ipoqstidos. spodij. balaustie. boli ar. terre
sigillate. ematitis. coralli ru. an̄. ʒ. i. ß. cornu cerui vsti. gal-
larum. nucum cypressi. an̄. ʒ. i. puluerizent̄ subtiliter: ⁊ ex
isto puluere fac linimentū: aut emplastrū: aut fac licinia
cum albumine oui ⁊ naso impone. ¶ Sed nō q̄ cū ex eo
fiunt licinia dꝫ esse subtilissime trit᷒ ⁊ cribellatus. nam sic
debet esse puluis ois nasum ingrediēs. ¶ Ex ꝯglutinati-
uis. ℞. masticē. dragātum: telā araneā. puluerē molēdini
⁊ ex istis ꝯuersis in puluerē cū pilis leporis minutis ⁊ al-
bumine ouoꝝ fiat vt linimētū. vt supra ⁊ liniant̄ colíria
⁊ naso iponant̄. ¶ Itē rasura chartaꝝ puluerizata cū al-
bumine oui. Item tela aranea cum albumine oui. succo so
latri. ⁊ modico camphore. ¶ Ex ꝓprietate. ℞. stercus asi-
ninū: ⁊ naso impone: similr̄ equinū vt supra: hec tamē po
tes cōmiscere cū aliīs a cōponere ex diuersis vnum sm sa-
pientiā: vt supra cum cauterizātibus. ⁊ inducentib᷒ escarā
siue crustā. ¶ Itē sufflet̄ attramētū siue arsenicū. calx vi-
ua ⁊ hmōi. de quib᷒ supra: ⁊ etiam tractatu quarto. in na
res: aut inuoluat̄ bombax vt coliriū ⁊ iponat̄. Et qdā vt
dictum est operant̄ cū ferro. ¶ Dixit Gerardus se vidis-
se hominē cui ꝯstringi non poterat: ⁊ ex alumine imposi-
to statim ꝯstringebat̄. Unde Auicē. mirabilit̄ cōmendat
balneū aluminosum. vnde ⁊ Ras. nono almans. ℞. alu-
minis iameni: amili partes equales puluerizent̄ subtilit̄
⁊ narib᷒ insuffletur: fcā escara vtere hoc vnguento. ℞. me-
dulle vituli dragagāti. gumi ara. an̄. ʒ. ij. olei sisamini. ℥. i.
cere quātum sufficit. ¶ Et scito q̄ valentia in fluxu men-
struoꝝ hic sunt ⁊ ꝯferentia. de quib᷒ infra. Unde ⁊ atha-
nasia ny. cum succo plātaginis est in hoc casu ꝯuenientissi
ma. Scito tamen q̄ frigida posita pncipaliter respiciunt
subtilitatem sanguinis cum caliditate: nā si foret subtili-
tas ex parte flegmatis aquosi oportet se moderare in ipo
rum administratione. ⁊ tu considera.

Cura In facto ex fractura arteriaꝝ. Omnia vt supra fuerint̄ cum approximatiōe infrigidātiū fortiū.
Et ad intra nasum ponant̄ licinia linita ex his. ℞. oliba-
ni aloes. an̄. terant̄ ⁊ cū albumie oui reducant̄ ad spissitu
dinē mellis: vt sup̄. Nam in tali casu valet ꝯtinua infusio
aque frigide super caput: ⁊ non opꝫ vt sit superfluitas in
effundendo aquā vehemētis infrigidationis fortasse: aut
coagulabit sanguinē. aut ꝯgelabit ipm in pāniculis cere-
bri. Auic. Sedeāt in aq̄ frigida: ⁊ est quid mirabile in flu
xu menstruoꝝ ꝯsentientibus etate virtute ⁊ tpe. ¶ Item
nota q̄ sicut fluxus est continuus: ita incessanter fiat in-
stillatio rerum in naso. ⁊ hoc voluit Auic. dum dixit cap.
de cura eius. Et incessanter distillet̄ in nasum.

¶ De ꝓuocātib᷒ fluxū sanguinis narium. Rubrica. iiij.

Quoniam rectū est vt qnqꝫ ꝓuocet̄ ꝓpter egritudies cerebri. hic
ponēt̄ ea que mouēt eū: ⁊ ipꝫ artificialr̄ ꝓuo
cāt. ¶ Et ex mouentib᷒ est sanguinaria nari-
bus imposita fcā in eis aliquali commotiōe.
¶ Item gramē vt accipiant̄ rami eius cū semine ⁊ p na-
res inuoluant̄. ¶ Itē multū odorare iesemini: ⁊ maxime
in hntibus calidā cōplexionē. Isaac. Serapio. ¶ Itē vrti
ca succ᷒: vel folia naribus iposita. ¶ Itē fiat colirium ex
cō[illegible]. staphisagria ⁊ eufōrbio cū felle vaccino ⁊ narib᷒ i
ponat̄. Aui. ¶ Arte aūt ꝓuocāt palee dure p nares mo-
te ⁊ pungendo. ¶ Item accipiant̄ sete porcine in notabili
q̄ntitate: ⁊ violēt trahant̄ p foramē pēne. deide ꝓpe fora-
mē incidant̄ sicut fit de penicullis pictoꝝ: ⁊ imponant̄ na-
ribus circūcirca ducendo pungendo: ⁊ egredit̄ sanguis.
¶ Et credo q̄ applicatio sanguisugarū aliq̄n in h casu
maxie ꝯferat. ¶ Itē laudat̄ musculus sauine: vel sperga-
le ductus p nasum ⁊ impositio basilicōis. ⁊ tu ꝯsidera.

¶ De catarro ⁊ coriza. Rubrica. v.

Catarrus cōiter sumptus est fluxus siue dīscēsus humoris a ca
pite ad mēbra iferiora: ⁊ dicit̄ a caterō grece
latine fluor. Mes. a quibusdā dicit̄ a candeo
des. inde flos ris. ⁊ ros roris. Et plūri reuma
appellant dcm̄ a ruo is. ⁊ sic capiendo est genus ad catar
rū ꝓprie dcm̄ ad corizā ⁊ brāchū. Unde cū ad pect᷒ fluit
dicitur catarrus ꝓprie dictus: Cum ad nasū coriza. nā
a cora osse nasi nomen accipit. Cū ad fauces dicitur bran
chus: ⁊ de hoc stant versus magistrales.
Si fluit ad pectus dicatur reuma catarrus.

Ad fauces brāchiis: ad nares dico coriçā.
¶ Et est sniā Galieni. secundo pronosticorū. cōmēto. 29.
¶ Est itaq3 catarrus ꝓprie dictus fluxus humoris: vel
humorū a capite ad pect⁹ descēdentis vel descendentium:
cuius cā est ipse humor subtilis calidus aut frigidus.

Causa primitiua est quādoq3 frigiditas extrīseca: vel
caliditas ipa: vna quidem dissoluēdo: vt solis
balnei. altera ꝟo cōprimendo in se contracto cerebro. Itē
vapores calidi eleuati a rebus vaporosis: vt sunt cepe: al-
lei. vinū potens ⁊ huiusmodi. ¶ Antecedens ꝟo est ma-
la cōplexio calida. quādoq3 ipsius cerebri trahentis ad se
vapores plures a toto: quos resoluē nō pōt: aut mala cō-
plexio frigida vapores eleuatos ingrossans. ⁊ igrossati de
scendūt sua grauitate: aut humor ipse calidus: aut fridus
quietus. s. non existēs in fluxu: sed sua peccās quantitate.
q2 talis qui est in fluxu est ꝯiuncta. ¶ Item debilitas vir-
tutis ꝯsequens ad flōmiā superfluaȝ vel aliud propter qȯ
debilitaf ꝯtentiua: aut digestiua cerebri. ¶ Dicif humor
subtilis. nā vt notat Gentilis non descenderet si esset gros-
sus propter viarum angustiā: vna tamē mā cum hoc alte
ra est subtilior ⁊ viscosior. ¶ Ex quo inferf ꝙ in ꝓncipio
cure eius non competiit diuretica: nec sirupi aperitiui. nā
sic augmentaref. Inferf secūdo ꝙ ꝯferunt inspissatiua si-
ue materia fuerit calida siue frigida. ¶ Dicif calidus vł
frigidus. quoniā omnis catarrus. Quādoq3 est grossus.
Quādoq3 subtilis aquosus. Quādoq3 calidus acut⁹ sal
sus. Quādoq3 mali saporis. quādoq3 calidus mordicati
uus. he sunt spēs ei⁹ accītales ab Auicē. posite cap. de eo.
¶ Et modus gñatiōis eius est proportionalis gñationi
aque in alembico ex eleuatione vaporū: ⁊ guttaꝝ inferi⁹.
nā vapores calidi acuti ad cerebrū eleuati frigiditate ei⁹
cōdensanf ⁊ in humiditatē aquosam siue fluidā ꝯuertūf
⁊ sicut indigestio stomaci est causa diarie ⁊ fluxus: ita idi
gestio cerebri ⁊ maxime partis anterioris cerebri: catarri.
¶ De preparatis ꝟo magis ad catarrū dicetur in dubijs.
¶ Et anteq3 ꝓcedaf ad curā primo aduertendū ꝙ cura
festina catarri ꝑ partus non est habenda. quoniā vt inqt
Aui. ⁊ Gordonius fere mater est omniū egritudinum: vt
patebit infra de correctione accidētiū. Et Gilbert⁹ angli-
cus: nec est in ꝓncipio contēnenda: quoniā in posterū dā-
na pariet grauiora. ¶ Scdo aduertendū: ꝙ catarrus q̈-
tuor h3 tempora. Principiū: ⁊ est cum stillat liquidū: aut
acutū. augmentū ꝟo cum ingrossaf ⁊ acumen remittif.
omnis enim humor acutus cum ingrossaf remittif acu-
men eius ad bonum intellm. Statū cum stat post talē in
grossationē aut remissionē. cum ꝟo humiditas ꝓpter di-
gestionem ⁊ spissitudinem currere desierit declinatio est.
¶ Tertio si cum reumate fuerit dolor capitis recurre ad
id quod dictum est supra de soda flegmatica.
¶ Et resumendo dicaf ꝙ catarri cause sunt tres ꝓmitiua
scilicet antecedēs. ⁊ coniuncta. Et exemplificando largi⁹
exempla ponanf. ⁊ primo prime. aer calidus dissoluēs: vt
sol maximē stante capitis repletione: ⁊ ideo catarrū incur
runt qui habēt capita repleta in hyeme ⁊ adueniēte vere
se soli exponunt. Item balneum calidum ⁊ vapores eius.
Itē ventus australis calidus: de quo in affor. infra. Itē su
bita mutatio de calido aere ad frigidū: ⁊ ideo qui caput
suū multū coopertū tenēt: cū eū discooperiunt ex aere sic
occurrēte catarrū incurrūt: ⁊ ideo iuuenes nostri tēporis
portantis in capite eoꝝ coopturas valde magnas ex par
te biretoꝝ capucioꝝ efficiunf catarrosi: adeo etiā q2 capi
ta eoꝝ tanta caliditate relaxāt: vt virtutē etiā3 debilitet.
Itē ⁊ frigidus aer cōprimēs vt supra cōsimiliter ⁊ humi-
dus. Item boreas ⁊ venti frigidi pluuia ⁊ aq̈ frigida quā
doq3 capiti quomodolibet occurrēs. ¶ Itē odoratio fre
quēs reꝝ calidaꝝ dissoluētiū: vt musci, croci, ⁊ huiusmo
di. aut frigidaꝝ debilitantiū: item ⁊ humidaꝝ reumati-
çantiū: q̄re catarrosi a frequenti odoratione se abstinere
debēt vt infra. Itē cibi ⁊ pot⁹ calidi vaporosi vt cepe: alle-
um: amigdale. vinū potēs. ⁊ hmōi. Item exercitium forte
calefaciens vociferatio fortis. ⁊ ex duob⁹ reumatiçant ve-
natores. Item quies nimia. Item crapula ebrietas ⁊ hu-
iusmodi. Item coitus superfluus: propter quod hoīes ex
hac ⁊ assignata supra reumatiçant. Somnus supflu⁹ me
ridionalis precipue: dormire capite depresso. Retentio su
perfluitatū. Flobothomia plurima. naȝ corpus rarificat
⁊ ꝑparat ad recipiendū calorē ⁊ frigus q̄re reumatiçant.
Itē ira furor: tristitia: ⁊ huiusmodi. ⁊ breuiter que dissol-
uūt humores in capite ⁊ eos fluxibiles reddūt: aut nō ope
rantur per moduȝ compressionis sunt causa antecedens.
Exempla. Mala cōplexio cerebri calida attrahens vapo
res: aut dissoluēs humores: aut ca. aut hu. in ipso vel i to-
to. Aut mala cōplexio frigida comprimens: aut digesti-
uā cerebri debilitans. Aut compositionalis: vt capitis ra-
ra cōpositio: quare cerebrum cito recipit: ⁊ cito relaxatur.
vnde tales ita videntur ledi a frigido aere: sicut a calido ⁊
econtra: neq3 cooperture sui capitis metrum inuenire sci-
unt. Item capitis magnitudo. Item cutis ⁊ cranei spissitu
do. Item antecedēs humoralis: vt humor calidus vel fri
gidus in cerebro abundans: vel vapores calidi aut frig. a
stomaco: vel toto: vel aliunde ad cerebrū veniētes. ¶ Cō
iuncta ꝟo humor ipse actu fluens. etiam catarrus quādo
q3 est cum fe. quandoq3 absq3 fe.

Signa demōstratiua. Catarri ex causa calida veniē-
tis signa: q2 caput calm sentif: facies rubea
aut citrina. complexio colerica: aut sanguinea: pūctura:
mordicatio in oculis ⁊ in naribus rubedo: ⁊ iflāmatio in
gutture ꝑcepta cū aliquali excoriatione ꝑceptio amari
tudinis: aut salsedinis sitis: aut lingue siue oris exiccatio:
⁊ cū rascaf sputū declinat ad citrinū: ⁊ ibi est parua opila
tio: ⁊ nasitas ⁊ odoratio nō multū minuif respectu frigi-
di ⁊ ita vox. etiā catarro calido qñq3 cōmunicaf febris.
¶ Signa frigidi qȯ ergo egredif ꝑ nasum fridum sentif ⁊
sine acuitate ⁊ cū ꝓuatione signoꝝ iā dictorum: ⁊ est ten-
sio frontis cū grauitate. ⁊ opilatio ⁊ nasitas magna respe
ctu eius que est in calido. vnde tales difficulter trahūt ae
rem per nares ⁊ malū: ſm plurimū grossior: ⁊ qȯ ꝑ rasca
tionē trahitur ad albedineȝ declinat: ⁊ sunt oculi tumidi
cū palore faciei ⁊ frontis albedine: olfatus multum dimi
nutus. sunt absq3 siti ⁊ cum destructione appetitus. ⁊ qñ-
q3 cum appetitu canino: ⁊ est absq3 fe. ꝙ si accidat iuua
tur ab ea: ⁊ in talibus minuitur vox.
¶ Signa eius qui⁹ est a causis primitiuis habentur narra-
tione infirmi: vel astātiū.

Pronostica. Scito catarrū vt Auic. aliquan-
do spargi ad pulmonē ⁊ facē peri
pleumoniā tussim aut asma: aut vlcerationē eius ⁊ ptisis
maxime cū ꝑdurat: ⁊ est acut⁹. aut ad pāniculos pectoris
⁊ facit pleuresiȝ: de qua infra. ¶ Aliquādo ad meri ⁊ fac
excoriationē in eo squināntiā: vocis raucedinē. ⁊ appetitus
destructionem aut appetitū caninū. ¶ Aliqñ ad stoma-
cum ⁊ facit in eo nocumētū: aut indigestionē: aut aliter:
aut nauseā ⁊ hȝ. ¶ Aliqñ ad intestina. ⁊ fac fluxū dissin
teriā: aut diariā ſm ipsius acuitatē. aliqñ colicā ꝯuiscataȝ
crudā. ¶ Aliqñ descēdit per spondiles: ⁊ facit nocumen-
tū in renib⁹. ¶ Aliqñ ad tibias ⁊ facit in eis tumorē: vt i
duce Ludouico de Bertania. ¶ Aliqñ ad oculos ⁊ fac
obtalmiā: ⁊ alias oculoꝝ egritudines. Et in summa vt
supra fere maf est oium egritudinū. Unde reumatiçātes
parati sunt ad multas egritudines. qui sunt magis pati:
vt supra dicef in dubijs. ¶ Catarrus multiplicaf in hye-
me ⁊ propter cum sequif estas septentrionalis pauce plu-

nie. et autumnus austrinus pluuiosus. et multiplicatur in regione meridionali. viatic°. ¶ Et magis multiplicatur catarr° in autumno pp aeris mutabilitatem. ypo. infra. brasi et coriçe in valde senib° nō maturantur: vel cum magna difficultate curantur. ¶ Catarr° plus a frigido fit q̄ a calo. ¶ Qui habent caput calidū et partes inferiores frigidas raro sunt sine catarro pp attractionē vapoꝝ: quib° cor calidū et caput frigidū multi vapores ascendūt: q digeri non possūt. ¶ Catarr° cū dolore capitis de difficili curatur. ¶ Reumatici splenetici nō fiūt. ¶ Catarr° ex debilitate subē cerebri curationē nō hꝫ. x. tertij. ō cura reliq̄rū spērti anhelitus.

Cura Canones suadi sūt. x. ¶ Prim° ordiatio diete. ¶ Secundus digō mãe. ¶ Terti° euacuatio. ¶ Quartus diuersio. ¶ Quintus phibitio fluxus mãe. ¶ Sextus rectificatio mēbri mādātis si qō est tale. ¶ Septimus pfortatio cerebri ne recipiat. ¶ Octau° recepti resolutio. ¶ Non° est phibitio ne suo descēsu mēbra ledat inferiora: et spāli pectus et guttur quem Auic. vocat antecessionē. ¶ Decimus est accidentiū correptio.

Primus cōpletur vt sepe dcm̄ est cum declinatōe sex rex nō nālium ad contrariū cause eutā do flat° austrinos: et cetera de aere: de quib° in fine in asso. ¶ Et nota de aere q mutatio ad aliā regionē q̄nq̄ multū pfert in cura catarri. Vn̄ Auicē. x. tertij. de cura ptisis loquēs de cura catarri inqt. Et ex eis que iuuāt ad hoc et nā suscipiat regimē est vt fiat permutatio ad regiones: in quib° est aer desiccatiu°. ¶ Minuat cibum: et abstineat a vaporosis: et alleuietur cena. imo phibeatur si possibile est potū vini oino dimittat. Mes. Et vinū qdē nō est cōueniēs eis. Auic. de cura eius in fine: sꝫ de his in dubijs dicetur. Et dixit Auic. Et minoret potū aque coagulate. qō maxime intelligo in casu fri. et Mes. Et dicit q pot° aq̄ calidē maturat catarros. qō intelligo in cā ca. ¶ Et nocet somnus mult° et sup repletionē sciis nociu° valde. et diurn° q̄lis cunq̄ nisi ɔtingeret debilitas virtutis in assueto sene. que relinquo medici prudētie sit parcitas ei° in nocte et iaceat capite eleuato et nō supin°: et iuxta hec ponit visus magistralis. ¶ Abstineat: vigilet sitiat q reumata purgat. Vn̄ Auic. de cura eius neq̄ dormiat i die: et sitiat: et famē patiatur. etiam vigilet q̄ntum pōt. qm̄ sunt initium cure. ¶ Iniungat quiescē qm̄ est maturās ipm̄. Et nō se repleat: imo inaniat. Unde Auic. Et opꝫ quidem ne patiēs catarrū et coriçā sit repletus ventrē cibis q̄re replet caput eius. Item a coitu q̄ cerebrū debilitat: et facit mãm currere ad gulaꝫ. ¶ Sit nō tristis: nō irosus: sed letetur. Tristitia. n. et multa cogitatio debilitat virtutem digestiuam membroꝝ et cerebri precipue. non multū cantet nec vociferet.

Secundus pficitur cum digestiuis īfrigidatiuis et īspissatiuis. In calido vt cum siru. vio. ro. de papauere: de nenufa. et aquis pportionalibus: et hꝫ. de qb° de soda ca. et q̄rto tractatu. et h cū his q̄ ad intra per os assumuntur nā vt supra dictū est de soda calida. in pncipio. etiam empla embroce: et cetera sunt mãm adequantia: vt Mes. et Auic. hoc caplo. sed talia secun° approximantur scā euōne. tñ aliq̄ possent añ euōnē approriari. et debent fm̄ Placentinū: vt sunt odorifera infrigidantia et inspissantia. et odor vio. ro. camphore. floꝝ nenufaris euaporatio leuis aque calide: aut decoctiōis viol. ordei et hꝫ: et si videtur addatur camomilla et cortex papaueris: et ex his cū puluere sandaloꝝ potest fieri pomū fridū: vel aliter vt infra de pestilentia: vel spongiā infusam in aquis viol. ros. modico aceti et hꝫ. Et pro canone odorabiliuꝫ recurras ad ea que dicta sunt de soda flatica. Itē effusio aque calide sup testiculos et extrema. Itē attractio per nares facta: vt ex aqua decoctionis dicte: aut ex oleo vio. ro. addēdo camphore aliqd: aut olei ipm̄ de papauere. aut aquā ro. ¶ Q. si caliditas esset excessiua: et fluxus notabilis: et timeretur lesio pulmonis notabilis credo nō esse icōueniēs nō expectata euōne approximare empla infrigidātia. lotiones et embrocas frigidas. q̄ oia debēt esse actu frigida. ¶ Q. si fluxus nō esset multū excessiuus: et ista conueniēter applicentur debent eē actu calida: lꝫ remisse: et forte hec fuit sniā Mes. si bene consideretur: et pro istis embrocis recurre supra de soda colerica. ¶ Sirup° digestiu° in cā ca. Rx. siru. de papauere. ℥ j. iulep. vio. ℥ s. aque ordei. excorticati. ℥ iiij. misce. ¶ Alius. Rx. siru. de papauere. ℥ j. siru. ō liquiritia. iulep. ro. añ. ℥ s. aque nenufaris. ℥ iiij. ¶ Aliud magistrale et est Gentilis. Rx. capilloꝝ veneris recentium M. j. ordei. excorticati: ligritie mūde añ. ℥ ij. iuiubarum numero. xv. se. papaueris albi. ℥ s. pendiarum. ℥ ij. zucca ri. ℥ iiij. fiat decoctio in aq̄ lib. vj. ¶ Quidam aliq̄ ex sum mitate papaueris ro. lactuca. añ. ℥ ij. cādi pendiaruꝫ añ. ℥ j. oium sandaloꝝ. ℥ j. ordei excorticati vsq̄ ad vltimū corticē. l. s. vio. nenufaris: añ. ℥ j. et zuccari. lib. j. cuꝫ aqua sufficientis quātitatis si condiunt. Potes itaq̄ ex datis diuersos ad eādem tñ intentionem componere.

¶ In cā vō frigida saltem in pncipio eius nō cōpetunt apeeritiua: siue diuretica. vt dictum est. nā tunc mã est subtilis et fluida: sed cum ingrossatur et inspissatur: et in fine augmenti et in statu: et in declinatiōe. tunc competunt subtiliatiua: et diuidentia: et hoc voluit Mes. cum dixit. et subtiliantiū: et diuidentiū in grosso. Competunt itaq̄ in pncipio calida stiptica. et exēplificatū est supra de soda flegmatica. vbi et notatur h. ¶ Item cōpetit mel ro. colatū cū aq̄ decoctionis masticis: olibani: nucis cypsi. ¶ Item cōpetit sirupus de mentha cum aq̄ saluie. menthe. siu u. de sticados mixt° cū siru. de papauere. vbi grā añ cum aq̄ saluie trāsacto autē pn° et augmēto. q̄ circa finē eligantur subtiliatiua: et diuisiua: vt sirupus de sticados solus: aut oximel simplex: et cōpositum et est fortius. et sic de aliis: vt supra ō soda flegmatica. et per te magistralē ex datis ibi potes componere.

Tertius vō completur cum extractione sanguīs. Et ventris solutione. cum extractiōe sanguis vt cum flobothomia. et hoc in tribus tm̄ casib°: vt Mes. ¶ Primus cum fuerit catarr° calidus declinās ad oculos aut ad pulmonē: aut ad fauces: et breuiter cū timetur ex tali de fluxu colationē fieri: et grāde inde secutuꝝ nocumētū. ¶ Scōs cū est in iuuene carnoso catarr° calidus: in quo est oculoꝝ rubedo. venarū plenitudo. ¶ Terti° cū catarrus calidus est cum fe. sed de his oibus in dubijs. ¶ Cuꝫ solutione ventris vō: vt cum appropriatis mãe. Ut in calida cum aq̄ fructuum tamarindis. māna. reubarbaro et hꝫ lenib°. simili cum clisteribus lenibus. Nā in calido nō competunt fortia ne supercalefaciant amplius: et mãꝫ ponāt in fluxu: nec in frigido saltē in pncipio ppter eandem cām. In frida vō laudātur pille cochie a Mes. et ab Auic. Unde inquit. Et illi in quo pseuerāt catarri estate et hyeme pillule cochie ex curis magis iuuatiue: valent: et pillule de yera: et pro his oibus recurre ad ea que de soda colerica et sicca dicta sunt. Sed hic notandū q si catarr° est mult° de cur° multitudine timem° futuꝝ grāde nocumentuꝫ vt suffocatio: aut ptis. aut pleuresis. aut aliqō tale. tūc nō expectata digōne debemus attēdere euationi. q si nō erit timor: fiat euātio pcedente digōne vt dictum est.

Quartus habet pfectionē ex dictis de soda ex pte gargarismatū. caputpurgioꝝ. fricationū. vētosaꝝ. nā si materia fluit ad fauces diuertitur cū sternutatorijs. caputpurgijs: et est opatio digna. ¶ Tu tñ nota q hec oia in pn° sunt suspecta: q̄ timetur agitatio et disruptio mãe. et ideo ɔsidera. nā catarrus in sui maturatiōe quiete indiget vt supra. ¶ Itē nota q post maturationē in sternutatione est iuuamētū sublime mūdificās radiceꝫ

Mesue. Et iuuantior est post corporis mūdificationē cō-munem et ꝓpriā. et sic patet quid dicendum ad Gal. 2° ꝓ-nosticoꝝ. §. illo. Sit mutatio cum reumate. et ad Auicē. quinta tertij. de catarro et coriza: vbi dicit ꝙ sternutatio est nociua intelligitur non precedente digestione.

¶ In gargarismatib⁹ vero reperit quādoqꝫ nocumentū. vñ Mesue in trib⁹ casib⁹ laudat gargarisma. et in quattuor habet ipsum suspectum. ¶ Primo nāqꝫ laudat cū catar-rus est subtilis acutus: et gargarismate igrossatur. et ꝓhi-bet eius descēsus: fitqꝫ per ipm expulsiō facilis. ¶ Scdo quādo est grossus viscosus. et p gargarisma incidit. et sub-tiliat. ¶ Tertio quādo p ipm abstergit: et mundificatur mā catarralis ad fauces fluxa. ¶ Suspitio vero eius est administratio eius in hoīe in quo ꝯsueuit catarrus ad pe-ctus fluere. ¶ Secūdo quādo catarrus est de gñe acuto-rū: et mordicantiū: et considerat. Tertio in ꝓfocatiōibus que fiunt subito. ¶ Quarto quādo est vehemens mult⁹. hec Mes. In his enim casibus agitat materias: et cōuer-tit eas ad vias pectoris pulmonis et faucium. ¶ Propter qd notādū ꝙ omne gargarisma fit: aut vt materiā cōuer-tat de parte nobili ad ignobilem: aut vt fluxuꝫ sistat: aut abstergat qd fluxit et fluit: aut vt alteret qd fluit: aut ag-greget ex his plures intentiones. ¶ Itē inter diuertentia catarrum numerat fricatio fcā in ꝫudenegbi cū cepe acu-to: aut squilla ꝑus tñ capite raso. deinde supponat rubi-ficatorium vt stercus columbi: aut vesicatorium vt cāta-rides: et aperiātur vesice. deinde retinet donec appeat sani-tas: et vltimo cum nō conferunt cauterizet ille locus: et est vbi peruenit digitus magnus posita extremitate manus in extremitate nasi. et dimittat apertū vulnus pluribus et pluribus diebus. et pro his omnibus recurre ad ea que de soda: vt dictum est. nā ibi habet complete de lotionibus et alijs diuersionibus necessarijs. ¶ Multi tñ faciūt caute-rium in pte posteriori colli: vt nuce: et maxime qñ fluit ad pectus. Quidā vt Gerardus de occipitio primo. deīde in cōmissura cauterium ponit. sed hec fienda sunt mā existē-te frigida: et de isto dicetur infra in dubijs.

Quintum complēt catarrum sistentia: vt sūt aut gargarismata: aut pillule: vł alia que tenent in ore: aut suffumigationes: aut odoratiōes: aut q̄ deglutiunt: aut que lābunt: aut sacculi et hmōi. ¶ Circa te administrationē predictoꝝ. oportet aduertere: ne inci-damus in errorē stolidorum: qui ante mundificationem ipa administrāt: nā sic in principio sistendo ipsum fit eius magna accumulatio: et ex ꝯsequenti postea magis eius et periculosa disruptio. fiant ergo hec post corporis mūdi-ficationē: qd intelligit regulariē. nam aliqñ facim⁹ in ꝑn-cipio cum timemus ne repat in profundū: aut ad partes nobiles et nobiliū et necessariaꝝ operationū fiat destructi-uus illico: sicut est catarr⁹ ꝓfocatiu⁹: vt mes. Absolute āt tenendū ꝙ ista sic sistētia sunt aliq̄lr suspecta: q2 timet sp ex eis collectio: et ex consequenti disruptio maior. nam se-curius est ad diuertētia se ꝯuertere. nā lꝫ dilatent mām et multiplicent: tamē ad partem cōem non timorosam con-uertūt. ¶ Gargarisma in calo. ℞. diamorō: diapapauer cum aqua ro. aut cum aq̄ decoctionis corticū papaueris leniter balaustiarū: aut cum aqua ordei: aut aq̄ decoctio-nis lentium ro. cum modico camphore: aut ꝓ nobilibus magis ex diadragāto cum aq̄ ro. aut ordei. ¶ Quidā ꝓ secreto ponunt. ℞. sirupi de papauere diamoron: añ. ℥. ij. aque ro. quartā. i. vini granatorū. ℥. ß. misce. nam vinū g-natoꝝ: q2 inspissat. et acetū subtiliat est aceto cōuenien⁹. ¶ Pillule vero sunt pillule bechiche. Itē. ℞. seminis papaue-ris al. ʒ. ij. seminis portulace lactuce: añ. ʒ. i. dragagāti. gū-mi ara. opij. croci: añ. ʒ. ß. penidiaꝝ: amigdalaruꝫ: añ. ʒ. i. puluerizent subtiliter: aut cū sirupo de papauē fiāt pillu-le ad q̄ntitatem lupini in ore tenende. Itēꝫ in ore teneatur inter dentes et genā continue die. Ac nocte frustulum dia-dragāti frigidi. ¶ Suffumia et odorationes querant de soda colerica. Laudātur tñ suffumigia fcā ex sulphure et aceto: vt sulphur in modica quātitate i aceto ponat: et ca-lefiat acetum et recipiat fumus. Qꝫ si dicat sulphur calm est dōm ꝙ sua siccitate iuuat acetū ad opilandum viā: ne fluat humor et caliditatem amittit ex cōmixtione eius cū aceto. Idem operat semē lini: in aceto infusum. et hoc si ꝑ-us torrefiat. Item sandaraca cum aceto est sublimis. Itēꝫ vapor aceti sup lapidē molarem: vel tegulā ignitā. Item vapor ex camphora ordeo: et aceto: et multa ꝯsilia. requi-re Aui. Mes. etc̄. ¶ Pomū laudatū. ℞. ro. ru. sandalo-rū ru. et al. añ. ʒ. ij. florū nenufaris: florum vio. añ. ʒ. i. ß. spo-dij. ʒ. ß. camphore grañ. gra. iiij. boli ar. nucismusc. añ. ℈. iiij. et cum aq̄ ro. gumm ara. et cera alba fiat pomū odorife-rum supra de his ad plenum magis de febre pestilentiali. ¶ Ex his autem que lambunt et deglutiunt sunt diapa-pauer: siue loch de papauere: diacodion descriptiōe Me-sue. Et fortius est diacodion Nicolai. ¶ Pro sacculis vero et cerotarijs supra de soda calida.

¶ In frigido vero ꝯsilr agendum. ¶ Gargarisma. ℞. mir-rhe. olibani: añ. ℥. i. nucū cypssi: nucismusc. añ. ℥. ß. fiat pul-bulūt in lib. vna vini stiptici vsqꝫ ad medietatis consum-ptionē: et colet: fiatqꝫ deinde gargarisma: et aliter ex consi-milib⁹: vt placet. ¶ Pillule. ℞. storacis calamite: olibani añ. ʒ. i. ß. carniū passularū bene pinguiū. penidiaꝝ: añ. ʒ. ij. opij. croci: ana. ℈. i. puluerizent misceant cum idromelle. fiant pillule in ore tenende vt supra. et teneātur sub ligua die ac nocte. ¶ Item. ℞. mirrhe: thuris masculi. ana. ʒ. ij. ß. opij. iusquiami. masticis. añ. ʒ. ij. conficiantur cum succo menthe. et detur ex eis a tribus vsqꝫ ad qnqꝫ cum itur dor-mitū. ¶ Et ad idē valēt et sunt mirabiles pillule de cino-glossa descriptione. N y. que dent vt dictū est. et plures ex vsu eaꝝ sunt sanati. et qui longis tpibus passi sunt fluxuꝫ reumatis attentis alijs canonib⁹ generalibus. ¶ Item re-tentio olibani et mirrhe in ore. Item spica inter dentes re-tēta est sublimis iuuamenti p diē et noctem et est exptum. ¶ Etiā ꝓ suffumigijs et odoramētis recurrat ad ea: q̄ de soda frida stantica. ¶ Laudat tñ suffumigiū nigelle: et est mirabile: vt pulueriçet super lapidē ignitū. ¶ Itē ex ea et costo: et est exptū. ¶ Item. ℞. olibani. storacis liquide. co-sti sandarache: añ. fiāt forme. et cū volueris vti ex eis pul-uerizati fiat suffumigiū: vt dcm̄ est. et ex alijs alia fabrica. ¶ Odoriferum in cā frigida. ℞. storacis sicce ro. añ. ʒ. i. li-gni aloes electi. ʒ. vj. ambre. ʒ. ij. musci. ʒ. ß. fiāt poma cuꝫ dia-dragāto. sunt eñi nobilia et pro nobilibus. Et ꝓ paupib⁹ recurre supra de soda: et infra de soda pestilentiali. Et pro pauperib⁹ odoret nigella terrefacta in pāno lineo. est eiuꝫ singularis medicina. Similr ipsa terrefacta: et cū costo in pāno ligata in moduꝫ pomi odoret: et est iuuatiua valde. ¶ In ore aūt teneri deglutiri: aut lābēdo siru. de papauē cū aq̄ decoctionis olibani: mastic: mirrhe. aut ex his et si-milibus cū dicto siru. pōt fieri loch confectio solida. et tu circa hec ꝯsidera. ¶ Item teneat diadragāti calidū naꝫ frigido addas ex mastice: olibano: mirrha: et hmōi: vt ca-lida excedāt frida. ¶ Itē sacculos ordina vt supra de so-da frida: et cerotaria et alia: et tu ibi: et cap° de appoplexia.

Pro sexto sciendum ꝙ stomacus est maxime ꝯ-spectus inter alia membra. ꝙ si conti-gat rectificet: vt infra de stomaco. et prohibeatur ascēsus vaporum ad caput vt supra de soda per cōmunitatem.

Septimus adimplet cū his que dicta sunt de so-da ca. et fri. radēdo. aut ꝯponēdo ca-pillos et applicādo que ipm ꝯfortāt vt ibi. ¶ Nota tñ hic dictum Aui. hoc capitulo. Oleum vero inquāti potes fac

ne caput tangat: nisi non inuenieris ex sensione: ita vt indigeas infrigidatione: aut calefactione. nam opilat poros & prohibet transpirationem: & propter hoc vt supra de soda prohibeatur lac.

Recepti resolutio vt dictũ est de soda: & tu ibi. & maxime qñ materia est in capite. Q. si catarr⁹ ad pectus fluxerit tunc administrẽtur locata: vt loch de pino & huiusmodi sm mãm: de quib⁹ infra de tussi. Placentinus laudat vehemẽter in frigido exhibitionem diaçuçiberis in sero administraũm cum aqua frigida in estate: ĩ hyeme ṽo cum vino limphato. tollit. n. asperitatẽ: & ꝓhibet fluxum catarri. & circa auroram expuit superfluitas.

Nonus ṽo ꝯplet cũ his que applicant ad ex̃: & dant ad intra: vt ꝓhibeat ex eo nocumẽtũ futurum grande. vt verbi gratia in calido ne destruat pulmo: aut pect⁹: d'ide sequat ptis. pleures. fractura vene iungat pect⁹ cũ oleo vio. & de papauere. camomillino additis pulueribus fridis: vt ĩfra d̃ tussi & de dispõnib⁹ pectoris. ¶ Ad intra ṽo admistrãdo sorbitiões ex tri. ex amilo. faria ordei & hõ cum çuccaro: aut cũ diadragãto frigido: ẽt cuz lacte si non adest fe. nocet lac: vt Aui. hic. ¶ Itẽ dando siru. de papauere cum aqua ordei: aut aquã ipsaz cũ diadragãto frigido. ¶ Item. ℞. diadragãti. ʒ. ß. specierum loch de papauere. ʒ. ij. çuccari candi. ℥. i. penidiarũ. quart. ß aque ro. quart. i. çuccari albissimi quart. iij. fiat electuariuz. ¶ Cõsimilr infrigida vngat cũ oleo camomilino. de ben. & hõ calidis stipticis: & masticino. ¶ Ad intra ṽo sorbitione ex farina tritici cũ modico mellis. furfur tritici cũ oleo amigdalino: modico mellis: vel çuccari ro. ¶ Et ex loch. loch sanum & expertum. Itẽ loch de pino. ¶ Item. ℞. cynamomi. ʒ. i. ß. storacis calamite. ʒ. i. ligni aloes: masticis: olibani. añ. ℈. i. liquiritie carnium: vuarum passularum bene pinguium. añ. ℥. i. candi. ℥. ß. çuccari albissimi. lib. i. fiat electuariũ.

¶ Item qualibet nocte deglutiat grana tria olibani. & ꝯsimiliter suo modo dicat de aliis membris.

Pro vltimo ṽo sciendũ q̃ vt dem̃ est. catarrus est mater fere oĩuz egritudinũ. qñ aliqñ fluit ad oculos & facit oculorum diuersas passiones vt supra. ¶ Qñq3 ad pectus & pulmonem: & facit pleuresim tussim ptisiz. ¶ Quãdoq3 ad fauces & guttur: & fac̃ squinãtiã & fac̃ apostema amigdalarum & glãdui. ¶ Qñq3 ad nares & facit coriçã. ¶ Qñq3 ad stomacũ & fac̃ lienteriaz ¶ Qñq3 ad intestina & facit diariã. & acutus disinteriam ¶ Quandoq3 ad renes & facit dolorem. & qñq3 est cã lapidis. & sic de aliis. quare vt dictũ est pro partio non est hñda cura eius. & his oĩbus suo dicet loco. Studium itaq3 sit in eũando & diuertendo: & hec duo sepe reiterẽt.

¶ De fetore narium. Rubrica. vj.

Etor nasi est odor fetid⁹ ab eo egrediẽs. cã cuius s3 plurimũ est mala ꝯplexio cum materia existens circa colatorium & partes vicinas ei. Dr̃ sm plurimum. quoniaz aliquando & non raro a partibus inferiorib⁹ ꝯtingit vt a stomaco pulmone: siue pectore: vt in pleuresi. peripleumonia gingiuarum putrefactione: vel dẽtiuz & humoribus putrefactis in ventre anteriori cerebri: vel in toto cerebro. Et est dictum colatorium. qm̃ aliqñ in naso ipso nascit caro que dr̃ addita: aut emorroydes aut polip⁹: aut vlcus in ipso: vel ossibus ei⁹: vel opilatio colatorii: a quib⁹ vel altero ipsorum putrefactorum eleuat vapor putridus: q est cã deferens odorem malum siue fetorem.

Cause Ex causis vt habitum est quedã sunt ꝑmitiue: quedam antecedentes: quedã ꝯiuncte. Exemplum de primis vt cibi corrupti. aer corruptus. odores corrupti & huiusmodi. ¶ Exemplum de scdis: & primo de cõplexionalibus: mala ꝯplo ca. & hu. Debilitas caloris nãlis ĩ toto cerebro: vel in pte interiori tm̃. Et humoralis. putridus humor: vel multus: quem calor nãlis digerere nõ põt: & in purũ trãsmutare: & purum expellere. & est hec vna ex causis precipuis fetoris. Compositionalis vt strictura cõcauitatum porore cerebri vel nasi. & est signum humide cõplexionis & cã retentionis humorum: q ob retentionem putrefiunt. Itẽ apostema: aut putrefactio: & corruptio in ossib⁹: quorum cura difficilis est. Item caro addita vt supra. ¶ Causa ꝯiuncta est ipse humor putridus vt supra.

Signa demonstratiua si cã est in naso illam clarificat visus. exempli gratia: si sit in eo apostema caro addita putrefactio ossium & huiusmodi.

¶ Signa si fuerit ex alio membro vt ex capite. tunc nasus ẽ mundus: & in capite sentitur nocumentum: & maxime in prora capitis.

¶ Signa eius qui est a stomaco: vel aliis membris inferioribus signum nocumentum aliquod in eis vt apostema: aut diminutio digestionis: & huiusmodi. ¶ Item post comestionem non sentit sic: neq3 est fetor ita horribilis. imo simul sentitur fetor cum odore rei comeste. Item q2 cũ nares stringunt sentitur fetor ex ore. stringãtur autem nares fortiter & hoc fiat ante comestionem.

¶ Signa si fuerit fetor ex materia in naso: aut viis eius contentis ita sentitur fetor ante sicut post comestionem. & cuz nares fortiter stringuntur nullus pro tunc fetor ex ore exit. Item si teneatur res odorifera in ore & fetor sit in naso vel viis eius non tollitur fetor. contrariũ si ex stomaco: vel a partibus venerit inferioribus.

¶ Signa multitudinis humorum: & qualium iam ex sepe habitis manifesta sunt: & si sanguis: si colera & huiusmõi. de quibus in principio operis. ¶ Item nasitas est signum opilationis & est contrarium eius: qd̃ dicũt vulgares q2 dicunt q̃ tales loquuntur in naso & nõ est verum.

¶ Signa causarum primitiuarum sunt manifesta satis: & similiter signa causarum complexionalium.

Pronostica fetor qui est ex corruptiõe ossis magis est incurabilis si paruia: & maxime difficulter retenta debita forma nasi. de fetore ẽt habebis infra de fetore oris & vtilia. & tu ibi. ¶ Scito hic p̊ q̃ cura fetoris est duplex. vera & palcatiua. & incipiamus a pma.

Cura canones seruandi in facto ex putrefactione humorum circa colatorium. aut in carunculis: aut vẽtriculo ipso: aut in cerebro. aut in naribus suspensorum sunt quinq3. Ordinatio diete. Digestio humoris. euacuatio. Diuersio. Particularium applicatio.

¶ Regimen itaq3 ex parte sex rerum nõ nãliũ vertat ad ꝯtrium cause vt sepe dictũ est: vt abstinere ab aere putrescibili. a cibis putrescibilibus: & breuiter ab omnibus que sunt apta putrefactionem in humoribus inducere.

¶ Digeratur mã vt o3 iuxta que dicta sũt in quarto tractu. & tu ibi. Nota tñ q̃ in digestiuis debent poni odorifera capitalia malam complexionem extraneam corrigentia ca. aut fri. aut mixta sm materie exigentiam.

¶ Euacuatio autem fit solutione ventris reiterata aut flobothomia: aut ex vtrisq3 si op3. cũ flõmia ṽo si fuerit sanguis peccans: aut in toto repletio fiat ex cephalica: deinde in venam que est in capite nariũ. ¶ Solutione ṽo cũ his que sunt appropriata. quorum memoriã habes in quarto tractatu. nam cum euacuantibus humorem peccantẽ addẽ que dirigunt ea ad nasum cum medicinis appropriatis vt supra: & est canon sepe replicatus.

¶ Diuersio fiat vt supra de soda & laudatur maxime cauterium factum in çuedeneghi: de quo sepe dictum est. Et quidam ponunt cum sub mento. & Auicenna dextra parte calue. Et a sinistra eius coram auribus que sequuntur ad ambo timpora.

¶ Quintus canon cõplemẽtũ hꝫ ex obseruatione triũ particularium. Quorum primus est mundificatio. Secund⁹ exiccatio ⁊ cõsumptio. Terti⁹ est loci aromatiçatio. ¶ Abstergentia vero ⁊ mũdificantia in casu h laudata sunt: p⁹ vinũ bonũ odoriferũ albũ vt maluaticũ: de quo fiat lotio post lotionẽ: ⁊ sit tepidũ: de quo dicit Placentinus ꝙ ex sola tractione vini talis per nares in die pluries facta liberauit quẽdã nobilẽ: ita tñ ꝙ cum cessauit per tempus notabile ab eius lotione redibat fetor: sed ipse erat prius passus toto tempore vite sue hanc passionẽ. ¶ Item vinum tale: cum quo decoquat calamus aromaticus. cyperus. ro. mirtus: aut hꝫ. ¶ Item cũ melle ro. ⁊ mel ipm cũ aliquo ex dictis in decoctione ei⁹: vel eoꝝ in vino: vel aqua. ¶ Itẽ lac: aut simplex: aut cum decoctione aliquoꝝ iam dictorum. ¶ Item simil aqua ordei: vt in frigido cũ calidis ⁊ i caso cũ frigidis. ¶ Et ex melioribus lauacris ad fetorẽ nariũ vrina asini. Mes. Et meliora caputpurgia magis iuuatiua eis sũt vrina asinoꝝ. ille nunq̃ fallũt. Aui. de cura ei⁹ Laudat ⁊ succus mẽtastri. ¶ Exiccãtia vo calam⁹ aromaticus. spica. cyper⁹. rose. mirtus. calamẽtũ. ⁊ forti⁹ elleboꝝ, itẽ alumẽ çucharꝫ: sal gẽma: ista puluerizent: ⁊ narib⁹ iponant: aut attrahantur. ¶ Et ex optimus est hoc. ℞. calami aro. mirrhe. gariofiloꝝ. añ. ℥. ij. fac tẽtas ex eis cũ bono vino: ⁊ impone. ¶ Uel sic. ℞. spice. galie gariofiloꝝ. añ. partes equales. decoquant in vino: ⁊ lauent nares bñ. deinde fac licinium: ⁊ in eo pone: ⁊ naribus applica. Et qdã faciũt suffumigia ex decoctione herbaꝝ valentium in casu. vt ex vio. ro. calamento. maiorana. deinde exponũt exiccãtia in modũ vnguenti: ⁊ in idẽ reuertit. ¶ Aromatiçatio vo fit cũ his: vt sunt muscus. ambra. cãphora. viola. ro. calam⁹ aro. gariofilus mirt⁹ ⁊ hꝫ. ℞. xiloaloes crudi. gariofiloꝝ. ro. añ. ℥. ij. spice. galie muscate. añ. ℥. i. cõficiant cũ vino bono: vt supra ⁊ aromatiça cum musci gra. viij. fac pillas in modũ ciceris: ⁊ dissoluat vna in oleo nardino: vel aq̃. ro. attrahat vel distillet in nares postq̃ laueris eas cũ vino decoctionis spice ⁊ ro. ⁊ hoc maxime in causa frida. ¶ Qz si fuerit ex cã calida vtere camphora: ⁊ aliis frigidis cõponẽdo p te vt opus erit ex datis supra de foda ca. Ut verbi grã ℞. gallaꝝ mirti. vio. ro. calami aro. puluerizent ⁊ addat camphora: item tyriaca dissoluat in vino vt supra: ⁊ illud vinũ attrahat oĩ die pluries: mirabiliter operat.

Cura si fetor nullo mõ remoueri possit curet cura palleatiua: vt sic. ℞. seminum maiorane basilicõis. gariofiloꝝ: nucis mus. camomille. ligni aloes. storacis. calamẽti. ambre. añ. ℥. ij. musci. ℥. ß. fiant pillule cũ aq̃ ro. deglutiat due singulo die ⁊ in ore q̃si cõtinue vna teneat: ⁊ potissime qñ cũ aliis cõuersari voluerit.

Cura si fetor a ptibus inferioribus ꝓuenerit. vt stõ ⁊c. rectificet vt infra in capl'is ꝓpriis eũando dietãdo: deinde vtere diuersionib⁹ ⁊ rebus odorẽ bonum facientibus de quibus facta fuit mẽtio: vt ex eis tenendo in ore ẽt p nares trahendo. Et scito ꝙ vomitus est iuuatiuus vehemẽter in h casu. a quo abstineat sapiẽs si eger habuerit pectus strictũ passionẽ oculoꝝ: vt infra de vomitu.

Cura si fuerit ex cerebro. Cõsimilr ꝓcedat. Euacuãdo Digerendo. Et diuertendo. Et vltimo applicando suffumigia ⁊ alia vt supra de foda. Et vltimo aromatiçantia per modum qui dictus est.

Cura si fuerit ex polipo crescẽtia carnis: aut vlceratione curentur hec prius vt infra in propriis capitulis. deinde procedatur cum canonibus tribus dictis in administratione particularium.

Cura si fuerit ex opilatione procedatur primo cum deopilantibus vt supra de odoratu. deinde cum tribus canonibus iam dictis,

¶ De vlceribus nasi. Rubrica. vij.

Lcus nasi est pustula sordida ad extra vel ad intra ipsum existens.

Causa cuius est fm plurimum mã adusta aut mã subtilis colerica cũ crusta subtili: ⁊ sicca satis acut⁹: aut fla salsũ cũ crusta grossa ⁊ hũida magis. quaꝝ cãꝫ causa est aut catarr⁹ acutus: aut vapor aliunde veniens. Et dicitur fm plurimũ: q: aliqñ fiũt a casu ⁊ percussione. Et ex eis quedã dicũtur dulcia: q: minus fortia. Item q̃dã recẽtia: quedã cronica. Item que sunt ad extra aliis paribus sunt leuiora ad sanandum. que vero ad intra difficiliora. ⁊ prauiora sunt q̃ sunt in colatorio vel partibus eius.

Cura habet. v. canones. Primus est ordinatio diete. nã vt dictum est oportet ad contrarium eie declinare. est. n. vapor acutus: aut humor colericus defluens. Et tu omnia hec agita vt de foda colerica.

¶ Secundus est digestio. Et quibus fiat habitum est eodẽ loco ⁊ tractatu.

¶ Tertius eũatio cum farmarcia: aut flobothomia: cũ farmacia iam dictum est in tractatu quarto. de eũantibus colerã: aut flegma salsum addit his q̃ ipsa dirigant ad superiora: ⁊ reitere sepe cum flõmia si oportuna erit: vt q: in toto erit repletio: aut q: humor peccãs est colericus sanguineus: aut q: est facta retentio sanguinis quomodolibet in viro: aut in muliere ex pte menstruorum: aut emorroydarum: ⁊ huiusmodi. vnde vapores eleuati sunt causa vlceꝝ: quibus casibus fiat flobothomia: in menstruis ex saphena in emorroydibus prouocent: vt infra de eis. in aliis fiat ex cephalica vsq: ad venam in extremitate nasi a ventosatiõe in nuca facta ⁊ cum scarificatione.

¶ Quartus est diuersio. Quomodo compleatur iam sepe dictum est: ⁊ ad plenum de foda ⁊ catarro.

¶ Quintus est admistratio localium. Qui plurib⁹ canonibus cõplet. ¶ Primus ꝙ medicine q̃ administrant in cura vlcerum nasi: debent esse medie inter illas que administrantur in cura oculoꝝ ⁊ auriũ. nam nasus est humidior aure ⁊ siccior oculo. ¶ Secũdus. vlcera nasi in principio sui indigent rebus exiccantibus. Qz si dicat Aui. docet administrare in principio mollificantia: vt oleum vio. mucilaginẽ psilij. Dõm ꝙ illud facit ad remouendum pmo crustã: q: de illis loquebat. deinde bene docet vti exiccatiuis cõsiderã. Debet itaq: intelligi principio sui post administrationem mollificatiuorum ⁊ abstergentiũ: siue mundificatiuoꝝ. ¶ Propter qð ponit. tertius canon ꝙ in cura eoꝝ añ oĩa vti debemus abstergẽtib⁹ mollificantibus: vt statim dicet. ¶ Quart⁹. ꝙ vbi fuerit a capite debꝫ caput cõfortari: vt supra de foda colica p essentiam. Qz si fuerit ex vaporib⁹ eleuatis recurre ad ea q̃ de foda p cõitatem. ¶ Quit⁹. ꝙ oẽs medicine que ponent de cura emorroydaꝝ sunt iuuatiue ⁊ in cura vlceꝝ cum vlcera fuerint fortia ⁊ nõ dulcia. De quib⁹ oĩbus suo ordine: ⁊ pmo de fortib⁹ ⁊ maxie ad itra. ¶ Nã in principio debemus vti mũdificatiuis: abstersiuis reprimentibus ẽt malã cõplonẽ: cuiusmodi est aqua mellis ro. colati: aqua ordei: lac caprinum. Itẽ aq̃ ipsa calefacta. ¶ 2° applicemus mollificantia: vt oleũ vio. ceram albam: pinguedinẽ galline. medullã crurũ vacce. mucilaginẽ psilij: ysopum humidã in caliditate repssam. dragagantum. maluã. oleũ nenufarum: ⁊ cerã citrinã. mucilaginẽ citonioꝝ. oleũ amigdalaꝝ dulcium. ¶ Tertio adducantur exiccãtia mediocria: vt litargirũ. Cerusam. ⁊ vnguentum ex ea: olibanum. sarcocolla. mirrha. aloes. ⁊ alia que dicta sunt de vlceribus auriũ: que sunt ex eis debiliora. ¶ Qz si fuerint cronica: ⁊ difficilia ad sanandum. tunc fiat primo mũdificatio cum his que sunt mediocris abstersionis. vt vinum mel. ¶ Qz si fuerit vehemens putrefactio addatur cum eis parum colcotar: aut vnguẽtũ egyptiacũ:

⁊ vrina infantium in hoc est laudata. Aliquando fit ⁊ est
fortius cū nitro ⁊ sapone. ¶ Secundo fiat incarnatio cū
exiccatiuis incarnātibus. vt est vnguētū de cerusa. cerusa
ipsa litargirū ⁊ apud vehemētē putredinē cū aristologia
ro. colcotar ⁊ silia. itē vnguētum triafarmaci. Mes. disti
ctione. xj. ¶ Tertio administrent exiccātia: consolidantia: ⁊
sigillantia vlcera sicut est vnguētū: siue puluis ex mirrha:
olibano: sarcocolla ⁊ similibus. ¶ Sed nō q̄ puluis radi
cis paucedani est maxime ꝯsolidatiua: que apud vehemē
tem necessitatē poterit administrari: ⁊ tu ꝯsidera eius mor
dicationem. ¶ Et qd̄ dictū est de ipsis intrinsecis etiam in
telligat̄ iuuamentum in ipsis extrinsecis: ⁊ sua est applica
re: nam in ipsis siccis cū rebus magis exiccatiuis: cum mi
nus vero siccis rebus minus exiccatiuis: vt cum oleo rosa.
adipe galline. cera ⁊ silibus: vnde Mesue. Cum vero vlce
ra fuerint hūida curant̄ cū medicinis minoris exiccatiōis
⁊ in fine ponā aliqua exempla. ⁊ laudata.

¶ In dulcibus vero in pri° fiat lotio leuis vt mā petit. dein
de inungant̄ nares cum oleo ro. oleo vio. ⁊ cera: aut cū adi
pe galline: ⁊ fortius est vnguentū de cerusa: ⁊ trifarmaci.
Q. si q̄ritur exiccatio fortior addatur aliquid scorie ferri:
aut argenti. ¶ Item fortius. ℞. ceruse. ℥. iiij. litargiri. ℥. i.
plumbi vsti abluti ꝯtriti. cum vino. ℥. iij. ⁊ cum oleo mirti
no. ⁊ modico aceti fiat vnguentum: ⁊ est optimum. ¶ Ad
exēpla p̄missa venio. Vnguētū exptū in recētib° ⁊ antiqs
℞. ceruse: medulle cruris vacce. olei amigdalaꝝ dul. olei
sisamini: gummi albotini: cere albe añ. p. i. dragagāti: gū
mi ara. añ. p. 5. fiat vnguētū addito modico aque ro. ⁊ vte
re cū licinio: aut aliter. ¶ Item. ℞. mirrhe ceruse: litargiri
gallaꝝ modicū ꝯbustaꝝ: aluminis. añ. ℥. i. puluerizent̄ in
pul. ⁊ cū quarta vna olei ro. ⁊ modico cere fiat vnguētū.
¶ Aliō ⁊ expertū. ℞. ceruse. litargirij plumbi vsti. añ. ꝯte
rantur pluribus vicib° lauent̄ cū aq̄ ro. deinde. ℞. olei mir
tini. vini. an. ⁊ agitent̄ cū pistello multū in mortario. deide
remoueantur: ⁊ in mortario ponant̄ pulueres bñ cribella
ti: ⁊ fundat̄ oleū ⁊ vinum paulatim: ⁊ cū mortario misceā
tur donec totū ad spissitudinē veniat. ¶ Quidā vt Mes.
⁊ p̄cipue in exterioribus: que sunt crustę ⁊ bothor ⁊ asperita
tis rubei coloris faciūt cū duob° cauterijs positis inter la
bia ⁊ gingiuas iuxta dentes caninos: vt ascendāt hincinde
ad colatoria nasi. ¶ Postremo scito q̄ afferenda sunt hic
multa que dicta sunt supra de vlceribus aurium rubrica de
calore earū. Tu tñ nota q̄ aures sicciori ⁊ acutiori idigēt
medicamie vt dctū ē. Itē si ex vlcerib° sequeret̄ dolor fortis
non incōueniret applicare opiū cū alijs. Itē succus sicle so
lus aut cum alijs est ex medicinis iuuatiuis valde.

Cura In factis a casu. regat̄ vt in ceteris vulnerib° fa
ciēdo in pri° flōmiam: aut ventosas in spatulis ō
super ponendo albumen oui cū camphora mixtū. deinde
vnguēto de cerusa ⁊ silibus ꝯsolidet̄. Et tu bñ hec ꝯsidera.

¶ De apostematibus nariū. Rubrica. viij.

Pā narium p̄missis vlib° tripliciter
curat̄ itētiōe. ¶ Pri
ma qdē repellēte mām: vt oleo ro. mirtio. aq̄
ro. ⁊ hy. vt. ℞. farine ordei ro. añ. p. i. cāphore
p. i. q̄rtā. tere ⁊ ꝯfice cum suc. graganatorum:
aut aq̄ ro. vnge int° ⁊ ex̄ pbatū: valet i sāguineis ⁊ bothora
lib°. ¶ 2° vō cū mollificatiuis: vt cū oleo cōi ꝯquassato cū
aliq̄ ex istillatiōib°: aut cū lacte. ¶ Tertia āt medicamine
maturatiuo vt est diaquilon dissolutū in oleo. aut mucilla
gines dissolute i olō: aut mucillago radicis lilij cocta ⁊ dis
soluta in lacte cū adipe galline. ¶ Medicamē in colerico
expertum. ℞. mucillaginem psilij: aut seminum citonio
rum: aut albumen oui: ⁊ conquassa cum oleo rosato. aut
viol. ⁊ infrigida ea: ⁊ vtere. De hoc capitulo non multum
curaui. sufficit hoc.

¶ De opilatione in chaysim. Rubrica. ix.

Chaisim est pars superior nasi: ⁊ dcī ē cu
ra e°. s. ō diminutiōe odoꝝ ꝑce
ptione ⁊ ablatiōe olfac°. Et hui° dispōnis nasi
tas ē accedēs: q̄ pp opilonem: q̄ p̄hibet trāsi
tus aeris p nasuꝫ ad guttur: ⁊ eꝫ fit aeris resi
stētia in eo q fit attract° ⁊ ipetuose nō hñs exit° ad guttur
occurrens cartilaginibus nasi refrāgit̄ ⁊ sonū cāt. Et i hac
dispōne dicuntur hoies qui sunt algorati: de qua ēt aliqd
supra de signis fetoris narium. Et tu ibi.

Cause Et huius opilationis cā ē aliqñ hūor viscosus ⁊
tenax. aut caro nata: aut crusta: aut aliqd tale ⁊
nasitas est signū ipsius. ⁊ prohibet̄ superfluitatē exsufflatio
ne ad hoc vt bibatur in chaisim.

Cura Et valet ad eius curā caputpurgiū cū aq̄ maio
rane: ⁊ hy: ⁊ reliqua dissoluentia hūorē opilantē
⁊ tu recurre ad locū dictum. ¶ Et aliqñ p e° cura ē nece
saria manus cyrugici. vt statim dicet̄ de emorroydibus na
si. Et tu ad hoc lege iam sequentem rubricam.

¶ De polipo emorroydibus ⁊ cancro. Rubrica. x.

Olip° est qdā crescētia carnis media
iter duritiē ⁊ mollitiē sub q̄ntitate
tate ciceris: vel lupini i foramib° nasi i pte su
periori fm plimū circa structuram e° sat̄ fixa.
¶ Cui° cā ē hūiditas a capite descēdēs ibidē
collecta mixta ex flegmate ⁊ melā. q̄ a calor accñtali p pu
trefactionē aut corruptionē innato in formā illam: ⁊ car
nē ꝯuertit̄. ¶ Et dr̄ polip° ad silitudinē illi° piscis sic noia
tim q̄ plīes hꝫ pedes: vñ ab Auēço. dr̄ multipes: iuis. n. mul
tis pedib° firmit̄ adhēt loco i q̄ ē q̄re fortasse ēt pp hāc cāꝫ
Aui. eū cācrū dic̄: nā solū ō emorroydib°: ⁊ cācro mētionē
fac̄ sub cācro polipū ꝯphēdēs. Gal. tñ eū polipū noiat.

Emorroys vō ē qdā crescentia carnis mollis al
ba. qñq; rubea. qñq; fusca sub q̄ntita
tate grani vue i foraminib° nasi pēdēs ac q̄si sepata in pti
bus iferiorib° e°: vt plimū orta. ¶ Cui° cā ē sola mā flati
ca: aut flegma cū aliqd sanguis vel melē ꝯmiscet̄.

Cancer vō ē crescētia carnis dure ⁊ fixe magis i q̄nti
tate grani tritici circa cartilagines nasi orta
¶ Cui° cā ē mā melica adusta ⁊ idurata currēs p venas ex
cerebro ad nasū. Ex qb° appꝫ q̄ polip° ē qd med̄m ex pte
mollitie: firmitē: siue adherentie q̄ntitat̄ iter cācꝝ ⁊ emorroy
des. ¶ Quidā tñ iter carnē mollē absolute: ⁊ emorroydes
drām ponūt vt cū p stricturā nasi a carne illa san. affluxe
rit: vel quolibꝫ tpalr. tē appellat emorroydes: cū vō nō flu
xerit sang. dicūt carnē mollē. Et Aui. lꝫ voluerit polipū cā
crū noiari: pp qd̄ Guido ꝯdēnat distinctionē datā. tñ pace
Aui. ad clariorē doctrinā eā vt posui seq̄r cū Gal. Mes. ⁊
Ser. haliabas ⁊ ceteri moderni oēs sic senserit: cū cura va
riari nō videat̄ nisi penes forte ⁊ debile. nā dicam° q̄ poli
p° ē cācer debil: siue facil: siue via ad cācrū: q ō noiet̄ magis a
termio ad quē q̄s a q̄: ⁊ sufficiet p Aui. ne ab alijs deuiare
videat̄: ⁊ polip°. aliqñ ē pu° aliqñ magn°: ita vt opilet fora
mē vel foramia nasi. aliqñ puenit vsq; ad vuulā.

Signa ōmr̄atia emorroydaꝝ vl carnis moll. sī molli
cies ⁊ q̄ nulla soliditas ibi repit̄. ⁊ q̄ hūores
ab eis emanāt tpalr. ⁊ tact° nariū ē mollis q̄si strigūt̄. ⁊ sūt
absq; dolor: q̄ si sint albe ē facil̄ cure. q̄ si fuerit rubee aut
fusce sūt vehemētis doloris ⁊ difficil̄ cure p̄cipue cū ex eis
(fluit sanies fetida.

Signa polipi q̄r ē opilatio
nasi: ⁊ grossities q̄ appꝫ i exteriori: ⁊ q̄ figura
eius ē sicut figura fici: ⁊ est ibi duricies aliqua ⁊ fetor.

Signa cancri quia in naso sunt vene plene sanguine
melācolico ⁊ duricies ibi reperitur quasi vlti
ma ⁊ fetor est intolerabilis ⁊ emanat e loco virus fetens
viride aut nigrum liquidum currens: ⁊ sentitur in loco ca
lor cum pulsatione ⁊ scintillationes frequenter sentiuntur.
sunt hec cū dolore aliquo. Itē corrūpuntur foramia nasi.

¶ Quando aūt caro nascit̄ in naso p⁹ egritudīes capitis: ꝛ catarros: tūc ipsa ē emozroys. ¶ Si vō nascit̄ p⁹ puctio nē cursus huīditatū: ꝛ post sinceritatē capitis: ꝛ tūc ē cācer ꝛ ꝑpe si in cerebro ꝓcesserit egritudines melācolice. ꝛ fue rit prin^m eius sicut cicer: aut auelana ꝛ inceperit augmēta ri: ꝛ acciderit duricies ī palato: emozroydes: autem aliquā do sunt pendentes extra nasum.

Pronostica. Polipus mollis pēdēs nō putrid⁹ nō fetid⁹ habēs radicē tenuē: ꝛ nō multum firam curabilis est. Niger vero durus nō tractabilis aut mollis putridus: siue fetidus hūs fixionē fortē: vix curabilis ꝛ forte incurabilis.

Cura. Ad curā accedēs ꝓmitto. Primo ꝙ cura horū magis ad cyrugicū ꝙ̄ ad physicū ptinet: pp qḋ eoꝝ curā satis tñ exqsitā breuiorib⁹ vt valuero declarabo. ¶ Secundo ꝙ vbi aliqḋ istoꝝ in carūculis fuerit non cu raf̄ qn fiat eoꝝ recidiuatio: eo ꝙ radices eorū nec manu: nec aliter euelli pñt. ¶ Tertio ꝙ cancer nasi vbicunqꝫ fue rit non recipit curam per cirugiā: ꝛ maxime vbi radicitus euelli non potest propter situm: aut eius magnitudinē: sed potius augmētū in quātitate ꝛ qualitate vt als declaraui in cancro domini abbatis de ferto. ¶ Canones seruandi sunt. Ordinatio diete. Digestio mãe. Euacuatio. Diuersio. Et particularium applicatio. Accidentiū correctio.

¶ Pro ordinatione diete: ꝛ digōne: ꝛ euātione cū flōmia re currat̄ ad dicta de soda ꝛ catarro: ꝛ ad ea q̄ de obtalmia. ꝛ cū hoc apponāt̄ q̄ nasū respiciūt: vt. s. in alijs sepe reme moratū est. Unde nota ꝙ euō oꝫ sepe reiterari anteqꝫ pue niatur ad particulariū administrationem. Und Mes. Et hec quidē fiant post corporis mūdificationē pluries itera tā. De flōmia vero dōm ꝙ fieri ēt oꝫ ante particulariū ap plicationē maxime vbi fuerit repletio in toto: aut in parte: aut fuerit sanguis per se aut per commixtionem peccans. Item etiam competit ratione diuersionis: ꝛ hoc est qḋ vo luit Rasis nono Almansoris capitulo proprio cum dixit Cephalica erit minuēda. ꝛ Mesue. Post mundificationē pluries iteratam ꝛ post flōmiam.

¶ Diuersio vero fiat vt in de obtalmia: ꝛ dictum est in Ru brica. de catarro.

¶ Cura vero cum particularibus duob⁹ modis fit. Uno q dē mō cū medicaminib⁹ exiccatiuis acutis corrosiuis ꝛ me dicaminibus consolidatiuis. Alio vero modo cū incisione cauterijs ꝛ consolidantibus. ¶ Exemplum pmi cum exic catiuis quando. s. polipus est valde leuis: vt. ℞. tentā vnā ꝛ infunde eam cum aqua ocimi: deinde puluerīza eam cū puluere corticum granatorum: ꝛ impone sine cessatione: ē enim iuuamenti experti: sed tardi. ¶ Item ad idē tenta li nita cum ficu ꝛ puluerīzata cum puluere nucum cypressi. ¶ Item tenta in succo ocimi solū: aut cum puluere vsnee. Aut fortius tenta in succo ocimi puluerīzata cū coloquin tida: aut ex his pulueribus. ¶ Q. si nō videtur conferre p trāseūdū est ad acuta corrosiua: vt ē calx viua: colchotar: arsenicum: es vstum cortex eris: calcantū: attramentum ni trum: ꝛ huiusmodi. vt verbi gratia componendo ex his ꝛ alijs ab auctoribus laudatis. vt scorie eris. ʒ. iiij. ellebori ni gri. ʒ. i. arsenici ru. ʒ. i. ℈. i. tere ꝛ fac puluerē ꝛ insuffla. ꝛ cū licinio impone. ¶ Ad idē. ℞. semē serpētarie. ꝛ tere cū cor tice granatoꝝ. cum succo eoꝝ limat̄: ꝛ est ex leuibus. idem operat̄ succus radicis eius solus. Silr eius semē. ¶ Et for tius est hoc medicamen alchadicon: ꝯsumit. n. polipū ꝛ cā crū etiā omnes additiones carniū in oib⁹ locis. Cuius cōfe ctio ē. ℞. calcis nō extincte. arsenici citrini añ. p. ij. colcotar. floris eris. alumis añ. p. i. gallaꝝ balaustiarū añ. p. 5. ꝯte re ea in mortario cū aceto forti ꝯtritione multa vsqꝫ ad di es quinqꝫ: deīde fiāt ex eis trocisci ꝛ reseruentur in vase vi treo ꝛ loco frigido. ꝛ cum vti volueris distempera cū vino ꝛ applica cum licinio. est enim expertū ꝛ forte. ¶ Consoli dantia vero posita sunt de cura vlceꝝ: vt est olibanum sar cocolla. myrrha. aloes. sanguis draconis. mastix. vnguen tū de cerusa. vnguētū triafarmacū Mesue. ¶ Exemplū scōi. capiat operator speculū ꝛ faciat sedere patientē in lo co opposito soli. deinde dilatet narē cū speculo ꝯīr cum te naculis apprehendat polipū: ꝛ ipsum vsqꝫ ad radicē cum forpicibus: aut rasorio incidat. demū cū ferro ignito locus cauterizet: aut cū cauterio potētiali. qḋ addo. qm̄ ples ti ment ignem. Item nec sic cōmodari potest ꝛ sine periculo partis sane vt potentiale: de quo potentiali dicetur statim ¶ Item si polipus descenderit vsqꝫ ad palatum ꝛ guttur: tunc fiat cū tenaculis incisione ꝛc. vt dcm̄ est. ꝛ vltimo cū cauterio: aut fiat incisio cum forpicibus ignitis: in his enī oportet medicum sua preuenire prudentia. ¶ Q. si nō po terit commode sic incidi: tunc duo vel tres pili caude equi adinuicem torqueātur ex eis fiat chordula vna: deinde fi ant in eo tres vel quattuor nodi circa medium eius: deinde attrahat̄ caput chordule per nares a patiēte vt eius caput veniat ad palatum: vt faciunt cum filo pueri in scolis: aut cum acu plumbea mittatur per nares: vt ad palatum ve niat: ꝛ per ipsum trahat̄. deinde capiendo vtranqꝫ extremi tatem chordule ducat̄: ꝛ reducat̄ ad modū serre vsqꝫ quo tota caro fuerit consumpta. deinde remota carne curet̄ cū vnguēto viridi: ꝛ medicamine incarnatiuo. aqua cauteri zatiua: qua caute tangi oꝫ polipus: ne ledatur pars sana. Aut. ℞. calcis viue. arsenici citrini. floris eris. añ. ʒ. iij. argē ti viui nō extincti. ʒ. i. bulliant in aqua vsqꝫ ad consumptio nem tertie partis: ꝛ vltimo ponatur argentum cū quo tan gat̄ locus. ¶ Q. si remanet dolor: tunc. ℞. vitellū oui cū oleo rosa. ꝛ superpone. Unde nota post cauterizationē oꝫ extra ꝛ intra applicare repercussiua frigida ꝛ anodia: que cooperiant totum nasum: ꝛ circūcirca. ¶ Aliud ruptoriū ℞. aque capitelli. ℥. i. saponis al. ℥. 5. calcis viue. ℥. 5. ℈. i. sa ponis nigri. ℥. i. auripigmenti. ʒ. 5. confice ꝛ intromittatur. ¶ De consolidatiuis dictum est.

¶ Correctio accñtium: qm̄ ꝯsueuit fluere sanguis: ꝛ dcā sūt supra cum albumine oui bolo sanguine dra.

Cura emorroydaꝝ. De emorroydibus dicendum: ꝙ in eis cura est eadem. ꝛ cum sint leuiores ad cu randum polipum ꝙ̄ alijs partibus: vt pꝫ his medicinis da tis ꝛ modis leuioribus dictis curentur.

Cura cancri. De cancro aūt dicendum puto: ꝙ si cācer fuerit paruus: ꝛ ita sit natus vt radicitus euelli possit. tunc fiat cura eius cum incisione ꝛ cauterio: vt de po lipo dictū est. Q. si fuerit magnus ꝛ descenderit infra car tilagineꝫ: tunc melius est adherere sentētie Hypo. 6° afforꝫ. Quibuscunqꝫ cancri absconditi sunt. ¶ Item. Auic. Et via illius qui est fusci coloris: ꝛ male generationis in pro funditate plurima blādimentum sine incisione ꝛ rasione. sed in hoc aptior est sententia Raf. nono Alman. cum dix it. In hoc. n. loco plerūqꝫ carcer exoꝛit: q neqꝫ acutas pa tit̄ medicinas: neqꝫ incisionem que cum ferro fit: imo indi get vt suauiter tractet̄ ꝛ medicaminibus leuentib⁹: paruꝫ post. Sūmopere cauēdū est ne hec egritudo vel ci filiis fer ro: aut acuto m edicamie tāgat̄. In hac mã me non exten do qm̄ multū cirugicalis ē. vide Aui. 3° q̄rti. de cācro. ¶ De sternutatione. Rubrica. xj.

Sternutatio est motus ꝓpri⁹ cere bri ad expellēdū hūo rē aut mãꝫ aliā cū auxilio aeris narib⁹ attracti subito p viā nasi ꝛ oris. H. n. ꝟtutē aīalē expul siuā icitāt vt rē nociuā a se ipetuose expellant.

¶ Propter qḋ aduertēdū ꝙ hec cā q̄ꝗ̄ē violenta qñqꝫ est naturalis. Uiolenta qdem ꝛ extrinseca vt sol puluis. intri seca vō vapor eleuatus: vt in pleuresi. peripleumonia: ꝛ hꝫ

aut materia aromatizans mordicatiua. Et hec sternutatio proprie dici debet motus cerebri. nam aliquādo ē motus nature: vt cum aliqua superflua materia in cerebro est que ipsum aggrauat: aut sua mordicatiōe stimulat: quare incitatur expulsiua. de quo. v. de accidēti ꝛ morbo dicit ꝙ est vi nature. ¶ De sternutatione āt videnda sūt quinq. ¶ Primū que sunt iuuamēta eius. ¶ Secūdū que sunt nocumenta. ¶ Tertium que est laudabilis ꝛ bona: ꝛ que nō. ¶ Quartum que sunt sternutationem facientia: ꝛ prohibentia. ¶ Quintum que sit eius cura.

¶ Iuuamēta quidē sunt. quoniā per ipsam exiccat: aut mūdificat caput a materia: q̄uis nō sit digesta: ꝛ specialiter si pauca fuerit. Secūdo mūdificat ab ea vaporosa: vel vētosa q̄uis sit plurima. Unde Auic. ꝓprio capitulo. Sternutatio est ex rebus magis valentibus ad repletionem vaporosam. Item facit partum facilem. Iuuat ad expellēdū secundinā ꝛ superfluitates retentas. Unde solatiose narro. Quedam puella in os vulue eius imposuerat castaneam paruā: ꝛ cum manibus trahi extra nō posset: ꝛ vetula q̄dā cum pipere fecit eā sternutare: ꝛ subito egressa fuit. Item cōsilr contigit in puella i cuius naso erat os cerase. Iuuat consimiliter in expellendo que aures ingrediunt: vt supra Et breuiter capitis grauitatem sedat.

¶ Nocumenta vo sunt: q̄n nocet catarro in principio eius quādo querit maturatio ipsius maturat etenim gete. Itē quandoq multiplicat ita in febribus vt virtutem deijciat Caput superfluitatibus repleat. scothomiā inducat: ꝛ vt Aui. vt fit in his festina retētio. Item nocet habenti materiā crudam: aut multā in pectore ꝛ pulmone. Et breuiter in omni egritudine: in cuius maturatione queritur qes.

¶ Bona ꝛ laudabilis est que est post maturationē corrige. sode frenesis. litargie subet. apoplexie: epilepsie: scothomie ꝛ post materie minutionē. Mala autem est illa que fit preter ordinem dictum: ꝛ illa que cum reumate existit: ꝛ maxime in principio. Si vero in aliqua egritudine applicant sternutatoria: ꝛ fortia: ꝛ patiens non possit sternutare est de eo desperandum. Mesue. Auic.

¶ Promouētia sternutationē sūt ab itra sumpta ꝛ specialiter ab ore. cepe acutū: alleū: sinapis: vinum forte ꝛ similia. Ab extra vo. Radius solis: vētus: puluis: fum⁹ ꝛ similia. Et plurima odorabilia frigida ꝛ maxie i calefactis: vt sūt folia mirti cū aceto. cāphora cū oleo onfancino instillata in nares. nenufar: solatrū: odoratū ꝛ hȝ. In infrigidatis: ꝛ etiā in calefactis elleborus ꝛ est visualis: cōdisi: piper: mecereon: euforbiū: artanita: castoreū: fella: aleū: cucumer asininus: treos: sansuc⁹: nigella ifusa in aceto. Pulpa colognide. aloes: sinapis: oppoponacū: serapinū: rutha siluestris ꝛ ex istis potes cōponere: vt placet. Itē ipositio pēne: vel festuce idē opat. ¶ Itē ex accidētib⁹ aie: vt approriatio ad iuuenculā hesitatio ad coit⁹ desideriū.

Signa demonstratiua ex se manifesta sunt.

Pronostica. Sternutatio in fine morboꝝ bōa valde ꝼȝ gal. q: signat fortitudinē virtutis ꝛ cōualeſcētiā: ꝛ mãe paucitatē. Sternutatio sine reumate mūdificato corpe: siue a natura: siue ab arte bona: q: dolorem capitis remouet: ꝛ caput mūdificat: ꝛ propter hoc valet in egritudinibus pectoris: ꝛ in egritudinib⁹ cerebri ꝛ maxime in declinatiōe. Similiter valet in passionibus matricis q̄n virtus est fortis. excitat enim virtutem expulsiuā: vn̄ valet i fetu mortuo in retētiōe secūdine: ꝛ similibus. ¶ Sternutatio cum reumate mala. Et in corpore repleto mala ꝛ maxime rōne signi: q: malā cām signat i capite ledentē: ꝛ maliū rōne cāe: quoniaȝ sternutatio mala replet caput: ꝛ inducit: vertiginē: ꝛ scotomiā. ¶ Si in aliq̄ egritudie ꝓuocet sternutatio: in qua dȝ ꝓuocari: ꝛ nō sternutat nūq̄ curabit: si ṫn erit ꝓuocata cū reb⁹ fortis virtutis: sicut est elleborus albus castoreū: sinapis ꝛ huiusmodi. Item de pronosticis habes in fine capituli. ꝛ tu ibi.

Prohibētia vo sūt passiōes aiales: vt gaudiuȝ ꝓprie. ira sollicitudies. cogitationes. fricatiōes auriū: cōtorsio nasi. Fricatiōes gingiuarꝫ ꝛ palati: ligue oculoꝝ. ꝛ est ꝓbleuma. A. ꝶ. ꝓbleumatū ꝓ bleumate. Q. si fuerit ex calore: aut vento calido sedant oleū ro. de salice: ꝛ filia odorata effusa etiaȝ in aures: ꝛ sugere aquā narib⁹ ꝛ faciē cū ea lauare. ¶ Q. si fuerit ex vēto frigido: vt borea attrahant olea calida: ꝛ ponāt i aures Odorentur res calide odorifere: vt est galia: ambra: muscus: ꝛ poma odorifera cum eis confecta. herbe calide.

Cura iam pro cura eius videntur eē tacta necessaria in narrando prohibentia: vt si fuerit ex causis extrinsecis: vento sole: ꝛ similiter ex causis itrinsecis. ꝙ si fuerit cum reumate fiant suffumigia: ꝛ odorationes. In calido frigida: ꝛ in frigido calida: vt in de catarro. Ualent securius odoramenta suffumigijs. Item ad facilez sternutationem quandoq sufficit retentio anhelitus: item ligatio extremitatum. ꝛ hec bene considera.

¶ De pruritu nasi. Rubrica. xij.

Quoniam pruritus accidit ꝼm plimū a mā acuta catarrosa dscēdēte. hic ad ea q̄ de vlcerib⁹ nasi: ꝛ ad illa que de catarro dicta sūt recurrat. ¶ Dicit ꝼȝ plurimū: q̄m aliq̄n a vaporib⁹ acutis aut vehemēter putridis eleuatis: aliūde: vt in febrib⁹ vermibus. ꝛ ē q̄si semp cōcomitās signū coꝝ. ¶ Et cura pēdet ex cura suarum cāꝝ: de quibus post. Fit ēt q̄nq ꝓp catarrū fortis cursus q̄uis sit fridus. Itē ꝓp fluxū sanguis nariū ꝛ est de signis crisis variolaꝝ ꝛ morbiloꝝ. Et cura ē vt dictū est.

Dubitatur vtrū in oī fluxu sanguis nariū competat flomia. Arguit ꝙ nō. q̄m in fluxu sanguinis peccantis sola qualitate ꝛ nō quantitate sufficit sola alteratio: ergo pȝ cōsequētia. q̄m flomia ꝓnci paliter respicit quātitatē ꝛ n̄ q̄litatē: vt q̄rta ꝓmi ō flomia. Confirmat q̄m medic⁹ debet semp ꝛ principalr custodire v̄tutē q̄ꝫto plus pōt. sed ꝓcedēdo cū alterātibus solis custodit magis v̄tus ꝛ accidēs sufficiēter remouet: vt pȝ. ꝗ. ¶ Itē cōtingenter pōt accidere in corpe senili: aut debili: aut in etate puerie: quib⁹ casibus nō videt posse fieri flomia cōuenienter. ¶ Itē in fluxu cretico. item in fluxu succedente sode: sedante sodā: ꝛ ꝓpꝛie pulsatiuā: item in fluxu fracture arteriarū cerebri nō cōpetit: vt pȝ intelligenti.

¶ In oppositū est Auic. cap. de curatiōib⁹ eius. vbi inqt. Et flobothomia quidem est res melior qua retinetur fluxus sanguinis narium. ꝛ Mesue fiat diuersio sanguinis ad oppositum cum flobothomia subtili ex latere.

¶ Pro rñsione ad dubiū ꝓmittēdū ꝙ flomia fiat aut rōne diuersiōis: aut rōne eūonis: aut rōne vtriusq simul. exempla patēt itelligēti. ¶ Scōo ꝓmittēdū: in q̄ne est videndū etiā an cōpetat ex eodē: vel diuerso latere facta. ¶ Iuxta q̄ ponūt cōclusiōes. ¶ Prima. ꝙ in fluxu sanguis peccātis quātitate ꝯsentiēte v̄tute cōpetit flomia. ¶ Scōa. ꝙ i fluxu peccāte quātitate ꝛ qualitate cōpetit flomia. ꝛ has duas ꝯnes voluit Auic. de curationibus eius cum inqt. In eo qui factus est ꝓp ꝓparationē corporis. i. repletioneȝ quātitatiuā: ꝛ caliditatē eius opȝ vt assiduet eius colere ex eo ꝙ cōmēsuratio sanguinis cū cibis ꝛ potibus. Et flomia qdē est melior res qua retinet fluxus sanguis nariū: q̄rum duaꝝ ꝑsuasio etiā apud itelligētē satis faciliter habetur.

¶ Tert. a cōclusio ꝙ in fluxu q̄ restringi nō pōt cum medicinis ꝛ sanguis est multus calidus vehemēter: aut ex eruptiōe arteriaꝝ vehemēter ē flomia necessaria vsq ad sincopim. pȝ cōclusio. q̄m tūc restringet diminuta potentie cā

que erat cā fluxus vt pꝫ intelligēti. ¶ Quarta conclusio ꝙ hmōi flomia dꝫ velociter fieri añq̄ꝫ cadat v̓tus: pꝫ ex sequēti. ¶ Quinta ꝯclusio. ꝙ in fluxu sanguinis guttatim euenīēte ꝛ nō furiose cōpetit flomia partis. ꝙ si fuerit paroxismalr̄ veniēs ꝛ paulatim dꝫ fieri flomia. q̄ tres ꝯclusiōes oēs debēt itelligi nō valentibus medicinis vt dictum est in tertia. ꝛ has voluit Aui. de cura eius illa parte. In eo aūt qui prauior est illo: ꝛ factus pp̄ feruorem: ꝛ tu recurre ibi. ¶ Sexta cōclusio. ꝙ sanguie peccāte i quāto in fluxu nimis si etas patiṫ nō debem⁹ eē cōtēti sola applicatiōe ventosaꝝ: ꝛ rō. qm̄ vt inq̄t Auic. Uentosa vo sanguini dn̄anti resistere nō valet imo dꝫ in pincipio: vt flomia extrahatur. deinde ponaṫ ventosa. ¶ Septima conclusio. ꝙ in fluxu cretico nō fiat flomia imo cadit Auic. nec reticeaṫ nisi sentiaṫ casus virtutis. hec est cōclusio Auic. de curationibus eius cū inq̄t. Cretici qdeꝫ ꝛ simul ei q accidit ex sapso via est vt nō cureṫ aut restringaṫ donec sentiaṫ casus virtutis. ¶ Octaua. ꝙ in fluxu q sequiṫ fodā pulsatiuā nō cōpetit vt pꝫ. ¶ Nona. ꝙ in fluxu q est ex fractura arteriaꝝ cerebri melius est dimittere flomiā: ꝛ vti reb⁹ alijs vt diuersiōe restrictiuis vt supra. ꝛ cā: qm̄ raro vt Mes. ꝛ ceteri recipit curā: ꝛ qꝛ in fluxu sanguīs flomia est ignomiosa. tū pp̄ infamiā ꝛ piculū imminēs mortis melius est dimittere. nā cōiter ifirmi nō veniunt ad medicū in fluxu nisi egressa prius notabili quātitate. ꝛ iō veniētes ex fractura arteriaꝝ sunt q̄si mortui añq̄ꝫ ad medicū veniāt. ¶ Decia ꝯ. ꝙ in fluxu vbi sit sāg. peccās sola q̄litate: aut q̄ntitate diminuta: aut virt⁹ vel etas nō ꝯsentiat nō ē fiēda flomia. hāc ꝯnē cū suis piculis pbāt argumēta adducta añ oppositū. Ex qb⁹ apparet i qb⁹ casib⁹ cōpetit flomia rōne euōnis: ꝛ in qbus nō.

¶ Restat vt dicam⁹ de ea vt est diuersiua ꝛ p parte euatiua ꝯsiter ponaṫ. ¶ Undecima ꝯ. ꝙ in principio fluxus sanguinis nariū i quo expectaṫ flomia cōpetit flomia diuersiua. hāc ꝯnem voluerūt auctores oēs: ꝛ pꝫ rōne: qꝛ per ipsam pꝓhibeṫ fluxus: cui⁹ pꝓhibitio principalr̄ q̄riṫ. vt pꝫ. ḡ. ¶ Duodecima ꝯ. ꝙ stāte pctō sanguis in quātitate cōpetit flomia saphene eiusdē partis. pꝫ. qm̄ p ipam sufficiēter fit diuersio ꝛ euō. ꝛ magis fiue cōueniēti⁹ q̄ꝫ p aliquā aliaꝫ vt pꝫ discurrendo p flomiā aliaꝝ venaꝝ. ḡ. ꝛ hāc ꝯclusionē posui mere pꝓbabilē. ꝛ p ista est Auic. q̄rta primi. de flomia cuꝫ inquit. Et ipsa quidē saphena flomaṫ ppea vt sanguis euacueṫ ex membris q̄ sūt sub epate: ꝛ vt sanguis a partibus superioribus ad inferiores declinetur. ꝛ parum infra. Et ad sūmū venaꝝ pedis flomia cōfert egritudinibus que fiunt ex materijs ad caput declinātibus. ¶ Decima tertia cōclusio. pꝓbabiliter poniṫ cōtra duodecimaꝫ ꝙ in eo cā u cōuenientior est flomia basilice: pꝓbatur qm̄ per ipsaꝫ sufficiēter fit euacuatio: cū euacuet imediate a fonte: ꝛ per eandē fit cōuenientius diuersio vt pꝫ: qm̄ non fit trāsitus per plures diametros: sed per cōuenientē distantiam maxime si fit super manu ꝛ non tm̄ debilitatur eger ex ea cum ex saphena maior sequaṫ debilitatio. vt Aui. quarta primi. de flomia. ergo: ꝛ hanc ꝯclusionē sentit Placētin⁹. ¶ Cōtra istas conclusiones videṫ sniā. Mes. q vult ꝙ in principio fiat ex latere opposito. deinde ex eodē. Item contra ipsas videṫ sniā Ras. nono Almāſ. vbi de hoc cum dixit. Si vo passio iualuerit minuaṫ cephalica ei⁹ partis: de qua fluit sanguis. Idem in libro diuisionū. Et pro isto ē videṫ Auic. q̄rta tertij in hoc cap. cum inquit. Necessaria est flomia ex cephalica que equiṫ illā narē. ¶ Et anteq̄ꝫ rn̄deaṫ ad adducta ponaṫ hec ꝯclusio decimaquarta: quā credo verā. ꝙ stāte peccato sanguinis in quāto superfluo ceteris cōsentiētibus ex pte virtutis in principio fluxus eius ex naribus cōpetit flomia primo saphene secūdo cephalice: ꝛ hec ex eadē pte tm̄. hāc ꝯclusionē credo voluit Aui. ex dictis suis. quarta primi allegato loco. ꝛ quinta tertij de cura eius: ꝛ positi sunt textus. Et pro ista est textus eius quarta primi. ꝯ vbi. quādo ꝛ quō fiat euacuatio saltem pro prima parte eius inquit. Nam si mā fuerit in supremo dextre ptis nō erit trahēda ad infimū sinistre. imo ad infimū ipsius dextre. ꝛ ibi vt pꝫ loquiṫ de tractione fienda per flomiam. pterea ex canone. ꝛ nō dꝫ quidē vt in duas dyametros pꝓlongationē facias. ¶ Et ad Auic. dicēdū ꝙ in q̄rta tertij: locutus est de pticulari flomia fiēda in tali diuersione. nā in q̄rta primi allegato cap. locut⁹ erat de vniuersali quā volebat te memorie habere. ¶ Et cōsimilr̄ dicendum ad rasim. ¶ Ad Mes. vo dōm: ꝙ cū dixit ex latere opposito. deinde ex eodem ꝙ iste dicunṫ flomie facte fm̄ duas diametros incōpletas tenēt locum vnius complete ꝛ magne. ꝛ ex ꝯñti tm̄ valēt q̄ꝫtū fcā ex saphena. ¶ Decimaquinta cōclusio: ꝙ cōiter ꝛ fm̄ plurimū infirmi ex tali accidenti ad medicos venientes sunt multuꝫ euacuati suo sanguine: sed in tali casu sola sufficit ex cephalica. ḡ. pꝫ cōsequētia cū maiore minor declaraṫ: qm̄ ex tali flomia sufficienter fit pauci sanguis diuersio: vt pꝫ. ḡ ꝛ fortassis auctores plures hāc intellexerūt ꝯclusionē cuꝫ dixerunt a cephalica eē inchoādū: vnde multū nota verba Ras. ꝛ Almāsoris cū inq̄bat. Si vo passio nō valuerit: nam iualuisset cū multus sanguis exiuerit. pp̄ qd ꝯsidera. ¶ Decimasexta ꝯclusio: ꝙ magis diuersiua oīum est flomia vene spatule. hāc ꝯclusionē voluit Aui. pprio caplo. 5ͣ tertij cum inquit. Et ex vena spatule: que est posterius: qm̄ est magis vltima. qꝛ prohibet sanguinē eleuari ad caput. Ipsa nāq̄ꝫ cū ad sincopim producit sedat statim. Sed medicus nou⁹ cū sit inexpertus ne ignomiā vulgi incurrat non ex ea flomiam faciat. Nam hoc dubiū sic diffusum ac q̄si cōfusuꝫ posui. qꝛ nihil de eo memoratū inueni: aut legi. Postremo notādū ꝙ in fluxu nimio mēstruoꝝ cōpetit balneū subtiliat sāguinē mēstruū: ꝛ ipse sang. sic subtiliat⁹ facilr̄ attrahiṫ ad mēbra. In fluxu vo nariū nō sic: qꝛ āplius subtiliat⁹ superiora magis peteret: ꝛ ex cōsequēti augmentareṫ flux⁹.

De catarro dubitaṫ. Que corpa sūt magis catarro disposita: an calida an frida. ¶ Pro rn̄siōe ad dubiuꝫ ponunṫ ꝯnes quinq̄ꝫ. ¶ Prima ꝙ idicatiōe sūpta a cāis extrinsecis duab⁹ spālitera: que sūt dissolutio humidi a calido: ꝛ expressio humidi a frido: calida alijs parib⁹ sūt catarro magis disposita. hec ꝯclusio ē Aui. de coriça ꝛ catarro: ꝛ pꝓbatur rōne. qm̄ talia corpora sunt magis rara q̄re calidū extrīsecū dissoluēs: ꝛ frigiduꝫ exprimens facilius penetrāt: ꝛ effectum inducūt qui est dissolutio: aut expressio. ergo. ¶ Secūda ꝯclusio. ꝙ indicatione sumpta a cā que ē repletio humiditatum corpora frigida alijs paribus sunt calidioribus catarro magis preparata. hanc etiā voluit Auic. loco allegato. ꝛ pꝫ ex cā. nam plures aggregantur humiditates alijs paribus in frigido cerebro cum eas que ad ipsum perueniunt non possit digerere ꝛ resoluere vt in calida. quere. ¶ Tertia conclusio ꝙ lꝫ ita sit tamen catarrus est citius curabilis in calidis q̄ꝫ in frigidis. patet conclusio. ¶ Quarta conclusio ꝙ lꝫ in calidis sit citius curabilis. tamen catarrus calidus est periculosior. patet conclusio. qm̄ ad plures ꝛ periculosiores egritudines est aptus inducere: vt supra: de curatione accidentium in fine Rubrice de catarro. alijs enim paribus ex materia calida semper acutiores perueniunt egritudines. ¶ Ultima conclusio probabilis. corpora frigida alijs paribus sunt calidioribus catarro magis prona. probatur conclusio. quoniam catarrus ex se videtur dicere repletionem materie a capite ad inferiora descendentis: sed frigida sunt repletionem magis apta incurrere: vt vult secunda conclusio. ergo. Pro ista est Auic. secunda primi de causis debilitatis membroꝝ. inquit autē. Que maiorē pꝓprietatē

bet nel hoie appeat nocumetu necq egritudo: necq dolor est raritas texture i suis poris. eo q superflua gñata liberi⁹ educit: sz i fridis e rē. g. Et qb⁹ i'ert q frida rare texture pp debilitate virtutis in digeredo sunt ceteris paratiora.

Dubiū an in catarro competat flōmia. arguit specialiter in frigido non cōpetere: qr per ipsam debilitaret virtus: τ incrudaret mā: cuius dig stio querit: vt p3. g. nam sanguis iuuat ad digōnē flegmatis. ℭ Nec in calido pbat. qm sanguis est frenū colere. quarta primi. de flōmia g per ipsius eūonē maior sequet fluxus. g. nam hic non est mentio de calido sanguineo: qm iam conclusū est q omnis catarrus calidus e colericus. vel ex flegmate salso. ℭ Item conuictum p flōmiam euacuat humor cui⁹ mo querit τ debilitat virtus. τ hoc tam in calido q̄ in frigido. g. ℭ Ad oppositum est Aui. inquit de cura eius. Et incipiat a fluxu ventris τ extractione sanguinis. Et paruz infra signat q mā declinat ad latus. Fiat ergo iceptio cuz flōmia. Et Ras. nono alman. Fiat minutio ex cephalica τ soluat nā. τ Mesue. inqt. Tertiā rē opet flōmia. ℭ Respondet ponendo has conclusiones. ℭ Prima q indicatione sumpta a materia catarrali: necq in frido: necq in calido cōpetit flōmia euacuatiua. p3 conclusio per argumenta ante oppositū. ℭ Secūda conclusio. q tā in calido q̄ in frigido pōt competere flōmia vbi i toto fuerit sanguinis repletio aut in corpore fuerit plectoria. p3 conclusio ex descriptiōe flobothomie. quarta primi. ℭ Tertia oclusio q in catarro solū in trib⁹ casib⁹ opetit flōmia: τ magis diuersiua. Hec oclusio est Mesue. in suo de appropriatis. caplo de catarro vbi inquit. Flobothomia autem in hac egritudine solū in tribus casib⁹ est necessaria. ℭ Prim⁹ si catarrus est calidus in corpore calido: τ abūdāte in quo sit oculoz rubedo: τ venaz plenitudo. ℭ Secūdus si sit calid⁹ declinans ad oculos. aut qualiscunqz sit. aut timet in faucibus: aut pulmone: aut costis: aut diafragmate. τ figatur in eis ad collectionē. τ ppterea dixit Aui. Si aūt missis sit parui ptis: tūc necessaria est pua flobothomia: τ leuis numeri. ℭ Tertius si catarrus accidat cū feb. in his enim solum casibus flobothomiam catarro vtilem inuenimus. ℭ Ex quo infero q in catarro frigido vbi mā fluxerit vt dictum est flobothomia diuersiua est vtilis. Et istud correlarium voluit Mes. cū dixit qualiscūqz sit. ℭ Q si adducant auctores q in frido nō cōpetit itelligendi sunt de flobothomia euacuatiua. ℭ Et qd dictū est. si accidat cū fe. credo exponēdū. i. si timet q ex ea foueat fe. aut q ex cu⁹ fluxu ad venas timeat cōmotio humoz in venis. qre fiat cōtinua. Uel aliter intelligendo p febrē continuā. nam in cōtinua videt cōpetere flobothomia iuxta illud Auicen. prima quarti. de cura quartane continue cū inquit. Et de illis est q flōmia in hac est magis necessaria. qm mā est cōprehensa in venis. τ tu cōsidera. Nā vult Placentinus in caplo de emitriteo q in cōtinua opetit flōmia. Uel dic q febris continua sua caliditate est dissolutiua catarri τ cause fluxus: vnde per flōmiam feruor remittit: τ sic prohibetur fluxus. ℭ Quartam cōclusionem posuit Gilbertus q in simplici coriza non est fienda flōmia. p3. quoniā per ipsam fit attractio humoris currentis ad extra ad intra venas: τ sic sequitur fe. pleuresis. vt dicit se pluries vidisse. ℭ Quintam voluit: τ est q post reumā antiquatum: τ post digestionem potest flōmia competere. Tu considera quoniam rationes ante oppositum vadunt vijs suis.

Utrum in catarro cōpetat vinū vel aqua. q vinum arguit: qr confortat virtutez digerit τ maturat catarrū saltem frigidū. ergo. Pro isto videtur auic. de cura eius in fine: cum dicit. Et vinum quandoqz cōuenit: vt conferat eis hoc in principio. ℭ Ad oppositū est Aui. allegato loco inquit. Et vinū quidē non e cōueniens eis. τ Mes. Et prohibitio vini omnino. ℭ Respondet. Prima cōclusio q cōmuniter vinū in principio ad digestionē catarri nō cōpetit. patet oclusio: qm p tūc caput sumis repletur τ mām indigestā cōmouet: τ ppter eius multitudinez nō educit. ergo. Et dr cōtra: qr mā posset esse ita pauca: q bene cōpeteret in principio: vt p3 ex sequēti conclusione. τ forte hoc voluit Aui. in adductis ante oppositū: τ ita exponēdus est. ℭ Secūda conclusio q in declinatione: scz digestiōe mā iam exīte pauca cōpetit vinum. p3. qm tunc virtutē debilitatā cōfortat τ iuuat ad expellēdū cum mā sit pauca cum sua caliditate ad resoluēdū. nō sic in principio erat necessariū τ vtile: nā3 virtus in principio erat fortis. Tertia cōclusio q in assuetis senibus τ debilibus licet dare vinū i pricipio multū cōmixtū aq. p3 cōclusio. qm iuuamēta eo casu sūt plura nocumētis vt p3 itelligēti. nā medic⁹ sua discretiōe d3 cōmēsurare vini potū in his: τ i quātitate τ i qualitate. ℭ Quarta oclusio. q vinū in catarro cōueniēs iuxta scdam oclusionē d3 eē ad dulcedinē declinās. pbat. nā tale mīn⁹ grauat caput τ guttur amplificat. ter^o to regimis acutoz. g. Potus dulcis τ virtuti est magis cōformē. ergo τc. ℭ Quīta oclusio q i catarro calo cōpetit aq cāfa ordeata: τ i frido calida zuccarata: vl liquiricata hāc oclusionē voluerūt auctores nostri cū dixerūt aquam calidā maturare catarros. ℭ Ad rōnes p3 quid dicēduz.

Quia facta est mētio de cauterio in cura catarri notādū q cauteriū fit multis ex causis. Aliqn. n. vt remoueat cōplexio frigida τ humida cum alia non conferunt vel vltima medicina: vt albucasis. non tā vltimate terminās: sed vltimitate ordis: qr semp post dietā τ farmacīā τ flōmiā d3 fieri. Et tu cōsidera in hoc errorē eoz: qui vlla pteruntūt: τ quot piculis egrotātes exponūt. ℭ Aliqn fit ad phibēdū eūonē: vl fluxū: sicut in fluxu sanguinis arteriaz: vel venaz cauterizam⁹ arterias. ℭ Aliqn fit vt subtrahamus corruptionē mēbri sicut in cancro: τ huiusmodi. ℭ Aliqn fit vt diuertam⁹ māz ad aliū locū: sicut i catarro: vt faciēdo cauteriū vsqz ad os vt supra ita tñ q os nō cauterizet: ne cerebrū cū tunicis iteriorib⁹ foueat τ alteret. τ d3 stare apertū vulnus pluib⁹ diebus: vt supra: τ valet actuale τ potētiale: τ cōuenit magis i frigido q̄ i calido. vn Albucas. Leprosi qnqz iuuātur cauterio iuuamēto maximo: τ precipue spēs lepre: que fit ex putrefactione flegmatis τ melancolie. ita q spālr in cā fri. considera. Et Mes. sūma quinta. de egritudinibus oculoz. Et primū incipiamus experiri super cauterio capitis: qd fit super cōmisura coronali in parte cōi que dicit zuhendeneghi idest cōtinuatio capistri. cuius iuuamenta sunt multa: τ sublimaz proprie ad egritudines capitis frigidas τ humidas. Et nota illud verbū ppie ponit ppter aliquos q nō verētur eū in egritudinibus capitis calidis vt in catarro calo administrare. vn τ Albucas. Cauteria cōpetunt in oībus dispositionibus precipuetñ in humoralibus τ maxime frigidis. τ humidis. calidis aūt humoribus: licet nō cōtrarientz tamē accidētaliter per remotionē cāe: calidis aūt τ siccis naturis τ materialibus non sunt vtilia: imo in eis faciunt multa mala: vt tenet predictus τ alij doctores.

De somno diurno in catarro dicendum q necq in regimine sanitatis competit somnus diurnus: nedum in catarro iuxta versum.
Febris segnicies dolor capitis atqz catarrus.
Hec tibi pro somno proueniunt meridiano.
Tamen in consuetis concedit: distāte tamen a prādio. Itē in declinatione eius potest competere.

De catarro aduertēdū q catarrus ob multitudinē māe cāt^r in vere magis multiplicatur. q vō ex caliditate magis i estate. q vō ex frigiditate magis in hyeme. q ex raritate poroz magis in autumno.

Postremo aduertendum q̄ suspecti ad reuma q̄ seruari pñt a catarro f̄m Gordõniũ duplici via. ℭ Prima vt mũdificato corpe diu in stupha sudẽt cauẽdo se deide a vẽto sõno diurno: ꝛ a repletione ꝛ precipue potu vini: ꝛ q̄ caput cinccet optime. ℭ Secunda via est detentio pillulaꝝ in ore q̄ ẽt ꝓhibẽt descẽsũ eius ad partes iferiores. vt exempli grã in calido. ℞. se. papaueris albi. se. portulace cãdi. penidiaꝝ. dragãti infuse: añ. ʒ.i. opij. croci. añ. ℈.i. cõfice cũ sirupo. mirtino: aut cum sirupo de papauere. fiant vt lupini: ꝛ in ore die ac nocte teneanẽ. ℭ In frida vo. ℞. storacis calamite. nucis cypssi. masticis. thuris. laudani. ambre: añ. ʒ.i. liquiritie munde. vuaꝝ passulaꝝ mundataꝝ ab arillis: añ. ʒ.i.s. confice cũ ydromelle: fiant pillule ꝛ teneantur in ore: vt dictum ẽ. sũt enim multũ necessarie ne materia vadat ad pectus.

De fetore nariũ notandũ q̄ aliqñ mã sedda in cerebro exñs p̃t inducere fetorẽ anhelitus alijs partib⁹ exñtib⁹ sanis. ꝛ h̄ ẽ q: vna mã a mã q̄nq3 mittiẽ ad vnã p̃tẽ aliqñ ad aliã. aliqñ ẽ vna p̃s apta recipere ꝛ nõ alia. cõsidera: sz ifra de fetore oris in sequẽti ca. dicet̃ ãpli⁹.

ℭ De mã sequit̃ affo:ismi.

ℭ Quibus nares hũide nã ꝛ senẽ hũidũ sanis egri⁹. q̄bus vo contraria salubrius. 2.6.

ℭ Brãchi ꝛ corize i valde senibus nõ maturãẽ. 40.2.

ℭ Senio:ib⁹ vo catarri celeriter dissoluentes. 13.2.

ℭ Si vo estas sicca ꝛ borealis fuerit. autumnus vero pluuiositus ꝛ austrinus capitis dolores in hyeme tusses branchi ꝛ corize fiunt. 14.3.

ℭ Si vo borealis ꝛc. ꝛ corize diuturne. 15.3.

ℭ Senio:ibus vo difficile catarri ꝛc. 32.3.

ℭ Catarri in superiori ventre: idest pectore in saniem conuertuntur in. 20. diebus. 39.7.

ℭ Frida vt nix: aut cristallus ꝛc. catarros facientia. 25.5.

ℭ Affo:ismi de fluxu sanguinis narium.

ℭ Senio:ibus vo ꝛ ad iuuentutem accedentib⁹ ꝛc. ꝛ ex naribus sanguinis fluxus. 28.3.

ℭ Quibuscũq3 i febrib⁹ sanguis fluit multitudo vndecũq3 in resũptionib⁹ ventres his humectantur. 27.4.

ℭ Quibuscũq3 i febribus aures surdescunt. san. ex naribus fluxerit aut venter turbatus soluit egritudinem. 60.4.

ℭ Quib⁹ spẽs est ad articlos opposita pueri ꝛc. in fine. Si vo ex narib⁹ sang. fluit valde ꝛ celeriter soluiẽ. 74.4.

ℭ Mulieri menstruis deficientibus sanguinem e naribus fluere bonum est. 33.5.

ℭ Caput dolẽti ꝛ circũdolenti sanies. aut aqua: aut san. defluẽs p̃3 aures: aut nares: aut p̃3 os soluit egritudinẽ. 10.6.

ℭ In sanguis fluxu desipiẽtia: aut ipasmus malũ. 9.7.

ℭ Affo:ismi de sternutatione.

ℭ Mulieri q̄ a mr̃ice molestat̃: aut difficulter gñanti sternutatio superueniens bonum. 35.5.

ℭ A singultu habito sternutatio superueniens soluit egritudinem. 13.6.

ℭ Sternutatio fit a capite ex calefacto cerebro: aut humectatio qd̃ ẽ i capitis vacuo. effũdiẽ .n. aer intus exñs fo:as: et sonat vo. q: p̃ angust⁹ est ei exitus. 52.7.

Capitulum. vi.

De dispositione oris ꝛ lingue continens. Rubricas. 15.

ℭ De ore ꝛ lingua: ꝛ anathomia: ꝛ vtilitatibus coꝝ. Ru. j.

Os est membrum compositum ex labijs. dentibus. palato vuula: gingiuis: ꝛ faucibus: de quibus omnibus particulariter dicetur in sequentibus capitulis successiue: de vnoquoq3 coꝝ pertractando quantum ad eorum anathomiã3 vt ꝓposito necessaria erunt. ℭ De complexione vero eius nihil ad presentiam non iudico necessariã cũ nõ sit mẽbꝝ simplex siue homogeniũ: imo est qd̃ compositũ ex multis mẽbris: vt p3. quoꝝ querit̃ noticia particularis de complone vniuscuiusq3 coꝝ. oꝫ .n. vt si qs eius complonem voluerit inuestigare. oꝫ cõplonem resultãtẽ ex refractione cõplonis mẽbroꝝ cõponentiũ ẽnotare. qd̃ speculãti magis q̄3 practicanti saltem hoc in casu relinquendũ iudico. ℭ Os ẽ mẽbrũ ad accipiẽdũ cibũ p̃ncipaliter creatũ. Et dr̃ p̃ncipaliẽ. qm̃ secũdario ꝓp alias cãs est ẽt a deo optime productũ. Unde factũ est: vt per ipsũ3 expellanẽ superfluitates stõicũ q̄ p̃ ĩferius ita bene expelli non pñt. Itẽ ꝛ illas pulmonis. Item vt per ipsũ3 attrahaẽ aer ad cordis euẽtationẽ: licet nares siue nasus ad hoc principalius. Itẽ ad vocem ꝛ sermonem faciendũ: ꝛ spũ i i hoibus. Scito tñ q̄ non semp ad vocẽ cãndã3 requiriẽ os. qm̃ aliqua aialia sine ore vociferãt: vt cicade. ℭ Lingua est mẽbꝝ carnosũ molle spõgiosũ panniculosum ex neruis ligamẽtis: ꝛ arterijs cõtextũ ad gustũ principaliter iuẽtũ ad loquẽdũ: ꝛ cibũ in ore gubernãdũ vtilitatẽ p̃bens. Et q: valde moll' est vt hẽat aliqd cui innitat̃: ꝛ appodiet̃ creauit nã os i modũ laude: quod ẽ ei⁹ sustẽtamẽtũ. Et i ei⁹ extremitate sunt duo orificia satis magna: cõueniũt ad carnẽ glãdosã: q̄ est in radice ei⁹: ꝛ ista appellãtur fontes: seu auxilia saliue que cõseruãt rorẽ lingue vt Aui. Et pãniculus q̄ iuoluiẽ ẽ cõtinu⁹ cũ pãniculo oris meri ꝛ stõi. Et notãter Aui. sic dicit q̄ hñs linguã magnã latã valde: aut paruã sicut spinatã nõ põt loq. hoc notaui: q: i ea mihi cõtradicebat medicus bene peri⁹. ℭ Qui vero sunt nerui dãtes sensũ ꝛ motũ lingue dictũ ẽ in principio tractatus sexti. ℭ Nota tñ q̄ Auic. dicit p̃ma p̃ari d̃ anathomia neruoꝝ cerebri circa mediũ capituli. Gustus autem in q̄rto fuit creatus neruo. Et ifra de anathomia oris sexta tertij: ꝛ supra dictum est. q̄ a septimo pari neruoꝝ venit gustus. ꝛ ideo considera. ꝛ sub lingua sunt due vene magne virides: ex quibus procedunt vene plurime: ꝛ vocãẽ due ranule. vñ fo:tassis apostema qd̃ ibi o:iẽ noiaẽ ranula. de q̄ infra. ℭ De cõplexione eius dictũ ẽ supra tractatu scdo. Et quibus apparet anathomia descriptio ꝛ complexio. Et quẽadmodũ dictũ est supra de operationibus alioꝝ membroꝝ: ita de opationib⁹ lingue cõtingit. nã lingua opationes principaliter h̃3: in quibus contingit eam ledi: diminute. s. ablate ꝛ corrupte: ꝛ sunt gustus ꝛ motus: ideoq3 p̃mo de lesione eius ex parte gustus dicendũ.

ℭ De diminutiõe ablatione ꝛ corruptione gust⁹. Ru. ij.

Quid autẽ sit diminutio corruptio ꝛc. gustus patet ex dictis de visu ꝛ auditu. ℭ Nã diminutio ẽ cũ soiũ percipit excellentias sapoꝝ. ℭ Corruptio vo cũ iudicat omnia esse amara aut dulcia: aut alterius saporis. ℭ Ablatio ãt cũ de gustabili nihil oio iudicat̃

Cause aũt sũt: aut mala cõplexio que est talis per essentiam: aut p̃ cõitatẽ a stõ: vel capite: vel alio mẽbro. aut apostema. vel opilatio in via: aut solutio continuitatis. ℭ Mala autem cõplexio: q: calida aut frigida materialis: aut immaterialis. Similiter ꝛ hũida: sicca tñ magis destruit q̄3 hũiditas. est enim hũitas qualitas gustui proportionata. secũdo de aia. Cetere qualitates dicte cũ excedunt gustũ ledũt. Item opilatio in neruis deseruientibus gustui cõtingens. de quibus in precedenti rubrica. Et ex his apparet q̄re i alimẽtis diminuiẽ: aut corrũpiẽ gust⁹.

Signa demõstratiua nota sunt infirmi relatione. Et male cõplonis signa sunt nota ex frequenter habitis: Opilatio aũt cognosciẽ ex lesione cerebri: ꝛ similr̃ si fuerit a cerebro vel capite: vel aliunde.

Pronostica tñ p̃ nũc dicaẽ q̄ diminutio: siue corruptio cũ p̃seuerat ledũt digõnẽ

Cura canones generales. ℭ Primus canon q̄ i administrãdo ea q̄ reprimãt malã cõplonẽ debemus

abstineat ab his que ledunt guttur et pulmonem de quibus infra suis capitulis. ¶ Secundo quod medicine etiam iuvative sunt per secessum et per vomitum eductive. quoniam tales ut patet sunt magis iuvative aliis pariter. ¶ Tertio quod tales administrentur post assumptum cibum. ¶ Quarto quod si fuerit per communitatem prius rectificetur membrum communicans nocumentis: quod secundum plurimum est caput aut stomacus.

Cura particularis canones particulares. Ordinatio diete. Digestio. Evacuatio. Particularium administratio.

¶ Ordinatio diete ad oppositum cause ut sepe dictum est dirigatur. nam supra tractatu tertio ex parte ciborum et potuum positum est. Ex parte vero aeris tractatu secundo.

¶ De digestivis vero et evacuativis dictum est tractatu 4°. ubi ut supra de soda oportet retinere has evacuationes.

¶ Quarto vero compleatur cum collutionibus. Masticatoriis. Gargarismatibus. Pillulis in ore retentis aut aliis loco eorum ut confectionibus et huiusmodi. componendo autem calefacientia: aut infrigidantia: aut exiccantia: aut humectantia ut dispositio exiget. de quibus ponentur exempla plurima a simplicitate et compositione statim cum pertractabo de cura dispositionis lingue ex parte motus. nam et illa sunt huic negocio aptissima.

Cura si fuerit per communitatem. ¶ Primo rectificetur membrum mandans ut dictum est cum appropriatis eo quibus suo capitulo. ¶ 2° fiat diversio. ¶ 3° confortetur lingua cum stipticis ne recipiat. Ex quibus patet tres canones esse addendos quattuor primis particularibus quando talis per communitatem fuerit. cum quibus etiam perficiantur hi tres satis patet. ¶ Quantum ad primum in capitulo suo proprio. ¶ Et quantum ad 2m cum his que posita sunt supra de soda canone de diversione. ¶ Et quantum ad tertium patebit eius complementum in narratione statim fienda de cura mollificationis lingue. et tu ibi.

¶ De mollificatione lingue et gravitate et destructione in (troitus in sermonem. Rubrica. iij.

Mollificatio licet proprie accepta dicat privationem motus. ut dictum capitulo 2°. tamen hic per mollificationem lingue intelligere habemus omne impedimentum ei contingens ex parte diminutionis corruptionis sive ablationis ad sermonem faciendum ita quod mollificatio sit genus: diminutio vero corruptio ac ablatio sermonis sunt species. et istud videtur velle Avic. cum inquit. Et quandoque provenit mollificatio lingue ut provenit loquela aut fiat difficilis aut alteretur. Et ex ea est alfefe et altete.

Causa eius secundum plurimum est humiditas sanguinea vel acqsa sepulta seu imbibita in lacertis et musculis lingue ut Mes. ¶ Et dico secundum plurimum: quoniam et contingit ipsam aliquando a siccitate superflua causari impediente debitum motum eius ut in febribus incensivis manifeste apparet. de quo suo loco dicetur. ¶ Item a brevitate instrumenti sive ligamenti quod est sub ea. et dicitur in nostro vulgari de filletto. ¶ Item a brevitate aut magnitudine sive latitudine eius: ut dictum in principio capituli et dicetur infra. ¶ Item accidit communitate aliorum membrorum ut est stomacus caput precipue maxime quando accidit defectio in virtute motiva vel in nervo. ¶ Aliquando ab egritudine in alio existente membro ut est apoplexia. frenesis. mania. pleuresis. peripleumonia. ¶ Postremo et raro fit a materia calida acuta mordicativa. contingit tamen ex hac quandoque linguam scindi et pati solonem propter quod in sermone impeditur ut aliquotiens vidi. et de hoc infra de scissura eius. idem operatur mala complexio calida fri. humida et sic. Apostema. Tumor vel similia. Nimia ciborum repletio et potuum. Percussio et huiusmodi. ¶ Impeditur namque lingua in sermone tripliciter ut dictum est. Nam primo aufertur omnino sermo in mutis. Secundo diminuitur ut cum quod conceptum cum difficultate exprimit. Tertio corrumpitur sicut in traulis blesis et scindentibus. ¶ Ubi notandum quod isti omnes nomine generali appellantur balbutientes sed non potentes exprimere. r. s. qui non possunt dicere trau sed ponunt. l. loco eius dicuntur trauli ut colligitur. 12. commenti. asso. ¶ Scindentes vero dicuntur qui primam syllabam duplicant dicentes dns debentes dicere dns. vel pro-

prie qui dimittunt syllabam. ut cum debent dicere aristoteles dicunt aristoles. Sunt sub peccato augmenti et diminutionis. nam non proloquor: quia materia non multum utilis practice: ut patet. ¶ Ultimo notandum quod termini in rubrica positi dicuntur sinonimi licet diversas rationes habeant: ut patet consideranti.

Signa demonstrativa quando est ex humiditate sanguinea est lingue rubedo cum calitate eius. ¶ Quod si fuerit subtilis aquosa erit salive multitudo subtilis: et quod parum iuvatur ex resolutivis sed ex stipticis magis. ¶ Quod si fuerit in causa siccitas erit lingua sicca contracta. ¶ Si a brevitate instrumenti cognoscitur: quia patiens non potest linguam extendere: sed in eius extremitate retorquetur ad intra propter ligamenti brevitatem. ¶ Si propter latitudinem magnitudinem aut brevitatem lingue cognoscitur inspectione eius: ut quia propter eius magnitudinem non potest plicari: et quod in omni dimensione magna est: et similiter si parva. et de his infra. ¶ Que autem est a communitate aliorum cognoscitur ex lesione existente in eis et caput est maxime suspectum. ¶ Si fuerit ex ramilla aut aliis apostematibus signa manifesta sunt. ¶ Consimiliter si ex causis fuerit primitivis dicunt quidam quod quando causa est in lacertis dolor adest et nihil extrinsecus apparet. ¶ Et si nervi lingue totaliter repleantur fit spasmus. ¶ Que autem est vitio male complexionis facile cognoscitur et plurimi existimant simias propter magnitudinem lingue non posse loqui.

Pronostica. nativa non recipit curam. Mes. Et fortasse in pluribus rectificatur in processu dierum et maxime in pueris et specialiter quando puerit tale nocumentum a calitate dissolvente humiditatem que humiditas flura fuerit causa impedimenti. unde tunc puer fit alcaga et cum fit adolescens temperatur humiditas et fit loquens expedite. Avic. ¶ Cronica non recipit curam. Ubi in divisionibus. et si sit antiqua. Haly. ex percussione et ruptura nervi non sanatur omnino. ¶ In febribus acutis pustula nigra apparens signum est mortale. Ipo. de experimentis. ¶ In febribus acutis nigredo lingue et ulceratio malum.

Cura Canones servandi sunt sex. Primus est ordinatio diete. Secundus digestio eius. Tertius evacuatio. Quartus diversio. Quintus resolutio et exiccatio cause antecedentis. Sextus resolutio et exiccatio cause coniuncte.

¶ Primi complementum habetur ex dictis supra in 2° capitulo tractatus huius de paralisi. debet enim regimen ad contrarium cause ut dictum est a medico dirigi. que autem sunt perficientia hoc patet ex dictis in tertio tractatu.

¶ Digestio fiat in causa humida flatica cum oximelle composito vel oximelle squillitico. Et consimiliter suo modo respectu aliarum medicinarum: ut in quarto tractatu ponitur.

¶ De evacuatione consimiliter fiat ut de paralisi dictum est. nam evacuetur evacuatione post evacuationem reiterando et a debilioribus incipiendo et gradatim procedatur ad fortiora ut Mes. Et ideo dixit Avi. Mundificetur corpus cum iera minori: deinde cum ieris maioribus. ¶ Quod si materia fuerit sanguinea fiat flobothomia. nam si materia fuerit multa fiat ex cephalica. deinde ex venis que sunt sub lingua. et si ulterius necessitas cogit fiat ventosatio sub mento. quod si pauca fuerit sufficit flobothomia venarum lingue et ventosatio menti ut Mes.

¶ Quartus perficitur cum fricationibus extremitatum ut supra de soda. et ventosationibus administratione clisteriorum primo lenium. secundo acutorum administrando unum post aliud de quibus de paralisi et de soda. et tu ibi.

¶ Quintus compleatur cum administratione medicamentum propriorum pupi et nuce resolventium ab eis superfluitates humiditatum aggregatarum in ipsis et nervis et lacertis servientibus lingue sicut sunt evaporatoria: embrocationes: emplastra: unctiones: linimenta. Unde Avic. Et oportet ut ponantur iste medicine et capillis siccos super collum. Et ultimo cum alia non contulerunt cauteria. ¶ Et hic nota quod evaporatoria debent

prius administrari. 2° embrocationes. 3° linimenta et vnguenta. 4° emplastratio. Ultima cum alia non contulerunt cauteria. et hic est ordo gradualis de debili et forti.

¶ Sextus pficit cũ gargarismis: collutionib⁹: fricationib⁹ pillulis aut ↄfectionib⁹ aliis in ore retẽtis. Et hic similr a debiliorib⁹ incipiẽdo ad fortiora paulatine pcedat faciendo interuallationes in quo tpe dari poterit tyriaca metridatum: et silia vsqȝ ad cure cõplemẽtuȝ. ¶ Et pro clariori doctrina ad pticularia venio ponendo pmo simplicia. deinde cõposita qbus pdicti canones cuȝ suis cõplenť intentionib⁹. Unde simplicia ↄferentia sunt Acorus. Assa. Cauť. calamẽtũ. castoreũ. cortex cappaȝ. euforbiuȝ. pirimula. piper. staphisagria. sal armoniacũ. sinapis. struciuȝ. ȥinȝiber. nux muscata. nitrũ. nasturtiũ. mẽta. mũmia. origanũ. oleũ crisomiloȝ. piretrũ. ruta. sal nitrũ. sal idũ. sal. thus. ¶ Cõposita resoluẽtia sunt hec. Jeralogodion my. Cõfectio pbroȝ Auic. p tractatu quinta: ierapigra Auic. in hoc 2° tractatu. Daliabas 7° antidotariȝ. Serapio tertio antidotariȝ. Et breuiter q̃ dicta sunt de paralisi ad hũc trahanť locũ. nam ibi posita sunt simplicia cõposita tñi cõferẽtia mollificationi ex cã fri. tu tñ intellige q ista i cã ca. nõ ↄferunt vt pȝ. sed pro ↄferentibus ad cã recurre supra de soda ẽm q exigit mã vt si fuerit sanguinea ad sodã sanguineam si colerica ad colericaȝ. ¶ In cã itaqȝ frida fiat euaporatio siue embrocatio: emplastra: linimenta: et vnctiones ex datis calidis: et ex saluia: menta: sticados: calamẽto: camomilla. Q si videť res nimiũ calida tẽpereť cũ frigidis vt rose vio. vt supra de soda colerica. Et cõsilr ex oleis dictaȝ reȝ fiant linimẽta cum puluerib⁹ additis: cera et aceto modico. Et vnguẽta silr suo mõ dicẽdum vt videbiť expedire. Et nota q tyriaca est valde ↄueniens. et cõfectio anacardina est medicina singularis et ppria et maxime qñ illinitur lingua. aut qñ parti posteriori applicatur. sed ↄsidera eius caliditatẽ et excellẽtiã: ẽ quã ponit Mes. de passionib⁹ neruoȝ auctoritate filiȝ Zacharie. Et caput purgia ẽt trahẽdo ad diuersuȝ sunt hoc casu ↄuenientissima. pro quibus require supra de soda et de paralisi. ¶ De cauterio vo dicẽdum q fieri debet in fontanella pupis q̃ dã linealis et duo alia fiant ex trãsuerso cranei in radice eius distantia ad mẽsuram pollicis. deinde fiant tria alia linealiter distincta separãtia spondiles colli. Et diceret aliquis in pncipio tractatus sexti dictum est q septimuȝ par neruoȝ veniẽs a pmo vẽtriculo deseruit motui lingue. ergo videť q magis deberet fieri cauteriũ in pte anteriori. cõsidera. habes aũt ab Aui. pma pmi de anathomia neruoȝ cerebri q a quarto pari vt supra in pncipio capli allegabatur. in hoc itaqȝ videť ↄtradicere Mundinus Auic.

¶ In cã vo calida vt dcm̃ est facta flõmia. vẽtosatione: euonne et c̃. embroce et c̃. fiant cum fridis positis supra de soda calida. et gargarismata cũ solatro: cucurbita: lactuca: portulaca: cucumere: et succis eoȝ. ¶ Pro sexto gargarisma et spãliter in cã frida. Re. origani: piretri. ʒʒ. cynamomi. isopi. salis cõis. ↄficianť cum oximelle squillitico: et cũ rob et cũ eo gargariȥeť diebus ↄtinuis. itẽ oximel squilliticũ est iuuamẽti sublimis. et qñqȝ ↄfortať cum pdictis: qñqȝ cuȝ sinapi condisi. piretro. qñqȝ cum pipe longo nigro: ita q possunt fieri fortia et debilia gargarismata. Possent fieri collutiones oris vt pȝ intuẽti faciẽdo leuiores et fortiores vt placebit. Sed pro gargarismis aduertať ad canones posi os in pncipio capli. ¶ Fricationes fiãt cũ sale panis. sale armoniaco: pipere: stafisagria: acoro: et hȝ. et fiant pluries in die. Nota q acorus ẽm oẽm modũ administrationis eius in hoc casu est medicina sublimis et ppria mollificationi lingue et paralisi. Et silr castoreũ retẽtum in ore et pcipue in cã frigida. Scito q fricatiões sũt marie laudate et ppe cũ tyriaca. ¶ Pillule in ore retinende. Re. castorei asse fetide. añ. ↄficianť in modũ lupini cuȝ gũmi arboꝝ et ex aliis poteris ↄficere alias. ¶ Electuariũ ad idem Re. cumini: cynamomi. salis indi. añ. ʒ. s. pipis longi grana centũ. pipis nigri grañ. quinqȝ. ȥuccari. ʒ. iiij. sumať ex eo oĩ die et est Aui. et cõmẽdatum. ¶ Uñ in sũma nota q tales medicine dicunť ce icisiue. subtiliatiue. et resolutiue q si humiditas fuerit subtilis currẽs tunc adhibe resolutiua stiptica vt cynamomũ pmixtũ cũ rox. aut rosĩ iquiniãti cum spodio. Item fiat fricatio cũ acetosis stipticis. ↄstringunt enim cum resolutione salue Auic.

Cura per cõitatẽ. pmo cureť dispositio mẽbri cõicãtis vt sepe dictum est. deinde attendať ad curã cuȝ particularibus positis. et similiter dicendum si cõmunitate egritudinis contigerit vt dictum est supra.

Cura facte in febrib⁹ acutis in qb⁹ facta est exiccatio: tunc fundať aqua calida sup spondiles colli et inungaṅť: et pars posterior vt dcm̃ est cũ humectãtib⁹ que nõ sunt nimiũ frida vt in canonib⁹ supra in pncipio tractatus sexti. ¶ In ore qȝ silr teneanť frida hu. vt febri gra. Re. succi pomoȝ acetosoȝ. succi acetose. aceti. aque rosa. vini maloȝ granatoȝ. añ. misce. deinde Re. semẽ citoniorȝ. psilium. dragagãtũ ponanť in dicto liquore sic mixto fiatqȝ mucilago et exprimať et expressium cum ȥuccaro optimo misceanť et fiant pillule que in ore teneantur.

Cura eueniẽtis pp breuitatẽ ligamẽti. Procedať cum incisione eius. et signũ est cuȝ extrahitur lingua rotundať et nõ venit cũ acuitie sua: imo quasi duplicať. facta aũt icisione cũ rasorio ferreo vł argẽteo tũc applicenť que phibẽt eis ↄsolidationẽ vt est fricatio fcã cũ vitreolo. aut attramẽto aut cũ sale et saliua adiuicẽ cõmixtis et pistatis et est magꝭ domesticũ et saltẽ i pueris. ¶ Q si timeť icisio cũ rasorio pp venas itromittať filũ sericũ duplicatũ cũ acu et ligeť donec p se rũpať. Aut ẽm ↄsiliũ Lãfrãci cũ rasorio argẽteo ignito incidẽdo cauteriȥenť. Sed nota q facta icisione cũ rasorio nõ ignito. et post fricationẽ cõpetit ablutio aque calide cũ melle ros. ¶ Postremo scito. q si tale accñs ↄtingeret ex apate lingue sub lingua vel circa linguã ex magnitudie vel puitate eius cui⁹ cura eius pẽdebit ex cura illoȝ: de quibus satis particulariter infra.

¶ De spasmo lingue. Rubrica. iiij.

De spasmo lingue dcm̃ pportionaliter vt de spasmo vlĩ dictuȝ est ex pte diete et euonis et ceteroȝ: vide ergo ibi. ¶ Ex pte vo medicaminũ pticulariũ fiãt Gargarismata. collutiones. Pill'e in ore retinẽde. Aut ↄfectio alia ex his que spasmo ↄferunt: de qb⁹ supra embrocatiões ex meliloto. camomilla. aneto. trifolio. Silr euaporatiões. vnctiões. empla. et parti posteriori applicenť vt dcm̃ est in pcedẽti Rubrica. Q si cuȝ eo fuerit humiditas viscosa tẽdens lacertos eius in latitudine. poterit ei ↄferre cauteriũ vt in pcedẽti Rubrica. ¶ Q si cã fuerit siccitas vehemẽs et q fuerit ex inanitione sicut in febribus qñqȝ contingit: tunc regimẽ declinet ad humidum vt dcm̃ est supra de spasmo vniuersali: et collũ inungatur cum oleo vio. nenufarino. de salice. et hȝ. Et silr lingua humecteť cum collutionibus gargarismatibus. pillulis. confectionibus. Et nota hic q opȝ te seruare canones ex pte euacuationis positos de spasmo vniuersali reiterando. ¶ Secundo q multi auctores vt Auicen. Mes. et aliĩ laudant collutiones et retentiones oleorum in ore quod est apud modernos abominabile. Et consulo abstinendum esse et ad domestica magis pertransire. de quibus facta est mentio in tertio tractatu et in precedenti rubrica. et in de soda sanguinea et colerica. nam loco olei violati vti possumus iulep longo vio. et ita consimilr de aloẽ vt succo portulace dulcorato: et huiusmodi. Et tu bene stude

ac valde considera.

¶ De magnitudine et breuitate lingue. Rubrica. v.

Magnitudo lingue e ultra debitam mensurā eius egressio. Cā cuius fm plurimū est mā flatica ī lacertis lingue et eius substā multiplicata. Dī cā cuius fm plurimum qm̄ ēt a mā sāguīea ꝯtingit venire ꝙ p signa distingui hūt. Uidi. n. linguā tāte magnitudīs vt i os claudi nō posset et ipa exterius fm magnā ptē eminebat. et deglutire nisi cū magna difficultate poterat. Item fit qnqꝫ a ventositate vaporosa implente ipsam et inflante.

Cura cāꝯes in sāguinea obseruato debito regimine sex rerū non nāliū vt supra de soda sanguinea.

¶ Primo fiat flōmia venarū lingue. Et si nō pōt fieri pp etatem fiat vētosatio cū scarificatione sup spatulas in collo et qnqꝫ cum flobothomia ꝯueniunt vētose ēt fm multitudinem sanguinis: qḋ relinquo discretioni medici.

¶ Scḋo fiat euatio si poss est cū medicinis p supius vt in de soda sanguinea dcm̄ est. ꝙ si nō: fiat cū clisteri vt ibi.

¶ Tertio fiant diuersiones fortes satis: non multum tn̄ ne fiat inflāmatio et agitatio vt de soda dictum est.

¶ Quarto fiat lingue fricatio cum incisiuis stipticis vt cū cortice mali granati. acetositate citri. cum ribes. cum sirupo acetoso simplici addito modico vini granatorum: aut cum oxisachara et huiusmodi.

Cura in ea que est ex humiditate flegmatica. ¶ Prio. si adsit plectoria fiat flōmia obseruatis ex pte sex rerū nō nāliū necessariis. ꝙ si nō fuerit plectoria mā existēte flura et multa de eius multitudine timeamus et etas et cetera ꝯsentiāt fiat flōmia diuersiua. Itē applicatio vētosarū vt. s. Nā lꝫ rōne euōnis māe non cōpetat flōmia: tn̄ rōne diuisionis bn̄ pōt cōpetere vt pꝫ. Fiatqꝫ deinde euatio. Et si poss est ꝙ deglutiat fiat cum farmacia aut pillulis appropriatis. de qbus oībus ad plenū de soda flatica. ꝙ si deglutire nō poterit fiat cum clisteribus in pncipio nō multum acutis: sed procedatur gradatim ad acutiora.

¶ Secundo principaliter fiat diuersio et fortior ꝙ in sanguinea vt de soda flegmatica dictum est.

¶ Tertio fiat fricatio lingue cū incisiuis: resolutiuis: exiccatiuis. vt vbi gra cū. ℥ʒ. pipere: sal gēma: cepis. Itē cū aceto et sale: et ꝯsilr de aliis ex aliqbus aut ex oībus simul mixtis: vt videbis expedire. ¶ Itē in h̄ casu scā purgatiōe et nō dubitando de fluxu māe fiant gargarismata ex his scilicet fumo. vt ex oximelle: piretro: ireos: et ex aliis: vt supra de mollificatione lingue per essentiam circa finem dicebat. et tu ibi.

Cura in facta p ventositatē. Purget corpus cum rebus dictis. Et fiat gargarisatio cū rebus appropriatis in casa cū decoctione prunorum: rosarum et hꝫ. In frigida cū carui pipere. ¶ Itē multi cōmēdant aquā frigidā 2° libro de infirmi. caplo de egritudinibus lingue. et cā est eadē cum cā afforismi. Est aūt vbi i tetano sine vulnere iuuene carnoso estate media infusio aque frigide. 5° affo. et tu ibi.

De breuitate aūt lingue dōꝫ ꝙ breuitas lingue est citra mēsurā eius debitā ingressio. Cuius cā est spasmus aut impedimētū ligamēti aut mala cōplō sicca. de qbus oībus ad plenū dcm̄ est vt pꝫ ꝯsideranti.

¶ De multitudine sputi et cursu eius in sōno. Rubrica. vi.

Multitudo sputi est eius superfluus exitus siue emissio ab ore. Cā cuius fm plurimū est humiditas multa in stō per viā indigōnis aut p humide rei vsus multiplicata. Et dī fm plurimū. qm̄ qnqꝫ a calitate dissoluēte aut frigiditate cōprimēte siue exprimēte humiditatē a cerebro ꝯtingere pōt. Naꝫ cum stomacus se nocerī sentit superflua humiditate insurgit eius virtus expulsiua ad expellendū. ¶ Et aduerte ꝙ sicut caliditas solis pōt esse cā huius: ita excessiua caliditas a directo magno euenire pōt ēē cā eius: et hoc maxime in habētibus caput calidum.

Cura cāꝯes qnqꝫ. Ordinatio diete. digestio. euatio. diuersio. membri confortatio.

¶ Primus completur cum his que se opponunt cause: vt in calida cū frigidis vt sepe supra pro quibus ad tertium recurre tractatum.

¶ Secundus consimiliter pro quo ad quartum.

¶ Tertius si calitas excessiua fuerit in cā psic f cū flōmia p ex basilica. deinde ex cephalica. Sed tu pro hac fiēda vide que posita sunt supra de flōmia in soda sanguinea. Si vero fuerit presentia colere euacua et digeras vt 4° tractatu et de soda colerica dictum est.

Cura in facta ex humiditate flegmatica. ¶ Euacua cum appropriatis tractatu quarto.

¶ Deinde peruenī ad diuersionē cum quibus fiat vt dictum est ad plenum de soda et alibi sepe.

¶ Confortatio aūt mēbri fit dupłr. Aut ꝯfortando os ipsū vt nō recipiat. Aut mēbri mādans vt nō mādet. Exēplū pmi vt si ex caliditate vtaf gargarismate ex rebus frigidis stipticis: vt sunt dyamoron. granata acetosa: et reliqui fructus acetosi vt citoniū nō bn̄ maturū vt decoquēde aut miscēdo cum vino antiquo stiptico cōmixto cū aqua calibeata plurima cōmixtione. Itē colluat os sepe ex decoctione lētum sumach et hꝫ. ¶ Exemplum scḋi. confortet caput ne mandet vt dictum est de catarro et de soda ex caliditate. Q. si est stomacus ꝯfortef: vt infra de eo. ¶ Exemplum ex humiditate cū similibus stipticis. vt in de mollificatione lingue: vbi etiam nota quedā pro cā frigida. Rꝫ. olibani: masticis: nucum cypressi et hꝫ fiant decoctiones: collutiones: gargarismata ꝓportionaliter vt in facto ex cā sa ca. dictum est. Et consilr per oīa dicatur ex parte membri mandātis. ¶ Nota tn̄ ꝙ in cā frigida oportet oī hebdomada ꝓuocare vomitum si id commode et leuiter fieri potest. Item bis aut ter in hebdomada dentur pillule alefāgine. ¶ Post quas administretur tyriaca et electuaria calida vel confectiones vt dyagalanga aromaticum rosgariofilatum et huiusmodi. ¶ Item fiat fricatio lingue et oris cum exiccantibus de quibus de mollificatione lingue. Et breuiter corpus vtatur dieta subtili et exiccanti: vt assatis et huiusmodi: et tu considera.

¶ De absciscione odorum horribilium. Rubrica. vii.

Ad illud confert masticatio ruthe: cyperi: et çedoarie maxime. Et collutio oris post eas ex aceto squillitico cū modico aque.

¶ De sputo sanguinis ex ore. Rubrica. viii.

Si fuerit ex partibus oris aut eius cutis cura est cum constringentibus. Nam singularis rubrica fiet infra capitulo decimo. et tu ibi.

¶ De apostematibus lingue. Rubrica. ix.

Apostemata lingue in prīs regimis eorum curanf flōmia solone vētris vt Mes. in caso qdē cū flōmia euatiua in frido pro timēdo magnitudinem apatis cū flōmia diuisiua sup in dubōs de obtalmia. ¶ Et pticularius pcedēdo dicaf primo ꝙ apatum lingue. Quedā calida. quedā frigida flegmatica. quedam melācolica dura vt est cancer.

Cause sunt et quādoqꝫ potu venenū fungorum et opꝫ.

Signa demōstratiua cali. rubedo. calitas lingue. rubedo faciei. palati et labiorum et ipsorum ardor oris. Et ꝙ color dato ꝙ sit citrinus declinat ad rubedinē.

¶ Frigidi vo albedo lingue et faciei. labiorum. palati et oris et multiplicatio saliue.

Cura canones i caso. in pn° ordinata dieta vt cõuenit. ¶ Prio fiat flõmia ex cephalica. deide si op° erit ex venis q̃ sũt sub lingua. Tu tñ habe mẽti q̃ posita sũt su pra de flõmia de soda sãguinea. Itẽ cõpetit vẽtosatio sub mẽto. Et scapellatio feã i spatio qd̃ ẽ iter fõtes saluie ꝛ dẽtes ẽ vehemẽt iuuamẽti vt rufus. ꝛ plꝭs aliĩ p° eũ. ꝛ mes.

¶ Scd̃o fiat euacuatio si expedit cum euacuatiuis dict̃ su pra de soda sanguinea dirigendo ea ad caput vel ad aliõ membrum vt erit expediens.

¶ Tertius est administratio repercussiuoꝝ ꝛ illud fit cũ succo solatri. succo lactuce aut endiuie ꝛ hꝫ retentis in ore. aut cũ aqua ro. aut decoctione ro. ꝛ virge pastoris ꝛ succo ei°. ex qb° fiunt gargarismata si nõ timet̃ fluxus a capite vt su pra de catarro. ꝛ tu ibi. Item fiat ex vino granatoꝝ ꝛ aq̃ ro. aut cũ aceto ꝛ mucilagine dragaganti. Item sirupus acetosus simplex cum aqua frigida.

¶ Quartus administratio repercussiuorum ꝛ resolutiuo rum simul vt cum pertranseunt pncipiũ. tunc vtere dya moron cum decoctione saluie ꝛ similibus.

¶ Quintus est. administratio maturatiuoꝝ cum resolu tiuis erit. aut est administrare lac cum melle aut decoctio ne ex ficubus passulis feniculo ꝛ huiusmodi.

¶ Sextus est apno apãtis cũ ad saniationẽ puenerit ꝛ tũc curetur cura apatum ꝛ cyrugico relinquantur.

Cura in flatico in pn° fluente mã ex qua timeatur ma gnificari apa fiat flõmia diuersiua p°. ¶ Scd̃o euacuet̃ pcedẽte digõne si mã expetat cũ approbatis. pro qb° quere tractatu 4°. ¶ Tertio fiat repcussio vt dcm̃ est cũ oximelle mlte acetositatis. deide pcedat̃ ad secamabin mel ro. cũ aliq̃ãtulo sinapis aut. ȝȝ. aut hꝫ. ¶ Ultimo ad maturatiua cũ decoctiõe ficuũ cũ modico salis armoniaci. Non. n. multiplicaui in exẽplis. qm̃ in particularibus ru beis habebunt̃ pticularia ꝛ multa exempla. ¶ Q, si ad supurationem venerit apériat̃ vt dictum est.

Cura i duro ꝛ melico. Subtilief dieta ꝛ vsus sit leuio ri ꝛ laudabilioꝝ ciboꝝ. pro qb° tertio tractatu ¶ 2° euet̃ huõr pcedẽte digõne. ¶ 3° administrent̃ mollificatiua. q̃ teneãt i ore. vt decoctio fenugreci. cũ fi cub°. isusio sola fenugrec. itẽ dcoctio passulaꝝ cũ granis lauri. itẽ lac mlꝭ dcoẽ. asummũ. capnũ. itẽ dcoctio dactiloꝝ cũ ficub° ꝛ vino dulci. ꝛ fiãt pille ad hãc itẽtionẽ ex his. ꝛ i isto assiduet̃ lenificatio nãe cũ iera ꝛ cassia. ¶ Postremo nota q recitat Aui. auct̃e Gal. hic de illo q se sõnauit te nere succũ lactuce i ore. nã ex illo sanatus est: ꝛ tu ibi vide. Nã ad curaȝ apatis casi magis videt̃ attinẽ. ¶ Et si post mũdificationẽ casi vel fridi remaneret excoriatio que nõ sanaret̃. tũc. Re. masticis dragagãn añ. misce. ꝛ pulueriça ꝛ fac lauare linguã cũ vino calido nigro ꝛ post lotionẽ su ppone puluerẽ. nã vinũ de sui pprietate facit adherẽ carnẽ. vñ Serapio de vino inqt. Et vinũ nigrũ grossũ est malũ stomaco inflatiuũ nisi q auget carnẽ. Et Gal. Uinũ vinũ agreste nigrũ stipticũ. pfert oĩb° egritudinibus qb° necesse est stipticare ꝛ congregare. ꝛ tu bene considera.

¶ De ranula. Rŭca. x.

Anula est q̃dã carnositas oblonga vl rotũda sub lingua ad formam parue lingue aut rane siue glãdule dure gene rata color similis colori composito ex colore lingue ꝛ venarum que sunt sub ea.

Causa eius est humiditas viscosa in substãtiã carneã puer a. Ex quib° pꝫ ipaȝ recipe duplicẽ figurã. Unam oblõgam que est ad formã parue lingue. Alteraȝ que est rotunda ad similitudinem rane: ꝛ hec proprie ra nula dicitur. Unde Auic. describendo ranulam dixit. Est, similis glandule dure ꝛ est similis rane. parua tamẽ etiaȝ ranula vocatur licet non ita proprie.

Cura vniuersalis pro qua nota canones.

¶ Prim° vñs q prius debem° tentare oẽs alias medicinas pro eius cura: de qbus infra anteq̃ȝ ad opatio nẽ puẽiam° mãualẽ. ꝛ hũc canonẽ scꝑit Aui. dũ iqt de cu ra ei°. Si ãt nõ valuerit nõ erit excusatio ab opõne mãu°.

Cura particularis pro qua canones.

¶ Prim° canõ particularis. Ordinatio diete. dꝫ enim ordinari in qualitate ꝛ q̃ñtitate vt videbit̃ expedire.

¶ Scd̃s est eũo reiterata. nam cũ mã sit viscosa ꝛ remota a viis ductuũ nõ põt nisi in plibus vicib° puenienter euari: vt pꝫ itelligẽti: ꝛ tã dicta est cã supra de soda flatica. ¶ De di gestiuis est dõm q pferunt ꝛ dari possent: sed in die verbi grã in meridie vel circa p sex horas post cibũ ad min° non impediẽdo subitam euationem. nã hic morb° querit statiꝫ applicationẽ pticulariũ. Uñ Aui. ꝛ ceteri auctores statim scribũt pticularia. De flõmia ṽo dõꝫ q vbi eẽt plenitudo fiat pus de vena cephalica. que si non: fiat de venis lingue. Uñ Aui. Et administratio flõmie sub lingua.

¶ Tertius lꝫ non sit multũ necessarius. vtilis tamen est et est diuersio. quibus fiat pꝫ ex dictis de soda.

¶ Quart° est administratio pticulariũ. in quib° pcedẽdũ a debili ad forte ꝛ fortius. nã in pn° ꝛ maxime in etate tene ra vel satis tenera vident̃ sufficere stiptica resolutiua vehe mẽtis exiccationis: vt ṽbi grã cortices granatoꝝ cũ ori gano ꝛ sale. ꝛ fiat cũ eis fricatio: vel dragagãtum adustũ cũ hermodactilis cõmixtis cũ albumine oui ꝛ detẽta sub lingua. nã infantib° ꝛ silibus pferunt potẽter. ¶ Deinde trãseundo ad fortiora fiat fricatio cum sale armoniaco ꝛ aceto. aut cũ flore eris aut dragagãto. ¶ Deinde. trãseun do ad fortiora. Re. arsenici ru. citrini. añ. ʒ. s. salis gallarũ pipis. aluminis añ. ʒ. i. pficiant̃ cũ aceto forti. ꝛ madefiat cottũ in eo ꝛ fricet. deinde ad mitigãdum dolorẽ teneat̃ in ore oleũ rosa. ¶ Nota tñ q diligenter est aduertẽdum q de his ꝛ silibus deglutiat̃ ppter piculũ. ꝛ ideo stet patiens dum est madefact° etiã in madefaciendo capite incl inato ad terraȝ ꝛ ore semi apto. potest tñ loco ar senici poni calx viua ꝛ nõ est ita piculosa. ꝛ psu̾o magis fieri. ¶ Q, si ista non pferũt tunc puenıat̃ ad opationẽ manualem que est magis via exped ita. ꝛ ad hãc ego q̃ȝ citius possũ puenio cum nõ video piculũ. Sed nota Rasim in diuisionibus. Si grauitas lingue est pp ranulã opꝫ vt ranula scindat̃ ꝛ extrahat̃ si fuerit magna. ꝛ si fuerit parua fricet̃ cũ me dicamine acuto qd̃ est ad gingiuam sanguinolẽtam in q̃ opatione oportet attẽdere prius colorẽ ꝛ sensum. q si fue rit fusca nigra dura. ꝛ sine sensu non tãgatur: qꝛ cancero sa est ꝛ hac via incurabilis est. Q, si fuerit alba ꝛ ad albe dinem declinis ꝛ bene tractabilis. qꝛ non euacuat̃ ab hu miditate tunc capiat̃ cum vncino ꝛ scindat̃ cum spatumi ne vel incisorio ꝛ ab vtraq̃ȝ eius parte ꝛ extrahat̃. deinde. abluat̃ os cũ aceto ꝛ sale. Q, si supabundauerit sanguis abstergat̃ cum spõgia. Q, si pus emanauerit supponatur vitriolum ꝛ dimittat̃ opatio quousq̃ȝ fuerit restrict°. De inde redeat minister ad incidẽdum ꝛ ad extrahẽdũ resi duum qd̃ remãsit ita q pro eius cura cõpleta cũ opatio ne manuali debet fieri eius eradicatio. ¶ Post aũt ei° ex tirpationẽ debet fieri collutio oris cum aceto ꝛ sale aut cũ aceto solo etiam aqua calida mixtum ꝛ supponatur atra mentum ꝛ alumẽ ꝛ cum eis fricet̃ cõtinuando per vnã aut p duas dies. aut cũ vino nigro in quo bulita fuerint thus ꝛ balaustie. ¶ Ego aũt q̃nq̃ȝ curaui cũ solis scarificatio nibus. deinde fricatione cũ rebus dictis pmo lenibus. dein de fortibus. ꝛ existimo ab his pmo inchoandũ fore. Nã pmus modus ab auctoribus ponit̃ ꝛ intelligitur vbi tale apa fuerit magnum. q si fuerit paruum vt ibi expientiaȝ habui fiant scarificationes ꝛ collutiones ꝛ applicationes. rerum vt dictum est de magno. ¶ Postremo aduertẽdũ

ꝙ cum lingua affinitatē habeat cū cana pulmonis. Ali/
quā ꝓpter dolorem accidētez in tali apostemate accidit tu/
mor in gula de quo dubitādum ne fiat suffocatio ab eo ⁊
ex ꝯsiti mors contingat. quare eo casu festinandum est ad
flobothomiam cephalice vt dictum est.

¶ De adustione lingue. Rubrica. xj.

Adustio lingue accidit ꝑ ꝯ̄itatē a va
poribꝰ eleuatis aut a mā̄ febri
li acuta. Aut ꝯ̄pate. aut cosa ex ore stomaci
ꝓueniēte aut descēdēte a capite ad eā. Aut
ex re extrinseca nota vt est acuta salsa amara.

Cura canones. ordinatio diete. digō. euō. ꝯfortatio lin
gue ne recipiat ⁊ mala q̄litas iā impssa remoueat.

¶ Primꝰ scḋs ⁊ tertius cū qbꝰ ꝑficiant recurre ad ea q̄ de so
da colica. de frenesi ⁊ de aliis egritudibꝰ acutis dicta sunt.

¶ Quartus cōplet cū rebꝰ frigidis ⁊ hu. vt lacte ⁊ ꝑcipue
canis vt plinꝰ. 30. ca. statim enim sanat. Ualet ⁊ lac capre
vt idē. 28. Item tenē in ore pillulas factas ex semine lactu
ce. candi. citrullorꝫ. cucurbite. cucumeris. tereniabin ⁊ sili/
bus. Itē teneat os aptū ⁊ ad se aerē trahat maxime decli/
nādo os sup situlā aque vsqꝫ etiā ad positionē labiorꝫ in
aqua exclusiue. ¶ Et in sūma teneat in ore succos ifrigi/
dātes ⁊ humectātes. pruna tamarindos. çuccarꝫ vio. sebe/
stē. iulep vio. Itē semia citoniorꝫ. ⁊ ꝑ os ducant ipsis ꝑus
infusis in aq̄ si nō sūt recēna. sunt. n. de his q̄ maxime hu/
mectāt linguam ꝑꝰ quarti de asꝑitate lingue. ¶ Q. si illuc
fuerit viscositas fiat abstersio fricādo cū mēta ⁊ os abluē
do cū succis ⁊ mucilaginibꝰ. Itē cū aqua mel ro. cuiꝰ dos
ad mel sit vigitupla. itē cū aq̄ ordei. itē cū aqua ordei cum
dyadragāto vel çuccaro tabarçet. ¶ Itē fiat eius abrasio
siue abstersio cū pecia aut spongia. aut plicādo cānam ad
formā hic in margine figuratā que ꝯueniētius mūdificat
vsqꝫ ad radicē lingue q̄ꝫ coclear aut lignū alio mō dispo/
situm. ¶ Postremo nota Aui. ꝑma quarti de asperitate
lingue in fine. Et opꝫ vt non ponantur puluinaria multa
neqꝫ resupinet dormiens. nā hec duo exiccant linguaꝫ. vñ
in initio partis posterioris capitis confert multum in hu/
mectando ⁊ in fricando. ⁊ tu bene considera.

¶ De scissuris in lingua. Rubrica. xij.

Accidunt scissure ex ꝯ̄ate salso vel alia
mā acuta vt melācolia ad/
usta de qua ifra de scissuris labiorꝫ. nā nō oꝫ
vt eorꝫ notificationē premittā sicut neqꝫ ad/
ustio cū talia sint sensui maxime manifesta.

Cura canones ordinatio diete. digestio. euacuatio di/
uersio. rectificatio membri mandantis. conforta
tio lingue ⁊ eius consolidatio.

¶ Quibus ꝑficiant ꝑmus scḋs tertius ⁊ quartus pꝫ ex di/
ctis de soda. nā a capite cōiter eueniunt. ¶ Q. si a stō rectifi/
cet cū dieta. euōnibus. diuersionibꝰ vt infra de eo. Et vtat
patiēs his que ꝓhibēt eleuationem vaporꝫ ab eo vt supra
de soda per cōitatē. ꝙ si a capite habitus est modus con/
stringendi ipm vt supra de soda. ⁊ sic cōpletur quintus.

¶ Sextus cōplet cū remouētibꝰ malā qualitatē impssaꝫ ⁊
ꝯsolidātibꝰ. Uerbi grā teneat in ore mucilaginē psiliī cuꝫ
çuccaro taberçet aut ex his fiant pillule in modum lupini
in ore tenēde. ¶ Itē teneat in ore albumis oui recētis cō/
quassati cū modico olei ro. facti ex oliuis imaturis. ¶ Itē
masticet sepe portulacā. itē masticet pedes vitulorum co/
ctos. itē teneat in ore oua mollia i aqua decocta ita ꝙ sal
teneat vitellū ⁊ albumē oui. itē teneat frustuꝫ cucumeris.
itē sebesten recēs aut ifusuꝫ in aqua. item ex exptis teneat
butyrū recens ablutū cū aqua plantaginis. ¶ Iteꝫ valet
℞. mucilagis psiliī mucilagis dragagāti ⁊ gūmi ara. añ.
ptes eq̄les. sirupi vio. par. ij. tamarindorꝫ par. iij. semis por
tulace. assi spodij. añ. par. i. tertiā. cāphore octauā ptē vnꝰ
par. terant terēda ꝯtritione vltima. ⁊ fiat linimētū de quo
liniat lingua hora post horā ꝑcedēte ꝑus oris collutione
ex aqua ro. par. v. aceti par. i. vel ex acetositate citri ⁊ aqua
ro. pro nobilibꝰ. vel ex vino nigro stiptico cū aqua plātagi
nis mixta cōmixtiōe. ⁊ tu vide que posita sunt sup̄ de apa/
tibus lingue. ¶ Aliud ⁊ est efficax in etate tenera. ℞. semi
nis portulace. seminis ros. amili. çuccari tabarçet. spodij.
croci balaustiarꝫ ro. dragagāti. terant ꝯficiant vt sup̄ cuꝫ
sirupo ro. aut vino ⁊ liniat vt dcm̄ est et nō ꝑcedēte collu/
tione: sꝫ melius est vt ꝑcedat. ¶ Itē. ℞. puluerē liciī ⁊ cuꝫ
amilo penidiis ⁊ aqua ros. ꝯfice ⁊ illiniat lingua ⁊ ꝑcipue
in ifantibꝰ ꝓbatū est ⁊ est medicamē mulierꝫ salernitanū.

¶ Ad hoc ꝓpositū satis ꝯferre vident que scripta sunt su
pra de adustione lingue ⁊ ea que infra de scissuris labiorꝫ
pro parte cōmoda non parum esse iudicatur.

¶ De bothor in ore ⁊ lingua. Rubrica. xiij.

Bothor lingue aut oris sūt apata par/
ua i eis apparētia. Quarū cā
est in etate ꝓuecta vapores aliūde eleuati ma
li corrupti. Et dr̄ i etate ꝓuecta q̄m talia i ifā
tibꝰ apparētia sūt ex lacti corruptiōe ſm plu/
mū aut a corruptis humoribꝰ quos nā a se expellē quent
⁊ ab eis mūdificari. Dr̄ aliūde. q: a stō ꝑ ꝑntiā calidorꝫ ⁊
corruptorꝫ humorꝫ i eo. aut a capite ꝯsilr. aut a mrice. ap
parēt itaqꝫ ⁊ hec i febribꝰ acutis ex malitia fumorꝫ in qbꝰ
cū apparuerint bothor nigre morit febricitās in 2ꝰ die.

Cura canones. ordinatio diete. digestio. euacuatio. di
uersio. rectificatio membri mandātis. particula
rium administratio.

¶ Dieta in lactante ordinetur nutrici vt erit expediens.

¶ Digestio. euātio ⁊ diuersio in etate vltra ifantiā fiant vt
opus erit ſm mām peccātē pro qbꝰ recurre. s. de soda ⁊ 4ꝰ
tractatu. ¶ Sꝫ nota ꝙ qdā pro diuisione fiēda nō verent
scarificationē extremitatū auriū in lactētibꝰ. Silr in mo/
dicū ꝓuectioribꝰ applicatiōes vētosarꝫ sub mēto ⁊ collo:
ista tñ ⁊ si fortassis sunt multū vtilia. sunt tñ apō vulgus
multū detestata. ¶ Laudo tñ ꝙ ꝯsentiēte etate ⁊ vtute et
cōprehēdat mām peccātē eē sanguineā ꝙ tūc fiat flōmia
cephalice. deinde si expedit de venis labiorꝫ. itē de venis q̄
sunt sub lingua. itē ⁊ fiāt scarificatiōes cū positione vēto/
sarꝫ in collo. ¶ Deide fiāt euōnes vt dcm̄ est cū cassia. ta/
marindis. māna. ⁊ in colico cum diaprunis. electuario de
succo ro. reubarbaro. Et in flatico cuꝫ yera pigra cochiis.
turbith. ⁊ in melācolico cum dyasene. yera rufini.

¶ Mēbrum aūt mandans rectificetur aut cum dictis aut
cum dicendis capitulo suo.

Ultimus ꝑficit i cal'a i ꝓn° cū repcussiuis vt garga
riçādo cū diamorō ⁊ aq̄ ordei: itē ꝯcoctio
sādalorꝫ ros. lētiū excorticatarꝫ. itē ꝯcoctio extremitatū ar/
borꝫ stipticarꝫ i aceto vt nespilorꝫ. citōiorꝫ q̄rcꝰ ⁊ hꝫ. Q. si
fuit ignis aut carbūculus fiat gargarisma cū succo plāta
ginis coriādri. solatri. portulace. vino granatorꝫ. i stica vo
cū sumach. gallia. balaustia mastic. thuris. melle cū mo/
dico aceti. ¶ Q. si fuerit fistula fiat cū vīo ꝯcoctiōis agri
monie ⁊ melle. deinde pulueriçetur ex radice aristologie.

¶ Et q̄m h cap̄m mltū attinē vī cirugicis hic leuiter satis
ptrāsiui nā de hac mā ꝑ pte tactū est. s. de apatibꝰ ligue. ⁊
statim ifra mlta huic negocio cōmoda ponent. et tu ea q̄
dicit i illa Rubrica cū his applica. Dixit tñ Aui. ꝙ plimorꝫ
infantiū bothor sanant cuꝫ çuccaro tabarçet ⁊ cāphora.

¶ De alcola ⁊ vlceribus malignis. Rubrica. xiiij.

Alcola ē pustule pue nascētes i supficie
cutis oris ⁊ ligue cū expāsiōe eiꝰ

Causa ſm plimū est mā flegmatica sal
sa aut flegma ipm putrefactuꝫ.
Unde Auic. Et generalr ex flegmate salso in

pluribus. Dĩ cuꝫ expãsione. nã apto ore videnꝫ pustule in modũ lentis parue expãse sup linguã ꝛ circa labia ꝛ pelliculã oris cũ multiplicatione ꝛ fluxu saliue ex ore ꝛ spãliter in pueris. ℂ Dicitꝫ ſm plurimum qñ aliqñ fit a mã sanguinea. vt qñ sunt rubee. quãdoqꝫ a colera quãdo sunt citrine. qñqꝫ a melãcolia vt quãdo sunt ad melãcoliam declinantes. ꝛ sic de aliis. Quãdoqꝫ ex corruptione lactis aũt ex idigestione vt in isantibꝰ sepissime ɔtingat. ℂ Harꝫ aũt quedã sunt sine vlceratione ꝛ iste a Gal. dicunꝫ coloban. ꝛ ab Aui. nominanꝫ alcola. ꝛ quedam cum vlceratione. Que vero sunt cũ vlceratione notabili ꝛ pcipue appellanꝫ vlcera maligna ab Auic. ꝛ Gal. ꝛ multiplicanꝫ in febribꝰ pestilentialibus ꝛ temporibus pluuiosis.

Signa demõ̃ratiua qñ ex mã calida ɔtingũt rubedo in ore. calitas siue feruor fortis ꝛ qñqꝫ cũ excoriatione palati ꝛ lingue. ꝛ ꝙ a calitate nocenꝫ. ꝛ rem duraꝫ ꝛ calidã masticare nõ põt. ℂ Eorꝫ aũt que a flegmate putrefacto sũt albedo pustularꝫ ꝛ latitudo. iflatio labiorꝫ et gingiuarꝫ. multitudo saliue cũ aliquali salsedine ꝛ calore. ℂ Eorꝫ vero que ex putrefactiõe ꝛ corrosione sũt corrosio ꝛ putrefactio lingue gingiuarꝫ ꝛ multiplicatio saliue cuꝫ fluxu aquoso: sãguinea ad rubeũ. colerica citrinũ flegmatica ad albedinẽ ꝛ melãcolica ad nigredinẽ vergunt.

Pronostica oẽ vlcus adueniẽs i supficie oris ẽ velox ad dilatãdũ ppterea ꝙ non deficit ei calitas iſepabilꝫ ꝛ cutis humida leuis. ℂ Alcola multiplicatꝫ vt sup̃ in febribꝰ pestilẽtialibꝰ ꝛ in pluuijs.

Cura canones q̃ttuor in eo qd̃ est sine vlceratione. Primus adeq̃tio cause faciẽtis alcola. Scđs est cura mãe. Tertius diuisio. Quartꝰ est pticularium admistratio.

ℂ Primꝰ ɔpletꝫ ꝛ marie i pueris cũ his q̃ rectificãt lac si nõ comedũt. Vñ Mes. vt rectificetꝫ lac lactãtis eos. Et Aui. Si autẽ nõ sunt comedẽtes opꝫ vt q̃ eos lactãt cibenꝫ eis. Q. si comedũt cũ his que digõnẽ bonã pcurãt vt ifra capitulo de dispõnibꝰ stõi. vt verbi grã. In cã ca. cuꝫ frigidis ꝛ in frigida cũ calidis reddẽdo ista cordialia si fuerit ex febre pestilẽtiali. nã dicta de regimine in soda calida ꝛ frigida de febre pestilẽtiali sufficiant tibi. ꝛ tu recurre.

ℂ Scđs pficitꝫ flõmia ꝛ solõne ventris. in cala qdẽ cõpetit flõmia si etas ꝛ cetera ɔsentiũt. Vñ Aui. flõmia qdẽ ɔfert oibꝰ egritudibꝰ calidis oris. Et si nõ põt fieri flõmia apponanꝫ vẽtose cũ scarificatiõe. sunt. n. vicarie eiꝰ vt 4ꝰ pmi. de vẽtosis. Et tu pro h canone recurras ad dicta sup̃ de apãtibus lingue. ℂ In frigido vero nõ cõpetere flõmia. nã saltẽ vtilis est diuertẽdo. Vñ Mes. Scđam vero rẽ cõplent: in cala qdẽ ꝛ frigida cũones p flõmiaꝫ. directius tñ videtꝫ cõpetere farmacia nisi eẽt in toto plectoria. fiant ergo ꝛ in calo ꝛ in frigido cũones cum farmacia approbata vt de apãtibꝰ lingue dcm̃ est. ꝛ supra de soda. Q. si opus erit digestione habitũ est qd agẽdum ex allegatis ꝛ dictis.

ℂ Tertius pficitꝫ cũ vẽtosis positis sub mento cũ scarificatione si etas patietꝫ ꝛ in calo cũ clisteribꝰ leuibus. Q. si fuerint maligna corrosiua iponanꝫ ea que educũt mãm acutam. ita tñ ꝙ clistere nõ trãscendat gradum leuiter. nõ. n. fiat acutũ. qd̃ dico. qñ in frigido opꝫ clisteria esse acuta. de qbus supra de paralisi ꝛ appoplexia. ꝛ tu ibi. Tu tamẽ nota ꝙ opꝫ pcedere de debili ad forte ꝛ fortius.

ℂ Quartus cõpleatꝫ obseruatis his canonibꝰ. ℂ Primꝰ ꝙ in forti fortibꝰ. in debili debilibꝰ vtatꝫ medicinis. ℂ Scđs ꝙ in calo vti debemꝰ in pncipio medicinis frigidis in qbꝰ est stipticitas. deinde his que resoluunt. ℂ Tertius ꝙ in calidiori frigidioribꝰ. ℂ Quartꝰ ꝙ in frido in pncipio cũ his que abstergũt ꝛ exiccant qualitate sua equali: deinde his que exiccant ꝛ resoluunt. ꝛ sic obseruetꝫ vsqꝫ in finem. ℂ Et iuxta pmum canonẽ in pueris debenꝫ debilia: pueris vero fortiora. ℂ Et psequẽdo in calido qdem cuꝫ administratione rerꝫ frigidarꝫ acetosarꝫ hñtiuꝫ stipticitatẽ: cuiusmodi sunt rob de ribes. rob de moris rob agrestꝫ pcipue de vuis siluestri. aut decoctionis myrthi. aq̃ decoctionis lẽtium excorticatarꝫ cũ modico aceti. vini granatorꝫ acetosorꝫ. aqua decoctionis ro. achatie ꝛ hꝫ. ℂ Et ex cõpositis. ℞. seminũ ro. portulace. sumach. amili. balaustiarum añ. ptes equales. cãphore par. i. quartã fiant cuꝫ çuccaro tabarçet pillule in ore tenẽde. Aut si adultꝰ est eger pulueriçetꝫ ꝛ puluis suffletur in os: sed prius fiat oris collutio cum aceto ꝛ aqua ro. aut cum alio vt statim de malignis dicetur. ℂ Ad idem ꝛ lauius. ℞. seminum ro. seminum cucumeris. citrullorꝫ. cucurbite. balaustiarꝫ. lentiuꝫ excorticatarꝫ. spodij. sandalorꝫ al. alcãne balaustiarꝫ sandalorꝫ al. añ. partes equales. terantur oia satis subtiliter ꝛ bulliant in sirupo acetoso simplici cum modico aque ros. deinde colenꝫ. ꝛ ex hoc linimẽto liniatur os ꝛ lingua puerorꝫ. non enim sunt aliarꝫ rerꝫ cõmode capaces. ℂ Rasis tñ cõmendat de egritudinibus pue. in calide paruꝫ amili distẽperatum cũ aqua ro. ꝛ ponatur in ore puerorꝫ. Aut lenticula excorticata ꝛ masticata ꝛ in ore puerorꝫ posita. Item succus granatorꝫ ꝛ coctanorꝫ. Q. si acuitas fuerit multa tunc adhibe succuꝫ lactuce aut solatri. ℂ In frigido vero flegmatico laudatꝫ mel cũ alumine çuccarino. ꝛ fricetur leuiter os ꝛ lingua. item valet oximel cõpositũ cuꝫ aqua ro. mixtũ. itẽ mirabolanos citrinos cũ piretro ꝛ cuꝫ aqua ro. ꝛ çuccaro. itẽ valet mel ro. colatũ in pnꝰ. ꝛ nõ colatũ in fine. ℂ Itẽ ad idẽ. ℞. rasure pgameni. gallarꝫ añ. par. i. celidonie. corticum radicũ caparorꝫ. colcothar añ. par. 5. aluminis. balaustiarꝫ. añ. par. vnius tertias duas alcãne par. 5. ɔfice cuꝫ aceto ꝛ melle ꝛ vtere. ℂ Cõpositũ in mã mixta ex colera ꝛ flegmate. ℞. celidonie. sief memithe spodij seminis plãtaginis: capitũ ro. ꝛ seminũ caꝫ. mirabolanorꝫ. citrinorꝫ. balaustiarꝫ. aluminis çuccarini teranꝫ ꝛ administrenꝫ vt dcm̃ est. ℂ In melãcolico vero laudatꝫ farina orobi cũ galla ꝛ melle. laudatꝫ maxime rasura pgameni i hac si miscetꝫ cũ aceto ꝛ maxime in pueris. in adultis vero dragagantum cum aceto ꝛ galle quando coquuntur cuꝫ aceto ꝛ sale ɔferunt omni alcola maligno.

Cura in alcola cũ quo est vlceratio ꝛ factũ est iam malignum vlcus ꝛ precipue cum caliduꝫ est. Canones. ℂ Primus mundificatio ꝛ abstersio. ℂ Secundus mundificatio ꝛ incarnatio. ℂ Tertius est ɔsolidatio tm̃. ℂ Quartus preuisiuus ꝛ maxime in calido vt sit oleorꝫ omnium alienatio. Unde Auic. Et opꝫ vt alienet omnia olea vsqꝫ ad oleum de oliuis.

ℂ Primus itaqꝫ cõpletꝫ cum mũdificatione virulẽti ꝛ corrosiuis ꝛ repressione male q̃litatis vt in pũtica de polipo de vlceribꝰ narium dicebatꝫ. Et siĺr suo modo requiratur ibi pro cõplemẽto scđi ꝛ tertij. Tu tñ nota ꝙ que dicenꝫ ifra de vlceribus gingiuarꝫ sunt hoc in loco ɔferentia. ꝛ tu illa cõsidera. Quid enim de cauterio creditꝫ ibi dicetꝫ. ℂ Q. si fuerit ex flegmate ꝛ malignum. tunc pmo fiat mundificatio cum medicinis abstersiuis ꝛ exiccatiuis. vt cuꝫ secaniabin. cũ modico aluminis ꝛ colcothar. Aut accipiatꝫ celidonia cũ sale ꝛ aceto sq̃llitico. aut fiat cum vino ꝛ melle mũdificato. ℂ Scđo fiat ɔsolidatio vt dictum est ex cõpositis supra ꝛ de polipo ꝛ vlceribus nasi ꝛ ifra de vlceribus gingiuarꝫ. Si vero fuerit meliciuꝫ: qd̃ oibꝰ est deterius: ꝛ vix curabile in pueris saltẽ quibꝰ medicamina p se cõuenienter applicari nõ possunt: tunc pmo fiat mundificatio siue abstersio cum medicinis multe abstersionis ɔtinuando ꝛ frequẽtando eas. ꝛ abstersiua iaꝫ dicta sunt hic ꝛ supra allegatis rubricis. ℂ Secundo fiat materie corrupte omnimoda remotio vt verbi gratia ꝛ est Rasis in lib. diuisionum. ℞. arsenici rub. calcis aluminis. gallarꝫ. floris eris subtiliter puluerizatorum. añ. ʒ. i. infundantur in mo-

dico aceti ⁊ p hebdomadam exiccent. ⁊ de isto medicamine ponat sup locū p spatiū vnius hore. ¶ Deinde dicit ad remouēdū dolorē iungat cū oleo ro. aut cū oleo ro. ꝯquassato cū albumine oui vt ponit Mes. aut albumē cū aceto ꝯquassati. ⁊ sic habent tres intentiones vt pȝ cōsideranti. ¶ Qȝ si ista nō ꝯferūt ⁊ fortiora cupis recurre ad dcā supra de polipo. vsqȝ ad cauterium si etas tolerat ⁊ virtus ⁊c̄. ⁊ ꝓcede vt dcm̄ est. Sed cauteriū male dari poterit saltem actuale. sed cuȝ incūbit necitas fiat. Vñ existimo qꝫ talia ꝯpata in pueris ſm plurimum sunt eos pimēta ꝑpter incōmoditatē applicationis remedioꝝ ⁊ malignitatem morbi qm̄ cancro multū appropinquat. ¶ Postremo addo ex ꝯsolidatiuis laudatis hic. ℞. ceruse. lote. cathachimie lote. litargirij añ. ℥. i. puluerizent subtiliter ⁊ incorporent cū mucilagine dragagāt ⁊ gūmi ara. maxime aūt laudatur puluis ligni putrefacti. Et pro cōplemēto rei ipsi⁹ aggrega hāc rubricā cū ꝛubrica de vlceribus gingiuarum.

¶ De fetore oris. ꝛubrica. xv.

Fetor oris est odor horribilis ⁊ fetidus ex resolone humoꝝ ob dn̄ium caloris ext̄nei in eis a partib⁹ oris vł aliūde egrediens. nā cum calor nālis dn̄at in humorib⁹ res fit aromatica ⁊ boni odoris. digerit nāqȝ eoꝝ supfluum ⁊ resoluit. Cuȝ aūt accidētalis dn̄atur calor non fit digestio ⁊ depuratio ⁊ superflua res fit fetida ⁊ non insensibilr resoluit. non enim tunc possunt supfluitates regulari ob debilitatē caloris nālis. sed pro tunc nō debite regulati corrūpunt ⁊ putrescunt. ¶ Et dē a partibus oris qm̄ ex putrefactione gingiuaꝝ aut eaꝝ mollificatione dētium corruptione aut mala cōplexione cutis oris et precipue calida ꝯtingere consueuit. ¶ Et dē aliunde qm̄ quādoqȝ ꝯtingit ab humore in stomacho putrefacto qui fetor tunc magis ante cibi assumptionē sentitur qȝ saltim imediate post. Quādoqȝ a spiritualibus qm̄ clauso ore p nares ipsas cōprehendit vt in ptisicis empimaticis pleureticis. nā tu recurre ad ea que dicta sunt supra de fetore nariuȝ. qm̄ ⁊ in hoc casu ꝗ̄ maxime auxiliabunt. Prouenit ⁊ nō raro fetor talis vitio cerebri vt ibi. ¶ Et ad fetorem oris causandū facit aer putridus humidus. paucitas exercitij. quare supflua nō ꝯsumunt. Cibi humidi ⁊ corruptibiles vt lac fruct⁹. pisces. herbe flegmatice. Somnus supfluus. Nimia ciboꝝ repletio ⁊ potuuȝ inanitio supflua et maxime coit⁹. ¶ Et lȝ ex putrefactione colere vel flegmatis in stomaco existentis persepe ꝯtingat: tn̄ frequētius ex flegmatis putredine contingere ꝯsueuit ꝑpter qnqȝ causas. ¶ Prima qm̄ flegma est humor frigidus. ¶ Secunda qm̄ est humidus. humiditas nāqȝ mater est putrefactionis quarto metheororum. ¶ Tertia qꝛ de facili reumatizat non regulatus. ¶ Quarta qꝛ plus per viam mali regiminis ⁊ indigestionis multiplicat. ¶ Quinta ꝑpter eius quātitatem. nā post sanguinē est respectu alioꝝ pluris q̄ntitatis. ideoqȝ a nā nō ita faciliter gubernat. ¶ Sȝ querit aliqs quare ergo in febribus cōtinuis ex flegmate putrefacto non est continuus oris fetor cum ibi sit continua flegmatis putrefactio. De hoc i dubijs. ¶ Et si in cura dispositionis huius me fortasse plurium reddam nemo me mordeat cū hec passio sit nimiū tediosa nimiūqȝ horrenda. cuius curā egrotantes diligenti atqȝ accurata nimium sollicitudine perquirant.

Signa dn̄atiua eius qui est a mā calida in stomaco: qꝛ alleuiatur post comestionem ⁊ fetor est cū acuitate ⁊ fumosa eructuatione ⁊ in ieiuno fit fortior ⁊ acutior. Eius ꝟo qui est ex flegmate corrupto. qꝛ non alleuiat post comestionē nisi paꝝ ⁊ est ꝯtinua cū fetore eructuatio acetosa marcida. ¶ Eius vero que fit a dentibus gingiuis ⁊ huiusmodi sunt nota visui ⁊c̄ ex ulnima relone

¶ Cōsimiliter qui ex apostemate pectoris aut pulmonis indispositione ⁊ huiusmodi ex notitia malarum dispositionum ipsorum membrorum habita.

Cura eius qui ex gingiuaꝝ putredie accidit canones. Primus ordinatio diete. digestio. euo. rectificatio mēbri si qd est in cā vt ꝯsueuit esse cerebrū vt īfra de dispositionib⁹ gingiuaꝝ. Quintus mūdificatio ⁊ abstersio rei putride. Sext⁹ ꝯsolidatio. Septim⁹ remotio male q̄litatis impsse in ptib⁹ oris cū his que odorē bonū efficiunt. ¶ Et anteq̄ descēdam ad cōplendum canones ponā simplicia ⁊ aliqua cōposita magr̄alia fetorē oris ⁊ anhelitus remouētia subiungēs que odorē bonū efficiunt. qbus septimus canon cōplebit ⁊ sunt. absinthiū. aceti squilliticū anisuȝ. apiū auꝝ in ore retētum. ciperi cassia lignea masticata. cynamomū cuȝ mastice. Menta decoctio eius i aceto ⁊ colluat os eius puluis eius cū quo fricent dentes ⁊ gingiue. muscus masticatus. electuariū de persicis Mes. distinctione p⁹ antidotarij. Sigia greca. Cōfectio ny. Melissa. Mirtibus. vinū decoctionis eius. Oximel sqllitícum ny. Aromaticū gariofilatū mes. pma distinctione antidotarij. Itē ⁊ aromaticū nardinum eiusdē. Item anisi darij. Aui. p tractatu qnti. Cubebe. Citri collutio ex decoctione eius in vino. Itē cortex eius in ore retēta vł decoctio ei⁹ itē pulpa eius. Citrū ꝯditū. Sirupus de corticib⁹ eius. electuariū de citro Aui. ȝ⁰ tractatu quinti. ciperus. cōfectio de xiloaloes Mesue distinctione pma. Confectio alchab Mes. Dyacitonitem ny. Electuariū letificans Mes. galāga. gariofilus masticat⁹. galia muscata. Mirthus nux muscata. Oximum gariofilatuȝ. pillule dyarodon Mes. thus xiloaloes. zedoaria. ⁊ generaliter oīa electuaria valent in fetore oris. Ex eis qbus medicine ꝯficiuntur sunt Myrra. ⁊ serum. ⁊ succus citri. Auicē. rob. acetosa. Mel emblicoꝝ. Mel chebuloruȝ. Chesmes. Passe dulces. Vinum. Persica ꝯdita Mes. distinctione quarta. Pillule in de Aui. 9⁰ tractatu quinti. ⁊ Serapio eis addit muscum xvij. capitulo antidotarij sui. Pillule gariofiloꝝ sexta tertij de cura fetoris oris Susur. Ar. sto. Aui. quarto tractatu quinti. ⁊ Mes. idē de cura fetoris oris. Trocisci de ciperis. trocisci ligni aloes ambo. in Mes. octaua distinctione antidotarij Aromaticum. Anisum ⁊c̄.

¶ Et ad canonum executionē rediens dico quo ad pmum qꝫ in summa debet patiens abstinere se ab omni re facilr putrescibili vt est lac. pisces salsi. fungi pisces recentes. Vñ notādum qꝫ dicit Haly. libro reguȝ qꝫ causa quare pisces recentes inducūt maiorē sitim qȝ salsi est qm̄ facilius corrumpunt ⁊ precipue in stomaco frigido. Similr fructus ⁊ precipue cucurbita cerasa. Item carnes dure. carnes viscerum. itē oua tremula ⁊ maxime in stomaco calido. Similiter vinū grossum indigestibile. Et breuiter oīa que pparant ⁊ que pparata possunt faciliter corrūpi aut nō bene digeri vt pinguia grossa viscosa pulmēta ⁊ nauseatiua satietas de quib⁹ supra in fine tractatus tertij. Sed vtatur fricis cuȝ semine feniculi aut anisi. Et in scd̄a mensa citoniōs. piris ⁊ eoꝝ ꝯditis aut. ℥ȝ cōdito aut dyacimino aut dyatrion. Et vinū sic ꝯditū cū speciēb⁹ aromaticis vt īfra. Ponit a qbusdā inter inducētia fetorē oris gariofilus. q tn̄ supra ⁊ ab Auic. ⁊ ab alijs numerat inter odorē bonū facientia qb⁹ nō multū adhereo. Veꝝ tn̄ pōt ex eis ꝯtingere fetor oris vbi ꝯtinuat a stomaco calido. itē vbi recipiātur a stomaco in quo sit presentia humoꝝ putridoꝝ. naȝ de facili corrumpuntur ꝑpter quādam humiditatem accidentalem quā habent. ⁊ in his terminat canon primus. De aleo ⁊ cepe dicetur in fine in dubijs.

¶ Secūdus ꝟo ⁊ tertius compleantur cuȝ respicientibus materias de quibus supra quarto tractatu.

¶ Pro tertio ⁊ quarto tn̄ notādum qꝫ vomitus etiā videt

cōpetere maxime si cā fouens fuerit in stō̄ ꝛ h vbi faciāt ꝛ
sine nocumēto magno fieri possit. Uñ si fuerit ex cerebro
rectificeť cerebrū. ꝛ iā dict⁹ est modus. s. de fetore nariū. ꝛ
tu ibi. ℭ Si vō fuerit ex stō. reiterata cūione cū his q̄ cōue
niūt vt sūt pille alefangine nō bis tm̄: sꝫ ter quater ꝛ mul
totiēs. Tūc videť cōpetere vomit⁹ ꝭm sniā3 filij ȥachariē
quā3 ꝛ Mes. collaudauit qualiscūqꝫ fuerit mā post eius
acrumini ꝛ acetosoꝝ vt post limones cū successione siru
pi acetosi aut secanabin aut ydromelle. ℭ Post hec vō ꝑ
rectificatione eius cōpleta administrenť que acqrunt tem
periem stō. Ut verbi grā in calida cā administrentur criso
mila humida ꝛ persica humida. ℭ Sed tu dices sup̄ tra
ctatu 3⁰ ꝑsica sunt posita iter ea que faciūt putrescit. ergo.
ℭ Dicēdū3 ꝙ hoc qď dcm̄ est hic de eis est verꝫ. na3 illud
allegatū nō obstat. qm̄ hoc agit ꝑ ꝓprietatē. ꝛ ideo dixit
Mes. de fetore oris. Et in re colerica est administratio re
rum que sunt ꝓpe crisomila humida. aut ꝑsica cum ꝓpe
tate. nā multū exaltanť ab Aui. inquit. Si aūt est humor
colericus putrefactus in stomaco aut in toto ore nō est ali
quid magis ꝯferēs ei q̄3 crisomila humida in ieiunio aut
persica. qď si nō fuerit ꝑsina coꝝ humoꝝ administreť isu
sio coꝝ que ex ipsis incisa sunt ꝛ exercitata in ieiunio ꝛ ꝓ
prie siccata crisomila citonia. rob acetosarū3 citri. mirra
acetosa. sirupus de pomis Mesue diacitonitē. ℭ In frigi
da vō ꝛ ꝓprie flegmatica vt. ʒʒ. conditum trifera. minor.
acetū ſqlliticum. trocisci. diarodon ȥuccaꝝ ro. cum masti
ce. trocisci gariofilati letificans ꝛ similia vt supra.

ℭ Quintus q̄ ꝓcipue respicit substātiā gingiuaꝝ putridā
cōpleť ꝑmo cū abstergētibus vel mūdificātib⁹. vt vbi grā
cū leuib⁹ cū aceto ꝛ aqua ro. addito modico mellis. Credo
tn̄ in h casu vinū ꝓualere aceto. qm̄ acetū sua mordicatio
ne ꝓhibet ꝯsolidationē. Accipiať itaqꝫ vinū decoctionis
origani ꝛ mēte ꝛ colluať os. Aut si cā calā fuerit aut mol
lificatio gigiue de q̄ īfra in ꝓpa Reica. Re. rosaꝝ mirti. ba
laustiaꝝ. mēte. añ. buliat in aq̄ ordei ꝛ fiat ide oris lotio.
ℭ Aut in cā frida. Re. nucismuscate. masticis. cynamomi
gariofiloꝝ añ. buliāt i vino aromatico ꝛ aq̄ ros. ꝛ inde os
colluať. ℭ Laudať marie in h casu vinū decoctiōis cyna
momi. isopi. cubebaꝝ. ꝛ sero quolꝫ ante cibi assūptionem
sumptū. ꝛ ꝯsilib⁹ specieb⁹ pōt aromatiȥari vinū quo dꝫ pa
tiens vti. ℭ Abstersiua multa dicta sūt. s. de fetore nariū
de vlceribus nasi. iuxta que habes formare tuo ꝓposito ex
datis vtilia. ꝛ in ꝯfice. ℭ Ite3 fiat mūdificatio ꝛ abstersio
eaꝝ cū mādili aspo vsqꝫ ad sanguis eīonē ꝛ ꝯfert. deinde
cū vino laueť aut aq̄ ro. ꝛ aceto. sꝫ melius vinū. Q. si nō
sufficit mandile. remoueať putridū cum stilo aut medica
mine corrodente vt supra de polipo. ꝛ statim infra.

ℭ Deide ꝑuenias ad ea que cōplent tertiū canonē sūt ꝯsoli
dātia ꝛ remouētia putridā carnē vt sūt puluis aloes. myr
rhe. sarcocolle thuris attribuēdo eis vicissitudine3. ℭ Et
ex cōpositis. Re. dragagāti vsti. ʒ. i. radicis lilij. croci añ. ʒ. ß
ꝯficiāť cū melle trocisci ꝛ vtere ꝛ alcali solū qñ poniť sup
putrefactionē gigiue eradicat eā ꝛ faĉ nasci carnē bone3.
ℭ Et ex expertis. Re. achacie. arsenici citrini. reubarbari. cal
cis. aluminis añ. fiant ex eis trocisci cū aceto ꝛ exiccati te
ranť ꝛ misceanť cū aq̄ mellis aut decoctionis seminū iuni
peri ꝛ fiat ex hoc linimētū ꝛ liniant. ꝛ caue ne patiens de
glutiat. ℭ Aliď ꝯsolidās ꝛ icarnās gigiuas ꝛ odorē oris
bonū faciēs. Re. spodij ro. chepsim añ. ʒ. i. ß. margaritaru3
nō ꝑforataꝝ sanguis dra. boli ar. añ. ʒ. i. cornu cerui vsti.
sandal. ru. granoꝝ iuniperi. celidonie añ. ʒ. ß. cāphore ter
tiam. ʒ. vnius. fac puluerē ꝛ applica super gingiuas ꝛ ap
plicatus denti cōmoto confirmat eum.

Cura si fuerit vitio dētis ꝛ putrefactio fuerit in supfi
cie tūc fiat eius fricatio ꝛ remotio putridi cū3 li
ma aut ꝑtē dentis putridā sepando a nō putrida cū cetre.
aut alio instrō. Q. si putrefactio fuerit sequēs radicē den
tis ei⁹ vera cura est eradicatio ei⁹. dī vera. qꝛ palliatiua pos
set fieri cū occultātib⁹ malū odorē vt sunt aromatica sim
plicia aut cōposita que subtilitate ꝛ fortitudie sui odoris
vincūt oēm odore3 vt sunt ex simplicib⁹ muscus. gariofi
lus. cinamomū: vt supra. Et ex cōpositis galia muscata.
dyamargariton ꝛ cetera electuaria. aut ꝯfectiones. de qb⁹
sup̄ pallieť itaqꝫ cū mūdificatione dentis assidua mane ꝛ
sero ꝛ vsu reꝝ bonū faciētiū odorē eas tenēdo supra den
tē aut quolꝫ alr in ore. ℭ Si vō a mala cōplexione calā
ꝯtigerit fiat alteratio cū frigidis aromaticis admiscendo
cāphorā faciendo collutiones frequentes. Itē aquā deco
ctionis eaꝝ lōgo tpe in ore. aut pillulas aut ꝯfectiones fri
gidas vt triasandali cū cāphora. diarodō abbatis cāpho
ricatū ꝛ hm̄. Nota tñ ꝙ ista ita ꝯuenienter applicentur ꝙ
non sequať dentium lesio aut aliaꝝ partium oris.

Cura in scďo vitio spūalium opꝫ ꝑrr̄ attēdē ad curā mē
bri ipsi⁹ q̄ īfra poneť iesu ꝯcedēte. Q. si curari nō
poterit vt ē ꝑtisis icurabil: tūc opꝫ ꝓcedē cura palliatiua
tenēdo in ore aut vtēdo reb⁹ bonū odorē faciētib⁹. de qb⁹
sup̄ ꝛ īfra statī3 ēt diceť. ita ꝙ in h casu teneať os mūdū ꝛ
sepe lotū cū decoctione reꝝ aromaticaꝝ i vino vt positu3
est. Et fit vsus reꝝ odorē bonū facientum. q̄s aut in ore te
neat aut deglutiat vt in fetore vitio stōi ꝑueniēte diceť.

Cura vitio stōi. iā dcm̄ est. sꝫ ꝑ cōplemēto poneť q̄dā
ex cōpositis ab auctorib⁹ multū laudata. ℭ Pil
lule Iohānis damasceni. Re. gariofiloꝝ. nucismuscate. cina
momi añ. ʒ. i. macis. sandal. rub. añ. ʒ. ß. gra. v. ligni aloes.
gra. vij. gallie muscate. ʒ. ß. gra ij. ß. confice cum succo gra
natorum ꝛ fiant pillule ad modum lupini in ore tenende.
ℭ Laudať ēt vsus pineaꝝ. vsus passulaꝝ cū granis iuni
peri. Uñ ex passulis enucleatis granis iunipi ꝛ pineis ꝯfi
ce i modū nucis ꝛ comedat māe ꝛ sero. ℭ Itē comedanť
pille de gariofilis. q̄ꝝ ꝺscriptio. Re. galāge gariofiloꝝ añ.
ʒ. ß. musci cāpho. añ. g̃. iiij. piretri. ʒ. i. aloes. ʒ. iij. sinap a. ʒ. i.
fiāt pille cū vio odorifero qb⁹ vtēdū ad libitū añ cibi assū
ptionē a trib⁹ vsqꝫ ad septē. ℭ Itē multū ꝯfert sel' i hebdo
mada l aurora assumē tyriace. ʒ ß. vel. i. cū vino odorifero.
ℭ Itē mirabilr cōmēdať i h casu ꝛ est exptū ꝛ i viris ꝛ in
mlierib⁹ masticatio nucismuscate māe ieiuno stō. ℭ Itē si
masticať semē leuistici māe ꝛ sero cū itur dormitū mirabī
lis effect⁹ ꝯseqť ꝛ marie si degluťeť. ℭ Itē vitio stōi ex ca
liditate post masticatā nucē si sumať vinū ꝑnateꝝ ꝯfert.
ℭ Itē in cā frida masticet calamū aromaticū i ieiunio. de
īde bibito aliqď vini odoriferi. ꝛ ꝑterit ex datis simplicib⁹
aromaticis ꝯfice electuariū. ꝯfectiones pillas ꝛ hm̄ ad libi
tū. ℭ Ut vbi grā electuariū3 de cui⁹ ꝓprietate est remouē
fetorē oris vitio stōi. Re. nucismus. ʒ. i. macis croci. añ. ℈. i.
cardamomi añ. ʒ. ß. musci gra. iij. ȥuccari. lib. ij. fiat electua
riū in modū diarodō abbatis. ꝛ post ei⁹ assūptionē bibať
modicū vini odoriferi. ℭ Ad te aūt ꝑtinet examiare com
posita an in calā an i frida cā ꝯueniūt. ꝛ addē ꝛ minuē ꝑꝫ
ꝙ expediēs videbiť. ℭ Postremo nolo ꝑterire illď memo
rati. s. Aristo. sufuf. s. ob viri ꝑutatē ꝛ excellētiam. qď ꝛ
Mes. ipse marie cōmēdat. cui⁹ lr̄e series hec est. Aristote
lis sufuf: qď exq̄sita inuestigatione cōposuit Alexādro im
peratori. ꝯfortat stomacū ꝛ epar. ꝛ viscera debilia ꝛ recti
ficat digestionē. ꝛ facit oris odorē bonum ꝛ generat gau
dium. Re. ligni aloes. ciperi extremitatū mirti humidi. ci
namomi foliū hei. mirabelanoꝝ chebuloꝝ. emblicoꝝ3.
belliricoꝝ ꝓparatoꝝ ꝭm supiorē doctrinā. macis. selenge
misch darseni. vsnee piperis. macropiperis. ʒʒ. nucismusc.
cardamomi. granoꝝ lauri añ. ʒ. ij. ambre musci. cāphore
añ. ʒ. i. ȥuccari tabarȥet sextuplum ponderis omnium. do
sis est a. ʒ. i. vsqꝫ ad aureos ij. cum aqua ante cibu3 ꝛ post
cibum. expertum verax si deus voluerit.

P Renotāda circa capl'm. Prio ꝙ lʒ multi nerui veniāt ad linguā ⁊ vnus pati possit altero nō leso: non tñ erit qn lingua patiaf vno patiēte. ita sunt oēs ei necessarij. Et hinc ɔtingit ꝙ ipsa lediꝛ intēsi⁹ ⁊ remissi⁹ ſm ꝙ in neruis ei seruiētib⁹ ē nocumētū ɔ̄icatum pluribus vel paucioribus ⁊ ſm hoc diminuitur ⁊ corrumpitur magis minus lingue operatio.

D Jcet aliqs. nō vʒ in apatib⁹ calidis ligue ɔpetere repcussiua cū fiat repcussio ad pncipalia vt ad cerebꝝ ⁊ ad cor. cui⁹ opposituū dictū est. ū. co. Et eadē dubitatio fieri ɔtigit i apatib⁹ vuee i squināntia. ℭ Pro isto dōm ꝙ iter liguā ⁊ mēbra pncipalia ē magna distantia. ⁊ multa alia st mēbra intermedia. vñ sic p repcussionē spgiꝛ mā p illa: q̄ tota fuisset i lingua collecta: nō facilr⁹ corrupitur mā dispsa q̄ȝ collecta vnita. lingua etenī est mēbrū nobile satis deseruiēs nobilib⁹ opationib⁹. vt patet.

D Ubitatur de trabulitate q̄re cum senes mltā multiplicēt hūiditatē vt pueri nō ide vt pueri reddūꝛ trauli. ℭ Dicēdū ꝙ hūiditas i senib⁹ mltiplicata ē grossa viscosa iepta penetratiōi: ⁊ nerui eoꝝ sūt duri sicci solidi inepti recipe mām: i pueris vō ɔ̄ꝛiū ē. iō qꝫ pueri trauli ⁊ nō senes efficiunꝛ. ⁊ est Gordonij.

D Ubitatū fuit vñ i fe. ɔtīua nō sit ɔtinuus fetor. ℭ Dōm ꝙ duplex ē putrefactio. Quedā q̄ ē p viā ebulitionis: ⁊ talis nō iducit fetorē. Et q̄dā ē p viā corruptiōis subē ⁊ illa iducit fetorē. ⁊ iō i febrib⁹ ɔtinuis putridis cū appet fetor signū ē mortis. q² nō solū significat ebulitionē sʒ subē hūide corruptionē: ⁊ iō mortale. ⁊ ḡ ē illa q̄ ē subē corruptio: ⁊ talis iducit fetorē sic̄ i fe. putridis ɔtinuis appet vt dēm ē ⁊c̄. ℭ Sʒ ɔ̄ p̄ᵐ appet istātia ð vino putrefacto p viā ebulitiōis i q̄ ē odor malus. Jtē i oi fe. pestilētiali deberet eē maxim⁹ fetor qm̄ putredo ē circa cor. pma q̄rti de fe. pestilētiali. ɔsidera. ℭ Jtē de cepe ⁊ alleis dubitaꝛ q̄re sunt mali odoris ⁊ fetidi ⁊ pip sinapis ⁊ hꝰ q̄ sunt in eodē gradu caliditatis nō fetēt. ℭ Dicendūʒ breuiter ꝙ in cepe est humiditas multa q̄ de facili resoluitur ⁊ corrumpiꝛ. ideo ⁊c̄. in pipere ⁊c̄. non sic.

Ultimo p nūc sciēdū ꝙ q̄dā pustule gñanꝛ i ligua de melācolia pura ⁊ tales nō sūt mltū periculose. q̄dā gñanꝛ de melia adusta aut de aliꝭs hūorib⁹ adustis. ⁊ tales sūt peiores ⁊ discernūꝛ qm̄ nigredo i his tēdit ad liuiditatē ⁊ cū h̄ sūt dolorose. sʒ q̄ sūt ð melia pura nō.

ℭ Sequuntur afforismi.

ℭ Jn etatib⁹ vō talia accidūt pueris ⁊ nouiter genitis vlcerationes vomitus ⁊c̄. 25.3ᵉ.

ℭ Trauli a diaria maxime capiunꝛ longa. 32.6ᵉ.

Capitulum. vij. de dispositionibus dentiū. cōtinens rubricas octo.

ℭ De anatomia. descriptiōe ⁊ ɔplone dentiū ⁊ de conseruatione ac preseruatione ⁊ cura vlꝭ eoꝝ. Rubrica. j.

M Axime animo agitabar cū rē istā barbitōsorā factā intelligerē atqꝫ a vulgarib⁹ tractatorib⁹ in platearum āgulis q̄ꝫplurimū ptractari: an satis ocꝫ in ea ipsa re effundere deberē. aut facili atqꝫ ieiuno studio pertransire. verū cū nimiū auidas hoīum mentes perscrutatus in his antidotis ob dolorē ipsorū dentiū quasi intolerabilē nō mediocriter dociles atqꝫ apertissimas cupe fieri animo statui cū ⁊ ab ipsis q̄nqꝫ molestatus fuerim ea remediorū genera aggregare. quib⁹ a preseruando aut ɔseruādo aut egritudinē eoꝝ remouendo tueaꝛ: nō deuiās ab ordie p̄ri⁹ tractat⁹ pollicito. ℭ Un anatomia dētiū. Dētes cōiter i hoīb⁹ repiunꝛ nūero. 28. q vario nūcupāꝛ noīe. vñ spcisoꝛi ad añꝛ⁹ duo pmi appellāꝛ duales siue simi. q ex supfluitate ossiū capitis ⁊ mādibule generātur: ⁊ iō ceteris pꝛis nascūꝛ duo aliꝭ eis assistētes a laterib⁹ vocāꝛ icisiui. his āt adherēt i laterib⁹ duo dēi canini. q oēs ex medio eri supfluitate capitꝭ gñanꝛ ⁊ mādibule. Ceteri vō q sūt. 8. nūo pp eoꝝ offm̄ dñr molares: q ex supfluitate grossa ossiū capitꝭ gñanꝛ: ⁊ iō tardi⁹ pducūꝛ: ⁊ medꝫ medio mō: sʒ ð h̄ i dubꝭs. Quidā tñ vt mūdin⁹ distiguūt iter molares ⁊ maxillares: sʒ h̄ ñ ē dīa nisi ex pte noīs. iō ð h̄ nihil. Et toti dē sūt i pte supiori. ⁊ sic sūt. 28. nūero. vt pꝫ. Et dēꝫ ē cōiter q² plēs repiūꝛ hñtes. 32. illiqꝫ q̄ttuor his s̄raddūi ab auī. vocāꝛ neguedidꝭ. q ḡꝫ plimū nascūꝛ i medio tpis augm̄ti. ⁊ h̄ gdē ē post spmatis emissionē ⁊ añ ɔsistētiā: qm̄ ɔsistētia ē circa. xxxiij. ānos. iōqꝫ dētes isti dētes senius vocanꝛ. hec aui. ⁊ capit hic sensū p itellectu. nā loqꝛ maxie vulgarib⁹. Nōnulli repiunꝛ hñtes. xxx. ℭ Jtē nōndū ꝙ fortassis antiq⁹ erat oppositū. q² ſm plimū dētes hēbanꝛ i nūo xxxij. sʒ nūc defecta nā ab eo ꝙ ɔsueuerat eo nūero q dēta est vt plimū repenunꝛ. Un dicit gentilis ꝙ post mortalitatem magnā q̄ fuit in. M. ccc. xlviij. orti hñt. xxij. vel. xxiiij. ℭ Et hñt dētes radices i mādibula infixas. vñ qlibet pter molares hꝫ radicē vnā: ex molarib⁹ vō inferiorib⁹ gdā duas gdā tres: ⁊ ex molarib⁹ supiorib⁹ glibet hꝫ ad min⁹ tresqꝫ ⁊ gdā q̄ttuor. nā supiores sūt suspēsi ⁊ hñt ḡuitatē in se. iō rōne hariū duariū cārū debēt hēre plures radices: ⁊ opposite cāe repiunꝛ in iferiorib⁹: nōqꝫ pauciores. ℭ Neguedidꝭ vō hēnt tres. aliqñ q̄ttuor. aliqñ vnā. naꝫ ego duos habui neguedidꝭ: q̄s extbi feci hñtes vnicā radicē. ℭ Ex qb⁹ iferꝛ ꝙ piculosior atqꝫ intēsior dolor ē i extrāctiōe supioris dētis q̄ꝫ inferioris. ad qꝺ ɔcurrit maior vicinitas ad cerebꝛū. ℭ Dētes sunt mēbra solida dura ɔplone ⁊ ossea i diuisionē masticationēqꝫ cibi in vocis distinctionē siue sonoritatē i orisqꝫ decorē finalr̄ iniūcta. ℭ Ex qb⁹ patēt iuuamēta ac dētiū pꝓetates. faciūt ⁊ nō parū ad ꝓhibēdū subitū igressum aeris ad cor. Et dēm ē ɔplone ⁊c̄. ossea. qm̄ dētes sūt ossa. vt scdo de generatione animaliū sexto cap̄. Jnquit Aristote. Nam ipsi sunt naturā habentes eandem ossibus ⁊ fiunt ex ipsis. ⁊ prima primi de anatomia dentium. ⁊ se prima tertij. primo cap̄. Ab aliꝭs quibusdā videntur differre pꝓprietatibus q̄ꝫuis in quodā cōi cōueniāt. Cetera gdēꝫ ossa i prima corpis constitutione generanꝛ oia. Dētes vō posterius q̄re depditi restaurari possunt. ℭ Amplius sentiunt ceteris ossibus non sentientibus: de quo tñ videbiꝛ in dubꝭs. Jterū medulla carent qua cetera ossa nutriūꝛ. Jtē possunt apostemari gr̄a neruose partis que patiꝛ extēsionem. qꝺ de aliꝭs non contingit ossibus. ⁊ de hoc in dubꝭs. Addo ꝙ dislocati relocari nō possunt neqꝫ fracti restaurari vt ossa cetera. ℭ Ex quibus omnibus hꝛ anathomia descriptio: ⁊ ipsoꝝ dentiū complexio. Nā cum ossa terrea sint complexione frigida. ⁊ sic. vt prima primi de ɔplexionibus mēbroꝝ. nō imerito pnunciabiꝛ dentes sic. vel fri. complexionis existere. Tu tñ nota ꝙ dentes non videnꝛ eandem omnino habere materiā cum ossibus vt in dubꝭs declarabitur ex sententia Aristo. primo de generatiōe animalium. penultimo cap̄. ⁊ tu ibi.

Et prosequēs vt pmissū ē apiā q̄ p pseruatione dētiū sūt obsuāda ⁊ maxie auctoris mei scriē: ⁊ alioꝝ i qb⁹ pscrutat⁹ sū iudicio añ oculos sp habēda. ℭ Quoꝝ primū est aeris imoderata frigiditas ⁊ caliditatis excellētia. nā ⁊ calidū dissoluēdo materias capitis pōt eē cā lesionis dentium. vt patet. ℭ Secundum ꝙ vitet cibos facile digestibiles: de quibus in rubrica de fetore oris. ⁊ cibos dure digestionis. ⁊ vlr̄ quecūqꝫ q̄ hñt digestionē corrumpere vt inordinatus modus accipiendi cibos respectu hore preposit̄iōis aut postpōnis

motus somni ꝛ vigilie ꝛ hꝫ. ¶ Tertiū vt caueat vomitus vt ē possibile ꝛ p̄cipue cū ē acetosus. ¶ Quartū vt caueat masticatio rei viscose adherentis. nam ex sui mā putrefit ꝛ specialr̄ si fuerit dulcis vt confectio de melle ficus viscose. ¶ 5m vt dentib⁹ dura bn̄tia dētes ꝯmouere nō frangātur. ¶ 6m vt res vehemētis frigoris ꝛ ꝯgelate nō approximēt nisi in vehemēti necessitate: vt ifra de cura doloris dētiū. ¶ 7m q̄ post assūptū bolū calidū aut aliā rē non accipiat vinū fridū aut aq̄ nec aliud fridū. nā aptis poris vt ita dicam fridū penetrat in substātiā neruoꝝ dētiū i ipos dētes. ꝛ ecōuerso post frigidi assūptionē nō recipiat imediate calidū. ¶ 8m q̄ dētes mūdificent ab his q̄ igressa sūt eos cū pēna aut pallea aut ligno ꝛ leuiter ita vt nō ledat gingiua ne sequat sanguis emanatio: ꝛ fiat ex h̄ ꝯmotio facilis dētis: ꝛ caueat mundificatio coꝝ cum ferro aut cultello ꝛ hꝫ. ¶ 9m q̄ post mūdificationē cū pēna fiat mūdificatio cū vino alicu⁹ stipticitatis cū digito eos fricando leniter ne qd adhereat eis. ne remanēs limositas putrefiat: ꝛ deīde dentes ledat. q̄ si cupis vinū ad h̄ spālr̄ fac i eo decoq saluiam aut corticē citri vel oliue. ¶ 10m q̄ nō assuescat comedere ex vna pte tm̄ ne ꝛ in pte in q̄ nō fit masticatio pl'es aggregent superfluitates dētes ledētes: sed mō cū vna mō cū alia masticet. ¶ 11m q̄ dimittat cibos ꝛ q̄ctiq̄ de q̄rū ꝓprietate ē ledere dētes vt sunt porri: granata: dactili: raphan⁹: radix: acetū ꝛ acetosa. ꝛ cibi facile putrescibiles: vt. ō. Et de aceto nota Aui. septima tertij de s̄mone vlī de cura dētiū vbi inquit. Et acetū qdē q̄uis sua eēntia noceat dētib⁹. tn̄ q̄nq̄ ponit in medicinis dētiū infridantib⁹ ꝛ calefaciētibus. In fridātib⁹ qdē q̄m infridat sua eēntia ꝛ nō penetrat. In calefaciētib⁹ vo q̄m penetrat: ꝛ q: adiuuat cū incisiōe ad resolutionē. ei⁹ vo nocumētū ē tūc fractū cū medicinis dētiū q̄ ei admistrent. Itē nō de aceto. Aui. p⁹ tertij de curationibus capitis. Acetū ē cōe oib⁹ mēbris. Ei⁹. n. ifridatio possibile est vt leuiter eā frangat ꝛ remaneat ei⁹ ꝓfūdatio ꝛ icisio: ꝛ h̄ qdē ē i cā frida. i calīa vo nō colligas sup eū vt p̄ de simplici medicina ꝓbat Gal. ¶ 12m q̄ si ledunt dētes a cerebro vel a gingiuis q̄ cura sit ꝛ sollicitudo in rectificādo illa. Vn̄ aduertēdū q̄ vt extimo dolor dentium ꝛ ipsoꝝ egritudies s̄m plīmū a stō ꝓueniūt. tāta ē hoīuꝫ hodierni tp̄is ingluuies atq̄ iordinatū regimē. ꝛ iō rectificatiōi stōi est insistēdū: vt infra dicet. Dētes itaq̄ ēt ab incursu dolorū p̄seruat vt inq̄t Mat. fricatio coꝝ mane fcā cū succo cepe. ꝛ Plinius. xxxij. Cerebrū camelie i oleo decocto ꝛ seruato ex eo sel' in āno colluant dētes. Idem allegato. Sanguis testudinis marie ex q̄ fiat lotio coꝝ p annū. ¶ Et ꝓsequens ad. xiij. dico q̄ dētes dētes fricari singulo die cum ligno aut alia re vt docebit. nā fricatio talis q̄n administratur cū eq̄litate mūdificat dentes ꝛ ꝯfortat eos ꝛ confortat carnē rubeā ꝛ odorē oris facit bonū. Qȝ si nō fit cū eq̄litate p̄epat eos ad recipiendū fluxus ꝛ vapores a stō ꝛ ledit. ¶ Et ex lignis ꝯuenientib⁹ ad hoc est lignū aloes. ꝛ est p̄cipuū lignū mirti granati ꝛ mori. Qȝ si cū ligno fieri nō placet fiat fricatio sero cū itur dormitū cū oleo ro. ꝛ si cōplexio siue calida fuerit siue frigida fiat illud cum oleo de been aut spica. ¶ Itē si nō placet oleū in cā calīa fiat fricatio cū zuccharo tabarzet aut collutio cū aq̄ eius in q̄ plurimū zucchari ponat. Et in cā frida cū melle aut collutio cū aq̄ ei⁹. Et scito q̄ meli⁹ ē mel zuccharo ceteris ꝯsentiētib⁹. Pōt ꝛ medicus curiosus vti zuccharo ꝛ melle ros. colato i hoc casu vt videt expedire. Q̄nq̄. n. ꝯpōit mel ꝛ zuccharū. tabarzet ꝛ ponēdo plus de vno q̄ de alio. ꝛ est ꝯtinua medicina vt erit expediēs dispōni ipsoꝝ. hec etenim medicina abstergit mūdificat ꝛ stringit gingiuā ꝛ p̄cipue si postea iungāt dentes oleo ro. in frigida: ꝛ cōi in calida. ¶ 14m q̄ sīt collutiones singulares facte in tp̄ib⁹ ꝛ horis ꝯuenientibus. vt vbi grā bis in mēse fiat collutio oris cū vino decoctiōis radicis titimali. Vn̄ Aui. Et nō accidit faciēti illud dentium dolor: ꝛ dictū ē singulares: q: p̄ter has fiēt cōes q̄tidiane. vt. ō. in nono. ꝛ hec quātū ad p̄seruationē sufficiant.

In conseruatione

vo sanitatis dentiū opꝫ attēdere dictū Gal. tertio tegni q̄ ꝯseruatio fit p silia. ꝛ iō cū dētes sīt ꝯplone sicci medicie coꝝ sanitatē ꝯseruantes debēt esse exiccatiue: vt Aui. septima tertij de sermōe vlī cure ipsoꝝ inq̄t. Et medicine q̄ ꝯseruāt dētiū sanitatē ꝛ reducūt eos ad illud qd̄ oꝫ s̄m plīmū sūt medicine exiccatiue. Sed notādum q̄ vltra earū siccitatē oꝫ ipsas i q̄litatib⁹ actiuis esse cōmēsuratas. nec declinare nisi inquātū accidit dētem recessisse a sua nāli cōplone versus extrema. Ut vbi grā sicut sunt galle vste extincte cū aceto. Capillus veneris. Cornu cerui vstum ꝛ lotū. Cortex arboris pini. cortex citri. mellilotū. camomilla. Uitelli oui assati mixti forti cōmixtiōe cū ei⁹ albumie. hec. n. experimētent decenti⁹ q̄ fieri potest: vt tibi expedire videbit. ¶ Qȝ si desunt simplicia recurre ad cōposita q̄ in v̄tute sunt exiccatiua resolutiua ꝛ abstersiua ꝛ i actiuis cōmēsurata. ꝛ hec erūt oib⁹ aliis nobiliora. ꝯseruabūt. n. dētiū ꝯplonē ꝛ superfluitates ad eos expulsas resoluēt ꝛ ꝓhibent mām ad ipsos fluere. h̄ āt fieri ꝯtingit ex ꝯpōne frigidoꝝ approbatoꝝ cū calīs approbatis. quoꝝ narrationē iam faciā ꝛ p̄ imitiū faciēs a frigidis. ¶ Frigida confortātia dentes sunt. camphora. sandali rosa. semen ro. balaustia. sanguis draconis. fructus galle. charabe. margarite. faufel. farina ordei. cortex arboris mori. Folia tamarisci. radix acetose. muscus. folia cypressi. iuniperi. folium mentastrum. mastix. aristologia ro. ¶ Exemplum secundorū vt cinis gallarū. cinis ramorum vitis. cinis canne. ¶ Ex calidis vero quedā dicta sunt tal. a s̄m coꝝ materiam quedam vo s̄m artē. Exemplū primoꝝ vt sunt sal. sal. vstus. cynamomū. ysopus. flos squinanti. fructus capparis. cortex radicis ei⁹: ꝛ est fortior. Xiloaloes. capil. veneris adustus. Cornu cerui vstum. dragagantū adustū ꝛ q̄ sūt eis similia. ¶ Et nota q̄ sicut ista acquirunt p artē caliditatē ita pūt acq̄rere frigiditatē dū sunt frigefacta vt infundendo ea in reb⁹ fridis vt cinis gallarū in aceto vt dicebat. Ex quo infert q̄ pūt ad tēperamētū in actiuis reduci vt dēm est de gallis vstis. ꝛ pꝫ correlariū ꝯsiderāti. ¶ Et post simplicia narrata ponunt quedā ꝯposita ꝯmēdata ab auctoribus ꝛ experta. iuxta quoꝝ seriē poteris ex datis simplicibus faciliter componere. ℞. cornu cerui vsti. folioꝝ cypressi. aā. ʒ. i. nucis adust. ʒ. ij. radicis pentafilon. ʒ. ij. capilloꝝ veneris adustorum. ʒ. i. rosarum mundatarū a capitib⁹ suis. ʒ. i. ℈. i. s. conterantur optime ꝛ fiat ex eis dentifricium. ¶ Aliud ad idem. ℞. cornu cerui vsti. fructus tamarisci. cyperi ro. spice aā. ʒ. i. salis gēme quartā. ʒ. vnius. fiat ex eis dentifriciū. ¶ Ad idē valet farina ordei cū permiscet cū sale. ꝛ sero. deinde adurit. ꝛ ex eis ꝛ silib⁹ pūt fieri oris collutiōes cum vino ꝛc̄. vt. ō. ꝛ particularius infra in spālibus p̄ticas docebitur. ꝛ hec de conseruatione.

Accedens

ad tertiam. s. ad curā. ¶ Premitto primo q̄ cura dentium fit cū calidis ꝛ frigidis remissionibus ꝛ intensioribus in gradib⁹ suis s̄cdm recessum dentis a dispositione sua naturali maiorem aut minorē vt dictuꝫ est. quod dictū indiget pro sui euidentia duplici canone. ¶ Primus q̄ medicine vehementis caliditatis actu ꝛ potētia nō debent absq̄ magna necessitate approximari. nam sua caliditate dissoluūt ligamenta dentium ꝛ faciunt spūs vitales exalare vt sunt pulpa. collogntida. elleborus al. cucumer asininus ꝛ reliqua. Vn̄ Auic. Et similiter medicine vehementis resolutiōis ꝛ calefactionis oꝫ vt non administrent nisi cum est necessariū. ꝛ infra post exempla. Et oꝫ vt caueatur euentus alicuius earum. ¶ Secūdus q̄ medicine vehementis infrigidatiōis ꝛ spā

liter narcotice nõ nisi ex magna necessitate sūt approximāde. nā earū approximatio multa q̄n͂ꝫ corrūpit subitāneā dētiū extinguēdo spūm ⁊ calorē nālē. Cōpingere āt ⁊ stupefacere est vltimū ad qđ innuti debes. Mes. dis. iij. 3° caplo. ¶ Scđo p̄mittēdū vt videat̄ siue ꝯphēdat̄ modus applicatōis hauī medicinarū. q̄rū medicinarū dentaliū q̄dā sūt dētifricia: quedā masticatōes: alie linimenta: alie empl'a ⁊ hꝫ. Alie postilla siue pille sup dētes aut super mādibulas. Alie succi. alie fricationes. alie collutiōes. alie euaporationes. alie iplētes. alie suffumigatiōes. alie caputpurgia. alie distillatiōes i aure: lꝫ sūt insuete. alie cauterizatiōes. postremo eradicatiue. ¶ Et nō q̄ q̄ dicta sūt intelligi hñt de medicinis p̄ticularib⁹. nā q̄n͂ꝫ ⁊ vtplimū vt dicet̄ opꝫ p̄mittere vniūsales cū farmaciis. flōia. ventos̄ in ptibus ꝓximis vel locis ⁊ hꝫ vt erit expediēs. Et ne ꝓlixus fiā supsedeo a narratione taliū medicinarū de qb⁹ vt puto satis ad plenū dicet̄ i pticis ꝓpriis. ¶ Et ꝓsequēs in mā cū i emissione dentiū q̄n͂ꝫ ꝯtingat exitus eoꝝ difficilis fieri primo ponā rubricā de difficili dentiū emissione siue ortu.

¶ De difficili dentiū emissiōe siue ortu. Reca. ij.

Accidit q̄n͂ꝫ vt tardet̄ ortus eorū ⁊ ex hoc languent pueri intensi.

Causa cuiꝰ fm plurimū ē grossities carnis siue pellis gigiuarū ⁊ iꝰ fuerūt auctores studiosi. nā q̄nꝫ a dbilitate v̄tutis aut a magnitudine dētis pōt ꝯtigere difficilis exitus eorū.

Cura Canones.

¶ Primus. regant̄ tūc pueri regimie debito cōfortādo eoꝝ virtutē ⁊ opponēdo cāe ⁊c. cū calidis ⁊ frigidis vt erit oportunū. Q͛ si puer nō comedit aut assumere nō poterit tūc regat̄ nutrix regimine ad hoc conuenienti.

¶ Scđs. fiat euo si erit necessaria cū euantib⁹ suppositoriis aut administrādo stercus muris i potu. Dico si erit necessaria: q̄m q̄n͂ꝫ ꝯsueuit eo tpe supuenire fluxus iuxta illud ypo. tertia affo. affo. xxvi. Cū vō dentes ꝓducūt gingiuaꝝ fit pruritꝰ. febr. spasmi. diarie: ⁊ maxime q̄n ꝓducunt caninos dētes ⁊ pinguissimis pueroꝝ ⁊ duros ventres hñtib⁹. q fluxus si erit paruus nō erit cohibēdus: vt Auic. 3ª p̄mi de medicādis infantib⁹. ¶ Si vō supfluerit ⁊ de eo timeatur tunc attendat̄ ꝯfortationi stōi cū reb⁹ cōfortātib⁹ stōum ⁊ stipticātib⁹ vētrē. nā q̄cq̄d dicat̄ ab aliis due videnī eē cāe fluxus hꝫ. ¶ Prima dolor debilitās virtutē digestiuā.

¶ Secūda occupatio virtutis in creādo mēbrū. vñ sic non bñ regulat vt prius: ita q̄ has duas ꝯiungēdo erit vna cā potēs: ⁊ ista ē mihi visa sñia Aui. allegato loco. vñ i dolore hito ex pūctura expressa i gigiua a dēte fit cōmotio ī humorib⁹ q ēt ob dolorē exacuitur. q acuti facti ⁊ nō regulati iducūt fluxū vt dictū ē. Et laudat̄ embrocatio vētris ex anthera aut cimino ⁊ marie terrefacto. ¶ Itē empl'm ex cimino ⁊ ro. in aceto infus. ⁊ plura alia huic proposito ponā infra. xvi. ca. vbi spālis fiet mentio de hoc.

¶ Tertius ē remedioꝝ p̄ticulariū applicatio. Et ex cōmendatis est fricatio gingiuarū cū cerebro leporis prius decollato cocto ⁊ nō cocto. Itē fricatio earū cū lacte canis. vñ Aui. Et iā dictū est q̄ lac caninū ꝯfert in h vehemēter cū ꝓprietate sua. Et si dolor fuerit vehemēs fiat fricatio fcā a nutrice donec a gingiuis ipsis fluūt humiditas. ⁊ fiat fricatio cū digitis inūctis adipe galline vel anatis ⁊ frequenter stringendo gingiuā cū digitis ipsis. Itē idē fiat cum melle Itē ⁊ est mirabile: vt Mes. cū cerebro leporis: vt dictum est: sed opꝫ ꝯtinuari. ¶ Cumq̄ꝫ dentes appere ceperint fiant embrocatiōes supra collū mandibulas ⁊ caput ex aq̄ decoctiōis malue. camomille. mellilotii. aneti. deinde liniant̄ ex butyro. medulla cruris vacce. ¶ Ad idē valet cerotū ysopi. Sal. cuiꝰ descriptionē q̄re a Mes. i antidotario. ¶ Ad idē ⁊ est optimū. Re. cere citrine. ℥. i. olei camomil. ℥. iiij. ysopi hu. ℥. iiij. adipis galline ⁊ anatis: medulle cruris vacce. ana. aur. iiij. vtere. ¶ Item valet lana in oleo submersa collo aut capiti applicata. ¶ Itē eiꝰ oleū in aure distillatum. ¶ De ortu āt ipsoꝝ tpe ip̄regnatiōis in mulierib⁹ aut i puectis patebit qđ dōm ex his que dicent̄ in dubiis.

¶ De dolore dentium. Rubrica. iij.

ggredior rē grādē ⁊ vt ꝓpriꝰ loq̄r iter hoies cahos magnū cū aggregare studeā āntidota i hac passione ꝯferētia. cū q̄sꝫ aut ē hō aut mulier mlti ac pene īfiniti ⁊ vt aiūt efficacissimis remediis se multū ⁊ magr̄m publice enūciet. Satisfaciēs tñ vt. ā. ea ⁊ laudata magi colligā remedioꝝ gñā. qb⁹ auidas hoium mētes ō hac ipsa re iux̄ igenioli mei facltatē q̄tare spabo.

Prosequēs igit̄ ad ōscriptionē ⁊ cās dico q̄ dolor dētis ē tristis eoꝝ sensatio fcā a re ꝯ̄ria subito maīr atq̄ꝫ vehementer imprimēte. q̄ res ꝯtraria q̄n͂ꝫ est mala ꝯplo aut mala ꝯpositio aut solutio cōtinuitatis: aut vtrūq̄ꝫ sīl. sicut i aꝑate mala ꝯplo cal'a vel frida simplex vel ꝯposita. hūida āt ⁊ sic. simplex nō vī dolorē dentiū sic cāre. nā sunt qualitates passiue ⁊ modice ī mo nullꝰ actiuitatis: ⁊ spāliter humida. de q. ō. de soda. ⁊ scđo tegni. Q͛ sicq̄ꝫ tñ a siccitate pōt ꝓuenire: ⁊ tūc appet diminutio dētis ⁊ eiꝰ cōmotio: vt Aui. ꝓuenit ⁊ aliq̄n a ventositate. cuiꝰ signū doloris p̄mutatio. ¶ Mala vō ꝯplo frigida a calida discernit̄ ⁊ ē ex intēsiōe ⁊ remissione siue acuitate doloris ex subita aut tarda inuasiōe. ¶ Et vt clarius in re ista ꝓcedat̄ sic distinguēdū est. q̄m dolor dentiū aut est talis p essentiā aut p cōitatē. ¶ Si p ēentiā. tunc est mala cōplo simplex vel ꝯposita sibi ꝯiuncta p neruos dātes eis sensū. ex tertio pari: vt infra in dubiis. Aut est solo ꝯtinuitatis vt q̄n dens est fractꝰ a cā extrīseca: aut q̄n est corrosus aut pforatꝰ: aut q̄n in eis ex humorum aggregatiōe accīt aꝑa cū humores in eis corrumpunt̄ ⁊ putrescūt. ¶ Si per cōitatē hoc est aut a stō a quo fit fꝫ plimū: vt. ō. cuiꝰ signū q̄ dētes dolent inferiores ⁊ labia inferiora. ¶ Aut a capite a quo fit frequēter. cuiꝰ signū q̄ dētes superiores dolēt ⁊ facies inflat̄: aut ab his duob⁹ sīl. ¶ Aut a gingiuis ipsis q̄ a mala ꝯplone eaꝝ cōicata eis p neruos ⁊ chordas siue ligamenta quibus alligantur eis. ¶ Aut ab apostemate earū aut ab aꝑate aurium vl' maxillarū siue genarū. Itē q̄n q̄ꝫ dolēt ex re putrefacta retenta inter dentes ex parte cibi. ¶ Aut q̄n͂ꝫ dolēt ex nimia siccitate ⁊ defectu nutrimēti vt i senib⁹. ¶ Q͛ sicq̄ꝫ ex nimio esu siue vsu reꝝ acetosaꝝ ⁊ acruminū ⁊ reꝝ fridarū. ¶ Q͛n͂ꝫ ex reb⁹ calidis assūptis i̇mediate post assūptionē fridoꝝ aut ē̄: vt. ō. ¶ Q͛n͂ꝫ fit a vmisr⁹ l eis ortis ex putrefactiōe humoꝝ in eis. ¶ Et ē notandū vt dicit Aui. ⁊ q̄n͂ꝫ fit difficile pluribus hominib⁹ cōsiderantibus in dentibus suis dolorosis discernere inter eos. nā cōfundit̄ iudiciū de dente dolēte malo a bono q̄m dolor ita bono cōicat̄ vt videat̄ ēt bonus dolere ⁊ esse malus. Unde meo tpe vidi ēt ꝯtigit q̄ euulsus est bonꝰ ⁊ non malus: ⁊ hoc q̄ patiens dixit dentē bonū plus dolere. Nā in hoc casu opꝫ ꝯsiderare quis eoꝝ prius doluit ⁊ pluri tpe. Secundo quis eoꝝ plus dolet tangendo cum ferro ⁊ percutiendo ipsum aut ēt digitis cōmouendo. nā q priꝰ pluri moq̄ꝫ tpe aut ēt tangendo ac ꝯmouendo magis dolet ille lesus est aliis parib⁹. Itē ēt visu ꝯprehēdat̄ vt infra. ¶ De dolore aūt dentiū tpe impregnatiōis existimandū fumos a mīrice stō cōicatos deinde ori cū cōmouere. ⁊ hoc clarius in dubiis apparebit. ¶ Cause sūt in sūma doloris dentiū. Cā aut est p̄mitiua vel aiñs vel ꝯiuncta. ¶ Exēplū p̄mi vt aer inequlis reumaticus. cibi vaporosi ⁊ hꝫ. de qb⁹ actū est. Exemplū scđi vt humor vel ventositas a stō vel cerebro vel a toto vel aliunde veniens. Exemplū tertiū vt mala cōplo vel cōpositio mala vel aꝑa in neruo ⁊ gingiuis ⁊c.

Signa demonstratiua.si fuerit ex apate gingiuarũ vel ex alia cã primitiua qꝛ fractione eius aut huiusmodi:ꝛ talia satis aperta sunt.

¶ Signa si fuerit ex descẽsu humiditatis a cerebro signabit illud indispõ ipsi⁹ ex pte grauitatis capitis inflationis gingiue.descẽsũ huõris flatici vl' colerici salsi aut hꝫ. Jtẽ alteratio faciei ex pte rubedinis si fuerit ex pte sanguinis: aut citrinitatis si fuerit vicio colere.ꝛ ita dicaꝭ õ aliis huõrib⁹ suo mõ. Uñ in sũma bñ noteꝭ capitis ꝛ faciei dispositio.

¶ Signa. Cõsilr si ex stõ.qm̃ pcipieꝭ nocumẽtũ in eo ꝛ sentiet patiẽs ascensũ vapoꝝ fumiqꝫ ꝛ eructuationẽ acetosaꝫ vel alterius saporis amaritudinẽ aut salsedinẽ ascendere ꝛ maxime cũ sputo.sicqꝫ de alio dicatur membro.

¶ Signa cõplexionis calide mãlis sunt rubedo loci ꝛ maxille: acuitas doloris. Et q a re frigida vt ex aqua iuuaꝭ. Q, si est cum apostemate est eminentia gingiue.

¶ Signa ꝯplexiõis fride.mãlis.remissio doloris cũ grauitate absqꝫ rubedie intẽsa:ꝛ sic de aliis signis harũ ꝯplexionũ.de quib⁹ sepe actum est.ꝛ infra dicetur.

¶ Signa siccitatis est diminutio dentis ꝛ cõmotio eius.

¶ Signa qñ ẽ i dẽte ipso:qm̃ i eo pcipiꝭ corrosio aut apã ꝛ dolor extẽdiꝭ ꝫ lõgitudinẽ dẽtis.si aũt dolor ñ sẽtiꝭ nisi i pfũdo rẽ cã ẽ i neruo q ẽ i dẽte ei⁹:ꝛ ,ppe cũ iueiꝭ dolor expãsus i carnib⁹ rubei aut i mãdibula:ꝛ sẽtiꝭ sic obstupefactio

¶ Signa ventositatis.permutatio doloris extensi malleatio ꝛ pulsatio.

¶ Signa humoris grossi.submersio ꝛ mora doloris absqꝫ caliditate ꝛ frigiditate apparentibus valde.

¶ Signa sanguinei aut colici. velocitas nocumẽti cũ itẽsione.acuitas caliditatis rubedo aut citrinitas ꝛ hꝫ.

¶ Signa qñ dolor ẽ i gingiua:qꝛ p eradicationeꝫ nõ tolliꝭ dolor:qꝛ si fuerit i dẽte remoueꝭ.dolor aũt remoueꝭ eradicatione dẽtis qm̃ mã inuenit locũ amplũ ad quẽ expellit: deinde ad extra que prius erat in loco prefocata.

¶ Signa vermiũ.qꝛ sentiꝭ sicut psorãtio pruritus titillatio vt ĩfra i rubrica de vermibus dentium.

Cura Canones ex dolore ex mala ꝯplexione sine mã. ¶ Primus ordinatio diete.q̃ ordinari debet: vt sit contraria cause:vt sepe supra apertum est.

¶ Scõs ẽ simpliciũ vel cõpositoꝝ cãe se opponẽtiũ administratio valẽtiũ i dolore dentiũ.de quibus ad plenũ ĩfra.

¶ Nã q̃ poneꝭ i mala ꝯplone cũ mã ẽt ꝯferrẽt.ꝛ poterit diligens administrator opari in mala absqꝫ mã. Laudaꝭ tñ in frida vitellus oui assatus,calidus masticat⁹.item panis calid⁹ masticat⁹.itẽ hec duo sil'. Jtẽ vinũ decoctionis cubebaꝝ ꝛ breuiter oĩa olera calida ꝛ cetera q̃ narrabuntur.

Cura Jn facto a mala ꝯplone cũ mã ꝛ p essentiã.canones. ¶ Prim⁹ ordinatio diete. ¶ Scõs euatio. ¶ Terti⁹ ẽ diuersio. Quartus est mitigatio doloris siue ꝯfortatio dẽtis ꝛ repulsio mãe faciẽtis dolorẽ fluentem. ¶ Quintus est resolutio. ¶ Sext⁹ ẽ stupefactio. ¶ Septim⁹ ẽ eradicatio. ¶ Q, si fuerit p cõtatẽ oꝫ vt addaꝭ prohibitio flux⁹ mãe.q erit octau⁹ i numero ꝫ q̃rt⁹ in ordine. ita q fcã diuersiõe pcedaꝭ ad phibitionẽ fluxus mãe.

¶ Et añq̃; pcedã ad ꝯplẽdũ itẽtiões dictas numerabo simplicia ꝛ cõposita i re ista ab auctorib⁹ expertis plimũ laudata. Acetũ collutio ex eo calido.acorus: alleũ. decoctio ei⁹ cũ olibano i ore detenta. Altea.decoctio ei⁹ cũ aceto.amoniacũ ꝛ marie acetosũ.apiũ radix etiã collo suspẽsa. Auic. auellana inde.athanasia aui.i ꝫ p tractatu. Balsam⁹ iuncta pte dolẽti vel i aure imect⁹. Been decoctio. Betonica. Bleta succus. Cappares decoctio in vino aceto ꝛ masticatio. Capra collutio ex ei⁹ lacte nouiter mulso. Castoreũ:ꝛ oleũ in aure ptis dolẽtis. Celidonia.radix sup dẽtẽ teneatur caute qꝛ frãgit dẽtẽ i pcessu. Cicer.coꝝ ĩfusio ad dolorem molarũ. Cypressus vinũ decoctiõis nucis eius, Coloquintida collutio cum decoctione in aceto. Cornu ceruinum quomodolibet:cucurbita collutio ex succo rasure eius. Dentifricium Democriti in quinto sũma secũda tractatu q̃rto. Dyaprassiũ nico. Dẽtifriciũ Gal. in Serapiõe xxxij.cap. antidotarij. Ebulus collutio ex succo ei⁹. Elleborus niger.collutio cũ aceto vel decoctio eius cũ aceto. Galla etiã nucleus eius masticatus. Galbanũ dẽti appositum. Gramẽ decoctio in vino cũ pipere olibano ꝛ myrra. Jusquiamus ꝛ radix masticata. Acetũ decoctionis radicis eius. Jtẽ semẽ in capsula cerea appositũ denti. Liliũ decoctio radicis vel radix ipsa masticata. Lumbrici terreni:oleum decoctionis eorũ distilletur in oppositam aurem denti. Malua.radix eius. Medicamen andromaci in quinto summa secunda tractatu q̃rto. Melissa collutio oris. Mellilotum ꝛ est efficacissimum metridatum ni.suppositum. Morus cortex ꝛ collutio cum aceto. Nigelle acetum decoctio eius. Nitris aqua in calida. Oleum mirtinũ: oleũ ro.oleum de citro.oleum ouorũ ꝛ benedictũ ni. Origanũ masticatũ. Ossa vngularũ porci adusta. Pastinaca radix. Paucedanũ in corrosione positũ statim sanat. Piretrum decoctio.gargarisma.collutio.masticatio.portulaca. Plantago radix eius masticata.collutio.prassium. Rane decoctio in aceto vel vino. Resina rosa semen oleum ei⁹. Rosmarinus decoctio radix masticata vel succus in ore tentus. Ruta cocta in vino.item cataplasma ex ea. Scaturegia. Sal sacerdotale ni. Sandaracha ꝛ valet plus oĩ alia re. Aui. Sinapis cum ficu masticatus. Solatrum cũ mastice masticatũ. Sotira ni.mirifice valet. Sparagus collutio decoctionis radicis eius. Spolium serpentis collutio decoctionis eius. Stafisagria decoctio cum aceto. Tamariscus decoctio. Uulpis pinguedo. yreos decoctio gargarisma ꝛ precipue radicis. Ysopus collutio ex decoctiõe eius in aceto. Plurima alia colligere potuissem.sed hec ꝛ domestica magis pro nunc sufficiant.

¶ Primus itaqꝫ canõ cõpleꭍ cũ his q̃ sue cãe opponiꭍ vtẽdo in frido calidis ꝛ in calo frigidis abstinẽdo ab his q̃ ledunt dentes.de quibus in principio capituli.

¶ Secũdus pficiꭍ flõia ꝛ solõne vẽtris.flõia võ in sãguinea mã aut sanguini admixta ꝛ pſertim in colica vsqꝫ ad flõiam venarũ lingue. ¶ Q, si fuerit ex mã frigida sãguini nõ admixta fiat euo cũ pillis cochijs ꝛ hꝫ. ꝛ clematib⁹ coliricis ꝛc̃.hñtibus euare a partibus supioribus de gb⁹ õ soda fiatica.ꝛ silr si fuerit colerica ñ admixta ꝛc̃.cũ euantibus colerã vt de soda colerica. Nota tñ dictũ est de dolore oculoꝝ q a q̃cũqꝫ mã prouenerit dolor dentium in principio cõpetit flõia saltẽ diuersiua ad prohibendum futuꝝ apã.ꝛ ad remissionẽ doloris:cuius intentio plus debilitat virtutẽ cum sit dolor de maxime prosternentibus virtutẽ q̃ꝫ sit euatio sanguinis illa.ꝛ propter hoc fortasse laudauerunt auctores flõmiã ꝛ ventosationem spãliter. Mes.ꝛ Aui.in canone de diuersione in omni dolore dentiũ vnde Mes. Secũdaꝫ rẽ cõplẽt flõie ꝛ vẽtosationes q̃s dixim⁹. tu tñ pro his euationibus fiendis relege canones de soda.nã hic maxime sunt necessarij.ꝛ ne obliuiscaris qm̃ oꝫ eas reiterare:vt ibi.ꝛ hic non expectatur digestio.

¶ Tertius.i.diuersio fiat flõia ex parte ꝯtraria:vt dcm̃ est. nã i forti dolore nulla ẽ melior medicina hac defectiõe primo affo.cõmento.xxxij.hũtqꝫ ventosationes:ligature: cõpressiones digitorum ꝛc̃.vt supra de soda.

¶ Quartus cõprehẽdit tres intẽtiones repulsionẽ.s.materie cõfortationem dentis ꝛ doloris remissionem. que tres vna sola simplici medicina ꝯpleꭍ.he aũt ꝛ pluribus expertis compositis pficiũtur. ¶ Exemplum i cã calida applicanꭍ frigida stiptica que sua frigiditate repellunt ꝛ sua stipticitate prohibent mãm descendere. suaqꝫ frigiditate caliditatẽ nocẽtẽ remouent ꝛ sic remouendo confortãt.

⁊ remouēdo vel remittēdo malā ꝯplonē calā ʒ q̄ est cā do-
loris. remittit aūt ⁊ qn̄qȝ remouet dolor q est eī effectus.
vt vbi grā administrat oleū ro. in pncipio: vel oleū de salice.
vel oleū onfacinū aut oleū mirtinū. ⁊ aliqn̄ cū his aut ali-
quo ipsoꝝ ꝯmiscet acetū ⁊ parū cāphore ⁊ in ore retinet.
¶ Itē magis domesticū recipiat aq̄ frida cū aceto vel vi-
no granatoꝝ vel cū dyamorō aut aq̄ ro. aut fiat i eis vicis-
situdo. ¶ Itē ex succis rerū infridātiū vt ē succ⁹ mirti ro.
plātaginis ⁊ hȝ cū modico cāphore. ¶ Et ex exptis a me
ē frequētatio administratiōis penarū isularū i aq̄ veri frigo
ris ⁊ sint q̄druplicate ⁊ parū expsticita vt nō fluat aq̄ ⁊ cō-
tinuet p spaciū vni⁹ hore vel duarū vsqȝ ad tres horas. tol
lunt. n. oēm dolorē ex q̄cūqȝ cā. ē. n. ex stupefactiuis dome
sticis stupefaciēs absqȝ nocumēto vt septia tertij de medi-
cinis stupefactiuis. ¶ Itē si infundat i aq̄ chimolea ⁊ ap-
posita chimolea ⁊ de succis fridis idē iuuāt. ¶ Et nō hic
pp illud qd̄ dicit Aui. allegato loco i fine capli inqt. q̄uis
qn̄qȝ sit addēs i pnci⁹ q̄ illud dēm ē itelligendū de aq̄ fri-
da retēta in ore vt ipse pōit: ⁊ h̄ ēt vidi i expiētia. De ea que
ext applicat secus ē vt pȝ ꝯsideranti. Itē ⁊ aliq̄ q̄ illud dēm
hȝ vitatē marie qn̄ tenet puo tpe q̄ i pn̄⁹ ⁊ h̄ voluit Auic.
cū dixit in pn̄⁹. Sȝ si retinet diu ꝓdest vt ext. ¶ Item valet
lana succida iuuncta cū oleo ro. ⁊ ad ext applicata. ¶ Itē
valet i h̄ pn̄⁹ collutio oris ex aq̄ rof. ⁊ modico camphore.
¶ Itē ꝺcoctio gallarū cū aceto. ¶ Itē solatrū cū aceto ⁊
ē exptū ⁊ marie succ⁹ eī. ¶ Ad idē. ℞. couādri. sēis por-
tul. sumach. lētiū excorticatarū. sādaloꝝ. citri. rof. piretri.
cāphore. añ. ptes eq̄les. succi solatri q̄ntū sufficit ⁊ cum mo
dico aq̄ ro. fiat linimētū q̄ liniat sepe dens dolēs. ¶ Cum-
qȝ dolor fuerit ex his mitigat⁹ ꝓcedēdū ē cū resolutiuis ⁊
repcussiuis sil. vincētib⁹ repcussiuis. ⁊ vltio ꝓcedat vincē
tib⁹ resolutiuis: de qb⁹. s̄. ⁊ ifra dicet i q̄nto canone. vt vbi
grā miscēdo oleū ro. cū vino decoctōis masticis aut succū
mirti vel ro. cū vino decoctionis acoꝛi ⁊ siliuȝ. Q̄ꝫ si dolor
pur pseuerabit oȝ tūc trāsire ad stupefaciētia: de qb⁹ in sex
to canone. ¶ Exēplū in cā frida in pncipio administrent
casa stiptica cū qb⁹ ēt ponunt frida repcussiua q̄ pari for
ma vt. s̄. dictū est de calida tres ꝯpleāt itētiōes dcās. verbi
grā. vinū ꝺcoctiōis ro. balaustiarū ⁊ masticis. ¶ Itē vinū
decoctiōe nucis cypressi cū diamorō aut cū ro. aut consilr
ex alijs positis ⁊ ponēdis. ⁊ tu fabrica pur q̄ repcussiua vī-
cant. misceant resolutiua cū stipticis ⁊ repcussiuis vincēti-
bus adhuc stipticis. ¶ Vltio perueniat ad resolutiua ⁊ in
q̄nto canone. vbi grā. valet i ꝓcessu h̄ medicamē. olibani.
masticis añ. ℥. s. mirti. ℥. ij. bulliāt i aceto aut fiat collutio in
ore teneat. Multa i fine capli ponent valētia ex quacūqȝ
cā. iō in multiplicatiōe exemploꝝ nunc supsedeo.
¶ His dectuis pactis pueniet ad resolutiua qb⁹ ꝯplet quin-
tus canō: vbi rememorādū qd̄ dictū ē in fine p̄ce de ꝯser-
uatiōe coꝝ q̄ xiij. modis ⁊ plib⁹ pnt hȝ medicamina dēti-
bus applicari. Et vt clarior doctrina det apiā modos ꝓse-
quēdo de vno in aliū vsqȝ i finē. ¶ Prim⁹ itaqȝ ē collutio
oris ex eis: ⁊ oȝ vt teneat lōgo spacio i ore: qm̄ alr nō ꝓfit
aut modicū. Et nō ꝓ sequētib⁹ ⁊ ꝓ his q̄ dicta sūt q̄ fortio
ra resolutiua applicari debēt in cā frida vt pȝ. Ex q̄ appet
pmo error dātiū silia resolutiua siue eq̄lia vel eadem in oī
dolore dentiū. Infert 2⁹ q̄ nō pōt eē vna medicina saltem
opans a q̄litate manifesta valēs in oī dolore. pȝ corrolariū
Et dī a q̄litate manifesta. q̄z fortassis a q̄litate occulta pos
set istud hri ꝯtingere: ꝫ nō ē ꝯsidēdū multū. ¶ Et vt satis-
faciā ꝓ posse ꝓmisso ponā hic q̄ a ꝓprietate valēt ⁊ indis-
ter i oī dolore siue corp⁹ fuerit mūdū siue nō. ꝫ certius ⁊ se-
curi⁹ opant corpe mūdificato: vt sūt cornu ceruī. radix her
be tunici. radix cucūeris asinini. radix titimali. radix ari-
stologie. radix celidonie. spolium serpentis de q̄ in dubijs.
stercus stellionis. fruct⁹ tamarisci. radix cologntide. Illō qd̄
adheret aluearijs apū. Portulaca q̄ sua ꝓpetate remouet
stuporē eī⁹. Et ex collutionib⁹ in cā frida est collutio facta
cū decoctiōe spolij serpētis i aceto aut cologntide: ⁊ est ma
gni iuuamēti ꝫ ē horribile ⁊ fastidiosū medicamē. ⁊ vlce
rat. q̄re ⁊ si laudat ab auctorib⁹ ꝯsulo vt nr̄o tpe dimittat
pp delitias hoīuȝ hodierni tpis. Et sic suo mō dicat de ra
dice cucumeris asinini ⁊ siliū. Ista. n. fortia sūt vitāda iu-
xta canonē i pncipio capli positū. Itē vinū decoctiōis sal-
uie aut piretri aut aristologie vel rosmarini ꝯdisi. fructus
tamarisci ⁊ siliū de qb⁹ dēm ē añ ꝯplemētū canonū. ¶ In
calida vō decoctio gallarū ⁊ ꝓpie crudarū i aceto vl vi-
no granatoꝝ vel vino berberis aut agreste. vel cornu cer-
ui vstū vel solatrū aut ro. aut iusquiam⁹ ⁊ similia frigida.
¶ Gargarismata fiāt ex istis eisdē. Item decoquant allea ⁊
passule in aq̄ ⁊ fiat gargarisma. ⁊ post gargarismata sp te-
neat os aptū vt inde fluāt hūiditates siue saliua. ¶ Ma-
sticant radices dicte vt piretri ⁊ masticādo exit hūiditas.
Itē masticant ⁊ herbe ⁊ maxime laudat masticatio mēta
stri in frida cā. itē masticatio piperis: ⁊ psilr de aliis. ¶ Et
ex ꝯpositis. ℞. mētastri: mētaniū: piretri: piper albū: myr
rhā: ꝯficiant cū carne passularū: ⁊ fiāt ex eis auellāe ⁊ ma-
sticet oī die vna auellana. ¶ Alie sunt linimēta: ⁊ de his
exēplificatio est vt ꝯponant q̄ dicta sūt cū melle vel succo
aliquo ex dictis ⁊ liniant dētes. ¶ Ex exptis. ℞. medulle
nucleoꝝ psici p. i. piperis. p. s. ꝯfice cū gumi cedri aut melle.
¶ Itē. ℞. piperis. piretri stafisagrie. ℥ȝ. añ. p. i. baurach.
p. s. terant hn̄ ⁊ icorporent cū melle. ¶ Ex dentifricijs lau-
dat qd̄ imediate positū ē abiecto melle. nā ex puluere fri-
cent dētes. itē cōmendat fricatio cū ligno aloes. itē ⁊ ma-
xime a Gal. fricatio cū cpe stellionis. ¶ Fiuntqȝ euapora-
tiōes ex decoctiōe rerū dictarū. Sed hic nō canonēȝ q̄ ta-
les debēt fieri añ cibū p duas horas aut post saltē p quat-
tuor. Aui. itē fit euaporatio cū mileo camomilla aut oleo
⁊ silib⁹: ⁊ qn̄ȝ barbe. talia euaporatoria applicāt: qm̄ appo
sita barbe cessat dolor. itē ex eis reb⁹ fiunt sacelli qui ad ext
⁊ qn̄qȝ ad itra applicant. bulliāt. n. i vino vel aceto. ¶ Em
plastra vō raro barbe applicāt sicut emplm ex maluis ca-
momilla: aneto: sēie lini: oleo: ⁊ hȝ. Q̄n̄qȝ fiūt cū his ⁊ ad-
dunt altea: mellilotū: semē caulium folia eius: semen petrosi-
lini
yreos: radix liliū: ysopus ⁊ similia. Ex quibus omnib⁹ aut
plurib⁹ fit emplm. ¶ Suffumigationes fiūt cum reb⁹ pre-
dictis. ⁊ valet suffumigatio cum vngula asini decocta in
rebus ipsis. Et nota q̄ suffumigatio facta per traiectoriū
est melior. ¶ Caputpurgia fiant ex succo blitis aut aque
maiorane. Aut fortius ex aqua cucumeris asinini aut ex
succo artanite. sed pro his recurre supra de soda. ¶ Instil-
lant in aurē qn̄qȝ medicamina q̄ sequitur dolorē vt oleū
castorei vt supra. vel rosatū. itē. ℞. opij: castorei: añ. distilla-
tur granū vnū cū oleo ro. in aure sequente dolorem. item
oleum de amigdalis dulcib⁹ ⁊ amaris decoctū in cepe ⁊ i-
stillatū: itē oleū de psicis ⁊ marie cū cōmiscet cū castoreū
⁊ qn̄qȝ apud necessitatē addēdo aliqd opij. ¶ Implētur
⁊ dētes perforati ⁊ corrosi cū gallia: mastice: euforbio: ⁊ pi-
retro: qn̄qȝ cū auro saltē ad pforādū dentē: et q̄ prohi-
bent corruptionē. itē prohibetur ingressus aeris aut alte-
rius rei ledentis. item impleatur in causa frigida cum cali-
dis ⁊ in calida cum frigidis. Laudat impletio ex medul-
la psicoꝝ p̄dicta. ¶ Ex cauteriçantibus vt. ℞. oleū in q̄
decocta sint aliqua ex dictis ⁊ sit feruens: ⁊ sumatur acus
ignita ⁊ iponat in dicto oleo. deinde cū pēnula igeri oleū i-
tromittat vsqȝquo attingat dētē. ¶ Aliter. ℞. acū vel sti-
lū ⁊ i extremo pone bōbicē inuoluēdo subtiliter. deide iter-
gat i oleo cōi feruēti ⁊ frequēter iponat sero q̄ h̄ mō sen-
tit magn⁹ dolor. Albucasis h̄ idē facit cū butyro feruēti
⁊ quādoqȝ non ꝓfiunt iste cauteriçationes. ⁊ tunc cauteri-
zet dens cū acu ignita totiēs donec pueniat ad vlimū i cau-

teriçatiõe: ⁊ tũc fortasse sedabit dolor ⁊ frãget dens. Qui-
dã imponũt aquã intus siue ardẽtẽ dẽte prius mũdificato.
Quidã aquã fortẽ q̃ vtunt aurifices i separando aurũ ab ar-
gento. ⁊ qdã faciũt ex eisdẽ reb⁹ aquã minus fortẽ.
¶ Cũ vo oĩa ista nõ ptulerit tũc deueniẽdũ ẽ ad cõplẽdũ sex-
tũ canonẽ q ẽ stupefactio. ¶ Sz hic nota dictũ Aui. septi-
ma tertij de cura dolorũ dẽtiũ inqt. Necessariũ ẽ multoti-
ens admĩstrare opiũ cũ oleo ro. sz quotiẽscũqȝ inuenit excu-
satio ab illo dimittere ipz ẽ meli⁹. ⁊ iõ vt. s. pluries ẽ allegatũ
a Mes. distinctione tertia tertio cap. canone sexto. Cõpun-
gere ãt ⁊ stupefacere est vltimũ ad qd̃ niti debes ⁊ p̃cipue
qñ oĩa nõ ptulerit ⁊ res ẽ posita in desparatiõe. tũc quoqȝ su-
per narcoticũ ẽ psumẽdũ. ⁊ parũ ĩfra. cũ eis cura ẽ mendo-
sa. ⁊ hãc curã rememorauit ipse Mes. cap. pprio. Cõplet
cũ suffumigatiõe iusqami: ⁊ exptũ ẽ linire dentẽ cũ opio ⁊
oleo ro. ⁊ tẽ piretrũ ⁊ cãphora. ¶ Itẽ. ℞. iusqami albi. opij
storacis galbani añ. ʒ. i. pipis. asse fetide añ. ʒ. s. ⁊ misce cũ
rob vue ⁊ liniat dẽs. est. n. exptũ. ¶ Itẽ ponat granũ opij
mirtũ cũ gra. i. gariofili masticis sup dentẽ dolorosũ ⁊ liq̃-
fiat cũ ferro ignito. ẽ. n. exptũ. ¶ Itẽ. ℞. opij. iusqami semi-
nis apij añ. ℈. i. fiãt pillule cũ aceto ⁊ ponat vna sup dentẽ
dolorosum ⁊ teneat p horã i loco. sedat. n. dolorẽ mirabili-
ter ⁊ ex quacũqȝ cã. ¶ Ego aũt exptus sũ ⁊ vsqȝ mõ nõ
inueni q nõ succederet applicare ad extra peciã magnã li-
nei q̃druplicatã ⁊ qñqȝ octuplicatã vt potenti⁹ agat ĩfusã
in aquã valde frigoris. ⁊ leniter expssam sup genam dolẽtis
dẽtis. ⁊ ipm reapposui frequẽter nõ pmittẽs eã calefieri. ⁊
ptinuaui p horã vt. s. ⁊ p horas sz dolor' is itẽsionẽ ⁊ remis-
sionẽ. ⁊ in h tpe feci tenere patiẽtẽ sup dẽtẽ vnã ex pillulis
sꝫ dictis. ¶ Cũqȝ cessauerit dolor sollicit⁹ etiã fui diuersio-
nes ⁊ euõnes ⁊ resolutiões faciles agere dubitãs ne ex earũ
caliditate fieret tractio materie ad locũ ⁊ resolutio nimia p-
tis subtilis ⁊ vere optie successit. ¶ Sz q̃z vidi patiẽtes do-
lorẽ talẽ ad medicos cõter nõ nisi magna necessitate. i. pp
intẽsissimũ dolorẽ accedere. nã pus multa experiunt. iõ vt
plurimũ ego pcessi cũ talib⁹ stupefactiuis nõ oblit⁹ verbi
Mes. allato loco inqt. Cõponit aũt rem magni erroris a
pncipio hõ curãtes cũ narcoticis. ẽ eni cura mendosa. naȝ
illud itelligit vt scipm declarat añ illud vt dictũ ẽ qñ cum
aliis curare possum⁹. qd̃ ⁊ ego facio. expt⁹ fui aquã fridaȝ
tenere in ore nõ ptulit: immo visa ẽ ledere vt supra. ¶ Po-
stremo nota q linimẽta ex reb⁹ opiatis securi⁹ ceteris ap-
plicant. Quidã tñ dãt i potu narcotica vt philoniũ imo ⁊
dẽtĩ applicãt. nã iducũt somnũ ⁊ maturat egritudo ⁊ q̃e-
scit dolor. sic. n. i oĩ forti dolore pferũt indifferẽter. Põt itaqȝ
diligẽs opator aliter ⁊ aliter opari cũ eis vt videbit.
¶ Et anteq̃ȝ cõpleã septimũ canonẽ volo expedire modum
cure. qñ. s. dolor dẽtis ex alia cã ẽ q̃ȝ a mala cõplõe de q̃ p-
cessuȝ ẽ. Nec de cura doloris ex siccitate puenĩetis aliqd
dictũ ẽ. qñ eius cura pẽdet ex mõ pcessus i calida ⁊ frigida.
Laudat tñ h i casu aui. butyrũ ⁊ adipẽ anatis. valet ⁊ pin-
guedo gallie. ¶ Si vo fuerit ex corp apãte cura ẽ silis cu-
re q̃ est de apãte ginguiarũ. Ideoqȝ sequẽs dico q si dolor
fuerit p cõitatẽ stõi. aut capitis tũc pcedat cũ ordinatiõe
diete euõne reiterata. ⁊ marie si fuerit ex cap. te ⁊ tunc flõ-
met aut farmaco eiicit vt videbit expedire. Item fiat tertio
loco diuersio. ⁊ de his oĩb⁹ s. Quarto vo itẽdat phibitio
in flux⁹ mãe a capite ad dẽtes cũ applicatis ad extra ⁊ ad
intra aut eleuatiõis eiusdẽ ad eos. qñ h ẽ initiũ cure. ¶ Et
p pmo q̃re. s. ℞'' de catarro. ⁊ h habe suspectũ acetũ qñ
apit ⁊ subtiliat p̃cipue cũ loc⁹ sit passibilis. breuiter i oĩ flu-
xu reumatico suspectuȝ ẽ. ¶ Pro secũdo vide de soda per
cõitatẽ ⁊ ibi canones ⁊ antidota inuenies huic negocio ne-
cessaria. Laudant marie pille Alexãdri i pmo cãu q̃s scri-
psit mesue de catarro. quaruȝ descriptio ẽ. ℞. myrrhe. ʒ. i. o-
libani masculi. ʒ. i. s. opij iusqami ⁊c. ⁊ plura inuenies co lo-
co pgruẽtia ⁊. s. de catarro. vbi ponit dscriptio earũ. i secũ-
do vo casu laudat a Rasi nono almãs. vt post mundifica-
tiões fiat fricatio dentiũ ex hoc medicamie. ℞. piretri. sina-
pis. baurach. pipis. ʒ. ʒ. añ. fiat puluis de quo ⁊c. ¶ Sz nõ
q iuxta cãm oȝ medicũ admĩstrare remedia. ⁊ exẽpla i oĩ
cã posita sũt ⁊ ponent. ¶ Si vo fuerit ex apãte gigiuarũ
tũc pcedat i pn⁹. cũ flõia ⁊ scarificatiõe. ⁊ si op⁹ videbit ap-
plicent sanguisuge: aut fiat flõia venarũ q̃ sũt sub ligua aut
vẽtose sub mẽto cũ scarificatiõe. deĩde pcedat cũ repcussi-
uis dictis vñ facta scarificatiõe abluat os cũ aceto ⁊ vino
decoctiõis aluminis zuccharum oĩ die ter. ¶ Ad extra ãt sup-
ponat in pncipio emplz repcussiuũ ex maluis. solatro. ro.
camomilla ⁊ hõ. deĩde ponat emplm resolutiuũ ⁊ mitiga-
tiuũ ex camomilla. farina sẽis lini. farina fenugreci. radi-
ce maluauisci ⁊ butyro addẽdo oleũ ro. aut vio. si mã fue-
rit cal'a sz fm plurimũ est frigida. ¶ Q; si mã tenderet ad
maturationẽ iuuet cũ maturatiuis vt sũt ficus. passule. se-
mẽ lini. fenugreci ⁊ hõ. de qb⁹ quarto tractatu facta deco-
ctiõe ex eis. deĩde apiat apã ⁊ mũdificet cũ melle ro. vt de
vlcerib⁹ oris dictũ ẽ. ¶ Q; si fuerit ex mala cõplõne earũ
habetur modus cure ex dictis de cura male complexiõis.
¶ Q; si fuerit ex apãte aurũ curent pus apata attẽdẽdo
mitigatiõi doloris ipsorũ. ⁊ hec. s. posita sũt. Si vo ex apã-
te genarũ pcedat cũ flõia euõne. diuersiõe repcussiõe fm
exigẽtiã mãe cũ calis aut fris vt dictum ẽ. maturatiõe ⁊ re-
solutiõe cũ emplis vt paulo añ exẽplificatũ ẽ. ¶ Q; si fue-
rit ex re putrefacta retẽta ex cibo iter dẽtes remoueat ⁊ fiat
collutio oris cũ abstergẽtib⁹ mũdificãtib⁹ ⁊ dentes pfortã-
tib⁹ vt verbi grã cũ vino ⁊ melle ⁊ modico mentastri aut
alicui⁹ talis: ⁊ sit tepidũ aut frigidũ sz tpis etatẽ. ¶ Q; si
fuerit ex nimio vsu rerũ acetosarũ tũc dimittant ⁊ fiãt col-
lutiões aut alr retẽtiões ex reb⁹ calidis appropriatis iã di-
ctis valẽtib⁹ in cã frigida. sz de h ĩfra in spãli ℞''. ¶ Q; si
fuerit ex corrosiõe dicetur infra spaliter. ⁊ silr a vermibus.
¶ Q; si fuerit ex aliq̃ alia cã pȝ leniter quid agendũ.
¶ Modo his pactis prosequor ad aggregationẽ recepta-
rum multum in dolore dentium vt promisi valẽtum. Et
primo ponam que in dolore ex cã ca. valent. secundo que i
frigida. ¶ In causa calida. ℞. sandarace. ʒ. ij. camph[illegible]re.
ʒ. s. bulliant in aceto ⁊ fiat collutio. sedat enim dolorẽ vehe-
menter constringit ginçiuas ⁊ prohibet reumatiçationẽ.
¶ Item. ℞. lactucam. portulacam solatrum. cucurbitaȝ.
⁊ fac ista in vino stiptico bullire. ⁊ facta earum expressione
fiat ex vino collutio. Q; si dolor fuerit vehemẽs valde fiat
decoctio in aceto. ⁊ si opus videtur adde aliquid papaue-
ris albi. Et si adhuc fortius cupis adde mandragoraȝ vel
iusquiamum vsqȝ ad opium. ¶ Item ad idem linitio ex
phylonio facta. Non procedo multum in his: quia rarius
vẽit dolor ex causa calida q̃ȝ ex frigida. ⁊ iõ quasi oẽs rece-
pte de dolore dentium ab auctoribus posite sunt calide. q̃z
qñ venit ex cã calida: vt plurimum opȝ trãsire ad vehemẽ-
ter infrigidantia vsqȝ ad stupefactiua: tñ sufficiant dicta
supra de cã ca. cum his. In cã vo frida laudat decoctio ca-
lamẽti cum vino. ¶ Item radix raphani. piretrum. ʒʒ. in
vino decoquant ⁊ fiat collutio. ¶ Itẽ piretrum cum ace-
to est exptũ. ¶ Itẽ st. pites allei cũ piretro ⁊ aceto. ¶ Itẽ
apud vehemẽtiã doloris in mitigãdo valet oleũ calefcũ
in quo decocta sit radix al: ex camomilla ⁊ mellilotũ. ẽ. n.
sedatiuũ bonum. ¶ Itẽ spentis spolium vstũ ⁊ mixtũ cũ
oleo ad spissitudinẽ mellis linitio mirabilr sedat doloreȝ.
¶ Itẽ si fit cũ oleo ro. valet in cal'a. qñ spoliũ a pprietate.
⁊ puluis factus ex origano ⁊ nitro sptus sup dẽtes ⁊ gigi-
uas mox dolorẽ tollit. ¶ Et ex exptis. ℞. casto. asse feti-
de. storaci. myrrhe. aristologie. opij. pipis ʒʒ. iusqami añ.
ptes equales. confice cum melle ⁊ line. ¶ Aliud. ℞. opij.
ʒʒ. piretri. masticis. semis apij añ. ptes equales. bulliant in

fortissimo aceto ꝛ fiat collutio vel melius teneat patiēs ca/
lidum in ore. ¶ Aliud. ℞. piperis castorei. mirrhe. asse fe/
tide. opij. aā. cōfice cū melle ꝛ lineas. ¶ Gilbert⁹ dicit se ꝓ/
basse tyriacā in oi dolore ex cā frigida ꝑcipue cū est ex reu/
mate capitis. ¶ Aliud ꝓ rusticis. ℞. caput vnū allei abie/
cto cortice ꝛ pfora ꝛ iponat puluis pipis ꝛ iuoluat stupa ꝛ
decoquat i cineribus. deinde ꝯtūdat ꝛ loco dolēti apponat.
¶ Itē os dactili accēsuȝ ꝛ iter dētes tētū mirabilr sbuēit.
¶ Fortasse vt nō raro accidit hec nō ꝯferunt remedia pre
cipue cū dēs ē marcidus corrosus aut putridus. quo casu
vt testant auctores oȝ trāsire ad vltimū canonē q est eradi
catio. ꝑ quā curā siue eradicationē vtpluriumuȝ recipit. Et
dī vt plurimū ꝑmo. qꝛ cū cā ē i gingiua ei⁹ eradicatio q̄ ꝓ
tūc si ē necessaria si tollit dolorē. Scdo qn̄ qn̄qȝ ē i neruo
ei⁹. ꝛ tūc facta eradicatiōe mā q̄ ledebat remanet cum ner/
uo iueniēs ex eradicatiōe locū aptū ꝛ ampluȝ ad quē ꝑus
nō poterat ire ꝑꝑ cōpssionē q̄ a dēte fiebat. sȝ cū dolor ē in
substātia dentis sine dubio eo eradicato remouetur dolor.
¶ Dicit Gilbert⁹ ꝙ si dolor ē iueterat⁹. tūc extractio den/
tis est ꝑiculosa ꝛ magis timēda q̄ȝ qn̄ ē nou⁹. ꝛ tu ꝯsidera
Tu ergo nō festines ad eradicationē nisi seruatis his qui/
qȝ q̄ dicent. qn̄ nihil ē quod supleat loco eius cū est eradi
cat⁹. ¶ Primū ꝙ ꝯphēdas q̄ sit cā i ipso. qd̄ cognosces ex
corrosiōe vel putrefactōe ei⁹ ꝛ extēsiōe doloris ꝓȝ lōgitudi
nē dētꝭ si appēte apa tei gingiuis. nā si appet apa i eis ꝛ dēs
nō sit alterat⁹ extimādū cām i gingiuis eē. itē si dolor non
fuerit ꝓm lōgitudinē sȝ i ꝓfūdo ei⁹ tūc cā erit i neruo ꝛ ꝓ/
pter cū iuenit dolor expāsus in carnib⁹ rubeis aut i mādi
bula ꝛ sentit sicut obstupefactio. ¶ Secundū ne sis delu
sus ꝛ bonū extrahas relicto malo. ꝙ bn̄ ꝑus ꝯphēdas dē/
tem extrahēdū. qn̄ hoc qn̄qȝ ē difficile cognoscere ꝛ signa
declarata sūt i ꝑncipio ꝶice. Un̄ ponat patiēs in loco cla/
rissimo vbi sol penetrat ꝛ subtiliter ispiciat: si vi lesio i den/
te ꝓm habita. ē. ¶ Tertiū ꝙ oi igenio opator studeat ex/
trahere cū dolore minori vt possibile ē. quapropter ꝑus cir
cūcirca leuiter ac ꝓfunde ipm discalciet seu excarnet vsqȝ
ad radicē itercipiēdo tp̄s ꝑꝑ dolorē. Nec attēdas opatori
semp qui ex eis repeniunt ꝑsūptuosi ꝛ audaces nimiū. qui
statim cū erū abeūt volētes ex hoc laudari ꝙ arte sūt expe
diti. nā sic aliqn̄ sunt cā maioris doloris febris ꝛ multaruȝ
ꝑrauarū egritudinū. itē ꝛ qn̄qȝ sic festinādo frāgūt dentes
dimittit radix ꝛ sic fit error peior priore. Cūqȝ discalciatus
fuerit tūc ipm digitis ꝑus aliqualiter moueas aut cum te
naculis subtilib⁹ cōcutiendo in diuersas ꝑtes vt facilior fi
at eius exitus. Nā in eradicatiōe illoꝝ dētiū q nō ꝯmouēt
ē timor ex quibusdā nocumētoꝝ pluriū. qn̄qȝ. n. cū ipsis ex
trahit ꝑs mādibule. vt ego vidi. ꝛ tūc excitat dolor maior
ꝛ fe. ¶ Quartū si dens fuerit corrosus ꝛ pforat⁹. tūc oȝ vt
ipleat foramē pāno ꝛ stringas ipm cū extremitate radij vt
nō frāgat hora ꝯstrictiōis tue sup ipm cū forpicib⁹. Albu
cas. Et oȝ vt ex ꝗsite agas cū scarificatiōe siue discalciatiōe
in circuitu gingiue vt pȝ ne frangat. ¶ Quītū vt nō fiat ex
tractio ei⁹ apud vehementiā doloris ne sit cā sincopis aut
mortis aut decēsus reūatis ꝑplioris. sed expectet vsqȝq̄ se/
det dolor. Mes. Quib⁹ pactis cum tenaculis aut canicu/
lo aut subleuatorio vel alio instrō leuiter ꝛ nō cū vehemē
tia extrahat. nā extractio cū vehemētia ē ex eis q̄ in dolore
augmētū faciūt. Aui. ¶ Post ꝟo extractionē digitis gīgi
ua relaxata cōprimat. deīde fiat collutio cū vino aut ace/
to ꝛ sale aut cū vino ꝛ myrrha. ꝛ mel⁹. Q. si acciderit flu/
xus sanguis. tūc iple locū cū vitriolo adusto. qd̄ si nō suffi
cit. cautericā. ¶ De instrīs ꝟo dicēdū ꝙ artifex prudēs sb
tilis i arte sua iueniit ꝑ seipm istrm sȝ illud qd̄ significāt ei
opatiōes ꝛ egritudines ipe. Albucas. Et si ꝯtigat i ei⁹ extra/
ctiōe frāgi ꝛ remanere radicē: tūc ponē cotū cū butyro su/
per locū vno vel duob⁹ dieb⁹ donec mollificatur locus. de/
inde si potes plus excarna circa radicem ꝛ impone instru/
mentū vnū vel plura vt videbit expedire. ꝛ consulo accele
rare ad eradicationē dentis corrupti ne alios inficiat ꝛ ne
ita putridus fiat ꝛ marcidus vt nullo modo extrahi pos/
sit eius radix. nā ꝑiculū est in his in coꝝ extractione ne frā
gant ꝛ ꝯminuant vsqȝ ad radicē exclusiue. Tu tn̄ memor
sis facere euōnes ꝑcedere ꝛ ipsas reiterare ad ꝓhibendum
etiā futurū apa iuxta canones dictos.
¶ Et qn̄ multi confidunt in eorū extractione absqȝ instrīo
sol o medicaminib⁹ cōfici. de quibus meo tpe nullā vidi ex/
perientiam hinc ꝓ cōplemēto ꝶice ponā modū ꝛ medica
mina quibus saltē iuuamentū fiet in coꝝ eradicatione facili
Nam prius eo tentare debemus. ꝙ si non ꝓfuerint ad ar/
ma vltimo deueniamus. Illa nāqȝ sic precedentia tantam
circa dentē eradicationē faciēt ꝙ cū instrumēto adhibito
coꝝ facilior fiet cōpleta eradicatio. ¶ Modus hic seruę/
tur nā ne ledant dētes ꝓpiq muniāt cera. dēde fiat excar/
natio ꝓfunda circa radicē dētis dolentis. quo facto linias
ter in die vel quater radicē ei⁹ ex medicamine isto. ℞. cor/
ticem radicis mori: piretri: terant ꝛ misceant cum aceto
forti ponant ad solē: donec totum fiat vt mel. Itē lac titi/
mali cū piretro ꝛ radice mori ꝛ fiat vt dictū ē. Itē idē opa/
re cū aqua forti de q̄. ē. ꝛ ē melius itē idē cum radice cucu
meris asinini ꝛ arsenico nutrito cum aceto. Sed nota ꝙ a
qua fortis mirabilr discalciat ꝛ rodit carnē. q̄re cōsulo añ
eradicationē cū ferro fiat tactus cū cautela ne ꝑs sana le/
datur. ¶ Et ex cōpositis ꝛ laudatis. ℞. piretri. radicis co/
loquintide. corticū eius: corticum radicis mori: seminis al
meçereon ꝛ folioꝝ eius: arsenici citrini: lactis titimali. te/
rant terenda ꝛ cum fece aceti mortario bn̄ ducant. deinde
sup ea ꝓiciat bdellij ꝛ asse aā. ꝑ. i. ꝛ fiant trocisci de qb⁹ li/
niant radices dentiū hora post horā ꝑ aliquos dies. facit
enī facilē eradicationē. ¶ Aliud coquant rane fluuiales
aut arboree cuȝ oleo donec dissoluant. ꝛ ex isto oleo liniat
radix dentis. Idē opant ꝛ efficaci⁹ si decoquent in fece ace
ti. ¶ Placentinus vero dicit se nō fuisse deceptū ex vsu eu
forbij in hoc casu hoc mō. Prius enī discalciato dente vt
ē. supposuit puluerē euforbij de cuius ꝓprietate est eradi/
care ossa. deinde cū ferro leuissime extraxit. ¶ Postremo
pono emplm ad omnē dolorē dentiū ex quacūqȝ cā ab eo
laudatū. ℞. xij. radices maluauisci ꝛ perfecte decoquant ꝛ
extrahat. lignū mediuȝ. deinde pistent optime. deinde. ℞.
farine fenugreci. seminis lini. floris camomille aneti aā. ℥.
i. farine ordei. ℥. iij. incorporentur ꝛ in fine addantur. ℥. iij.
olei camomillini ꝛ actu calidū ponat super mandibulam
dolentē. sedat dolorē. maturat materiaȝ ꝛ ipsam finalr re/
soluit. Et hec de dolore dentiū ꝛ cura sufficiāt.

¶ De corrosione dentiū ꝛ pforatione. Rubrica. iiij.

Uid aūt sit corrosio aut dentiuȝ perfora/
tio sensus ipse ostendit.

Causa eius⁹ vt auic. ē ex hūiditate in eis
putrefacta. Putrefactō itaqȝ cō
tingit qn̄qȝ ex debilitate ꝟtutis ipsoꝝ aut liga
mētoꝝ coꝝ cū nō possint nutrimētū debite digerere ad ip
sos veniēs. vn̄ i malos ꝛ putridos ꝯuertit hūores. q si sunt
aliq̄lr acuti corrodūt ꝛ pforāt. Et idē ꝯtigit ex malis ꝛ cor
ruptis hūoribus eleuat a stō aut ab hūorib⁹ malis a capite
descēdētib⁹. aut ab vsu rerū dētib⁹ nocētiū. Nō raro accit
ex limositatib⁹ dētib⁹ lōgo tpe applicatis. aut reb⁹ inter dē
tes detētis ꝛ corruptis. hec. n. corrupta ꝛ putrefacta putre/
faciūt. ꝓpter qd̄ lotio dentiū est cōmendāda.

Cura Canones.
¶ Primus ordinatio diete. que cōsistit vt supra
euitando cibaria dentibus nocentia ꝛ vtendo rebus cōtra
rijs cause faciēti corrosionē. vt exempli gratia si fuerit mē
colica aut flica salsa ꝛ hȝ. ꝛ de his. ē. de soda.

¶ Scd'm ē digō materie q̄ digerat̃ ƀз ipsius mãe opportunitatē. p quo recurre ad ea que de soda scripta sunt.

¶ Tertius euacuatio. euacuetur autem cum respicientib⁹ materiam ipsam pro quibus supra de soda.

¶ Quartus diuersio materie si fuerit per cõitatez a cerebro vel ab alio. qualiter fiat dictũ est.

¶ Quint⁹ ē ꝓhibitio ascēsus maloꝝ vapoꝝ ad ipos si fuerit ex mẽbris iferiorib⁹. ⁊ iā dict⁹ ē mod⁹ de soda p cõitatē.

¶ Sextus est ꝯfortatio dentiũ cũ his que ꝯfortāt ipos quādo cā ex debilitate virtutis coꝝ ꝓcedit. vt sunt puluis cynamomi. masticis. origami. mente. itē idē operatur radix berbene. agrimonie. q̄ sua ꝓprietate conuersiuā dentiuz ꝯfortant. item olibanum. galla. myrrha.

¶ Septimus est ꝓhibitio additionis in corrosionē. Et hic canon ꝓ sui expeditiōe trib⁹ aliis indiget. ¶ Quoꝝ pm⁹ est ⁊ ē octau⁹ i ordie mūdificatio substātie corrupte. ¶ Secundus ⁊ est nonus i ordine resolutio mãe ledētis. ¶ Tertius ⁊ est decim⁹ in ordie defensio dentis ne recipiat mãm illam. ¶ Primus ꝯplet̃ cũ lotionib⁹ factis ex vino melle. ysopo. saluia adinuicē decoctis. ⁊ si opus ē cũ ros. cũ ireos ⁊ similib⁹ de qbus in precedēti ℞ica vbi tractat̃ de collutionib⁹ ⁊. ŝ. de passionib⁹ lingue ⁊ oris: ⁊ modera cũ fridis si materia fuerit colica cũ aceto ⁊ aceto squillitico vt videbitur expedire. ¶ Secũdus ꝯpletur cũ medicinis exiccatiuis ⁊ calidis resolutiuis. ꝓ quo canone nota aliũ q̄ i forti putrefactiōe fortib⁹ indiges medicaminib⁹ in debili vero debilib⁹. Exemplũ primi icipiēdo a debiliorib⁹ fiat collutio aut retentio in ore ex decoctione vini. ℥з. corticũ caparorum aut vtriusqз. saluie calamētī. pipis ⁊ piretri. itē etiā ipletio foraminis ex pulueris⁹ hoꝝ. Quod si nõ sufficit trāseas ad aquā ardentē itē ad fortius ad aquā fortē. de qua in precedēti rubrica. Et vltimo si nõ sufficiũt ad cauteriũ de quo i precedēti ℞ca. Quod si locus carnosus circūstās fuerit putridus cura vt infra capitulo de dispositiōib⁹ ginguiarũ. Exẽplũ secũdi vt sunt mirt⁹. liciũз. spica ⁊ h⁹ꝰ qb⁹ est exiccatio cũ stipticitate. ⁊ tu plura collige ex habitis in p̄cedēti ℞ica. ¶ Terti⁹ pficit̃ cũ galia ⁊ cipo qñ ex eis implet̃ dens aut linitur: ⁊ galia sola ꝓhibet putrefactionē dētiũ. Itē spāliter in cā calida collutio oris ex aceto ⁊ ē sublimis: ⁊ tu nota q̄ de eo scripta sunt i p̄ncipio capituli. Item cāphora est medicamē vltimũ. ¶ Et iusqamo cũ storace sil mirtis inest proprietas mirabilis qñ fit suffumigatio p traiectoriũ dētis sup dentē corosum Mesue. ¶ Et in hoc ꝯmēdat̃ medicamē Alexandri medici cui fides in ope medicinali multũ tribuēda ē. ℞. opiũ. mirrhe. storacis añ. ʒ.ij. piperis al. croci galbani añ. ʒ.i. ꝯfice cõterēdo cũ rob ⁊ mitte in locũ corrosionis. Quidā implent cũ mastice. quidaз auro ⁊ quodlibet est bonũ. ⁊ in summa adiuua te cũ his que dicta sunt in p̄cedēti rubrica. ¶ Lũqз ista nõ contulerint tũc cũ scarpello siue celte dentē leniter frangas ⁊ cũ lima applanes cũ sic q̄ cibi nõ possint i eo retineri. ¶ Q₂ si adhuc nõ sufficiēt oīa que dicta sunt tũc melius est vt eradicetur leniter seruatis canonibus supra positis.

Cura si ex limositate ꝯtigerit curet̃ cũ mundificantib⁹ ⁊ abstergentib⁹ dentes ipsosqз dealbantibus. de quibus in speciali rubrica. ⁊ tu ibi recurre ⁊c̃.

¶ De vermibus dentium. Rubrica. v.

Vermes in dētib⁹ gñant̃ ex putrefactōe i eis iuēta a caliditate viuificatiua queadmodũ i itestis ⁊ aliis gñant̃ locis. Quoꝝ signũ ē acuitas doloris cũз motu ei⁹. nā i ipsis sentit̃ cõtinu⁹ ⁊ i diuersis locis mot⁹.

Cura sine canonũ multiplicatione fiat suffumigatio p traiectoriũ ex semie iusqami. semie porri. semine cepe vel ex aliquo istorum cooperto capite. Item ex his cũ adipe caprino fiant pillule ⁊ vna earum ponatur sup dentem. Item ex eisdem collutio. Item ex storace aloe mirrha intromittatur. vel ex his simul fiat capsula denti. Iteз ad idem suffumigatio absinthiĳ.

¶ De dentibus commotis. Rubrica. vj.

Dens cõmouetur postposita causa p̄mitiua q̄ est a casu vel pcussiōe aut ex dispositiōe que est in ipso dente. aut ex dispōe ginguiarũ in qb⁹ figit̃ dens. aut ex debilitate virtutis. aut ex mala ꝯplexiōe cal'a hu. vl' sic.

¶ Lõtingit. n. dētē i sua sba vbi pri⁹ erat pinguis postmodũ extenuari ex defectu nutrimēti vt accidit senib⁹ ꝯualescētib⁹ ⁊ famelicis. quo casu pp latitudinē orci dens ꝯmouet̃. ¶ Itē qñqз hoc idē eis ꝯtigit pp corrosionē factā i radicibus ipsoꝝ ex pte ginguiarũ qz earũ caro ⁊ pellicula ē abbreuiata qb⁹ sustētabat̃ dens. ⁊ hoc voluit aui. cũ dixit. Propter abreuiationē carnis ad hamur. Itē ꝓpter earuз corrosionē. ¶ Propter etiā largitatē orci in eis que posset ex superflua siccitate ꝯtingere. qñqз tamē natura hec orci in pueris dilatat. nā p̄mo excutit p̄mos dētes inutiles masticatiōi ⁊ debiles. deinde dilargatis orcis ꝓducit maiores ⁊ fortiores cũ debeāt cibaria dura masticare frangere ⁊c̃.

¶ Ex debilitate v̄tutis sicut accidit senibus ⁊ ꝯualescētibus ex mala cõplexione calida corrodēte origines neruorũ ⁊ ginguias. ¶ Ex mala ꝯplexione humida quia relaxante neruos ⁊ ligamenta quib⁹ alligantur ⁊ constringũtur. quod etiaз contingit ex mala humiditate ginguiarũ. tunc enim nõ fortiter constringuntur vt patet.

Cura Canones presupponit generales ex parte dicte euacuationum ⁊c̃.

Cura particularis. Canones.

¶ Prim⁹ ⁊ p̄ncipalis q ē mãe attēdēd⁹. q̄ cũ dēte moto euitet̃ masticatio oīo. fit. n. itēr⁹ sorbitiōib⁹ si alr fieri nõ pt̃. Et breuiter oīa q̄ pñt eē cā ꝯmotiōis ei⁹ vt sũt loquela. tactus ei⁹ cũ digitis vel ligno frāgere res duras.

¶ Secũdus q̄ si fuerit ex ei⁹ extenuatiōe succurrat̃ cũ cibariis reficiētib⁹. ¶ Sed hic nota q̄ his modus cure est difficilis. nõ fit. n. restauratio nisi in tpe longo. pp qd̄ oз trāsire ad ea q̄ dentē firmāt ⁊ ꝯstringũt vt sunt frigida stiptica ⁊ hu. vt videt̃. Aliquādo approximare possumus frigida stiptica ⁊ hu. vt esset oleũ ro. tñ securi⁹ videtur approximare sicut est balaustia. mirtus. psidia. acacia. sādali. rose. ypoquistidos. terra sigillata ⁊ h⁹ꝰ. de quib⁹ supra quarto tractatu. Q₂ si fuerit illic mala complexio frigida tunc vtamur calidis stipticis vt est nux cypressi. charabe. alumen vstum. cornu cerui vstum. mastix laudanũ. myrrha. thus storax. calamita. ⁊ h⁹ꝰ allegato tractatu. Ex quib⁹ fiāt gargarismata. collutiōes. capsule. linitiones. applicatiōes puluerum vt operationi congruentius videbit̃.

Cura ei⁹ q̄ ē a casu vel pcussiōe est eodē mõ. ¶ Sз pp dubiũ futuri apātis ex casu cõpetit flēa vel vetose cũ scarificatiōe ⁊ hoc in p̄ncipio sicut in ceteris cõcussionib⁹ vt quarta quarti. tractatu secũdo. p̄mo cap.

Cura si fuerit ex humiditate mollificāte q̄ fit s̃m pluri mũ rememorata euacuatiōe ⁊ iterata seruentur duo canones. ¶ Prim⁹ est exiccatio humiditatis cũ reb⁹ stipticis calefaciētib⁹ ⁊ opilātibus ex medicinis dentium.

¶ Scd's est administratio medicamiũ stringētiũ ⁊ colligātiũ ligamēta dētiũ ⁊ ginguias ⁊ abstergētiũ hũiditatez

¶ Primus pficit̃ cũ decoctiōe piretri aut mirrhe. vel masticis in aceto simplici vel squillitico faciēdo collutionē. Iteз decoctio nuciũ cypressi vel folioꝝ in aqua. Itē aq̄ in qua decoctũ est serapinũ aut alumē cũ medietate sui de sale.

¶ Secundus complet̃ cum masticatione masticis ⁊ ex col lutione eius cum balaustiis ⁊ rosis facta decoctione in vino stiptico. ¶ Et ex compositis magistralibus laudatis. ℞. stipitum vitis combustoꝝ. ʒ.i. aluminis. seminis piretri

spice. añ. ʒ. s. nucu cypressi cōbustarum. ʒ. s. ℈. i. cornu cerui vsti: centauree. añ. ʒ. ij. fructus tamarisci. añ. ciperi. ʒ. s. sal gēme assi. ʒ. s. ℈. s. fiat ex eis puluis ꝛ ĩnectat dentib⁹. est ꝯfirmās ꝛ ꝯfortās dētes ꝛ stringit gingiuā lapsaꝫ ꝛ est expertuꝫ. ℂ Aliud ℞. cperi ro. spice aro. salis gēme. cornu cerui vsti. ana fiat dentifriciū vel aliter vt placebit. ℂ Aliud ℞. gallaꝝ p. ij. myrrhe p. i. corticis gnatorum. añ. tere ꝛ applica ex eo in radice dentiū ꝛ in gingiuis int⁹ ꝛ ex⁹ mane ꝛ sero: expertū bonū etiā si fuerit ex corrosiōe gingiuaꝝ.

Cura si fuerit ex corrosiōe gingiuaꝝ dicet cura in sequenti cap⁰. Simili̇r si fuerit ex earum abbreuiatione: tñ dicit Aui. in hoc casu ꝯferre alumē tamen mixtum cum tiloaloes adusto ciperi balaustijs ꝛ sumach.

Cura si fuerit propter vehementem siccitatem cura fiat cum humidis notis.

Cura si fuerit ex debilitate fortifica virtutē: deinde procede cum stipticis dictis. Qꝫ si fuerit ex debilitate ꝟtutis etatiua. cura est difficilis fortasse ꝛ impossibilis.

Cumqꝫ hec oia nō ꝯtulerint opꝫ trāsire ad ligatiōes eoꝝ cū dentibus q nō mouenꝭ vt ligemetur opator cum filo serico ligare aut filo lineo vel aureo ꝛ texere in modū septis. nā sic retinet tpe lōgo: deinde administrare stiptica: ꝛ si ibi est mala huīditas abstergēda vt. d. ꝛ infra de alteratiōe coloris dentium. Aliq̄ vō ligāt cum filo aureo postponētes filum argenteum qꝛ fit viride. Albucaś. Sꝫ credo qꝫ fortius ligant cū lineo vel serico lꝫ nō tm̄ duret: ꝛ ꝯsilis est albucaś. reapponere ħ mō dentes ex toto euulsos ꝛ fractos cāu aut ꝑcussiōe. vñ format ex ossibus vaccinis dētes fm̄ q̄ntitatem necīā ꝛ reapponit loco deperditoꝝ. Illud esset vtile his quibus deficiunt dentes in pte anteriori ꝑpter qđ non ornate ꝛ debite enunciāt sermonē. hec facilius dicuntur q̄ fiāt.

ℂ De ꝯgelatione dentium. Rrica. vij.

Congelatio dētiuꝫ in vulgari nr̄o dicta spauento est stupor accidens dentibus.

Causa cuius est friditas cū stipticitate i eis retēta ꝛ ipressa a rebus frigidis ꝛ stipticis: pp qđ acetosa acria ꝛ pontica sunt talis ꝯgelatiōis sine stupor causatiua. ℂ Ex qb⁹ apparet qꝫ et vapores a stō eleuati ab humore acetoso sunt talis accidētis ꝑductiui. Quāqꝫ ħ idē ꝯtingit ex imaginatiōe extimatiua cum pñs est ille qui masticat acetosuꝫ masticādo cū trāsmutatione: vt Aui. ꝛ cā huī⁹ est phīcata: ꝛ tu ꝯsidera.

Cura Canones calefactio dētiū. nā ꝑ calefactionē remouet friditas. q̄ in ꝯgelatiōe ipsa est cā ꝑncipalis: sicut vbi grā cum vino calido retēto in ore: aut fricatio dētiū cū sale. ꝛ spāl̇r assr: aut cum bacis lauri: aut masticatio vitelli oui cali aut nucū: aut auellanaꝝ: ꝛ spāl̇r assatarum aut fricatio cū eis Jtē ad idē panis calo: aut case⁹ assatus aut cepe. Jtē marime ꝯmēdat portulaca ꝛ semē ei⁹ ꝛ est ex marime expertis siue fiat ex eis fricatio vel masticatio. Sed tu dices: quō ꝯfert cum sit frida. Dicet in dubijs.

ℂ De alteratione coloris dentiū. Rrica. viij.

Alterant dētes i colore suo aut a cā ꝑmitia pp negligētiā mūdificatōis oris ꝛ corpis toti⁹ aut mēbri ꝑticulari aut pp nimiū vsuꝫ reꝝ dētes corrūpētiū de qb⁹ in ꝑn⁹ cap⁹ ꝛ spāl̇r mellis. vsus. n. ei⁹ marime fedat dētes: ꝛ dulcia pinguia vt ibi. ℂ Vñ nōndūꝫ qꝫ ex negligētia remanet limositas circa dētes, ficiēs eos. ℂ Jtē ob negligētiā corpis eleuant vapores a stō a toto vel ab alio ꝑticulari mēbro, ificiētes. ℂ Jtē fit aliq̄n aggregatio ꝑ has vias māeꝝ in dētibus q̄ tātā i eis morā ꝫbuit vt ide putrificet. vñ eoꝝ remotio est difficil. ℂ Quāqꝫ tāꝯ ꝑ sbaꝫ eoꝝ penetrāt māe male q̄ ibi retēte inficiūt eo⁹ dētiū fꝫ qꝫ accit cuti ex ꝑhti maloꝝ humoꝝ ad stra corp⁹: vt ꝑ asso. ꝯmento 2⁰. ℂ Qꝫ si fuerit colice color dentis est citrinus. si melancolice niger. si sanguinee rubeus: si flegmatice albus.

Cura Canones ꝓuādi sunt qnqꝫ. Primus est regimē. Scōs alteratio. Tertius etiatio. Quart⁹ abstersio ꝛ mūdificatio. Quītus resolō exīctio ꝛ exiccatio.

ℂ Prim⁹ cōplet caucēdo a reb⁹ dētes corrūpētib⁹. de qbus ī ꝑn⁹ capl̄. Jtem spāl̇r a vomitu qꝫ pur si ꝯtingat fieri post ipm̄ imediate fiat dentium collutio cū aq̄ ro. ꝛ aceto.

ℂ Scōs ꝑficit cum ꝫijs rectificātibus malā cōplonem vbicunqꝫ fuerit siue in stō vel capite vel alibi.

ℂ Tertius complet cum euatiuis appropriatis māe peccātis de qbus in 4⁰ tractatu vel flōmia si erit necīa.

ℂ Quartus cum abstergētibus ꝛ abstersiuum bonum est tartaꝝ vini optimi puluerizatū. cū q̄ fricent dētes deinde abluant in hyeme cum vino calo ꝛ in estate cū frido. Ad idem spuma maris aut pumex cum quibus fricentur: vt dictum est. Jtem ordeum adustum item salgēma.

ℂ Quit⁹ cōplet cū resolutis exīcētib⁹ ꝛ exiccātib⁹ vt sūt pigmēta astrū cū abstersiuis dcis ꝛ fiēt inde dētifricia optia: ꝛ tu cōpone. Et ex laudatis. ℞. radicis aristologie. p. i. cornu cerui adusti. p. ij. masticis. p. iij. olei ro. p. v. terant ꝛ administrāt. ℂ Aliud. ℞. pipis albi ad libitū: ꝛ ex eo cuꝫ vino antiq̄ ꝛ melle fiāt trocisci ꝛ exiccēt i furno tpate calitati. ℂ Deide. ℞. ex eis. ʒ. ij. s. salis gēme. ʒ. s. ℈. i. spume maris. ʒ. s. ℈. s. ligni aloes. ʒ. s. fiat ex eis dētifriciū. est. n. bonū abstersiuū ꝛ mūdificatiuū. ℂ Aliō. ℞. triture vasoꝝ terreorū: salis gēme adusti: cipi albi assi. añ. ʒ. ij. spume maris carbonū: radicis cane. añ. ʒ. i. fiat dentifriciū cū eis. ℂ Multa ac plima exēpla ponē posses: sꝫ hec sufficiāt. nā volenti cōponē ex datis plima faciet. Qꝫ si copiosior fieri voluerīs quere Mesue de hoc ꝛ in tractatu de decoratione.

Dubitatur an dētes sentiāt. Qꝫ non argr: qm̄ nulla ossa sentiūt. dētes sūt ossa. g. maior ē omniuꝫ ꝑboꝝ. Arist. ꝑ ꝛ 3⁰ ō aia. Pilis ossib⁹ ꝛ vngueb⁹ nullus est sensus. minor est Auic. ꝑ⁰ ꝑmi de anathomia ossiū. ꝛ. 2. de gn̄atiōe aialiū. 6. cap. ꝛ. 5. de gn̄atiōe. vltio cap. ℂ Ad oppo^m vī esse expiētia. nā plurimum dolent ꝛ pro isto est Auic. allegato loco inqt. Nulli ꝑterea ossium sentit ꝑter dētes vllo mō. ℂ Jn ħ dubio discordati sunt antiqui. posuerūt. n. qdā eos nō sentire: ꝛ pro se adduxerūt has rōnes. ℂ Prima qꝫ semp in frāgēdo ꝛ masticādo res duras sequeret dolor qđ est ꝯ expiētiā. ℂ Jtē cum solutio ꝯtinuitatis sit ꝑncipalis ꝛ marima cā factiua doloris: tūc in eoꝝ fractiōe aut limatione sentiret dolor: cui⁹ oppo^m ostēdit expiētia. ℂ Dicūtqꝫ qꝫ dolor qui dente ꝑcipit est in neruis gingiuaꝝ qb⁹ dentes eis alligant. nā frequent exīcto dente remanet dolor. ℂ Jtē si remouet ħ est qꝛ māī hꝫ locum ampliū ꝛ vacuū ex eradicatione dentis ꝑ cui⁹ ꝑītiā cōprimebat ꝛ dolorē cābat. ℂ Alij vt Aui. prima ꝑmi de anatho. dētium. vt supra. ꝛ. 7. tertij: vt supra. ꝛ Arist. 22. pblem. ꝛ. 34. ꝛ Gal. 3. de accidenti. ꝛ vt recitat Auic. ꝑma ꝑm. allegato cap. expsse ponūt dētes sentire. inqt Aui. Gal. qdē dixit qꝫ experimētum nobis demōstrat eos hēe sensum de quo nā sollicita fuit: eos cum ꝟtute que de cerebro ꝑuenit: vt inter calim ꝛ frigidū discernāt.

Pro declaratione dubijs hꝰ in q̄ ꝑtetica bilr ꝛ positiue satis ꝑcedā. ꝑmittēdum ꝑ: qꝫ vt dcm̄ est in ꝑncipio capituli dentes oriunt ex superfluitate nutrimēti ossiuꝫ capitis ꝛ mandibul rꝫ: vt. 2. de gn̄atiōe. allegato cap. ℂ Ex quo ꝑ⁰ apparet eoꝝ gn̄atione alioꝝ ossiuꝫ gn̄oni posteriorē esse: qđ ꝛ in fine deduci dꝫ cum ante non sint necessaria vt aliq̄ ossa ꝯ. de gn̄atione aialiuꝫ. vlti. cap. ℂ Et posset iferri locō. q̄

re nõ dẽs simul gñanť vt reliq̃ ossa. ná illa oĩa simul sunt nec̃ia ad eẽ ⁊ cõplemẽtũ fet⁹. dẽtes aũt nõ: ⁊ iõ nã q̃ nõ deficit i nec̃ijs neq̃ȝ abũdat i supfluis: vt .5ᵒ de gñatiõe aĩaliũ. allegato caᵒ pꝰus pmos aptos incidẽ ꝓducit. deĩde alios masticatiõi nec̃ios. ná pꝰus tpe dȝ eẽ ibi icisio. deĩde masticatio. ¶ Et posset iferri tertio cã q̃re pñt regñari. nõ sic de alijs ossibus. ná cum ex supfluitate nutrimẽti ossium generenť remanẽte nutrimẽto distributo p ossa post dẽtiũ gñonẽ ipsis deꝑditis pñt regñari. ná ibi est pña ṽtutis ⁊ mãe q̃re. ¶ Et pro intellectu coꝛdarij ⁊ coꝝ q̃ ꝑ p dcã sunt notãdũ q̧ ex sanguine mẽstruo fiunt ptes q̃tuoꝛ tpe impꝛegnatiõis. ex vna q̃dẽ vna cum spmate viri qḋ est cã efficiẽs ⁊ sicut foꝛma. gñanť mẽbꝛa spmatica vt ossa nerui ⁊ h̃ȝ: vt Gal. 2ᵒ de spmate. ⁊ p̃ de gñatiõe aĩalium. vlti. caᵒ. ⁊ Aui. Ex scḋa nutriunť hȝ mẽbꝛa spmatica in q̃ remãsit ṽtus feminis ⁊ ex isto nutrimẽto supfluente gñanť dentes: ⁊ ex isto sanguine nutriť fetus. Ex tertia gñať lac sanguine transmisso ad mamillas tanq̃ȝ vtilis tpe partus ejcitur. h̃ autẽ supfluum nutrimẽtũ per ossa cranei ⁊ mãdibule disseminatum nã sagax ꝯseruat vsq̃ȝ ad temp⁹ necessitatis: ⁊ tunc in pñ ᵒ cum dẽtes sunt necessarij mittit ꝓ dẽtium gñone ptẽ nutrimẽti magis subtilem et q̃ dentes gñanť parui ⁊ acuti nõ multum foꝛtes parui quidem qꝛ modicã mãm mittit: acuti vt facili⁹ penetrẽt p gingiuas ⁊ absq̃ȝ maioꝛi doloꝛe solõnẽ ꝯtinui faciat. Itẽ vt oꝛea seu foramina aptioꝛa futuris dẽtibus magis ⁊ foꝛtibus prepa ret. Nã faĉ sicut bon⁹ carpentarius qui cũ vult foramen magnũ facẽ pꝰus pfoꝛat cum pua tribella: deĩde mag̃ ne afferẽ vł lignũ pfoꝛãdũ frãgat. Itẽ h̃ cũ minoꝛi laboꝛe faĉ.

¶ Sed diceret aliquis: q̃re g̃ in omni etate non generãtur. ¶ Dõm q̧ ꝓcedentib⁹ etatibus deficit nutrimentũ tale. vñ q̃ñq̃ȝ refuanť vsq̃ȝ ad etatẽ mediã int̃ spmatis emissionẽ ⁊ ꝯsistẽtiã q̃ tpe gñanť neguedidã. vt in pñ ᵒ capl̃o dicebať. Qꝫ si ꝯtingit in alijs etatib⁹ nasci h̃ est satis raꝝ ⁊ mõstruosum q̃si nõ cui icõueniit nutrimentũ illud supfluum a nã fuisse refuatũ tanto tpe. Vñ audiui senẽ amisisse dẽtes deĩde fuisse in eo restauratos. In multis tamẽ repeniť q̧ in tpe sui senij eis oꝛiť dens vn⁹ vel duo. Tu tñ nõ Aui. pma pmi. de mẽbꝛis vbi inquit. Et illud qḋ est gñatũȝ ex sanguine in quo adhuc virtus existit spmatis dũ nõdum int̃ ipm ⁊ sperma tẽpus intercesserit nisi puum: illud mẽbꝛum qñ tolliť iterũ nasci põt sicut dẽtes in etate puerili: cum ṽo sanguis ad aliã ꝯuersus fuerit cõplõnẽ nõ iterũ renasceť. ꝯsidera. ¶ Et ex istis appet etiaȝ cã q̃re aliq̃ñ in q̃busdã pꝛegnantibus gñantur dentes: in eis eniȝ repitur mã vt pȝ ⁊ ṽtus ⁊ via amplissima de matrice ad mãdibulas: vt infra 4. ⁊ pmo caᵒ. ¶ Sȝ reddẽ cãm q̃re in q̃busdaȝ mulieribus accidit vt pro vnoquoq̃ȝ filio ꝯcepto dentem vnũ amittant difficile est: ⁊ tu ꝯsidera: ⁊ difficili⁹ videtur quare viris accidat. q̧ cuȝ mulieres coꝝ ipꝛegnanť eis cadit dens vnus: speculare. ¶ Ex quibus etiã trahi põt causa q̃re dẽtes anterioꝛes sunt subtilioꝛes: posterioꝛes ṽo eꝯ. nam cum mãdibula grossioꝛ ⁊ amplioꝛ sit: in parte posterioꝛi rõnabile est vt ab ea pte plus multo de mã dẽtis emittatur: ⁊ q̃to amplioꝛ erit mã ⁊ maioꝛ: maioꝛ dẽs debet generari alijs paribus. hoc etiam in fine põt deduci. nã cum res oꝛi appõiteť pꝰus requiriť eius diuisionem ⁊ sectionem q̃ȝ triturationẽ vel masticationem. q̃re anterioꝛes debent esse acuti. Et ex dictis apparet quomõ dentes habent vel nõ habent eandẽ mãm cum alijs ossibus.

¶ Scḋo dubitaret aliquis cum regñari possint deꝑditi q̃re nõ restaurari cum sunt fracti. nam difficilius videť virtuti integrum dentȝ gñare q̃ȝ partẽ: sed põt pmum g̃ et scḋm. ¶ Cõfirmať qñ dentes continue crescunt vt notat experientia in eq̃s hoibus ⁊c̃. ⁊ 2ᵒ de gñatione animaliũ. C caᵒ g̃ cum pars eius erit deꝑdita postq̃ȝ est parua materia apta ꝯuertĩ in dẽtẽ nõ videť q̃dq̃ȝ obstare quin restaureť. ꝯña tñ ꝯ̃ experientiã: qñ videmus dentẽ fractũ ꝯtiue sic fractum crescẽ. Itẽ 3ᵒ tegni. Ossa deꝑdita in infantibus regñanť p viam pme intẽtionis. g̃ ⁊ dẽtes tȝ ꝯña. ꝓ illud gña. Si de q̃ min⁹ vȝ inesse ⁊ inest. g̃ de q̃ magis: sed mi⁹ vȝ q̧ ossa restaurenť cum careãt mã ꝓpa q̃ abũdat nã ꝓ restauratõe dẽtiũ vt pȝ. g̃. ⁊ ꝑ argumento capias ifantẽ.

¶ Itẽ dubitať q̃re dẽs fract⁹ fm supficiẽ ei⁹ totã vt sic diminiatus: in reliq̃s ꝑtibus suis sanus nõ crescit cũ crescẽ deberet sicut nõ fractus: imo ⁊ magis qñ nã cũ nõ deficiat in nec̃ijs deberet esse magis sollicita circa eius augmentum vel saltẽ eque bñ sicut de alijs. ¶ Itẽ dens fract⁹ fm vnã ptẽ tñ crescit. g̃ ꝑ idem ⁊ fractus fm totam etiã supficieȝ. ¶ Itẽ vngues fracti crescunt g̃ ⁊ dẽtes fracti debẽt crescere. ꝯña vȝ tenere. qñ ita reqriť mã pro augmẽto dẽtis sicut pro augmẽto vnguis: ⁊ nã plus sollicita esse dȝ de dẽte q̃ȝ de vngue. ¶ Itẽ videmus q̧ vbicunq̃ȝ fit in coꝛpoꝛe deꝑditio alicuius ptis nã statim sollicite restaurat si põt per viã pme intẽtionis vt in mẽbꝛis carnifoꝛmibus est videre. aut p viã scḋe aliq̃d loco illi⁹ ꝓduc̃ vt ossibus rosbot. q̃re g̃ cum hẽat mãm ꝓ gñatiõe ptis dẽtis ipiam non restaurat: aut loco eius aliq̃d nõ reponit: vt capias pueri sex annoꝝ ⁊ argumẽti foꝛma. ¶ Et ꝯfirmať: qñ vt dcm̃ est in pñ ᵒ capl̃o. dẽtes ẽt in loco vtilitatẽ pbẽt vt ꝓhibeãt subitũ ingressum aeris ad coꝛ. si g̃ ꝓduceret rosbot vel aliqḋ tale vȝ ex hoc finẽ suũ nã adiplẽ: qḋ si non faciet vȝ deficẽ. De his oĩbus expecteť rñsio in fine determinationis dubij vbi poneť 3ᵐ pmittẽdum. Siq̃s tñ vellet foꝛmare q̃õnẽ theoricã ⁊ magr̃alẽ p pmittat pmittẽda. 2ᵒ ꝯ̃nes. 3ᵒ rñsiões ad obta. Ego autem h̃ positis ⁊ pcticabilr locut⁹ sũȝ. q̃re ⁊c̃.

Secundo pmittẽdum: q̧ dẽtes sentire põt intelligi dupli̅r. Uno⁹ p se ita q̧ dẽtes sint immediatũ oꝛganũ tact⁹. Alio⁹ ꝑ accñs: qꝛ dẽs sentit mediante alio sibi ꝯiuncto vt neruo. ¶ Et ꝓcedẽdo fm hãc diuisionẽ rñdeť ad dubiũ p has duas ꝯ̃nes. Pꝛia q̧ dẽtes p se nõ sentiũt. Scḋa q̧ ꝑ accñs sentiũt. ¶ Pꝛia ꝯ̃ dclarať: qꝛ ad h̃ q̧ aliq̃d p se sentiat reqriť vt ipm sit neru⁹ vel res neruosa siue hñs neruũ. h̃. n. voluĩt phi oẽs. Arist. 2. de aĩa: sȝ dẽs nõ est hȝ. g̃. Itẽ oꝛganũ tact⁹ dȝ dclinare ad humidũ cũ tact⁹ ꝯsistat i pati. g̃. Itẽ a posterioꝛi si p se sentiret maxime sentiret doloꝛẽ ex solõne ꝯtinuitatis in eo: cũ ipa sit potissima cã doloꝛis: cui⁹ opposi̅tũ notat experientia. ¶ Secunda ꝯ̃ declarať: qñ dẽs sentit p neruos gingiuaꝝ venientes a 3ᵒ pari q alliganť radici ei⁹. vñ iuxta radicẽ sentit vsq̃ȝ ad locum cui cõicať sensus p neruũ: ⁊ qꝛ neru⁹ nõ venit ad supioꝛẽ ptẽ dẽtis. hinc in ei⁹ supioꝛi pte nõ sentit. ⁊ iõ limãdo ⁊ frãgẽdo eũ nõ cãť doloꝛ: sȝ cuȝ appꝛoximanť res calẽ vel fri. qꝛ tales ꝓcedũt de pte ad ptẽ vsq̃ȝ ad radiceȝ. iõ sentiunt. ⁊ qꝛ ceteris ossib⁹ nõ cõicant isti nerui. hinc nõ sentiunt: ⁊ nã h̃ fecit in finẽ bonũ vt dẽtes ꝑcipiant inuamẽta a nocitis cũ recipi hñt ab aĩalib⁹. vt ẽt allegatũ ẽ supra ex auctẽ Gal. ¶ Et lȝ istẽ ꝯ̃nes videanť sufficienter satisfacẽ: tñ ꝯ̃ ipsas est ex pñte auct̃as Aui. 7. tertij. de doloꝛe dẽtiũ inq̃t. Scias q̧ dẽtes q̃ñq̃ȝ dolẽt ꝑp cãȝ doloꝛosaȝ existẽtẽ in sub̃a ipsoꝝ fm q̧ ꝓpositum⁹ in eis q̃ p̃teriẽrũt: qꝛ .7. tertij. i p̃ caᵒ. Et q̃ñq̃ȝ est ꝑp cãȝ doloꝛosaȝ existẽtẽ i neruo q ẽ in radice coꝝ. nã opĩo illa conať soluẽ oĩa inducta de doloꝛe p sensum cõicatũ eis p neruos gingiuarũ. Ecce q̃ũo expssis dicit q̧ p̃ter illũ modum adhuc sentiũt sensitiua ṽtute existẽte in sub̃a coꝝ. vñ vt Auic̃. allegato loco. Et q̃ñq̃ȝ sentiũt fricationẽ ĩtiã. Pro isto vȝ Gal. 3. de accñti iq̃t. In doloꝛe dentiũ tact⁹ pati vȝ. ¶ Et ꝑp istas auct̃tes et alias multas: vt. 22. ⁊. 34. ꝓbleu. videť. Cõciliatoꝛ in annero dĩe. 43. ponere alias ꝯ̃nes. ¶ Pꝛima q̧ dentes p se sentiunt: qꝛ sub̃am hñtem in se neruũ ꝑ sub̃am. n. coꝝ: qꝛ ꝑ radices disseminať nerui sensitiui ad eos venientes et ter

sio pari. vt. d. ¶ 2° q̄ lȝ ita sit eorum tñ sensus est obtusus valde sine dubio. pȝ 3°. qm̄ earum sub͂a est frida dura ⁊ sicca sensationi subm̄ satis ineptum: vt. d. hãc quoqȝ subam in finē dedit eis nã cum debebãt frangere ⁊ diuidē res duras. ⁊ h̄ appet q̄re in supficie eoꝝ: sunt q̄si sine sensu modica vel q̄si sine vlla v̄tute sensitiua cõicaꝛ: qḋ nã etiam in finē opata est vt ex eorum fricatiõe ⁊ ꝯtactu nõ doleant. vñ ⁊ terrestria corpa eis occurrētia q̄ꝫ maxime parū sentiunt respectu q̄litatū actiuarū: que cum sint spūales magis penetrãt. ¶ Et si dicaꝛ q̄ꝫ sunt acuti sensus ⁊ non torposi ex vehementia doloris pcepti. ¶ Di q̄ illud accit magis q̄ꝫ do dolor cõicaꝛ neruis aut pãniculis ginguiarū q̄bus ipi eisdē alligãꝛ. ¶ Vñ si in summa dētes dicunꝛ sentire eo mõ q̄ ⁊ caro ipsa sentit. qḋ sentire põt dici satis p̄ seqȝ per subam hñtēȝ in se neruos. ¶ Scḋo dicunꝛ sentire eo modo quo caro deperdita per abscisionēȝ: deinde regeneraꝛ. Sentit q̄hqȝ q̄ꝫ. s. sensum diminutū ⁊ torposūȝ hȝ. Iste tñ modus potest in p̄mum reduci: ⁊ tu considera.

Tertio p̄mittēdum pp̄ q̄dã mota ⁊ dubitata p̄ticulari. d. q̄ ad restaurationē fiēdã ptis depdite reqrunꝛ duo p̄ncipalr. Primū est ꝓductio ptis depdite. 2m ē vnificatio eiꝰ cū aliȷ̈s ptib'. ¶ Ad pfectionē ṽo p̄mi reqriꝛ fortitudo v̄tutis assimilatiue ꝯueniētia istrī calitatis. s. debite sine cõplexiõis. cõmoditas vie p̄ quã dȝ nutrimētū trãsire ad locū. Vltio debita q̄ntitas mãe. ¶ Ad 2m ṽo cõplemētū reqriꝛ hūiditas viscosa ⁊ poroꝝ aptio siue latitudo p̄ quã humiditas illa mitti possit. ¶ Ex q̄bꝰ appet r̄nsio ad dubitata. d. q̄re fractus dēs nõ põt restaurari: q̄ꝫ ⁊ lȝ mã reperiaꝛ deficit ex pte v̄tutis assimilatiue. nã dens ipse fractus est eger. iõqȝ virtus assimilatiua eius debilitate nõ põt vnificare ptem cum pte vt tpe sanitatis. ad qḋ ꝯcurrit q̄ eius instr̄m vt calitas siue cõplo eius est multū debilitata. nã vt dcm̄ est dēs ē valde obtusi sensus p̄cipue f̄m ptē supiorē iõ ex modica cã ita debilitaꝛ vt q̄si reddaꝛ vt res mortua. nã ꝯtinue ab extrinsecis alterantibus lediꝛ ⁊ caliditas eius diminuiꝛ: ex pteqȝ friditatis extrinsece fit suoꝝ poroꝝ clausio. q̄ ita modica fieri nõ põt q̄ f̄m se totos saltē pte nõ fracta sit cõpleta. q̄re nutrimētū per ipsos penetrare nõ põt: ⁊ ex ꝯñti nõ põt fieri restauratio. ¶ Et ex isto apparet q̄re nõ fit in eis rosbot. naȝ ad rosbot gñonē requiriꝛ aptio porositatū p̄ q̄s possit penetrare mã humida viscosa. Cū aūt eo tpe illud in dente nõ reperiaꝛ nec etiã mã viscosa humida ꝓpter vehementē siccitatē dētis hinc nõ gñaꝛ. ad qḋ ꝯcurrit debilitas caloris innati vt dcm̄ est. ¶ Itē etiam dens non recipit iuuamentū accñtale a ptibus vicinis quēadmodum recipiūt ossa i suis ptibus. Vñ credo q̄ si aliqḋ os in etate adhuc infantie in extremitate sua frãgereꝛ ⁊ dimittereꝛ discoopertum ita q̄ aer ꝯtinue eū penetraret q̄ nedū restaurareꝛ: sȝ corrumpereꝛ. Nõ enī sic corrumpiꝛ dens pp̄ eius siccitatem. ¶ Ex his etiã apparet pp̄ qḋ nõ crescunt radices dentiūȝ egroꝝ dimisse post dētiūȝ illoꝝ extractionē. ¶ Et ex his etiam inferꝛ q̄ virtuti regitiue totius stante presentia materie dētis facilius est totum vnū dētē ꝓducē de nouo q̄ꝫ partem vnius deperditaȝ restaurare. pȝ correlarium: cum nã faciat scḋm ⁊ nõ faciat p̄mum. nã semp̄ agit qḋ facilius agere põt. ¶ Et ex his pȝ causa q̄re ꝓducit dentes dictos bastardi sic dicti q̄ꝫ oriunꝛ ext̄ rectã lineã: quēadmodū filij qui ex recto nõ nascuntur matrimonio dicunꝛ bastardi. nã cum craneum ⁊ mãdibule sint multum humida tunc superfluit eis nutrimentū qḋ est mã dentis. Natura itaqȝ d̄ possibilibus facit qḋ melius est. vñ ex illo generat dentē. ⁊ q̄ꝫ īuenit locum rectū occupatū ꝓducit illū p̄ locum mãdibule sibi vicinum ext̄ lineã rectam. Et ex isto apparet q̄ facilius est ei de nouo ꝓducere dentē q̄ꝫ fractum restaurare. ¶ Vñ pro cõplemēto dubij dicatur q̄ ossa infantiū hñt de materia multa ⁊ sunt humida ⁊ virtus est fortis vt tertio regni. ideoqȝ restaurari possunt. Quod d̄ dentibus non contingit ꝓpter debilitatem virtutis: ad qḋ concurrit eorum dentium siccitas multa que impedit cõsolidationem. De vnguibus vero secus est. nam vngues non vere crescunt ⁊ nutriuntur: sed per iuxta positionem ⁊ impositionem partis post partem vltimo natura nõ facit rosbot neqȝ aliquid aliud: quia non potest ex debilitate ⁊ impedimento alioꝝȝ que dicta sunt. Et cum dicitur natura potest producere facilius parteȝ. Dicatur q̄ natura alijs paribus bene debet posse producere parteȝ dentis melius q̄ꝫ totum dentem: sed cetera non sunt paria vt pȝ. ¶ Vtrum dens sit alijs ossibus durior relinquo disputantibus. Et hec de dentibus.

Notandum q̄ vt dictum est dentes ab alijs ossibus differūt: q̄ꝫ crescunt alijs ossibus nõ crescentibus. nã si alia ossa ꝯtinue crescerēt nec̄e foret ⁊ aialia ꝯtinue cresce̅: ꝯñs est falsum ꝯ̄ s̄niaȝ Aristo. 2° de generatiõe aialiū. 6° caꝰ vlt̄. Est enī aliqd oībus aialibꝰ terminus magnitudinis pp̄ qḋ ⁊ ossium incremētū: ⁊ scḋo d̄ aia. Oīum nã ꝯstantiū ipositus est finis magnitudinis et augmēti. Et cã sunt q̄m̄ in ꝯtritione ⁊ ex eoꝝȝ ꝯtactu minuunꝛ. vnde sic contriti deficerent nisi continue crescerēt.

Dubitatur a q̄bus ledunꝛ dētes an a frigidis an a calidis. Q̄ a calidis: q̄m̄ caliditas est q̄litas magis actiua. Q̄ a frigidis ꝓbaꝛ: q̄m̄ ab eis caliditas ꝯgelationē recipiūt q̄ est passio ipsoꝝ magis. ¶ Dicendū q̄ nãlr magis a frigidis noceñꝛ vl̄r. frigiditas enīȝ ossibꝰ vl̄r ē inimica: ⁊ calitas amica. 5. apho. apho. 2. Naȝ caliditas eoꝝ pauca a friditate ei tīguiꝛ: q̄ a caliditate iuuaꝛ ⁊ intelligiꝛ hic de calidis ⁊ fridis actu: ⁊ ꝓ isto est sententia Aristo. 34. pblēu. pblēumate. 2. Propter q̄ dentes frigus magis sentiunt q̄ꝫ calidum. caro aūt econuerso.

Dubitatum fuit an dētes possint apari cū sint ossa. nõ. n. videnꝛ in seipsis tumorē posse recipe qḋ requiriꝛ ad apatis gñonem: vt dīa. 95 ¶ Premittēdum p̊ q̄ apa cõtingit dupl̄r gñari. Uno quidem mõ p̄ viã reumatismi ex venis arterijs in spõgiositates mēbroꝝ. Alioꝰ p̄ viã paulatine congestionis: hoc ē ex supfluo nutrimēti. ¶ Scḋo p̄mittēdū q̄ duplex est apa scȝ verum ⁊ nõ verū. Verū qḋ hȝ tumorē manifestū cūȝ mala cõplone: cõpõne: ⁊ solone ꝯtinuitatis. Nõ verū qdē q̄ꝫ quãdã silitudinē cum ṽo dcm̄. Vñ Serapio libro. 2. d̄ dentibus. Si dentes viriditatē in suo toto recipiūt corpore tūc nõ mirandū si ꝯseq̄ꝛ eas. qḋ sīe apati existit. ¶ Et iuxta hoc ponunꝛ ꝯ̊nes. Prima q̄ dētes ⁊ vl̄r ossa n̄ psit apari p̄mo mõ. pȝ: q̄ꝫ talia mēbra carēt illis ductibus per quos debēt fluere humores in eoꝝ porositatibus. ¶ Secunda ꝯ̄ dentes psit apari scḋo mõ. pȝ ꝯclo. nã ex supfluitate nutrimēti recepti possunt intumescē: q̄ꝫ retēta p̊ supfluitate ⁊ quodã mõ indurata supueniente alia: ⁊ iterum alia ex his aggregatis ⁊ retentis fit tumor ⁊ putrefactio. ¶ Tertia ꝯ̄: q̄ lȝ ita sit. tñ dentes non apanꝛ vere. nõ enī habēt tumorē manifestū: cuiusmodi hñt minora media. iter minora q̄ sunt in vltio duritiei ⁊ mollitiei vt musculi: ⁊ his silia. ¶ Quarta ꝯclo dentes psit apari apate nõ vero. pȝ ꝯ̄ ex dictis. Vñ in summa dētes q̄hqȝ extēsionem et tumorem patiunꝛ g̃ra neruose partis eis coniuncte.

Dubitatur q̄uo ꝯfert in passionibꝰ dentiū spoliū serpentis cū videaꝛ esse qd venenosū. ¶ Dōm q̄ spoliūȝ nõ est venenosūȝ neqȝ alie supfluitas aialis venenosi. ⁊ iõ stercus lacerte viridis qḋ multū valet in suo casu securiter administraꝛ. venenū quoqȝ reseruatur in capite: cauda: ⁊ visceribꝰ aialiū venenosoꝝȝ tñ. iõqȝ cū spolium sit sicut supfluitas securiter administraꝛ. vñ bullitū in oleo ⁊ denti applicatū mirabilr cõfert: vt. d.

Sed tu dices epar lacerte viridis ē ex viscerib⁹ ꝛ tñ laudatur. credo ꝑ viscera itelligēda itestina. Sic em͂ i hoie colla q̄ est humor acut⁹ valde ad itestina mittit vt cū stercoribus expellat ꝯsuo eius grā officij ad ea mittat sic venenum in aialibus vt ad caudam: sunt enim forsan intestina via transitus veneni ad caudam: ꝛ tu considera.

Dubitatur cū casa ꝯferāt in stupore vl' ꝯgelatione dētiū quō portulaca q̄ ē frida in tat: q̄ ita i cāu isto cōmēdat. ¶ Dōz ꝓ cū Aui. 2° canone q̄ delet stuporē dētium ꝑpea q̄ lenit aspitatem. 2° dō q̄ h̄ dicit q̄ minuit stuporē ꝑp minorē friditatē eius q̄ꝫ sit friditas iducta a rebus acetosis. Vn̄ Aui. 3° pmi. ō ꝯfuādis ex reis a frigore ingt. Quidā ponunt ea i fra aq̄ ꝛ sentiūt vtilitatē ac si ab eis nocumētū remoueret̄ sic in fructibus accit ꝯgelatio cū in aq̄ ꝓijciunt̄ fridā: q̄ ꝯfert ꝛ hec indigēt bñ vtiliori ꝛ ꝓbica ꝑscrutatōe: qō theoricis relinquō.

Notandū q̄ mā erñe casa ꝛ in fluxu cōpetit flōmia vt dcm̄ ē. ſꝫ añ flōmiā deberēt ꝓcedere frida stiptica sistentia catarꝝ vt sandali: rose: cāphora: nenufar ꝛ h̄ꝫ. de qb⁹ de catarro: ꝛ tūc igrossato catarro ꝛ obtuso fiat flōmia. nā si ꝓus fieret itēderetur fluxus.

Notandū vlterius q̄ q̄ facta est mētio de gallis q̄ qñ volum⁹ ꝯstrigere digat̄ galla viridis nō pforata qñ vo magis exiccationi sumus intenti digat̄ pforata sicca: ꝛ qñ in passiōibus dētiū magis attēdimus ꝯstrictioni. hinc ipsis debemus vti viridibus.

Notandū q̄ dentes q̄ꝫtū ad sbam colorē ꝛc̄. dicūt mēbra spmatica: ſꝫ nō ve. Qꝫtū vo ad offm̄ vt pꝫ ex eoꝝ descriptiōe dicūt mēbra officialia: mēbra vo spmatica gñant̄ ex spmate ꝛ sanguie vt. ō. dētes vo ex sanguine menstruo habent vim spermatis: ꝛ ideo nō sunt vere membra spermatica.

Dubitabit ēt qs rōnabilr̄ quō hñt apri dētes ita magis acutos ꝛ duros cuꝫ sint aialia multū hūida. ¶ Dōz q̄ h̄ fcm̄ ē ex fiñ a nā ipa. cui⁹ sagacitati nō ē finis. dedit. n. aialib⁹ mlta loco armoꝝ ꝓter cōplonē nā: vt apro dētes acutos: ꝛ bob⁹ cornua: ꝛ equo soleas: ꝛ lepori leuitatē pedū: ꝛ ita ꝯsilr̄ de alijs. Afforismi.

¶ Unicum reperio afforismū de mā dētium ꝛ ꝓnosticum preter illum q positus est de difficili exitu dentium.

¶ Quibus in dentibus in febribus limositates fiūt fortiores ꝛ diuturniores fiunt febres. 53. 4°.

¶ Cum vero dentes ꝛc̄. allegato loco. ꝛ. 6. 3°.

Capitulum. viij. de dispōnibus gingiuaꝝ et labioꝝ. ꝯtinēs. Rubricas. 11.

¶ De anothomia descriptione ac complexione labiorum ꝛ gingiuarum. Rubrica. 1.

Labia sūt mēbra cōposita ex neruis carne pāniculo ꝛ cute mira mixtione ita q̄ cutis a carne ꝛ caro a neruis separi nō pōt: neqꝫ pāniculus ab eisdē. Et dā mira: qm̄ nerui sūt ita mirabilr̄ carne cōmixti q̄ labia cū eis mouent̄ ad oēꝫ dñaꝫ pōnis: ita vt musculi non sint eis necij. nā ex ꝗuedis musculoꝝ videret̄ seq ipedimētum potius in motib⁹ eoꝝ: ita mōdino placuit. Sꝫ Aui. vō ponē musculos ꝓpos deseruiētes eis i suis motib⁹ vltra illos q sūt i labijs ꝛ iūt̄ alios cōēs: ꝛ sūt hi nūo 4°. Duo. n. veniūt a supiori pte i termīdis oꝛaꝝ maxillaꝝ genaꝝ ꝛ ꝯtinuāt ꝓpe ei⁹ extrēitates: ꝛ duo silr̄ ab iferiori: ꝛ hi qdē vt labiū moueat̄ sufficiūt. ꝛ Gal. 9°. de iuuamētis ingt. Et musculi q mouēt duo extrēa nariū ꝛ labioꝝ ꝛ maxillā. Ex qb⁹ ꝟbis manifeste cōꝓhēdit̄ q̄ labia musculos hñt. Posset tñ h̄ rñderi q̄ musculos cōes hñt ꝛ nō ꝓpos: ſꝫ postea auctas Aui. ē expilr̄ in oppo^m: ꝯsidera. ¶ De gigiuis vo dōꝫ q̄ sūt mēbra cōposita ex carne neruis ꝛ pāniculo. nā adherēt radicib⁹ dētiū q dētes in eas ꝓfundāt ꝛ ꝑ eaꝝ neruos alligant̄ atqꝫ sensum recipiūt vt i ꝓcedēti c°. Et dī pāniculo: qm̄ pāniculus cooꝑiēs labia ꝛ gigiuas palatum ꝛ alia mēbra itrīseca oris ē pāniculus ori⁹ ab itrīseca tunica meri ꝯtinua cū itrīseca tunica stōi. nā mediāte ipo sentiūt illa mēbra. ꝑp qō in futuro vomitu tremit labiū iferi⁹. Ex his pꝫ ter. Aui. ꝓ° pmi. de gñone hūoꝝ cū ingt. Nutriēs masticatiōe aliqñ hꝫ idigōnē. ꝯsidera. ¶ Ex qb⁹ inferri pōt ꝯplō hoꝝ mēbroꝝ ꝯpositoꝝ. nā cuꝫ ps carnea sup alias multū obtinet non irrōnabilr̄ ponent̄ calē cōplonis. vñ ꝛ Aristo. 2°. de ptib⁹ aialiū. 4° c° ea carnea eē dixit. ¶ Et intra hec ponit̄ eoꝝ descriptio. Labia sūt mēbra ꝯposita ex neruis carne cute ꝛ pāniculo ad cooꝑiēdūꝫ os ꝛ dētes ad decorē ad retinēdā saliuā ꝛ ad obitā vocē formādā finalr̄ creata. Vñ si dētes nō starēt labijs cooꝑti multū inde lederent̄. Nec plurimū i feaꝝ ꝯdecēs expssio fieri posset. vt 2°. de ptib⁹ aialiū. 4° c° circa finē. ¶ Et ꝯsilr̄ dicat̄ de gingiuis. Nā gigiue sūt mēbra carnea ex neruis ꝛ pāniculo ꝯposita in vtilitatē dētium orisqꝫ decorē finalr̄ inuentā: ꝛ h̄ ois ex dcīs sunt mani⁹. ¶ Et si gingiue ꝛ labia multas possint pati egritudines. tñ de his ꝓcipalibus dicet̄ ex q̄rum cura patebit facile quid in ceteris agere oportebit. Et vt ducem meum sequar initium faciam de gingiuis.

¶ De apostematibus gingiuarum. Rubrica. ij.

Apostema gingiue est tumor eius preternaturalis.

Causa cui⁹ ꝑm plurimum est mā flatica a capite nō raro descēdēs. Et dī ꝑꝫ plurimum: q̄ aliqñ a mā colica ꝯtigē posset: ꝛ tactus dolor ꝛ color in h̄ discernūt. Et dī a capite non raro: q̄ a stō ꝛ ab alijs membris vt fumis ab eis eleuatis potest contingere: vt pustule oris in ydrope. ¶ Et ex eis quedam sunt recentia: quedam antiqua. recentia facilius. inueterata vero difficilius curam recipiunt.

Signa apāti gigiuaꝝ sunt sic reliq̄ signa alioꝝ ex pte acuitatis ꝛ remissiōis doloris: rubedinis citrinitatis: albedinis: tumoris: caliditatis ꝛ h̄ꝫ ex iuuātibus ꝛ nocētib⁹: de qb⁹ sepe vel de alijs apātibus. ꝛ tu ibi.

Cura. Canones in calido sanguineo aut colerico sanguini admitto.

¶ Ordinatio diete. ꝛ scit̄ ex dictis de dētibus ꝛ de soda.

¶ Scdō eūo cū flōmia ex cephalica: ꝛ appositio vētosaꝝ. ꝛ si op⁹ ē etiā ad scarificatōes eaꝝ. Itē flōmia ꝓtinet circūstātiū: vt ale scheirich mō Auic. i. in circuitu loca vbi oritur barba. Itē eūo cū tamarindis viol. prunis: cassia ꝛ h̄ꝫ habētib⁹ cū sua eūone remittē feruorē sanguinis ꝛ colere.

¶ Terti⁹ si op⁹ est admistratio equalitum mām vt est sirrupus viol. acetosus nenufarinus ꝛ h̄ꝫ. de quibus. 4. cap.

¶ Quart⁹ ē admistratio repcussiuoꝝ in ꝓn° cuꝫ qb⁹ est stipticitas: vt sunt ro. sandali: plātago: acetū: corallus: agresta: galla: lutū sigillatū: oyamoꝝ: ex qb⁹ cōponēt: vt in de dētib⁹ dcm̄ est faciēdo collutōes ꝛ h̄ꝫ. ꝛ ad ex ꝛ ad itra: vt magis placebit. Item valet collutio ex oleo ro. ¶ Deinde in augmēto ꝓcedat̄ cum repcussiuis ꝛ resolutiuis vlcerib⁹ repcussiuis vt in cura alioꝝ apātuꝫ dcm̄ est. Ut verbi grā. Rx. mirti balaustiarū: portulace: spice mastic). añ. bulliant in aqua ꝛ fiat collutio oris. ¶ Itē collutio fcā ex oleo ro. in quo aliqd spice bulierit. ¶ Itē oleum masticis in quo rose bulierint aut aliqō tale infrigidatiuum. ꝛ hꝫ h̄ oleuꝫ ꝓprietatē in sedando dolorem gingiuaruꝫ. ¶ Procedetur qꝫ deinde in statu cum resolutiuis solis: de quibus resolutiis te copiosiuꝫ faciā stati cū de frido curā ponam.

Cura in frigido apāte ꝑuato canone ex pte diete. fiat eūo māe cū respicientib⁹ eā. de qb⁹ supra de soda frigida. ꝛ si opus est transeat ad digestiua. ꝓ qb⁹ recurre vbi dictuꝫ est. Tertio administrent̄ repcussiua qb⁹ sint ealida stiptica: nō tñ multe caliditatis admixta. vt verbi grā.

oleū ro. vt dcm̄ est de calo cōmiscēdo resolutiua cum rep cussiuis. Ultimo vtēdo resolutiuis fortioribus q̄z in calo.
¶ Calia resolutiua in passionibus gingiuarum ꝯferētia sunt Mel Alumē. aqua salsa in q̄ cōdiunt oliue. Aristologia. Calamentum. Cypressus Mastix. Origanū. Ruta. Squinantum. tamariscus. berbena. aloes. Butyrū. Cassiafistula. Cicer. Absinthium. Apium. Cubebe.

Postremo scito q̄ in calo et frido a pte gingiuarū nō parꝫ ꝯferūt diuisiōes. Uñ cum dubitaꝫ de magnitudie ex̄ficē et stati a pri° post cōnē ita q̄ diuersio sit canō terti° in ordie. ¶ Qꝫ si apa duenmt ad sanatiōnē et apturā ponēꝫ canōes in Rca seqnti ō vlceribus earꝫ. ¶ De vlceribus gingiuarꝫ. Rca. iij.

Ulcera gigiuarum sunt vulnera putrida earum.

Causa quoꝫ ē mā nāꝫ acuta: aut p putrefactōꝫ siue adustiōnē gēita. Ita vo q̄ñq̄ putrefit et putrescēti apata vlcerosa gñatꝫ et ꝯsistꝫ meliā i eꝰ adustiōe. ¶ Uñ notādū q̄ vlcerꝫ gigiuarꝫ q̄dā recētia q̄dā iueterata. Et ex recentibus q̄dā supficialia et hec dicunꝫ pura ab Auicē. et ipsa curātꝫ cura alcole. de qua 6° ca° q̄dā pfunda non multum et hec dñr ab eo incipientia. ¶ Et ex āntiqs quedā corrosiua mala et non multū et hec dñr ab Auic. corrosiua incipientia: quedā corrosiua mala et multum et talia sunt cācrenosa.

Cura canones i recēti pfunda et nō multum. ¶ Premissis canōibꝰ necīs p cura eorū positis in pcedēti Rca ex pte diete. cōmis duo tn̄ addunꝫ canones pticulares. ¶ Primꝰ mūdificatio et abstersio. ¶ Secūdus est consolidatio cū ꝯfortātibus et ꝯstringētibus gigiuas.
¶ Cōpꝫ eꝫ pmus cū decoctōe rosaꝫ: folioꝫ salicꝫ: sumach corticū gñatorum in aceto: aut vino et siliꝫ. Itē dyamoron cū aq̄ ordei et est sublime. Itē cum aristologia. origano et hꝰ. Tua. n. īterest cōponē casa cū fridis fm̄ immnentem mām. Itē valet collutio facta cum lacte asine.
¶ Perficiꝫ scōs cum alumine ꝯfricato sup ea: aut collutio scā cum aceto decoctōis et est ppꝰ. Itē decoq̄nꝫ alumen balaustie ro. cortex gñatoꝫ i aceto et fiat collutio. ¶ Itē fiat puluis. Rꝫ. cupularū glādium ro. corticū. thuris sanguis dra. farine orobi: ciperi et vtere. et cetera dicta de commotione dentū in hoc casu valēt: et tu illa ꝯsidera. Paucis claudo h̄ q: in fine plura ex laudabis ponaꝫ cōposita.

Cura in corrosiua mala q̄ distīcta sunt i multū et non multū mala. nā fistulosa sūt mala et mltū: sꝫ th̄ p nūc dñr nō multū mala p cōponē ad cācrenosa q̄ dñr multū mala: q: sūt i vltio maliciē: et tibi si placet īmis vtē ad libitū. Et nō sis imemoꝫ canonū positoꝫ i pcedēti Rca ex pte diete siōnis ac alterꝰ cōnis vt materia expetit.
¶ Quibꝰ pactis descēde ad hos pticulares. ¶ Primus mūdificatio virus et putredis et ptiū putrefactarꝫ si que sunt. ¶ Scōs est icarnatio. ¶ Tertius est ꝯsolidatio.
¶ In cōplēdo pm̄ fiat p mūdificatio cū leui mundificatiue solū ad mūdādū mās q̄ sūt i supficie q̄ ipedirēt opatiōnē medicamis fortꝫ debētꝫ ꝯsumē ptes putridas et filtrosas. vt vbi gr̄a cū melle ro. et aq̄ ordei. ¶ Deide ponaꝫ medicamē forte ꝯsumēs et c̄. vt tēta limita ex calcadicon. cuiꝰ descriptōꝫ q̄re i Mesu. ō cura polipi. et posita c̄. s. ō polipo. 5° c̄. vel iponaꝫ aq̄ fortꝫ aut arsenicū sublimatū et modicuꝫ repsisꝫ et adde tale. p qbꝰ recurras ad ea q̄ sunt posita. s. 5° c̄ de polipo. vbi posita sūt canones aut q in cāu isto sunt vtiles: et tu relege eos. ¶ 3° loco mundifica cum forti mūdificatiuo vt c̄ acetū sq̄llitici et c̄ ppūi: et sic pcedas donec caro pura seu bona videbiꝫ. Qꝫ si pur adhuc indiges medicamie acuto distēpa trociscos calcadicō cū modico oleo ouoꝫ et i fistulā pice et pur pcedas sicvsq̄ q̄ caro pura apparuerit. ¶ Qꝫ si dolor fortꝫ ex eoꝫ applicatōe supuenerit. q̄ multū ipedit vtutē eā debilitādo. tūc teneat patiēs i ore oleū ro. cōq̄ssatū cū albumie oui aut lacte donec remissio dolorꝫ fiat. aut ponaꝫ i loco corroso philonīū: vt Aui. nā tūc sedaꝫ dolor et nā fit fortior et bone digōni itēta: sꝫ nō ē eo mltū vtēdū: q: nā aplꝰ debilitaꝫ. ¶ Qꝫ si oia nō ꝓtulerit vltio ducuiaꝫ ad cautiū et cauteriseꝫ q̄usq̄ remote fuerīt ptes putride carnis et ossis et fiat ossis abrasio si fuerit necīa. Itē si necīū videbiꝫ q̄ ꝯcauitas bn̄ discerni si possit exhaꝫ dēs: laudaꝫ h̄ cautiū ō cupro de q̄ i dubijs.
¶ 2° canō ꝯpleꝫ cū medicamie icarnatio vt sūt cor. ex thuris sang. dra. aloes: myrrha: sarcocolla et silia. ō qbꝰ. s. 4° trac. et ō polipo. qbꝰ attribuas vicissitudinē ita q̄ scā mortificatiōe fistule et sedato dolore abluaꝫ os cum vino decoctiōis mellis et thuris: post qō linias cū linimēto scō ex olens aut ex pulue coꝫ vt vbi gr̄a. Rꝫ. thurꝫ myrrhe: sang. dra. sarcocolle: mastic. añ. fac pluerē aut cū melle linias.
¶ Tertius adimpleatur cuꝫ medicinis coadunātibus carnem gingiuarum de quibus in de cōmotione dentium.

Cura si cācrenosa fuerit. Tūc pcedaꝫ p̄ cū leuibꝰ. 2° ad fortiora duenīamꝰ et 3° palcamꝰ. ¶ Exꝰ pmū fricenꝫ pus gigiue et expmaꝫ sanguis malus. deide lauēꝫ sepe cū aceto sq̄llitico cū decoctiōe folioꝫ oliue. deide liniāꝫ cū tali medicamie. Rꝫ. vtriusq̄ aluminis: sal' adustū: gallaꝫ psidie: cupulaꝫ glādiū: cynamomū: gariofiloꝫ: myrtū: aristologie: salūe: ro. ossiū dactiloꝫ: tāuaꝫ cācroꝫ adustarū. añ. p. i. pulueriseꝫ et cū aceto sq̄llitico et melle misceāꝫ et liniaꝫ. ¶ Qꝫ si ista nō ꝓtulerit tūc pcedaꝫ ad fortiora vt sūt trocisci añodilloꝫ: calcadicō. ō qbꝰ Auic. i. 5. cano. aut ponaꝫ aq̄ fortꝫ. ¶ Aꝫ et vltio ad cautiū actuale aureū: vt Mes. vsq̄ q̄ r mouebiꝫ faciēdo lotionē: vt. s. et mitigādo dolorē vt. s. ¶ Et nō q̄ vbi spaꝫ remotio integralis cācri q̄ tūc ꝯsulo pcedi cū cauterio. vbi vo nō: pcedaꝫ opposito mō. s. paliādo cuꝫ rebꝰ fridis: siccis: nō acutis: nō mordicatiuis. et hec ē sñia auctoꝫ medicine: sꝫ bn̄ inspiciatur eoꝫ dicta de cācro. ¶ Et p cōplemēto capli addo ex cōpositꝫ q̄dā laudata i casibꝰ positꝫ. Medicamen ad corrosiōes et putrefactiōes gigiuaꝫ abstergit et ꝯsolidat. Rꝫ. aluis iamen assi: et extiti i aceto: et cartami: et auripigmēti ligatoꝫ in pāno lineo: et ifusoꝫ in aceto die ac nocte. deide vstoꝫ vt fiāt sic carbo et extinctoꝫ in aceto. añ. p. ij. 5. ossiū cācroꝫ vstoꝫ: rosaꝫ siccaꝫ cū pedibꝰ sīnis: pipis nigri assi. añ. p. ij. fiat puluis sbtilis: et vtere post ablutionem cū aliq̄ ex liquoribꝰ dictis. est enim efficax. ¶ Aliud et est Mes. ꝯferēs corrosiōi: putrefactiōi: alcole: mollificatiōi gingiuaꝫ: cōmotiōi dētū calefactoꝫ: et est medicia ppa si deus voluerit. Rꝫ. origani: fructꝰ iunipi: balaustiaꝫ: sumach: aluminis vtriusq̄: gallaꝫ: corticū gñatoꝫ: ū: spentarie: mirabolanoꝫ citrinoꝫ: cineris vitis: spume maris: salis indi: pipis lōgi: baurach: costi celidonie: liqritie: gūmi arabici: dragagāti: ipodq̄. añ. aur. i. tere et ꝯfice: et vnge gigiuas et dētes: et fiat gargarisīnꝰ cū eo cuꝫ syrupo acetoso.
¶ Exptū aliō sanās putredinē atq̄ cācrū earū. et c̄ Alexādri. Rꝫ. colcotar adustī: aceti sq̄llitici ptes ꝯueniētes: tere ea fortiter et linias gigiuas. Idē opaꝫ vnguētū egyptiacū sam̄ cū aceto sq̄llitico: et ex his plumbꝰ positis pōt curiosus ponē pl'a cū paucioribꝰ simplicibꝰ. et tu bn̄ ꝯsidera.
¶ De mollificatione gingiue. Rca. iiij.

Mollificatio gigiue ē q̄dā relaxatio scā in ea ab hūiditate calla vel frigida: cuiꝰ cōplōnes sensus tactꝰ ac visus manifeste declarat h̄ mō distinguatur. Nam ex ea quedā parua: quedam magna.

Cura. Canones in parua ex mā calida. Tu. n. positis canonibus ex pte diete siōnis ac aliarū cōnis mi vtere vt opus erit. ¶ Deinde transeas ad canonē particularē q est isrigidatio h̄ est procede cum frigidis stipti-

gis vt est balaustia: glandes ſicce vel hu. ⁊ ſic de alijs. de q̃b⁹ ſcpe. ſ. 4° tractatu. ¶ Laudat̃ tñ hoc caſu marie decoctio aluminis in aceto ⁊ dyamoron ⁊ decoctio gallarum viridiũ ⁊ ſiccarũ in aceto. ¶ In frida vo cum calis ſtiptico resolutiuis vt ſunt maſtix: nux cipſſi mētha: origanũ: alumē: amurca oliuaꝝ: aq̃ ſalſa in q̃ ↄdiunt̃ oliue: ariſtologia: cornu cerui vſtũ tamariſcus ⁊ hꝫ. ex his cõponēdo faciēdo. ſ. collutiões aut fricatiões ex eoꝝ puluerib⁹: vel linitiones cũ melle vel alr̃ vt placebit. ¶ In magna vo ſic ꝓcedat̃: ſcarificet̃ gingiua ⁊ fiat ei pſſio leuis ⁊ dimittat̃ fluere hũiditas ex ore: deinde fiat collutio ex dictis ſtipticis ſm q̃ mã exigit: ⁊ ſint collutiões tepide in hyeme. ¶ Cõfectio linimēti admiſtrādi poſt collutionē. ℞. ro. cũ capitib⁹ ſuis. piperis. añ. p. vij. corticũ glãdiũ: balauſtiarũ mirti viridis. añ. p. iiij. ſiliq̃rũ: ſumach mūdati. añ. p. viij. fiat cũ melle linimētũ valet in cã ca. marie. Et tu quoq; in frigida cõpone cum calidis hoc mõ. Et ſis attētus ſemp ⁊ pncipalr̃ circa canones vl̃es anteq̃; ad pticulares deſcēdas.

¶ De diminutione ⁊ augmēto gigiuaꝝ. Rubrica. v.

N diminutiõe gigiuaꝝ oꝫ pus ↄſiderare cãm ⁊ ipaꝫ remouē. Applicãdo ꝓpoſito iſto canones dcõs. ſ. de corroſiõe ſiue de vlcerib⁹ gingiuaꝝ. Deīde ē iſiſtēdũ cũ his q̃ faciũt augmētũ in eis gñando carnē. ⁊ hui⁹ītētõis ſũt. ℞. thuris maſculi. ariſtologie ro. ſang. dra. farine orobi radicis liliꝫ. añ. poſt ↄtritões cũ melle ⁊ aceto ſq̃llitico admiſtrent̃ fricãdo. vel adde farine orobi. ʒ. x. cũ ſufficiēti q̃ntitate mellis fiãt trociſci ⁊ ponant̃ in furno poſt extractionē panis ⁊ dimittant̃ donec puenĩãt vt ↄterant̃ ⁊ forſitã adurant̃. deīde. ℞. thuris maſculi. ſang. dra. añ. ʒ. iiij. ariſto. ro. yreos. ana. ʒ. ij. ⁊ fiat oĩuꝫ adinuicē cõmixtio ↄterēdo ſubtilr̃. ⁊ fiat vt ꝓdcm̃ ē.

¶ Item pro illo vide q̃ dcã ſunt in fine de dente cõmoto.

¶ Cõſilr̃ de augmēto dõm iſpectis canonibus vl̃ibus pcedendum eſt cũ diminuētib⁹ carnē: de quibus in p̃cedentibus Rubricis ad plenũ. ſ. de fetore oris. ⁊ tu ibi conſidera.

¶ De gingiua ſanguinea. Rubrica. vj.

Gingiuis egredit̃ ſanguis q̃nq; cãu vel pcuſſiõe: ⁊ de h̃ fluxu nihil ad p̃ns. Q̃nq; ex multitudĩe vel acuitate ei⁹ q̃ i vēis ⁊ arterijs gigiuaꝝ exiſtit. ¶ Cui⁹ cura ē ꝓportõabilis ſatis cure d̃ fluxu ſanguis nariũ: ⁊ tu ibi. Q̃nq; ē a mã acuta mordicatiua ſiue corroſiua vt plm̃ cerebro p viã reumatiſmi deſcēdēte. Et dĩ vt plm̃: q2 ēt ab iterioꝛib⁹ eleuari p̃t vt. ſ. d̃ apatib⁹ gigiuaꝝ. nã ſic gigiue corrodunt̃ ⁊ ſanguis egredit̃: ⁊ de h̃ ꝓpe locut⁹ ē Raſ. 9°. Almãſ. ⁊ ſilr̃ Auic. 8° tertij.

Cura Canões noli obliuiſci vl̃iuꝫ canonũ. Et d̃ pticularib⁹ pmus eſt remotio corrupti. ¶ Scdʼs mũdificatio loci. ¶ Terti⁹ ↄſolidatio ſiue carnis gingiuarũ regñatio. ¶ Quartus eſt ↄfortatio gigiuarum vt nullo⁹ recipiãt amplius mãm ad eas a q̃cũq; loco ſic trãſmiſſaꝫ.

¶ Prim⁹ pficit̃ cũ remouētib⁹ corruptũ dctis in p̃cedētib⁹ Rubricis. ⁊. ſ. ãpli⁹ de polipo. de q̃ꝫ ſũma ē medicamē Raſ. 9°. Almãſ. allato loco. ℞. vtriuſq; arſenici calcis: galaꝫ alumis. añ. ⁊ cũ aceto fiãt trociſci: ⁊ cũ nece fuerit fricent̃ gingiue ipſis puluerizatis. ⁊ remaneat puluis p certũ ſpaciũ deſcriptõe medici. ¶ Q2 ſi dolor moleſtauerit teneat̃ ĩ ore oleũ ro. aut lac aſininũ: vt. ſ. ita q̃ i ſũma tua itereſt remouē carnē putridã. ¶ Mitius remediũ ē. ℞. foliorũ ol iue. M. i. ſ. piretri. radicis yreos. añ. q̃rtã vni⁹: zuccari: maſticis. ana. ℥. ſ. mellis clari. ℥. ij. fiat decoctio clarificata vſq; ad 4ᵃᵐ. iij. cũ aq̃. ⁊ fiat ablutõ gigiuaꝝ vl̃ garganzet.

¶ Mũdificatio fiat cũ his. ℞. aq̃ calc. ℥. ij. mellis colati ro. ℥. iij. miſceant̃ cum pane iſuſo in p̃dictis: abluant̃ gingiue vel cum vino dectionis ro. mundificato loco perfecte.

¶ Regñatio carnis fiat cũ h̃ medicamĩe. ℞. olibani. ligni aloes: ſarcocolle: ſang. dra. añ. fiat puluis ſbtiliſſim⁹ ⁊ ponat̃ ſup gingiuas. ¶ Ualet in h̃ caſu illud qd̃ ↄfirmat dētes ⁊ replet eos carne. de q̃ in p̃cedētib⁹ Rubricis. ¶ Ad idē ⁊ eſt ↄfirmans dētes. ℞. laudani: maſticis. añ. ʒ. i. cãphore ſubtiliter puluerizate. g̃. vj. miſceant̃ malaſſando cum aqua ro. ⁊ extendat̃ ſup pãno ⁊ ponatur ſuper gingiuas.

¶ Quart⁹ ↄplet̃ cũ his. ℞. aquã ſublimatõis: folioꝝ cypſſi. ⁊ in ea ponãt̃ pecie linee ⁊ ip̃e ſup gingiuas extendãt̃ ⁊ retinent̃ ↄfortãt ⁊c̃. Uñ relege q̃ dcã ſũt de vlcerib⁹ gingiuarũ: ⁊ in alijs Rubricis: qm̃ multa atq; plima huic opi vtilima inuenies. ¶ De fiſſura gingiuaꝝ. Rubrica. vij.

Atebit qd agēdũ et cura fiſſuraꝝ labioꝝ de qb⁹ ſtatum plima accidũt gigitis vltra eaq̃ dcã ſũt. puſtule pcuſſio malus odor ⁊c̃. Et oĩum iſtoꝝ cura ē maĩſ⁹ et poſita ⁊ iõ ↄſidera ⁊ ſtude. nimis. n. lõgũ foret ſp replicare atq; faſtidioſum oĩa p ſe apire: q̃re ego ⁊c̃. Et pſeq̃r de fiſſuris labioꝝ ⁊ dimitto ex dcis curã d̃ fiſſuris gingiuaꝝ. ¶ De fiſſuris labiorũ. Rubrica. viij.

Am dictum eſt in pñ capli hui⁹ de labijs quo ad anothomiã eorum deſcriptiõem ⁊ ↄplõnē. p̃ns vt de eorũ paſſiõib⁹ aliq̃; dicat̃. Uñ fiſſura labij eſt ſolutio ↄtinuitatis in carne eoꝝ tenera facta.

Causa cius ſm plimum eſt mã ſalſa acuta. Et dĩ ſꝫ plimũ: q2 aliqñ a pcuſſiõe caſu: a frigore vēto: ⁊ ſpãliter borea ↄtigē põt. nã boreas ſua ſiccitate exiccat humidũ ſubtile eorũ p qd̃ fit conglutinatio: ⁊ ſic fit facilr̃ eoꝝ ſeparatio. ¶ Cõſilr̃ ↄtingit ex rebus alijs exiccantib⁹: vt ſunt puluis: fumus: vapores acuti ſicci eleuati ab inferiorib⁹: vt in tertiana fe. eſt vidē: de quo in dubijs. ⁊ p hũc modũ ſcindunt̃ inferiora. Et maxime h̃ accidit qñ fit fiſſura p cõitatē. nã aliqñ accidit ↄtctio in muſculo trãſuerſali labij inferioris: q̃re accĩt ei vt ſcindat labrũ ſcĩſſiõe pfũdãte: ⁊ multiplicat̃ apud multiplicatiõeꝫ boree. Meſue.

¶ Et ex fiſſuris q̃dã natiua: q̃dã accñtalis. Et ex accñtali q̃dã pua in modũ rimule fcã: ⁊ dĩ in vulgari nr̃o feol. ⁊ q̃dã maxima: vt cũ ex toto facta eſt ſeparatio ptis a pte. q̃dã magna: ⁊ int̃ has media in q̃. ſ. nõ ex toto eſt ſeparatio fctã.

¶ De natiua dico h̃ q̃ vidi multos hñtes labium ex toto diſcõtinuatũ. Et padue meo tpe fuit q̃dã gaſpar de verſatis cui⁹ oēs filij maſculi naſcebant̃ cũ labio ſuperiori in totũ ſciſſo: ⁊ femelle nõ: qd̃ reputatũ ē ⁊ nõ imerito ſtupēdũ ſatis cum ipſe ⁊ vxor ei⁹ ex toto integri forēt. ſicq; eoꝝ ꝓgenitores. Poſſet reddi tñ cã lꝫ eſſet multũ remota: ſed tu ↄſidera. Dico ſcdʼo q̃ ēt eius cura ponet̃ in fine rubrice.

Signa demõſtratiua caꝫ q̃ fiũt a mã ſalſa aduſta: ardor: pruit⁹ vehemēs: ⁊ q̃ cruſte i locis generant̃: ⁊ exitus humiditatis acute ab illis locis tumor loci cũ maĩ⁹ duritia: complo patientis. ¶ Signa earũ que fiunt a mã melancolica aduſta: labioruꝫ ſiccitas: ⁊ q̃ ab eis non emanat humiditas: ⁊ q̃ aliquis ardor ⁊ pruritus eſt in loco abſq; tumore magno: neq; eſt inflatio.

Cura vl̃is ad accñtalē venio. Canones in parua ⁊ magna. nã in magna ↄueniũt i parua fortiora. Ordinatio diete. Digeſtio. euãtio mãe vel flõmia: vel cum vētoſis in occipitio. ¶ Diuerſio ſi fuerit a capite vel narib⁹. flõmia vel alr̃ ꝓhibitio ſi fuerit ex aſcēſu. p quibus recurre ad ea que ſupra de ſoda. ⁊ de ſoda melica: vel de melia ⁊ alijs plĩbus de ſtate ſalſo: vt in quarto tractatu.

Cura particularis ad pticulares deſcēdo. Debēt medicine valētes in h̃ pticipare ſiccitate ſiue ſtipticitate ⁊ lenificatione vt ſupfluã ↄſumãt humiditateꝫ aut ſiccitatē nõ debitã lenificãdo remouẽãt. Et vbi mã fuerit ſalſa acuta debēt tendere ad frigiditatem. nã in frigidita-

tesita ꝯfortāt ṽtutē mēbri remouendo malā calitatē im-
pressam: ⁊ siccitate exiccāt supfluā humiditatem fluxā:
stipticitate ꝯfortāt ⁊ partes vniunt ⁊ ꝓhibent aduentum
m̄āe ad locum. vñ in fissura pua ⁊ magna a frate salso cō
petūt frida sicca stiptica. ℂ Et exēplificādo icipiā a leuio
rib⁹ ⁊ illa erunt ꝓ pua sufficiētia. 2° ponam fortiora ⁊ illa
erunt in mag̃ administrāda. Ultio tractabo de maxima
cum de natiua erit fmo. ℂ Ex^m p'. ℞. oleum ro. ⁊ cū pau
co cere fac vnguētum. ℂ Itē ℞. oleum ro. ⁊ cum masti-
ce in eo bulito ⁊ pauco sēis mirgam fac vnguētū de cera.
ℂ Itē puluis licij cum amilo penidijs ⁊ aq̄ ro. cōmixtus.
ℂ Itē masticet dragagātum ⁊ cū lingua tāgat scissura.
ℂ Aliud, ℞. rosaꝝ siccaꝝ. sandal. rub. gūmi ara. cerusse.
añ. ꝯfice cum aq̄ ro. ℂ Itē oleū ro. cum cāphora ⁊ litar-
giro. ℂ Ad idē cinis corticum ouoꝝ cum vino. ℂ Item
galle pulueriçate cū melle mixte. Sera. ℂ Ex^m scdi. ℞. ce
russe lote: amili cathecumie lote: litargiri: ꝯficiant cū mu
cilagie dragagāti. ℂ Itē ꝯburant nuces ⁊ exp̄mat ab eis
oleum de q̄ sepe iungas. mirifice sanat. ℂ Itē ad idē vn
guētum de cerusa cum oleo ro. ℂ Itē ℞. gallaꝝ cerusse.
añ. p. i. amili: dragagāti. añ. p. 5. ꝯfice cū adipe galline q̄z^m
sufficit. ℂ Et forti⁹ opando sic agat: excoriet locus
alumie fecū vel vnguēto viridi aut vitriolo de quo fit en-
caustrū dōec sanguiet ⁊ post excoriationē mūdificet ⁊ cō
solidet loc⁹ cū h vnguēto. ℞. mucilagis sēis citōioꝝ: ami-
li: dragagāti. añ. ʒ. 5. olei ro. ʒ. iiij. cere. ʒ. ij. adipis anatꝭ vel
anseris. ʒ. ij. pulueris isopi cribrati. ʒ. iiij. litargiri. ʒ. ij. dissol
uant p̄us cera ⁊ adeps ⁊ ī mortario ponant. deinde cetera
supinfundāt ⁊ adiuicē agitādo icorporēt ⁊ iniūgat loc⁹.
ℂ Ablutio fiat sepe cū aq̄ decoctiōis fumiterre vel camo
mille. ℂ Ubi ṽo m̄a fuerit adusta requirūt lenificātia re
mouētia siccitatē idebitā. vtpote gr̄a. ℞. olei vio. mucilagi
nis citonioꝝ: pīguedis gallie. añ. ʒ. i. litargiri: dragagāti.
añ. ʒ. i. cere modicū fiat vnguētū. ℂ Ad idē medulla cer-
ui. Itē esdra nyco. Itē in h cāi valēt pinguedines galline.
anatis anseris: adeps vituloꝝ. butyꝝ: medulla: ⁊ spāliter
cerui vt dcm̄ est. ℂ Itē ℞. terbētine: mellis: mastic: : isopi
hūide. añ. ℂ Itē expti. ℞. gallas ꝯtritas cū cerusa: ami
li: dragagātū ⁊ ꝯmisce cū adipe gallie. Et si dicat adipes
sunt ex putrefactiuis. g̃ nō vident ꝯpetē. Dicet in dubijs.
ℂ Fortius āt opando dicat fiat excoriatio: vt. s̄. vsq3 ad
sanguinis eiōnē ⁊ fiat mūdificatio: vt. s̄. deinde ꝓcedat
ad ꝯsolidationē cū h vnguēto. ℞. tbētine: cere. añ. ʒ. i. olei
vio. ʒ. ij. vel rosati gallaꝝ: mastic. añ. ʒ. i. fiat vnguētū: vt
s̄. in mortario: ⁊ cum venerit ad inunctionē ꝓiciat super
aq̄ ro. ʒ. i. 5. ⁊ totū misceat. fiat ablutio: vt. s̄. ℂ Et h attē
de q̄ scissure nō sic curant ex vna applicatiōe: s3 oz reitera
re sepe ac plunes. ⁊ tenē labia ligata. nō multū loq ⁊ bre-
uit abstinē ea a motu qm̄ ipedit ꝯsolidationē. ℂ Si vero
scissura fuerit ex vēto aut puluē aut alia re hēs parata re-
media: qm̄ in frida cū vtere calis stipticis ⁊ in calīa fridis.
ℂ S3 si oia iā dcā nō ꝯtulerit maxie qñ scissura ē āntiq̄ta
vt ego vidi sibi a ⁊ p̄sa nō ꝯferre oz vt puenam⁹ ad caute-
riū: qd̄ sit de auro vel de argēto vel auricalco: ⁊ post cau-
terisationē fiat ꝯsolidatio cum vnguētis dcis. Mod⁹ aūt
cautericādi ponit ab Albucasi i p̄ li°. c°. 18°. ⁊ tu ibi. Q̄ñ
ṽo solo ē max⁹ ⁊ recēs. ita q̄ adhuc fluit sanguis suat cū
filo serico ⁊ ð sup ponat sang. dra. aut olibanū cū albumi
ne ouoꝝ ⁊ ꝯsolidet. ℂ Q3 si fuerit antiq̄ ⁊ vnaq̄q3 ps so
lutiōis scā sit sana: tūc oz vt excories oēs ptē a cuti sua ap
parēte donec sanguinet: deinde aggreget ptes cū sutura
⁊ stringe eas desup q3 pulueriça sanguinē dra. ⁊ liga ip̄s.
⁊ sic ligatū pmitt as duob⁹ aut trib⁹ dieb⁹ f3 tpis ꝯsistētiā:
deinde pmuta medicamē ⁊ pmitte ip̄s donec abscindant
fila p se. ⁊ tu itērio sit a d ꝯsolidādū: h āc aūt excoriationē
gdā faciūt vt dcm̄ ē. alij ṽo ⁊ magis expedite cū cauterio

potētiali leni leniēdo: ⁊ h modus fuādus ē p̄cise i natiua.
ℂ Uñ meo tpe duos de familia dcā curauit recolēde me-
morie magr̄ Joānes de Janua. sicq3 ei⁹ fr̄ Antoni⁹ in arte
cyrugie expertissim⁹ ⁊ fecit huiuscemodi doctus factus gdā
spir⁹ in scissuris coꝝ h vnguento vtebat ⁊ multos curauit,
℞. terbētie. ʒ. ij. lardonis sine floris ei⁹. ʒ. i. ʒ. ij. thuris albi
pulueriçati. ʒ. v. ⁊ cū cera citrina faciebat vng^m ⁊ vtebat
eo h mō: accipiebat ṽgulā ⁊ iūgebat i vng^to. de inde accēde
bat vng^m i capite ṽgule posi^m ⁊ sic accēsū pmittebat gut-
tas accēsas descēdē tres vel q̄ttuor. est eni sic cauterium,
ℂ De tumorib⁹ labioꝝ ⁊ ap̄atibus eoꝝ. Rrica. ix.

Nadente in tumore q̄3 in ap̄ate ordināda est dicta euonenecie p̄mittant cū
digestiuis si sint necia. Diuisiōes ꝓhibitiones
fiāt: vt. s̄. de loda ⁊ max^e qñ talia accidunt g
cōitatē a cerebro vel stō ⁊ hꝫ. ℂ Q̄uib⁹ p̄us
cōpletis descēde ad canōes pticulares. ℂ In scdō ex cā ca-
vtē fridis de qb⁹ in p̄cedētib⁹ Rricis: ⁊ laudat succ⁹ sēmicu-
laꝝ spgule. vng^m de cerusa. ℂ In eo ṽo qd̄ est ex cā frida
vtē calis exiccatiuis. Et laudat mel albū. licū dissolutū
in vino inicio tyriace succ⁹ mēthe. ⁊ hꝫ de qb⁹. s̄. ℂ Et
ꝓ cura ap̄atū eoꝝ scito huic canonē q̄ eadē ꝯferūt ⁊ va-
lēt in cura hoꝝ ap̄atū q̄ scripta sūt de cura ap̄atū gingi-
uarum: sic tñ q̄ ex illis fortiora eligant pro istoꝝ cura.
vnde Aui. de ap̄atibus labioꝝ. Ap̄ata ṽo sunt prime
positionis ex iudicio ap̄atū gingiue. ⁊ cura fortior pcul
est eis magis necia. Tu itaq3 ex datis cōpone qm̄ facile ē.
ℂ De vlceribus labiorum. Rrica. x.

Curantur vlcera labioꝝ ex cā calia cū frigidis stipticis: ⁊ ex cā fri-
gida cum calidis stipticis. Et tu pro his recur
re. s̄. de vlceribus narium: oris: ⁊ gingiuarū
vbi plura scripta sunt. ⁊ ꝯsidera cōplonē mē-
bri: vt in de vlceribus aurium dictum est.

ℂ De tremore labiorum. Rubrica. xi.

Scito q̄ qñq3 ē ex cōitate cū stō: ⁊ signat vomitū futuꝝ vel nauseā. qñq3 ē ex
cōitate cū cerebro aut nuca pp neruos venie-
tes ab his mēbris ad labia. Et tūc tua iterest
discernē ⁊ illa mēbra rectificare: ⁊ tu circa hoc labora.

Dubitatur qm̄ cū hūida putrefacti
ua nō cōpetāt in vlcerib⁹
q̄uo adeps gallie anatis vel anseris laudat ab
auctorib⁹: vt Aui. ð scissuris labioꝝ. ℂ Dūz
p̄ q̄ cōpetūt: max^e qñ tales scissure aut vlce-
ra sūt ex vehemēti siccitate: nec sole debēt applicari: s3 cū
alijs exiccatis ꝯmisceri. vt cū litargiro ⁊ hꝫ. ℂ Dico 2° q̄
spāli adeps galline laudat: qm̄ ē anodina: ⁊ sic p3 q̄ mi-
tigādo dolorē ⁊ remouēdo siccitatē supfluā ꝯpetit q̄ maxime. Et qd̄ dcm̄ est ex vaporib⁹ acutis eleuatis in tertia-
na vel alia fe. acuta labia scindi: que scissure fiūt p modū
bone crisis. vñ spāt subita salus: vt etiā vulgus testatur.

Dubitatur q̄re in fe. scissure tales appentes i la-
bijs siue vlcera vel pustule sūt signa
bone crisis: ⁊ spat salus: ⁊ appentes in lingua sūt malū si-
gnū. ℂ Dōm q̄ labia sunt mēbra vilia exteri⁹ posita: q̄z
caro est tenera: ⁊ iō nā fortificata suas supfluitates mittit
ad illa. Ligua āt ē mēbrū nobile mltū sēsibile: ⁊ iō si talia
appent i ligua magis veniūt gr̄a sinthomatis: ⁊ iō sp mala.

Dubitatur qm̄ gñatiua carnis sūt calia ⁊ siccā
vt. 2. canone. 4°. caplo. q̄uo sanguis
dra. est carnis gñatiu⁹: cū sit fride ⁊ sicce cōplonis. nā sepe
suppōnit in receptis carnis gñatiuis. ℂ Dōm q̄ q̄uis
sit fride ⁊ sicce cōplonis: tñ hꝫ ṽtutē ꝯglutinādi ꝯstringē-
di: ⁊ ipedit aduētū humoꝝ ad locū: ⁊ tēperat alia medi-
camina calia. ⁊ sic nō ex p̄°: s3 ex 2° ītētiōe. Dē carnis gñe

nis: q3 desiccādo cōglutinādo humoris aduentum impediendo ꝛ caliditatē aliorum excessiuā remittēdo: q̄re ꝛc.

Dubitatur de cauterio qd̄ est pstātius an de cupro vt Mes. aut de argēto auro vel de ferro aut auricalco. ¶ Et pro solōne dubij ꝑ videndū est que sit cā finalis q̄ ꝑpapif cauterium appom. Deide ponende sunt ꝯnes de quesito rūsiue. ¶ Pro pͥmo dōm q finalis intentio cauterij est adustio ꝛ exiccatio. ¶ Pro 2° ponunf ꝯnes. ¶ Prima ꝛ est Albucaf. Cauteriū de ferro est pstātius cauterio auri. pbaf. Illud est pstātius in q̄ repetif magis intētio cauterij: sed in eo qd̄ est de ferro reptur ꝛc. g. ꝯña nota cū maiore: minor pbaf: qm̄ magis adustiuum ꝛ exiccatiuum est qd̄ est ex ferro: cum ferruz sit in se siccius ꝛ sube magis compacte: q̄re calitas in eo impressa magis opabif q̄3 ea que est in auro alijs parib°. cū potētia rei attēdi hēat penes multitudinē foie. ¶ Scda ꝯ. cui adheret est ꝯria pcedenti: cauterium de auro pstātius est q̄3 de ferro. pbaf ꝯ. qm̄ illud est elegantius qd̄ est magis ꝓpinquū cōplonī ꝛ qd̄ minus iducit nocumentum citiusq3 curaf. ꝑ qd̄ etiā iplenf intētiōes dicte: sed tale est d̄ auro. g. ꝯña videf nō cū maiore: minor declaraf: qm̄ aurum est tēperatum ꝛ cōplonī humane ꝓportiōatum: ferrum ꝟo frigidum ꝛ siccum. Item post cauterisationē facta cum auro nō sequif eleuatio pustularꝫ ꝛ vesicarū: neq3 sanies vt cum eo qd̄ est de ferro. Itē citius ꝯsolidatur ꝛ pulchrioris cauterisationis existit locus. Ex q̄ ꝯne inferf q maxime ac ꝑpue d3 esse cauteriū3 de auro in locis faciei. p3 correlariū itelligēt. Ex isto iserf q labia ōbēt cauterisari cum auro. ¶ Tertia ꝯ. q potentius ꝛ fortius est cauterium de ferro: ꝛ ꝯsiter adhuc fortius qd̄ de calibe ē: ꝛ de cupro medio mō. ꝯ p3 intelligēti ex dictis. vñ vbi q̄ritur fortis ipressio in mēbro duro ac solido magis videf cōpetē de ferro q̄3 de auro. ¶ Quarta ꝯ. q l3 de ferro sit fortius ꝛc. nō tñ pstātius. p3 ꝯ. qm̄ plures intentiones pficiunf ꝑ illud qd̄ est de auro. ¶ Quinta ꝯ. Cōiter opantes securius opāf cum eo qd̄ est de ferro. hāc ꝯnē positiue satis declarabo. nā Raf. Almāso. 7°. ca°. ingt. Plurimiq3 eoꝝ qui hāc exercēt artem sunt idiote rustici ad stolidi ac restauratores precipue. ꝛ ideo cum ad mensurādum ipm aurum esse sufficienter ignitum ꝓ tali opanōe ꝓducēda aurum colore citrinum igni assimulef. vñ pp hoc nō comprehendif eius caliditas sufficiens. Itē si nimis ꝛ supflue calesit dissoluef. si ꝟo modicuz induc̄ dolorē ꝛ escaras facit ꝛ opus suum nō pficit: qm̄ añ tēpus infrigidaf. In ferro ꝟo facilius hec oīa cōprehendunf: ꝛ sic nō ꝯtingit operatores cum cauterio ferri errare vt cum eo qd̄ est de auro. Ex ista ꝯne infertur correlarie q vbi operator fuerit expertus ꝛ doctus q melius est vt operetur cu3 cauterio de auro. patet correlarium. ¶ Sexta ꝯclusio. q propter paupertatem ꝛ auaritiā operatores vtuntur cauterio de ferro. cōclusionem relinquo ex se manifestam. ¶ De cauterio autem de argento ꝛ auricalco dicendum q propter eorum teneritatem operatores non vtuntur: l3 quidam nouoruz tetigerint illud. ¶ Ad rationem vero Albucasis. cum in ꝯtrariam partem sentiam dicendum q in cauterio nō requiritur omnimoda exiccatio ꝛ adustio: sed sufficiens et ꝯtemperata. hoc autem vt dictum est melius perficif auro q̄3 ferro. ergo. Et si materiā cupio latius videre require Conciliatorem in anexo differentie. 208.

De egritudine labiorum aut gingiuaruz in affoꝛismis nil reperio vltra ea que dicta sunt de egritudine oris ꝛc.

Capitulum. ix. de dispositionibus gutturis. cōtinens Rricas. 6.

¶ De anathomia descriptione ꝛ complexione amigdalarum ꝛ vuee. Rubrica. 1.

Et l3 guttur capiatur quandoq3 pro eo quod est medium inter meri siue ysophagum ꝛ tracheaz arteriam. Et dicitur ysmon: vt Gordonius ꝛ ceteri plures: quandoq3 pro via transitus ad pulmonem ꝛ cor. vt tertio de partibus animalium. tertio caplo. Guttur quidem gratia spiritus datum est. per hoc enim inducunt spiritum animalia ꝛ emittunt respirātia ꝛ expirātia. Tamen hic capif vt Auic̄. nona tertij. primo capitulo pro spacio continente in se meri ipsam tracheaz amigdalas ꝛ vuam siue vuulam. Item ꝛ carnem pāniculosam annexā palato sub vuula que est pendēs ꝛ cooperiēs caput cāne: que ab Aui. allegato loco dicif algasmata. Et cōmuniter dicif coopertoriū3: vt pͥmo Almāf. 14° cap°. ¶ Et quia de anathomia cāne dicetur in sequēti capitulo ꝛ de meri in 13° hinc solu3 agam in presenti loco de anathomia amigdalarum ꝛ vuee. ¶ Amigdale nanq3 vt Auic̄. allegato cap° sunt due carnes nate in radice lingue tēdentes ad superiora ac si sint due auicule parue: vl sic magistraliter. Amigdale sūt carnes molles ex aliqua tñ parte neruee licet ab auctoribus medicie dicte sint simplices spongiose in modum siue formā amigdalaru3 formate in parte superiori gule. infra tñ epiglotū situate ad replendum locum vacuū eius ꝓpter cāne angustiā ordinate. vtq3 sua humiditate qua replenf tracheā humectēt ne suo nimium exiccef motu atq3 retinendum aerē apud caput cāne ne penitus expellaf finalr ꝯstricte. Ex q̄ p3 earz cāsa ꝛ humida ꝯplexio. ¶ Vuula siue vua est membru3 carnosum spōgiosum in fine palati super supremā partē epigloti vel velamē pendēs ad ꝓhibēdum subitū ingressum aeris fridi pulueris fumi ꝛ hꝫ ad pulmonē ꝛ descensum reumatis ad mēbra iferiora a nā inuētū: vt vocē modulet aerē ifrigēdo ꝯstitutu3. ¶ Ex qbus appet ꝑ q̄re carētes vua efficiunf ptisici. ¶ Scdo q̄re fim vocē. stat enī sup foramē anhelitus sic̄ digitus fistulatoris super foramē fistule. vñ etiā aliqñ cooperit meri ꝓhibēs ingressum aeris ad stōacū qñ hō loquif. ꝛ ꝯsimilr qñ hō comedit stat sup viā anhelitus ꝓhibēs ne cibus aut pot° ꝑ eā igrediaf. ¶ Ex quibus appet q̄re ingredif cibus dū hō comedit ꝛ simul ridet per viā anhelitus. nā in risu vuula nō claudit viā sed eleuaf: ꝛ plures q̄si sic suffocati fuerūt: ꝛ iō abstinēdum est a risu ꝛ a locutiōe cum comedif: ꝛ dcā est vua ad silitudinē gñi vue. Vel dr̄ grece leynoida. latine coltina. ¶ Et ex his apparēt anathomia: descriptiōes ꝛ cōplones amigdalarū ꝛ vue. ¶ Prosequens igif de passionib° gutturis expediā ꝑ quedā nocumenta gutturi ab extrinseco re ꝓueniētia. deinde s̄monem faciā de his que ꝯiuncta erunt vt sunt male ꝯplexiōes apostemata ꝛ huiusmodi.

¶ De strāgulatiōe ꝯtigēte ex cibo vel alia re silī. Rrica. ij.

Uandoq3 accidit ex magnitudine rei assumpte vt cibi durī ꝛ hꝫ. sic̄ strāgulatio: quo casu op3 ꝯsiderare pͥmo. Si res illa est dura solida: nō habēs diuisionē in suis partibus aut nō sit apta faciliter hēre. nā si sit integra solida: tūc pͥmaf collum: ꝛ qd̄ est intus spatulas multiplicādo ꝑcussionē post colluz cū pugillo. Q si nō sufficit ꝛ facilr aut cōmode capi possit cum tenaculis aut instrumēto alio aut vncino ꝛc. fac illud. q si adhuc non sufficit cu3 candela grossa cerea aut alia prematur ad inferiora. Et si faciliter diuisionē in suis partibus recipiat: tunc statim curabitur. Unde ex h̄ comprehenditur difficultas aut facilitas cure. ¶ Quidā operantur cum porro mūdato: aut cu3 stilo plumbeo modicū incuruato: ꝛ in idē venit. ¶ Et hic aduerte q Mesue in pͥncipio suadet vomitū. ꝛ Auic̄. inquit q debet fieri in fine post ꝑcussiōes ꝛ cōpressiōes dcās qñ. s. non sufficiunt.

... etiam in fine capli. Si aūt nō sufficit adiuuet vomitu. Et quāq est in h tumor. qz dubitari dz ne qd vomitu superius ducet insiltret aut ɔgreget cū re illa: z suffocationē faciat. Uomitus aūt ꝓuocet cū īpositione digitoꝝ aut cum penna linita oleo z in guttur immissa. ¶ Ad hoc vr̄ ꝑcipuū sit id fieri posset deglutio brodioꝝ pinguiū vt sua pinguedine vomitū inducant z isofagū relaxent z mollificent. Et ɔsilr̄ dicat de oleo. Itē ad minus retineat oleū in ore. Item fiat ad extra emplastra mollificantia. Itē fiat gargarisma ta ex eisdem pinguibus. Itē ex oleo z sirupo acetoso vel ex melle squillitico z hᵒ. vt statum in sequenti rubrica.

¶ De retentione spine aut hᵒ in gutture. Rubrica. iiij.

Si autem spina frustum ossis vel ligni videri poterit ingeniet operator ad extractionē eiᵒ cū instro. q si veri nō poterit admistrent p̄ sorbitiones viscose aut uiscula ex farina frumēti. Itē deglutitio albuminū ouoꝝ nō coctoꝝ frequētata. z extimo ꝑcipuū z singulare ¶ 2ᵒ. admistrent cibaria grossa. vz. q deglutiat frusta panis integra aut ficus sicce in egre z hᵒ. ¶ 3ᵒ post assūptionem ciboꝝ viscosoꝝ aut alioꝝ imediate admistret gargarismata ex mucilaginibᵒ. Item ex oleo amigdalino z oxymelle ɔposito siue squillitico calefactis. ¶ 4ᵒ ꝓuocet vōitus cū digitis intromissis aut pēna vt. s. vel cū oleo vōitio. z laudat h marie vomitᵒ factᵒ cū nasturcij. 3. i. ɔtriti cum aq̄ tepida ita vt oī die fiat semel. ¶ 5ᵒ liget ficus sicca cum filo duplicato z deglutiat. deide extrahat. Silr̄ fiat ligādo in capite fili ptē spōgie aut bolū carnis non bn̄ cocte q deglutiat z ē securiᵒ. ¶ 6ᵒ ad ex̄ applicet gutturi emplm̄ ex mucillagie seis lini. butyro. medulla cassie fistule. oleo amigdalaꝝ dul. z hᵒ. vt de squinantia dicet. ¶ Postremo scito q itrare balneū ē valde vtile z cā ē itelligēti satis manifesta.

¶ De sanguisugis ingressis in os. Rubrica. iiij.

Quandoq ingredit sanguisuga os bibetis aquā in q̄ existit. Et si est parua valde. lz adhereat gutturi ꝑmoᵒ nō cōprehēdit visu sed in ꝓcessu ipa bene vr̄ q̄ magnificat ex sanguinis repletione.

Signa demfatiua. tristitia. āgustia. sputū sāguis marie corpe existe sano. nā si sanguis subiit spuet z nō erit ab aliquo mēbro alio suspica de ipsa sanguisuga.

Cura Canones p̄ cū vr̄ z gutturi ē affixa si id fieri pt cū instro extrahat. q si nō: cura cū ingenatione remedioꝝ localiū z alioꝝ vt dicet. ¶ Cū instro qdēvt ducatur patiens in locū luminosū z si est pole vbi sol pcutit. z ante ipm apiat os eiᵒ z ꝑmat ligua. z cū tenaculis siue molctis siue pīsagarolis aut forficibᵒ qbᵒ extrahunt sagitte capiat. deinde ponat sal circa caput eiᵒ si fieri pōt. qm̄ ex se sepabit q si nō violēter extrahat. z si post extractionem eius fluxerit sanguis zč. fiat gargarisma cū aq̄ ro. decoctiōe balaustiaꝝ. corticū granatoꝝ z sumach cū modico aceti aut cū aq̄ decoctiōis balaustiaꝝ. aburis z hᵒ. ¶ Si vō n̄ fiat gargarisma cū sinapi z aceto aut cū sale z aceto. aut cum cepe rutha z aceto. aut aceto z assa. z statum remouebit de loco vn̄ patiens dz stare decliuis ore apto vt ex̄ veniat z non cadat in ɔfūdum. Itē laudatur abūncē gargarisma ex succo folioꝝ salicis cui inest ꝓpetas i extrahēdo ipaz. Et si declinare vr̄ ad nares fiat caputpurgia ex aceto. nigella. succo cucumeris asinini z elleboro. Q. si cadet in stomacū dentur medicine vermiū vt absinthiū. abrotanū. lupini. menta. astrū z hᵒ. de quibus sexto caᵒ n̄ solū interficiētes sed interficiētes z educentes vt aloes. semen sanctū. agaricus. reubarbarū. ¶ Q. si vomitus sit eis facilis fiat hoc modo. ꝑmo comedat allea. cepe. porros. sinapi. calamētū fluuiale z hᵒ. deinde euomat. ¶ Meo tēpore contigit vt qdā rusticᵒ bibēdo aquam fouee inbibebat vnum caput bufonis siue caprā aq̄ vel araneā aq̄ z stati ɔsulit medicū z medicᵒ potauit cū lacte valde copiose z statum post vomitū fecit z i vōitu egrediebat aial. ¶ Ex rebus vō faciētibᵒ egredi sāguisugā ē vt patiēs igrediat balneū z in eo moret donec sitim magnā patiatur: deinde teneat aquam fridā in ore. z cum calere cepit eijciat eā z de nouo aliā capiat z sic cōtinuet. nam sanguisuga fugiēs calorē z q̄rens frigus veniet ad os z sic egredieᵗ vn̄ ɔsuluit auctores q tale calorē sustineat vsq ad sincopim exclusiue qm̄ est regimen boniū in extrahēdo ipsaz.

¶ Singulare remedium. Rx. farine lupinoꝝ. aurib. sticados. poliȷ. seis nigelle. an. 3. q. icorpent cū succo absinthij z fiant trocisci. 3. i. ꝓ vnoquoq. z det vnus stomaco ieiuno cū aqua decoctionis nigelle. z videbis mirabile.

¶ De suffocatione seu squinantia. Rubrica. v.

Apud nostros medicine auctores repiunt hi termini strāgulatio. ꝑfocatio. suffocatio. sqnātia synātia. qnātia. chynātia. Et cū de noibᵒ disputare medico nō attineat. vt pᵒ ꝑmi. doctri. 6. 5ᵒ. c. hinc de eis succincte satis ptrāsibo. dicō etenim hec tria synonima suffocatio. ꝑfocatio. strāgulatio. ¶ Suffocatio qdem est ꝓhibitio anhelitus aut ex debilitate virtutis: aut pp impedimentum in instrumentis eius contingens: z est operationis lesio: vt patet. que tripliciter ledi contingit vt cetere. ablate. s. diminute z corrupte. ¶ Quidā vero nomē strāgulationis trahunt ad talem prohibitionem vt fit a causa extrinseca circa gulaz: vt laqueo z hᵒ. Suffocationē vero vt fit a causa extrinseca circa os z nares: z adherent modo loquendi vulgarium.

Cause. Et qz satis est manifestū qūo a causa intrinseca vt nimia caliditate dissoluente. aut frigiditatē cōprimēte insufflatione vētoꝝ: assumptione ciboꝝ: vt isra aut debilitate virtutis nō potētis mouere instrm̄: qz lacertum epiglotū cōtingat ꝑfocatio. hinc de causis intrinsecis eā facientibus solū mētionē faciaz. ¶ Fit itaq quāq ex mā existente in mediastino. Quāq a mā existente in pulmone aut cānulis eius vt est videre in peripleumonicis vel empicis ptisicis z hᵒ. ¶ Quāq ex ipsa existe in capite cānularū quod caput a pluribus vocatur guttur: z fit hoc subito: z colligit hec q̄rto apho. ɔmēto. 33. ¶ Quāq vero fit ꝓpter ineptitudinē lacerti epiglotū: qd est instrz quo fit motus vt membra aerem trahat: vt in sequenti docebit capitulo. que ineptitudo a superflua siccitate quandoq humiditate cōtigit. nā relaxat quāq z spasmat vt in pueris frequentius. Itē a remotiōe spōdiliū vel ligamētoꝝ coꝝ qbus colligātiam hz cāna: vt in sequēti caplo: z est magni timoris que est ex remotione secunde: vel que est supra ipsā: z est deterior. que vero est ex ea que sub ipsa est magis salua: vt infra. ¶ Quāq vero fit ex comestione vel potu reꝝ venenosarū: vt sunt iusquiamus: fūgi: andachocha: eius tyriaca est lactuca aut endiuia. ¶ Quāq vō a vermibus vt frequēter vidi in pueris. ¶ Et qz de difficultate anhelitᵒ z causis eius tractabit in sequēti caplo. hinc supsedeo z in ꝓlongando sermonē de suffocatione. Secutus tn̄ sm ptē ducem meuz Aui. Ad squinantiam me conuerto.

Squinantia est ꝑfocatio circa guttur ex apate ɔtingēs. cā cuius ꝑz pm̄ est materia flegmatica a capite descēdens circa guttur. ¶ Ubi notādū q lz ex cōi mō loquēdi ꝑfocatio videat suppōere magis pro tali apate vt impedit viā anhelitᵒ: z squinātia pro ipso vt impedit viā cibi. tn̄ hic audit squinantia indifferenter quocūq mōviā anhelitᵒ aut cibi impediat. ¶ Recipit qqz apa hoc diuisionem ex parte loci quadrupartitā. ¶ Naz aliqn̄ accidit i musculis siue lacertis extrisecis ab epiglotū declinātibᵒ ad iteriora z inferiora ita vt appeat tuōr i gula aut pte pectoꝝ vl̄ torace z istō ē ceteris leuiᵒ qm̄ declinat

ad exteriora. ¶ Aut in lacertis erit ad posteriora colli cū cōitate quoqꝫ spōdiliū ⁊ nuce. ⁊ tūc nō appet tumor ad ex. sed rubor ⁊ tūor ⁊ calor apto ore. ⁊ est difficilius p̄. ¶ Aut fiet i lacertis itrinsecis meri ⁊ que sequunt ipꝫ ɔstrigēs ābelitū vicin tate ⁊ tale sensui nō ē manifestū. ⁊ ē deteri⁹ duobus dictis. sꝫ nō est simplr mortale. ¶ Aut ɔtigit i lacertis intrinsecis epigloti q aerē frāgūt vt in pāniculo vestiente ⁊ sensui non appet. qꝫ si appet illud est modicū facta forti cōpressione ligue: ⁊ ē ceteris deterius ⁊ simplr mortale. Et in his duob⁹ vltimis nō appet tumor exteri⁹ neqꝫ interi⁹. naꝫ mā ē occulta in vijs intrinsecis anhelitus. ¶ Et fm hāc diuisionem qdā q̄tuor spēs pnūciāt scribētes pmā spēꝫ p sqnātiā. Scdāꝫ p synātiā. Tertiā p qnātiā. Quartā p chināciam. sed de talibus nō est curādū eo qꝫ nouū studiū ē rerꝫ negligentia q̄rto affo. cōmē. 33. Gal. vo ɔsilr eodē cōmēto q̄tuor pnunciauit spēs. ⁊ tu ibi. Aduerte tñ qꝫ mūdinus apa ɔtigēs in faucib⁹ ⁊ locis glādulosis dicit eē ō scōa spē squināntie. ⁊ vr̄ seq ex dictis. Pōt ⁊ tale apa quoqꝫ occupare plura loca. ⁊ pp hoc nō dꝫ in spēb⁹ multiplicari. Dicit cuius cā. nam a mā sanguinea pōt frequētius ɔtigere de quo videbit in dubijs. Silr a colerica. Itē a melica fieri pōt licꝫ aliq enunciauerūt ipam a mā melica fieri nō posse. de q̄ in dubijs ⁊ cū ipso signa annotabis humorꝫ. de qb⁹ in pri⁹ tractatus pmi. Dr̄ mā flatica. qm̄ indifferenter a flate viscoso ⁊ subtili acuto gn̄ari pōt tale apa. Dr̄ a capite. vn̄ Aui. Et cū hꝫ flegma dscēdit a capite. ⁊ ipa qdē nō descēdit a capite nisi fm plurimū rei. ¶ Et ex quinantijs reperit vna quā Aui. vocat caninā. ⁊ est illa i qua necessario os assidue cū proiectione lingue tenetur apertum ⁊ est prefocatiua mala. ⁊ quoqꝫ interficit inter pmam diē ⁊ quartam.

¶ Permutat aūt quoqꝫ ad pulmonē ⁊ cāt peripleumoniam ⁊ hꝫ. quoqꝫ ad ptē cordis ⁊ interficit. Quoqꝫ ad stōm ⁊ causat vomitum ⁊ hꝫ. Quoqꝫ vo insensibilr resoluit: qꝛ mā est pauca subtilis. aut facta flōmia cū aliquo gargarismate pticulari curat patiēs: aut aliqn̄ aliter euāta mā vtus resoluit id qd̄ remansit. quoqꝫ vo ad saniē venit. ⁊ hoc qn̄ mā est grossa ⁊ multa ⁊ nō pōt curari infra q̄tuor dies. imo quoqꝫ ɔplongat ei⁹ cura. 40. diebus. ex qb⁹ pꝫ qꝫ sqnantia tripliciter pōt terminari. ¶ Et dr̄ synātia a sinantis qd̄ ē suffocatio vt garipontus. hꝫ in vulgari nr̄o multa nōia. nā aliqn̄ dr̄ galedelli. aliqn̄ gloton. aliqn̄ dragonçelli. aliqn̄ oriçelli ⁊ cetera q̄ vltramōtanis nō sunt vtilia. ¶ Et multiplicatur in vere hyemali ⁊ in autūno vt in affo. in fine capl̄i. Differt tñ vna ab alia qꝛ vernalis est flegmatica. autūnalis colica ⁊ ois sqinanticus qui morit spasmat in primis.

Cause

Et in sūma sqnātie cā ē triplex. pmitiua. añs ⁊ ɔiuncta. Exēplū pmi vt aer excessiue calidus ⁊ excessiue frigidus humidus. quies multa vociferatio cātus. cibus ac potus vaporosus repletio. retentio superfluitatum. ira. furor. ⁊ hꝫ. ¶ Exēplū scdi vt mala cōplexio humida totius vel particulariū ptiū ēt materialiū ⁊ materiales humores a capite dscēdentes sanguinei colerici ⁊c. Cōpōnalis magnitudo capitis multos recipiens humores ac vapores angustia colli ac viarum eius. vnde cum difficultate transeuntes morā ɔtrahūt ⁊ ibi remanēt ⁊ collectionē faciunt. Cōiuncta est humor infusus in ipsis musculis intrinsecus aut extrīsecus. de quibus actum est. Item ⁊ mala complexio sicca aut humida paraliticans.

Signa

demrātiua ⁊ marie cōia sunt ɔstrictio anhelitus q̄ maior est valde qn̄ est in musculis epigloti ⁊ maxime intrinsecis. nā qn̄ est in musculis meri tūc fit difficilis trāsglutio cibi ⁊ potus ⁊ nō est tanta anhelitus cōstrictio. econtra qn̄ in musculis epigloti. ⁊ aliqn̄ apostēa est tantum. qꝫ facit vtrūqꝫ qꝛ difficultat anhelitus. ⁊ est in transgluttiendo dolor in gula perceptus maior aut minor fm humoris malitiam, amplificatio lingue ⁊ color dinis declinans aut ad rubeum vel ad citrinuꝫ vel ad albū vel ex his mixtum. tumor perceptus ex inspectione i gutture depressa lingua maxime quando est in musculis extrinsecis epigloti. nam quando est in intrinsecis nō videtur tumor aut si videtur paruus est.

¶ Signa autem quando apa est intus latens fortis anhelitus cōstrictio. ⁊ qn̄ bibit pot⁹ regurgitat ad nares. ⁊ oculi sunt rubei. lingua rigida. collum rigidum. vox est catulina. qn̄ vero est extra apparet tumor aperto ore in gutture ⁊ aliqn̄ ad extra circa collum vel gulam.

¶ Signa si fuerit ex sanguie tūc adest rubedo ligue. faciei. venarꝫ. oculorꝫ. sapor dulcis. dolor satis intēsus ⁊ intēsum ⁊ cōstrictio notabilis. ⁊ qn̄ tale apa facit difficultatem degluttiendi magis q̄ꝫ anhelandi. tunc declinat ad viaꝫ cibi. Qū vero magis difficultat anhelitum q̄ꝫ deglutionē: tūc magis declinat ad cānam pulmonis. ⁊ tunc his signis adde reliq̄ sanguinis signa vt regimē. ɔplonē. hitudinē. ⁊ vtplurimū cum tali apate venit febris.

¶ Colerici signa sunt pūctura. mordicatio. sitis. dolor acutus. inflāmatio febris. color loci ⁊ faciei declinans ad rubeum cum citrinitate. saliua amara. habitudo corporis ɔplo. regimen ⁊ hꝫ vigilie ⁊ cōstrictio minor q̄ꝫ i sanguineo: ⁊ dolor est minor extensiue q̄ꝫ in sanguineo.

¶ Flatici aūt signa. albedo loci ⁊ lingue: sapor batrachin⁹ cū aliq̄li caliditate ⁊ viscositate: paucitas sitis: remissio doloris siue dolor puus: ⁊ nō est cū eo fe. fm plurimū: ⁊ ɔlōgatio eius tūc certificat: ⁊ quoqꝫ durat vsqꝫ ad. xl. dies. ɔplo habitudo: regimen: multitudo saliue: raucedo vocis ⁊ est transgluttitio difficilis aut anhelatio.

¶ Melici aūt signa sunt duricies: sapor acetosus aut ponticus: ⁊ accidit pauli ati liuiditas loci: paruitas afflictionis ɔplo: hitudo: regimē: ⁊ qd̄ pcessit egritudo melācolica.

¶ Signa autem causarum extrinsecarū nota sunt iudicio infirmi vel astantium.

Pronostica.

Magis salua est illa i q̄ anhelit⁹ nō multū stringit siue si ē multū difficil. ¶ Que āt ē ex remotiōe spōdiliū vl ligamētorꝫ corꝫ quibus colligātiā hꝫ cāna est magis tioris. ¶ Que ē ex remotiōne scōe spōdilis: aut que ē supra ipam: ⁊ ē deterior. q̄ vo ē ex ea q̄ ē sub ipsa ē magis salua. ¶ Ista sūt signa mala ⁊ pnecabilia. Squinantia veniens in fe. continua in die cretica. Itē cūꝫ accidit sincopis in ea oregmon difficultas trāsglutiēdi: ita qꝫ potus relinquat ⁊ per nares emittit vox catulina. ita qꝫ videat loqui cū naribus. spuma in ore hec cum apparent nō est spes. Auic. Emissio lingue: frequens motus: color niger ⁊ liuidus in lingua apparēs in oculis ⁊ labijs. Frigiditas extremitatū: ɔctio colli: ⁊ qꝫ nō possit iacere super dorsum ⁊ pcipue qn̄ est in vijs anhelit⁹. ¶ Et ad cognoscēdū mala tria sunt signa. Primū qꝫ de hora i horā patiēs sentit in anhelitu se difficultari. ¶ 2ᵐ qꝫ qn̄ respirat ɔhibet anhelitū oino. 3ᵐ qꝫ q̄si ɔtinue ingeniat ad extendēdū collū vt hēat anhelitū liberum. ¶ Sqnātia canina nō curat ⁊ raro peruenit ad q̄rtum. ¶ In signis mortis festine ipo. sigs pfocationē patit: ⁊ alterat color postremi colli eius rubedie ɔuersa ad albedinē: vel ad viriditatē: ⁊ sudant ascelle ⁊ inguina sudore fetido. tūc morit in vno duorꝫ dierꝫ. ¶ Ista sunt signa salutis ⁊ spei. qes: sōn⁹: alleuiatio doloris: bonitas anhelit⁹: facultas trāsgluttiēdi. Remissio fe. si q̄ erat: ⁊ qꝫ trāsacta q̄rta die sentit leuitatē gutturis: ⁊ est casus Gal. 4. de interioribus. in fi. ⁊ Apꝫ. 10. pbleu. 9. Uisus ē itaqꝫ lapis sub lingua in tāto spacio ad q̄titatē fabe genit⁹. ⁊ gētilis recitat se vidisse mulierē pfocatā: ita vt oēs extiaret eā mortuā: tādē expuit frustū solidū globosū fere vt lapis ad q̄titatē dactuli: ⁊ sanata est.

Cura.

Canones. Ordinatio diete. Euacuatio. Diuersio. Prohibitio fluxus materie. Administratio

particulariū in diuersis tꝑibus morbi correctio accītiuꝫ.
¶ Primus q̄dē cōpleꝭ cū subtiliatione cibi ꝓcedēdo grada
tim ad grossitiem. est. n. frequenter morbꝰ acutꝰ ⁊ sunt ad
ministrata ꝯria cāe. sitqꝫ potꝰ aq̈ çuccarata vel idromel vł
oxiçachara cum aq̈ ḃm cām. ¶ Somnus vō est eis mole
stus ⁊ maxime nocturnus ⁊ factus imediate post cibum. ⁊
cū dormiūt excitentꝭ sepe. ¶ In aere teneāꝭ tēperato. sicqꝫ
suo mō cōmensurentꝭ cetere res non nāles.
¶ Scōo vō pꝼicꝭ in calida sanguinea cū extractione sangui
nis p flōmiā vel p vētosas vt vtus ⁊ cetera cōsentiunt. Naꝫ
vbi est solum pctm̄ sanguis fiat extractio sanguis copiose
vel pauca ꝫꝫ ꝙ adest sanguis multitudo vel paucitas. for
titudo vel debilitas ⁊c̄. ⁊ tua īterest hec mensurare. ⁊ ex q̄
parte an ex opposita dolori vel ex eadē dicetꝭ i dubijs. Sci
to tm̄ ꝙ dꝫ fieri ex cephalica nec ē tardādū i ea fiēda. Item
festina vt eodē die fiat flōmia venaꝝ sub lingua ⁊ ꝑcipue
qn̄ appet in eis plenitudo vt p octo horas vel circa. pꝫ. Vn̄
alexander. ⁊ post incide venas sub lingua neqꝫ in crastinū
ſꝫ ipā die fac ⁊ ħ expietīa ondit. Et sivr̄ multiplicetꝭ flōmia
qm̄ in casu nō ē medicia ei par. vn̄ i forti fiat vsqꝫ ad sinco
pim. Sed nota ꝙ sincopis ē ħ loco multū ꝯsideranda. qm̄
vr̄ addere in difficultatē anhelitus pp debilitatē ꝟtutis. ⁊
iō ꝯsiderādū ē multū i faciēdo flōmiā i his q ex ipā flōmia
cadūt in sincopim. ꝯsidera. ¶ Et ꝯsilr festinetꝭ vbi flōmia
fieri nō posset ad ponēdū vētosas in spatulꝭ cū reiteratione
⁊ scarificatione ⁊ vētosatiōe cruriū sūt iuuātes valde Aui.
¶ Q. si cū sanguine fuerit admixtio cole vel flatis subito
dentꝭ eūantia colerā vel fl̄a ⁊ mundificātia sanguinē ab eis
vt de squina sanguinea. ita tñ ꝙ ēt alterātia vt in colico cū aq̈
fructuū in flatico cū iera ⁊ filibus. Postea vō i die sequen
ti fiat flōmia vt videbitꝭ expedire mō. vt. s̄. ⁊ post dētꝭ eūati
ua vt in colico cū succo solatri ⁊ hꝫ. ¶ In flatico pillulas
cochias ⁊ hꝫ. ⁊ ħ itellige vbi egritudo tolerat. ꝙ si videri
mus furiositatē pus icipe cū flōmia. ⁊ ꝓcede cum diuersi
tatis ⁊ sequere cū solutiuis. ¶ Itē ꝓcedaꝭ ad enemata ⁊ co
liria leuia si fe. adest. ⁊ si nō administrētꝭ fortia. sunt. n. iuua
mēti sublimis. fortiora tñ scito in flatico. Auic. vō laudat
ea in pn̄° fieri. ingt. Ex eis q̄dē q̄ sūt vehemētis iuuaminis.
est intētio administratiōis clisterioꝝ fortiū valde nisi se. pro
hibeat. tūc. n. opꝫ vt sit ꝯtētꝰ clisteribꝰ leuibꝰ ⁊ ꝓ his recur
re ad ea que dcā sunt in dubijs de apoplexia. Vtꝝ aūt mā
existe flatica vel colica nō admixta sāguini ꝯpetat flōmia
dicetꝭ in dubijs. ¶ Sꝫ ħ aduertēdū ꝙ qn̄ ē in toto sp debꝫ
fieri flōmia si cetera cōsentiūt. ⁊ qō dcm̄ ē de flōmia maxie
est intelligendum in pn̄° eiꝰ. nā in alijs tꝑibus eius spālr in
augmēto ⁊ statu pōt fieri: dū mō videaꝭ necītas magna ⁊
ꝟtus apta sit sustinere. ¶ Cognoscuntꝭ tpa squinantie qn̄
qꝫ ex mō deglutionis ex pte. s. facilitatis ⁊ difficultatis eius
nam in pn̄° difficultaꝭ. in augmēto crescit difficultas. in sta
tu vō vltimaꝭ. in declinatione minuitꝭ. Et iuxta hec scito ꝙ
qn̄ difficultas est maior ꝓportionabilr in deglutiēdo q̄ꝫ in
anhelando: tunc squinantia magis est in via cibi: qn̄ vō eꝫ
maior est in via anhelitus. qn̄ vō equaꝭ eq̄liter. ¶ Si vero
mā fuerit colica vel flatica vel melica festina ad eūandum
cū eūatiuis approbatis vt. s̄. q̄rto tractatu. ⁊ cū clisteribus
fortibus vt in apoplexia. vel leuibꝰ vt videbitꝭ expedire iuxt̄
posita. frequēter. n. egritudo ista ē acuta rōe q̄ntitatis māe
⁊ accītiui. quare opꝫ accelerare medicū in eūando iuxta il
lud Senis. Digesta medicari ⁊ mouere non cruda ⁊c̄. Vn̄
pro his oībus recurre ad ea que dicta sunt de squina. ibi eniꝫ
posita sunt clisteria ⁊ alia eūatiua ꝓposito isto vtillima.
¶ Tertiꝰ impleaꝭ cū diuersiuis cū fricatione fcā cum digitꝭ
aut ligno rotūdo sup focilia brachiorum vt cōiter fit. vł cū
alijs de qbus in de squina flatica colerica ⁊c̄. ⁊ ēt dcm̄ est de
apople. vt infra de apātibꝰ amigdaꝭ. guttiris. ꝓ quibꝰ re
curreīs. ¶ Sed hic nota ꝙ precipuuꝫ remedium i diuer
ſo loco est appō vētose vt ꝑ ponaꝭ sup çuedenigi. ⁊ est locus
capitis ad quē puenit digitꝰ mediꝰ cum ponitꝭ extremitas
manus sup summitatē nasi ⁊ ē iuuamēti magni. Itē scōo
positio ventose sup locū apud scōam spōdilē ⁊ ē sublimis.
elargat. n. viā anhelitꝰ ⁊ cibi: q̄ppropter oꝫ vt sepe ac sepe ite
retur ⁊ ꝑcipue tpe exhibitionis cibi. de qua expientiam ha
bui in quadā vetula. ⁊ sit ventosa magna capiens magnū
spaciū: vnde ⁊ ponitꝭ sup nucā ⁊ multū cōfert. confert etiaꝫ
eius positio sub mento sub maxillis sub mamillis cuꝫ inci
sione. faciunt etenim diuersionē facilem. Sed vtrum istud
debeat fieri in principio dicetur in dubijs. Item ⁊ in hoc ca
su confert impositio seu distillatio oleorum in aurem que
sequitur dolorem ⁊ oleum ro. amigdalarū dulcium. vt su
pra dictum est de dolore capi. ⁊ tu ibi.
¶ Prohibentia autem fluxum materie require supra de ca
tarro vbi habentur indifferenter respectu cuiuscunqꝫ ma
terie. que sunt sistentia ingrossantia ⁊c̄: sed pur dicētur ali
qua in particulari statim.

Ueniens ad particularium administrationem cuꝫ
hec egritudo sit piculosa ⁊ vt frequēter
eueniens multū studebo in eis copiosa ⁊ pticulari declara
tione. Vn̄ inchoans de sanguinea ꝓcedam pticulariter ꝫꝫ
tpa eius vniuersalia. quodqꝫ de alijs agetꝭ.
¶ In pn̄° itaqꝫ sanguinee facta eūone per flōmiā pus ⁊ far
maciā leuē. Scōo vt supra administrētꝭ repcussiua de q̄ in
dubijs ex aqua ⁊ aceto: vel ex succo: vel vino granato: vim
acetosoꝝ vel dulciū: aut succo solatri cuꝫ semie ro. ⁊ est mi
rabile: aut succo citonioꝝ: sorbaꝝ: nespiloꝝ ꝯtritoꝝ cū os
sibus suis. aut decoctio i agresto facta ex balaustijs gallis
seie ro. vel agreste ipm̄ cū succis ꝑdictorū. Itē dyamoron:
oxiçachara cuꝫ aq̈ cisterne vel calibeata: ⁊ ista si repciant
cōueniētius operantꝭ. Et dictum est facta eūone: qm̄ añ eā
administratio stipticātiū est suspecta: q̄ꝛ posset esse cā colle
ctionis multe māe: que si postea cū tanta quātitate subito
interficeret statim. ⁊ ꝓ isto vide q̄ scripta sunt. s̄. rubrica de
catarro. ¶ In augmēto vō fiat mixtio resolutiuoꝝ cum
repcussiuis vincētibus repcussiuis ⁊ stipticis: vt vbi gr̄a. ℞.
mellis ro. ℥. i. succi solatri. ℥. i. ſ. aque ro. ℥. i. misce ⁊ fiat gar
garisma. Itē si vis minus stipticū pone mel simplex. Item
valet in hoc casu lac caprinū gargariçatū: ⁊ est vsuale: nā
vltra has intētiones est doloris mitigatiuū. Iteꝫ ex pulpa
cassie cū lacte fiat gargarisma. Itē pulpa cassie cū succo so
latri ⁊ ē ꝯueniēs: ⁊ fac semꝑ vt stiptica vincāt: vn̄ q̄dā ma
xime ꝯmēdat succū solatri cū aq̈ feniculi ⁊ pauco çuccha
ro. Itē valet dyamoron cū decoctione ficuū ⁊ dactilorum.
Item decoctio ex passulis. ligritia cū vino granatoꝝ ⁊ seie
ro. ⁊ ꝯsilr cū diuersis diuersimode ꝯpone pur ꝙ stiptica vi
cant. ¶ In statu vero hec adinuicem cōponantꝭ: ita vt ad
equalitatē eueniāt. Et lꝫ sciaꝫ te facilr ex datis scire opari.
tñ vt sis copiosior ponā exēpla. Verbi gr̄a. ℞. mellis ro. co
lati. ℥. i synapis vel piretri vel cynamomi. ℈. i. aque solatri.
℥. iij. misce. ¶ Vel. ℞. decoctionis ficuū dactiloꝝ. ℥. iiij. vi
ni granatoꝝ acetosoꝝ. ℥. iij. misce. Itē oximel simplex faci
endo gargarisma ex his. Laudaꝭ maxime lac caninū cuꝫ
stercore canis albo ⁊ melle. Itē vsus stercoris hūiꝰ a multꝭ
pmaxime ad intra cōmēdaꝭ: qō ego non multū laudo ꝓ
pter eius abhominationē. res tñ in se est multi iuuamenti:
que secrete ēt nescientibus amicis cuꝫ datur dari dꝫ. Item
aqua mellis ro. cuꝫ pauco piretri ⁊ cynamomi. ¶ In fine
aūt status medicamine vtaꝭ aggregāte in se maturationē
lenificationem ⁊ resolutionem: sicut verbi gr̄a. decoctio fi
cuū cū modico salis: vel decoctio passulaꝝ: liquiritie ⁊ mo
dico aluminis çuccharini. Item decoctio ficuū dactiloꝝ
cū modico piretri. Item decoctio seminuꝫ citoniorū altee.
Item valet maxime lac caprinū cū mulgetꝭ: aut tepefactū.
¶ Si vero apostema fuerit resolutū aut permutatū bene

est. Si vero ad sanatione͂ aduentu͂ sit. tu͂c studendum est ad eius aptione͂ aut cu͂ medicamine vel cu͂ aptione manuali. Cu͂ medicamis vt cu͂ his que aggrega͂t has duas intentio͂es que sunt apertio ⁊ lenificatio. vnde apertiua commeda͂ta sunt hec. Sal armoniacum. baurac. assa fetida radix lilij. baurach. stercus irundinu͂ ster. us canis rode͂tis ossa. stercus infantis pasti ex lupi ne. cinis pullo͝ꝝ irundinu͂ vsto͝ꝝ ⁊ q̄lr vrant͂ vide Mes. ꝓprio cap. Stercus lupi. cinamomum. me͂tastrum. Sa͂l succus me͂ta alume͂. sinsibru͂ costus ⁊ ꝓpe marinus cui h in loco inest ꝓprietas. ❡ Lenitiua vero que misceri h͂nt cum his co͂mendata vt ambe p̄ficiantur inte͂tiones sunt: lac caprinu͂ succus caulu͂. decoctio ficuu͂. decoctio frume͂ti. Ex his itaq̄ꝫ vel si͂libus fiat compo͂ vt misceat͂ stercus iru͂dinu͂ cu͂ lacte vel decoctio ficuum cu͂ assa fetida vel baurach ⁊c͂. fiat gargarisma ⁊ frequenter in die gargariçet͂. Q͂ si no͂ apiat͂ recurrat͂ ad opationem manuale͂. ⁊ sunt ex hoi͂bus q̄ iponunt digitu͂ i guttur. ⁊ deinde cu͂ vngue scidu͂t ⁊ apiu͂t. Mulieres au͂t marie i italia ha͂c opatione͂ faciu͂t ⁊ spa͂liter in ferraria. Cu͂q̄ꝫ fuerit apertu͂ fiat mu͂dificatio ⁊ absterssio. deide ꝯsolidatio vt de vlceribus gingiua͝ꝝ dictu͂ est. ⁊ tu ibi. ❡ Et hic nota e͂t ꝓ dice͂dis q̄ꝫ sic oportet componere medicamina s͂m posse virtutis co͂plonis etatis ⁊c͂. na͂ fortio͝rbus fortiora. debilibꝰ vero debiliora competunt medicamina. vt Alexander. Q͂ e͂t expressit Aui. nona tertij. cap. de sermone vniuersali cura͝ꝝ apa͂tuꝫ in parte gutturis accidentium dum inquit. Et similiter obseruetur etas complexio tempus ⁊ consuetudo.

❡ In colerica vero fiat eu͂o cum farmacia aut clisteri. deinde fiat flo͂mia diuersiua cu͂ non peccet sanguis de cephalica sup manum. Tu t͂n nota vt. s͂. de sanguinea q̄ꝫ si egritudo videbat͂ molesta͂s mitti in p͂ncipio icipe debes a flo͂mia seque͂do cu͂ diuersiuis. deinde sequenti die da farmaciu͂ aut vtere clisteri. fia͂tq̄ꝫ diuersiones vt. s͂. de squi͂a colerica. vbi ꝓ euacuatione fienda ⁊ ꝓ diuersione recurras. item fiat prohibitio fluxus ma͂e. vt supra de catarro acuto. ❡ Particulariter v͂o procedens in principio administrent͂ repcussiua vt. s͂. de sanguinea. Sed nota q̄ꝫ talia debent e͂e infrida͂tia. vn͂ ꝯferu͂t in p͂n͂ succus solatri. succus ro. sandali camphora. mucilago psilij. balaustie ⁊ h͂. que sunt frigida in secu͂do versus tertium cu͂ stipticitate q̄ requires q̄rto tractatu.

❡ Ex q͂bꝰ co͂pone gargarismata. insufflationes puluerꝫ pillule vl͂ loch ⁊ h͂. q̄ rete͂ta in ore ꝓhibe͂t ma͂m fluere. vn͂ retె͂tio diadraganti ꝯtinue in ore ⁊ silium e͂ in hac ⁊ in sanguinea ⁊ in ea q̄ ex flate e͂ falso multu͂ ꝯueniె͂s. Laudatur au͂t vehe͂me͂ter rob. vel sirupꝰ de papauere bibitu͂ aut diacodion. ite͂ lac papaueris cu͂ aq̄ ro. ite͂ succus solatri depuratus bibitꝰ mane ⁊ sero s͂m me͂sura͂ dua͝ꝝ testa͝ꝝ oui aut triti. vel mucilago psilij cu͂ grano vno ca͂phore. ❡ In augmento v͂o ꝓcedat͂ cu͂ ꝑmixtione repcussiuo͝ꝝ cum resolutiuis. ⁊ sint repercussiua magis vincentia q̄ꝫ in ea que de sa͂guinea. ⁊ illis eisdem resolutiuis vtere. de quibus etiam aliquid in ea que d͂ flegmatica. ❡ In statu au͂t in p͂ncipio aliqualiter vincant resolutiua. in fine vero vinca͂t resolutiua ⁊ multum ⁊ tu ex datis ꝯpone exempla.

❡ In flatica v͂o in p͂n͂ fiat ꝯsil͂r eu͂o cu͂ farmacia aut clisteri vt docet͂ de squi͂a flatica: deinde fiat flo͂mia diuersiua vt altera die aut applicatio ve͂tosa͝ꝝ. vt. s͂. ⁊ extractio sanguis maior q̄ꝫ in colica ali͂s pibꝰ. q͂ in casibus talibus minꝰ veret͂ hu͂o͝ꝝ incrudatio q̄ꝫ eo͝ꝝ ebullitio. ⁊ aduerte q͂d dc͂m͂ e͂ de flo͂mia i de sanguinea ⁊ colica. q͂n. s͂. d͂ꝫ p̄cedere farmacia͂ aut ex͂. de q̄ in dubijs. fia͂tq̄ꝫ diuersio͂es vt. s͂. de squi͂a flatica. ꝓhibitionesq̄ꝫ de fluxu ma͂e vt de catarro non acuto.

❡ Et p͂ticulariter vt. s͂. ꝓcedens in p͂n͂ vtendo repercussiuis. ⁊ laudat͂ acetu͂ cu͂ aqua ro. sirupus acetositatis simplex ⁊ p̄cipue q͂n͂ ma͂ est grossa viscosa. q͂n v͂o no͂ e͂ talis dyamoro͂ ⁊ h͂ q̄ su͂t stiptica ⁊ no͂ icisiua su͂t ꝯuenie͂tiora. ꝯsidera. oximel simplex cu͂ aq̄ ⁊ aceto. vn͂ Aui. Et ex eis e͂ gargarismꝰ factꝰ ex oximelle ⁊ aq̄ ⁊ aceto. s͂pc. n. e͂ maximi iuuamenti. in initio cal͂e ⁊ fri. Ite͂ marie ꝯme͂dat͂ lac ⁊ oi͂ tpe ⁊ in oi͂ ca͂. ite͂ rob moro͝ꝝ. ite͂ dyamoron cum aqua ⁊ aceto. Laudat͂ marie succus mori recె͂tu͂ in p͂n͂ ab auctoribus q̄ no͂ vtor pp͂ ip͂m e͂e͂ gustui abhominabile. vide ip͂m i Mes. n. distinctione antidotarij. Valet ⁊ succus ro. ite͂ alume͂ iameni. ⁊ h͂ꝫ ꝓprieta͂te͂ i h. ❡ In augme͂to v͂o fiat vt. s͂. mixtio stipticoru͂ cu͂ resolutiuis vince͂tibꝰ stipticis. ❡ In statu v͂o sint eq̄ pote͂tia. ❡ In d͂clinatio͂e v͂o vica͂t resolutiua q̄ su͂t hec mel. crocus. myrra. piper. cinamomu͂. piretru͂. cassia. fistula. sicꝰ feniculus. sinapis. raffanus. baurach. sal armoniacu͂. calamentu͂. stercus irundinis ⁊ terra ex q̄ faciunt niduꝫ. ireos. stercus canis. stercus i͂fantis cubebe. ameos. sq̄nātu͂. alumen iameni. aristologia. costus spica. foliu͂ vini absinthiu͂ assa. ꝯfectio de musco Aui. ꝑ tractatu. q͂rti. ꝑ sapius sicca.

❡ In melica v͂o procedat͂ vt dc͂m͂ est de flegmatica ita t͂n q̄ꝫ minus sicca sint ea que in melica: ⁊ h ad ḡnalia ⁊ p̄ticularia: ⁊ p̄cipue respectu co͝ꝝ q̄ ad intra sumu͂t͂ ex medicinis. ❡ Ad ex͂ v͂o applicent͂ emplastra: vnctiones ⁊ h͂ h͂ntes v͂tute͂ attrahendi ⁊ resoluendi q̄ in sua opatione te͂perent͂ s͂ꝫ diuersitate͂ tp͂is: q͂n͂ in p͂n͂ vere͂da sunt: s͂ꝫ in statu ⁊ declinatione securiꝰ admistrent͂. In statu q͂de͂ non multu͂ resolue͂tia: sed modicu͂ a tp͂ame͂to. dista͂tia t͂n v͂ius calitate͂ in declinatione vere sint resolue͂tia multo plus. vnde potes ex his co͂ponere. Unde in statu ꝯpetit lana infusa in oleo camomillino ⁊ collo applicata. Ite͂ stupa i͂fusa i vria pueri ⁊ sub cinere calo calefacta: ⁊ pa͂no inuoluta collo apposita. Item co͂me͂dat͂ empl͂m factu͂ ex melle: stercore infantis vel canis vel iru͂dis ⁊ h͂. Et ista fetida abijcio: ⁊ h͂u͂anum stercꝰ spa͂liter. Ite͂ laudat͂ ⁊ p̄cipue in declinatione lana cu͂ isopo humida inu͂ctio ex oleis calidis resolutis: vt oleu͂ lilio͝ꝝ: anetini cu͂ pinguedinibꝰ: ⁊ empla resolutiua. Et nota q̄ꝫ nu͂q̄ꝫ ad ex͂ debent repcussiua collo applicari. Item valet emplastrum ex dyaltea q̄rta. i. ⁊ mucilagine semis lini: fenugreci. an͂. ʒ. i. medulle: cassie fistule: butyri rece͂tis sine sale. an͂. ℥. s. oleum amigdala͝ꝝ dulciuꝫ. ʒ. ij. est maturatiui. ❡ Cu͂ a͂t no͂ succedit cura cu͂ his medicaminibus ⁊ res est posita q̄si in disperatione ꝓcedu͂t artifices manuales duobus varijs modis. ❡ Primus que͂ ta͂git Aui. 9. tertij. de cura eius iq̄t Et q͂n͂q̄ꝫ intromittit in guttur eiꝰ ca͂nula facta de auro vel de arge͂to vel si͂libus q͂bus adiuuat͂ ad inspira͂du͂. ❡ Secu͂dus modus est q͂n͂ fit subscanatio ad ex͂: ⁊ modus tanget͂ in dubijs recurre ibi. ⁊ est e͂t modus tactus ab Aui. loco allegato. Plurima medicamenta ponuntur ab Aui. sed domesticiora narraui: ⁊ in eis no͂ multiplicaui: q͂n͂ multa dicent͂ de a͂patibus amigdala͝ꝝ gutturis que e͂t huic loco sunt afferenda: vt sunt puluere͝ꝝ insufflatio͂es ⁊ h͂. ⁊ io͂ studio aggrega has rubricas duas. ❡ Nolo t͂n p̄terire tertiu͂ modu͂ ⁊ est vt liget͂ modicu͂ spo͂gie cum filo forti: ⁊ linat͂ melle: ⁊ transglutiat͂ si possibile est vel quoda͂mo͂ ꝑ vi ipellat͂. deide extrahat͂ rupit a͂pa: vt p͂ꝫ. ❡ Ite͂ postremo laudat͂ mirabiliter filum intinctum cu͂ sanguine muris: aut murice marino cu͂ quo stra͂gulet͂ serpe͂s: ⁊ deinde circu͂det͂ collu͂ squina͂tici. vn͂ Aui. illud eni͂ confert iuuamentu͂ mirabile bonu͂ ꝑ transitu͂s qua͂titate͂ eius q͂d timet͂. Ite͂ marie laudat͂ empl͂ꝫ de lu͂bricis terrestribus co͂tusis. item de scabiosa.

Ultimus ꝯplet͂ cu͂ seda͂tibus dolore͂: vt e͂ sirupus de papauere: syru. vio. ⁊ ea clausuraꝫ gutturis elarga͂t: de q͂bꝰ dc͂m͂ est l. 3. canone. ⁊ tu ibi planu͂ habes.

❡ De egritudinibus vuce ⁊ apostematibus amigdalarum gutturis. Rubrica. vꝫ

Uid nam sit vua q͂d amigdale dc͂m͂ e͂ i p͂n͂ capl͂i. Uuula q͂deꝫ patit͂ casu͂ a͂pa ⁊ vulnꝰ. in cura q͂de͂ casus aperiet cura ois male co͂plexionis ⁊ cu͂ ma͂ ⁊ sine

¶ Casus itaqz vue nõ est nisi q̃dã eius elongatio ⁊ i extre mitate eiꝰ igrossatio q̃ ipedit actꝰ ẽglutõis ⁊ trãspiratiõis. Ex mã a capite ad ipaz ꝑfluẽte ɔtigẽs: q̃ fʒ plin ẽ mã flati ca vt dicebat de sqnãtia: qđ disputabit in dubijs: sed color manifestat cũ calitate ac dolore pceptꝰ cũ in sãguinea rubedo calitas maior dolor ⁊c. vt sepe dcm̃ ẽ in ɔpatiõe ad hec vel silia in flate: qđ suo mõ de melica ⁊ colica dõm est.

Signa ɔmratiua ex pte male ɔplonis mãlis ⁊ inmã lis sumant ex habitis i pcedẽti rubrica. qđqz de cãis intellige: qm̃ cãe vtrobiqz sunt eedem vel silẽs.

Pronostica timendũ ẽ vuulã incidẽ. nã ad eius incisionem sequũt nocumẽta plã. ẽ gbꝰ in de cura casus eiꝰ flati. Est nãqz eiꝰ casus q̃nqz cũ fe. q̃nqz sine fe. Et fm plin casus ex cã ca. est cum fe.

Cura in casu ex mã calida seruent canones. Primus ordinatio diete ex pte sex rez nõ nãliũ vt decli nent ad oppositum cãe ⁊ ꝓ his recurre ad tractatuz q̃rtũ. Scđs est euacuatio. Tertius diuersio. Quartus est admi nistratio particularum in diuersis partibus.

¶ Scđs pficit flẽbo ma marie qñ sentit calitas vehemens ⁊ vr̃ rubedo. fiatqz ex cephalica dextra si aliud non obste terit: vel ex basilica si repletio fuerit te ad h̃ inuitans iuxta canões. ẽ. de soda sanguinea. ⁊ tu ibi. Qꝫ si etas nõ patit re curre ad vẽtosas vt sepe dcm̃ est. Qꝫ si fuerit ex hũore alio a sanguine ɔmixto tñ sanguini flẽbo ma vt dictũ est: deinde euacua cũ solutiuis ⁊ alteratiuis vt dicebat de sqnãtia. ꝓ qbus solutiuis recurre ad ea q̃ de soda iuxta opportunita tem. ¶ Si võ fuerit non admixta sanguini ⁊ egritudo nõ multũ fuerit acuta: sed dans inducias euacua in colica cũ aq̃ fructuũ ⁊ hõ. vt. ẽ. ẽ soda colica q̃ sũt alteratiua ⁊ eua cuantia ⁊ cura dissteribus. ⁊ simili mõ fiat de flegmatica ⁊ melancolica si contingeret: ⁊ tu ibi. ¶ Qꝫ si egritudo fuerit infesta ⁊ timuerimꝰ de eius multitudine ⁊c. credo vtilimã fore flẽbo mam diuersiuam ex cephalica dextra sup manus. vel applicatio vẽtosarũ in spatulis vel naticis.

¶ Tertius ɔplet diuersionibꝰ ad plenũ de soda flatica colli ca ⁊c. qbus tñ addo quasdã spãles. laudat tractio capillo rum verticis capitis. vsqz ad sepatioñe cutis ab osse. ⁊ dicit Mes. q̃ est ex expertis ⁊ ilico vuulã eleuat. Credo verum sed nondũ ausus sui experiri: qm̃ si non succederet ignomi niosum foret. ¶ Valet in hoc casu extractio aurium ⁊ eleua tio eaꝝ fortis ad supiora cũ forti dolore. ¶ Itẽ fiat abra sio sudenegi ⁊ supponat vẽtosa. faciũ. n. ad subitã eleuatiões. ¶ Itẽ indifferẽter sup locũ illũ sistẽtia catarrũ posita val de ɔferũt. Vñ in pñꝰ casus eius valet si liniat locꝰ ex succo achacie: vl ex gall' adustis cũ aceto vł ex his fiat sacculus. ¶ Itẽ fiant capitpurgia diuertẽtia mãz ⁊ ex gbꝰ. ẽ. ẽ soda vbi fortia ⁊ debilia ponunt. ⁊ tu qdẽ cũ debilibꝰ i pñꝰ ne se quatur ex fortibꝰ mãe disruptio maior. ⁊ si fuerit purgatio conueniens ⁊ diuersio cõpetunt sternutationes. ⁊ h̃ voluit Mes. cũ inquit. Et sternutamenta ẽt ɔferunt eis.

¶ Quartꝰ cõplet administrando in pñꝰ stiptica ꝓhibẽtia fluxuz ⁊ malã qualitatẽ inductã alterãtia. Ut in calida cũ frigidis ⁊ stipticis gargarizãdo ex aceto ⁊ aqua ro. vel cũ aqua vel cũ succo granatoꝝ ⁊ ex aliis vt de squinantia di ctum est in eius pñꝰ ⁊ tu ibi. Itẽ insufflet cũ pẽna vel cũ cã na puluis subtilissimus factus ex sandalis. balaustijs ros. aut semine eaꝝ cũ modico cãphore. ⁊ cõsilr de alijs silibus ad plenũ. ẽ gbus de sqnãtia. Et mẽti habe q̃ omnes iste q̃ tuor intentiones debent in eadẽ die cõpleri si possibile ẽ sal tẽ euacuatio diuersio ⁊ ꝓhibitio fluxus materie. ¶ Trã sacto võ pncipio addant que aliquã habẽt virtutẽ abster gendi sicut est mel ro. cũz aceto. diamoron cũ aq̃ saluie. itẽ sirupus mirtinus cũ modicũ salis armoniaci. ¶ Itez fiat puluis ex balaustijs. gallis ⁊ alumine zuccharino an. ⁊ põa tur in capite instrumẽti ⁊ applicetur vue ipam ɔpamẽdo ⁊ eleuãdo ad supiora ⁊ exteriora. ¶ Itẽ. ℞. pireti. ʒ. i. mo ti ʒ. ß. fac puluerẽ ⁊ vtere cũ instrumento. Et cõsilr cõmpi ne ex calis ⁊ frigidis. ⁊ h̃c leuiatioñe fac leniter. Qꝫ si fuerit necessaria maior resolutio fac vt calida vincant fm q̃ vi debit. nã in calida squinantia afferas ad tuũ ꝓpositũ hic.

¶ In flegmatica vero in pricipio vtere stipticis que i calidi tate non sunt eleuata. vñ valet dyamoron cũ aqua ordei. sirupꝰ acetosus cũ aq̃ eadẽ vł cũ aq̃ calibiata ⁊c. posita. ẽ. de sqnantia ex flegmate. Et nota hic ⁊ ꝓ dictis ẽt dictum auic. de cura eius inqt. Qꝫ si stiptica eã acgrere faciũt duri tiem ⁊ coartatioñe dolorosam administra in ea mucilagi nes ⁊ gũmi arabici ⁊ dragagãti ⁊ amilũ ⁊ sarcocollã ⁊ se mẽ malue. ¶ Trãsacto vero pñꝰ gradatim ꝓcede cũ reso lutiuis mixtim cũ stipticis vt. ẽ. de squinãtia. ⁊ hõ sunt sal armoniacus. piretrũ. alumen. ⁊c. posita in de squinãtia. cũ qbus põt cõponi puluis cũ quo instrũ eleuet. ¶ Medica men ad hoc. ℞. balaustiaruz. ʒ. ß. aluminis iameni. ʒ. i. cro ci camphore an. quartam. ʒ. vnius. fiat puluis subtilissimꝰ cum quo ⁊ partio coclearii eleuet. ¶ Aliud optimum. ℞. gallaruz. salis armoniaci an. ʒ. i. aluminis. mirrhe an. ʒ. ß. vtere post gargarisma ex dyamorõ ⁊ aceto. ¶ Aliud ma gis vsuale. ℞. cinnamomi. ʒ ʒ. piperis. balaustiaꝝ. cortitũ granatoꝝ. folioꝝ ro. ⁊ seminum eaꝝ. añ. vtere vt dcm̃ est. est. n. expertũ. ¶ Qꝫ si cupis exiccare mãm cũ ɔpositis magi stralibꝰ q̃re in my. Dyamoron. Dyaprassiũ. Diaspopũ. Et q̃dã ponũt cauteriũ i sudenegi sic dcm̃ ẽ de catarro. Qui dã raso capite in loco: vt supra saltẽ i pueris applicãt peciã ẽ scarlato i q̃ ẽ modicũ thuris: picis: ⁊ mastici i modũ cerotis.

¶ Si võ ꝑ hec medicamẽta cura nõ pficit: sed vua magis in tumescit: ⁊ dolor augent: tũc vtẽdũ est maturatiuis sicut decoctiõe ficuũ: dactiloꝝ: passulaꝝ: ro. radicis lilij ⁊ hõ. de qbꝰ in de sqnãtia: ⁊ ex eisdẽ rebꝰ vel fece eaꝝ remanẽte fiat em plastrũ ad ex. Et cũ ad maturatioñe puenerit aperiatur cũ instrũo: vt supra de synãtia: deinde expressa sanie mundifice tur locꝰ cũ fieri: vt in de mundificatiõe apãtis gutturis. Sꝫ si pose est ois cura adhibeat ne ad saniatioñe pueniat cũ rebus stipticis: v: sunt mirtus: balaustie: rose: cipetus: myr rha ⁊ hõ. de qbus in de squinantia.

¶ Accidit aũt q̃nqz vt vua a nã nõ regat: debiteimo pẽdet gracilis lata multum versus radicẽ eius: ⁊ est in extremita te inferiori ingrossata: quo casu opꝫ ad incisioñe puenire. Tu tñ nota anteq̃ incidas dictum ypo. vñ Mes. de cura eius. Si aũt vua tumida ⁊ rubea fuerit fm ypo. mãdatũ timẽdũ ẽ eam incidere: q̃re satagendũ si recuficari põt. Si võ ad gracilatioñe ⁊ nigredinẽ tẽdit expectet sup eã vsqz dũ relicta sit a nã: ⁊ tũc incide. Vñ Aui. Cuz aũt est rubea appensa tũc eius incisio est timorosa. ⁊ q̃nqz manat sãguis ⁊ nõ abscindit per aliquã medicinã. ¶ Et anq̃ ponat mo dus ⁊ documentũ incidendi eam scribam nocumenta q̃ ex eius incisione sequunt: ⁊ vt incisor nõ precipitet iaduerten ter in eius incisione. ¶ Et ex nocumentis est nocumentuz magnũ in voce vt a modica distãtia imo valde parua vox carẽte ea audiat. ⁊ ego vidi talẽ. ¶ Secundũ est detectio pulmonis frigori ⁊ calori: ita vt tussim faciliter ex omni i currat frigore ⁊ calore. ¶ Tertium est sitis a qua cõtinue molestat. ¶ Quartũ est detectio stomachi: ita vt ex cali ditate: frigiditate ⁊ pluribus hõ facilr patiat. vñ ⁊ stoma cus vehemẽter ledit. ledit. n. ex eius carẽtia pectꝰ pulmo: ita vt frigus in eis figat donec moriat patiẽs. ¶ Quintũ q̃ ex vehemẽti dolore dubiũ est ne augmentet apostema: ⁊ maxime si fuerit crudum. ¶ Itẽ: qđ est magis timorosũ q̃ sepe ex eius incisione manat sanguis: ita q̃ nullo modo retineri possit: ⁊ scito q̃ tales vtplurimum pusici moriun tur. ¶ Debet ĝ operator prius eã ɔsiderare: q̃ si viderit eã esse tumefactam in pte superiori ⁊ non inferiori: tunc nul lo modo incidat. Si vero in parte superiori fuerit mul

tum gracilis ꝛ in inferiori grossa fuerit. q꞉ albi coloris nigri aut fusca vel liuidi: tunc ꝓcedaꝛ ad incisionē modis q̄bus statum. Unde Mes. Si aūt vua corrumpiꝛ ꝛ mortificaꝛ ꝛ pēdet graciliata a radice eiꝰ tūc oꝫ vt incidaꝛ. Si vō rubei coloris dimittaꝛ iuxta mandatū senis: q̄m signū digestionis nō portēdit: sed fluxū ꝛ acutā māꝫ: ꝛ q̄ a nā nodū est derelicta. Si vō fuerit subtilis ꝛ longa sicut cauda muris egtans linguā absq̄ʒ repletione aut rubedīe aut nigredine est pui timoris p̄cedēte cāone. vt. s̄ in 2ᵒ canone ꝓcedaꝛ ad eius incisionē. ꝛ aliter nō. nā vt Aui. Incisio nanq̄ʒ cū repletione vel rubedīe ē timorosa. ¶ Modus eniṁ incidendi ponit multiplex. Primus est ꝛ est Albucaſ. vt q̄ sedeat patiens corā medico in sole ꝛ apto ore ꝯprimaꝛ ligua cum paleta ad hoc apta: deīde apprehendaꝛ cū vncino ꝛ cū forpicibus obtusis icidaꝛ. Post aūt eiꝰ incisionē immediate fiat gargarismᵒ ex aqua ꝛ aceto cū modico aluminis. Q̄ si pur sanguis emanauerit ponantur ventose retro collū ꝛ admistreꝛ trocisci de carabe cū aq̄ plātaginis. stetq̄ʒ patiens declinis ad anteriora ꝛ iaceat supra faciē suam vt sanguis possit ad extra fluere. ꝛ nō vadat ad itra. ꝛ tussiat simo euomat vt mundificeꝛ qd̄ intra est. ¶ Scd̄s modᵒ q̄ magis laudaꝛ a Mes. intromittaꝛ canula ferrea in cuius extremitate sit fenestra in qua includaꝛ vuula ꝛ post p̄ canulam intromittaꝛ ferrū igniū scīdens. ꝛ sic cauterizando incidaꝛ. ¶ Et q̄m oīa sunt prius tentanda q̄̄ʒ ferrum, hinc consulo vt a leniorib' inchoemᵒ. Et hic poniꝛ duplex modus. ¶ Primus ꝛ est Aui. vt sine intromissione sup radicem eius ponaꝛ assa fetida vel alumē iameni. q̄m faciūt ipsam cadere. ¶ Itē. Re. asse fetide. aluminis iameni. sal armoniaci aut vitrioli. misce. ꝛ cū instrō suppone radici ita vt ibi retineaꝛ p̄ horā: deīde retereꝛ donec nigrescat. ꝛ cū sicca erit magna cadet post tres dies ſm plm. Itē ꝛ est Albucasis decoquāꝛ calamētū: ysopus: ruta: abrotanū: camomilla in aceto olla coopta buco hñte m̄ cānulā in pte superiori: ꝛ extremū cānule ei appliceꝛ vt est posē: cadet. h̄ modus visus ita facilis opationis q̄ eo nō sum vsus. ¶ Scd̄s modus est cū cauterio potētiali vt. p̄ accipiaꝛ stilus in cuiꝰ extremo est bōbix vel pecia ipm̄ inuoluēs: ꝛ tūc capta vua cū cānula fenestrata vt. s̄. intingaꝛ extremitas stili pecia inuoluta in aq̄ forti ꝛ tangaꝛ vua pluries vt videbiꝛ expedire: aut sic. appliceꝛ medicamē acutū factum cū oleo aut sapone vel cū arsenico dissoluto cū aliq̄ liquore. ꝛ teneaꝛ medicamen vsq̄ʒ ad medietatem hore quusq̄ʒ sit alterata. nam ex h̄ ad nigredinē tēdet. deinde gargarizet cū oleo ro. vel aq̄ ro. q꞉ infra tres dies cadet. Albucaſ. Post aūt eiꝰ casum fiat gargarizatio cū vino thure ꝛ h̄. ¶ Postrēo nō aliq̄s canōes. ¶ Primᵒ q̄ in eiꝰ incisiōe nō radicitᵒ icidaꝛ q̄n aliquid extremitatis eius remaneat. fortasse. n. fumet officiū aliō ex eo nā Mes. ¶ Scd̄s q̄ in admistratiōe medicaminum cauterizantium siue acutoꝝ ita opeꝛ ne ptes circunstātes tāgāꝛ: q̄m ex eoꝝ tactu leduꝛ q̄̄ʒ vehementer. ¶ Tertius q̄ arsenicū ꝛ h̄ magna cū sapientia admistreꝛ: q̄m venenosa sunt ne in descensu ad pulmonē ledāt. ¶ Aliq̄ ꝛ plēs cū aliīs opanꝛ cauterīs potētialibᵒ in q̄bᵒ non est h̄ timor. Nolo. n. ꝓlōgare ſmonē in his ne ponā manū i alienā messem. ¶ Si vō fuerit i ea vulnᵒ regaꝛ vt cetera vulnera ꝓhibendo p̄ apationē eiꝰ cū canonibᵒ dictis. Et seruaꝛ ex pte diete eūonis ꝛ ceteroꝝ: deinde ꝓcede cū mundificatiuis ꝛ cū consolidatiuis. Uidi hoīem hñtē vuā nālr̄ scissā siue bifurcatā hñtē vocē valde sonorosam ꝛ amenam.

De amigdalis

vō dōm ꝛ eaꝝ passionibᵒ q̄ cura silis ē cure vuule. ꝛ iō Auic. eaꝝ curā cū ea q̄ de vuula ꝯmiscet. Unde i eis ſuādi sūt canones ex pte diete eūonis ꝛ diuersiōis. vt ēt. s̄. de squinantia. Unde in diuersiōe h̄ laudaꝛ fricatio fcā sup focilia brachiorum cum digitis vt cōiter fit vel cū ligno rotundo ad hoc ꝓparato. Item ligatio albei triti sup ptē siluestrē manus. Itē ventose sup brachia ꝛ sup crura: Item instillatio olei amigdalaꝝ dulciū in aure q̄ patiꝛ dolorē calidi hora post horā q̄m est efficax. ꝛ silr̄ de camomillino ꝛ anetino. ¶ In particulari ū admistratione ꝓcedaꝛ p̄cise vt de vuula dictum est. ¶ Et est hic sciendum q̄ apata amigdalaꝝ aut resoluuntur aut veniunt ad saniationem vel idurāꝛ ꝛ h̄ est valde raro. nā ſm plm resoluunꝛ vel veniūt ad saniationē. debes enim studere ad eoꝝ resolutionē vt posē ē inchoando a facilioribus ad intra. vt vbi gr̄a. in p̄ncipio cū dyamoron cōfortato cum croco myrra vel cū oximelle simplici ꝛ aliīs similibus ſm exigentiam māe vt. s̄. de squinantia: deīde ꝓcede cū almuri. piretro. sale armo. ꝛ h̄. ¶ Iteꝫ ad eē fiant emplastra circa guttur: ꝛ maxime commendatum ē emplastrum factū ex radice multum trita ꝛ cocta in rob vini cum adipe porci antiq̄ ꝛ lota vehemēter ꝛ colata ad pōdus radicis cū modico salis. Item ad idē radix ireos preparata vt precedens. Item radix porrorum non transplantatorum p̄parata ſm eandē doctrinā. q̄ si additur succus scabiose est emplastrum mirabile in squinantia vbi querꝛ resolutio. ¶ Emplastrum expertum. Re. farine ordei seminis lini cum. ℥. i. carnium dactiloꝝ. caricaꝝ nigrarum pinguiuꝫ. añ. ʒ. x. mice panis. ℥. vj. coquanꝛ in rob vini. postq̄̄ʒ trita fuerint: ꝛ applica. si vō resoluunꝛ bñ ē. si nō: sed ad saniationē veniūt apianꝛ: ꝛ fiat vt de squināntia dcm̄ ē. ¶ Q̄ si his remedīs nō curaꝛ: sed pur ad magnitudinē veniūt aut ꝑsistūt i eē p̄ tunc ꝓcedaꝛ ad incisionē vt de vua dicebaꝛ. Ubi nota q̄ Albucaſ. vult q̄ si fuerit fusci aut nigri coloris dure vel sine sensu ferro tangi nō debēt. Dicit tamē Mes. q̄ si cācerenꝛ tūc melior cura est cū cauterio aureo ꝛ est timorosuꝫ. Et videꝛ hi vīri aduersari. ꝯsidera. Cūq̄ʒ fuerint albe molles ꝛ bñ tractabiles ꝓcedaꝛ ad incisionem ducendo egrū ad locū luminosum ꝯprimendo liguā cū spatula: ꝛ capiēdo vuā ex eis cū vncino bicipiti: ꝛ cū forficibᵒ obtusis vel silī instrō icidanꝛ: ita q̄ custodianꝛ pānicula ꝛ pnicule adiacentes: q̄m ex eoꝝ incisiōe emitteꝛ humiditas saliualis. Et fiat gargarisma p̄ cum aq̄ ro. ꝛ aceto: vt in de vuula. ꝛ expedito vno ꝓcedaꝛ ad secundum: ꝛ nō incidāꝛ duo sil. stetq̄ʒ patiens declinis ad anteriora. tussiat ꝛ euomat vt de vua dicebaꝛ. Q̄ si sanguis pur emanabit ꝯstringatur: vt de vuula dictū est. ¶ Quidā resoluunt apata talia cū isufflatiōe asse fetide vl̄ applicatiōe q̄cūq̄ʒ mō fcā sup vuā ex ea cū melle. Ego aūt multa exptᵒ fui. finalr̄ curaui cū icisiōe gr̄a dei pfeci. Laudat ēt Aui. mirabilr̄ assam inquit. Et nō ē ita ꝯueniēs vt assa fetida. ꝛ tu ꝯsidera.

Dubitatur vtrū i p̄ncipio sq̄nātie cōpetāt repcussiua. Q̄ nō: q꞉ sic repcutiendo repelliꝛ mā ad p̄ncipalia. ¶ Dōm q̄ i tali repcussiōe mā nō puenit ad p̄ncipalia: neq̄ʒ ad cor: neq̄ʒ ad cerebꝝ: sed p̄ mēbra vilia ꝛ itermedia spgiꝛ ꝛ retineꝛ. Itē non sunt talia mēbra vt via ad mēbra p̄ncipalia queādmodū emūtoria. Itē si ad p̄ncipalia adhuc deberet fieri pp̄ timorē suffocationis: q̄m ex tali repulsiōe: vt pꝫ minus nocumētū sequiꝛ. ¶ Aliter aliq̄ q̄ in p̄nᵒ: vbi mā fuerit grossa multum viscosa siue melācolica remouibilis nō cōpetūt: q꞉ ibi p̄ ea inculcareꝛ: ꝛ dubiū esset de suffocatione. Ubi vō eēt mā cālā mobilis nō foret illud dubiū. tu considera.

Dubitatur secūdo vtrum squinantia ſm plimuꝫ fiat a flegmate. ¶ Et arguitur q̄ sic q̄m ſm plimum squinantia causaꝛ ex huōribus a cerebro descendēntibus ad guttur ꝛ ptes eius: sed talis ſm plurimū abundans in cerebro est flegmaticus. ergo. Et pro isto est Marsilius patauus. 4. apho. apho. 34. ꝛ dubio secundo. ¶ In oppositū videtur Aui. propter hoc: quoniā veniens ad curam squināntie de ipsa facta ex flāte paruā ꝛ q̄

si nullam facit mentionē respectu eius qd̄ scribit: de scd̄ ex sanguine lōgū sermonē faciēs de sanguinea tāq̄ de ea que frequēter accidit. ¶ Et pro isto vr̄ expresse Gilbertus anglicus in sua practica inqt. Fit. n. ex hūoribus acutis a capite descendentibus. Itē Gerardus de solo sup. 9. almās. capit. de squinātia inqt. Et hoc apā fit fm plurimum a sanguine: cuius signū ē plenitudo venaꝝ. rubor fac ei ꝛ pulsus magnitudo: ꝛ Gordonius. Sqnantia fit vt plurimū de sanguine. ¶ Pro dubio teneat ꝫ. qꝫ fm plm fit a flate: vt notat experientia: qm̄ q̄ndie videmus ꝯquerentes de sqnantia saltē pa in quā hoīes frequēter ꝛ cōiter incurrūt nō pati calorē. ruborē. pulsus magnitudinē, pro illoq; est rō adducta ad oppositū. ¶ Ad Aui. dōm qꝫ de illa marie tractauit tanq̄ de piculosiori ꝛ rōne q̄ntitatis ꝛ q̄litatis mār. ¶ Ad Gilbertum dōm qꝫ ēt hūor frigidus sua q̄ntitate ēt pōt dici acutus. ¶ Ad Gerardum q expressius locutus fuit dōm qꝫ locutus ē de piculosiori: qm̄ piculosior fm plm est ex sanguine vel alr qꝫ fuit illius opinionis. Et silr ad lilium.

Dubitatur etiam vtrū sqnantia possit a mā melica cāri. Arguit qꝫ non. qm̄ est morbus acutus ꝛ cito terminat. sed ex humore melico non fit morbus acutus ꝛ cito terminabilis. ḡ ꝛc. ¶ Cōfirmat. qꝛ fit ex hūore fluēte ad ptes gutturis. sed melia est hūor grauis q̄ si immobilis. ḡ ꝛc. ꝛ pro isto est expsse sniā Uiatici capitulo ppo. ¶ In oppositū est Auic. 9. tertij. de sqnantia iqt. Uerū nō elōgat cū raritate ipsius qn accidat subito vel paulatim: deinde suffocet. ¶ Pro dubio tenēde sunt he ꝯclones. ¶ Prima qꝫ sqnātia a melia raro poterit ꝯtingere. pꝫ cōclusio: qm̄ sua q̄ntitate ꝛ grossicie ꝛ eius grauitate cito pōt meatū obstruere quēcūq;. nā nō vr̄ qd obstet: nec obstat dictū. Uiatici qꝫ talis morbus cito terminet cū pfocatio q̄nq; q̄draginta, plōget diebus. Aui. allegato cap. ꝛ hanc ꝯnem voluerunt Aui. ꝛ moderni. ¶ Secunda ꝯ qꝫ difficile ē qꝫ pfocatio a mā accidat melica. hanc ꝯnem volunt. Uiaticus ita qꝫ ibi Uiaticus impossibile, pro difficulter ꝛ rarissime cōtingenti expressit. ¶ Ad rōnes pꝫ quid dōm.

Dubitatur vtrū in sqnantia ꝯpetat subscanatio. Qꝫ nō arguit. qm̄ cōiter operantes si faciunt: qd non est ponere insufficiētes. ¶ Item ex sectiōe sequunt magna picula. ¶ Primum qm̄ sanguis fluet ad pulmonē aptus facere suffocationē. ¶ Scdm̄ qm̄ aer libere nō modificatus ingredie pulmonē. vn̄ grāde sequet nocumētū vt de incisiōe vue dicebat ꝛ tertio, pnosticoꝝ.
¶ Itē h̄ nō dꝫ fieri nisi qn̄ res posita est in desperatione: sed moritur̄ solis pnosticis sūt relinq̄ndi p̄ affo. commē. 8. Ga.
¶ Ad oppositū Aui. vel vt supra. Albucas. 2. 4. ca. ꝛ haliab. 9. practice. ¶ Prima ꝯ. qꝫ stante virtute ꝛ nullo alio anuexo auxilio valente dꝫ fieri sub'canatio. hāc ꝯnem volunt illustres medici noiati. ¶ Scda ꝯ. qꝫ antē subscanationem dꝫ medicus ptestari. Modus aūt q̄o fieri dꝫ ē talis. Sedeat patiēs sup sedē posterius eleuatā vt eius dorsū conseruetur eiusq; caput subleuet excorief qꝫ cutis ꝛ panniculus q sub ea ē. ꝛ cū tenaculis ptrahat ad diuersa. deinde sub tribus vel q̄tuor semicirculis epiglotis inter vnā cartilaginē ꝛ aliā in pānculis fiant tres aut q̄tuor fixure rotūde vt due sint v'sus dextrū ꝛ due v'sus sinistrū: vel fortasse due sufficient laterales dimittantqꝫ aperte donec piculum recesserit. Et expeditis necessarijs tua sit intentio tota i'sibi to consolidando ꝛ incarnando. vn̄ Albucas. p̄. sunt eas ꝛ postea cum incarnatiuis procedit. ꝛ tu eo casu consule cyrugicos. ¶ Ad rōnes ante oppositū dicit qꝫ cō ter operantes ex hoc accusantur: qm̄ sunt inexperti ꝛ formidantes. ¶ Ad scdm̄ qꝫ incisiōe sic facta fluet sanguis ad extra. Et qd̄ dicit de aere veꝝ est qꝫ cedet sed modica temporevbi ex incisiōe vue erit lesio magna tpe. Itē minus malū semp eligendū. nā hic coacte fit. Itē poned patiens ꝛ poni dꝫ in aere rectificato calido. vt in estuarijs vbi ꝯburent cortices citri ꝛ alia cordialia. ¶ Ad vltimū dicendum qꝫ dictum gal. intelligit v'tute exn̄te debili: quod non est in casu nr̄o.

Dubitatum etiam erat vtrū in omni sqnātia cōpetat flōmia: qm̄ neq; i colerica neqꝫ in flegmatica ꝛ mime in melancolica cōpetere videbatur ex canone gn̄ali. Caue ne egrum ꝛc. ¶ Oppositū positū ē. s. ¶ Prima ꝯ qꝫ in pncipio sqnantie sanguinee cōpetit flōmia eiatica ꝛ diuersiua. cōclusio est ex se nota intelligenti. ¶ Secunda qꝫ in oī tali ex alio humore sanguini ꝯmixto cōpetit flōmia vt pꝫ in pcedenti. ¶ Tertia conclusio qꝫ in flegmatica ꝛ colerica ꝯpetit flōmia diuersiua pꝫ ꝯ. qm̄ p ipsum prohibet aduentus apātis ita periculosi ꝛc. ꝛ pro ista ꝯne vide que posita sūt de apostematibus oculorum in dubijs. ¶ Quarta ꝯ. qꝫ minor debet esse ea que fit in colerica q̄ in flegmatica alijs paribus qꝛ magis timetur fluxus in colerica q̄ in flegmatica.

Dubitatur iuxta hec an flōmia dēat fieri ex eadē vel de pte ꝯria dolori. ¶ Prima ꝯ qꝫ in principio mā existente in fluxu ꝛ multa dꝫ fieri ex parte ꝯria. ꝛ cā pꝫ intelligenti. ¶ Secunda qꝫ mā iam exn̄te fluxa si cōpetit fiat ex eadem. ¶ Tertia ꝯ: qꝫ mā exn̄te pauca cōpetit flōmia in pn̄s ex eadē pte: ꝛ tu pro his ꝯnibus recurre supra ad dubia de oculis. ¶ Quarta ꝯ aliqualr moderans pmā qꝫ sqnantia ꝯtingente ex retētione sanguis fluere cōsueti fiat flōmia in pn̄s ex eodem latere. Uerbi gratia. si ex retētione emorroydaꝝ aut menstruoꝝ cōtigerit hāc ꝯnē voluit Mesue. expsse, pro ca. ꝛ Aui. 9 tertij. de cura de colationis ꝛ pfocationū: ꝛ pꝫ ex cā: qm̄ habilius ꝛ cōgruētius fiet diuersio ꝛ euacuatio: vt pꝫ intelligenti.

Dubitatur etiā vtrū farmacia dꝫ pcedere flōmiā in sqnātia. Rn̄dēdū. ¶ Prima ꝯ. qꝫ in sanguinea dꝫ pcedere flōmia pcedēte aliq̄li lenitione vētris facta p clistere. nā hec duo in eodē nō dico die: sꝫ mane psici pñt. ¶ Scda ꝯ. qꝫ in sqnantia ex alijs hūoribus non cōmixtis sanguini si nō erit magna furia dꝫ farmacia pcedere flōmiā: qm̄ p ipsam ꝯuenientior fiet cū diuersiōe eius. ¶ Tertia conclusio. qꝫ si mā erit multa de cuius multitudie ꝛ nimio fluxu dubitabit dꝫ flōmia pcedē farmaciā. pꝫ ꝯ: qm̄ sic melius obuiabit futuro apāti. iste tn̄ ꝯnes sūt nāle: cōsidera. ¶ Quarta qꝫ vbi fuerit mixtio humoris cū sanguine fiat vt dictum est de sanguinea.

Dubitatur vtrū vētosa debeat subito super collū vel nucā poni: qꝫ nō vr̄ tert. Aucen. de sermōe vlī cure apātū gutturis inqt. Et dꝫ vt trahatur mā ad ptē diuersam stati cū vētosis positis sup loca lōginqua opposita ei. ¶ Oppositū. Mes. cap. pro inqt. Et positio vētosaꝝ sup ꝯudenegi ē iuuamēti magni: ꝛ sup nucā ꝛ h̄ ē in ꝯplēdo diuersionē ab eo scriptā: ita qꝫ in diuertendo laudat Aui. sup loca longinq̄. ꝛ Mesue. sup ppinqua. ¶ Credo dōm qꝫ p̄ dꝫ poni in ptibus lōginqs: deinde ponēde sunt in ptibus ppinqs. Mes. psupponit ipas positas prius lōginqs ꝛc. Un̄ Aui. locutus ē ꝛ de diuersiōibus vlibus Mes. vero de particularibus: ꝛ tu considera.

Postremo nota in hac mā qꝫ dato qꝫ guttur nō sit mēbrū pncipale: tamen qꝛ debuit multū ac cōtinue ꝛ necessario pncipalioꝛi: qꝛ cordi. hinc ē qꝫ ex eius lesione nocet cor. Qꝫ si cōtingat apostema gutturis esse notabile vel modicum n̄ otabile statim supueniet se. ¶ Itē notandum: qꝫ dato qꝫ lac sit quid singulare. i casu tn̄ qn̄ est se. est cōsiderandum ne putrefiat: ꝛ putrefactū ledat. ¶ Itē nota qꝫ trachea hꝫ colligātiā magnā cum lacertis oculoꝝ: ꝛ lingua: ꝛ in omni apostemate magno gutturis leduntur hec membra. ¶ Item notandū qꝫ dato qꝫ mucilago psilij ꝛ citoniorum sit frigida ꝛ humida: ꝛ postea sit cū maturatiuis ꝛ rumpentibus ipsa posita sunt: vt

caricas. fermentum ⁊ cetera maturatiua ⁊ ruptiua adhereant. ruptorium hoc in loco memoratum a Gordo. cum apostema tale est aptum rumpi per exterius factum ex sapone albo ⁊ calce viua ⁊ oleo laurino.

¶ Affori∫mi.

¶ Autumno vero ⁊ estiuorum multa strangurie lienterie ⁊ squinantes ⁊ anhelitus. 23.3ᵉ.

¶ Si a fe. habita timore non existente in faucibus suffocatio repente superuenerit mortale. 34.4ᵉ.

¶ Si a fe. habita collum conuertatur vt vix deglutire possit timore non existente mortale. 35.4ᵉ.

¶ Quicunque squinantiam effugiunt ⁊ ad pulmonem eis conuertitur in .vij. diebus moriuntur. si vero hos effugiunt empici fiunt. 11.5ᵉ.

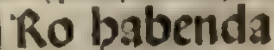
¶ Squinantie habito tumorem fieri in gutture bonum. ex enim conuertitur morbus. 37.6ᵉ.

¶ A squinante habita tumor ⁊ rubor in pectore supueniens bonum: foras enim conuertitur egritudo. 50.7ᵉ.

¶ Si a feb. habita tumore non existente suffocatio repente renascitur vt deglutire non possit mortale. Secundus taliter inuenitur. Si a fe. habita torquetur collum vt deglutire non possit: ⁊ transglutiendo angustetur sine tumore manifesto mortale. 60.7ᵉ.

Capitulum. X. De dispositionibus pectoris ⁊ pulmonis. Cuius Ru. sunt. 16.

¶ De anathomia ⁊ complexione pectoris ⁊ pulmonis. Rubrica .j.

Ro habenda notitia anathomie horum membrorum primo ponam descriptiones eorum cum suis declarationibus. ex quibus satis sufficienter eorum aperitur anothomia.

Pectus vt differentia. 189. est cordis ⁊ aliorum membrorum vite tu tamen ad euentationem ipsius ordinatum ⁊. 12. spondilibus ⁊. 24. costis ac osse torācali constructum. Pectus namque est venter medius in se principaliter continens cor quod est virtutis vitalis sedes. cuius anathomia in sequenti ponetur cap. Continet alia plura vt panniculos ⁊ pulmonem. ¶ Panniculi enim sunt tres. Mediastinus qui diuidit concauitatem pectoris per medium ab anteriori ad posterius. vnde ⁊ diuidit pulmonem etiam per medium. nec est panniculus vnus ⁊ continuus nec neruosus vt ceteri. ⁊ fecit hoc natura ne nocita dextra pulmonis noceatur sinistra ⁊ econtra. ⁊ hic panniculus suspendit pulmonem ad pectus ⁊ super ipsum colligitur sanies in empicis. ¶ Post ipsum est pleura qui est panniculus substantialiter durus ⁊ neruosus in quantitate magnus cooperiens omnes costas interius. ⁊ hic colligantiam habet cum omnibus membris contentis in pectore ⁊ ab ipso ceteri oriuntur panniculi. ¶ Tertius panniculus est diafragma. qui est panniculus carnosus qui est in fine pectoris ⁊ costarum altior in parte anteriori quam posteriori. Et causa fuit quia mirach comprimitur in hora expulsionis fecum, ⁊ si non esset eleuatus lederetur tunc vt patet. ⁊ per partem eius carnosam continuatur cartilaginibus costarum mendosarum in parte posteriori cum spondili. 12. et spondilibus renum ita quod separat spiritualia a naturalibus. ⁊ prohibet eleuari vapores malos fecum ⁊ aliorum que sunt in ventre inferiori ⁊ ad cor. ⁊ ad ea que in pectore continentur. ⁊ vocatur frenum mentis vel meta frenum: quia eo nocito leditur mens. vel quia prohibet eleuationem vaporum et quorum eleuatione ⁊ puentione ad superiora lederetur mens. Quamuis vero ad partem eius neruosam ⁊ panniculosam colligatus est cum pulmone vt ipsum moueat motu anhelitus mediantibus neruis qui ad ipsum veniunt ex cerebro ⁊ nuca. vnde potest hic panniculus dici musculus. differt tamen ab aliis musculis. quoniam alii in locis quibus ossibus applicantur sunt cordosi. in aliis carnosi. Dyafragma vero est econtra. ⁊ causa est. quia dyafragma habet principaliter mouere pulmonem ⁊ non costas. nunc autem omnia musculus ad chordam est

debet esse continuatus cum membro quod habet mouere habet etiam iuuare mirach ⁊ intestina in expulsione fecum. ¶ Preter autem panniculos ⁊ pulmonem vt in descriptione dicebatur continet ossa de quibus aliquid agam ante ipsius pulmonis anathomiam. Ossa enim pectoris sunt coste ⁊ ossa toracis coste sunt viginti quatuor. 14. vere. 10. mendose. Vere dicuntur que sunt ossibus toracis continuata ad cooperiendum ⁊ complendum pectus. Mendose vero que sunt breues ⁊ non continue sed inter ipsas est distantia notabilis vt conuenientior possit fieri pectoris ⁊ dilatatio. Ossa vero toracis sunt. 7. continuata cum. 14. costis veris. ⁊ inter istas costas ⁊ ossa sunt cartilagines continuantes vnum cum alio. ex quibus ossibus cum cartilaginibus suis componitur furcula pectoris ⁊ quedam scutalis cartilago vocata pomum granatum factum ad custodiendum os stomaci. ¶ De eius autem complexione quid dicendum patet. non est enim membrum sed quid ex membris compositum: cuius complexionem si scire volueris fac eam ex componentibus resultare. ⁊ tu considera.

Anathomia pulmonis. Unde pulmo est terminus caliditatis naturalis ad euentationem cordis ordinatus ex panniculis. carne simplici. ramis trachee arterie ⁊ vena arteriali ⁊ arteria venali constitutus vt. 99. colligitur differentia. Dicitur terminus naturalis. quia separat ⁊ distinguit inter animalia. nam calidiora equerunt in euentatione caloris pulmone: vt sunt sanguinem habentia. reliquis vero sufficit euentatio: vel cum branchiis vt piscibus: vel cum succentorio: vt in citoniis: vt in de inspiratione ⁊ respiratione Arist. habet enim pulmo panniculum eum inuoluentem dantem ei sensum aliqualem ad quem terminantur orificia vasorum trium iam dictorum. ¶ Caro autem eius que simplex est ad intellectum medicorum vacuitates replet medias inter ramos vasorum iam nominatorum: vt eos sustentet: ⁊ aer in eo receptus antequam ad cor perueniat refrangatur: ⁊ preparetur. ⁊ hec quidem caro in respirantibus est alba quam albificat motus aeritatis: propter quod in embrionibus est rubea cum pulmo sanguine nutriatur subtili: ⁊ non respiret ipsi. 10. tertij 2. cap. ¶ Oritur autem vena arterialis a dextro cordis ventriculo portans sanguinem nutritiuum pulmonem. ¶ Arteria vero venalis a sinistro oritur ventriculo: ⁊ defert aerem frigidum a pulmone i cor: ⁊ aerem calefactum i fumos capiosos ad pulmonem. ¶ Trachea vero arteria que dicitur est cāna pulmonis in medio dictorum vasorum. extra portat ad extra aerem calefactum: ⁊ ab extra defert ad intra aerem frigidum. ¶ Pro cuius notitia sciendum quod ista vasa cum venerint ad pulmonem in duos diuiduntur ramos: quorum vnus vadit ad dextrum: alius vero ad sinistrum. ⁊ iterum hi diuiduntur in alios duos: quorum vnus ad superius: alius ad inferius ⁊ iterum in eis procedit diuisio donec veniant vt sint rami parui dicti capillares: ⁊ isti adinuicem conteruntur: sicut retibus ⁊ sic componunt substantiam pulmonis. Fit ergo iuxta positio eorum ramorum. nam rami trachee arterie iuxta positi ramis vene arterialis recipiunt sanguinem quo nutriuntur: ⁊ a ramis arterie venalis aerem calefactum quem ad extra portant: ⁊ rami arterie venalis recipiunt a ramis trachee iuxta positis aerem frigidum ab extra attractum. ¶ Et iuxta hoc nota in practica quomodo sanies pectoris aut sanguis ad extra ducitur. nam materia aggregata in pectore quecunque sit illa fortitudine virtutis expulsiue pectoris impellit ad pulmonem. deinde cum pulmo dilatatur aperiuntur rami trachee qui aliis multo latiores sunt ⁊ pillos fit attractio materie. nam alii rami hora anhelitus non aperiuntur: ⁊ sic de paruis ad maiores expellitur materia donec ad truncum magnum veniat: que cum tussi ad extra expellitur. ¶ Unde in summa creatus est pulmo in cordis refrigerium siue euentationem: vt supra. nam dilatato pulmone aer exterior subingreditur tracheam arteriam ne detur vacuum: ⁊ hoc defertur per ramos eius vsque ad capillares quos tandem egreditur ⁊ intrat porositates eius carnis. quibus quadam preparatione preparatur ne sic frigidus cordi occurat. deinde dum dilatatur aer ille egreditur per porositates ramorum arterie venalis concauitates

ctus ꝛ post ꝯstrictionē eius impellit̃ in cor. ꝛ p eandē viaꝫ aer calefactus ꝛ fumi capinosi ad ex̃ pellunt̃. De trachea aūt spālius tractabo in ꝶrica de voce. ℭ De complexione ꝟo dōm ꝙ quātum ad cōplexionē eius nālem est calide ꝛ sicce cōplexionis. lꝫ aliqui teneāt pbabilr ipm fore humide cōplexionis qd̄ in pñti discuti e nō intēdo. Quantum ꝟo ad accidētalem ponit̃ frigide ꝛ hu. cōplexionis. Quid autem de eo dicēdum in via cibi patuit supra tractatu secundo. Ex quibus omnibus habetur anathomia complexio ꝛ descriptio. ꝛ hec pro nunc sufficiant.

ℭ De anhelitu ꝛ ꝯstrictione eius. ꝛ difficultate. ꝶrica. ij.

Anhelitus est motus dyafragmatis pectoris ꝛ pulmonis dilatatiuus ꝛ ꝯstrictiuus gēte vel' gētib⁹ intercēptus ad aerē frigidū attrahēdū ꝛ calm ꝛ fumos expellendū. cui⁹ instr̃a sunt dyafragma vt supra ꝛ eius lacerti ꝛ pulmo. nūqd aūt talis motus sit volūtarius aut nālis. volūtarius de itētione 2⁹ vel ꝑ⁹ non est pñtis idagationis. Et lꝫ anhelitus diuersitatē recipiat plurimā ex pte magnitudinis. puitatis. lōgitudinis. breuitatis. velocitatis. ꝛ tarditatis ꝛ frequētie. tñ hic tm̄ erit sermo de eo vt in se malitiā cōprehēdit ob quā infirmi a medicis cōiter auxiliuꝫ expectāt. ꝛ est eius ꝯstrictio ꝛ difficultas. ideoqꝫ de his duob⁹ tm̄ noster sermo erit. Constrictio ꝟo anhelitus vt Aui. x. tertij est. vt nō inueniat in quo exercitatio cum anhelitu meatum in pte sui motus nisi strictū in quo non penetrat nisi paulatim.

Causa cuius est aut apā ꝯstringēs in epigloti. aut in sqnātia aut ramis ei⁹ vel cāna qōcuqꝫ fuerit molle vel duꝝ. aut humores viscosi aquosi ꝛ hꝫ effusi ad pulmonē ꝛ viā eius a capite vel aliūde. aut humores effusi in spatio vētris in idropisi cōprimētes dyafragma. Uel apā epatis vel stomaci ꝯstringēs viam siue coartans aut apā aliud in alio visceꝝ exñs. aut mala cōplexio frigida aduenients pulmoni vel velamini eius. aut mala cōplexio sicca accñs neruis ꝛ velamini. aut vapores eleuati expansi per ipm pulmonē ꝛ spāir p velamē dans motū. vnde ꝓhibet̃ motus. aut fit h̄ qñqꝫ cā crisis vt cuꝫ pmutant̃ mãe a loco alio ad pulmonē. Ex qbus pꝫ ꝙ nouē sunt cause diff. cultatis anhelitus: vt sit cuꝫ eo exercitatio in aere. labor siue sit strictura siue nō sit strictura. Cuius cā est nocumētum ꝯstringens in mēbris anhelitus vt dictuꝫ est de ꝯstrictione. Aut inflāmatio ignea cordi dominans: vel frigus mordicans impediēs velamē ab aere ꝯstringēs: aut ab emplo sup pectus posito vel sup epar vel sup stomacū ita vt eius frigiditas velamini cōmunicet̃. aut pp medicinā solutiuam mouētem. ꝛ nō soluētem. qm̄ eleuant̃ mali vapores ex agitione facta ledētes velamē: aut pp clistere acutū non soluens: vel ꝓpter flōmiam factā in pleuresi qñ non est necia qꝛ exea multiplicant̃ mali humores apā augmentantes. Et qm̄ cura vtriusqꝫ pēdet ex cura asmatis hinc venio ad determinationem asmatis ꝛ cure eius. nam asma est difficultas anhelitus species ꝛ iam patebit.

ℭ De asmate. ꝶrica. iij.

Asma vt Auicēna. decima tertij est egritudo pulmonaris cū qua patiens non inuenit excusationē ab anhelitu frequētis sicut est anhelitus quo laborat prefocatus ꝛ festinatus.

Causa cuius est ꝟm plūmū multitudo humiditatum viscosaꝝ in canalibus pulmonis vel in raritate ei⁹ siue in locis vacuis eius: qꝛ i spaciositate pectoris ex. stētium ꝓhibētiū sua viscositate ne aer trahatur q̄ntitate oportuna. ꝛ tale asma appellat̃ 4⁹ ꝯtinēts pmo ca. verum asma. Utꝝ tñ omne asma sit egritudo pulmonaris videbatur in dubijs. Et dictū est ꝟm plurimū qm̄ ex aliis potest causa ꝯstingē. Nā cause faciētes asma sunt ille eedē q causant ꝯstrictionē siue difficultatē anhelitus de qb⁹ dcm̄ est. vñ fnditas ledēs. vt. ā. Siccitas corrugās siue ꝯstringens. pulmonē qd̄ raro accidit. Uapores eleuati vt in pfocatiōe mr̃icas. Apā mēbroꝝ vicinoꝝ vt stōi epis splenis. mr̃icis vel coꝝ replexio q̄lisciqꝫ ex cibo siue ex hūore pp qd̄ comprimat̃ diafragma. Et qñqꝫ accidit ex vētositate. aut coꝝ mala q̄litas vt fritas vel calitas cōicata pulmoni vel diafragmati: vt ꝛ de emplis dicebat pñt ee asmat] cā factiua. Silr nocumētū ꝯstringēs neruis ex nuca ꝛ cerebro ortis venētib⁹ ad dādū motū pectori vt. ā. in pri' serti tractatus. ꝛ neruis ipsis ex q̄rto pari neruoꝝ nuce. ipsa. n. est ex dictis origo velaminis ꝟm magnā ptem: Aui. Fit ꝛ qñqꝫ ꝓpter puitatē pectoris nālem. Et pp gibbositatem nālē vel accidētalem. Aut pp destructionē viaꝝ cāne vt in leprosis. ꝛ tale beneficio medici nō curatur. Aliqñ fit a mã calida et hu. currēte per venas ad pulmonē ꝛ vias spiritualium.

ℭ Et pñt ad triplex genus reduci vt Uaticus. qꝛ vel ꝯtingit ex debilitate v̇tutis mouētis lacertos. vel ꝓpt catione instroꝝ spūs vel nimio calore vel frigore cordis vel pulmonis. Debilitas qdē v̇tutis accidit a mala cōplone cum mã ꝟm plimū ꝛ absqꝫ. Cōstipatio ꝟo ex apāte. vētositate. fumis venenosoꝝ replone humiditatū viscosaꝝ ꝛc̃. vt dictum est. Aggrega aūt que dicta sunt de causis ꝯstrictionis ꝛ difficultatis cū his ꝛ habebis cōplete cās eius. Unde scito ꝙ iste ēt cause sunt eedē cū causis tussis. Iste aūt humiditates dicte ꝛ lꝫ ꝟm plimū a capite ad pect⁹ descēdunt tñ pōt pulmo repleri eis aliunde sibi missis vt a toto vel a mēbris vicinis ꝛ a mēbris inferioribus. ꝛ nocēt sua quantitate. qñqꝫ sua qualitate: qñqꝫ vtroqꝫ modo.

ℭ Tres etenī ab Aui. ponūt̃ spēs ei⁹ q̄ his claudunt̃ v̇sib⁹.

ℭ Dispna se celat canit asma maliūqꝫ reuelat.

ℭ Ortomia quoqꝫ malo vexatur vtroqꝫ.

ℭ Nā cū aer difficulter attrahit̃ ex impotētia villoꝝ longitudinaliū tūc dr̃ dispnia. qñ ꝟo difficulter expellit̃ ex impotētia latitudial. ū cū sonitu vocat̃ asma. Qñ ꝟo vtroqꝫ mō accidit noiat̃ orthomia. Sed vt appet spēs noiat̃ noie gñis sic diuidēdo. ideo credo dōm has esse spēs difficultatis anhelitus ꝛ verius. ꝛ dr̃ orthomia. i. spūs rectitudinis. coacti. n. sūt ex passione stare recti qm̄ augmētat̃ apō respirationē. Aui. ℭ Et qdā addūt q̄rtā spēm quā appellāt sansugiū: ꝛ est cū pect⁹ ꝛ cāna ꝯstringi nō pñt ex retētione supfluitatū fumosaꝝ in supficie pulmonis existiū ꝛ cāne. vñ patiēs laborat in attractiōe aeris quēadmodū sanguisuga in attractiōe sāguis. ℭ Dꝫ ēt hec egritudo porismos acutos vt notat expientia: ꝛ pp h̄ nō dꝫ dic acuta sicut de epilepsia imo noiat̃ egritudo lōga. est. n. lōga ꝟm ꝯsistentiā ꝛ acuta ꝟm porismos: ꝛ h̄ itellexit Auic dum dixit. Et hec qdā egritudo est ex egritudib⁹ lōgis hñs cum h̄ porismos acutos ꝟm silitudines porismoꝝ epilepsie ꝛ spasmi.

ℭ Et i sūma tres sūt ei⁹ cause factiue. pmitiua añs ꝛ ꝯiūcta.

ℭ Exēplū pmi. vt aer distēpatus q̄litercūqꝫ in suis q̄litatibus. vētus meridionalis. fum⁹ malus ꝛ venenosus. Iteꝫ ꝛ venenū ipm. aer pestiferus. exercitiū magnū post cibuꝫ maxime corpe exñte plectorico. ociū multū: cib⁹ ꝛ pot⁹ fumosus vētosus. Sōnus post cibū ꝛ spāue meridionalis. retētio supfluitatū. dislocatio spōdilium. ꝛ alia ꝯsilia vt dictum est de sqnātia. ℭ Exēplum scdi. vt v̇tutis debilitas. catarrus a capite veniēs. apā epatis ꝛ siliuꝫ cōprimēs. vapores aliunde eleuati mala cōpositio ꝛ gibbositas. mala pectoris paruitas. ℭ Exēplum tertiū. vt mala complexio calida inducens necessitatem anhelandi vel humor ipse. vel debilitas virtutis motiue pectoris aut inobedientia instrumenti. ꝛ breuiter illa que possunt grauare diafragma pulmonem epiglotum. aut lacertos mouentes cibanum pectoris sunt asmatis factiua.

Signa demõstratiua. difficultates anhelitus cũ grauitudine toracis ⁊ laterũ ↄstrictione ad superiora. Cũ vocis debilitate. Colore rubeo in vultu. Cũ tussicula. Cũ sputis humorosis ⁊ tenuib⁹. Cũ difficultate iacẽdi supine. Sudore frequẽti ĩ frõte. Pulsu quoq; magno. ⁊ cũ accessione se.in nocte. ⁊ hec cõiter apparere ↄsueuerunt.

¶ Signa si ex causis primitiuis fuerit sciẽt ĩfirmi narratiõe.

¶ Signa si ex causis fuerit itrinsecis ⁊ fuerit ex catarro descendẽte cognoscit̃ p dolorẽ capitis. p reuma ipm descendens. ⁊ q2 asma venit subito ⁊ est cũ tussicula aliqua.

¶ Signa si fuerit ex spaciũ quocũq; sit nõ erit tussis. Aui.

¶ Signa si humores fuerit in cãna tũc est illic ↄstrictio in prĩ⁹ anhelit⁹ cũ excreatiõe. ⁊ credit totũ expuẽ patiẽs. ⁊ tñ post excreationẽ adhuc pcipit nocumẽtum: a quo credidit p talẽ excreationẽ euadẽ. ⁊ sentit nocumẽtũ ĩ locũ ppinq.

¶ Signa si fuerit in arterijs pulmonis accidit diuersitas ⁊ tremulẽtia in pulsu: ⁊ quãdoq; adducit talis repletio ad tremorem cordis ⁊ interficit. Pulsus tñ asmaticorum fm plurimum est tremulosus. Aui.

¶ Signa si accidit pp passiões oris aut nutritiuorũ vel pp apa pectoris vl eruptiõe saniei veniẽtis ad locũ pulmonis aliũde vl pp aliqd tale scit̃ ex dispõne mẽbrorũ vicinorũ.

¶ Signa si fuerit pp caliditatẽ spũaliũ scit̃: q2 anhelit⁹ est magnus ⁊ frequẽs sitis.inflãmatio. ⁊ q2 calidis ledit̃ ⁊ libentius patiens aerem attrahit q̃ emittit.

¶ Si ex fri.tate anhelit⁹ tardus.pulus fridus. puatio sitis ⁊ iuuat̃ a calis ⁊ ledit̃ in aeris attractiõe ⁊ icepit paulati maxime qñ fuit ↄplone frida plmõis vt ĩ decrepit] ⁊ ↄfirmat̃.

¶ Si ex humiditate cum multo screatu.

¶ Si ex siccitate non est screatus.

¶ Signa si fuerit pp debilitatẽ vtut] nõ potẽt] mouẽ tunc nares sũt graciles ⁊ ↄcte ad iteriora ⁊ anhelit⁹ est debilis.

¶ Signa si fuerit ex repletione ⁊ opilatione tunc trahitur anhelitus cum magno desiderio ⁊ inflatur pectus ⁊ desiderat magis expellere q̃ attrahere.

¶ Signa si fuerit ex corde erit cum tremore.

¶ Signa si ex sanie. Erit sputum saniosum.

¶ Signa si ex vẽtositate. Erit ↄstrictio cũ leuitate pectoris qui diuersificabit̃ ex assũptiõe iflatiui ⁊ nõ inflatiui.

Signa pnostica. Asma in senib⁹ q2 in decrepitis nũq̃ vel magna difficultate curat̃ ⁊ pcipue cũ est a mã descẽdẽte a capite. qñ brãchi ⁊ corrice in eis non maturant̃. hipo. 2° affo. Mes. tñ expsse dixit. Est aũt egritu. senib⁹ familiar] ⁊ nõ sanat̃ in eis. ¶ Asma cũ antiquatur curã nõ recipit. ¶ Qñ in asmate accidit anhelit⁹ paruus tardus ⁊ fridus signũ mortale. In asmate anhelitus tremulus ⁊ pulsus tremulus malũ signũ est. venas siue arterias pulmonis valde repletas eẽ. ¶ Sincopis in asmate pessima. ¶ Qñ in asmate patiẽs cogit̃ ad se eleuãdũ et ad anhelitũ suscipiẽdũ mortale. q2 anhelitus est pfocatiuus. ¶ Asma si pp dislocationẽ spondiliũ venerit vix vel nunq̃ curat̃. ¶ Qñ asma venit a catarro ⁊ caput est debile nalr nunq̃ curat̃. ¶ Hec egritudo apud resupinationem auget̃. ⁊ cum hõ sedet in lecto vel stat erectus alleuiatur. ⁊ ideo pcipiunt medici q paciens dormiat sic sedens.

¶ Postremo scito q difficultas anhelit⁹ ⁊ asma sunt passiones cronice ⁊ hñt paroxismos vt dicet̃. ⁊ est aliqñ paroxismus asmatici ita fort] vt videat̃ ĩ eo tpe mori. de quo infra.

¶ Ex his itaq; p3 quo asma est egritudo ad sanãdũ difficilis. ⁊ cũ accidit pueris aliqñ ab eo nõ curant̃ nisi ĩ etatis sue mutatione. In iuuenib⁹ vo raro tollit̃ vt Mes. ⁊ quoq; cũ eo senescit. Vñ Aui. ⁊ in iuuenib⁹ est difficil fm plimũ Mes. ĩ mlierib⁹ vo nõ sepe accidit ⁊ citi⁹ sanat̃ ĩ eis. de q ĩ dubijs. ¶ Asma ↄtigẽs in estate est prauũ. nã fm plimũ ↄtigit ĩ hyeme ĩ fine eius ⁊ his accidit vbi loca hitãt frida ⁊ hu. ⁊ q vtunt̃ arte metallica. vt q circa sulphur. plũbũ argẽtũ viuũ. gipsũ. picẽ. colophoniam ⁊ hõ. Dixit q et his asma icurrũt quoq; sanãt ex elõgatiõe eorũ ab eis. Itaq; tu opator caue a pmissiõe hui⁹ passiõis ne ĩ fine te delusum inuenias. qd q; dr alijs difficilib⁹ passiõib⁹ ad curãdũ itellige.

Cura ei⁹ qd est fm plimum qd cõprehẽdit̃ qñ illic est ↄstrictio anhelit⁹ in prĩ° ei⁹ cũ tussi ⁊ excreatione sputi viscosi ⁊ cũ iacet supinus pcipit sonũ ad itra pectus. Canones. Ordinatio diete. Digestio materie peccantis. Euacuatio eiusdem. Diuersio. Correctio accidentium.

¶ Primus cõplet̃ faciẽdo declinare res ↄnãles ad ↄrũ cause. vñ aer declinet ad siccũ. in calitate sit tẽpatus vel ad calidũ declinãs. ¶ Dieta ex pte cibi sit calefactiua non multũ subtiliatiua exiccatiua nõ multũ ⁊ quoq; humectatiua ne ex exiccatione nimiũ igrossẽt. Vñ panis eorũ sit coctus cũ aniso. feniculo. cartamo. cumino. ⁊ hõ. Cõueniũt iuscula ex ordeo. Item sorbitiones ex maluis. amigdalis blitis. Vitella ouorũ. Carnes tpate vt. ã. 4° trac. Et ex laudatis caro leporis. ericij. vulpis. capreoli. cerui ⁊ pulmones aialiũ sũt mirabiles ⁊ pp̃e vulpis. ¶ Ex piscib⁹ petrosi. marini. squamosi ⁊ agiles. Et sint abstinẽtes ⁊ parci in cibo ⁊ potu vt eis posle est. Saturitas in eis mala est. ⁊ fiat in eis gradatio de vno ad aliũ magni nutrimẽti. vñ iuxta virtutis exigẽtiã ⁊ morbi tolerãtiã. ¶ Potus sit vinum subtile antiquũ pauce q̃titatis de quo in dubijs. ⁊ vinũ dulce est amicũ eis ↄfortatũ cũ aliq ex subtiliatiuis vt est anisum ⁊ hõ. qñ abstergit. lenificat ⁊ calefacit calitate eq̃li. ⁊ idromel est ei⁹ bon⁹. Vñ Aui. de materijs situatis in pulmone. Et admistra in oib⁹ medicinis aquã mellis. est. n. faciẽs penetrare. lenificat ⁊ abstergit. Et potus sup cibũ est malus eis. Vñ Aui. Vitent potare post cibũ. s. ante completaz digestionem siue sit aqua siue sit vinum.

¶ Exercitiũ ↄueniũt eis ĩ ieiuno ita vt nõ multũ debilitent̃. ⁊ fiat ĩ eo gdatio ex puo ad magnũ ⁊ d tardo ad velocẽ p loca dcliuia p arẽosa duci p mare q̃z. Itẽ vehi ĩ cũabulo

¶ Sit somnus minor vigilia. Et euitẽt somũ diurnũ. nã in sanis facit asma 2° ptinẽtis. S3 hic nota ↄsuetudinẽ qñ quidã sũt ↄsueti dormire ĩ meridie ⁊ si nõ dormiũt inflãmant̃ ⁊ debilitant̃. idõ eũ ↄsidera cũ sit altera nã. ⁊ d aĩeris septẽ reb⁹ nãlib⁹. vñ glomerãdo oĩa adiuicẽ fortassis min⁹ seqt̃ nocumẽtũ ↄra. Itẽ euitet̃ fact⁹ imediate post cibuz. Item fiat decubit⁹ sup vẽtrẽ aut sup latus. nã cũ iacet supine asmatic⁹ accidit ei difficultas maior. qñ ptes pectoris concidũt sup alias. 4° de iteriorib⁹. vij. c. qñ vo iacet sup vẽtrem facit dilatare ⁊ minus oppssio. sup lat⁹ vo medio modo.

¶ Vitẽt repletionẽ ⁊ nauseã q si accidat vomitu expellat̃ si id facile fieri poterit. inanitionẽ vẽtris studeat hẽre continue. vñ Aui. de mẽbris situatis in pectore. imo sis occupatus cũ lenificatiõe. Et de cura ei⁹ inqt. Ex regimie bono ĩ h est assiduatio lenificatiõis nãe. Et ex laudat] est ius galli decrepiti in q decoquant̃ medulla cartami ficia volubilis ⁊ hõ. Itẽ ad idẽ cappares salũ añ cibũ bis in die. Item decoctio ficuũ ordei cũ modico eufor bij parũ post parũ ⁊ est iuuamẽti sublimis. Itẽ decoctio sebesten. liquiritie. origani cũ ordeo ⁊ modico mellis ⁊ cassie ⁊ est optima ⁊ mihi cõsueta. Itẽ enemata lenitiua etiam abstersiua vt ex blitis. violis furfurib⁹ ⁊ cartamo. Abstineat a coitu.

¶ Et in accidentibus aie letetur. ⁊ tristitiam rixã ⁊ hõ deuitet. Et aduerte q ex cõplemẽto sequentis canonis perficient̃ amplius que dicta sunt ex parte cibi ⁊ potus.

¶ Et ante cõplemẽtũ scdi nota sex pcepta circa ipsum.

¶ Primũ q ĩ mã grossa fiat pcessus paulatin⁹ ⁊ nõ subit⁹ ĩ ei⁹ maturatiõe. vñ paulatine icidat̃ ⁊ humectet̃ pcedendo de debili ad forte. Ut ex decoctiõe camomille passularũ ⁊ ficuũ ⁊c. ad decoctionẽ calamẽti rute ⁊ hõ. Vñ h nota q aliq medicina dicit̃ mollificatiua respectu materie valde grosse q respectu minus grosse diceret̃ valde resolutiua vt

guta et h. et ideo ꝯsidera diuersitatem auctorum nostrorum in processu de cura asmatis.

¶ Secundum preceptum ꝙ nõ vtaris in principio puro incisiuo vel subtiliatiuo vt est succus squille. sinapi. semẽ vrtice et h. qm̃ mã pp eius grossitiẽ nõ ẽ apta vniformiter resolui et subtiliari. Itẽ qm̃ ex horum applicatiõe inflãmabitur mã que inflãmata exiccabit pulmones et fortassis vlceratiõem inducet.

¶ Tertium preceptum ꝙ nõ vtaris puoc atiuis. de q̃ in dubijs.

¶ Quartum ꝙ si fuerit puer attẽde ad lactis ꝑparatiõem exhibẽdo matri. et circa pectus pueri insistas cum maturatiuis de quibus infra.

¶ Quintum ꝙ cũ egritudo sit lõga exse noli ꝯtinuare vnum remedium ne fiat familiare et nã n̄ patiatur. sz te ad aliud trãsferas eiusdẽ ṽtutis vt q̃rta pmi. pmo caplo. et de cura eius.

¶ Sextum ꝙ non vtaris narcotico aliquo nisi adesset fluxus catarri cui⁹ fistio p ipm queret. ¶ Debet itaqz digestiuũ aggregare in casu nro itẽtiões has que sunt calefactio cum equalitate. humectatio subtiliatio et incisio. Ex quo inferri potest secundum preceptum dictum.

¶ Et ex medicinis simplicib⁹ ad h̃ laudatis sunt Isopus in oẽm modum sue administratiõis. Sticados. Origanũ. Passule enucleate. Sq̃lla. Urtica et semẽ ei⁹. et hz i h̃ manifestum iuuamẽtũ. sepultos. n. in pectore humores educit. Aqua mell. ordei. Ficus sicce. Dactilus. nasturcium. Capparus sa litus. Liquiritia. Sebesten. Porrum semen eius cũ aq̃ ordei et melle. Decoctio volubilis cũ oximelle ẽ mũdificatiuus bonũ. Mũdificãt. n. grana pini ẽm oẽm modũ administratõis eorum. Iuiube. Penidie. Coctio calamẽti cũ ficubus.

¶ Ex cõpositis laudatur cũ sequẽtib⁹. Ut coctio calamẽti cũ ficub⁹ et passulis enucleatis et est sublime ac facile dilatãs anhelitũ. Et sit comestio ei⁹ cũ zuchato vel cũ melle et potest fieri ex his electuariũ et maxime cõmendatur. Et ex sirupis vsualib⁹ digestiuis est sirupus. De liquiritia. De calamẽto. De isopo. Oximel simplex cõpositũ. Sirupus viola. q cum his ponitur vt cum ceteris misceatur vt videbitur expedire. Oximel sq̃llitici. De prassio. Sirupus acetosus simplex. Tua. n. interest commiscere hec iuxta intentiones dictas.

¶ Aque aũt cõmiscẽde sũt simplices iuxta narratiões h. vt de isopo. Itẽ aq̃ capillorum veneris et est pcipua. Itez aq̃ distillatiõis enule cãpane et est singularis aut decoctiões. Ex simplicib⁹ dictis his et supra q̃rto trac. et tu ibi. ¶ Et i casu nro marie ꝯferũt sirupi de prassio et de iuiubis positi a Mes. in de cura asmatis. Quidã marie cõmẽdãt decoctõem galli decrepiti factã cũ isopo. passulis enucleatis. liquiritia seminibus vrtice cũ modico mellis et est familiare remedium. ¶ Decoctio cõis est ℞. liqritie rase. ℥. s. ordei. M. s. iuiubarum passularum absqz arilis. sebestẽ. ℥. s. capil. vene. isopi. calamẽti añ. M. s. ficuũ siccarum numero. ix. bulliãt in aq̃ sufficiẽtis q̃titatis vsqz ad ꝯsũptiõem tertie ptis. additur quoqz dactilus pinguis. vel iuiube ordeũ et h. Fz varias itẽtiões et tu i cõpositiõe ꝯsidera. ¶ Et lz emplã et vnguẽta faciãt ad digestiones mãeꝛũ eorum locus reseruatur vsqz ad qrtum canonẽ. pro qbus ibi et infra ℞ica de tussi.

Tertius canõ pficitur floia. Farmacia. vomitu. locatõe et h. Emplis et vnguẽtis. Cerotis et h.

¶ In casu aũt nro directe nõ cõpetit floia nisi fuerit in toto plectoria vel retẽtio sanguis emoroydalis vel mẽstrualis pp qd fiet augmẽtum in asmate. qb⁹ casib⁹ fiat floia cõdecens. Item competit diuersiua vbi fit dubium de futuro apate.

¶ Et si nõ fiat post digõnem cũo cũ farmacia. Sz tu hic nõ añ eius exhibitiões quoqz. ¶ Primũ ꝙ mã sit bñ digesta. qm̃ cũ habeat duci p loca angusta et vias lõgas n̄ sufficiẽter educeretur nisi esset bene digesta cum sit grossa et viscosa.

¶ Secũdum ꝙ tu debes bñ ꝯsiderare si mã est multa aut pauca. qm̃ si fuerit pauca debes p superiora qz p sputũ euacuare et dimittere farmaciam. Et si fuerit multa, nec vtque farmacia quã hẽs vitare inq̃tum potes. qm̃ mãe q̃ sunt in pectore difficulter p farmaciã eiciuntur. ¶ Tertium ꝙ in tpe. porisimi nõ detur medicia solutiua. qm̃ timor ẽ de ṽtute infirmi. ¶ Quartum ꝙ medicie solutiue sũt faciles et eq̃les. de quo in dubijs. ¶ Quintũ ꝙ nõ sit frequẽtia i admistratiõe medicamentũ et pcipue solutiuorum. sz fiat cõpetẽs interpolatio. et iõ dicebat Aui. de cura eius. Et ꝯuenũt pille de agarico. et necessariũ ẽ vti i mẽse bis cũ cã sit fortis. ¶ Et medicie ꝯuenẽtes sunt cassia. mãna. agaricus. et ẽ medicina ppria. Coloquitida. oppoponacũ. elleborus albus. et ẽ iuuatiuus valde. Et in egritudinib⁹ pectoris secũ⁹ Auic. ꝯfert turbith et alia h. Solutiua aũt sint mixta cũ medicinis pectoralib⁹ sue ꝯfortata. de qbus q̃rto trac. et tu ibi.

¶ Et ex laudatis cõpositis sunt pille de aga. descriptione aui. de cura asmatis. et descriptõe mes. et pillule de coloquintida. Itẽ pillule cochie et pcipue cum est ex fluxu catarri. Item de sarcocolla mixte cum agarico. Cõpetunt clisteria lenia qbus quasi assidue vti debes cõpetẽt et fortia interpolando. vt. d. et ante purgationem vt Mes.

¶ Uomitus aũt fiat iã minorata mã. qm̃ qñ ẽ multa dubitatur de ei⁹ multitudine ꝙ ex ei⁹ agitatõe fcã p vomitum nõ suffocet. et laudatur iter vnã purgatõem et aliã. et opz vt fiat post cibũ ex raphano porro et h. vñ Mes. Et cadat inter purgatõem et purgatõem administratio vomit⁹ post raphanũ pisces salitos et almuri. ¶ Et aduerte qm̃ vomit⁹ plurim⁹ est difficilis. i qb⁹ nõ puto ꝯpetere qm̃ in eis fiet agitatio et nõ euatio. Intelliguntur itaqz auctores dicta marie in duob⁹ casib⁹. ¶ Prim⁹ in his q ꝯsueti sunt et ipz facilr faciũt. ¶ Scdm qñ mã ipa ẽ in stomacho vel vijs ppinqs eductõi. ¶ Fit itaqz hic vomit⁹ debilis cum sirupo acetoso et aq̃ tepida. Itẽ fortior cũ raphão et semie ei⁹. Itez adhuc fortior cũ raphano in q̃ nutrita sunt frusta ellebori. vt ℞. frusta ellebori et radatur raphan⁹ et dimittatur sic p duos dies deide bulliãt i aq̃ abiectis frustris et de illa aq̃ tepefacta detur ab. ℥. iiij. vsqz ad. viij. et h̃ p⁹ cibũ vt supra. ¶ Multi vitant vomit⁹ his duob⁹ pp delicia stomachorum modernorum et qz est valde horribil et abominabilis ita ꝙ si sine eo fieri põt ꝯsulo fac. Nã et asmatici q sunt angusti pectoris debent abstinere cum et dubitetur de fractura vene et accidat peior error pore. ¶ De locatis et ceteris dicetur in q̃nto canone.

Quartus ꝯplet cũ diuersiõib⁹. de qb⁹ in de soda h̃ apoplexia. ꝯferũt rubificãtia et cauteria in ꝯuẽdege marie si fuerit flux⁹ catarri pp qd audi Alexãdrũ medicũ insignẽ. Canonẽ do quẽ nõ pterire iubeo. etenim añ curabis catarrũ q̃s egritudies catarrales nisi in duob⁹ casib⁹. Prim⁹ cũ timueris ne pfocet. Scdus cum timueris eductũ a ꝑatis i pte nõbili et ꝯuenies cũ floia ita ꝙ ad eius curã et fistiõnẽ pncipalr itẽde cũ sit radix asmatis. vñ aui. de cura ei⁹. Et oz vt fuerit pe effusiõis mãe. nam si fuerit ex capite rege ipm curatõe catarri cũ regimie mũdificatiõis huius. Et q̃nqz ponitur in eo narcotica et lutũ armenũ est mirabile in ꝓhibẽdo catarrũ. hec Auic. Sz de narcoticis sqt h̃ loco Alexãder. Et dico ꝙ narcotica postq̃ ex catarro i pectore et pulmõe plenitudo accidit dare suspectũ est. Dabis ḡ añ plenitudinẽ p⁹ plenitudinẽ vo euacua. deide securi⁹ dabis si illa dare oz. ¶ Ex qb⁹ hr̃ modus ꝓhibitionis flux⁹ ei⁹. et p antidotis ꝯplend⁹ h̃ reqre q̃nto ca. de catarro. Et nõ qd dictũ ẽ de narcoticis hz intelligi. vbi narcotica illa misceantur cũ calidis stipticis vt ẽ olibanũ. spica. et h. et ꝯferti i casu nro. nã vbi mã eet calida vel frida subtilis saltem in pncipio cõpetunt illa. et tu ꝯsidera.

¶ In h̃ canõe multe ꝯphẽdũt itẽtões. q̃rũ. ¶ Pria est anhelit⁹ facultatio. ¶ Scda ẽ hũiditatũ q̃ sũt in pectore facilis p sputũ eductio. ¶ Tertia est earum exiccatio siue ꝯsũptio. alias finitio. Et sis memor h̃ notati ex quoqz in cõplemẽto tertij canonis ꝙ añ horum admĩstratiõem oz pcedere

euacuatio per farmaciam. τ tu vide.

¶ Medicine vo facilitātes anhelitū difficilē ex repletionē mācrū viscosaꝝ in casu nr̄o sunt medicie calefactiue subtiliatiue incisiue siue diuisiue. Et ex eis q̄dā facil es. q̄dā fortes. q̄dā fortiores. Exēplum pmi τ de icisiuis oximel simplex. Exēplū scd̄i oximel de duab⁹ radicib⁹. Exēplū tertij vt oximel squilliticū. ¶ De calefactiuis τ subtiliatiuis τ exiccatiuis. Exēplū de debili vt isopus. Exēplū fi vt semē vrtice. Exēplū tertij vt sinapis. sulphur. arsenicū. de q̄ arsenico i dubijs. Et tu ex dicēdis facilr eligere poteris plura tuo seruientia cōmodo. nam ponantur simplicia τ cōposita ad hoc vsualia.

¶ Siplicia vsualia sūt hec Sqlle. Acetū. Acetū sqlliticū. butyꝝ. Capillus ve. Porrū. Cepe. Allei coctū. Laurus τ grana ei⁹ τ est expꝑtū. Enula. Origanū. Calamētū. Isop⁹. Prasiū. Pulegiū. Rob vini. Urtica τ semen eius. Ireos. Anisū. Pip. Amoniacū. Castoreū. Fic⁹ sicce. Mel. Croc⁹ Cīminū. Ligritia vo ē pl̄mōis ꝯfortatiua τ lenitiua cāte τ iō mixta cū alijs iuuat in exitu māe ēt dulcorādo marie opaꝛ. vt pꝫ qd̄ de passulis absq̄ arill dōm: fic⁹ vo sicce τ si leniūt cum h̄ subtiliāt τ exiccāt ad dulcorādū ēt faciunt.

¶ Ex cōpositis laudaꝛ sqlla assata cū melle. Itē τ loch de sqlla Mes. τ ē iuuamēti magni. Itē granū amoniaci cū oximelle. Itē loch de pino Mes. loch sanū τ expꝑtū. Diapenidion τ h̄. ¶ Et ex mirabilib⁹ ē pulmo vulpis cū eo qd̄ ꝯuenit vt cū isopo calamēto assa pipe τ aniso reductis cū melle ad loch. Itē ꝯfert tyriaca. Metridatū. Diatrion pipereō. Cōfectio de musco. Diasulphur. Philoniū ꝓprie descript de Mes. distictōe pma. pte scd̄a. Ista. n. in ore retēta pmittanꝛ lābēdo descēdere. Et ꝯsilr pōt fieri ex eisdem pillule. Unde locata fuit q̄nq̄ i sub̄a liqda q̄nq̄ solida: vt plus gratiora reddāꝛ. ¶ Pillule. Re. piperis. sicci ligritie añ. ꝯficianꝛ pille i modū lupinoꝝ q̄ i ore teneanꝛ. eaꝝ plures descriptiōes iuenies Rica de tussi. nā p pleniori doctrina recurre ibi. Reseruo. n. multas descriptiones valētes in asmate ne ꝯtigat idē bis scribi ad curā tussis. est. n. ex cōsimilib⁹ eis vt dictū fuit. Collige: gꝛ q̄ in ea ponēꝛ. τ iō p⁹ hāc Ricā seqtur illa de tussi. ¶ Laudanꝛ multum pillule ex myrrha. costo. ar. stologia. cassia lignea. croco τ arsenico. Ego qdē vereor arsenicū τ si in pua ponaꝛ q̄titate ipꝫ tū marie cōmēdaꝛ. sed extimo fugiēdū pp vulgus. nam si cū alia re τ nō ita piculosa τ isamata cōplere possum⁹ itētōēꝫ nostrā. q̄re. Itē si cū dulcib⁹ τ delectabilib⁹ q̄re cū amaris. Pillule nāq̄ he sūt nō delectabiles gustui. ideoq̄ ex alijs cōpone. ¶ Quidā in exiccādo has māas dant sulphur cū ouis τ est laudatū. Cōsidera ex doctrina Aui. q̄rta pmi pmo cap⁹. q᷑ oꝫ sulphur dari i cāu i nōbili q̄ntitate. Et si instabiꝛ de stomacho q̄m ledet ipm. q: patiēs erit calidi stomachi aut sicci. Pro isto dōm q᷑ bene ꝯsiderāda ē stomachi dispositio pncipalr. q̄m ei⁹ dispositio est cā factiua hoꝝ h̄uoꝝ grossoꝝ τ viscosoꝝ τ pncipalr. nā cū cib⁹ nō bene digeriꝛ currit indigest⁹ p meraicas ad epar. τ ibi ex eo idigestus humor gn̄aꝛ: cū ei⁹ maliciā epar corrigere nō potuerit. deide per venas τ cerebrū τ ibi a cerebro rectificari nō potuit. a fortiori. si nō potuit i epate quare i cerebro ad pect⁹ descēdit ibiq̄ asma tussim τc̄. generat.

¶ Ad ex̄ vo applicāꝛ vnguēta. empla exiccatiua τ finiētia māas. ¶ Et ex oleis sūt oleū de spica. camomillinū. liliorꝝ alboꝝ. irinū. rutaceū. amigdalaꝝ dulciū. Laurinū τ est singulare. anetinū. de cheiri. Et ex his cū pulueib⁹ rerum dictaꝝ. aut cū sub̄a aliquaꝝ. vt sūt ficus. dactuli. passule. τ h̄ cū butyro pīguedine galline aut alia vt ifra de tussi. farina ordei aut frumenti vt videbiꝛ expedire addito croco pōt empla τ cerotaria cōponi. ¶ Unguētū optimū qd̄ lenit τ maturat māas pectoris. Re. cere citrine. ℥. i. olei de cheiri. ℥. iij. adipis anatis τ gallie. mucilagis fenugreci. seminis lini añ. ʒ. v. storacis. ʒ. vi. misce. expꝑtū. ¶ Cerotiū Mes. eiusdē intētōis. Re. isopi humide. ʒ. xij. cere citrine. ʒ. x. olei de cheiri. ʒ. xl. medule cruris vituli. adipis anatis τ ga lie. añ. ʒ. viij. myrrhe. bdelij. mucilagis fenugre. τ seminis lini añ. ʒ. viij. sigie. terbentine añ. ʒ. vj. mucilaginis alte. ʒ. viij. myrrha. τ bdeliū pulueriçenꝛ τ misceanꝛ cū mucilagibus donec dissoluanꝛ in eis. deide oia misce. ¶ Emplm aliud Re. dactiloꝝ pinguiū. caricaꝝ piguiū añ. ℥ ij. radicū malue radicū bismalue añ. q̄rtā. ʒ. ꝯquassenꝛ fortiter τ buliāt. deide Re. stercoris colūbini. rasine. terbētine añ. ℥. i. misceātur oia cū mucilagine seminis lini τ fiat emplm.

Cura in facto ex fluxu catarri ꝓhibe ipm vt in 4⁰ canone. Secūdo attende maturationi τ expulsioni eius vt dictum est in secundo τ quinto.

Cura in facto ex cā calida. Si mā fuerit ex sanguine fiat flōmia de vena nigra lateris dextri. qd̄ addiꝛ. q̄m si fuerit pp vapores fumosos ꝯhantes i corde magis cōferēs ē ei flōia i sinistro latere. Aui. de cura ei⁹ ꝯferūt τ ventose naticū cum scarificatōe τ melior est multiplicatio minerū q̄m semp dubitādum est de virtute.

¶ Q. si fuerit ex cōsa fueniꝛ canones ꝓportionabilr vt dictū est de cā frida enūciādo q̄ sunt in ea maturatiua. nam maturatiuū idiget fritate τ h̄ūiditate igrossantib⁹ māas τ iuuātib⁹ ad expulsionē. ¶ Ex simplicib⁹ sūt viola. papauer. dragagātū. faba. spinachia. iniube. ligritia. τ si ad latus caliditatis decliare a qbusdā ponaꝛ çuchaꝝ triuꝫ coctionū dictū tabarzet. τ si declinare ad calidū ponaꝛ. sꝫ tū ꝯtēpera ordeū aq̄ ei⁹ capillus vene. lac asine. malua. corallus. mucilago seminū citonioꝝ. mucilago psilij. portulaca. blitis. semia frida maiora τ miora. ¶ Ex ꝯpositis sirupus vio. mlep. violatū. çuchaꝝ vio. Sirup⁹ iniubin⁹ d̄ scriptione Amech i Mes. de cura ei⁹. Sirup⁹ de papauere. loch Mes. cui⁹ initiū loch ad caitatē τ aspitatē pectoris Diagragātū fridū ny. Julep iniubinū Mes. ¶ Et ex simplicib⁹ positi ꝯpone decoctōes tuo ꝓposito cōmodas plus τ min⁹ īfridādo vt expedit. Uerbigra. Re. seminū fridoꝝ maioꝝ. ℥. s. ordei excorticati. M. s. violaꝝ h̄ūdaꝝ τ si fi sūt h̄ū. de humecteꝛ cū aq̄ coꝝ. malue añ. M. s. ligritie rase τ mūdē. ℥. s. sebestē nūero. vi. iniubaꝝ nūero. xx. τ cū aq̄ sufficiētī q̄ꝫ titatis buliāt ad ꝯsūptiōem tertie ptis. de q̄ colatura. Re. lib. ij. çuchari. ℥. iiij. buliāt. deide lēto igne ad ꝯsūptiōem qnte ptis. pōt vt appet min⁹ infridari. ¶ Consimilr de pillulis dōm de qb⁹ i sequēti Rica. ¶ Olea frigida cū qb⁹ cupis empla cōponere q̄re. ē. in fine qnti tracta.

¶ Et in soluēdo sis memor q᷑ aq̄ fructuū ē cōuenientissima habesq̄ ex dict e modū. ideo relege a capite rubricam.

Cura in scō ab alijs mēbris vt vitio epatis tūc attēde ad epar misceq̄ medicias pectorales cū medicinis epatis. q᷑ si iuenies ꝯphēdēs ambas itētiōes ea potius vtere. τ h̄ voluit Aui. de cura ei⁹ cū inqt. Cū sentis i asmate grossitiē epatis oꝫ vt pmisceas cū medicis pectoris medicinas ex gn̄e eupatoriū τ absinthiū. τ illud qd̄ ꝯiūgit inter duas res simꝛ vehemēti ē iuuamēti sic̄ rubea tictoꝝ τ aristolo. Q uasi āt curēꝛ illa eptis dispō vl viciū diceꝛ i. xiiij. c.

¶ Et ꝯsimilr dic de victo stomachi. cordis mīricis. splenis recurre ad capl̄a propria cum canone dicto.

Cura si fuerit a mala cōplexiōe singulari ꝓcede vt dictū est τ iam posita sunt calida τ frigida simplicia τ cōposita qbus expelli habet.

¶ Q. si fuerit a siccitate vtere humectatiuis dictis vt lacte asinino. capno. succis h̄ūdis. sorbitōib⁹. vio albo limphato multū. vnguētis humectantib⁹ aut epithimatibus τ h̄. ad quoꝝ oium cōpositōem facile descendes ex datis.

Cura si fuerit ex vētositate vtere resolutiuis τ carminatiuis facilibus intus τ extra. pro qbus quarto tractatu.

Cura in eo qđ est pp nocumētū nervoꝝ ꝯtra eos vt docebat̄ .5. tractatu sexto. scđo cap. ¶ Et nō hic canonē, p dictis ⁊ dicēdis q ea que dicta sunt hñt intelligi nō existēte fe. q si fuerit cum fe. opꝫ moderare medicamina: ne sint ita calida indicatiōe sumpta ab ea vt loco mellis pone çuccharum. ⁊ tu considera.

Cura in porismo asmatis sex sunt canones obseruādi. ¶ Primus. q nō pcedat̄ in pncipio ad actiones administrationes medicaminuꝫ fortiū ne ex agitatione materierū supueniat suffocatio. quare ab enematib⁹ vomitu solutiuis ⁊ hmōi ois abstinēduꝫ. ¶ Nota q si signa sanguinis appebūt q fleo oꝫ fieri alijs nō ꝯdicentibus. nam ex ipsa fiet alleuiatio ⁊ nō agitatio de qua sit timēdum cessante vero vehemētia porismi tūc sup clisteria ē audēduꝫ ⁊ cū cautela pcedēdo de debili ad forte. Qđ cuꝫ cessauerit potes ad solutiua te extendere apparente digestione ex maturatiuis datis.

¶ Secūdus canon est diuersio. nā stati debes facere diuersiōes cū ligaturis extremitatū. fricatōes. applicatōes ventosaꝝ inter spatulas ⁊ sub ypocūdrijs sūt vehemētis iuuamēti ⁊ cū scarificatiōe si videbit̄ sanguinē aliq̄lr peccare.

¶ Tertius applicētur pectori calefactoria incipiēdo a debilioꝛib⁹ vt pri⁹ cū pannis calidis. deide si egritudo durauerit siue pur perseuerauerit porismus applica rubificantia vt sinapismum ⁊ hꝫ. q2 ista opoꝛtet mediciꝫ imediate facere cum occurrit egro huic ea antepositi.

¶ Quartus canō sit ordinatio diete vt q participet cibo ⁊ potu faciēdo gradationē in eis vt virtus ⁊ res ipsa expostulat. sicqꝫ in alijs qnqꝫ non naturalibus rebus.

¶ Quītus canō q exhibeātur maturatiua ⁊ abstersiua ꝺ quibus plenam habuisti notitiam.

¶ Sextus q si porism⁹ durauerit vltra .xl. dies tūc vētosetur iter spatulas vsqꝫ duꝫ ꝯueniēs sanguis q̄ntitas egrediet̄. deinde administrent̄ iere ⁊ solutiua nota clisteria acuta. ¶ Qn̄ vero oia nō ꝯtulerint ꝯsumūt qdaꝫ i admistrādo cauteriū i medio pectoris. ⁊ hoc qñ res ē i desperatōe cure. Vñ gilbertus anglicus. Et i his ē vltimū remediū cauteriū i furcula pectoris ad nodū vel supioris ad sectionē.

Postremo ꝯsidera magnā varietatē auctoꝝ i mō pcessus cure asmatis. quā si vide re cupis lege Mes. de cura eius. Itē memorare q opꝫ medicamina reiterare. ⁊ sepe. qm̄ p vnā applicationem aut p duas non recedit hic morbus neqꝫ aliqs ali⁹ q sit cure difficilis. Et nō posterges canonē q allegat⁹ est de mutatōe ipsoꝝ medicaminū siue variatione nō variādo intētionē. nā Aui. de cura eius inquit. Et non ꝯtinuet̄ vna medicina ex eis assidue ⁊ amplectat̄ eā natura. Itē iter medicinas ⁊ corpora sunt proportiones que non cōphendunturnisi experimēto. ⁊ sic hec sufficiant pro nunc.

¶ De tussi. Rubrica .iiij.

Tussis est mot⁹ pulmōis ⁊ pectoris cum dilatatione ⁊ ꝯstrictiōe factus. q natura eoꝝ aut mēbroꝝ cōicantiū eis nocumētū conat̄ expellere. Nā cuꝫ accidit aliqđ nocumētū cāne ⁊ cānalib⁹ pulmonis ⁊ partibus sibi ꝯtinuantis. tūc virtus aīata sensibilis sentiēs illud excitat expulsiuā naturalē. ⁊ hec suscitata ⁊ adiuta per motiuam animalē vlamīnis ⁊ totius clibani forti ipetu mouet̄ contra causam vt a se nocumētuꝫ expellat. ⁊ talis conatus motus tussis dicitur. vnde tussis est pectori sicut sternutatio capiti. Ex quibus apparet quomodo tussis ē motus compositus ex naturali ⁊ animali.

Cause vero eius sunt vt supra quia cōmunicat cum causis asmatis ⁊ sunt eedeꝫ. Unde mala complexio simplex cali vel fri. vel sicc. ab extra contingēs pōt esse tussis factiua. Similr ad ītra. ⁊ oē mordicans fumu lans vtutē vt est pulmis. fumus salsus humor acutus acetosus. Et ois humor a supioꝛib⁹ ad pect⁹ descēdēs malus siue sit sāguis siue sit flā salsuꝫ aut nō salsuꝫ: qđ ē fm phꝫ. lꝫ Gerardus ⁊ alij dicāt ipaꝫ eē fm plm a cā cala ⁊ sicca. ⁊ tu vide in dubijs de sqnātia siue cola siue melia qđ est valde raro Auic. Siue malus vapor ascēdēs siue venenosus aut nocumētū fuerit ex ꝯpate vt in pleuresi p pleumonia. aut ex ꝯpate epis aut splenis aut stoi. aut ꝯpsitio ex adsitate scā vt in idrope. Aut vapor malus a corde in febre trāsmissus sic accidit in fe. adustiua ⁊ in fe. pestilentiali. ¶ Et ex ea qdā antiq. qdā recēs. qdā in pueris. qdaꝫ in adultis. ⁊ ipa qnqꝫ est i diuitib⁹. qnqꝫ i paupib⁹. Iste tñ diuisiones facte sūt ad declatonē maiorē. nā cū hec passio sit frequēter ⁊ frequēter eueniēs nō dubitaui in ei⁹ cure manifestatiōe plurare. ¶ Et nota q duo sūt aduertēda. Primū q frequitatio tussis qnqꝫ pducit ad sputū sanguis spālr i his qb⁹ est pect⁹ angustū. ¶ Scđz q tussis catarral' est ex qsite curāda qm̄ alr pducit ad ptisiꝫ ⁊ spālr cala ⁊ sic. ¶ Et h nota pter ea q recitat Alexāder ⁊ paulus: Dixit Alexāder se vidisse hoiēꝫ tussiculosum emittē lapillū ⁊ pro tūc a tussi eē liberatū. Paulus idē de huore idurato vt videret granū grādinis. hec aūt pcesserūt ab humore viscoso p assatione a calitate idurāte. ¶ Et nō q aliqñ humor grossus ⁊ viscosus ita adherēs q ad ex emitti nō pōt facit tussim siccā: ⁊ silr qñ humor est multū subtilis ita vt nō sit cōtinēs obiectū vtutis expulsiue. sꝫ aeri cedit ⁊ vadit p latera trachee ad pulmonē. vt 2° pnosticoꝝ. ꝯ. il'o. Sputum in oi egritudine. ¶ Et in sūma tres sunt cau e ei⁹ factiue. pmitiua. cāsa ⁊ ꝯiūcta. ¶ Exēplū pmi. vt ois cā imutans mēbra pectoris in ꝯplone vel in forma vt aer calidus excessiue: aut excessiue frigidus. oē exaspans. fumus. puluis cib⁹ acetosus. salsus pōticus acut⁹ ⁊ hꝫ. vt. ē. ¶ Exemplum scđi. mala ꝯplo toti⁹ aut pticularis mēbri expellētis māmaad pulmonē vt est caput fm plimū. ¶ Exēplū teriij. mala cōplexio ipsa imālis vel mālis sāguinea vel colica ⁊ hꝫ subtilis vel grossa in cāna vel in spacio cāne existens mordicās ⁊ vtutem icitās. aut solutio ꝯtinuitatis vel opilatio ipsa aut apa ipm in velamine vel pulmone.

Signa demonstratiua eius que est a causis primitiuis: signa habētur narratione infirmi ex parte regiminis eius ⁊ similium.

¶ Signa si fuerit a capite tūc signabit illud aut grauedo capitis vel reuma: qđ manifeste sentit̄ descendē p nares in guttur ⁊ hꝫ. ⁊ qđ ad nasuꝫ descēdit cū rascatione emittit̄. Itē ⁊ magis molesta est. qm̄ ꝯtinuus descēsus qsi ꝯtinuaꝫ tussim ⁊ tussiculā inducit cū aliquali screatu. ¶ Q. si fuerit ex mā subtili acuta descēdente tunc fit tussis absqꝫ sputo: ⁊ fit fortis post somnū ⁊ pprie in nocte. ⁊ q hora tussis infirmus sentit descensum illius humiditatis.

¶ Signa ei⁹ que est pter malā cōplexionē calidā sunt calor: pūctura. sitis. inflāmatio. magnitudo pulsus ⁊ anhelitus. rubedo faciei que etiā appet in mala cōplexione calida pulmonis. iteꝫ tales iuuantur ex exalatione aeris frigidi: ⁊ nocentur calidis. ⁊ adiuuat ad hoc regiminis cognitio complexionis habitudinis ⁊ hꝫ.

¶ Signa fritatis: q2 augmētat̄ ex attractione aeris ⁊ vsu reꝝ frigidaꝝ. ⁊ minuit̄ ex calidis. puta sitis. facies plūbea. pceptio rei frigide ⁊ hꝫ contraria dictis.

¶ Signa humiditatis. q2 est cū leuitate ⁊ sputo multo maxime post somnū ⁊ adest pulmōis hūiditas ⁊ sentit̄ huor viscosius in gutture ⁊ q aliqñ ob ipm accidit vomitus. ⁊ q talis est decrepitus aut nā humidus ⁊ hmōi.

¶ Signa siccitatis puatio sputi: ⁊ q2 tempore famis sitis vel motus augmētat̄. ⁊ p balneuꝫ ⁊ potū humidum dimīnuit̄ vt sorbitione amī'i ⁊ alleuiat̄ apud somnū comestionē ⁊ potū vini plurimi aquosi: ⁊ est cū macie corporis fm

plurimum. ꝛ cum frequētia in pulsu ꝛ velocitate.

¶ Signa si fuerit ex sanguine sputū erit rubeū cū dulcedine oris ꝛ aliis signis sanguinis supra in principio operis.

¶ Si ex colera qđ expuit erit citrinū cū siti amaritudine oris ꝛ aliis de colera supra allegato loco.

¶ Si de state sentit acetositas hūida aut acredo vel salsedo si fuerit ex flegmate salso. ꝛ ita de aliis signis flegmatis.

¶ Si ex melā acetositas cū stipticitate sputū vergit ad liuorē ꝛ grossitiē qñ expuit humor grossus ꝛ viscosus tūc significat q̄ tussis illa ꝯsequitur corizā aut catarrum.

¶ Signa qñ tussis est sicca ꝛ sine screatu: tūc vel est ꝓꝑ malā cōplexionē siccā tm̄: aut ꝓpter cōpressionē dyafragmatis ꝛ spūalium siue facta fuerit ab apāte epis splenis. stōi. aut aquositate vt in idropicis. aut q̄litercūq̄ʒ a magnitudine hoꝝ aut a causa extrinseca vt casus percussio frigiditas aeris. aut vnguentoꝝ frigidoꝝ constringentium.

¶ Signa qñ est a stō ab epe vel splene hn̄tur ex dispōne illoꝝ mēbroꝝ ex pte cōplexionis cōpositionis aut solutionis ꝯtinuitatis que suis habent queri rubricis.

¶ Signa tussis ꝓpter vlcus pulmonis fe. anhelitus ꝛ pulsus magnus ꝛ frequens. rubedo maxillaꝝ. Et si propter apā flegmaticā aut durū erūt hec signa ꝯtraria dictis in ea habitudine qua se habet flā ad sanguinē ꝛ coleram.

Pronostica. tussis absq̄ʒ screatu mala. ¶ Tussis in idropico superueniēs molesta aut suspecta est. de q̄ suo loco. ¶ Tussis in senib⁹ ꝛ decrepitis si diu durauerit molesta. ¶ Tussis nimia ꝛ pseuerās suspecta ne aut ad rupturā vene aut ad ptisim aut ad ethicā corp⁹ ꝑducat. ¶ Oīs tussis cū reumate mala: potissime si diu durauerit. ¶ Oīs tussis q̄ sonū aufert mala. ¶ Oīs tussis cū aggrauatiōe ꝛ molestatione ꝛ cū mltis conatib⁹ anteq̄ʒ aliqđ educat ꝛ rubedie ocloꝝ ꝛ cū modica expulsione mala. ꝛ maxie adultis ꝛ frequēter ꝑducat ad rupturā. ꝛ hec apparēs in fe. acuta mortale. dixi q̄ in adultis. qm̄ in pueris nō est tm̄ piculosa ꝓꝑ lenitatē ꝛ hūiditatē membroꝝ ipoꝝ. nā in pl̄itaꝝ est i pueris tussis ita aggrauās ꝛ molestās ꝛ cū mltis conamib⁹ vt videat̄ q̄si mori. nā stant ꝑ spaciū octaue hore anteq̄ʒ expuāt aliqđ: ꝛ aliq tussiūt indesinēter. ꝛ sepe in die vsq̄ʒ ad spacium medie hore ꝛ tm̄ in eis nō frāgit̄ vena. ¶ Oīs tussis cū modico conatu ꝛ alleuiatiōe ꝛ mlta ꝛ veloci expulsiōe ꝛ sine labore ꝛ mlta fatigatione optima est ꝛ salubris signat fortitudinē v̄tutis ꝛ mūdificationē pectoris ꝛ obediētiā māe. ¶ Si qs patit̄ fe. ꝛ tussim ꝛ fe. cessat. ꝛ tussis remanet signū est recidiue. Si qs patit̄ tussim humidā ꝛ cessat subito cum grauitate pectoris remanēte significat futurā fe. putridā aut pulmonis vlcerationē. oīs. n. mā cōmota ꝑ tussim nō habens exitum v̄tute debili existēte mortale: q: suffocat ꝛ ad oregmō ꝑducit. ꝛ ideo pleuresis in decrepitis mortalis.

Cura in facta ꝓpter malā cōplexiones. ordinatio diete. administratio rerum particularium ad intus vel extra ipsam remouentium.

¶ Primus pficit̄ faciēdo regimen ipm̄ declinare ad ꝯriam qualitatem quo ad sex res non naturales.

¶ Scđs cōplet̄ simplicib⁹ ꝛ cōpositis ad h̄ valentib⁹. ꝛ vt te plenū faciā ponā simplicia ꝛ cōposita ipa qb⁹ ꝛc. ¶ Simplicia calā in tussi ex cā frida ꝯferētia sunt hec. Abrotanū Altea. Amigdala dulcis ꝛ amara. s; dulcis ad intus amara ad ex̄. Anisuʒ. Bethonica. Butyꝝ. Carice. Calamus aromaticus. Cynamomū. Crocus. Ciminuʒ. Dactilus. Daucus. enula. feniculus. fistici. granata dulcia. grana lauri. Laudanū. Mel. Origanū. Calamētū. Oua. Passule enucleate. Perdic. Pir. Porrū. Pulegiū. Pulmo ꝛ a ꝑ herte magis. Prassiū. Raphan⁹. Rosmarin⁹. Ruta. Semē lini. Terbētina. Uini. Uua sicca dulcis. Ireos. Isopus. ʒʒ succaꝝ. ȝedoaria. ¶ Et ex cōpositis vt ꝯfectio loch albani Mes. in cura tussis catarralis. diasulphur. diapenidiō. diacalamētū. diatrion pipeon. diaʒʒ. hec oīa nyco. loch de pino. loch sanū ꝛ expertū Mes. ¶ Decoctio cōis ad tussim fridaʒ. ℞. liq̄ritie rase. ℥. i. iuiubaꝝ nūo. xx. caricaꝝ numero. vj. passulaꝝ absq̄ʒ arillis. ℥. s. isopi. calamēti. an̄. M. s. aque pluuialis q̄ntū sufficit buliant ad ꝯsumptionē tertie ptis. Et nō. q̄ pluuial̄ magis laudat̄: q: magis penetrat. Sēn. x. tertij. de cura eius. ¶ Laudant̄ sirupi de isopo. de prassio. sotira ny. in antiq̄ ꝛ noua. itē tiriaca. Q; si sirupos facē nō poteris ꝓꝑ paupertatem: collige eoꝝ decoctiones ꝛ opare. ¶ Ex fridis simplicib⁹ sunt amilū. blitis. citoniuʒ cucurbita. cucumer. faba. semina frida maiora. granatuʒ musi ꝛ acetosi dulcoratū cū succaro iuiube. liq̄ritia que duo ꝯferūt multū mixta cū aliis. ꝛ si nō sint frida. s; tēpata vt lac. lactuca. malua. mirtus. nenufar. papauer. rana excoriata ꝛ cocta. sebesten. ꝛ sirupus sit viol̄. ordeū excorticatū. ¶ Ex cōpositis rosata nouella ny. diacodion. diadragagātū. loch de papauē Mes. Loch de pino Aui. i 5°. Julep viol. Sirupus viol̄. De papauere. De mirto. ¶ Decoctio cōis ℞. liq̄ritie. ℥. i. ordei excorticati ℥. s. capillorū veneris. Malue viol. an̄. M. s. sebestē nūo q̄tuor. succari albissimi. ℥. i. s. aque qđ sufficit buliant vt. s̄. ¶ De humiditate ꝛ siccitate ne in lōgum ꝓtrahā nihil hic. qm̄ de ipis ad plenū dū tractabit̄ cura ei⁹ de mala ꝯplone cū mā ꝛ multa humida in de frigidis ꝛ sicca in de calidis. posita sunt vt ps. ꝛ sl̄r ibi hebunt̄ ꝯferētia ad extra. ꝛ tu ibi recurre.

Cura in mala ꝯplone cū mā intuitū faciēs a calā ꝛ sic. ꝛ spālr qñ est catarral̄ que est fm̄ plūmū talis Canones nouē. ¶ Ordinatio diete. Digestio. ¶ Euo materierum cōium. ¶ Euo pticularis per sputū. ¶ Diuersio. ¶ Sistio materie fluētis. ¶ Confortatio cerebri. Administratio medicaminū ad ex̄. ¶ Correctio accidentium.

¶ Prim⁹ ꝯplet̄ cū tēdētia reꝝ sex ad ꝯriuʒ cāe vt aer declinet ad friditatē ꝛ humiditatē tpatā. ꝛ h̄ opꝫ aduertē ne cerebrū ledat̄. cū vehemēter frida aut calā nō sūt applicanda: vt. s̄. de soda. ¶ Ex cibis ꝯuenitūt micula ordei. sorbitiones ex faba vel farina eius cū succaro. far. blites. spinachia ꝛ hꝫ frida ꝛ hu. cū qb⁹ cōmiscem⁹ q̄nq̄ʒ mulsionē papaueris al. ꝓꝑ vigilias eoꝝ. Iteʒ dam⁹ q̄nq̄ʒ tri. s; de his ꝛ silib⁹ cibis hēs. s̄. tractatu 3° de fructibus. ꝛ aliis ibi tractatu 2°. ¶ Pot⁹ aque simplicis cocte cū succaro aut absq̄ʒ aqua ordei excorticati. aqua ordei cum diadragāto frigido. aut cum succaro. aqua simplex cum iulep viol. ꝛ tu ꝓ his relege que scripta sunt de catarro.

¶ Digestio fit cū his que infrigidāt ꝛ igrossant mām vt est iulep vio. aut siru. vio. ꝛ cetera q̄ posita sunt de soda colerica ꝛ de catarro calido acuto. Et cōprehēdens has intētiones ꝛ cum hoc sextā est sirupus de papauere ꝛ fortius illa est diacodion ꝛ dicetur de his in sexto canone.

¶ Terti⁹ cōplet̄ ꝑ flōmia cū eadē sāguinis plenitudo vel ei⁹ signa. aut vētosa. Et tu nō que dcā sūt de flōmia in cura catarri. Cōplet̄ etiā cū solutiuis hn̄tib⁹ respectuʒ ad caput ꝛ pectus. ꝛ ideo illa aggrega. vt sibi gr̄a in ca°u pillulas aureas addēdo agaricū cū sirupo vio. hēs enim capitalia in de soda ꝛ de catarro. pectoralia in de asmate.

¶ Euo pticularis fit hūidis ꝛ siccis aliqb⁹ iuuātib⁹ v̄tutem ad expellēdū vel loch de papauere. loch Mes. cui⁹ initiuʒ. loch ad castitatē ꝛ aspitatē pectoris loch ex iūctiōe eius ꝛ sequēs. Itē ꝯferūt ad h̄ q̄ i ore tenent̄ vt diadragātū frigidū. pille bichichie recētes. i. tussitiue descriptiōe ny. ¶ Itē pille dēscriptiōe Mes. ℞. dragagāti gūmi ara. seminū malue. seminū citrulloꝝ. seminū cucurbite. amigdalaꝝ oleū sarle fabaꝝ an̄. ʒ. iij. seminū portulace. amili an̄. ʒ. ij. sac pillulas i modū lupini cū mucilagie psiliij. ꝛ si vigilias patit̄ adde seminū lactuce. papaueris an̄. ʒ. iij. ¶ Aliō ℞. iuiubarū nūo. xx. sebestē nūo. xl. ficus. vj. liq̄ritie munde pal

sularū enucleatarū aā. ʒ. x. capill. ve. ʒ. v. aq̄ lib. v. deīn ℞. pe nidiarū rob aā. ʒ. v. coquaē cū facilitate donec fiāt sicut mel currēs. deīde ℞. seminū lactucarū. cucurbite. citrullorū. portulace. fabarū excorticatarū aā. ʒ. iij. dragaganti. gūmi ara. amili. papaueris albi. amigdalarū dulciū aā. ʒ. i. s. ꝯfi ce cū p̄dictis. potes etēi modicū loch i modū sirupi. cōfe ctionis in modū decoctiōis ordiare vt magis placebit. est eni maturās tussim calidā ⁊ facilitās sputū i ea. ⁊ ex his cōpone ex diuersis diuersa vt ꝓposito erūt ꝯuenientiora.

¶ Diuersiones fiāt vltra vt. ē. de soda asmate ⁊ plib⁹ locis dcm̄ est ex eis digēdo necīas que facile cōprehenduntur.

¶ Sistiē catarr⁹ cū diapapauere. cū loch eius diadragāto frido. diacodion ⁊ est medicamē de iacur sic dictū ab iuē tore ⁊ est ceteris forti⁹ ⁊ multū laudatū a Gal. Aui. Mes. N y. cui⁹ descriptio est copiosa pre ceteri. ⁊ tu vide eā. Silr pille de arnoglossa a de cynoglossa my. ⁊ est secretū. Mul ta in de catarro ponunē ⁊ tu ibi. nā in tussi catarrali mul tum laudaē cauterium in ꝯuedenegi ꝓpter qḋ relege que ibi huic ꝓposito scripta sunt.

¶ Pro confortatione recurre ad ea que de soda.

¶ Applicāē ad ex̄ empla. vnctiōes cerotaria. ſʒ ꝯsulo ne ni mium vtaris fridis. ¶ Unctio. ℞. olei viol. ℥. iij. cere al. ʒ. s. misce. Itē cū diadragāto. mucilagie psiliū. oleo vio. farina fabarū vel ordei. fac empl̄ʒ addito modico croci. itē cōpone frida cū calis vicētib⁹ fridis. vt ℞. olei viol. ro. amig. dul. camomillini. cucurbitini. butyri loti. seminū fridorū. miorū ne nufari. mirti. isopi. calamīti ⁊ hʒ. ita ꝙ ꝯpōe vt vī expediē.

¶ Accītia corriguneē. vt si fuerit difficultas anhelit⁹ cū his q̄ dcā sunt de asmate. si fuerit vigilie cum dictis. ē. de vigi lia superflua addēdo in cibis ea que tenenē in ore semina pa pauēris ⁊ hʒ. ⁊ de ħ ēt in tussi ex frida. itē medicīe sedātes tussim ⁊ ꝯfortātes pect⁹ ⁊ pulmonē in casu sunt sicut suc cus granorū mirti cōpletorū ⁊ est ad illud mirabile. itē pul mo vulpis cum sirupo mirtino ⁊ est magni iuuamēti.

Cura in cala ⁊ hu. Canōes. Ordiatio diete. ⁊ hec ē silis illi q̄ dcā est de ca. ⁊ sic. ⁊ tuvtere cibis fridis ⁊ sic cis vt ē ordeū ⁊ hʒ. p q̄b⁹ ʒ⁹ trac. ¶ Euō mac ꝑflōmias ex vena capit̄ si fuerit dścēdēs aut a nigra fiat flōmia si fue rit mā i his locis. Aut ex basilica si epar cum sua calitate fuerit i cā. Aut ex saphēa si fuit ex retētiōe mēstruorū. Et ꝯsilr suo mō dicaē si fiat ex retētiōe emorroydarū vel san guis vtriusqꝫ fluere ꝯsueti. ¶ Hic tū nō ꝙ aliqñ tussis est hūida cū calitate ⁊ nō ē ibi sāguis peccās. q̄re oʒ te cōmi scē frida cū siccis icisiuis aut nō ſm ꝙ mā ē viscosa, vl̄ nō viscosa. Et sic ordiare dietā. digōnē euōnes cōes ⁊ pticula res vt. ē. ⁊ ifra diceē de frida ⁊ hu. ⁊ tu collige. ¶ Laudaē in ħ casu. ℞. capilli ve. isopi. fabe excorticate. semis anisi. feniculi lactuce. portulace. papaueris al. aā. ʒ. v. amigda larū ama. dulciū. ordei excorticati aā. ʒ. v. semis melonis. cucumeris. granorū mirti aā. ʒ. iij. gūmi ara. ʒ. ij. passularū enucleatarū. ʒ. xv. dactilorū. ficuū aā. nūo. v. iuiubarū nūo xxx. in lib. iiij. aq̄ decoque vsqꝫ ad lib. i. s. deīē mane. ℥. iij. cū çuccaro ro. vel viol. Potes ⁊ si vis cū çuccaro reducere ad formā sirupi. itē facē electuariū ⁊ gratius erit. item ex paucioribus vt tibi cōmodo erit confice vt libet.

Cura in ea q̄ est ex cā frida ⁊ hu. Canones. ¶ Ordina tio diete. ¶ Digō māe. ¶ Euō cōis. ¶ Euō ꝓ pria cū medicis educentib⁹ a pectore. ¶ Diuersio ⁊ marie si a capite fluerit vel aliūde ad pectus venerit. ¶ Sistio māe si a capite dscēdit. ¶ Cōfortatio capit̄ si ab eo erit. ¶ Ericcatio residui vel superflui cum his que ad intra vel ad extra administraneē. ¶ Correctio accidentium.

¶ Primus perficitur cum regimine tendente ad calidum ⁊ sic. vt de asmate dictum est.

¶ Mā silr digeraē ex his q̄ calefaciūt subtiliāt. icidunt et est sirupus de isopo. ⁊ decoctiones facte ex rebus ipsis pe ctoralibus vt in de asmate. pro quibus ibi.

¶ Euōnes fiāt cū pillis cochijs ⁊ de agarico cū cassia ⁊ mā na. addo agaricū vt de asmate dicebaē cū decoctionib⁹ pe ctoralib⁹ ⁊ tu recurr̄ ibi. Et sup ħ nō duo. Primū ꝙ cano nes positi in cōplēdū tertiū canonē de asmate pus legāē. Scōʒ ꝙ iste euones reiterāē cū iterpolatiōe. Cōpleē etiaʒ hec ītētio cū enemate. suppositorijs ⁊ hʒ vt in de asmate.

¶ Euātio ꝓpria fiat cum his que mām a pectore educunt de quibus in de asmate ⁊ infra.

¶ Diuersio. Sistio māe. Cōfortatio capit̄ he tres itētiōes cōpleanē vt de catarro frido ⁊ de asmate dcm̄ est. ⁊ tu ibi.

¶ Cōsūptio superflui erit cū medicis resoluētib⁹ ⁊ ꝯsumētib⁹ q̄s medici exiccatiuas vocāt. Et ħ nō ꝙ talia debēt appli cari post euōnes cōes ⁊ ꝓpes reiteratas ēt. nā admistrare ea in pn̄⁹ est ꝓfocare ⁊ ponē egrū ad mortē. Mes. Uñ ad itra quēqꝫ administraneē. quēqꝫ ad ex̄. ¶ Ad intra aūt. ℞. myrrhā ⁊ eā cum melle incorpa: ⁊ lābendo degluteē: aut gūmi albotin cū melle. aut alchitrā cū melle. hec. n. anhe litū facilitāt ⁊ hūiditatē ꝯsumunt. Itē ⁊ in ħ casu laudaē sulphur cū ouis sorbilib⁹ ⁊ arsenicuʒ. de q̄ in dubijs ⁊ sup̄ dcm̄ est de asmate. ¶ Fiūt ⁊ suffumigatiōes ex gūmis ⁊ ꝑ embotū p os recipiunē vt ex storace. oppoponaco. sādara ca. thure galbano ⁊ hʒ ⁊ fiunt bis vel ter in die. ¶ Ad ex̄ aūt pñt fieri cerotaria ex his gūmis ⁊ silib⁹ cū pice cuʒ pul uerib⁹ rerū calidarū pectoraliuʒ vt. ē. cū butyro ⁊ silr cum oleis ⁊ cera. ⁊ modico aceti vnguētū. Itē ex eisdē empla. ⁊ tu cōpone calidiora ⁊ minus calida vt erit opportunum.

¶ Ultimū expeduīt elargātia pect⁹ de q̄b⁹. ē. de asmate re mouētia vigilias de q̄b⁹. ē. ⁊ i de superflua vigilia. ¶ Scito tū ꝙ sūma mediciarū ꝯfortātiū pect⁹ ⁊ plmonē ⁊ tussiʒ se dātiū in cā frida sūt. Rob mirti cū myrrha ⁊ modico cro ci. Pulmo vulpis cū melle ⁊ aq̄ cal'a. itē crocus cū sirupo de isopo. Itē sādaraca cū melle. nux cipssi cū vino ⁊ melle. Et grana pini sūt vehemētis iuuamēti. Et ex medicis ma gnis ad hāc itētionē sunt tiriaca. Metridatū. Diamusc⁹ dulcis. ¶ Pillei cōplemētū q̄rti canōis. ℞. castorei. myr rhe masticis. opij. liqritie galbani isopi. anisi. feniculi. cinu le. gētiane. liqritie. ireos. dragaganti. gūmi arab. aā. ꝯfice cū rob. da p⁹ sex mēses. ¶ Itē ex his q̄ igrediuē locata ꝯfi ce pillas q̄ imediate dari pñt. ¶ Loch Gal. ex lib. x. tra. ⁊ exptū ad eradicādū tussim ex mā grossa. ℞. liqritie. ireos. storacis liqde. phisticorū mūdatorū. amigdalarum dul. ⁊ ama. granorū pini aā. aur̄. iij. olibā. glutinis albotin. gū mi ara. dragagāti. agarici. cinamomi. sēis feniculi aā. ʒ. ij. s. aloes. myrrhe aā. ʒ. ij. chesmes. ʒ. i. tere sicca ⁊ pulueriça. medullas vō ꝯtere ꝯtritiōe vltia. aloes vō ⁊ myrrhā ifun de in rob circiter. ℥. ij. aut. iij. mell̄ cocti ⁊ colati q̄ʒtū suffiē. deīde dissolue in eo storacē ⁊ ꝯfice in mortario. dosē ē a. ʒ. i. vsqꝫ ad vnā. s. Et qꝛ hoīes sūt nimiuʒ igluuiosi ⁊ delicati abhorrētes res amaras possum⁹ reijcē aloem ⁊ myrrhā di mittē aut qꝛ amara ēt non ponē. Loch de sqlla ⁊ loch sa nū ⁊ exptū ⁊ hʒ. Utrū de asmate sit hʒ itētio ⁊ ꝯsilia plu ra hēo a Mes. ⁊ tu ibi. ¶ Hic tū nō ꝑtereo medicamen. ē. ad sedādū tussim Tabit Regis qḋ memorauit Gal. ipē de q̄ dīē ꝙ nulluʒ ei aliō eqparaē. ℞. oppona. aur̄. v. castorei. semis lini assi aā. aur̄. iiij. seminū lactuce aur̄. quēqꝫ. foliorū rute siccorū. myrrhe aā. aur̄. iij. s. opij. croci aā. aur̄. ij. s. ꝯfi ce cū melle colato. da in sero febricitātib⁹ cū aq̄ cal'a. nō fe bricitātib⁹ cū vino ad q̄ntitatē fabe. est. n. exptum.

Cura in cā ex melia q̄ rarissime ꝯtigit hua canōes iux ta ordinē positū de aliis ⁊ cōpone ꝯplēdo q̄rtuʒ ⁊ octauū cala cū humidis. ħ facilr ex datis facē poteris.

¶ Et qm̄ ħ' est egritudo molesta frequēter ꝯtigēs q̄ ⁊ aliqñ interficiaē hic subscribā. ꝓlōgādo plima remedia in cal'a ⁊ frida hu. ⁊ sic. ¶ In cal'a laudaē diapapauer Mes. cap. de tussi cui⁹ initiū. Diapapauer ex iuuētione nr̄a ⁊ est mira

bilis et confert in antiq̄ et noua et in catarrali. ¶ Ad idē ꝯ diapa
pauer ab eo descriptū eodē loco. descriptiōe hamec cui⁹ ini
tiū. Idē diapapauer cui⁹ iuuamētū est sublime ad tussim
catarralē cū caliditate et asperitate et sitī. ¶ Ad idem pillule al/
chaber de qb⁹. ā. de catarro. et sūt rememorate ab Alexā/
dro medico. quā vt dicit sūt ex medicis bñdictis et sūt ex se
cretis artis. dant. n. in sero cū intrat dormitū a trib⁹ vsq; ad
quinq;. sūt. n. mirabiles. tu require Mes. ō catarro. ¶ De suf
fumigijs pone remedia. deīde de alijs cāis ex cōplexione et cē. i su
ne ō fe. Vñ Aui. Suffumigiū. Re. ro. rubearū siccarū. M.
ij. camomille. melliloti añ. M. i. sādalorū oīuz. ʒ. i. ligritie
mūde. ʒ. s. capilli ve. M. s. cāphore. ʒ. s. bulliāt in aq̄ et vlti
mo addaf cāphora. deīde recipiaf fum⁹ p embotum apto
ore et coopto capite donec sudet fortif. et h̄ fiat mltis vicib⁹
iuxta ꝯueniētiā pticularū. deīde teneat pillulas bichichias i
ore. de qb⁹. ā. vel siles vt in de catarro calido dcm̄ est.
¶ In frida vō laudaf diazz. loch filij hamarā Mes. cap. ō
tussi hūida. cui⁹ initiū. idē loch ꝯferēs tussi et egritudibus
pectoris et pulmonis et est exptū. Itē loch siue pille descri/
ptiōe hamech eodē cap cui⁹ initiū. Idē loch ꝯferēs vt ipsz.
Re. ligritie. amigda. dul. et cē. ¶ Itē p paupib⁹ et ꝯfert tussi
statice et maturat eā. Re. alleorū mūdato. lib. s. et elixa in aq̄
decoctiōis cicerū et isopi donec sint bñ discocta. deīde colen
tur et fortiē teranf et pōce sup ea butyri et mellis añ. ʒ. vj. et
decoquanf lēto igne vsq; ad terminū loch et vtere. bonuz
est et est ex descriptione Sabor regis. ¶ Aliud ad idē. Re.
succi caulium lib. v. coque lēto igne auferēdo spumā ei⁹ vsq;
dū redeat ad lib. ij. deīn coquaf cū rob et melle añ. li. i. vsq;
dū igrosset bonū ab eodē. ¶ Itē et p paupib⁹ amplius. teri
neat paup fortiē anhelitū et freq̄nter et est Aui. curabif et
marie si a mala ꝯplone simplici fuerit. ¶ Ad idē. Re. pul
uerē calamēti et ponaf i carice q̄ aliq̄ntulū igni apponaf et
ponaf i vino et eis vtaf sero mane. et meridie. Idē facit pip
cū ficub⁹ sumptū. ¶ Ad idē. Re. butyri. mell. vitellorū ouo
ruz añ. ʒ iij. piperis. ʒ. s. misce sine igne et vtere. et ex sillib⁹ tua
interest cōponē in cā calā accipiēdo frida domestica mltuz
et nō sūptuosa. ¶ Suffumigiū. Re. thuris. laudani masti/
cis. añ. ʒ. iij. foliorū camomil. melliloti. capil. ve. añ. M. i. s.
iso. M. s. ligritie rāse. ʒ. i. caricarū nūo. xij. passularū. ʒ. i. s.
decoquanf in aqua et recipiaf fum⁹ p os vt. ā. et marie qn̄
est catarralis vt est fm̄ plm̄. Q, si nō fuerit catarral' dimit
tes gūmas et loco earū pone calā pectoralia. de qb⁹ supra.
¶ In hūida laudaf sirup. de iso. descriptiōe filij hamarā c⁹
initiuz f. li⁹ hamarā. siru. de iso. Mes. cap de tussi hūida.
Ad idē ꝯfectio dmocriti eodē ca. Et ex datis hūide ꝯpōe.
¶ Et p paupib⁹. Re sulphur. ʒ. s. et sorbeaf cū ouo sorbili.
¶ In sicca laudanf trocisci filij Zacharie cap de tussi sicca
Mes. quorū initium. Idez ꝯfectio alia trociscoruz ad tus
sim siccam cum caliditate vehementi.
¶ Et qz raro ē peccās q̄litas passiua absq; actiua. hic cū de
cura harū ꝯpositarū satis dcm̄ sit supsedeo. Tua tñ interest
cōponē addēdo i siccis aut hūidis magis vel min⁹ vt expe
diēs erit. Q, si fuerit sicca pp viscositatē sbtilia icidas et cē
Si vō pp subtilitatē hūoris igrossa. et tu de his oib⁹ hēbis.
simplicia et ꝯposita. i ātiq̄ laudaf sotira ny. Itē pille isaaci
hebē amarā i mes. i fine capli de tussi: cuius initiū. Re. storacis
castorei et cē. itē medicamē sabor regis capitulo de tussi sicca
Mes. cui⁹ initiū. Sabor rex medorū medicamē mirabile
et valet in calā. et in eadē valet diapapauer Mes. memo
ratū. ā. ¶ In frigida vō ꝯfectio humayn in Mes. caplo
de tussi humida cuius initiū. Humayn. Confectio loch al
bani. item ꝯfectio Archigenis eodez loco cuius initium.
Archigenis ꝯfectio que nominatur mirabilis.

Cura si tussis fuerit i etate isantili. Rectificef lac et fiat iunctio cū butyro dragagāto oleo vio. camomil
lino. anetino. pinguedine galline. mucilaginib⁹ psilij et hȝ
cū cera alba aut citrina. modico aceti ꝯponēdo frida cū ca/
lidis faciēdo declinare vnguētū ad lat⁹ fridū vl' ca. vt op⁹
erit. Sz nō q in pueris tussis vt plm̄ est frida. ¶ Q, si fue
rit ex capite defluxus ponanf cerotaria aut sacculi sup ca
put vt dcm̄ est de catarro ca. vel frido vt op⁹ erit. Si āt cū
tussi erit fe. tūc calā dcā opȝ moderare hūido respectuz ad
ipam fe. et h̄ remanet i discretiōe tui medici. et tu bñ ꝯside/
ra. et recurre ad ea q̄ dicenf ifra de fe. Rca de accidētib⁹ fe.

Cura si aderit tussis ex vlcere aut vulnē pulmonis vel
apatis ei⁹ vl' ptiū vicinātiū ei. sic vbi gr̄a qñ ꝯtin
git tussis sicca ex cōplexione epis vl' ex aliq̄ re cōprimēte diafra
gma vt vētositas aut aq̄sitas in idrope. aut ex cōplexione stōi
splenis et hȝ. tūc sit recursus ad Rcas ppas vt de cura ptī
sis. ppleumoniæ. apatis. epatis. splenis stōi et cē. qñ ex cura eo
rū pēdet cura hȝ tussis. ¶ De voce. Rca. v.

Vox est son⁹ cātus ab aīa ex pcussione aeris ad vocalē arteriā cū imagiatiōe ac vo
lūtate seu appetitu signādi. Et h̄ dīscriptio col
ligif ab Ar. 2⁹ de aia. et ab ei⁹ cōmētatore. c⁹
89. ¶ Ex q̄ patēt tres ei⁹ cāe phycales. Mā/
lis. s. cū di aer. Efficiēs salte vlīs cuz dī aia. Final' vō cū dī
cū imagiatiōe. Nā vox dī a voco vocas: vel qz aī volūtatē
enūciat. Vñ 2⁹ piarmēias. Voces sūt earū q̄ sūt i aia passio
nū note. Formal' vō ē vocis tal' dearticulatio siue modula
tio. ¶ Et vt dcā magis positiue itelligānf et spālr q̄ ad cām
efficiētē c⁹ oīmoda notitia ē medico i curatiōe necīa subuē
gā exēplarē silitudinē q̄ facili⁹ expectata apianf. Imagia
ri itaq; velim⁹ vocē i aialib⁹ formari quēadmodū son⁹ i fi/
stula folliculū hñte. Pulmo. n. et ꝯcauitas pectoris est sic
folliculus fistule. lōgitudo vō fistule cū foramib⁹ ē sic tra
chea. Dyafragma vō et lacerti pect⁹ mouētes sūt sicut bra
chiū pmēs folliculū. epiglotis vō vt extrēitas fistule. Mu/
sculi āt epiglotis aerē pmitētes et epiglotī ꝯstrigētes et dila
tātes volūtarie sūt sic digiti foramia fistule: nūc claudētes
nūc apiētes fz exigētiā modulatiōis. Palatū vō ē sic ꝯca
uitas fistule lata vbi vox i epigloti forata resonat. ¶ Et ē
nōndū q vtus aialis q̄ est pri⁹ mot⁹ mouet epiglotim siue
musculos ei⁹ in factiōe vocis mediātib⁹ neruis reuersiuis.
Vñ Gal. viij. de iuuamētis. Cerebrū vtif his neruis ad mo
uēdū epiglotum sic miles vtif freno et habenis ad mouen
dū equū. et iō ex nocumēto in eis accidēte ꝯtingit vocē ledi.
Vñ Aui. x. tertij. de voce Et fuit ali⁹ q cū curaref a scrofu
lis icisus est vn⁹ duorū neruorū reuersiuorū q̄re abscōsa ē me
dietas vocis. ¶ Breuif aūt istra dcā ꝯcurrūt ad vocē de/
articulādā dētes ligua labia et vuula. q̄ nō solū ꝯfert i dear
ticulatiōe. verū ēt ad formationē. vt Gordoni⁹ q asserit ip/
saz stare sup foramē anhelit⁹ sic digit⁹ fistulatorū sup fora
men fistule. Et subdit caplo de voce. In formatione vocis
vuula est p se et alia sūt pp iuuamēta vt lingua palatū la/
bia et dētes. ¶ Preter h⁹ āt nō q epiglotis est mēbrū carti
laginosū creatū vt vocis sit istrm̄. qd ex trib⁹ ē ꝯpositū car
tilaginib⁹. vt p⁹ pmi. de anathomia musculorū epiglotis.
¶ Pria qdē q̄ est aterior et maior: et vocata clipeal'. q̄ posi/
ta ē exteri⁹ ad defedēdū vt clipe⁹. ¶ Scda est dcā nomen
nō hñs post illā posita ad ptē colli et cū ea ligata ad cōplē
dū qd deficit ex h⁹. ¶ Tertia est dcā cibalaris q̄ existit in
medio sic est ligua i fistula artificiali. et hec est illa cartila/
go ad quā hora vocis fit aeris fractio. de q̄ Aui. x. tertij ō
voce. et ei⁹ instrm̄ est epiglotis et corp⁹ sile ligue fistule. et est
instrm̄ in vitate et reliq̄ sūt mittētia et adiuuātia. Et Ras
p Almās. de forma oris et lingue. Altō vō est corpus qd/
dam qd lingue assimilaf fistule. qd oib⁹ alijs vocis instrm̄s
nobilior. ¶ Unde tria sunt vocē facientia. Quoddaz est
recipiens. Quoddā est rectificans et modulās. Quoddaz
mādans. ¶ Recipiens est cāna que recipit aerē sibi trans/
missum a pectore que est plana solida quale debet ēē cor/

ptis sonor. ¶ Rectificās et modulās sunt lacerti epiglotis et fistula cimbalaris. ¶ Mādiās ē diafragma pulmo et pectus. ¶ Ex qb⁹ oib⁹ pz modus gn̄atōis vocis in aiali. Nā aer missus a diafragmate p pulmone etc̄. vsqz ad epiglotī p cānā pulmōis refrāgit a muscul' et fistula cibalari mediāte dilatatiōe et ɔstrictiōe eoꝝ ex'q̄ rectificatōe et moderatōe fcā cāt vox in palato resonās: vt dcm̄ est: ad cu⁹ cātionē ē ɔcurrit lingua dētes et hm̄. ɔsidera: hec. n. sūt ɔsiderāda a medico opante vt apta modus ponēdi casu3 in termis in dispōne nō nāli ipsi⁹ vocis: na3 et vox frequēter indisponit cu⁹ indispō ad se cura3 vocat. ¶ Ledit etenim vox tripli quēadmodum et singule alie opōnes ablate. s. diminute et corrupte et de vnoqz mēbro fiet pcessus curatiu⁹. ¶ Ablatio vocis ē pp augmētū nocumētoꝝ accitūi mēbris facietib⁹ aut ɔcurrētib⁹ ad faciēdā vocē. Vn̄ Aui. Et qn̄ fortia fiūt nocumēta in mēbris mittētib⁹ destruit vox: sed vt plm accit destructio diminutio vel corruptio pp nocumenta in fistula et muscul' ɔtingētia. Vn̄ Aui. Cū nocumētū ē in lacerto dilatāte fit vox pfocatiua: et qn̄ est in lacerto cōstrigēte est vox sufflatiua: qz quodā ipetu sufflat aer: et qn̄ destruit ei⁹ opatio destruit vox. ¶ Diminutio itaqz nocumentoꝝ in eisdē ē cā diminutionis in ea.

Et cause faciētes corruptionē sūt et eē pn̄t eedē cāusis faciētib⁹ ablationē et diminutionē. Vn̄ Aui. Raucedo accit ab hūiditate pauca: et cū multiplicat paꝝ ptrenit: a si plm multiplicat: destruit itaqz s̄m earū itēsionē et remissionē: et iō Aui. pmittit3 posuit cās haꝝ lesionū in voce ɔtigētiū. ¶ Et si qr̄it q̄ cause sunt itēsiores ex pte nocumētū: an faciētes corruptionē an diminutionē. ¶ Dicēdū q sic pma facie vr̄ ex auctē tnic allata q faciliores sunt cause corruptiōis: s3 h ē loc⁹ speculatōis quē relinq̄ subtilib⁹. Nā qn̄qz corruptionē vocis aſcedit diminutio ei⁹: qn̄qz magnificatio: vt pz de cāna dilatata ob vehemētē calitatē. ¶ Et i sūma cause faciētes ablationē: aut sunt in mēbris mittētib⁹ vt diafragmate: pectore: pulmone: et hm̄: et eaꝝ remotio: q̄rēda est Reica de asmate. et infra Reica de pleuresi piplemōia ptisi empimate etc̄. Aut in mēbris faciētib⁹ vt epiglotis et muscul' etc̄. vt. s̄. Et iste sūt aut mala cōplo cum mā: aut sine: aut mala ɔpō: aut apā vt in sqnātia: aut solo ɔtinui scā in neruis reuersiuis etc̄. vt. s̄.

Cura canones fuerit ppotiōabili iuxta cām. Ut vbi grā. Si fuerit vitio pectoris: aut pulmonis reduc te ad canones cāe ppotiōatos Reica de asmate et pleuresi. ¶ Q, si fuerit ex apāte gutturis reduc te ad Reica3 de sqnātia. ¶ Q, si fuerit vicio solōnis ɔtinui s̄ua q̄ sunt necīa in tali solōne. Vn̄ Aui. de cura ei⁹. Curet cū eo qō o3 i. cē. sūo. ¶ Q, si fuerit ex icisiōe nerui n̄ expectes curā. ¶ Q, si fuerit ex mala cōplone et spālr hūida aq̄ ɔtingit s3 plm tūc sit canō memorosius q statim adhibeat cura et nō tardet: qz ex tali humiditate ita aliqn̄ mollificātur lacerti vt beneficio medici nō restituant sanitati: et h forte intellerit Aui. cū dirit. Et ille qdē q sentit initiū abscisiōis vocis o3 vt icipiat ad curādū anq3 forti fiat. ¶ Et scito q abscisio vocis q̄ pueīt ex nocumēto nuce colli et spōdiluū et neruorum dilatantiū a casu et pcussiōe dislocatōe et huiusmodi. vix aut nunq3 curatur.

¶ Scōs canō. ɔfortet guttur cū his de qb⁹. c. de sqnantia: et valet ī hoc mixtio fcā ex quo dirato et sisamo excorticato cū modico lactis et sumat ter in die et trib⁹ dieb⁹ continuis et sit q̄ntitas trium coclearium.

¶ Terti⁹ admistratio medicaminū exiccātiū et ɔfortātium gutt. vt. Re. ficuū siccaꝝ mi̅ero. iiij. calamēti. ʒ. s. gūm ar. ʒ. i. abiiciant cortices ficuū: vt posse ē: deīn oia sit in mortario ɔteras et ɔiūgas: et fac pillas de qb⁹ teneat i ore patiēs vnā ɔtinue i nocte et die excptū. Aliō. Re. succi liqritie. ʒ. i. tuta. ʒ. q̄. croci. ʒ. i. s. et cū rob vue siue vini aggrega. Ite3 fiat sorbitio aq̄ decoctiōis cauliū paulatiā et paulatiā et ɔtiue sepe in die et sit tepida. ¶ Itē. Re. pinstiōꝝ mūdatoꝝ. ʒ. i. ʒʒ. ɔtriti. ʒ. i. s. amidi. ʒ. q̄. zuchari. ʒ. i. oia cū lacte misceātur et reducant ad formā melli: deīn aromatizet totū cu3 modico pipis et admistret in forma loch aut pillaꝝ vt placebit. ¶ Q, si fuerit ex siccitate qō ɔphēdit: q est cū pauca raucedie acuitate cū calitate q̄dā et aspitate et q̄da3 dolore tūc. Re. oleū vio. et cū eo misce mltū zuchari donec totū sit q̄si vt mel et ōglutiat paulatie: et sumat hora q̄ iuit dormitū q̄ntitas vni⁹ coclearis. ¶ Itē ad idē mucillago psilij cū zucharo vt dcm̄ ē. ¶ Itē ius galline. Itē ius spiachiaꝝ cū zucharo et hm̄. Et breuiter hūectatiua ex pte ē ciboꝝ sunt h casu marie ɔferētia. ¶ Itē ficus sicce cū cortice que hn̄t plm hūiditatis ē in vocis abscisiōe ɔferūt: et h voluit aui. cū dirit. Et ficus sunt iuuatiue ad abscisionē vocis siue sit ab hūiditate siue ex siccitate. ¶ S3 hic nota q nō preteriēdi sūt: nec postergādi canones vlēs attēdēdi in cūando mām peccātē: ita q ordinet dieta. Digerat eiiet. Diuertat vt est neē e iuxta ea q̄ posita sunt in caplis ppriīs vt de asmate pleuresi et hm̄: vt op⁹ erit. ¶ Itē notandū q in mala ɔplone absqz mā vt. s̄. sufficiūt sola alterantia. Itē q ea q̄ dcā sunt de cura abscisiōis valēt ē in de cura diminutiōis: ita sic differūt abscisio diminutio ex pte cansarū s̄m itēsium et remissum: ita et medicamia adiuice3 differre debēt. Vn̄ et valētia in raucedie valēt et in diminutiōe: et tu p te hec facilia aggrega et cōpone. ¶ De corruptiōe aūt vocis dicēdū q et licet plēs ei⁹ spēs ponant tn̄ pncipalr et lati⁹ mētionē de raucedie faciā de aliis succicte expediēs. nā satis cōferre vīr que dicent in de raucedine: et aliis spēb⁹ eius.

¶ De raucedine vocis: et asperitate. Reica. vj.

Raucedo vocis siue vox rauca ē vox aspera ab hūiditate: aut supficiei cāne ieq̄litate cāta. Et dī ab hūiditate: qz vox q̄ cāt a siccitate ieq̄litate supficiei cāne ppie dī aspa: et h volunt Gal. 2⁹ tegni cū dirit. aspitas est ieq̄litas supficiei s̄m corp⁹ diriū: hec humiditas est media iter illā q̄ facit tremulā et abscisa3. vt infra ō tremula. Aui. vō mes. et ceteri plēs intellexerūt. hūc terminū raucedo valde large volētes q ois vox confusa diceretur rauca. Ego vō credo q in oi voce rauca sit vocis ɔfusio: et idistictio. nā organa q̄ tū voces sunt ɔfuse et idisticte rauca appellam⁹. ¶ Ex qb⁹ hī q cā raucedis est hūiditas qō insert vt ɔfir exp̄mant alie cause que sunt cause raucedinis largo mō sumpte. Oia. n. q̄cūqz pn̄t esse cā ieq̄litatis cāne pn̄t: et sunt cā raucedis. Et in sūma numerant: humiditas vn̄cūqz fluens. vt. s̄. siccitas ɔsilr exiccādo difformiter partes cāne: et est iter has signū distictiuū: qz qn̄ est a siccitate est vox cū claritate: et sonoritate: oppositū accit ex ea que ē ex hūiditate. ¶ Ite3 accit ex dilatatiōe supflua instri vt in forti clamore forti sufflatiōe et spālr his factis post cibu3: vt 2⁹ et 3⁹ pplea. et hoc marime repit i venatorib⁹ clamātibus post canes et siluestria aialia. Itē idez ɔtigit ex mario frigore supfluo calore: supflua vigilia. nā hec oia aut trahunt hūiditatē ieq̄litatē vt fortis clamor: aut difformiter ɔsumūt ieq̄litando. Idē opant cibi aspi acetosi: et vltimo pōt ab apāte gutturis vel ptiū vicinātiū causari.

Cause. et in sūma tres sunt cause factiue raucedis pmitiua añs et ɔiūcta. ¶ Exēplū pmi aer hūidus post siccū hiēctās corp⁹. nā Ypp. cū fuerit estas sicca et boreal' et autūn⁹ austrin⁹ ifra i afforismis. Itē aer fridus post hūidū et fridus post cal3 exercitiū post cibū et ppe ptīcularē vt cant⁹. Itē fumus puluis vent⁹ borealis et marie cū subito venit post austrū: et ecōuerso. Percussio: casus: et lesio colli nuce et spondilium. Nimia vociferatio: vigilia supflua: somnus supfluus: cibi humidi vaporosi: cōestio multa reꝝ salsarū acutarū acetosaꝝ et hm̄. ¶ Exemplū

scdi vt mala cõplo humida in cãna: vel mala cõplo i istris vocis vt in pulmõe ꝛ lacertis factiuis vocis: vel in cerebro vel in pectore vl' in stõ ligua palato ꝛ hꝫ. Aut solo ꝯtiuitatis scã i nuca vel amigdalis. Vel catarrus descẽdẽs: inquit Gal. i libello de voce ꝙ raucedo spalr venit pp nocumẽtũ lacertoꝝ dilatãtiũ epiglotiꝫ: verũ descẽsus catarri est sepe in cã. ¶ Exẽplũ tertij vt hũiditas flanca vl' sãguica i cãna pulmõis exñs vl' lacertis vl' epigloto. nã vt pꝫ tipanũ hũe factũ nõ bñ sonat qñ nõ sit in eo reuerberatio sic in sicco.

Signa

demõratiua. Et° q̃ ẽ a cã ꝑmitiua signa nõ sũt. ¶ Q. si fuerit a capite scit' p grauitatẽ eius ꝛ alia capitis accñtia: de qb° in de sgnãtia ꝛ de tussi. ¶ Q. si a collo stõ pectore vel alio mẽbro discernit' a mẽbroꝝ illorũ nocumẽtis. Et hic nota vt de eo isra ꝙ humiditas magna vocẽ causat raucã: maior tremulã: marie autẽ vocem aufert sicut in paralesi lingue ꝛ mẽbroꝝ vocalium.

Pronostica.

Cũ estas fuerit septẽtrional' sicca ꝛ ei° autũn° meridional' ꝛ pluuialis: tũc raucedo multiplicat' in ipso. vide infra i affoꝛismis. ¶ Corruptio vocis pp nocumẽta nuce colli. ꝛ spõdiliuꝫ ꝛ neruoꝝ dilatãtiũ: ꝛ ita aliĝs nocumẽtis q̃ veniũt a pte posteriori sic dislocatio. casus: pcussio vix vl' nũꝗ curat' nisi ẽẽt recẽs valde. ¶ Raucedo post vinum annũ non recipit curã. ¶ Raucedo ex reumate nunꝗ curat' nisi prius reuma curet'. ¶ Cũ aliqs est reumaticus ꝛ raucus: ꝛ ꝓpe ex causa frida ꝛ flõmat vix vel nunꝗ curat'.

Cura

Et añꝗ ad curã ꝓcedas tu opator scito ꝙ raucedo q̃ accit decrepitis nõ sanat'. aui. qͦ intellige nisi sit valde noua. ¶ Jtẽ ꝙ raucedo post viñũ annũ non recipit curationẽ. ¶ Jtẽ raucedo ex reumate nõ curat' nisi prius curet' reuma: ꝛ tu ꝓ ei° cura recurre. ŝ. de catarro.

¶ Primus canõ ordiatio diete: digestio materie si necessaria videt'. Euacuatio pticularũ applicatio.

¶ Dieta ordinet' iuxta cãm: vt vbi gra. si fuerit ex siccitate sit aer declinãs ad hũiditatẽ cibi hũidi leniuũ: vt ius spinachiarũ: maluc tri. fic° sicce pigues subtiliũ corticũ: grana pini: amigdale mũde: passule sine ossib°: dactili pigues. Jtẽ sorbitiões ex iuscul' frumẽti ex fabis: ex farina amisi: vitella ouoꝝ: lac cũ melle viñũ dulce: syr° mellin°: succ° liqritie: ꝛ ex succare: q̃si eã ꝯtiuẽt. ẽ. n. clarificãs vocẽ cum accidit exaspatio: pp ꝗcũꝗ cãm. Mes'. ¶ Cõsilit si fuerit ab humiditate vt aer declinet ad siccũ cibi vt ius caulium: cicerũ cũ pipe: raphan°: ꝛ breuiter que sunt exiccãtia ꝛ cõsumentia humiditatẽ. de qb°. ŝ. trac. 3°.

¶ Digerat' mã si opus erit pro quo. ŝ. ca. de catarro. qñ ex fluxu a capite ꝯtingit sic vocem raucam fieri.

¶ Euet' aũt mã cũ respicientib° eã ꝛ laudo magis in h' exhibitionẽ pillarũ qñ itur dormitũ vt. ŝ. de catarro: ꝛ clisteria sunt marie h' casu cõmẽdãda. ¶ Q. si vl' cã ẽẽ a sanguine vel ab hũore sanguini ꝯmixto fiat flõmia ex cephalica iuxta canones de soda sanguinea. ŝ. ꝛ tu ibi semp ispecta ꝟtutẽ: deĩn fiat alteratio ꝛ eiio cũ cassia tamarindis vt ibi.

¶ Applicatio pticularũ pfiat' cũ his q̃ applanãt cãnam ꝛ aspitatẽ remouẽt. Et istã distictiõeꝫ sumit ex pte modorũ applicationis eoꝝ. Ut q̃dã p iteri°: q̃dã p exteri°. ¶ Et p interi° q̃dã admistrant' in forma pillarũ: q̃dã in modũ loch: q̃dã i ꝯfectiõe solida: q̃dã gargariçãdo: q̃dã sorbẽdo ꝛ hꝫ. ¶ Per exteri° vo in forma empli vel vnguẽti: suffumigiũ: ꝛ hꝫ. de qb° exẽplificabit' suis locis iuxta cãs positas. ŝ. de ea initiũ faciẽs ab ea q̃ ẽ ab hũiditate: ꝛ ẽ ꝫ plin. ¶ Pillule bichichie: q̃rũ descriptio. ℞. carnium dactiloꝝ. ℥. ʒ. piperis. ʒ. vi. cubebarũ. ʒ. i. se. feniculi. ʒ. ʒ. amigdalarũ dul. mũdataꝝ ꝛ zuchari. añ. ʒ. viij. ꝯfice. ¶ Jtẽ. ℞. dragagãti: gũmi ara. añ. ʒ. ij. mirrhe: olibãi. añ. ʒ. i. succi liqritie. ʒ. i. ʒ. carnũ dactiloꝝ ꝛ vini dulcis q̃tũ sufficit ad icorpationẽ teneantur ꝗ in ore. ¶ Jtẽ ꝛ pillas memoratas. ŝ. de abscisiõe vocis in 3° canone. ꝛ pĺa ibi scripta huic ꝓposito sũt ꝯuenientia. ¶ Loch sanũ ꝛ exptũ Mes'. ¶ Jtẽ. ℞. cinamomi. croci succi ligritie iuiubaꝝ: mirrhe. añ. ʒ. ʒ. pineaꝝ mũdataꝝ. ʒ. ij. penidiaꝝ. ℥. ij. misce cũ optia sapa: ꝛ fiat loch ꝛ lãbẽdo deglutiat'. ¶ Cõfectiões solide fiãt cũ his q̃ posita sunt de loch cũ zucharo viñ° decoctiõis. Ad idẽ valẽt penidie. ¶ Gargarisma fiat ex sãdaraca cũ aceto sqlitico cũ pauco mellis vel cũ oximelle sqlitico: est. n. sandaraca ex marime vocẽ corroborãtib°. Mes'. ¶ Sorbitiões vo fiãt cũ succo caulũ cũ zucharo. ¶ Per exteri° vo fac empla q̃ sint exiccãtia ꝛ nõ multũ i calitate eleuata. vt. ℞. folioꝝ camomille loti. añ. M. i. floꝝ aneti. ro. añ. M. ʒ. olei liliorũ albo. ro. camomillini. añ. ʒ. i. piguedis gallie. ℥. ʒ. farine frumẽti ordei. añ. ʒ. i. cũ vino cocto fiat emplm cũ modico croci. ¶ Unguẽtũ vo fiat ex isopo humida cũ oleo camomillino ro. an. ¶ Factis vo purgatiõib°: ꝛ vbi nõ est suspectũ de multitudine mãe fiant audacter suffumigia: vt. ℞. thuris sandarace: storacis calamite. añ. incorpent': ꝛ ex eis fiat suffumigiũ ꝛ recipiat apto ore. ¶ Et i casu nr̃o ex laudatis qñ res vl' q̃si in desparatiõe est. ℞. pipis cubebaꝝ: mirrhe costi: aristologie: cassie lignee: siseleos: maratri. añ. ℥. i. sulphuris citrini. ʒ. i. ʒ. cũ sepo hircino ꝛ vitello ouoꝝ: fiat trocisci desiccent' in vmbra: ꝛ cũ vti volueris pone vnum sup carbones ꝛ aperto ore recipiat fumum ꝛ post gargariset idromel: deinde comedat vnũ cocleare passularum.

¶ Et scito ꝙ ex marie ꝯmẽdatus est ficus sicca assata vsꝗ quo sudare incipiat ꝛ comesta. ¶ Jtem caulis siue brodium siue succus conditus ex eo.

Cura.

Jn facta ex siccitate. Ut que ex puluere: ventos fumo aut cibo vel potu: in lacerto vociferatio siccitatẽ imprimẽte. Admistrent' huectatiua ꝛ lenitiua: vt ŝ. in ꝑ canone: ita ꝙ declinet dieta ad humidũ ex pte rerũ nõ nalũ. Ex iuxta ordinẽ positũ de ea q̃ est ex hũiditate pñt ꝯfici pill'e loch ꝛ hꝫ. vt. ŝ. ꝛ recurre ad ea q̃ dcã sunt de abscisione vocis ex siccitate. ¶ Ualet syrupus iniubinus: ꝛ est speciale in hoc syrupus vio. qui etiam in forma loch vel ꝯfectionis reduci possunt: ꝛ cõsimiliter ex eisdẽ pillule pficiunt'. ¶ Et valꝫ electuariũ ioãnis damasceni. ℞. dragagãti. ʒ. v. gũmi ara. amigdalaꝝ dulciũ amili: seminũ cucumeri: añ. ʒ. iiij. seminũ citonioꝝ. ligritie: seminũ citrulli añ. ʒ. ij. penidiaꝝ. ʒ. xxx. mellis: qͦ sufficit. ¶ Jtem loch ex inuẽtione Mes'. de raucedine vocis cuius initium. Loch ex nostra inuẽtione. ꝛ est simile illi ioã. damasceni. ¶ Ad extra vo applicent' humectantia. nã ex datis facile compones iuxta ea que de ea que ex humiditate dicta sunt.

Cura

Jn causata ex forti clamore administrentur que dicta sunt de abscisione vocis in tertio canone ꝛ laudant' pillule ex ficubus: puluere mẽte modice isopi cũ vino dulci ꝯfecte vel cum syrupo de isopo. ¶ Jtem laudãtur sorbitiones ex farina tritici: chiist ordei cum melle. ¶ Laudatur specialiter medicamen de asse cum croco. Mes'. distinctione ꝑma. vbi non fuerit pñtia multe caliditatis. ¶ Q. si fuerit illic caliditas tũc administrent' ius de atriplicib° maluis: aqua ordei: grana cucumeris: amil' amigdalis: ꝛ hꝫ cõtẽperando. Confert in hoc casu lac: vitella ouorum sorbilium sine sale.

Cura

Jn causata ex frigore: nota que sunt calida conferentia. Et tu pone alleũ coctum cũ lacte asse. caul'. cartamũ. cubebe. ꝛ est ꝓpa ꝑcipue masticate. Mes'. menta: mirrha: porrũ cũ melle raphanus isopus cũ melle ficub°: pip: olibanũ: calamẽtũ. Jn causata vo a caliditate: nota ꝯsimiliter que sunt frigida conferentia: ꝛ tu compone. Faba: portulaca mucillago psiliĩ: citonioꝝ: aqua melonis idẽ ꝛ vnũquodꝗ istoꝝ administret' cum zucharo: aq̃ citrulloꝝ melonũ ꝛ medulla seminũ eoꝝ: grana papaueris: atriplex: malua aq̃ ordei: spinachie: blitus aqua granorum

rū: amilī. Tri. cucurbita: cucumer: iuiube: ⁊ silia. Et scito φ succ⁹ ligritie ⁊ vitelli ouoꝝ sunt ex ꝯuenientiorib⁹ mate/ riis: ad hoc vt cū eis cōponant̄ reliq̄: ⁊ silr lac multū. auic. ¶ Et ex cōpositis calis valētib⁹ in frida loch sanū ⁊ exper tū Mes. loch albū eiusdē de cura tussis humide: dyairis ⁊ est ꝓprū diapenidiū eius: dyaꝫꝫ. eiusdem: tyriaca magna. ¶ Et vt ex cōpositis gaudeas. ℞. croci. ʒ. iij. cubebe. ʒ. i. s. succi ligritie: olibani. aā. ʒ. i. confice cū rob pillas q̄s teneat patiēs sub lingua deglutiēdo paulatie saliuā. Et ex ꝯposi/ tis i calā diadragātū fridū: dyapapauer. syr⁹ vio. syr⁹ iuiu/ binus. ¶ Et ex cōpositis aliis. ℞. gūmi ara. dragagāti: se/ minum cucumeris. aā. ʒ. i. succi liquiritie: amili. aā. ʒ. ij. tere ⁊ ꝯfice cum mucillagine se. citonioꝝ ⁊ psilij: ⁊ fac pillulas magnas vt sunt auellane: ⁊ accipiat mane ⁊ sero lābendo. ¶ Aliud ad idē: ⁊ est democriti. ℞. se. cucumerū mūdatoꝝ ʒ. vi. succi ligritie. ʒ. vij. se. portulace. ʒ. i. ꝯfice cū albumine oui: ⁊ fac trociscos ⁊ teneat sub ligua vnū. ¶ Et p silia cō pone locata empla: vnctiōes ⁊ hʒ. ¶ Sed notandū φ fri gida nō debēt sic ad ea applicari: ꝓpter qđ recurre ad ru/ bricam de squinantia ⁊ suffocatione.

Cura Si raucedo fuerit ex apate circa guttur cura ꝑ/ us cum his que de squinantia.

Cura Cōsilr si ex catarro vt dictū operare.

Cura Si a vigilia ⁊c̄. iduc somū ⁊ ꝯsidera si ibi in cā ē humiditas vel siccitas ⁊ opare cū iā dictis.

Cura Si ex cibis aspis iam habes leniētia. Que vō est a sola q̄litate sola sufficiunt alterātia.

Cura Succincte aliarū spērū siue diuarū vocis vt pro missū ē iuxta ordinē ducis mei initiū faciā a cu ra vocis aspe que est spālis raucedo: ⁊ causat̄ a siccitate la certoꝝ epiglotis ⁊ pectoris ex coitu ex vigiliis: ⁊ indiffer en ter ab oī cā difformiter exiccāte cānā pulmōis ⁊ ab incisio/ ne vue. Q, si fuerit hūiditas ineq̄litās eā erit ꝓprius loq̄n do vox rauca. ¶ Et de cura ei⁹ breuiter me expediēs: qm̄ vt pʒ pendet cura ei⁹ ex dictis solū colligā que a duce meo scripta sūt. Abstineat ab his q̄ dixi in de raucedine: dimit/ tat vociferationes ⁊ vtat̄ lenificatiuis: vt sunt sic⁹ pingues humide ⁊ sicce passule ⁊ hʒ. ¶ Q, si fuerit ex incisiōe vue singulare remediū. ℞. rob vini ⁊ si fieri pōt sit antiquum. mell. aā coq̄nt̄ a. iuuicē: ⁊ remoueat̄ spūā: ⁊ ex h̄ cōposito cū aq̄ calā fiet gargarisma ⁊ patiēs ēt i potu ex eo sumat.

¶ De voce breui. Rubrica. vij.

Tam eius cā sit breuitas anhelit⁹ opʒ in ea remouēda isistere cū his q̄ anhelitū ꝓlongāt vt sunt ꝯtinere anhe/ litum ascēdere ⁊ descēdere per mōtuosa: ꝓlō/ gatio more in balneo: ⁊ post ipsi⁹ exituʒ bibat vinū. Itē dormiat q̄ somnus inducit longitudinē in an/ helitu eo φ anhelitus fit in somno difficilis.

¶ De voce grossa. Rubrica. viij.

Vox grossa nō hic audiēda nisi p q̄ŋ to p ipsā iportet̄ vox ma gna ⁊ grauis. Cui⁹ cā ē dilatatio meat⁹ q̄ qdē q̄nq̄ ꝯtingit ex nimia replōne stōi faciente fa stidiū mollificāte ⁊ dilatāte. Q, nq̄ ex multitu dine vociferatiōis q̄nq̄ ex vehemēti attractiōe ⁊ ꝯstrictio ne aeris vt accidit fistulatorib⁹ tubicinatorib⁹ ⁊ hʒ. Et cu/ ra ei⁹ ē euacuare māam ad locū tractā: ⁊ vti ꝯstrictiuis. De quib⁹ omnibus ad plenū dictū est supra.

¶ De voce subtili. Rubrica. ix.

Hec aūt fit ex causis ꝯ̄riis: q: ex ꝯstrigēti b⁹ ⁊ exiccātib⁹ vt sūt vigilia: las situdo: somn⁹ de q̄ i dubiis: ⁊ ꝓpe post cibum exercitiū laboriosū: ciōnes. ¶ Et cura ei⁹ ē vt dimittat voceꝫ ⁊ adhibeat exercitio eq̄li: cibis ꝯpatis ⁊ itroitu balnei cī mane ⁊ fugiat stiptica exiccatiua ⁊ coitū de quo etiā in dubiis vt iā posterius patebit.

¶ De voce tenebrosa. Rubrica. x.

Vox tenebrosa ⁊ turbida est silis voci siue sono cā/ to ex fricatiōe vni⁹ plūbi cū alio. ¶ Cui⁹ ē hūi ditas grossa valde. Et i ei⁹ cura ꝯferūt calefa/ ciētia sbtiliāna ⁊ icidētia: vt vinū antiquū: pi/ sces salsi ⁊ hʒ. de q̄b⁹ de asmate ⁊ de abscisiōe voci dcm̄ ē.

¶ De voce trepida. Rubrica. xi.

Vox trepida siue tremula cāt̄ ab hūiditate mollificante minori q̄ʒ sit hūiditas mollificās in abscisiōe. Vn̄ sic Aui. io. tertij. c. de voce. Raucedo igit̄ accidit ab hūiditate pauca: ⁊ cū mltiplicat̄ pa rū tremit: ⁊ si multiplicat̄ destruit̄: ex q̄b⁹ appet φ est me/ dia inter raucā ⁊ abscisam. ¶ Preter aūt hanc cām credo Aui. itellexisse alias cās posse esse factiuas vocis tremule. Ut sunt debilitas v̄tutis ⁊ idifferēter ois cā qua lacerti epi glotis in motu pñt tremere: ꝓ quo recurre ad cās tremo/ ris: de q̄b⁹ rubrica de tremore: siue. c. de passiōib⁹ neruoꝝ. ¶ In cura vō ꝓcedit Aui. ꝯ̄ motū trēulū musculoꝝ cū his q̄ ꝯfortāt eos debilitatos faciēdo eos quiescere ab oī labore tā eis ꝓprio q̄ʒ aliis mēbris. vñ vult φ nō saltet neq̄ʒ alios laboriosos mot⁹ faciat: ⁊ φ nō clamet cātet neq̄ʒ multum loq̄t̄: neq̄ʒ rideat: extēdat man⁹ ⁊ breuiter qescat ⁊ resupi/ net̄. Et sup pect⁹ sitū ponat frustū plūbi sm̄ q̄ntitatē quaʒ tolerat: ⁊ de isto in dubiis. ¶ Et ex cibis meliorib⁹ sūt qui cōfortāt sensuʒ ei⁹: ⁊ sunt pedes ⁊ extremitates ⁊ lacerti: ⁊ ea in q̄b⁹ sūt ꝯglutinatio ⁊ stipticitas. ¶ Et lʒ plime repiā tur vocis dn̄e sic̄ acuta: grauis longa ⁊ hʒ: q: tn̄ ex notitia cure dictarū habet̄ notitia cure illarū: hinc de his breuita/ ti obtēperās supsedeo de determinatione harū.

¶ De sputo sanguis siue emotoyca passiōe. Rūica. xij.

Vnde sputū sanguis est ab ore ei⁹ eiecto a capite vel ptib⁹ adiacētib⁹ sm̄ plm̄ euenicēs. Dī ʒ plʒ: q: aliq̄n a mēbris supfluit nāl. lr⁹ vt epe: splene mrice. ¶ Propter qđ no tādū φ sputū sanguis q̄nq̄ ē a mēbris ꝓpin/ qs q̄nq̄ a mediis: q̄nq̄ ab extremis. Exēplū pmi: vt q̄n est a gingiuis: labiis: ligua ⁊ hʒ: ⁊ tūc ē subtil̄ pauc⁹ cū saliua pmixt⁹ cū q̄dā educt⁹ collectiōe. Exēplū scđi vt q̄n ē a mi/ ringis cerebri colatorio palato: vulua: narib⁹: ⁊ p colatori um oris ⁊ pulmonē igrediēs: ⁊ tal̄ cū q̄dā educit̄ attractiōe excreatiua. Exē⁹ tertij. vt q̄n ē a gutture vl̄ cāna. nā a gut ture cū maiori euēit rascatiōe ⁊ sine tussi ⁊ i maiori q̄ntita te. nā cāna mur⁹ ē gutture sāguiea. ¶ Silr ⁊ iterdum sine tussi vt a stō cū vomitu epe: splene mrice ptis mutillatiōe: vētre vena: chili: emorroydib⁹ ⁊ hʒ. Q in colore discernit̄: dolore ⁊ hʒ. Et aliq̄n cū tussi magi: ⁊ tūc aūt ē ex pectore: ⁊ ē grossius globosius tēdēs ad nigrū cū dolore ⁊ trēore mi nori ⁊ fanitate velociori q̄; q ē ex plmōe vl̄ suba ei⁹: q ē ci/ trin⁹ subtil̄ spūosus valde dolorosius: ⁊ cū miori tussi: de q b⁹ i dubiis. Uel ab arteria vēali: ⁊ tal̄ ē mult⁹ calis medi⁹ cō sistētia iter illū q ē a pectore: ⁊ q ē a plmōis suba. ¶ A ve/ na āt arteriali nō vī sāguis egredi. vt ꝯciliator dr̄a. 190. nā cū duas hēat tūicas ⁊ velut i motu cū plmōe distenit̄ re/ tro ad dorsū vbi fere pmanet qet⁹: nō vī φ rūpi possit. Ar/ teria venal̄ sic cū vnicā hēat tūicā: ⁊ sit distemiata p ptē an teriorē. vbi vehemēs mot⁹ existit: h̄ aūt sanguinis exit⁹ nō pōt esse nisi quadam interueniēte opatione.

¶ Propter qđ sciēdū φ vena apit̄ tripl̄r. Aut q: sāguis pec cat in q̄ntō: q̄re vēa sua plētudie crepat ⁊ fluit mult⁹ subi/ to: ⁊ ē cū plētudie corpis rubore venarū: grossitie ⁊c̄. ⁊ vo/ cat̄ rixis. Aut q: peccat q̄litate: q: s. sanguis ē acut⁹ corro siu⁹ soluēs ꝯtinuitatē: vt q ē colicatus flatu salso admixt⁹: ⁊

hic paulatim fluit: ꝛ color ostēdit an humori est adiunct⁹ ꝛ vocaꝫ diabrosis. Aut peccat in suba: q: sui subtilitate p poros venarū resudat ad ex̄ in modū roris: ꝛ paulatim⁹ est valde ei⁹ exit⁹: ꝛ ei⁹ color est rube⁹ clar⁹ valde ꝛ vocaꝫ anastamosis. ¶ Ad hāc ꝑterea aptionem ꝯcurrūt fortitudo v̄tutis expulsiue victa ꝛ stimulata ab hūoꝛib⁹ acutis pungentib⁹ ꝛ defectio ꝯtentiue in oꝛe venarū que est: aut ex earū rarificatione aut mollificatiōe in oꝛe earū: ꝑpter qḋ relaxata apiunꝫ. ¶ Facit ꝛ ad idē ꝑticularius loquēs reddēdo sanguis ad fontē retēti cōsueti fluere per alia loca vt sanguis mēstruꝫ: emoꝛoydaꝝ: mēbꝛi mutilati. ¶ Amplius ꝯsueuit sanguis iste nō a venis: ſꝫ ab apāte ipso sanguineo in mēbꝛo aliquo ꝑsistēte ꝑfluere: ꝑpter qḋ nō semꝑ est timendus exit⁹ sanguis: qm̄ apātis: epatis aut splenis aliqñ sanitatē ꝑnūciat ꝛ aliqñ crisiꝫ. Uñ Aui. de sputo sanguis in fine. Et nō oē sputuꝫ sanguis timoꝛosum. Et multotiēs qdē est cā sanitatis apātis in epate vel splene. Et Raſ. 4⁰ cōmēto. c⁰ de sputo sanguis recitat se vidisse hunc casum. Et si arguiꝫ. Hyp. 4⁰ affo⁰. Sāguis qūlscūqꝫ sursū ꝛc̄. malus. Dicēdū q intelligēdū ē illud dcm̄ veꝝ vt in ꝑlibus.

Cause Et lꝫ de causis ei⁹ aliqd tactū sit: tñ cū sit accidens sciui ꝛ periculosuꝫ vulgariterqꝫ nimium ꝑterrēs: hinc ad ampliorē doctrinā de causis eius subiungam quedā ſm ordinem in aliis sepe descriptum.

¶ Hꝫ itaqꝫ aut hēre pōt accñs ſ tres in gñe cās ꝑmitiuā. l. ātē ꝛ ꝯiūctā. ¶ Exēplū ꝑmi casus: ꝑcussio: vulneratio ſr pect⁹ a velamīe facta. Tussis vehemens. Uociferatio fortis. Sāguisuga que os itrauit. Uomit⁹ laboꝛiosus ꝛ ꝑpe in hñib⁹ pect⁹ strictum. Frigus ꝯstrigēs. Calor dissoluēs. Siccitas q̄ ispissat ꝛ ꝑparat ad scissionē: vel hūiditas mollificās: humoꝛ corrosiuus vt salsus a capite ad pect⁹ descēdēs. Fortis motus siue exercitium: ꝑp qḋ oꝫ flōmare athletas nr̄a: ꝛ iō multiplicaꝫ demoniacis. Dimissio flōmie cōsuete. Balneū calīn apiēs ꝛ dissoluēs. Jtē cibi sanguinem multiplicātes vt cibi boni: vinum bonū dulce: cibi acuētes sanguinē vt acrumia ꝛ acute medicīe vsus eaꝝ. Doꝛmire do sup stratū durū. Jtē supfluus sōn⁹. Supflue vigilie sanguinē acuētes: vt ira ꝛ hꝫ. ¶ Exēplū scḋi vt multitudo mãe ex multitudīe cibi ꝛ pot⁹. Aut ex dimissione exercitij. Aut euōnis ꝯsuete vt retētiōe mēstruoꝝ emoꝛoydaꝝ causata: aut mutillatiōe mēbꝛi. Jtē vētositas in venis faciens eas laboꝛiosas: ꝛ ꝑpe in ꝑparatis: vñ ponit sanguinē i motu ꝛ ipm extēdit ꝑpter accītē ex motu ebulitionē. ¶ Exēplū tertij vt vulnus extꝰ in vena aut in mēbꝛo: aut i vtroqꝫ icisio: ꝑfoꝛatio: corrosio: aptio: rarefactio: nimia teneritas: nimia venarum strictura ꝛ hꝫ.

Signa demr̄atiua. Si ex causis venit ꝑmitiuis sciet: si tu medicus eris diligēs de eis inqsitoꝛ: vt q interrogetur infirmus de regimine eius: ꝛ de aliis aspiciendo in os eius: ꝛ ita de aliis.

¶ Signa q mā est in ꝑpinq est ꝑuitas tussis. ¶ Q₂ si fuerit in remoto valde erit tussis vehemens valde: si in medio media iter has. Jdē dicaꝫ de facilitate: ceteris tñ ꝑibus vt q̄to facilius ꝛ citius exit aliis ꝑib⁹ tāto in loco magis ꝑpinquo: ꝛ q̄to difficilius tāto magis in remotioꝛi: ꝛ qñ ifirm⁹ doꝛmit aut iacet sup lat⁹ infirmū multiplicaꝫ sputum.

¶ Signa q a capite: q: ꝯsueuit hr̄e fluxum sanguis nariū: aut q añ ei⁹ euētū hēbat capitis grauitatē: ꝛ post fluxuꝫ. aut sanguis euentū alleuiat⁹ est. Et signa sanguinis nariū habuisti suo loco: vt rubedo faciei ꝛ oculoꝝ: splēdoꝛ ante oculos: fitqꝫ subito ꝛ absqꝫ spuma.

¶ Signa q a stō: grauitas in stō ꝑcepta ꝛ ꝑtibus ei⁹. Et q euenit cū vomitu ꝛ absqꝫ tussi: aut valde parua.

¶ Signa si ex gingiuis sunt gingiue sanguinolēte ꝛ vlcerate: ꝛ cū fricanꝫ egrediꝫ sanguis: imo cū labia stringunꝫ: deinde expuiꝫ apparet in sputo sanguis. Jteꝫ fit absqꝫ rascatione vel valde modica absqꝫ vomitu.

¶ Signa si a gutture est cum notabili rascatiōe ꝛ sentiꝫ nocumētū in eo: ꝛ etiā q: cū tussi dimittiꝫ.

¶ Signa si ex meri sentiꝫ doloꝛ iter duas spatulas.

¶ Signa si ab epate vel splene cognoscitur per nocumenta ꝛ doloꝛe in locis.

¶ Signa si a pulmone vel pectoꝛe semꝑ est cū tussi ꝛ maiori ꝛ minoꝛi ſm loci ꝑpinqtatē: aut distātiā: vt dcm̄ est.

¶ Signa ei⁹ qui ē ex carne pulmōis vulnere ei⁹: aut vlcere sunt: q: spumosus paulatim veniens ꝛ absqꝫ doloꝛe emissus ꝛ nō in mlta q̄ntitate. ¶ Ei⁹ vō q ē ex venis: q: nō ē spumosus: ꝛ est rarioꝛ: q: magis fluidus. nā q est ex suba pulmonis nō ē sic currēs: nā spumositas ē i reb⁹ cā alic⁹ ꝯstantie vt in sputo vi. Jtē ē magis spissus ꝛ magis sangui silis.

¶ Signa si a pectoꝛe est magis grossus coagulat⁹ cū spūcositate q̄dā: ꝛ ē cū doloꝛe significāte locū egritudinis ꝑpter neruositatē pectoꝛis cū tussi foꝛti ꝛ pauc⁹ i q̄ntitate ꝛ paulati veniēs: ꝛ certius signū ei⁹ est additio ei⁹ post somnuꝫ.

¶ Signa si ex incisione venarū est multitudo sanguis.

¶ Si ex corrosiōe: signū antecessio corrosiōis ex acceptione acutoꝝ catarri acuti: febꝛis saniositas vel virulentia sputi corticis: aut ꝑtis pulmōis: ꝛ ē silis aq̄ carnis ꝛ icipit paulatim: deiñ fluit mult⁹ ꝛ color est malus. ¶ Si ex apertione venarū est repletio ꝑuatio doloꝛis ꝛ venit reqꝫ ꝛ egrediꝫ in primis minus q̄ꝫ egrediꝫ qui factus est ex incisione: ꝛ est plus eo qui egreditur ex corrosione.

¶ Signa si ex apāte sciꝫ ex prauitate ꝛ signis apātis.

¶ Signa ꝑnostica. Jn pleuresi ꝛ ꝑipleumonia si sputuꝫ apparuerit subrubeū boni. ¶ Sputuꝫ ex corrosiōe raro vix aut nunq̄ꝫ sanaꝫ. ¶ Oē sputū sanguis cuꝫ tussi si durauerit ducet ad ꝑtisim. ¶ Sputuꝫ ex ꝑtib⁹ fistulatis freq̄nter reuertiꝫ. ¶ Sputū sanguis qḋ subito ꝛ repēte venit si vadit ad coꝛ cito iterficit: ꝛ si restrigaꝫ subito suffocat: ꝛ si nō restrigaꝫ iterficit ꝑpter nimiā sui euōnē. ¶ Sāguis q venit cū vomitu si cū febꝛe fuerit moꝛtale: ꝛ maxime si notabilis fuerit q̄ntitatis. ¶ Sāguis q̄lscūqꝫ sursum eueniēs malū: vt ifra i affo. q aūt est ab iferioꝛib⁹ vt emoꝛroydalis nō supfluēs bon⁹: ꝛ cā est sanitatis: vt ifra de eis. ¶ Jtē nota q qñ exit sanguis ex pulmone de duobus ꝑincipaliter debes timere: aut q supñuat vel q ad vlc⁹ ꝑducat. ¶ Et nō ē oē sputū sanguis timoꝛosū: ſꝫ illḋ qḋ nō retineꝫ vel est cū se. ¶ Et q est ex suba pulmonis ꝛ arterīs difficili⁹ ꝯsolidaꝫ: qm̄ in suba pulmōis retineꝫ mãe supflue putride q̄ ꝑhibenꝫ ꝛc̄. ꝛ nō sic in venis ꝛ arterijs: ꝯsidera.

Cura Jn curatiōe ei⁹ oꝫ attēdere: q vt inqꝫ Hali. Sputū sanguis est vnū de malis accñtib⁹ iuxta illud senis allatū. Sāguis q̄lscūqꝫ sursū eueniēs malū: ꝛ iō studeāt suspecti: nā tales sunt qb⁹ ad pect⁹ descēdūt catarri ꝛ hñt pect⁹ debile angustū: ꝛ hꝫ. ꝯsueuit nāqꝫ accigere a. 18. anno vsqꝫ ad. 35. in quo tp̄e coꝛpa sunt ꝑtisi suspecta: ꝛ manifestaꝫ magis in vere ex sanguis abūdātia. Et iō canones diligēter ꝯsiderenꝫ ꝛ festina cura ei adhibeaꝫ ne coꝛpus tale in ꝑtisim cadat: ꝑpter qḋ iuxta ducē ꝑmo enumero canones ꝑuisiuos: deinde eius curatiuos.

Preuisiui Canōes sūt qnqꝫ. Oꝛdīatio diete. Adequatio sanguis. Euō. Diuersio. Quit⁹ est stipticatio ꝛ ꝯsolidatio ꝑtis vñ pōt sanguis fluere.

¶ Oꝛdineꝫ dieta iuxta causam suspectā. Q₂ si fuerit subtilitas sanguinis: aut eius acuitas vel rarefactio mala poroꝛum: declinet aer ad frigidum ꝛ non multum ne sui multa frigiditate premat materias ad pulmonē. Cibi sint frigadi stiptici opilatiui conglutinatiui cōsolidatiui vt lac decoctum: caseus recens: sine sale poꝛtulaca dragagāti fructus stiptici ꝛ hꝫ: de quibus infra ad plenum: ꝛ. š. quarto tract. Et abstineat ab aere vehementer calido frigido: cibis vehementer calis acutis moꝛdicatiuis: foꝛti exercitio

balneo coitu. Medicinis vel aliis aperitiuis: vt aloe: apium: sisamum: potus vini plurimi: intueri res rubeas ⁊ hmōi: de quibus dictum est.

¶ Scōs complet cū his que acuitatē vel subtilitatē ipsius remittūt: p quib⁹ 4⁹ trac. ex syru. ⁊ aquis ⁊ hmōi.

¶ Terti⁹ pficit cū flōmia ita q cū medic⁹ occurrit egro tali ⁊ in pn̄ statum faciat flōmiā diuersiuā declinādo ad inferiorā vt in saphena: deinde si op⁹ est ex basilica eiusdē lateris: ⁊ maxime si mā fuerit fluxa. Qz si fuerit in fluxu ex latere opposito: ⁊ si nō timet fluxus fiat ⁊ 3⁹ vice de eodez latere. Nec est timēda: ita p tūc flōmia: sed magis festinanda: ⁊ dz hec flōmia reiterari: ⁊ adhuc in eadē die bis vel ter: ⁊ in vicés prīn ſm etatē tenorē virtutis ⁊ ipsi⁹ sanguis q̄titatez. Vñ Serapio in cura sputi sanguis in istrumētis anhelit⁹ flōmamus basilicā in pmo die bis: in 2⁹ bis si virt⁹ ɔsentiat. Qz si pect⁹ fuerit in creatiōe angustū non est tardādū nec timēdū reiterare flōmiā: qz alr in ptisim cadet. Itē in hoc sis marie sollicitus. ¶ Silr studeat ad puocationē emorroydarū vel in muliere mēstruoz: ⁊ ɔferūt vētose in hypocundriis posite sine scarificatione. Qz si cū sanguine fuerit alius humor ɔiunct⁹ tūc sollicita ad euacuādū illū cū farmacia approp̄iata: de qua 4⁹ tract.

¶ Diuersiones fiāt cū ligaturis: de qb⁹ īfra vī. de soda.

¶ Quint⁹ cōplet cū aq̄ aluminosa: ⁊ ceteris hñtib⁹ hāc intentionē: de qb⁹ ad plenū in sequētib⁹ canonib⁹.

Curatiui canones. Cū hic exit⁹ sanguis sit de his q̄ cōiter occurrūt ⁊ est maximeq̄ suspectus. nā ducit hoīez ad ptisim: ⁊ tādē ad mortē si diligēs cura ꝑ pn̄⁹ nō adhibeat: hinc nō me caluniet qsq̄ si in cura ei⁹ aliquātulū plixus ero. Sequar itaq̄ curā ſz ordinē cāru ei⁹.

Cura eius qui est a sciss̄a pulmōis q est mir⁹ suspectus eo q est a pectore p cās que tangentur in dubiis. vbi septē sunt attendēdi canones. ¶ Prim⁹ ordinatio diete. ¶ Secūdus incarnatione fiat vlc⁹: ⁊ ad hoc marie dz medic⁹ conari: cū solutio ɔtinuitatis in eo sit marie difficilis: vt infra in dubiis: ppter qđ est praue ⁊ difficilis cure: ⁊ raro ex eo curant egri. ⁊ ppter hoc ingebat Auic. de cura eius: qđ stati in scō ab ipso corpe pulmonis oz vt patiēti in potu dent medicine incarnatiue. ¶ Tertius est diuersio. ¶ Quart⁹ est sedatio agitatiōis ⁊ mobilitatis in sanguie. ¶ Quint⁹ est sanguis eductio vbi cōphēdit q sit facta sanguis retentio ppter ei⁹ ɔgelationē. ¶ Sext⁹ q si incarnatio nō sit possis saltem fiat eius aliqualiter clausio: aut opilatio. ¶ Septim⁹ ipsius fluxus prohibitio. ¶ Et hic ante omnia nota q aliquādo multe ex his intētionib⁹ vna claudūtur medicina vt apparebit.

¶ In ordinādo dietaz fac aerē declinare ad latus friditatis ex. ā. nec fiat nimis frigidus: nec nimis calidus. ¶ Ex parte ciboz inspecta q̄titate sanguis fiat diminutio i potu ⁊ cibo: ⁊ dimittat vinū si ē possibile ppter ɔsuetudinē bibēdi vinū in nām cōuersam. vñ ex dimissione ei⁹ multū debilitant egri. q si dimitti nō pōt sit multe pmixtionis: ⁊ sit vinuz stipticū: ⁊ sit pot⁹ aq̄ calibeata: aut cū syrupo mirtino vl aq̄ pluuiali que hoc casu est maxime ɔueniēs. ¶ Et ex cibis cōueniūt sorbitiones facte ex milio: riço: ordeo: portulaca: lactuca: endiuia: atriplice: lentes excorticate: robilie: faba: ⁊ hmōi frida ⁊ frida sicca. de qb⁹ in 3⁹ trac. ¶ Itē ex fructib⁹ cucumeres: citrulli: pruna: citonia: ⁊ hmōi. ¶ Ex carnib⁹ pdicū: minutarū auiū: leporis: ⁊ hmōi decoctarū cū fridis stipticis. Itez rostra porcelloz: pedes vitulorum ⁊ hmōi. ¶ Itē pisces ex aqs mediis: cancri in lacte decocti a q̄ extractū est butyrū: aut in aq̄ ordi. ¶ Inspecta aūt q̄litate sanguinis vt acuitate dent confulsi frida humida ⁊ stiptica: vt citrulli: cucumeres ⁊ hmōi: granata muça: ribes berberis dictuz vinū grispinū. Itē ex carnib⁹ dictis ⁊ dicēdis geladoris cū his acetosis stipticis. Itē cū aceto si non timet tussis ⁊ in modica q̄titate. ¶ Et scito q portulaca est mirabil in hoc casu. Et silr semē plātagis puluerizatū in ferculis: ⁊ est ex secretis. ¶ Dimittat pulmēta ex frumēto ⁊ tri. de quo in dubiis: ⁊ generalr oīa que multiplicant ⁊ dilatant sanguinē ex his que comedūt ⁊ bibūt. ¶ Et scito q lac acetosum in quo extinctum est calibs vel ferruz est magne efficacie i hoc casu i matutinis sumptū: ⁊ dormiat sic erectus: aut supine: ⁊ nō sup lat⁹ vt cōprimat.

¶ Scōs cōplet cum cōsolidatiuis ⁊ incarnatiuis: ⁊ de ipsis primo ponā simplicia. 2⁹ ɔposita expta. ¶ Simplicia sūt lutum armeniū: lapis ematitis: arnoglosa semen eius: sanguis dra. ⁊ est medicina ppria: charabe bolus balausha. rose ⁊ virgula eius. Cornu cerui vstū: corallus adustus: vide infra defluxu menstruoz: cortices granatoz: gummi assum. Mumia reubarbarū assum. cortices thuris: cortices masticis: coagulū leporis: coriandrū: fructus folia mirti: spodiū: acacia: hypoquistidos: camphora: opiū: papauer. semen eius: centaurea maior de qua in dubiis. ¶ Ea vō que ab hoibus ppinant sunt succus plātaginis: portulace: aqua pluuialis īfusio gūmi assi. aqua ro. plantaginis mumia: succus granatoz mirti: syru. eius ⁊ huiusmodi. Itē cōmiscende sunt medicine portātes consolidātia ad locū vulneris: vt si fuerit in pectore pectoralia vt sunt liquiritie: ⁊ succus eius: passule cum granis iniube: idromel ros. Si in naturalibus fiue nutritiuis addant que faciūt penetrare virtutē ad locū: vt spica: semina quattuor minora: ⁊ quattuor maiora. ¶ Ex cōpositis vō pmo loco laudat zuccharum ros. vnius anni: de quo in rubrica de ptisi: ⁊ est medicamen pprium ⁊ benedictum: syrup⁹ ros. syrup⁹ iniubinus: syru. mirtinus: syru. de pomis acetos. Mes. trocisci de charabe: ⁊ est medicamen cōmune cum aqua plantaginis: trocisci de terra sigilla. Unde Mes. Ex rebus mirabilibus iuuamenti sunt trocisci de terra sigillata: trocisci de charabe dicti in antidotario. Item reubarbarū cum succo plantaginis vel portulace. Et lapis ematitis cū succo plantaginis. ¶ Et in hoc audi Cōciliatorez differētia 190. Medicamina in hoc composita expertiora duo repperi: quorum vnum sunt hmōi trocisci constrictiui sigillati ⁊ vniuersaliter fluxui omni cōferētes somnū etiam procurantes: quos construxi. ℞. acacie: balaustie: nucis cypressi: gallaruz hypoquistidos: nucleoz: vue siluestris: caude equine: corrigiole: mirti sumach. añ. ʒ. ii. thuris minuti mirrhe. masticis: lapidis ematitis: charabe: sandaloz: coralloz rub. sanguis dra. terre sigillate boli ar. lun: stelle: aluminis scisi. añ. ʒ. v. stercoris asini capre: leporis: spōgie combuste: encaustrum scriptoz. cētauree minoris: cornu cerui adusti: spodii: capilloz: ro. rub. siluestrium: bedeguar: reubarbari: costi. añ. ℈. iiii. semis papaueris albi: semis iusquiami albi. añ. ʒ. i. corticum mādragore: opiū castorei: cassie lignee. añ. ℈. ii. croci camphore. añ. ℈. i. construat trociscorum massa cum succo plātaginis ⁊ portulace: ⁊ informentur trocisci: qđ melius post duos: aut tres mēses: quoz cū succo portulace sumat vnus. ʒ. i. aut cum aqua frida ⁊ sequitur. ¶ Est ⁊ aliud electuariū narcoticuz mirabile: qđ etiam tussim ⁊ vētrem sistit ⁊ somnuz inducit ⁊ dolorē placat. Cuius pmixtio. ℞. spice nardi: storacis: calamite: croci: thuris al. cinamomi omniū. añ. ʒ. x. xilobalsami: succi liquiritie. añ. ʒ. xi. amoniaci: cassie lignee: dauci ozimi. añ. ʒ. vii. ʒ. galbani mirrhe: costi: piperis albi: añ. ʒ. v. fecis balsami. ʒ. iiii. loco cuius pōt poni fex terbentine distillate. ʒ. ix. succi folioz mandragore. ʒ. ix. ʒ. opiū tebayci. ʒ. v. mellis. qđ sufficit. Cuius dosis sit a. ʒ. ʒ. vsq̄ ad. ii. iuxta virtutem ⁊ egritudinem patiētis cū vino calido: aut aqua ſm nām egritudinis artificiata quod vt alia philonioz dandū est post tempus constrictionis ipsius longius: vt. 6. mensiuz vt differētia. 140. ⁊ vltimate q ista sit artificiose cōposita.

⁊ maxime capitũ partẽ eoꝝ que in hac valẽt passiõe inspecta intẽtione dicta. ¶ Ad idẽ athanasia magna Auic. p̄ trac. quĩti. Serap. 8° ca. antidotarij. Aliab. 6° ca. ãtido. Itẽ athanasia nr̄. cũ succo plãtagis: trifera saracenica nr̄. Itẽ athanasia magna Mes. distictõe p̄ma. ¶ Et ad hãc intẽtionẽ est syru. vio. nr̄. de scã sophia domestic⁹ satis. ℞. succi v̄ge pasto. succi plãtagis. añ. decoquãt ⁊ dispumẽt: ⁊ post decoctionẽ addat. lib. i. çuchari: ⁊ fiat syru. Cũ v̄o remotus fuerit ab igne iponat hic puluis. ℞. boli ar. gũmi ara. san. ora. lapidis ematitis. añ. ʒ. i. s. ⁊ bñ agitent cũ spatula ⁊ vsui reseruet. ¶ Aliud ad idẽ ⁊ existimat Gentilis quẽ nota: q: in eo fuat canon: q: cõmiscent pectoralia. ℞. endiuie epatice: lupuli: capilloꝝ ve. arnoglose. ana. M. i. ligritie. ʒ. ij. passularũ ordei excorticati: viola. ana. ʒ. i. seminis papaue. albi: sandaloꝝ ru. berberis. añ. ℥. s. dragagãti. succi ligritie. añ. ʒ. iiij. çuchari. ℥. vi. penidia. ℥. iiij. fiat syrupus ¶ Ali⁹ ⁊ ẽ nr̄. de scã sophia qui plus pl3. ℞. ro. balaustiarum: v̄ge pasto. caude equine: endiuie plantagis. añ. M. i. ligritie. ℥. s. seminũ cõium: semis portulace: semis papa. al. añ. ℥. i. sandaloꝝ: berberis: spodij. añ. ʒ. ij. passularũ. ℥. i. capris adip. ℥. s. ex oĩb⁹ his fiat decoctio: deinde acc̃. dicte decoctionis libras tres succi plantagis. ℥. iiij. vel aqua eius. ℥. vi. ⁊ fiat syru. cũ çucharo albo: ⁊ in fine addat puluis. ℞. boli ar. san. ora. gũmi ar. añ. ʒ. ij. Q: si istabit p cortice qd dubium est q: nimiũ stipticũ: ⁊ per ꝯsis inueniet mãm. ¶ Rñdendũ q ex flõmia diuersiua ⁊ eũatiua ablata est suspitio talis q̃re ad eã studeas cũ canonib⁹ ⁊ reiterationib⁹: vt. s̃. ¶ Ex his p̃terea possunt ꝯfici electuaria: locata: cõfectiones solide in ore tenẽde: q̃re ordina vt tibi gratius ẽ videt infirmis. Itẽ maxime cõmendat philoniũ persicum descriptione Mes. de sputo sanguis in fine. ¶ Ab ex̃ aũt valẽt aut in modũ empli vnguẽti: aut linimẽti. oleũ ro. mirtinũ cum mastice. oleũ de citonijs: oleũ nardinum cum sandal. spodio. rosis. modico cãphore: faria ordei ⁊ hꝫ. vt. ℞. oleorũ3 mirti. ro. amigdalarũ dul. añ. ℥. i. succi citonioꝝ. ℥. s. cere qd suffi. Vel. ℞. ex pulueribus iam dictoꝝ simpliciu3 ⁊ cum farina fabaru3: aut ordei vel orobi fac emplastrũ vel cũ cera vnguẽtũ: vel cũ albumine ouoꝝ linimentũ. Et hic nota q talia debẽt supponi loco doloris diligẽter inuestigato ⁊ vtilia inuenies. ¶ Possunt cõsilr fieri embrocatiões: ⁊ hꝫ. Et nota q in his oĩbus ponẽdũ est acetũ ad penetrãdum: ⁊ cũ hoc h3 intẽtionẽ: ⁊ ad extra nõ ledit.

¶ Tertius complet cum flõmia iterata bis vel ter in eadem die: vt. s̃. in canonib⁹ p̄missis: ⁊ p cõplemẽto canonis lege canones. s̃. de foda sanguinea. Fiant fricationes hypocundrioꝝ: tibiarũ ligature in partib⁹ inferiorib⁹: teneanturq3 pedes i aqua veri frigoris: ⁊ in ea sedere ⁊ plura que dicta sunt de fluxu sanguinis narium: ⁊ tu ibi.

¶ Quartus cõplet cũ reb⁹ cõglutinatiuis: vt dragagantũ. gũmi ara. farina amidi: farina molendinoꝝ cũ albumine ouorum. Mucilago psilij ⁊ hꝫ: de qui. b⁹ 4° tract. nũc cu3 frigidis vt sunt plantago: charabe trocisci eius portulaca ⁊ est ꝓpriam sic de aliis. vt. s̃. Nunc cũ narcoticis vt diapapauer: opio. tyriaca noua: athanasia: semine iusquiami: ⁊ hꝫ: de quib⁹ etiã. s̃. 4° tractatu. Tua enim est hec facile cõponere iuxta imminentem necessitatem.

¶ Quint⁹ cõplet cum educẽtib⁹ sanguinẽ ꝯgelatũ a pectore: ⁊ laudat maxime electuariu3 hoc. ℞. amidi. ʒ. v. farine fabarũ: seminũ melonũ: maluc. añ. ʒ. vij. ordei excorticati. ʒ. x. gũmi. ar. dragagãti. añ. ʒ. iij. boli. seminũ citonioꝝ: boraginis. añ. ʒ. v. pulueriça: ⁊ cu3 melle sufficientis q̃titatis fiat electuariũ ⁊ est Gilberti. Ego autẽ non vereor ponere acetũ modicũ: vel ⁊ melius cõficere cum oximelle simplici. nã ⁊ acetũ in hoc casu cum aq̃ maxime laudat ab Aui. inq̃t de cura eius. Ipm. n. ꝓhibet sanguis crisim ⁊ mũdificat ptes pectoris: q̃re non congelat. ¶ Vñ nota p̄ro intentione canonis q intentio debet esse cum mundificatiuis ⁊ conglutinatiuis: vñ psiliũ ꝓpter hoc ẽ maxime iuuatiuũ. ¶ Sed nota hic de aceto q maxime est verũ quando nõ adest tussis: quo tp̄e puta acetũ esset suspectũ. glo. Gentil. ¶ Item ad idem valet coagulu3 omne ⁊ maxime leporis cum vino sumptum. Item quoddam medicamẽ Auicen. octaua. 2. tractatu quinto quinti.

¶ Sextus canon perficiat vt cum perfecta fieri non possit consolidatio saltem ꝓcedendo cum viscosis opilatiuis cõglutinatiuis. de quibus. s̃. ⁊ 2° tract. fiat aliqua clausio: ꝗ tu confice ad intus: ⁊ ad extra.

¶ Septimus canon eũat cũ diuersiõib⁹ medicaminib⁹ dictis fridis ⁊ stipticis: de quoꝝ summa est portulaca ⁊ mirabilis: ⁊ ꝓpter frequẽter masticata: semen ei⁹ assum. Item semẽ plãtagis ⁊ ẽ secretũ: ⁊ multa ꝯsilia tacta sunt. ¶ Sed hic nota q aliqñ cũ his cõmiscentur narcotica: sed illud fiat cum cautela vt sepe replicatum est.

Cura. In eo qui ẽ ex catarro Canones. Ordinatio diete. Adequatio materie. Eũatio. Diuersio. Siccatio materie. Confortatio capitis: ꝓhibitio corrosiõis pulmonis ⁊ partium eius.

¶ Dieta ordinet vt cõpetit cum frigidis intensiorĩbus ⁊ remissioribus s̃m q catarrus ẽ magis vel minus acutus. vt. s̃. de catarro. Et hic nota q licet fructus stiptici sint hoc in casu conuenientes: tamẽ vbi fuerit tussis magna ⁊ molesta ab eis est abstinendum: ⁊ est Haly. poterunt tamen comedi cum multo çucharo. considera.

¶ Adequatio fiat cum digestiuis appropriatis. s̃. de catarro ⁊ quarto tractatu. tu ibi.

¶ Eũatio vero fiat cũ farmacia appropriata. s̃. de catarro.

¶ Diuersio v̄o fiat cu3 flõmia. Et hic nota q vbi catarrus fuerit valde acutus nõ cõuenit in prin° flõmia diuersiua. Ali. quia dubiu3 est ne ex ea accidat furor in mã ipsa: ⁊ ex ꝯñti maior fluxus: ⁊ h̃ sensit Aui. de cura eius cũ inq̃uidat. Et cũ nõ est catarrus acut⁹ pungitiuus valde colicus flõmet hõ stati. Et dĩ in p̄n° q: facta remissiõe acuitatis ⁊ ingrossatiõe aliq̃li ex vsu regiminis ⁊ ceteroꝝ põt tunc cõpetere flõmia saltẽ diuersiua. vt 5° de ingenio sa. 12. cap. ⁊ eo casu ipsam fieri precipiunt doctores: fiãtq3 ligationes descẽdendo ad inferiora. Fricationes ꝯsilr. Itẽ impositio clisterioꝝ acutoꝝ ⁊ specialiter vbi fieri non possit flõmia: appositiones ventosarũ in extremibus: apertio emorroydarũ ꝓuocatio menstruoꝝ: applicatio sanguisugarum circa anum.

¶ Siccat mã cũ tyriaca noua. athanasia ⁊c̃. vt. s̃. õ catarro.

¶ Confortat caput cu3 infrigidantibus non humectãtib⁹ vt sunt aqua ro. cum puluere ro. papauere in huiusmodi faciendo saculos: vt de catarro.

¶ Prohibet v̄o corrosio: vt. s̃. cũ ifridãtiũ ⁊ stipticoꝝ vsu: de qb⁹. s̃. ¶ Cũq3 nõ valet ea q̃ dixim⁹ nõ est excusatio curte catarri ⁊ retentionis eius cũ eis que sũt sicut abrasio capitis: ⁊ administratio empli facti ex stercore columbino qd mox empli supponat maxime in sueniencia ⁊ remoueat s̃m necessitatẽ ne nimia seq̃ret supercalefactio Aui. de cura ei⁹ vbi recitat casu3 cuiusdã mulieris curate per Gal. de qua gal. 5° de inge. sani. allegato. ca. ⁊ tu ibi.

Cura in scã ex vene fractura siue incisiõe si pectoris vena fuerit minus timẽdũ est q̃3 si fuerit ob nocumẽtũ vene p̄lmõis: qm̃ ꝯsolidatio ei⁹ qd a pectore faciliꝰ fit.

¶ Tu itaq3 p̄ inuestiga si fuerit fractura ex sanguinis multitudine: tunc insta cũ flõmia scã cũ canonib⁹: vt. s̃. de canonibus p̄missis ⁊ ipsam reitera ⁊ euacua plus ⁊ min⁹ s̃3 tenorem virtutis sanguinis multitudinẽ: aut paucitatem: ⁊ s̃3 q cetere p̄ticulares cõsentiũt dispositiones.

¶ Ex pte aũt cibi ⁊ pot⁹ fiat diminutio. Et tu q̃q3 nota s̃m virtutis tenorẽ: qm̃ ex eũatione sanguinis multi nimis debilitant: idcirco3 os aliqñ etiam in cibo ⁊ potu addere ⁊ rebus vtilibus

qb⁹ ipse sanguis facil͛r ꝛ facil͛r restaurer. Et ex reb⁹ exptis i abscidēdo reiterationē sputi sanguis ē masticatio portula ce ꝛ deglutitio aque ei⁹: q̄nq̄z .n. statī retinet. Aui. Unde Mes. Succus ei⁹ deglutit⁹ potēter stringit sanguinē: fru ct⁹ stiptici ꝛc̄. marie in hoc casu cōferūt: vt. s̄. vbi facta est remissio. Et ꝯsequēter obseruent canones ibi descripti.

¶ Uñ in summa tres sunt principalr̄ habende intentiones. ¶ Prima est sanguis paucificatio que cōplet cum eūone flōmie ꝛ diminutiōe cibi. ¶ Scōa est sanguis getatio cū fridis ꝛ viscosis. ¶ Tertia est vene fracte cōsolidatio siue ꝯglutinatio cum reb⁹ stipticis. ¶ Et nota ꝙ hic Aui. dic̄ carnes p̄dicū esse pauci sanguis: cū tñ ponant impingua tiue ꝛ multi nutrimēti: septima q̄rti tractatu p̄. p̄. ca. de cu bugi. ¶ Dicēdū dupl͛r. Primo qñ coc͛t. Scōo ꝙ earum sanguis est siccus ꝛ nō humectās vt edi vel agni cōsidera.

Cura In facto ex sanguis subtilitate q̄tuor principal͛r intētiones sunt hñde. ¶ Prima ordinatio diete cū fridis. vt. s̄. ¶ Scōa est equatio sanguinis ifridādo cū syrupis potionib⁹ euacuādo māꝫ colicā vt dcm̄ est.

¶ Tertia est diuersio cū flōmia: ligationib⁹. ¶ Quarta est vene cōsolidatio: ꝛ de his ad plenum dcm̄ est. s̄. in de cura ei⁹ qō est a substātia pulmonis. Replico tñ portulacā. suc cum ei⁹. Memoro ematitē: psilui. Uñ Mes. In mucilagi ne autem psilij cum lapide ematitis diligēter loto ac trito contritione vltima inest virtus mirabilis. Multa sunt ibi memorata huic ꝓposito: ꝛ tu ibi.

Cura In facto ex apertura orificioꝝ vene ꝓcedat cum reb⁹ sedantib⁹ cursum sanguis. Itē cū stipticatiuis cum diuersionib⁹ regimie: vt. s̄. ¶ Et hic nota ꝙ aui. laudat ameos: spicā: anisum cū sint apitiua facientia sāgui nem magis fluere: de quo in dubijs.

Cura facti a corrosione est praua ꝛ difficilis: ꝛ est sicut id de quo desperat. Uñ Me. hoc .n. est illō quod est suspectū ꝛ timorosum maxime: nec curet nisi in spacio longo ꝑmutādo. s. ꝯplonē vl̄ ꝓhibēdo corrosionē ꝯfirma ri: sed hoc etiā videt ꝑtinere ad rubricā de ptisi. In eo itaq̄ seruent p̄cipue q̄nq̄ intentiones. ¶ Prima est ordinatio diete. ¶ Secūda est eūo mãe corrosiue euacuando subti le ꝛ grossum eius corrodēs: nam materie corrosiue hñt de grossitie ꝛ associat ei subtile resudādo. Laudant marime pille de agarico. Aui. s̄. ō asmate. ¶ Tertia ē sedatio agi tationis sanguis ne pars corrosa dilatet. ¶ Quarta ē re motio corrosionis cū ꝯsolidantib⁹: mūdificātib⁹: ꝛ incarnā tibus. ¶ Diuersio etiā fiat vt in p̄missis: hoꝝ oīum cōple mentū ex iam positis faciliter habetur.

Cura Si fuerit ex vene apertura que ē ex mollificatione qō comprehēdit ex tussi humida multa: ꝓceda tur cū exiccātib⁹ constipātibus. Et si ex siccitate cū ꝯgluti nantibus humidis de quibus est dictum.

Cura Si fuerit ex partib⁹ medijs ꝓpingo. Non est enī multū timendū qm̄ frequēter absq̄ medici bene ficio a natura ipsa curatur.

Cura Si a ptib⁹ medijs remotis fiat flōmia ex cepha lica: ꝛ marime si ꝯtinuauerit. Et fiant gargaris mata ex rebus stipticis ꝛ reiterent: vt opꝫ. Itē vtatur vino stiptico ꝛ dieta ꝓportionata vt supra.

Cura Si fuerit ex pectore: tūc medicine oēs dicte cum canonib⁹ suis cōferunt administrate: vt. s̄. ita tñ ꝙ ad extra applicentur empl̄a habentia virtutē subtilian di resoluendi ꝛ cōstipandi. Unde basilicon habet in his in tentionibus speciale priuilegiū. Tu itaq̄ cōpone ꝛ in fine rubrice ponentur laudata huic ꝓposito.

Cura In facto ex frigoris intēsione: ꝓpter qō frangit vena pectoris non sic pulmonis nisi raro haben de sunt q̄nq̄ intētiones: vt 5° de ige. sani. 12. ca. ꝛ Aui. i lra narrat casum. Ordinatio diete. Diuersio. Remotio frigi ditatis impresse. Mundificatio pulmonis a sanguine cō gelato si ibi est. Restauratio conualescentis. Et hic inscri bam verba Aui. ꝛ Gal. sumpta: in quibus comprehenden tur omnes iam dicte intentiones.

¶ Et cū extimat ꝙ causa sit frigus faciēs euenire sputum sanguis f̄m modū p̄dictū cura eius est sꝫ ꝙ dixit Gal. Il lud .n. accidit cuidā adolescēti ꝛ curauit eū: flōmauit nā q; eū die p̄mo ꝛ secūdauit. Et fricuit extremitates eius: ꝛ ligauit eas stringēdo f̄m ꝙ opꝫ in omni retētiōe sputi san guinis. Et cibauit sorbitionib⁹. Et posuit sup pect⁹ cerota rium de gūma rute: ꝛ remouit eū ab eo hora noctis vt non adderet calefactionē ei⁹ f̄m q̄ntitatē quesitā: ꝛ cibauit eū sorbitionib⁹. Et dedit in potu medicamen de semib⁹ quod suppleas calidis si intentio est resoluere: vt sunt anisum: fe niculus: ameos: ꝛ hm̄. Unde a Dyno talis ponit descriptio ℞. seminū anisi feniculi: ameos: papaueris albi. añ. ℥. i. iusquiami. ʒ. iij. opij ꝑus in aqua isusi. ʒ. i. informent trocisci. Et ad hāc intentionē est vtilis tyriaca antiqua: postq̄; vo dies tertia affuit vsus est sup pectus eius illo cerotario tri bus horis: deinde remouit ipm ꝛ cibauit ipsuꝫ aqua ordei ꝛ tafrata ꝛ carne anatis: postq̄; vo curata est cōplexio pul monis eius ꝛ sublat⁹ est timor ꝛ aduent⁹ apatis mūdifica uit pulmonē eius cū tyriaca antiq̄ ꝛ gradauit eū adhibeꝫ do lac asininum in quo consistebat restauratio.

¶ Eūatio sanguinis cōgelati. fiat: vt. s̄. ꝛ laudatur oximel simplex marime si non aderit tussis. ¶ Item ex cōpositis. ℞. fenugreci decocti. ʒ. iij. aristologie. ʒ. i. mirrhe. ʒ. iij. olei ꝯ lilio. ʒ. i. piperis. ʒ. i. iusquiami. ʒ. i. ro. ʒ. ij. fiant trocisci: desic centur in vmbra ꝛ dentur cū aqua feniculi ap̄ij. Itē coagu lum leporis. Item origanum cum melle.

Cura In facto ex caliditate habētur infrigidatiua in terius applicanda cū ordinatione diete. de qui bus omnibus supra ad plenum.

Cura In facto ex stō cū vomitu comp̄hendat dispoſi tio sanguinis ipsi⁹ si fuerit clarus an niger hoc est a splene aut epate prouenerit: ꝙ si ab epate fiat flōia ex sal uatella man⁹ dextre: vel ex sinistra: si fuerit ex splene autē ex saphena: vt. s̄. ꝛ pōat vētosa sup epar vl̄ sup splenē. Si a mirice in fine caude: ꝛ est iuuatiua valde. ¶ Et vtatur ci bis ꝛ sorbitionib⁹ fridis stipticis: sorbe: pira: nespila: cocta na: ꝛ hm̄. ¶ Item vtat trociscis ꝛ charabe: de terra sigil. vt s̄. ¶ Uel sic. ℞. mūmie masticis: boli ar. san. drac. añ. ℥. s. terantur: ꝛ cū succo plātagis ꝯficiātur: ꝛ fit vnusq̄sq̄ troci scus. ʒ. i. s. ad min⁹: ꝛ cū vino ru. pōtico assumat omni die vnus. ¶ Itē sup stōm ponat emplm̄ ꝯstrictiuū. vt. ℞. mū mie: masticis: thuris: nuci cypsi: boli ar. san. dra. añ. ʒ. i. pi cis naual. ℥. iij. cere. ℥. iij. dissoluātur i caʒola: ꝛ fiat cerotū siue emplm̄. Et cōsil͛r ponēdū est supra epar: splenē: ꝛ locū mirice que stipticent. ¶ Sed hic aduerte: ꝙ si hic fluxus fuerit t̄palis: ꝛ infirmus ex hoc alleuiatū se sentiet: ꝛ hoc ꝯtingeret ex retētione sanguis emorroydalis vel mēstrua lis nō fiat aliqd: q: nā facit illud: ita ꝙ vbi a mirice ꝯtinge ret: aut ex emorroydib⁹ fiat flōmia ex saphenis vtendo ca nonib⁹. vt. s̄. ¶ Scito tñ ꝙ sputū sanguis lōgo tpis cū fe bre significat sup vlcerationē pulmonis: ꝛ est egritudo in curabilis: ꝛ tūc recurrendū est ad rubricā de ptisi.

Cura In scō ex vena chilis: q: ex q̄ntitate sanguis in ea cōtēti fuerit canones dicti. s̄. qñ est sputi ex q̄nti tate. Et nota diuersionē fieri debere cum flōmia ex saphe na interiori: ꝛ ponāt vētose sup nates: ꝛ circa renes ꝛ dor sum embrocet ex sandalis: cāphora: aq̄ ro. cū aceto: ꝛ hm̄. vel fiat ēpl̄a ifridātia: vt. s̄. ex datis fridis: ꝛ ꝙ aliqñ valet cōmiscere opiata ꝛ stupefactiua cū medicinis ad ex͛ ꝛ ad i tra adhibitis: ſꝫ illud fiat f̄m sapientiā: ꝛ incipe a faciliori bus a simplicibus vsq̄ ad cōposita: vt est philoniū persicū cuius descriptionem ponam hic infra.

Cura In facto a casu vel percussione fiat flobothomia
trahendo ad cōtrarium: ⁊ tamen vtere stipticis.
¶ Si vō ex aliis fuerit causis. pz qd agēdū ex his que di-
cta sunt. Laudaẗ ad extra supra pect⁹ emplastrū de pulue
re charte cōbuste filtri cōbusti: piloꝝ leporis cōbustorum
mūmie boli armenī: sanguis dra. hec oia cū albumine oui
⁊ aceto. Laudaẗ q̃z maxime succus vḡe pastoris. ¶ Item
ad idē trocisci ça charie vndecūq̃z emanauerit: ⁊ sūt expti
℞. thuris sanguis dra. balaustiarū. añ. ʒ. iij. ⁊ tertiā alteri⁹
charabe. ʒ. v. sedenegi: terre sigil. añ. ʒ. x. alumis. ʒ. ij. ʒ. opij
cinamomi. añ. ʒ. ij. iusquiami vel portulace vel abbedora-
gi: ⁊ cū reliq̃ earū sumaẗ eoꝝ. ʒ. i. ¶ Ad idē ad extra cōfe-
ctio ematitis ⁊ sedat dolorē ⁊ strigit sanguinē: ⁊ cōsolidat
⁊ hꝫ: sup stomachū apud vomitū sanguis: ⁊ sup vesicā: ⁊
sup renes apud mictum sanguinis: ⁊ pessariçaẗ in matrice
apud supfluitatē mēstruoꝝ: ⁊ strigit fluxū emorroydarū
℞. hypoq̃stidos: acacie: sanguis dra. gallarū: balaustiaꝝ:
croci: gūmi ara. myrrhe: boli ar. opij añ. fiāt ex eis trocisci:
⁊ linias vbi oꝫ. ¶ Aliō sabor regis medoꝝ: ⁊ marie pp̄ter
acuitatē ⁊ in pleuresi. ℞. gūmi arab. ro. añ. ʒ. iij. amili: dra-
gagāti. papaueris. añ. ʒ. ij. spodij: croci. añ. ʒ. ʒ. succi: liquiritie
ʒ. ij. ꝯfice cum syrupo de papa. da cum aqua pluuiali: ⁊ syr.
mirtino: aut rob e⁹ vel syrup. de papauere. ¶ Aliud isaac
hierosolymite ad sputū sanguis siue vomitu: siue alr quo
modolibet exierit ⁊ est medicamē preciosū nō pmittēs ca
dere in ptisim. ℞. psiliū assi. ʒ. xv. granoꝝ portulace assoꝝ:
gummi arab. assi. boli ar. añ. ʒ. v. papaueris al. seminum la
ctucarū. añ. ʒ. x. charabi assi. ro. cū pedibus suis. añ. ʒ. iij. co-
ralliorum assatoꝝ. ʒ. iij. omnia tere sicut alcohol: sit dosis
eius. ʒ. i. mane ⁊ sero cum aqua frigida. ¶ Descriptio phi
loniij persici: ⁊ est vehementis iuuamēti vel virtutis ad ma-
nationes sanguinis vndecūq̃z: ⁊ screatū eius cū tussi: ⁊ si-
ne tussi: ⁊ superfluitatē menstruoꝝ dolorosam ⁊ emoroy-
darum: ⁊ egestionē sanguinolentā: ⁊ ad mulieres pregnā-
tes quibus mēstrua erūpunẗ: ⁊ conseruat fetū in matrici-
bus earum. ℞. piperis albi. iusquiami. añ. ʒ. xx. opij terre si
gillate. añ. ʒ. x. sedenegi: croci. añ. ʒ. v. castorei: spice: euforbi.
piretri margaritarū nō pforatarū charabe: çedoarie: doro
nigi: ramich. añ. ʒ. i. camphore. ʒ. i. tertiā: confice cū melle
ro. collato q̃ntum suff. dosis est a. ʒ. ʒ. vsq̃z ad. ʒ. i. cum succo
arnoglose: aut aque rosa. ⁊ modico vini puri.
¶ De sputo vero sanguinis ex apāte ꝓueniēte pz quid agē
dum: nā aliquando est cura eius: ⁊ tu considera.
¶ De pleuresi. Rubrica. iiij.

Leuresis est apa satis pungitiuū
i lacertis pectoris: aut vt
lamie coopiēte costas: aut distīguēte ꝯtingēs:
cā cuius ꝑm plimū ē cola: aut sanguis colic⁹.
Et est hec descriptio sic posita vt vtrāq̃z com
prehendat pleuresim: que distingui cōsueuit in verā ⁊ non
verā. de qb⁹ statim. ¶ Et dr̃ pleuresis a pleura qd̃ est pāni
culus tegens costas vt in principio capituli ꝑm multitꝫ.
Serapio vō: dr̃ a pleura qd̃ est costa. Symon Januensis:
pleura grece latine latus. Vñ conciliator dr̃a. 99. Dr̃ pleu
resis a pleura seu pleuron qd̃ est lat⁹. Idem catholicon de
ista lr̃a. p. ¶ Vera est apa humorosum calidū in lacertis
intrinsecis pectoris: aut pāniculo ipm̄ coopiente: aut i me-
diastino: aut in diafragmate factū: cuius causa est sāguis
aut cola: aut sanguis colicus: ⁊ hoc ꝑz plimū: ⁊ ideo potis-
mi eius ꝑm plurimū sunt tertiani: nā aliq̃n ꝯtingit ipsū a
flegmate causari: ⁊ hoc raro: ⁊ rarius a melia: a qb⁹ humo
ribus si causaẗ erit cronica. Qꝫ si dicaẗ flegma ⁊ melanco
lia sunt humores frigidi: quomō igiẗ apostema causabūt
calidū. ¶ Dicēdū q̄ illud est verū de per se: sed per accns
efficiunẗ humores hi calidi a caliditate putredinali in eis
acquisita. ¶ Non vera vō est apostema vētosū ad intra
vel ab extra quomodolibet factū: vel apostema humoro-
sum in lacertis extrinsecis: aut velamine coopiente pectus
productū: cuius causa est vel esse pōt mā. vt. s̄. ¶ Quidā
vō gaudentes in multiplicatione nominū qd̃ dꝫ esse medi-
co ignominiosum: vt. s̄. distinguūt in verā: verissimā que
fit in lacertis: diafragmatis: aut in eo: eo q̄ piculosior cete
ris. Vñ Aui. Aut in velamine distinguente: ⁊ est illud qd̃
est purū. Et parū infra. Et terribilius est illud qd̃ est in ve-
lamine distinguente ⁊ est ꝑuius: ⁊ forte hāc tetigit Mesue
dū inqt. Et q̃nq̃z accidit ex ꝓprietate cuiusdā speciei pleu-
resis sicut ꝓprie q̃n fit in velamine distinguente magna ⁊
non vera: quos hac in parte non sequor plus intendēs ser
moni Aui. Et quidā vt Gordonius dixerūt q̄ illa que est
ex vento non est pleuresis. ¶ Et hec nō vera. ¶ Q̃nq̃z est
cū cōmunitate cutis: q̃nq̃z vō non ꝑuenit ad cutim: ⁊ ē ꝑz
plimū a mā frida: ⁊ tact⁹ distinguit illā: ⁊ visus iter eam ⁊
verā. Nam in vera tāgēdo locū patiens non dolet: ⁊ lꝫ per
hoc signū abinuicē distinguanẗ: tñ vera hꝫ ꝓpria signa vl
tra hoc. Vt sunt febr. inseparabilis. Constrictio anhelitus
ꝓpter apostema coartās ad intra. Tussis. Pulsus serrinus
qui est pulsus durus cum diuersitate. Vtrū tñ in omni va
pleuresi sit fe. dicet in dubiis ꝓpter illud qd̃ de anrio pleu
retico poniẗ. ¶ Hꝫ aūt pleuresis gradus: qm̄ que non est
vera cū quantitate cutis est remisse malitie. hoc est minus
suspecta. Que aūt est vera: q̄ in velamine tegēte costas ē
intēse malitie. Que autē est verissima: vt supra est ceteris
prauior: nā est cum pmixtione intellect⁹ circa augmētū ⁊
statum: ⁊ illud ideo: q̄ cōmunicat cum cerebro mediante
magno neruo quodā: qui dilataẗ ⁊ ꝯteriẗ in substātiā pā-
nicularem. Et hāc vt dictū est qdā verissimā dixerunt. Et
q̄ prauitas eius sumiẗ etiā ex loco disputabiẗ infra que est
deterior: an que est dextri: an que est sinistri lateris. ¶ Et
dictū est ꝑm plurimū: q̄ raro a flegmate ⁊ a melia rarius
ꝯtingit: q̄m hi humores raro possunt penetrare in substā-
tiā densam pāniculoꝝ ꝓpter ipsoꝝ humoꝝ grossitiē: aut
viscositatem: ⁊ de hoc in dubiis. ¶ Fit tñ q̃nq̃z a sanguinē
adusto vel sāguine flegmatico putrido. vt Alexāder. Aui.
¶ Cause tñ extrinsece assignanẗ: nimius calor dissoluens
aut frigus cōprimens siue exprimēs. Pot⁹ nimius aq̃: aut
vini: aut flatus boree ꝓpter qd̃ fortassis in ciuitate Veni
multiplicaẗ pleuresis. Et hoc maxime accidit cum flat bo
reas post austrū: quod in eadē ciuitate cōsueuit accidere.
¶ Et pleuresis in veris tempore plusq̃ȝ aliis tpibus multi
plicaẗ: nam ⁊ q̃nq̃z in autūno: q̃nq̃z in estate ⁊ raro: q̃nq̃z i
hyeme accidit pleuresis vt videbiẗ infra in asso. ponendis
de hoc. Et hic cōsidera verbū Aui. dū inqt 10⁹. tertij. p. c.
Et pleuresis quidem plurimū accidit in autūno ⁊ hyeme:
stude in dubiis asso. ¶ P'euresi assignanẗ quatuor tēpo-
ra quēadmodū aliis apostematib⁹. Principiū. s. Augmē-
tum statius. Et declinatio. Que diuersimode sumunẗ. Nā
q̃nq̃z adinuicē distinguunẗ hec tēpora rōne accidentium.
vt. s. principiū est q̃n accidentia sunt remissa: augmētū qn̄
intensa: status q̃n vltimata: declinatio vō cum declinant.
¶ Q̃nq̃z vō ex parte materie: vt ꝑncipiū est q̃n sputum est
paucū: aut subtile fluidum vt saliua: ⁊ tūc est stat⁹: aut au-
gmentū accidentiū. ⁊ cū incipit igrossari ⁊ facilr expui: ⁊
ab eo remouetur rubedo: aut citrinitas ⁊ incipit albedo in
sputo apparere: tūc est augmentum: ⁊ tūc est declinatio ac
cidentium vel incipit. Cum vō eger expuit facilr ⁊ sputum
grossum maturū ⁊ multū cū albedine cum leuitate dolo-
ris: tunc est status: ⁊ in pleuresi status quo ad digestionē
nō est nequior horarū. Ex quo appet q̄ ista tēpora nō co-
incidunt sumpta. s. ex pte diuersitatis accidentiū: ⁊ ex pte
digestionis materie. Cū vō mā incipit diminui cum subā
illa ꝑuatione doloris: ⁊ alioꝝ accidentiū: tūc res est in de-
clinatione. Qꝫ si sputū aliquod appuerit: ⁊ erit illic ꝑuatio

doloris ⁊ alioꝝ accñtiũ: vt. d. tunc est finis declinatiõis. ⁊
h₃ h̃ dictum veruȝ marie de pleuresi salubri. nã in morte
li nõ apparẽt hec imo eger morit̃ qñq₃ in pñ. qñq₃ i aug-
mẽto vt apparente sputo nigro. ¶ Et scito q̃ si pñ. est lõ
gum alia tpa sunt lõga. si breue breuia. ¶ Et si cupis am
pliores disputatões de his tpibus vide que scripta sunt a
doctoribus sup illo affo. p̃ ꝑticule. porismos ⁊ ꝯsistẽtias.
¶ Et scito q̃ hec tpa adiuicẽ hñt ꝓportionalitatẽ ex pte
longitudinis ⁊ breuitatis. Nã cũ in pñ. statim appet spu
tũ aliq̃le, cũ vestigio aliq̃ digõnis expectãdus est status in
q̃rto. declinatio in. 7°. Q. si tardauerit apparitio digõnis
in eo op₃ expectare statũ longinquũ ⁊ plus ⁊ minus s₃ re
cessuȝ apparitiões digõnis a pñ. vbi op₃ etiã v̾tutẽ ꝯside-
rare. pp̃ qḋ lege ĩfra de crisib⁹ pleuresis. D₃ itaq₃ medicus
de tpibus eẽ sollicitus vt sciat q̃lr dietare d₃ infirmus: cõi
ter tñ terminat̃ in. 14. extẽdit̃ tñ qñq₃ vsq₃ ad. 20. qñq₃ vl̃
q₃ ad. 23. vt in antio. p̊ affo. ꝯmẽto. 12°. ¶ Pleurẽ q₃ ter
minat̃ altero q̃tuor modoꝝ: qm̃ aut resoluit̃ aut supura
tur q: ad saniẽ venit aut ĩdurat̃: aut ꝑmutat̃. ¶ Resolui
tur q̃dẽ p̊ insensibilr̃ cum euaporatis vt infra: qñ. s. mã est
subtilis pauca: ⁊ in h̃ op₃ medicum eẽ prudentẽ. ꝯsidera-
re regimẽ. habitudinẽ ĩfirmi. 2° sensibilitatẽ vt p sputũ ⁊ h̃
cõiter. ¶ Supurat̃ autẽ vt cũ ad saniẽ venit q: mã ẽ gros-
sa. ⁊ talis t̃minatio ẽ piculosa: q: vt plm̃ tales ptisici fiunt
in. 5°. affo. Quicunq₃ ex pleurentcis empici fiunt. Et dĩ vt
plm̃: qm̃ resoluit̃ vt de antio: ⁊ ad euitãdum h̃ ꝓhibẽt au
ctores applicare ad eã vel ad ultra maturatiua ⁊ spãliter
ante. 10. diem vt infra. ¶ Indurat̃ autẽ cuȝ p applicatio
nẽ calidoꝝ resoluẽtiũ resoluit̃ subtile ⁊ remanet grossuȝ.
¶ Permutat̃ v̾o qñq₃ p venã ꝯcauã ad vias vrine. qñq₃
ad intestina: qñq₃ ad pulmonẽ ⁊ fac̃ ꝑipleumoniã. aliqñ
ad cerebrũ ⁊ tũc fac̃ frenesim. aliqñ ad neruos ⁊ tũc cau-
sat spasmum ⁊ sic de aliis. Unde aliquando terminat̃ ad
alia loca in quibus fac̃ apa: ⁊ qñq₃ ad cor ⁊ fac̃ sincopiȝ.
¶ Anteq̃₃ ponant̃ canones curatiui op₃ h̃ attẽdere ne de-
cipiat̃ medicus in opando q̃ pleurẽ h₃ similitudinẽ cuȝ
apate epatis: ⁊ iõ hic notant̃ signa aliq̃ de q̃bus latius in
fra: ne credẽs auxiliari pectori vbi nõ est nocumentum ne
gligẽs fiat circa epar vbi est nocumẽtũ. ¶ In apate epis
pulsus est vndosus: dolor sub diafragmate in dextra pte.
tussis sicca: ⁊ dolor non est acutus. Q. si est in symo ege-
stio est sicut lotura carnis: ⁊ si in gibbo vrina est spissa et
ꝯfusa: ⁊ tumor est ad modum nouacule: ⁊ signa distincti
ua ampliora habebis infra de apostemate epatis.

Cause ⁊ in summa vt. d. cause pleurẽ sunt tres. ꝑmiti
ua añs ⁊ ꝯiuncta. ¶ Ex^m primi. vt aer calidus
dissoluẽs. fridus cõprimẽs. vẽtus boreal̃. cibi calidi ⁊ hu.
exercitiũ dissoluẽs ⁊ sanguinẽ cõmouẽs: balneũ calm̃: re-
pletio nimia. vigilia supflua: supfluitatũ retẽtio ira furor
⁊ gaudium. ¶ Ex^m scõi: vt mala cõplo ca. ⁊ hu. vel sicca
humoralis: aut strictura venarũ nõ potens sanguinẽ ꝯti
nere: aut raritas faciẽs mãm recipe: vel magnitudo epatis
multos humores ꝯtinentis vel amplitudo pectoris bene
recipientis. item ⁊ largitas viarũ iter epar ⁊ pectus. ¶ Ex
empluȝ tertij. vt sanguis colericus vel flegma putrefactũ
vel alius humor qui in iam dictis locis ꝯtentus est.

Signa demõstratiua ⁊ marie v̾e. Sũt qnq₃. ¶ Pri
mũ. febris ĩsepabilis ꝓpter vicinitatẽ cordis.
¶ Scõm dolor pũgitiu⁹ sub costis: q: in mẽbro ẽ pãnicu
loso. ⁊ si tensio ẽ cũ pũctura signat mãe multitudinẽ: ⁊ si
in pãniclo tegẽte dolor venit ad furculã. ¶ Tertiũ anhe
litus ꝯstrictio pp̃ apa ꝯstrigẽs. ¶ Quartũ est pulsus ser
rinus q: durus ⁊ diuersus. ¶ 5^m est tussis q: pulmo ex vi-
cinitate ledit̃ q̃ si hec in egro inuenies ipm pleureticum
ꝓnicabis. ¶ Q. si hũor peccãs fuerit cola tũc erit vrina
tenuis citria itẽsa. pulsus durus ⁊ velox valde: dolor acu-
tus multũ: ĩflãmatõ magna: sitis itẽsa: sputũ citrinũ: ⁊ ita
videbis signa cole discurrendo p res nãles ⁊ non nãles et
pte. s. etatis regimis ⁊ h₉. ¶ Q. si sanguis vria erit rubea
spissa: pulsus plen⁹ ⁊ sputũ rubeũ ⁊ dolor fortis sed nõ ita
acut⁹ vt in colico: nec sit tãta sitis: nec lingua ita sicca. ¶ Q.
si a sanguie adusto ligua erit nigra cũ siccitate ⁊ aspitate
⁊ vehemẽtia sitis ⁊ vria clara ad fuscũ tẽdẽs: eritq₃ vẽtris
stipticitas cũ fe. itẽsa: ⁊ nõ expuet: s₃ q̃dãmõ retinebit̃ spu-
tũ. ¶ Q. si fuerit ex mixtõe sanguis ⁊ colere tunc sputũ
erit flauũ ⁊ signa dcã mixta. Fac itaq₃ patiẽtẽ expuere in
pecije mundis. ¶ Q. si ex flate vel ex sanguine in q̊ dñat̃
fla erit febris remissa ⁊ vrina erit ad palliditatẽ vel remis-
sam citrinitatẽ tẽdẽs: ⁊ pulsus leuis respectiue: ⁊ dolor re
missus: ⁊ sputũ multũ añ ei⁹ maturationẽ ad albedinẽ de
clinãs ⁊ ẽ cũ g̃uitate fõm ⁊ dolore g̃uatiuo mag̃ q̃₃ pũgi
tiuo. ¶ Q. si ex melã qḋ raro ẽ. dolor remissus sputũ liui
dũ paucũ: vria remissa: silr̃ fe. ⁊ alia h₉ q̃ melic atte stant̃.

Signa non v̾ere. Lateris dolor ac grauitas sine tussi
ac screatu ⁊ marie qñ ẽ in istris extra: q: tũc
nõ g̃uat̃ pulmo. Et tactus eũ cõprehẽdit ⁊ qñq₃ visus ap
parẽte tumore aliquo. ¶ Q. si in attractione aeris sentit̃
dolor tũc est in lacerto dilatãte. si in sistolãdo est in ꝯstrin
gẽte: ⁊ dolor nõ est pũgitiuus: s₃ mag̃ agg̃uatiu⁹ ⁊ absq₃
febre ⁊ ĩflãmatiõe: ⁊ reliq̃s signis vẽtositatis: ⁊ certificabe
ris magis ex modo q̃ infra dicet̃ in canonibus. Joãnitius
v̾o vt inq̃t Gal. p̊ apho. cõmẽto. 12. dixit. Si leui⁹ infirm⁹
portat infirmo latẽ q̃₃ in sano. ⁊. d. in codẽ cõmẽto signa.
dolores descẽdẽtes in diafragmate: vel ascẽdẽtes ad fur-
culas. Joãnicius hoꝝ duoꝝ locoꝝ dolores pleuresim fa
ctã sunt cõfirmãtes: ⁊ sic habent̃ signa tria a Joãnicio po
sita pleurẽ v̾e demr̃atiua: quibus mẽdosa a vera differt.
¶ Postremo scito q̃ in. 1452. appuerunt pleureses: in q-
bus in eaꝝ pñ. supueniebat subeta pleuerãs qñq₃: qñq₃
non: sed rediens: ⁊ vt plimum ad bonum terminabant̃.

Pronostica. Prio ponent̃ signa bona salute₃
portẽdentia. 2° mala maliciã egri-
tudis vel mortẽ nũciãtia. ¶ Et ex p̾mis sũt facilitas spu-
ti cũ velocitate: albedie ei⁹ ⁊ eq̃litate sui: remissio doloris ⁊
febris: icolumitas anhelit⁹ ⁊ somni: remissio sitis ⁊ alioꝝ
accñtiũ in pñ. euenictũ. ¶ Et appitio fluxus sanguinis
narium est ex signis bonis vltimis in pleuresi. Aui. ¶ Et
diuersitas. i. fluxus vẽtris appens in pñ. est signũ boniũ-
mo res iuuãs. Auicẽ. Qḋ itellige: qñ. s. est a multitudine
mãe regulate tñ a v̾tute: qḋ cõphẽdit̃ ex allenatõe ĩfirmi
ꝯsecuta: q: facilius scũs sit anhelit⁹: remissa sit feb. egro sũt
bona ⁊c̃. Q. si fuerit ex exuberãtia mãe p̃ter quã regulet̃
a nãtura est sic egurgitãs: ⁊ est egro mala: ⁊ ꝓpter cũ nõ
sistit̃ difficultas anhelit⁹ tristitia ⁊ se inflammãs fortassis
eueniet mors in quarto vel ante. ¶ Sputũ subrubeum in
pñ. bonũ: ⁊ est signũ cite terminationis. Silr̃ declinãs ad
citrinitatẽ bonum. ¶ Si sputũ in p̾ma die eijcit̃: ⁊ subti
le nõ maturatũ spat̃ eius maturatio in q̃rto: ⁊ etiã in septi
mo q̃ si non maturabit̃ in q̃rto: aut in p̾ma nõ appuerit
die: tunc crisis erit in. xj. vel. xiiij. qḋ sane intelligas: q̃ si in
tpe medio medium expecta tps. Sed scito q̃ dato q̃ non
sic appeat sputum: neq₃ maturitas eius: sed sit virtutis for
titudo. bonitas appetitus iuuẽtus ⁊ huiusmodi ex signis
bonis non dubitabis quin egritudo bene terminetur.
¶ Signa mala. malitia egestionis cũ fetore ⁊ vehementia
citrinitatis: itẽsio accidentiũ: retẽtio sputi ⁊ tarditas ei⁹
maxime v̾tute existente debili. Q. si tardat̃ spuere post le
prinum: ⁊ v̾tus sit multũ debilis expecta mortẽ ante. 14.
vel in. 14°. ¶ Sputũ rubeũ purũ: vl̃ plũbeũ: vel citrinũ:
igneũ: vel nigrũ malũ: ⁊ maxime qñ cũ eis ꝯiungit̃ visco
sitas ⁊ anhelitus ꝯstrictio. ¶ Et ex malis valde est albus
viscosũ rotũdũ. ¶ Et deteri⁹ oibus nigrũ: ⁊ ꝓpe qḋ est

fetidū. Aui. ¶ Et viride malū: significat eni cōgelationes et adustionē vehemente. Et rotūdū est melius nō rotūdo. Aui. ¶ Et in summa iudiciū sputi sumit ex suba: colore quātitate et fig². Et oē sputū cū q̄ nō gescit nocumētū nō ē bonū. Aui. ¶ Urina feculenta inequlis mala. ¶ Inflammatio cum fridiate extremoꝝ mala. ¶ Dolor tēdēs ad posteriora malū. ¶ Additio doloris qñ eger dormit sup lattus infirmū malum. ¶ Pleuresis sinistri lateris deterior et magis suspecta: et 9° cōiunctio.ca° primo.rarius fit in dextro. ¶ Fluxus vētris in fine qñ post ipm nō seqt icolumitas malus valde: ex debilitate eni ēpis venit. ꝙ si accidat cum difficultate anhelit°. et nō remouet difficultas p eum fortasse iterficiet i q̄rto vel an q̄rtū. Mes. ¶ Si accidat fluxus vētris in fine morbi est filr fm aliū duoꝝ modoꝝ. Aui.n.expellit mā ad epar et viscera et seqtur icolumitas. Uel accidit cū debilitate ēpis et pstratione digestiue et cōtētiue in ipo et sequit post ipm preciositas. ¶ Dixit ypo. Multotiēs est sputū bonū facile et filr anhelitus et sūt illic signa alia mortalia: sic dolor in posterioribus: et ei° dorsum est sic verbati: et vrina est sanguinea saniosa: et raro fit btūs: imo morit īter 4ᵐ et.7. et raro pcedit vsqꝫ ad.14. et in plurib° cū ptrāsiuit septimū sanat. ¶ Et multotiens appet in spatula pleuretici rubedo et calefit spatula eius: ita vt nō possit qescē. Ꝯ si calefiat venter eius et egrediat ex eo egestio citria morit nisi ptrāseat.7. qñ ad ipꝫ festinatur sputū diuersaꝝ spērum et dolor deide augmētet moritur in 3°. ¶ Et est alia cuꝫ q̄ sentit pulsatio extensa a furculis vsqꝫ ad crura. et est in ipsa vrina aquosa cuꝫ q̄ nō est sedimē et sputū ē mortale pp declinationē māe ad caput. Si aūt ptrāsit septimū sanat. ¶ Si oia signa que iā dcā fuerunt fuerint in pn° intensa valde et mala inducta sinthomata: vt sunt vigilie supflue: ingemido: tarditas ligue et hʒ sunt signū mortale. ¶ Si qd est in pectore expliat. et post eius expulsionē adhuc remanet grauitas in pectore neqꝫ alleuiari se sentiat patiēs ex h̄ mortale etiaꝫ si mā digesta fuerit. ¶ Egestio frequēs et liqda mala. ¶ Uria nimis tenuis vel spissa liuens vel viridis vel nigra sunt signa mortalia. de q̄ vrina audi verbū ysaac. Urina in egritudinibus ēpis et venaꝝ certā hʒ signatione siue sit bona siue mala. In egritudinib° vero que sunt extra venas vt in pleuresi et filibus si vrina fuerit laudabilis bonū: sꝫ nō certū salutis signū. Ꝯ si fuerit mala indigesta: et ita de aliis malis cōditionibus ei° certū est signū ad mortē: qꝫ postq̄ digestio deficit in radice bñ deficiet in ramis. ¶ Debilitas in pulsu fm plm ē malū signuꝫ. ¶ Postremo scito ꝙ qñ pleuretic° in.14.dieb° nō mūdificat tūc mā saniat. Linus saniatōis signū est vehemētia doloris: augmētū difficultatis anhelit° et eius ōstrictio: maior auget fe. asperitas ligue et hʒ signa talia dicta. Nā in gñatōe saniei fe. et dolores magis q̄ facta sanie. Itaqꝫ facta sanie remittunt accidētia. ¶ Et cum incipit appere sanies et ab ea die vsqꝫ ad 40. nō curat trāsit in ptisim vt ifra in affo. ¶ Et raro accidit saniositas ante.14. et q̄to accitia collectionis erūt intēsiora tanto eruptio erit velocior: q̄to leniora tardior. ¶ Et hic scito ꝙ qñ appebunt signa timorosa pꝑter collectionē et añ fuerit et appuerit sputum bonū: et alia signa bona: tūc nō debes timere: cum videbis nō remitti pleuresim: et signa cū h̄ mala appuerunt expecta mortē. ꝙ si fuerint bona expecta saniationē. ¶ Additio in freq̄ntia pulsus cū vtute debili mortale. ¶ De signis pnosticis i pleuresi habes in affo. in fine capli. et tu ibi. ¶ Postremo scito ꝙ in ciuitate nr̄a Padue et Treuisij et Uenetie de.1440 de mense martij et añ et post apparuit pleuresis mala q̄ erat ꝯtagiosa. et q̄ multi ac plimi moriebant. nullibi tñ reppe ri ab auctoribus nostris scriptū ipsam eē ꝯtagiosaꝫ: et existimauerunt plures talē fuisse venenosaꝫ. Sꝫ attende verba Auic. 2° pmi. de cōpleto sermone in egritudinibus. Et preterea ex egritudinibus quedā que de vno ad aliuꝫ trāsit sicut lepra scabies et variola et febres pestilentiales: etiā apata putrida: sub quibus apostematibus putridis forte pleuresim Aui. collocauit. etiam tu considerari.

Cura canones ex canonib° ponit pm° et spālr a Mes. applicatio repcussiuoꝝ: inqt. Prima qdē rescōplent administratiōes medicaminū mebrū ꝯfortantiū ipsius vsqꝫ vtutē coadunātiū vt nō recipiat. Et ex h̄ facientibus est emplm fcm ex lentibus excorticatis coctis cum aceto vel spōgia isusa in aceto decoctōis rosaꝝ balaustiaꝝ vel similiū: et de isto canone spālis fiet disputatio in dubijs ista. q̄re suspēdeo omittens eū et ad alios accedo. ¶ Ex qbus pmus est ordinatio diete. ¶ Scōs est resolō. ¶ Terti° diuersio. ¶ 4° est digō māe. ¶ Quintus est subtractio māe subtractiōe cōi post digōnē. ¶ Sextus eio māe pꝑia eiōne digōne ēt pcedēte. ¶ Septim° est correctio accitium.

Ordinari nāqꝫ dꝫ dieta vario mō fm varietatem tpm: qꝫ alr i pn° alr i augmēto. ¶ Itē fm varietatē egritudīs ex pte acuitatl: qꝫ vna pleuresis altera est acutior: vt pꝫ. ¶ Itē fꝫ tenorē vtutl qꝫ alr eger alr debilis alr fortl aliis pib° dictādus ē. Ex pte qdē vtutl q̄ nutrimētū dꝫ eē magl nutriēs in debili. Ex pte acuitatis nō.ná q̄to erit acutior tāto dꝫ dieta eē sbtilior. Un̄ ypo. d̄ regimine acutoꝝ. si cib° det spālr apud vehemētiam doloris est ponere egruꝫ ad desperationē et mortē: qm̄ nā debilis ad alterā duarum occupationū deficit aut ad vtraqꝫ. ¶ Ex parte vo tpis: qm̄ in pn° dicta dꝫ esse sbtilis plus et minus fm lōgitudinē et ppinqtatē stat°. In augmēto vo dieta partūper igrosset. In statu vo sbtiliet circa finē eius et pncipiū declinatōis ingrosset ēt vsqꝫ in finē ingrossando pcedat. ¶ Sed hic aduerte ꝙ nō possum° hodierna die cum ita facilibus cibis pcedere vt antiqui pꝑter iglutiē hoiuꝫ et debilitatē nāe ab eo qd pus fuit. Un̄ antiqui. Mes. etiā laudauit in pn° aquā ordei decoctū in aq̄ pluuiali et plurima decoctōe. Itē aq̄ zucchara ta. Itē ad hoc filr valet aq̄ decocta cū iulep vio. mixta: maxime in colerica. hec etem vltra hoc ꝙ nutriāt facilitāt sputū. ¶ Moderni vo in pn° dant iuscula ordei. et si est aliqlis debilitas dant ei decocta in brodio pulli: si non: in aqua simplici: cōsequēter descēdūt ad panatā cū lacte amigdalaꝝ: et h̄ ingrossando cum his femp cōmiscendo zucchaꝝ aut mel. Itē pcedūt ad iuscula siue ad panatā ex decoctōe bletl: atriplicis: malue: cucurbite factā. Itē vlteri° ad sorbitionē fabarū farine cū zuccaro ex brodio pulli: aut aq̄ simplici fm tenorē vtutis et tpis morbi. Item ingrossando plus ad ꝯtusum alteratū cum his et in fine se iuscula cum butiro spālr in ꝯfuetis: vt in foro iulij in Alemania: et oua sorbilia etiā ꝯuenūt ꝯfertim si fe. nō adsit. ꝙ si sit alterata etiā pcedi debēt stāte debilitate vtutis: et sic procedat ab itelligenti vsqꝫ ad finē fm canōes datos. Et nota ꝙ pains asumus nō ꝯuenit: qꝫ māꝫ iuiscat. fermētat° vo ēt: qñ aperit aba ante digōnē. ¶ Ex carnib° vo dent tēperate: et alterate vt opꝫ. de qbus supra tertio tractatu. ¶ Itē ēt ꝯuenūt pisces petrosi squamosi: super quos pñt fieri sapores iuxta doctrinā positā in 3° tractatu. ¶ Ex potib° aq̄ simplex zuccharata: aqua decocta cū vio granatoꝝ dulciū. Itē aq̄ ordei. Itē aqua cum iulep vio. Itē aq̄ mellis pauce cōmixtiōis: et spālr in flatica. Un̄ nō ꝙ aq̄ in hyeme bibat calida: i estate: vo q̄si tepida. Aq̄ vo veri frigoris nō bibat. vñ. x. tertij. trac. 4. p cap. Et interdicat eis aq̄ frigida: quā tñ ꝯcedit Mes. in duob° casibus. Prim° qñ tussis est sicca et aspa. Scōs qñ tussis facta a caliditate siue caumate vehemēti: tūc subdit. Lōcedim° ipaꝫ frāgētes frigiditatē ei° cū secanabin et iulep acqrētes ei ex vtute incisiōnis secanabin: et penetrationis vt penetret et discurrat in.

venas et sigilleſ deīde ex humiditate et friditate aq̄ virt' extinguēs inflāmationē et sedās aspitatē et siti. Hoc enim est illō qd nō oēs cōphēderūt. Et hoc adverte q oximel pauce acetositatis cū aq̄ decocta datū ē delectabilius et ɔueniēs potus. In declinatione vo deſ vinum album dulce subtile. itē rob vuu cum aq̄ multa pp calitatē rob et est forte in mundificādo. ¶ Ex fructib' ɔueniūt passule absq arill'. amigdale. iuiube granata dulcia. vn. 10° tertij. tracta. 4° 2° ca°. Quidā autem prohibuerunt granata propter infrigidationē eorum: sed apud me in eis q̄ dulcia sunt nō est malū.
¶ Qn si pleuresis fuerit flatica securius administranf ɔdita et ppata cum melle: et debēt oia esse magis remissa in friditate vtiq rebus calis pectoralibus. de quibus. ō. in de tussi. et laudaf aq̄ ciecrum. itē aq̄ cicerum et ordei cū melle. itē aq̄ caulium cum oleo amigdalino. item ſtila cū lacte amigdalarum. item secaniabin cum isopo vel pulegio.
¶ In medica vo pportiōali vn laudaf sanie tritici cū melle: sorbitiōes ex faria fabarum cū melle et hmōi. Pot' aq̄ melli q̄ decoct' sit lupulus vel ligua bouis et hmōi. ¶ De eo qd attinet aeri dōm q tpē illius ɔstitutionē anni. oz tn̄ potius ad calitatē declinare. itē caveaf boreas et auster vt possibile est et indifferent flatus vētorum. itē fumus. itē aer agitatōis aqrū. itē aer estuosus. ¶ De eo vo qd attīet somno et exercitio audi Avi. de cura e°. Et ex e° qdē q̄ multiplicāt sputū est dormire sup lat' infirmū et qz ē nec̄ia cōmotio pua.

Secundus cōp eī attētis aliqb' canōib'. ¶ Primus est q medic' oz pcedē cura tentatiua applicādo. sm̄ pn' euaporatoria vt p hec cōprehēdatur si mā ē vētosa: et pauca vel multa: qm̄ si fuerit vētosa p ipsorum applicatōnē resolueſ et cessabit et diminueſ dolor. Silr si pauca et subtilis. Qn si mā fuerit multa vel grossa tūc dolor augebiſ. Un Mes. Cū aūt ex sexte opatiōis hmōi pueniſ ad hoc vt dolor vel pūctura et q̄liscūq fuerit resoluatur aut sm aliqd aut integre subest excusatio trāscundi ad aliō. Si vo multiplicaſ vsq adeo vt vr dilateſ et ascēdat vsq ad furculā vel vsq ad ipocūdria extēdaſ: tūc certū ē resolōnē repletio agitatiua phibet: et hoc maxime cū replo fuerit in toto tūc ad aliud gen' cure pcedēdū est quēadmodū dicemus: et Avi. 10° tertij. de cura dolorum. Et euaporatio qdē resoluit oēm dolorē altū vel infimū cū nō est prohibitio ex replone quā attrahit euaporatio. ¶ Dic tn̄ nō vt dem̄ sint q medici discretio in hoc oz multū opari. Nam ɔsiderare oz habitudinē: ɔsuetudinē: regimē pteritū: dispositionē epis: pectoris: ɔsuetudinē cadēdi in hāc vel silem egritudinē: et sic de alijs. de qbus cōprehendet q̄si vo indicio absq tentatiōe aliq̄ si mā fuerit multa pauca subtilis vētosa. ¶ Et anq̄ ad applicationē pticularium veniat scito 2° q a facilioribus est inchoandū: et qm̄ humida alijs paribus sunt faciliora siccis hic ab eis pus inchoādum. Unde Mes. Et adhuc qdē canō est ab humidis et debilib' debere incipe et q̄to mā siccior et cōpactior fuerit tāto tardius ad fortiora rumpere ne resoluaſ de mā qd est subtile et cadat deīde durities in residuo. Hic nāq cauendum est. Et Avi. allato ca°. Et hūida qdē sūt ɔueniētiora ei q trahit ad rubedinē. alia lr̄a ad colerā et sicca ei q trahit a flaticā pprietatē. Verū hūida cū nō iuuāt nō nocēt: et sicca si nocēt nocēt magnifice qm̄ idurāt: qd cauēdū ē. ¶ Tertius canō q ista euaporatoria mēsurari debēt sz pfunditatē māe vel eius pmanētie in supficie. Itez sm q exigit dispō in cito et tarde resoluendo ita q opz aliqn̄ esse intensa. aliqn̄ remissa aliquādo medio mōi: et est canō sm sapiaz: ita q tua est mēsurare eorum calitatē. ¶ Quartus q talia sic administrenſ ne ex eorum vaporibus cerebrū ledaſ. consueuerunt eni inducē tristitiā et anhelitus cōstrictionem et est canō multū neglect' et male ē tn̄ Avi. Mes. et aliorum auctorū vbi ō h. ¶ Et dicēdo ad pticularia dico pmo loco laudaf magis spōgia infusa in aq̄ calida et expssa inuoluta panno lineo vt ei' calor diuti' ɔfuet posita sup loco. q̄ non pmittaſ infridari: sz stati cū calor remittiſ nobilr remoueaſ et alia applceſ disposita vt pma. et sic reiterēſ multotiens vsq ad. 8. vices: sed an̄ eius applicationē loc' cū plāta manus leuiſ fricēſ: et sit spōgia ita magna vt cōphēdat locum doloris ex oi pte. et est canō Mes. quē ɔfirmat lr̄a Avi. allegato ca° ingt. Et melius est vt anceda t spōgia infusa aq̄ calida. ¶ Sz hoc nō de pāno lineo q semp oz renouari in oi applicatiōe spongie et humectatus abijci. Scdo loco ē spōgia in aq̄ maris aut salsa infusa. Item vesica aq̄ semiplena quecūq aqua sit de dictis. Item spongia infusa in aqua decoctionis malue violarū camomille et hmōi. ¶ Qn si fuerit ex flate addanſ anetū: camomilla: semē lini. et hmōi vt videſ q mā exigit. ¶ Et ex vaporatiōib' bonus est euaporatio fcā cum furfure frumenti ligato in pecia cū modico camomille in aqua bulite expsso vt de spongia dcm̄ est. muteſ aūt pānus: q si fuerit aliqd flegmat' pone anetū vsq ad herbā viti. Item sacculus ex furfurib' frumēti calefactus sup laterem calim pus aspersum cum aceto mirto cum aq̄ aut cum aq̄ sola vt exigit dispositio. ¶ Ex siccis aūt sunt sacellatio fcā ex furfure et sale: vel ex furfure: mileo: sale: et orobo. Qn si fuerit ibi pfina flatis: tunc est maxie ɔueniēs. si vo colē modera. Un hoc sacculus pt bulire in aceto et aqua: et tunc ɔueniēt' applicabiſ: sed erit de numero humidorum. In colera aūt solū ex mileo et sale torrefactis. saccus sciūs videt ɔueniētior. ¶ Pnt fieri emplastra resoluentia: et qdā faciūt etiā cū hoc maturatiua ponēdo maluauiscū: et piguedinē porci et hmōi. et iuenūt ɔferre: sz talia nō debent ɔtinuari nec multo tpe dimitti. sunt eni maxime suspecta. oz eni euitari saniatio vt posle est. vn Avic. de cura pleures. Cū g maturaſ oz vt phibeas eam fieri saniē. Et studeas tu vt mūdifices illud cū sputo an̄ illud. Et de cura dolorū. Et ex eis q̄ sollicite attēdēda est vt succurras cū maturatiōe egritudis: aut et absq necessitate egritudinis saniei. Qn si per ista nō remouebiſ dolor aut nō mitigabiſ: sed potius augebiſ tunc vt dictū est ex Mes. ad aliud genus cure pcedēdū et auxiliādus est.

Tertius canō pncipalis q est diuersio: que ɔueniētius fit flōmia mā exnte sanguinea vl sanguini cōmixta: qm̄ i flatica flate nō existēte admixto sanguini nō videſ apud aliqs compete. de quo infra. Et pro ipsa facienda ponunſ due ɔnes. ¶ Prima q in pn' materia exnte i fluxu et hnte raptū ad furculā ad ptes supiores oz fieri flōmia ex basilica lateris oppositi. et idē in dubijs. ¶ Scda q in pn' mā exnte in fluxu: et habēte inclinationē ad ipocūdria ad ptes iferiores pponenda est clisterizatio lenitiua flōmie: et deide fiat flōmia vsq ad pmutatiōnē sanguinis si vtus: etas et c. ɔsentiūt. Nā nigredo apparēs in sanguine: aut mutatio coloris in eo significat q vr de mā apatis euaſ. ¶ Qn si dicaſ. Ras. i Almāsore ingt. Fiat minutio ex basilica ex ptis in q̄ est dolor. ¶ Dōm q dictum eius intelligiſ mā nō exnte in fluxu: aut ipsa existe pauca: sed si de eius multitudie timeam' fiat ex pte ɔtra: et hoc senius vr satis expsse elici ex dictis ei' ex tertij imediate sequēti subdit. nisi totum corpus multo sanguine repletum fuerit: tūc. n. ex laterē ɔtrio sanguinis detractio facienda est. Nā cū pter ingluuiē hominū et inordinatū regimē dubitādū sit de plenitudine alijs parib' de ɔtra pte totus et cōīt fit: sz de hoc i dubijs magis: et tu ibi p cōplemēto canonis. ¶ Sz bn̄ aduerte si mā est fumosa vt accidit meo tpe. 1440. in pn' veris: et ipso vere qd pcessit hyems frigida valde: et sic p totū ex qua pleuresi in 3° 4° et 7°. et de decem moriebanſ octo. et in pn' semp apparebat vrina liuida grossa nimis et sbugalis. nā vbi sit talis flōmia ē timēda ne per ipsam mā que ex tali signo cōprehendiſ fumosa.

ampli⁹ in motu p̄te ad locū moueat̄ doloris ⁊ augmētet ap̄a. Itē qn̄ mā colica ē multū distās a nā sanguis nō ē faciēda flōmia pp canonē. 4ᵒ pᵗ. de flōmia. ⁊ summope tibi cauēdū est ⁊c̄. Et ex his potes cōphendē cū aliīs q̄ posita sūt īfra i dubīs vtrū sꝑ ꝯpetat flōmia. Et in isto casu Cermisonꝰ nr̄ ei ꝓhibebat ⁊ p̄us farmacabat: deinde flōmiā faciebat si opportuna erat: ꝯsidera. ℭ Sꝫ h̄ nota: ⁊ si flōmias ⁊ euacues ⁊ nō sedant̄ accñtia: tūc scias ꝙ ꝓhibitio collectiōis qu. i q̄ns est difficilis. nō g̃ iteres flōmiā ne congelet̄ mā. q̄ habitura est collectionē. Aui. de cura e.ᵒ. cuꝰ ꝯ̄riū multi opant̄. ꝯsidera. ℭ His aūt ōībꝰ assentit Aui. 10ᵒ tertij. trac. 4ᵒ p̄ caᵒ in pñᵒ ingt. Ex rebus cōībus est flōmia: sꝫ in pñ̄ ex latere diuerse ⁊ magis festina ad succurrendū de saphena in lōgitudie: ⁊ post ip̄az. de basilica opposita in latitudine. Ex q̄ appet ꝙ si pleuresis sit in later̄ dextro flōmia fieri dꝫ ex saphena dextri lateris. Mes. v̄o ingt. ex saphena oppositi lateris: ⁊ de h̄ in dubijs. ℭ Itē si fieri nō pōt flōmia applicent̄ vētose in naticis cruribus fiāt fricatiōes leues ⁊ ponant̄ clisteria leuia ex bliti. malua: viol. ordeo cū radice maluarū ⁊ h̄ꝫ. Vn̄ studēduz ē in mūdificatiōe feci qm̄ ledit̄ nō parū patiēs ex fumis eaꝝ. h̄ caue ne excedas in vsu coꝝ nisi vsq̄ ad illō qō videbit̄ neciūm: qm̄ ꝯsueuit egritudinē hāc fluxus seq in moderātia. Mes. Ex quo infert̄ ꝙ medicine solutiue sūt timende de quo stati in seq̄nti canone: ⁊ in dubijs. ℭ Vētosas sup̄ loco doloris positas in ditersiōe nūc cuꝫ icisiōe nūc absq̄ multū cōmēdat Mes. sꝫ illas opꝫ fieri post corporis mūdificationē ⁊ flōmiā. ⁊ circa. 14. vbi. s. securius sit factꝰ medicus de paucitate māe. Vn̄ Aui. Et qn̄q̄ ponunt̄ ventose sup̄ pectus cum scarificatione etiā ita vt trahat̄ mā ad exteriora ⁊ minoret̄ ⁊ ꝓprie cuꝫ p̄missa fuerit flōmia. Sꝫ vt extimo hec opatio nō est facienda nisi a medico bñ experto. Et fortassis securius est ponere ipsas ventosas parum sub loco doloris. ⁊ ego iam illud feci ⁊ contulit.

In cōplendo q̄rtuꝫ est p̄mo ꝯsiderandū si mā est sanguis q cū digōnē nō expectet ꝓcedat̄ imediate ad eiōnē p flōmiam in p̄ncipio mā existe in fluxu: ⁊ multa ex latē ꝯ̄rio. post quā p dies tres de latere eodē ⁊ marie qn̄ extimat̄ mām iā fluxā eēꝫ hat vt s̄. vsq̄ ad sanguis mutationem. Q. si fuerit pauca fiat in pñ̄ ex eodē latē ex basilica: vt. s̄. ⁊ h̄ ꝯsentientibus virtute etate ⁊ vētris lubricitate. Q. si fuerit stipticitas vētris fiat clistē lenitiuum p̄us aut sumat aquā fructuum aut manna aut muraba de violis ⁊ h̄ꝫ. ℭ Q. si fuerit ex colera vl̄ ex sanguine colerico. tunc dētur digestiua infrigidatiua ⁊ humectatiua. nō tñ expoliet̄ ab abstersiōe. imo scias ꝙ lenientia remouētia asp̄itatē debēt p̄cedē abstersiua. ⁊ qn̄ sic cōmiscētur cum abstersiuis felicitat̄ opatio eorum. vt iulep. vio. cuꝫ aq̄ ordei excorticati. ℭ Itē oximel simplex cum pauco melle ⁊ pauco aceti sc̄m. vt ℞. mellis. p. i. zuccari. albissimi. p. ij. aceti ⁊ aq̄ dulcis. ana. p. i. tu tñ modera vt necītas petit. nā descriptio illa Gal. vn̄ additio i melle facit ad abstersionē. additio in aceto aut aq̄ ad extictiōes ⁊ siti sedationē. det̄ ex eo. ℥. ij. vsq̄ ad. iij. cum aq̄ simplici cocta tēperiē hn̄te inter calm̄ ⁊ fri. in estate. in hyeme vero sit cala. ℭ Itē valet aq̄ dulcis cū vino gnatorum dulciū cū zuccaro. Itē iulep. simplex. Itē aq̄ ord. cū zucchasro. ⁊ sic de alijs vt. s̄. 4ᵒ tractatu. de dig̃stiuis colē. ⁊. s̄. de soda colerica. ℭ Sꝫ nō ꝙ ista īfrigidātia digestiua debēt hēre duas ꝯditōes. ℭ P̄ria ꝙ cū eis ponant̄ respiciētia pectꝰ vt aq̄ ordei. cū decoctiōe iuiubarum capillorū vene. ⁊ h̄ꝫ. ℭ Scd̄a ꝙ talia nō sunt stiptica. vt ē papa. portulaca. endiuia ⁊ h̄ꝫ nisi aquid necītatē vt dicet̄ de respiciētibꝰ pectꝰ dcm̄ ē i pñᵒ capᵗ. ℭ Sirᵒ viual. ℞. sir. vio. ℥. i. d ligri. ℥. 5. a q̄ decoctōis or. ⁊ iuiubaꝝ. ℥. iij. Itē si aderūt vigilie dari p̄t modicū sirupi de paup̄e. ℭ Itē valet siru. iuiubinꝰ Mes. Itē et scariola. lactuca. seminibus 4ᵒʳ fridis. capillis vene. ordeo liquiritia. passulis iuiub: s. sebestē. viol. floribꝰ nenufaris. ⁊ h̄ꝫ fieri pōt sirupus cum zuccaro aut modico mellis vt videbit̄ expedire. ⁊ lꝫ hec oīa ꝯferāt mā ēt existe sanguinea: tñ in sanguinea īfrigidatio dꝫ esse maior ⁊ abstersio minor q̄ꝫ in colica. Et nō vt Aui. 2ᵒ canone caᵒ de vio. Et melior est sirupꝰ vio. q̄ꝫ iulep vio. in h̄ c̄. ℭ Si v̄o mā fuerit flatica oximel illud dcm̄ est maxime ꝯueniēs ⁊ i eo dꝫ mel multiplicari. Vn̄ audi Aui. x. tertij. de materijs situatis in pulmone. Cū sunt huiores pectoris grossi nō puemas ad vltimū i exiccādo: imo sis occupatꝰ cū lenificatione ⁊ icisiōe: ⁊ sit maior duaꝝ reꝝ icisio. aut sit studiū cuꝫ icisione plusq̄ꝫ cū resolone ⁊ administra in oībus medicinis aquā mell. ē. n. faciēs penetrare ⁊ lenificat: ⁊ i summa vbi mā est flatica dꝫ īfridatio eē minor. ⁊ abstersio maior q̄ꝫ in sanguinea ⁊ colica. ⁊ cū h̄ dꝫ addi icisio i ea q̄ i alījs nō sic cōpetit. Itē valet idromel lōgū cum isopo. cum radice liliorꝫ aut alterius rei pectoralis calide vt est p̄ssium ⁊ h̄ꝫ. ℭ Sirupꝰ. ℞. isopi. ligritie. mellilon. iuiubaꝝ ana ℥. i. seminū lactucaꝝ. ℥. i. pistent̄ ⁊ buliant in lib. ij. aq̄ vsq̄ ad ꝯsumptionē medietatis ⁊ cum zuccaro lib. 5. ⁊ mell. ℥. ij. aceti. ℥. i. 5. fiat sirupus. ℭ Q. si fuerit ex sanguine melācolico qō rarissimū est detur sirupus mellinus. idromel cum decoctione aneti lupuli: buglosse: ireos ⁊ similium.

In cōplendo q̄ntū opꝫ p̄us attendē ꝙ ad hāc egritudinē ꝯsueuit seq fluxꝰ ventris: vt. s̄. ex Mes. ideo q̄ multū timēda sunt solutiua ventris: ⁊ maxᵉ qn̄ adest vehemētia fe. nā etiā qn̄q̄ ab exhibitiōe ipsoꝝ excusat flōmia ipa in q̄ est minor timor. Unde Aui. x. tertij. tractatu. 4. p̄ ca. Ingt Gal. exponēs. 2. regis acutoꝝ. tertii cōmēti. si fe. fuerit vehemens valde: tunc time solutiuū: ⁊ sis ꝯtētus flōmia. in ipa nāq̄ non est timor aut timor eiꝰ est minor. In solutiuo eni est timor magnꝰ. ipsꝫ nāq̄ qn̄q̄ mouet: ⁊ qn̄q̄ nō soluit: ⁊ qn̄q̄ sup̄fluit: qꝛ nescimꝰ regulariter nās p̄ticulares hoīum. ℭ Scd̄s canō aduertēdus est Aui. x. tertij. de cura pleures. ingt. Et si ē humor alius supple a sanguine euacua: nō cū eis q̄ sūt sicut mirabolani: neq̄ in quo est stipticitas: imo cū eis in q̄bus est cum solone lenificatio sicut res facte cuꝫ viol. tereniabin: zucchdaro ⁊ h̄ꝫ. Sꝫ huc canonē itellige regularit̄ ⁊ nō coacte. coacte eni ꝓpter furiositatē māe: aut eiꝰ multitudinē ꝯtingit bene aliqn̄ posse ꝯueniēter dari solutiuū forte. ita tñ ꝙ a lenitiuis nō expediet̄: vt v̄bi grā dari poterit agaricus aut reubarbaꝝ cum māna aut cassia: violis: aq̄ fructuū ⁊ h̄ꝫ. a scamonea p̄cipit Gal. ipsos custodiri. Aui. alsato nūc caᵒ tñ ingt Mes. de cura eiꝰ in q̄rta intentiōe. Mā v̄o q̄liscunq̄ fuerit opꝫ vt euacuet̄ cū eis cuꝫ q̄bus cū eiōne est lenificatio: de q̄rum summa sunt viole ꝓpter humide ⁊ sic. ⁊ cōditū ⁊ siru. ex eis: ⁊ siracost: ⁊ terenabi: ⁊ zucchaꝝ albor. sor. i. reubeū: cassia ⁊ silia. ⁊ ꝓpe si mā fuerit colica: ⁊ qn̄q̄ miscet̄ cū eis: qō est sic̄ trocisci de violis hn̄tes aliqd scamonee: ⁊ nos scripsimꝰ p̄mixtiones ipsorū in cap. de asmate. ꝯsidera. Et subdit. Si mā fuerit flatica euacuāda est cum eo: qō est sicut puluis ireos: aut agarici: aut alasce cū muraba de violis mellino: terenabin ⁊ aqua ordei. Et iā q̄dē Gal. p̄cepit aquaꝫ ordei post solutiuū ꝓpinari debere: aut aquā mellis vt lenificet ⁊ abstergat v̄tutē solutiui. ⁊ si dispō aliqua est que exigat esse necīū vti clisteribꝰ leuibꝰ medijs ⁊ acutis: fiat s̄m exigētiā ⁊ declinationē māe ad inferiora ⁊ superiora: pro q̄bus recurre ad ea que dicta sunt de cura sode: ⁊ de apoplexia. ℭ Solutiuū in sanguinea scd̄a flōmia si expedit. ℞. māne electe. ℥. ij. dissoluant̄ cū. ℥. iiij. aque decoctionis iuiubarū vel violarū: vel. ℥. ij. cassie cū aqua dictarū. ℭ Itē in colerica det̄. ℥. i. 5. cassie. cū. ℥. i. tamarindoꝝ cum aqua dcārū rerū vel decoctionis prunoꝝ ⁊ h̄ꝫ. ℭ In flegmatica vero

ɔsilr poni pōt egritudo. Itē qdā etiā ɔ̄sumunt sup turbith
cū decoctiōe dcā vt placētinus: dari pōt aloe ⁊ iera. ¶ In
melica vo ɔsilr cū decoctiōe buglosse: boragis: violaꝝ: po
terit dari aliqd scene cū brodio galline pinguis. ¶ Sz h̄
nō q vt dcm̄ est semp si vtus ⁊ cetera ɔsentiunt oz imedia
te fieri flōmia in colica vez ⁊ in flatica. Uñ si dicaſ. inqt
Aui. 10° tertij. de cura cōi doloꝝ pectoris. Et in cura qdē
flatici incipiaſ a clisteribus acutis ⁊ solone ventris ⁊ non
fiat flōmia. Dōm q intelligi hz vbi mā non fuerit mixta
sanguini nō ɔpetit flōmia euatiua: si cū h̄ stat q ɔpetit di
uisiua vt i dispōnib° capitl. ē. ¶ Postreō nō q mā existe i
fluxu ⁊ tumoꝛ sit ō e° in ſtitudie oz nō pcedēte digōne dari
farmacia: sz iā mā existe fluxa dēmus expectare digōnez.

Sextus vo cōpleaſ cū reb° educētib° sputū vt sūt fa
cilitātia ⁊ velocitātia ipm. cuiusmodi sunt
lenitiua mūdificatiua abstersiua tpate ⁊ breuiter ipm di
gerētia: qꝛ aut igrossantia vt in calā aut i flatica subtiliā
tia aut icidentia abstergētia plus. de qbus aliqd dcm̄ est
in 4° canoñ. Uñ opz incipe a magis ⁊ mir° īfrigidātibus
fm q exigit mā: ⁊ talia pñt eē applicata ad ītra vt. ē. ⁊ ab
eē vt diceſ. ¶ Procedā exēplariter vbi mā fuerit multuz
calā ⁊ vehemēs fuerit inflāmatio. Pmo ḡ exhibe vt est aq̄
melonis indi. aq̄ citrulloꝝ vel cucurbite: aut aq̄ çuccari
vel aq̄ ordei excorticati cuz iulep. Qꝫ si nō fuerit ita vehe
mēs incēdiū fit aq̄ iuniberū sebesten cū vio. ⁊ semine cito
nioꝝ cum çuccaro. Itē si fuerit adhuc mioꝛ īflāmatio cū
aq̄ mellis multe pmixtiōis aut aq̄ çuccari rubei: ⁊ lauda
tur vt sp aliqd ponaſ ordei ⁊ in fine pcedaſ ad aquā dco
ctiōis capilli ven. radicis lilioꝝ cum modico mellis ⁊ or
dei. ¶ Et scito q aq̄ mellis est vltimioꝛ ad humectādum
q̄ aq̄ ordei ⁊ aq̄ fructuū ⁊ passulaꝝ est huī° gñis p° ista:
¶ Et nota hic de ficubus: qꝛ vt extimo nō ɔpetūt in pn°:
qꝛ sunt nimis apitiue ⁊ maturatiue. Item aq̄ liquiritie cū
ordeo: aq̄ enim ordei cuz çuccaro ⁊ sine semp est ɔuenies
⁊ in fine magis cū facimus ipam abstersiuā. ¶ Et nō q
ex domesticis maxime facilitātibus sputuz est sorbitio fa
cta ex aq̄ calā çuccarata hora post horā. ¶ Cōfectio tro
ciscoꝝ festinātium maturationē in pleuresi ⁊ facilitātiuz
sputū ℞. vio. succi liquirtie. añ. ʒ. x. dragagāti: amili: semis
altee. semis feniculi. añ. ʒ. iij. ɔfice cū mucilagine. seminuz
citonioꝝ: ⁊ semis lini: ⁊ sit dosis. ʒ. i. cuz sirupo vio. ¶ In
ore aūt ordineſ pillule bichichie aut diadragātuz frigi
duz ⁊ silia: vt. ē. de tussi calā. Ubi nō q ea que ponunſ de
tussi calā valēt: ⁊ in pleuresi. pp qd recurre ibi. ¶ Ad ex
aūt applicanſ cerotarium: vnctiōes empla ⁊ hō que iuuāt
ad exitū sputi ipz facilitādo: ⁊ talia debent esse lenificātia
cum resolōne nō multū eleuata ⁊ saltē in pn°. vñ debēt eē
talia in pmo: deide aliqūliter plus eleuenſ. Uerbi grā. ℞.
olei vio. ℥. i. cere citrine. ʒ. ij. Itē. ℞. olei amigdalini. ℥. i. ce
re citrine. ʒ. ij. Et si magis eleuare volueris. ℞. aliqd pdi
ctoꝝ ⁊ addaſ modicum isopi humide: aut aliqd puluerī
radicis liliorum. Itē admisce aliquā ex pinguedinib°. Itē
si cupis fortius. ℞. olei camomillini. vio. añ. ℥. i. pinguedi
nis galline. ℥. s. fenugreci seminis lini. ana. ʒ. i. liliorum. ʒ.
s. cere albe. ℥. s. ¶ Emplastrum cōe. ℞. radicis altee. M.
i. florum camomille: melliloti: violarum siccarū. añ. M.
s. farine seminis lini: farine fenugreci. añ. ℥. s. farine ordei.
℥. ij. olei amigdalarum dulciū anetini violarū. añ. ℥. i. fiat
emplm. ¶ Aliud ad idē Sabor regis medoꝝ ⁊ cū h̄ qui
dem q facilitat sputum: sedat dolorē. ℞. olei violarū. ℥. ij.
cere. ℥. s. adipis galline: anatī. añ. ʒ. v. ysopi humide. ʒ. vij.
butyri sepe loti in aq̄ ordei. ʒ. iiij. mucillaginis seminū lini
⁊ altee. añ. ʒ. x. fiat vnguentum ⁊ est expertum. Qꝫ si na
tura fuerit compactioꝛ pone loco olei viol. oleuz de lilio.
¶ Uidi plures errare in ordināudo consimilia aut nimis
calida aut nimis frigida aut nimis maturatiua ordiaut

runt: propter quod canonem positum menti habe.

Septimus vo q corrigit accītia diuidi hz in tot
partes quot accītia ɔsueuerūt sup
uenire. nā si vltimanſ in eis est timoꝛ ⁊ sunt alienatio siue
pmixtio itellc° vigilie: fluxus vētris: fluxus sanguinis na
rium: sitis vehemēs. ¶ Permixtio aūt itellectus cōsueuit
accidē qñ mā est in dyafragmate: ideoqꝫ opz hic simul at
tēdere ad curā pleureſ ⁊ freneſ. de qbus iā dcm̄ est. ¶ Si
aūt supfluūt vigilie pñt admistrari eo casu narcotica: vt
spēs de iacin. siru. de papauē ⁊ hō. Sz attēdendū est q h̄
fiat cū cautela ne mā ad intra cōpungaſ. q si pur necīa vi
deſ admistratio papaueris mī° mala est ex cortice cuz q̄
cōmisceaſ passula aut aq̄ mellis aut rob aut aliqd tale vt
ō opeſ nocumēto ei°. ¶ Siti āt deſ extinguētia ipaz q̄ sūt
in aq̄ citrulli: melonis idi ⁊c. vt. ē. ō potu: ⁊ sint actu calā.
Et nō q si pole est sp admistreſ cū eis abstersiua vt dcm̄
est: ⁊ ab eē si fuerit mentio extimatis spūalū iungaſ pect°
cū oleo vio. ⁊ cera ⁊ silib°: vt. ē. ¶ De fluxu sanguinis ad
uertēdū q si fuerit p viā crisis sistē nō dēm° nisi supfluat.
Qꝫ si fuerit ex abundātia sanguis fiat flōmia ⁊ cetera q̄
posita sunt. ē. c° 5 de fluxu sanguis nariū. ¶ De fluxu ve
tris nō q fluxus supueniēs pleuretico aut pipleumonico
est malus ⁊ verendus: vt ypo. 6° afo. pp nō q flux° accīs
eis ⁊ saltē in pn° aut est pp multitudinē māe cuz pcessiua
regulatiōis māe: ⁊ sequitur ex h̄ anhelit° facilitatio: ⁊ lente
scētia fe. ⁊ est signū bonū: aut est ppē exuberationē māei
pterqꝫ reguleſ a nā imo est sic egurgitās. ⁊ ē signū malū:
⁊ ppꝛe cū nō sistiſ p ipm difficultas anhelit°: tristitia: fe.
inflāmatio: tunc fortasse supueniet mors in q̄rto vel ante.
Qꝫ si accidit in fine morbi est silr fm aliquē duoꝝ modo
rum. Aut eni mā expelliſ ad epar ⁊ viscera: ⁊ sequiſ ipm
incolumitas: aut accidit a debilitate epatis ⁊ pstratione
digestiue ⁊ ɔtētiue in ipso: ⁊ sequiſ post ipm pniciositas: ⁊
de pleuresi de fluxu ventris dicetur in dubijs.

Qd si resolutio que ita: ⁊ q̄ fm oē posse me
dici i pn° q̄rēda ē: vt supius
allegabaſ fieri nō pōt: qd cōphēdit: qꝛ iaz trāsactis. xij. vel
xiiij. dieb° nō est mūdificat°: sz doloꝛ fe. ɔstrictio anhelit°:
tussis ⁊ hō sunt augmētata signū est q mā ad supurratio
nē tēdit: vt. ē. ō signis. Et tūc aduerte q si vtus fuerit for
tis ⁊ talia accītia p flōmiā: ⁊ alia remedia nō fuerit mul
tum diminuta: tūc debes expectare supurationem siue sa
nationē. Si vo vtus fuerit debilis: tunc his stātib° nō su
purationē: sed mortē expecta. Uñ h̄ nō ipo. apho. 5. apho.
10. Quicunqꝫ pleuretici in. xiiij. diebus nō purganſ hi in
empima trāseūt: aut supple sunt apti parū post trāsire.

Cura. Expedito hoc termino vbi de collectione mate
rie apte saniari suspicaſ sex intētionibus est pce
dendum. ¶ Prima ordiatio diete. ¶ Scda est maturā
tio apātis. ¶ Tertia est igeniatio ad rupturā. ¶ Quar
ta est abstersio ⁊ mūdificatio a viru. ¶ Quinta est incar
natio ⁊ sigillatio vulnerī. ¶ Sexta ē correctio accītiuz.

In ordināndo dietā sit p̄ aer tēperat° declinās
ad calm ⁊ hu. Itē stet qet°: dor
miat sup lat° īfirmū. hec faciūt ad maturationē. ¶ Ex ci
bis deuſ malua: blita: atriplex cū oleo amigdalino recēti.
Itē ius ciceꝝ rubeoꝝ cū çuc. Itē idē ius cū mellilolo. Itē
ius caulium. Itē sorbitiōes ex frumēto. ⁊ ɔcedunt in 2° mēsa
ficus: dactili: poma dulcia cocta cū çucharo. ¶ Pot° vo
sit vinū albū dulce vel aq̄ ficuū. vñ oz hic mēsurare calo
rem pternālē si qs est. ⁊ ex dictis pz cōplemētum canonis.

Secundus cōpleſ cū reb° aggregātib° in se simī
vtutē lenificatiōis ⁊ resolōnis vt ca
dat maturatio eq̄liter in mām collectā. vtroqꝫ p̄ cuz leui
bus. scdo cum fortib°. tertio cū fortiorib° pcedere. nā for
tia in pn° in debitā faciunt maturationē. ⁊ ex his qdā exte

rine: q̄dā itera° corpi applicant̄. ¶ De his q̄ ad ista exem/
plū p°. vt decoctio ficuū aut dactilorū. Exēplū scd̄i. vt de/
coctio horū simul. Ex^m tertij. vt decoctio ficuum: dactilo/
rū: passulaꝝ: ordei cū rob ⁊ radice liliorꝝ. ¶ Sȝ h̄ ꝯside/
ra calitatis vehemētiā aut remissionē: qm̄ in his opȝ ꝓce
dē cū frigidorib° ⁊ minus frigidis. Ut v̄bi grā si fuerit vehe/
mēs calitas tūc def aq̄ ordei cū decoctiōe maluarū vel iu
lep ip̄m cū aq̄ ordei: vel aq̄ ordei cū seminib° altee: malue
⁊ h°. ¶ Confectio trociscorꝝ facientium ad maturatōeȝ
⁊ marie qn̄ nō ē calitas vehemēs. ℞. seminū malue: altee
sēis lini ana farine fenugreci: farine cicerum: succi liquirit:
terenabin. ana. fiāt trocisci cum mucilagine sēis lini: da cū
aliq̄ ex potib° dictis tuo iudicio magis ꝯuenientibus. Et ex
his rebus ēt fieri pōt pot°. Itē reduci ad ꝯfectionē vt patȝ
speculātī. ¶ Qꝫ si calitas ⁊ fe. fuerit vehemēs. ℞. violaꝝ
siccaꝝ. dragaganti: amili: succi liquiritie: sēis citoniorꝝ: sēis
citrullorꝝ: melōis: cucurbite: semis malue altee: mellilotí
ana. fac trociscos cū mucilagie sēis citoniorꝝ: ⁊ da vt. s̄. cuȝ
aq̄ ordei vel aliq̄ ex potibus alijs. ¶ Et ex his duobus ex
emplis cū his q̄ dicta sunt patēt multa simplicia valētia
in maturatiōe. Un̄ ⁊ plurima ꝯfici p̄nt: vt verbi grā. ℞. fi
cuum: dactilorꝝ. ana. ʒ. ij. passularū absqꝫ arillis: iuiubaꝝ
liquiritie mūdate. dragagāti: gūmi ara. q̄tuor seminū frigi
dorꝝ ana. ℥. iij. capilli vene. recētis. ℥. i. mellis ⁊ çuccari. ana.
lib. s. fiat decoctio aut siru. ¶ Ad ēx aūt q̄dā sunt embro
catiōes: vt ℞. maluā alteā: fenug. semē lini semē citonio/
rū: decoquant̄ in aq̄ ⁊ administrent̄ cum spōgiis: vt. s̄. in
canone de resolōne: quibꝫ addit̄ anetū: mellilotuȝ ⁊ h°: vt
mā petit ⁊ dolor. ¶ Quedā sunt liniciōes vt linitio fcā ex
oleo ⁊ cera. aliqn̄ cū adipe galline. Itē cuȝ mucilagine fe/
nug. sēie lini. Itē addēdo ex seminib° dcīs vt sunt sēia mal
ue: altee. Itē ⁊ fortius piguedo anati. Itē dyaqlon absqꝫ
gūmis dissolutū in oleo liliorꝝ alborꝝ. ¶ Itē ℞. ex muci/
lagib° radici malue: altee: sauich ordei fenugreci: sēis lini
sēis citoniorꝝ: aggrega cū butyro ⁊ modico mellis ⁊ cum
cera olō ⁊ modico picī: fac cerotū ⁊ est forti° dictis. ¶ Ex
emplis fac ex altea: mucilaginib° dictis cum farina ordei
vel frumēti adipe galline vel anatis: butyro dactilis: ficu
bus: melle ⁊ h°. Itē adeps porci antiq̄ valet: ⁊ forti° erit si
cum his admiscebit̄ galbanū: ⁊ tu describe vt opus erit.

In cōplendo

3^m opȝ p̄us cōsiderare si iam mā
puenit ad dubelati qd̄ cōp̄hēdi
tur ex febris ⁊ doloris remissione ⁊ multiplicatiōe ꝯuedi/
mis in loco: deinde si sic est ⁊ nō alr assumēda sūt medica/
mina lenitiua sil ⁊ opatiua cū imaginatiōe ⁊ mō opōnis:
v̄bi grā. vt ē siru. de isopo: ō p̄ssio loch Mes. cui° iunitȝ
Loch bonū ꝯferēs ethicis ⁊ ꝯsumpti distictiōe s°. antido
tarij. vn̄ reqre sup̄dictorꝝ descriptōes. in qb° simplicia iaȝ
posita inuenies: et qb° varias ꝯfices d̄scriptōes: vt tue con/
uenit opoīi. ¶ Ingeniatio v̄o ad opōnē apati ab aucto/
rib° posita est p̄ tussicula pua hora post horā. Quidā idu
cūt vomitū ſȝ est forti° ⁊ nō ita placet. dormire sup lat° infir
mū: deīde subito ⁊ ipetuose mouē se sup sanū: ⁊ tunc dent̄
sorbitiōes ex faria ordei: frumēti: cicerꝝ rubeorꝝ. Itē pāis
bn̄ fermētat°. Itē ifusus in aq̄ mellis aut rob. Itē oua sor/
bilia. Itē lac sicē mulget̄ cū pane: caue tn̄ febrē ⁊ indigōnē
vt dcm̄ est. Itē passule ⁊ ficus sicce cū pane. Itē in 2ᵃ mēsa
gna pini cum ficubus siccis: ⁊ amigdale dulces a cortice
mūdate. ¶ Qꝫ si his modis nō rūpit̄ apā ē tūc timēdū ō
vita egrotātī: q̄re ꝓcedendū est cū opōne manuali apien
do locū collectiōis cū flōmo aut cauterio: ⁊ sanies paula/
tie eiet̄ ne ex ei° subita eūone ⁊ multa sequat̄ sincopis aut
mors. ¶ Tu ēt post hec nō si sanies est alba iuncta eq̄lis
ꝑuata malo odore si fe. diminuit̄: si leuitas: iocūditas: ap
petit° ad cibū ⁊ altaꝝ opationū nālīū ⁊ spūaliū bōitas ad
hāc sequit̄ opatiōnē. Qꝫ si sic spes habēda ē ⁊ fiducia su
per sanitatē: nec timeas febriculā: qm̄ ita paulatī eradica
bit̄ vt sanies euabit̄. ¶ Si v̄o ꝯtra appuerint signa tunc
nō erit spes: ypo. v̄o rupture h° apati terminū assignauit
vt infra in afo. in qb° de h̄ aliqn̄. 20. dieruȝ aliqn̄. 40 quādoqꝫ
v̄o. 60. nā sicē accītia sunt vehemētiora aut remissiora ita
status est ꝓpinquior aut remotior ⁊ ita eruptio tardior aut
velocior. Un̄ scito q̄ remissio fe. ⁊ silr doloris alijs pibus
tardata ⁊ eorꝫ accītium itensio citaȝ sign̄at eruptionem.

Pro quarto

explēdo adītēdū ē q̄ marie sol
licit° dȝ eē medic° in mūdificādo
⁊ abstergēdo saniē: qm̄ vt ypo. dīc si i. 40. dieb° nō fuerit
mūdificatū i ptisiȝ trāsit. ¶ 2° q̄ cum freq̄nt mā pleuresis
ꝑ multas aut varias expellat̄ vias dȝ medicus studere in
mūdificādo eā s̄m decliatiōnē ip̄i° iux̄ illō Scias ē afo:
Undecūqꝫ nā repit inde ꝑ ꝯuenētiora loca ducere. Naȝ
aliqn̄ hec mā purgat̄ cū tussi ꝑ vias pulmonis ⁊ h̄ cōit̄. In
qbusdā v̄o repit in vacuū corpis ⁊ subītrās cōcauā venaȝ
trāsfert̄ ad epar: ⁊ si qdē aut ad ptē gibbosaȝ ⁊ declinabit
ad vias vrīe aut ꝯcauā ⁊ ōclīabit ad itestia: tāq̄: ad locuȝ
ꝓximiorē. qnȝ v̄o remanēs pur i ē loco suo fac̄ ptisim ⁊
alios morbos difficiles. qnȝ ꝓfocat multitudie sua. ¶ 3° q̄
ipse canō imediate pficit̄ cū reis abstergētib° mūdificātib°
⁊ lauātib°: ⁊ i gñe h̄ aq̄ mell' ē laudabilior q̄ dȝ fieri cū ma
iori vl' miori ꝯmixtiōe s̄ȝ q̄ maior aut minor reqrit̄ abster
sio mūdificatio ⁊c̄. hito respcū ad fe. ¶ Itē ad h̄ aq̄ çuc/
charī: iulep: cū aq̄ ordei: cū çuccaro: aq̄ cicerꝝ ⁊ oximel cū
pauco aceto. Itē ex fortib° decoctio isopi cuȝ çuccaro aut
siru. ei°. Itē loch de sqlla moderatū: vt pȝ. Plūma hunc ꝓ
posito scripta sūt. s̄. ℞^m de asmate tussi ⁊c̄. ⁊ tu ibi. ¶ Itē
ad ēx ꝯsilr valent embroce: linimenta: cerotaria empla ⁊
h°. ¶ Ex embrocis vt aq̄ decoctiōis calamēti: isopi cum
spōgia. ¶ Ex linimētis vt oleū de spica: de lilio: camomil
liū: anetū: ⁊ forti° illud de ireos. ¶ Ex emplis vt factuȝ
ex camomilla: mellilotō: spica: faria fenugreci: ordei: sēis
lini: malue ꝯgregate cū isopo humida: vl' alr vt placebit.
¶ Et in summa nō tres ꝯditiōes q̄s debēt h̄re h° medica
mina. ¶ Pria vt sint abstersiua ⁊ mundificatiua. ¶ Se
cūda vt sint mēbri ꝑ qd̄ ē saniei trāsit° ꝯfortatiua. ¶ 3° vt
sint facultatiua expulsionē fcām ꝑ illud mēbruȝ. Exēpluȝ
p̄mi: vt aq̄ mellis çuccari. Ex^m scd̄i: vt isopus: calamētum
in expulsiōe fctā ꝑ epar ad vias vrine: ⁊ trocisci diarodon
aut mastix in ea q̄ ꝑ epar ad intestina. qn̄ v̄o fit ꝑ pulmo/
nē multa habita sunt. Ex^m tertij cum ireos: cartamo quā/
do sputo purgat̄: decoctio feniculi: apij: cicerū ⁊ siliū qn̄ ꝑ
vias vrine: sal: batrach: cartam° qn̄ ꝑ intestina. ¶ Et no/
ta h̄ q̄ repit̄ medicina aggregās in se oēs has tres inten/
tiōes: vt ius galli antiq: mel: capilli veneri: isop°: cassia: mā
na ¶ Et in h̄ tpe cibent̄ cum cibis dcīs in canone p̄cedē/
ti. vltra quos rememoro alios ꝯuenētes: vt ius galli pul/
li: galline antique: sorbitiōes ex farina fabaꝝ: ius caulīū:
Itē aliqn̄ si res expetit cuȝ iurib° ponat̄ aliqd piperis. adiu/
uat. n. ad mūdificādū ⁊ exiccādū. Itē carnes pullie: edi: ⁊
cetere tēpate: de qb°. 3. tractatu. Ex acruminib° alleū: cepe.
In 2ᵃ mensa pinee: amigda. dactili recētes: poma dulcia:
vt. s̄. ¶ Sȝ nota decliatiōnē mē: q2 cū ad itestina tēdit
dent̄ cibaria: aut cū eis admistrēt̄ q̄ vētrē moueāt: ⁊ mal/
ua: atriplex: blitus. Et cū ꝑ vias vrine sicut spagi: braucia ⁊
silia. Potus sit vinū albū dulce: ⁊ vinū passulaꝝ: aq̄ çuc/
cari. ¶ Et pro his ⁊ dictis nota q̄ si sanies non posset his
modis mūdificari: q2 nec egredi: opȝ trāsire ad opationeȝ
manualē aperiēdo locū cū cauterio aut lāceta. ꝯsidera.

In cōplēdo

qntū scito q̄ p̄us debem° admini/
strare mūdificātia ⁊ abstergentia.
deide post incarnationē ⁊ ꝯsolidātia. q̄ aūt sint ista appet
ex dcīs h̄ ⁊ sup̄ de sputo sanguis. ⁊ ifra appebit de ptisim.
¶ Requirunt̄ tn̄ aliqn̄ i vno eodē simplici virtutes oēs simul

vt in lacte: vt abstersio ex pte aquositatis ꝯsolidatio ex pte caseitatis: sed oz lac eē recēter mulsuz ex aiali pasto ex nu trimēto exiccatiuo: vt ē furfure melica faba spalt: ⁊ lac asi nimū est ſbtilius caprino ⁊ caprinū tēperati⁹. de his autē ma gis in rubrica de ptisi. Silr aq̄ ordei decoctōis cancroꝝ flu uialiū est cōphēdēs has intēcōes. ℭ Cibi ꝓ ꝯsilr debēt eē icarnatiui ꝯsolidatiui. Vñ laudāt carnes paruū aiuꝫ extremitates porcoꝝ ⁊ arietū castratorū iuuēū cū gallinis tn̄. sorbitiōes ex frumēto: sorbitio ex farina risi cū lacte: ⁊ sit lac coctū cū lapidib⁹: vt. s̄. ⁊ est cibus delicatus. ℭ Itē sorbitiōes ex farina fabarum cū lacte vel farina ciceꝝ vel cū amilo. Itē caseus recēs. ℭ Pot⁹ sit vinū albū antiquū vel mediocriter stipticum ⁊ dulce est bonū eis. Itē aq̄ exti ctiōis ferri ⁊ aq̄ mineralis ferri. Itē aq̄ pluuialis. Itē lau dant rob mirti aut sirupus eius ⁊ mirra citoniorum cum aq̄ mastic|: ⁊ h̄ nō negligāt excellēte ſuccari ro. ⁊ admi nistratiōes ei⁹ oi hora: fortasse eni est ipm solū medicīa cu rans eos: ⁊ de h̄ ifra de ptisi. ℭ De medicinis ꝯsolidanti bus ab ex̄ applicādis dcm̄ est sufficiēter de sputo sanguis.

Accidentia vō corrigant iuxta ea q̄ dctā sūt. Q, si nō remittūt sꝫ augmētant ⁊ videa tur vir⁹ egredi tūc pessimū ē ⁊ mortale. ℭ Trocisci ꝯsoli dātes ⁊ mūdificātes vic⁹. ℞. seminū papauer. albi: sēīs cu curbite ⁊ citrulloꝝ excorticatoꝝ. aā. ʒ. x. amili: dragagā ti: gūmi ara. succi liqritie. aā. ʒ. v. thuris masculi sēīs cana bis lotꝫ boli ar. sā. dra. carabe. aā. ʒ. ij. myrrhe: cinamomi opij aā. ʒ. i. fiāt trocisci: dent cū aq̄ ordei d̄coctōis cācroꝝ: vt s̄. ℭ Loch abstergēs ⁊ mūdificās samē a pectoī ⁊ pul mōe. ℞. amigdalaꝝ dul. ⁊ amaraꝝ: g̃noꝝ pini: sēīū vrti ce: farie lupioꝝ. aā. ptes eq̄les: ꝯfice cū mele. ℭ Plures ta les medicie mūdificātes samē a pectore ⁊ pulmōe dcē sūt in rubrica de asmate ⁊ tussi. q̄ regrāt ibi: ⁊ de eis ifra de ptisi.

Restat dicē de pmutatōe pleuref. q̄ i multas egritu dines alias ꝯsueuit pmutari vt qñq3 pmutat in pipleumoniā. qñq3 in ptisim ⁊ sic in maliū. ℭ Et pmu tatō i pipleumoniā ē fꝫ alteꝝ duoꝝ modoꝝ: qm̄ aut mā ꝯuertit ad pulmonē aut virtus ei⁹ ad ipm cū nō mūdifica tur vsq3 ad. 40. dies. ℭ Silr pmutatio ei⁹ ad ptisiꝫ est fꝫ duos modos: aut mediāte pipleumonia aut sine eius me diatōe ⁊ ꝓprie cū sanies acuta aut mordicatiua resoluta ab eruptiōe apatis est trāsiēs p pulmonē vlcerans subām ei⁹. Vñ qñ pleuresis nō resoluit aut mūdificat in. 14. die bus trāsit in empima. Qñ vō nō mūdificat in. 40. diebus a die rupture trāsit in ptisim: ⁊ de his in affo. post. ℭ Po stremo sciendum q, mā pleuref qñꝫ capit siue rapit sursū ⁊ qñ nā vicit fac̄ crisiꝫ collectionē. s. post aures ⁊ ē signū l columitatis. q, si nā nō vicit sꝫ morb⁹ tūc seqt alienatio vi gilie: frenef ⁊ sunt signa mala ⁊ qñꝫ mortalia. Cōsilr ali qñ ad iferiora nā ipā māꝫ ꝓpellit ⁊ fac̄ apa in iguine vel subassellis ad crura pedes ⁊ h̄ȝ ⁊ sunt signa icolumitatis.

ℭ De peripleumonia. Rubrica. xxiij.

Uoniā pleuref vt dcm̄ est qñꝫ termi nat in pipleumoniā: qñꝫ i em pima: qñꝫ i ptisiꝫ h̄ ꝯnr agēdū ē d̄ cura haꝝ dispōnū ⁊ initiū faciā a pipleumōia. ℭ Peri pleumōia itaq3 ē apa calm in pulmōe i pn̄ nō saniosuꝫ. Cui⁹ cā fm plm ē mā flatica. Et dī si saniosuꝫ ad dr̄iaꝫ empimatis qd̄ ē apa in pn̄⁹ saniosuꝫ. Et dī fꝫ plu rimū: qm̄ a sanguie ⁊ cola cān pōt vt ifra i dubijs. Rarissi me aūt fit a melā. nā pulmo ē mēbꝝ raꝝ: ⁊ iō cola non pōt durare ibi: qz ē hūo: calis acut⁹ subtilis: iōq3 ū pōt diu ibi teneri: sꝫ hūo: aq̄stus flatic⁹ viscosius ⁊ h̄ȝ bñ. melā nā q3 pp sui grossitiē nō penetrat. Et Gordoni⁹. Sic pleuref freq̄nt⁹ ex cola cāt ita ⁊ pipleumōia ex flate. Vñ Aui. 10. tertij. de pipleumonia. Et pipleumonia qdē fit ab oī hūo re, veꝝ plm ei⁹ fit a flate: ⁊ cān pōt ex omni re ex q̄ causat pleuref flatica: de quibus causis in p̄cedēti rubrica. Q, si di cat mā flatica est frigida quō morbum aut apa causabit calidum. Patet rñsio per ea que dicta sunt in rubrica pre cedēti in pn̄⁹ de pleuresi vera. ℭ Diciturq3 peripleumōia a pleumone qd̄ est pulmo: eo q, pulmonis sit passio. Un de qdā: vt Cōciliator dr̄ia. 100. eā pulmonariam vocat: ⁊ nōnulli flegmō pulmonis ipāꝫ appellarūt. ℭ Et ex ea q̄ dā fit p viā ꝯgestionis: q: paulatim e aggregatiōis māe nu trimētalis in pulmone: quēadmodū ⁊ alia apata. Q̄nq3 p viā reumatis mā. s. a capite descendente ad pulmonem. Fit etiā successione sqnātie vel synātie. 5⁰ affo. vt ifra succes sione pleuref vt dcm̄ est in p̄cedenti rubrica in fine ⁊ vt plm ⁊ hec interficit in. xij. die. nā succedens aliīs egritudinibus inuenit virtutem debilem. ⁊ ideo interimit q, si pur natu ra confortatur facit cadere in ptisim. Et hoc voluit ypo. 6⁰ affo. affo. 14. Quicunq3 sqnātiā effugiunt de q̄ ifra. ℭ Item peripleumonia diuiditur in veram ⁊ non veraꝫ. Vera vt inqt Gal. est que est ex flate. Nō vera est que est ex colera: sed hec in dubijs. Itē que ex eis deterior est i du bijs dicet: ⁊ que deterior est seniora facit accidentia. Un de que ex flate existit facit pulsum satis fortem ꝓpter pro pinquitatē māe ad difficultatē anhelitus: p̄focationē: ru bedinē maxillarū: iflationē oculorum: dolorē inter spatu las: ⁊ dolorem aggregatiuum: ⁊ nō acutuꝫ in pte anterio ri pectoris cum tussi ⁊ excreatione sputi spumosi. ℭ Que vō ex colera fac̄ fe. fortiorē: ⁊ grauitas minor sentit. ⁊ silr ꝯstrictio anhelitus minor: rubedo maxillarum est inten sior: ⁊ silr oculorum inflatio ⁊c̄. que ex colera: ⁊ vrina tin cta: egōne: ⁊ pul⁹ius durius ⁊c̄. ⁊ cū mūdificat in. xl. dieb⁹ ē bonum. ⁊ qñ ꝓlongat tps facit incurrere egrum inflatio nē pedum pp debilitatē nutritiue: ⁊ ꝓprie in extremitati bus. ⁊ cū declinat mā ad vesicā facit sanitatē necessario.

Signa demōstratiua fm ordinē. dolor in pectore g̃ uatiu⁹ ⁊ nō acut⁹: vt i pleuresi. Pulsus vndo sus velox cū mollicie ⁊ nō serrin⁹. Strictura anhelit⁹ ma ior q̄3 in pleuresi. Febris acuta satis pp ꝓpinqtatem māe ad cor. Pulsatio ⁊ dolor sub spatula ⁊ furcula pp cōita tē: ⁊ sic et sentit g̃uedo in extremitate cāne ⁊ nocumētū l men. Et dolor ꝯtinuus aut saltē apud tussim. Non posse dormire nisi resupine. ⁊ si dormit sup lat⁹ vi q, suffocetur. Rubedo magis in maxillis ex vaporibus eleuatis. Infla tio oculoꝝ: ⁊ g̃uitas coꝝ: ⁊ palpebrarū. Et qñq3 cadunt in subeth. Sputū spumosuꝫ. Urina spissa aliqñ rubea: ali qñ clara. ℭ Q, si fuerit ex sanguie erit illic fe. fortis: ⁊ rube do maxillarū notabilis: vrina rubea: ⁊ reliq̄ apparebunt signa sanguis: de qb⁹ sepe. ℭ Q, si ex mā frida a q̄ est fm plurimū erit cū oregmōe ⁊ sonitu in pectore. Et viscositas sputi. Febris lēta. Et vrina citrina spissa. Pulsus fꝫ pluri mū magn⁹ si ē cū fortitudie virtutis. ⁊ est aliqñ cadēs in me dio g̃uitas in pectore absq3 aliq̄ sensibili dolore. Et lingua erit mollis asp̄itate carēs ⁊ magnitudine saltē in pn̄⁹.

Pronostica qñ pipleumōia fit ex pleuresi: aut interficit in. vij. aut trāsit in ptisiꝫ si mā ei⁹ ad vias terminat vrine sanitatē portēdit. ℭ Flu xus sanguis nariū nō ꝯfert in pipleumonia sic̄ in pleuresi pp diuersitatē māerū. ⁊ qm̄ attractio lōginqor est piplen monia: vt dcm̄ est cū p̄seuerat inflationē pedum inducit. ℭ Et qñ accidūt exiture apud mamillas vel circa illa lo ca: ⁊ apiunt euadunt. De pnosticis lege apho. in fine.

Cura. Et anteq̄3 ꝓcedat ad curā ei⁹ sciēdū ē q, pipleu monia terminat vt pleuref. q: aut resoluit aut supurat: aut indurat: vt supra de pleuresi p applicationē medicaminū nimiū calidioꝝ. aut pmutat ℭ Scd̄o q, cu ra eius est silis cure pleuresis. Vñ Auicen. x. tertij. de cura ei⁹. In cura peripleumonie currit cursu pleuref. ℭ Ter tio q, ea que administrant in cura ei⁹ debent eē fortiora ⁊

magis ꝓfundantia his q̄ administrant̄ in cura eiꝰ pleure
sis: pp qḋ acceꝯsa in ea sunt minꝰ suspecta ⁊ magis necia.
¶ Quarto ꝙ in studio: vt.ō.de pleuresi debemꝰ studere
q̄ꝫtum possumus vt mā resoluatur ⁊ tussi educat̄ ⁊ ꝙ ad
saniē non deueniat: q2 sanies vt.ō.de pleuresi est nimium
suspecta: immo rupto tali apostemate iā saniato efficiunt̄
ptisici necessario: canones ita seruentur.
¶ Ordinatio diete vt mā expetit colica.s. aut flatica vt in
de pleuresi. ¶ Diuersio cum flōmia saltem in pñ mā exi
stente in fluxu ⁊ basilica partis ꝯtrē queꝯtiꝗꝫ mā fuerit vl̄
ventosis naticis ⁊ alibi vt videbitur cum scarificatione: ⁊
hec omnia iuxta virtutis tenorem vt supra.
¶ Digestio fiat cuꝫ equātibus mām iuuātibus ad eductio
nem eius per sputum. de quibus ad plenum in de pleure
si: ⁊ tu ibi elige vt mā expetit. naꝫ summo studio stude ad
eius eductionem subitā ⁊ resolutionem.
¶ Euātio si fuerit sanguinea in pñꝰ a parte contraria: vel
de si virtus tolerat vsqꝫ ad quatuor dies vel circa ex eodē.
¶ Q, si videris non posse facere secundationem propter
debilitatem egri ⁊ comprehenderis cum ad egrum voca
tus eris si potes fac in pñꝰ cum diuersione maiorem eua
cuationem q̄ꝫ fecisses si potuisses secundare flobotomiā.
¶ Q, si fuerit ex alio humore euacua: vt supra. de pleure
si. Et nota ꝙ venter taliuꝫ semp̄ dꝫ esse largus: ideoqꝫ stu
deas in enematibus: suppositorijs ⁊ hmōi. ¶ Laudatur
in flatica cochie cum agarico. ¶ Item turbith prepara
tum cū sirupo viol. aq̄ mellis vel decoctiōes liqritie ⁊ hꝫ.
¶ In colerica v̄o cassia cum tamarindis aut mēna cuꝫ
reubarbaro cū his sirupis vel decoctionibus applicanda
exterius: eligātur ex dictis de pleuresi ⁊ de asmate. Simi
liter acchima corrigātur si q̄ venerit vt de pleuresi dcm̄ ē.
¶ De empimate. Rūca. xv.

Empima est collectio saniei in conca
uitate pectoris ꝭm plimuꝫ
ꝯtingens. Cognoscatur autēꝫ per sputum sa
niosum vt dicet̄. ꝓpter quod quidā dixerūt
ꝙ empima ē passio in q̄ sanies excreat̄. Et di
citur empima grece latine collectio in pectore. Simō Ja
nuensis: ⁊ dicitur ꝭm plurimum quoniam aliquādo acci
dit aggregatio saniei aut effusa ad ipsum pulmonem: aut
ad panniculos pectoris. Unde aliquādo reperitur mate
ria talis in altero laterum tm̄: aliquādo in vtroqꝫ. ¶ Et
hic nota ne decipiaris: quoniam aliquando flegma ipsiꝫ
saniei assimilatur. ⁊ ex hoc multi iudicant ⁊ male empicū
esse qui non est. Tres adinuicem differentias habent. naꝫ
sanies super carbones proiecta fetet: flegma non. ¶ Se
cunda ꝙ si sputatur in aq̄ flegma supernatat leuitate ae
ris ⁊ sanies ꝗuificata descendit. Et hic sis sollicitus ꝙ cū
hoc comprehendere volueris facias sputum cum virgu
la diuidi ne sanies impediatur a descensu ꝓpter viscosita
tē flegmatis. ¶ Tertia ꝙ cuꝫ sanie est macies corpis: cuꝫ
flegmate vero stat crassities. ¶ Item nota ꝙ semp̄ sanies
apparens in fundo non significat semper empima. ⁊ simi
liter etiā neqꝫ est sufficiens signum significās super ptisiꝫ
vt in sequenti rubrica. Unde ex hoc deludunt̄ q̄nqꝫ medi
ci iudicātes empicum esse ptisicum. vnde iudicant egritu
dinem incurabilem: ⁊ mundificata sanie curantur qdeꝫ:
postea est eis ignominiosuꝫ: ⁊ ideo ꝯsiderent signa ptisis
⁊ empimatis diligenter. naꝫ si pulsus est ordinatus ⁊ tar
dus non est ibi ptisis vt puto. Scito tamē ꝙ si non mūdi
ficat̄ sanies eiꝰ mora corrodēdo pulmonē erit cā ptisis.

Cause fit empima aliquādo successione pleuresis aut
peripleumonie aut squinantie mā eoruꝫ ad cō
cauitatē pectoris aut in substātiā pulmōis aut velaminū
propulsa. ¶ Fit ⁊ q̄nqꝫ per viā de fluxus catarri ad ea lo
ca in qbus mā remanēs diu nō potēs per screatū sui visco
sitate aut quātitate aut virtute debilitata aut aliter edu
ci vel quolibet resolui supercalefit preternaturaliter ⁊ tan
dem in saniē ꝯuertit̄. ¶ Q̄nqꝫ fit a cā extrinseca vt vulne
re facto in pectore ⁊ sanguine descendente in loca dicta ⁊
putrefacto ipso. ¶ Scias ꝙ deterior est que ex vulnē pul
monis ꝓpter causas assignatas in dubijs infra ⁊ supra de
sputo sanguinis ⁊ infra de ptisi. ¶ Agnosce scd̄o ꝙ em
pima aliqñ terminatur vt peripleumonia p̄ vias vrie aut
secessus ⁊ ambe iste terminatiōes sunt laudabiles. Aui.
¶ Et in iuuenibus dolor est periculosior q̄ꝫ in decrepitis
ꝓpter vehementiā virtutū: qm̄ vehementiꝰ a dolore patiūtur.
¶ In decrepitis v̄o empima piculosior est q̄ꝫ in iuuenibꝰ
pp debilitatē cordiū ⁊ vbi ē collectio sentit̄ pōdꝰ ⁊ ꝗuitas.
¶ Q, si fuerit i vno latē tm̄ ⁊ eger se ponat sup̄ aliud sen
tit pōdus cū suspēsiōe: ⁊ qn̄ sup̄ ipm̄ iacet sentit se manife
ste supcalefieri. Et si collectio fuerit ex̄ pulmonē ⁊ velami
na nō nec̄io seq̄t̄ fe. imo vt plꝫ ē sine fe. ⁊ ē maior de nocte
q̄ꝫ ī die ⁊ hꝫ maxillaꝝ rubedinē cū calefactiōe manuū ⁊
pedū: tussiꝫ cū falsa qete ⁊ aggrauatōe p̄ cibū. Sis nāqꝫ in
his ex Aui. ⁊ alijs magis sollicitꝰ stude: ⁊ si ex mō decubitꝰ
cōphēdat̄ locꝰ saniei: tn̄ ponit̄ aliꝰ modus q̄ ponit̄ pp illos
q volunt ꝓcedē ad icisionē ⁊ ē intingat̄ filum cū bolo ⁊
liget̄ pectori: ⁊ vbi citius desiccabit̄ erit minera saniei.

Signa demonstratiua: sputum saniosum: febris len
ta maior de die q̄ꝫ de nocte: rubedo maxilla
rum. calefactio manuum ⁊ pedum: tussis cum falsa quie
te: aggrauatio post cibum: pōdus ⁊ grauitas in altero la
terum ⁊ in vtroqꝫ si in ambobus collecta fuerit sanies.

Pronostica nō alia q̄ꝫ in apho. Et sit tibi mēti
ꝙ si oē sputū saniosuꝫ ē sigⁿ ptisis

Cura. Pro cura eiꝰ sciēdū in gñali ꝙ mā saniosa aut
est multa: aut ē pauca. si multa ⁊ v̄tus est forti
tūc curabit̄ p̄ screatū. vias vrie: secessuꝫ ⁊ hꝫ. sꝫ debilis iter
ficiet suffocādo cor: aut trāsfūdo ad vias anhelitꝰ. Si v̄o
fuerit pauca cū v̄tute forti cito ex screatu curabit̄. Si cū
debili poterit mūdificari in.xl. diebꝰ: q̄s si ptrāsibit i ptisiꝫ
ꝯuertet̄. ¶ Et hic sis cautus: qm̄ cōiter veniunt infirmi q
passi sunt.xl. diebus ⁊ vltra tussim cū sputo sanioso nō co
gnoscētes se fuisse empicos: sed friditati aeris ꝯscribentes
dicētes se velle curari ab hac tussi: q vere facti sunt ptisici
ob negligentiā ⁊ ignorātiā. in que duo nō raro cadūt me
dici aliq: ⁊ ego vidi plures. Sis itaqꝫ studiosus in cōpre
hendēdo pñ̄ᵐ eius: vt interrogādo quando p̄mo sentit do
lorem: si rigorem: si punctionem: si calorem, sentit tempo
re primi doloris. considera. ¶ Canones. ordinatio diete.
¶ Scd̄s. diuersio. ¶ Tertiꝰ. digestio materie anteceden
tis. ¶ Quartus. euacuatio eiusdem. ¶ Quintus est ma
turatio si materia non est complete matura. ¶ Sextus.
eruptio apatis. ¶ Septimus. abstersio. ¶ Octauus con
solidatio. ¶ Nonus. perforatio vel cauterizatio: que ali
q̄n oino est nec̄ia p̄cipue cum ad alios cure nō est spes.
¶ Dieta ordinet̄ vt materia expetit: ⁊ iam multa sunt in p̄
cedentibus rubricis de pipleumonia: pleuresi: asmate: tus
si ⁊ huiusmodi. ad quos recurras.
¶ Diuersio fiat maxime in pñ ad ꝓhibendum magnitu
dinē apatis cū flōmia. Q, si fuerit ex sanguine vel mixta
sanguini fiat maior q̄ꝫ si fuerit ex flate tm̄. ꝙ si trāsiuerit
pñᵐ ⁊ iam mā collecta fuerit. aut successione pleuresis vel
squināties successerit: tunc intende digōni mē anteceden
tis curationiqꝫ eius. deide ad maturationē apatis ⁊ eru
ptioni eius. ¶ Q, si fuerit ruptū intende mundificatōi ⁊
abstersioni. deinde ꝯsolidationi vlterius. ¶ Q, si hac via
cura videbit̄ ipossibilis. trāseas tunc ad nonū ⁊ pfora vel
cauterizā: vt dicet̄. hic visus est ꝓcessus rōnalis. inqt Ga.
se in sonis vidisse ꝙ flōmia int̄ indicē ⁊ pollicē multū pro
dest pipleumonicis. sitr̄ de saphena. Et aliq̄ pro complē

do has intentiones ⁊ breuia subscribam.

¶ De diuersione. Digestione. Euacuatione. iam ex dictis pz qd agēdū de maturatione apātis iā pur dcm̄ est in de pleuresi. ¶ Sz tm̄ nota emplz maturatiuū cū alio regimie. Rx. maluauiscū. fic⁹ siccas. farinā ordei cū piguedie galline vel anatis ⁊ fac emplm̄. ¶ Q, si fortius volueris adde sterc⁹ colūbinū maxie cū es apud eruptionē. ¶ Itē fac ipsū dormire sup latus infirmū vt supra ⁊ tu multa talia hūisti de pleuresi. peripleumonia. tussi ⁊ asmate. Et cognosces qñ maturatio est necia qñ simul cū mā saniosa educet aliquid sanguinis aut alteri⁹ hūoris nōdū digesti. Et eo tpe vtere cibis ad hoc vt pane infuso in aqua ouis sorbilibus. sorbitionib⁹ farine ordei. ciceris. fabarum cum melle ⁊ zucharo. oleo amigdalarum ⁊ hm̄. vt dictum est de pleuresi. sed semp psidera calorem preter nām: qm̄ fm̄ intensionē ⁊ remissionez eius opz ⁊ alia que administrant moderare.

¶ Cū g̃ puenit tpe eruptionis opz nō tardare: qm̄ dimissio ipsius effic̄ egrū prauū ⁊ male pportionatū. Aui. Et tē detur sirup⁹ de ysopo ⁊ applicet medicamia forcia. tussiat vt sup de pleuresi dcm̄ ē. ⁊ tu ibi. Cōfert ⁊ iacē sup lat⁹ īfirmū ⁊ vomit⁹ laudat. sed i h̄ casu ip̄m timeo ne in suffocationē terminet. Itē laudat tyriaca metridatum maxime qñ non adest fe. sz hec nō pñt sic nisi a perito medico exhiberi.

¶ Abstersio fiat cū eis q̄ dcā sunt ō peripleumonia ⁊ pleuresi Sed h̄ laudat aq̄ melli. decoctio ysopi aut radicis ireos ⁊ scordeō. i. allei silue stre ē vehemētis iuuamēti. Aui. Itē laudat loch de sqlla oximel sqlliticū: sed tua interest moderare pp acetū addēdo in melle ⁊ diminuendo in aceto.

¶ De psolidatione nil aliud q̄z qd de pleuresi dictuz est vbi de consolidatione. tu ibi.

¶ De perforatione siue cauterisatione scito q̄ multi pueniūt in hāc sniam q̄ fieri nō debz pforatio nisi qñ casus ex aliis ē ōio desperat⁹. ⁊ tūc fit icisio fm̄ incessuz costaꝝ: ⁊ ex inde egredit sanies ⁊ trahit ad ex cū istro ericcātē: q̄ i vulgari nr̄o vocat schiçarolo. ē. n. instr̄m q̄ ōn̄i cyrurgici ipellūt liquorē in vulnera. fistulosa: deinde vtimur mundificatiuis ⁊ psolidatiuis q̄ reliquo deide opatorib⁹. Uidi meo tpe expertissimū phycū sil ⁊ cyrurgicū aggredi hūc modū cure. ⁊ in iuuene bñ forti ⁊ non successit: imo moriebat iuuenis. Loc⁹ aūt vbi dz fieri icisio p signa de filo manifestat⁹ est ⁊ fiat extractio saniei paulatina ⁊ nō multa subito. Quidam psumunt magis sup cauterio timentes ne ex incisione incidat vena aliq̄. sed hoc est quid voluntariū. psidera.

Cura Si fuerit empima ex catarro oz attendere ei ⁊ diuertere ipsum ⁊ sistere ne fluat ad pect⁹. cum quibus hec fiant iam habitū est de catarro.

Cura Si cā extrinseca ⁊ sanguis aliquis emanauerit adhuc ex vulnere fiat flōmia ex eadē parte egro existe forte ex nigra vel vētosatio in naticis ⁊ procedunt. vt dcm̄ est. ¶ Sed si dubitatur ex vulnere facto in pectore ne quis transeat ad empima tunc fiat flōmia vt dcm̄ est i pri⁹ ex latere diuerso. deinde apponant repcussiua ⁊ phibitiua gn̄ationi saniei vt inungat pectus ex oleo ro. cum puluere sandaloꝝ. mirti camphore ⁊ hm̄. ⁊ gargariçet sir. ro. cū camphora. sandal mirto ⁊ hm̄. cuz brodio aut absq̄z fm̄ virtutis pstātiā ⁊ tua interest discernere. Sumat trociscos de carabe. trociscos stelle. Itē bibat vinū nigrum in quo sit aliqd stipticitatis cū duplo aq̄: ⁊ sic de aliis. Si successiōe aliarū egritudinū fiat vt dcm̄ ē. ¶ Postremo scire velis q̄ super omnia debes considerare pncipium talis sue egritudis qm̄ videre debes si fuerunt pleuretici prius. si peripleumonici ⁊ huiusmodi qz pleuretici nō curati p sputū vel alio mō sēsibiliter in 14. diebus. maxime de mā colerica cuius terminus est. 14. terminant in empima. vt quīta afo. afo. 10. Itē si quis fuerit pleureticus ⁊ nō curatus ⁊ conuersus sit apa ad empima: ⁊ post. 40. dies fractum sit apostema q̄ ppe

bendit ex rigore supueniente dolore magis aggrauāte. ⁊ a die rupture steterit p alios. 40. dies in quibus non fuerit curatus in ptisim transiuit in quinto afo. afo. 17. qui tūc erit curandus cura ptisis. ¶ De ptisi. Rubrica. xvi.

Ptisis est cōsūptio corpis siue hūditatū nālīū ei⁹ ab vlcere pulmonis cū ethica calitatis cāta. ¶ Ubi notandū q̄ hic describit ptisis ppriissime dcā. nam cōiter accepta ⁊ est acceptio vulgariū. ptis est idē qd corpis psumptio quōcūq̄ fuerit illa aut a q̄cūq̄z cā vt tertio. afo. pmento. 10. ⁊ sic ōis ethicus est ptisic⁹ ⁊ ē̄. ¶ Aliqñ capit p psumptione corpis vt. 5. abolecere cāta siue absq̄z fe. siue cū fe. siue ab vlcere pulmonis siue ab vlcere pectoris aut velaminū. ¶ 3⁹ capit ptisis p macie q̄dam psequente tussim quādā catarralē siccaz a catarro subtili ad quā psequit anhelitus difficultas. q̄re pulmo nō dilatatur vñ cor nō euētat ⁊ supcalefactū ampli⁹ debito psumit hūiditates. h̄ ⁊ assimilat asmati ⁊ cura eūna. ⁊ ō hac Aui. 10. tertij. de vlcerib⁹ pectoris ⁊ pulmonis in fine. ¶ 4⁹ sumitur p quadam macie siue extenuatiōe corporis naturali inclinata ad verissimam ptisim vt ōria. 193. In quaz inclinati sunt cerebrum hūtes debile. collum longum ⁊ gracile. epiglotū forte: eminētes humeros ad alaꝝ silitudinē eleuatos: quos Aui. alatos vocat. pectus strictū: ⁊ a carne nudū: pulmonē vētositatib⁹ plenū: crura: tortuosa: q̄s frequenter ⁊ fere gratis tussicula inuadit cū pūctura spatularū ⁊ mamillaꝝ: ⁊ maxie si fuerint colerici: ⁊ facile irascentes. ¶ Et rediēs ad descriptionē positā assero eā sic acceptam intelligere Mes. diū iqt. Ptisis est detrimentū cadens i corpus desiccatū ⁊ psūptū ex calore febrium adurentiū minutatū cū vlceratione pulmōis. ¶ Propter q̄ sciendū q̄ cū pulmo est vlceratus nō potēs debite cor euētare ēt a caliditate que ad ip̄m mittit cū fumis saniei supcalefit ip̄m cor preter nām: q̄re deide sanguinē arterialē ⁊ spūs pternālr supcalefactos supra mēbra mittit: quoꝝ humiditates naturales a tali caliditate non nāli psumunt: ⁊ in eis caliditas ipsa hītuat p ptinuū icessum ei⁹ i eo: ⁊ sic capit psumptio ⁊ ethica pp vlcus ip̄m. ¶ Sed h̄ nota q̄ non oē vlcus tale pulmonis est sufficiēs cā ad hos effectus pplēdos spālr ad inducēdū fe. qm̄ ad h̄ q̄ sit tale reqrit q̄ sit magnū cū sanie multa: ⁊ in suba pulmōis: qm̄ pulmo est ipsi⁹ subm̄ quēadmodū cor fe. ⁊ si i peripleumōia rūpit apa: ⁊ ibi sit sanies nō tñ cātur ptisis necio. qm̄ apa illud ruptū est in velamie magis q̄z in suba. Itē talis sanies q̄ est ex vlcere pulmonis nō hz exitū nisi cū tussi. vñ etiam accidit aliqñ q̄ vlcus est paruuz cū pauca sanie: ⁊ sic nō facit ⁊ c̄. Aliqñ est magnū cū pauca sanie ⁊ sine crusta mala: ⁊ sic nō facit fe. vbi grā. qñ p ingrossationē humiditatū resudātium a labiis vulneris phibet vlceratio vlterior ⁊ fluxus sanguis: ⁊ spālr pro certo tpe vt p vno anno vel circa: ⁊ tūc cātur crusta q̄ nō ē mala: ⁊ talis cadit infra spatiū āni vel circa: ⁊ de nouo postea egredit aliqd sanguis. deide causat crusta q̄ durat: vt supra ⁊ cadit: vt dictū est: ⁊ sic pcedit p multos annos. vñ sic ptigit q̄ dā ptisicos: q tñ nō sunt veri ptisici plib⁹ ānis viuere ⁊ de hoꝝ numero fuit muliere ō qua Aui. xiij. allegato capitulo dixit ipsam sic ptisicā. xxiij. annis supuixisse. Et gētilis recitat se vidisse mulierē ptisicā. xij. supuixē. cui oi anno reuertebat sputū sanguis. Aliqñ vō vlcus est magnū cū crusta maligna pp humorē ptinue corrodentē: qz adustū vel p adustionē genitū: vel qz est humor alius cui humiditas acuta associat: vt in flegmate salso: ⁊ tūc in his ptinue pcedit corrosio ⁊ gn̄atio saniei: ⁊ sic sequit fe. ethico: vt dcm̄ est. ¶ Hic etiam scito q̄ cū ptisis accidit colerico: aut melancolico cito interficit: ⁊ citius in colerico. In flatico vō ⁊ sanguineo tardius ⁊ diuti⁹ viuit: qñq̄z tñ ptēditur a iuuētute ad senectutē. Aui. ¶ Ex qb⁹ ifert q̄ aliq̄ ē

ptisis ppriissime accepta de q̃ posita est descriptio. Alia vero improprie dicta de qua posita ē aliqualis notificatio ⁊ hec ptisis ↄsueuit accidere quasi semp a.18. vsq3.ad.35.annum vt ypo.affo.5ᵃ.affo.11.qm̄ tūc calor est potēcior ⁊ pulmo mollis aptꝰ facilr̄ corrodi.de h̄ in dubijs. Et dictū ē ↄsueuit qm̄ raro accidit pueris ⁊ senibꝰ ⁊ si cadat interdum senes in illa ⁊ occultari pōt in eis ⁊ diu viuere cū illa. Uiris aūt ⁊ mulieribꝰ frequenter accidit ⁊ ppriē patis cadere in ipsam ⁊ raro occultaꝛ eis. vñ mulieribꝰ occultaꝛ interdū:lȝ parꝝ:qꝛ ad h̄ iuuat eaꝝ humiditas q̄ alijs pꝛibus nō ē sic acuta vt in viris. Itē ociū siue qes. Itē qñq3 occultaꝛ in pinguibꝰ ⁊ carnosis. ℂ Nō tñ q̧ ptisis in pueris vsq3 ad.14. annos ⁊ vltra vsq3 ad iuuētutē facilius curaꝛ qm̄ i eis vīrtutes nāles sunt fortiores:qꝛ ↄpatio est restauratio ⁊ ↄsolidatio.2° eoꝝ mēbra sunt molliora ⁊ magis ↄsolidabiliora 3° qꝛ resolo est ↄformior:qꝛ sunt eis apoꝛabiliores:⁊ sic restauratio possibilior ⁊ facilior. In senibus āt si accidat nō vr̄ posse sanari pp cās oppositas. ℂ Accidit āt magis in tpe autūni. vñ 3° affo. Autūn ptisicis malꝰ. ⁊ i eo tpe vtplꝫ moriūꝛ ⁊ pcipue circa finē eiꝰ. Accīt ⁊ mariei ↄstōne boreali frāꝛ sic. ℂ Differt ptisicꝰ ab ēpimo:qꝛ i ptisico pulsus ē iordinatꝰ ⁊ freqñs pp ieqlē essumationē ⁊ ↄtinuā. Itē differt in alio qm̄ ptisici anhelitꝰ est fetidꝰ:non sic empici.

ℂ Ulcera pulmonis nō ita facilr̄ curāꝛ queadmodū illa pectoris pp sex cās. ℂ Prima qm̄ vene pectoris sunt minores. ⁊ ideo minus vulnus qd alijs paribꝰ citꝰ curaꝛ. ℂ 2° qꝛ ptes pectoris sūt duriores. ⁊ iō difficiliꝰ pcedit i eis vlcus. ℂ 3° qꝛ virus in eis nō remanet sed ad fundū cadit. ℂ 4° nō mouenꝛ queadmodū ptes pulmonis ⁊ motꝰ ipedit cōsolidationē. ℂ 5° qꝛ ptes pectoris sunt magis carnose iō citioris cure susceptibiliores. ℂ 6° qm̄ pulmo pluribus repleꝛ humiditatibus. Unvirtus exiccatiua minuiꝛ ⁊ ex ↄñti ↄsolidatio. ℂ Ex q̄ pꝫ q̧ difficilioris cure est ptisis ex vlcē pulmonis q̄ ipsa ex vlcere pectoris. ℂ Sȝ h̄ nota q̧ oꝫ h̄ correlarium modificare. nā vlceꝝ pulmonis q̄dā fiūt in suba ipsius pulmonis. q̄dam in cāna eiusdē. vñ tenēdū q̧ absolute alijs paribꝰ q̄ fiūt in suba pulmōis sunt difficilioris cure. sed q̄ fiūt in cāna fiūt lōge citꝰ curabiliores his q̄ fiunt i suba eius. Sed de his q̄ fiunt in cāna q̄dā fiūt i pte carnea. q̄dā iter anulū ⁊ anulū cāne. q̄dā i pte cartilaginosa. Que h̄o in pte carnea facilr̄ curāꝛ. ⁊ de his locutus ē Aui.10.tertij. allato.ca.cū iqt. Et hec qdē infirmitas recipit oēm curam cū ē i prīꝰ cū vo ē i pte anulari siue cartilaginosa nō recipit curā. Uñ Aui. allato loco. In cartilaginibus ipsis nō recipit supple curā. Uñ in vlceribꝰ cāne remedia melius applicanꝛ. ⁊ cāna nō hꝫ motū vt pulmo aut pectus. adeo ↄsidera. Et ↄsilr̄ q̄ fiūt i pte carnea pāniculi ↄsolidāꝛ ⁊ pcipue in pncipio sed cū antiquanꝛ ⁊ penetrāt nō sananꝛ. Si vero vlcera fiant in pte neruea nō recipiūt curā. Ex qbꝰ ↄphen de q̧ multi medicoꝝ decipiunꝛ asserentes scire se ptisicos curare cū q̄tuor vel qnq3 curauerint nō pcipientes mēbra siue loca vlcerata quoꝝ alteꝝ curā. alteꝝ vero nō recipit. ideoq3 ex his omnibus bene ↄsidera.

Cause ex causis verissime ptisis. q̄dam sunt ab alio vel alijs mēbris pulmōi cōicate. q̄dam sunt in suba ipsiꝰ pulmōis orte. Exēplū pmi. vt est catarrus corrosiuus acutꝰ mordicatiuꝰ aut putrefactiuꝰ:siue sit ex colera siue sanguine siue ex fl̄ate salso. aut sanies huiꝰ gñis currēs ex alio mēbro ad pulmonē ab vlcere pectoris aut mēbri vicinantis. vt sunt apata gutturis aut oris cū ap.unꝛ ⁊ sanies in pectoralia descēdit. Cōsilr̄ ⁊ in pleuresi iam saniata mā nō curata pleuresi vt.s̄. Itē saniositas māe peripleumonie q̄ iā pcessit. Itē sanguis putrefactus q venā egressus est ex aliqua iam dictaꝝ causaꝝ in de sputo sanguis. Item retētio sanguis menstrui aut emorroydalis ⁊ vapor corruptꝰ ascendens ad pulmonē. Itē ex cā extrinseca sanguinis ad spm̄ fluens vt in vulnere cum ense vel gladio. Item nimia caliditas ⁊ frigiditas rumpens venas vt aer ventosus. longa mora in cauernis mineralium:⁊ iuxta fornaces vbi funduntur metalla. ⁊ opari cum argento viuo ⁊ oia similia q̄ ledunt ⁊ stringunt pectus ⁊ pulmonē:sicut aer autūnalis ⁊ similia. Exemplum scōi. qm̄ mā nutrimētalis remanet in partibus pulmonis non regulata in eo ob debilitatē caloris naturalis. vnde putrescit ⁊ putrefacta queadmodū alijs accidit mēbris. De causis aūt nō vere aut cōiter dicte quid dicendū sit pꝫ ex iam superius dictis.

Signa demrātiua. ⁊ marie vere se. ingerens siue assidua in die tranquilla. in nocte molesta. calefactio post cibum. genarum rubedo. oculorꝫ profundatio carnis diminutio. ⁊ i h̄ differt ab empimate vt supra tussis ⁊ maxime infestans in aurora. sputum saniosum cuius saniositas comprehēditur per signa posita in precedenti rubrica. dolor sinistre spatule vsq3 ad humerum. ⁊ signū familiare est fm̄ quosdam ↄstipatio ventris debilitas appetitus. fetor anhelitus ⁊ in sputo. ⁊ sputum ad salsedinem declinat maxime qm̄ ptisꝛ est ex catarro corrosiuo. ⁊ color fit eis plumbinus. ⁊ extremitates inflanꝛ maxime pedes. ⁊ qm̄ q3 extremitates incuruanꝛ vt vngues ⁊ capilli cadunt. ⁊ reliqua signa ethice apparent:vt p̄ de interioribus.5.caplo. Q̧ si fuerit a partibus cāne dolor erit in medio colli:⁊ in parte superiori. ℂ Q̧ si fuerit vlcus in pulmone leduntur a q̄cunq3 aere excedente siue calidus fuerit siue frigidus. Itē tussis est magna molesta. Item non potest iacere in aliquo latere. dolor spatule sinistre ⁊ mamille sinistre. ℂ Q̧ si fuerit in reliquis partibus pectoris:vt a diafragmate dolor est inferius magis:expiratio mal⁊sputū paucius ē periculū maius ex ea. ℂ Q̧ si fuerit a pectore dolor est magnus ⁊ magis ex̄. ⁊ magis molestaꝛ vna hora q̄ alia. Itē filtū inuētū.vt.s̄. de empimate exiccaꝛ citꝰ vbi erit vlcꝰ ⁊ minera.

Pronostica. Si fuerit vlcus in pte anulosa non recipit curā:sed qm̄ ē iter duos anulos curari pōt:vt.s̄. de squinantia. ℂ Q̧ si fuerit vlcus corrosiuū ⁊ pfundatū saniosum cura ē ipossi. ⁊ addidit gordonius. nisi cura Gali. p̄ interioꝝ. qui multos curauit qꝛ nullus euasit. ℂ Ptisꝛ antiqua nō recipit curā. inqt filiꝰ sacharie Rasi. ℂ Ulcera pulmonis cū non sunt cronica sed adhuc ex sanguine egrediaꝛ aliqd cū tussi curari possibilia sunt. Mes. ℂ Q̧ si ptisici sputū cadit super carbones ⁊ fetet expeditꝰ est:⁊ dꝫ odor eē sicut carniū assataꝝ. ℂ Si sputū cadit ad fundū aque expeditꝰ est. sed vide ne decipiaris ex sputo. ⁊ iō lege.s̄. de empimate. Q̧ si fuerit in medio stans est signum preparationis ad ↄfirmationē. ℂ Signa appropinquationis mortis sunt casus capilloꝝ:pstratio appetitus:difficultas anhelitꝰ:retētio sputi:fluxꝰ vētris:inflatio tibiaꝝ ⁊ pedū. Et vtplurimum ptisici expediunꝛ cū folia cadūt ab arboribus. ℂ Caue in pnosticatione:qm̄ ptisici loquendo moriūꝛ:⁊ moriendo loquunꝛ. ℂ Ypo. de morte festina. Siquis ptisicus hēbit sup spatulā granū sicut faba moritur post.lq̄.dies.

Cura. Ad curā accedens pmitto vt aliꝰ sepe q̄dā que a medico sunt marie ↄtēplāda ne in pmissionibus suis deficiat. Multi etenꝫ ad pauca respicientes multa pmittūt ⁊ in fine magna cū verecundia succūbūt. ℂ Premitto. itaq3 pᵐ q̧ ptisis q̄ vehemēter ipressit aut diuturnauit ipossi ē cure. Mes. ⁊ pp̄e qm̄ ↄtinuaꝛ ei lubricitas vētris. fastidiū cibi:fetor oris:curuatura vnguiū ⁊ capilloꝝ casus significaꝛ. n. ex h̄ corruptionē pfundari:⁊ nutrimentū eē abscissum:⁊ hec ē quā ↄfirmatā ⁊ incurabilē:nō pauci practici dixerūt. ℂ Scōꝫ q̧ curare nō diuturnā:aut q̄ nō mltū ipressit:⁊ i q̄ terror accītia nōdū appuerit fortasis pſumē dū est. [illegible] nō sit facile Mes. [illegible] magnitudie vlceris qd ex emissiōe mlti saniosi sputi ↄphē.

dit et curā nō accipiat. Vñ qdam dixerūt q̄ si ptis trāsiuit annū incurabilis ē. Si vo fuerit recēs q: sex mēsiū vl circa curaꝛ: magna tñ cū difficultate. Raynald⁹ vo dixit q̄ illa q̄ est ex vlcere qḋ ē i extremo pēnulaꝝ pulmōis nō ita mobiliū ceteris facili⁹ curaꝛ aliis ptib⁹. q: nō hꝫ pars illa tātū motū ac necitatē. Si vo fuerit in pte pulmonis q̄ magnā hꝫ necessitatē nō curaꝛ. ¶ Sꝫ h̄ cadit difficultas qḋ eoꝝ est incurabilius vel difficilius curaꝛ an vlcus qḋ est in ꝯcauo pulmonis. an ipsum qḋ est in gibbo. ⁊ tu ꝯsidera.

¶ Sꝫ oīuꝫ dictoꝝ cā vr̄ eē difficultas aut impositas ꝯsolidationis vlceꝝ pulmōis: q̄ ex multis ꝯphendiꝛ ꝑsuasionibus. ¶ Primo nāqꝫ q: pulmo ē in ꝯtinuo motu ⁊ motus impedit ꝯsolidationē. ¶ 2° q: nō pt pulmo absqꝫ tussi mūdificari ⁊ tussis est mot⁹ fortis faciēs ad dilatationē vlceris. ¶ 3° q: medicamina nō pñt attingere. ⁊ si attigūt pua est eoꝝ vtus. ¶ 4° q̄ ibi sunt multe vene ⁊ arterie magne. ¶ 5° ⁊ spālr qñ inueteratū ē qm̄ ē factū fistulosum ⁊ fistula si fuerit in mēbro extrinseco maxima cū difficultate curaꝛ. ¶ 6° qm̄ mēbrū ipm̄ ē spōgiosū: vñ sanies retineꝛ ⁊ retenta acuiꝛ ⁊ acuta magis ꝑfundat. ¶ 7° qm̄ caro pulmonis est mollis valde ⁊ iō putrefactioni pata. Vñ q: nutrimētū ei⁹ est sanguis colic⁹ acutus ⁊ in pulmōe tāqꝫ in receptaculo fr̄atis aggregaꝛ sta ipm̄ accidit iter hec alteratio ⁊ ex h̄ cita putrefactio ⁊ corruptio. ¶ 8° ē subsistentia ei⁹ catarris paulatiue vulnerantibus ⁊ vlcerātib⁹: q: ibi ē mala ꝑplo q̄ ꝯsolidationē ipedit. Nā ibi est ethica maxie in vera siue verissima. ¶ 9° q̄ medicie necarie mutuo se impediūt nā sanies indiget ꝓ sui mūdificatiōe calitate ⁊ sicci. ⁊ ꝓpt ethicā opus ē infridō ⁊ hu. Vñ Aui. Medicine desiccātes q̄ reqruꝛ pp vlceris ꝯsolidationē ꝓhibēt sputū prouehi addentes in ethicam. mūdificātes vero lenificāt vlcus maliganꝛ. vt in aunero drie. 193. Itē calida vt dcm̄ est addūcūt in ethicā. frigida prohibēt medicamina penetrare sicca exiccant. humida opilant ⁊ putresiunt. ¶ Decimo ⁊ vltimo reddiꝛ incurabilis. q: pauci curanꝛ defectu medicorū q non bene distinguūt ⁊ ꝯprehendunt: vt oꝫ abhominātes sputum voluunt oculū ⁊ debent applicare. Et est qñqꝫ defect⁹ ex pte infirmoꝝ. q anteq̄ se medicis pñtent portauerint ipam egritudinem tanto tpe q̄ ꝯfirmata est fcā ad modū incurabilis. vel ex pte regiminis ⁊ hꝫ.

¶ Postremo añ canonū apertionē audi Cōciliatorē nr̄um drīa. 193. in 3° dicēdoꝝ inqt. Et nosce fortasse eē medicinā tm̄ nobis occultam oēm curare se posse ptisim iuxta illud Hermetis. Mineralib⁹ ⁊ vegetabilib⁹ insunt vtutes mirāde q̄ si cognoscerenꝛ eis hoīes oparenꝛ qcqd arte magica ꝯficiꝛ. talia tñ bruta melius q̄ nobis sūt cognita. Vñ ꝯoar Sūt medicie vlcerationis pulmōis: ⁊ ei⁹ infirmitatū existes in mundo a nobis tñ ignorate: qm̄ qñ accidunt pulmonibus ouiū vlcera exeūt a cōitate gregis qsi q̄rentes aliquid ⁊ circuieuntes ad inueniendū illud. Et dixerūt nobis pastores q̄ comedunt ille oues herbas. qbus comestis mox reuiuiscunt ⁊ perfecte sananꝛ a suis vlceribus. Et ego inquit vidi pulmones ouium in qbus iam inceperat fieri vestigiū solutionis ꝯtinuitatis. ⁊ apparebat in ipsis in aliqua parte in alia vo parte opus sanationis appebat in ꝯsolidatione carnis pulmonis manifeste. Nūc aūt nō est q sciat illā herbam nec credo añ nos q sciuerit eam fuisse. ¶ Canones. Scito ante eoꝝ positionem q̄ cura ptisis est duplex. vera ⁊ mēdosa siue blanditiua vt Aui. poneꝛ itaqꝫ pmo canones vere. deinde de blanditiua ꝓcedeꝛ.

Cura vera ptisis habꝫ hos cañ. Ordīatio diete. Correctio cāe facientis ptisim maxie qñ est ꝑ cōicatiōes ab alio vel aliis membris vt dictū est de causis. Digō mie eiio mūdificatio ⁊ abstersio: ꝓhibitio fluxus siue euentus materierum ad ipsum. Eiio particularis saniei ⁊ exiccatio. incarnatio vlceris ⁊ consolidatio accidētium correctio.

Et ante ꝯplemētū pmi scito q̄ q̄dā repiunꝛ q̄ sūt cibi siue hñt cibi nāꝫ. ¶ Quedā cibi potus ⁊ medicine. ¶ Quedā q̄ tm̄ cibi ⁊ medicine nām hñt. q̄dam vo ex pl̄ibus. q̄dā ex his oīb⁹ ꝯponunꝛ. Et de primo ꝓseqr in fine cū de ceteris qnqꝫ rebus nō nālibus diceꝛ.

¶ Exēplū itaqꝫ scd̄i sic lac. vinū. ptisana. lac. n. sui serositate abstergit ⁊ mundificat saniē: sua caseitate vlc⁹ ꝯsolidat. sua butyrositate nutrit q̄ tria. s. saniei mundificatio. vlcerū ꝯsolidatio. ꝯsumptionis iā introducte remotio sunt necia. ⁊ iō lac sūme vr̄ ethicis ꝯpetere. de q̄ i dubiō. vñ a q̄ꝓlimis in hac passiōe dr̄ cib⁹ diuinus. ¶ Vinū ꝯsilr mūdificat ⁊ abstergit ⁊ ꝯsolidat ⁊ nutrit: vñ velociter ꝯuertiꝛ i sbāꝫ spūꝯ vt 2ª pmi ⁊ de pl̄ib⁹ ca. de pulsu q̄ ꝓuenit ex cibo ⁊ potu. ⁊ oꝫ eē albū ad dulcedinē declinās. siue citrinū nō nouū cū aq̄ mista pluuiali liphati. ⁊ h̄ vbi si sit ethice ꝯiūcta putrida. Ptisana vo vt Gordoni⁹ ait tāte ē vtutis vt nō timeat ventū aut pluuiā. ē. n. mūdificatia abstersiua. nutritia ⁊ cē. vt pꝫ.

¶ Habētia āt sil vtutē cibi ⁊ medicie i ptisi ꝯuenientia sunt tria spālr. mel cācri fluuiales ⁊ fic⁹ sicce. ¶ Mel nāqꝫ vt in regimine acutoꝝ q̄ꝓlies ypo. ē vehiculū optimū medicinarū pectoralium abstersiuū. ⁊ ē snīa Aui. 10. tertij. de materijs situatis in pulmōe igr. Et administra i oīb⁹ medicis aq̄ mell. Vñ ypo. laudat ydromel: oximel. Nota tñ q̄ si fuerit feb. putrida: aut calor fortis oꝫ ista moderare. ¶ Cācri sic cibentur eis qñ decoquūꝛ in aq̄ dulci donec possint mūdari. deinde abiectis extremitatib⁹ abluanꝛ cū lixiuio fcō ex sermētis. deinde ꝯpleaꝛ eoꝝ decoctio cū aq̄ ordei q̄ et bibatur cū modico ꝣuc. ¶ Fic⁹ pp easdē cās ꝯueniūt. Conueniunt ⁊ phistici: pinee: passule: amidg. mundate: iuiube: sebestē ⁊ hꝫ. ¶ Zuccharū ro. vr̄ nām medicine hr̄e tñ de q̄ Aui. dicit qd mirādū alio loco de muliere illa ptisica p̄ sirem ei⁹ ex acceptione ꝣucchari ro. vniꝰ anni: cuius q̄ntitas ē pene incredibil. Q. si ex ei⁹ vsu ꝯtigeret ꝯstrictio accipiaꝛ de sirupo de ysopo: ⁊ si pp ysopum accideret calefactio vtaꝛ diadraganto frigido: aut trociscis de cāphora. Itē ꝯsilr valent radix yreos: aristolo. ysopus: capi. ve. semē bēbacis: semē papa. albi ⁊ hꝫ. Ex^m vltimi vt tyriaca: trociscata ⁊ hꝫ.

¶ Prosequēdo pmū vt ꝓmissū fuit ꝯdecens est vt et ꝯpleamus alias qnqꝫ res nō nāles initiū ab aere faciēdo. Sit itaqꝫ aer mūdus clar⁹ sine ventis tpat⁹ vel ad siccū parūp declinans: ⁊ maxime si sit a catarro. Q. si nō nālr haberi poterit artificialr fiat talis. Vñ Aui. de cura ptisis. Et ex eis q̄ iuuant ad h̄ vt nā suscipiat regimē ē vt fiat pmutatio ad regiōes in qbus est aer desiccatiuus. Ducebat. n. Ga. ptisicos ad quēdā mōtē vsus. Siciliā vbi ē ꝯtinue ignis pp siccitatē: vt. 5. de ingenio sanitatis. ¶ Et de cibo sciendum q̄ cibus daꝛ ad varias itētiōes. aliqñ vt iuuet ad abstersionē qñqꝫ ad ꝯsolidationē: qñqꝫ ꝯ̄ intēsionē fe. ethice. qñqꝫ ad plures aut oēs istas itentiones ꝯplēdas. ⁊ iō opꝫ vt medic⁹ hec p̄ ꝯsideret. Sꝫ in gñali oꝫ hr̄e tres ꝯditiōes. Prima q̄ sit pauce q̄ntitatis. Scd̄a q̄ sit multi nutrimēti. Tertia q̄ sit digōni facilis. Exēpli grā: vt testiculi galloꝝ q nonduꝫ coiuit ⁊ oua gallinaꝝ: ⁊ p̄cipue elixa. ¶ De pane scito q̄ fermētat⁹ melior ē nō fermētato siue azimo vbi q̄riꝛ pncipaliter abstersio ⁊ hꝫ. Vbi vo ꝯsolidatio siue iuiscatio melior ē azim⁹. Cōmēdaꝛ a q̄ꝓlib⁹ panis de spelta ꝯsciūs: eo q̄ sit fride ꝯplonis ⁊ hu. q̄re se oppōit fe. ethice. 2. acuitati humoris corrodētis siue saniei. 3° q̄ iuuiscat ⁊ vlcerationem ꝓcedere ꝓhibet. ¶ De potu vo doꝫ q̄ alr⁹ ꝯpetit dū adest fe. aut intēsio ei⁹. alr⁹ dū nō ē fe. vel si adest ē remissa. stante vo fe. ⁊ itēsiōe ei⁹ nō deꝛ vinū: sꝫ sit pot⁹ ei⁹ aq̄ ordei decocti ad crepaturā ei⁹ inclusiue cū ꝣuc. vel diadragāto: vel aqua pluuialꝛ decocta cū rob mirti vel sirū. ei⁹: vel de papa. cū vocat necitas vel dormiēdi: vel extinguēdi tussim vel acuitatē. Et si nō repiꝛ pluuialis deꝛ ꝺ cisterna: ⁊ pt' eꝛ calibeari. Si vo nō fuerit fe. vinū dulce al. claꝝ in pn⁹ ē eis ꝯueniēs: ⁊ cū

queritur ꝯsolidatio sit modicū stipticum pmixtū cū aqua pluuiali vel fluuiali. Si vero fuerit fe. remissa ꝛ patiēs fuerit vsus vino ꝛ in eo multū delectet dari poterit vinū leue pmixtū multa aq̄ plꝰ ꝛ minꝰ ſm etatē ꝯsuetudinē vini potentiam vel debilitatē. ꝛ vt sepe dcm̄ est multū attendat ꝯsuetudo. ℭ Ex carnibꝰ ꝯueniūt tpate de quibus in 3ᵒ tra. Sed laudant̄ ꝟ casu epata gallinaꝝ. elixa. laudant̄ aues minute. pdicū columbaꝝ. pcipue cū non adest fe. ꝛ maxime elixa. Q̄ si pncipalr̄ q̄rimꝰ exiccationē ꝛ ꝯsolidationē tūc meliꝰ est vt sint assate. Uñ Auic. Et melius ē vt comedant eas assatas vt sint vehemētioris exiccatiōis. ꝛ spālr̄ vbi de tussi futura nō multū timemꝰ. ℭ Ex ferculis laudat̄ ptisana ordei. iuscula ex farina ciceꝝ. maxime qñ q̄rit̄ abstersio. ius caulium in quibus decocte sunt galline pingues. Item laudant̄ vitella ouoꝝ sorbilia cum zuccaro: ſʒ oia hec ꝛ silia oꝫ medicū moderare ſm tenorē ꝟtutis fe. intēsionē ꝛ remissionē. Laudat̄ maxie pulmo vulpis elixatꝰ. Si aūt q̄rimꝰ ꝯsolidationē ꝛ ꝯglutinationē. tūc debēt cibaria esse desiccatiua non eleuata in gradu multe exiccatiōis. ꝛ sunt ēt ꝯglutinatiua ale extremitates ꝛ coste edoꝝ. porcorum iuuenū. arietū. castratoꝝ ꝛ hꝫ. ℭ Et ex ꝯglutinatiuis sūt tri. cū gallinis. riçuꝫ. silr̄ pulmēta de mileo. ꝯdist. ordei. pedes vituloꝝ ꝛ hꝫ. Et ex cibis maximi iuuamenti eis est. cibus ex lacertis ꝛ caseus recens ꝛ maxime qñ nō adest fe. de q̄ in dubiꝭ. Q̄ si fuerit fe. tūc ꝯdist ordei ꝛ hꝫ magis ꝯueniunt. ℭ Habet ꝛ q̄nq; intētionē medicꝰ ad febrē ipsam ꝛ tunc vti pōt infrigidatiuis ꝛ huectatiuis cū qbꝰ ēt iuuat̄ ꝟtus expulsiua vt sunt spinachie. bliti. lactuca. portulaca. cucurbita. sēia quatuor frida maiora ꝛ minora. ꝺ qbꝰ qnto trac. ℭ Ex piscibus vti pōt sq̄mosis de aquis mūdis currentibus. ℭ Ex fructibus ꝯueniunt pinee. passule. phistici. amigdale. pruna. cerasa. poma decocta cū zuccharo.

ℭ Sōnꝰ ꝛ si dēat eē tpatꝰ declinet tñ magis ad supfluum q̄ʒ ad diminutū nisi eēt reuma vel ꝓniꝰ putride iterpolate. vñ Mes. Uacent sōno ꝛ requie q̄ntum posse fuerit. Q̄ si fuerit vigilie accedamus ad medicinas ex papauere. ꝛ ꝟ cū sapiētia ne spūs ꝯgelent̄. ꝛ sit situs dormiētis sup latus infirmū vt iuuet̄ natura ad expellendum.

ℭ Habeant añ cibū exercitiū mediocre. post ꝟo vacēt qeti p duas horas in aere tpato odorifero ex rebus odoriferis ꝛ stipticis fridis vt ro. citonioꝝ. elongent̄ a balneis. Mes. resoluunt. n. ꝟtutē apō declinationē. tunc. n. sunt iuuamenti sublimis. ꝛ inq̄t Aui. Et q̄nq; ꝯcedit̄ q̄ ipsi ingrediantur balneū añ cibū ꝛ post cū nō est in epatibꝰ ipsoꝝ opilo. ipm enim ipinguat eos ꝛ ꝯfortat ipsos. forte Mes. loq̄t̄ de naīlibus. Aui. vero de balneis aque dulcis q̄le est ethicoꝝ. ꝯsidera. ꝛ de his balneis dicet̄ infra de ethica.

ℭ Nō repleat̄ vltra posse nature ipsoꝝ sed bono ꝛ laudabili nutriant̄ nutrimēto. ꝛ aliis paribus minꝰ peccant ingrossando q̄ʒ diminuendo. ꝓhibeant̄ ab eis q̄ ꝯstipant ꝛ lubricum faciunt vētrem ꝛ magis a lubricatiuis. illa. n. est q̄ maxime resoluit coꝝ ꝟtutem. Coytus sit nullus.

ℭ Gaudeat atq; letet̄ ꝛ dimittat irā ꝛ rixā. ꝛ nō ꝯueniat ad illud qꝺ ꝯtristat. Aui. ℭ Acetosa salsa ꝛ acuta vitēt̄ nisi p q̄nto cū eis curā itēderemus. vñ Aui. Pisces āt salsi cū comedūt̄ semel aut bis ꝯferūt in mūdificādo. sed cum vlcꝰ est maligni tūc aliena illud ꝛ oē salsum. ℭ Postremo i ꝟ regimine nota de lacte qꝺ ē ꝯ cōiter opantes q̄ lac cū vlcꝰ est maligni ꝛ nō sperat̄ cura ꝟꝫimo nitimur ad curā mēdosam q̄ ꝯsistit vt dicet̄ in idurādo vlcꝰ ꝛ ipsum exiccando nulloꝰ dari dꝫ. nā lac ipm humectat. vñ Aui. de cura ptis. Et ista qdē exiccatiua ꝯstringunt pulmonem ꝛ exiccāt eū ꝛ claudūt vlcus q̄uis nō ꝯsolident ipm. ꝛ si hac via ꝓcessent non oportebit vt administret̄ omnino lac vt infra circa finem capituli. ꝛ q̄nq; egent siccitas ꝛ arefactio administratione adoq. Et in hoc sunt cibatio ꝛ equatio ꝛ humectatio humoris corrupti. ꝛ ꝯglutinatio vlceris cū caseita te ꝛ mundificatio cū abstersione aque lactis virus ꝛ sanici, immo multotiens sanat hoc regimen vlcera pulmonis cū non intendit̄ in regimine coꝝ vt indurent̄. de hoc tamē vt dcm̄ est spālius ꝛ diffusius in dubiꝭ. ꝛ tu ibi.

Corrigitur cā factiua ptis cū ipsa remouet̄ aut ꝓhibet̄ ipam imprimere in pulmonē. vt exempli grā. cū cā factiua fuerit catarrus ꝛ ꝓhibet̄ vt. ē. de catarro cū euōnibus iteratis. diuersione. ꝯfortatione cerebri vt nō multiplicet eū. ꝯfortatione pulmonis ne recipiat. fistione eius: ꝛ sic de aliis intentionibus vt supra tractatu qnto rubrica de catarro. Uñ cōiter ꝛ frequētius ab ipa catarro cātur ptis. ꝛ iꝺ radix cure ē cura catarri. Uñ Aui. Et est radix tibi in cura hac. Q̄ si fuerit cā ipsius ex ꝓsenti empimate aut ex pleuresi aut peripleumonia aut sputo sāguis cura coꝝ dicta est: q̄re ad illa recurras.

Tertia intentio cōplet̄ cū digestiuis appropriatis i cā calida aut frigida. de quibus in de tussi pleuresi. peripleumonia. empimate ꝛc. ꝛ tu ibi. faciūt ꝛ ad ꝟ que abstergunt mundificant de quibus in ꝯplendo quintū canonem. Unum tñ ponam grā exempli. ℞. liquiritie. capilli vene. añ. ℥. i. anisi. pulmonis vulpis. papaueris albi: semi num frigidorum maiorum ro. vio. feniculi: sēis citri: puluis: cancrorum fluuialium adustoꝝ. añ. ʒ. vi. isopi sicce. ℥. i. ꝟge pastoris: plātagis. añ. M. i. sēis malue: sēis citonioꝝ: iuiubaꝝ. añ. ʒ. ii. cubebaꝝ: nucismusc. añ. ʒ. i. passulaꝝ. ℥. 5. pendiaꝝ: zuccari quantū sufficit. fiat sirup.

Pro euacuatione nō q̄ aliqñ ꝯpetit flōia qñ fuerit pctm̄ sanguis ꝛ dꝫ fieri iterpolate vt ꝟtꝰ nō deficiat. vñ ꝯsideret̄ pncipalr̄ ꝟtus ꝛ etas: deide nutriat̄ flōatꝰ bonis chimis ad ꝟtutis sustētaculū diebꝰ sex qbꝰ interpolat̄ flōia: ꝛ fiat ꝓ ex basilica: deide ex saluatella: ꝛ maxie valēt euōnes pticulares emorroydarum: ꝓuocationes menstruoꝝ ꝛ hꝫ. ꝛ pcipue qñ ex retētione coꝝ accidit nocumētū. ℭ Q̄ si opꝰerit farmaco q̄ peccans mā fuerit colera: tunc euacua cū aq̄ fru: tuum prunoꝝ: seu estē iuiubaꝝ: addito modico cassie aut māne qꝺ si necitas cogit addat̄ aliqd reubar. ℭ Si ꝟo mā fuerit flatica euacua cū cochiis: cū agarico. ē. n. agaricꝰ medicina ꝓpa pectori. Itē ꝯsidera si fuerit ex ruptura vene: qm̄ administratio aloes ē eo casu suspecta. Sʒ nō q̄ solutia in ꝟ casu sunt maxie vitāda. Nā magis specifice ex euōne scā p sputū. illa. n. euō māeꝝ taliū i pectore ꝯtētaꝝ ꝓpa. dubis etenim est in ptisico lubricitas vētris in quā facilr̄ cadit. ꝛ iꝺ inq̄t Rasis 9. almā. ꝓpo ca. circa mediū eius. Sūmope ꝟo cauēdū ē ne vēter soluat̄. Et in fine replicās ꝯsilia ꝟba dixit. Uenter sūmope custodiēdus ē ne soluat̄.

Quomodo aūt mūdificet̄ mā in pectore ꝯtenta iā ostēsum est supra de pleuresi: ꝛ empimate. Sʒ ꝓ nūc dicat̄ q̄ excellētꝰ mūdificatiui ꝛ abstersiui ē mel ꝛ aq̄ eiꝰ. est. n. cibꝰ ꝛ potꝰ amicꝰ nāe iuuatiuus valde Mes. Consilr̄ aq̄ ordei: aq̄ zuccari: aq̄ ciceruꝫ: sirup. isopi: decoctio eius: loch ꝺ caulibus. Mes. loch de sqlla ꝛ ē forte in mātibꝰ flaticis viscosis. dyacalamētū: dyap: assiū Et ex fridis dyadragātū frigidū: zuccaꝝ violatū: zuccarꝝ ro. nouum factū cum succo: ꝛ non cum corpe folioꝝ rose. Itē valet medicamē Gal. ℞. hasce: isopi: ireos. añ. confice cū melle: ꝛ da mane ꝛ sero. a. ʒ. i. vsq; ad. ii. cum aq̄ mellis. ℭ Si aūt illic fuerit caliditas: ꝛ timent̄ mundificatiua: ꝛ nō ꝯferūt frida: tunc sumat̄ pulmonis vulpis: sēis feniculi: succi liquiritie mūdificati: succi: capillorum ve. añ. ptes eq̄les: ꝛ ꝯgreget̄ cū aq̄ zuc. ingrossata. ē. n. vlimū. Aui. Possent tñ doses hoꝝ simpliciū variari vt ꝓposito tuo videbitur expedire. ℭ Lochata tñ memorata in de empimate: asmate: pleuresi ꝛc. sūt in ꝟ casu valētia. tua. n. ē. ꝯmiscere frigida cū ca. ꝛ eꝯ. addē ꝛ minuere vt opꝰ tuo videbit̄ necessariū.

Probibetur mãe fluere ad ipm cũ diuersionibus ꝛ fistione mãe vt in catarro ne ad ipm fluat. Itē iuuaſ pulmo in h vt ꝯpleaſ itētio tota cũ ꝯfortantib⁹ ipm ne recipiat. ꝛ iā. ō. de tussi numerate ſſ ples ex his. Nã ſm plurimuꝫ catarr⁹ aut mã ex mēbꝛo vicinis vt in pleuresi ꝛ hꝫ ē in cã. Que aũt pulmonem ꝯfortãt ne recipiat mãm ab alio mēbꝛo nũerata sũt. ō. ſepe ꝛ de tussi ſp ſlr. vt sunt mirt⁹ sirup⁹ ei⁹ cũ pulmone vulpis: ꝛ tu ibi. ℭ Cõfortat mirabilr ꝛ cũ hoc mũdificat medicamē Gal. ℞. pulmonis vulpis ſicci. ſucci liquiritie. capil. vene. ſeis ſeniculi an. ꝯfice cũ çuccaro decocto cũ aqua q̃tum sufficit. ꝛ qñ cõficiſ cũ rob mirtino ē magis ꝯfortatiuũ.

Mundificantia pect⁹ a ſanie ꝛ ipm exiccãtia q̃ admistrari debēt post mũdificationē ꝛ abstersionē sũt myrra rubea. mel. laudaſ maxie medicamē ex rubea myrra. añ. ʒ. i. mell. ʒ. iij. lãbaſ bonis ſterpolatis. ℭ Ualet ad idē loch Mes. distinctiõe 5ª. cui⁹ initium. loch boniti ꝯferēs ethicis ꝛ ꝯsũptis. ℞. papaueris al. ſpodij. ſeis lini toꝛrefacti. croci. amigdalarum dul. añ. ʒ. iij. amili. draganti. gummi. ſeis citonioꝝ. ſeminis citrullorũ. añ. ʒ. vi. granoꝝ nasturcij cocti. amigdalarũ amara. ſabaꝝ. añ. ʒ. i. ß. penidiaꝝ. ʒ. lx. dissoluanſ penidie in aq̃ fontis ꝛ coquanſ ꝛ ꝯficiaſ cũ eis cetera. da. ʒ. ij. cũ aqua mellis ℭ Itē valet pur⁹ siue pineoli infusi in aq̃ calida prius vt eorũ remoueaſ acuitas. ꝛ loch de pino descriptione Mes. ꝛ plīma posita sunt huic ꝓposito. ō. de empimate ꝛ de pleuresi. ℭ Tu tñ ꝯsidera ſp acuitatē mãe vel ei⁹ friditatē: qm̃ cũ frigidis ēt calida ꝛ cũ calidis frigida.

Octaua intētio ꝯpleſ cũ ꝯsolidantibus ꝛ icarnantibus hñtib⁹ ēt ỽtutē abstersiuã. de q̃ꝝ sũma pcipuũ ē lac in q̃ aggregãſ intentiones. est. n. abstersiuum rõne serositatis. incarnatiuũ siue ꝯsolidatiuũ vel ꝯglutinatiuũ rõne caseitatis eius. ꝛ cito in sanguinē ꝯuertiſ qm̃ est ſãguis bis coct⁹. Mes. ꝓp qd̃ põiſ cib⁹ dilect⁹ nimis. ℭ Et lꝫ ample de eo diceſ in dubijs. tñ ꝓ nũc tm̃ dicaſ q lac ꝯueniens est tripler. asininũ subtile magis. capꝛinum tpatũ vt expositũ est. ō. 2° tractatu de lacte. ꝛ humanũ cũ tepere. i. ꝓpoꝛtionalitate ꝛ ꝓpꝛietate sua. ſed de his vt dcm̃ est latius ſn dubijs. In cui⁹ exhibitiõe oꝫ documēta q̃dã obseruare. ℭ Pꝛimũ q sit actu calin cũ bibiſ. ꝛ si põt fieri ex mamilla sugaſ. nã statim cũ infrigidaſ corrũpiſ: ꝛ ars docet q si sugi nõ põt ex mamilla aut cũ sit mulctum infrideſ quod ſeruaſ in parapside q̃ sit in aqua calida posita vel vitro vt calidit as aq̃ ꝯſuet calitatē lactis: vt ēt dictũ ē supꝛa de lacte. ℭ 2ᵐ q sumēs sit ieiunus ne impediaſ ei⁹ opatio aliq̃ mõ ex cõmixtione ipsi⁹ cũ alio aut corrũpaſ. ℭ 3ᵐ q post eius assũptiõeꝫ qescat ne corrũpaſ ex motu aut acetoseſ. ℭ 4ᵐ q nõ accipiat cibũ aliquē donec fuerit digestuꝫ siue de stõ descēderit: qd̃ fieri puto in spatio trium vel q̃tuoꝛ hoꝛaruꝫ ℭ 5ᵐ q nõ doꝛmiat supꝛe in sõno supcalefiat ꝛ altereſ. ℭ Unã nota q sic assumēs dꝫ stare in loco tpati aeris ne ex discrasia aeris discrasieſ ꝛ lac. qd̃ põt põi ꝓ serto documēto. ℭ 7ᵐ q sumaſ cum gaudio ꝛ cum trãquilitate. ℭ 8ᵐ q non sit febriens aut caput dolens aut multum sitiens. ꝛ affo. ipo. affo. 64. in qbus casib⁹ magis ꝯmēdaſ lac acetosũ aqua oꝛdei in q̃ decocti sũt cãcri fluuiales: q̃ꝝ extrema abscindanſ: deiñ laueſ coꝛpa eoꝝ cũ aq̃ ex ciere fricatione vehemẽti ꝛ iteratiõe fcã ꝛ sit ei⁹ pot⁹ circiter. ℥. iij. ꝛ gradãdo vsq ad. ℥. vi. ꝛ d̃ h in dubijs. ℭ 9ᵐ q summe attēdēdũ ē ne lac nõ digeraſ. nã ei⁹ idigõ ē timoꝛosa. Mes. ℭ Circa qd̃ notãdũ q aliqñ q̃rim⁹ vt ipm sit abstersiuũ pncipalr. qñqꝫ ꝯglutinatiuũ ꝛ ꝯsolidatiuũ magis. si pꝛᵐ ꝯmiscemus cũ eo mel. si ſm çuccaꝝ ro. sui ãni. aut decoqm⁹ ipꝫ cũ lapidib⁹. Unñ scito q lac de q̃ extctũ ē butyꝝ ē magis ꝯglutinatiuũ. ꝛ coctũ ampli⁹. Mes. Et qd̃ ē cũ butyro ē magis ipiguatiuũ ꝛ hũectatiuuꝫ. Modũ ãt decoquēdi vide a Mes. ca⁹ de ptisi. ℭ Accidit aũt qñqꝫ q patiētes ptisim sũt ventris stiptici: ꝛ qñqꝫ lubꝛici ꝛ ampli⁹ ex assũptiõe lactis lubꝛicãſ. ꝛ iõ cũ sũt stiptici in exhibitiõe lactis debemus multiplicare serositatē q̃ si n̄ sufficit ad lubꝛicãdũ ꝓ augmēteſ q̃ntitas q̃ si n̄ sufficit misceaſ cũ eo aut aliqd̃ leue solutiuũ. ℭ Si vero lubꝛicitatē patiſ misce ẏpoqstidos vel aliqd̃ hꝫ. ℭ Qꝫ si ꝯtigat ipm ſp pati tussiꝫ misce dẏadragãtũ ꝛ hꝫ. ℭ Si vo debilitatē stõi patieſ misce trociscos dẏarodõ ꝛ hꝫ. De electione vero lactis diceſ in dubijs. ℭ De quantitate vero eius assumenda dicendum q debet esse ſm tenoꝛem virtutis etatem considerando ꝛ consuetudinem. Ita tamen prius incipiamus a quantitate minoꝛi gradando ad maioꝛē vsq ad quantitatem medie libꝛe vel circa. ꝛ in aliquibus vsq ad. ℥. viij. vsq ad. x.

ℭ Medicine vlcera pulmonis ꝯsolidantes de qbus. ō. sunt Sanguis dꝛaconis ꝓpꝛie. Lutũ armenũ. Lutũ sigillatũ. Carabe. olibanũ. Mastix. Balaustia. Rosa semen ei⁹. Corallus. Coꝛtices cancroꝝ fluuialium vstoꝝ. Semē poꝛtulace assum. Amilũ assum. Semina malue altee assa. semē arnoglosse assum. Gũmi assum. Mirtus ꝛ filia. Et ea cuꝫ qbus exhibeſ sunt sic vitella ouoꝝ. lac dulce ꝛ acetosũ. aq̃ pluuialis aqua oꝛdei decoctionis cancroꝝ. succus citoniorum muia rob mirti. sirupus eius: siru. de papa. siru. de iniubis ō viol. ro. ꝛ filia. ℭ Et ex ꝯposit⁹ ē philoniũ pſicũ ꝛ ē vlt⁹. Mes. trocisci de bolo ar. de terra sigil. ꝛ multa ꝯsilia posita. ō. de sputo sanguis. ℭ Et ex reb⁹ mirabilib⁹ est çuccharꝝ ro. sup qd̃ nõ ptent annus. abstergit. n. rõne succi. ꝛ ꝯsolidat rõne coꝛpis ro. dr̃ sup qd̃: q: ỽtus abstersiua in rosis abscindiſ ex antiquitate. Et Ga qdē pcipit dare singulis dieb⁹ q̃ntitatē plurimã de eo: ꝛ cũ reb⁹ medicinalibus: ꝛ potabilib⁹: ꝛ cibalibus ſm oēm modũ admistrationis: ita q ēt cũ pane. nã plurimi ex vsu ei⁹ sic sanati sũt. pus tñ pcedentibus mũdificationib⁹: qm̃ si nõ sit mũdificatio pꝛ⁹ mãe in pulmõe ex ei⁹ vsu coartanſ ꝛ sic moriunſ. Mes. aũt coutebaſ cũ lacte calido in nõ febꝛicitantibus hoc est in ptisi nõ ỽa. In febꝛicitantib⁹ ỽo cũ aq̃ oꝛdei decoctiõis cãcroꝝ fluu aliũ: ꝛ certe inqt eē remediũ vltimũ ꝛ veꝝ cui magna adhibeſ fides. ℭ Sed hic ē notandũ q aliqñ ex ei⁹ vsu accidit in anhelitu ꝯstrictio q̃ ꝯphendiſ ex augmētata tussi: sputi tardatiõe: pectoꝛis grauedine ꝛ hꝫ. ꝛ nũc opꝫ ipsũ dimittere ꝛ recurrē ad ea q̃ clargãt ꝛ saniē ducunt: vt est isopus ꝛ sirup⁹ eius: siru. de liquiritia ꝛc. vt supꝛa. ꝛ rubꝛica de empimate: ꝛ de difficultate anhelit⁹ sũt memoꝛata. Qꝫ si accidit supcalefactio ex ei⁹ vsu ꝓp exiccationē: vel aliter q̃uolibet detur sirupus de violis: de iniubis: aq̃ granatoꝝ cum çuccharo: aque expꝛessionis ſeis poꝛtulace: trocisci de cãphoꝛa ꝛ hꝫ. Qꝫ si accidat ex eo ꝯstrictio ventris deſ miraba de viol: sirupus ei⁹ cũ aq̃ oꝛdei: aut aliquod tale lenitiuum. deinde redeat ad çuccarũ ro. admistrando eũ i oēꝫ modũ: vt dcm̃ est. ℭ Et hic nota q ē memoꝛie cõmēdãdũ q tu artifex in h casu debes ꝓcedere nunc cũ mundificatiuis: nũc cũ ꝯsolidatiuis: ꝛ ſp cuꝫ resũptiuis: ita q si liceat interpolare respectu mũdificatiuoꝝ aut ꝯsolidantiũ. extpe tñ resũptiuoꝝ nõ liceat: qm̃ in his virtus est ſp multuꝫ debilis. ℭ Et anteq̃ ptrãseaꝫ ad ꝯplementuꝫ vltimi canonis: q: de resumptione facta est mētio: ponã atq describaꝫ res ꝛ ꝯposita qbus multum ỽtus ptisicoꝛum restauratur noiando cũ h que sua ꝓpꝛietate ꝯferunt pseruationi a ptisi. ꝛ q̃ꝫ maxime valēt in cura eius carnes ericij. pulmo vulpis sunt a ꝓpꝛietate in hac egritudine ꝯferentes. ꝓp qd̃ loch ō pulmone vulpis maxime commendaſ. ℭ Itē cicer album excoꝛticatum in via cibi: ꝛ sua pꝛopꝛietate confoꝛtat pulmonē: ꝛ nutrit magis oi alia re: vt testanſ auctoꝛes: ꝛ ideo boni⁹ est vsus eoꝝ tã bꝛodij q̃ꝫ pulmentoꝝ siue soꝛbitionũ ipoꝝ. Qꝫ si in aq̃ oꝛdei decoquãſ melius erit. ℭ Itē cãcri fluuiales decocti: vt. ō. sua ꝓpꝛietate ꝯferũt ꝛ pseruãdo ꝛ cu

rando ꝙ si prius per plures horas in lacte positi fuerint.
deinde bene decocti erūt meli⁹.⁊ tūc ꝯsidera si in tuo ciu cō
fert lac.¶ Jte limacie ⁊ rane ꝓpͥetatē hñt ⁊ in preseruatio
ne ⁊ in curatione.sunt.n.ꝯplõnis fride pp̄ qḋ extinguunt
acuitatē hũoꝝ.sūt viscose pp̄ qḋ ꝯsolidant siue sua viscosi
tate ꝯglutinãt disiuncta ⁊ nō desiuncta in sua vnitate ꝯser
uãt ⁊ a disiūctione ꝓseruãt.sunt multi ⁊ boni nutrimēti eo
ꝙ cita ⁊ bona restauratio ex eis ꝯseqꝉ:qḋ manifestat expe/
rientia:qm̄ corpa macilenta eis vtēcia cito ipīguanꝉ: vñ ⁊
videm⁹ gallinas ⁊ anates ex eoꝝ comestione ēt cito ipin/
guari.Vñ qdā curiosi medici faciūt pullos q̄s ptisicis dāt
ex ipsis ranis aut limacꝫs nutriri.⁊ pp̄ casdē cās multum
ac multū in ethica cōmēdanꝉ.Sed vt dictū est in via ptisꝉ
sp̄ ē ethica.¶ Eliganꝉ rane ex aq̄s mūdis q̄ non sūt nigre
neqꝫ rufe.aut arborec q̄ ad comedendū ceteris sunt melio
res.⁊ abscisso capite ⁊ pedibus vsqꝫ ad iuncturā tibiarum
ipsis ꝑus excorticatis lotis sufficiēter ⁊ supaspersis sale bñ
trito.⁊ sic pmanētib⁹ p certū spaciū ⁊ deīde positis ī vio ꝗ
steterit p spaciū vnius hore decoq̄nꝉ suauiter cū ꝯdimento
ꝯgruo elixādo vel alr̄ assando vt videbiꝉ aut miscendo aut
pistando cū pulpis gallinaꝝ.ꝙ si abhorrenꝉ sic ī forma ꝓ
pria nutrianꝉ gallie vel capōes ex eis vt decoquēdo eas.de
inde minutī incidanꝉ ⁊ cū farina tritici aut milei misceanꝉ
⁊ in vase mundo ꝓponēꝉ.⁊ circa duas septimanas gallie
sic nutrite erunt pingues valde ⁊ esui delectabiles.Qꝫ si ni
mium impinguarenꝉ fiat interpolatio cū micis panis or/
deo tritico ⁊ aq̄ decoctiōes ⁊ ē mod⁹ Gulielmi brixēsis in
fine ꝯsiliõs.¶ Cōsilr̄ de limacꝫs ponēdū.eligāꝉ q̄ cū testa
siue casa repiūꝉ in arborib⁹ pratis ⁊ hꝫ.hñt.n.ṽtutē abster
siuā quēadmodū alia ostracosa.remittunt acuitatē hũo/
rū ⁊ ꝯglutinãt vt dcm̄ ē.⁊ ꝑter has opatiōes medicinales
multū ⁊ boni dāt p suā mām corpi nutrimētū.vt 3⁰ de ali/
mentis.Et q2 pōt cōtingere error ex pte ꝑparationis.hinc
modos ꝯuenientes subiungo.abluāꝉ ⁊ excorienꝉ ⁊ bñ mū/
denꝉ:deinde in aqua ⁊ vino cū modico olei ⁊ sale optime
decoq̄nꝉ vt sint facilr̄ digestibiles ⁊ brodiū tale est ventris
subductiuū pp̄ salsuginē limaciaꝝ.Vel alr̄ ⁊ sic vt qdam
ipse mundificate bulliant in aq̄:deinde extrahanꝉ ⁊ ī scda aq̄
bulliāt 2⁰.deinde illa reiecta 3⁰ bulliāt in tertia aq̄ vsqꝫ ad ea
rū tenerificationē magnā.ipse.n.sic ꝑpate ventrem strigūt
⁊ alimentū multū corpi exhibēt.Ex qb⁹ apparet ꝙ prim⁹
modus est vtilis cū lenificationē:scd̄s cū ꝯstipationem q̄ri
mus.Tertio pñt ipse excuterare ⁊ lote ꝑpari vt de ranis cū
sale vino ⁊c̄.⁊ tu ꝯsidera.Cōsilr̄ si qs abhorret eas fiat vt d̄
ranis dcm̄ est.q2 nutriāꝉ gallie ex eis aut fiant pastelli ⁊.
hꝫ ex eis cum carnibus siue pulpibus gallinaꝝ.¶ Ex li/
macꝫs fit aq̄ ad alchitiū q̄ cōteruūtꝉ ptisici h̄ tpe ⁊ est me
dicamen bonum.⁊ nō solum cōfert si ad intra sumiꝉ:sꝫ ēt
si ad ex̄ applicaꝉ cū cera alba.cū mucillagine sem̄s citonioꝝ
aut cū oleo amigdalaꝝ dulci.⁊ hꝫ.Poniꝉ descriptio talis
huius aque nimium laudata.℞.sanguinis humani boni
non corrupti p.i.carnīū limaciaꝝ mundataꝝ ⁊ cōtusarū
p.ij.cinamomi electi c.rca.ʒ.i.vel.ſ.vt videbiꝉ expedire.cro
ci circa.ʒ.ij.vel.i.ponanꝉ ad alchitiū.ꝙ si haberi non pote/
rit sanguis hūanus ponaꝉ porcin⁹ ad duplū hūani.detꝫ
de hac aq̄ circa.ʒ.ij.cū çuccaro ro.vel sirupo de liqritia vel
alio ꝓposito magis ꝯferente.¶ Et ex his carnibus aut ea
rū pulueib⁹ pñt ꝯfici ꝯfectiones.electuaria.sirupi ⁊ hꝫ in
hac passione multū valētia.¶ Exēplū de carnib⁹ ranaꝝ.
sirupus experimentatoris fratris Nycolai de polonia.℞.
ranas virides vel alias ex electis ⁊ ponanꝉ in olla: ⁊ sic in
ea pmaneant p noctē.mane funde sup eas aquā calidā sic
ꝙ moriāꝉ: deinde ꝑus bñ lote exiccenꝉ in furno:deide po
nanꝉ ad buliendū in olla vitrea cū aceto.post ebullitionem
reiiciaꝉ acetū ⁊ lauetur olla ⁊ cū nouo aceto.⁊ melle bene
purgato ponanꝉ ad lentū ignē vsqꝫ ad dissolutionem eaꝝ
totalr̄:deinde cola totū p pānū ⁊ fortiter vitio exp̄me ⁊ qḋ
remanebit de grosso ꝯtude ⁊ iteꝝ p pānū cola.⁊ iteꝝ totū
sic colatū ad ignē repone donec veniat ad spissitudinē siru
pi.Et sirupis ad loch dimitte cū magis inspissari forte in hye
me bonū.sꝫ in estate loco mellis ponaꝉ çuccaꝝ.⁊ credo me
lius cū aq̄ liqritie ⁊ hꝫ.de loch duo cocleāria ⁊ hꝫ.¶ Cō
similr̄ pōt fieri puluis eaꝝ q pōt ꝯmisceri cū puluere cina/
momi.pulmōis vulpis.cubebaꝝ.ʒʒ.croci.pipis lōgi ⁊ hꝫ.
Et qḋ dcm̄ est de carnib⁹ ranaꝝ intellige idē fieri posse de
carnib⁹ limaciaꝝ.Et cōsilr̄ dicaꝉ de carnib⁹ testudinū ne/
moralīū aut que in aq̄ mūda repiunꝉ.Vñ qdā vt Gilbert⁹
⁊ ceteri faciūt ex eis sirupos loch restauratiua.⁊ daꝉ egris
ad comedendū sed nō sic sūt in vsu.vñ q2 abhominabiles
relinquo.Daꝉ.n.caro musculoꝝ tibiaꝝ eaꝝ pri⁹ bene lo/
tarum cū vino ⁊ aq̄.¶ Domestice.n.pollicit⁹ sum ꝯseq̄.
iō nolo hic ex carnib⁹ hꝫ cōmēdatū restauratiuū preterire
℞.duas testudines nemorales q̄ sint cū aq̄ feruenti bñ lo/
te ⁊ decoquanꝉ ⁊ accipiaꝉ ex eis pulpa carniū crurū ⁊ la/
certorum ⁊ laueꝉ cū vino ⁊ aq̄:deinde accipianꝉ cancri de
cocti ⁊ prius loti cū cinere ⁊ aq̄ vt.ō.⁊ ponanꝉ hec oia ī ol/
la rudi cū infrascriptis reb⁹.℞.liqritie rase ⁊ munde rosa/
rum.añ.ʒ.ij draga gāti.gūmi ara.añ.ʒ.i.sandalorū al.⁊
rubeoꝝ.añ.ʒ.ꝑ.sem̄s papa.albi.ʒ.ſ.berberoꝝ.ʒ.i.passulaꝝ
ʒ.ſ.succi liqritie:amigdalaꝝ dul.mūdataꝝ:sem̄s portula/
ce.sem̄s lactuce:scariole.añ.ʒ.ſ.perdicaꝝ.ʒ.ij.seminum q̄tu
or frigidoꝝ mūdatoꝝ.añ.ʒ.ij.sem̄s malue.ʒ.i.violaꝝ.ʒ.ſ.
⁊ cū sufficiēti quantitate çucchari fiat elec.⁊ cum his aut
similibus ex pulpis galline:caponū:edi ⁊ hꝫ pōt fieri restau/
ratiuū.vñ ēt in h̄ casu pōt ꝯuenire restauratiuū placētini.
cap.de ethica.⁊ si vis delectabile pone cū his pineas phisti
cos ⁊c̄.⁊ tu ꝯpone.¶ Cū qbus opoᵭteat te inungere ad ex̄
regre de empimate pleuresi ⁊ sputo sanguis.Nā tua est di
scernere q̄ sit intētio:aut infridare:aut ꝯsolidare:⁊ de his
hūisti ad plenū.Vñ ad penetrandum adde sp in vnguēto
aliqd aceti:⁊ aliquā vel aliq̄s ex reb⁹ appropriatis:de qb⁹
sepe actū ē.Pro his tñ scito ꝙ mirabilr̄ cōmēdaꝉ emplm̄
ex limacꝫs cū testa ipsis sic ꝯtusꝉ ⁊ applicatis:sed de his vn
ctionibus clari⁹ dño ꝯcedente infra de cura ethice.

Jn cōplendo vltimū canonē oꝫ ꝑmittere ꝙ ac
cidētia ī hac egritudie euenire cō
sueta q̄dā sūt ꝯcomitātia:q̄dā supueniētia.Ex^m pmi.febris
ꝯsūptio:macies:⁊ debilitas.Ex^m scd̄i:tussis:fluxus vētris:
ꝯstipatio:fastidiū cibi.¶ Fe.namqꝫ ex applicatiōe reme/
dioꝝ dictoꝝ lēteſcit.vñ frida ⁊ hu.nō solū ei:sꝫ ēt ꝯsūptio
ni ⁊ macie sūt ꝯueniētia.Cū his itaqꝫ occurrim⁹ equādo
scilicet q2 hūectādo cū cibis ⁊ potib⁹ ex reb⁹ medicinalib⁹ iā
dictis:q2 admistratiōe dulciū ⁊ ceteraꝝ silium restaurati/
uis de qb⁹ paꝝ añ ⁊ in h̄ casu ꝯferunt balnea aq̄ dulcis:⁊
maxie in declinatione.nā añ illā est res praua.Mesꝉ.⁊ est
ponere egrū in despatione:⁊ dꝫ eē balneū tēpatū ibi vt nō
resoluat calorē.nā tota intētio ē ad hūectandū.⁊ iō cū illa
aq̄ balneeꝉ faciēdo leues fricationes ad excitandū calorē
⁊ nō resoluēdū:deide ⁊ scd̄o laueꝉ cū aq̄ tpata in q̄ deco/
cta sint capita edoꝝ:aut cū aq̄ ordei ꝯquassata cū ouis
multis:⁊ oleo amigdalaꝝ dul.ducaturqꝫ ad lectum in q̄
q̄escat p duas horas.deinde cibeꝉ cibis laudabilibus pau
ce q̄ntitatis ⁊ pluris nutrimēti.de qbus supra.Qꝫ si de bal
neo cuperes lōgiorē ordinē:nō mvltitatū hic apud Jtalos
lege Mesꝉ.circa finē de cura ptisꝉ.⁊ sic fiat de tertio ī tertiū.
Qꝫ si debilis fuerit añ eius ingressum per tres horas sorbi
tionem restaurativam aliquā recipiat.deīne balneū ingre
diaꝉ.Et si plura desideras lege ibi.¶ Que aūt ṽtutē ꝯser
uāt ⁊ restauratiua numerata sunt.¶ De tussi aūt iā.ō.ī ꝓpͥa
rubrica.⁊ tu ibi.¶ De fluxu vētris iā in ꝑcedenti rubrica
aliqd tactū ē.¶ Scd̄o similr̄ de cōstipatione ex doctrina
sua ꝯrij.¶ De cibi fastidio diceꝉ infra ca.14.rubrica ꝓpͥa.

¶ Uñ aduertẽdũ ꝙ lz ꝑus enumerata sint q̃ virtutẽ restau rãt. est tñ susus ĩpinguatiuũ ꝛ expertũ. ℞. farine cicerũ infu sor in dulci lacte ꝛ exiccator sepe ꝛ sic fiat ter. deĩ coctũ ℥. vi. nuci ablutu ꝛ exiccati physticor as̃ pinearũ sepe infu sor in lacte ꝛ exiccator. añ. ℥. iij. amigda. dul. ℥. v. papau. tortellar de sceni. añ. ℥. iiij. terãt ꝛ dant sorbeãt oĩ die. ℥. iij. postq̃ decoq̃t cũ lacte aut aq̃ ciceris. Mes. distinctione. ꝗ. sui antidotarij in fine. ¶ Postremo scito ꝙ multa medi camina q̃ posita sũt. š. c. de tussi de sputo sanguis de empi mate. de asmate sũt h ꝓ cura ptis trahenda. ¶ Confectio testiculor vulpis ptisicis ꝛ ↄsũptis ẽ medicia expta. cuius descriptionẽ q̃re a Mes. distictiõe ꝑa sui antidotarij: cuius initiũ. Modꝰ ↄfectiõis testiculi vulpis ꝛ est satirion bonũ ptisicis ethicis ꝛ ↄsũptis. ¶ Itẽ efficax sirupꝰ ꝓ ptisicis fe bricitantibꝰ: ℞. spodij seminũ portulace. seminũ citonior papaueris albi. añ. ℥. ij. psilij mũdi. ℥. v. succi arnoglosse co cti ꝛ depurati. ℥. xx. cãcror fluuialiũ lotor ſm doctrinam ℥. xx. decoq̃nt in lib. iij. aq̃ ꝛ cũ lib. ʒuccari fiat sirup. da ma ne ꝛ sero cũ aq̃ plãtagis. Q. ficq dat cũ h puluere. ℞. psilij gũm ara. draganti. boli an. ¶ Loch nõ solũ mundificãs: sed et ↄsolidãs vlcera pulmonis. ℞. iuiubar nũero. xv. pas sular enucleatar. ℥. xv. scis malue. ℥. ij. cãcror fluuialiũ. ℥. x. capilli vene. ṽge pastoris. lingue arietis. añ. ℥. ij. liquiritie ℥. ʒ. decoquanť in lib. i. ʒ. aq̃ visq ad ↄsumptionẽ medicta tis ꝛ addatur sirupus de papauere. ʒuccari tabarzet. sape. añ. ℥. iij. deĩde coq̃ ad mellis spissitudinẽ. deĩde ꝓiice sup ea scis citõior. põtulace. amili. amigdalar dul. añ. ℥. ij. pap. al. ℥. ij. ʒ. post eap bonã triturationẽ da ex eo. ℥. v. vel circi ter mane ꝛ sero. ¶ Q. si aderit acuitas catarri de ↄfectiõe de iacur mane cũ aq̃ ordei. Cuiꝰ descriptio. ℞. semẽ papa ueris al. ꝛ nigri. añ. ℥. ij. ʒ. liq̃ritie. ℥. i. ʒ. semẽ citonior. scis altee. añ. ℥. i. ʒ. dragagãti. ℥. ʒ. ꝓiice sup ea aq̃ pluuialis lib. vi. ꝛ dimitte die ac nocte. deinde coque visq ad consũptio nẽ duar ptiũ ꝛ adde mellis lib. i. rob. lib. i. ʒ. penidiar lib. ʒ. ꝛ decoq visq ad mellis spissitudinẽ. ¶ Sero aũt teneat in ore vnam ex his pillulis ꝛ cum vna defecerit aliã recipi at. ℞. semẽ portulace. ℥. v. dragaganti. gũmi ara. añ. ℥. iij. se minis cucurbite excorticate ꝛ scis citonior excorticator añ. ℥. vij. cõfice cũ mucilagine seminis citonior.

Cura si fuerit ptis ex vlcere cãne pulmonis tunc si fue rit ex pte carnea q̃ est iter anulũ ꝛ anulum facile curať vt. š. ꝛ cũ retẽtis in ore ex mũdificatiuis consolidati uis ꝛ incarnatiuis ꝛ hꝫ vt in precedentibus.

Cura si fuerit vicio catarri sistať vt. š. oĩa ꝑ ordinẽ vt dictũ est. Dormiat patiẽs sup collũ ꝛ paulatim deglutiat et saliuã ꝛ nõ multã sil ne tussim excitet. nã secus est in vlcere pulmõis. qm̃ tussis ẽ ↄueniẽs vt. š. imo qñ fre q̃ntať eiꝰ sedatio ẽ timorosũ. Uñ Aui. Et opꝫ vt nõ freq̃n teť in ipso. s. vlcere sedatio tussis cũ ꝓhibitione sputi. nã i ipo est timor magnus q̃uis medicari faciat leuitatem.

Cura aũt blãditiua ẽ studere in idurãdo vlcera ꝛ exic cãdo ea vt nõ sit in eis concauitas neq dilatatio dato ꝙ ex his nõ sperť icarnatio ꝛ ↄsolidatio. nã sic operan do ꝓlogať vita patiẽtis: q̃uis sit ei tediosa ꝛ tales ex facili cã leduť. ¶ Operantia aũt has intentiones sũt exiccantia ↄsolidãtia decã fra stiptica ꝛ casa sicca idurãtia ꝛ exiccãtia. cuiusmodi ẽ ar enicũ. sulphur. de qbꝰ in dubijs ¶ Ex qbꝰ liceť ꝙ q volũt hac via ꝓcedere debẽt mollitiua actu v. ta re cuiusmodi ẽ lac. ꝛ h volunt Aui. dũ inq̃t. Et si hac via ꝓ cesserit nõ oportebit vt admiſtreť oĩno lac. Itẽ scito ꝙ mel ẽ vehiculũ medicaminũ vlcer pulmonis vt medicaminis thuris ꝛ ceteror ꝛ non nocet vlceribus.

Dubitatur vtrũ omne asma sit egri tudo pulmonaris. ꝙ non qꝛ aliqñ fit ex lesiõe dyafragmatis aut ↄpilatio ne scĩ a stõ. Itẽ peripleumonia videť talis egri tudo. ¶ In ↄtiũ Aui. in diuisiõne asmatis cũ iq̃t. Asma est egritud o pulmonaris. ¶ Ad dubiũ ꝑmittẽdo ꝓ ꝙ asma capiť tripl̃r. Unoꝰ large ꝓ oĩ anhelitꝰ ↄstrictiõe siue sit cũ fe. siue absq fe. siue mã ipꝫ faciẽs sit apa siue nõ. quo mõ sumiť q̃rto ↄtinẽti ꝑ. cap. ¶ 2ꝰ mõ capiť ꝓ oĩ difficultate anhelitus siue sit ↄstrictio siue non facta a cãis mãlibus si ue iungať fe. siue nõ. vel a cãis nõ mãlibus. ¶ 3ꝰ mõ sumiť pro malitia anhelitus facta ex humoribus grossis viscosis existentibus in pulmone nõ apãntibꝰ. Uñ q̃rto continenti ꝑmo cap. Asma veraciter est quod in cãnalibꝰ pulmonis hꝫ humiditates multas viscosas ꝓhibentes ex ipsarũ visco sitate ne aer trahať quantitate opportuna. ¶ Secundo ꝑmittiť ꝙ asma est duplex: q̃dã nõ verũ. q̃dam verum. Exemplũ ꝑmi vt qñ accidit difficultas in anhelitu primis duobus modis iã enumeratis. Exẽplũ scõi qñ accidit diffi cultas tertio mõ. ¶ Iuxta q̃ ponuntť ↄclusiões. Prima ꝙ asma non verum nõ necessario est egritudo pulmonaris. ꝛ sic̃ dicať Aui. descripsisse ver asma. ¶ Ad obiecta aũt pꝫ quid dõm ad ꝑm ꝛ 2m. ¶ Ad vltimũ vero r̃ndeť ꝑ par ticulam additã in scõa ↄclone cũ dr̃ nõ apãntibus: nã hũo res in peripleumonia apãť. q̃re citius sanať asma in mulie ribus. vñ Mes. Mulieribus quoq nõ sepe accidit ꝛ citi us in eis q̃ in masculis. ¶ Dõm ꝙ cã est duplex. Una qꝛ fit in mulieribus a minori cã. Secundo: qꝛ in eis humores magis quieti: ꝛ ideo citius maturantur.

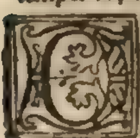
Dubitatur de q̃ntitate vini dr̃ quarto ↄtinentis. Uinũ tenue ꝛ subtile facit ad hꝫ pas sionẽ si in potu accipiať in multa quantitate. ¶ Dõm ꝙ forsan h dictũ hꝫ ver: marie qñ nõ põt accipi aliꝰ cibꝰ: ita ꝙ vinũ oꝫ ꝙ sit cibꝰ ꝛ potꝰ: sed vbi mã ẽ multa nõ oꝫ dari nisi pauca quantitas: ꝛ marie in ꝑncipio. Ubi vero mã eẽt digesta loco medicine dari posset quantitas amplior: sꝫ oꝫ in hoc medicum cõsiderare mãm quo ad quantitatẽ: qua litatẽ: ↄsuetudinẽ: etatẽ: tp̃s anni: debilitatẽ: ꝛ fortitudinẽ v tutis ꝛ alia hꝫ. ex quibus poterit iudicare de dãdo modicũ aut multam vini quantitatem. considera.

Dubitatur vtrũ sit vtẽdũ ꝓuocatiuis in asmate ꝙ sic: qꝛ Aui. docet vti rubea aristolo gia: calamẽto. Itẽ q̃rto ↄtinẽtis. ꝑ cap. Seminibꝰ citrulo rũ. ꝛ Mes. siru. in qbus ponunť radices apij: feniculi: ꝛ hꝫ hec oĩa ꝓuocãt. ¶ In ↄtiũ Aui. ꝑceptũ. nã iq̃t de cura eiꝰ Et sil̃r oĩa q̃ ꝓuocãt nocẽt huic egritudini. ꝛ hũc canonẽ sepe repit Ras. allato loco. ¶ Cõclo. ꝙ ꝓuocatia inq̃ntũ hũꝰ nõ ↄpetit in asmate: qm̃ cũ mã sit grossa: viscosa ipsa exhibita educũt ptes subtiles ꝛ aquosas ꝑ vias vrine. ꝛ di mittũt grossas q̃ postea redduť ieptiores digõni. ¶ Itẽ illa nõ ẽ regio ↄueniẽs eductioni ipsar: sꝫ ↄueniẽtiꝰ ꝑ spu tũ ꝑ secessum educunt: ꝛ ore inq̃ntũ hꝫ. qꝛ tales medicine possent habere virtutẽ aliã ꝑ quã essent vtiliores vt ꝑmis sum: sꝫ sit diureticum. ꝛ sil̃r. capillus vene. tñ inest ei virtus exuberantior. ¶ Itẽ medicine aliq̃ possent eẽ ꝓuocati ue in mãdibus stantibus circa epar ꝛ renes. ꝛ tñ cũ sua vtu te ꝓuocatiua nõ attingũt pectus. ¶ Itẽ posset talis medi cina ꝓuocatiua dari i pauca q̃ntitate ꝛ nõ sola: sꝫ cũ aliq̃s ducẽtibꝰ eã ad pectꝰ vt subtiliet ꝛ diuidat mãm. ꝛ ꝑp pauã eiꝰ q̃ntitatẽ nõ ducet mãm ad vias vrine. nã req̃riť quanti tas cõueniẽs ad effectꝰ ꝓducendos. ¶ Et ex his pꝫ r̃nsio intelligẽti. Uñ de rubea dr̃ ꝙ Aui. ipsam concedit forte qꝛ mã asmatis hꝫ minerã in epate. ꝛ sil̃r ꝑp aliquã ex causis dictis cõceduť alia. ꝛ tu considera.

Dubitatur an medicine solutiue in asmate debẽt eẽ fortes: ꝙ nõ Aui. inq̃t de cura eius Et modus ẽ vt ꝑueniať ad finiẽdũ hũiditates q̃ sunt i pul monibꝰ cor cũ facilitate ꝛ q̃litate. ¶ In ↄtiũ: qꝛ Aui. i eo dẽ cap. dat elleboꝛ ꝛ colloq̃ntidã. ¶ Cõclusio ꝙ medicie solutie mãer in pectore ↄtẽtar debent eẽ fortes debiles.

fortes quidē ex sui nā. debiles vero ex quantitate diminuta ꝛ causa est. quoniā illic materie sunt a vijs ductuū remote multūq͂ꝫ p faciles sic educi nō possent. Et ad Aui. dicēdū ꝙ eius dictū intelligi bꝫ maxime de his que per sputū tua tñ interest de virtute corporis considerare.

Dubitatur vtrum arsenicuꝫ ꝯpetit in asmate ab Aui. ꝛ alijs auctorib⁹ in casu lauda/tū ꝙ nō. qꝛ est putrefactiuū ꝛ mēbri sup qđ iacet corrupti/uum vt notat experiētia. ꝛ ē snia Aui. 2⁰ canone, ꝑpo caplo. ℭ Dōm pmo ꝙ si ipm ponit̄ sup mēbrū ꝛ sup ipm qescat putrefacit ꝛ corrupit vt dcm̄ est. ℭ Scōo ꝙ si dat̄ alijs cō mixtū hec accītia nō inducit ꝛ est sile sicut de cepe. appro/ximatū enim exterius vlcerat interius assūptū nō. vt tertio de ꝯpsonibus. ℭ Tertio ꝙ eius vsus p suffumigiū est secu/rior vt docet Mes. nec sic est de eo dubitandū. Vñ gentilis dicit se de eo sic administrato vidisse non puas vtilitates ꝛ Aui. commendat ipsum cum ponitur in pillulis asmatis. qꝛ tñ est venenosum ꝛ interficiēs hic eo ego non sum vsus sed securius ill pꝫure ab alijs sic periculosis est abstinendū semper vt poſſe est ꝛ etiam alia prius tentare.

Ubitatur vtrū sōn⁹ sit cā subtilitat͡l vocis. ꝙ nō. qꝛ vigilia est cā bꝫ. nā exiccat cānā ꝛ ipam ꝯstringit. q̄ cā est subtilitatis vocis. ℭ In oppositū Auic. x. ter/tij de voce subtili. ℭ Dōꝫ ꝙ sōn⁹ post cibū tpe longo fact⁹ inanito stō exiccat ꝛ ex ꝯsequenti causat subti/litatē vocis. Alij dicūt tex. Aui. corruptū. ꝛ tu ꝯsidera.

Dubitatur vtrū coytus faciat vocē subtilē. ꝙ nō. qꝛ ipsam ingrossat. vt nono de histo/rijs p. c. ℭ In oppositū Aui. de voce subtili in fine. Fugiat coytū. ℭ Dōm ꝙ coyt⁹ pmus q̄ hō mutat etatē circa. 14. annū ingrossat: ꝛ de ħ loqꝫ Arist. sed coyt⁹ supflu⁹ exiccā/do ꝛ debilitando subtiliat. ꝛ de hoc loquit̄ Aui.

Dubitatur an lamina plūbea ꝯferat in voce tre/mula ponendo eā sup pect⁹ mō Aui. ꝛ fuit cura inuenta ab artamide medico. ℭ Dicendum ꝑ ꝙ vr̄ ꝯferre qm̄ ex grauitate plūbi fit firio lacerti tremen/tis. Sicut accidebat viri qui habebat tremorē in capite ꝛ ipse tenebat loricam super ipm ꝛ qescebat aut figebatur. ℭ Uel dicitur scōo ꝙ ipsa ꝯfert qm̄ ꝓhibet tentatione de latationis vocis. vnde sic vocem depressam exprimunt: ꝛ sic paulatine recedit tremulentia. ꝛ tu cōsidera.

Ubitatur quare maioris est timor͡l sanguis exit̄ q̄ ē a pector̄ ꝑꝫ q ē a pulmone. ℭ Rñdet̄ ꝙ ex q̄tuor cāis. ℭ Prima. qꝛ est mēbrū solidū ꝛ debite carno sitat͡l nō spongiose vt pulmo. ꝛ iō nō sic ibibit materias malas ꝓhibentes consolidationē. ℭ Scōa. qꝛ nō hꝫ. venas ꝛ arterias ita magnas vt pulmo. ꝛ ideo non sic dilatat̄. ℭ Tertio. qꝛ ab eo materia cadit in spaciū. nō sic in pulmone. hec tñ vr̄ redire in pmā. ℭ Quarta. qꝛ nō sic exponit̄ nocumentis catarroꝝ vt pulmo.

Dubitatur q̄re difficilius sanat̄ solo ꝯtinuitatis in pulmōe q̄ꝫ in pectore. ℭ Dōm ꝙ lꝫ tactū sit aliqđ de mā rubrica de ptisi. tñ ꝑ nūc dicat̄ illđ ex quatuor ꝯtingere cāis. ℭ Prima qm̄ sanies in spōgioso magis ꝛ diutius retinet̄ ꝛ retenta magis acuitur. ꝛ magis acuta vlcerat ꝛ ꝓfundat. ℭ 2⁰ qm̄ solo ꝯtinuitatis in pul mone retardat eius officiuꝫ. qꝛ dilationem ꝛ expulsionem fumorū maloꝝ acutoꝝ. vñ retenti inflāmant̄ magis ꝛ ex ꝯñti addunt in solonē. ℭ 3⁰ qm̄ caro pulmonis ē multum passibilis ꝛ ē mollis ꝛ putrefactioni citius pata. ℭ Quar ta est subsistentia eius ad catarros acutos ipsum vlceran/tes. ℭ Communicat in quinta cum pectore qꝛ motus pro hibet consolidationem. veruntamen maior alijs partibus magis q̄ maior est in pulmone. ꝛ de his supra de ptisi.

Dubitatur ē circa hec ꝯsr̄ qđ vidimus difficilius curat̄ an venaꝝ ꝛ arteriaꝝ pulmōis. an subē carnose eiusdē ex intēriōe Aui. de signis sputi san/guinis hr̄ ꝙ deterius est vlcus pulmonis. vñ inqt. Et ē mi noris q̄ntitat͡l q̄ꝫ venal: ꝛ maioris malitie ꝛ deterioris finis ꝛ cā hꝫ dici eē pōt. qm̄ ex pte motus nocētis vt. s. hec mē bra cōcomitantis. sed vltra hec hꝫ pulmo carnē spongiosā. q̄re imbibit mās ꝛ putrefactiones illas: qđ de venis ꝛ arte/rijs non ꝯtingit. Et si dicat̄ aer veniēs ad subam pulmōis eu acuabit mās imbibitas. Dōꝫ ꝙ magis est verisimile vt sit cū mēbris cōculcet̄ aer ꝛ suffocet̄ pp loci spongiositatē: qđ nō ꝯtingit in locis latis arteriaꝝ ꝛ venaꝝ.

Dubitatur si sanguinē eē spumosum ē efficax si/gnum ꝙ sit a pulmone. ꝙ sic. 7. afo. Quicūq͂ꝫ sāguinē spumosū expuūt his eductio a pulmo/ne fit. Et 4⁰ ꝯtinē. ca. de sputo sanguis. Sāguis spumosus de pulmōe exit ꝛ nō de alijs locis. In oppositum arguit̄ qꝛ vbi repiunt̄ cāe sufficientes ad cāndū sanguinē spumosuꝫ illic pōt repiri sanguis spumosus: sed in pectore vel canna pōt repiri ḡ. minor ꝓbat̄. qꝛ ibi pt̄ repiri aer q̄ igredit̄. nā pōt sanguis ex tali caliditate ebulire ꝛ aer igredi ptes ei⁹ q̄ di uidi pōt in puas ampulas sicut accidit in rebus alijs ebu/lientib⁹. ℭ Itē sanguis a cāna veniēs pōt apparere spumo sus ex cōmixtione salute cū eo. ℭ Pro isto videt̄ Auic. de signis sputi sanguinis iqt. Et q̄nq͂ꝫ ē spumosus ex cāna pul monis. ꝛ paꝝ iferi⁹ de signis sputi ex pectore. Et spuma cū dolore pectoris signat locū egritudis. ℭ Ad dubiū dicē/dum ꝑ ꝙ sanguis a pulmone necēio est spumosus: ꝛ cā est qm̄ sanguis i eo ꝯtēt̄ ē in puis anfractuositatibus eius: ꝛ diuidit̄ ꝭm diuisionē eaꝝ cū quo cōmiscet̄ aer. ꝛ iō generā/tur plurime ꝛ plurime ampule: quare egrediēs spumosus egredit̄: ad qđ cōcurrit ꝑsentia caliditatis fortis q̄ nō sem/per repit̄ i alijs locis. ℭ Scōo ꝙ sanguis veniens ab alijs locis nō necessario est spumosus. pꝫ. qm̄ nō sp repiunt̄ cau/se sufficiētes. pmo: qꝛ nō reperit̄ semper caliditas sufficiēs. Itē qꝛ sanguis repit̄ viscosus ꝛ multus quē aer non pōt di uidere. Itē ꝛ multus in spacio angusto: pp qđ etiam nō sic aer ipsum diuidit. ℭ Tertio: qꝛ sanguis veniēs ab alijs lo cis pōt esse spumosus. pꝫ p argumentū adductū post oppo situm. ℭ Quarto: ꝙ lꝫ ita sit differt tñ sanguis spumosus pulmonis a sanguine spumoso alioꝝ mēbroꝝ: ex pte duaꝝ rum differētiaꝝ. Prima sumit̄ a forma spume: qm̄ spuma in sanguine pulmōis ē minuta ꝓfunda i tota suba sāguis ita vt videat̄ totū vt spuma vna: ꝛ ħ: qm̄ aer in ħ multum diuidit̄: vt dictū est: qđ nō ꝯtingat in alio sanguie. ꝓpterea qꝛ ēt sanguis alibi non sic ad minuta diuidit̄. Scōa sumi tur ex colore. qm̄ sanguis ex pulmōe tēdit ad albedinē pp duas cās. ℭ Pria. qꝛ aer ē mixt⁹ cū eo ꝭm ꝓfundū ei⁹. de cui⁹ nā ē reddere res claras: ꝛ ad albedinē declinari facere ℭ Secunda: qꝛ sic in pulmone pp multas humiditates flegmaticas q̄ in eo repertiūt̄ vr̄ recedere a colore eius: ꝛ ten dere ad colorē illaꝝ humiditatū q̄ ad albedinē vergunt. ℭ Et hic nō ꝙ raro inuenit̄ sanguis veniens ex suba pul monis q̄ secū veniat sanguis ex vena ei⁹ īmo frequētius repit̄ sanguis ex vena sine solutione carnis. ℭ Sꝫ tu dices quō cognoscet̄. ℭ Dōm ꝙ vt dcm̄ est sanguis ex suba pul monis ē spumosus: ꝛ alius nō est spumosus: vt plurimū. ꝛ si est spumosus nō tm̄. Itē cognoscit̄: qm̄ q ē i carne eius ē spumosus spuma q̄dā ꝯstāte: qm̄ ꝓfundatio spume facit ipm nō sic eē fluidū. Qui vō ē ex vena ē curréns non sic spu mosus ꝛ est maioris q̄ntitatis alioꝝ ita ꝙ in sanguine isto. s. veniēte a suba: ꝛ vena sil ꝯphēdas has duas drias ex pte spume: coloris: ꝯstātie vel fluxibilitatis ꝛ qu antitatis sum/ptas. ꝛ iō eas ꝯsidera. Et si volum⁹ ad clariorē doctrinam addere possum⁹ driam sūptā ex pte subē: vt ꝙ sanguis q ē ex vena ē spissior. Vñ Aui. Et ē spissitudis vehementioris [illegible]

q̃z ille q est i pulmõe. ⁊ cũ. qm̃ sanguis talis est ille q recondit⁹ est in extremitate puaꝝ venaꝝ ad locũ vulneris residẽs. sꝫ sãguis ↄtẽt⁹ i magnis ramis vl' mãifestis q ẽ sãguis p nutrimẽto corpis venaꝝ est necẽo grossioꝛ. Res hec posset aĺr sbtiliari vt q talis sãguis corpis pulmõis magl appropinq̃t ad formã mẽbri ⁊ iõ grossioꝛ. esse debet. reliquo theoricis. ℭ Queret aliqs q̃o pt sãguis q ẽ a pectore pp grossitiẽ ei⁹ ad extra p pulmonẽ ꝓpelli. cũ ipe coaguletᷣ ita q qñqꝫ sit ad formã sãsuge. vt Aliabas nono theorice. secũdo cap. nã ita grossus nõ poterit igredi extremitates venaꝝ puaꝝ siue capillariũ p q̃s ẽ necessariũ vt ad pulmonẽ veniat si ad extra p os expelli dꝫ. ℭ Dicẽdũ q sicut dictũ ẽ sanguis a pectore veniẽs ẽ coagulat⁹ pp lõgitudinẽ vie vñ i via pdit de suo calore p quẽ tenebaᷣ magis liqd⁹ vñ coagulaᷣ i spacio qḋ ẽ iter pectus ⁊ pulmonẽ. ⁊ hoc voluit aui. x. tertij. de signis sputi san. cũ iqt. Et signa screati ex pectore sũt nigredo coloris ei⁹ ⁊ grossitudo ipsi⁹ ⁊ coagulatio ei⁹ pp lõgitudinẽ spacij cũ spumositate q̃dã. Dico ḡ q ipe sit i via coagulat⁹ ⁊ a nã ad mĩma diuidiᷣ. ⁊ sic ptes ille minime remanentes pur coagulate igrediunᷣ extremitates venarum sꝫ successionẽ eaꝝ. ⁊ cũ veniũt ad locũ ãplũ pulmõis de nouo p additionẽ vni⁹ ad aliã reuniunᷣ ⁊ sic i notabili quãtitate coagulatus ad extra mittiᷣ.

Dubitatur ḋ cẽtaurea vtꝝ cẽtaurea ↄferat i sputo sãguis. q ñ. q2 cũ calida acuta ⁊ excoriatiua ẽ. ℭ Ita ẽ mẽstruoꝝ ꝓuocatiua ⁊ solutiõe sanguinẽ educẽs. ḡ. ℭ In oppositũ ẽ sñia oĩuꝫ auctoꝝ dicẽtiũ ipã ĩ sputo sanguis singulare afferre psidiũ. ipa. n. tussiꝫ mitigat. Vñ Ga. ad pĩnanũ. Cõfert tussiẽtib⁹ ⁊ suspiriosis. Itẽ vulnera pulmõis ↄsolidat. sua. n. siccitate ↄsolidat, ⁊ calitate supfluis hũiditatib⁹ pulmõis resistit. ℭ Notãdũ q cẽtaurea ẽ duplex. s. mioꝛ ⁊ maioꝛ. Minoꝛ laudatur magl a Mes. sꝫ maior vt placuit Cõciliatori diña. 190 est ea q̃ in h̃ casu laudaᷣ a dya. ℭ Cõclo cẽtaurea minor ⁊ maioꝛ ↄfert sputo sãguis. ꝓbaᷣ. qm̃ illud qḋ incarnat ⁊ ↄsolidat ↄfert: sꝫ cẽtaurea tã mioꝛ q̃ꝫ maioꝛ ẽ h⁹. ḡ. q autẽ cẽtaurea h̃ faciat testaᷣ oẽs auctores ⁊ expiẽtia. nã carniũ frusta i lebete ebuliẽtia imissa cẽtaurea ↄsolidat. Itẽ i ipa est vehemẽs stipticitas ⁊ siccitas p quaꝫ ↄsolidat. Q. si dicaᷣ sua acuitate ac calitate sãguinẽ fluere facẽ. ℭ Dõm q administratio cẽtauree est ſm tres modos. ℭ Prim⁹ vt ipa deᷣ in magna q̃ntitate: sic a tertia. ʒ. vni⁹ vsqꝫ ad. ʒ. i. ſ. vel in decoctione ab. ʒ. i. vsqꝫ ad. iij. ⁊ h̃ fit cũ p eã q̃riᷣ solo. ℭ Scḋs modus est vt deᷣ in pua q̃ntitate vt a. ʒ. ſ. ad. ʒ. ij. ⁊ h̃ fit cũ p eã q̃riᷣ ↄsolidatio ⁊ marie qñ daᷣ sola. ℭ Tertius est vt deᷣ i pua q̃ntitate cũ aliĩs sigillatiuis ⁊ ↄsolidatiuis velut succaꝝ ro. ⁊ h⁹ vt meli⁹ ⁊ citius possit penetrare. cũ ḡ sic daᷣ sola in pua q̃ntitate cum via sit lõga anteq̃ꝫ veniat ad pulmonẽ ⁊ cũ ipa diuidaᷣ ad minutas ptes cuꝫ p angustos meat⁹ hẽat penetrare accidit a calo nãli vl' nõ nãli resolui ptes eius calidas acutas supficiales remanẽtibus terreis stipticis p q̃s ↄsolidat: q̃re. ⁊ sic pꝫ q̃ło ei⁹ acuta calitas diminuiᷣ ⁊ quodãmõ ps terrestris fortificatur. cũ vo daᷣ in magna q̃ntitate cũ ipsa descẽdit ad intestina nõ vadit p loca angusta. nõ ergo diuidiᷣ ad minima: sed ipa remanẽs a calido ptes acute nõ resoluunᷣ. q̃re solutionem faciũt. Sꝫ nota q securi⁹ datur qñ exhibeᷣ cum aliĩs stipticis vt est succarum ros. ⁊ h⁹. Febricitantibus vo da cum aqua. non febricitãtibus vo cum vino.

Dubitatur vtꝝ tri. ↄferat i sputo sã. q nõ Mes. inqt. Et dimittat dulcia ⁊ pulmẽta ex frumẽto ⁊ tri. ℭ In oppositũ Auic. x. tertij. de cura eius. ℭ Pro dubio dõm q vbi fuerit sanguis multitudo non debem⁹ exhibere tri. Vñ Mes. subdit. Et gñaĺr oĩa que dilatant ⁊ multiplicãt sanguinẽ ex cibis ⁊ potib⁹. vbi vo nõ si facta fuerit ei⁹ eṽo ⁊ nõ timeᷣ ampli⁹ q̃ltitudo ⁊ q̃uerit ↄglutiatio ↄpetit. ℭ Pri⁹ voluit Mes. 2ᵐ atti. tu ↄsidera.

Dubitatur vtꝝ ameos spica ⁊ anisũ ⁊ h⁹ ↄferãt in eo q ẽ ex aptura orificioꝝ vene. cũ sint apitiua faciẽtia magis fluere: ⁊ iã sunt ꝓhibita i cura ei⁹. x. tertij. in pri⁹ capli. ℭ Dõm q altera triũ intẽtionum põt cõpetere. ℭ Prio vt cũ cõmisceᷣ cũ opiatis vt coruꝫ beꝫoar. ℭ Scḋo cũ velim⁹ aliquẽ sanguinẽ igrossatũ sbtiliare sicut fecit Gal. qñ dedit tyriacaꝫ illi mulieri antique. ℭ Tertio qñ p ea querim⁹ penetrationẽ medicinaꝝ grossaꝝ stipticãtium. cũ qb⁹ ipe cõmisceret. ita q sine his apitiuis non ↄsideremus grossas posse penetrare.

Dubitatur cũ de apitiuis fcã fuerit mẽtio ḋ casu q̃dã i facto eẽ. vtꝝ mlieri vidue. xxxv ãnoꝝ vl' circa q̃ fcã est emoptoyca pp carẽtiaꝫ mẽstruoꝝ ↄpetãt ꝓuocatiua sũpta p os. cui ꝓuocatiua adhibita p inferi⁹ nullo mõ contulerũt. ℭ Argr̃ q sic. qm̃ in tali casu ↄpetũt ꝓuocatiua p iferi⁹: ⁊ si sic exhibita ñ ↄferãt cũ nullo alio mõ admĩstrari possint nisi p supius. seqᷣ q ꝓuocatiua p os sũpta ↄpetãt q̃ꝫuis p inferius debeãt admĩstrari. Aui. x. tertij. de sputo san. Remoueᷣ sputũ sãguis ꝓuocatiõe mẽstruoꝝ in hora sua sic accidit in retẽtione eoꝝ. Et Mes. Et qñ exigit illud dispõ emorroydaꝝ ⁊ mẽstruoꝝ facim⁹. Et ↄfirmaᷣ illḋ rõne sic. Cã sputi ẽ retẽtio mẽstruorũ q̃ ↄseqᷣ opilõnẽ venaꝝ mẽricis. ḡ cũ ois cura fieri hẽat p ↄ̃riũ ⁊ p remouẽtia cãm. seqᷣ q apitiua ↄpetũt. ⁊ cũ nõ ꝓsint p iferi⁹ data vt ponit casus: seqᷣ q p supius exhiberi debet cũ nullo alio mõ ↄueniẽter psit applicari vel exhiberi. ℭ Ad oppo^m est Aui. x. tertij. de cura sputi sãguis inquit. Caueãt a cibis calidis ⁊ oib⁹ calefaciẽtib⁹ vt apiũ. ruta ⁊ h⁹. sꝫ medicine apitiue sũt calide. Itẽ cura fit p fridas ↄglutinatiuas. Itẽ vt sup̃ apitiua subtiliãdo ⁊ calefaciẽdo sãguinẽ faciũt ipm magis fluere. ℭ Ad dubiuꝫ rñdeᷣ breuiter omittẽdo pluria circa hoc in librario posita. q in sputo sanguis ex aptiõe vene vel arterie in pulmone ꝓpter exuberãtiã sanguis retẽti pp defectũ fluxus mẽstrualis nõ cõpetũt ꝓuocatiua p os. pꝫ pclo. qm̃ hec dilatãt ⁊ venam apiunt. Itẽ in casu dꝫ tẽtari cura cũ fridis stipticis ↄglutinatiuis vt. ṡ. de cura eius. ℭ Et si dicatur ꝓuocatiua illa apiunt venas mẽricis. ℭ Dõm q ẽt cũ hoc vĩtus eoꝝ extẽdiᷣ ad vias epatis ⁊ pulmonis. ℭ Sꝫ queret rõnabiĺr qs. qd ḡ opandũ erit in tali casu. ℭ Dõm q saluo semꝑ melioꝛi iudicio credo laudãdũ eẽ vt fiat flõmia bis vel ter ex basilica vel forsitã semel ex saphena. ⁊ hãc curaꝫ videᷣ innuere Gal. ſ terapẽtice. ℭ Et si dicaᷣ mulier nõ patietur tunc cura reddeᷣ icurabilis pp inobediẽtiã. Nec plꝫ opinio illoꝝ q in casu ꝓuocatiua cũ ↄglutinatiuis sine ↄglutinãtib⁹ mixta qñ videnᷣ stiptica impedire apitiua ⁊ econtra. ℭ Et ad rõnes in oppositũ dicẽdum q oẽs auctores itelligi habent aut sonãt de apitiuis p inferius. ↄsidera.

Dubitatur vtꝝ sputũ nigruꝫ de spũalib⁹ veniẽs sit mortale. ⁊ sine sotatione obtoꝛuꝫ. ℭ Notãdũ q sputũ a spũalib⁹ veniẽs laudaᷣ qñ secũ portat has tres ↄditiões. ℭ Pria q egrediaᷣ cito vt p̃ affor. poꝛismos ⁊ ↄsistẽtias sputũ in pri⁹ apparẽs ichoãtẽ morbũ abbreuiat. ℭ Scḋa q sine laboꝛe h̃ est faciĺr egrediatur. ⁊ tũc fortitudinẽ v̓tutis ⁊ obediẽtiã v̓tutis demõstrat. ℭ Tertio q sit mixtũ cũ sputo nãli: qm̃ ex h̃ significaᷣ q egrediẽs mã hꝫ digõnẽ substãtie rõne cui⁹ in exitu cũ saliua faciĺr pmisceᷣ. ℭ Et pro rñsione dõm q sputũ nigruꝫ a pri⁹: q2 in pmis dieb⁹ egritudis apparẽs est signũ mortale ſm plũmũ. pꝫ ↄclusio qm̃ tale sigt vehemẽtẽ adustionẽ putrefactionẽ aut mortificationẽ. que sũt ſm plurimum significãtia egritudinẽ ad digestionẽ nõ posse puenire. ⁊ dĩ ſm plũmũ. qm̃ aliqñ ipso apparẽte nõ moriᷣ eger ꝓpter fortitudinẽ v̓tutis cui forti nihil resistit. ℭ Et si dicaᷣ ↄsequẽter egestiones nigre nõ sic sunt mortale signuꝫ. vt quarto

asso.in cōmēto illius. Egōnes nigre. ¶ Dōm ꝙ sectus est de egōnib⁹ ꝛ sputo.qm̄ in stō itestinis ꝛ his locis repit melācolia que est humor niger ꝯtingēs.ſꝫ in spūalibus nō repit nigredo nisi ꝑ vehementem cām ex dictis.ergo.

Dubitatur vtꝝ i oi pleuresi sit fe.arguit ꝙ nō.ꝺ ansio q fuit pleureticus:ꝛ sic stetit plib⁹ dieb⁹ sine fe. vt ꝑ asso.in ꝯ^{to} illius. Paroxismos ꝛ ꝯsistentias. ¶ Dōꝫ ꝙ i oi vā pleuresi ē fe.vt dcm̄ ē.ſ. Et ad arg^m dī ꝙ illa nō fuit vera pleureſ pp grossitiē mãe.vñ cessauit ebulitio certo tpe donec subtiliata fuit . ita vt potuerit ide vapor subtil' ꝛ putridus eleuari.Q. si de h̄ cupis late vidē lege q̄ a doctorib⁹ ibi sup asso.scripta sunt.

Dubitatur vtꝝ pleureſ sit raro a flate ꝙ nō arguit:q: freq̄nter repit fla aquosum subtile vel salsuꝫ i corpib⁹ ꝛ marie i capitib⁹ plusq̄ ꝺ cosa. ex q̄ꝝ altero pōt fieri pleureſ.ḡ ꝑ descēsuꝫ mãe a capite ad pect⁹ dꝫ freq̄ntius causari a flate. ¶ Cōfirmaſ qm̄ i hñtibus simbolū facilior ē trāsit⁹.cū āt pāniculus sit fri.ꝯplōnis facili⁹ ꝛ freq̄nti⁹ i pleuresi ex mã frida ꝺꝫ icidē. ¶ Dixit qdā ꝙ mã talis aq̄sa raro repit. ¶ Sed hec rñsio non placet vt pōt facilr itelligi a speculāte.ꝛ iō ꝯsidera . ¶ Et ad ꝯfirmationē dōm ꝙ lꝫ rōne alterationis citius deberet incurrē frigidā.tñ rōne penetrationis tardius. ¶ Et ex h̄ mō loquēdi trahi pōt solutio pmi. qm̄ fla ꝛ si sit aptū sua subtilitate penetrare.tñ reddit ineptum ꝑpter sui frigiditatē ꝯstringētem amplius poros pāniculi.ꝯsidera.

Dubitatur vtꝝ ꝺterior sit pleureſ ea q̄ i sinistra. ꝛ idē erit iudiciū de ꝑipleumonia. Et si qs cupit ample mãm vidē legat Cōciliatorē.dīa ꝑpa. ¶ Ego āt in declarādo dubiū ponā in ꝯmb⁹ ꝟba ex qbus formari pñt obiecta ꝑ vtraq̄ pte. ¶ Pria ꝯclo ꝙ pleureſ sinistri deterior est ea q̄ dextri rōne sit⁹ mãe.q: mã situaſ in loco iuxta cor vbi a caliditate cordis calefit ampli⁹ q̄ꝫ in aliquo alio situ corpis.ꝛ ex ꝯsiti actuſ magis. q̄re fit acutior egritudo. Itē reddiſ deterior:q: ptē nobiliorē possidet rōne cordis.q: arcē. Itē q: seuiora facit accñtia pp ꝑpinqtatē eius ad cor. Itē mã nō sic apta est euacuari qm̄ vie sunt angustiores.nec ꝑilla est ita sensibilis sicut dextra.q̄re nō ita stimulat v̄tutē ad expulsionē eius. Scōa ꝯclo ꝙ rōne quātitatis mãe est deterior pleuresis dextri eo ꝙ mãm maiorē aggregat pp epar.q: magis sensibile ꝛ magi' mouet. Motus aūt facit ad difficultatē apātis:ꝛ addit in prauitatē eius ꝑpter dolorē qui inde causaſ. ¶ Tertia ꝯclusio ꝙ absolute aliis paribus existētibus ꝑnunciandum pleuresim sinistri deteriorem esse ea que dextri.

Dubitatur vtꝝ sit pleureſ sit in dextra pte plus ꝯferat flōmia saphene i pte opposita q̄ꝫ in eadē. Et h̄ dubiū mouet.qm̄ tex. Aui. ꝛ Mes.videt adiuicē adūsari.vt.ſ.de pleuresi . ¶ Rñdeſ a qbusdā ꝙ i pn̄° pncipiāte cōpetit magis ex saphena pedis ꝯꝫ.ꝛ h̄ voluit Mes.q: sic maior fit diuersio.in pn̄° ꝟo nō pncipiāte ꝯueniētior est i saphena eiusdē lateris.qm̄ sic fit ꝯueniens diuersio ꝛ euātio. ¶ Aliter dōm arbitror ꝙ ſm Mes.nō dꝫ fieri flōmia saphene nisi duab⁹ existētib⁹ ꝯditōib⁹. ¶ Prima ꝙ sit i toto plenitudo . ꝛ hāc itelligit in his suis verbis cū inqt. Et qñq̄ apud pluralitatē repletionis iubem⁹ flobothomari ex saphena ptis opposite. est.n. iuuamentum sublime ꝛ festinū.vñ multū nota illud ꝟbū qñq̄. ¶ Secūda ꝯditio ꝙ sit rapt⁹ mãe ad caput.vñ inqt ꝛ subdit. Et ꝑpe apud ascēsum materieꝝ ad caput. ꝛ sic notaui illud ꝟbū ꝛ ꝑpe.ꝯsidera ꝛ nota ꝟbū illud.pluralitatē repletionis.q̄si vel ꝉ exprimere totius maximā replōnē ꝛc. ¶ Hic quoq̄ nota ꝟba Gal.ꝑ affor.cōmēto.xq.de ansio inquit. Octauo ꝟo flobothomauit de iteriori pte brachij ꝛ ſm ꝙ oportuit multū minuit de sāguie. vñ dolore alienato tussis inde sicca remāsit.vbi apparet ꝙ etiā stante multitudine mãe:q: multū minuit flōmia ꝯtulerat brachij. ꝯsidera. ¶ Alr Gētilis ꝙ stāte replōne in toto ꝛ in ptib⁹ inferioribus cū ex flōmia agiteſ mã ꝯueniētior est i saphena opposita lateris.qm̄ si fieret in saphena eiusdē dubitandū foret ne ex tali agitatiōe in tā multa mã aliqd mãe moueret ad locū doloris.ꝛ sic fieret additio in apāte. ¶ Q. si adducatur canon gñalis q̄rta pmi.caue ne in duos dyametros diuersionē facias. ¶ Dōm ꝙ illud dcm̄ dꝫ itelligi vbi diuersio querit de mã actu fluēte ꝛ nō de mã de q̄ dubitaſ ipam fluere ad locum egritudinis vt in casu . Si ꝟo non fuerit tanta mã tunc fiat ex saphena eiusdem lateris.

Dubitatur vtꝝ in pn̄° pleureſ cōpetāt repcussiua.Q. nō.q: qd repellit mãm in mēbrū pncipale ꝛ ad ipm trāsmittit nō est fiēduꝫ.ſꝫ repcussio talis repellit.ḡ ꝛc. ¶ Ad oppo^m pleureſ est apā calīm vt herisipilla.ſꝫ in pn̄° apātū calidoꝝ cōpetūt repcussiua.ḡ. ¶ Ad dubiū rñdeſ ꝙ aliqn̄ in pn̄° pleureſ cōpetūt repcussiua.ꝑbaſ.q: eo tpe cōpetit repcussio i casu quo tpe mã repcutiſ:ꝛ ex tali repcussione mēbrū ꝯfortaſ ꝛ vigoraſ ꝯtra mãm morbi ꝛ actio mãe ꝯtra mēbrū debilitaſ . ſꝫ seruatis ꝯditōib⁹ dicēdis vigoraſ mēbrū mã debilitaſ ꝛ magi' mīto seqſ iuuamētū nocumēto.ḡ.pꝫ ꝯña cū maiori . minor declaſ ponēdo ꝯditōes. ¶ Pria ꝙ ꝑmittaſ flōmia corpe exñte plectorico vel medio:dūmō nō fuerit inanitiōi expositū. ¶ Scōa ꝙ mã sit calā ꝛ ꝑcipue colica q̄ est nobilis de loco ad locū.frigida.n.fridis nō indigēt. ¶ Tertia ꝙ nō sint in fluxu ꝛ nō coaceruata in loco. ¶ Quarta ꝙ sit pauca.qb⁹ seruatis appḃit ꝟtutes maioris assūpte.ꝛ hanc sñiaꝫ voluerūt auctores nr̄i.ꝑ Auic.x.tertij in ſmone cōe de cura doloris dū inqt. Et scias si mã est mlta tūc epithimata frida nociua sūt.ꝛ si est pauca nō nocēt.ꝛ silr si apā iam resoluit.ꝛ.nō ꝯfirmaſ:q: mã sit i fluxu ꝛ qn̄ accidit vētio ex flōmia sit iuuatiua.ꝯcedit ēt vt fiat declinatio.ꝛ.repcussio vl' declinatio ad repcussiua.nā dixit paꝝ.ſ. Et ꝑ^m. ꝙ opꝫ admistrare est cerotū factū ex oleo violaceo ꝛ cera colata. Itē h̄ idē voluit Mes.de cura ei⁹ dū inqt . Prima qdē cōplet medicamia mēbrū ꝯfortātia ipsiusq̄ v̄tutē coadunātia vt nō recipiat neqꝫ sup ipm vincat q̄ ad ipꝫ fluit mã.ꝛ paꝝ īfra. Ueꝝ h̄ est suspectū nisi cū mã pauca fuerit aut in pn̄° pncipiāte:cū nōduꝫ mã repsit in locū ꝛ h̄ qdem cū cautela. Itē Serapio.q in pn̄° admistrat oleū violatū cū cera ꝛ dragagāto ꝯtrito ꝛ in viatico oleo viol'. vel cera al.dragaganto. ¶ Ex qb⁹ appet ꝙ Mes.nō sic est deridendus vt Gordonius cū ꝯclusit asserēs ꝙ miraſ ꝙ ipe solus obdormitauit dū docuit in pn̄° repcussiua admistrari.Q. si queriſ q̄re ergo nō fit hic repcussio . Dōm ꝙ ex duplici cā. Prima q: raro he oēs ꝯditiones q̄ttuor sil' repiuntur. Scōa.qm̄ ifirmi sic in pn̄° pncipiāte nō veniunt ad ꝯsiliū siue ad auxilium medicoꝝ. ꝛ ideo ꝑus cōiter ꝑcedim⁹ in vera cū anodinis ꝛ hꝫ.vt supra de cura eius.ꝯsidera.

Dubitatur q̄ ꝑipleumonia sit verior an colica an flegmatica. ¶ Dōꝫ i pulmōe ꝯsideram⁹ duo nutrimētū ei⁹ qd ē colicū ꝛ supfluitatē q̄ ꝺclinat ad flāmatatē respectu pmi verior ē colica.respectu ꝟo scdi flatica.ꝛ hāc sñiaꝫ expssit Mes.ꝛ iō dic̄ ꝙ Gal.expssit flaticā veriorē ad itētionē scdaꝫ. Hāc tñ sñiam redarguit Cōciliator dīa cētesima. ¶ Dub.taſ ꝑ.qm̄ supfluitas pulmōis est colica.qm̄ supfluitas assimilaſ ei a q̄ deciditſ.ꝑ° pmi.de ꝯplōnib⁹ mēbroꝝ.ſꝫ cū nutrimētū pulmonis sit colericus sāguis.ergo ꝛc. Scdo qm̄ Mes.solū tangit apā tale ꝑ viā ꝯgestionis gñatū ꝛ non ꝑ viā defluxus. ¶ Tu tñ defēdas Mes.viri scōi mario honore dignuꝫ.nā ꝑ supfluitatē intelligit illā que ab ex̄ ad pulmonē venit ꝛ h̄ est vtplurimum fla.vt pma pmi.allegato ca. Cōsilr etiā

dōm q ipse ēt itellexit de apāte p viam destilatiōis. ꝯsidera. Et si cupis latius vidē regre i Cōciliatore dicta allegata.

Dubitatur q̄ piplemōia est deterior an colica an sciatica. Vr q sciatica qm̄ ē morb⁹ disproportionalis cōplexiōi nāli pulmonis itē est mā grossior. ℂ In ꝯtrariū Mes. ⁊ oēs auctores. ℂ Dōz q colica ē piculosior. Cā. qm̄ ē morb⁹ acutior cū sit cordi ꝓpinquius apt⁹ seuiora inducē accidētia. Itē q: male iuuat medicis qm̄ tales debēt eē fride qm̄ in via fortē calefiūt ⁊ iflāmant calore apātis. ⁊ iō nō ꝯseruāt vtutē ifrigidatiōis eq̄lē. sit̄r opilāt sibi vias. In sciatica ṽo medicine tā intus q̄ʒ ex efficaciori mō applicant. ℂ Ad argumētū p̄m dōm: q est morb⁹ ꝓportionalis respectu ꝯplexiōis accitalis que est facta sibi q̄si nālis. hec tn̄ rn̄sio posset calūniari. ꝯsidera. Vel dōz q lʒ q est disproportionalis colica reddat minus mala. tn̄ ex aliq̄s accidētibus de q̄bus supra reddit̄ deterior.

Dubitat̄ vtrū ptisis magis accidat a xviij. vsq ad. xxxv. ℂ Pro rn̄sione ad dubiū habes affo. xiij. qnte vt infra. ⁊ xxx. tertie. Sʒ p nūc tn̄ tm̄ dicat̄ q i tali etate nō accidit ptisis nec io de p se pp fluxū catarri. qm̄ ea etate nō multiplicat̄ catarrus de p se vt pʒ qm̄ adest calitas ⁊ sic. ⁊ est vtus fortior. ℂ Scōo q in tali etate accidit ptisis pp sanguis subtilitatē ebulliētis eo q tūc maxie abūdat colera. Itē pp motus corpeos maiores calefaciētes ad qd̄ maxime facit coit⁹. Itē iuuat ad h̄ teneritas subē carnis pulmonis vbi eius duricies ipedit in senibus ⁊ si in eis catarrus descendat plus. rōne cuius magis deberet accidē. Itē inordinatū regimē ex pte cibi ⁊ potus. ℂ Nota tn̄ q vt vidi cōiter fit in his iuuenib⁹ ex defluxu catarri acuti ratione cuius frequentius fit ptisis in eis lʒ non de per se vt dictum est. considera.

Dubitatur An infantes a ptisi citius sanent̄ cū hēant pectora plena hūiditatib⁹ p̄ p̄mi. de etatib⁹. Itē exiccatio siue ꝯsumptio magis distat a nā pueri. ḡ tardius ad eā reducunt̄. ℂ Dōm q ifantes ⁊ gn̄alr̄ pueri vsq ad. xiiij. annū vel vsq ad iuuentutē facilius a ptisi curant̄ ꝓpter tria. ℂ Primū q hn̄t vtutes nāles fortiores. q̄z opatio ē ꝯsolidatio ⁊ restauratio. ℂ Secūdū q: mēbra eoꝝ sūt molliora ⁊ sic magis ꝯsolidabiliora. ℂ Tertiū qm̄ resolō est eis ꝯformior: q: sūt euaporabiliores ⁊ si restauratio possibilior ⁊ facilior. ℂ Et ad p̄m qd̄ videt̄ adductū in oppositū: q: hn̄t pectora ⁊c. Dicēdum q alie cause vincūt. ℂ Ad 2m dōm: q arefactio per viā resolōis est ꝯformior pueris q: sunt corpora mollia. Vel dōm q in ptisi nō est pncipalr̄ suspitio ꝓpter arefactionē que est accidens: sed ꝓpter vlcerationem.

Dubitatur an lac ꝯpetat ptisicis. q nō. q: lac nō est dādū siticulosis ⁊ suspensa hn̄tib⁹ ipocūdria vt 5ᵃ affo. affo. lxvj. tales sūt ptisici. ergo. ℂ Cōfirmat̄. qm̄ lac assūptū a stō frido pmutat̄ i acetositatē. a calō i fumositatē ⁊ amaritudinē: vt 5ᵃ affo. affo. xxiiij. farmacoꝝ: sʒ ptisic⁹ hēt vētrē calm̄ iflāmatū. ḡ ⁊c. ℂ In oppositū est cōis auctoꝝ opio pcacticātiū. Vn̄ 5ᵃ affo. affo. allegato. Lac ꝯuenit ptisicis ⁊ ꝓpe febricitātib⁹ nō valde. ℂ Et ad positionē ꝯnūʒ p̄mittēdūʒ q aliqn̄ lac dat̄ gr̄a abstersionis ⁊ tūc cabalinū est meli⁹: deide asininū. sua. n. subtilitate penetrat magis. Aliqn̄ dat̄ gr̄a sigillationis nutricatiōis ⁊ ꝯstātie vētris. ⁊ tūc eligat̄ vaccinū. Aliqn̄ dat̄ gr̄a eq̄litādi vel ꝯtēpandi. ⁊ tūc det̄ caprinū. Aliqn̄ dat̄ gr̄a ꝓprietatis. ⁊ tūc det̄ hūanū ⁊ si possibile est ab vbere sumptum. ℂ Scōo p̄mittēdū q opʒ diūsimode aialia nutriri s̄ʒ diuersas itētiōes dictas. vt ṽbi gr̄a cū q̄rit̄ abstersio nutriat̄ anial ex iso. thymo. polio. feniculo. abrotano. absinthio ⁊ h̄ɔ. Si ṽo q̄rit̄ ꝯsolidatio cū rubo salice mirto. q̄rcu. ṽga pastoris. solatro taraxacō ⁊ h̄ɔ. ℂ Quib⁹ p̄missis ponit̄ ꝯclo rn̄siua q lac cōpetit ptisicis q̄busdā ꝯditiōib⁹ obseruatis. Pria q nō adsit flux⁹ catarri imo si fuerit in cā q pus sistat̄. nā ipa nō peꝝ cuerit pp catarrū stillātē vt in pcedēti dubio. ℂ Scōa q nō sit multū febricitās iuxta illud Sene. 5ᵃ affo. affo. allato. ꝯuenit ptisicis febricitātib⁹ non valde. cū. n. plimū febriuit lac velocius alteratū discrasiaʒ febrilē adauget. ℂ Tertia q nō adsit flux⁹ vētris iux̄ illō Senis vbi. s̄. Mali ⁊ qb⁹ sc. lac successiue nāq lacte irritātur. ⁊ ideo ipoq̄ndos misceat̄ eidēʒ calibs candens ⁊ h̄ɔ. ℂ Quarta q nō sit capitis dolorosi ac debilis eo q maius icurret nocumētū ex fumositate ad eū. ℂ Quita q nō sint ipocūdria suspēsa rugiētia. q: ex ei⁹ assūptiōe lederent̄ vt pʒ. Mō argr̄ ex datis sic. illud maxie cōpetit ptisicis qd̄ remouet oēs fere ptisici defect⁹. tale est lac. ḡ ⁊c. minor ꝓbat̄. qm̄ p̄ idiget ptisicus abstersiuis mūdificātib⁹ saniē. id nāq sua aq̄sitate lac opat̄. idiget nutricatione facili ⁊ bona pp ei⁹ ꝯsūptionē. id. n. opat̄ sua butyrositate ca. ⁊ hu. in q̄b⁹ rō ꝯseruat̄ nutrimēti. itē ꝯsolidatiōe qd̄ facit sua caseitate frida exn̄te ⁊ sic. Vn̄ Mes. Lac aggregat itētiōes tres vt. s̄. de cura ptis. ℂ Et i sūma octo repiunt̄ vtilia in lacte pp q̄ ꝯfert ptisicis. Primuʒ ē facil assūptiōis. Scōm bone digestiōis. Tertiū cite penetratiōis ⁊ ꝓpe cabalinū asininū. bone nutritiōis. vn̄ Diascorides. Bonos nutrit hūores chimoꝝ ēt apud Aui. ꝯtēpatiuū. humectatiuū ꝯsolidatiuū abstersiuū. q̄re ptisicis lac ꝯfert nō paꝝ. ℂ Pōt poni 2ᵃ ꝯ q lac acetosūʒ pōt dari ptisicis febricitātib⁹ valde. ⁊ sit̄r dicatur q dēm̄ ipo. hʒ ṽitatē de nō acetoso qd̄ est inflāmabile. ℂ Tertia ꝯclo. q nō frequēter tn̄ dādūʒ est. Cōclusiones iste p se ꝯsiderent̄ qm̄ vere sunt. Gordonius. Cauēdū est a lacte cū adest fe. putrida. Placētinus. Lac nō cōpetit ptisico hn̄ti fe. humoralem. Dn̄t ergo voluisse ipo. allato affo. ℂ Ad p̄m dōm q qui nō multū febriuit ex ptisicis nō multū sitiuit. ℂ Pro 2ᵒ dōm q ipm̄ dari dʒ cuʒ rectificātib⁹ ⁊ ꝓhibētib⁹ ipm̄ alterari. ⁊ hec de dubiōs huius capli.

ℂ In afforismis repit̄ de anhelitus ꝯstrictione siue difficultate eius. vt in quarto affo. vt iam clarebit.

ℂ In febribus spiritus offendens malum. spasmum enim fieri signat. 67.4ᵉ.

ℂ De asmate.

ℂ Quibuscunq gibbi ex asmate fiunt aut tussi ante iuuētutem pereunt. 46.6ᵉ.

ℂ De tussi.

ℂ Dictus. 46.

ℂ De voce.

ℂ Si inebriat⁹ aliquis repēte sine voce fiat spasmo interitomorit̄. si ṽo fe. accepit eū aut ad horā veniens sm̄ quam crapule soluunt̄ locutus fuerit ⁊c. 6.5ᵉ.

ℂ Quibuscūq sanis dolores repēte fiunt in capite ꝯtinuo sine voce fiunt ⁊ stertunt pereunt in septem diebus si non fe. eum accipiat. 51.6ᵉ.

ℂ Quibuscūq cerebrū cōmotum fuerit ab aliqua cā necesse est statim sine voce fieri. 58.7ᵉ.

ℂ De sputo sanguinis.

ℂ Adolescentib⁹ ṽo sputa sanguis. ptis fe. acute epilepsie ⁊ alie egritudines maxime ṽo p̄dicte. 30.3ᵉ.

ℂ Quibuscūq i febrib⁹ sanguis fluit multitudo vndecūq in resumptionib⁹ vētres his humectant̄. 27.4ᵉ.

ℂ Excreationes in febribus non deficientibus liuide ⁊ sanguinee ⁊ fellee ⁊ fetide oēs male. 47.4ᵉ.

ℂ Quicūq sanguinem spumosum expuunt his ex pulmone solutio fit. 14.5ᵉ.

ℂ Caput dolēti ⁊ circūdolenti sanies aut aq̄ aut sāguis defluēs s̄ʒ aures aut nares aut os soluit egritudies. 10.6ᵉ.

ℂ In sanguinis sputo saniei sputū malū. 15.7ᵉ.

ℂ Quicūq sanguinē vomūt siq̄dē sine fe. salubre. si ṽo ex fe. pniciosū. curare ṽo oʒ stipticis aut ifridātib⁹. 38.7ᵉ.

ℂ De pleuresi.

ℂ Paroxismos ⁊ ꝯsistētias declarāt egritudies ⁊ tp̄a anni ⁊ circuitū adinuicē incremēta siue quotidie siue p̄ter dies

sitie p amplius tps fiant. sed ex apparentibus post quead modum in pleureticis sputum si continuo apparet subrubeum inchoantem quidem morbum abbreuiat. si vero post apparet subrubeum prolongat. 12.1^c.

¶ Austrini flatus grauant auditum. et subdit. Si vero boreas fuerit tusses. faringes. ventres duri disurie. horrores laterum dolores. 6.3^c.

¶ hyeme vero pleuretide periplemonie corrize. branchi. tusses pectoris laterum et lumborum dolores. 24.3^c.

¶ Quicunque pleuretici facti non purgantur in. xiiij. diebus hi in empima transeunt. 9.5^c.

¶ Quicunque ex pleureticis empici fiunt si purgatur in. xl. diebus a qua die ruptura fuit soluitur. si vero non in ptisim transeunt. 16.5^c.

¶ A pleuretide superato aut periplemonia diaria superueniens malum. 16.6^c.

¶ Acidum eructuantes nō valde pleuretici fiunt. 33.6^c.

¶ De periplemonia.

¶ Dictus est de pleuresi. 24.3^c.

¶ Dictus est de pleuresi. 16.6^c.

¶ In periplemonia frenesis malum. 12.7^c.

¶ De empimate.

¶ Quicunque empici aut hidropici vruntur aut inciduntur his effluente sanie aut aq̄ multa de repente oio pereūt. 27.6^c.

¶ Quicunque empici aut idropici vruntur aut inciduntur si sanies quidem pura fluxerit et alba euadunt. si vero cenulenta et male olens fuerit pereunt. 45.7^c.

¶ De ptisi.

¶ Autūnus ptisicis malus. 11.3^c.

¶ Si vero estas sicca et borealis fuerit: autūn^9 vero pluuiosus et austrinus. capitis dolores in hyeme et tusses et branchi et corrize fiunt. quibusdam vero et ptisicis. 14.3^c.

¶ Autūno vero et estiuorum multa et febres q̄rtane et errātes et splenes et idropes venientes, et splene et ptisi. 23.3^c.

¶ Dictus est de sputo sanguinis. 3[illegible].3^c.

¶ Ptisicos vero metuētes ad superiores farmacas. 8.4^c.

¶ Ptisis fit maxime etatibus a decem et octo annis vsque ad xxxv. annos. 10.5^c.

¶ Qui a ptisi molestantur si sputū q̄lecūque expuūt fetet super carbōes effusū et capilli a capite defluūt mortale ē. 12.5^c.

¶ Quibuscunque ptisicis defluunt capilli si diaria superuenerit mortale. 13.5^c.

¶ A ptisi habito diaria superueniens mortale. 15.7^c.

¶ Lac dare caput dolentib^9 malū. malū vero et febrientib^9 et quibus ipocūdria suspēsa rugiūt et siticulosis. malū vero et quib^9 fellei secessus et in acutis febrib^9 et quib^9 sanguis multa egestio facta est. cōuenit vero ptisicis nō valde febricitantibus. dare vero et in febribus longis nullo predictorum signorum presente et extra rationem calefactis. 65.5^c.

¶ In sanie sputo fit ptisis fluxus. vbi saliua retinetur moriuntur. 16.7^c.

Capitulum. xj. de dispositionibus cordis continens Rubricas quinque.

¶ De descriptione cōplōne et anathomia cordis. et de dispositionib^9 cōplōnib^9 eius cōsideratis a medico. Rrica. j.

Cor est mēbrum principale cōplōnale ignei caloris nāl et vite toti^9 fundamētū ex carne forti ex oi gñe villorū cū duob^9 additamētis siue auriculis cōtextū duro vallatū pānículo. debite q̄ntitatis. figure piramidalis ex trib^9 vētriculis vndecī hostiolis itercisū in me^o pectoris vt rex i regno collocatū ac super sibarum sillēz cartilagini stabilitū. ¶ Di principale. qm̄ ē p^m mēbrorum qd gñat p ppriū ei^9 tēpamētum pdu ctiuū spūs vel istri p se effectiue ocurrētis ad cōseruationē indiuidui vel spēi. vñ. xxj. tertij de gñone embriōis. Cū veritas est q p^m mēbrorum qd gñat est cor. et i libello de morte et vita. Est p^m qd viuit et vltimū qd morit. ¶ Di cōplōne igneū. nā ipm ca. cōplōnis existit et sic. vt p^o pmi. de cōplōnib^9 membrorum. et p cōplōnū vltimo cap nec i hac pte credo Auerroi q 2° suo colliget cap de cōplōnib^9 mēbrorum officialiū cū ca. et hu. cōplōnis pnūciauit. sz h theoricis relinq. ¶ Di caloris. qm̄ cor est mēbrū i q repit sāguis et spūs tāq̄ in fonte. vñ p de gñonib^9. cor est mēbrū ceteris magis sāguineū. nā vt dicit in dextro ei^9 vētriculo ptinet sāguis arterialis magna q̄ntitas. est et maxie spiritiosus. nā Aui. i de virib^9 cordis dixit sinistrū ei^9 vētrē eē armariū spūs et minerā gñonis illi^9. his aūt duob^9. s. sāguine et spū repit in corpe calor nālis et vita vñ Auer. 2° colliget. Cor stat i corpe ad modū clibani ignis. ¶ Di ex carne vt sit lōginquū a nocumētis. Aui. xj. tertij p ca^o. ¶ Di ex oi gñe. nā hz villos lōgitudinales p quos attrahit aerē. latitudinales p quos expellit sāguinē et spūs ad alia mēbra et fumos capinosos ad ext. trāsuersales vt retineat sāguinē in se et cetera retinēda. vñ in iā mortuis repit sanguis retēt^9 in eo vt in libro de tabe. ¶ Di cū duob^9 additamētis. qm̄ sic cerebrū hz duas aures a laterib^9: ita et cor duo additamēta in silitudinem aurū. Vñ de iuuamētis mēbrorum. cap de iuuamētis auricularum cordis q sunt rugosa et mollia stātia sup duo orificia p q recipit sāguinē et aerē ad ei^9 refrigeriū. et fuerūt ex fine creata. vt si qn̄ ptigat cor repleri multo sāguine aut spū possit cor p dilatationē istorum additamētorum ipm ptinē. quibus mediātib^9 fit clausio sāguis et spūs. et h fecit nā nō itēta magnitudini cordis. sz magis puitati. nā ex magnitudie ei^9 secuta fuisset virtuti debilitas pp spsionē spirituū. nā aīalia magni cordis: ei^9 sue molis sūt timida vt lep^9 ceru^9. Itē cū paucificat sāguis et spūs i corde iste auricule molles cōstrīgūtur et supplēt locū ei^9 qd euacuatum est. ne cōcauitas cordis vacua remāeat. Itē ex his ēt euitat pōderositas vt pz cōsiderāti. Ex qbus^9 appet q̄re fuit mediocris ac debite q̄ntitatis. ē tñ maius in hoie q̄ in aliq alio aiali eiusdē q̄ntitatis. qm̄ plus hz de calore in q̄to ¶ Di duro. hēt etenī capsulam nerueā in q ptinet: sepatū tñ ab ea: ne in suo motu ipediret a grauitate capsule. et scā est neruea et dura siue fortis cui nō repit pānícul^9 ei par i spissitudie. vt Aui. ad h vt ipm tueat a nocumētis et ne ipediat i suo motu ab aliqs mēbris q capsula hz in se aq̄sitatē q cor humectat ne suo ptinuo motu exiccet. nā ex ei^9 aq̄sitatis cōsūptione accidit marasmus: et de ei^9 supfluitate accidit iectigatio. cardiaca tremor et hm̄. vt 5° de iterioib^9. 2° cap. ¶ Di figure piramidalis. qm̄ hec figura cōuenit cuicūque excedētis caliditatis. qm̄ est figura que debet p calo ad qd ocurrit q radior hac figura fuit distinctio vētriculorum ei^9. et ps eius acuta tēdit i deorsum et ad sinistrū: vt Cōcilia. dfia. lxxxvij. et. xj. tertij. p cap et declinat magis pars ad sinistrū. ¶ Di ex trib^9 vētriculis. hz etenim tres vētres dextrū. s. in quo sanguis ptinet arterialis. et sinistrū in q spūs: et mediū: qui est vt via trāsitus ab vno ad aliū. et hic nō est vna cōcauitas vt ceteri: sed plures et pue. maiores tā in pte dextra q̄ sinistra. ¶ Di. xj hostiol. Ubi notādū q in dextro ventriculo repiunt duo orificia magna. vnū p quod ingredit vena chilis et est truncus eius: ita magnus apd cor et cū eo ptinuatus vt plures credāt ipsam a corde ortum hēre. qm̄ ipsa videt ibi sicut stipes aliorum ramorum a quo orit ramus anteq̄ cōcauitatē cordis ingrediat qui circuit cordis radicē dispgendo se p substantiam eius. imo vt Gētilis dicit. xj. tertij. p cap sup illa pte. et in ipso sunt tres vētres. Et etiā in hoie vix apparēt. quod addidi pp ter frustra laborātes in anothomia: et hic ram^9 portat sanguinem quo cor nutrit. in orificio vero magno vene chilis quo ipsa cor attingit repiuntur tria hostiola

que sūt tres pāniculi qui difficulter videnť in anathomia.
qm̄ mortuo aiali ex sua ꝯtractione in se ita puſicanť vt ſēſui
nō bn̄ manifeſtenť. ⁊ hec reꝑiunť ab ex̄ ad intus hora q̄ coꝛ
dilatať ⁊ attrahit ad ſe ſāguinē q in eo pficı dꝫ ⁊ alijs mē
bꝛis diſtribui. cū vo reſpicit ſāguinē claudunť illa hoſtio
la ab intus ad ex̄: ſꝫ nō pfecta clauſione. ⁊ cā qm̄ p illud oꝛi
ficiū nō fiet expulſio ſanguis pfecte decocti. qm̄ coꝛ ꝯſtri
giť. nā expelliť p̄s eı⁹ ad pulmonē vt dicetť: maxia p̄s in ar
teriā adoꝛti que ſāguinē arterialē in totū coꝛp⁹ deportat.
Eſt nāqꝫ illud oꝛificiū: qꝛ 2ᵐ in ipſo vētriculo verſus pul
monē. nam p̄ᵐ eſt verſus epar: qd̄ eſt oꝛificiū vene arteria
lis. qꝛ hꝫ duas tunicas vt ēēt foꝛtioꝛ cū vadat ad mēbꝛū: qꝛ
ad pulmonē q eſt i ꝯtinuo motu ne itaqꝫ frāgať. Jtē qm̄
ſāguis p eā deduct⁹ ſubtiliſſim⁹ eſt. Jn h̄ aūt oꝛificio ſunt tria
alia hoſtiola que apiunť ab intus ad ex̄ ⁊ claudunť ecōtra
pfecta clauſione. qm̄ coꝛ p ipm̄ oꝛificiū dꝫ a ſe expellē hoꝛ
ra ꝯſtrictionis ⁊ nō attrahē hoꝛa dilatationis. Jn ſiniſtro
vo reꝑiunť ꝯſilr duo oꝛificia circa radicē eius. Primū eſt
oꝛificium arterie adoꝛti ſic dicte. qm̄ oēs alie arterie ab ea
oꝛiunť. in quo ſūt tria hoſtiola. vt. ā. depreſſa valde ⁊ que
pfecta clauſione claudunť ab ex̄ ad intus. ⁊ apiunť ab i
tus ad extra. ⁊ p ipſa in arteriā ipſam coꝛ cū ꝯſtringiť plu
rimū pellit ſanguis ⁊ ſpūs. Scd̄m eſt oꝛificiū arterie vena
lis. que dı̄ arteria: qꝛ vapoꝛē ⁊ fumū capnoſum poꝛtat. ⁊
venalis qm̄ vnicā hꝫ tunicā. ⁊ qꝛ p ipm̄ coꝛ attrahit ⁊ ex
pellit oꝛdinauit nā duo hoſtiola tm̄ que pfecta clauſione
nō claudunť. ⁊ hec hoſtiola ſūt multū eleuata: vt apiant
parietes coꝛdis qn̄ expellit ⁊ trāſmittit ſpm̄. Sūt itaqꝫ ho
ſtiola a nā muēta. vt exēpli grā. in arteria venali vt in eius
ꝯſtrictione aer frigidus nō ſubito: ſꝫ gradatum ad coꝛ pue
niat. Silr vt in eius dilatatione nō ſubito multū de ſāgui
ne arteriali ⁊ ſpū ad arteriā pueniat. Et pariſoꝛmiter i ar
teria adoꝛti ne in ꝯſtrictione coꝛdis multus ac ſubit⁹ eſſet
fluxus ſanguis in arteriā. ⁊ ecōuerſo ne ex ꝯſtrictione arte
rie in coꝛ ⁊c̄. Et hec oia colliguntur ſeptimo de iuuamētis.
3° cap̄. ⁊ 7° de vtilitate pticularıū. ſeptimo cap̄. ℂ Di in
medio pectoꝛis. nā ſtat in medio ſupioꝛis ⁊ iferioꝛis amo
tis extremis ſicut pnceps mēbꝛoꝝ alioꝝ. Nā ſicut locus
medius regni eſt ꝯuenientioꝛ regi vt ꝯuenientius ſubditis
ſubueniat. ita ⁊ de coꝛde declinat tn̄ vt dcm̄ eſt ad ſiniſtrū
cū cuſpide vt elongeť ab epate. Aui. cū radice vo ad dex
trum vt bn̄ poſſet ſufflare caloꝛē ⁊ ſpm̄ in ptem dextram.
vn̄ ꝯcediť ſiniſtra calidioꝛ dextra. ℂ Di ac ſup ſubſtātiā
ſilē. opꝫ. n. q motus fiat ſup aliquo fixo. ſeptimo phyſico
rum. Cum aūt coꝛ ſemp dilateť ⁊ ꝯſtringať opꝫ ponē ali
quam ptem firā ſup quā innitať coꝛ. ⁊ hec eſt ſubſtātia ſi
milis cartilagini in hoīe. qm̄ in alijs aialib⁹ reꝑiť os vt in
coꝛde cerui qd̄ eſt coꝛdiale: ⁊ in coꝛde elefantis. Et ex his
oīb⁹ pꝫ anathomia cōplexio: ⁊ deſcriptio coꝛdis. ℂ Diſpo
ſitiones cōplexionales coꝛdi cōiter accntes. circa q̄s verſa
tur medici intentio ſunt q̈ttuoꝛ: debilitas. ſ. coꝛdis. pulſus
coꝛdis. tremoꝛ eius. ac ſincopis: que ab eiſdē cauſis puenı
re videnť: a ſeinuicē differētibus tn̄ ſm̄ intēſiū ⁊ remiſſiū.
nā mala cōplexio debilis ac remiſſe imprimēs facit coꝛdis
debilitatē. cū aūt eleuať in malitia faciens cadē dīam in
motu coꝛdis magnitudinis velocitatis ac frequētie. vt q
fiat maioꝛ velocioꝛ ꝯtinuātē in oi hoꝛa. tunc fit coꝛdis tre
moꝛ: q ſi cū his differētijs erit q̄dā viciſſitudo ac iterpola
tio. tūc fiet coꝛdis pulſus. cum vo foꝛtius ac intēſius im
primet: ita vt pfocet motū eius atqꝫ impediat ſepeliendo
ſpūs ad iterioꝛa vel aggregādo eos ad pncipiū: tunc facit
ſincopim. q ſi vltimata victoꝛia vincet ita vt extinguať
ſpūs ⁊ caloꝛ vite tūc accidit moꝛs. Jſta tn̄ ſunt moderāda
addēdo ex ſignis. vt infra in capitulis ſuis. ⁊ hāꝝ diſpoſi
tionū cauſe ponenť pticulariter in capitulis pticularib⁹
infra. ℂ Sed ſciēdum eſt q malitia cōplexionis frigide

ſuſpectioꝛ eſt q̄ꝫ calide pp elōgationē a re vite. ⁊ ſicca ma
gis q̄ꝫ hu. hec oia a Meſ. de coꝛde. Sꝫ hic caderet difficul
tas de lapſu. relinquo theoꝛicis. Et dcm̄ eſt diſpōnes com
plexionales. qm̄ de ſolone ꝯtinuitatis eius ⁊ de apātibus
eius paꝝ diceť in vltima rubrica huius capituli. ⁊ cā dabiť.
ℂ Poſtremo nota q habita cura tremoꝛis ⁊ ſincopis ha
betur cura pfecte debilitatis ⁊ pulſus coꝛdis. hinc ſequēs
ducem omittā tractare de eis: cum ab eis non differāt niſi
ſm̄ intēſum ⁊ remiſſum. vt dictuꝫ eſt. Tua itaqꝫ intererit
moderare medicamina. ⁊ tu bene ꝯſidera.

ℂ De tremoꝛe coꝛdis ſeu cardiaca paſſione. Rubrica. ij.

Remoꝛ coꝛdis eſt mot⁹ tremu
lus acciñs coꝛdi
vel coꝛdis crebꝛa pulſatio. ex q̄ appet ⁊ ſenſu
manifeſte cōpꝛehēdiť diuerſitas i pulſu ptrā
ſiens terminū in oīb⁹ differētijs eius. Cui⁹ cā
ſm̄ plurimū vt Raſis in diuiſionib⁹ eſt mala cōplexio cal'a
mālis aut imālis. Nā ad lapſū calm̄ facilius ac frequen
tius labiť alijs parib⁹. oīs nāqꝫ mala cōplexio pſeuerās in
coꝛde. ita ipm̄ debilitat vt poſt debilitationē amplı⁹ v̄tus
expulſiua ſtimuleť ad expellēdū eius nocumētū vn̄ acci
dit pugna iter mēbꝛū ⁊ virtutē: ppter qd̄ cauſať mot⁹ tre
mulus vt. ā. rubrica de tremoꝛe. Vel ⁊ melius moueť motu
tremulo ad expellēdum nocumētū. qui mot⁹ cauſať hoc
mō videlicet: qꝛ ppter nocumētū pceptū coꝛ ꝯtrahiť. ⁊ qꝛ
in eius ꝯſtrictione amplius caleſit idiget dilatatione. ⁊ qꝛ
eſt debilitas v̄tutis fit pulſatio crebꝛa. quare ⁊c̄. Et hic mo
tus ſiue paſſio a qbuſdā etiā modernis cardiaca paſſio no
minať. veruꝫ tn̄ oīs coꝛdis paſſio cardiaca noiari pōt. Vn̄
Simon Januēſis Cardiaca grece latine coꝛdis doloꝛ. Et
dı̄ cuius cā. qm̄ ab alijs cauſis ⁊ multis puenire pōt vt oꝛ
dinate cās eius recitando apparebit.

Cauſe itaqꝫ eius ſunt ab itrinſecis ſcitātes oēs ille que
cūqꝫ ſunt in coꝛde aut pāniculo eı⁹ aut aliūde
eueniētes: que coꝛ ipm̄ ledāt. Pnt nāqꝫ tales ꝑ eſſe imālcs
qnqꝫ mālcs humoꝛoſe ſāguinee coltice melice vel flātice. ⁊
hoc raro. Raſis. aut vētoſe ⁊ ſunt reliqs faciloꝛes. Auic.
ℂ Vbi nota q ſi fuerit vētoſitas vapoꝛoſa ſubtilis cuꝫ q̈
nō ꝯiungiť mā a qua eleuať iſta eſt melioꝛ ⁊ leuioꝛ. ⁊ cā qꝛ
ſtatim reſoluiť. q ſi fuerit turbida groſſa cū q̈ ꝯiungitur
mā a qua eleuať illa eſt pꝛib⁹ cauſis humoꝛalib⁹ difficilioꝛ
⁊ foꝛtioꝛes cāt doloꝛes ſic pꝫ in yliaca ⁊ colica. nā difficilr⁹
reſoluiť. ℂ Qnqꝫ fit ab apāte calo vel frigido eius vel ca
pſule ſicut accidit ſimie. Gal. qui dicit ſe iueniſſe veſicā in
capſula eius. de quo Aui. Qnādoqꝫ a ſolone ꝯtinuitatis.
ℂ Qnādoqꝫ ab opilone ꝯtingēte in arterijs ppinqs coꝛ
dis. vn̄ ſanguis cōicat nocumētū coꝛdi ⁊ facit pulſū diui
ſum abſqꝫ h̄ q faciat diuerſitatē in anhelitu: vt 5° iterioꝝ
in fine. ℂ Ab extrinſeco ſeu a cā pmitiua vt ab odoꝛibus
malis ppter nimium ſolis caloꝛē aut frigus ſubito occur
rēs vt in potu aque frigide. aut nimia inanitio vt in exitu
nimio ſanguis: aut vehemens animi accidēs. aut tremoꝛ aut
timoꝛ aut ira foꝛtis. aut pp moꝛſum venenoſoꝝ. aut ppť
vermes in vētre genitos ⁊ pp̄e qn̄ aſcēdūt ad ſupioꝛa mi
rach in cibo ⁊ maxie qnqꝫ veniūt ad os ſtōi. ℂ Cōtate i
terioꝝ fit maxie a ſtō ⁊ oꝛe eius pſertim pp humoꝛes moꝛ
dicatiuos aut cibū coꝛruptū. Nā antiqui nocumētū oꝛis
ſtōi nocumētū coꝛdis vocauerūt. vt 4° affo. cōmēto. xvij.
ℂ Ab epate ꝯſilr. nā qnqꝫ epar plurimū ſanguinē melicū
gn̄at q in coꝛ imꝑmit malā ꝯplonem: ⁊ in eo egritudines
cāt ⁊ hec impſſio eſt oībus alijs deterioꝛ. Meſ. ita vt qnqꝫ
gn̄et mām melicā. ℂ A cerebꝛo qdē vt i epilepſia. A ſple
ne vt i apātib⁹ eı⁹ ⁊ tumoꝛib⁹. ℂ Jtē a mīrice vt i pfocatiōe
cōicatis malis vapoꝛib⁹ eı. ℂ Jtē a toto vt in febꝛib⁹ maxi
me peſtilentialib⁹. ℂ Jtē a foꝛti animi accidēte. vt in con
cuſſione timoꝛis balneo vehemētis caloꝛis. aut foꝛti exer

citto siue labore ꝛ breuiter que faciūt ad cordis notabilē debilitatē vt sunt sup̄flue euacuationes vt in exitu multi sanguinis. multe aque vt in idropico vel multe saniei vt i apāatib⁹.

Signa (sūt vel eē possunt causa factiua tremoris. demonstratiua. diuersitas pulsus.

¶ Signa si fuerit ex humiditate erit cū diuersitate leuitas ꝛ perceptio humiditatis in corde.

¶ Signa si sāguis fuerit in cā erit cū diuersitate magnitudo ac velocitas. Itē ꝛ he due regule. s. magnitudo ꝛ velocitas pcipiunt etiaꝫ cessante tremore ꝛ adeēūt reliq̄ signa sanguinis. de qb⁹ ad plenū in p̄n° operis. ꝛ addit post q̄ tales iuuanf coitu. q̄ꝛ tales hn̄t multum de semine.

¶ Signa si fuerit a colera qđ raro est erit illic fortis inflāmatio velocitas in pulsu cū eius duritie. siccitas lingue palati. sitis magna que mitius p aerē frigidū q̄ꝫ p potū frigidum sedabit. ꝛ reliqua signa colere.

¶ Signa si a flegmate. pulsus vndosus non multū velox. vrina pallida. paucitas sitis. ꝛ q̄ꝛ est hō pusillanimis visus regimine flegmatico ꝛc̄. de flegmate allegato loco.

¶ Signa si fuerit ex melancolia. tūc erit cū tristitia solitudine pulsu duro. vrina fusca ēt habitudo colorq̄ꝫ: ꝛ silia demōstrabunt. de qbus allegato loco. ꝛ fumi melancolici sunt nature valde horribiles.

¶ Signa ventosi sunt paruitas in diuersitate. pulsus velocitas resolutionis eius.

¶ Apostemosum ꝓo significant signa apostematū: q̄ꝛ calidi aut frigidi de quibus infra suis rubricis.

¶ A veneno ꝓo priuatio aliarum causarum.

¶ Signa si a ꝟmibus p̄uatio aliaꝝ cāꝝ: ꝛ cū h plus molestaf añ cibū: ꝛ post assūptionē descēdūt. cessat silr si ex inanitione assūpto cibo q̄etaf. ecōtra si ex repl̄one fuerit.

¶ Signa si fuerit ex caliditate pura erit pulsus velox frequēs ꝛ inordinatus multū etiā nō in hora tremoris cū siti que ex attractione aeris frigidi melius sedabif: vt. s. neq̄ꝫ sentief humiditas in qua videaf cor natare: ꝛ q̄ est post labores factus ꝛ post vel in ethica.

¶ Signa si fuerit a friditate pulsus ꝛ anhelitus erunt parui tardi ꝛ inordinati ēt nō in hora tremoris. ꝛ q̄ fit p euacuationes fortes euacuantes multum de spiritibus.

¶ Signa si fuerit ꝓpter opilationē erit diuersitas in pulsu in magnitudine ꝛ paruitate. debilitate ꝛ fortitudine cum priuatione signorum repletionis.

¶ Signa si fuerit ꝓpter nimiaꝫ sensibilitatē. tūc a qualibꝫ facili cā venit vt a vētositate leui ꝛ alio tali nocumēto leui. Et est cum eo tūc fortitudo pulsus cū sanitate anhelit⁹ ꝛ alioꝝ mēbroꝝ. neq̄ꝫ in operibus ꝯsuetis ledif notabilr. Et isti sunt quoꝝ faciebus apparēt vestigia aliaꝝ passionum sicut ire tristitie gaudij aut alterius. nam leuissima causa eos faciliter mouet.

¶ Signa facti via crisis aut cōmunitate totius: q̄ꝛ in febribus manifestus est.

¶ Signa si fuerit cōitate stōi signtur: q̄ꝛ hora digōnis cibi i stō fuit tremor fortior ex motu facto in ipso ꝛ cordi cōicato. ¶ Itē tp̄e vacuitatis alleuiaf ꝛ nisi accideret effusio colere ad os eī⁹. ¶ Itē q̄ꝛ accidit nausea vomit⁹ ꝛ tp̄e vomitus alleuiaf ꝛ vomitus demōstrat rem facientē tremorē.

¶ Iteꝫ alie stōi dispōnes vt imaginatio seu appetitus ad rem ꝯtrariam eis que est in stō ledēs ip̄m. vt cum est ad potū vel cibum frigidum. ꝛ hō de quibus in fine. 13. cap̄lo.

¶ Signa si fuerit cōitate pulmonis pcipif in anhelitu difficultas ꝛ q̄ talis p̄patus est ad egritudines pulmonis vt ē asma ꝛ hꝰ. ꝛ q̄ apparēt alia signa sig̃antia pulmōis lesionem. de quibus actum est in precedenti cap.

¶ Signa si a matrice aut ab epate vel splene renib⁹ vel intestinis sig̃ant lesiones in p̄dictis mēbris. ꝛ illas cognosce per signa posita de eis in rubricis proprijs.

¶ Signa eius qui est ex causis extrinsecis manifesta sunt.

Pronostica tremor accidēs ex sol̄one ꝯtinuitatis substātie cordis curā nō recipit.

¶ Tremor ex ꝯplexate accñs cordi aut capsule eī⁹ nō sanaf ꝛ ille cui accidit cito morif in p̄ die si est calīn. in 2° die si est frigidū. ¶ Inter malas cōplōnes cordi accñtes facientes tremorē est mala cōplexio ca. ꝛ sic. ab hac eni cito fit ethica. ¶ Tremor cordis diu pseuerās mortē inducit. nā mala cōplexio excedēs debilitans virtutē tremoreꝫ inducit. ꝛ tremor sincopim ꝛ sincopis mortē. ¶ Si post tremorē accidit vomit⁹ ꝯtinuus ꝛ tremor non cesset sig̃t spasmum ꝛ mortē. ¶ Si sup cor pustule nascunf interficiūt in q̄rta, ꝛ tales emittūt p os sanguinē ꝛ p nares sicut incaustrum.

Cura canones anteq̄ꝫ ponanf p̄ticulares scribenf vniuersales oīb⁹ his iam dictis egritudinib⁹ cordis deseruiētes. ¶ Primus q̄ sūmo studio ꝛ nō inerti sollicitudine egritudinib⁹ cordis est succurrēdū. nā est thesaur⁹ ꝛ minera vite. quo mortuo aut lāguente cetera languēt ꝛ moriunf. Tu itaq̄ꝫ festina cū op⁹ erit. ¶ Scd̄s q̄ vbi cōp̄hendif cordis passionē a sāguine in q̄li vel q̄ꝫto peccante ꝯuenire nō est differēda flōmia a remotis p̄ vt a saphena a basilica 2°. 3° cū vētosis apud sinistrā spatulam positis. eius. n. tardatio est cā mortis ifirmi. ¶ Tertius q̄ studiū dꝫ esse magnū ne talis euacuatio sup̄fluat ne virt⁹ cadat. ¶ Quartus q̄ post q̄libet euacuationem debemus exhibere que cor sua ꝓprietate viuificent ꝛ ꝯfortēt simplicia vt borago. buglossa vel cōposita cordialia. ¶ Quintus q̄ taꝫ a repletione cordis a sāguine q̄ꝫ ab eius repl̄one facta ex vaporib⁹ liberat flōmia. sꝫ flōmia basilice dextre remouef repletio sanguinea. sꝫ vaporosa ex flōmia sinistre. ¶ Sext⁹ q̄ medicine que euacuāt humorē aliuꝫ a sāguine a corde cū sint vt plimum ꝯtrarie debēt misceri cuꝫ medicinis ꝯfortantib⁹ cor que in eo fortitudinē efficiūt. ¶ Septimus q̄ audaciores eē debem⁹ in egritudinib⁹ cordis in administrādo flōmiam q̄ꝫ in exhibēdo farmaciā. ꝛ causa. q̄ꝛ flōmia nō puenit ad cor saltē formalr ip̄m ledēdo. sed bn̄ farmacia. nā suo vapore ad cor ꝑueniens ip̄m ledit. ¶ Octauus q̄ in remouēdo malitiā cōplexionis calide cordis debem⁹ admiscere calīa cordialia cum frigidis vt frigida meli⁹ penetrent. ꝛ vt sp̄us cordis ex ipsis calidis cōfortenf. ꝛ nō ex ipsis pure frigidis extinguanf. ¶ Nonus. q̄ in remouendo malitiā ꝯplōnis fri. ausi esse possumus in administratione solū calidoꝝ nō excedētium. q̄ꝛ ēt multuꝫ calīa nocent sp̄us resoluēdo. ꝛ ideo Auic. q̄rta p̄mi. p̄ cap̄ p̄cepit q̄ excessiue calida mēbris p̄ncipalib⁹ applicari non debent. Q̄ñq̄ꝫ tñ ab auctorib⁹ inuētum est vt in ꝯfectionib⁹ ꝛ electuarijs q̄ cū calidis talib⁹ apponūt frida in pauca q̄ꝫtitate tñ qđ faciūt ad caloꝝ ꝯseruationē ne cito resoluantur. Ubi aūt sit notabilis discrasia cordis frigida sola poterūt calida administrari. ¶ Decim⁹ q̄ in remouēdo malitieꝫ ꝯpl̄onis sic administrari dꝫ dieta multuꝫ humida ꝛ sp̄alr cibus ꝛ pot⁹. ꝯtrium de humida. de qb⁹ suo loco. ¶ Undecimus. q̄ in cura male cōplexionis pure raro flōmamus. sꝫ sola administram⁹ alterātia. Et dī raro. q̄ꝛ vbi eēt magna inflāmatio forte nō ꝯueniret flōmia. ¶ Ultimus pro nunc canon est. q̄ attente atq̄ꝫ studiose debes inuestigare cām egritudinis cordis ne cōtingat te errare. q̄ꝛ error circa ip̄sum factus est nimis piculosus vt supra.

Cura p̄ticularis canones ponanf p̄ticulares. ¶ Primus est ordinatio diete. ¶ Scd̄s est alteratio q̄ꝛ. s. est mala cōplexio siue mā. ¶ Terti⁹ est digō māe q̄ dat iduciās. ¶ Quart⁹ est eūo. ¶ Quint⁹ restūptio ꝯtigēt ex sup̄flua euacuatione. ¶ Sextus ꝯfortatio cordis ꝛ spirituū. ¶ Septimus rectificatio mēbri cui cor cōpatif. ¶ Octauus confortatio cordis ne ab alio recipiat.

¶ Prim⁹ cōplef p̄mo ex parte aeris. Ut q̄ꝛ aer dꝫ eē mun-

cibus nō fetidus: sed clarus nō vētosus bonis mixtus odo-
ribus et reb⁹ calidis odoriferis cordialibus aut frigidis vt
dispō ipa exigit. de qb⁹ in cōplemēto sequētis canonis. Et
qb⁹ fieri poterūt suffumigia irrorationes ⁊ hʒ. de qb⁹ ad
plenū tractatu de peste. ¶ Cibus dʒ eē placidus. qz i odo-
re ⁊ sapore nāir vel accidētalr suauis cito digestibilis. pau
caꝝ supfluitatū. multi nutrimēti vt pullina caro. fasiano-
rum. pdicū. auiculaꝝ paruaꝝ. oua sorbilia. pisces lauda-
ti ⁊ hʒ. de qb⁹. ō. 4° tractatu. Itē epatā gallinaꝝ. ¶ Po-
tus suauissim⁹. vt vinū odoriferꝝ subtile. albū aromaticū
⁊ hʒ limphatū aut nō fm ꝙ dispō exigit. ¶ Sōnus ma-
gis cōpetit vigilia ipa: ⁊ quies magis ipso motu. ꝯpetit tñ
interdū exercitiuʒ tēpatuʒ per loca odorifera plana ⁊ hʒ.
Balneū cōpetit tēpatum et odoriferis ca. vel fri. vt dispo-
sitio exigit maxime post purgationem. imo viaticus dicit
ipm semp fieri debere. ¶ Abstineaf a repletione. ¶ Et su
per oia sit studium in regimine animi accidentium.

¶ Scōs cōpleſ ex applicatione reꝝ cor ꝯfortātium fridaꝝ
aut ca. aut tempataꝝ fm ꝙ ipsa dispositio exigit sub for-
ma embroce aut epithime. aut sacculi. aut emplastri. aut
ꝯfectionis siue electuarij ⁊ hʒ. aut iponēdo in balneo aut
inuoluēdo patientē linteamine madefacto in aqua reꝝ
cordialiū hʒ. tñ canonis cōplemētum clarius hēbif si ea
simplicia aut cōposita cordialia calida frigi. aut tempata
enumerabunf. ¶ Cordialia ca. sunt. Crocus. de quo de-
tur in parua qntitate. qm̄ in magna assumptus iterficit vt
venenū. Ciminū. Zedoaria. Xiloaloes. Gariofilus ⁊ est mi
rabilis. Auic. Cardamomuʒ. Muscus. Ambra. Melis-
sa. Cubebe. Enula ⁊ est mirabil. Aui. Cortex citri. Spica.
Cinamomū. Menta. Ocimū ⁊ hʒ. de qb⁹ plene in cōpositi
dōm. ¶ Frigida sūt. Margarite. Corallus. Bolū arme.
Carabe. Cāphora. Rose. Sādalus. Poma. Coriādrū sic-
cum ⁊ humiduʒ. de q̄ in dubijs. Os de corde cerui. Ebur.
Mirtus Acetosa. Seta cruda. Acetositas citri. Endiuia
nenufar. Tēpata. Macis. Buglossa siue lingua bouis in
cuius datione sis audax in cibis ⁊ potib⁹. Poma dulcia ⁊
odorifera. vt Granata dulcia ⁊ hʒ. de qb⁹ in tractatu ō pe
ste. ¶ Ex cōpositis vsualib⁹ calidis est marie cōmēdatuʒ
electuariū de gēmis meſ. Cōfectio de xiloaloes meſ. Dia-
muscū dulce meſ. Aromaticū muscatū meſ. rosatū meſ.
gariofilatū meſ. Diambra Meſ. Electuariū regū Meſ.
Diamuscū ny. Diamargaritō ny. ¶ Ex frigidis. cōfectio
Gal. de acetoſ. Meſ. distictione p̄ᵃ. Poma. cōdita: vt meſ.
distinctione 4ᵃ. Pira cōdita. ꝫuccaꝝ ro. viol. Sirupus de
acetositate citri. Diarodon abbatis ny. ¶ Ex tēpatis ꝫuc
carum buglossatū. Ex dictis aūt simplicibus cōponere po
teris calida aut fri. aut tēperata vt libebit iuxta modū n
compositoꝝ hic ex auctoribus positorum.

¶ Pro cōplemento tertij recurre. ō. trac. qrto. vbi digestiua
ponunf mēbris oibus ꝯuenientia: ex qbus elige cordialia
inquantum potes: aut adde ex cordialibus aliquid mate
riam ip'am tamen respicientibus.

¶ Ante cōplemētum qrti scito ꝙ in oī egritudine mālī ma
ximuʒ affertur auxilium cū euatiuis. Aui. Q. si fuerit ex
sāguie fiat flōmia vltima. Aui. qm̄ meli⁹ flōmiā euamus
mām ⁊ marie sanguineā cordis facietē ipsi⁹ tremorē qz p
farmaciam. Cōsilr agaf vbi ad cor mitteref vapor sāgui-
neus melicus ab alio mēbro. cuiusmodi eēt aut splen aut
mrix aut epar. tu tñ et atē ꝯsidera ⁊ cetera in flōmia ꝯside-
rāda. ¶ Q. si fuerit a state vtere medicis solutiuis respe-
ctū hñtib⁹ ad cor: vt est iera Ga. hñtib⁹ euare sta. ⁊ ēt ordi-
na ex alijs de qb⁹ trac. 4°. que cū cordialib⁹ corrobora. Cō
silr suo mō dicaf cuʒ mā peccās est colica: vt cū diaprunis
solutiuo cassia. reubarbaro. sicqz si fuerit melācolica vt ē
ieralogodion. pportionabiliter vt de statica.

¶ Pro qnto stude ad remotionē euōnis. Deīde ad restau-
rationē qp cū cibis ⁊ potib⁹. Tertio cum ꝯfortātib⁹ intuens
ꝙ remotio aūt euōnis fit cū reb⁹ restringētibus ⁊ ꝯfortan
tibus mēbra ⁊ nālia ⁊ aīalia. vt īfra. xv. cap de cura flux⁹
oium mēbroꝝ. ¶ Restauratio ṽo fiat cū medicinis ꝯfor
tantib⁹ spūs ⁊ cor ⁊ regenerātib⁹ ⁊ multiplicātib⁹ spūum
⁊ sanguinē. Exēpliī vt sunt auꝝ argētum smaragdus ⁊
hʒ vt. ō. in cōplendo scōm canonem. Exemplum tertij. vt
oua sorbilia recentia. vinum aromaticum.

¶ Cōfortātia aūt cordialia calida aut fri. vl tēpata dicta sūt
supra in 2° canone. cū qbus compleſ ⁊ sextus canon.

¶ Pro septimo ṽo aduertēdū qḋ dcm̄ est ꝙ cōitatē mltoꝝ
mēbroꝝ ꝯtingē pōt vt stōi: epatis: mīrici. ¶ Q. si fuerit
a stō ⁊ ꝓpue ab humore grosso stude ad inducēdū vomi-
tū spālr post cibi assūptionē cū subtiliatiuis vomitū puo-
cātib⁹. vt est succus raphani cū oximelle aut cū alijs. de q-
bus infra. xij. cap. Post quē vomitū factū da medicinaꝫ
solutiuā: vt iera galieni. iera simplex ⁊ hʒ ꝯfortata cū aga
rico. Aui. ¶ Q. si fuerit ex cola mordicante da succū vel
fruct⁹ ipsos fridos stōm ꝯfortātes. vt sunt succ⁹ piroꝝ. cito-
nioꝝ. granatoꝝ. acetosoꝝ ⁊ hʒ ⁊ spālr post cibuʒ. deinde
stude ad leniuonē nāe cū tamarindis. māna reubarbaro
⁊ hʒ. aut electuarijs vt tue videbif prudētie: in h̄ casu qui
dā flōmāt. ¶ Q. si fuerit ex corruptiōe cibi in stō cōforta
stōm ⁊ ipm prepa ad digōnem bonā: vt infra. xij. caplo.
¶ Item silr pportionabilr agito si venerit vitio matricis
epatis. splenis. aut vermiū a qbus nō raro ꝯtingit. de qb⁹
infra suis caplis. ¶ Item pōt ꝯtingē successione fe. quo ca
su fiat diuersio ligādo crura ⁊ phibēdo ascēsum vapoꝝ.
olfaciendo cāphorā ⁊ hʒ. dorādo succuʒ granatorum.
Iuscula ordei cū aqua ca. supponendo cordi pecias infu-
sas in aqua ro. sandalus. camphora ⁊ huiusmodi.

¶ Cōpleſ octauus pēdēs ex 2° ⁊ 5° cū epithimatib⁹ embro-
cis. sacculis ⁊ hʒ ad extra. ⁊ cū his ad itra. vt. ō. fm cause
necītatē. Et ex datis manifeste appet ⁊ facile cōprehēdif
modus rōnalis cure tremoris taʒ calidi qz frigidi cordis.

Et vt ducem sequar succincte que opportuna erūt ꝓ ipsi⁹ tremoris cura subiun
gā. ¶ In tremore itaqz calō cordis stude: vt aer sit fridus
vltima ifridatione ⁊ cū irrorationib⁹ odoramētis ex fridis
cāphora. sādalis ⁊ hʒ: cū qb⁹ si cōmiscebif aliqd vini odo
riferi solū vt amplius penetret nō erit malū. Aui. Et mu
tatio ad aerē fridū est ex eis que maxime iuuāt. illud. n. re
ducit ad sanitatē. Aui. ⁊ cā est satis nota. Nam aer pene-
trat ad cor. ⁊ breuiter totū regimē declinet ad fridū ⁊ hu-
midū. ¶ Q. si fuerit absqz mā: altera vt. ō. ad ex̄ ⁊ ad in-
tra applicādo remedia. Et ex laudatis ad itra. Re. seminus
lactucaꝝ. endiuie. portulace. buglosse. sandal. ros. spodij.
coriandroꝝ. siccoꝝ. coralloꝝ. carabe. margaritaꝝ. añ. ʒ.
ij. cāphore qrtā ptis vni⁹. def cū modico vino aromatico
limphato cū aq̄ ro. dosis sit. ʒ. i. h̄ tñ medicamē est ꝑcipuū
vbi iflāmatio eēt fortis ⁊ corp⁹ colericū iuuenile. ꝙ si non
cōmisce ex calidis refrāgendo iuxta canonē. ex gñalib⁹. ⁊
tu ꝯsidera. ¶ Ad idē. Re. terre sigillate. coralloꝝ ru. mar
garitaꝝ nō pforataꝝ. ossis de corde cerui añ. ʒ. iij. opij. ʒ.
ij. croci. macis añ. ʒ. i. puluerizenf ⁊ misceanf cuʒ ꝫuccari
ro. veteris lib. i. ⁊ h̄ sepe vtaf. ¶ Vbi ṽo eēt cū mā ⁊ fuerit
sāguinis peccatū flōma vt. ō. Si ṽo ex alia cā calida eua-
cua vt sup. ¶ Sed hic nota ꝙ aliqui modernoꝝ videnf
velle in oī cā calida flōmiā cōpetere vt Placētinus qui sta
tim in cā calida flōmat cephalicā aut mediam sinistre. cui
hac in pte nō adhereo nisi intelligeret vbi alius humor a
sāguine cū tñ cōmixtus peccaret. ⁊ tu ꝯsidera ⁊ in reliquis
te habe vt dcm̄ est hic añ cōplēdo canones. In cā frigida
te habe pportionabilr vt de calida dictū te cuʒ calidis ap-
propriatis regēdo vt. ō. ¶ Sed hic vnū nota ꝙ si mā fue
rit melica sanguini cōmixta vt frequenter euenit prouo-

ex emorroydas: ex iactacq mãm flaticã vt medicã cũ respi-cientib⁹ eã vt est agaric⁹. mirabolani chebuli. in melica ni-gri. ɔsidera. ℂ Itẽ in tremore cordis laudaᶠ potẽter vsus buglosse. vide Aui. de cura tremoris cali cordis. Sup bu-glossam sic audax ⁊ vt nõ timeas maliciã eius. ⁊ vtere eis vl qð potui tribues ⁊ i cibo des ⁊ iã currit ɔsuetudo vt i po-tu tribuaᶠ. ⁊ silr aqua ei⁹ distillata. ⁊ i de curationib⁹ vlib⁹ tremoris inqt. Et ex eis glz iuuaᶠ hñs tremorẽ cordis. Et ex eis expta sũt potare põdus mediũ auri buglosse tpe som-ni nocib⁹ ɔtinuis ⁊ quãtitatẽ põderis nucis de gariofilo masculo in. xij. aureis in ieiuno. ℂ De cõpositis vtualibus nihil: qꝛ de eis satis dictum est supra.

ℂ De sincopi. Rubrica. iij.

Sincopis dupl'r capi ɔsueuit. Uno⁹ large pro quacũqz ṽtutis exolutiõe vel debilitate. sub q̃ mõ lipotomia ɔtineᶠ. ẽ. n. lipotomia defect⁹ aiositatis. dcã a lipi qð est defect⁹ ⁊ thimos aius. ℂ Alio⁹ stri-cte q̃ mõ sũpsit Aui. xj. tertij ibi de b. quã sic describit. Est destructio maioris ptis ṽtutis motiue ⁊ sẽsibil' pp debilita-tẽ cordis ⁊ aggregationẽ spũs toti⁹ ad ipm pp cãm mouẽ-tẽ ipz ad iteriora. aut pp cãz ꝓfocãtẽ ipm iteri⁹. q̃re nõ iue-nit spiraculũ. aut pp puitatẽ ⁊ subtilitatẽ suã: qꝛ non sup-fluit sup illũ q̃ iueniᶠ in minera. ℂ Ex qb⁹ appet dña iter lipotomiã ⁊ sincopi. nã in lipotomia nõ est destructio ma-ioris ptis ṽtutis. imo i ea nõ ẽ nisi qðdã leue ipedimẽtũ i sẽ-su ⁊ motu. q̃pp ẽ defect⁹ aiositatis ad op⁹ sẽsus ⁊ mot⁹. vñ lipotomic⁹ sentit ⁊ moueᶠ. sz tñ i motu est magl' ipedit⁹: vñ ad sedẽdũ cogiᶠ. dãnt g̃ ꝼm itẽsum ⁊ remissuz. Placuit tñ passionario defectũ talẽ i sẽsu ⁊ motu ɔtigẽtẽ cũ a stõ ve-nit lipotomiã nolare dicẽs sincopiz a corde ꝓcedẽ. sz vt. d. ad medicũ de noib⁹ nõ decertãdũ ẽ. Nec credẽdũ vt sonat tex. Aui. q̈ ṽtutes ille destruanᶠ eẽntialr: sz q̃ ad exitũ ea-rũ ad op⁹. nec oẽs. qꝛ nãlr motiue nõ destruunᶠ vt cordis sz aliq̃lr ipediantᶠ: qm̃ si sic stati sequereᶠ mors. Uolũtarie tñ motiue destrui videnᶠ ad itellectũ datũ. ℂ Et ẽ hic ad-uertẽdũ q̈ Ga. xiij. terapẽtice. 4° cap̃ sincopi describit. que est acuta ⁊ subita ṽtutis mersio. i. casus. Uñ cũ Auic. hic i ei⁹ diffõne nõ posuit subito vĩ posse sincopi ꝼm Auic. fieri tẽpalr' p'tẽpale spũuz resolõnẽ. ⁊ sic Gal. aduersari. Pro-pter qð dõm q̈ de rõne formali sincopis nõ est q̈ fiat subi-to. vñ qñqz fit destructio maioris ptis vt diffõ ponit. tunc est sincopis siue subito siue tẽpalr' illud fiat. Sz pro Ga. di-cẽdũ q̈ vtplimũ subito aduenit. locut⁹ est g̃ de ipsa vt est plimũ aduenĩẽs. Itẽ dato q̈ successiue fiat: tñ illõ vltimũ aduertim⁹. quo ṽtus cadit. q̈ vĩ subito fieri. cũ quo stat q̈ tẽporalr'. Ex his aũt que dicta sunt pz dña iter sincopim ⁊ apopleriam. est enim sincopis cordis ꝓpria passio. apople-xia ṽo cerebri vt supra de apopleria.

Cause. Et de causis ei⁹ dicã q̈ Gordonio placuit ad du-as tñ reducẽ. que sunt. Aut exalatio spũs a re faciẽte ipm exalare vt sũt resoluẽtia. Aut ɔculcatio ei⁹ ni-mia que fit a cã aggregãte ⁊ ɔuertẽte ipm ad cor vt fortis dolor. accñtia ai. Cõstãtinus in ꝑn. regni addit tertiã q̃ est mala ɔplõ cõdi accñs ⁊ dolorẽ i antõis supposuit. ℂ Aliq̃ clari⁹ loq̃ntes dixerũt distiguẽtes q̈ cã ei⁹ sumiᶠ aut ex pte cordis aut ex pte spiritũ. Ex pte qdẽ cordis qꝛ mala ɔple-xio aut ɔtinuitat' solõ aut apã. ℂ Ex pte qdẽ spũum qꝛ vel rõne q̃ntitat'. qꝛ pauci nõ sufficiũt diffũdi ad remota vl' qꝛ nisi nõ euẽtanᶠ. vñ p accñs seipõs suffocãt. Rõne ṽo q̃-litatis: qꝛ sũt mala aut venenosa q̃litate isecti vt tpe pesti-lẽtie. Rõne modi subẽ. qꝛ aut sunt nimiũ subtiles aut ni-mis grossi. Rõne mot⁹. qꝛ fugiũt ad cor: deserũt mẽbra ife-riora: vt in forti dolore. ℂ Sz nõ deserẽs ducẽ meũ ad ea venio q̃ de causis ei⁹ dixit. ex qb⁹ clare hẽbiᶠ: qð dictuz est. Tres tãgit in genere cãs in descriptione positas. ℂ Pri-ma q̃ est ex debilitate cordis supra. ℂ Scõa q̃ est ex agita-tiõe spũs pp cãs ꝓfocãtes ⁊ agitãtes. ℂ Tertia pp spũs re-solõnẽ ⁊ paucitatẽ. ℂ Sex tñ i spãli tãgẽ vl. ℂ Pria qdẽ sũpta est ex pte dispõnis mãe vt qꝛ multa suffocãs quẽad-modũ accidit ex subita effusiõe hũoꝝ plimoꝝ ⁊ fugiunt plimi ad stõm ⁊ ad pect⁹ aut ad ãbo sil. vt i pmutatiõe seq-nãte ad hec mẽbra. Silr i pleuresi pipleumõia ⁊ hꝫ qñ ma hoꝝ mlta ṽsus ptes cordis moueᶠ. aut sui viscositate opi-lãs. q̃re ꝓhibꝫ trãsitũ spũuz ad mẽbra anhelit⁹: vñ accidit suffocatio ⁊ sincopis. Aut sui mala ɔplõne cali. aut frigi. adustiua mordicatiua quẽadmodũ accidit i pri⁹ febriũ ⁊ sincopalis hũorose ⁊ minute. ℂ Scõa sũpta ẽ ex pte euo-nis vt cũ supfluit seqᶠ eã spũs ita vt resoluaᶠ maior ps ei⁹ vt accidit i fluxu vẽtris supfluo. vomitu supfluo fluxu san-guinis nariũ. mẽstruoꝝ vt in ptu. aut ab alio mẽbro vt in emorroydib⁹. aut pp vuln⁹ aut in supflua euõne ⁊ subita idropicoꝝ. aut pp aptionẽ apãtis in q̃ pmittiᶠ egredi ma-gna sanie q̃ntitas subito. aut nimia resolõne ɔtigẽte i spiri-tib⁹ pp morã i balneo aut forti exercitio. aut forti supfluo sudore ⁊ maxie in corpe qð hꝫ hũores subtiles ⁊ spũs ex fa-cili resolubiles. Et nõ q̈ qñqz accidit sincopis vbi ṽtus vi-talis est fortis: talis nõ est timẽda. ⁊ illa est q̃ seqᶠ stõmiam Aui. de sincopi. ℂ Tertia sumiᶠ ex dolore pp resolõnem spũuz i dolore factã. vt in iliaca colica ⁊ i mordicatiõe sup-flua accñtẽ i mẽbris sẽsibilib⁹. vt sũt os stõi. caput ṽge. ite-stina gracilia. pũcture. nerııoꝝ spasmo ⁊ coꝝ ɔctione i q-bus seqᶠ dolor itẽsus. morsu vespiũ scorpionũ ⁊ hꝫ. ℂ 4° sumiᶠ ex ai accñtib⁹ i qb⁹ spũs cõprimunᶠ ex tristitia ⁊ dila-tanᶠ ex gaudio cor deserẽtes. ℂ 5° sumiᶠ ex pte apãtis qñ aut apã est magnũ ⁊ a corde remotuz. ⁊ tũc suo corrupto vapore deportato aut p arterias aut alr ad cor ipm ledit. aut est puũ ꝓpinquũ ei ⁊ i pãniculis pectoris vel i pãnicu-lo ei⁹. ⁊ vt. d. tñ est ledit aut qñ siue puũ siue magnum aut ꝓpinquũ aut nõ facit dolorẽ itẽsũ. ℂ 6° sumiᶠ ex pte mẽbroꝝ cõicãtiũ nocumẽtũ cordi vt est stõus q pp ei⁹ ꝓ-pinq̃tatẽ ad cor ⁊ spãlr os eius q̈ pp ei⁹ vehemẽtẽ sensibi-litatẽ ⁊ collectionẽ mãꝝ diuersaꝝ vt colẽ prassine ⁊ alia-rũ flaticaꝝ corruptaꝝ cordi tñ nocumẽtũ cõicat vt inde sincopis ɔsequaᶠ. nã in bolismo tãtam fridigatẽ cordi cõi-cat: vñ ide sepe sincopis accidat. Cõsilr dũ mordicationes oris eius a re mordicãte cordi cõicat. Et ꝓportionabilr di-cẽduz de re acuta nimiuz cala vlceratiua. ℂ Cõsilr ex pte mĩrcas qñ cordi cõicat vapores corruptos aut venenosos vñ in sũma mẽbra cõicãtia nocumẽtũ ex quo seqtur sin-copis faciũt aut pp dolorẽ nimiũ ɔtinuatũ aut pp vapo-rẽ venenosuz cordi trãsmissuz. aut pp euõnẽ accñtẽ in eis solucẽtẽ spm̃ cordis. aut ppter opilõnẽ faciẽtem ɔstrictio-nem viaꝝ spũs in eis q sunt in circuitu meatuum cordis. aut pp cõplexiones corruptas malas fortes dominantes eis. sicut in febrib⁹ adurẽtibus ⁊ pestilẽtialib⁹. Aut qꝛ oĩa mẽbra simul aut aliqua cõitate sua ipsi cordi nocumẽtũ grãde prestant vt ɔtingit qñqz ex mã in intestinis ɔtente. Scio hic me multũ in causis ꝓtelasse. sed nõ absqz causa feci. ⁊ tu ɔsidera. ℂ Et ex sincopi quedaz confirmaᶠ ⁊ est illa in qua facies deuenit ad viriditatẽ ⁊ collum ad ɔtor-sionem. ⁊ hec curã non recipit. Aui. Quedam nõ ɔfirma-ta ⁊ hec curã recipit. ℂ Et qñ ɔtinuaᶠ sincopis ⁊ fit vehe-mens ⁊ nõ est cã manifesta faciens eam: imo est cordialis. tunc hñs eam moritur subito. Aui. ℂ Et hoies quib⁹ ac-cidit facilius sincopis sunt infantes debiles decrepiti con-ualescẽtes coleram mobilẽ habentes malo vtẽtes regimi-ne carcerati famelici. Serapio. ℂ Et debiliores quidem hoies ad tolerãdum ipsam sunt cõparati ad h vt neqz sint infirmi neqz sani sicut ifantes ⁊ q sunt eis ꝓximi ⁊ decrepi-ti ⁊ ɔualescẽtes. sed in etate ꝓuenientes tolerant ipsam: et eius tolerantia est plurima in hyeme q̃ in estate. Auicen.

Signa demõstratiua. ablatio sensus ꝛ motus pulsus formicãs. mortificatio faciei. frigiditas extre-
mitatũ. ꝛ reliqua dicta supra de apoplexia.

¶ Signa eius q̃ ẽ talis p̃ ꝓprietatez cordis debilitas. puitas ꝛ
diminutio pulsus ꝛ anhelitus ꝛ raritas. ꝛ oblimo attrahẽdi
aerẽ. ꝛ q̃ ex oĩ facili cã accidit ei. õ q̃ 2ª afo. Qui exoluunꝭ
freq̃nter ꝛ fortiter absq̧ cã manifesta repẽte moriunꝭ.

¶ Signa si fuerit cõsẽtiẽte alioꝝ opꝫ diligẽter inuestigare di-
spõnes mẽbroꝝ alioꝝ. ꝛ si añ i eis passus ẽ vel p̃us lesionẽ

¶ Signa si fuerit de cãis p̃mitiuis ab astãtib⁹ (senserit.
inuestiga. Itẽ aliq̃ñ post sincopim accidit aliqd vt vomit⁹
vel flux⁹ vẽtris vel aliqd tale qd cãm ipsam declarat.

Pronostica future sincopis. ¶ Tremor cor-
dis: mutatio coloris faciei muta-
tio pulsus i puitatẽ ꝛ tarditatẽ. frigiditas extremoꝝ. ¶ Si
alicui pseuerauit longo tpe tremor cordis ꝛ subito veniat
sincopis expedit⁹ ẽ. ¶ Si alicui subito vẽit sincopis q̃ ꝓ-
lõget ꝛ color faciei mutat⁹ fuerit i liuorẽ aut virorẽ aut ni-
gredinẽ expedit⁹ ẽ. ¶ Si sincopiçato apponaꝭ vel isufflet
sternutatoriũ: vt ellebor⁹ ꝛ hꝫ. ꝛ nõ sternutet ꝯsumatũ est.
¶ Qñ alicui accĩt sincopis sine cã mãifesta p̃mitia vl̃ añ
cũ tremoris frequẽtia: ita q̃ ñ eueniert vicio stõi vl̃ aliude:
tũc sincopis ẽ cordial ꝯfirmata. vñ si vehemẽs fuerit mori
tur hñs eã vt dcꝫ ẽ. Cõfirmata. n. curã ñ recipit. ¶ Et h̃ vl-
timo nõ: vt. s. eedẽ sĩt cãe tremoris ꝛ sincopis. ꝛ cũ cãe tremo
ris augenꝭ faciũt sincopi. ꝛ iõ signa sũt ꝓportionata ꝯ̃ria.

Cura vlis. canões. ¶ Primus q̃ i cura sincopis cũ sit
passio cordis qd ẽ p̃ncipale vite p̃ncipium: debe-
mus festinare ad ei⁹ curã oĩ studio ẽt precauere ab errore
q̃m error ẽt p̃u⁹ i h̃ posset eẽ cã mortis. ¶ Scd̃us q̃ dato
q̃ sincopi ꝓp̃e ꝛ p̃ se nõ debeaꝭ cura cuꝫ sit accñs: ꝛ accñti
ꝓp̃e ꝛ p̃ se nõ debeaꝭ curatio 2º terapẽtice. 2º ca. sꝫ p̃ncipia
re debeaꝭ cãe ei⁹: a q̃. s. depẽdet. sꝫ q̃ si postponaꝭ cura tam
sen accñtis mala dispõ augeꝭ. virt⁹ ꝓsterniꝭ. hic p̃ attẽdẽ
dũ ẽ cure ipsi⁹ accñtis. q̃ sincopis q̃ꝫ cãe ei⁹. vñ cũ sincopis
iungiꝭ febri magis digna cure ẽ sincopis q̃ꝫ fe. a qua depẽ
det. vt Aui. p̃ma q̃rti. de cura fe. sincopalis.

Cura p̃ticularis. Et descẽdẽdo ad p̃ticularia oꝫ p̃mit-
tere q̃ canonũ qdã sũt curatiui qdã p̃uisiui sat̃
large loq̃ndo. Curatiui q̃ debẽt i actuali paroxismo. Preui-
siui q̃ debenꝭ añ paroxismi euẽtũ. Primi sunt duo. excitatio
virtutis cũ qua est spirituũ retentio. Et ne ipsi resoluantur
ꝓhibitio ꝛ confortatio eiusdem.

¶ Primus. compleꝭ fricatiõibus extremorum manu vel cũ
pãno aspero siue cũ aceto vel sale factis ligationib⁹ eoꝝ ni
si fuerit sincopis ex resolutiõe: vt ẽ illa q̃ est a sudore ꝛ in q̃
spũs moueꝭ ad exteriora. vñ nõ oꝫ q̃ isti moueantur. Uo-
mant aut ligenꝭ. Aui. irrorõne facia cũ aq̃ ro. vel simplici
smo ꝛ qdã ex antiq̃s iducebãt sincopiçatũ ex litheamie lo-
to in aq̃ decoctõis sãdaloꝝ ꝛ citroꝝ fridoꝝ cordialiuꝫ qd
ẽt vĩ inuere Aui. Sꝫ h̃ nota talẽ irrorationẽ nõ ꝯuẽire sp̃
ꝛ sp̃alr vbi sincopis sit a cã frida: aut nimia repletione: aut
nimio fluxu. q̃m augeret malã dispõnes: vt pꝫ: ꝛ h̃ volebat
Aui. de cura ei⁹ cuꝫ inq̃t. Et ex eis q̃ sũt necessaria in plib⁹
sp̃eb⁹ sincopis ẽ ispissatio corporis exterius: vt cõp̃maꝭ spũs
resolut⁹ nisi sit solutio vẽtris fortis valde. aut sit cã frigus
vehemẽs. ¶ Factis ãt his si nõ redit ꝯtinuenꝭ fricationes
fortes. ligatiões dolorose. trahaꝭ p̃ barbaꝫ. fricenꝭ testiculi
fortiter. clameꝭ noĩe ꝓp̃o. ꝛ vltĩo apponanꝭ sternutatoria
narib⁹: vt ꝯdisi. pip. elleborus. Q̃ si nõ sternutauerit signũ
vltime debilitatis in cerebro vt nõ sentiat mordicationem:
aut si sẽtit q̃ vt⁹ expulsiua ẽ nim. ii debil nõ sternutat. ꝛ h̃
est signũ mortis: q̃re recedẽdũ ẽ. Sꝫ hic itellige vbi i nari-
b⁹ aut i canniculis nõ eẽt lesio. ¶ Sꝫ hic nõ. q̃ cũ aliq̃lr re
dit vt⁹ nihil eq̃ ipsaꝫ excitat sicut leue sternutatoriũ. ¶ Q̃
si credis ipsaꝫ a stõ ꝓcedere ipõe pẽnã oleo imũctã i guttur
ei⁹. ꝛ qdã ad ꝯmouẽdũ spũs ad ext̃ vtunꝭ ipõne pẽnei gut-
tur tincte ꝛ inuolute cũ aromatib⁹ fridis: vt opus est.

¶ Scd̃s ꝯpleꝭ applicatiõe rerũ odoriferarũ bonarũ q̃ spũs
nutriũt nisi fuerit a p̃focatione mr̃icis ꝛ in cã calã vtĩ fris
odoriferis p̃mis facie ipetuose: vt dcm ẽ insufflãdo in nares
eoꝝ frida aromatica: de qb⁹ i p̃n⁹ capl̃i: qb⁹ si admisceꝭ ali
qd musci aut diamusci nõ erit malũ iux̃ canonẽ. in p̃n⁹ ca-
pituli positũ. ꝛ tu ibi. Cordi silr applicare sicca vel hũida.
epithimata i frida võ calã administrata: vt diamuscũ. Q̃ñ
aũt administrari debeat vinũ diceꝭ in dubijs. ¶ Itẽ ponaꝭ
lignũ iter dẽtes ei⁹ ꝛ apiaꝭ os eius qd fricari oꝫ calis: vt ty
riaca. potiõe muscata. aut fris aromatib⁹: vt. s. ꝛ dcꝫ ẽ nisi
fuerit a p̃focatiõe. q̃m eo casu vti oꝫ fris odoriferis. al̃. feti-
dis: vt assa fetida. pecia lini ꝯbusta. pennis p̃dicũ cõbustis
q̃ a ꝓprietate agũt ꝛ aliq̃s. de qb⁹ i de p̃focatiõe. oꝫ aer eẽ cla
rus liber aromatiçat⁹. vt petit dispõ tpat⁹. Et strat⁹ eorum
dẽ eẽ vt ethicoꝝ: ꝛ maxie cũ ẽ a cã calã. ¶ Cũ ãt vt⁹ est ex
ꝓgescã ita vt aliq̃lr icipiat patiẽs obedire ẽ. Canõ p̃mus.
Spũs vital viuificatio ac vtutis nal̃ ꝯfortatio. ¶ Cõpleꝭ
aũt hic canõ cũ exhitiõe nutrimẽti subtil ꝛ velociter nutri
entis hñtis ꝛ vtutẽ aialẽ cito restaurare. vt vbi gr̃a exhibe
atur illico panis assat⁹ cũ vĩo aromatico liphato aut nõ li-
phato. vt petit dispõ. de q̃ i dubijs. aut cũ vino nõ aromati
co ex se sꝫ mixto cũ aromatib⁹ calis: vt diamusco dulci vel
mace: ꝛ hꝫ cordialib⁹: aut fridis: vt sãdal. ros. margaritis
ꝛ hꝫ. vt in p̃ncipio capl̃i. Cõueniũt ꝛ hic oua sorbilia recẽ-
tia ꝛ maxie vitellus. Itẽ vinũ aromaticũ i q̃ extiguntꝭ auꝝ.
Itẽ lac calim multũ valẽt. Itẽ aq̃ carnis fcã cũ cordialib⁹
fri. aut ca. Itẽ sublimatũ ex gallia vel capõe cũ aromatib⁹
cordialib⁹ decẽtib⁹. Et scito q̃ nihil eq̃ cito restaurat vtu-
tẽ sicut sublimatũ ex carne: ꝓp̃ qd eo vtere. ¶ Deinde forti-
ficato egro ꝓcede ad dietã grossiorẽ. ¶ Utaꝭ letificantib⁹
vt ludo cãtilenis musicis gẽte. sono. ꝛ ab oĩ re tristante ab-
stineat: ꝛ coitũ oĩo euitet: ꝛ cũ fe. ꝯiugiꝭ sincopi moderãda
sũt hec. ꝛ tu ꝯ̃ra. ¶ Canõ scd̃s ꝛ ẽ p̃uisiu⁹ ꝛ ptim curatiu⁹
vere p̃ficiꝭ ꝯ̃rãta cã a q̃ ꝓuenit. vñ f̃m ordinẽ. s. de causis
positũ. ꝛ ab aui. sumptũ. sic in ei⁹ ꝯplemẽto ꝓcedã.

Cura si sincopis ex plenitudine ꝯiungat tunc euacua-
tio sanat iuxta illud Senis nostri 2º afo. Que-
cũq̧ egritudines ex plenitudine fiunt: euacuatio sanat. vñ
iniungantur fames ꝛ cib⁹ minoreꝭ ꝛ adhibeantur fricatio-
nes sed ante euacuationẽ debenꝭ p̃cedere digestiua mate-
rie ipsi conuenientia. nã in cã frigida flẽmatica debenꝭ calefa-
cientia subtiliatiua ꝛ incidentia: ꝛ p̃cipue vbi mã viscositate
p̃ncipet. ꝛ hoc ẽ qd voluit gal. xiij. terapẽ. 2º cap. dũ inquit.
Aptũ est eis oximel decocto in eis isopo. ꝛ Aui. Et isti qui
dem iuuanꝭ cum sirupo acetoso: ꝛ proprie illo qui coquiꝭ
cũ aq̃ in q̃ sunt subtiliatio ꝛ incisio sicut isopus ꝛ silia. Cõ
silr dentur hec si fuerit opilatio in cã: ꝛ laborandũ est cum
prouocatiuis vrine. Aui. Etiam in hoc casu maxime ꝯue-
niunt sirupi de bisantijs cũ aceto. est enim hñs has inten-
tiões ꝛ ẽ cordialis. ¶ Q̃ si mã fuerit sanguinea q̃ sua mul
titudine hoc faceret qd raro accidit: fac flõiam. ꝛ ipsaꝫ po
tius reiteres ne virtus deficiat ex vnica magna euõne. ꝛ fac
preuisionem si corpus esset consuetum: aut aptũ ex flobo-
thomia cadere in sincopiꝫ: vt infra circa finẽ. Et si mã fue
rit famosa fluxa vt in squinantia aut in pleuresi aut peri-
pleumõia stude ad eius euõnem: vt supra de his. ¶ Q̃ si
fuerit a cã ca. colica digeras ꝛ euacues: ꝛ supra cum dige-
stiuis cordialibus appropriatis: vt est siru. õ acetositate ci
tri violatus ꝛc̃. de quib⁹ tertio tractatu. ꝛ tu ibi. Si võ fue
rit a mala complõne fri. vel ca. hẽs in principio capl̃i sim-
plicia ꝛ composita ei obuiãtia. ꝛ laudatur in calida tyria-
ca: metridatũ: ꝛ hꝫ: maxime fe. nõ existente. ¶ Et hic no-
ta canoneꝫ. Aui. inquit. Et quãdoq̧ curatio facit necessa
rium vt fiat mundificatio: ꝛ timeꝭ nocumentũ eius: quia

timens debilitatē stōi. sequit̄. oꝫ vt tu ꝯfortes stōm ⁊ icipit in hoc cū eo qđ est sicut sirupus de absinthio decoctus cum melle. ⁊ emplā ꝯfortātia stōm predicta. ⁊ ad bibendum da vinū odoriferū post illud: ⁊ ciba cibo laudabili. Sꝫ tu qꝫ modera in cā calida vtēdo frigidis intus ⁊ extra stōi confortatiua. de quibus suo loco plene dicetur.

Cura si fuerit ex nimia euōne restaureᷓ virtus cū cibis subtilib⁹ facilis digōnis frequēter: ⁊ in pua q̄ntitate exhibitis ⁊ alteratis: aut nō alteratis ſm ꝙ ipsa dispō petit. de quib⁹ actū in canone precedēti. ❡ Itē ꝯuenit contusuꝫ brodiū ꝯsumatū aqua carnis in qua decima eius sit vini odoriferi. de quib⁹ i secūdo tractatu. ❡ Laudaᷓ precipue ⁊ miro mō hic cib⁹ assetur gallina vel pdix vel caro arietis aialis ⁊ lardeᷓ modicū: ⁊ supponanᷓ gariofili. deinde deposita ab igne irroreᷓ aqua roſ. muscata ⁊ vino odorifero muscatellino ⁊ odoreᷓ a paciēte. hic. n. odor multus viuificat. deinde teraᷓ ⁊ pisteᷓ fortissime ⁊ aspergatur vino odorifero aromatico ⁊ ponaᷓ in pāno mūdo. deinde i torcularī ⁊ extrahaᷓ succus ⁊ calefiat lento igne ⁊ deᷓ patienti: ⁊ maxie vbi nō sit fe. pp qđ nota qꝛ dictuꝫ est alteratis ⁊ non alteratis. naꝫ vbi fe. sit ⁊ caliditas excessiua da infrigidantia. ⁊ ex meliorib⁹ ē acetositas citri. ❡ Itē succus granatoꝝ dul. acetosoꝝ musorum: vt exigit dispō. ❡ Sꝫ hic nota canonē aureū ꝙ talib⁹ nō debem⁹ dare nisi desiderata cibaria: vt in stō retineanᷓ: nā sup alia nauseant.

Cura si fuerit cā sincopis humor in ore stomachi. Detur cibaria non desiderata vt vomanᷓ. eorum vinum debet esse vetus vel medium subtile. coloris auri. boni odoris ⁊ saporis participans stipticitate. que stipticitas dari potest cum mica panis assata.

Cura Si sincopis fuerit ex corpis nimia raritate: aut humorū aut spirituū nimia subtilitate. tunc magis competit vinū nigrū grossum odoriferū: sed tua ē moderare in exhibēdo cū aqua calā aut fri. Uñ aui. Et oꝫ vt vtanᷓ vino ⁊ sorbeāt aquā frigidā aut calefactaꝫ ſm duas dispositiōes notas. s. caliditatis ⁊ fri. ⁊ multi medicoꝝ cuꝫ vino dant diamuscū dulce aut triasandalū vel manuschristi perlatū sandalicatū ſm ꝙ dispō exigit. Aliq̄ trociscos d̄ musco diambra. Itēꝫ vbi sit caliditas innata pauca detur vinū calefactuꝫ. Item teneat in manib⁹ ⁊ precipue sinistra pomū odoriferū calidū aut fri. aut spongiā infusam in aq̄ ro. vino odorifero: sandalis. ⁊ hꝫ. vt exigit dispositio addēdo camphorā. muscum. ambrā. Item confortetᷓ int⁹ ⁊ extra cum cordialib⁹. ⁊ tu habes simplicia ⁊ composita i principio capituli. ⁊ infra de pestilētia. ❡ Et sequēdo particulas secunde cause generalis vbi fuerit fluxus ventris procede cum stipticis ⁊ aliis notis infra positis. cap̄. xvi. sed fricationib⁹ irrorationib⁹ ⁊ aliis cū accidet sis sollicit⁹ semp tūc ⁊ in aliis. ❡ Si vomit⁹ ꝓcedaᷓ vt dꝫ. q̄m vomitus vomitu: fluxus fluxu curatur. Item ⁊ euacuādo mām que ē cā eius. deinde cōfortando spm̄ intus ⁊ extra: vt dispositio exigit. de quib⁹ oibus infra. xiij. cap̄. de fluxu sanguinis narium. supra quinto cap̄. Et consilr de aliis agendū est i suis. s. capitulis perquirendū. Sed tñ vt tibi satisfaciā ponā de quibusdam aliqua probata remedia.

Cura si a sudore dyaforetico da ei bibere zuccharū ro. cum aqua fri. aut ro. nouellā. descriptione ni. exterius vō inunge cum oleis frigidis: vt est mirtinū: citoniorum: onfancinū: rosaceū. ❡ Item. ℞. ro. imaturarū si inueniri possunt. ℥. i. balaustiarū. sādaloꝝ al. añ. ℥. s. gallaꝝ. ℥. i. s. mirti. ℥. s. oia coquantur in aqua pluuiali si haberi potest: ⁊ si nō: in aqua cisterne. ⁊ sit eius quantitas lib. ij. vsqꝫ ad consumptionē tertie partis. deinde colentur ⁊ colature addantur lib. viij. s. olei rosati. ⁊ totum deinde coquatur vsqꝫ ad aque consumptionē: ⁊ ex eo sic cū seruato inungaᷓ dorsuꝫ pectus ⁊ pulsus. emplastreᷓ extrema cū rasura cucurbite: vel ponanᷓ in aq̄ frida. Hic tñ aduerte ꝙ vbi apparet extremoꝝ friditas ⁊ totius debilitas est a fortiter in frigidātib⁹ abstinendū. nā sic sequeretur extinctio.

Cura si ex dolore ꝯtigerit ⁊ nō sit possibilis doloris abscisio nisi sit p stupefaciētia administra illa vt si somnū ⁊ silia. sed tu tñ nota ꝙ in eoꝝ administratiōe ē periculū vt ⁊ patiēs moriaᷓ. xij. terapeu. viij. cap̄. ⁊ iđ cuꝫ timore ⁊ cautela vt dictū est sepe. Et ꝯsilr stupefacientia ad extra ⁊ i aqua frigida q̄ est stupefactiuū domesticū: vt septima tertij. inueni in dolorib⁹ podagricis ⁊ aliis iuuamētum maximū: quare factus audax fui super eam.

Cura si morsu vespui aut sumptiōe veneni id acciderit stude in faciendo vomitū festināter. deīde da lac si venenū fuerit calidū. si vō frigidum da dyamuscuꝫ. Itē valet tyriaca. lutū armenū. ❡ Pulis ꝯtra oē venenū sūptū: ⁊ ꝯtra morsū cuiuscūqꝫ aialis. ℞. terre sigil. luti armeni. añ. ʒ. ij. ꝯfice cū capeū. ʒ. i. ⁊ modico tyriace. ⁊ vtere.

Cura si fuerit ex accidentibus anime. regatur per contrarium cause: ⁊ cum odoriferis bonis cibis facilis digestionis cito restauratiuis: de quibus supra in secundo canone.

Cura si fuerit ex parte apatis tunc cura sit in cura apatis: vt necessitas ipsa requiret.

Cura si cōitate alicuius membri vt stomachi qđ sepe contingit. tunc fiat vomitus de quo in dubiis. ⁊ vtatur rebus stipticis frigidis ca. in contrariū cause. ⁊ confortetur stomachus intus ⁊ extra ne materias recipiat. fiant fricationes ⁊ hꝫ. vt supra ⁊ de his omnibus plene. xiiij. cap̄. de vomitu ⁊ dispositiōibus stomachi. ❡ Sed ne hic similiter transeam ponam exemplū de his que ad intra: ⁊ de his que ad extra. ❡ Ad intra vt dyacitoniten sine speciebus vel miua citoniorum vel siru. de mirto in causa ca. In frigida dyacitoniten cum speciebus vel siru. de menta: de absinthio. ❡ Ad extra embroca stomachū confortans ⁊ prohibens effusionem humorū calidoruꝫ ad stomachū ⁊ eoꝝ mordicationem. ℞. cimaruꝫ rubi. foliorum vitis silvestris. ro. stipticarū earum. mirti añ. ℥. i. sandaloruꝫ rub. spodij. añ. ʒ. i. bulliant in aqua ro. ⁊ succo citonioꝝ cū modico vini pontici ⁊ sit calidum: ⁊ non minus cum spongia vel pecia stomacho applicetᷓ frequenter. ❡ Q̄. si fuerit a capite ex descensu catarri vel aliter recurre pro catarro supra caplo quinto. ⁊ pro aliis dispositionibus primo caplo. ❡ Q̄. si fuerit ex epate propter inflammationē vtere siru po de endiuia. trociscis de berberis: ⁊ triasandalis ⁊ ceroto sandalino ad extra. reubarbaro cuꝫ aqua lactis aut succo ro. si queres euacuationē. ❡ Q̄. si fuerit ex splene euacua materiam melancolicam. ⁊ tu conforta spleneꝫ: vt infra. xv. cap̄. ❡ Q̄. si ab intestinis ⁊ fuerit vicio inferiorum administra clisteria. si superiorū fac vomitum. aut da farmaciā per os. ❡ Et scito ꝙ merito vermium in intestinis existentiū accidit sincopis. quibus obuies cum interficientibus ⁊ aliis: vt infra. xvi. cap̄.

Cura si fuerit ex tolerantia famis ilico cibeᷓ: vt supra ⁊ preuideatur ne famē amplius toleret: qꝛ tolerare famē stomachum replet malis humoribus. tertia primi. de regimine eius quod comediᷓ ⁊ bibitur.

Cura si ex aere pestilentiali contigerit mutetur aer ⁊ habitatio ⁊ rectificetur: vt infra de pestilētia. Et vtatur omni die pillulis communibus factis ex aloe mirra ⁊ croco. ❡ Q̄. si dubitatur de sincopi ꝓpter motū colere in eo qui flobothomaᷓ. aut qꝛ inconsuet⁹ ꝓus deᷓ frigida stiptica: vt acresta: vinuꝫ granatorum. arantia: ⁊ hꝫ. ⁊ micam panis infusaꝫ in aliquo istoꝝ. ⁊ stet supinus eq̄liter per totū: vt docet Aui. quarta primi de flobothomia. Et postq̄ flobothomatus fuerit stet per horas duas sic supinus ꝙ non moueatur.

Postremo nota canones. ꝙ in sincopi egemus stipticis ↄfortantibꝰ ⁊ aggregantibꝰ membra lassa ꝓhibentibꝰ qꝫ euacuationē ⁊ receptionē materie fluentis ⁊ facientis sincopim. Egemꝰ ēt rebus velociter penetrātibꝰ ad membra ↄfortantibus virtutem vt est vinū. hic aūt canō aperief in dubijs. vbi queretur q̄ res debet precedere an stiptica an penetratiua.

¶ Secūdus canō. ꝙ balneū aque dulcis confert in sincopi que accidit i fluxu ventris ⁊ colirica passione: qꝛ materiam ad cōtrariū diuertit. Aui. ⁊ hic canō est intelligēdus sane. qꝛ in tēpore medio inter paroxismos sincopis. Auer. tm̄ septimo col. de cura sincopis dixit ipm̄ superflue resoluere ⁊ euacuare: ꝓpter qḋ cum magno timore tales sunt in balneo ponēdi. ⁊ cōsulo te abstinere.

¶ Tertiꝰ canō. patiētes qd̄ē sincopim p̄cipimus vigilare ⁊ dimittere locutionē. ⁊ de h̄ i dubijs. ⁊ tu ↄsiderabis ibi.

¶ De casu virtutis subito. Rubrica. iiij.

Casus virtutis subito est accidēs ↄtingēs corpi subito ⁊ absqꝫ manifesta cā. quo corpus ledit̄ i operatiōe sensus ⁊ motꝰ nō multū absqꝫ nocumēto vel saltē magno cordi cōicato. Cuius cā h̄ꝫ plurimū sūt humores flegmatici grossi fluētes ad spūm aut in venis venientes ⁊ opilantes vias anhelitus. ¶ Ex quibꝰ appꝫ dr̄ia inter sincopi ⁊ casuꝫ v̄tutis subito. vt. s̄. de sinco. ⁊ aui. illō ꝓbat de signis sincopis. ¶ 2° qm̄ sincopis nūq̄ fit sine mā̄ifesta cā vt pp dolorē apā̄tis fluxū ⁊ hꝫ. s̄. ¶ 3° qm̄ virtus sensus ⁊ motus destruit̄ multum. ¶ Quarto sincopis non fit sine cordis magna lesione: ⁊ sic ex quattuor pꝫ dr̄ia inter hec. ¶ Quantū tm̄ ad iudiciū extrinsecuꝫ cadens subito est in latitudine sincopis. vñ sic cadens stat in vno loco fixo: ⁊ q̄ si esset grauī sōno: ⁊ ꝙ non possit excitari. ¶ Di. cuius cā. nam a sanguie raro euenit. Auic. a colera rarissime similiter a melā. imaginabile tm̄ est: sed male. ¶ Sed hic nō qꝛ auic. dicit ꝙ a subtil. tate humoꝝ ꝓcedit aliqñ. expone. i. ab humoribus a caliditate subtilitatis.

Cura canones in cura huiꝰ seruent̄ qui seruant̄ i cura sincopis ex repletione. qm̄ si fuerit ex sanguine flobothomet̄ cuꝫ egressus erit paroxismus. ¶ Si ab alio humore euacuet̄ statī saltē minoratiue. ⁊ solutiua habes s̄. q̄rto trac. deinde fac vomitū. deinde digeras postea solutiuas eradicatiue. fiāt fricatiōes vt in sincopi ad virtutis excitationē. ¶ Dieta āt ꝓportionet̄ humori. de q̄ tertio tractatu. ⁊ ꝓcede cū ↄfortātibꝰ stomachū ⁊ cor intus ⁊ extra: vt de sincopi dictum est. ⁊ tu ↄsidera.

¶ De apostematibus cordis. Rubrica. v.

Quoniam vt dictū est. s̄. in p̄ncipio capituli sup apā cordis ⁊ eiꝰ solonē nulla spes hr̄ ⁊ terminat̄ vt q̄ñ semp ad mortē. hinc ḋ cura coꝝ nihil scribo tātū q̄tū voluit aui. q de cura apā̄tis cordis calidi tm̄ dixit: ꝙ si aliqd iuuat ipm̄ est flōia basilice. ⁊ sperat̄ qñqꝫ i eiꝰ euasiōe cū flōia arterie ⁊ in inferioribꝰ corpis ⁊ infrigidatione pectoris eius cū iñne ⁊ camphora sup apā: ⁊ marie hec vera sint apud eiꝰ inceptionē. nam cum factum est interficit. Aui. xi. tertij. primo cap̄. qñ dixit. Cor non tolerat nocumētū doloris nec apā̄tis sepe factū. Et Mes. de appropriatis. cap. de egritudinibꝰ cordis inqt. Sed apā non pōt tolerare in substātia eo ꝙ infirmū citius interficit.

Dubitatur primo. qꝛ dictū ē ꝙ sincopis n̄ ē timēda q̄ flōiā sequtur virtute exn̄te forti. Utrū liceat flōiam ducere vsqꝫ ad sincopim. Et arguit̄ ꝙ non. auctoritate Auer. quinto coll. ⁊ de fe. arsiuis. q reprehēdit Gal. ⁊ alios medicos q eā cōcesserunt. vt infra. motus his rōnibꝰ. ¶ Prima qꝛ ars imitat̄ nām: nūq̄ aūt natura nāliter operās deducit egrū vel corpꝰ ad sincopiꝫ. ergo. ¶ Secūda. qm̄ intētio euōnis est intētio supflui. in flōia. n. facta ad sincopim euatur vtile nō superfluū. ergo. ¶ Tertia. qm̄ in tali corpe sūt alique humiditates putrefactioni parate. cū g̃ ex tali flōia debilitat̄ calor tales facillius putrefiūt calō obdebilitato nō regulāte. ¶ Ad oppositū auic. allegato loco. ⁊ pria quarti. de cura sinocarū. inquit. Nō cesses flōmare donec eger appropinquet sincopi aut cadat in sincopim: si corpus fuerit forte. Idē gal. nono terapen. q̄rto cap̄. ⁊ Auēçoar. lib. tertio. ⁊ Oribasiꝰ prima particula affo. isaac. 4° lib. de cura sanguinis. iussit adeo gal. sanguinē minui vsqꝫ ad defectionē. ⁊ exemplificauit isaac ḋ quodā iuuene quē gal. fecit flōmare vsqꝫ ad sincopim inclusiue. ⁊ parētes vidētes eū sincopiçatū credentes eum mortuū dixerūt gal. occidisti iuuenē. ⁊ rediīt virtꝰ mitigata ē fe. ⁊ recessit. Et iste auctoritates sunt ꝓ parte affirmatiua tenēda. ¶ Et ad rōnes pꝫ qd dōm. ¶ Ad primū dōm ꝙ ars qñqꝫ nō ↄplet defectū. sic ⁊ nā. naꝫ aliq̄ sūt q̄ nā inchoat ⁊ ars ↄplet. ⁊ aliqua eō. Exemplū primi. vt productio emorosagie nō faciēdo sincopim. Exēplum secūdi vt in preparatiōe tyriace. vñ qñqꝫ nā emorosogiaꝫ facit nō faciēdo sincopim. ⁊ quādoqꝫ cretice facit sincopim supfluēte emorosagia. ⁊ h̄ vr̄ experiētia quotidie. ⁊ iō minor Auer. est flā. ¶ Ad secūdū dōm ꝙ maius est iuuamētū nā p̄eligamꝰ illud leue nocumētū ne relinquat̄ eūo debita virtute exn̄te forti. ¶ Ad tertiū dr̄ ꝙ lꝫ aliq̄ superfluitates sint putrefactiōi pate. tm̄ virtute deonerata expelluntur sub forma sudoris vel alio modo.

Dubium vtrum in sincopi competat vomitus. ꝙ nō. Auer. quarto colliget. de cura sinco. ꝯ Gali. ⁊ addit vbi fuerit stomatica. ⁊ mouetur tali rōne. qm̄ medicie vomitꝰ prouocatiue de sui nā h̄nt virtutē stimulare ⁊ mouere humorē q fecit sincopim qui motꝰ addit ad sinco. nō ergo est ꝓuocādꝰ vomitꝰ sed stipticis rebus cupl'ere stōm spica mastice. Et ↄfirmat̄ qm̄ optimuꝫ remediū i sincopi ē fricatio extremorū. vt. s̄. sed fricatio vomitū destruit. vt oēs volunt auctores. g̃. ¶ Oppositūꝫ voluit aui. xi. tertij de cura sinco. in plibus locis. ⁊ gal. xij. terapen. Idē Serapio trac. vi. cap̄. xix. vbi docet cū pēna ꝓuocare. Idē aliabas. sexto practice cap̄. de sincopi. ⁊ vlr̄ ter oēs medicine auctores. ¶ Ponit̄ prima ↄclusio. ꝙ in stomatica marie competit. nā cessat eius cā cū p vomituꝫ educit̄ qḋ fiat sine magna agitatione cum mā sit in motu ⁊ faciliter cū sit in via ductꝰ: qꝛ i stō. vbi tm̄ eēt sincopis ex sudore nō ↄueniret. vt pꝫ. ⁊ hoc ēt expressit Aui. ¶ Scōa ↄclō. ꝙ si vomitus fuerit difficilis: ⁊ oꝫ ipsum facere cum eleboro meçereon. ⁊ hꝫ oꝫ ipsum facere. voluit Auer. Nā aui. ⁊ alij docēt facere cū pēna inuncta oleo. ⁊ hoc supponētes vomitū leuiter fieri debere. postea aūt cum stipticis ꝓcedendū. vt Auer. ēt voluit. Sed hic nota ꝙ auer. dādo est modica fides in medicina: qꝛ inexperto vt ipsemet de seipso loquit̄. septimo colliget de fe. effimeris.

Dubium vtrum in sincopi penetratiua ⁊ spūs nutritiua vt vinū debeāt p̄cedere stiptica. aut ecōtra. ¶ Pro isto dicēdū ꝙ ille qui hꝫ sincopim aut est in actu sincopis vel nō. si est in actu sincopis. qm̄ virtꝰ defecta ē tota intētio dꝫ eē virtutis sublevatio. ⁊ tunc penetratiua spūs nutritiua debēt p̄mitti. nā si stiptica p̄mitterent̄ ꝓhiberēt penetrationē viuificantiū virtutē. Si āt nō ē i actu sincopis: tūc stiptica p̄mitti pn̄t ⁊ debēt: qm̄ ꝓhibēt aduentū eiꝰ ⁊ si timeret̄ sincopis: statī futura pp nimiā euacuationē debent premitti stiptica.

Dubium vtrum vigilia competat in sincopi vt dixit auicē. de cura sinco. in fineꝫ. xi. tertij. ꝙ non. qꝛ directe competit somnus. probatur ex iuuāmēto somni. qm̄ ex eo succurritur debilitati: que accidit ex

speciebus resolutionis: vt tertia primi.cap.de sono. Item in ea que est ex dolore. In ea que est ex fluxu que est ex labore et huiusmodi. in quibus casibus competit directe somnus. vt patet ex intentione omnium auctorum. ¶ Oppositum aui. ¶ Deinde ponendo conclusiones. ¶ Prima. quod in sincopi actu que est ex materia venenosa non competit somnus. quoniam ex ipso materia magis mouetur versus cor. cuius eductio ad extra queri debet. ¶ Secunda conclusio. quod in sincopi actu a materia cruda viscosa prouenientis somnus et vigilia equaliter percipi debent. hanc conclusionem voluit aui. prima quarti. de cura fe. sincopalis. Et auer. septimo colliget. de cura fe. flatice. et patet conclusio. nam in casu debet digerere tales humores et etiam multam materiam euaporare. et vtrumque fit somno et reliquum completur vigilia. ¶ Tertia conclusio. in sincopi parata venire per fluxum ventris aut vomitum non est prohibendus somnus imo magis prouocandus maxime quando medicus credit has euacuationes prohibere per ipsum somnum. ¶ Quarta conclusio. quod in sincopi parata euenire per sudorem superfluentem ratione repletionis humorum superfluorum in interioribus. tunc vigilie sunt percipiende quoniam somnus habet sudorem multiplicare. vt 2a primi. de his que proueniunt ex somno et vigilia. ¶ Quinta conclusio. quod in sincopi parata ex pororum apertione et resolutione continua humiditatum subtilium debet somnus induci: quia poros claudit et virtutem naturalem confortat vt resolutioni humiditatum resistat. sic vigilia huiusmodi sudorem multiplicat aperiendo poros. Unde Aui. 2a primi de his que accidunt ex somno et vigilia. Sudor quem facit somnus est secundum modum exuberandi materiam. ¶ Sexta conclusio. quod in dolore forti quamuis fortitudine potest esse causa sincopis debet somnus prouocari: quoniam est doloris sedatiuus. ¶ Septima conclusio. in sincopi facta ex aie accidentibus competit somnus. patet conclusio. ¶ Octaua conclusio. in facta ex nimio labore competit somnus. ¶ Nona. in facta vel fienda ex fame competit somnus: ergo prius cibato. quod additur propter dictum Ras. in diuisionibus. qui negat somnum in sincopi et fame. quod intelligi habet ante cibationem. ¶ Decima conclusio in sincopi actu propter materiam quecumque sit illa competit vigilia. patet. quoniam ex somno calor a materia conculcaretur: et dubium esset de suffocatione. ¶ Undecima conclusio quod in facta ex euacuatione aut resolutione: vt quando sic homo est sine sensu et motu credit Gentilis somnum non competere. quoniam tunc somnus foret causa resolutionis et irradicabilitatis spirituum. Unde tertia primi. de somno et vigilia. Amplius super vacuitatem dormire est malum: et virtutem deiiciens. et hoc non est propter aliud. nisi quia calidum ad extra prouocatum seipsum consumit et resoluit. dicit ergo quod eo casu debet excitari. deinde cibari. deinde facere ipsum dormire. sitque semper agendum quod semper sincopizatus debet euigilari prius Quis. n. cognosceret si dormiret. et hoc voluit aui. quod in actu sincopis quasi semper fienda est excitatio: et ideo dixit. patientes sincopim precipiantur vigilare. ¶ Ex quibus omnibus patet quid dicendum ad rationes in contrarium. ¶ Ad primam patet quod non omni debilitati somnus succurrit non extreme et extense vt est sincopis vt dictum est. Ad alia patet.

Dubium vtrum vinum competat in sincopi. ¶ Dicendum quod in omni sincopi actu competit vinum purum aut non prout patet quod dispositio exigit. vt. s. calida .s. aut fri. nihil. n. eque virtutem confortat et resolutioni: ita cito succurrit vt vinum. vt. xij. terapeu. vbi Gal. tradit vini vtilitates. Unde in sincopi actu vinum conceditur saracenis: vt medicina. quibus ex lege prohibitum est. septio colliget. de sincopi. dec. ergo vinum vt dictum est. ¶ Sed nota quod vbi fuerit apostema in interioribus cum infirmus redditur non est amplius ei vinum dandum. causa quia mouet materias ad locum apatie et addit in apostema. ¶ Consilium vbi humores fuerint crudi indigesti: quia ipsos commouet et dilatat. sed postquam sunt maturati competit. vt tertia primi. de cura specierum lassitudinis. ¶ Item non competit vbi fuerit euacuatio cum multa vacuitate. quia statim vinum neruos penetraret et caput. et ideo vbi esset dubium de frenesi aut aliter de capitis lesione magis non est etiam vinum dandum. s. postquam redditur infirmus.

¶ Afforismi.

¶ De tremore in afforismis.

¶ In febribus circa ventrem cauma et cordis morsus vel tremor malum. 65.4a.

¶ De sincopi.

¶ Qui exoluuntur fortiter et frequenter sine manifesta occasione repente moriuntur. 41.2a.

Capitulum.xij. de mamillis et dispositionibus earum. Continens tres partes.

¶ De descriptione anathomia: et complexione mamillarum. Particula .j.

Mamilla est membrum spongiosum glandulosum complexione frigidum et humidum. in modum cucurbite rotunde factum ex venis multis per subtilitatem eius dispersis neruis et arterijs compositum in hominibus ad decorem et spiritualium tutamen creatum. In mulieribus vero vt et ex ipsis generetur lac quo et mediante pupilla in extremitatem eius existente nouiter genitus nutriatur. ¶ Et vt clarius notificatio hec intelligatur et anatomia eius aperiatur magis declarabuntur particule posite. ¶ Dicitur spongiosum. quoniam propter carnositatem eius est sicut spongia aptum de facili recipere humiditates. ¶ Dicitur glandulosum. est enim eius caro glandulosa non sentiens quia ad eam non peruenit neruus dans sensum: et est alba: propter quod albificat sanguinem ad eam venientem sicut epar rubificat chilum album venientem ad ipsum. nam mamilla per hanc carnem glandulosam et sui friditate conuertit sanguinem in lac. ¶ Hic cadit dubium. vtrum mamilla ex lacte nutriatur dicetur in dubijs. ¶ Dicitur in modum etc. vt tangatur figura. ¶ Dicitur ex venis. nam ex vena chili ascendente separantur rami duo furculas que descendunt supra dorsum: et inter costas tendunt ad mamillas: ad quas etiam veniunt vene a matrice eis concatenate: vt infra. xxi. ca. quoniam tortuose per mamillas ad quas etiam incedunt vt sanguis etiam melius digeratur: et subtilietur ad hoc: vt melior et commodosior fiat digestio. ¶ Dicitur neruis ad dandum sensum. ¶ Dicitur arterijs vt deferant calorem mediante sanguine et spiritu ad digestionem meliorem faciendam. recipiunt autem et calorem a spiritualibus. ¶ Sed hic cadit dubitatio quomodo a friditate generetur lac cum calitas sit eis necessaria ad digestionem suam. dicetur in dubijs. ¶ Dicitur in hominibus. quidam dixerunt non esse veras mamillas: sicut nec in mulieribus sunt veri testiculi. ¶ Reliquie partes note sunt. Restat solum discutere cur per nutrimento fetus necessarium fuerit sanguinem conuerti in lac cum necessarium sit postea lac in sanguinem conuerti dicetur in dubijs.

¶ Et ex his patet anathomia complexio et descriptio. et tu bene pensa.

¶ De exuberantia lactis et eius diminutione. Particula .ij.

Et quoniam medici multum magnificantur ac eorum fama maxime diuulgatur per dominas et mulieres. hinc cum ipse frequenter mamillarum suarum grauissimas incurrant passiones dandum est in re ista aliquid studiosi operis: vt earum gratiam consequantur. Si itaque in earum passionibus sermonem prolongabo. id agam vt medicus ex his lucrum et gratiam ab eis faciliter adipiscatur. ¶ Exuberatio lactis est eius multiplicatio in quantitate que corpus ledit. cuius causa est sanguinis multitudo. Et dicitur que corpus ledit. quoniam in hoc lib. tractatur solum de his que corpus ledunt. ¶ Ex quibus infertur primo quod eius diminutio est sanguinis paucitas. ¶ Infertur 2o quod cause harum dispositionum factiue sunt omnino contrarie. ¶ Item contrariantur exuberatio et diminutio: quoniam exuberatio nocet matri: et diminutio fetui. cumque diminutio eius non noceat eis sed filio. hic de ea admouenda sunt magis curiose. Eius itaque cause prius explicabuntur ex quibus faciliter habebitur earum exuberationis noticia.

Cause diminutionis sumuntur aut ex parte quantitatis sanguinis. vt quia sanguis sit paucus. ¶ Aut ex parte qualitatis eius quia nimis aquosus. nimis siccus egrediens equalitatem debitam conuersionis eius in lac. ¶ Aut quia cum eo commiscetur alius humor corrumpens ipsum sicut colera. cuius signum quia trahit lac ad citrinitatem. ¶ Aut flegma. cuius signum quia trahit lac ad albedinem cum multa fluibilitate. ¶ Aut melia. cuius signum quia est valde spissum et paucum trahens ad fuscum. etiam ex parte saporis quia amari

insipidi acris vel acetosi cognosci habet: aut ex pte demõstratiõis ei⁹ ad ptẽ contrariã vie mamillarũ sicut in fluxu menstruoꝝ imoderato aut aliunde exitus. Aut ex pte exercitij aut alicui⁹ talis sanguinẽ resoluctis: vt accidit in ruralib⁹ multũ laborantib⁹. Aut ex pte ꝯplonis toti⁹ aut mamille. qm̃ sicca ẽ nimis aut calida τ hꝰ. Itẽ sumit cã qñqꝫ ex parte debilitatis attractiue mamille. qñqꝫ ex pte opilatiõis ꝯstringẽtis in via venarũ venientiũ ad mamillas.

Signa demonstratiua diminutiõis priuatio signoꝝ dñij sanguinis in toto τ in partib⁹ eius. qđ fortasse euenit ex parte paucitatis cibi τ potus. Aut ex pte q̃litatis ei⁹: q: parũ nutritiuus. Aut ex pte peccati eius in q̃lĩ spãli: q: nimis calidus: nimis frigidus: nimis aquosus: nimis spissus: q̃ declarat ei⁹ aspect⁹. τ maxime cum extrahit flõia. Itẽ ex regimine pus habito. itẽ ex signis p q̃ comprehendit mala ꝯplo casa frigida τ hꝰ. de qbus sepe.

Signa qñ diminuit. q: ad alia loca deriuat: vt si supfluit fluxus menstruoꝝ aut fluxus ei⁹ ex narib⁹ τ hꝰ sunt per se manifesta. Ex quibus facile cõphendi pñt signa exuberatiõis accipiendo ea p contrariũ eius: quod dictũ est.

Cura τ iuxta causas ponunt canones. q: paucitas sanguinis ex prima cã sumpta est ex mã.

Primus canon studiũ totũ sit in multiplicando sanguinem cũ cibis τ potibus sanguinẽ multiplicantibus. Propter quod scito ẽt q sperma multiplicantia multiplicant τ lac preterq̃; agnus castus. de quo aui. 2⁹ canone. ẽ ex eis que multiplicãt lac minorãdo sperma. qđ credo a ꝓprietate hoc facere. Cib⁹ itaqꝫ q apt⁹ est in sanguinẽ conuerti est cib⁹ declinãs ad ꝯplõne sanguinis. q: ad caliditatem τ humiditatẽ boni chimi vt sunt oua sorbilia: vinũ dulce. itẽ albũ τ rubeũ. panis recens. caro caponũ. gallinarũ pinguiũ. edorũ. butyrũ recẽs. çucharũ. τ hec oĩa bñ nouerũt mulieres. Et lʒ de his τ silibus dictum sit in tertio. vbi τ tu recurras. tñ hic subscribã plurima lac multiplicãtia: vt sunt Agnus castus. Anetũ. anisũ. apium. cãcri fluuiales. cicer excorticatũ. cardamomũ. caules. decoctio casie bibita. eruca. feniculus. lactuca. dombrici terreni cum rob vini potati. malua. menta. ordeũ. papauer. perdix. pulegiũ. raphanus. rosmarinus. serpillũ. trifoliũ. τ ex his cõpone. itẽ caro agni lactentis vituli. sisamũ cũ vino dulci sumptũ. rapa excorticata. frumentũ coctũ. serapio. vbera ouium τ caprarũ. τ ea que in eis continent ꝓpter similitudinem τ proprietatẽ. itẽ sorbitiones facte ex brodio carniũ laudabiliũ iam dictarũ maxime caponũ. gallinarũ τc̃. cũ ouis τ çucharo. Itẽ brodeta. de quib⁹. s̃. tertio tractatu. τ sofrita τ tinbi. Itẽ. ℞. ciceris isusi i lacte vaccino vl̃ ouis exiccati. ʒ. iiij. risi abluti septies τ exiccati. ʒ. ij. tritici τ ordei tritorum τ excorticatoꝝ. añ. ʒ. iij. amigdalarũ dulciũ excorticatarũ. ʒ. i. seminis papaueris al. ʒ. i. s. sisami triturati. ʒ. iiij. çucchari tabarçet. lib. i. oĩa cũ lacte sufficientis quãtitatis decoquant ad consumptionẽ tertie partis. τ si tolerat mulier cimini in fine decoctiõis addatur cimini. ʒ. s. ẽ enĩ efficax suaue τ familiare virtuti. Aliud. ℞. sarn melis τ est casa apii. ʒ. ij. s. foliorũ feniculi. ʒ. i. portulace. ʒ. s. tritici fracti. ʒ. i. s. ficuum magnarũ numero quinqꝫ. buliant oĩa in libris. viij. aque quousqꝫ redeant ad lib. iij. s. dentur mane. ʒ. iiij. cũ çucharo tabarçet. sumptũ ex Aui. Ad idem sisamũ cũ vino puro τ çucharo sumptũ.

Secũdus canon respiciens secũdam cãm est q adminiſtrentur ꝯtria cãe. vt verbi grã cũ fuerit nimis calidus dentur frigida. Et ex meliorib⁹ est aqua ordei cũ çucharo violato aut cum seminib⁹ citruli mundatis a cortice τ similia dicte cãe ꝯtria. τ regimen totum ad ꝯtriũ cãe. vnde det lac caprinum. ouinum. dentur iuscula ordei cũ çucharo. iuscula malue hortulane cũ çucharo τ similia. Cõsilr si fuerit siccus nimis humecta τ cum iã dictis. Q. si fuerit nimis frigidus vtere calidis cõuenientib⁹ vt semine feniculi apij τ hꝰ. vt. s̃. Q. si fuerit humor corrumpẽs cũ cibo mixtus digeras τ euacues cum appropriatis. vt. s̃. quarto tractatu. τ tu ibi. Q. si fuerit ex parte deriuationis restringe fluxum τ conuerte sanguinẽ ad mamillas cum ventosis applicatis pectori. Item cum emplis suppositis de quibus statim. Q. si fuerit ex parte exercitij abstineat: τ iunge ocium. Si võ ex parte male complexionis mamille aut totius corrige malã complexionẽ applicãdo mamille vnguenta. cerotaria. empla confecta ex calidis aut frigidis mamille ꝯferentib⁹. de quib⁹ dictũ est. vt in frigida. ℞. olei sisamini. amigdalarũ dulciũ. añ. ʒ. i. cere modicũ: fac vnguentũ. Emplm̃. ℞. farine tritici. ciccrũ ru. añ. ʒ. s. seminis papaueris albi. ʒ. i. agni casti. ʒ. i. s. aque decoctionis maluarũ. τ vini montani añ. quantũ sufficit. τ cum modico croci fac emplm̃. Consilr in calis ex frigidis opare. hoc idẽ regimen serua quo ad totũ infrigidando. s. aut calefaciendo vt opus erit. cum his tñ que hñt lac multiplicare. Q. si fuerit ex parte debilitatis attractiue mamille cõforta cum calidis magis τ minus vt dispositio eget applicando etiã ventosas: vt dictũ est. Q. si ex parte opilationis dentur aperitiua calida quibus vt plurimũ egemus. vt est semen feniculi: apij: de quibus supra.

Causas Exuberatiõis lactis ꝯliter assignare conuenit suas vt de diminutione applicãdo canones. Cause itaqꝫ exuberationis iuxta ea que dicta sunt de diminutione sumunt. Qñqꝫ ex parte quãtitatis mãe: vt q: sanguis est multus τ bonus: aut q: multus malus. cui s. cõmiscet humor flegmaticus in quantitate aquosus. aut q: sanguis ad mamillas deriuat: qui per aliã viã euacuari deberet vt accidit in retẽtione mẽstruoꝝ. Vñ quinto affo. affo. xxij. Si mulier que neqꝫ pregnans est neqꝫ generauit lac hꝫ hꝰ menstrua defecerũt: aut q: virt⁹ attractiua mamille est fcã fortis q attrahit plus q̃; deberet. appet autẽ qñqꝫ in pueroꝝ mamillis siue infantũ lac in quãtitate τ nõ est verũ lac in veritate rei sed humiditas lacti similis. τ hoc accidit ex superfluitate nutrimẽti.

Cura canones pono iuxta seriem causarum.

Primus canon sane cãm respiciẽs. sit sanguinis diminutio. Qui complet ex ordinatione diete. Flobothomia. potiõe. Et rerũ ad extra applicatarũ administratiõe. Dieta ordinet diminuendo cibum. τ sit ad frigidũ declinans vt acetosus ex parte oĩum sex rerũ nõ nãlium aut ad calidũ resoluens aut ad humidũ superfluũ. Nã que sunt vehementis humiditatis minorant lac in flegmaticis Aui. Res autẽ humida nimis auget cruditatẽ: vnde sanguis τ lac minoratur. vt quinto de simplici medicina. τ hꝰ sũt folia coriandri recẽtia: τ cucurbita recens. Sed cetera ꝑtermitto q̃ scio te bene intelligere exceptis cibo τ potu. Et scito vt. s̃. q q̃ minorãt sperma sũt ẽt minorãtia lac. Et ex minorãtib⁹ lac fris est vt aui. semẽ papaueris. lentes. nenufar aut portulaca: aut galla cũ aceto. sed τ semẽ papaueris lac multiplicat: vt. s̃. τ. xij. tertij. de exuberatione lactis. Dicendũ puto q ad intus sumptũ multiplicat. ad extra vero applicatũ sua frigiditate τ siccitate diminuit. Ad idẽ emplastrũ ex farina fabarũ cũ oleo ro. τ aceto. Itẽ faba a cortice munda decocta τ supposita. Exẽplũ de calidis resoluẽtib⁹ vt ruta τ semẽ ei⁹: τ ꝓprie mõtana. ocimũ gariofilatũ. ocimũ non gariofilatum: lʒ aliqui dicant ipm facere exuberare. Auicẽ. Et q: in isto est dubietas noli eo vti. Ciminũ ad extra cum aceto epithimatũ lʒ ad intra multiplicet: vt. s̃. Itẽ emplʒ factũ ex amoniaco τ vino aui. Dñe nr̃i tpis capiũt terbẽtinã τ supponunt mamillis i ꝑncipio ptus carũ τ ꝓhibet aduentũ lactis. τ si qđ inuenit exiccat. τ hoc in experientia vidi. Et vt copiosior sis in remedijs vt promisi addo ex cõpositis τ simplici-

bus frigida ꝛ ca. que ligabo. ℭ Ex frigidis. ℞. farinaꝫ fa
barū. lentiū. añ. ℥. i. pomoꝝ mandragore. ʒ. ij. croci. ℈. ij.
salis. ʒ. ij. aque frigide quātū sufficit: ꝛ fac emplm̄. ꝛ tēpore
calido applica q̄si frigidū. sꝫ frigido plusq̄ꝫ tepidū. ℭ Itē
accipe cācros fluuiales ꝛ adure ipos i vase vitreato in fur-
no ſm̄ arteꝫ. deinde pista eos: ꝛ sic pistatos ꝛ puluerisatos
grosso modo pone in sacculo magno quē superponas ma
mille. sunt. n. ex his q̄ a ꝓprietate valent. ℭ Et hic nota ca
nonē ꝙ infrigidātia talia exteri⁹ applicata non debent eē
multū deuata ne mā cordi repellaꝛ. Debent itaqꝫ eē remis-
sa aut alia cū calis ꝯmixta. ℭ Ad idē valēt hec oīa. Apiū
exteri⁹ applicatū. nā ad īra multiplicat vt dictū est. basili-
con. cicuta mamillis emplāta. faba parū aceti nigella. ozi
mū. ꝛ hec oīa exteri⁹ applicata. Cōpleꝛ 2⁰ hic pinus canō
flōia. est. n. magnificū remediū: ꝛ fiat ex saphena ꝑmo. de-
inde vētosenꝛ crura cū excoriatōe ꝛ fiat flōia basilice scd̄o
inspecta sp̄ virtute: etate ꝛ hꝫ. ℭ Cōpleꝛ tertio potiōe per
potionē intelligēdo vinuꝫ ꝛ cetera liquida p os sūpta: aut
ēt electuaria ꝛ ꝯfectiōes in hꝫ. Vinū sit paucifeuū albuꝫ ꝛ
ex dictis calis ꝛ fri. vt dispō eget fiāt potus. electuaria. bro-
dium cauliū nō pinguiū. Itē brodiū blitis ꝛ hꝫ. item deco
ctio seminis canapis cū pauco zucharı. Cōsilr vsus pauci
milei ꝛ hꝫ. ℭ De quarto dictū est vt pꝫ. Si vō fuerit mul-
tus malus ꝛc̄. digeras ꝛ euacues vt. ñ. cū appropriatis. vt
quarto tractatu. Q. si sanguis fluxerit ab aliqs vījs venien
do ad mamillas prohibe fluxum ꝛ recurre ad propriuꝫ ca
pituluꝫ. ℭ Q. si fuerit ex fortitudine virtutis applica em-
plastra ad frigidū declinantia aut simplicia vt supra dictū
est. ꝛ tu singula bene consideres.

ℭ De caseatione lactis. Rubrica. iiij.

Caseatio vt ꝓposito ꝑtinet est lactis in mamillis īgrossatio siue īspis-
satio. Cuius cā est aut caliditas resoluēs: aut
siccitas: aut friditas ꝯgelans seu ispissans. Di
vt ꝓposito ꝛc̄. qm̄ vera caseatio fit a calō coa
gulāte p viā calitatis sue sepantis ꝛ diuidentis res fluibi-
les: ꝛ est de ꝓprietate coaguli. Fit tn̄ verā caseatio de frido
aut abusiue: vt Conciliator differentia. ꝛ tu considera.

Cause Ex qb⁹ colliguꝛ due cause. mālis. s. ꝛ est lac. ꝛ
efficiēs ꝛ est calitas. ſm̄ plurimū est a se aut ca-
liditas circunstantiū ptiū vñ gñatur pilus vel substātia in
modū pili: vt sepe viderunt mulieres. nā ex eius exitu sana
tio sequiꝛ: aut frigiditas mamillarū ꝛ partiū circūstantiū.

Signa demonstratiua sunt manifesta ex se.

Cura canon est lactis dissolutio. ibi nota vt Auic. ꝙ q̄
coagulanꝛ a calido dissoluiꝛ a frido ꝛ eꝯ. ℭ In
caseatiōe facta a calido administranꝛ frigida. Verbi grā.
ꝛ est expertissimū. portulaca recens contrita ꝛ sup mamil
lam vt emplm̄ supposita ꝛ sepe inouata. Vñ Aui. Et por-
tulaca valde iuuatiua est in h̄. ℭ Empla ad idē succū so-
latri cū aqua ꝛ modico aceti. Itē emplm̄ ex lēticula in ace
to decocta. ℭ Itē ꝛ est expertū assiduatio aque calide su-
per mamillas: ꝛ infundēdo pecias: ꝛ non ꝑmittanꝛ infrigi
dari. sed frequenter renouentur pecie sic in calida infuse.
ℭ Itē. ℞. folioꝝ alchechēgi. cauliū. añ. pisteꝛ: ꝛ extrahaꝛ
de eis succus. cuius succi. ℞. ʒ. iiij. myrrhe. ʒ. i. s. croci. ℈. i. li
niaꝛ mamilla. Itē confice emplm̄ ex farina ordei. oleo ro.
ꝛ succo aliquoꝝ iam dictoꝝ vel dicēdoꝝ. ℭ In facta vō
a frigido administra calida vt epithima cum aqua deco-
ctionis mellilotı. aut cū vino in quo fuerit ipsum decoctū.
Itē fiat inunctio cuꝫ cera citrina: ꝛ oleo alchei: ꝛ oleo de
menta. Itē cum oleo oliuarū. sed defende pupillaꝫ: qm̄ vt
Aristo. facit descendere totum lac. ℭ Iteꝫ. ℞. succi apij. ℥.
iiij. mice panis. ℥. i. s. cimini. ʒ. iij. olei mente. ℥. i. confice: ꝛ su
perpone calidum: est enim efficax ꝛ expertum. ℭ Itē coa-
gulū leporis cū vino sumptū mirabiliter lac coagulatum
dissoluit. ℭ Et hic nota canonē ꝙ quādocūqꝫ lac incipit
dissolui sis studiosus in faciēdo aut puerū vel catuluꝫ su-
gere lac ab vbere. Q. si aliter nō potest fiat cū ampula ha-
bente duas extremitates vt est presbyteroꝝ: vel cum ven-
tosa habente orificiū paruū ꝛ vnū collū longū strictū ꝑfo-
ratū per quod attrahiꝛ aer: vt ne deꝛ vacuuꝫ sequaꝛ lac. et
est hec forma instrumenti. ℭ Et quoniam ad caseationeꝫ
consueuit sequi saniatio apostema vel opilatio. Hinc primo
ponā remedia ad prohibendū saniatōeꝫ secundo remedia
prohibentia apostema fieri post caseationem. tertio aperi-
entia opilationē. ℭ Prohibētia saniationē lactis ac eius
corruptioneꝫ. de quibus in alijs in fine capituli sunt habē-
tia caliditatē temperatā ꝛ confortātia caliditatē natura-
lem: vt est decoctio camomille cum feniculo fenugreco ꝛ
huiusmodi faciendo emplastrū aut epithima: vel cū eoꝝ
oleis vnguenta. Item valet oleū narduꝫ de costo. ℭ Itē
℞. floris farine frumenti: farine ordei. fenugreci añ. ℥. i. se-
minis lini ꝯtriti ꝛ vsti. ℥. v. olei nardini: anetini: camomel-
lini. añ. ℥. i. vini cocti quantū sufficit: ꝛ fac emplꝫ. ℭ Pro-
hibentia apostema sunt que materiā repellunt: vt in cali-
da cum epithimate facto ex aqua ꝛ aceto cū spongia: ı fri-
gida etiā in calida aliquantuluꝫ menta decocta in aceto: ꝛ
tepida superposita. ℭ Aut. ℞. myrrhe. ℥. s. panis gratusa
ti. ℥. i. pulueris mente. ℥. v. aque. ℥. vi. aceti. ℥. i. s. superpōe.
Itē ad idē marchasita contrita sicut puluis cū oleo roſ. ꝛ
albumine oui. ℭ Aperientia opilationes efficax. ℞. lum-
bricos terrestres ꝛ cōtere ꝛ cum oleo de lilio: vt decet appli
ca. ℭ Aliud. ℞. myrrhe. ℥. i. aque calamenti. ℥. x. aque vir
ge pastoris aut decoctionis eius. ℥. iiij. folioꝝ lauri contri-
toꝝ subtiliter. ʒ. ij. ℭ Epithima ad idē. ℞. thuris: storacis
calamite añ. ℥. s. nigelle. ʒ. ij. farine tritici. ℥. i. cimini. ʒ. i. fa-
rine granoꝝ lauri. ʒ. iij. oīa cum aqua sicle ꝛ melle. añ. etiā
ducantur ad spissitudinē in modū empli ꝛ appliceꝛ. Et sor
beaꝛ aqua cauliū qm̄ est iuuatiua valde ad hoc. Auicen.
ℭ Caseatur quādoqꝫ sanguis in mamilla tunc assiduetur
vnctio cum oleo ro. deinde fundatur super mamillā aqua
calida. deinde emplastreꝛ cū emplastris positis hic infra in
principio sequentis rubrice. ℭ Et vt promissum est addo
in fine simplicia ꝛ cōposita valentia. Assa fetida cū amo-
niaco: cera: ꝛ oleo: emplastrata circa. Corrigiola cuꝫ buty
ro pistata superposita faba vt supra. Fex aceti vt dictū est.
Furfur cū ruta ꝛ vino decoctū ꝛ mōiaca aqua. Isaac. Mē
ta cum vino oleo superposita. Triticuꝫ cū ruta in aqua de
coctum. ꝛ tu hec bene considera.

ℭ De putrefactōe ꝛ ꝯgelatōe lactis i mamilla. Rica. v.

Cura hec pēdet satis ex dicēdis ꝛ pro par-
te ex dictis. hinc solū pono intentio-
nes habendas in cura cum quibusdā emplis.
ℭ Tres sunt intentiōes. s. resolutio. confortatio. Et exiccatio. ℞. blitē ꝛ decoq̄ vsqꝫ ad eius
dissolutionem. cinis deinde. ℞. mice panis. añ. ℥. iiij. farine
fabarū. ℥. i. s. olei sisamini. ℥. ij. s. misce. Et scito ꝙ decoctio
blitis est resolutiua scd̄o canone de bliti siue sicla. ℭ Ali-
ud. ℞. paritarie decoque leniter ꝛ minutum incidas. cuius
partes duas cape. panis gratusati partē vnā. olei ro. par. i.
s. cere par. i. misce in modum emplastri applica. ℭ Aliud
℞. furfur frumenti. ℥. i. farine fabarū. ℥. s. olei ro. ℥. i. s. olei
sisamini. ℥. s. croci parū. ꝛ cū vino nigro ꝛ modico aque ci
sterne fac emplastrum. ℭ Et hic nota. canonē ꝙ aliquan
do mulieres propter dolorem non tolerant grauedinem
emplastri. ꝛ ideo tunc recurre ad vnctiones epithimata fa
cta cum pecia subtili frequenter iterata cum vaporationi
bus. ꝛ ex eisdē fac vaporationes cuꝫ quibus facis epithi
mata. Vñ stet mulier cū mamilla sup vaporē. ℭ Epithi-
ma fac ex decoctione camomille. fenugreci. mellilotı. semi-

nis lini cū eius corticibus edor parvor seu minutor aut cū aliquo predictorum dicto in exemplis: & tu compone.

¶ De apostematibus mamillarum. Fēca. v.

In apostematibus mamillarū pcedēdū ē sicut in apostemate alior membrorum. ¶ Hic tñ nota q̄ repercussiua debent esse magis familiaria q̄ in alijs propter propinquitatem ipsorum ad cor. ¶ Secundo aduertendum q̄ cum mamilla sit membrum aptum propter sui spongiositatem recipere magnam quantitatem humiditatis ipsa est apta in magnum apa faciliter icurrere. Et iō in pn° est diligenter studendū. ¶ Tertio q̄z pulmo & mamilla conueniūt: qm̄ vtrūq3 est mēbrū spongiosum. Itē qm̄ q̄libet recipit vltra humiditatem ei necessariā humiditatē superfluā ex q̄ ptingit vnūquodq3 apostemari: vñ hūditas catarralis ē q̄nq3 cā apatis mamillarū sicē & vlceratio pulmōis. ¶ Est & q̄nq3 alia cā sicut accidit i alijs in potētia ꝯuersiōis proprij nutrimēti pp q̄d seqtur collectio. ¶ Est & tertia plurimū eueniēs lactis exuberātia geniti ex trāsmissione multi sanguinis ad mamillas pp retētionē mēstruor. q̄d q̄dē lac i mamillis idurat & apostemat aut ex supflua caliditate vel frigiditate. qm̄ nutrices frigus recipiūt. Et hic aduerte ad afforismū ipocratis. qnta affo. afforismo. 40. mulierib° q̄b° ꝯuertit sanguis ad mamillas maniā significat. ¶ Pōt & mamilla apari a mā flātica & colerica sanguini mixta. De melia dicūt q̄dā q̄ ex humore melico non possit fieri apa in mamillis sicut inqt Gilbertus. Sed tu cōsidera. qm̄ & in mamillis generatur cancer & pluries.

Cura. iuxta ordinē cāz ponunt canones. Si fuerit a catarro: tunc aut est in fieri: aut in facto ec. Si i fieri tunc sunt canones octo ꝯuādi. Ordiatio dietē. Digō. Euātio. Diuersio. Mēbri ipsius ne recipiat confortatio. Viar mediar clausio. Māe iā fluxe resolutio. cerebri ne mandet confortatio.

¶ Prim° ꝯplet faciēdo dietā declinare ad ptē ꝯrariā cāe cū diminutiōe cibi & pot°. de q̄bus. ā. de catarro. & tu ibi.

¶ Secundus ꝯplet & terti° & q̄rt° & q̄ntus cū appropriatis digestiuis. euacuatiuis & diuersiuis confortatiuis cerebri positis supra de catarro. cap. v. ¶ Sed hic nota de cāione vt alio loco dictū est q̄ ēt q̄nq3 cōpetit flōia: ita vt vbi timeretur de magnitudine apatis ēt mā existente frigida non incōueniret fieri flōiam. & credo q̄ particularibus ꝯsentiētibus esset sanū consilium. & tu considera.

¶ Quintus perficit si mā fuerit calida cū repercussiuis frigidis hñtib° in se stipticitatē q̄ mēbri ꝯfortat. vt verbi grā est epithima cum oleo ro. & aceto. & cū ꝓhibentibus exuberationē aut lactis caseationē. de q̄b° habitū ē ad plenū. ¶ Aliud ad idē. & est sedās dolorē. ℞. sandalor. spodij. acacie. luti armeni. añ. terant & misceant in aqua ro. cū modico aceti & succo solatri & fiat epithima & est efficax. ¶ Si vō fuerit mā frida recurre ad repercussiua valentia supra quītō capitulo. vbi plurima habentur.

¶ Sextus cum eisdem cum quibus quintus perficitur. sed ea applica ad pectus vsq3 ad gulam.

¶ Septim° in cala ꝯplet cū anodinis & temperate calis: de q̄bus actū est. vt ē camomilla. mellilotū. fenugrecū. semen lini. anetū. & hō. ¶ In frida vō cū calis peruenientib° ad fz & tu hūisti i pcedētib° rubricis ifinita & de caseatiōe lactis.

¶ Complementū octaui q̄re. ā. q̄nto caplo. de catarro. vbi ad plenū ponit q̄d necessariū ē. Et hic nota q̄ si mā veniēs ad mamillas cito nō repellat aut nō resoluatur frequēter venit ad catarrū. est enim mēbrū cancro paratū.

Cura in apate iā facto. q̄nq3 sūt intentiōes. ¶ Pria & principalis est resolutio si id fieri potest. ¶ Scđa si nō secūda ē maturatio q̄z mā saniosa. ¶ Tertia est sanie apertio. ¶ Quarta aperte mundificatio. ¶ Quinta mūdificate consolidatio.

¶ Prime ꝯplemētū appet. ex multis iā dictis: qm̄ aliter in calido aliter in frigido operādū. Et tu hūisti hec oīa supra i rubricis pcedentib°. debēt. n. eē anodina vel calida.

¶ Ad scđm emplastrū maturās. ℞. se. lini. fenugreci. radicis altee. lilij añ. par. i. gūmi pini. stercoris capre. añ. ℥. i. cōfice cum assungia porcina veteri & medulla cruris vituli vel vacce & appone. ¶ Aliud & ē auicē. ℞. mice panis quartā i. farine fabarū. radicis cusci. añ. quartā. ʒ. farine scis lini ℥. i. vitella ouor coctorū nūero. iij. adde modicum croci. myrrhe. & asse & fac emplastrū vel cum alijs maturatiuis opare vt libebit. & cū his cōpletur scđa intentio.

¶ Aperitur flobothomo. q̄ dz fieri in pte decliuiori. quidā cum ruptorio. ¶ Vñ laudat hic & est efficax. ℞. stercoris columbini. ʒ. v. fermenti. ʒ. iij. pulueris cantaridarū. ℈. i. cōfice cum succo flamule: & suppone loco decliuiori ad quātitatem medie auellane. sed expeditior flobothomo. lz alij eam timeant. & fiat sectio linearis.

¶ Mundificat deinde cum vnguento ceraseos & egyptiaco. Non descendo vlterius. nā mūdificant & ꝯsolidant vt cetera vlcera. ¶ Sed hic nō q̄ in vlcere mamillarū debemus multū aduertere ne fiat dolor vt possibile est pp propinquitatē earū ad cor & fluxibilitatē humoris aliciū cum sit membrū aptū multū recipere & in apa magnum crescere. & ideo cēte fiant magne & stimulose.

Cura si fuerit ex ipotentia conuersiōis nutrimenti studiū sit in ꝯfortādo mamillā exterius calis aut frigidis. de quib° actū est & ordinando dietam.

Cura si fuerit ex exuberatiōe lactis pp sanguinem fac flobothomiā saphene si cetera consentiunt: & prouoca mēstrua cū his de q̄b° ifra. xxi. caplo. & hoc maxime si pceptus erit dolor circa pupillam. Vñ Auicē. Qñ dolet caput mamille fiat flōia. ¶ Deinde exeunte principio adde repercussiua: vt dictū est. in q̄bus sit vis subtiliatiua. Et est euaporatio cū aq̄ calida & aceto vini. Item farina fabarum cum oximelle. folijs solatri cū oleo ro. & hō. ¶ Trāsacto principio cū venit ad augmentū. misce hec cum resolutiuis vincentib° repercussiuis. Vt. ℞. farine fabarū ℥. i. melliloti. M. i. olei sisamini ro. añ. ʒ. i. cum aqua dulci. fac emplastrum. ¶ In statu vero sunt equalia. ¶ In declinatione vincant oīo resolutiua. Nec est sic in eo tpe declinandū a repercussiuis pp aptitudinē mēbri ad recipiēdū. Posita sunt emplā supra resolutiua & simplicia & tu confice.

Cura si fuerit a materia flegmatica aut melācolica nō mixta sanguini quod raro accidit euacua digeras &c. vt supra de his intentionib° actum est. ¶ Medicamen ad nodos & glandulas mamillarum. ℞. folia persici humida. folia rute humide & tere simul & superpone. q̄ si non possunt haberi ex eorum pulueribus confice cum vino cocto & superpone. ¶ Sed hic nota q̄ duricies mamille perseuerans est suspecta. Et dictum est ne in cancrum veniat. q̄ si ad cancrum venerit multū videtur q̄ nō sit alia vera cura q̄ totius mamille abscisio. ¶ Sed hic audi Aui. tertia quarti. de cura cancri. Et iam narrauit quidā pmorum q̄ quidā medicus incisit mamillā cancerosam radicitus & secundo cancerata est altera. & ideo nō curauit. Tu itaq3 ad hoc te nō interponas: sed magis cura pcede blanditiua. ¶ Et vt sis a me magis contētus pono hic aliqua apostematib° & tumorib° & vlcerationibus mamillarū cōferentia sic simul aggregata. affodili radix cū vino cocta. altea cum vino. apij succus cū mica panis. farina castanee cū faria ordei & aceto. citonia. coriola cū butyro. furfur. cum vīo. lac mulieris cū thure. lens. lubrici terreni. Menta. (nux cū melle. oleū amigdal. dulcium. ruta.

Cura ad vlcera pupille. succus virge pastoris. planta-

ginis centinodie siue caude equine. Item oleum rosatum cum cera alba et puluere ad hoc facie.

De pilis in mamillis tamen pro nunc dicatur quod eximimus cum sit fortis sacrio vel a catulo aut cum vers tosa. de qua. s. de casecatione lactis. Item liniatur mamilla circa pupillam ex carnibus conchiliorum.

¶ De magnitudine mamillarum et corrosione earum. Rubrica. vj.

Unde quoniam mamille quandoque crescunt ad quantitatem etati non conuenientem: quapropter virgines a iuuenibus infamantur dicentes earum mamillam aut ab eis aut ab aliis duci. Unde vt virginitas se pe defendatur succurrendum duxi. Nam licet hec magnitudo non sit vt egritudo est tamen vt egritudo tractanda. quia. s. debz remoueri et preseruari mamilla ne in eam magnitudinem cadat.

Cura canones. ¶ Primus ordinatio diete. ¶ Secundus est euacuatio si est opportuna. ¶ Tertius constrictio earum cum rebus exiccantibus quibus diminuantur. ¶ Quartus et est respiciens artificium coartatio earum cum ingeniatione vt in altum eleuentur.

¶ Primus complet cum diminutione cibi et potus vt de exuberatione lactis dictum est. Stet quieta nec motu forti quod ipse moueantur agitet: abstineat a manuductione. balneatione et hmoi.

¶ Secundus perficitur cum euacuationibus iteratis cum medicinis appropriatis humori qui est in causa: et si flobotomia fuerit necessaria quia plurimus sanguis ad mamillas deriuatur fac ex saphena: vt dictum est in precedenti rubrica.

¶ Tertius compleatur cum frigidis et stipticis exiccatiuis et aliquando calidis resolutiuis et exiccatiuis epithimando. emplastrando etc. et cum his que a proprietate operantur vt oleum vespertilionum inunctum. ¶ Ad idem et efficax. Rx. aque frigide de cisterna. ℥. vi. aceti. ℥. ij. s. cimolee. ℥. iiij. gallarum. ℥. ij. balaustiarum ℥. i. terantur terenda et omnia adinuicem misce et applica per modum emplastri aut epithime. ¶ Item ex Rasi ciminum puluerizatum desuper ligatum per tres dies. post quos accipe radices liliorum. modicum mellis et aceti et superpone per tres dies alios: et hoc fiat ter in mense. est. n. expertum remedium. ¶ Item. Rx. cerusse. cimolee. ana. ℥. ij. aque iusquiami albi vel nenufaris quantum sufficit ad incorporandum addito modico olei mastícini. et fiat linitio et assiduetur. ¶ Item expertum mulieris. Rx. luti puri quantum vis et misce cum modico mellis. ¶ A proprietate valet sanguis testudinis ericij et testiculorum porci.

Cura in corrosione mamillarum optimum remedium est quod positum est supra de vlceratione oris et lingue. et tu ibi. ¶ Item. Rx. vini stiptici. lib. iiij. sumach. ℥. ij. gallarum immaturarum. ℥. i. cassie lignee. ℥. i. vel. ʒ. ij. nucum cypressi. ℥. ij. et fundantur in vino. et dimittantur. xx. diebus. deinde coque cum fermentis vitis ad consumptionem medietatis. deinde fortiter adinuicem agitatis colentur et reducantur ad ignem et leuissime parum bulliat et reseruetur in vase vitreato. et tu hic considera.

Ubitatur circa capitulum. Utrum mamille nutriantur lacte. Arguitur quod sic. nam sequitur. sic se habet lac ad mamillas sicut sanguis epati. sed epar ex chilo generat sanguinem quo nutriatur: ergo et lac nutriet mamillas: et mamilla ex sanguine generatur. consequentia videtur nota et maior ex conuenienti similitudine sumpta ab Aui. xij. tertij. primo capitulo. ¶ Confirmatur. quia quod est simile et proportionatum vltima similitudine mamillis videtur earum debere esse conueniens nutrimentum cum nutricatio fiat per assimulationem. tale autem est lac cum sit vltimo mamillis assimulatum. ergo. ¶ In oppositum est communis schola. nam sanguine nutriuntur quemadmodum alia membra. ¶ Ad dubium dicendum ponendo conclusiones. ¶ Prima quod accipiendo lac pro vero lacte actu a substantia mamillarum separato mamilla non nutritur eo probatur. nam sic se habet lac ad mamillas sicut sperma ad testiculos. ergo. Item mamille nutriuntur lacte in eis non existente. item non est sanguis ergo non nutrit. ¶ Secunda conclusio capiendo lac pro vera substantia alba lacti simili. que tamen non est lac mamilla nutritur lacte. nam sanguis qui nutrit mamillas bis dealbatur in mamillis. non tamen efficitur lac sed formam determinatam recipit pro hoc membro.

Dubium vtrum lac generetur a frigido: quod sic. quoniam mamille a quibus generatur sunt fride. ¶ In oppositum quoniam que dissoluuntur a frigido sunt coagulata a calido vt quarto metheororum. lac autem a frido liquescit vt dictum est ergo et a calido coagulatur: vt tertio de historijs animalium. ¶ Ad dubium dicendum quod conuersio sanguinis in lac fit a calido corporis proprio: non autem extraneo: quia illud est corrumpens: quarto metheororum. et. xi. terapeu. illud tamen calidum est diminutum respectu caliditatis sanguinis. consueuimus enim diminutum calidum frigidum nominare. nam frigidi quantum per se non ingreditur opera nature. prima primi. de complexionibus. hoc itaque modo lac a frigido generari conceditur. et est similiter. cum. n. os sit membrum frigidum. tamen per proprium calorem quamuis diminutum conuertit sanguinem in suum naturam. ¶ Quare fuit necessarium sanguinem conuerti in lac pro nutrimento fetus extra vterum cum oporteat lac pro nutrimento iterum in sanguinem conuerti. Nam sicut in vtero ex sanguine absque alia conuersione nutritur. ita videtur posse fieri extra vterum. ¶ Dicendum quod fetus extra vterum recipit nutrimentum per os. et ideo si suisset aut esse sanguis cum nutrimentum in stomacho calefiat et alteretur. et similiter in epate fuisset multum inflamatus et in amaritudinem conuersus vt est de natura rerum dulcium calidarum et ventuosarum nec fuisset conueniens nutrimentum. ¶ Sed dicetis quare in vtero non sic inflamatur in epate saltem. ¶ Dicitur quod epar in vtero non habet tantam caliditatem quantam stomachus: quia in omni digestione iuuatur a caliditate magna membrorum circumstantium. ¶ Sed forte dicetis maior est caliditas et potentior in stomacho iuuenis colerici quam in stomacho pueri flegmatici. sed in stomacho colerici non sic conuertitur ad amaritudinem vt omni die videmus. &c. ¶ Pro isto forte dicetur quod si colericus assumeret tantam paruam quantitatem et nihil aliud quia illud lac conuerteretur in coleram. &c. nolo venari amplius ista ne elongar a proposito practico.

Dubitatur quia Auice. dicit in fine de exuberatione lactis quod feniculus anetum et semen porri multiplicant lac contra. medicine menstruorum prouocatiue sunt sanguinis apti conuerti in lac minoratiue: quoniam subtrahunt materiam lactis. ergo a lacte minoratiue. sed feniculus etc. prouocat menstrua vt secundo canone. Item prouocatiue et col. ergo pro isto est sententia Serapionis capitulo de medicinis menstruorum. et Aristo. quarto de generatione animalium. capitulo de lacte. ¶ Pro isto dico quod medicine prouocatiue menstruorum debent esse fortioris apertionis quam prouocatiue lactis. et causa. quoniam ad prouocandum lac medicina ipsa iuuatur a virtute expulsiua matricis expellente et attractiua mamillarum attrahente. sed in prouocatione menstruorum non concurrit nisi expulsiua matricis. et ideo oportet ipsam medicinam sic menstrua prouocantem esse maioris apertionis. feniculus ergo maioris est apertionis cum menstrua prouocat. et hoc totum accidit ex parte quantitatis licet per accidens. quia quantitas non est que agit. nam in certa quantitate feniculus prouocat lac, in qua non posset prouocare menstrua: et econtra. ¶ Et pro argumento nota quod etiam dici potest aliqua medicina prouocatiua menstruorum: quia dirigit multam materiam versus matricem: cuius partem contingit moueri ad mamillas. et tu considera. ¶ Consueuerunt peti hic plima problemata que nunc omitto: quoniam vltra curiositatem sunt vtilia.

Primum propter quid mamille in homine sunt in pectore. in ceteris vero inter crura. ¶ Dicitur propter conspectum contractionis finis quia honestatis. Secundo quia impedirent motum hominis multum.

Propter quid mamille mediocres videantur meliores in generatione lactis. ¶ Dicendum quod parue

nõ habẽt loca debita imo minus cõmodiora: ⁊ sic digestio imperficit. magne autẽ ⁊c. q: in eis calor nimis expanditur: ergo digestio ⁊c. Unde defectus ⁊ superabũdãtia ad easdem deducũt dñas: mediocres autem in hec medie.

Propter qd mulieres p duos dies aut tres post ptum nõ hñt bonum lac. ¶ Dõm ꝙ in ptũ fit magna agitatio ⁊ virtutis debilitatio: q̃re sanguis alteraẽ ⁊ malus deinde gñaẽ qui in lac ↄuerti habz. Item ipsum lac iã in mamillis existens ex dolore a c labore supcalefit. Addo ꝙ ⁊ in pncipio nã sollicita tãtam q̃ntitatez misit vt ingredi non valeat faciens opilationẽ quã nã in pcessu corrigit: qm̃ p eũonem multi sanguinis menstrui in pnᵉ ptus nõ mittitur sanguis ad vbera. vnde q missus est a nã subtiliatur ⁊ minuitur: ⁊ hoc modo cessat opilatio. Unde tunc sanguis in tertio die egreditur. Arist. 4°. de generatione animalium. caplo de lacte.

Propter quid ante septẽ mẽses lac inutile in mulieribus tunc iã fit vtile. ¶ Soluiẽ h̃ ex mã fine ⁊ signo. nã cum mã ex q̃ generaẽ lac sit supfluitas mãmille: ⁊ in pnᵉ nã magnã curã hẽat de fetu nutriendo mittit magnã q̃ntitatem sanguinis: cum fetus ⁊ vterũ nõ multo indigeat nutrimento: illã autẽ sic bñ regulare non põt. Item ⁊ trãsmittit etiã de inutili cum nõ hẽat tm̃ sollicita vt pus cũ fetus possit accipe aliqd grossi exterius nutrimẽti mittit paucuz sanguinẽ cõparatiue boni. ¶ Ex fine: q: lac a pnᵉ genitũ distat a fine suo qui est nutrire fetum: lac autem post generatum magis illi fini appropinquat. Unũquodqꝫ autez magis est perfectum qd̃ magis attingit fini suo. ¶ Ex signo qm̃ lac pmum est falsum et aquosum: posterius vero dulce vt docet experientia.

¶ Sequunẽ afforismi.

¶ Mulieri in vtero habenti si subito mãmille graciles fuerint abortit. 37.5ᵉ.

¶ Mulieri in vtero geminos habenti si altera mãmillarũ gracilis fiat alterum abortit: ⁊ siquidem dextera gracilis fiat masculũ. si vo sinistra feminã. 38.5ᵉ.

¶ Si mulier que neqꝫ pregnans est neqꝫ generauit lac hz huic menstra defecerunt. 39.5ᵉ.

¶ Mulieribus quibus conuertitur sanguis ad mammillas maniam significat. 40.5ᵉ.

¶ Mulieri si vis menstrua retinere sitiaz minorem ad mãmillas appone. 51.5ᵉ.

¶ Mulieri in vtero habenti lac extra mãmillam multum fluens debile fetus significat: si vero dura fuerunt vbera sanum fetum significant. 53.5ᵉ.

¶ Quecunqꝫ corruptiue sunt fetus vbera: graciliã fiũt dolor sit in vberibus aut vteribus genibᵘ aut in oculo ⁊ nõ corrumpuntur. 54.5ᵉ.

Capitulum. xiij. de dispositiõibus stomaci cõtinens Rricas. 32.

¶ De descriptione: ⁊ complexione ⁊ anathomia stomaci ⁊ partium eius. Rrica. 1

Tomacus tres habet partes superiorẽ. s. inferiorẽ: ⁊ mediã. ¶ Prima dicta est meri. ¶ Inferior dicta est pileron siue portenarius: est enim via exitus cibi. ¶ Media vero dicaẽ corpus stomaci. Qd̃ diuiditur in duo. in partem. s. superiorem: que dicitur os stomaci siue isophagus. i. introductio cibi. Et inferiorem que dicitur fundus stomaci. vbi digestio celebratur: ⁊ est orificium stomaci: q: os eius maius est portenario: quoniam grossum per superius introduci debet et liquidum subtile per inferius emitti. ¶ Et iuxta ordinez promissum horum omniuz prius aperietur anathomia. ¶ Meri est membrũ concauum in modum intestini longum p qd̃ nutrimentum stomacum ingreditur epiglotti propinquum: ⁊ cum eo colligãtiã habẽs ex carne musculosa: ⁊ duabus tunicis cõpositum. Extrinseca villos latitudinales hñs. Intrinseca vero longitudinales cõtinens: pforãdo diafragma vsqꝫ ad locum medium inter duodecimã ⁊ tertiãdecimã spondilem perueniens. vbi ⁊ os stomaci sedem habet. Nõ autez habuit villos trãsuersales q̃uiã non fuit ei necessaria retẽtio: ⁊ est tunica intrinseca pncipalior extrinsece. ¶ Ex quibus solui potest: quare contingit aliquando ꝙ aliquis potest deglutire cibũ ⁊ nõ potum sicut accidit in ethicis: ⁊ morti propinquis. Nã cum tunice sint abinuicem separate: potest vna debilitari altera nõ debilitata: ⁊ ideo contingit quãdoqꝫ extrinsecã debilitari: ita vt non possit sufficienter constringi: quare rez subtilẽ sic diminute constringendo a se expellere non potest: sicut contingit quãdo res digitis sufficienter nõ constringiẽ. rẽ aũt grossam. vt cibũ sufficientẽ constrigit: quare ⁊c. Hec tñ solutio istãtiã hz: qm̃ sic q̃libet facilᵉ deglutiret cibũ q̃ꝫ potũ. ⁊ tu ↄsidera. ¶ Appet scdo q̃re lesio in diafragmate sentiẽ in ore stomachi: vt accidit mulieribᵘ in pfocatione. ¶ Pz tertio q̃re volẽtes alterare ⁊ confortare os stõi applicãt remedia iuxta spõdiles dcãs. ¶ Sensum aũt recipit: ⁊ spãlr os eius a neruis descẽdẽtibᵘ cũ eo ortis fm q̃sdã a sexto pari neruor: ⁊ fz quosdã a tertio ⁊ q̃rto. ¶ Pro declaratiõe reliq̃rũ partiuz ponã prius notificationẽ stõi: ex q̃ facilius ⁊ amplius earuz ⁊ ceterarũ anathomia cõprehendeẽ. Stomachus est mebrũ organicuz cõplexione frigidũ ⁊ siccum in medio corpis situatũ: forma oblonga ad rotunditatẽ declinãs in modũ retorte cucurbite figuratum. tunica neruosa intrinseca ⁊ carnosa extrinseca ↄstitutũ: cibi ⁊ potus p meri a calore susceptiuum; atqꝫ ipsiᵘ calore pprio ⁊ circũstãtiũ mẽbrorũ adiutorio digestiuũ. ¶ Et dr stomachus a stoma qd̃ est orificiũ. est. n. stõacus orificiũ hñs p qd̃ nutrimẽtuz corpus ingreditur. ¶ Dr organicum: qm̃ ex multis simplicibus cõpositum: hñs: vt dcm̃ est tunicã neruosam intrinsecã quã oportuit duriorem esse ⁊ spissiorẽ: ne ex pmo occursu cibi duri lederef. fuit. n. neruosa etiã vt esset extensibilis maxime: cum q̃nqꝫ maior cibi quãtitas assumaẽ. Itẽ vt per hãc stomachus sentiret: ⁊ cuz appetitus sensitiuᵘ in hac fundeẽ: quo cupit stomachus cibum ad se trahẽ. ordinauit nã in parte interiori huius tunice villos lõgitudinales: ⁊ q: attractũ vult retinẽ. in parte extrinseca neruosa huius situauit trãsuersales: ⁊ qm̃ expulsio digestioni seruit: que digestio tunica carnea propter pficiẽ. collocauit in ea villos latitudinales: ⁊ qm̃ tunica neruosa ẽ maior valde carnosa. hic cõplexio stomachi ab ea magna dependẽs poniẽ frigida ⁊ sicca. ¶ Diciẽ in medio ⁊c. quoniã loquẽdo de vẽtre: vt cõprehẽdit spũalia ⁊ nãlia omisso. s. capite videẽ cõueniẽtissimus eius situs. Nã oportuit spũalia ori esse propinq̃ ppter aeris attractionẽ: ⁊ mẽbra supfluitatuz stomachi receptiua debẽt eẽ cum stomacho ↄtinuata. ⁊ infra stõachũ: quare necessario eius situs erit in medio horuz: ⁊ ex ↄsequẽti in medio corporis. ¶ Diciẽ forma. ppter quod scito ꝙ stomacᵘ hz duo orificia: vt supius dcm̃ est isophagum siue os stomachi: ⁊ qd̃ est latius in inferiori: ⁊ hoc declinat ad latus sinistrũ: q: satis ppe cor cuz quo ↄtinuitatẽ hz ⁊ colligãtiaz rõne arterie magne: q̃ est sub eo. ¶ Ex quo apparet qd̃ motus pulsus qui aliqñ sentiẽ cuz poniẽ manus sup stomachũ est ab arteria magna que sub illo ptendiẽ. hoc etiã voluit Galie. in libello de tactu pulsus. Et ideo antiqui dolorem stomaci precordiuz vocauerũt. vt quarto afforis. cõmento. 27. Nã si fuisset directũ ⁊ non declinans tunc repleto stomaco si contigeret hominez inclinari ascenderet cibus ad meri: imo adhuc cũ tali declinatione eo casu. s. declinante se homine percipit cibũ ascẽdere. ¶ Et habet stomacus colligantiã per os eius cũ ce

rebro. primo per neruos reuersiuos venientes a sexto pari neruorum ⁊c. vt dictum est vt eis mediantibus percipiat famem ⁊ diminutionē. Auicen. cum reliquis partib⁹ stomaci nō cōmunicant: quoniā non fuit necessarium alias partes tantā hēre sensationē: sed illa magna oris stomaci sensatio satisfacit vt necesse est ⁊ pro stomaco ⁊ pro toto appetendo. s. nutrimenti propter tristem sensationē perceptam. ¶ Itē habet colligātiam cum splene per venam a splene ad os stomaci venientē ⁊ deferentē melancoliā ad excitandā famē: ⁊ hoc pcepto diuino Auicē. prima primi. de humoribus. ¶ Habet etiā colligantiam cum matrice mediante tunica sua intrinseca neruosa: ⁊ cum aliis mēbris neruosis. ¶ Et habet stomacus orificiū inferius dictum portenariū siue pileron. per quod descendit chilus: ⁊ est minus superiori: ⁊ declinat ad latus dextrū. Nam si fuisset ex directo superiori cum hō sit aial erectum statī cibus descēdisset. Quia ergo sic declinādo stomachus tortuosatur: hinc est q tardat cibus ante q̄ descendat: declinat itaq versus epar qd stomachū quinq pēnulis comprehendit: sicut digiti manus a quo epate per ramos chistis fellis coleram recipit: vt dicetur. ¶ Item colligātiam habet ratione venarum stomaco cōmunicātium. ¶ Habet ⁊ colligantiā cum itestino: ⁊ pncipaliter cū pma eius pte dicta duodenum: a quo etiā differt q: nō est de substātia stomaci vt quidā crediderunt. Nā dum clauditur fundus stomaci: aperitur duodenum: ⁊ ideo intestinorū dolores stomaco cōmunicantur. ¶ Fundo autem cor p arteriā magnā sub stomaco existentem cōmunicat caliditatē: epar per pennulas: splen per arterias eius: cibus reflectendo eā caliditatē musculi vētris anteriores ⁊ posteriores: qua mediante caliditate propria celebratur in eo cibi digestio: ex his patet descriptio ⁊ anathomia.

¶ De egritudinibus meri. ⁊ primo de difficultate deglutiendi. Rubrica. ij.

Eglutitio quidem est meri opatio cōposita ex motu volūtario ⁊ nāli fcā a vtute mediātib⁹ villis longitudialib⁹ attrahētib⁹ ⁊ latitudialib⁹ expellētib⁹. ¶ Que qdē opatio tripl'r ledi pōt: vt ⁊ ceteras opōnes ledi ptingit. Ablate. s. diminute: ⁊ corrupte. vt est cū fit deglutitio cū tremore ⁊ titillatiōe: loc⁹ aūt horū villorū notus est ex dictis in notificatiōe eius. ¶ Ex quibus appet q̄ reuomitus est difficilior transglutione. nā p est motus non naturalis. Secundo fit solū virtute cōcurrente expulsiua mediantib⁹ villis latitudinalibus. vbi in deglutione concurrunt ambe tunice vt patet.

Cause accidit itaq difficultas deglutitionis aut propter nocumentū ptingens in virtute: q: debilis est valde: vt in fine egritudinum acutarum. Aut est in ipso meri: q: s. est mala complexio superflue calida frigida sicca aut humida: aut q: in eo est apostema calidum frigidum ⁊c. sicut in squinantia vt dicitur in propria rubrica. Aut propter vlcera in eo existentia. ¶ Aut est in vicino: q: s. est dislocatio spondilis ad anteriora: aut squinantia in epigloto: aut spasmus aut alcuçeç ⁊ cōgelatio: aut malitia rei que euomitur vt q: aliquid est in eo: vt castanea deglutinationē impediens aut sanguis congelatus: qui descendit a capite aut hō: aut q: est ventositas inuoluta in eo vt sepe accidit: aut q: res extrinseca coarctat: vt laqueus manus ⁊ hō: vt de prefocatione caplo 9°.

Signa demonstratiua eius q est propter spōdiles: pstrictio augmentatur tempore resupinationis: ⁊ sentitur dolor in spōdili remota: qñ fit deglutitio.

¶ Signa si fuerit ex mala complexione debilitante virtutem: tunc percipitur difficultas in spatio magno ⁊ q cib⁹ ⁊ potus descendit paulatine ⁊ absq dolore: maxime si in meri non fuerit aliquid quod visu comprehendatur: qd sit causa doloris.

¶ Signa si fuerit propter apostema: sentitur difficultas in propinquo: ⁊ est cum dolore: ⁊ vt plurimum cum feb. q̄uis non sit fm plurimum intensa multum. ¶ Et si fuerit calidum: aderunt signa caliditatis sitis febris ⁊ hmōi. ¶ Si frigidum vero aderit feb. frigida.

¶ Signa si fuerit cum eo cōgelatio: scietur per ea que precesserunt.

Cura vniuersalis ⁊ ex dictis hic ⁊ in anathomia comprehendi possunt canones generales attendendi in cura dispositionum eius.

¶ Primus q cum meri declinet ad posteriora ⁊ spondilibus adhereat. q emplastra vnctiones ⁊ huiusmodi ei applicanda: debent applicari in collo ⁊ in spatulis.

¶ Secundus q cū sit locus ossuosus vt medicamina penetrent. debet cum eis continue cōmisceri aliquid aceti iuxta canonem Auicen. quarta primi. primo cap.

¶ Tertius q cū sit in extremitate oris: ⁊ aliquid habeat rectitudinis debent medicamina in ore teneri: ⁊ paulatine deglutiri: vt q: ptinue loco adhereant.

¶ Quartus q cum his medicaminibus debet aliquid habens viscositatem cōmisceri: vt medicamē in loco retineatur: vt est dragagantum: albumen oui ⁊ hmōi. vt infra.

¶ Quintus q cū meri hēat colligantiā ⁊ affinitatē cum ore stomachi: maxime per tunicam eius interiorē neruealē. medicamina autē multa: ⁊ quasi oīa que pferunt ori stomachi valent: ⁊ in dispositiōe meri. vnde Auic. xiij. tertij. de cura dispōnum meri inquit. Nā meri in pluribus egritudinib⁹ est sequens in cōplone sua cōplonē oris stōachi.

Cura particularis ⁊ ad particularia veniēs iuxta cāos si fuerit difficultas ⁊c. ex parte virtutis sit intentio tua tota ad restaurandum ipsam ⁊ ad nutriendū cū ouis sorbilibus: brodiis carnis psumate: de qbus in tertio tractatu. Ad hoc etiā valent pisces squamosi: carnes volatiliū ⁊ hō. aqua carnis: vinū aromaticū: ⁊ maxime icō fitum. tu itaq nutrias ⁊c. ⁊ cum electuariis pfectionibus nutritiuis factis ex pulpis: vt infra de ethica. ¶ Ad extra vero applicabis fm necessitatē dominātis cōplexiōis: vt q si mala cōplexio calida inunge collum ⁊ partes dictas cum oleo vio. ro. onfancino ⁊ hō. ¶ Nā frigida in h cāu pueniētia sunt. Agresta. Acetū. Aqua calibeata. Berberis. Citoniū. Mirra citoniorū. Corallus. Coriādrum. Cucurbita. Diarodō. Esarum de mirto Mes. sirus eius Mes. Endiuia. Granata. Carabe. Lac. Lactuca. Mora celsi. Portulaca. Plātago. Ribes. Rosa. Sandali. Confectio trisandalorū. Sy. ro. vel acetositatis citri. Oxisacara. Smaragdus. Spinachia. Tamarindi. Viola. Zuccharū ro. ¶ Ex cōpositis. ℞. seminū quattuor frigidorū maiorū etiā minorū. ana. ʒ. i. sandalorū omniū ʒ. i. s. liquiritie mundate. ʒ. ij. cōficiant pillule grosse cum mucilagine dragaganti: ⁊ teneant in ore iuxta canones. Item gargarismus fiat cum lacte. ⁊ si pōt esse acetosus melius. Item teneat in ore sy. ro. Itē pfice ex frigidis dictis pueniētib⁹: q si fuerit cū fe. stude ad fe. ¶ Si vero fuerit a mala cōplexione frida ex opposito vtere calidis. Nā calida cōueniētia sunt. Absinthiū. Anetū. Aromaticū rosatū gabrielis. Aromaticū gariofilatū. Bethonica. Calamētū. Calamus aromaticus. Cappares. Cardamomū. Carui. Caules. Cinamomū. Cipssus. Citrū. Galanga. ⁊ pfectio eius. Dactili. Diambra. Diaciminū. Confectio de citro. Cōfectio regū. Letificās. Mesue prima distinctione antidotarij. Feniculus. Fistici. Gūmi arabicum. Grana pini. Liquiritia. Et si ponatur temperata. Mastix. Melegete. Muscus. Mētha. Nux cipressi. Nux muscata. Oleū masticij: de absinthio: de maiorana. Passule. Perdix. Pi

per album. Saluia. Rutha. Sirupus de mētha: de absin thio tyriaca. trifera. Uinum aromaticum. Zedoaria. ziṁ. Zuccarum. Et cōpositis. ℞. dyacimini: aut dyacinamomum: aut tyriacā: hec in ore teneant. Itē ex simplicibus ꝯfice pillulas: vt dicitur: aut electuaria: vt vis. ¶ Ad extra laudatur a quibusdā a ꝓprietate ꝛ qualitate manifesta oleū de lilio: vel myrrhe: storac calamite: cinamomi. añ. ꝛ bulliant in oleo liliorum albor cū modico aceti: deinde intingatur lana sucida: q nō lota: ꝛ collo ꝛ parti superiori applicet. ¶ Nutriatur cum calidis: ita vt regimen declinet ad calidū: si cetera consentiant. ¶ Et ex compositis habeo in calidis exiccatiua: ꝛ i frigida humectatiua quibus vti debes in mala complexiōe sicca aut humida. ¶ Et nō q adipes: butyrū: ꝛ medulle multum laudant in sicca: ꝛ aniudem apud me est vehementis iuuamenti. Auicen. de humida: ꝛ est radix herbe: de qua fit assa fetida. Sed de hac. Simon loquitur ita vt ea vti non debeamus cum ponat varietatē in eius noticia. ¶ Nota secundo q in cura harū complexionū debent precedere vniuersalia quoqꝫ canones: si opus fuerit: ꝛ morbus det inducias. si vero fuerit apā. cura eius dicetur in sequenti R̄rica.

Cura si sit propter vlcera. dicetur etiam in rubrica sua.

Cura si sit propter dislocatiōem. oportet vt fiat restauratio.

Cura si sit propter spasmum: ꝛ fuerit de repletiōe cura eua cum clisteribus colicis ꝛ huiusmodi. exterius vnge cum oleo de euforbio de piperibus de costo ꝛ hm̄. vt habetur de spasmo in secundo capitulo. ¶ Si vero fuerit siccus administra regimen humectatiuum: vt ibi cū brodiis gallinarum edorum agnorum ouiuꝫ sorbilibus piscibus: ꝛ inunge dictis ibi.

Cura si fuerit ꝓpter illud quod euomit: vt quia retineat ibi humor viscosus. tūc vtere incisiuis gargariçādo degluttiēdo paul atim: vt cum siru. acetoso simplici de radicibus acetoso squillitico oximelle. ¶ Itē cū ꝓuocatiōe vomit⁹ cū p̄dictis exhibitis cū aq̄ tepida ꝛc̄. ita q totū sit tepidum ꝛ nō calidum: quoniam tepida ꝓuocant: vt infra de vomitu: ꝛ cum clisteriis acutis notis.

Cura si fuerit sanguis cōgelatus ibi retētus tunc studium debet esse in aliquādo ipsū: ꝛ in ipm̄ educendo: vt docebit infra de congelatione sanguinis in stomacho. Ponitur tamen hic medicamen ipsum dissoluēs. Recipe coaguli leporis. ℥. x. gentiane Aristo. seminis rube: rof. ana. ℥. v. ꝯfice cum melle ꝛ da cū sirupo acetoso. Etiā si sanguis fuerit in stomacho congelatus.

Cura si fuerit in eo aliquid impediēs: vt castanea aut spina recurre supra decimonono capitulo de ꝑfocatione. Si vero vermes: tunc studium sit in eos interficiendo: ꝛ educendo: vt infra in. 16. capitulo.

Cura si ventositas fuerit in causa vtatur dyacimino ꝛ hm̄ōi calidis intus ꝛ extra. vt in de calida dcm̄ est ꝛ vt infra dicetur de ventositate stomaci.

Cura si fuerit res extrinseca remoueatur ꝛ extrahatur: vt habetur de prefocatione applicando circa collum ꝛ spatulas fomentationes. cum spongiis confortantes cum vnctionibus anodinis.

¶ De vlceratiōe meri: ꝛ eruptiōe sanguis ab eo. R̄rica. iij.

Vade vlcera meri nō sunt negligēda eo q sunt difficilis ꝛ aliquādo impossibilis cure sicut sunt vlcera renū porozuꝫ vrinidum ꝛ vesice eo q sunt mēbra que sunt via ductus renū non permittentiuꝫ stare medicamina super locum. Nā vrina in iā nominatis est in causa. In meri vero cibaria que abstergunt ꝛ mundificant in eo suum transitu meri. Item dilatatio vlcerationum. Itē humiditas catarralis salíualis ꝛc̄. De reliquis exemplificatis suo loco dicetur cum ꝛ alie cause ad hoc concurrunt: vt in cōmodis applicandi remedia: que pro parte etiam hic locum hñt: ꝛ tu considera. ¶ Ulcera quidem reperiūtur in duplici differentia. Quedam sunt superficialia ꝛ ista ꝓprie dicuntur excoriationes. Quedam profunda ꝛ ista ꝓprius dicuntur vlcera: ꝛ ista aliis difficilioris sunt cure. ¶ Ulcera itaqꝫ sunt plage facte cum emissione saniei q̄rum causa est: aut humor acutus corrosiuus a capite descēdens: aut per vomitū emissus aut cibus acutus. Aut cepe forte: aut medicina acuta: vt deglutitio eufor biū ꝛ cō similium: aut mala cōplō calida adurens: vt in febre acuta: que suis acutis vaporibus ꝛc̄. aut aptio apātis: aut deglutitio rei scindentis: vt spine ossis: ꝛ hm̄ōi: aut ab extra veniens cum gladio: aut simili re scindente.

Signa eorum pro parte nota sunt ex his que dicentur infra. ponendo differentiam inter vlcera stomaci ꝛ meri in capitulo de vlceribus stomaci ꝛ tu ibi. ¶ Et signa causarum dictarum sunt satis nota: vt si ex ꝓmitiuis ex relatione patientis. Si ex mala complexiōe calida apparent signa caliditatis.

Pronostica. ille cui accidit vlcus a plaga antecedente cura a fit difficilis: ꝛ est sup extremitatem meri ꝯm plurimum.

Cura. Canones. ordinatio dicte. debent enim comedere liquida conglutinatiua non calida neqꝫ acuta sed stiptica: ꝛ ipsius cōfortatiua: vt oua sorbilia: tiscula ordeacea: risum bene coctum amiluꝫ cum iure carniū ꝛ similiū. vinū sit stipticū: ꝛ bñuiter abstineat ab omni eo quod potest elargare ipm̄: meri quiescat: non loquatur.

¶ Secūdus est cause abscisio. q si fuerit catarrus cura ipsum vt habet de eo defendēdo: ꝛ ipsum meri interim cū reb⁹ remittētibus acuitatē eius ꝛ ꝓhibētibus vlceratione fieri: vt est tenere dyadragāntum fridum in ore ꝛ hm̄ōi.

¶ Tertius est vulneris mūdificatio que complet cum aq̄ ordei: modicum mellita cum melle ro. co'ato plus ꝛ mun⁹ ꝯm q dispositio eget ex parte acuitatis maioris.

¶ Quartus est imediate post mūdificatiōeꝫ consolidatio, que perficitur cū frigidis ꝛ stipticis: vt in precedenti rubrica de frigidis nominatis. ¶ Ex compositis consolidantibus ꝛ lenientibus. ℞. dragagāti: masticis: thuris albi. añ. ℥. i. liquiritie. ℨ. i. ℥. ipoquistidos granatorū mirti: seminis feniculi: citoniorū. añ. ℨ. ℥. luti sigillati: sanguinis dra. añ. ℨ. ij. confice cum siru. mirtino. ꝛ fac pillulas in ore teneandas. sed hic nota q est eadem vel similis cura cū ea que dicetur de vlceribus intestinorum in fine. in sexto cap.

¶ Quintus canon est doloris mitigatio. ¶ Ubi nota q domina marchionissa de Mantua meis diebus habuit excoriationē meri: ꝛ tanti dolebat vt nihil omnino deglutire posset. vnde steterat sex diebus vel circa: quibus nihil comederat vel biberat. Multa fuerunt per medicos suos ꝛ illustres medicamina apposita: ꝛ nihil contulerunt superaduocatus Cermisonus noster dedit ei albumen oui tepidum ad degluttiendū: ꝛ illud degluttiebat absqꝫ tedio ꝛ ꝯtinuauit sex diebus. illud dando in die. xx. albumina ꝛ vltra. ꝛ tandeꝫ deuenit ad posse degluttire vitella oui: ꝛ sic processit ꝛ liberata fuit. Tu itaqꝫ hic caute procede.

Cura. Si fuerit sanguis absqꝫ fame ab eo veniēs hoc erit a vulnere nouiter facto cū re extra: vt cultello ligno ꝛ hm̄ōi. aut quoniam fracta est vena ex simili causa aut propter humorem acutum a capite descendentem: aut assumptionē rei acute. Iuxta causas positas supra de vlceratione nunc dictas: ꝛ tu discurre eas.

¶ Primus canon est abscisio cause siue fuerit interior siue exterior: vt de vlcere dictum est. Q si fuerit cultello: aut aliter competit flobothomia diuersiua ne fiat augmentum

in apostemate.consimiliter competunt euacuatiua per in ferius: et nullo modo per superius.

¶ Secundus est administratio rerum stipticantium: et cō glutinantium: habentium viscositatem. vnde Auicen. de eruptione sanguinis. Oportet vt sint medicine habentes viscositatem et conglutinositatem vt non impellantur ad stomacum subito: immo curant super locum corruptum cum lenta mora: vt supra de sputo sanguinis de fluxu sanguinis narium intus et extra tenendo in ore: vt dictum est de vlceratione gargarisando.

¶ Tertius est dolori mitigatio. si quis erit qui compleatur. vt in quinto superiori dictum est: et tu considera hec.

¶ De apostematibus meri. Rubrica. iiij.

Accidit vt et meri apostemetur: quemadmodum alia membra organica: cui quandoque accidunt apostemata calida sanguinea: aut colerica partim aut mag. Et consimiliter frigida flegmatica et dura: quorum maturatio consueuit esse difficilis et tarda.

Causatur aut perviam defluxus aut paulatine cōgestione: vt in alijs accidit apostematibus.

Signa demonstratiua: quoniam calidi erit dolor fortis: et in deglutiendo: et non deglutiendo: et peruenit dolor ad posteriora spondilium colli. Itē cū eo est inflāmatio sitis febris horripilatio et hmōi. Cōtraria apparent frido.

Cura canones. Primus ordinatio diete: vt dispositio humoris hortatur.

¶ Secundus est repercussio cum his que ad extra aut intra applicantur et hoc in principio cum frigidis et stipticis. quando. s. apostema calidum fuerit: vt verbi gratia cum sandalis camphoratis. vnde et frigida stiptica numerata de difficultate transglutionis in hoc casu cōueniūt. ¶ Aut Recipe farine ordei. ℥. i. sandalorum mirti rosa. ana. ʒ. i. balaustiarum. ʒ. v. camphore. ʒ. i. oleorum rosa. camemilli et mirti. ana. ℥. i. aceti. ʒ. i. seminis aque calibeate quantum sufficit. et fiat emplastrum. ¶ Ad idem succus solatri cum aceto pecia linea duplicata in eo infusa applicata cum frequenti iteratione. ¶ Item decoquatur ro. balaustie mirtus et plantago et fiat cataplasma.

¶ Tertius in augmento fiat mixtio repercussiuorum cum resolutiuis. vt verbi gratia. Recipe sandalorum mirti rosa. balaustiarum. ana. ʒ. ij. armoniaci in aceto infusi prius per horas. iiij. s. terbentine. ʒ. ij. dissoluantur gummi et addantur pulueres in fine addito modico camphore.

¶ Quartus canon si fuerit in augmento misceantur resolutiua cum repercussiuis neutro vincente.

¶ Quintus canon si fuerit in declinatione. vincant resolutiua: imo sint absque repercussiuis. Nec exempla posui quoniam ex simplicibus datis poteris faciliter componere. ¶ Item recurre ad ea que de apostematibus mamillarū. ¶ Item ad ea que de frenesi et litargia ad ea que de apostematibus stomaci dicentur. vbi exempla copiose habebuntur: studeo vt possum in abbreuiando. ¶ Ultimo rememora vbi remedia applicari debent: quia retro spatula et circa collum vt in difficultate deglutionis dictū est. ¶ Item quod aliquando oportet transire ad fortiora resoluentia: vt sunt grana lauri piretrum cordumeni Aristo. et hmōi ad itra administrantur. ¶ Sed si resolui non possit: et ad maturationem nō veniunt: tunc potes ea in maturatione iuuare cū radice malui visci vel altee pinguedinibus ficubus et hmōi: vt supra de squinantia apostematibus amigdalarū gutturis. ¶ Cumque ad maturationem peruenerit apostema rumpatur cū medicinis: vt sunt sinapis gummi rubee agrestis: de quibus de apostematibus pulmonis de ignātia dictū est: et tu ibi. ¶ Et scito quod aliquando non sufficiunt: sed oportet transire ad alia vt propter eius duritiē oportet aut digito: aut cum tenta dura: aut cum instrumento ferreo rumpere: et hoc tibi continget. ¶ Cumque ruptum fuerit procedatur cū abstergentibus consolidātibus intus et extra: vt in allegatis locis: et tu ibi. ¶ Sed si fuerit apostema frigidum in primis administra repercussiua minoris frigiditatis: deinde procede vt dictū est: de calida administrando adiuuāntem.

¶ Et pro his recurre ad ea que de catarro. vbi posita sūt repercussiua in catarro frigido: et ea que sunt dicta in locis iam allegatis. ¶ Et quoniam ad plenum de hac materia dicet in de apostematibus stomaci nō curaui hic nisi sic leuiter pertransire: recurre ergo ad ea loca dicta.

¶ De dispositionibus stō. et primo de canonibus vtilibus et de iuuantibus et nocentibus ipsi stō. Rubrica. v.

Nobilitatem stomaci declarant ea que de eius anathomia dicta sunt. nā cum omnibus membris principalibus affinitatē hz: estque pro his omnibus et alijs nutrimētū pparās: et quia est aptus ab oībus alijs facilr passionē recipere: vt patebit ex dicendis. Ideo vt ipse ꝓseruetur est maxime vigilandum. propter quod de eo et eius passionibus institui ad plenum dicere. Addo quod homines hodierni temporis vtplurimū ad eorum maximam lasciuitatem de eo quasi vt sepius conqueruntur. ¶ Prius itaque rememorabo que sunt ipm ꝯfortātia calida. s. et frigida. deinde que ei sunt: vtplimum nocentia.

Confortantia tamen stomachum antequam enumerentur scito. Que conferētia stomacho sunt que stipticitate med. ocri participant siue sint amara siue acetosa. Item omne aromaticum stipticū. omne ponticum: omne quod equat calorem naturalē: quia in quantitate et non in qualitate adauget: vt amplexatio infantis nondum polluti: vt Auicenna decimatertia tertij. de cura complexionis stomachi cum materia: aut catuli pinguis. Item applicatio vole manus super stomacū boni temporis. ¶ Calida sunt. Absinthiū. Acorus. Aloes: et maxime ablutum. Ambra. Ameos. Amigdale. et specialiter viridem. isaac. Anetum. Apium. Aromaticum rosatum. Gariofilatum. Mesue. Aristologia longa et rotūda. Artemisia. Armoniacum. Betonica. Basilicon. Calamentum. Calamus aromaticus. Camedreos. Capparis conditi cum aceto. Cardamomum. Carui. Caules et maxime summitates eorum. Cepe. Cinamomum. Cipressus. Citrum: lz positum sit temperatum. Crocus plattelli. Enula. Feniculus. Ficus. Galanga. Salia. Gariofili. Iuniperus. Leuisticus. Lignum aloes: et est deultimus ad frigiditatē stomachi. Mastix. Menta. Muscus. Nux muscata. Oppoponacū. Oliue condite. Origanum. Passule et sunt multū cōmendate. Reubarbarum. Alleum. Mesue. Ruta. Saluia. Tyriaca. Trifera gal. Trocisci de absinthio: de reubarbaro: de eupatorio. Uinū aromaticum stipticum et ponticū: et vue acerbe: maxime conferunt stomacho pregnātium vita non recens. Zedoaria. Zinziber Zuccharū: et maxime vbi non generatur colera. ¶ Frigida sunt. Aceti. Acetum squilliticum. Acetosa. Agresta. Aqua ferrea. Berberis. Cerasa acetosa. Citonia. Corallus quem a proprietate multum laudat Auicēna. capitulo de regimine eius: cuius stomachus est paruus. Coriādrū. Cucumer. Cucurbita. Crisomilla. Diacitoniten sine speciebus. Electuariū de sorbis. Endiuia. Fumusterre. Granata. Carabe. Lactuca. Mirabolani. Mirtus. Miua citoniorū. Nespila. Persica matura. Pira. Poma stiptica. Ribes. Rosa. Sandali. Sirup. de mirto. De acetositate citri. rosatus. De sumo terre. Sorba. Scoria ferri. Spinachia: Tamarindi. Trocisci de rosis. Zuccarum rosatum.

Confortant et stomachum vn vomitu simplici in duobus vel tribus mensibus semel.

Et Auicenna vtiuomitu in mense bis capitulo de regimine stomachi parui. nam facilis ⁊ raro factus vt dictũ est: est vehementis iuuamenti. idem Auicenna dum tamẽ sine labore fiat. ❡ Post comestionem diu stare ⁊ leuiter incedere: donec cibus ad fundũ stomachi descendat: ⁊ maxime in sic consuetis. Carnes lento igne assate. Panis assatus. Masticare ossium extremitates. Mediocris vsus catilium. Pellicula stomachi animaliũ exiccata trita et post suscepta. Unde Auicenna de cura doloris stomachi in fine. Et ex eis que conferunt dolori stomachi cum proprietate s̃m ꝙ testatur Galienus sunt cutes intrinsece stomachorum gallinarum: ⁊ capitulo de regimine eius cuius stomachus est paruus idem. Que tunice debent exiccari in furno ⁊ puluerizari ⁊ condiri cum zuccaro aut aliter: vt fit de alijs pulueribus. Hec enim a proprietate agũt sicut quodlibet membrum sibi simile cõfortat. quinto colliget de medicinis cõfortantibus membra. ❡ Et in summa inter radices galanga: inter ligna lignum aloes. Inter gũmi mastix. Inter herbas absintium de quo dicit Auicenna allegato capitulo. Et absinthij herba non succus eius: quoniam succus separatus est a stipticitate retẽta in herba de quo in dubijs. Inter liquores acetum non multum acutum ⁊ maxime ad stomachũ calidum. ꝙ si fuerit stomachus frigidus ponãtur cum eo aromatica calida: vt mentha ⁊ huiusmodi stomachũ confortantia. Et iuxta hec nota aliquos canones.

❡ Primus quod stomachum confortantia dari debẽt stomacho inanito quando. s. iam incipit appropinquari fames: q2 tunc facta est resolutio superfluorũ: ⁊ stomachus confortãtia non aliunde impeditus ad se melius trahet: ⁊ ex consequenti melius operabuntur.

❡ Ex quo infertur secundus: ꝙ si nocentia illa hora sumerentur vt fructus aq̃ frigida ⁊ hmõi magis nocebunt.

❡ Tertius infertur. ꝙ in habentibus stomachum frigidũ in ea hora competit potus aromaticus: ⁊ hoc si cerebrũ forte non sit aptum ab eo ledi.

❡ Quartus. ꝙ sicut ponimus super pulsus per q̃ volumus cor confortare: ita super volã manus ponamus medicamina quibus volumus stomachum confortare: fricãdo. s. vngendo ⁊c̃. quoniã sicut hec extrema a stomacho recipiunt: ita econuerso adde ꝙ est vt stomachus neruo.

❡ Quintus. ꝙ que stomacis applicantur non debent esse tepida: quoniam exoluunt robur virtutis: decimo terapẽtice. octauo capitulo. Sunt enim multe caliditatis si cã frigida est: ꝙ si calida non excedãt in frigiditate multũ propter stomachi cõplexionẽ vt de corde dictũ est: ⁊ tu ibi.

❡ Sextus. ꝙ si humida stomacho applicãtur: non debẽt diu morari ne frigiditate ledãt.

❡ Septimus. ꝙ sicca aromatica debent diu morari. vnde ⁊ pãni aromatibus suffumigati sunt stõ conuenientes.

❡ Octauus. ꝙ quãdo stomachus peccat humiditate: abstinendum est ab humido intus ⁊ extra: dato ꝙ sua potẽtiali siccitate iuuent.

❡ Nonus. ꝙ aliquãdo fricare partem posteriorem sibi directam vbi preceptũ est aliquãdo applicare vnctiones iuuat: ⁊ maxime ex stomacho conferentibus.

❡ Decimus. ꝙ aliquãdo cibaria dure digestiõis conferũt de per accidens stomacho: vt quãdo. s. cũ eis cõmiscetur vini vel aliquod aromaticũ vt diutius trahat moram in stomacho: ⁊ intellige ꝙ sint debite q̃titatis. Et quod dicetur infra de cibis dure digẽnis dz intelligi de per se.

❡ Undecimus. ꝙ emplastra ⁊ vnctiones pectoris persepe nocent stomacho: q̃re cauendũ dũ inungitur pectus ne talia ad locũ stomachi deueniãt.

❡ Duodecimus: ꝙ medicamina que dãtur pro stomachi confortatione debent dari simul ⁊ simul totum deglutiri potest: cuius oppositũ dictũ est in de dispositionibus meri.

❡ Decimustertius. ꝙ confortãtia stomachum debent esse grosse substãtie ⁊ vt plurimũ sicce.

❡ Decimusquartus. ꝙ in dispositionibus stomaci in quibus egemus euacuatione debemus abstinere a farmacijs spãliter fortibus: ne debilitent amplius stomacũ. Unde. 13° tertij. de debilitate stomachi: ⁊ solutio vẽtris est ex eis que debilitãt stomachum sua mala qualitate etiã trahendo a remotis humores ad ipsũ. nã non sunt necessarie: quoniã humor peccãs est in via ductus ad quez imediate medicamen peruenit. Unde Auicen. de curationibus cum modis vniuersalibus. Et oportet vt administrẽtur in mũdificatione stomaci ⁊ eius quod aggregatur in vacuitate eius: adheret aut imbibitur: medicine non pertransẽũtes stomachum ⁊ vias proximas stomacho.

❡ Decimusquintus: ꝙ ante exhibitionẽ medicine resolutiue debemus confortare stomachum ⁊ similiter post cũ his que ipsum confortant ⁊ prohibent receptionem causedẽ humoris. de quibus actum est.

❡ Decimussextus. ꝙ tales semper debent cõmisceri cũ his que stomachum confortant.

❡ Decimusseptimus. ꝙ vitrum reddit potũ frigidũ: lignũ vero cõ. Habentes itaqz stomacũ frigidũ bibãt vinũ in ligno: ⁊ maxime stomacho appropriato.

❡ Decimusoctauus. ꝙ vena basilica stomachũ respicit: quare cum volueris flobothomare propter dispositionẽ stomachi: ipsam incide. ❡ Consimiliter ventose applicentur parti posteriori in spatulis si res est multi caloris: ⁊ si materia fuerit grossa ventosatio in natibus semper cũ scarificatione.

❡ Decimusnonus. ꝙ ventosa magna in loco signato ori stomachi: q2 inter duodecimã ⁊ decimãtertiã spondilem est cõferẽs quãdoqz in dolore stomachi: sicut ⁊ illa que ponitur ante. de qua in de dolore stomachi.

❡ Uigesimus. ꝙ flobothomia inferioris labij multotiens confert in passionibus stomachi. habet enim cum stomacho colligantiã manifestã.

❡ Uigesimusprimus. ꝙ medicamina alteratiua multum excedẽtia frigida aut calida in dispõnib⁹ stomachi non debent administrari. nã excedenter frigida paucam eius caliditatem extinguent. nam neruosus est multum: vt dictũ est. frigidũ vero neruis inimicũ: vt Ipocras quinta aph. apho. decimonono. sed hoc intellige ⁊ in sequentibus regulariter. quoniã coacte aliquãdo damus aquã frigidaz in quãtitate: vt in tertiana pura vbi adsunt conditiones s̃m quarti. de cura putridarũ enumerate. Itez ⁊ de febre pestilentiali. Auicenna. Item de causone. calida autez vehementer resoluent eius tepidam caliditatem. propterqꝫ cõmuniter habentes cpar excessiue calidum habent stomachũ frigidũ. si acuta mordebũt: ⁊ in spasmũ cordis morsum adducẽt. debent itaqz ista si administrãtur temperari ne subito: sed gradatim lapsum suum renouent: ⁊ melius: ⁊ hec erit operatio s̃m sapientiã.

❡ Uigesimussecundus. ꝙ melius ⁊ cõuenientius est: vt frigida stomacho exhibita non sint oĩno a calis denudata: propter cõplexionẽ eius nãlem conseruandam: ⁊ vt digestio melior perficiatur que calido perficit̃.

❡ Uigesimustertius. ꝙ studere debemus quantum possumus: vt que stomacho exhibemus sint grata ei boni odoris non displicabilia. ⁊ hoc in farmacijs alteratiuis ⁊ confortatiuis. ⁊ est canon Gal.

❡ Uigesimusquartus. ꝙ ab humidis vt pote est in dispositionibus stomachi abstineamus: qm̃ villos stomachi relaxãt ⁊ fluũt cito in stomachũ nõ imprimentia.

Nocentia stomacho sũt omnia que sunt dure digestionis. ⁊ tu hec corrige: vt sup̃ deci

me canone. Omnia ventosa. Mordicatiua. Acuta. Inculcatio nimia cibi ⁊ potus. Repletio nauseatiua. ⁊ est de rebus magis vitādis. Auicenna. Omnis res excessiue q̄litatis actualis vel potentialis. Abhominabilia vomitum ꝓuocatiua. Indigestio quelibet. Nimium humida. Omne laxatiuuz. Omnia de facili corruptibilia vt lac. Unde Auicēna decimatertia tertij. de rebus in quarti vsu nocet stomachus. Et lac est nociuum stomacho ⁊ similiter medulle ⁊ cerebella similiter. Et fructus de facili corruptibiles. Et olera aut blitis. Mala masticatio: indebita ciborum assumptio: quia quod preponitur postponi deberet. Diuersitas cibariorum i eadē mensa assumptorū. Item ventositas in stomacho faciens cibum lauigare. Similiter ⁊ prohibitio fecis ⁊ ventositatis est maximi nocumenti. Auicenna allegato capitulo. Vapor malus ad cerebruz ⁊ stomachuz eleuatus. ¶ Et ex medicinis ⁊ cibis stomacho magis nociuis sm plurimū est granū pini ⁊ selch: ⁊ albedoragi. Auicenna allegato capitulo. Grana tamē illa cum zuccaro preparata conferunt. Auicenna: ⁊ tu cōsidera. ¶ Comestio sine appetitu ⁊ appetitus sine comestione: quoniam stomachuz replet malis humorib⁹. Coitus superfluus. Item post assumptionem cibi immediate factus. Unde Auicēna. Et coitus est ex rebus magis nociuis stomacho. Et vomitus laboriosus. Unde Auicenna. Et quamuis sit iuuatiuus ex parte purgatōnis: nocet tamen plurimuz cum debilitate. Omnis fortis passio capitis. Omne accidens anime immoderatuz: vt tristitia timor ⁊ hmōi. Tussis multa. Sternutatio multa. Omnis epatis distemperantia pulmonis ⁊ fellis ⁊ intestinorum. Itē fortis mēbrorum opilatio. Fluxus nimius. Sollicitudo superflua. Retentio superfluitatum superioruz ⁊ etiaz inferiorum: vt dictuz est non abstergendo cutem. Uigilie multe. Post cibuz non moueri. Uinuz maluz ⁊ est de maxime nocentibus vt acetosum vel acerbum. Item bibere trincando: quoniaz cum vino attrahitur aer stomachuz ledens. Lotio oris cum aqua ante cibum. ¶ Calida nocentia stomacho sunt Absinthij succus Auicē. ⁊ Mes. ⁊ tu hec cōsidera. Abrotanum. Aloes maluz ⁊ non lotum. Anas est grauis stomacho. Anisuz. Assati. Assa. Auellana. Been. Butyruz. Canabis semen. Cāphora. Cappares saliti non conditi. Cartamus. Cascus recens non salitus Auicē. Caules orti in estate vel cocti cum oleo ⁊ sale Auicē. Caude animaliū. Centomeuz ⁊ est species absinthij. Cerebra animaliuz dictuz est. Cerasa. Citrulli. Cuz ꝗ caro eius. Auicenna. Coriandruz humidum ⁊ specialiter succus eius. Cucurbita. Cucumer. Dactilus. Faba. Faseoli. Ficus ⁊ specialiter humide. Grana pini. ⁊ de hoc in dubijs. Genestra. Iuiube. Lac dictuz ⁊ lacticinia. Lens ⁊ specialiter cum cortice sumpta. Mala imatura. Matricaria. Melones. Medulla animaliuz. Mespila. Mustum. Nuces antique recentes vero minus nocent. Oleuz nucum. Amigdalarum dulcium. Pira ⁊ specialiter cruda: ⁊ stomacho ieiuno sumpta. Poma similiter acerba ⁊ cruda. Porum. Pruna. Raphanus. Rapa cruda. Terbentina. Uinū nigrum grossum ⁊ multa vini assumptio zuccarū viola. ¶ Et inter calida habes sicca ⁊ inter frigida hūida stōachū ledentia: que ex te colligere facile erit. ¶ Quib⁹ peractis cōsequens est: vt prosequar ad agēdū de modo curationis quartū malarum complexionum.

¶ De mala complexione frigida stomachi materiali ⁊ immateriali. Rrica. vj.

Stomachus vt plurimuz patitur a mala complexiōe frigida ⁊ humida materiali.

Cause Et ex causis eius quedaz primitiue sunt vt frigiditas aeris. Usus rerum frigidarum in cibo ⁊ potu. Superfluuz exercitiū. Coitus superfluus. Animi accidentia mala vt tristitia ⁊ huiusmodi que narratione infirmi cognoscuntur. ¶ Itē quedam sunt per cōmunitatem cause: vt frigiditas communicata sibi a cerebro frigefacto: aut intestinis aut splene: aut epate. Et sic similiter cum communicatur ei mala complexio calida excessiua qua resoluitur humidū eius: ⁊ sic per accidens infrigidatur: quemadmodum accidit habentibus epar excessiue calidum ꝙ stomacum habent frigidum: vnde oportet te multum diligenter de ipsis talibus membris interrogare.

Signa demonstratiua frigiditatis in stomacho: quia sentitur frigiditas in eo. Et iuuatur calidis. Et ꝙ non digerit ⁊ precipue res difficilis digestiōis. Et est cum paucitate sitis lingue albedine. vel ad albedinem declinantie: ⁊ ꝙ appetitus est satis intensus. Iteȝ color mutatus erit ad albedinē: ⁊ reliqua signa frigiditatis. Item quia cibus tarde descendit ⁊ aliquando non descēdit: sed post spacium quoddā euomitur: ⁊ tunc non percipitur in eo mutatio notabilis. Item eructuatio acetosa est eius significatio: ⁊ maxime quando cibus non est comestus acetosus. Itē ex significationibus eius est ꝙ post assumptuz cibuz ⁊ potuz per plures horas accidit stomacho extenso dolor qui nō sedat̄ nisi vomitu rei acetose. ¶ Itē quandoqȝ percipitur rugitus ⁊ inflatio in mala complexione frigida stomachi: ⁊ hoc maxime quādo cuz ea coniungitur complexio naturalis calida ipsius stomachi: ⁊ quando ita est tunc adest sitis ⁊ augmentatur corruptio. ꝙ si fuerit cum humoris vitio tunc materia erit natās: aut inuiscata: aut imbibita: aut frigida flegmatica: aut melancolica: ⁊ de his omnibus ponent̄ signa. ¶ Natātez materiā ostendit eius fluctuatio. In ieiunio apud motum ⁊ sumpto cibo vel potu subleuatur ⁊ supernatat: ⁊ facit nauseā. ⁊ si multa sit semper facit nauseaz ⁊ vera pauca non nisi sumpto cibo. Et facile egreditur. vomitu vel secessu etiaz dato aliquo abstersiuo. ¶ Imbibitā significat singultus: neqȝ adest aliquod signoruȝ predictoruȝ.

¶ Signa materie flegmatice sunt: quia cadit appetitus propter imoderatam discrasiam: aut quia est imbibita: ⁊ imbibitio iuuat ad expulsionem: ⁊ non ad attractionē. Iteȝ ex cibo assumpto non dilatatur pulsus sicut ꝯsueuit. Itē sentitur grauedo ⁊ pondus. Iteȝ inflatio: extensio: ⁊ nausea: ⁊ non quiescit nisi cum eructuatiōe. ¶ Q, si melancolia: tunc apparent ex signis flegmaticis: ⁊ cum his timor ⁊ pusillanimitas. Itē saltus in mirach: ⁊ quandoqȝ perducit ad epilepsiam ⁊ melācoliam. Item adest appetitus plurimus cuz debilitate digestionis multitudine inflatione inquietudine sollicitudine. Etiam egestio: vrina: regimen: habitudo: complexio ⁊ huiusmodi maxime te iuuabunt ad eius humoris peccantis noticiā.

¶ Signa si per cōmunitateȝ. vt a cerebro: quia passus est aut consuetus pati sodaz. fluxum humorum ad oculos: ad nares vel ad pectus tussiendo: modo vero non: sed stomacum lesum sentit quem prius nō sentiebat. ¶ Q, si ab epate: quia fortiter fuit inflāmatus: aut quia iam debilitat⁹ est: aut aquositas multa multiplicata: vt in asclite. ¶ Si a splene: quia lesio in eo: vt durities: opilatio ⁊ huiusmodi. ¶ Et consimiliter de alijs per oppositū eorū que dicentur de mala complexione calida stati.

Cura. Canones. ¶ Primus canon ordinatio diete. ¶ Secūdus euacuatio minoratiua si loc⁹ materie tolerat. ¶ Terti⁹ digestio. ¶ Quartus euacuatio eradicatiua ⁊ iterata. Et hoc melius placet Auicenne ꝓpter debilitatē membri. ¶ Quintus est diuersio. ¶ Sextus confortatio eius. ¶ Septimus correctio mēbri mandando si quid est tale. ¶ Octauus est correctio acciden-

tium si quod remansit.

¶ Primus canon completur ordinando dietã scdm exigẽ tiã cause administrãdo cõtraria male complexiõi: cibaria sci licet ꝛ potus: vt supra 2°. ꝛ. 3° tractatu.

¶ Pro complemento sciendum ꝙ materia in stomacho existens: aut est infusa in partibus etiam minimis stoma chi: ꝛ tunc dicitur stomachus eruccãs. Auicẽna. aut im bibita sicut imbibitur pannus tinctura viscosa non pene trante ad minimas partes: sicut est videre in pannis ma le tinctis aut est adherens aut est natans in fundo. ¶ Q2 si fuerit natãs: tunc aut materia petit superiora: quod co gnoscitur ex nausea fastidio oris stomachi ꝛ huiusmodi: ꝛ tunc cuꝫ secundum plurimum causa sit calida: euacua cuꝫ euomitiuo ex aqua tepida cum aceto: ita tamen vt to tũ sit tepidum: vt supra in canonibus generalibus. ¶ Q2 si fuerit flegmatica: da vomitiuum forte vt aquaꝫ rapha ni aut oximel squilliticuꝫ cum aqua tepida ꝛ huiusmo di. Iteꝫ da agrimina prius: deinde vomitiuum exhibe: ꝛ facilior fiet inde vomitus. vt infra de vomitu. ¶ Q2 si de clinauerit ad inferiora: quod ex grauitate partis stoma ci inferioris cognoscitur fac euacuationẽ minoratiuã cũ medicina debili: vt cũ pillulis alefanginis: pillulis de iera simplici cassia mãna: clisterijs: colerijs ꝛ huiusmodi: quo niaꝫ materia est in via ductus ꝛ parata. naꝫ fortis trahet de aliena materia vt supra.

¶ Deinde digeras quod restat cuꝫ digestiuis ad hoc vt q̃r to tractatu. ꝛ tu ibi: ꝛ semper sint digestiua etiã stomachi confortatiua.

¶ Deinde procedas cuꝫ eradicatiuis: aut iterabis euacua tionem vt dictum est: ꝙ si locus materie non patiatur ita citam euacuationem: aut quia materia sit: aut imbibita viscosa: aut stomachus sit eruccans ad intellectuꝫ datis: tunc venias primo ad tertium canonem: vt digeras ma teriã cũ incisiuis in viscosa ꝛ grossa. vt est oximel simplex. Aut acetosus compositus cum aqua mẽte vel huiusmo di. que ꝛ si sit stiptica: tamen propter eius facilem substã tiã non multuꝫ stipticat: ꝛ plus iuuat confortando q̃ꝫ no ceat stipticando. ¶ Aut in subtili penetrãte dando ea q̃ ingrossant ꝛ penetrant: vt sirupus acetosus simplex: aut iulep violatum cũ modico sirupi acetosi: cũ aquis appro priatis: vt de endiuia violarum acetosa ꝛ huiusmodi. Et consimiliter de melancolia agenduꝫ. ¶ Et hic nota ꝙ si rupi tales debent iulepiçari vt melius penetrent. ¶ Se cundo ꝙ itermiscen aliquid de materia calida dato ꝙ ru brica sit de frigida. quia visum fuit fuisse satis consequẽs ꝛ vt breuitati indulgeam: vt infra rememorabo in rubri cis de materia calida. ¶ Sed ante quartã perfectionem nota ꝙ nihil est quod sit magis conferens stomaco q̃ꝫ ie ra. Auicẽna decimatertia tertij. de curationibus de mo dis vniuersalibus: ꝛ hoc maxime quãdo est egritudo ma terialis. In calido autẽ ꝛ sicco in materiali nocet. Auicẽ na eodẽ loco: sed stomachis hodiernis non placet. ¶ Se cundo sis memor eius quod dictum est in decimoquinto canone. supra. Iteꝫ eius quod dictũ est in nono. naꝫ itera tio euacuationis multũ laudatur ab Auicenna allegato loco: sexto capitulo. ¶ Tertio vbi materia fuerit pauca non indigemus istis euacuatiuis: sed sufficit dieta debita cũ medicinis confortantib⁹ intus ꝛ extra administratis eric cantibus ꝛ consumentibus materiam: vt est sirupus ab sinthij ꝛ medicine absintiales: çinçiber conditũ ꝛ huius modi secũdũ ꝙ exigit materia. ¶ Quarto vt magis cer tificeris ad agendum circa ipsum. scito quod cum vrina aut egestio incipiũt rectificari ita ꝛ stomachus. ¶ Ue nio deinde ad particularem euacuationẽ: ꝛ audi Auicẽ nã de cura cõplexionis stomachi cuꝫ materia: ꝛ neqꝫ edu catur a stomacho humor nisi ad parteꝫ declinationis ipsi us in euacuatione. Si auteꝫ ambigua sit: educ natantem qui sequitur os cuꝫ vomitu: ꝛ cuꝫ qui est illi contrari⁹ cuꝫ solutione. Et iã dictũ est qꝺ si humor est imbibitus intrã eo ꝛ non est nisi subtilis in essentia sua: tunc melius quo cu ratur est aloes: ꝛ de hoc in dubijs: ꝛ ablutuꝫ est rectius ad confortandũ ꝛ non ablutũ ad purgandum: ꝛ yera est cõ uenientior ambobus propter illud quod est de speciebus rectificantibus ꝛ adiuuãtibus ꝛ prohibẽtibus a nocitũ. ꝛ proprie pura non permixta cũ melle. Hec Auicenna al legato capitulo. Nã mel si reddat ipsam magis solutiuã reddet ipsaꝫ min⁹ confortatiuã. Ideꝫ Auicenna. ꝛ de his dicetur in dubijs. ¶ Et hi canones de euacuatione intel ligendi sunt precipue quãdo materia contenta in stoma cho est eius vitio ꝛ non aliorũ mittentiuꝫ sibi: vt sunt aut corpus totum: aut epar aut splen ꝛ huiusmodi: vt de his statim. ¶ Q2 si fuerit ex parte totius: vt qꝛ corpus fuerit plectoricũ: fiat flobothomia de nigra si particularia con sentiunt: aut sibi proportionabile vt ventosatio crurũ na ticũ cũ scarificatione: prouocatio emorroydarũ mẽstruo rũ ieiunium exercitiũ ꝛ huiusmodi. Unde Auicenna. de cura complexionis stomachi cum materia. Et huiusmo di quidem materijs confert flobothomia quando illic est repletio: vt remoueatur humor ad venas ꝛ extremitates. ¶ Q2 si fuerit cerebrum: tunc fiat purgatio ꝛ cõfortatio: vt supra de dispositionibus capitis. primo capitulo. ſm ꝙ exigit materia. ꝛ tu ibi. Et sis memor ꝙ masticatio pluri ma masticis facta ſm canones disponit flegma mirabili ter: ꝛ confortat stomachum: ꝛ non permittit ipsuꝫ iteruꝫ recipere. ¶ Q2 si fuerit epar euacua ipsuꝫ digerendo ma teriã: ꝛ confortando stomachuꝫ ne recipiat: ꝛ modus di cetur in sequenti capitulo: ꝛ vt plurimũ remittit coleram. ¶ Q2 si splen digeras cũ oximelle habente virtutẽ corti cis tamarisci: scolopendrie ꝛ hmõi. Deinde euacua. vt in fra decimoquinto capitulo. nã mittit melãcoliaꝫ: ꝛ ꝓpor tionabiliter de alijs suo modo dicatur.

¶ Quintus qui maxime locum habet vbi materia ad sto machũ aliunde fluit complet cũ fricationibus extremita tũ collutionib⁹: ligaturis ꝛ hmõi: vt frenesi dolore capitꝭ. apoplexia. Item euacuationibus per clisteria supposito ria. Iteꝫ ꝛ quãdoqꝫ ꝛ flõmia.

¶ Sextus perficitur cum his que ad extra ꝛ ad intra sto macho applicantur: ꝛ ipsuꝫ confortãtia. Ubi nota ꝙ ad extra applicantur sacculi. vnctiones emplastra siue cero taria: embroce: olea: ꝛ multi delectantꝰ plus in embrocis. Sed Auicẽna inquit. de euacuationibus cuꝫ modis vni uersalibus. Sed epithima ꝛ emplastra sunt meliora em brocis. Embroce enim sunt debilioris impressionis: ꝛ de hoc in dubijs. Et similiter quidã magis in cerotarijs: qui dam in vnctionibus. sed ex dicendis in dubijs apparebit difficultatũ harum solutio. ¶ Ad intra dantur sirupi de absinthio: de menta: de eupatorio: de citro. ¶ Confectio nes vt aromaticũ gabrielis gariofilatũ. Dyacinamomũ. Dyagalanga. Dyambra. Electuariũ de gemis cũ speci bus. Electuariuꝫ de citro Mesue. Electuariuꝫ pliris arco ticon. ¶ Puluere dãtur simplices ꝛ compositi. Ex sim plicibus iaꝫ dictis in principio capituli. Item fiunt ex ip sis pillule. Iteꝫ trocisci vt sunt galie muscate: trocisci de ro sa Mesue. de ligno aloes: de absinthio. trocisci de ciperis: ꝛ sunt optimi: ꝛ fiun vsus eis in pillulis. Iteꝫ valent ad in tra: tyriaca: metridatũ: çinçiber conditũ. ꝛ de h. e in fine de mala cõplexione sine materia. ¶ Ad extra vnguen tuꝫ vsuale stomachi frigidi confortatiuuꝫ. ℞. olei de ab sinthio. ℥. i. mastices. ʒ. s. de spica. ʒ. iij. pulueris gariofilo ruꝫ corallorum ru. ana. ʒ. s. ligni aloes. ℈. i. pulueris rosa. ℈. s. aceti expressi de pane assato. ʒ. s. fit vnguentuꝫ cũ mo dico cere. ¶ Ad idẽ cerotum. Recipe ligni aloes. Ma

lhe absinthij: masticis: ciperi: costi: zinziberis. ana.ʒ.i. calami aromatici: olibani: gariofilorum: macis: corallorum rub. rosarum mirti. an.ʒ.i.s. cũ cera ꝛ pice fac cerotũ. ℂ Et ex his potest fieri emplastrũ cum farina frumenti: ꝛ oleis positis in precedenti recepta addito modico vini albi. Itẽ ex his pulueres addito zuccharo: ꝛ consimiliter trocisci. ℂ Item quidã extendũt masticẽ calefactum cuꝫ pistello in mortario super scutũ coreuꝫ stomachale: deinde super aspergunt puluerẽ gariofilorũ coriãdrorũ preparatoruꝫ ꝛ mirti. Et si vis magis stipticare adde puluerem corallorũ. Hic autẽ leuiter pertrãseo: q: īfra de debilitate stomachi faciã te copiosuꝫ. vbi ponaꝫ multa ꝛ experta. ℂ Sed hic nota canoneꝫ. ꝙ magis stiptica debent applicari stomacho quãdo lesus est vitio aliorũ: quoniã oportet claudere vias. ℂ Tu itaqꝫ ex datis simplicibus compone ad libitũ ꝛ que cõmendãtur ad intra valent ad extra: ita ꝙ de confectionibus ꝛ sirupis: ꝛ electuarijs potes facere cerota vnguentuꝫ epithimata ꝛ embrocas: propter tamen modum cũ sis nouꝰ ponã exemplũ de sacculo ꝛ embroca. ℂ Epithima siue sacculus: q: hic loquor de sicco epithimate. ℞. rosarũ menthe absinthij: balaustiarũ: lãbrusce: mirti. an. M.s. gariofilorũ: macis: nucismuscate: corallorũ amborũ. añ.ʒ.ij. corticũ citri.ʒ.i. fiat sacculus in forma scuti. ℂ Embroca. Recipe has res dictas: aut ex alijs positis supra addendo nuces cypressi gallã ꝛ alia stiptica. vt tuo proposito conueniet: fac ea bulire in vino stiptico sufficientis quãtitatis bulitione satis conuenienti. Deinde infunde spongiã ꝛ exprimas fortiter in duobꝰ incisorijs aut cũ pãno in quo sit posita ꝛ cõstricta vt faciunt lotrices pānorũ: ꝛ sic calidã applica stomacho ter aut quater vt videbitur. Ultimo vnge cũ oleo aut vnguento ex predictis ꝛ dicendis infra de debilitate stomachi. Sed nota ꝙ non permittatur spongia infrigidari. Quid autem sit vtilius embroca aut epithima aut emplastrũ siue cerotuꝫ dictũ est, ꝛ amplius dicetur in dubijs.

ℂ Septimus completur corrigendo membrum mãdans. Et tu de eorum membrorũ correctione quere in proprijs rubricis: quoniam cura talis dispositionis stomaci est principaliter ꝛ maxime a tali dependens.

ℂ Ultimus autem ponit studiũ in correctione accidentiuꝫ que in tali casu euenire consueuerunt. que sunt dolor stomaci: morsus oris stõi: morsus cordis: sincopis: fastiduꝫ debilitas digestionis lienteria: vomitus ꝛ hꝫ. De quoruꝫ omniũ cura dcm̃ est: aut in sequentibus dicet in proprijs rubricis. ꝛ tu ibi. Sed si contingentur hec adinuicẽ quia stomacus ledat per essentiã ꝛ per cõmunitatẽ: tũc tu esto sollicitꝰ ad magis timorosum. iuxta illud Aui. prima quarti. de cura putridarũ in generali. Et oportet vt seruet res magis timorosa de vna duarum: ꝛ quarta primi. Tu quoqꝫ sis sollicitus ad id qđ magis suspectum est: vt verbi gratia. si fuerit a corde ꝛ de corde sit suspitio cũ sit membruꝫ principale. tu debes plus attẽdere cordi. Cõsimilr si poteris simul ꝛ semel vtriqꝫ attẽdere: fac si nõ attende plus instãti: ꝛ audi 2ꝰ quarti. Auic. Et quãqꝫ aggregant in stõ duo humores cõtrarij: ꝛ est ille qui est ibibitꝰ. verbi gratia. ex subtili colerico ꝛ effusus sit in ꝯtinuitate ex grosso oportet ergo vt intẽtio sit in eo qui est maioris nocumenti. Qui si fuerit mala cõplexio sine mãt: tũc sola sufficiũt alterãtia simplicia ꝛ composita dicta supra. Et in complemento sexti canonis sunt maxime ꝯuenientia vtraqꝫ sunt Dyatrion piperεon. Cõfectio muscata. Uinũ aromaticũ antiquũ purũ tantũ: q: loco medicine sumptũ liphatũ vt tolerat cerebri dispositio: ꝛ cũ pane assato. Dyamuscuꝫ dulce. Trisera ꝛ metridatũ vt supra. Dyacitonitẽ mellilotũ cũ speciebus. Dyamargaritõ. Et in suis ferculis vtat aromatibꝰ factis ex cinamomo, ꝛ alijs calidis vt supra stomaci confortatiuis.

ℂ De mala complexione calida stomachi materiali ꝛ immateriali. Rubrica. vij.

CAuse eius numerentur proportionabiliter suo mõ: vt de frigida actũ ẽ: que facilr sic discurrẽti manifestabuntur.

Signa demõstratiua imãlis ardor pceptꝰ in eo ꝛ ore eius etiaꝫ non assumpto cibo vel potũ calido inflãmatiuo Feb. sitis vehemẽs. Parua fames ꝛ cito cessat cum nõ datur cibus. ꝛ quãqꝫ accidit sincopis. ꝛ dicit fames sincopalis. ꝛ erit appetitus ad frigidũ ꝛ iuuatur eo. Et melius digerit grossa quã subtilia: quoniã talia in eo adurunt. Item vomitus: nausea: egestio erit colerica ꝛ vrĩa cõplexio habitudo. ℂ Qui si fuerit cum humoris vitio vt ex sanguine erunt vene tumefacte: ꝛ aderũt flegmones carbũculi: scabies: dulcedo in ore percepta: ꝛ reliqua signa sanguinis: vt in principio operis dictuꝫ ẽ. Qui si ex colera fuerit significabit macies ꝛ extenuatio corporis: sitis: oris amaritudo: salsedo: si flegma salsum in causa fuerit. Item percipitur cordis lesio ex mordicatione colere. Iteꝫ vomitus ꝛ hmõi: vrina citrina ꝛ egestiones citrine: cõplexio habitudo: regimen ꝛ hꝫ. Inquit Auicẽ. de signis male complexiõis calide in fine. Et scias ꝙ illius cuius stomachus est igneus sanguis est paucus malus: fetidus: acutus. quẽ abhorrẽt mẽbra diuersa ei in cõplexione radicali: quare nõ nutriunt eo. Fit ergo ille pauce carnis. ꝛ sunt vene eius exuberantes: quoniam sanguis inclusus est in eis quo non vtit nã: ꝛ stõma trahit ex ipsa sanguinem malũ.

Cura. Canones proportionabiliter agenduꝫ in cura male cõplexionis calide eius seruãdo ordinem canonuꝫ iam positorum de frigida.

ℂ Ordinetur dieta vt decet.

ℂ Euacuet vt securius materia saltẽ minoratiue cum pillulis alefanginis minutis cũ reubarbaro: vt verbi gratia. ℞. pillularũ alefanginarũ. ℈.i. de reubarbaro. ℈.i.s. formẽtur cũ sirupo de endiuia. nã semp excitãdo mãm calidam saltẽ colerica ab epate penetrãte. nã talis non videt in stomacho generari. ꝛ humiditas stãtica: sed de his supra quarto tractatu. de colerica vitellina. ꝛ tu ibi. Item ad hoc cassia: mãna: dyaprunis nõ solutiuũ cõfortatũ cum modico electuarij de succo ro. maxime si necessitas est. nã in eo casu cõcedit Auicẽ. scamonea. Item ad hoc idem iera.

ℂ Tertio digerat mã fm ꝙ ipa exigit. ꝙ si fuerit grossa vt colera vitellina: da siru. acetosuꝫ simplicẽ: aut violatũ cũ modico acetosi: aut oxizacarã ꝛ hꝫ. q̃ subtiliẽt ꝛ incidãt: ꝙ si fuerit alia colera vt prassina. da eius digestiua: vt quarto tractatu que nõ absoluant a ꝯfortatiuis stõi.

ℂ Et pro quarto ꝛ secũdo sis memor canonũ quos posui in quarta hic ante. in rubrica pcedenti. euacuabis itaqꝫ cũ lenitibꝰ: vt mãna: cassia: tamarindis ꝛ hꝫ. Et tu ꝓ ipsis euacuatiuis regre supra. quarto tractatu. vbi de his. ꝛ aloes in hac mã etiã proprietatẽ hꝫ: vt de frigida dictũ est.

ℂ Quintus compleatur: vt supra cum fricationibus: ligationibus ꝛc̃. vt supra de frigida.

ℂ Sextus cum his que ad intus ꝛ extra applicant. ℂ Ad extra valent ꝛ est expertũ. bucella panis infusa in vino granatorum comesta. Item ad idem cũ agresta. Item mutis citomoruꝫ: sirupus de mirto: de papauere. sirupus de acetositate citri. sirupus de granatis dulcibus acetosis Mesue. iulep rosa. viola. sirupus de nenufare. trocisci de spodio: de terra sigillata: de carabe. ℂ Ex confectionibꝰ tria sandali: diarodon. electuariũ de gẽmis sine specibus: diacitonitẽ sine specibus: manuschristi platũ sandalizatũ: dyadragãtũ frigidũ: dyaprunis nõ solutiuũ: de quo dari potest bis in die ante cibi assumptionẽ per duas horas cum aq̃ endiuie: aut aq̃ simplici cocta cũ zuccaro, hec et quã

docq; in modum pulueris redigantur ⁊ dantur. operare. vt placet. ¶ Ad extra inungant stomacus cum oleo rosato ⁊ modico aceti. ¶ Itē cerotum sandalinū Mesue. 11. distinctione. ⁊ est vltimum. ¶ Itē. ℞. oleoꝝ rosa. de mirto viola. ań. ℥. i. ⁊ si vis īfrigidare magis. adde nenufarinū tantūdem sandalorum rubeorum. rubeorū corallorꝝ margr̄. ań. ʒ. ß. lambrusce mirti. ań. ℈ i. aceti paruz. ⁊ ex his ⁊ aliis frigidis supra confice emplastra cerotaria sacculos epithima vt libet. ¶ Sed hic aduerte qm̄ ista frida ledūt pect⁹. ⁊ eorum mora est in fine magis causa lesionis stomaci cuz sit cōplexione frigidus vt supra. nam timor in infrigidādo est maior Aui. de curationibus cum modis vniuersalib⁹. hinc non debent super eum multū morari. Vñ Aui. de cura male cōplōnis calide in fine. Cumq; emplastras stomacum ex emplastris īfrigidatiuis. caue tunc ne velamen eius infrigidet aut epar tali infrigidatione qua eoꝝ operationes naturales ledant. Et ex istis infero q̄ emproce in h̄ casu sunt meliores emplastris cerotariis ⁊ hʒ. qm̄ nō sunt ita fortis impressionis de quibus in dubiis.

¶ Septim⁹ similiter cōpleatur. vt supra de frigida corrigēdo membrū mandans: cuius correctio pʒ ex dictis supra aut ex dicendis infra suis rubricis.

¶ Ultimus ē consimiliter adimplebit: qm̄ cura accidētiū illoruz aut ex suprascriptis: aut subscribendis rubricis maxime ⁊ principaliter dependent.

Cura si vero fuerit mala complexio absq; materia sola sufficiunt alterantia. vt supra de frigida ꝓporcionabiliter. ⁊ tu hec singula considera.

¶ De cura male complexionis sicce materialis ⁊ immaterialis. Rubrica. viij.

Eius causa esse potest aer siccus ventus borealis balneū sulphureum salsum ⁊ hmōi. vsus cibi ⁊ potus ⁊ medicinarum exiccantiū simpliciū vel cōpositaꝝ. labor nimius. Itē tolerātia nimia famis aut sitis. vigilia superflua. tristitia ⁊ hʒ.

Signa demrātiua saltem cū causa ē ex primitiuis satis nota sunt. ipsam etiā significāt sitis vehemens. exiccatio superflua ligue. ꝑuatio sputi. corporis extenuatio siue arefactio. Itē iuuaꝫ humidis. ⁊ multa talia per cōtrariū eoꝝ q̄ statim dicent de mala cōplōne humida.

Cura ⁊ cura eius. scito primo q̄ in humectādo stomacum spacium requirit longius q̄z in exiccando ipsum humectatū. In calefaciendo aūt ⁊ infrigidando spatium videtur equale: ⁊ lʒ infrigidando sit timor maior: tñ in humectando ⁊ exiccādo timor est similis. Aui. decimatertia tertij. de curationibus cum modis vniuersalibus. est itaq; difficile humectare siue difficilius ⁊ c̄. qm̄ inter qualitates omnes minime actiuitatis est hūiditas. ¶ Et si fuerit materialis ordina dietam humidam cōuenientē ex cibis humidis ⁊ potibus humidis. de qbus supra tertio tractatu. ¶ Euacues ⁊ digeras materiam vt opus erit. ⁊ diuersiones facito si necesse erūt seruando similes octo canones. vt supra de calida ⁊ frigida. ¶ Et anteq̄z veniam ad sextum scito q̄ siccitas hic in stō inherens est sicut ethica q̄ si fuerit confirmata nō recipit curam: sicut nec ethica. ¶ Item nota q̄ non est tibi possibile humectare stōm nisi humectes totum corpus. ⁊ de isto in dubiis. ¶ humectaꝫ aūt stomacus cum tribus instrumētis ꝑncipaliter. Cibo. s. Potu. Et balneo. ¶ Et lʒ cibi humidi ⁊ potus habeantur vt supra. tamen hic memorabo aliqua magis laudata ⁊ est lac humanum ab vbere sumptū: aut asininū: aut caprinum: ita q̄ sit actu calidum ⁊ ab aere non alteratū: ⁊ nutrire aialia talia ex herbis humidis. Ualent iuscula ordei in brodio pulli facta. Item aqua eius excorticati facta s̄m artem decocta vsq; ad crepaturam ipsius cōplete. Ualet panis bene coctus cū pauco sale. Aui. ⁊ tu hec considera. Item pisces parui petrosi ⁊ magni laudati. vt supra tertio tractatu. Item carnes paruarum auium edi. vituli lactentis. testiculi galloꝝ. oua sorbilia. ¶ Sit vinū subtile pauca participās stipticitate. paucaq; vt op⁹ non sit cōmixtione aq̄. ⁊ est de maxime ⁊ magis humectātib⁹. ⁊ qdā laudāt dulce multa aq̄ cōmixtū s̄m ei⁹ vigorē. Sʒ Aui. vituperat hec aqua cū vino. ⁊ tu nota cū est ꝓpo caplo. Et cum fortificatus fuerit. vtaꝫ pedib⁹ vituloꝝ ⁊ hʒ. ⁊ dieta grossiori. Sit itaq; cibus in ꝑn⁹ facile digestionis ⁊ pauce quantitatis ne stomacus eo grauet. ⁊ permittaꝫ ipsm cōplete digeri ante quam exhibeat scōs: ⁊ nō pōt multū ita q̄ nō faciat cibus natare. sed optime ꝓportionet potū cū cibo. ¶ Et balneet in balneo aq̄ dulcis q̄ sit tepida non calida resoluens. neq; frigida vt non sequaꝫ horripilatio. ⁊ in die plus ⁊ min⁹ reiteret balneuz: s̄m q̄ siccitas est maior ⁊ minor. attenta semper virtutis constantia. Stetq; in eo donec corpus tūc reincipiet. ⁊ extrahatur antequam tumescat. tumor enim est signum alterate humiditatis. ¶ Sed hic nota q̄ non oʒ in isto expectari tūor notabilis sicut fit in sano. q2 prius deficiet eger. sed aliqualis ⁊ remissus iux ta virtutis tenorem. Item non debet in eo sudare ne resoluatur. sed debet in eo submergi vsq; ad collum: ⁊ parum in eo morari saltē vsq; ad poroꝝ dilatationem. Deinde debet quiescere paullulū ⁊ postea potare lac subtile vt humanū: ⁊ est ceteris cōuenientius ꝑꝑ cōuenientiā: aut asininū: q2 habet subtilitatem cōuenietē ⁊ non caseatur. Aut lac caprinum: vt de his dictū est plene. 2. tractatu. cap. de lacte. aut dabiꝫ aqua ordei excorticati decocti vsq; ad crepaturam exclusiue ⁊ supra. ¶ Exteri⁹ āt fiant inunctiones ex oleis: vel vnguentis ex rebus hūidis supra in principio rubrice positis. ℞. olei. viola. ℥. i. cere albe. ʒ. ij. aceti parum: misce. ¶ Uel. ℞. olei nenufarini: vio. ro. violarum. ań. cere. Et cōsimiliter potes facere ex his emplastra: embrocas: ⁊ alia vt libet. Sed hec extrinseca sunt pauci vigoris. ideo ad ea que interius exhibentur stude ex quibus omnibus patet quid in materiali agendum sit.

¶ De cura male complexionis humide. Rubrica. ix.

Et ꝓportionabiliter dic d̄ causis hūide: vt d̄ sicca dcm̄ ē: ⁊ tu eas tibi ordia.

Signa demrātiua. paucitas sitis: ledi ab humidis: ⁊ ea abhorrere: iuuari ex pauco cibo: ⁊ ledi a multo: multitudo sputi ⁊ saliue. Itē nausea que accidit ex assumptione cibi qñ est humiditas ori stōi adherens: ⁊ ex cibo mouet.

Cura. Canones. q̄ si fuerit mālis habes canones octo iam dictos qbus vtere. ¶ Deinde in particulari ad remedia veniēs pono ꝑus duos canones vbi sit mālis. ¶ Primus est exiccatio cū incisione. ¶ Scōs est cōfortatio: ⁊ s̄m plurimū cū calefactione. ⁊ dicaꝫ s̄m plurimuz: qm̄ mā in stomacho repta est mā frigida. est enim lacuna flegmatis. Mesue. que autem sint medicine incisiue habes supra quinto tractatu. ⁊ tu ibi. Itē calide in. 2. de qb⁹ i ꝑncipio rubrice actū ē calefactiue. ⁊ incidunt hic ea nō numero. sed tu ex illis cōpone. ¶ Aliud. ℞. anisi: seminis feniculi ana. ʒ. i. bulliant in aqua cōuenientis quantitatis ⁊ dissoluatur çuccaꝝ aut mel in ea: ⁊ coleꝫ. ¶ Ad idē valēt trocisci rosati de rosis recētib⁹. Aui. in hoc tractatu. 2. ⁊ sunt trocisci vniuersitatis. ¶ Et qm̄ cura hʒ dependet ex similitudine cure male complexionis sicce: de qua satis ad plenuz h̄ me nō extēdo. ad qd̄ cōcurrit. q̄ hec facilius curabis inter omnes alias cōplexiones malas. ¶ Et vltimo scias q̄ tardāda est administratio stipticoꝝ: maxime in mālı. vnde pri⁹ procede cum incisiuis calefacientibus vltimo cū stipticis: ⁊ ex his pʒ qd in materiali agendum. ⁊ tu considera.

¶ De nimia sensibilitate stomaci. Rubrica.x.

Ec sensibilitas de qua est s̄mo ē egritudo q̄ fit p̄ malē dispōnem in organo sensus tact⁹ impressam: cuius cā ē aut discarnatio ⁊ discoop̄tio nerui aut nimia raritas oris stōi. quapropter ois cā siue calīa siue frida facilr ⁊ acute imprimit.

Cura canones ordinet dieta s̄m cām. ¶ Sʒ hic nō q̄ in his non dʒ fames tardari. sed debent statim ⁊ in p̄ncipio famis pasci cum pane infuso in aliquo rob fructuum. ⁊ precipue qn̄ causa ē calida. In succo granatorū acresthum ⁊ h⁹. de qbus in rubrica de mala complexione calida. immo qn̄qʒ tāta ē sensibilitas vt ad narcotica extēdere debeamus. Auic. Sed illud fiat cum facilitate. nam cā calida talis sepe ad sincopim perducit propter cōitatem ad cor. ¶ Q̄ꝫ si fuerit ex cā frigida. quod cōprehendes ex tremore ⁊ spasmo. p̄p cōitatem ad cerebrum ⁊ h⁹. tunc dare debes que stomachum ꝯfortant calida. vt vinum stipticum per se. aut cum medicinis aromaticis stipticis subtiliatiuis. de quibus actum est in p̄n⁹ rubrice. ¶ Q̄ꝫ si fuerit cū mā: euacua: ⁊ digere vt supra in octo canōibus de mala cōplexione frigida.

¶ De regimine ei⁹ cuius stomac⁹ est paruus. Rubrica.xi.

Ufficit in hac p̄te solum enumerare stomaci pui regimē. nā eius paruitas nālis bn̄ficio medicine aliter i q̄ntitate mutari nō pōt. Multi tn̄ conati sunt adhibere remedia cum humidis ⁊ calidis in paruo volentes eū extēdere. ⁊ in magno cum fascijs ⁊ h⁹ ꝯstringendo sed credo ipsos parum profecisse. ⁊ ideo de his supersedeo. ⁊ ad regimen quo iuuāt venio. Nam Auicē. vt extimo sic credidit vt ego. nam rubrica eius dicit. de regimine ei⁹ cui⁹ stomacus est paruus. ⁊ non dixit cura: quoniaʒ curari nō potest. Regimen itaqʒ in quibusdam canonibus ponam. quorum complemēta ex habitis supra tertio tractatu. amplissime perfici possunt. ⁊ prius ponā signa.

Signa demōstratiua. cognoscitur tactu ⁊ visu. vt qꝛ hʒ manifestum tumorem retundum in supiori parte ventris. maxime post cibi repletionem. ⁊ inuenitur tensio tunc cum malitia anhelitus. ⁊ cum tactu comprimitur sequitur eructuatio absqʒ dolore. Item priuatio talis tumoris apud inanitionē. ⁊ vbi dictum est extram non recipit maxime quando distans est a natiuitate.

Cura canones. ¶ Primus ex parte diete sumpt⁹. cibi coꝝ sint pauce quantitatis ⁊ multi nutrimenti. Et ex rebus stō ꝯferentibus. vt oua ⁊ alia cibaria cocta cū rebus bn̄titibus stomacum ꝯfortare. ¶ Scd̄s cibi ꝯuenientes ei sunt cibi habentes stipticitatem ⁊ amaritudinē sine acuitate ⁊ mordicatione. vt absinthium. mentha. ⁊ h⁹. vt supra. ¶ Et hic nota canonē q̄ dato q̄ ista stiptica ꝯferant stomacis sanoꝝ: nō tamen ita ꝯferunt stōacis egroꝝ. ⁊ maxime qn̄ sint vehementer stiptica. ⁊ cā: qm̄ vehementer stiptica. exiccātia hora stomacoꝝ exiccatione nociua. Aui. vbi de hoc. Oportet itaqʒ ne cū facilitate administrētur in egris quando sunt necessaria.

¶ De dolore stomaci. Rubrica.xij.

Ude dolor stomaci est tristis sensatio scā in eo a re cōtraria siue nociua. ⁊ subito ⁊ materialiter imprimente.

Causa cuius est aut mala complo siue mā calida aut frigida aut materialis: aut ꝓprie mordicatiua acuta. vt solutio continuitatis: aut mā ventosa extensiua aut mordicatiua aut adustiua. aut ab vtrisqʒ simul. Nam multa materia replēdo dolorem causat extensiuum. ⁊ sua acuitate mordicatiuū. Et dicitur dolor stomaci precordiorum dolor: quarto afio. acō mento scd̄o. a viatico nominat angustia ⁊ tortura.

¶ Et descēdendo magis ad p̄ticularia qm̄ hoies ex lascitiā nostro in tp̄e ab eo permaxime molestant ponā aliquos casus euenire consuetos. de quibus etiam ⁊ princeps noster. ¶ De hoibus itaqʒ sunt. quibus accidit dolor stomaci cū comedunt ⁊ sedat p̄ digestionē: ⁊ hi sunt plurimū melancolici. in quibus melancolia a splene venit in maiori q̄ntitate q̄̄ debeat ad stomacum. ⁊ patientes melancoliam mirachialē. nam ante cibi assumptionem. stat humor quietus. qꝛ grossus frigidus. post autem cibū assumptū cōmouet mā que prius quieta manebat. Itē a caliditate debilis stomaci eleuatur ea hora a mā ventositas vel vapor: q̄ mā p̄pter debilitatem caloris cōuersa in acetositatē ledit. Cum aūt cibus a stomaco egredit cessant cause doloris. ¶ Aliq vero sunt quibus accidit dolor cum stomacus ꝯstringitur supra cibū: qꝛ in hora digōnis. s. circa horaʒ quartam a p̄ncipio assumptionis cibi ⁊ durat pluribus horis: qn̄qʒ vsqʒ ad. x. ⁊ vltra scd̄m materiei quantitatē ⁊ tardū descensum siue exitū eius a stō. vnde non videntur alleuiari a dolore donec aut euomāt q̄ddam acetosum q̄ superfusum ebulit; aut qd colericū. aut q̄d cum cibo in intestinis descendit. Et cā p̄mi est effusio melancolie a splene ad stomacum aut in stomacho existens: que venit ad excitādū appetitū: sed superflua est: aut tolerantia nimia famis que stomachū malis humoribus replet: vt tertia p̄mi. de regimine comestionis in fine. Secundi vero est effusio colere ex epate ad stomachum: que etiā venit gr̄a iuuande digōnis: sed ipsa superfluit vt melancolia: q̄ si vomitu non educit: sed cum cibo descendit. egestiones sunt valde colerice. ¶ Quibusdā accidit dolor aut adustio vehemens: ⁊ cū comedunt sedat cuius causa est effusio materierum mordicatiuaruꝫ ad stomachū cum est vacuus a cibo: aut acetosaꝝ melancolicarum: ⁊ sunt raro: aut acutarum colericarum: vt sunt cepe. ¶ Alijs vero accidit dolor p̄p repletionem nimiaʒ. vnde qn̄qʒ ebulit cibus ⁊ putrefit: ⁊ accidit non raro adustio fortis in stomacho eoꝝ. ¶ Nonnullis accidit ex ventositate dolor fortis aut pungitiuus. ¶ Multis vero accidit ex vēhementia sensus oris stomachi eoꝝ ex effusione māe acute ad eum dolor vehemens perducens qn̄qʒ ad sincopim: vt supra de sincopi. ¶ Plurimū nōnullis accidit ex potu aq̄ frigide dolor estuosus ⁊ clamosus ex mala ꝯplone ipressa. Unde moriunt qn̄qʒ subito cōicato dolore ⁊ mala ꝯplone frigida extinguente spiritum cordis: q̄d nō ꝯtingit de causa calida: quoniaʒ frigiditas mortificat. p̄ma p̄mi. de ꝯplexionib⁹. ⁊ qn̄qʒ talis dolor descendit: ⁊ facit euenire colicā. ¶ Pluribus vero accidit dolor q̄ p̄durat longo tempore nec vomitu: nec aliqua euōne sedat. Cuius causa est imbibitio humoris: vel collectio apostemosa in eo: quare nō supernatat: vt vomituʒ bonum faciat: nec descendit: vt cum fece egrediat. ¶ Ceteris accidit dolor facta digōne vel circa. ⁊ euomūt ⁊ liberant ab eo. Cuius causa est effusio materie catarralis ad ipsum: que multiplicata ex istis hora digestionis. Facte vero spāliter tp̄e somni ⁊ virtutis stimulādo. ¶ Quandoqʒ accidit dolor stomachi ex assumptiōe rei acute ⁊ mordicatiue: vt medicie ⁊ h⁹. ¶ Qn̄qʒ accidit dolor grauatiuus ⁊ pōderosus: ⁊ videtur habenti habere panē: aut lapidē mā eadē stō: cuius causa est multiplicatio māe flegmatice in eo. Et si est continu⁹: causa est materia eadem facta permāsiua. Si vero fit dolor stomachi periodicus: tunc nō est a stomacho sed ab alio membro mittente. ¶ Quandoqʒ permutatur ad cerebrum. qn̄qʒ ad cor: qn̄qʒ ad neruos: qn̄qʒ ad intestina. ⁊ causa si est humoralis est motus ipsius humoris facientis dolorē q̄ est flumaticus vel naturalis. si ventositas patet.

Signa demonstratiua doloris stomachi q̄ est a mala complexione immaterialiꝫ aut materiali nota

sunt ex signis positis in precedentis rubricis.

¶ Et signũ q̃ e cã cole ẽ vomit⁹ colic⁹ si accidit ⁊ q: dolor ẽ itẽsus cũ mordicatione calitate. siccitate oris amaritudine existib⁹ colicis. epatis isl̃amatiõe. Itẽ subuersio stõi quasi ↄtinua extremitatũ friditas. Q; si fuerit effusa ab epate: tũc mordicatio aliqñ sedabit ⁊ renouabitur. ⁊ silr adde si vis reliqua signa de mala ↄplone colerica dicta.

¶ Q; si fuerit cã melã. erit vomit⁹ acetosus vt dcm̃ est. ⁊ eo sedabit dolor: ⁊ tũc i splene sentiet nocumentũ ⁊ digõ lesa erit ⁊ cetera apparebunt signa melancolie.

¶ Q; si fuerit a flate nõ salso. tũc dolor nõ erit itẽsus multũ ⁊ erit cũ grauitate ⁊ pceptiõe friditatis. ꝓuatiõe sitis: ⁊ egõ ⁊ vrina erũt flat. ca. ⁊ in h̃ debes aduertere in inuestigando cãs primitiuas ex pte regiminis ↄsuetudis ⁊ ceterorũ.

¶ Signa ex vẽtositate. rugit⁹. eructuatio. dolor circa ipocũdria. ⁊ q̃ de loco ad locum mutat.

¶ Hic ãt dolor qñqꝫ ꝑmutat ad cor. Q; si mã cal'a effumãs accidit dolor cordis. debilitas pulsus. sincopis. sudor frigidus. extremitatũ frigiditas. dissina seu spiritus effusio. que si ↄtinuent mala signa sunt ⁊ qñqꝫ mortis.

¶ Et signũ q̃ ad cerebrũ ⁊ ad lacertos ⁊ neruos ⁊ marie qñ est frida palisis quã añcedit ↄgelatio stupor. scotomia. vertigo ⁊ hõ. Q; si ad intestina ilion colica ⁊ qñqꝫ artetica passio cum materia talis ad iuncturas permutat.

Pronostica.

Si dolor stõi ꝑseuerauerit lõgo tẽpore dubitãdũ de futuro apate facto in eo vt dcm̃ ẽ. ⁊ infra de apate facto. ¶ Ipo. in libro d̃ morte festina. qñ appet cum dolore stõi sup pedẽ dextrum qõdã sile vesice. tũc patiens morit in vigesimoseptimo die ⁊ de signis illius est q̃ appetit res dulces. ¶ Si appet i supercilio eius qui hꝫ dolorẽ vẽtris vestigiũ ⁊ bothor nigra silis fabe. deinde fit vlcus tũc ipse morit. ⁊ huic accidit subeth. ⁊ multido sõni pp frigus sive egritudis mordicatio ꝑseuerans qñqꝫ induit febre effimerã. ⁊ maxime qñ non est multũ intẽsa. ¶ Q; si fuerit intensa ⁊ stabilis inducet qñqꝫ tertianã ↄtinuã ponẽdo pp talẽ dolorẽ fortẽ ⁊ ↄtinuũ humorem colericũ in ebulitione ad intra venas. q̃ si cũ hoc fuerit dolor in latere dextro significabit cõitatem cũ pãniculo vel ante epar. nam per illum epar sentit.

Cura

in vii. Canões añq̃ꝫ ꝓcedat ad canones ꝑticulares. Sciẽdũ. Q; cura doloris stõi ↄuenit cum cura sode ⁊ doloris aliorũ mẽbrorũ: ⁊ hoc q̃ꝫtũ ad gñalia. ad spãlia vero differt. q: variãt fm variã membrorũ nãm. ¶ 2° attende q̃ qñ dolor stõi ꝑseuerat. timendũ ẽ de futuro apate eius. vñ Aui. 13. tertij. d̃ dolore stõi. ⁊ timet in illo in quo ꝓlongatur dolor stõi quod attrahat apa stõi. ⁊ si patiens iste fuerit mulier ꝑgnans portendit ꝑfocationẽ matricis. Et si in ꝑgnantib⁹ dolor stõi multiplicet. Aui. eodem loco ⁊ qm̃ stomacus est mẽbrum valde sensibile marie quo ad os eius. ita vt qñqꝫ ex forti dolore patiẽs moriat. Cũqꝫ ei⁹ nocumentũ pp colligantiam ipsius ad alia membra ipsis cõicet. vñ ⁊ quasi toti corpori grande afferat nocumentũ ꝑrius succurrendum dolori q̃ꝫ cause. ⁊ maxime qñ fortis est. Unde iuxta hoc pono hos canones per modum conclusionum. ¶ Primus q̃ stante forti dolore ipsi q̃ꝫ ei⁹ cause prius est succurrendum. ¶ Scõs q̃ stante leui ⁊ tolerabili satis prius causa est recidenda. nam eam remouendo remouebitur ⁊ dolor. ¶ Tertius vbi sit medio modo se habens est simul ad vtrunqꝫ attendendum. ¶ Et anteq̃ꝫ ponantur alij canones particulares delectauit horum complementa exponere. ¶ Mitigatur itaqꝫ dolor cũ frigidis stomaticis precipue existente calida. cuiusmodi sunt rosa. mirtus. folia mirti. rubus. citonia. sumach. sandalus ⁊ similia de quibus in principio exhibẽdo ad intra ⁊ extra applicando per modum epithime cum spongijs filtro ⁊ hõ. vt supra de cura male complexionis calide. ⁊ tu ibi.

¶ Itẽ cã existẽte frigida cũ tẽperatis aut calidis anodinis ꝓprijs ⁊ cõibus nõ excedentibus primum gradum saltem multũ. vt sunt camomilla mellilotum. anetum. altea. fenugrecum. semen lini. absinthium. amonium semen caulis. terbentina oleum ei⁹. crocus. oleum exterius applicatũ cũ spõgijs aut aliter ⁊c. vt supra de mala ↄplone frigida ⁊ calida. ¶ Mitigat cũ ꝓuocantibus somnũ ad intra ⁊ extra adhibitis. ¶ Ad intra si causa fuerit cal'a aut frida da sisamam siue lolium cũ vino potenti nõ antiq: qm̃ antiquũ vigilias facit. Gal. Item semen aneti cum vino ⁊ in parua quãtitate. nam multa eius quantitas intei ficit. vt supra d̃ corde. ¶ Ad extra vero si causa fuerit cal'a aut frigida. indifferenter applicari pñt frida stupefacientia. de q̃bus quarto tractatu. ⁊ supra in isto 6° tractatu ca. de vigilia supflua. ⁊ tu ibi. ¶ Sed hic nõ q̃ in his narcoticis sunt gra. nam aq̃ frida est in p̊ nux in 2°. ¶ Solatrũ coriandrum mucillago psilij in tertio papauer. ⁊ iusquiamus in quarto. poma mandragore in q̃nto. opiũ in 6°. ⁊ hi in simplicib⁹. Sed repiunt cõposita. vt tyriaca noua philoniũ. reges trifera magna athanasia ⁊ hõ. de quibus supra allegatis locis. ⁊ tu ibi. In cã itaqꝫ cal'a da ⁊ hec frigida ad intra. sed cum cautela. vt de vigilia superflua dictum est. Item cũ diuersione mitigat. vide. 2. apho. apho. 46. duorũ dolorum qui simul fiũt: nõ fm eũdẽ locũ maior denigrat alterũ: pp qd̃ mãgones cũ ferrant equũ stringũt labia ei⁹. Itẽ Gal. in cõmẽto eiusdẽ. fiat itaqꝫ dolor fortis in aliquo extremorũ: vt cũ ligaturis vẽtosis ⁊ hõ: vt de soda: de apoplexia. litargia ⁊ alibi sepe dictum est mitigare. Et cũ mẽsura cibariorum appropriatorũ: vt cũ gñantibus hũorẽ ↄriũ in dispõne sua humori peccanti: de quibus ad plenũ tertio tracta. ⁊ etiam quarto. ⁊ tu ibi. sed in summa debẽt eẽ obtuse q̃litates trahentes ad melãcolicũ: vt sunt lentes: vinũ grossum põticũ: nõ vigorosũ. carnes bouine ⁊ hõ. ¶ Mitigat ⁊ dolor fortis cũ flõmia. vñ p̊ apho. cõmẽto. 23. In dolore itaqꝫ maximo nulla medicina est hac defectione ꝑfectior: q̃ tñ sane itelligas: qm̃ quarta primi. de flõmia inq̃t Aui. tibi quoqꝫ a minutione cauere debes: ⁊ in hora fortis doloris: pp quod pono ↄclones octo. ¶ Prima. in intensiuo dolore rõne intẽsiõis ei⁹ tm̃ ↄpetit flõmia euacuatiua magna: ⁊ vsqꝫ ad sincopim ↄstante virtute: ⁊ h̃ si fuerit ex sanguine. ¶ Secunda q̃ in tali dolore rõne eius intensiõis tm̃ si fuerit ab alio humore: q: frigido grosso viscoso nõ cõpetit flõia euacuatiua p3. ¶ Tertia q̃ in tali dolore ⁊c. vbi mã fuerit calida: ⁊ pp dolorem timemus de inflãmatione hũorũ ⁊ fluxibilitate eorũ ad locũ aptorũ apostema causare competit diuersiua. ¶ Quarta q̃ in tali dolore si fuerit fortis adhuc materia existẽte factiua leuis cõpetit diuersiua. ¶ Quinta q̃ in dolore tali a mã calida non cõpetit euacuatiua leuis: ne plus noceat attrahendo. ¶ Sexta ẽ q̃ summe cauendũ est a flõia in corpibus hñtibus subtilitatẽ nimiam oris stõi qui ex ea in sincopim cadũt. Aui. ¶ Septima q̃ i forti dolore vbi dolor ex sui fortitudine impediret diuersiones quam quere ex flõia plus ad locũ doloris trahendo de humoribus q̃ꝫ flõia diuertere posset. ẽ ꝑus sedandus dolor. h̃ voluit Aui. q̃rta ꝑmi. p̊ cap. dum inq̃t. Cũqꝫ ad diuersum protrahere volueris mẽbri a quo detrahis dolorem prius seda. ¶ Octaua cõclusio q̃ in intensiuo dolore rõne ꝑster nationũ virtutis nullo mõ ↄpetit flõmia: ⁊ hãc ↄclone voluit Aui. loco allegato: tu quoqꝫ recurrere ad ea que d̃ flõmia doloris capitis dicta sunt supra. p̊ capitulo. ⁊ si querit de qua vena dr̃. q̃ Aui. quarta primi. de flõmia inquit. Et ex eis est vena furcule: que flõmat in medicationibus oris stõi: sed hoc nõ est in vsu: ⁊ est diuersa ⁊ euacuatiua: sed loco eius cõiter flõmatur nigra brachij.

Cura

particularis. Canões alij ꝑticulares in dolore tali. Item oportet cõsiderare cãm eius: q̃ si fuerit

calida.qr colerica tūc attendendi sunt canones .8.positi.3. de mala ꝯplone cal'a eius.ꝙ si fuerit frida illos de frigida ꝛ tu ad eos recurre.qm̄ iā ꝯpleti sunt ibi canones respicientes dolorē ipm̄.magis ponent̄ seriatim ſm ordinē narratū de ipso ꝛ de casibus ꝯtingere ꝯsuetis.

In primo itaqꝫ casu attende canones q̄tuor pticulares.pm° ē splenis eūo.2° ē diuersio siue deuitatio mãe ad ꝯriū.3° ē splēis ꝯfortatio ꝛ aptio ductuū ei° vt ad ex̄ qđ supfluū ē expellat̄.4° ē ꝯfortatio stōi ꝛ viaꝝ ad ipm̄ ne recipiat stomacus eā mām.

℄ Primus ꝯplet̄ ꝑ si fuerit sanguis peccans flōia basilice sinistre:aut in manu:aut in brachio fcā:aut aptiōe emorroydaꝝ.Qꝫ si fuerit alter hūoꝛ cū his q hūorē euāt melicū. de quib° ad plenū.quarto tractatu.ꝛ tu ibi.

℄ Secundus pficit̄ cū diuertentibus dictis sepe.vt ventosa posita in ipocūdrio sinistro.vel in alio loco stomaco apposito.vt circa renes ꝛ hꝫ fricationes.

℄ Tertius cōplet̄ cū his ꝯfortāt splenē ꝛ aperiūt eius opilationes:vt cappares scolopendria tamariscus.ꝛ filia de qnto ca.infra p modū oēm admīstrationis.ꝛ tu ibi.

℄ Quart° p calida stiptica stō approximata intus ꝛ extra ad intra.vt mirabolani kebuli cōditi.de qbus infra de debilitate stōi citonia ꝯdita cū spēbus cibus ꝑpat° cū aceto ꝛ sit pauce q̄ztitatis ne subleuent humorem potus vini puri stiptici.in quo decocta sit peonia ad ex̄ cū spongia madefacta in aceto in q̄ decocta sunt mētha spica mastix ꝛ hꝫ aut cū emplis cerotis ꝛ hꝫ.de qbus infra de debilitate stōi ꝛ ex simplicibus datis supra in pncipio ca.cōpone.

In secundo casu ꝯsiles canōes habes. euacua ꝫt flōmia ꝛ aliīs euānib° mām in epe penetrantē.de qbus trac.quarto.iuxta seriēꝫ pmi canonis immediate positi de melancolia peccante.

℄ Secundo diuerte cum ventosa in ipocundrio dextro.aut iuxta renem.aut in inguine posita.

℄ Tertio ꝯforta epar intus ꝛ ex̄ cū remittētib° colerā ꝛ aperientib° vias ei°.vt possit colera liberius ꝓpelli ad extra.vt sunt endiuia aqua fructuū absinthiū eupatoriū ꝛ hꝫ de qbus in sequenti ca.in quo hēbis epatis ꝯfortantia simplicia ꝛ ꝯposita ꝛ ei° opilationes aperientia.

℄ 4° ꝯforta stōꝫ ꝛ vias ei° ne recipiat ab epe cū citoniīs absqꝫ spēb° sorbis nespilis granatis acetosis acresta cuꝫ silib° ad ex̄ applicat̄:ꝛ tu ex dicendis ꝯpōe.ꝛ ex dcīs in pn° capi.

In tertio casu ꝓuidendū ē ne stōus fiat vacu°:ne ex tolerātia famis stōus dolorē icurrat.ꝛ si qđ vr̄ euacuandū euacua vt exigat mā.vt a mēbro mittente.℄ Itē ꝯforta vt supra stōm ne recipiat talē mām cū fridis stipticis ꝫ ante noiatis cum buccella panis infusa in vino granatoꝝ.ꝛ silium.Item diuerte vt dcm̄ est.ꝛ in summa sequer̄ quattuor canones dictos.ꝛ ad ea recurre que de mala ꝯplone calida dicta sunt.

In quarto casu attende pmo ad euandum vomitu.si faciliter fieri poterit.aut vētris solutione.etiam cum leuib° medicinis vt supra deinde stōm ꝯforta.ꝛ dietaꝫ ordina ex cibis pauce q̄ztitatis facilis digōnis.ꝛ cū abstinentia ab eo debita.

In quinto casu ꝫ ordine ꝓcedendū vide.ꝑ si ventositas fuerit a mā frida ꝛ fuerit leuis tūc exhibe euaporatiua sicca.vt supra ō pleuresī scā ex milio.ꝛ hꝫ.ꝛ tu ibi.℄ Itē ꝯfert applicatio, vētose magne cōprehendentis totū vmbilicū.naꝫ p venas q̄ terminant̄ ad vmbilicū facilius educitur vētositas.nam in timpanite qñqꝫ videmus ventositatē stōi ꝯuerti ad vmbilicū ꝛ facit ipꝫ emanare.ꝛ dimittat̄ sic per horā.ipsa cum dolorem sedat mirabiliter. Aui.qđ intellige de ventositate pura.℄ Item ad intra exhibe res calidas vt.ꝫꝫ.conditum aut non conditū vinū purum potenis in parua q̄ztitate qr loco medicine tyriaca metridatū grana lauri pipis ꝛ hꝫ calida: de qbus in mala complone frigida stōi ꝛ ad penetrandum pone acetum.℄ Si vero fuerit a calida ꝙ rarius eshytere frigidis ꝓportionabiliter vt dictū est de frigidis.

In sexto casu oꝫ admīstrare ea q̄ obtūdūt sensū.cuius stomacalia sunt frida de qbus in pncipio cap° de mala ꝯplone calida stōi.vnde i pn° mense dent̄ acetosa.vt vinū granatoꝝ ꝛ hꝫ. Itē cibaria actu frigida. Item albumina ouorum ea paulatine degluttiendo fruct° hūidi ꝛ hꝫ.Qꝫ si fuerit ex effusione colere vel materie acute habes canones hic ante.

In septimo casu fac si potes aquaꝫ vomere:ꝛ ad itra res admīstra calas positas ꝫ de cura doloris vētosi vt supra in pn° ca.ꝛ ꝫ intus ꝛ ex̄.

In octauo debes mām digerere cum oximele simplici:aut ꝯposito vt videbit̄.deīde eua cua ꝛ vtrāqꝫ opationem paulatine ꝛ successiue fac.naꝫ si p durauerit timendum est de futuro apostemate.

In nono opꝫ prius attendere ad catarrū cuius curam habuisti.quinto caplō supra.

In decimo ad res frigidas stomacū ꝯfortantes.sint liquide ꝛ paulatine deglutiant̄.vt sepe ꝛ ad extra consimiliter cum frigidis remoue malā complexionem inductam cum rebus etiam positis de mala complexione calida stomachi.

In vndecimo consimiliter ꝓcede digerendo ꝛ euāndo. Item alterando intus ꝛ ex̄:ꝛ cum quibus plene habitum est.

Cura in dolore pyodico.Cōsidera mēbrum mādens ꝛ ipm̄ corrige:vt dcm̄ est.Et si q̄ sequēt̄ accītia uł aut eoꝝ cura posita est:aut ponet̄ infra.℄ De mala autē ꝯplone simplici faciēte dolorē stōi.pꝫ cura p ea q̄ posita st. hic ꝛ supra de mala ꝯplone ei° calida aut frigida. Et ꝯsidera ꝙ Aui.hoc casu laudauit aquā frigidaꝫ:ꝓp ꝙ scito ꝙ oꝫ talem hr̄e octo ꝯsiderationes positas ab eo pma q̄rti.de cura putridaꝝ in gñali.laudat ꝛ lac acetosū:ꝛ si pariēs ad extenuationē ex dolore puenirет recordare administrare tunā de q̄ in de mala ꝯplone stōi sicca.

℄ De debilitate stōi. Rubrica.xiīj.

DEbilitas stōi est ipsius mala dispō ex qua in aliqua quatuor vtutum eius accidit nocumentū q̄ sunt digestiua attractiua:expulsiua:ꝛ retentiua.

Causa cuius ſm plimū ē mala ꝯplo frigida.Et dr̄ ſm plimum:qm̄ ab aliīs ēt ꝯtingere pōt q̄ sunt mala ꝯplo ca.sic.aut hu.mālis:aut imālis. aut mala cōplo. aut ꝯtinuitatis solutio:repletio nauseatiua:satietas continua:vomitus multus:fluxus vētris. Auic.ꝛ sic de aliīs de qbus de dolore stōi dcm̄ est.℄ Et ex his colligit̄ q̄re Aui. de debilitate stōi fecit caplm distinctum a cap.de debilitate digestiue.ē.n.gñale vnū.reliquū vō pticulare.℄ Et hec quidēꝫ debilitas qñqꝫ accidit pti supiori stōi.qñqꝫ pti inferiori:qñqꝫ vtriqꝫ.℄ Et anteqꝫ ponant̄ canones curatiui scito primo ꝙ debilitas stōi fortasse est cā oīuꝫ egritudinū corpis. Aui.ō debilitate stōi.13.tertū.℄ Scōo ꝙ deterior debilitas stōi ē q̄ cōtingit ex rarefactione texture villorum eius:ꝛ signat illud qđ nō iuenit̄ illic signū malitie ꝯplonis neqꝫ apa:neqꝫ alia egritudo:neqꝫ ꝯfert resolutio.i.mutatio de frigido ad calidū aut eꝯ:sed indifferenter quilibet nocet.℄ Tertio ꝙ in debilitate stōi cōfert comedere paꝝ:ꝛ maxime vrgente appetitu bene masticare. non multiplicare diuersa cibaria potare ad ꝓportionē cibi comedere ꝯpleta pma digōne ꝛ nō aħbis in die tm̄:ꝛ pcipue in consuetis ꝛc̄.q̄ regre supra in de dispōnib° stōi in de ꝯferētib°:ꝛ nō ꝯferētib° stōi.vbi dcm̄ ē ad plenū.vnū tm̄ addo. Aui. de debilitate stōi ingt.ꝛ ex eis q̄ conferūt stomacho debili

est administratio vociferationis ⁊ olum q̄ mouient siphac .s. motu conuenienti calefactiuo: qm̄ hoc est sicut exercitatum temperatum respectu stō̄i. ⁊ ideo istud confortat.

Signa demonstratiua sunt qm̄ sentit se nō bn̄ digerere ⁊ conturbatur a cibo absq̧ causa que sit in eo rōne q̄litatis: aut q̄titatis ei⁹: aut subē: ⁊ est aliqn̄ cum paruitate. aliqn̄ cū defectu appetitus intensiue. vt pp frigiditatē: ⁊ est digō mala. ⁊ est qn̄q̧ cum rugitu ⁊ eructuatione: aut nausea. ⁊ ꝓpē sup cibū ita q̧ quotiēs sumit cibū nō pt̄ in ipm̄ aliqd̄ opari donec ipm̄ euomat: ⁊ h̄ accidit qn̄ augetur malitia debilitatis. Jt̄ ē qn̄q̧ sentitur mordicatio. ⁊ dolor inter spatulas ⁊ h̄ ꝑ vaporē corruptū eleuatū ad spōdiles ex opposito meri. Q̄ si adhuc cresceret debilitas nō erit eructuatio. q̄ nihil agit in cibū ⁊ pp debilitatem expulsiue difficile egredietur stercus aut in stomaco parua erit mora cibi ⁊ statim lubrificabit vt lienteria.

¶ Signum q̧ debilitas est in parte supiori qm̄ per assumptionē cibi in ꝓncipio sentit nocumētū in pte superiori q̄ diu cibus est in ea. ⁊ remouetur cū descendit: q̧ si in pte inferiori tunc nocumentum ꝑcipit cū cibus requiescit in fundo ⁊ apparet indigestio in fecibus: qm̄ sunt liquide indigeste. ⁊ qn̄q̧ accidit in vtrūq̧ apparent hec simul.

Pronostica debilitas iducit indigōnē idigestio vō q̄ alibi nō corrigitur ē radix fere oium egritudinū. Vñ est causa epilepsie lepre scabiei ydropisis ⁊ h̄⁊. ⁊ iō est vigilandum. ⁊ debilitas quidē virtutis alteratiue ꝓducit ad ydropisim caneam.

Cura canones. Seruentur q corrispondent cause iuxta ea q̄ dicta sunt ⁊ dicentur de cāis debilitantib⁹ stōm. vt verbi grā. si cā fuerit frida seruentur canones q positi sunt supra de mala cōplone frigida ⁊ sic de calida humida ⁊ sicca proportionabilr̄ suo modo siue sit m̄alis siue im̄alis digerēdo euacuando. Et nota Aui. q̧ hic vituperat illos qui semper in confortando stomacum vtuntur calidis ⁊ stipticis. nam causa vt dictum est aliqn̄ est calida q̄ facit stō̄i debilitatē. ⁊ qn̄q̧ est debilitas pp siccitatem stō̄i. ¶ Si raritas texture ⁊c̄. cū confortantibus temperatis: aut parum eleuatis. vt est absinthium ⁊ h̄⁊. ⁊ de dieta ꝓportionabiliter agēdo. ¶ Sed ne hoc loco vacuus in remedijs pergas. addā aut memorabo aliq̄ que his positis satis vtilia tibi erunt in causa calida vbi sit fortis inflāmatio da vt Aui. aquam frigidā. ⁊ h̄ si cetera consentiunt iuxta ea q̄ posita sunt in fine precedentis rubrice. Jtē ēt datur m̄ā existente in stō̄. nā enim confortata ex potu aque expellit m̄ām simul cū aqua ꝑ viam sudoris fluxu ventris aut vomitu. aut per vrinam. nam similiter ē de m̄ā existente in venis ⁊ in stomaco. nam natura confortata m̄ām in venis contentā expellit altero dictoꝝ modorum. Et hoc voluit Aui. cum inquit. Et qn̄q̧ expellitur statim pp repletionē aque illud qd̄ est illic de humore vicino ⁊ egreditur cum solutione ventris ⁊ euadit egritudo cum eo. Jtē per aquam frigidā intellige oē infrigidans. cōueniens tn̄ q̧ dr̄ pp opiata. ¶ In frigida vero vtere calidis ⁊ sit tepidis. nam tepida mollificant os stō̄i: vt Aui. auctoritate aliorum. Gal. octauo terapen. exoluunt rob virtutis. vnde hec vomitum multum inducunt. vt supra de nocentib⁹ sto. Calida autem propoꝛtionata stomacalia habuisti de mala cōplexione frigida. ⁊ statim habebis in sequentibus rubricis. Galienus tamen in hoc casu multum cōmendat dyacitoniten cum speciebus. Jtem laudat Auic. mentham vnde inquit. Et in mentha est iuuamentum manifestum. ¶ Et superiora feniculi sunt ex eis que cōferunt in emplastris calidi stomaci ⁊ frigidi. Auicen. ⁊ pix est ex emplastris stomaci frigidi debilis. Aui. ¶ Debilitas stomaci cōsequitur debilitatem indifferenter omnium quatuor virtutum suarum. de quibus in notificationes. Et ideo aduertendum q̧ alia applicanda sunt lesa digestiua ⁊ alia lesa attractiua. ⁊ sic de alijs. ¶ Nam si attractio lederetur qd̄ vtplurimum cōtingit fieri ex frigiditate ⁊ humiditate. tūc vtere in eius remotione calidis ⁊ siccis stomacalibus de q̄bus actum est. ⁊ hoc alia causa non contradicēte. Q̄ si attractiua lederetur ex humiditate ⁊ caliditate. ipsam fortifica cum rebus siccis etiam cum declinantibus ad frigiditatem. ¶ Expulsiua autē iuuatur cum humiditate ⁊ addit Aui. cum frigiditate. ⁊ intellige frigiditate idest diminuta vel remissa caliditate. nam remissa caliditas consueuit frequenter in medicina dici frigiditas. Ex quo tollitur argumentum eoꝝ qui se fundant super hoc textu dicentes frigiditatē ingredi opus nāe. q̄ virtutis expulsiue. Est enim hec auctoritas in medio capli de debilitate stomaci. decimatertia tertij. ¶ Digestiua vero iuuatur cum leditur caliditate ⁊ siccitate. sed hec latius videri habent prima primi. doctrina sexta de virtutibus ministrantibus. ¶ Item scito q̧ dū debilitatur stomacus propter debilitatē expulsiue fac patientem vti pane bene fermentato. qm̄ facilius digeritur ⁊ citius expellitur. ¶ Econtra vō vbi cōtentiua sit debilitata propter humiditatem lubricantem. da ei panem ad azimum declinātem ⁊ pauce q̄titatis. ¶ In h̄ cā multum laudatur cerotum Gal. ⁊ ab eo permaxime commendatū. ℞. olei de spica. ℥. i. aloes ⁊ masticis: ī̄ iiic. acre ste. an̄. aur̄. i. cere aur̄. viij. multū confortat stōm vehemēter debilitatū q non recipit cibum neq̧ retinet ipsum. considera mi Sigismūde q̄ ⁊ q̄lia simplicia faciunt. Et hec ꝓ nūc satis.

¶ De nauseatiua satietate. Rubrica. xiiij.

Auseatiua satietas ē nomē cōpositū ex satietate ⁊ nausea. Dicitur. n. satietas: q̄ stomacus est nihil appetens ⁊ videtur homini q̧ sit semp̄ repletus ⁊ satiat⁹. ⁊ hoc propter multos malos ⁊ corruptos humores in eo ex indigestionibus aggregatos. Est ⁊ nausea: qm̄ est in cōtinua nauseatione ciboꝝ pp easdē causas. describi sic itaq̧ potest. Nauseatiua satietas est dispositio stomachi qua appetitus ad cibum percipitur: vt ablatus: ⁊ super ipsū indifferenter nauseat. ex aggregatione maloꝝ humorum via indigestionis in eo existentium causata.

Cause. Et scito q̧ inter ceteras causas fortis est multitudo somni ⁊ quietis siue ociū. nā ⁊ si somn⁹ cōferat in digerendo. nocet tn̄ qn̄ est superfluus ꝓhibens euacuationes debitas fieri: sicut superflue vigilie nocet digestiōi ⁊ ista dispositio cōiter hoibus hodiernis tpis ex ingluuie ⁊ inordinatione vtplurimum contingit.

Signa demonstratiua sunt pustule in facie: ⁊ tumor facici siue ꝓncipium cazesie: ⁊ ꝓpē circa oculos: ⁊ hoc ꝓpter humorum malitiam. Constrictio anhelitus: q̄ cōprimitur dyafragma: grauitas capitis ꝓpter ascēsum vapoꝝ: dolor stomachi pp malam qualitatem hūorum. singultus etiam propter vētositatē grossam. eructuatio acetosa: fumosa: acuta: fetida s̄m variā humorum corruptionē. vomit⁹: nausea: lubricatio ventris superflua: retētio superflua. ⁊ cause patent.

¶ Signa autem peccātis humoris sunt nota ex his que de mala complexione materiali.

Pronostica est dispositio ꝓxima idropi febri ⁊ mltis similibus: vt colice ⁊ h̄⁊.

Cura. Canones. Ordinatio diete. Euō minoratiua. Digestio. Euō. Cōfortatio stomachi. ⁊ alioꝝ mēbroꝝ. Correctio accītiū: si que remanent.

¶ Primus cōpletur cū multa abstinētia cibi: cicium ādo: diminuēdo ipsum ipsum ꝓficiēdo: ⁊ sit facilis digōnis ⁊ stō̄i cōfortatiu⁹: vt supra. Et post euōnes hēat exercitiū vsq̧ ad sudorē inclusiue. imo ⁊ ponatur in balneo in quo sudeat. si ex administratione balnei timeretur defluxu materie pp multā repletionē: tunc fac ipsum dormire somno ꝓlixo.

¶ Secundus perficit principaliter et mediante vomitu et incipe a facilio- ri gradatim procedendo ad fortiorem. de quo supra et infra. Item euacua cum lenitiuis et non fortibus medicinis. ne plures humores attrahantur ad stomacum.

¶ Tertius cum digestiuis appropriatis materie. de quibus quarto tractatu.

¶ Quartus consistit cum euacuatiuis lenibus. vt eodem loco.

¶ Quintus cum confectionibus confortantibus stomacum. vt est zinziber conditum. diacitoniten cum speciebus vel aliter vt exigit materia de quibus precedentibus rubricis et sequentibus sepe dicetur. et tu ad ea loca recurre.

¶ De debilitate et destructione appetitus. Rubrica.xv.

Appetitus ad cibum est dispositio pertinens ori stomaci sicut digo fundo eius. et est compositus ex naturali et animali. Uirtus itaque appetitiua sedem suam habet in ore stomaci que cum non est alio modo alterata appetit vt debet: et est conueniens pro vita et nutritione. Cum autem leditur vel aliquo modo impeditur: non sic appetit vt debet. Sed contingit ipsam tripliciter ledi. ablate. scilicet diminute et corrupte. ¶ Dicitur autem appetitus ipsius ablatio. cuius causa est mala complexio materialis. vel immaterialis in eo existens vel aliunde eueniens: frigiditas quidem vehementius pertinet appetitum. Aui. ca. pro. vij. hyeme et in septentrione appetitus sunt vehementiores. Ex quo infertur quod caliditas per oppositum deijcit appetitum. unde estate appetitus ad cibum remittitur. nam corrugatio oris stomaci facit appetitum. et expressio humiditatum ab eo similiter: quod facit frigiditas. repletio autem et rarefactio partium facit ad deiectionem: quod operatur caliditas. sed ista indigent longiori perscrutatione. et tu etiam curre ad ea que Forliuiensis noster aggregauit. super secundo tegni de fame. Et gentilis. 13. tertij. de destructione appetitus. Et licet frigiditas operetur vt dictum est: nihilominus cum superfluit destruit mortificando virtutem sensibilem et attractiuam. omnis tamen immoderata qualitas idem operatur 2° afforismorum commento secundo.

Cause itaque inuestigentur hoc modo vt de alijs sepe dictum est. quoniam aut mala complexio faciens est in stomaco ipsi non aliunde communicata. aut est ab alio sibi communicata. ¶ Si primum sic potest esse mala complexio calida sola: aut cum presentia humoris colerici: nam in febribus cadit appetitus propter malam complexionem calidam vt dictum est. Ad quod etiam facit quoniam in febribus specialiter materiali est presentia multorum humorum quos virtus expellere omnino intendit. et ad hoc est maxime intenta. vnde neque attractiua stomaci attrahit. neque aliorum membrorum. ideo etc. et in febre pestilentiali magis quia vltra caliditatem est ventositas que magis stimulat virtutem ad expellendum: quare adhuc minus attrahit. Aut mala complexio frigida mortificans et hoc est raro. aut presentia flegmatis plurimum viscosi comprehensi in ore stomaci. quare natura refugit a cibo nisi in quo sunt caliditas et acuitas: vt cepe post cuius acceptionem accidit inflatio et extensio et nausea et non requiescit nisi cum eructuatione et multiplicatio talium humorum potest esse somnus superfluus: vt de causis nauseatiue satietatis dictum est. ¶ Si vero fuerit aliunde communicata. aut hoc erit respectu habitudinis totius. vt quando est repletio in toto et natura occupatur ad digerendum et expellendum humores malos et non curat de attractione ad venas. tunc sicut accidit in febrientibus. Aut quia natura occupatur ad digerendum humores et ipsos conuertendos in nutrimentum. vnde tunc vene non attrahunt a stomaco sicut accidit in vrsis gliri- cinio et huiusmodi. licet etiam ad hoc concurrat quod ratione frigoris calor in eis sit sopitus. et pro tunc fit parua resolutio: immo quasi nulla et resolutio est causa alterationis ¶ Ex quibus infertur quod in statu morborum alijs paribus debet plus cadere appetitus: quoniam tunc maxime natura intenta est digestioni et expulsioni specialiter. nam vix superest hora qua natura vincat. Gal. primo afforismorum commento illius. Quando in statu fuerit egritudo. ¶ Infertur secundo quare vrsus et similia animalia dicta sunt in estate voracia. nam causa quare in hieme non comedunt est repletio humiditatum flegmaticarum quas ex voracitate in estate aggregant. circa quas natura occupatur in hyeme vt dictum est. ¶ Sed hic cadit dubium si homo sine comestione potest diu illesus viuere vt predicta animalia de quo in dubijs. ¶ In summa quando virtus venarum attractiua est debilitata vt non attrahat motu successiuo a stomaco: tunc aufertur appetitus. Item etiam quando est presentia multorum humorum. vt de cerebro verso dictum est. ¶ Si vero fuerit vitio cerebri. hoc erit ex fluxu catarri aut humiditatis ad os stomaci. est enim replens ipsum et quandoque ponens in eo malam complexionem calidam vel frigidam disproportionatam. et ideo multum dormientes ex multo somno catarrum multiplicantes habent malum appetitum. est enim os stomaci eorum semper repletum. considera. ¶ Quandoque est propter insensibilitatem oris stomaci. vnde stomacus non sentit suctionem et hoc contingit ex opilatione vel lesione quocumque in neruo reuersiuo et eius mollificatione orto a sexto pari dante sensum ori stomaci. vnde in algorantis a quibus cadit in cerebro humiditas frigida ad stomacum aufertur appetitus ad cibum et ad potum. ¶ Quandoque idem contingit eo quod cerebrum est vehementer lesum sicut in mania: melancolia: letargia: et sic de alijs. quo casu obliuiscuntur aut non imaginantur comedere: aut quandoque: quia ex forti imaginatione detrahuntur: de quo infra aliquid. ¶ Et quandoque reperitur stomachus obtusi sensus ex sui natura qui naturaliter non appetit: aut si appetit valde diminute. ¶ Quandoque est vitio splenis quia non transmittit melancoliam ad os stomachi: vt ordinatum est a natura primo primi. de humoribus. hec namque faciens constrictionem oris stomachi est causa: vt humiditates inexistentes et replentes ipsum et appetitum hoc modo deijcientes exprimantur: ad quarum expressionem sequitur appetitus. Et hoc modo intellexit Aui. melancoliam abstergere siue mundificare os stomachi. Quandoque a splene ad ipsum transmittitur quantitas maior melancolie quam sit conueniens: et sic destruit appetitum: vt supra. nam hec multa quantitas mouet stomachum ad vomitum: et ex consequenti ad expellendum: et non ad attrahendum ¶ Quandoque est vitio epatis: quoniam debile est valde. vnde virtus attractiua non potest attrahere: aut quoniam in epate est sanguis multus quare non fit attractio: aut opilatio: vt in fluxu epatico ex opilatione meseraicarum: aut quoniam in epate est apostema. Et hec consimilia accipe de splene ex parte opilationis et apostematis. ¶ Quandoque vitio matricis: vt in principio impregnationis. nam natura multiplicat sanguinem et humores in principio pro nutritione fetus. Et quoniam in tanta quantitate non sumit fetus adhuc menstrua necessaria: quoniam paruissimus est: hinc membra attrahunt et fugiunt cum illa superfluant. Sed hic nota quod magis dici debet corruptus quam destructus appetitus: vt infra. ¶ Quandoque vermes sunt in causa ledendo stomachum et ascendendo ad ipsum. ¶ Ex causis extrinsecis est caliditas vehemens resoluens virtutem et dilatans aut faciens fluere humiditatem replentem vt supra. ¶ Aut frigiditas vehemens stupefaciens aut prohibens resolutionem: vt in animalibus dictis. ¶ Aut exercitium superfluum resoluens: aut ocium multum. nam dimittens exercitium cadit in ethicam tertia primi de exercitio. ¶ Similiter cum quis est consuetus bibere et dimittit illud aufertur appetitus: quoniam inflammatur et inducitur in ore stomachi eius mala complexio calida. etiam superfluus potus aque frigide: quoniam debilitat virtutem sensitiuam: et calidum naturale vnde parua fit resolutio. ¶ Item ira: timor: tristitia: abominatio et hec sunt causa destructionis appetitus distrahendo virtutem ab attrahendo: licet alie sint cause. considera. ¶ Item

transgressio hore in qua consuetum est cibari. nam tolerare famem stomacum malis replet humoribus. tertia pmi. de regimine comestionis. ¶ Ultimo nota q aliquando in pncipio mense homo non appetit. et statim assumpto cibo incipit appetere. et hoc qz qualitas actu inuicta in cibo alterat cpleriones destruenté appetitũ. vt si fuit illa complerio calida. et cibi actu frigidi. ¶ Ex quo apparet quare potus aque frigide quandoqz excitat appetitum. ¶ Et similiter quare in febricitantibus redit appetitus ex assumptione panis infusi in aqua frigida. et ecõtra dicendum si mala complerio destruens appetitum fuerit frigida. ad hoc tamen concurrit q in deglutione cibi humiditates os stomaci replentes simul cum cibo deponuntur. ¶ Nota secũdo in pronosticis q quando appetitus conualescentis nõ est bonus et cadit significat recidiuationem: nisi sit pp̃ter paucitatem sanguinis. et debilitatem corporis. Aui. de destructione appetitus circa pncipiuz. ¶ Sed hic nota q cõualescentes possunt habere casum appetitus: aut pp humores corruptos qui remanserunt ex feb. aut propter paucitatem sanguinis in membris. vnde virtutes remanserunt debiles. non potentes attrahere nec resoluentes. et ideo nõ fit appetitus. ¶ Primus casus significat recidiuam. qz que relinquunt in morbis post crisim subuersionem facere cõsueuerunt. Sed secundus non. ¶ Et cognoscitur primus quoniam semper diminuendo procedit. Secũdus vero in augendo quoniam omni die melius appetit. cside ergo illud inquit Aui. qm̃ in pmo cuenit euacuatio in secundo non. ¶ Nota et tertio q casus in egritudinibus cronicis est valde malus et cuenit cum affo. sexto. 7. particule. In egritudine diuturna abstinẽtia maluz. est quidem malum per viam signi. qz multam debilitatem significat. malum per viam cause. qz est causa defectiõis virtutis: cui cibari nõ põt et ex cibo cõfortari. ¶ Nota et q̃rto q cause destructionis appetitus sunt ipse eedem cause debilitatis appetitus. Cũ sunt minores et debiliores. Auic. in fine capituli et destructio appetitus facta a friditate ẽ deterior facta a caliditate eo q frigiditas ẽ actiens et non destruens appetitum.

Signa demonstratiua quando accidunt ex parte eris sciũtur iudicio patientis.

¶ Signa si fuerit a mala cõplrone calida vel frigida comprehendi potest per signa supra de ea dicta. Et similiter si fuerit vitio humoris in stomaco existentis. nam de ipsis supra de mala cplexione stomaci. et tu ibi. Item inuestiga de regimine preterito. et cõsuetudine et huiusmodi. de q̃bus sepe actum et rememoratum est.

¶ Signa si contingit pp paruitatem resolutionis cognoscitur per cutis spissitudinem et per regimen quod precessit. Ex quo multiplicate sunt multe superfluitates. et multiplicata egestio quoniaz mebra non attrahunt. Item qz post exercitium aut euacuationem. Si conualescit appetitus pauca est eius conualescentia.

¶ Signa eius que ẽ ex debilitate oris stomaci sunt nota ex his que dicta sunt in precedenti rubrica.

¶ Signa eius qui ex vlceribus sunt q egredietur in egestione aliquid ex eis. vt paruitas more cibi in stomaco. et reliq̃ que de vlceribus stomaci infra.

¶ Signum si pp impregnationem est impregnatio.

¶ Signa humoris putridi fetor oris in quibusdam horis egestio mala et fetida nausea et huiusmodi.

¶ Signum q fit propter abscisionẽ melãcolie effuse ad os stomaci. qz. s. non transmittitur ad excitandum: est: qz ex assumptione acetosorum excitatur appetitus et facit hoc magis vt si splen est magnificatus retentione melancolie ipsius que transmitti debeat.

¶ Signa quod est pp multitudinem melancolie trãsmisse ad stomacum est sapor acetosus inquietudo vomitus melancolie et declinatio coloris hominis ad nigredinẽ.

¶ Signa q a vermibus sunt signa vermium et q p administrationem aloes. et talium cõualescat appetitus.

¶ Signa q ctingat paucitatem sanguinis tũc illud declarat. qz est cualescens. aut qz magnã habuit e̾uonem.

¶ Signũ q est pp somnum est superfluites eius ita q nõ adest aliqua causarum aliarum.

¶ Signũ q est a mortificatione appetitus est mala cõplerio confirmata. aut eũo plurima: que precessit. et totũ corpus debilitauit. Item vt aliquando appetat aliquem cibũ et cum presentatur nauseat et abhorret illum.

¶ Signum q est propter destructionem sensus oris stomaci est. qz reliqua sana sunt. et tamen hic ex comestione rerũ acutaruz. vt est sinapi dyatrion pipereon. et maxime i ieiuno mordicationem non sentit. Neqz ex assumptione reruz habentium inducere. aut singultum. aut nauseam aliquo modo commouetur.

¶ Signa si ctigat ledi cõitate cerebri cognoscit ex ipsius cerebri nocumẽto pcepto. vt accidit. i. algorantis vt dcm̃ est.

¶ Signa si ẽ ex opilatiõe neruoꝝ reuersiuoꝝ nulla vel q̃si nulla percipit delectatio in cibo aut potu.

¶ Signa si vitio epatis egẽtes liquide albe virides.

Pronostica destructio appetitus. in egritudinibus cronicis est valde suspect⁹ et malus: et maxime in disinteria et lienteria. ¶ Debilitas appetitus: et destructio accñs absqz fe. nõ est piculosa. Q: si fuerit cum fe. et pseuerans piculosa. ¶ Debilitas et corruptio appetitus a frigiditate eueniens valde malũ: qz significat v̾tutis mortificationẽ. ¶ Q si appetitus cadit in cualescẽte. recidiuationẽ sigñat. et de ipso dictũ est in de causis.

Cura. Canones et ante canonũ positionem numerabũtur calida et frigida appetitũ excitantia. ¶ Calida sunt alleũ: absinthiũ: de quo Aui. 2. canone. reducit appetitũ: et est medicina mirabilis ad illõ cui bibunt decoctionis ipsius: aut succi ipsius decem diebus: q̃qz die tres nulusat. Anisum. Aromaticuz rosatum descriptione grabriel. Bulbus. Calamẽtũ. Capparis: et spãlr codix. Cepe. Cardamomum. Cinamomum. Dyacitoniten cum speciebus. Mastix. Melissa. Metridatum. Oliue salite. Piper. Porrum. Raphanus. Ruta. Sal. Sirupus de absinthio. Tyriaca. Trocisci de absinthio. Uinum. Zedoaria. ¶ Frigida sunt. Acetum. Aqua frigida quantitate qua nõ superet calorem et extinguat innatũ: qz moderate sumpta. Acetuz squilliticũ. Citoniũ. Crisolõa. Granata acria. Lac. Lactuca. Morum. Persica. Pisces: spãliter saliti. Poma. Pira. Ribes. Rosa. ¶ Et ex debilitãtibus et deijcientibus appetitum sunt. cerebra aialium: Cucurbita. Crocus. Ficus. Lacticinia. cfilia. Medulla aialiũ. Portulaca. Pruna. Zuccarum rosatũ. ¶ Canones in ea nota que fit a mala cplone calida seruẽtur canones dicti supra de mala cplone calida stomachi: quibus adduntur hi.

¶ Primus q in ordinando dietam csideret multum hora Nã qz ex tolerantia famis inflammatio sequit: hinc dent cibaria frigida in pauca q̃ntitate: et sepe attento semper tenore virtutis et posse eius in digerendo.

¶ Secundus q cũz appetitus sedes sit in ore stomachi: vt dcm̃ est in pri⁹ rubrice huius. hinc debemus remedia applicare ori stomachi. ¶ Ex quo infert q deglutitio paulatina et frequentata rei conuenientis est ex melioribus applicationibus remediorum in hac dispositione fieri possibiliũ patet correlarium intelligenti.

¶ Tertius q si occurret accidens aliqđ vt est debilitas syncopis: et siĩa recurras ad capitula pp̃a taliũ accñtium.

¶ Laudat h ab Auiẽ. dyacitoniten electuarium de pomis. Itẽ pot⁹ aque frigide moderate sumpte: de quo paulo ante: et hoc fm canonez ex correlario suptũ. Sed hic csidera

virtutis tenore: q̄m si esset ꝯualescēs ex feb. aut aliter vtus debilitata. tunc aqua frigida extingueret virtutem stōi nā lē: quare nō ea vtendū est eo casu. ¶ Laudaꝛ aqua granatorum ab Aui. sił succus eius. Itē. ℞. succi expressi de granis ⁊ corticibus similiter granati pteꝫ.i. succi menthe p.v. bulliant adinuicem lento igne ⁊ leui ebullitione. ⁊ de isto detur patienti ieiuno stōaco mane ⁊ sero vnū coclear: ⁊ si addaꝛ çuccarum ro: q̄̄tītas decens. vt sit stomaco magis gratum melius. ¶ Pro his vō oībus aliīs q̄ ad extra applicari debent recurre de mala complexione calida stomachi vt dictum est ⁊ hoc scriptum. est vbi erit mala ꝯplexio calida stomaci absqꝫ mā. ¶ Q̄. si fuerit cuꝫ mā attende canones allegato loco positos de digōne ⁊ eūone. ⁊ tu ibi. ¶ Sꝫ h̄ nota ꝙ scamonea inimica est stomaco. Aui. in hoc capitulo. Aui. tamen eam cōcedit ⁊ aliq̄. sed hoc apposui vt vites eam vt possibile est in passionibus stōi. nam māe in stomaco contente sunt magis ⁊ facilius apte duci aliīs partib⁹ q̄ꝫ māe in aliīs locis ꝯtente. ⁊ ideo in passionibus stomaci sufficiunt leues farmacie. ⁊ benedicte.

Cura in frigida vt qꝫ. s. est mala ꝯplō sola ꝓportionaliter ⁊ suo iure agendum. nam primo abstinere a cibo longo tēpore melius est ⁊ minoratio eius iuuat. Serua itaqꝫ hūc canonē ⁊ alios duos hic positos de mala cōplexione calida: ⁊ eos qui sūt supra in rubrica de mala cōplexione frigida stomaci cū mā. ¶ Laudaꝛ hoc loco dyacinamomū dyaciminū çinçiber ꝯditum. tyriaca. metridatū. ⁊ hȝ. de quibus supra de mala ꝯplexione stōi absqꝫ mā. ¶ Q̄. si fuerit cum materia flegmatica viscosa attende canones de ordinatione diete digōne eūone ⁊ ceteros positos supra de mala cōplexione frigida cū materia. ¶ Et h̄ nota ꝙ vomitus est singularis medicina ⁊ fiat cū rebus incidentib⁹ subtiliantibus. vt cū raffano aut porro prius comesto in bona quantitate. cūqꝫ sic per duas horas steterit vel circa faciat vomitū cū sirupo acetoso mellino ⁊ aqua tepida. ¶ Itē in hoc casu multū ꝯmēdaꝛ vsus aloes cū melle. ¶ Item medicina ꝓpria est iera simplex Gal.

Cura in facta p ꝯ̄itatem oꝫ spāles canones ponere ſm spālem rei exigentiam. vt verbi grā ſm ordinem causarum superius enumeratarum.

Cura si fuerit respectu habitudinis toti⁹. vt qꝫ in toto repletio cum pororum constipatione ⁊ debilitate caloris nālis sic suffocati. Canones. Ordinatio diete. Digestio. Euo. Poroꝝ apertio. Caloris nālis confortatio.

¶ Ordineꝛ in hoc casu dieta vt dcm̄ est ex parte hore. vt qꝫ prohibeatur cibus longo tempore ⁊ minoreꝛ donec viuificetur virtus eius. Aui. Item ex rebus proportionatis deꝛ. qꝫ ſm expetentiam cause. ⁊ q̄m hec causa ſm pl̄m est flegmatica grossa viscosa detur cibus subtiliatiuus calefactiuus ⁊ incisiuus: de quibus omnibus supra tertio tractatu. cuius caliditas tamen non sit multum excedēs temperamētum. sed ad ipsum appropinquet.

¶ Secundus perficiꝛ cum his. de q̄bus supra de mala complexione stomaci cū materia. vt sunt sirupus acetosus simplex mellinus ꝯpositus de radicibus oximel squilliticuꝫ. sirupus de calamento. de ysopo ⁊ hȝ. ⁊ ꝯfectionibus calidis de q̄bus ibidem. ⁊ tu ad ea recurre.

¶ Tertius completur cum euacuatiuis de q̄bus alle. iaꝫ loco. Item cum fricationibus prolōgatiuis statione in balneo cum prouocantibus sudorem. ⁊ huiusmodi. Et nota ꝙ si materia erit pauca h̄ fieri poterunt statim. ꝙ si fuerit multa: de quo semper est verendum: debent hec fieri facta purgatione ⁊ non aliter.

¶ Quartus ꝯpleꝛ cū fricationibus leuibus tēperate factis cū manibus solis. aut cū manib⁹ inunctis oleo camomillino: vel de amigdalis amaris: aut cū balneis nālib⁹: aut artificialibus. ex rebus ꝓportionatis: vt sūt camomilla mellilotum. ⁊ sic de aliīs in gradu. non multū eleuatis. Nā ꝯ ſm̄ ꝯ de eis que accidunt ex balneo balneum cibum indigestum digerit ⁊ humorem crudum maturat.

¶ Quintus ꝯpletur cum dieta vt supra cum abstinētia donec calor igniatur ⁊ exhibitione rerum confortantium, ⁊ excitantium calorem. vt sunt tyriaca antiqua metridatuꝫ ⁊ hȝ. ⁊ hoc factis purgationibus.

Cura si fuerit vitio cerebri. vt qꝫ fluit catarrus: aut qꝫ cerebrū sit aliter quoqꝫ lesum vt supra. tūc cura ꝯsistit in duobus canonibus hic generalibus. ¶ Prim⁹ est correctio dispositionis cerebri. qꝫ si non est possibile. vt aliquando ꝯtingit solis ꝓuisionis relinquatur. ¶ Secund⁹ est cerebri ꝯfortatio ⁊ hi canones completi sunt supra. quarto cap. ⁊ primo. ⁊ tu ibi in locis suis.

Cura si fuerit ex mollificatiōe nerui dantis sensum stomaco. tūc recurre ad ea que de paralesi dicta sūt secundo capitulo supra.

Cura in ea que est. quia sensus fit obtusus naturaliter duo canones seruentur. ¶ Primus vt attendatur humor qui souet eam qui ſm plurimuꝫ est humor frigidus. ⁊ fiat eius euacuatio digestione precedente. ¶ Secundus ꝙ confortetur os stomaci cum remouentibus illam malam complexionem: ⁊ excitantibus appetitum: ⁊ istud fiat cum regimine dieta: quoniaꝫ nō nisi in magno tempore hoc perfici potest. medicine autem cito veniunt in fastidium. Ex commendatis est cinamomum phistica sic⁹ sicce cum nucibus vel cum amigdalis: passula. cum amigdalis mundis. Item laudaꝛ calamus aromaticus. ¶ Itē sit ⁊ canon ꝙ cum his ponanꝛ aperitiua que vias alimenti aperiant. vt semen feniculi: petrosilum ⁊ hȝ.

Cura. In ea que ex splene venit: vt qꝫ non mittatur melancolia ad os stomaci propter opilationem vene que ab eo venit ad ipsum os: vt supra. ⁊ infra de splene tres seruētur canones. Primus est euacuatio. Secundus est apertio opilationis. Tertius est splenis confortatio. ¶ Et vt sis copiosus. scito ꝙ oīa que epar ⁊ pulmonē aperiunt. aperiunt ⁊ splenis opilationē: ⁊ maxime q̄n opilatio non est fortis. ꝙ si fuerit fortis fortioribus vtere. Mediocres vō h̄ in casu valētes sunt Scolop. Agnus castus. Capparis. Fraxinus. ⁊ habet magnā ꝓprietatem ⁊ mirabilem contra duritiem splenis ⁊ renum lapidem. Unde dictus ē fraxinus quasi lapidem frangens: ⁊ iuuat multum splenetitis in vasis factis ex eo comedere. Alia plura require ⁊ fortiora cap. de splene infra in princ. Tu itaqꝫ cum his ⁊ similibus aperitiuis procede. ¶ Pro secundo casu ⁊ pro tertio require loco allegato que sunt splenē confortantia: qꝫ aliīs ex aliīs oportet te vti ſm variam ipsius opilationis causam. ¶ Pro primo nota. Et ibi quoniam in principio oportet etiam euacuare melancoliam. Iam in splene retentam propter opilationem que fuit. ¶ Q̄. si fuerit ex multiplicatione melancolie: tunc primus canon est euacuatio: vt supra. Scd̄s est ciborꝫ laudabiliū boni odoris exhibitio a natura melancolie multum distantium. ⁊ hi sunt cōplexione sanguinei quos hēs supra quarto tractatu.

Cura. In facta vitio epatis: vt quia debile. Canones. Confortatio epatis. Secundus est naturam resumere. ¶ Primus completur cuꝫ exhibitis intus ⁊ extra calidis: aut frigidis: vt ipsa dispositio exigit: de quibus plene cap. de epate. Sed scito ꝙ in frigida sirupus de absinthio mirabilem proprietatem habet. Resumitur autē virtus cum cibis ad hoc de quibus in tertio tractatu. ¶ Si fuerit multitudine sanguinis: tūc flōma. ¶ Si ex opilatiōe vt in fluxu epatico: aut ꝓpter apostema ei⁹ recurre ad capitulum de epate suis ꝓpriīs rubricis. ¶ In pgnantibus admistreꝛ cibi saporosi: ⁊ ea in q̄bus est caliditas ⁊ icisio vini vel⁹ odoriferum ꝯfortatiui virtutis expulsiue ⁊ resolu-

tiuum materie male. Aui. ambulent ⁊ tēperatum faciant exercitium: ⁊ breuiter ꝯfortet stomacus ne malos fumos a matrice recipiat: aut ab eis non ledat: ⁊ valētia in h̄ sūt emplastra stomaci cum fece vini non adusta: ⁊ melissa et acetositas citri quomodocūqꝫ sumatur.

Cura. Si fuerit ꝑpter vermes: aut ꝑpter fluxum ventris recurre ad capl'm de fluxu: ⁊ ad ꝓprias Rubricas: consimiliter intellige: si ꝑpter sincopim: aut aliud accidens occurret recurre ⁊c̄.

Cura in scā ex causis extrinsecis cura ē eaꝝ ablatio: ⁊ stō̄i vt decet ex his que dicta sunt in pn̄° capli cō̄fortatio: ⁊ hic scito q̄ aq̄ calibeata mirabilr̄ ꝯfortat vtutes nāles. Calamētū ꝯfortās stō̄m. ℞. mēte sicce pulpe sumach. añ. ℥. i. panis assi. isusi in aceto vel succo citōioꝝ. ℥. ꝗ terant ⁊ coleat ⁊ colature addaꝰ paꝝ ipsi° aceti vel succi. Geladorciū ad idē. ℞. extremitatū pulloꝝ ⁊ porcelloꝝ iuꝫ. añ. lib. i. fasianoꝝ ꝑdicū atq̄ puaꝝ. añ. lib. s. decoquant in vino acerbo addito vino citonioꝝ ⁊ granatoꝝ: pulueris cinamomi. ℥. s. paꝝ croci ad colorādū tn̄ decoq̄nt sufficiēter q̄ si ꝯgelari voluerit addat psiliū. ℥. s. ligati in peciola. ¶ Ualet ad h̄ aromaticū ro. gariofilatū: syru. de absinthio de agresta: ⁊ hꝫ: de qb° supra in pncipio capli.

¶ De corruptione appetitus. Rica. xvj.

Corruptio appetit° ē appetitio rei ꝯ̄rie ⁊ diuse: q: s. nō ꝯsuete. **Causa** est humor malus diuisus a ꝯsuete sua q̄litate ledēs: ⁊ est appetitus luti carbonū ⁊ hꝫ. ⁊ est noiat° a mltis irrōnal' ⁊ ab antiqs dict° est pocas: ⁊ ab Aui. discrimē ⁊ piculū. Et causat a malitia hūois corrupti i orificio stō̄i ibi bito pp malitiā ꝯplonis toti° vel visceꝝ: vn̄ mala celebrat digō: ad qd̄ ꝯcurrebat vsus reꝝ hūorē flaticū aut melicū mltiplicātiū. Nā cōiter talis humor est flatic° aut melic°. ¶ Ex qb° habent tres ei° cause. Primitiua. s. añs ⁊ ꝯiuncta: vt pꝫ itelligēti. ¶ Et qdē h̄ appetit° vt plu'm impḡnātibus accidit spālr in duob° pmis mēsib°: aut trib°: in qb° retinent mēstrua in maiori q̄titate q̄ꝫ sit necūꝫ fetui. vn̄ cū superfluētia corrūpant ad stō̄m puenietia iducunt hūc appetitū. cū itaqꝫ fetus sit maior in posterius: ⁊ tūc nō sic superfluūt mēstrua: q: plus de eis ad se trahit: ⁊ ideo cessat ille appetit°. Et tūc gradus in malitia ei°: qm̄ q appetit acuta acetosa ⁊ hꝫ est mīr° malus q̄ꝫ ille q appetit lutū carbones. Mouet itaqꝫ nā ad appetēdū rem ꝯ̄riaꝫ illi humori: qm̄ distēpātie nō nāles ꝯ̄ria ꝯcupiscēt 2° tegni. Hec tn̄ ꝯ̄rietas nō est s̄m q̄litatē manifestā tm̄: sed et occultā. Nā dato q̄ appetit° sit ad res siccas: nō tn̄ ad oēs: sed ad vnā determinataꝫ: vt est ad terram: aut ad cineres tm̄. Ubi nota q̄ ex signis satis efficacib° de impḡnatione: hoc vnum est efficax valde. s. cum mouet appetit° mulieris ad rem vnaꝫ tm̄ qua saturari non pōt. ¶ Sed queret aliqs in casu debent nāqꝫ ꝯcedi ea que tales appetūt cum ꝯ̄ria appetūt ⁊ cura fiat p ꝯ̄ria. ¶ Dicēdum q̄ qn̄qꝫ ꝯcedi debet vt infra: hec tn̄ si sunt ꝯ̄ria formalr: per ea tunc non fit cura: sꝫ per ꝯtraria virtualr ⁊ in effectu: vt sunt ꝯ̄ria cām respiciētia: ⁊ ipsaꝫ euacuātia cuiusmodi est agaricus turbit sene ⁊ hꝫ: ⁊ cura hoc mō fit ꝯueniētius. Nam lꝫ hn̄s malam cōplexionem calidā in stomaco ex p̄sentia flegmatis putrefacti appetat aquam que est ei ꝯ̄ria: formalr tn̄ ex eius potu nō curat: sed melius ex exhibitione turbit: aut sene que sunt ꝯtraria virtualr ⁊ effectiue. ¶ Et in summa corrupta digestio est causa appetit° cuius digestionis corrupte cause infra dicent sua rubrica. ⁊ tu ibi: ⁊ non solū reperit hic appetitus in mulieribus: sed etiam in viris. Nam quādoqꝫ a toto vt in feb. putrida eleuant fumi ad os stomaci corrūpentes appetitum. Itē in non febrientib° vt in podagricis scabiosis ⁊ hꝫ: habentibus humores corruptos ⁊ consimiliter a particulari membro: vt est epar splen ⁊ huiusmodi. Item abstinere multum a cibo est hꝫ causa: iuxta illud 3° primi. de regimine comestionis: tolerare famem stomacū replet malis humoribus.

Cura canones. Primus. Ordinatio diete. Euacuatio minoratiua. Digestio. Euātio reiterata ⁊ fortassis eradicatiua. Correctio stomachi illum humorem generantis. Rectificatio membri mandantis: aut totius si a toto venit.

¶ Ordinatio diete debet esse ad cōtrarium cause: vt sepe dictum est: ⁊ que sunt eam complentia habita sunt. quarto ⁊ secundo tractatu: ⁊ tu ibi.

¶ Scd̄s canon in eius cōplemēto variat: q: s̄m varietatem cause. naꝫ si appetitus fuerit ad acuta acruminalia: ⁊ que salsa sunt impressionis humoris frigidi: tunc si humor cōprehendit in superiori parte stomaci ip̄m euacua cuꝫ vomitus. vt verbi gra. cuꝫ aqua raphani ⁊ oximelle: aut cū aceto squillitico cum semine eruce aneti: ⁊ hꝫ: vel prius comedat acrumina: aut res salitas: deinde paulum post per duas horas vel circa faciat vomitū. ¶ Qꝫ si fuerit in fundo euacua cum solutiuo vt agarico ⁊ hꝫ. de quib° ad plenum 3° tractatu. ¶ Sed tu dices dꝫ hic vomitus fieri in pregnātibus: ¶ Pro isto dicēdum q̄ vbi leniter fieri possit fieri debet: quam lenitatem cōprehendes ex narratione ipsius p̄gnantis que ⁊ ante impregnationē ⁊ tpe imp̄gnationis consueta est habere faciliter aut difficulter vomitū: facies itaqꝫ eum leuē: vt q: comedat de cepis porris ⁊ huiusmodi acruminib°: deinde cum aqua tepida: ⁊ syrupo acetoso faciat vomitum. Sed hic tua vtaris prudētia ne caltimeris: tutius enim est in eis ꝓcedere cū his que stomacum ꝯfortant: ⁊ mām ipsam resoluūt vt est dyacitonitem cum specib° diagalāga. ꝫꝫ. ꝯditū: ⁊ hꝫ. Item vtat tyriaca bis in hebdomada stomaco ieiuno cum vino calido: ⁊ est singulare. Et ad extra stomacꝰ eaꝝ inungat cum oleo de mastice: de spica cum modico aceti: ⁊ cum his stomacum ꝯfortantibus: de quib° supra in pn̄° ca. Bono vtatur regimine: vt carnibus gallinaciis ꝑdicum de carnib° arietis assatis: ⁊ carnes leporis in hoc ꝓprietatē habent. Uino vtat odorifero ⁊ claro ⁊ puro. ¶ Si ꝟo fuerit ad acria ⁊ acetosa queꝫ efficit humor calidus: cura vomitu cū aqua tepida ⁊ aceto: ⁊ hoc si mā ascēdit vel est in parte superiori. Qꝫ si fuerit in parte inferiori qd̄ cōprehendes ex punctura ardore in fundo ⁊ hꝫ. tunc euacua cum solutiuo: ⁊ aloes prerogatiuam hꝫ ꝯfortat ⁊ mūdificat stomacum ⁊ erigit appetitū corruptum. ¶ Qꝫ si fuerit ad vnctuosa dulcia: cuius causa est humor melācolicus: tunc nō facias vomitum. iuxta illud Hypo. affo. 4°. affor. 5°. Melācolicos ꝟo inferius eadē rōne ꝯ̄ria apponens. nam ducere debemus per loca ꝯuenientia: vt affo. pma. affo. 21. nam melācolia est humor grauis: ⁊ sicut colera que est humor leuis p superiora educi debet: ita melācolia ꝑpter eius grauitateꝫ p inferius: vtere itaqꝫ mirabolanis nigris ⁊ aliis educentibus mām melācolicā: de qbus plene 4° trac. ¶ Qꝫ si fuerit ad frigida tūc humore fetidum euacuabis vomitu vt dcm̄ est: aut p secessum: tu tn̄ debes prius intelligere nām humoris putridi ⁊ fetidi ꝓuocātis ad talium ꝯcupiscentiam: qm̄ desiderata sunt ꝯ̄ria humori peccanti. vt dictuꝫ est. q̄ si pur ignoraueris da ieram aut pillas eius: qm̄ putredinē talē euacuat ⁊ stomacum ꝯfortat. ¶ Qꝫ si essent vermes adhuc maxime iuuabit: ⁊ in summa sit tibi canō q̄ ea que appetunt sunt cōplexione manifesta ꝯ̄ria humori in stomaco existēti qui est causa talis appetitus. ¶ Si vero fuerit ad pontica ⁊ sicca. vt est lutum ⁊ huiusmodi: cuius causa est humor malus sua ledens humiditate: tūc fiant vomitus: vt supra cum aqua raphani aut oximelle aut comedat pisces salitos: aut salita alia acrumina: vt

dictum est: deinde bibat aquã faseoloꝝ: aut aneti rapha/ni ⁊ hm̃. ꝙ si videt mãm ad iferiora declinare da turbit: ⁊ hm̃. vt 4° trac. mẽti semp habe cñare per locũ ꝯuenientio/rem: iuxta dictũ senis supius allegati. Item ꝯfert ⁊ maxime exhibere lutũ cum quo cõmisceant vomitiua: aut solutiua. vnde Aui. ꝓprio cap. ⁊ pcipiat appetẽti lutum vt sumat ex eo aliqd in quo sit de medicamine qd̾ non addit sup dosim vnam: aut sup dosim ⁊ mediã: qm̃ facit ipsum euomere illud quod comedit: ⁊ ꝓprie si fuerit res cõmouens vomitũ sicut caules ⁊ similia: ⁊ faciet abhorrere lutum. Et ideo in rñsione ad dubium dicebat vt infra: qm̃ que appetunt hoc modo concedi possunt.

¶ Tertius compleat cũ digestiuis humori peccãti appropriatis. quoꝝ copiã habes. s. trac. quarto: ⁊ tu ibi. Sꝫ hic nota ꝙ ante digestiua non debẽt dari regulr̃ illa sirupica: vt oxacitoniten ⁊ huiusmodi: ⁊ ideo considera.

¶ Quint° compleat cũ euacuatiuis appropriatis: aut vomitiuis reiterando: vt docebit: ⁊ tu pro his recurre. 4° tra.

¶ Corrigatur stõi malitia diuersimode fm̃ cause ipsius diuersitatẽ. nã si fuerit humor fridus cũ exhibitione caloꝝ. Si calidus cum exhibitione frigidoꝝ. Si siccus cũ humidis. Si humidus cũ siccis. Hec autẽ calida frigida humida sicca habuisti in pncipio ca. ⁊ de aliqbus calidis: vt dictum est in pñti Rubrica: ⁊ de aliis simplicib° ⁊ cõpositis dicetur statim: ꝓpter qd̾ cõponere de nouo poteris. Et cõposita antiqua hẽbis: ⁊ habes i rubricis vbi tractat de discrasia stomaci qualitercũqꝫ vbi ponunt valẽtia in hoc tam exterius qꝫ iterius applicata. ¶ Q. si fuerit a toto ꝯsimilr opꝫ corrigere mẽbra oĩa fm̃ dispositionem ipsoꝝ: tu itaqꝫ ꝯsidera ex dictis pticularibus particulariũ mẽbroꝝ calida ꝯuenientia in casu. ¶ Et simplicia sunt. Carnes leporis. Cappares ꝯditi. Nasturtium. Ciminũ carmenũ: xiloaloes: sticados: squilla. Acetũ eius: cinamomũ columbi assati. vnde Rasis in diuisionib°. singulare est cibare patientem columbis assatis dum est ieiunus. ⁊ vtat eis in 2ª mensa post cibũ paulatim. Itẽ ameos in 2ª mẽsa vti est mirabile valde. Itẽ pistici amigdale amare ⁊ hm̃: cepe: passule ꝫinziber: ⁊ alia ꝯsimilia: vt. s. de mala cõplexione stomaci frigida ⁊ de corde frigido. ¶ Cõposita sunt aromaticũ rosariũ gariofilatũ: electuarium expertum. Rc. trium piperũ. añ. ʒ. i. gariofiloꝝ. ʒ. ij. aristologie lõge ⁊ ꝫedoarie violaꝝ betonice. añ. ʒ. iij. salisgẽme. ʒ. ij. myrrhe electe ad põdus oĩuꝫ ꝯficie cũ syrupo de mẽta dosis est a. ʒ. ss. vsqꝫ ad. ʒ i. ss. ¶ Item Rc. cubebaꝝ cardamomi ꝫuccari tabarzet. añ. pulueriꝫentur de quo puluere sumat omni die ante cibũ: ⁊ post cũ vino odorifero. ʒ. i. ¶ Aliud expertum Aui. Rc. mirabolanos belliricos emblicos nucem viridẽ masticẽ ⁊ cardamomũ maius ameos: ꝫinꝫi. ꝯficiant cum melle ⁊ sumat ex eo ante cibũ ⁊ post cibũ quãtitas nucis. ¶ Ex fridis sunt grisomila granata pruna cucurbita melones olera spinachia atriplices lactuca citonia agresta succi hoꝝ fridoꝝ. Ex cõpositis ꝯfectio de scoria ferri. Item ꝯfectio mirre acetose Mes. antido. distĩone 6ª. ¶ Ex calis sunt cinamomum gariofil. rosmarinus: olibanũ mẽta cepe maxime vbi queritur icisio assata vt galline assate edus lactens assatus. Ex cõpositis diacinamomũ diambra diamuscũ aromaticuꝫ ro. metridatũ tyriaca: ⁊ hm̃. de quibus actum est.

¶ De appetitu canino. Rrica. xvij.

Ostq̃ꝫ dictum est de d̾bilitate ⁊ destructiõe appetit°: ⁊ ei° diminutiõe ꝯsir agẽdũ duxi de ei° augmẽto: qꝛ d̾ vehemẽtia ei°: qꝛ sic acut° canin° dici ꝯsueuit. ¶ Est itaqꝫ appetit° canin° appetit° imẽsus trãscẽdes ꝓportionabilitatẽ ad hũanã spẽs: (⁊ appetitui canum magis assimilatus.

Causa cuius fm̃ plimũ est mala cõplo frida mãlis: et hic appetit°: qꝛ trãscendit vere corrupt° dici põt. Vñ Gal. 4° de accñti p. c. ⁊ qꝛ de e. s corruptio appetit° vocata est. Et ab Alexadro in ei° practica vocat° est cinorodoseos: a cinos qd̾ est canis ⁊ rodoseos glia: qm̃ in tali appetitu canes glñant. Nã nunqꝫ se saturos cõprehẽdunt. sꝫ semp famescẽtes: sic ⁊ hoĩes qdã qui hoc vexant appetitu. nã stãt ⁊ delectant in ꝯtinua comestione: deinde cum repleti sunt euomũt vt canes. vt itex cibuꝫ cõprehẽdere possint. Hyp. pho 2° aff. eũ indigentiã vocauit cũ dixit por° indigẽtiã soluit. Dĩ cuius cã fm̃ plimũ. nã lꝫ a mã frida ⁊ melancolica ꝯtingat que os stomaci corrugat ⁊ corrugãdo est cã expssionis humidi substãtifici ⁊ ꝯtactus partiũ stomaci ꝓpter quẽ insurgit sensatio quedã tristis dicta fames: tñ ab aliis causis ꝯtingere põt: vt a caliditate: vt statim declarabit: ⁊ sicut mã melãcolica hoc facit ita ⁊ flegmatica frigida acetosa facẽ poterit. nã est cã expressionis humiditatũ nãliuꝫ in ore stomaci existẽtium: quaꝝ p° erat causa remotionis famis ⁊ silr cõtactus: ⁊ sicut mala cõplexio mãlis hoc facit: ita ⁊ imãlis. nã aucupatores ponunt de nocte aues rapaces vt austures ad aerẽ frigidũ: vt frigiditas idticat in eis appetitũ quo ad aues capiẽdas ꝓmptius ⁊ facili° moueant. Itẽ ⁊ habitãtes regiones frigidiores aliis partibus sunt itẽsioris appetit°: vñ theutonici anglici ⁊c̃. plus lombardis comedũt. ¶ Ex qb° infert ꝙ hñtes os stomaci frigidum sunt itẽsi appetit°: dũmodo frigiditas illa nõ superfluat: qm̃ sic deijceret actũ ꝓpriuꝫ. vt 2° affoꝝ. cõmẽ. 20. ⁊ hoc voluit Gal. 2° tegni. de signis stomaci fridi. ¶ Infert 2° ꝙ catarrus descẽdens põt esse causa famis. contrarium pꝫ intelligẽti. ¶ Sed forte dicet huius ꝯtrariuꝫ videt in experientia. ⁊ Aui. 5° tertij de catarro. ¶ Dicẽdum ꝙ catarrus fridus descẽdens nõ replens: sed sua frigiditate tm̃ corrugans: vt. s. est causa famis. Q. si fuerit replens deijcit appetitu: ⁊ hoc est qd̾ cõiter euenit. ⁊ ideo apparet in experientia ꝯtrarium: ⁊ de hoc locut° est pnceps in 5°. nam p loquens inqt: ⁊ hoc est raro. ¶ Est nãqꝫ in hoc ꝯuenientia cũ fame nãli: qm̃ sicut in fame nãli fit suctio de venis paruis mẽbroꝝ ad venas magnas: ⁊ de magnis ad maiores donec tali suctione pueniat ad remouẽdas nãles humiditates que sunt in ore stomaci ab his humiditat. huius: quare a caliditate etiam ꝯtingẽ põt vt dictum est resoluẽte et ꝯsumente has humiditates. ¶ Sed vt veracius cause ponantur dicat ꝙ vltra frigiditatẽ dictã põt appetitus caninus ꝯtingere a resolutione ⁊ inanitione: quaꝝ ambarum causa põt esse multiplex. Et pmo caliditas resoluens in toto existẽs vt in febrientibus qñqꝫ apparet: vñ fit resolutio humidi substãtifici mẽbroꝝ ꝓpter qd̾ membra per venas paruas trahũt a magnis: ⁊ magne ab epate epar a mesaraycis: mesarayce a fundo stomaci: ⁊ fũdus vltimo ab ore ⁊ febres in qbus hoc accidit sunt febres ꝓlixe resoluentes. Auic. in pncipio. c. ¶ Tu tñ nota ꝙ caliditas omnis nõ est sufficiens: imo oĩno ꝓsternens ⁊ imoderata: hoc non faceret qd̾ dictũ addidi ꝓpter sophistam qui vellet deducere ex dicto Aui. in omni febre saltem ethica famẽ caninaꝫ ꝯtingere debere. ⁊ tu considera. ¶ Item caliditas supflua oris stomaci resoluens ⁊ faciens os ꝯtinue restaurationeꝫ requirere: vnde Aui. ¶ Et qñqꝫ accidit appetitus caninus ꝓpter caliditatẽ supfluam in ore stomaci resoluẽtem ⁊ requirenteꝫ restaurationẽ: quare est os stomaci quasi semp famelicum: ⁊ hoc fm̃ plurimum facit sitim ⁊ in quibusdam dispositionibus famẽ cum superfluit eius resolutio. ¶ Item caliditas extrinseca maxime in corporibus porrosis: in quibus humidũ eoꝝ est facile resolubile per modum dictum. ¶ Item resolutio facta ex magno labore. ¶ Itẽ ex supflua vigilia resoluẽte humiditates naturales ⁊ extrahente ipsas ad exteriora. Nã ipse caliditateꝫ in vigilia ad extra venientem sequunt: ⁊ etiã ab ea trahunt.

vnde mēbra remanēt inanita. ¶ Itē debilitas contentiue
cum fortitudine expulsiue: quare fit resolutio superflua. nā
membrorū humidū resoluit̃ ⁊ mēbra non restaurant̃: quā
nutrimētū non stat eis tempore debito applicatum, propter
debilitatē ↄtentiue ⁊ fortitudinē expulsiue. ¶ Ex inani-
tione facta a vermibus sugētibus humiditates oris stoma-
ci ↄtingit fames canina: propter quod patientibus ex eis dari
debet frequēter cibus: quā corpus vel stomacus est vacuus
ipsum sic sugūt ⁊ mordicāt ⁊ cetera mala inducūt accidētia.
¶ Itē multa euacuatio ⁊ superflue inaniēdo membra hoc facit.
¶ In summa itaque colligunt̃ tres cause: frigiditas expri-
mens: caliditas resoluens: ⁊ inanitio ↄsumens.

Signa demonstratiua si fuerit ex caliditate resoluē-
te est sitis fortis: ⁊ vtplurimū cū vētris ↄstipa-
tione cum prauatione vomitus acetosi ⁊ erit qualosus ⁊ huiusmodi
de reliquis signis caliditatis: ⁊ hic nota quod aliquā homines
multū sic de cibo accipiūt: ⁊ tamen non impinguant̃: ⁊ hoc est
signum fortis caliditatis resoluentis.

¶ Signa quod si fuerit caliditas aeris: aut ex nimio labore
exercitio ⁊ huiusmodi statur iudicio patientis.

¶ Signa si ex frigiditate paruitas sitis multitudo fecis siue
fluxus inflatio multiplicatio ventositatum multiplicatio
appetitus cum multitudine singultus absque mordicatio-
ne ⁊ cum pessima digestione.

¶ Signa si ex vermibus ex signis vermium comprehenditur.

¶ Signū quod est a debilitate contentiue in toto: ⁊ in stoma-
co exitus egestionis crude ⁊ ipsius sanguinolētē: ⁊ secundum plu-
rimum est cum lienteria.

¶ Signa quod fuerit ex forti resolutione erit sitis ⁊ reliqua si-
gna caliditatis ⁊ erit cum bona digestione. ¶ Quod si fuerit re-
solutio ex labore nimio ⁊ huiusmodi. stabit̃ relationi infirmi.

¶ Signa quod fuerit vitio humoris acetosi erit paucitas sitis
ad aquā. eructuatio erit acetosa. ¶ Quod si fuerit acetositas
ex flegmate est acetositas pura cum humiditate multa.
¶ Quod si fuerit ex melancolia erit cum ponticitate ⁊ cum
quadam siccitate cum reliquis signis ipsorum humorum: de
quibus in principio operis.

¶ Signa si fuerit ex catarro scitur per signa eius iam dicta
supra quinto capitulo.

Pronostica. Caninus appetitus raro euenit ex
reumate. ¶ Caninus appetitus si
perseuerauerit ducit in bolismum: ⁊ bolismus in famē sinco-
palem: fames sincopalis in mortem. Vigilate itaque.

Cura Canones in cā calida. Ordinatio diete. Digestio.
Euacuatio. Et ipsius residui resolutio siue ↄsumptio.

¶ Dieta ordinet̃ ad ↄtrarium cause. vt quod frigida sint ⁊ hu-
mida. Item sint dure digestionis vt est faba fracta lentes
excorticate pisces conchilia oua indurata portulaca panis
azimus ⁊ huiusmodi: vnde in casu ab acetosis stipticis ab-
stinere oportet: quoniā talia appetitum excitāt: ⁊ tu. vide de
mala complexione calida stomaci.

¶ Digerat̃ materia vt decet cū digestiuis. vide 4. tra. positis.

¶ Euacuet̃ similiter cum euacuatiuis ibidem positis. Sed hic
aduerte quod tale solutiuum debet esse benedictum ⁊ facile ne
ex potentia solutiui traheret̃ noua materia ad stomacum
apta augmētare appetitum: aut quomodolibet ipsum le-
dere: de quo supra in principio huius cap.

¶ Consumit̃ autem materia calida per applicationē frigidorum in-
tus ⁊ extra applicatorum: vt ad extra inungēdo cum oleis
frigidis: ⁊ ad intra cum exhibitione frigidātium: pro quibus
supra de mala cōplexione calida stomaci.

Cura In frigida propter frigiditatem. Canones. Ordi-
natio diete. Digestio. Euacuatio. Et ipsius imē-
sitatis ablatio.

¶ Dieta sit ad ↄtrarium cause ex calefaciētibus participanti-
bus vnctuositate relaxante: vt carnes pingues anserum

precipue. Nam oportet vt elongentur ab aceto ⁊ pontico.
Auicenna. ⁊ tu pro his supra 3° tractatu.

¶ Digerat̃ materia vt decet habes digestiua. vide 4° tracta.
Quod si fuerit viscosa vtere incisiuis. vt sunt cepe ⁊ huiusmo-
di: ⁊ si oportet etiam alleo.

¶ Euacuatio fiat cum appropriatis etiam 4° trac. positis.
nam quod dictum est de materia frigida intelligi habet in-
differenter de flegmatica ⁊ melācolica pro quibus omnibus
recurre supra locis nunc allegatis.

¶ Aufertur imēsitas appetitus cū vnctuosis ⁊ pinguibus rela-
xantibus os stomaci: ⁊ inter alia maxime cōfert: vt dictum est
caro pinguis anserum ⁊ anatū assata: ↄfert ⁊ precipue vinum
decoctionis rerum calidarum iam nominatarum. In quo nō sit pon-
ticitas neque acetositas oino: ipsum enim sanat ab ea sumptum
in potu calefactū ⁊ in ieiuno: ⁊ est curatio magis ↄferens
nisi adsit ipsius vētris solutio. Auic. Nam si fuerit ven-
tris fluxus oportet vt caueant vinū oino: stipticū namque aug-
mētum efficit in appetitu canino: ⁊ amarum addit in solone
ventris ipsorum. Auic. Et de his duobus passibus dicet̃ in du-
bijs que vltima erūt in actu practico: ⁊ tu ibi. Et scito quod
in appetitu canino cōiter consequitur vomitus. Itē ↄfert ⁊
maxime potus olei dulcis in quo nō est stipticitas. Itē vi-
tella ouorum assatorum valde post cibum assumpta. ¶ In sū-
ma exhibeantur pinguia vnctuosa sua viscositate adhe-
rentia ori stomaci ⁊ ipsum replentia.

Cura Si fuerit ex melia fluente ad os stomaci fiat cū
hoc flōmia de saluatella sinistre manus maxime
si tale corpus fuerit carnosum ⁊ pingue quod si fuerit macrū
nō sic cōpeteret. ⁊ tu ↄsidera. Quidā vt Rasis in lib. diui-
sionū applicāt cauterium ex opposito oris stomaci vt exic-
cent ⁊ ↄsumēt materiam: ⁊ meo tempore quidā medicus voluit face-
re viri magno viro cui oēs ⁊ peritiores medici ↄdixerunt in-
ter quos erat Marsilius noster patauus.

Cura In facta ex debilitate virtutis quod pluries cōtingit
ex mala cōplexione frida cura est per exhibitionem
ↄfortatiuorum. vt supra vnū vinū rubeum potēs in casu est maxime
ↄueniens de quo dari debet plus ⁊ minus secundum fortitudinē vir-
tutis ⁊ eius debilitatem vt in dubijs dicetur.

Cura In facto ex euacuatione superflua ⁊ ex magna resolutione
⁊ corporis raritate est. vt habitet loca frida: imo ⁊ qui-
dā vt Placētinus ponit tale corpus in aqua frida quod est sicdum
tolerāte virtute: ⁊ si euacuatio superfluit inungatur corpus totū cum
rebus stipticis. vt oleo mirtino ro. masticino ro. sandal. cum
cera ⁊ aceto dētur que cibi viscosi grossi vt pultes pedes vi-
tulorum frumētū coctū panis azimus. ⁊ tēdāt oia ad pinguia
vt. vide. ¶ Quod si euacuatio superfluet oportet attēdē magis exhibē stipti-
ca: ⁊ ideo diuersis accidentibus diuersa remedia dāda sunt ⁊ for-
tiori semper magis est attēdendū altero nō neglecto vt posse
est. ¶ Sed notādū quod si exterius applicarent̃ stiptica ⁊ per
interius darent̃ vnctuosa ⁊ pinguia cura foret ↄuenientior et
laudat̃ in casu oleū amigdalarum recēs cum zuccaro.

Cura In facto propter fluxū catarri est cura eius catarri
post quā applica vltimū dictum de causa frigida.

Cura In facto per fames est interfectio corporum: ⁊ corporum euacuatio
pro quibus recurre infra. 16. c°. Sintque cibi grossi fri-
gidi: ⁊ panis infusus in aqua frigida.

Cura In facto ex alijs causis est exhibere ↄtraria ex iam
dictis vt si a caliditate simpliciter dēa cibaria subtilia
frigida ⁊ sunt cucumeres cucurbita ⁊ huiusmodi.

¶ De bolismo. Rubrica. xviij.

Bolismus est fames membrorum cū to-
tali aut fere tota appetitus
stomaci ablatione. Cuius cā est caliditas mem-
brorum humiditatē substātialem ↄsumēs ⁊ hu-
mor fridus in villis stomaci imbibitus: aut ma-
la complexio frigida virtutē sensibilem stomaci mortificans

canis. ¶ Et dr̄ fames mēbrorum: qm̄ hec fames dicta est vniuersalis: ꝛ Gal. in 2° affo. in cōmēto illius. Potꝰ indigētia solui: qm̄ vt oīa mēbra famescūt stō excepto: ꝙ si famet eius fames remississima est vt solo bolo: aut vino saturet. Quare dictus est bolismus a bolo. Ex quo pꝫ q̄re dcīsi est tota aut fere tota. Fames vo canina allato loco dicta est pticularis: qm̄ est in pticulari mēbro soluꝫ vt in stō. Dr̄ in villis stomaci ibibitus. Nam si esset adherēs non replens causaret appetitū caninū. vt. s̄. dcīm est de catarro faciēte appetitū caninū vt in p̄cedēti rubrica. ¶ Dr̄ aūt mala cōplexio: q: ꝯsueuit venire iter agētibus in frigore ꝛ congelans. Auic. ꝛ hunc appetitū ꝯsueuit p̄cedere appetitꝰ caninus qm̄ in appetitu canino accidit multiplicatio mlti flegmatis crudi p viam idigestionis: vnde cessat appetitꝰ stomaci: ꝛ stomacus refugit cibum: ꝛ ideo dr̄ ꝙ est cum satietate stomaci: qm̄ est sicut stomacus satiatus non sentiens inanitionē: sed interim mēbra a calitate resoluunt: ꝛ ideo ifi stant debiles ꝛ extenuanť causam ignorantes: ꝛ ex eis accidit in fine constipatio ventris.

Signa demrātiua nota sunt ex dictis in descriptiōe. ꝛ post. tales. n. macrescūt ꝛ extenuanť ignorātes cām cum vētris stipticitate cum ablatione fere appetitus tota: ꝛ si fament est diminuta fames ꝛ solo satiať bolo: ꝛ declarant hanc dispōnem que p̄cesserunt vt est frigiditas aeris nimia vt accidit iter agētibus in frigore: quibꝰ accidit subito fames ꝛ cito eam amittit. In qbus accidit fastidium vomitus flegmaticus eructuatio acetosa sensatio frigiditatis in stomaco ꝛ in mēbris palliditas coloris: aut terrestreitas vrina flegmatica pulsus debilis paruus ꝛ frequēs: item laxatio vel arefactio ppter laborē in hora vehemētis caliditatis: aut ppter calitatē febris lōgi ꝛ magni laboris in qbus tūc pcipiť in ore stomaci colera vt humor calidus oris amaritudo: siccitas lingue: caliditas in stomaco pcepta vrina subtilis ad citrinitatē declins: aut ad rubedinem pulsus velox spissus ꝛ durus: egestio sicca cum citrinitate vel ingredine multotiens: ꝛ sic de reliquis signis caliditatis sepe dictis.

Pronostica de his nihil vt in precedenti rubrica.

Cura Canones anteq̄ ponanť ponendi sunt canones accñtium ꝯsuetorum venire in bolismū patiētē: ꝛ est sincopis. Studeat itaq̄ pmo vt sincopiçātis retineat. Primo diuertēdo ac v̄tutem aialem sensitiuā stimulādo. vbi grā. fricenť extrema ꝛ stringanť purgenturq̄ plante pedum extēdanť capilli ꝛ naribus eorum: facies irroreť aqua ro. 2° lignū aloes rosas violas: muscū ꝛ hʒ cal'a: aut frida vt dispositio exigit: ꝛ sic de aliis. vt. s̄. 11°. cap. ꝙ cum res fuerit absq̄ sincopi attende ad causam.

Cura In facta ppter calitatē resoluētē stāte p̄ntia humoris fridi i stō ordineť dieta que declinet ad calidū pariter: ꝛ tu hēs tēperata ꝛ cal'a que adinuicē cōmisceře poteris. s̄. 1°. trac. ꝛ tu ibi. Cūmi sit odoriferū paucisetum cēntie vel cū aq̄ decoctiōis passularum fridū: ꝛ sempꝰ cū cibis ꝛ potu pone aliqd odoriferi ex calis odoriferis intensioribꝰ aut remissioribꝰ. vt eget dispō: ꝛ tu ea q̄re. 11°. c. de sincopi: ꝛ. s̄. in hec in ptꝰ ex stomacalibꝰ positis. Nā maxime ꝯfert bucella panis assati: ꝛ biscocti ifusa in vino odorifero limphato: aut nō limphato vt decebit. ¶ Et in summa. Primus canō est appetitꝰ stōi sublectatio. ¶ Scōs est per dietā rep. ꝛ stomaci ꝛ v̄tutē mēbrorum ꝯfortātum administratio. ¶ Tertius digestio. ¶ Quartus euacuatio ¶ Quintus stomaci ꝛ membrorum ꝯfortatio.

¶ Primꝰ cōpleť. phibēdo ne v̄r sensitiua sopiať ꝛ patiēs in sincopim cadat ꝛ fit diuertētibꝰ. vt ligādo eorum manꝰ ꝛ pedes vehemēter satis. phibēdo eos a somno cuꝫ discretione pūgēdo eos morosē icuruādo vngues virgula molli serando nec dissipať caro ppter eorum debilitatem.

¶ Scōs pficť cuꝫ cibis odoriferis calidis: aut frigidis vt eget dispō in frigida cū vino odorifero tostellis siue pane assato in eo isusis. In cal'a cū vino granatorum mediū saporis cuꝫ cinamomo: aut gariofil. ligno aloes modico vt solū aromatiçent: comedāt carnes pullorum assatas lardatas ꝛ cū gariofil. aspsas cū aqua ro. ꝛ ꝯsilr de aliis carnibꝰ de qbus 3° trac. vnde debes esse studiosus ad administrādum ea que appetitum excitant: de quibus supra de ablatione appetitus ꝛ ad membra restauranda.

¶ Digestio ꝛ euacuatio fiāt vt petit mā. Nam si fuerit frigida viscosa habes oximel simplex: sy. simplicē cōpositū. vt supra quarto tractatu. Consimiliter in calida sy. frigidos ꝛ euacuatiua appropriata.

¶ Quintus perficiť cum his que ad intra aut ad extra applicanť calida aut frigida vt dispositio exigit: ꝛ tu habes hec omnia emplastra vnctiones cōfectiones ꝛ hʒ: de mala complexione stomaci: ꝛ tu ibi. ¶ Sed hic nota ꝙ cāphora ad extra in causa calida multum laudať. In frida vo lignum aloes gallia muscata: ꝛ ex cōpositis tyriaca ꝛ maxime valet vbi fit mala cōplexio sine mā. de qua supra de mala complexione eius. Confectio de diatrion piperēon ꝛ vbi etiam sit mā. ꝛ tu ibi. Ultimo scito ꝙ vbi bolismꝰ accidat ex dissolutione per laborem confert balneuꝫ ex rebꝰ frigidis stipticis. vt est mirthus rosꝫ. endiuia: ꝛ hʒ vnctiones ꝛc. fiant vt de causa calida.

¶ De fame sincopali. Rrica. xix.

Fames sincopalis est fames ex cuiꝰ tolerātia accidit sincopis ꝛ casus virtutum.

Causa Cuius est caliditas fortis i mēbris oībꝰ resoluēs ꝛ cogens ipsa per venas paruas ꝛ magnas. vt supra a stomaco attrahere ad quā attractionem sequiť resolutio: humidi substantifici ipsius stomaci ꝛ mordicatio eiusdem quibus cū stomacus debilitetur accidit sic per viam resolutionis ꝛ mordicationis: quas non potest stomacus tolerare: sincopis. ¶ Et est hec fames media inter nālem ꝛ caninam. Non enim est intēsa vt canina nec debilis siue remissa vt nālis. ¶ Et dictum est: ex cuius tolerātia. nam nisi succurratur. superueniet sincopis frequēter etiam in multis accidit sincopis vel dispositio ei ppinqua ex qua famis tolerātia: vt sunt corpora multū colerica habentia os stomaci multū sensibile. nam cū famē tolerant stomacus attrahiť: q: in eo supabundat multū de colera subtili valde. p̄ mouetur ipsa ad os stomaci. vnd ipsum mordicat ꝛ sincopim: aut dispositionem sincopi ppinquam causat.

Signa demrātiua nota sunt ex dispositione ipsa: et causa eius innotescit ex signis ostēdentibus caliditatem tā ex parte primitiue cause relatione patientis q̄ ex pte añcedētis ex signis habitis supra de canino appetitu ꝛ bolismo caliditatem significantibus.

Pronostica. Non aliter q̄ de canino appetitu ꝛ tu ibi.

Cura Canones si affuerit sincopis curetur sincopis. vt supra de bolismo ꝛ sincopi magis. Si vo non affuerit: sed timeatur de ea futura. Canones. ¶ Primus canon ꝙ non tardetur in eis cibus. sed d̄tur ante eius aduentuꝫ ꝛ exhibeatur panis infusus in vino frigido vt granatoruꝫ de citoniis ꝛ huiusmodi. Et regatur regimine dicto de bolismo ex causa calida faciendo euacuationes digestionē ꝛ ꝯfortationē. vt ibi memoratum est: phibēturq̄ a somno multo: ne inflāmeť ꝛ colera. Tuq̄ pro eius completa cura recurre ad ea que de dolore stomaci dicta sunt: ꝛ tu considera illa. Et nota ꝙ in isto casu valent cibi frigidi stiptici. vt faba ꝛ huiusmodi: ꝛ grossi.

¶ De siti. Rubrica. xx.

Um in pñtiarū loqui de egritudinibus mēbrorū: intēdamus hic de siti nō nāli loq: vt de fame actū est. ¶ Est itaq; sitis nō nālis tristis sensatio stomaci qua irritatur ad querēdū potum frigidū ⁊ humidū. Vn̄ 2° de aīa. est appetit⁹ frīdi ⁊ humidi. Cuius cā est mala cōplexio calīa ⁊ sicca: mālis aut imālis: ⁊ dī mala cōplo sicca aut calīa: ⁊ non dī sicca ⁊ calīa: q2 ab vtraq; sola pōt causari sitis. vt in fozl. uicēsi. 2° tegni. qōne de siti. ⁊ fuit sñia Gal. p̊ de simplici medici. distinctione 6ª. ⁊ dī sitis siccitate: q2 ꝓprie est sicut siccitas. ¶ Et ante positionē causarū: nota q̄ non semp in siti est necessaria humidi radici ꝯsumptio tanta quanta est necessaria pro causando sitim. vt patet in prima assumptione piperis. nam causat sitis ⁊ non est verisimile q̄ tanta fuerit facta resolutio quāta erat necessaria pro siti causanda.

Cause De causis aūt hoc ordine scribitur: cause sunt: qm̄ ois causa: aut est in stomaco p se aut est ab ex̄ veniēs: aut est in eo p cōitatē ab alijs mēbris. ¶ Exemplū pmi. sicut sitis que est a mala cōplone māe calīe colerice aut flātice in rugis oris stomaci cōprehēse. Aut alterius putride ebulliētis in eis: sicut qñ accidit ex ebullitione flegmatis dulcis. ¶ Exēplū scōi vt ab aere calīo estuoso. vt añ canē ⁊ sub cane cibis salitis calidis. vt agrumīnibus alleo cepe cibis grossis iflāmatiuis: aut exiccātibus vt̄ fabe carnes vaccine ⁊ hꝫ reb⁹ alijs calīs vt est piper zinziber comestione supflua qñ stōus laborat in digerēdo ⁊ eleuant multi vapores calidi potu aque salīe que aliqñ pducit ad mortē cū nō succurrit. 4°. de accñti ⁊ morbo: ⁊ maxime cū multa potat: vt sepe faciūt naute cū deficit eis aq̄. Nā inducit eius pot⁹ mult⁹ ⁊ vsus pūctionē ⁊ excoriationē itestinorū qb⁹ moriunt. pot⁹ vini veteris inflāmātis ⁊ cōburētis sitientē. Nā ex e⁹ potu inflāmat cerebrū: ⁊ cor ⁊ inducit sic se. frenesim ⁊ tādem mortē. Itē pot⁹ medicinarū sitim facientiū. Itē sōnus mult⁹ sup cibos calīos fact⁹. Itē factus lōgus in ieiuno maxime stō existe calīo collico. Item vigilie supflue exiccātes. Itē exercitiū forte. Nimia locutio exiccans humiditatē. Statio lōga in estuarijs pp qō nō miremur si vltramōtani multū bibūt. Itē coitus supfluus: eio supflua nālis: vt est fluxus mult⁹ vel cū medicina facta: ⁊ cū sitis seqtur eiōnē medicine sigt̄ q̄ opatio e⁹ facta est. Auic. Itē accñtia animi vt est timor fortis sicut appet in his qui ad patibulū ducunt. Retēto. n. calore spūalia iflāmant que iflāmatio ori stōi cōicat pp ꝓpinquitatē ad ea ⁊ pcipue ad cor. Itē morsu aīalium venenosorū. vt vidi i Johāne ciconia ꝯtore qui morsus a cane rabido semp sitiebat. ¶ Exēplū tertij fit qñq; a toto vt in febri. arsiuis vt a vaporib⁹ corpe eleuatis. ¶ Et hic notat q̄ in qbusdā febri. accidit q̄ febriētes non cessant bibere: ⁊ non cessant donec moriant inde i porismo. Aui. nāq; se. est qñq; in mā grossa idigesta ⁊ inflāmata valde ⁊ putrida: ⁊ p potū aque nimiū nō digerit: sed igrossat magis: ⁊ fit ꝯtumē magis inobediens expulsioni: q2 magis igrossat: vñ pur remanēte calītate putredinali in mā ita grossa accēdit sitis ⁊ nō saciant donec moriunt. vt est videre in febrib⁹ pestilēnalib⁹. ¶ Qñq; a mēbro pticulari vt in hydrope: nā facta opilone in venis epatis remanet in venis illis grossum opilans ⁊ aquosū resudat in vētrē: q̄re mēbra remanent exiccata cupiētia irrorari. Itē ēt tūc ꝯtingēte opilone in mesaraicis phibet trāsitus pot⁹ ad epar. ¶ Itē in ꝯpate epatis ꝯtingēte p viam resolonis: vñ attractiua debilitat: quare non attrahat aquositatē debitā: ⁊ silr a frigiditate positiua ꝗ idē faciēte: nec incōueniēs q̄ a duobus ꝯrarijs idem ꝓueniat effectus diuersimode. ¶ Itē in colica. nā ꝯstāte repletione in intestino colon fit opilatio in venis mesaraycis multis: q2 ad ipsum terminant multe: ⁊ opilatio in mesaraycis recti: ad qō ēt multe terminant: quare phibet trāsit⁹ a quo stratis cibi ad epar: ad qō cōcurrit q̄ colō equitat stomacum: ⁊ ipm cōprimit: ⁊ ēt alia itestina gracilia vt apparet ad sensum: vñ opilatio grādis sequit in mesaraycis: ꝓpter qō sitis causat per modū qui dictus est. Item a caliditate pulmonis stomaco cōicata: ⁊ hec est fortior q̄ illa que fit cōmunitate caliditatis epatis. Auicē. ¶ Q. si dicat epar stomacū amplectit. ¶ Dī q̄ verū est quo ad ptem inferiorem: sed pulmo magis appropinquat ori stomaci: vbi est appetit⁹. vt pꝫ in anothomia. Item pōt pbabilr dici q̄ maior est inflāmatio in pulmone cū sit mēbrū collicū. ¶ Itē calītate renū vt in dyabete trahēte ad se oēm humiditatē aquosam: q̄re mēbra exiccata remanēt. ¶ Item calītate aut siccitate ꝯtingēte in algamasar: ⁊ amigdalis radicis lingue que os stomaci humectare ꝯsueuerunt. ¶ Itē ex caliditate intestinorū stomaco cōmunicata. ¶ Itē in ptisi caliditate putredinali ori cōmunicata.

Signa demonstratiua sensus ⁊ molestia: q̄ si fuerit ex mala cōplexione imateriali: aut materiali. signa habentur ex iam dictis de ea. Ut si ex calida colerica amaritudo oris: aut salsedo si est flegma salsum: ⁊ cō similiter de alijs.

¶ Signa si est ex opilatione maxime que est inter stomacum ⁊ epar seqtur fluxus ventris q2 materia ad epar mitti non potest.

¶ Signa si ex caliditate renum in dyabete scit: q2 nō sedat ex potu aque: imo aqua ad renes trahit ⁊ indigesta: ⁊ per virgam emittit: ita q̄ sitis ⁊ prouocatio vrine sese consequuntur vt infra de dyabete.

¶ Facta cōitate pulmonis: aut cordis cognoscit: q2 remittitur frigiditate aeris ⁊ vigilia cōfert: q2 in ea fit eio: eio: ⁊ somnus nocet: q2 fit in ea supcalefactio.

¶ Signa e⁹ que est a siccitate meri: sciunt: q2 est parua debilis cui ꝯfert somnus. ꝓpterea: q2 humectat ventrē. Sed dices. Aui. dicit ꝓprio cap̄: q̄ sitis vehementior est illa que fit ab ore stomaci: deinde illa meri. hic aūt q̄ est pua debil. ¶ Dicēdum q̄ est fortis ꝭm se ⁊ debilis rōne cure.

¶ Signa eius que est ex calore signa: quia confert vigilia ⁊ somnus addit in ea.

¶ Signa si est a cōitate male cōplexionis epatis cognoscitur ex notitia male cōplexionis ipsius epatis calīe ⁊ sicce. Itē si est apostema in eo calidū: aut non calidū: ⁊ ita ꝯsilr de alijs membris dicendum est.

¶ Signa si ex toto cognoscitur per malam complexionē calidam ⁊ siccam in toto.

¶ Signa si fuerit ex alijs causis. Cognoscuntur ex processione illarum causarum.

Pronostica. Si in febre aduenerit sitis cū ariditate lingue malū. vnde Aui. qñ aggregant in egritudinibus acutis sitis vehemēs ⁊ siccitas vehemēs: tūc illud est malū valde. ¶ Si febricitans multū sitiuerit: ⁊ subito cesset sitis ⁊ fe. remaneat: ⁊ ligua fit arida ⁊ nigra mortē significat. p̄ul dubio: q2 v̄tus sensitiua est mortificata. Aui. ꝓprio caplō vt dcm̄ est. ¶ Que est ab ore stomaci est deterior siue vehemētior. deinde que a meri. deinde que a fundo stomaci: vltimo que ex cōitate intestini ieiuni. ¶ Satis post assumptā medicinam solutiuam eueniēs significat ꝭm plimū illam medicinā opatā esse: cuius sitis defectus. vt in 13° tertij. de siti in plib⁹ significat q̄ medicina adhuc est in operatione.

Cura Canones in ea que facta est a mala cōplexione māli. Ordinatio diete. Digestio māe. Eio male qualitatis impresse remotio. Et lꝫ hi completi sint ex his que scripta sunt de mala cōplexione stomaci cum mā vbi supra tamen aliquid vltra illa hic dicetur.

¶ Dieta ordinetur ad ɔtrarium cause cum frigidis ⁊ humidis de quibus supra 3° tractatu. ⁊ tu ibi.

¶ Digestio p̄cedat euacuationem nisi sitis esset itolerabilis vel vehemēs valde quo casu opꝫ incipe ab euacuatione: q autē sunt sy. digerētes: habes supra 4° trac.

¶ Euacuatio autē fiat si possibile est cū lenitiuis tēperatis: aut fridis cuiusmodi sunt cassia: māna tamarīdi: pruna: sebesten: succus violarū rosarū aqua fructuū ⁊ hm̄: q si nō trāseas ad reubarbarum ad ierā Gal. ⁊ hm̄. ¶ Et nō q ħ aloes hꝫ p̄rogatiuā in euacuando has mās colericas vel flegmaticas in ore stomaci ɔtentas. ¶ Q, si fuerit salsa aut adusta misce de succo fumiterre aut de syru. eius: aut aliqd de electuario amech ⁊ silium respiciētium mām melancolicam adustam. de quibus 4° trac.

¶ Male autē qualitates remoueant cum suis ɔrarijs vt dictum est. vt frigidis ⁊ humidis: cuiusmodi sūt pruna spinachia melon indus granata lactuca. ⁊ hm̄. Et ex reb° melioribus est panis lot° in aqua cū pauco vini paucisper in p̄ncipio mēse assumpt°: ppter qd̄ nota q ea que in casu isto dant si sunt facilis penetrationis debēt admisceri cum his que retinēt ea in stomaco. vt cū succo granatorū: aut citoniorū aut agresta: aut cū puluere coriādrorū: vt ṽbi grā: aq̄ orda in qua residētiā fecerunt rose ēt cū spinib° suis. Panis autē in hoc casu est multū ɔueniēs. ¶ Sed nota q canon hic hꝫ veritatē maxime qñ querimus extinguē malā complexionē in ipso stomaco exñtē. Q, si fuerit ppter mēbra remota: opꝫ q talia sint subtilia: ⁊ cum subtilib° penetratiuis admisceant. vñ eo casu ɔuenit aq̄ frida cum modico aceti vel vini mixta. ¶ Sed hic nota duo. Primū q sitiens valde non dꝫ bibere aquā fridam subito ⁊ in multa q̄ntitate: silr nec aliud actuale frigidum sitis extinctiuum ne friditas superueniēs mortificaret illud modicū caloris q remāsit post multā resolōnem in siti factā: ⁊ hec Auic. vnde meo tpe dum Forliuiēsis veniret summo mane ad legēdum inuenit ante vnā tabernā senem vini ex bibulis pauis mortuū. nā summe sitiebat ⁊ bibit vnā fialā vini ⁊ statim mortuus est: ⁊ creditū fuit ex hac cā ipsum mortuum. ¶ Scd̄m q aqua frida nō dꝫ bibi a sitiēte maxime stomaco eius calo ⁊ sicco. Nā ipsa aqua sic potata fortificat colerā, ⁊ ab ea inflāmat: q̄re augeat sitis: ⁊ hoc voluit Auicē. dum inqt. ⁊ in stomaco qdē calo ⁊ sicco addit aqua frigida. Aqua autē cal̄a est in casu isto ɔueniētior. Nā sua caliditas actualis facta facit aquā descēdere ⁊ lubrificari vbi friditas faciebat oppositū. ⁊ ex ɔñti colericam mām descēdere: ⁊ sic est aqua calida abstersiua ⁊ ex ɔsequenti iuuatiua: ⁊ ħ voluit Aui. ⁊ aqua calida sedat sitim eius multotiens. ¶ Itē dentur syrupi extinctiui. vt de acetositate citri oxiçachara de limonib° ⁊ hm̄. de qb° 4° tracta. Et ɔsilr de aquis de electuarijs ɔfectionib° fridis. ¶ Itē laudat. Re. aquarū endiuie acetose epatice violarū. añ. ℥. ij. nenufar. ℥. i. vini granatorū. ℥. iij. sy. de limonib° acetositate citri. succi limonum. añ. ℥. i. ß. arrāciorū. ℥. ij. sandalorū ru. ʒ. i. çuccari tabarçet. ℥. viij. fiat iulep. ¶ Itē valet syru. acetosus simplex factus lōgus cū multa aqua pauco aceti ⁊ çuccaro. ¶ Ex his cōponi possunt alia: ⁊ pauciora satis nunc tibi sufficiāt. nā ⁊ syrupis addas semina cōia frigida maiora: qb° in sitibus tute vti debes. vt Cermisonus nr̄. Nā ex eorum vsu felicitabit opatio tua sepe. ¶ Ad extra applicacerotaria vnguēta frigida embrocationes epithimata ex succis frigidis: vt est succus rasure cucurbite solatri: lactuce violarum rosarum ⁊ huiusmodi.

Cura Si fuerit ab aere calido hec dicta sufficiant.

Cura Si ab vsu rerū salsarū aut exiccātiū fiat digestio ⁊ eiatio vt decet: ⁊ vltimo alterātia ex dictis iuuatiua: ⁊ extra applicent. ⁊ cā p̄mitiua remoueat: si comestione superflua cura est. vt Hyp. 5° afo. Quibuscūqꝫ est desiderium de nocte bibere si sup dormierūt bonum. ⁊ maxime vt inqt Gal. in cōmēto eiusdē. si sit tolerabilis: q si nō bibat aliqd ad mitigationē eius vtile est: deinde supdormire nihil autē bibere pena est sine iuuamine. Et in sūma cōmēdat aliqd pot° vini puri qd̄ iuuat ad digestionē: ⁊ p̄p̄rie in consueto. In non ɔsueto ṽo da aquā: ⁊ tu ibi. faciāt abstinentiā vtant modico vini odoriferi int° dent cal̄a stomaci ɔfortatiua: ⁊ extra ɔsimilia applicent. vt aromaticū rosatum diagalanga: ⁊ hm̄. vt p̄tica de mala cōplone stomaci frida: ⁊ de debilitate eius. Nā amplexare iuuenē ⁊c̄. loco cuius amplectet vxorē te a criminalibus p̄caueris.

Cura Si fuerit ex potu vini ⁊ medicine. aut aqua tum natr calida vtat oxiçachara. ⁊ sy. frigidis ⁊ regimine frido de quo satis: ⁊ ɔsimili modo dicat de aliīs que stomaco accidūt. ¶ Pillule cōmēdate. Re. seminum quatuor maiorū fridorū ⁊ minorū papaueris albi. añ. ʒ. i. conficiantur cū mucillagine citoniorū ⁊ modico dragagāti: ⁊c̄. fiant pillule in ore tenende. ¶ Item ad idem semina citoniorum: sed de his satis infra.

Cura Si fuerit per cōitatem ⁊ maxime a toto. vt a febribus tertianis. Canones attēdant. ¶ Prim° correctio mēbri: aut mēbrorū mādantiū malā cōplonem. ¶ Scd̄s remotio male cōplonis in stō impsse cū his que dicta sūt. ¶ Tertius ⁊ pticularis: q si sint in ore stomaci aut meri debēt teneri in ore que talē cōplonē exterminari habēt vt sunt carnes prunorū marascū. Carnes pirorū in modū rotule parue pulpa tamarindorū çuccarū cādi preputia vitis aut portulaca cristallū qui p̄us in aqua resederit per os voluere de his ⁊ similib° in fine capli late satis qñ est infirmus hec passio satis magna.

¶ Q, si fuerit ex pulmone curat cum aere attracto. Aui. ⁊ silr inspiratio hec valet siti a corde p̄ueniēte: in qua tñ vti debes fridis ⁊ humidis: de quib° actū est. s. 11° c°. de mala cōplone eius calida. vbi ⁊ tu recurras addēdo ex his que dicta sunt hic tenēdo in ore epithimādo ipsum: ⁊ silr pulmonem cum epithimatibus frigidis cordialibus vtendo syru. frigidis cordialibus per dicta condecenti.

¶ Q, si fuerit causa hydropis. Cura dicetur ifra de hydrope. Nam ⁊ eo casu opꝫ vti frigidis apertiuis. vt dicet diarodon abbatis triasandalis ⁊ huiusmodi.

¶ Et ɔsimiliter si ex opilatione contingerit mesaraycarum.

¶ Si ab apate epatis cura est cura apatis. vt ifra sequenti caplo. si a friditate cū calefaciētib° ɔfortātib° epar. vt ifra sicut sunt dialacca diacurcuma sy. de absinthio de eupatorio. ⁊ aliīs vt ibi de mala cōplexione frigida epatis.

¶ Si in colica dent ea calida que deopilēt vt vsus clisteriorum in casu est ɔueniētissimus. de qb° infra de colica.

¶ Si ex debilitate reni ifrigident renes ad ex̄ cū vnctionibus fridis. Et ad itra cū fridis vt est syru. de mirtho de nenufare de rosis aqs frigidis epaticis ⁊ renalib°: de qb° infra platic: de dyabete. ⁊ silr p̄portionetur dieta.

¶ Si in ore stomaci sitis in algamasar dieta sicut dcm̄ est: ⁊ locata teneantur in ore vt dictum est.

¶ Si ex caliditate intestinorū fiat p̄portionabiliter vt dcm̄ est. ⁊ clisteria frigida sunt hoc casu cōuenientia ⁊ emplastra aut vnctiones ad extra applicata.

¶ Si ex ptisi curet cū his que ptisim curāt de qbus actum est sua p̄tica. ⁊ ɔsimiliter in ea que est de ethica.

¶ Si ṽo fuerit ex ɔsuetudie mutet paulatim ad oppositū.

¶ Si ex sudore diaforetico cū eis que diximus de cura male complexionis calide cordis.

¶ Si ex crisi cum eo qd̄ dixit hypo. 2° afo. Ea quorū crisis fit aut facta est nihil dicere opꝫ. q si sitis pur non esset tolerabilis mitiga cū eo qd̄ nō hēt impedire crisim. sed sitim remouere vt est aq̄ ordei melonis indi. semina cōia: ⁊ hm̄.

que hñt sudorẽ ꝓuocare ꝛ ex ꝯsequẽti crisim facere. Sed nota hic ꝙ non impedias natũ a via sua ꝯra.

¶ Ultimo declaro antidota ꝯuenientia in siti ex morsu venenosoꝝ ꝛ ꝑcipue caloꝝ. deinde ifrigidãtia respiciẽtia veneni cuiuſmodi aq̃ coriãdri. lac vaccinũ: lac acetosuꝫ: aqua cãphore aq̃ frida cũ puluẽ terre sigil. ꝙ si cognoueris speciẽ aialis admistrabis q̃ sunt ei ꝓpa. ¶ Et qm̃ vt dcm̃ est sitis est passio magna. hic addẽ decreui aliq̃ in vsu modernoꝝ gratissima. ℞. semia citonioꝝ: ꝛ ex eis cũ peciola fac rotulas paruas quas in aqua teneas: deinde ex eis vna teneaẽ in ore. ¶ Itẽ valet vnctio circa gulã facta ex reb⁹ infrigidãtib⁹ vt est oleũ vio. ro. ꝛ hꝫ cũ mucillagin b⁹ seminũ fridoꝝ: vt citonioꝝ pomoꝝ ꝛ hꝫ. addito modico aceti ꝛ cere. ¶ Itẽ sacculus ex muca'aginib⁹ hoꝝ fact⁹ in ore retẽtus. ¶ Itẽ valet ꝛ est i vsu masticatio pulpe angurie ꝑiacẽtem in aqua frida ꝛ cocta. ¶ Itẽ valet rotula piri in aq̃ detẽta vt dcm̃ est. ¶ Item frequẽs colutio oris cum aqua ordei. ¶ Item aqua decocta cuꝫ modico vini granatoꝝ addito ꝫuccaro si non fuerit maxima inflãmatio: ꝛ meliora sunt acetosa ꝛ muça. ¶ Itẽ aqua decocta cũ succo arãciꝫ ꝛ modico ꝫuccari: ꝛ ex his potes alia tuo modo cõponere: ꝛ alia plura ac varia de hꝫ repeniuntur.

¶ De nocumẽto digõnis. ꝛ p̃ de corruptiõe ei⁹. Rubrica. xxi.

Triplicite ꝯtingit digõnẽ ledi vt de aliis opationib⁹ dcm̃ est ablate. s. corrupte ꝛ diminute. de qb⁹ oib⁹ particulariter agendũ. ¶ Sed p̃ sciẽdum ꝙ nocumẽtum digõnis est lesio fundo stomaci cõtingens ꝓpter q̃ꝫ cibũ nõ debite trãsmutat. Cuius qdeꝫ cã ſm plimũ est mala cõplexio frida: que si parua existit diminutã facit digõnẽ. Si magna corruptã si maxima ablatã: cũ ois imoderata q̃litas actũ ꝓprie ꝟtutis deiciat. vñ ꝛ si a caliditate phtẽ ꝛ maxime digestio fiat. pp qȯ ꝛ magis nocet a friditate digestio. vt Aui. tñ si imoderata fuerit caliditas eius egestionis ablationẽ aut corruptionem faciet. ¶ De qualitatib⁹ ꝟo passiuis. nota hũc tertiũ Aui. Uerꝫ sicca ꝛ humida non ꝯueniunt ad hoc ſm plimũ. vt appareat ex eis solis cum equalitate ambaꝝ aliaꝝ qualitatum nocumẽtũ in digõne. nisi iam fuerint euenire sicca quidẽ arefaciũt: humida ꝟo hydropisim de qb⁹ in dubiis. ¶ Et nota ꝙ nocumẽtũ digestionis parat corpus ad diuersas egritudines arefactionẽ: qꝛ nõ nutritur ad hydropisim aut ad lepeã: scabiem: albaras morfeã: ꝛ hꝫ. ꝛ maxime qñ tale nocumẽtum est ita grãde ꝙ epar ipsum corrigere non põt. Uñ Auicẽ. ꝛ scias ꝙ corruptio digestionis qñqꜫ ꝑducit ad egritudines plimas maligna: sicut epilepsiam meliam: mirrachiã ꝛ silia. imo oium egritudinum mã est ꝛ origo cronicaꝝ infirmitatum. ¶ Et qm̃ ista clarius intelligent cum ꝓsequemur de actionibus lesis particulariter: ideo sequẽs ducẽ meũ de corruptione digestionis inițiabo. ¶ Est itaqꜫ corruptio digestionis eius lesio quo stomacus cibum trãsmutat in id qȯ non est debite nutritioni ꝓporcionatum qꝛ in vapore: aut qꝛ putrefit in eo cibus: aut adurit: aut conuertitur ad qualitatem nõ ꝓporcionalem ad aliquam qualitatum consuetarum.

Causa cuius qñqꜫ est in stomaco ipso: quãdoqꜫ in cibo aut potu: qñqꜫ in alio mẽbro sibi nocumentum cõicante: qñqꜫ autem extrinsecus venit.

¶ Ex pte qdem stomaci: ꝛ hoc multiplr. Primo qꝛ lesus a mala cõplone frida ꝛ sicca imãli vel mãli que est ſm plurimũ mediocriter excedẽs: ꝛ dĩ mediocriter: qm̃ multũ excedens ablationẽ facit ꝛ paꝝ excedens diminutionẽ. Uñ hic scito frigiditatẽ omni modo lesionis stomacuꝫ ledere posse: sed calitatẽ nisi corripẽdo nisi excesserit quo casu facit ex ipsa caliditas ablationẽ. ¶ Q; si fuerit discrasiatus talr non solũ ſm fundũ eius: sed etiã ſm os eius: tunc etiam accidet corruptio fortificata attractiua attrahente plus q̃ꝫ digestiua digerẽ possit: vt in appetitu canino. Naꝫ ꝛ tolerãtia famis intẽsa stomacũ replet malis humorib⁹ 3⁹ ꝑmi. de regimine ei⁹ qȯ comedit ꝛ bibit. ¶ Itẽ si stomacus a ꝓprietate abhorreat cibũ illum sicut vinũ albuꝫ. ꝛ hꝫ quare refugit ipm̃ ꝛ in eo corrupit. ¶ Accidit ꝛ stõm distẽperari quo ad fundũ eius distẽperantia frigida ꝛ humida: vñ retẽtiua debilitat: ꝛ non retinet cibum eo tẽpore quo est neccium ad cõplendum opationẽ digestiue. ¶ Cõsilr accidit si sit distẽperãtia ad calidũ acutũ stimulãs virtutem. vñ cib⁹ citius debite stomacũ egredit. Nã istud accidit in his qui colerã acutã multiplicãt. ¶ Itẽ qñqꜫ patitur malã cõplexionem siccã que ducit ad ethicã qñqꜫ humidã que ducit ad hydropem vt tactum est: patit ꝛ qñqꜫ malã cõplexionem vt apostema: aut quia nimis paruus aut nimis magnus. vnde accidit corruptio.

¶ Ex pte qdem cibi multiplex sumit causa: aut qꝛ rõne nimie quantitatis eius. Aut diminutionis: aut q̃litatis: aut ordis: aut hore: aut multiplicitas: aut substãtialr. ¶ Exẽplum ꝑmi qñ in maiore q̃ñtitate sumit q̃ꝫ stomacus digerẽ possit. ¶ Exẽpluꝫ scdi: vt cũ in stomaco calo paucus cib⁹ ponit ꝛ subtilis qui fortitudine caloris in vaporẽ ꝯuertit. ¶ Exẽplum tertij vt est lac pisces: persica: melones: ꝛ hꝫ: que velocẽ recipiunt alterationẽ siue corruptionẽ. Itẽ ꝛ ea que tardã recipiunt rectificationẽ vt est caro porcina: vaccina: caseus: tubera: ꝛ hꝫ. Itẽ ꝛ ea que supflue sunt q̃litatis apta inflãmari: ꝛ in coleram ꝯuerti aut flegma. Exemplum ꝑmi vt est mel. Exẽplũ scdi vt est cucurbita: aut qm̃ qualitas est venenosa: vt fungoꝝ: aut odor infectiuus q sub qualitate cõprehendit: ꝛ de cibis qui facile corrũpunt habes supra 3⁹ trac. ꝛ tu ibi. ¶ Exẽplum quarti vt cuꝫ grossus ꝑponit subtili aut stipticus leni nisi cã aliqua corpis stipticum ꝑponi cogat. ¶ Exẽplum qnti vt cũ postponit hora ꝯsueta. Nã ꝛ eo casu stomacus replet malis humoribus. vt. s. allegatũ est. Item qꝛ comedit anteq̃ꝫ ꝑmus' as sumptus cibus sit digestus: ꝛ sic ponit cruduꝫ sup semicoctum. ¶ Exẽplũ sexti vt cũ in eadẽ mensa varia sumunt cibaria non apta eodẽ tpe digeri: ꝛ vnũ alteri est ꝯtrariuꝫ vt cuꝫ sumuntur calã ꝛ frigida: leuis digestionis ꝛ difficilis. ¶ Exẽplũ septimi: vt cum cibus est nimis grossus viscosus idigestibilis vt sunt lagana castanee ꝛ hꝫ. ¶ Ex parte qdem potus silr. vt de cibo ex parte. s. quãtitatis: qualitatis ordinis: ꝛ hore: vt quia nimium potet: ꝛ est causa vt cibus natet: ꝛ stomacus eum bene comprehẽdere nõ possit. vñ omne faciẽs natare cibum est cã ꝓhibens a digestione. Aui. c. Aut qꝛ parum potat: vnde non fit debita mixtio ꝛ est frequẽter cã corruptionis: quare ꝯcludẽduꝫ ꝙ vna ex causis debite digestionis est bona cõmixtio potus cum cibo. ꝛ tu hic nota qualitatem: qꝛ acutus mordicatiuus ledens stomacum: aut qꝛ grossum nigrum turbidũ indigestibile: ꝛ ex hoc freq̃nter eueniũt: ꝛ bene nota. Aut qꝛ absqꜫ ordine aut ante horam sumuntur.

¶ Cõicare possunt stomaco nocumẽtuꝫ mẽbra oia que colligata sunt ei ꝑ sua reuiamẽtum. Ut sunt epar: vt qꝛ ad stomacum nimis de colera. Aut splen de melãcolia: aut qꝛ alterum: aut qꝛ vtrũqꜫ patit apa: ꝓpter qȯ ꝛ stomacus nocet. ¶ Aut qꝛ a capite descẽdit ad stomacum reuma discrasians stomacum. ¶ Aut qꝛ a corde ledit qȯ tremoreꝫ aut apata: aut melãcoliã: aut aliã patit malã qualitateꝫ. ¶ Aut ꝓpter nocumẽtũ matricis eleuatis ab ea vaporibus ꝛ hꝫ. vt accidit in ꝑgnãtibus. ¶ Aut qꝛ nocumẽtum est in intestinis stomaco cõicatum: vt in dissinteria ꝛ hꝫ. ¶ Aut fortis opilatio in mesaraycis: aut debilitas attractiua eaꝝ q̃re nõ attrahit ꝛ cib⁹ morat ampliori tpe q̃ꝫ oꝫ in stomaco: vñ corrupit. ¶ Aut qꝛ giribus ei coopiens sit nimis rarus: quare non reflectit debite calorem.

¶ Si ex causa primitiua alia a cibo et potu hoc contingit. ¶ Initiū faciēs ab aere: vt qr nimis fridus: vnde videmꝰ q̄ q nocte frigēt nō debite digeriunt: aut qr male substātie vt nimiū turbidus grossus: vñ habitātes loca talis aeris icurrūt ex idigestione opilationē: et ꝯsiti malū colorē habent: et varias et multas se. ac alias incurrūt egritudines. ¶ Itē qr vētositas sub aere claudiť: et est corruptionis cā: qm̄ facit leuigare cibū in stomaco: et ꝓhibet eiꝰ descensum ad fundū: et maxime qñ est in stomaco clausa. Ideꝫ opať cū vētositas ip̄a est in intestinis. Silr̄ opať eructuatio: supflua: et h cū in q̄ntitate est vētositas. Auicē. ¶ Supfluus motꝰ et maxime sup cibū factꝰ ꝑcipue in nō ꝯsuetis cū supflua quies. vñ 3ᵒ ꝑmi. de exercitio dimittēs exercitiū cadit in ethicā. ¶ Et qm̄ balnei sub exercitio cōprehēdiť. vt 3ᵒ ꝑmi. hic dōm q̄ balneatio facta sup cibuꝫ imediate est cā corruptionis. ¶ Ex pte somni. nā diminutus somnus cōprehēdit et corrūpit cibū vt notat experientia. Silr̄ et superfluus vt de nauseatiua satietate dcm̄ fuit. Itē superflua vigilia ingt Aui. cū sunt loco somni et getis motus et vigilia non compleť digestio. ¶ De inanitiōe et repletione actū est sed tñ agiť hic de coitu: q sup cibū factus corrūpit digestionē. quo peccato coinquinanť quasi oēs. ¶ Cōsueuerunt et animi accñtia esse causa corruptiōis digōnis et maxime cū supfluūt. Est itaq̄ ab eoꝝ supfluitate abstinēdū et etiā ab aliis dictis: qm̄ corruptio hec est fere mater oium egritudinū: et ad summū cause corruptiōis sunt ꝯrie causis rectificationis eius. ¶ Et pro ampliori causaꝝ doctrina. vide in sequēti ꝛrica. Cause debilitatis digestionis ēt sunt oēs cause quas diximus in corruptione digōnis. Et scias q̄ cum acetositas generať in cōualescētibus in eis corrūpitur et putrefit cibus: quare timendū de recidiuatione.

Signa demōstratiua nota sunt satis ex his que egrediunť et ex notificatiōe ipsa. Cōsueuit q̄q̄ eā cōmunicare rugitus et eructuatio.

¶ Signa si fuerit ꝓpter cibū cognoscť ex cibi ipsius dispositione: vt qr multus fuit: aut qr facile putrescibilis vt lac. aut qr vt dcm̄ est erratū est in ordine: aut in hora: aut qr diuersitas fuit siue multiplex in eadē mēsa: aut qr sup ip̄m factꝰ est motꝰ exercitiū forte: et hꝫ. et hoc maxime cōprehēditur: qr cū abstinētia fit ab his rectificať digestio.

¶ Signa si fuit vicio cōplexionis stomachi male: aut apostematis eius scito ex iam positis signis de mala ꝯplexione stomachi et ex dicendis de apostemate eius.

¶ Signa si fuerit ex mā corrupta existe in stomacho ipsa erit illic nausea et alia accñtia sine interpolatione. q̄ si fuerit iterpolatio mala nō erit in stō: sꝫ aliūde veniens.

¶ Signa si fuerit ꝓpter raritatē texture stomachi: et attenuationē villoꝝ eius ꝓlongatio doloris stomachi et egritudinum eius debilitas digestionis cum debilitate appetitus et extenuatio corporis.

¶ Signa. Si ꝓpter vētositatem significat significatio vētositatis sepe dicta.

¶ Signa si cōtigerit ex effusione materie ad stomachū sciētur discurrēdo p mēbra que possunt mittere. vt si aliq̄ modo lesa sunt. vt verbi grā. si ex catarro nunq̄d patiať fluxū catarri. Et qō ꝯsueuit effundi ad pulmonē et effunditur. et ita consimiliter de aliis.

¶ Signa si fuerit ex effusione colere ad stomacū cōprehendiť: vt qr talis colericus est sentiēs amaritudinē mordicationem et natationem cibi in stomaco.

Pronostica. Iam circa ꝑncipiuꝫ ꝛrice dcm̄ est q̄ō ad m̄tas malas et ꝑiculosas parat egritudines. et iō dꝫ medicus in eiꝰ remotione esse solers et memoriosus nō postponēdo eius validā curam.

Cura Canones. Ordiatio diete. Eūo materie. Si que est talis corruptionis factiua que est vt plurimum digestio eius. Deinde eūō. Alteratio si ex sola ꝓuenit ꝯplexione. Rectificatio mēbri mādātis si qō est tale. Confortatio stōi. Accñtium correctio euenire ꝯsuetoꝝ, vt sunt eructuatio dolor arsura et huiusmodi.

¶ Dicta ordineť ad ꝯriuum cause remouēdo. s. causam primitiuam huius dispositionis factiuam. Item q̄ regimen preparet ad debitam digestionēꝫ ex parte cibi et potus: ita q̄ dentur cibaria que non sunt velocis corruptionis de quibus tertio tractatu. Item etiam ex parte substantie. vt qr sint nimis subtilia apta sua subtilitate in stomaco exempli gratia calido corrumpi.

¶ Post ordinationē diete preter ꝯsuetum apposui eūonem et causa: qm̄ inquit Auic. Principiū illius est vt egrediať qō corruptū est in stomaco ex cibo vsq̄ ad finem suū cum vomitu: aut solonevētris. Et infra. Et opꝫ vt ille qui ex eis colericus est euomat ante cibū vt et ille in corruptione digestionis cuius cā est effusio colere ex fluxu ꝑdicto veniēs et raro opꝫ vt ꝯsuescat vomere ante cibuꝫ multotiēs. Q̄ si meliorať per illud resumat cibū: abscindat hāc ꝯsuetudinem: vt nō debiliteť stomacus ipsius. Vñ et isra. Et ex eis que viuificāt oēm cibū corruptū in stomaco est vt expellatur: et opꝫ cum h vt sumat post vomitū rob ꝯfortās stomacum repellēs qō effundiť ad ip̄m et assiduet empla vnctiones et hꝫ: que ip̄m confortent et ꝓhibent fluxum talis materie ad ipsum. de quibus supra de mala complexione calida cum materia et anteq̄: infra hic suo loco.

¶ Digerať mā si digestio est nccīa cū digestiuis appropriatis de quibus 4ᵒ trac. ita q̄ sint stomacalia aut cū eis stomacalia ponanť. et ex sy stomacalibus calidis est syru. de absinthio de mēta: de cortice citri. et ex frigidis sy. rosaruꝫ de acetositate citri. et sy. de endiuia et hꝫ. In eodē loco sunt eūatiua que si non fuerīs appropriata stomaco: sed māe pone cum eis que stomacum ꝯfortant. Inter cetera aloes ꝑrogatiuā hēt in ꝯfortando ip̄m aut mūdificādo ip̄m sil: quare yera pigra in casu nostro erit singularis medicina. et esto magis sollicitus ad euacuationē cuꝫ solutiuo q̄ꝫ vomitiuo si materia petit ex se inferiora.

¶ Altereť mala cōplō calā cū fridis: et frida cū calīs. Calida sunt absinthiū mēta: cinamomū: ꝫinꝫiber: piper galāga et hꝫ. vt dicitur de mala cōplexione frigida. et in sīn. ¶ Ex frigidis sunt corallus rosa sandali: mirtus: lutū armenū et a ꝓprietate: pro quibus pluribꝰ require supra de mala cōplexione calida stomaci. Valet et diacitoniten sue speciebus. Et nota hic Aui. inquit. Et oportet vt habens caꝫ qr malam complexionem frigidam sine materia dimittat cibaria cuꝫ nucis et iura et cibetur exsiccantibus et frixis et eis qui in patellis coquuntur.

¶ Rectificetur mēbrum mādans cum eis que opportuna sunt que in suis ꝓpriis rubricis require.

¶ Confortetť stomacus cum calidis: aut frigidis. vt dispositio ipsa exigit: de quibus in ꝛricis allegatis: sub forma autē emplastri aut ceroti aut vnguēti aut sacculi aut embroce. ¶ Ad intra ꝟo cū electuariis confectionibus sy. pillulis pulueribus brodiis succis. de quibus plene supra de debilitate stomaci et de corruptione appetitus. ¶ Ex ꝯfortantibus stomacum cōmunibus est tēperatum exercitiuꝫ. Unde Gal. exercitium vtile est et validas facit virtutes aiales et vitales nāles: pro quo supra trac. 2ᵒ. de exercitio. Somnus et quies ꝓportionati sunt. Amplexari infantē de quo supra aut catulū pinguē: aut vxorem: sed caue a crimina-li. ¶ Itē vinum bonū temperate sumptū: per omnia eniꝫ digestionem adiuuat. Galienus. Item pauca comestio et potatio. ¶ Itē cibi et potꝰ debita ꝓportio et ꝯmixtio. vt. d. ¶ Itē abstinētia moderata: et est sūma medicina. ¶ Iteꝫ sint cibi facile digestibiles de qbꝰ 3ᵒ trac. ¶ Preter simplicia scripta et memorata sunt et cōposita de quibus allega-

tis locis. vt sunt aromaticu3 ro. gariofilatū diagalanga ꝛ
h9. ℭ Aliō ꝛ nobile. ℞. galāge nucis muscate cardamo/
mi añ. ʒ. ij. antos. ʒ. iiij. mente aice añ. ʒ. iij. fiat electuarium.
cū siru. de mēta. ℭ Ingt de aloe hypo. aloes epatici cum
aqua absinthij ieiuno stomacho sumptum sanat eū ab oī
langore educendo mās fraudulētas ꝯfortat cerebrū visce
ra mūdificat vermes occidit ꝛ repellit ꝛ sanat apata visce/
rum ꝛ epar mundificat. vñ ꝛ multū laudantur ꝑpter hos
effectus pillule communes ex aloe myrrha ꝛ croco facte.
ℭ Laudant̄ ꝛ merito he pillule. ℞. masticis. ʒ. iiij. aloes
electi. ʒ. x. agarici electi. ʒ. iij. confice succo artemisie. Sunt
enim ꝯfortātes stomachū nec pmittūt humorē in eo putre
fieri. ꝛ q eis vtit̄ diebus singulis illesus permanet a dolore
capitis ꝛ stōachi ꝛ oculis sunt salubres. ꝛ valent ad mulie
res que ex matrice molestant̄: ac ex alijs visceribus. dosis
est pillule due vel tres. qñ itur dormitū. ꝛ ante cibi assum/
ptionē ad libitū. ℭ Ad idē ℞. sandalaꝫ panis assati satis
notabilis quātitatis ꝛ grossitiei. deīde sic calid9 infundat̄
in succo absinthij calido. deinde supaspergat̄ puluere ma
sticis. ꝛ coriādroꝝ ꝑparatoꝝ añ. ꝛ sic calida supponat̄ sto
macho. mirabilr̄ stomachū ꝯfortat ꝛ digōnē. ℭ Cerota
ria ꝛ alia cōsimilia digōnem adiuuatiua hēs in copia i ru
bricis primis h9 capituli. q̄re p ea discurre ꝛ elige. ℭ Sed
tm̄ hic nota ꝙ qñ calida multū stōacho applicari debēt
si adest epatis caliditas. vt cōiter accidit in mala cōplone
frigida stōachi. tūc melius est illa applicari apud. xi. spōdi
lem. qꝛ retro ne ex tali applicatiōe ad āteriora sequat̄ cor/
dis aut epatis ipsi9 calefacti inflāmatio. Hec tibi sufficiant
cū eis etiam q̄ dicent̄ statim in sequenti ℞ica. In isto casu
multū valētia. Nā nō differt corruptio digōnis a diminu
tione nisi vt intensum a remisso. ℭ Cura vero accidētium
queratur suis locis in hoc caplo positis.

ℭ De debilitate digestionis. ℞ica. xxij.

Ebilitas digōnis ē actio fādī stōi di
minuta. cui9 cā est eadē cū
cāis corrupte digōnis. vt Aui. ꝑpo cap. quā
aliq fastidiū appellare ꝯsueuerūt dicētes fa/
stidiū esse sentire cibum indigestum in stoma
cho eo tpe quo dꝫ esse digestus. qdā vt Gordoni9 per fasti/
diū itellexerūt abominationē cibi ꝛ potus cū inclinatione
ad vomitū pp ꝑsentiaꝫ humoꝝ corruptoꝝ. Quidā ꝙ ef/
fectus est fastidiū digōnis diminute. sed de noībus ad me
dicū disputare nō licet. vt als. vt tñ ex causis ponēdis ape/
riantur magis cause posite. In ꝑcedenti ℞ica.

Cause Nota ꝙ cā h9 dispōnis sumitur aut ex pte cibi.
aut ex pte stomachi ipsius. aut ex pte virtutis.
aut ex pte cōicantiū mēbroꝝ ad digōnem q̄ quōcūqꝫ lesa
agūt ad idigestionē. ℭ Ex pte cibi qꝛ nimis grauis ad di/
gerenduꝫ. aut quia nimis cito lubricat. vt sunt vue. aut qꝛ
mordicatiuus qꝛ calidus acut9. vt cepe. aut acetosus mul
tum. aut qꝛ nimis calidus. aut qꝛ potat̄ res calida multuꝫ
acuta. sicut vinū cū pipere. ꝛ h9 de qb9 in ꝑcedēti rubrica.
ℭ Ex pte stōachi ꝑmo. qꝛ malā patit̄ cōplonem fridā aut
calidā estuantem cū mā. aut sine. vñ calida effusa ne dum
debilitat sed corrūpit vt. s̄. ℭ Itē ꝛ mlā nigra. qm̄ aggre
gat has ambas res. Aui. ℭ Itē cū in ea est hūiditas mala
lubricatiua lubricās ꝛ stomachū. ℭ Itē qꝛ vlcera. Nā cū
cibus ꝑuenit ad ea stimulāt vtutē ad expellendū. q̄re non
retinet̄ tpe debito. Item apa in ea frigida aut calida vt. s̄.
ℭ Ex pte vtutis qꝛ debilitata sit retentiua: aut fortificata
expulsiua. Itē qꝛ ps superior stōi nimis ꝯstringat̄ sup cibum
ex q̄ expellit ipetuose ipm ad ex̄. ℭ Ex pte cōicātiū dictum
est in ꝑcedēti ℞ica de eis. Nā calitas excessiua epatis ꝯsu
mēdo hūidū ꝑpriū stōi ē cā extinctiua caloris nālis stōi ꝛ
ex ꝯñti debilitatis digōnis. sꝫ raritas mirach notet̄ ꝛ pauci/
tas carnis musculoꝝ coopiētiū stōachū. h9. n. mltū faciūt
ad indigōnē vt est videre in corpib9 istis macilentis.

Signa demōstratiua. grauitas extensio remanentia
cibi in stomacho longiori tempore cōsueto si
gnificant digōnem esse debilem ꝛ facilem. Q: si fortis fue
rit apparebit tunc eructuatio educēs saporem cibi post qn
tam horā. ꝛ hoc cōiter in qbusdam post sextam aut plus.
Nam mora cibi in stomacho nō est equalis. vt in sequen/
ti rubrica ꝛ in ibi. ꝛ erunt cū tali eructuatiōe rugitus nau/
sea extensio ꝛ anhelitus estuatio aut durities. Q: si fuerit
in vltimo tūc cibus nō alteret̄ alteratiōe notabili. sic quan
do patit̄ a friditate supflua. ꝛ scito qñ cib9 nō digeritur tar
de expellit̄ nisi cōtingat eū expelli ꝑpter motum virtutis
expulsiue incitate a mordicatiōe aut quātitate cibi aut ab
alia eius qualitate contraria.

ℭ Signa. Si fuerit a mala ꝯplone scitur per signa iā de ea
habita. significāt tñ malam ꝯplonez eius fridam compre/
hensio cibi tremula propter debilitatē virtutis. vnde cum
timore ꝯphendit absqꝫ forti appetitu depōnis cibi. quia
cibus ex se non est corruptus. nec stomachus multū lesus
licet sit debilis. imo magis appetit eum digerere q̄ꝫ depone
re. ꝛ est cum ea desideriū eructuandi. ꝛ tñ non eructuatur
qꝛ digestio est debilis ꝛ nō multū. ideo parua generat̄ ven
tositas potēs inducere desideriū ad eructuationē. ꝛ tñ non
eructuat̄. ꝛ similr̄ est absqꝫ rugitu ꝛ singultu. sentit̄ tamen
q̄dam inflāmatio in stomacho que videt̄ ista commouere.
ꝛ tñ ab ipsa non ꝑuenit. ℭ Q: si fuerit fortis erit cum eru/
ctuatione acetosa leuitate vētris multitudine ventositatis
longitudine more cibi in stomacho vrina glauca alba. ꝛ
erit pulsus hora digōnis debilis ꝛ spissus. ꝛ ingtudo aut
reuolutio de latere in latus: qñ cibus digeri dꝫ. ℭ Q: si
fuerit peccato humiditatis aderit multitudo sputi insipi/
di ꝛ nausee paucitas sitis. velocitas descēsiōis cibi absqꝫ
plurima alteratione facta in eo. ꝛ vrina erit caropos ꝛ pul
sus mollis. ℭ Q: si cū humiditate fuerit caliditas in cau/
sa erit paucitas appetitus multitudo saliue ꝛ nausee ꝛ vo
mitus aliqñ est ꝑuatio sitis. ꝛ ꝙ eructuat aliqñ ē acetosuꝫ
aliqñ fumosum fetidū ꝛ in eo pluria fit vētositas. ℭ Q: si
fuerit pp caliditatem cum siccitate erit sitis eructuatio fu
mosa fetida ꝛ calida. ꝛ siccitas oris ꝛ palati. ꝛ corporis ex
tenuatio. ꝛ dispositio similis ethice ꝛ corporis asperitas. ꝛ
arefactio ꝛ cutis corrugatio. ℭ Q: si fuerit ex debilitate
corporis stomachi signū ꝙ talis debilitas secuta ē vomi/
tum plurimū. aut post purgationē cum medicinis forti/
bus. aut post fluxum ventris ꝛ grauat ipsum cibus super/
fluus grossus. sed in eo paucus ꝛ bonus digeritur. ℭ Q:
si fuerit friditas cū siccitate in causa signū. qꝛ ante come/
stionem sentitur incendiū. ꝛ post comestionē cessat. splenis
magnitudo aut durities. vomitus acetosus ꝛ etiā eructua
tio que dentibus facit frigus ꝛ congelationē. ꝛ dolor sto/
machi añ comestionē ꝑpter. ℭ Et hic aduerte ꝙ iste qua
litates sunt qñqꝫ absqꝫ mā. ꝛ tūc faciūt similia accidentia
sed remissiora alijs paribus.

ℭ Signa si fuerit defectu cōtētiue. quia cibus descendit an
te horam signum leuitatis digestionis fetor eius. ꝛ quod
egreditur est magne quantitatis. ꝛ non est in eo aliquod
acutum ꝙ stimulauerit. imo egreditur preter voluntatē.
ℭ Q: si fuerit vi expulsiue. tunc quod egreditur est mi/
noris q̄ntitatis ꝛ apparet aliquid acutum vel mordicati/
uum quod eam stimolauit. ꝛ paucitas mundificationis
epatis. ꝛ corporis ab ea qꝛ nō mūdificat ipsaꝫ egritudinē.
ℭ Q: si fuerit ꝑpter apostema illud ostēdunt signa apo/
stematis. de quibus infra sua rubrica.

ℭ Signa si fuerit cōmunitate alioꝝ mēbrorū vt capitis
aut epatis splenis ꝛ h9 significabūt illud nocumenta ꝛ di
spositiones illorum propter quod sollicite de ipsorum di/
spositionibus inuestigat.

Pronostica. Scito q; sicut qñ cibaria ei nõ sunt
bene cocta stomachus ea digerere
nõ põt. ita ad itra qñ stõachus nõ bene digerit epar nõ põt
bene digerere ⁊ ex ꝯsequẽti neqȝ mẽbra. Naȝ pma digestio
ordinat ad scðam. ⁊ scða ad tertiá ⁊ tertia ad quartá.

¶ Ex quo fit q; supfluitates multe in corpe generantur. ⁊
multi mali multiplicãtur hũores apti facilr corrũpi ⁊ pu/
trefieri. ⁊ sic parãt corpus ad multas ⁊ varias egritudines
vt sũt hydrops miracbia ethica senectutis se. morfea ⁊ hꝰ
multa de qbus. ĩ. de debilitate stõachi. ⁊ tu ibi.

Cura Canones. Ordinatio diete. Euacuatio. Digestio
si necessaria erit. Euacuatio mã digesta. Fortifi/
catio stomachi. Rectificatio mẽbri cõmunicãtis nocumẽ/
tum. Correctio accidentiuȝ si que erunt. vt de corruptione
in precedenti rubrica dictum est.

¶ Dieta ordinet ad ꝯsui cãe. Sed hic nota q; debilitas di/
gestiõis qñqȝ est adeo pua vt sola sufficiat abstinentia cibi
⁊ potus p vná die vel circa facta. Item somnꝰ plixꝰ vel lõ/
gitudo eius. vt notat experiẽtia. vñ Aui. Et ois sõnꝰ iuuat
ad digõné. verũ ois somnꝰ sup sinistrũ est plurimi iuuamẽ/
ti. ⁊ h̃ pp cõpressionẽ epatis sup stomachuȝ. Sȝ sõnus sup
dextrũ est cã velocitatis descẽsiõis cibi. qm̃ preparatio sto/
machi facit illud necessariũ. ⁊ de h̃ in dubijs ⁊ in sũma cuȝ
abstinentia ⁊ somno qñqȝ curat. ¶ Si vero sit fortis tũc
vltra dietá oȝ trãsire ad euacuationẽ fiendá vomitu. vt in
precedenti Ꝝrica. si id facile fieri videbit. qð si nõ cũ solutĩ/
uo vt positũ est. ⁊ totũ obseruet circa hoc qð dictũ est in p̃/
cedẽti Ꝝrica. etsi ex parte digõnis ⁊ cãonis. de cõfortãtibꝰ
actũ est. Sed in hac rubrica ponit Aui. de infante inquit.
Et scias q; amplexari infantẽ ppinquum ad h̃ vt polluat
sm̃ lõgitudinẽ noctis ẽ ex rebꝰ magis iuuatiuis ad digõ/
nem. ⁊ oȝ ne supueniat ei sudor. sudor. n. infridat ⁊ phibet
iuuamẽtũ calefactiõis cũ caliditate sua inata. ⁊ qdá catu/
lum aut gattũ masculũ amplexant. vt idẽ Auic.

Cura In facta ex caliditate laudat dyacitoniten ex cito
niis acetosis ⁊ fructus stiptici acetosi. ¶ Itẽ Ꝝ.
rosarũ spodij an. ʒ. x. coriádrorũ pparatoꝝ myrrhe an. ʒ. v.
citonioꝝ acetosoꝝ lb. i. s. misce de quo accipiet patiẽs ma
ne ⁊ sero ad q̃ntitatẽ. ʒ. i. ¶ Et qñ cura hec pficit ex his q̃
posita sunt de destructiõe appetitus diminutiõe eius de ma
la ꝯplone mãli ⁊ imateriali. de corruptiõe digõnis. de qbꝰ
omnibꝰ ad plenũ supra. hinc de remedijs alijs supsedeo. re
curre ad ea loca ⁊ ad ea q̃ dicta sunt in pncipio capituli de
confortantibus stomachũ. ⁊ tu cõsidera.

¶ De tarditate descensus cibi a stomacho ⁊ velocitate de/
scensionis a ventre. Ꝝrica. xxiij.

Tarditas descensus cibi nõ est aliõ q̃ȝ
mora ipsiꝰ i stomacho vltra
illá horá q̃ ẽ ei ꝯueniẽs de q̃ statim ⁊ pportio
nabiliter de velocitate descẽsiõis dicat ꝯñter.
¶ Vñ sciẽdũ q; vt notat Aui. de signis dbili
tatis digõnis. tẽpus exitꝰ cibi a stõ ẽ qnqȝ horarum. hunc
tñ terminũ pñtũ nõ hẽas. qm̃ aliqui tardius cibum a sto/
macho emittũt. vñ qdá in septẽ horis. qdá in sex. quidam
ante qntá. qdam in octaua. Et cõiter ponitur spaciũ hora
rũ octo iter pmá ⁊ scðam cibi acceptionẽ. q̃ diuersitas su/
mitur ex diuersitate ꝯplonũ stomachi. ⁊ alioꝝ mẽbrorũ
stomacho ad digõnem ꝯferẽtiũ. ¶ Ex qbꝰ infero q; cu/
riosus ac sollicitus medicus oȝ inuestigare hec. qm̃ vt plu/
rimũ cibamꝰ febriẽtes ante potissimũ p horas qnqȝ. vt po
nit Aui. pma q̃rti. de cura putridarũ. tñ vt vĩ opȝ h̃ mode
rare. ná itellexit hoiem stare. v. horis anq̃ȝ cibus de stoma/
cho eius descẽderet. ⁊ h̃ ꝯtingebat pp debilitatẽ digestiue
eius. ⁊ hoc idẽ dixit Aui. in principio capli. Sed de his oi
bus in dubijs vbi aperiet tertius Aui. hic vt cum dixit. Et
q̃ntitas quidem remanẽtie cibi in stomacho.

Cause de cãis tarditatis. dõȝ q; cã tarditatis descẽsus
cibi principalr est tarditas digõnis. ná retentio
ordinat ad digõnẽ. ¶ Et hec tarditas cõtigit aut rõne de
bilitatis digestiue aut ineptitudie cibi. Accidit ⁊ qñqȝ vĩtu
tem retẽtiuá fortificari. q̃re ⁊ cibꝰ in stõacho plus solito re
tinet. ¶ Consilr ꝯtingit expulsiuá irritari. q̃re non retine/
tur tpe ꝯgruo. vt cũ cibus est acutus mordicatiuus. aut ẽ
pñtia colere citrine aut melẽ acetose q̃ ipam ad expellen/
dum stimulat. vt plurieś ꝯtingit. Itẽ et fit hoc idẽ cum sto
machus est bothorosus aut vlceratꝰ. pp qð cum ex assum
ptione cibi ledat. stõachus insurgit expulsiua. Item cibꝰ ex
sui nã lubricus. vt cerasa nõ diu in stomacho morant. Itẽȝ
cuȝ adest pñtia humoris lubrici viscosi velociter descendit
cibus. Item ex debilitate retẽtiue hoc idẽ ꝯtingit. ¶ Et vt
dictũ est pñt ꝯtingere p cõitatem a mẽbris ꝯcurrentibꝰ ad
digestionem. vnde caliditas epatis excessiua est sepe causa
debilitatis digestiue stomachi. vt in maiori parte patauo/
rum contingit resoluendo humidũ substãtificũ ipsius sto
machi. ad cuius resolutioneȝ sequit resolutio caloris eius
vt in p̃cedenti Ꝝrica. ¶ Ledit frequenter digestiua a cãis
extrisecis. vt. ĩ. de debilitate digõnis. ita vt cõtingat cibum
a stomacho citius indigestum egredi. vt ex forti exercitio
facto post cibum immediate. ¶ Item ex accidentibus aie
contingit tardius digeri. q̃ oia. ĩ. ð debilitate digõnis. naȝ
fortis cã aufert digõneȝ fortissima corrumpit ⁊ medicina
hec dicta facit. Et plures scriptores sub vna comprehende
runt rubrica tarditatem descensus ⁊ debilitatem digestio
nis. hec tamen sic sufficiant practicanti. nam fortasse theo
ricando verberari possent.

Cura Canones. Ubi tarditas descensus cibi ex debili/
tate digestiue contingat querantur canones in
rubrica de debilitate digestionis. Unde ⁊ somnus sup dex
trum latus factus est adiuuãs ad hoc vt velociter descen/
dat cibus a stomacho licet sit debilis adiutorij ad digeren
dum Aui. de quo in dubijs.

Cura In facta propter superfluitatem retentiue hi ob
seruentur canones. Primus est lenitio siue ven/
tris mollificatio. Secundus compressio.

¶ Primus completur cum frigidis ⁊ calidis ⁊ lenitiuis vt
exigit dispositio. Frigida sunt vt tamarindi viola succus
eius sy. eius. succus ro. pruna sicca ⁊ viridia. persica humi
da. Ex calidis. cassia fistula. ficus recentes sicce oleum cõe
bibitum. Debent enim hec accipi ante cibum vt duas fic⁹
siccas pingues vsqȝ ad quattuor.

¶ Deinde vtat compssiuis vt est raphanus. diacitoniten ⁊
hꝰ post cibum. Adiuuãt ad h̃ vinũ dulce. cingiber cõditũ.
nuces cũ amigdalis. pistaci ⁊ similia. ¶ Ego aũt cuidam
dedi rapas salitas ⁊ feci eum vti brodio ipsaruȝ pluribus
diebus ⁊ contulit valde. Item feci eum vti aqua decoctio/
nis ficuũ siccarũ ante cibũ. ¶ Oleum tñ hoc casu bibituȝ
vsqȝ ad. ʒ. iij. ⁊ vsqȝ ad qnqȝ quattuor mane ꝯtinue est sin/
gularis medicina. ⁊ hoc si stomachus tolerabit. ⁊ debet eẽ
oleum boni odoris antiquũ. ¶ Valet ⁊ exercitium conti/
nuum ⁊ facile ⁊ fricationes facte pedũ ⁊ tibiarũ.

Cura Ubi cibus citius egrediatur. debet cura esse con
traria diete. nam in hac oportet premittere stipti
ca calida aut frigida sm̃ q; exigit dispositio. ¶ Item qe/
scere ⁊ dormire super cibum. abstinere a fricationibus in/
ferioꝝ ⁊ hꝰ. ¶ Item si accidet propter humorem melan/
colicuȝ aut colericũ habuisti canones supra de dolore sto/
machi. ⁊ tu ibi. ¶ Et quia hec pertinent lubricitati stoma
chi siue lienterie de qua infra ad plenum. hinc supersedeo
in multiplicatione remediorum aliqua pauca conscribẽs.
¶ Emplm expertum ad tarditatem descensus propter su
perfluitatem retentiue. Ꝝ. mucilaginum. se. lini. fenugreci
maluauisci siue altee ana. ʒ. ij. cere albe q̃ntum sufficit ad i/

corporandum. extendatur sup corio & stomacho applicet.
¶ Expertum in velocitate descensus. ℞. vitelli assati cocle-
ar vini. mellis & masticis añ. ʒ. i. oia adinuicem misceant.
deinde ponant in cortice oui ad ignem sup cineres calidos.
& sine intermissiõe moueant donec facta erit debita com-
positio. deinde tribus dieb⁹ ꝯtinue administret. & est Auic.
¶ In tarditate eius os vt ꝑmittant lubrica añ cibũ calida
vel frida. vt notat necessitas & p⁹ cibũ sumant stiptica. Ga.
¶ Lubrica frida sunt Persica. Pruna & hm̃. i estate. i hye
me pruna sicca. & vtroq; tpe cassia fistula tamarindi. viole
siru. ei⁹. succus rosarũ. ¶ Calida sũt Fic⁹ recentes. Carice.
mucilago fenugreci. semis lini. & hm̃. & tu cõsidera.

¶ De duritie stõi q̃ nõ ẽ apa. Rica. xxiiij.

Stomacho accidit durities nõ apo stemosa pp frigus ipsi sans aut propter humorem melancolicum pe netrantem & ingrossantem.

Signa q: nõ inuenitur ibi signũ apatis. In quo casu sufficiunt empla calida resolutiua. vt emplm de meliloto & similia. vt in precedentibus rubricis de digõ ne & aliis. aut cũ his euacuatio humoris ingrossantis cum digestiuis precedẽtibus si opus erit de quibus quarto tra cta. ¶ Ad idem. ℞. cere. ℥. viij. glutinis alumbath. ʒ. iij. gin giberis oppoponaci añ. ℥. ij. olei de lino emund. i. Auic. em plastrum. Et hec nunc sufficiant.

¶ De eructuatione. Rica. xxv.

Eructuatio ẽ motus stomachi. quo subito expellitur vẽtosi tas cum sonitu ipm inflans siue in eo natans in ore eius vtplurimũ retẽta. Cuius cã e3 plu rimũ est stomachi indigestio. & attribuit stõa cho vt tussis pectori & sternutatio cerebro. Halab. dicit q̧ est passio fundi. qd intellige. q: ibi generat. & merito. q: ibi cib⁹ a quo eleuat cõtinet. cũ quo tñ stat q̧ i ore stõachi sit retẽta. ¶ Dicit in eo natãs ꝓpter eam que claudit in villis stõi faciente singultum. ¶ Et ꝓpter illud qd dĩ. cuius cã notandũ. q̧ & l3 eructuatio fiat vtplurimũ a mala comple xione frida mãli vel imateriali. tñ q̃nq3 cõtingit eam fieri a mala ꝯplexiõe calida. Nam diuidit in acetosam & fumo sam. vñ tertia tertij. de cura eius. Fumosa fit a caliditate ex cessiua cõburente mãm subtilẽ aptã in fumum transire. vt sunt cibi facilis digestionis in stomacho valde calido. Et dicitur excessiua. qm̃ diminuta dissoluit obiectũ & ipsum in ventum cõuertit nõ potẽs ipm aliter transmutare. Et sicut fumosa fit a caliditate. ita acetosa a friditate seu diminu ta caliditate. quẽadmodum contingit fructus acetosari. l3 etiam acetosatio possit a supfluitate causari. vt patet in vi no qd tẽpore magni estus acetosat. & silr in lacte. Hec aũt accidũt post digõnem cõpletam. qm̃ tanta caliditas resol uens calidicatẽ naturalẽ. facit in stomacho postea malam cõplexionẽ fridã siue diminutã caliditate3 q̃ est cã aceto sationis. sicut accidit i vino post eius digõnem a calidita te extrĩseca. ¶ Ex qbus tollit ꝯdictio appũs inter Auicẽ. & Alexandrũ q dixit eructuationẽ acetosam a calido fie ri. vñ pcipiebat dari aquã calidam & cibos dure digõnis. vt stomachos anserũ. ostra ca non bene cocta & hm̃. & succede bat. & Aui. pcipit dari dyapiperõ cum vino. & tu cõsidera. ¶ Scito tñ q̧ ꝯsueuit apud modernos eructuationẽ diui di i acetosam. fumosã. corruptã. cibalẽ. amarã. insipidã dul cẽ. & sic de aliis. quarũ cãe note sũt. Et tu illas cõsidera.

Cause Et cause eius ꝑmitiue sunt aer fridus. aut ex cessiue calidus resoluens cibi. aut nimis calidi. aut nimis fridi. grossi viscosi vel nimis subtiles. cibus sup fluus etiam inordinate sumptus. idigestũ pouere sup dige sto. nimia qes. nimius motus. coitus supfluus. & vniuersa liter oia que indigestionẽ cãre pñt de qb⁹ actũ est. ¶ Ante cedens est mala ꝯplexio calida aut frida extrinseca aut in trinseca. mãlis aut imaterial sup excedẽs & sicca facit cã fu mosam: humida vo acetosam. ¶ Coniuncta vo ipsa vento sitas in ore stomachi retẽta. Item & debilitas virtutis. que ex altera cãrum iã dictarũ fit aut merito cõpositionis nã lis. vt in precedẽti rubrica dictũ est.

Signa demõstratiua. Si ex cãia ꝑmitiuis ꝯphendit narratiõe ifirmi: q̧ si mẽbroꝝ alioꝝ a stoma cho cõmunitate cõtigerit. illud cõphendi h3 vt supra sepe ex dispõnibus eoꝝ de ipsis interrogãdo vt medicus facere ds. & cõsueuit in mulierib⁹ eructuatio multũ multiplicari cõmunitate matricis. & ideo aduerte.

¶ Signa si ipsa ꝯtigerit vitio stomachi. hoc erit aut pp ma lam cõplexionẽ eius calidã aut frigidã siccã vel humidam. nam ex his quattuor cõtingere põt. vt tertia affo. cõmento illius. Egritudines qdem in pluralibus. & prima primi. de generatione humorum.

¶ Facta a caliditate significant siccitas oris. sitis ariditas. O; si fuerit colera i cã amaritudo cũ q̃dã angustia & inge tudine. Et põt sciri siue cognosci p experiẽtiã h modo. Ser uetur patiẽs p aliquot dies in dieta tpata ex pte quantita tis. aut q̃litatis ordis. deide detur panis ordei cum aq̃. aut nihil aliud. & in tẽperata quãtitate. q̧ si amplius eructua tionem nõ sentiret cã calida erit.

¶ O; si sentiret eructuationẽ acetosam cũ hũiditate & saliua multa. & cũ viscositate expulsa p os. & q̧ in ieiuno apparet rugitus vel eructuatio. & hora digõnis fit fortis commo tio in stomacho & in intestinis. & q̧ frida nocent & calida conferũt. & q̧ vrina ẽ alba spumosa. habitudo flegmatica & hm̃. vt supra de mala ꝯplone stõachi frida. tũc flegma est in cã. Vñ breuiter ꝓ talium noticia ad ea q̃ de mala ꝯplo ne stomachi dicta sunt signa recurre.

¶ O; si cũ eructuatiõe sentit siccitas cũ stipticitate. tũc erit ex melãcolia. & alia signa de melancolia reqre in pri⁹ opis & supra ƀ mala ꝯplone stõachi. ¶ Itẽ eructuatio putrida fetida a putridis atq; fetidis eleuat hũorib⁹. ¶ Rancida vero & abominabil & inciata sup humores melancolicos. sed acris & sicut pisces corrupti & oua corrupta sup flegma ticos hũores. & in his os te esse vigilantẽ.

Pronostica. eructuatio vna vel due cũ alleuia tione boni signũ est. & q̧ nã ẽ for tis i expellẽdo. & ẽ q̃dã crisis pticularis. & iõ vẽtositates si ue sint nãles siue sinthomatice nulla via sũt retinẽde. nec rõne loci nec rõne ꝑsone: imo sunt a medico ꝓcurãde siue ꝓuocãde pncipalr licet & sanis cõferat. sed op3 dari locum moralitati. ¶ Si aũt eructuatiões fuerint multe & freq̃n tes nõ pñt esse bone. imo sunt sinthomatice. & sunt male in ratione signi. q: corruptionem digõnis significant & male sunt in rõne cause. q: digestionem iterũ corrumpũt cum re moueant digestionem que qete indiget. Est itaq; eructua tio frequẽs & materia mala.

Cura Canones in ea que molesta est & superflua. Or dinatio diete. Euacuatio. Alteratio. Stomaci confortatio.

¶ Primus cõpletur cum abstinentia a vẽtosis indigestio nibus & ab eis que sunt apta eam facere. vt si stomachus sit multum calidus a cibis subtilibus facilis digestionis, vt oua. carnes pulline. & breuiter vtatur regimine propor tionato fm contrarietatem cause.

¶ Secundus complet cum euantibus appropriatis hũo ri. de qbus quarto tractatu. & hoc casu specialr commen datur iera Gal. Item commendantur clisteria carmina tiua. de quibus infra. xvj. cap. rubri. de colica ventosa. Itẽ retẽtio anhelitus sternutatio frequentata. calefactiones ex sacculis calidis stomachalibus vnctiõibus & hm̃. vt. d. de mala complone frigida stomachi. de indigestione & c.

stomachi ad plenū supra quinto caplo. Itē ventose sine scarificatiōe applicate ⁊ reiterate. vt supra de dolore stōachi.

¶ Tertius cōpleaẜ cum solis alteratiuis calidis. aut frigidis. vt dispositio exigit itus ⁊ ex̄ applicatis. Ad itra vt i cādo acetosa ex friditate. dyacuminū dyagalanga cum vino dyapipereon. ʒinʒiber ɔditū ⁊ hm̄ calidis stomachalibus. Et vbi fuerit a caliditate dent̄ frigida acetosa aq̄ calida ⁊ hm̄. vt supra de mala cōplone calida stomachi. ⁊ tu remedia quere supra multa. ¶ Medicamē Alexādri in cā frigida. ℞. pip ʒ.i. seminis aneti cimini ā. ʒ.iij. de h̄ puluere da coclearitū cū vino tempato ante cibū. ¶ Et ex extenuātibus eructuationē approbatis est coriandrū. vñ Auic. ⁊ q̄nq̄ iuuant̄ q̄n in potu sumāt āte prādiū ⁊ cenā suā coriādri sicci asso. i. deide bibit post ipm vinū purū. ¶ Ad idez laudant̄ vinū purū. origanū. folia rute. carui. mēta. anisi. gariofili. mastix cū vio bibitus. ¶ Ad ex̄ vo applica ēpla. vnguēta. saculos ⁊ hm̄. vt ipsa dispositio exigit. ¶ Nō q̄ i fumosa rob fructuū fridoꝝ ⁊ cibi fridi sūt mltū cōuenientes. de his oībus hēs ad plenū locis allegatis.

¶ Quartus cōpleẜ cū remouentib⁹ discrasiā in stomacho. p qb⁹ q̄re in rubricis ꝓprijs. Ex qb⁹ apparet qd agendū ⁊ in reliqs. nā opʒ cū similib⁹ canonibus ɔ̄ cās ꝓcedere. vt si fuerit corrupta cū euacuātib⁹ ipm humorem corruptū ⁊ cōfortare stomachū. de qb⁹ ad plenū actuʒ est. ¶ Simil̄r de cura amara ex presentia colere. aut insipide ex presentia flegmatis nālis agēdū. ¶ Postremo hic nō duo. Primus q̄ aliq̄n eructuatio ē amara ꝓpter humiditatē flegmaticā in fumū resolutā. que in viscositatē amarā. deinde ɔuertitur lingue adherēs. sicut ex lignis viridib⁹ fridis eleuatur fumus amarus. ⁊ h̄ est a fritate. cui⁹ amaritudo ē horribilior q̄ȝ ea q̄ est colera. ⁊ est cū ea ponticitas admixta q̄ ɔsueuit cāri in ictericia nigra ex humoꝝ frigidoꝝ abūdātia. in cuius cura q̄ ad cāz ꝓcedaẜ cū calefacientib⁹ ⁊ cū abstergētib⁹ remouētib⁹ amaritudinē. ¶ Scdo q̄ cura huius pendet maxie ex cura singultus de quo infra.

¶ De apostemate stomachi quod nonduʒ peruenit ad exituram. Rubrica. xxvj.

Apostematum stomachi qddā calidū. qddā fridū quoddā est i tunica itriseca neruosa. quoddā in extriseca carnea. quoddaʒ in pte anteriori v̄sus ventrē. quoddā in posteriori versus dorsum quoddā i pte supiori. q2 circa os stomachi. quoddā i inferiori v̄sus fundū. quoddā ɔp̄hendit totū stomachū ⁊ est illud raro. qd̄ si accidat: vt plurimū est mortale.

Causa apatis eius est f̄m plimū dolor perseuerās longo tpe in stomacho. q est cā attractiōis humorū ad locū. vñ vtus expulsiua fcā debilis eos expellere nō pōt. q̄re collecta mā apa facit. ¶ Idem ɔtingit ex farmaco forti attrahente ab alijs locis ad stomachuʒ q̄re in passionib⁹ stōachi a talib⁹ abstinendū. ¶ Idem operatur vomitus frequēs cū difficultate factus. ⁊ maxime vbi mā fit grossa viscosa exitui inepta. Et ɔsil̄r si fit intēporaneus vt i pncipio febris. ¶ Et ex pte cāri maxie fit ex inordinato regimine ex pte sex reꝝ nō nāliū cibi pcipue. vt in crapulis ⁊ hm̄. ⁊ maxie q̄n coitui cōiungiẜ. nā pp h̄ debilitaẜ multum vtus ⁊ aggregaẜ multa mā q̄ expelli nō pōt. q̄re apa facit vt dictū est. ¶ Vñ nō q̄ p viā paulatine cōgestionis fiunt apata frida in stōacho. ⁊ h̄ semp vel vtplurimū. q̄nq̄ mā que sic aggregaẜ in eo est flegma. nā est lacuna flegmatis vt supra in pncipio. ¶ Sed p viā deflux⁹ fiunt apata calida colerica vel sanguinea f̄m plurimuʒ. q̄m tales māe vtplurimū ad eū fluūt ⁊ penetrāt. vt statim diceẜ. ¶ Et ideo nō q̄ apata stomachi frida raro fiūt icipiendo. sed magis succedendo. nā anteq̄ȝ congregeẜ tanta mā nā expellit ⁊ se adiuuat. sed vbi mā subito fluat. vel quasi subito sicut est mā calida. tunc bene potest apostema calidum incipiendo fieri. vt Rasis in libro diuisionum. caplo de egritudinibus stomachi. ¶ Iteʒ ad hoc facit ⁊ maxime ad apostema intrinsecum. q̄m tunica intrinseca est neruosa quam mā frigida grossa nō potest penetrare. sed bene subtilis colerica. aut sanguinea. ⁊ ideo raro accidit flegmaticuʒ. ⁊ est simile sicut de pleuresi flegmatica dictū est. q̄re pp hāc cām raro accidit. ¶ Ex quibus infertur q̄ apata stomachi incipiētia f̄m plimuʒ sunt calida colerica vel sanguinea. ⁊ q̄nq̄ mixta ⁊ raro flegmatica. ¶ Inferẜ scdo rñsio ad dubiū quo queritur an apata stomachi f̄m plurimū sint frigida vel calida cū maxime debent esse frigida cōplone membri ⁊ materie que in eo vt multū aggregaẜ. ⁊ tu considera. nā absolute ꝓnunciandū f̄m plurimū tale apa calidū esse ꝓpter aptitudinē penetratiōis materie in tunicā interiorē. vt de pleuresi diceẜ. Gentil. ¶ Et nota scdo q̄ vt dictū est ī p̄senti sermo est de apate. qd̄ nondum ad exiturā peruenit: quod dī adubelati. de quo in sequēti caplo. Vbi nō. q̄ omne studium debet esse in ꝓhibendo eius aduentū: ⁊ maxime ad maturationē cum ex tali grauia sequātur accidentia. vt particulariter ex dicendis apparebit.

Signa dēmōstratiua in calido colerico dolor acutus fe. satis intensa ɔtinua. ⁊ augmentaẜ vsq̄ ad statū. satis fortis. pulsus frequens valde ⁊ velox. amaritudo oris. vrina tincta valde ad igneum declināns. ¶ In sanguineo vo hec remissiora ⁊ vrina ad ruffum vel ad rubeū declinabit. Et sic de reliqs signis sanguinis. ¶ In flegmatico vero vrina nō multū ticta pulsus puus mollis. dolor leuis siue qetus in omni dispōne ⁊ augmēto. ⁊ nō fe. fortis sed lenta. ⁊ est cum puitate appetitus. paucitate sitis. malitia digōnis cū grauitate. ⁊ mollicies loci ad tactū cuʒ inflatione. multitudo sputi. ⁊ ita de alijs signis flegmatis.

¶ In melācolico vrina erit glauca subtil̄. pulsus paruus subtilis strictus ⁊ durus. durities loci. fetor oris: ⁊ q̄ aliq̄n appetit cibū. aliq̄n nō. dolor remissus cū pondere. ⁊ cogitationes male super se. insomnietas mala inordinata. ⁊ reliqua signa de melācolia: de quibus sepe.

¶ Signa si fuerit in parte supiori dolor erit valde magnus ⁊ ꝓprie post assumptionē cibi statim. ⁊ tumor circa furculam nocumentum appetitus. Et ex concomitātibus fiunt spasmus cū alienatione cū fyrsen ⁊ melancolia si fuerit calidum vel cum subeth. ⁊ stupore. si fuerit frigidum pulsus cordis. friditas extremitatū. sudor frigidus: sincopis magis veniens ⁊ est signū malū. ¶ Si vo fuerit in fundo dolor minor. ⁊ ꝓprie post assumptū cibū p horā. tumor v̄sus ipocundriū. malitia digestionis. ⁊ cū alioꝝ accītiū priuatione vel appitione minori. ¶ Q. si fuerit circa interiorem tunicā dolor maior q̄ȝ si fuerit in exteriori. ⁊ tumor tactui minus apparens. ¶ Q. si fuerit in parte posteriori versus dorsum. tumor non percipietur. ⁊ erit dolor in dorso ⁊ versus eum. ¶ Si vero in pte anteriori versus ventreʒ erit tumor extensiuus. q comprehenditur tactu. ⁊ dolor erit in furcula versus lacertos ventris superiores.

Pronostica q̄n apa ɔp̄hēdit totū stomachū vt p'm est mortale. ¶ Raro accidit apa fridū flegmaticū stōacho. ⁊ maxie incipiens vt. s. apa stomachi in ore ei⁹ ex his ceteris piculosius. ⁊ ad mortē declinās. ¶ Frigiditas extremitatum in eo mala.

Cura Canones in pncipio aduentus calidi apostematis hos canones serua. Ordinatio diete. Repercussio materie. Diuersio. Euacuatio minoratiua. Accidentium correctio.

¶ Dieta sit subtilis valde declinans ad frigiduʒ. nam morbus hic est acutus. ⁊ ideo status propinquus. propter qd ⁊ paucus cibus exhibendus. nisi prohibuerit hoc virtutis debilitas. aut accidentium vehementia. quo casu cibus sit

plurima quātitate exhiberi debet iuxta medici discretionē
Nam primo asso. Accidentibus ꝓseuerantibus virtutem
illico cibus dandus est. ¶ Sit itaqꝫ cibus eius succus or/
dei vel iuscula ex farina eius: far. vel iuscula ex farina ci⁹.
brodiū pulle alteratū cū lactucis viol. vel portulacis cucu
merib⁹ ⁊ h⁹. aqua granatoꝝ agreste ⁊ h⁹ sint pot⁹ eo ca/
su maxime in ꝑncipio vsqꝫquo febris delitescere incipiat. ⁊
opꝫ vt nō sint ausi potare aquam frigidam plurimā. imo
frangant eam cum iulep aut rob fructuum. Auic.

¶ Repcussio fiat cū applicādo frida stōachalia de qb⁹ i ꝑn
cipio capli. ⁊ ꝯtinuet hec repcussio saltē vsqꝫ ad septē dies.
¶ Deinde ꝓcedat cū resolutiuis nō puris. ſꝫ ꝯmixtis cuꝫ
repcussiuis. Nā ꝓcedere post ꝑn^m cū repcussiuis tm̄ est er/
ror. Vn̄ aui. Et de errore maxio ē vt ꝓlonget tp̄e tolerātie
apatis. ⁊ icessāter fiat curatio cū ifrigidātib⁹. ¶ Empla ⁊
alia infridātia i h̄ casu ꝯueniētia hēs i rubrica de mala cō/
plone calida stomachi. Itē de dolore stomachi a cā calida
⁊ tu ibi. Itē de apatib⁹ mamillari. ⁊ tu ibi.

¶ Emplm ad h̄. ℞. sandaloꝝ ru. pulue. ros. mirti. labrusce.
coriandroꝝ preparatoꝝ aā. ʒ. ij. olei ro. mirtini. succi solatri
aā. ℥. ij. farie ordei. ℥. iij. aq̄ ro. aq̄ absinthij aā. q. s. ¶ Em/
plm aliō ad idē ℞. sandaloꝝ ru. ro. aā. ʒ. ij. olei ro. ℥. iij. fa
rine ordei. ℥. i. s. cū vino granatoꝝ. fac emplm. ¶ Itēꝫ ℞.
ex his reb⁹ que plus placent cū aqs dictis addito modico
aceti ⁊ fac embrocatiōes. ¶ Itē ℞. olei ro. ℥. iiij. sandaloꝝ
ru. coralloꝝ ru. aā. ʒ. s. aceti. ℥. i. s. ifūde pecia ⁊ stomacho
applica. cū his et adde vini citonioꝝ siue succum eoꝝ vt
placet: ⁊ cū eo commisce ex his vt libebit. ¶ Sed hic nota
duos cāones. Prim⁹ ꝙ ꝑus dꝫ fieri diuersio cū flōia vt di/
cet. statim ātequā hec applicent. ¶ Secundus ꝙ ista ⁊ con
silia debent in hyeme bis in die renouari. sed in estate plu
ries. Hec tm̄ sunt relicta in medici discretione. ¶ Ad intra
vero da succi granatoꝝ. Itē siru. ro. acetosum simplicem
oxizachará ⁊ h⁹. ¶ Et ex cōfectiōibus cōpetunt triasāda
li ⁊ h⁹ ꝯfectiones frigide. de qb⁹. s̄. de mala ꝯplone stoma
chi. itē ⁊ maxime cōfectio de gēmis siue de specib⁹. troci.
de berberis: ⁊ siru. eius ⁊ de mirto.

¶ Diuersio fiat ꝑmo cum flōia ex basilica in manu dextra.
Q: si fuerit plectoria fiat primo de saphena. deinde de ip̄a
basilica vel de media. Q: si fieri non pōt flōia. applicentur
vētose cū scarificatiōe trahēdo ad partē ꝯtrā fluxus māe.
vn̄ etiā simul cū flōia non postponantur ventose absqꝫ sca/
rificatione in locis ꝯgruis. item fiant fricatiōes extremita/
tum. ⁊ tu de ipsis. s̄. de soda colerica. item fiant clisteria. ⁊
raterent scā ex malua. bliti. oleo viol. cuꝫ cassia ⁊ modico
iere pigre. aut diaprunis solutiui.

¶ Etio complet aut flōia aut vomitu. aut solutiuo siue per
inferius ductiuo. ¶ Flōia qdē si mā sāguis fuerit aut san/
guini admixta. qō cū fuerit dꝫ esse stati copiosa. q: in ꝑnci
pio vt simul ꝯpleant hec duo diuersio. s. ⁊ etio. sed secus est
ex alia mā sanguini nō ꝯmixta. qm̄ tunc sola sufficit diuer
sio in q̄ nō dꝫ fieri copiosa. ſꝫ ⁊c̄. inspecta ṽtute etate ⁊ cete/
ris ꝯsentiētib⁹. aut dissentiētib⁹. ¶ Vomitus aūt in princi
pio fieri pōt ⁊ maxime cuꝫ credit a medico ꝙ facilis erit ⁊
nō laboriosus. ⁊ ꝑcipue facta prius diuersiōe ex flōia ⁊ fri/
catōibus ⁊ nō aliter. Et sic intellexit Raſ. qm̄ vomitū post
flōiam iniunxit. vbi tm̄ esset laboriosus. nō eēt fiendus. qm̄
attrahēdo augmētaret apa. Et ideo dicebat Aui. de cura
calidi apatis stomachi. nō administrat vomitus error est.
teneo tm̄ in h̄ cum Gentili ꝙ tutius atqꝫ melius est studere
vt p inferius mā educat. nā nūq̄: ita facilis ē vomit⁹. qn ma
gna fiat cōmotio. Vidi tm̄ aliqs ita facilr vomere etiā mās
flegmaticas ꝙ nō dubitarē in silibus aliquo mō vomituꝫ
facere. ¶ Solutiuū eni nō dꝫ esse forte. vn̄ Aui. Et aliena
solonē laboriosā. ⁊ sis ꝯtentus medicinis lenificatiuis sic̄
cassia fistula ⁊ h⁹. Et cā qm̄ tales attrahēdo ⁊ cōmouēdo

ab aliꝗs mēbris eēnt cā doloris amplioris ⁊ augmēti apa/
tis. Cassia qdē est medicina ꝓpa ⁊ spālr cū aq̄ endiuie. aut.
nā resistit iflāmationi apatis ⁊ eius mām euacuat. valet ⁊
māna. valent tamarindi. dyaprunis absqꝫ scamonea refra
cta vt electuario de succo ro. maxime qm̄ mā esset furiosa q̄
educi non crederetur per lenificatiuas. sed de his in dubijs
⁊ tu ibi. ¶ Sed h̄ nō ꝙ Auic. nō videt laudare opionē il/
loꝝ q dant scamoneā dicens. Et qñqꝫ dant in potu eis sca
moneā cū si. acetoso ⁊ ego abhorreo eā. credo verū. qm̄ in
sirupo acetoso nō est sufficienter refracta vt cū diaprunis.
⁊ in electuario de succo ro. valet iera pigra aloes ⁊ h⁹. de q
bus supra q̄rto tract. Et qm̄ Aui. facit dubitationē de mi
rabolanis hinc de eis in dubijs.

¶ Accidentia q̄ ꝯsueuerūt appere sunt dolor fortis ⁊ estua
tio ⁊ maxime in calido. Nocumentum desiderij ⁊ digōnis.
Spasm⁹. Alieno. Stupor. Subeth. Pulsus cordis. Si/
copis. Friditas extremoꝝ. Sudor fridus. Q: si fuerit fri/
dum ⁊ aliud istoꝝ appuerit remissius erit tale accñs. Naꝫ
q̄ dicta sunt in calido appere ꝯsueuerūt: non sic i frigido. ⁊
tu cōsidera. Curā tm̄ hoꝝ q̄re rubricas suis ꝑticlarib⁹ i qb⁹
de cura eoꝝ q̄ tractat. h̄ tm̄ nō. Aui. inqt. Et si dolor vehe
mēs fiat sumāt in potu aquā taberzet qm̄ ē iuuatiua val/
de. ⁊ aquā taraxacon. i. endiuie siluestris. ⁊ aq̄ prunorum

¶ Transacto ṽo ꝑncipio. q: septimo die vel circa. ⁊ dī cir
ca. qm̄ ꝯtingat mām esse aliqñ subtiliorē pauciorē. ⁊ aliqñ
magis grossaꝫ ⁊ multā. q̄re augmētū ꝓlōgari ⁊ abbreuia
ri ꝯtigit. q̄ oīa suo iudicio extimatiuo hꝫ medicus mensu
rare. dꝫ. n. tūc medicus cōmiscere resolutiua cū repercussi/
uis abstersiuis ⁊ parump maturatiuis. vt sunt blitis. mal
ua. altea. ⁊ huiusmodi. vincāt tm̄ repcussiua. ¶ Q: si con/
tingat ꝙ pp vehementiam inflāmationis ex dolore nimio
aut febre intensa valde resolutiua suspecta habeātur. tunc
administra que resoluūt ⁊ infridāt: cuiusmodi sunt coriā/
drum. viole sicce. solatrū. aq̄ eius intus ⁊ cū approximata
siru. acetosus. Itē que mollificādo resoluūt. vt malua bis/
malua. semen lini fenugreci. item etiā cuꝫ ipsis resolutiuis
calidis admisce semia frida maiora. aquā ordei. itē dabis
cassiaꝫ cum aq̄ endiuie. hec. n. dolorem molliunt ⁊ febrē se
dant. ¶ Emplm in augmēto ⁊ etiā in statu. ⁊ est de inten
tione Aui. ℞. nenufaris violarū ro. aā. M. s. dragagāti sā
daloꝝ aā. ʒ. i. achacie balaustiarū aā. ʒ. i. s. floꝝ camomil/
le M. i. s. altee. M. i. masticis. ℥. s. spice. ʒ. ij. farie ordei. ℥. ij
olei ros. olei de menta aā. ℥. i. s. fac emplastrū cum modico
croci. ¶ Aliud. ℞. farie semis lini fenugreci. ordei aā. ℥. i.
s. olei de spica ro. ana. ℥. s. altee. M. i. fac emplꝫ ⁊ maxime
confert in fine augmēti circa. xij. dieꝫ in tertiumdecimum.
¶ In. xiij. vero in quē status misce resolutiua calida cuꝫ
repercussiuis stipticis aromaticis. cuiusmodi sunt absin/
thiū. mastix. spica ⁊ h⁹. ¶ Ex emplis bonis in hora stat⁹
vsqꝫ ad declinationē. ℞. extremitatum sqnāti. camomille
meliloti absinthij. spice sandaloꝝ. auellanarū. croci. gra/
norū lauri: ⁊ que sunt illis similia. Et addatur in stipticis
in principijs ⁊ in resolutiuis postea. Vbi nō ꝙ nō possunt
doses poni pp illud qō addidit. Vn̄ in sūma ꝓcedat in ꝑn
cipio cum repercussiuis stipticis. in ceteris tpibus misceri
hñt. vt in de cura apostematuꝫ alioꝝ mēbroꝝ dictū fuit.
Vincāt. n. repcussiua in augmēto ⁊ in statu sit eq̄lis ꝓpor
tio saltem in eius ꝑncipio. in fine vero status vincant reso/
lutiua. Noli itaqꝫ vti in ꝓcessu total cure aut resolutiuis
solis aut repercussiuis solis. aut mollificatiuis solis. qm̄
sic esset egrum perducere ad mortem. ¶ In declinatione
vero vtere resolutiuis stipticis aromaticis confortantibus
robur stomachi. de quib⁹ actū in principio capli. ¶ Sed
si cōtingit ꝙ postea nō pōt resolui qō ꝗm plurimū euenit.
tūc studiū sit i maturādo ꝗm cāones dictos i de cura pleu
resis. ⁊ tu ibi. ⁊ infra dicet in sequenti cap. ¶ Sed scito vt

factum est q semp debes studere vt possibile erit ad apa/ tis resolutionē. ¶ Emplm ad digestionem ꝛ resolutionē huiꝰ apatis. ℞. farine fenugre. semis lini aneti floꝝ camo mille añ. ℥.5. olei camomillini. de semie lini añ. ℥.5. pigue/ dinis anseris anatis ꝛ galline añ. ℥.5. malua uisci cocti ꝛ pi stati. lib.i. icorporent adiūcē. ꝛ in fine addant. ℥.ij. mellis. ꝛ supponat apati cum egritudo ꝓlōgatur. ꝛ ē placētini. sed nimiū calidum nr̄o ꝓposito existimo. ꝯsidera. ¶ Em plastrū de melliloto descriptiōe mesue. valet in augmēto ꝛ statu ꝛ declinatione. tñ tu potes ip̄z aliter ꝛ aliter altera/ re vt videbit ex calidis frigidis plus aut minus. ¶ Si vo ꝓlōgabit egritudo tūc ad hos canones recurre. Digestio Euacuatio. Resolutio. Et vltimo maturatio. Cū qbꝰ de/ beat mā digeri ꝛ euacuari habuisti. s̄. de mala cōplexione calida cū mā. Et habes digerētia ꝛ euacuātia. s̄. q̄rto tra. ꝛ cū qbꝰ resolutio māe remanētis etiā de mala complone cū mā maturatiua. qd̄ hic habes habuisti ꝛ āte ex empla stris positis. vnde vtere calidis ꝛ hūidis vnctuosis de qbꝰ hic ante nō replico. ꝛ recurre. s̄. de maturatiuis q̄rto tra. Et illud placētini est efficax. Et emplastrū de melliloto. ¶ Aliud aui. Et ex medicinis bonis i maturādo qsi tale .s. apa ad famē deueniēt ē ℞. ro. extremitatū absinthij. ex/ tremitati sempuiue ꝛ corticū citri exterioꝝ. masticis ꝛ thuris añ. ꝑ.i.5. citōioꝝ dactiloꝝ imaturoꝝ. croci aloes myrrhe añ. ꝑ.i. olei camomillini de spica añ. ꝑ.i. ¶ Et hic nota q vbi esset dolor magnꝰ oꝫ hec calida resolutiua eui tare ꝛ trāsire ad calida anodia. cuiusmodi est adeps galli ne anati. Tu itaq3 ꝯpone ex datis hec vt. s̄. aut cerotaria aut vnguēta aut embrocas. ꝛ h̄ꝫ vt libebit.

Cura in apatibus fridis flegmaticis causatis vt. s̄. ex malitia digōnis putatꝰ exercitij ꝛ reliqs gn̄an/ tibꝰ māi ḡssas ꝛ coartātibꝰ ip̄as i viscerībꝰ hos cāon. sua.

¶ Ordiatio diete. Debet. n. hec eē subtil. ꝛ ciboꝝ facil di/ gōnis declinātiū ad calidū ꝛ siccū ꝛ non excessiue ne suo caloze attrahāt. sed debēt eē tpate caliditatis vel circa. ꝛ sunt q̄ in p̄mo gradu. ꝛ in p̄ma māsiōe secūdi. vt est absin thiū. aq̄ ciceꝝ. cinamomū. mēta. carnes tpate ꝛ modicū declinātes. ꝛ alia h̄ꝫ. ō qbꝰ tertio trac. i potu ꝯuenit aqua mellis. aq̄ decoctiōis ficuū. Et si esset multū debil. ꝛ vino ꝯsuetus oꝫ albū vel garīti liphatū vt dispositio exigit.

¶ Digestio māe. Cū qbꝰ digeri oꝫ hēs. s̄. q̄rto. tra. ꝛ pluries de mala ꝯplone frida cū mā. Sunt nāq3 stomachalia vt virtꝰ stomachi ex eis ꝯfortet in expellendo.

Euacuatio fiat p̄mo si adest plectoria cū flōia ba silice q si nō fiat cū euatiuis apatꝰ ita tñ q nō sint fortia aliūde ad ip̄m stomachū māin nouam attrahētia ꝛ ꝯducētia vt dictū ē de calidis. Et iera Gal. in h̄ ꝓrogatiuā hꝫ. ¶ Itē medicie lenificatiue ꝯfortate cum alijs fortiozibꝰ. Ut vbi grā. ℞. cassie. ℥.i. electuarij idi. ʒ.i. ʒ. vel si times da cassie. ℥.i. electuarij indi. ʒ.i. ꝛ h̄ꝫ. ¶ Item pillule alefāgine. ꝛ sūt h̄ casu singulares ꝛ ꝓpter qdā lau dant. vt Placētinꝰ medicamē ō turbith. qd̄ mihi non pla cet pp cā3 assignatā. itē q2 mītā facit cōmotionē. ¶ Lau dant clisteria h̄ casu aliqualr̄ fortiora facta cū pulpa co/ loqntide. ꝛ certe ē medicamē ꝓpriū ꝛ marie ꝯuenēs i ca su isto. ¶ Uomitus oīno caueat pp ineptitudinē māe ta/ lis vt p supiora euacuet. vñ aui. Et oꝫ vt alienent vomitū oīno. nam ipse est in huiusmodi malus.

¶ Quartus est admistratio resolutiuoꝝ istis ꝛ c̄. Ubi ad uertas dictū aui. inqt de canone. in hoc ēt ē vt si euacues resolutiua a stipticis ꝛ debēt resolutiua eē fortiora q̄3 i ca lido. Exēpla multa habuisti de mala ꝯplone frida. s̄. sed hic pauca memozo. ¶ Ad itra ℞. ciamomū. calamū aro maticū. spicā. mētā. absinthiū. feniculū. camomillā. mel lilotum. cappares. apium. ꝛ h̄ꝫ. ¶ Ad extra. ℞. olea cali/ da stomachalia sup. us sepe memorata. cortex cypsi. ari/ stologia ꝛ huiusmodi. ¶ Et ex ꝯpositis. ℞. pol3 amoni camomille. melliloti. aneti añ. ʒ.i. absinthij. spice añ. ʒ. 5. radicis altee. ℥.5. armoniaci. oppoponaci. storacis añ. ʒ.i. adipis anseris gallie añ. ʒ.i. cere rubee. ℥.i. ¶ Emplm de melliloto Mes. Item ex his accipe aliqua si ola non ha/ bes fac emplm cū farina frumēti. ¶ Siruppos ꝛ electua/ ria ꝯfectiones ꝛ huiusmodi habes. s̄. de mala cōplexione frida ꝛ i p̄ncipio capituli. ¶ Aliud. ℞. farine lupinoꝝ. se minis lini. fenugreci. añ. ℥.5. aloes. ʒ.i. pulueris absinthij. ʒ.i.5. spice. ʒ.i.5. pinguedis galline anatis. añ. ℥.ij. de spica quātum sufficit ad pfectā incorpatiōem. ꝛ ꝯtinuet h̄ vsq3 ad perfectam resolutionem.

Cura vbi fuerit melācolicum canones ꝓportionales obserua tu tñ applica res non ita exiccatiuas ꝛ stipticas vt in flegmatico. ¶ Inungat stomachus bis i die cū oleo de spica mastice ꝛ butyro mixtis aliqualr̄. i q̄ mixtura sit aliqd aloes ꝛ aceti. ¶ Itē valēt ex dictꝰ mul/ ta ꝛ marie q̄ ad hūiditatē declināt. ¶ Itē. ℞. adipis ana tis. anseris gallie añ. ℥.i. storacis liqde. bdelij. myrrhe. spi/ ce. masticis ciperi. squināti añ. ℥.5. amigdalaꝝ ama. excor ticataꝝ. ℥.i. se. cauꝰui. ʒ.i. dissoluātur gumi i vino ꝛ alia te rātur ꝛ misceātur simul ꝛ fiat emplastrū.

Cura si deuenire ꝯtingat ad schrosī3 siue ad duritiem qd̄ s̄m plurimū euenit ꝛ tactu comprehēditur tunc p̄ter canones dictos adde hos duos.

¶ Primus est mollificatio.

¶ Secūdus est resolutio vel mollificatio ꝛ resolutio simꝰ ꝛ melius vt supra. vñ mollificātia sunt adeps butyꝝ. mu/ cilagines ꝛc̄. de qbus quarto tractatu. Resoluentia dicta sunt etiā in p̄ncipio capituli ꝛ sepe reiterata. Sed operan/ tia vtrūq3 ex ꝯsuetis sunt emplm de melliloto. dyaglon. cerotū. ysopi. Mes. Et sis memor q resolutiua a stipticis nō separentur. Cōmendat marime medulla cruris vac/ ce ꝛ cruris cerui ꝛ gibbi cameli. ¶ Emplm mirabile ꝛ va let etiā in dubela. i. ℞. melliloti. camomille. fenugreci. ba/ caꝝ lauri. altee. absinthij añ. ꝑ.i. armōiaci thuris añ. duas tertias ptis resoluātur gume in vino decoctiōis. xx. ficuū ꝛ cum melle. deinde oia iūge. fac emplm est aui. ¶ Et hic nota vbi apa sit multū duꝝ. studiū totū debet esse i mol/ lificādo. quare eis vtere etiā ad itra. Unde ꝛ cassia ꝛ oleū amigdalaꝝ dulciū est marime cōueniens. ¶ Postremo nota q cōmuniter ꝛ quasi semp talia apostēata dura fiūt succedētia calidis apatibꝰ ꝛ si fridis flegmaticis. nā ex re/ solutiōe partiū subtiliū calidoꝝ ꝛc̄. remanētibus terreis fiunt. in flegmatico secus est. nā est humidū viscosum. vñ epar puenit ad tātam resolutionem ex qua durities relin/ quat. Imo si remanet in putredinē citꝰ cōuertit: aut totus resoluitur: aut ad extra ducitur. vnde aui. ¶ Et qsi acci/ dit illud qd̄ raro ꝯtigit. s. pmutatio apatis flegmatici ad apostema duꝝ. tūc conuenientior cura eius est emplm hu/ ius descriptionis. ℞. armoniacum. bdellij se. caulis. ami/ gdalas amaras. storacem liquidā. masticē. spicā. squinan tum. cipeꝝ. gume dissoluātur ꝛ alia terantur. ꝛ fac ex eis emplastrū. ¶ Potus lactis calidi multum laudatur. sed tu cetera considerare debes.

¶ De dubelati. Rubrica. xxvij.

Dubelati ē apostema cū iā collectiōes fecit. s. saniē faciēs ō q̄ magl speratur q fiat vlcus q̄3 q resoluat. ita descri bit Symon ianuēsis. Uñ dubelati exponit. i. cratura. q2 iā apa ad craturā venit.

Signa demonstratiua. qñ digeritur comprehēditur duritiem p̄mā esse mollificatā. ꝛ qd̄ digerit comp̄mitur vbi pus compmi nō poterat. ꝛ q corpus ē ex tenuatū. oculi sunt ꝓfūdati. ꝛ q dolor remissus ē ꝛ febris ip̄a. ꝛ q vrina remittit signū q sanies facta ē. nā in gene/

ratione saniei dolores ₇ fe. ₇ alia accidentia fortia sunt q̄ȝ
ipsa scā. secūdo asso. ₇ nō tñ oia spāliter q̄ cōsequuntur ad
ipsaȝ saniē. sed bene ea q̄ aderāt in gñatiōe ipsi⁹. vñ flux⁹ ₇
vomitus multiplicantur plus. Q, si p vomitū ₇ secessuȝ sa
nies visa fuerit ₇ expulsa. iā certū signū qḋ mutatū ē in sa
niē. in disruptiōe aūt ei⁹ accidit tremor cū exitu sāguis ₇ sa
niei simul. ₇ ad tactū appet decrescētia tumoris pmi.

Pronostica De eis nō alr̄ q̄ȝ de eo dictū ē. qḋ cū est i ore stōachi piculosū ₇ malū.

Cura Et circa curā hui⁹ primo memorie māda qḋ di
ctū est in de cura apatis calidi. s. q ei⁹ eductus ad
maturationeȝ: q: ad sanationē ꝓhibeatur vt possibile est.
nā emissio saniei a stomacho ē magis ꝓpinq̄ ad desparatōeȝ
q̄ȝ ad speȝ. Aui. Et iō dicebat in pncipio capli hui⁹. Opor
tet vt incipiat a flōia ₇ regimine stomachi apati apate ca
lido. ¶ Scd̄o q pius debes tāgere locū. Q, si cōprimēdo
repit durities nō cedēs. tūc itēdendum est cū reb⁹ lenibus
mitigātib⁹ dolorē ₇ pparātib⁹ ad maturationē. cuiusmōi
sunt lac capre: aut asine recēte mulctū aut vna post aliam
cū aq̄ calida. nā postq̄ȝ collectū ē intētio tota deȝ eē ad ma
turationē ꝯplendā ₇ eruptionē: ₇ iō cū re leui incipiendū.
¶ Q, si cedere incipit ₇ seq̄t ꝯmotio ₇ tremor epatis. tunc
venit apā ad exiturā. nā tremor epatis ē de signis b̄ signi
ficantib⁹. vt secūda pmi. de signis apatū. ₇ tūc ꝓpines q̄ mi
tigent dolorē ₇ iuuēt eruptioneȝ. vt aqua fenugreci ₇ alia
multa dicta supra de pleures. q̄. s. iuuāt ad maturationē ₇
eruptionem. ₇ tu ibi. Ualet decoctio ficuum ₇ fenugreci.
¶ Itē ℞. fenugreci. ℥. ij. camomille. M. i. ficuuȝ numero.
x. absinthij. M. s. decoquātur in aqua. ₇ ex his fac emplm
cū farina ipsi⁹ fenugreci. Itē ex eisdē cū oleo de spica ₇ ce
ra modica fac vnguētū. ¶ Tertio cum ꝯphendes eius sa
niationē ₇ puētū ei⁹ ad exiturā ex ei⁹ mollificatione detu
mefactiōe ₇ apperitia saniei: aut sanguis corrupti p supius
aut inferi⁹ emissi. tunc fac egrū iacere sup ventrem eius. vt
ex tali decubitu fiat ꝯpssio qua iuuet stomachus in emit
tendo saniē. Et hic nō Aui. Cūq̄ȝ extimaueris saniē in sto
macho extrahe ipsam cū solone ventris. ₇ nō moueas ipsam
ad vomitū. Et ex approbatis est aloes lotū cum aq̄ endi
uie. ¶ Quarto fcā solone ₇ reiterata si videbit ꝓcede cuȝ
incarnatiuis dcis supra ō pleuresi. ₇ etiā icarnatiua habes
q̄rto tractatu. Et ex cibis laudātur sorbitiōes ex amilo. or
deo excorticato. vitella ouoꝝ. Item lac capriū. ¶ Quito
si hec nō ꝓderūt oȝ vti remedijs ₇ canonib⁹ dictis de cura
apatum duroꝝ stomachi. ¶ Ex qb⁹ oīb⁹ pȝ qd agēdum
in oīb⁹ talib⁹ apatib⁹ tā intrinsecis q̄ȝ extrinsecis. tam in p
te superiori q̄ȝ inferiori. sed certe apā oris stomachi ē aliqs
paribus ceteris periculosius. ₇ tu cōsidera.

¶ De vlceribus stomachi ₇ bothor. Rubrica. xxviij.

Aduerte q stomacho accidunt vulne
ra q̄ sūt plage recenter facte ₇
sine sanie. accidūt ₇ vlcera, q̄ sunt cū sanie. ac
cidūt ₇ bothor q̄ sunt cuȝ pustule pue. ₇ hoꝝ
triū cāe cōicāt. Nā humor acutus obuiās tu
nice stomachi siue catarrus acutus. ₇ ibi magnā morā ꝯ
hens facit vulnus. qḋ q̄nq̄ȝ ꝯtingit tunice suꝑficiali magl
₇ minus ſm ꝑseuerātiā in loco maiorem aut minorem. Et
similr ſm penetrationē maiorem aut minorē idem opera
tur cibus acutus sūptus mordicatiuus. vt cepe sqlliticum.
Item medicina acuta vt euforbiū. Q̄nq̄ȝ hoc idē opatur
humor sua qualitate replendo ₇ extendēdo. Scindens si
militer ₇ ventositas inclusa ex tum petēs. Itē spina aut os
acutū. vitrū ₇ huiusmodi. ¶ Ulceris vō cā esse potest ca
tarrus acutus corrosiuus in eū descendens. vt dictum est.
aut apertio apostematis aut bothor aut humor imbibit⁹
₇ corruptus ₇ putrefactus in eo qui est etiā bothor causa.
¶ De vulnere vero siue vlcere facto a re extrinseca siue cō
pmitiuā. vt cū gladio. lapide. casu ₇ hōꝫ cyrugicis relīq̄.

Signa demonstratiua. Dolor in loco in quo vulnus
existit ₇ fortificat siue augumētat cū sumun
tur res acetose ₇ acute. ₇ in egestiōe ₇ vomitu apparet san
guis vel sanies cum dolore inter vtrasq̄ȝ spatulas aut sub
collo: aut supra vmbilicū. ₇ eructuatio est fetida ₇ rugit
similiter. Et post digestionē alleuiat a grauitate ₇ dolore
ſm plurimum minoratur anhelitus maxime quando est
apostema in ore stomachi quod dicitur inferius respectu
eius quod est in meri.

¶ Signa distinguētia qḋ est in ore ab eo quod est in meri.
Sentitur dolor in eo vsq̄ȝ ad posterius iter duas spatulas
₇ in collo vsq̄ȝ ad intia pectoris. declarat illud dolor in de
glutiōe cibi. ₇ q̄nq̄ȝ pertrāsit meri pariter.

¶ Signa facti in ore stomachi significat dolor in pte infe
riori pectoris. ₇ deglutitū ōclarat illō ₇ ptrāsit ad mirach
₇ dolor est vehementior ₇ minorat ex eo anhelitus ₇ infri
gidat corp⁹: ₇ vtplurimū pducit ad sincopiȝ. ¶ Q, si fue
rit in fundo ei⁹ significat illud exitus corticū vlceris i ege
stione absq̄ȝ excoriatiōe itestinoꝝ ₇ dolor in fundo. ₇ dif
fert cortex a cortice. q̄m cortex vlceris stomachi est rarus
subtilis assimulatus corticib⁹ intestinoꝝ gracilū. Sed di
ces q̄uō ergo cognoscā drīam inter ipm ₇ vlcus itestinoꝝ
gracilū. Dico q in hoc debes esse attentus. ₇ p alia signa
sua ꝓpria distinguere. de quibus infra suis locis.

¶ Signa vlceris extrinseci nota sunt.

Pronostica Ulcera ₇ bothor stōachi mala sūt apta perducere corp⁹ ad mala ac
cidentia. vt supra. Et ideo esto sollicitus in eis.

Cura Canones. Ordinatio diete. Secundus rectifica
tio totius aut particule mittentis si que est. Ter
tius ē diuersio. Quartus est ꝯsolidatio. ₇ maxie si supficia
lis erit apā aūt ꝓfunda ₇ sine sanie. Quint⁹ ē abstersio si
ue mūdificatio si erit cū sanie. Sext⁹ post quituȝ icarnatio.

¶ Prima res ꝯplet cum cibis ꝯrijs cause ₇ facilis digestio
nis. conueniūt oua. q: vitella ouoꝝ. lentes excorticate. ri
sum. far. faba fracta. carnes leporine. capriolme. perdicū.
puarū auium maxie cuȝ rob citonioꝝ. mirto. vino grana
toꝝ ₇ huiusmodi. Uinū aliqualr̄ stipticū qḋ limphet cuȝ
aqua calibeata si febris aderit.

¶ Secūdus cū digestiuis approbatis humori peccāti ipm
alterantib⁹ ₇ euacuatiuis approbatis q̄ nō sint fortia vt di
ctū ē. ₇ valet ierapigra maxie. Item fiat euatio cum flōia si
peccatū in sanguie ꝯphensuȝ fuerit. Cōsilit rectifica mēbꝝ
mādās. qḋ si fuerit caput vel aliud regre suis locis.

¶ Diuersiones fiant vt de cura catarri dictū est.

¶ Cōsolidatio vō fiat cū reb⁹ stipticis ꝯsolidantib⁹ reunien
tib⁹ ₇ cōglutinātibus ₇ cibis ₇ potibus vt sunt citri succus
eius siru. citri. siru. mirtin⁹ succus granatoꝝ pira sicca p
pue silūestria. ipoqstidos. dragagātū. gumi arabi. rīgū. lu
tū armenū. Et ꝓ his recurre ad fluxū ventris ₇ de sistenti
bus catarrū. ₇ de fluxu sanguis narīū. ₇ tu ibi.

¶ Abstersio in estate fiat cuȝ aqua ordei q̄ daf bis in die. s.
aurora. s. ₇ sero ante cenaȝ. aut cū aqua decoctiōis ficuū ₇
gumi arabici. Itē aqua casei infridatiua facta. In hyeme
vero cū aqua mellis facta ſȝ artē addito modico ordei. ₇
hoc etiā horis dictis in quātitate sex. ℥. vl̄ circa. vt etas ₇ ce
tera postulant. ¶ Ad idē mel ro. colatū cū aq̄ calida. itē
aqua passularū. itē cassia fistula vbi saltē ē necessaria ven
tris solutio. itē aloes solus ₇ ē icarnatiu⁹: ₇ similr̄ iera sim
plex. itē ₇ postea ꝯpetūt stiptica ꝯfortātia. vt siru. de absin
thio ₇ de eupatorio. Ultimo debes rob ex fructibus stipti
cis. cū qbus admisce incarnatiua qualia sunt ireos. thus.
mastix ₇ silia. Et si vlcus fuerit in ore stomachi fac medi
camina teneri in ore ₇ paulatine descēdant. Et tu hic con
sidera pro vlceribus in alio loco existentibus.

¶ Post vero mundificatiuū p duas horas assumāt incar/natiuū. vt in de fluxu vētris. ℞. thuris sangui. dra. ana. ʒ. i. ro. balaustiaꝝ. charabe ana. ʒ. s. boli ar. ʒ. ij. Fiat pluis ꝺ quo sumātur ante cenā p duas horas post mūdificatiuū. ʒ. ij. cum. ʒ. iii. succi citonioꝝ vel siru. eius. ¶ Ponaꝛ em/plastrū hoc sup locū in quo estimaꝛ vlcus ℞. boli arme ni. mūmie. aloes. myrrhe. masticis ana. terantur ꝛ incorpo rentur cū ʒ. iet picis naualis. aut resine. sepe sumat ꝺ dra/gagāto i quo sit puluis sumach mirtylloꝝ. boli ar. masti cis ꝛ sanguinis dra. ¶ Et hic nota tria. ¶ Primū. aui. in quit Et opꝫ vt medicetur medicamie mundificante car/nem mortuā ꝛ incarnāte. eque conueniens est ierapigra ad illud. ¶ Secūdum ꝙ aliqñ in ƀ ca ū ꝓceditur philo/nium vt Aui. ꝛ hoc qñ dolor est intolerabil' ꝛ inflāmatio magna ꝛ aliter nō. ¶ Tertium ꝙ ēt pro his recurre ad ea que dicta sunt de vlceribus meri.

De bothor dicatur ꝓ nūc ꝙ canones obseruādi sunt ordiatio diete absterio siue mū dificatio. ꝯsolidatio ꝛ maxime cū autumaꝛ ꝙ sint ad ma turatiōem deducta. ¶ Q, si non in primis ꝓcedaꝛ cū ma turantibus vt supra de apostematib' dictū ē. Laudanꝛ et cibis grana granatoꝝ cū passulis ꝛ lacte cocto cū fer/ro ignito.

¶ De ruptura stomachi. Rica. xxix.

De ruptura stomachi tm̄ dicaꝛ cuꝫ aui. ꝙ si disrūpiꝛ ſi eius dūt insi i pauca ruptura partia. qd' debꝫ itel/ligi vbi. s. si sit penetrās. Sed pro his vide q̄ dicuntur super illo asso. vi. ꝑticule. Vesicā in cisam aut vētrē. i. stomachū de quo in fine capituli.

¶ De inflatiōe rugitu gurgulatiōe ꝛ tortiōe. Rica. xxx.

Apud medicine auctores reperiuntur hi termini. inflatio. rugit'. gurgula tio. ꝛ tortio q importent accidētia ex cōsimi/libus causis ꝓuenientia. differunt tm̄ formali ter vt ex dicendis statim apparebit. licet mul/ti dicāt ꝙ sint synonimi. ¶ Inflatio in viatico describiꝛ. est aer non coctus frigidus grossius nascens ꝓprie in sto/macho ex inordinata dieta. Describo aliter ꝛ sic. Inflatio est tumor stomachi a ventositate in ꝯcauo eius constricta vel qeta remanente cātus. cuius cā ꝑm plurimū est debi/litas digestiue ꝟtutis. D citur qeta. qꝛ cum moueꝛ rugitū aut gurgulatiōem facit. Nā cum ventositas moueꝛ descē dendo per loca angusta. aut ascendendo dum est ad itra ea vasa. qꝛ cum p superius expelliꝛ dꝛ eructuatio vt supra. ſi p iferius ꝛ cuꝫ sonitu dꝛ peditus. ſi sine sonitu dꝛ trulla. ¶ Gurgulatio vero fit ab ipsa ventositate cum qua com misce tur plus de ipsa humiditate q̄ꝫ cum ea vt faceret ru/gitum quādo descendit: aut ascendit per loca aut intestia ampla cum graui sono. ¶ Tortio vero fit cuꝫ ventositas p loca moueꝛ absq3 sono pungens dolorose. ad quā pun/cturam sequitur angustia. ꝛ ingetudo cum mutatiōe decu/bitus. cuius cā est etiam frequenter de colera. ꝛ huiusmo/di humores iclusi in itestinis. Ex qbus pꝫ ꝙ in cura rugi tus ꝛ gurgulatiōis ꝛ tortiōis vltra resoluentia indigem' euacuātibus. quod nō est necessarius in cura inflationis. Dicitur cuius cā ꝑm plurimū. qm̄ ex aliis causis etiam cō tingere pōt vt patebit statim. ¶ Hic tm̄ prius notādū ꝙ ventositas cātur a caliditate claudicāte. que. s. est media inter caliditatem fortem ꝛ debilē multū siue friditatem. nam fortis caliditas est potens dissoluere ꝛ dissolutū con sumere. debil' aūt frigiditas nō est sufficiens dissoluere. ſꝫ aliqd de substātia rei i vaporem aut ventum ꝯuertere. Et ideo bene dicebat Aui. xx. tertij. de causis diminutiōis coi tus. Et caliditas. s. excessiua ꝛ friditas sunt ꝯtra vētosita/ti. Media aūt nō sufficit ꝯsumere dissolutū. sed bene ipm in vaporem aut ventū ꝯuertere. Unde videmus in tem/poribus medijs plures nubes ꝛ ventos generari q̄ꝫ in tem poribus extremis magni estus ꝛ frigoris. ꝛ est exemplum Gal. vi. de accidente ꝛ morbo. ꝛ ita pariformiter in corpo/ribus accidit humanis.

Cause est itaq3 cā iflationis stomachi que ei accidit aut a mala complexione stomachi in eo existe ꝑ essentiam acqsita ꝛ inordiatio regimie sex reruꝫ non nā/lium. vt ex pte vsus reꝝ fridaꝝ crapulis ꝛ idigestionibus multiplicatī aeris friditate coitu superfluo. ꝛ sic ꝺ aliis. aut colera excessiua ēt ipsam debilitans. cuꝫ ois immoderata qualitas deijciat actum ꝓprie ꝟtutis. scđa asso. cōmento. xx. acquisita vt dictum est. Et hec excessiua caliditas ē cā inflatiōis stomachi. cōicatur quādoq3 ab apostematibus membroꝝ vicinoꝝ vt splenis ꝛ epatis debilitādo digesti/uam. Consimilr cōicata stomacho a multa mā melācoli ca existe in splene aut mirach est cā inflatiōis que aliquā/do iflatio appellatur mirachia. ¶ Item vacuitas ventris: ꝯ n i cum caliditas non inuenit cibum ꝯuertitur ad humidi/tates que sunt in venis. vnde attrahūtur ab ea. ꝛ i hac at/tractione mouetur aer in porositatibus membroꝝ exiſ. in quo duo agit ipse calor: subtiliādo ꝛ resoluendo ꝛ in va porem ꝛ ventū ꝯuertendo. Et breuiter ois cā debilitans virtutem digestiuā i est in cā huiusmodi. ꝛ de causis debi/litātibus digestiuā actuꝫ est supra. ꝛ tu ibi. ¶ Accidit au/tem ꝛ qñq3 iflatiōem causari ex parte cibi aut potus aut humoris ipsius dato ꝙ ꝟtus fuerit fortis. Unde legumia vt faba. fa'col. lētes herbe. fructus. cibi crudi. vina gros/sa mel crudum. ꝛ huiusmodi. humor viscosus flegmatic' crudus siccus melācolicus ꝛc̄. sunt inflatiōis cā. Nam da to ꝙ calor fit equalis ꝛ fortis. illā tm̄ humiditatem extra/neā que in eis existit nō potest coquere ꝛ bene consumere. sed ipsam in vaporem ꝛ ventū ꝯuertit. Et est simile sicut quādo grossa ligna ꝛ viridia igni temperato superponū/tur. nā multum fumū faciūt anteq̄ꝫ comburātur ſi nō sta tim cōburuntur. Item cibus excessiue calidus: inueniens humiditatem plurimā ipsam in vaporem ꝛ vētum ꝯuer/tit. ¶ Et ex istis collige ꝙ aliquādo in colica administra tio vehementer calidarum est i canonica. maxime quādo est multa mā. qm̄ tunc plus de ventositate generaꝛ. pro/pter quod in ꝑncipio vehemēter calida sunt suspecta ha/benda. ¶ Collige secūdo ꝙ quādo iflatio multiplicatur in corporibus cōualescentium indicat ꝯuersionem. Aui. Collige tertio ꝙ cā imediata siue ꝯiuncta inflationis est ventositas. primitiua cibi. antecedens vero humores ex ipsis generati. ¶ De cāis rugitus dicatur cum Aui. inqt. Omnes cāe iflatiōis sunt ipse eedem cā rugitus. Sed hic nō ꝙ in rugitu est admixta humiditas vt dictum est. ꝛ iō sonus nō est clarus i rugitu. vn̄ qñ sonitus fact' est clar'. tūc alteꝝ duoꝝ ꝯclude aut itestinoꝝ mūdificatiōem aut fecis exiccatiōem. De cāis āt alioꝝ qd' dōm patet.

Signa demōstratiua si iflatio. vētositas siue rugit' aut tortio ex cāis ꝓuenerit ꝑmitiuis scāꝛ nar/ratiōe ifirmi. nā medicus dꝫ iterrogare de eis maxime de aere. cibis vētosis. potu frido ꝛ huiusmodi. a qbus cāꝛ de qbus actum est. ¶ Q, si fuerit a calida cā est cū calidi/tate. siti eructuatione. fumosa mordicatiōe. amaritudine ꝛ huiusmodi. ꝛ sedat ipsam potus aque. In tortione vero dolor est acutissimus ꝛ cum siti vehementi. ꝛ cum pūctio/ne ꝛ mordicatione. ¶ Q, si fuerit ex cā frigida ꝛ maxime flegmatica dolor est remissus. ꝛ est cum grauedine cum humiditate ꝛ iuuatur calidis. ¶ Si ex melācolia cū sic/citate ꝛ eructuatio acetosa ꝑm plurimū. licet in flegmate acetoso etiam appareat.

Pronostica ventositas magna frequētata ma/la per viā signi. qꝛ significat corru ptionem digestiōis. Item rōne cāe. qꝛ est cā corruptionis

digestiue. tenet .n. cibū sbleuatū. ¶ Q₂ si venit ad cerebrū dolorē in eo cāt aut tinitū aut vrtiginē ꝛ diuersa alia ƀ₃ q̄ ad diuersa loca puenit. ¶ Si tortiōi supueniat fluxus vētris bonū. q̄ si cū ꝯstipatiōe venerit augmētabiƭ. ꝛ iō caia. ¶ Aliqñ tortio vētris pducat ad sincopi: marie eos qui stōm debilē: ꝛ mēbra hñt sensibilia multum. ꝛ cū pdurat dubium est de eorū vita. ¶ Inflatio aut rugit⁹ ꝛ hꝫ ex cibo veniens nō diu durat sed cito trāsit ꝛ sine periculo.

Cura Canones in facta pp cibū dimittat ipm ꝛ tēdat ad aliū ꝛ melius regimē. ꝛ dormiat supra vētrē suū. ꝛ supra stōꝫ teneat puluinar: aut sacculū plenū coto. q̄ si ex ipo debilitata fuerit digestiua ipaꝫ ꝯforta: ꝛ ei⁹ dubitationē remoue cū his q̄ digestiuā ꝯfortāt. de qb⁹ actuꝫ est in sua rubrica. ꝛ tu ibi. ¶ In fcā ꝟo pp friditatē imālē sufficiāt tibi sola alterātia calefactiua: subtiliatiua: ꝛ vētositatē disrūpētia: q̄lia sunt ameos: cimini: siselos: oleuꝫ laurinū: ꝛ hꝫ. de qb⁹ in de mala ꝯplone frida dcm̄ ē. Q₂ si fuerit mālis abstie añ cōpletā euonē ab his calis ꝛ marie qñ mā est multa. qm̄ tūc hec calida mām extēderēt: ꝛ nō resoluerēt: ꝛ sic cārēt iflationē maiorem. Tu itaq₃ stude ad ei⁹ euonē p̄. ꝛ ipa reiterata ƀm māe q̄ntitatis exigētiaꝫ. nā si pauca erit. cur⁹ resolonē p ipsa sic administrata fieri posse existimas: potes cuꝫ solis alteratiuis pcedere. ꝛ in ƀ tuū egregiū iudicium pone. ¶ Laudaƭ ƀ casu diagalanga in ꝯfectōe: ꝛ in forā pillari data ꝛ in decoc. vñ Aui. Et decoc. galāge ē iuuatiā valde. ꝛ ex eis q̄ sūt mar⁹ iuuamēti in iflatiōe accsite est castorei. Aui. ¶ Ad idē pille optie. ℞. galāge. ʒ. i. castorei. ʒ. s. g̃noꝝ lauri. ℈. i. iformēƭ cū modico aceti. Et dī q̄ calcane⁹ porci adustus est bon⁹. Aui.

¶ De rugitu āt ꝛ gurgulatōe dōm q̄ cura eoꝝ est pria satis cure inflatiōis. differt tñ pro quāto hec aliqñ indigent euone pp hūiditatē cōmixtā vētositati vt. ō. s₃ ventositas rugit⁹ pp ei⁹ mobilitatē vī facili⁹ expulsibiƭ. In tortiōe ꝟo causata a sola vētositate puenicte ab hūore frido: aut friditate sola pcedaƭ: vt dcm̄ est de iflatione. ¶ Q₂ si fuerit vitio hūoris colerici iclusi ordineƭ dieta: vt decet. euaƭ minorādo. deinde euaƭ. admīstrenƭ deinde int⁹ ꝛ extra frida stōm ꝯfortantia: ꝛ colerā repmentia. de qb⁹ omnib⁹ supra de dolore stōi vitio cole. ꝛ de mala cōplone stōi calā māli. ꝛ tu ibi. ¶ In cura aūt haꝝ passionū nō multū me extēdi. qm̄ haꝝ cura pēdet ex curis positis in rubricis allatis. Uolo tñ hec pauca addē ꝛ expta. vt tue aiude satisfaciaꝫ volūtati. ℞. po'q: camomille: florū sambuci: se. ruthe: bacaꝝ lauri. añ. bulliāt in aceto: deinde cū spōgia in eo isusa fiat fomētatio: ꝛ hec pprie valēt in iflatiōe mirach pēdēte marie a melācolia. ¶ Unguētū vētositatē dissoluens. ℞. nigelle g̃noꝝ lauri. ruthe sicce. añ. p. i. ifundāƭ in aq̄: ꝛ coquanƭ in ea. ꝛ oleo veteri. añ. ptes eq̄les. dēde. ℞. oleuꝫ nardinū. p. s. castorei q̄rtā ptis. i. ꝛ cum modico cere ꝛ aceti. fac vnguētū. ¶ Itē ad idē fac clisteria vētositatū resolutiua. de qb⁹ ifra rub. de colica. ¶ Itē. ℞. cinamomi electi. ʒ. i. nucismus. macis. garioſilo. ʒiʒi. ʒedoarie. doronici: galāge. cardamomi. añ. gra. xij. croci. ℈. i. ʒuccari quātuꝫ suffic: fiat ꝯfectio: aut solida: aut i modū clarꝫ cum melle dispumato ēt in siris salsamēt] ꝛ cibis eo puluē absq₃ ʒuccaro: aut melle vti pōt ꝯ vētositatē: digōnē ꝯfortat: ꝛ valet in rugitu terriane. Itē ad tympanitem ꝯfert efficaciter.

¶ De motu. subuersione. abhominatione. fastidio nausea. ꝛ conturbatione. Rbrica. xxxj.

Mitto hoc loco tractare de stōi leuitate: siue lubricitate: ꝛ pleq̄r ad tractādū de vomitu hac i pte ducē paulisper reliquēs. Ut cū ad rubricā de fluxu oīuꝫ modoꝝ puenīā eā cū ceter] ō cribā fluxib⁹. Apō medicine auctores repiunƭ hi t̄mini. Uomit⁹. subuersio. abhoiatio. fastidiū nausea: ꝛ ꝯturbatio. Quoꝝ oium declaratiōes: siue descriptiōes ponenƭ de eis breuiter me expediens: cum apud nōnullos ex his quidam pro synonimis habeantur. Nam de nominib⁹ disputare ad medicū non attinet pma primi. doctrina sexta. quinto capitulo.

¶ Uomit⁹ est stōi mot⁹ nō subit⁹: nō ipetuosius q̄ mouēƭ ad expellēdū rē nociuā in fundo ei⁹ existē: ꝛ cū ƀ eā ad extra ppellit. Dicaƭ nō subitus ad dīaam singultus qui est mot⁹ subitus: vt in sequēti rubrica. Et dī ēt in fundo ad dīaam ipsi⁹. qm̄ mā faciēs singultū est in villis oris stōi iuxta a: vt infra dicēƭ: cū ƀ expellit' aliqd. ꝛ dī mot⁹: sed est declinatio: siue inclinatio ad hos mot⁹ q̄ sunt vomit⁹ ꝛ subuersio. Dicūt tñ qdā q̄ nausea multi tpis mēsura differunt.

¶ Abhoiatio ē via in nauseā q̄ hoi faciē: aut nasum ꝯtorq̄t. ꝛ freq̄nƭ i horrorē cadit: ꝛ solo visu cibum refugit: q̄ si qñ cogiƭ accipere ipsum euomit: aut in nauseam: aut exestuationem decidit ꝛ ƀ est species multum periculosa: q̄ mā hac aufertur digestiua: ꝛ appetitiua.

¶ Cōturbatio ꝟo est mot⁹ stōi q̄ nō ipetuose: sed paulatine moueƭ virtus stōi ad expellēdum nociuū: nō in fūdo stōi: neq₃ in fundo eius. sed in villis exis cum grauamine: ac dolore percepto: que estuatio dici pōt. Et hec ꝯsueuit venire in colica ꝛ in eo qui assumpsit medicinam vomitiuā.

¶ Fastidiū āt vt Gordoni⁹ inq̄t est q̄si qōdā genus ad hec que noiata sunt: ꝛ hec spēs ei⁹. sed vt dcm̄ est de noib⁹ non multū curādū. de quibus oib⁹ cause deo duce explicabūƭ. nā in causis magnā videnƭ hēre similitudinem.

Cause De causis vomit⁹ dicaƭ pnūc: vt ō aliis rebus hūtib⁹ cās. s. mālē: formalē efficiētes ꝛ finales. ¶ Mālis est cib⁹: vel hūor: siue hūiditas mala putrescēs: vt in p̄gnātib⁹: ꝛ est ƀm plm̄ humor vomit⁹ cā mālis cib⁹ p̄ q̄litate sua: vt acut⁹ inordinatiu⁹: vt cepe: alleū: porri. et raphan⁹. ꝛ ƀ a pꝑetate sua sinapi: ꝛ oia hꝫ mordicantia os stōi. ꝛ ipm ꝯmouētia ad vomitū. vt medicie solutiue et hꝫ. Itē q̄nq₃ cib⁹ est isect⁹ mala q̄litate: vt venenosa pꝑetate cōplōni stōi ꝯriet. vt in qbusdā vinū: aut in aliꝫ case⁹: vt oī die videm⁹. vñ tales ex assūptiōe eoꝝ coguntƭ vomē. Silr ƀ idē ꝯtingit cū cib⁹ in stō corripiƭ: ꝛ ad malā q̄litatē ꝯuertiƭ z⁹ sua q̄ntitate suplua g̃uāte stōm. ꝛ q₂ fluens ꝛ g̃uās i eo si rectificat⁹ pelliƭ ad os stōi ipꝫ ipellēs ad vomitū. ¶ Eius hūor q₂ flatic⁹ colic⁹ melic⁹: aut sanguine⁹. et hoꝝ aliq repiunƭ in stō: vt flatic⁹ itelligēdo p flegma oēꝫ humiditatē flegmati silem. p colicū ꝟo colaꝫ p̄ssimā: cui⁹ g̃natio est magi] in stō. vt Aui. Melācolicus ꝟo nō sic repiƭ in stō. sed ad ipm a splene trāsmittiƭ: sed de ƀ magis cū de vomitu p colligātiā dicēƭ. De sanguineo ꝟo dicaƭ pnūc q̄ ois talis aut est a stō ipo vel meri: aut ab alio mēbro mittēte: aut a toto. Si a stō vel meri. ƀ erit pp sanguinē ipm fuisse effusuꝫ ad fundū ei⁹ pp corrosionē: aut scissionē: siue rupturā venaꝝ ei⁹: aut meri: vt in forti vomitu ꝯtingit. Itē ex assumptiōe forti] solutiui: ꝛ reꝝ corrosiuarū: vt est euforbiū: cātarides: calcātū ꝛ hꝫ. Iteꝫ ex descēsu catarri acuti. Itē ex cāu vel pcussiōe in ea fcā. Item ruptura apātis nō maturi: aut ex fistula in stō. ꝛ breuiƭ ab oī re que sufficit facere sanguinem de venis egredi: sicut esset si cum debilitate texture venaꝝ esset q̄ntitas multa sanguinis faciēs ea facilē crepare ꝛ rumpe. Item acuitas eius: ꝛ subtilitas ppter quā sanguis ipē p poros resudās ad fūdū descēderet. Itē sanguisuga in meri suspēsa. Si ꝟo ab ƀ iō ꝯtingit q₂ sanguis sua multitudine peccās: aut mala q̄litate isect⁹ pp opilationē ꝯtingentē in locis per q̄ ꝯsueuit expelli insurgēte virtute expulsiua forti mēbri mādantis ꝯcurrēte amplitudie viaꝝ: q₂ mesaicarū ꝛ aliaꝝ venarū ad stōm ipm ppelliƭ. Nam vt notum hic est vomit⁹ accit in his q delicosaꝫ ducūt vitā ex pte v'sus multarū carniū ꝛ delicataꝝ: vini rubei grossi. ꝛ indifferēter cuiuscūq₃ rei hñtis sanguinē multiplicare. Silr in his q acuminibus

delectanf: ⁊ vinis subtilib⁹ īflāmatiuis. ⁊ hic qdē sanguis
sic ad stōm trāsmissus qñqꝫ est a capite: ⁊ h̄ p vias occul-
tas: vt Aui. qñqꝫ ab epate: ⁊ est s̄m plimuꝫ: qñqꝫ a splene.
nā cum nō possit sanguis pp opilationē ꝯtingentē in vijs
per quas trāsire ꝯsueuit: ⁊ multi fluere. nā fortis epatis: vel
alterius mēbri regurgitādo trāsmittit ad ipm stōm se exo
nerās. Item idē accidit in mulierib⁹ quib⁹ mēstrua retinē
tur. itē in quib⁹ emorroydes claudunf: in mutillat ⁊ hꝫ.
Similr vtus toti⁹ cū impetu trāsitus sanguinis per venas
ꝯsuetas: ⁊ p meseraicas: aut capillares cum multitudine
sanguinis ḡuef: tētat ad ipm pellē. ⁊ sic ipꝫ qñqꝫ ad stōꝫ
trāsmittat tanq̄ꝫ p loca ei ꝓ tūc magis ꝯueniētia. vnde ac-
cidit eius vomitus positus p moduꝫ q dict⁹ est. itē ⁊ qñqꝫ
accidit ei⁹ vomit⁹ cū sanguis est in q̄ꝫtitate supfluēs: ⁊ nā
fortis epatis exonerationē querens. ipm ad stōm p venas
meseraicas tanq̄ꝫ ꝓ tūc per viā dectā ꝯuenientiorē trans-
mittit: ⁊ cū vtus sana est. Et hic scito q̄ vidi nobilē. Vene
tum Petrū mauroceno q euomit frustū sanguinis: qui a
medicis iudicatus est caro. vñ Auic. Et multotiēs qdem
vomitu expellit hō frustū carnis: ⁊ cā in illo est caro addi
ta verrucosa: aut fistulosa orta in stō ⁊ abscindif pp cām
aliā expellit eā nā ad supiora. ¶ De formali ṽo dōm: qa
auctus: aut diminut⁹ vt difficilis: aut facilis: assidu⁹: aut
īterpolat⁹ ⁊ hꝫ. ¶ De finali dicaf q̄ inuēt⁹ est a nā. vt per
ipm humores subtiles euāndi: q̄ nocētes p superi⁹ ab ea
facilius expellanf. Et breuit̄ ad expellendū nocētia inuē-
tus est. ¶ Efficiens ṽo p̄ncipalis est virt⁹: sed mediata eē
pōt: vel dici mala cōplo cala. vel frida ipm distēperans
⁊ incitās ad vomitū: q̄ ꝯtētiuā debilitat. itē ⁊ vlceratio ⁊
bothor in stō exñs. item mot⁹ fact⁹ fortis post assumptōeꝫ
cibi: itē aeris mala dispō. h̄ tñ quidaꝫ reduxerunt in cām
mālē. Et quēadmodū de sanguineo dcm̄ est per colligan
tiā sic dicaf de alijs humorib⁹ suo mō. ¶ Qñqꝫ. n. descen
dit a capite ad os stōaci mā catarralis flegmatica viscosa
adherēs ori stō: ⁊ ipm stimulans ad vomitū: aut alia mā
male q̄litatis ab eo ad os stōi transmissa. item lesio fcā in
suba medulari: aut pāniculari cerebri ex casu vel pcussio-
ne cōicato nocumēto oris stōi mediātibus neruis: de qui-
bus supra: quare cogif stōs ad vomēduꝫ. ⁊ hic vomit⁹ est
de signis lesionis ipsi⁹ cerebri. vt dcm̄ est in ei⁹ suba vel pā-
niculo. itē per idē fetor malus visio rei horēde. ¶ Itē ab
epate ad ipm trāsmittif humor colicus flaticus: vel alius
vomitū inducēs. Et est s̄m plimū hic vomit⁹ per cōitateꝫ
fact⁹ ab epate. Item a splene melācolia. Item ab intestinis
⁊ mirach malis vaporib⁹ ascēdētib⁹ ab eis eleuatis. ¶ Itē
⁊ qñqꝫ etiā a vermib⁹ ascēdentib⁹ ad stōm per pileron in-
trātib⁹: aut stōm pungētib⁹: aut intestino nocumēto cōi-
cato: vt in pueris quottidie accidit. ¶ Itē a dolore intesti
norꝫ renū ⁊ hꝫ. vt in colica. calculo. fluxu disinterico: aut
excoriatiōe intestinorꝫ qualitercūqꝫ fcā nocumēto ori sto
maci cōicato. ⁊ stō ipsi toti. vñ vt nocumentū expellaf ad
vomitū se ꝯuertit. ¶ Itē a matrice ab ea fumis malis ele
uatis ad stōm ꝯueniētibus. vñ qñ accit ad stōꝫ ab eis dis-
crasiari: vt mulieres euomāt aquā: siue hūiditatē: que est
velut aqua clara. ¶ Itē a toto vt in crisi accit. ¶ Et ipse
vomit⁹ qñqꝫ est ex parte virtutis ipsius: qm̄ virtus expul-
siua fcā est fortis. ⁊ ꝯtentiua debilis. aliqñ ꝯtentiua ex se
nālr est ita debilis q̄ ex oī modica re accidit vomitus: vt
in qbusdā qui si irascanf: aut rē turpē videant aut de tali
loqui audiāt. aut imediate post cibū moueanf statiꝫ euo-
mūt. itē quidā sunt incurrentes vomitum: aut nauseā sta
tim post assumptū cibū: ⁊ quātuncūqꝫ modicum. vt sunt
corpora debilitata in fluxu superfluo sanguineo. aut alia
ex resolutione spirituū sic virtute debilitata ꝯtentiua: vñ
ex oī modico cibo grauaf. Et silr expulsiua. quare sic vir
tus lesa mouetur ad expellendum ipsum. quare medicus
debet esse attentus circa restaurationem vt infra.

De causis aūt subuersiōis: ⁊ aliorū dōm vt supra
q̄ cōicāt cū causis vomit⁹. Sūt. n. eedē
vel similes. differunt tñ s̄m intēsum ⁊ remissum. vñ oīa q̄-
cūqꝫ sunt cā corruptiōis cibi in stō. vt somn⁹ superfluus: vi
gilia superflua: mot⁹ qes supflua: coitus supflu⁹ ⁊ hꝫ. ō q
bus supra de nauseatiua satietate. ⁊ de debilitate digōnis
⁊ oīa virtutē digestiuā debilitātia: ⁊ expulsiuā incitātia. ō
quibus actum est. ⁊ sunt alia membra ei cōicātia qtolibꝫ
alterātia discrasiā ⁊c̄. sunt horum accidentiū dictoruꝫ fa-
ctiua. nunqd tñ sanguis ⁊ ceteri humores hec possunt fa-
cere accidentia spāliter vomitum dicetur in dubijs.

Signa demonstratiua pacientis vomitus ex seipsis.
⁊ ex his que in notificatione posita sunt satis
clare comprehendi possunt.

¶ Signa q̄ vomitus sit ex p̄ītia superfluitatis ipsius sto-
maci cognoscaf. q̄ adest ꝯtinuus ⁊ continuum nocumen-
tum cum priuatione nocumenti in alijs membris.

¶ Signa q̄ fuerit ex supfluitatib⁹ aliūde sibi trāsmissis co
gnoscaf: q̄ nō est ꝯtinu⁹ sed interpolat⁹ vomitus ⁊ lesio in
eo quiescit donec aggreganf in eo superfluitates: ⁊ mem-
bra cōiter suspecta in mādādo sūt cerebrū: epar: splen. ma
trix. ⁊ cōiter suspecta: qm̄ intestina sunt qñqꝫ in cā etiā: vt
in colico ⁊ iliaco dolore: ⁊ interdū disinteria periculosa.
qñqꝫ renes. nā in dolore renū causaf vomitus: vt infra de
his proprijs dicendis. ⁊ ideo tales dispositiones bene pri⁹
ꝯsiderentur vtrum sint in cā aut non. nā qui est ex splene:
est niger: vt infra hic ⁊ ita de alijs.

¶ Signa facti aūt a debilitate vtutis ꝯtentiue: siue accidē-
talr sit tale: aut nāliter qm̄ ex cā facilis ipm incurrit.

¶ Signa si fuit malitia cōplonis oris eius signum: q̄ mo
uef statim ad expellendum qō in eo superfluit ex cibo.

¶ Signum si ex cā fuerit extrinseca per se manifestum est.
nā tu diligēter interroga de cibis assumptis potib⁹: ⁊ alijs
rebus non naturalibus.

¶ Signa si fuerit vitio hūoris calidi colerici: tūc aderit si-
tis estuatio: oris amaritudo: color euomiti erit citrin⁹: aut
viridis: aut eruginosus: ⁊ sic de alijs signis coll̄. ¶ Sꝫ h̄
bñ aduerte ne decipiaris. q̄ nō semp ex colore viridi argue
re debem⁹ sup colerā. nā qñ vides euomituꝫ citrinum: seu
viridē cū viscositate notabili magis iudicādū est māꝫ illā
esse fridam dato q̄ aliquid amaritudinis sentiatur. nam
vt notat experientia color viridis etiaꝫ a frido gñatur. vt
est videre in lactucis. ⁊ h̄ etiā voluit Gal. 2° ꝓnosticorꝫ in
cōmēto. Vomitus qdē. Vñ videmus q̄ pueri paruli lactā
tes cum algoranf emittunt egestiones virides. pōt. n. talis
mā cum tali calore per viam indigestionis fieri. Qꝫ si fue-
rit viriditas: seu citrinitas absqꝫ viscositate: q̄ cum fluidi
tate ⁊ ebulitione significaf q̄ a caliditate est ⁊ p maxime
qñ cum his aderit vrina tincta ⁊ velocitas in pulsu. ⁊ ta-
lia signa calitatis ex pte cōplonis etatis ⁊ saporis sumpta.
⁊ q̄ vehemētissime amara. ⁊ qō in gutture sensit ardoreꝫ
excoriationem in exitu eius ⁊ huiusmodi.

¶ Si fuerit a flegmate erit suba viscosa ad albedinē decli-
nans saporis insipidi. acetosi acris vel alterius s̄m variuꝫ
flegmatis modū absqꝫ siti: absqꝫ calitate pcepta. vrina nō
tincta. pulsus paruus: etas cōplo: hītudo ⁊ hꝫ declarant.

¶ Si ex melācolia suba erit grossa: nigra vel cineritia flui-
da cū resistētia in modum fecis saporis pontici: aut ace-
tosi quandoqꝫ cum perceptione amaritudinis: quādoqꝫ
cum perceptione salsedinis. habitudo melancolica com-
plexio. vrina glauca pulsus durus ⁊ huiusmodi.

¶ Si fuerit ex sanguine manifestus erit ex colore suo sapo
re: q̄ dulcis. Qꝫ si sanguis fuerit coagulat⁹: ⁊ dolor ⁊ ten
sio fuerit in epate: vel splene. signū q̄ ab illis deriuaf mē-
bris. ¶ Si ꝓpter rupturā vene i stō sanguis erit fluidus

carrīs ⁊ dolor sentiet in stō: ⁊ nō erit multe quantitatis. ⁊ ꝓ tunc in epate aut splene: aut alibi nullum sentit nocumētū nisi p cōpassionē. ¶ Q, si euomitū fuerit durū: filtrosuʒ. vel carneū in modum frusti carnis: vt in dño Petro mauroceno Veneto appuit: ⁊ est ēt cuʒ aliq̄li sanguine signū ꝙ ab vlcē stōi est filtroso: vl' fistuloso. vt Aui. 13ª tertij de eo. Et idē erit iudicium de carne: que p itestina expelleret. ¶ Et distinguit q est a meri: ab eo q est a stō p locū doloris nisi fuerit ex aptione: vel resudatiōe in quibus casibus non accidit dolor: ⁊ est sanguis subtilis. Q, si est ex corrosiōe significat: q2 vlcus pcessit: ⁊ sanguis paulatine erit donec egredit res plurima. ¶ Q, si fuerit pp fortitudinē v̄tutis ḡuate ab eo. tūc post eius vomituʒ patiēs se alleuiatuʒ sentiret. ⁊ nullo mō in aliq̄ ḡuatū: vel lesuʒ. ⁊ est sanguis sicut sanguis sanꝰ: ⁊ nō calēs: nō corrosiuus: nō aliter alteratus. ¶ Q, si fuerit ex potu sanguisuge significat. q2 potauit aquā: in q̄ erāt sanguisuge: ⁊ sanguis erit subtilis ⁊ saniosus pp vlcus puum scm̄ a morsu eius. ¶ Q, si fuerit ex retētione emorroydarum. tunc fit s'm interualla sicut ⁊ ipse fluxus emorroydalis. ⁊ est coloris citrini cum tēdentia viriditatis: q2 talis sunt coloris patiētes emorroydes. ¶ Et hic nō ꝙ si vomitꝰ hic statim post nauseā fit ⁊ facilr signū ꝙ huior erit natās in spacio. Q, si tarde ⁊ difficulr ꝙ est ibibitus. ¶ Si aūt fuerit saniosus cognoscit ex eiꝰ aspectu. ⁊ ꝙ stōacus post eius vomitū alleuiat. ¶ Q, si cū eius erit quātitas humoris nō peccātis q̄litate erit absq3 vapore putredīs ⁊ sapore malo. ⁊ sedabit ipm stiptica res si subtilis erit. ⁊ si grossa subtiliatiua.

Pronostica Nausea titillatio labij inferioris: siue tremor tenebratio oculoꝝ: vt scothomia: friditas extremoꝝ: ⁊ hypocūdrioꝝ sūt signa vomitū ꝓcedētia. qn̄ cum fortitudine v̄tutis. ⁊ signis digōnis apparētibꝰ leuitate accītis: ⁊ etiā in se. vomitꝰ euenerit. ⁊ in die cretica bonꝰ ⁊ magis bonꝰ: ⁊ minꝰ bonus discēdus s'm maiorē aut minorē nūm signoruʒ bonoꝝ aut maloꝝ. vt qn̄ est tēperatus: ⁊ euat qd̄ dʒ euari. ⁊ sequitur bona tolerātia semp bonꝰ. iuxta illud Seme pᵃ affoꝝ. 2ª. In vētris fluxibꝰ ⁊ vomitibꝰ ⁊c. ꝯtrius malus: ⁊ maxime in pnꝰ vniuersali: q2 est eructuatio frida sinthomatica: ⁊ nō s'm nāe cursum. fit ēt nulla apparēte victoria nāe vomitꝰ fluxus malus: ⁊ maxime in pnꝰ. vnde in affoꝛismis infra. egritudinibꝰ qbuscūq3 icipiētibꝰ. silr ⁊ sanguineꝰ: vt in affoꝝ. isra. ¶ Vomitꝰ in febre pestilētiali sp malus. ¶ Vomitꝰ simplr semp malus qn̄ signat exuberātiā humorū. ¶ Q, si fuerit colicus signat calitatē: si flaticꝰ friditatē: melicus solus pessimus. sed mixtus minus malus. ¶ Vomitꝰ maxie ac mirabilr ꝯfert in passionibus mēbroꝝ: que sunt sub diafragmate. nā mām euat ascēdētē: ⁊ diuersionē fac: valetq3 in passionibus capitis ⁊ stōi dūmō fiat facilr ⁊ sine angustia. aliꝰ lederet: ⁊ maxime oculos: ⁊ his q pectꝰ hnt strictuʒ: ⁊ debile malum est eo. vti frequenter: vt supra. Facit enim stomacum cloacam superfluitatum.

Cura Canones. ⁊ anteq̄ȝ de ipso ponant canones curatiui prius volo de eo aliq̄ pauca p̄mittē: que ⁊ ad actum curatiuū: ⁊ ꝓnosticum: ⁊ p̄seruatiuū erūt vtilia. ⁊ inchoās a p̄seruatione dico in vomitu q̄tuor principalia sunt ꝯsiderāda: ad que oia alia que de eo dicunt reduci habeant. ¶ Primū est corporis aptitudo: ⁊ non sit stricti pectoris: nō habeat anhelitum malū: collū gracile ⁊ hꝫ. de qbus ad plenū. q̄rta p̄mi. de vomitu. ¶ Scōȝ ꝙ fiat in tpe debito: q2 in vere ⁊ in estate habʒ dubiū. Unde Auic. Et est as est tps qd̄ est dignꝰ vt fiat in eo vomitꝰ. 4ª primi. allegato cap. Et ex isto infero p̄mo: ꝙ p vomitu faciendo inuenienda est hora diei calidior. ⁊ pcipue qn̄ fuerit hyems. ¶ 3ᵐ faciēdu: q2 leuiꝰ ⁊ facilr fiat. ¶ Quartū ꝙ fiat post repletionē. post balneū ⁊ hꝫ. ¶ Unde vt complacet dabo hic modū faciēdi vomitū ⁊ facilē ⁊ fortē ponēdo. s. vomitiua debilia ⁊ fortia. Sʒ p̄ pp reperta quarta p̄mi. allegato cap. de q̄ retū aliqd vomitiuum debile. ℞. aque tepide. ℥. viij. aceti. ℥. i. s. olei cōis. ℥. i. bibat sic tepidū totum ⁊ ingluuiose. deīde p spaciū 4ᵉ hore si prius nō euomuerit iponat in gutture pēnā iniunctā in extremitate sua oleo cōi vel de sisamo. ¶ Aliud ⁊ est familiare. Auic. ℞. sy. acetosi simplicis vel cōpositi si opus erit: vel oxiçachare: ⁊ cū aq̄ tepida ⁊ oleo fiat vt dcm̄ est. ¶ Aliud ⁊ est satis leue. nā expulsis supfluitatibus p̄me ⁊ scōe digōnis comedāt varia cibaria pinguia salsa acrumina. vt porrū cepe ⁊ hꝫ. ⁊ p̄cipue in hora q̄ nō famet: ⁊ male masticet: sed ingluuiose trāsglutiat. prius tn̄ assumpta hac medicina p duas horas vel circa. ℞. oximellis simplicis. ℥. ij. aq̄ decoctiōis raphani. ℥. iiij. ⁊ sit calīm totū. moueatur q3 deīde si pōt: ⁊ p spaciū horaꝝ duaꝝ post faciat vomitū iponēdo digitos: aut pēnā vt. s. in gutture: ⁊ forte fiet sine auxilio. ꝙ si ꝯtingeret ꝙ etiā cum auxilio res egredi nō vellet. ℞. seminuʒ aneti. ℥. i. bulliat in. ℥. vj. aq̄ leni ebulitiōe. ⁊ totū tepefiat: ⁊ addat. ℥. i. aceti. deīde ꝓuocet vomitus cum digitis: aut pēna iniuncta oleo sisami. vel anetino: vel cōi ⁊c. vt dcm̄ est. ¶ Aliud ⁊ fortius. ℞. rafanum vnum ⁊ illardet frustis ellebori nigri sic p noctē dimittat. deīde remotis ⁊ abiectis frustis ellebori decoquat raphanus in aq̄: ⁊ dent de illa. ℥. vj. facit vomē. ¶ Aliud ad idē. ℞. ellebori nigri: ⁊ infundat p diē ⁊ noctē in oximelle: deinde dent d̄ illo oximel. ℥. ij. cum aq̄ decoc. raphani. ℥. iiij. ⁊ sit tepiduʒ. Hec aūt potes vt vis magis vigorare ⁊ remittē. ꝯsidera. Inducunt vomitum aq̄ decoctiōis ipsius crudi. semē anetinir vomica: cortex raphani cum oximelle vt. s. silr semē eius: semē vrtice ⁊ hꝫ. Et si cupis fortiora cōposita q̄re in antidotario Nicolai in lra. v. ⁊ de his satis. ¶ Et ꝯseq̄ns de iuuamētis eius dōm. ꝙ si debite ⁊ cum regulis suppositis ⁊ ab Aui. q̄rta p̄mi. ꝓprio cap. administret: ⁊ est iuuamentū maximū. vn̄ ꝯfert in regimīe sanitatis. Nam ipocpcepit fieri in mēse duobus diebus ꝯtinuis. vt Aui. 4ª pᵃ. allegato cap. ⁊ tu ibi. purgat. n. supiora ⁊ iferiora. sʒ nō d̄bet frequētari. nā eius freq̄ntatio facit ipm stōm lacunaȝ supfluitatum. Aui. Caput os dētes p̄cipue ⁊ oculos ledit ⁊ pulmonē. Itē ⁊ qnq3 in p̄paratis est cū scissionis vene in pectore. ꝓdest tn̄ ⁊ maxime iuuat: vbi p ipm fiat diuersio ⁊ ratio. diuersio sicut in dolore renuʒ: podagre ⁊ hꝫ. ratio sicut in repletione nauseatiua. Itē in subeth facto precipue ex eleuatione vaporum. similr in ꝓthima stomacali. sed vt dcm̄ est. recurre ad aliud q̄rta p̄mi. allegato cap. ⁊ 13ª tertij. ꝓprio cap. Eius autē malitiam ⁊ bonitatē amplissime ex signis ꝓnosticis de eo positis comprehendes.

Canones. ¶ Primus. ꝙ vomitꝰ: ⁊ creticus: ⁊ laudabilis nō est cohibēdus. ¶ Scōs. ꝙ diminutus ⁊ difficilis est adiuuādus. ¶ Tertius. ꝙ p cōfortatiōe stōi: etiā vti debemus rebus stōm ꝯfortantibꝰ que sint stiptice ⁊ tēperate. ⁊ hi fundant sup affo. 2ᵉ p̄me pticule. de q̄ isra. ¶ Quartꝰ. Sinthomaticꝰ scās cū regulatione nāe etiā nō retineat. est enim bonus p viam cāe quam minuit ⁊ quādoq3 eradicat. vn̄ Aui. vomitꝰ in pnꝰ. paroxismi: aut miorat aut eradicat porismū. nām q̄ȝ alleuiat: ⁊. s. residuū potētē reddit. nā 2ª affo. ichoantibꝰ morbis si qd videt mouēdū moue. ¶ Quītꝰ. Sinthomaticꝰ absq3 regulatiōe nāe est retinēdus. Pro cuiꝰ retētiōe plures ponunt canones. nam eoꝝ qdā sunt ḡnales ⁊ cōmunes. quidam pticulares ptinētes ad pticulares mās. Cōes sūt ordinatio diete. Euacuatio: siue ablatio materie facientis: aut incitantis vomitum. Confortatio stomaci. Membri mittentis rectificatio siqdē fuerit mittēs. Materie fluentis interim qetatio. igrossatio. deriuatio: viarū angustatio donec mittentis rectificatio fiat. Accidentium correctio.

¶ Primus cōplet ex regimine sex rez non nālium. nā ex pte aeris sit tēperatus in sup̄fluo calore mā dissoluat. ⁊ frigore mā ad intra cōprimat. cibus sit facilis digōnis. spissus. subs stipticee ⁊ boni chimi: i q̄ntitate ptiua ⁊ discreta paucus. de qb⁹ oibus. s̄. Uñ sup oia vitet repletio nauseatiua ⁊ subita. iuxta illud Senis. Scōm multū ⁊ repente complere ⁊ euāre. alienent liquida oino nisi fuerit stiptica. qeo mitigat ⁊ somn⁹ ⁊ ai accītia. vt ira rixa ⁊ hō euitent.

¶ Scōs perficit cū euōne mãe: ⁊ maxime cū vomitu reiterato si ipa p̄cipue sit vomitu educibilis faciliter: ⁊ alie ad sint ꝯditiones: vt supra: que ipsum fieri non ꝓhibeant: nā sicut fluxus fluxu: ita vomitus vomitu curat. vñ Aui. Et vomitus abscindit vomitum. Et ꝓcede sp de debili ad forte: ⁊ vomitiua habuisti pauloante: ⁊ debilia ⁊ fortia. Q, si fuerit a mala compl̄one sola: sola sufficiunt alterantia.

¶ Tertiam rem cōplent stiptica aromatica calida: aut frigida: vt exigit dispositio: de quibus ad plenuz in diuersis rubricis. supra in hoc capitulo.

¶ Quartā compleas cum his que dicta sunt supra de mala complexione stomaci cum materia. ⁊ tu ibi.

¶ Quintā perficias in inducendo quietē ⁊ somnum: itez diuersiones: ⁊ ligationes extremitatum fortes ⁊ dolorosas. Item stōmā facias vt diuertat maxime existente repletione in toto. Item vbi dubitat de aduētu apostematis etiā vbi talis vomitus fit multū ex malitia materiei angustiosus. Itē clisteria ⁊ medicīas solutiuas exhibeas: ⁊ coliria ⁊ prouocātia sudorem: que autem sunt ingrossantia stipticantia vias: calida aut frigida: vt exigit dispositio. habuisti plerisqꝫ locis supra in isto cap. ⁊ infra habebis.

¶ Sextus complet ex his que habita sunt in ꝓpriis rubricis: ⁊ diuersis cap. diuersa enim accidentia diuersa habēt ⁊ regimina. ⁊ tu studens: nam ⁊ de his aliquid infra.

Cura flegmatici sex Canones iam dictos suo ordine serua.

¶ Primo dictam ordina faciendo eam declinare ad calidum ⁊ siccum. ⁊ non sint cibi multum stiptici. imo si flegma est viscosum vtere aceto ⁊ aliis incisiuis: de quibus supra. tractatu quarto. vt supra exigit dispositio.

¶ Euacuatio autem fiat cum euatiuis: subtiliatiuis. ⁊ incisiuis: vt opz ⁊ flegmatis vomitus. vt aqua tepida cum sy. acetoso. semine raphani. genestre ⁊c̄. de quibus iaz actus est pauloan̄. Itē valet ad hoc aqua decoctionis nucis vomice: radicis narcisi. Itē valent pille de yera: ⁊ alie stātie euātiue vt aggregatiue infusionis agarici reubarbari.

¶ Q, si contingat ipsum fieri ex vitio cerebri mittētis: aut alterius membri mittentis: tunc oppone te illi mēbro questando: ingrossando: diminuendo: ⁊ vias angustiando vt supra de mala compl̄one stōi cum mã: etiā flobotomādo. maxime si flegma fuerit ꝓpinquum nãe sanguinis: de cephalica: vel nigra. ¶ Itez fiāt ligature fortes in extremitate musculorū brachij ventose etiam cum scarificatione sup humores. ¶ Itē ⁊ qñqꝫ appositio: seu applicatio rubificātiū capiti qualia sunt: vrtica: squilla: pes coruin⁹ sināmula. de quib⁹ quarto tractatu. ¶ Itez clisteria fortia ex agarico: coloquintida: cētaurea: gumis: vt oppoponaco: galbano: salgēma: yerapigra cōposita. ⁊ hō. vñ Auic. Et multotiens qdē abscīdit vomitū clistere acutū. ¶ Item siste fluxū talis mãe cū sistentib⁹ catarrum flaticum: de quibus supra de catarro. ⁊ tu ibi. Et ex adiuuātib⁹ diuersiuis est positio pedum in aqua calida. Auic. Et hoc ꝓpterea q attrahit. sed infridatio extremitatum est iuuatiua in sedatione vomitus velocis calidi ꝓpterea: q: infrigidat.

¶ Deindē applica stō ꝓhibentia recipere mãm intus ⁊ extra. Et ex simplicib⁹ sūt absinthiū. mēta. mastix. myrrhe. olibanū. citomū. corallus. mūmia. vinū nigrū grossū. phisticū. ⁊ cortex eius. gariofili. calamenti ⁊ similia. de quibus sepe ⁊ in pri⁹ actuz est. ¶ Ex compositis sunt ēpla. epithimata. embroce. sacculi. vnguenta. ꝯfectiones. pulueres. sy. Elaria. Pillule ⁊ hmōi. que ex his simplicib⁹ cōponunt. ⁊ tu cōpone fm dispōnis exigentiā. ¶ Ex cōmēdatis. Mirra citonioꝝ aromatiçata cum puluere gariofilorū ⁊ mastice. siru. de absinthio. de mētha. de mirto. Rob de citro cum xiloaloes. Tyriaca antiqua. ¶ Aliud. ℞. masticis. thuris. boli ar. t̄re sigillate. añ. ℥. s. sandal. ru. calami aro. ciperi mirtillorꝝ. añ. ℥. i. piperis lōgi. galāge. cucumeris. croci añ. ʒ. ij. terant oia ⁊ cribellent. deīde. ℞. olei de mastice ℥. i. ⁊ cum. ℥. i. cere fac vnguētum: vel adde modicuz rasine ⁊ fac cerotum. ¶ Aliud. siru. de mētha cuz succo granatorum ⁊ modico cinamomi: aut gariofiloꝝ ⁊ est optimū. ¶ Epitima. ℞. rof. reubarba. balaust. añ. q̄rtā. M. i. absinthij. M. s. buliāt in vino nigro aliq̄lr stiptico in quātitate lib. i. vel. ij. vini citoniorum lib. i. ⁊ oia sic simul buliāt ad consumptionē tertie partis. deinde colent. ⁊ post colaturā recipe pulueris gariofilorū. ℥. s. coral. ru. ʒ. ij. ⁊ modicum buliant ⁊ cum filtro in eis infuso in modum scuti fiat vnctio ex oleis citonioꝝ. masticis ⁊ spica. corallis rubeis. rosis ⁊ hō stipticis de quibus supra. vt videbit expedire. ¶ Et ex habitis de mala cōpl̄one stomaci: de malicia digōnis: ⁊ hic in rubrica. Fabrica p te sacculos. emplastra. (potus ⁊ hō. quod faciliter facies.

Cura in colerico proportionales canones serua.

¶ Dieta sit declināns ad fridū ⁊ hu. sit subtilis itē. ⁊ propterea nō bibat vinū. sꝫ aq̄ ordei excorticati alterent cibaria sua cum acetosis ⁊ stipticis: vt acresto: ⁊ vino granatorū vel granatis berberis: citonijs ⁊ hō. ⁊ dent elixa non assata.

¶ Euacuatio fiat cum vomitiuis. vt sy. acetoso simplici ⁊ hmōi. vt. s̄. Itē fiat euacuatio cum pillulis de reubarbaro. infusione eius. thamaridis. cassia fistula. māna. aque fructuū ⁊ hmōi cole eductiua. d̄ qbus 4° tractatu. ¶ Q, si fuerit q: cola ad stōm mittit qd est fm plimuz ab epate tunc fiant diuersiones vt dcm̄. ⁊ leniores q̄z in flatico. Et clisteria sint leniua a bñtia virtutem aloes ⁊ yere. Fiat flōmia basilice donec extinguat feruor colere. ⁊ hoc vbi virtus tolerabit: ⁊ etiam sanguinis peccatuz apparebit. ¶ Et aduerte q oīs euō fiat cum blandiētibus nō fortibus agitantibus. Et consimiliter si fuerit a toto.

¶ Deinde cōforta stōm ne recipiat cuz applicatis intus ⁊ extra: nā si fuerit in pri⁹ paroxismi ⁊ ipm cohibere voluerimus. tunc debem⁹ per vnā horam aut duas ante micā panis prius in aq̄ infusam. deinde leuiter expressam: ⁊ postea in succo granatorum infusam: aut succo limonū nō salitoꝝ: aut vio citonioꝝ: aut acetositate citri. aut succo berberis cum modico çuccari. Itē det siru. mirtinus. cū vino granatorum. aut aqua plantaginis. item dent gelatine acetose. Item sapor mirtin⁹. sumachia ⁊ huiusmodi frida stiptica ex habitis hic ⁊ supra in pri⁹ capituli: ⁊ de mala complexione calida stōi: ⁊ ipa stō applica. ¶ Item nota inqt Aui. Et camphore qđem inest ꝓprietas ꝓhibendi vomitū ⁊ nauseā casam sumpta in potu cū robub abphate ⁊ linita sup stōm. sꝫ h̄ intellige verū vbi odor eius nō esset infirmo displicibilis ⁊ ad vomitū ꝓuocās. ¶ Sup epar pone ipm ꝯfortās ⁊ ꝓhibens effundi mãm in stōm. vt verbi grā. ℞. sanda. ru. ro. ru. cyperi. mirtil. calami aro. masticis añ. ʒ. s. spice. ℥. i. cere. ℥. i. olei de mastice. ℥. i. olei ro. ʒ. iiij. liq fiat cera cum oleis ad ignem: deinde imponant pulueres ⁊ vltio cum modico aceti: aspgant: ⁊ tale vnguētū ponat sup epar ⁊ liget. ¶ Sed aduerte q ante eius vel ꝯsilis applicationē scā sit euō sufficiens. ⁊ ꝯsidera bñ repletionem epatis ne seq̄ret error post peior: qđqꝫ de aliis ꝯsidera. itē sup epar ponant ventose vt infra de splenetico ⁊ est efficax remediū. ¶ Itē hic canonē nota. q nō debes dubitare in reiteratione vomit⁹ qñcunqꝫ fuerit: aut in euōne mãe ex p

inferiora donec tunc fortiario intentum.

Cura in facto ex melancolia hos canones serua. ¶ Primus. quod si restringatur quantum possibile est. cum enim ceteris humoribus sit horribilior. Et cum quandoque frequenter splen ex hac via purgatur. nam tunc eo restricto dubium est de apostemate splenis.

¶ Secundus. quod cum sit minimus inter alios humores aptos euacuari per superiora: et per inferiora euacuetur. Sit itaque eius euacuatio diuersiua.

¶ Tertius quod si fuerit corpus multum repletum sanguine quod eo casu fiat flebotomia ex basilica sinistri lateris: aut prouocando emorroydas faciendo ex saphena prouocando. s. menstrua si fuerit mulier: aut faciendo ex basilica dextri lateris maxime quando epar esset in causa.

¶ Quartus. quod fiat diuersio euatiua cum clisteribus acutis ex carthamo: polipodio. epithimo. polipodio. ciano. dyasene camomilla. halce et huiusmodi. item fiat diuersio cum applicatione ventosarum supra splenem vel circa. Item fricationes: ligationes dolorose. vt sepe de diuersionibus dictum est.

¶ 5us est euacuatio cum medicinis assumptis per os. vt est diasene. polipodium et alia educentia melancoliam. de quibus habes 4o tractatu. et tu ibi. Et hic canon aggredi debet quando vomitus fuerit aliqualiter sedatus. vnde Aui. Cumque sedatur vomitus euacuetur melancolia cum medicinis ex mirabolanis. ind. et epithimo et agarico: et salgendo etc.

¶ Sextus est digestio materie. digerentia materiam melancolicam habuisti supra 4o tractatu. Sed nota quod hic canon debet precedere quintum: si materia aut morbus dat inducias. si non: debet sequi.

¶ Septimus. confortatio splenis ne mandet. Unde spleni fiat emplastrum ex mellilotho. mirto. laudano. vincee cum vino pontico et in potu sumatur vinum de granatis. Aui. ¶ Item. Recipe. scolopendrie. tamarisci. mellilotti: ana. M. s. aneti quartam. M. i. misce. et contundantur grosso modo: et bulliant in vino albo cum modico aceti. et fiat epithima. ¶ Item. Recipe. ad idem olei de capparibus ℥. i. olei anetini. ℥. s. pul. scolopendrie: siseleos ameos: ana. ℈. i. aceti. ʒ. ij. cum modico cere fiat vnguentum. ¶ Item et efficax. Recipe. ciperi cappari. calami aro. achori. nucis cypressi: ana. ℥. s. suc. absinthii: suc. eupa. amoniaci. cere. ana. ℥. ij. olei de spica. ℥. iiij. dissoluatur amoniacum in aceto forti. deinde cum aceto eodem ponatur ad dissoluendum amplius in caciola. quo dissoluto addatur cera et oleum. quibus omnibus sic dissolutis et mixtis addantur reliqua et incorporentur. et si oportet addere de oleo addas et super corium extendatur et spleni applicetur. ipsum enim confortat. opilationes eius aperit superfluitates eius resoluit et consumit.

¶ 8us est confortatio stomaci ne recipiat cum exterius et interius applicatis. Verbi gratia ad ex. Recipe. masticis. thuris. boli ar. terre sigillate. ana. ℥. s. sandalo. rub. calami aro. ciperi: mirtillorum: ana. ℥. i. piperis longi. galange. curcume: ana. ʒ. ij. croci. ʒ. s. omnia cribellentur et cum. ℥. vj. olei de mastice: et. ℥. i. cere dissoluantur ad ignem: et fiat emplastrum: et super corio extendatur. ¶ Item ad idem spongia infusa in aceto tepido et stomaco applicata: et maxime quando melancolia fuerit ex adustione. quod comprehenditur ex luciditate et ebullitione eius super terram. ¶ Quod si fuerit naturalis vel congelatione causata. quod comprehendes ex fuscedine eius. tunc applica spongiam in vino stiptico calido infusam. in quo aliquid xiloaloes fuerit permixtum: vel aliquod tale ex confortantibus stomacum de quibus in principio capituli et in multis rubricis supra. ¶ Item valet sy. de mentha: et est preceptum quando materia non fuerit adusta: quo casu oportet dare sy. de granatis: de mirto et huiusmodi. ¶ Item in vomitu melico electuarium de gemmis. diamuscum dulce letificans Alma. et tua interest considerare. Cumque sedatus fuerit fluxus euacua materiam etiam cum clisteribus acutis: vt dictum est. ¶ Et quibus omnibus comprehendere potes quos canones seruare debes quando erit vomitus talis ex communitate alterius membri: vel totius. et ideo stude.

¶ Nonus est ordinatio diete que debet esse ad contrarium cause. quare debet declinare ad temperatum et humidum. et de his supra. tertio tractatu.

Cura in eo qui fit corruptione cibi rectificetur cibus et confortetur stomacus: et euacuetur corruptum. si quid est tale fiant clisteria: vt dictum est.

Cura in famoso. consideretur si fames aliunde est. et regatur vt dictum est membrum mandans. Et materia famosa vomitu expurgetur cum sy. acetoso simplici vel composito vt videbitur expedire. item si opus est fiat euatio cum vomitiuis oportunis. deinde conforta stomacum cum rebus boni odoris: vnde et confortetur cum aromaticis stipticis et stupefactiuis si opus erit. Postea pro sumat de sy. de mentha in quo ponantur granata et xiloaloes crudum: et est singulare remedium. et sy. de absinthio confert eis in omni hora. ¶ Et ex sedantibus vomitum hunc est rob citri cum xiloaloes et gariofilis. Et timetur ex vomitu casus virtutis et maxime vbi precesserit solo ventris sanguis aut huiusmodi vt dictum est propter frequentiam eius detur aqua carnis contusi mica panis et broditum pulli cum vino granatorum et huiusmodi.

Cura in eo qui est propter medicinam assumptam da aquam ordei cum zuccharo ru. et in quantitate vsque ad lib. ij. et bene lauetur stomacus. Quod si non confert fac clistere: quod si perseuerauerit propter ventositates medicine da. ʒ. ij. tyriace antique cum. ʒ. iij. aque ros. mixta citoniorum aut vino citoniorum aut iulep. ro. quod si in stomaco esset dolor vehemens vt incendium. da tyriace noue. ʒ. s. vsque ad i. et epithima stomacum vt dictum est et vnge.

Cura in facto ex sanguine prius attende verba Francisci de pedemontium. inquit. Cura eius non est stolidi medici neque pigri: sed solertis et solliciti. Aui enim Gal. Ex fluxu sanguinis spiritus deficere consueuerunt: quo vniuscuiusque membri virtus existit: vnde mors sequitur: quod aduertens Trosus phe animam hominis sanguinem existimauit. quare etc. Canones.

¶ Primus. Consuetudinarius non restringatur: id est quicumque euenire consueuit epate sanguinem vltra modum multiplicante: quo casu si restringeretur sequeretur mors Unde Marsilius pataus se hominem talem notuisse scribit: cui si vomitus fuisset restrictus fuisset mortuus. Consimiliter si mulieri que nunquam menstruata fuit vomitus sanguineus superueniat non est cohibendus cum frigidis et stipticis: sed cum apertione saphenarum et prouocatione menstruorum: idem in solita menstruari: in qua menstrua retenta fuerint: sed de his particularius.

¶ Secundus. in facto multa existente repletione virtute et ceteris consentientibus fiat flebotomia aut ex nigra aut ex saphena et trahendo in contrarium vt videbitur expedire ad quantitatem que videbitur tibi secundum exuberantiam magnam vel paruam.

¶ Tertius. quod et si non fuerint exuberantia et replentia et virtus consentiat etc. fac flebothomiam subito: et hoc si quamprimum occurres infirmo: vt supra in quinto capitulo de fluxu sanguinis narium. Quod si extiterit quantitas multa ante eius aduentum: et pur flebothomia diuersiua videatur tibi vtilis fac eam minutam: vnde Aui. Et quicumque indigebis post euacuationem duarum librarum sanguinis flebotomia alia minuta.

¶ Quartus. diuersio cum ligaturis brachiorum: crurium: pone ventosarum in spatulis et infra vbi videbitur expedire: et cum scarificatione et absque vt virtus tolerabit.

¶ Quintus. da inspissantia sanguinem: de quibus supra de fluxu sanguinis narium et de sputo sanguinis. et tu ibi.

¶ Sextus est venarum rarefactarum condensatio et orificiorum constipatio cum infrigidantibus et constipantibus: de quibus sepe actum. laudatur maxime iaspis.

¶ Septimus est diete ordinatio: que ad frigidum et humidum et siccum tendere debet.

Cura in eo qui est per communitatem a capite: epate matrice: splene: canones serua proportionales his que de melancolia. nam diuertere debes cum flobothomia et aliis diuertentibus sistere: confortare stomacum ne recipiat. modum habes.

Cura in eo qui est ex debilitate contentiue et ex resolutione spirituum facta propter fluxum nimium sanguinis aut aliter quomodolibet est resumptio frequens cum de

facilis digẽnis ⁊ cite ⁊ multe restaurationis: ⁊ nihil melius hoc casu meo iudicio q̄ʒ aq̄ carnis sublimata cum rebus stipticis stõm ↄfortãtibus fcã: ⁊ singulare est coriandruʒ. ⁊ q̄n oĩa nõ ↄtulerit tũc ad narcotica deueniendũ est. vbi canonẽ Aui. attẽdas. Cum ergo deficit curatio tũc necessaria sunt narcotica: in quoꝝ nã non est vt ad vomitum moueat: sicut est in decoctione iusqami ⁊ nuce methel.

¶ Octauus canon ꝙ ista ↄsilia debẽt cum aromaticis cõponi vt ex eis stõacus ↄfortet. Uerbi grã. cum semine papaueris albi aut cortice eius: ⁊ maxime nigri que est fortior: aut cum cortice mãdragoꝛe: aut cuʒ semine lactuce: aut cum opio ⁊ similibus admisce q̄ sunt tyriaca coruʒ. ⁊ ↄfice cum stõm ↄfortãtib⁹ calis ⁊ minus calidis vt videbitur expedire. ¶ Ex laudatis. ℞. corticum phisticoꝛuʒ su chari ro. feminum rof. furumbet an. par. i. opij duas tertias ptis vnius. xiloaloes crudi ptẽ. s. fiant trocisci: dof est aureus. Aui. ¶ Item recipe citonioꝝ coralloꝝ añ. ʒ. i. seminum papaueris albi. ℈. i. corticum radicis mãdragoꝛe gra. iiij. xilo aloes gra. iiij. aque mẽte ptẽ. i. aque cucurbite partes. ij. decoquantur cum facilitate: fiat deinde expressio ⁊ potus dosis est. ʒ. ij. sed semp fac cum timoꝛe ⁊ cautela: nã administratio opiatoꝝ ad intra semp est suspecta.

¶ Nonus canon ꝙ talis sic sumẽs semp sit p̄uisus in odorando res sibi ḡtas: q̄m aliquibus odoꝛifera cõmunia vt muscus ⁊ hꝫ sunt displicibilia ⁊ fastidiosa. Tu enim potes per te ex datis componere vt libebit. ideo stude.

¶ Ultimus canõ qui est accñtium correctio cõpletur corrigẽdo accñtia in eo venire ↄsueta. Que sunt. Doloꝛ capitis. Obscuritas oculoꝝ: Difficultas anhelit⁹. Uocis itersecatio. Sigultus. Lesio ypocũdrioꝝ. Moꝛdicatio stomaci. Doloꝛ eius. Cõgelatio sanguinis in stõaco. Sincopis ⁊ hꝫ. ¶ Doloꝛ capit̃ corrigiẽ vt de doloꝛe capit̃ a vaporibus. ¶ Obscuritas visus iuuaẽ vt Aui. p⁹ p̄mi. allegato cap. ⁊ añ vomitũ ligenẽ oculi suppositis duab⁹ pilis: ⁊ postea facies lauẽ cũ acceto cum aq̄ tpata. ¶ Difficultas anhelit⁹ ⁊ doloꝛ pectoris cum fricatione suaui ex oleo amigdalaꝝ dulciũ: camomillino ⁊ de lilio. ¶ Et itersecatio vocis cũ enigmate tpato ⁊ potus mellis cũ aqua calida cũ modico olei lilioꝝ alboꝛum post quã euomat: ꝙ si euomat nõ suffocabiẽ. Si vo euomẽ nõ poterit: studeas ĩ diuersiõe mãe ⁊ tractiõe ei⁹ ad extrema cum fricatõib⁹. calefactõib⁹. ↄstrictõib⁹ doloꝛosis ⁊ hꝫ. Cõfoꝛtabisq stõm cũ calis ⁊ stiptic̃. Lesio vo ⁊ doloꝛ ypocũdrioꝝ cũ pãnis madefactis in aq̄ calefacta cal'a: supposit̃ ⁊ oleis tepidis lenific ãtib⁹. ¶ Debilitati vo ⁊ doloꝛi subueniendũ est. vt dcm̃ est. ꝓp̃ijs rubricis. Moꝛdicatõibus vo cuʒ iuribus pinguibus: vt gallinarũ: vituloꝝ cum vnctõibus ex oleo violato. de lilio cum pauca cera. Singultui ꝓuidebis: vt infra stati de eo. ¶ Ulceratiõi meri ⁊ oris si contingent luc curre cũ his q̄ i ꝓpis rubric̃. ᷑. Et ita pifoꝛmiter de aliꝭ.

De cõgelatiõe

tñ sanguinis in stõ faciã ħ spẽalẽ mẽtionẽ cũ de eo alibi non sit scriptũ: neq̄ scribeẽ. Hec in vomitu sanguinis appere q̄n ꝙ ↄsueuerũt ↄgelatio. s. ⁊ retẽtõ sanguis in stõ ⁊ itestinis: q̄b⁹ diligenter ac subito succurrendũ: vt supra de vomitu ei⁹ in p̄n⁹. Cũ itaq̄ hec videris ꝓuoca vomitũ cũ aq̄ mellis cal'a. succo apij: ⁊ farina cartami. Itẽ diuerte cũ clisterib⁹ vt dcm̃ est. Ultimo exhibe que hñt sanguinẽ congelatũ liquefacere: ⁊ educere: ex q̄bus aqua cineris. ligni ficus vinee. oppoponacũ. bdeliũ. halafee. Itẽ bibitũ bitumẽ in dacitũ: duus potat⁹: fic⁹. ⁊ mar' lac ei⁹. mñcaria cũ idromelle bibita. thim⁹. Q si ex his educi non posset. ad extra applica q̄ ↄferũt resoluẽdo ⁊ liq̄faciendo. vñ ↄfert euaporatio: aut emplastio fcã cum decoctiõe anisi. ypericõ. piretri. masticis. xiloaloes: mẽtħe. thimi. coaguli. bdelij. ⁊ hꝫ. ⁊ tu cõpone. ¶ Et ex ↄferentib⁹ vomitu singulares sunt

Masticatio masticis. thuris. cyp: essi. Itẽ puluis rubee. ℥ q̄ accipiaẽ coclearũ: ⁊ est mirabile. hec Auic. Itẽ puluis garioffiloꝝ in succis ↄuenientib⁹ sumpt⁹: ⁊ in oĩ mõ administratiõis eoꝝ: ⁊ succ⁹ citri est marie ↄueniẽs in vomitu ex colera: ⁊ in flatico si cũ eo cõmiscent res calide appropriate. de q̄b⁹. ᷑. vt xiloaloes crudũ: garioffilus. ¶ Et ex ↄpositis. ℞. coralloꝝ ru. ʒ. v. masticis. ʒ. s. rof. ʒ. iiij. adacie. sumac. añ. ʒ. ij. ãtere. sandarace. añ. ʒ. s. garioffiloꝝ. ℈. ij. musci gra. i. sang. draco. luti sigillati: añ. ʒ. ij. confice cuʒ ħ sy. ℞. iuc. piroꝝ ⁊ pomoꝝ siluestriũ. citonioꝝ. acreste mẽte añ. lib. s. suc. lib. ij. Et ex his ⁊ silib⁹ ↄfice pillulas tuo mõ ⁊ marie in cã cal'a. ¶ Aliõ. ℞. sang. dra. vernicis lapidis ematitis: añ. ʒ. ij. boli ar. terre sigillate. añ. ʒ. i. puluerizẽ subtiliter. deinde. ℞. succi arnogloffe. ʒ. vj. aq̄ decoctionis radicũ aridinis q̄tũ suffic: ⁊ misce: ⁊ da ꝓ vice. ʒ. ij. Et sicut dcm̃ est de vomitu simplici itelligẽduʒ est pariformiter de cõposito aggregãdo ex simplicibus: vt opus erit: et tu stude. Ex q̄bus etiã oĩbus cõpꝛehendiẽ modus tenẽdi in ceteris dispõib⁹ in rubrica positis: que sunt subuersio: nausea: fastid: ũ: ↄturbatio. Habitis casis ⁊ cognitis: ⁊ remedijs iam positis potes faciliter eoꝝum curaʒ aggredi. Et hec tibi de vomitu. nam me fessum in eo inuenit.

¶ De singultu. Rubrica. xxxiij.

Singultus est mot⁹ q̄si spasmosus stõi cõposit⁹ ex ↄstrictione ei⁹ ad se ⁊ tẽsione dilatatiua existẽs in oꝛe stõi: aut a toto coꝛpe ei⁹ aut meri q̄ mouetur ad expellẽdũ nociuum in villis stõi: aut oris ei⁹: vt plimũ cõtingens. ¶ Et dcm̃ est quasi spasmosus. s. cũ spasmo silitudinẽ hñs. nã spasmus ꝓp̃ie est dispõ mẽbri neruosi: ⁊ lacertosi. sed stõs est mẽbruʒ neruosum: sed nõ lacertosum: siue musculosum. Itẽ cũ stõ accidit ex singultu ↄctio statim post absq̄ alicuius auxilio sequiẽ dilatatio. ꝙ absq̄ motu spasmoso minime accĩt. vt pꝫ. ħ autẽ singultus cum spasmo silitudinẽ hꝫ eo q̃ cãn. s. ex inanitiõe ⁊ repletiõe põt vt spasmus. Itẽ sicut in spasmo fit cõtractio mẽbri v'sus suum p̄n⁹: ita ⁊ in singultu. Ex quib⁹ colligiẽ ꝙ in duob⁹ differũt spasm⁹ ⁊ singult⁹. vñ singult⁹ non est spasm⁹: vt scito de accidẽti ⁊ moꝛbo. ¶ Dr̃ existẽs in oꝛe stõi. q̄m est motus e. us. vñ Aui. Et plin motus partium stõaci nõ est nisi motus oris eius a mã feruente idest subtili: ⁊ ebulliente: de cuius nã est ascendẽ. ¶ Et dicitur i villis. q̄m materia faciens vomitum est in fundo ↄtenta: ⁊ nõ in villis infixata: vt in singultu. vt supra dictum est. Nota ꝙ Haliab. ponit ip̃m fieri in ꝓfundo stomaci. cuius oppositũ sensit Hal. allegato loco. ⁊ Auic. hic pcliaẽ ab aggregatoꝛe Brixiensi ꝙ sensus est ab oꝛe: ⁊ expulsio a fundo. Cõsidera. Uel dic ꝙ aliq̄n est a fundo. ⁊ iõ dcm̃ est vt plurimũ. ¶ Ex quibus oĩbus patet modus causandi singultũ. Uirtus eñi pcipiẽs nocumẽtũ insurgit motu ↄctiuo p̄. deinde dilatatiuo nõ ad expellẽdum illud. in q̄ motu sic cõposito. vt supra causaẽ sonus dictus singult⁹. pp q̃ plurimi singultum: vt genus sonitum attribuerunt. ¶ Inferri põt scdo assimulatio eius ad tussim. vñ Auic. Et assimilat⁹ est alicui modoꝝ mot⁹ tussis q̄ e ĩ pulmõe ⁊ vdamie ad expellẽdũ hũoꝛẽ. Et scito ꝙ mot⁹ singult⁹ est debilioꝛ motu vomit⁹. Aui. lꝫ Galie. oppositũ dixerit. 6. ℥ accidenti ⁊ moꝛbo. ⁊. vj. affo. in cõmẽto illi⁹. Spasm⁹ fit.

Causa

singult⁹ quidẽ aut est talis per essentiaꝫ: aut ꝑ cõitatẽ. Si per essẽtiã ei est: aut repleus aut inaniẽs. si replẽs sic est res nocẽs: aut frigiditate vt aqua frida: uñ: aer frigidus: sicut accidit pueris q̄ ipetuose ad se trahũt lac ⁊ simul trahunt aerẽ ledentẽ stõi os: aut etiã frigida penetratiua vt acetuʒ. nã frigiditas est singultus cãtiua: aut inspissat: ⁊ sic q: ĩspissando ꝓhibet re oĩui nociuũ in oꝛe stõaci: aut villis ei⁹ ↄtentũ grauãs: aut replens

do nocēs: aut q: est cā repletionis multarum malarū materiez per viā indigestiōis: etiā per viā expressionis nutrimenti a mēbro fu'ado ip3. quare debilitaf eius digestiua. ℭ Itē humor fridus: siue humiditas nocēs in ore stōi cōprehensiua. vt accidit pueris plorātib' hūiditate eius tunc ad os stōaci descēdēte. ℭ Itē vētositas in eodē loco extēsionē q: nocumētū faciens a caliditate vaporosa gñata. Itē res mordicatiua: aut inflāmata pungēs vt pot' syrupis pipis. medicina3 acutaru: vt euforbii ⁊ hꝫ. ℭ Itē ⁊ cibus corrupt' ad q̄litatē mordicatiua3 puersus vt accidit pueris lactātib' lacte in eis corrupto pp gulositatē. ⁊ maxime accit his q sunt cali nā: aut accitaf. ⁊ hoc apud dētium pductionē. q̄ tpe magis debilitaf digestiua. vñ tūc corrūpunf cibi ⁊ puertunf ad q̄litatē mordicatiuā. ⁊ pro tūc eleuanf vapores acuti. vñ pruriūt. Consilr ⁊ decrepitis accidit pp debilitatem digōnis. ℭ Itē humores mali colerici adusti: ⁊ aliter quolibet inflāmati. ℭ Item vermes in stō existes pungētes ipm ⁊ mordicātes. vñ stōus corrugaf ⁊ zbif: vt expellat nocumētum: vt dictuz est. ℭ Aut ptingit idē ex repletiōe cibi vnius: vel diuersoz. ipm grauātium: sicut in his qui comedunt supflue: vt pueris multum aut supflue lactātibus: ⁊ varia cibaria. vt allei: carnes: pipatā ⁊ hꝫ accidere sepe solet. ⁊ h̄ pprie dicif singultus de repletiōe. ℭ Si vō fuerit inanitiōis: hec erit calitas excessiua dissoluēs. vt ea ex qua accidit spasmus de repletiōe: vt in pueris pcipue: aut subito ꝯsumēs ⁊ exiccans: vt in causone: aut paulatine: vt in ethica. in q̄ tñ non accidit spasm': qm̄ fit successiue exiccaf: ita successiue ex nutrimēto recepto irroranf nerui: ⁊ lacerti: ⁊ iō ethici nō spasmāf. ℭ Itē etiā nālis: q: a nā fcāx pprie sanguis: aut ex medicina assumpta. ℭ Itē ex tolerātia famis nimia. ℭ Item qñq3 accit ex siccitate cōicata: nō solum humiditatibus: sed subetuncaꝫ stōi: vt in postremo febrīū incēsiuaꝫ: ⁊ etionū exiccantiū. ⁊ talis dō ꝯfirmat'. vt Aui. et infra in assoꝫ. Et qñq3 fit ex siccitate nō ꝯfirmata: ⁊ iuuaf ex quolibet humectante: ⁊ remouef. Aui. ℭ Per cōitatem vō fit aut a toto vt colericis humiditatib': aut fridis: seu mordicatiuis ori stōi cōicatis: vt tpe sanitatis plures accit ex tolerantia famis nimia. ⁊ pcipue in colicis: aut tpe egritudinis: aut in febribus: aut via sinthomatis: vt in pn' paroxismoꝫ: aut via crisis: vt post vomitum cole ⁊ hmōi. ⁊ talis est malum signum: vt infra in assoꝫ. ⁊ pcipue si oculi rubei fiāt. aut ab aliq̄ mēbro: vt apate epatis: ⁊ pprie in summo e' cā est effusio colē de epate ad ieiuniū: ⁊ de ieiuno ad os stōi pungēs: ⁊ mordicās. aut apate intestinoꝫ: aut nocumēto in velaminib' cerebri existe: vt apate ⁊ hꝫ ori stōi cōicato: vt in pcussione crania est videre maxime si fuerit cū rubedine oculoꝫ: vt infra in assoꝫ. ℭ Ex quibus omnibus inferf: q: singultus est duplex de repletiōe. s. ⁊ de inanitione ob que cum spasmo ꝯuenit. Et tu ꝯsidera.

Signa demōstratiua. q: fit de repletiōe grauitas in stō ꝑcepta: corporis repletio defectio digestiue: et q: vsus est qete. ⁊ multo nutrimēto ⁊ laudabili. ⁊ qō subito euenit absq3 febre. aut lōga egritudine pcedēte. ⁊ ante cibuz bñ se hꝫ. ⁊ post nō bñ. q: si humor replēs erit frid'. tunc cū his aderūt signa eius. de qb' sepe ⁊ silr si calidus fuerit. ℭ Q: si ex inanitiōe tūc pcesserūt febres abstinētia: ⁊ silia corpus exterminātia: vt sunt euatio fortis p supi': aut inferius facta. ⁊ q: venit successiue ⁊ non subito.

ℭ Signa si euenit a sensibilitate nimia stomaci signuz q: a qualibet causa facili fit.

ℭ Signa si fuerit ex mordicatione: signū q: fit post comestionē rei acute vel mordicatiue: vt piperis: sinapis: ⁊ hꝫ. spālr qñ bibif vinū post ipsoꝫ assumptionē. Uel q: fit p' vomitū colere rubee: aut viridis: seu nigre. vt in febribus quartanis: tertianis: ꝯtinuis quādoq3 ꝯtingit.

ℭ Signa si ex vētositate grossa: q: fit p' satietatē nauseatiua inflaf stōs: ⁊ vēter extendif. ⁊ accidit infantib' plimus post multitudinē suctiōis lactis: q: ingluuiose attrahentes etiā aerē attrahūt. ⁊ accit etiā ex hac cā humidis replētis multū comedēntibus: ⁊ bibentib' indifferenter vinum.

ℭ Signa eius qui est ex apate calo febris acuta nausea et vomitus: ⁊ aliqñ hora accessionis sentif mordicatio circa os stomaci. ⁊ cum sumit res calidas: statim singultum incurrit ⁊ alleuiatur post vomitum.

ℭ Signa facti ab apostemate cerebri: vel alterius mēbri significant dispositiones eorum.

ℭ Signa eius cum fit a mala complexione materiali: vel immateriali nota sunt.

Pronostica Si appartuerit i die cretica cū fortitudie v̄tutis ⁊ signis bonis significabit crisim p vomitum dēre fieri. q: si mala appuerit signa significabit spasmū futuꝝ. ℭ Singult' post q̄cūq3 euatiōnē supfluā veniēs malus: siue fuerit artificial: siue nālis vt est flux' sanguis sudor vomit' ⁊ hꝫ. Et h̄ ꝯsidera. si post vomitū singult' nō sedaf: s3 potius augef: malū: qm̄ apa: aut ianitio signaf. ℭ In ileō singult' malus. ℭ Si post singultū venerit apa in latē dextro absq3 cā cognita: aut sup humeꝝ mors festina signatur: q: in paucis horis morif. ℭ Si post singultum venit spasm': aut alienatio malum. ℭ Si seniori purgato supuenerit singult' malū. ℭ Singult' post vomitū malus. ℭ Q: si vomit' nō sedat singultū ⁊ est cū eo rubedo i oclo: signat apa cerebri: aut stōi. Aui. ℭ Singult' creticus qñq3 ad bonum: qñq3 ad malum. Singultus difficile ⁊ dure medef q est ex inanitiōe. ⁊ hic est rar'. Si ex inanitiōe: ⁊ cū febre piculosus est. ℭ Si ex siccitate pura cum spasmo: sic in fine morboruz acutoꝝ fit ⁊ euōnū exiccātiū ⁊ famis plure singult' veneri timorosus est. ℭ Si venerit a siccitate tot' icurabilis. Si ex siccitate non ꝯfirmata curabilis. ⁊ iuuaf ex q̄libet humectāte ⁊ remouef. ℭ Q: si ex sola stōi siccitate fuerit curabif maxime nō existente fe. Hec tamē sane itelligi habent ⁊ ideo bene considera anteq̄3 pronosticeo.

Cura canones. In fcō ex inanitiōe cum nō est ꝯfirmatus. qm̄ tūc non est spes cura est humectatio: vt supra de mala cōplone sicca stōi: ⁊ est lac maxime iuuatiuū ⁊ balneū aque dulcis: vt ibi. Item aqua ordei iura carnium ⁊ pulloꝫ. vitella ouoꝫ. vinū dulce plurime cōmixtiones inunctiōes ex oleo violato ⁊ silibus vt. s. Si vō est febris tendat dieta ⁊ regimē ad fridū ⁊ hūidum. Si euatio ad sinpticū. si fames: ad temperiē. De quib' oībus ad plenum supra de mala complexione stomaci. ⁊ tu ibi.

Cura in facto ex cā replente: ⁊ spāliter frigida cuz mā canones. Ordiatio diete. Digestio. Euacuatio. diuersio. stomaci confortatio.

ℭ Dieta ordief ad ꝯiū cāe ex pte cibi ⁊ pot' ⁊ aliaꝫ sex rerū n̄ nālū. vñ cibū miorēt ⁊ comedāt carnes assatas auiū ⁊ q̄drupedū laudabiliū ⁊c. ⁊ all. lo. Itē alleū coctū ⁊ hꝫ. Pot' sit cale actu: ⁊ sit vinū. Itē maxime ꝯfert somn'. vñ Aui. Et somn' lōg' maxie iuuat. itē exercitiū mot' ⁊c. vñ Aui. Et mot' ⁊ exercitiū: ⁊ eqtatō. itē oē mouēs laboriose terre faciēdo. vociferādo. ira tior. gaudiū sbito accñs aui.

ℭ Secundus perficf cuz calis subtiliatiuis incisiuis māe fuscate. vt oximelle cōposito: aut squilitico. aq̄ calamenti ruthe. gingi. diatrion piperion ⁊ hꝫ. de quibus supra de mala complexione stomaci frigida cum materia.

ℭ Terti' cōplef maxie vomitu. vñ Auic. de cura ei' in pn'. Uomit' est magl ꝯferēs singultui. cu' cā est repletio plurima ⁊ res nocēs sua q̄litate. q introducaf magis fortis ⁊ facilis. vt in pcedēti rubrica. ℭ Itē euacf cū euantib' mā3 flegmaticā cū pil. stōaticis: ⁊ aliis de qb' de mala cōplone frida cū mā. ⁊ tu ibi. Itē iuuat post hec sternutatio. Nā3

ad excutiēdū mām singult⁹ causatiuā: fortis requirit mo-tus: vt est sternutatio. Et hāc cāz inuit Gal. 6. affo. i cōmē. illi⁹. A singultu bito. Aliter tñ rñdet Aristo. 33ª. pblema-tū vbi qrit. pp qd sternutatio soluit singultū: ⁊ nō eru-ctuationē. naz multa de singultu ponunt. ⁊ tu ibi. ¶ Itē ⁊ aspsio aque frigide sup faciē subito. naz attinet h opus eiōni: q: resoloni hūoris ⁊ eius expulsiōi. p aquā aūt ⁊c. fit reuocatio caloris. q̃re reuocat⁹ ⁊ fortificatus humores resoluit. Item in tali aspersione fit agitatio ⁊ cōmotio cor-poris: in cui⁹ cōmotiōe etiā mā cōmouet vt ad extra egre-diat ↄcurrente expulsiua. ¶ Itē hoc simili mō iuuat mo-tus tussis. q si eūo fieri nō pōt applicent medicine simpli-ces ⁊ composite ad extra ⁊ ad intra que habent materiā resoluere ⁊ carminare. de quibus statim post.

¶ Quartus pficit cuz clisteribus acutis: de qbus in p̄cedē-ti rubrica. fricatiōibus ligaturis dolorosis. positiōe extre-mitatū in aq̈ quasi feruenti. Item positio ventosarum su-per stōm inter spatulas sine scarificatiōe. Et hec sternuta-tio locum hz. sternutatio sup tussim. vociferatio fortis: eq-tatio ⁊ hm̄. ira: timor magnus: vt tonitrui: aut aliter quoli-bet accitalr facti: strepitus campanarum ⁊ huiusmodi.

¶ Cōfortet stōus intus ⁊ ex̄ cum his que se opponunt male cōplōni fride cū mā. de quibus supra rubrica ppa. vt sunt empla: cero. fomētatiōis. sy. de electu. ↄfec. ⁊ hm̄. q si fue-rit mala cōplō sine mā adhibeant cal'a resolutiua carmi-natiua intus ⁊ ex̄ simplicia ⁊ cōposita. vt sunt anetuz: ru-tha: anisum: calamētū: castoreū: de q̄ Auicē. ⁊ castoreū hz ppetatē mirabilē in ipo abrotanū: cinamomū. dyacumi-nū: melissa: mētha: ppillū. sy. ō calamēto: ⁊ est ppe medi-cia. iotyra ny. Itē. ℞. dyatriō pipeō. ʒ. ij. distēperet cū vio cal'o in hyeme. in estate cū frido. sed de his supra de mala ↄplōne frida absq mā: ⁊ stati de singultu ex vētositate.

Cura in facto ex vētositate si cum eo fuerit hūor i vē-tositatē ↄuertibilis est suare canōes positos su-pra de inflatōe stōi: ⁊ eructuatōe adequādo. s. eiiando ⁊c. ⁊ tu ibi. ¶ Q: si ↄtingat eūonē neq p inferius: neq p su-perius fieri posse approria int⁹ ⁊ ex̄ vētositatis carminatiua: ⁊ resolutiua: ⁊ ↄsumptiua: ⁊ nūata sunt hec hic pauloañ ⁊ supra sepe spālr in locis allegatis. Sz ȝinȝiber cōditus. diagalāga ⁊ tyriaca antiq̈ ⁊ metridatū hñt in h maximā efficaciā. Utimur carnib⁹ assatl ↄditis cum piper: feniculo ⁊ hm̄. vētositatū carminatiuis. ¶ Itē. ℞. pipis lōgi: ameos. ȝiȝi. masticl: feniculi: calamēti. añ. ʒ. i. si: eleos: añ. ℥. ij. mel-lis cocti ⁊ dispumati. ℥. x. fiat elariū: de q̄ patiēs accipiat. ℥. s. cū vino cal'o mane in aurora. ¶ Q: si fuerit a vētosi-tate: ⁊ pua sufficit ↄtinere anhelitum cū ↄtinētia: vt pz in-fiēti. Et dī pua: qm̄ si fuerit a grossa multū: ⁊ multa nō erit remediū sufficiēs: vt ↄciliator. 33. pblemati pblema-te qnto. Laudat in vētoso enula exiccata: ⁊ est vltima Aui. da cā in potu cal'o vt dcm̄ est. Itē introducat somn⁹ vt. ō. Itē valet plicatio corpis frequent fctā. Itē ⁊ cōpssio stōi sup puluinari: aut sup asserē. itē ⁊ gtat pot⁹ aceti for-tis: vt Aris. 33. pblema. al. pb'cū. vbi vl Ari. ponere ace-tū cal'e cōplōnis. cui⁹ oppositū sentiuit medici. Pro q̄ dōm q ⁊ si sit frigidum respcū corpis. respcū tñ vētositatl cau-santis singultū est calm: vel q acetum agit p ptes cal'as.

¶ Itē de expertis ē diptam⁹ pulueriȝat⁹: ⁊ cū tyriaca datus: ⁊ vino cal'o. Itē laudat aq̈ ardēs. Itē inūctio cū aq̈ vite: siue ardētis cū tyriaca. Aliq̈ empl'a carmiatia resolutiua applicāt. de qbus ad plenū sup̄ de mala cōplōne stōaci.

Cura. in eo qui est ex mordicatiōe rei acute bibite. vel aliter assumpte canones. Prouocatio vomitus cū aq̈ tepida: aceto: ⁊ oleo vt supra. Itē eūo p iferiora cuz clisterib⁹ ⁊ aliis. vt supra mãe pportōatis. ¶ Scōs cōfor-tatio stōi cum hñt h⁹ ↄfortare ⁊ stiptcis. vt sūt mirabola-ni ↄdit: citonia ↄdita ⁊ hm̄. Itē valet pot⁹ aq̈ cal'e cū mo-dico butyri sorbitionibus auene: farine ordei ⁊ hm̄. vtat. Item vino ḡnatoz: suc. berberis: vel de ribes. ⁊ si fuerit v̄-tutis debilitas iure pullorum: aut contuso cum carnibus decoctis cuz enduia: lactuca. portulaca: cucurbita ⁊ hm̄: ploget somn⁹ vt. ō. ⁊ aqua ordei ↄfert ei maximum iuua-mentum ⁊ vehemēs. ⁊ ppue cum aqua granatorum dul-cium: ⁊ mirçorum declinantium ad dulcedinem. Auicē:

Cura in eo q est ex mordicatione humoris ad itra: tūc q̃tuor sunt canones ppositi ordinatione diete. Primus digestio. Scōus est sensus stōi obtusio. Tertius humoris euacuatio. Quartus stomaci confortatio.

¶ Comple primum cum succo granatorum. oxiȝachara ⁊ hmōi: vt querit humor de quo sepe supra.

¶ Scōs pficit cū exhibitiōe stupefacientiū facilius. p vt est aq̈ coriādri. solatri. alchechēgi. lactuca. papauer album:

¶ Ex cōpositis philonium. regeo. tyriace noua ⁊ hm̄. ⁊ ma-xime qñ simplicia nō ↄtulerit. itē occupet multū somno: ⁊ da de aq̈ tua: quā scribere non licet pp malos viros.

¶ Terti⁹ adimplet vomitus solone vt humor exigit: ita tñ vt nō dent medicie fortes: sed lenitiue infrigidantes: vt est aqua fructuum. tamarindi reubarbarum. cassia: māna et hmōi. ⁊ de pillulis de yera: ⁊ hmōi.

¶ Quartus pficit cū rob fridis sy. de acetosa: de ribes: ber-beris ⁊ hm̄. Ad ex̄ pō ⁊ in p̄cedenti cāu cum olō ro. aceto. sangal. suc. citonior. ⁊ hm̄. ¶ Q: si mordicatōis cā fuerit cibus corrupt⁹ recurre sup̄ ad canones de corruptiōe dige-stionis. ¶ Et breuiter si fuerit vino vermiū: aut alicuius humoris mali ⁊ corrupti: sollicita ad eūonē cum vomitu pncipalr. qm̄ est magis cura ppria. Aui. cū solone p inferi⁹ aliisq canonib⁹ suppositis. Et studei ↄfortando stōm cum cal'is: aut fridis vt exigit dispō. ¶ Q: si oia nō ↄtule-runt: tūc ptrāseas ad stupefacietia. pmo leuia. scōo fortia. de quibus actū est. cū quib⁹ ↄmisce semp aromatica stōa-cū cōfortantia. ¶ Et laudauit Aui. os trociscos. ℞. assa-ri costi. croci. ro. recētū. masticis ⁊ spic. añ. aur. iiij. aloes. opij. añ. aur. i. cōficiant cū succo psilij. ⁊ det medietas au-rei. psiliū enim ⁊ opiū stupefaciūt. spica cōfortat. asarū in-clinat humiditatē ad vias vrine: ⁊ educit eas per eaz. alo-es ad vias fecis. costus ⁊ crocus maturāt: ⁊ cōfortant cale-facientes. ¶ Et ex expertis est oleuz alchechengi si ex eo bibat coclearū vnū cum aq̈ calida. ⁊ philoniū hz vltimo iuuamētū magnū. ¶ Medicamē famosū ⁊ nobile valde ⁊ a Gordonio multū cōmēdatū. ℞. spice squinanti. cala. aromatici. anisi. maratri. menthe. absin. costi. añ. ʒ. i. citri. ligni al. gariofilorū. ambre. aloes. succotrini. añ. ℈. ij. opij. coriandri ppārati. papaueris albi. cassie lignee añ. ℈. i. suc-ci citrāgulor. ʒ. ij. panis ȝucca. qd sufficit. Et fiat elariū q̄ vtat mane ⁊ sero. ⁊ cōseruet cum amore. q: reuelatum est Gordoni pbo. ¶ Pillule ↄtra singultū ex humorib⁹ acu-tis ascendentib⁹ ⁊ ab epate ⁊ malitiā eius calidā ⁊ siccam. ℞. spodij: endiuie: portulace: ligni aloes añ. ʒ. i. s. pulpe ta-marindorū. ʒ. iij. ȝand. elect. ℥. i. cōficiant cum aceto.

Cura facti p cōitatē membri alicui⁹ apatis canones. ¶ Primus. cura ei⁹ apostematis dicta suo loco ¶ Secūdus est diuersio: q̄ phibet humores fluere ad mē-brū apostematū. ¶ Terti⁹ est stomaci cōfortatio ne reci-piat de quibus exempla multotiens supra habuisti.

Cura si fuerit a cōitate toti⁹ vt i sanitate ex famis to-lerantia canones fiat vomitus quo eiicit hūo-res collci effusi ad stōm vel eiicit per inferius cum tama-rindis māna ⁊ hm̄. ¶ Secūdus. cōfortet stōus cū aliquo ex robub stipticis da quibus sepe.

Cura si fuerit in sinthomatis: ⁊ i fe. hos duos canōes serua. Unde in summa non tedeat redire cum superfluat singult⁹. nec vomit⁹ cesset. ad ea que adequant mām ⁊ ipaz sic inuiscatā: aut adherētē educunt. ⁊ ad ea q̄

disuerunt confort fr. de quib⁹ ad plenu. Unde pp hoc non multiplico in remedijs pluribus cuz ea que sic scripta sunt scio tibi sufficere debere: ꝛ sic igit quiesco.

Dubitatur primo de villis meri: vtꝝ. s. in meri sint villi trāsuersales. Q̄ sic Auer. p̊ col. de forma stō. ꝛ meri in qt. Et est alia ei⁹ tunica intrinseca: ꝛ ē neruosa ꝛ textura ipsi⁹ ī lōgitudie: ꝛ aliqd ei⁹ tendit p dyametrū. i. trāsuersū. Et p̄ma p̄mi. c. d̄ mebꝛis. Mot⁹ trāsglutiēdi fit villis ꝓpꝛiis p formā ex situ lōgitudis: latitudinis: ꝛ transuersionis: sed hic motus est meri. ḡ. ¶ In opposituȝ Aui. 13⁹ tertij. p̊. c. inqt ꝛ separatū est ab eis ex villis trāsuersalibus meri cū nō sit ad retinēdū. Et. 13. de aialib⁹ ca. de anathomia stō. ꝛ ysophagi. ¶ Ad dubiū rñdet q̄ meri considerari p̄t dupl'r. vno mō s̄m se. 2° vt in actu suo. vt ad stōm cōpatur. Et s̄m hoc ponunt due ꝯclusiones. ¶ Prima. Meri ꝯsideratū p̊ mō hz villos transuersales: pbatur ꝯclusio. In meri est tripler motus. attractiōis: expulsiōis: ꝛ aliqualis fixionis: q̄ fixio villis pficit trāsuersalibus. ḡ. q̄ aūt fit fixio aliqualis. pȝ ad sensum retinet. n. cib⁹ ꝛ potus in meri lȝ q̄si momētanee. Item inter oēs mot⁹ ꝯrios est dāda qes media. septimo phẏcoꝝ. Cū igit cibus a meri attrahat. ꝛ expellat q sunt motus ꝯrij. sequit ꝛc̄. ¶ Secunda conclusio. q̄ meri in compatione ad stōm ponit non habere villos transuersales. nā in stō s̄t multum necessarij: vt in eo cibus retineatur. ꝛ tpe longissimo in meri: aut in momento retinetur. nam non retinet: nisi vt post attractionem melioꝛ fiat expulsio. ꝛ tu considera.

Dubitatur scdo. vtꝝ acetosatio cibi possit ī stō frido fieri q̄ sic arguit. imo ꝛ ī oī stō pōt putrefieri. qm̄ illō fit aut p viā putrefactionis: aut p viā diminute decoctionis. sȝ cib⁹ in oī stō pōt putrefieri. ēt añ oēȝ pfectā decoctionē p̄cedit diminuta. vt pȝ. ḡ. ¶ Ad oppositū est Aui. de egritudib⁹ stō. ꝛ Gal. 6. de accñti ꝛ moꝛbo. ¶ Ad dubiū p̄mittendū q̄ stōus d̄r fridus dupliciter. Uno⁹ p resolōnē sui caloꝛis ꝛ sp̄us. Alio⁹ p adūētū positiue friditatis. ¶ Iuxta hoc ponunt ꝯnes. Prima. q̄ in stō frigido per viaȝ resolutionis sic facto pōt cib⁹ acetosari. pbat. nam in stō est calitas sufficiēs facē ebulitionē debilem ꝛ ex ꝯñti putrefactionē cibi. ḡ ꝛc̄. tenet consequentia: quoniā h̄ mō cātur acetositas. nam cū ebulit cibus debili ebulitione fit exalatio calidi innati: ꝛ impꝛessio ī mā cibi calida accñtalis acuti faciētis ebulitionē ad quā seq̄t putrefactio q2 admixtio ptiū elemētariū debita. vñ partes terree remanēt cū aqueis. cū q̄b⁹ remanet calitas acuta: ꝛ hoc ē cā acetosi. ¶ Sed p intelli cōclusionis ꝛ dicēdoꝝ nota q̄ q̄dā est caliditas foꝛtis: que est cā adustionis ꝛ ꝯuersiōis cibi in fumū. quedā est caliditas: que et si sit excedēs respectu calidi innati stō: ꝛ ipsius cibi: nō t̄n ē sic excedēs: vt sufficiat facere euapoꝛationē. sed bñ ebulitionē: ꝛ hec est q̄ est causa acetositatis. ¶ Ex quibus infert q̄ nō oīs cib⁹ est apt⁹ acetosari. pȝ. nā cā acetosi fundat in sub̄a subtili acuta aquea cōiuncta stipticitati: ꝛ p̄uationi calidi nālis. ¶ Infert scdo ex his q̄ cib⁹ dur⁹ grossus nō ē apt⁹ in stō acetosari. ¶ Infert tertio q̄ vinum debile aq̊sum in acetū facil'r ꝯuertit cum ei accidit ebulitio. Quare si vis acetū ex vino facē accipe debile. ꝛ hoc voluit Gal. 4. de simplici medicīa. ¶ Secunda ꝯ. q̄ in stō frigido per aduentum positiue frigiditatis medie inter excessiuam ꝛ diminutā valde pōt cibus aptus in acetositatē ꝯuerti. pȝ ꝯ intelligenti: que dicta sūt. nā excessiua frigiditas coꝛrūpit operationē stō: ꝛ ipsaȝ tollit. diminuta vero valde nō est sufficiens inducere ebulitioneȝ vt pȝ. ḡ. ¶ Ad rōnes pȝ qd dōm. nam diminuta digestio ē duplex. quedā est que est pars perfecte digōnis. q̄dā q̄ nō ē ps ipsi⁹: sed facta p impotētiā calidi nālis resoluti vincente accñtali. Ad ꝓpositū dōm digōnē pfectā p̄cedit ipfecta q̄ est ps pfecte. ¶ Et iuxta h̄ nota q̄ h̄ acetosatio a multis vulgarib⁹ appellat ardoꝛ stō. in foꝛo Iulio deō Eliçon. ꝛ certe ex debilitate caloꝛis: sint ēt disꝓpoꝛtionati obiecti cātur. Nam q2 hn̄t vina rubea p̄uicola dura digestionis: ꝛ mā est apta acetosari. ergo.

Dubitatur vtꝝ humectatio stō. ꝛ ethici nō possit fieri nisi cū hūectatione coꝛpis: qȯ v̄r velle Aui. Arguit q̄ sic: nā p exteri⁹ appꝛoximata: vt balnea vnctōes ꝛc̄. pōt stōus hūectari: vt ipe Aui. docet. ergo. ¶ Dōm q̄ ad pfecte hūectādū ethicū ꝛ malā ꝯplonē sicā stō. nos dēmus ad intra admistrare hūectantia. cū quo t̄n stat q̄ ēt ad extra possit fieri hūectatio impfecta: vt per balnea. ex quibus pȝ quid dōm ad Aui.

Dubitatur vtrū aloes ꝯperat in mā viscosa: ꝛ q̄ est ī capite. q̄ nō. Aui. est. n. debilis iuuamēti in ipsa de cura ꝯplonis stō. cū mā. ¶ In oppositum. yera simplex ē maximi iuuamēti ꝛ foꝛtis ad illud. Auicē. sed nullū aliud solutiuū ipsam yerā simplicē ingredit: nisi aloes. nā de simplici est intellectus Aui. t̄m. ḡ. Item aloes eūat flegma ēt a capite: vt Mesue. ergo. ¶ Dicendum q̄ aloes est eūatiu⁹ flegmatis subtilis. Nā dato q̄ sit stiptic⁹. t̄n hȝ amaritudinē ꝛ acuitatē in se: qbus sufficit hūoꝛē flaticū eūare ꝛ marie subtilē si cū aq̄ calida abiē: vel cū aliquo h9. Itē sua stipticitate ē expssiu⁹ ei⁹ flatis ad ex̄. Q̄ si fuerit humoꝛ grossus ꝛ viscosus: aloes non est multi iuuamenti in ducendo eū. qm̄ talis humoꝛ indiget calefactione īcisiōe ꝓpꝛie ꝛ nō stipticatiōe in sui eductione ad ex̄. Un̄ hic nota q̄ Gal. de aloe loquēs de simplici medicina dixit ip̄m non hr̄e v̄tutem attractiuā hūoꝛis flegmatici. sed colerici: qȯ intellige p̄ncipal'r. Un̄ in sūma aloes eūat colerā pꝛincipal'r ꝛ nō flegma. sȝ t̄n cū h̄ stat q̄ ꝛ secundario flegma: ꝛ marie subtile. Ex quib⁹ tollit ꝯdictio apparens de posse aloes in libꝛis auctoꝛum reperta. ¶ Et p argumento in oppositū dōm q̄ in yera ponuntur medicine iuuantes aloem in sui solutione calefaciendo subtiliando in incidēdo. ꝛ iō cū his pōt in hūoꝛē viscosum. Item dato q̄ eius virtus nō ptranseat epar. tamen si cum eo ponātur medicine pꝛoducentes ipsum: aut eius virtutem vltra epar: ꝛ ad caput ab his euacuabit. ꝛ tu considera.

Dubitatur vtrum yera cum melle sit magis solutiua q̄ȝ ipsa sine melle. Et videtur q̄ sic ex vltimo dicto in p̄cedenti dubio: qm̄ medicine calide addite aloe iuuant ip̄m in soluendo. Itē oēs cōponunt eā cū melle. qȯ credit accidere vt sit magis solutiua. itē mel lȝ cā diutius in stomaco. ergo magis solutiua redditur. ¶ In oppositum Aui. hic in allegato capitulo. quoniaȝ mel frāgit de foꝛtitudine eius aliquid in confoꝛtando ꝛ purgādo que ambo simul perquiruntur. Et secundo can. capitulo de aloe. Permixtio ipsius cum melle minuit virtutem eius Et mesue. Mixtum cū melle est minoꝛis solutionis. ¶ Dicendum pꝛimo q̄ yera soluit virtute aloes. secundo virtute medicinaꝝ calidaꝝ que cū aloe ponunt. naȝ suis partibus acutis virtutē expulsiuā stimulant. Item cum calidis humoꝛē eliquant ipsumq3 exitui p̄parāt. ¶ Secūdo nota q̄ medicina dicit magis solutiua multipliciter. ¶ Pꝛimo q2 pluri tpe durat eius solutio. Scdo q2 hūoꝛes difficilius eūabilē euacuat. sicut collognida d̄r foꝛtioꝛ reubarbaro. Tertio. qm̄ plures hūoꝛes euacuat vt agaricus foꝛtioꝛ reubarbaro. Quarto. q2 pluribus modis euacuat vt mirabolani digerendo ꝛ cōpꝛimendo. ꝛ pariformiter dicat q̄ aliqua medicina d̄r minus solutiua per oppositū. ꝛ ex datis tu ibi pone exēpla. ¶ Pꝛima ꝯ. yera cū melle ē magis solutiua. q2 ei⁹ solutio pluri tpe durat. nam aliter solutio ei⁹ durat duob⁹ dieb⁹: ꝛ cām tangit Auicē. q2 mel viscositate sua facit ipsam pluri tpe in coꝛpe remanere. ad qȯ cōcurrit.

dulcedo q̄ ē cā remanētie eiꝰ maioris qm̄ mēbra dulci eblectant. ¶ Secunda ꝯclō. yera cū melle est magis solutiua: qꝛ pluribus euat modis. nā euat digerendo. scdo abstergendo. Et hāc ꝯclonē intellexit Aui. cum inquit allegato ca. cōmixta. n. cū melle: q̄uis sit plime solutionis: ꝛ ex modis diuersis. ¶ Tertia coclusio. ꝙ mixta cū melle est minoris solutionis: qꝛ minꝰ solutiua reddit̄: qꝛ. s. nō ita vehemēter euat: nec a remotis humorē trahit. pꝫ: qm̄ ptes acute aloes qū melli miscent̄ obtūdunt̄ viscositate mellis: ꝛ iō non sunt in actu suo puro: q̄re nō tātū soluūt. videmꝰ. n. ad sensū totū: qꝛ yerā sic cōpositā eē multū viscosā. Jtē viscositas ꝓhibet delationē ptiū subtiliū aloes ad loca lōginqua pp̄ qd̄ in diafinicō eponitur dactili imaturi. q̄ sūt viscosi: ꝛ sua viscositate faciūt ptes subtiles solutiuoꝝ ingredientium eiꝰ ꝯpositionē sicut mēbris nutriuis stō. s. ꝛ intestinis adherere vt nō possit ad remotas extēdi pp̄ qd̄ cōuenit in colica. ꝯfundunt̄ itaqꝫ ptes subtiles aloe ex mellis viscositate. q̄re iera minꝰ reddit̄ solutiua. Ad cuius ēt debilē opationē opatur calitas caloris nālis resoluentis ptes acutas aloes ꝛ aliaꝝ medicinaꝝ q̄ ponūt̄ i iera ꝛ diuturna mora ipoꝝ in stō ꝛ intestinis: quā morā cpat̄ mel sua ēt dulcedine: quā stōus ꝛ cetera mēbra multū diligūt. ꝛ iō retinent. ¶ Et ex his pꝫ qd̄ dicendum ad dubiū. ¶ Ad pͫ argumētū dōm ꝙ lꝫ mel sua caliditate deberet iuuare ad solutionē vt cetera cal'a. vt dcm̄ est: tm̄ plus nocet q̄tū ad h̄ sua viscositate: vt dcm̄ est ꝯfundēdo ptes acutas aloes. vn̄ si yera dat̄ cuꝫ eq̄ mellis: mel tūc iuuat ad solutionē. nā tūc aloes nō ꝯfūdit̄ a melle. vt pꝫ: qꝛ cū eo nō cōmiscet̄ ꝛ iuiscat̄. Et iō Aui. considerans yerā pdere virtutē ex cōmixtione ꝛ inuiscatione eius cū melle dabat ipām in forma trociscoꝝ. vt. 5. can. tractatu. 2ͦ ꝛ tu ibi. ¶ Ad aliud dōm ꝙ moderni componūt cū melle: vt melius fuet̄ ꝛ diutiꝰ ēt vt reddat̄ gustui delectabilior: cū q̄ tm̄ stat ꝙ cū melle mixta sit minoris solonis

Dubitatur an herba absinthij magis stō ꝯferat q̄ꝫ succꝰ eiꝰ ꝛ succꝰ magis arguit̄: qꝛ citius actuat̄ ꝛ est fortioris ipssionis. ¶ In opm̄ Aui. de regimine eius: cuius stōus est puus. qm̄ suc. eiꝰ sepatꝰ ē a stipticitate retēta in herba. ¶ Pro dubio dōꝫ. ꝙ in absinthio reperiūtur duplices ptes. Una est subtilis amara superficialis: per quā est aperitiuū solutiuū: ꝛ altera ē ps terrea intrīseca magis: p quā est stipticū ꝯfortatiuū. Juxta h̄ ponūt̄ cōclusiones. Prima. suc. absinthij est magis solutiuꝰ acutꝰ ꝛ calius q̄ꝫ herba eiꝰ. pbat̄. nā in expressiōe eiꝰ solū ptes subtiles nitrose supficiales egrediūt̄ remanētibꝰ terreis p q̄s absinthium ꝯfortat. In herba aūt remanēt terree. ḡ ꝛc. ¶ Ex q̄ infert̄ 2ͦ ꝙ herba ē magis ꝯfortatiua q̄ꝫ succus pp̄ cām assignatā. ¶ Sꝫ ꝯ̄ ista est instātia appens. nā i sy. d̄ absinthio nō ingredit̄ herba in sub̄a sꝫ magis ps supficialis. nā vt pꝫ i descriptiōe eius mes̄. sola absinthij decoctio fit. ꝛ nō ponit̄ herba vt pꝫ. ¶ Pro isto dicendum ꝙ argumētū ē forte satis sed dicē oꝫ ꝙ i expssione forti aliqd̄ terrei eius trāsit i decoctiōe: ēt qꝛ a ꝓpetate stōm ꝯfortat: ita ꝙ solo odore stōꝫ ꝯfortat. vn̄ sic aliqualr̄ ipm̄ stōm cōfortat: sed non tamen multū ꝯfortaret stōꝫ sy. de absinthio nisi in eo ponerentur multa alia stōi ꝯfortatiua: q̄ iuuāt absinthiū i ꝯfortando stōꝫ sꝫ vide ex his q̄tū aq̄ sublimatiōis absinthij stōm ꝯfortat. Jtē scito ꝙ i d̄coctiōe herbe ps supficialis nitrosa acuta resoluit̄ q̄ stōm ledit suc. eiꝰ: vt oēs auctores testāt̄. vnde herba absinthij sic p decoctionē efficit̄ stō ꝯueniētior.

Dubitatur vtrū grana pini noceāt stō. ꝙ nō 2ͦ can. igt Aui. de eis. Qn̄ ex eis cum absinthio fit emplm̄ sup stōm: ꝯfortat ipm̄. Jtē paꝝ post inquit Dias. Et ē malū stō. sꝫ vr̄ ꝙ nō ē ita nisi qn̄ aduritr̄ aut rācidat ꝛ isusū sit bonū qn̄ rectificat̄ eiꝰ corruptio ꝛ frāgit̄ eius vētositas. ¶ In oppositū Aui. d̄ rebꝰ i q̄ꝝ vsu nocet̄ stōus lꝫ tertij. ꝛ ex medicinis ꝛ cibis stō magis nociuis sūt plurimū sunt grana pini. ¶ Pro dubio dōm ꝙ in granis pini repiuntur q̄daꝫ ptes subtiles acute per quas sūt mordicatiua. Item et hn̄t vnctuositatē: q̄ de facili iflāmat̄: ꝛ i partes acutas cōuertūt̄. vn̄ ꝛ p istas mordicāt. Habent ꝛ ptes q̄sdā cōpactas ꝛ densas p q̄s ledunt̄ difficilia digōni. Jtem ab his nocumenta separant si debite preparant̄. ¶ Juxta que ponūt̄ cōclusiōes: Prima. ꝙ nō ꝑparata ledūt stōm: ꝛ hoc sit ꝑ Aui. de rebꝰ i q̄rū vsu. Secūda. ꝙ prepata nō ledūt. ꝛ hoc sit ꝑ ipso Auic. 2. can. ca. de granis pini. Modꝰ aūt ꝑparandi ea est: vel infundant̄ in aqua cal'a. fretqꝫ parump in ea. deinde extendant̄ super lintheo ꝛ aliq̄lr̄ exiccētur: ꝛ demū in vmbra ponāt̄: ꝛ pmittāt̄ complete exiccari Jtē ꝑ preparatione ipsorum vide supra in secundo tractatu ꝓprio ca. ¶ Ad rōnes in oppositū pꝫ quid dicendū. Et scito ꝙ aliqua extra assumpta confortant que intus assūpta nocent. ꝛ de his sepe habuisti exempla.

Dubitatur vtrū hō possit viuere plibꝰ diebꝰ sine cibo. ꝙ sic arguit̄. qꝛ possibile ē vetulā debilis caloris habere i se multos humores flegmaticos ꝛ superfluos. q̄ ꝓhibebūt resolutionem hūidi substātifici. vn̄ in ea nō insurget appetitꝰ ad cibū. ꝛ sic stabit sine tristi sensatiōe magno tpe: q̄ cibū nō requirit: ꝛ iterū illis stanteis nutriet̄: vt de vtlo exitio dr̄. ergo. ¶ In oppositū videt̄ experientia. ¶ Pro dubio dicendū ꝙ hō pōt stare sine cibo magno tempore. sed quanto tpe nondum est determinatū ab auctoribꝰ medicine: nec etiam determinari posset. Quis enī posset mēsurare actionē caloris ꝛ resistētiā hūidi. Aui. tñ tertia primi. de regimine agentiū iter dicit. Quidā hō decēꝫ diebus comedere nō desiderauit. qꝛ sumpsit lib. i. olei violarū adipe. Quidā aūt pistericꝰ. refert i fidedigno hūisse: ꝙ in ciuitate que vocat̄ alūna fuit quedam vetula: q̄ septem annis vixit sine cibo. Albertus vō in quibusdā qōnibꝰ: ait vt dicit Gētilis. qd̄ quedam vetula a lombardia: in q̄dā ciuitate que dr̄ Padua vixit sine cibo. 40. diebꝰ. hec inquit Gentilis difficilia sunt in hoīe apud me. nam tales humores deberent potius putrefieri ꝛ carere regimine nāe.

¶ Postremo aduerte ad vnū ꝙ ē marie reuerentia dignū: fert̄ hoc tempore in Hyspania apud regē pncipalr̄ esse religiosum ordis heremitaꝝ sancte vite. qui post assūptā eucharistiā stat. 20. diebus sine cibo. ꝙ Rex ipse ꝛ generalis ordinis maxima diligentia inuestigare voluerūt stupētes. ꝛ sic esse inuenerūt. Qd̄ cū dignū sit honore reuelauerunt ceteris in fidei nostre augmentum. ꝛ ideo cum eis tenendo res diuina est potius q̄ꝫ humana. ¶ Ad rationem ad oppositum patet quid dicendum.

Dubitatur vtrū vinum quod excitat appetitū caninum dēat dari stō ieiuno: vel post cibū. Q. autem in ieiuno arguit̄. qm̄ eo tēpore est dādum q̄ maxime complet suam opationem quā querimus. sed hoc in ieiuno cum inueniat stomacum magis mundificatum in qua dispositione pōt melius in eū agere. ergo. ¶ In oppositum Gal. secundo affo. in cōmēto illius. potus idigentiā soluit. Jtem Serapio secundo tractatu. quarto cap. necesse est vt sumat in inceptionē cibi cibos pingues. deinde precipiamus eis bibere vinū. ¶ Pro dubio notandum. ꝙ vinū qd̄ sic dat̄: aut exhibet̄: vt malā cōplexionem frigidā remoueat. aut vt appetitui satisfaciat. ¶ Et iuxta hoc ponūt̄ cōclusiones. Prima. ꝙ ꝑ remouenda mala ꝯplone dandū est vinū in ieiuno: vt ꝓbat argumentū. ¶ Scda cōclusio. ꝙ ꝑ satisfaciendo appetitui. qꝛ. s. ꝑ inducendo fastidiū: ꝛ abominationem dandum est vinū post cibum. pꝫ. qm̄ ex exhibitione vini tunc stomacus cibo fastiditus ex vino sic assumpto fastiditur amplius. ꝛ ideo viaticus precipiebat pluribus vicibus vinum dari. ꝛ hoc erat ad plures intentiones. Et ex his patet quid dicenduꝫ ad dubiū. ꝛ ad auctores qui videntur adinuicem aduersari.

Dubitatur iuxta dicta. vtrū existe fluxu cū appetitu canino ꝯpetat vinū aliqđ. ꝙ sic: qꝛ in appetitu canino scđo ex friditate stō: fridus sit ēt flux⁹ vētris supflu⁹ ꝯpetit vinū: vt Sera. all. loco. ḡ. Itē Aui. vř nō ꝓbare vinū dulce: qꝛ iprobat solū stipticū ꝛ amarū in h̄ casu. ḡ saltē dulce ꝯpetit. ℂ Ad oppositū est solus Auic. ℂ Pro dubio isto ꝛ pmisso notandū: ꝙ in exhibitione vini debēt q̄tuoꝛ ꝑncipalr̄ amplecti. ℂ Primum ꝙ sit actu calm: vt sua actuali calitate: ꝛ potētiali resistat friditati: q̄ est appetit⁹ canini cā factiua. ℂ Scđm ꝙ sit vinū rubeū ꝛ roseū nō stipticū: nec potēs valde vernaciū: sed mediocre vt de eo possit multa q̄titas sumi sine magno nocumento vt appetitui stō: sat. fiat. Tertiū ꝙ patiēs fluxū cum appetitu canio nō ꝺ3 assumē magnā q̄titatē vini: q̄ q̄titas magna ꝑcipit sumi in appetitus cura: ꝛ cā qm̄ ꝑ ipm̄ depōēret̄ stati cib⁹ de stō cui⁹ depō eēt cā appetit⁹ augmētatiua. Itē nec stipticū qm̄ eēt cā augmētatiua appetit⁹. vt p3.

Dubitatur vtrū siccitas ꝛ hūiditas possint ledere digōnē absq̄ q̄litati actiuaꝝ excessu ꝙ sic arguit̄: qm̄ lesio digōnis stat cū caliditate. Itē friditate. ḡ cū medio īter hec. qꝛ qđ. n. stat cū extremis pt̄ stare cū medio. ℂ Ad oppositū est Aui. de nocumēto digōnis circa ꝑncipiū iqt. Uerū sicca ꝛ hūida nō pueniūt ad h̄ s3 plm̄ vt appareat ex eis solis cū equalitate ambarum aliarum q̄litatum nocumētū in digōne. ℂ Pro dubio dōm ꝙ siccitas est duplex. Una q̄litatiua: ꝛ vera que dř positiua. Alia accidentalis nō vera dicta priuatiua. vt q̄ ad ꝯsumptionē hūidi mēbri sequit̄. Silr̄ de humiditate dicat̄. Una nālis ꝛ vera. altera accidentalis. ℂ Prima conclusio siccitas positiua digōnem ledere nō pōt saltē notabilr̄ cum equalitate aliaꝝ actiuaꝝ. p3 ꝯclusio qm̄ pauce ē actiuitatis. ꝛ iō si ꝺ3 notabilr̄ nocere. ꝺ3 ꝙ notabilr̄ excedat. s3 non pōt eē notabilis excessus ei⁹ sine excessu alicui⁹ actiuaꝝ. ḡ. Uñ Gal. x. terapeu. siccitates solidoꝝ ꝑluras frigiditas ex necessitate ꝯsequit̄. ꝛ sicut caliditas maioꝛ q̄ ops3 exiccat magis q̄ ꝺ3. ita ꝛ siccitas ꝑma ꝑmi. de ꝯplonibus. ℂ Scđa ꝯclusio proportionabilr̄ de humiditate ponat̄. ꝛ facilius ꝓbat̄ cū hūiditas sit de se minus actiua q̄ siccitas: dato ꝙ ipsa i digōne plus faciat q̄ siccitas. ℂ Tertia conclusio. Siccitas accitalis non pōt diu ledere digōnē ab̄q̄ distēperantia in actiuis. ꝓbat̄ ꝯ. vt ꝑcedens ꝛ exēplifica de ethica: cū qua coniungit̄ caliditas aut frigiditas. vt in ethica senectutis. Quarta. humiditas accidentalis nō pōt etiam diu ledere absq̄ distemperantia in actiuis. ℂ Ad rōnes p3 quid dōꝫ nam ꝛ si stabit cum medio non tamen diu.

Dubitatur vtrū sit al qđ temp⁹ mēsurās cibū in stō. ℂ In h̄ hř discordia sapientum nřoꝝ. ꝛ iō questio difficilis est. nā diuersitas sapiētū arguit difficultatem in reb⁹. Cōciliatoꝛ dixit ꝙ tp̄s more cibi i stō est. 16. horaꝝ. ꝛ adducit Aui. tertia ꝑmi. de regimine eius. qđ comedit̄ ꝛ bibit̄. qui vult ꝙ in. 48. horis comedat̄ ter. Si ergo in tres partes ꝑtes h̄ tp̄s in quo debēt fieri iste tres actiones apparet: ꝙ vnaqueq̄ ps erit. 16. horaꝝ. nam ter 16. faciūt. 48. Gentilis vō cui nō placuit hec determinatio. cū videat̄ repugnare experiētie. dixit ꝙ tale tp̄s est. x. horarum. Uñ ꝑ intellectu Aui. dicendum ꝙ duplex est hora cibationis. Una q̄ mane fit. ꝛ vocat̄ prādium. Altera sero ꝛ vocat̄ cena. Cōsequēter ad gētilē. in cena maioꝛ q̄titas cibi assumi ꝺ3 nisi catarr⁹: aut oculoꝝ dispō: aut aliqđ aliđ ꝑpediat. ℂ Quo ꝑmisso ponunt̄ ꝯclusiones. Prima ꝙ hora more cibi prādij est. x. horaꝝ. Secunda. qm̄ amplioꝛ q̄titas cibi assumit̄ in cena hora more cibi in stō ipsius cene erit. 12. horaꝝ. ꝛ has duas ꝯclusiones voluit Aui. cū dixit. Et quantitas quidē equalis remanentie cibi in stō: ꝛ egōnis ei⁹ ē sub his duob⁹ termis claudēs tp̄s prandij: qđē. x. horaꝝ. ꝛ cene ꝙ ē. 12. horaꝝ. ꝛ h̄ supposito ꝙ maioꝛ quātitas cibi sumat̄ in cena. Nam vbi eēt ꝯriū forte: tp̄s eēt variandum. Uñ aduertēdū ꝙ tardi⁹ ꝛ citius cib⁹ digerit̄ siue egredit̄ fm̄ maiorē ꝛ minorē q̄titatē assūptoꝝ. Ad h̄ etiā ꝯcurrit fortitudo ꝛ debilitas digestiue nālis. vñ in quibusdā citius ꝛ in quibusdā tardius descēdūt. ꝛ tu cōsidera. ℂ Itē nota ꝙ fortasse Aui. ꝑ li eq̄lis remanētie itellerit: qꝛ remanētia tp̄ate exponēdo equalis. i. tp̄ate. ℂ Postremo aduertēdū ꝑ ampliori declaratione: ꝙ illud qđ est ꝺ3 itelligi ab hora ꝯphensionis cibi vsq̄ ad eius exitū totalē de stō. vñ credendū est cibū paulatiue egredi. nā si cib⁹ fuerit vniformis. tunc ps que in fundo est: que est ꝑfecte digesta egredit̄ ꝛ alia q̄ nō ē ita ꝑfecta digesta descēdēdo succedit in loco ꝑme: vbi ꝑfecti⁹ coquit̄. ꝛ sic ēt descendit vt prima: ꝛ tertia sequit̄ scđam. ita ꝙ pileron stat aptū cōtinue. ꝛ virt⁹ retētiua retinet cibū ne descēdat. ꝙ si fuerit d. fformis subtile prius totū digeritur: ꝛ maxime si fuerit ꝑmissū: ꝛ apit̄ pilerō ne corrumpat̄ in tp̄e: q̄ expectat̄ digō grossi: deide claudit̄ donec grossū coctione ꝑfectā recipit h̄ aūt nā prudens fec sic a deo optimo doctata. Et si credas: vt aliq ꝙ cum cib⁹ grossus est cū subtili ꝙ oia in stō buliāt simul ꝛ in stō fiat ciboꝝ reuolutio queadmodū in lebete. ꝛ ita ēt opinat̄ Gētilis. ꝯsidera. Nō enim hic ꝯciliatorē extollo: neq̄ accuso. vt non videar nimiū ꝑtius. Itē si alicubi reperit̄ auctoritas aliqua ꝙ pileron apit̄ vsq̄ ad ꝑfectā cibi digōnē exponē cibi tāgētis fūdū stō. Et hic nota ter. Aui. p⁹ q̄rti. ð cura putridaꝝ iqt. Et ꝓuide ne occurrat potismo: nisi vētre hēat vacuū. Et de cura flatice. rubrica. bedeguar inqt. Et hora cibi ē post potuini tepoꝛē: ꝛ eradicationē eius: ꝛ ante potismū ad mi⁹. 4. horis. Itaq̄ ex his vř ꝯcludi posse ꝙ stōus i spacio. 4. horaꝝ a cibo vacu⁹ remāeat ꝛ tu ꝯsidera.

Dubitatur vtrū mirabolani citrini ꝯferāt in pri⁹ apatū caloꝝ stō. ꝙ sic arguit̄. qꝛ stō ꝯfortāt: infrigidāt. colam soluūt. ḡ. ℂ Pro isto Sera. tractatu scđo q̄rto ca. ꝛ Rasis. 9. Almāt̄. ℂ Ad oppositum Aui. ℂ Pro dubio dōm ꝙ talia apata. aut sunt de mā furiosa: aut non. ℂ Cōclusiões. Prima ꝙ mā existe furiosa ꝺ3 cū mirabolanis fieri eio. nā ꝯfortāt infrigidando: ꝛ cū hoc mām euoluendo subito educūt qđ est in tali casu necessariū. Nā lenitiua: vt cassia ꝛ hō eo casu nō cōplent eūonē q̄sitā. Hanc ꝯclusionem sensit Aui. cū inquit. Et q̄nq̄ vtimur in ea qdē mirabolāis. Ego vō nō declino ad hos nisi sint apata in via dubitationis: cuiusmodi sunt illa q̄ sūt de mā furiosa. ℂ 2⁹ ꝙ mā nō existe furiosa sufficiūt lenitiua ꝛ nocēt mirabol. p3 ꝯclusio. qm̄ in tali cāu mā dat iducias. ꝛ iō sine nocumēto. ꝛ ꝑcedēte digōne pōt fieri eūo cū solis lenitiuis: nam mirabolani ponuntur medicina satis fortis vnde prima quarti. de cura tertiane pure. Et nō auscultes sermones illius qui comedit in principio solutiua forma vt mirabolāi. ℂ Tertia cōclusio ꝙ raro eis vtimur in apostematibus stomaci. patet conclusio: qꝛ raro accidit ꝙ apostemata stomaci sint furiosa. vnde Aui. magis contentabatur puris lenitiuis in cura eorum. Quid autē dicendum sit ad dubiū p3. vñ si alicubi. vt in Serapione ꝛ alibi repit̄ ꝙ stiptica cōferant intelligi habet ea ad extra ꝛ nō ad intra exhibendo. ꝛ tu considera.

Dubitatur vtrum flegma ꝛ sanguis possint facere vomitum. Respondetur ꝙ sic. possunt enim esse preternaturales: ꝛ hoc omni die videmus. ℂ Sed dubiū est quare cū de sanguine ꝛ flegmate pl⁹ sit in stomaco q̄ de alijs hūoribus quare vomitus non ē fꝫ per sanguineus: aut flegmaticus. Dicendum ꝙ hoc est: qꝛ hi apti sunt stomacum nutrire. ꝛ ideo ipsos retinet. Considera multa occurrentia circa hoc ꝛc̄.

Postremo volo hic aliqua pauca rememorare: ꝛ vtilia sup aliqs rubricas huius capl̄i. nam stomacus est mēbrum multū ꝯu-

stodiendū pp eius nobilitatē ꝛ vtilitatē vt in pncipio.

Super rubrica de difficultate trāsglutiendi. Lac vbi lapides igniti sunt extincti in meri passionibꝰ ꝛ vlceribus marie cōpetit: ꝛ nō debet multotiens extingui lapides: sed semel tm̄. ne lac multuʒ exiccetur: ꝛ debet dari calidum temperatum ne sua frigiditate noceat.

Super rubrica de debilitate appetitus. Notabilis de bilitas aut ablatio in morbis cronicis ē malū signū: q2 ex hoc iudicaẜ ꝙ mala ꝯplo ē equata. virtus attractiua p se nō ꝯfortaẜ simpliciter sed p accńs ꝓ quanto absterguns mundificant ꝛ ṽtutē coadunāt: in oībꝰ mēbris est virtus appetitiua nālis. Jn stō vero vltra hanc aialis: ꝛ accidit vt qñq3 nālis vincat aialē qñq3 ecōtra. Stomacus nutrit sanguie q ē in venis eiꝰ extrinsecis ꝛ intrinsecis ꝛ sāguine dilato ad ipm p rāos vene porte: meseraice. n. ad depoztādū cibū sūt finalr̄ iuēte. vt Aui. de vomitu. vt ibi clare p3.

Super rubrica de bolismo. ꝙ l3 cibaria grossa plus sedent appetitū. nihilominus plus ꝯpetūt sub tilia in bolismo. q2 ṽtꝰ ē debilis. Jtē q2 citꝰ trāsit ad mēbra

Super rubrica de situ: ꝙ ablatio sensus in stō possit ēē signū moztale: nō sic in aliis membris: cā qm̄ actio stōi est toti necessaria: non sic aliaꝝ partium. Jtē nota ꝙ aqua frigida per se non sedat sitim sed ꝯmixta cū aceto aut vino magis. nā per se opilat ꝛ ꝓhibet seipsam penetrare in porositates membrorū: que oīa remouentur ex cōmixtione ipsius cum aliquo istorum.

¶ Afforismo. de meri ꝛ dispositione stomaci.

¶ Uentres vere ꝛ hyeme calidissimi sunt natura ꝛ somni lōgissimi. 15. prime.

¶ Estate ꝛ autumno cibos grauissime ferunt. hyeme vero facillime. vere secundo. 18. prime.

¶ Jn omni egritudine confortari mentem ꝛ bene se habere ad oblationes bonū ꝯrium vero malum. 32. scōe.

¶ De difficultate transglutiendi.

¶ Si a febre habito tumore non existe in collo suffocato repēte innascitẜ: vt deglutire non possit moztale. 34. q̄rte.

¶ Si a fe. habito collū ꝯuertatur vt vir deglutire possit tumore nō existe in collo: moztale. 35. q̄rte.

¶ De dolore stomaci.

¶ Jn febribus circa ventrem cauma forte ꝛ cordi morsus malum. 65. quarte.

¶ De siti.

¶ Potus indigentiam soluit. 21. secunde.

¶ Quibuscunq3 bibere desiderium noctis valde sitientibꝰ si dormiuerit bonum. 27. quinte.

¶ De dispositionibus miracli ꝛ hypocundriorum.

¶ Quibus hypocundria suspensa sunt subrugientia lumbi dolore superueniente ventres his humectantur. Si vero ventositates erumpant aut vrine multitudo non superueniatur febribus vero hec fiunt. 70. quarte.

De vomitu.

¶ Jn perturbationibus ventris ꝛ vomitibus qui spōte fiūt: si quidem qualia oportet purgari purgentur confert ꝛ bene feruntur: si vero non contrarium. 2. prime.

¶ Difficile vomentes ꝛ medie carnosis inferius tumentes est atem. 7. quarte.

¶ Egritudinibus quibuscunq3 si fel nigruʒ sursum aut deorsum exiuerit moztale. 22. quarte.

¶ Jn yleon vomitꝰ singultꝰ spasmꝰ desipiētia malū. 10. 7ᵉ.

¶ A dysaria habita diuturna spontaneus vomitus superueniens soluit dysariam. 15. sexte.

¶ De singultu.

¶ Spasmus innatus ꝛ singultus post nimiam purgationem aꝰ inanitionem malum. 4. q̄nte.

¶ A singultu habito sternutatio superueniens soluit egritudinem. 31. sexte.

¶ Jn flegmone epatis singultus malum. 17. septime.

Capitulum. xiiij. De dispositionibꝰ epatis ꝯtinēs rubricas. 13.

¶ De anathomia: descriptiōe: ꝛ ꝯplone epatꝫ. De canonibꝰ vlibꝰ in curādo ipm: ꝛ de iuuantibꝰ ꝛ nocentibꝰ ei. Rub. j.

Epar est mēbrū pncipale vt quasi sp in dextro latere sub costis superioribus locatū in hoie maius q̄3 in ceteris aialibꝰ eiusdem q̄ntitatis figura tāq3 lunari figuratū: qnq3 vel q̄tuoz pennulis siue additamentꝫ distinctū ſm ptē eius concauam stomacum amplectens: ſm gibbosam vero dyafragmati ꝛ dorso alligatum ex parte carnea dominante ꝛ panniculis inuoluentibus ꝛ suspēdentibus: venis quoq3 p subam eius ad moduʒ retis dispsis ꝯstitutū sanguis ꝛ huioꝝ nālū organū pmo ꝓductiuū. ¶ Ex q̄ descriptione ꝑ colligiẜ q̄ sit epatis cōplexio cū dr̄ ex pte carnea. ¶ Dr̄ membꝝ principale: q2 est minera ṽtutis nālis: est. n. spūs nālis ad ꝯseruationē indiuidui necessario ꝯcurrēs ꝓductiuū. ¶ Dr̄ vt q̄si: q2 mōstruose qñq3 ē reptū hoiem hr̄e in dextro splenē: ꝛ in sinistro epar. vt. q. de hystoriis. xxij. caplo. ¶ Dr̄ sub costis. nā i mortuo multo plus sub costis collocaẜ q̄3 in viuo: ꝛ cā qm̄ mēbra spūalia multū euanuerūt ꝛ epar ascendit. vt ita dicā ad replendū vacuitatē. Et iō si cupis eius sitū meliꝰ videre trahas eū inferiꝰ. ¶ Dr̄ in hoie maius. Nā ħ fecit nā vt i eo p̄ ceteris sanguis multitudo abūdaret pp motus corporeos ꝛ aiales multos ipm resoluētes cū sit maxie resolubilis.

¶ Dr̄ figuratū: est. n. talis figure. nā h3 gibbositatē ꝛ ꝯcauitatē ꝛ extēdiẜ vt stōum ampleceẜ. Un̄ talis figure cītur ex q̄ accidit ꝙ ap̄a in gibbo eiꝰ factū figurā h3 lunarē. ¶ Dr̄ qnq3 ꝛc. nā nō sp appēt qnq3 sed qñq3 q̄tuoz tm̄. vt ꝑ col. ꝛ p almā. ca. de forma epatis. ¶ Dr̄ ſm ptē eius ꝯcauā qm̄ epar suis pēnulis tāq3 digitis stōm amplectiẜ ad digōnem ꝯplēdā. ¶ Dr̄ ex pte carnea: est. n. sicut sanguis coagulatꝰ ¶ Dr̄ ꝛ pāniculis. h3. n. pmū pāniculū inuoluētē ipm ei sētū dātē: ꝛ q in pluos villos diuisus p eius subam spgiẜ: h3 ꝛ pāniculū ip3 dyafragmati ꝛ dorso suspēdentē: ꝛ pp hoc qm̄ est apostema in epate ꝯtingit dolor in dyafragmate ꝛ pectore. ¶ Dr̄ venis: pp qd ſm ꝙ a gibbo epatis oriẜ vēa chilis: a ꝯcauo vero vena porte que h3. xiij. ramos quorum quinq3 ingrediunẜ epar ꝛ diuiduntur in minimas venas: vt chilus in epate receptus p ipsas dispersus: quasi ad minima diuidatur vt a calore epatis fere vniformiter attingatur ꝛ melius in sanguinē ꝛ hūores transmutetur: reliqui autem octo rami epar egrediunẜ ad nutrimentum deferendū stō spleni. cirbo intestinis. vnde non curo hic me de eis multuʒ extendere. Uena autem chilis est vena magna cuius ortꝰ ad sensum a multis creditur siue iudicaẜ esse a corde. Et hec diuidiẜ in duas ptes: quaꝝ vna ascēdit superius vsus collū ꝛ alia descendit versus caudam: que cū in directo renū deuenit ab ipsa ramificātur vene due dicte emulgentes q̄ꝝ vna vadit ad renē dextrū: altera ad sinistrū. ¶ Dr̄ sanguinis ꝛ hūoꝝ pmo ꝓductiuū. i. principalissimū ſm sententiam Gal. Uel dr̄ primo in ordine ad drīam cordis qd est sanguinis vltimo pfectiuū. ¶ Ex quibus ꝯpleta hr̄ descriptio ꝛ eius cōplexio. ¶ Est enim carneū cōplexione. s. calidū ꝛ hu. recedit tm̄ a medio generis plus per recessum caliditatis q̄3 humiditatis. Nam in latitudine membroꝝ calidorum obtinet quartum gradum. Jn latitudine vero hūidoꝝ inferiorem gradu3: prima pamꝰ de complexionibus membroꝝ: ꝛ pmo cōplexionū. relinquo theoricis.

Anteq̄3 aggrediaris curam dispōnum epatis pmo stude in cognoscendo malitiam eiꝰ: nā error factus in membro pricipali spāliter vt est epar toti p venas eius cōicatur: ꝛ ꝓ curanda malitia eius qualiscūq3 sit ops hoc multotiens premittere canones.

¶ Quorum primus est vt semper attendatur conseruatori complexionis naturalis ipsius: quam prius noscere studeas. vt per ipsius cognitionem valeas elongationem non naturalis ab ea comprehendere. Nam cum curabis malitiam epatis: et eam reduxeris vsque ad naturalem precipitur ibi stare. vnde Aui. x. de sermone vniuersali curationis ipsius epatis. Et propter hoc oportet vt scias quantitatem complexionis naturalis epatis quod curas ita vt cum reduxeris ipsum ad eam stes. quo autem hoc fiet si eam non cognosceres. Ex illo infertur quod cum medicinis epati applicandis debent semper calida epatica commisceri in maiori et minori quantitate secundum quod exigit dispositio vt de corde dictum est.

¶ Secundus quod nimium calida caueantur cum sit membrum carneum resolubile: ne et virtus resoluatur. Item et nimium frida ne etiam debilitetur: et in hydropem cadat: aut forte opilationem: nam semper timenda est eius opilatio cum sit humorum fons. Item et nimium stiptica ne addant in opilationem. Item quia fortis stipticitas non absoluitur a siccitate forti: que est lima caloris. vnde in mala complexione calida sic plus nocerent.

¶ Tertius quod consideres tempus exhibitionis medicaminum quod est quando epar iam distribuit sanguinem membris: nam tunc stomacus est vacuus: et vie medicine inter ipsum et epar sunt munde et apte. et ideo tunc transeunt absque nocumento. ¶ Quod si contingeret ante hoc tempus dari tunc indigesta secum ad epar traheret. vnde grande sequeretur nocumentum. propter quod errant qui in cibis faciunt vti multum appetitiuis. ¶ Et ex isto infertur quod etiam epithimata. et infrigidantia aut calefacientia debent eo tempore et securius applicari: et non ante. quoniam sequitur ex illo nocumentum vt facile comprehenditur. Tempus autem maxime proportionatum est tempus matutinum per horas tres ante cibi assumptionem. ¶ Et hic considera de his qui exhibent pis in die sirupi. et hic canon maxime verificatur quem intendimus aperire.

¶ Quartus quod aperitiua et resolutiua administrata in opilationibus materialibus epatis non debent absolui a stipticitate et confortantibus nisi fortis fuerit opilatio et superflua.

¶ Quintus quod medicine epatice optime terantur et subtiles sint, siue sint fride siue calide. quatenus ad illud peruenire possint.

¶ Sextus quod medicine in cura dispositionis epatis eligantur contrarie et cum hoc si possibile est que a proprietate operentur. nam hec duo simul plus operabuntur quam alterum tantum. et ideo endiuia maxime confert epati calefacto eo quod vtroque modo operatur a qualitate scilicet manifesta: quia friditate: et a calitate occulta: quia a proprietate.

¶ Septimus quod cum exhibitione continuata tribus aut quatuor diebus medicine ipse apitiue quandoque humores disproportionent et acuendo. fallos aut aliter alterando debes post earum talem exhibitionem vti lenitiuis naturaliter et alterati vt ipsa dispositio egebit. aqua n. radicum humores acuit eius vsu vt supra. Item et quandoque adurendo humores generatur melancolia: nam ipsa et similia resoluunt et exiccant.

¶ Nota itaque per canonem octauum quod post earum vsum vti debes cum lenitiuis et sy. et maxime adustam respicientibus. cuiusmodi sunt thimus et epithimus. et hic canon est in vsu et in experientia bonus et efficax inuentus. vt Gentilis. 14ª tertii. de sermone vniuersali cure epatis in fine inquit. Non enim tumeas simul cum radicibus aut sirupi. admiscere thimum: aut epithimum lene: aut affodili experimento didicimus et rationi conuenit.

¶ Nonus quod non pigrites in succurrendo malitie epatis. quoniam faciliter fit impressio eius in epate si fuerit modicum continuata Et ideo quoniam est membrum in sua compositione debile: vt patet ex dispositione posita de eo. Item continue laborat in generando humores et quorum malitia contingit hominem ante terminum naturalem mori quod sit faciliter patiatur declarant infectiones que in eo inueniuntur in animalibus mortuis in macello: que autem similes sunt in aliis non reperiuntur visceribus.

¶ Decimus quod euites prouocatiua vrinam cum opus est solutione ventris et econtra. nam secundum quod materia in alio: et in alio loco eius est. quia s. in concauitate aut gibbo oportet appropriata per conuenientem regionem ducentia applicare. ¶ In summa itaque epar custodire in sua sanitate et ab eo egritudinem remouere summopere oportet. Est. n. membrum principale et pro toto laborans continue. ¶ Ut ergo hec omnia facilius adimpleantur omnia aut quasi omnia in genere subscribam ei nocentia atque iuuantia.

Ex rebus nocentibus sunt acceptio cibi super cibum et error in ordine de quo supra et omnes cibi male digestionis et sunt hec in summa de maxime nociuis epati. Aui. potus aque fride subito factus et ieiuno et post balneum et coitum. sic. n. calor eius extinguitur: vt patet considerantibus. Item cum corpus calet: et si non sit ieiunium cum de ea bibatur in multa quantitate: nam velox et subita aque attractio ad epar quandoque perducit ad hydropem. et cum epar fuerit inflammatum non detur aqua sine vino. Aui. Et sit eius deglutio paulatiua et non impetuosa. ¶ Et viscosa epati nocent ea ex parte qua faciunt opilationem. sed de hoc in dubiis. et fructuum est in summa eorum: in quibus est viscositas per amplius viscosa et dulcia: quia ad epar indigesta trahuntur. Unde vinum dulce opilat epar: quoniam trahitur ab ipso non gradatim: et cum sua fece grossa quoniam ab ipso multum diligitur. et contrarium facit in pulmone. nam ad eum non peruenit cum sua fece. Item concurrit ad hoc: quoniam porositates pulmonis sunt latiores valde. ¶ Et ex his inferri debet quod que administrantur in dispositione epatis non debent esse viscosa et specialiter dulcia: quoniam sua viscositate impeditur eorum penetratio: immo debent esse liquida currentia et subtilia: quod correlarium est contra illos qui sy. in dispositione epatis vsque ad mellis spissitudinem decoquunt. ¶ Gentilis. nocet et epatis omnis cibus violenter tutus. quia excessiue calidus: aut excessiue frigidus. cibus grosse substantie: et precipue viscosus vt supra. Immunditia emunctoriorum suorum. Opilatio totius cutis ex imunditia. Fames membrorum propinquorum. opilatio omnis in via ad eum: Item et ad membra post ipsum. quoniam illa humiditas sic retenta calorem naturalem conculcat. ¶ Item omnis fluxus inmoderatus: et maxime sanguinis. ¶ Item sanguinis indebita et insoluta retentio. Item nimia abstinentia a cibo et potu. balneum post cibum. nimius vrine fluxus. ¶ Item in dyabete omne accessus ai imoderatum. Uigilia superflua. omnis percussio facta in regione eius propter quod eius cooperta. Omnis incessus velox propter appenditiam eius. leguminibus vti. ¶ Longus vsus diureticorum precipue fortium. ¶ De mali sanguinis generatiuum. ¶ Item specialiter nocent medicine laxatiue fortes scamonea ellebori. diagridium. eufor. biti. lacticinia. lapis lazuli. armenus et hoc. ¶ Item aloes. Unde Mes. dicit aloe est dicitur quidam quod ledit epar aliquando ipsum: et verum quod sit illud propter apertionem quam efficit inuenies: verum rectificatio acquiritur ei vt conferat epati. ¶ Item nocet et longus vsus infrigidantium est in febre ex cole accessione. ¶ Item continuus vsus iacendi super latus dextrum.

Ex medicinis conferentibus sunt que habent amaritudinem que est apta cum stipticitate qua epar ipsum confortatur: vt absinthium: tarasacon et hoc. Et decimum est quod etiam. quia in eo amaritudine non est stipticitas talis. vt in aloe et similibus: de quibus supra. ¶ Item omnia est aperitiua pura stipticitatem participantia boni odoris spiritibus conformia et putrefactionem prohibentia: vt sunt cynamomum: extremitates signati. mirrha et hoc: de quibus infra. ¶ Item omnia mundificatiua et abstergentia non viscosa. vt aqua ordei salte in dispositione calida eius. ¶ Item ea in quibus est maturatio et lenificatio cum stipticitate: vt est crocus. ¶ Item dulcia suauia stipticitate participantia: vt passule. ¶ Item et talia penetratiua: vt vinum non grossum sed subtilis substantie odoriferum est dulce et non multum spaliter vbi non sit calitas prohibens. ¶ Item aromatica stipticitate: et confortatione participantia. vt phisilia que sunt in dispositione epatis frigida iuuatiui valde. Non enim in exemplis me extendo: quoniam in cura male complexionis epatis ponam iuuantia: nocentia calida: et frigida ad specialia descendens. ¶ Postremo confert regimen contrarium supra ascripto sumpti ex parte quantitatis etiam qualitatis et ordinis cibi et potus. vt quod cibaria sint debite quantitatis qualitatis debito ordine assumantur. Similiter de potu et de ceteris dictis in de nocentibus epati in genere supra. et sic hec in generali sufficiant.

¶ De mala complexione calida et frigida epatis cum materia. Rubrica.

Nteq̃z ad eã curãdã accedas oz vt primo scias vltra canones positos q̃s reuidere debes q̇ regimen ex pte cibi multũ attẽdat ex pte q̃titatis. vt q̇ nõ sit dieta grossa. sz tenuis ⁊ nõ multũ: ⁊ ĩ dicatione sũpta ab ea 2° q̇ .p ei° remotiõe abstineat a reb° fridis ⁊ hu. multũ. in qb° paz aut nihil existit stipticitatis: vt est aq̃. lactuca. portulaca. cucumer. cucurbita. 3° q̇ infrigidantia sint ab sterfiõe aptione: ac stipticitate pticipantia. cuiusmodi ẽ aq̃ ordei. endiuia siluestris ⁊ hortulana. q̃ ãbe sũt vltime ĩ hac itẽtione. Aui. 4° q̇ cũ cõtingat aliq̃ñ pp ei° magnũ feruorẽ assumẽ stupefaciẽtia q̇ illis vtaris remissis: ⁊ nõ in vltimo. Vñ Aui. Et oz vt caueat ĩ ea stupefactio vltima. Et infra ⁊ q̃ñq̃z est necessariũ in potu sumere stupefacientia ⁊ ɔfectiones opiatas: ⁊ recipientes iusquiamum: vt filoniuz. ⁊ ego abhorreo illud cũ inueniat ab eo aliud.

Cause aũt ɔplonis epatis aut est exterior: aut interior. si exterior: sic est aut aer calidus excessiue: aut exercitiũ: ⁊ mot° fortis: aut lõga balneatio ĩ balneo calido sulphureo: aut aluũinoso ⁊ hꝫ. pp qd̃ sp timere debẽt de sui epatis calefactione q̇ hñtes epar calm̃ ad balnea nãlia accedũt: aut pot° farmaci valde calĩ. aut vini pot°: aut vsus rez calaꝝ: ⁊ he sũt ꝑmitie. ¶ Interior aũt ẽ aut p ẽẽntiã. aut p cõitatẽ. Si p ẽẽntiã: sic aut ẽ colã ipa in eo multiplicata ⁊ gñata: aut san. ipe: aut sãguis cole admixt°: aut flã salsũ. Si p cõitatẽ: aut ex defectu chistis fellis nõ attrahentis colãm ad se: ⁊ ex ɔñti purgãtis ipz idebite colã: aut mala ɔplo cordis calã vt ĩ fe. accidit incẽssũs. aut mala ɔplo stõi calã ex ãpate: vel quolibet aliter. ⁊ siĩr cerebri ãpati: vl' rõne totius: vel ãpatis exñtis in mẽbris aliq̃s sibi ɔpinge aut rõne caliditatis renum ⁊ hꝫ.

Signa demr̃atiua. ꝑmo male ɔplonis calẽ sitis vehemẽtis q̃ nõ extiguit potu aq̃. vt ea q̃ a pulmone vel stõ venit: q: excessiua caliditas epatis eam resoluit: ⁊ magis extinguit cũ empl̃is. Sẽnlis. paucitas appetit°. Inflãmatio. vrine tinctura. Pulsus velocitas: ⁊ frequentia febris. Ledi a calidis: iuuari a frigidis. Corporis extenuatiõ siue ɔsumptio. ⁊ ad hanc aliq̃ñ cum sit fortis eliquat substa epatis. ¶ Itẽ disinteria maxime q̃ñ est ab hũorib° acutis stipticitas vẽtris absq̃z grauitate ⁊ dolore in lateribus: q: ex forti resolutione ⁊ exiccatione resoluit: ⁊ minorãt fecces ⁊ est vna ex causis ẽt ꝑncipalib°. stipticitas vẽtris. 2° afo. cõmẽ. 20. Uomitus vsq̃z citrin° rube°. aut viridis. Egõnes colice. Aspitas lingue. ¶ Itẽ illã signãt etas. ɔplo. regimẽ preteritũ. coloris mutatio ad citrinum. ars ɔsuetudo ⁊ hꝫ. ⁊ marie apparent q̃ñ talis caliditas nõ est excessiua. sz media. q̇ si fuerit excessiua gñabit meliã p adustionẽ: ⁊ tũc fiet mania. ⁊ hꝫ egritudines melice: ⁊ ẽt ɔtigit fluxus vẽtris vsq̃z ad sincopim cũ casu appetit° debilitata vĩtute cõpis pp excessiuã caliditatem: ⁊ accidit ex ea q̃ñq̃z adustio in sanguine: ⁊ est egestio. sicut fex vini q̃ñq̃z aduriĩ epar: ⁊ egredit cum egestione aliquod grossum: quod est de carnositate epatis iam putrefacta.

¶ Demr̃atiua male ɔplonis eius fride sũt albedo labiorum ⁊ lingue: flãtis multitudo paucitas sitis: corruptio coloris: ⁊ exitus mãe: q̃ q̃ñq̃z denigrat declinãs ad viriditatẽ. ⁊ q̃ñq̃z fit citrina ad colorẽ plũbici ðclinãs: ⁊ q̃ñq̃z flãtica grossa pp friditatẽ ⁊ ẽ fames cũ puitate digõnis: ⁊ aliq̃ñ est cũ fluxu nõ ɔseuerãte: ⁊ cũ ,plõgat seq̃t eã fe. ⁊ q̃ñq̃z est flux° similis loture carniũ. ⁊ ipsam significat etas: consuetudo regimen preteritum: vt q: bibit aquaz frigidam in ieiunio aut post balneum: aut post coitus: nam epar inflammatũ tunc cum auiditate sugit ipsam.

¶ Male ṽo ɔplonis sicce demr̃atiua sunt siccitas oris ⁊ lingue. pulsus. duritiẽs. ⁊ quandoq̃z denigrat color corporis. Qz si fuerit cũ colera aut melancolia: sicce ex his q̃ de ipsis sepe dicta sunt. ⁊ erit vrina tenuis ⁊ egestio sicca.

¶ Male ṽo ɔplonis hu. significat spissitudo vrine: ⁊ egõ hu. pulsus mollis: mollities lingue inflatio faciei ⁊ oculoruz: mollities carnis hypocundrioꝝ puitas sitis: nisi vbi aderit caliditas cõsumẽs. albedo coloris. ⁊ q̃ñq̃z est cũ ea citrinitas pauca: ⁊ cũ hũiditate erit frigiditas vehemens dñante tñ hũiditate color ad viriditatẽ declinat. ⁊ color ẽ ex reb° q̃ significãt ꝭm plurimũ dispõnẽ epatis. est. n. epaticus ꝭm plurimũ declinis ad citrinitatẽ ⁊ albedinẽ. ⁊ q̃ñq̃z declinat ad viriditatẽ ⁊ fuscitatẽ. Auic. sed de hoc in seq̃nti rubrica. ⁊ plumbin° significat super stomaticũ.

Pronostica hec si ɔseuerabũt ad caχesiã ɔducũt corpus ⁊ tandẽ ad idropem.

Cura Canones. Pro cura male complexionis calide ponant canones. quib° ,pportiõales debent poni de cura male complexiõis frigide etiã cũ materia. Ordinatio diete. Materie digestio si est necessaria. Euacuatio ipsius materie. Remotio male complexionis infixe. epatis confortatio. Accidentium remotio.

¶ Dicta vt sepe dictũ est debet tendere ad ɔ̃riũ cause. nam aer dz decliare ad frigidũ. vt si nõ sit talis fiat talis ꝑticulariter in camera sternendo folia salicis vitis. spargendo aquã cũ aceto. Item cibaria sint olera frigida vt blitis: lactuca endiuia spiachia ⁊ hꝫ. iuscula ordei ñ spissa sz subtilia: ⁊ vniuersalr̃ cibaria frigida simplicia ⁊ composita: de quib°. s̃. 2° ⁊ 3° tractatu. ad que recurras. ¶ Item virtute exñte debili detur caro galline: perdicis ⁊ hꝫ. ex carnibus laudatis temperatis. aut declinantibus ad frigiduz. de quib° al. locis. q̇ si nõ inueniunt: tales alterent: que inueniunt cũ succo vel vino granatoꝝ berberis: aut acresta ⁊ aceto passulato. Item fiãt gelatine ex eis absq̃z specieb°.

¶ Itẽ dent pisces petrosi cũ acresta: pisces etiam maritimi laudan. Et de his oibus ⁊ fructib° tertio tractatu. ⁊ tu ibi etiã supersedeo a lõga narratione talium: qm̃ statim ĩ ꝑficiẽdo quartũ canonẽ faciã de multis talib° mentionez.

¶ Sed hic aduerte q̇ Auic. ɔmendat carnes limaciaruz: que tñ sunt multũ viscose. Propter qd̃ scito q̇ lz limacie a ,ppuietate epati cõferãt: tamẽ nõ videnĩ conferre epati opilato aut apostemato. Et ad Auicen. dic q̇ itelligit de epate extenuato qd̃ reqrit nutrimẽtũ ⁊ extenuationẽ. Et in aliĩs casibus credo eas nõ multũ ɔferre. ¶ Potus sit aqua ordei. naz Auic. Et in aqua ordei sũt oẽs iste ,ppuietates que supple requirunt in potu cõuenientẽ ad hec. Itẽ aq̃ simplex decocta cũ modico vini granatoꝝ. Et sis memor canonis. q̇ hñtes iflãmationẽ epatis nõ debẽt bibere aquã sine vino. ¶ Abstineat ab exercitio: ⁊ ab oĩ re habẽte calefacere. ¶ Mẽsuret sõnũ ⁊ vigilias. ¶ Studeat in bñficio vẽtris cũ reb° fridis remittẽtib° malã ɔplonez. De quib° in cõplemẽto q̃rti canonis. ¶ Abstineat ab ira tristitia: ⁊ ab oĩ tali accidẽte. habẽte inflammare.

¶ Pro cõplemẽto secundi nota: quia dicit si est necessaria q: aliq̃ñ peccat sanguis solus cui nõ debet digestio sz statim euacuatio de cura putridaꝝ. Aui. Itez aliquãdo' sanguis cui miscetur colera. qui etiam non expectat a digestione euacuari debet p flobothomiã. post quã cõpetit ẽt digestio ⁊ euo debita facta cum tamarindis. aqua fructuum ⁊ hꝫ. ,p quibus q̃rto tractatu. Qz si fuerit colera ipa sola digerat ⁊ euacuet cum appropriatis ei: vt quarto tractatu. Qz si fuerit flegma salsũ recurre alle. tractatu ,p ei° digestiuis. Et hic nota q̇ digestiua debẽt iulepiçari iuxta canonẽ quintum ex generalibus: ⁊ corrdariuz. illa tamẽ vide de rebus nocentibus epati.

¶ Pro tertio dicendum primo q̇ materia peccans si non fuerit sanguis: aut sanguini admixta euacuetur cum euacuantibus coleram. de quibus quarto tractatu. Sed hic nota q̇ infusiones ex reubarbaro ⁊ hꝫ. aqua fructuũ ⁊c̃.

fiūt maxime ꝯueniētes. vñ sicut de digestiuis dcm̄ est itelli
gaṫ ēt de euatiuis. nam liquida hoc casu sūt maximē ꝯue
nientia. meli⁹. n. penetrāt. Itē ꝛ si fuerint frigida remouent
malā ꝯplonē. vñ pille ħ casu nō sūt ita ꝯueniētes. Tu itaqꝫ
ex ꝯpositis tractatu q̈rto. ꝯpone. Sed de flōmia dicem⁹ an
semper ꝯpetat in oi mala ꝯplone calida epatis pp canonē
vsem sepe allegatū. 4ᵃ pmi. de flōmia. Caue ꝛc. Dicendū
ꝙ in oi tali ꝯsentiente vtute ꝛ ceteris vbi non sit ꝓhibēs. vt
eēt huoꝝ penuria. ꝛ hꝰ ꝯpetit flōmia saltē euentatia. nā ex
tali remittiṫ multū caliditatis excessus vt pꝫ intelligēti. Ca
nō vo itelligaṫ de euatiua. in q̄ foret tāta euo ꝙ frenū cole
ei nō dñaret. Qꝫ si corp⁹ fuerit plectoricū nō ē hesitādum.
est. n. flōmia euo vñs humoꝝ multitudinē respiciēs. 4ᵃ p
mi al. cap. hanc sniam credo voluerūt Halia. Sara. Vhati
cus ꝛ ceteri: qui statiꝫ in pn° faciūt flōmiā in mala ꝯplone
ca. epis. Vñ aliqui q negligūt facē flōmiā cū sanguis abū
dandātia magnū inducūt piculū necesse ē. n. aut putresceṫ
mām: aut fiat vuln⁹: aut in schlirosim incurabilē ꝯuertaṫ.

¶ In pficiēdo q̈rtū pus enumerabo frigida epati ꝯueniē
tia: ꝛ eius talē discrasiam remouētia: ꝛ sꝫ acetū: acresta. at
triplex: acetositas: citri berberis: cerotuꝫ sandalinū. Mes.
secundo antidotarij: ꝛ est vsuale cucurbita. cāphora: sed in
modica q̄ntitate: emplm de fumo terre. 2ᵒ ātidotarij Mes
endiuia epatica: granata acetosa. iulep viol. ordeū ptisana
ei⁹. aq̄ ei⁹. oleū ro. populeon ny. ꝛ calorē mirabilr mitigat
portulaca. lactuca. rosa. semperuiua. sandali. sy. aceto. sim
plex. solatrū spodiū. tamarindi. trocisci de sandalis. de spo
dio. de cāphora. de berberis. vnguētū ro. vio. ¶ Ex lauda
tis cōpositis ad extra sunt. ℞. aquaꝝ endiuie: epatice rosa
te: absinthij: añ. ℥. ij. sperūꝫ ceroti sandalini. ℥. s. misce. ꝛ cū
pecia duplicata apponaṫ epati in estate frigidū. in hyeme
calm. ꝛ in tpib⁹ medijs medio mō. ¶ Ex succis herbarum
dictaꝝ. vt lactuce: solatri: ꝛ hꝰ cū aceto. ¶ Itē cū aq̄s mi
scēdos succos pul. ꝛ hꝰ. ¶ Emplm. ℞. suc. portulace olo
rū ro. de absinthio. de spica violarū. añ. ℥. i. suc. solatri. succi
absinthij absqꝫ residētia: añ. ℥. s. sādaloꝝ alboꝝ. ʒ. s. squi
nanti cyperi. añ. ʒ. i. seminū fridoꝝ maioꝝ. ʒ. ij. seminum pa
pauens. ʒ. s. camphore. ℈. i. s. cuꝫ modico farine ordei. fiat
emplm: ex quib⁹ potes facere vnguentum cū cera. ¶ Aliō
℞. olei ros. ꝛ olei viol. de spica. añ. ℥. s. pulueris ceruse. de q̄
in dubijs spodij. ignāti. sādaloꝝ al. añ. ʒ. s. aceti. ℥. s. cere ꝛc.
fac vnguentuꝫ. ¶ Pecia intincta i aqua violaꝝ. ꝛ oleo ro.
aceto pauco est medicina singularis in extinguendo epis i
flāmationē. ¶ Item vnguentum populeō est mirabile ad
hoc. ¶ Sed hic aduerte q: in eo egrediunṫ stupefacientia
pp qd nota: ꝙ dictum est in quarto notabili. s. in pncipio
pme rubrice. dꝫ. n. esse postremuꝫ remediū. Vñ nota hic ꝙ
vbi fuerit in eo opilatio debemus abstiere ab opiatis. Iteꝫ
a frigidis multū stipticis. Itē nō opꝫ frequētare in infrigi
dādo epar medicinas frigidas cū quibus est stipticitas. vñ
Aui. Et nō oꝫ qdēvt de istis medicinis sumanṫ ille frequē
ter: in quibus est cū infrigidatione stipticitas pp illō qd ē
in ipsis de vi faciendi accidere in ipsis opilationem. ¶ Itē
nota ꝙ nenufar est iuuatiuum valde in hoc siue sit oleum
ei⁹ siue aq̄ sublimatiōis. siue aqua decoctionis: siue succus
ei⁹ cū farina ordei emplar⁹ est ex iuuatiuis valde: ꝛ lauda
tus. vñ addaṫ modicuꝫ aceti. ¶ Ad intra oxiçacara. iulep
vio. ro. siru. de endiuia simplex factus. s. ex aqua endiuie ꝛ
ꝫuccaro. sy. eius ꝯpositus fact⁹. s. cū seminib⁹ cōib⁹: ꝛ modi
co aceti datus cū aq̄ ordei. Itē sy. nenufarin⁹. sy. de acetosi
tate citri. Itē ex datis potes cōficere decoctiones ꝛ sy. valē
tes. sed tibi sufficiant hec: ꝛ illa que de digestiuis colere dcā
sunt supra quarto tractatu. ꝛ tu ibi. ¶ Postremo nota ꝙ
si mala ꝯplo calida fuerit antiquata: ꝛ maxie nālis vbi
suspicatur ꝙ ex diuersitate actiua caloris subtile ſm partē
sit resolutū. ꝛ ſm partem ingrossatuꝫ. vbi dubitaṫ de futu
ra opilatione debēt cū frigidis ꝯmisceri calida epatica ape
ritiua: vt cū cicorea: eupatoriū. spica ꝛ hꝰ. Et forte huc ca
nonē intellexit Aui. immediate al. loco. ꝙ si ꝯtingat ēt in
ea sic antiquata fieri flōmiam. fiat: sed in modica quanti
tate. Iuxta illud Aui. pma q̈rti. de cura putridaꝝ. Cunqꝫ
post posueris flōmiā nō est ampli⁹ ad eā intētio supple ad
euandam tātam q̄ntitatē: q̄ta euari debebat in principio.
Et quod dcm̄ de mala ꝯplone cal'a cū mā antiquata intel
ligaṫ ēt de illa q̄ est sine mā: qm̄ ex diuturnitate tꝑis ꝯplō
innata epati debilitata est: quapropter timēdum ne ex vsu
infrigidantium solum corrumpatur.

¶ Quinti ꝯplemētū quere in rubrica sequenti.

¶ Accñtia vo que epati accidere ꝯsueuerunt sunt debilitas
dolor apā ꝛ hꝰ. ad que sequunṫ postea alie male dispōnes:
vt hydropisis: cacexia: dissinteria: epatica ꝛ hꝰ: de quibus
oib⁹ infra suis specialibus rubricis.

Cura In mala cōplexione frigida etiam cum materia proportionales canones serua.

¶ Ex parte ordinationis diete digōnis: euonis: ꝛ ceteroꝝ.
nā dieta dꝫ tendere ad contrarium cause. que autē sunt cō
traria huic male cōploni hēs supra tractatu scdo ꝛ tertio.
Sed hic nota ꝙ multum debes timere opilationē in quā
faciliter icurrit epar ex hac mala complexiōe: ꝛ ideo ciba
ria sunt aperitiua: pp qd mltū laudanṫ semina maiora ca
lida vt visus eoꝝ. Vñ Aui. Calefacientia nota sunt vehe
mētis iuuamēti. Scdo nota ꝙ q: ex mala ꝯplone frigida
epatis ꝯsueuit superuenire ventris lubricitas. huic Auic. ꝛ
alij multum laudant stiptica: vt caules ter coctos. panem
assatū ꝛ hꝰ. Item laudanṫ ab Auic. ventres anseꝝ assati.
sed scdo canone magis laudanṫ ventres gallinaꝝ. Valēt
etiaꝫ carnes laudate ꝛ temperate: ꝛ leues declinātes ad ca
lidum tertio tractatu. ꝛ tu ibi. Item a ꝓprietate carnes li
maciarum: sed condite cum seminibus calidis maioribus.
Itē valet cynamomū. Itē pip. ¶ Ex fructib⁹. laudāṫ phi
stici: ꝛ amigdale. a qb⁹ tñ se abstinēt: qm̄ asserūt eē difficil
digōnis. hñt tñ pistici ꝓprietatē cū epate: vtanṫ passulis
qm̄ epar iuuāt ēt a ꝓprietate. sed alia euitent dulcia apta
opilationem inducere. ¶ Vinū sit albū: vel saltem aureū
nō vinosum sꝫ mediocre. tua tñ interest mensurare graduꝫ
caloris in patiēte. qm̄ si fuerit febriēs oꝫ pl⁹ moderaṙ. si nō
min⁹: ꝛ ꝯsidera ēt etatē ꝯplonē totius ꝛ epis vt supra. Ab
stineāt a vino grosso turbido mltū dulci ꝛ ab oīe difficilis
digōnis: piscibus: cibarijs grossis: carnibus grossis a cibis
viscosis a frigis multū humidis ꝛ grossis.

¶ De digōne ꝛ euone. dic proportionabiliter vt supra de ca
lida: ꝛ ꝓ his ad quartum tractatum recurre.

¶ Pro remotione male ꝯplonis scito vt supra ꝙ ꝓ ea cali
da que intus ꝛ ex̄ applicanṫ remouet que sunt epati confe
rentia: vt sunt ameos: apium: aqua radicū cynamomū. cy
peri. cōditū de citro. confectio diagalāge Mes. dyacurcu
ma. electu. de gemmis. feniculus. gariofili. laurus indege
te. nasturtiū: nuxmu. oximel ꝯpositū. pip. ruiba. sy. de thi
mo. de epithimo. de eupatorio: tyriaca. trocisci de lacca. de
caparibus. de eupatorio. ysopus. ꝫinꝫib. conditum. Item ꝛ
conferunt assatum. bethonica. dyatrion pipereon ny. fic⁹.
phistici. epar lupi. nepita. sy. de absinthio. saluia. Nam vt
pꝫ ex his quedam per interius: quedā p exterius applicari
pñt. ¶ Laudaṫ tñ ad ex̄ epithia ex reb⁹ iā dictis vt. ℞. suc.
de eupatorio siue residētia. ℥. ij. s. aq̄ absinthij. ℥. xij. cyna
mo. ʒ. iiij. aceti. ℥. ij. ¶ Itē valet eplꝫ de melliloto. ¶ Item
℞. farie ordei. ℥. ij. floꝝ mellilotī. camomille. añ. M. s. mu
cilagis altee. ʒ. v. cyperi. squanti. masti. spice. añ. ʒ. i. sanda
loꝝ rub. calami aro. eupatorij: absinthij. añ. ℈. ij. spodij. ℈.
i. croc. ℈. s. aceti. ℥. s. olei ros. ℥. i. olei de absinthio. olei nar
dini. ana. ℥. ij. ficuum siccarum numero quatuor. passula
rum. ℥. s. fac emplastrū. ¶ Ad intra iā posita sunt multa

que tibi sufficere debēt. ¶ Sed nota hic primo q͂ hec mala cōplo cum mā incipiēdo, a calida q̄nq̄ȝ est calida ⁊ sic. ⁊ q̄nq̄ȝ ca. ⁊ hu. ⁊ ideo opȝ vt moderent̄ a te q̄ scripta sūt: vt in calida ⁊ sic. exhibere frigida ⁊ hu. ⁊ moderate vt supra. Unde Aui. de regimine male complexionis ca. ⁊ sic. Utat̄ bñs eam cibis frigidis: ⁊ herbis frigidis ⁊ hu. ⁊ ꝓpue endiuia: ⁊ euitet ea in quibus est frigus ⁊ siccitas vehemēs. Et nota q͂ h̄ laudat̄ ab Aui. lac asininuȝ cū ȥuc. tabarȥet: qd̄ intellige maxime in consumptis ex nimia epatis siccitate. ¶ In calida v̄o ⁊ hu. vtere frigidis ⁊ sic. Un̄ Aui. de hoc administrentur infrigidantia in q̄bus est stipticitas ⁊ exiccatio aliq̄ ex cibis ⁊ medicinis. Q. si fuerit opilatio ⁊ mā sint ēt aperitiua subtiliatiua. ¶ In frigida v̄o ⁊ hu. da ꝓportionabilr̄: q: calidis ⁊ sic. vnde Auic̄. Administrent̄ ex cibis ⁊ medicinis ea in quibus sunt stipticitas ⁊ caliditas ⁊ subtiliatio ⁊ exiccatio: ⁊ de his exempla plurima posui. ¶ In frigida vero ⁊ sicca administrētur calida humectātia q̄ tñ nō recedāt a siccitate pp̄ facilē lapsū epatis ad humidum. vñ Aui. vt non adueniat vlterius finis in mollificatione. i. vt epar nō mollificet̄. Et qd̄ dictū ē de mala cōplone eī⁹ cū mā ꝓportionabilr̄ intellige de ea absq̄ȝ mā q̄ solis alteratiuis curat̄. de q̄b⁹ supra actū est ad plenū.

Postremo addo. vi. in summa a quodā bñ collecta i curatione epatis ꝯsideranda. q̄ tñ sibñ cōsiderent̄ supra tacta fuerūt: sed sic repetita placebunt. ¶ Primū attractio q̄ est in epate nobilis ⁊ necessaria ꝓ oībus membris: q̄ dici dȝ vniuersalis attractio. vnde cauēdū est inquantum possumus ne demus ledentia opationē eius. ¶ Secundum est forma. vnde cum epar angustas hēat venas ab exhibitione opilātiū abstinēdū est. sed vti magis apitiuis. ¶ Tertiū est loc⁹. nā cū sit in ꝓfundo situatum oȝ augere medicinā in quantitate: ne in via deficiat medicamē. vt exēplificat Aui. q̄rta p̄mi. p̄ cap. de medicinis pulmonis. ¶ Quartū est cōplo nāl'is. nam nunq̄ȝ aut infrigidantia: aut calefacientia applicabimus: aut ab eoꝝ applicatiōe cessabim⁹: nisi prius eī⁹ cōplexio nālis nobis nota fuerit. ¶ Quintum est colligantia eī⁹. Un̄ q: hȝ colligantiā cū diafragmate: renib⁹ intestinis ⁊c̄. vt supra i p̄ncipio cap. debemus etiam abstinere ab exhibitione eoꝝ que ledunt sua colligantia ne ex hoc dānū patiat̄. Sextuȝ est sensus in eo debilis. ⁊ ideo lȝ parum sentiat abstinendū est a medicinis multuȝ fortibus. sed preter has ꝯsidera mēbri substantiam: de qua in p̄ncipio ca.

¶ De paruitate epatis Rubrica. iij.

Uandoq̄ȝ cōtingit q͂ homo accipit cibuȝ tpate q̄ntitatis ⁊ tñ corp⁹ ꝓpterea debilitat̄: imo accidit ex eo fluxus epatic⁹ dolor grauatiuus. vētositas plurima ⁊ h̄m̄. ⁊ hoc ideo q̄m epar est paruū non potēs amplecti. ⁊ regulare chilū trāsmissū ei a stō vñ qd̄ ēt attrahit nō pōt ēt bñ digerere pp̄ eius paruitatē. ⁊ tunc accidit debilitas ex successione tp̄is in opationibus eius: digestiua. s. attractiua. vñ sequunt̄ q̄ dicta sunt.

Signa demr̄atiua sunt q: facile opilat̄ ⁊ in eo generatur vētositas plurima: ⁊ grauat̄ a cibo etiā temperato: q͂ si pauco vtat̄ cibo corpus ipsum debilitat̄ eo q̄m olunmo indigeret ⁊ ꝯtinuatur debilitas digestiōis pp̄ eius paruitatem ⁊ multiplicat̄ opilatio. ⁊ ex signis magis certis est breuitas digitorum.

Cura canones. In quo casu sic esse cognoscis. tunc rege talē cū cibis pauce quantitatis ⁊ plurimi nutrimenti: ⁊ velocis penetrationis: ⁊ separes cibū in die nāli in plurib⁹ vicib⁹. vt dispō ipsa. etas. ꝯsuetudo. virt⁹ ⁊c. tuo iudicio exigebit. eumq̄ȝ tenebis mundum cum medicinis solutiuis leuib⁹. vt supra diureticis ⁊ epatis mūdificatiuis. Itē ⁊ cū aperitiuis ⁊ subtiliatiuis ne in eo cadat opilatio.

Pro ēt ampliori documēto de ꝯpōne epatis recurre. s. ad ea q̄ de stōi puritate scripta fuerūt: ⁊ sic h̄ dcā p̄ nc̄ sufficiāt.

¶ De debilitate epatis. Rubrica. iiij.

Ebilitas epatis duob⁹ modis ꝯsiderari pōt. Uno⁹ vt alios morbos eius de necessitate seq̄t̄. nec addit aliq̄d supra eos. In curatiōe q: intentionē aliqualē. vt v̄bi gratia. adhuc recedēte mala ꝯplone epatis remanet exolutio: etiam resolutio aliqua que requirūt intentionem aliam supra malā cōplexionē iam delctā. s̄m primum modum non debet fieri capitulum speciale. sȝ bñ s̄m scd̄m modū. Ex q̄ pȝ dissolo dubiū sic in p̄n⁹ ca. moueri solitū debilitas epatis est lesio virtutis ⁊ actionis nālis ipsius ablata. s. diminuta vel corrupta: q̄ leduntur: aut omnes eius virtutes: aut earum aliq̄ tm̄. cuius.

Causa s̄m plurimū est mala ꝯplo frida. vñ Aui. de cura debilitatis epatis. Et plimū q̄dem debilitas epatis est pp̄ frig⁹ aliq̄d. Sed h̄ nota q͂ ⁊ epar dr̄ infridari p̄ resolōnē caloris inati a calitate ⁊ excessiua. ¶ Dr̄ omnis: q: tūc appellat̄ vlis debilitas. Cū aūt ē s̄m aliquā earū tm̄: tūc appellat̄ pticularis. vñ Aui. Et q̄nq̄ȝ nō ē vlis debilitas. imo est s̄m aliq̄ȝ q̄tuor v̄tutū. ¶ Et dr̄ s̄m plimuȝ q: ēt aliis q̄litatib⁹ ꝯtigere pōt: sȝ vt videm⁹ epatici s̄m plimū declināt ad citrinitatē: ⁊ ad albedinē: ⁊ ad albedinem magis: nā talis albedo sign̄at friditatē: ⁊ citrinitas calitatē: ⁊ cū calitas aut friditas excessiue intēdit̄ ad viriditatem declinat: aut fuscedinē. h̄ aūt pp̄ adustionē. ¶ Itē vt dcm̄ est a friditate ⁊ hu. ac siccitate accidere pt: ⁊ cū mā ⁊ absq̄ȝ mā. ¶ Cōtigit ēt debilitas ipsi⁹ q̄nq̄ȝ ex cā sui: q̄nq̄ȝ ex cā q̄ ē i alio mēbro. vt. v̄. gr̄a. q: chistis fellis nō attrahit colāȝ aut splē meliam: aut renes nō attrahūt aq̄sitatē: aut vesica vñ he hūiditates i epate retēte: debilitatem in eo inducūt. ¶ Aut q: matrix nimiū trahit de sāguie: vt i nimio fluxu mēstruoꝝ: aut q: paꝝ attrahit: q: mēstrua retinet̄. vñ ⁊ retēta superflue in epe ipȝ debilitāt. Accidit ex vitio stōi. vt cū nō mādat ad ipm̄ chilū bone digōnis: q: ē debilr̄ digestus aut ēt corrupt⁹. ¶ Itē ex nocumēto itestioꝝ. vt. v̄. g. accit opilō in duodēo ex hūoribus viscosis. vñ nō trāsit colā ad intestina. pp̄ qd̄ virtus expulsiua ab ea nō stimulat̄. vñ feces retinet̄. ⁊ accidit h̄ mō colica q̄nq̄ȝ. ⁊ q̄nq̄ȝ iliaca passio sed in cāu ex tali opilōne colā regurgitat ad epar. Itē ⁊ q: intestina sūt plena: ⁊ q: plena ⁊ pp̄ opilōnem nō recipiunt sāguinē ab epe: q̄re ex his duabus cāis debilitat̄: vt in icteritia ē vidē. ¶ Cōtingit ⁊ q̄nq̄ȝ vitio spūaliū. vt a mala cōplexiōe ca. eoꝝ epati cōicata. qd̄ ⁊ tussis: ⁊ anhelit⁹ malitia ōndit. Aut ab hūore nō calo qd̄ grauitas declarat. ¶ Itē ⁊ a mala ꝯplone ca. a toto deriuata: vt i febrib⁹. ¶ Itē cōitate cerebri cōicāte aut mām: aut malā ꝯplonem ipsi: sicut ⁊ spūalia. ¶ Silr̄ ex pte ꝯpōnis: q: in eo adest apa sāguineū aut herisipilla. itē vlc⁹ aut scissura aut, opilō ⁊ h̄m̄. ¶ Et in sūma scito q͂ debilitas totalis epatis aggregat debilitatē eiium v̄tutū eī⁹. Aui. Et aduerte q͂ attractiua ⁊ digestiua vtplm̄ debilitat̄ a frigore: q̄m a calitate nō excessiua iuuat̄ nā ab excessiua debilitat̄ cū oīs imoderata q̄litas ⁊c̄. pp̄ qd̄ dixi vtplurimum ⁊ retētiua. q: a siccitate iuuat̄. ⁊ expulsiua a siccitate. q: ab hūiditate cōfortat̄.

Signa demr̄atiua: cū vides colorēȝ alicui⁹ s̄m sentētiā sanitatis extra epar eī⁹ egritudinē nō h̄re: vñ color imediati⁹ sup dispōnē epatis sign̄at. epar tribuit colorē hūorib⁹ q̄ deide colorāt cutē. Mediati⁹ āt sup stōm: q: p̄ pat epati. ¶ Et h̄ tria attēde ne decipiaris. ¶ Primū sumpti ex pte sign̄atoris: q: dȝ eē expr⁹. ¶ Scd̄m q͂ nō sit color ex cā extrinseca cāt⁹. vt a sole ⁊ h̄m̄. ¶ 3m q͂ colori cutis humores correspondeāt. vt p̄mo afflo. commēto. 2. Color ingt corpis ōnantiā hūoꝝ sign̄at. nisi itus accubuerint. Sunt itaq̄ȝ signa debilitatē eī⁹ ōndētia. Color declinans ad citri

nitatē vel albedinē vel viriditatē ⁊ qnq3 ad fuscedinē: qñ3 excedit vt in precedenti rubrica. ¶ Urina citrina vel pallida grossa vel subtilis ⁊ sedimē multū aut paucū s3 diuersitatē causaꝝ vt infra stati. ¶ Dolor leuis sub ypocūdrio ⁊ qñ3 extēsus vsq3 ad crura. ¶ Q. si spālr ⁊ pu' ex debilitate eius ꝯphēdet ex exitu sāguis i flōmia: q2 erit aquosus multū: ⁊ iō facies in eis inflat ⁊ oculi q2 mēbra nō vnīt. ꝓpterea q2 chilus in epe nō est bn̄ digestus quē mēbra respuit. vt infra de cacesia ⁊ idrope. Egestio ⁊ vrina s3 plm̄ ē vt lotura carnis: qm̄ nō sepat aquositas a sāguine: ⁊ in hn̄te ꝯplonē ca. trāsit ad virulētū pp augmētū calitatis ⁊ itellige q sil' fit lotiuus ⁊ virulētus: q2 sub'a subtilis p digōnē. nā p p augmētū calitatis d3 eē colericus. 2° virulēt°. 3° lotiuus ⁊ h est loc° speculatiōis: deīde fit sic fex vini p adustionē: s3 i ꝯplone frida est flux° lotiuus sic sāgnis ꝯgdatus. vñ mala cōplexio cal'a humores emittit adustos ⁊ frida grossos tardi mor°: ⁊ siccitas paucos grossos ⁊ humida aq̄los. ¶ Fluxus qdē ablutiuus signat debilitatē digōnis nō multū ītēsā: alb° nō pur° cū vrina alba trāslucēte signat q digō est oīno ablata. vñ tūc appet egestio alba cū tēdētia ad albedinē. q si fuerit pur° signat q attractiua est debilis valde: ⁊ si egrediunt res diuerse signat q corrupta est digō. ⁊ vrina sigt magis sup digestiuā ⁊ egestio sup attractiuā.

Signa qñ per cōitatē fit vt qñ ex colera. tūc color est vt ictericii maxime qñ est opilō inter fel ⁊ intestina ⁊ est cum ea egestio alba. ¶ Q. si fuerit cōitate splenis scit p nocumenta eius ex pte ꝯplonis ꝯpōnis ⁊ hm̄. ⁊ q2 in excremētib° vincit nigredo. ¶ Si ex stō scit p nocumētum stōi ⁊ malitiā digōnis eius. ¶ Que est ex intestinis cognoscit q2 in eis est pūctura: multiplicatio vētositatis: rugit° ⁊ per colicā ⁊ hm̄. ¶ Q. si fuerit ex renib° aut vesica scit p alterationē in eis ⁊ in vrina: ⁊ q2 declinat ad cacesiā ⁊ ad idropē. ¶ Illā vero que ē ex pte pectoris sigt malitia anhelitus tussis sicca. ⁊ qnq3 pcipit hn̄s eam grauitatē i suspēsorijs q2 in pānicul*is* appēdentibus epar dyafragmati et costis. ¶ Debilitat ⁊ epar cōitate cordis ⁊ totius vt in febribus vt notū est. ¶ Fit ⁊ debilitas eius in epe: vlceribus eius ⁊ hm̄. quoꝝ signa suis regrantur rubricis.

¶ Debilitatē attractiue significat egestio chilosa nisi sit pp meseraicaꝝ opilōnē: s3 signū3 distinctiuū est qm̄ in opilone caꝝ cito egredit egestio ipa ⁊ est grossior pp subtile chili ab epe attractu3 grosso nequiente penetrare. ⁊ est minoris quātitatis: ⁊ debilitas corporis que consequitur est certum signū cum his de debilitate attractiue.

¶ Retētiue debilitatē sigt festina exclusio cibi: qm̄ ad debilitatē vnius sequit fortitudo alterius ⁊ ecōuerso. nā sic expulso cibo fit supfluitatū minoratio egōnis ⁊ vrine: ⁊ minorat tictura supfluitatū: q2 nlla vl pauca gn̄at colera. Itē seqt vētris stipticitas q2 colera nō stimulat: ⁊ sic lōga secu3 retētio: ad quā qnq3 seqt colica. Itē minorat medīa ⁊ sic nō excitat appetitiua. Itē debilitat stōi digestiua. Itē ⁊ sanguis gn̄at aq̄lus q2 nō bn̄ digestus: q2 nō debito retinetur tpe: ⁊ fit idrops vt infra.

Pronostica pducit ad idropē si perseuerabit ⁊ qnq3 ad colicā flegmaticā maxie qñ erit ex debilitate rētētiue.

Cura canon. In cura itaq3 debilitatis epis pus lege canones vles positos. s. in pri°. ca. de cura ei°. nā vt ibi scriptū est o3 te pus cōsiderare ꝯplonē ei°: ⁊ cal'a ⁊ fri. q applicari debēt cū nō debeant esse excessiua vt ibi.

¶ Scdō q2 scriptū ē vtplz debilitatē ei° a frido fieri: qd vt dc3 est o3 sane itelligi: qm̄ excessiua calitas p viā resolonis excessiue in mēbro friditatē iducit vt notū ē. O3 iō medic° vtplm̄ pmo insistere cū calefaciētib° moderate ⁊ apitiuis lenitiu° ⁊ maturatiuis: vt Auic. q2 cū calefaciētibus iuuantibus ad ciboꝝ maturationē q2 digōnē. nā medicine maturatiue ad digōnē iuuāt. 5. de simplici medicina. ⁊ 5°. col.

¶ Tertio. q in casu in q administram° lenitiua debemus admiscere stiptica: vt d. in pri°. ca. nā sp attēdēdū ꝯfortationi epis. vñ Aui. Et plz cura ei° ē cū calefactōe cū apēōe ⁊ maturatiōe ⁊ lenificatiōe pmixta cū stipticitate ꝯfortāte. S3 h canō moderādus ē: vt Aui. parū infra igt. Et cū aliqd te vocat ad resoluēdū. tē nō eices ipm a stipticitate siue sit in apatib° siue opilonib° aut alijs nisi sit illic ꝯplō sicca valō.

¶ Quarto scias. q cura debilitatis epatis fit altero duoꝝ modoꝝ: aut p medicias ꝯfortatiuas ⁊ aromaticas alteratiuas: aut p medicinas euātiuas: de qbus oībus infra.

¶ Quito. q vbi fuit debilitas ex pte retētiōis māe in epe tu debes aut flōmare maxie si mā fuerit sanguiea aut sāguini mixta: de q magis de apatib° ei°: aut euāre cū solutiis vt reubarbaro aut agarico cū directiuis ipsoꝝ solutiuoꝝ ad epar vt aq̄ epice. endiuie. absinthij: eupatorij ⁊ hm̄. q si fuerit opilō cū deopilatiis de qb° in sequenti rubrica. q si fuerit flux° epic° ⁊c. de ipso infra. Et hic aduerte errorē quē Aui. hic tangit ⁊. 14°. tertij. cap°. de cura fluxus epatici.

¶ Sexto. q vinū aromaticū ē cōueniēs valde in debilitate epatis nisi fuerit supcalefactio aut aliqd aliud quod prohibeat ex eis quoꝝ rememoratio preterijt.

¶ Septimo q vaporatiōes ⁊ embroce epati spālr infrigidato fiāt cū vino odorifero: stiptico. vnde Auic. Et ex vaporationibus est vt medicine aromatice note decoquantur in vino odorifero stiptico.

¶ Octauo q empl'a epithimata ⁊ vnctiōes sunt vehementer ꝯueniētia in hoc loco. nā occurrūt pti gibbose epatis. vñ illā cōfortātes: ⁊ cōueniēter calefacientes excitāt eam vt a concauo trahant.

¶ Nono ⁊ vltio q cū debilitas epatis ex cāis ꝓueniat: quarū cura: aut posita ē aut ponet. Tu p cura ei° debes recurrere ad rubricas 'pāles. d. aut infra positas tibi ac tuo ꝓposito defuictes. ¶ S3 ne i totū h vacu° recedas ponā aliq̄ simplicia ac cōposita epatis debilitati subuenientia domestica ac familiaria satis. ¶ S3 nota q silis siue ꝓportiōalis ē cura epatis cure debilitatis stōi: pp qd ⁊ tu ad rubricā de debilitate stōi recurre ⁊ lege Simplicia. Absinthium. Acorus. Aloes. Ameos. Amigdala. Apiū. Berberis. Calam° aro. Carnes tēpate leues cū aceto. Cassia lignea. Cicorea. Cynamomū. Citonia. Citrū. Croc°. Cuscute. Endiuia. eupatoriū. epar lupi. ⁊ a ꝓprietate feniculus. fistic°. folium. fumus terre. gariofili. granata acetosa ⁊ vinū eoꝝ. lacca. lignū aloes. liquiritia. macis. mastix. melegete. mirabolani citrini. nux musca. oleū nardinū. masticinū rosatum. de absinthio. de pistacis passule. ⁊ in eis icludūt multas itētiōes in epatis ꝯfortatione in fluxu epatico ⁊ hm̄. Reubarbaꝝ. rosmarin°. rubea. sandali. serapinū. spica. spinachia. squinātū. zuccharꝝ. ¶ Ex ꝯpositis visualib° ē aromaticū rosatū. descriptiōe Gabrielis. Conditum de citro. diarodon abbatis. dialacca. diacurcuma. diacitonitē. empl3 diasinicon Mes. xi. antidotarij. Pillule d agarico. pillule stomatice. pillule turbitate. pil. de eupatorio. Syrup° de absinthio. oxisaccharum. sy. de fumo ter. sy. d endiuia d bisantijs. sy. acetosus simplex. sy. de eupa. ⁊ ē ꝓprius inceptiōi ydropisis. Tyriaca mag. trisera mior. Trocisci de eupatorio: de rosis: de absinthio: de lacca: de berberis: de reub. ¶ Item R. passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ. v. croci. ℈. i. calami aro. ℈. i. s. bdelij iudaici. ℈. ij. cynamomi. ℈. s. cassie lig. gra. v. spice. ℈. i. ʒ. i. sqnāti. ʒ. i. mirrhe. ʒ. i. s. gūmi albotin. ʒ. i. s. radicis spine ide. ʒ. i. s. loco cui° poīt pōt ⁊ locarata: vt Simon Januēsis melli. ʒ. vij. vini q̄tū sufficit. ⁊ ē Auic. de intentione Gal. multū laudatū. ¶ Itē i mala ꝯplone frigida. R. epi: masticis: spice calami aro. sqnāti: croci: mirrhe. añ. ℥. s. dissoluant mastix ⁊ crocus in vino: ⁊ cū alijs misce: ⁊ fac emplm. ¶ Emplastrum ad idē: ⁊ est ꝯferēs valde: vt. R. cinamomi: cassie. ana. ℥. s. spice. ʒ. i. succi absinthij: eupatorij.

an. ʒ. v. bulliāt i olio odorifero stiptico i q̄ sint ɔmixte tortel
le ⁊ addat oleū de nenufē. ʒ. i. ⁊ cū lana ifusa fiat euapora
tio. ¶ In cā vō calida. ℞. radicum endiuie. M. i. sandalorū
albo℞: spodij. an. ʒ. ij. cuscute: flo℞ absinthij. an. ʒ. ß. bulliant
i aq̄ ro. cū succo ḡnato℞ muço℞ vel pauci aceti ⁊ p̄dicto
mō fiat euaporatio. ¶ Ad idē. ℞. sādal. al. ⁊ ru. an. ʒ. i. te
rant ⁊ pulueriçent ⁊ misceant cū aq̄ ro. ⁊ aliq̄ntulo aceti ⁊
sit aceti ad aquā rosaceā ꝓportio subquintupla ⁊ addant
cāphore. ḡ. iiij. ⁊ mixta ɔsilia ex te formare poteris s̄m casū
īminētē. ¶ Itē spēs aut cerotū sandalinū descrip. Mes.
ē ɔueniēs valde ⁊ vsuale nr̄o tpe: ⁊ hec sūt ad ext̄ applicā
da. ¶ Ad intra vō ꝓcede cū sy. diec. trocis. ⁊c. d̄ qb⁹ scriptū
ē: ⁊ cū aqs simpliciū iā memorata℞. Itē aduerte p̄ signa i
q̄ v̄tute ē ips₃ epar debilitatū: aut i digestiua: aut attractiua ⁊
h̄. qm̄ s̄₃ aliā ⁊ aliā ōs te alr ⁊ alr occurrere: q̄ aut cū cali
dis aut cū hu. nā aq̄ q̄litate v̄t⁹ q̄cūq₃ sit ep̄is cōfortet iā₃
positū ē. iō stude. ¶ De opilōne ep̄is. R̄ᵒ. v.

Opilatiōe ep̄is ē ꝓhibitio trāsit⁹ nu
trimēti hūoris boni aut su
pflui de loco ad locū i venis aut ptib⁹ ei⁹ in cō
cauo ei⁹ vt plm̄ ɔtingēs. Cu⁹ cā mālis s̄₃ plm̄
ē grossities multitudo aut viscositas hūo℞ aut
replo scā ex eo. D̄r nutrimēti pp chilū. D̄r hūoris boni p̄
p̄ ex sanguinē ips₃. D̄r supflui pp alias humiditates. D̄r i
venis ⁊c. ¶ Propter q̄ sciendū q̄ opilō ɔtingat in venis
ep̄is paruis ⁊ magnis. In magnis q̄dē vt i vena porte ⁊ ra
mis ei⁹ grossis ⁊ h̄ ē s̄₃ plr: ⁊ iō dcm̄ ē in ɔcauo ei⁹. nā ad cō
cauū p̄ puenit chilus: i q̄ dimittit fecē suā ⁊ ab ea aliq̄liter
purgatus trāsit ad gibbū hinc accidit i eo magis q̄₃ in cō
uexo opilō: raro autē₃ accidit in ramis grossis vene chilis
opilo: sūt. n. latiores valde. In pūis vō q̄ in piis vene por
te. ⁊ ꝓpe in capitib⁹ ipsa℞ vbi occurrūt capitibus paruarū
vena℞ vene chilis: ⁊ h̄ iō q̄ sunt ibi angustiores siue stri
ctiores: ⁊ h̄ ē frequēti⁹. ¶ Cōsilr in ptib⁹ ei⁹ duplr contin
git opilō: aut q̄ in ptib⁹ p̄ q̄s trāseunt supfluitates siue hu
mores aliq̄ a sanguie ad mēbra alia: sic accidit in ictericiā
citri. aut nigra aut q̄ i ptib⁹ ei⁹ p quas trāsit de ptei p̄ē nu
trimētū ⁊ sanguis: ⁊ h̄ ē rari⁹ quā opilōnē ɔsidit grossities
sube ei⁹ cū duritie ⁊ extenuatio corpis tot⁹ qđ ē cōe signū
oium. Dcm̄ ē cut⁹ cā s̄m plm̄: qm̄ et ab aliis cāis ɔtinge
re pōt que sunt māles s₃ efficientes vt d̄bilitas digestiue ex
pulsiue: que q̄dē debilitas seqtur aut malā ɔplonē ca. aut
frigidā aut apostema. Item ventositas grossa ex debilita
te digestiue gnāta potest esse causa opilationis.

Cause ⁊ vt clarius apiant hec scito q̄ triplex ē opilō:
coartatoria: attenuatoria ⁊ carnosa siue verru
calis. ¶ Coartatorie cā cōuicta humor grossus viscosus
vt ē. ꝓmitiua malitia regiminis: aq̄ turbida grossa: cib⁹ gros
sus: cib⁹ aut pot⁹ nimiū dulcis: de qb⁹ ⁊ aliis actū ē in p̄nci
pio cap. ¶ Attenuatorie cā ē duplex. Intrīseca q̄ aut nā
liter talis pp qđ fortificata ē attractiua ⁊ debilitata est ex
pulsiua. Aut q̄ apa ē cōprimēs ⁊ attenuās vt mala cōplō
frida acqsita ex vsu rerū ifrigidantiū. vt est potus nimius
aq̄ fride: ⁊ rei pontice seu stiptice. vt sunt nespila granata ⁊
h̄. Itē vsus boli ar. aut aq̄ aluminose ⁊ marie post exerci
tiū. nā hec oia sua malitia ipressa cōgregāt ptes via℞ ⁊ du
ctuū. vn̄ ɔsequit opilatio attenuatoria. Extrīseca vō vt cō
pressio facta ab extra ex casu vel pcussione. ¶ Carnose vō
cā est caro vl' verruca aut pustule siue bothor aut caro ci
catricis orta in laterib⁹ seu parietib⁹ via℞: sed hec opilō ra
rissime accidit. Un̄ aduerte ad Auicē h̄ inqt. Q₃ aūt d̄r de
ortu carnis aut po: o℞: aut pmanētia alicui⁹ rei absq₃ hu
more grosso est lōginquū ⁊ pau℞ ⁊ ra℞ valde: ⁊ illud ideo
qm̄ orificia vena℞ sunt neruosa sup quo℞ suba nihil orit
⁊ si orit nō cōicat oibus s̄m ɔparationē vnā. i. eq̄lē: q̄ hoc
dūslr solū in magnis cōtigere extimari d₃. Dicit replētio sa

cta in eo: q̄ humor q̄nq₃ ē mult⁹ absolute vt in plectoria:
q̄nq₃ non absolute: sed in cōparatione ad mēbrum in quo
est. vn̄ dcm̄ est multitudo respectu p̄mi: ⁊ repletio respectu
scdi. nā q̄nq₃ ē humor multus ⁊ replēs respectu via℞ epa
tis q̄ nō est replens aut aptus replere: nec est multus re pe
ctu via℞ que sunt post epar. ¶ Itē aduertēdū q̄ q̄nq₃ di
cimus epar esse opilatum: ⁊ tn̄ opilatio nō est in venis eius
intrinsecis vt poris eius: sed est in venis extrinsecis: vt ver
bi gratia. qn̄ accidit opilatio in venis meseraicis. nā₃ sicut
epar d̄r opilatū qn̄ nō pōt trāsmittere nutrimētū p vias su
as ad membra alia. silr d̄r opilatū quādo a membris debi
tis ꝓpter opilōnē non pōt recipere nutrimentum debitū.
⁊ hec opilatio erit extrinseca: ⁊ eo casu consequitur fluxus
epaticus de quo infra suo loco. Item cause debilitatis epa
tis: de quibus in p̄cedenti rubrica pnt esse cause opilatōis
epatis: vt qn̄ chistis nō trahit colerā debite: aut splen meli
am propter debilitatē attractiue ipso℞. Et consimilr retē
tio menstruo℞ ⁊ multitud mēbri aut aliquid h̄. Tu ita
q₃ glomera hec cū illis ⁊ speculare. ¶ Postremo scito q̄
opilatio epat is est mater egritudinum eius. nam sicut ma
ter prebet nutrimentum puero. sic opilatio egritudini ipsi
us: ⁊ hanc opilationem quidam vocauerunt eufrasim. q
dam sclirosim. quidam duritiem epatis: sed de noibus a
medico nō est discept ādū: vt sepe allegatum est.

Signa demōstratiua. Color citrin⁹ vel pallidus i to
to diffusus: qm̄ pp opilationē via℞ sanguis
ad cutim venit ūmodo subtilis. dico aut pp colerā: aut ꝓ
pter flegma aquosum ipsius subtiliās. ¶ Grauitas i ypocū
drio dextro: vel in toto que secuta ē ad plectoriā pp opila
tionē causatā. ¶ Impedimētū in anhelitu p cōitatem in
motu: ⁊ marie in ascēdēdo. ⁊ est hec dispō s̄₃ plimū absq₃
fe. q̄ p vēas ⁊ arterias ad epar terminatas euētat mā. ⁊ iō
nō putrefit. ¶ Fluxus vētris: q̄ mā regurgitat cū penetra
re nō possit. ¶ Urine multitudo ⁊ subtilitas ꝓpter subti
le aqueū multiplicatū in digōne: ⁊ hoc si ariditas epatis
aut totius nō obstabit. erit quidē opilatio ei⁹ q̄nq₃ s̄m po
ros eius: q̄nq₃ s̄₃ venas eius.

¶ Signa distinctiua sunt: qm̄ in opilatione eius p̄dicta se
quunt signa a p̄ncipio ⁊ corpis extenuatio. sed in opilatio
ne poro℞ talia nō sunt in principio: immo i p̄ncipio sanguis
in maiori quātitate p venas ad cutim venit: q̄ ille q debe
ret trāsire ad poros ei⁹ vadit cū eo q p venas: ⁊ sic causa
tur color rube⁹ in cute. ¶ Q₃ si fuerit opilatio in poris p
quos expellunt humores: vt sunt colera ⁊ melācolia: tunc
in cute apparebit color citrinus vel niger.

¶ Signa demōstratiua qn̄ ē opilatio i magnis venis: qm̄
p̄dicta fortiora sunt ⁊ maiora: ⁊ in paruis debiliora.

¶ Signū aūt distinctiuū qn̄ est opilatio in vena porte aut
ramis ei⁹: ⁊ i vena chilis ē: qm̄ ad opilationē vene porte ⁊
ramis ei⁹ seqt fluxus chilosus nisi fuerit pp debilitatē at
tractiue. Et signa ei⁹ posita sūt in p̄cedēti rubrica. stāte. n.
tali opilatiōe chilus nō attrahit ad suba₃ carnosa₃ epatis
vt i sanguinē ⁊ alios ɔuertat hūores: q̄re redit ad itestina
nulla apparēte alteratiōe i eo. Itē in tali opilatiōe i ypocū
drio dextro nō pcipit durities aut grossities. ¶ Q₃ si fue
rit opilatio i vena chilis ⁊ ramis ei⁹. tūc seqt flux⁹ sangui
nis ⁊ hūo℞ i epate ḡnato℞: ⁊ in ei⁹ fima q pp opilationē i
chili nō pnt penetrare ad mēbra corporis: ⁊ spālr q̄tū ad
ptē grossa₃ eo℞. vn̄ tales humores regurgitāt ad porta₃.
deinde ad miseraicas. deinde ad itestina. Ite₃ fit vrina sub
tilis cū tinctura pp debilitatē digestiue multiplicās aquo
sitatē. Item sentitur durities siue grossities in ypocundrio
dextro. ⁊ cā: qm̄ illud qđ expulsiū ē ad epar cū in ipso com
prehēd t raro expellit ad egestionē secundo. Auic.

¶ Signa si fuerit opilatio coartatoria corporea tunc illa₃
ɔsidit plectoria regimē p̄teritū. apparētia humo℞ visco

foꝝ ex achodximia ipsa debilitas digestiue q̄ ventositatem multiplicauit. Itē diuturnitas aut loci grossities egestionem: vrina: ⁊ hm̄ in qb⁹ humores apparebūt. Q, si fuerit icorporea illud declarabit p̄assumptio rei opilantis sua mala q̄litate: vt sic esset potus aquarū constipantiū valde.

¶ Signa si fuerit attenuatoris interior ⁊ dispositionis: tūc signū erit diuturnitas passionis a p̄ncipio gn̄atiōis apparens cū fortitudine retentiue ⁊ debilitate expulsiue. ¶ Q, si fuerit cā p̄ficiēs cistūc illud erit aut ap̄a: cuius signa ponentur sua rubrica: aut p̄assumptio rei opilātis.

¶ Q, si fuerit ex cā extrinseca vt strictura lumborū sic accidit in fatuis iuuenibus q volunt dn̄abus placere portando dyploides strictas. vñ paulatim fit aggregatio m̄ae ⁊ incuniatio eius in epate. scit̄ illud relatione infirmi.

¶ Signa si cā fuerit carnosa aut bothorosa signa apparebunt apostematis aut bothor. ¶ Q, si fuerit pp carnē addita aut pp verrucā in eo natā: tūc nō erit opilō vl̄is in oībus his epis: s̄ ptialis: ꝓpter qd̄ opilō nō erit multa ⁊ magna: ꝓpter qd̄ ⁊ signa erunt debilia: ⁊ cū hoc erit paruas iuuamēti aperitiuorum approximatorū illi.

¶ In summa q̄tuor ponunt̄ signa p̄ncipalia opilōnis epatis. ¶ Primū color faciei mutat⁹ a nāli. q̄ si fuerit cū calore. tūc talis color. erit citrin⁹ cū siti: vrina tīcta pulsu spisso ⁊ hm̄. q̄ calitatē manifestāt: de qb⁹ supra sepe. q̄ si color ad liuedinē vl̄ ad albedinē declinauerit erit cā frigida vt si ad albedinē cū flegmate: si ad liuedinē ⁊ fuscum cū melā cū p̄uatione sitis: labioꝝ albedine vel liuedine: vrina alba vel liuida ⁊ hm̄. que flegma aut meliam declarāt.

¶ Scōm signū est ab egestionibus sumptū: q̄ vrina subtilis ⁊ cā dicā ē: egestio lxida sicut ptisana feculēta: aliq̄n sanguinea vt dcm̄ ē marie qn̄ opilō ē in sima epis: q̄ si fuerit i gibbo egestio erit sicca: si i vtraq̄ pte ptī erit sicca ptī hu.

¶ 3ᵐ grauitas in ipocūdrio dextro pcepta iux̄ epatis regiones. ¶ Quartū difficultas anhelitus cū gradus ascēdit.

¶ Q, si accidērit ex ventositate grossa non mutabit̄ facies a suo colore: silr̄ neq̄ egestiōes neq̄ vrina: sed percipietur dolor siue grauitas aut extēsio cū mutabilitate.

Pronostica.

opilō epis q̄ est i dī pōne nāli antiquata ⁊ in sclirosim reducta: curā nō h3 ⁊ si h3 difficilis ē valde marie cū ē ꝯposita: simpler aūt accñtalis ⁊ recens curabilis est. Opilō epatis fere est mater oīum egritudinū q̄ accidunt ei. ¶ Opilō epatis si perdurabit p̄dicat futurā idropē ap̄a aut febrē aut colicā aut iliacam aut fluxum ⁊ similia. Sunt itaq̄ eius opilationes diligentissime remouende.

Cura

canones. Primus q̄ cū cā opilationis s̄m plurimum sit grossities aut humoris viscositas. Medicine opilationi conferentes debent esse s̄m plurimū abstersiue: subtiliatiue. aperitiue: de qbus exēpla posita sunt supra ⁊ infra ponent̄. Et dicitur s̄m plurimū: qn̄ vt dictū est q̄nq̄ fit a multitudine ⁊ repletione: q̄ retentione sanguinis ⁊ hm̄. vt mutilatio: retentione emorroydarū menstruorum qbus casibus competunt medicine solutione.

¶ Propter qd̄ ponitur scōs canon: q̄ medicine solutiue talium medicinaꝝ debent esse medicine benedicte ⁊ non laboriose. vnde Auic. Et ille in qbus est solutio ventris tēperata: ⁊ hoc marie itelligit̄ ante digōnē m̄ae: qn̄ tanta cōmotio in mēbro p̄ncipali nō digesta m̄a grande ifert nocumētū vt notū est. Solutiua aūt cōueniētia ad huc casū. vbi op3 vt solutio fiat nō o3 vt administrent̄ eis fortia nisi vehemens est necītas: imo op3 q̄ sint lenia qn̄ m̄a est in eo qd̄ est ꝓximū medicine: q̄ .s. est in membro qd̄ est ꝓximū vie i. loco vnde medicina euacuat. Et qn̄ mēbro si virtus sua est sufficit qd̄libet adiutoriū ad expellendū. nā supponitur iā epar esse forte. ¶ Ex qbus infert̄ q̄ medicine solutiue a stomaco euāt: ⁊ silr̄ ab itestinis debent esse leues.

¶ Ex quo infert̄ q̄ digesta m̄a ad laboriosas accedere possu: moderate tn̄: qd̄ totū ꝯsistit in pura discretiōe medici.

¶ Tertius canon. ⁊ est satis correlarius scōi. q̄ etiam vbi optus est diureticis in principio sic materia existēte cruda non debemus vti fortibus aperitiuis quoniā ex ipsis ꝓhibetur digestio. nam educunt partes subtiles ⁊ grosse remanent. que grosse iuuabunt̄ in eaꝝ digōne ab ipsis subtilibus. vñ Auic. Et si non videt̄ in vrina manifestū sedimen ⁊ signū decoctiōis nō op3 vt in potu dent̄ fortia.

¶ Quartus canon. q̄ materia opilante existente in gibbo debemus administrare aperitiua: ipsa vero existēte in concauo solutiua ventris. vnde Auic. Cumq̄ opilatio est i latere concauo administra ea que ventrē soluant: ⁊ si est in latere gibboso administra ea que sunt diuretica.

¶ Quintus canon. q̄ licet dictum sit stiptica competere in opilatione epatis ratione raritatis substantie eius. nihilominus debemus abstinere a multum stipticis ⁊ magna eorum quantitate. vnde mediocria quātum sunt stiptica in parua quantitate sunt exhibenda.

¶ Sextus. q̄ multū est consideranda hora exhibitionis medicinarum epati conferentium. de quo supra in canonibus generalibus in principio capituli.

¶ Septim⁹ q̄ in opilatione antiq̄ ex m̄a sanguinea: marime ꝯpetit flōmia. ex alijs vō humorib⁹ farmacia. ex mixtione vō ipsoꝝ cum sanguine vtraq̄. s. flōmia ⁊ farmacia:

¶ Sed nota q̄ in omni opilatiōe antiqua epatis competit flōmia saluatelle virtute ⁊ aliis cōsentientibus: ⁊ est medicina expertoꝝ iuuamētoꝝ: de quo experiētiā habui. Vñ Auic. Et qn̄ antiq̄t̄ opilatio idiget flōia basilice ⁊ solutione.

¶ Octauo habe ꝓ canone q̄ antiq̄ ⁊ ad sclirosim deducta curā nō h3 aut difficulter. Et iō diligēter aduerte a ꝓmissione sanitatis. nā egritudies sic in mēbris p̄ncipalib⁹ confirmate curā raro recipiūt. Item talis ꝯsueuit annunciare idropē. Et ꝓ cura haꝝ opilationū seq̄r diuisionē trimembrem de eis datā initio faciēs a coartatoria.

Cura

coartatorie hos h̄abat canōes. Prim⁹ ordinatio diete. Scōs digō m̄ae. Terti⁹ euo eiusdē. Quartus ē ꝯfortatio mēbri opilati: q̄ epatis. Quint⁹ est cōsideratio partis opilate. Sext⁹ est accidētiū correctio.

¶ Prim⁹ cōplet̄ declinādo ad calidū ꝯtrū cause. nā o3 vt sibi caueat opilat⁹ ab aere grosso: loco valloso ⁊ hm̄. a cibarijs grosse sube aut viscose. de qb⁹ supra. vt sūt carnes vaccine. bouine: pedes eoꝝ: pastillicia: panis azimus viscosus absq̄ sale: vinū grossū dulce: ⁊ ab omni dulci viscoso: vt dactilis: a riso: mileo cocto: ⁊ breuiter ab oī eo qd̄ epati nocet: de qbus in p̄ncipio capituli: vt itromittere indigestum sup digestū. Et hic nota q̄ Auic. laudat hic alcādaros siue candarusū. Et Gal. ꝑmo regiminis acutoꝝ. cōmento. xx. de eo inquit. Et nocet ei in cuius epate est opilatio: propter qd̄ exponat̄ Auicē. ⁊ eius dictū est veꝝ vbi v̄tus fuerit fortis ⁊ opilatio parua. Gal. vō itelligit vbi opilatio fuerit magna ⁊ v̄tus debilis. Gētilis. laudat hic Auic. vinū antiquū: subtile: purū: porrū: sparagum: cappares ⁊ hm̄. de quibus in sequēti canone statim.

¶ Secundus canon p̄fict̄ cū digestiuis: subtiliatiuis: aperitiuis: masiuis: calidis aut frigidis aut tēperatis: vt ipsa exigit dispō. Ut est syru. acetosus: simplex aut ꝯposit⁹. sy. de bisantijs acetosus. sy. squilliticus de eupatorio ⁊ hm̄. de quib⁹ supra q̄rto tractatu. ¶ Et vt doctor fias h̄ subscribā simplicia q̄dā frigida ca. ac tēperata ꝓposito nostro cōuenientissima post que ponā ꝯposita magistralia certa ⁊ vtilia. ¶ Frigida sunt endiuia: epatica: semina q̄tuor frigida melones. s. cucurbite: citruli: ⁊ cucumeris. Semina minora: vt scariole: lactuce: endiuie: ⁊ portulace: blitis: fumus terre: plātago: lactuca: cicorea. ¶ Calida sunt: absinthium. Feniculus. Agaricus. medicina ꝓpria est ad hoc

Anisiz. Apium. Camedreos. Camepitheos. Cappares. Cicer rii. Cubebe. Cuscute ꝛ est singularis. Phisthci. Meu. Origani. Petrosilii. Porrii. Prassiui. Raphanus. Eupatorii. Rosmarinus. Zinz. Uinu. ¶ Temperata capillus ve. lupulus ꝛ lupinus est his primus: de quo Aui. Equalitati autem vicini sunt lupini: ipsi nanqꝫ sunt medicina melior qua perficitur operatio epatis absqꝫ calefactione aut infrigidatione. Ex quibus potes cõponere vt decet proposito tuo calida aut frigida faciendo decoctiones sirupos ↄfectiones ꝛ hõ. ¶ Subscribaz tñ cõposita vsualia ꝛ aliqua nõ vsualia: sꝫ ↄuenientissima ꝛ scio tibi grata. ¶ Et ex compositis sunt. Trocisci de reubarbaro. de eupato. de aniso. de lacca. de diarodon: de capparibꝰ: de cãphora. Tyriaca. Dyalacca. Dyacurcuma. Dyacuminu. ¶ Itẽ ex deopilantibus cõpositis quedã sunt solutiua: quedã nõ. Exẽplum primorum. ↄfectio de reubarbaro cu scamonea: turbith p̄paratum: vt M. ꝑ. pille de serap̄. pill. stomatice. de agarico. Item infusi de turbith ꝛ spodio positi ꝰ canone Auicẽ. Item Rx. ierepigre simplicis. ℥. ß. agarici. ʒ. i. da cu aqua posspodii: absinthij: apij: anisi: asari: masti. añ. ʒ. i. ꝛ ẽ Serap̄. dosis minuat vt videbit. hec enim dosis est ↄueniens in iuuene robusto ꝛ forti. Sit aũt agaricus p̄mo in oximelle infusus per horas. vj. Ad idez pil. de reubarbaro: tua tñ interest inuestigare cãm an sit ex humore frido vel calo: quoniam in alio ꝛ alio alia ꝛ alia. ¶ Ex non solutiuis. Rx. squille capillo. vene. amigdal. amararum: fenugreci: extremitatu absinthij ana. decoquant in aqua ad ↄsumptionẽ tertie partis: de qua decoctione accipiant tpe hyemis. ℥. iij. vsqꝫ ad quinqꝫ cu melle dulcorato. In estate vo cu zuccaro duarum coctionu. ¶ Ad idẽ Rx. eupatorij lupulorum: epatice scolopẽ. cu radice. añ. M. i. calamẽti fluuialis ꝛ campestris rubee tinctorum pulegij. añ. M. i. corticuz summitatu tamarisci. ℥. i. corticum radicis capparis ꝛ salicis. añ. ℥. i. quinqꝫ radicuz cõmu. añ. ℥. i. lacce lote. ℥. ß. seminu brusci: sparagi. añ. ℥. i. passularum enucleatarum. ℥. i. aristol. longe ꝛ ro. absinthij: ameos: nigelle. dauci: acori. añ. ʒ. i. cicoree. M. i. seminu cõmunu. ℥. ij. zuccari lib. ij. fiat sirupus. ¶ Itẽ ex his rebus ↄfici possunt embroce ꝛ emplastra cu farina lupinorum que quãtuz valeat scis ex dictis Auic. supra in p̄ncipio capli. ¶ Empl'm cõferens valde epatis opilationi ex cã frigida. a qua est s'm p'lm. Rx. absinthij: ameos: masti. armoniaci: fenugre. croci. añ. ꝛ cu oleo de neriden ꝛ farina lupinoruz fac empl'm. Uolo in presenti hec tibi sufficere: quoniam multa habuisti ex quibus plurima cõponere potes. ¶ Et hic nota q quãdo frigida apertiua nõ p̄sunt in aperiẽdo in cã calida. da calã: moderate tñ quoniam maius erit iuuamẽtum qd sequet ex apertione qꝫ nocumẽtum qd sequet ex supercalefactione. nã ipsa supcalefactio faciliter remouebit. Nota scdo q cum cã fuerit ignota q p̄cedat cum tẽperatis dictis aut cum calidis ꝛ fri. adinuicem ↄfractis.

¶ Tertius cõpletur cuz administratione euacuãtium. Ubi grã. si fuerit in cã multitudo sãguinis ꝛ in toto plectoria: fiat flõmia ex nigra p̄mo. ꝛ si causa particularis exigit. deinde fiat flõmia ex basilica vtute ↄstante etate ꝛ ceteris ↄsentientibus. q si nõ fuerit plectoria fiat ex basilica euatio tñ aut per aliud flõmie p̄portionale. vt verbi gratia. per aptionem emorroydarum: aut per p̄uocationẽ mẽstruorum in mulieribus aut in quibus nullu istorum possibile est fieri p. scarificationẽ tibiarum. ¶ Uñ nota q vt est supra notatuz Auic. hic de flobothomia inquit. Et quando antiquat opilatio indiget flobothomia basilice ꝛ sofone. De flobothomia tamen hic fienda apertius loquitur auctores alij. Unde in viatico. si opilatio ex calido basilicam in manu dextra minue vel venam que est inter pollicem et indicem vt sanguis trahatur s'm tenorem virtutis. Si ex ablatis instrumentis flobothomentis ambas venas in cruribus: ꝛ si est ex incisione aliquorum membrorum precipimus flobothomari. Serap̄. confert opilationi vehemẽti precedẽti extractio sanguinis: ꝛ confert quandoqꝫ flobothomia ex iunctura dextra cum mensura intẽtionis flobotomie. In pantegn. si epar opiletur ex sanguine grosso decurrẽte ab epate ad membra auferamus sanguinem de basilica manus dextre vel de vena que est inter pollicem ꝛ indicem. Alij p̄cipiũt de vena inter medium ꝛ auricularem ꝛ hi habuerunt intentionem magis ad euacuãdum. ¶ Quod si nõ competit flobotomia sed farmacia tu debes attẽdẽ canonem scdm positum supra de medicinis solutiuis in hoc capitulo. ꝛ eligere ↄuenientes p̄posito tuo: ꝛ de his habuisti exempla plura in p̄cedẽti canone: ꝛ habes in 4° tractatu. supra. ꝛ tu ibi. Hec autem euacuatio per flobothomiã aut farmaciam maxime ꝛ p̄prie conuenit mã existente in ↄcauo epatis. Q. si fuerit opilatio in gibbo administra diuretica. Unde Auicẽ. Cum opilatio est in latere concauo administra ea que vẽtrem soluãt: ꝛ si est in latere gibboso administra ea que sunt diuretica. Et subdit. ꝛ melius est vt p̄mittas eis illa que incidunt ꝛ aperiunt ꝛ abstergunt. ꝛ tu nota. Et summatim dixerunt quidam q medicina opilationis epatis dꝫ esse abstersiua virtutis apritiua ac lenitiua. Et recolligẽdo has duas intẽtiones in mã opilante viscosa da p̄us incidẽtia. in mã adusta da infrigidãtia deopilatiua ꝛc̃. deinde solutiua p̄posito deseruientia.

¶ Cõpleat quartus cu ↄfortãtibus intus ꝛ extra calidis aut fri. vt ipsa exigit dispõ. Nã tu ex datis supra cõpone s'm canones. nã ex datis fac empl'm: embrocas: confectiones: vnctiones: siru. decoctiones. electuaria: pillulas. trociscos et hõ: que epar hẽant ↄfortare: vt. Rx. spice. ʒ. i. absinthij. ʒ. ß. puluerizent ꝛ ↄficiantur cum melle. fac si vis elec. aut trociscos. nã hoc medicamẽ serapio mirabilit' extollit. inquit ibi. Spice inest vtus fortis in hõ egritudinibus: imo possibile est vt curet cu ea epar: qd infrigidatu est ꝛ induratu: ꝛ nõ est nocumentu trociscorum dictorum in hoc paruu dyacurcuma dyalacca descriptiõe Mes. ꝛ p̄cipue in causa frida sunt iuuatiua valde. Itẽ recurre supra de debilitate epatis.

¶ Et ex dictis pꝫ quinti cõplemẽtum. nã quando mã est in cõcauo da solutiua. Et talia in h' casu sunt ↄuenientiora in forma aliqualiter dura. Et est forma electuarij pillularuz ꝛ hõ. Quando vero in gibbo da p̄uocantia: ꝛ talia sunt ↄuenientia sub forma liquida ꝛ subtili p̄pter angustiam viarum in parte gibbosa. ¶ Et hic nota q cum dantur talia apertiua: vt citius fiat trãsitus eorum ad vias vrinales: debemꝰ cõmiscere aliqd de semine raphani: aut radicis eius. nã prohibet trãsitum velocẽ eorum ↄuertendo se ad os stomaci. Et est canon Auicen. in hoc p̄mo capitulo.

¶ Sextus succurrit accidentibus euenire cõsuetis: vt sunt Idropis: Fluxus epaticus: Icteritia: Arefactio ꝛ hõ. quorum cura suis perscrutetur capitulis.

Cura itaqꝫ attenuatorie cã existente interiori: vt quia apostema ꝛ hõ est cura a pãte. ¶ Q. si fuerit exterior hos duos canones serua. Primꝰ remoueat cã ꝛ intro ducant apritiua tẽperate caliditatis ꝛ humiditatis ↄtemperãtia malã ↄplexionem impressam. ꝛ hec remotio fiat cuz simplicibꝰ ꝛ cõpositis dictis. Et ex laudatis est seruz caprinum cu decoctione absinthij ꝛ eupatorij: ꝛ maxime in frigida causa. Itẽ aqua ciceru. Itẽ cuscute: decoctio radicuz seminu cum floribꝰ boraginis: buglosse lupulorum ꝛ hõ.

Cura in carnosa seruent ꝛ bothorosa hi canones. Resolutio p̄mo si ea cõpleri põt: q si non saniatio. Deinde eruptio. inqt sener. Quibus in vrinali via pustule nascũtur sanie facta ꝛ erupta solutio fit sicut ꝛ in p̄posito. ¶ Q. si ↄtingat ipsaz esse carnosaz ꝛ verucosaz incurabilis est: vt ait abohali. Tn tñ tenta cum extenuãtibus exiccãtibus subtiliantibꝰ ei exterminare que sunt apritiua de quibus

bus plura supra et elige fortia. Sz ꝯsidera q cū eis ponas aliqñ mollificatiua ne rē idures. vbi aūt opilō quecunqʒ fuerit fit ex cōitate alterius mēbri: q. s. ex retentione menstruoꝝ emorroydaꝝ fluxus alterius ꝯsueti. tunc flōmia prouoca vt supra. ¶ Q. si fuerit nālis qm̄ vene naturalr sunt anguste. tunc te ꝯuerte ad regimen: q da cibum subtilis substātie nō opilatiuū et in modica q̄ntitate: et partire eum in pluribus vicib⁹ in eodē die: vt vtus et etas ex postulant. Et in sūma sit regimē ei⁹ vt illius q hz epar paruum. de quo supra. ¶ Postremo scito q splen opilat ꝓpter humoꝝ grossitiē: renes ꝓpter stricturā meatuū. epar vero propter multitudinē humoꝝ et angustiā viaꝝ et spālr in parte supiori. Opilatio vero renum est diuturnior ꝓpter vie lōginquitatē. epatis vero periculosior ꝓpter mēbri nobilitatem. ¶ Item scito q epar opilat vt plm̄ ex flegmate. Secundo ex melā. Tertio ex sanguine: raro ex colera et nunq̄ ex humoribus calidis nisi cum eis cōmisceantur frigidi. Et hec pro nunc de isto sufficiant.

¶ De dolore epatis et eius inflatione. Rbica. vj.

Dolor epatis est ei⁹ tristis sensatio subito et mālr in partes pāniculi ipm cooperientis ipā mēris. Cu⁹ cā ſm plm̄ est mala ꝯplō cala. Et dī in ptes q per illum sentit. vt supra in pncipio capli. Et dī ſm plm̄ qm̄ frigida flegmatica raro faciunt accidere dolorē. Auic. Itē q fit qn̄qʒ ab apostemate calo. qn̄qʒ frido: sʒ raro: qn̄qʒ a vētositate extensiua: qn̄qʒ ab opilone qn̄qʒ ex motu cretico humoꝝ: qn̄qʒ ex debilitate ei⁹ et non tolerat illud quod ad ipsum venit de cibo.

Signa demōstratiua cuʒ dolor epatis fiat. aut a mala ꝯplone aut a ventositate excēdente ab opilatione: aut ab apostemate qd̄ est ſm plm̄ calm̄. et raro frigidum. Et hoꝝ signa posita sunt aut infra statim suis rubricis ponentur. hinc de illis faciliter pertransco.

¶ Signa si fit ex motu cretico humoꝝ cognoscatur: q fit subitus: et apparet per secessum si sit in concauo. Et p vrinam si sit in gibbo.

¶ Signa si fuerit ex debilitate iā posita sunt. naʒ in eo casu nō tolerat illud qd̄ ad ipm venit ex cibo immo eo leditur propterea q abhorret eum.

¶ Signa demōstratiua vētositat em̄ in epate sunt: tensio in ypocundrio dextro que minuitur et cōmouetur hora digestionis cibi. Et sedatur per cōpressionem fortē factam cuʒ manibus super ipsum rugitus in ilijs ex parte dextra. Et non est cum eo fe. Unde Auic. Et dolor vehemens valde nō fit nisi ex apāte calido aut ex vētositate. Quapropter quādo nō est feb. et dolor est vehemens: tūc cā est ventositas: et ideo cum fe. superuenit solum eū: habuisti supra de inflāmatione stomaci: et ibi recurras qm̄ multū tibi ꝯferunt etiam ex pte signoꝝ causaꝝ et cure. Nam inuenies confectiones electuaria et hm̄ tuo conferentia ꝓposito. Et tu ex datis in principio capituli compone.

Pronostica cū dolor epatis est cū feb. et est vehemēs valde suspica q ex epate fit. Ypo. in capsa eburnea: qn̄ accidit dolor epatis cum pruritu vehementi caua dextrā et posteriori parte epatis et pollici pedis et apparet bothor in vallo similis fabe: moritur eger in quinto ante ortuʒ solis. Auic. Et illi cui accidit hoc accidit difficultas vrine ꝓpter opilonem et distillatione: qm̄ est in lacerto. Dico ḡ cā ei⁹ est: qm̄ est aquositas maligna que expellit in vrina penetrās aliquo modoꝝ penetrationis in extremitates: et facit accidere caliditatē eius et haurit calas ipsius pruritum vehementem.

Cura de mala autem cōplexione eius doloris curatiua dicatur inter antura q ipsa est aut cuʒ materia aut absqʒ. ¶ Si cuʒ materia oportet attendere hos canones. Ordinatio diete. Digestio eius māe. Qualitatis impse remotio. Q. si fuerit per cōitatē ab alio membro addatur quintus canō mēbri cōicantis rectificatio. Ultimus accidentiū correctio. Cū qbus vero hi cōa pficiant iam apertum est ex pdictis simplicib⁹ et cōpositis supra epar confortantib⁹ et eius malā discrasiā remouentib⁹. Tu tñ sis semper memor vt supra de cōseruāda epatis nālis cōplexione. Que aūt māim talē digerāt aut euacuent iam plures positum fuit. Itē et in pcedēti rubrica memorare aliter opandū cū mā fuerit in gibbo et aliter cū fuerit in concauo. pmuʒ requirit apitiua. Itē nota q eius dolor vehemens valde nō fit nisi ab cpe vel vētositate. Q. si fuerit absqʒ fe. est a vētositate. Aui. Et vt tibi cōplaceā magis hic memorabo aliq̄ in dolore ei⁹ cōmēdata valēt sūme trocisci de reubarbaro marie vbi fuerit opilō. itē dyacurcuma in eodē casu hfit et scia cala apitiua i cā fri. et in vētositate. i cala scia fri. maiora et minora: spica eupatorij et ei⁹ siru. i cā frida emplm̄ de melliloto pur vbi fuerit duritics et suspitio de cā fri. non vltra me extēdo: qm̄ plenū de opportunis hoc loco te feci.

Inflatio epatis est tumor aeris in eo ꝓpi reclusionem vētoꝝ inspissatoꝝ aut vētositatis inspissate sub pāniculis eius retētoꝝ. Cuius retētionis causa est: aut ipsoꝝ multitudo: aut meatuū opilatio. hoꝝ. n. vapoꝝ aut vētositatū gñatiua cā est: aut debilitas vtutis digestiue eius: aut aptitudo māe cibal. e trāseundi in vaporem et vētum: aut ipsius humoris ꝓpetas. ¶ In cuius cura ante positionē canonū opʒ locū cui et hec cōicatur inflatio ꝯsiderare. naʒ qn̄qʒ cōicat intestinis: qn̄qʒ dyafragmati: aut qn̄qʒ pectori: aut dorso. Et ſm aliā et aliā cōicationē opʒ alia et alia adhibē: vt statim exēplificabo. ¶ Hunc tñ canonē gñalē pus ausculta q cura hui⁹ dispōnis proxima est cure opilonis: qm̄ sīlr cū calefactiuis: subtiliatiuis: resolutiuis: vt in illa pcedē opʒ. Itē attende si est in gibbo q tunc opare cum diureticis: si in sinu cū clisteribus et resolutiuis: vt sup. Ordineturqʒ dieta: vt ibi. et deuitet aquā frigidam purā. bibat vinum purū in ieiunio. Auic. z. si dolor extēdit ad intestina: solue vētrem. deinde vtere resolutiuis. q si ad pect⁹ vel dorsum ascenderit pus administra diuretica. deinde resolutiua: qm̄ signum est in pte gibbosa. Hūc tñ canonē intellige. si p applicationē euaporatiuorum dolor hos mot⁹ fecerit: aut si ēt ex se sine applicatione alicuius rei hoc ꝯtigerit. Tertio administrent euaporatiua: aut fomētationes ex reb⁹ appropriatis. de qbus supra satis: aut sacculos ex eisdem: aut emplastra ex mastice: spicanardi: bdellio: cuʒ oleo de spica et hm̄. vt supra. Nota tñ q si humor est in cā inflationis ante applicationē remedioꝝ q euaporatiuoꝝ: māꝫ ex qua opinat ipsam vētositatem fieri euacua. Itē cū cautela hec calida epati approximabis nam faciliter in inflāmationem laberetur.

¶ De apostematibus epatis vlceribus et scissuris eius a casu et percussione. Rbica. vij.

Apostema epatis est tumor eius pter nām p se incipiens in partib⁹ eius ſm plimum: q in gibbo aut concauo: et raro in velaminibus venis et pāniculo et rarissime in tota eius substātia ꝯtigēs. Cuius cā mālis: aut est sanguis: aut flegma: aut colera: aut melā: aut vētositas collocando vētositatem sub cā materiali largo modo de causa māli. et tu considera. aut chilus in eo retentus: et putrefactus: quāuis sit rarissime ꝯtingēs. ¶ Et dicit per se: quoniam cum apostema ad aliam sequtur egritudinē: et non est per se incipiens: a medicis dicitur exitura. Cōsimiliter cuʒ aliqua egritudo in apa terminat illud ꝓprie exitura appellatur. ¶ Et dicitur raro. qm̄ talia sunt mēbra neruosa non apta recipere materiam multam ex qua apostema fiat. ¶ Dicitur rarissime quoniam

tale rarissime apparet: ꝛ cum accidit interficit. ℂ Dicitur
cuius causa malis ad aliam causaꝝ agentium: ꝛ qui eis
annectunt: vt sunt excessiua caliditas eius ꝛ precipue in fe
bribus adurentibus perseuerans. ℂ Et dicit precipue: qm̄ ꝛ
sine feb. idem accidere potest: vt patet. Similr frigiditas
digestionem eius phibens et expulsionē. vnde non pōt di
gerere neqꝫ supfluum euacuare. q remanens tādem apo-
stema in eo facit. Itē sic aggregati penetrant in partes ei⁹
apostema causantes siue sunt flegmatici siue colerici. Vñ
ꝛ colere multitudo est cā opilonis vt supra de opilone epa
tis ꝛ tādem causa apatis calidi. Vñ breuiter cā vtplm est
eius opilatio phibens nutrimētum p subam eius diffun-
di ꝛ supfluitates ex eo expelli ꝛ pprias ꝛ illas quas ↄsue-
uit qñqꝫ ab aliis mēbris recipere. ℂ Ex qb⁹ potest patere
causa quare aliqñ in egritudinibus apparent egestiones
multe dato q infirmi parum comedāt. nāqꝫ epar recipiēs
has supfluitates ab aliis mēbris qñqꝫ mittit ad stōm cum
quo colligātiam hꝫ: ꝛ per illam viam ad intestina. Itēꝫ qꝛ
cibus ad epar penetrare non potest: et tunc multiplicant
ꝛ minorat vrina. ℂ Item facit ad apostema epatis fortis
attractio: cū attrahat plusqꝫ oporteat. ℂ Item adiuuat
ad hoc multū vsus cibarioꝝ grossoꝝ ꝛ difficilis digōnis
ꝛ caliditatis multe: de qbus supra 3° tractatu. ℂ Itē vsus
aquaꝝ grossaꝝ. ℂ Item aer grossos ꝛ omnia talia que
ad opilationē preparant: de quibus in rubrica de opilatio
ne. ℂ Item pcussio aut casus sup ipsum factus. Naꝫ hu-
mores ex his in eo colligunt: putrefiunt ꝛ apostema cau-
sant: aut sanguineuꝫ si humor fluxus fuerit sanguineus:
aut herisipillant dum fuerit colericus: aut durū si fuerit
melācolicus: aut molle si fuerit flegma. ℂ Qñqꝫ accidit
apostema epatis cōitate stomaci: vt cum corrūpitur in eo
digestio. Silr cōitate alioꝝ membroꝝ vt viscerum intesti
noꝝ aut splenis. Nam cū hec mēbra non attrahūt qd de
bent sunt cā aggregationis humoꝝ supfluoꝝ in ipso cor-
pore p modum dictum generat apostema. ℂ Et scito q
apostema qd accidit in velaminibus eius vtplm est vento
sum: aut aquosuꝫ genitū ex vaporibus p viam indigestio
nis multiplicatis: ꝛ puenitis ad velamen frigiditate vela-
minis in aquam ↄuersis. Quēadmoduꝫ accidit de vapo
ribus in mām catarralē frigiditate cerebri ꝛ suoꝝ velami
num ↄuersis. ℂ Quod aūt in substātia eius reperitur vt
plm est sanguineū aut colericū: ꝛ raro flegmaticum: aut
melicum. ℂ Scito etiam q apatum epatis quoddaꝫ fit
in gibbo. Quoddā in simo. Quoddā in lacerto qui est su
pra epar. Et qddam in venis meseraicis. Quoddā in to-
to. Et hoꝝ quoddā est vētosum. Quoddā humorosum
sanguineū colericū flegmaticū vel melicum. Et hoꝝ qd-
dam terminat insensibilr. qddam p saniē: quoddā in du-
ritiem ꝛ sclirosum terminat. de qbus signa ponentur.

Signa demōstratiua ꝛ cōia sunt dolor ꝛ grauitas in
separabilis in ypocūdrio dextro cum extensio
ne vsqꝫ ad furculā: ꝛ attractio furcule ad inferiora ppter
attractionē suspēsorioꝝ ad inferius febris ↄtinua malitia
decubitus sup latus dextrū: ꝛ potissime quādo apostema
est calm ꝛ in gibbo. Item ꝛ male decubiunt sup latus sini-
strū decubiunt ergo supine qꝛ super dorsum: ꝛ adhuc ma-
le. ℂ Qꝫ si apostema fuerit magnū cōicatur pectori ꝛ acci
dit tussis sicca. Itē vomitus singultus. Itē alteratio colo-
ris faciei ꝛ forme qꝛ inflāmatur: ꝛ calor tendit ad citrini
vel palidū ꝛ vrina in colorē karopos vergens spissa obū-
brata in supficie ↄstricta manifeste lucens supius cum spu
ma citrina vel alba vel rubea. egestio chilosa virulenta.
ℂ Signa demrātiua loci apatis sunt qñ si fuerit in vela-
minie: tunc erit grauedo cū dolore acuto humerit: ꝛ pprie
apud cōpressionē tactus. Febris premittit ꝛ maxime si fue
rit colericū. Et pulsus quasi serrinus: qm̄ arterie sunt dif-

fuse in panniculo eius. Et cū fuerit ventosuꝫ: siue aquosum
tolerat absqꝫ ipedimēto multo nisi fuerit magnū valde.
ℂ Qꝫ si fuerit in gibbo eius facile est cognoscē ipm. Sere
pio. pcipue si fuerit magnū: ꝛ laceri repleti. Nam in ypo-
cūdrio dextro appet durities ꝛ tumor. Et hic aduerte qm̄
in hoc cōicat apostema lacertoꝝ ventris. Sed signum di
stinctiuū est: qm̄ tumor apostematis epatis ē figure rotun
de lunaris vel semicircularis. Sed lacertoꝝ tumor est ob
longus. vel quadrangulus pcedens fm situm lacertoꝝ
ad modū caude muris maxime quādo est in longitudina
libus. Qꝫ si fuerit in trāsuersalibus pur apparet oblōgus
in modū crucis. Itē ex alio differūt qꝛ cū videtur mirach
declinare ad teneritatē: tunc nō ē apostema lacertorū: sed
epis. Et ē apostema gibbi cū tussi sicca ex cōstrictiōe anhe
litus: ꝛ pprie cū fortiter anhelare vult cōitate ad dyafrag
ma ꝛ pulmonem. Et minorat in gibbo singultus: sed aug
mentatur in concauo. ℂ Si vero fuerit in simo eius tunc
non sentitur durities neqꝫ tumor in dextro ypocūdrio: ni
si eēt valde magnū ꝛ grauitas eius minor: ꝛ dolor ei⁹ ma
ior propter compressionem: ꝛ licet in hoc cōicet apostema
ti meseraicarū est minor: ꝛ est cum tensione magna ꝛ pro-
funda versus stomacuꝫ ꝛ ventrem. Egestio est chilosa pp
opilationē ꝛ debilitatē caꝝ. ꝛ subtilis ppter debilitatem
stomachi in digestione. Et sigdē erit fe. minor ꝛ lenior qꝫ
in eo qd est in epate. In apate vo epatis est ecōtra. Item ex
subsequentibus. Nā si post aliquos dies egrediatur aliqd
spumosum: qd sit ad rubedinem ꝛ citrinitatē declināns erit
ab epate. in apostemate autē cōprehendente totuꝫ oia hec
signa concurrunt simul.
ℂ Signa vētosi: qꝛ vt supra alterat facies: ꝛ color: ꝛ in for-
ma ppter debilitatē epatis. Itē cū eo nō est fe. Item appli-
catione calidoꝝ iuuat statim. Itē quiescit aliqñ ita vt do-
lor multū remittat: sꝫ in pn⁹ dolor est vehemens ꝛ extensi-
uus: ꝛ ambulatiuus: ꝛ cōpressione man⁹ facta vt iuuari.
ℂ Signa sanguinei sunt vrina spissa: pulsus magnus: lat⁹
mollis: color faciei rubeus fuscedini mixt⁹: vene plene do-
lor sub costis aggrauatiuus cū pulsatione a motu habitu
do carnosa sanguinea regimē pteritū sāguinis multiplica
tiuū: fe. inseparabilis: dulcedo saliue: lingue nigredo: sitis
nō vehemēs: tussis nō multū sicca: singultus si apa fuerit
magnū. Vñ Avi. Quapp nō accidit singult⁹: nisi cū apa
fuerit magnū cōprimēs os stōi que signa addas cū oibus
dictis: ꝛ pariformiter cū signis dicēdis statim de eo.
ℂ Signa colerici: vrina rubea: acuta cū aliqli spissitudine:
pulsus velox: durus: diuersus: febris acuta: ꝛ maxime qñ
est in carnositate: sitis vehemēs: amaritudo oris: color fa
ciei citrinus: ꝛ totius corporis: ꝛ minorat appetit⁹: ꝛ accidūt
singultus: nausea vomitus. colericus in primis: deinde vt
flos eris. postea nigrū. Et accidit frigus extremitatum: ni
gredo lingue: sincopis: ꝛ ppe cū est in ↄcauitate ꝛ malitia
anhelit⁹: ꝛ dolor extēsus ad dorsum ꝛ ad furculā: ꝛ mor
dicatio: ꝛ proprie cū est i gibbositate. Et hic adde reliqua
signa cōmunia de apostemate epatis. dicta supra.
ℂ Signa flegmatici sunt febris insepabilis: lēta: occulta: ꝛ
defectio appetit⁹ cū nausea: ꝛ singultus si magnū ē absqꝫ
si. i: vrina citrina: palida: spissa: pulsus puus mollis tussis
aliqñ color toti⁹ albus: vel liuidus: habitudo mollis: pin-
guis: tumor sensibilis cum duritie: grauitate: dolore ꝛ reli
quis signis cōmunibus de eo positis.
ℂ Signa melācolici corruptio coloris totius ꝛ faciei tēdē
tis ad palliditatē: vel citrinitatē cū duritie in loco notabi-
li qbusqꝫ ē vehemētia fe. ꝛ ē tussis absqꝫ nausea ꝛ vomitu
cū vrina glauca subtili pulsu paruper duro stricto. Consi
derēturqꝫ reliqua melācolicū denotātia: vt etas: cōplexio:
habitudo: regimē pteritū ꝛ hꝫ. ℂ Scito q nausea abomi
natio desiderij ablatio ꝛ hꝫ. cōsueuerunt venire in aposte-

mate epatis quãdo ipm est magnũ ⁊ pprie calm. ℭ Et h aduerte q̄ apostema hoc cõicat cũ pleuresi in multis accidentib⁹. Sȝ differt ab eo q̄ñ in pleuresi febris est acutior dolor acutius lateris maior anhelitus maior est cũ pleuresi semp tussis sicca pmo. deinde humida cum maturat: ⁊ est pulsus in ea vt supra de ea in apostemate epis post tussim siccã nõ sequitur hum da: ⁊ dolor est sub costis: ⁊ dolor alteratur: ⁊ pulsus non fit serratus valde.

ℭ Signa quando apostema venit ad saluationẽ: q̄ñ accidẽtia pmo emergunt: deinde facta sanie remittunt: ⁊ cum rupitur accidit opilatio ⁊ exitus puris: ⁊ saniei p egestionẽ si fuerit in simo: vel per vrinam si fuerit in gibbo: ⁊ cũ fuerit alba. ⁊ sequitur alleuiatio bona est si vo cenosa ⁊ sit fetens: ⁊ sequitur debilitas mala est: aliquando autem per vomitum sanies ipsa emittitur.

ℭ Signa resolõnis q2 de die in diẽ alleuiat infirmus ⁊ corpus redit ad dispõnẽ suã in colore appetitu: ⁊ reliquis bonis dispositionibus febris remittitur. Itẽ etiam duricies ⁊ grauitas ⁊ dolor ⁊ hƀ ⁊ reliqua accidentia.

ℭ Signa indurati q2 sentitur manifeste duritio: ⁊ corrũpitur color: ⁊ appetitus minoratur: ⁊ difficultas anhelit⁹ ⁊ grauitas absq̄ febre cõicat in apostemate duro.

Pronostica cũ apã ti epatis sociatur fluxus vẽtris mortale. Auicẽ. ℭ Quando apã epatis calm pmutat ad splenẽ bonũ: sed q̄ñ pmutat ad epar malũ. ℭ Omne apostema creticuȝ si est in latere gibboso epatis est eius crisis cum sudore aut puocatione aut fluxu sanguinis: ⁊ si est in latere concauo facit crisim cũ sudore p vomituȝ aut secessuȝ. ℭ Quidã sunt qui ex hac egritudine cito moriunt ppter resolõnem nãe. Serapio. Et hi sunt habentes apã calm: qdam qui tpe longiori viuunt: vt patiẽtes apostema frigidũ. ℭ Apostema epatis aut interficit: aut terminat in exiturã alicuius mẽbri: aut resoluitur: aut sanat: aut induratur. ℭ Omne apostema epatis calm vel frigiduȝ faciens opilationẽ est cã generationis aquosi sanguinis ⁊ tãdeȝ idropisis. vt infra de idrope. ℭ Apostema quod est i gibbo peius est q̄ȝ qd in sima. ℭ Apostema durũ epatis nisi velociter medicetur pessimum est: q̄ñ infra diem. xiiij. causat idropisim. ℭ Et certe omne apã eius nisi succurrat in idropẽ terminat.

Cura canones: ⁊ q̄ñ omne apostema epatis qdcunq̄ fuerit: aut ex quacunq̄ cã ducat ad apã calm: aut frigidũ vel ventosuȝ hic ponã pmo curationẽ apostematis calidi. Scdo frigidi. Tertio vẽtosi. ℭ Et antequã te intromittas in cura eius scire sit calm aut frigidũ pmo considera nunqd sit curabile aut nõ. Q2 si fuerit icurabile ne nomẽ mali medici subeas ei⁹ curaȝ oĩno postponas: aut ita prudenter agas cũ amicis ifirmi: ⁊ aliqs ciuibus q2 sciant te sic intromittere ob ifirmi cõsolationem: ⁊ in angustiis ciuitatis pdica eius cure ipossitates. Q2 ex signis hoc significantibus est perduratio longa duritiei ⁊ lapideitatis ipsius. Serapio. Un̄ Auic. de cura apostematuȝ duroȝ. Non euadit aliquis ex apostemate duro quiescẽte confirmato. ⁊ illi qui sanantur sunt qui curãtur in initio sui. Et alibi quãdo apostema fit cancer minoratur spes in eo. Et Galienus ad Glauconẽ. duȝ apostemata in epate inueterata fuerint nunq̄ȝ curari poterunt: neq̄ ego curaui: neq̄ alios vidi facere omnis hƀ patiens futurus est idropicus: esto itaq̄ circa hec sollicitus. ℭ Nã in cura apostematis eius maior est adhibenda diligentia q̄ȝ in aliqua eius egritudine. pmo q2 in apostemate sũt oĩa genera morboȝ: ⁊ sic periculosior omni alia eius egritudine simplici. ℭ Scdo pp̄ter multa accñtia periculosa vt sunt febris continua dolor ⁊ hƀ. vt supra. ℭ Tertio quia eius operatio significata est necessaria toti corpori que magis ex apostemate ledit q̄ȝ ex aliqua alia egritudine eius. ℭ Quarto quia mẽbrum notabile egregium virtutis nutritiue pncipium: sm medicos: q̄re virtus ex ipso apostemate magis leditur.

ℭ Postq̄ȝ autẽ visum est q2 apostema est curabile attende hos canones generales.

ℭ Primo q2 apostema epatis habet quattuor tpa quẽadmodum apostema alioȝ membroȝ: in qbus oportet medicuȝ diuersa administrare. Nam que in pncipio competunt nõ competunt in declinatione: ⁊ econtra: ita de aliis pariformiter dicendum.

ℭ Secundo q2 ⁊ licet in pncipio apostematum ⁊ saltem calidoȝ competãt repercussiua ex canone generali: tñ repercussiua exhibita in pncipio apostematis epatis debet esse aliter associata q̄ȝ repercussiua in aliis apostematibus administrata. debent etenȝ cũ subtiliatiuis ⁊ apertiuis ⁊ resolutiuis cõmisceri. vnde Auicẽ. de cura calidi apostematis epatis inquit. O q̄ȝ velociter accidet duricies huic membro ⁊ propter hoc oportet vt sint permixta cum resolutiuis: ⁊ infra. quapropter oportet vt incipias a regimine resolutionis mãe in hac egritudine pluſq̄ȝ sit via ⁊ inceptio etiam aliis apãtibus timendo lapideitatẽ ⁊ duriciẽ. Sed hunc canonẽ corrige ex notatis de cura colerici.

ℭ Tertio q2 superflue stiptica non debẽt administrari. Un̄ Auic. ⁊ epithimatũ quidem frigidoruȝ administratio superflua quãdoq̄ pducit ad duritiem. An aũt eis magis stiptica cõpetant q̄ȝ stomaco dicetur in dubiis.

ℭ Quarto resolutiua pura nõ debẽt administrari: sed debent cũ eis stiptica vĩutem ⁊ mẽbri cõfortantia cõmisceri. ne icidamus in errorẽ talis medici q cũ resolutiuis sic processit in apãte epatis nephy: qd eũ ad mortẽ perduxit. vt Gal. i. ter apẽtice. i2. cap. Et nota de resolutiuis: q̄ñ non debẽt esse fortia neq̄ mordicatiua ne addãt in apã. vnde Auic. q̄ñ administrans resolõnem non administres eam ex genere eoȝ. vnde mordicant ⁊ cõmouent apostema.

ℭ Quinto debes attẽdere latus apostematis: q̄ñ si fuerit in gibbo oportet pcedere cũ apertiuis: ⁊ vrinã puocantibus ⁊ abstinere a solutiuis vẽtris. ⁊ cõuerso si fuerit in concauitate. vñ Auicẽ. euacua ergo ex apostemate: qd est i cõcauitate ex latere solutionis vẽtris: ⁊ illud qd est in gibbositate ex latere puocationis.

ℭ Sexto q2 in apostemate epatis sollicitet eger ad beneficiũ vẽtris ⁊ nõ superflue. vnde Auicẽ. ⁊ caue ne dimittas naturã remanere strictã. in hoc. n. est nocumẽtum magnum ⁊ nõ dimittas eã esse solutã superflue ne cadat virtus: imo tibi incũt vt soluas constrictaȝ cum equalitate: ⁊ constringas solutam cum equalitate.

ℭ Septimo: q2 vt sup̄ dictũ est in pncipio capituli q2 epar est mẽbrũ valde passibile inter cetera: ⁊ sicut velociter cõuertit in lapideitatẽ: ita velociter recipit resolutionem.

ℭ Octauo: q2 aq̄ ordei nõ cõpetit in apãte epatis pp ei⁹ dulcedinẽ: q̄ñ opilat. ⁊ cõsilit neq̄ mellicratũ: sed bene aqua simplex cocta: sed de his in dubio ⁊ pulchre.

ℭ Nono: q2 mordicatiua ⁊ stiptica sunt magis apta concauitati q̄ȝ gibbositati: ⁊ causa: q̄ñ occurrũt concauitate ⁊ sunt in pncipio fortia. sed anteq̄ȝ veniãt ad gibbositatẽ refrangunt: ⁊ de eoȝ vĩute remittit: ⁊ nõ sunt ita apta ledere: ad qd etiam facit: q̄ñ obuiet in gibbositate extremis confectiõis fumus extremi eius.

In cura itaq̄ calidi sanguinei hi obseruent canones.

ℭ Primus cũ egrotãti occurris imediate fac flõmã: ⁊ hoc in pncipio ex basilica si potes. si non: ex nigra: si nõ: ex cephalica. Auic. Lȝ cuidã placuerit de saphena eiusdẽ lateris de quo in dubiis. ⁊ extrahe sanguinis q̄ntitatẽ magnaȝ: ⁊ hoc nisi fuerit indicatio fortis ad contrarium sumpta: aut ab etate: aut tenore vĩutis: aut ex aliqua tali causa. Nã illis conferentib⁹ nõ dubites q2 si tantũ vt optas in vnica vice extrahere poteris nõ eam partire debes. vñ Auic. flõma

ergo in p̄mis ꝛ nō bestes. in hoc casu nō ē ꝓhibitio fortis
ꝛ extrahe sanguinē abūdātē. Vñ Alexāder. qui negligūt
facere flobotomiam in passione epatis cuius sanguis abū
dat magnū īducūt periculū. necesse est eni putrescente mā
aut vulnus faciat aut in sclirosiz insanabilē conuertatur
Et in hoc casu laudauerunt multi flōmiā vsqꝫ ad sincopi
iuxta illud sentē. 1°. affo. p̄me particule. ꝛ vbi oꝫ vsqꝫ ad ō
fectionē ducere. Sup quo v̄bo Gal. in cōmēto inqt. In do
lore ḡ maximo nulla medicina est hac defectione pfectior
Sis tñ attentus ꝙ mā existe in fluxu oꝫ fieri in pte opposi
ta. si v̄o non: ex eadē. ¶ Et nota ꝙ flōmia in apate epatis.
pluries ꝛ magis ꝯpetit q̄ꝫ in alio apate ꝛ spāliter qñ fuerit
ex sanguine. Nā cū mā īducet de sui euōne q̄ nō nisi flobo-
tomia apte ꝯpleri pōt: hinc cū ēt nō videaẜ virtutē posse su
stinere tantaꝫ euōnē in vna vice necio oportebit replicare.
¶ Q; si flōmiā fieri nō possit qꝛ etas aut aliqđ aliud impe
dimentū obstaret fac ei ꝓportiōnabile: vt quia prouoca
emorroydas. de quarū ꝓuocatione habeẜ infra suo loco
aut fluxū sanguinis nariū. de quo supra. 5°. ca°. aut aliqđ
tale vt ventosas cū scarificatione sub ipocūdrijs. hic autē
canon sic positus est in primis: ꝛ si ordinatio diete deberet
eū precedere vt cōphēdaẜ eius maxima necessitas ne cō-
tingat medicū in hoc fore negligentem.

¶ Aliud est ordinatio diete que oꝫ esse declinās ad frigidū
ꝛ humidū: dū tñ nō sit ex glutinosis viscosis opilatiuis vt
sunt dulcia precipue a quibus abstinere debent. vñ Auic.
ꝛ oꝫ vt deuitet dulcia inq̄ꝫtū pōt pastilina ꝛ hꝫ. ¶ Quid
sit de ptisana dicendum habetur in dubijs de aqua ordei.
vnde Serapio epar idiget cibis ꝛ potibus ꝛ medicinis ape-
ritiuis nō viscosis: sed subtilibus nō mordicatiuis: neqꝫ mor-
dicatiua stimulāt membrū apostematū: neqꝫ dulcia quia
opilant neqꝫ stipticis ꝛ ponticis. similr vt aqua granato-
rum. Que autē sunt in egritudine sanguinea cōuenientia
habes in tertio tractatu. ꝛ tu ibi.

¶ Facta aūt flobotomia ordinataqꝫ dieta tūc ꝓcede ad ap-
plicationē repcussiuoꝝ que nō debēt esse spoliata a stipti-
cis aromaticis ꝓpter nobilitatē mēbri ꝛ ab aperitiuis sub-
tiliatiuis resolutiuis. vt hic ante in canone 2°. Que autēꝫ
sunt frida repcussiua stiptica ꝛ aromatica habes supra de
cura male cōplōnis epatis cū mā. ꝛ tu ibi. q̄ aūt sint aperi-
tiua subtiliatiua ꝛc̄. ꝯuenientia habes de cura male ꝯple-
xiōis fridi epis ꝛ de debilitate: ꝛ tu ibi. ¶ Medicamētum
ad h̄ ē. ℞. sādal. ru. ʒ. ij. succi sēpuiue succi solatri. añ. ℥. iij.
aq̄ ro. ℥. iij. spice sqnāti. añ. ʒ. i. cāpi. ʒ. s. aceti paꝝ misce ꝛ in-
tīgaẜ pecia dupl cata ꝛ sic sup epar tpe calō frida applice-
tur: tpe v̄o frido tepida reitereẜ freq̄nter māe ꝛ sero añ ci-
bei ꝛ meridie: tu tñ canōes añ hos menti habe. ¶ Itē. ℞.
oleoꝝ ro. de spica violati. añ. ℥. ij. sandal. rub. ʒ. ij. aceti. ℥. i.
fac vt dcm̄ ē. ¶ Ad itra aūt applica vt ifra de cura colici.
¶ Transacto āt p̄ncipio qꝛ i augm̄to misceanẜ hec dcā ꝛ
ꝯsilia ꝛ vigoreẜ resolutia ꝛ stiptica ꝛ frida repcussiua de-
biliteẜ. ꝛ tu ꝯpone ex habitis in allegatis locis. ¶ In sta-
tu v̄o equenẜ: ita tñ ꝙ resolutia pur aliq̄lr vincāt pp appli
catione mēbri ꝙ ēt addaẜ qñ i declinatōe resolutia ōbēt
oio ꝛ potēter vicere q̄ tñ nō expolienẜ a stipticis ꝯfortanti
bus ne incidamus in errorē a tali medicina de quo supra.

¶ Et nota ꝙ in statu ꝯpetit flō' iteꝝ de basilica dex̄ de qua
q̄ñqꝫ euāatur mā ipsa tota. Q; si nō euāaẜ tūc cū respicienti-
bus sanguinē. vt ī 4°. tract. h̄ tñ totū scriptū est de q̄ttuor
tpib° ipsi° apatis vt ꝓcessus sit magis ꝯtinuato sermone.
Tñ añqꝫ sic ad hec tpa deueniaẜ. cadit tp̄s magnū i quo
qdē opꝫ medicuꝫ vti digestiuis alteratiuis ꝛ euātiuis. Ut
v̄bi grā in casu deẜ otīꝗ accetra: aut sirū. acetosus simplex.
aut vinū ḡnatoꝝ cū aq̄ endiuie: nenufaris: solatri: sempui
ue: acetose ꝛ hꝫ q̄ ꝯtinenẜ in trac. 4°. de digestiuis sangui-
nis ꝛ alteratiuis: ꝛ tu ibi. ¶ Euātia ēt habenẜ ibi vt sunt

tamarindi reubarbari: cassia: pruna ꝛ que ex his fiunt vt
diaprunis. Et stude iuxta canonē in soluēdo vētrē cū mo-
dis. vt dcm̄ est in canone ipso de his. ¶ Resolutiua autēꝫ
māe apatis si nō veniret ad sanitē: administratiue ꝛ extra
ꝛ que sint talia hēusti allegatis locis. Q; si deuenerit ad si-
nem qd agēdum diceẜ dum expediero colericū flegmati-
cum ꝛ melācolicum: ꝛ de sanguineo actum est.

Cura colici. ꝯsilr cū occurrentis fac flōmiā minorē mul-
to q̄ꝫ i sāguineo: ꝛ hec flōmia deuitat canonē ge-
neralē. Cauis ne egrū. 4° p̄mi. de flōmia ꝓpterea qꝛ rarissi-
mū est ꝙ colera illa non sit sanguini admixta ꝓpter nām
membri ipsius: ꝛ expedit p̄mo canone vt supra.

¶ Ordinetur dieta vnde debet declinare ad frigiduꝫ ꝛ hu-
midum: ꝛ magis q̄ꝫ in eo ꝙ est a sanguine. Item debēt vi-
tari inflammabilia ꝛ oua precipue nisi in casu magne de-
bilitatis quo non posset eger ex alio restaurari: sed sint al-
terata: qui autē hoc in casu conueniant require supra tra-
ctatu tertio.

¶ Item competunt frigida ꝛ stiptica in p̄ncipio vt vinum
granatoꝝ berberis agreste ꝛ hꝫ. que cuꝫ carne comedi de-
bent. Item sunt ꝛ potu conuenientes vnde aqua endiuie
cum vino granatoꝝ conueniret.

¶ Tertius est administratio repercussiuorūꝫ in p̄ncipio: ꝛ
hoc ad extra ꝛ ad intra.

¶ Et nota ꝙ si apostema fuerit in gibbo diuretica frigida
etiaꝫ nota sunt ꝯuenientia ꝛ epithimata: ꝛ ꝯsilr emplastra.
Si v̄o in concauo solutiua: lenitiua: frigida cuiusmodi ē
aqua fructuū: tamarindi: pruna: cassia ꝛ hꝫ. cū qb° etiam
dari pōt reubarbaꝝ: saltē eius isusionē succus ro. ꝛ hmōi.
Talia. n. solutiua nō debēt eē multū fortia ne agitēt māꝫ
ex cuius agitatione posset sequi timor pditionis egri. con-
ueniunt tñ apitiua ꝛ frigida si apā est in ꝯcauo: sꝫ non ita
directe. ex qbus habe duos canones q sunt digō ꝛ euātio.
ꝛ de his digestiuis ꝛ solutiuis habes 4° tractatu. ꝛ tu ibi.
Digestiones aūt iste ꝛ euātiones debēt iterari: ꝛ frequētar-
ri: ꝛ flōmia minorari. In apostemate v̄o econtra supple
sanguineo. Canon ꝙ statim a p̄ncipio in apostemate co-
lerico: cū sit qd valde acutū debemus euacuare p vētrem
aut p vrinā s̄m locuꝫ apatis. Iuxta illud Sentē. 4. apho.
medicare in valde acutis eadē die si expedit. differre enim
malū est: ꝛ oꝫ fieri euacuatio cum medicina satis alti gra-
dus ꝛ altioris q̄ꝫ in sanguineo. Itē qui coniunguntẜ eis de-
bēt eē altioris frigiditatis q̄ꝫ in sanguineo. ¶ An flobo-
thomia p̄cedere debeat farmaciaꝫ alibi diceẜ: sed credo ꝙ
flōmia debet p̄cedere. ¶ Canon ꝙ repercussio in hoc que
fit in p̄ncipio debet esse cum magis frigidis q̄ꝫ in sangui-
neo: ꝓpter qđ nota ꝙ p̄ncipiuꝫ est duplex. p̄ncipians ꝛ p̄n-
cipiatum siue pfectuꝫ. In p̄mo cōpetunt pura frigida. vñ
Auic. decet infrigidare repercussiua cū niue. In scđo com-
petunt mixta iuxta canonē 2m supra qui corruptiones ce-
pit ab hoc. Ita in sūma in causa calida frigida sint plura
calidis. In frigido v̄o econtra. imo vt infra. ¶ Canon ꝙ
incessanter soleat in p̄mo p̄ncipio frigida administrari do-
nec eger frigiditatē sentiat: ꝛ non dubites. nam hic non est
timor de lapideitate māe ꝓpter subtilitatē: sed bene est du-
bitādum de inflāmatione magis. ꝛ ideo audacter Auicē.
docebat cum niue infrigidare. ¶ Canon ꝙ fiat ꝓportio-
nabiliter in aliis temporibus: vt dictum est de temporib°:
in de sanguineo. ¶ Item nota ꝙ clisteria sunt conuenien-
tissima in his duobus casibus: sed debent esse leuia ꝛ leni-
tiua ne fiat agitatio fortis in materia: saluo ꝙ si esset in fi-
ne ꝛ aliquid duritiei remanserit consentiente virtute com-
petunt fortia. ꝛ tu considera.

Cura frigidi flegmatici. opꝫ attēdē intētiones ꝯsimi-
les his que de cura colerici dicta sunt: quia sali-
cet proportionabiliter suo modo. nam in p̄ncipio oportet

faciēt flōmiā diuersitaš. dico diuersitaš qm̄ rōne mãe non cōpetit euacuatiua. sed bm̄ rōne fluxus ei⁹. Nam oē apostema vbicūq3 fit semp̄ fit ex cursu materie per venas ad locum apostemosum flōmia nāq3 oēm māmin venis cōtentam. ⁊ per venas currentē equaliter minuit ⁊ proportionabiliter. vt Galienus scōo regiminis acutoꝝ sup̄ illo verbo. si dolor per calefactoꝝ alleuiatus nō sint ⁊ ad furculas ascendit. flōmia nāq3 non sic verenda est vt farmacia. vt Gal. in eodem. Et si adducit in cōtrariū Canon quarta primi. caue ne egrum. Rñde de euacuatiua mãe.

¶ Ordinet q3 dieta declināis ad cali3 ⁊ siccu3 ⁊ moderate ⁊ fit ex reb⁹ subtiliatiuis ⁊ opilatiuis ⁊ hꝫ. Nā dieta hec ē ꝓportionabil' diete q̄ ē ꝯueniēs in opilōne epis. de qua. s̄.

Tertius est admistratio repcussiuoꝝ. Circa quem canonē nota q̄ in pñcipio pñcipiāte de q̄ in p̄cedētib⁹. q3. s. nōdū ꝯprehēdit neq3 credit q̄ aliqd de mā fluxerit ad locū debem⁹ vti repcussiuis frigidis mixtis cum aliqbus calidis. vt. s̄. in canōe. ⁊ h̄ vt mēbrū iuuet ⁊ cō'ortet ne recipiat mām q̄ credit ad eū locū posse puenire. ¶ Si aūt iam tale trāsiuit pn̄^m ⁊ aliqd de mā fluxerit. tunc iuxta doctrinā Auic. nō ꝯpetūt frigida repercussiua s3 calia stipticis mixta subtiliatiuis aperitiuis abstersiuis. de quib⁹ dabit exēplū. ¶ Et hic canon declarat ex trib⁹. ex nā mãe peccātis. ex nā membri ad alia q̄dam membra comparati. Tertio ex nā ipi⁹ loci. ¶ Ex parte mãe qm̄ cū sic frigida flegmatica nō ē apta repelli pp viscositatem ⁊ adherētiā sui. Nā ⁊ frigidis magis ꝯstringet ⁊ adherebit mēbro. ¶ Ex pte mēbri qm̄ mā ab eo nō sic p expressionē ei⁹ est apta exp̄mi sic cerebrū ⁊ caro q̄ sunt membra mollia. ¶ Ex pte loci vel situs. nā si cōsideram⁹ epar positū sub mēbro carnoso. cerebrū aūt iter ossa recludit. vñ. q3 epar nō hꝫ tm̄ defensaculū ꝓueniunt cit⁹ frida cū sua. ỽtute ad epar q̄3 ad cerebrū qd̄ ab osse multū defenditur. Propter qd̄ ꝯcludēdū vt prius q̄ in pn̄° cōpetūt subtiliatiua. vñ Auic. Et op3 vt sit ỽtus in eo stiptica ꝯfortās ⁊ aromatica. vbi grā. sicut esset spica. costus. nux muscata. calamētū. calam⁹ aromatic⁹. semina calia. polii. siseleos ⁊ hꝫ. Itē absinthii. ¶ Itē. R. absinthij puluerizati. cyperi gallaꝝ cypi. capparoꝝ sqnāti. masticis myrre. ana. cū farina seminis lini fac emplm̄ addito modico aceti. ⁊ vino inq̄3tum cōuenit vel fac pulueres bullire in aq̄ prius quasi vsq3 ad spissitudinē ⁊ cū illa adiecto vino fac emplm̄. nam in isto op3 te moderare ex fe. ⁊ aliis iuuātib⁹. ¶ Itē aliq succum absinthij in eo lanā fucidā īfusā ⁊ tepefactā epi ꝓ repcussiuo applicāt. ¶ S3 nota q̄ repcussiua nō debēt ꝯtinuari q3 timet de lapiditate mãe repētia pp ipsi⁹ mãe habilitatē. Cōsilr itelligēdū ē ō melico. ¶ Canon q̄ o3 multū sollicitare in curādo subito tale apostema qm̄ facilr cōfirmatur qui canon etiā satis intellectus est supra.

¶ Facta autem repercussione sollicitet euacuatio frequens nunc cum farmaco approꝑriato lenito ⁊ leui nunc cu3 clisteribus etiam non multum fortibus: nunc cum suppositorijs: nunc cū diureticis: ⁊ maxime quando materia fit in gibbositate. Item sollicitare ad digestionem materie ⁊ ecōuerso ad paulatinā ⁊ frequentatam euacuationem pur cū lenitiuis mollificatiuis. vt est cassia māna tamarindi. reubarbarum his: procedatur q3 deinde cum resolutiuis plus ⁊ minus fm̄ temporis exigentiam vt plus in declinatione ⁊ minus in augmento ⁊ eo modo in statu. ⁊ habes supra que sunt illa ⁊ recipe gratiora tibi.

¶ Cura in frigido melancolico. Procedat vt de flegmatico dictū est quantū est ex parte flōmie. Sed minor competit diuersio q̄ nō placuit Gordonio. vt fieret ex latere opposito dicēs q̄ fiat ex basilica eiusdem lateris: ⁊ cā qm̄ ibi est sufficiēs oppositio que est sursum ⁊ deorsum q̄ si fieret ex pte opposita tunc eēt duplex oppositio iā dicta ⁊ alia q̄ est de sinistro ad dextrum. flebotomando nō debem⁹ ptransire duas diametros. vt Auic. quarta pmi. de flebotomia. q̄ deinde a repugnante exponi posset q̄ intellexit de euacuatiua. ⁊ hic canon Gordonij respicit ea que supra dicta sunt de flebotomia in calido.

¶ De repercussione aūt dicatur vt dcm̄ est in de flegmatico si cum hoc addantur mollificatiua.

¶ Scōo q̄ sollicitetur purgatio humoꝝ grossoꝝ peccantiū. ⁊ cū qbus fiat habeat quarto tractatu. ⁊ sit purgatio frequētata ⁊ leuis p̄cedentibus ēt digestiuis approꝑriatis. de qbus allegato loco. ⁊ nō op3 vt sis audax ad soluēdum ventrē cum rebus vehemētis caliditatis ⁊ faciat lesionem etiam addat in nocumēto Auicē. ⁊ laudat i hoc casu maxime terbentina qū est in gibbo.

¶ Tertio op3 presertum attendere deopilationi epatis. na3 si nō fieret deopilatio materia cibalis nō haberet transitum ad alia mēbra ⁊ sic toleret maximum iuuamentu3.

¶ Quarto q3 aperitiua ⁊ resolutiua nō possent penetrare in mām durā. Ideo op3 imediate succurrere ei cū mollificatiuis. Item q3 si nō fieret mollificatio resolueret subtile ⁊ diuꝝ in petram cōuerteret. ¶ Quinto non expoliantur talia a stipticis confortantibus epar vt supra: sed moderate ⁊ mollificantia sunt sicut pingues: mucilagines pinguedines ⁊ hꝫ. de qbus infra. Itē aperitiua ⁊ opilatiua ⁊ hꝫ. habuisti supra de opilatione epatis. sintq3 i suis tpib⁹. ꝓportionabilr: vt dictū est de tpib⁹ alioꝝ. Scito tñ q̄ iacere sup̄ latus dextrū est ex eis que valde cōferunt ad resolutionē eius. Auic. qd̄ intellige etiā de resolutione calidoꝝ: s3 tu bn̄ ꝯsidera. ¶ Nota q̄ epar frequētius apostemat ō sanguine q̄3tū est ex abūdātia ei⁹. Veloci⁹ ex colera q̄3tu3 est ex ei⁹ penetratiōe. Et ex flegmate plus q̄3tu3 est ex eius adherētia: l3 videat rasi q̄ non fiat in epate apā flegmaticum. Nec Serapi⁹ q̄rto tractatu: explicitā ponit cura3 de eo. fortasse cōprehēdens ea sub cura apatis duri. sed ō bis cōsidera. Et de melācolia plus q̄3tum est ex eius grossitie. Vñ in sūma frequētius ex sanguine. scōo ex colera. tertio ex flegmate. q̄rto ex melācolia. ¶ Et qm̄ eedē intētiones habēde sunt in apāte iam indurato que habent in melācolico hinc simul ponā antidota valētia in vtroq3 casu resolutiua. s. aperitiua: mollificatiua siue lenitiua ⁊ hꝫ. Si p⁹ tamen dixero q̄ in apātibus calidis secure administra succos herbaꝝ iam dictaꝝ. de qbus pur aliqd in fine. ⁊ hec i principio cum repcutere intēdis. si ṽo apā ipsum ad statū puenerit q̄lecūq3 fuerit nō resoluet: ad quā resolutionem d3 medicus omnino intendere.

Cura. si ad collectionē ia3 deuenit q̄ cōprehendit ex eius ꝓlongatione vsq3 in diē q̄dragesima3 vel circa: q3 cit⁹ aut tardius fm̄ mãe dispōnē in q̄litate ⁊ q̄3titate cū p̄seuerātia fe. ⁊ doloris q dolor in pñcipio est remissus: postea in augmēto intēdit cu3 aliīs accidētibus fe. s. ⁊ pulsatione ⁊ hꝫ. nunc stude ad has ꝯplendas intētiōes q̄ sunt quattuor. s. maturatio siue suppuratio: eius eruptio: erupti mundificatio: incarnatio siue consolidatio.

¶ Et ad euidētiā pmi ꝓpter iuuenes est sciendū q̄ suppuratio ide3 importat q̄ materie saniatio. qñq3 importat puram emanationē. Nā ergo prima intētio vt maturet apostema: ⁊ ꝓcuret ei⁹ saniei euacuatio q̄ verba itellexit princeps in ꝓprio cap. Cū g̃ pcepit apā iam collectū ⁊ induratū: qd̄ tactu cōp̄hēdit: tūc iuxta pmā itētionē ꝓcede cū maturatiuis intus ⁊ extra applicatis que sunt mollificatiua: cuiusmodi sūt medulle adipes: grana pini: semē lini: fenugrecū: altea: passule pigues ficus: gūmi albotin: apopma ex costo: eupatorio: amigdale dulces ⁊ hꝫ. que nō debent absolui a rebus epar cōfortantibus: vt supra in canonib⁹. ⁊ est iste canon etiā Gal. pmo ꝓnosticoꝝ. in cōmēto illius verbi. q3 si trāsiuit diē vigesimū. dicit. n. q̄ oē apā postq̄

nõ interficit subito aut nõ resoluit totalr. aut resoluit subtile ꝛ grossum ẽt manet. aut ꝯuertit in saniẽ vincẽte calore nãli imutãte. aut ꝯuertit in venenũ vincente calore accidentali in ꝯuersiõe. ¶ Sz ꝯplendo hũc canonẽ tres alios notato q sunt. ¶ Prim⁹ vt p̃ ꝓcedas cũ apitiuis subtiliatiuis sz ꝙ mã exigit. q2 alr in calo. alr in frido vt vĩ⁹ mollificatiui possit penetrare. ¶ Scðs ꝙ vt p̃mittas subtiliatiua calefaciẽtia incidẽtia humorẽ grossuz. etiã viscosum ꝛ frigidum. ꝛ est ei⁹ mã. ¶ Terti⁹ vt leniat venter ꝛ lenis teneat. vt ex hoc habili⁹ egrediat ꝛ resoluat humor. q̃re mã minoret ꝛ nã reddat fortior. ¶ Item fiat lenitio cũ cassia. mãna. aq̃ fructuũ ꝛ hõ. ꝛ nõ fiat trãsit⁹ ad fortia vt supra. ¶ Itẽ fiat cũ clisterib⁹ lenitiuis notis ꝛ non fortib⁹. ꝛ est h̃ canon magis ꝓpter⁹ qñ mã ẽ in cõcauo. Tñ pp cãz assignataz: q2 minorãdo mãm est ẽt practicãdus mã exñte in gibbo ꝛ est. 7. ¶ Itẽ medicĩe valẽtes ad maturationẽ q̃ bibitur. in h̃ casu sũt lac asininũ cũ zuccaro ru. ꝛ aq̃ radicũ cũ passulis ꝛ ficub⁹ capillis veneris ꝛ decoctio dactiloꝝ cum fenugreco. ꝛ decoctio polĩj in ieiuno ꝛ siru. de ysopo ꝛ hõ. ex qb⁹ tuo mõ ꝯpone. ¶ Sed opz vt attẽdas qñ alr operandũ est in calo alr in frido ꝛ do exẽplũ in calo. ℞. farine ordei. ℥.i. semis lini fenugreci. añ. ℥.s. ciperi ꝛ squinanti. añ. ʒ.ij. amoniaci. ʒ.iij. terbentine. ℥.i. maluauisci cocti ꝛ a ligno mũdati ꝛ pistati. ℥.iij. oleoꝝ masticini ro. añ. ℥.i. fac ẽplm ꝛ est placẽtiu. ¶ Ad idẽ farina ordei ðcocta in oleo violato ꝛ butyro recẽti. ¶ Item mica panis trita cũ oleo vio. ꝛ vitellis ouoꝝ in butyro recenti. ¶ In frido. ℞. bdelij rasine pini. oppoponaci. amoniaci. ana. ℥.s. ciperi acori capari squiñ. añ. ʒ.s. farine semis lini ꝛ fenugreci. añ. ℥.iij. maluauisci p̃parati vt. ð. lib. i. olei de spica. ℥.ij. terbentine li. s. dissoluant gũme in vino: ꝛ cũ dissolute fuerit addas terbentinaz ꝛ ponant oĩa in mortario ꝛ incorporent cum pistello. ¶ Ad idẽ valet emplm de meliloto Mes. ij. distinctione. Itẽ diaqlon eiusdez ꝛ ex silib⁹ ꝯpone. ¶ Sed nota ꝙ ista empla nõ debent applicari nisi cũ apata veniunt ad statũ nõ sperat eoꝝ resolo. Sed existimat ei⁹ duritiei futura ꝛ collectio ꝛ cõuersio sue mãei in saniem: ꝙ si nõ crederetur ipsam debere saniari. sed sic durã remanere ꝛ fortasse ad cãcrum venire vtere mollificatiuis prius ꝛ lõgo tpe: ðĩde resolutiuis vt infra. ¶ Item scito ꝙ apata epatis raro veniunt ad saniẽ. ita ꝙ mũdificent cũ salute infirmi: imo frequẽter ꝛ q̃si sp ta'es moriunt eo ꝙ mã in tã nobili mẽbro pp necessitatẽ in suis opatiõib⁹ ad totũ saniem ex vlcere lõgo tpe nõ põt tolerare. ꝛ cũ talis dispõ neqz p nãm neqz beneficio medicinali breui tpe curari ꝛ remoueri possit. seq̃r ex nẽcitate mors: ꝛ tu cõsidera. ¶ Sed si ad saniẽ deuenerit ꝙ ꝯpehendes ex remissiõe fe. ꝛ doloris. Iuxta illud sẽnia 2⁹ afo. Circa gñationẽ saniei. ꝛ ex apparẽtia aliq̃lr saniei egresse p võitũ aut vrinã: aut secessũ ꝛ p rigorẽ supuenientẽ tũc conare ad auxiliandũ nãe ad ei⁹ expulsionẽ per regionẽ ꝯuenĩẽtẽ. Vt ꝙ si fuerit in gibbo p vrinã in concauo per secessum ꝛc̃. Cõplebis scðam intentionẽ.

¶ Extipẽtia ãt famosũ apa ꝛ approbata sũt illa i qb⁹ ẽ stiptiatio cũ ꝯfortatiõe. vt scabiosa ꝛ succ⁹ ei⁹ absinthij. crocus spica. nasturcius radix peonie: radix rubee. succ⁹ eupatorij radix cẽtauree. oleũ ð neridẽ. oleũ ð lilio. Itẽ ẽplm ex farina ordei. baurac ꝛ fimo columbino. calamẽto vel albotini picẽ ꝛ silib⁹. Dormire sup epar desbulãte vt pole est.

¶ Cũqz fuerit eruptũ ꝛ sanies apparuerit mãifesta: tũc opz vt insistas cũ mũdificatiuis. In calo cuz aq̃ mellis fcã frũ artẽ in q̃ fcã fuerit emulsio seminũ frigidoꝝ maioꝝ ꝛ maxime si fuerit in gibbo: ꝛ hic nota ꝙ diuretica non debent fortia administrari ne sequatur excoriatio in via vrine ex ipsis simul cum sanie corrodente. vnde des mundificatiua per regionem ad quam declinat sanies ꝛ ipsam inacuitate remitte ne vias ledat. Item aqua ordei. item valet ptisana ordei comesta. item semen atriplicis lactuce cum zuccaro datum in aqua ordei. ¶ Q, si fuerit in cõcauo da diaprunis cassiam. reubarbarum mannam cum hõ. conducentibus ea ad epar ex frigidis epaticis vt est endiuia ꝛ huiusmodi de quibus supra. ¶ In frigido vero consimiliter cũ appropriatis calidis. vt est aqua mellis cum feniculo cuz zuccaro ru. ꝛ aliis abstersiuis calidis. ð quibus quarto tractatu. ¶ Q, si fuerit in concauo da agaricum scene ꝛ huiusmodi electuarium indum.

¶ Facta aũt mundificatione ꝙ comprehendes ex remissione accidentium. ꝛ quia nõ amplius sanies apparet tũc procede ad consolidandũ ꝛ incarnanduz. ꝛ sic cõplebis quartam ꝛ vltimã intentionẽ. ¶ Consolidatiuuz ad extra. ℞. spice. ʒ.iij. aloes. ℥.ij. masticis. ℥.i. puluerizent ꝛ cum aqua pluuiali aut fontis incorporentur ꝛ applica calidũ. ¶ Ad intra recipe sanguinis draconis tutie. ana. ʒ.s. seminis cucurbite. apĩj. masticis. ana. ʒ.i. sumat cuz aqua mellis calida in matutinis ꝛ cibetur cum stipticis. ꝛ si alia incarnatiua plus placent da cum appropriatis epati. ꝛ considera locũ. Scito enim ꝙ medicine apertiue primo veniunt ad concauũ: deinde ad gibbũ vadunt. ꝛ ideo in concauo quãdo fit mẽia cõsolidatio citiã valent. vñ da cũ eis ꝯglutinatiua vt habeãt causam remanẽdi ad cõglutinãdũ: vt est draganttũ: amilũ ꝛ hõ cũ eis. ꝛ ꝯsilr ad extra applica vt placet de qbus quarto tractatu. ¶ Itẽ si sanies finaliter perueniret ad spaciũ vẽtris: tũc fiat incisio apud iguina ꝛ discooperiat lacertus. iõ vt appareat sifac interius noiatũ mesenterion: deinde fiat in eo foramẽ: ꝛ ponat in eo canella p quã currat pus paulatim. deinde cuz emplastris consolidabis. Sed curã hãc magis cirurgicis reliqñ. Sz nota ꝙ stat:im ꝛ sollicite attẽdẽdũ est ad aptionẽ apatis: vt subito euacuetur sanies. nã si cõtinet statim corrodit ad intra: ꝛ mẽbra ledit nobilia: inde sequ r mors vt fortasse contingit in riço leto. ¶ Electuariũ ad saniẽ inducẽdũ. ℞. farine orobi rubei: dragagãti infusi in sapa. añ. ʒ.i. dactiloꝝ mũdatoꝝ ꝛ nouoꝝ si haberi pñt. ℥.ij. croci. ʒ.s. mellis qð suffic. ¶ Itẽ vtat cataplasmate ex semine lini: fenugre. nitro ꝛ sale: stercore colũbino. plus ꝯ si decoctis radicib⁹ altee: centaurea: ꝛ absinthio: ꝛ semp sis memor cõfortare ipsum: ꝛ sicut dictũ est si hec remedia nõ ꝓsunt deueniẽdũ est ad opus cirurgicum. ¶ Itẽ scito ꝙ oẽ apertiuũ qð est ponticuz siue stipticũ cũ aliquali amaritudine iuuat ad duritiẽ epatis: splenis ꝛ stõi: siue sit decoctum in aqua siue vino: vt tarasacõ: absinthiũ: spica ꝛ hõ. vñ sequit ꝙ spice puluis bibitus cuz vrina capre epatis mãm educit. ¶ Itẽ ꝛ a ꝓprietate epar lupi sicci cũ vino. ¶ Itẽ dialacca: tyriaca: philoniũ ꝛ hõ. ¶ Itẽ fomẽtet epar induratũ cũ lana sucida ĩfusa in oleo irino in quo decocta fuerit centaurea: ꝛ radix affodiloꝝ. ¶ Itẽ ad idẽ. ℞. caricarũ infusarũ i lixiuio ꝛ aceto cẽtauree puluerizate ꝛ cribrate: absinthij: nitri: salis: synapi: cere: adipis: anserini: gallinacei: dissoluenda sunt duplum ad terẽda. ¶ Itẽ medulla cerui cũ ãmoniaco: bdellio: ꝛ dentur ꝯtinue potiões appropate: q2 diuretice: aut solutiue siue lenitiue. ¶ Et breuiter in sũma recollige ꝙ in p̃ncipio apatũ epatis marie calidoꝝ vtere repcussiuis ẽt fortibus vsqz ad succos infrigidãtes replicãdo sepe cũ succo semptiue solatri ꝛ hõ. succus endiuie ẽ approbat⁹ valde. ¶ Itẽ succus scariole: ꝛ sic ẽt p os dent repcussiua frigida. ¶ In augmẽto võ vtendũ est resolutiuis mixtis: vt supra. ¶ In statu ãt repcussiuis cũ resolutiuis i pua q̃ntitate: ꝛ sint equalia. ¶ Q, si ꝯphẽdit ipm debere resolui ꝓsequere cũ resolutiuis ẽt si nõ: nõ: sz ꝙ ad duritiẽ ꝛ collectionẽ deueniat: tũc in duritie vtere mollificatiuis prius: deinde resolutiuis si ad collectionẽ ꝛ ad saniẽ: tũc vtere maturatis saniatis ꝛ aliis ex intẽtionib⁹ q̃tuor ex iã dictis. ¶ In frido itaqz suo mõ ꝓcede: sz in p̃ncipio repcussiua in frido debẽt eẽ mixta cuz

resolōnis vt supra. ¶ In augmento aūt resolutiua non tñ pura. ↄsilr in statu si deuenmt ad duritiē mollifica deinde resolue. Si ad collectionē saniosaȝ sit venturum matura vt dctū est. ſȝ postremo nota ꝙ flōmia. vt. s̄. dȝ replicari in calido ēt in statu. ⁊ silr si vt supra in frido. ſȝ multo magis in calido ⁊ spāliter in sanguineo. Item ⁊ pro cura cōpleta decurre ad ea q̄ de apostemate stomaci dicta sunt.

Cura. Aliqñ aūt accidit ꝙ apant lacerti sub diafragmate in lōgū ⁊ trāsuersum extēsi ⁊ extimaꝛ ꝙ sit apā ⁊ nō ē. vñ decipiꝛ medic⁹: ⁊ tūc ꝓcedēdū ē ꝑ ale sic in apāte epīs. ſȝ magis in h̄ casu vtēdū ē localib⁹ qm̄ multū plꝰ ꝓsunt. distiguentia tñ signa habenꝛ: qm̄ in exteriori nō est debilitata virt⁹ vt in interiori. Nec pulsus tanta varietas: nec vrine nec fecū tanta permutatio: ⁊ forma apostematis apparet aliqñ lōga aliqñ transuersalis. In epatico vō semicirculariter. sed de signis amplius.

Cura Accidit ēt apā in meseraicis ⁊ illud curatur cuȝ medicis qb⁹ curantur apāta in ↄcauitate epatis verū opȝ in apāte epatis cauti⁹ agere in applicatiōe stipticoꝝ ⁊ resolutiuoꝝ ⁊ repercussiuoꝝ pp ꝑiculū patēte. naȝ fortiora applicari pñt ⁊ debēt in apāte meseraicarū q̄ȝ in apāte epatis. vñ Auic. audacia ad repercutiendū māꝫ in primis ⁊ ad resoluēdū eā in meseraicis est fortior. ⁊ non timeꝛ ex stipticis ⁊ resolutio qdem timetur ex apāte epatis. ¶ Exēplū ad resoluendū epatis apā ⁊ meseraicarum ⁊ lacertoꝝ. ℞. storacis cere. añ. ʒ. i. olei masticini ro. añ. ℥. s. vini. ʒ. xxij. liq̄fiat cera ⁊ oīa misce. ¶ Aliud resolutiuū ⁊ cōfortatiuū. ℞. croci. ʒ. ij. bdelij. ℥. i. fordis vsceoli. ℥. s. amoniaci spice romane carpobalsami. ana. ℥. i. olei lilioꝝ q̄ȝtum sufficit ⁊ misce. ¶ Aliud ⁊ precipue cū apā duritiei est ꝓximū. valet ēt in dolorib⁹ splenis ⁊ renū. ℞. sqlle assate liliꝫ celestis assari ⁊ dauci: seminis apij anisi spice cassie castorei calamenti montani ⁊ fluuialis cimini acori piretri piperis longi nucis muscate amomi apij eufordij ⁊ seminis altee ⁊ sticados polij sileos seminis rutbe seminis feniculi cortici radicis caparis aristologie ro. cinamōi electi ȝinȝiberis bacarū lauri sēmis iusquiami albi costi ameos seminis carui oīum partem. i. conficianꝛ cuȝ melle despumato. Et scito ꝙ tale emplastrū nō est applicādū nisi postq̄ȝ fuerint applicata sufficienter emplastra mollificatiua ꝙ ex his ⁊ paucioribus conficere potes vt libet.

Cura. Quid aūt agēdū sit in eo ꝙ ē ex vētositate pȝ intelligēti. nā localia ꝑus ↄserūt resolutiua confortatiua. vt. s̄. ⁊ fortasse oportebit vti euacuatiuis digestiuis. ⁊ qñq̄ȝ flōmia ꝑmarie vbi dolor fuerit intensus valde ad ꝓhibēdū fluxū huōꝝ ex dolore ad locū. Consilr si fuerit ex cib. lo corrupto ⁊ retēto ↄforta stōm epar maxime vigorando expulsiuā eius. Nā breuib⁹ clausi curā horū cū iam ex dictis dependeat. ⁊ tu considera.

Cura. Accidit aūt vt apā in epe ex casu vel ꝑcussione. Accidit ⁊ qñq̄ȝ ēt remotio alicui⁹ pēnule eius a suo situ. Accidit ⁊ ab eo sanguinis emanatio. qñq̄ȝ in eo sanguinis aggregatio ⁊ retētio pur ex casu. Qñq̄ȝ cōtusio sola in qbus casib⁹ opȝ eidē succurrere. ¶ In p̊ itaq̄ȝ casu qñ apā in epate cōtingit ex casu vel percussione siue timeo futurū ex cāu fac flōmiā ex eodē latere vt placuit Gordonio. sed credo tuti⁹ esse ex opposito ⁊ exhaꝛ sanguis quātitas ↄdecens vt v̄tus ⁊ etas ⁊ cetera ↄsentiunt vt dctū est. s̄. Deīde ꝓcede cū repcussiuis frigidis: deinde ꝓcede vt dctū est de cura apātis ꝑm ꝙ extimas māꝫ fluxā esse ꝙ si sanguis egrediaꝛ ponanꝛ stiptica cuȝ eis. ⁊ recurre ad ea q̄ dicta sunt supra de fluxu sanguis narium. itē de sputo sanguis ꝙ si fuerit sanguis aggregatus ⁊ retent⁹ tua ītereſt vt sanguinē mortuū resoluas. ⁊ mumia ꝓprietatē h̄ȝ i h̄. ¶ Qñ si pēnula remota a situ suo fuerit: dȝ ꝙ restaurator erigat patientē ⁊ pectus stringat ꝑparet ad reductionē: qꝺ restau ratorib⁹ relinquo. ¶ Medicamē ↄferēs in ꝑi⁹ cū est illic caliditas aut timeꝛ cursus sanguis. ℞. reubarbari balaustiarū san. draconis ⁊ aluminis iameni eq̄les ptes. ⁊ dos. ei⁹ ē aureus. i. cū aq̄ citonioꝝ: ⁊ opȝ vt deꝛ in die plurics saltem q̄ter. ¶ Aliud ad idē qꝺ repcutit cū resolōne aliq̄ ⁊ ↄfortatiōe. ℞. carabe mellilotí. añ. ʒ. x. ro. ru. ʒ. v. acacie. ʒ. iiij. luti armeni. ʒ. vij. nucis cypressi trigintaocto ↄficianꝛ cum aqua arnoglosse: ⁊ fiāt trocisci viii⁹ aur. ⁊ admistrenꝛ vt. s̄. ¶ Puluis valens ad ꝑcussionē epatis ⁊ cancri. ℞. balaustiarū violarū mirti boli ar. amili. añ. ʒ. ij. sanguinis draconis reubarbari lacte. añ. ʒ. i. s. dosis est. ʒ. i. cum decoctione ro. masticis ⁊ arnoglosse. ¶ Medicamen asclepiadis ad idē expertū. ℞. camepiteos ⁊ prassij. seminis apij montani gentiane. sēmis agnicasti. fellis vrsi. sēmis cucumeris scolopendrie radicis oppoponaci rubee. seminis caulis aristologie pipis spice inde costi. seminis apij croci herbe iudaice polij apij eupatorij granoꝝ iuniperi. añ. ꝑtes equales terātur ⁊ cū melle cōficianꝛ dosis pondus auellane cuȝ vino. ⁊ pro cōplemento curre lege q̄ scripta sūt supra de apostemate stomaci: qm̄ erit tibi vtile valde.

Cura. De scissura aūt ⁊ incisiōe epatis dicaꝛ cū Ipocrate sexta afo. afo. i8. ꝙ moritur ille cuius dirumpiꝛ epar. Auic. idē: ⁊ maxime qñ disruptio est magna cōicata corpi eius ⁊ venis. qñ aūt est vulnus non sic cōicatuȝ ⁊ paruū spes est salutis. Auic. ⁊ cura eius ē cū medicis stipticis cōglutinatiuis: vt supra de sputo sanguis. illa accipe ⁊ dirige cū approꝑatis ipsi epati frigidis. ad idē ↄfert dare in potu. ʒ. ij. ro. cum aqua frigida. Item idem operaꝛ puluis balaustiarū: ⁊ sic de aliis stipticis. emplastra etiam ex eisdē ad ex̄ applicata cōferūt potēter. ⁊ tu bene cōsidera hec singula.

¶ De cacesia. Rrica. viij.

Cacesia est mala corporis dispositio a debilitate digestiue epatis ꝑueniēs cū nō supfluit ob quā sanguis malus generaꝛ nō apt⁹ mēbris vnīri ex quo malus in toto color ꝑuenit ad albedinē ⁊ citrinitatē declināe: ac tumor in palpebris: ⁊ facie: ⁊ qñq̄ȝ in toto: ita vt fiat sicut massa. Cui⁹ causa est mala ↄplō calida aut frigida epatis: mālis aut immālis: vt supra de debilitate epatis. ⁊ tu ibi. ¶ Et dicaꝛ cacesia grece latine mala habitudo. Simon. a cachos malū ⁊ sios habitudo. ¶ Dicitur a debilitate digestiue: qñ nō pōt esse cacesia: silr nec idrops absq̄ȝ malitia epatis: vt qrto interioꝝ: ⁊ ꝑmo ꝓnosticoꝝ. cōmēto ꝑmo. ¶ Ex quo inferꝛ ꝙ si ex corruptiōe cibi cōtingeret corporis mala dispositio ⁊ tumor i palpebris: vt in supfluis comedentib⁹ qñq̄ȝ accidit: illa nō dȝ dici cacesia. ¶ Itē debilitas ista ꝑt eē ⁊ diminuta ⁊ corrupta: ⁊ ablata: vt ē pole ſtāte v̄tute eius: ⁊ a q̄libet istarum contingere potest cacesia. ¶ Dicaꝛ cū nō supfluit ad differentiā idropisis ⁊ specialr iposarce. Nā cū nā seu v̄tus ipsa ita debilitaꝛ vt nō possit sequestrare flegma ipm: aut aquā a sanguine: ⁊ trāseat cū ipso sanguine ad mēbra: ⁊ in ipsis vacuitatibus aggregaꝛ: sequiꝛ alia res differēs a cacesia in qrto in toto gn̄e preter nām. ¶ Ex qbus inferꝛ ꝙ cacesia est dispō ꝑuia. an autē cacesia ꝑcedit necessario oēm spēm idropisis dicaꝛ in dubiis. ¶ Dicaꝛ ob quā generaꝛ sanguis crudus nō digestus ⁊ ad mēbra pulsus: ⁊ in vacuitatib⁹ eoꝝ retētus nō ingrediens eoꝝ subam ꝓpter eius maliciā: factusq̄ȝ inepti nutrimētū ibi remanet: ⁊ p successionē q̄ȝtitatis ad qualitatē sequiꝛ tumor: ⁊ maxime nō facta resolutione: aut aliunde euacuatiōe eiusdē inepti nutrimēti. ¶ Color alb⁹ accidit ex cruditate ipsius humoris citrinitasq̄ȝ. mēbra non nutrita aliq̄ accidētali caliditate capiunꝛ. vñ inflāmaꝛ subtile: qꝺ est in sanguine. ¶ Tumor in palpebris: q: facies ⁊ palpebre sūt mēbra hūida. ⁊ ſō māꝫ illā cito recipiūt. Que aūt sunt mēbra faciei rara ⁊ humida hꝫ. 2. ꝓbleu. ꝓblematē

Sed diceres ꝓpter raritatem mãe debere cito euaporare. Dõm ꝙ mã nõ est apta cũ sit sanguis crudus ⁊ virtus mẽbroꝝ debilis. pedes aũt ⁊ manus inflanẽ cũ sint mẽbra remota a fonte caloris: ⁊ marie ꝯtingit in pedib⁹: vt in sequẽti rubrica declarabiẽ. Fit aũt sic massa ad modũ Auic. qꝛ ad modũ paste. ¶ Et dicit cui⁹ cã ⁊ tu recurre supra de debilitate epatis. Sꝫ scito ꝙ mala epatis dispõ: ⁊ spẽaliter eius friditas est vna ex potissimis causis. ⁊ subdit Auic. ⁊ qñqꝫ accidit cacesia pp aggregationẽ aq̃ in pulmõe ⁊ fit forma patiẽtis ei silis forme idropis. ⁊ hec de cãis ⁊ satis.

Signa

demõstratiua cõia sunt in mõ coloris ad albedinẽ ⁊ citrinitatẽ. Inflatio palpebrarũ ⁊ extremitatũ man⁹ ⁊ pedũ. ⁊ quãdoqꝫ spargit in totũ vt i descriptiõe dictũ est. ⁊ remanet vestigiũ post cõpressionẽ factam cũ digitis. Appetit⁹ fortis saltẽ in pncipio pp flegma acre lꝫ qñqꝫ debilitet. Crescit qñqꝫ sitis ꝓpter debilitatem digestionis. vñ in processu multiplicanẽ superfluitates viscose. Et natura prima remanet in retentione ⁊ resolutione fm ordines. Et fiũt sincopes qñqꝫ ⁊ vigilie ⁊ qñqꝫ nõ. Et minoraẽ vrina ⁊ sudor. Et fit iflatio in mirach. Et ventositas multiplicaẽ. Et inflanẽ testiculi qñqꝫ. Et si vltra tũc accidunt difficulter curanẽ. Et qñqꝫ accidit in gingiuis caliditas ⁊ pruritus ꝓpter vaporẽ corruptũ ascẽdẽtẽ ⁊ fit corp⁹ debile mollificatũ. ⁊ ista signa addas cum positis in descriptiõe ei⁹ ad cõplemẽtũ signoꝝ demõstratiuoꝝ.

¶ Signa si fuerit ex corruptiõe ꝯplonis calide tunc aderit sitis caliditas extremoꝝ q̃ sentiẽ in planis manuũ ⁊ pedum aliqñ cũ fe. aliqñ absqꝫ fe. ⁊ ventris siccitas multa ⁊ paruitas appetit⁹ ⁊ asperitas lingue absqꝫ grauitate ⁊ rubedo vrine absqꝫ dolore forti sub costis dextri lateris.

¶ Q. si fuerit pp corruptionẽ cõplonis fride aderit solo vẽtris cũ mollitie corporis: ⁊ corruptio coloris cũ tumore faciei si puitas sitis ⁊ appetit⁹ ⁊ reliq̃ signa fride cõplexionis epatis. de qbus supra ad que ⁊ pro ea q̃ de calida recurre.

¶ Sed vltimo scito ꝙ remissa signa in idrope posita sunt etiã cacesie: vt ẽt in sequẽti diceẽ rubrica.

Pronostica

cacesia est via in idropeꝫ: ⁊ ideo sollicita eius curam.

Cura

canões. Ordinatio diete. Digestio materie. Euõ eius. Cõfortatio epatis ⁊ pcipue digestiue eius. Confortatio stomaci. Confortatio alioꝝ mẽbroꝝ vt mã in eis non retineaẽ siue genereẽ. Exiccatio generate humiditatis aut in membris multiplicate.

¶ Primus compleẽ cum dieta declinãte ad ꝯtrium cãe: qm̃ qñqꝫ mã est calida: qñqꝫ frigida. vnde i his te modera. vt opꝫ. cibus enĩ eoꝝ sit suauis cõfortatiu⁹ nãe: aromatic⁹ vt sunt carnes perdicũ fasianoꝝ pulloꝝ ⁊ hꝫ temperate. de qbus supra 3° tractatu. aromatiçate cũ gariofilis cinamomo mastice croco coriandro citonijs ⁊ in parua quãtitate granatis dulcib⁹. ¶ Itẽ sunt appetit⁹ ꝓuocatiui ⁊ hũiditatis illarũ incisiui vt sinapis nuces porrum ⁊ alia q̃ currunt cursu eoꝝ absqꝫ multiplicatione plurima eoꝝ ne sui acuitate sanguinẽ corrumpant. his itaqꝫ ⁊ aliis te vti opꝫ fm exigentiã mãe ⁊ cause. Nã in cã calida conferũt frigida pticipãtia aromaticitate nõ viscosa. vñ cõpetunt pisces petrosi ⁊ aliĩ de aqs mũdis ⁊ bonis laudati. ⁊ ꝯdianẽ cum aceto agresto mixto vino ḡnatoꝝ berberũ ⁊ hꝫ. ¶ Vinũ sit albũ odoriferũ tẽperatũ cũ aq̃ scariole endiuie aut cum aq̃ decoctiõis lactucarũ scariole. Et minoreẽ potus aque. Auic. ¶ Exercitiũ sit tẽperatũ ⁊ precipue post euones factas. ¶ Et qꝛ balneũ est de anneris exercitio in eo tantum dicaẽ ꝙ cõfert valde marie nãle sulphureũ aut aluminosum ⁊ marie in cã frida ad cõsumendas illas. Q. si desunt fiant cũ aq̃ maris. Auic. balneũ vo aq̃ dulcis nõ confert ⁊ pcipue balneãdo se: lꝫ in eo sudãdo tñ nõ noceret. Tua. n. interest moderare: qm̃ oia scribi nõ põt. ¶ Nã in frida cõ

dieta dꝫ declinare ad calidũ. vt vbi grã. vinũ sit odoriferũ clarũ albũ: ⁊ alr põticũ absqꝫ aq̃. Itẽ confert alleũ coctũ. ficus sicce nuces. carnes arietine assate frixe petroselin⁹ feniculus anisum ⁊ oua sorbilia ꝯdita cũ pipe cardamomo gariofilis nuce muscata. Itẽ sinapismũ ⁊ hꝫ.

¶ Secũs cõpleaẽ cũ digestiuis appropriatis valẽtib⁹ cõtra humores colericos viscositate pticipãtes. ⁊ precipue in causa calida. vbi grã. acetosus simplex. oximel simplex. cũ decoctiõe endiuie scariole acetose ⁊ hꝫ. de qb⁹ 4° tract. ¶ Sed q̃res quõ in istis multiplicantur humores colici. ¶ Dõm ꝙ lꝫ presentes nõ aggregenẽ humores colerici. tamẽ ex occurrentibus inflãmantib⁹ possunt in eis aggregari.

¶ Tertius hꝫ cõpleri p euantia vbi necẽa ꝙ euo fit. aut per flõmiã. Aut per farmaciã. Aut p ꝓuocãtia. Aut per clisteria. Aut per vomitũ. ¶ De flõmia Auic. Euitent flebotomiã q̃ñtũ possibile est. ⁊ si fuerit necẽa ꝓpter repletionẽ sanguinis aude sup eã cũ mensura ⁊ partire in dieb⁹ trib⁹ aut q̃tuor. Et cũ plus est necẽa flõmia est qñ cã est in retẽtione sanguinis emorroydarũ ⁊ menstruoꝝ. ⁊ melius quidẽ est vt euacuatio fiat cũ eis in pmis q̃ mũdificãt sãguinẽ sicut iera ⁊ similib⁹. deinde si nõ sufficit extrahe sanguinẽ paucũ. ¶ De solutiuo vo dicaẽ pmo ꝙ studiũ dꝫ esse in cauendo ne stomachus a solutiuo ledatur: quoniã vt dictuꝫ est ei⁹ debilitas est quãdoqꝫ causa cacesie. ¶ Secũdo ꝙ euacuatio fiat reiterata: ⁊ paulatiua in calida cũ iera simplici ⁊ ẽ medicina singularis. ipsa enĩ educit supfluitates absqꝫ humiditatibus innatis. vnde Auicẽ. Non permittas ipsa fieri: sed reitera euacuationem. ¶ Tertio ꝙ in causa frigida euacuationes paulatiue magis continueantur. vt prohibeatur generatio superfluitatem: que debent esse fortes debiles iuxta tenorem virtutis. Q. si debiles non sufficiunt oportet in causa ista transire de debili ad fortem: vt verbi gratia. in principio cum iera commixta Galie. colloquintidata. Q. si non sufficit detur sicut elleborus niger: quia medicina fortis. Unde Auicen. Et quandoqꝫ indiget eis que sunt sicut elleborus niger. laudantur hoc casu pillule fetide ⁊ stomatice alhindi reubarbarum: turbith ⁊ huiusmodi. Et agaricus est conuenientissimus: quia aperit opilationes mirabilr. Unde scito ꝙ lꝫ dicaẽ ꝙ cacesia fiat a materia calida. tamẽ semper est pñtia humoris frigidi opilantis. Et propter hoc opꝫ in digestiuis vti apitiuis ⁊ mũdificatiuis: ⁊ mãm fridam educentibus. vñ Auic. necesse est vt euacues cum eis que ducunt humores solutione ventris ⁊ aperiunt opilões. ¶ Quarto solutiua sint aromatica siue cum aromaticis mixta: cuiusmodi sunt xiloaloes crudũ ⁊ silia. post aũt solões hisvtere ꝓuocatis opilones aperiẽtib⁹. ¶ Clisteria cõsilr sint subtiliatiua: resolutiua apertiua ⁊ hũiditatũ peccantiũ eductiua. ex qbus aũt hec fieri hñt. scis ⁊ de eis i sequẽti rubrica: ⁊ infra ĩ icteritia ad plenũ. ¶ Vomit⁹ aũt eis multũ ꝯfert: sed fiat cũ cautela: ⁊ sit fact⁹ añ cibũ: ⁊ si opꝫ trãseaẽ de debili ad forte: vt de raphano ad id qδ est sicut ellebor⁹: de quo supra de vomitu.

¶ Quartus completur cum his que dicta sunt supra de debilitate epatis. ⁊ tu ibi.

¶ Quint⁹ pficiẽ cũ dictis supra de debilitate stomachi.

¶ Sext⁹ ipleẽ cũ euacuatiuis resolutiuis: dyasorticis exiccatiuis: cuiusmodi sunt exercitium: balnea sulfurea: ⁊ cuꝫ habentib⁹ virtutẽ cõfortandi mẽbra ad extra applicatis vt sunt vnctiones ex oleo de mastice de spica ⁊ hꝫ.

¶ Ex quibus cõpletur septimus. ⁊ tu considera.

¶ Et vt copiosior sis. addaꝫ hic aliqua multũ conferentia in cacesia que sunt apertiua exiccãtia subtiliatiua aromatica que intus ⁊ extra applicari poterũt: ⁊ sunt spica: cynamomum: absinthiũ: eupatoriũ: semẽ vrtice: camepiteos dyacurcuma: dyalacca. Et ex compsitis que conferunt eis valde sunt si. de absinthio in ieiunio. quo in mala stomacꝭ

dispositione vsus est Cermisonus. & de eo vidi experientiā
nobilē maxime qñ fuit ɔtinuatus. Item valet si. de eupato
rio. sir. de fumo terre. trifera minor. trocisci de diarodon
maxime in causa calida. trocisci de rosis ò eupatorio & vi
na in ieiunio potata: qua ēt libenter vtebat Cermisonus i
hoc casu. ¶ Emplm in cā calida cōferēs epati eidē appli
catū. Rx. absinthij iolatri acetose flor camomille. an. & cū fa
rina ordei & succo eupatorij fiat emplm. ¶ In cā frigida.
Rx. assari absinthij opem cappari scori farin lupinorum. an.
M. terant & pistent & incorporent cū oleo de spica. aut ò
semine lini. valz & in casu isto diatrionpipereon.

¶ De idrope. Rubrica. ix.

Idrops est passio aquosa pp grādē er
rorem digestiue epatis imediate
ɔtingēs. Cui⁹ cā est mā ipsa frida mēbrum in
grediēs ad oīa mēbra apparētia aut nutrica
tio q̄ maxie tumere faciēs. vñ idropisis dcā ē
ab idrope grece. latine aq̄ & pisis passio qr aq̄sa passio. Ex
quo videt inferri q hec descriptio soli ɔpetat ascliti pp qd
credo dñm q qr asclites ē passio vulgo magis nota: aucto
res descripserūt eā pleniꝰ: tñ in ei⁹ descriptiōe ēt alie due cō
prehendunt spēs. de qb⁹ infra q̄ sunt iposarca & timpani
tes vt statim declarabit. ¶ Itē aduertendū q tympanites
& si plertum & magis fiat a vētositate nō tñ absoluit ab aq̄
sitate. vñ rasis in diuisiōib⁹. tympanites fit ex aggregatiōe
aq̄ pauce q̄ descēdit in vētrē & ventositatis plime. ¶ Con
sedr iposarca qñ aq̄sitas in q̄to supfluēs siue flegma indi
gestū qd tenet locū aq̄ trāsit cū ipso sanguie ad mēbra oia
manifesta. vt pz. & sic pz p q gen⁹ descriptionis cōpetit oī
bus spēbus eius. ¶ Itē p hoc q dī oia mēbra apparentia
ɔprehēdit iposarca. p verbū nutricatiōis ɔprehēdit tym
panites: & ēt asclites. ¶ Di pp grandem: qr propter mino
rem alie egritudines epatis & male cōplexionis ɔsurgunt.
vt 3° colli. ¶ Dicit digestiue. Nam sicut feb. est passio cor
dis. ita idrops epatis & nunq̄ accidit idrops absq̄ egritu
dine epatis. ppterea Auic. Nā idrops est defect⁹ nutrimē
ti corporis toti⁹. epar aūt est ei⁹ principiū. qr sine eius defe
ctu fieri nō pōt: patit tñ in q̄dā plus & in quadā minus. vñ
certo de accidēti & morbo in asclite plertum patit epar. In
tympanitate stōus sil cum epe in iposarca vo epati. tertia
digestio mēbrorum. s. cū ipso epate. ex debilitate autē digesti
ue epatis hec triplex mā generat & quelibz est diminute de
cocta siue digesta aquositas ventositas: & sta cruduz que
ad mēbra cum sanguine transit. ¶ Et dcm̄ est immediate
qñ alia mēbra possunt esse cā mediata factiua idropisis.
vt verbi grā. apa aut mala ɔplō seu dispositio stōaci. ppter
quā cibus indigest⁹ & aquosus trāsit ad epar: sed de his &
alijs causis dicet statiz. ¶ Dicit cui⁹ cā. ¶ Sz dubitat an
a cā calida fieri possit idropisis q Auicē. de idrope inqt. &
ɔplones sunt inflāmātes & faciūt idropisiz pl' illis cū gra
datione resolutionis caloris. & q̄rto afo. comento. ii. in fine.
idropisis aūt nascit ex causis frigidiorib⁹. hoc autē in cali
diorib⁹. impole enim est sine calore in grossiciem mutari il
los humores. ¶ Propter quod dicēdū q idropisis hz vel
habere pōt duplicem cām vnā imediatā aliā mediatam. cā
aūt mediata dicit mala complexio seu eius dispositio ma
la. & hec pōt esse frigida & calida. vt allegatū est: & infra di
cetur. Immediata autē est ipsa mā cruda que membra in
flat. s. aquositas vel flegma crudū vel ipsa ventositas & q̄
libet istarū est frida p puatione caliditatis nālis: lz contin
gat eā q̄nq̄ a caliditate accidētali calefieri sub ingredien
te: caliditas talis sequit q̄ maxime ad differentiam caccsie
in qua nō est tantus tumor. vt supra de ea.

Cause Et psequens de causis dico q idropisis habet
causas cōes & ppias. cāe autē cōes q̄nq̄ mate
rialis localis efficiens formalis & finalis. ¶ Materialis ē
aquositas ipsa siue flegma aquosum vel ventositas ipsa.
¶ Localis vō est loc⁹ vacu⁹ q est iter sirbum & siphac aut
mēbrorum totius corporis spōgiositas. ¶ Efficiens diuidit
in cōiunctā antecedentē & primitiuam. & cōiuncta diuidi
tur in immediatam & mediatam vt supra. Immediata est
aquositas vel ventositas. mediata est epatis debilitas a q̄
immediate puenit: q̄ qdem mediata cōtinue generat ime
diatam & multiplicat. Antecedens vero est mala cōplexio
epatis & aliorum membrorum siue mala eorum cōpositio cōcur
rens ad digestionis notabile nocumentū. ¶ Formalis est
sua essentia per notificationē ipsius habita. ¶ Finalis ve
ro vt destruat epar & ad interitū perducat q vt plurimum
contingit quādo antiquat & cōfirmatur & ppue asclites:
deinde tympanites: deinde iposarca & est minus mala. sed
de hoc in dubijs. ¶ Causa eiuz primitiua est omnis causa
in digestiōe epatis inducēs nocumētū & maius q̄ caccsias
vt sunt omnia illa de quibus supra. de caccsia & de debilita
te stomaci de quibus aliquid infra. ¶ Sed vt hic clarius
habeant q̄ scio q semper expectas dicam vna cum duce
meo q omnis causa idropisis est aut propria aut commu
nicata. Propria vt mala cōplexio frigida aut calida eius
excessiua resoluēs: vt. ō. aut putras ei⁹: aut apa caliditas aut
frigiditas: aut durū opilans orificiū vene chilis ascēdentis &
descēdentis: qñ tūc pp opilationē phibet trāsit⁹ aquosita
tis q̄ retēta in locū vacuū iaz dictū tanq̄ qd nociuū trās
mittit: & ibi tumorē facit. ¶ Cōitatis etiā accidit digestiue
epatis debilitas pmo a toto: vt cū sanguis totus superflue
calefit aut infrigidat: ita vt in epate grande sequat nocu
mentū. ¶ Scdo a stomacho: qr a frigiditate ei⁹ & pcipue
cū frigiditas illa succedit fluxui sanguinolēto. ¶ Tertio
ex opilatione mesaraicarū vñ epar debilitet non recipiens
nutrimentū. ¶ Quarto cōitate splenis vt eiuz magnificat
ex repletione melācolie attracte ab epate vltra debitū nā
le. Nam cū splen attrahit ab epate de melia plusq̄ debeat
debilitat epar. Itē qr cōicat epati ppter frigiditatē melan
colie multe multā frigiditatē: cū etiā ipse sit frigidus: hinc
debilitat epar & phibet gnare sanguinē bonuz. Itē apa t
in splene dura aut mollis: calida aut frigida. ad h pducit
vnde scito q sicut melancolia multa cū ad cerebrum puenit
suaz opationem ledit: ita cū ad epar venit nocere pōt. & tu
considera. ¶ Item cōmunitate renum: quia ppter eorum
frigiditatē excessiua: aut caliditatem aut pp opilatiōes in
eis: aut apa siue duritiē. q̄re nō attrahunt aquositatē q̄ re
manens fundit ad locū vacuū. ¶ Q̄nq̄ vitio intestinorum
& egritudinū eorum: & ppe orbi siue monoculi: qñ. s. dispe
rant ad frigiditā & frigiditas illa epatis cōicat. Et nota q
orbus est magis ppinquus epati q̄ ieiunus: cū ad lat⁹ dex
trū declinet ieiun⁹: tñ colligātiā maiorē hz cuz epate ppter
meseraicas q̄ cū aliquo alio: cum de meseraicis magis ad
ieiunū veniāt. vñ in sūma cōitate ppinqtas magis orbus
vt Aui. cōitate alligatiōis magis ieiunus. & h voluit Gal.
q̄nto de interioribus. 7. cap. dū inquit. aliqñ accidit qd dā
mēbrū qd cōplexionē hz frigidā: cuius frigiditas vsq̄ ad
epar penetrat sicut stomachi & splenis oium intestinorum: &
magis ieiuni. ¶ Itē nota q nō solū accidit epati lesio cōi
tate intestinorum: qr ppter malā ɔplonē: sed etiā pp dolores
eorum ex punctura creatos: & ex rasura ex colica vehemētis
doloris & frequentata: q̄re debilitat epar. & ego vidi aliq̄s
colicos ad idropē puenisse. ¶ Q̄nq̄ accidit vitio matricis
ɔplexionali: vt frigiditate ei⁹: aut caliditate excessiua epa
tis cōicata: & ob dolorē in ea fortē tñ aut menstruorum retē
tionem. ¶ Itē cōitate ficteris vt ppter retentionē sanguis
emorroydalis. ¶ Item cōitate pulmonis aut dyafragma
tis ob malā cōplonē apa dolorē & hm̄. vt vlcus. ¶ Et scito
q intestina p cōitatē ledūt epar i ɔcauo. renes āt & vesica &
mēbra ībdu⁹ i gibbositate. ¶ Et ex eius cōicātib⁹ hz plu

pducētib⁹ ad idropē sunt cause q̄ sunt in renib⁹ orbo sple ne meseraicis ꝛ stōacho. ¶ Et Auic. in narrādo malitiaꝫ idropisis sic suas spēs ordinat. In supremo malitie ponit asclitē. postea ponit tympanitē. Ultio vo q꞉ in īfimo ḡdu malitie ponit iposarcā꞉ ꝛ de his in dubijs. ¶ Sꝫ hic aduerte dcm̄ Aui. Et hō de quo vehemēti⁹ timeē cuꝫ aduenit ei idropisis est ille cui⁹ ꝯplō est calā ꝛ sicca. nō. n. egrotat per ꝯrīu sue ꝯplōnis nisi pp rē magnā. Iuxta illud seniis scōa afforis. In morbis miu⁹ pticulariter egrotātes. Et vt cognoscas maiorē aut minorē ei⁹ malitiā debes iuestigare an tumor p̄ inceperit in pedib⁹ aut in dorso aut renib⁹ aut alcatin aut in femore aut ex itestinis. Nā ex h̄ ꝯprehēdes membruꝫ qd̄ cōicauit malitiā suā epi ꝛ qd̄ adhuc cōicat. vt vbi gr̄a. si inceperit in alchatim aut femore sunt vitio intestini grossi aut mīricis. Si in colico incipiet in renib⁹. si in pedibus est asclites. Nā vētositas ascēdit ꝛ aquositas descēdit ꝛ est ꝙ a renibus aut a toto꞉ ꝛ ita de alijs considera. ¶ De causis āt pmitiuis allegata sūt loca ad q̄ recurrere debes. sed vt abūdātius hēas de eis subscribā aliq̄. Nā hec ē fortis egritudo ꝛ piculosa ac maximi honoris cū medicus sanat꞉ pp qd̄ nō miraberis si ꝓ ea curāda cognoscēdaqꝫ parum ꝓlir⁹ fuero꞉ cū in hac pte ducē ēt sequar q ꝓlir⁹ fuit. ꝛ ex ipsis sunt casus pcussio ac epis cōtusio. nimia calitas aut friditas epati ab extrinseco occurrens. Nā nimia caliditas resoluēs calidū nāle eius est cā idropisis. pp qd̄ vsus rerū excessiue calidarū ad ipāꝫ pducit. Ego aūt vidi quādam mulierē q̄ semp cuꝫ prandebat. aut cenabat comedebat cum oi bolo panis aut carnis piper siue aromatica fortia q̄ scā est cacetica ꝛ tandē nisi mors ei subito occurrisset credo scā fuisset idropica. ¶ Itē vsus potus aq̄ frigide in ieiunio quo multū vtunē dñe. ¶ Itē post exercitiuꝫ forte post coytū post balneū calidū. ¶ Itē supflue hūectatis ꝛ supflue exiccatis post liq̄factionē. Nā supflue hūidū obtūdit ꝛ supflue siccū humidū nāle cōsumit. ad cuius ꝯsūptionē. sequit̄ ēt ꝯsumptio caloris inati. ¶ Itē euiones superflue per sudorē p vrinā p secessuꝫ p emorroydas. Itē menstruorū ꝛ nocibilior euiōnuꝫ est euio sanguis Auicē. ꝛ vidi mulierē ad idropem puenisse asciticā ex nimio menstruorum fluxu. ¶ Itē. q꞉ vt dictū est ꝙ ꝯtingere pōt ex opilatiōe hinc cibaria opilatiua grossa viscosa sūt inspecta. Itē ēt vētosa pp tympanitē pma q̄rtū. de fe. colica terriana nō pura. qn̄qꝫ durat circiter medietateꝫ āni꞉ ꝛ qn̄qꝫ pducit ad mollicie. i. ad idropem. ¶ Itē accidit qn̄qꝫ post fe. longas in qb⁹ epar debilitaē. Itē in feb. acutis in qbus dissoluitur calor epatis multū ꝛ ex ꝯsñ digestiua debilitaē. Unde hic Auic. audi ꝛ deterior qdem idropisis est illa q̄ est cū egritudine acuta. ¶ Itē nimi⁹ sōn⁹. vñ vide supra de nauseatiua satietate. nimia vigilia. coyt⁹ superflu⁹. nimia accidentia calorē exterminātia. ¶ Et in sūma epilogādo. idrops. aut est pp supfluitatē hūditatū retentarū preter nām꞉ aut pp malā ꝯpositionē eius꞉ aut pp malā ꝯplōnem ipsi⁹. aut eadem ab alio mēbro cōicatiꝫ. ¶ Et iuxta hec aduerte ꝙ qn̄ supfluitates cōsuete alicui corpori longo tpe retinētur vt sunt sudor plurim⁹ vrina plurima ꝛ hꝰ. significāt futuram idropem. ¶ Et scito ꝙ idropisis q̄ accidit pp duritiē splenis est magis salua q̄ȝ eueniēs pp duritiē epatis Auic. Et qm̄ ex pticulari doctrina q̄ dabitur de vnaq̄qꝫ spē eius oīa clarius aperienē hinc ab ampliori enarratiōe supersedeo. ¶ De spēbus autem eius diuersificati sunt auctores nostri vt quo in dubijs. sed ꝓ nunc ducēꝫ meū sequar tantūmō tres ponēdo꞉ iuxta. s. cōis schole doctrinā.

Signa demōstratiua corruptio coloris ad citrinū vl̄ pallidū ꝛ in ea q̄ ē ex splene color ē ad viriditatē ꝛ nigredinē declinis tumor pedū ꝛ est in oi idrope cōe signū pp debilitatē caloris innati. Inflatio oculoꝝ ꝛ glarum extremitatū maxie in ascite ꝛ iposarca. ¶ Sitis clamosa aq̄ oēs spēs nō euitanē. Aui. q꞉ in stō ꝛ in alijs mēbris collecta est aq̄sitas nitrosa que exiccat. Scdo. q꞉ pp cōstrictionē factā in spūalib⁹ accidit inflāmatio exiccās. Tertio q꞉ pot⁹ aq̄ nō penetrat ad mēbra exiccanē pp opilationē. ¶ Paucitas appetit⁹ ſm plm̄. Constrictio anhelit⁹. Minoratio vrine ꝛ ꝓprie in ascite. ¶ Rubedo etiaꝫ vrine pp ipotentiā sequestratiōis a sanguine ꝛ colera. ꝛ ideo nō ē ex tinctura ei⁹ iudicandū in epate malā cōplexionē calidaꝫ. ꝛ idropē esse a cā calida sic neqꝫ p albedinē nō semp iudicatur frigiditas vt in frenesi. Et accidit in idrope bothor qd̄ eruptū mittat aquā citrinā. Et qn̄qꝫ multiplicatur egestio sanguinolēta꞉ ꝛ ꝓprie i iposarca ꝛ tympanite. Et breuiter signa cōia idropisis ꝛ cōia cacesie sūt euidē spēi sꝫ in q̄to differūt꞉ sicut de causis dictum ē. parua ꝛ enī ꝛ remissa demonstrant cacesiā꞉ ꝛ magna ꝛ aucta idropē.

¶ Signa demōstrantia idropē a ꝓpria epatis passiōe ꝓueniente sunt dispositiōes in eo incipiētes ꝛ pdurātes.

Signa si talis fuerit mala cōplexio calida aut egritudo acuta ipm debilitās significabit illā in flatico fe. lenta siue tepida q꞉ effimera sitis oris amaritudo citrinitas coloris casus appetitus vomit⁹ coleric⁹ viridis citrinus vrina citrina꞉ nō tū necessario pp cām dictaꝫ. ¶ Et si caliditas fuerit liq̄faciēs apparebit in vrina liq̄factio꞉ ꝛ in egestione꞉ q꞉ antecedit egestio lauatiua ꝛ virulēta꞉ ꝛ incipit ex ptib⁹ iliorꝫ ꝛ alcatum꞉ ꝛ etas꞉ ꝯplō꞉ hītudo꞉ regimen꞉ ꝛ hꝰ multū faciunt꞉ vt pꝫ ad ipsam malā ꝯplōnē cognoscendam ꝛ raro fit idrops a causa calida ꝛ ꝯsilia signa cōsueuerunt apparere in acutis egritudinibus.

¶ Et si fuerit mala ꝯplō frigida erit cū puatiōe signorꝫ iā dictorꝫ q̄ꝫtū est merito ipsi⁹꞉ ꝛ tūc color declinabit ad albedinē. Et si aderit vomit⁹ erit flaticus ꝛ hꝰ. vt supra de mala ꝯplōne frigida epatis. ꝛ tu ibi ꝓ ꝯplemēto horꝫ.

¶ Signa. si causa fuerit opilatio tunc pcedēt signa opilatiōis iā dicta signa. ¶ Si solutio cōtinuitatis ꝛ apostematū cognoscit̄ per signa eiusqꝫ ꝛ fluxū vētris sanguinolentum qui sequit̄ eā ꝛ paucitatē appetitus cibi.

Signa si fuerit apa calidū in eā cōstringit̄ nā ꝛ apparent signa apatis calidi dicta.

¶ Si ex apostemate epatis venerit stringitur vrina꞉ ꝛ non egerit nisi modicū ꝛ cū angustia꞉ apostemāt̄ pedes꞉ tussis ꝛ sine sputo. cadit appetitus. ꝛ fiunt apostemata in latere dextro ꝛ sinistro que occultanē deinde apparent.

¶ Sed si ex splene color erit ad viriditatem declinis꞉ ꝛ egritudo antecedēs in splene꞉ ꝛ nō cadit appetitus.

¶ Si ex renibus non cadit appetitus꞉ vt in ea que ē ex apostemate epatis. Et precesserunt egritudines renum꞉ vt dolores vltra appetitum ꝛ hꝰ.

¶ Si ex stō erit dyaria ꝯtinua꞉ q꞉ frigiditas cōicata stō non pōt bona fieri digō. vñ cib⁹ remanet crudus ꝛ grauans expellit̄. Itēꝫ cōtingit qn̄ ēt frigiditas cōicaē meseraicis. Uñ eo casu p ipsum fluxū nō detumescit vētositas. est eni sicut epaticus cōtingens merito opilatiōis meseraicorꝫ.

¶ Si fuerit defectu iliorꝫ tūc incipit tumor in pedib⁹꞉ ꝛ accidit flux⁹ sanguinolēt⁹ q nō resoluiē neqꝫ egrediē cū eo aq̄.

¶ Si ex pulmone vel dyafragmate꞉ tunc tussis plurima est ꝛ sicca cū constrictione ventris꞉ ꝛ facto ex hoc frigido corde꞉ pedes plus alijs membris inflanē꞉ ꝛ talis idrops consueuit venire in autūno.

¶ Si vitio viscerū꞉ q꞉ intestinorꝫ aut vesice꞉ tūc fluxus ventris corruptiones꞉ frequētes mordicatiōes intestinorꝫ꞉ dolor colicus꞉ colerica egestio. Item ex intestinis flegma acre possideē. Item vesica passa est apostema aut vlcus.

¶ Et si fuerit vitio matricis꞉ tunc illud comp̄henditur per egritudines que in ea precesserunt꞉ qd̄ etiam de omnibus alijs intelligere debes ex parte dolorum apostematum viscerum male complexionis ꝛ huiusmodi.

Pronostica Cū pter soluti superfluitates lōgo tēpore q̄ expelli ɔsueuerit retinent̄ sicut ē sudor egestio. vrina. ⁊ hõ. tunc suspica de futura cacexia. ¶ Et pter soluti mala faciei coloratio. Intēsio appetitus aliqñ. ⁊ aliqñ ei⁹ remissio. cū sic pseuerāt nūciat idropē futuraꝫ. ¶ Ois idrops cū acuta fe. mala. ¶ Si idrops sequit̄ febrē cōtinuā vix aut nunq̄ꝫ euadit. ¶ Si idrops sequit̄ apā diuturnā nunq̄ꝫ curat̄: nisi forte in pncipio stāte obedientia infirmi ⁊ debita diligentia a medico adhibita aliis pticularib⁹ cōcurrētibus. ¶ Qñ idropicis applicantur remedia conuenientia ⁊ patiēs sentit se alleuiatuꝫ. ⁊ post tres aut q̄tuor dies iterū grauat̄ vt pus ⁊ h̄ fit frequenter talis nō curabit̄. qd ergo dōm si nullo⁹ sentiet se alleuiatū: certe deterius. ¶ Fluxus vētris veniens idropico sine alleuiatiōe mortale. nā aliqñ potent nā p vias vrine aut secessum idropicoꝝ aquā euacuare. ¶ Fetor sputi. sudoris anhelitus. ⁊ eoꝝ q̄ a corpore egrediunt̄ in idrope mortale. ¶ Fetor toti⁹ mortale. ¶ Qñ in idropico est egestio sic caro sanguis coagulati ꝓrim⁹ est morti. ¶ Urina bicolor vt est liuens supi⁹ ⁊ inferi⁹ rufa. aut cū est nigra iferi⁹ ⁊ rubea superi⁹ mortal. ¶ Urina ⁊ anhelit⁹ difficultas ⁊ vētris fluxus in idrope significat mortem ifra tres dies vel circa venturaꝫ. ¶ Idrops q̄ ab epe deterior q̄ꝫ que ē a splene vel ab alio mēbro. ¶ Ulcera in idrope non curant̄. ¶ Si melius superuenerit idrops curat̄ melia pp hūectationē. ¶ Omnis flux⁹ cū admixtiōe sanguinis post idropē mortale. q: ex hoc aquositas nō expellit̄. ¶ Hali. oritur idropisis spēs yposarca ex acutis morbis cū epatis calefit ɔplo ⁊ eius dissoluit̄ virtus nec sanguinē gn̄are pōt. hec aūt spēs curari non pōt. q: patiēs nō audet vti calefaciētib⁹. q: febrem augent: nec infrigidantib⁹ q: ifrigidāt idropicū. ⁊ iō q̄ est mala ɔplone calida vix aut nunq̄ꝫ curat̄: ⁊ hoc raro venit. ¶ Cū venter tumet ita vt idropicus ad tussiꝫ pueniat siccā tūc appropinquat morti. Cū in idropico multiplicat̄ vrina ⁊ minuitur sitis tunc spes ē habēda satis. ¶ Cū applicant̄ remedia ⁊ sequit̄ alleuiatio ⁊ pdurat sperandum. ¶ Qñ nā per se expellit aquositateꝫ ex idropico spes est salutis. Multa alia ꝓnostica habes infra in fine capli in asso. ⁊ tu ibi.

Cura canonica. post autē cās generales ⁊ signa ɔñs est vt canones ponam⁹ vniuersales: deinde ad particulares in particularib⁹ rubricis deueniam⁹. ¶ Ubi sciendum pmo q̄ horū canonū ponēdorū qdaꝫ se tenēt ex pte regiminis in sex reb⁹ nō naturali. qdam ex pte euacuationis. quidā ex pte confortationis virtutis: in quibus tribus s. in ordinatione diete. Euacuatione. Et virtutis confortatione consistit cura idropisis presentis.

Ex parte diete pmo aer declinet ad calidū ⁊ siccum quē tua interest moderare existente febre. Itē et cū idropisis existit calida q̄ꝫ de ceteris. ¶ Cib⁹ sit paucus subtilis. vñ Aui. Minoratio cibi ⁊ ei⁹ subtiliatio valde est melior cura abstineat si pōt a pane frumenti pp viscositatē ei⁹ ⁊ opilationē ⁊ pane vtat̄ de spelta aut ordeaceo: q: simula ei⁹ cū seminib⁹ calis fcā in cā frida. in calā cū seminib⁹ fridis minorib⁹. Itē misceat̄ farina ciceris rubei cum eo. Itē valet ius galline. aggregat. ii. ⁊ ꝓuocat ⁊ epar rectificat spālr in cā frida aq̄ ciceris ius galli decrepiti. ius caulium. olei onphancini. Et hic nota q̄ aliquib⁹ nō placet vsus brodioꝝ nisi post farmacū. ⁊ tu ɔsidera. Nā Aui. illa posuit. ¶ Ex carnib⁹ eligant̄ tēperate ⁊ facilis digōnis de qb⁹ 3⁰ tractatu. vt sūt edoꝝ capreoloꝝ volatiliū laudatoꝝ ⁊ sint assate epar lupi. ⁊ ē ɔferēs valde qd dabis in via cibi aut medicine. pparādo ipꝫ cū aromatib⁹ ɔuenientib⁹ vt est cinamomū macis ⁊ hõ. aut faciēdo clarum aut ɔfectionē soluis ipm exiccādo. ¶ Et ex olerib⁹ sint endiuia apiuꝫ scla sum⁹ terre rutha calamētū saluia cappartis sinapis abstineat a fabis fasolis cicere albo. ¶ Fructus sint vt sici auellane amigdale precipue amare ⁊ dactilus ⁊ aliqñ passula ficus sicce: ⁊ tua. vt. s. iterest moderare qñ adest fe. ⁊ qñ cā ē calā: ⁊ qñ nō cōsidera ⁊c̄. ¶ De potu. Aui. Uino nō appropinquet calam hñs idropisiꝫ. In frida vo bibat̄ vinū subtile antiquū ⁊ parū ⁊ nō in ieiuno neq̄ꝫ cum cibo neq̄ꝫ post cibū nisi in hora in qua sentit descēsum cibi a stomaco. ¶ De aq̄ vero audi ducē. regimē ipsi⁹ est ꝓhibitio ⁊ vitatiōe aq̄ ne dum a potu ipsius quātū possibile est. ⁊ si nō est excusatio qn ipsam potet. bibat̄ post cibuꝫ aliq̄li spatio ⁊ pmixta cū vino aut aliis. ⁊ tua iterest moderare in frigida calā iuxta cōsuetudinē virtutē etatē. vt. s. ¶ De sōno ⁊ vigilia sit vigilia ꝓlixior sommo. ipsa. n. magis ɔpetit vt infra. ¶ De exercitio dicat̄ q̄ eo vtantur fortissime vt virtus tolerat ante cibū. Et q: balneū est de his annexis dicat̄ q̄ balneū igneū aereū sulphureū aluminosuꝫ ⁊ hõ. ɔueniunt ⁊ potēter vt infra. Nā laudat̄ spāliter in yposarca si ponatur patiens in clibano ad tolerandā capite ad extra tēto vt ne frigeretur cor ⁊ sitis nō infestet multuꝫ. Consimiliter balnea naturalia sulphurea aluminosa in q̄ debet ingredi bis in die ad minus ⁊ in eis stare vsq̄ꝫ ad tolerantiā virtutis ⁊ si possibile est ei vt stet in eis per longitudinem diei faciat. Auic. ¶ Et tpe quo steti apud balnea aponi Padue cum comite carmignola vidi quēdā stetisse in balneo per decem dies ɔtinuos a quo nunq̄ꝫ egrediebatur: ⁊ i eo dormiebat. vñ cutis tota exterior pedū ⁊ manuū decidit. Et aq̄ maris etiā est iuuatiua loco balnei. ¶ Itē si non sunt psentes terme nāles: fac artificiales cū decoctione sulphuris: aluminis: salis: calcis: sinapis ⁊ hõ. Et in administratiōe balnei ɔsidera etatē: ɔplonē: virtutē: regionē: aeris q̄litatē. ¶ Se non repleat in principio ɔtinuas: vel q̄si ɔtinuas euōnes hēat. Et laudant̄ clisteria extrahētia aquā facta cū his q̄ aquā extrahūt: vt infra. ⁊ silr collíria siue suppositoria ex puluere eoꝝ: vt colliriuꝫ ex puluere ireos melle ⁊ sale. vel sal gēma. sed de his magis in speciali infra.

Ex parte euacuationis. nota q̄ euō h̄ fieri pōt: aut farmacia. ⁊ cū his que infra applicant̄ p iferi⁹ sumunt̄ ad ipsius aq̄ extractionē: aut p flomiā: aut p ꝓuocatiua aut ad ex̄ applicata resoluētia ⁊ siccātia mām: vt faciunt que ad intra applicant̄: vt p vomituꝫ. ¶ Et anteq̄ꝫ hec ponant̄ cū suis canonib⁹ pono ducis aliq̄ vba: in qb⁹ in genere ɔprehēdunt̄ hec inq̄t. Canon cōis in cura eoꝝ ē exiccatio ⁊ extractio superfluitatis: ⁊ si nō cū alio saltē cū statione in sole vbi nō est vētositas: ⁊ calefaciēdo ad ignē accensum ex lignis exiccatiuis: ⁊ comedere cū mēsura: ⁊ dimittere aquā ⁊ apire poros ⁊ ꝓuocatio sequēs: ⁊ solutiōe vētris educēte aquositatē subtilē cum facilitate ⁊ frequētia: ⁊ expectatio sup sitim. ¶ Tu itaq̄ꝫ anteq̄ꝫ ad exhibendū farmacū ꝓcedas. ¶ Primo nota hos canones. Prim⁹ vt solutiua q̄ dari debēt: debent oīno esse spoliata a nocumēto epatis: q̄ si pur ɔtingeret talia dari oꝫ q̄ optime cōsolent̄: ⁊ rectificent̄. Ex qbus infert̄ q̄ cū aloes sit solum epati nocens non oꝫ dari medicina aloetica. Infert̄ scdo q̄ trocisci aloetici nō conueniūt. stude in habendo tuo ꝓposito si potes que nō indigeāt rectificatione. ¶ Secūdus. q̄ euacuationes nō sint subite sed intervallate. nā subito facte interficiunt. Auic. volo dicere q̄ nō debēt eē tales q̄ subito tota mā educat̄: vt infra de icisione. q: vt dicit Auicē. mortales sunt: sꝫ debēt eē paulatine ⁊ interpolate: pp qd dantur idropicis pue doses. ¶ Tertius. q̄ in cā calida nō des euacuātia colerā. nā colera exiccat aq̄sitatē: sꝫ pur da q̄ aquositatē euacuant. nā si euacuabis colerā oportebit te postea euacuare aquā: ⁊ sic duplicabis euōnē: ⁊ sic in virtute ɔtingeret nocumētū grande nisi abūdātia colere te inuitaret ad eā faciēdā. ¶ Quartus. q̄ inter duas euacuatiōes dent̄ aperientia opilatiōes ⁊ cōfortantia epar calida aut frigida: vt exigit dispositio: de qb⁹ infra. ¶ Quint⁹. q̄ si adest fe. def-

solutiuũ hora qua non est fe. aut hora quietiori. ℭ Sext⁹ q in die solutiõis vtanť brodijs. de qb⁹ supra cũ aromatibus cõfortantib⁹ stõm ꝛ epar de clisterijs idem. ℭ De flõia inqt aũr. flõmiá vo opꝫ vt deuitet ois idropisim hñs q̃tũs est nisi illi q patiunť idropisim ex retẽtiõe sanguis. vt menstrui ꝛ hꝫ. vt supra. Item si fuerit apa vel collectio ad apa in epe: tũc in pri⁹ rei cõpetit diuersiua. Itẽ ꝛ 3° si fuerit dolor in latere sinistro tunc in pmis fac flõmiá. Itẽ ꝛ quarto vbi esset repletio seu plectoria. deide pcede ad curam idropisis. ℭ De diureticis dõꝫ. Primo q diuretica debent administrari in quib⁹ est vt⁹ exiccatiua. vñ Aui. Dia diuretica conferũt eis: ꝛ ƀ iõ qꝛ aperiũt ꝛ exiccant aquam. Scdo q nulla eadeꝫ ptinuenť sed transeat de vno ad aliũ. vt vbi grã. de petroselino ad ameos de ameos ad feniculuꝫ ad asarum ad apiuꝫ ad siler montanũ ꝛ hꝫ. ná ab eo qd cõsuetum est ná non patiť. Tertio q fiat eoꝝ optima tritura vt velociter pueniat ad lat⁹ gibbositatis. Quarto q cuꝫ administraueris diuretica fortia tu admistres iura pinguia. vt gallune ꝛ hꝫ. vt nõ excoriení vie vrinales. ℭ De applicatis ad extra vt sunt empla dõm q in emplis resolutiuis ꝛ exiccatiuis. de qb⁹ infra nõ debẽt multiplicari stipt. ca. naꝫ ꝛ si mẽbra pfortát opilando phibẽt resolõnẽ: ꝛ iõ de stipticis ponať cũ talib⁹ parua q̃titas. naꝫ sic faciendo pfortať vtus mirach ꝛ totũ reddiť susceptibilius resolõnis. ℭ De vomitu inqt Auic. ꝛ ex eis q cõferũt eis est vomit⁹ ꝛ pprie factus añ cibũ ẽt q põt ipm de 3° in 3ᵐ aut de q̃rto in q̃tũ aut de qnto ad qntũ. ipse enim iuuat eque valde.

Ex parte

qdeꝫ pfortationis vtutis ꝛ spãlr digestiue epis eos canones lege q. õ. positi sũt ꝺ ðbilitate epis. ꝛ p nũc tm̃ cũ Aui. Dicať pfuatio vtutis ꝛ cõfortatio eius cũ bñ redolẽtib⁹ aromaticis ꝛ olfatiõib⁹ suatib⁹ ꝛ odorib⁹ ciboꝝ pfortantiũ ꝛ pfortatio ipsoꝝ cũ aromatico vino. ꝛ nõ est multiplicatio pot⁹ vini in eo laudabilis. ℭ Expeditis generalib⁹ pñs est vt ad pticulares curas ipsarũ spẽtũ deueniať initiũ faciens ab asclite tanq̃ a deteriori iuxta Auic. sniam de quo in dubijs vt patebit.

ℭ De asclite. Rrica. x.

Sclites é spẽs idropisis i q̃ supiora extenuanť ꝛ venter ꝛ iferiora tumẽt pp aquositatẽ i magna q̃titate i eis pclusaꝫ ob epis digestiue debilitatẽ. Cu⁹ cã ƀꝫ pñ est psõ mala fra. ℭ Dĩ in q̃ ad diuaꝫ iposarce vt. s̃. ℭ Dĩ in magna q̃titate pp timpanitẽ in q̃ é multa ventositas ꝛ pauca aq̃stas. vt Rꝫ. in diuisionibus vt. s̃. ℭ Dĩ ab epis qm̃ si esset ex alia cá nõ esset idropis species cum idropis sit epatis ppria passio sicut feb. cordis. ℭ Dicif cu⁹ cá. nam ꝛ q̃nq̃ a cá calida fieri contingat. vt supra dictuꝫ fuit. q̃ tñ cã cal'a de p accñs videbiť infridare resoluẽdo calorẽ nãlẽ epatis pp quod ꝛ dĩ asclites ab asclichon grece latine vter plenus re fluida. ℭ Modus aũt generatiõis eius dict⁹ est ꝛ particulari⁹ diceť. ná cũ accidit debilitas supflua in epate accidit i virtute eius immutatiua ꝛ sequestratiua error pp̃ter qd humores mali generanť ꝛ superfluitas aquosa multa q̃ nõ separatur siue ab illis nõ sequestrata remanet in venis ꝛ porositatib⁹ epatis preter nãm: ꝛ in vacuitatib⁹ membrorum circũadiacentiũ ꝛ cum multiplicať grauãs virtutẽ ipsam irritat ad eius expulsionẽ tanq̃ qd nocuũ. ꝛ qꝛ debilis facta in expellẽdo si sequestrãdo ipsam mittit ad locũ vacuũ sibi ppinquũ inter mirach ꝛ siphac. qꝛ iter zirbum ꝛ siphac. ꝛ ibi collecta ventrẽ inflat ꝛ asclitẽ creat. Ad remotiora vero loca nõ mittit pp debilitatẽ eius. Iteꝫ qꝛ attractiua mẽbroꝝ ꝛ similiter retẽtiua eam nõ iuuat in attrahendo ꝛ retinẽdo ppria qꝛ incõueniens facta est eis. vñ magis insurgit expulsiua eoꝝ ad expellendú eá aquositatẽ ad locũ vñ venit. ꝛ iõ epar sic recipiẽs exonerat semper aliá a ꝑori qꝛ in ventreꝫ mittit. Ex qbus apparet inteslectus eoꝝ q dicũt idropẽ esse errorẽ epatis.

Cause

ꝛ breuiter p nũc de causis ei⁹ sic dicã. q cã primitiua factiua ei⁹ ẽ ois res talis q̃ apta est epar debilitare. vt dcm̃ ẽ ex pte aeris cibi ꝛ pot⁹. ꝛ aliarũ rerum non nãliũ de quibus dictum est supra in de idrope. ꝛ tu ibi. ℭ Antecedens vero mã est cõplexio calida vel frigida. q̃ vincit caliditatẽ nãlem epatis. Item ꝛ mala cõpõ vt opilõ de cuius causis ꝛ signis supra dcm̃ est. ℭ Coniuncta vo ẽ ipsa aquositas ppulsa vi nãe. aut per viá resudatiõis clam sa ƀm plurimũ eius inter zirbũ ꝛ siphac intrinsecũ ꝛ reddũdat ad intrinsecá supficiẽ ꝛ imutat ꝛ sup siphac intrinsecum. ꝛ tu in oĩbus his recurre supra de idrope.

Signa

demonstratiua asclitis sunt grauitas sensibilis in ventre ꝛ eius tumor manifestus ꝛ apparet vtplurimum talis tumor in pedibus: deinde in crurib⁹ ꝛ sic ad ventrem. Et cum percutitur venter sonus auditur sicut sonus aque. cõmote etiá in cõmotiõe facta in eo cum manu sentitur aque motus ꝛ tactus eius est sicut tact⁹ vtris pleni ꝛ nõ sicut inflati. Et nõ magnificantur membra omnia sicut i iposarca: sed collum ꝛ extrema preter pedes extenuantur: immo cum in eo tument manus est signum maximum. Et est in cute corporis ꝛ membro: uꝫ tensio sic tensio cutis humide extense. Et apostemanť multotiens testiculi: ꝛ filr virga: ꝛ crescit aliqñ bursa coꝝ ad quantitatem incredibileꝫ: vt aliqñ vidi. ℭ Et pulsus eius est paru⁹ freqũs declinis ad duritiẽ pp̃ter extensionẽ velaminis: ꝛ aliqñ declinat ad mollitiẽ pp superfluá hũiditateꝫ. ℭ Et fit eius vrina plurimũ colorata pp ipotẽtiá seq̃strationis: vt supra. ꝛ aliqñ antecedit eá icteritia citrina vel nigra. ℭ Et qñ accidit vitio intestinoꝝ est cũ fluxu ventris. ℭ Et si vitio epatis ꝛ spãlr apostematio est cũ strictura ventris: vt in ꝑcedẽti rubrica. ℭ Et vrina minorať magis in asclite q̃ i alijs. ℭ Et accidũt in latere dextro ꝛ sinistro apata occulta magis in asclite. deinde manifestanť: ꝛ in asclite est maior sitis pp opilationẽ: qꝛ aque ad mẽbra penetrare ñ pñt. Itẽ cũ fit impressio digitoꝝ aut in pede: aut in tibijs remanet cõcauitas que paulatim resurgit: ꝛ est signũ qd in principio visitationis medicus facere dꝫ: vt ostendat.

Pronostica

qñ asclites est veniẽs subito post rapidẽ renũ exeunte cũ puatiõe cãrd in epate ꝛ reliqs mẽbris. tunc scias q vna duarũ viarũ: qꝛ poroꝝ vriditũ ẽ disrupta. ℭ Asclites deterior ẽ alijs spẽbus. ℭ Si cũ asclite vrina est rubea parua ẽ habẽda fiducia. Qñ vrina fuerit rubea siue multa tincte i asclite: ꝛ fuerit pauca in quátitate sepe iniuncta cuꝫ debilitate virtutis mortẽ significat: ꝛ etiá est idẽ significatiua i alijs.

Cura.

Canones. ꝛ p cura ei⁹ nota q nõ dĩt idropisis a cacesia: nisi i quáto: vt supra q regimẽ ei⁹ erit sicut regimẽ cacesie. ꝛ iõ tu ibi. ℭ Scdo q cura ei⁹ consistit pticulariter loquẽdo in his qnq; canonib⁹ q sunt: ordinatio diete. digõ. eũo. cõfortatio epatis aut membri cõicãtis siqud cõicat. Correctio accidentiũ.

Ordinatio

diete dꝫ psiderari ƀꝫ exigẽtiá cause. q si fuerit frigiditas calefaciẽtia ꝛc. Si caliditas cũ caliditas hoc agit finalr iducẽdo frigiditatẽ: qꝛ resolutionẽ caliditatis inate dꝫ vt moderenť calida aliqualr hito respectu ad caliditatẽ pter nãm: ꝛ ad mãꝫ ipaꝫ ℭ In p casu: qꝛ cá existe frida regimẽ pur sit calidum exiccatiuũ ex pte aeris ꝛ ceteroꝝ: ꝛ deinẽ cibaria facilis digõnis laudabilis chimi: vt sunt caro pulloꝝ: pdicũ: fasianoruꝫ: turturũ: arietũ iuuenũ: auicularũ mõtanarũ: vt turdoruꝫ: meruloꝝ ꝛ hꝫ. capreoli ꝛ pueniũt magis assate q̃ elise: imo multũ sunt hoc casu humida euitanda. ꝛ brodialia ꝑcipue nisi in die medicine. vñ Gal. vt inqt Auicẽ. Et non cõcessi ei vt vtereť iure oĩno nisi in die in quo in potu medicinaꝫ ei tribuere volui. in illo. n. die pmisi ne vulnerenť vie

vrinales vt .S. O. si auic. laudauit intelligat his casib⁹ ēt
debili exñte ṽtute q̄ casu marie ꝯuenuit. ¶ Itē pisces par
ui laudati cum pipe. ⁊ aniso ⁊ hꝫ raro. panis sit vt supra
cū semib⁹ calis quo vtat in pua q̄ntitate. ¶ Itē ꝯuenit bi
scoctus cum semib⁹. ex olerib⁹ ꝯueniunt calā vt saluia mē
ta calamētū apuū petrosilinū cum qbus ēt cōmisceantur
frida epar respicientia vt endiuia cicorea ⁊ hꝫ. Itē ꝯuenit
rapa ⁊ assata magis. Itē cepe. alleū coctū damus. ¶ Ex
fructib⁹ vitent oēs humidi exceptis generalr̄ dulcib⁹. ꝯue
niunt fistici nuces vt .s. ¶ Exercitiū factū in terra plana
arenosa. q: si laboriose icedat vt ad sudorē puocet q̄ puo
cato ꝯtinue se abstergat pp̄ duplex opilationes. nā aque eis
nocet sic opilatio ⁊ iō apietia int⁹ ⁊ extra applicata sūt eis
ꝯuenientissima. Itez eqtatio facta huc illuc. ē eis iuuatiua
valde. ß meli⁹ ⁊ iuuāti⁹ ē exercitiū pedestre. ⁊ scito ꝙ exer-
citiū ē de meliorib⁹ ī hoc casu & q hoc pt. ¶ Uinū sit sub-
tile antiquū albū ð quo bibat vt supra. Sz hic nota ꝯsue
tudinez qm̄ necessario oz dari egris nostris: ⁊ p̄cipue aliq
bus quib⁹ si datur deꝭ in modica q̄ntitate. ꝙ si ꝯtingit eos
pur sitire ⁊ ante aut post cibū deꝭ acetuz medie fortitudis
cū aq̄ ꝯmixtū cū quo colluat os ⁊ gargariçet aut ipz ace-
tū liphatū cū q̄ ꝯmisceꝭ aliqd vini. ⁊ colluat ⁊ gargariçet
hoc ēni sitiz mirabilr̄ minuit ⁊ tollit. aliq. n. pur pp̄ debili
tatē ṽtutis ⁊ ꝯsuetudinē ꝯcedūt vinū cū cibo ⁊ dant albū
limphatū ꝯpetēter vel purū. vt exigit dispositio. ⁊ hoc q:
aliqñ ē cū se. ad quā oz etiā ꝯsiderationē habere. Uinum
ebulatū: aut cū sene subtile odoriferū multuz laudaꝭ. cui-
tetur oio dulce ⁊ grossū qdā ferrū ignitū in vino ipo post-
q̄ fuit limphatū extiguiit ⁊ aqua calibeata iter ceteras si
q̄ ꝯpetit ē melior. ¶ In cā ṽo calida icipiēdo cōter a po-
tu dictū ē supra auctoritate auic. vino aūt nō appropinq̄t
Tñ pp̄ causas assiḡtas qdā moderni dāt vinū albū mul-
tuz limphatū cū aqua calibeata. sed pot⁹ eor̄ erit melior
ex aq̄ diureticis fridis ⁊ calidis ꝯmixtis vt videbiꝭ expedi
re. verbi gr̄a. sicut essent aque endiuie alkekengi cū aqua
lupulorū feniculi ⁊ hꝫ. Itē p pauperib⁹ fiāt decoctiōes ex
eisdē reb⁹ cū çucharo. Itē p diuiti⁹ pot⁹ fiant delectabiles
q: longa tu ꝯsidera. Sed memorare vt supra. ꝙ expecta-
tio sup sitim ī oī cā ē de marie iuuātib⁹ ⁊ p̄cipue cā existen
te frigida. gentil ⁊ c̄. de asclite ꝯcedit pp̄ter ꝯsuetudinē vi
nuz ī modicā q̄ntitate etiā cum cibo sumptū ⁊ limphatuz
vt decet. In summa si dimitti pōt aut sitim post cibuz. vt
supra: melius ⁊ canonicū. Placētin⁹ etiā ꝯcedit vinū marie
ṽtute exñte debili odoriferū clarum optimū in sapore li-
phatū tātūmō minus ⁊ mag᷑ ſm vinositatē. ¶ Et pp̄ se-
quētia aduerte canonē quez idrope existēte a cā calā aut
cum ea exñte fe. tu debes attēdē ad vtrūq3 ⁊ nō ad alter̄
tm̄. vñ Aui. Si ꝯsideraueris latus aquositatis tm̄ erit er
ror itaq3 vt ꝯiugas iter duo regimia cū felicitate ⁊ ide tm̄
in eis quęrestāt ⁊ resistūt vincēt ⁊ est snia Sera. q̄rto tra
ctatu: octauo ca. pp̄ qō ea exñte calida exhibenꭍ frigida.
vt aq̄ solatri alkekēgi tarataco mixta tm̄ cum calidis vt
apij ⁊ hꝫ. vñ danꭍ atriplex. spinachia. malua ⁊ hꝫ. Item
lens cū aceto ⁊ croco pauco. Itē denꭍ carnes tēpate ⁊ ad
fridū declinātes nāī vel arte. de qb⁹ supra tertio tractatu.
¶ Et hic nota de carnibus ſpentium. ⁊ pro dictis ēt ꝙ ip
sarū vsus mari: cōmēdaꭍ. multiq3 in eis sperāt dūmō pre
parenꭍ ſm artē. ego eas abhorreo. Ingeniati tñ sunt qdaz
pp̄ excellētā ipar̄ nutrire pullos vel gallinas ex eis sic p̄
paratis. deinde illos pullos administrare tu cōsidera. Oz
itaq3 vt dieta deuiet a latē caliditatis. dūmmō remaneat
siccitas ad que agenda stude ⁊ bene cōsidera. ⁊ in his sic
breuiter positis terminaꭍ cōplementū pmi canonis. tu ta-
men relege que posita sunt in pri⁹ rubrice. que se tenēt ex pte

Secundus (dicte pro eius cōplemēto maiori.
eq digō ⁊ marie qñ est uecia. vnde di

gestiua debent ꝯplonē ⁊ ꝓprietate aptare mēm ad expu
sionē q̄lia sunt in cā frida. si. de p̄rio. si. de calamēto. de eu
patorio. oximel squilliticū. Et in cā calā. si. de fumo terre. ð
endiuia. de absinthio si cū eo misceaꭍ aliquid remittēs vt
iulep violatū. Item oximel simplex. Itē acetosus simplex.
Itē acetosus cōmixtus etiā fractus. ¶ Et ex magistrali-
bus. ⁊ est gētilis in cā calā. R. eupatorij capil. veñe scolo-
pēdrie. endiuie epatice añ. M. i. radicuz feniculi. petrosili.
spagi. liqritie. tamarisci. corticū saluci mediane añ. ℥. i. pas
sularū caparor̄. semis portulace añ. ʒ. iij. sandalor̄ albo
rū ⁊ rubeor̄. añ. ʒ. ij. çuchari albissimi. li. i. fiat si. ¶ In cā
frida. R. eupatorij origani ēdiuie scolopēdrie. meliss añ.
M. i. radicū apij petrosi. añ. ℥. i. tamarisci. cuscute passula
ruz. squinanti cinamomi añ. ʒ. s. puluer᷑ çuchari. li. s. fiat si.
¶ Et vt tibi q̄tior fiat ponā multa iuuātia ⁊ nocentia ex
qb⁹ p te ꝯficere poteris sirupos electuaria ⁊ alia vt place-
bit. nō tñ desinā a ponēdo expta simplicia ⁊ cōposita. Cō
ferentia sunt. Absinthiū. Agaricus. Agripa. vnguētum
ni. Alkekēgi ⁊ ꝯfectio eius. Meſ. tertia antidotarij. Ani
sum. Apuū. Aq̄ lactis de q̄ hesitaꭍ cū videaꭍ addēꝫ in aqñ
tatē ⁊ cāre tumorē de q̄ infra. Baucia ⁊ semē ei⁹. Betoni-
ca. Calamētum. Calam⁹ aromatic⁹. Camedreos. Came-
pitheos. Cātarides de qb⁹ infra. Cepe. Cucumer. asinin⁹
de quo ifra. Cuscute in causa calide. Daliabas. Cicorea.
Dialacca Meſ. Diacurcuma eiusdē. Diatrion pipereon
ni. Ebulus ⁊ decoctio radicis eius fiat ad remouēdum tu
morē pedū. elleborus de quo infra eupatorium. endiuia.
emplm aristarci. andromaci. secunda distinctione Meſ.
feniculus ficus sicce. fumus terre. karabe. kebuli. lac asi-
ninum. caprinum. de lacte camelarū nihil qm̄ eo carem⁹.
an lac ꝯpetat diceꭍ in dubijs. lactuca. lentes. limacis de q-
bus infra. meu. meçereon. mirabolani. mirtus. origanuz.
pastinaca. perdices. petrosilinū. prassiū. pilule de reubar
baro. pillule de agarico. reubarbarum. rosmarinus. ruta.
sansucus. sambucus. sinapis squilla. squinantium. tyria-
ca. trifera serugiata. trocisci de lacca. trocisci de reubarba
ro. trocisci de ligno aloes. vitis siluestris. vrina vnguētuz
artanite magnū Meſ. vt antidota. ipericō. isopus. ireos.
çucharum. Ex nocentibus sunt acetum ꝯtinuando ipm
induc̄ idropem. Bouine carnes. lentes nō excorticate. me
çereon q: epar destruit. ⁊ aloes q: epati nocet. Unde ⁊ q̄
epatis ꝯplexionem destruunt sunt nocētia hoc casu. de q-
bus in pri⁹ rubrice ad plenum actum est.

Tertius qui est euatio ꝯpletur vt dictū fuit flōmia
solone ventris vomitu puocatione sudo-
ris puocatione vrine icisiōe applicatione cauterior̄ vel se
tonū. Itē resolone māe fcā cum his que ad ex̄ applicanꭍ.
vt emplā. balnea. ⁊ hꝫ. de qbus omnia pticularia ponam
exempla multa ⁊ experta. ¶ Uñ ß nota ꝙ circa hāc eua
cuationē opz medicum esse diligentē. q: ſcm̄ totuz ꝯsistit
in euāndo a quā ꝯuenitq3 fieri absq3 notabili lesione vir-
tutis. Sed anteq̄3 ad eā ponēdā descendaz te auiso ꝙ hec
egritudo est difficillime cure ⁊ pauci reperiunꭍ q reportēt
honorē. ⁊ ideo stes attētus ne ꝯfides aut pmittas: bñ sci
to ꝙ qñ asclites fuerit cū febre ⁊ ṽtute debili ⁊ vrina eius
fuerit rubea. ⁊ minuta cum difficultate ꝙ male ⁊ fortasse
nunq̄3 curabiꭍ. ß de his in de signis pnosticis. ¶ Et expe
diēdo de flōmia dī ꝙ nō ꝯpetit nisi cum causa est calida
retentione sanguis fluē ꝯsueti. signis repletionis apparē-
tibus ⁊ p̄cipue in pri⁹ dum virtus est fortis ⁊ flegma ⁊ aq
sitas nō vincūt in sanguie opz gradatiz ⁊ cum tepiditate
pcedere. In fine ṽo cum sit eꝫ negeꭍ ne subtrahat nutri-
mētū ⁊ faciat excrescere aquositatē vētositatē vel flā. In
iposarca magis cōpetit: in asclite min⁹. In timpanite me-
diocriter. aut Gal. Cū humor ē par̄ a nā sanguis distans
flōmia addatur. etiā vero plus veretiꝰ cū vero plimū

negeť.manifestū aūt ꝙ flegma est a nā sanguinis pax diſtās a quo videť fieri vētositas mediocriter cum a ſtāte generéť. ¶ De solone vētris multi multa ponunt: ⁊ ego experta recitabo.tu tñ noli oblivisci canonum q̄ supra positi sūt attēdēdi circa exhibitionē farmaci. In casu isto laudaverunt q̄dā succū ireos.de q̄ habui experientiā verā ⁊ est secretū aliquorū. ℞.succi ireos nō expectata residētia.ʒ.i.ſ.aque mellis.℥.i.ſ.⁊ assellabit patiēs īter q̄nqꝫ ⁊ octo vices vel circa.raro ascendi ad.℥.ſ.q̄̄uis dicat Mes.a.ʒ.ij.vsqꝫ ad sex.nā si aggregenť hi duo termini ꝯsurgūt octo.cui⁹ medietas erit dosis cōis q̄.ʒ.iiij.⁊ si feci fuit ī corpore iuvenili robusto ⁊ forti.ꝯsidera ḡ etatē.v̄tutꝫ tenorē ⁊ hꝫ anteq̄ꝫ hec fortia exhibeas ⁊ in q̄busdā dabā.ʒ.i.tm̄.⁊ idō ꝯsidereť tenor v̄tutis.etas.corporis dispō ⁊ hꝫ.⁊ adverte locum ortus ireos q̄ñ natum in loco humido nō est ei⁹ fortitudinis cū eo qḋ oriť in sicco:q̄re montanuꝫ fortius ꝑꝑ qḋ in dosi ex loco fienda est diūsitas.⁊ tu bñ ꝯsidera. Alij mundāt a cortice ⁊ dant succū scḋ residentia. Itē valet decoctio scḋ ex radice ireos mundata a cortice ⁊ sirupiçata cum çucharo. ¶ Aliud de q̄ experientia habui ⁊ honoreꝫ. ℞.succi cumeris asinini ꝑparati s̄m artem.vt infra.℈.ſ.vsqꝫ ad vnum.⁊ h̄ in corpore forti vel sic̄ ꝯsueti sine pondere ad q̄̄titatē vnius pillule rōnabilis ita ꝙ septē faciat.ʒ.dcs in aurora s̄m horā solutivor̄ q̄ appellanť cum custodia vt in ꝑ̊ tractatu ⁊ assumāt brodia vna die vt.ḋ. Modus aūt ꝑparādi est vt succus eius ext̄haf q̄ñ citrinescit circa finem augusti ⁊ exiccef ad solē vt fit de aloe:⁊ cuꝫ speciebus alesanguis ꝯsolideť ⁊ sit spērꝫ ad succū ꝓportio eq̄lis alios modos hēs a Mesue proprio cap. ¶ Quidā autē dāt succum sic exiccatum ad q̄̄titatem ciceris magni ⁊ post eius assumptionē dāt imediate.℥.iij.vini decoctiōis reubarbari ⁊ melius sanat oēꝫ idropem.hec opatio nō hꝫ locum nisi in forti robusto ⁊ est opus sapiētis ⁊ exp̄ti medici. ¶ Et nō vt supra ꝙ iste evacuationes debent reiterari ⁊ nō eē subite ⁊ fortes.vñ fiat evacuatio de q̄nto in q̄ntū: aut de q̄rto in q̄rtum.aut de sexto vt tue prudentie videbitur hito respectu ad etatem virtutem ⁊ in tempore medio denť apitiva opilationum ⁊ ꝯfortātia epar sic̄ sunt trocisci de reubarbaro de absinthio ⁊ hmōi.de quibus sup̄ de epatis opilatione:⁊ te hortor vt nō des solutivū in h̄ casu oīo absolutū a rebus epar ꝯfortātibus iuxta canonem.ḋ. ¶ Evacuativū aliud.℞.lac esule ⁊ misceaſ cum çucharo et lacte ficuū vt totū inspisseť ⁊ fiāt pillule de quib⁹ denť due aut tres ad q̄̄titatē ciceris post q̄rum assumptionem imediate deť rob agreste:vel berberis vel aliqḋ tale ⁊ vtaſ brodio ꝑ diem aſi ⁊ in die assumptiōis h̄ est etiā efficax ⁊ expertum ⁊ secretum. ¶ Alij moti rōne purgāt cuꝫ medicinis ꝓvocātibus ⁊ solvētibus simul ingrentes ꝓvocātia magis cōpetē in eductiōe eq̄ q̄ꝫ solutiva moti hac rōne. Naꝫ cum ois idrops ⁊ spāliter asclites de q̄ sermo non fiat nisi ex mā quā nā ad loca vrine non possit expellere:vel in qua nā sequestrationem facē non potuit imo remanet in epate.⁊ ꝑtibus nutritivor̄ tā diu ꝙ penetrat inter mirach et siphac intrisecū ⁊ sic inflaſ venter ⁊ fit idropisis.pꝫ ꝙ per cām narratā ⁊ per illud qḋ dcm̄ fuit in ꝑn̄⁰ ꝙ medicīe vrinā ꝓvocantes cum solōne ventris sunt oībus alijs in hac passiōe meliores ⁊ h̄ dicunt per eos fuisse exptum. ¶ Pillule amplexātes has intētiones.℞.reubarbari.ʒ.ij.turbit agarici colloq̄ntide.ſſ.aſi.ʒ.i.seminis endivie lactuce endivie cicoree apij aſi.ʒ.ſ.informenť cum succo lactuce dosis erit.ʒ.i.ſ.vsqꝫ ad duas. ¶ Dabāt mī solones dyacurcuma cū çucharo rosato veteri:⁊ aliq̄ñ pulverē epatꝫ lupi desiccati cū vino cocto vel decoctiōe passulax̄.q̄ñ h̄ de ꝓprietate hāc curat passionē ⁊ dosis erit.ʒ.ij.⁊ deinde ponebāt empla ⁊ alia suo loco dicenda.⁊ h̄ maxime q̄ñ cum idrope aderat fe.vbi ꝟo cum idrope non ꝯiungebaſ feb.neqꝫ

calitas excessiva dabāt pillulas fetidas ⁊ cuꝫ illis purgabāt. ¶ Q.si pillulas accipe nō poterat dabāt hāc medicinā.℞.reubarbari pulveriçati.ʒ.ij.sup ipꝫ fundanť.℥.iiij.aq̄ decoctiōis sēis apij.seminū ciperi caparor̄ acori lactuce scariole seminis cicoree oximelis cōmixti.℥.ij.dabant in matutis. ¶ Ad idē.℞.turbit.ʒ.i.ſſ.çuchari aſi.℈.ij.scamonee electe.gra.ij.teranť ⁊ cū vino incorporenť fiāt trociscus deť in matutis.facit assellare q̄nquies vel circa.accipiaſ semel in hebdomada vel bis:si vl.post ꝟo oī die accipiaſ ad q̄̄titatē nucis ante prādiū ⁊ ante cenā dyacurcuma maior.post cui⁹ assumptionē bibat modicuꝫ vini aromatici ⁊ ꝯtinueť.ex cui⁹ ꝯtinuatiōe ⁊ acceptiōe trocisci curatus est dñs Aço de guidonibus de pma cum approriatiōe tñ emplorum ⁊ aliorum.vt infra suo loco. Itē ad idē ℞.eupatorij cuscute passularum ligritie mirabolanoruꝫ kebulorū aſi.℥.ſ.radicū feniculi apij caparor̄ tamarisci agarici aſi.℥.i.fiat dcoctio ⁊ coleť ⁊ ī colatura appōaſ pulpe cassie li.ſ.çuchari.℥.iiij.reducaſ ad spissitudinē mellis. deinde addanť reubarbari,turbit aſi.ʒ.iij.folior̄ meçereō īfusor̄ in aceto.ʒ.ij.dyagredij.ſſ.spice aſi.℈.ij.fiat electuꝫ dosis est.℥.ſ.de q̄ patiens sumat bis in hebdomada. post cuius assumptionē bibat modicum vini liphati ⁊ ieiu⁹ medijs. Sumat de diacurcuma ad q̄̄titatē avellane cum vino pauco aromatico.vt.ō. Cū h̄ regimine curatus est puer q̄ passus fuerat idropē vltra ānum.⁊ fuit cura gentilis. ¶ Itē pillule de serapino ⁊ pillule de meçereon maiores ⁊ sunt vltime in asclitī Avi.ingt dicens q̄ñ assumiť de radice cucumeris asinini ad quātitatē anolorat ad minus et de radice eius q̄tuor chist larat colerā ⁊ flegma ⁊ ī corporibus idropicor̄ ꝓprie ⁊ absqꝫ nocumēto: qḋ inferaſ stomacho. ¶ Et accipiaſ de radice eius lib.ſ.⁊ teraſ in duobus chist vini aromatici ⁊ misceaſ ⁊ datur idropico omni die.iij.anolorat. ¶ Itē reubarbarum solum vt Mes. vt sup̄ ⁊ pillule eius. Item succus corticis mediane sambuci. Item inter alia euforbiū ꝯfectio de meçereon Mes. ⁊ ex his ⁊ habitis ꝯfice vt libet satꝫ volo de solutivis actū esse:si tñ dixero vt alias ꝙ oꝫ vt dirigātur ad mēbra peccātia ⁊ cōlcātia vt ad splenē ⁊ hꝫ cum appropriatis ea mēbra respiciētibus.⁊ hec bene ꝯsidera: q̄ñ etiā opꝫ te in solutivis variare. ¶ De vomitis facilib⁹ ⁊ fortibus iā actuꝫ est supra de vomitu ⁊ subversiōe.⁊ tu ibi.sed tñ ꝯsueverūt solutiva iā posita etiā vomitum ꝓvocare.vnde si vis facere vomitionē h̄ ad propositum da ex succis dictis. deinde paulopost imponat pennā in ore aut digitum ⁊ vomat et īgeniare. ¶ Provocātia sudorē possunt esse ad itus ⁊ extra administrāda.ad ex̄ quādo non est feb.vt.℞.vnguenti arogon aut dialtea ⁊ iunge ipsum: ⁊ cum pānis calidis appositis ad renes ⁊ ylia ⁊ hꝫ. ¶ Ad intra da aquā anisi aut feniculi cum vino aromatico mixtā calidā ad q̄̄titatē ciati boni in ieiuno ⁊ applica pānos calidos ⁊ coopias. Itē ⁊ da.ſſ.ꝯditū aut tyriacā cū vino calido ⁊ coopias patiētē pānis. ¶ Q.si febris aderit evita hec calida ⁊ da remissiora.vt.℞.camomillā mellilotū semina frida ex q̄bus sacculum ipleas quē bulire facias in aq̄ ⁊ exprime et sic expressum applica illis. Itē pānos calidos in extremis. Iteꝫ vesicā eneā aq̄ calida plenā. Itē ⁊ lateres calos in extremis. Administrāda est aq̄ ordei in q̄ decoctū sit aliqd feniculi aut anisi ⁊ sit calā:deinde coperias egrum pānis cum ceteris dictis ⁊ sudorē ꝓvocabis. Sed advte ꝙ hec ꝓvocātia dari debent post evationē cum solutivis ⁊ forti existente virtute. ¶ Itē exercitium est optimū ꝓvocatiuum sudoris ⁊ maxime in iposarca. ¶ Provocātia vrinā iam supradicta sunt.sed hic adverte inquit Avi. De diureticis ꝯferētib⁹ ad h̄ nō opꝫ vt vnū solū adhibeaf: immo fiat ꝑmutatio de q̄busdā ad quedā.sicut petrosilinū ameos.calamētū.⁊ assari.⁊ feniculi.⁊ semē apij ⁊ siler,carne

pitros. ameos. spica. dauc⁹. meu. radix pastinace siluestris
alkekengi. ⁊ op; vt fiat eo⁊ tritura vt velocit̄ puemat ad
ptem gibbositatis. ⁊ hec oīa supra in canonibus gñalib⁹
de diureticis. ⁊ tu ibi que diuretica administrabis aut in de/
coctiōib⁹: aut cum aq̄s appropriatis. aut sirupis. aut sub
forma pillula⁊ trocisco⁊. vt placebit. Itē incipe a debili
bus ⁊ pcede gradatim ad fortiora ⁊ de simplici ad cōposi/
ta. ⁊ sis memor de iunib⁹. ⁊ tu allegato loco. ¶ De incisio
ne vō dōm p̄ q̄ oīa alia prius tentanda sunt q̄; ferrū. imo
h̄ debet esse vltimuz ⁊ maxime cū res posita est in despera
tione. vnde Aui. Et op; vt nō audeat fieri donec possibile
est cura alia. ¶ Scdō q̄ corpus cui fit sit forte. nā debile
deficeret. Unde Aui. Scias q̄ parum pficit nisi in corpo
re valde forti cum potens est tolerare exercitiū tēperatū ⁊
sitim ⁊ minoratōnē cibi. ¶ Tertio q̄ cū fit extractio aq̄:
q̄ fiat paulatiua ⁊ p interualla ne ex subita euatione eua
cuet̄ spūs ⁊ deficiat virtus. Unde Aui. qō subitū est mor/
tale est. vnde sexto. afo. Q̄cūq; empici aut idropici vrūtur
aut incidunt̄ his affluente sanie aut aqua multa repente
pereunt. ¶ Quarto medicus ɔtinue teneat digitos super
arteriā cū pulsus debilitari iceperit retineat̄ aq̄. ¶ Quin/
to q̄ nō amplius pcedat̄ cū tali euatione ⁊ maxime in fi
ne quādo nō multum aque remāsit. sed ɔueniētius euaa/
bit̄ p medicinas solutiuas faciles aquaz educentes: vt est
reubarbarū ⁊ pillule e⁹. Et in summa vt scribit ɔciliator
dīa. cxcx. oportet medicum anteq̄; ad incisionem veniat
sumere indicationē ex parte subiecti qō curat̄. ⁊ ex pte di/
spositionis ipsius. subiecti qdem qm̄ multum virtus deb;
esse fortis corpus carnosum iuuenile nō ab alia egritudi/
ne prostratū post salutis cum medicinis alijs desperatio/
nē potens abstinentiā tolerare ac exercitium. Ex pte qdē
dispositionis. q2 in idrope cōpetit vna siue asciti: nō aūt
in iposarca siue timpanaria: cum nō sit etiā aq̄sitas tāta i
eo ɔtēta. vt nō possint suēctes cōprimēdo latera ipsius eā
ad inferiora summus expellere. ¶ Modi aūt extractiōis
aque per incisionē ponunt̄ plures ⁊ est incisio ppa asciti
co. Et primus ⁊ famosius est asciticus stet erectus aut su
p sedē eleuatus vt tendatur vēter alie. tuncq; ministri suste
tātes ipsum latera ventris deorsum cōprimāt: ⁊ ɔsideret̄
an idropisis fit ab intestinis vel renib⁹ epate vel splene. Q2
si quidē ab intestinis per tres digitos s̄m latum sub vmbi
lico directe faciēda est insicio. Si vō ab epate a leua fiat in/
cisio. Si a splene taliter a dextra vt eductio accidat p cō/
trarium. Nā tunc poterit iacere super ptem minus dolo/
rosam ⁊ sic iacendo nō iacebit sup foramen. nā aq̄ non de
bet fluere nisi s̄m voluntatē tuā. Deinde pellis eleuet̄ ad
superiora. ita vt accidat icisio q̄ ea pforetur in alio loco
q̄; mirach ⁊ siphac. ppterea vt ipsa cooperiat descendēs
foramē postea cuz euenit in ingressu poro⁊. vrindū in ve
sicā vnde vrina non retro cedit. cuz etiā quis pedib⁹ suspē/
datur. serpunt eum inter vnā eius tunicā ⁊ reliquam. In
ruptura vō canula imponat̄ metallina aut argentea sub/
tilis ⁊ euet̄ de aq̄ quātum robur tolerat virtutis ⁊ pulsus
iudicabit. vt sup̄. Quidā incisionē faciūt in bursa testicu/
lo⁊. deinde aquā paulatiue exhaunt. Quidā i oleo. Qui/
dā acubus multis pungunt. vnde aq̄ resudatiōes h; mul
tas. Quidā vt septio practice Haliabas. ⁊ s̄m albucasim
reputātes cauteria ipsa ruptura minus piculosa faciunt
quatuor cauteria circa vmbilicum. vnum super stōacū. ⁊
aliud super epar. ⁊ vnum sup splenē. ⁊ duo sup dorsa sup
spatulas. ⁊ vnū in directo pectoris. ⁊ reliq̄ in directo stōi.
⁊ sit q̄;titas pfunditatis cauteriū ppinq̄ spissitudini cutis.
deinde dimittātur longo tpe apta. vt aq̄ valeat paulatim
trāsfluere: regantur q; regimie proprio. q̄ si virtus fuerit
debilis cauteria fiant pauciora ⁊ per vices ⁊ virtus cōser/
uet̄ in quātum posse est. Sed multi pēligūt incisionē pp

afflictionē cocture que sequit̄ ad ignē. Ego vō posui cau
teria potētialia sub clauiculis pedū ex vtroq; latere. dein
de cum flōmo apui ⁊ per illā viā euaui magnā aquosita/
tis quātitatē. ¶ Et iuxta p̄mum modum incisionis posi
tum pono vnū pticulare magi. vū suppositis q̄ dcā sunt d̄
erectiōe ifirmi mō ministro⁊: ⁊ loco icisiōis eleuet̄ pellis for
tit̄ ad supiora p spaciū vnu⁹ digiti vel circa. deinde cum ra
sorio vel patrumie icide. vt dcm̄ est. donec ad vacuuz veni/
at. vū aq̄ libē satis egrediat̄. ⁊ tunc anteq̄; aliqd nō bile d̄
aq̄ exeat pellem dimittas. vt claudat vulnus siphac: vt p/
hibeat vt aq̄ non exeat. deinde cum mica panis assati i vi
no ifusa refocilles egrū. deinde pellē eleua ⁊ ad superiora
trahas. vt cānulā metallinā subtilē iponē possis p quā di/
mitte tm̄ de aq̄ egredi. q̄;tum v̄tus tolerabit. vt sup̄. Et re
cordare q̄ melius est infra subsistē. ⁊ cū extraxeris de aq̄
quātū videbit̄. tunc extrahe cānulā ⁊ dimitte pellē coope/ire
foramē siphac ⁊ liga: ⁊ nō remittat̄ vsq; ad diem sequētē
in q̄ tpe ɔforta ⁊ nutrias patientē cum cibarijs electis: al
tera vō die operabe vt in p̄⁹ ⁊ in altera ɔsilr: ⁊ sic semp de
die in diē pcedēdo. donec maxima ps aq̄ fuerit ɔsumpta
qō cum fcm̄ fuerit ɔsolida ⁊ resolue residuuz. vt sup̄ dcm̄
est cū solutiuis exiccatiuis ⁊ resolutiuis desicca ⁊ extīmia.
¶ Quidā vō cōprimunt aquā ad iferiora. vt. s. cum ma
nibus postea cum fassia mag̃ ⁊ cum pilis magnis fcis de
stupa ponēdo vnā sup stōm aliā retro ex opposito. ⁊ duas
a latqib⁹ fortiter ifassiādo ⁊ strigēdo p̄mūt aquā: ⁊ expl/
sam sic ad inferiora tenēt. deinde faciūt ifirmū sedere su/
p cathedrā altā ⁊ pforāt cum flōmo sub vmbilico p tres
digitos ventrē in vno loco faciendo foramē satis pituum.
deīde iuxta ipm foramē p duos digitos ex vtroq; latē fa
ciunt duo foramina ɔsilia. ⁊ h̄ penetrādo vltra cutē pa⁊:
⁊ egredit̄ indubie aq̄. ⁊ dimittūt aquā exire sic paulatim
⁊ vidi mulierē cui fcm̄ fuit h̄ que erat valde tumida ⁊ in/
flata detumefcā fuit in duobus diebus. ⁊ vixit sic detume
fcā quindecim dieb⁹ vel circa ⁊ sic mortua fuit. ⁊ certe opi
nor. qm̄ misercula ⁊ paupcula erat q̄ forte h̄ ei accidit ex
malo regimine: ⁊ qm̄ ei nō succursum fuit cuz regimie re
sumptiuo. etatis erat. xxxij. ānoz vel circa: nō tm̄ multum
robusta. h̄ idē barbitonsor aliā idropicā curauit cum his
scissionib⁹: ⁊ scrutat⁹ est super oēm idropē deinde: ⁊ certe
h̄ modus non est ex toto vituperādus. ⁊ bū ɔsidera. Non
me eni vltra extēdo. qm̄ pauci hac via icisiōis siue hecel/
tica euadūt. Tu itaq; ad euationes redi. ⁊ cum eis si po/
tes cura. ⁊ hāc ɔsilio dimitte. ¶ Hic audi casum mirabi/
lē: q̄dā annis qnq̄ginta ānoz idropica iā ānis sex. ⁊ ascli/
tica dū ptransiret ambones siue passus nostros lapideos
sup vnum eo⁊ cecidit. ⁊ aptus est vēter eius ⁊ egressa est
aq̄sitas q̄si tota. remāsit vt mortua. stetitq; i hospitali plu
ribus diebus ⁊ tādem curata est ab idrope. Hec aūt expe
riētia videt̄ ɔ canones supra positos ante de incisiōe. qdā
itaq; cum medicina. qdā pcedūt cū cauterijs. vt sup̄. Sz
nō q̄ cauteria non debēt poni nisi paucificata aque mul
tum p solutiua. Itē post dies tres vel q̄tuor postq̄; soluti/
uū assumpsit ⁊ in ieiuno: ⁊ est snia Aui. de cura ascitis. ⁊
sunt cauteria remedia ppa ascitico. tipanitico vō nullo⁹
cōpetūt: iposartico vō medio mō. ¶ Et si pur de icisiōe te
intromittere volueris: qō nō ɔsulo: ptestare parentib⁹ pe/
riculū q2 mortē. Nā padue accidit meo tpe q̄ dum colle/
giū medico⁊ determinauit Dominū Joānē Ludouicuz
vtriusq; iuris doctorē famosissimū asciticū hac cura ici/
siōis curari posse ad actū deuenit ⁊ mortu⁹ ē in manib⁹ eo
rū: post. s. icisionē p mediā horā. nā erat etatis. lx. ānoz. tu
itaq; dimitte. Sz de ista icisiōe dicet̄ aliqd i dubijs. ¶ Di
cit Gulielmus q̄ quosdā vidit liberari q p fortē fricatio/
nē aut scalpellatōnē vētrē vulnerarūt ⁊ egressa ē aq̄ pau
latim ⁊ postea ɔfortauerūt epar ⁊c̄. vt decuit qm̄ si sic nō

fieret rediret morbus. ¶ Itē qdā ponūt vesicatoria q̄ cātarides flāmulā vel pedē centūtū rc̄. sup tibias in tribus locis vel quattuor: et vesicat locus et post icisionē vesicarū egredit aq̄ multa. et ego feci et certe multū ꝯtulit tenebam loca vesicata incisa et vncta cum butyro. ¶ De setōib⁹ vero dōm q̄ qdā ingeniant ponē setonem in bursis testiculorum vt per ea loca fluat aq̄. h̄ etiam modus nō est ex toto irronabilis et ex satis securus: et fieri pōt. amplectere si placet. ¶ In resoluendo māam aquosam ingeniant aliq iuxta sententiā Aui. et alior̄ auctor̄ ponere egrum in loco vbi sol multū pcutiat et tpe. s. magni estus in q̄ loco nō flet vent⁹: et ita corpus disponunt vt solus venter a sole pcutiat defendendo caput et pectus s̄m ptem necīam. Sed nota verbum Aui. q̄ dicit et si non alio saltē cum statione in sole: qm̄ ex h̄ verbo videt velle q̄ vbi alia ꝓsunt remedia h̄ despiciendum est relinquendūq̄ rusticis. ¶ Emplastrationes in h̄ casu multum cōmēdāt et debent esse ex rebus resolutiuis et exiccatiuis: et nō multum stipticis: qm̄ stiptica oplāt et obturāt meatus: p quos transire debet mā resoluenda: stiptica t̄n cū eis ponant in modica q̄ntitate que. s. ꝯseruent virtutem mirach vt sunt thus spica ciperi et h̄ꝫ. Item debent applicari post euacuationes et nō ante q̄ perū ꝓficerēt. Et ex his exptis est emplastatio cuꝫ stercore vaccino et est remedium apud modernos fām. et si Aui. etiaꝫ pro experto ponat. Item emplam⁹ cum stercore caprarum nō pascētiū herbā minutā ꝑpter acutātē eius. nā in grossa non est tanta humiditas ꝓportionalis. ¶ Emplim bonum ad h̄ est Auic̄. Re. gummi pini et cere et isopi humide picis et gūmi albotin aā. aureos. ij. storacis masticis aloes croci cinarūꝫ absinthij amomiaci aā. aureū. i. castorei amomi sulphuris ostracor̄ aā. aureū. s. stercoris columbini spume maris limaciarū cum testa pistatarū aā. ℥. iij. lilij celestis. ℥. iij. baurach rubri. ℥. i. pmisceant cum oleo de camomilla et fac emplm. ¶ Emplastrum gal. vt recitat Aui. cū quo et alij curauit asciticum. Re. cere rubee et farine ordei et mili et stercoris vaccini et caprini cineris q̄rc⁹ et vitis et baurach et sulphuris. aā. misceant oia cū aceto. tn̄ t̄n dosa vt plꝫ. ¶ Ad idē. Re. calcis viue nitri ireos condimem sulphuris amomiaci bacar̄ lauri stafisagrie stercoris columbini terant. et distemperent cum vrina. resoluit aquā mirabilr supinunctū. ¶ Ad ideꝫ. Re. fimi columbinū farinā ordei et acetum et adde modicū sandarace et si apparet rubor adde semina cōta oleum ro. fac emplm. ¶ Credo totū stat in ciando et summatim recolligendo resoluentia sunt fricationes multe et aspe baurach sal sal nitrū spuma maris spongia sulphur et similia. fit etiā cuꝫ rubificātib⁹ vt vrtica prassia stafisagria et similib⁹. camomilla mellilotū feniculus aneti calamentuꝫ laurus stercus vaccinum caprinum limacie combuste cum corticib⁹ suis linite de q̄bus statim. Sepelire in arenis et in ea resoluta et sub sole stare vel iuxta seu clibanū intrare calꝫ sufficienti ac quo actū est in p̄ canone gn̄ali qui est de ordinatione dicte. et de clisterijs ibidē et exercitia tēperata ꝓut poterit sustinere exiccantia vt a cibo ꝓpzie poti et h̄ꝫ. et sic multa habes ex q̄bus ꝯficere poteris: et ideo stude. ¶ Et hic intellige q̄ clisteria vt loco allegato debēt esse ex decoctionib⁹ rerū educentiū aquā vt semen vrtice et h̄ꝫ. Itē valēt radices et semina apertiua agaricus areos. cucumer asinin⁹ et h̄ꝫ. de q̄bus actū supra q̄b⁹ clisterijs debes vti interpolatis vicibus h̄ito respectu ad virtutē et ad alia. ¶ De limacijs nota q̄ limacie a proprietate epar confortāt et ex qualitate valent ꝯtra inflāmationē epatis. vt. xj. de simplici medicina. Terant autē cum suis testis et emplastrēt venter et cū exiccate fuerit remoueant. mirabilr exiccant superfluitates membror̄ et precipue idropicorum. ¶ Itē et est expertuꝫ emplastrum s̄m ex elleboro nigro fc̄m in aceto bulito cum

furfure farine ordei addendo illud de puluē cinamoni.

Quartus compleat per ea que dicta sunt supra de debilitate epatis et de mala complexiōe eius: et tu ibi vbi emplastra vnctiones epithimata et h̄mōi inuenies. Confortatio membri mandantis fiat cum his q̄ sunt illi membro propria suis locis querenda.

Et consimiliter de accidentiuꝫ correctione dicat. suis et eniꝫ querant locis eor̄ accidentiū correctiua. t̄n qm̄ a siti multi molestant aduerte q̄ si tolerare possunt vt scis. ꝓstantissimū quidē. si nō. colluant cū vino gn̄ator̄ aut cū vino: quoniā meli⁹ est q̄ꝫ cū aq̄: cū calidis cum aceto vt supra cum succis fructuū stipticor̄. cū sy. ad h̄ deputatis faciendo potus cōuenientes eis et delectabiles. hec enim ꝯsidera singula.

¶ De iposarca. Rxica. xj.

Iposarca est species idropisis in qua oia tumēt mēbra. et ei⁹ tumor in facie p̄ manifestat pp̄ sīa siue aquositatē flatiuā sanguini cōmixtā et cuꝫ eo ad mēbra oia pambulantem. vñ accidit vt sanguis ipse mēbris fiat nutrimētū incōueniens a mēbris rejectū. vñ sic in porositatib⁹ mēbror̄ remanēs et aliunde nō cīa tuis ꝑ ꝯtinuā successionē etiā mēbris fiat nutrimētum ipsis tumorem facit. Cuius causa est corruptio in digestiōe tertia declin ad cruditatē et aquositatē et flegmaticitatē. Aui. aut cā liquefaciens corpus et humores. nam cuꝫ humores subito eliquant et in magna q̄ntitate non ꝑūt extra educi: sed in mēbris remanētes faciunt ea tumē. et iste modus fit subito. q̄ cā sua est valde acuta: q̄ calitas eliquāis. Itē si nō fieret subito sed paulatiue eliquatio tunc sīc materie paulatiue eliquarent: ita extra educerent.

Cause de causis eius dicat ꝓportionalr vt de ascite. nā satis apte fuerunt in rubrica de idrope tam primitiue q̄ꝫ antecedēs et ꝯiuncte. ¶ Primitiue vero sunt oēs ille extrīsece debilitatis epatis factiue vt ibi. ¶ Antecedens vero est corruptio digestionis que est in mēbris que nō pōt rectificare sanguinē neq̄ humores qui veniunt ꝑ venas ad mēbra: et ita remanent crudi aquosi flatici non adherentes mēbris. vt rubrica de idrope. ¶ Cōiuncta vero est humor ipse flaticus. siue aquosus. vt q̄ sanguis aqueus et alius flaticus humor semicoctus.

Signa demōstratiua inflatio in toto corpore et in extremis mēbris i facie et ꝓpe in oculis: et tumet facies vt ea q̄ mortuor̄ et ē ad albedinem declinās et post cōpressionē cū digitis fcām remanet fouea neq̄ est venter neq̄ vmbilicus neq̄ fumē īflata vel ascite et tipanite. Et sequit tā s̄m plm fluxus sanguinolentus et leuitas nāe tēdens ad albedinē. et pulsus est magnus mollis magis q̄ꝫ in alijs pp̄ diffusionē humiditatis in mēbris et brachijs.

Pronostica est minus mala ceteris spēb⁹ idropisis et magis apta sanari et maxime que a cā frigida fit. Quādo prurit⁹ accidit in naso et cum h̄ apparuerit mollities in facie aut in manu ei⁹ sinistra. tunc moritur in secunda aut tertia die. ¶ Diaria superueniens fortis in iposarca soluit egritudinem. Ipo. Et alia pronostica require in aff̄o. in fine capituli.

Cura canones. Sed ante canoniꝫ pōnes scito q̄ iposarca est minus mala spēs idropisis facilius curabilis de qua rarissime quis moritur si diligentiā et curā de se habuerit. ¶ Itē scito canones suppositos in gn̄ali in spētali quo ad fere res nō n̄ales de ascite esse h̄ etiaꝫ collocādos moderādoꝫ vt tua noscet prudētia. ¶ Cānons. Ordinatio diete. Digestio mãe. Euacuatio eiusdem. Confortatio epatis aut mēbri alterius si sit vale epati nocumentum cōmunicās. Accidentium correctio.

¶ De primo satis actū est supra. Vñ vtat obseruare canonib⁹

hꝫ. vt. s. fructibus vt ficubus siccis mel\b⁹ phisicis. Itē ꝛ si fe. nō sit vtat̄ oleo cocto. ¶ De potu vt sup̄ qdā laudāt in hac vinum vetus ꝛ forte. vñ Ras. in diuisiōibus detur vinū purū ꝛ marie ex cā frida. tu tñ hec oīa ꝛ alias nō nāles res moderare debes fm̄ q̄ exigit dispō pħs vt si fe. aderit aut nō. apa: aut nō. ꝛ canones ꝓportionales de ascite h̄ intellige. vt scriptū est. vñ Aui. de cura eius in fine ꝛ cibatio iposarce fride ꝛ calide ꝛ toleratio sitis eius est sicut in ascitē frida ꝛ calida. ¶ Et laudat̄ vsus aromatū ex pipe. ſſ. cinamomo ꝛ hꝫ. in ferculis qñ fe. nō adest que moderare debes ſtāte fe. ¶ De exercitio inqt. Aui. ꝛ in idropisi qdē ꝛ ꝓpriē iposarca adest exercitū icipiēs pⁱ resupinādo. deinde intēdendo sup̄ dorsum aliꝫ. Qđ intelligi hꝫ q̄ hoꝝ exercitiuꝫ ḡdatim fieri hꝫ: q2 ꝓcede de minori ad maiorē ḡdatim. Nā minor labor est portari supine super dorso aīalis. ꝛ minor sup dorsum cū vētre: ꝛ mior ambulat̄ sup t̄rā arenosā leuē. hec si sit exercitia ꝯsueta. s. duo. pᵃ. iō tanq̄ siluestria omittant̄. De ābulatio āt fiat forti aut debilis: ꝛ silr̄ egtatio ſꝫ tenorē v̄tutis ascēsus ꝛ descensus scalarū aut montiū est exercitū multū debilitās credo q̄ fortib⁹ nō icōueniret. tu ꝯsidera. ¶ De somno ꝛ vigilia dicatur q̄ vigilia est magis resolutiua. ꝛ iō somno vtat̄ vt docet v̄tuti. ¶ Nō repleat̄ vt. s. de ascite. vētrē lubricum teneat. ꝛ a malis anim̄ accidētib⁹ vt potest se defendat.

¶ Scđs cōpleat̄ cum digestiuis appropriatis calidis aut fridis apitiuis vt exigit dispō. de qbus q̄rto tractatu vt est sy. de bisanciis de endiuia de absinthio de eupatorio ꝛ hꝫ.

¶ Tertius pficit̄ ꝓportionabilr̄ vt de ascite dcm̄ est: quia solone vētris flōmia diureticorū ꝛ apitiuoꝝ. vsu resolutiuis sudatariis balneis ꝛ hꝫ. de quib⁹ oībus suo ordine dicenduꝫ. ¶ Et pᵒ de resolutiuis. pp qđ nō q̄ solutiua sunt magis appropriata ascitī ꝛ flōmia iposarce. vnde Aui. ꝛ flōmia qdē vehemētius est ꝓportōalis iposarce q̄ꝫ ascitī.

¶ Solutiua h̄ casu ꝯuenientia sunt ꝛ illa q̄ in ascite scripta sunt. ꝛ tu ibi. Sed vt vberior fias pono h̄ solutiuū tale. ℞. agarici coloquintide meçereon turbit ameos amomi seꝛꝫ feniculi apiū aā. ℥. i. reubarbari. ℥. ꝗ. fiāt pillule cuꝫ succo absinthiū dosis est. ℥. i. vel minus fm̄ v̄tutis tenorē ꝛ recipiat de eis bis vel semel in hebdōa fm̄ v̄tutē patientis.

¶ Ad idē. ℞. scamonee correcte. gra. iii. turbit. ℥. i. ſſ. zuchari aā. ℥. ſ. fiāt trocisci cum vino det̄ vnus in matutinis cum vino. ¶ Laudant̄ in h̄ casu multū ab Auic. pillule de reubarbaro. Vñ placentinus se laudat multos curasse cū reubar. Inqt. Indubitāter credat oīs hō q̄ solū cuꝫ exhibitiōe. ℥. ꝗ. reubarbari pulueriꝫ ati cribrati ꝛ electi mixti cū. ℥. ꝗ. oximellis cōpositi ꝛ. ℥. ii. vel. iii. aque decoctionis lactuce scariole ꝛ radicū feniculi mul' os curauim⁹ cū obseruatiōe diete ꝯuenientis. ꝛ nō dabā nisi de 3° in 3ᵐ de 4° i 4ᵐ fm̄ virtutē. ꝛ in debilibus nō dabā nisi. ℥. i. dieb⁹ v̄o qb⁹ nō accipiebāt reubarbarū. dabā ante prādiuꝫ ꝛ ante cenā. ℥. i. ſ. oximellis squillitici vel cōpositi cum aq̄ decoctiōis lactucarū scariole radicū feniculi ꝛ specialiter ifirmus erat sine febre. Qñ v̄o fe. aderat dabā sy. cōpoᵐ vel mel ro. cuꝫ eisdē aquis. Si v̄o hēbat fluxum vētris dabā syrupuꝫ de citoniis cum eadē aq̄ vel sy. de agresta vel reubarbarum semel in hebdōa. vel bis fm̄ v̄tutē ꝛ dabam cibaria ꝯfortātia. Emplastra ꝯsimiliter. ꝛ non transibat q̄ntitas reubarbari. ℥. i. ꝛ ponit huic modū ꝓ expto. tu tñ multa habes supra in ascite. ꝛ illa modera vt videbit̄ qm̄ solutiua sunt i iposarca ꝯuenientia vt dcm̄. ¶ De flōmia vero dōm q̄ in iposarca scđa cā calida ꝛ fuerit scđa retentio sanguinis cōsueti egredi ꝑ emoroidas aut fluxum mēstruoꝝ ꝛ hō fac flōmiā. Item si videant̄ signa repletiōis ꝛ sis audacior in hac spē sup flōmiā ipsam vt dcm̄ est sibi multū ꝓportiōalis. Sed ꝯsidera tempus idropis etatē patientis ꝛ virtutē qm̄ maxime ipsa cōpetit in pn̄. dum virtus est fortis ꝛ sta ꝛ aquositas in sanguine nō vincit multum ꝛ ꝓuidere oꝫ gradatim ꝓcedē in ea cum tepiditate. In fine v̄o oīo negetur ne subtrahat nutrimētū ꝛ faciat excrescē aq̄sitatē vētositatē vel sta. De etate v̄o dixit placentinus q̄ si mulier trāsiuit triginta sex annos non dꝫ fieri flōmia. si vir. lx. similr̄ fieri nō debet. hec aūt moderare opꝫ fm̄ habitudinē ꝯsuetudinē fortitudinē. ꝛ tu ꝯsidera. ꝛ que vltra dcā sunt sup̄ de flōmia h̄ repetas. ¶ Diuretica aūt ꝛ apitiua ꝑdcā s. in ascite administrent̄ h̄ in qbus est sbtiliatio ꝛ exiccatio Aui. ꝛ cōmendant̄ ab Aui. h̄ loco trocisci de eupatorio de iuniperio in aq̄ radicū ꝛ in sy. acetoso etiā seminib⁹. tu tñ modera fm̄ caliditatē frigiditatē ꝛ hꝫ. ¶ Resolutiua eadē in ascite cōpetūt ꝛ h̄. Itē positio in sole vt. s. Supra arenā. s. caput defendat̄ ne superueniat egritudo cerebralis. Emplastra ꝛ alia q̄re ibi ꝛ tu ea modera vt decet. Cōsimilr̄ vtat̄ sudatorꝫs: ꝛ fiat abstersio ꝯtinua. vt meli⁹ egrediat̄. ꝛ deinde inunctio cū oleo cucumeris asinini ꝛ similib⁹ hꝫbus multū apire porositates cutis. ¶ De balneo satis dcm̄ est fiat ꝓportionaliter vt dcm̄ est. sed h̄ addat̄ modus. nā cū nālia hēri non possunt aut cōmode infirm⁹ ad ea trāsire nō valeat faciat ordinare tinā hñtē duos fundos: quoꝝ scđs sit eleuatus a pmo ꝑ vnā spanſaꝫ magnā vel ꝑ pedem vnūꝫ ꝛ sit pforatus. Sup quē iaceat patiens coopta tina ꝛ balneuꝫ fiat ex aq̄ salsa decotionis calamēti. origani. camomille. rute. sauine. isopi. ꝛ ꝓiciāt lapides igniti in ea vt maior q̄ntitas fumorū eleuet̄. Item vt aque ipsius humiditas ꝯsumat̄. q̄ si paup foret fac in mastello magno ꝛ ponat̄ caldaria siue cacab⁹ plena aq̄ decoctionis hbarū rerū ꝯsiliūm. ꝛ si opꝫ pp caliditatē tempera cū frigidis. vt viola endiuia nenuphar ꝛ hꝫ. ꝛ stet super partis scāno intus mastellum ne aquaꝫ tangat. detumefactio tibiarum fiat vt dcm̄ est cum cataplasmatione foliorū vitice tepidorum. quere supra de ascite.

¶ De timpanite. ſtica. xiii.

Timpanites ē spēs idropisis i q̄ venter tumēs resonat et mēbra oīa ḡcilant̄. i q̄ nō appet pedū tumefactio vt i aliis cui⁹ cā est vplim corruptio digestiōis pᵉ. Nā si chilus bon⁹ ꝛ bñ digestus mittatur epati. tunc in epate. aut est mala cōplo calida aut frigida si calā ex chilo bono ḡnabit humorē calm̄ q2 colericum. Si frigida frigidū ꝛ nō vētū. q̄ si in stō malus ḡnabit̄ chilus eius malitiā epar corrigē nō poterit. tunc caliditas epatꝫ excessiua aget in ipꝫ ꝛ i vētū vel vaporē ꝯuertet. ꝛ dī vplimꝫ qm̄ ꝛ absq3 corruptione digestiue stōi pōt timpanites ꝯtingē: vt Aui. Nā cum epar scđm̄ est excessiue calm̄ tūc ei⁹ calitas iflāmata vltra modum agit vt calor nō vt calor nālis sed elemētalis. vñ in māam agit nō ipsam ꝯuertēdo in hūorē ſꝫ soluēdo eā i vaporē ꝛ ventū ꝛ sic tipanites cātur. Et i summa qñ epar hꝫ malā cōplonē calidā ꝛ stōus frigidā tūc v̄e cātur timpanites. Pōt etiaꝫ corruptio ꝯtingē ex vehementia calitatis stōi vt pꝫ: sed vt plm̄ fit a frigido. Itē ad ipsaꝫ cāndā tanq̄ cā ꝯcurrit cib⁹ ventosus. fridus ꝛ humidus sui nā aptus in vētū ꝯuerti. idē resonat ad dīaꝫ iposarce ꝛ ascitis in qbus vēter obtumescat pp aquositatē: ꝛ hec resonat pp ventum. ideꝫ non apparet qm̄ in ea non est mā apta in ea descendere.

Cause de causis eius ita dicat̄ q̄ cā antecedens ē mala cōplo frida aut calā excedens q̄ stōm debilitat. ita q̄ chilū incōuenies nutrimētū membroꝝ minime mutat vt supra de idrope. ¶ Cōiuncta v̄o est vētositas q̄ a cibis resoluit̄ cū calor est debilis scđs pp friditatē ita q̄ cibos rectificare neq3 mutare pōt i debitū chilū: ſꝫ maxia pars in ventū ꝯuertit̄ aut pp caliditatē excessiuā: q̄ ꝛ stomachus distēperat̄. vñ in vētū resoluit̄ maxia pars cibi q̄ in nutrimētū bonū accedere deberet vt ꝯtingit i febrietib⁹

nõ enim totũ in vaporẽ seu vẽtũ ɔuertit̃. sed vt dcm̃ ẽ maxima pars. alia aũt ps cibi in subam ɔuertit̃ humidã que diuidit̃ in vtilẽ ⁊ in aq̃sam que aq̃sa sil' cũ vẽtositate ad loca incõsueta trãsmittit̃: qꝛ inter cutẽ ⁊ siphac. ❡ Ex q̃ apparet qꝫ in timpanite est vẽtositas mixta cum aq̃sitate vincẽs ip̃az aq̃sitatem in q̃tito. ❡ Infert̃ scdo. qꝫ cã puatiua est oĩs res extrinseca venti multiplicatiua. Et dcm̃ est ad loca inconsueta: qꝛ cum ad loca transmittitur ɔsueta ex a natura propellitur vt per inferius aut per superius.

Signa demonstratiua. Egressio plurima vmbilici. ⁊ tensio in mirach in modũ tipani ⁊ chorde. ❡ Et mẽbroꝝ arefactio cũ a'ptate. ⁊ cũ pcutit̃ vẽter manu resonat. vt vter inflatus ⁊ nõ plen' aq̃: ⁊ est p'm signum familiare q̃tũ nũt medici. ❡ Et patiẽs appetit eructuare ⁊ alleuiat̃ p eructuationẽ ⁊ p exitũ vẽtositatis p inferius. ❡ Et nõ inflãtur pedes vt in aliis. ❡ Et est ei' pulsus longior q̃s alioꝝ. ⁊ nõ ẽ debilis cũ in eo sit tãta debilitas quẽadmodũ in aliis: cũ vtus qualitate sua nõ sic ledat̃. ❡ Et eius vrina est alba. aut tĩcta pp aq̃a aut pp caliditatẽ multiplicatã in epate ex reclusione colere que nõ mandat̃ ad sua loca. ⁊ hec est vna ex causis añtedictib' que ɔueniunt vitio epatis. ⁊ aliq̃n ei' vrina nõ est multũ tincta. sed hñs ampulas mag̃s ⁊ grossas. neqꝫ sentit̃ g̃uitas vt in ascite.

Pronostica Timpanites in malitia media est inter yposarcã ⁊ ascitẽ: est tñ dura ad sanãdũ ⁊ longa. ❡ Cũ timpanites ꝓlõgat̃ ita vt ɔfirmet̃ curationẽ nõ suscipit. qđ qđe de aliis itelligere debes. ❡ In timpanite siquidem pcutiat̃ vẽter manu ⁊ resonat sicut timpanũ malũ. ❡ Eruptio vẽtositatis p os ⁊ anũ si sit continua ⁊ multa bonum.

Cura canones. Ordinatio diete. Digestio mãe. Euacuatio eiusdem. Confortatio stomaci si proprie fuerit in cã vt est fm plurimum. Confortatio epatis. Administratio diureticorum. Administratio resolutiuoꝝ.

❡ Primus pficit̃ abstinẽdo ab vsu reꝝ aptaꝝ in ventũ cõuerti sicut sunt castanee olera lac fructus recẽtes legumina pisces lagane ⁊ hꝫ que sunt apta vẽtosari. vel de q̃bus tertio tractatu. Utat̃ cibis siccis facil'is digestiõis. vtat̃ carnibus castrati iuuenis edi. pulloꝝ. fasianorũ. pdicũ. auiũ degentiũ in ptis ⁊ arborib'. ⁊ vt plm sint assate aut elixe. ⁊ aliq̃n cum cinamomo feniculo petrosilino cum vino g̃natoꝝ aut agresta aut berberis ɔdite vt dispõ exigit ⁊ tũ modera. Itẽ vitella ouoꝝ cum eisdem ɔdimentis. Itẽ ferculum ex petrosilino feniculo ⁊ hꝫ addẽdo frida si dispositio exigit. ⁊ cibaria iõa ɔdiant̃ cũ aromatib' fridis aut calidis stõi ⁊ epatis ɔfortatiuis vt dispõ ipsa exigit. de quibus de stõ ⁊ epate habuĩ sĩ. ❡ De potu aũt dõm qꝫ ei cõuenit potus positus supra. de inflatione stõi ⁊ epatis ⁊ tũ ibi. Itẽ vini albi odoriferi ⁊ limphati i cã cal'a ⁊ limphet̃ cum aq̃ decoctionis anisi feniculi ameos amomi mellilotĩ camomille apii vel cum aq̃ decoctionis horum. ⁊ in cã frida nõ existẽ se. põt bibe vinum p̃dcm̃ absqꝫ limphatione. Itẽ ⁊ aq̃ decoctõis anisi feniculi masticis ciminu ⁊ hꝫ. ❡ Carnes vt supra comedat q̃ sint laudate ⁊ facilis digestiõis ⁊ magis ɔueniunt assate. sed etiã de elixis comedat ⁊ cum cibariis vtat̃ aromaticis stõm ⁊ epar ɔfortãtib' calidis. ⁊ minus calis: vt dispõ ipsa exigit vt sunt piper. cinamomũ. gariofilus. carui. feniculus. nux muscata ⁊ hmõi de q̃bus suis rubricis. Itẽ ⁊ cum his ⁊ similibus. si cã cal'a fuerit ponãt agreste berbere vinum g̃natoꝝ de fructibus ⁊ aliis dicat̃ vt de ascite. In sũma cõpetit cibi minoratio. ❡ Nullo modo in die dormiat sed vt põt vigilet. Conuenit maxie exercitiũ ⁊ balnea sicca ⁊ resoluẽtia cũ aq̃s nitrosis scã. ⁊ sunt de vltimis de q̃b' oibus de ascite. Un studium debet esse in vsu coꝝ que ventositatẽ resoluunt. ⁊ iõ cum pane ponant̃ semina anisi. ⁊ cũ potu ɔsilr: maxime quando oportebit limphare ipsum. vt dictum est.

❡ Secundus pficit̃ cum digestione mãe si ibi est ex q̃ ventus generet̃. ⁊ digestiui debet esse appropriata apertiua ⁊ non multum. Nã superfluitas in eis pducit ad g̃ñationẽ vaporoꝝ multoꝝ. Aui. quidẽ maxime de valde calidis intelliget̃. ⁊ tu illa quere tractatu quarto. Itẽ ⁊ dicta de ascite ⁊ yposarca etiã ɔferunt in timpanite. Itez tu compone ex calidis frigidis apertiuis ɔfortãtibus epar ⁊ stomachum. de quibus ad plenum suis locis.

❡ Pro tertio scito qꝫ flõmia nõ ingredit̃ in h capl'o nisi raro. imo melius est vt soluat̃ cum facilitate. Aui. Nõ eniz est mã tipanitis in venis huic nõ cõpetit flõmia. sꝫ vbi esset aq̃a in epate calm. aut in epate ipso inflatio ex sanguie cõpeteret. ɔsidera. Itẽ qm̃ mã ventosa est q̃ solutiuo nõ educit̃. nõ oꝫ solo vẽtris multiplicari neqꝫ ex forti sed facilis. Uñ aui. Et opꝫ vt nõ adsit multiplicatio solutiuoꝝ. Itez etiã qꝛ diuretica sunt sub eione comprehẽsa. Nota aui. inquit. Oportet vt administrent̃ diuretica si nõ sit sup̃fluitas in eis vt dcm̃ est. ⁊ sic tres canones ex dcis collige. ❡ Etiã no autem q̃ in h cãu competit est eũo mãe humide flatice que est vel eẽ põt mã ventositatis: ⁊ ita cõplebit̃ p ea q̃ superius administrabunt̃ aut p inferius. p supius õo vt pillule efaria succi potões. aliç p inferius. vt clisteria suppositoria ⁊ hꝫ. ❡ Pillule ad h. ℞. seminuz anisi: apii: masticis: añ. ʒ. ij. aristologie. acori: gẽtiane: salis indi: serapini: ana ʒ. i. aloes. ʒ. iij. fiat pillule cum vino. resoluũt eñ ventositates grossas ⁊ vaporosas. ❡ Ad idem. ℞. reubarbari. ʒ. ij. carui ameos camomille añ. ʒ. i. colloquĩtide turbit scamonee correcte añ. ʒ. ß. ɔfice cũ succo eupatorii dc'. ʒ. i. semel in hebdõa. Et videt̃ qꝫ splen sit in cã ⁊ qꝫ humor melic' aliqualit peccet: cõmisce cum his scene polipodium aut aliqđ tal'e vt lapis lazuli. qđ mãm melicã eiet. Consimiliter dicat̃ suo modo de euacuatiuis alioꝝ humoꝝ. ❡ Clisteria in h casu multũ ɔferunt. sed ea variare oꝫ fm varietatẽ cãe. ❡ In cã calida. ℞. floꝝ camomille mellilotĩ anisi feniculi tribuloꝝ añ. M. i. ɔtundant̃: ⁊ in aq̃ bulliãt: coleturqꝫ ⁊ de illa colatura accipiat. lĩ. i. ⁊ addant̃. ℥. iij. olei de camomilla. de aneto: aut de liliis albis ⁊ ʒ. ß. salis cõm. h enim resoluit ⁊ non calefacit. ❡ Ad idẽ. ℞. feniculi. camomille. mellilotĩ. seminis endiuie. cicoree. lactuce seminis portulace ciperi. añ. M. i. ɔtundant̃ ⁊ bulliãt vt dcm̃ est. ⁊ colature addant̃. ℥. iij. zuchari ru. ⁊. ℥. iij. olei camomille. aut anetini. aut liliorum vt sup̃ ⁊ supponat̃ tepidũ resoluit ⁊ caliditatẽ alterat ⁊ vrinã prouocat. ❡ In cã õo frida cõmendat̃ maxime ab Auic. clistere ex oleo rutaceo solo. aut cum baurach. ❡ Ad idẽ. ℞. ameos carui siseleos seminis feniculi añ. ℥. ß. mellilotĩ camomille centauree ana M. i. colloquĩtide agarici añ. ʒ. ij. pistent̃ ⁊ bulliãt ⁊ colature addant̃. ℥. iij. olei de aneto. aut camomille. aut õ liliis ⁊ ʒ. i. zuchari. ru. mellius si i co nõ vẽtosat̃. añ. ʒ. iij. ❡ Ad idẽ ℞. cẽtauree maioris herbe feniculi eupatorii camomille mellilotĩ seminũ endiuie cicoree lactuce añ. M. i. colloquĩtide. ʒ. iij. bulliant̃ ⁊ colature addant̃. ℥. iij. de oleis nucis de ctis aut de spica ⁊ salis. ℥. ß. fiat sicut de aliis. ❡ Item ɔferunt ⁊ suppositoria ex rdi' sic carminãtibus ⁊ molle ɔfecta. ⁊ laudatũ ab Auic. ℞. cimini baurach folia rute fiat ex eis collirũ cum melle: tuqꝫ per te ex similibus cõpone.

❡ Quartũ cõplementũ quere supra de debilitate digestiue stõi. ⁊ rubrica de debilitate epatis. ⁊ illa q̃ tibi videbuntur tuo ꝓposito ɔgruẽtia recipe. ❡ Sꝫ ne vacu' recedas hoc loco sup epar in cã cal'a. ℞. sandaloꝝ rosarũ añ. ʒ. i. succi absinthii solatri añ. ℥. i. farine ordei. ℥. ß. aceti parũ: ⁊ fac emplm. ⁊ ex ɔsilibus fridis de q̃bus supra allegatis locis suis rubricis. ❡ In cã frigida. ℞. succi absinthii eupatorii solatri añ. ℥. ij. sandaloꝝ al. ⁊ ru. añ. ʒ. i. nucis cipressi masticis spice anisi añ. ʒ. i. ⁊ cum farina lupinorũ ⁊ aq̃ ex

diuie et absinthij an. quantum sufficit. fac emplastrum. ¶ Quintum cōplet cū resoluētibus ventum itus et ex appli catis. et hic nota canonē quod unctuosa et oleaginosa exterius inungēdo cutem quoniam opilāt et resolonem prohibēt. ¶ Ad intra administra pulueres electuaria confectiones potiones ventum carminātia: vt sunt diaciminum. dyagalāga. etc. conditum acorus conditus. et est conferens tyriaca antiq cum vino decoctionis ameos cimini. vel cinamomi in aurora sumpta. et ea qdā sepe in suis tipanitib⁹ vtebat: et bñ hēo multa consilia. s. de friditate. Et hic scito quod sy. ò absinthio est singularis medicīa: q̄ q̄si omnius horis debitis oz patiēs vti. Itē aromaticū gariofilatum. Mes. ¶ Ad extra administrenf sacculi carminatiui cum miles sale aniso et hȝ. Itē spōgie pus infuse in aq decoctiōis rerum carminātium. atez balnea nitrosa salsa sicca. Item emplastro cum fece vaccarum: vt. s. de ascite. item emplastro cum rebus carminātibus et resoluētib⁹. de qb⁹. s. plures et spāliter in q̄rto tractatu. vbi de his. Ultimo hic scito quod camedreos et sisdeos et origanū de proprietate sanāt timpanitez. tu itaq his vtere in puluere aut confectione aut in electuario aut sy.

De correctione accidentium scias quod sitis tolerāta in hac est conuenientissima medicina. tu tñ age vt de ascite dictū est: plura atqz ibi scripta hic sunt replicanda: que scio te tuo facili iudicio bene cognoscere. ideo considera.

¶ De doloribus ipocundriorum. Rubrica. xiij.

Ipocundrium locus sub costhis sic dict⁹ ab ipos quod est sub. et condros costa. cui loco dolores accidūt diuersi: extensiui. s. mordicatiui ventosi et hȝ. ¶ Quez cā aliqñ est ab epate. qñqz a diafragmate. qñqz a splene. qñqz ab apate intrinseco. qñqz ab extrinseco exñte in mēbris carnosis q̄ accidūt in costhis et nō est tumor in eis. et qñqz accidū in febrib⁹ et marie in pestilētialib⁹ pp defectū vtutis: qz fit euapōratio absqz resolutione. fiunt quādoqz in crisibus nā expellēte mām ad illa loca. Credo quod et fiāt vitio matricis a qua eleuaf vētositas illis cōiuncta. et ego hūi dominā sic patientē ob friditatē matricis. ¶ Itē nō quod aliqñ dolor est paruus et ascendēs et mā decliuis ad capit. Q, si contingit tūc crisim expecta illic p fluxum sanguis narium aut aliter quōlibet. ¶ Q, si dolor descendit ad sumē et ad inguina cum punctura. tunc crisim expecta p vrinā. ¶ Si vero descēdit ad ancatum et deorsum cum solutione vētris iuxta illud senio q̄rta. affo. Quibuscunqz ipocūdria suspensa fuerit. ¶ Et qñqz tendunf ipocundria et mirach propter siccitatem sequentē malitiā cōplexionis aut apata intrinseca. Et tēsio qdē ipocūdriorū multiplicaf in fe. pestilētialib⁹. Auic. et cā dcā est. ¶ Sed hic nota quod Aui. hic loco nō posuit signa quoniam manifesta sunt neqz posuit curā: cuȝ cura pendeat ex curis suarum cāūm de quibus actum est suis rubricis. et tu require loca pronostica. quere in fine capituli in affo.

¶ Dubia.

Dubitatur circa caplm vtrū nutrimētuȝ viscosum noceat epati. Q, sic Aui. i lrā. ¶ Q, nō. Aristotiles 2°. pbleumatū pbleumate 2°. Itē frumētuȝ laudaf sup ordeū qz viscositatē hȝ. ¶ Dōz viscositas in frumēto est duplex. q̄dā multa q̄ ipm est cōglutinosuȝ adherēs opilatiuū vt ea q̄ i frumēto cocto et ē hec nociua epi et alijs mēbris qz opilatiua quod si cōcedit frumētū a medicis illud ē nō hñs viscositatē sic est far. alia ē viscositas moderata vl tpata qz vnū gnū alteri cōpaf. qz s. ē magis aptū nutrire. et hic p debitā ppationē artificialē. et hic loco frumētū hȝ viscositatē. s. ordeū. cū. s. decēter ppa ratū et vbi volunt Aristotiles allegato loco duȝ inqt. ppt qd cibus q est ex tritico magis cōuenit corporibus et magis nutritiu⁹ q̄z q ex ordeo. et sbdit. aut qz moderatā hȝ viscositatē. opz. n. c. bū hērē h. cōglutinari. n. et solidari corpori.

Dubitatur vtrum epati supcalefacto posit cerusa cōuenient applicari et cū alijs istridātibus appropriatis cum endiuia et hȝ. ¶ Q, nō. qz ipa est grossaȝ ptiū et stiptica nō potēs penetrare. Itē ē venenosa. itē aromaticitatē nō hȝ. vt ea q̄ supra mēbra pncipalia poni debēt. 4° pmi. p ca°. Itē a nullo auctore ponif. ¶ Oppositum vr ex quodā dicto Aui. 2° canone de endiuia inqt aq eius et cerusa et aceto est mirabile epith: ima'in infrigidādo eum: cuius ifrigidatio querif. ¶ De hac q̄ne repunf due pōnes ōrie mote ex adductis. Sed respondendo vt vr. ponunf iste cōclusiōes. ¶ Prima quod sola nō debet administrari: qm plus nocebit calefaciēdo per accidens q̄z infrigidādo p se. ¶ Secunda quod cum alijs poterit iuuare que portabunt virtutem eius ad intra. ¶ Tertia quod melius est cum alijs aromaticis operari. cōsidera.

Dubitatur vtrum aq ordei cōpetat in apatibus epatis. ¶ Q, sic arguitur: qz in cura opilationū epatis et apatuȝ calidoz indigem⁹ apientib⁹ infridātib⁹ abstergentibus cōfortātibus. sed aq ordei ē hȝ vt de mala cōplone epatis Aui. ergo. Item Aui. de cura eius. Medicine cōueniētes epati sunt aq endiuie et aq ordei. Itē serapio q̄rto tractatu. scdo capitulo. illud q̄ qd pueniet regimē santi est aq ordei. Itē rasis in diuisionib⁹ de cura apatum calidorum epatis est cōtentus aq ordei. Itē tertiodecimo terapentice. cōcedit ptisanā. q̄ multo magis aquā ordei. idē halia. Oppositum Aui. inqt de cura apatis cali sanguia et aq qdē ordei q̄uis abstergat sine mordicatione. tñ est dulcis. et dulce fac incurrere opilationes. ¶ Ad qōnē rñdit gētilis quod lrā est corrupta: et vult stare aq melius sic. n. loquif Serapio allegato loco. et gal. 13. terapētice vt. s. ¶ Alr quod aq ordei ē duplex. pma que fit ex ordeo excorticato et aq vsqz ad apitionē exclusiue. alia ex ordeo fracto decocto multū in moduȝ sorculi. Prima cōpetit. qz est infrigidatiua abstersiua penetratiua. et de ista non loquif Aui. Scda nō cōpetit. qz est dulcis nutritiua. vñ aduerte quod exhibita hec que ptisana vocaf bis in die ē multum cōueniēs nutrimentū in casu. Quāte. n. excellentie sit ptisana. vide p regimis acutoz. ipo. et gal. sed si daref loco potus q̄ multū idigēt sic patiētes: et cū multa et q̄ntitate opilaret: nō cōuenit. nā eius dulcedo plus fac ad nutricationē sic in die bis data q̄z fac ad opilationez. eius ōrium cōtingeret si in multa daretur q̄ntitate.

Dubitatur an apa factū in gibbo sit deteri⁹ q̄z factū in cōcauo aut ē. quod illud in cōcauo Gal. quinto de interioribus. vel. ca°. et flegmones in cōcauo epis deteriores q̄z si eēnt in gibbo. ¶ Oppo^m^ Auic. ¶ Dōm quod alijs partibus si cōparenf rōne eēntie nullum est altero deteri⁹: qz eēntia est eadē. Si rōne nobilitatis le se actiōis sic deterius ē qd est in gibbo qm gibbus epis est pe nobilior. rōne vo accñtiū qd ē i gibbo lȝ hȝ qd accñtia cōcaui sunt deteriora p cōitatē ad stōȝ. Nā apa cōcaui ledit digestiuā et stōm. sȝ gibbi ledit pect⁹ et spūalia. mō absolute deteri⁹ est nocumētū spūaliū. sȝ nota quod raro accidit nocumentum in vna pte epatis qn in paruo tpe alteri cōicef per membrum esse vnum et nō diuersum. vt est cerebrum.

Dubitatur vtrū apa pāniculi vel qd est in venis epatis sit pīculoꝛis se. Aui. p° q̄rti ò febrib⁹ apatū inqt. febres q̄ sunt i mēbris carnosis sūt vehemētiores: et eaz q̄ sūt etiā in pāniculis et eoz silib⁹: sūt debiliores. ¶ Oppositū Auic. ¶ Hic rñdef quod fe. dr maior aut minor dupliciter. vel rōne essentie. vel rōne accñtiū rōne essentie qz calor putredinalis est maior vel mior. vñ in mēbris carnosis calor putredialis ē maior q̄ntitatiue. qz

eis fit aggregatio plurime mãe ꝛ citius putrescit ꝑp calidi tatẽ loci. Rõne võ accitũ q̃ lic̃ i pãncuis ꝑuioꝛes sit vt notum est. ꝛ sic tollit᷑ apparens ɔ̃dictio h̄ ꝛ in pᵒ q̃rti.

Dubitatur an flux᷒ vẽtris in apate epati sit moꝛ talis. q̄ nõ: q: flux᷒ in apate laterũ q: in pleuresi nõ est moꝛtalis ꝫ bon᷒. Aui. decima tertij. de si gnis malis ꝛ bonis in pleuresi. g̃. ɔ̃ñia videt᷑ tenere ex sili tu dine. Item talis diminuit mãm apatis. g̃. ℂ Oppositũ Aui. hic. ℂ Rñdet᷑ q̄ talis flux᷒ aut accidit ab extrise co. vt coꝛruptiõe ciboꝝ. ꝛ h̄ nõ vituperat᷑ vituperio magno. Aut ex cã intrinseca: ꝛ tunc aut est in pñ᷒ aut in ꝓcessu. si in pñ᷒ ponit᷑ ɔclo hec. Q: veniẽs in pñ᷒. ꝑpter exuperatio nẽ mãe est malus ꝛ moꝛtalis. p3. q: significat nãm succũ bẽ: mã existente multa. ℂ Secunda q̄ veniens ꝑpter foꝛ titudinem nãe laudabilis est saltẽ pᵒ viam cãe q: alleuiat. ℂ Tertia q̄ factus in ꝓcessu citrinus post signa digõnis est bonus. ℂ Quarta q̄ fcãs completa debilitate epatis est moꝛtalis. Aui. autem intellexit de p̄ in ꝑma ɔclusiõe. ℂ Ad rationes patet solutio intelligenti.

Dubitatur Utrũ in apãtibus calidis epatis sti pticioꝛa cõpetãt: q̃ʒ in apãtibus cali dis stomachi. q̄ sic arguit᷑. q: quãto membrum est nobi lius. tãto magis defendi debet q̄ in eo apostema non ge neretur. sed ꝓhibitio apostematum fit cum approxima tione sthipticoꝝ. g̃. p3 ɔ̃ñia cum añcedente intelligenti. Et ɔ̃firmat᷑. q: epar est ab oꝛe magis distãs. ꝛ rõne situs debẽ tur sibi foꝛtioꝛa iuxta canonẽ Auicẽ. q̃rta ꝑmi. ꝑmo capᵒ. ergo. Item maioꝛi indiget ɔ̃foꝛtatione cum sit membꝛũ magis nobile q̃ʒ stomacus. sed illud fit cũ magis stipticis ergo. ℂ Oppositum Auicẽ. decima tertia tertij tractatu q̃rto. caplo p̄. Et sumitur ratio talis ex Aui. quoniam ex magis stipticis epatis apostemati approximatis grande ꝛ maius nocumentũ expectamus: nõ sic de stomaco. Nã primo epar velocius coꝛrespõdet duritiei. ꝛ est modus lo quẽdi Aui. ꝛ stiptica incuneãdo indurãt. stomachus ꝟo non sic velociter coꝛrũdet duritiei: q̃m est neruosus. carno sus in quo mã nõ sic apta est ꝓfundari. ℂ Itẽ ad h̄ facit q: ab epate educi debent supfluitates vt colerice ad inte stina ꝛ melãcolice ad splenẽ q̄ p talia stiptica retinentur ꝛ augumẽtarẽt apã: iõ Aui. decimatertia tertij. õ cura apã tis calidi sanguinei ꝓhibet g̃nata dulcia. ꝛ Gal. decimo tertio ter apeutice. ꝫ rasis in diuisionibus ɔcedat: que con tradictio tollit᷑ p h̄ q̄ Aui. intellexit pura. sed alteri mix ta nõ negasset. ɔ̃sidera. ℂ Ex qbus p3 solo ad argumen ta. nã plus nocet᷑ epar p indurationẽ que sequit᷑ taliũ ap plicationẽ: ꝛ augmẽtũ maius in apate q̃ʒ iuuamẽtũ qd̄ se quit᷑ ex repulsa. ɔ̃sidera. ℂ Ad 2ᵐ q̄ ꝫ ita esset rõne situs saltẽ de his que p os ingrediunt᷑ tñ debẽt esse admixta re solutiuis. Ad tertium negãda est ɔ̃ñia. ɔ̃sidera.

Dubitatur vtruʒ in apãte sanguineo cõpetat flõ mia pedis magis q̃ʒ bꝛachij. q̄ magl pedis arguit᷑. q̃m p ipsaʒ fit maioꝛ diuersio. ꝛ tractio mãe ad mẽbꝛa ignobilioꝛa. g̃. Cõfirmat᷑ inqt Aui. intentio in hac flõmia est diuisio. ꝫ diuersio ꝛ repulsio meli᷒ fit p hãc q̃ʒ p illã bꝛachij. g̃. Preterea q̃m inqt Auicẽ. q̃rta ꝑmi de flõmia. nã non opꝫ vt in duas diametros ꝓlongationem facias. sed in flõmãdo bꝛachiũ h̄ fit: nõ sic si ex pede. ergo. Nã in eo que est ex bꝛachio est p̄ diametri latitudinalis q̄ est ꝟm bꝛachiũ ꝛ lõgitudinalis. nã basilica ramificat᷑ a ve na ascẽdẽte iuxta furculã. erit ergo diametri lõgitudina lis furcula ad epar. In flõmia võ pedis solũ lõgitudialis. Itẽ sanguis eius sit qd̄ graue facilius ad iferioꝛa descẽdit. ℂ Oppositũ Aui. allegato caplo inqt. flõmia si tibi pole est ex basilica: ꝛ si nõ: ex nigra: ꝛ si si: ex cephalica. ℂ Ad argumẽta p3 solutio itelligẽti. nã basilica directius epar respicit q̃ʒ saphena. Itẽ sic basilicã flobotomãdo ad intẽ

tionem fit per vnam diametrum tñ. considera.

Dubitatur vtruʒ cacesia ꝑcedat oẽm spẽm idro pisis. Q: nõ. q: in asclite ꝛ timpanite mã nõ expãdit᷑ ad totũ sed solũ in ypoarca. g̃. ℂ Opposi tũ videt᷑ sentire Aui. qui absolute dicit ãñcedẽs idropeʒ. ℂ Rñsio sumit᷑ ex hac distinctiõe q̃m aut idropis subito fit sicut accidit in apãtibus magnis aut febrib᷒ aut ruptu ra q̃rundã viarũ vrine vt colligit᷑ ex mente Aui. de asclite. aut successiue ꝛ paulatine. q̄ si fit subito non necio ꝑcedit idropẽ. q: subito eaꝝ cã aggregat᷑ in loco vacuo ventris: vt. õ. Q: si paulatine tunc dicatur ipsam necessario prece dere idropem ꝛ causa quoniam tunc adest cacesia quan do adsunt sue caus͠e. sed i pñ᷒ idropis adsunt sue cause. g̃. De yposarca non est dubium vt ex earum descriptionib᷒. de timpanite ꝛ asclite declaratur. Nam cum he egritudi nes incipiunt virtus epatis non sic debilis quin sanguineʒ malum quẽ generet ad membꝛa pellat: ꝛ q: virtus epatis ꝛ membꝛoꝛum debilis est remanet ibi non conuersiuus sed mollificãs laxãs ꝛ tumoꝛem inducens. ꝛ sic facit cacesiã. ꝛ per hoc solutur ad rationem in contrarium. Dixit Dur᷒ hic q̄ cacesia precedit omnem idropem q2 in ea semꝑ est debilitas digestionis que cum est in epate solum tunc aq̃ g̃nãtur ꝛ ascites ɔ̃ñr. Cum in digestiua membꝛoꝛum est debilitas cum h̄ generatur yposarca: cum in stomaco tim panites. considera. ℂ Et pro clarioꝛi doctrina eoꝛũ que dicta sunt de idrope. hic in summa recolligẽdo scito q̄ cũ adest debilitas digestiue epatis ꝛ cõmunicatur ei debilitas digestionis ꝑme. q̄ tunc causatur timpanites quoniaʒ ci bus ex defectu digestiue stomachi est aptus euapoꝛare et in ventum conuerti. Si vero adest digestiue epatis debili tas ꝛ ei cõicatur debilitas digestiue tertie: q: membꝛoꝛuʒ generatur yposarca: quoniã materia flegmatica cõgrega tur circa illa. q: virtus digestiua membꝛoꝛum debilita ta agens in nutrimentum sibi vnitum ipsum in materiã flegmaticã conuertit ꝛ in aquosam. Quãdo vero digesti ua epatis solum debilitatur tunc fit ascites. nã tunc ac quirit nutrimentum aptitudinem vt conuertatur in aq̃ʒ ꝛ congregata in ventrem mittitur: ꝛ ascitem causat.

Dubitatur que species est deterioꝛ. Et videtur q̄ yposarca quoniã est moꝛbus ma gis cõmunis ledens nutritiuaʒ omnium membꝛoꝛum in quam omnes oꝛdinãtur operationes naturales. Q: autẽ timpanites arguitur q̃m illa est spẽs deterioꝛ: cuius mate ria magis distat ab humoꝛis naturalitate. hec autẽ est vẽ tositas. ꝛ cõfirmatur auctoꝛitate theodoꝛi prisciani libꝛo q̃nto. vbi dixit. malignioꝛ. n. idropisis est timpanites ꝛ ter tio coliget. ꝑmo cᵒ. ꝛ q: epar vbi de timpanite dixit. ꝛ hec spẽs est difficilioꝛ ad curãdũ. ℂ Oppositũ vult Aui. po nens asclitẽ esse deterioꝛem timpanite. Postea yposarcaʒ. Et ꝓbatur rõne quoniã illa est deterioꝛ que a deterioꝛib᷒ causis prouenit ꝛ cum peioꝛib᷒ accidẽtibus talis est ascli tes. g̃. probatur minoꝛ. q: cum vehementioꝛi sit grauedi ne ꝛ accidentibus suffocationis ꝛ sincopis propter aquaʒ replentem concauitatẽ ventris. ꝛ aliq̃n ad spiritualia resu dantem: ꝛ ꝑpter ascensum coꝛruptoꝝ vapoꝝ ad mẽbꝛa. ꝛ sic appet q̄ cum deterioꝛibus accidentibus puenit. Sꝫ q̄ a causis deterioꝛibus, pueniat. probat᷑. q̃m vtplurimũ ex apostematibus epatis aut malignis febꝛibus aut aliis causis maxime debilitãtibus. Nam causa ɔiuncta vt est debilitas epatis est a frigiditate ꝛ nunq̃ʒ a caliditate. nisi pro quãto caliditas si ab ea prouenit frigiditate in epate ꝓducit per viã retentionis ꝛ extinctionis caliditatis epa tis. vnde cũ dr̃ ascites fit a caliditate verum est mediate. imediate vero a frigiditate. ventositas vero que fit in tim panite non a tãta ꝓuenit a frigiditate sed a calido dimi nuto euapoꝛante. Sed dubitat᷑ que facit yposarcam ad

huic est minor istis: q2 generatꝰ flegma crudū. minor itaq3 est friditas epatis q̄ generat flegma crudū q̄3 ventum vel aquositatē. ¶ Q2 autē ēt p viā curationis iposarca sit minus mala. pbatꝰ. qm̄ mā est magis sparsa apta magis p solutiuū educi q̄3 illa que est in ventre clausa. ēt q2 sparsa minus ledit q̄3 ipsa sit in vnū coartata. ⁊ hec conclusio tenetꝰ quasi ab oībus auctoribus nr̄is ꝙ si qs dicta auic. bn̄ cōsiderabit: videbit ipsum huic questioni non aduersari. sed cum auic. ⁊ aliis ꝯuenire. Nam cum dixit: ⁊ hec spēs magis vr̄ loqui de asclite q̄3 de timpanite. cōsidera. ¶ Unde in sūma ꝓnunciandum ꝙ deterior species est asclites q̄3 timpanites. vt voluit ordo Auic. in lr̄a. ¶ Ad rōnes. ad primam dr̄ ꝙ extēsiue deterior est iposarca: sed non intensiue sicut fe. effimera extensiue est deterior q̄3 squinantia aut frenesis aut solutio continuitatis. hec tamen intensiue deteriora: vt p3. ¶ Ad 2m negatꝰ assumptū: ⁊ cā p3 ex dictis ad auctoritatem dici pōt ꝙ timpanites est malignior respectu curationis mãe fiende: qm̄ in aliis speciebus mā peccās melius ac facilius euacuatꝰ. considera. ¶ Quidā hanc difficultatē hoc mō denotauit dicens ꝙ asclites est deterior timpanite respectu cāe antecedētis in epate que cā est opilatio ad quā sequitur supercalefactio in epate ex pñtia colere grosse que propter opilationem ad loca debita trāsmitti non potuit. vnde insurgūt due intentiones ꝯrie immediate. Prima vt vtatur calidis aperitiuis pp opilationē3. Secunda vt vtatur fridis pp inflāmationē: ⁊ hic est grauius ⁊ difficiliꝰ q̄3 in cura vti fridis tantū aut calidis tm̄. Si vō asclites consideratꝰ q̄3tum ad cām ꝯiunctā tm̄ que est aquositas: tūc ponitur cōclō ꝙ ipsa est facilis cure maxime qm̄ eius cura intenditꝰ cum resolutiuis euacuatiuis ⁊c̄. q2 tunc nō sunt intentiones ꝯrie: sed cu3 simplicibus tm̄ ꝓcedimus: vt cū calidis tm̄. ¶ In timpanite vō ēt intentiones reperiuntꝰ ꝯtrarie. nā rōne cāe ꝯiuncte timpanites est deterior. preterea q2 in timpanite. vt. d̄. est ventositas mixta cum humiditate: ꝯ quam humiditatē si cum resolutiuis procedemus: que calida sunt agendo in ipsam humiditatem mixtam ventositati eā in vaporem ⁊ ventum ꝯuertent: ⁊ sic augebitꝰ morbus. si vō fridis aut remisse calidis. tunc resoluetꝰ vnq̄3 ventositas. Si vō s̄m cām antecedentē considerabitꝰ q̄ est mala stomachi digestio: tunc cura facilis erit: cum ad solā stomachi ꝯfortationem medicus laborabit nullo ei ꝯdicente. ¶ Et ex his verbis tollunt contradictionē apparentē inter antiquos: qm̄ aliqui enunciauerunt asclitem deteriorē. aliqui vō timpanitē. dicit ergo. q dicūt asclitē deteriorē intellexerunt quo ad cām ꝯiunctā: ⁊ hec oīa respectu curationis fiende. ⁊ ex istis infero s̄m hunc virum ꝙ absolute responderi non potest querēti que absolute est deterior an asclites an timpanites. sed s̄m primum modum positum sic. tu itaq3 considera.

Dubitatur de lacte vtrū in asclite cōpetat ꝙ non qm̄ frigidū ē, ⁊ aquosu3. vn̄ sic videtꝰ augere mām asclitis. ¶ Oppositū. auic. inquit. ⁊ nō respicias ad illud qd̄ dr̄ in ipso ex hoc ꝙ decipiuntꝰ sophiste. ⁊ dr̄ ꝙ natura lactis est contraria idropisi: imo scias ꝙ hoc medicamen est iuuatiuum p illud qd̄ est in eo de absterfione: ⁊ est ꝯueniens per id quod est in eo de ꝓprietate. Et infra. imo scias ꝙ hoc lac est vehementis iuuamēn. ¶ Propter hoc nota ꝙ lac camelaꝝ ⁊ capraꝝ ⁊ ꝓprie arabicaꝝ ⁊ impinguat arium est maxime ꝯueniens: vt ponit ipē auic. ⁊ est assignata rō. vnde l3 qn̄q3 medicina sit ꝯria rōne q̄litatis sue: tn̄ ꝯfert plus proprietate q̄3 qualitate ledat sicut endiuia in dispositionibus epatis: ⁊ scamonea in calidis. sic de lacte dicendu3: ⁊ sic soluitꝰ ad motiuu3 sophisticoꝝ. ⁊ auic. in hoc tm̄ processit vt ausus sit dicere. ꝙ si hō ipso assidue vteretꝰ loco aque ⁊ cibi sanaretꝰ per ipsum: ⁊ subdit ꝙ iam expertum fuit in quibusdam qui peruenerunt ad terras arabum: ⁊ pduxit eos necessitas ad illud: ⁊ sanati sūt. ¶ Ego autē vsq3 mō non inueni modernos neq3 in mltis antiquis legi ꝙ hoc mō cure processerint. fortasse lac illud dictum proprietatē respicit ex mutato quā non respicit lac nostrum. itaq3 ego non essem ausus dare in tanta quantitate propter infamiam quam incurrere dubitarem sicut hōs rei non expers. considera auic. magnā nota3 facit de eo. tu ibi recurre. ¶ De be3el remedio presumptuosorum ad presens tibi nihil nisi vt cum conciliatore nostro te consules. cuius sententiam supra scripsi de asclite.

¶ Afforismi de epate ⁊ de dolore eius.

¶ Cuicunq3 epar circūdolet his febꝰ. superueniens soluit egritudinem. 53.7e.

¶ De apatibꝰ epatis ⁊ solone continui.

¶ In epate vō patiente ⁊ singultus superuenit. 59.5e.

¶ Uesicam incisam: aut cerebrum: aut cor: aut diafragma: aut renes: aut intestinoꝝ aliquod gracilium: aut ventrem aut epar mortale. 18.6e.

¶ Quicūq3 in epate pp sanguinē vruntur siquidem sanies pura fluxerit ⁊ alba euadunt. in tunica. n. illic sanies est. si vō velut amurca fluxerit pereunt. 43.7e.

¶ De idrope.

¶ Autūno vō ⁊ estiuoꝝ multa ⁊ fe. q̄rtane ⁊ errātes ⁊ splenes ⁊ idropes venientes ex splene. 23.3e.

¶ Idropicis si nascūtꝰ i corpe vulnera nō facile sanātꝰ. 8.6e.

¶ Ab idrope habito secundum venas in ventrem aqua fluente solutio fit. 14.6e.

¶ Quicunq3 empici aut idropici vruntur: aut scinduntur his effluente sanie: aut aqua multa etiam replente omnino pereunt. 27.6e.

¶ Idropisis tussis superueniens malum: precedens vero sine malo. 35.6e

¶ Quicūq3 pleuretici a dissinteria capiūtꝰ his supueniēte dissinteria lōga idrops inascitꝰ aut lieteria ⁊ peunt. 43.6e.

¶ In mania dissinteria aut idrops aut extasis bonum. 5.7e.

¶ Idropicus si tussim h3 desperatus est. 48.7e.

¶ Quibus epar aqua impletum erumpit: his aqua venter impletur ⁊ moriuntur. 54.7e.

¶ De ipocundriis.

¶ Quibus in fe. in. vij. aut. ix. aut. xi. aut. xiiij. die icteritia superuenerit bonū. si non dextrum ipocundrium durū fiat. si vero non. non bonum. 64.4e.

¶ Quibus ipocundria suspensa ⁊ subrugientia lumbis dolore superueniente ventres his humectantur. Si non ventositates erumpant: aut vrine multitudo superueniat in fe. vero hec fiunt. 73.4e.

¶ Lac dare caput dolētibꝰ malū. malū vō ⁊ febricitantibꝰ ⁊ quibus ipocundria suspensa rugiunt. 65.5e.

¶ Quibuscūq3 dolor fit circa ipocūdria sine flegmone his superueniens febris soluit dolorem. 40.6e.

Capitulum. xv. De dispositionibus fellis ⁊ splenis. Continens. Rubricas. 9.

¶ De descriptione: complexione: ⁊ anathomia tam fellis q̄3 splenis. Rubrica. j.

El est chistis siue vesicula quedam figure oblonge cum quadam rotunditate ex tunica vna neruosa ⁊ collo vno contexta in concauo epatis: ⁊ in media pennule eius ad latus stomachi collocata in receptaculum colere ⁊ in cingulatione expulsiue intestinorum finaliter ordinata. ex qua declaratione pro parte sui magna apparet ipsius chistis fellis anathomia. chistis grece: latine vesica: sed vt tibi magis satisfaciam: aduerte ꝙ licet dicam collo vno: nihilominus hoc collum colla seu ramos h3. hoc itaq3 collū initiū h3 in medio epatis ⁊ ortum: nā cū in medio epatis ꝯpleatur digestio humorum. cōuenientius fuit

vt ibi eēt ꝙ colligeret sup̄fluitatem a qua sanguis depurat̃
tpe cōplete digōnis ⁊ marie locus sup̄fluitatis: q̄ est multū
apta stimulare v̄tutē ⁊ sanguinē īficere: qḋ dico ꝓp splenē:
sed tu diceres. q̄re ⁊ splen ibi non collocatus fuit. Credo di
cendū ꝙ hoc non fecit nā: qm̄ mā melica debuit esse multe
q̄ntitatis: ⁊ ꝓ sui receptaculo indigebat mēbro magno qḋ
cū epate stare n̄ potuisset vt chistis fellis q̄ ꝑuissima ē epar
nō grauās: ⁊ ex istis appet q̄uō collū chistis ī medio epatis
ortū recipit colerā ab epate. Deinde istud collum extendit̃
ad certā distantiā sic vnū ⁊ postea bifurcat̃: ⁊ vnus ramus
penetrat ī mediū epatis vel ab eo orit̃: ꝑ quē ramū collum
magnā ꝑtem colere ab epate recipit: ⁊ tandem vesica ipsa.
Alter v̄o ramus descēdit ad duodenū. ⁊ hic bifurcat̃ in ra
mū paruū ⁊ magnū. paruus vadit ad fundū stōi portās
colam inter duas tunicas ad ꝯfortādū digōnē. Magnus
v̄o vadit ad intestinū duodenū portās magnā ꝑtē cole vt
excitet expulsiuā intestinoꝝ. Nō tn̄ h̄ ꝙ ē veꝝ vt in plib⁹
⁊ raro in paucioꝝib⁹. Nā aliqn̄ repit̃ ecōtra sicut in illo qui
erat flegmaticus ⁊ euomebat colerā oī die. vt 2° tegn. ⁊ qḋ
dictū ē. h3 p̄cipue locū in aialibus rōnalibus. in viuentib⁹
aūt ex rapto vel de rapina est ecōtra. qm̄ oportet adiuua
re multū digōnē in eis cū ex carnibus crudis viuant: q̄pro
pter feces in eis albe sunt: ⁊ in hoīb⁹ citrine ex quib⁹ oībus
collige p̄mo descriptionē fellis. scd̄o ꝯplōnē. tertio ana
thomiā. ⁊ qm̄ dux noster ꝯiunctim eās ponit opilationū
chistis ⁊ splenis: que opilationes p̄cipue sunt male disposi
tionis ipsius chistis factiue. hic ego ipsum sequens post de
clarationē fellis ponā declarationē splenis. deinde suo lo
co de dispositione fellis pertractabo.

Anathomia splenis Unde splen ē mēbꝝ raꝝ spōgiosū q̄drā
gulare siue lōgū multū arteriosū ⁊ venosū pāniculis sub
tilissimis a siphac ortis inuolutū in sinistro latere colloca
tū cū ꝑte ei⁹ ꝯcaua stō adherēs ⁊ cū ꝯuexa dorso ⁊ siphac
alligatum in receptaculū melie a nā finaliter ordinatum.
Et dr̃ raꝝ vt facile suscipiat egritudines melācolicas que
ipsum ingrediuntur. Aui. Quadrāgularē ꝓp figurā stōi:
cuius concauitatē circūstātē in parte sinistra h3 splen im
plere multum arteriosum: vt in ꝑte sinistra stomachus ab
his arterijs multū calefieret. Itē vt sāguis grossus q nutri
tiuus est splenis sublicet̃ ⁊ digerat̃ ⁊ venosum qm̄ plenus
est venis ꝑ quas colligātiā h3 cū multis membris. vt cum
epate stomaco mesenterio ⁊ zirbo. debet. n. recipere sangui
nem melicum cuius vene sunt loca. Nā a vena cōcaua epa
tis ꝑuenit vena magna ad splenē a qua descendit vnus ra
mus in medio trāsit⁹ eius infer⁹ ad nutriēdū mesenterion
⁊ portāt sanguinē aquosiorē ⁊ humidiorē. p̄mo qn̄ ista ve
na approximat splenī. vnus ram⁹ ramificat̃ ab ea q vadit
ad nutriēdū partē inferiorē sinistrā stōi. postea vero ꝑuēit
ad splenē ⁊ ꝯcauitatē eius: ⁊ ramificat̃ in duos ramos. s. i
feriorē ⁊ superiorē. inferior descendit inferius ad nutriēdū
zirbum quantū ad ꝑtem sinistram. Supior v̄o trāsiens ꝑ
concauitatē splenis ramificat̃ in duos. quaꝝ primus per
uenit ad ꝑtem superiorem sinistram nutriēdū. Alter vero
circa orificiū ꝑuenit stomachi ad portandum meliā que ꝑ
mulgendo ꝓluit ad hos stomachi vt incitet appetitū. Itē
recipit meliam ab epate mediāte collo ꝯtinuato cū conca
uitate epatis vbi ꝯtinuat̃ collū fellis: ⁊ expellit ipsam cū
collo orto ex inferiore eius cetera clara sunt. ex qb⁹ appet
descriptio anathomia ⁊ ꝯplō. que ꝯplō. ⁊ si ponat̃ cā sa re
spectu cuiuscū merito ꝯponentiū: q2 arteriaꝝ venaꝝ ⁊ pā
niculorum frigida est ⁊ sicca. Et ex his colligit̃ primo cau
sa q̄re accidūt lepra morfea cancer varices elefantia ⁊ hō.
egritudines melancolice in corpore humano. hec ꝯtingūt
defectu splenis nō mūdificantis epar ab humore melācoli
co ad quē attrahendū ē ⁊ ꝯsequēter epar ipsū mūdificādū

a nā finalr̄ est ordinatū. ¶ Appet scd̄o. quare apostemat̃
splen. nā eius v̄tute expulsiua debili existe retinet̃ melia ip
sa quā ad se expellere debuisset ⁊ mittere ad os stomachi: ⁊
ad alia loca: que collecta tandem in apostema conuert it̃.
¶ Apparet tertio. q̄re qnq3 auget̃ fames: q2 plus in quan
titate de melia ꝑ venā dictam ad os stōi transmittit̃ q3 con
sueuit h̄ dicto cū nō sup̄fluit. nam cū superfluit sua grauī
tate tēdit deorsum ad intestina: ⁊ iducit excoriationē: ⁊ preci
pue qn̄ est acetosa. ꝓpterea nota quare dissinteria. si a felle
nigro inchoauit: mortale. affo. q̄rta. ¶ Appet q̄rto quare
ingossatio splenis est cā arefactionis corporalis. nā sic idu
cit ascitē: vt supra de cāis ascitis. Et scito ꝙ eūe melanco
lice absq3 fe. significat debilitatē ꝯtētiue eius ⁊ fortitudinē
expulsiue. ⁊ cum multiplicat̃ eius retentio est econtra. aui.
⁊ ꝯñs de dispōnibus fellis: vt supra premissum ē. dico ꝙ l3
fel pati possit malā ꝯplōnē: malā ꝯpositionē: solutionē cō
tinuitatis ⁊ ap̄a: q̄uis raro fiat in eo ap̄a. nihilomin⁹ aui.
de cura hoꝝ mētionē nō fecit: volēs vt ꝙ notitia iam da
ta de dispōnibus epatis innotescat nobis modus ꝓcedēdi
in cura haꝝ dispositionū iā dictaꝝ. Si ꝯtingeret fel ipsum
aliquā ex ipsis aliq̄ mō pati: cui i mō cure a cura dispōnum
epatis nō differāt. sed secus de splene vt infra. quā ēt doctri
naꝫ ceteri seruauerūt. ꝓcedit. nāq3 aui. imediate ad practi
candum de ipsa icteritia. ⁊ p̄ de citrina q̄ accidit ex causis
ꝯtingentibus ēt ipso felle. vt statim infra apparebit.

¶ De icteritia citrina: Rubrica .ij.

Icteritia citrina est alteratio corporis fe
da ad citrinitatē tendens ꝓp
cursum humoris citrini ad cutē: ⁊ que sequit̃
ipsam sine putredine. Et dr̃ icteritia ab aue vi
ridē hn̄te colorē q̄ galb⁹ dr̃. ab aliqb⁹ pēdulina
suspēdit. n. nidū igeniose sub nuce. ⁊ mō icter is. dicta. iuxta
illud. Carpe viator iter sub arbore ꝯtinet icter. hec ꝯcilia
tor. dr̃ia. lxxviij. ¶ Dicit̃ feda ⁊c̃. vt quidā qm̄ ⁊ si flegma
sic ad cutē ꝓpelleret̃: vt colera ipsa nō defedaret̃ corp⁹ co
lore fedo. Unde hic soluit̃ ꝓbleuma q̄re nō repit̃ icteritia
alba proueniens ex tertio hūore. s. a flāte sicut a melācolia
⁊ colera cū ad cutē non sit minus ꝓpellibile q3 melācolia.
Unde notandū ꝙ flā nāle transit cū sanguine ⁊ ab eo nō se
parat̃. ꝙ si ꝯtingeret eū separi: ipsum tn̄ nō posset sine eo ꝑ
totum corpus expandi propter eius grossitiem ⁊ viscosita
tem. ⁊ hoc dico in multa quantitate. nam in pauca potest
defedare cutem in morfea alba que accidit vitio tertie di
gestionis: ⁊ icteritia secunde. Et si contingat flegma super
excrescere ⁊ cum sanguine mitti ad totum: tunc reddit cor
pus pallidum ⁊ plumbei coloris. Q3 si hic color non sit na
turalis: tamen fedus dici non debet: vt est color ictericorū,
cum non sit a naturali multum distans: vt ictericorum ꝓ
pter quod non causabit icteritiam: q2 non causabit colorē
fedum ad intellectum datum. Q3 si quis proteruus vellet
pur hoc concedere habet ponere icteritie species quatuor.
videlicet citrinam. nigram. viridem. que ex commixtione
vtriusq3 fit humoris: ⁊ albam que res ab auctoribus nō ē
inuēta. Nā solū tres icteritie spēs album oīno subiicientes.
Dicitur ad citrinitatē ad differentiaꝫ nigre: de qua post di
cetur. sine putredine ad declarandum ꝙ de rōne colere sic
sparse non est causare febrem. Q3 si contingat ipsam putre
fieri faciet tertianā. aui. ¶ Sed forte dicet aliquis contin
git tertianam continuaꝫ terminari ꝑ icteritiam: vt p3. ⁊ tn̄
ad cutē erit pulsa talis colera iam actu putrida. g̃. ¶ Pro
isto itaq3 notandum ꝙ icteritia ab alijs differt. quoniā in
icteritia non cretica colera admiscetur sanguini: vt infra.
⁊ non solum ad ꝑtes cutaneas ꝓpellitur: vt in cretica. s3 ad
musculos ⁊ ad ꝑtes alias carneas sub cute existes ⁊ intrin
secas. quapropter necessariū est si putrefieret ꝙ febrem ge
neraret tertianam. In cretica v̄o colera nō ē sanguini ad

mixta sed ab eo separata: expulsa ad partes cutis exteriores: propter quod accidit: vt ex eius distantia a corde febrem nõ causet: quare diffinitionem de nõ cretica ab Aui. datã esse intelligas.

Cause de cãis icteritie citrine. dicẽdũ q̃ lz duo sunt mẽbra a quorum nocumẽto accidat icteritia principaliter: epar. s. ꝛ fel: tñ qz sermo in pñti est de citrina solũ. iõ de ipsa prius: quõ. s. a nocumẽto epatis puenit. Ab epate qdẽ qz a mala cõplone eius calida valde. Aut malitia cõpõnis eius. Aut debilitate ṽtutis sequestratiue ꝛ expulsiue eiusdem. ¶ A mala qdẽ cõplone vt cũ supflue calefit a reb⁹ supcalefacientib⁹ ipm: aut pp cõpa eius calim: aut ex vsu rerum calidarũ: cuiusmodi sũt dulcia pinguia: vina potẽtia aromatica ꝛ hõ apta in colerã faciliter trãsmutari: aut exercitiuz forte: pp qõ successit puatio sudoris ꝛ respiratiõis ꝛ flõie pp qõ in eo incensus ẽ sanguis: ꝛ i vẽis ẽt tot⁹ q i colerã mutat⁹ ipsa sic supfluẽte corp⁹ totũ defedat: ꝛ icteritiaz cãt. ꝛ tũc dicũt vulgares q̃ talis ẽ supcalefactus. nã sanguis ex multo calore ũertit i colerã saltẽ fm eius ptẽ subtilẽ ꝛ ventuosã. Jdẽ ũtingit ex statiõe i balneo calo multum. cõsilr ũtingere pt ex statiõe sub sole. ꝛ in ũsidera. ꝛ hec p se agũt. Dico de p se qm̃ de p acciñs frigiditas h̃ facere posset constipãdo poros ꝛ fortificãdo calorẽ ad intra: ita vt sequat corum cognitio ꝛ supcalefactio: q̃re cũ ũmouent vẽti septentrionales i estate frida icteritia causat. vt aui. ¶ Consilr si pp friditatẽ sudor retineat ũsuet⁹. nã mã sudoris ob caliditatẽ itrinsecã: sic p friditatẽ retentã i mãm colicam conũertit: ꝛ facile cũ sit pna ad hec cuz sit aquositas sanguis cũ pus colericũ admixtũ ẽ 2⁹ canonis. Et dictũ ẽ pncipaliter: qm̃ ẽt vt declaratũ est a toto contingere põt sanguine supcalefacto i toto p modos q iã expsli sũt. ¶ Jtẽ ex morsu aialiũ venenosorum: vt ẽ tirus: vespa grossa: ꝛ sic de alijs. Nã a caliditate veneni supcalefit valde: ita vt ẽt sanguis totus corrumpat: ꝛ ad mãm colere deducat ꝛ sparsus icteritiaz cãt. ¶ Jdẽ opant medicie venenose bibite: vt fel leopardi ꝛ viperarum: ꝛ marie cũ sũt tales q̃ nõ iterficiunt. Nã venenũ fm plm̃ũ appet subito. Accidit itaqz ex supercalefactiõe epatis colerã multiplicari ꝛ sua multitudie sãguie supuincẽte sic corp⁹ defedare. ad cui⁹ ẽt multiplicationem marie opat mã multũ cholosa ad ipm sic calefactũ transmissa: apta. s. in colerã ẽt ipsã ũuerti. ¶ Jtẽ ũtingit sanguinẽ emoroidalẽ aut mẽstruorum retẽtũ regurgitare ad epar ꝛ ibm distempare ad calm. vñ i eo sequit ebullitio: ꝛ eius qdẽ trãsmissio ẽ i colerã ũuersio. q̃re. Jtẽ ꝛ supercalefit epar facta nimia eũone sanguis iuxta illud q̃rta pmi. de flõia. Caue ne egrũ ad alterũ. Ex qb⁹ oib⁹ patere põt quõ ẽt i febrib⁹ ꝛ marie colericis cõtingere põt icteritia: q̃ aliqñ apparet i febrib⁹ añ septimũ: qñqz in septimo. ꝛ in q̃rta affo. ¶ A mala ãt ũpõne qm̃ ex opilatiõe ũtingẽte in meatu p quẽ colsa ab epate mittit ad fel seu chistiz: aut ex opilatiõe ũtigẽte in suba eius añ dictũ meatũ: vt ex aposte: vel alia cã. aut ex opilatiõe exñte in vẽis: qz i venis q̃ sũt inter epar et corp⁹ ipm. vñ ũtingat q̃ subtile colericũ trãsit: ꝛ nõ grossũ sanguineũ. ꝛ sic corpus defedat i colore multa colera: sua subtilitate transeũte cũ pauco sãguine. ¶ A debilitate ṽo ṽtutis: qm̃ vt⁹ sequestratiua ẽ debilis ꝛ expulsiua silr: q̃re colera in epate gñata in eo remanet ꝛ ipm discrasiat ad calidum. vnde sanguis p̃ multũ a colera inficit. deide epatis caliditate supflua ipsi⁹ sanguis pe magna in colam ũuertit. vt. s. q̃re accidit icteritia. Et si q̃rat q̃re in dispõnib⁹ epatis nõ ptractatũ ẽ de icteritia cũ ab ipso vel cã eius frequẽter veniat. Dicendũ p̃ q̃ hoc ideo aui. ꝛ ceteri qs secut⁹ suz fecerunt vt ẽẽnt breuiloqui: nec vt de re ipsa in aliquo loco impfecte scriberẽt. cũ aũt icteritia sit magis ppria felli q̃ epati: vt haliabas ex cã eius vt frequẽti⁹ eueniens tardauerũt vsqz ad locũ de dispõnibus fellis pertractare de ea vt ũplet⁹ de ipsa ꝛ insil: ꝛ nõ sparsa haberet notitia.

¶ Secũdũ membrũ ẽ fel qõ ꝛ pati põt malã ũplonem malam ũpõnẽ: ꝛ ṽtutis fortitudinẽ: ꝛ debilitatẽ. ¶ Calefieri .n. põt a cãis ũsilib⁹ qbus epar ꝛ sua caliditate colera ipsa ignita põt ꝛ sanguinẽ ignire. epar calefacere ꝛ cetera que pñt eẽ cãe icteritie. vt supra. Jtẽ põt pati cõpa calidũ: qõ ẽ raro. ¶ Malã ũpõnẽ qz opilationẽ. s. aut i collo cõi: aut i meatu q est ad duodenũ ꝛ ad intestina. aut in meatu q est ad stõm. aut in vtroqz sil. ꝛ signa distictiua ponẽt. ¶ Accidit ꝛ qñqz opilatio i meatu ad intestina pp flã viscosum exñs in intestinis añ faciẽ ipsi⁹ meat⁹ sicut i colica frequẽter. in quo ẽt accidit vt existimo ex forti dolore epar ꝛ colerã inflãmãte. ¶ Accidit ꝛ qñqz icteritia in colica ꝛ nõ ẽ colica cã icteritie. sed ambe cõicant in cã vna. ꝛ ẽ opilatio preterita q̃ peruenit ad meatũ fellis anteq̃ accideret colica ꝛ phibet colerã effundi ad itestina ꝛ abluere ea. postq̃ g̃ phibita fuit ad hoc vt effũderet ad itestina: ꝛ nõ fuerũt abluta. ꝛ multiplicate sunt i eis humiditates: ꝛ ũmouent colicã: ꝛ accidit vt colsa redeat ad corp⁹ q̃re ũmouet icteritiã. ¶ A debilitate ṽtutis eius ꝛ p̃cipue attractiue cũ non attrahit ab epate: vt dz ꝛ colera remanet i epate ꝛ fit icteritia p modũ q dictus est. ꝛ maxime hoc accidit qñ ei cõucat debilitas expulsiue epatis. ¶ A fortitudie attractiue. vt qz chistis ipleť multũ ꝛ a colsa multũ extẽdiť. vñ virtus deinde debilitat. ꝛ qz ex tali repletiõe fit opilatio i via itestinorum accidit ṽtutis sic debilitata amplius nõ trahat. ꝛ tũc colera regurgitãs icteritiã cãt. Jtẽ a fortitudie retẽtiue fellis: vt cũ accidit q̃ retineat colsa mlta in chisti ad ipsũ trãsmissa subito ei⁹ multitudine: vel alia cã. quare accidit opilatio in meatu trãsit⁹ cole ab epate ad chistiz. vnde colera deinde in epate retinetur ꝛ icteritiam causat.

Quidã dixerũt ipsam fieri cõitate intestinorum ꝛ marime colõ qñ in eo aggregat colera plurima ꝛ non egredit ab eo. nec p solutionẽ vel alio mõ. vnde natura retinet colerã in chisti cũ eius trãsmissio in intestinis nõ sit necessaria. sed hoc lõgiquũ aui. ꝛ pap. euenĩẽs. ideo nõ me extendo. ¶ De cretica autem dicatur q̃ causa eius est fortitudo virtutis expulsiue colerã expellẽtis tanq̃ nocumentuz. q̃ si fit in die cretica cũ signis bonis bonum. si in die non cretica ꝛ signis digestionis non apparentibus malũ. iuxta affo. 62. q̃rte particule. Quibuscunqz in febrib⁹.

Et in summa oẽs cãe icteritie ad tres reducũtur. Aut ad malã complexionem calidam vel frigidã cuz apostemate: vel sine apostemate. Aut ad opilationẽ. Aut ad debilitatem virtutis epatis ꝛ fellis.

Signa demonstratiua eius que est ex vehementia caliditatis epatis in sep:o sunt color citrin⁹ cõtinue apparens ꝛ in albis oculorum semp. ꝛ non accidit eis magnum nocumẽtum. nisi cuz superfluit ꝛ valde ample sunt vene eorum ꝛ manifeste. ꝛ non albescit egestio in ea sicut in illa que fit ex opilatione. immo quãdoqz tingitur plus solito: ꝛ vrina in eis est semper tincta aut incensa valde. cum spuma crocea. ꝛ non sentitur grauitas in latere dextro sicut in opilatiua. sed magis inflammatio ꝛ caliditas: ꝛ multiplicatur sitis: ꝛ minoratur appetitus: ꝛ exiccatur corpus: ꝛ raro fit subito. Qz si fuerit causa inflãmationis colere in ipso felle. tunc assiduatur citrinitas: ꝛ deinde fit facies nigra sola: quando scilicet inflammatio vlterius procedit. Nam colera que ad superiora transmittit calidior. ꝛ ideo cum facies sit membrum humidum splendidius ꝛ lucidius ceteris ꝛ calidum excessiuuz agens in humidũ denigrat. prima primi. de humoribus. hinc nõ est tñ ita nigra sicut in splenetico. Albificatur lingua. quia colera in felle retinetur ꝛ non vadit ad stomachum ꝛ intestina. macrescit corpus: qz epar a colera inflammatũ sanguinem ũsumit nutricationi aptum. Stipticitas ventris quoniã colera sic inflãmata feces exiccat. albescit vrina ꝛ fit sub

tilis ex retentione colere. ¶ Qz si fuerit caliditas totius ictuic
totũ corp⁹ ad tactũ sentiẽ calidũ: ꝛ accidit pruritus: ꝛ mino
ratur appetitus ad res dulces grossas: ꝛ augetur ad acetosas.
ꝛ egestio nõ variatur i colore cũ debita substantia: ꝛ silr vri
na. ꝛ sentiũtur vene calide in colore alterate: ꝛ nõ sentitur lesio
in epate ꝛ felle: qꝫ grauitas ꝛ hꝫ. vt in opilatione. ꝛ aliqñ ẽ
egestio tincta: ꝛ nõ reperitur aliquod singulare signũ de mali
tia cõplexionis epatis: ꝛ nõ fit subito sicut illa q̃ ẽ ex opila
tione vie ab epate ad chistim. ¶ Qz si fuerit multitudine
exuberantis colere. tunc aderit vomit⁹ colericus. solutio vẽ
tris ꝛ vrina rubea: spissa: aut viridis: ꝛ icteritia remanebit
in eodẽ statu: ꝛ multotiens erit absqꝫ fe. ¶ Qz si fuerit pp
apa calm signa qꝫ ad ipam sequitur fe. ɔtinua: dolor intrinse
cus in latere dextro. ꝛ qꝫ vrina ẽ rubea: spissa: aut viridis: ꝛ
pulsus diuersus: ꝛ velox: ꝛ frequẽs: cũ q̃dam asperitate quã
facit in pulpis digitoꝝ tangẽtis. ꝛ qꝫ regimen precessit ex
rebus calidis assumptis ꝛ hꝫ. p quibus oĩb⁹ cõpletius habẽ
dis recurre ad ea que de apostemate calido epatis dicta sũt.
ꝛ silr si ex frigido accidenit.

¶ Signa demõstratiua icteritie q̃ ẽ ex opilatione variatur fm
variam opilationem. Que quidẽ opilatio in sũma triplex
est ex pte loci diuersificata. Nã aliqñ est opilatio i orificio
chistis qꝫ adheret epati ꝛ in ipso epate. ¶ Secũdo in orifi
cio chistis p qd colera transmittitur in intestina. 3⁹ in orificio
p qd colera transmittitur stõ. ¶ Signa pme opilationis sũt
grauitas in latere dextro ex retentione mãe: ꝛ grauedo in
mirach: ꝛ dolor ꝛ inflatio apud cibum: ꝛ prurit⁹ in toto le
uitas somni sup latus sinistrũ. ꝛ qꝫ egestio fit alba paula
tim: ꝛ qꝫ vrina ẽt paulatim fit alba: ꝛ hic hꝫ locũ cum epar
retinet pp sui debilitatẽ totã colerã: ita qꝫ nihil de ea cũ vri
na transmittit. aut qꝫ virtus epatis discretiua nõ facit illã
separationẽ in supfluitatibus: ita qꝫ tota colera in epate reti
netur ꝛ in venis: ꝛ cũ hũoribus: ita qꝫ nihil cũ vrina ꝛ egõne
trãsmittitur. sed qñ colera in epate retẽta mãdatur cum vrina:
qꝫ sepe fit in hac opilatõe. tunc vrina est turbida: spissa: ru
bea: ꝛ est ifirm⁹ absqꝫ vomitu ꝛ oris amaritudine: eo qꝫ ni
hil aut q̃si nihil de colera ad stõm transmittitur. ¶ Signa
secunde opilationis ꝛ spalr qñ nõ est in epate nocumentũ
aut ex pte p̃teriti vel pñtis. sed solũ ex retentione colere sũt
qꝫ talis icteritia subito fit subito: fit oris amaritudo vehe
mentior q̃ĩ in icteritia: q̃ fit pp debilitatem attractiue cor
poris fellis. de qua infra. Et est egestio sillis egõni canũ: cũ
difficultate exit⁹ eius: ꝛ intẽditur ipsa icteritia. qꝫ si acciderit
hic opilatio cũ debilitate epatis: nõ potẽtis a se expellere su
perfluitates: vel cum debilitate sequestratiue eius. tunc cũ
his signis erit vrina citrina remissa. Qz si predicta duo nõ
aderunt: fiet vrina valde tincta ꝛ spissa pp duplicationem
colere que mittitur cum vrina que ad intestina mãdari ɔsue
uerat ꝛ mõ nõ mãdatur. ꝛ appet aliqñ vomitus colere. Qz si
opilationis talis cã fuerit humor grossus. tũc illud significat re
gimen p̃teritũ ex pte ciboꝝ ꝛ potuũ grossoꝝ viscosoꝝ me
lãcolicoꝝ terrestriũ: ꝛ hꝫ. hitudo: etas: ɔplo: ꝛ hꝫ. Qz si cã
fuerit nascẽtia alicui⁹ rei: aut incarnatio significabit illud assi
duatio icteritie: ꝛ assiduatio signoꝝ opilationis: ꝛ puitas
iuuamenti in administratione apitiuoꝝ ex clisterĩs ꝛ aliis.
¶ Signa tertie sũt qꝫ vrine digõ grosse: rubee: sicut bolus
armenus: aut vrina est spissa: crocea: ꝛ egõ tincta pp mul
titudinẽ effusionis colere ad intestina. ꝛ qꝫ infirmus nullã
oĩno oris amaritudinẽ percipit: ꝛ sine vomitu oĩno. ¶ Cõ
tingit ꝛ has opilationes cĩri a frigiditate extrinseca qñ est
excessiua ꝛ vsu rerum frigidaꝝ opilantiũ: de quibus oꝫ sta
re iudicio infirmoꝝ vel astantium.

¶ Signa qñ est ex debilitate virtutis expulsiue aut discreti
ue epatis: qꝫ non est tinctura vrine vehemẽs valde sicut in
opilatiua. ꝛ non albificatur egestio in totum: ꝛ nõ sentitur gra
uitas q̃ est in opilatione: q̃qꝫ associantur ei egestio sangui
nolenta ꝛ signa debilitatis epatis. de quibus supra.

¶ Signa si fuerit debilitate ipsius fellis: qꝫ attractiue ei⁹ sit
qꝫ est nausea vehemens vomitus colere absqꝫ grauitate in
epate ꝛ amaritudo fortis. ꝛ fit paulatine: ꝛ in eius genera
tione fit color egestionũ inter albũ ꝛ citrinũ: ꝛ vrina est tin
cta valde cum non fit ibi debilitas expulsiue.

¶ Signa venenose significant. Morsus. si est ab aiali. Qz si
est veneno significat ipsam. preterea sanitas ꝛ bonitas hu
moꝝ. ꝛ qꝫ fcã est subito postea. nã venenũ subito spargitur. ꝛ
est absqꝫ alteratione egestionũ ad albedinẽ.

¶ Signa si ẽ a vmib⁹. sig̃ vmũ appet de quib⁹ i sequẽti ca⁹.

¶ Signa cretice qꝫ fit post febres acutas hñtes crises: ꝛ sũt
cum ea signa alia crisis: vt nausea subuersio vomitus cole
ricus instãtia vigiliarum sitis puitas appetitus amaritu
do oris: puitas anhelit⁹: siccitas nãe: ꝛ hꝫ. Et h̃ postremo
scito qꝫ pulsus in icteritia est puus pp debilitatẽ virtutis.
sed nõ vehemẽs: qñ colera est leuis calida. durus pp vehe
mentiã siccitatis. nõ velox qñ vĩtus non est cũ illa fortitu
dine pp malitiã ɔplonis: ꝛ signa male epatis ɔplonis req
re supra quando tibi necessarium iudicabis.

¶ Signa si fuerit cõitate alicuius mẽbri vt intestinoꝝ. vt in
colica appere ɔsueũt: aut mẽciis vt appet aliquando in do
minabus cupientibus ,plem que regimine calido vtuntur ex
pte reꝝ calidaꝝ mẽci applicataꝝ scitur narratione infirma
etiã ex pte dispositionis male ipsoꝝ membroꝝ.

Pronostica

in plurib⁹ icteritijs citrina ꝛ nigra tingitur vrina. ꝛ quãto magis vrina
est plus tincta. est acutior. ꝛ magis significatiua sanitatis
epatis ꝛ vĩtutis ei⁹. aui. ¶ Malitiã āt ꝛ bõitatẽ cretice signi
ficant signa bona aut mala: q̃ cũ crisi cõcurrũt. de qb⁹ ĩ tati.
Qz qñ fit in febre acuta añ septimũ: aut si in die cretica ma
lum: ꝛ quarto asso. vt infra in asso. Nam sic significat: aut
debilitatẽ vĩtutis: aut multitudinẽ mãe quã regulare non
põt virtus. vñ in septimo ꝛ vndecimo. bona si dextrũ ypocõ
driũ nõ duꝝ fiat. ꝛ si fit cũ digestione mãe. ẽt secũda quar
ti de iudiciĩs icteritie. Icteritia añ septimũ ẽ mala: nisi suc
currat ei fluxus quẽadmodũ qdã existimauerũt: ꝛ est fm
ɔsiderationem. ¶ Cũ aũt accidit icteritia in fe. ꝛ fe. nõ sol
uitur post ei⁹ apparitionem. tunc est fm sentẽtiã sinthomatis ꝛ
nõ crisis de tali icteritia ante septimũ. aũt viaticus medicus
nõ se debere intromittere. nã raro curatur. Si icteritia facta
nõ curatur: nec resoluitur eius mãtimor est in ea ꝛ in pluribus
eorum fit mors subita nisi virtus fuerit fortis. ¶ Cũ epar
est in icteritia durũ est signũ malũ: ꝛ apud quosdã incura
bilis ꝛ ita cũ ea cõmoriuntur. ¶ Icteritia in q̃ vrina est simi
lis orobo cũ qua est ɔfundatio in ventre ꝛ fe. tremor debi
lis: debilitas in locutione interficit vsqꝫ ad. xuĩ. ¶ Icterici
non inflantur valde: pp̃terea qꝫ de colera fit icteritia: ꝛ nõ ex
ventositate: aut aquositate. Qz si inflantur malũ. antequã
multũ inflentur moriuntur. vñ si eis superuenit inflatio ꝛ nõ re
soluatur: moriuntur. ¶ Icteritie emorroidos innate. bonum:
qñ p illam viam nã cũat. ¶ Signa mortalia. In icteritie
immensio croceitatis in corpore. Remissio vrine sine aliq̃li
alleuiatione. Insomnietas. Ablatio appetitus. Mollifica
tio neruorum linguam mouentium: ita qꝫ vix loq possunt.
Et horum contraria sunt bona. ¶ Icteritia que venit ex
crescentia alicuius rei facientis opilationẽ: vt supra nonni
detur ad curandum possibilis.

Cura

Canones. Primus ordinatio diete. Secũdus ab
scisio cause. Tertius remotio accidentis: qꝫ citri
nitatis que est in cute ꝛ oculis.

Primus

ɔplet cũ regimine ad ɔtrium cãe declinan
te: vt qꝫ si fuerit ex mala ɔplone iflãmãte
cũ extinctiuis colere: ex pte ciboꝝ ꝛ potuũ: ꝛ alioꝝ: vt syru
porum ꝛ hꝫ. de quibus oĩbus tertio ꝛ quarto tractatu: ꝛ
vt fieri potest habeant etiam vim aperiendi. vnde aqua or

dei aqua cicoree ⁊ hõ sunt ɔueniẽtia. ꝙ si fuerit ex opilone dentur deop. latiua in via cibi ⁊ potus. in alã ẽt ɔplone vt possibile est respicientia. ¶ Item euitet nauseatiua satietates ⁊ crapula a cibis opilantib⁹ se abstineat. de qbus q̃rto tractatu. ⁊ ɔsilr de aliis suo mõ. Et laudaꝛ multũ caro eritij in icteritia pp ꝓuocationis sue multitudinẽ siue fortitudinẽ ⁊ mundificationis ⁊ cõuenientie eius ad epar.

Secundi canonis ɔplemẽti hẽt ex ɔplemẽto omniũ cãꝝ. q: eaꝝ oium remotione a qbus ꝓuenit icteritia: vt seriatum dcm est in pn° rubrice. vñ sic per ordinem ẽt ꝓcedit. ¶ In cura itaqꝫ facta a mala ɔplone calida vt supra oꝫ medicũ diligenter attẽdere si icteritia ẽ cũ fe. aut nõ. Q; si fuerit cũ febre fortia debẽt infrigidantia ⁊ humectantia approximari. ⁊ quo advnã ⁊ plures applicationes. si vo non. cũ remissioribus. Exẽplũ vt in p̃ casu cuꝫ nenufare. Exẽplũ scdi. vt cũ endiuia. vñ in primo casu cuꝫ talibus ad scdm ⁊ tertiũ declinantib⁹. Et in secũdo cũ talibus. in pmo de qbus supra tertio ⁊ quarto tractatu. ¶ 2° ꝙ statim fiat flõmia. nã existimo in oi icteritia flõmiã competere: ⁊ marie in nõ cretica. qm̃ in tali est ĩp admixtio colere cũ sanguine: vt pꝫ in declaratione descriptiõis icteritie superi° posite: ⁊ marie fe. exñte ɔtinua: qm̃ signũ est ꝙ mã ex maxima sui pte est ad intra venas ɔprehensa. vñ ⁊ placẽtiu° fiat flõia in oi icteritia de saluatella manus dextre siue fuerit cũ fe. siue nõ. postq̃ꝫ vrina infirmi visa fuerit spissa colerica vel colorari multũ: q̃ꝫuis spissa non fuerit: quia vtilis erit valde. Noiat Aui. basilicã vel saluatellam ⁊ subdit. Uenaꝝ q̃ sũt sub lingua ex eo ꝙ narrauerũt qdã. ⁊ si nõ fuerit illud: tũc vẽtosatio sup locum epatis sub spatula dextra: aut sub eo in spatio qd est sub costis. Sed ꝓ his vide q̃ scripta sunt de cura male cõplonis calꝫ epatis supra. Postremo hic nota de flõmia. lra Aui de cura icteritie inquit. Si ẽ illic repletio sanguinea aut colerica cũ eñone amboꝝ in pncipio rei sanguinis qdã p flõmiam sicut ex basilica ⁊ colere p solutionẽ vẽtris: q̃si velit ꝙ pus debemus facere flõmiã. deinde solonẽ. maxime cum in pn° sit repletio sanguinea: q: sanguinis mali colere commixti considera. ¶ Et anteq̃ꝫ ꝓcedat ad aliũ canonẽ hic particularẽ: q: dictũ est ꝙ debent admistrari frida ⁊ humida fortia ⁊ mit° fortia hinc talia enumerabo conuenientia. Et sunt. acetosa: alchechengi: attriplex: bleta: capillus veneris: cucurbita: cucumer: diarodõ: endiuia: epatica: cicorea: lactuca: lupulus: ⁊ si pur tẽperat°: ordeũ: aq̃ eius: rose succus: scariola; semina cõia frigida maiora ⁊ minora: tamarindi: triasãdali trocisci de eupatorio: de rosis: de berberis. Uiola. syrupus de fumo terre: acetosus simplex: ⁊ aliĩ: vt. s̃. de syru. colere. tractatu quarto ad quos syrupos recurre ẽt ꝓ digestiuis. ⁊ sic complet canon hic pticulariter expectat° q est digestio. Aduerte tñ si opus ẽ aptiõe: aut nõ: aut sola infrigidatione: qm̃ ad te attinet hic adinuicẽ ɔponere. ¶ Ali° canon est eño ɔplet cum euatiuis colere directis ad epar cuꝫ respicientib⁹ epar. de qbus satis ad plenũ hic ⁊ supra õ mala epatis calã: laudat tñ cassia fistula: fumus terre: mirabolani citrini: scamonea. Item aui. exhibet aloen. Contrarius inimicus est epati ergo. Dicendũ pmo ꝙ nõ est dandus solus: sed bñ cum aliis. vt aui. Item vituperauit eum in aselite: q: timor est in eo de multa sanguinis eductiõe qd nõ in aliis epatis passionibus sic timendũ. ¶ Ali° est epatis cõfortatio ⁊ remotio male q̃litatis eius qui cõplet: vt. s̃. cum his q̃ de mala cõplone epatis calida ⁊ debilitate eius: ad q̃s rubricas recurre. ¶ Alius ꝙ caliditate existẽte in toto vltra ea que dicta sunt: ⁊ maxime exhibitis infrigidatiuis ⁊ extinctiuis intus ⁊ extra: fac patientez sedere in balneo actu calido ⁊ nõ multũ in quo bulita sunt ex infrigidãtibus notis ⁊ dictis vt sunt viola: attriplex: malua: folia salicis: ⁊ hõ dico actu calido. qm̃ actu frigida nocẽt. vñ aui. aqua vo frigida actu ⁊ illa in qua sunt ṽtutes medicinaꝝ cõstipantiũ prohibẽt solutionẽ icteritie. ⁊ i summa aui. laudat ꝓhibitionẽ trociscoꝝ frigidoꝝ ad intra: dicit se habu. sic experientiã. Itẽ ⁊ applicationẽ emplastroꝝ ad extra multũ (frigidoꝝ.

¶ Sed rediens ad ordinationẽ eoꝝ dico ꝙ si a mala ɔplone cũ mã: aut sine cura dicta ẽ: ⁊ habita supra de mala cõplexione epatis. ¶ Si ex vsu reꝝ calidaꝝ euenerit dimittanꝛ. ⁊ ɔsilr si ex occursu balnei solis: ⁊ hõ fugiat ⁊ abstineat: ⁊ si q: ex supcalefactione euenerit ⁊ successerit priuatio sudoris: vt supra fiat flõmia ⁊c̃. vt dictuꝫ est. ¶ Q; si comprehenderis opilonẽ vtere deopilatiuis vt infra calidis aut frigidis: vt exigit dispositio. ¶ Si propter apa calidũꝫ epatis ⁊ fuerit illic repletio magna fac flõmiã de saluatella manus contrarie. ꝙ si ibi non fuerit repletio ex eadẽ fiat manu. Fiat digestio: euacuatio: applicatio emplastroꝝ: vt supra de apate calido epatis. ¶ Si pp retẽtionẽ sanguinis emorroydalis aut mẽstruosi. tunc cura est apertio ⁊ ꝓuocatio. de quibus infra suo loco. ⁊ tu ibi. Tu tñ interim attende ad digestionem: euãtionem: confortationẽ epatis ⁊ ipsius alterationẽ. ⁊ tunc sua exigit dispositio. ¶ Si a veneno inquit Aui. venenose autẽ cura ẽ tyriaca ⁊ metridatum. deinde bibat aquam malorum acetosorũ ⁊ granatoꝝ ⁊ succũ endiuie ⁊ portulacã ⁊ mucillaginẽ psiliĩ ⁊ almi berberis: ⁊ oia in quibus ẽ infrigidatio cũ ṽtute tyriace. ⁊ in ipa qdẽ cã expiũ sunt i pn° cui accedit: ⁊ ꝓpe cũ venenũ ẽ exhibitũ vt bibaꝛ lac: ⁊ assidue cũ olo amigdal. Aui. deinde fiat clistericatio ⁊ eño decẽs cuꝫ reubarbaro. Gal. cũ aũt ad me veniẽt q punctus a tyro ⁊ cãm passiõis narrauit: iuuit eũ sumere tyriacã: ⁊ post paululũ in nãlem rediit colorẽ. ¶ Si vo a mala fuerit cõpositione: q: opilatione epatis: ⁊ fuerit opilatio carnosa. vel ex nascẽtia alicuius rei ad intra: non existimo ꝙ ei sit medicina. Aui. Quidã tñ existimauerũt ꝙ sic: ⁊ laudauerunt ꝙ hoc medicamen. Rx. succi portulace. folioꝝ raphani. ⁊ aq̃ folioꝝ acetose. oium fm existimationẽ. ⁊ fac bulire oia simul: ⁊ coletur: ⁊ ponaꝛ quantũ illud ẽ de succo acetose cũ aliquantulo orobi ɔtriti. ⁊ deꝛ ex eo in potu aliqd cũ semine raphani ⁊ sẽie melõis excorticati ⁊ mirtis cum q̃rta amboꝝ costi ⁊ (myrrhe.

¶ In facta vero ex opilatione in meatu per quẽ colera ad chistim mittiꝛ: tũc seruent canones dicti supra de opilatione epatis ex flõmia ꝓuocatiõe si fuerit i pte gibbosa ⁊ ventris eñone: si fuerit in ɔcauitate: ⁊ medicina propria ẽ reubarbaꝝ ⁊ agaricus. ⁊ tu bñ ɔsidera an sit fe. aut nõ. opꝫ medicamina moderare plus ⁊ minus fm ꝙ exigit dispõ. Nã cũ colera nõ faciat opilonẽ fortẽ nisi pp ei° grossitiem: que quidẽ grossities ab humore frido ẽ hinc opꝫ ⁊ in casu calo administrare ⁊ ɔtẽperare vt oꝫ. sed calã talia nõ debent esse ɔstipatiua ⁊ exiccatiua multum: qm̃ ɔstiparent meatũ ⁊ opilationẽ fortẽ facerent. ¶ Sed q: supra habuisti frigida conuenientia: nunc ponã calida: ⁊ sunt absinthiũ: aleti: assaꝝ: betonica: calamentum: camedreos: camomilla: cartamus: caulis: ciminũ: cubebe: cuscute: ⁊ ẽ efficax medicina: eupatorium: feniculus: marrubiũ: ⁊ est singularis vt infra. menta: origanũ: raphanus: sparagus: semina calida sy. de bizantiis: ⁊ aliĩ apertiui. de qb° 4° tractatu. tam antidota tyriaca: trifera: trocisci cũ reubarbaro: de eupatorio: de lacca: vrina hominis. ⁊ maxime in splenetica. ⁊ alia hõ. s̃. de opilone epatis. vñ Aui. in opilatiua vo illud qd cõicat oi opiloni. In cura opilonis ꝓdictẽ i. c. epatis. tu itaqꝫ colligo ꝙ cum ad digestionẽ humoris talis facientis opilationẽ deueneris. opꝫ te vti digestiuis calidis subtiliat. ⁊ incisiuis apertiuis. Si vero fuerit febris. vtꝛ hi gña. spr. de bisantiis. Et si opilo fortior fuerit sy. de eupatorio aut oximelle composito ⁊ huiusmodi. Q; si fuerit fe. opꝫ te hic moderare cũ frigidis ⁊ appropriatis apertiuis: de quibus supra quarto tractatu. vt sunt sy. acetosus simplex de endiuia. Item

et oximel valet oxiçacara: et in oībus his aq̄s: aut decoctiões ad iūgas approbatas. et tuo pposito pnicietes. ¶ Post digestiuū des euacuatiuū ex agarico: reubarbaro: et magis laudo ifusiões eorū. Itē ex scamōea. itē ex aloe. vt. d. itē cū electuarijs ḋ psilio Mes. pillis et hm̄ solutiuis: de quibus q̄rto tractatu. et tu ibi. Cōuenit et cassia cū aliquo ex dictis solutiuis. In fine āt capituli aliquas ponā descriptiões: iō nūc supsedeo. ¶ Tertio pcedaf ad ɔfortationem epatis p administrata int⁹ et extra. vt de opilatōe epatis dcm̄ ē. ¶ Q, si fuerit ex opilatiōe fcā añ meatū: vel ex opilatiōe contingente in venis epatis pcedaf: vt de opilatione dictum est. ¶ Q, si fuerit ex debilitate virtutis epatis cura dicta est supra. tu ibi. vñ aui. ¶ Si āt cū fuerit debilitas in epate et felle curef cum regimine predicto in debilitate epatis.

¶ In fcā a mala ɔplexiōe: aut ɔpositiōe: qꝛ opilatiōe fellis. oꝫ p̄ attēdere in ei⁹ mala ɔplexiōe illa oīa que ḋ mala ɔplōne epatis dicta sūt. nā illa sūt pposito ptinētia ppter affinitatē horꝫ membrorꝫ adinuicē: sed pp qualitatē humoris oꝫ te eleuare medicamina in gradu frigiditatis et humiditatis. sed cum his semp q̄ ɔplexionē nālem epatis ɔseruent. ¶ In fcā vō ppter opilationē chistis: attēde p̄ opilationis locū humoris opilātis substantiā et ipsi⁹ diuturnitatē. Nā qñ opilatio est in collo cōi. tunc ipsa est fortior opilatiōe que est ad itestina: et hec fortior ea q̄ est ad stōm. et oībus fortior est q̄ ē ex ɔpate. aui. nam i fortiori fortiora debenf deopilatiua aliis paribus. vñ procede cum canonibus supra qui sunt digestio et euacuatio. Sed vtere lenificatiuis aperiētibus. primo: vt est malua: lactuca: endiuia: atriplex: acetosa: viola: semia cōia frigida maiora: et hm̄. ppāt .n. et hec silia multū māam vt egrediaf et facilior fiat apertio. deinde pcedaf cū his q̄ epar alterāt ex electuarijs syr. embrocis: vnctiōibus: et hm̄. vt. d. de mala ɔplōne epatis: vt sp a exigit dispō. Et hic nota canonē. et ē Gal. inqt cū cor et epar est frigidū: totū corp⁹ est fridus: g posit⁹ est vt sciaf facili⁹ infridare. Scdō q̄ hec paulati siue frigida: siue calida ipsi epati applicenf: vt alias. nō .n. lub:tas tolerat mutatiōes. 2ª affo. 51ª. affo. Laudanf syrupi deopilatiui calidi fridi. ḋ qbus supra et silr silia. Itē et solutiua dcā. Et qm̄ ḋ euione agif: notādū q̄ hic intelligi hūt et debēt canōes supra positi de euione. siue fiat p stōmū: siue p solutionē ventris. Itē marie ɔmēdaf i opilatiōe vomitus. vñ Serapio. et ɔfert in hac spē icteritie vomit⁹. fortasse .n. apif opilatio pp motū ipsi⁹ ipetuosū. Vñ Aui. Et euio cum vomitu. nā ipse est iuuatiu⁹ i oī icteritia. Et parꝫ ifra. Et scias q̄ qñ incipit cū solone. et nō efficit ipressionē. tūc tibi inest vti vomitibus fortibus: deīde solutiuis forti. Tua ēt interi ē aduertere si adest fe. vel nō. qm̄ oꝫ hic moderare i q̄litatibus sius vt supra. ¶ Itē ɔferūt clisteria marie opilatione exñte in via trāsit⁹ colere ad intestina. Ex apitiuis calis fridis vt exigit dispō. et hec numerata sūt sepe. ¶ Itē ɔtingit vt supra appere icteritiā pp opilationē ɔtingentē a flāte viscosū vt supra. tūc eo mō vt dictū est pcede cū apitiuis calis lenitiuis et hm̄. hādo sp respectum ad colicā. ¶ Q, si fuerit icteritia ex siccitate pueniēs et ɔctiōe: et illud ē ex eis q̄ significat corp⁹. tunc admistrabis lenificatiua ex subtiliantibus colerā: sicē mucillagies sebestē et silia cū oleo amigdalino. ¶ Q, si ɔtinget icteritia cōitate intestinorꝫ: qꝛ colon. cura dcā est: et ex habitis comphēdi pōt faciliter. ɔsidera. ¶ Q, si fuerit retēnōe mēstruorꝫ: aut emorroidarꝫ cura q̄raē i pprijs rubricis. ¶ De cretica āt dōm q̄ in ipsa nihil agendū est iuxta illud senis. Quorꝫ crises fit aut fcā est nō mouere oꝫ: neqꝫ nouū facere sed sinere. ¶ Qḋ sane itelligēdū est. Nā si nā nō ɔplete oparef: iuuāda ē cū apitiuis notis et dictis: et purgef si expedit cū reubarbaro et silibus. ¶ Placuit tñ pncipi q̄ aliqd agēdū sit cū lauatiuis et diureticis mūdificatiuis. vñ aq̄ ordei ē marie ɔueniēs ad ultra si dispositio tolerat. inquit vltra fortasse nō indiget solutiōe vētris. et fortasse sufficit balneū solū: q̄ credo intellexit cū ad eius remotionē intēti sumus saltē supficialem. sed de hiis ifra. ¶ De diuturna: seu cronica inquit aui. et qñ cronica fit icteritia opilatiua tūc necessariū ē sumere diacurcuma: aut tyriacā: et silia ex eis q̄ aperiūt cū fortitudie. et similiter dialaca.

¶ Et nota hic q̄ multe icteritie q̄ nō debēt a medico itromitti: nisi cū magna excusatiōe pcedēte: qm̄ vt plimū terminaf ad mortē. ¶ Prima est appens i fe. añ septimuꝫ et añ signa digōnis. q̄ qdē n̄ curaf nisi forti valde exñte virtute. itē nisi de vētre multa exiuerit hūiditas et sudor ventris fluxus et hm̄. sed ista indigēt extractione. ¶ Secunda vt aui. q̄ nō resoluif: neqꝫ curaf ei⁹ māa: vt i pluribus associatur mors. ¶ 3ª. ipo. sexta affo. affo. q̄dragesimo secūdo. si cum icteritia durꝫ epar fuerit malū. ¶ Quarta cum vria patientis est sicut similitudo orobi: pfundatio i vētre: febris et tremor debilis: et debilitas in locutione ex liquefactione. et ista interficit vsqꝫ ad .xiiij.

Tertius canō complef cum his que māam colericā in poris et substātia cutis imbibitā resoluūt et abstergunt: et lauāt. et sic ipsā fm colorē nālem dimittūt. Et iste quidem reperiunf i quadruplici manerie. qm̄ earum quedā sunt que sunt potabiles: quedā lauatiue: quedā sternutatiue. et he faciunt plurimum iuuamentum suum icteritie oculorum et faciei. Quedā sunt sicut regimē cōmune: vt qꝛ tota sternutatiue: de quibus oībus scriatim. ¶ Item et hec ēt subdiuidi possunt: qm̄ ipsarꝫ alique agūt a proprietate: alie vero a qualitate manifesta: siue a complexione. Exemplū primi: vt sunt cassia lignea: nux cypsi: lūbrici terrestres exiccati: radix acetose: et hm̄. de qbus infra. Exemplū secūdi. vt exercitiū tēpatū: fricatiōes: camomilla: ireos: et hm̄. de quibus oībus statī. ¶ Medicine āt potabiles: aut medicie colere eductiue p viā vrine: aut p viam sudoris: aut eductiue ei⁹ p secessū. Et pp nō multiplicare verba ad exempla venio. pot⁹ domestic⁹ et iuuatiuus valde ē. ℞. aq̄ cuscute. ℥. iiij. seis apij. ʒ. i. çuchari tabarçet ʒ. ij. bibaf tribus vel q̄ttuor mane et vltra sic expedit et sit calida. et ē iuuatiua valde. ¶ Ad idē. ℞. radicis acetose. ʒ. i. s. aq̄ cuscute. ℥. iiij. cū çucharo def et ambulet patiēs vt caleffiat ex potu et sinat. ¶ Aliud. ℞. lūbricos terrenos exiccatos. et da ad bibēdū cū aq̄ cuscute vel acetose et çucharo. et est exptū. Quidā dāt cum vino. et hec medicamia debēt ɔtinuari vt vr. ¶ Ad idē granū altee cū vino datū mirabilr apit: vel cū ouo sorbili. Itē brodiū cicerꝫ cū succo feniculi et apij. ¶ Aqua decoctio piloselle cuꝫ modico vino statī curāt icteritiā. ¶ Ex solutiuis potatis et exptis sunt pillule he. ℞. aloes. ʒ. s. scamōee damch. ʒ. ij. salis naptici. ʒ. s. vini⁹ q̄rtā. rubee tinctorꝫ. agarici. añ. ʒ. s. fiāt pille et sumāt cū aq̄ ḋ semibus. valēt et solutia iā. d. enūerata. ¶ Medicine āt sudatiue dicte. d. de cura epatis q̄ actu calide dari debēt. vt verbi grā aquā calidā cū pauco vīo vinoso et subtili. Itē cum aliq̄ ɔfectiōe calida: aut cū modico tyriace: et hm̄. ¶ Lauatiue vō. et si sic p̄ª facie videnf respicere solum faciē et membra exteriora. tñ de eis hic agā vt breuiloqu⁹ efficiar: vt respiciunt totū. et sic comprehendā ēt quartam manerie earum fm regimē cōmune. vt supra. Lauatiue faciei sunt medicine abstersiue et etiā resolutiue. Exempla sūt lotio cū acetositate citri. Itē fricatio cū aq̄ acetose: aq̄ fabarꝫ. item aq̄ cucumeris: aqua cum aceto et modico absinthij in eo bulliti. Item emulsio seminum conuenit cum aq̄ acetoselle facta vel alia consimilis virtutis. item decoctio camomille cuꝫ aqua ro. et aceto albo. itē decoctio fcā ex ordeo capillis veneris eupatorio i aceto albo. et sit tepidū. ¶ Et qꝛ h̄ loco volo suffumigia tenere locuꝫ lotionis hic de eis expertis agā ℞. corticos fabarum. absinthium.

⁊ palleas ordei ⁊ buliāt in aceto: ⁊ suffumigationē accipiant exptitū balnea nālia. Itē balnea aque dulcis: in quibus decocte sint herbe, ⁊ alia appropriata: vt est attriplex: malua: enduuia: capilli ve. cuscute: anetū: ⁊ silia: sunt multū ꝯferentia. Ponaṫ āt in tina patiens: ⁊ vt qdā psuadent sit indutus camisiā nouā de canabe nō dealbatā: qm̄ ꝯferēs valde ad extrahēdū malū colorē. Et deīt p os ꝓuocatiua nō multū calida ⁊ mingat in ea: ꝙ si minxerit erit cura ei⁹: qm̄ egrediṫ multū de mā. ⁊ extrahaṫ cū cautela ne frigus capiat. pōaṫ ad lectū: ⁊ bene cooperiaṫ vt dormiat ⁊ sudet. ¶ Et ex potibus ei ꝯuenientibus sunt. ℞. sparagi. M. i. granoꝝ ciceris pugillū. i. coquaṫ in aqua ⁊ vase vitreo: ⁊ sumaṫ mixto cū vino si non est fe. Qꝫ si fuerit bibaṫ sola ⁊ calida. Item ꝯueniunt potus suprapositi apitium domestici. in oculis āt pōaṫ aq̄ feniculi celidonie: rute: sed ꝑus fiat suffumigiū dictū. ¶ Itē suffumigeṫ oculi cum decoctione carnīū vaccaꝝ in aqua. deinde in angulis oculi ponāṫ due gutte mali granati. deīde decoque sub cinerib⁹ malū marcianū ⁊ ipm̄ inuolutū in stupa madefacta aqua ro. suppone oculis. ¶ Laudat Aui. ꝯtinuatā ablutionē oculoꝝ cū aq̄ ro. aq̄ couādri: qḋ dꝫ intelligi in ꝑincipio qñ volum⁹ ꝓhibere aduentū huōris citrini ad oculū. Sed cū volumus resoluere oꝫ alias transire. vt. ō. ⁊ si he aque resoluant: sed debiliter. ¶ Sternutatiua aūt excutiunt māꝫ ab oculis ⁊ facie per nares que debēt ꝯsiderari dupl̄r fm̄ ꝙ dispō exigit. q: sit calida aut frigida. vñ vtere eis sic in sua complōne diuersificatis. nā eoꝝ q̄dā frigida: vt succus bliti: succ⁹ semp̄uiue: ⁊ hꝰ. Ex calidis. succ⁹ cucumeris asinini: ⁊ succ⁹ folioꝝ nasturtij: succus ciclaminis solus vel infusus in lacte mulieris p noctem. deinde colaṫ ⁊ exprimaṫ: ⁊ tepidus attrahatur. ¶ Et ꝯsimiliter ꝯferūt caputpurgia. tu itaqꝫ ex dictis ꝯpone vt videbiṫ: ⁊ lꝫ sciā non opoztere. Ut tñ tibi complaceam aliqua in icteritia ꝯuenientia addā. sy. ℞. scolopēdrie: lingue ceruie: enduuie: epatice: absinthij: cicoree: añ. M. s. cuscute. ℥. i. seminū cōium frigidoꝝ: floꝝ boraginis buglosse. añ. M. i. capilloꝝ ve. radicū feniculi: petrosilij: spagi: brusci. añ. M. s. ⁊ cū çuccaro fiat sy. qui aromatiçetur cū isto puluere. ℞. spice folij lace cassie lignee. añ. ʒ. ij. ligenṫ in pāno lineo in sy. ¶ Aliud ⁊ est experimētū placētini. inquit experimētum qḋ probamus ꝯ oēꝫ icteritiam ꝯ opilatōe in nō q̄ reperiṫ aliqua deceptio. ℞. pressij viridis oꝛtulani lib. i. pistentur bñ ⁊ pfecte decoquāṫ in lib. vij. vini albi donec quinta pars remaneat: coleṫ: ⁊ de tali colatura sumat patiens in auroꝛa. ℥. iiij. omni mane ⁊ ante cenā. ℥. iij. curabitur ictericus in paucis diebus cū obseruatōe diete. quidā addūt ꝑp amaritudinē lib. ij. mellis in decoctōe ⁊ nō nocet: ꝯfoꝛtat appetitū ⁊ assellare facit. ¶ Aqua decoctionis politrici p se multū valet sil̄r adianti. ¶ Itē etiā si fiat eoꝝ decoctio cū vino. ¶ Postremo scito ꝙ patiētes icteritiā iuuāṫ per ꝯsiderationē siue aspectū in rebus citrinis illud. n. mouet nām ad expellendū mām citrinā totam ad cutē: quare alleuiaṫ adiutoꝛiū curationis in ea. ego vo non sum ex illis q negent hꝰ curationes. sicut negant plurimi eoꝝ qui philosophanṫ. Aui. ⁊ tu considera.

¶ De icteritia nigra. Rubrica. iij.

Icteritia nigra describiṫ sicut icteritia citrina ⁊ nō differunt nisi q: vbi in citrina dr̄ ad citrinitatē tēdens in hac dicatur ad nigredinē ꝑp cursum humoꝛis nigri ad cutē. ⁊ nota oēs particulas vt ibi: ⁊ propoꝛtionabiliter declara. Nam sicut colera citrina cū putrefit tertianā cāt. sic nigra quartanam: ⁊ ꝯsil̄r de alijs. Et dr̄ ad nigredinē ad drīam citrine: ⁊ simul̄r propter cursuꝫ humorum nigrorum qui est eius causa.

Cause de causis eius dicendum ꝙ proportionabil̄r generaṫ quēadmodū citrina. Qm̄ fit ab opilōne. ⁊ a mala ꝯplone. Qñqꝫ a vītute ipsa. Qñqꝫ ꝑp multitudinē. Qñqꝫ ꝑp retētionē vt citrina. ¶ Ab opilōne qdē ⁊ ꝓ nō apostemosa: qm̄ accidit opilatio in collo qḋ est trāsit⁹ melie de epate ad splenem. ⁊ tunc causaṫ de icteritia nigra epatica: de qua stati ab aui. sic dicta. Qꝫ si accidat opilatio in collo qḋ est in splene p qḋ mundificaṫ splen a melia. vñ ipsa regurgitans: ⁊ cū sanguine trāsiens icteritiā: cāt dictā icteritia nigra splenetica. ¶ Itē posset ꝯtingere opilatio in venis splenis vñ sanguinē grossum nō recipiētes ipse grossus melancolicus regurgitans ⁊ sanguinē p totū spgēduꝫ ad nigredinē inficiēs icteritiā cābit nigrā: sed leuē aliaꝝ cōpatione. ¶ Itē ab opilatione apostemosa. ¶ A mala aūt cōplone icteritie cātur nigra: ⁊ pcipue a mala complexione epis qñ excedit: ita vt sanguinē adurat ⁊ ad nigredineꝫ ꝯuertat: ⁊ facit h̄ modo multiplicare meliā in coꝛpe: ⁊ hec est ꝓpꝛie nigra epatica. Qꝫ si cū hac fuerit opilatio in collo trāsit⁹ melie ad splenē: tūc res ꝯpleta erit: q: ꝓpꝛijssime dicēṫ nigra epatica. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ aliq̄ icteritia nigra dicitur epatica large: aliq̄ ꝓpꝛijssime. ¶ Qñqꝫ cātur a mala cōplone frida: vt q: friditate epatis excessiua sanguis niger fiat. Ex qb⁹ appꝫ ꝙ a toto dupl̄r pōt contingere icteritia. ¶ Primo ob caliditatem excessiuam in toto existem. vnde sāguis aduriṫ ⁊ nigrescit: sicut accidit eis q longā moꝛam ꝯhunt in sole. sicut apparet in itinerantib⁹ lōgo tpe p solē. vt his q vadūt ad sanctū iacobū. ¶ Secūdo a mala frigiditate in toto existe sanguinē ꝯturbante ⁊ nigrefaciēte. vt apparet in his q sunt sanguinei tpe intēsi hyemis. ¶ Et cū videsicteritiā aut citrinā: aut nigrā cāri ꝑp coꝛpus totum suspicare de idrope q̄ꝫuis coꝛruptio sit in venis tm̄. nā hesitandū est ne talis coꝛruptio epati: q: principali cetera cōmunicēṫ. ¶ Et a virtute qdē. q: debilitate aut foꝛtitudine. vt supra de citrina. ¶ Cōsimil̄r a multitudine vel retētione ⁊ tu ꝯsidera ꝓpoꝛtionabil̄r. ¶ He aūt colere qñ ꝯiūgūṫ ⁊ faciunt icteritiā mediā magis aut min⁹ altero participātem extremoꝝ. ⁊ ē qñqꝫ cuꝫ nocumento in vtroqꝫ ipsoꝛum membroꝝ. qñqꝫ in altero tm̄ accidit: ⁊ qñqꝫ vt hec icteritia nigra sit sic̄ crīs egritudīs splēis: ⁊ q̄ similāṫ eis q̄cūqꝫ nō reminiscāṫ nā tēdens ad ptem excussionis propter cām nociuam. Et propoꝛtionabil̄r summatim de causis eis dici pōt qḋ de citrina dicebatur. Quoniam oēs sue cāe reduci hñt ad tres malam complōnē cuꝫ a͞pate. aut absqꝫ a͞pate. Ad opilationem. Et tertio ad virtutis debilitatē.

Signa demr̄atiua icteritie nigre sunt coloꝛ faciei niger ⁊ totius ⁊ magis q̄ꝫ in citrina: qm̄ nigrescit ex adustione. Itē vrina nigra ⁊ egestiones nigre. Et qñqꝫ egrediṫ in egōne fex nigra. ⁊ est signū foꝛte.

¶ Signa si fuerit cum opilatione vie inter epar ⁊ splenem. tunc aderit grauitas duritiēs aut tumoꝛ vel inflatio splenis ⁊ pondus sub costis ⁊ latere sinistro. Et fit hec fm̄ plurimū per se incipiens. lꝫ aliqñ eā antecedat citrina qḋ est raro. ⁊ citrina nūq̄ꝫ fit a splene: sed bene nigra fit ab epate. ⁊ qñqꝫ est mirach extensū cū grauedie: ⁊ doloꝛe ē fm̄ plurimū cū stipticitate ventris ⁊ cū ea sūt aliqñ mala accn̄tia. vt tristitia varietas sine cā ⁊ hꝰ. ⁊ qñqꝫ egrediṫ coloꝛ niger. Itē adest difficultas doꝛmiendi super latus sinistrum egestiones nigre ⁊ vrina vt dcm̄ est. ¶ Qꝫ si fuerit vitio opilōnis colere vel epatis antecedit icteritia citrina vel viridis: ⁊ doloꝛ lateris dextri sub costis ⁊ grauitas ⁊ vrina citrina vl' viridis añcedit nigram: que in ista nigra icteritia vitio epatis apparere solet. ¶ Qꝫ si fuerit ꝑp a͞pa aderūt signa a͞patis: de quib⁹ infra sua rubrica. ¶ Et facte ab epate signa q: prius in epate apparuerunt signa nocumenti eius. ⁊ eo tempoꝛe splen est saluus nisi per communitateꝫ epatis fuerit lesus: ⁊ non est nigredo pura sicut in splenetica: ⁊ in vrina non apparet digestio.

¶ Signa. si fuerit vitio male complōnis calide ⁊ sicce erit

nigredo ad citrinitatem declinis. ¶ Q si fuerit vitio ca/liditatis cū humiditate erit citrinitas cū rubedine. ¶ Q si fuerit vitio friditatis ₇ sic. ₇ frigiditas fuerit dn̄ans decli/nabit color ad viriditatē si siccitas dn̄ans tendet ad nigre/dinem. ¶ Q si fuerit cum frigiditate ₇ hu. humiditate vi/cente declinabit color ad citrinitatem quandam ₇ fisticita/tem. ¶ Q si fuerit frigiditas vincēs declinabit ad viridi/tatē. Color aūt splenetice nō variaſ: sed vnus est Aui.

Pronostica nigra est salubrior citrina. sed citrina aliis paribus citius curatur. de reli/quis: vt de citrina considera.

Cura canonica. in cura itaq₃ icteritie ꝓcedēdū ē cū ca/nonibus ꝓportionalibus regulis: q̄ de cura icte/ritie citrine dicte sunt. Un̄ Aui. Ipsam aūt icteritiā citrinā cura cū eis qbus curas ipsam icteritiam citrinam ₇ cū eis que fortiora sunt. Fortiora itaq₃ in hac exhibenda sunt: vt sequenti rubrica. ¶ Tu tn̄ aduerte ne nimium calida aut subtiliatiua: aut multū fortia apritiua exhibeas: ne propter raritatē sue sube multum ledaſ ₇ debiliteſ. nunqd. raritas membri ɔsideranda sit in exhibitiōe medicine. qrta primi. primo capi. ad modū eius. ꝓcede itaq₃ ꝑ cū regimine in ꝓ/posito cause. q₃ ɔ̄rio illi. ¶ Scd̄o exhibe digestiua sibi cō/uenientia ex calidis aut frigidis. s. qrto tractatu. ₇ vt copio/sior sis ponam in sequēti rubrica multa talia simplicia ₇ ɔposita. ¶ Tertio ꝓcede ad euōnē cū flōmia si expedit cū solutiuis ₇ clisteribus. nā clisteria hoc casu multi ɔmēdā/tur. Itē cum diuersitate ɔfortatiuis: vt res ipsa expostulat. ¶ Unde ordinatim ꝓcedens iuxta senē cāp: dicendū ꝑ ꝙ in facta ex opilatione. vtendū est aperitiuis in via cibi ₇ potus idigestiuis. vt. s. de citrina que sunt subtiliatiua ape/ritiua splenē ₇ humorē melācolicū respiciētia. vt. s. quarto tractatu. ¶ De euōne dōm primo iuxta illa que dixi de ci/trina: quidē in ꝑncipio ɔpetit flōmia. de saluatella. aut basi/lica sinistre man⁹. l₃ Aui. videaſ equalr moderare ₇ arta/re hoc dcm̄ meū cū dixit. In illa aūt q̄ splenetica est cōside/ra an illic sit repletio sanguinea plurima: qre flōma basili/cā sinistrā ₇ saluatellam post ea₃ i de cura citrine. vt. s. In opilatiua vō illud qd̄ cōicat oī opilationi. est cura opilatio/nis predicte in capitulo epatis ex flōmia ₇ ꝓuocatione. cō/sidera. ¶ De euātiuis per secessum aut ꝑ vomitū dic ꝓpor/tionabilr. vt. s. de citrina. Nā hic accipe solutiua melie. de qbus qrto tractatu. tuo ꝓposito ɔgruentia simplicia aut ɔposita. de quibus ēt in sequentib⁹ rubricis. ¶ Clisteria ꝭ loco marie ɔmēdanſ. Re. aquā decoctionis pororꝫ caulis. ficle. sene. epithimi. polipo. ꝗ. squināti. cuscute. ₇ aliorū. sic splenē respiciētū. de quib⁹ in sequēti rubrica: ₇ cū oleo ō ca/parib⁹. vel de oliuis cū sale: addēdo ēt diasene: ₇ huiusmo/di. ¶ Alī et. ₇ ad intra applicēt splenē respicientia. ¶ Itē tertio cōforteſ splen cū applicatis intus ₇ extra. sy. ɔfectio/nib⁹. el. ctuariis. ₇ hmōi. emollie. vnguentis fomentationibus ₇ hmōi deopilatiuis. ₇ aliter attenuatiuis. vt exigit dispositio de quib⁹ oīb⁹ suis rubricis statim ponendis de ipso splene ₇ dispōnibus ei⁹. ₇ dcm̄ ē vt exigat dispō: qm̄ aliter op₃ ꝓce/dere in calida. aliter in frigida. alr exnte fe. ₇ alr non exnte vt ꝓportionaliter de citrina dictum est.

¶ Expedit⁹ de splene ꝗtū ad ei⁹ descriptionē anathomiaꝫ ₇ pticularē dispōnē ei⁹: q̄ est icteritia nigra: aggredior cum dei grā alias ipsius dispōnes. de quibus vt de aliis epatis proportionaliter agendum est.

¶ De mala cōplexione splenis. Rubrica. iij.

Tanteq̄ aliud dicā de cura ei⁹ ꝑmit/tā ea q̄ sunt splem ɔferētia ₇ nocētia calida ₇ frida: vt his notis facilr⁹ in eius pfectā curā puenian⁹. Et attēde ꝑius ꝙ vt diceſ infra cure dispōnū₃ splenis non sunt negligende: quoniam cito figuntur ₇ causa dicetur.

Nocentia spleni sunt oīa frida. nā ipsa sua nō nāli frigiditate mēbris ēt vicinis nocēt. Oia grossa qm̄ sunt apta nimis ingrossare mām ei⁹ q̄ ex se gros/sa est. itē opilationē iducere. itē oīa ɔstrictiua ₇ fortiter sti/ptica ₇ pontica: pp qd̄ in medicinis splenis aceto vtimur. Oia vētosa q₃ faciliter i eo fumus ₇ vapor includiſ. Et oia que pp grossitiem ₇ viscositatē sūt apta nocere epati: vt pa/stillitia dulcia grossa. lac. de quo i dubiis. Coitus p⁹ cibus: ₇ silr balneū post eū. Crapula ₇ marie nocturna. Oīs etiā etororꝫ. inuidicia ₇ spālr sinistri iguinis. Oīs mala dispō membrorꝫ affiniū. Quelibet fortis ventris ɔcussio. Oē qd̄ huores in corpe ingrossat: vt febris longa. ₇ spālr qrtana. Oē qd̄ mellaꝫ supare facit vt nimia solitudo tristitia. ₇ hmōi. Aqua frida ₇ vsus ei⁹ q̄ etiā epaticis: iliacis: colicis nocet. Oīs pororꝫ corpis opilatio. Uinū acidū ponticū: vinum grossū: mustū: panis aꝫim⁹: assa: frixa: pisces: pigua: salsa. Unctuosa q̄ iflāmata in meliam adustā ɔuertunſ ex q̄ po/stea generaſ lepra pp qd̄ in alemania multi repiunſ lepro/si ex vsu butyri. Leguminia: olera: caseus: maxime antiqu⁹ salitus. Caro bouina: porcellorꝫ: aues aquatice: nespila: ꝑ/sica coctana: fructus immaturi. Oēs fructus aqsi. Et rapa quam in generatiōe hēs hec a mundino vituperatur. Ficus grosse. Splen cuiuslibet aialis: l₃ oē membrū sibi sile con/fortet. itē aer grossus: paludosus: autūnalis: ₇ maxime qñ estas precessit calida que nimiū adurit humores.

Conferentia āt sūt his opposita. Un̄ ɔferūt ape/ritiua. diuretica. subtiliātia valde ō qb⁹ infra in spāli canone mollificātia. vētositatē ɔsumen/tia. sanguinē a melia mūdificātia. Et descēdēdo ad spālia ꝓ oī pte ponenſ ꝑ⁹ cala ɔferētia deinde frida. ¶ Cala sūt absinthiū: achorus: agaric⁹: amōiacū: apiū: agrimōia: ari/stologia: assarū betonica: camedreos: caparus: caules: ci/clamen: ciperus: costū: diacurcuma: diatrion pipeon: ebu/lus: edera: edus: elleborus: epitim⁹: aluten albotum: lacca: lapatiū: lapis laꝫuli: lapis armen⁹: lētiscus: liliū: mel: men/ta mercurialis: nasturciū: nux muscata: oua: origanū oleū amigdalaꝫ: passule: pastinaca: peonia: politricū: pulegiū: ꝑassiū: pulmo vulpis: raphan⁹: ruta: radix: cappar orū ₇ ē singularē radix genestre: saluia: sandaraca: scene: serpilliū: sirupus de calamēto: de sticados: siru. de absinthio: scolo/pēdria: sanguis hirci: spica: squilla: tamariscus: trifera fer/ruginea: timus: trocisci: de absinthio: trocisci de caparibus vrina hois ₇ ter in die sumpta ē mirabilis. Unum exiu/ctionis auri ₇ ē optimū. Urtica: iera: isopus: ireos. ¶ Fri/gida. acetū. acetū squilliticum de splone eius dupliciter si/cut de siru. acetoso simplici: alchechēgi: aqua ferrata: ble/ta: corallū: cornu cerui vstū: lactuca asiin: morus: mirabo/lani oēs: viris. viola: ₇ hmōi. de qbus ēt compositis.

Quibus sic positis attende canones hos.

¶ Primus ꝙ non parua diligētia sollicite/tes curam dispositionū splenis nec pro paruo reputetur: vt s. ₇ cā qm̄ cito in eo egritudines firmanſ ₇ duritiē ₇ opi/lationē causant ꝓpter substantie eius liquiditatem. Item q₃ membris frigidis circundaſ. Itē ₇ ante macrā: cooptu/ram. Itē qm̄ eius nocumentū statim cōicatur epati: vt. s. de causis idropisis. Item ₇ toti faciliter.

¶ Secundus ꝙ vasa splenetici sint de tamarisco si haberi potest: vel saltē frusta ponanſ in vase fixa quod intellige de vasis cibi ₇ potus. idem erit si erunt de fraxino: quia de radice eius vel de genestra vel de salice.

¶ Tertius. ꝙ nunq̄ vtaris diureticis maxime splene exi/stente duro vel opilato tu applices remollientia extra ₇ in/tus exhibendo. Itē nec exhibeas solutiua aū diureticorꝫ ₇ remolliētiū vsū. Item nec ad extra applicabis resolutiua nisi remollitiua pcesserint. Item nota ꝙ sicut reubarbaꝫ ē medicina ꝓpa epatica ₇ lapis laꝫuli ₇ armenius splenis.

¶ Quartus ꝙ licet cura splenis sit proxima ꝛ similis cure epatis nihilominus differt. primo ex parte fortitudinis ꝛ debilitatis penetrationis ꝛ nō penetrationis medicine. naꝫ fortiores debent splen ꝛ penetrabiliores. imo admisceri debent cū his que faciūt eas penetrare. ꝛ ideo vt plurimū medicinis splenis cōmiscemus acetū maxime qñ ad ex̄ applicantur. Medicine nāq; splenis debēt esse fortiores ad itra q̄ȝ ad extra propter situ splenis magis in profundo q̄ȝ sit epar. Secūdo si ad itra ꝛ sint alteratiue ēt q: distātia maior vł via lōgior. Tertio. s. gr̄a euionis. q: humor magis inept⁹ euionii. Tu tñ caue sic in principio applicar̄. ꝛ sic semp mēti habeas ꝙ splen est mēbrum facilr̄ dissolubile cū sit quedam sanguinis turbulentia in spissitudinē reducta.

¶ Quintus ꝙ cū medicīs splenis q̄ ad itra sumunt̄. ponātur cōseruantia virtutē medicinaꝝ. eius vt aliqd̄ viscosum vel gūmi etiā si nō cōferret ex se ipsi splem ne propter lōgitudinem vie amittat̄ virtus medicinaꝝ. sicut in tyriaca ponimus opium 5° canī. primo capitulo.

¶ Sextus ꝙ splem medicinas acutas. vt est acetū applicamus. nō sic aūt secure epati. imo tales non debēt applicari nisi magna existēte necessitate. Itē splen securius applicamus ei approbata ꝛ cōfortātia ꝛ stipticātia q̄ȝ epati. Nam epati ita fortiter stiptica nō sunt applicāda. sȝ leniora multum. q: in epate magis timemus opilationeȝ q̄ȝ in splene propter vias fortiter angustiores in epate.

¶ Septimus ꝙ magna existēte replecione sanguinis melancolici facē debem⁹ flōmiaȝ de basilica nigra. q: saluatella est nimis parua. Itē si maior fuerit abūdantia diuertēdo ꝛ euāndo a superioribus fac de saphena. Q; si timerem⁹ de periculo capitis fac de venis gūdeȝ. quas vsq; modo non vidi flobotbomare: ꝛ tu considera.

Cause premissis his gn̄alibus anteq̄ȝ deueniam⁹ ad curā ipsius male cōplonis. opꝫ ei⁹ cās a qb⁹ euenire potent enūciare. deīceps ꝑo ꝛ de ea distinctionē ponem⁹. Splen nāq; ꝑm pīmū patit̄ a mala cōplone frida que aliqñ est mālis. aliqñ absq; mā. Cuius cā aut mā fuit. aut nimius potus aque fride. ꝛ spālr in febribus. aut statio in ea aut sup lapides fridos. aut vsus reruꝫ fridaꝝ. aut nimius sanguinis fluxus. aut exercitiū forte: ad qd̄ secuta est resolutio fortis: pp qd̄ splen est infridatus. aut pluritas egritudinis. Et si cū mā aut eius cā est flegma. aut melia. ꝛ hoꝝ signa cōprehendunt̄ ex effectib⁹ ipsoꝝ humoꝝ de qb⁹ statim. ¶ Patit̄ ꝛ a mala cōplone calida sine mā ꝛ cum mā. Absq; mā. vt sunt cibarioꝝ ꝛ potuū calidoꝝ ꝛ hm̄. ꝛ q: p̄cessit egritudo calefactionē inducens. Si cuꝫ mā aut sanguinea. aut colica ꝛ signa dicenda demonstrant.

Signa demr̄atiua calitatis eius sunt sitis. inflatio p̄cepta in latere sinistro ꝛ corruptio coloris declināns ad nigredinē cuꝫ claritate ꝛ cōturbatio albedinis oculoꝝ. cū casu appetitus. ꝛ eius vrina est spissa colorata ꝛ reliqua talia significātia calitatem de qbus sepe. ¶ Frigiditatis aūt signa sunt cōuersio coloris ad nigredinē cuꝫ obscuritate. ꝛ turbatio albuginis oculoꝝ cū liuiditate vel plūbeitate ꝛ casus appetitus. eo ꝙ nihil de melācolia mā datur ori stomaci vt ipm̄ cōfortet̄ vt cōsueuit: q: nihil attrahit splen de melācolia ab epate propter debilitatē eius ꝛ ꝙ locus circa spleneȝ est fridus tactu ꝛ vrina apparet turbida sed clara superius. ¶ Siccitatis signa sunt durities ꝛ debilitas corporis ꝛ grossitudo sanguinis ꝛ vehementia nigredinis coloris. ¶ Humiditatis aūt lenitas lateris sinistri mollities corporis grossitudo sanguīs nigredo trahēs ad albedinem plumbeam.

Pronostica plime egritudines splenetice autūnales sūt ꝛ fiūt in his q̄ mitū aquā bibūt fridaꝫ in se ꝛ in his q̄ lōgas passi sunt egritudines. ¶ Qñ splen ipinguat̄ corpus extenuat̄. naꝫ ex eo sic ledit̄ virtus epatis quare minorat̄ sanguis. ¶ Extenuatio splenis sigt̄ humoꝝ bonitateꝫ. ¶ In egritudinib⁹ splenis augēt̄ appetit⁹. ꝛ qñq; destruit̄ maxime qñ est melia superedens. ¶ Egritudo splenis fit in re multaꝝ egritudinū pestilētiaꝝ que ex venenosa melia generantur. ¶ Urina nigra siue sanguinea nigra in fine egritudinū splenis bona. Et de pnosticis latius quere in sequēti Rrica.

Cura canonicā ꝛ procedēs ad curam post canones generales sic positos ponende sunt regule particulares qbus pficitur cura cuiuscuiq; male cōplonis splenis. et propter hoc nota ꝙ vt dcm̄ est cura dispōnum fellis est similis cure dispōnum epatis. Vñ Aui. cura est proxima curationibus epatis. Et ideo canones hic ponant̄ de cura male cōplexionis fellis similes illis.

¶ Primo itaq; ordina dietā calidā. aut frigidam vt exigit dispositio. aduertēs cōtinue ad ipsius nālem cōplexionem seruandam ꝛ cōpositionem eius.

¶ Scdo digeras si mālis est vt exigit humor. Si ꝑo sola sufficiūt alteratiua. de digestiuis nō opꝫ plurare. naꝫ talia cōpitiua mām ipam melācolicam vel flegmaticā de qb⁹ supra de foda. ꝛ quarto tractatu sunt cōuenientia.

¶ Et consilr̄ euacuantia mām melancolicaꝫ flegmaticam aut colericam: vt postulat mā peccans.

¶ Quibus pactis applica ad ex̄. aut ad itra remolliētia p̄s deinde resoluētia. ¶ In cā frida digeras cum oximelle de radicib⁹. Item cū oximelle squilitico. ¶ Euacuat̄ cū agarico secure. vt isra in rubricis sequētib⁹. ꝛ cū euacuatiuis melācolie supra 4° tracta. deint̄ trocisci approbati de capparibus de eupatorio. vt isra. ¶ Saccllet̄ splen cū sacculo ex milio assato sale euena. ꝛ si vis. adde ex alijs approbatis vt est piretrū costū ꝛ hm̄. ¶ Item p os det̄ lingua ceruina cū vino. xxx. dieb⁹ ꝛ multū ac potēter facit in extenuando splenē. ¶ Itē fiant empl'a ex dictis. Tu tñ sis memor canonū supraposiitoꝝ. Ubi aūt mā fuerit melācolica empl'a cū optima dialtea. item cuꝫ farina lini butyro. ꝛ iteꝝ p os dabis diuretica cū remollitiuis mixta. vt est malua. mellilotū. branca vrsina. lac amigdalaꝝ. butyꝝ ꝛ hm̄. cūq; mā fuerit remollita. aut mēbrū ipm̄. tūc securius da digestiua diuretica ꝛ euātiua. deinde cum solutiuis melācolie. s. 4° tra. ꝛ de flōmia age vt. s. dcm̄ est. ¶ Post aūt has opationes fac estuarīū ex calidis diureticis. ꝛ post ipm̄ si videtur flōmia ex saphena vel ex saluatella. ꝛ in sūma procede cum cōfortātib⁹ resoluētib⁹. vt de epate dcm̄ sunt. ¶ Et sicut dictum est in cā frida. ita proportionabilr̄ age in cā calā. Vñ si fuerit apparēs vitium sanguis p signa flōmia. de qua tñ flōmia dixi supra qd mihi videbat̄. ¶ Deinde euacua cū humidificātib⁹ sanguinē a melia ꝛ vtere diureticis frigidis. ¶ Q; si fuerit mā colica da oxiçacharā cū syru. de radicibus. ꝛ localia. reprimat̄ in sua calitate. ꝛ euacua cū reubarbaro mirabolanis cū tamariscis boragis ꝛ siliuꝫ decoctione. ¶ Deinde igredi facias balneū ex folijs vineaꝝ malue violarum epatice scolopēdrie salicis tormētella absinthio ꝛ radicib⁹ feniculi. ¶ Item post exitū da aquā endiuie scolopēdrie cuꝫ pauco çuccari. ꝛ si opus est flōmiā fac de basilica sinistre manus vel de saluatella. ¶ Applica deīde itus ꝛ ex̄ infrigidātia ꝛ cōfortātia ex electuarijs cōfectionibus emplis vnctionibus. ¶ Q; si adhuc videt̄ expire applica sanguisugas supra splenē. ¶ Itē ventosas cuꝫ scarificatione. ¶ Et qm̄ rarissimū est ꝙ splen patiat̄ malam cōplexionem sine mā. ꝛ malā cum mā qn ibi sit durities. aut apa siue tumor. cum etiā Aui. de cura male complexionis eius nō fecerit mētionem magnam ꝛ fortassis propter hanc cām hinc supsedeo a multa remedioꝝ narratione. Nam de his multa in sequentibus rubricis. Sufficiāt itaq; tibi hec in principio de ipsa.

¶ De apostematibus splenis.

Et licet nomē apātis se ad oēm extendat collectionē. in q̄ appet tumor. ⁊ īflatio i mēbro. siue sit a vētositate. siue ab aq̄sitate. siue fuerit ab hūore. Hic tñ p apa splenis itelligo collectionē i eo factā cū apparētia tumoris vel īflāmatiōis ab hūorib⁹ p venas ad ipm mētū īfluētib⁹ ibiq̄ cū īfectiōe sāguis manētib⁹. Cuius cā ƀm pħm est mā melica grossa. ⁊ sic p3 ei⁹ descriptio. Et ad ipm raro seq̄t se. cui⁹ ꝯrui est i apate epatis pp nobilitatē ei⁹ ⁊ ortū venaꝝ ab eo. Nā accñtia apatis calidi raro in splene repiunt. ⁊ si accidat ei apa calim statī festinat ad duritiē. qm̄ sāguis q puenit ad eū vt nutriat. est sāguis spissus q̄ īduraf. Vñ apata splenis sūt ƀm pħm dura. l3 in quibusdā hoīs sunt mollia. ⁊ calā ei accñtia sūt ƀm pħm sanguinea: rarissime aūt accidūt colerica. qm̄ si colra supabūdat ad cistis ⁊ nō ad splenē mittit. Et ei raro accidūt flatica mollia qd̄ si fit ƀ est: q̄ flegma grossū aggregatū in epate p viā indigōnis p poros occultos ad ipm trāsmittit retinetur q̄ ⁊ cāt tumorē a quo ēt flate q̄nq̄ causat apa vētosū in splene ipso flegmate vētosato a diminuta caliditate splenis. ⁊ loco vno aggregato seu clauso. Q, si ꝯtigat talē vētositatē sic gn̄atā ēt p loca vacua splenis diffundi. causat inde īflatio vētosa. que oīa addita sūt ad dicēdorū clariorē doctrinā. Tu tñ scito q̄ ƀ3 pħm absolute tale apa est melācolicū et īferiori pte splenis pp grauitatē humoris. deīde flaticū. raro colericū. ℂ Recipit apa splenis q̄ttuor figuras. ℂ Prima est rotūda vt q̄ñ eius mā est in cuspide eius. ℂ Scd̄a est lata vt q̄ñ est mā ƀm planitiē splenis. ℂ Tertia est longa grossa q̄ñ est mā ƀm lōgum splenis ⁊ est multa. ℂ Quarta est longa subtilis. q̄ñ est materia collecta ƀm lōgum splenis ⁊ est pauca.

Cause ⁊ l3 in modo cāe eius sit, pcedendū eo mō proportionabilr vt de apate epatis. tñ vt tibi cōplaceā a'r'q̄ sic narrabo. Nā aer grossus sicut paludosus: aer autūnalis: ⁊ maxime q̄ñ precessit estas calā multum. que humores multū adurit. Nā sicut carbones igniti cū extinguunt a fabro efficiunt terrei nigri ita ⁊ humores estatis a frigiditate autūnali. Et Auic. plurime q̄dē egritudines splenis sunt autūnales. Nam cū autūnus humores icineret. z' pmi. ⁊ plurime egritudines splenis p incinerationes melle generent. sequr. ℂ Itē vsus multe aque frigide in febrib⁹ ꝯstipātibus māmm in splene. ℂ Itē rex multiplicatum mellam. de q̄bus supra de his que nocēt spleni. ⁊ tu sbi. Itē lōgitudo quartane ⁊ ēt alterius fe. in qua ps grossa terrestris pp indebitā eiōnem. aut pp debilitatē v̄tutis trāsmissa fuerit ad splenē. Vñ a casu pcussione opilatione mala cōplone ⁊ h3. accidit apa vt in de causis apatis epatis dictū est. ℂ Sed nota q̄ multiplicatio flōmie ⁊ maxime cum eleuatur ab eo est cā gn̄ionis apatis. Et sicut apostema a splene pmutari potest ad apa epatis ita econtra. ⁊ est illud plurimum respectu pmutationis splenis.

Signa sūt demōstratiua dolor ⁊ grauitas in latere sinistro pcepta. qui q̄dē dolor extēdit vsq̄ ad diafragma maxie q̄ñ apa est magnū. ⁊ nō aliter cōtate ipsi⁹ ad diafragma que cōtas nō est multū ppinqua. vt notat sensus in anathomia. Et q̄nq̄ ascēdit vsq̄ ad furculā ⁊ ad humerū sinistrū, pp̄ter cōtatem splenis ad furculā per suspensoria. vt in anathomia dictum est.

ℂ Signa si accidat apa in pte īferiori splenis. tūc subtiliat sāguis eo q̄ fex ei⁹ in fūdo splenis residet ⁊ est pportionabile. sicē q̄ñ vinū turbidū claresc̄t. ⁊ ideo appet subtilitate ei⁹. q̄ calitas i eo tūc vincit rubedo i pedib⁹ ⁊ genubus.

ℂ Signa si apa fuerit calidū colericū. tunc erit inflāmatio magna. sitis fortis ⁊ grauitas minor. ⁊ dolor forti. ⁊ color tēdit ad rubedinē ⁊ febris est itēsa cū tussi. ⁊ vrina erit tincta. ⁊ de tertio i tertiū magi ḡuabit patiēs. ⁊ alba oculoꝝ citrīa erūt. regimē. etas. ꝯplexio. ⁊ h3. notent q̄ declarant.

ℂ Q, si fuerit frigidū flecmaticū erunt signa dicta apatis cū lenitate tactus ⁊ cū albedine coloris in q̄ est pax nigredinis. ⁊ cum grauitate notabili. ⁊ tumor maior siue grossities aliis parib⁹ ⁊ vrina erit palida. ⁊ cutis. tota putatio sitis ⁊ ad cibum est appetitus ⁊ quotidie febriunt febre lenta hoc est non intēsa ⁊ augetur circa solis occasum. Item declarat illud regimē. etas. cōplexio. ⁊ h3.

ℂ Q, si fuerit melācolicū sentit tactus duritiē grossitiē cū grauitate. Color est liuidus. viridis. Et vrina tēdit ad nigrum. Et in toto est dñium melācolie. Et febrūt: ⁊ de q̄rto in quartū magis molestant. Item declarant illud regimen p̄teritum. habitudo. cōplexio. etas. ⁊ hoc magis accidit splen, pp̄ter grossitiem ipsius humoris.

ℂ Q, si fuerit sanguineū erit īflatio ⁊ minor q̄ in colica ⁊ sitis minor. Et vrina tīcta ad rubedinē obscurā. Et dolor satis itēsus. Et grauitas maior q̄ in colico. Et tumor maior ⁊ cū q̄dā leuitate. Et color tēdit ad rubedinē cū fuscedine declināti. Et fe. erit ꝯtinua ⁊ nō recipiēs in hora dici notabilē excrescētiam. nisi in aurora diei vsq̄ ad tertias sitiet q̄ satis intēse. Et erit cum duritie vētris. ⁊ corpis extenuatiōe. Illud ēt declarabūt regimē p̄teritū cōplexio. habitudo ⁊ h3 que sup sanguinē significāt. Et ꝯsiſr pro aliis discurre p signa corp. de q̄bus in pncipio operis.

Pronostica. Splenetici vehemētiorē h̄nt appetitū q̄ alii. l3 vomit⁹ in eis est difficilis valde. ⁊ sūt vētre stiptici ƀm pħm ⁊ īdigēt in vomitu ⁊ solone vētris cū medicis. Aui. Hypo. In augmēto splenis macrescit corp⁹. ℂ Passio splenis siue calā siue frida inueterata nō h̄r curat. ⁊ dī inueterata que annum transiuit. ℂ Q̄ñ regio splenis digitis tāgit. ⁊ ita dura iuenit q̄ cōpressiōni nullo mō cedit icurabilis est viaticus. ℂ Passio splenis in pn̄ anteq̄ durescat facile curat. sed neglecta ita vt in opilationē trāseat. aut in apa dura sit ad sanādū est lōga. ⁊ iō nō negligas eius curā. ℂ Qui frequēter coriçā icurrūt nō fiūt splenetici. eo q̄ corriça ē ex mā subtili acuta locus est ꝯsiderationis Aui. ℂ Urina cū residētia multa ⁊ fece i declinatiōe splenetice passionis boni. ℂ Urina alba ⁊ tenuis si in passionib⁹ splenis ꝯtinuauerit mala multū. ℂ Si alicui splenetico ꝯtinuant medicamia, ppa ⁊ nō remediat regimē malū sigt. ℂ Fluxus sanguis in pte sinistra in apatib⁹ splenis pōt eē signū boni. ℂ Flux⁹ vētris sāguineus in apatib⁹ splenis boni. ℂ Diaria breuis i passione splenis bonū. ℂ Urina in q̄ est fex viscosa aliq̄ñ est ad bonū aliq̄ñ ad malū. ℂ Apa splenis aliq̄ñ terminat p apa sub aure. ℂ Et flōmia plima apat splenē. Et ego vidi dñim eōm turgētēs apa splenis ob hāc cām icurrisse. facta tñ sunt flōmia semp ex latē sinistro. ℂ Autūnus est spleneticis inimic⁹: q̄ mult⁹ humor melācolic⁹ pp icinerationē quā fecit in eo multiplicat. ℂ Apa splenis q̄nq̄ terminat fluxu sāguinis narīū. ℂ Ipo. in libello de morte festina. q h3 dolorē in splene ⁊ currit ex eo sāguis rū: ⁊ apparēt in corpe ei⁹ vlcera nō ledētia morit in die z'. ⁊ si nō cadat appetit⁹ eius. Et q̄nq̄ accidit nigredo splenis cū salute digōnū. l3 q̄nq̄ sequant magnitudinē eius nocumēta plima. ⁊ in mām ⁊ ƀm v̄tutē splenis. ℂ Et q̄ñ apa splenis mutat ad apa epatis malū qd̄ si fit ecōtra bonū. ℂ Et q̄ sepe facta est mentio de vrina nigra ƀ nō in practica vtile. q̄ q̄ñ vrina nigra est a renib⁹ semp emittit nigra. non pcedēte aliquo motu. l3 cū mingit nigra pp exercitiū ⁊ motū ipam indicat a splene esse. nā, pp̄ter ipm motum subtiliat melācolia: ⁊ ad vrinales vias p collū ad epar in ꝯcauitate epatis exīs trāsmittit. ⁊ sic tingit vrinā: ⁊ de ipsa etiā aliquid in precedenti yleca. ⁊ tu tibi.

Cura canones. ⁊ a n̄q̄ te intromittas de cura ei⁹ h̄n ꝯsidera. q̄m̄ nō sic de facili curat ⁊ maxime q̄ñ dit-

ritiles ē ꝯfirmata qḋ ꝯphēdit ex tactu: qm̄ si tactu ꝯpme'do nō dolet. signū ꝙ ibi amplius nō est sensus. ꝙ si dolet spes est ꝙ nō est tāta lesio: cū sensatio nō fiat nisi p ptes in q̄s remāsit aliqd de bona ꝯplone cū sensus fiat p medium bone ꝯplonis. q̄rto colliget. vn̄ inueterata aut nūq̄ curat: aut cū maxia difficultate. ⁊ mlti se intromiserūt ⁊ delusi remāserūt. ¶ Postrēo scito ꝙ magnitudo splēis iducit macie' ꝑmo. qm̄ ꝓ'en sua fridītate debilitat v̄tutē epatis digestiuā. vn̄ malus i ꝯe gn̄at sanguis. Itē q: attrahit ad se de sāguine illius ifirmū. ⁊ est plēn pp magnitudinē suā. Auic. Extenuatio qdē significat bonitatē humoꝝ. ⁊ pinguedo ꝯ eius malitiā humoꝝ. Auicē. Et tu ex dictis hic ⁊ supra in alijs rubricis collige verificationem istoꝝ versuum.

¶ Cor sapit. pulmo loqtur. fel cōmouet iram.
¶ Splen ridere facit. cogit amare iecur.
Et nota ꝙ iecur est in auibus proprie.

¶ Canones. Primus. ꝙ in cura apatum splenis ꝯsimiles canones obseruare debem⁹ quos seruauimus in cura apostematum epatis. q: in calido ꝓcedendo ꝓportionabiliter vt ibi. ⁊ in frigido suo modo.

¶ Scḋs. ꝙ lꝫ dcm̄ sit de cura apatis epatis ꝙ pp latitudinē ⁊ debilitatē oporteat approximare stiptica: ⁊ q̄nq̄ ab eis abstinere: pp timorē opilationis: tn̄ in apatib⁹ splenis nō est tātus timor in eoꝝ approximatione. ⁊ pp membri ignobilitatē vt dcm̄ fuit. ⁊ pp viaꝝ eius maiorē latitudinem. ⁊ h canō est etiā in suprascriptis memoratus.

¶ Tertius: ꝙ casa splenī applicata applicēt cū cautela. ne apa ad durities ꝑmutet. qui canon est ēt aduertendus in apate epatis vt supra. qm̄ fortasse est vtrobiq̄ equalis timor ꝯsiderando imediatū finē ad quē ꝑducit inflāmatio qui est durities. lꝫ magis verēda sit durities epatis q̄ splenis. ꝑmo ꝓnosticoꝝ. cōmento quinto.

¶ Quartus. ꝙ applicāda in ꝑn° in apatib⁹ calidis splenis debēt esse icisiua ⁊ calida calitate tꝑata participātia stipticitatē ⁊ friditatē. ꝑmū pp humoꝝ grossitiē. Scḋm ꝓpter eius cōplexionē. q: melācolicus. Tertium vt ꝓhibeatur fluxus. Quartū vt resistat inflāmationi: ⁊ hec in aluminerep inf. in ꝑncipio v̄o apatum fridoꝝ hec modera.

¶ Quintus: vt ēt supra: ꝙ in his medicinis cōmisceamus acetum. qm̄ opꝫ eas esse multū penetrantes vt supra.

¶ Sextus. ꝙ saltē cū venis ad op⁹ ⁊ p̄cipue in ꝑncipio apatū eius caloꝝ. flōmiā facias basilice sinistre. deinde dentur in potu succi ⁊ aque ꝑdicte in egritudine epatis. ⁊ ex ꝯferentib⁹ in h casu splenis sunt aq̈ salicis. aq̈ capilloꝝ veneris aq̈ portulace. ⁊ haꝝ reꝝ fridaꝝ. de qbus supra in de ꝯferentibus frigidis ipsi splenī. ⁊ tu considera.

¶ Septimus ꝙ nō sis oblitus curare ⁊ digerere vt sup̄ de apate epatis. ⁊ iterū ꝙ curas cū ꝑticularib⁹ noli obliuisci vllum vt sup̄ de apate epatis. ¶ Et in sūma ꝓcede in ꝑn° cum repcussiuis: in augmēto cū ipsis resolutiuis repcussiuis vincētib⁹: ⁊ noli obliuisci eius qḋ dcm̄ est de mollificatiuis. ne apa sclirotizet. In statu v̄o vtriq̄ resolutiuis vincētib⁹. In declinatione v̄o resolutiuis solis que nō absolutas a mollificatiuis plus ⁊ minus vt videbit expedire.

Cura si apa nō curabit. sed pur ad duritiē venit tunc ꝑus mollifica. deīde resolue. ⁊ hec adiuicē cōmisce vt videbit expedire. Etiā mollificatiua ad intus exhibēdo. vt violas. maluas. decoctiōes eaꝝ brodia ⁊ hꝫ. Et ego tibi mlta talia ⁊ plīma i apate duro valētia narrabo mollificatiua ⁊ resolutiua ⁊ vtrūq̄ faciētia. ¶ Et a mollificatiuis icipio. qm̄ ad ea attēdē maxie debes. ⁊ ad alia q̄ scripta sūt sup̄ de apate duro epatis. Nec cures nisi ꝑus illa relegas. ¶ Mollificatiuū valēs ꝯtra oēm duritiē eius ⁊ opilonē. ℞. medulle vituli cerui assungie galline anatis pinguedis porci recētis olei amigda. dul. olei sisamini. an̄. misceat cū cera ⁊ inūgat splenis regio. ¶ Aliud. ℞. farine ordei seminis lini fenugreci ficus sicce due paste ꝑ noctem stent in aceto. deīde ebulliat ⁊ colent ⁊ colature addat cera ⁊ oleū. ¶ Itē malua bismalua branca vrsina radices liliꝫ. cepe sqlle i vino ⁊ oleo putrescāt decoquant ⁊ colent ⁊ colature addat cera ⁊ oleū. ¶ Itē radices malue bismalue lilioꝝ sqlle seminū lini fenugreci fic⁹ sicce passulaꝝ absq̄ arillis stent i aceto ꝑ noctē ⁊ diē ⁊ aliqn̄ ꝯquassent. deinde buliāt ⁊ coquant ⁊ colent ⁊ colature ei⁹ addat succ⁹ feniculi apiū petroselini leuistici brionie cortici sābuci. ¶ Itē radices ebuli brusci spargi. ¶ Itē scolopēdria ⁊ capillus vene. ista simul fortiter terant ⁊ misceant post eoꝝ omnē decoctionē. ⁊ addent butyrū ⁊ dialtea eq̄lr ⁊ bn̄ icorporētur. ⁊ i vltimis addat cera ⁊ oleū: ⁊ h vt cōprehēdis est forte ⁊ efficax remediū in mollificādo resoluēdo ⁊ apiendo. ¶ Sꝫ nō h pro dictis ⁊ dicēdis vt supra de apate epatis. ⁊ ad ea loca recurre. Q. opꝫ medicū ꝯsiderare si adest febris aut nō. qm̄ h sic casa opꝫ moderare q̄ sit tibi canon ꝯsiderādus semp in dispōnib⁹ mēbroꝝ alioꝝ. nec negligas eū. ⁊ ꝯsilr nō negligat febris. vn̄ tue iterest prudētie h tꝑare dāda. ¶ Sublime valde resoluēs ⁊ mollificās. ⁊ ad delēdas scrofulas multū valens. ℞. amoniaci. ʒ. iiij. dissoluat i decoctione aneti ⁊ camomille. deinde cū radicib⁹ capparoꝝ incorporent pillule ⁊ da ex eis. ʒ. ij. cum decoctione carui. ¶ Itē ad idē valet emplm̄ de melliloto Mes. ¶ Itē emplastrū oribasii dist'ōne. xj. Mes. ¶ Itē emplm̄ diaqlon Mes. cui⁹ initū emplm̄ diaqlon. cui⁹ iuuamētū nōtū est ad apata dura ⁊ ad duritiē splenis. ¶ Vnguētū mollificans ⁊ resoluēs oēm splenis duritiē ⁊ opilationē apiens. ℞. succi eupatorij absinthij cicoree aceti an̄. ℥. ij. amoniaci oppoponaci bdelij serapini an̄. ℥. ß. piguedinis anserine galline anatis an̄. ℥. i. dissoluant gūme in aceto ⁊ succis ⁊ post dissolonē reducant oia ad ignē ⁊ dissoluant. ⁊ addantur pinguedines. ⁊ dissoluant cū eis. ⁊ post dissolutionē colet totū ⁊ reponat. ¶ Ad idē. ℞. radicū malue bismalue radicū lilioꝝ cepe sqlle semē lini fenugreci caricaꝝ pinguiū passulaꝝ absq̄ arillis an̄. ℥. ß. isundant in aceto ꝑ noctē. postea buliāt in aq̈ camomille lēto igne. deīde oia in sacculo ponant. ⁊ supponat. mirabilr duritiē splenis remouet. ¶ Itē vnguētū dialtee assungie anatis medulle vituli butyri sine sale an̄. ℥. i. olei amig. dulc. ℥. iiij. cere q̄ntū sufficit. aceti paꝝ. fac vnguētū. ¶ Dixit dias. ciclamē s̄m oēꝫ modū administratiō s ei⁹ applicatiū sp'eni est medicina ꝓbatissima ⁊ expta in sedando opilonē mollificat. ⁊ attenuat splenē inter oia alia. ¶ Itē medicamē ꝓbatū. ℞. succū ciclaminis tātūdē aceti mellis ⁊ cere. ⁊ buliant ad spissitudinē mellis. ⁊ valet ēt in antiqs passiōib⁹ splenis. ¶ Ad idē ⁊ est efficax satis. ℞. mucillagis malui uisci fenugreci an̄. lib. i. cepe lilioꝝ. ℥. ß. amoniaci bdelij galbani serapini an̄. ℥. i. dissoluant gūme in aceto acetoso. deinde. ℞. costi cipi ireos farine lupinoꝝ tamarisci aceti an̄. ʒ. ij. succi ciclaminis ℥. ij. adipis galline anseri medulle bouis an̄. ℥. ß. olei camomil. aneti. ⁊ olei lilioꝝ q̄ntum sufficit. fac vnguētū. ¶ Postremo h bn̄ aduerte ꝙ sicut dcm̄ est sup̄ ꝯsidera q̄litates apatis si fuerit calm̄ vel fridū. qm̄ alr in alio ⁊ alio opandū. vt de apate epatis dcm̄ clare fuit. ⁊ tu ibi. ¶ Itē ⁊ non tedet replicare euacua ⁊ digeras. vt decet nec eiones aliq̄ mō postponas. imo eā sollicita ⁊ frequenta vt decet. Que aūt sint talia dcā sūt ⁊ dicent de opilone in sequēti ℞ica. vbi ⁊ digestiua trociscos ꝯfectiones: ⁊ talia ponent solutiua ⁊c̄. ¶ Et nō ꝙ qdā delectant in euaporatiuo siue embroca. loquēdo de embroca large fcē cū aceto forti vt spōgia. vel filtrū ponēdo i aceto ipso calo ⁊ facta expssione supponēdo. si h videt ꝯferre maxie in ꝑncipio ⁊ magis i opilatiōe ve ifra. ⁊ in cā casa. Et q̄nq̄ addūt in ebullitiōe aceti camomillā rosas mellilotū absinthiū calamētū assarum capparos rutam. ⁊ hꝫ. ⁊ maxie qn̄ est durities splenis suo-

tēsione splenis. sȝ h̄ vī magis ꝯferre in augmēto. tu itaqȝ ex dictis de apāte epatis qd agēdū in h̄ cōprehende.

Cura si puenit ad supuratonē. q2 ad saniē ꝛ eiᵒ aptu rā fac ꝯsilr. vt de apāte epatis ad supurationem puēto dcm̄ est. Q̄nqȝ. n. imo q̄si frequenter ita euenit ꝙ splen nō patif absqȝ passiōe epatis. itaqȝ vtrūqȝ silr patif. quo casu diligēter distigue in his q̄ dcā sunt hic ꝛ sup̄. naȝ si splen patif cū calefactiōe epatis. dietā ordina tpatam. ꝛ magis insiste cū localibᵒ q̄ȝ cum datis ore. qm̄ recepta aut erūt calida ꝛ sic epati nocebūt. aut frida. ꝛ sic spleni noce-būt. aut tpata. ꝛ sic neutrū videbunf iuuare. tu itaqȝ ꝯsi-dera. Et oīno nō cures apā splenis nisi relegas supra que dicta sunt de apāte epatis ex pte diete ꝛ aliorꝫ.

Cura apātis fridi de quo dicaf cū Aui. Cura eiᵒ est il-la que tpata est ex cura duri cū eiione flegmatis ꝛ melācolie. flegma. n. eius melācolicū est. Et empl̄a acce-pta ex mellloto ꝛ aneto ꝛ calamo aromatico ꝛ ruta sicca ꝛ aliīs. Aui. ꝛ sic bene singula ꝯsideres.

¶ De opilatione splenis ꝛ eius duritie. Rubrica. vj.

Opilatio splenis est egritudo officialꝭ in vījs. ꝛ poris eiᵒ ꝯtingens.

Causa cuiᵒ ꝑm pl'm est humor melācolicus. Nā cū accidit in poris eius opilatio. ꝓhibet trāsire melancoliā ad eū. vn̄ sāguis nō depuratus ab ea efficif incōueniēs nutrimētuȝ ēt pro toto. ꝛ cū talis humor remanet obstructus in venis eius ꝛ nō ptrāsit causat duritiem. ꝛ hec qdem opilatio est coartatoria. ¶ Ex quo apparet p̄mo ꝙ ex eadē cā fit opi-latio coartatoria ꝛ durities. ¶ Inferf 2ᵒ ꝙ cura ambaꝝ sub eadē Rubrica ꝯueniēter reponunf. nā durities est effectus ꝯñs ad opilationē. ꝛ sic accidēs eius. vt infra in canonibᵒ particularibᵒ. Q3 si in eo ꝯtingat carnosa. nō est spes cure. ¶ Attenuatoria qdem ꝯtingere pōt ex siccitate pūctione colere vētositate vicinoꝝ apātum ꝛ hꝫ. Sed coartatorie cā est humor vel mā. vn̄ in sūma opilationis splenis cause sunt aut vētositates. aut apā. aut humor vt supra per oīa sicut de opilatione epatis dcm̄ est. ꝛ opilatio ipsa p̄parat ad duritiē vt supra. ¶ Et nō ꝙ inter opilationē splenis. ꝛ apā est dr̄ia qm̄ in opilatione oēs pori sunt clausi. ꝛ repleti ꝛ non cū multa distēsione doloris. ꝛ sine solone ꝯtinuita-tis. In apāte vero mā est magis in vno loco aggregata. ꝛ cū distēsione doloris. ꝛ solone ꝯtinuitatis. ꝛ in cripum ma-gis eleuaf. Tu itaqȝ ꝯsidera que de opilatione epatis di-cta sūt. qm̄ illa sunt tibi hoc loco cōmoda ꝛ necīa. ¶ De causis aūt p̄mitiuis opilationis factiuis dictū est supra de mala cōplexione splenis. Item ꝛ de causis opilationis cō-pletea ad que loca tu omnino recurre.

Signa demr̄atiua ꝛ distinctiua opilōnis poroꝝ sūt siqdē opilō fuerit in poro p quē trahit splen melācoliā erit in splene extenuatio. ꝛ ēt si in vtroqȝ poro fuerit adhuc maior ꝯsequef extenuatio ꝛ corpus erit ex-tenuatū pp sanguinis impuritatē ꝛ maiorē infectionem. ꝛ erit defectio appetiᵒ. ꝛ signa sīipta ex pte nigredinis vrine egestionū. ꝛ hꝫ. vt de mala ꝯplōne eius dctū est: cū his ap-parebunt. ꝛ spālr signa que de icteritia nigra scripta sunt. ¶ Q3 si fuerit opilatio in poro p quē mittit melācoliam ad stomacū erit in splene grossities ꝛ durities cū grauedi-ne. Et nō ꝙ splen est mēbrū rarū mollis substātie. qd̄ si fit durū h̄ est pp humoris melācolici nām. ꝛ erit defectio ap-petitus. ꝛ vrina nigra erit. sed egestio quasi ꝯsueta.

Pronostica Opilōnes splenis p̄parāt corpᵒ ad diuersas egritudies. vt ad icteritiā nigrā. ad idropē. ꝛ ad apāta. ꝛ iō eas sollicite curabis.

Cura vniuersalis. Canones.

¶ Primus ꝙ cura opilationū splenis est eadeȝ cū cura opilationū epatis. ꝛ in re ꝛ in itētione. nā q̄nqȝ cū eisdem. q̄nqȝ cū fortioribus medicaminibᵒ. vt dicef. ꝓcede-re debemus. ꝛ fortiora qbᵒ h̄ loco vtimur. etiaȝ q̄z maxime valēt in icidēdo subtiliādo humores grossos q sunt in pe-ctore ꝛ pulmōe. ꝛ in maturando ꝛ educēdo saniē ab eo. ꝛ ad spuēdū. vt Gal. Et medicie fortes ī opilōne splenis sūt sicē radix. ꝛ cortex caparoꝝ. radix tamarisci scolopendria cortex salicis vel fraxini : qlla ꝛ hꝫ. de qbᵒ etiā supra.

¶ Scd̄s. ꝙ vt dictuȝ est supra. ꝛ de cura opilationis epatis nō sunt tales medicine fortes administrande sine cautela ne ex eaꝝ nimia resolōne sequaf petrificatio.

¶ Tertius ꝙ nō obliuiscaris lenientiuȝ ꝛ remollientiuȝ hu-morē. q2 talia p̄parant ad eiᵒ faciliorē expulsionē. ꝙ si eis non idigueris vtere tpate calidis subtiliatiuis cuiusmodi sunt tamariscus. ꝛ scolopēdria. ꝛ sic de aliīs. vt supra.

¶ Quartus. ꝙ si potes sies ꝯtēᵒ in administratione simpli-ciū. ꝙ si nō: vtere cōpositis. Nā ꝛ simplices. ꝛ cōposite de-bent esse calide ꝛ stiptice. ꝛ nō multū calide. vn̄ simplicia ī qbus est amaritudo cū stipticis sunt h̄ casu conuenientia. vt absinthiū ꝛ hꝫ. ꝛ hic nota ꝙ repiunf medicine que etiā sua ꝯferunt ꝓprietate. vt statim dicetur.

¶ Quintus quādo opilatio est debilis sufficit nobis regi-men subtiliatiuum pro eius cura.

¶ Sextus ꝙ regimē impinguatiuū q̄nqȝ sufficit pro cura duritiei splenis gn̄ando sāguinē bonū ꝛ humidū q̄ refrā-gif grossuȝ opilās ꝛ duritiē causans. sȝ tale regimē non dȝ esse ex rebᵒ opilātibᵒ. ꝛ sanguinē grossum generātibus.

¶ Septimus canon est vt p̄us per inferiora tētemus remo-uere opilationē ꝛ durities. deinde cū talia nō sufficiunt ꝙ empl̄a ꝛ alia ad ex̄ applicata. ꝛ hūc canoneȝ credo voluit Aui. cum dixit. Et q̄nqȝ puenit durities splenis ad hoc vt nō sufficiat in curatione eius adiutoriū cum eis que bibū-tur absqȝ eis cum qbus fit emplastrum ei.

Cura pticularis Canones pticulares. Ordinatio die-te. Digestio materie. Euacuatio. Opilatio. Re-motio. Cōfortatio splenis. Accidentium correctio.

¶ Primus cōplef declinādo ad ꝯtrarium cause. ꝛ cū aere sub-tili cibis ꝛ potibᵒ leuibᵒ pinguibus ex iuuibᵒ carnibus p̄pa-ratis cū subtiliatiuis calefactiuis nō multum. sed tpate vt cappari cū aceto ꝛ hꝫ. vini sit subtile albuȝ. aut bibaf aq̄ in qua extinctum sit multotiens ferrum.

¶ Scd̄s pficif cū digestiuis calefactiuis subtiliatiuis inci-siuis: cuiusmodi sunt oximel cōpositū. syru. de radicibᵒ de-bis antiq̄s. Itē syru. de fumo terre. ꝛ est facilis. syru. de cala-mēto. syru. de eupatorio ꝛ est forte. ¶ Itē Rx. absinthiū ra-dicis ireos cētauree minoris scolopēdrie radicis cappaṙo-rum ꝛ fructus eius. fructus tamarisci afce eupatoriū isopi mōtani añ. ℥. i. aristologie vtriusqȝ corticuȝ fraxini dipta-mi floꝝ camomille anisi ellebori nigri añ. ℥. s. masticis se-rapini galbani oppoponaci lapidis laȝuli p̄parati squa-me ferri myrrhe electe gūmi edere laudani añ. ℥. s. gariofi-loꝝ cubebe macis gallie cinamomi añ. ʒ. ij. aromatiȝetur syrupus. ꝛ in fine addaf epithimi scene agarici añ. ʒ. ij. suc-ci radicis ebuloꝝ succi cucumeris asinini añ. lib. s. magne-tis. ℥. s. aceti. ℥. ij. ȝuccari. lib. ij. detur cū aqua scolopēdrie qm̄ ītur dormituȝ. ꝛ est ꝯciliatorius. rectificat. n. spleniē. ꝛ est potens oīno in remouendo antiquas opilationes etiaȝ du-ras splenis. ꝛ valet in oī opilatione forti nutritiuoꝝ. ꝛ est vltimū meo iudicio. ¶ De digestiuis satis habes de opilatio-ne epatis : ibi recurre. ꝛ da illā cum aqs aperitiuis splenis ap-propriatis. vt de epate dictum est. ¶ Et hic subiungam aliud. ꝛ tibi sufficiet. Rx. epithimi corticis radicis capparo-rum salicis rasure ireos scolopēdrie fructus tamarisci añ. decoquantur in aceto. deinde colentur. ꝛ cuȝ ȝuccaro fiat syru. acetositas mellinus. dosis sit. ℥. s. vsqȝ ad. i. ꝛ dicitur ꝙ est ita mirabilis ꝙ si porcus eo vteretur pluribus diebus non reperiretur in eo splen.

¶ Tertius capit expeditionẽ ab eo in quo est dictũ de euacuatiõe fiẽda in opilatiõe epatis. ꝛ tu ibi. Sed tñ hoc tãtũ dico ꝙ prio in opilatiõe ꝛ duritie splenis stãte peccato sanguinis mixti cũ melancolia. p̄mo flobotbomãda est basilica sinistra. deide saluatella. Secũdo. ꝙ si nõ fuerit talis mixtio adhuc cõpetit floia cũ cõferat in oĩ opilatiõe. vt supra ĩ ictericia. vñ in his dispõnib⁹ prio incipe a floia. deide da farmaciã euacuantẽ humorẽ melãcolicũ. Et scene est medicina ꝓpria. ꝛ hãc sniaꝫ credo voluit Aui. de curationib⁹ splenis cũ inqt ad p̄ncipiũ. Et qñqꝫ idiges vt cõsequaris eã scꝫ floiam cũ euione p ea que educũt mellam. de quibus dictũ ẽ i caplõ ictericie nigre. quasi dicat facta primo floia quã primo facere debes. si nõ sanaſ p illã: indiges vt cõsequaris eã. ꝛ hãc dispõnem tolerat gentilis noster considera. ¶ Itẽ prouoca mẽstrua ꝛ emoroides. Nam senex noster sexta afo. spleneticis dissenteria supueniẽs bonum. Itẽ melancolicis. ꝛ nefreticis emoroides inate bonum. vj. afo. xi. ¶ De soluẽtibus colerã nigrã habes in qrto trac. ꝛ tu ibi. Sed scene est medicina propria. Itẽ agaricus. Itẽ epithimũ lapis lazuli. ꝛ hmõi. ꝛ tu ibi. Nam etiã sunt posita cõposita que cum respicientibus splenem dabis.

¶ Facta itaqꝫ euione ꝓcede ad qrtũ q est apitio opilationis ad quã apitionẽ etiã seqtur duritiei remissio. Et prius cuꝫ exhibitis ad itra. vt supra in canone. deide cũ applicatis ad extra. Et q̃ hoc agũt sũt medicine aperitiue icisiue subtiliatiue ꝛ abstersiue. ꝛ repiunſ in duplici dña. qm̃ q̃dã magis a qualitate manifesta. q̃dam a proprietate magis. ¶ A cõplexione. q: tpate caliditatis amare stiptice cõfortatiue. vt supra. Et haꝝ q̃dam leues. q̃dam fortes. ¶ Leues sũt sicut. Camedros Camepitheos. Ciclam. Succus cauliũ domesticaꝝ. Anisum. Acorus. Agn⁹ castus. Scolopẽdria. Canabis. Polii. Spargus. Nil. Acetosa. Eupatoriũ. Bedeguar. Feniculus. Asse. Spica. Calamẽtũ ꝛ similes. ¶ Fortes sũt. Nasturtiũ. Volubilis. Semẽ raphani. Sinapis. Prassiũ. Iunipus. Fruct⁹. rubea tinctoꝝ que vt ferſ apit. ꝛ mũdificat a ꝓpetate sola. oximel sqllinicũ. ꝛ est sqlla vltima. Tu itaqꝫ in leui leuib⁹. ꝛ in forti fortibus vtere. ¶ Medicie aũt approꝑate tales sũt sicut sumach. Semẽ portulace. Corallus. Cucurbita. ꝛ emplm ei⁹ maxime in cã calida. Cuscute ꝛ semen eius. Fructus tamarisci. Amplex. Pulmo vulpis. Splen asini siluestris ꝛ maris cum danſ cũ syru. acetoso. Itẽ vrina splenetici bibita ꝛ est mirabilis si ɔtinueſ eius pot⁹. ꝛ est remedium Cermisoni. Scolopẽdria etiã a ꝓprietate. sed talia multa habita sũt supra. ideoqꝫ ea nõ ꝓsequor. ¶ Accedẽs ad cõposita deopilatiua. ꝛ duritiẽ splenis remouẽtia magnifice valet oximel factũ cum decoctione folioꝝ scolopẽdrie. xv. dieb⁹ ɔtinuis sumptũ. ¶ Trocisci de capparibus de eupatorio. de absinthio valent in opiõne splenis magnifice. ¶ Iteꝫ ℞. rubee. ʒ. iij. corticis radicis capparoꝝ aristo. lon. ireos añ. ʒ. s. terantur ꝛ ɔficiantur cum oximelle ꝛ fiant trocisci. et denſ cum aqua absinthij. ¶ Itẽ medicamen de vespilione Auicẽ. ꝛ est sanum ꝛ exptum. ꝛ breuiter ex aperitiuis ꝛ aliis oportunis elige ex datis. ꝛ si. ꝛ aliis ħ positis ꝛ supra rubrica de opilatione epatis tam ex pte eoꝝ que ad intra q̃ꝫ eoꝝ que ad extra applicanſ. ex calidis qdem in cã frigida. ꝛ ex frigidis in cã calida: vt cum spongia infusa in aceto calido. ꝛ expressa ꝛ supposita vt supra.

¶ Cõfortaſ splen cũ applicatis ad itra ꝛ ad ex̃ cũ calidis et fridis iã positis vt exigit dispositio. ꝛ tu qdeꝫ simplicia cõposita habuisti hic in rubrica ista ꝛ. ĩ. de debilitate epatis. ꝛ aliqd diceſ infra de splenis debilitate. ꝛ tu ibi.

¶ Sextus qui est accidẽtiũ correctio pficitur cũ duob⁹ ad presens cũ remotione. s. duritiei que est accidẽs cõsequens opilationes. ꝛ cum remotione doloꝝ. Si aũt alia sunt accidentia illa querãſ suis ꝓpriis rubricis.

De duritie

q: in ꝛͥca dcm̃ est ẽt de duritie. iõ hic p̄mo ponã aliqua ꝛ pauca de cura ipsius duritiei. cũ magna ps. imo q̃si tota depẽdeat ex his q̃ dicta sunt de apate splenis. Secũdo subiungã rubricã de dolore ipsius. volo nãqꝫ vt tibi sufficiat si ea tm̃modo enumerabo que duritiei splenis sunt ɔuenientia. Et hoꝝ quedam simplicia. q̃dam composita. Et p̄mo q̃dam opanſ a ɔplõne: qdam a ꝓprietate. A ɔplõne sunt mollificãtia humida ꝛ tẽperata calã ꝛ vnctuosa. vt fenugrecuꝫ semẽ lini carice altea mucilagines eaꝝ radices malue philicis liliorum alboꝝ. oleũ amigda. dul. amaraꝝ de lilio isopus humida ꝛ silia multa. de quibus supra de apate splenis. ꝛ tu ibi. Vnctuosa. vt pinguedines ꝛ adipes oẽs ꝛ ꝓprie galline anseris anatis porci ꝛ vituli ꝛ medulle ipsoꝝ ꝛ alia ɔsimilia. vt de apate actum est. hec enim inuncta mollificando ꝛ extenuando resoluunt. ꝛ hec sufficiant.

¶ De dolore splenis. ꝛͥca. vij.

Cuiuslibet doloris talis cã est. aut vẽtositas. aut iflatio a mala ɔplõne. aut apa magnũ. aut solõ ɔtinuitatl. Iã de mala cõplõne ꝛ apate expediti sumus. De solõne ɔtinuitatis habe ꝓportionabilr. vt de epate. nã ad cirugicũ. ¶ De iflatiõe aũt aut vẽtositate diceſ in sequẽti ꝛͥca. pp q̃ hec sufficiãt. Nã in dolore ꝓcede cũ anodomis calidis. aut fridis. vt dispositio exigit. Et aduerte ħ Aui. inqt. ꝛ nõ fiat flõmia q̃uis idicet eã cõitas medicoꝝ. nisi apud necessitatẽ paucaꝫ. q: raro accidit talis necessitas flobothomandi. vt cum de apate futuro dubium ẽet ꝓpter intẽsionem doloꝝ. ɔsidera de signis. vt supra in rubricis de causis eius. vt infra in sequẽti ꝛͥca.

¶ De vẽtositate ꝛ inflatione splenis. ꝛͥca. viij.

Inflatio splenis vt Auic. est. vt in ipsa sentiaſ tẽsio duritiei ꝛ eminẽtia absqꝫ grauitate ꝛ apate. ꝛ cũ p̄miſ planatur locus absqꝫ dolore. ꝛ sentiſ rugitus ꝛ euacuatio siue vẽtositatis cõmotio. ꝛ aliqñ detumescit locus. ꝛ aliqñ tumescit ꝛ in paucis horis.

Cause ꝛ ex causis p̄mitiuis sũt aeris: friditas cibi ꝛ potus ventosi splenẽ debilitãtes ꝛ cetera sũpta ex pte sex reꝝ nõ nãliũ pro qb⁹ videbiſ in sequẽti ꝛͥca. Naꝫ ẽm plm cã eius est mala cõplexio ꝛ raro calida.

Signa ꝛ signa malarum complexionuꝫ iam posita sunt supra. ꝛ tu ibi.

Cura Canones. Prim⁹ ꝙ medicine ɔuenientes duritiei splenis sunt ẽt ɔuenientes inflationi. qm̃ opꝫ ipsas eẽ apitiuas resolutiuas abstersiuas. cuius oppositũ est de medicinis apatũ eius. nã stipticitas facit ad resolõnẽ vẽtositatis ꝛ ei⁹ exclusionẽ vt pꝫ itelligẽti. Et itellige ħ ꝙ ṽtus resolutiua in eis absolute dꝫ vincẽ ṽtutẽ stipticaꝝ vt pꝫ p exẽpla Aui. vt est ruta ciminũ ꝛ hõ. sed in cõparatione ad eas que debenſ in apate dꝫ stipticitas earuꝫ plus obtinere sup ṽtutem resolutiuã cum quo stat ꝙ absolute stipticitas succumbat in eis vt pꝫ.

¶ Scd̃s. ꝙ repiunſ medicine magis ꝓpe. ꝛ in ipsa magis opantes. i. que sunt ipsi iflationi approꝑate. ꝛ si in duritie ꝛ eminẽtia ɔueniant ꝛ sunt agnus castus. cimini ruta semen vrtice ameos ꝛ illis silia. Aui. Et ex resoluẽtibus inflationem est vẽtosa ignita sup splenem posita.

¶ Tertius. est ordinatio diete ꝛ ex parte reꝝ ẽt spleni nocẽtiũ. de qb⁹. ĩ. Itẽ abstineat ab aqua frida inq̃ꝫtuꝫ põt ꝛ ab oĩ qõ est vẽtositatis multiplicatiuũ. sed potet vinũ album subtile antiquũ tendens paꝝ ad amaꝝ: sicut est vinuꝫ qõ diu stetit in vase aromatico. vel cuꝫ rasina aptato post cuius assumptionem non dormiat. nisi fuerit ei ventositati alleuiatio. Et quãdo repletio ventris eius cõmouet dolorem nocte vel die cõprimat ipm faciendo compressionem

τ ingenium faciet ad egestionē τ dormiat. qđ sup illud nō ↄfortetur fomentetur splen cum resolutiuis.

¶ Quartus est digestio si est ibi mā digōne indigens. qđ ē ēmplm̄ cum qbus habuisti.

¶ Quintus est eūo māe melācolice peccantis. qꝛ plurima fuerit. τ cum qbus fieri habeat scis ex dictis.

¶ Sextus est ↄfortatio ipsi⁹. τ tu oia scio a dño cognoscis. In resoluēcilatōis valet. ℞. agni casti ameos corticū radicis capparoꝝ rute sicce acori ań. ʒ.4. sumaᷣ ex eis. ʒ.1.ʒ. vsqꝫ ad.ij. cū vino antiq᷑. τ ↄsilr decoctiones ex reb⁹ ei appropatis. Itē sūme valet diacimini τ appropatū. Itē dia curcuma. Itēꝫ trocisci de cappari⁹ de qb⁹ di q tantā vim hñt q splenē attenuāt q si porcellus eis vteref̄ repitur tpe sue mortis q non hēet splen. τ tu scio rides. Itēꝫ tyriaca. Item metridatū cūꝫ decoctione ameos. carui. amomi. origani. τ taliū carminātum vētositatē τ appropriatoꝝ splen. ¶ Ad ex̄. vo empl'a valent resoluentia de qb⁹ in de opilōne splenis. vt facta cū ruta cumino τ hꝫ aliꝫ hñtib⁹ vim resoluēdi τ ↄfortandi splenē. Item euaporatio facta cū spōgia aut filtro ex decoctione rute. corticū capparoꝝ agni casti. tamarisco. scolopēdria. sulphure nuce cypressi τ hꝫ in aceto. Ex qbus potes ↄficere cerotum τ talia. vt libet. τ nota q balnea sulphurea ↄueniunt ceteris etiaꝫ valentibus. sed magis hec in quoꝝ applicatione ↄsiderāda est epatis caliditas. τ hec de isto sufficiant.

¶ De debilitate splenis. Rbica. ix.

Debilitatem splenis itelligūt auctores q splen deficit ab attractiōe melācolie que est ei⁹ offm̄ ꝓprium. nā cū nō attrahit melācoliā ipsa remanet in epate. τ sic sanguinē inficit τ reddit ipm̄ incōuenientem pro nutrimento membroꝝ.

Cause eius cā est mala complexio calida aut frigida sicca vel humida.

Signa demrātiua. qm̄ debilitas splenis nō ↄuenit nisi a malitia ↄplōnis cōpositionis. aut solonis ↄtinuitatis. de qb⁹ oībꝫ iaꝫ signa posita sunt. hic ab eoꝝ replicatiōe supsedeo. τ tu ea suis regre rubricis. τ scito q ꝓportionabil'ē debilitas splenis debilitati epatꝭ. τ ideo que de debilitate epatis scripta sunt relege. qꝛ multū ↄferent.

Cura Canones. Ordinatio diete abstinendo τ ab his que splenī nocent. de qbus. ē. de cura male complexionis in principio. τ tu ibi.

¶ Scđs est digestio si mala cōplexio est cum mā.

¶ Tertius est euacuatio eiusdē: q canones sunt iam cōpleti supra de mala ↄplone. sed nota in cā calida cōpetit quādoqꝫ flobothomia saluatelle sinistre. τ tu ↄsidera.

¶ Quart⁹ est ↄfortatio splenis. vt dispō exigit cūꝫ alteratiuis itus τ ex̄. Ut vbi gr̄a. si mala ↄplo fuerit cal'a ↄforteᷣ cū oleo ro. mixto cū cappare τ cipero acoro succo eupatorij endiuie cicoree lactuce absinthij cum aliquātulo aceti. Itē ponaᷣ ventosa magna sup ipm̄ absqꝫ scarificatione τ reitereᷣ. mꝫ a qdē talia habu. sti supra alteratiua ad q̄ recurras. ¶ In cā frida ↄforteᷣ cum calidis. vt vbi gr̄a. ℞. succi absinthij. ℥.iij. aceti. ℥.ij. amoniaci. ℥.1. bdelij oppoponaci serapini ań. ℥.ʒ. olei oliuaꝝ. ℥.ij. dissoluanᷣ gūme in in aceto. τ succo absinthij. τ postea ad ignē reducanᷣ cūꝫ oleo succo τ aceto. τ cū oia dissoluta fuerit adde cerā. τ sic oib⁹ liquefactis cola p stamineā. τ de h vnguēto oi die vngaᷣ: calefacit splenē. τ ipm ↄfortat τ remouet ipsius debilitatē. ¶ Ad idē valet vt. ē. vētosa magna de quo in dubijs. Item ex datis de mala ↄplone ↄpōne. τ tu ibi.

¶ Dubia.

Dubitatur circa cap^m vtꝫ vētosatio sup splenē ↄferat in icteritia nigra. qꝛ Gal. i libello de cura icteritie inquit. In eis aūt que a splene nihil ꝓdest ventosa. ¶ Pro dubio dōm q appositio vētose aut est gr̄a eūonis fiende. aut materie attrahēde. qꝛ melācolie quā ex se trahere non pōt. Si gr̄a attractionis sic ↄfert sine scarificatione. vt docuit Aui. Si gr̄a eūonis nō ↄfert multū. qꝛ splen nō hꝫ ibi alligātiam multā. vn̄ ibidem Gal. splen nullū hꝫ cōmune cum renibus. vel multū ab eis distat.

Dubitatur quare Aui. videᷣ vituperare oē gen^s lactis. pter lac cameloꝝ in splenis duritie. cūꝫ ↄtrum ponat 2° canone cap. de lacte. vbi plima genera lactis cōmēdat in hac duritie. ¶ Propter qđ dōꝫ q in duritie splenis. aut est opilatio in venis meseraicis τ partibus splenis τ epatis. de qua multū timeᷣ. τ tunc oia gn̄a lactis nocēt. qꝛ addunt in opilatione pter lac cameloꝝ. qꝛ est valde apitiuum. τ habet in hoc ꝓprietatē occultaꝫ quam hꝫ forsan nō ex spē aialis. sed ex comestione herbarum quas pascunᷣ. Si aūt solum ad lenificādum duritiē intendimus non timētes de opilatione. tunc plurima genera lactis conueniunt. τ sic patet.

Dubitatur vltimo vtꝝ mā existe in splene cōueniens sit deriuare mām p vias vrine. Qꝫ sic Aui. cū vtaᷣ multuꝫ apitiuis. vt supra. Qꝫ nō Gal. xiij. terapētice. vbi ponit q p eūonis splenis sit vētri non aūt ptes renū aut vesice. ¶ Cōclusio pma. q regulr operando mā in splene ↄtenta nō est p vias vrine euacuanda. pꝫ. nā si mā est in ↄcauo epatis ipsa regulr est p vētres euacuāda. vt supra de epate. τ oēs volunt auctores. Sed mā que est in splene nō pōt euacuari p vias vrine. nisi pus veniat ad ↄcauū epatis quo casu facilius p secessuꝫ curabiᷣ. eger. Item qꝛ mā grossa melius ac facilius p secessum q̄ꝫ p vias vrine educiᷣ. Item h idē ↄfirmat alligatio splenis ad meseraicas que ad itestina veniūt. ¶ Secūda ↄclusio. q qñqꝫ vt māe tentāti educere p vias vrine non potēti dāda sunt diuretica. vt mā splenis p illas vias ducaᷣ sperātes iuuare nām. ¶ Et ad rōnes dōm q Aui. eas dat nō vt diuretice sunt. sed vt sunt viaꝝ splenis apertiue. vn̄ acetū illis miscef. vn̄ in sūma si nā tentat dꝫ medicus iuuare. sed non tū dꝫ incipere ipse medicus. τ si dicaᷣ nā hoc facit aliqñ. ꝫ τ medicus dꝫ facere negetur consequētia. sicut non sequiᷣ natura tentat euacuare semen per vrinam. imo aliquando euacuat. ergo τ medicus.

¶ Afforismi. De icteritia.

¶ Quibu'cunqꝫ in febribus icteritia superuenerit ante septimum malum est. 62.

¶ Quibus in fe. in septima. aut. ix. aut. xj. aut. xiiij. die icteritia superuenit bonum nisi dextrum ypocundrium durū fiat. si vo non bonum. 64.4^e.

¶ Ictericici non valde inflantur. 72.5^e.

¶ Ictericis si epar durum sit malum. 42.6^e.

¶ De splene.

¶ Autūno vo τ estiuoꝝ multa τ fe. quartane τ errantes τ splenes τ idropes venientes ex splene. 23.3^e.

¶ Quicuqꝫ splenetici a diaria capiūᷣ his supueniēte dissuria lōga idropsis nasciᷣ. aut lienteria τ pereunt. 42.6^e.

¶ Spleneticis dissinteria supueniens bonū. 48.6^e.

Capitulum xvj. De egritudinibus itestinoꝝ continens. Rbicas. 23.

¶ De diuisione fluxuū oium modoꝝ: τ de signis pronosticis eoꝝ in vniuersali. Rubrica. 1.

Quoniā mēbra de qb⁹ actū est in pcedētibus ↄsueuerunt mās diuisas ad itestina i nōbili q̄titate trāsmittē. vn̄ flux⁹ citur q tā ex pte diuersitatis mēbroꝝ q̄ꝫ ex pte diuisᷣ attamāeꝝ diuisas sortit⁹ ē denolatōes ēt ab itestis ipsis mēbris diuersis. τ male egressio ↄsis putaui cā

ducē in magna pte secut⁹. vt de fluxu qualiciq₃ p intestina fcō in pstina₃ agaf. ℭ Et mebra. q̄ mittē psueuerit mās tales ad itestina sūt cerebrū stomac⁹. epar τ splen. vñ dict⁹ est flux⁹ cerebralis. aut stomacal. aut epatic⁹. aut spleneric⁹. Q₃ si ab itestinis fuerit. itestinalis dī. ℭ Jtē ali⁹ dī stercoralis. alius opilatiu⁹. Alius a spissitudie cutis fact⁹. τ fm hos ordies de ipsis vt meli⁹ valuero ptractabo. ℭ Et qm̄ q̄sq₃ accidit flux⁹ errore medicine q̄sq₃ vi nāe vt creticus. siue sinthomaticus. Jtē liquefactiuus sic ab Auic. dict⁹. hunc post ipsos curā ponā etiā fluxus medicinalis τ cretici τ liquefactiui modū. Et sic in sūma erit cura posita vndecim modo₃ fluxus saltē simplicium. Post quos in fine ponā curā cōpositi. q₃ colerici qui eo dict⁹ est cōpositus. q₃ duabus simul fit euacuationibus. vt infra de eo.

Signa pnostica cū scia pnosticationis pcedat sciaz curatiōis. hic ego pus ponā signa pnostica d fluxu tpō in vñ. deide vnicuiq₃ rubrice pticularia pticularib⁹ accōmodabo. ℭ Signū pnostici fluxus cretici est q₃ ipm vtus bñ fert τ pfert τ vi ipsius nāe fit. ℭ Fluxus q venit subito τ repēte post lōgā egritudinē ē mortal. qm̄ magnā τ subitā sigt corruptionē. ℭ Fluxus ducēs idropem mortalis. ℭ Fluxus cū admixtiōe sāguinis post idropem mortal. ℭ Ois fluxus vētris q est p⁹ sicē aqua deinde sicut vnguētū malus. ℭ Jngt Ipo. solo vētris grossa melācolica nō sanaf. ℭ Ois fluxus vētris q venit post vlcus melācolicu₃ est mortal. ℭ Ois fluxus in fine morbo₃ mortal. ℭ Ois fluxus vlcerositus psorās vtplm mortal. ℭ Fluxus vētris pp vlcera itestino₃ supio₃ vtplm icurabil. ℭ Ois fluxus veniēs statī in pn⁹ morbi suspect⁹ est habēdus. Nā fit aut pter debilitatē₃ vtutis. aut pp exuberātem mām. ℭ Ois fluxus cū pulsu vmiculoso τ formicāte qui nō cōfortaf p cibos nec p medicamina mortalis. ℭ Ois fluxus qui venit post aliquā egritudinē: τ tñ adhuc remanet egritudo. aut nō minuif vel est cu₃ mala tolerantia mortalis. ℭ Ois flux⁹ vētris q fit post egritudinē veniente accedēs subito est significatio mortis. qm̄ sigt eruptionē subitam. Aui. ℭ Ois fluxus plurus in senib⁹ mortalis. ℭ Jn oī fluxu vētris casus appetit⁹ malus. ℭ Si in fluxib⁹ apparent pustule τ subito delitescūt malū. ℭ Jn vētris fluxib⁹ cu₃ dolor aduenit circa vmbilicū τ ptes iferiores. τ statim seqtur egestio pculdubio cā est in iferiorib⁹ itestinis. Q₃ si fuerit ecōuerso est in supiorib⁹ si in loco medio erit in medio. ℭ Si fluxus sequēs supfluitatē molesta₃ nō alleuiaf nisi ad modicum tpō in q̄ntum pturbat itestina τ diu durabit mortale. ℭ Et ois fluxus vētris cū pūctura spasmo vomitu singultu pmutatione rōnis est mortalis. Vñ Auic. τ singultus cū accidit hñtib⁹ fluxum vētris τ pp̄e hñtib⁹ tenasmonē est significatio mala. sigt siccitatē faciētem itersectionē. ℭ Et cu₃ cibaf hñs vētrem debilē. τ non additur pulsus eius nō cures eū. ℭ Et hñs vētrē debilē morif paulatim. τ cū casu pulsus ei⁹ τ fit formicās. aut vermicularis τ est cū h τ itelligit. deinde destruif pulsus eius ipso viuo. deide morif. ℭ Ois fluxus vētris post egestionē subito est malus. Ipo. Aui. Mutationes egestionu₃ in fluxu qñ p₃ bone qñq₃ male. Et pro his reliqs recurre ad affor ifra in fine capli. Ubi ples ponunf affo. pnostici de fluxu. ℭ Ois flux⁹ vētris ad quē seqtur alleuiatio siue fuerit cū fe. siue absq₃ fe. siue sit accñs siue egritudo. siue sit medicinal est signū sup boni futur₃. Q₃ si ad ipm nō seqtur alleuiatio. neq₃ in pte neq₃ i toto est significatio mala τ timēda. Q₃ si in augmēto pstringif cu₃ debilitate vtutis est in pximo mors expectāda. nā talis pstrictio sigt q₃ nā in sua opatione deficit. τ q₃ nullū possit ptinere accñs ēt h₃ q₃ pp hoc nihil expellif. τ q₃ accñs ipsum itrinseca pncipalia destruet. ℭ Jngt τ qñq₃ fit cū idropisi egestio sanguinolēta q̄ non absciditur neq₃ sanaf. qm̄ nō solone educit aquositas. imo solutione educif illud qō debilitat corpus. Et qñq₃ pducunt vlcera intestino₃ τ excoriatio ad idropisim. τ sic hec in generali sufficiant.

ℭ De fluxu cerebrali. Reica. ß.

Fluxus cerebral ē flux⁹ cōtius ex descēsu mlte humiditat a cerebro ad stōm. τ de stō ad itestina ipsis mēbris non cōtētib⁹ nec eo nocitis q̄ qdē humiditas h₃ plm est flatica viscosa. Et dī fm plm. qm̄ ab alia humiditate nō viscosa ēt salsa cān nō incōuenit. ℭ Et qm̄ cura hui⁹ magna sui ex pte depēdet a cura catarri supius in 5⁰ cap. posita hic leuiter de eo hic ptransibo solūmodo tāgēs aliquos canones. sed pus eius signa ponamus.

Signa demfatiua qñ cerebrū lesum est ex parte male cōplōnis eius fride τ humide. τ h fm plm. aut calide τ hūide τ raro τ h fluxus h₃ piodos τ fit post sōnum lōgu₃ magis eo qō hora sōni gñaf τ retinet tūc mā. τ post sōnum aggregata fluit ad itestina τ in eius descēsu sentit se patiēs deglutire aliqd. sentitq₃ deide stomaci grauedinē vel dolorē. τ fecū educit pro pte cibu₃ idigestū si in stomaco ipm inuenit τ accidit sicē in lubricitate itestino₃. sed ab ea differt. q₃ lubricitas vētris nō hēt horas de se distinctas qb⁹ crescat τ minuaf sicē cerebralis. imo nō accidit nisi assūpto cibo. s₃ cerebral appet absq₃ cibi assumptione τ post cibū. Nec in ipa lubricitate appet nocumētū in cerebro sicē in cerebrali. in quo apparēt signa catarri. τ corruptio cerebri. apparet τ in cerebrali diuersitas digōnum: τ sunt cū spuma τ retinet vēter in vigilia. τ fm plm sūt egestiones flegmatice. vñ Ipo. Quibuscūq₃ egestiones in diarria spumose his a capite flegma fluit.

Pronostica nullus flux⁹ cretic⁹ est restrigēdus si nō supfluit q cogitaf. qm̄ pfert τ bñ fert. nā si restrigaf piculu₃ est mortis τ vtplm restringi nō d₃ nisi vsq₃ ad dies tres. Fluxus cerebri corpus pparat ad multas malas egritudines. vt. ß. de catarro. τ ibi.

Cura canones. Ordīatio diete. Digō. Eūo. Diuersio. Sistio. stomaci τ intestino₃ pfortatio.

ℭ Dieta ordinet in 3ᵘⁱ cause ex pte oīu₃ re₃ nō nāliu₃. vt ex pte aeris q multu₃ pūādus est in dispōnib⁹ capitis. q₃ ei subito τ absq₃ iteruallo occurrit. vt q₃ declinet ad calidu₃ nō exc̄ssiuū ne mām eliquet. τ ad siccū τ abstineat a frigido friditate expmēdo. vt aq̄ de spōgia fluxus augeaf. τ sit cib⁹ leuis digōnis non stipticus absterstiuus: vt ptisana cū dei panis modici furfureus in brodio pulli τ hō. Et carnibus carnes tpate leuis digōnis euitet lac caseum τ alia flegmatis multiplicatiua. Jtē in potu aquā zuccaratā bibat τ abstineat a vino nisi pp psuetudinē detur aurelium limphatū cū aqua calibeata simul τ nō plus. nō dormiat sup collu₃. τ cum excitaf a somno est ei necēum. vt vtatur vomitu. Aui. de reliquis quere supra de catarro.

ℭ Scdō cōpleat cū digestiuis calefactiuis leuiter abstersiuis τ nō stipticis. ne mā in loco incumeat. τ finalr augmētū fiat in fluxu. τ abstineat ab icisiuis multū. τ multū apritiuis. vt. ß. de catarro. vbi grā. pone sir. de sticados. ℥. 5. cum ℥. 1. mellis ro. colati τ alia si vis quere allegato loco.

ℭ Tertius pficit si est multa mā cū pillulis appropatis datis in pn̄ ante sirp. loco minoratiui. deide da sir. aliqbus diebus. deinde pillulas. τ sunt h casu medicina magis cōueniēs. τ tu elige ex dictis de catarro si fuerit pauca digere pus. deide euacua. q₃ si patiēs aliqñ sentit grauitatē stōi cū surgit a sōno. τ post faciat vomitū audacter. Jtē vtere cristerib⁹ ex reb⁹ lenientib⁹ τ nō stipticātib⁹ vētrem.

ℭ Diuertaf catarr⁹ post multas euacuationes trahēdo mām per nares. Jtē cū vētosis. Jtē masticādo masticē piretri τ hō lene caput purgati fit ex aq̄ decoctiōis camomille aut sublimationis maiorane. Jtē euacuet diuertēdo humorē per

supiora.vt dcm est.z vt possibile est.est.n.magni iuuamen ti:fiant fricationes cu pannis asperis. Item abradat caput z administre:tur rubificantia cauterizantia.

C Sistit catarrus cu appositione sacculi supra caput.vt Re. flor camomille sticados an. M 5.maiorane corticum ci tri folliculor scene an.3.iij.macis nucismusc.an.3.i.gariofi lor.3.i.s.betonice quarta. M.i.pulueriçent z fiat saccu lus positus supra poste rem partem capitis circa comissuram coronale. Ite quoqz ponit cauteriu.vt supra de catarro.

C Quibus pactis veni ad stomacu confortandu z itestina . quo mebris nunqz applicabis stiptica nisi cessante fluxu.z ipsis mebris prius bene mudificatis ne augmentet timor.z tunc applica stiptica calida aromatica ad calidum declinatia que habebunt statim in sequenti rubrica.z tu ea regre.

C De fluxu stomacali puta de lienteria. Rrica. iij.

Uoniam stomacus prius a na creatus est:vt cibu retineat z retinen do decoquat.hic oportuit i ptibus eius itrinsecis ipm ee asper.qm ex aspitate remanet:cu aspe ritas sit inequalitas superficiei fm corpus durum ppter qd rugat est in tunica sua interiori. Cu aut accidit vt eius superficies lenis fiat debilitat otetiua. vn cibus egredi tur idigestus. Caturqz ide fluxus lienteria dictus . C Ex quibus colligi pot qre talem fluxu Au. lenitate z lubricita tem appellauit.na cu lenitate stomacus lubricat cibu vt pz. C Ex quo infert 2o qre cassia nocet stomaco z intesti nis debilibus z lubricis.vt Mes. de cassia. C Describit aut lienteria a Gal.quita affor.comento p Lienteria est velox exitus cibi z potus in eisde qualitatibus qbus comesti sunt. Et ibi.hit:breuius pot diffiniri. Lieteria nihil aliud est qm cibor indigestio:qbus egritudinibus nulla mutatio virtutis digestiue inuenit in eis.neqz colore liquore odore.neqz in vlla qlitate.Veteri vo diffinierut q est lenitas itestinor. nam lienteria dicta est a lieno qd est lenire.nam cu lenitur pars interior stoi statim deficit otentiua . z ex osequenti di gestiua no imprimit in cibu . qz cito lubricat.nec stat tpe debito:z sic indigestus. Alij. di a lien qd lenire z teron qd est intestinum.sed hec non est copleta vt pz. Stet itaqz dif finitio Gal. z adheratur illi.cuius.

Causa fm plin est mala oplo frida.fz pleruqz ab aliis causis otige pot.vt verbi gra.sic cibi ipsi z pot dispo iuuas ad eius dispone ante coplementu digonis.qz sit grosse substatie grauis aut subtilis.qz facile aduret.z pu git z nam molestat.vt cepe aut liquidus fluxibilis aut mu cilaginose lubricitatis aut erroge e substatie.vt lac qd cor rupit aut molestat vtute expulsiua. Aut qz est acute qli tatis.vt piper sinapis z eruca. Uel venenose.vt spes fungor malue vel magne quatitatis respectu otetiue no respectu expulsiue.Uel qz multar supfluitatu. Aut qz inordinate sumpt. Aut qz pcessit lubricus acutus z secutus est stiptic qlis est dicta alexadrina. Aut qz grossus pcedit z secutus est subtilis facilis digonis.qz corrupit z corrupit reliquos qre na irritat ad expellendu. Aut intepate sumpt. Aut su pra idigestu.qz vtruqz corrupit.vn na stimulat ad expel lendu. Aut qz sup cibu ipsit aqua multa frida q ipm ci to deponit. Aut qz forte motu corpis.aut aie sup cibu as sumptu fecit eqtado saltado coeundo vel irascedo. C Aut fit pp casu vel pcussione humores in corpe pturbantes.

C Ite fit quoqz a mala oplone calida sine ma.z h raro.z est qn imoderata est.iuxta illud Gal.2 affo.omento.xxij.ois i moderata qlitas.z talis inqt Aui.mortificat vtute otetiua:z h apparere osueuit in ppinqs morti. C Ite a mala oplone calida cu ma.qm talis est acuta mordicatiua stimu lans.vt.s.de cibo. C Ite quoqz ab vlceribus stoi q ledunt ex occursu pmo cibi z potus.vn vtus nocita querit expellere a se z expellit z fluxu causat lienteria. C Ite mala oplo hu mida maxie flegmatica mucilaginosa reddes stomacu lu bricu.z in eo aggregata faciens cibu lubricare. C Aut ma la oplo frida palmaria faciens z phibens stomacu z villos ip sius cibu.aut ei aliude coicat.vt a cerebro catarrus. aut ab epate.aut a splene ipsis mittentibus supfluitates suas ad sto macu.aut a mirice.aut a toto.aut via crisis.aut ab intesti nis.aut oplone miseraicar z signa dicent . C Ite quoqz fit ab aere epidimiato ventor malitia.influxu stellar aut piunctione.aspectus capitis z caude draconis z alior plane tar i signis suis. C Et no q lienteria.vt dcm est . ppe di passio itestinor a lien qd est lenitio z tero itestinu:z licet ita sit tn est et passio stoi.qz ei lenitio.imo pncipalr a nobis ei attribuit.nec oueniut duor mebror diuer sor eade ee pas sione.z tu osidera q vis speculari in reliqs egritudinibus corpis z pticularitu eius.vt feb.idropis z hs. C Sz no q ds dici egritudo pncipalr stoi z itestinor. cotra.na cibus in in testinis salte superioribus pdigestus in stomaco digonem ali qualem recipit.Aui.vt infra de intestinis.

Signa demriatiua fluxus stomacalis no hz piodum vt cerebralis.z magis fit de die q de nocte . z in hoc differt ab epatico. Sed distinctiua signa inter ipm z epaticum ponentur in sequenti ru.z tu ibi.

C Signa si fuerit ob debilitate digestiue egredit cibus indi gestus in ea.s.qlitate z quatitate.qbus assumit maxime qn est multu debilis. C Q. si cu digestiua esset debilitata ex pulsiua.tuc velociter ex emittit z non egredit eius qplima qtitas subito.fz paulatie z e fm plin puenies a mala co plone frida.z no signa mala oplonis fride stoi ibi apparet: de qbus .s. fua ru. C Q. si otigerit no pp debilitate digesti ue fz retetiue.tuc illud qd egredit no e ex toto idigestu.fz di gone hz fm mora cibi in sto. C Q. si acciderit pp debilita te lubricate stom.tuc cum cibo egrediunt humiditates mu cose.z fluxus erit albus cu multitudine sputi z pnatione sitis.

C Signa si fuerit pp lubricitate vlcerosam aut bothoro sa.tuc signa erunt vlcer stomaci ex vomitu creticali z bo thor apparebunt in ore z aderit ibi dolor.vt sup de signis vlcerum z bothor stomaci.z tu ibi.

Pronostica. Eructuatio superueniens in lienteria boni. Ypo. C Lieteria q fit ex pce deti dissenteria.vt.s.ca dissenterie.vt qz pp vulnera ad cica triçatione venietia liniant itestina icurabilis . qz ipose est villos renasci quor aspitate retetiua viget. C Ypo. Illi q lubricitate itestinor hiit vomitus est malus.z h iudicium occulta hz cam. Aui. C Et in libro mortis festine. cu ap paret in lubricitate itestinor sup costa aliqd simile ciceri puocat vrina z multiplicat morit eger in ipsa hora . Et infra statim in fine de ea que ex ca calida venit.

Cura Canones. Primus ordinatio diete . Secundus alteratio. Tertius digestio. Quartus eius. Qui nus diuersio. Sextus stomaci ofortatio z exalpationis in ductio: Septimus accidentium correctio.

C Primus ordinet ex pte sex rer no naturalium aliter z aliter vt dispositio ipsa exigit. C Q. si fuerit ex pte mali regiminis z cibarior diuersitate.de qbus actum est rectifica regimen z alia.deide auferas cibaria.z sit otetus vno cibo z partici pet aliquali stipticitate z simulr potus. Et dentur stomaci ofortatiua intus z extra.vt rer exigit dispositio. C Q. si venerit a calida absqz ma pcede cum alteratiuis frigidis stomacum confortantibus ex parte medicinar . z rerum sex non naturalium quarum notitiam ad modum habere de bes ex dictis de stomaco in causa calida.z tu ibi. Sed pro his dictis z sequentibus memorare canonis Auic. supra positi . z ponitur.xiij.tertij.tractatu primo de canonibus vniuersalibus inquit. Et oporte vt no afferas in curatio nibus stomachi.aut caliditatis eius aliquid vehementis frigiditatis.z proprie in eo qui non osuetus est ea.s.aqua

frigida. Nam actu vehementer frida cutes ⁊ vtere fridis
boni odoris aliqualr stipticis. vt ē aq̄ ro. rob reꝝ fridaꝝ.
sy. fridus ⁊ stipticus. sy. ro. mirtin⁹ ⁊ hmōi. Epithimatib⁹ fri-
dis. Unctōib⁹ fridis ⁊ aliis ɔsilib⁹. de qb⁹ actum ē. s. c. de
stō in pticularib⁹ ℞icis ex cā calā. Et hec iūctio maxie ha-
bēda est sola qñ talis cōplo est iā facta: sed non depēdens.
Qȝ si fuerit sicns nō cōicata sibi ab alio mēbro vt est epar
aut que aliqd tale. vt. s. tūc adde aliā que est mēbri man-
dantis rectificatio. qb⁹ aut q̄lib⁹ fiat habuisti. ℞icis sue.
Qȝ si fuerit cū mā ordina. vt. s. dietam ex pte aeris. nam
declinet ad fridū arte vel nā ipa. ⁊ nō sit multū distēpat⁹
ne ex eo noceaƒ cerebro ⁊ aliis. ℭ De cibis vō ɔueniūt hi q
⁊ in colerica dispōne pticipant etiā stipticitate non multa:
imo ⁊ si sint humidi non nocent: qm̄ cosa in casu nocet sti-
mulādo. ⁊ de his. s. 3⁰ trac. ℭ Itē ɔueniunt marie gelati-
ne: ⁊ cū aceto: ⁊ cū succo granatoꝝ vel vino agreste ⁊ talia
ℭ Itē ex potu ɔueniūt vinū ru. pauciferū siue aquosū.
ℭ Digestio fiat cū syrupis acetoso de pomis rosato. Item ⁊
mirtino. Item his violatus. Item de endiuia: ⁊ syrupus de
papauere ⁊ tales. de quib⁹. 4. trac.
ℭ Sūetur autē cū euacuātib⁹ colerā: de quib⁹ trac. 4⁰. In tñ
da leuia subtiliatiua ⁊ liquida si potes. nā mirabolā. cū de
coctione aque fructuū est cōueniēs valde: ⁊ tu multa in de
stō habuisti. vñ Aui. Et opȝ vt educaƒ humor cū facilita-
te. Item in casu vomitus ē ɔueniēs si faciliter fieri poterit:
⁊ cū quibus habuisti de vomitu colico. nā Auic. ipm lau-
dat in cā frigida qd est fortius. vt infra. Et post has eūo-
nes da rob fructuū stipticoꝝ. Aui. i. stiptica frida stoma-
chum confortantia remouentia impressionem caliditatis
materie si que fuit: aut est ⁊ relaxatione tunice.
ℭ Diuersiones fiant cum vētosis ligationib⁹: ⁊ aliis: de qui
bus de soda: ⁊ aliis locis frequenter.
ℭ Sext⁹ cōpleaƒ cū frigidis stipticis stomachū cōfortanti-
bus de quib⁹. s. de mala cōplexione stomachi calida māli.
ℭ Sed hic nota canonē. Auic. 13. tertij. trac. pmo. de cura
male cōplexionis calide. Cunqȝ emplās stomachum caue
ne velamen infrigideƒ: aut epar tali infrigidatiōe qua eo-
rum opatiōes noceanƒ: multotiens aūt accidit inde nocu
mentū: ⁊ frigus in epate. Qȝ si pcepis aliud hoꝝ: tūc secu-
re ei cū oleo calefacto effuso sup locū. s. de absinthio ma-
stice vel spica hēs loco allato ea q̄ ad intus: ⁊ ex applicanƒ
intētione ipsam pficiunt ⁊ tu ibi. Laudat Aui. iamch or-
dei lētes excorticatas: deinde acetose. Itē laudaƒ 4 uchaꝝ
ro. datū cū puluere coriādroꝝ. nā coriādrū hoc casu vim
magnā hȝ. nā coriādrū est fortis impssiōis in retinendo ci-
bos in stō. 13. tertij. trac. 2⁰ ⁊ 2⁰ ca. ⁊ 16. de cura fluxus absqȝ
excoriatiōe. Itē syr. mirtinus cū aliqd spodij misceƒ. Item
athanasia cū vino granatoꝝ. ⁊ nota q̄ granatū acetosū:
lȝ colerā reprimat. tñ nocet stō: magis vō stomachū cōfor-
tat dulce lenit ⁊ pect⁹ mūdificat. Itē embrocatio facta cū
spōgia ex decoctiōe ro. balaustiarū mēte: sumach in aceto:
⁊ sepe replicatur: ⁊ tu consimilia loco allegato require: ⁊
infra de dissinteria vbi multa ⁊ multa habebis.
ℭ De correctione accidentiū dicatur q̄ talia requiranƒ lo-
cis suis. ℭ Postremo scito q̄ hec lienteria pro paruo non
est habenda. nam si euetardabit cura perducit egrū ad
dissinteriam ⁊ idropem serapio.

Cura In ea que est a cā frida cōsilr pcede. Primo die-
tam ordina ad calm declinātē plus ⁊ minus vt
dispō exigit ex pte. 6. reꝝ non nālui. Deīn si sit mala cōplo
frida sola cū alterātib⁹ soluȝ pcede calis ⁊ calioꝝ. vt. s.
de mala cōplone frida stōi absqȝ mā: ⁊ stati diceƒ de mala
cōplone cū mā. Et sis memor canonis hic imediate posi-
ti. Aui. Et iuxta illū: habe hūc aliū. q̄ approximatio taliū
ita fiat ne epar ledaƒ: aut cor. qd si fuerit independēs suffi-
cit qd dcm̄ est. Si dependens ab aliquo mēbro rectifica il-
lud prius: vt dcm̄ est de calā. Qȝ si fuerit indepēdens: sed fo-
ueaƒ talis mala cōplo a friditate vicinoꝝ: tūc rectifica vicina
deīn stōm: Ubi hec scias. vt. s. de calā aerē ɔstitue calm cū
aromaticis calis: aut stufa. mō quo infra de peste diceƒ ex
thure ligno aloes iunipo ⁊ hmōi. ℭ Cibaria sint ɔdita: cīgi-
ber gariofil. ⁊ hmōi. Uinū aromaticū limphatū: aut non vt
dispō exigit. Uitet somnū diurnū repletionē tristitiā ⁊ hmōi
mala accidētia. ℭ Et nota hic q̄ inqt Aui. de cura male cō
plexionis fride. Et scias q̄ calefactio extremoꝝ perducit
ad calefactionē stōi ex ɔprimo: ⁊ sic calefactio extremoꝝ
pducit: ita ⁊ infridatio ad infridationē: q̄re pedes spālr cali
tenendi sunt. ℭ Qȝ si fuerit mala cōplo maxis frida ⁊ fue-
rit depēdēs ex influxu ad stōm. tūc rege illū fluxum regēdo
mādantia. ℭ Qȝ si fuerit totū corp⁹ euacuatū: deīn pone sti-
ptica in locis intermediis per que fluit mā ad stōm nisi mā
repelleretur ad pncipale: q̄ a principalibus veniret. ℭ Qȝ si
fuerit natans euacuabis vomitu ⁊ leui: vt cum oximelle ⁊
aq̄ raphani: ⁊ aq̄ ordei: ⁊ aq̄ mellis ⁊ hmōi. vñ Aui. ⁊ admi-
nistreƒ vomit⁹ in omni septimana. ℭ Qȝ si humor in fun-
do stōachi magis nataret siue grauaret da leue solutiuū.
vt ierā: aut pillulas de iera cū agarico ɔfortatas. ℭ Qȝ si
humor fuerit aquosus euacua: ⁊ etiā ɔfert vomit⁹ lenis ⁊
ɔfortatio ⁊ administratio exiccātiū int⁹ ⁊ extra. ℭ Qȝ si mā
fuerit viscosa da incidētia ⁊ subtiliātia. vt oximel simplex
de duab⁹ radicib⁹ ⁊ squilla ⁊ hmōi. vt. s. deīde euacua vomi-
tu nō secessu fm māe inclinationē ⁊ corpis ipsis factis cū
regulis positis de vomitu supra. ℭ Qȝ si fuerit mā in stō
ɔgesta eodē modo ppareƒ ⁊ euacueƒ: deinde tyriaca metri
datum cīnciber ɔditū cinamomū aromaticū gariofilatū
diegalāga electuariū de gēmis descriptione Mes. Item
cōfectio de diamusco dulci. Itē aq̄ ardens: ⁊ sic de multis
aliis. s. de mala cōplone frida stōi māli ⁊ imāli. ℭ Cōsilr
ad extra applica eiusdem intentionis. vt pulminar ex pēna
molli: aut portādo de cimatura scarlati añ ⁊ retro. ℭ Itē
℞. cinamomi gariofil. añ. ℥. iij. masticis corticis thuris. añ.
℥. i. s. bulliāt in. ij. ciatis vini maluatici ad ɔsumptionē q̄rte
ptis: deinde infundaƒ dicta cimatura in ista decoctione ⁊
exicceƒ: ⁊ sup stō teneaƒ. ℭ Emplā vnctiōes fac ⁊ applica
de quib⁹. s. ad plenū loco allegato. ⁊ tu ibi.

Cura si in causa fuerit mala cōplexio humida: tunc vt
s. ɔsidera si est in fluxu: aut fluxa cōicaƒ: aut nō.
⁊ tūc pportionabilr age. vt de frida dcm̄ est ɔstipando re-
plendo digerēdo euacuādo cū vomitu. si natans fuerit: ⁊
si nō p secessum. Itē declinet aer ad siccum ⁊ reliq̄ dicta ex
carnib⁹ siccis cū pparatione ad siccū cū aromatib⁹ ⁊ hmōi.
temperatis in actiuis. vt dispō complexio ⁊ cetera exigūt.
In potu aqua calibeata multū valet ter aut quater extin-
cta. ℭ Et in casu isto multū valēt mirabolam kebuli con-
diti cīnciber conditum acorus ɔditus ⁊ hmōi. de qb⁹ de ma-
la ɔplone humida stomachi. ℭ Qȝ si fuerit materia con-
gesta in stomacho opare digerendo euacuando vomitu
vel secessu: si materia fuerit flegma acetosum digeres eua-
cua. Commendat Aui. hoc casu diacalamentum Mesue
Item si flegma foret frigidius diatrion pipereon. quod si
humor peccans fuerit commixtus medicaminibus cōmix-
tis vtere. ℭ Si vero fuerit mala complexio paliticās fiant
fricationes moderate circa ventrem ⁊ applicenƒ modera-
ta calida: vnde studium totum sit in reducendo calorem
ɔfortando ipsum in temperate talibus.

Cura. Si fuerit fluxus ex debilitate cōtentiue ⁊ rarita-
te texture conforta cū stipticis. vt supra ī debili-
tate stomachi.

Cura si fuerit ex vlceratiōe stomachi ɔforta cū his de
quibus supra de vlceratione stōi ⁊ huic sollicita.
qm̄ cum inueteraƒ nō recipit curam vt puto. Itē lienteria
que dissinteriam sequitur redditur incurabilis.

Cura Si fuerit epatarro cura. vt dictum est hic ante de fluxu.

Cura si fuerit pp rez sine cam primitiuam supius dictaz: tunc cura remouere illa ꝛ introducere contraria eis ex reb3 dictis ꝛ allatis in locis suis. ℭ Emplim efficax ꝛ expertum ad fridítaté stóm ꝛ húiditaté ad fluxú stomacú ad lienteriá. ℞. ligni aloes absinthij gũmi ara. masticis cipi costi gis. añ. ʒ. 5. calami aromatici olibani aloes. añ. ʒ. iij. cimaꝝ sambuci. ʒ. i. mẽte sicce cimini torrefacti rase liḡ de lauda ni terbẽtie. añ. ʒ. i. gariofiloꝝ macis cinamomi spice nucis mus. galãge squanti. añ. ʒ. i. 5. cere albe. ʒ. i. spodij. balaustie sãdaloꝝ alboꝝ ꝛ rubeoꝝ gallarũ. añ. ʒ. i. ɔfice cũ puluere ca. ve. ꝛ icorpa cũ mũia aromatica ꝛ ẽ gentil: ꝛ tu ɔsidera.

ℭ De fluxu epatico. Rubrica. iiij.

Fluxus epatic' in pñtiarũ sic distinguatur. Qm̃ ali' est chilosus: ali' nõ chilosus. ℭ Chilosus est flux' q̃ chilus in suba sua vniformis ẽm plim egredit vitio epatis: aut mesaraycarũ ɔtigẽs de quo fluxu esto sollicit' ꝛ attẽtus: est. n. viplim ɔtigẽs aliqꝝ respectu in q̃ ꝛ freqnti' medici decipiunt: ꝛ in q̃ ɔtigit eos mltũ errare ad ministrãdo stiptica vbi apitiua sũt opportũa: vt isra. ꝛ h p ducit eos ad errorẽ maximũ. Aui. 16. tertij. ĉ cura epatici. Et dictũ ẽ ẽm plim: qm̃ aliqñ in itestis iuenit húores secer nut aliqd tale qd ei' subaz ꝛ ẽt colorẽ variat. ℭ Sz dices qtio fact' vitio mesaraicarũ est epatic'. ℭ Dicendũ q ois fluxus in epate veniẽs siue fuerit cũ vicio ei' siue absqꝫ vicio ei' dĩ epatic': mõ epar deficit i attrahẽdo chilũ: ꝛ q2 nõ potuit attrahere secut' est ille fluxus. Q. si attraxisset non fuisset secut': ꝛ iõ dĩ epatic'. ℭ Ex his hĩtur in gñali due cause tal' fluxus chilosi. Pria sumpta est ab epate: siue eius vicio: q2 est ibi alia cã: q̃uis ab eo pñte fiat deuiatio. vt. s. qñ est ex opilõne mesaraycarũ vel earũ debilitate. Scõa ẽ ab epate ipõ qñ nocumentũ est in eo. ℭ Et sc̃dm̃ pmam dico q talis opilõnis cã est ẽz plim humor grossus opilãs: aut apa: dĩ ẽm plim: qm̃ ẽt nõ icõuenit in eis fieri opilõnẽ carnosam: aut attenuatoriã: lz rarissime accit. Q. si fuerit carnosa credo q curã nõ recipiat. vt. s. de opilõne epatis. Cũ itaqꝫ ɔtingit opilõ i mesaraica: aut apa: tũc chilus nõ puenit ad epar: q2 p mesaraycas chilus ad epar venit ꝛ nõ p aliã viã: vñ in eo loco alterat' ꝛ fact' discõueniẽs vtuti ad extra p itestina emittit: ꝛ sic flux' cãt chilosus dict' epaticus. Cõsilr si debilitata est attractiua mesaraycarũ: pp̃ter qd res modica chilosa attrahit: ꝛ magna ei' pars nõ attracta remãeat: ꝛ q2 epati pñcipalr ɔuẽit attractio chili ꝛ mesaraice paꝝ: hic talis flux' epati ascribit. vñ Aui. attractio dignior est epati nõ mesarayce. Nã attractio mesaraycarũ nõ est attractio de qua curet. ℭ Accit aũt tal' flux' ex epatis nocumẽto. q2. s. pp̃ter opilõnes ei': aut p apa in eo: aut pp̃ter debilitatẽ attractiue ipsi'. Q̃uo aũt accidat fluxus ex his causis iã aptuz est. Et nota q qñqꝫ fit chilosus ex vehemẽtia appetit'. vt in canone. ꝛ tu cõsidera. ℭ Nõ chilosus võ fit vicio epatis ꝛ diuersitatẽ non puã recipit ꝛ a suba ei' qd egredit: ꝛ a cã pp̃ter quã expellit. ℭ A suba qdẽ: qm̃ alius dĩ flegmatic'. Ali' colic'. Quidã melicus. Quidã sanguine'. Quidã virulẽt'. Et est ali' fetidus: ali' nõ fetidus. Et ali' q est res nigra grossa: que ẽ suba carnis epatis: ẽm alios sanguis ɔgelat': vñ hãc tanq̃ clariorẽ ꝛ expeditiorẽ dedi diuisionẽ: lz aliqs noib' ab auctorib' nominent. Nã ꝛ p rei ipsi' apitione: scito q aquosus noiat' sub flegmatico cõphẽdit ꝛ silr ablutiuus: niger subtilis sicẽ fel nigrũ: ꝛ niger sicẽ fex sanguis: ꝛ niger sicẽ fex vini sub melico cõphẽdit. ℭ A cã võ qm̃ ipsoꝝ sic diuersorũ diuerse sunt cause. Et cã qdẽ aquosi est debilitas magna digestiue siue alteratiue vtutis ei' ꝛ maior q̃ i ablutiuo: qm̃ tal' est silis sanguini ascbuitici: ad qd ẽt fac' vsus aq̃ fride ꝛ fluxuz. De qb' aũt causis debilitet vtutes epatis habuisti ẽ. de epate. Digestiua a fridítate magis. Et retẽtiua a caliditate. ℭ Ablutiuus siue lotiuus ẽ similis loture carnis. Et gñat ex debilitate digestiue ꝛ seq̃stratiue epatis: qm̃ nõ põt epar sanguinẽ ab aquositate debite seq̃strare: vñ aq̃sitas tingit: ꝛ cã in eo est debilior q̃ in aq̃so: ꝛ hec sub epatica dissinteria collocat pñcipalr. de quo infra de dissinteria epatica. ℭ Cã võ colici est multitudo cole: aut fortitudo expulsiue. nã pp̃ter cole exuberãtiã irritat vt' ad expellendũ. ℭ Cause võ virulẽti flux' est adustio sanguis: ꝛ aliorum humoꝝ i epate: ꝛ qñqꝫ ita itẽdit. vt ẽt i corpe ipsi' accidat adustio post huioꝝ adustionẽ. fit ẽt eruptiõe apatis i eo vl eius resudatione. ℭ In assignãdo diuersitates nigri scito q tres gradus positi sunt. Prim' est sicẽ fex vini. Scõs est sicẽ fel nigrũ. Terti' est sicẽ melia nãlis. ℭ Cã primi est corruptio adustiõ: latẽ in pfundo sube ei'. ꝛ dĩ in pfũdo: qm̃ si eẽt in panniculo nõ eẽt feculẽta sed alba cgõ: aut pp̃ter vehemẽtẽ calitatẽ corrũpentẽ ꝛ assantẽ sanguinẽ. vñ q2 corruptus a corpe nõ trahit ꝛ rmanẽs igrossat ꝛ adurit ꝛ nigre fit ꝛ derelict' a nã ꝛ corrupt' fetet valde. Et dĩ hec egestio melica a melia nãli que est fex sanguis ex tribus suba colore ꝛ fetore. Nã pma est cũ nigredie sua pticipans luciditate pp̃ter adustionẽ. Scõa vero q2 melia nãlis est nigra obscura. ꝛ iõ dixit Aui. q pma ẽ mioris nigredis ex pte sube q2 prima est cõposita. 2ª võ pura. Fetore võ q2 pma plus fetet: q2 nãe magis ɔ̃ria: ꝛ ex ɔñti ab ea magis dreličta. ꝛ hᵉ cã est ei' supfluitas in q̃sto: aut leuis alteratio. ꝛ nota q ẽt gñat melia feculẽta p cõgelationẽ que non est lucida: nec fetida: ꝛ hãc cõsueuit p̃cedere flux' lotiuus ꝛ cõtinuat tpe longo. Q. si etiam p̃cedat talẽ genitã p viã adustionis nõ perseuerat. sed statim apparet adustio propter actiuitatez caliditatis: est ita differẽtia posita vera de tali per adustionem ꝛ non per congelationẽ causata. ℭ Causa secunda est qñ humores vltima incẽsiõe icẽdunt: ꝛ subtilior ps ipsorũ trãsit in hãc melãcoliã ꝛ grossior in feculẽtã. vñ Aui. pma pmi. de humorib'. dixit melãcoliã acrem ebulientẽ a qua musce fugiũt gñari ex subtilior parte melãcolie: ꝛ sic patent eoꝝ trium cause. ℭ Et si querit cum qñqꝫ aduratur substantia epatis in quo cõphẽdã differentiaz ipsius sic adusti a melancolia genita per adustionẽ sãguinis. Dicit q ex parte substãtie: quia pars illa est grossior valde: ꝛ ex aliqs que per te scio comprehendis. ℭ Sanguinis puri fluxus ab epate causa est: aut fortitudo expulsiue expellentis qd superfluũ est de eo: ꝛ nõ pmittit cũ remanet donec inuisibiliter resoluat: aut per alia loca mittatur: aut est solutio cõtinui in epate facta nõ incõuenit q fiat a debilitate contentiue. sed est raro. Nã cũ debilitat cõtẽtiua epatis etiam propter ipsam debilitatẽ simul cũ sanguine veniũt alij humores. vñ sanguis nõ est purus. sz pp̃ter illã causam in colore ꝛ substantia variat. ꝛ tu cõsidera.

Signa demõstratiua fluxus epatici sunt color faciei fedus ad citrinitatem liuiditatem viriditates vel fusceditatem declinans. N 63. 14. tertij. de opilatione epatis. Medicus quidẽ expertus cognoscit epaticũ ꝛ stomachicum omnem per colorem suum non egens cuz eo significatione alia. ℭ Et fluxus epaticus est de nocte magis manifestans q̃ de die ꝛ precipue in hyeme: ꝛ ecõtra est in stomatico. vt. s. qm̃ ex secũda est digestiõe. qua ex re multum tẽporis transit anteq̃ extra mittatur. Item tũ magis retrocato calore natura magis tẽtat quod ei graue est ad extra expellere. ℭ Et differt in eo ab alio: qm̃ in epatico egreditur quid chilosum equale in quo iam stomachus impressit quod ei merat ꝛ remansit impressio i ipso: ꝛ quod ex stomachali egredit est indigestum ꝛ inequale. ℭ Item epaticus est absqꝫ dolore. lz sub hypocũdrio dextro sentiat grauitatẽ ꝛ ẽ plurim' in quãtitate continua. sed stomatichus

non sic nimio cum eo sentit nocumentū plurimū in stomacho: et aggrauatio. ¶ Itē epaticus hȝ prodiū. neqȝ est ita conti nuus vt stomachal: et irestinalis interponens etiā notabile spaciū inter assellas ipsas. Nā mā illa non est vt in ceteris ita supflua neqȝ tanto retenta tpe quo putrefieri potuerit. Ideoqȝ nām nō tm̄ stimulat. et ppterea non est mā illa feti da: interpolat. n. qñqȝ. x. diebus qñqȝ. xx. deīn reuertit non sic stomachalis: sed est paulatinus et omni die nō faciens interpolationē. et ideo de pfecta cura epatici non ita cito te securus. ¶ Qñqȝ egredit aliqd indigestū nō ppter stoma chum solūmodo. imo ppter cōitatē epatis etiā ad stoma chū. vñ ptinet ad stōm vel pportionalr: qm̄ nocumētū est in opatione eius. Aui. Et qñ egō chilosa est ex opilone ve narū epatis tūc ei admiscet aliqd rubedis ppter alteratio nem quā recipit in mesaraicis: et vtpsm mā hec chilosa non est feci ɔmixta. et appet debilitas epatis in vrina et alijs. nō aūt sic qñ ex opilone mesaraicarū. ¶ Qȝ si fuerit opilone mesaraicarū tūc egō erit alba: aut ad citrinū declinans p pter caliditatē vehementē adurētē partes subtiles ex qua adustione color peruenit citrinus et est citius egrediēs: et in his differt hic secundus a primo.

¶ Signa fluxus epatici colerici sunt satis nota ex ipsa ege stione colica. Nam ipsa est multū tincta. sitr et vrina maxi me qñ est exuberātia colere in epate: et pro tūc nō sentit no cumētū in stō neqȝ in alio mēbro qd suspectū hēat: neqȝ in intestinis: sȝ qñqȝ i extremitate fieri sentiat ab ipsa calitas: et sic ardor ppter caliditatē ipsi9 colere acutā: ipm etiā de clarāt signa calitatis epatis ex pte regimis et aliarū rerum nō nālis sumpta. et omniū alioꝝ calitatē epatis significan tiū. de qb9. s. de mala ɔplone epatis cala. et tu ibi. Qȝ si fue rit cū calitate adustio ipsa appebit in egōne et erūt accitia interiora ex pte sitis ariditatis lingue magnitudinis pul sus coloris. et hȝ. Aui. signa nō posuit de eo: qm̄ iā volebat ea esse nobis nota ex dictis suis in febrica allata.

¶ Qȝ si fuerit flatic9 sitr signa apparebunt flegmatis ex pte dictoꝝ pportiōabilr in de colerico actū est: et sub flegmati co comphēdat aquosus et ablutiuus: et signa ablutiui so lum sunt signa debilitatis epatis sequestratiue dicta. s. de debilitate epatis. vñ tunc egestio est sicut lotura carnis: et ē cū eo paucitas vrine. Signa aūt aquosi sunt eadē que di cta sunt in ablutiuo: sȝ fortiora. nā egōnes sunt sic sanguis aschilitici et est cū paucitate vrine: sȝ de his in dissinteria epa tica. vñ vt dictū est causa fortior est in eo.

¶ Sanguinei vō signa sunt: qȝ sanguis q sic ab epate venit aut ppter opilationē vene porte: aut ppter rupturaȝ vene est sanguis purus nō aquosus nō ablutiuus veniēs in q̄ti tate et subito et absqȝ dolore: et in hoc differt ab eo qui ē ab intestinis et iterpolationē fac̄ duob9 aut trib9 dieb9 vel plus vt supra. et sepe puenit hic fluxus his qb9 restricte sūt euo/ nes solite sanguinee: vt emorroydarū mēstruoꝝ flux9 san guinis narīū: et hȝ: aut qȝ mutillat9 est vt etiā in mutilato: et fit subito et est mlt9 in q̄titate et prodicat: qȝ nā expectat nouā aggregationē. vt infra. et plus adēt eius significatōes et as cōplo ɔsuetudo regimē pteritū sāguinei et hȝ. ¶ Et si fuerit ab emorroydib9 extrinsecus sensus declarat. si ab in trinseco aliqs sentit dolor in expssione et sanguis est niger in prin9. et est diuisus vel separatus a digōne. Sāguis aūtē qui ab epate venit pmo absqȝ pmixtione e9 cuȝ egestione. deinde in fine aliqd pmiscet cū eo. sed in eo qui est ab itesti nis est permixtio. et causa satis nota est. et infra dicet de dis sinteria. ¶ Qȝ si fuerit a toto aderunt signa ex nō existēb9 signis super epatis dispōne significantibus: hoc tm̄ raro ve nit: accidit autem in magna plectoria.

¶ Signa melici sunt: qȝ appet in egōnib9 nigredo q̄ aliqñ est sicut nigredo fecis vini nigri cū qua sunt signa debilita tis et opilonis splenis et regimē pcedēs multiplicans meliā bi epate et sanguinē corruptiōe et islatione epatis. vt in feb. appet pestilēnalib9. ¶ Qȝ si fuerit absqȝ feb. qȝ a friditate euenerit. tūc erit pauce nigredinis grosse sube pauci feto ris ɔtra in eo qui a calitate et pcedūt egōnes et vrine colice et virides et marte et nigredo egōnū que ex retentiōe est mi nor pcedēs absqȝ nocumēto epatis: aliqñ ē talis nigredo sic fel nigrū: et tūc erit calitas et inflāmatio fortis i epate cū signis debilitatis splenis et opilonis et regimē pcedēs cali dum melicū: et qd sup terrā fundit ebulit sicut acetū et fu giunt ab eo musce. et est valde lucidū acris odoris et ardo rem facit in recto. sed in nigredine que est vt fex vini nihil hoꝝ triū appet. qȝ si fuerit nigredo melie nālis: qȝ egestio fit fex sanguis. tunc erūt opilones in splene cum debilitate eius pcedentes cuȝ dnio melie in epate et sanguine: et est ni gredo minor et absqȝ malo odore: et differt a splenetico me lācolico: qm̄ in illo nō est apparēs opilatio in splene: et sal tem in poro ad quē trahit: sed sola malitia regiminis mul tiplicat melancoliā: et cū circūstātib9 silib9. Et qñqȝ est opi latio in poro expulsionis. vñ splen retinet meliā quā attra xit qñ sequit fluxus melicus: et qñqȝ vomit9 et talis est ma ior ppter morem quam contraxit.

¶ Signa viruleti sunt iflāmatio apparēs nō adurēs: sȝ liq̄ faciens et egredit egestio que est filia virulentie que erit ex apate calo sub cute subtili celato: et apparet in qbusdā pu stule grosse calidas natis in tibijs et brachijs. Qȝ si it9 erit ex vlcere in alio loco q̄ in epate precedit fe. qȝ si incipiet ab epate non erit feb. saltem in principio.

¶ Signa fendi sunt signa fetoris cū pcessione cause corru ptionis vt est putredo humoris vlceris vel apatis.

¶ Signa rei nigre grosse que est aut epatis suba: aut san guis coagulatus ex re ipsa manifesta sunt. ¶ Reperiun tur preter hos nominatos eruginosus et saniosus quos sb virulento collocare poterimus.

¶ Signa eruginosi viriditas in egōne sic eris erugo multa epatis inflāmatio et corporis toti9 adurētia et regimē pcedēs calidū: et qñ pcedit inflāmatio adurēs epar ypostasis ē oro bina et orob9: tamē est fragilis et rubeus et tēdēs ad nigre dinem ad differētiā eius qui est ex renibus.

¶ Signa saniosi nota sunt. Egredit n. sanies ex aptiōe apa tis vel ex vlceribus: et cum hoc sunt dolor fetor: qȝ si vlcus fuerit corrosiuū: qd egredit est tēdēs ad nigredinē. ¶ Re perit et feculēt9 quē sub melico collocabim9. nā qñ egō est feculēta: et ē tal calitas epatis: tūc assilat sanguini adusto: et ascedit eā liqscō mēbroꝝ et huoꝝ et flux9 vētris virulēt9 et sitis et paucitas appetit9: et ē vrīa rubea valde: et est cū ea qñqȝ fe. qñqȝ. s. cordis epatis iflāmatio cōicat et e9 egō sic egō fe. pestilētialis in vehemētia fetoris grossitudine et tin ctura coloris et in fine e9 egredit sic sanguis niger: et qñqȝ feculenta talis est a friditate: tūc est color sanguis in sepso putrefacti: et nō sic caro liqfacta et est cuȝ paucitate fetoris et cū paucitate nigredis et mioris caloris q̄ in ea q̄ ē a cali tate. qȝ si eā fuerit huiditas aut siccitas apparebunt signa siccitatis: aut humiditatis ex pte sitis et alioꝝ.

Pronostica.

quando in fluxu longo siue sit fe culētus siue virulētus egredit in fine qd nigrū paꝝ hȝ spei. et cā: qȝ signat vltimā mēbroꝝ ɔsūptionē aut cāriū i itestis. Uerū i eo casu aliqñ ɔferūt me dicine fortes stiptice ɔglutinatiue partis: qȝ illud alleuiant remittēdo corrosionē. ¶ Qñqȝ flux9 epatic9 fit erugiosus subtilis. deīn augmētat dispō: et cū hō fit grossus sic fex: et ē cuȝ rasura intestinoꝝ et diuersitate coloris a prī9 ppter dis solutionē sube epatis quē cū nā diu pati non possit signuȝ est cite mortis. ¶ Et qȝ deīn est de fluxu nigro: et cū pcīi tur super terrā: ideo hic ponit signū pnosticū tale. Cuȝ in fluxu ventris statim in principio apparet egestio ex colera adusta vel melancolia adusta que piecta sup terram ebu

lit sicut acetum. aut quia ab ea musce fugiūt est mortale.

¶ Fluxus epaticus pducit ad debilitatē: ⁊ dbilitas vt. ß. ad cacesiā: cacesia ad idropē: idrops fortassis ad mortē.

Cura. Canones in curādo fluxū epaticū oꝫ te eūdem ordinē servare: q in cura alioꝝ accitūi positus est: ⁊ hic fuit fm ordinē suarū causarū: ⁊ qꝛ iam remouentia causas illas in epate existes cuꝫ suis canonib⁹ posita sūt ß. i rubricis de epate. ideo tu ad illas recurre. vbi multa ac pluīma ,pposito nr̃o vtilia inuenies inquirēte Auicē. 16. tertij. de cura fluxus epatici in pn̄ᵒ. Jam sciuisti causas epatici ⁊ sciuisti curationē cuiuscūqꝫ cause: opꝫ ergo vt redeas ad illud ⁊ cures malitiā cōplonis eius: ⁊ apa ipsius ⁊ debilitatē ⁊ opilationē ⁊ repletionē eius. s. vnūquodqꝫ cū eo quod dicitur in ca. suo. Nā cū tu feceris illud tūc iam curasti. Sed ne in totū hoc loco a me vacuus recedas aliq̄ expediendo ⁊ rememorando breuia subiungam.

¶ Jn primis te auisans q in fluxu tali opilatiuo in pnᵒ rei a stipticis oio abstineas. Cuiᵒ oppositū faciūt imperiti ꝯfortātes opilonē ⁊ cōmittētes errorem maximum.

¶ Scdo q sic nō facilr ꝯfidas de cura eius: vt cū videris patientē stetisse. x. dieb⁹ absqꝫ fluxu qd credas ⁊ iudices eum curatū. Nā sic ꝯtingit te errare: qm hꝫ hic morb⁹ prodores ⁊ qñqꝫ prodicat in termino viginti dierū.

¶ Tertio q in pncipio tu vtaris euacuantib⁹ opilationeꝫ: qꝛ humorē opilantē: cū quib⁹ vero fiat: dictū est de opilatione epatis: ⁊ infra aliqd. vñ etiā ,ppter grossitiē ⁊ viscositatē humoris te opꝫ trāsire ad solutiuū forte. Jteꝫ euacua cū enematib⁹ attrahentib⁹ ⁊ aperiētib⁹. Jtē ꝯfert vomitᵒ. vñ Aui. 16. tertij. de cura fluxus opilatiui: ⁊ vomitus est ex rebus magis iuuatiuis ad illud.

¶ Quarto q post talē euacuationē ⁊ non ante vtaꝛ apititiis per os: de quibus infra ⁊ supra allegato loco.

¶ Quinto cōferūt fricatiōes ēt vētris cum mantili aspero.

¶ Et in summa scd̄m intētiones bn̄das. Ordineꝛ p̄ dieta. Scdo eiiceꝛ mā opilonis. Tertio aperianꝛ opilones. 4ᵒ. cōfortenꝛ vie cū stipticis. Quinto fiāt fricationes: ⁊ vt tibi cōplaceā sic satis seriose ponā aliq̄ q̄ erūt sicut. vbi grā. vtilia ⁊ sufficientia satis nostro ,pposito.

Cura. Jn facto ex opilatione ⁊ ex dbilitate attractiue mesaraycarū ⁊ epatꝭ. Cōuenit cib⁹ facilis digōnis: vt pullute carnes pdicē: ⁊ hꝫ: ⁊ cib⁹ pmaꝛ in plib⁹ vicibus: vt facili⁹ penetret: ⁊ sint cū cibarijs posita apitiua: vt exigit dispōe calidiora. s. ⁊ miu⁹ calafa: vt ciminū feniculus ⁊ hꝫ. Jtē hoc casu meli⁹ ꝯuenit panis furfureus cum anise: aut sili ꝯdit⁹: ⁊ qdā vereꝛ panē: qꝛ addit in opilonē. cōsidera. ¶ Jtē ꝯuenit tyriaca metridatū diacimini ⁊ alie cōfectiones cale. de qbus loco allegato: ⁊ hec maxie itelligāꝛ qñ opilo eēt in cā cafa absqꝫ mā: qd raro ꝯtingit. Oꝫ si illic fuerit mā digeraꝛ ⁊ eiiceꝛ cū digestiuis ⁊ eiatiuis positis. ß. allegato loco. ¶ Et ex fructib⁹ ꝯueniunt passule pingues auellane sicce ⁊ hꝫ. euitet frigidos ⁊ humidos. ¶ Jnungaꝛ cū oleis calis resolutiuis pticipātibus stipticitatē. vt sūt de spica mastice ⁊ hꝫ. ⁊ hoc post eiones. ¶ Cōferūt fricationes extremoꝝ ypocundrioꝝ ⁊ maxime dextri.

Cura si fuerit lotiu⁹: qꝛ sicut lotura carnis: ⁊ pueniēt a debilitate ꝯtētiue absqꝫ mā stati ꝯforta epar cū stipticis intus ⁊ ex: ⁊ in hoc casu euiteꝛ apitiua. ¶ Oꝫ si talis debilitas eēt pp calitatem trāc tūc attēdaꝛ cū infridātib⁹ ⁊ ad stiptica declinātib⁹ ex pte cibi ⁊ pot⁹ ⁊ alioꝝ: ⁊ de isto magis infra suo loco. s. de dissinteria epatica. ¶ Oꝫ si esset debilitas pp eiionem supfluā administreꝛ stiptica in necuis tpata. ¶ Oꝫ si humiditas mala mālis esset in causa euacua digeras vt expedit. ⁊ deide applica itus ⁊ ex extrinsecus. ¶ Oꝫ si foret egestio lotiua pp debilitateꝫ digestiue eius ꝯfortatiōi itēdaꝛ: que sunt talia habuisti. ß. allegato loco. ⁊ q cōiter digestiua ⁊ alteratiua debilitātur pp debilitatē calitatis intēdaꝛ exhibitiōi cibi ⁊ pot⁹ facilis digōnis. Et hic nota Auianqꝫ. Et iam laudate fuerūt passule pingues in hoc ca. ita q qdā extimauerūt q ipse sanāt fluxus lotiuū difficilē. ⁊ nos qdē iā expti sum⁹ illud ⁊ sunt res non lōginq̄ ab eo qd dixerūt. ¶ Et si egestio fuerit colica intēdaꝛ digōni cū sy⁹ endiuie: aut ro. aut sili ifridatiuo ⁊ igrossatiuo humoris calitatisqꝫ ei⁹ remissiuo. deīn eiiceꝛ cū reubarbaro tamarindis aq̄ fructuū agarico cassia māna mirabolanis citrinis clario de succo ro. ⁊ hꝫ. ¶ Epithimeꝛ deinde epar ad itra administreꝛ ifridātia ⁊ epar ꝯfortātia. vt. ß. allato loco. vñ ex ꝯfectionib⁹ valēt triasanda. diacoralus diarodon: ⁊ hꝫ. ¶ Jtē ꝯferūt clistēria ifridatiua lauatiua ex aqua ordei ⁊ huiusmodi.

Cura in viruleto ,ppter adustiones sanguīs: ⁊ si fuerit cuꝫ eo colia fiat vt deīn est de colico. saluo q hic ꝯuenīūt itēsiora frida ⁊ inunctiones fride fiant spine applicando etiam epati epithimata. vt supra. ¶ Oꝫ si fuerit ,p pter apertiones apostematis vtere abstersiuis lauatiuis p superius ⁊ inferius. vt supra de apostemate epatis. ¶ Oꝫ si fuerit ,ppter resudationē eius consilr ,pcedaꝛ cum aqua ordei. post autē confortationeꝫ epatis cum administratio intus ⁊ extra. vt triasandalis epithimatibus. de quib⁹ dꝫ⁹ plene supra allegato loco. ¶ Si ,ppter vlcera putrida fiat mundificatio cum abstersiuis: deinde transeas ad confortationem cum aqua absinthij endiuie cum triasandalis cum speciebus diarodon ipso. Deinde inunge locum cum oleo ro. cum sandalis ⁊ modico spodio. ¶ Oꝫ si fuerit egestio feculenta ,ppter adustionē sanguinis tunc digere eiiaciua altera conforta. vt supra. ¶ Oꝫ si contigerit ,ppter vehementē caliditatem venarum post epar existentium siue ante siue fuerint ascendentes siue descēdētes similiter seruetur regimen. ⁊ simili modo ,pcede si fuerit in arterijs.

¶ Oꝫ si cum tali caliditate esset peccatum colere seruētis sua caliditate nō erit malū si flōmaueris vbi nullum sit ,p hibens. Oꝫ si fieri nō posset euacua digeras altera ꝯforta. vt. ß. ⁊ cū hoc ꝯforta cor cū epithimatib⁹ fridis. de quibus tiᵒ. cap. Jtem inunge spinam cum oleo rof. in quo etiam pone species ceroti sandalini ⁊ similia addito modico aceti. ⁊ per omnia te habeas in administratione aliarum sex rerum non naturalium.

Cura Si fluxus epaticus erit melancolicus euacua: digeras cum appropriatis eo modo quo dictuꝫ est de colerico.

Cura si fuerit flegmaticus ⁊ affuerint signa frigiditatis attende euacuationi cum mirabolanis agarico ⁊ hꝫ. epithima conforta. vt supra: ⁊ sint cibaria ⁊ potus calidi subtiles ⁊ inungaꝛ splen confortando ipm cuꝫ oleo de capparis aut anetino ⁊ similibus. Jtem conferunt enemata. q si apparuerint signa adustiōis da sy. de epithimo cum sy. de endiuia ⁊ similia.

Cura Si fuerit ex sanguinis puri superabundātia faciat flobotomiam copiosam: si virtus etas ⁊c. tolerant. deinde conforta altera vt dictum est: ⁊ de isto magis infra de dissinteria epatica.

Cura si fuerit a solutione cōtinuitatis ab extrinseco facta: relinquo cyrugico.

¶ De fluxu splenetico. Rubrica. n.

Redere debes q fluxus splenetici cause sunt ,pportionate ⁊ similes causis fluxus epatici: vñ apostema splenis: aut ,ppter eius aperturam: aut resudationem: similiter ⁊ opilatio ⁊ apertio eius debilitas contentiue eius fortitudo expulsiue: exuberātia melācolie: ⁊ regurgitatio eius ad venas sunt flux⁹ splenetici cause. ⁊ de his omnibus dictū est supra in ,ppriis rubricis: ⁊ tu ad illas recurre.

Signa demõstratiua fluxus splenetici sunt nigredo egestionũ absq; nocumẽto percepto in epate saltez sensibili multũ nisi per cõitatẽ: sed in splene sentiẽ ꝛ percipiꝰ nocumẽtũ: et ex parte apparatus opilonis debilitatis virtutis ꝛ hꝫ. de quibus omnibꝰ signa habita sunt. ꝛ tu ibi.

Pronostica. vt ista. ꝛ si perseuerabit fluxꝰ splenetici cꝰ ducet ad idropẽ. vt. ŏ. de idrope.

Cura Canones. primus ꝛ gñalis ꝗ̃ Aui. Oꝫ vt intẽdas in ipso curã splenis: ꝛ cãm eiꝰ cognoscas ꝛ opponas p illud qd̃ est necñiũ in eo. particulares sunt ordinatio diete: digestio: euacuatio: cõfortatio. vt. ŏ. de epate.

¶ Dieta naq; ordinetꝛ ſm cause dispositionem.

¶ Digeratꝛ mã cũ digestiuis appropriatis melancolie: vt decet ppositũ de quibꝰ. ŏ. 4ᵒ. ca. Item vtere subtiliatiuis cũ mã extiterit grossa. ꝫ de his ad plenũ de opilõne splenis.

¶ Itẽ cõsilr euacua: maxime qñ est exuberantia melẽ cum decoctione epithimi: ꝛ similibus: ꝛ tu ibi. ¶ Sed hic nota q̃ qñq; necessaria est flobotomia: ꝛ marie qñ materia melancolica regurgitat ad venas.

¶ Itẽ stãte plenitudine mãe: diuertatꝛ mã p vẽtosas positas supra splenẽ absq; scarificatiõe: ꝛ marie qñ mã melãcolica causat talẽ fluxũ ex motu ꝛ diffusione eiꝰ ad stõm q̃ multo tiẽs sufficit. Itẽ valet fricatio. vt. ŏ. de epate.

¶ Cõfortetꝛ. vt supra de splene ſm necessitatẽ cause: tu itaq; procede ad aptando canones causis pportionatis. vt dictum est. Laudantur hic epithimus folliculi scene: mirabolani indi: diasene p euacuatiuo. ¶ Itẽ cõmendatꝛ hoc cõditũ. ℞. ꝫedoarie: charabe: spodij: assari: been rub. rute: rigi. añ. ʒ. 5. assentꝛ ꝛ cũ melle ro. fiat cõditũ: ꝛ hoc saltẽ si cõfortare volueris: ꝛ sic considera.

¶ De diaria fluxu intestinali humoroso absq; excoriatione. Rubrica. vj.

Et quia accidit fluxꝰ itestinalꝭ absq; excoriatiõe indifferẽter ex q̃tuor humoribꝰ hic qdã dictꝰ flaticꝰ qdã colicꝰ: idem melãcolicꝰ: qdã sanguineꝰ: qdã mixtꝰ altero ipsoꝝ magis: aut mixꝰ pncipãs: ꝫ ois talis habitꝰ vt ẽ spẽs que reposita est sub hoc gñe diaria: q̃uis aliq dicãt q̃ sanguineus sub diaria nõ cõpᵉhẽdatꝛ. qꝫ in pñcmatis: sequor ne ſtet occupatio nr̃a i multiplicatiõe noiũ. Sit itaq; diaria ois fluxus itestinalꝭ nõ sanguineus: nõ lientericꝰ: nõ dissintericꝰ: q̃ si vis ipm̃ ẽt a colico distinguere adde nec colericus. nã spãlẽ rubricã faciam de colirica.

Causa autẽ diarie est: aut mala cõplo innãlis talis per eẽntiã: aut p colligãtiã: aut mãlis a cã pmitiua pueniẽs. vt ex parte cibi ꝛ potꝰ: q: q̃titate supfluit: vñ accidit receptaculis laxitas ꝛ motꝰ coꝝ que in eis cõtinentꝛ. vñ talia assumũt hũc decursum: siue fluxũ coadiuuãte vtute gñatiua: que se exonerare q̃rit. Item ꝛ q̃litate: vt q: mordicatiui. vt pipata nimiũ salsa: agrumia: aut q: nimiũ corrũpũtꝛ: vt sunt melones cucumeres cucurbita que simul cũ humoribꝰ cẽ mittuntꝛ: aut q: mixꝰ fluida ꝛ lubrica vt sunt pinguia: aut q: qd̃ oꝫ p̄poni postponitꝛ: vñ in stõ corripitꝛ. ꝛ corruptũ expellitꝛ. ¶ Aut fit pp̄ter repletionẽ totꝰ: aut venarũ: aut q: mã est in itestis cõgesta ꝛ aggregata: aut ad ipsa intestina ab alijs mẽbris trãsmissa. vt sunt cerebrũ stomacꝰ epar splen. ¶ Aut fit pp̄ter paucitatẽ resolõnis corporis: pp̄ter q̃ multitudo humoꝝ ꝛ humiditatũ regurgitat ad vẽtrẽ: ꝛ tũc est multitudo carnis ꝛ corpis spissitudo paucitas appetitꝰ lõgitudo quietis: ꝛ est cã apparẽs cãm eiꝰ q̃ sit a toto. ¶ Aut fit ex paralisi musculoꝝ ani ad cuiꝰ ptis laxitatẽ seqꝰ q̃ superiora ẽt non cõtinent: qd̃ in eis remanere dꝫ: tũc exitꝰ voluntariꝰ ꝛ isensibilꝭ ꝛ pcedit ſm plim pcussio. aut casus. ¶ Et i sũma ois diaria: aut est ex cola: aut ẽ ex flate: aut melia: aut ex his mixtis: vt dcm̃ est. Itẽ aut ẽ cũ fe. aut absq; fe. Nã cũ est cũ fe. oꝫ cala approximare moderare vt scis. Itez scito q̃ aliqñ lꝫ raro a mirice mittitꝛ mã aquosa quã nã refuauit tpe impgnationis ad itestina p ramos ab epate ad eã veniẽtes. vñ ẽt debilitatꝛ epar: ꝛ mulier fit ydropica: sed fit ex eis que raro veniunt: ꝛ hꝰ considera. Item aliqñ est naturalis: aliqñ violẽta.

Signa demõstratiua sunt si ex mã fuerit calida ardor ꝛ punctura in fine pcepta: color citrinꝰ cũ suba fluida ꝛ nõ viscosa. sitis oris amaritudo hũdo etas cõsuetudo cõplo regimẽ vrina dicta ꝛ hꝫ. colerã significãtia: de quibꝰ i pñꝰ opis. ¶ Oꝫ si mã fuerit frida: tũc signa appebũt qñ cõtra ex parte coloris egestionũ vrine ꝛ hꝫ. Itẽ ex parte regiminis etatis cõplonis citrina ꝛ viridis scã ꝛ hꝫ. quibꝰ allegato loco. ¶ Sed hic aduerte q̃ vt. ŏ. de vomitu aliqñ mã eriẽs ẽ citrina: aut viridis: ꝛ tñ est frida ꝛ nõ cala: ꝛ marie qñ suba exeuntiũ est viscosa: sunt. n. sic aq̃ multa pmixta ꝛ viriditas sup friditatẽ significat. vt 2ᵒ casu. 3ᵒ ca.

¶ Signa qñ est a toto: q: in toto ẽ plectoria vel cacexia cũ forti vtute absq; passione alicuiꝰ mẽbri: qd̃ possit hñi suspectum in hoc casu. ¶ Oꝫ si fuerit ex cerebro exeuntia erunt spumosa ꝛ ampulosa ꝛ patiẽs cõsueuit pati catarrũ. Itẽ hꝫ caput valde humidũ ꝛ hꝫ. ¶ Oꝫ si ex stõ tũc aderũt signa debilitatis digestiue stõi: aut alteriꝰ vtutis de quibꝰ sua rubrica. ¶ Oꝫ si fuerit ex epate tunc egestio erit subtil alba aq̃sa mali odoris. ¶ Oꝫ si fuerit ex splene erit egestio nigra cũ nocumẽto pcepto in splene cuiꝰ nocumẽti signa iã posita sunt. ŏ. sua rubrica. ꝛ tu ibi. ¶ Oꝫ si fuerit aggregatiõe humiditatũ in itestis: tũc in eis pcipitꝛ calitas punctio dolor grauitas frigiditas ꝛ hꝫ ſm q̃ mã erit calida: aut frigida: et frida appebunt frida: et cala cala. ¶ Oꝫ si ex alijs accideriit causis signa tibi sufficiãt de causis posita.

¶ Signa diarie tempore quo corpus est infirmum ꝛ fit via crisis de intentione nature sunt: q: fit cum virtute forti respectu morbi bonitate appetitus: leuitate expulsionis: ꝛ q̃ precesserũt signa digestionis: ꝛ in egestionibus siue exeuntibus: ꝛ in die indicationis signa apparuerũt bona: ꝛ ẽ cũ alleuiatione infirmi facta. ¶ Oꝫ si fuerit tempore sanitatis facta tunc sufficit sola alleuiatio ꝛ melioratio cum bonitate digestionis ꝛ hꝫ. ꝛ ad hoc declarandum q̃ ipsa est de intentione nature.

¶ Signa si non fuerit nãlis sed violẽta corpore existẽte sano aut infirmo: tũc ante eius aduentũ nõ apparebũt signa digestionis vel diminutẽ digõnis in aliquo die indicationis aut cretico: aut aduenit cũ destructione appetitꝰ ꝛ digõnis ad ipm̃ sequitꝛ laxitas ꝛ grauitas ꝛ nõ leuitas aliquo mõ: ꝛ his adapta afo. 2ᵐ pme. In vẽtris fluxibꝰ siue in perturbationibus ventris ꝛ vomitibus.

Pronostica. diaria sic in pncipio morboꝝ eueniẽs suspecta est habẽda: ꝛ marime qñ est violẽta: ꝛ ad ipsam nõ seqꝰ leuitas: ꝫ potiꝰ grauitas loquor de ea que fit vi materie. cõsidera. Quere in fine pnostica de diaria in afo. omitto hic grã breuitatis.

Cura Canones. Primus. q̃ sollicitãda est cura fluxus istius: qñ si accidit aut error: aut negligẽtia cito ad ipsum sequitur malus morbus: vt dissinteria tenasmon lienteria: aut defectio alicuius pncipalis mẽbri: aut totius perturbatio: vt feb. ꝛ huiusmodi.

¶ Scds q̃ in omni fluxu sunt hñde due intẽtiones vna ad causam: reliq̃ ad fluxũ: que sunt hoc mõ discernẽde: q̃ qñ cũq; fluxus intolerabilr excedit siue sit sinthomaticꝰ siue a natura ipsa factꝰ pꝰ est minuẽdus: aut sistẽdus: deinde ad causam eius deueniendũ est. ¶ Si vero non fuerit talis tende prius ad cãm vel humoris totius euacuationẽ: ꝛ circa ipsum fluxũ pcede cũ mitigãtibꝰ leuiter impetũ eius ꝛ cum membrũ corroborantibꝰ ꝛ remota causa sit tota intentio in constringẽdo ipsum ꝛ cõfortando mẽbra ꝛ corpꝰ ſm vniũquẽq; modum vt dicetur.

¶ Tertius ꝯsidera locū materie: qm̄ si fuerit in parte supio ri intende vomitui. nam vomitus similr est in hac passiōe melioꝛ q̃ȝ euacuatio per secessum.

¶ Quartus canon. ꝙ cura diarie est ꝓprima cure lienterie. et descendendo ad curas particularium causaꝝ ponas par ticulares canones vt decebit.

Cura In facta itaqȝ a mala cōplone imateriali tali p̄ essentiā. Intētio dȝ esse remotio cause cū hijs que ei se opponūt ex calis: aut frigidis: vt requirit dispō: stipticis cōfortātibꝰ itestina: de qbꝰ. ē. 13. c. de stō. ⁊ isra Rica de flu xu cū excoriatiōe eoꝝ applicatoꝝ p supiꝰ ⁊ iferiꝰ. h3 ꝙ al teratio est magis in inferioribꝰ aut supioribꝰ. Vn̄ hic lau dat multū mēta in cā frida: ⁊ succus granatoꝝ acetosoꝝ ⁊ muzoꝝ in cā cala: vn̄ ⁊ marie laudant sessiones vel tinc tū rebus stipticis ⁊ calis vel frigidis vt ipsa exigit dispō. Et qm̄ hec meliꝰ ⁊ aptiꝰ hēbunt ex dicēdis statim de tali cum mā huic clarioꝛi determinatione supsedeo. ¶ Q̄ si fuerit p colligātiā3 talis rectificet mēbrū tale vt decet. cu ius rectificatiōnē habes in suis iam positis rubricis.

Cura si fuerit a mala cōplexione māli ex cā ꝓmitiua qȝ q̄ntitate abstinētia cibi ⁊ potꝰ qes somnꝰ ⁊ hꝫ. ⁊ ꝯforte stōus rebꝰ stipticis ꝯfortatiuis in linba siccis.

Cura Si fuerit ex q̄litate: qȝ mordicatiōe ⁊ hꝫ. Dent cibaria viscosa humida nō acu̾a: s3 glutinosa ꝓ curādo ꝙ bn̄ digerant. vt sunt iuscula ordei siue ptisana ⁊ amilū coctū ⁊ vtant qete somno: ⁊ alijs hꝫ inordinatio nem siue eoꝝ acuitatem mitigantibus.

Cura Si fuerit ex corruptione ciboꝝ illos dimittat: ⁊ introducat regimē ex parte cibi ⁊ potꝰ stōi ⁊ in testinoꝝ ꝯfortatiuū. Q̄ si videt qcq̄ȝ euacuādū euacuet. Itē da syrupos cōfectiōes ⁊ hꝫ ꝯfortantia: ⁊ ad extra ap plica. vt infra de tali facta vino humoꝝ.

Cura. Si fuerit ꝓpter lubricitatem cibi da stiptica ex asperantia. vt vinū ponticū introducas quietē ⁊ somnū. Nā somnus est ex melioribus rebꝰ ei q h3 fluxū ꝯ vētris. 16. tertij. de cura fluxus Aui. absolute.

Cura si fuerit errore ordinis mutet ordo.

Cura in facto ex repletione totius: aut venarū: tūc in troduc abstinentiā ⁊ euacua cū flōmia: aut cum farmacia ⁊ plures si potes: deīn applica ꝯfortātia intus ⁊ extra: introduc somnū ⁊ quietē ⁊ hꝫ. vt isra statim de vno quoqȝ spālr flegmatico colerico: aut melico. Nā cū ho rum sic spāliū cura posita erit. apta est cura indifferēter cu iuscūqȝ talis fluxꝰ a quacūqȝ causa ꝓuenerit. Et iō ne reo in longū absqȝ necessitate ꝓtrahant descendā ad eoꝝ ꝑti cularē curā initiū faciens a flegmatico.

Cura. In flegmatico itaqȝ intestinali distinguere opȝ: qm̄ aut est ꝓpterea: qm̄ flegmatica mā aliunde ad intestina venit: aut est in ipsis intestinis sic aggregata ⁊ cōgesta. ¶ Membra aūt ꝯsueta mittere sunt cerebrum a quo si venerit rege. vt. ē. de fluxu cerebrali. Nam ꝑus bene euacua: deinde stipticis cōforta. ¶ Itē ⁊ stōus a quo si cō tingat inde si effusum est sibi aliunde: ⁊ tūc rege mādās. vt ē. ⁊ stomachū vomitu mūda. Q̄ si fuerit in eo ꝯgestū eua cua per vomitū. nā diuertētia multū ꝯferunt vt in canoni bus positis in pnꝰ capli: ⁊ marie vomitꝰ. u. affoꝛ. A diaria habito diuturna spontaneus vomitꝰ supueniēs soluit. qđ intelligi dȝ qn̄ mā est habilitata p vomitū educibilis: ⁊ no ta ꝙ cū ꝓuocātia euacuarēt diuertendo qbꝰ ⁊ aliq vtunt hoc casu: tn̄ q̄nqȝ illud fieri dȝ maxime mā existe in epate sua grossitie vel viscositate ꝓpter illas vias educi. vt 3ꝰ de ingenio. ¶ Q̄ si epar fuerit i causa rege epar ⁊ euacua vt videt expedire: deinde ꝯforta. ¶ Q̄ si flegma fuerit in in testinis ꝯgestū non educat vomitu: qm̄ non est habile per illā viā educi: vn̄ Aui. de cura fluxus intestinalis absqȝ ex coriatione. vn̄ euacuatio materie egritudinis huius cū vo

mitu est difficilis ⁊ mala ⁊ raro euacuat vomitus flegma descēdēs ad itestina: ⁊ est sn̄ia Gal. 4ꝰ affo. cōmento. 22. q busciiqȝ ventres lieterici fiunt: sed educat clistere: aut far maco p supꝰ exhibito. Nā3 si fuerit in iferioribꝰ admistra per iferius hn̄tia vim mūdificādi abstergēdi calefaciēdi ⁊ ꝯfortādi intestina que cāla debent moderari si fdoꝛis ade rit. ¶ Vn̄ clistere fit cōe in hoc casu. ℞. ordei excorticati M. i. pugillū mediū furfurū frumenti. fiat decoctio in aq in qua solue mellis ros. ℥. i. ʒ. 5. vel circa olei camomillini. ℥. iij. ierepigre. ℥. 5. ⁊ similr ex alijs abstersiuis calis confice. ¶ Post vero mūdificationē ⁊ abstersionē cōpletā que nō fit p vnicā applicationē: sed p plures cōpetit clistere constri ctiuū ex calidis declinātibꝰ ad stipticum. vt vbi grā. ℞. ci mini: anisi: ameos. an̄. M. i. nasturcij. M. 5. floꝛum camo mille. M. i. ptes duas. cortici thuris nucū cypressi. an̄. ʒ. iij bulliant in vino stiptico: aut aqua cisterne. Item recurre ad ea que dicentur de cura fluxus: quod sequitur assumptio nem farmaci. Itē ꝯueniunt vnctiones epithimata faccella tiōes balnea ⁊ hꝫ fieda infra vmbilicū. ¶ Sacculus. ℞. melliginis siue furgi: aut sagene. M. ij. furfurum floꝝ camo mille floꝝ tassi barbassi nucū cypressi subtilissime pulueri ꝫatarū. an̄. M. i. torrefiant aliqualr in sartagine ⁊ ponant in sacculo ⁊ supsedeat patiēs vsqȝ ad ꝑceptā frigiditatē: ⁊ tunc recalefiat sacculus: aut duo fiant ⁊ erit commodius. ¶ Libet cibis cū aromatibꝰ ꝯditis paucis tn̄. ¶ Itē vtat potu non nimis aquoso aliqualr stipticato ne negligat se. ¶ Si vō flegma fuerit in supioribꝰ intētio dȝ esse ctio ex hibita p supius: vt verbi grā cū infusiōe agarici cassia aut māna. Itē cum mirabolanis kebulis emblicis ⁊ hꝫ. ¶ Q̄ si fuerit facta ctio satis cōpleta tuo iudicio. ⁊ q̄ris p soluti uū stipticationē da mirabolāos vstulatos ⁊ puluerīꝫatos. ¶ Sed nota ꝙ nō est tutū dare sic in pncꝰ hec vstulata ⁊ marie mā existe mlta: qȝ tunc inculcatio māeri multi er rant dātes sic stati micholetā: ⁊ alia ostrictiua ⁊ post ctionē cōfert tyriaca antiq̄ cū vino aliqlr potētū: ꝯfortat. n. spūs ⁊ calorē ⁊ nām iuuat. ¶ Itē ꝯfert. ℞. ros. spice costi. an̄. ʒ. i. floꝝ rosismarini nucis mus. calami aromatici cardāomi gariofiloꝝ. an̄. ℈. ij. gra. v. ciperi. ʒ. iij. triū piperū. an̄. ʒ. ij. ǧ. ʒ. iij. sis. ʒ. 5. mirabolāoꝝ ēblicoꝝ ⁊ bellicoꝝ ⁊ idoꝝ. an̄. ʒ. i. ℈. i. 5. gnoꝝ mirti balaustiarū thuris cortici citri fru ctus tamarisci. an̄. ʒ. i. bulliant cū bono vino antiq̄ ebulitiōe vna. deīn bulliāt ebulitiōe alia cum succo citonioꝝ. ⁊ dosis sit. ʒ. iij. cū sy. de citonijs Mes. hec ē ꝯfectio de alchechengi cōferēs ad solonē nāe ⁊ ad vomitū ex flate ⁊ malitia di gestionis ⁊ ꝯfortat appetitū: ⁊ spgit vētositatē. Itē ꝯueniunt dyacitoniē cū spēbꝰ nō existe fe. ¶ Ordinet dieta cum sti pticis post purgatiōes. ¶ Itē fiāt vnctiōes cerotaria ēpl'a clariat: ⁊ alia vt. ē. ⁊ infra de dissinteria. ¶ Q̄ si fuerit vitre um da prius incidētia ⁊ subtiliatiua ⁊ abstergētia. vt mel ro. colati cū acetoso simplici aut oximel simplex cū aquis appropriatī aromaticis cū cinamomo gariofil. ⁊ hꝫ. vt vi debit expedire ⁊ sis attētꝰ si adest fe. Deīde etiā cū agarico ⁊ alijs solutiuis flatis vitrei. ē. 4ꝰ c. Ordina dietā cōforta intꝰ ⁊ exꝰ. vt. ē. ⁊ isra Rica sequēti: eodēqȝ mō operare si fla mucilaginosum fuerit. ¶ Q̄ si fuerit aquosum da abster gens ⁊ ingrossans vt mel ro. colatum cum decoctione ma sticis ⁊ cinamomi: deinde euacua. vt. ē. ⁊ conforta. deinde cū stipticantibꝰ fortioribus aquoso flegmate alijs mēbris relaxante intus ⁊ extra operando vt dictum est.

Cura in diaria colica attēde. vt. ē. si mā est ab alio mē bro ad intestina trāsmissa: vtputa si ab epate: ⁊ tūc obscure si ē mlta aut pauca. ꝙ si mlta eua cū isusiōe reu barbari ne rēaneat vestigiū stipticitatis: ꝙ si pauca da reu barbarū i sbā vstulatū: aut fiēt videbit expedire. Et ꝯsilr dicat de mirabolanis citris: ⁊ cū3 his pone cassiā vel māna saltē in pnꝰ qn̄ nō expectamꝰ stipticitatem. Vt vbi grā. ℞.

reubar. ʒ. iij. infundat in aqua endiuie. ℥. v. deinde fiat fortis expressio ⁊ cum illis dissolue. ℥. i. cassie aut mane. Et consimiliter agas cum mirabolanis citrinis: ⁊ cum aquis aliis vt tibi videbitur. vt verbi gratia. ℞. mirabolanorum citrinorum. ʒ. i. s. puluerizentur ⁊ dentur cum cassia. Quod si cupis stipticare da ea vstulata. ¶ Utere deinde diarodon abbatis descriptione Mesue. ana cibum sero ⁊ mane a. ʒ. iij. vsque ad. ℥. s. confortat stomachum ⁊ epar debilitatum: ⁊ maxime in causa calida. Item valent triasandali descriptione nic. Item zuchar rosarum. Item confectio de gemmis absque speciebus descriptione Mesue. ¶ Item. ℞. zuchari ro. ℥. i. s. buglossati. ℥. s. margaritarum electuarij de gemmis. ʒ. iij. misce ⁊ da cum aqua calibeata. Item diacitoniten absque speciebus. Item sy. mirtinus ⁊ huiusmodi: de quibus plene in sequenti rubrica. ¶ Et quando epar est in causa attendatur ei cum vnguentis: ⁊ aliis ad extra remittendo eius caliditatem excessiuam. vt verbi gratia. ℞. olei ro. ℥. i. s. sandalorum alborum. ℈. ij. cum cera ⁊ modico aceti fac vnguentum. Item debz fungi venter totus ex consili vnguento: vt dicetur de cura fluxus vi farmaci infra. ¶ Item valent hi trocisci. ℞. ro. spodij. ana. ʒ. ij. berberum seminum acetose. ana. ʒ. i. ℈. ij. ypoquistidos gummi ara. tinis seminum mirti coriandrorum preparatorum. ana. ʒ. i. s. omnia assientur. deinde puluerizentur, ⁊ fiant trocisci cum musa citoniorum detur vnus. ʒ. i. cum vino citoniorum. ¶ Quod si fuerit colera in intestinis effusa ⁊ non fluens: tunc si erit in inferioribus quod comprehendis ex dolore mordicatione ⁊ huiusmodi. tunc vtere clisteribus alterantibus ⁊ abstergentibus ⁊ educentibus materiam. vt verbi gratia. ℞. aque decoctionis ordei excorticati. l. i. olei ros. ℥. iiij. cassie terpigre. ana. ℥. s. Et si vis magis lenire non erit malum si addas vitellum oui. i. aut. ij. Quod si voles confortare solum ipsum facias clistere ex solo oleo. ro. post autem imponas clisteria constrictiua de quibus in sequenti rubrica. ¶ Item ⁊ vnctiones: sacellationes emplastra ⁊ huiusmodi. de quibus omnibus infra in sequenti rubrica. ¶ Unde in summa in hoc casu. Primo ordina dietam. Secundo absterge ⁊ mundifica. Tertio euacua euacuatiuis derelinquentibus virtutem stipticam in intestinis: aut non relinquentibus: vt videbitur expedire iuxta ea que dicta sunt. Quarto confortatiuis solis vtere que habent virtutem non nimium stipticam. Ultimo vtere stipticis multum. Et consimiles canones teneas in predictis: ⁊ sequentibus in rubrica ista. ¶ Unde pone quod materia sit in superioribus intestinis. ¶ Primo ordina dietam que se opponit colere. ¶ Secundo si egritudo dabit inducias: ⁊ quod non erit multa administra aquam ordei factam secundum artem cum melle ro. colato. ¶ Deinde 3° loco euacua cum reubarbaro. aut cum mirabolanis in infusione aut substantia vstulata: aut non. vt videbitur expedire: ⁊ si videbitur possibile quod fiat vomitus ⁊ faciliter. ⁊ non dubitabis de virtute de vlceratione oris ⁊ pectoris eius fac. nam erit vtile valde. Item si videris in principio quod colera sit sanguini admixta flobotoma basilicam ceteris consentientibus. ¶ Quarto da sy. mirtinum cum aqua plantaginis vel cum aqua acetoselle. vltimo administra stiptica fortia: de quibus in sequenti rubrica. ¶ Et deinde fuit si materia non erit multa: quoniam eo casu potes immediate transire ad euacuatiuum ⁊ memorare eius quod deinde est. quod aliquando oportet lenire. vnde da cassiam mannam. vt verbi gratia. ℞. cassie manne. ana. ℥. i. aque zuchari vel ordei. ℥. vi. ⁊ postea administra stiptica debilia ⁊ fortia: vt decebit ¶ Sed nota quod consequenter facta euacuatione completa debent administrari cibaria frigida stiptica ex succis ⁊ aliis. vt in sequenti rubrica.

Cura vbi humor fuerit melleus tu debes consequenter attendere an sit intestinis a membro alio transmissus: aut sic. ¶ Quod si sit cum illud secundum plurimum sit splen. tunc considera si primo mittit ad stomachum. deinde a stomacho ad intestina: aut primo mittit in intestinis: aut vtrumque simul facit: quibus peractis etiam nota ipsum humorem si est melancolia naturalis ad bonum intellectum: an preter naturam frigida vel adusta. ¶ Quod si fuerit primum ⁊ fuerit mixtio melancolie cum sanguine: flobotoma basilicam sinistram. deinde cum ventosis diuerte eam ponendo sub splene ne mittat: ⁊ conforta os stomachi ne recipiat: ⁊ consimiliter si ad intestina primo: deinde si dat inducias digere cum digestiuis. ℞. 4° trac. deinde euacua cum mirabolanis indis decoctione epithimi ⁊ consimilium. Item vomitu maxime si erit ad stomachum transmissa. modum autem regendi stomachum in casu isto habuisti. ℞. de vomitu melico. ⁊ tu ibi. ¶ Si vero ad intestina prius omitte vomitum: vt. ℞. de flate: ⁊ tentes cum clisteribus euacuationem. ¶ Quod si fuerit adusta euacua per superius: aut inferius: vt videbitur per farmaca leuia timendo excoriationem ⁊ declinet regimen aliud ad humidum ⁊ in actiuis temperatum: ⁊ sint cibaria ⁊ potus leuis digestionis. vt sanguinem clarum ⁊ mundum generent. ¶ Quod si epar fuerit membrum mittens regatur epar. vt. ℞. de fluxu epatico flobotomando farmacando digerendo confortando stipticando ⁊ alia huiusmodi faciendo: vt decebit. de quibus exempla habuisti infra in sequenti rubrica: ⁊ tu locis suis require. ¶ Postremo nota deinde Auic. 16. tertij. de solutione ventris omnium modorum. ¶ Quod si fluxus colericus durabit duabus hebdomadis inducit vlcerationem quod si fuerit baurachius id faciet infra menses. Si vero melicus in 60. die ad plus: ⁊ causa quoniam colera est acuti motus melancolia tardi. flegma autem medio modo. Si vero cum colera sit humor acutus erit effectus eius in. 14. Flatus vero salsi motus est prior: quia circa. 30. melie adhuc plus. ⁊ ideo in. 40. hec autem dicta sane intelliguntur: quia isti non sunt termini precisi. sed propinquissimi: ⁊ vt plurimum venientes: ⁊ tu bene considera hec singula posita.

¶ De fluxu sanguinis non excoriatiuo altero ab epatico. Rubrica. vij.

Contingit vt per intestina sanguis fluat sic deinde est de aliis humoribus etiam absque excoriatione de quo fluxu sanguineo agetur in presenti rubrica per omnia preterque de eo qui est ab epate qui dictus est dissinteria epatica. nam de ipso in sequenti rubrica vt clarius ac distinctius de eius loquar.

Cause Accidit autem fluxus sanguineus quandoque a toto vt cum est repletio totius: ⁊ maxime sanguinea ⁊ natura se deonerare querit. vnde per venas mesaraicas ad intestina sanguinem mittit ex aliis locis. ¶ Item quandoque accidit ex sanguine a stomacho veniente, pro quo lege. ℞. 13. c. de vomitu sanguinis. nam sicut per superius natura eum transmittit: ita ⁊ per inferius quandoque. ¶ Tertio prouenit ex apertura venarum intestinorum: ⁊ hic est paucus in comparatione alterius fluxus ex aliis locis venientis. ¶ Quod si fuerit ex venis gracilium adhuc erit minor. ¶ Fit ⁊ apertura venarum epatis: sed vene eius partis vt plurimum sunt que franguntur: in genere autem raro. Et hec apertura fit: aut quia vena scinditur ⁊ dicitur risis: aut quia corroditur ⁊ dicitur diabrosis: aut quia frangitur ⁊ dicitur anathemosis. ¶ Item ⁊ 4° accidit ex sitem: quia ex venis emoroydalibus ad ipsum terminatis: aut ex corpore eius propter solutionem continuitatis in eo accidentis. ¶ Item ⁊ contingit ratione constrictionis: siue retentionis eius sanguinis qui fluere consueuerat: sicut in retentione menstruorum emoroydarum ⁊ huiusmodi. nam sanguis talis ad epar regurgitans tanquam superfluus: expellitur quandoque ad intestina: ⁊ fluxum causat: ⁊ potest reduci ad illum qui est a toto. Et dicitur quandoque quoniam aliquando per nares: aut per os emittitur: ⁊ interdum est causa fracture vene in pectore ⁊ ex consequenti ptisis. vt. ℞. de ptisi. ¶ Item ⁊ quandoque accidit ex sanguine retento non conuerso in nutrimentum particularis membri. vt consueuerat sicut in mutillato. ¶ Item contingit: ⁊ quandoque sanguineus via crisis.

Signa demonstratiua eius in parte dicta sunt in rubrica de fluxu epatico. nam cum est ab epate est plurimus ⁊ absque dolore: quod dico respectu eius qui est ab intestinis qui est cum dolore ⁊ est paucus. Item epaticus est turbulentus siue turbatus vt plurimum. Nam non est visibile quod intestina ⁊ vene sint ita munde quod sanguinem transeuntem non inficiat. ¶ Item est aliquando globosus niger: ⁊ maxime quando aliquantulum tardat in intestinis: quia ex subito non emittitur. ¶ Item in primis non est absque permixtione cum fecibus: sed in vltimis est aliquando aliquid fecis commixtum. ¶ Item qui est intestinalis est quasi continuus: epaticus vero interpolatus sentitur cum hoc grauitas in ypocundrio dextro: aut aliquod tale sicut epatis malam dispositionem significans: de quibus ad plenum. ℞. ¶ Et pro differentia eius ad illum qui est ex emoroydibus lege infra sequenti. c. de emoroydibus.

¶ Signa. si fuerit a toto significabunt illud repletio et plectora dimissio exercitij consueti: quies multa: multus usus carnium et vini et hoc sanguinem multiplicantium: mutilatio membri precedens retentio sanguinis evacuare aliquid de consueti absque alia opilatione. vt emorroydarum menstruorum sanguinis narium et huiusmodi.

¶ Signa. si fuerit a stomacho: tunc sequitur ad ipsum excoriatio dolorosa aut fluxus frequens. Item deinde destructio appetitus et subversio stomachi: et in fine perducit ad abrasionem et exitum corticum et interficit multotiens: et sunt cum his stomachi male dispositiones ex parte complexionis et compositionis quas diligenter debes attendere: et rationabiliter debet esse multum commixtus hic sanguis cum fecibus et humiditatibus que in ventre reperiuntur: vt infra de disinteria: et tu recurre. s. ad ea que de vomitu sanguineo dicta sunt.

¶ Signa. si fuerit via crisis aderunt signa eius: quia ad ipsum sequitur alleviatio et huiusmodi: vt infra de fluxu cretico. De pronosticis non aliter quam vt supra.

Cura

Canones in provenientе a toto et similiter ab aliis locis habe menti canonem generalem. vt. s. in primo capituli Quod fluxus nullus cohibendus est nisi perducat ad debilitatem. vel credit a medico quod perducat. Quo premisso.

¶ In facto a toto ordina dietam primo que debet esse tenuis. Quod si pur oporteret cibare propter appetitum: aut aliquod tale da tale in quantitate multa et pauca in qualitate. vt sunt olera et huiusmodi. Item abstineat a vino vt potest: aut limphetur bene: et cetera agat. vt. s. de augmentatione lactis. et tu ibi. item querat resolutionem fieri: aut exercitio: aut fricationibus et huiusmodi. sed de his etiam infra.

¶ Secundo evacua diverte(n)do: quia faciendo flobotomiam nigre si haberi potest: aut basilice copiosiorem vt tolerabit virtus et cetera: aut per aliquod tale: aut per apertionem emorroydarum: aut eductionem menstruorum: et maxime quando retentio talis sanguinis fuit in causa.

¶ Tertio administrentur que inspissant et sanguinem infrigidant. de quibus in sequentibus rub.

¶ Quarto coangustientur vie cum stipticis: vt cum succo plantaginis et est efficax: aut cum acacia et huiusmodi. de quibus de dissinteria intestinorum.

¶ Quinto corrigatur accessio vt si aliqua fuerit impressio in intestinis facta removeatur cum evacuantibus si est opportunum aut cum alterantibus confortantibus et stipticantibus cuiusmodi sunt sanguis draconis thcharabe lapis ematites cum succo plantaginis consolida cauda equina et huiusmodi.

Cura

vero eius qui est a stomacho est. s. de vomitu sanguineo et illud cum eo quod nunc dictum est. et statim dicetur de intestinis sufficiat tibi ad plenum pro cura eius.

Cura

in eo qui fit ex apertura venarum intestinorum. Canones Primus quod non sis negligens. sed sollicitus et promptus ne de non excoriativo efficiatur excoriativus. vnde Avi. Et in illo qui accidit ex ruptura venarum intestinorum quandoque perducat ad excoriationem festine. Secundus est ordinatio diete. Tertius est evacuatio cum diversione. Quartus est administratio stipticantium et venas consolidantium.

¶ Secundus perficitur primo in regulando aerem. vt quod declinet pariter ad frigiditatem et siccitatem arte aut natura. nam aer pluvios est causa fluxus. 16. tertii. de fluxu omnium modorum. §. p. et cum fuerit hyemis sicca cibus et potus similiter declinent ad stipticum et vim habeat cibus aliqualis conglutinationis. ¶ Vnde conveniunt ex carnibus edine vituline: et maxime partes nervose. vt pedes. Item porcellorum pedes et rostrum sine grugnum porci non conducente virtute aut se. Item capoline. Item pulline perdices aves minute et huiusmodi. et ex eis et extremitatibus eorum fieri possunt cum agresta geladocecia: aut cum succo berberis vel acetositate citri vel granatorum mucorum vel acetosorum ponendo in eis diadragaganti. ¶ Item conveniunt pisces vt tinci ex bone aque: anguille: et pisces laudati non solum de aqua bonis. Item ex eis fiant gelatine. ¶ Item conveniunt ova de quibus infra de dissinteria intestinorum. ¶ Item caseus recens non salitus: aut antiquus primo in aqua elixus: deinde torrefactus aliquantulum: deinde cibario mixtus: hoc tamen non est in vsu communi. ¶ Item ex granis conveniunt lentes post earum debitam coctionem. Item rizum panicum milium cum dictis carnibus.

¶ Panis sit non salitus. Item modici fermenti. Item convenit et azimus de flore farine factus si in modica quantitate. Item valent tortelle. ¶ Vinum sit paucissimum stipticum nigrum aut ponticum. Item limphetur si oportuerit cum aqua cisterne calibeata aut plantaginis. ¶ Vitet repletionem inquantum potest. immo abstineat: et est abstinentia a cibo singularis: quoniam membra retinendo humores sunt causa abscisionis fluxus: et feces expellantur cum clisteri lenitivo non surgat ad assellam. vt infra de dissinteria intestinorum. nam motus ad assellam est frequenter causa mortis. 2. quarti. de causis mortis.

¶ Iaceat in lecto et extensus dormiat vt potest. nam dormire est ex eis que maxime iuvant ei qui habet fluxum ventris. Avic. de fluxu omnium modorum. ¶ Vitet omnino coitum et omnino leticie ac novis et talibus: quia ludis divertatur. sed hec omnia recipiunt complementum ex his que dicentur de dissinteria intestinali.

¶ Tertius complentur cum evacuationibus que fiunt a flobotomia: aut aliis his proportionalibus. vt verbi gratia. de flobotomia. pone primo quod fluxus talis sit ex apertura venarum intestinorum superiorum: tunc flobotoma basilicam. aut salvatellam dextre partis: aut sinistre secundum locum apture: quia magis declinat ad dextrum quam ad sinistrum. quod si apparuerit in toto repletio primo flobotoma nigram: deinde alias cum proportionalibus vero: vt ponendo ventosas cum scarificatione super nates circa finem lumborum. Item etiam ponendo sine scarificatione circa loca dicta circa vmbilicum circa hypocondrium dextrum aut sinistrum. Item fiant ligationes extremorum fricationes superiorum effusio aque frigide de super brachia et huiusmodi: que sunt evacuationes diverse non simpliciter: sed secundum quid. nam materiam movent de loco dato: quam tamen non ducunt ad extra. ¶ Quod si fuerit in venis inferiorum tunc fac in divertendo et movendo materiam ad superiora per flobotomiam et alias vt nunc dictum est de fluxu ex apertione intestinorum superioribus. Differunt tamen hi duo ex parte approximationis stipticantium et solidantium. nam in primo casu talia per superius administrari debent: et in 2. per inferius. vnde clisteria hoc casu magis laudantur. vnde Avi. 16. tertii. de cura fluxus sanguinei absque excoriatione. Et scias quod potata constrictiva convenientiora sunt ei qui ex intestinis superioribus et que sequuntur ea et que sunt super ea: et clisteria sunt convenientiora ei qui est ex intestinis inferioribus. ¶ Quod si fuerit apertura in medio vtere vtrisque. vnde Avi. et in eo qui est inter illa rectius est vt aggregentur vtreque evacuationes.

¶ Perficitur itaque quartus cum stipticis conglutinativis de quibus infra de fluxu ex farmaco et de dissinteria intestinali: et ne vacuus discedas in toto aliqua rememorabo primo est syr. mirtinus de citoniis mirtinus citoniorum. Item syru. factus ex succo plantaginis et zucharo ro. ¶ Item. Rx. vt formam habeas componendi. vt expedit foliorum plantaginis. M. i. seminum eius. ʒ. iii. anthere mirti sumach. ana. ʒ. ii. s. barbe hyrcine. ʒ. iii. seminum acetose. ʒ. i. s. burse pastoris quartam. M. i. sorbarum nespilorum berberis glandium recentium. ana. ʒ. ii. s. bulliant in octo libris aque ad consumptionem tertie partis: deinde colentur et colature addantur. ℥. ii. vini citoniorum et berbe. ℥. i. deinde Rx. sanguinis draconis. corallorum ru. terre sigillate lapidis ematitis. ana. ʒ. i. pulverizentur subtiliter. et cum zucharo fiat syrupus clarificatus cum albumine ovi de quo detur. ℥. ii. cum aqua calibeata. ¶ Item convenit iulep ro. Item aque stillationis plantaginis virge pastoris acetoselle portulace et huiusmodi de quibus allegatis locis infra. Item competunt mirta citoniorum pirorum immaturatorum et alia huiusmodi. Item zucharum ro. antiquum dictum cum aliquo ex iam dictis constrictivis. vt. s.

i.s.cum sanguine drac.lapidis ematitis.a hs.ʒ.i.s.cu aq̃ ca libeata succo q̃uatoꝝ.a hs. Itē trocisci de carabe de terra sigillata. Mes. Itē trocisci Aui.de balaustijs in.5°.⁊ trocisci de balaustijs Almās.in 9°. ℂ Q si opus fuerit clisterijs ɔfert clistere ɔstrictiuū 9°. Almans. ℞.panici excorticati:lentium excorticatarū: rosarū siccarū:balaustiarum cupularū glādiū.añ. M.i.coquāt in trib⁹ libris aq̃ ad cōsumptionē medietatis ⁊ colent:deide sumant cerusse cinerū papiri.añ.ʒ.i.boli ar.ʒ.s.⁊ fac clistē. ℂ Aliud ad idē ℞.plātaginis:barbe hircine:virge pastoris:siue corrigiole añ. M.i.sumach:mirti.añ. M.s.bulliāt in duabus li.aq̃ ad ɔsumptionē medietatis:deinde. ℞.farie volatilis molendini mili.añ.ʒ.s.corallorū ru.ematitis.añ.ʒ.ij.terre sigillate.ʒ.iiij.⁊ pulueriça.⁊ fac clistē cum.ʒ.i.s.olei mirtini. ℂ Aliud ad idē.℞.aq̃ plātaginis portulace burse pastoris.añ.ʒ.iiij.trocisci d carabe puluerizati.ʒ.iij.olei citoniorū.ʒ.i.s.boli ar.gūmi ara.añ.ʒ.i.s.vitella duo ouorū assatorū ⁊ fac clistē:⁊ si in his apponas aliqd de sepo hircino melius erit:vt īfra. ℂ Item ad ext applicent sacculi ⁊ hs.nā nō ɔducēte caliditate semp apparente signo frigoris applicet h sacculus. ℞.spice sq̄nanti ameos.añ.ʒ.iij.menthe rosarū ru.dactilorū:passularū mirtorū sufficienter tritorum añ.ʒ.s.florum camomille.añ. M.i.ponātur in sacculo ⁊ calefcus sup locū ponat. ℂ Itē ex fridis cōpone. ℞.sandalorū amborū corallorū ru.añ.ʒ.i.ro.ru. M.i.mirtorum. M.s.balaustiarū:semis tamarisci:aut chere q̄rtā. M.i. misceātur ⁊ fiat sacculus.Cōsilit sac vnctiōes ex fridis aut calis:⁊ cum fridis mirtis ex oleis ⁊ aliis reb⁹:vt īfra ex fluxu de farmaco. ℂ Itē collige h cerotaria ɔstrictiua:vt h īfra in sequentibus rubricis. Item que dicta sunt.ō.de fluxu sanguinis narium ɔueniunt exceptis causticationib⁹.

Cura in facto ex apertione emorroydarum ficteris recurre ad ea que emorroydib⁹ īfra suo loco. Q si fuerit ex solone pmo mundifica locū:deinde superpone ɔstrictiua. Q si nō cessabit fac egrū sedere in aq̃ frigida in estate:⁊ in hyeme in aere stet frigidori potet aquā frigidā Auic.⁊ fac eum vti sorbitionibus ɔstrictiuis:robꝫ⁊ sucu.ɔstrictiuis.ɔferunt h cāu sacculi.⁊ alia sic ficter appli cata super que etiā patiens debet sedere.

Cura si fuerit ex retentiōe sanguis mēstrui:aut emorroydarum ,pcuret eorum mēbrorum aptio: vt venarum mīcis ⁊ emorroydarum.naꝫ hec est cura eius.

Cura si fuerit ex plenitudine vt in mutilato euacua:⁊ fac sicut de eo qui est a toto dictum est.

Cura si fuerit via crisis si non supfluit non est ,phibēdus.si sic fac vt dcm̄ est attendendo ex q̄ parte. ℂ Postremo nota q̄ in hoc cāu aliqñ narcotica sunt vtilia ⁊ nccia:⁊ tu illa administra cum cautela ⁊ timore vt vltimis vt sepe rememoratum est.nā.i.6°tertij.de cura fluxus omnium modorū ad medium ⁊ q̄cunq̄ modo sit nō ops vt administrent q̄diu excusatio ab eis potest esse.

ℂ De dissinteria epatica. Rrica. viij.

Dicit ɔciliator dīa.202.Et sciēdū vt nomē designat dissinteria est fluxus cū intestinorū rasura scissionē nāq̄ denotat intestinalē: enteron enī itestinū:inde enteria.i.intestinalis: et q̄dē dissinteria.i.dīuisa scissio itestinorū:⁊ grece dissinteria vel vulnus intestinorū. et qb⁹ appet q̄ ex vi vocabuli epati attribui nō dꝫ dissinteria ,ppriē: sed metaphorice magis. nā sicut in p̄ est sanguis egressio : ita ⁊ in epatico fluxu sit dictio cū q̄ rarissime excoriatio itercidit. ℂ Est itaq̄ dissinteria epatica fluxus vērus sanguinolēt⁹ fm plm absq̄ intestinorū excoriatiōe a debilitate contentiue epatis:siue sequestratiue ɔtingens. Et dr̄ fm plm : qm̄ aliqñ fit a debilitate digestiue:itē ⁊ fortitudine expulsiue colera fluxulante.vnde rumpunt vene ⁊ sanguis egreditur. Item ⁊ dictum est fm plurimum:qm̄ aliqñ ipm fluxum epaticum antecedit:aut sequit intestinorum excoriatio acuitate sanguinis ipsius per se:vel rōne humoris secum commixti.

Et differt epatica ab itestinali:qm̄ in epatica egredit sanguis cū ipetu ⁊ subito ⁊ cū mag q̄ntitate velut lotura carnis:⁊ fit cū interuallo ⁊ corporis extenuatiōe. Qui vō est ab intestinis:est i pauca q̄ntitate. ℂ Fit sanguis egressio cū mucositate qñq̄ : qñq̄ est sanguis pur⁹ nimis vt est egrediēs a venis. Itē aliqñ sanguis egressus i epatica ē sanguis pur⁹ cui nō admiscet egressio ⁊ aliqñ ē gibbosus ⁊ in frusta mag̃ emissus.nā cū descendit a mēbro calo veniēs ad intestia eorū friditate globbatur:⁊ in epatico sentit dolor ypocūdrij dextri:ꝫ nō semp q̄ cū sentit ē certi⁹ signū.itē sentit grauitas in ypocūdrijs: ⁊ in itestinis nullus dolor:neq̄ torsio : ꝫ i itestinali sentit dolor torsio arsura:⁊ maxie i assellādo: ⁊ sp cum sanguine aliqd feculētū:aut humorosum:aut aliqd tale aliud a sanguine emittit:⁊ epatica hꝫ periodos.nā nō ɔtinuat vt intestinalis. Et differt epatica a stōachali:etiā qm̄ epatica ē chilosa eq̄lis in q̄ iā opatus est stomacus:in ea vō que stomachi nequaq̄.ɔciliator. ℂ Et nō q̄ dissinteria epatica duplicit accipit. Uno⁹ qdē cōiter pro fluxu cuiuscūq̄ humiditatis ad Aui.vt.ā.de fluxu epatico ptacto p epar transeute diuisa ɔ stōachalē. Alit ,ppus ⁊ marie ,pillo cruento:nūq̄ est a sanguine loture carnis sili:de q̄ fmo pūs h ɔciliat. Et h fluxus qñq̄ incidit absq̄ fe.qñq̄ nō tpe precedēte in q̄ sanguis corripit fm epar cū fe.quā medici ɔtēnunt expertū:ita vt totalr videat eis qñq̄ vt patiens sit hebdōis absq̄ fe.⁊ ꝫ h fluxus sub rubrica flux⁹ epatici collocari potuisset:vt sub loriosiaut aquoso. nihilomin⁹ huic fluxui epatico pticulari placuit rubricā spālem assignare cum sit inter ceteros non bñ notus ⁊ magis periculosus.

Pronostica. Nā in pncipio grauiter curat.in ueterat⁹ vō nunq̄. Q si senib⁹ accidit mortalis. Uñ Aliab.7 ,pctice epatice dissinterie medela cura pdifficilis est:⁊ ppauci liberātur ab ea tm̄.⁊ dicit pp medicorū iustitiā:⁊ subdit.multi eteni parū epatis cognoscunt debilitatē eiusq̄ cām.vñ.5.interiorū Gal.inquit se cognouisse.quosdā qbus dissinteria inerat epatica ex epatis debilitate cāta.⁊ perierunt ex pauca curatione. horum aūt noticia:⁊ ad summā huius egritudinis curā scribunt auctores succinctā tanq̄ in ipsius parū ɔfidētes salute.ɔciliator allegata dīa. ℂ Itē vt dcm̄ est qñq̄ causat ab humore acuto excoriāte intestina : ⁊ tunc credāt q̄ sit intestinalis:⁊ attendit intestinis:⁊ non ,puidet epati ⁊ male:q̄ interim morit eger.⁊ ideo bñ aduerte ad signa ⁊ modum signoꝝ qui positus est. Item aduerte q̄ aliqñ dolor intestinalis sit epatica p cōparationem meseraica vel ad intestina:⁊ marie qñ dissinteria ,plongat.fit qñq̄ ab ipsis meseraicis:⁊ hāc imperiti negligunt credētes q̄ sit intestinalis. ℂ Et qm̄ de signis ipsis satis dcm̄ esse mihi visum fit.ideo de eis nihil vltra:⁊ signa aquosi vel lotuti.de quibus etiā huic loco assumare non erit vtile.nā ⁊ sim (plr ex cura horū habet cura eius.ɔsidera.)

Cura. Canones.ordinatio diete.ɔfortatio epatis.

ℂ Dieta nanq̄ ordinari dꝫ si est ex debilitate digestiue:vt sit facilis digōnis.boni chimi cum q̄ ponant ɔfortantia digestiua epati calida:aut frigida:vt exigit dispositio: vt supra.4.cap.de debilitate epatis. De dieta ɔciliator. qdꝫ vō modernorū in hac ɔcipiunt passione tenuē nō esse dietā exhibēdā.cuius qdē ɔtiū indicat Aui.inquiēs in inceptiōe assidationis epatice plurimū est vt non appropinquet panis:q̄ epar nō recipit ipm:imo rectius est vt sit ɔtētus aqua sauic.in die bis:aut adhibe dieta non tenuis laborē causat in epate.nā etiā distrahat a morbi regimine.

Secundus cōpleat ex ɔfortātib⁹ si fuerit ex fortitudie expulsiue denť q̄ remittūt acuitatē intus ⁊ ex applicādo frida non multum stiptica epar respiciētia a ɋprietate. de qbus. 14° ca° ad plenuz. ℭ Q̄ si fuerit ex debilitate ɔtentiue cum ipsa possit debilitari a caliditate ⁊ friditate excessiua cū oīs imoderata q̄litas debiliat actum ɋprie v̄tutis. 2° aľo. cōmēto 2°. denť frida: aut calida. vt exigit dispō ea intr⁹ ⁊ ex administrādo syrupos decctuaria: epithima: ⁊ hm̄. de qbus ad plenum allegato ca°. Ex qbus infero q̄ nō semp dari dꝫ lignū aloes in dissinteria di epatica: vt qdā faciūt. nā cā existēte frida dandū est. ⁊ est singulare remediū a Serapiōe multū cōmēdatū. In calida vō minime nisi cū fridis. Q̄ si cognosces cum ea esse bestialē etiā tūc tua iterest cōponē ex iam allegatis dicendis i sequēti rubrica. ⁊ nota q̄ cuꝫ epithimata multū cōmendent in casu isto tu debes multum considerare q̄ in epate etiā in toto non sit repletio. ℭ Medicamē bonum i dissinteria epatica a cā frida supposita dieta. ⁊ q̄ corpus nō sit repletū. ℞. spodij rasure eboris. an. ℥.i. alumis scissi seminū canapis. an. ℥.s. ro. ru. margaritarū coralloꝝ amboꝝ sandaloꝝ carabe san. dra. ambre. an. ʒ.ij. ɔfice cū syr. mirtino. ⁊ fac trocis⁊cos: ⁊ denť cuꝫ lacte cocto distēpati ⁊ attēde q̄ nō sit opilatio. ℭ Et si dicať ista stiptica sūt multū fortia: ⁊ medicamē h̄ ē multū fridum: q̄re etiā nō v̄r cōpetē. Nā cum epar sit sanguis ɔgelatus. p⁹ pmi. vī ex approximatiōe rei tā fride multum debilitari ⁊ opilari cum facilr opileť pp angustiā meatuū. ℭ Propter h̄ nō ⁊ vtile multum ɔciliatoris nostri dcm̄. Inqt dña. 202. epar nāqꝫ ⁊ stomacus vt eoꝝ robur custodiať pro ceteris laborātes egent semp stipticis vigorari: vt edocēt pre argūta. q̄ si qd calor] dominus in epate mā subtilis dñeť calida sit sanguis subtilis loture carni silis: qui tādē in fecem solet eruginosam ɔuerti sic opus est fridis ɔtemperatis malaꝫ cōplonē calidam remittētib⁹ ⁊ stiptic] cōmēsuratis. vt epar vigoreť ⁊ sanguis inspisset subtilis: nō tñ adeo stipticantibus. vt q̄ delapsum iā ɋhibeať descendere. nā retentum excoriationē causaret ⁊ putrefactioneꝫ. vñ credo q̄ dato q̄ Aui. sic loquať: vt infra de fluxu opilatiuo spālr tamē etiā hec v̄ba itelligenda sunt in oī fluxu eius h̄ito respectu ad cōplonē epis talem spālr. Inqt. 16° tertij. de cura flux⁹ epatici. Et multotiens quidē sunt isipiēs epar in hac assellatiōe expone opilatiua cū inspissantibus epatis sanguinē extiguētib⁹ epar p h̄ q̄ sunt frida: ⁊ in h̄ est mors ⁊ successio putrefactiōis. vñ nota illud v̄bum multū p h̄ q̄ sūt frida. Nā nimium frida nō sunt epati applicāda. 4° pmi. p̄ cap⁹ ⁊ tu ɔsidera. ℭ Valet in h̄ casu spālr ⁊ multū vsus passularum. Nā Aui. allegato loco. Et iam laudate fuerūt passe pingues in h̄ cap° ita q̄ qdā extimauerunt q̄ ipse sanāt fluxū longū difficilē: ⁊ nos qdeꝫ iā expti sum⁹ illud: ⁊ fuit res nō longinq̄ ab eo qd̄ dixerūt. ℭ Et nō recedēs a ɔciliatore. Inqt. ⁊ ad summū hui⁹ egritudinis curā scribūt auctores succinctē tanq̄ in ipsi⁹ parti ɔsidētes salute: q̄ cā etiā assignari pōt: q̄re Auic. parū locutus est de cura se. pestilētialis. ℭ Sꝫ extimo cum h̄ fluxus sit a debilitate epis veniēs: cui⁹ cura ab auctoribus ample posita sūt. vt. s. 14° ca° q̄ fortasse succincte dixerunt remittētes nos ad illum locū ad quē: ⁊ tu recurre pro ampliori antidotū noticia. Nā ɔsiderare h̄ēs: vt. s. q̄ cā debilitatis est mala cōplo calida vel frida mālis aut imālis: tūc alteratiuꝫ ɔrijs approꝑatis it⁹ ⁊ ex: aut etiā vt decet: vt plene scriptū est allato ca°. Dixit ɔciliator hanc passionē marie vige in ꝯpib⁹ galhcanis ⁊ in ɔsimib⁹. vt ipse vidit.

ℭ De dissinteria intestinali. Rrica. iii.

Dissinteria est fluxus vētri] cū excoriatiōe vni⁹ aut plim intestinoꝝ ɔtigēs. Nā dissinteria intestinoꝝ excoriatio vulneratio: siue vlceratio sunt synonima: vt in rubrica ɋcedēti. ℭ Et dī qnq̄ ad dr̄aꝫ tenasmonis q est ɋpa passio sexti: q2 recti sic dissinteria est alioꝝ qnqꝫ: pp qd̄ nō q̄ itestina sunt sex: q̄rū tria sūt supiora. ℭ Et p⁹ⁿ in ordie est duodenū sic dcm̄: qm̄ vt in plib⁹ est. 12. digitorū ad qd̄ ɋuenit canalis qdā a chisti portās colerā. ℭ Scdꝫ est ieiunū sic dcm̄: qm̄ rectū est 2°: q2 ad eum venit multa cola p canalē emiatū ad duodenū cui q̄ terminationē hꝫ. ℭ Tertium est ileon sic dcm̄: q2 circa ilia locū hꝫ: ⁊ est reuolutū ⁊ eius iuuamētū est vt retineat succū: vt q̄ vtile ē possit exuccari: ⁊ ad ipm plures veniūt mesaice q̄ꝫ ad aliqd̄ alioꝝ: ⁊ iō in eo est maior virtus digestiua q̄ꝫ in alijs. ℭ Quartum est p⁹ᵐ de inferioribus dcm̄ monoculum sic dcm̄: nō q2 vnū tm̄ h̄eat orificiū: sed q2 ei⁹ orificia duo nō sunt oppo° locata: sed qm̄ iuxta se inposita ac si esset vnū: ⁊ infra hec est latitudo q̄dā in modū sacci: pp quod dcūs est saccus cuius iuuamentum est vt p̄item retineat succū ⁊ prepareť ipm in inferioribus: vt cum in eis fuerit si digestum per venas meseraicas in eis existētes attrahať ad epar. vñ monoculus non habet meseraicas que h̄eat magnitudinem. Aui. ⁊ recipit succus in monoculo initiū fecale nō p̄ite: sed ex ɔsm. ℭ Sed fex cōpleť in colon qd̄ est scdm ex grossis ⁊ quitum in ordine sic dcm̄: qm̄ plura habet colla: seu cellulas in qbus fex formā recipit: ⁊ locatur iuxta renē sinistrū: q̄re frequēter ex pte loci nō discerniť inter dolorē renalē ⁊ colicum: ⁊ lꝫ sit de inferioribus: tñ locať. s. stō. acū ⁊ coopiť a ꝑzbo coopiēte stōm ipm: vt cum accidat feces in eo ɔtētas indurari possunt ɋparari expulsioni mediāte humiditate ꝑzbi: ⁊ q2 in tali situ plus de colera venit ad stimulādū v̄tutē ad expellendū feces. vñ ad ipm plus de colera ɋuenit ⁊ dꝫ ɋuenire. iō forsitā dissinteria in eo v̄t frequētius accit. hec aūt intestina sunt ɔtinua: ⁊ in rei veritate est vnū recipiēs diuersas denoiatiōes fm locū ⁊ variā figurā: ⁊ non fecit nā vnū intestinū rectū: sed multū inuolutū in hoie: vt fecit in alqs aialib⁹ vt cib⁹ ɔtineť in stomaco ⁊ intestinis alias hō esset in ɔtinua assellatione ⁊ assumptione cibi pp eius rectitudineꝫ. ⁊ omnia intestina h̄ñt duas tunicas: ⁊ sunt dorso alligata. ℭ De sexto vero intestino dicetur in de tenasmone.

Et anteq̄ꝫ ɋcedā ad cās ⁊ curā eius specialem statim pre alijs p̄ ponere quedā generalia de fluxu vētri] huic ɋposito vtilima. Nec volo vt audax liuor me mordeat si ɋlixus fuero: qm̄ nō timebo replicare vbi opus erit. aut ampliare tāta sunt mihi visa dictis nostris: q̄ꝫ maxime nec̄ia doctrina apta ⁊ clara de cura eius. cū q̄si oī āno multi ac plimi h̄ pestifero morbo moriant.

ℭ Sit itaqꝫ primus canon. q̄ in fluxu ventris dissinterico tu debes vti his de quibus rubrica infra de fluxu ex superfluitate farmaci. ⁊ tu ibi.

ℭ Secundus q̄ in tali fluxu necessaria sunt stiptica materiā ingrossantia: ⁊ ɔglutinationem facientia: vt sunt gūmi arabicum dragagātum: carabe ⁊ huiusmodi.

ℭ Tertius q̄ qnqꝫ nec̄ia est diuersio māe fluxum facientis. ⁊ est vtilis valde: vt cum mā fluens ad itestina diuertiť cū ɋuocatiuis ad vias vrine. sed h̄ considerans de lebete cadas in patellā ne. s. inducať viarū vrine excoriatio. ℭ Itē ɔfert vomitus: ⁊ est securior: sed bene ɔsidera eius facultatē ⁊ modum. vt. s. de vomitu. ℭ Itē ⁊ sudoris prouocatio: rarificatio pororum. hec. n. mām ad ɔ̄riuꝫ ducunt: in cuius ɔ̄rio ductu semp bene ɔsidera. Item huic proposito ɔferunt fricationes ⁊ vnctiones in exteriorib⁹ facte. Itē positio ventose supra ventrem supra sumē. s. si ex parte fuerit superiorum. infra vero si ex inferioribus de quo infra.

ℭ Quart⁹ q̄ stāte mala cōplone calida administrenť fri. stiptica. ⁊ mala cōplone existēte fri. administrenť ca. stiptica.

ℭ Quintus q̄ cum ytplimū debiliteť retētiua q̄ꝫ digesti

ua h vtpsm vtar fridis cum retentiua frigiditate robore-tur. q si digestiua fuerit debilis vtet callis. vt supra. 13° c°. de mala digone. r h vbi fuerit ex frigiditate. hec enim oia iuxta hm canonem debent stipticitatem participare.

¶ Sextus. q cum talia per intus administrantur: maxime frigida stiptica: exterius tu debes approximare omnia q poros dilatat r sudare faciat.

¶ Septimus. q dormire est ex rebus magis iuuatiuis ei q habet fluxum ventris. Auic. r ideo stude: vt arte vel beneficio nature dormiat.

¶ Octauus. q lz acetosa r stiptica in fluxu cōpetat: tamen stāte tussi dimittas illa: qm augendo tussim augmentaretur fluxus ex motu. Itē r somnus impediref multuz qui multum est in h casu necessarius: sed pueniunt ei sic mixtus mastix r hmo. vt infra: r denī clarea pectus leuificantia scā ex papauere draganto gummi arabico r hmo.

¶ Nonus. q liqda r sorbitiōes vt poss est eiutetur si nō fuerint stipticitatis pticipatia: vt sauich ordei r hmōi.

¶ Decimus. q in admistrādo medicinas ventris pstipatiuas debes incipere a singularibus si talia inueneris tuo pposito defuientia. q si non: trāseas ad composita. r est h canon satis gnalis in cura aliarum dispōnuz sumptus ab Auic. h loco. r hoc casu pmo cap° in pncipio r circa finē.

¶ Undecimus. q cum sitis pfuerit in fluxu egrum molestare debes abstinere ab exhibitione rerum dulcium. Nā dulcia multotiens nocent commouentia sitim. Auic.

¶ Duodecimus. q lz narcotica sint qnqz necia igrossādo mām: phibēdo tristē sensationē faciēdo dormire. plōgādo accessum ad ascellā: nihilominus nō administrenf q diu ab eis abstineri poterit: vt. s. ¶ Ubi nō q corpore existente debili nullo° debēt administrari. vñ Auic. de cura fluxus oium modoꝝ. q si necia fuerit eoꝝ. s. narcoticoꝝ administratio nō exhibeanf eis nimis ifridat corpus r debilitaf vtus: r appet illud in pulsu. cui° pōrai his tpib° multi ex modernis facē psumūt. r eo deterius ac piculosi° agūt que vtus humana est magis defecta ab eo qd cōsueuerat.

¶ Tertiusdecimus. q si pur necia erunt narcotica. tūc cū eis misceanf que maliciā eoꝝ corrigunt: vt crocus. castoreum cassia lignea r hmo. inquit Auic. allegato loco se vidisse qui supposuit sibi collirium ex opio r mortuus fuit.

¶ Quartusdecimus. q in administrādo opiata pus tentemus cū eis ad ext in emplis r hmo. 2° in colirijs. 3° r cum timore cū ebibitis. q si facimus coliria: ligemus ea cū filo: vt possint ad nostraz volūtatē exbi: r de his ifra suo loco.

¶ Decimusquintus. q si poss est patiens non moueaf ad ascellā: sed hic in lecto iacēs egerat: ne ex motu augmēteꝛ fluxus. nā quies facit ad retentionē r cōsolidationē: mot° autē phibet: r ideo vlcera pulmonis male psolidātur. nā r motus infirmi ad ascellā est cā qnqz mortis eius: vt scōa qrti. de spēbus mortis que accidit in horis febrium.

¶ Sextusdecimus. q cibi eoꝝ debent esse absoluti ab omni mordicatione salsedine saltez plurima acetositate. acuta: ne moueāt expulsiuā: cuiusmodi est lac decoctum cum lapidibus ignitis: aut cū ferro vel calibe ignito: r lac vaccinum est fortius pstans: sed caprinum est magis temperatum r magis pueniunt calefactis: r est magis stipticuz et lac acetosum est medius calefactis q non acetosum: r de his particularius infra in canone particulari.

¶ Decimusseptimus. q que dantur in potu sint actu frigida nisi prohibeat opilatio: aut apostema.

¶ Decimusoctauus. q vinuz vitetur. vt possibile est. si pur virtus fuerit requirens ipsum vt viuificetur: tūc sit nigrū stiptici saporis r parum.

¶ Decimusnonus. q aqua pluuialis est eis maxime cōueniens pter stipticitatē eius. Itē q velociter ab epate trahitur: r cito resoluit: r nō relinquit in chilo humiditatem r loco huius vtimur calibeata: vt infra.

¶ Uigesimus. q cibus eoꝝ sit pauce qntitatis: r nō pluriū sperū r si id fieri pōt nō comedat nisi semel in die. Nā abstinētia talis reddit mēbra auara ad retinendū humores ne fluāt: sz in h ops medicum esse discretū: r psiderare tenorē virtutis psuetudinē r hmo. vt nō debilitet cū pdnabus.

¶ Uigesimusprimus. q ante cibi assumptionē aliquid stipticum accipiaf succosum: vt succus citonij aut granatorum acetosoꝝ non pdicente tussi: vt supra. 8. canone post cuius assumptionem non bibant: r maxime cum non curant: aut si pur cupiunt bibere bibant aquam.

¶ Uigesimussecundus. q fructus oēs qmuis sint stiptici vitenf nisi cū stomacus refugit cibum. Aui. quidem maxime de crudis itelligendū est. nā sunt facile corruptibiles.

¶ Uigesimustertius. q eorum stomacus emplastreꝛ frigidis stipticis aut calidis: vt exigit dispositio.

¶ Uigesimusquart°. q lz qnqz necū sit ifridare: tn nō debes multū infrigidare nisi vehemens fuerit necessitas. vñ Aui. in pri° capli de cura excoriationis. Et ops vt nō sit error i excoriatōe fortasse nō ē illa q idigeat eo i q vt° vehemēs r ē i administratiōe ei° pncipis. r est ipa infridatio vehemēs: r expono vt administrare narcotica r dare melones Indos: r lactucā: r portulacā: sūt sufficientes in cura: r cā vt existimo. qm ois imoderata qlitas ejcit acti ppie vtuti.

¶ Uigesimusqnt°: q lz medicie cauterizatie sint psolidatiue r exiccatie: vt arsenicū r hmo: vt ifra. tn qz in cap. administratiōe ē picls ne vlceret. iō vt possim° ab eis abstinendū.

¶ Uigesimussext°: q vt dictū est de epatica si mā fuerit in superiorib° de ebibita: r sūt pueniētiora. Si vo in inferiorib° administra clisteria: r si in medijs cū vtrisqz opare. Aui.

Cause bis itaqz pambulis positis vt pmissuz est. Uenio ad pōnē cārum dissinterie r ipsius curam spālē. Describaf itaqz ō nouo dissinteria. r sic. Dissinteria est fluxus vētris cū intrinseca excoriatiōe vnius vel plurium qnqz intestinoꝝ ptingēs: cui° cā hm plurimum est mā colerica acuta in eis collecta: vel ab alijs mēbris ad ea trāsmissa. Et dicif hm plurimuz: qz etiā ab alijs pōt ptingere causis: vt dicef. ¶ Sz p sciēto q cause fluxus eius adiuuātem cōicāt h mō: qm aut eius cā est debilitas ptētiue: aut digestiue: aut expulsiue: aut fortitudo eius: cui° debilitatis aut fortitudis cā est: aut mala cplo imālis: aut mālis.

¶ Et cū de causis fluxus mēbroꝝ mutētū ad intestina actū sit: pñs dūi de causis fluxus itestialis h spālr agendum esse: r in hac parte sequor pciliatorē: qz aut a causis sit extrinsecis r exteriorib°: aut ab iterioribus. ¶ Exteriores qdē eē pñt: aut cibi sua duritie in suo incessu abradentes siue excoriātes: aut sua acutate. Idē facientes vt cepe: sqlliticū: cibi salsi: aut vētositate rei assumpte: aut farmaci mala qlitate: vt ē pulpa colognitide: aut ei° effrentatione vt fecti acuitate. ¶ Interiores vo sunt: aut melācolia: r ppe adusta subtilis. nā grossa nō adusta feculēta raro r tarde excoriationē fac. Aut huior sanguine° colic° acutus. aut flā salsum. aut venaꝝ intestinoꝝ scissura ex sanguis acuitate aut ei° acuitate nimia qntitate. aut vehemētia firiōis viscositat). cū. n. eradicaf vlcerat: vtī passiōe vetice qnqz ptingit: ad qd pauci respiciūt: vt ifra de ea. Aut apatenruptura in intestinis exsis. aut alibi a q emanat sanies: seu virulētia acuta: mordicatiua marie cū apa calidi fuerit. ab his eni vlcera cānf in intestinis: a quib° si sanāda fuerint egredif sordidū saniosum. si vo mūda non sic. sz hec apti° in de signis. ¶ Sūt r qdā q asserūt dissinteriā a colera prassina r eruginosa ptingere posse: qb° fidē nō adhibeo. Nā pciliator dña. 201 angt. nō tn aliquē autēticū repio scribētē ex his dissinteriā cāri cum ab isaac. 5. fe. neget ab ipsis morbos gnari. mor. n. foras emittūtur. aut corp° corripiūt: vt experientia ondit. psidera. Q. si vi est

dic:vt.s̃.a medicis h̄ fluxus est a colera prassina lege que scripta sunt.s̃.trac.4°de digestiuis prassine ⁊ dr̄ intrinseca: qm̄ intrinseca excoriatio est excoriatio mēbrane itestiorꝫ: ⁊ h̄ ꝑpe fluxū cāt dissintericū:supficialis vo non. ¶ Propter qd̄ nō ꝙ vt ꝯciliator dr̄ia.202. dissinteria est triplex. Una qdē cū pinguedo q̄dā sup itestina exīs ex̄ mittitur. Alia q mēbrana supficialis interior ipsorum educit.3°vo cum sub̄a abradit itestini.affo.appens 4°⁊ hec iuxta rōnē vocabuli appellat dissinteria ꝓprie.Un̄ in p°exeūt mucositates pinguose cum stercorib⁹⁊ dr̄ mucosa. In 2°vero cortices qdē ⁊ dr̄ corallina. In 3°sub̄a vel frustum intestini:vt Gal.allata pticula.cōmēto.26°⁊ vocat cortical. Et dr̄ viru⁹vel plurimū ad dr̄iaꝫ tenasmōis:vt.s̃.in pn̄° rubrice. ¶ Et anteq̄ꝫ ꝑuenias ad curā ipsius:scito ꝙ cum dissinteria freq̄nter accidit fe. Cuius euentus est aut ex cōmotōe humorꝫ spūs iflāmāte ⁊ ē effimera aut ex putrescētia humorꝫ ipsorꝫ cōmotorꝫ:q2 in motu nō regulant vel retinētur:⁊ itrāspirabiles fiunt ⁊ est putrida.⁊ hec sil̄r est mala: q2 facit morbu cōpōnē ⁊ additionē:ei°cura :st piculosa et dura:q2 fortasse qd̄ feb.ꝯfert:fluxui nocet:⁊ eꝯ. Nā febres humores dissoluendo:subtiliādo:⁊ acuendo vias aperiēdo virtutē ⁊ mēbra debilitādo etiā mittētia ⁊ que sunt in cām fluxus addit:ideo opꝫ studium diligens adhiberi cū sit cā eius ꝯseruans ⁊ augens:vt dc̄m̄ est:ꝯtra regrit fe.ad ea que requirit fluxus.nā fe.indicat de humidis:vt h̄. dissinteria vo de siccis ⁊ ꝯsolidatiuis. ¶ Sed dices qd̄ agere debeo: an ꝓus fluxui.an febri attendē? ¶ Dōm iuxta doctrinā Gal.⁊ aliorum ꝙ ꝓus attendendum est magis suspecto ⁊ periculoso altero nō neglecto:miscēdo adinuicē que vtriuq3 respiciunt. Q2 si timor videret eq̄lis:tunc ꝓus attēde fluxui cū sit ꝑncipalior in cāndo:⁊ fe.posterior: ⁊ q2 sine curatione fe.fluxus curari nō possit. Itē eo curato feb.aut cessabit:aut nō:si sic bn̄:si nō:tūc fe.melius curari poterit cū digestiuis ⁊ eūatiuis approp'iatl. ¶ Et h̄ nō ꝙ administratio horꝫ medicaminū sic ꝯtriorꝫ pōt tripliciter fieri. Uno mō miscendo siccas ꝯstipatiuas ꝓpter fluxū cū humidis pp fe.in eadē medicina cibo potu ⁊ hꝫ. ⁊ hec eq̄liter miscēdo de eis:⁊ h̄ vr̄ illaudabile:dato ꝙ ab auctoribus sit ꝯcessum saltē respectu aliquorꝫ modorum cum sint aduersantiū virtuti ⁊ īpedientiū ꝑationes stōm̄ ꝑuātes:nām ingetātes ⁊ reddētes sollicitā circa distinctionē cāri.vt si sil' accipet cib° ⁊ medicina ⁊ in approꝑatiōe īpedientes ⁊ disturbātes eā si sic tota solet rei iteta: vt inuit Ypo.⁊ iuxta illud. Pluribus intentus minor est ad singula sensus. ¶ Scd̄o mō tp̄aliter:vt q2 nunc stiptica ꝓpter fluxum:nunc humida propter febrē:nunc stiptica in medicinis ad intra pp fluxum:nunc humida in cibis ⁊ potibus pp fe. ¶ 3°localr̄ vt interius sicca pp fluxū ⁊ exterius humida pp fe.⁊ epithimata cordi ⁊ epi spine dorsi:vt isfridās. Gal. Q2 si fuerit effimera debes dubitare ne in putridā ꝯuertat:⁊ iō stude ad eius destructionem cum alteratiuis et humidis cordi applicatl aut alr̄:vt h̄.s̃.⁊ hec que dicta sunt de fe.indr̄nter itelligē debes in omni fluxu.

Et anteq̄ꝫ descēdas ad curā attēde ꝓus si dissinteria tal' ē curabilis aut n̄. Nā q̄ initiū hꝫ a'melā adusta q̄ cū i terā cadit ebulit sic fortissimū acetū ē icurabilis iux̄ dc̄ꝫ scōs nr̄i.ō q̄ i dubijs ad pleniū.⁊ tu ibi.

¶ Secundo.ꝙ que est a colera rub.furiosa ⁊ mordicatiua vtplurimum est incurabilis.

¶ Tertio.ꝙ si cum fluxu pulsus apparet preter naturam formicās vel vermiculosus est mortalis precipue si per cibos assumptos eger non confortatur.

¶ Quarto.ꝙ si post egritudinem aliā:subito veniat dissinteria perseuerans mortale.

¶ Quinto.ꝙ in dissinteria pustula nigra post aurem apparens sinistrā similis orobo cum fortitudine sue mortē significat.

¶ Sexto.ꝙ si supfluitates retinentur cuꝫ grauitate ita ꝙ patiens in earum retentione grauedinem sentiat ⁊ in earum expulsione leuitatem ⁊ tranquillitatem cum debilitate virtutis ⁊ perseuerantia mortem significat.

¶ 7°.ꝙ si dissinteria ē cū vōitu ⁊ nausea suspecta est mala.

¶ Octauo circa vrinā circa quā pauci ꝯsiderāt vrīa in dissinteria multū tincta cū liuiditate ꝑcipue cū petoloydib⁹ furfurib⁹resolōnib⁹suspecta est:q2 nō pōt eē sine fe.⁊ etiā calor ꝯsumit spālē humiditatē ⁊ spāliter si fuerit cuꝫ casu v̄tutis appetitiue:defect⁹.n.appetitiue i hac egritudie pessimū signum est. Sepius eni cum his signis in ethicā cadunt:⁊ pp h̄ nō ꝙ vrina in dissinteria dꝫ attestari humori peccāti ⁊ dn̄anti nisi ex certa cā alteretur: vt si fieret rubea.vl' alr̄ colorare ex motu ad ascellā nimia vigilia: aut nimio fluxu.vn̄ qn̄cūq3 liuida appet ex ꝑturbatōe humorū q̄ fit cuꝫ hūores diuersorꝫ colorꝫ currunt vi nāe: aut vi sinthomatis.vel ex alia cā.nam in tali cursu trāseunt per epar ad meseraicas: ⁊ ps notabilis in eo trāsitu remanet in epate ⁊ p vias vrine ad ex̄ mittit.q̄ cum sint diuersorū colorꝫ:⁊ q2 flegma in q̄̄to dn̄at:⁊ melā colica subdominat hinc liuidus isurgit color. ¶ Et nō ꝓpter mordacem ꝙ lꝫ ꝑncipalr̄ in certo fluxu peccet vnus humor q ꝑncipaliter eūatur:tn̄ cum eo ex ꝯsn̄ti ⁊ scd̄ario eūantur alij debilitate v̄tutis:⁊ maxime ꝯtētiue:aut āneriōe eius cū alijs.

¶ Et in summa vrina coloratior debito suspecta est: qm̄ arguit fluxuꝫ esse: aut ē colera: aut ex sanguie adusto: aut ex melācolia nō nāli que est ceteris suspectior: vt infra in dubijs. aut discrasiā ostendit febrilem in membris que cū fluxu mala est ⁊ pessima.nam fluxum adauget ⁊ acuit.

¶ Nono attende:ꝙ dissinteria hꝫ q̄tuor tp̄a:vt ceteri morbi māles q̄ distigui hn̄t penes accn̄tia:⁊ penes digestionē māe. ¶ Ex pte qdem accn̄tiuꝫ:vt.s̃.de pleuresi. ¶ Et pte digōnis māe.nam cum videmus nām face:⁊ nām trahere ad nām fecis tūc est declinatio: ⁊ quanto fuerit ab h̄ remotior erit pn̄m ⁊ medio mō se hn̄s significat tempora media:q2 augmētū ⁊ statū: ⁊ tu ꝓportionalr̄ imaginari debes:vt.s̃.de pleuresi. ¶ Et qdā cum egredit stercus saltē in pn̄°.vel aliqd ex eo:tunc res est in pn̄°. Qn̄ vo humores solū:tunc est in augmēto. Qn̄ vo humores cum corticibus intestinorꝫ est status. Cū vo incipit appere sex res est in declinatiōe. ¶ Alit ⁊ meli°qn̄ cū sanguine resoluit intestinorꝫ vnctuositas vel mucositas:vel cum egestione apparet sanguis cuꝫ hꝫ pinguedine: vel erit egestio sicut lotura carnis:tūc est pn̄m. Augmētum vo qn̄ villi intestinorum abradunt:⁊ cum sanguine appent pellicule silicea 'iure pgameni. Status est qn̄ intestinorꝫ frusta emittuntur:⁊ in egestione apparēt carnose ⁊ neruose resolōnes:et he melius apparēt lauādo feces: ⁊ cum eger ad h̄ ꝑuenit morit. In pn̄° vo curat:⁊ in augmēto difficilius longe q̄ꝫ in pn̄° magis indiget mundificatione q̄ꝫ cōstrictione.

¶ Decimo:ꝙ qn̄ egrediunt diuerse spēs colorum ⁊ humorum cum spuma ⁊ pinguedine:vel sine:⁊ corpus non debilitat non dꝫ fluxus restringi:qd̄ si fiat est illaudabile.

¶ Undecimo:ꝙ dissinteria distinguitur tripl'r. Ex parte effectus. Ex pte diuersitatis cause mālis. Tertio ex pte varietatis loci. ¶ Ex parte qdem effectus:q2 aut egestiones egrediunt sic lotura carnis pauco sanguine admixte:⁊ h̄ facilius curat reliquis: aut cum rasura intestinoruꝫ sicut est rasura cancellarij:⁊ h̄ difficilius: aut q2 frusta vident exire:⁊ h̄ nunq̄ꝫ:⁊ vix curat:q2 vtraq3 intestinorū tunica est abrupta. ¶ Ex parte loci:qm̄ quedā est vitio superiorum:quedā inferiorum:quedam ex medijs vtriusq3 participans. ¶ Ex parte māe:qm̄ quedā de flegmate salso: q̄dā de acetoso acuto:quedā de colera adusta:vt supra.

¶ Duodecimo:q2 ꝑncipaliter intētio in cura dissinterie dꝫ

esse in fortificādo retētiuā debilitatā: ⁊ debilitare expulsiuam victā ab acutate huiõꝝ. ꝑꝑ qꝺ notādū ꝙ qdā dixerūt in cura ei⁹ q̄tuor ꝑncipalr eē attēdēda. Primū est superfluitas mãe. 2m eī⁹ acuitas. 3m superfluitas fluxus. 4m solō cōtinuitatis intestinorum. Cōtra pm est eūo. Contra scōꝫ est repressio acuitatis. Contra 3m est sistio fluxus. Cōtra 4m est ɔsolidatio: cū cura hēat p ōnia fieri: sed de his particulatius statim. ¶ Alij distinctius vt sic dissinterie debē pmo eūo humoris: repssio absterssio: retentiue ɔfortatio: expulsiue debilitatio: vulnerū ɔsolidatio: sed qd de his dōm apparebit statī. Si ꝑus dixero cū ꝑus debeꝫ cura an cāe an accñti. Propter qꝺ sciēdū ꝙ cum accñs qꝛ dolor est multū fortis ⁊ virtutē ꝓsternens: tūc aut per resoluentia aut euāantia: aut alr qūcūqꝫ mitigātia ꝑus est sedādus dolor ⁊ dimittēdus est morbus: ⁊ cā vt ꝑmo regiminis acutorum. Nā dolor humores ad fluxū ꝓuocat ⁊ reuma excitat nec vulnera ɔsolidari possunt nisi remoto dolore. nā vehementia accñtis peruertit q̄nqꝫ curam regularem: vt 7° colliget allegatum in principio huius operis.

Signa demōstratiua. nā si fuerit vitio superioris sentiꝫ supra vmbilicum dolor punctura grauitas. nā Hyp. vbi dolor illic egritudo. Item post aduentuꝫ dolorum: ⁊ hmōi non statim sequiꝫ mãe ipsius exitus. sed tardaꝫ ⁊ q̄nqꝫ per spacium longum vt octauū hore plus. ¶ Signa si fuerit ex colera ⁊ putrefactiōe accñtia vt punctura dolor erunt intēsa ⁊ egredienꝫ cum egestiōe mucositates multū cuꝫ ea cōmixte tincte colore citrino ⁊ erunt sube subtilis cum odore colere: ⁊ hec forte magis adaptari poterūt diarie. ¶ Qꝫ si fuerit cū accñtibus putrefactio ⁊ excoriatio: tūc cū egestionibus ⁊ mucositatibus egredietur sanguis paucus: aut sanies cū ipsis egestionib⁹ multū cōmixtus ⁊ cum his appebit pinguedo. ¶ Qꝫ si perdurauerit appebunt pellicule intestinorum ⁊ minute: ⁊ si vltra magis appebunt frusta corporis eorum: ⁊ sic triplex distinguiꝫ dissinteria vt dcm̄ est: ⁊ erit cum ea febris sitis ⁊ habitudo etas complo regimē ⁊ hꝯ. que de ea quid iudicandū est maxime te iuuabūt. ¶ Et scito ꝙ cū dissinteria est recēs appet sanguis: ⁊ cum antiquaꝫ appet sanies. ¶ Qꝫ si mã fuerit in inferioribus: tunc dolor punctura. excoriatio: gutta s ⁊ hꝯ. accñtia in inferioribus: vt qꝛ sub vmbilico percipienꝫ. Item cum egestionibus sanguis aut sanies nō erit multum cōmixtus ⁊ erit sanguis multus in q̄ntitate rubeus eius qui venit a superioribus. Item superueniēte dolore aut punctura statim post sequitur fecum ⁊ humiditatum exitus. ¶ Qꝫ si in medijs fuerit aut i loco medio hec que dicta sunt in medio ventris percipienꝫ.

¶ Signa eius q̄ est ex melia pūctura dolor: vt. s. ꝯm locuꝫ ei⁹ ⁊ ad ei⁹ certificationē faciūt etas cōplo hītudo regimē melle multiplicatiuū ⁊ hꝯ. q̄ egritudo si antiq̄ fuerit nō recipit curā. si noua curā recipit: vt Almā. ꝫ ꝯꝫ Ypo. 4° afo. siue noua siue antiq̄ nō curaꝫ dixit: vt infra de dissinteria si a felle nigro ichoauerit mortale. Conciliānꝫ hi vīn. Nā si dissinteria fellea cū vlcere ⁊ excoriatiōe manifesta non curaꝫ. Qꝫ si absqꝫ vlcere ⁊ manifesta excoriatione ⁊ ei cū diligētia cito succurraꝫ curari poterit. ꝑmū intellexit Ypo.

¶ Signa ei⁹ q̄ est ex flegmate salso: qꝛ accidit post excoriationē ⁊ nō est in ea i egestiōe sanies plīma neqꝫ colera neqꝫ rubedo neqꝫ viriditas: imo flegma ⁊ viscositas. ⁊ nō ē cū multo dolore siue punctura ⁊ est vētositas multa ⁊ distinguiꝫ locus p dolorē ⁊ alia: vt de alijs dcm̄ est. ⁊ te ampli⁹ certificabūt cōplo regimē ⁊ hꝯ: vt. s. ¶ Qꝫ si acciderit ex causis extrīsecis ꝯtitur ratione simili. ¶ Qꝫ si a melia adusta iā dcā sunt signa sibi a flegmate salso. ¶ Si aūt a scissura venarū intestinoꝝ iā dicta sunt signa. ¶ Qꝫ si fuerit ex nimia frictione viscositatis: nunc egredietur mã multa mulltū viscosa: ⁊ pauc⁹ sanguis cū ea i modū gutte grosse sanguis. ¶ Qꝫ si fuerit ex ruptura apātis sciꝫ illud ꝑ dictū apātis ꝑcrris in itestinis. ¶ Qꝫ si aliūde accideri nocumentū in itestinis ꝑꝑ qꝺ dissinteriā icurrāt sciꝫ illud ex nocumētis ꝑcedētib⁹ ac in ipsis mēbris actu exīntibus de qb⁹ oꝫ curā hēre vt s. de eis in ꝑsēti ꝑtica actū est.

Pronostica. Dissinteria i q̄ cortices ⁊ corp⁹ intestinoꝝ emittūꝫ mortalis: qꝛ iā corrosio vsqꝫ ad extrinsecā puenit tunicā. ¶ Illa q̄ ē sic lotura carnis ⁊ nō fuerit epica facile curaꝫ. ꝙ si fuerit cū rasura itestinoꝝ difficile. ¶ Dissinteria a grossis veniēs itestinis saluior: ꝫ q̄ a gracilib⁹ praua ⁊ marie q̄ est in ieiunio ꝑꝑ multitudinē venaꝝ ⁊ magnitudinē eaꝝ ⁊ subtilitatē corporis ei⁹: ⁊ cursuꝫ colere ad ipm. ⁊ qꝛ ē ꝓximū mēbro nobili vt epati. Itē qꝛ medicia non stat sup ipm ⁊ nullū vidi euadere ab ea in eo fcā. q̄ vō cadit in medio medio mō: ⁊ tu cōsidera. ¶ Et dissinteria veniēs i fine febris. vꝫ. vt plurimū mortalis. ¶ Quidā dixerūt. ꝙ iaꝫ in dissinteria perforata fuerunt itestina: ⁊ exiuit stercus ⁊ sanatus fuit homo: ⁊ q̄uis h fuerit possibile credo magis ꝙ fuerit possibile logicū q̄ꝫ medicinale. ¶ De ꝓnosticis dissinterie plurima posita sunt in rubrica hac que hic non aggregaui indulgēs breuitati: ⁊ ꝓ his recurras ad pm ꝑtice. ¶ Sꝫ h postrēo scias q̄ ē egritudo ɔtagiosa. ⁊ iō ita age vt cū visitabis dissintericū illi ī domo ꝑdicta ē caueāt sibi a ꝯuersatiōe cū eis: ⁊ i camera ⁊ marie pueri ⁊ teneres etate.

Cura Canones. ⁊ vt tibi satisfaciā vt cupis attēde quindecīꝫ canones ꝑticulares. ¶ Prim⁹: ordinatio diete. ¶ Scōs ē digō. ¶ Terti⁹ eūo. ¶ Quart⁹ diuersio abscisio flux⁹. ¶ Quint⁹ ē repssio acutatis ⁊ male q̄litatis. ¶ 6° mūdificatio siue absterssio. ¶ 7° ɔstrictio: siue sistio. ¶ 8° consolidatio siue icarnatio. ¶ 9° diuersificatio medicaminū ꝯm loca. ¶ 10° diuersificatio ꝯm cāo ⁊ ipē. ¶ 11° diuersificatio ꝫ tpa. ¶ 12° ꝫ sinthomata. ¶ 13° ꝫ fortitudinē ⁊ debilitatē. ¶ 14° curatio ꝑ medicias. ¶ 15° erit circa q̄sdā q̄ōnes ⁊ dubia: de qb⁹ ageꝫ i fine cap. ¶ Et añq̄ꝫ descēdas ad ɔplēdos canōes nota ꝑus. dbes attēdere dispositionē cause faciētis dissinteriā: an sit aliūde ad intestina veniēs an nō: q̄m aliter ⁊ aliter oportebit te operari.

¶ Dicꝫ ꝑus dietā ordinare que erit cōueniēs in omni tali dissinteria. Inqt Auic. de cura excoriatiōis intestinoꝝ. Cibus vō ipse apud necītatē ⁊ opinionē debilitatis est ille cuius q̄litas minoraꝫ ⁊ multiplicaꝫ ɔfortatio ipsi⁹: sic expergalline pigris ⁊ paꝝ panis ō simula ⁊ ōcluus ad ecinetem: ⁊ testiculi galloꝝ: ⁊ oua que ascēdūt a forbilibus. sꝫ decoct ō ē: ⁊ descēdūt ab assatis fortib⁹. Et q̄nqꝫ iuuaꝫ valde ex piscib⁹ assatis calidis ⁊ pedib⁹ decoctis in lacte dulci: ⁊ risi torrefactū est bonū eis valde cū sugat ipsuꝫ. ¶ Et oꝫ vt cōseruēs ꝟtutē eius cum rob fructuū ⁊ cibis dictis in cap. ꝑ. ⁊ sit sal ei⁹ salgēma: ⁊ sit torrefactū. ¶ Et oꝫ vt nō bibat supple vinū nisi q̄ꝫ nō multiplicaꝫ caliditas. tūc eñ bibat ex eo paꝝ. qꝺ sit nigrū stipticū ⁊ aqua eius sit aq̄ frigida ⁊ feratiam de rdb⁹ nō nālib⁹ loquēs ab aere incipio. ¶ Aer dꝫ eē tēperat⁹ in actiuis declinans ad siccū clarus. lucidus. nā obscurus adauget fluxū ⁊ tenebrositas tristificat aiaꝫ. ꝙ si nō repiꝫ talis fiat arte: vt infra de peste cum simili⁹ ⁊ hꝯ. sed h nota ꝙ aliqñ talē aerē nō patiꝫ debilitas ꝟtutis: vt ꝑ. ꝓnosticoꝝ. iō cōsidera. ¶ In cibis eius nō sit acuitas dulcēdo: salsedo. neqꝫ acetositas multa: ne sua mordicatiōe euigilet expulsiuā: ⁊ marie cū puenit ad vlcerationē. Itē nō sit multū vnctuosus. Itē nec humiditate multa: neqꝫ liqditate: ne debilitet cōtētiuā: cuius fortificatio ꝑncipalr q̄riꝫ. sint. n. insipida tēperati saporis: ac delectabilis: ac acria cibaria sua. Itē stiptica: vt agreste que cū hoc ꝙ ɔstringūt appetitū excitāt. Itēꝫ sint solide ⁊ spisse substātie. Itē frigida actu vel potētia: vt exigit dispositio. ¶ Itē sint que administrenꝫ cibaria in principio paꝝ. stipti

ca donec fiat euõe ꝛ mũdificatio. cõfortãt.n. mãm ꝛ mẽbꝛã ꝛ mãm effrenitare nõ pmittit: nec mũdificationẽ impediũt. Et talia sunt lac decoctũ cũ lapidib⁹ ignitis fluuialibus donec aquositas ei⁹ ɔsumat: aut ferro: siue calibe in eo lacte extincto. ꝛ est meli⁹: qꝛ in ferro est eq̃litas stipticans ꝛ cõfortãs. Itẽ panis ifusus in eo ꝛ sit q̃ntitat.e cõuenientis vt digeri possit. Itẽ sorbitio ex ordeo assato excorticato: ꝛ nota q̃ ordeũ excorticatũ a Serapiõe caplõ d̃ pipleumonia appellat cãdarusiũ qđ in casu nr̃o multũ cõmendat. Itẽ risuz vel risi cũ lacte cocto. Itẽ ɔuenit miliũ fractum panichũ sumach. Itẽ tri. Itẽ tortelle. Itẽ lagane p̄us per diẽ in vmbra exiccate fcã ex eis panata. Itẽ lẽtes excorticate bis cocte ꝛ parũ acetosate. Itẽ caules bis decocti. Item portulaca acetosa plantago ꝛ silia ponit in cibarijs coriãdri p̄paratũ. ❡ In carnib⁹ nõ est magnũ iuuamẽtũ. qꝛ addũt in cãm cũz sint multi nutrimẽti: sz ꝓpter ibecillitatẽ ac ɔsuetudinẽ hodie egros ab eis abstinere facere non possum⁹: ꝛ eligant si vt⁹ tolerat marie ꝛ q̃ sunt fride ꝛ stiptice etiã ex volatilib⁹ facilis digõnis. vt pdices turtures ꝛ hꝫ. ad succũ ɔclinãtes. ꝛ tn̄ ipis.ã.3⁹.tra. ꝛ sint assate aut elixate in aq̃ calibeata: aut fluuiali vel de cisterna in q̃ bulliant frustra alicui⁹ fructus stiptici vt sunt coctana nespula sorba ꝛ hꝫ. ❡ Itẽ ex pi cib⁹ petrosi truta temali ꝛ hꝫ laudati squãmosi de aquis mũdis. Itẽ gambari siue cãcri assati: deide cocti in agresta. vñ ꝛ cũ carnib⁹ da agreste vuis g̃natoꝝ mirtellã ꝛ hꝫ. ❡ Itẽ ex fructib⁹ stiptici fridi de q̃bus.ã.3⁹.trac. sz sis mẽor canonis.22. supius positi. ❡ Et de cibo scias. q̃ si tibi est possibile cõsentiẽte vtute in duobus p̄mis diebus da subtilẽ: imo subtilissimã dietã: imo si foret possibile abstinere deberet ab oĩ cibo: vt mã minoraret ꝛ nã redderet auara in trãsmutãdo hũores siue mãm si qua flueret: deinde ciba cibis pauce stipticitatis: donec euacuet mã: vt dcm̃ est. ❡ Et nota q̃ cibus hic dꝫ eẽ pauce q̃ntitatis ꝛ numeri nisi stomac⁹ fuerit fastiditus quo casu opꝫ vt iuaui tarie prudẽtia. ❡ Scdo q̃ ante cibi exhibitionẽ cõfert: ꝛ dare debes nõ subãm: sz succositatẽ alicui⁹ stiptici fructus: vt coctana: panẽ ifusũz i succo granatoꝝ acetosoꝝ ꝛ hꝫ. Q. si nã foret ꝛ cõsuetudo aduersaret itentioni dicte: tũc debes eo casu dare cibos pauce q̃ntitatis ꝛ multe q̃litatis q̃lia sunt epata gallinarũ iuuenũ: testiculi galloꝝ nõ tñ coctitũ. Itẽ oua vt dcm̃ est: ꝛ infra in cõplemẽto septimi. pticularitũ canonũ. ꝛ tu ibi. nã stati currim⁹ ad ɔtusũz ꝛ male. ꝛ tu si pur opꝫ ordia ꝛ p̄pa fm̃ itẽtiões. Itẽ sorbitio spissa fcã cũ lacte ẽ cib⁹ iuuatiu⁹ ꝛ medicamẽ magnũ. ❡ Fcã aũt euõne trãsacto p̄n⁹ ꝛ adhuc aliqđ mãe fluat oꝛ te trãsire ad ea q̃ stringũt ꝛ igrossãt hũiditatẽ q̃ currit: aut q̃ stipticãdo repcutiũt ꝛ strigũt vias: aut q̃ exiccãt. vñ sorbitio fcã ex cãdarusio cũ adipe galline: aut anatis: aut capre ꝛ melior est adeps hirci: qꝛ in eo est vt⁹ exiccatiua ẽ bona: silr̃ sorbitio fcã ex amilo sup quã puluerizet gũmi assatũ. Itẽ sorbitio ex sanie ordei ꝛ modico papauer) al. cũ modico amilo torrefcõ. ❡ Et nõ Serapionẽ ouũ elixatũ cũ aceto ɔmixtũ.ã. qđ ꝓcurint g̃na mirti aut aliqđ tale mixtũ stiptici iuuat ad excoriatiões iuuamẽto mag̃. ꝛ fortasse pp hec sꝫba vtunt ouo cũ seminib⁹ plãtaginis dato in mõ tortelli ꝛ ẽ iuuatiuũ. Itẽ stãte debilitate vtutis nõ icõuenit dare oua cocta in aceto cum cortice suo ꝛ est alexãdri ꝛ placẽtini. Itẽ oua in pasta dcocta ꝛ dura modicũ. Itẽ ɔuenit caseus. ❡ Et vltio nõ d̃ cibo: qđ cũ pane ꝛ aliqs cõmiscẽ debes cor ɔfortãtia p̄sertim si fuerit ex cola prassina: vel eruginosa dissinteria ip̄a pp q̃ multi ponũt cũ pane bis cocto margaritas. ꝛ tu ɔsidera. ❡ De potu dõm q̃ aq̃ ordei excorticati ꝛ torrefacti ꝛ marie si fuerit aq̃ cisterne ẽ pot⁹ ɔueniẽs. vñ audacter frequenter vtat q̃ patit dissinteriam. itẽ aqua plantaginis. item aqua decoctionis plãtaginis: coringiole scariole cũ zuccaro ro. veteri. itẽ aq̃ ordei cũ g̃nis mirti decocta. itẽ cũ rob aliq̃ stipticoꝝ fructuũ ꝛ ɔsilibus. itẽ aq̃ calibeata simplex cõmixta cũ aliq̃ rob. itẽ pluuialis cũ zuccaro antiq̃ ro. ❡ Et in sũma iterdicat vinũ nã iflãmat ꝛ dissoluit ꝛ mãs ad supiora effumare fac. Q. si vtus etas ꝛ talia iudicabunt vini exhibitionẽ det in pua q̃ntitate ꝛ vinũz sit phatũ ꝛ sit nigrũ stipticũ. ꝛ p̄cipue si nõ adsit calitas p̄ternãlis mlta. Vñ Aui. Et oꝫ vt nõ bibãt vinũ nisi qñ nõ multiplicat calitas: tũc.n. bibãt ex eo pauꝝ qđ sit nigrũ stiptici. ❡ Sõn⁹: vt.ã.ẽ ex melioꝛib⁹ reb⁹: dormiat q̃ntũ põt ꝛ ꝓuocet somn⁹ et si opꝫ cũ narcotic) fm̃ doctrinã.ã. Sõn⁹.n. ligat vtutes aiales ꝛ ɔfortat nãles. ꝛ ẽ cã quietatiõis humoꝝ: ꝛ sit strat⁹ ei⁹ mollis ne ex ei⁹ duritie doleat. ꝛ humores ampli⁹ in motu ponant. ❡ De motu v̾o dicat cũ Gal. motis nobis mouent oĩa q̃ i nobis sũt: ꝛ iõ qescat ɔtinue in lecto. bñficiũ hẽat. vñ senex nr̃. mãifestat aũt nauigatio q̃nq3. Vñ i sũma sic q̃es mãs imobilitat ita ꝛ mot⁹ mobilitat. qr̃ ab eo oĩo abstieat i p̄n⁹ vt dcm̃ fiat abstinentia ꝛ inanitio ꝛ marie si corp⁹ fuerit repletũ. itẽ ꝛ itestina inaniant ex mã infusa: deinde ɔfortent. ꝛ in summa corpus paulatim repleat cibis laudabilibus dict). ❡ De accidẽtib⁹ aie: ꝛ p oĩa approximent q̃ aiam letificãt. nã tristitia humores agitat: ꝑmiscet. ꝛ sic pꝫ cõplementum primi.

De secundo v̾o dicat tñ q̃ vt plurimũ nõ aspectat digõ: sz põt dari p aliquot dies oriçacara. vel aliqđ tale digestiuũ. Q. si fuerit st̃a sallisa: aut aliqđ putrescens in intestinis. da vt exigit dispositio.

De tertio v̾o in quo l̃ñ ɔsiderãduz est. dõm q̃ sꝑ anteponẽde sunt auctes Aui. 4. p̄⁹. 3. c. ingt. Qm̃ soluẽ vẽtrẽ supra vẽtris solõnẽ est timorosum: ꝛ. 16. tertũ. de cura fluxus. cũ excoriatõe. Et si fuerit necciatio pp malitiã humoris: fac eã cũ timore ꝛ cautela: ꝛ studevt nõ sit solutiuũ nociuũ vehemẽter vestigio ꝛ vlcerũ. imo sit sic mirabolani. Sz tu p̄ cum eũonẽ q̃ris facẽ in vestigia si neccia fuerit: ꝛ vtilis flõmia. nam in p̄n⁹ ɔstãte virtute ꝛ ceteris ɔsentientibus: vt infra vtillima inuenta est. Nã maxime remittit acuitatẽ humoꝝ. ẽ.n. singularis in remissiõe acuitat) humoꝝ. ❡ Cũq3 ad farmacũ exhibẽdũ ɔdescẽdis mã in p̄n⁹ existente multa. da medicamẽ nõ sigillatiuũ multum: sed solũ mẽbroꝝ ɔfortatiuum: vt v̾bi grã. da reubarbaꝝ nõ vstulatũ in subã: aut mirabolanos. Scdã aũt vice: qꝛ in q̃nta die dab.e ipsum aut mirabolanos cũ vstulatõe. int̃ q̃s eũones poter) dare aliquod digestiuũ: vt infra. ❡ Et vt magis sequar seriẽ cãtũ: scito q̃ ea que assumptiõe medicine venenose: vt arsenici: ꝛ hꝫ curat: vt infra de dissinteria ex assumptiõe medicine. ꝛ silr̃ in ea q̃ est ex assumptiõe veneni operandũ ɔmiscẽdo cordialia: ꝛ apponẽdo cũ eis q̃ a ꝓprietate valent ɔ̃ tale venenũ. 6. q̃rti. ❡ Q. si fuerit a cibi acuitate ꝛ hꝫ. remoueatur ꝛ itroducat regimẽ oppositũ hñtũ ex dictis ꝛ dicẽdis. ❡ Mã itaq3 dissinterie vel est aliũde ad itestina veniẽs: vel in eis paulatim cõgesta. si p̄mum: vel est totalr̃ fluxa: vel est adhuc in fluxu: vel partiz in fluxu: ꝛ partim fluxa. ❡ Si v̾o mã fuerit in fluxu: ꝛ epar fuerit mẽbrum mandans: tunc p̄ attende regimini: vt.ã. de dissinteria epatica. ❡ Q. si fuerit cũ repletiõe in toto ꝛ in epate: tũc flõma de vena mag̃ epat) in pte dextra ɔstante vtute ꝛ ceteris ɔsentientibus. Cõsidera tñ p̄us si adest eũo sanguis recens: vt mẽstrui ꝛ emorroydal e: ꝛ si sit parua adiuua eã vt meli⁹ poteris. ❡ Q. si fuerit ab epate ꝛ chisti fellis mã dissinterie trãsmissa ad intestina colica: tũc ip̄az etiã cũ magna aduertẽtia: vt allegatũ est ex ꝓpõnib⁹ duab⁹ Auic. ꝛ cũ q̃b⁹ stati dicã: sed p̄us si potes igeniare eũare cum vomitu: ꝛ p vias vrine cum diureticis frigidis: vt est sirũ. de endiuia succus scariole: decoctio capilloꝝ ve. cũ seminibus frigidis excorticatis ꝛ hꝫ. Si itaq3 pur necius aut vtilius videbit

cuare p farmacu fac illo cu timore τ cautela: ne mā q̄ sic p itestia educat̃ adaugeat excoriatioẽ3. itẽ ne sil̄r idẽ opet̃ farmacu sui acuitate: τ ꝓpterea dixit Aui. stude vt sit solutiuu nō vehementer nociuum vestigio τ vlceri allegato ca° τ subditimo sit sic mirabolani. ℂ Ex quo iferẽ p̄. ꝙ si pōle ē solutiuu d3 esse fride cōplonis. ℂ Infert 2° ꝙ l3 ponat̃ ab auctorib° ꝙ reubarbaro insit ꝓpetas mirabilis in vlceribus itestinoꝝ: τ fluxu sanguis: τ ꝓpe qn̄ dat̃ in potu in eo qd̄ est sic aq̄ arnoglosse cu pauco vino āntq. vt Aui. a 6° tertij. allegato ca° nihilominus ꝯueniẽtius erit si cum eo miscebit̃ aliqd mirabolanoꝝ. nā tūc medicina opabit̃ rōne duarū q̄litatuz. ꝯsidera. Et h̄ corolarium trahe ab Aui. 4° p̄°. 4°. c°. §. p. Q si ēt necui ē te dare medicinā vbi decet miscē cu scamonea mirabolanos. ℂ Post aūt cum medicinā dederis nō vstulatā magis. da deinde vstulatā magis: aut mīn° vt videbit̃ expedire idicatione sumpta a q̄ntitate mãe. vt ꝑbi gr̃a in pn° dabo subam reubarbari a 3. ij. vsq3 ad. iiij. cū aq̄ plantagis. Et sc̄ndo corolariu 2m. ℞. mirabolanoꝝ citrinoꝝ. 3. i. reubarbari electi. 3. ij. terãtur subtilissime: τ cu aq̄ plātaginis dent̃ dulcorata cu zuccaro ro. in ea pus isuso τ p peciā colato. ℂ Q si videret̃ ꝙ necia adhuc eēt euo: τ nō velis aliq̄ mō stipticare da infusionē solutiuoꝝ iā dictoꝝ potes τ cu his addere aliqd mãne ꝓ nobilib°: aut cassie ꝓ aliis τ si dosi date addes. 3. i. mãne aut cassie nō erit iā magna dosis: sed cōis. ℂ Euitant̃ itaq3 stiptica in pn° ne mā retineat̃ apud epar. qd̄ est mēbrū pncipale. ℂ Hac itaq3 vel sili data da si vr̃ vt. s̃. digestiua sy. de endiuia τ silia infridãtia aperiẽtia colere digestiua. de qbus 4° trac. ℂ Deinde redi ad euonē cum sigillãtibus. vt ꝑbi gr̃a. vt cum silibus solutiuis vstulatis. vt ꝑbi gr̃a. ℞. mirabolani citrini. reubarbari. añ. 3. ij. vstulent̃ aliq̄l̄r plꝰ τ minus. τ dent̃ cu sy. mirtino τ aq̄ plātaginis: aut aliq̄ succo siue rob stiptico de qb° infra. ℂ Si ꝑo epar mãdauerit mām melicā adustā p diligenter aduerte. si opus est flōmia vtere. Q si nō: tūc ꝯcitius potes mūdificatiōi itestinoꝝ a fecibus attēde cu clisteri lenitiuo ex maluis violis fumo terre τ hꝫ. Deide ad solutiuu p os exhibēdu. ꝙ si mā fuerit multa da infusionē. deide subam nō vstulatā: deide vstulatā vt stati exēplificabo. ℂ S3 nota ꝙ l3 ita sit regulariter scripta tn̄ fieri non pōt multis ex causis ꝯtingētib° ex pte accipiētis nolentis parentū τ hꝫ. debilitate v̄tutis imnietate fluxus acuitate mãe non dātis inducias τ hꝫ. ꝓpter qd̄ op3: vt h̄ medicus sua vtat̃ prudentia: ne in infamiā facil̄r cadat τ egrū interficiat: tu ita q3 bn̄ ꝯsidera. Euant talē mām mirabolani indi: τ sunt h̄ ꝓpria medicina cu qbus cōmiscendi sunt citrini. Et pmo dabis in infusiōe: aut in suba: aut vstulatos: vt dcm̄ est de ipsis τ de reubarbaro cum aqs appropriatis: vt aq̄ decoctionis epithimi fumiterre decoctiōis scene buglosse. de qbus 4° tractatu: τ qm̄ vt allegatu est ex Aui. Reubarbaro inest ꝓprietas in vlcerib° intestinoꝝ. hinc poteris cu eis cōmiscē. Itē mediabis cum digestiuis alteratiuis appropriatis colere aduste. de qbus 4° tracta. Quibus exhibitis redeas ad euandum: vt q2 pus dedisti infusionez tm̄ aut subam nō vstulatā vt exigebat dispō. da vstulatā magis τ mīn° vt. s̃. ℂ Q si mā fuerit flatica salsa: tunc post minoratiōe3 ꝯuenientē da mirabolanos kebulos cum citrinis mixtos aut infusionē reubarbari: marie si mā fuerit multa vt. s̃. deinde des sbam eoꝝ vt. s̃. ℂ S3 si videbit̃ inter has euones mediabis cu exhibitiōe syrupoꝝ siue digestiuoꝝ respicientiu mām salsa3. de qbus 4° tracta. cum qb° ꝯmiscebis aliqd̄ stipticu vt vinu citonioꝝ aq̄ ro. τ hꝫ. Et ꝯsil̄r cum euatiuis vt cu reubarbaro τ hꝫ. miuā citonioꝝ τ hꝫ. vt membra relaxent̃ ex euone iam p̄terita τ fiēda cōfortent̃. Itē valet in h̄ cā micleta Ni. cuius dosis est a. 3. ij. vsq3 ad. ℥. 5. cum aq̄ fluuiali mane τ sero: τ qdā ea3 dant cu reubarbaro τ bn̄. τ ꝯsil̄r valet micleta Aui. in. 5°. tract. de susius. 4°. ℂ Q si fuerit ex viscositate flegmatis tunc vtē abstersiuis incisiuis mūdificatiuis τ educētib° ipm et magis valēt enemata in casu isto: τ nō icōuenit dare agarici cu mellicrato τ marie vstulatu cum op3 ꝯsidera: τ ex his facil̄r eligē potes oēm modu opportunu3 in euando hūorē peccātē cu diuisis simplicib°: vt tibi magi placebit.

De quarto dōm ꝙ diuersiones cōes h̄ loco sunt τ ꝯuenientes vt fricatiões ligationes dolorose lotiōes brachioꝝ: vt. s̃. ois vomitus. Et nota ꝙ secus est dicere ꝙ vomitus ꝯfert τ vomitus est suspectus: vt. s̃. canone. 7° vnde Auic. de cura fluxus absq3 excoriatione: τ op3 vt ꝯuertas studium ad retinēdu eu τ inclinādu ad ꝯtrū ptis si fuerit illic repletio vehemēs τ plurima. Et caplo de colica inqt. τ q̄nq3 neciu3 est stringere extremitates. ex quibus cōprehēdis q̄ntum facit diuersio in cura fluxus pro quibus vide canonē tertium supra in pncipio capituli. τ est Aui. de cura fluxus oium modorum.

Quintus pficit̃ cum medicis oppositis hūoribus exiguētib° eoꝝ acuitatē: siue sit colā siue sit flegma salsu3 siue sit melācolia adusta: vt sūt portulaca: endiuia: plātago τ succus ei°: scariola: ꝯnata muça: acetosa: ribes: berbis. arācu dulce: fumusterre. syru. exiriguēs colerā. de qb°. 4. tracta. Itē τ ꝯfectiões frigide posite sup̄ eodē loco: τ multa alia de qb° in cōplemēto 7°. canonis infra. τ nō ꝙ cu talia sint frigida τ hu. τ sua humiditate relaxãtia: τ in cāu indigem° stipticis: τ tu debes illa sic humida vt potes vitare: τ vti eis stipticis. τ si vteris humidis cōmiscere stiptica frida cu eis. de qbus ifra statim.

Et p cōplemēto sexti p̄mittat̃ ꝙ vt dcm̄ est sup̄ qn̄ vlceratio est in intestinis supiorib°: magis cōpetit exhibita. Q si ꝟo in iferiorib° supposita: τ iō varia vt o3 τ canonice. p supi° āt valēt p̄ decoctio aggregās mūdificãtia τ abstergētia: τ in se aggregãtia v̄tutē intestinoꝝ ꝯfortatiua: q̄lia sunt decoctio furfuru: ordei cu zucharo ro. modico: aut melle ro. colato modico: vt exigit dispō. Itē aq̄ ordei τ qdā magis laudãt nō excorticati. qdā oppositu3: qb° magis adhereo qn̄ sc3 intētio est in abstergēdo: qm̄ v̄tus ei° abstersiua magis videt̃ esse in cortice ei° interiori: vt Mes. de aqua ordei de ptisana. Itē det̃ ipsa si videt̃ cum zucharo ro. antiq̄ magi aut minus. Item decoctio furfurum frumenti marie valet qn̄ accidit dissinteria viscositatis: vt. s̃. τ cum ipsa potes addere mel ro. colatum si videbit̃ expedire. Q si fuerit in inferiorib°: tūc ipone clisteria ex aq̄ ordei: vt dcm̄ est cu melle ro. colato: aut cu zucharo ro. vt ꝑbi gr̃a. ℞. aq̄ ordei excorticati vsq3 ad crepatura3 exclusiue. ℥. x. mellis ro. ℥. ij. misce. Item valet aqua mellis ro. Itē si appet grāde vestigiu caloris pone zuchar̄ ro. cum aq̄ ordei: τ si videt̃ in mitigatiōe doloris pone oleu ro. τ adipē renu caprinu aut vituloꝝ. Itē τ aq̄ decoctiōis furfuru cu modico vini stiptici: marie si viscositati: τ tu ex his elige. Item ex aq̄ ordei: oleo ro. sero caprino: τ melle ro. τc.

Circa septimum nō p̄ ꝙ ꝯstrictio fluxus in pn° scd̄ est multu piculosa: marie qn̄ mā est multa: vt. s̃. ꝙ dissinteria epica. Vn̄ Serapio. O3 vt sis sollicitus de esse medicinaꝝ studio vehemēti: ita vt recipiantur hora sua qd̄ est: q2 medicinas dant medici q̄ ꝯstringunt in pn° τ in hoc est error. Et Alexāder. multi indocti mox a pn° dare ꝯsumūt antidota de opio: de iusquiamo: mādragora: papauere nigro: q2 anodīa τ somnifera. subducunt̃ ḡ q2 ventre retinet̃ τ somn° fit: s3 postea flux° auget̃: caput ꝗuat̃. τ alia. nō ḡ dāda nisi in magna necitate. Vn̄ sis memor ꝓuerbij. ꝯsilium est vanu post ꝯsumationē litis. Et iō sic in pn° noli stipticis multu vti. vn̄ ab eis abstine donec purgatio fuerit cōueniēter scd̄ nisi te aduocauit τ festine debilitas

ꝯtutis vel aliqͦd tale accñs forte. nã cũ deficit vtꝰ cũo cohi/
bẽda est. ꝑ affo. 3ᵒ cõmẽto. Quia si vtus fuerit fortis in pnci/
pio memorare eiꝰ qͦd dcm̃ ẽ de flõmia. s. qr de ipa facĩẽda.
¶ 2ᵒ scito qꝫ cũ trãsierũt dies decẽ vel duodeci ꝑsumẽdũ
ẽ qꝫ cũo fca sit pfcã: ⁊ post talẽ cũonẽ poteris vti stipticis.
¶ 3ᵒ h̃ recordari vels eius qͦd dcm̃ est in canone. 10. s. cir
ca prĩᵐ capli posito. ĩqt Aui. Cũqꝫ admĩstras medicias:
tũc icipe a singularibꝰ. si ꝑo nõ valẽt: tũc tẽde ad ꝯposita.
¶ 4ᵒ qꝫ medicie restrictiue tã simplices qꝫ cõposite debẽt
esse exiccatiue ꝯstipatiue ĩfridatiue inspissatiue ⁊ ꝯglutia/
tiue. hec. n. vnione ⁊ ꝯfortatione faciunt ĩtestinoꝝ ꝗ̃terꝰ
mãm effusã ad ea nõ retineãt: s; repellãt ⁊ ab ea nõ noceã
tur de qbꝰ pticularĩ statĩ. ¶ 5ᵒ. qꝫ si vlceratio fit in supio/
ribꝰ da p supiꝰ. si in iferioribꝰ admĩstret p iferius vt supra.
¶ Medicie singulares siue simplices fride sunt. Acacia.
Jpoqstidos. Rob de ribes de berbis: de citonijs ⁊ hꝫ. Ba/
laustia. Galla. Ro. Gũmi ara. Lutũ sigillatũ: lutũ arme/
nũ. Spodiũ ⁊ ꝓpe assatũ: ⁊ ꝯditũ cũ caphora. ꝗ̃nata. Su
mach. Berb. s. Acetosa. Semẽ portulace succꝰ eiꝰ. Coriã/
drum. Plãtago. succꝰ eius de ꝗ̃ vidi experiẽtiã bibitꝰ. semẽ
eius ⁊ maxime qñ fuerit ex cosa acuta. Anthẽ siue semen
rof. Mirtꝰ. Morũ imatuꝝ. Lac acetosum in ꝗ̃ butyrũ
penitꝰ nõ est. Citoniũ ⁊ succꝰ eius. Mũia citonioꝝ. Glãs
Faba. aliq tñ eã nõ laudãt qr vẽtosa ⁊ vlcꝰ dilatat. Aq̃ ci/
sterne. Aq̃ extinctõis calibis. Cãphora. Litargirũ. Pani/
cũ. Miliũ. Tassus barbassus. ⁊ dr busiri ab Auic. nenu/
far. Vitellũ oui elixati i aceto: ⁊ nõ ꝯfert stõatico neqꝫ epi
cori imo nocet. Aui. 16. tertij. de cura fluxꝰ absolute: ⁊ 2ᵒ cãu
de ꝗ̃ ĩqt. cocta sic sunt in aceto ꝓhibẽt fluxũ vẽtris ⁊ dis/
sinteriã: ⁊ infra paꝝ. ⁊ ꝗ̃ ex eis sũt assata. s. cinerẽ sine fu/
mo ꝯferunt dissinterie ⁊ solori vẽtris qñ comeduntur cũ ali
qbꝰ stiptici ⁊ aq̃ agreste. Cornu cerui vstũ. Pira pontica.
Papauer al. ⁊ nigrum. Lapis ematites. Sãguis dra. cha
rabe. Agreste. Bleta ⁊ spãtr nigra. Corallus. Corigiola.
cucurbita ⁊ maxie. s. vmbilicũ posita. Dragagãti lactu/
ca. Lẽtes. Liciũ. Nespilla. Ordei. Opiũ pedes alaliũ. Sẽ
puiua. Terra sigil. ⁊ silia: de qbꝰ in cõpositis. ¶ Et ex cõ/
positis fridis sunt. Trocisci de charabe: de terra sigillata
de spodio. Empl̃m diasiniconis Mes. distin. 11ᵃ. antido/
tariũ. Elarũ de sorbis. Micleta. Diacitonitẽ absqꝫ spcibꝰ.
Diarodõ Nico. ⁊ est singulari medicia. Zuchaꝝ ro. vnꝰ
dnu. Triasandali. Marꝰ christi platũ cũ lapidibus. clarẽ
de gẽmis. ¶ Medicie calẽ simplices sunt. Tortelle siue
panis bis coctꝰ. Vinũ nigrũ stipticũ ⁊ si in eo extiguitur ca/
libis vel ferrũ melꝰ. Thus ⁊ cortex eius. Ciminũ assatum.
Ameos. Anisuꝫ assata. Cortex citri. Colophõia ꝗ̃ vulgꝰ
multivtitur. Laudanũ i potu datũ. Caseꝰ vetꝰ assatꝰ: aut de
coctꝰ i vĩo stiptico aut ⁊ meliꝰ decoqͣ caseꝰ ipe cũ aq̃ cister/
ne vel calibi ĩ bñ ⁊ egrediẽ lac deĩde exiccet: ⁊ tũc eiꝰ. 3. stri
git ⁊ ẽ fortior oi re. Aui. de cura fluxꝰ absolute. Coagula
⁊ spãtr ẽt de ꝗ̃ daẽ ifantibꝰ. ꝗ̃. xv. cũ aq̃ frida ⁊ adulti. 3. i.
⁊ fortiꝰ ẽ coagulũ leporis. nã ipꝫ retinet vẽtrẽ statim. ĩqt
Aui. allato caꝰ. Et caseꝰ qdẽ vetꝰ cuiꝰ regimẽ iã ꝑterijt cũ
ex eo in potu daẽ põdus. 3. i. ẽ minoris nocumẽti ⁊ fortioris
opõnis qꝫ coagula. Nucleꝰ dactuli adustus vsqꝫ ad eiꝰ ni/
gredinẽ de ꝗ̃ daẽ. 3. s. stringit vẽtrẽ ⁊ est ex exptis. Risum
⁊ maxie paꝝ vstulatũ ⁊ ẽvsuale. Acorꝰ. Altea qr eiꝰ deco
ctio clistericata assumpta cum vino stiptico. Jtẽ semẽ eiꝰ.
Aq̃ piscũ salsoꝝ ⁊ maxie de anguillis. Bitumẽ iudaicũ
clistericatũ cũ aq̃ ordei. Butyꝝ. Bdelliũ. Calamẽtũ. Ca/
ro lepori assata. Charta cõbusta in clisteri. Cipssus. Feni
greci. Galus. qr ius eiꝰ decoctũ cũ stipticis. Lignuꝫ aloes.
Semẽ lini vstulatũ. Mastix. Nux vstulata ⁊ maxie cor/
tex eiꝰ. Reubarbaꝝ. Betonica cũ vino. Rutha cũ caseo ⁊
vino sumpta. Tyriaca antiq̃. Philoniũ magnuꝫ de ꝗ̃ du
bitatur an sit calm aut fridũ. nã daẽ in cã calida: sed õ ipso
ifra. Adeps caprina. Adeps hircia. Adeps arieti. Adeps
porcia. S; h̃ audi Aui. 2ᵒ canõe de adipe ĩqt. Et adeps
caprina est magis stiptica ⁊ hircina est vehemẽtioris reso/
lutiõis: ⁊ iõ vtplim vtimur adipe renũ caprarũ. Et ifra. Et
adeps qdẽ caprina fortior est in cura vlceruꝫ intestinorum
qꝫ adeps porcina. ⁊ illud est pp velocitatem ꝯgelationis
eius: sed adeps porcina vehemẽtius sedat mordicationẽ.
¶ Ex cõpositis calis sunt. Athanasia Ni. Athanasia ma
gna Mes. distinctione scda. ⁊ est dolorum sedatiua vt phi
loniuꝫ. Trocisci de eupatorio vt thesalus capitulo berbe
iouis. Nõ multiplico in his: qm̃ hic infra ponã alia vsua/
lia magis frigida ⁊ calida. ¶ Jn constringendo itaqꝫ vẽ
trem vt sepe dcm̃ est de alijs: ꝓcedatur de debili ad forte.
¶ Ex quo apparet qꝫ prius ab extrinsecis alus paribꝰ de/
beremus incipere: sed qr oportet medicuꝫ multa facere ꝓ
pter artis honorem ⁊ ne famã amittat: potes ⁊ cuꝫ datis
ad intra ꝓcedere simul cum extrinsecis vt admĩistrãdo
debiliora vt est sy. mirtinꝰ ⁊ hꝫ. vnde in summa fluxꝰ pau/
latine cohibendus est: vt sup̃. ¶ Sunt ꝗ̃ in gñe cõplẽtia
canonẽ stiptica admĩstrata intus ⁊ extra fortia ⁊ debilia.
¶ Et inchoans ab his que ad extra fcã. s. mundificatiõe
conuenienti aut arte vel natura qͦd est vltra dies. x. vt. s.
¶ Porro lotiones extremorũ: ⁊ sunt balneũ pticulare: vt
ꝑbi grã. ℞. folia ꝗ̃rcus: nespili: psilicis vel radicẽ eiꝰ: mo/
ri. scariole: plantaginis. de qbus. s. ad plenum ⁊ hꝫ ꝯstri/
ctiuoꝝ: ⁊ fac ante cenã: ⁊ si vr̃ añ prãdiũ cum canone suo
fm ꝯtutis tenorẽ ⁊ exigentiã. ¶ Jtẽ fit ⁊ fomẽtũ cũ spon
gijs ex eisdẽ ⁊ ꝯsimilibꝰ rebus addito aceto ad penetran/
dũ magis. ¶ Jtẽ qdã candentẽ ferruginẽ extiguũt in ace/
to bis vel ter: ⁊ spõgiã in aceto infusaꝫ: ⁊ calaꝫ supponũt:
⁊ est satis efficax. ¶ Cõsimilr capiũt balaustias: galas ⁊
hꝫ. ⁊ in vino nigro ibibe faciunt: ⁊ cũ spõgia: vt dcm̃ ẽ co/
opiendo vẽtrẽ. Et aliꝗ̃ faciunt patiẽtẽ recipe fumũ horuꝫ
ꝑ embotũ p inferiꝰ. Jtẽ faciunt ⁊ aliꝗ̃ sedẽ patiẽtẽ in aq̃ de
coctõis floꝝ tassi barbassi: folioꝝ plãtaginis: floꝝ camo
mille: aneti: folioꝝ ꝗ̃rcus: balaustiaꝝ ⁊ hꝫ reꝝ stipticaꝝ
⁊ tu vt libet cõpone ⁊ ordina fm canones tñ. ¶ Ex his ⁊
ꝯsilibꝰ fiũt sacculi q calefacti ⁊ sicci supponuntur ano vel fi/
teri: aut aliqñ vt magis placet ifunduntur in vino nigro ca
lido: aut in decoctiõe reꝝ stipticaꝝ: ⁊ bñ expssi supponũtur.
¶ Jtẽ qñqꝫ facimꝰ sacculũ ex melica decocta in vino: aut
aq̃ stiptica: ⁊ facimꝰ egrũ supsedere si virtus est fortis: aut
si debilis supponitur vt aliꝗ̃. ¶ Jtẽ aliqñ facimus sedere pa
tientẽ sup fundũ cacabi calefacti supposita pecia ⁊ calaꝫ:
⁊ est remediũ rusticoꝝ nroꝝ. ¶ Jtẽ sedere sup aserẽ nu/
cis calidũ: aut ꝗ̃rcus: ⁊ ẽ familiare: ⁊ sic mlt̃ ⁊ variꝗ̃ mul/
ta ⁊ varia igeniãẽ: vt. j. õ teasmõe: ⁊ tu cũ opꝰ erit eos seq̃re.
¶ De emplastris ꝑ comẽdaẽ. ⁊ est apud nos h̃ tpe domesti
cum empl̃m diasinicon. Mes. de quo. s. in cõpositis frigi
dis: de quo emplastret totus venter bis in die ⁊ plunes si
videbitur expedire. ¶ Aliud ad idem. ℞. corticum thuris:
balaustiarũ: mirti: masticis: boli ar. ipoqstidos: acacie: co/
rallum ru nucũ cipressi. añ. 3. ij. olei mastici: mirtini ro.
de spica: de citonijs. añ. 3. i. coaguli leporis vel equuli si ha
beri põt. 3. s. farine fenugre. ordei. añ. 3. i. vini citoniorũ ⁊
vini vuaꝝ nigri ⁊ stiptici. añ. ꝗ̃tũ sufficit ad icorporãdũ
⁊ addaẽ aceti vinosi ad ꝗ̃titatẽ sexte partis dicti vini: cro
ci parũ: ⁊ fiat emplastrũ ꝗ̃ venter emplastret: vt. s. Fit fox
tius si distẽperet cum succis plãtaginis: scariole: ⁊ taliuꝫ
stipticoꝝ. Jtẽ ex succis illis folis cuꝫ pauco aceti ⁊ farina
fabarũ: ordei siue fenugreci fit emplastrum iponendo de
pluribus dictoꝝ stipticoꝝ. de qbus iam actũ est. ¶ Jteꝫ
aliqñ hec oia cũ succis sic icorporantur: ⁊ cũ albumine ouo
rũ ⁊ aceto mixto potẽter ꝯterũt i restrigẽdo sanguinẽ: et
ego sum exptꝰ in fluxu mẽstruoꝝ de quo infra. ⁊ ꝑ capitu
lo. ⁊ tu ibi. qm̃ huic ꝓposito multa inuenies vtilia. ¶ Aliꝗ̃.

℞.pilorum leporis seminis vrtice se.rose plantaginis se.balaustiarum se.perforate.an.ʒ.i.sanguinis dra.masticis.an.ʒ.iiij.terbentine.ʒ.ij.confice cum succo plantaginis. ¶ Aliud.℞.succi menthe balaustiarum albuminis ouorum farine ordei san.dra.apij fm̃ discretum:deinde sume terbentine boli ar.aceti caphore masticis olibani picis liquide oia'sil misce.et ponatur frigidum.s.ventris pte a qua incip.et gurgulatio seu dolor ventris et ex his etiam dé conficiantur vnguenta magis aut min⁹ stiptica vt apparebit ¶ Cerotaria ex consilib⁹ cofecta cum pice greca aut rasura. ¶ Et esto memor si videris dissinteriam a colera prassina: aut eruginosa quod cum predictis ponas confortantia cor.eo quod iste due cole sapiunt natura venem lz vna plus altera. Et nota quod empla sunt fortioris impressionis q̃ vnguenta et cerotaria. sed cerotaria ét plus ipsis vnguentis. ¶ Postremo pp ea q̃ dicta sunt de emplastris scito quod empla ét fiunt narcotica et marie cum alia nó conferunt.vt sepe allegatum est ex Mes. i suis canonibus.distinctióe 3°.ca° 3° et canone.vi.et in prin° rubrice hui⁹.ppt quod ea loca vide.vñ Aui.16.tertij allato ca°. In narcoticis é timor lz accidat.et qñq3 sunt necie.vt.s.et quocunq3 sit nó oz vt admistrentur quãdiu ab eis excusatio esse pót. ¶ Aui.empl'm stupefaciés cõstrigés.℞.opij se.iusquiami al.ambor.an.p.i. cupulaꝝ glãdiu balaustiaꝝ acacie thuris myrrhe.an.p.v. fac empl'z cum faria ordei.et decoctióe corticum papaueris al. et est bonum.et si vis addere oleum mirtinum ro. citonior et h⁹. potes h sit tibi p exéplo. ¶ Sz h nota vnum non obliuioni tradendum quod cõsilia nó exhibeantur ei cui⁹ corp⁹ infridatur et debilitatur vir⁹.et appet illud i pulsu. Aui. Itẽ vt.s.in p tracta. ca° 4° cõmisce correctiua opij.vt castoreum croc⁹cassia lignea et h⁹. Exhibentur et hec opiata per interius.et ab hac exhibitióe abstine vt potes exterius.n. securius administrantur.vt supra sepe. Sed nota quod fit aliq'n clistere ex lacte papaueris et est mitigatiuum. et nó multum suspectum opiatum.

¶ Cum g̃ de emplis satis actum sit quoꝝ exemplo cõficere potes vnguenta cerotaria et h⁹.hinc ab eoꝝ descriptióe supsedeo ad ea veniés q̃ i multiplici manerie p iterius admistrari cõsueuerunt. Ut sunt trocisci pille elaria.s.rob siue succ⁹ aq̃ cõfectióes solide clisteria suppositoria.et h si pius dixero cum Aui. 16.tertij.de cura fluxus absolute. Jã.n.expertum est quod vento se posite.s.ventrem eoꝝ q hñt fluxum ventris et excoriatióe cum dimittuntur q̃tuor horis restringunt:et iã nos experti sumus illud et ponitur vna magna sup vmbilicum.et si flux⁹ fuerit fortis ponuntur due alie laterales simul. ¶ Itẽ valet balneum.vt Mes.de consolidatione.3° caplo. ¶ Item et lotio pedum et tibiarum vsq3 ad coxas et maxime commédatur.

¶ De trociscis dicñ é.nã cõferunt trocisci de berberis in calla et datur de eis.ʒ.i.puluerizatis cum si.mirtino.aut alio cõstrictiuo siue sit rob siue si.aut liquor ali⁹ vt est citoniorum g̃natoꝝ et h⁹. Trocisci de terra sigilla.de bolo ar.de charabe de balaustijs.ras.9° almás.quoꝝ initium.trocisci de balaustijs q nunc cõfert. Itẽ trocisci de spodio et hi sunt visuales.vñ aut. Uaticus et multi ponunt descriptionem alioꝝ trociscorum vt sunt de arsenico et h⁹.q non sunt ita visuales tñ et sunt fortes valde qbus ego nó sum visus. Q si contingat te hieuti da in minori q̃titate. ¶ Ex his cõsilib⁹ cõficiãt pille. ℞.gũmi ara.masticis thuris charabe san.dra. lapidis ematitis se.plantaginis coaguli leporis vel edi'informentur pillule.et si expedit adde si.ro.modicum de qbus patiens accipiat duas p vice bis in die añ cibum per duas horas.

¶ Fiunt et dantur pille cõstrictiue sil et opiate cõstrigétes. et somnũ puocantes addédo iusquiamum et h⁹.vt.℞.coaguli lepor. ʒ.5.opij.g̃.vij.gallarum.3.vij.thuris.3.5.fiant pille dos.est ʒ.i.vsq3 ad.3.medium. ¶ Item.℞.cassie lignee opij croci. coaguli edi thuris balaustiarum anthere lapidis ematitis an.ʒ.i.fiãt pille.et si opus é addatur si.mirtini quantum sufficit dos.é.ʒ.5.et sunt fortiores. ¶ Itẽ.℞.castorei opij storacis liquide semi.iusquiami al.myrre croci añ an thuris ameos.

an.ʒ.i.cõficiantur cum melle despumato et sit dos.gra.viij. dentur ante cibum vt supra. ¶ Itẽ.℞.ameos se. apij corticum granati acetosi.gallaꝝ sauine.an.ʒ.i.opij.ʒ.5.ante cibum vt supra dantur bis i die.vt Aui.s3 sis semp attétus i exhibitione opiatoꝝ.vt.s.et de his opiatis ét dicetur in de electuarijs. ¶ Alie nó opiate.℞.antere se.plãtaginis gallarum non perforataꝝ gũmi arabici balaustiarum nasturcij assati coaguli leporis vel edi an.cõficiantur pillule dos.est.ʒ.i.5. vsq3 ad.ij.ante cibum sero et mane.

¶ De electuarijs aũt dicñ é.et de calidis.et de frigidis supra in de cõpositis hñtibus stringere vétré. vt est electuarium d sorbis Mes.et é visuale cuius dosis é ab.ʒ.5.vsq3 ad.i.mane et sero ante cibum:et sicut fit electuarium de sorbis. ita cõficere potes electuarium de mespilis siue nespilis cum carne eorum. et id vide descriptioné ei⁹ in ei⁹ antidotario distinctióe prima. Et cõsilr fac de carnib⁹citonioꝝ addédo magis et minus cõstrictiua et magis appropriata vt videbitur.et tu considera.et vehemétis iuuaméti est electuarium de fructibus Mes.eadé distinctióe:et tu vide et vtere : cuius dosis est a ʒ.ij.vsq3 ad.ʒ.iij.cum rob aliquo stiptico vt de ribes et citro. et d berberis.aut cum aqua frigida calibeata. ¶ Itẽ.℞.carnium citonioꝝ coctoꝝ in vino stiptico.lib.ij.zuccari albissi. lib.iiij.decoque cum facilitate:et cum decoctum fuerit pĩce sup ipsum spodij:berberis seminum acetose:triũ sandaloꝝ:rose. rubeaꝝ.an.ʒ.i.fiat electuarium. ¶ Electuarium visuale et expertum.℞.zuccari ro.antiqui qz vni⁹ anni. ʒ.i.5.sandaloꝝ ru.coralloꝝ ru.charabe.an.ʒ.5.manus xp̄i plati.ʒ.5. incorporentur cum vino grana.et si cupis fortius adde et cõstrictiuis.de qbus actum est. ¶ Itẽ cõfici pót electuarium de moris:vt.℞.carnium mori imaturi.ʒ.iij.zucchari li.i.coque cum facilitate:deinde pĩce stiptica calida aut fri. vt exigit dispositio:et fiat electuarium.nã qñq3 opus é stipticis calidis: quod de his que posita sunt intellige. ¶ Itẽ electuarium de granis murti. Mes.distin.prima. ¶ Electuarium quod naturã viuificat:et cor letificat et oia mébra:et est bezaar exterminatiuum fluxus dissinteriei:et quoꝝ vita subiugata est morti defendit eos si deo placuerit.℞.pulpe citonioꝝ mice panis prius posite in aqua pluuiali vel cisterne vel calibeate:corticum citri.an.ʒ.i.zaphiri:iacinti sardini:granatorum fenugre.an.ʒ.i.5.çedoarie.ʒ.ij.dragagãti:macis:coralloꝝ ru.orobi:ligni aloes:anisi:cinamo. limature eboris. calami aro.macis.sang.dra.q̃rcus.an.ʒ.i.5.ambre.ʒ.5.auri cocti.ʒ.iiij.argéti optimi.ʒ.v.musci gra.ij.mirrhe.ʒ.iij.cõfice cum suc.et aq̃ çedoarie da cum vino.dosis est.p vice.ʒ.ij.et pót dari plies in die.est p diuitib⁹.nã nãm restaurat cõtra taz ex inopia caloris. ¶ Dantur et electuaria opiata vt tiriaca noua.athanasia descriptióe Mes.distin.pma. et athanasia Ni.Dat et reges descriptóe Ni.magis i sedãdo dolore.nã frigida multa et stiptica ei⁹cõpóne igrediunt. Quid d philonio dóm hébitur in dubijs. Nó ita pma facie videtur cóuenire:sicut requies.et descriptióez eoꝝ vide.nã calé cõpõnis a nónullis iudicatur.hic tñ scito quod philonium descriptóe Mes.prima cõuenit magis cum signis frigoris : et detur q̃titu est cicer vel faba cum vino citonioꝝ.vel sy. citonioꝝ. dos vo fz scdaz pót eé vsq3 ad.ʒ. Aui.tñ in de cura excoriatóis vlcerum intestinoꝝ inqt.philonium est iuuatiuum eis ét cum bibunt ipsum cum aq̃ frigida. ¶ Tu si cupis alias potes perte cõficere addédo stupefaciétia cum alijs electuarijs cum çuc caro ro.ponédo requié aut tiriacã nouã:aut opij aliquid: vt verbi grã.℞.tiriace antique.ʒ.i. gra.ij.opij : misce et detur cum aq̃ plãtaginis. ¶ Et scito quod dosis haꝝ magnaꝝ medicinaꝝ é cõiter.ʒ.i.vt supra et marie qñ sunt in pfectióe. Qñ vero sunt debilitate ab eo quod eé debet aut róne tpis:aut róne ingredientiũ et h⁹.tũc oz dosis augeri indicatióe semper sumpta a cõplexióe:etate:regióe.de his tñ opiatis ista narrata de fluxu medicinali.et tu dic vt in fine istius.

¶ De sir. ét actū est aliqd. nā sir. de mirto. de ribes de berberis. si. ro. iulep ro. si. de citonijs miua citōioꝝ. si. ō granatis acetosis Mes. de acetositate citri. si. de agresta ꝛ est ꝓprium si. acetosus de succis ꝛ aquis fructuū Mes. ꝛ est delectabilis multū. silr. si. acetosus de citonijs ꝛ multos ex simplicibus datis potes ꝯficere. ꝛ in Mes. discurre de si. acetosis.

¶ Ex succis succus siue rob agreste citonioꝝ succus plantaginis. ꝛ est efficax succus corrigiole succ⁹ de uberis. ꝛ sic de alijs simplicibus. de qb⁹. s. Nō tñ ꝙ cū dcm̄ sit rosā stipticare: eius tñ succus nō stipticat sȝ soluit. ꝛ iō ꝯsidera bñ. Et silr ex his aq̄ vt aq̄ plantaginis corrigiole ro. ꝛ hꝰ.

¶ Ex ꝯfectionib⁹ ē man⁹ christi platū cū lapidib⁹. diarrodō gēmis triasandali trifera ex arte senonis. Mes. disti. pma. Cōfectio de citonijs Mes. disti. p⁹. ℞. granatoꝝ. mirti tritoꝝ sic alcohol. ʒ. ij. ro. spodij. sumach tritū pipeꝝ sandaloꝝ balaustiaꝝ gūmi asti. añ. ℈. s. gra. v. ḡnatoꝝ ḡnorum assatoꝝ. ʒ. i. ℈. s. coriādroꝝ p̄patoꝝ assatoꝝ. ʒ. s. ℈. i. seīs aceto se. seīs plātaginis. se. ro. añ. ℈. i. oia puluerizent ꝛ cū zuccaro albissimo fiat ꝯfectio cū aq̄ plantaginis. Qꝫ si vis efficacius ista oia ponāt in succo agresti mirti ꝛ aceti ꝛ fricēt manib⁹: deīde exiccēt ꝛ cū miua citōioꝝ ꝓpinet. dos. ʒ. ij. vsqꝫ ad. iij. cū si. citonioꝝ vel ex aliq̄ ex stipticis descriptis.

¶ De clisterijs habe vt. s. ꝙ p⁹ debēt p̄cedē abstersiua. ꝛ tu illa vide in ꝯplemēto sexti canōis. post aūt abstersiuū per spatiū hore vel circa dꝫ iponi ꝯstrictiuū: ꝛ h̄ canonice si fieri pōt: qð tñ fieri nō pōt: aliqñ pp̄ inobediētiam infirmoꝝ. ét q: dolor multū ipedit. nā sedantia ipsum opꝫ p̄mittere.

¶ Clistere ꝯstrictiuū. ℞. gallaꝝ nō ꝑforataꝝ sumach boli ar. añ. ʒ. i. dragagāti gūmi ara. añ. ℈. ij. succi plātaginis fcā residentia. ℥. vi. adipis renū capraꝝ recentaꝝ. ʒ. ij. vitellum oui. i. ꝛ fiat clistere cū aq̄ pluuiali vel ferrea. ¶ Aliud ad idem. ℞. butyri recētis. ℥. vi. san. dra. ʒ. ij. ꝛ valet in quacūqꝫ dissinteria intestinoꝝ ꝛ in his cōiter ponit̄ aliqd de adipe. ꝛ tu nota q̄ scripta sūt de adipe circa pn̄ᵐ ꝯplemēti hui⁹ canonis: ¶ Aliud ad idē. ℞. folioꝝ plātaginis corrigiole siue centinodie floꝝ tassi barbassi. añ. M. i. olei ro. facti ex oliuis imatur. ℥. iij. gūmi ara. dragagāti. añ. ℥. s. boli ar. ʒ. iij. adipis hirci vel renū capraꝝ vel arietis. ℥. i. bulliāt herbe in q̄ntitate aq̄ calibiate sufficienti: deinde fiat expressio fortis ꝛ colent̄: de qua colatura accipiāt̄. ℥. viij. ꝛ addant̄ oleum ꝛ adeps dissoluta ꝛ reliq̄ ꝛ totū colet̄. ꝛ sit plusq̄ tepidum ꝛ nō nimis calm iponat̄. qdā addūt ordei excorticati vt cū ꝯstrictiōe sit abstersio: sed tu ꝯsidera. ¶ Ad idē. ℞. sūach mirti boli ar. folioꝝ q̄rcus nespiloꝝ citōioꝝ ꝛ hꝰ ꝯstrictiuoꝝ. ō qbus. s. ꝛ cū oleo. ro. aut camomillino: aut mastichi si videbit̄ ꝛ adipe. vt. s. fac clistere. ¶ Et nota ꝙ qdā in ɔi clisteri tali sp̄ ponūt vitella ouoꝝ assatoꝝ. ꝛ mihi summe placet: imo qdā sic p̄cipiūt ꝛ de eis ē placētur⁹. itē ꝛ vinum stiptici limphatū tñ cū aq̄ plus ꝛ min⁹ ẜm ꝙ est de calore febrili plus aut min⁹. ꝛ certe ego vsus sum vino tali ꝛ ouis ꝛ successum ē mihi ꝯstringūt consolidāt ꝛ dolorē mitigāt.

¶ Aliō ꝛ maxime ꝯmēdātū ꝛ ē ꝯciliatoris nr̄i in additionib⁹ Me. de q̄ mirabilia dic̄. ℞. aq̄ cisterne. ℥. iiij. succi plātaginis. ℥. i. adipis pauōis. ℥. ij. san. dra. mastic̄is. añ. misceātur. ꝛ plusq̄ tepidū ponat̄ vt dcm̄ ē. ¶ Aliō ꝛ laudat̄. ℞. ordei excorticati cū oleo ro. pinguedie hirci furfure loto vitello oui assato succo portulace plantaginis ꝛ zuccaro.

¶ Alij ex cupulis glādiū balaustijs rizo amilo cum ouo adipe. vt. s. vt magis delectat. vñ ex datis cōponere potes: vt exigit dispō. ¶ Alij cū acacia ypoquistidos v̄ga pastoris bursa pastoris cū multis ex dcīs cū oleo mirtino ꝯficiūt ꝛ addūt gūmi. vt. s. q̄ gūmi sp̄ sūt ponēda pp̄ adherentiā medicaminū ad intestina ꝛ addūt terrā sigillatā qð diuersimode ꝯponat̄. ¶ Aliō. ℞. sumac. ʒ. ij. risi torrefacti. ℥. i. amili. ℥. i. s. tro. terre sigillate. ʒ. ij. succi plātaginis mororum imaturoꝝ succi barbe hirci ꝛ succi sorbaꝝ succi portulace añ. ℥. i. succi barbe pastoris vel v̄ge gallaꝝ ꝛ succi eius si hr̄ añ. ℥. s. bulliāt in sufficiēti q̄ntitate aq̄ extinctōis calibis ad ꝯsumptionē duaꝝ ptiū: deinde colēt̄: deīde. ℞. vitella ouorum duo in aceto cocta olei mirtini. ℥. i. s. fiat clistere quod iponat̄. vt. s. ¶ Quidā ex bolo ar. sang. dra. cerusa lota ꝛ exiccata acacia gummi arabici dragagāti altee succi portulace plantaginis vitellis ouorum oleo ro. loto in aq̄ plātaginis. Habes ispero ex his sufficienter de ipsis enematibus q̄ diuersificare oꝫ vt exigit dispō. Nā addere oꝫ qñqꝫ calida cū frigidis magis aut min⁹ ẜm ꝙ humor peccās est magis aut min⁹ caliditatis participans aut frigiditatis.

Octauus v̄o cū eidē ꝯplet̄ admistrādo vt dcm̄ est. nā ꝯsolida plātago corrigiola thus mastix dragagāti ꝛ hꝰ. cū hoc ꝙ sūt sistētia ꝛ constringentia sunt ꝛ ꝯsolidātia. ¶ Sed restat videre qñ vlc⁹ est antiquatum ꝛ est magnū ꝛ ꝓfundū qd agēdū. ꝛ primo dōm ꝙ oꝫ p̄mittere clisteria mūdificatiua abstersiua fortia ex aqua oliuaꝝ salitaꝝ: aut aq̄ decoctōis piscīū salitoꝝ si patiēs tolerat aut ex melle ro. colato cū aqua ordei excorticati cū pauco aq̄ oliuaꝝ. ꝛ oꝫ vt toleret. q: ille ardor cito trāsibit. Item aqua de citonijs coctionis furfurū. Item clistere ex vrina factum ꝛ ex his modera ꝛ ꝯpone. vt habilius poterit tolerare infirm⁹. ¶ Post v̄o tale clistere p spaciū tantum ꝙ infirm⁹ sit qetat⁹: ꝛ ardor recesserit: ꝙ fortasse erit in spacio vnius hore. Imponant̄ clisteria ꝯsolidātia fcā cū trociscis. de qb⁹ statim. ꝛ cū aqua plātaginis: aut vino nigro stiptico limphato: vt vr̄ expedire pp̄ febrilē calorē nā pp̄ caliditatē coꝛ. oꝫ ꝯtēpare. Vñ Aui. de cura excoriatiōis vlcerum intestinoꝝ inqt. ꝛ qñ aggregat̄ fe. ꝛ debilitas: ꝛ corrosio ꝛ fuerit caritas: nō pōt eger i eis q̄ st̄ sicut trociscos vti de arsenico solis opꝫ vt dissoluant̄ in aqua fructuū stipticoꝝ fridoꝝ: sic̄ agresta: sumach: ribes: granata: rob. ꝛ q̄ inter illa sunt siña ¶ Trocisci de arsenico viatici. lib. q̄rto. ℞. armoniaci: sandarace. añ. ℥. i. s. calcis viue. ʒ. iij. charte bōbacine ꝯbuste: acacie. añ. ʒ. i. fac puluerē: ꝛ fac trociscos cū succo arnoglosse. ¶ Et nota hec ꝓ sequētib⁹ ꝙ arsenicū certu sa: calx: ꝛ hꝰ exiccatiua in quibus est mordicatio debēt bñ ablui: ꝛ extingui in aq̄ frida: aut succis fridis vt aīs p̄cipit. ꝛ iō stes h̄ attēt⁹ ne vlteri⁹ vlcerares. ¶ Alia descriptio. ℞. arsenici: sandarace: fecis aceti assate: acacie: gummi arabi. añ. ʒ. i. calcis viue extīcte: ꝛ h̄ in p̄cedenti. charte bōba. ꝯbuste. añ. ʒ. ij. aluis: opij. añ. ʒ. i. s. fac puluerē: ꝛ cum vino fac trociscos. ꝛ nota q: positū ē opiū. Aui. allega. loco iqt. ꝛ qñqꝫ nō est excusatio qn misceat̄ iusqamū albū ꝛ opium cū eis aūt p̄mutāt̄ narcotica sup ea. hi. n. trocisci sunt debiles satis in opatiōe multoꝝ. de qb⁹ stati. Accipe ḡ cū oportuerit a. ʒ. s. vsqꝫ ad tres de his: ꝛ cū succo vel aq̄ ꝯstrictiua vt placebit ipone clistere: vel cū vino limphato: aut non: vt videbit̄: ꝛ nō videt̄ i h̄ casu ꝯferre adipes ꝛ pinguia: q: intendimus exiccatiōi ꝛ stipticitati. hi sūt leues trocisci ꝛ descriptio prima ē magis domestica. ponunt̄ ꝛ alie dscriptiones ab Aui. allegato cap. ꝛ fortiores: vt trocisci de charta cōbusta. quoꝝ initiū. ℞. charte cōbuste. ʒ. x. ꝛ sunt multum fortes ꝛ nō administrant̄ nisi in corpe obtusi sensus: ꝛ vbi fuerit multa fames. Itē alij quoꝝ initiū. ℞. sumach capitū granatoꝝ: ꝛ hi sunt p̄orib⁹ fortiores. de qb⁹ modicū ponim⁹ in clistere. ¶ Accidit ꝛ qñqꝫ vt intestinū ꝛ maxie rectū ita vlceret̄ ꝙ ad fistulā veniat: q̄ casu opꝫ vti incisiōe vti causticis seu cauterizatiōe: ꝛ hāc curā cirurgicis relinquo.

¶ Et ꝓ cōplemēto canōis audi hic Aui. alleg. ca. ét qñqꝫ sufficit febricitātib⁹ ꝛ debilib⁹: ꝛ illis quoꝝ sensus nō ē fortis: ꝛ cū nō tolerant acuta clisteria ẜm h̄ regimen clisterizentur cū aqua mellis: deinde post q̄ttuor horas cū aqua salsa deinde det̄ eis in potu lutū cū aceto mixtū cū aq̄. sanat eñ eos. itm̄ clistere fiat paulatim p vices: ꝛ cū dolor sit fortior: tūc succurre cū oleo ro. ꝛ clisteriza cum eo.

Noni cõplemẽtũ habitũ est ex canonibus. s. nã si mã fuerit in superioribus da ebibita. si in inferiorib⁹ suppositoria clisteria. vñ Serap. si vlcus est in superiorib⁹ intestinis: tũc nõ ẽ incõueniẽs nisi ꝙ bibat ex medicĩs simplicibus ⁊ cõpositis. ⁊ q̃n est fe. ⁊ q̃n nõ est fe. Si vero est in inferiorib⁹ tũc clistere ẽ magis iuuatiuũ. si in vtrisq; vtrũq; est necessarium. ⁊ si est vlcus in recto solum sufficit licinium.

¶ Pro decimo habuisti multa simplicia ⁊ cõposita calida frigida fortia debilia que te opʒ moderare ſm cãs.

¶ Undecim⁹ cõplet q̃n oʒ vti cicatriuis. vt dcm̃ est in 3° canone. deinde paulatine ad cõstrictiua ⁊ cõsolidatiua deuenire.

¶ Pro duodecimo oʒ recurrere ad capla spãlia ipsorum sintomatum. vt si fuerit sincopis ad rubricaꝫ de sincopi. ⁊ sic consimiliter de alijs.

¶ Fortitudo ⁊ debilitas ĩfirmi ẽ mltũ cõsideranda. nã aliq̃n cõstãte multa fortitudine lꝫ ponere infirmũ in balneo ad sudandũ vt vẽter cõstringat. vt Aui. q̃rta p̃mi. 7° ca°. ⁊ Me. de cõsolatione. distinctione tertia. tertio ca. ⁊ in oĩbus vĩtus p̃us consideranda. octauo terapentice. decimo caplo.

¶ Quatuordecimũ cõplemẽtũ hitũ est ex arcolis. s. positũ ĩ simplicibus ⁊ cõpositis in fluxu hoc appropriatis de.

¶ Quintodecimo dicet in fine caplĩ. vt nr̃a cõsuetudo ẽ modo fuit. ¶ Postremo nota ꝙ de suppositorijs nihil actuꝫ est hic. nã in rubrica sequẽti ponent plura que magis videntur competere in tenasmõe q̃ꝫ in dissinteria. ⁊ si in ea q̃nq; cõueniant. ⁊ tu ibi. Iteꝫ p̱ ampliori cura eius dissinterie recurre ad rubricam infra de fluxu medicinali vbi inuenies plura ex parte narcoticoꝝ. ⁊ cõstrictiuoꝝ vtilia valde ⁊ pulchra ⁊ maxime scitu necessaria.

¶ De tenasmone. Rubrica. x.

Tenasmon est mot⁹ recti intestini cũ põdere magno in eo ꝑcepto quo cogit hõ maximo cõamine ad ascellationẽ frequẽter in q̃ nihil aut paꝝ vẽtositatis mixte cũ pauco sanguis desluit. Cui⁹ cã ſm plim ẽ hũor viscosus in rugositatib⁹ intestini ĩbibitus. ¶ Et dr̃ tenasmõ in vulgari nr̃o mal de põdi siue de p̃miti ẽ malũ põderi aut malũ ĩ quo fit fortis expressio. Nã cũ hũor in rugositatibus recti ĩtestini ĩbibit. vt verbi grã. coleric⁹ viscosus. in eo abundãs ip̃m mordicat. ex q̃ mordicatiõe insurgit quedaꝫ titilatio ad quã vĩtus expulsiua intestini mediante lacerto mouet ad expellendũ: ⁊ iõ insurgit voluntas ⁊ colera sua siccitate coartante fit conatus. Ex quo ĩfert ꝙ maiorẽ conat⁹ hũore colico abũdãte. ¶ Qꝫ si fuerit flegma: tũc ip̃m sic ĩbibitũ stimulat ⁊ sua grauitate põderat sua viscositate difficulter: qꝛ tenax emittit: ⁊ sua friditate cõstringit. Ex q̃ ĩfert ꝙ maius põdus sentitur mã existẽte amplius flegmatica. Si flegma salsum. eodẽ mõ vĩ cõsiliũ arbitrãdũ. ¶ Uñ in sũma vtplim hũor talis faciens tenasmonem ẽ viscosus adherẽs cui aliqd colere est admixtũ. ¶ Et dr̃ recti itestini qꝛ tenasmon est propria passio ei⁹ sicut colica colon. ⁊ iliaca ilion. ¶ Et dr̃ pondere qꝛ vĩ patiẽti vt maximũ põdus habeat qđ magno cũ conatu q̃rit deponere vt in descriptione. ¶ Dr̃ in q̃ nihil. Uñ Aui. Et q̃nq; difficile fit tenasmõ ⁊ non est illic mã egrediẽs ⁊ nõ ẽ nisi dilatatio ad ascellam plurima. Cuius q̃nq; cã est aq̃a duꝝ cũ frigus inseꝑabile ⁊ contingit hoc in tenasmone vero. ¶ Propter qđ notandũ ꝙ duplex ẽ tenasmõ. veꝝ ⁊ mẽdosũ. Uñ Aui. in p̃n° caplo. Primũ qđ oꝫ te scire de dispõne tenasmõis est. an sit tenasmon veruꝫ an tenasmon mẽdosum. ¶ Mendosum autẽ causat. vt Aui. placuit ex sola fecis sicce retentione. vñ fex sicca sua siccitate exasperat. ⁊ viscositate adheret. Credo tñ ꝙ p̱p̱e dici debeat mẽdosum qđ a friditate fit sola: q̃ casu conat nã expellere ⁊ credit expellere. ⁊ nihil expellit. sed de noĩbus a medico non est disceptandũ vt sepe dcm̃ est. In vero tñ cõtĩr aliqđ emittit. vt. s. humor viscosus. ⁊ sic patet ꝙ descriptio est de vero magis. ⁊ in vtroq; accidit. q̃nq; excoriatio. ⁊ q̃nq; nõ. vñ fex aut hũoꝝ absq; excoriatione q̃nq; egredit. ⁊ de hoc in de signis.

Uerũ autẽ tenasmonis in sũma. vt ab Aui. colligi põt septem assignantur cãe. ¶ Prima est frig⁹ superueniens ano. aut ex friditate aeris vel aq̃. vel alterius rei fride. ¶ 2ª ẽ sessio sup rẽ fridã: vt sup lapidẽ aut sessio sup rẽ durã q̃ fuit cã cõpressionis ⁊ aliq̃lis indurationis siteris. ¶ 3ª est aq̃a duꝝ aut aq̃a fridũ. aut calidũ in intestino existẽs. ¶ 4ª fluxus vẽtris. nã in dissinteria sepe cõtingit tenasmõ mã illa acuta descendente in recto retenta. ¶ 5ª est colera aut flegma salsum ĩbibitũ. vt. s. aut viscosũ. ¶ 6ª ẽ vlcus ⁊ corrosio intestini. Itẽ ⁊ q̃nq; vlcus vesice. ⁊ matrie q̃n ẽ fcã in ea incisio pp̱ lapidẽ ⁊ est male cõsolidata. ¶ 7ª est p̱pt̃ dispositionem emorroydaꝝ ragadiaꝝ aut fistularuꝫ ani. ¶ Item ⁊ q̃nq; a vẽtositate grossa interclusa inter pelliculas intestini querente exitum p̱ inferiora hec spẽs maxime colicam parit. ¶ Q̃nq; pp̱ acuitatem ⁊ violentiã medicine superius aut inferius assumpte vt est scamonea euforbium ⁊ hꝫ. Que cãe addite ⁊ si reduci possunt ad illas septẽ tñ p̱ clariori doctrina sic expresse fuerunt. ¶ Aduerte tamen vt ponit constantinus in pantegni. de eo quidẽ Gal. recitat se vidisse hoĩem patiẽtem tenasmoneꝫ ob lapidẽ in intestinis inuentum: ex cuius emissione curatus fuit. hunc casum nũq̃ꝫ vidi: nec aliquẽ se vidisse intellexi. ¶ Rectum autẽ intestinũ ẽ postremũ intestinoꝝ: ⁊ cõtinuat cũ inferiori p̱te colõ: deinde descẽdit ex eo ſm rectitudinẽ ⁊ cõtinuat cũ siteri sustẽtatũ sup dorsum alcatꝫ. Aui. vñ cũ extrema spõdili ligationẽ hꝫ: ⁊ est multũ rugositatib⁹ plenũ.

Signa demr̃atiua sunt dolor ⁊ grauitas aut punctura in extremitate siteris siue lõgaonis ꝑcepta cũ frequenti appetitu ad ascellandũ: in q̃ ascellationẽ aut nihil emittit: vt. s. aut aliqđ mucosum: vt sputũ cui aliqd sanguinis ẽ admixtũ aliq̃n ⁊ nõ ẽ mã hec egrediẽs feci admixta: vt in dissinteria: ⁊ sentit patiẽs in eo loco pondus a quo non vĩ sibi etiam p̱ ascellationẽ factã multũ alleuiari ⁊ cum eo frequenter ventositatem emittit. Item ⁊ talis q̃ si continue starent super ascellam.

¶ Signa si mã fuerit colica pũgẽs illud cognosces ex vehementia doloris ardoris: ⁊ pũcture. vel ex eo qđ egredit. qꝛ erit citrinũ colericum: ⁊ ꝙ precessit regimen colericum: ⁊ ꝙ complexio colerica iuuenis habitudo: tinctura vrine: ⁊ sic de alijs coleram significantibus. de quibus in p̃n° op̃is. Qꝫ si fuerit ex flegmate salso erũt hec accitia remissiora: ⁊ erit egestio mucosa seu muscillaginosa cui aliqd colere erit admixtũ: ⁊ erit maius conamẽ pp̱ viscositatẽ humoruꝫ ⁊ grauitas siue pondus maior ꝑcipit: ⁊ aderũt signa flatis ex p̱teregimis hitudis cõplonis ⁊ hꝫ: ⁊ qđ ex anodinis iuuabit calidis ⁊ hu. abstergẽtib⁹. de q̃bus infra.

¶ Qꝫ si fuerit ex aq̃a te: tũc aderũt signa aq̃ane vñ in loco erit dolor cõtinuus: ⁊ magis apud emissionẽ stercoꝝ: ⁊ calor ꝑcipit: ⁊ q̃nq; fe. ⁊ exeuntia de difficili emittunt: ⁊ sũt cum violentia. q̃nq; nõ ꝑmixta ⁊ iuuabit ex anodinis ⁊ cõ̃rijs ledet. Itẽ ⁊ q̃nq; aderit tumor manifestus.

¶ Qꝫ si illud erit pp̱ ragadias aut alia que fuerint causa vlcerationis: tunc precesserunt cause vlcerationis: vt humores acuti vlcerantes ex parte regiminis vel apostema: quod ibi apertũ fuerit vel dissinteria: vel alius fluxus malus: vt erugiosus colericus felleus salsus ⁊ huiusmodi. vel medicina vlceratiua: vt euforbiũ: scamonea ⁊ hꝫ. ¶ Et iõ hec attende ꝙ post tales medicinas fortes ⁊ excoriatiuas facias imponi sero eiusdem diei si potes enema ex aqua ordei ⁊ hꝫ abstersiuum ⁊ infrigidatiuũ: vt docebitur in primo tractatu. ¶ Item ⁊ quandoq; precessit assumptio rei acute indigestibilis ⁊ dure: vt vitrũ. ¶ Itẽ impositio cuiusdam acute clisteris ⁊ hꝫ: ⁊ apparebit in his sanies ⁊ putredo,

¶ Quod si fuerit ex emorroydibus intrinsecis sanguis apparebit niger in excrementibus et distinctus.
¶ Quod si fuerit ex duritie fecis egressiue: tunc illud declarabit relatio infirmi regimen et parte rerum fecos exiccantium.
¶ Quod si fuerit ex frigiditate: tunc relatio infirmi tibi faciet ad hoc. ut si fuerit in aere frido in aqua frigida sederit super lapides fridos et huiusmodi. et que rebus fridis mixtis usus fuit. et quod a calidis vehementer mutatur. et postremo sit excoriatio talis intestini recens erit ibi sanguis. Quod si fuerit vetus erit sanguis cum sanie vel per se sanies non mixta feci.

Pronostica de ipsis non aliter quam in asso.

Cura canones. Ante eorum positionem non vidi Aui. de tenasmone in fine. Et ad ultimum oportet ut cures ipsum curationis corrosionis intestinorum. propter quod canones de dissinteria intestinali positi hic nobis deseruiunt: sed ut tibi prout posse complaceam quosdam ex eisdem replicabo cum suis complementis ut a me saepe vacuus recedas. ¶ Primus est ordinatio diete. ¶ 2° est prohibitio cursus materiae ad locum per petitionem totius: aut per diversionem ad partem contrariam. ¶ Tertius est mundificatio materiae que est fluxa. ¶ Quartus est ... materiae et sedatio acuitatis. ¶ Quintus consolidatio loci cum medicamina apponi habent. Sextus est accidentium remissio. ¶ Septimus est consolidatio.

¶ Primum itaque agatur de cura veri. Et completur primus canon. ut dictum est de dissinteria cum abstinentia a cibo per duos dies. unde Serapio. prohibe infirmum a cibo die uno vel duobus donec firmantur cause materiae. deinde da post illud parum cibi: sicut est panis infusus in lacte multo recente: sed considera si adest febris aut non: quoniam si existente non videtur lac competere. et Aui. inquit. Oportet ut non cibentur amaris neque salsis valde neque acutis: neque acetosis valde. omnia enim ista faciunt egestionem mordicatiuam dolorosam excoriatiuam. unde in summa ut dictum est ante canonis ponit cura huius a cura dissinterie dependet. et tu ibi. et dietam ordina proportionabiliter iuxta exigentiam causarum. Nam verbi gratia. pone quod euenerit propter coleram ibi buta declina dietam ad frigidum ex parte aeris et aliorum. unde da agreste berberis gelatinas lentem panicum et huiusmodi. infrigidatiua inspissantia maxime si fuerit subtilis stipticantia inducas somnum et cetera proportionabiliter de dissinteria. et tu ibi.

¶ Secundus perficitur flobomia aut farmacia. nam stante repletione sanguinis fiat flobomia ex basilica dextra vel sinistra. aut si videbitur ex alia causa oportet facere eam. ut dictum est de dissinteria: et tu ibi. similiter si materia fuerit in fluxu euacua cum farmacia appropriata huiusmodi magis stiptica: aut minus ut exigit materiae quantitas iuxta canonem proportionalem vel consimilem supra de dissinteria positum. et tu ibi. et habes hic canon respectum ad causam antem que est in fluxu. diuersio autem fiat cum vomitu et fricatione superiorum.

¶ Tertius completur cum clisteriis mundificatiuis que fiunt ex ordeo melle ro. et huiusmodi. ut supra de dissinteria et infra dicetur.

¶ 4° cum infridatiuis. ut est si. ro. mirtinus violatus et huiusmodi. clarum aqua infridatiuis clisteriis et cetera. pro quibus. dictum est de dissinteria

¶ Pro quinto. ut dictum est. recurre ad suppositoria. nam si passio fuerit multum in extremis fiteri nihil melius quam suppositoriis. et ideo dixit rasis in diuisionibus. habens vero excoriationem in ano iuuatur suppositione collirii plusquam reliquis curationibus: quod si fuerit magis versus superiora: tunc impone clisteria quoniam scilicet credis suppositoria ad locum non posse peruenire.

¶ Sextus completur suffumigiis ex viol maluis camomilla. et huiusmodi in aqua bulitis. Item cum emplastris balneis de quibus infra.

¶ Consolidatio fit cum enematibus consolidatiuis et cum farina risi vitellis ouorum adipe renum caprarum. oleo ro. succo plantaginis cum licinijs stipticis et huiusmodi. de quibus in de dissinteria. Et quoniam te ad specialia me descendere cupis inscribam specialem eius curam iuxta causam eius speciales supra memoratas.

Cura. In eo quod a frigore contingit cura est post euacuationem: aut euacuationes necessarias. de quibus actum est administratio localium. et precipue vaporationum clisteriorum calidorum et huiusmodi. ano coxe pectini et cum unctorijs applicandorum propter quod non. quod infridatio testiculorum natium cruris coxarum pedum intestinorum. et huiusmodi. partium circunstantium est causa infridationis ani. propter quod ut oportet eas partes regas regimine declinante ad calidum plus et minus ut videbitur expedire quodque intellige de regimine in sex rebus omnibus non naturalibus. ¶ Primo igitur administra euacuationem si expedit cum clisteribus calidis plus et minus ut videbitur expedire. verbi gratia. ascendendo. ut primo cum oleo violarum maturatum: aut cum oleo camomillino anetino. aut rutaceo cum decoctionibus proportionalibus ex floribus camomille aneti rutheque cimini et cum furfuribus frumenti et aliorum calidorum. de quibus in de simplicibus et compositis de dissinteria. ¶ Deinde procede ad euaporationem ex mileo frumenti furfure floribus camomille et huiusmodi. in vino aut aqua bulita aut cum spongia infusa in eis et expressa loco applicata aut fomentum facias consimiliter ex rebus aliis calidis tibi magis deseruientibus. ¶ Item fiat ex eisdem encatisma. siue semicupium in quo sedeat patiens et certe experientiam habui de his semicupijs et in dissinteria et inueni mirabiliter prodesse. ¶ Item sedeat patiens super asserem cypressi bene calidum adipe inunctum ano nudo et cum illa tepere inceperit calidum aliud habeat: et si non habet de illo assere habeat de abiete vel petio vel de pino. ¶ Item ponatur ciminum et colophonia super prunas: et inde fumum recipiat. ¶ Item ad idem et mirabiliter remittit dolorem. Recipe pul. foliorum isopi: origani: pulegii: florum camo. ana. p. i. cribretur per pannum: deinde pus inuersetur intestinum et applicetur et bis vel ter in die. ¶ Quidam modernorum faciunt sedere patientem super fundum cacabi calidum modo ano: interposita tamen pecia linea: et hoc remedium fuit rustici in partibus istis in omni tenasmone. et tu considera. ¶ Quidam sacculos ex rebus calidis confectos ano calidos apponunt. quidam catulos. quidam vas eneum plenum aqua vel vino: vel decoctionis camomille: aneti: et horum et magis calidorum: ut eis videtur. ¶ Quidam ex his emplastra. quidam unguenta conficiunt: et ano applicant. Nonnulli faciunt eos ingredi estuarium siccum ceteri ventosas sine scarificationibus natibus apponunt.

Cura. In facto propter sessionem super rem duram sicut super sellam egrediendo: aut aliter est mollificatio que completur cum cerotario mollitiuo ex oleo anetino camomillino et cera confecto. ¶ Item valet spongia infusa in oleo calido et ano imposita. ¶ Item. Recipe olei camomillini: aneti de spica: adipis gallinae. ana. ℥. s. bdellii. ʒ. i. dissoluatur bdellium in aqua decoctionis camomille: et fiat unguentum: et inunge etiam circa caudam.

Cura. In facto propter apa duorum rege regimine apatum dictorum: de quo regimine tertia quarti. tractatu. 2. de apatibus diurnis et cura eorum. et tu ibi. ¶ Sed ne omnino vacuus discedas hec pauca collige. primo itaque rege ipsum ex parte sex rerum non naturalium: ut dictum est. exigit ipsa dispositio: ut quod vitentur omnia que habent multiplicare humorem grossum et melancolicum ex parte aeris cibi et potus et aliorum. et uti debes his que habent generare bonum sanguinem: ut est aer clarus cibi laudati faciles digestionis et brodialia ad pinguedinem declinantia. sed potius vinum album subtile: pisces petrosi et laudati et alia et huiusmodi. Secundo ex parte regiminis medicinalis. considera: ut dictum est. de dissinteria. an materia sit in fluxu: an fluxa utrum sit tale apa genitum per viam congestionis an subito et tunc secundum has varietates oportet te variare in cura euacuando: diuertendo cum farmacia flobomia: et aliis. dictum est. de dissinteria. et non te ad ea loca transferas: quoniam multa dicentur statim de apate calido que aperient que erunt necessaria tibi hoc loco hinc causa breuitatis omitto illa sperans ex statim dicendis te contentum esse. ¶ In sic autem facto per paulatinam congestionem: et in omni eo indifferenter duro melancolico intentio est mollificatio cum mediocriter calidis: et modicissime exiccantibus cuiusmodi linimentum Aui. 13° tertii. positum. ca. de tenasmone sic directum. Recipe bdellii. ʒ. ii. croci. ʒ. i. alchne. ʒ. i. sinapis. ʒ. s. violarum citrinarum. ʒ. i. ... plumbi. ʒ. i. terantur omnia subtilissime. deinde. Recipe adipis galline anatis: medulle cruris vituli. ana. ℥. s. omnia admiscean misce et cum penna illinita anum illineas: et sit tepidum. ¶ Ad idem

℞.oleoꝝ hisamini amigdalaꝝ dul.añ.ʒ.ij.bdelij.ʒ.i.masti
cis.ʒ.ß.dissolue ⁊ cum cera fac vnguētū. ❡ Ad idē butyꝝ
cum adipe anatis loco appositū tepidum. ❡ Itē licinium
ex solo adipe capraꝝ. ❡ Itē ꝯferunt clisteria ex mollifica
tiuis confecta ex radice altee folijs malueviolarum adipe
anatis butyro. Et si vis linire magis impone cassiā fistulā.
❡ Itez ex semine lini fenugreco ⁊ hꝰ mollificatiuis potes
cū eoꝝ decoctione facere euaporationem ⁊ multa talia vt
mollifices q̄ tua iā ex ꝓbata prudētia inuenies. Postremo
vt diligēter aduertas ꝙ ante hoꝝ administrationē si po
tes vēter sit mundus a fecibꝰ: nec sint in eo exiccate.

Cura vbi cā fuerit aꝑa frigidū tūc eiꝰ regimē distigue in regimē sex reꝝ nō naturaliū ⁊ regimē medici
naliū ꝓportionabiliter. vt statim dicet̃ de aꝑate calo. Unde
cū respicientibꝰ mām flaticā ꝓcede ex pte diete ⁊ alioꝝ vt di
cetur nūc de cura aꝑatum caloꝝ: hoc tñ nō pretermitto ꝙ in
ꝑnꝰ administrare debes anodina stiptica tēperate: deinde
in suis alijs tēporibus miscebis resolutiua cū stipticis siue
cū repercussiuis nūc resolutis vicētibꝰ. vt i declinatiōe: nunc
stipticis vt in augmēto: nunc eq̄lr se hñtibus: vt in statu.
Q2 si ad emanationē virus deuenerit: tunc vtere mūdifica
tiuis abstersiuis cū clisteri aut suppositorio: deide incarna
tiuis de quibus. ō. de dissinteria. ❡ Et scito ꝙ fenugrecū
⁊ semē lini ⁊ radix altee in oēs modū administrationis mul
tū ꝯferūt in hoc casu. vñ qdā faciūt ex eis sacellationē: qui
dā suffumigiū ēt cū spōgia ⁊ hꝰ. ❡ Quidā ꝯponēdo lau
dāt vnguētū. ℞. olei ro. camomillini. añ. ʒ.i. succi apij succi
cauliū. añ. ʒ.ß. furfurū. ʒ.ij. cere modicū. ⁊ cum egritudo ꝓ
cedit. q2 in augmēto administrent cum his fenugrecū ⁊ se
men lini ⁊ semp calidum apponunt ⁊ bene.

Cura in aꝑate calo qđ est molestum valde ptit vt. ō. in duo regimina in regimē. s. sex reꝝ nō nāliū ⁊ in
regimē medicinalium: qđ magis est ꝯsiderandum.
❡ Pro ꝑmo declinēt aer ⁊ cetera ad frigidū. Scđo pariter ci
bo vtat̃. vt. ō. vñ Aui. fiat flōmia si necium fuerit cum mi
noratione cibi multa ⁊ sit facilis digōnis pauce supfluita
tis ⁊ nō sit stipticꝰ. ⁊ vt dcm̄ alteret̃ cū fridis nō stipticis: vñ
ꝯuenit ptisana ordei pulli alterati cū lactuca ⁊ hꝰ. ꝯtusum
pulli. ❡ Itē q2 multū debilitat̃ virtꝰ nō obstāte se. ꝯueniūt
oua. q2 vitellus ēt q2 soluunt sunt anodina potus sit vinū
album subtile limphatum multum. Itē aq̄ ordei cū çucca
ro vel simplex cocta ⁊ cū iulep violato ro. ⁊ hꝰ. ⁊ certe cre
do ꝙ nisi alia obstiterint dādꝰ est potꝰ copiose ex aq̄ ordei
cū çuccaro. Itē pisces petrosi eliri. Itē vēter teneat̃ mundꝰ
a fecibus vt posē est. Et quies ⁊ somus ꝯueniunt. Accītia
vitet intēsa agitatiua māe. Coytum oino vitet.
❡ Et in regimine medicinali ꝑ vidēdū an aꝑa sit ꝑ viā paula
tine ꝯgestiōis an ꝑ viā ōfluxꝰ. Q2 si ꝑ viā ōfluxꝰ videndū an
mā fluat. an ex toto sit flura. Si ꝑᵐ ⁊ sit in toto repletio tē.

Primo mūdifica intestina a fecibꝰ. ⁊ apparēte dñio sanguis vel māe peccātis sanguini cōmixte:
tūc flōma ex basilica dextra. re alia nō ꝯdicēte: immo si ap
paruit repletio talis in toto ⁊ in epe fac. ꝑ ex nigra. ⁊ scđo
ex basilica. ⁊ pariformiter si splen esset multum repletū fac
eā ex sinistra: copiosior tñ fiat in epis repletione. cōsilr si re
tentio mēstruoꝝ aut emorroydaꝝ foret in cā flōmiā fac.
❡ Itē q2 diuersio est scđs canon necessariꝰ hic si multa fue
rit alia mā. ⁊ cōtinue fluēs ꝯsentiente v̓tute ⁊ ceteris flōmā
dum erit vt dcm̄ est. vñ Aui. ⁊ oz vt curet̃ in initio cū flōia
si necessariū fuerit. ⁊ cōsidera. q2 iam dcm̄ est. in fluxu māe
sp debere ꝯuenire flōmia ⁊ ꝑcipue diuersiua vbi videbit̃ su
spitio de aꝑatibus cōsentiente v̓tute ⁊ ceteris. Item ꝯfir ad
alias diuersiones ꝓcedēdū. vt ad vomitū si fieri pōt ad fri
cationes brachioꝝ appōnē vētosaꝝ circa alia ⁊ hꝰ.
❡ Tertius canō rectificatio mēbroꝝ interioꝝ mittētiū ⁊ i
termedioꝝ q̄ ꝓhibet̃ fluxꝰ māe ad locū. hic tñ canon ꝑma

facie videt̃ esse sinonomꝰ cū precedenti. sed ꝯsidera. pone
itaqꝫ ꝙ mā sit sanguica: tūc vtere fridis ⁊ siccis ꝯstringēti
bus: de quibꝰ ad plenū in ō dissinteria. ꝙ si fuerit colica: tē
minoret̃ mā vomitu: aut ꝑ secessum cū reubarbaro mirabo
lanis in subā aut infusione. vt decebit ꝓ qbꝰ in dissinteria.
Itē rectificet̃ mēbrū mādās ⁊ regat̃ ad ꝯtrīū cāe ⁊ habe mē
ti ꝙ prius venter a fecibus mūdificet̃. q̄bus vt decebit expe
ditis cōforta mēbra intermedia cū vnctionibus aliquali
ter frigidis ⁊ stipticis. vt est oleum ro. mirtinum cū ēplis fo
mentationibus de quibus ad plenū de dissinteria: ⁊ tu ibi.
q̄ nō solū epi aut splen sūt applicāda. verū etiā circa vmbi
licū. ❡ Et vnū leue. ⁊ vsuale ē hoc. ℞. labrusce ro. mirti ba
laustiarum. añ. M̄. ß. bulliant in aq̄ fluuiali. l. ij. vsqꝫ ad cō
sumptionē medietatis: deinde iponat̃ filtrū ⁊ expressum ⁊
sic calidū vētri apponat̃. ❡ Itez ad intra tale clistere. ℞.
aq̄ ordei. ʒ. x. aq̄ ro. ʒ. ij. aq̄ solatri. ʒ. i. olei ro. ex onfancino
facti. ʒ. i. ß. albuminis oui. i. est forte satis ⁊ colligit̃ ab auī.
de cura eius. ❡ Ad idē. ℞. aque decoctionis plantagis. ʒ.
x. aque decoctiōis lambrusce balaustiaꝝ. añ. ʒ. iij. olei mir
tini. ʒ. iij. albuminis. i. ❡ Item ex oleo rosa. mirtino solis
fiat clistere. Quidam ingeniat̃ ad imponendum supposi
toria ex adipe caprarum ⁊ huiusmodi.
❡ Si scđo mō: q2 mā iam flura sit siue in loco paulatine cō
gesta: ⁊ aꝑa sit in augmēto miscenda sunt frigida calidis
vincētibꝰ. vt. ℞. ro. M̄. i. mirti. M̄. ß. balaustiaꝝ. M̄. i. flo
rū camomille mellitoti. añ. M̄. ß. olei camomillini. ʒ. i. ro.
ʒ. i. ß. adipis renum capraꝝ. ʒ. ij. rose ⁊ cetera bulliāt in aq̄
cisterne: ⁊ fiat clistere: ⁊ in vltimis addendo ouū vnū: q2 al
bumē cū vitello conquassatū. ēt pōt cū oleo amigdalarū
dulciū. Itē cū oleo mirtino ⁊ hꝰ: vt de dissinteria fac semp
per totum augmētū ꝙ frigida stiptica vincant. vñ adueni
ente statu misceant̃ calida cū frigidis equali ꝯmixtione cū
aūt succedit declinatio vincant resolutiua. vñ hoc casu va
let emplm̄ de mellitoto. Mes. aut de fenug. aut fac clistere
ex flore camomille: mellitoti: cū oleo oliue: aut amigdala
rum dulcium. aut fac fortius vt emplm̄ factū ex cepe albo
cocto sub cineribꝰ: ⁊ ponat̃ cū rebus dictis: ⁊ fac emplm̄: ⁊
vnguēta cōfice ꝯsilibus. ❡ In sedatione v̓o doloris vtere
emplo ex maluis: flore camomille ⁊ hꝰ. ❡ Itē valet ⁊ ē ex
pertum Aui. marā siue linimentū tale sic directum. ℞. plū
bi vsti ⁊ lauati cū aq̄ ro. ⁊ plātagis. ʒ. ij. ceruse ꝑparate siue
lauate cū aq̄ dissolutionis oppoponaci: litargiri. añ. ʒ. i. mi
sce: ⁊ cū vitello oui ⁊ oleo ro. lineas cū penna locū doloro
sum. ❡ Itez ꝯuenit emplm̄ ex farina ordei: oleo ro. ⁊ albu
mine oui: ⁊ maxime in principio: ⁊ in augmēto potes adde
re vitellū. ❡ Itē ꝯfert emplm̄ factū ex maluis: fenug. mel
liloto: ⁊ caulibus coctis cum albu. oui aut vitello: vt vt̃ ex
pedire. ❡ Licinium mirabile Alex. qñ dolor ē fortis ⁊ adsūt
vigilie. ℞. croci: mirre origan. añ. ʒ. i. opij. ʒ. ij. fiat licinium aut
licinia dissoluto ꝑus opio in vino: ⁊ inuoluat̃ in peciola: ⁊
supponant̃: ⁊ sint cū filo ligata vt extrahere possis cū velis.
❡ Ualet ⁊ ß idē ipositū vulue ad restringēdū sanguinem.
❡ Et in sūma in casu prius mūdificet̃ vēter a fecibꝰ cum cli
steri: vel ꝑ superiꝰ quā mundificationē seruare debes ꝑ totā
curā: deinde trāseamꝰ ad alia per ordinem dictum.

Cura. Si ꝯtingit aꝑa saniari ⁊ rūpi: tunc primo vtere abstergentibꝰ mundificātibꝰ vlcera intestinorū.
de quibus in de dissinteria intestinali. deinde transire oz ad
incarnātia. de quibus actum est in ꝑcedenti rubrica: ⁊ dice
tur de cura fluxus medicinalis laudati sūt supra trocisci ō
arsenico in forti corrosiōe itestinoꝝ: sed securiꝰ opat̃ cū tro
ciscis de charta cōbusta Aui. supra positis: ⁊ cū luto sigil
lato: ⁊ securiꝰ cū succo arnoglose: ⁊ est ꝓprium. ❡ Itē valet
in forti corrosione vnguētū hoc. ℞. ceruse: litargiri. añ. ʒ. ij.
plūbi vsti scorie argenti. añ. ʒ. i. ℈. i. masticis: thuris. añ. ʒ. i.
olei. ro. ⁊ aceti: vini albi si patiēs sufferre pt: aut si vis iꝑiꝰ

loco aceti pone vinũ q̃tũ sufficit ad incorporandũ vinũ. nam plus terẽda terãt subtilissime: deinde in mortario pone oleũ ro. ⁊ oīa adinuicẽ bñ incorpora: deinde addas vinũ ⁊ oīa sic ducant donec veniat totũ in moduꝫ mãe pinguis ⁊ mollis. ⁊ si volueris plꝰ exiccare ⁊ putrefactiones ꝓhibere addes aloes ⁊ mirrhe. añ. ʒ.i. ⁊ secũ addas de oleo ro. potes si vis facere clistere aut intingere licinia vt placebit. ¶ Itẽ medicamẽ relatũ ad nichodemũ. ℞. myrrhe aloes sarcocolle. añ. ʒ.i. mellis ô spumati. ʒ. sex. vini boni odoriferi q̃tũ sufficit ad h̄ icorporãdũ. coquãt quousqꝫ veniãt ad spissitudinẽ. ⁊ vtere aut in clisteribus aut licinijs. vt placebit. et breuiter cura huius est cura vlcerũ intestinorum.

Cura In scõ pp dissinteriã videndũ si cũ eo est dissinteria aut nõ. ¶ Q. si sic cura erit vna ⁊ eadem habendo semp ↄsiderationẽ ad vlcus intestini recti defendẽdo eũ ne vlterius vlceret ⁊ vlceratũ cõsolidet: cũ qbus aũt hec cõpleant habitum est supra. ⁊ describ̃ ĩfra in qbusdã particularibus receptis. ¶ Q. si nõ: tũc attẽde cure sm q̃ humor faciens siue nocens requirit: ⁊ tu statim habebis modũ ⁊ de colera ⁊ flegmate ⁊. õ. habuisti de dissinteria.

Cura si fuerit ex colera imbibita ⁊ iã ad locũ fluxa q̃tuor sunt habende intẽtiones particulares. Prima est alteratio ⁊ colere inspissatio. Scõa est mundificatio ⁊ colere resolutio. Tertia est cõfortatio ⁊ sedatio doloris ⁊ punctionis. Quarta est ordinatio diete.

¶ Pro prima vtere alteratiuis frigidis abstersiuis ⁊ colere inspissatiuis. vt ẽ clistere factũ ex aq̃ ordei oleo violato zuccaro modico ⁊ qdam addũt mucillaginẽ dragagãti ⁊ videtur addere modicũ mell' ro. potes. sed ↄsidera bñ grossitiẽ ⁊ subtilitatẽ cole ⁊ ô istis mũdificatiuis habuisti. õ. ad plenũ de dissinteria. ¶ Et post tale enema põt seq. vt. ℞. aq̃ ordei excorticati. ℥. xvi. olei ro. ℥. ij. vitelli oui aliq̃liter duri dissoluti in oleo mirtino. ℥. i. adipis renũ caprarꝫ. ℥. s. ⁊ si mala ↄplo eẽt regrẽs frigidiora addere poteris et tu frigidiora ex oleis. vt est nenufarinũ de mãdragora de papauere. Et ex aquis vt solatri ro. nenufari. vel decoctiones horũ cõsilr ins. ſtãte mala cõplone approximes frigida et frigidiora vt videbit expedire ⁊ suffumigationibus appositione sacculorꝫ spongiarum infusarum prius in decoctione rerum frigidarũ. vt supra de dissinteria. Et in rubrica hac dictũ est et dicetur. ¶ Item approxima vnguenta emplastra frigida ⁊ hꝰ. vt verbi grã. vnguẽtũ. ℞. olei ro. loti in aqua nenufaris. ℥. i. olei nenufaris pinguedinis galline recentis nõ salite lote pluries in aqua frigida. añ. ℥. s. cere albe modicũ. fac vnguentum molle.

¶ 2ª intẽtio pficit cũ euatiuis cole vt cũ cassia cũ aloe ⁊ pillulis ad hoc melius q̃ꝫ p inferius. vt ex canone supra.

¶ Sedat dolor cũ anodinis euaporãdo clisterizando emplastrando. vt cum fenugreco mellilotо radice altee sisamo camomilla vitello oui oleo ro. vio. sedere i aq̃ decoctionis harꝫ rerꝫ ⁊ hꝰ. vt. õ. de dissinteria. sꝫ sisamũ ⁊ oleũ eius clisterizatũ est optimũ. ¶ Liciniũ tñ almanß. cap. de dissinteria multũ cõmẽdat. ℞. thuris opũ licij gũmi arabici. añ. ʒ. i. informet liciniũ ⁊ supponat cũ filo ligatũ vt extrahere possis. vt supra dictum est. tutius credo minorare dosis opĳ ⁊ ponere. ℈. i. vsqꝫ ad. ij. vel loco eiꝰ ponat iusqamꝰ.

¶ Sꝫ si volumus cõsolidare mitigare dolorem somnum ꝓuocare vti possumus collirio Gulielmi. ℞. sanguis dra. boli armeni ceruse ablute cũ aqua ro. añ. ʒ. ij. masticis. ʒ. s. opĳ iusquiami croci. añ. ℈. i. corticum granatorꝫ. ℈. i. s. terenda terant. ⁊ cũ vino stiptico: aut consimili fiat liciniuꝫ

¶ Quarto cõpletur cũ regimine tẽdẽte ad frigidũ ⁊ ad stipticũ. de quo dictũ est de dissinteria ⁊ sit stipticuꝫ moderate cõfortãs stõm ⁊ viscera: ⁊ qõ si fuerit in fluxu intẽde ad digerẽdum ad euacuãdũ ad rectificandũ mẽbrũ mittens de qbus sepe actum est in hac et precedenti rubrica.

Cura si a flegmate salso ꝓuenit. Presupposito regimine declinãte ad tẽpamẽtũ ⁊ ad stipticũ confortatiuum pma intentio esse debet abstersio ⁊ mundicatio cuꝫ clisteri facto ex succo foliorꝫ sicle sursuribus aq̃ ordei vio. ro. adipe caprarum ⁊ huiusmodi.

¶ Scõa dꝫ esse euõ cũ virtute turbith cassia ⁊ hꝰ.

¶ Tertia debet esse mitigatio doloris. vt. ℞. myrre thuris masticis boli armẽi terre sigillate ypoquistidos. añ. ʒ. i. licij ℈. iij. opĳ. ℈. s. croci. ʒ. i. fiat licinium. Item fac vt supra aliter mitigando cum sacculis spongijs emplastris fomentis sessionibus ⁊ huiusmodi.

Cura in eo quod est ex flegmate viscoso putrefacto est abstergere ⁊ mundificare locuꝫ. Euacuare materiam. Et doloreꝫ mitigare. Quarto consolidare si quid consolidandum remanebit.

¶ Prima intẽtio cõplet. vt Aui. cum aqua oliuarũꝫ salitarum cum qua fiat clistere: credo tamen mordicare. ¶ Aliter. ℞. sicle violarum. ana M. s. turbith. ʒ. ij. bulliant folia addatur vltimo turbith puluerizatum cuꝫ oleo camomillino adipe caprarum vt videbitur. ¶ Item mundifica cũ his de quibus in defluxu a flegmate salso.

¶ Euacuat materia cũ appropriatis de quibus quarto tractatu: ⁊ si fuerit magna flatus abũdantia ↄueniũt pillule fetide minores descriptione Mes.

¶ Sedet dolor: vt. õ. cũ anodinis declinantibus ad calidũꝫ vt est camomilla: mellilotum: se. lini: altea: pinguedo porci galline ⁊ hꝰ ↄficiendo empla: vnguẽta: cerotaria: ⁊ hꝰ cõsolidatio fiat: vt. õ. de dissinteria. ¶ Coliriũ mitigãs dolorẽ leniẽs ⁊ maturãs. ℞. bdeliĳ. ʒ. ij. croci ℈. i. adipis galline ʒ. i. s. laudani. ʒ. i. cere. ʒ. ij. fiat colirium.

¶ Itẽ post mũdificationẽ cõuenit hoc coliriũ. Aui. ℞. masticis: mirrhe sandarace: thuris. añ. ʒ. i. turis: licij: laudãi. añ. ʒ. s. ceruse: san. drac. ana. ℈. i. puluerizentur: ⁊ cum vino vl' alia re liquida fiant licinia. ¶ Iã cura posita est de eo qõ contingit ex vlcere ⁊ corrosione intestini in eo qõ dictuꝫ est de eo ꝓueniente ex apostemate calido.

Cura si fuerit ex vlcere vesice ⁊ incisione eius est mundificatio: vt supra. ⁊ vsu rerꝫ stipticãtium: aut cũ suffumigijs: aut cum sessionibus: ⁊ hꝰ.

Cura. In facto ꝓpter apostema seu fistulas ragadias aut emorroydas erit cura illorꝫ infra in rubrica ꝓprijs ⁊ in cura dispositionũ sitenis. ⁊ tu ibi.

Cura. In facto a ventositate inclusa inter tunicas intestinorꝫ querẽte exitũ q̃nqꝫ in colica cõtingit: ⁊ si signa vtrobiqꝫ cõsilia tũc suppositis vniuersalibus: ⁊ feb. nõ exñte: aut vestigio: aliquo caloris ꝓcede cũ ventositatẽ carminantibus ⁊ exterminantibꝰ. coliria in h̄ casu marie. Conferunt in hoc casu potenter trocisci. Rasis. 9. almansoris. quorum descriptio. ℞. seis iusquiami albi anisi: feniculi. añ. ʒ. vi. ameos. ʒ. ij. s. opũ. ʒ. ij. securius est põere a. ℈. i. ad ʒ. s. seis apũ. ʒ. x. fiant trocisci. põdus est aureus. i. ⁊ administret cũ rob. vel sy. vel succo de citonijs. ⁊ hꝰ multum cõmẽd aut placentinus. ¶ Item confert confectio de storace euidẽ. ℞. castorei opũ: assari: storacis liqde: seis iusquiami nigri: turis. añ. ʒ. i. mellis quantũ sufficit. dos' eĩ. ʒ. ij. sed nõ q̃ securius est minorare dosim. ¶ Q. si ↄtingat q̃ dolor nõ sedet: ⁊ patiẽs frequẽter assellet: ⁊ nihil emittat h̄ coliriũ erit mirabile. ℞. turis licij: cere: gũmi arabici. ana. ʒ. i. opũ. ʒ. ij. fiãt coliria ⁊ supponant cũ cautela: vt supra.

Cura. si ex violentia cõtigerit medicine: qa. s. reliquie medicine remanserint in extremitate fictenis siue ani: aut mala cõplo calida: tunc intentio erit abstersio ⁊ remotio eius cũ clisteri aut alia re abstergente: vt ver. grã. cũ aqua ordei excorticati: vitello ouorꝫ recentiũ ⁊ modico zuccharo. ¶ Itẽ si suspicat de remanentia humoris colerici adde oleũ vio. si de excoriatione: adde adipẽ renũ caprarꝫ

¶ Q. si extimaꝰ illic esse solā malā ↄplonē calidā impone oleū ro. vigorans anū larum. Item inunge locum cū oleo ro. partib⁹ .ij. ⁊ adipe. par. i. ⁊ penna.

Cura si accidēt ꝓpter acuitatem clisterium aut supposito. Similiter operare cum abstergentibus remouētibus acuitatem et embrocis sacellatiōibus sessionibus vnguentis ⁊ hmōi. vt supra.

Cura si fuerit pp cibos acutos salsos ordina regimen ad ↄ̄riū ⁊ p̄dicta cōsimilia opare: ꝫ de his infra statim ad plenū in de fluxu catartici in sequēti rubrica.

Cura. In tenasmōe medoso q ē. vt. d. et stercore exiccato ꝓcedendū est. vt. d. q: in p̄cedenti rubrica de excoriatione intestinoꝝ. ⁊ infra de cura colice ex retētione fecū. nā tota intētio dꝫ esse ad mollificandū feces ad amplificandū. ⁊ lubrificādū viā ipaꝝ cū reb⁹ pinguib⁹ vnctuosis ⁊ marie nō existe fe. sed magis signo frigiditatis apparente ēt in hoc casu ad calidū declinantibus. Ut recipe brodij piguis galli decrepiti. ℥. xij. sal. ʒ. ij. olei anetini. ℥. ij. de spica ℥. i. pinguedinis anatis. ℥. i. ß. Item ↄuenit clistere factū ex decoctione radicū altee ⁊ seminū et⁹. ¶ Q. si clisteria hec nō mouēt ipone iterum cū aliquo acuēte. vt est salgemma. aut aliud catarticū. ¶ Itē per os da mollificatiua vt ius pingue galline cum modico çuccari aut leuē decoctiones caulium cū decō iure ex carnib⁹ pinguib⁹. ¶ Itē da oleum oliuaꝝ claꝝ vinus āni odoriferꝝ circa. ℥. iiij. ⁊ si nō pōt sumere p os solū cōmisce cū brodio caulis aut blitis aut matrū violaꝝ. Item etiam supponatur per clistere solū. itē ponaꝰ patiēs in tina olei ⁊c. vt infra de colica ex retētiōe fecū. ⁊ tu ibi. ¶ Docet tñ aui. in hoc casu dare pillulas de bdelio aut gluten albotin: sed talia nō sūt multū in vsu. Daꝰ tñ a quibusdā terbentina cassia dyacassia fistulatū cum odore turbith ⁊ hmōi. Et ponūt qdam modicū de scamonea siue diagridio. ¶ Si vo fuerint cū h signa caloris fiāt clisteria ex decoctione matrū violaꝝ maluaꝝ spinachiarum cū oleo vio. nenufarino adipe galline. Itē per os decoctionē barūtz ↄsidera. ¶ Cētrū galli siue sclarea comesta aut supposita est vltimū in tenasmōe. ¶ Quidā vna nocte passus fuit tenasmonē. subito decē vicibus recepit virgā pastoꝝ maluas plantaginē ⁊ fecit bulire: deinde recepit fumum ⁊ liberat⁹ fuit. ¶ Et nota q frequēter plus valet ꝓpetas occulta q̄ mānifesta: ⁊ iō ars medicie ⁊c. ↄsidera. cū tuis argumentis. sed tñ cū potes nō desistas rōnabilr ꝓcedere. ¶ Post sessionē infirmi ter ⁊ q̄ter in die in aq̄ decoctionis lētis camomille melliloti tassi barbassi ameos aneti imponaꝰ collirium h q̄si tale de q. d. ℞. croci licij turis myrre. aā. ʒ. i. opij. ʒ. ß. fiāt collirīa sedat dolorē somnū ꝓuocat q somnus est maxime ꝓuocandus. est. n. ex melioribus rebus ei q patiꝰ fluxum Aui. vt in canonibus supra: ⁊ tu ↄsidera.

¶ De fluxu ↄtingente ex medicina assumpta. Rubrica. xi.

Accidit fluxus vētris ex potu medicie solutiue trib⁹ ex causis generalib⁹. Quaꝝ pma sumiꝰ ex pte dispositionis corpis Scōa ex pte dispositionis medicie ipsius. 3ᵃ ex pte eius qd̄ ē cōe vtriqꝫ. ¶ Ex pte qdē corpis: q: iā in corpe ē multū de mā posita in necessitate ad fluxū vt cū iam nā incepit opari. ⁊ daꝰ tñ medicina solutiua ab ignorātib⁹ astātib⁹ añ: ⁊ medici vituperanꝰ: pp qd̄ dꝫ medicus esse attētus q tales auiset. s. dicat si ↄtingat hac nocte nām ondere ex se eiionē nō deꝰ farmacū ordinatū ⁊ hunc canonē hēat ↄtinue medic⁹ mēti qn dabit solutiuū aliqd̄. ↄtingit tñ aliqñ q mā nō moueꝰ añ medicinā. ꝫ post ⁊ exuberāte: qd̄ male potuit ↄphēdere medicus. ⁊ iō considera. ¶ Itē ⁊ h idē ↄtigit pp debilitatē mēbroꝝ expulsionis in recipiēdo ab aliis mēbris superfluitates q̄ sp ad mēbra debilia: aut pp debilitatē ipsoꝝ in retinendo ꝓprias humiditates. aut q: ille q assūpsit medicinā ē de numero illoꝝ q ꝓhibenꝰ a farmacia cuiusmodi sūt corpa debilia aut colerica multum. ¶ Scōo p̄ncipalr ex parte farmacie: aut q: ē de laboriose soluentibus pungens mordicans orificia venaꝝ aut q: p eā mala ↄplo acquiriꝰ corpori: aut q: aliqd ō sba eius remansit in villis stomaci ⁊ intestinoꝝ: aut q: assumpta fuit in multa quantitate: aut pp qualitatē malam venenosam. ¶ Tertio p̄ncipalr ex pte eius ⁊c. est error in regimine ex parte. s. reꝝ non naturalium. vt q: patiens se exponit frigori aut motui inordinato vel subite comestionē vel potui multo vel huiusmodi.

Signa demōratiua ex ipsa re manifesta sunt. ⁊ de pronosticis dicatur pro nunc tantū q nisi succurraꝰ. ducit ad excoriationem intestinorum qñqꝫ ad mortē. ⁊ pro his vide infra de signis colerice.

Cura in hmōi aūt fluxus cura sex sunt canones obfuādi. nota q tres sunt cāi. magis gn̄ales q hoc ordīe sunt practicandi. ¶ Primus debilitare virtutē medicine. ꝓhibere mordicationem venenositatē eius. ⁊ eam de corpore expellere. ¶ Scōs diuersio ⁊ excitatio medicine ad ↄ̄rium fluxus si in corpore remansit. ¶ Terti⁹. sedatio agitationis ⁊ laboriosi mot⁹ facti a medicina in corpe. ¶ 4ᵘˢ ē canalium mēbroꝝ expulsionis ⁊ orificiorū venaꝝ virtutes coadiuuare: ⁊ ptes ↄstringere. ⁊ hi quatuor recipiūt causā gn̄alē fm se totā. ¶ Quintus est ↄfortare cor ⁊ aiam cum delectātib⁹ cordialibus: ⁊ h quītus cū p̄dictis ↄplet p̄mam cām gn̄alē fm se totā. ¶ Sexta intentio dꝫ eē correctio erroris ⁊ dispōnum malaꝝ que consecute sunt ad eū partim cū intētionib⁹ dictis. partim cum aliis suis positis rubricis vt ipsa exiget dispositio. ¶ Septima a qbusdā addiꝰ ⁊ est Mes. in suo de ↄsolatione itētiōe 3ᵃ. 3ᵒ ca. ⁊ est ingrossatio ⁊ inspissatio mãe de qb⁹ oībus pticulariter infra statim.

Prima intētio cōpleꝰ potu aque calide simplicis. ipa enim lauando educit medicinā de corpe debilitat eius virtutem ⁊ mordicationē ꝓhibet. ⁊ vt auic. 16. tertij de cura eius. Et bibaꝰ aqua calida: ⁊ ꝓprie cū adheret et suba medicine aliquid stō ⁊ intestinis. ⁊ enim transmutat audaciā eius. idem Mes. ⁊ Gal. allegato ca. hoc ⁊ tamen non est in vsu: sed damus aquam ordei excorticati cū modico çuccari albissimi: aut aquam leuis decoctionis cū çuccaro. Q. si querim⁹ abstersionē magnā nō existe calore daꝰ aqua mellis ⁊ est domesticum. Itē brodium pulli macri cū modico çuccari albi aut ru. fm aliā ⁊ aliā intentionē quidā cū passulis. ¶ Q. si intētio fuerit magis ad refrangendū medicine acuitatē q̄ ad deponēdum ipsam de corpore nunc dabimus pingue brodium pulli iuxta illud Aui. q̄rti p̄m. ca. 9. Et oēs res que frangunt acuitatē glutinositate ⁊ lenificatione: ⁊ vētositate cū q̄ ē dulcedo ad h cōferūt. ¶ Itē ⁊ si nō fit ita domesticū dari pōt oleum cōe aut amigdalaꝝ dul. sed maxime confert vbi queriꝰ remotio sui dum est in stō pp vētositatē. est tamen Aui. remedium in p̄ncipio datum. ¶ Itē valet ad hoc aqua lactis extinctionis calibis. ¶ Itē mucillagines psilij: citonioꝝ: piroꝝ ⁊ hmōi. vt dādo. ℥. vi. aque ordei cū. ℥. i. ß. aut. ij. mucillaginis aut ↄsimilium. ⁊ debēt ista dari in bona quantitate. dādo vnum post aliud: ⁊ maxime dando domestica vnde ⁊ p totā diē aut noctē dꝫ dari aq̄ ordei cū çuc. ⁊ bibat ad voluntatē bibēdo vnū cyathū magnū. ℥. viij. vel circa pro vice: cū in p̄ncipio ego nō fui ventus dare vnā fiallulā. iuxta Mes. de consolatione. caplo scdo. intentione festinandū est enim medicinam talē a corpore expellere illico ⁊ eius vires frangere: ⁊ illud quod aggregat has duas intentiones ē potus aque calide ex qua hora post horam bibat. ¶ Cōpleꝰ hec eadem intentio in deponēdo istā cū stipticis cōpressiuis: vt dando stiptica vt citonia: maciana pira ⁊ hmōi. vnde primo dentur lauatiua abstersiua deponentia medicinā: ⁊ si op⁹ est refractione acuitatis eius dētur deinde ↄglutinosa pin-

gula et ultimo per duas horas post dentur hec cōpressiua styptica et bonis stypticis et odoriferis cibis et nō des acutum vinum: quia ipsum non conuenit. Inquit. Joānicius. Aq̄ lactis capraꝝ cum melle et pauco sale est mundificatiuū bonum expellens omne vestigium medicine. ¶ Et hic diligenter attende quod si mordicatio sentitur in intestinis debes succurrere cum clisteri lauatiuo abstersiuo mitigatiuo doloris de quo in precedenti rubrica et sepe de dissinteria. et post ipsum dz sequi stypticitas de qua supra allegato loco et infra statim. Itē conferunt sessiões embrocatiões. vt in precedēti rubrica. Cōferunt et styptica exterius applicata in modū epithimatis aut empli aut hmōi. ex fridis fundo stōi. aut ventri sub vmbilico que sunt talia habes in precedenti rubrica.

Secundam intentionē perficiunt generaliter oīa mouentia et diuertentia mām ad exteriora a viis intestinorum quē canonē sic generalē complēt septem particulares intentiones. ¶ ¶ Prima est administratio balneorum. ¶ Secunda fricationum. ¶ Tertia prouocantium sudorē. ¶ Quarta diureticoꝝ. ¶ Quinta vomitiuoꝝ. ¶ Sexta ventosarū. ¶ Septima ligationum dolorosarum extremitatum.

¶ Pro prima fiat balneum aque dulcis sua actuali caliditate aperiens poros et mām ad extra trahens confortatiuū cū rebus aperientibus et membra cōfortantibus. qualia sunt camomilla. absinthiū maiorana anetū. mellilotū folia citri et hmōi. vñ Mes. allegato caplo. canonum tertio. balnea in eis et fricationes sunt ad hoc cura magna et būficiū efficax spāle. et propter cū aqs dulcibus. Et per balneum itelligē ēt semicupiū attingēs supra vmbilicū per duos digitos et dz patiens sudare in balneo de quo cōplemento tene quod si patiens non posset ingredi balneum aliqua speciali cā. tūc habeantur spōgie magne infuse in dicto balneo et expresse calide applicentur ante et retro vsqz ad femur vel pānū lineum quadruplicatum infusum. vt de spongiis et reiterētur et nō permittantur infrigidari. et hoc remedium maxime valet in pncipio dum mā est in fluxu. Ex quo pz quod errant. qui hoc tempore administrant styptica et causa est in promptu. sed cum mā iam erit fluxa et diuersa. vt quando fit corpus bene mūdificatum a lapsiluantibus. tunc dico quod competit administratio stypticoꝝ. Et parte epithimatū vnctionum emplastroꝝ. et hmōi. et hoc voluit q̄rta pmi. septimo caplo. cum dixit. quia si tibi necesse fuerit stomaco ipsius intestinis supponere empl's ex ordeo fracto et aquis stypticis. fac et similiter ex oleo de citoniis et oleo de mastice. ¶ Pro secūda fiat fricatio brachiorum et coxarum et crurium faciendo fricationem post fricationem incipiendo a leui veniendo ad fortem. vt tolerat patiens. Et sub ista compredende ligationes dolorosas que magis diuertunt et possunt iuuari fricationibus et fortioribus: ita tamē quod a superioribus incipias ligando ad inferiora brachioꝝ distendendo. vnde Aui. Cum ergo ventris purgatio superfluit liga extrema superius et inferius et incipias ab assellis et inguinibus descendendo ab eis. ¶ Et pro tertia subdit Auicē. Et si potes fac ipm̄ sudare in balneo aut vapore aque calide sub pannis suis capite exterius extracto. vnde balneum aut vapor sit aque simplicis. aut in qua decocta sint aperientia de quibus paulo ante dictum est. et fiat abstersio sudoris post abstersionem, vt melius egredi possit. post autem sudorem ad vltra cibj be styptica confortantia. vt sir. de mirto cū aq̄ plantaginis aut mūa citoniorum et hmōi. et alia calida styptica si caliditatem nō timueris de quibus de dissinteria et flegmate. vnde Aui. Cumqz multum sudauerit constrictiua ei ad potandum da. ¶ Pro quarta da diuretica que diuertunt materiam et minorant fluxū iuxta illud ypo. quarto affo. vrina multa ēcessus paucus. vnde detur vinum subtile album cum aqua diuretica limphatum. vt cum aqua spargorum lupuloꝝ brusci feniculi capilli ven. et hmōi. nam facit vinum materias ad epar velociter penetrare: et ad vias vrine peruenire. ¶ Pro quinta inquit Auic. allegato capitulo. et id quod in retinendo fluxum iuuat. est vt vomitus ei prouocetur cum aqua calida. et eius extrema in eam mittātur. de modo prouocandi vomitum et de vomitiuis habuisti supra. 13. capitu. rubrica de vomitu. et tu ibi. ¶ Pro sexta vō applicentur vētose sub ypocūdriis. et in vētre circa vmbelicum et in lateribus. et circa lūbos. et circa renes. ¶ Pro septima sufficit qd̄ dictū est in cōplemēto scdē. ¶ Faciunt nō nulli ordinem in applicatione harum. Quī incipiunt a fricationibus: deinde et statim faciūt ligationes. Deinde applicant vētosas: Deinde veniunt ad balneum. Deinde ad vomitū: sed quia corpa ita tractari non possunt respectu balnei nō credo inconueniens post vētosas facere vomitum. nā ipse iuuatiuus est valde. vt supra. nam sicut fluxu fluxus. ita et vomitus vomitu. vt sexta affo. a diaria habito. et Mes. allegato ca. dant deinde pvocatiuum considera.

Tertius canō. cōplet cum sedantibus agitationem laboriosam. vt sunt somnus et qes. vñ q̄rto affo. cū biberit quis elleboꝝ ad motiōes quidē magis ducetur corpus. ad somnos vō immobilitat minus. et 2ª pmi. capitulo de his que ex sōno pueniūt. somnus oēs fortes retinet euacuationes. et itez senet noster in eodem loco. cum volueris elleboꝝ magis ducē. ¶ Egerat itaqz in pānis aut in bacili sub ano posito. nā non solum motus ad assellam est causa fluxus: sz sincopis et mortis: vt cōa quarti de consi. mortis. ¶ Itē habeat etiam quietē mēte ne irret et huiusmodi gaudeat: audiat cantilenas sonos suaues delectabiles et hmōi a cibo abstineat vt pōt attenta semp debilitate et fortitudine virtutis volo dicere cū Mes. inquit allegato cap. cibi autē et potus in dispōne hac omnino restringendi sunt: nisi sincopim et casum virtutis timeas. addunt enim in agitationem et non minuunt supplere fluxum.

Quartum cōplent hec tria redolentia stypticitas et poroꝝ cōstipationes et coadunationē facientia que ad extra: et per intra administrari possunt: et talia sunt medicinalia: et cibalia: et potabilia: de quibus p ordinē dōm incipiendo a medicinalibus. Et pmo a simplicibus. deinde descendendo ad cōposita. Inquiente Aui. 16. tertij. de cura fluxus absolute. Cūqz administras medicinas: tunc incipe cū singularibus et simplicibus. si vō nō valēt tūc tēde ad cōposita. Et harū q̄dā frigide: quedā calide et oēs ad siccū et stypticū declināt. ¶ Frigide sunt balaustie rosa flos eius siue antera. ypoqstidos: spodium et ppe assatum: et cōdītū cū camphora. tamarindus: granata: mirtus et hmōi. de quibus supra de dissinteria. et tu ibi. ¶ Ex calidis quoqz sunt grana nasturtii assata. vñ Aui. q̄rta pmi. 7. cā. Et ex eo quoqz qd̄ expertū est vt grana nasturtij pōdere triū ʒ. sumant torrefiāt. deide in adoq. 1. in lacte decoquantur donec coaguletur: et ad bibēdū detur. est nāqz vltimū. Itē ad idem ipm torrefactū et pstritū datū a ʒ.ij. vsqz ad tres cum succo citonioꝝ: aut mirti. Mes. allegato ca. Cimini assatū. mastix: storax: cortex thuris: ameos: anisum: assatū: calamita laudanū: atramētū: coagula. Et mlta talia. de qbus ad plenū in de dissinteria. et tu ibi. Et scito quod ex his que dicta sūt excellētiora. et magis appropriāt effectibus: et eo colore inquam aggregant mulle ex intentiōibus rememoratis est mastix. in eo. n. est vitus partiū coadunatiōnē faciens et cōfortans. Mes. de cōsolatione allegato ca. Coriandro vtere qn̄ vis grossare mām et expurgare. Et luto sigillato sanguie ora. qn̄ excoriationem eē credis. Spodio quoqz qn̄ vis dolorē sedare pūgitiuū. Acacia: carabe: qn̄ vis sedare fluxū. et succo barbe ircine siue ypoquistidos qn̄ vene et alie vie larte refundunt mām ad intestina. Et adipibus semp maxie hircinoꝝ apēno in puncturis et excoriatiōe intestinoꝝ et mos.

dicatione eorum. Mucillagine psilii pellēdo residuū medicine. Et vltimo vtere stupefactiuis siue narcoticis ad inducēdū somnū ad materie īgrossationē: et eorum acuitatū remissionē. et ad imobilitationem. et hoc qn̄ est in desperatione et in magnis causis et timorosis et qn̄ alia nō conferūt de quibus in complemēto septimi canonis. Nō rememorata sūt hoc loco plura simplicia: qm̄ plura iam habita sunt de dissinteria et tu ibi.

¶ Ex cōpositis et est mirabile inungatur stōus oleo.ro. ita calido q̄ntum patiēs pati pōt: deinde aspergatur hoc puluere. Re. masticis.ʒ.ij. gallie muscate.ʒ.ß.pul.ros.rub.ʒ.ij.ß. ¶ Ad idē. Re. draganti assati.an.ʒ.iij.vsq3 ad q̄ttuor.et decoque cū lacte dulci et bibatur: ē iuuatiuū valde qd paulo ante in simplicibus scriptū est de nasturtio et est famosum. ¶ Itē succarū ros.vini° ani cū mastice sūptū et modico gallie muscate. ¶ Itē valet. Re.masticis.ʒ.iij.et detur cū succo citoniorum vel sy.mirtino expellit residuū medicine virtute sua cōpressiua et stringit. ¶ Itē quia post superfluā euacuationē remanet friditas et multiplicatur vētositas molestās hic ponā electuariū Mesue nobile ad hoc cap. allegato cuius initiū tale. Et ex eis que elegimus nos est electuariū hoc ex inuētione nr̄a qd abscidit fluxū vētris operatione catartici cū significationibus frigiditatis: et confortat viscera et calefacit ea. vētositates quidem dissoluit et carminat. fluxū quidē et vētositatem emoroidarum sistit. Re. ligni aloes spice gallie muscate ciperi calami aromatici an.ʒ.ij. cimini carmeni infusi in aceto die ac nocte et torrefacti.ʒ.iij.semis porri torrefacti.ʒ.i.ß. emblicorum infusorum in aceto citoniorum alio succo.ʒ.ij. granorum nasturtij torrefactorum.ʒ.vj. granorum passularum.ʒ.v. granorum mirti tritorum sicut alcohol.ʒ.xvj. balaustiarum arillarum adustarum fructus tamarisci an.ʒ.ij.ß. ameos.ʒ.iij. tere oia sicut alcohol. et frāgantur cū aq̄ citoniorum antiqua. aut cum aqua granorum mirti et exiccentur. deinde pmitte exiccari sup vase vitreato. et iterum terantur et inuoluantur in miua et sit dosis.ʒ.iij. cū sy. citoniorum. aut mirtino. ¶ Itē valēt electuaria stiptica declinātia ad calidum superius de dissinteria posita. ¶ Itē trocisci ex quibus sunt vltimi iuuatiui trocisci Mes. 2° casu allegato capitulo. et spāliter si fluxus fuerit cronicus. Re. balaustiarum corticū glandiū in aceto torrefactorum sumach granorum mirti spoquidos an.ʒ.ij. cimini carmeni torrefacti. et gallarum infusarum in aceto torrefactarum capitum granatorum fructus tamarisci macis rubei aloes gallie arōatice masticis spice an ʒ.i.semis acetose gūmi arabici boli armeni granorum passularum torrefactorum an.ʒ.ß. coriandrorum infusorum in aceto et torrefactorum.ʒ.ij. fiāt trocisci.ʒ.i. cū vino pontico. et sit dosis vnius cū miua citoniorum. aut alio rob stiptico. Ubi vero fuerit fluxus cū signis caliditatis conuenit electuariū tale Mes. allegato loco. Re. granorum mirti tritorum sicut puluis.ʒ.xij.ro. spodij sumach. sandalorum alborum balaustiarum gūmi arabici an.ʒ.i.ß. granorum granatorum acetosorum adustorum.ʒ.vij. coriandri infusi in aceto et assati.ʒ.iij.semis acetose plātaginis seminis ros.an.ʒ.i. fiat oium horum bona contritio et frāgantur cū succo agreste vel cū succo mirti et aceti et exiccentur. deinde inuoluantur cū miua facta ex succo citoniorum et aceto. et sit dosis ab.ʒ.ß.vsq3 ad.i. cū miua citoniorum vel cū syr.mirtino vel aliq̄ huius. ¶ Ad idē valēt trocisci de spodio cū semie acetose. ¶ Itē de berberis et huius de quibus.s. ad plenū de dissinteria intestinorum. quia hēs simplicia et cōposita multa pretēsa. ex quibus aut sic aut diuisim cōponē poteris vt dispō ipa requiret et hinc a multiplicatiōe remediorum supsedeo attēto q̄ in dissinteria intestinali sinsi copiosius. ¶ Quibus sic postpositis ad cibalia et potabilia condescēdo. vnde in tali fluxu apparentibus signis friditatis cōpetūt condita ex sumach aut mirto cū cinamomo mace et huius. et hec noiantur sumachia et mirtia. Item risus ditus coctus in brodio carniū. Itē gelatina cū succo agreste facta cū cinamomo mace gariofi. et huius. Itē apparētibus signis caliditatis conueniūt illa condita absq3 speciebus et breuiter oia q̄ de dissinteria colica intestinali scripta sunt ex parte cibi et potus. et tu ibi. Itē esto attētus q̄ sicut ista p supius data conferūt ita p inferius admīstrata vnde clisteria abstersiua et postea cōstrictiua vt de dissinteria actum est admīstrari debēt. Itē et prohibētia excoriationē cū adipibus. Itē et mitigātia dolorē. ¶ Itē conferūt exterius applicata vt epithimata embroce vnctiōes empla et huius de dissinteria. ¶ Sed nō hoc q̄ a principio fluxus et superfluitatis in corpore valde repleto vitāda sūt stiptica ad extra applicata. qm̄ talia sunt cā compressionis et expulsionis maiorum superfluitatum ad intestina. vbi vero mēbra eēnt inanita et iā mā fluxa esset ex tali fluxu acciderēt laxitas in mēbris et laxitas et debilitas contentiue ista bene cōpeterent: et tu bene aduerte ad hoc qm̄ est contra illos qui statim a principio ad extra applicant stiptica.

Quintus canon cū delectātibus et cor confortātibus pficiatur. et hoc fiet cū debito regimine ex parte sex rerum nō naturalium locetur inquit Mes. in domo tempati aeris nō frigidi. frigus.n. claudit humores ad interiora: neq3 calidi: resoluit.n. calor et debilitat. sit tn̄ parum declināns ad calidū. vt quarta primi. p cap. et 7°. nisi eēt volūtas ad diuertēdum. declinet etiā pariter ad siccum et sit bn̄ redolens ex fridis stipticis: dum nō sit intētio ad diuertēdū cū sudore et huius cibi et potus sint cordiales de quibus.s. decimo caplo. similiter studeant ex parte exercitij quietis et aliarum rerum nō naturalium vt oia aiam letificent. Sed nota q̄ coitus et si sit solatiosus: hic tn̄ maxime vitandus est tanq̄ res perniciosa.

Sextus canō pficitur cū hiis que posita sūt in rubricis de dispōnibus contingētibus in ipo fluxu: et tu ad eas si oportuerit. Et pro cōplemēto opus plima: quia quindecim vidē qm̄ cōpletur narcoticis sensus mēbrorum stupefaciētibus.

¶ Et primo an in principio fluxu superfluente narcotica hic conueniant. ¶ 2° que sunt correctiua narcoticorum. ¶ 3° an supposito q̄ applicari possunt. an secure applicentur. ¶ 4° an nocte vel die exhiberi debeant. ¶ 5° an stō ieiuno vel cibo existente in eo. ¶ 6° an corporibus humoribus plenis conueniant. ¶ 7° an corporibus impuris et cacochimis. ¶ 8° an diebus continuis an interpolatis. ¶ 9° an operationibus spūalibus noceāt. ¶ 10° quāta q̄ntitas sit danda. ¶ 11° an tpe morborum aut accessionum exhibēda sint an ante. ¶ 12° in q̄ substātia an in liqda an in constanti. ¶ 13° an interius an exterius applicāda sint. et p interius an referat p supius an per inferius: et si p inferius an p clisteria. an p licinium. ¶ 14° an simplicia et pura applicanda sint an refracta et cōposita. ¶ 15° an scribenda siue nominanda sunt.

¶ Pro primo ponuntur he cōnes. ¶ Q̄ in principio mā existēte in fluxu et multa nō cōpetūt narcotica. probatur. qm̄ talia ingrossant et imobilitāt mām vnde sic paulatine congesta et retēta et facta multa valde nā grauata eā expellit et sic fluxus ex multitudie mātei augetur cū vestigio congelatiōis et mortis. ergo. pro isto est Mes. allegato cap. canone 6° inquit. cōponūt aūt rē magni timoris a principio huius curātes cum narcoticis. ¶ 2° cōclo. q̄ vbi iā corpus foret inanitū et ante euatū et daretur medicina euatiua et superfluēs nō incōuenit a principio sic exhibere narcoticū. patet cōclo. qm̄ sedaretur fluxus. et non eēt timor q̄ dictus est in pcedēti cōne. ¶ 3° cōclo. q̄ vbi in principio adesset magnus dolor multū virtutē psternēs aut instātia vigiliarum maxime nō incōuenit in principio dare narcoticam. patet. qm̄ iuuamentū eēt pstātius nocumēto. ¶ Pro 2° dōm q̄ prius explicāda sunt nocumēta narcoticorum q̄ eorum correctiua et vt sciamus quibus et qualiter debeamus operari. nocumēta sūt tria primū quia opponentur rei vite. vt Mes. allegato loco. sūt.n. spiritus et caloris inati congelatiua et mordicatiua et stupefactiua et horum correctio fit p opposita: quia p resoluētia calida q̄ prohibēt ingrossationē et congelationē et infridationē. et p cōns auferūt si cū eis commiscetur castoreū pip et crocus vt Mes. et serta decima tertij. de cura fluxus absolute. Castoreū aūt magis

ad resoluendū ⁊ subtiliādū ⁊ phibendū ɔgelationē. crocus vero maturat ⁊ sedat vtutē narcoticoꝝ. hec tria i summa sūt tyriaca narcoticoꝝ. Q, si alia repiūt resoluentia. tñ ista ab auctorib⁹ scripta posita vt beçoar narcoticoꝝ testimonio quoꝝ stare debem⁹. ⁊ q: ipm̄ destruūt opꝫ cōmiscē cū eis cordialia ⁊ ɔfortātia spūs sicut spicā ȝedoariā doronici ⁊ silia inqt Mes. Tertio opꝫ vt socient eis ea q̄ sistūt sedāt ⁊ ɔstrigūt agitatiuas ⁊ reumaticas ⁊ fluētes de pte in ptē sic est myrrha ꝓpe ⁊ olibanū ⁊ sandaraca ⁊ silia suple cordialia ⁊ stomatica calia vt muscus cinamomū. macis gariofil. ⁊ subdit. sic. n. narcoticoꝝ iniqtas repmit. ¶ Pro 3° dōm q̄ nō sine timore applicāda sunt inquiente Aui. sextadecima tertij. allegato ca°. i narcoticis. n. timor. ⁊ Mes. si excusari potes nō ꝓpinare melius est. ¶ Pro 4° q̄ melius est dare de sero ante somnū. vñ Mes. dare in sero ante sōnū est melior horaꝝ q̄ dari pñt qm̄ iducūt somnū ⁊ sōmus sedat agitationes. ⁊ sunt q mane ⁊ ꝓpe quando vigilie nō adsunt. ꝓlōgat. n. necitatē surgēdi ad asellā sedādo mordicationē. ¶ Pro 5° dic q̄ nō sunt dāda cibo exn̄te in stō. ne corrūpāt cibū ⁊ cum cibo ad caput euaporēt aut cū eodē ad mēbra alia trāseant. vñ Aui. 4° pmi. 3° cap. Amplius stupefaciētia sedant dolorē plerūqꝫ ꝓpterea qd̄ dormire faciūt: qm̄ somn⁹ vna est ex causis sedationis doloꝝ ⁊ ꝓpter qñ cum eo fuerit fames. ⁊ Mes. ⁊ oino caue ne dederis sup cibū ⁊ ɔsidera qm̄ cōiter practicaf oppositum. post aūt cenā daf sy. de papauere. sꝫ tñ hic ɔsidera ⁊ relege que scripta sunt. s. caplo allegato decimo. ¶ Pro 6° pꝫ qd dōm. nō. n. dāda sunt corpibus plenis ne mãe ɔgelenf ⁊ coꝝ expulsiones ꝓhibeanf. ne mãe ita multiplicate vtutem supprimant. dent itaqꝫ post mūdificationem. Mes. ¶ Pro 7° no. q̄ nō ɔueniunt corpib⁹ impuris pura in puritate. ⁊ cā ex nūc dictis pꝫ. sed ɔueniūt mūdificato corpe. fortis tñ caloris nālis ⁊ in quo nō apparet īfridatio extremoꝝ in pulsu debilitas ingente Auic. sextadecima tertij. tractatu p̄. vltimo caplo. nō exhibeanf ei cui īfrigidaf corpus debilitaf vtus. ⁊ appet illud in pulsu. ¶ Pro 8° dic q̄ interpolatim quāto magis possum⁹ exhibeamus ⁊ nō ɔtinue: imo vt Mes. īteruēniat inter tps ⁊ tps exhibitio reꝝ ɔfortātium seu cordialiū stomaticaꝝ vt īterponēdo dies plures si possum⁹ aut diem vnū fm̄ tenorē vtutis ⁊ iminētem necessitatē vt saluef thesaurus. sed hoc nota qm̄ plures dant oi nocte. ¶ Pro 9° rñdef q̄ narcotica maxime nocent mēbris regrentibus substātiam multū spumosam ⁊ subtilem ⁊ clarā: vñ valde nocent oculis ⁊ mēbris sensibilibus ⁊ interiorib⁹ ⁊ exterioribus nocēt multū mēbris generātib⁹ multū spm̄ reqrētibus stō. ⁊ hꝫ. ¶ Pro 10° dōm q̄ dāda sunt in quāta minori quātitate possumus. vnde ⁊ Mes. ⁊ fac exhibitionē coꝝ q̄ntitatis pauce ⁊ melior est iteratio q̄ꝫ mltiplicatio. q̄ntitas aūt coꝝ bñ repif ab auctorib⁹ limitata. que tñ est variāda fm̄ medici ɔiecturā respectu etatis vtutis necitatis ⁊ hꝫ. ¶ Pro 11° dōꝫ q̄ tutius est ea exhibē ante aduētum accidētis. naꝫ tūc vtus est fortior ⁊ ꝓhibef eius lesio p aduētum isultus accñtis. vnde ⁊ Mes. ēt insultib⁹ qdē melior horaꝝ est p̄uenire horā ipsoꝝ sicut in colico dolore vehemēti. Jtē Gal. xij. terapentice inqt. in colica qdē vehemēti qñqꝫ maioris necitatis est cura mēdosa que est stupefactio ⁊ ꝓpter apud fortē cōmotionē doloris eius cura ne vtus resoluaf ⁊ cadat: ⁊ ita itellige de alio fortissimo dolore. ¶ Pro 12° q̄ potius in substātia liqda sunt applicanda. nam lꝫ sic citius operef tñ in substātia solida fortiorē ⁊ magis pseuerātem pducūt opationē. ¶ Ad tertiūdecimū q̄ tutius est ad extra applicare q̄ꝫtum est pro toto corpe lꝫ respectu alicui⁹ mēbri sit minus malū ea ad itra applicare vt in oculo. Jtē piculosius est applicare p supius q̄ꝫ p iferius lꝫ ēt sit piculū applicare inferius vt apparebit statim. Jtē minus malū est administrare in suppositorio siue colirio q̄ꝫ cū clisteri. vñ Aui. sextadecima tertij. allegato cap. ⁊ iam nos testificati nos vidisse q supposuit sibi colirīū ex opio ⁊ mortuus est. ¶ Ad quartūdecimū q̄ melius est q̄ sint cōposita ⁊ refracta vt appet ex p̄habitis. ¶ Pro vltimo scribēda sunt q̄dam ex Mes. Aui. tāqꝫ notabiliora collecta ⁊ pmo ex Mes. ℞. olibani. ʒ. i. coaguli leporis. ʒ. ij. opij. ʒ. ß. gallarū. ʒ. iij. fiant trocisci cū syr. de papauere quaꝝ qlibet sit. ʒ. ß. ⁊ sit dos a ß. ℈. vsqꝫ ad. ʒ. ß. ɔueniūt ⁊ fluxui medicinali ⁊ alteri ⁊ sūt expte. ¶ Ad idē. ℞. bdelij sandarace thuris minuti opij myrrhe croci añ. fiāt pillule sicut cicer da a duab⁹ vsqꝫ ad quattuor in sero. ¶ Ad idē ⁊ sunt. Mes. ⁊ valent ad colicam ⁊ indifferēter ad oēm fluxū: ɔfortāt aiam: ɔstringūt vomitū cū sigtionib⁹ friditatis faciūt somnū. ℞. opij thuris minuti ameos gallie croci gallie muscate gūmi arabici balaustiaꝝ tamarisci corticū granatoꝝ myrrhe spice añ. ʒ. ij. iusqami opij añ. ʒ. i. ß. fiant trocisci cū mucilagine citoniorꝫ quoꝝ qlꝫ sit aurei vni⁹ ⁊ sit dos a. ℈. i. vsqꝫ ad. ʒ. i. ¶ Ad idē ⁊ sunt vltimi in itētione hac ad fluxū quelꝫ aluꝫ ventris ⁊ vomitū cum sigtione calitatis. ℞. spodij seminū ro. acacie hypochistidis. sā. dra. gallie croci añ. ʒ. ij. boliar. ʒ. i. ß. opij iusqami añ. ʒ. i. fac trociscos medie. ʒ. ⁊ sit dos a. ℈. i. vsqꝫ ad. ʒ. ß. ¶ Cōsilr valēt trocisci de carabe de terra sigillata vt. s. de dissinteria ⁊ opiatos ⁊ nō opiatos. pro qb⁹ tu recurre ad eū locū ex datis tñ poteris p te pulchre faciliter cōponere vt videbif ꝓposito tuo expedire. ¶ Jtem valet atanasia magna descriptione Mes. Considera.

¶ De fluxu liquefactiuo. Rrica. iij.

Fluxus liquefactiuus est flux⁹ in quo substācie mēbroꝝ humiditates tāqꝫ res nociua a nā ipsa ad ex̄ mittunf. Cuius cā est calitas nō nālis dissoluēs ⁊ eas liqfaciēs. mittunf aūt ad ex̄ qñqꝫ p secessum vt ptinet ꝓposito. ⁊ tūc fluxus est cū vnctuositate vt i ethica ⁊ ptisi qñqꝫ vero per vias vrine. ⁊ tunc vrina est vnctuosa oleaginea habens in superficie vt telam araneam.

Signa demr̄atiua sūt signa ptisis ⁊ ethice p̄cedentis cū teneritate mēbroꝝ vt sūt pueroꝝ ⁊ ifātiuꝫ ⁊ illoꝝ ꝓpe q̄ꝝ lacerti sūt molles ⁊ hꝫ. ¶ Et i eo sūt excūtia sic humiditas liquefacta viscosa. ⁊ ꝓpe cum ꝓcedūt a substātia mēbroꝝ radicaliū. ⁊ qñqꝫ sunt ex eliqtione adipis coꝝ. ⁊ cogñscif q: hec nō sūt sicut illa: sꝫ vnctuosa magis. nec cū tāta exiccatiōe. ⁊ arefactione. ¶ Q, si fuerit alba multū est adipis recētis. si citrina vel ad citrinuꝫ declināns erūt antiq̄ ⁊ cū expellif per vias vrine vrina alba silis spmati vel lacti. ¶ Et qñqꝫ appet in feb. lōga in q̄ corpus multū ɔsumif ⁊ exiccaf iuxta mortē ei⁹. sꝫ cū est ex eliqtione adipis vrina est oleaginea p totuꝫ admixta ⁊ maxie qñ ex superiorib⁹ venit. ¶ Q, si fuerit ex eliqtione adipis renuꝫ pinguedo est ɔglobata ⁊ sepata supnatās. vñ sener nr̄. q̄ bus pinguis ipostasis ⁊ ɔglobata nefreticam significat.

Pronostica de se manifesta sunt ⁊ que dicta de ptisi.

Cura Canones. Jn eo q fit i ethica ⁊ ptisi nō ē spes curē nisi apō sepationē cause ei⁹. quo āt curetf habes dispōnes saltē ptisice habuisti. s. decimo cap. de ethica āt dicef iesu ɔcedēte inferius. ¶ Jn alio aūt qui est ifra istuꝫ hi sunt attēdēdi canones. Primus ordinatio diete. ¶ Secūdus ifrigidatio corpis ⁊ mēbroꝝ pncipaliuꝫ cū eis que sunt moderate friditatis ⁊ stipticitatis. ¶ Terti⁹ vt Aui. ⁊ supra de dissinteria vt nō retineaf expulsio vice vna: imo retineaf gradatim cum medicaminibus de quibus ifra. ¶ Quartus confortatio membroꝝ digestionis.

¶ Primus cōplef cū cibis ⁊ potib⁹ restaurātib⁹ humiditates deperditas ⁊ dissolutas vt sunt carnes perdicū fasianoꝝ gallinaꝝ caponū oua sorbilia sorbitōes cū brodijs ⁊ ouis

alteratē tā. Itē lac in quo extinctū est ferrū. Itē est melius lac muliebre. deinde asine. deinde capre. et inde bouinum; far ordei amilū imponēdo gūmi puluerisati. aut dragagātū vt inspisset humiditates et viscosas reddat et membris adherētes. Itē ad hoc valet puluis coriādri carabe. Itē; pedes vitulorum. cum agresta. itē pisces cum agresta et hm̄ vt .s. de ptisi. pot⁹ sit aque ordei cū zuccaro ro. vel vini anni. et maxime excorticati et modicū assati et ponatur ordeū in decoctiōe ad apturā inclusum. Itē vinū dulce paucissimū lymphatū cum aqua calibeata plus et minus: vt videbitur expedire. quiescat dormiat. quā hec iuuant. vt supra de ptisi.

¶ Secūm vt dcm̄ est cōplet cū frigidis moderate friditatis. nā intēse frigida extinguerēt caliditatē nālem. debēt ergo moderate eē stiptica ne forti stipticitate opilādo phiberēt trāsitum nutrimēti: et hec applicari possunt intus et ex epithimata embrocationes empl'a sup pectus dorsum et epar qūq; addēdo modicum cāphore. ¶ Ad intra vero da alterantia. vt dcm̄ est aut ex sy. vt sy. iulep ro. cū aqua plantaginis. aut hm̄ de qbus ad plenum de dissinteria de dispositionibus corpis epatis vbi recurre. ¶ Itē fiunt clisteria alterātia vt ōstrictiua quodāmodo nutritiua vt de dissinteria. nec in exemplis processi quā visum est mihi hoc loco superuacuum tu ex dictis compone.

¶ De fluxu cretico. Rica. xiij.

E ipso dicat cū Auic. q vbi appareat cū cōditiōib⁹ bone crisis posite p̄ asso. cōmento 2°. ea quoq; crisis fit nō est restringēdus. Ubi vero supfluere curet vt īfra de fluxu colerico ex pte sex rerum nō nālium et medicinalium. veritū si hic fluxus accidat in febre valde acuta. tunc nec caro cōuenit nec ex⁹ aqua nec ōtusū ex carne nec sublimatū. sed ptisana ordei cū succo granatorum. Qz si pur nō vellet carnes dimittere da cū vino granatorum agresta berberis et hm̄. et similr pisces et consimiliter de reliquis stipticis. et tu ōsidera hec.

¶ De fluxu stercoroso. Rica. xiiij.

Fluxus stercorosus ē flux⁹ q̄ stercora vltra ōuenientē suę solitā q̄ntitatē eorum emittit: ex⁹ cā ē q̄ntitas et q̄litas cibi et paucitas ei⁹ qd ad mēbra et epar trahit ex eo et multitudo ei⁹ qd ex eo vtraq; cōsa ab eo mediāte chilū fell' et splene reddita siue mittit ad itestina.

Cura Canones ordiatio diete. apertio vie alimēti. tertius attractio alimenti ad membra.

¶ Primus cōpletur cū cibis multe qualitatis et pauce supfluitatis. et moderate quātitatis ita vt sufficiant.

¶ Secundus cū ficubus phisticis amigdalis nucibus et talibus facientibus cibum penetrare.

¶ Terti⁹ fiat mēbrorum fricatio leuis igrediat balneū donec nutrimētum ad mēbra trahat p ipm resoluat supfluum.

¶ De fluxu a spissitudine cutis. Rica. xv

Accidit qn̄ flux⁹ ex pororum cutis ispissatiōe siue obstructiōe q̄re mãe p poros egredi nō potētes ad interiora ōuertuntur et fluxum causant.

Cura In cui⁹ cura sic pcedēdū ē. ¶ In facto a cā pmitiua qz accidēit cutis ispissatio vt sepe ōtingit estimerā causari studeat in remouēdo illā cū alterātibus solis ad ōtrā. Qz si aderit repletio. tūc mūdificato vētre pus a fecib⁹ faciem⁹ fricationē cutis toti⁹ cū decoctione abrotani foliorum petros. paritarie aut hm̄ apiruis. aut cū herbis ipsis. aut faciem⁹ decoctionē corticū fasiolorum et seminū melonis farine fabarum. itē cū decoctione furfurum aut corticū ordei et silib⁹ hītib⁹ apire poros. itē faciem⁹ extremorum fricationē donec rubeant. ¶ Et eius dieta sit cibus subtilis chimi facilis digestionis. panis sit fermētatus nō multū salit⁹ simulaceus et ad furfuraceū declināsō. ¶ Uinū sit albū subtile aq̄ sit cisterne vel pluuialis. itē coopiatur pānis leuiter leui coopertura. Qz si corpus tale fuerit replectū fac flōmiā: aut ex cōi aut ex nigra aut alia vt videbitur expedire. ¶ Qz si hūor alter a sāguie i eo nō peccauerit nō cōmixt⁹ cūa. et nō cōmisceas stiptica. ſz ōstāte flux⁹ opilōne da stiptica añ cibum vt stomacus et alia mēbra ex fluxu īlarata ōfortent vt est diacitoniten. coriandrorum et hm̄.

Cura In facta vero a cā añte. p cura illi⁹ abscisionē aut cū flōmia. aut cū solone vt dispō īdicauit p̄nutrēdo digestiua. deide trāseat ad localia. dcm̄ est. et ōsidera.

¶ De fluxu opilatiuo. Rica. xvi.

E eo satis dcm̄ est in fluxu epatico tā sub breuitate qcq; ptractabit narrādo q p opilationē hic intelligitur opilatio coartatoria que fit ab humore aliquo ex quattuor aut ex pluribus eorum in venis epatis. aut in via inter epar et intestina.

Signa demr̄atiua qz hic flux⁹ plus venit de nocte q̄ de die. et cū multis colorib⁹ cum grauitate sub costis in pte dextra et sine dolore et est pīodicalis. vn̄ et supstat qn̄q; .xx. dieb⁹ q nō molestat patiētem et ptunc credit se esse liberatū et reddit quāto plus vtit stipticis tanto magis assidlat. Et pro his oībus supra de fluxu epatico.

Cura canones. Primus. q a pncipio cuitentur stiptica. nam qui sic ea administrant cōmittunt rem magni erroris. vt allegato loco.

¶ Secūdus q ordinet dieta cum cibis et potibus deopilatiuis et non multum in principio.

¶ Tertius est euacuatio humorum opilātiū. flōmia aut farmacia minoratiua cū qua cōmisceatur apitiuum.

¶ Quartus est digestio vt si fuerit grossa cū subtiliātib⁹ nō nimis saltē in pncipio si viscosa cū incidētib⁹. et ōsimiliter si mixta admiscendo hec cum his suo modo.

¶ Quintus est euacuatio eradicatiua seu fortior cum qua cōmisceatur apertiuum.

¶ Sextus est aptio fortior vt cū diacalamēto tyriaca sumpta cū aqua sublimatiōis feniculi calamēti spagorum et hm̄ que dari debebant in principio operationis.

¶ Septim⁹ est diuersio cū fricatiōib⁹ factis añ cibū cū panno aspe circa corp⁹ circa dorsum circa vētrē. ¶ Itē cum cōprehēdit q cib⁹ sit in stō hn̄ digestus ōuenīūt fricationes sic leues facte fm̄ lat⁹ dextrū vt ipse cib⁹ meli⁹ ad epar trahat marie existe opilōne iter epar et stōm et hoc voluit Auic. de cura eius cū ingt. fricatio aūt opz vt ab ipo non separet ante cibū et post ipm et hec fricatio est maxima nēcia in casu isto. vn̄ Aui. opz vt nō soluat iste eger a fricatione.

¶ Ultimus est ōfortatio mēbrorum etiam: qz vtplurimū iste fluxus est a materia frigida. ideo laudatur ab auctoribus aromaticum ro. descriptione Gabrielis. Item diatrionpipereon diacinamomum et hm̄.

¶ Et pro ampliori cōplemēto secundi canonis aduerte ad Aui. ingt. et rectius est habēti hāc egritudinē vt comedat cibum suum in plurib⁹ vicibus nō in vice vna: imo in omni hora quantitatem que ei ptinet de cibo suo. deinde opz vt partiat. deinde opz vt ōsequi faciat cibū suum illud qd adiuuet ad penetrādum cum velocitate. et aperit opilationem ciborum et melius illo toto apud Gal. est diacalamentum et detur de eo ante cibum vsq; ad aureum .i. et cum digerit cibus detur ex eo quantitas medie .ʒ. ¶ Uinum sit albū subtile acreum nō dulce. et Aui. sit vetus subtile forte pau cum de quo est bibēdum vsq; ad .ʒ. iij. post assumptionem .ʒ. iij. diacalamenti vel alterius talis confectionis. hec volo pauca tibi sufficisse cum his que de fluxu epatico supraseripta sunt. et hec singula considera.

¶ De passione colerica. Rica. xvij.

Um ptingat humorū a corpore expulsio aut per superius tm̄ aut p inferius tm̄ aut vtrocꝫ mō sil' ⁊ iam imediate pcedentib' actū sit de pmo ⁊ supra. xiij. cap. de 2°. ⁊ vltimo visuȝ est ptractari de 3° qui amplectif eos duos modos sil' ⁊ est colerica passio seu fluxus colericus nominatus.

Est itaqꝫ colica passio dispō in qua hō sil' ⁊ eadem hora hūores aut cibaria p supius ⁊ inferius nihil retinēdo expellit. Cui' cā est aut multitudo cibi mali post satietatē nauseatiuā multiplicati. aut humores fridi flatici corrupti visc osi. aut nō viscosi ex piscib' fructibus ⁊ hꝫ fridis geniti. vt humores colici male q̄litatis vt prassini eruginosi: aut alij vt salsi acuti qui repiunt in stō aut in itestinis stimulātes vtutē vehemēti stimulatione q̄ cogit p supius ⁊ iferius simul ⁊ semel expellere: queadmodum ptingit pugilib' multū infestatis qui sil' ⁊ semel pugnāt ante ⁊ retro. ⁊ q: multum sic infestaf nā hinc acuta causanf accidētia vnde ⁊ qnqꝫ accidit sincopis spasmus ⁊ hꝫ. de qbus infra: pter qd inter acutas imo pacutas numerant egritudines. vñ psueuit terminari in. vij. ipa quasi nunqꝫ egrū qescere pmittit tāta est eius ifesta molestatio q: in eo. ⁊ qnqꝫ ante iterficit. pter qd cuꝫ ea cōprehēdere nō negligas cum pniciosa ⁊ iter oēs est que ex cola existūt. in stō ⁊ itestinis cōprehensa: ipsa nāqꝫ stomacum ⁊ intestina mordicat ⁊ ad vomitum incitat.

Signa demrātiua qm̄ in tali fluxu apparet sil' ⁊ vomitus. ita q patiēs simul ⁊ semel emittit p superius ⁊ iferius ⁊ est cū angustia ⁊ dolore ventris cum siti magna cum vigilia ⁊ euacuanf p supius ⁊ inferius male mãe corrupte flegmatice vel colerice vt in eius descriptione dcm̄ est: ⁊ antecedit ipam anxietas nauseatiua. ⁊ multitudo vētositatis in vētre ⁊ dolor p dies aliquos ⁊ icipiūt pl'imum cum dolore vmbilici ⁊ punctura eius ⁊ aliquando est multus secessus cum pauco vomitu.

Signa si fuerit ex colera q: fit post se. adurentes aut acceptionem medicinaꝝ. aut vini puri aut rerum mordicātium epar calidaꝝ ⁊ acutarum.

Q, si ex flegmate ⁊ q: pcessit satietas nauseatiua ⁊ vsio rerꝫ flegmaticaꝝ malaꝝ aptaꝝ facile corrumpi.

Si ex sanguine aderit signa sanguinis de qbus in pncipio operis. ⁊ tu ibi. Et est ita fortis passio vt vix p istās permittat egrū quiescere. Et in hac passione pulsus debilitaf multū ⁊ tympora applananf. ⁊ nasus minuif ⁊ facies ipsa mutaf ad dispōnem mortui. ⁊ forte extenuaf totū corpus maxime aptū. Et qnqꝫ pducit ad excoriationē intestinoꝝ ⁊ meri ⁊ gutturis ad sudorē frigidū ⁊ extremoꝝ frigiditatē sincopim spasmū. Et in summa accidūt accidentia mala que psueuerunt venire in fluxu ex medicina.

Signa si ex ciboꝝ assūptiōe venerit scif illō narratōe ifirmi. Si ex mltitudie grauādo: si ex acuitate mordicādo.

Signa si ex catarro q: egestio spumosa. vt supra de fluxu ex catarro. Et sic psimili ex de alijs.

Pronostica Iaꝫ de pronosticis dcm̄ est hic: ad q̄. s. accītia mala pducit. si statiꝫ ei nō succuraf: ⁊ iō vt dcm̄ est noli esse negligēs medicator.

Cura Canones in cui' cura opꝫ vt pcedaf diuersimode fm̄ diuersitatē suaꝝ cāꝝ queadmodum de cura aliaꝝ dispōnū: vt dcm̄ est. Attēdanf q ipsi' tpa distincta sunt ex pte mãe ⁊ ex pte accītium. Vñ Aui. xvj. tertij. de cura eius. in pn°. Colerica passio hꝫ regimē in pncipio cū mouef. ⁊ regimē in medio sui mot'. ⁊ regimē apd cōmotionē suā malā: ⁊ inobedientiā suā maliciosaꝫ: ⁊ motionē accidētium suoꝝ timorosoꝝ. Primū regimē respiciunt tres pmi canones. q sunt ordinatio diete. euacuatio. diuersio. Scōm regimen respiciunt duo. qui sunt. psortatio: ⁊ resolō. sine psumptio ei' qd remāsit. Tertiū vo respicit vn' q est sext' in nūo ⁊ est correctio accītiū.

Pro p sexto q absolute nisi debilitas vtutis cogat debēt tales abstinē donec mãe corrupte ex ducanf. Q, si debilitas assueuit def cib' leuis digōnis boni odor: in q̄ patiēs delectef. ⁊ nō def cibus iducēs abominationē: dato q ēet pueniētissimus. itē q nō separef ab eo vtus stiptica: dꝫ etiā cib' ⁊ simul pot' variari fm̄ varietatē cause: q: si cā erit calida: da aliqn̄ frigidū. si frida calīn. ⁊ inter hec modera. vt videf expedire. vt pbi grā. In frida laudanf turtures: gallinep: pdices: fasiani assat: in quoꝝ ventre ponanf mirti: ⁊ hꝫ. stiptica. In cā vo cal'a da psilr frigida alterata. ⁊ in p detur vinū odoriferꝫ cuꝫ aqua decoctionis mirti: ⁊ hꝫ. In 2° ipm limphatū cum odoriferis stipticis. Itē debes addere in stipticis plus in fine ⁊ minus in pn°. imo pmittaf: vt mã tota si posi est egrediaf. Potus aūt sit vinū albuꝫ: aut modicū rubeuꝫ: carēs dulcedine. ⁊ b qñ est magis stōi pstratio. Quiescat ⁊ stet in loco non multi luminis necꝫ frigoris. frigus .n. expellit hūores ad iteriora ōio. Studeaf in faciēdo eos dormire vt posi est et statim sup cibuꝫ ⁊ aſi. qm̄ in oi fluxu nulla est hac medicina melior. vt sup de dissinteria ⁊ tenasmone. De inanitione dicef statim. non iref non turbef. sed. gaudeat ⁊ pro posse letetur.

Euacuationē psilr diuersifica ex pte cause ⁊ loci mãe. nā si cā fuerit frigida: da aquā calidā cū cimmo: galāga: cinamomo: pipe lōgo. Q, si cōprehēderis mām pur hēe raptū ad supiora itroduc vomitū. nā sicut flux' fluxu: ita vomitus vomitu curaf. Auic. cap. de cura colerice auēte Ipo. pueniūt ⁊ si. acetosus simplex cū aqua cal'a. Itē aq̄ sola calida cū pauco salis. Si ḡ cōprehēderis mām difficulter p supiora educi. ⁊ sentif circa vmbilicū pūctura ⁊ dolor: stude in euādo mām p inferiora cū aliquo lenitiuo respiciēte humorē ipm: ita tñ q nō sit multū vigorosuꝫ: ne superfluus iude accidat flux'. Itē cū suppositorio pūoca secessum aut cū leni clisteri ex maluis bliti mercuriali cassia oleo ro. apparēte signo caloris zuccaro ro. ⁊ sale. ⁊ si apparēt frigoris signa: adde ierepigre. vbi vo fuerit colera vel humores colerici ad fundū stōi ⁊ ad itestina trāsmissi. tūc introduce vomitū facilē. aut si mã descēderit da solutiuū facile: aut fac suppositoriū: aut clistere. vñ in sūma mã hūēte raptū ad inferiora solue ad superiora vomitū introducas.

Diuersionē aūt cōplent ligationes extremitatū. vt in rubrica pori de fluxu vi catartici. ⁊ tu ibi. Q, si ptingat superfluere appone ventosas vmbilico. vt rubrica precedenti. ⁊ supra. xiij. cap. de vomitu superfluo.

Cōfortatio aūt cōplef pro nūc ⁊ cū remouētib' malam pplonē stō impssam. ⁊ cum phibētib' vomituꝫ ⁊ fluxum. Vñ in cā cal'a pueniunt rob frigida ⁊ stiptica nō acuta. vt rob mirti vinū granatoꝝ agreste rob citonioꝝ vinuꝫ citonorelle ifuse in altero ipoꝝ. q si ptingat cū vomere reiterata da puluerē coriādri pul. mirti spodij cū cibis suis. Item cōpetit si. de berberis si. ro. de ribes: ⁊ hꝫ. nā pstrictiua nō acuta dicta sunt de dissinteria. ⁊ b casu pueniētia. In cā frigida da cal'a ⁊ maxime cōueniūt si. de mēta factus vino citonioꝝ. que sunt cal'a stiptica. habes supra in pn° de dissinteria. Ad ex aūt stomacus ⁊ vēter totus inungaf ⁊ emplastref cuꝫ calidis aut frigidis vt exigit dispositio. de qb' ad plenū de dissinteria. laudatur mastix in cā frigida: olei de neridē. ⁊ oleū de lilietro. vo in cā calida infusa in eo pecia ⁊ super vētrem ⁊ ipocundria extensa. ⁊ hoc si fuerit ex oliuis imaturis factum: tu tamē etiam discurre per ea que dicta sunt de fluxu ventr. e vi farmatici.

Pro quinto cōpetit balneū. ⁊ hoc apparēte declinatione vñ Aui. fac eos ingredi balneū cū facilitate ⁊ nō multiplicent moraꝫ cū eorū mo quātitate sua sumūt de humiditate balnei. deinde extrahe eos: ⁊ cooperi ipsos ⁊ ciba eos cibo

pouco leui boni chimi. nā cibus dʒ eē talis ꝛ stōm ꝯfortās ꝛ ex talibꝰ cōmēdatus est pullus assatꝰ aspsus aq̄ ro. aut frigida: aut aqua mēte cū puluere mirti: aut masticis: vt exigit dispositio. potꝰ aūt eoꝝ dʒ eē vinū ꝛ plus ꝛ minus limphatū cū aq̄ calibeata plus ꝛ minꝰ. aut aq̄ alia stiptica. vt est aqua mēte rosaꝝ plātaginis ꝛ hꝫ. vt exigit dispositio: ꝛ in ꝯfortatiōe stōi ꝯueniūt trocisci. vt de ro. de absinthio ꝛ hꝫ. de qbus ad plenū de debilitate stomaci. ꝛ tu ibi.

ℭ Accidentia ꝯsueta euenire sūt sincopis ex eleuatiōe maloꝝ vapoꝝ ad cor spasmus ꝛ sitis. ℭ Vñ apparēte sincopi da vinū odoriferꝫ stipticū. arte aut nō dulce ꝯsilr. q: fac stipticū cuꝫ vino citonioꝝ. aut aqua eiꝰ vel alia ꝯsili. ꝛ silr dulce cū succaro. i quo qdē vino ponaꝰ panis assatus calidus. ꝛ si sint signa frigoris potes addere modicuꝫ musci. aut cinamomi. vñ 9ᵒ Almansoris laudaꝰ vinū cū musco. Itē da pullinas carnes: in quaꝝ vētre sint mirtus: aut citonia: aut aliqd̄ tale. ꝛ i sūma stude restaurationi vtutis: ꝛ tu require sup̄ de sincopi. xj. ca. Laudaꝰ ꝛ diacitonitē cuꝫ spēbus ꝛ absqꝫ fm cām. vñ Gordonius. Da mihi citonitē si vis dimittē hiem. ℭ Qꝫ si ꝯtigerit spasmꝰ inunge nucaꝫ ꝛ iuncturas cū oleis ꝛ cerotarijs ꝓfundantibꝰ vtutē suaꝫ. vt in hyeme cū oleo de spica: liliorꝫ alboꝝ: camomillino. Itē in estate cū ros. mirtino violato. Itē infunde pānuꝫ cū oleo violaꝝ amigdalaꝝ dulcium: ꝛ suppone dorso: ꝛ partibꝰ extremis. Itē euacuationē ꝛ alia obserua que de spasmo scripta sunt supra: scdo cap. sexti tractatus. Et de regimine inqt Auic. q̄ si pulsus icipit minorari ꝛ videris aliquid de impressione spasmi ꝛ singultus: icipies ꝛ dabis eis in potu aliqd̄ de vino dulci odorifero: in quo est stipticitas cū aqua citonioꝝ ꝛ tortellas. aut medullā panis simulaginei calidi quātum posse est. ꝛ si necium est q̄ sit fortius illo accipiaꝰ pullina ex carne molli ꝛ tenera: que sunt ex carne auium ꝛ arietū: ꝛ incidaꝰ ꝛ ponatur sicut in vase. ꝛ decoquaꝰ vsqꝫ quo emittat aquositatē suā. ꝛ forsitan ad se eā redire faciat. deinde exꝓmaꝰ fortiter. post decoquaꝰ illud qd̄ exꝓssum est ex ea paulatum: ꝛ fiat acetosū cū aliquo fructuū ꝛ meliores sunt granata ꝛ citonia. ꝛ sunt ex hoībꝰ qui ponūt cuꝫ eo aliqd̄ occultū ex vino ꝛ sorbeꝰ. ꝛ si digitis soluaꝰ in eo. panis nō erit i eo malū. deīde dormiat sup illud. ℭ Sitis aūt ipoꝝ frāgaꝰ cū eis que sūt sicut sanie ordei aut sanie maloꝝ cū aqua granatoꝝ. Aui. ꝛ habuisti. s. de siti. xij. cap. tractatꝰ sexti. ℭ Hāc rubricam breuioribꝰ expediui. qm̄ affinitatē magnā hꝫ cū vomitu ꝛ fluxu ꝛ imo: vt dcm̄ est qd cōpositum ex eis. vnde habita notitia simplicium facilis est ea que compositorum.

De fluxu aūt ꝯtingēte ex caliditate aeris dissoluēte humiditates. ꝛ faciente ipas fluxibiles: vt accidit flatu nimio austri: ꝛ in regionibꝰ meridionalibus aut ex frigore cōprimēte ad iteriora. ꝛ humiditate eiꝰ mala reddēte humiditates corpis fluxibiles. nihil aliud scriptū est: cū eius cura manifeste depēdeat ex cura tenasmonis a mala ꝯplone: ꝛ ab his q̄ scripta sūt in cura alioꝝ fluxuum. Hec itaqꝫ ꝛ ꝓ memoria eiꝰ sufficiāt: ꝛ sic cū auxilio oipotētis dei patris ꝛ filij ꝛ spūs sancti: terminaꝰ lōga mā de fluxibus: in qua dʒ vnusquisqꝫ bene speculari. cū omni quasi anno in nostra regione hominibus ꝯtingat.

ℭ De doloribus intestinoꝝ. Rica. xviij.

Apud medicine viros grauissimos reperiunꝰ hi termini: dolor punctio itestinoꝝ: tortura: passio: mirachia: rugitus: colica: ꝛ iliaca. q oēs dolorē itestinoꝝ iportare videnꝰ recipiētes iter se distīōnē formalem. aut rōne loci siue mēbri. aut rōne effectꝰ. ℭ Vñ dolor itestinoꝝ dī sensatio eoꝝ tristis i ipsis qeta manēs. ℭ Punctio dī ois intestinoꝝ dolor: nō veniēs valde in q̄cūqꝫ loco fuerit. q cū augeꝰ fit colicꝰ aut iliaticus. vñ Aui. de doloribus itestinoꝝ. pūctio que nō fit cū fluxu cum fortior fit in colica aut iliaca. hꝫ tn̄ cū colica maiorē silitudinē. Unde Aui. ois pūctio vehemēs est silis colice. ℭ Tortura vo ꝑ ut coartaꝰ ad dolorē itestinoꝝ est dolor itestinoꝝ: in quo cūqꝫ fuerit loco cū pūctura angustia ingenti durās: q: mutatione decubitꝰ ꝛ vehemēti malitia: cuius cā fm p̄mū sunt humores colerici mali in itestinis inclusi. ipa tn̄ vt ꝛ rugitus se extēdit ad nocumētū stōi. vt supra. xiij. cap. de eis olbus. ꝛ tu ibi. ℭ Mirachia dī dolor ꝑpetuꝰ sub ypocundrijs cū fortitudinē accītui. cuius cā est nocumētū in ipo mirach coopiente itestina ꝯtingēs. est. n. pāniculus sentiēs valde: qui pati pōt malā ꝯplonē ꝯpōnē ꝛ solonem ꝯtinuitatis. ℭ Rugitꝰ vo dī dolor ipsoꝝ itestinoꝝ a vētositate multa cū sonitu ꝑambulāte causatus. ℭ Quid autē sit colica ꝛ iliaca suis dicꝰ specialibꝰ rubricis. Conciliator tn̄ differentia. xxiij. inquit. idē esse scrophus tortio ꝛ punctio. Uenio autem ad ipsam punctionem. ꝛ dicem mcū sequar rubricam de ipsa faciens specialem.

ℭ De punctione intestinoꝝ. Rica. xix.

Cuiuslibet pūctionis cā aut est vētositas coartata: aut superfluitas mordicatiua: aut humor viscosus adherēs: q sua adherētia facilr expelli nō pōt. ꝛ ipamut malā ꝯplonē. ꝛ in eiꝰ sepatione dolorē causat: aut vlcus apatum: aut vermes ipsi. Et lꝫ eiꝰ cura depēdeat ex cura colice. vñ Aui. cap. ꝓprio. Cura eius est cura colice. nihilominꝰ vt ducē meū sequar curā de ea succinctā ponā distinctā fm causaꝝ eius varietatem.

Signa demonstratiua ventosa cū rugitu fit ꝛ cuꝫ inflatione ꝛ cuꝫ extensione absqꝫ grauitate. ꝛ alleuatur in exitu ventositatis.

ℭ Signa si fuerit ex colerico humore. tūc erit grauitas cū vehemētia mordicatiōis. ꝛ cū iflātiōe ꝛ siti ꝛ citrina erūt colerica ex pte egestionū ꝛ vrine ꝛ regimē precessit colere multiplicatiuū. etas cōplexio ꝛ habitudo. ꝛ hꝫ declarant.

ℭ Signa si ex flegmate fuerit salso erit mordicatio cū siti. sed egestiones erunt flegmatice ꝛ vrina erit colorata ꝛ nō vt in colerica.

ℭ Signa si fuerit ex hūore grosso ꝛ viscoso ad eiꝰ viscositatē sequaꝰ excoriatio vt. s. de dissinteria ꝛ tenasmone erit g̃uitas cū dolore fixoi vno loco ꝛ exitu digōnū viscosaꝝ.

ℭ Signa si fuerit ex vlcere itestinoꝝ iam dicta sunt supra.

ℭ Signa si fuerit ab epate iā posita sūt. s. in fluxu epatico.

ℭ Signa si a vermibus dicentur infra in hoc eodem cap. rubrica sua. ꝛ tu ibi.

Pronostica si fuerit ex vitio hūoris acuti. siue colici. siue baurach flegmatici nisi occurraꝰ ad itestinoꝝ excoriationē ꝑducit hic qdē vltenius minaꝰ excoriationē. vt iam dcm̄ est de dissinteria.

Cura Canones. i. ea itaqꝫ q̄ fit a vētositate. Pimꝰ ordinatio diete. vt q̄ alienet a se oē vētositatis g̃nati uum. de quo rubrica de colica in pn̄ꝰ. Itē preter vtaꝰ cibo ꝛ nō bibat aquā supra cibū neqꝫ supra ipm moueaꝰ. Vñ breuiter que dicenꝰ hic de cura flatice ex pte diete ꝛ i de colica vētosa sunt tanq̄ vltima hoc in loco ponenda.

ℭ Scdʒ est resolō vētositatis maxime qñ sepabilis. q: si nō sit multū mālis ꝛ hoc cū ꝯfortantibus stōm ꝛ itestina calidis resoluētibꝰ vt diacimini. cinamomū. tyriaca metridatum semina resoluētia vt anisum feniculus ꝛ hꝫ. in omnē modū ꝯueniūt administrationis. Qꝫ si fuerit insepabilis q: multū mālis. tūc respectus erit in ordine euacuatiuo. que fiet cū vomitu. aut secessu. Vñ laudanꝰ enemata hoc casu maxie cū est mā in itestinis grossis iuxta canonē de dissinteria ꝛ farmacū cū est i supioribꝰ. Et simplicia laudata ab Aui. pro enemate sūt anetū. ciminū. polipodiū. cētaurea. ruta sicca. fenūgrecū. apiū. oppoponacū. bdeliū. oleū de

spica. a deps galline. olei rutacei. z mel. Et qb' cōpone vt videbit expedire de aliis euacuatiuis dādum per supiora approbata hēs 4° cap. silr ō vomitiuis. xiij. cap. ō vomitu.
¶ Post eūonē sit tertius ō ordine resoluēdo z resolue cū di etis. Et laudat pro mirabili puluis calcanei porci vsti sū ptus cū vino aromatico. vt ībi gfa. 3. i. ¶ Jtē ad idē pul uis baccaꝝ lauri excorticataꝝ solue vsqꝫ ad. 3. ß. qꝫ mlta talia habuisti hic supsedeo a multiplicatione eoꝝ. nā que dicent statim de cura flegmatice: sunt etiā hic vtilima.

Cura flegmatice opꝫ diuersificare curā fm diuersitatē flegmatis. ¶ Nā in ea que est a flate nō viscoso opꝫ ordinare dietā sibi ꝓportionabilē. Et laudat hoc casu caro ericij assati. vñ Aui. z ericius assatus fm qꝫ dicit con fert punctionibus ambabus simul.
¶ Jtem digeratur secundo si nō molestauerit multum. qꝫ si sic incipe ab euacuatione.
¶ Tertio autem euacuetur. cum quibus autem hec perfi ciantur. habes supra quarto tractatu.
¶ Quarto ꝯfortent itestina z stōus cū resoluētibus. z car minantib' vētositatē. Laudant hoc casu been carpobalsa mum si de eis bibat. 3. i. cū aqua calida mane z sero. Aui.
¶ Fiāt embroce emplastratiōes z hꝰ. stō vmbilico z ven tri cum aneto ruta cinamomo granis lauri cum vino aut absqꝫ vt videbit expedire. nā in de mala cōpositione com plexione frigida stomaci habuisti multa. z plurima habe bis de colica hinc his breuibus claudo.

Cura Jn ea que a flate ꝓuenit salso ordina dietā ꝓpor tionalē. Et minoret cib' z sit boni chimi z ꝓpor tionati. Bibat paucū vini z limphatū si vinū fuerit alicu ius vigoris. z sit vinū subtile. ¶ Deide trāseas secūdo ad euacuationē saltē si multū stimulabit cū hierapigra dia citonitē solutiuo polipodio turbith cū aqua violaꝝ sebe sten z hꝰ. Ꝙ si nō multū molestabit digeras ꝑus. deinde euacues. Et qm̄ ꝯsueuit vtplimū molestare hinc credo. qꝫ Aui. dixerit opꝫ vt icipiat ab euacuatione ei' cū clisterib' que recipiūt turbith polipodiū cū aqua sebestē z violaꝝ. z itellige istum canonē in ꝑcedētib' z sequētib'. Euacua tiua flatis salsi habes supra quarto tractatu.
¶ Ubi vo fuerit fla viscosum ꝑcede ꝓportionalr. qm̄ eua cua ꝑmo si videbit. aut ꝑus digeras. deide euacues z die tā vt expedit ordina. ¶ Et in sūma in oi frigida ꝯfert po tus aque mell' cū flore aneti. aut anisi. aut acori. aut bacce lauri. z vbi fla sit viscosum ꝯfert cartamus marime.

Cura in facta a mā colerica mordicatiua ꝑus attende verbū Aui. de ea. Et opꝫ vt caueat ab errore ca dēte in ea z extimat qꝫ sit colica. z curat cura eius. z mo rit infirm'. sed de hoc magis infra de cura colice colerice.
¶ Tu itaqꝫ ꝑ post ordinationeꝫ diete. de q̄ hēs 3° tracta tu. vt sunt blitis spinachia lens berberis z hꝰ. si virtus erit fortis solue cū electuario de succo ro. aut de psilio aut cuꝫ mirabolanis citrinis z modico scamonee. Ꝙ si debilis cū cassia. māna diaprunis z his silibus. ¶ Deinde si res req rat digeras. ¶ Deide euacua z ꝑ supius z inferius vt tibi videbit. ¶ Deinde ꝓcede cū pticularib' ad extra applica tis sicut est oleum ro. vio. semen psiliij z hꝰ. conficiendo vn guenta emplastra. ad intra confectiones infrigidantes de qbus tractatu quinto.

Cura Facte ab vlcere est cura vlceꝝ z iam posita est.

Cura Facte a vermibus est cura vermium z cura po netur infra in fine capituli.

¶ De rugitu z egressiōe vētositatis absqꝫ volūtate. xx.

Am dictuꝫ est qd sit rugit' in ꝑcedē ti rubrica. Et cā vētosi tatis multiplicate in eo est malitia digōnis ꝑꝑ aliquā causaꝝ in malitia digestionis. que est in mēbris. aut in cibis. ſꝫ vtplimū est ꝓpter fri giditatē ledētē digestiuaꝫ mēbroꝝ. qñqꝫ tn̄ ꝯtingit ꝑꝑ de bilitatē ꝯtinue. vt in fine ꝑsistē accidit etiā cōitate alioꝝum mēbroꝝ vt cōitate splenis a quo ꝓueniūt ventositates. vt. ß. de splene. qñqꝫ mala frigiditate itestinoꝝ cōicatur eis ꝓpt malā mirach dispōneꝫ. qñqꝫ debilitate epatis. ¶ Fit autē hic rugitus vtplurimū leuitate māe ipsa vētositate stimu lante ad egestionē. z sonitus eius in intestinis supioribus est acutus in grossis grauis. z cum est cū humiditate facit gurgulationē que rugit' dī a Gal. rj. de accñti z morbo.
¶ Postremo sciēdū qꝫ aliqñ mollificat rectū intestinū aut ieiunum qñqꝫ hi duo simul quare accidit egressio vētosi tatis absqꝫ volūtate z cognoscit per id qd videtur de pau citate sensus aniꝫ aut frigiditatis eius.

Cura rugit' curat cū silib' cū qbus ꝑūctio z colica cū ꝯfortātibus digōnem carminātib' resoluētibus. de qb' iaꝫ actū est in ꝑcedēti rubrica. z amplius de colica.

Cura egressionē vētositatis inuoluntarie cū curanti bus mollificationē ani: de qb' infra suo loco ad ministrādo ad intra vt tyriacā z hꝰ. Et per iferius enema ta. Et exterius vnguenta. z supra vmbilicum si lesio acci derit vitio intestini ieiuni. z tu ad hec ex dictis z dicendis considera. z sic hec sufficiant.

¶ De colica. Rrica. xxj.

Olica ē egritudo dolorosa i itestio colō ꝯtigēs ex q̄ fit difficilis exit' ei' qꝫ egredi dꝫ ꝑ nām. Cu' cā fm plimū est mala ꝯplō frida flatica vel vētosa. ¶ Et dī colon qm̄ colica sic dcā est ab ipo colō. veruꝫ tn̄ Aui. ingt colica qdē fm vitatē est nomē ei' i quo est cā in itesti nis grossis. s. colō. q̄ sequunt ipꝫ. Et paꝝ ifra qꝫ si est in ite stinis gracilib'. tūc nomē ꝓpriū ei fm sciam verā est ileos. Ego aūt ꝑ nūc secut' suꝫ modū loquēdi cōem z est Alexā dri viatici z mltoꝝ alioꝝ auctoꝝ. tu tn̄ collige vt magis placet. nā de noib' nō est a medico disceptādū vt. ß. sepe.

Et dicitur eius cā qm̄ ab aliis etiā causis ꝯtingere pōt. nā ꝑ ordinem ꝓcedendo sic distin guā. qm̄ aut eius cā est exterior. aut iterior. Et iterior aut ꝑ ꝓprietatē. aut per cōitatē absolutā. aut non absolutā ab aliis mēbris. ¶ Exēplū de causis extrinsecis vt est aer fri gidus septētrionalis. vñ Aui. Et plimū ei' est in terris fri gidis z vbi cōflat septētrio. vñ qñqꝫ frigiditas exterior cō dēsat cutē z lacertos vētris fortificata sic ꝑ antipistasim caliditas calefaciēdo z exiccādo exiccat feces z colicaꝫ fa cit. Addit preterea qꝫ lacert' ani qui ex frigiditate ꝯstringit z expellit feces z humiditates ad superiora versus colon.
¶ Et caliditas aeris excessiua sic exiccādo feces colicam qñqꝫ inducit. Jtē caliditas extrinseca pticularis. vt ignea sicut in arte fabrili coquinaria aut vitraria. Jtē forte exer citiū. ¶ Jtem superfluus sudor z oia ꝯsilia que hñt feces. z humiditates corpis exiccare. vt nimius vrine exit' qñqꝫ.
¶ Jtē aer epidimicus. vñ Aui. Et qñqꝫ accidunt colica z ileos fm semitā accidētie egritudinū pestilētialiuꝫ adue niētiū z ꝓueniūt de regione ad regionē z de hoie ad homi nē. z iam retulit illud qdā medicus de antiqs. z dixit qꝫ ꝑ ueniebāt. qdā coꝝ ad epilepsiā. z erat epilepsia mortalis.
¶ Jtē superfluus coitus ꝑꝑ quē debilitat virt' expulsiua z fit retentio fecū. z ex retentione exiccant. ¶ Jtē paucitas colere que mittit ad itestina nō sufficiēs excitare expulsi uam. qm̄ s. aliādei magna q̄titate trāsmittit. ¶ Jtē vsus cibi vētosi z frigidi vt sūt olera cucurbita fruct' recētes z ꝓprie pepo vua z hꝰ. de qb' statiꝫ i nocētib' colice ¶ Jteꝫ pot' aque vehemēter fride vini vehemēter infrigidati aut cū aq multa z frida cōmixti. z sic de aliis. vt infra statim.
¶ Aut ꝓpter potū rei narcotice stupefacientis virtutes ope rantes in fece z cuꝫ hoc debilitat expulsiua quare retenta exiccantur. ¶ Jtem z veneni assumptio.

¶ A cā intrīseca. Primo qꝛ a mala ꝯplone frida imāli in q̄ mēbrū rōne ꝯplonis est aptū labi facilr. ⁊ facit opilonē et cōpressionē secū ad supiora. ¶ Itē a mala ꝯplone frida māli qꝛ flatica viscosa. ⁊ est fm plimū sua frigiditate causante dolorē: ⁊ viscositate causante dolorē ipm opilando vt dicet. ¶ Itē a mala ꝯplone calida exiccāte ⁊ resoluēte. nā ptes humide resoluunt ⁊ exiccant. ⁊ sic vt. ſ. feces retinent. ¶ Itē qñqꝫ accidit vt feces sint pauce. ⁊ sicce ⁊ ex ꝑsentia colere valde calide exiccant amplius. vñ ēt accidit colica ⁊ facit ēt dolorē pꝑtia sue calitatis adustiue. ⁊ h̄ ē raro. ¶ Itē ⁊ mala cōplexio sicca itestinoꝝ exiccās feces aut siccitas meseraicaꝝ exiccantium ipsaꝝ humiditates. ¶ Mala āt ꝯplō humida ex se qꝛ debil' impssiōis nō causat colicā. sed iuncta cū mala ꝯplone frida māli. aut imāli pōt ipsam cāre. ⁊ he res h̄nt speculationē plimā. ⁊ tu ꝯſra. ¶ Itē ⁊ mala ꝯplō frida ⁊ sicca mālis ⁊ imālis pōt causare dolorē. vt humor melicus etiam opilādo. vt infra.

¶ Accidit 2° ꝑncipalr ab opilone ꝯtingēte a mā flatica viscosa implēte spatiū colon ⁊ ipm opilante. ⁊ est illa que fit fm plimum. ¶ Aut a vētositate idē opante genita hora post horā a mala ꝯplone frida. vñ pp has opilones ꝓhibetur egressio egōni ⁊ humiditatū ⁊ vētositatū. vñ in itestino colon ipē sic multiplicate dolorē causant extēsiuū. de quo ifra. ¶ Item accidit hec opilō ab apate in itestino recto exñte ⁊ est fm plimum calidū vt in tenasmone. vñ extimauerūt qdā q̄ sint retēte feces. ⁊ humiditates a caliditate apatis ēt exiccate lapidescūt. vñ ⁊ qñqꝫ lapis egressus fit. Itē a vermib° adinuicē globatis sicut est vidē in cucurbitinis: ⁊ qñqꝫ in modū magne pile egrediunt globati ⁊ dolorē cānt extēsiuū. itē in mordicādo mordicatiuum.

¶ Accidit ⁊ 3° a solone ꝯtinuitatis facta vt ifra: qñqꝫ a vētositate ipā extēdēte itestinū vltra termios suos nāles. aut ab hūore acuto. vt a ꝯmib°. aut lapidib° in vētre genitis. de qb° Frāciscus de pedemōtium inquit. Et vidimus nos quēdā puerū emittētem plures lapides grossos sicut nux per anū. ⁊ nō tā grossos p virgā. Item si fieret icisio itestini ⁊ sic de aliis modis icisionis. ⁊ ex his patere possunt cause colici doloris. qñ est talis p ꝓꝑetatē siue p essentiam.

¶ Per cōitatē aūt nō absolutā ab aliis mēbris. vt ꝯbi. grā cū ad ipm colon mittit mā opilās ⁊ malā iducēs ꝯplonem vt cū a cerebro mittit magna quantitas catarri opilantis. Itē ab epate colera multa vel a splene melācolia. ¶ Itē a spiritualib° sanies vt in crisi in vlcerib° pulmonis ⁊ pectoris p venā magnā extēsam supra dorsum mediāte epate lꝫ id sit raro. ¶ Aut a toto. vt i diaria fluxu liquefactiuo sebre dissolutiua. ⁊ h°. ¶ A cōitate absoluta vt cōpassione ipsius intestini ad alia mebra lesa vt cū accidit apa. aut i epate. aut i splene. aut vesica. aut i renib°. aut in viis vrine. vt in h̄ntib° lapidē. aut in ruptura ex descēsu siphac siue itestinoꝝ in bursaꝫ testiculoꝝ siue in osceū. nā hec coartāt ⁊ opilant ipm colon. Itē ex dolore lapidis debilitat expulsiua in itestinis: qꝛ fit retētio humiditatū. ⁊ ex ꝯñti dolor colicus. vt supra idem ꝯtingit ex tetano ⁊ spasmo.

¶ Et pro cōplemēto pticulari causaꝝ hui° doloris talis ponat distinctio. qm̄ quilibꝫ dolor colicus aut est pūgitiuus ⁊ ei° cā est cal'a acuta subtilis vt colera aut fl'a salsuꝫ viscositate ꝑticipās. aut sanguis corrupt° aut vermes suis aculeis pungētes aut vlcus itestini. aut vētositas in intestino coartata que petēdo exitum pūgit. ¶ Aut est grauatiu° ⁊ ei° cā est mā frida grossa viscosa. aut sanguis ꝯgdatus aut melācolia q̄ ⁊ si ex se dolorē causent. tñ aliqñ vētosantur. ⁊ dolorē iteꝝ cānt ipm intēdēdo ⁊ exacuēdo. ¶ Aut est extensiuus ⁊ cā ei° est vētositas quieta. ¶ Aut tortuosus. ⁊ cā ei° est vētositas pābulās p tortuositatē itestinoꝝ. ¶ Aut est pforatiuus ⁊ cā ei° est vētositas penetrās inter tunicā ⁊ tunicā itestini. siue iter laminas ei° vñ sepationes facit iter eas ⁊ videt homini q̄ pforet terebello. ⁊ huic dolorē passus fuit Gal. vt 2° interioꝝ: q̄ꝫ uis iudicaret se pati calculuꝫ. vt ꝯciliator dīa. xxiiij. ecce qd in alio iudicasset. ⁊ tu ꝯsidera bñ. ⁊ aduerte iudicium facilr a medicis sicut depositum. vnde q̄ Gal. tantus vir.

¶ Postremo p ei° clara notitia opꝫ vt posterior sit modus aliqs pticularis quo colica ipā gñat. pp qd nota q̄ dolor colicus fili iliacus sunt appropriati his duob° itestinis qꝛ colō ⁊ iliaco magisq̄ꝫ aliis. qm̄ hec sūt itestina angustiora aliis ⁊ circūuolutionib° plurib° circūuoluta: pp que sunt magis apta repleri ⁊ opilari ⁊ opilones retinē ex mācībus fluētib° ad illa in eis dolorē causantib°. vt. ſ. dcm̄ est. Duodenū nāqꝫ est breue ⁊ situ hꝫ rectū ⁊ orificium largū. Rectum aūt largitatē hꝫ magnā ⁊ ꝓpinqtatē ad extra. Ieiunum aūt ineptū ꝯsilr. vt in ꝑn° capl'i actū est. Replet nāqꝫ monoculus fece aut flate prius ⁊ opilat. calefactū aūt in eo ptētum aut calitate ptium circūstātiuꝫ. aut auxilio medicamiū in vētositatē ꝯuersuꝫ ⁊ ad colon missuꝫ dolorē in eo causat. vñ fm plimū semp fit ꝑus ꝯgregatio aut fecis. aut alteri° humiditatis apte face colicū dolorē in monoculo. deide aut in vētositatem ꝯuersum. aut fm subam trāsmissuꝫ ad colon dolorē causat colicuꝫ. vñ nisi ꝑus bñ euacuet monoculus nō pfecte curat eger. Ex qb° pꝫ q̄ aliqñ post euaporationes factas aut clisteris impōne anget dolor: qm̄ calitate remedioꝝ amplius vētosat mā que est in ipō colon nō facta ꝑus debita cūone. ¶ Et pmutatur colica qñqꝫ ad palesim ⁊ sanat ea: qꝛ mā subtilis expellit ad extrema ⁊ fit opilatio in lacertis. Item ⁊ ad dolorē iuncturaꝝ ⁊ sanat eius mā ꝓpulsa. Item pmutat ad dolorē dorsi ⁊ ad melācoliam ⁊ epilepsiā. ⁊ tūc est malū. ⁊ h̄ accidit maxime qñ balneū approximat ad cūonē. Itē pp cōitatē abs'olutā ad idropē. ppterea qꝛ corrūpit cōplonē epatis. Itē ⁊ qñqꝫ pmutat ad alia: qñ. s. retinent feces multo tpe. vñ regurgitāt ad supiora. Item qñqꝫ pp vtrāqꝫ cōitatem corrūpit ꝯplonē cordis. ⁊ tūc accidit tremor malitia anhelitus sudor frigidus sincopis ⁊ est malū signū. ¶ Et in ei° malitia sunt gradus. Nā deterior est q̄ ex opilone q̄ꝫ facta pp apa. deide q̄ est ex vētre torquēte. deide ex humore. deide ex fece. ꝯsidera. ¶ Et accidit vt plimū iuuenibus ociosis gulosis itinerātib° p regiones ⁊ loca frida. raro āt mulierib°. ⁊ tu ex dictis cām collige. ¶ Est aūt hec egritudo difficilis cognitionis. nā qñqꝫ dolor renalis colicus iudicat qñqꝫ cō. vt Gal. ſ. Nā vt alex. difficilis est cognitionis. ppterea qꝛ in locis vicinis fiūt dolores tales. q̄les in colon. Itē ex pte loci qm̄ Aui. inqt de dīa iter colicū ⁊ lapidē renalē. loco aūt. qm̄ colicus icipit ab iferiori pte lateris dextri ⁊ tēdit ad supiorē sinistri ⁊ Mūdinus nr̄ i anathomia sua cōi quēꝫ moderni sequunt: inqt. colica qñ fit ꝑus icipit i pte sinistra ⁊ i illa magis molestat qꝛ itestinū istud frigidius est ibi cū nō tangat a chisti fellis: ⁊ tu cōsidera. sed dei grā signa ponent spero sufficiēter distinctiua.

¶ Et qꝛ vt dcm̄ est: est difficilis ad cogñscēdū hinc p amplior i ei° notitia. ego anteq̄ꝫ aggrediar curā ponā illa ⁊ ꝯsueta colicā inducē. post q̄ ponā canones si ꝑus ꝯferentia colice descripsero. ¶ Inducūt colicā ex cibis sumpta oē grossuꝫ viscosuꝫ frigidū aꝑmū opilatiuū. vt sūt pasthilicia. carnes grosse siluestres ita q̄ ⁊ leporis. pisces pui recētes. siue salsi. frixa. assata. vētres aialiū. gñā lactis: lentes. caseus antiquus recēs salitus. Iteꝫ iflatiua ⁊ vētositatis multiplicatiua vt lac ⁊ marie nō coctū. est. n. colericis venenū. cucurbita olera ꝑter ea que dicā in ordinādo dietā. nā eruca. endiuia nocet ⁊ oēs fruct° ⁊ ꝓpe recētes ꝑterq̄ꝫ pruna ⁊ crisomila in colica colerica. ⁊ i colica ex fece ex calitate exiccata: ⁊ melon de q̄ Aui. Et melon dulce i cibū i dispōne sanitatis ē nociuus plimis colicoꝝ. Itē nuces hūide amigdale humide valde. faba hūida valde. qꝛ recēs cucumer. po

ma et pp̄e acetosa. pira et stiptica agreste. berberis granata. et magis nocēt acetosa. Itē citonia et alia h9. stiptica. vt sauich mılıū risuz et his silia. Itē passule cū arılıs. Itē vua pp̄e. Itē oua assata. Itē fungi. Itē et tubera et h9. ¶ Ex actionib9 vo sumpta sunt mot9 fact9 sup fructus assūptos et sup cibū indifferēter. Itē coit9 sup cibaria grossa q2 rustici etc. Item retētio vētositatis: aut stercoris egredi volentis. vnde vētositas sic retenta ad supiora sublevaſ et in intestino aggregaſ et colicaz qn̄qz inducit. Itē potare aquā frigidā multam vehemēter frigidā. vt supra. Item potus eius sup fructus. Itē et potus plurimi vini sup cibuz. facit enim cibū indigestū in magna quātitate ad intestinū descēdere. ppter qd bibuli frequēter. et tu ēt lege que scripta sunt de his in pn̄cipio rubrice. Et cū de his que nocēt actū sit ꝯgruum duxi agere de his que maxime conferunt ei.

¶ Conferētia itaqz colice sunt in vl̄ oia quecūqz opponūſ se causis eius ex pte aeris et reliquaꝝ reꝝ nō nālıuz. Vn̄ p̄ scito q cibi eoꝝ debent esse lenitiui lubrificatiui. et in colica colerica frigidi. vt aqua ordei aqua lentis siue ius eius ius de spinachijs. Itē aqua decoctiōis prunoꝝ. time hoꝝ ꝯuersionem in vētositatē: ppter qd inflationē faciunt diligēter attende. vnde et ois aqua ordei est inflatiua 2° canone de ordeo. ꝯsidera in colica. frigida vt ius galli decrepiti. de quo infra in cura colice ex retētione fecum et iura in quib9 decocte sunt res calide resolutēes. vt est decoctio alei et filiuz et eius comestio. Vn̄ Alex. Ex alleo plures sanare dicum9: et est expimētum paruum. Itē et ius cum cinamomo. aut cimino et h9. sed attende si adest febris aut nō: qn̄ opz te moderare: et aliqui non ꝯtenti his lenitiuis tn̄ transeunt ad ponēdum in cibis eoꝝ turbith p̄paratum. Item et ꝯficiūt panem eoꝝ cū eo. Item et qn̄qz trāseunt vsqz ad scamoneā ponēdo etiam eam in pane. hoc aūt laudare videſ Aui. de cibis colicoꝝ. cum inquit. et qn̄qz necūum est. vt ponaſ turbith et scamonea in iure eoꝝ et in pane eoꝝ. et nota illud qn̄qz: qn̄ videſ dicē magnam necītatē. ¶ Secundo scito q sorbilia eis maxime cōferentia et p̄cipue qn̄ est ex retētione fecum. ¶ Tertio q cala aut frigida que administranſ debent esse aromatiçationem participātia. qualia sunt stomacalia dicta supra de stō. ¶ Quarto q anodina que posita sūt. ō. de dolore stō sunt h̄ loco adducēda. ¶ Quinto q lz mēta ponaſ inter ꝯferētia colice est tn̄ inflatiua: q̄propter vt alia olera videſ nocē. et iō administreſ sicca. et q2 nūabunſ suo loco alia ꝯferētia hinc ab eorū narratione supsedeo. ¶ Cū colica sit passio nō minus frequēter eueniēs q̄z multū infestās hinc est q ꝯcepi de ea signoꝝ suoꝝ singulares ponē rubricas iuxta eius varias et singulares cās: vt vnuscuiusqz cāe signa facilius inueniant et maxime demr̄atiua. nā de pnosticis in vltima rubrica mētionem faciā adeo pro ipsis ad ea recurras.

Signa ergo p nūc ita distinguanſ. qn̄ alia sūt future colice enūciatiua. Quedā ipāz p̄ntē ostēdunt. ¶ Exēplū p̄mi. vt qn̄ minorari icipiūt feces et appetit9 destrui: et q patiēs abhorret res dulces et vnctuosas: et super ipsas nauseat et acetosa et acuta ac salsa appetit et q digō minui icipit. et q aquaz frigidā potare maxime appetit. et cū his sentit pūctiones in itestinis et dolorē in cruribus et dorso et marie hec enūciāt ipām futurā qn̄ sūt pseuerātia. et q augeri icipiūt. nā cū aucta sunt notabilr̄ hec ipām p̄ntem demōstrāt. vt statim. ¶ Signa aūt ipi9 pncipalr̄ demr̄atiua sunt p̄mo dolor ac pūctio fortis in itestino colon perpetuus qui qdem aliqn̄ ita fortis vt videaſ vētrem terebello pforari: aut q acus vel clauus acutus in intestinis sit abscōsus: et cū moueſ dolor et sitis fit fortis. et lz bibat non sedatur qn̄ potus propter opilationem accidentem in poris meseraicaꝝ ad epar terminantium non potest ad epar penetrare. Et accidit vomitus frequens propter communitatem stomaci ad intestina. et colon equitat stomacum. vt supra. et s̄m plimū est flegmaticus qn̄qz colericus. qn̄qz porraliis. qn̄qz eruginosus. qn̄qz melācolicus. Et ꝯstrigiſ i eo nā. q si aliqd emittit aut nā ipa. aut artificio egrediuſ sic schibale sicut stercora capraꝝ aut ouium sine humiditate. Et in colica rubet vrina ppterea q2 via colere p itestina est clausa et a nā per vrinā mittiſ. Itez ex dolore ipso rubescit. item et q2 renes calefiunt et sua caliditate ipsam tingunt. Et qn̄qz in colica fit tremor cordis maximus. qn̄qz pducit ad sincopim. qn̄qz ad sudorem frigidum.

¶ Et qn̄ freq̄nter deluduntur medici credētes dolorē colicū eē renalē et ecōtra pp affinitatē colō cuz renib9 et ecōtra. vt sup̄ in anathomia. hic p̄ subiungā signa īter ipos distinctiua qb9 et clarius signa debunſ colici doloris demr̄atiua. deīde ad signa colice s̄m varietatē cāꝝ me ꝯuertam. differūt itaqz adinuicē hi dolores multiplr̄. Primo quātitate loco. tpe. et motu. ¶ Quātitate qn̄ renalis est acutus nō extēsus. neqz ita magnus: et colicus est magnus et extēsus loco qn̄ colicus incipit in latere dextro. aut sinistro et extēditur versus anteriora et pecten et qn̄qz vsqz ad pironeon. et occupat magnā ptem ventris. et dolor est circa. ō. vel infra vmbilicū ita q colicus s̄m plimū ad anteriora ꝯuertitur. Et hic aduerte inqt Aui. colicus icipit ab iferiori pte dextri lateris et tēdit ad supiorē sinistri. et s̄m quosdā nō incipit colica a sinistro. sz illud nō est veꝝ. et nos expti sum9 ꝯtrꝫ eius et est ad anteriora ꝯsus pectinē declиuior q̄z sit ad posteriora. Mūdinus in anathomia ei9 inqt. colica qn̄ sit icipit in pte sinistra et in illa magis molestat q2 itestinū frigidius est ibi. tn̄ q2 in maiori quātitate est locatuz circa renē sinistruz et est ibi strictius. vide ergo quo ꝯciliari possunt hi viri. et tu ꝯsidera. ¶ Ego aūt vidi dolorem colicū in sinistra frequēter dato q in eo sit dolor facilior et rōne cause locu: q2 est mā in eo loco exitui magis parata: q2 in loco est decliuiori q̄z in dextro. Item dolor colicus est perambulatiuus de vno loco ad aliuz sz renalis est fixus et ad posteriora magis se ꝯuertēs. Item icipit a supiorib9 et descēdit paulatim vsqz ad locū in quo ꝯfirmaſ. Itē renalis est in alchatim et in ilijs et emūctorijs. Item dolor pcipitur qn̄qz in spōdilib9 circa renes et in descēsu lapidis sentiſ dolor in vga et maxime in extremitate eius. qn̄qz in extremitate lōgaonis. Itē dormitatio circa tibias et coxas et qn̄qz in digito paruo pedis. Itē in ipso renali anche dolent et p̄cipue ex eadē parte doloris silr̄ et testiculi. ¶ Tēpore. qn̄ renalis augeſ in hora vacuitatis qn̄. s. stomacus euacuaſ cibo qui descēdēs ad inferiora renes cōprimit. colicus aūt tunc minuiſ. q2 vbi ipm intestinuz ex cibo cōprimebatur. qn̄ equitat stomacū. vt supra cum euacuaſ cibo. Seqſ. itē colicus in breui tpe et subito icipit: renalis aūt paulatiz et augeſ: et in fine sui fit fortior: et in renali vt sup̄ dolor prius incipit in dorso cū difficultate mingēdi: imo opz vt patiēs premat vrinā paulatim et guttā emittat. ¶ Et de motu dictum est. ¶ Scdō pncipalr̄ differunt p cōpassionē. qn̄ in renali accidit tremor et nō in colico. ¶ Tertio cognoſciſ a iuuātib9 et nocētibus. nā clisteria extus vētositatis et fecis dolorē alleuiāt colicuz et nō renalē alleuiatione de qua sit curādum. qn̄ sic nō videſ de mā ꝯiuncta etiam. Itez ex administratione diureticoꝝ et lapidē frāgentiuz alleuiaſ renalis et nō colicus. Itez dolor aurium dorsi. Et tremor est in renali plus q̄z in colico. Ex pte vrine qn̄ in tali dolore vrina appet arenosa aut q2 iam in renib9 doluit. et deinde apparuit vrina nigra aut spissa et arenosa. tūc pculdubio lapidē enunciabit et ex ꝯnti dolor renalis erit. Item vrina arenosa et filosa est p̄cedens in renali. Item ex exitu vrine talis mitigaſ renalis et non colicus. Item vrina in renali in principio maxime quando adest lapis est aquosa. deinde grossa habet sedimen. et in fine arenosuz: egestiones vt

supra vt schibale ꝛ sicut stercus capraꝝ ꝛ vacaꝝ apparēt in colico ꝛ nō sic in renali. Itē in colico magis stipticaƭ vēter ꝛ exit⁹ vrine est liberior. ecōtra vō in renali. ¶ Postremo audi Aui. inqt. Et casus appetit⁹ ꝛ vomit⁹ ꝯsecut⁹ flāticus ꝛ prauitas digōnis ꝛ vehemētia doloris ꝛ ꝓductio ad sincopim: ꝛ sudor frigidus ꝛ iuuatiuus cū vomitu i renali sūt mi⁹: ꝛ cū alicui acciderit dolor ꝛ alīs emiserit lapides: aut arenā grossā: suspica magis de dolore renali ꝙ̄ colico. ꝛ iō ad dolētē cū pmo accedis. de hoc eū interroga.

¶ Signa demr̄atiua colice a mala ꝯplone frida pura: qm̄ patiēs sētit friditatē i itestinis: ꝛ dolor ē puus ꝛ stati. Iuuatur calis: ꝛ fridis noceƭ. Et egōnes sūt indigeste ad nām flātis tēdētes: ꝛ vrina ē alba discolorata ꝓpe palearē: ꝛ sentiƭ vētositas: aut gurgulatio. Itē declarat h̄ regimē ꝑteritū: vt qr stetit in loco frido: passus est frigus pedū: aut cū ventre iacuit dormiēs sup lapidē aut sedit ꝛ hꝫ. ¶ Q̄ si a calitate venit qđ rarissimū est signa aderūt calitatis.

¶ Signa demr̄atiua colice flātice qr ꝑcessit regimē flāticū: etas: ꝯplo: habitudo. Itē qr egestiōes ali aduētū ei⁹ flātice fuerūt ēt i hora eius: ꝛ ꝙ nihil de fece aut humore aut vētositate egrediƭ: ꝛ est dolor ꝓlixior. Itē qr fit post nauseati vā iauetatē ꝛ eructuatio ei⁹ fetet: ꝛ mltiplicaƭ nausea: ꝛ sētiƭ ḡuitas i vētre ꝛ friditas. Et ē vtplimū sine fe. saltē i pri⁹ sui aduēt⁹ ꝛ nō ē cū siti neqꝫ cū tictura vrine: imo vrina ad albedinē trahit: ꝙ si accidat sitis ꝛ vrine tictura ꝛ iflāmatio nō decipiaris ex his: qm̄ hoꝝ cā est dolor.

¶ Signa demr̄atiua colice colerice: qr ꝑcessit regimē colīcū: etas: ꝯplo: hītudo: tp̄s āni: ꝛ hꝫ. mordicatio fortis inflātio: adustio sitis. Exeūtia colica vrina ticta: ꝙ̄uis h̄ sit cōe pp dolorē. dolor acutior: siccitas ligue: insania maior: isōnietas: coleric⁹ vomit⁹. Et ei qn̄qꝫ associaƭ fe. qn̄qꝫ dolor i pectine ꝙ̄si pūctura cultelli. ꝛ nō ē in cā vētositas vt in flātica. Et noceƭ ex clisterijs acutis: ꝛ iuuaƭ fridis tempatis ꝛ eūone colere si nō fuerit ibibita. Q̄ si fuerit pp paucitatē colere q̄ effūdiƭ ad intestia: tūc fit difficultas exitus fecis: ꝛ albedo ei⁹: ꝛ iflātio vētris: ꝛ ꝯmotio colere cū vomitu ꝛ cū rubedine vrine itēsa. ¶ Signa si ex melēa appebūt signa melie: sꝫ rarissimū ē. vn̄ appet eructuatio acetosa: ꝛ est dolor satis intensus: ꝛ oīno sentiunƭ magis circa splenē ꝛ os stomachi ꝙ̄ in alia parte corporis.

¶ Signa demr̄atiua colice ventose. Regimē ꝑcedēs vt potus aq̄ fride: vini multū ꝯmixti: vini multū fridi: qđ in cauernis ꝛ reuoltis retineƭ: ꝛ iō ab eo tpe calō abstineant parati. Itē olera iflatia: aut spiachia: fruct⁹ hūidi: ꝛ pepo ꝓrogatiuā hꝫ: vt supra de eo. indigōnes mltiplicate: retētio fecū: ꝛ sentiƭ i itestinis rugit⁹: ꝛ extēsio: ꝛ igetudo vehemēs: ꝙ̄si itestina ꝑforenƭ terrebello: ꝛ ꝙ̄si occulteƭ in itestio acus ꝛ vētositas pcepta exitū nō hꝫ. ꝙ si ex eo qcꝙ̄ egrediƭ non egrediƭ cū q̄ntitate: q̄ dolorē sedet vehemētē. ꝛ si fit ꝯpssio fortis sentiƭ rugit⁹: ꝛ mot⁹ vētositatis de loco ad locū. Q̄ si fuerit iter tunicas itestini p ꝯpssionē nō moueƭ: ꝛ stat dolor fix⁹ vehemēs valde: ac si sit pforatio cū terebello fcā: vt supra. ꝛ nō egrediƭ aliqd vētositatis cito. Q̄ si fuerit in itestino moueƭ dolor de loco ad locū: ꝛ de signis magnis ē ꝙ cōpssiōe iuuaƭ. ꝛ cū vēter ꝯprimiƭ sup rē satis durā: vt sup puluinar durū: aut sup cuspidē asseris: ꝛ ex vaporatiōe iuuaƭ. aliqn̄ nō iuuaƭ. qn̄. s. mā faciens colicā erit sicca: ꝛ cū vētositate significat exit⁹ fecis vaccine natantis sup aquā pp multitudinem eius: qđ in ipsa est de ventositate.

¶ Signa demr̄atiua colice ex retentione fecū sūt: qr ꝑcessit retētio fecū: ꝛ sentiƭ grauitas vehemēs valde. ꝛ sentiƭ dolor: ac si itestinū scindaƭ a seipso. Et est qn̄qꝫ cū h̄ volūtas frequēs egerēdi: ꝛ nō egrediƭ aliqd. sed si egrediƭ ē res viscosa grossa. ¶ Q̄ si fuerit pp siccitatē ciboꝝ: vt risi: nespiloꝝ: panis ordeacei: ꝛ hꝫ. sciƭ relatiōe infirmi. Q̄ si cā fuerit pp multitudinē vrine: vt q̄ in diabete ēt ex re ipsa sciliter ꝯphendeƭ. nā aderit siccus fortis ꝛ calidus circa renes ꝛ hꝫ. ¶ Q̄ si fuerit pp calitatē vētris erit vehemētia sitis sensibilis ardor circa vētrē ꝛ itestina: ꝛ ardor ani circa egōnē: ꝛ erūt egōnes sp̄ sicce. ¶ Q̄ si pp aeris calitatē labore aut sudore balnei ꝛ siliū fex exiccabiƭ ꝛ retinebitur. ¶ Q̄ si fuerit pp corpis raritatē: tūc feces erunt pauce sp̄ in oib⁹ dieb⁹ sue sanitatis ꝛ schibale mitteƭ cū eis ꝛ sūt schibale feces emisse i modū nucis: ꝛ multitudo famis vehemētia appetit⁹ ꝛ siccitas fecis ꝫ plimū. ¶ Q̄ si fuerit pp siccitatē itestini. tūc erit extenuatio i mirach vētris ꝛ subtilitas ei⁹: ꝛ nō iuueƭ cū alia siccitate fecis ꝛ difficultas exitus ei⁹ ꝛ ē cū ea sitis ꝛ ardor cū aliq̄li ei⁹ excoriatione hora egōnis. ¶ Q̄ si accidat retētio pp paucitatē colere transmisse ad itestina accidūt signa dc̄a. s̄. de ea ex colere paucitate. ¶ Q̄ si ex aggregatione flātis viscosi in itestīs aggregati illō accident ꝙ ꝫm plimū vēit: tūc accidūt signa. s̄. d.

¶ Signa demr̄atiua facte a debilitate (ea ex flāte dc̄a. virtutis: sunt qr frequēter accessit ad assellā ꝛ paululū emisit: ꝛ in tempore longo fuit retentio multaꝝ materierum: sic propter debilitatem expulsiue aggregatarum.

¶ Signa eius que est ex vermibus sunt signa vermium de quibus post: ꝛ antecessio ipsorum.

¶ Signa eius que est debilitate sensus: vt qr non percipit intestinum res mordicantes suppositas.

¶ Signa demr̄atiua colice apostemose sūt: dolor i vno loco fixus cū grauedie plimū ꝛ iflatio ꝛ tumor ibidē. ¶ Q̄ si fuerit calidū. dolor erit acutior cū fe. acuta pulsatiōe siti vehemēti inflātio ꝛ rubedo i toto ꝛ oculis. retētio vrine: ꝛ est signū forte. ꝛ aliqn̄ appet friditas extremitatū arsura siue iflāmatio itrinsec⁹ tāta vt ꝙ opimēta pati nō possit ꝛ illud ꝓpe cū ē magnū ꝛ est malū signū: vt ifra. ¶ Q̄ si fuerit colericū ē grauitas minor: sꝫ fe. inflātio mordicatio vehemētior. ꝛ regimē ꝑcedens id dclarabit vt. s̄. ¶ Q̄ si fuerit flāticū signa erūt ꝯ̄tra saltē i gradu ꝛ friditatē attestantia. nā ibi dolor ꝯtinu⁹ in vno loco fixus cū grauitate ꝛ tumor ad mollitiē declinās: ꝛ erunt egōnes flātice regimē ꝑteritū. vt supra. ¶ Q̄ si fuerit vlcus apostematum ꝑcedere videbis apostema: deinde exitū puris ꝛ saniei.

¶ Signa demr̄atiua colice q̄ ē ex corrosiōe itestinoꝝ sunt ei⁹ subit⁹ euēt⁹ post motū laboriosū aut saltū vehemētē: aut casū: aut ꝑcussionē: aut fortē luctū: aut tolerātiā pōderis: aut multā vētositatē retētā rūpētē ꝛ sepantē itestinū aut mesentereon ꝛ circūuoluētē ipꝫ sicut circūuoluiƭ i crepatura. ¶ Q̄ si accidet ex solone ꝯtinuitatis extrisec⁹ fcā iam nota erit. si a cā iteriori illud faciet hūor acut⁹. d q̄. s̄.

¶ Signa demr̄atiua colice fcē p cōitatē a stō sūt: qr erit in stō repletio grauedo nauseatiua satietas cum eructuatiōe ꝛ singultu atqꝫ impotētia euomēdi. ¶ Si vō ad epar vel ad splenē sciet ex lesiōe ipsoꝝ cū alijs circūstātijs multiplicātibus illos humores: ꝛ illud declarabit dolor ꝫm periodos ꝛ exacerbatiōes. ¶ Q̄ si fuerit ex eo qđ a toto ad itestina mittiƭ. si fuerit colera calidis ledeƭ: ꝛ iuuabiƭ fridis ꝛ stipticis: vt expt⁹ fuit Gal. ꝛ ꝓpe cū educētib⁹ coleraꝫ: et de his. vt supra de colera. ¶ Q̄ si ad spūalia precessit: aut ptisis: aut aliqđ tale. quoꝝ signa posita sunt suis rubricis.

¶ Silr̄ si ad cerebrū catarrus antecedēs ostēdit: ꝛ si ad totū ovaria ꝛ fluxus ꝑcedet. ¶ Q̄ si fuerit ꝓpter apostema epatis splenis ꝛ hꝫ. signa illorum declarabūt. ¶ Q̄ si fuerit ꝓpter compassionē ad renes ꝛ vias vrine: qr patiantur stranguriaꝫ propter humorem grossum: viscosum: aggregatum: aut propter lapidem cōprimentem signa ioꝝ dicta sunt in parte: ꝛ etiā dicentur infra ꝓprijs rubricis. vbi de opilatione renū ꝛ viarum vrine agetur. ¶ Q̄ si fuerit ꝓpter apostema cerebri auferens sensum intestinorum scietur ex presentia ipsi⁹ apostematis. vnde ꝛ acuta mordicatiua nō sentienƭ. vt supra. Neqꝫ aliqd facient descendere.

¶ Q, si per cõmunitatem aut compassionem ad neruos spasmatos: quibus musculi eis trahuntur ꝛ retinent superflua si id acciderit videbitur spasmus vel tetanus in aliquo membrorum manifestus.

Pronostica colica in qua nõ est retẽtio fecis vehemẽs: ꝛ dolor est mutabilis. ꝛ aliquã alleuiatur plurimũ q̃uis redeat: ꝛ quies inuenit post exitũ vẽtositatis ꝛ egestionis ꝛ administrationẽ clisteriorũ est magis salua. Cõtraria vero prauior. ¶ Bonitas anhelitus est bona significatio ad euadẽdum. ergo eius malitia mala. ¶ Et qñ in vẽtosa dolor mutat: ẽ incolumis. ¶ Et in qua est inflatio ventris sicut timpani est mala. ¶ In colica hec sunt signa mala fortitudo doloris: ꝛ q: vomit⁹ sequit vomitũ. sudor frigidus: extremitatũ frigiditas: propter vehementiã doloris: ꝛ declinationis sanguinis: ꝛ spũs ad ipm. singultus frequens permixtio rõnis spasmus sincopis subeth hõ mortalia sunt. vnde. xvi. tertij. de canonibus curationis. Colice. n. dolor quãdoq; ad hoc peruenit vt perimat. ¶ Itẽ si quid ingredi dz: ꝛ nõ ingredit ẽt cum ingenio: malũ: ꝛ fortasse mortale. ꝛ in signis extraneis. vt inquit aui. ꝛ nota li. extraneis: q: in secretis ipocratis cum apparet in habente dolorem ventris bothor nigrum vt faba ꝛ vlcerat: remanet vsq; ad diẽ secundũ ad plus. ꝛ morit. ꝛ huic homini accidit subeth. ¶ Et colica qñq; est cã idropisis: artetice: epilepsie: manie: paralesie: ita q ad has egritudines qñq; permutatur. considera.

Cura Canones. Et quoniã hec passio est multum infestans ꝛ periculosa. hic non timebo in canonibus me dilatare: ꝛ si videbitur eos ad fructũ replicare.

¶ Primus itaq; canon sit ille q vbi dolor colicus sit paruus nõ multũ infestãs sollicit⁹ esse debes: imediate ad cause abscisionẽ: qm̃ simul cum cã remouebitur sinthoma cũ partis sint ꝛ pauca. ꝛ hoc dico te sic cõprehendẽte qm̃ si sic eis esset oporteбit te procedere. vt hic statim.

¶ Secundus q vbi dolor sit vehemens valde infestans tu debes primo cum anodinis ꝓcedere calidis aut frigidis. vt exigit dispositio. vt vbi grã in colerica cũ viol. maluis. coriandro: papauere albo: nenufare: folijs salicis. faciendo fomẽtationẽ ex his aut pluribus eoꝝ decoctis in aqua cũ spõgijs aut alijs petijs: aut alio tuo ingenio. In frigida cũ camõilla: aneto: melliloto: fenugreco: sẽie lini: altee: ꝛ hmõ. Q, si ista nõ sufficiãt: ꝓcede ad narcotica vltimo. s. qñ oĩa alia nõ ꝯtulerint ꝛ casus erit in desperatiõe. vt statim.

¶ Tertius. q nunq̃; vt faciunt multi trufatores est in tali dolore inchoandũ a narcoticis: ꝛ spãliter cã existente frigida. Unde aui. de cura colice. Incipiẽtes eni sedare dolores cum narcoticis componũt res magni erroris. administratio enim narcoticoꝝ non est curatio vera in aliquo. ꝛ illõ ideo. qm̃ curatio vera est incisio cause ꝛ stupefactio est cõfirmatio cãe ꝛ destruit sensus p eam: vbi vero cã foret calida nõ esset tantus error. sed tu tñ debes prius cũ faciliorib⁹ ꝛ nõ destructib⁹ sensum ꝓcedere. Uñ in sũma in cã frigida caueas quantũ possibile est. ꝓpter qd nota q̃ de stupefactiuis dicta sunt. de fluxu medicinali ꝛ de disinteria.

¶ Quartus. q vt possibile est siti nõ satisfiet cum aqua precipue a qua oĩo se abstineat: maxime causa existente frigida. vñ potet quãto minus poterit. sed hic bñ ꝯsidera. nam mã exñte calida magis sua q̃litate q̃; substãtia nocẽte videtur nõ incõuenire siti satisfacere. Itẽ in ea q̃ est ex retẽtiõe fecũ vbi pot⁹ eẽt mollificatiuis earũ. sed de his in ꝯplemẽto primi canonis curatiui. itẽ ꝯsidera si adest febris.

¶ Quintus. q cum calefactoria applicamus: materia existente frigida: siue mala cõplẽone frigida marie aduertere debemus ne epati noceat: caliditate applicatoꝝ substantiam epatis dissoluẽte: aut inflãmãte. est. n. epar facile dissolubile. vt. s. de eo. ꝛ ꝯsilr tuere cor vtriq; applicãdo epithimata frida. de qb⁹ sunt rubricis. vt videbit expedire.

¶ Sextus. q in casu in quo calefactoria siue resolutiua applicent. ꝛ dolor augeat: q ab eis est abstinendũ.

¶ Septimus. q i applicando ea debemus procedere de debili ad forte. vt supra sepe.

¶ Octauus. q studiũ sit in confortando cerebrum inungẽdo cum oleo ro. ꝛ silibus aromaticis frigidis. vt supra de mala complexione calida cerebri: ne ipsum ab ascensione vaporum ledatur: a quibus consueuit ledi: inducendo cõmixtionem rationis. auic. de cura eius.

¶ Nonus. q a medicinis laboriose soluentibus: vt possibile est abstineamus: qd autẽ de diafinicone q vĩ esse medicina appropriata huic morbo. ꝛ est laboriose soluẽs dicẽdũ sit: apparebit in complemento tertij canonis curatiui. nec iste canon postergandus. vt infra.

Et quoniã hec egritudo vt supra molesta ẽ nimis ꝛ ꝯsueta hinc me extendo ad curã eius diuidẽdo preter consuetũ ipsius regimen in preseruatiuũ ꝛ curatiuũ. ¶ Et de hac primo me succinte expediens: dico q ab his cibis debet se precauere qui apti sũt colicã inducere. de quib⁹ iã actũ est. ꝛ isra aliquid dicet ĩ regimine curatiuo. deinde apparente signo repletionis ꝛ inceptionis colice: vt ex punctura: tortione: dolore: lз leui debet subito medicus interdicere repletionẽ: ꝛ introducatur abstinẽtia ꝛ euacuatio vomitu vel secessu per enemata prius aut per farmacũ: vt expedire: ꝛ congruẽtius videbitur attentis cõditionibus presentis infirmi. Item prosequat cum digestiuis: deinde materie appropriatis. Postremo ad vnctiones emplastra ꝛ alia extrinseca applicanda: ꝛ vsq; ad balnea naturalia. de quibus omnib⁹ infra suis locis. ¶ Et ne hoc loco vacuus a me discedas aliqua ponã pro complemento dictorũ in modum exempli. nam diffuse infra habebis cõsimilia: ꝛ in magna copia vsus decoctionis vini: cũ quo bulierunt pentafilon: trifolium: bethonica: gramen: ita q mane ante cibum sumatur de eo. ℥. iij. cum zucharo ꝛ modico zedoarie: ꝛ maxime existente cã frigida flegmatica. ¶ Item vsus aque cicerũ: rute: seminũ melonis: ꝛ cartami decoctorũ. ¶ Item in mense mundificare corpus cum aliquo electuario aut pill. Et cõmendatur electuarium hoc. ℞. turbit electi: hermodactili: añ. ʒ. iij. esule. ʒ. ij. piperis lõgi. ℥ʒ. spice añ. ʒ. s. macropiperis. ʒ. s. croci. ℈. i. seminis leuistici: granorum solis: seminum genestre: saxifragie: añ. ʒ. i. medulle cartami. ℥. s. zuchari: quantũ sufficit: fiat electuarium. de quo accipiatur coclear vnum in mense: ꝛ desuper bibatur parum aque calide. ꝛ aliqui addunt caudas cicadarum: grillorũ: ꝛ scorpionum: cinerem ꝛ cantarides. sed consideres si placet. ¶ Post cibum laudatur vsus diagalange: aut trifere stomachum confortantis ꝛ resoluentis ventositatem: vt esset. ℞. gariofilorum incisorum. ʒ. s. galange. ʒ. ij. zinziberis. ʒ. s. medulle cartami. ʒ. ij. anisi feniculi añ. ʒ. i. s. liquiritie. ʒ. ij. semi. melonum mundatorum. ʒ. iij. ¶ Et bibat vinum subtile aromaticum. hec pauca addere volui pro eius preseruatione pro quibus sentio te colligere reliqua necessaria proposito isti. quarum.

Regimen curatiuũ distinguatur in regimen sex rerum nõ nãlium: ꝛ regimen medicinale. ¶ Et ꝓ pmo sit aer tẽpate calidus. nã calitate aeris ꝛ fortitudine doloris nimia fit egri ꝛ vĩtutis resolutio. Cibis vtatur ꝯrij; cãe: de qb⁹ iã actum est. de qbus particulariter dicet i cura pticulari: ꝛ suarũ particularium causarũ. sз marie cã exñte frigida abstineant ꝛ sitiant quãtũ tolerare valẽt. Et in cã frigida laudat aqua mellis facta fm artem. item ꝛ aqua cocta cũ sy. de radicibus absq; aceto p oĩa facta sicut fit aqua mellis. q: in eadẽ ꝓportione. Itẽ aqua cocta cũ zucharo ro. Itẽ vinũ limphatũ cum aqua cocta. vnde si necessitas ad bibendũ multum insurget poterit bibere

paulatim ⁊ alternatim. ꝯsidera semp si adierit fe. vt infra. ℭ Causa vero existe calida a quibusdā nō verita ē aqua frigida vt ab aggregatore balneis. vn̄ laudat se sanasse iuuenes ⁊ senes cū regimie frido ⁊ humido: ⁊ potu aq̄ fride cā existe calida colerica. ⁊ h̄ nō ꝯdicēte aliqua dispōne ex parte viscez virtutis ⁊ hꝫ. Itē valet pot⁹ aque decocte cuꝫ zuccharo. Itē aq̄ ordei cū zuccharo. Itē aq̄ decoctionis violaz: aut maluę: aut spinachiaz cū zuccharo: ⁊ hꝫ. ℭ Exercitiū est res eis multū ꝯueniēs ⁊ pedib⁹ ⁊ manib⁹ factuꝫ. Itē reuolutiōes sup stratū. ℭ Sōn⁹ est res eis singularis ⁊ ꝑprie post inanitionē vētris: ⁊ matie cā existēte frigida. vbi vō eēt cā secus qm̄ cā ex somno videref augeri. ⁊ tu ꝯsidera. ℭ Euitef repletio oīo ⁊ itroducaf inanitio: vt infra. ℭ Accidētia aī generalr videnf exterminare ꝟtutē. et vt hic nō ꝯuenit: ꝑ quāto tn̄ calefaciūt: vt ira rixa ⁊ hꝫ. ī cā frida ꝯueniūt. Et ad ꝑticlaria dscēdēs iux̄ ordinē cāz.

Cura in ea q̄ fcā est friditate aeris aut caliditate excessiua tres seruienf canōes. Prim⁹ ordinatio diete ad ꝯtriū cāe. Secūdus remotio cāe. Terti⁹ alteratio cum fridis aut calidis: vt dispō exigit admunstrādo ea intus ⁊ ex̄: put dictū fuit supra de mala ꝯplone stōi. ⁊ tu ibi. Qꝫ si ab aere fuerit epidimico ꝯforta cor cū ꝯuenietib⁹ dispōni. vt supra de corde. Qꝫ si ab aere excessiue calido accidat fecum exiccatio. ꝑpter qd̄ infra canones ponam.

Cura si a supfluo coitu. ꝯforta ⁊ nutrias virtutē cum rebus restaurātib⁹ ⁊ humectātib⁹. ⁊ de his ifra.

Cura in ea q̄ fit ꝑp paucitatē colere: oꝫ vt recurras ad ea q̄ scripta sūt d icteritia et opilatiōe. ita q̄ duo seruienf canōes. ℭ Prim⁹ est apio opilatiōis pori. ⁊ cū quibus h̄ fiat: hēs supra d icteritia. ℭ Scd̄s ē administratio lenificantiū vt ē cassia fistula: medulla cartami cū ficub⁹: ⁊ hꝫ. Itē decoctio blitis cū oleo ⁊ sale: ⁊ cōter fit in reliqs. Rege ex pte ꝯfectionū ⁊ aliaz rez: vt infra dicetur.

Cura In ea vō q̄ ex cāis aliis pmittuis: vt ē cib⁹ ventosus. potus aque frigide. vini multi infrigidati. assūptio rerū nā colice ⁊ filiū. Oꝫ te opponere pmo cū educentib⁹ talia ex corpe. deinde cū ꝯtrariis remouētibus malaꝫ ꝯplonē. de qb⁹ dicef ad plenū infra de mala ꝯplone cum mā. ℭ Qꝫ si ꝯphēderis ibi adesse mām ⁊ nō malā ꝯplonē tm̄. tunc ꝑcede vt ifra de mala ꝯplone māli. Metridatuꝫ aūt ⁊ tyriaca sunt beçoar narcoticoz. Itē crocus cassia lignea castorei ⁊ hꝫ. q̄ administrabis: vt decētius poteris: aut in forma pillulari. aut confectionis: aut electuarii: aut pulueris cum vino aromatico. ⁊ hꝫ. Et ea q̄ est ex veneno curetur primo cura veneni dando: vt dictum est.

Cura in ea q̄ ē a mala ꝯplone frigida simplici cura est iam dicta. qꝛ hi duo seruienf canōes. Ordinatio diete. Alteratio itestiōz cū calis statiꝫ habebis ad plenuꝫ.

Cura in fcā a mala ꝯplone frida māli a q̄ fꝫ plurimus euenit colica: hi seruienf canones. Ordinatio diete. Mitigatio doloris. cāo. Digō cāe aīcedētis. Diuersio. cūo iā digeste māe: ⁊ ꝯiuncte. Alteratio itestinoz cū calis a q̄litate manifesta ⁊ occulta: siue a ꝑprietate remouētib⁹ colicā int⁹ ⁊ extra administratis. Correctio accidentium.

ℭ De ordinatiōe diete iā dcm̄ ē i gn̄ali. sed descēdendo ad spālia. dico q̄ in cā frigida oꝫ abstinere a cibo ⁊ potu vt fiat resolutio ⁊ ꝯsūptio māe. oꝫ abstinere ab oī re frida actu ⁊ ēt potētiā inquātū pōt. vt sūt fruct⁹ fridi: de qb⁹ supra aq̄ frida: aer fridus: ⁊ hꝫ. ℭ Utaf pane surfuraceo. itē i quo sunt semia anisi: feniculi: cimini: ⁊ hꝫ. ℭ Carnes comedat cū caulib⁹ ⁊ blitis coctas cū sinapi ⁊ aromatib⁹. itē cū alleo. ℭ Itē potet vinū potēs albū. ⁊ tu sp cōsidera si adest fe. qꝛ si iuuatiua sunt in casu: tn̄ attēde ne nimiū augeātur ⁊ virtutē ꝓsternāt. ⁊ iō modera. Itē comedat ficus siccas: alleū coctū: phisticos: ⁊ hꝫ. ⁊ dimittat fructus recentes: vt supra de exercitio: somno: ⁊ aliis iam dictum est.

Pro cōplemēto secūdi scito q̄ vt dcm̄ est dolore existe vehemēti. d q̄. est sermo: qꝛ vbi ē nō vehemēs aliter ꝑcedendū: vt. d. opꝫ nos ꝯuertere curā regularē: qm̄ sic facit accītui vehementia: vt auer. 7° colliget. d quo. d. in pncipio libri hui⁹. ⁊ iō añ abscisionē cāe attēde doloris mitigatiōi qd̄ fit aut p ea q̄ ad extra applicanf: vt sūt euaporatiua: empla: ⁊ hꝫ. de qb⁹ p ordinē statiꝫ: aut p ea q̄ ad intra: vt sunt clisteria: decoctiōes: ⁊ alia anodina. de qb⁹ iam: aut cām remouētia: qꝛ mām flegmaticā vt sūt clisteria solutiua: aut farmaca ipa de qb⁹ i sequēti tertio canōe. ℭ Sed p̄ añ applicationē taliū stude: imo fac clistere lenificatiuū eductiuū secuꝫ ex maluis. viol. mercuriali. furfure. iure pingui. oleo cōi. aut camomillio. aut anetino. aut sale. deinde applica anodina calida. Et ex his sūt. anetū: camomilla: fenugrecuꝫ: mellilotū: altea. ⁊ siqdē tēpata ꝓnuncienf semē lini ⁊ alia ꝯsilia. de quib⁹ tertio tractatu. Ista aūt applicanf diuersimode fm diuersa ingenia: ⁊ precipue mā nō existēte multa. nam si multa fuerit sufficiunt ipsam materiaꝫ in vaporem ꝯuertere: ⁊ non sufficiunt resoluere. ⁊ iō tunc eoz applicatio est nociua: ⁊ dolorē augent. ⁊ iō ante eoz approximationē bn̄ considera. Cum itaqꝫ ex eoz replicata approximatione dolor augebif. tunc iputa multitudini materie. Facta. n. decoctione haz rez cum aqua aut vino albo limphato aut ex se aquoso accipiūt spōgias magnas: ⁊ in tali decoctiōe infundunt. ⁊ expressas fortiter loco doloris applicāt cū applicatiōib⁹ añ cibi assūptionē. ⁊ qñqꝫ post vehemētiā doloris: ⁊ cū tepere icipiūt remouēt ⁊ renouant: quidā cum filtro idē agunt: qdam cū panno laneo: qdam cum petiis lineis. sed melior est spōgia magna submersa in vino albo in quo bullierint camomilla ⁊ laurus. ita callida quantum sufferre poterit: applicata magnifice confert. ℭ Quidam implent vesicā eneam vel stanea decoctione dictaz rerum ⁊ applicant. verum est q̄ diu calorem retinet illa vesica quasi per totam noctem. sed primo imponitur talis decoctio buliens. Quidā hoc idē operantur cum vesica porci. sic diuersi diuersa ingeniant. ℭ Itē facta tali euaporatiōe ⁊ mūdato loco applicant vnctionē aut emplastrū. ℭ Unctio ad idē. ℞. olei d spica. aneti. añ. ℥. i. s. camomellini. ℥. s. cinamomi. ℥. i croci. ℈. s. castorei, ℈. ii. cere citrine. q. s. fac vnguentum. ℭ Item ex aliis oleis calidis conficere potes: pro quibus recurre ad ea que d dolore stomachi: ⁊ mala cōplexione materiali frigida: cum dictum est. ℭ Emplastrum ad idem. ℞. floruꝫ camomille: melliloti: añ. M. i. aneti. M. i. s. radicum altee. M. s. farine seminū lini: frumenti: añ. ℥. i. olei camomellini: anetini: rosacei. añ. ℥. i. s. butyri. ℥. i. pinguedinis porci recentis. ℥. i. s. croci. ℈. s. ⁊ cum sufficienti quātitate decoctionis altee fiat emplastrum. Quibusdam magis placet adeps anatis. sed tu lege Auicē. in secundo de adipe. ℭ Clisteria etiam hoc loco anodina summe laudantur: ⁊ credo efficacia clisteria. ℞. radicum altee. M. i. florum camomille: melliloti. añ. M. s. aneti. M. i. semen lini. M. s. bulliant in sufficienti quantitate aque: ⁊ eorum expressio ⁊ collatura de qua accipiantur. ℥. xii. ⁊ addantur pinguedinis porci. ℥. i. s. pinguedinis anatis. ℥. i. olei camomellini. ℥. ii. ⁊ sic plusqꝫ tepidum iponaf absqꝫ sale. Et ipm retineat patiēs stans cōtinue supin⁹ vt possit cū meli⁹ retinere. lꝫ ali⁹ decubit⁹ rōne doloris eēt ꝯueniētior. vbi nota q̄ si ꝯsuet⁹ ē retiere ⁊ possit melior decubit⁹ est sup ventrē ⁊ ꝑcipue sup locuꝫ doloris. nam cum iacet sup ventrē fit expressio clisteris ad exteriora. ⁊ iō iacere supine cū retinere nō pōt est sit⁹ conueniens: ⁊ maxime cōuenit hic situs qñ dolor colicus est a renib⁹. ℭ Aliō ad idē. ℞. floz camomille: absinthii: melliloti paritarie: calamēti: maluę: añ. M. i. fenugreci: semis lini: añ. ℥. i. caricaruꝫ numero. x. isopi. ℥. i. cimini: anisi: feniculi:

an. ℥.ß.furfuris modicū:bulliant i aq̄ sufficiēti. deinde fiat colatura cui addantur olei anetini.℥.ij.mellis.℥.i.ß.⁊ sic plusq̄ȝ tepidū imponaṫ.si itaq̄ȝ igrediaṫ bn̄.si nō. ⁊ necesse sit vt egrediaṫ ipone suppositoriū:aut aliud clistere tale sit ⁊ anodinū.tūc ipone de sale vsq̄ȝ ad quantitatē.ȝ.iij. plus ⁊ minꝰ ſm sensibilitatē ītroꝝ īestinoꝝ. ¶ Itē ad idē clistere factū ex decoctione camomille i brodio galline pinguis cū oleo camemillino. ¶ Itē clistere ex solo oleo cōmunicq̄ȝ iuuat. ¶ Itē ex oleo camemillino ⁊ butyro pinguedine porci vel anatis:⁊ vitello oui:⁊ sic de aliis:q̄ p te ꝯficere poteris. ¶ Per supiꝰ daṫ brodiū galline:decoctio floꝝ camemille cū modico ȥuchari.sed ea q̄ p supius danṫ nō sūt ita efficacia.vn̄ in h̄ casu nr̄o nihil melius clisteri : de q̄ clisteri vt dicē sequar.anq̄ȝ veniā ad cōplemētū tertij.⁊ ō forma eius agēdū est.dȝ.n.patiens cuȝ recipit clistere stare si virtꝰ tolerat sup genua sua eleuato ano ⁊ capite depresso:⁊ ad se aerē trahere.deīde se ponere sup renes si a renibꝰ euenerit colica:vt infra:aut si male continere poterit enema:⁊ ꝯsuetus sit male retinere.aliter āt ponat se īmediate sup locum doloris.ipsumq̄ȝ retineat plusq̄ȝ poterit:qm̄ eius retētio lōgior erit ad salutē.eius aūt ipositio regulariter dȝ esse p horas sex ad minus post cibum. ¶ Forma eius sit in extremitate p quā ingrediṫ acuta cum magnis foraminibꝰ:⁊ in extremitate alia lata:⁊ cāna ipsa tota ampla vt facilius ⁊ citiꝰ igredi possit liquor:siue enema:⁊ iungaṫ oleo aut pinguedine aliq̄ prius.hec tn̄ moderāda sūt ſm etates:sed pur scito ꝙ quāto latior tāto melior. ¶ Et qȝ in mō ponēdi ꝯsueuit aer igredi ex defectu iponētium. iō sis attētus vt semp de liquore remaneat i manica clisteris:⁊ q iponit torqueat suauiter manicā nō aliter cōprimēdo ipaȝ manu.qm̄ sic aer igrediṫ. ¶ Itē nota ꝙ reperitur alia forma clysterū ꝯsueta q̄ est i casu isto multū ꝯuenientior:q̄ȝ depingā.sed vt ēt modus ꝯficiēdi absq̄ȝ pictura habeaṫ:sic eā describā. Accipe lignū ad quātitatē quattuor palmarum siue duoꝝ pedū:⁊ sit rotunduȝ pforatum ad grossitudinē ꝯueniētē.sicut exēpli grā in cāna magna ⁊ i extremitate supiori sit latū quēadmodum est tenor fistule magne.aut liga vnā parasidē.i extremitate vō inferiori lr ponatur lignū rotundū in medio pforatū.ita ꝙ pa ingrediens i extremitatē eiꝰ sit pforata.alia vero bn̄ clausa ⁊ sit quātitatis octo digitoꝝ.apud vō extremitatē nō pforatā distāter p vnum digitū grossū imponaṫ cānula parua debens ingredi anū:⁊ hec oīa melius cōprehēdunṫ in figura hac q̄ est in margine.⁊ tūc pone liquorē p ptē latā superiorem:⁊ sit semp liquor multe quantitatis:vt sua grauitate melius ipellat:⁊ sic ingredieṫ absq̄ȝ vlla ventositate.⁊ erit ꝯuenientior modus. ¶ Et ex eisdeȝ anodinis fieri pn̄t sorbitiones i casu isto ꝯmēdate.vt. ℞.decoctionis camomille in brodio galline pinguis.℥.vi.⁊ cum modico ȥuchari da calidū quātū sufferre poterit.⁊ silr̄ decoctio radicū altee ⁊ hꝫ.que p te ex datis ordina. ¶ Balnea etiā h̄ casu conferunt:⁊ p̄cipue nālia salsa ⁊ aluminosa ⁊ sulfurea:⁊ si eoꝝ aqua bibaṫ:facta vō ex aq̄ dulci.⁊ si videanṫ mitigare dolorē:tn̄ iprimunt frigiditatē ⁊ humiditatē:⁊ iō pur sūt ꝯsideranda.de qbus ēt infra in fine cōplemēti septimi canonis pncipalis.⁊ tu ibi. ¶ Ultimo nota cū cetera nō ꝓsunt veniendū est ad narcotica p supius aut iferiꝰ exhibita : et vt dictū est securiora sunt q̄ȝ p inferius.vn̄ in enematibus ponaṫ opiū circa q̄ntitatē ciceris:aut phylonium qd̄ magis ꝯsueuit dari pꝑ os dolore circūstāte:aut regis.de q̄ phylonio i dubijs.i fine capl̄i.aut dare pillulas positas sup de superflua vigilia aut alia vt libebit:vt supra de dissinteria intestinali.qbꝰ locis recurre:aut tyricā nouā aut antiq̄ȝ cū modico opij ⁊ hꝫ.de qbꝰ narcoticis diceṫ ēt aliqd in fine cap.

Uerum qȝ eiō consueuit magis ac veriꝰ iuuare cum ex ea sequaṫ cura vera:⁊ ex dictis mendosa hinc in eis multiplico:ēt qȝ dere ista infra ad ipsaȝ eiōnē descendens qua perficiṫ tertiꝰ canō: ⁊ cura vera adipiscīṫ. ¶ Et anq̄ȝ ad eiōnē veniās nota pmo ꝙ talis eiō magis debet fieri p clisteria:⁊ ea que p inferius ponunṫ q̄ȝ superius data iuxta canonē positū supra.⁊ de dissinteria ēt auctoritate aui.⁊ alioꝝ. ¶ Secundo ꝙ si contingat te dare farmaciā per superius:talis nō dȝ esse educēs a remotis vt ex ductu aliarū materierū ad locū fortior sequaṫ opilatio ⁊ dolor. ꝓpter qd̄ nota ꝙ diasimcon descriptiōe Mes. est singularis medicina in colica ſm ꝙ ipse cōmendat.nā dactili sua viscositate retinēdo ꝓhibent eleuationem aliarū medicinarū ad remota:q̄re a remotis nō trahit. Ex quo infertur ꝙ ꝯfectio diasimconis q̄ sit solida nō est in casu conueniēs.qm̄ eius ꝯpositionē nō ingrediṫ dactilus ꝯ operantes venetijs q cum in forma solida sic exhibent. ¶ Tertio ⁊ est sicut correlariū ꝙ in principio qn̄ volumus p superius euacuare qd̄ debemus incipere a lenitiuis ⁊ lubrificatiuis vt est cassia ius galli decrepiti:⁊ hꝫ.vt infra. vnde auic. de cura eius:⁊ ex eis in qbus nō est cōuenientia est vt festinatio sit in dando in potu solutiuū desup.ipm̄.n.est fortasse vehemētis virtutis:⁊ humores ⁊ schiballe sunt plures cū ꝯmiscentur ad eos humor.desuper fortasse nō inuenit penetrationē ⁊ pducit regimē ad timorē maximū.⁊ illud qd̄ i primis est necessariū est vt incipiat ⁊ sorbeat lenientia lubricantia.sicut ius galli vetusti qd̄ narrabo in eis que sūt post. ¶ Quarto ꝙ qn̄ sciṫ ꝙ stōūs ē debilis plenus humoribꝰ qd̄ scitur qa accidit grauitas sup vmbilicū ⁊ repletio sentitur.tunc audaciores esse debemus in dādo farmaciā p superius. ¶ Quinto ꝙ farmaca p supiꝰ exhibita non debēt eē magne quātitatis:qm̄ stōūs ea abhorret: ⁊ ea nō retinet.vn̄ nō sciataṫ opatio intēta.⁊ iō dixit aui. de cura colice.⁊ qd̄ deterius sumitur in potu ex colica in solutiuis est vt sit magne quantitatis ex qua fugiat stomacus:⁊ subditur imo pillulas ⁊ oē qd̄ ē minoris q̄ntitatis. ¶ Sexto ꝙ talia sint aromatici odoris.⁊ in hoc debet medicus esse curiosus. ¶ Septimo ꝙ in casu non debemus expectare digestionē saltē infestante dolore:qm̄ tunc mā habetur furiosa.⁊ ideo canunt versus magistrales.

Sinoca cum colica frenesis squinantia ⁊ antrax.
Materias crudas euacuare iubent.

Et incipiatur eiō.vn̄ statim debemus euacuare.ꝓpter qd̄ inquit aui.qd̄ ē ſm ipm̄:qȝ feces humoris aut vētositatis ¶ Octauo cū puentū erit ad eiōnē per clistere ꝙ talis dȝ fieri stō vacuo ne ipso existe pleno per clistere fieret attractio ad inferiora māerū crudarū venientū ad fortificationeȝ opilationis ⁊ doloris. ¶ Nono ꝙ supposito ꝙ dolor fiat post assumptū cibū vel stō existe pleno ꝙ anq̄ȝ ponaṫ clistere statim tentetur euacuatio ipsius cibi per vomitū:⁊ reiteretur vomitus ipsum cum cibo. etiam humores qui sunt sub forma cause antecedentis euacuenṫ. ¶ Decimo ꝙ si post assumptum farmaciā non sequitur vt debet euacuatio ꝙ eo casu clistere fiat lenitiuū. ¶ Undecimo ꝙ cū incipere volumus ab euacuante clistere tale non debet eē acutū vt sua acuitate an digestionem materie trahat materias ad locū opilatū. ¶ Duodecimo ꝙ stante digestione tunc poterunt exhiberi clisteria acuta. qm̄ non erit illic timor.vt supra.sed fiet conueniens euacuatio ⁊ doloris sedatio. ¶ Tertiodecimo ꝙ nō debemus multū continuare clisteria.vn̄ aui. Et opȝ vt non cōtinuentur clisteria. immo interueniat inter ea spatiū.naȝ continuatio eoꝝ est cā debilitatiōis virtutis ⁊ attractiōis materierū multarū ad locū q̄ postea pp debilitatē nō possūt expelli ⁊ remanētes opilationē ac dolorē maiorem faciūt. ¶ Quartodecimo ꝙ cuȝ aliqn̄ necessaria sint medicamina acuta vt clisteria ⁊ partim ex acuitate farmaci eleuati ad superiora. partiȝ ex vaporibus ⁊ a materia ipsa eleuatis cerebrū pati ꝯsueuit

riũ. Ita vt q̃ñq; patiẽs ad pmittionez rõnis deueniat: debet medicus pũidere ipsi cerebro cuʒ aromaticis fridis: oleis fridis ⁊ hm̃. ne ab eis ledaſ. vt. ḋ. de dispõibus capitis magis ⁊ min⁹. vt ipsa exigit dispõ. ſʒ h̃ magis ↄsueuit accidere in colica calida: vbi et remouebaſ qd̃ dcm̃ ẽ hic. ¶ Iũ scito q̧ lʒ ex potẽtiali calitate clisterioꝝ acutoꝝ ledi ↄsueuerint cor ⁊ epar. ẽt leduntſ maxime ex calitate eoruʒ actuali maxie q̃ñ frequẽtãſ. ⁊ iõ pũideaſ epati ⁊ cordi cũ vnctiõibus succis epithimatib⁹ fris cũ sãdalis ⁊ camphora q̃ñq;. vñ melior eoꝝ infridatio h̃ casu est cũ succis. Aui. empla: epithimata ⁊ hm̃ infridãtia sunt hẽtib⁹ locis ḋ corde ⁊ epe. ſi deſ aliõ farmacũ a diafinicõe deſ in forma liqda: ⁊ post ipʒ lauatiuũ. vt nõ ↄbat morã. ¶ His itaq; cõib⁹ añ eũonẽ ⁊ i eũone attẽdẽdis sic pmissis. ↄñs ẽ vt ea ponaſ euatiua q̃ p euone mãe flegmatice faciẽtis colicã dari ↄsueuerũt. hec nãq; sũt: aut clisteria: aut suppositoria: aut alia p supi⁹ exhibita. ¶ Clisteṙ leue a q̃ pus icipiẽdũ. vt. ḋ. ℞. aq̃ decoctiõis blitis ⁊ furfurũ. ℥. xij. mellis cocti ⁊ despumati. ℥. ij. vel zuchari ru. ℥. i. si ex melle timeſ vẽtositatis gñatio olei cõis. ℥. iiij. salis. ʒ. ij. iponaſ tepidũʒ vel circa. Q. si aderit fe. nõ ponanſ furfures: neq; mel: neq; oleũ cõe: ſʒ violatũ. ¶ Aliõ forti⁹. ℞. altee furfurũ ficle añ. M. i. caricarũ nũero. x. bulliãt in lib. iiij. aq̃ donec ad vnã redeãt cũ dimidia. deide. ℞. de dcã colatura. ℥. x. olei vio. ℥. iiij. salſ. ʒ. ij. vel plus ſm sensibilitatẽ itestinoꝝ: ⁊ ponaſ calidũ. ¶ Aliud efficaci⁹. ℞. collog̃ntide. ʒ. ij. cẽtauree minoris. ʒ. i. cartami M. i. rute origani calamẽti artemisie saturegie añ. M. ſ. decoquãſ sufficiẽter in aq̃ ↄueniẽtis quãtitatis: de q̃ aq̃ recipiãſ. ℥. xij. vel circa. ⁊ in ea dissoluãtur. ℥. i. sepi arietini: ⁊ ⁊ addanſ castorei. ʒ. i. serapini. ʒ. ſ. oppoponacis. ʒ. ſ. oleorũ de spica liliorũ alboꝝ. añ. ℥. i. ſ. salis. ʒ. ij. iponaſ caliduʒ ⁊ nõ multũ. Q. si dolor fuerit vehemẽs valde. addaſ opij quãtitas ciceris: ⁊ apud multos reputaſ efficax opõ. nõ tãtũ in forti colica: sed ẽt i forti iliaca. ¶ Exẽplificato de debili forti ⁊ fortiori. Nũc ponã aliq̃ ex pte q̃rũ fortitudineʒ ⁊ debilitatẽ p te ↄphẽdes. tu tñ ↄsidera bñ si adest fe. si facilis põt ↄsequi inflãtio iuxta canones positos supra. Exptũ ℞. baurach. ℥. i. tere ⁊ dissolue in. ℥. vj. olei rutacei ⁊ ipone calidũ. ¶ Aliud ad idẽ ⁊ multũ ↄmẽdatũ. ℞. ius galli ḋcrepiti verberati ſm artẽ. vt infra de cura colice. ex recẽtione fecũ cũ decoctiõe cartami: polipodij: cimini: aneti: cẽtauree: feniculi: anisi: añ. ⁊ addaſ olei rutacei. ℥. iij. cassie. hiere. añ. ℥. ſ. ¶ Alij ex solo vino aromatico: vt maluatico: ⁊ hm̃. cũ oleo cõi ⁊ modico cimini ↄficiũt. tu tñ semper aduerte si adest fe. ¶ Aliud fortius quo nõ est vtendũ nisi magna exñte necessitate. ℞. seminis anisi: cimini: aneti: ameos baccarum lauri: feniculi carui: añ. ʒ. i. origani: calamenti: rute. añ. M. i. folioꝝ ficle: mercurialis: floruʒ camomille: centauree minoris. furfuri. añ. M. ſ. castorei. ʒ. i. ſ. cartami: polipodij: añ. ʒ. ij. agarici. ʒ. i. ſ. bulliant in aqua sufficiẽtis quãtitatis: ⁊ collature addanſ olei rutacei: anetini: añ. ℥. ij. salis cõmunis. ʒ. ij. hiere pigre. cassie. añ. ℥. ſ. mellis. ℥. i. ex his oib⁹ fit ⁊ fieri potest ex paucioribus. tu itaq; elige ⁊ fac ſm canones: vt videbitur. ¶ Iteʒ q̃ñq; fit clistere ex decoctiõe radicis cucumeris asinini cũ pulpa colloquintide: ⁊ cũ oppoponaco ⁊ serapino dissolutis in oleo rutaceo ⁊ ẽ forte: maxie cũ retineſ certis horis. ¶ Iteʒ fit clistere ex sy. acetoso ↄposito cũ melle facto cũ pulpa colloquintide polipodio: ⁊ hm̃. educẽtibus flegma. ⁊ certe vbi existimaſ q̧ flã sit inobediẽs exitui sua vehemẽte viscositate. nõ est ferẽdum ponere in clisteri de aceto in notabili quãtitate cũ tali multo. vt. ℞. aque decoctionis radicis altee lib. ſ. aceti. ℥. iij. baurac. ℥. i. olei liliorũ alborũ. ℥. iiij. ¶ Iteʒ ⁊ est iuuatiuum valde. ʒ. i. castorei cũ oleo. ¶ Et nota hic q̧ mirabiſ est i casu succus panis porcini clistericat⁹: ⁊ videbiſ sedare dolorẽ. ita ⁊ aiũt mirabilẽ ↄferre castoreũ i colica frigida.

¶ Itẽ. ℞. picis hispanie. ʒ. iiij. olei rutacei: butyri: añ. ℥. iiij. fiat clistere. ¶ Itẽ i sedãdo dolorẽ valet assa fimus colũbinus: amõiacũ cũ melle ↄq̃ssatũ. ⁊ replicãdo dico te cũ cautela ⁊ obseruatione canonũ hec fortia applicare. cõsidera. ¶ Itẽ nõ vt ĩfra q̧ hiera i his enematib⁹ ẽ ↄueniẽtissima medicia: q: mãm i rugis itestinoꝝ ↄtẽtã: et i eis inclusaʒ remouet ⁊ educit. ¶ Et ne i lõgũ pcedã i his enematib⁹ hic scribã simplicia q̃dã: ⁊ ↄposita valẽtia i resolutiõe mãe frigide flãtice: ⁊ eius euone domestica satis ⁊ virtuti familiaria: ex qb⁹ diuersis diuersa: ⁊ plura per te adiuuare poteris ¶ Talia sũt: origanũ: calamẽtũ: ruta: pulegiũ: isop⁹: ameos: maiorana: laurus ⁊ bacce ei⁹: enula: radix peonie: ireos: fisdeos: aspaltũ: myrra: nasturciũ: galanga: anetũ: tribuli: croc⁹: vinũ antiquũ potẽs: spareg⁹: anisũ: galia: sterc⁹ colũbinũ: sterc⁹ canis: maxie comedẽtis ossa. Et ex calidiorib⁹ qb⁹ vti debes mã diminuta. sũt. piper: sinapis: alleũ domesticũ ⁊ siluestre: zinziber: ⁊ silia. ¶ Et ex abstergẽtib⁹ sũt. carice: stercus canis: colũbini: mel: ficla: furfur: centauree minor: vrtica se. eius: mercurialis: ius galli decrepiti: cartamus: baurac: aqua maris: ⁊ hm̃. ¶ Et ex cõpositis alteratiuis sunt. tyriaca: metridatũ: electuariũ de baccis lauri: ⁊ hm̃. ¶ Et ex pprietate valẽtia sunt. alleũ de quo Aui. xvi. tertij. de medicinis ↄferentib⁹ colice frigide. Alleo. n. inest proprietas bona in sedãdo dolorẽ colice frigide cũ hoc q̧ nõ est ei vis faciendi sitim sicut cepe. ⁊ q̃ñq; sumit cũ colic⁹ cum sentit vitiũ colice ⁊ dimittit cibum oino ⁊ vltimat se i exercitio: ⁊ non comedit aliqd. imo dormit postq̃; bibit de vino puro: ⁊ reiterat ⁊ sanaſ. Itẽ castorei vt supra. de quo aui. allegato loco. Et castorei in colica est operatio mirabilis. Lumbrici terreni exiccati in potu dati. Stercus adib i potu datũ: ⁊ eius suspẽsio sola in pelle cerui ⁊ cuʒ argento. etiã vt voluit Gal. q̧ suspẽdebat circa vmbilicũ: ⁊ dicit se sepius pbasse. Et puluis itestini ipsi⁹ lupi exiccati est ipo stercore magis iuuatiuũ datũ in potu. Itẽ scorpiones assati ⁊ sunt vltimũ remediũ. Cornu cerui vstũ in potu exhibitũʒ. Et lʒ hec posita sint cõferre bibita. tñ hic ea adduxi credẽs supposita non minus iuuare. Et hic gr̃a noui infantũ quidã extulerunt stercora lupi: vt dicãt experimentũ ex eo factũ: q: ad brachiũ vel corã suspensũ hora doloris verũ ẽ: qb⁹ vt possum credo. ¶ Dicũt ⁊ alij q̧ portio illa vmbilici qua incidiſ a nouiter nato super se portata defendit hominẽ a colica. ¶ Itẽ q̧ portio coralli idẽ operaſ. ¶ Item ad idẽ epar capre vstulatũ ⁊ bibitũ. Et multa talia audiuſ inueniri: qb⁹ cũ fidẽ nõ adhibeã magnã silentio preter. iui. Ex his itaq; vt dcm̃ est ↄfice clisteria vt placebit. Ex eisdeʒ etiam fieri pñt suppositoria cũ melle. ¶ Suppositorium ℞. pulpe colloquintide: castorei añ. ℈. i. chitram coclearis duo mellis qd̃ sufficit. ⁊ adde modicuʒ succi panis porcini est forte valde qd̃ i vltimis q̃ñ alia nõ ↄferunt administra. ¶ Aliud ⁊ ẽ almã forte. ℞. salis. ʒ. ij. collog̃ntide: scamõee añ. ℥. ſ. mellis qd̃ sufficit. ¶ Itẽ ad idẽ radix brionie vſ panis porcini inuncta cũ oleo lilioꝝ alboꝝ vel anetio. ¶ Itẽ ℞. cimini: pulueris rute, panis porcini: añ. ℥. ſ. collog̃ntide ℈. i. mellis qd̃ sufficit: ⁊ si vis potes addere puluerem hiere simplicis ⁊ ↄposite. ¶ Item. ℞. liq̃. ℥. i. storacis: calamite: myrre: opij: thuris: añ. ℥. ij. croci. ʒ. ſ. cõfice cum succo arnoglosse: ⁊ iponaſ: ⁊ ipositũ teneat p horã: sedat dolorem: ⁊ dormire facit sepe: tibi dictũ ẽ de narcoticis: vt. ḋ. spãliter ḋ fluxu itestinali: hec sũt i vltimis dãda. q̃ñ. s. nõ alia ↄferũt: mlta talia p te ↄficere potes. q̃re ⁊c̃. ¶ De euacuãtib⁹ vero p supi⁹ exhibitis. Nota canonẽ scdm̃ supius positũ in cõplendo canonẽ tertiũ gñalẽ de euone. vñ post illa scito q̧ hierapigra est i hoc casu singularis medicina. ¶ Itẽ diafinicon: vt. ḋ. Sed stati dices. Aui. Gal. Rasis ⁊ ceteri medicine auctores dant scamonicã: turbit: agaricum: laudatur ⁊ diacitoniten solutiuũ Mes. Itẽ ⁊ ab ipo electuariũ

inditꝫ. hec enī sunt a remotis ducētia ꝯ canonē. pro isto dicendū: credo q̄ talia maxie ɔferūt. ⁊ ꝑcipalr in magno dolore vbi ē multa mā q̄ īdiget magna euacuatione. Et ꝑ canone dico q̄ statum ꝑ horā vel ꝑ duas vel circa. sꝫ q̄ medic⁹ extimat medicinā talē eē actuatā: dꝫ dare bonū lauatiuū cito deponēs medicinā in locū vt⁹ certū īferiorē: ut ne a remotis trahat. Itē q̄ an̄ talē medicinā dꝫ ꝑcedere clistere. ⁊ de h̄ ⁊ statim. ℂ Et ex vsualib⁹ sūt diafinicō electuariū idū diatur⁹bit ꝑparatū ī forma solida ⁊ in puluerē cū vīo aut iure gallinarū. ℂ Et multi ɔficiūt electuaria solutiua ī h̄ casu valētia. vt. ℞. hiere pi. ℥. i. turbit. ʒ. ß. ʒʒ. ℈. i. distēperet cū. ℥. iij vini. ⁊ det calidū: ⁊ q̄ supposita magis ɔferūt q̄ꝫ exhibita. vt. s̄. Et ēt de his satis hinc nō extēdo me ad ea c̄taria que ꝑ te ɔficere poteris sꝫ laudata ⁊ expta seq̄re. nā melior ē expta nō expta. Auic. ℂ Postremo ꝑ nūc scito q̄ terbētina ē solēnis medicia ī h̄ casu. nā ego dedi de ea. ʒ. ij. cū iure galli decrepiti decocti: vt docet Mes. cū iure galloꝝ. ⁊ successit optie. ℂ Itē nota q̄ agaric⁹ ē medicina solutiua nō ɔueniēs in h̄ casu. vt aui. de cura colice inq̄t. nō dꝫ. vt ɔforter hiera cū agarico: qm̄ agaricus ē ꝑfundās stās. ⁊ tu cōsidera. ℂ Et pille valētes q̄ flā deponūt: vt sūt ō serapino. de hiera cū agarico: cocchie de sarcocolla fetide: de eufor⁹bio: de colloquintida turbitate: ⁊ hꝯ. vt q̄rto tractatu. post quoꝝ assūptionē da lauatiuū deponēs: vt dictū est. dꝫ lauatiuū calidū esse actu ⁊ potētia. vt ex iure aliq̄ in quo decocta sint que in colica flātica valent. Et semꝑ sis attent⁹ si adest fe. aut nō. qm̄ sic oportet te moderare.

Cōplet q̄rt⁹ cū digerētib⁹ flā. vt est sy. de calamento oximel ɔpositū ⁊ hꝯ. ō qb⁹ q̄rto tractatu potes ex datis ɔficere ꝑ te sy. decoctiōes ⁊ hꝯ. vt libebit.

ℂ Et q̄ hec passio nō ɔsueuit expectare digestiua iusta versus supi⁹ positos hinc ⁊c̄. tn̄ ꝑ ɔplemēto ⁊ integritate cure ⁊ ꝑseruatiōe ne de ꝑrio cadat patiēs: cessato ēt dolori dare debes digestiua post q̄ dabis solutiua. ⁊ talia ꝑnt esse a remotis ducētia. vn̄ ad argumētū supi⁹ scrip ēt dici pōt: q̄ canō ille scōs loq̄ stāte actuali dolore: cū q̄ tn̄ stat q̄ nō existēte dolore ⁊ scā digōne hūoꝝ flāticoꝝ dari pn̄t scamōea: turbit: ⁊ hꝯ. ⁊ tu ɔsidera. vtraq̄ ꝯ visio tolerabilis. Pria tn̄ plus placet. ℂ Digestiuū magr̄ale qȯ magis gr̄a exēpli. q̄ꝫ necessitatis describo. ℞. calamēti: origani: isopi: basiliconis: floꝝ sansuci. an̄. M. ß. sileleos: anisi: feniculi: seis apij: raphani: an̄. ʒ. i. radicis enule: ireos. an̄. ʒ. ij. mēt: acori an̄. ʒ. i. ß. squilli: feniculi vētice an̄. ʒ. i. floꝝ rorismarini: borag. ⁊ buglosse: an̄. M. i. mel cōis despumati lib. i. aceti squilitici ʒ. ij. deide cū p̄dcis bulliāt. ʒʒ. galāge. ganofil. an̄. ʒ. i. spice. ʒ. ß. Et si vis ex paucioribus ɔficere habes syr. de isopo ⁊ alios digerētes flegma: vt quarto tractatu. ⁊ tu ibi.

ℂ Quint⁹ ꝑficit cū ligatiōib⁹ dolorosis applicatiōe vētosarū ī pte opposita dolori. laudat tn̄ eaꝝ applicationē. Aui. sup locū dolori qȯ itelligit dū mā ē vētosa ⁊ pauca. alr nō ēēt tutū remediū. vt. s̄. de dolore stōi. ⁊ tu ibi. ℂ Itē cōplet vomitu. de q̄ vomitu p̄ attēde q̄ si dolor accidit post assūptū cibū ē medicia singl̄aris: ⁊ iā inuēta sic curasse colicā. ⁊ dꝫ vt reiteret donec sufficiēter euacuata fuerit mā illa stōi. 2⁹ si accidet an̄ cibū adhuc ē ɔueniēs minorādo cām añcedētē ⁊ ptim ɔiūctā. 3⁹ nota q̄ vbi ɔprehēdes multā eē fecē ⁊ hūores multos grossos: q̄ vomit⁹ erit medicina magis q̄ꝫ solutia. ℂ De vomitiuis hūisū. s̄. de vomitu. ⁊ tu ibi. Iteꝫ hec gr̄a exēpli. ℞. aquā vel vinū infusiōis assari det tepida cū oleo. itē aq̄ nucis vomice vel īfusiōis elebori albi ⁊ ē forte. itē aq̄ decoctiōis attriplicis cū aceto ⁊ oleo ⁊ tepida. ⁊ ē domestici. Aliō ⁊ ē Rasis. ⁊ forte. ℞. cartami nucis vomice nigelle: seis raphani ⁊ aneti an̄. ʒ. ß. detur cū aq̄ tepida ⁊ cū modico aceti. Et nota q̄ si vomit⁹ supfluerit cohibendus est. cum quib⁹ habes. s̄. de vomitu. ⁊ tu ibi.

ℂ Sext⁹ ɔplet cū clisterib⁹ ⁊ suppositoriꝫ flā educētib⁹. de quib⁹ actū est in ɔplemēto tertij. vn̄ vt supra in canonibus ⁊ est Auic. cū mā erit ɔtenta sub vmblico: melior erit euacuatio cum enematibus q̄ꝫ per superius exhibita.

ℂ 7^m̄ vo adimplēt c̄taria: ɔfectiōes: pot⁹: clisteria: ⁊ hꝯ per os: ⁊ ꝑ īferi⁹ exhibita. Empla vnctōes fomētatiōes balnea ⁊ hꝯ ad ex̄ applicata. ℂ C̄taria calia: de qb⁹ tertio tractatu vt sūt tyriaca: metridatū: elm de baccis lauri: philonium ⁊ hꝯ. Cōfectiōes cale vt dia: diaciminū diacinamomum: diamargaritō: diamu⁹cū: diagalāga: dianisū ⁊ hꝯ. Itē. ℞. tyriace: metridati: an̄. ʒ. ß. da cū vīo īfestāte dolore. Itē alr ℞. tyriace. ʒ. ß. da cū vīo. ɔsidera bn̄ si adest fe. ꝑ paupib⁹ ꝑo da alleū aut parū cimini torrefci cū vīo. ℂ De potib⁹ autē elige ex simplicib⁹ datis ⁊ ɔfice q̄ vis. Itē sy. calidos vsuales. ⁊ ɔsilr agēdū de clisterib⁹ suppositoriꝫ ⁊c̄. Itē de vnctiōib⁹: emplis: fomētatiōib⁹: balneis: vt. s̄. ī ɔplemēto scōi canōis. Sed de his 4^{or} vltis aliqd pticulare. ℂ Et scito ꝑ q̄ vnctiōes ⁊ ēpla ī h̄ casu fiūt ī duplici mātie. Nā q̄dā sūt solutia q̄dā nō solutia exēplū ꝑmi. ℞. elebo. al. sciuꝫ vrtice absinthij an̄. ʒ. i. fellis tauri. ʒ. ij. olei irini. ʒ. ß. pinguedinis adipis. ʒ. ij. cere qȯ suffic. vngat ab vmbilico vsq̄ ad radicē vge. Itē potes addere de collogntida de succo cucūeris asinini. ō suc. panis porcini. cui īest ꝑpetas: vt. s̄. ⁊ sic ō aliis. vn̄ dr̄ exptū q̄ vnctio scā ex butyro ⁊ puluere collognti de soluit vētrē ⁊ curat colicā. ℂ Et ex reb⁹ calis dcis. s̄. nō solutis ɔficere potes cū faria frumēti vel semis lini emplm cū vino cocto. Itē ex melle multo cū q̄ ponat lana succida incisa minuti ad debitā spissitudinē cū cimio ⁊ calidū ponat ⁊ reiteret: exptū ēt ꝑ me. ℂ Iteꝫ valet olm de cucūere asinio. ℂ Itē ⁊ alia olea calia. ī qb⁹ ponit castoreū: aut euforbiū ⁊ hꝯ. vt videbit ɔsidera si adest fe. an nō: qm̄ ī isto dꝫ te moderare. ℂ Fomētatiōes: siue euaporatiōes fiāt duplr. ꝑmo humide cū spōgijs filtro aut aliis ꝑptis: vt dcm̄ ē in 2⁹ canōe. 2⁹ sicce vt sūt sacculi ex milio panico torrefcis flore camōille: cartamo: furfure: ⁊ hꝯ. ⁊ q̄nq̄ hi sacculi infundit ī oleis calis: ⁊ sic cali applicāt. ℂ De balneis vero dōm ꝑ q̄ ī cā frida sūt vehemētis iuuamēti. vn̄ aui. tina vehemētis ē iuuamēti ī dolorib⁹ colice: ⁊ ifra. ⁊ aq̄ qdē tinarū vehemēter ɔfert colice fride cū sedēt ī eis. Sꝫ an̄q̄ꝫ patiens ī ea ponat: dꝫ medic⁹ ɔsiderare an sit fortitudo vtutis. nā fortis pōt audacter pōi: debilis aūt dꝫ poni cū prudētia magna ⁊ cautela. ⁊ ēia et⁹ accidētia dꝫ bene ɔsiderare ⁊ extrinseca. nā ex balneo debilis leuiter sincopiꝫ incurrit: ⁊ angustiā. Secūdo q̄ in balneo ponāt ex redolētib⁹ infirmo magis gratis calis aut frigidis vt exigit dispō. Tertio q̄ aqua talis nō ꝑueniat ad regionē pectoris cordis. aut epis ne ex ipsa inflamet: vt supra ī canōe. 4⁹ q̄ in causa frigida nō conueniūt balnea aque dulcis vt. s̄. ī fine ɔplementi scōi canonis: sꝫ bn̄ tinarū vn̄ de cura colice frigide inquit. ⁊ aq̄ qdē termarū in dolore vehemēti q̄n cū eis fit balneatio: iuuat valde. ⁊ aq̄ de sale armoniaco ē mirabilis ī h̄ absolute. Et si nō alr saltē bibita si tolerat ei⁹ potatio ⁊ silr tina scā ex aq̄ in q̄ decocte sunt medicine resolutiue subtiliatiue qȯ additū ē ad correctionem. Canonis. Quinto q̄ si pōt patiēs tolerare: dꝫ stare supin⁹ in vase aliq̄. deinde hēe vas plurū foraminū eleuatū ab eo ꝑ staturaꝫ hois: ⁊ in eo vase aquā termarū: q̄ salsam nitrosā sulfureaꝫ cinericiam aut hꝯ: que cadat per illa foramina sup ventrē eius. est enī hoc vehementis iuuamenti. ⁊ est Aui.

ℂ Accidentiū aūt correctio: suis inquiratur capitulis.

Cura In facta a causa calida colerica. proportionaliter seruentur canones: vt de frigida actum est. Sit dieta declinās ad frigidum. Vn̄ laudat ptisana ordei olera frigida vt lactuca blitis ⁊ viola attriplex excepta cucurbita cui inest ꝑpetas mala ī egritudinib⁹ intestinoꝝ. Aui. de cura colerice apostemose. de qb⁹. s̄. tertio tractatu. nā tu recurre ibi. Et conueniūt fructus frigidi humidi vt

pruna cerasa 7 hʒ. Sz adverte de pepõib⁹ q colicã faciũt. ¶ De potu aũt ẽ bñ ɔsiderãdũ.nã i hac nõ timet ab aggregatore aqua frida.igr vt allegatũ est.scio.n. iuuenes 7 senes i breui cũ tali dieta sanatos.7 aquã frigidã scio eos bibisse:7 sine lesione membrorum melius aduenisse 7 dolorum tota cã ꝓhibita pscã redijt sanitas.7 in eodẽ cap.vidi q̃sdã ex cal'a mã labo: ãtes:qb⁹ cũ localia nihil ꝓdessẽt aq̃ frida i multa q̃titate bibita statum ɔferebat ẽt sup caput 7 sup vẽtrẽ. Sed qd ad aui.7 ad alios q videnť tñ vitupare aq̃ fride potũ i colica:7 dictũ ẽ in ꝑncipio de educẽtibus colicã q aq̃ frida colicã iducit.qd argui de fructib⁹ fris in h casu ɔmẽdatis. Dicẽdũ vba auctoꝝ itelligi debere in colica ex cã frida.7 hinc dicebat Auic.de cura colice fride.7 qñqz ɔmouet dolorẽ pot⁹ aque fride.ẽ.n.nociuior eis in hac egritudie.s.ex cã frida eueniẽte. ¶ Sõn⁹ fit ꝓlixior vt põt.est enĩz medicina singularis in oĩ dolore. ¶ Quiescat ne ex motu agiteť 7 inflãmeť mã. ¶ Eucť vẽter cũ lenientibus:vt viola:malua:bliti:oleo viol. 7 hʒ. Et si ponetur euacuãs colerã bonũ.ẽt ex scamoneatis. Nõ ireť:neqz suriat. ¶ Mitigeť dolor cũ anodinis mixtis cũ fris.vt cum flore camomille.mellitoti.7 hʒ.viol.malua flore nenusfaris ẽt cucurbita recẽti addita cũ petijs infusis in aq̃ frida aut spõgijs:aut bucellis cucurbite recẽtis.7 ita de alijs diuersis ƒm varia igenia.7 hoc ad extra. Aui.itra vo cũ enematib⁹ suppositorijs potib⁹ electuarijs 7 hʒ.nam valet clistere ex ptisana ordei cũ oleo ro. multo ꝑus abluto i aqua veri frigoris. Itẽ oleũ ro.solũ. Itez oleũ viol. Item clistere aque fride dũmõ ñ sint que ɔtreť ex pte virtutis 7 hʒ. Itẽ clistere ex ordeo:viol.spinia:malua:pru.camõilla:aneto:mellitoto.7 hʒ cũ oleo viol.çucharo viol. Itẽ ex decoctione haꝝ reꝝ infridataꝝ:7 positaꝝ in vesica enea: aut stannea 7 applicenť:vt supra. ¶ Itez deť potus frigidi.vt iulep ro.aut viol.cũ aq̃ ordei aut decoctio malue prunorũz 7 hʒ.vt videbiť expedire. ¶ Itez ponať patiens in balneo aq̃ dulcis.aut in quo decocta sunt ꝑdicta frida.7 sit tepidũ 7 declinãs magĩ ad lat⁹ friditatis si vtus tolerat.vt.õ.7 i sũma ꝓportiõalr age cũ fridis i cal'a:7 cũ calis i frida. ¶ Q, si dolor nõ cessauerit vitio ɔuẽias ad narcotica:vt ẽ suppositoriũ fcm̃ ex storace 7 opio.7 ẽ validissimũ.de qb⁹ narcoticis diceť in fine capli. Itẽ empleť 7 inungať cũ reb⁹ frigidis tibi notis ex tertio tractatu.7 sepe replicatis.

¶ Euones fiãt cũz his datis p supius lenitiuis:vt cassia:mãna prunis:tamarindis.viol.7 hʒ. Q, si nimis lenia videnť da cũ eis aliquid de succo ro.7 postea lauatiuũ.vt doceb॰ in õ colica frida.frigidũ tñ actu 7 potẽtia:vt ẽ aqua ordei:decoctio violaꝝ:7 hʒ. Itẽ cũ clisterib⁹ de qbus iam actum est imponendo aliqd soluens colerã.vt hierã.electuariũ de psilio.de succo ro.7 hʒ.vt quarto tractatu.

¶ Digestio fiat cũ digerentib⁹ coleram.de quibus allegato nunc loco.7 ɔsimiliter fiat euacuatio.

¶ Altereñ intestina cũ fridis vt dcm̃ est p sup⁹ 7 inferius.

¶ Corrigať accidentia:vt decet suis locis querenda.

¶ Ultimo nota q diuersio facta vomitu ẽ magis ɔueniens hic q̃z in colica frida.si facile fieri põt.q: ex difficultate ei⁹ timeť inflatio 7 ɔmotio colere ad iferiora postea. Itẽ ligationes vẽtose 7 hʒ.sunt ẽt h loco ɔueniẽtia. ¶ Sed qd de flõia dõz.credo primo q existẽte pletoria aut epatica calitate alijs ɔsentientib⁹ ɔpetit ex basilica dextra. Scdo q etiã rõne fortis doloris ɔpetit diuersiua:7 nõ solũ i cal'a:sed ẽt in frigida.qd credo ɔsonũ Gal.primo affor.ɔmento.xxiij. In dolore ĝ maxio nulla medicina hac ꝓdefectione est psectior:7 vid in fine rubrice de h. ¶ Si itaqz cum col'a fuerit aliquid flãtis.vtputa totũ fuerit flã salsum:tẽ cum his dictis pone abstergẽtia 7 subtiliatiua:cuiusmodi sũt lupul⁹ ficla:batrach:7 cartam⁹.7 in euatiuis q̃ ẽt flã respiciũt.vt agaricus 7 hʒ. Et hic bñ nota q qñ in pri⁹ non cognoscit q sit ex frida.7 applicãť cal'a acuẽtia colerã 7c. q tũc infirmus ponať i termio mortĩ:7 iõ bñ oĩa signa ɔsidereť ne cadat error.7 pqrať diligẽter si ex cpe:aut cbisti vẽit col'a ad itestia:vt meli⁹ succurrere sciať. Ecce i q̃sto pic'lo ẽ ars nr̃a.

Cura In facta a retẽtõe fecũ exiccataꝝ 7 calitate duo seruenť canones. Quoꝝ primus est mollificatio fecũ. Secundus est mollificataꝝ eductio.

¶ Prim⁹ ɔpleť cũ his q̃ p os 7 iferi⁹ administrať mollificãtia cal'a aut frida aut tẽpata:vt exigit necessitas:vt iura pinguia:7 ꝓpe galloꝝ decrepitoꝝ decoctoꝝ: si fe. aderit cũ aliquo frigido mollificãte.vt est viola:sebesten: pruna: vua:ficus:crisomila:decoctio cauliũ cũ iure edi. aut agni pinguis.aut galline. Itẽ cũ oleo plimo sũt hʒ. ¶ Itẽ deť p os 7 p inferi⁹ iponať ɔcoctiões ex maluis:viol.iuiubis: sebesten:tamarindis:prunis: spinachijs: attriplici: bliti: 7 talib⁹.cũ çucharo vio.p os. Itẽ cũ oleo amigdalio vl viol. cõditis.7 p inferi⁹ cũ oleo mito. Itẽ oleũ solũ bibitũ vel clisterizatũ:vel sessio i balneo aq̃ dulcis ex ɔcoctõe harũ scõ. ¶ Itẽ 7 ꝓ potẽtib⁹ sessio i oleo solo vsqz ad vmbilicũ.7 ẽ singulare qd faciebat recolẽde mẽorie magr̃ ioãnes de ianua. Itẽ fomẽtatiões ex his 7 oleo. Empl'a mollificatiua. mot⁹ vt descẽdãt inferi⁹ feces 7 ingeniare.vt.õ.

¶ Secũdus pficiť cũ euacuãtib⁹ feces sic mollificatas:7 ex meliorib⁹ est cassia fistula q̃ vtranqz capit intẽtionẽ:lz mãna ẽt valeat i h. Itẽ clisteria mollificatiua cũ cassia:7 hiera scã sunt optimi iuuamẽti.vñ semp ꝑ tentes mollificare:de inde euacuare.7 q dãt euatiua p supius i h casu 7 maxime alicui⁹ fortitudinis nõ ꝑmisso clisteri 7 regimie mollificatiuo cõmittũt rẽ magni timoris 7 erroris. ¶ Et nota q tñ dz clistere ɔtinuari aliq̃z te securis de aliq̃ solutiuo q videať manifesti⁹ exit⁹ schibalaruz:vt p h cõprehendať vie apertio. ¶ Scdo nota q pri⁹ debes tẽtare cũ facilib⁹.q si nõ succedit recurre ad clisteria fortia supra de colica frida icipiẽdo sp gradatim a mĩ⁹ fortib⁹.7 oĩ die dz iponi clistere lenitiuũ si virt⁹ tolerat. ¶ Et ne absqz exẽplo discedas. Rx. blitis maluaꝝ furfuꝝ añ. M.i.altee. M.s.caricaꝝ nũero.x. coquanť:7 fiat deinde eoꝝ fortis expressio.7 cũz oleo vio. çuchari ru.ʒ.s.salis.ʒ.ij. fiat enema : q si fortius adde ex cassia 7 hiera.si adhuc fortius.adde ex agarico: colloquintida:aut electuario solutiuo.õ.õ colica frida.ista aũt fortia nõ debẽt exhiberi nisi qñ lenia nõ sufficiũt. ¶ Et qm̃ de iure galli decrepiti fcã est mẽtio.iõ nota 7 ꝓ pcedentibus q gallus dz insequi cũ fustibus pluribus donec pp debilitatẽ acquisitã ex motu 7 itinere cadat.deinde scidať caput eius 7 euisceret 7 frãganť ossa ei⁹:7 bulliat in aq̃ plurima cũ sale: aneto:7 polipodio donec dissoluať:tot⁹ ex illa aqua bibatur lib.i.vel minus ƒm etatẽ. ¶ Postremo aduerte q ad pfectã 7 canonicã curã oz te pticulr magis ɔsiderare cum talis fecũ siccitas a multis particularibus cãis perueniat. Uerbi grã.primo q: cibus fuerit siccus : aut paucus. 7 in casu primo vtere iurib⁹ 7 ceteris mollificatiuis.vt.õ. in secundo casu multiplica cibũ multi nutrimẽti. ¶ Secundo a caliditate stomachi 7 intestinoꝝ desiccãtiũ:quo casu dabis frigida humida 7 lactucã spinachiã portulacam 7 huiusmodi.õ qbus supra cũ aqua ordei aut cũ vino. ¶ Tertio a fortitudine retentiue 7 debilitate expulsiue: quo casu dabis de eisdẽ cum aliquo acuto stimulãte : vt est sal:cepe. porrũ:attriplex:7 hʒ. ¶ Quarto a ɔbilitate sensitiue. 7 tũc da in solutiõe agaricũ:hierã:7 hʒ. Tyriacã:metridatũz: 7 hʒ.7 clisteria:vt decet:7 ciba cibis laudabilib⁹. ¶ Quinto q colera nõ mittiť ad intestina:7 tũc da que opilant 7 colerã iuuãt ad trãseũdũ ad itestina.de qb⁹ de opilatiõe epatis 7 de ictericia.nam hec oĩa sunt cã siccitatis fecũ: q: retinenť plimi. ¶ Sexto si fuerit ex multo exitu vrine da minorantia vrinam vt sunt passule dulces penidie dactila: cassia:lentes excorticate: bdellium : 7 portica ; que per se

illud facit. ¶ Septimo ex raritate ⁊ dissolutiōe ex sudore acq̄sito vel sup̄fluo exercitio ⁊ similibus cum cibis viscosis grossis. ⁊ cū flabellatiōibus irrorationib⁹ frigidis ⁊ h̄. prohibe q̄ si fuerit ex nāli raritate tertur: propter qd̄ faciliter a mala cōplōne frigida patiat: tunc procede cū alterantibus ⁊ defendentib⁹ pānis pellicijs ⁊ h̄. ¶ Octauo in facta a mala complōne frigida sicca absq̄ mā sufficiunt duo canones. ordinatio diete. ⁊ alteratio. Quibus cōpleant hēs ā. tertio tractatu. de cibis in hoc casu valētibus. Pro scd̄o vo habes alteratiua calīa ⁊ humida posita ī hoc capitulo. ¶ Q; si fuerit cum mā melācolia: qd̄ raro accidit: ordinetur dieta: euacuet cū euacuātib⁹ melancoliā: vt sunt sene polipodiū: epithimū ⁊c̄. de quib⁹ ad plenū quarto tractatu. mitiget dolor diuertat. Et breuiter obseruentur ꝓportiōaliter canones iuxta numerū eoꝝ qui in flegmatica positi sunt clisteriçādo embrocādo emplando ponēdo in balneis ⁊ h̄. Et nota q̄ in suppositorijs iuuatiuus est valde puluis lapidis lazuli aut armeni.

Cura In ea que est ex ventositate Ordinata dieta ponatur patiens superius in loco calido ⁊ manibus inunctis cum oleo de ruta: vel nardino: vel castoreo: fricet venter leniter ⁊ cum tactu subtili adequāte itestina ⁊ reducente ea ad situm suū mittant per superius aut inferius ex calidis resoluentib⁹ de quib⁹ de colica flegmatica: ⁊ imposito enemate eleuentur crura: vt liquor ad gracilia perueniat. ⁊ ipso habente clistere det p̄ os tyriaca cum vino calido. Q; si possit accipere oleū de ruta cum vino calido optimū. aui. recipiat vinū decoctionis camomil. Itē ligent crura. core. ⁊ fiat fricatio dorsi cum oleo predicto. Et scito q̄ hoc casu in enematib⁹ singulariter laudat castoreū assa storax: adeps anatis: succus feniculi: rute. Itē fiant fomētationes: emplastra: ⁊ h̄. vt de colica frigida. ¶ Item cōfert valde: ⁊ est cermisoni cōpressio ventris facta ab ipso patiente super puluinar duplicatus: qm̄ ventositas coartata spargit: ⁊ a loco remouetur. ⁊ a natura sic facilius superatur. ¶ Clistere optimū. ℞. succi feniculi. ℥. iiij. succi rute. ℥. ij. isopi: origani: calamētū: camomille: aā. M. i. buliant predicta in aqua si est fe. in vino si est sine fe. de qua decoctione. ℞. ℥. vi. olei nardini. ℥. iij. pinguedinis anseris. ℥ i. castorei. ℨ. i. storacis. ℨ. ß. dissoluant in succis: ⁊ omnia simul misce ⁊ impone calidū sufficienter. Itē castoreū ⁊ storax dissoluta in dictis succis cū adipe anatis efficax.

Cura In fcā ab apāte oꝫ distinguere an sit calidum an frigidum. ¶ In ea vo que est a calido qd̄ est f̄m plurimū respectu ei⁹ qd̄ fit a frigido qd̄ est raro. primo ordinetur dieta ad ꝯtrū cāe: q: fit frigida ⁊ humida. vt. ā. de ea. Secundo ⁊ hoc in p̄ncipio fac flōiam diuersitā ex basilica: ⁊ magnā ⁊ paruā habito semp respectu ad etatem: virtute: habitudinē: plectorā: ⁊ h̄. Q; si fieri nō posset pone ventosas diuertentes scarificatas: vt decet iuxta dicta. Q; si fuerit frande apa ita vt capiat renes ⁊ impediat vrinam pri⁹ flōmata basilica flōma ex alia vēa. Tertio euacua cū lenientib⁹ ex cassia. māna: decoctiōe violarū: sebesten: prunoꝝ: ⁊ h̄. Quarto fac enema lenitiuū alteratiuū ex decoctione ordei: violarū: altee: sebesten cū cassia: oleo ro. violato. Q; si cōprehendes multā colerā peccare: da cassiā cū re scamoneata: vt electuario de succo ro. ⁊ h̄. ⁊ sis memor canonis de lauatiuo positi supra. de exhibitiōe mediciarū fortiū in de colica frida. Itē valet lac asininū clisteriçatū cum cassia ⁊ oleo amigdalino. hec in p̄ncipio. ¶ Cū ptrāsit principiū: ⁊ peruenitur ad statū: oꝫ vt p̄misceant frida cum calidis. vt verbi grā. aquā ordei clisteriçabis cū folijs altee. aut cum flore camomille. Itē ponēdo cassiā cum zucharo ro. ⁊ cum puenis ad statū misce equalr ex calidis ⁊ frigidis. ¶ Et silr in declinatione vincant calida. Nam hec oꝫ in cura apātū variare f̄m varietatē temporꝫ suorꝫ ⁊ pariformiter in p̄ncipio ꝑcedēs cū emplīs infrigidantibus in augmento miscebis: ⁊ de calidis ⁊ frigidis iā dictuꝫ est copiose. Et scito q̄ terbētina est singularis medicina iuuamenti. ¶ In ea vo que fit ab apāte frigido qd̄ est raro. ordinet dieta: vt decet: pro quo reqre. ā. de apāte frigido. flōi. ⁊ cetera serua in flōmando magis ⁊ mīn⁹: vt in ea q̄ ē ex calido: ⁊ euacua cū lenitiuis saltē in p̄ncipio: ⁊ nō cū fortibus: vt est cassia iusgallinī quo decoque. vt. ā. de frigida: pone clisteria: applica fomētationes: p̄ncipio empl'a: ⁊ cetera oīa f̄m numeꝝ canonū: qui de colica ex calido apāte positi sūt. Tu tn̄ pro clariori expeditiōe recurre ad ea q̄ dicta sūt de apāte frigido flōi. Et valet ī hoc casu mirabiliter emplm̄ factū ex abrothano ⁊ aspalto trāsacto p̄ncipio ⁊ augmēto. Itē. ℞. olei laurini. par. i. olei cōis par. i. ß. adipis anf. par. ß. impone. ⁊ est vtile valde.

Cura In facta a vermib⁹ est cura vermiū de q̄ ī sequēti rubrica. nam oꝫ vti medicina interficiente ⁊ educente vermes. de qua ad plenum infra. hic tn̄ attende q̄ si dolor fuerit supra vmbilicū q̄ det talis medicina per superius. si infra vel circa: imponatur per inferius.

Cura In ea que est ex solone continuitatis. q: vulnere facto in intestinis. tūc si fuerit penetrās. ⁊ in gracilib⁹ mortalis. si nō penetrauerit ī p̄fundū intestini procede cum stipticis ⁊ ꝯglutināntibus. q̄ cura est chirurgicoruꝫ quā succincte pertrāseo obmittēs et ea que est ex grossorū vulneratione. ¶ In ea vo q̄ est ex torsiōe reducant intestina leniter cū manibus ligēt crura: iniūgat dorsū vt decet.

Cura In facta ex cōitate vt ex ruptura q: descensu intestini in oscum duo seruent canones. Prim⁹ est reductio intestinoꝝ in locū suū qui complet cū mollificātibus emplīs cataplasmatib⁹ ⁊ h̄ sessione in oleo. vt. ā. in ea que est ex retētione fecum. deinde eleuent crura: ⁊ cum manu leniter comprimēdo ad superiora reducāt. Secundus est ligare ruptū ⁊ applicare cerotaria ꝯstrictiua ⁊ emplastra: ⁊ p̄ os exhibere q̄ sunt talis intētiōis: q̄ oīa p̄tinent ad cirugicū. ¶ Fit ⁊ colica vt supra cōitate cerebri mittentis catarrū. Itē cōpassione intestini ad cerebrū pp apostēa spasmū ⁊ h̄. Et tūc cura ē cura catarri spasm: de quo. ā. v. cap. ⁊. 2° ⁊ tu ibi. Cōsilr si fuerit compassiōe epatis splenis ⁊ h̄. recurre ad loca ꝓpria. ¶ Q; si fuerit pp famez a spiritu alib⁹ missā duo sunt attēdēdi canones: Prim⁹ mūdificatio famei cū clisteribus abstersiuis ex bliti ordeo furfure. Secūdus medicatio vlcerū pulmonis. ā. quo. x. cap. ¶ Si ex diaria cura erit diarie: ⁊ ita ꝯsilr de alijs. ⁊ tu recurre ad loca ꝓpria ¶ Q; si fuerit pp lapidē renū. Prim⁹ canō curet p̄mo cura lapidis renū. Secūdus mūdificent intestina a sup̄fluitate. Tertius ꝯfortent itestina ne recipiant. Et breuiter ex causa aliqua ꝑcedere nō pōt. Cui⁹ causa exhabitis nō cōprehendat. ⁊ ideo ꝓ nunc de cura eius quantum ad causas hec dicta sufficiant.

De narcoticis licet vt ꝓmissū est tn̄ hic dicatur q̄ non exhibeant nisi in postremis: ⁊ magna necessitate vrgēte iuxta allatum M. ā. de fluxib⁹. ⁊ aui. xvi. tertij. de narcoticis. Q; si fortis fiat necessitas ⁊ non sit eoꝝ excusatio. tūc ꝯuenientius eoꝝ est philoniū. ⁊ scito q̄ in casu isto nihil est ita conueniens in administratione narcoticoꝝ sicut castoreū. Nā in colica a ꝓprietate valet. ¶ Pillule valētes in hoc casu. ℞. croci storacis liquide. ℨℨ. piperis longi. seminis iusqami albi. aā. ℨ. ß. opij ⁊ castorei aā. gra. vij. fiant pillule. dent a. ℈. ß. vsq̄ ad. ℈. i. ß. ¶ Fiant clisteria in qb⁹ ponant castorei. ℨ. ß. opij. quātitas fabe. ¶ Item qñq̄ fit ex oleis solis clistere. ⁊ i eis ponitur opiū. vt. ℞. olei ro. ℥. viij. opij. ℈. ß. ¶ Itē qñq̄ fit colirium ex castoreo ⁊ opio dissolutis in oleo nenufarino vel ro. ⁊ liget cum filo vt extrahi possit. ⁊ oꝫ extrahi ⁊ renouari de hora in horā. Et ꝓ his q̄ scripta sūt vide de tenasmōe

⁊ fluxu dissinterico vbi plurima habuisti de narcoticis.

Et quoniam hec passio ē multū infestās h̄ deli beraui ponē aliq̄ pauca in ipsius doloris mitigationē. R̄e. cineris caulitū siue stipitū eoꝝ pa rasidē vnā. assungie porcine. l. 5. assungie anatis. ℥. iij. ster coris ouis: siue columbi. ℥. iij. bulliāt oīa ad spissitudinē. ⁊ fiat emplm̄ sedat dolorē colice fride mirabilr̄. ¶ Itē in se datiōe doloris valet tormētilla trita potata cū vino i fri da ⁊ in calida cū aq̄ ordei dos ē. ʒ. i. vsq̄ ad. ij. ¶ Itē ad idē radix yrigi cū folijs eius cocta i melle ⁊ aqua in potu data. ¶ Itē ad idē betonica. ¶ Itē fim⁹ q̄ inueniꝛ in stabulis iu mētoꝝ magis putridꝰ torrefactꝰ ⁊ calide sic suppositꝰ dolorē mirabilr̄ tollit. ¶ Itē filtū crudū decoctū ⁊ sic calidū suppo situ. Hec tibi i p̄ntiaꝝ volo sufficē. qr ō bis sat]. ¶ Sz vl tra nō q̄ freq̄nt accīt q̄ remedioꝝ scōꝝ nullū valuit: ⁊ sola flōmia libauit. de q̄ satis ꝯfidas cā marie existe calida. Colicā ꝓuenire a sanguie nō inueni: fortasse qr paucos le gi: ⁊ si ab ea ipa flōmia libaret. Posset tn̄ q̄nq̄ fieri a san guine coagulato: ⁊ retēto in itestinis: q̄ casu tūc ꝓcede cū dissoluētibꝰ sanguinē: vt. ō. de stō: ⁊ bene cōsidera intensa.

¶ De ileos. Rrica. xxij.

Leos est dolor vehemētissimꝰ in ite stino dicto ileon ꝯtigēs fe ces ꝓhibēs exire p iferiꝰ ⁊ ipas p supꝰ egredi faciēs. Cuiꝰ cā h̄z plm̄ ē mala cōplo frida mā lis. ¶ Et dī vehemētissimꝰ respcū colici. nā ē i itestino magis sensibili: qr ꝯtigēs i alijs nō noiaꝛ dolor ilia cus: lz multi velit q̄ ois talis dolor in q̄cūq̄ ītestini ꝯtige rit dēat dici iliacꝰ: lz de noibꝰ a medico nō est disceptādū: vt. ō. sepe: lz vide qd̄ dcm̄ ē de colica ⁊ ꝓportionaliter dic. ¶ Dī cuiꝰ cā: qr ēt ab alijs cāis ꝯtingē pōt. Un̄ nō q̄ lz ex oībꝰ cāis q̄bus accīt colica. accidat ⁊ iliaca. vt inq̄t Auic. ⁊ tu ibi. Tn̄ in q̄busdā spālitatibꝰ ⁊ ꝯtingētijs dīt iliaca a colica. Prio q̄dē ex pte spālitatū cāꝝ. Scdo ex pte dolor] in q̄ntitate ipsiꝰ. Loco Permutatōe. Exeūtiū q̄ntitate. Et re medioꝝ iuuamēto. ¶ Spālitate cāꝝ qr ileos a cāis pri mitiis cōiꝰs ⁊ plm̄ fit. Et a mala cōplone frida. Potu aq̄ fride: qr tale itestinū est magis ꝓpinquū stō. Ab aere pesti lenti: pp ꝓpinquitatē cordis ad stōm. ⁊ pmutaꝛ de hoie ad hoiē de regiōe ad regionē in modū pestilētis morbi: ⁊ est ꝯtagiosius morbꝰ. Itē ab epate. Ab assumptōe veneni pp ꝓpinq̄tatē vt in amico. Itē pp vehemētiā retētiue: qr est strictius intestinum ⁊ ad retinēdum creatū. ¶ Ex par te doloris: qr est dolor magis tortuosus: pp stricturā mea tus ⁊ magis pungens pp colerā missaꝫ ad eum. ¶ In q̄n titate doloris. nā vt dcm̄ est dolor est maior. ⁊ pp sensibili tatē itestini. Itē pp ꝓpinq̄tatē ipsiꝰ ad stōm ⁊ cor: ⁊ epar. vn̄ ab antiq̄s noiata ē h̄ passio misere. nā descēdit ab eleo grece misere. dīa. 22. ¶ Loco qr dolor est. ō. vmbilicū ⁊ ꝓpe in ipocūdrijs vicinitate intestini ad ea in colica circa vmbilicū ⁊ īfra. ¶ Permutatiōe vo qr iliaca facilius ad mēbra p̄ncipalia pmutaꝛ pp maiorē vicinitatē q̄ colica in eis inducens seua accīntia. Item colica pmutaꝛ ad ilia cā ⁊ est h̄m plm̄ ⁊ raro eꝯ̄. ¶ In diuersitate q̄dē exeuntiū q̄m in illiaco raro egrediꝛ aliq̄d p inferius ēt si acutis cli stericeꝛ: lz p supiora emittiꝛ mā q̄ aliq̄n est flatica. q̄nq̄ co lerica: nōnūq̄ eruginosa: sepeq̄ prassina: īterdū nigra: ⁊ q̄nq̄ vētosa cū eructuatōe: nō raro sunt sterq̄linia: ⁊ tunc ab antiq̄s noiaꝛ scrophus: ⁊ fetet os ⁊ totū corpꝰ: ⁊ hec i ter ceteras pessima est: ⁊ vt plm̄ pdēs. haly. Un̄ ⁊ viaticus raro sanaꝛ. Dic aggregator brissiēsis se vidisse aliq̄s sana ri ex his q̄ stercꝰ p os emiserūt. Idē Frācisꝰ de pedemōtiū. Ego aūt vnū tm̄ quē manibus meis habui grā saluato ris pro q̄ ⁊ multis alijs sibi grās habeo. ¶ Ex pte vrine qr vrina est tinctior ⁊ magis colorata in iliaca pp dolorē maiorē ⁊ magis in iflāmātē. Itē ꝓpter colerā retentam ⁊ nō trāsmissam ad ḡcilia pp opilationē. vnde vrina redit ⁊ ad vias vrine transmittiꝛ: sic fit i ictericia. ¶ Ex pte su doris: qr magis accidit in iliaca ꝓpter vehemētiā dolori bus in spūalibus angustiā iprimētē: ⁊ est frigidior. ¶ In remediorum iuuamēto. nā in iliaca cum vomitu maius fit iuuamētū ⁊ cum clisteribus minus. in colica vero eꝯ̄.

Signa demōstratiua dolor vehemēs supra vmbili cū. ⁊ nō egrediꝛ de subꝰ. Et clisteria nō mul tū iuuāt. Itē vomitus fecū p supiora vermiū ⁊ ascaridū. Itē fetor oris eructuatiōis ⁊ q̄nq̄ totius corpis. Et i hac dispōne ois retineꝛ feces: ⁊ multiplicaꝛ vomitus stercor] maxime q̄n res est timorosa multū ēt vomitꝰ ⁊ nausea in hac plus multo multiplicaꝛ q̄ in colica pp maiorem ꝓ pinq̄tatē ad stōm. ¶ Cōsilr̄ plus mala accīntia in colica dcā: vt sunt sincopis. tremor cordis vigilie angustia tristi tia ⁊ frigus extremitatū: ⁊ q̄nq̄ appet inflatio oculi plusq̄ in colica. ¶ Q. si fuerit cā veneni q̄nq̄ pducit ad mollifi cationē ad debilitatē ⁊ tremorē cordis: in p̄nꝰ aūq̄ fortis fiat ⁊ magnificaꝛ dolor ⁊ comprehēdiꝛ illud. qr nulla est alia cā manifesta. ¶ Q. si fuerit ex epate intestinorū sig̃ appebunt epatis dcā de colica apostemosa. ¶ Signa āt distinctiua inter colicum ⁊ iliacū patēt ex dictis hic ante.

Pronostica. Cū apparent signa iā dicta mala sincopis: tremor cordis ⁊ hꝫ expe cta mortē. ¶ Itē in hac passiōe ꝯsueuit eē vomitꝰ ꝯtinuꝰ. (Et de ꝓnostic] hēs i apho. in fine cap. ⁊ tu ibi.

Cura. Canones. pro cura itaq̄ nota hos canones.

¶ Primus. qr cura ileos ꝓxima est cure colice. Auicēna.

¶ Scds. q̄ magis succurrere debemꝰ cum ebibitis in ilia ca: q̄m sunt magis iuuatiua q̄ per iferius administrata.

¶ Tertius. q̄ q̄n admistramꝰ ebibita solutiua ēt debemus iuuare p inferius posita: siue sit clistere: siue suppositoriū.

¶ Quartꝰ. q̄ vnū dz eē altero debiliꝰ: vt videbiꝛ expedire. nā vtꝰ aut aliud accīns facit vt q̄nq̄ p supꝰ accipi nō pos sit medicina fortis: q̄ p iferius applicari bene poterit.

¶ Quintꝰ. q̄ nō pōt dari certa regula qd̄ istoꝝ dz p̄cedere an supius datū an inferꝰ admistratū. vn̄ oz q̄ medicꝰ sua prudētia succurrat habito respectu ad v̄tutē ⁊ cetera oc currētia. ⁊ sic dcm̄ est q̄ cura eiꝰ est sic cura colice hinc te referas ad canones de colica. ⁊ ꝓportionalr̄ in eis ꝓcede. ¶ Tu itaq̄ cām p̄mo inuestiga ex signis: ⁊ ex his q̄. ō. de colica dictū est. Et iuxta cause exigentiā dietaꝫ ordina. ¶ Deinde ꝓcede cum mitigātibus dolorē que debent eē fortiora: qr ⁊ dolor acutior q̄ in colica ꝓ qua mitigatōe recurre ad ea q̄ de dolore stōi ꝯscripta sunt: ⁊ ad ea que in mitigādo dolorē colicū notaui. ¶ Tertio etiā ⁊ melior eūo est illa q̄ fit p supius: vt in canone 2ꝰ. ¶ Quarto di geras si opus erit: dico h̄: q̄m aliq̄n ita seua est hec passio: vt in scdā die interficiat. vn̄ in viatico hic morbus pestifer est ⁊ mortalis: ⁊ aliq̄n in scdā die interficit: aliq̄n in tertia: ⁊ raro sanaꝛ. Et Aui. cum plus occidit ileos occidit in se ptima. ⁊ pp hec dicta multi hortanꝛ ex medicis cū in ea mala cōphēduntꝛ signa: qd̄ cū ꝓnostico relinq̄ꝛ. Et h̄ nō q̄ illa que accīt ex strāguria dat spaciū vsq̄ ad septimū: deinde patiēs moriꝛ nisi multꝰ supueniat vrine fluxus.

¶ Et p cōplemēto canonū q̄ optime cōpleti sunt ex habi tis. ō. de colica aliq̄ pauca ⁊ vtilia ponā. ¶ Primū q̄ stu diū sit in mitigatione doloris ēt cū narcoticis cū dolor sit vehemētissimꝰ. de q̄. ō. de dolore stōi. ¶ Scdm̄ q̄ diuer siōes sunt multū vtiles scē p̄ cum flōmia q̄ est necīa q̄n ile os fit ab epate. Itē ⁊ marie calido. itē ⁊ si sit a mā: pp cursus fluxū ad locū timeaꝛ futuꝝ apa. Itē vētose circa ventrē supius. Et ligatōes extremoꝝ dolorose. ¶ Et ne vacuꝰ de remedijs discedas sic ponā aliq̄ etiā canonibꝰ ōseruientia in sequēdo alias cās: sicut verbi grā. si est ex epate calido fac primo flobotomiaꝫ: deinde administra infrigidātia ⁊

repellentia cuiusmodi sunt sandali ros.rc.vt.s.de dolore sto.¶ Si fridum fac fomiã non ita copiosam vt in caso da ca.sa stiptica dolorẽ etiã mitigãtia vt camomilla: mel/lilotum:folia lauri:r hõ.vt supra.de apate stomaci frigi/do:deinde in vtroqz ꝓcede diuersimode ẽm temporũ va/rietatem:vt supra de colica r de apate stomaci.

¶ In ea q̃ ex opilatione ꝓcede cum lubrificatiuis pingui/bus.vt iuribus gallinarum arietum pullorum r hmõi.r q̃nqz ponũr in eis anetum radices porri r hmõi.r postea post illa exhibe clistere leue r subtilis caliditatis.

¶ In ea que est ex fece incipe a clisteri:vt.s.de colica.

¶ In ea q̃ est ex veneno fac p vomitũ cũ aq̃ r oleo sisamio si habes deinde da metridatũ aut tyriacã. Et sic p ordinẽ de alijs cãis dicit Aui.q̃ sorbitio aq̃ calẽ q̃nqz sedat dolo rẽ iliaci maxime q̃n est ex cã ca.sa.¶ Itẽ nõ q̃ balnea vt s̃.ex rebus ꝯuenẽtibus etiã multi iuuãt.¶ Itẽ vinũ de coctionis fructus cipressi r ligni valet. Itẽ filũ crudũ bulli tũ in aq̃ r oleo cũ cinere ca.sin ante r retro applicatũ mul tũ laudat:r op3 sepe reiterare:r qdã sacerdos h remedio multos curauit.¶ Itẽ oleum antiquũ cum butyro anti/q̃ melle r aceto bulitũ ad spissitudinẽ cum lana succida: aut filtro suppositũ ca.sin.¶ Exptũ ad idẽ puluis cicba/darũ r ammoniaci cũ vino bibitũ.¶ Colliriũ sedãs dolorẽ iliace. ℞.licij.3.i.5.myrrhe storacis calamite opij turis.ana. 3.5.croci.3.5.ꝯfice cũ succo plãtaginis ipone r ipositum te neat p horã deide extrahe: r ideo sis memor cum ꝑus li/gare.sedat dolorem r dormire facit.¶ Clisteria r alia de vnctia canonib⁹regre.s.de colica.¶ Et scito q̃ ex oleis valẽtibus in cã frida est oleum de lilijs albis qd h3 vtutẽ tyriace.oleum anetinum:rutaceum:r valet etiã dialtea. Tu ĝ potes p te cõprehẽdere q̃n medicamĩa ꝓsunt sic po/sita habita iã noticia de eis que sint calida aut frigida et de ileos hec pauca cum auxilio eorum q̃ de colica r de do lore sto scripta sunt tibi sufficiãt.r bene ea considera.

¶ De vermibus. ℞rica. xxiij.

Ermis est aial ex flãte non multuz putrefacto q̃ viscoso cõ sẽsabili calitate viuificatiua in vẽtre genitũ in medi⁹ nãe op⁹:aut humiditatũ in corpe pu trefactaꝝ ꝯsumptõe finalr ꝓductũ.¶ Et p h q̃ dĩ aial tãgit cã formalis q̃ aialitas e⁹.¶ Dĩ ex flã te q̃n ex colera nõ ĝnant cũ sit cõplom eoꝝ ꝯ̃ria ca.sa.s.r sicca. Itẽ amara q̃ sapor est ꝯ̃riꝰ eoꝝ ꝯbuatõi:vt p3:nec ex melia cũ sit frida r sicca valde putrefactioni spirituose inepta neqz ex sanguine:q̃n talẽ nãm sustinet r custodit. p nutrimẽto r augmẽto mebroꝝ carniformiũ. Itẽ nõ ve nit ad loci ĝtionis eoꝝ.q̃ si venit aut emittit r terit p se cessuz tãq̃ qd in eo loco supfluũ r cito currẽs: siue descen dẽs:aut ꝯũit in apã:aut in famẽ.iuxta illud Ypo.6.affo. Si in vẽtre sanguis effundit necẽ est in famẽ ꝯuerti. Qz si dicaẽ aliq̃n appent rubei dico q̃ ex aliq̃li mixtõe sanguis cum flãte:aut ex suctione p eos fcã h ꝯtingit. idẽ de his q̃ citrini aut nigri visi sunt.¶ Ex qb⁹ relinquitur ex solo flã te ipsos ĝnari. Nota tñ q̃ nõ ex quolibet.naz ex vitreo nõ ob sui vehemẽtẽ friditatẽ:sed bene ex salso ẽm aliquos ex acetoso r nãli ex salso fiunt lubrici lõgi r rotundi.nã cali ditas facit motum ad circũferẽtiaz.vñ sequitur longitudo. siccitas vo motũ ad cẽtrũ. vñ sequit rotunditas ex dulci longi r lati. Ex pte eni calitatis ꝓtractio.ex pte humidi tatis dilatatio q̃ humidũ est magis termiabile:ex nãli bre ues r lati:r dicunt cucurbitini:nã friditas trahit r ad cẽtꝝ mouet q̃re breuiant r humiditas dilataẽ:ex acetoso curti r rotundi.q̃ vtraqz qualitas.s. siccitas r friditas mouet hunc ad centrũ.¶ Ex qbus apparet q̃ q̃tuor spẽs repe riunt:vt et dixit Aui.qd cõcordatũ in supficie vi̇̃ aduersa n ceteris medicis auctorib⁹q̃ solum ponũt tres:pp qd cre do dõm q̃ Aui.in suo ꝓcessu ꝓcedit simul de latis ma/gnis r rotũdis:de latis q̃ dñr ascarides r sic õ duabus fa cit vnã in cura.pp qd pro clara doctrina eoꝝ que f3 plin videnẽ in pctica dõm q̃ solum sunt tres spẽs p⁹appellant rotundi:siue grossi siue ĝciles q̃ in itestinis ĝnant supio ribus mã ibi retenta multa r putrefcã: pui aũt dñr qui in itestino nascunẽ recto mã ibi retẽta r pauca putrida feci ꝯmixta:r hi sunt pui r magis r mini⁹ pui: f3 mãe q̃titatẽ: in medijs aũt intestis q̃ colon r monoculo mã exñte me dia int has duas nascunt cucurbitini sic dicti ad instar se minũ cucurbite.p metheoroꝝ.vide de eis cõciliator dĩa 101.retulit sic q̃ se copulã.15.pedũ mẽsurã emisisse. Et q̃ dã crediderũt õmes in monoculo r colõ tñmõ ĝnari pol se õ q̃ in dubijs.¶ Ex qb⁹ appet malitia eoꝝ ex pte sit⁹: r ex pte mãe eoꝝ. Ex pte sit⁹q̃ deteriores sũt q̃ sũt pncipali b⁹magis ꝓpinq̃ r remoti mi⁹:medij vo medio mõ. Ex p te mãe pui:q̃ ex putridiori fuerũt mã:q̃pp si dimittant vt augeant r descẽdãt sup⁹ magis fiũt nociui.¶ Dĩ nõ mul tũ putrefcõ:q̃ itẽsa putrefactio ad icinerationẽ ꝑpat: cũ finis putrefactiõis sit incineratio.4⁰ metheoroꝝ.talis at mã nõ est viscosa cõpatibil:s neqz aiatõi subiecta.¶ Dĩ caliditate viuificatiua:ꝓpter qd nota q̃ ad productionẽ talis forme ꝯcurrit duplex calitas:pticularis r vlis:ptcu laris est caliditas illa spirituosa in ipsa mã tempore putre factionis derelicta:vt in ĝnatione famei ꝯtingit. Ulis au tẽ est caliditas solis r stellaꝝ que due sic ꝯiũcte disponũt mãm ad recipiendũ formã aialis ab eis ꝓductã. De ĝna tiõe autem forme sũbalis in ĝnatione per putrefactiones est difficultas ardua videnda.2.phicoꝝ. de qualibet pro nunc sic practicabilr dixisse cuz ad curã res hec nullo mõ attineat.¶ Dĩ in ventre ad denotãdum q̃ alibi q̃̃ in ite/stinis vmis ĝnari possit:ita q̃ p vẽtrẽ ꝯcauitatẽ expono. ¶ Dĩ in opus nature vt cã tangatur finalis.

Cause. Et ex his oib⁹p3 q̃ cã eorum ꝯiuncta ẽ flã pu/tridũ.¶ Añs vo nõ putridũ aptũ in putridũ trãsire.¶ Pmitiua võ ois illa res quecunqz est apta flã multiplicare.¶ Ex quo sequit p̃:q̃ aer fridus: ventus se ptẽtrionalis:r indifferent ois aeris ꝯstitutio q̃ h3 debilita re vtutẽ digestiuã:vt autũnus:pp qd dĩ q̃ in eo multum multiplicant. In his autẽ eorũ mã p viã indigestiõis mul tiplicaẽ.¶ Ex q̃ infert 2⁰ q̃ replicatio nauseatiua coitus superfluus sup̃ cibum imediate fcũs inordinata ciboꝝ assumptio.potus inordinatus.potus vini grossi indigesti bilis.inordinatũ exercitiuz.balneatio post comestionẽ in aq̃ ca.sa r hõ sunt vermium cãtiua p viã indigõnis mul/tiplicabiẽ eoꝝ mã.¶ Et ex h appet q̃re infantes r adole/scẽtes magis molestant ab eis.nã i eis multiplicãẽ ꝓpter eorũ ingluuiẽ r nauseatiuã satietatẽ.s3 q̃do se hñt ad eta tes:dicet in dubijs.¶ Infert tertio q̃ cibi multiplicantes flã sunt in h suspecti:vt sunt cibi lenes:viscosi: vt triticuz: faba:faseoli:lac:caseus pcipue recẽs:pastilicia:olera. fru ctus:poma:pira.r quãto aquosiores tãto deteriores:car/nes porcine:anserum.q̃learũ: pisces r hõ.de qbus.s.ad plenum.3⁰tractatu.de cibis flaticis.¶ Et de his cursiz p. trãsiens venio ad signa:r ad curam: cum diffuse satis de eis scripserim in eo tractatu quem de vermibus edidi.

Signa demõstratiua r cõia sunt cursus salute: hũe/ctatio labioꝝ in nocte:r eoꝝ exiccatio in die ꝓpea q̃ caliditas expãdit in die: r coartaẽ in nocte. cũ ĝ spargit caliditas attrahit humiditas cuz ea: q̃re vermes famẽ incurrũt r attrahũt a stõ.vñ exiccaẽ supficies ei⁹ꝯti nua supficiei ori:r labij:r adiuuat ad exiccãdũ aer exte/rior.q̃re laborat infirm⁹in humectãdo labiũ suũ cum lin gua.¶ Et q̃nqz accidit eis rixa r horribilitas locutiõis. Alienatio.ꝓpter eleuatõnẽ maloꝝ vaporꝝ ad cerebꝝ.vñ incurrũt accñtia carabit⁹:nisi q̃ nõ colligũt pillos: neqz

patiunt̄ sodā. ¶ Accidit ⁊ stridor dentiū: ⁊ maxime ī no-
cte: ⁊ est signū domesticū ⁊ cōe. ¶ Itē sunt in plurib⁹ ho-
ris nauseātes: ⁊ appetunt linguā extēdere. ¶ Et qñq₃ acci-
dit saltus tremor ⁊ clamor in somno: ⁊ cū eo excitant̄ ⁊ ē
signū familiare. ¶ Itē agitant̄ in forma ⁊ irascunt̄ adu-
sus illos q eos euigilāt. ¶ Et accidit nausea: vomit⁹ mix-
tis sup cibū: imo cū abomināt. Et itersecat̄ vox. Et debili-
tat̄ pulsus. ¶ Et egestio eoꝝ ꝫ plm ē dura. Accidit cas⁹
appetit⁹. Itē ⁊ sitiūt a q̄ siti nō satiāt̄. ¶ Et qñq₃ ꝯtorqnt̄
ac si forēt epilētici. Et qñ₃ eos mūt eos hora sitis. ¶ Et
diuersificāt̄ i colorē ꝫ motū ⁊ oppilsionē ōmiū. vñ qñ₃ sūt
pallidi terrei. qñ₃ ru. qñq₃ maculati maculis rub. ¶ Ite₃
oculi eoꝝ sūt lucētes vt pgnāciū ⁊ ē familiare signū. Ite₃
sub oculis ē color plūbe⁹ vt in mēstruatis. ¶ Et qñq₃ īflā-
tur vētres eoꝝ vt idropicoꝝ. ¶ Et qdā dū dormiunt sali
uā ab ore emittūt. ¶ Et qñq₃ sudāt sudore frigido. ¶ Et
fetor oris est signū familiare. ¶ Ista sunt signa cōia cōsue
ta in vermibus apparere. veꝝ est tñ ꝙ aliqñ magna eoꝝ
pe vt vomit⁹: sitis casus appetitus: tortio ventris ⁊ hmōi. ap
parent in morbis putridis colericis: ⁊ iō medicus oꝫ esse
multū attentus ⁊ diligens ne decipiatur.

¶ Signa demōstratiua ꝓꝑa. ⁊ pmo lōgoꝝ ꝯmotio stoma
ci mordicatio ipsius cū pūctura eius qd̄ sequitur ipm diffi-
cultas deglutiendi casus appetitus ꝫ plm. Nocumētum
ex cibo lubricitas vētris. Nocumētū in corde q₂ tremor.
Itē ⁊ timor. Tussis sicca diuersitas flux⁹ friditas corpis.
Et sunt somnus ⁊ excitatio nō ꝫ ordinē. Pruritus narium
⁊ est familiare. Intuitus fixus. Palpitatio. Apertio oculi
declināris ad clausionē ⁊ est familiare. Et oculi sunt qñq₃
subrubei: qñq₃ fusci. Qñq₃ vētres tendunt̄ ⁊ fiunt idropi
ci. Et qñq₃ accidit fluxus ventris.

¶ Signa demōstratiua largoꝝ ꝫ plm appetitus multipli
cat̄: q₂ ꝫm plm a stō longātur q̄re nō nocēt ei: ⁊ rapiunt ci
bū: ⁊ mouent̄ tpe famis motu nocēte. Et sunt cū punctiōe
⁊ grauedine circa vmbilicū ⁊ citrinat̄ cutis.

¶ Signa demōstratiua puoꝝ pruritus ani: ⁊ īsepabilitas
cōmotionis in ipm: ⁊ qñ₃ adeo fit fortis donec accidat sin
copis: ⁊ hñs eos īuenit sub ipocūdriis ⁊ dorso grauitatē.

¶ Signa eoꝝ q in stō sunt grauitas stomaci: corrosio eius
eructuatio hñs fetorē vermiū nausea frequens subuersio
vōitus cū quo egrediunt̄ mordicatio oris stōi: tremor cor
dis frequēs fe. sitis a q̄ nō sanātur delectio appetitus ipo-
sitio digitoꝝ in ore ad extrahendū aliqd calitas magna sup
stōm: anhelitus frequens ⁊ magnus punctionē exclama-
tione vehemēti: ac si forpicibus pungeret̄ ⁊ hmōi.

Pronostica semp malū signū ē saltē p viā signi
qñ vermes in febribus apparēt qui
significāt lesionē ptis ⁊ corruptionē māe peccātis. Itē q₂
sunt ex toto genere ꝓter nām. ¶ Uermes in febribus ap-
parētes in pncipio si viui sunt: sunt malū signū: significāt
eni māꝫ malā ⁊ venenosā a q̄ fugiūt ꝙ si mortui fuerit nō
sunt malū signū: p q̄nto significāt fortitudinē vtutis mū-
dificādo expellēdo nociuū ⁊ corruptā mām. ¶ Uermes
in medio apparētes semp sunt malū signū siue mortui: si-
ue viui. ¶ In vermib⁹ febris mala q₂ eoꝝ nutrimentum
cōsumit vñ mouent̄ ad querēdū ipm ⁊ sic itestina mordi-
cādo ledunt: ⁊ aliqñ pforāt vt recitat qdā se vidisse. Scd̄o
q₂ augmentū pstat in putredie. Tertio q₂ cū ex febre īflā-
ment̄ magis ob id mouent̄ p ampli⁹ ⁊ sic magis molestāt.
¶ Uermes in fine apparētes: si viui sunt bonū: qm̄ signifi
cant corporis mūdificationē ⁊ fortitudinē vtutis ad eaꝫ.
si qdem mortui malū: q₂ male vident̄ esse māe. Item eoꝝ
viuoꝝ exitus cū egestiōe bonū. ¶ Et dr̄ūt iter se ex parte
malitie: qm̄ pui sūt min⁹ nociui: qm̄ sūt a pncipijs elōgati.
Itē q₂ sūt apti facilr̄ cū fece expelli. Q₂ si crescūt mali fiunt
⁊ deteriores: qm̄ 𝔠 deteriori mā fiunt: iō in eoꝝ expulsione
festinandū: lōgi post ipsos sūt min⁹ nociui q₂ nō sūt ex mā
ita putrida sic cucurbitini. Cucurbitini aūt aliqñ sūt dete-
riores. hic esset locus speculatōis. nā forte dicet aliqs lon
gos plus nocere ꝓpter ꝓpinqtatē ad pncipalia q̄₃ cucurbi
tini merito sue māe. ⁊ tu ꝯsidera. ¶ Exit⁹ vermiū cū san-
guie p secessum malū. ¶ Exit⁹ vermiū cū vomitu signū
malū. significat. n. stōm malis humorib⁹ grauari. ¶ Cū
vides patiētē in anhelitu difficultari eritq₃ anhelitus fri-
dus ⁊ corpus ei⁹ tumefactū mortē vicinā expecta. ¶ Itē
cū patiēs ad hoc puenit qd̄ oculos aptos h₃ ⁊ nō videt qd̄
comprehendet̄ ex applicatione digiti vsq₃ ad oculuꝫ in q̄
approximatiōe oculos nō mouet vt faciunt magones eq-
rū qñ volunt videre si equi vidēt est signū festine mortis.

Cura canōes. Primus ordinatio diete. Scd̄s eoꝝ in-
terfectio. Tertius iterfectoꝝ aut nō interfectoꝝ
eductio. Quartus correctio accidentium.

Dieta ordinet̄ in ꝯtriuꝫ cause faciēdo vt abstineat ab
hijs q̄ vermes multiplicāt. de qbus actū est. Et
vtat̄ ꝓportionalib⁹: vt sunt cali ⁊ sicci: in qbus non est vi
scositas. ⁊ in qbus ē abstersio: vt aqua ciceris: cibi in com-
plexione temperati ⁊ qui substātiā habēt mediocreꝫ: non
tñ tenerā vt facilr̄ corrūpant̄: neq₃ duri n₃ repugnēt dige-
stioni: ⁊ tales sunt panis frumēti bñ coct⁹. panata cū oleo
⁊ maxime onfancino ⁊ pauco croci. carnes vituline: edie
frācoline: pdicū: puloꝝ: caponū: auiculaꝝ paruaꝝ ⁊ hmōi.
d̄ qb⁹ 3⁹ tractatu. blites que a ꝓprietate l₃ stomacho noce-
ant: ꝓpter qd̄ i modica quātitate: saluia: sūmitates cauli
uꝫ: brodiū eoꝝ: borago: feniculus: ⁊ hmōi. ⁊ cū ē fluxus ⁊ ca
liditas cibent̄ cū acetosis stipticis: vt sūt granata sumac.
¶ Q₂ si debilitant̄ dent̄ q̄ nutriūt mltū: vt oua aqua car
nis: q₂ pulli distillati cū gramine: aut siligie: aut aniso: aut
feniculo ⁊ hmōi ꝫm ꝯstitutionē tpis. Iteꝫ ⁊ cōsidera semp si
adest fe. q₂ oꝫ moderare cū fridis. Itē det̄ ꝯtusuꝫ alteratuꝫ
vt decet cū calidis ⁊ fridis. ⁊ silr̄ oua coquant̄ cuꝫ alterā-
tibus interficiētibus oliue salite: medula ossis pfici: dacti-
li: passule: nuces sicce: de qb⁹ Auic. 2. canōe. multus vero
eius vsus educit vermes puos ⁊ ascharides. idem Serap.
¶ Uinū debile aureū aut albū digōni facile. ⁊ qdā com
mēdant maluaticū cū aqua: ꝫ semp attēde si adest fe. itē
aq̄ decoctiōis aut sublimatiōis gramis: aqua siligis: ⁊ ista
silr̄ ēt cū vino mixta. Itē ossa assate in vino. ¶ De ceteris
reb⁹ nō nālib⁹ dicat̄ ꝙ in pueris male regulari pñt: sed in
adultis regulent̄ iuxta cāōs: vt de alijs sepe dictū est. ¶ Et
in dieta obseruent̄ duo canones necessarij. Primus ꝙ sū-
me studēdū est ꝙ nō deficiat nutrimētū eis: ꝓpter ꝙ ta-
les sūt bñ cibādi: cū mēsura tñ. vñ Auic. Et cū habētibus
vermes adest fe. acciña sūt fortia ⁊ maligna: qm̄ fe. cōsu
mit nutrimētū eoꝝ: q₂ mouent̄ ad q̄rendū ipsuꝫ: ⁊ figunt̄
in intestinis. Itē Auic. de cibatiōe eoꝝ. opꝫ vt nō egeāt ci-
bo ⁊ mordicēt stōm: ⁊ faciāt fortasse cadere vtutē apetiti-
uā: imo cibent̄ añ motū eoꝝ in hora generis: ⁊ vt separet̄ ci-
bus eoꝝ: ⁊ cibent̄ cibo pauco. ¶ Ex quo apparet p̄ ꝙ oꝫ
medicus bñ cōsiderare horā mot⁹ vermiū: ac si eēt princi-
piuꝫ paroxismi febris. ¶ Scd̄o ꝙ cib⁹ oꝫ dari ī bona q̄nti
tate supra oꝫ partiri pp debilitatē vtutis. ꝯsidera. ¶ Se-
cundus: ꝙ sūme studendū est in cōseruatione appetitus.
Unde Auic. Et de curatione cōtinua cū ratione vermiuꝫ
est rectificatio appetitus cum cadit.

Hoc facto stude vt ipsi imediate iterficiant̄: nec
tardes ne vlteri⁹ corpi noceāt. Et p cō
plemēto hui⁹ canōis attēde alios. ¶ Prim⁹ ꝙ medicinaꝝ
vermes iterficiētiū. q̄dā sūt calide: q̄dā sūt fride. oꝫ dilige-
ter attēdere si adest fe. aut non: qm̄ in his oꝫ te moderare.
nā ex calidis sūt q̄ ad tertiū gradū puenūt ꝯuenientes in
regie eoꝝ oī hora nisi sit illic fe. aut apa. Auic. de qb⁹ ⁊ de
fridis dicet̄ stati. ¶ Scd̄o ꝙ l₃ idifferēter medicine ama-

re sunt vermiū īterfectiue: nihilominꝰ q̄dā sunt q̄ magis a ꝓprietate respiciūt lōgos q̄ȝ cucurbitinos: cū qbꝰ in eoꝝ īterfectiōe oȝ aliq̄s ⁊ aliq̄s vti. ℂ Tertiꝰ. q̄ si īuenias q̄ simplex tuuās ac faciēs ad īterfectionē eoꝝ cuȝ q̄litate manifesta ex ꝑmis amaritudie ⁊ a ꝓprietate non eligas sup eā: vt ebi grā. sicē eēt absinthiū: vt aggregator brixiensis cū vermes quedā pilosiȝ neqȝ aloe: neqȝ alio medicamie interficere potuisset solo oleo absinthiī perimit. ℂ Quartus. q̄ cū stomacus marie cū eis ledat ex vaporibꝰ eleuatis ab eis aut motu ipsoꝝ ad eū q̄ tales medicie nō debent eē absolute ab his q̄ stōm ↄfortāt. ꝓpterea dicūt auctores q̄ debēt eē stiptice. ℂ Quintus. q̄ medicie q̄ īterficiūt ↄueniētius per supius exhibeant ac dari debēt: ⁊ iō dicebat. Aui. iō tertiū de cura eoꝝ: suppositoria vo meliꝰ ē vt ipsa exhibeāt q̄ īterficiāt nisi q̄ in recto ē ex pius ōmibus. nā fugiūt p talia exhibita: ⁊ descēdūt ad loca expulsiōis. vñ aut nā ipsa: aut arte educunt: cuiꝰ oppositū ↄtingit ex suppositis. ℂ Qȝ si dicatur inqt Auic. Et q̄nqȝ sumit ī potu hñs ōmes sicut lac duobus diebꝰ. deide pcet ↄ e tertio in lacte medicinā interficientē eos ⁊ q̄nqȝ fugit añ eū fauū melis cū īuenit dolorē eius puenit ad fugiendū illud qd̄ deponit ad ipm: ⁊ q̄si sequit illud iste medicie sunt magis īterficientes eos: ista videnf aduersari canoni 2°. ⁊ reliqs. Dicēdū puto q̄ canon scōs ⁊ fm plm ⁊ raro in paucioribꝰ verus est ⁊ obseruādus. nā fm plm medici nō vocant nisi tpe quo īfantes ⁊ ceteri marie molestant. quo tpe vtus est facta debilis ⁊ vermes sunt in magna q̄ntitate multiplicati ⁊ pueri nō bibunt nisi modicū. vñ si eo tpe ōmes lacte nutrirēt sic recēti ⁊ ī magna q̄ntitate piculū mortis īferrēt: sȝ vbi vtꝰ eēt fortis ⁊ patiēs obediēs ad bibēdū magnā lactis q̄ntitatē ad nutū duobꝰ diebꝰ: tūc ōmes nō mouerent neqȝ ascēderēt q̄rētes nutrimētū sic si puꝰ aut q̄si illis fieret potꝰ pp qd̄ q̄si cū lacte daretur venenū facilius īterficerent: ⁊ iō dixit Aui. q̄nqȝ. Et ego cognosco hoiem de petra rubea diocesis tarusine q̄ sepe a ōmibꝰ molestaf: ⁊ ipse bibebat. l. iiij. lactis: ⁊ statiȝ cessabat dolor mordificatiuꝰ quē ex ōmibꝰ pius sentiebat: deinde egrediebaf lac cū mā ōmiū. ℂ Scōo dico q̄ si hretur patiēs obediēs q̄ meliꝰ eēt dare pius fauū mellis: vel aliqd̄ dulce: vel lac. vel vnctuosiȝ: deinde medicinā īterfectiuā p horā vnā: aut duas ⁊ h bis in die mixtā cū tali re dulci vel ad eā applicare ipsaȝ in oēm modū. ⁊ tu bñ ↄsiderā. Et h fortassis voluit Aui. cū dixit: ⁊ q̄nqȝ fugit añ eū fauū: h q̄ nō īuenimꝰ egrotātes sic obedientes hic a re tutiori in cohamꝰ dādo vel admistrādo īterfectiua. ℂ Sextꝰ. q̄ eū bibunt medicine faciētes ad ōmes oȝ tūc vt stringant nares vehemēter vt multiplicet ↄstrictio anhelitꝰ: ⁊ itromissio eiꝰ q̄ntū posse ē. nā rectꝰ ē vt nō pmisceat anhelitui aliqd de odore eaꝝ. ⁊ ē Aui. ad lraȝ. ⁊ tu bñ ↄsidera hunc canonē. nā dubitaf ne ex eaꝝ mlio odore aut vapore mebra ledant ꝑncipalia ꝓpter ea canō īterdū est de habentibus malū ⁊ acutū odorē de qꝰ lis statim. Vñ p ordinē satisfaciā canonibus cū exēplis simplicū ⁊ cōpositoꝝ.

Tertio ꝑncipalr debes studere q̄ post eoꝝ īterfectionē educāt cū nā p se eos nō educat. nā corpori venēosiȝ ↄicāt vaporē cū mortui sūt: q̄re stude. ℂ Et h nota p maiori cautela ⁊ securitate īfirmi canonē. Cū vocaris a pncipio: ⁊ nō adsit fluxꝰ vētris tu debes admistrare q̄ mām flaticā sic in intestinis aggregatā eiciēt. nā q̄nqȝ sic ex tali sola curant: ⁊ h voluit Aui. ī fine capłi cū dixit: ⁊ multiplicet fla aggregatū in itestis ex q̄ gnānt. ℂ Et dictū ē si nō adest fluxꝰ pp qd̄ nota canonē aliū ⁊ ē Auic. q̄ q̄nqȝ aggregaf cū ōmibꝰ fluxꝰ vētris q̄re necēuȝ ē ei vt interficiant tñ morꝰ nāqȝ exhibit eos pp qd̄ abstinēdū a medicinis solutis īterficiētibꝰ: imo illo casu oȝ vt sint medicine īterficiētes ⁊ stiptice ⁊ ꝓhibētes. ℂ Tertiꝰ canō ponitur. q̄ enemata educētia ōmes ↄueniētia sūt que pncipalr

dulci ⁊ vnctuoso. nā hos sapores marie diligūt. Ex q̄ sequitur q̄ clistere scīū ex brodio cū succaro vñ ↄueniētibꝰ q̄ȝ factū cuȝ lacte ⁊ succaro aliq̄s pibꝰ. Cuiꝰ et oppoꝰ pōt p habilr dici. nā ⁊ lac et vnctuosuȝ ⁊ ex se dulcedine pticipat. ⁊ forte tpe febris ↄueniētiꝰ: ad qd̄ adducaf asso. 4°. asso. lac dare ⁊c. Intellexit p supiꝰ. ℂ Quartꝰ. q̄ pꝰ si potes ⁊ morbꝰ dat īducias debes tētare eiones interfectoꝝ p admistrata p iferiꝰ clisteria siue suppositoria. nā oppetitꝰ oȝ mr tū custodiri eis q̄ ex discrasia stōi fcā p hꝫ medicias sic p supiꝰ admistratas h tpe facilr discernif. ℂ Quītꝰ. q̄ cuȝ puenias ad exhibēdū talia euantia ōbes ea dscorare vt tibi posse erit: ⁊ dare ea tpe vacuitatꝫ: vt ascēdētes ōmes ab ano sub esca existes capiāt ⁊ eē ducāt: q canō ēt de interficiētibꝰ audiēdꝰ ē. ℂ Ex qbꝰ collr q̄ post ordinatiōnē dicte vt ō debes p̄ curāre mām flaticā. 2°. īterficere. 3°. īterfectos educere. Et lȝ videāt hi canōes hre īteñōes ↄtrias tñ reperiunt mlta simplicia oēs tres ↄphēdētia: vt aloes ⁊ hꝫ. de qbꝰ statim. 4°. dicebaf q̄ deꝰ correctiōe accitū de q̄ nihil vsqȝ q̄ nō satisfecero 2°. ⁊ 3°. canōi. ℂ Et p ↄplemēto scōi dicaf q̄ medicinaꝝ ōmes īterficiētiū q̄dā calide: q̄daȝ frigide. quedaȝ fortes. q̄dam debiles. q̄dā magis longos respiciunt. quedā magis cucurbitinos: ⁊ hoc a ꝓprietate. ⁊ ex his q̄dā simplices: q̄dā cōposite. de qbꝰ oibus seriatim p modū exēploꝝ ꝓcedēdū. Ut verbi grā. exꝰ ꝑmi de calidis domesticis. absinthiū: abrotanū: prarum: calamentū: lupini amari: diptamꝰ: eupatoriū: mentastrū: nigella: p sicaria: raphanꝰ: ruta: rosmarinꝰ: staphisagria. ysopus: semē vrtice: zedoaria: caul. Nā de talibꝰ ⁊ īfra satis ad plenū. Sȝ nota. Auic. de cura eoꝝ inqt. ⁊ medicine q̄dā calide ad gradū ↄueniētes tertiū: ↄueniētiores ī regimie eoꝝ ī oi hora: nisi sit illic fe. aut apa. ℂ Exēplū de frigidis. endiuia amara ⁊ semē eiꝰ: granatū acetosuȝ: poma arācia: cortex radix mori: lignū granatoꝝ: ribes: lac asine: semē portulace: coriādrū: semē acetose: bolū armenū ⁊ hꝫ. de qbus ⁊ multis aliq̄s infra statiȝ suo loco. ℂ Exꝰ de fridis fortibus. vñ Auic. ⁊ medicine q̄ interficiūt ascarides: q̄ cucurbitinos fortiores sunt eis q̄ īterficiunt lōgos. nā q̄ interficiunt ascarides ⁊ rotūdos īterficiūt ⁊ lōgos. ⁊ cā in h quod ascarides sunt remotiores in eis plabunt: ⁊ sē magis submersi in humiditatibꝰ ↄueniētibꝰ eis: ⁊ q̄si sūt in clistli: ⁊ q̄nqȝ ipi gnāti sē a mā grossa grossiore: ⁊ spissiore: ⁊ ꝓpinquiore ad ↄplonē calidā: ⁊ magis sili ei qd̄ est venenū. vñ nō patif a suo sili nisi supfluat. ℂ Exēplificādo de 3° aperient q̄ dicēda erāt de 2°. Medicine itaqȝ respiciētes longos a ꝓprietate magis q̄ȝ alios sunt. anisuȝ: allei crudū vł coctū: calamētuȝ: feniculus: diptamꝰ: puleguū: sandonicū. de quo cōsuetꝰ suȝ facere tortellas pueris. vt infra in fine. absinthiū: cimini assatū: origanū: prassiuȝ: salina: caulis ⁊ semē eius: camepitheos: metha ⁊ succus eiꝰ: puetrū: stercus pecudū cū melle inunctū. De stercore dixit Democritus: q̄ nihil fortius ad oia gnā vermiū inuenit q̄ȝ stercus mur. e bibituȝ triduo. ℂ Ex frigidis sūt. aqua salsa potata: bolū armenuȝ: endiuia amara: mirtus: portulaca semē eius: psiliuȝ: vermicularis: vnicor. q̄ rasura eius: aq̄ decoctionis granatoꝝ: gramē. ponit tñ a qbusdā temperata: sumac: terra sigillata: arnoglossa ⁊ succus eius mirabilis: marie existe fluxu: ⁊ valet pultis eius: coriadrum. ⁊ sic de multis de qbus in de ↄpositis. ℂ Respicientes ascarides siue cucurbitinos sunt ex calidis: costus amarꝰ: abrotanꝰ: carui: semē lauri. de quo in fine. raphanꝰ: succus eiꝰ: recētis: ⁊ est mirabilis. Aui. nux: stafisagria: absinthiū: psica: folia psicaria: mētha: zinziber. ℂ Ex frigidis lac acetosiȝ: semē apij bibitū granatū: portulaca ⁊ hꝫ. ℂ Ex qbꝰ sic satisfactū puto eē de simplicibus domesticis ⁊ magis notis. Restat ḡ vt de cōpositis loquar. de qbus id agā ponēdo modos admini

stratiõis diuersos h3 q diuersimode et ab aliis ponunt pp
qd aduerte ad canõe3 5m pncipale q i admistrãdo h mel9
7 puenient9 dat p supi9. 7 spalr q sut amara. pp qd nota de
inde Auic. de cura coz inqt. Amari. n. 7 cali pplo ptraria
est a9 cu calitate. 7 e ptia cu glutate quã ipi magi diligunt
. s. vnctuosu3 7 dlce. ¶ Et q legi q cu pru fugiat puum
q exbibita amara p iferi9 nocerent facientia vmes ascedere.
vbi p supi9 data faciet ipos descedere 7 fortasse h fundat
cõe allegatu. amara p supi9 7 dlcia p iferi9. Admistrat at
qn3 hec sub for9 pot9. qn3 sub for9 elarij. qnq3 sub for9 soli-
da. qnq3 in forma pillulari. Jte in modu3 vnguenti 7 e pl3.
Jte i modu3 empli. item modum cataplasmatis. ite qnq3
cu filtro spõgiis suffumigiis 7 h9. ite dant i ferculo in mo
du3 aromatu. vel puluez. de qb9 oib9 seriati dicet pur per
modu exepli 7 clarioris doctrie. ¶ Exeplu de potu. sy. de
absinthio: de mentha: de prassio: de calameto cum aq endi
uie: portulace acetose: gramis: 7 aliaz rez calidaz iterfi-
cientiu vmes de qb9 actu e: sp psiderãdo si adest febris. an
no. 7 tu pmisce vt decebit. qda dat potu ex gramie 7 siligi-
ne 7 seie portulace fem cu modico zuccari: ite laudat vt ii
maluaticu cu oleo onfancino ieiuno exbibitu3 qda3 deco
ctione radicis tormentille cu3 zuccaro. ite decoctio arboris
gnati: aut corticis mori cu zuccaro. Jte olei onfancinu3
potatu i bona qntitate q si fieri no pot i vna vice bibat ad
min9 coclear vnu i pueris i adultis duo de eo sepe in die d-
do. ite si horribilis reddit: det cu decoctioe extremitatum
caulis 7 semis eius. Jte si adest flux9 nihil meli9 q succus
plãtagis: vt s cu modico zuccari ro. Jte sumac dissolutu3
i aq e mirabilis. Auic. Jte lutu sigillatu cu vino: 7 semen
portulace hec vt e dcz: 7 meliora mihi 7 aliis psueta nota-
ui: 7 i his no mltiplico: qm oz medicu sua prudentia igenia
ri diuersimode in exq rez exbibitioe pp inobedientiã pue-
roz: 7 io de his satis. 7 tu elige 7 pfice. ¶ Exeplum de elo
rijs dat tyriaca magna antiq. Jte. Rx. sandoniaci. l. s. pure
tri panis assi 7 in aceto extinct. an. ʒ. iij. cornu cerui vsti in
aceto extincti. ʒ. ij. seis canapis: cimini: ciamomi. an. ʒ. i. ni-
gelle. ʒ. ij. lupinoz vstoz sal' amõiaci nasturcij. an. ʒ. s. absin
tij seis caulium. an. ʒ. iij. mellis qd suffic: 7 silr ex te ex datis
vt libet pfice. ¶ Aliud ad lubricos pppe. Rx. sandonici. ʒ. ij.
centauree absinthij: cornu cerui vsti. an. ʒ. iij. pulueris lupi
noz piretri. an. ʒ. ij. calamenti. pulegij: origani. an. ʒ. i. nigel
le: sileris montani. an. ʒ. s. abrotani. ʒ. iij. gentiane: aristolo. lon.
an. ʒ. ij. menthe. ʒ. s. croci. ʒ. i. mellis qntu. s. de q det mane 7
sero 7 qntitate practicatu. ¶ Ex his pficere potes pfectio-
nes solidas de qb9 tm vnicu ponã exeplum mihi psuetum.
Rx. centauree carui. an. ʒ. i. coloqntide. ʒ. s. seminu portulace.
ʒ. i. idici. ʒ. s. radicis granatoz mirti. an. ʒ. i. s. radicis enule
exiccate. ℈. ij. zuccari. l. iij. 7 cu aq endiuie fiat pfectio soli-
da de q dat fm etate a. ʒ. i. vsq3 ad. ʒ. iij. ¶ Exeplum de pil
lulis ex his pulueribus cu succo absinthij fac pillas: aut da ip
sas ex solo succo pfectas. Quidã pexpto hnt. Rx. tormen
tille: idici: diptami. an. 7 cu succo portulace pillas pficiunt
dicunt se mirabilia fecisse. Nonulli ex his. Rx. reubarbari
diptami. an. ʒ. i. eufoxbij. ʒ. s. pficiunt cu melle: 7 dant a gno
duob9 vsq3 ad. x. h3 etatem male tibi pmitto dari psit hec
pilse salte i infantibus. ¶ Propter qd ordinant ea q extrin-
secus applicant: vt vnguenta. Rx. succi menthe. ʒ. viij. centau-
ree minoris sandonici lupinoz amaroz. an. ʒ. i. gentiane ab
sinthij. an. ʒ. viij. aceti expressi de pane assato. l. ij. ʒ. ii. succi
arancij. ʒ. vij. cere qd suffic fiat vnguentu. 7 est mihi consue
tum ex quo deo opitulante multotiens honore psecutus
su3. 7 qz vsq3 modo locut9 su3 pncipalr de longis: io nota
canone q tu debes iniungere loca superiora 7 stom ante 7
retro 7 timpora 7 pulsus 7 volas manus. na in cucurbiti
nos vmbilicum: 7 loca illa circunstãtia in qbus gnãntur.
¶ Exeplu3 de emplo. Rx. absinthij: pficarie vermicularis
an. M. i. s. succi menthe: succi prassij. an. ʒ. ij. olei absinthij
masticis ros. an. ʒ. iij. farie lupinoz. ʒ. vi. buliãt bulienda:
7 cu illa decoctioe 7 modico croci fac empl3. ¶ Et ex his
herbis 7 dictis supra subtilis fac cataplasma res rudis est
no do exeplu3. ¶ Embroca cu filtro: aut spõgiis fit post
ex his rebus bulitis in aqua aut in vino: vt videbit. Em-
broca optima. Rx. menthe absinthij ros. an. M. i. centauree
diptami boli ar. corticu radicis mori. an. M. s. gentiane se-
minu portulace. an. M. i. buliãt in aq 7 modico vini aro-
matici si no adest fluxus aut vomit9. Q: si sit vinu nigru
7 pone plus aut minus vt videbitur decere ex parte dispo
sitiois egri qz febricit aut non. 7 h9 vsq3 ad psumptione
tertie partis: deinde infundat spongia: aut filtru 7 expres-
sa stomaco calida applicetur reiterãdo bis aut ter stoma-
co ieiuno: deinde locus mudificatus inungat ex vnguen-
to dicto: 7 hoc fiat bis in die mane 7 sero stomaco vacuo.
¶ Suffumigiu fiat ex myrrha aloe foliis persici et ligno
mali granati: 7 ex aliis de quibus supra interficientibus
longos 7 iuxta canonem conuenientius est per superius.
¶ Habes pulueres multos laudatos ex qbus facte sunt
pillule confectiones vt dictum est. Jngeniantur itaq3 me
dici qui eos in tali forma stare non possunt dare hos pul-
ueres in ferculis pueris: 7 sic de aliis. ¶ Alius optim9. Rx.
cornu cerui vsti donec albeat. de quo det a grano. i. vsq3
ad. iij. cu zucchero. Jte rasura vnicorni 7 sic d aliis silib9.
7 de stercore muris: vt. s. ¶ Alr9 optim9. Rx. cornu cerui
vsti: centauree menthe: pulegij sit ad quãtitate medie nucis
cu lacte: vino: melle: aut aliter. ¶ Quidã ingeniantur et
i pferedo balnea: vt. Rx. palleas siligis gram lupinos: fac
bulire: itret balneu patiens habito pus suppositorio ex mel
le. ¶ Et ne te in logu amplius ducã scito q ex iã dictis 7
fortioribus iterficiedo cucurbitinos valentibus potes p oia exe-
plificare: vt de iterficientibus logos actu e. 7 qm h leue intel-
lectu supiacutu tm de eis exeplificare sic seriatim: vt d lon-
gis actu est. sufficit. n. aliqua rememorare ex magis comme
datis. dr q succus enule recens e mirabilis 7 sui expertus.
seme apij est forte interficiens oem verme. Aui. 7 sumatur
cu sy. acetoso: aut cu lacte. succus folioz psici. decoctio ra-
dicis arboris granati. coriãdru bibitu cu rob: aut cofectu
pnuatu trib9 dieb9. Jte sumac dissolutu in aq est mirabi-
le. Et nota q ista q sic sut gustui fastidiosa: no sp dari psit
pueris: sed aliqn ipsi potarent venenu 7 oia: 7 eo tepore da
ri poterunt: in qua datione laboret psentia medici. semen
portulace mirabile est: cu multu sumit. 7 sic psilr de aliis
supra positis datis: aut in forma electuarij: aut confectio-
nis: aut aliter: vt. s. de medicis longoz actu est.

Uenio ad tertiu pncipale qd e iterfectos ex
pellere: pp qd nota q me-
dicinaz vermes expellentiu qda dicunt tales: qz sunt dispo
nentes eos ad expulsione: no qz sui vtute eos expellant: sed
qz eos mouet 7 ipsi mouent ad locu expulsiois eoz. vn a
natã postmodu3 facilr expellunt ad extra: vt sunt dulcia 7
vnctuosa p inferius imissa siue fuerint enemata siue sup-
positoria. ¶ Quedã dicunt pplentes expulsione: quia sua
vtute expellunt. cuiusmodi sunt medicine solutiue appro-
bate: iter qs aloes pogatiuã h3. ¶ Exeplu3 de pmis lac:
mel: brodiu pulli aqua mell: zucchar 7 h9. Na hec aut
p clistere iponunt: aut fit suppositoriu: aut an9 ex eis iniun
git. Jte fit suppositoriu ex penidiis salte infantibus. 7 mo
dus administrãdi e vt pus p hora vel circa iterficientia g
supinis admistrent p it9 si fieri pt: aut p ex: deinde suppo-
nant: aut cliste ex brodio 7 zucc. absq3 sal. tpe calido exi-
te se. aut ex brodio 7 melle tpe frido. aut no exite se. Aut
suppositoriu ex melle 7 penidiis. Jte iungat anus ex mel
le. Et suppositoria ex melle facta tenta diu 7 reiterata bis
vel ter in die longa 7 stricta sunt vehementis iuuamentis

et hic modus e securus et efficax. ¶ Exemplum de complentibus edu ctionem ipsorum sua virtute et harum quedam simplices quedam composite. ¶ Simplices sunt aloes pro quo progatiua inter ceteras hoc interfi cit et sua amaritudine et sua virtute solutiua: quia ista putridum et corruptum soluit. eos etiam materiam educit. Collogntida que habet mirabilis in hoc. Item eos quia succus eius recens. Centaurea quia succus eius. Cartamus Absinthium. Reubarbarum. Aga ricus. Item breuiter euforbium et omnes laboriose soluentes. et tu dige. ¶ Ex compositis sunt iera simplex et composita. item pil. de ab sinthio. Item pillule comes dece de aloe croco et myrrha. Aut. et si meo iudicio efficaces quod si addit bolus ar. adhuc melius non existente difficultate anhelitus. ¶ Item Rx. succi affodillorum: suc ci absinthij: sandonici sisimbrij: fabe: lupini. ana. decoquantur ad spissitudinem aliqualem. deinde addatur aloes ad pondus omnium fac pillulas: et eis da ab vna vsque ad quinque secundum etatem mirabe lis effectum. ¶ Item Rx. cornu cerui vsti: cetauree menthe pule gij sisimbrij: absinthij: sandonici lupinorum amarorum. ana. 3.1.5. aloes ad pondus omnium fac pillulas da vt s. vel absque aloe da puluerem cum lacte vino vel aliter vt poteris. ¶ Et quia dictum est de clisteri scito quod etiam in hoc casu fiunt clisteria fortia eductiua vbi accipiuntur medicine ad eos et fiunt decoctiones quibus additur pulpa collogntide: aut turbith: aut succus cucumeris asi nini: aut aloes: aut aliquid tale: vt s. videbitur expedire. Item fit cum aquis salsis baurach et huiusmodi. in quibus etiam cum fuerit sub. ponun tur cortices radicum mori. et cortices granatorum et huiusmodi infrigi dantia: sed hic aduerte cum talia acuta imponuntur siue sint cliste ria: siue suppositoria quod anus debet custodiri ne accidat tene smon: aut excoriatio: et hoc cum suppositorijs et lotionibus prohibentibus. de quibus s. de cura tenasmonis. ¶ Postremo pro complemento rei oportet quod quedam dicantur de paruis quorum cura facilis est respectu cure precedentis. Unde nota quod cum parui sint propinq uiores et quod facilius possit medicamina sibi approximari: quod nihil in cura eorum melius quam suppositoria et clisteria ex quibus descri ptis satisfactum puto tibi erit. ¶ Clistere ad eos. Rx. centau ree: cartami: ysopi. ana. decoque in eius decoctione addas de col logntida: aut de turbith: vt placet et consimilia fac ex aliis rebus interficientibus vermes idcirco: et addas oleum aloem cucumeris asinini et huiusmodi de solutis. Item valet aqua salita clisterizata sola in qua imbibita sunt folia persici aut medulle ossium eius. et aduerte si adest fe. quia oportet cum calidis ministrare frigida vt cortices granato rum: aut radices mori et huiusmodi: et olei quo vti debes est oleum onfaci num de absinthio: vel si caliditas intensa non obstat. Item valet si in ene matibus ponatur iera et est propria medicina. ¶ Item ex suppositorijs fac suppositorium ex melle cum puluere ierepigre: aut cum aloe solo aut cum collogntida: aut aliquo tali: et considera caliditatem et ne anus ledatur: vt s. Item capias suppositorium ex radi ce recenti semper et aspergas cum aloe et iunge cum oleo de absinthio. item fac suppositorium ex lardone recenti: aut salso: et sit longus et in eius extremitate ligetur cum filo deinde imponatur et teneat pati ens per duas horas vel circa: deinde extrahatur et inuenies cum ple num vermibus puto: sicque frequenter et iterum extrahent: et hoc modo cura bitur si deus voluerit. ¶ Faciunt ad eorum curam suffumigia ex re bus interficientibus vt ex myrrha aloe et sticados mario et huiusmodi fit eorum mortificatio: et etiam a multis vermibus: et incantatio nibus de quibus nihil ad presens ne videar transgredi limites ar tis: sed de his plusquam satis in eo tractatu quem superioribus annis de vermibus deo concedente composui.

Accidens ad quartum principale dico quod accidentia con sueta euenire. s. fe. angustia sincopis epi lepsia et huiusmodi. de quibus in de signis de quibus tamen dicatur quod ne idem pluries replicetur et ne capitulum ponatur in capitulo. debes recurrere supra vel infra ad ea. s. loca in quibus de eorum cura determina tur. ¶ Hic tamen vt verbi gratia. tamen dicatur quod existente fe. debes vti fri dis et proprie vt est semen portulace: coriandrum: atriplex et huiusmodi ad intra. Ad extra vero vt est vmicularis ad itus ad extra vt est ace tum si non sit quod obstet. Calida autem non nisi moderate. ¶ Item vt supra si adest fluxus sollicites cibo vt dictum est ne cadat virtus et appetitus. Item ne ipsi carentes nutrimento mala inferant accidentia. ¶ Epithima cordiale vehementer laudo semper ex rebus cordialibus frigidis: aut calidis vt exigit dispositio quibus debes ipsum moderare quod si esse possunt sunt aut interfectiue: aut cum interfe ctis mixte. vt verbi gratia. Rx. maci florum buglosse ro. ana. M. 5. coriandri. boli ar. terre sigillate. ana. 3.1. ligni aloes. 3.5. absin thij. 3.1. corallorum rub. 3.5. zedoarie. 3.1. ossis de corde cerui. 3. 5. diptami. 3.1.5. fiat sacculus. ¶ Aut ex aquis buglosse ros. endiuie cum hoc puluere fac epithima humidum et libet quod calidius aut frigidius facito vt ipsa exigit dispositio.

Et quia etiam molestantur medici in preseruando non tantum in curando pueros a vermibus hic sic rapti scias to quod in eorum preseruatione debent pro cauere ab his que vermes multi plicant ac generant: vt s. ¶ Secundo debent vti interdum quibusdam re bus magis gustui gratis et interficientibus eos preter tempus suspe ctionis et sunt autumnus et ver. et talia non sic continuet ne fiant nimis consueta et familiaria a quibus deinde vermis non patiatur: sed modo vtatur vna modo alia interponendo tempus secundum quod videbitur prudentie tue. Nam verbi gratia aliquibus diebus vtatur sandonico in tortellis: et cum vino quia pueri omnes libenter comedunt vinum tortellum sic co medendo alternatis diebus tempore suo pecto: deinde comedat tor tellum ex ruta et marubio factum: et si potest ex absinthio. Item scalonijs: siue bulbo. Item alleo porro et huiusmodi. Ualet etiam vsus nucis: vt s. Similiter interdum dentur ex pillulis aloe vna vel duas. et ex alijs non continuando sed mutando: ne ex nimio vsu res efficiatur domestica. Item si vis ordina puluerem ex datis: vel elec. vel confectionem. Item et vnguentum. et vnguenta ex interfici entibus scilicet de quibus s. quedam dant semen sanctum: siue sementi nam: et tempore preseruationis: et tempore curationis: et certe non sine causa quia ut e dictum semen semper. nam ex ea vsu sunt mirabiles experientie: et ego etiam vtor dando a. 3.i. vsque ad. 3.i. secundum etatem cum melle. aut vi no habilius fieri potest. et multi tenent quod sit resolutiuum vermi um eductiuum. et quedam vehementer collaudant termentillam quam vsque modo non inueni in libris auctorum. ex quibus apparet quod male operantur qui vno et eodem aut pluribus et eisdem medicaminibus vtun tur in preseruando pueros a vermibus: administrando semper idem vn guentum: easdem pillulas: eundem puluerem et huiusmodi. et in hoc termi netur capitulum sextumdecimum: de quo laus deo infinita.

¶ Dubia de fluxu.

Dubitatur circa capitulum 3. primo an fluxus ventris curet apostemata pectoris: quia pleuresis et huiusmodi. arguitur quod sic. illud quod vlceres males cu rat egritudines etiam apostemata curabit pectoris: huiusmodi aut est fluxus ventris cum sit euacuatio nature magis dilecta et consueta: et per ipsam liberius educantur corporis superfluitates: vt capitis: oculo rum: aurium et huiusmodi. ¶ In oppositum apho. 6. a pleuretide habi to: aut in peripleumonia: diarria superueniens malum. et ideo dixit Mes. in pleuresi largitas primo mala: et viaticus. multum vitanda est in hoc morbo mollicies nature nisi vehementer fuerit necessaria. nam hunc morbum solet sequi ventris fluxus. Et licet de hac ma teria sit. s. x. cap. nihilominus quia vtilis valde saltem in actu pro nostico et curatiuo etiam tamen de ea dicetur ponendo hanc distin ctionem. Quoniam talis fluxus: aut est in principio aut est in fine. si est in principio ponitur conclusio: quod talis fluxus in principio factus est bonus. patet conclusio per Aui. x. tertij de signis bonis. diuersitas et fluxus ventris in principio est bo num signum. ¶ 2a conclusio. quod apparente fluxu in fine quo est ex materia apa tis ipsa existente multa prauus est et malus. patet conclusio. quia significat quod na tura non poterit dominari materie: et quia modo spargitur seu euacuatur per loca pro pinqua cordi et loca nobilia. vnde praua causantur sinthomata morte minantia. ¶ 3a conclusio. quod materia existente pauca poterit termina ri ad bonum: nam tunc dominante cum forti natura nihil resistat. ¶ 4a conclusio. quod talis fluxus etiam apparens in fine propter compassionem epatis: et ventris: et spiritualium est malus. nam talis fit stimulata natura et ope rante sinthomatice. et hanc conclusionem voluit ypo. in allegato apho. Et si arguitur contra primam conclusionem: quia omnis euacuatio sic in principio a natura facta

mala patebit ex ꝯsiti dubio quid rńdendum.

Dubitatur an fluxus i pncipio morbi scds sit cohibẽdus ꝙ sic. q2 nullus talis est ₰m cursuz nãe: vt 2°. affo. ꝯmẽto. 22°. ¶ Q, ãt nõ sit ꝯstringẽdus arñ. q2 qḋ mouet humores aut sua q̃ntitate suffocãtes. aut q̃litate sua ĩflãmãtes nõ o3 ꝯpescere. illud aũt ẽ flux⁹ in pri°. ğ. ¶ Pro isto dõm ꝑmittẽdo ꝙ talis flux⁹ ẽ aliqñ morbus: aliqñ accñs. ¶ Pria ꝯ. ꝙ fluxus i pncipio apparẽs ⁊ morb⁹ nõ est ꝯpescẽdus vbi nõ supfluerit: hãc ꝯnẽ voluerũt auctores assimilãtes eũ fluxui cretico ꝙ nullo mõ ꝯpescẽdus est nisi supfluerit. vñ Damascenus i afforismis Siqs p multũ tpis neqȝ vomitũ: neqȝ solonẽ vẽtris habuit ⁊ ei subito euenet videnduz ne restrigere festines. q2 huic corpus p2auis purgaꝶ humoribus. ¶ Scḋa ꝯ. ꝙ fluxus talis ex̃ñs vt accñs ⁊ cibalis. q2 p viã idigõnis ꝑueniens ẽ cũ tẽperatis stipticis in pncipio cohibẽdus: vt sunt absinthiũ mastix: citonia ⁊ hꝯ. ⁊ est Gal. ꝑ terapẽ. Cõsilr si fuerit cerebralis a mesaraicꝭ ⁊ hꝯ ꝑueniẽs cũ suis approꝑatis stipticis. ¶ Tertia ꝯ. ꝙ talis flux⁹ humoralis de multa mã a q̃litate itẽsa aut vtrisqȝ ṽtute ex̃ñte forti est sic in pncipio blãdiẽdus. ⁊ nõ violẽter ꝯstringendus: immo ne morte inferat mã deportata ad aliqḋ principiũ o3 fieri leuis euõ. ⁊ h̃ forte voluit Aui. 16° tertij. cũ dixit fluxũ fluxu curari. c°. de cura ei⁹. Et in h̃ ꝯsidera bñ auctãtes eius adductas. s. de cura fluxus itestinalis. ¶ Quarta ꝯ. ꝙ virtute ex̃ñte debili talis fluxus est blãdiẽdus cõpescẽdus cũ cautela tñ ⁊ paulatĩ. vñ sis sollicitus circa ṽtutẽ p. qm̃ que ꝑ ẽ ꝯtẽplãda vt fortificeꝶ vt paulatĩ cõstringaꝶ. ⁊ sic p3 qḋ dõm ad dubiũ: sed ꝑpter primũ argumẽtũ q2 est accidẽs ꝯ est dõm: l3 nã ex se expectaret digõnem quo tpe melius ⁊ ꝯmodius euacuaret: nihilominus stimulata: aut q̃ntitate: aut qualitate mã ẽt ex̃ñte pauca facit in principio euacuationem ad quam maius sequitur iuuamentũ nocumento.

Dubitatur An disinteria facta a sanguie sit ḋteriores curatõis scã a colra. ¶ Q, sic arguiꝶ: q2 morb⁹ nõ ꝑportionalis est ḋterioris cure q̃; morbus ꝑportionalis: s3 mĩr⁹ ꝑportionalis ẽ disinteria sanguini q̃; colre: qm̃ disinteria est excoriatio itestinoꝝ q̃ a sanguine mime o3 ꝯtingere cum sit tpate cals ⁊ humidus. ğ a colra. p3 ꝯña cũ toto añte. ¶ In oppositũ Aui. 2°. ꝑnostic. nã mãe sanguinee ⁊ flatice sunt mioris malitie: q̃; colrice citrine ⁊ colre nigre. q̃ ğ tales mõbos iducũt faciliores sunt cure. ¶ Rñr breuiter vt ꝑ pte tactũ ẽ. s. de disinteria ꝙ ḋterioris cure ẽ illa q̃ est ex mã melica genita p adustionez q̃ mã vocari ꝯsueuit melia: melia de q̃ 4°. affo. ypo. disinteria si a felle nigro ichoauerit mortale. q affo. o3 intelligi qñ in tm̃ ꝑcessit vt vlceratũ sit itestinum vlcere cãcroso. ¶ S3 hic nota ꝙ talis mã est illa q̃ ebulit sup terrã: ⁊ ampullas facit a q̃ fugiũt musce q̃ diuidiꝶ in partẽ grossaz ⁊ subtilẽ. nã q̃ est ꝑueniẽs a pte subtili sic adusta citius recipit curã in pncipio si bñ ⁊ recte medicabiꝶ: s3 ẽ magis ꝑniciosa q̃ ṽo est a pte grossa eõ. ⁊ id bñ ꝯsidera. nã est ex ꝯsili mã ex q̃ fit cãcer. Quõ ãt facilr cureꝶ cãcer exteri⁹: cui ꝑñt medicamia applicari vt cupit medic⁹. ꝯsidera. ¶ Et ꝑrima huic ẽ illa i q̃ frustra itestinoꝝ emittunꝶ: vt vidi i quodã puero. ¶ Dicaꝶ 2°. pncipalr ꝙ post hãc deterioris cure ẽ q̃ ex colra ru. p adustionẽ i meliã ꝯuersa. ¶ Et q̃rto loco deterior q̃ ẽ ex flate salso. ¶ Quito ṽo loco q̃ ẽ corruptione humoris melici. ḋ q̃. 6°. affo. Quicũqȝ splenetici a disinteria capiunꝶ: vt isra i affo. ⁊ i hãc sp sanitas qñ3 spaꝶ: ⁊ est illa q̃ nõ ebulit: ⁊ qdã iactant se curasse disinteriã a felle nigro ⁊ falsificasse afforismũ. ⁊ facilr fuerũt decepti nõ distiguẽtes itẽr humorẽ melicũ. cõsidera. ¶ 6°. loco poniꝶ ea q̃ ẽ ex flate viscoso multũ adherẽte vt ẽ fla vitreũ cũ ⁊ si non mordicat ex se tñ ex sua vi scositate secũ trahit cu3 expelliꝶ supficiẽ itestini ⁊ sic excoriat: mãe itaqȝ ide trãseuntes porosa mordicãt. ¶ 7°. loco poniꝶ q̃ ẽ ex sãguie ⁊ l3 a sãguie maneãt i ꝑpa forma. vt puto si fiat disinteria epica cũ tñ vena i itestino scidiꝶ subito cãꝶ virulẽtia vt i exteriorib⁹ ẽ vidẽdũ. ¶ 8°. loco ẽ q̃ ex aptura apatꝭ q̃ ẽ leuior: aut grauioris cure ₰3 mãe q̃ntitatẽ ⁊ ei⁹ maiorẽ aut miorẽ malitiã. ¶ 9°. loco q̃ ẽ ex grosꝭ fecib⁹ fit qñ3 ex assũptiõe venenoꝝ ⁊ ista pessima pp ẽt ipoꝝ venenoꝝ malitiã. ¶ S3 qd do3 ad Aui. q põit ḋteriorẽ eẽ q̃ ẽ p adustionẽ colre amare q̃; nigre. idẽ aliabas. ¶ Pro isto dõ3 ꝙ rõne cãe ipressionis ḋterior q̃ ex colra adusta: s3 rõne eradicationis q̃ est ex melãcolia adusta: s3 pur stabit argumẽtũ rõne mãe nocumentũ absolute: s3 tñ ꝯsidera: vel dic ꝙ cõpaꝶ colera adusta ad meliaz adustã: ⁊ illa est deterior: vt dcm̃ est. ¶ Ad ar^m. añ oppositũ dõm ꝙ ille affo. h3 veꝝ in egritudine ꝯplonali: nõ aũt in cõpositionali q̃lis est ista. considera.

Dubitatur an i disiteria epica ꝯpetãt stiptica. ꝙ sic. p viaticũ ⁊ aliabbatẽ 7°. practi. ⁊ p alios medicie auctores dãtes trocíscos ḋ carabe cũ rob granatoꝝ: aq̃ ḃberis ⁊ hꝯ stiptica. i ğdu ẽt stipticitatꝭ eleuata. ¶ In oppositũ est Auic. 16° tertij. vt. s. de ea. ⁊ cã dcã ẽ. Et nota dc3 ꝯciliatoris. dña. 220. hec pa°. icapit iterdũ sine fe. tpe ꝑcedẽte corrupto sãguie l3 pua supueñt fe. quã medici valde ꝯtẽnũt interptãte vt totalr videaꝶ eis qñqȝ laborãs absqȝ fe. ⁊ alibi plẽs decipiũꝶ i h⁹ passiõis curatiõe. ¶ Rñdeꝶ ꝙ qñqȝ accidit disinteria epatica iproprie tñ sic dicta ex sanguie repletiõe toti⁹: ⁊ hec ẽ facilis cure q̃ sic ꝯsistit in his canonib⁹. ¶ Primus alleuiatio coꝝ q̃ sanguinẽ multiplicãt: ⁊ ꝯtoꝝ itroductio. ¶ Scḋs euo sanguinis per diuersaz regionẽ. ¶ Terti⁹ admistratio leuiter stipticantiũ qbus epar ꝯforteꝶ: ⁊ ipa mã int⁹ non claudeꝶ seu cõpesceꝶ. ¶ Dõm. 2. ꝙ in disinteria epatica q̃ ꝯtingit ꝑpter debilitatẽ attractiue epatis eo vñ nõ attrahit chilũ: cõpetũt calida paruper stiptica. nã ꝑpter caliditatẽ ꝯfortatur attractiua: ⁊ pp stipticitatẽ ꝯfortaꝶ epatꝭ robur. Epar. n. ⁊ sĩoia mẽbra ꝑ toto laborãtia sp stipticis egẽt: vt eoꝝ robur custodiatur. ¶ Dõm. 3. ꝙ vbi talis ꝯtingeret ex mã grossa opilãte mesaraicas: ⁊ epar nullo mõ ꝯpeterẽt stiptica. ⁊ cã ex seipsa nota est. ⁊ hoc ẽ qḋ voluit Auic. 16. tertij. de cura eius qñ inqt. Illud qḋ cadit de errore in h̃ cap. ẽ vt dãꝶ illi q h3 fluxũ epaticũ: opilatiuũ: medicine ꝯstipatiue in opilationem: addentes ipsaz ꝯfortãtes vt stringãt mãm. ⁊ id ad errorẽ pducit maximũ. ¶ Dõ3. 4. ꝙ vbi hec acciderit ex malitia ꝯplonis calide epatis: ita vt eueniat sãguis subtilis loture carnis similis: q tandẽ in fecẽ solet eruginosaz cõuerti: tũc op⁹ ẽ frigidis ꝯtẽperatis ꝯplonẽ calidam epatis remittẽtib⁹ ⁊ stipticis ꝯmẽsurate: vt epar vigoreꝶ: ⁊ sanguis subtilis igrosseꝶ. nõ. n. ḋbẽt eẽ adeo stipticãtia: vt qḋ retentũ ẽ ꝑhibeaꝶ ḋscẽdere. nã vt dcm̃ ẽ corruptũ excoriationẽ iducet: ⁊ talia sꝭ lactuca: endiuia: ⁊ terra sig. ⁊ hꝯ. vt. s. de cura eius quã auctores ita succincte scripserũt: q2 parũ cõfisi sunt de eius salute in ꝯciliatore. allegata dña. Quicquid dicere possumus de breui cura posita ab Auicẽ. ḋ fe. pestilentiali.

¶ Dubia de colica.

Ubitatur Utrũ i colica ꝯpetãt narcotica: ꝙ nõ arguiꝶ: q2 h̃ maxie ḋberet fieri in pncipio: cũ ṽtus sit robusta: ⁊ in pacutis passiõib⁹ eadẽ die hora ₰3 veterẽ sit medicãdũ. ¶ In oppositũ. ea q̃ dicta sũt de cura ei⁹ ⁊ cõtra medicãtũ. ¶ Nota ꝙ narcoticuꝝ q2 dolores sedatiuũ: ⁊ hoc qñqȝ eleuaꝶ ad tertium gradũ. qñqȝ ad q̃rtũ ⁊ qḋdã simplex: ⁊ qḋdã ꝯpositũ. Exẽplũ ꝑmi. mãdragora: opiũ: faba iuersa: solatrũ mar⁹ ⁊ hꝯ. Ex^m scḋi. tiriaca nostra vsqȝ ad. vi. mẽses: philoniũ: regia: aurea alexãdrina ru. troc. Nic. Optimũ ẽ illud Auic. vigilia sũ psiũ3 croco: opio: ⁊ cassia lignea: equalr. ⁊ tu ibi. ¶ Et nosce ꝙ simplicia sunt ꝯmuniter deteriora: qñ in cõpositis po

nunt correctiua nocumētoꝝ. Nā ꝑ sūt mortificatiua ꝯge latiua: ꝓp qð castorei croc⁹ pip ꝯmiscent cū eis tāq; tyria ca. Scðo ostruūt ṽtutē ⁊ spūs ꝓp qð ꝯmiscet: spica ꝯsimū zedoaria ēt hꝫ. cordialia ⁊ stomatica ⁊ de his ⁊ ꝓ his re curre ad ea q̄ scripta sūt de eis ⁊ de fluxu itestinali. ¶ Et veniēs ad solonē: dubiū scito q̄ ois mod⁹ curatiōis sumit Aut a re nāli. Aut nō nāli. Aut ꝑter nāz. A re nāli q: a ṽ tute aut a norōe vt q: fortis: aut debilis: aut media. A re ꝑter nāz q: a cā mōbo ⁊ accite. ea: q: qñz ē cal̄a qñz frida. Ab accite: q: ē qñq; pnicosū destruēs ṽtutē qñq; dbile: qñq; mediū iter hec. Et ꝯsilr de morbo dōm. A re nō nāli q: medie istaꝝ mediocriter iudicādū. ¶ Pria ꝯ. q̄ ṽtute ex̄ñte forti cā ente frida: ⁊ dolore remisso sup narcoticum nō ē ꝑsumēdū: sꝫ cū anodis ꝓcedendū. ¶ Propter qð no ta q̄ anodina repunt in triplici dr̄ia. anodia dico. i. remo uētia dolorē. Nā alia mitigāt dolorē q: ei⁹ cāz euāt: vt so lutiua resolutia. q̄dā q: malā remouēt ꝯplonē seu alterāt q̄lia sūt q̄ i ꝑ ḡdu cal̄a: vt camōilla: ⁊ hꝫ cōmēsurate cal̄a ꝯplonī hūane: ꝯsilia. nā ꝑꝫ bebengu. sꝫ ꝯplo hois ē cal̄a in pmo. hec. n. dr̄ demulgētia spūs ⁊ ipsos iebriantia. q̄dā q̄ sensuz a mēbro remouēt vt narcotica dcā. ¶ Scðā ꝯ. ṽtu te ex̄ñte debili cā cal̄a dolore forti: tūc ꝑsumēdū ē sup nar cotica. ¶ Tertia ꝯ. i medijs mediocriter ē agendū. ¶ 4ᵃ ꝯ. q̄ mā ex̄ñte frida grossa vt ē fl̄a vitreā: aut vbi sit vēto sitas grossa nō ē admistrādū narcoticū nisi cū mag̃ caute la: ⁊ dolōe mīstū ifestāte q̄ ꝯ ē auctoꝝ. sꝫ nota q̄ qñ admi stras narcoticū debes alia hora dare euatiui cāe. nā ex h̄ fortasse ꝓhibebat narcoticoꝝ i posteꝝ exhibitio: qð fieri dꝫ vt. ō. cū tpe mēsura ⁊ cautela: ita q̄ iuuamētū ꝑferat no cumēto qð ois itēdit curās. Nā difficillimū ē inuenire ali qð auxilioꝝ qð nihil nocēs ꝯferat. ū. ō ige. ¶ Postremo nota q̄ in colica vētosa sūt narcotica multū euitāda. naꝫ spūs: ⁊ calorē igrossant ⁊ mēbra ꝯdensant ne possit fieri re solutio. ¶ Ad argumētū aū oppositū dōm: q̄ cū in pnci pio corpus sit repletū: ⁊ ṽtus sit fortis: sperātur de mitiga tione doloris: aut euacuātia: aut aliter: ⁊ ideo nō fit.

Dubitat de philonio. an sit calm. ⁊ ar̄. q̄ sit calm ꝑ ea q̄ igrediunt ei⁹ ꝯponē. nā cal̄a obtinet .ō. frida. vt pꝫ discurrēti. Itē q: resoluit vētositatē mīcis. Serapio. Q. sit frꝫ ar̄. q: stupefactiuū. ¶ Pro his ⁊ silib⁹ dōz: qð lꝫ medicie cal̄e excedāt frides: tñ q: fride i tali cō posito ponunt in multa q̄titate hic nā vtit eis pncipalr ⁊ sic ꝑ philoniū ifrat: calīs āt vtit accessorie posit] i emēda tiōe nocumētoꝝ opij ⁊ iusqami. his ēt vtēdo ⁊ accessorie si tis vētositatis resoluit. Q. āt nā vtat fris ⁊ calīs igredieti b⁹ vnū ꝯpositū ꝑ fras ifridādo ꝑ cal̄as calefaciēdo. hr̄ ꝑ⁹ 4ᵗ. ō cura emitritei. vbi dic̄ nāz vt pip ꝯ fl̄a. ⁊ ptisana ꝯ co lerā i ea fcā cū pipe. ⁊ ꝑ. cano. ꝑ ca⁹. Et qb⁹ ꝯcludit ipꝫ fri dū. ¶ Ad argumētū dē cal̄a nō obtinere vigorē: lꝫ in mas sa obtineant .ō. frida.

¶ Dubiū de Ileo.

Dubitat an ileos cāt⁹ ex strāguria cu ret ex febre supueniēte. ¶ Ar̄ q̄ sic ꝑ Gal. attestātē affo. 24ᵗ. 1ᵗ. ꝑ totū ꝯᵐ. ⁊ ibi. ¶ Ad oppoᵐ ē affo. ꝑdict⁹. c. fres. qbus cūq; strāguria ileosinascit i septē peunt dieb⁹ nisi supueniente vrina multa fluxerit. ⁊ 16ᵗ tertij. vngt hyp. cū accidit ex distilatiōe vrine ileos. ¶ Pro dubio sciēdum Gal. vr̄ negare ex strāguria ileos cāri posse: vt allegato cō mēto 1ᵒ. q̄ fe. supueniēs possit eū cuare. vide. n. cōmētum ¶ Pro isto dōz ileō ex strāguria gnāri posse. nā vesica ex̄ñ te plena natura aliqñ nō potēs tātā mām euacuare ꝑ vir gā tentat eā expellere ad membrum ignobilius. inde aliqñ eā expellit ad intestina tāq; ad ignobiliora. ⁊ qñ veretur ne si ad grossum ⁊ rectū mittat vrinā inde fiat compressio ⁊ dolor amplior in vesica. in gracilibus eaz retinet: quare inde cāutur ileos: ⁊ hec in summa videt cā ex conciliatore sumptā. 203. dr̄ia. ¶ Et ꝓ fissione ad dubiū ponit cōnclu sio q̄ fe. superueniens eaz curat vel curare pōt pꝫ ꝯclusio: qm̄ ois cura fit suo ꝯtrario. ileos aūt sic causat ex materia ex̄ñte frida ⁊ humida. ꝫ. Nā febris talem mām potest ca lefacere subtiliare: ⁊ in motu ponetur ita vt euabitur aut per vrinaz: aut per secessuz: quo facto sequitur cura. ꝫ ⁊c.

¶ Dubium de vermibus.

Dubitat ō ṽmib⁹ an i colō ⁊ monoculo tm̄ gñent. ⁊ vr̄ q̄ sic ꝑ textuz Auic. i gñe. 16ᵗ tertij. tracta. ꝑ. 2ᵒ. ca⁹. ⁊ fortas se nō gñant nisi i colō ⁊ monoculo. deīde sp gunt ō latē ad stōm ⁊ ex latē ad ani. ¶ Ad oppoᵐ ē q̄ ō ipsis scripta st̄. ō. ¶ Pro illo dōm: vt. ō. q̄ in oī itestio gñari pñt. pꝫ ꝯ. q: vbicūq; pñt currē cāe ꝓductie alicui⁹ esse: ⁊ ibi pōt ⁊ effect⁹ ꝓduci: sꝫ i itestinis oib⁹ possūt he cāe ꝑduci vel ēē. ꝫ. ¶ Et ex isto pt̄ iferri q̄ ēt in stō: qð raro auditū ē ab auctorib⁹ scriptū. Itē ⁊ in aure. Itē ⁊ i ce rebro: ⁊ sic ō alijs: qð correlariū vr̄ supfic. eten⁹ ꝯ Arist. 4ᵒ. methauro. iq: al nō fit in ipsa digōne sic gdaz auit: sꝫ i ag gregatiōe putrefacti ⁊ in iferiori segregati. ¶ Et ꝓp h̄ ⁊ silia aduerte q̄ in stō corpis sani rarissime: vel nūq; gene rant ṽmes: ⁊ h̄ voluerūt auctores asserētes in stō nō posse gñari: q: fꝫ plz in corpe. ¶ Scðo q̄ in corporibus egris vel egrotantiuis pōt. pꝫ ꝑ rōnē adductā. ⁊ ideo nō iuenies scri pta signa qbus cognoscunt hi qui i stomacho generant. ¶ Ad auctoritatē Auic. dicēdū q̄ ꝑ illā nihil aliud vo lunt q̄z q̄ valde pauci generant nisi in monoculo ⁊ colon. alr̄ q: dixit fortasse. ¶ Et si bñ es memor coꝝ que posita sunt de causis eoꝝ habes ꝯsequēter concedere hec corre laria sequi. ¶ Primū. q̄ vermes magis generant in eta te infantie ⁊ pueritie. ¶ Secūdū. q̄ post bienīū magis. nā si ante adesset mā ꝓportionalr̄ calor nālis q̄ ē agēs est ma gis ebetat⁹: ⁊ post bienīū incipit dissolui ab humiditatib⁹: q̄re ⁊c̄. ¶ Et ex isto sequit q̄ in nouiter natis nō generan tur ꝓpter nimiā caloris ebetationē: vt. 3. apho ꝯmēto. 7. ¶ Infert quarto ipsos plus in senectute q̄z in iuuentute: ⁊ minus q̄z in pueritia multiplicari. ¶ Postremo ꝓbabi liter teneri pōt q̄ minus in etate iuuētutis multiplicātur: q: eo tpe multiplicat magis colera. Itē ex ea via optima resoluētia supfluitates. Itē est digestio optima. dixi pro babilr̄: q: hec ꝯclusio hꝫ aduersantes rōnes quas omitto pro nūc. nā in tractatu meo magno de vermibus multum me sup his ampliaui. ⁊ hec de vermibus.

¶ Affori̇smi de fluxu.

¶ In ventris fluxibus mutationes egestionū iuuant si non ad malum transmutentur. 14.2ᵉ.

¶ Egestiōes nigre vel quasi sanguis spōte euenīētes. ⁊ cuz fe. ⁊ sine fe. pessime sunt: ⁊ quāticūq; dolores plures fue rint magis: cū farmacijs eō mel⁹ ē: ⁊ quanticūq; plures colores fuerint non malum est. 21.4ᵉ.

¶ Egritudib⁹ qbuscūq; incipiētib⁹ si fel nigrū sursum: aut deorsuz exierit mortalis est. 22.4ᵉ.

¶ Quibuscūq; ex egritudib⁹ acutis: aut multi tēporis: aut ab ortīcibus: aut aliter extenuatis si fel nigrū q̄si sanguis exierit sequēti die morietur. 23.4ᵉ.

¶ Dissinteria si a felle nigro icboauerit mortale. 24.4ᵉ.

¶ Nigre egestiones si a dissinteria iam habito vt intestino rum carnes egerant mortale. 26.4ᵉ.

¶ Quibuscūq; felle egestiones fiunt surditate superueniē te quiescunt: ⁊ qbuscūq; surditas fit felleis superuenienti bus egestionibus quiescit. 28.4ᵉ.

¶ Mulieri in vtero habēti si venter multus fluat pericu lum est abortiendi. 34.5ᵉ.

¶ Mulieri i vtero hñti tenasmō inatū abortū fac̄. 50.5ᵉ.

¶ In diuturnis lienterijs oxirema superueniens prius non existens signū est bonum. 1.6ᵉ.

¶ In lōgis dissinterijs cibi abstinē° malū. ꝛ cū se pe°. 3.6ᵉ.
¶ Trauli a diaria capiuntur longa. 31.6ᵉ.
¶ Quicūqꝫ splenetici a dissinteria capiunt̄ his supueniēte dissīa lōga idrops inascit̄. aut lienteria ꝛ pereūt. 43.6ᵉ.
¶ Spleneticis supueniēs dissinteria bonum. 48.6ᵉ.
¶ In mania dissinteria. aut idrops. aut estasis boni. 5.7ᵉ.
¶ In egritudine diuturna abstinentia ꝛ egestiones colerice malum. 6.7ᵉ.
¶ In colerico secessu dissinteria malum. 24.7ᵉ.
¶ Si ab albo flegmate habito diaria supuenerit fortis soluit egritudinem. 30.7ᵉ.
¶ Quibuscūqꝫ spumose egestiones in diaria his flegma a capite defluit. 31.7ᵉ.

¶ De doloribus intestinorum.

¶ Quibuscūqꝫ torsiōes ꝛ circa vmbilicum dolores ꝛ lumbos dolor non soluit̄: neqꝫ a farmacijs: neqꝫ aliter in idropem siccam perficitur. 11.4ᵉ.
¶ In febribus acutis spasmus ꝛ circa viscera dolores fortes malum. 68.4ᵉ.
¶ Dolores in lateribus ꝛ pectorib° ꝛ in alijs corpis ptibus si multū deferūt ad descēdēdū mali sunt. 5.6ᵉ.
¶ Dolores ꝛ tumores circa vētrē existentes supiores qdē leuiores: non superiores vero fortiores. 7.6ᵉ.

¶ De yleos.

¶ Quibuscūqꝫ ex stranguria ilion innascitur hi in septem diebus pereunt si non fe. superueniēte vrina multa fluxerit de quo in dubijs. 44.6ᵉ
¶ In ileos vomit° singult°. spasm° ꝛ desipiētia malū. 10.7ᵉ.

¶ De colica nihil.

Capitulum. xvij. De dispōnibus ani. Cōtinēs rubricas. 13.

¶ De descriptiōe anathomia ani ꝛ de egritudinib° ipsi euenientibus. Rubrica. j.

Anus est extremitas recti intestini in fiteris dcā i q̄ tres vel q̄tuor situant̄ musculi. ac qnqꝫ terminant̄ vene emorroydales nūcupate. Musculi. n. ei° pportionant̄ musculis labiorꝫ. ē. n. musculus vn° lattitudinal̄ q vehementer cū carne ei° cōmiscet̄: ꝛ ipsꝫ circuit q astringit ꝛ coercet ipsꝫ vt vult ꝛ sua extēsiōe iuuat ad expellēda stercora ꝛ ceteras supfluitates: ē ꝛ ali° magis i pfundo situatus q cū radice vīge ꝯtinuat̄. vt pꝫ ad sensuꝫ. ē ꝛ vn° ali° aut p vnū sup hos ocs stās trāsuersalr. cu° iuuamētū ē elōgare lōgaonē surfuꝫ. ꝛ neqꝫ accidit lōgaonē egredi nisi pp ipsius laxitatē. Ani. p° pmi. de anathōia ani. ꝛ ō ipsis p nūc satis. ¶ Uene aūt he sūt rami vene kilis ō scēdētis de qb° in seqnti rubrica. ¶ Et anq̄ꝫ ꝯueniat̄ ad curā passionū ei° oꝫ pmittere q de sanitate egritudinū ani nō facile pnosticatur sis. qm sūt difficiles ad sanādū. ppea qꝛ an° ē via ꝛ call' supfluitatū: q̄ ēt retinet̄ i rugositatib° ei°. nā hora post horā fluūt: cū ēt positus sit in pte iferiori. Itē qꝛ ē vehemētis sensus: qua pp addit̄ in dolore q ē cā attractiōis māerū ad locū. secūda primi. de his q̄ puenūt ex dolore: ēt qꝛ ē inter suis difficulter fit adherētia medicinarꝫ ad cū. ¶ Passiōes ani cōiter ab auctoribus ponunt̄ plēs fm pluralitatē corꝫ q̄ circa ipꝫ eueniūt vt sūt emorroydes ragadie apata fistule ꝛ hꝫ. mollificatio ani. ꝛ vlcera ei°. de qb° oīb° suis seqntibus rubricis. ¶ De emorroydib°. Rrica. ij.

Emorrois ē augmētū qoddā qd i ore nascit̄ venarꝫ q̄ i ano sūt a quo qdē qnqꝫ ēt sine fe. flux° ide. pueniat sāguine°. ¶ Ubi notādū vt dcm̄ ē. s. q ad orificiū ani terminant̄ qnqꝫ vene q̄ sūt rami kilis descēdentis emorroydales dicte ab ema grece latine sanguis ꝛ rois fluxus ꝛ edes qd est inferius. vñ emorroydes .i. flux° sanguinis p inferius: qd est verū valde freqūēter. Nā natura eas venas ordinauit vt p illas expurgaret sanguinem grossum melancolicū. q in qbusdā viris ꝛ mulierib° multiplicat̄ exosus sibi sicut ꝛ menstrualis p anterius. vñ sicut cum mulieres hñt fluxū mēstruū debito mō sane ꝛ incolumes viuunt. sic ꝛ viri in qbus hi humores multiplicantur si debito mō fluxerint sani ꝛ incolumes degūt ꝛ vitā plongant. Nā ab egritudinibus melicis adustis pseruāt̄ sicut mania melia. lepra morfea. q̄rtana. idrops. pleuresi silr de passiōibus splenis. ꝛ sic de alijs. Sꝫ cū supfluunt mēstrua ꝛ cali ꝛ egri fiunt ꝛ inducunt idropem. ꝛ dictum ē frequēter: qm̄ aliqñ vt apparebit stat in eis tumor siue inflatio absqꝫ fluxu sunt tñ in fluxum naturaliter ordinate. ¶ De aūt in multiplici reperiunt̄ dr̄ia q̄ ex multis sumit̄. Primo qdē ex pte spēi. Scdo ex pte loci. 3° ex pte malitie. 4° ex pte finis de quo aliqd actū est. ¶ Ex pte spēi cōiter ponuntur tres verucales. morales. ꝛ vuee. Uerucales sūt lōge verucis siles ꝛ apib°. Morales vo molles sanguinee vel hūorē crudū emittētes moris siles. Uuee sūt late rotūde purpurei coloris a qbusdā vesicales dicte vesicule silēs. ¶ Ex pte loci. qꝛ q̄dā sūt extrinsece q̄dā itrinsece. alteri° nate. Et harum intrinsecarꝫ q̄dā sūt sanguinee. q̄dā nō sanguinee. Itē ꝛ harꝫ q̄dā emittētes q̄dā nō emittētes dicte cece siue surde. vnde qñ sic surde sūt vesice dure nō emittētes a qbusdā noiant̄ fici. Quidā tñ alr sentiunt de ficis: vt q sit excrescētia quedam circa anū in modum fici granularꝫ. Et ꝯfir ō ꝯdiloma ē dicūt q ē excrescētia circa anū mollis rugat°: q̄ cū fuerit plena dr̄ cōdiloma cuꝫ vacua attrices. hec sunt noia ad placitū. tu itaqꝫ ō eis cura vt placet. ¶ Ex pte malitie deteriores sunt verucales: ꝛ ppue ꝑpingores camere vētris: siue cane veretri q̄ si apant̄ opilant meatū vrie. q̄ āt sūt retro nō nocēt mltū. Uuee sūt leuiores. Morales medie. Et itez q̄ sūt ex̄ min° ledūt: ſꝫ q̄ sūt int° diffic. liores sūt ad curādū: qꝛ ad eas nō facilr puēit tact°: nec medicie apte applicant̄. ¶ Itē q̄ emittēdo supfluūt sūt male: qd ꝯtingere pōt aut rōne q̄litatis: aut q̄ntitatis: aut tpis. Uñ nota q si emittit̄ sanguis in q̄ntitate ꝯueniēti ꝑportionalr ad q̄ntitatē sanguis mltiplicati: ꝛ i q̄litate: qꝛ i colore nigro: ꝛ tpe ꝯsueto piodo sꝫ boe ꝛ laudāde: ꝛ pseruāt: ꝛ vitā plōgāt: vt supra. Os si altero horꝫ defecerit dr̄ nō bōe. ꝛ h flux° dr̄ inalis respectu flux° mēstrui. nā mēstrualis a nā ordinat°: ē: ſꝫ h nō nisi grā necītatis. s. qñ supfluūt sanguis melic° q in hoie bñ sano nō ꝯtingeret. ¶ Ex qb° facile infert̄ q hoies abūdātes in sanguine multo melico adusto facilr eas icurrunt. ꝛ pp hoc Ferrarienses masculi ꝛ femelle hac sunt passione multū molestati. ¶ Ex pte finis qd dōm patet.

Cause dōm p nūc due sunt cāe ꝯsiderāde. Pria ē māl. Scda est efficiēs. Mālis vo diuersificat̄ fm diuersitatē māe. Nā verucalū mā ē hūor melicus siue fuerit talis p adustiōnē siue nō. Moralū vo ē sanguis ipse grossus melicus. Et vuearꝫ mā media est inter has. raro aūt accidūt a flate. Os si ꝯtingat apartūc assimilant̄ vesicis q̄ sꝫ piscium ventres. a cola qdē nunq̄ꝫ: aut rarissime pp leuitatē colē ad supiora. ¶ Cā vo efficiēs ꝛ principalis ē nā excrece opans: ꝛ p illas venas sic in circuitu ani exītes euacuans ꝛ supflue qnqꝫ: marie qñ earꝫ aptio fuerit magna: aut diminute qñ fuerit aptio pua: aut mediocriter qñ ꝛc. ¶ Et coadiuuans ē prauitas hūoris ꝛ loci vilitas. ¶ Et ex dcis pꝫ qd dōm iterrogāti de cāis pmitiuis. nā oē sanguis mltiplicatiuū ꝛ marie grossi melici siue adusti ē ex pte pmitiue cāe tenēdū: vt carnes vaccīe: siligo: milium: caseus: vini grossi ꝛ hꝫ de gñe ciborꝫ melicorꝫ. de qb°. 3. tractatu. vñ itroducant̄ cibi gñatiui boni ꝛ laudabilis sanguinis. Itē forte exercitiū ꝛ pmatiue equestre. Item ꝛ al accidēs: vt timor pusillanimitas q̄ melācolicum pficiūt: vt aūt senex noster.

¶ Ex quibus infero eas debere multiplicari in vēto austri-no: ꝛ regione austrina. pꝫ corolarium intelligenti.

Signa demōstratiua emorroydaꝝ. ꝛ maxie manifestaꝝ sūt tumorositas apparēs i loco siue eminētia q̄dā. q̄ si fuerit dura cū rotūditate hn̄s sic pedē i modū fici nō emittēs aliqd a multis moꝝ siue fic⁹ dr̄. ¶ Q̄ si fuerit nō hn̄s pedes: sed ſm suā totalitatē adherens appellaꝶ veruca. ¶ Q̄ si fuerit eminētia talis mollis. emittens hūorē crudū album viscosuꝫ vel viridē nigrū ſcīdū. ꝛ hꝫ. dr̄ moralis. ¶ Si v̄o sanguinē emiserit fluidum aut grossum tpatū vel ɔtinue. tūc appellaꝶ emorois iuxta d̄scriptionē supra positā. sꝫ de noib⁹ nō ē a medico disputādū. ¶ Et a gordonio q̄n sūt a sanguine solo vocanꝶ vuee. Q̄n a sanguine ꝛ col'a dr̄r morales sicˀ moꝝ cū incipit rubefieri. Et q̄n fiūt ex mel'a dr̄r verucales. Et si a flate qđ est raro dr̄r vesice albe. ¶ Sūt itaqꝫ ꝛ sensui māifeste. ꝛ note q̄ ex̄ sunt ꝙ si fuerint paꝝ occulte expſſio eas manifestat. ¶ Q̄ si fuerit ad ītra ꝛ occulte: tūc sentiꝶ grauedo dolor ītus i ano ꝛ maxime in emissiōe fecū: ꝛ ꝓpꝛie duraꝝ. aut in emissiōe clisterij vel suppositorij ꝛ difficultas i egerendo. ꝛ declarat eas infectio fecū a sanguie eaꝝ fcā. Itē ꝛ maxime si aperte fuerit exit⁹ sanguis post ipsas ꝛ ab eis sepatas. Et q̄n nō st̄ apte dolor ē fortior silis dolori disinterico. Vn̄ aliq̄n creditur ꝙ sit fluxus disintericus ꝛ ē emorroydalꝭ. Itēꝫ sine magno conatu egrediꝶ mā liq̄da saniosa in emorroydib⁹ ē cōnamē. ꝛ emittunꝶ feces scibalose. ¶ Itē i patiēte fluxum emorroydaꝝ color mutaꝶ ad citrinitatē ꝛ ad palorē. ꝛ vt Aui. ē citrin⁹ declinās ad viridē ꝛ maxie q̄n supfluūt non sic in alio fluxu. ¶ Itē cū retineꝶ sanguis emorroydalꝭ dolor erit in dorso grauitas in tibijs ꝛ cotis renibus ꝛ pectore ꝛ inflatio i lateribus gurgulatio i vētre ꝛ hꝫ. ¶ Certissimū signū emorroydaꝝ intrinsecaꝝ ē ꝙ cū vētosa iūerseꝶ testinū. ꝛ tūc sensus māifestabit eas. ¶ Q̄ si fuerit ab hūorib⁹ grossis ꝛ viscosis fortē iflāmationē ꝛ gurgulationē in vētre hn̄t ꝛ g̃uitatē: sꝫ nota ꝙ raro a flate fiūt. Aui. ¶ Q̄ si ex hūorib⁹ calis sentiꝶ pūctura ꝛ mordicatio circa anū.

¶ Et q2. ō. ꝓmissuꝫ ē in rubrica de fluxu nō excoriatiuo ponere in hac distinctiua signa inter ipꝫ ꝛ emorroydalē scito ꝙ sanguis a mēbris supiorib⁹ veniēs. s. vt stō epe ꝛ hꝫ. semper cōmixtus ꝛ turbulēt⁹ ē: nō sic emorroydalꝭ. est. n. guttatim cadēs. ꝛ si fortis fit expſſio ꝛ conatus sentiꝶ. ꝙ sanguis exit ipetuose ꝛ maxie q̄n ē subtilis acut⁹. Itē nō sentiꝶ grauitas dolor pūctura aut aliqđ tale. ¶ Itē si ab epe accñtia in eo. silr si a stō: de qbus. ō. allegata rubrica. ¶ Itē q2 i abstersiōe ani cū pecia munda retineꝶ macula sanguiea et pura nō sic si ab alio fuerit loco. ¶ Itē q2 i abstersiōe q̄n emittunt sanguinē sentiꝶ ardor q̄dā i extremitate siteris qđ nō ɔtingit q̄n ab alio fuerit loco. ¶ Itē q2 p̄cessit dolor ꝛ aggrauatio in ano pruritus ꝛ hmōi. itē q2 ɔsuetus ē pati.

Pronostica. Indifferēter passiōes ani sūt difficilis cure: q2 locus ē decliuis ad quē ɔtinue fluūt hūiditates ipediētes opōnē medicinaꝝ applicataꝝ. i. remouēt. ¶ Itē q2 feces egrediunꝶ remouētes medicamina ꝛ addētes i dolorē. ¶ Itē q2 locus ē vehemētis sensus: ꝛ iō hūiditates fluētes i dolorē addūt. ¶ Itē q2 locus vilis nō se libenter itromittūt medici. ¶ Itē ꝛ ifirmi st̄ inobediētes ꝓp verecūdiā. ¶ Itē mēbrū ē fridū pauci caloris. ¶ Flux⁹ sāguis narū aut mēstruoꝝ i retētiōe emorroydaꝝ bonū. Emorroydes sanari antiquas ypo. In fine ca. 25. ɔtinētis. 8ᵉ. cap. emorroydes hereditatē succedūt.

Cura. Canones. ꝛ antequam deuenias ad curam nota hos canones.

¶ P⁹. ꝙ ne decipiaris debes diligēter ɔsiderare si sūt emorroydes: q̄m aliq̄n ē disinteria ꝛ crediꝶ ꝙ sit emorois. aliq̄n eōu. ꝛ in h̄ habuisti dr̄a3. Itē ꝛ scđo ꝙ in ano erūt vlcera sola. ꝛ existimaꝶ ꝙ sit emorois. oꝫ ergo diligēter considerarī.

¶ Scđo. ꝙ fluente sanguine emorroydali non oꝫ fieri citō cōstrictio donec apparuerint hec signa debilitas genuum. s. mollificatio ꝓpinquitas ad sincopim.

¶ 3⁹ ꝙ vbi fuerit necītas exctōis ei⁹ fiat paulatina ꝛ nō sbitō.

¶ 4⁹ ꝙ debes ɔsiderare q̄n q̄s patiꝶ fluxū sanguinis narū si prius patiebaꝶ emorroydas. Q̄ si sic extima ꝙ a clausione eaꝝ pueniat: ꝛ tūc cura ē aptio eaꝝ: sic q̄ ɔsilr si mulier fuerit ꝛ sāguinē expuere icipiat ex̄. Et ego habui dn̄am q̄ ex retētiōe mēstruoꝝ sanguinē expuebat ꝛ dubitabaꝶ de ptisi futura ꝛ ex aptione venaꝝ matricis liberata fuit.

¶ Quintus. ꝙ vbi nō fuerit dolor. neqꝫ apa: neqꝫ iflatio nō erit tūc plīma necessitas curatōis eaꝝ. nā eaꝝ curatio q̄nꝫ perducit ad fistulas ꝛ ad ragadias ani.

Cura ꝑticularis. Canones magis ꝑticulares sūt attendendi iuxta particulares dispōnes eaꝝ que sunt tumor siue eaꝝ inflatio absqꝫ hoc ꝙ aliqd emittāt dolor in eis accñs nimius fluxus ex eis ꝛ nimia eaꝝ restrictio de quibus per ordinem dicetur in sequentibus.

¶ De tumore siue iflatiōe emorroydaꝝ. Rubrica. iij.

Tumoris siue iflatiōis eaꝝ sine emanatione cā est aut mala cōplo sicca ɔstringēs sanguinē q ꝓueniūt vsqꝫ ad orificia: aut mala cōplo fra ɔdēsans: aut cutis inspissatio. aut sanguinis siue hūoris grossi. vel melancolici grossities: aut feces spisse ꝛ grosse: quēadmodum obturantes ꝛ ꝓhibentes sanguinis exitum.

Signa malaꝝ ɔplonū iā nota st̄ ex freq̄nter recitatꝭ. ꝛ silr si accident a grossitie sanguis ex regie p̄cedēte cog̃sceꝶ si ex ispissatꝭ ꝛ iduratꝭ fecib⁹ relatiōe ifirmi.

Cura. Canōes. In cura itaqꝫ hui⁹ dispōnis: sic in ceteris sequētib⁹. ¶ Primū ē studēdū circa dietam in exhibēdo. s. q̄ sanguinē laudabilē generāt: vt sūt cibi tēperati laudabiles. ex fructib⁹ ēt ex oleribus vt borago. buglosa. ꝛ ex potu vini aromatici digestibilis ꝛ hꝫ. de qbus 3⁹ tractatu. Itē si opus erit ēt vti q̄ sanguinē minuunt recurre. x⁹. cap. de apatib⁹ mamillaꝝ. ¶ 2⁹ principalr studēdū in lenificatiōe nāe vt remoueaꝶ fex ēt si sua siccitate nocēt: q̄ lenificatio melius ꝛ ɔueniētius fieret p supius exhibita: q̄m male ꝛ sine dolore nō pñt clisteria. ꝛ hꝫ admistrari. ꝛ in hoc casu laudanꝶ maxie pillule de bdelio. ¶ 3⁹ ꝙ maxime iuxta cās dcās fiat cura p sua ɔ̄ria cū varijs ingenijs de qbus post vt in cā frida cū calis: ꝛ in sicca cū hu. ꝛ in cā induratiōis cū mollificatiuis. ꝛ sic silr de alijs de qbus faciā te statim copiosū. ¶ Calida a ꝓprietate valētia i emorroydibus ab auctoribus nr̄is posita sunt. arenū: alleū: gūmi prunoꝝ: lana: marubiū: scabiosa: mellilotū: oleū amigdalaꝝ amaraꝝ: rosmarinus: porrū: isop⁹ hūida: asa: bdeliū bibitū: vel suffumigiū: cepe: cinamomū: capers: fenugrecum: cētaurea: carabe: paritaria: sandaraca: sordities parietum balnei: trifera ex arte fenonis: trifera gal. ¶ Ex frigidis sunt galle: scoria fer. mirtus. Cinis capitis mentule piscis plūbū: citonia: cinsomila. ꝛ spālr valet oleū nucleoꝝ: dragagātū: granata: plātago: portulaca: ribes: terra sigil. ¶ Ex mollificatiuis sūt adeps gibbi camelli. Aui. pinguedo anatis: anseris: galli: vulpis: vrsi: leōis: bdeliū dissolutū in oleo amigdalaꝝ. vel in aqua ex his pinguedinib⁹. ꝛ cōsilr de alijs. hec. n. grā exēpli posui nō faciēs mētionē de cōpositis: q̄m de eis copiose: ꝛ de ceteris alijs simplicib⁹ suis (conuenientibus locis.

Cura. Si accidet h̄ tūor: ꝛ causa ei⁹ sāguis grossities erit. ¶ Primo vt supra ordina dietā cū subtiliātib⁹ remisse ne ex resolutiōe magna seq̄reꝶ maior grossities. Item [illegible] dis. sunt itaqꝫ cibi tēperati: vt. ō. ꝛ cali in primo huius. de qbus in allegato loco. Item vinum paucíferum.

¶ 2⁹ canon digō cū appropriatis ipsi hūori peccāti. ō qb⁹ digestiuis hēs. ō. 4⁹ tractatu de digestiuis hūoris melācolici.

¶ 3° est eius euo. q̄ euo fiat aut flōia aut vētris solone. flōia q̄dē q̄ñ si fuerit sanguis fiat flōia ex saphena. aut ex vena que est post calcaneū aut sub poplite ꝛ ē fortior oib° sic̄ ꝛ i retētiōe mēstruoꝝ. vt īfra suo loco dicet q̄ oꝫ fieri maior: aut minor: sm̄ plectorā maiorē etatē vͣutem. Q̄ si ad pti culariorē ꝛ magis ꝑpinquā videbit eē venie̊dū flebotoma ipsam venā emorroydalē sic̄ ꝛ freq̄nter feci flōmare aut si patiens non timet applica sanguisugas. ¶ Q̄ si fuerit ex hūore alio grosso flatico aut melico. solue cū solutiuis illi us hūoris de qb° 4° tracta. ¶ Sꝫ h̄ aduerte q̄ tale soluti uum nō oꝫ eē acutū sic̄ scamonea collognitida ꝛ hꝫ. sed sit expssiōe soluēs sic̄ sunt mirabolani. ꝛ iō inuenies in aucto rib° scriptū multū de mirabolanis. ¶ De aloe dicendū vt extimo ipm̄ minime valere q̄ñ fluunt: sed q̄ñ sūt cecate cō fert ꝛ vr̄ ꝯueniēs ꝑpē: q̄ñ aperit orificia venaꝝ. tu t̄n scito q̄ cā q̄re vitant acuta est: q̄ñ dubitat de mala relaxatiōe venaꝝ: ꝛ pp̄ hāc cām vetat a multis aloes.

¶ 4° ē rectificatio male cōplōnis splenis aut epis: ne t̄n hu mor talis gn̄et ꝛ raptū hēat ad locū inferiorē. q̄uis hic ca non cōpleat habitū ē supra de splene ꝛ epe: ꝛ tu ibi.

Cura q̄ñ alia nō valēt: sꝫ oꝫ deuenire ad applicationeꝫ localiū. apiēdo eas. ꝛ q̄nq̄ꝫ imediate pp̄ doloreꝫ de quo infra. iō hic subscribā modū opandi circa eas ꝛ cū medicinis ꝛ absq̄ꝫ. ¶ Absq̄ꝫ medicis fit cuꝫ flōtomo. Aut sanguisugis vt dcm̄ est. ꝛ est oibus eoꝝ melior securior et expeditior modus vt ponant sanguisuge i ampula. aut cā na ne ad alia loca veniāt ꝛ dr̄nt a ventosis: q̄ñ ipse attra hūt sanguinē grossum medicū ꝛ vētose subtilē. Aui. ¶ In aperiēdo aūt eas cū medicinis duo sūt canones. Prim° est mollificatio. Scd̄s est mollificataꝝ aptio. ¶ Prim° ꝯple tur diuersimode sm̄ diuersa ingenia. Nā q̄dā ꝑcedūt cuꝫ balneis cū dcoctiōe radicis altee brāce vrsine mellilotī mer curialis. rute ꝛ hꝫ h̄ntiū virtutē subtiliatiuā: alius q̄dam cū spōgijs fomētatiōe facta in his. q̄dā cū sessionib°. q̄daꝫ cū pinguedinibus. notatis ꝛ gūmis. ꝛ faciēdo vnguēta em plastra cerotaria ꝛ hꝫ. vt vr̄ ꝯueniēt° cū oleis de crisomil. ¶ Scd̄m sic pficiūt ꝛ diuersimode. nā q̄dā a facilioꝛib° in cipiētes ipsas sic mollificatas fricāt cū pāno aspero laneo. vt raf. ꝛ marie ē veꝝ qd̄ dr̄ q̄ñ sunt ex̄ apparētes ꝛ sic leui ter apiunt. Quidā eas fricāt cū folijs fici recentib°. q̄ꝛ lac eaꝝ h̄ opaf. ꝛ sic idifferēter facit oē lacticiniū vt titimalus esula ꝛ hꝫ. ꝛ est ꝯfuctum h̄ sm̄ remediū ꝛ cōe. q̄dam cū fo lijs pantarie. q̄dā cū melle anacardino q̄dam cū cepe cō trito ꝛ supposito. nō nulli cū fricatiōe pāni asperi infusi in succo ipsius cepe. Quidā cū stercore colūbino cū mellis ꝛ est efficax. Quidā cū succo flāmule ꝛ pedis ceruini ꝛ sūt ꝑ bātis iuuamēti. Itē cerotū ex aspalto ꝛ galbano ꝯfectum ēt ē ꝑpꝛiū. Nōnulli cū calce ꝛ arsenico ꝛ hꝫ. q̄ ꝯsulo vitari debere. Alij supponunt puluerē: aut sinapis: aut euforbij: deinde imediate supponūt ēplm̄ fcm̄ ex cepe crudo cū mo dico aceti squillitici vel oximellis sqllitici. Ceteri applicāt cātarides. Quidā cū felle thauri ꝛ est forte. vn̄ oꝫ q̄ fiāt cū cautela ꝛ timore ne ptrāseant terminos. ¶ Serapio vn guētū. ℞. aloes succotrini puluerisati. ʒ. ij. fellis thauri. ʒ. i. aneti. ʒ. ij. cere modicū ꝛ suppone vel absq̄ꝫ cera infunde i eis pānos aut filtrū ꝛ frica. ¶ Q̄ si fuerint itra occulte oꝫ inuersare itestinū cū vētosa magna: dīde supponere que aperiūt aut cū flōmo aut sanguisugis vt. s̄. ¶ Q̄ si nō po terit inuersari dent p̄ os q̄ apiunt. ꝛ pillule de aloe sunt ꝑ prie sm̄ iudiciū meū ꝛ alioꝝ multoꝝ. itē supponat radix yreos ꝑprie. ¶ Itē. ℞. pulpe collognitide. ʒ. iij. ꝛ cum oleo amigdalaꝝ amaraꝝ ꝛ modico mellis fac liciniū longuꝫ vt attingat locū. ¶ Itē radix brionie iuncta cū felle bo uino. Itē collirū ex melle fcm̄ aspsum puluere scamōee ꝛ collognitide. Itē vinū decoctionis aloes. ꝛ hec duo vltima sūt potētia si duo ꝛ eodē tp̄e applicent. ꝛ si dolorē cāusant hec suppositoria extrahant ꝛ liciniū ex oleo ro. inūctū intro mittat. ¶ Q̄ si cupis talē tūoreꝫ anulare dato q̄ nō fiat eaꝝ aptio. q̄ꝛ forte videbit q̄ mā erit pauca ꝛ q̄ sola suf ficit approximatio eoꝝ q̄ h̄nt talē māꝫ resoluere ꝛ exicca re. tūc h̄ facilr̄ adimplebis cū fomētationibus ꝛ suffumi gijs emplis ꝛ hꝫ. ex calidis resoluētib° ꝛ exiccātib° vt est calamētū. ruta pulegiū. nigella mētha ꝛ hꝫ de qb° s̄. fo mētatio tassi barbassi est in casu hoc iuuatiua valde.

Cura quādo emorroydes ad magnū ꝛ tediosum de uenerint tumorē. vt q̄nq̄ꝫ ad quātitateꝫ magni panis augmētarent sicut vidi sursuꝫ. Quo casu oportet vt physic° cedat cirurgico: q̄ñ illi tumores ꝛ similes mino res etiā remouent icisione q̄nq̄ꝫ cum medicinis acutis. de quib° aliquid dicā. Et ꝑmo de icisiōe ad quā añq̄ꝫ perue nias te oportebit ꝑus hos canones cōmemorare.

¶ Primus. q̄ venter leniatur ꝛ lenis teneat ne ex indura tione fecum offendatur anus.

¶ Secundus. q̄ fiat flebotomia basilice ꝑus ne ex regur gitatione sanguinis ad epar ꝑpter incisionē eius quā oꝫ sequi constrictionem ledatur epar.

¶ Tertius. q̄ si ex incisione paucus egrediat sanguis pro pter eandem cām reiteretur flōmia. ꝛ erit vtilis.

¶ Quart°. q̄ icisio vt ita loq̄r q̄ magi casus dici oꝫ si posse ē fiat: ꝛ ꝑus tētet cū facilioꝛib°: vt cū ligatiōe eaꝝ cū filo serico: aut setis equi ꝛ hꝫ. vt ad earū casum.

¶ Quint°. q̄ si nō pōt ꝯueniēter separi h̄ mō. fiat eaꝝ inci sio cū re acuta ꝛ optie. deinde applicent ꝯstrictiua. de qb° statiꝫ. ꝛ. s̄. 5. cap. de fluxu sanguīs narū. q̄ si illa nō ꝓfit ꝑcedat ad cauterisātia potētialia. ꝛ si illa nō valēt ad ta lia actualia. nā caustica actualia: vt alchindus sūt in hoc mēbro nō ita ꝯueniētia sic̄ potētialia pp̄ mēbroꝝ sensibi litatē: sꝫ in alijs locis actualia ꝑeligant. de q̄ in fine ꝑtice.

¶ Sextus. q̄ icisio sit paulatina ꝛ successiua: vt de vna in aliā etiā mitigādo dolorē si cōtingerit: vt infra.

¶ Septio q̄ nunq̄ꝫ cū plures fuerint oēs incidant ꝛ clau dant: īmo vna relinquat apta t̄m: si p̄ illā poterit ꝯueniēs quātitas sanguis: aut virulētie expurgari. Q̄ si nō dimit tant due ne ex oī sic tali ꝯstrictiōe q̄s idropicus fiat iuxta illud ipo. 7. apho. emorroides sanari antiquas si vna nō relicta fuerit necesse est in hidropem cōuerti.

¶ Octau°. q̄ cauēdū ē ne ex inep̄ta incisiōe sequat parali sis aui. de qua infra. Fit itaq̄ꝫ hec incisio facilr̄ in extra ap parētib°. ¶ Q̄ si fuerint ad intra oꝫ medicuꝫ vētosa ma gna posita cū igne sup anū: ꝛ dimittat p̄ horā aut p̄ lōgi° spatiū vt sic inuersuꝫ remaneat: deinde cū filo: vt. s̄. ligēt circa radices earū: ꝛ nō ꝓfundet ne sequat sp̄a: deinde si cadēt bene: ꝛ si nō: incidant post incisionē fiat vt dictū est cū ꝯstringētib° ꝛ causticis ꝑcedēdo. de q̄bus statiꝫ. ¶ Di xit Gordonius. ℞. alumen: fermentū: calcem: porros: cau les: bulliant in aqua: fomētetur frequēter locus ꝑculdu bio facit ipsas cadere: qd̄ magis ꝑsumētes incidūt eas cū ferro fortiter ignito: q̄ꝛ sic debent se incidere ꝛ cōsolidare simul. ¶ Sunt ꝛ alij qui eas incidunt siue remouent: qd̄ ideꝫ pro nūc voco medicinis acutis: q̄ꝛ potētialib° causti cis. tum q̄ꝛ medicatio est securior. tū q̄ꝛ nō est sic infirmis ꝛ parētibus horrida. ꝑcedūt deinde cū facientib° cadere escaraꝫ: ꝛ cū consolidātib° qd̄ cirurgicis relinquo. ¶ Sa tisfactuꝫ itaq̄ꝫ mihi esse videbit si medicinas simplices ꝛ cōpositas. numerauero post factā incisionē cōuenientes.

¶ Ex quibus sunt ꝑmo medicine stiptice: cōglutinatiue ꝛ sigillātes: vt sunt. Aloes. Tus. Balaustie. Sāguis dra. Sief memite. ꝛ hꝫ puluerisatis: ꝛ deinde ligatis fortiter. Tela aranee cuꝫ albumine oui: ꝛ est optima. Aque stipti ce: vinū in quo decocta sunt stiptica. ¶ Q̄ si nō conferūt coquātur cū bōbace infuso in oleo ebuliente: deinde asper gantur puluere constrictiuo: sed in hoc est timor spasmi.

7 ĩõ reliq̃. valet 7 ↄfectio de scoria ferri 7 reliq̃ multa sup. de fluxu sanguis narũ. Et pp qntũ canonē 7 ea q̃ infra di xi ēt aduerte vba Placētini nr̃i. Jngt. qdā delēt eas cũ medicinis acutis corrodētib⁹ 7 mortificātib⁹ ipsas ex̄ apparē tes. sed hec via nō ē sic recta 7 infert maiores dolores 7 citius ducit apa in locū. Et subdit. Remotio taliũ infirmitatũ cũ ferro ignito incidēte ē vltima in bonitate ad quam non sequit dolor neq3 apa: neq3 aliud ipedimētũ vel malitia: 7 pp hoc magis est eligēda hec cpo sapiētib⁹ doctis et consuetis bñ facere opari. q3 alia aliox ex dictis supernis ad quā nobilē operationē sequi d3 alteratio loci cum insri gidatione vsq3 ad tps consolidationis. ¶ Tu mō bñ considera medicamen nobile ponendum sup anum post cauteꝫ eax. aut incisionē aut post corrosionem 7 post cauꝫ escare. ℞. acacie rubee scorie plumbi. añ. ʒ.ij. coriandrox siccoruꝫ ʒ.i. dragaganti. ʒ.i.s. terant 7 cum albumine oui misceant 7 super locum ponatur pecia in eo tincta. consolidat 7 dolorem mitigat. 7 hic hec sufficiant.

¶ De cura 7 emorroydax cũ sunt ↄstricte. Rũica. iiij.

Attendere oꝫ eax apertiōi qñ aut in totū sũt ↄstricte. aut q2 nō emittũt sanguinē vt ↄsueuerũt: marie i eo in q̃ ↄsuetũ est 7 a q̃rũ manatiōe incolumitas seq̃bat. nā qñ sic ↄstringũt in totũ. aut ꝑ magna eax pte sunt cā euētus multax egritudinũ. vt manie melie idropisis. ptisis. lepre. scabiei. cācri. morphee. grauitatis et lassitudinis tot⁹ corpis: 7 ꝑcipue totius capitis. renũ pectoris toracis 7 cordis 7 corpis turpitudinis 7 de cāis dic proportionabilr ꝑ ↄ̃rũ eius: qd̄ dcm̄ ē. de nimio fluxu eax in sequēti rubrica. Tu itaq3 sis sollicitus eax aptiōi q̃ fit modis iā dictis flōmādo saphenā. aut venā q̃ ē post calcaneũ. aut sub poplite. Jtē rectificādo humorē si aliq̃s ē in cā ipsiꝫ euãdo. Jtē applicādo sanguisugas. aut cũ flōmo apiēdo si ↄueniet. aut applicādo ex medicinis apientibus de qbus in ꝑcedēti rubrica. ¶ Et h nota fomētatiōes 7 suffumigia casa actu 7 potētia sunt in hoc casu ↄferētia multũ. 2° q̃ q̃ ꝑuocāt mēstrua ꝑuocāt 7 sanguinē emorroydalē de qb⁹ ꝑuocātibus infra suo loco. xxj caplo. vbi ponet modus ꝑuocationis eox 7 tu age ꝑportionaliter in emorroydarũ ꝑuocatiōe. 7 sic hec posita vobis sufficiant.

¶ De nimio fluxu emorroydax. Rũica. v.

Fluxus emorroydal cā ē aut nā ipa crisim faciēs. Aut mala sanguis fluxi subtilitas. Aut ei⁹ nimia q̃titas. Aut venax ipsax relaxatio. seu virtutis ↄtētiue ipax debilitatio ꝫm itaq3 has varias causas oꝫ varijs modis in eax cura procedere.

Signa qñ est a crisi qm̄ cōfert 7 bene fertur.

¶ Signa qñ a subtilitate sanguis marie colici eritus ei⁹ mi̇̃tus 7 nō gutati solū rubedo ei⁹ clara pruritus q̃ ꝑcessit dolor satis acut⁹. inflatio circa anũ pcepta regimē pcñ et as. ↄplō hũdo tps anni. 7 h̃. de qb⁹ sepe. q̃ si fuerit pp aq̃sitatē 7 s̃btilitatē aq̃sus erit 7 fluid⁹ cũ ꝑuatōe colox signox.

¶ Signa nimie q̃titatis ē plectoria complexio. habitudo regimen. q2 ipso sanguinis multiplicatiuo multis visus sit quia mutilatus 7 huiusmodi. vt supra.

¶ Signa debilitatis cōtētiue. q2 cōtinue erit 7 est satis aq̃sus 7 non sentitur grauitas dolor. 7 hmōi. 7 q2 sedet supra petram. 7 hmōi que virtutem debilitauerunt.

Cura cretici. Canones 7 q̃tũ ē ex pte pme cāe q̃ creticus nō ē cohibēdus. nisi ad magnā seu notabilē ꝑducat dbilitatē iuxta ea q̃ dcā sũt supra de fluxu sanguis 7 de fluxu intestinali q̃ si debilitauerit cōstringēdus ē successiue. 7 nō subito cũ his ↄstrictiuis de qbus infra.

Cura. Jn eo q̃ est vacuitate vel sanguis subtilitate. Canones. Ordinatio diete. Suo huoris subtiliatis. q̃ colē. nā h loquor de ipsi⁹ subtilitate vt a colā ꝑuenit. nā 7 si ↄtingat qñq3 ei⁹ subtilitas a sīate subtili 7 acuto de eo h nō alr scribo. nisi q̃ ex ꝑ f3 pl3 ↄtingētē h̃ebit modus cure scōi. 3° diuersio. 4° digō. Et nota q̃ alteratio epis cũ epithimate: aut vnguēto erit vtile. 5° viax ꝑ q̃s trāsit alteratio 7 cōstrictio. 6° applicatio rex ↄstringētiũ ad intra 7 ad ex̄ vt res ipsa requiret. 7° correctio accidentium.

¶ Primus cōplef cũ his q̃ sanguinē ingrossant vt cibiuisco si grossi pastalicet lētes carnes grosse vinũ nigrũ limphatum panicũ miliũ fractũ. faba fracta 7 h̃. que ad ↄplonē declināt melancolicam. de quibus tertio tractatu. vt supra de dissinteria 7 de fluxu sanguinis narium.

¶ Scōs cũ cibantib⁹ stipticis pticipātibus. vt sunt mirabolani citrini reubarbax aliqualr vstum 7 hmōi. de qb⁹ q̃rto tractatu. vnde statim sis sollicitus.

¶ 3° cũ applicatiōe vētosax iter spatulas sine scarificatione si vt⁹ debilis erit 7 reiterādo: qd̄ si vt⁹ fuerit fortis cũ scarificatiōe. Jtē eax ↄsilis applicatio circa lũbos 7 renes. 7 sunt ꝑstātis iuuamēti. flōia basilice d̄xtre: aut sinistre vt res exigit. Jtē vtilior ē in h casu flōia saluatelle. S3 nota q̃ si fit flōia stāte debilitate ētutis est malũ valde. 7 iō ista flōia est tuēda post multũ fluxũ san. Jtē introducēdo fluxuꝫ san. narũ. 17 tertũ. cap. pmo. 7 multotiēs accidit h̃ntib⁹ emorroydas fluxus sanguinis narũ: 7 remouent emorroyde.

¶ Digestio fiat cũ frigidis remittētibus acuitateꝫ. vt sy. ro. viola. iulep. muca citoniox sy. de nenuf. aque frigide. de qbus 4° tractatu. vt aq̃ portulace. 7 sy. eius ꝑrogatiuā h̃ñt: vt supra de his aut digestiuis vti debes ↄtinue mane 7 sero ēt aliqs additis remedijs.

¶ Alteratio viax ꝑ q̃s trāsit fiat cũ emplis: vnguētis: cerotis: embrocis. 7 h̃. ex reb⁹ ↄstrictiuis factis de qbus statiꝫ. Vie aūt sunt renes 7 dorsum. de qb⁹ ē intētio in canone.

¶ Pro cōplemēto sexti scito q̃ medicamina q̃ applicāt: seu administrant in cura eax. vt. 17 tertũ. de cura eax sũt. aut que bibũt: aut suppositoria: aut epithimata: aut ēpla: aut linimēta: aut pulueres: aut suffumigatiōes: aut sessiōes in aqs ↄstrictiuis: aut alia quolibet restrictiua: 7 taliũ p embotũ recepta. de qbus oib⁹ iā sepe dcm̄ ē in cura aliox fluxuũ. de qb⁹ alleg. ē. Ex his q̃ bibunt sũt pillule: electuaria: ↄfectiōes: pulueres decoctiōes 7 h̃. ¶ De pillulis ↄmēdātur pil. de bdelio. de qb⁹ Aui. de cura eax. Et scias q̃ pillularũ de bdelio iuuamētũ in emorroydib⁹ h̃ntibus piodos apparēs ē: 7 nō sũt multi iuuamēti in eis q̃ sunt fixe: nō h̃ntes piodos: qd̄ itelligo. sin nō emittētib⁹: qm̄ bdeliũ ↄstringit: 7 nō apit eas: 7 tu ↄsidera. pillule de bdelio maiores 7 minores Mes. 7 ꝫm inuētionē suā eodē loco. ¶ Trocisci de carabe. d̄ terra sigillata. Jtē. ℞. scorie ferri: se. porri: ame os. añ. ʒ.i. carabe. ʒ.i.s. mirabola. citrinox. ʒ.i. sādara. corticum ouox. añ. ʒ.s. bdelij. ʒ.ij. cucurbite aduste. ʒ.iij. conficiatur cũ sy. ro. 7 ex cōsilijs cōpone. Et ex electuarijs ē michleta ny. trifera ex arte senonis: trifera minor: trifera Gal. ola Mes. pma distin. antidotarij sui. Jtē electuariũ Mes. secūda pte distinctiōis prime. cuius initiũ cōfectio electuarij ex inuentione nr̄a. 7 est magistrale 7 bonum. ¶ Ex ↄfectiōibus est confectio de scoria. nono Almansoris de confortātibus stomacum. Jtem cōfectio de gēmis absq3 speciebus. Jtem masandali 7 hmōi. si. rob 7 h̃. iam dicta sunt de dissinteria intestinali. nam que valent in eo casu: valent 7 in isto. 7 ideo sic expediendo pertranseo. ¶ Ex puluerib⁹. ℞. galbani sicci puluerizati. ʒ.ij. bibatur cum aqua plantaginis aut porrox. vñ Auic. etiam si in potu sumaf trib⁹ vicib⁹ nō redibit. Jtē limatura ferri cũ vino bibita: puluis mille folij cũ vino bibitus: 7 ingella est ex pulueribus bonis mirabilis iuuamēti. ¶ Suppositoria primo pñt ↄfici restringentia solũ. itē restringētia 7 dolorē mitigātia. de qbus ad plenum de cura tenasmōis. v3. 7 sedat dolorē suppē. sucorũ

vt neruusare scdm. ¶ Epithimata fiat ex decoctione rerum constringentium et infusa pecia que duplicata sit apponatur fra: quia infra tepidum supponatur ano et alia magna extendatur supra renes et dorsum et hoc tempore frigido. tempore vero calido sic frigida. ¶ Emplastra liniments ex eisdem conficerem: sed nota quod cataplasma ex foliis porrorum ad extra applicatum eas notabiliter constringit. ¶ Item. Rx. plumbi usti cerusse acacie vitrioli psidiarum an. omnia pulverizentur et cum succo pentafilon et farina fabarum: et oleo de crisomilis fiat emplastrum et miraberis effectum. ¶ Quod si ad intra fuerint dimitte farinam et in reliquis intinge pecias in modum suppositorium et suppone. ¶ Fumigationes ex multis fiunt. Sed nota canonem quod fluente sanguine tepide frigida esse debent ne ex actuali caliditate sanguis amplius in motu ponatur: quodque de sessionibus intellige: et propter hoc mundinus non multum laudabat intentionem earum. ¶ Suffumigia et sessiones fiunt aut cum rebus stipticis et mitigantibus dolorem si opus erit. et de his supra de dissinteria.

¶ Pro septimo scito quod aliquando in eis contingit dolor magnus ex duricie fecum transeuntium per anum. propter quod sis sollicitus ut patiens utatur lenificativis ex cibis et aliis. ut feces liquide exeant. item quia in eis solitus est contingere dolor etiam ipsi dolori maxime attendendum est ne ex ipso amplior fluat materia: propterea quod tardabo eius curam usquequo compleuero curam fluxuum earum secundum ordinem earum de eo positarum.

Cura in eo quod pueritur mista eius quantitate canones. Ordinatio diete. quia ad ea que sunt pauci nutrimenti et mediocris quantitatis habito respectu ad etatem consuetudinem virtutem et modum particularium posuit e. a. xij. cap. de exuberantia lactis. et tu ibi. ¶ Euo per flebotomiam ex salvatella vel basilica ex extra. et si oportebit etiam ex sinistra. ¶ Diversio ut supra constrictio ut habitum est.

Cura in secundo ex relaxatione orificiorum venarum. si secuta fuerit oblivitas virtutis. Primo itaque de cum resumptiuis. Deinde cum restrictiuis primo. Unde laudatur fomentum ex tasso barbasso et calendula in vino decoctis. Item applica alia constrictiua ex unguentis emplastris et huiusmodi. ut supra. ¶ Et nota propter complexionem earum: quod etiam cum frigidis debent commisceri calida constrictiua. ut. Rx. masticis sandarace. dragaganti carabe. seminum porri bdellij mirti. florum tassi barbassi. balaustiarum rosarum. cimini usti thuris et huiusmodi. et tu pone plus et minus de calidis cum frigidis commiscendo. ut decebit. et de his constrictiuis habebis infra in hoc cap. de exitu sine mollificatione longaonis.

¶ De cura doloris emorroydarum. Rubrica. vi.

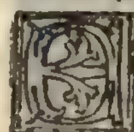
Ua interest ex habitis eis doloris causam investigare: si sit ex materia complexionali aut materialis apta. Aut solo concursu natis. Aut alia causa extrinseca faciens illum. nam de sanguinis hora sepe actum est que contrahe ad hunc locum.

¶ Satisfactum itaque a me esse puto si ea commiscuero medicamenta ex emplastris suffumigiis cerotis sessionibus unguentis. et huiusmodi. dolorem mitigantia ex auctoribus approbata magis excerpta calida aut frigida. ut ipsa exiget dispositio. ¶ Sed prius nota quod nisi precedant vilia ex euomibus ex farmacia aut ex flebotomia diversiones et huiusmodi. parum prosunt hec localia: propter quod studeas eis premittendo dolorem mitigantia: ut. Rx. ser apium bdellij castorei. opij an. fiat licinium. ¶ Aliud. Rx. seis lini. ʒ. ij. granorum n gelle. ʒ. i. bdellij. ʒ. i. s. turis ciperi amreos. an. ℈. i. sandarace. ʒ. i. terantur et detur in potu. ʒ. iij. vel circa cum aqua et calida. ¶ Unguentum. Rx. olei de crisomilis. ʒ. v. storacis. ʒ. i. bdellij. ʒ. s. dissoluantur et inungantur.

¶ Emplastrum. Rx. cepe album et elixum confice cum butyro vaccino et emplastra. est n. utile. ¶ Aliud. Rx. succi radicis serpentarie olei de nucleis persici: vel crisomilis. vel lini. assungie anatis vel gallie cum modico cere fac unguentum. ¶ Item. Rx. melliloti lentium excorticatarum an. p. i. commisceantur cum vitello oui. et oleo ro. adipe anatis et modico opij. Adeps anatis est vehementis lenimenti. An. ¶ Item. Rx. camomillam mellilotum farinam seis lini mucillaginem psilij adipem anatis croci vitellum oui et huiusmodi. confice ut placet. ¶ Item radix liliorum alborum decocta sub prunis pist ata cum oleo mirtino supposita. ¶ Item lana succida cum oleo ro. ¶ Item diaglon cum modico opij et croci. ¶ Item storax calamita bdellium cum opio et croco dolorem sedant.

¶ Item cepe inter prunas decocti cum permixtione rerum mitigantium dolorem et camomilla flore melliloti seie lini tassi barbassi. et adipe renum anatis et huiusmodi. ¶ Item. Rx. folia iusquiami portulace vitellum oui medulle panis cum oleo ro. pistentur et misceantur statim dolorem mitigant. ¶ Ad idem fiat sessio in aqua calida decoctionis aneti florum camomille melliloti fenugreci altee. malue et huiusmodi. et post eius elevationem inungatur locus cum hoc unguento. Rx. iusquiami nigri al. an. ʒ. ij. aluminis scissi. vitrioli de quo fit encaustrum. an. ʒ. i. tapsie ceruse. an. ʒ. i. ℈. i. cere. ʒ. s. olei ro. ʒ. iij. fiat unguentum et ex consilibus compone. ¶ Item limacias cum testa combure in clibano donec pistari possint et cribellentur et ex hoc puluere aspergantur emorroydes adde modicum olei de crisomil. vel adipis anatis. ¶ Item laudatur oleum de seie lini in quo bulierit scarabei. ¶ Ad idem. Rx. olei ro. vio. an. ʒ. i. ceruse. ʒ. iij. camphore. ʒ. i. cere albe fac ung. ¶ Ad idem. Rx. masticis dragaganti gummi arabici boli ar. opij. an. ʒ. ij. mumie. ʒ. iij. terantur et cribellentur et misceantur cum albumine oui. ¶ Item. Rx. olei camomille. ʒ. ij. bdellij. ʒ. ij. croci. ʒ. s. mucillaginis seminis altee. ʒ. ij. cum pauco cere fac unguentum. et sic hoc dictum sufficiat.

¶ De his que siccant emorroydes. Rubrica vij.

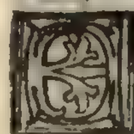

As ericcantia ericcantia: ut sunt balaustia rubigo fer. edera: psidia. et huiusmodi. Comburantur balau. et cortex gra. et cortex pinee: et pulverizentur et supponantur frequenter ericcant in una vel duabus noctibus. ¶ Item plumbum ustum. Item et est expertum applicentur primo sanguisuge. deinde inungantur oleo olivarum: deinde pulverizentur cum puluere matallarum lucij combustarum. ¶ Item pulvis ferrugis vel squame ferri cum succo tassi barbassi supponitur optimum. ¶ Item liniantur primo melle: deinde accipiatur pulvis factus ex vetro bouis ericcato et tasso barbasso. an. et spargatur et est optimum.

¶ Item. Rx. nuces cypressi numero. x. viridis eris. ʒ. iij. olei. ʒ. ij. ponantur ad ignem donec comburantur: deinde pulverizentur et supponantur cum melle et lana succida: et totum sit bene calidum. Cum infrigidari cepit remoueatur et replicetur medicamen et inuenietur utile. ¶ Item. Rx. folia artemisie et absinthij et terantur: et decoquantur in oleo liliorum et calidum quantum sustinere potest applicetur: et continuetur per duos vel tres dies. ¶ Et in hac operatione ericcationes considera: quando aliquando sunt dure: et ideo ne maior sequatur durities ex puris ericcantibus oportet ut tu cum eis utaris etiam mollificatiuis ex pinguedinibus et oleis iam dictis.

¶ Secundo aduerte quod talia ericcantia administrari debent ut suppositoria aut aliter quolibet: maxime quando emorroydes ericcande sunt ad intra: ut dictum est supra. ¶ De eis quando sunt occulte. Rx. olei viol. albuminis oui: adipis gallie: ceruse: plumbi. an. simul misce dolorem tollit: et eas desiccat probatum. Et non mireris si de earum passione prolixius fui: quando est egritudo quasi cibus adueniens: et tediosa multum: quare te volui facere copiosum.

¶ De apatibus ani. Rubrica. viij.

Et quoniam eorum quedam calida sunt: quedam frida. Et ex calidis quedam sanguinea quedam colerica. Et ex fridis alia flatica viscosa dura: alia melica: alia gipsea. Primo de calidis tamquam de magis molestantibus determinabitur.

Signa demonstratiua apatis calidi sunt dolor acutus: rubedo et manifesta ani inflatio se. acuta satis. vrina intensa frequentia pulsus cum malo anhelitu: dolor renum et partis posterioris anchiarum iliorum et difficultas egestionis et vrine et hec intensiora in colerico quam in sanguineo. et distingue etiam inter ipsa ex parte coloris et huiusmodi. sed secundum plurimum talia apata sunt collica propter coleram que consueuit cum fece descendere.

¶ Quod si fridum fuerit color et dolor non ita fortis: neque febris ita acuta: sed sentietur notabilis grauitas cum manifesta

tumore cū difficultate egredi. et vrinādi et vrina erit in colore remissa turbida pulsus puus debilis. et aliqñ rarus. et ē paruū signū et erit cū grauitate illoꝝ et partis posterioris: et tu ex vsu distingue inter ipsa sfatica gipsea melancolica.

Pronostica cū in debite curanꝰ hec apostemata minanꝰ futurā fistulā. et iō vt. ō. sis sollicitus et de hoc rubrica de fistula ani.

Cura. Canōes tu itaqꝫ hos canōes nota qꝫ i pnᵒ. apparēte apate calo et marie incipiēte fieri dꝫ flebotomia ex basilica si virtus et cetera consentiunt: aut ventosatio sup lumbos super ptē supiorem natium: aut hec duo simul si virtus et etas etc. consentiunt.

¶ Scd̄o qꝫ ante ɔpletā maturatiōeꝫ apatis fiat eius aptio. vt nō extēdaꝰ materia ad pfundū et fiat fistula.

¶ Tertius qꝫ i cura eoꝝ oꝫ puidere cum canōe gn̄ali: qꝛ in pnᵒ. ponēdo repcussiua et itēsiora et remissiora fm intensionē doloris et materie acuitatē. In augmēto vero miscere et in reliquis tpibᵒ. vt supra sepe et spālr de apate sfōi et eptis. et tu ibi. ¶ Et nota qꝫ dcm̄ ē. et marie incipiēte: qm̄ aliqñ accidit successiōe emorroydaꝝ et incisiōe de eis fcā. ¶ Scd̄o nota qꝫ dcā in de cura tenasmonis sunt hoc loco afferenda et necessaria et vtilia multum. et ideo etc.

¶ Quartus qꝫ vēter teneaꝰ lubricus cū medicinis lenietibᵒ ex cassia et hꝫ. ne duritie fecū ledaꝰ anus. et qdā. vt Placentinus suppositoria cōmēdat vt extimo absqꝫ dolore ipam nō pñt: et iō p supius exhibita ɔuenētius pcedendū. Et nota qꝫ a farmacijs fortibᵒ abstinēdū ne sui acuitate et multā de remotis trahendo mām multum ledant.

¶ Et descēdēdo ad particularia. Ordineꝰ dieta ex fridis et hūdis lenietibᵒ ex cibis et potibus. s. et hꝫ. 2ᵒ fiat diuersio cū flōia ex basilica. aut saluatella vt dictum est.

¶ Tertio in vltimis fiat eiᵒ aptio aū cōpletā maturationē. ¶ Qꝫ si fuerit successiōe doloris aut incisiōis teneaꝰ locus multū mūdus vt q̄to pōse ē minor q̄titas saniei gn̄eꝰ. et citius q̄ꝫ fieri pōt icarneꝰ. ¶ Repcussiua aūt in pnᵒ ponendo. Exēpla sūt. ℞. olei ro. ℥. iij. succi plātagīs. ℥. ij. oui vnū cū albumine et rubeo oīa sīl agita et cōmisce. ¶ Ad idē vnguētū de populeon. itē vnguentum de cerusa absqꝫ aceto. ¶ Itē. ℞. litargiri. ℥. iij. ceruse lote ter in aqua ro. ℥. ij. lapidis ematitis. ℥. i. sumach. ℥. i. ʒ. oīa teranꝰ et cū albumie oui et cera alba fiat vnguētū. ¶ Itē succus sempiuie. solatri. itē succus plātagīs. ¶ Itē ēplꝫ fcm̄ ex pāe gratusato lacte albumie ouoꝝ et oleo ro. et aliqñ addiꝰ ex succis frigidis vt sūt portulace sempiuie. alchechēgi. et ē optimū solatri et hꝫ. aliqñ addiꝰ opiū iusqamᵒ et hꝫ. vñ recurre ad ea q̄ de tenasmone. Nā et sessiōes sic fride stiptice ibi posite ēt sūt cōueniētes. et vt dcm̄ est eas fac tepidas et infra. Ex qbus potes facere embrocatiōes et alias applicatiōes diuersas fm diuersa igenia. vt de emorroydibus dcm̄ est. ¶ Trāsacto pnᵒ cōmisce cū resolutiuis ex repcussiuis calis. vt camomillā mellilotū alteaꝫ semē lini cepe lilioꝝ et hꝫ. aut anodina. sūt aūt eis prima. vñ cōmēdaꝰ diaqlon dissolutū et lotum cū aq̄ ro. et mirtū: deinde cū oleo ro. et albumie oui. ¶ Iteꝫ cepe aut porrū dxatū et mirtū cū cerusa et olo ro. et dꝫ oleū ro. esse factū ex oliuis imaturis tu itaqꝫ ex his et silibᵒ commisce. ¶ Et si video qꝫ resoluaꝰ bene est. si nō desinas applicare sanguisugas: qꝛ ipse fortasse eradicabunꝰ: qꝫ si non intēde maturatōi cū maluauisco aut cepe et butyro malua et misce maluauiscū: aut cepe albū cū butyro et vitello oui hꝫ. deinde vt dcm̄ est cito apias eū: deinde mūdifica cū vnguēto apostoloꝝ vel farina ordei mixta cū melle et vitellis ouoꝝ. et abluaꝰ locus cum vino stiptico: deinde supra aspergatur tus minutū cribellatum et cōsolidetur.

Cura in facto ex cā frida. Ordineꝰ dieta deīꝰ digestiua approp̄iata humori. Fiat eis cōueniens cū farmaco. et flebotomia ex basilica saltem in principio que est magis diuersiua vel post ex saphena si videbitur. Et i pncipio applicentur stiptica repercussiua nō ita frigida. Deinde pcedatur ad mutationē si opus erit cum emplastris de terbentina malu auisco cepe allijs coctis vitello ouoꝝ farina fenugreci. et semis lini mixtis cū butyro assungia colata oleo de spica de lilijs. et hmōi. Deinde aperiaꝰ et bene mūdificeꝰ et consolideꝰ. Et valet ad ɔsolidationē maxime puluis mūmie et nucum cypressi. ¶ Et si dolor infestabit et in principio sedere pōt in aqua decoctiōis reꝝ anodinarum. vt seminis lini: camomille fenugreci absinthij. et huiusmodi. et erit vtile. Et ex expertis est succus scabiose sumptus et emplastratus frangit et sanat. et nasturcium aperit et maturat. ¶ Et ex his apparet quomō pcedendum ē in cura vlcerum ani. Nam debet fieri mūdificatio cū exiccatiuis fortibus predictis in capitulo excoriationis q̄uis sit dolor veniens valde in sensum loci doloꝝ. et conferunt ei almaram nigrum et almaram de viridi ere. et ponitꝰ totus in lana super caput tente Auicen.

¶ De ragadijs ani. Rica. ix.

Ragadie sunt fissure. siue vlceratiōes. siue exiccatiōes i circuitu ani. cū dolore fm lōgitudinē absqꝫ tumore euenietes quaꝝ cā fm plm est mā acuta salsa siue corrosiua ad eū locū puenies. ¶ Et dicitꝰ fissure: qꝛ sunt absqꝫ tumore et fissura aliqñ. ¶ Dicit fm plm: qm̄ ex alijs causis ēt cōtingere possunt. nam qñqꝫ cā est mala cōplexio sicca ɔtrahēs ptes ani q̄re sepanꝰ. et hec qñqꝫ est cōiuncta male ɔplōni cale aut frigide cū mā fm plm: qñqꝫ ē ex materia fecū duritie: qñqꝫ successione incisiōis emorroydaꝝ: aut nimia eaꝝ aptione: ex fluxu nimio: aut successiōe apatum: aut tenasmonis: aut dissinterie et hmōi. aut applicatiōe rei dure: vt lapidis acuti scendētis: aut ferri: aut caustici et hmōi. de qbus oībus seriatim cura ponetur.

Signa demōstratiua eaꝝ sunt dolor et ardor in ano: et inflatio loci cū fissuris apparētibᵒ māifeste. et qd̄ ex eis emanat vt venenū nigrū: vel viride: vel nigrum fetēs. Et sūt aliqñ cum fe. aliqñqꝫ absqꝫ fe. ¶ Qꝫ si fuerit a mala ɔplone sicca nō erit ibi humiditas nisi pauca valde et signa apparebūt siccitatis ex pte tactus. ¶ Qꝫ si ibi aderit cū ea mala ɔplo cala erunt signa caliditatis: si frigida frigiditatis. ¶ Qꝫ si a siccitate fecum vel successione incisiōis: aut post dissinteriam: aut tenasmonē: aut nimiuꝫ fluxū: aut post cām aliā pmitiuam staꝰ relatiōi patientis.

Cura Canōes i fcā ex cā pmitiua. Ordineꝰ dieta ad ɔtrariū ex fridis et hu. notis ex pte cibi et potᵒ. de qbus 3ᵒ tractatu. ¶ 2ᵒ digeraꝰ mā cū digestiuis colere: aut flatis salsi. de qbus 4ᵒ tractatu. ¶ 3ᵒ euacueꝰ cū lenitiuis eiantibus colam adustā: aut flā salsuꝫ timēdo semp acuitatē medicine. de qbᵒ ēt 4ᵒ tractatu. ¶ 4ᵒ pcedaꝰ cū localibus fri. et hu. Itē fridis et sic. ex sic. cataplasmatibus embrocis sessiōibᵒ vnguētis cerotis et hmōi. vt de emorroydibᵒ dictū est acuitate sanguis ɔtingētibᵒ. ¶ 5ᵒ mundificeꝰ locus optime. ¶ 6ᵒ supponanꝰ ɔglutinatiua et incarnātia ita qꝫ attēde multū mūdificatiōi et cite incarnatiōi ne ɔtingat locum infistulari. Et nota qꝫ si ibi aderūt cruste eas remoue vsqꝫ ad emanationē sanguinis. deinde mundifica et incarnatiua et ɔglutinatiua administra. ¶ Incarnatiue auteꝫ sunt medicine stiptice et exiccatiue: cuiusmodi sunt galle nō pforate: balaustia: cerusa: litargiruꝫ: plūbū vstū: scoria argēti: climia semē ro. etc. facto ex his vnguēto: aut cerote et a. pprietate cinis ostracoꝝ. polipodiū: cinis folioꝝ oliue. ¶ Et ex cōpositis. ℞. litargiri: ceruse: fricatiōis plūmi: seis iusqami al. añ. olei ro. q̄tū sufficit. fac vnguentū. Itē si vis addere potes ex medulla ossium cerui: cere: semē ro. tucia: climia: et pp dolorē si expedit adde opiū. ¶ Ex ɔglutinatiuis sūt amili: puluis molēdini et silia. Itē cōfert iniectio q̄

oleo de cheyri oleo de liliis oleo de nucleis crisomilorum ⁊ hm̄oi. maxime qñ non adest febris q̄ existe opꝫ te multuꝫ moderare. vt in p̄cedentibus dcm̄ est sepe. Silr̄ si nō aderit ap̄a nā qñ talia sic applicāt oꝫ medicū esse multum cautum ⁊ p̄uidum. ¶ Quidā tñ existe febre ⁊ ap̄ate ordīata dieta faciunt fl̄oiam. si vt⁹ ⁊ cetera ɔsentiūt. Aut ponūt vētosas. vt supra de emorroydib⁹. mūdificāt corp⁹ cū mirabolanis indis citrinis: aut kebulis et mā reqrit. aut cū pillīs idis fetidis ⁊ hm̄oi. Et digerūt si expedit p̄ir. Deinde applicant loco vnguentum de cerusa cū cāphora. ¶ Aliud ex eoꝝ intētiōe ℞. arsenici. litargiri sulphuris. añ. ℥. i. olei ro. ℥. iiij aceti. ℥. 5. ⁊ fiat vnguētū ⁊ i fine aliqd cāphore addaƭ ɔsolidat: ⁊ dolorē eaꝝ remouet: sed p̄us añ mūdificeƭ loc⁹. ista sūt fortia nec sine eaꝝ lotiōe ⁊ alteratiōe nō essem ausus applicare. sꝫ experimēto cirurgicoꝝ stare dēmus. ¶ Q. si nō fuerit fe. veniēdo ad localia mūdificato loco supponunt vnguētuꝫ viride apl̄oꝝ ⁊ hm̄oi. Itē faciūt eos sedere in aq̄ decoctiōis altee camōille fenugreci mellilotī ⁊ hm̄oi. ⁊ post mūdificāt ⁊ applicāt: vt vng^m ex oleo nucleoꝝ p̄sici in q̄ dissolutū est bdelium: aut empl̄m. ⁊ ex oleo ro. vitellis ouoꝝ. farina ordei ⁊ hm̄oi. Laudaƭ maxime vng^m de cerusa cum plumbo vsto. vt vitellis ouoꝝ assatoꝝ oleo ro. ⁊ camphora.

Cura. In factis a mala ɔpl̄one sicca ⁊ cal̄a. Mā rescindaƭ. ⁊ ordineƭ dieta vt decet ex hūidis ⁊ cordialibus ⁊ hm̄oi. fiant sessiones in reb⁹ hūectātib⁹. applicēƭ empl̄a humectantia in oleis adipibus iam pauloāte noīatis ⁊ vnguenta ⁊ hm̄oi. fomētationes embrocationes.

Cura. In fcā a fecū duritie studeaƭ mollificationi eaꝝ deinde p̄cedaƭ cū mūdificatiuis. ⁊ cū eisdem si fiunt successiōne scissionis vel incisiōis apl̄one ap̄atis.

Cura. si fuerit ex tenasmone dissinteria ⁊ hm̄oi hitis p̄us mētē canonib⁹ ḡnalibus ex noīatis p̄cede cū incarnatiuis ɔglutiatis: ⁊ suppositoriis incarnātib⁹ ⁊ hm̄oi. de qb⁹ in rubrica de emorroydib⁹ ⁊. ā. de tenasmōe dcm̄ est. ⁊ tu ibi. hec. n. cura magis est cirurgicalis q̄ꝫ physicalis: ideo leuiter pertransiui. ¶ De mollificatiōe ani. Rubrica. x.

Ollificatio ani ē ei⁹ palificatio qua egōnes iuolūtarie egrediūƭ: cui⁹ cā ſm ph̄m ē mala ɔpl̄o frida ⁊ hū. in lacertis ani imbibita. ¶ Et dr̄ ſm ph̄m qm̄ ab aliis cāis pōt ɔtigē. Ut ab hūiditate ɔiūcta ibi bita calori faciēti ip̄aꝫ medi⁹ penetrare ⁊ differt hec a posteriori. qꝛ in ista sentitur mordicatio ⁊ punctura ⁊ caliditas. ¶ Itē a casu sup rē durā vt est lapis. vñ nerui q̄si ɔteruntƭ. ł rūpuƭ ⁊ fit subito ⁊ ei non est curatio. Silr̄ dislocatione. ¶ Aut incisione emorroydaꝝ. aut lacertoꝝ vt infra d̄ fistula ⁊ huic nō est cura. Aut iuersiōe nimia ipsius itestini. ¶ Qñq3 fit sessiōe lōga sup rē fridā: aut i aq̄ frida ⁊ hm̄oi ¶ Et ēt repeƭ q̄dā sine sēsu: ⁊ q̄dā cū sēsu ⁊ ē icolumior. et signa ei⁹ q̄ ē a friditate satis nota sūt. ¶ Et añq̄ꝫ ad canones pueniā. scito q̄ hec passio turpis ⁊ difficilis cure ⁊ apta valde ledere inhonesti accītis: pp qd̄ esto sollicitus ⁊ diligens in eius remotione: quod fit magis cū localibus q̄ꝫ cū vl̄ibus: que tamen non debes omittere.

Cura. canōes. Ordinatio diete ad ɔ̄riū cāe ex calis siccis ⁊ aliis. vt exigit dispō. Digō māe. Euo eiusdē qbus p̄ficiuƭ habes. ā. 4⁹ tracta. ⁊ p his ibi. Ultimus ē humoris imbibiti resolō. absterſio. ⁊ exiccatio siue male ɔpl̄onis remotio. ¶ Q. si fuerit ex fractura neruoꝝ attritione coꝝ. ⁊ hm̄oi. vt. ā. curā nō. recipit. ⁊ h̄ vltimus canō ɔpleƭ sessionibus clisteribus lotionibus empl̄is vnguētis ⁊ plib⁹ hm̄oi. ¶ Sedeat i aq̄ vel vino stiptico decoctionis sauine costi nuc. cypsi spice sq̄nāti saluie acori calamēti absinthii sticados ⁊ hm̄oi. ⁊ h̄ cā existe frida tm̄. ¶ Q. si fuerit cū hūiditate iūcta calitas sedeat in aq̄ decoctiōis balaustiaꝝ rof. mertillorꝫ adiungendo ex calis: vt videbiƭ ēt pp membri ɔpl̄onem. ¶ Et post istas sessiones iungaƭ ex vnguentis sibi p̄portionatis. vt in p̄ma cū vnguētis ex rebus calidis in scōa ex fridis rebus cū calidis vt decebit. ēbi grā. de p̄mo ℞. olei de spica. ℥. i. de castoreo. ℥. 5. de euforbio. ʒ. ij. nucium cypressi. ℥. i. cere ɋ̄ꝛ fac vng^m. ¶ Exemplum scōi. ℞. olei d̄ absinthio. de mirto rof. añ. ℥. i. spice. ℈. i. seminum ro. ʒ. i. cere. modicum fac vnguētuꝫ ⁊ de ɔsilibus habes supra scōo capitulo de paralisi: ⁊ tu ibi. ¶ Si v̄o fuerit ex dislocatiōe casu ⁊ hm̄oi. reducaƭ ⁊ attendaƭ cāis vt expedit exquirendis suis capitulis dictis ⁊ dicendis. ¶ Clisteria fiant ex aquis maris aluminosa cū agarico serapino yeris magnis oleo rutaceo ⁊ hm̄oi. de quibus supra allegato loco. ¶ Ex cōsimilibus fieri possunt lauacra cerotaria vnguēta ⁊ hm̄oi. ⁊ tu cōpone. cassia lignea decoquaƭ ⁊ in modū encatismatis supponaƭ. ¶ Ad idem encatisma ex sauina: ⁊ qm̄ que diceƭ in sequenti rubrica conueniūt in hoc loco hinc a multa remediorum narratione supersedeo.

¶ De egressione ani. Rubrica. xi.

T licet multi doctores vnū faciāt capitulū de egressione ani. ⁊ mollificatōe ei⁹: tñ vt ducē seq̄r duas scripsi rubricas distinguens aliqualiter inter vnā dispōnem ⁊ aliā: dato q̄ in remediis satis ɔueniāt: propter qd̄ ɔsueuerunt vnū facere capl̄m. ¶ Egressio ani nō est aliō q̄ꝫ eius exitus ad exteriora: aut pp mollificationem cōtingentē in lacerto ɔstringente ani: ⁊ mouēte ipsum ad sup̄iora: de q̄ in p̄ncipio capl̄i dictū fuit. ⁊ nō accidit longaoni egredi nisi pp ipsius laxitateꝫ. Aui. alleg. loco. Aut pp ap̄a sui grauitate ēt trahēs intestinuꝫ ad inferiora. Pōt ēt contingere casu vel pcussione: dislocatione spondilis ⁊ hm̄oi. vt in p̄cedēti rubrica de mollificatione eius dictū fuit. Egrediƭ nanq3 anus qñq3 paꝝ: qñq3 multū ad q̄ntitatē palmi: qñq3 cum volūtate: qñq3 p̄ter volūtatē: ⁊ est magis malū. ¶ Hec āt passio: vt dcm̄ est de mollificatione. est turpis verecunda. ⁊ nisi diligens cura adhibeaƭ fit q̄si ipolis cure maxie quando veterascit. nā ex se difficilis cure existit. propter qd̄ sollicita. Et scito q̄ curatio redeuntis facilior est curatiōe apostemosi qui non redit.

Cura. Canōes ɔsiles seruenƭ: saltē vl̄es: vt de eius mollificatione dictum fuit. ⁊ p̄ticulares ɔsilr̄ iuxta p̄ticulares cās eius. in ea v̄o que est ex ap̄ate si etas ⁊ cetera consentiunt fl̄omia ex vena que est sub talo pedis. ⁊ diuersiua ex saluatella si videbiƭ ſm plectoriam maiorē aut minorē: aut sāguinis abūdantiā. Itē aut vētosas sup musculos dorsi: vt. ā. de emorroydibus. ¶ Scōo mollificeƭ cum mollificātib⁹ anodis totiēs vt ei⁹ reingressio sequaƭ. ¶ 3⁹. administrenƭ stiptica ɔfortatia retinētia intestinū sursum in loco suo. ¶ Cōpleƭ intētio 2ª ⁊ suapte magis cū sessionibus ad h̄: lꝫ emplastris: cerotis: suffumigiis ⁊ hm̄oi ēt cōpleri possit. ¶ Sessio. ℞. floꝝ camo. aneti: mellilotī: radicis altee. an. decoquaƭ i aq̄ in q̄ actu cal̄a sedeat patiens. deinde iniungaƭ cū vnguēto facto ex oleo ro. camomille: ⁊ aneti: ⁊ modico cere: ⁊ tūc queraƭ ei⁹ itroductio q̄ si fieri poterit bn̄. si nō. iterum sedeat in aq̄ p̄dicta calida: deinde vngatur deinde tēteƭ eius itroductio: ⁊ sic reiteraƭ donec fiat eius introductio qua facta inūgaƭ locus cū oleo ro. de camomilla ⁊ hm̄oi. ⁊ asp̄gaƭ puluere ɔstrictiuo facto ex gallis balaustiis: mirto: absinthio: cupulis: glādium: aluis: sucharum: ām mon̄ij: ceruse ⁊ hm̄oi. Et q̄dā cū fascia ⁊ peciis ligāt intestinū sic ingressum inunctū ⁊ puluerisatū. Et stet patiēs in lecto cū ano eleuato. ¶ Quidā studēt cū vētosa posita i alchatim reducere ipsum: ⁊ dicūt q̄ reduceƭ: sed añ ei⁹ reductionem lauāt cū vino stiptico calido ⁊ reducto puluerisāt cuꝫ puluere thuris: litargiri ⁊ aliaꝝ reꝝ noīataꝝ ɔponēdo vt res exigit. ⁊ p his sessionib⁹ recurre ad ea q̄ de tenas. posita sūt. ¶ Pluis cornu ceruiusti p⁹ ei⁹ reductionē ⁊ ablutionē

cũ vino stiptico valet multũ. ℂ Ad idem expti. ℞. cherabe cornu cerui vsti balausti. thuris antimonij acacie terant̃ & puluerizent̃ sup anũ vmbilicũ & renes cũ vitello ouorum & oleo de mirto. ℂ Itẽ valet fumus receptus ex aceto asp/so sup lapidẽ molarẽ calefactũ siue ignitum. ℂ Itẽ fumus colofonie turis corticũ picarum. ℂ Itẽ. ℞. flor̃ tassi barbas si gallarum ceruse de plũbo acacie barbe hircine corticis pini turis myrre. añ. pulueriçẽt̃. & post eius lotionẽ & introdu/ctionem supaspergat̃ puluis h. & est Gal. Et sis attentus si adest fe. aut non: qm̃ potes & debes calidioribus & remisse calidis vti & infrigidantibus vt ipsa exigit dispositio.

Cura in ea q̃ ẽ rõne nimie hũiditatis fluẽtis ad anũ ser uent̃ vĩta ex pte cibi & potus & aliarũ rerũ digõne cũone. & hm̃. si expedit. Quarto ad localia veniendũ. ppor tionaliter vt actũ est. s. de mollificatione. Fiant sessiões cũ rebus stipticis calis aut fridis & fridis & calis simul vt cum costo faba storace ipoqstidos balaustia nuce cypressi ma/stice thure gallis sumach añ. & fiãt pillule. Suffumigatio facta cum spolio serpentũ est optima. ℂ Ad idem facta cũ bdelio & capparibus & est conferens valde.

Cura in fcã ex dislocatione aut palisi lacerti fcã incisio ne aut casu nõ curat̃ vt dcm̃ ẽ. sz bñ põt ex medi/cinis blandiri.

ℂ De pruritu ani. Rubrica. xij.

Pruritus ani cã ẽ aut vermis i extre/mitate intestini existẽs: aut vl cera fordida: aut hũor collectus salsus vel adu stus & de his oĩbus. Signa demrãtiua dicta sunt ppriis rubricis. nam his ɔsueuerunt ve/nire ardor in loco. punctura. feruor adustio.

Cura eius q̃ est ex vermib᷒ iã dcã est. Et silr q̃ est ex vlce ribus cura dicta est de ragadijs.

Cura. In eo q est a malitia hũoris acuti deriuantis ad locũ. Canones. Ordinatio diete q̃ dz ordiari ad ɔtrũ cãe. Digõ. Euõ. Cũ qbus pficiunt̃ hi canones hẽs. s. 4° tracta. Et lz diuersio videret̃ ɔueniẽs tñ p vias vrine nõ ẽ faciẽda dubitãdo de excoriatione vesice q̃ eẽt deterior di/spositio. ℂ 4° ẽ mãe stire abstersio & resolõ. Cõplet̃ h q̃r/ r° cũ sessionib᷒ i aq̃ dcoctiõis fumiterre. maluarũ. violarũ. acetose melliloti. gnorum lupinorum lapacij & hm̃. ℂ Resolõ do fiat cũ vnguẽtis ad scabiẽ cũ reb᷒ exsolutis & exiccatiuis vt. ℞. assungie porci liq̃scẽ. ℥. ij. ceruse lote. ʒ. i. litargiri. ʒ. i. s. sulphuris. ʒ. ij. ol̃. laurini. ℥. i. s. aceti parũ & cũ modico ce re fac vng̃. ℂ Item vnguẽtum fcm̃ ex terbentina vitellis ouorum butyro & modico salis bñ triti. & sic d alijs. Et rob cũ aceto vini ẽ iuuatiuũ valde. Aui. ℂ Itẽ nõ. q ad remouẽ dã mãm ẽt retẽtã & nõ de nouo fluxã oz te pcedere cũ ene/matib᷒ suppositorijs & alijs. vt i d tenasmoe dcm̃. & tu ibi.

ℂ De fistulis ani. Rubrica. xiij.

Fistula ani ẽ vlcus fordidũ. iteri᷒ latũ & exteri᷒ strictũ cũ calositate q̃dã apõ ipz ɔtigẽs. Cui᷒ cã ẽ mã virulẽta aut apã aut iepta emorroydarum cura & hm̃ ɔsecuta aut ad ipm̃ lõgaonẽ de fluxa q̃ talis fm plin ɔsueuit esse melã/colia adusta vt placẽtur᷒. ℂ Et harum q̃dã sunt nõ penetrã tes: qz nõ pueniẽtes vsq3 ad intestinũ. Et q̃dã sũt penetran tes. qz pueniẽtes vsq3 ad itestinũ. & vltra. vñ & intestinum est pforatũ: & tũc egredit̃ fex p illã fistulã. Q̃nq3 penetrat vsq3 ad vesicã qz vltra medietatẽ virge: & tunc egredit̃ vrina & huic nõ ẽ spes cure. q̃nq3 vsq3 ad os cosse. q̃nq3 vsq3 ad no dum anche. & horum. oĩum signa dicent̃.

Signa demrãtiua fistule penetrãtis. qz egredit̃ sterc᷒ & vẽtositas pforamẽ fistule manifeste: & hec ci rurgico manifestat̃. cũ iposuerit in os fistule tẽtã subtilem plũbi. & cũ ea tẽtauerit fistulã cum discretione: tũc inueniet fistulã pfũdari vsq3 ad lõgaonẽ. & h posito digito p᷒ i ano ad quẽ dz puenire cuspis tente eius. ℂ Non penetrãtis si/gna: qz nec sterc᷒ nec vẽtositas p os fistule egredi pcipit̃ ne q3 manifeste: neq3 occulte: sed inuenit tentam plumbeã p/fundari. vt in penetrante. ℂ Et anteq̃ ponantur canones scito q fistule ani vtplĩn negligentia infirmorum generant̃: qm̃ locus turpis ẽ tactu & opere: ad quam sequitur timor cura neglecta. vñ cũ ɔtinue fluat hũiditas mala & non de/bite purget̃ locus ex nõ fistuloso efficit̃ fistulosum. Sint g̃ infirmi solliciti & bñ soluentes vt medicus cũ aculeo aureo curet ne tale horridũ vulnus incurrãt.

Cura canones. Iste itaq3 sic penetrãtes multũ v᷒q3 ad ṽgã & ad os cosse nodũ anche & cetera nõ sunt cu rabiles nec de eis te intromittas. vt q̃dã stolidi & iperiti fa/ciunt: de alijs ãt penetrãtib᷒. & ppe aliũ te secure itromitte poteris sic pluries meis vidi dieb᷒ mecũ cooperãte cirurgi/co. Antonio Ianuẽsi. Et dabitur modus in nõ penetrãte. ℂ Canones. pmus sollicita eorum curam ne ex nõ penetrãti bus fiãt penetrãtes. ℂ 2° ẽ ordinatio diete. ℂ 3° digõ, mãe ℂ 4° euacuatio eiusdẽ. Hi canones pficiunt̃ cum iã dict[is] tertio & quarto canone. vt. s. sepe. nã cũ mã est facta acuta oz vti remittẽtibus acuitatẽ & ab acutis se custodire. ℂ 5° est abstersio mundificatio putredinis seu carnis corrupte remotio. ℂ 6° est bone carnis loco calose & corrupte re/gñatio. ℂ 7° ẽ accñs corrigere: qd ẽ dolor inde ɔtingẽs.

ℂ Perficit̃ itaq3 qntus cũ mũdificatiuis: vt cũ aqua mellis melle ros̃. ex eo tenta intincta. ℂ Itẽ cũ tẽta balneata i vi/no tepido: sic tepida melius mũdificat & abstergit. deinde admĩstrẽt̃ q̃ putredinẽ & carnẽ corruptã remouẽt: vt sũt me dicamina acuta: vt vng̃ ceraseos. Mes. magnũ vnguẽtũ viride: vnguẽtũ nigrũ: vnguẽtũ egiptiacũ: pul. affodillorum aristologie & hm̃. ℂ Medicamen nobile ad hoc. ℞. aloes: turis: sarcocolle: sang. dra. balaustiarũ antimonij: alumis zuc. añ. ℥. s. florum extremi. ʒ. i. fiant ex eis sief cum succo fumi terre: & idurari pmittant̃: & cũ nece fuerit ponatur vnũ in fistula & cõtinuet̃ ol die vsq3 ad duodecim dies de pprietate mũdificat & consolidat etiã lachrymalem. vñ reuideas que scripta sunt. s. tertio. cap. de fistula lachrymali. & erit vtile. ℂ Scribit̃ q idẽ opat̃ radix gẽtiane itus posita: & attẽta. ℂ Hec aũt fistula ẽt cauterizari põt & melius est cauteriũ actuale: lz ẽt cũ potẽtiali fieri posset. oẽm eius malã mẽbri dispõnẽ rectificat: & mães corruptas resoluit in quo ẽ expe/ditio & salus. via est tñ Auic. scia hic & alibi: vt a faciliori in choet̃: sz certe raro ɔsequit̃ ex his leuib᷒ honor. & tu ɔside/ra. ℂ Sext᷒ cõplet̃ ex his q̃ carnẽ generãt. Et ex exptis est cauda eqna: aloes simplex puluerizatus. Itẽ cortex turis. puluis galle: balaustia: aristologia & hm̃. de qb᷒. s. de fistu la lachrymali. Mitigat̃ aũt dolor cũ butyro & oleo ro. ali qñ sũt necia opiata mixta cũ anodis. de qb᷒ sepe supra.

Cura in penetrãtib᷒ seruent̃ canones iãm ex pte diete di gestiõis: euõis: & mũdificatiõis siue abstersiõis: & in nõ penetrãte. ℂ Deinde pcedat̃ ad remotionẽ carnis corrupte & noue regñationẽ. Et h modus cure fit mltipl[ex]. Quidã cũ vnguẽtis iã dcis ceraseos &c̃. tẽtãt mortificare eã quã pus mũdificãt cũ instro dcõ bulzarolo in q̃ penũt aquã mellis vel aquã aluminosam. deinde pcedũt ad icar/natiua. & hi certe parũ pficiũt: & meo tpe pfecerũt. Et qz hic modus fit cũ ipositiõe tente scito q ligari dz cũ filo in eius extremitate: vt extrahi possit ad libitum: qm̃ intincta est re bus acutis inducẽtib᷒ dolorẽ. & iõ cum dolor fit intolerabi lis ex̃hat̃ & mitiget̃ dolor: vt supra. deinde reiteret̃. & quia hic modus nõ placet sũmatim ptrãsiui. ℂ Scõs modus & videt̃ eẽ Auic. hoc loco itromittat̃ stillus plumbe᷒ in fistu lam: in cui᷒ extremitate pforata: vt est acus sit anodatũ fi lum sericũ: aut d setis: & tũc pmat̃ ad supiora digito inuncto oleo in anũ intromisso: vt caput stili capiat̃: & tũc caput sti li obtorqueat̃ ad extra & trahat̃: vt cũ eo filo caput exeat. deinde ligent̃ capita fili adinuicem fortiter cõprimendo: &

ↄstringēdo. ꝛ sic ꝓcedat de die in diē ad vlteriorē cōpressionē donec totū scindet: ꝛ iterum cū acutis vnguētis remouētib⁹ ꝓcedat. Q, si dolor spasm⁹: aut sincopis accideret remoueat tenta cū setis: ꝛ sedet accñe: deīde reiteret. Et postremo ꝓcedat cū glutinātib⁹ icarnatiuis: q̄uis ex se ↄsolidaret. hic modus non est in vsu. ꝛ certe credo est tediosus valde quē vt extimo nullus sufferret. ꝛ tu ↄsidera dolor nimis lōgus est apt⁹ spasmū care. ℂ Alius modus vt ligetur cū filo locus fistule. vt dcm̄ est cum filo satis grosso: ꝛ non fiat cōpressio fortis: sȝ leuis valde: deīde cū vno digito trahat sursū: vel deorsum: vel ad latus fm̄ sitū fistule: deīde cū alia manu ꝓcedat: aut cū falce aut cū rasorio fm̄ incessum fili icīdēdo totū donec filū sit liberatū: deīde ꝓ ea die ꝛ forte sequēti pone repcussiua ex albumie oui pulueribus ↄstrictiuis: deīde ꝓcede cū acutis remouentib⁹ calositatē. vt. s̄. ꝛ postea cū icarnatiuis. ℂ Alij in pn̄⁹ ꝓcedūt cū cauterijs potētialib⁹ discoopiēdo vsq; ad fundū itestini. vt dictū est. ℂ Alius modus ꝛ securus ꝛ expedit⁹ est vt cū pūctis ad fistulā penetrātē seruatis vlib⁹. vt. s̄. q̄ itromittas extremitatē instr̄i cui⁹ figurā hic ponā quā cū digito anū imisso pcipies eāq; obtorquebis ad exteriora ꝛ ipetuose. ꝛ fortiter trahes vsq; ad scissionē totī⁹ spacij occupati p fistulā: ꝛ tūc pones repcussiua. vt. s̄. deīde caustico vtere ad remotionē carnis cācrose: q: nihil melius: ꝛ ꝓcede mō cū vnguentis iam dictis mō cū caustico vt videbit expedire. sed pus vtere eis vnguētis: ꝛ cū non sufficiūt vtē caustico. Deīde ꝓcede ad icarnātia. Et certe hic modus verus est ꝛ pluries expt⁹: ꝛ ego testis. ℂ Instr̄m dȝ eē talis figure ista extremitas dȝ eē subtilis ꝛ ferrea flexibilis: ita q̄ magr̄ faciēs cū nō dȝ ipm̄ accelare: siue calibeare: nec aliq̄tio tēperare vt sit dura: sȝ flexibilis valde remaneat reliq̄ ps lata dȝ eē bn̄ calibeata: aut contēperata: vt sunt rasoria ꝛ alia instr̄a bn̄ icidētia: ꝛ dȝ optime icidere vt rasoriū: ꝛ q: opus est restauratoꝝ volui hec pauca vobis sufficere.

Ponentur hic q̄dā vtilia ꝑ. deīde dubitabit: q: aloes visus est sic absolute blasphemari i emorroydib⁹: q̄d id itelligendū est in eaꝝ fluxu. sȝ vbi ↄstricte sunt laudandus est. apit. n. venaꝝ orificia. de mirabolanis aūt ecōtra asserēdū. ℂ Scd̄o vt alias galle sumach: ꝛ h̄ꝫ stiptica frida: ꝛ si ano sua friditate noceant ↄferūt tn̄ exiccādo in exitu lōgaonis ꝑ: ꝑ q̄ cū nuce cypressi mastice ture: ꝛ h̄ꝫ. calidis cōmiscent. ℂ Propter q̄d aduerte q̄ supflua friditas: ꝛ fortl paliticās nocet lōgaoni tēpata desiccās ꝛ coartās est ↄueniēs. vñ fm̄ diuersos gradus nocet: ꝛ ꝓdest vt sensui est manifestū. ℂ Itē nota pp afforꝰ. n. serte pticule. dicit text⁹ vt ifra freneticis: q: cum ex emorroydib⁹ euacuet sāguis melicus nō vꝫ frenesi ↄferre cū talis sit colera: pp q̄d scito q̄ p emorroydas sāguis euat melicus de cui⁹ nā est deorsū descēdē: colera aūt sursū: ꝛ iō p ipsas nō ↄueniēter euat: ꝛ si ↄferūt h̄ est pro quāto euat mā in venis ↄtēta apta foue frenesim. De flate aūt dȝ q̄ abūdat magis in itestinis q̄ȝ in venis supfluat: ꝛ non p venas nā ipm̄ purgat: sanguis aūt vtilis a mēbris trahit per nutrimētū: melicū aūt seu feculētū ad c̄r̄ p iferiora nā ipa trāsmittit. q̄ ꝛ lȝ in mulierib⁹ sanguis mēstruus: ꝛ grossus egrediat: nihilomn⁹ repiunt mulieres fluxū emorroydalē patiētes p q̄s sāguinē magis grossū ꝛ ipuꝝ trāsmittit nā multo sāguine onerata. ℂ Nota q̄ cā prodicationis sanguis emoroy. est: q̄m nā ex illo vel ex ptē ei se iuuare pōt: ꝛ ideo ipm̄ retinet vt pōt. q: non sic ↄtinue vel oī die emittit: nō aūt sic est de alijs supfluitatib⁹ vt sunt egōnes vrina: ꝛ h̄ꝫ. de q̄b⁹ nullum vel q̄si nullū pōt recipe iuuamētū: q̄s oī die emittit. ℂ Et ex isto pōt reddi cā prodicationis fluxus epatici. Item q̄d dōm q̄re non retinent feces aut vrinas tu ↄsidera. ℂ Itē scito q̄ hec passio est amica indeorum ꝓpter tria. Primo q: in ↄplone sunt melici. Secūdo q: ociosi. Tertio ex vltione diuina iuxta illud. ꝑcussit eos in posteriora dorsi opprobriū sempiternū dedit eis.

Dubitatur vtruȝ emorroydes sint res nāles. Q, sic: q: est opatio nāe nālr opantis. Sȝ p̄ nō. vi. de accñti ꝛ morbo. ois fluxus sanguis est p̄ter nām excepto mēstruali. Dōꝫ q̄ aliq̄d rē nāle pōt itelligi dupr. vt ꝓposito ptinet. p̄mo. q: a nā fit nālr opante. Scd̄o. q: ordinatū a nā in spē: aut idiuiduī ↄseruatiōē: est itaq; hic flux⁹ nālis. ꝑ mō ꝛ nō 2⁹. Et absolute dī p̄ter nām: q: fit a nā coacta a re p̄ter nāꝫ: q: a sanguine supfluo ꝛ nociuro. nā in hoīe debite sano nō repit hic sanguis melicus: sed bn̄ mēstrualis in muliere quātūcunq; sana: ꝛ in hoc ↄsidera sꝫ inuicem intēperatissima: q: dubietatem habet.

ℂ In afforismis.

ℂ Melicis ꝛ nefreticis emorroydes inate bonū. 11. 6ᵗᵉ.

ℂ Emorroydes sanāti antiquas si nō vna relicta fuerit periculū est idropisim fieri: aut ptisim: aut maniā. 12. 6ᵗᵉ.

ℂ Maniacis varicibus aut emorroydibus innatis manie fit solutio. 21. 6ᵗᵉ.

Capitulum. xviij. De dispōnibus renum cōtinens ᵹ̄ticas. 9.

ℂ De descriptione anathomia ꝛ cōplone reni. Et de canonibus vlib⁹ in cura eoꝝ: ꝛ de iuuātib⁹ ꝛ nocētibus eis. Et de signis cōplexionum eoꝝ. ᵹ̄tica. j.

Renes sūt mēbra duo carnea colore subrubea oblōga dura pāniculo dāte sensū īuoluta i ptibus sīis diuisa difformē situata in q̄rū ↄcauitate pāniculus colatoriū dicr⁹ ↄtexit i excolationē aq̄sitatis sanguīs supflue a nā ꝑducte: q̄rūq; spōdilib⁹ post duodecimā spōdilē alligata. ℂ Oblongos creauit eos nā pp foramia duo q̄ ad ipos īminant: nā i pte supiori ꝑsīis epar īminat ram⁹ vene chilis dict⁹ emulgēs p quē a fora specifica retrahit aq̄sitatē ↄcurrēte expulsiua epatꝭ. In pte āt iferiori īminat orificiū porri vrīdi p quē aq̄sitas trāsit ꝛ descēdit i vesicā. ℂ Duros fec̄ eos ne acuitate vrīe ad eos q̄si ↄtinue fluētis lederet. ℂ Hūt pāniculū īuolūtē rēruūs a cerebro venētib⁹ ↄtextū: pp q̄ in eoꝝ passione ledit cerebrū ipm̄. vñ hic pāniculus eos lūbis alligat a q̄ vel si sint p̄s a q̄b⁹ duo colla gracilia dura exanguia porri vrīdes dcā redunt i vesicā dnā. 86. ℂ Sūt diuisi. vt pꝫ ad sensū. nā magna est necītas mūdādi sanguinē ab aq̄sitate tali: q̄m si nō mūdaret remanēt incōueniēs nutrimētū mēbris: q̄re mēbra cū respuerēt: ꝛ h̄ mō causat idrops. vt. s̄. de idrope: ꝛ iō ne ↄtingente lesione in vna pte eoꝝ lederet totū diuisi fuerūt. pp necītatē dictā: ꝛ pp ↄsimilē rōnē nā duos ↄstituit ēt vt tāta aq̄sitas ex ipsis duobus medi⁹ attrahat. est ꝛ ren dexter altior sinistro eo q̄ dexter est ꝓpiquus epati: ita vt videat tāgē penulā ei⁹ ꝛ h̄ vt melior fiat attractio q̄ alijs parib⁹ medi⁹ fit ipso existe. ꝓpinquo: ꝛ vt ad remotiora ꝑueniat attractū est positū sinistrū in pte iferiori. Alit q̄m q̄ est in sinistro descendit cū splene ad iferiora in medio est ei⁹ ↄcauitas ad quā ↄtinue ꝑuenit aq̄sitas in q̄ ↄcauitate est pāniculus rar⁹ q̄ est venas emulgēs dict⁹ colatoriū: ꝛ ide purgat sāguis q̄ ꝑuenit vsq; ad renes. ꝓ eoꝝ nutricatiōe ab ipa aq̄sitate. nā ita densus est. vt p ipm̄ nālr dispositū sāguis trāsire nō pōt. sȝ bn̄ ipa aq̄sitas. Ex quo appet cā: q̄re aliq̄ñ vrina est sic̄ lotura carnis sȝ ēt ex debilitate discretiue epis. h̄ idē ↄtingē posset: ↄsidera. Reliq̄ patēt. Et ex his expedita sunt tria anathomia. s. renum ipsoꝝ descriptio ac tertio eoꝝ complexio.

Anteq̄ȝ ad curā ipoꝝ ꝑuenias os q̄dā vtilia pambula discurrē. quoꝝ p⁹ est. q̄ ignorare non de

bes.q nisi subito succurraf dispōnib⁹ maľ renū praue ide oriunf in eis egritudies. ppterea. quia ad eos puenīūt ex multis locis supfluitates multe: q: cū mēbris mlťis colligātiā hnt: vñ ⁊ qñq3 vidim⁹ mām pleuresis p vias renū expelli: silr mām catarralē: maxie aūt cū aq̄sitate que ptinue vel q̄si ptinue fluit ad eos secū portās de humorib⁹: ⁊ supfluitatib⁹ alioꝝ mēbroꝝ: vt appet in fūdo: ⁊ in hypostasibus vrinaꝝ: ⁊ q: sunt dure ⁊ cōpacte sube cū penetrāt difficulter remouenf: ⁊ iō cū iueteranf tarde ⁊ male sanātur: ad qd̄ cōcurrit: q: medicamina ēt eis male applicari pūt: q: sunt mēbra remota ab his que p os sumunf: ⁊ si p inferius admistranf localia ēt repiunt mlťa itermedia ipediētia eoꝝ debitā applicationē ⁊ spālr vlcera i eis male sanātur. Ex his vide q̄3 regulr opanf qui dant in cibis ifirmorum diuretica. Et iuxta hoc nota hos canones.

¶ Prim⁹. q curādus a dispōne renū d3 esse debite purgat⁹. ⁊ mūdatus: debetq3 esse moderati cibi ⁊ pot⁹. vt si posse est nulla supfluitas in eo multiplicef: ne silr cu3 medicinis renum que admistrabunf hec ad renes moueanf: ipsos aut mala complexione: aut cōpositione ledentes.

¶ Scd̄s. q taľ p cur⁹ libatōe si vt⁹ ⁊c̄. psentiūt d3 q̄tidiana vti cūone ppter quotidianā supfluitatū multiplicationē.

¶ Terti⁹. q si stōus patif fiat freq̄nter vomit⁹ qm̄ h̄ ē cūo diūsiua melior hoc: s3 d3 medic⁹ i h̄ prudētia vti. psidera.

¶ Quart⁹. q medicine renales puenientiores sunt in substantia liqda: q: melius influunt ⁊ penetrant.

¶ Quint⁹. q cū istis semp misceaf aliqd epatis pfortatiuū ne ex eoꝝ aut frigiditate: aut fluxibilitate ledatur.

¶ Sextus. q coitus super oīa maxime vitetur ⁊ specialr in viris. hic tñ canon moderationem habere d3 ex multis cōtingentijs: quas per te considera.

¶ Septimus. q assumi debēt ieiuno stō: ⁊ post cūonē medicine diuretice: post quaꝝ assumptionem debet stare patiens ad minus tribus horis si fuerit liqde. si solide plus iuxta earum soliditatem ⁊ duritiem.

¶ Octauus. q admistratio diureticoꝝ cū eoꝝ fortior quecūq opatio puenētior est in balneo vel post balneum.

¶ Nonus. q diuretica solida debētia venire p renes debēt esse subtiliter puluerizata ⁊ cribellata cum liquore bñ cōmixta facta in eo residētia longa ⁊ sepe cōmixta.

¶ Decim⁹. q post eoꝝ exhibitionē p tps paꝝ debēt renes calefieri cū emplīs: aut saccli: aut vnctionib⁹ trahētibus.

¶ Undecimus. q diuretica alembicata: aut per decoctionē data sunt meliora.

¶ Duodecim⁹. q vasa erea blasphemanf. q̄re aut collocādo medicamina: aut reponēdo cibum euitenf.

¶ Tertiusdecim⁹. q cauteriu3 qd̄ ptinue teneaf aptum vt fiat diuersio optimum est. de quo infra.

¶ Quartusdecim⁹. q potiōes que danf in passionib⁹ renū debēt eē maioris q̄ntitatis: q̄3 sint ille q̄ danf i alijs dispōnibus pp lōgitudinē vie. ¶ Et ex his iferf q oīa aquosa i se hñtia grossitiē ⁊ turbulētiā sunt eis nociua: q: aquosa ad eos veniūt: ⁊ sua grossitie ⁊ turbulētia opilāt. vt aq̄ turbida: vinū nouū grossum: turbidū stipticū multū: aq̄ luminosa. ¶ Itē ⁊ grossa ⁊ viscosa cu3 subtiliatiuis mixta: ex quo inferf q irregulr ⁊ cetera miscētes diuretica cū cibis. Ite3 caseus pastilicia ⁊ hm̄. ¶ Itē oīa corrosiua: oīa vehementer apitiua: vt cātarides: oīs collectio humoralis mēbroꝝ supioꝝ ⁊ vicinoꝝ vt itestinoꝝ. ¶ Itē nimia vētris solo: tenasmon ⁊ hm̄. nimiū. n. renes pcutiunt. ¶ Item oīs crapula: oīs retētio secūr: coitus post cibū p̄cipue: oīs laboriosa fatigatio vel deambulatio vel statio: ⁊ p oppositum discurre de iuuātibus siue pferentibus vt abstinere ab his que dicta sunt ⁊c̄. de his specialius infra.

Signa demrātiua: q: de eoꝝ complone scd̄ est mētio hic ipi⁹ signa h̄ aggregabo, q̄ ad curādas eorū egritudies nō paꝝ pficiēt. S3 scito q in paticla libri Aui. repif caplm de dispōnib⁹ eoꝝ: vt ēt Gētilis recitat.

¶ Signa calitatis renū est rubedo ⁊ tinctura vrine. nā rubedo est gradus. s̄. citrinitū: ⁊ qdā glosator ingt. nō posse ingi a calitate renū: ⁊ dat exēplū de aq̄ bulliēte in lebete que tñ nō tingif. ¶ Scd̄m est puatio pinguedis circa renes: ⁊ circa totū corp⁹. nā pinguedo a friditate gñaf saltē cōplexiue. ¶ 3m est pceptio calitatis ad tactu3. ¶ 4m frequens euētus apatis i ipsis: ⁊ maxime calorū. nā caliditas est cā attractionis. ¶ 5m appetitus ad coitū: caliditas aūt renū cōcata est vasis spmatis. vñ p ipsam trahūt mām p gñatione spmatis: ⁊ icitant valde. ¶ Itē q: mā est acuta ex caliditate ipsa magis stimulās. ¶ 6m: q: tales sunt sitibundi qm̄ caliditas illa stō cōcata: nō solū fundo: sed ēt ori stōi est cā exiccatōis hūdi radicalis. Itē q: fridis iuuaf. Itē sentit aliqualē dolorē: l3 remissum interpolate. Itē multiplicatio vrine: ⁊ in die: ⁊ in nocte vidi vnum qui ex caliditate renum: intensa etiam per potum a siti non relinquebatur.

¶ Signa friditatis renū discoloratio totius corpis ⁊ albedo in vrina: ⁊ iō p p̄trm̄ dcā de calitate. ¶ 2m paucitas coitus: ⁊ iō q: friditas illa testiculis cōcaf: ⁊ p pñs nō attrahif mā multa. ¶ 3m est eoꝝ debilitas cuius signa dicenf i seq̄nti rub. ¶ 4m euētus egritudinū cronicaꝝ i eis: q: friditas cōgregat. ¶ 5m: q: nocef a fridis: ⁊ iuuaf a calidis.

¶ De debilitate renum ⁊ opilatione. Rubrica. ij.

Debilitas renū ē eoꝝ actio diminuta. Cui⁹ cā. vt Aui. hic seq̄r est triplex. Mala cplō. Extēuatio. Et eoꝝ viaꝝ seu colatoꝝ dilatatio. Nā ⁊ l3 apa vlcera opilatōes ⁊ hm̄ debilitatē cāre possīt. t. de his tñ h̄ nihil: cū spāles de eis h̄rice scribenf. ¶ Mala aūt cōplo ⁊ cala resoluēs spūs: ⁊ eoꝝ suba3 fridā reddēs eoꝝ caloris cā eē pōt. ¶ Extenuatio de q̄ hic itelligif est illa q̄ extenuati sunt renes q̄ ad eoꝝ suba3 q̄ psecuta est psumptionē hūdi cābij sicut ethica. ¶ Et hic aduerte q tā debilitas pñs malā cōplonē sitā q̄3 illa que psegf hāc extenuationē ē difficilis cure: ⁊ iō raro curanf q lōgo tpe passi sūt renū debilitatē. pp qd̄ sis caut⁹ itromittēdo te i tali cura. Usq3 mō nullū vidi curatu3 ex diuturna eoꝝ debilitate. Ubi aūt fuerit hōs siue depēdēs: ⁊ nō cronica facil: pp qd̄ ⁊ iteꝝ replico caut⁹ sis ⁊ prudēs. ¶ Dilatatio āt meatuū cā est debilitatis eoꝝ: qm̄ ob dilatationē trāsit: ⁊ non retinef sanguis q venit cū vria ad nutriēdū eos. vt. s̄. ⁊ hāc dilatationē seqf debilitas q̄ est i potētia sepandi sanguinem ab vria: ⁊ sic ē debilitas seq̄stratiue v̄tutis eoꝝ: ⁊ hāc dibilitationē Aui. vocauit debilitatē ppam ingt: ⁊ ē dbilitas ppa eis ambobus. ¶ Et in de cura debilitatis ⁊c̄. ⁊ certe multas expsit cās. ¶ Pria ē frequēs coit⁹ de q̄ in dubijs. ¶ Scd̄a mltitudo admistratiōis stupefaciētiū. S3 dices hec ē p̄ter rōnē: q: talia pstrigūt. pp qd̄ nota q talia cōstipant vias: ⁊ phibēt trāsitū aq̄sitatis q̄ de re detēta cū amplr⁹ remanere nō possint pp suā multitudinē dilatat. ¶ 3° est vrie mltitudo q̄ nisi colatoriū dilatef exire nō p̄t: ⁊ tūc sua calitate ⁊ acuitate: renes ēt dbilitat. ¶ 4° est egtatio plima ⁊ duri mot⁹. nā in tali motu multū laborāt renes in motu agitatiuo sursū ⁊ deorsu3 scd̄. vñ sic sepe meat⁹ apiuntur: vñ accit mltis vt vidi. ⁊ i me q qñq3 post talē egtationē vrinā q̄si sāguineā mingāt. ad h̄ pcurrit calitas ex motu cāta ad viaꝝ aptionē iuuās: pp qd̄ vt. s̄. sāguis cū vrina egredif. ¶ 5° ē pcussio i renib⁹ scā ad quā seqf ptinuitatis solo. ¶ 6° est freq̄ns assellatio vt i dissinteria tenasmōe ⁊ hm̄. ex q̄ fit fortis pp̄ssio ad quā seqf renū dilatatio. vt p3 ad sensum. ¶ 7° est peditiua ambulatio: q: ex ea supflue calefiūt. ¶ 8° est oīs labor renib⁹ adueniēs vt eleuatio pōderis magni. vñ renes in ei⁹ eleuatione laborāt ⁊ dilatanf. ¶ Ex his p3 p̄. q̄re saltatores ⁊ hm̄. renes hñt debiles: ⁊ in

ꝯsiderꝫ. ¶ Scḋo īferri pōt cā q̄re opilō coꝝ courtatoria est cā debilitatis renū. nā ꝓhibēdo descēsuʒ vrine est cā cōgregatiōis ei⁹ in loco: q̄re cū descēdere nō possit nisi apiaſ multū seq̄t ꝛc̄. ꝛ hec reduci hñt in cām tertiā: ꝛ pp h̄ i hac eadē ꝶica ponet cura opilōnis coꝝ. vt i ꝶica ipa scriptū est. ¶ Itē ꝛ opilō ex lapide cāta: ꝛ dolor ēt cū multiplicaſ in eis nō solū pp malā ꝯplōnē: ſʒ ꝛ pp lapidē ipm̄ doloris factiuū. ¶ Itē q̄nq3 accit debilitas renuʒ cōitate alioꝝ. vt cerebri epis ꝛ cordis. nā cerebrū q̄nq3 p nucā ꝛ spondiles posteriores renib⁹ ipsis māṁ cōicat que in eis retēta est cā silr ꝛ cōicat malā cōplōneʒ ꝛ epar ꝛ cor silr. ¶ Et hic adūerte q̄ in multis ꝯtingit cōitate cerebri renes pati.

Signa

Signa demrātiua eius que est a mala complexione nota sunt ex p̄cedenti ꝶica. Silr si acciderit aliqua cā ex p̄mitiuis stetur relationi infirmi.

¶ Signa ei⁹ q est ex extenuatiōe sunt extenuatio ipa circa renes ꝛ corpis toti⁹ nālr aut accitalr fcā ex ethica vel alia egritudie. Itē sitis ꝛ vrīa mīta alba limpida in q̄ nō appet aliq̄d supfluitatis. Itē cāt⁹ appetit⁹ ad coitū. i. gomorreā q̄ extenuanſ renes multū ꝛ debilitanſ. Iteʒ debilitas percepta in his q̄ in rene sunt collocati cōicātes coꝝ debilitateʒ eis. Itē ꝛ dolor q̄dā extensiuus pp multiplicationē multe māe flatice ꝛ vēto e in eis ob debilitatē multiplicate.

¶ Signa eius que est ꝓpter dilatationē meatuū ꝛ carnis coꝝ: q̄ colatorij sunt: q̄ nō est ibi dolor: nec q̄nq3 ēt minoraſ appetit⁹: ꝛ est vrina ante digōnem ꝛ aduentum ad venas fm p̄lm aquosa: cuʒ aūt cib⁹ ꝑuenit ad venas: tūc fm p̄lm fit exit⁹ sanguis ꝛ humiditatū grossaꝝ cū vrina. naʒ cū ea venit sāguis q renes nutrire debebat: ꝛ fit sicut lotura carnis. ꝛ est vtplm pauca: ꝛ q̄nq3 residet in fundo. Et cōicaſ debilitati renū paucitas vrine: q̄ pp debilitatē non hñt attrahēre: ꝛ iō nō pauca fit debilitas in coitu: q̄ sic debilitanſ vasa ꝛ testiculi. debilitas visus ex retētione aquositatis ꝛ sanguis. que aq̄sitas retineſ: q̄ renes non attrahūt. vt. s̄. Ex quo īferri posset q̄ in idropicis asciticis visus dʒ multū debilitari fumositate eleuata ab ipsa aquositate retenta: ꝛ propter causam dolor capitis sequitur.

Pronostica.

Pronostica. debilitas renū q̄ ꝑseuerat lōgo tpe nō vł curā recipe. vt dcm̄ ē. ¶ Debilitas renū ꝑseuerās cum mala ꝯplōne calā: q̄nq3 ꝑducit corp⁹ ad lapideʒ q̄nq3 ad ap̄a. vt. s̄. q̄nq3 ad vlcera coꝝ ꝛ vesice. vt Hyp. inꝗ. Nefretici vltra. 40. annos non curanſ. ¶ Et q̄ñ debilitas ex applicatione medicaminū nō tolliſ. ꝛ ꝓcedit sic vlterius quāto plus ꝓcedit tāto minus fit curabilis. ꝛ ideo cautus sis. vt supra.

Cura

Cura vlis. In cura ei⁹ que est a mala ꝯplōne renuʒ canones. Ordinatio diete. digō māe. Euō eiusdeʒ. Remotio male cōplōnis facte aut fientis.

¶ Dieta ordieſ ex cibis ꝛ potib⁹ ad ꝯtrīcāe. de qb⁹ 3⁹ tract.

¶ Digestiua consimiliter. vt. s̄. quarto tractatu.

¶ Euō cū flōmia si videbiſ necīa de q̄ ifra: aut cū solutiuis approbatis. de qb⁹ 4⁹ trac. Sed de his nota q̄ in passionibus renū dari nō debēt fortia ꝛ laboriosa solutiua. q̄m talia multas māe: mouēt ēt a ptib⁹ remotis: ꝛ iō cū danſ talia: ꝛ marie cū diureticis faciūt p̄cipitare multas māe ad vias renū: pp q̄d ide seq̄ pōt grāde nocumētū. Nā iter alia cassia poniſ medicia renalis cū diureticis sūpta. Itē bñdicta Nicolai ꝛ est vsual. Itē agaric⁹ a Mes. poniſ ꝯueniēs in passionib⁹ renū. ſʒ ipm̄ nō cōputo iter fortes: ſʒ nūeſ ab eo iter laboriose soluētes. Frācisc⁹ de pedemōtiū. ꝓpa medicina ad renes est agaric⁹ simplex. c°. de cura male ꝯplōnis renū. Itē electuariuʒ indū: est ēt medicina renū marie hic q̄ñ humor peccās est grossus viscōsus. ꝛ in solōne materieꝝ ꝯtētaꝝ in renibus multum cōmendo clisteria.

¶ Remotio male cōplōnis si fuerit simplex cū oppositis renalib⁹. de qb⁹ statim. Q si fuerit cū vitio hūoris post euācuatione alterātia ꝯtria applicenſ: aut p modū vnguētū: aut ēplī aut ceroti: ꝛ sic de aliꝭ: ꝛ h̄ ad ex̄: aut cū liq̄dis pulueib⁹ ꝛ h̄ȝ. ad itra. Et de his oib⁹ simplicib⁹ ꝛ ꝯpositis statī. ¶ Ex calefaciētib⁹ renes renalia sunt. Anisuʒ apiū camomilla: mellilotū: calam⁹ aro. saluia: camepitheos: cipi: feniculus laurus: pulegiū: petroselinū: siseleos: sq̄nātū: betonica: cipressus: mercurial: galāga: rape: ruta: spagus: ysop⁹: ꝛ h̄ȝ. multa talia: de qb⁹ in de cōpositis notitia ad plenū h̄ebiſ. ¶ Ex fridis sunt: solatri: cāphora: cucurbita: alchechēgi: cicorea: portulaca: plātago: acetū: citoniuʒ: corallus: emātites: bolus armen⁹: semia q̄tuor frida maiora: ꝛ quattuor minora. de qb⁹. 5⁹. tra. Rasura eboris: dragagātū: lac: lactuca mirt⁹. rose: plūbū: de quo fiūt lamie ꝑforate. vt ifra. Et de his ad plenū in de ꝯpositis. ¶ Ex īfridātib⁹ vsualibus est. Infridās gali. cerotū sandalinū. Mes. oleū ros. ꝛ mirtinū: ꝛ sic de aliꝭ ex reb⁹ fridis renalib⁹ ꝯfectis. ¶ Ex calefacientib⁹ sunt olea ex reb⁹ calis iam dictis ꝯfecta. Ut oleū camomillinū rutaceū: laurinū: ꝛ h̄ȝ. ¶ Sed q̄ intēdo de aliꝭ calidis ꝛ fridis. vt ad extra: aut ad intra administranſ in vnaquaq3 mala cōplexione ordinate ꝓcedere. hinc a multa coꝝ narratione supersedeo.

Cura.

Cura. In mala ꝯplōne calā p̄missis euōib⁹. vt. s̄. administrenſ ad itra īfridātia. Aut sub forma syrupoꝝ. Aut decoctionū. Aut elarij: aut trociscoꝝ: aut cōfectionū: aut clisterioꝝ. ¶ Exēplū p̄mi. sy. ro. de portu. de mirto ꝛ h̄ȝ. ¶ Exēplū scḋi ꝯfectio fcā ex reb⁹ ex qb⁹ fiunt syr. de mirto. portulaca: plātagie: ꝛ si vis forti⁹ īfridare ex papauē albo ꝛ h̄ȝ. dato cū zuccaro pauco. ¶ Exēplū tertij. ℞. ro. rū. ʒ. i. spēꝝ tria sandali. ʒ. ij. semis acetose portu. añ. ʒ. ß. spodij. ʒ. i. zuccari. ℥. i. ß. fiat elariū. ¶ Exēplū q̄rti. trocisci de alchechēgi. de spodio: de sandal. Mes. ¶ Exēplū q̄nti. tria sandali: ꝛ sunt vsuales. Itē ex spēb⁹ diarodon ꝛ ex spēb⁹ tria sandali. añ. fit ꝯfectio: ꝛ q̄nq3 poniſ plus de vno q̄ȝ de alio vt videbiſ expedire. ¶ Exēplū sexti. ℞. solatri lactu. alchechēgi ro. ꝛ h̄ȝ īfridātiū. vt. s̄. decoq̄nſ i aq̄ ferrea: ꝛ cū oleo ros. ex oleo onfancino fcō: aut de mirto īponaſ ꝛ nō sit calʒ: ſʒ tepidū ꝛ stet patiēs supin⁹ cū iponiſ: ꝛ post impōneʒ: stet aliq̄lr cruib⁹ eleuatis. Et ego in silib⁹ casib⁹ mltū ꝯfido de his enematib⁹: nō imponaſ sal teneat q̄ntū pōt. ¶ Administrenſ deide ad ex̄: aut sub forā emplī: aut vnguētī: aut ceroti: aut embroce. ¶ Exēpluʒ p̄mi. ℞. solatri sempuiue ros. sandali vtriusq3 camomille mellilotti. añ. olei ro. mirtini. añ. cipssi paꝝ: hec calidā pp ꝯplōneʒ renū herbe buliāt in aq̄ ferrea: ꝛ pisteniſ: ꝛ reliq̄: ꝛ cū faria ordei q̄ntū sufficit addito modico cere fac emplm̄. ¶ Exēplū scḋi. ℞. succi solatri vmblici veneris. añ. ℥. i. olei ros. ex onfancio. ℥. ß. aceti. ʒ. ij. cere albe paꝝ fac vnguētū. ¶ Uel sic. ℞. succi solatri. succi ros. añ. ℥. i. vnguēti populeon. ʒ. ß dragagāti. ʒ. ij. rasure eboris. ʒ. i. aceti paꝝ cāphore grana. ij. cere albe q̄ntū sufficit. fac vnguētū. Itē si vis fortius addas nenufarē oleū ei⁹. itē semia papaueris. iteʒ mucilaginē psilij semia maiora frida: ꝛ minora: de qb⁹. s̄. ꝛ vltimo opiū si expedit a quo vt potes abstine. vt ifra de dolore coitu. ¶ Ex ꝯsilib⁹ ordina cerotū in q̄ ponas magnā q̄ntitatē dragagāti. ꝛ gūmi ara. ꝛ si fieri pōt. nō addas aliud gūmi. ¶ Laudaſ q̄marie a Gordonio lamia plūbea sup renes posita cui⁹ v̄ba sūt hec. ℞. tabulā plūbeā ꝛ ꝑforeſ minutim ꝛ tēpeſ in aceto fortissimo: deide ligenſ in capitib⁹ due chorde: ꝛ ligeſ sup renes: postea iteꝝ tēpeſ: ē remediū forte ꝛ optimū: ꝛ mlti iā eo opanſ i dolore de cā calā corpe mūdificato mitigat ꝛ reddit hoiem castuʒ. ¶ Et nota q̄ de infridātib⁹ renes est flōmia q̄ dʒ medic⁹ vti cū discretione. de q̄ ifra de dolore renū. tu itaq3 ꝯsidera. ¶ Itē p̄nt fieri embroce ex decoctione reꝝ dictaꝝ cuʒ peciis spongiis ꝛ h̄ȝ. Itē. ℞. succi solatri cum oleo ros. ꝛ aceto: ꝛ aqua ferrata vel chimolea: ꝛ infunde pecias triplicatas: aut q̄dru-

plicatas de lino et exprime et minus q̃ tepidũ suppone et reitera cũ minus calefiunt. ¶ Itẽ solas pecias in aceto: et camomilla infusas. Itẽ sacculos potes ex his simil' officere. Et ita habes diuersos modos administrationis harũ rerũ. Ex quibus componat aut intendendo: aut remittendo vt ipsa exigit dispositio. nã cũ tractabit de dolore ex cã calida ponent copiosa remedia et huic proposito et q̃ maxime conferentia.

Cura In cã frigida sic suo mõ procedat: de qua exẽplificabo. vt. s. de calida. ¶ De sy. syr. acetosus de radicibus. Mes. sy. de eupatorio. sy. de ysopo. Itẽ ex datis office hi. n. cũ aqs aut feniculi: aut betonice: aut h'. vt. s. de similibus appropriatis cõmisceant: sz sẽp sis attentus ne facias renes dilatari. ¶ Decoctiões ex eisdẽ calidiores: aut minus calide. vt decet. vt vbi grã. Re. anisi. M. i. calami aro. M. s. capi. sq̃nãti. añ. ʒ. ij. petrosel. pulegij. añ. ʒ. i. bulliãt i aq̃ sufficiẽti et colent et ppinent addat succarũ. ¶ Ex offilib' sac electuariũ et valet tyriaca mitri. valet ppẽ aromaticũ narcdini. Mes. trifera Sar. ¶ Aliud ad idẽ. Re. croci doronici zedoarie ligni aloes: masticis. añ. ʒ. i. margaritaz serici cõbusti carabe corallorũ ru. añ. ʒ. i. s. gallie fenonis basiliconis. añ. ʒ. i. been al. et ru. spice folij gariofiloz. añ. ʒ. i. gingiberis cubebaz piperis lõgi. añ. ʒ. i. s. musci. ℈. i. s. folioz ro. absinthij. añ. ʒ. i. s. aloes succotrini pluries abluti in aq̃ buglose. ℥. s. castorei. ℈. i. cinamomi. ʒ. i. ℈. i. pistent subtilissime mell' dicti q̃druplũ ad spẽs fiat elarũ sine igne dosis est auellana oĩ mane: et post bibat aliq̃ntulũ vini odoriferi colluẽdo os. calefacit et soluit. ¶ Itẽ dialacca Ni. itẽ diaprassiũ Ni. itẽ diatrion pipeon et est vltimũ. ¶ Ex confectionib' est ofectio diasatyrion Nic. aut i forma solida: aut elarij. Itẽ ofectio de seib'. Mes. tu itaq; capias simplicia et opone. ¶ Ex trociscis: fiũt trocisci de reubarbaro Mes. trocisci de aniso Mes. et tu ƀm modũ illũ ex datis opone. ¶ Clisteria ex ipsis reb' calis et oleis dcis cõpone. vt. s. de quibus in de dolore ad plenũ. ¶ De admistratis ad ex' exẽpla ponã breuia cũ de his de dolore renũ ad plenũ: emplr' placẽtinũ: et cũ cera laudano mastice myrrha vmice et thure et oleo de mastice fac emplũ et suppone: et ex his cerotũ cũ quibus si vis fortius omisce ex pulueribus simpliciũ dcoz gratuitoz magis. ¶ Unguẽtũ. Re. olei masthci rutacei. añ. capi sq̃nãti ysopi. añ. aceti parũ: et cũ cera citrina fac vnguẽtũ. ¶ De embrocis idẽ. vt. s. de cã calida pro quibus oĩbus ad plenum regre de oleis. hic vltimo dicet Placentin': q supra ẽt rememoratũ est. ¶ Si aũt nõ curaret p hoc fit cauterium sup loco vbi dolor sentit: et nõ imprimat multũ: et dimittat aptũ lõgo tpe. nã de pprietate tale cauteriũ alterat fridã complexionem cum humore. et absq; humore.

Cura. In ea que est pp extenuationẽ cura est restauratio dimissio coit' in totũ administratio coz que posita sunt. s. in cura debilitatis stõi ex dñio siccitatis: pp q iuxta p'' vtat brodijs gallinaz pinguiũ: et restauratis cibis. de quibus 3° trac. et 2°. et tu ibi iuscula frumẽti risũ in lacte aut brodio pigui vinũ dulce comedat sepe lac amigdalaz dulciũ auellane fistici pinee: nuces recẽtes et ficus passe viride: itẽ vtat ouis et scito q nisi succurrat huic egritudini ducit ad ethicam. ¶ Aliud ad idẽ. Re. olei ros. ℥. i. olei vio. ℥. ij. butyri. ℥. ij. piguedinis anseris anatis et gallinaz. añ. ℥. i. medulle cruris vituli. ℥. i. s. piguedinis renũ arietis. ℥. ij. cere. ℥. i. aceti parum fac vnguentum.

Cura In ea que est dilatatiõe meatuũ renũ ofortatio. Dieta sit ad 2ʒũ cãe vtẽdo rebus stipticis fridis de quibus in de dissinteria de debilitate stõi. et tu ibi. ¶ Cõsilr digeras si expedit. Et etiã cũ flõmia si erit necẽa ex pte plectorie: aut humoris peccãtis: aut cũ solutione facili. ¶ Et stude vt potes vt fiat diuersio oĩmoda a vijs vrine et vomitu fud fieri põt facilr. videt. n. in hoc singulare. ¶ Et de euacuatiuis habuisti in pma et 2ª Rica presentis capli.

¶ Expeditis sic sufficienter his trib' intẽtionib' ad q̃rtã venio q cõplet cũ dimissiõe caz rez q sunt cã dilatationis et debilitatis coz vt sunt coit' q calefaciẽdo dilatat. mot' et pede pcipue et eq̃tationis et balneationis in aq̃ cal'a que oĩa sua calitate dilatãt. itẽ abhorrere diuretica Aui. et declinare ad q̃etẽ et trãq̃llitatẽ et vti stipticis ofortãtib' renes intus et ex' administratis. ¶ Ex parte sy. vt de mirto ros. et h'. ¶ Ex pte trociscoz vt de spodio de berberis et h'. vt. s. cũ aqs stipticis. ¶ Cõsilr ex pte ofectionum vt triasandali. elarũ de gẽmis absq; spcb'. ¶ Ad ex' vnguẽtum ex oleo ro. mirtino sandalis mumia: bolo ar. et h'. ¶ Et si vis emplastrũ hec et silia office cũ farina ordei et modico aceti.

¶ Quĩta est ptũ oglutinatio: et hec dz seq̃ q̃rtã: et cã q̃m nõ suffic' ostrictio sola: sz oz vt fiat ostrictaz ptũ oglutiatio. q: alr adueniẽte itez cã dilatatiõis fieret facilr dilatatio. Cõplet. n. cũ oglutinatis fridis stipticis ex cibis et potibus vt sunt sorue citonia g̃nata gela dorzia adeps capraz succi acetosi mus: et h'. de quibus ad plenũ de dissinteria et tenasmone. et tu ibi. Itẽ vinũ ponticũ passulatũ. Itẽ gũmi dragagãtũ et h' ad itra admistratũ. Ad ex' vo empla vnguẽta et h'. ex fridis stipticis locis allegatis posita. itez ĩ rubrica de debilitate epatis et stomaci.

¶ Sexta itẽtio oplet p assũpta itus: aut ex' applicata p assũpta vt sunt cibi ipinguatiui hñtes in se stipticitatẽ sicut sũt cibi hñ laudati ex carnib' et a' ijs cũ citonijs. et h' stipticis decocti. et inq̃t hic Aui. Et lacti q̃dẽ oĩno nõ ẽ cõparatio egritudinib' renũ pp debilitatẽ: et ppẽ q̃ñ cũ eo cõmiscet sic est bolũ ar. Itẽ renes: q: vnũq̃dq; mebrũ aliud sibi sile ofortat a ppetate: pp qd renes porcini exiccati puluerizati cũ cibis mitti sunt optimi iuuamẽti: sz multo meliores sunt renes capreoli lactãtis. vt. s. 2° tra. de eis. Et nota q lz mebrũ sibi sile ofortet. q̃ñq; tñ nocumẽta alia hz pp q oz aut eũ dimittẽ: aut cũ eo sua apponẽ correctiua. Itẽ admistrent clisteria ex capitib' agni brodijs et h' cũ stipticis decoctis. Itẽ ad ex' vnguẽta vt ex oleo vio. ro. amigdalaz dulcium mirtino: et sic de alijs. vt supra vt sua exigit dispositio et osilr: opare de emplis: cerotis et h'.

Cura eius que est pp cõitatez a cerebro hẽat pportionaliter: vt dcm̃ est de mala dispõne stõi per cõitatem a cerebro: et sic suo modo. De epate et corde dicat. et de hoc specialr infra de dolore renum. et tu ibi.

¶ De opilatione renum. Rica. iij.

Iacet tripler sit opilõ de attenuatoria tñ agit. Que ex multis põt causis otingere: q: aut ex mltitudie sanguis: aut ex aliis huorib' grossis et viscosis descẽdentib' cũ vrina ad eos: aut vẽtositas grossa cogitãs in eis ex pdictis huorib' genita aut ex fame: aut ex apãte: aut ex lapide. ¶ Et hic scito q strictura lũborũ ex diploide vel cũ cingulo facta est freq̃nter nõ attenuatorie cã solũ. sed ẽt coartatorie. ppterea iuuenes et puelle se ab ea custodire debẽt et pcipue masculi: cũ' oppo'' faciunt vt pulchri et graciles videant. ¶ Et omissis his duobus vltimis: q: de eis erũt rubrice spãles: de reliq̃s tñ cura psequetur.

Signa demõstratiua q̃ñ s nõ est ex lapide apãte: aut fame: q: vrĩa est subtil' valde: et q' in renib' sentit grauitatẽ. et q vsus ẽ mlto ocio: et cibo grosso viscoso: et q ei' hitudo ẽ pigũs piguedie flatica: et q hz renes fridos et h'. Et de opilõne magĩ scã ifra dũ õ signis lapidis aget.

Pronostica. Opilõ renũ si pseuerat ẽ cã doloz eoz et g̃natiõis lapidis in eis.

Cura Canones in scã pp sanguinẽ fiat flõmia ex basilica vsq; ad lipotomiã. si vt' rẽ. ofentiũt. vl' reiterare eã. deide ex saphena vel apire emorroydas. ¶ Dieta ordinet subtil' extenuatiua infridãs: et ex diureticis fridis de quibus ad plenum ex positis eo informatus.

Cura In ea q̄ est ex aliis humoribus. Canones. Ordinatio diete. digō. eio. ¶ Ordinet dieta ad ꝯtrarium. i grossis viscosis calida subtiliatiua. In calidis frida. Sz hic sis attent⁹ ne statum ad diuretica deuenias nisi fcā fuerit eio: ꝛ fortasse bina aut trina iuxta q̄ntitatē humoris ne fieret p̄cipitatio humoris ipsi⁹ ad renes ꝛ fieret additio in opilone.
¶ Digō āt fiat silr iuxta exigētiā humorꝫ ꝺ q̄bus dixi. ā. 4. tra.
¶ Eio aūt nō fiat laboriosa. iuxta canonē. ā. de eione i de debilitate renū: sz sit iera Gal. simplex cassia. agaric⁹ simplex. Fiat ēt eio cū diureticis calidis p̄missa eione cum farmacia. vt sunt spica. aq̄ ciceris ru. capilli ve. ꝛ hꝫ. de q̄b⁹ infra de lapide ꝛ de difficultate vrine q̄b⁹ locis magis apiet cura opilonis renū. ꝛ tu ibi. ¶ Cōplet ēt eio cū vnguētis emplis cerotis embrocis ꝛ hꝫ calidis apitiuis ꝛ resolutib⁹ māam opilātē. Itē cū clisterib⁹. Et nota q̄ vomit⁹ h̄ casu ē ꝯueniēs valde si es facilr. vt. ā. fieri pōt. nā idē min⁹ sequet nocumētū: sz pro hac pte recurre. ā. de opilonib⁹ epatis.

Cura In facta de ventositate recurre ad ea que scripta sunt de cura inflāmationis epatis stomaci: ꝛ splenis. ꝛ illa renibus applica.

Cura In fcā ex samie est cū regimie dubelatis: ꝛ sic mūdificare sanguinē ꝛ saniē ne noceat: de q̄b⁹ infra sua Rica. Et vt dcm̄ est leniter ꝛ raptim de cura opilonis perāsim: qm̄ nec̄ium est reiterare ꝛ apire magis eius curā in Rica de lapide: ꝛ de difficultate vrine.

¶ De ventositate renum. Rica. iiij.

Uia ex vētositate causat dolor renum de quo ad plenū in sequenti rubrica hic de ea ꝛ eius cura. leuissime eā cum Aui. p̄trāsibo: ipa. n. grossa exis dolorem in eis causat extēsiuū absq̄ grauedine extēdendo colatorium: q̄ illa pars est magis extensibilis.

Signa priuatio signoꝝ lapidis: ꝛ alioꝝ que causare possunt dolorem tpalr affligit ꝛ minuitur cū est vacuitas ꝛ digestio bona.

Cura Ipsa nāq̄ꝫ. vt. ā. ex grossis cātur humorib⁹ q̄ ex cibis ppoꝛtiōalib⁹ gn̄ant. pp qō opꝫ vt talis ab eis abstineat: ꝛ ab ipsis vētosis. Eūo fiat iuxta exigētiā humoris peccātis. Deīde intus ꝛ ex̄ vtat carminātib⁹ vētositatē. vt ad itra recipiēdo calida apitiua. vt semē rute: semia calida: semē agni casti ꝛ alia. de q̄b⁹. ā. de debilitate eoꝝ. ex syru. decoctiōib⁹ ꝛ aliis. ¶ Ad ex̄ ꝯsilia ex vnguētis emplis de cimino aneto: calamēto sicco ruta sicca ꝛ hꝫ. Itē ꝯferunt q̄ꝫmaxie terme nāles ꝛ artificiales ex reb⁹ approp̄atis ipaꝫ vētositatem carminātibus. Item spongie infuse.

¶ De dolore renum. Rica. v.

Dolor renū est eoꝝ tristis sensatio a re ꝯtraria subito māilr imp̄mēte cāta. Cuius cā est aut mala ꝯplo: aut solo ꝯtinuitatꝭ: aut vtraq̄ꝫ sil. ¶ Mala aūt ꝯplo: aut ē calida aut frida a q̄ est fm plim: aut sicca raro: aut humida q̄lꝫ tal est: aut cū vitio humoris: aut absq̄. Itē tal aut est tal p ecntiā: aut p colligātiaꝫ a cerebro epe stō: aut splene: aut toti⁹ cōitate. ¶ Solo autē ꝯtinuitatis omissis causis p̄mitiuis fit cōitate a lapide in eis genito. Itē vētositate extēdēte colatoriū: ꝛ in eo sic reducēte solonē ꝯtinuitatis. ¶ Utriusq̄ꝫ autē sil causa est apa in eis fcm̄ de quo speciale caplm. Itē sunt q̄nq̄ꝫ eoꝝ doloꝝ causa vlcerationes in eis existentes. Item ꝛ vltimo debilitas eoꝝ ad quaꝫ sequitur necessario mala complexio.

Cause p̄mitiua vt statiꝫ dicet de regimie p̄seruatiuo. ¶ Alie ꝯpōnal mala ꝯplo calida: aut frida epatis aut alteri⁹ mēbri velocī. ¶ Cōplonal eoꝝ p quā faciliter ibibunt supfluitates. ¶ Cōuicta fo mala eoꝝ ꝯplo: calida: aut frida. hūt renes. vt. ā. pāniculum vel pāniculos eos inuoluētes satis p̄cīos eis dātes sensum. pp qō ventositas inclusa non pōt facilr exire foꝛtem causat dolorem.

Signa demrātiua doloris renū a mala cōplone cāti hēant per ea que dcā sunt in Rica p̄ma capli huius. ꝛ tu ibi. Et qn̄ dolor est ad itra si locus renuꝫ digitis tangit nō dolet. Q. si est ad ex̄ dolet: ꝛ hoc ē signū distinctiuum qn̄ dolor est ad intra: aut ad extra.
¶ Signa solonis ꝯtinuitatis que est a lapide hūtur per ea que p̄dicta sunt. ā. Rica de colica. ꝛ tu ibi oino.
¶ Signa si ab vtroq̄ꝫ simul etiaꝫ signa simultanea erunt.
¶ Signa humoris peccātis hēant p signa ipsoꝝ sepe dcā supra. Ut si est a calido sentit caliditas in loco lumboꝝ vrina tincta iuuat frigidis: ꝛ ita de aliis. vt. ā. de colica: ꝛ in p̄ri⁹ cpis de eis: ꝛ tu ibi. ¶ Silr si fuerit a cā frida sentit frigiditas in loco vrina ad albedinem declinans iuuari a calidis ledi a frigidis: ꝛ huiusmodi. vt allegatis locis.
¶ Signa vētositatis: vt q̄ dolor nō est māsiuus: sz deambulatiuus saltē in loco renuꝫ. sz dcm̄ sit. ā. Rica de colica. q̄ dolor renal est fixus. ꝯsidera. ꝛ tu ibi oio. ¶ Et nō sunt signa lapidis: ꝛ dolor est extēsiuus ꝛ absq̄ grauedie ꝛ minuit dolor cuꝫ vēter est vacuus. vt. ā. ꝛ qn̄ bona fit digō. ꝛ iō in patiētib⁹ dolorē talem sepe ꝯtinuat: aut auget dolor pp malā digōnē que est cā vētositatis: ꝛ hec bene ꝯsidera: q̄ sepe in practica habebis. ꝛ hoc tm̄ notauit Aui.
¶ Signa si fuerit pp cōitatem ab alio mēbro illō denotat dispō illius mēbri ex pte cōplonis calide aut frigide: aut ex mā ad eos transmissa. vt. ā. Circa que membra eo tempore diligenter facito inquisitionem.

Pronostica. In iuuenib⁹ facile curat: in senib⁹ fo difficulter: ꝛ cū inueterat nō facile curatur pp cās assignatas in p̄n⁹ capli. Et in libro epidimiaꝝ: nefreticos non vidi sanatos. ā. v. annos. ꝛ Aui. qn̄ ꝯtinuat hic dolor ꝛ multiplicat in tm̄ epar debilitat: q̄ ad idropē siccā p̄ducit maxie qn̄ est vētosus: q̄ si humoralis ad aq̄sam: ꝛ qn̄ dolor renū p vrinā grossam terminat: ꝛ p alias in asso. isra. ¶ Sz vltimo aduerte q̄ p plena notitia signoꝝ ei⁹ opꝫ nec̄io te recurrē ad ea que de colica. Itē dolor si perseuerauerit minat apa in renib⁹ futurum.

Cura. Et q̄ h̄ accńs est de sepe ꝯtingētib⁹ multū vītutē ꝯsternēs pro quo maxie sollicitant medici: hic fo nō mireris si de ei⁹ cura plurimē faciā. qm̄ in silib⁹ pro recuperāda sanitate in cui⁹ cōpatione oia vt lutū extimantur. lōgus sermo hēri nō pōt. Diuidā itaq̄ꝫ ei⁹ curā in regimen p̄seruatiuū Et fm curatiuū in id qō attēdere dꝫ medicus tpe actualis doloris: ꝛ in eū qō erit tpe quietis.

Preseruatio Diuidat in regulatiōe sex reꝝ nōnālium ꝛ in regimen medicinale.
¶ Et incohēs ab aere q̄ male p medicinas rectificari hūq̄ꝫ pōt ad nutū referā q̄s melior q̄ue deterior. ¶ Aer eligat in suis q̄litatib⁹ nō excedēs ad quē radii solares spūaliter orientales puenire pūt: ꝛ si declinare debuerit declinet ad ꝯtrarium cause q̄ cogitat eē factiua doloris: caueat ab aere nebuloso turbido grosso opilonē inducē apto. pp qō aer paludosus malus: ꝛ qui est vicin ꝯiūgit mare cū aq̄s dulcib⁹. Itē aer vētosus iclusus obūbrosus malus. itē sup oia friditatē pedis caueat q̄ꝫmaxie ēt si cā fuerit frida. q̄ si calida ēt excedēs nocebit. ¶ Ex pte cibi ꝛ pot⁹ ꝛ alioꝝ in gn̄ali caueat oia quecūq̄ꝫ renes debilitāt ꝛ opilāt: ꝛ apta sūt lapidē ꝛ arenulā: aut malā eis cōplonē inducē vt sunt ex pte cibi cibaria multe caliditatis: multe friditatis viscosa dure digōnis ꝛ opilatiua. nā calida sunt cā acuitatis ꝛ viscosa grossa. cā materialis lapidis factiua. Et ad spālia veniens caueat panis azim⁹ nō bn̄ coct⁹ nō bn̄ fermentat⁹ pastillicia oia. Lac de quo. ā. in fine de debilitate renum. Caseus ois q̄cūq̄ꝫ sit carnes grosse bouine porcine agnine salite. Aues paludestres anseres anates q̄litatis arietine antiq̄ turtures cutes: alaū cerebra eoꝝ ꝛ hꝫ. maxie vīa duo p̄ma. Pisces ma-

xime anguille tince paludis. Itē ꝯdimēta cāeri aromatica
casa multū. alba ouoꝝ: oua dura frixa. Itē legumina oīa
de brodio aūt ciceris sec⁹ est. Itē geladoꝛia acrumia. Euī
tet olera oīa p̄terq̄ȝ illa de qb⁹ stati in ꝯueniētib⁹: ꝛ si cau/
lis nō laudaꝛ: tn̄ brodio eī⁹ q̄nq̄ȝ vti potent. Fruct⁹ fridi ꝛ
humidi sunt nocui p̄ter illos de qb⁹ stati. ❡ Ex potib⁹ vi/
nū euitet grossum turbidū nigrū multū vt gropelū dulce
multū fumosuꝫ: ꝛ oē qȯcūq̄ȝ idigestibile: pp̄ qȯ scito q̄ vt
.s̄. euitare dꝫ ne illud qȯ pōt esse cā indigōnis vt p̄ponere
grossum subtili. nō iterponere tp̄s debitū iter vnam ciba/
tionē ꝛ aliā: ꝛ sic de alijs cāis. Et nota hic q̄ strictura lubo
rū est ipediēs digōnē: ꝛ cā apātis renū. vt īfra de apāte re/
nū. Itē aq̄ turbida: acetū acetosa ꝛ hꝫ. ❡ Abstieat a sōno
supfluo. nā de eo .s̄. ij. ca. de nauseatiua satietate ab eo sup
cibū imediate fcā a diurno ab eo sr renes fcō. de q̄ īfra de la
pide renū nō capite depsso. ❡ Nō exercitet post cibuꝫ ime
diate: nec eo balneꝫ tp̄e. Itē abstineat a leuatiōe ponderū
grauiū. ❡ Fugiat repletionē oīo. Teneat vētrē continue
lubricū arte vel nā: abstieat a coitu ꝛ spālr sr cibū fcō tā q̄ȝ
ab inimico. ❡ Euitet irā tristitiā. rixā ꝛ hꝫ. accidētia animi
virtutē. n. extermināt hec: ꝛ cū fortia fuerit nec̄ est substan/
tiam cito dissolui. q̄nto iteriorioꝝ. Itē ꝛ oīa que renes de/
bilitant .s̄. de debilitate eoꝝ ꝛ tu ibi.

❡ Euitādis itaq̄ȝ suppositis ꝯñs est ponere q̄ in regimīe p̄e
seruatiuo sunt ꝯueniētia: ꝛ hec qdē leuiter apta erūt consi
derāti ea que posita sunt eligēdo ꝯ̄ria his. ❡ Eligaꝛ itaq̄ȝ
aer tpat⁹ clarus. vt .s̄. pedes calidos teneat iuxta exigentiā
cause. vt .s̄. ❡ Eligaꝛ panis de simila frumētat⁹ paꝝ sali
tus bñ coct⁹ ex bono frumēto spōgiosus: ꝛ si fuerit aliq̄lr
surfuraceus melior: quo vti non dꝫ eo iā duro fcō. ❡ Car
nib⁹ vtaꝛ tpatis. vt .s̄. 3° trac. ꝛ laudabilib⁹ vt sunt pulline
pdices ꝛ hꝫ. Itē ꝯueniūt ꝛ leporꝫ iuuenes. Itē ꝛ columbo
rū iuuenū: ꝛ scito q̄ siluestres domesticis sunt meliores: q̄
sunt paucāꝝ supfluitatū ꝛ min⁹ viscose: ꝛ volatilia melio
ra peditātib⁹: iter que marie laudaꝛ cauda tremula de q̄
infra. itē renes leporꝫ ꝛ pulli eoꝝ exiccatoꝝ q̄ carnes de/
bēt eē bñ p̄parate ꝛ cocte ꝛ bñ masticate: ꝛ conueniētiores
sunt elixe ꝛ assate sunt meliores frixis. iō a frixis se abstine
at paciēs. ❡ Piscib⁹ nō vtaꝛ. sed si vti voluerit sunt petrosi
de aq̄s mūdis luciꝫ temali trute: ꝛ ex marinis pui laudant:
ꝛ nō magni in vino cocti aqua ꝛ pauco aceto cū feniculo
aniso vel aliq̄ hꝫ. vt decebit disponi qȯq̄ȝ supaddē debes.
vt .s̄. ꝛ īfra subscriptis ꝛ scribēdis. ❡ Ex fructib⁹ sunt vua
bñ matura passula pruna augustana p̄cipue bñ matura:
mala granata: musa cerasa pepones cū çuccaro comesti:
ꝛ cū suis semib⁹ sic⁹ hūide sicce amigdale: auellāe fistici pi
neoli: oliue ꝯdite: pira ꝛ poma nō sunt ꝯuenientia. vt .s̄. de
qb⁹ tn̄ decoctis vti pōt: in modica tn̄ q̄ntitate ꝛ raro. ❡ Ex
herbis spinachia blitis: endiuia: lactuca: mercurialꝭ spag⁹.
buuscus: ꝛ lupulus folia vrtice: tenera vrtica: ꝛ vsus come
stionis eī⁹ est ex p̄seruātib⁹ ab arenula: ꝛ hic nota q̄ est de
expimētis auēçoar: satiregia brodiū caulīū ciceꝝ ru. bro
diū fasioloꝝ: petroseli⁹: feniculus borago: rape: lac: se/
minū cōīuꝫ: panata cū his: napones: pastinaca: cresones ꝛ
hꝫ. ❡ Vinū sit clarū subtile paucāꝝ: nō dulce multū al
bū siue gorētū vl aureū: ꝫ meli⁹ albū: ꝛ sit debita ꝯmixtio
eī⁹ añ cibū: q̄m multū facit ad debitā digōnē que multum
est ꝯsiderāda in casu ꝛ de lapide. Nam Sera. de p̄petate
male digōnis est attrahē hāc egritudineꝫ. ❡ Aromatib⁹
vti pōt. ꝫ nota q̄ sūme verēdū est aromatica diuretica cō
miscē cuꝫ cibis. q̄m sic trahūt eos ad renes: ꝛ iducūꝛ opilō
ē̄ in futuꝝ: sint itaq̄ȝ aromatica ꝯfortātia stōm ꝛ nō diure/
tica. de qb⁹ īfra. ❡ Et hic aduerte ēt pro seq̄ntib⁹ q̄ nimiū
diuretica: ꝛ nimiū stiptica sunt euitāda. nā alia nimis ape
riendo ac ꝯducēdo nocēt alia p̄hibēdo: ꝛ in loco retinēdo
opilōnē causantia. ❡ Exercitiū ꝯueniat tpatū añ cibi assū

ptionē: ꝛ nō post: saltē imediate scd̄. vt .s̄. de debilitate re/
nū. ❡ Dormiat capite eleuato ꝛ nō sup renes. ꝫ aui. dicat
de cura lapidis renū. Dormire sup dorsuꝫ est ex cāis q̄ lapi/
di ꝯferūt. ꝛ tu ibi. abstineat vt pōt a diuturno: potī⁹ dormi/
at de mane ad libitū. ❡ Vētris bñficiū p̄curet oī die si id
fieri pōt nā: aut arte cū suppositorio: aut enemate interdū
ex reb⁹ diureticis ꝯueniētib⁹. ❡ Et a coitu sup cibum fa/
cto abstineat: ꝛ si ipso vtiꝛ vtaꝛ expulsis supfluitatibus p̄/
me digōnis ꝛ scde: ita q̄ fiat post p̄mā digōnem saltem.
❡ Gaudeat ac lectetur ꝛ ab ira tristitia ꝛ hꝫ malis animi
accidentibus abstineat.

Expedito regimīe p̄seruatiuo in reb⁹ sex nō nālib⁹ ꝯñs ē vt ponaꝛ ꝯsile regim̄ medicle: qȯ ī
trib⁹ ꝯsistit reb⁹. Prima est digō ꝛ euō vlis. Scda est euō p
ticularis. 3ª est ꝯ̄uatio renū in suo tramite cū tali optione
vt qȯ ī eis si accidat opilō: aut aliqȯ tale qȯ renib⁹ noceaꝛ.

❡ Pria expediꝛ faciēdo bis in anno. s. tp̄e veris: q̄ in p̄n°. ꝛ
in p̄ncipio autūni digōnes p̄portionatas hūorib⁹ sub for
ma cause añtis existib⁹ ex syr. apitiuis: ꝛ euōnes que digesti
ua ꝛ apitiua habita sunt .s̄. 4°. tra. ꝛ sufficiat vnica p̄ tp̄e
suo: ꝫ scito q̄ bñdicta est solutiuū p̄priū ad hoc. Et simil̄r
cassia est medicina renalis ꝛ clisteria etiam ex renalibus
medicinis conferunt valde.

❡ Scda cōpleꝛ cū p̄ticularib⁹ solutiuis: ad hoc bis aut se/
mel in mē̄e faciēdo eas vt videbiꝛ expedire ex p̄te hitudi/
nis ꝛ supfluitatū multiplicationis. vt cuꝫ pilluꝛ ad hoc. vt
sunt pille ꝯfecte ex spēb⁹ bñdicte addito duplo aloes: aut
cū solutiuo alio respiciēte humorē cū quo cōmisceanꝛ diu
retica que videbunꝛ expedire s̄m exigētiā cause. Et iuxta
hos duos nota q̄ aliqñ ꝯfert flōmia maxime corpe existe
plectorico: aut sanguineo de basilica dextra. p̄pter qȯ ꝯsi
dera. Vñ Mūdinus optima est in vtraq̄ȝ cā q̄ singulꝭ mē
sibus reiteretꝛ flōmia saphene incōueniēti etate lune.

❡ Tertia p̄ficiꝛ p̄mo cū deriuātib⁹ ad ꝯ̄riuꝫ vt est vomitus
fact⁹ post cibuꝫ. vt .s̄. de vomitu si is facilr fieri pōt: ꝛ h̄ se/
mel in mēse. ❡ Scdo p eā q̄ ad ex̄ ꝛ ad itra administranꝛ
ex vnguētis ceroterijs ꝯfectiōib⁹: potib⁹ ex syru. ꝛ alijs offe
rēdo mō vnū mō aliud ne ex assuefactiōe vir⁹ tn̄ nā coꝛꝑ
nō patiaꝛ. ❡ Et vt te copiosiorē faciā aliq̄ ponaꝫ exēpla:
vinū ꝯseruās: q̄ ꝯtēperās: ꝛ vias aptas retinēs fit ex diure/
ticis .s̄. notatis. vt pbi grā. ℞. spageꝛ lupuloꝝ gramīs sa
xifragie: gariofilate serpilli: ꝛ hꝫ ad libitum ꝛ ꝯdecentem
quā ponas in vase musti: siue vini noui ꝛ obturato bñ va/
se pmittaꝛ bulire donec clareat ꝛ debēt eē de vuis albis nō
faciētib⁹ vinū dulce: ꝛ sis attētus q̄ vas sit forte ex oī sua
p̄te: q̄ in ebulitione nō hñdo respiraculū frāgereꝛ leuiter:
ꝛ q̄ sup foramē vasis obtusuꝫ sit lignū forte qȯ adhereat
trabi: aut alicui tali. in vulgari. n. nr̄o dꝛ grespia. pōt. n. h̄
vinum fieri calius ꝛ min⁹ calm forte ꝛ minus forte vt exi/
git dispō de quo bñ poterꝛ circa. ℥. iiij. semel in ebdomada
ieiuno stō. ꝛc̄. vt .s̄. in canonib⁹: ꝛ bis si videbitur expedire.
❡ Et ex eisdē reb⁹ ꝯfici pōt. sy. ꝛ ex eodē fieri claretuꝫ ꝛ hꝫ.
assumēdo vt de vino actū est. nā h̄ ordinare vī supfluum
q̄m opꝫ hoc facē s̄m exigentiā cause. ❡ Laudaꝛ vsus ele/
ctuarij ducis iustini litōtripon cuꝫ modico vini: ꝛ de vino
dcm̄ est sis memor q̄ nimius vsus diureticoꝝ renes debili
tat. ꝛ iō modera vnguēta ꝛ alia cordia. vt cā exigit: de qb⁹
ad plenū .s̄. ꝛ infra. ❡ Satisfactuꝫ itaq̄ȝ putabo si de his
quedā que aliqualr manifesta quedā que a p̄prietate hoc
agūt aliqd dixero: que aūt hoc faciūt a p̄pietate in oī cā
valere videnꝛ ꝫ magis in vna q̄ȝ in alia q̄nq̄ȝ conferant.
nā pur ꝯsiderare: oꝫ ēt nō tm̄ q̄litatē occultā q̄ manifesta
negligaꝛ. ❡ Laudanꝛ hoc loco trocisci de sanguine hirci
de qb⁹ ad p̄sens pauca cū de eis īfra ad plenum in de fra/
gentibus lapidē nutriaꝛ hircus ex herbis diureticis lōgo
tp̄e: ꝛ sit ānoꝝ q̄tuor. ꝛ qdā dicūt q̄ dꝫ esse iuuenis ꝛ mas

Biri continue his diureticis vsqȝ ad annos q̃tuor ꝛ esset melior: si hri ac fieri posset ꝛ ɔtinue exercitet. dein decollet ꝛ accipiat sanguis medi⁹ ꝛ pmus ꝛ vltim⁹ ꝓijciat: ꝛ exiccet in vmbra ꝛ vsui reseruet. ꝛ fiat trocisci: ꝛ vtat vno eoꝝ in hebdomada cū vino diuretico. vt decoctiōe floꝝ genestre. ℂ Ad idē terbētie vsus cū modico ciamomo accipiēdo de ea lipidissima. ℥.s. vsqȝ ad. ℥.i. in aurora bis in mēse vel semel vt videbit expedire. si placet addito modico zuchari. ℂ Ad idē valet vsus amigdalaꝝ mūdataꝝ a cortice suo. ꝛ ɔfectaꝝ vna sola coopertura zuchari accipiendo de eis sex ꝑ vice bn̄ masticando in aurora: stetqȝ deīn ieiunus horis q̃tuor. ℂ Idē ꝛ fortius opant medulle ossiū ceraso ꝛ ɔfecte obsuando vt de amigdal. dcm̄ est. ℂ Item grimi ei⁹ ꝛ breuiter vsus moderat⁹ diureticoꝝ aliqꝫ debiliū aut fortiū vt cā exigit fact⁹ in tpib⁹ alteratiuis cū canonibus. vt hic. ꝛ.s. est ꝓseruatiuus a dolore renū. vn̄ ꝛ vsus aq̄ spagoꝝ brodij cicer ru. decoctoꝝ cū semib⁹: ac radicibus apitiuis: ꝛ tu cōpone ex his vt expediēs erit ꝛ summe laudat aq̄ distillatiōis extremitatū vꝛtice cū liqricia accipiēdo de ea vsqȝ ad. ℥.iij. bis in mēse in aurora. vt.s. ꝛ est ꝺ experimētis auēzoar. ℂ Postremo scito ꝙ appositio cauterij sub renib⁹ qꝺ ɔtinue aptū remanēs teneri dꝫ est ex optimis rebus in ꝓseruatione eoꝝ a dolore de qua ꝓseruatione hec sic dicta sufficiant. ꝛ tu considera.

Cura aūt doloꝝ renū diuidat in curā que debet tempore quietis: ꝛ eā que fienda est tpe actualis paroxismi siue doloris.

Cura tpe q̄etis. Ordinet dieta vt dcm̄ est abstinendo a nocētib⁹. Et vtat iuuātib⁹. Et deīn digerat mā ꝛ euāt vt decebit renib⁹. ℂ Quarto applicentur ad ex̄ que sunt nec̄ia calā: aut frida ɔfortātia eos ex his que scripta sunt.s. de debilitate ipsoꝝ. ꝛ ad itra ɔsilr ɔuenētia administrent ex positis. allegata rubrica. ꝛ tu ibi.

Cura Cū occurenis dolori actuali: ꝛ forti. Pria itētio dꝫ esse eius mitigatio. ℂ Scōa cause eius remotio vt iā vera ɔsequat cura. Nā ꝑ pmā cura fiet mendosa. ℂ Zꝫ ɔplonis imꝑsse resolo: ꝛ dcm̄ est forti: qm̄ vehemens dolor fac̄ ɔuertere curā rōnalē. vt.s.i pri⁹. opio. Vn̄ Aui. hic. cūqꝫ dolor sit vehemēs. tūc supest tibi vti eis que sunt sicē philoniū de quo isra. ꝛ trocisci stelle: ꝛ que tramite illo ꝓcedūt donec sedet dolor: cū ɔriti opant qdā statiꝫ cum euātiuis ꝓcedētes ex qb⁹ accidit flux⁹ noue mãe ad locuꝫ doloris: ꝛ sic auget vt sepe i meo tpe vidi. ꝛ hic scito ꝙ abstinere a cibo. ꝛ exercitio vti: qꝛ ambulatiōe: vtplm est magni iuuamēti. dico vtplꝫ qm̄ cā qñqꝫ est calā. ꝛ tu ɔsidera.

Prima itaqꝫ itētio pfici dꝫ ꝑ cū anodinis: ꝛ sic qñ illa nō ɔferunt cum narcoticis: seu opiatiuis. ℂ Anodina aūt sunt que ɔplonē eoꝝ ꝛ calitatē ɔfortant nālē: ꝛ ipsi⁹ ꝓhibēt resolōnē. ꝛ sunt que pmū nō excedunt gradū saltē multū. vt camomilla mellilotti. altea anetum semē lini: fenugrecū piguedo gallie: croc⁹. ꝛ hꝫ. vt. 4⁹ tra. que qdē p itꝰ: aut per ex̄ diuersis applicant igenijs vt exēplificat. Et h̄ applicari ꝺbēt diuersimōe: ꝫ diuersas dolorū cās. nā si ex mala venit ɔplone calā cū fridis: si ex frida cū calīs: ad hoc vbi fuerit mala ɔplo simplex. ℂ Q. si fuerit cā doloris solo ɔtiuitatis sec⁹ erit: qꝛ tūc egebim⁹ cō glutinātib⁹: ɔsolidātib⁹: ꝛ mūdificātib⁹: si fuerit ibi vlcus incarnātib⁹ ꝛ hꝫ. ℂ Q. si fuerit mā cū mala cōplone indigebim⁹ euātibus mãꝫ ɔiūctā. Itē ꝛ qñqꝫ mām añtē faciēdo flomā a q̄ nōnulli icipiūt: vt isra ꝺ ea: aut admistrādo solutiui: qb⁹ oib⁹ mōis dolor sedabit siue mitigabit. Q. si fuit ex vētositate resoluētib⁹ vētositatē. ℂ Ingenia āt diuersa st̄. fom̄tatio. inunctio. emplatio. balneū. vētose. clistere. Pot⁹. Erariū hꝫ. ꝺ qb⁹ oib⁹ exēplificabit. ℂ Clistere ad hoc anodinū. ℞. floꝝ camomille mellilotti. añ. M.s. semē lini fenugreci. añ. M.i. altee. M.s. vio. M.s. piguedinis gallīne. ℥.i. olei anetini ro. camomille. añ. ℥.i. vltimo addatur vitella duo ouoꝝ recentiū. ℂ Aliud ad idē. ℞. oleoꝝ camomille aneti ro. añ. ℥.ij. butyri. ℥.i.s. pinguedinis gallīne. ℥.i. croci. ℨ.s. iponant nō multū calā. ℂ Itē qdam maxime cā exñte calā iponunt ea actu frida. vt infra de ɔpate calō renū. ꝛ nō est res longinq̄ a rōne. ℂ Quidā respiciētes etiā ad cām addunt bn̄dictā: aut cassiā: aut aliqꝺ tale respiciēs ꝛ euanes mãꝫ. ℂ Sed vbi q̄rit mitigatio ꝑ anodina nō dꝫ poni sal. vt diutius in corpe remaneāt. ℂ Quidā ex solo butyro: ꝛ oleo camomillio. ro. ꝛ vitello oui operant. ℂ Sꝫ hic ē diligēter aduertēdū si cā est frida ventosa: aut nō. iuxta que dꝫ medicū cū anodis addere que calefaciūt: ifridāt: aut resoluūt ꝛ hꝫ. ℂ Nōnulli vo stāte forti dolore vtunt clisteri ex diureticis scō iponendo euātiua approꝑata a renib⁹ trahētia. vt sunt bn̄dicta ꝛ hꝫ. ꝛ certe laudo plus illos q̄ sil ꝛ semel itentionē hnt ad mitigationē doloris: ꝛ ad euōnē cause ei⁹. qñ.s. est cū mā. ℂ Termilonus vnā faciebat decoctionē. ꝛ pro clistere: ꝛ ꝑ fomentatione talē. ℞. paritarie. M.ij. senationum. M.ij. pulegij calamēti: camedreos: camepitheos: folij. añ. M.i.s. floꝝ camomille: mellilotti: aneti. añ. M.s. radicum altee: feniculi apij: petroselini: spagi: brusci. añ. M.i. seminū anisi feniculi: carui ameos dauci carui: se. lini fenugreci. añ. ℥.s. fiat decoctio de qua ꝑ enemate. ℞. l.i. cassie. ℥.s. bn̄dcē. ℥.i. zuchari ru. ij.s. croci. ℈.i. oloꝝ cāomille: lilioꝝ al. añ. ℥.ij. sal. cōe. ℨ.iij. vitella ouoꝝ nūero. iij. ꝛ ex hac eadē cū spongijs: aut pecijs lāeis duplicatis qñ spongie. l. hri nō psit: fiat fomentatio que ponat sup locū doloris: ꝛ nō pmittat refrigescere: sed sepe reiteret. ꝛ valꝫ maxime cā exñte vētosa: ꝛ ponatur ēt añ vētrē affrioꝛē. ℂ Itē ꝛ ē singulare ꝛ rene mētū maxime remittit dolorē vesica plena oleo calō: ꝛ sic retenta sup renes ꝛ reiterata anteq̄ frigescat: sed in hoc bn̄ considera si fe. adest: aut nō: qm̄ opꝫ te moderare hec. ℂ Itē si cā sit calā: aut nō. iō nō psit sic medicamīa ad ɔplementū rei describi nisi ꝓsupposito casu i termis. Et ex eisdē rebus fieri pōt balneū quo nihil mdi⁹ mitigādo doloreꝫ: vt dicetur qꝺ opant imediate. ℂ Clistere ex oleo rutaceo cum maluatico in omni dolore renū: ꝛ freq̄nter successit: sed non est semp canonicū. ꝛ iō ɔsidera cām. ℂ Vnguēta fiāt ex oleo de scorpionibus simplici: aut descriptione. Mes. ꝛ valet a ꝓprietate. Itē ex eo cuꝫ oleo camomillino anetino: lilioꝝ al. de spica cū cinamomo: mileo solis: piretro peonia: ꝛ hꝫ renalibus calis: aut fridis vt exigit dispō: ꝓpter qꝺ cōsidera cū modico aceti ꝛ cera: ꝛ ex ꝑdictis rebus: qꝛ herbis radicibus ꝛ alijs anodis ꝛ oleis dictis: ꝛ croco ɔfice emplm cū farina seminū lini. Et nota ꝙ radix pastinace multum laudat. Balneū de quo Aui. hic. ꝛ tine vehemēter ɔferūt ei qñ decoquunt i eis medicie lenitiue ꝛ sedatie doloꝝ. fm ꝙ dirum⁹ i caplis suis: ɔsilr mltū laudāt i dolore co'ico ꝺ quo.s. ꝛ tu ibi. fiat ex reb⁹ iā dictis in de clisteri ꝛ fomento addēdo ex anodis nūeratis ꝛ frida alia si op⁹ erit mutatio causei quo balneo sedeat vsqꝫ ad extremitatē costaꝝ mendosaꝝ: stetqꝫ in eo spacio q̄rte hore. vel citra. ꝛ nō sit multum calidū. ꝫ sic tepidū ne ex sudore multo resoluat: ꝛ cōtinue ꝑ aliā aquā retētā igni in sira ɔseruet tēpie. Cum aūt egrediet balneū de patiēti ꝑ os aliqd ex mitigātibus dolore: aut ex apitiuis dictis calis: aut fridis. vt sunt trocisci de alchechēgi ꝛ hꝫ. vt ipsa exigit dispō. vn̄ laudat litōtripon N. datū cū vino calō: aut cū aq̄ lupuloꝝ i cā frida. Silr iūstinū cū vino ꝺcoctiōis milei sol: aut saxifrage: ꝛ silr valent diuretica data.s. in ꝓseruatione. Sed hic nota Auic. hic inqt. veruñ vti semib⁹.s. calis cū dolor est timorosus: ꝑ illud qꝺ accit ꝛ descēdit. q̄propter nō tute admistrant nisi ꝓcesserit euō. nā qñ ɔplo est fortis valde. ꝛ mā multa tūc timorosū si pauca nō sic: ꝛ iō aduerte ɔferūt ēt hec in balneo exbita. Itē si nō ponit in balneo da hec ꝑ. deīn fac

somētatões vt ipas cū descēdāt ad renes:sʒ bolb⁹ ꝑmitte
enema ꝛ euatiuū:post exitū aūt eius lect⁹ igrediaf:ꝛ si pt dor
miat ad libitū.℄ Itē ꝯferūt vētose absq ʒ scarifi. ipsas ap
plicādo ēt sursum deorsuʒ diuertēdo. Itē ꝯferūt si sup na
ticis ponunf qñq ʒ cū scarificatōe.vt ifra. Itē vt ifra in fine
ꝶice de apate eorꝫ:qñ p hec sedāña nō remouef dolor:tūc
est signū ꝙ cā est cal'a:ꝛ marie sanguiea vt gēnl:ꝛ iō sum
me ꝯfert flōmia:ꝛ tu recurre illic.℄ De potu iaʒ dcm̄ est:
laudaf betonica cū vino potata.vt.ʒ.i.ß.vsq ʒ ad duas cuʒ
vino cocto. Itē. ℞ betonice.ʒ.iiij.pipis grana.xx. vini anti
q.l.i.bulliant:ꝛ de hac decoctōe def ciat⁹ medi⁹ cal'a.℄ Cō
fert siir sy.diuretic⁹:vt de sticados cū semib⁹ fridis de radi
cib⁹.℄ De elarijs litōtripō ꝛ alia. vt.ŝ. ꝛ philoniū de quo
stati ad idē athanasia descriptione Mes. Itē vt.ŝ. trifera
Gal.que oīa denf cū ꝯueniēti dosi cū vino aut aq̄ vt exigit
dispō in exitu balnei:aut añ applicationē spōgiaꝝ.vt dcm̄
est.℄ Q, si ꝯtingat dolorē eē vehemētē:q: si ṽtutē mul
tū ꝓsternat exponit gētil:tunc oʒ incipe a narcoticis ꝛ eis
vti donec dolor aliq̄lr sedabif.ꝛ ēt seq cū anodis vt scriptū
est:ꝛ hoc est ꝙ voluit Aui.dū inqt hic.cūq ʒ dolor sit vehe
mens:tunc supest tibi vti eis q̄ sunt sicut philoniū. vt.ŝ. sʒ
subdit paꝝ post aui.ꝛ studiū ēt abstinēdo a narcoticis est
magis necīū.tu itaq ʒ ꝯsidera:ꝛ relege q̄ de narcoticis dcā
sunt.ŝ.de tenasmōe:ꝛ de dolore colico. Et aduerte ꝙ du
plex ē philoniū:psicū qd̄ magis valʒ dolori ꝯplicato cum
fluxu vētris:ꝛ romanū qd̄ magis ꝯfert dolore existe cū sti
pticatate vētris.vtrūq ʒ tñ narcoticū daf vsq ʒ ad.ʒ.i. cū vi
no subtili potēti qd̄ oportebit ꝯtinuare vt.ŝ.si dolor nō ces
sauerit. Alia narcotica q̄re allato loco.vt.ŝ.4°.tra. Item
in enematibus ponaf iusquiamus:cortex mādragore pa
pauens al.aut nig.nenufar.ꝛ hꝰ. Item suppositoria opia
ta vt de tenasmone.ꝛ tu ibi.

Qd̄ si dolor fuerit pu⁹ dās iduciās icipe cū his que scdāʒ pficiūt itētionē q̄ est euō.
ꝛ ƀ melius ac cit⁹ cōplef p submissa:q̄ʒ p supius exhibita.
℄ Ex submissis meliora sunt enemata.vt. ℞.mercurialis
paritarie sicle malue vio.saxifragie:milei sol:rute floꝝ ca
momille:melliloti aneti dauci carui cartami:ꝛ sic de alijs
ꝛ ex olis dcis cuʒ bńdcā ꝛ cassia zuccharo ru.fac clistere ad
cause exigētiā.℄ Et qm̄ suppositoria seu colliria pfit paꝝ
hinc de eis nihil q̄ ex eisdeʒ ꝯficere potes.℄ Per supi⁹ daf
bńdcā vt.ŝ.cassia elarijs idū:ꝛ ē solutiuū ēt ꝓpriū diafi.cū
aquis diureticis.vt.ŝ.in pseruatōe.℄ Itē ꝯfert vomit⁹:
ꝛ multū laudaf i hora doloris diuertēdo.s.ꝛ causaʒ añtes
euādo mām et ꝯiūctā ꝯmouet:ꝛ marie si fuerit lapis aut
arenula:ꝛ ipaʒ de loco aliq̄lr sepat:q̄re ꝛ dolor mitigatur.
℄ Itē hoc casu sūme laudaf flōmia marie egro iuuene ꝛ
sanguieo existe vel plectorico de vena basilica. deinde de
saphena exteriori.nā iⁿterior magis vesicaʒ ꝛ mīrīcē respicit
ꝛ ex eadē pte ēt qdā icipiunt ab ipsa flōmia in dolore forti
vt passionarius.ꝛ credo ꝙ recta sit opō de q̄ medicus ho
norē subitū ꝯseqf vbi ipsa ꝯueniat:q: patiens sit iuuenis.
fortis robust⁹ plectoric⁹ aut sanguie⁹.ꝛ hꝰ. Nā multiʒ di
uertit de cā añti. ꝛ oʒ reiterati si poss̄e est. vt p̄. de basilica.
2° de saphena exteriori eiusdē lateris:sʒ de hoc ifra.℄ Itē
hāc itētionē pficiūt ꝓuocātia remouētia opilonem ꝛ con
ducētia māʒ opilātē ad ex̄ q̄ ꝓuocātia debēt dari cal'a:aut
frida calliora:aut fridiora vt ipsa exigit dispō:ꝛ de his exē
plificatū est de potu de elarijs ꝛc̄.℄ Sʒ vt te copiosuʒ fa
ciā hic ponā vnū ex sy.expīis ad hoc:sʒ tu p̄ ꝯsidera bñ ver
ba Aui.hic inqt. Ueꝝ vti semib⁹ cū dolor ē timorosus ꝛ ē
dubiū ƀ replicatū ꝛ boniū.nā nō debēt admistrari n̄ si prius
scā euōne:ꝛ nō dubitādo de mā q̄ sit in epate.nā multa ibi
existe mā piculū esset futuri apatis:aut materie opilonis.
℄ Sir⁹ expt⁹. ℞.capill ve.buglose senationuʒ scolo.filipē
dule camedreos camepitheos acori scariole radicum ci

coree epatice.añ.M.i.radicis feniculi spagi brusci.añ.ʒ.i.
corticis radicis celsi.ʒ.iij.polipodij.ʒ.iiij.cimini:feniculi.
ameos siseleos amomi dauci se.apij assari nēufaris epithi
mi folioꝝ scene ʒiʒ.añ.ʒ.ß.ligricie vio.folioꝝ boragis pas
sularū enucleataꝝ.añ.ʒ.i. prunoꝝ silvestri.añ. nūero.xl.
turbith hermodactiloꝝ.añ.ʒ.i.pipis lō.ʒ.ij.se cōiū frigido
rū ciceꝝ ru.añ.ʒ.ij.ordei.l.i.succi resīdētie vio.ʒ.i.zucchari
ros.vini⁹ āni.ʒ.iij.zuc.qd̄ suffic.ꝛ ē sy.valēs i cā cal'a frigida
euando ꝛ apiēdo.vt pʒ ex paucioꝝ⁹ facere pōt apitiuum

In remouēdo tuo ꝓpo⁹ ꝯueniē:ꝛ tu elige.
malam ꝯplonē oʒ vt p̄ cogno
scas si cal'a sit:aut frida sʒ varia igēia.vt.ŝ. Et vt seriati⁹ ō
dolore ex mala ꝯplone māli hēaf cura:ex q̄ hēbit ꝛ cura
male ꝯplonis absq ʒ mā ō ea distiguā. Dis aūt mala ꝯplo
dolorē renū cāns:aut est cal'a sanguinea:aut cal'a colica:
aut frida flatica:aut frida melācolica aut sicca de qbus ol
bus curam suo ordine describam.

℄ Cura itaq ʒ doloris renū a sāguie ꝓueniētis ē flōmia de
basilica:ꝛ si videbif aut pp plectoriā de nigra:ꝛ si erit san
guis abūdātia poterit iterari. Itē ꝛ ō saphena vt vr̄ expe
dire. Nā flōia mītū extiaf i cura h⁹ doloris a mītis qñ co
uenīēter fieri pōt.qb⁹ mītū credo.℄ Fcā flōia def euatiua
remissiua feruoris san.vt sūt tamarīdi cassia māna cū aqa
ēdiuie ꝛ hꝰ.de qb⁹.ŝ.ō soda san.ꝛ tu ibi.℄ Itē ꝛ 3°. appli
cenf ir⁹ ꝛ ex̄ q̄ remittūt calitatē sanguis ex sy. ꝛ hꝰ. ex vn
guētis somētis emplis ꝛ hꝰ.vñ sy.ro.vio.aq̄ or.vini gña
toꝝ orizachara ꝛ hꝰ.sūt ꝯueniētia. Et ex embrocis fride.
vt de soda sanguiea de colica dcm̄ est.ꝛ tu ibi. Iteʒ de alijs
q̄ ꝯferūt i mala ꝯplone cal'a epis.ꝛ tu ibi. Itē ifra de apati
b⁹ calis renū.vbi te copiosū faciā.nā hūlīt frida ꝯueniētia
in mala ꝯplone cal'a renū de ōbilitate renū.ꝛ tu ibi. Et hic
narro qd̄ mihi ꝯtigit i dolore meo renali a cā cal'a sangui
nea ex pticularib⁹ applicatis ifūdebā pecias i aq̄ recenti ꝛ
aceto ꝛ succo solatri:ꝛ sic fridas applicabā stati.cōtulerit
ꝛ recessit dolor imediate.℄ Et hic nota ꝙ vt.ŝ. renes idi
gēt aliq̄li stipticitate pp eoꝝ subam.ꝛ iō daf sit res stipti
ca cū admistraf medicia.non.n.hic descripsi receptas:qm̄
tibi ex datis sunt apta satis.ꝛ tu ꝯsidera.℄ Et nō qm̄ di
xi orizachara.qm̄ cū dolor fuerit cū reumate non ꝯuenit:
nec aliō icisiuū diureticū siue apitiuū.vt.ŝ.de catarro de q̄
ēt ifra. Cōferūt ꝛ balnea ex reb⁹ fridis:ꝛ post eoꝝ exitum
def rubea trocisꝰcata descriptōe Nic.aut aliqd̄ tale ꝓpor
tionatū cū vino multū lipbato.℄ Et hic nota vt de cete
ris ifra si aliqd̄ eēt mēbrū mittēs:ꝛ marie cerebꝝ ꝙ absti
nere debem⁹ ab icisiuis:pp qd̄ orizachara nō ꝯueniret: sed
magis sy.ro.de nenufare de papauere.vt.ŝ.de catarro ca
lido.ꝛ de soda sanguiea quo casu oʒ facere diuersiōes tra
hendo aut mouēdo māʒ añtē ab aliū locū aut flōmia.aut
aliter ibi.℄ Itē studeaf rectificationi mēbri mandantis.
℄ Et vltimo ꝓhibere ne renes recipiant cum fridis ꝛ sti
pticis. Et de his particularibus remedijs ad plenū de ma
la complexione epatis calida.

℄ In eo aūt q fit a cola ꝯsidera si est cū plectoria toti⁹:aut
q: ab aliquo mēbro ad renes mā trāsmittif. Itē si ē cū reu
matismo.℄ In p̄ casu cū flōmia euaf si videbif:aut cum
vētosis cū scarificatōe ad remittēdū sanguis aliq̄lē fer
uorē:aut cū solutio lēitiuo cassia māna tamarīdis.℄ Itē
digeras cū.sy.vio.relige digestiuis cole.4°.tra.positis. dēi
de veni ad renes cū emplis fridis:vnguētis fridis:vt popu
leone addēdo si op⁹ erit aliqd̄ stupefactiuum ex papauere
mādragora vsq ʒ ad opiū. Itē admistrādo tias ex reb⁹ fri⁹
ꝛ hꝰ.vñ studiū oʒ eē ex pte regimis oīo ad fridū:ꝛ p maio
ri pte ad hūdū. Et hec frida ꝛ hūida ꝛ frida ꝛ sicca hēt
in hoc ca°.in pn⁹. Itē de soda calida colica de dolore coli
co de mala cōplone epatis calida.ꝛ tu ad illa te trāsferas.
℄ Itē i 2° casu.fac vt.ŝ.diuersiōes ꝛc̄.vt de sanguia dolo

est ⁊ h̄. ań. Et cōsilr si fuerit reumatiçās mā. ⁊ iō ꝯsidera: et ista ponunt copiose ista i sequēti ru. ⁊ iō eā relege. qm̄ vtil limū erit. Laudat emplm̄ fcm̄ ex portulacis frixis in sartagine cū lacte aspsa ⁊ tepide superpositū renibus adde. ⁊ ex fortiorib⁹. lʒ fridis vsqꝫ ad narcotica. ⁊ est exptū.

¶ In eo aūt q est a mala ꝯplone frida flatica. q̄ est fm plm aut melācolica: q̄ est raro: opꝫ vt ea ꝯsideres q̄ de colica ⁊ sanguinea dcā sūt. Vn̄ si mā fuerit reumatiçās q abstineat a diureticis ⁊ apitiuis saltē digerētib⁹ mā. Itē si fuerit ab alio veniēs mēbro fiāt diuersiōes. vt. s̄. ⁊ rectificatiōes mēbri. aut mēbroꝝ mādātiū. Itē phibitio ne mā ad renes fluat ipsos ꝯfortādo. Vn̄ in pmis si corp⁹ fuerit plectoricū nō erit malū si flōmebis. Deinde eciā cum antidoto magogo vt bn̄dicta cl'ario vndo de qb⁹ in q̄rto tra. ⁊ tu. s̄. ¶ Clisteria sunt in h̄ magis dilecta. ¶ Itē marie in h̄ cōfert vomitus: quē stude ꝓuocare facilr. ¶ Veni deinde ad ipsos renes cū anodinis calefaciētib⁹. vt ē dialtea ⁊ h̄. cuꝫ emplis ex reb⁹ calidis dictis i pn̄⁹ ⁊ allegatis locis. Itē cū tymis ex eisdē cōfectis: post q̄rū exitū det aurea alexādrina cū vino decoctiōis tuns. sʒ aduerte si adest fe. q̄ casu te in his moderā. Itē consequēti die post balneū fiat minutio de saphena nisi morb⁹ fuerit multū āntiquus. Et si op⁹ est digestiuis digere mām cū ꝓportiōaliter de quib⁹ q̄rto tra.

¶ In eo vō q est ex siccitate qō cōphendet. qꝫ fm plm est in corpore extenuato. ⁊ pcessit cā exiccās. vt coitus solo ventris flux⁹ vrine ⁊ h̄: opꝫ ꝓcedere via resūptiua ex pte diete humectātis balneoꝝ ex aqs dulcib⁹ vnctionibus clisteriis diureticis humectatiuis. vt sunt amigdale semina frigida maiora lac capre vinū dulce aquosum ⁊ h̄. vt. s̄. de debilitate renū. ⁊ tu ibi. Nam qꝫ iam allegato loco multa dicta sunt de mala ꝯplone renū hinc te ad illā rubricā trāsferas. qm̄ multa ⁊ exēplaria inuenies tuo ꝓposito.

Cura de eo q est ex vētositate iā dcm̄ est. s̄. d̄ vētositate renū. ⁊ qm̄ multa habuisti d̄ colica vētosa ⁊ vētositate splenis h̄ leuiter ptrāseo te ad illa remittēs loca.

Cura si fuerit dolor ex casu pcussione dislocatiōe sponsdilis. ⁊ h̄. tūc fiat flōia ⁊ sāguinatiōes conueniētes fiat restauratio vt cōuenit. Ordinet dieta iuxta cām. ⁊ vnctiones emplastra euōnes digestiones tunc ⁊ h̄. vt decebit que omnia ex dictis habita sunt.

Cura In facto ex vlcerib⁹ renū hēbit in rubrica ꝓpria infer⁹ de vlcerib⁹ eoꝝ cū his q̄ pitus. ⁊ eē applicabūtur. ¶ Postremo scito q qn̄ dolor renū ē tēporane⁹ ⁊ spāl' i sene nō curat. in alijs vō etatib⁹ difficulter: ⁊ senes h̄ intelligo q. xl. ptrāsiuerūt ānos. ⁊ iō multū aduerte a ꝓmissiōe curādi eū. ¶ Nec qsqꝫ miret si de eo lōgū fecerim sermonē. nā vt id egeri suadebat dolor: ipse quo ter egrotaui. cōpatiēs itaqꝫ ⁊ mihi ⁊ ceteris ad sic scribendū obligatuꝫ me indicaui. h̄. n. dolor ita ⁊ infestās. ⁊ multis ac q̄si oibus ita cōis. q multa de eo dcā patiētib⁹ aut passuris per minima iudicata sunt. e⁹ itaqꝫ compilationeꝫ tolera equo aio. ⁊ vide q̄ dicta sunt in dubio in fine capituli.

¶ De lapide renum. Rica. vi.

Quoniam rōnale est vt post rubricā d̄ dolore renū seqtur ea q̄ est de lapide cū lapis ipse nōnunqꝫ sit cā doloris. vt dictū est et. qꝫ regimē pseruatiuū a dolore ē ⁊ pseruatiuū a lapide hic post illā posui hāc ⁊ si alr pnceps ordiauerit: qō ex cā fecit. ¶ Lapis renal' ē lapis q p assationē māe grosse viscose cū aqsitate ad renes trāsmisse. vel saniose. vel vlcerose in eis congeniite finalr ad indurationē ⁊ petrificationē pducit. ¶ Ex qb⁹ appet modus gn̄atiōis ipsi⁹ lapidis nā hūiditas viscosa grossa. q̄ sʒ plm ē flatica ad renes cū aqsitate trāsmissa in eis morā faciēs a caliditate earū assat. sic q subtil' resoluit ⁊ grossum remanet cū certa viscositate īduratū. ⁊ sic petrificat. vt est videre i parietib⁹ tinaꝝ ⁊ balneoꝝ ⁊ i fundo vas. h̄. aq cōsueuit calefieri. Et vt alexāder. Ita in gn̄atione lapi dis fit queadmodum videm⁹ figulos terreos a caliditate sol' vel. ignis i petrā cōuerti. ¶ Et dcm̄ ē fm plm flegma. qm̄ sanguis si illic trāsmittit stati cōuertit i nām venenosā ⁊ malā. ⁊ a nā expellit. itē et se nō ē viscosus grossus: nec melancolia. qꝫ cū sit sicca pot⁹ i cinerē ꝯuertit: nō cola: qꝫ nō viscosā. n̄ grossa. ¶ Et h̄ lapis qnqꝫ noiat lapis qnqꝫ calculus. qꝫ oli cū lapil' fiebāt calculi rōnū. qnqꝫ litiasis vt quarto affo. de q̄ i affo. lʒ qdā p litiasim lapidem noient vesice.

¶ Et dr̄ ⁊ grossuꝫ remāet cū certa viscositate ei⁹ hūores extermiat. tūc nō lapis. sʒ arenule gn̄ant pp qō nō de caliditate. qꝫ. Aui. diuturnus vō augēs ē caliditas cū egressa ē ab eqlitate. vn̄ absolute videt tenēr getil'. q nō nisi ab excellēti caliditate lapis gn̄ari possit. queadmodū i extrinsecis est videre. Serapio aūt vbi de h̄ inqt. ⁊ cā efficiens est. humor igne⁹ ⁊ forsitā tpatus. sʒ h̄ ꝯsidera q calor tpat⁹. pōt i lōgo tpe facere qō excellēs i puo. Credo itaqꝫ ꝯsiderādū q fm plm ⁊ raro in paucioꝛib⁹ nō fit nisi ab excellenti caliditate. ⁊ sic loqbat Aui. ac Getil' eū exponēs. ⁊ p cūdē modū gn̄at pilus valde lōg⁹ i reb⁹: mā viscosa exiccat ⁊ in lōgū rotūdūqꝫ ꝓpulsa p renū ipoꝝ anfractuositates

Cause ⁊ vt de cāis lapidis sic ad plenū isformatus cuꝫ sit nō morb⁹ nec accñs. sed cā magni morbi. ac sepe ifestātis morbi hic eas h̄ memorioso ordine sic depingam. ¶ Sex. n. cāe repiunt pncipales. Pria abūdātia supfluitatū. Scda viscositas ⁊ grossities eaꝝ. Tertia angustia meatuū. Quarta debilitas expulsiue eoꝝ. Quīta caliditas assās siue sit excedēs tpamētū. siue nō. Sexta ē fortitudo expulsiue epatis ⁊ venaꝝ cū amplitudine viaꝝ ad renes. Itē expulsiua alioꝝ mēbroꝝ superioꝝ.

¶ Cā aūt pme cāe sunt cibi grossi. viscosi male digestibiles vt caro vaccia. porcia. aues aqtice: assata. frixa. salsa. lac. caseus. oua dura. pisces duri viscosi. nuces. auelana. psica pira. castanee. fructus aliqn̄ grossi acetosi ⁊ difficilis digōnis. Et q generāt humorē viscosū. vt mala imatura. caro citri ⁊ h̄. vinū grossuꝫ turbidū nigrū valde. aq turbida. cerebella itestia extremitates aialiū. vt cutis. pisces lacunales anguilla. risi amilus panis azim⁹. ⁊ oēs cibi d̄ pasta vt lagane tri. ⁊ h̄. Et ipedictia digōnem. vt aq nimia fructus aqsi. Mlta comestio sr̄ indigōnem. Et error i comestiōe. Coitus sup repletiōem factus. Exercitiū nimiū post cibū imediate. Sōn⁹ plur⁹. vt. s̄. de nau'eatiua satietate. Balneū post cibū calidū ⁊ siccū pcipue. vt faciūt nr̄i rustici in balneis. ¶ Cā vō scdi est ipm regimē ex pte ciboꝝ ⁊ potuū. vt sunt caules lētes ⁊ h̄. vt dcm̄ ē d̄ causa pme cāe Itē aer grossus turbidus. iteꝫ calidus ⁊ sicc⁹. ⁊ resolutiuo subtile. ⁊ balneū calidū ⁊ siccū. vt. s̄. Debilitas digestiue ac caliditat' inate. pp qō multiplicat i hūore viscositas. ⁊ p ꝯns in seniorib⁹ lapis. ¶ Cā tertiā sūt angustātia oia vt sūt frigus aer piscatoria ⁊ h̄. ¶ Cā q̄rte cāe ois mala cōplexio calida aut frida. cū mā: aut absqꝫ. apostemosa. aut nō apostemosa. aut ꝓpter vlcera. ¶ Cā qnti est caliditas ipsa renū. ⁊ extrīseca veniēs vt cibi ⁊ potus calidi: aut eis ab epate. ⁊ alijs vt cibus vel apate sibi cōicato. Coadiuuātes aūt cāe sunt strictura lūboꝝ. vt. s̄. pp qō dānande sunt diploides stricte. cigere stricte. vt faciunt iuuenes. vt pulchriores psone videat. Itē eqtatio fortis. Itē eleuatio pondeꝝ magnoꝝ. Dormire sup culcitrā penosam ⁊ calidaꝫ. Iteꝫ resupine. Et breuiter oia alia q̄ sunt apta renes calefacere p se vel p accñs. vt forte frigus p antipenstasim. ⁊ lʒ cōsimilia. s̄. de dolore eoꝝ posita sint tā hic de illis fm aliū ordinem mentio fit. ¶ De sexta patet quid dicendum. ¶ Et in sūma pone ex parte cause efficientis caliditatem assantem ⁊ expulsiuā mittētē. Ex parte materie abundantiam viscositatem ⁊ grossitiē. Ex parte vie angustiam. Ex

pte v̄tutis debilitatem. ⁊ sic habes quattuor cās in gn̄ali.
¶ Ex qb⁹ habet ꝙ in plribus alijs locis q̄ꝫ in renib⁹. ⁊ vesi
ca lapis gn̄ari pōt. vt. s̄. de colica. nā vbicūqꝫ repiri pn̄t cāe
alicui⁹ effect⁹ ꝓductiue illic ⁊ effect⁹. Tu itaqꝫ cōsidera q̄
re ⁊ magis in his gn̄ant locis: ⁊ i alijs nō gn̄ari cōtingat vt
argutū ē. Aliabas auctoritate aliquoꝝ inqt. lapidē i cpa
te itestis ⁊ iūcturis gn̄ari posse. ⁊ Gal. vidit tussientē ex la/
pide in pulmōe genito quē ꝑ os emisit ⁊ curat⁹ fuit. Et de
lapide qdē i diuers locis gēito diuerse ēt sūt cāe saltē q̄ ad
itēsū ⁊ remissuꝫ siue q̄ ad eē fortes ⁊ min⁹ fortes: ⁊ ad itel
lectū medicoꝝ. Naꝫ lapis in vesica ex ꝯsimilib⁹ generatur
cāis. sed fortiorib⁹ respectu earū q̄ sūt lapidis renū factiue.
vt ifra sua rubrica. ⁊ pp̄ h̄ raro accidit in senio nō reperitur
¶ Et ꝓ clariori ītellectu ei⁹ qđ dcm̄ est. scito ꝙ in gn̄atiōe
lapidis siue vesice. siue renal' diuersimode se hn̄t ⁊ ipse in se
etates diuerse habitudines diuerse cōplones diuersi sexus.
¶ In pma qdē etate q̄ ꝓtendit vsqꝫ ad dētiū plātatiuam
nō est verisimile in renib⁹ lapidē gn̄ari. qm̄ pmo humores
nō sunt grossi viscosi. immo subtiles ⁊ maxime i his q sub
tili vtuntur nutrimēto. itē nec calorē hn̄t acutū assatiuuꝫ.
Itē nec viarū angustiā. qꝛ dato ꝙ vie sint anguste rōne ꝑ/
uitatis corpis. tn̄ sunt apte amplificari ꝓpter humiditatē
complōnis. ⁊ ex cōsequēti māc nō retineri. ⁊ tu considera.
¶ Et h̄ nō duas cās gn̄atiōis lapidis in pueris positas ab
Aui. inqt. Et ꝙ plm̄ gn̄atur lapis in infantib⁹ est pp̄ appe
titū eoꝝ. qꝛ nimiū de cibis assumūt pp̄ motū ipsoꝝ sup re
pletionē. vñ cāntur supfluitates viscose pp̄ idigestionē. vñ
attētis duab⁹ his cāis in puero. xvi. mēsiū vel circa non est
verisile lapidē gn̄ari. ⁊ hoc dico pp̄ amicū nostrum: ad qđ
cōcurrit ꝙ caliditas eo tpe sopita est. ſꝫ nō ꝙ lac grossum
posset eē cā factiua lapidis in pueris. ⁊ iō ꝯsidera nutrices
cū aūt ad eā q̄ est dentiū plātatiua ꝑuenitū i eis ꝯtingit la/
pidē ⁊ maxie i vesica gn̄ari. ſꝫ de his infra suo loco. ¶ In
iuuenib⁹ qdē ⁊ puberib⁹ lapidē in renib⁹ cōcreari rōnabile
est ad rōnē qdē sumptā ex pte cāe efficiētis q̄ ē in eis fortis.
in ipsis tn̄ raro gn̄ant. qm̄ ea etate deficit mā qꝛ hūores sūt
subtiles ⁊ v̄tus digestiua fortis vie late fortitudo expulsiue.
hec eīn simul fortiora sunt ipsa cā efficiēte sola. ¶ In senio
vero qꝛ mā adest debilitas digestiue strictura viarū ꝓpter
siccitatē debilitas expulsiue satis fortis caliditas renū pp̄
cōplōnē eoꝝ qꝛ carnei sunt accidit in renib⁹ eoꝝ lapidem
gn̄ari. Nā vt dcm̄ est caliditas est cā pncipalis factiua lapi
dis: q̄ ⁊ si in toto i senib⁹ deficiat. qꝛ tn̄ in renib⁹ rōne ꝯplo/
nis eoꝝ adhuc satis fortis remanet. ⁊ iō qꝛ in vesica q̄ est
mēbrū frigidū deficit hinc in ea senio lapis nō gn̄at. ⁊ hec
q̄ dicta sunt itelligi hn̄t merito decursus etatum. ⁊ iō dictū
est de puberib⁹ ⁊ iuuenib⁹ raro. qꝛ rōne indebiti regiminis
nō incōueniret in eis calculū frequēter cōcreari. ¶ Ex pte
habitudinū qꝛ in pinguib⁹ magis gn̄ant lapides i renib⁹.
⁊ minus in vesica. ⁊ ecōuerso in macris ⁊ extenuatis. ⁊ cā
qm̄ pingues hn̄t vias angustas. ⁊ in eis multiplicant māe
flegmatice grosse viscose nō ita apte faciliter per angustas
vias penetrare. Itē alijs pibus qꝛ ꝯplone sūt minus calidi
q̄ꝫ macri colerici hinc eoꝝ v̄tus expulsiua debilior: in coll/
cis aūt ⁊ extenuatis magis gn̄atur lapis i vesica. qm̄ vie in
eis sunt late hūores subtiles. ⁊ v̄tus expulsiua fortis. vñ ad
vesicā ꝓpellunt hūiditates in renib⁹ nō retēte. ⁊ qꝛ vesica
est in eis exiccata rōne cōplōnis toti⁹ hinc corrugat ⁊ ꝯbi/
tur. ⁊ in illis rugis hūiditas retinet. q̄ sic retēta a caliditate
eoꝝ forti petrificat: ⁊ ex his pꝫ qđ dōm de melancolicis ex
pte ꝯplōnis rōne cāe agētis magis in colleris ⁊ sanguineis
rōne māe. ⁊ alliarū cārū i flegmaticis ⁊ melācolicis. ¶ Sꝫ
h̄ nota ꝙ accītales cāe siue extrinsece multuꝫ operant. vt
regimē calidū. coitus eqtatio ⁊ hꝰ. vt. s̄. ¶ Ex pte sex⁹ ra/
rius in mulierib⁹ īmo raro ⁊ cā potissima in eis est āplitu/
do viarū: nā ampliores ⁊ latiores sūt vias in ptib⁹ inferiori/

bus pp̄ gn̄ationē fetus. Itē ex pte lapidis vesice: qꝛ in eis
collū vesice curtū est. ⁊ latū ꝓpinquū fundo nō habēs tot
tortuositates vt in viris huic in eis lapis nō gn̄at in vesica.
¶ Et h̄ nō. ꝙ qn̄ apparet in vrina hūor grossus viscosus.
⁊ pcipue in viris nisi sit ꝑ modū crisis. tunc ꝓnostica de fu
turo lapide si fuerit ꝑseuerās cū alijs. ⁊ ē ad h̄ facientib⁹ ex
pte regiminis debilitatis renū ⁊ hꝰ. signū est. n. ꝙ epar ⁊ mē
bra supiora trāsmutūt. Et cognoscet dr̄ia inter ypostasiꝫ ⁊
talē humorē ex ductu vrine. qꝛ ypostasis in ptes sepat ꝑ/
tes. humor i grossas. ¶ Est qppe lapis renū paruus pp̄ ꝑ
uitatē cōcauitatis renū: ⁊ vesice magi⁹ ⁊ ponderosus. itē
renalis rube⁹ est siue citrinus: ⁊ vesice albus vel ad fuscedi
nē declinās. Itē renal' oblōgus. ⁊ vesice rotūdus. a loco. n.
formā capuit. ¶ Et anq̄ꝫ ad curā ꝑueniat scito ꝙ si in vri
na spissa alicui⁹ arenula multa appet raro lapidē incurrit
ꝙ si incurret durior erit alijs. Itē ꝙ nō oīb⁹ facilr salutem
spōdeas. Nā pmo senio raro curat ⁊ cū maria difficulta/
te. ⁊ pcipue cū passio aliqlr cronicauerit. p⁹. aūt qnq̄ginta
annos nūq̄ꝫ spes hn̄da ē: vt vī velle ypo. qrto epidimiarū.
Itē ꝯsidera si ē hereditaria. vñ Aui. i fine capl'i de lapide re
nū. Et scias ꝙ lapis renū ⁊ vesice est ex eis q̄ hereditant: ⁊
vltra cām cōem alijs q̄ hered. tant facit ꝓpinquitas hoꝝ
mēbroꝝ mēbris gn̄atiōis. De hereditate lapidis non fecit
mētionē pnceps scđa pmi. doc. p⁹. octauo caplo. qꝛ ibi non
oēs noiare voluit. ſꝫ alijs gr̄a exempli posuit. vt pꝫ ituēti.
Dꝫ ⁊ hec dispō ꝑ iudicationē vt inqt Aui. q̄ nō ē a foia spe
cifica. ſꝫ cā itellige eē merito pticule mittētis ⁊ pticule respi
ciētis. siue aggregātis. ⁊ cōsidera. ¶ Postremo nota dcm̄
haly. oꝫ aūt medicū speculationē adhibere diligētē in hac
passiōe iudiciū roborare: cū nōnūq̄ꝫ passio in intestinis ē q̄
in renib⁹ opinat. iudicauit. n. Gal. de seipso habere lapidē
renū. ⁊ maxie qꝛ dolor erat in loco ꝑ quē trāsit vrina de re/
nib⁹ ad vesicā. ⁊ erat humor vitreus grossus in altero inte
stinoꝝ grossoꝝ. nā ꝑ ipositionē enematis ex oleo tm̄ egres
sus est ille humor ⁊ curat⁹ fuit imediate.

Signa demōstratiua qn̄ lapis ē in fieri. ꝓ apparet vri
na grossa. deīde cū icipiūt māe adiuicē globa
ri ⁊ vniri ꝓ lapidis gn̄atiōe opilationē faciūt. ⁊ deīde vrīa
ad subtilitatē siue ad tenuitatem venit. ⁊ sedimē dcē vrine
grossum est humorosum ꝙ dī. qꝛ qn̄ lapis fact⁹ est. ⁊ ē in
via dissolutiōis sedimē ē arenosum. ⁊ qn̄ lapis factus ē vri
na est subtil' pp̄ opilationē. Itē ē puū sedimē: ⁊ q̄ꝫto lapis
durior: tāto est magis absqꝫ sedimie. ⁊ plus cū ta' i signo ꝑ
seuerās. Et aliqn̄ ꝓueniunt tunc dolores maximi. ⁊ qn̄qꝫ
mora. Et qn̄qꝫ lapis stat quietus. tūc dolor est puus ⁊ aggra
uatiuus fixus in loco. ⁊ qn̄ est in intestinis fex auget. simil'r
qn̄ cib⁹ descēdit in colō cōstringēdo. ⁊ consil'r qn̄ cuiat ven/
ter alleuiat dolor. Itē qn̄ lapis mouet. tūc dolor augetur
qꝛ cāntur aliq̄ solutio. ⁊ grauitas. ⁊ extēsio in ipsis poris vri/
tibus. ⁊ est mirabile: quō ꝑ locū ita angustum possit lapis
trāsire. ⁊ in trāsitu ei⁹ ad vesicā: oꝫ vt se figat inter tunicas
vesice. ⁊ tunc cāt maiorē dolorē in aduētu eius ad vesicaꝫ
q̄ꝫ in exitu ei⁹ a vesica ad extra. ⁊ cā qm̄ vie sunt latiores a
vesica ad ex̄. sed cum ꝑuenit ad vesicā ledat dolor. item in
eius motu sentit dolor in inguib⁹ ⁊ emunctorijs. ¶ Item
signū ei⁹ est pūctura in renib⁹ fixa. ac si ibi esset acus. Itēꝫ
apparitio arenularū in vrina. Consuetudo cadēdi in hāc
dispōnem etiā cōsideret. In his accidit difficultas mingen
di ⁊ erit vrina cū ardore. ⁊ paulatim. ⁊ sentit dolor in vga
⁊ in extremitate. ¶ Itē qn̄ aliqs mingit vrinā nigrā ꝑ ali/
quot dies vel mēses cū pceptiōe doloris in catim tūc expe/
ctes lapidē in renib⁹ fieri. ¶ Item punctura testiculi eiuf/
dē partis in q̄ ē dolor cū dolore pedis ⁊ cruris. ⁊ cū obdor/
mitatiōe pedum sunt lapidis signa ⁊ accidit in exitu ei⁹ pp̄
fortē dolorē se. ¶ Itē rubor genarū epis. ⁊ renū caliditas
significāt lapidē. ⁊ breuiter in lapide renūꝫ sunt dolor fo/

tio ꝛ fixtio in illo a pte posteriori ꝛ l emfictorio in virga cū
apparētia vrine subitā. ꝛ accidit vomit⁹ nausea vt i colica.
sed distigue ex habitis. ſ. de colica. Nā i colica pcessit siti/
tas sausēatiua ꝛ vrīa cū sedimie viscoso huio͛ali nō areno
so. ꝛ i lapide appareuerūt arenule ꝛ cōsuetus ē pati.

Pronostica

lapis renū magis fit i senib⁹ ꝛ in pin
guib⁹ pp̄ debilitatē expulsiue ad di
stātiā remotā. ¶ Qñ i lapide renū vrīa remanet subtilis ꝛ
sic ɔtinuat ē malū signū. ꝛ significat ꝙ lapis ē dur⁹ ꝛ non
rūpit. ¶ Cū aūt vrina i lapide grossa apparet signū boni
qꝛ significat incolumitatē virtutis expulsiue. aut lapidis pu/
ritatē nō multū opilātē. ¶ Qñ si lapis nō dissoluit. ſꝫ sic pur
remanet ꝛ dolor ꝓcedit se augēdo dubitādū ē de vita istr/
mi. ¶ Itē lapis renū ē ex his que hereditant. Aui.

Cura

itaqꝫ lapidis renum bipertitur in preseruatiuā
ꝛ curatiuam.

Preseruatio

magis sumi ex parte dependet ex
his q̄ dcā sunt de dolore renū. ꝛ id
te referas ad eū locū. Sꝫ iter cetera multū cōmēdat vomi
tus h̄. vñ Aui. Et ex ꝓhibitiue gñatiōis ei⁹ ē vomit⁹ post
cibū. ꝛ mult⁹ vsus eius ꝛ marie si facilr̄ fieri pōt. ꝛ cōsidera
de vomitu. ſ. tertiodecio caplo. ¶ Item vsus vrtice vt. ſ. ī
p̄seruatiōe a dolore de q̄ ɔsueuit fieri aq̄ ad alcbicū cū liq/
ritia. ¶ Itē cūa ciomb⁹ pticularib⁹. Et digeras. Et admi
nistra ꝓuocatiua. vt. ſ. allegato iā loco. ꝛ nō frequētes ea
qm̄ renes sic multū debilitant. Vñ alexāder. Et nō frequē
ter vtēda sunt. nisi sit suspicio ꝙ in renibus colligatur mā
pinguis. ¶ Itē sternutare ꝛ si magis cōferat in cura cura/
tiua. et cōfert in p̄seruatiua. ¶ Itē qꝛ Auic. inqt. Et dor/
mire sup dorsum ex eis est q̄ lapidi cōferūt. Et videt ɔ̄triuꝫ
dictū esse. ſ. de p̄seruatiōe a dolore renū ꝛ ex cōsequēti a la
pide renū. Intellige dictū eius ꝙ nō frequēter dormire ta/
le. sed aliqñ ad resolutionē mãe in eis contente ɔfert. sic ita
qꝫ ad hunc locū porta q̄ dcā sunt de preseruatiōe a dolore
renū ex pte diete ꝛ alioꝝ vt in p̄cedenti rub.

Cura

curatiua diuidit. ꝓmo in curā q̄ fit p medicinas
ꝛ in curā q̄ fit p īcisionē quā breuiter expediā cū
Auic. inqt. Et sūt qdā q laborāt extrahere ipm p icisionē ilij
ꝛ p dorsum. ſꝫ ē timor magn⁹ i eo ē ꝛ opōt ei⁹ q rōnē nō hꝫ.
ꝛ id qm̄ oꝫ penetrare p musculos. ſ. p dorsuꝫ p ossa magna
p neruos arterias venas magnas in quo casu accidit sin/
copis ꝛ mors. Itē vulnus fit ꝑm plm̄ fistulosum. ꝛ cōtinue
egredit vrina. Itaqꝫ nec i debili nec in forti te intromittas.
ꝛ si in forti sit minus periculosum. nā ꝑm me periculosum
ꝛ mortale est. nec vnqꝫ audiui nec fieri vidi.

Cura

vero curatiua p medicias scā diuidit. ꝓmo in in/
tētiōes curatiuas hñdas in cura lapidis. ¶ Se/
cūdo in curā ei⁹ capientē diuersitatē ex pte loci mot⁹ eius
ꝛ tēpoꝝ sui esse. ¶ Tertio in cā q̄ ē de ipso qñ fit ab apate
vel ab alia cā. ¶ In cura autē regulari ipsius q̄tuor sunt
intētiones p̄ncipalr̄ hñde ꝓma abscisio cāe. ¶ Scōa edu/
ctio. ꝛ comminutio lapidis. ¶ Tertia cōueniēs medicinarū
applicatio. ¶ Quarta accñtiū correctio. ꝙ si accidētia se
uissima erunt. tunc opꝫ curā puertere regularē ꝛ ab ipsoꝝ
cura incipere. vt in principio operis dictū est.

¶ Pria aūt itentio pficit his q̄tuor canonib⁹. Prim⁹ ordi/
natio diete. Secūdus digestio mãe añtis si necessaria erit.
Terti⁹ eiō eius. Quart⁹ diuersio. ¶ Dieta sit ex cibis bo/
ni chimi facil͛ digōnis. ꝛ abstineat ab his q̄ lapidē generāt:
aut augmētāt. de qb⁹ oībus pticulr̄ in p̄cedenti ru. Nā pre
seruātia a dolore renū p̄seruāt ꝛ a lapide. ¶ Secūdus cō/
plet digestiuis approbatis mãe. de qb⁹ ad plenū q̄rto trac.
ꝛ tu ibi. ¶ Terti⁹ pficiat cū his q̄ mãm añce iētem eiant.
siue p sup⁹ aut p infer⁹ admistratis. sed h̄ sis memor cano/
nū. ſ. positoꝝ i p̄cedēti ru. de h̄. ꝛ de apate renū ꝙ debita
nō dnt esse fortia. ne mãm multas p̄cipitare faciant ad vias

renū. sed dnt esse leuia sicut cassia fistula bñdicta ꝛ hꝫ. vt i
allegatis locis. ꝛ tu ibi. ꝛ sic dcm̄ ibi clisteria sunt cōueniē/
tiora ꝛ istis suppositoria. qꝛ mãm nō mouēt siue trahunt.
vñ Aui. imo suppositoriū amicabilius est mihi. ¶ Et no
ta cōsilr̄ de enematib⁹ ꝙ nō debēt eē fortia saltē vt extimo
q̄ diu debēt mãere i vētre. sed q̄ cito egredi debēt vt mãꝫ se
calē ꝛ aliqd humoris viscosi aggregati in itestis extrahere pō
terunt et fortia aliq̄liter. ꝛ in his qb⁹ expectat ventris solo
ponit sal. in alijs vō qb⁹ expectat. aut alteratio. aut doloris
mitigatio nō ponit. ¶ Itēꝫ nō ꝙ q̄ntitas clisteris nō dꝫ eē
magna ne sua magnitudie coartationē faciat. vñ Auicē.
extrahere fecē cū suppositorio aut clisteri nō magno. quia
forti ēt itelligi pōt. tu itaqꝫ clisteria. ꝛ alia solutiua q̄re in
p̄cedēti ru. ¶ Quartus ɔpletur diuersiōe facta p vomitū
post cibum precipue. ꝛ quidā hunc sub tertio ponūt. confe
runt etiā fricatiōes inferioꝝ vt lapis ipse descendat.

¶ Pro scōa vō itētiōe. ꝓmo scito ꝙ ipsa est p̄ncipal͛ in mēte
medici ꝛ alie ad hāc ordiant q̄si vt i finē. Et est cōminuere
siue frāgere lapidē ꝛ fractū ad ex͛ deducere. nā ꝙ itegr ve
niat siue exeat ē pter itētionē p̄ncipalē medici. nam bñ scit
ꝙ itegr ꝛ p̄cipue si ē magn⁹ ē apt⁹ multū vias ledere non
aūt sic cōminut⁹. ¶ Scōo. ꝙ añq̄ des lapidis cōminuti/
ua: siue eductiuā. ꝙ p̄ ꝓcedas cū dilatātib⁹ vias ꝛ ductus
leniētib⁹ ad itra cū cassia data cū iurib⁹ piguib⁹ decoctiōe
maluarū ꝛ butyro. ō q̄ sumat resplima cū decoctiōe altee
ꝛ granis pini ꝛ modico mellis. ¶ Item cum enematib⁹ ex
maluis altea fenugreco semie lini oleo camōillino pingue
dine anatū mucilagib⁹ altee ꝛ oleoꝝ brodijs piguib⁹ ꝛ hꝫ.
aut ex oleo solo. ¶ Itē ad ex͛ fomētatiōes fiāt cum spōgijs
ex decoctiōe p̄dictoꝝ balnea aque dulcis. decoctiōe melli/
loti. camomille altee. maluarū aneti. radicis ireos. ꝛ hꝫ de
qb⁹ iam. ¶ Unctiones de oleo de lilijs albis de amigdalis
amaris de lino de alcana. ¶ Emplis ꝛ ɔsilibus scis cū fa/
rina fenugre. aut semie lini. radice altee. ꝛ hꝫ. vt i p̄cedenti
ru. ꝛ tu ibi. ¶ Tertio ordia lapidē frāgētia ꝛ cōminuētia
ꝛ ex͛ educentia que admistrabis. vt ista q̄ qbusdā oꝫ eē do/
tata ɔditiōibus. Pria. ꝙ sint abstersiua caliditatem tpatā
excedētia ēt nō multū. nimiū. n. calida resoluēdo ꝛ exicca/
do petrificāt. vt. ſ. ex q̄ appꝫ ꝙ medicine amare vt amig/
dale. nuclei ossiū cerasoꝝ. ꝛ psicoꝝ. ꝛ hꝫ sūt h̄ casu ɔueniē/
tissime. has. n. hñt conditiōes pp̄ qō plurib⁹ vel altero cor/
rūpunt in confectiōib⁹ cum vna sola coopertura. vt in prece/
denti ru. Item radix costi. radix lauri. bdelium. radix vrti/
cē. ꝛ hꝫ que dari consueuerūt in puluere vsqꝫ ad. ʒ. ij. cum
aqua feniculi. Sed de his ꝛ simil͛. ⁹ statī. ¶ Secūda con
ditio. ꝙ frāgētes lapidē renū debēt esse debiliores q̄ꝫ fran/
gentes lapidē vesice. ꝛ causa qm̄ lapis renū nō est tāte resi/
stētie. Itē nec via ē ita lōga ad renes quare meli⁹ fuat vt⁹
medicie q̄ꝫ i via lōgiori in qua vt ē verisile magis pdit. Ex
isto apparet quare lapis iudaic⁹ ē medicia renal͛. ꝛ nō vesi/
ce quia añq̄ꝫ pueniat ad vesicā pdit ei⁹ v͛tus. Ex isto infert
ꝙ frāgētes lapidē vesice frangūt ꝛ lapidē renū. ꝛ nō eꝫ. h̄
dico quia repit medicia frangēs vtrūqꝫ a ꝓpetate vt cinis
scorpiōis ꝛ cinis caude tremule. quā Aui. vocat atergula
des. ¶ Itē nota ꝙ i fractiōe lapidū multū cōferūt icisiua
q̄ sūt pauce caliditatis. dī pauce caliditatis qꝛ mlte addūt
in cā lapidis. vñ secaniabi cōmēdat. ꝙ si sqlla ꝛ radix ei⁹ ꝛ
allei ab auctorib⁹ cōmēdent. credo illa debere in calidita/
te remitti. ꝛ sic remissa multū ɔferūt. qꝛ multū separāt in/
ter partes lapidis. ¶ Et vt ꝓmissum ē ea cōminuētia lapi
dē h̄ ordie cōnumerabo. hoꝝ. n. q̄dā h̄ agūt a ꝓpetate. q̄/
dam a ɔplone. q̄dā vtroqꝫ mō ꝛ hoꝝ q̄dā fortia qdā debi
lia. ¶ A ꝓprietate. Cinis leporis decolati. Cinis cpatis asi
ni. Cinis scorpionum. Cinis caude tremule. Oleū scorpio/
num. Solatrū hortulanum. Lapis spongie. Lapis iuda/
icus ꝛ est vigorosius. Lumbrici terrestres exiccati. Grami.

¶ A cõpone vt amara calida nõ multũ ⁊ de eis pro parte exẽplificatũ est. ⁊ ãplius exẽplificabit vt radix spagorum. Poliũ. Betonica. Pentafilon. Capil.ve. Grana solis. Radix scolopẽdrie. Apiũ. Calamẽtũ. Semẽ raphani. Aq̃ radicis ei⁹ ⁊ similia de qb⁹ te copiosũ faciã. ¶ Utroq̃ mõ. Uitrũ clarũ adustũ. ⁊ puluerizatũ. Fex adusta. Cinis cortices ouorũ. Scarabei. Semẽ genestre. ⁊ est forte. Frãgit ⁊ p ceteris educit. fim⁹ columbin⁹. Fim⁹. galli. ⁊ sic de aliis. nã in fine rubrice de lapide vesice i precedenti caplo. multa ponã simplicia ⁊ cõposita qbus te copiosum faciã.

¶ Pro tertia itẽtiõe plures sunt hñdi. Canões. Prim⁹ q in cõponẽdo medicinas lapidis cõminutiuas debes addere medicinas subtiles velocis penetratiõis. vt ẽ pip calamẽtũ cinamomũ. pulegiũ: q̃ si possibile erit cõminutionẽ lapidis respiciãt. ¶ Scõs. q cũ his ponant fortes ꝓuocatiue que mãm ad ex̃ ꝓpellãt vt semia calida semia q̃ttuor frida de qb⁹ in dictis. ⁊ tu ibi. radix rubee daucus meu. acor⁹. ameos siseleos cordumeni. cãtarides. ⁊ sunt fortes de qb⁹ ifra. ¶ Terti⁹. q cũ ipsis ponant medicie faciẽtes alias i loco ꝑmanere. vt incõueniẽti tpe suũ ꝓducãt effectũ. vt sũt medicine hñtes pinguedinẽ ⁊ viscositatẽ vt ẽ gũma. feniculũ polipodiũ. ⁊ hm̃. ¶ Quart⁹. q cũ his ponant q̃ sunt facilis ac velocis penetratiõis. vt pip. ¶ Quint⁹. q cũ eis ponant q̃ cõfortãt sua stipticitate ⁊ aromaticitate. vt sũt spica cassia ro. balaustia. been. liliũ siccũ squĩatũ sãdali ⁊ alie medicie odorifere. nã cõminuẽtia lapidẽ renes debilitãt. ⁊ ideo his egem⁹. ¶ Sext⁹. q nõ solũ q̃ sũt aromatica. s; ⁊ stiptica nõ aromatica ẽt i h cõueniũt casu pp assignatã cãm. vt sũt succ⁹ fructuũ stipticorũ. de qb⁹ de dissinteria. ¶ Septimus. q cũ his ponẽde sunt medicie doloris sedatiue a proprietate ẽt vltra anodinas opiatas de qb⁹ statim. ¶ Postrẽo nõ h Auic. inqt. Cũq̃ cõponim⁹ medicinã ꝫm formã hãc opat ẽt⁹ nãlis i ea ⁊ expõe discretiua q̃re vtit eis q̃ ad lapidẽ sunt apud lapidẽ postquã fuerit vsa ad hoc vt puenirẽt ille q̃ sunt ad lapidẽ ad locũ lapidis. ⁊ tũc vtit liq̃factiuis ⁊ lenitiuis illic. vt pueniat medicina lapidis. ⁊ faciat medicinã morari. vt opationẽ suã efficiat per hoc qd dominatur ei virt⁹ admistratiua ⁊c̃. Et i sũma ponit virtutẽ discretiuã q̃ ꝑmo vtit i tali cõposito medicia penetratiua. nec aliis ꝓ tũc vtit. q: sic ꝑ nõ sũt necessaria. cũ aũt puẽtũ ẽ ad locũ hãc relinqt ⁊ vtit. Scõo medicia faciẽte alias in loco morari tpe cõueniẽti. interim medicina cõminutiua opat. ⁊ tunc vtit ꝓuocatiua q̃ facit expulsionẽ lapidis sic cõminuti. ⁊ h est articulus i medicia quẽ q nõ credit nõ ẽ dign⁹ medicine. ⁊ est infidelis: de q̃ virtute discretiua hẽs in ꝑma quarti. de cura emitritei. ⁊ in h primo capitulo.

¶ Pro q̃rta aduerte q accñtia cõiũcta cõseq̃ lapidẽ sũt. Dolor fortis. Difficultas mictus. Ulceratio vrine. ¶ In qbus ꝑmo te sic habeas. vt. s̃. de dolore renũ dcm̃ est. Nã attẽde mitigatiõi ei⁹ ꝫm q ẽ fortis. aut debil vt. s̃. allegato loco. ⁊ ibi relege. Tu tñ sp attẽde q in dolore forti cũ lapide existente debem⁹ euitare narcotica q̃tũ; possibile ẽ. qm̃ talia sua fritate opponũt cõminutiõi lapidis. s; vbi eẽt multum ṽtutẽ ꝓsternẽs. vt in p̃cedẽti ru. debes a narcoticis incipe. vt sũt tiriaca noua philonii. de q̃ allegato loco. q si ṽtutẽ nõ ꝓsternet incipe cũ anodinis ex clisteriis fomẽtatiõib⁹ ⁊ hm̃. vt in p̃cedẽti rub. Itẽ marie cõfert vomit⁹ q ⁊ si videat nocere inq̃tũ mouet lapidẽ ad supiora. tñ plus iuuat euacuando lapidẽ de loco doloris. ¶ Itẽ q: ⁊ dolor in tali casu nõnũq̃; ex vẽtositate fit q̃ gñat ex mã flãtica hunc applica resoluentia ipam cũ spõgiis. vt in p̃cedenti rub. ⁊ tu ibi. sed bene notes canones ibidẽ positos ⁊ marie attẽdẽdos. ¶ Postremo h nõ q tiriaca noua valet in casu primo. q: cõfortat mẽbra. Itẽ ꝓuocat vrinã. Itẽ cõminuit lapidem. item stupefacit. ⁊ dolorẽ sedat. ⁊ hoc ꝑ virtutem ingredientium eã. ¶ Difficultas mictus cõtingit cũ las dictis remo-

uendo cãm ipsius accidẽtis a qua ipsius in esse ⁊ conseruari dependet. ⁊ cura ipsius infra suo dicetur loco. ¶ Ulcera autem si accidant curent cura eorũ iam dicta.

Ad opus descendẽdo ꝑticulare cũ qs calculũ patitur sic opari incipias. Primo dietã ordina. vt. s̃. Scõo si dolor est ꝓsternẽs ṽtutẽ multũ stude ei⁹ mitigatiõi etiã cũ opiatis vltimo. aut ꝑmo si multũ ꝓsternerit. ita vt ex anodinis nõ speret mitigatio. Itẽ ⁊ vomitũ facias in hoc casu iuuãs multũ. vt. s̃. Q; si nõ. tunc ordina eniatiuũ. lenitiuũ ⁊ fecũ eductiuũ. ⁊ hũditatũ extẽtiuũ intestinis ꝓhibentiũ sua coartatione lapidis exitus. Deinde ordina clistẽr mitigatiuũ. ⁊ elargatiuũ viarũ ex altea malua. viol. fenugreco. semie lini. butyro. adipe anatis oleo mucilaginib⁹. ⁊ hm̃. ⁊ sit vnctuosũ magis q̃; aqueũ. Itẽ ad ex̃ applicabis cũ spõgiis. ⁊ hm̃ medicinas. aut ṽtutẽ carũ lapidi cõferẽtes ex apitiuis cõminuẽtib⁹. de qb⁹ ifra. Et medicinas elargatiuas. vt emplã. vnctiões loco dolẽti ⁊ parũ ifra vel circa renes. vt in p̃cedẽti ru. ad quã recurre sicq̃ renouabis. ⁊ semp sint actu calide sufficiẽter. Deĩde ꝑ os dabis cõminuẽtia lapidẽ simplicia aut cõposita iuxta canões positos de qb⁹ stati. ¶ Q; si ista ⁊ reiterata. aut ẽt nõ reiterata. aut nõ reiterãda ꝫm tuã prudẽtiã nõ cõtulerunt. tũc iduicas vomitũ fortem si cetera cõsentiãt tuo iudicio derelicta aut applica vẽtosas absq̃ scarificatiõe ponẽdo primã sub loco doloris ꝑ ꝑuũ spatiũ. ⁊ aliã sub illa ⁊ tertiã sup pectẽ. vt ad vesicã lapis trahat ⁊ cõtinuet vt tibi vi. Itẽ cõstrictio fiat supra alchatũ ⁊ pectẽ. vt elargent vie desup ⁊ sit fortis. Itẽ itroducas sternutatiões fortes. Itẽ motus fortes. vt descẽdere ꝑ gradus scalarũ motu forti. agitatio saltus super vno pede fact⁹ aut si ẽ vir eqtare equũ male succussantẽ. Itẽ introducas retẽtionẽ ãbelit⁹ fort⁹. Itẽ fricatiões iliorũ ad inferiora. Itẽ clamores fortes. Itẽ cõpressiões fortes supra se factas ⁊ sup rẽ durã vt sup caput tabule grosse aut capse. ¶ Q; si ista nõ cõferũt pone patiẽtẽ in balneo facto ex malua altea paritaria camomilla ⁊ hm̃. vsq̃ ad zonã vl' infra. ⁊ post exitũ dabis ex cõminutiuis lapidis. vt infra de quo balneo habuisti. s̃. in ru. p̃cedenti. ⁊ tu ibi. ¶ Et ne te in lõgũ ãplius ꝓtrahã ex ꝑte medicinarũ simpliciũ ⁊ cõpositarũ i casu n̄ro valẽtiũ eas sic describã si prius satisfecero de cãtaridib⁹ vt missum est. ꝓ nũc tñ dico q cãtarides sũt fortiter ꝓuocatiue: ⁊ expientiã vidi. sed ei⁹ vsus ẽ periculosus ⁊ gẽtilis cõsulit vt eis nõ vtant. excoriant enĩ vesicã. Q; si vti volueris abscinde caput ⁊ alas ⁊ cũ eis pone correctiuum ⁊ dent in quãtitate ꝑpata. sed cõsulo nõ vtat.

¶ Medicine simplices lapidẽ cõminuẽtes siue frãgẽtes sũt. Radix costi. Bdeliũ. Radix lauri. ⁊ cortex radicis eius. Cicer nigrũ. ⁊ ꝓprie aq̃ eius q̃n. s. fit leuis decoctio. nã si multũ decoquat cicer amittit virtutẽ diureticã;. ⁊ efficit aqua stiptica nõ ꝓuocatiua. Nucleus cerasi ⁊ ꝓprie siluestris ⁊ domestici est visualis. Squilla aceti ei⁹. Balsamũ siue oleum ei⁹ ⁊ est forte in hac cura. dant q̃ttuor gutte cũ vino ribolleo. vt ṽbi grã cũ quattuor coclearibus eius. ⁊ est ꝓ magnatib⁹. Carpobalsamũ Xilobalsamũ. in puluere. vt ṽbi grã. ʒ.ij. de eis cũ vino valet similiter cu; vino ad q̃ntitatẽ ʒ.i.s. Radix cucumeris asinini. Scolopẽdria. Saxifragia. Aqua radicis cardi. Apiũ. Daucus. Semẽ canabis. Radix pentafilon. aqua eius. Radix sparagorũ. Camepitheos. Poliũ. Semen raphani. Ruta agrestis. Semen agreste. ⁊ est forte. vt. s̃. Et ex fortib⁹ est lapis iudaic⁹. Pulegiũ. Camepitheos. Ani. Et fortiora sunt cinis scorpionũ ⁊ oleum eorũ. de quo dari posset vt estimo vt de balsamo dictum est. nunq̃ tñ dedi. ⁊ hortat gentilis q non def. de cinere eius. cõsidera. scorpiones adurant suauiter in vase vitreo linito luto sapientie in furno dimittendo eos vna die nãli ita q nõ veniãt ad summũ adustionis. Cinis leporis decollati ⁊ eum tota pelle adusti. vt de scorpiõib⁹ dcm̃ est. dos ẽ ʒ.ij.

cum aqua aliqua diuretica ⁊ est medicamen forte. ⁊ mari
me si prius submergatur in aceto. ⁊ dicit mundin⁹ q frangit sup
oia. Itē ē ⁊ ēt fortis aq̄ sublimatōis leporis. ⁊ valet i vtro
q3 lapide vesice. s. ⁊ renu3. Itē lūbrici terrestres exiccati. vt
s. ⁊ oleū in q̄ bulierit. Itē vitrū vstū. vt. s. Lapis lincis. La
pis spōgie. ⁊ ē de fortib⁹. Aui. ⁊ mirabilr opatur ⁊ hoc a for
ma. Sāguis hirci pparati ſm artē. vide h loco Auic. ⁊ est
mirabil'. S3 h aduerte qd est horribil' odoris ⁊ saporis. vñ
inuolitur in scaletis. siue nebul' çucharatis. ⁊ sumit ex hir
co q̄ttuor ānoꝝ nutrito ex herbis diureticis. ⁊ d3 esse nō p
mus nec vltim⁹. Sāguis hirci pparati. q: q̄ttuor ānoꝝ ca
lidior. ⁊ simili sāguis medi⁹. ⁊ iō fortior. Cinis corticū ouo
rū post q̄3 exiata sunt a pull' mirabili. Itē a ppetate ⁊ mira
bili. cauda tremule auis cruda comesta melior valet ⁊ as
sata dira salita. Itē puluericata vt de scorpiōib⁹ dcm̄ est ⁊
posita cū aliq̄ ex aqs diureticis. Itē valet ⁊ potenter lapis
nat⁹ in renib⁹ puluericat⁹ ⁊ bibit⁹ cū vino subtili albo. ⁊ ē
vsuale. Itē ⁊ mirādū. ⁊ est pbatū. fac rotulas de radice ra
phani. x. vel plures. ⁊ pone i vino albo p noctē mane bibat
ieiuno stō. aut sero donec lapis exeat. pbatū. nā pone i vi
no isto lapidē. ⁊ videbis cū cito frāgi. gdā dant vinū deco
ctiōis ei⁹ ⁊ extistio q ēt valet: gūmi cerasoꝝ prunoꝝ poten
ter frangit. In capite limacis repit lapis q tritus ⁊ in potu
datus cū vino statim mingere facit lapidē ⁊ ē pbatū. ⁊ si
nō inuenis vnā magnā cōgrega ex plurib⁹ puis.

¶ Ex ꝯposit' vsual. b⁹. Electuariū ducis ny. Philoātropos
ny. Iustinū. Litōtripō ny. datur de eis vsq3 ad. ʒ. ij. cū vino. vl'
aq̄ calida actu apitiua vel lapidis ꝯminutiua sero vl' mane
qñ expedit stō ieiuno. Itē ꝯmēdatur metridatū. ⁊ ē vsuale. ⁊
efficax. ⁊ datur de eo vsq3 ad. ʒ. ij. cū vino subtili. ⁊ sint stoma
chus ⁊ epar expedita a suis digōnib⁹. ¶ Syr. ad h ℞. sco
lopēdrie. ⁊ capilloꝝ ve. tribuli marini pinpinelle. milei sol.
leuistici. endiuie añ. M. i. radicū sparagi. brusci. petros. ra
phāi graminis añ. ℥. i. seminū fiseleos. altee. fenug. seminū
anisi añ. ʒ. 5. seminū cōiu3. ʒ. i. liqritie mundate. passularū
mūdatarū. añ. ℥. i. cicerū. ru. M. i. spice nardi. ʒ. ij. aceti sql
litici. ℥. ij. mellis electi çuchari añ. lb. i. fiat syr. de q̄ datur. ℥.
ij. p vice cū. ʒ. iij. aq̄ raphāi. ad idē aq̄ sublimatōis. cartāi
marini dci. herba sci petri. ¶ Ad idē optimū. ⁊ val3 ⁊ i la
pidē vesice fragēdo. ℞. ʒ. ij. pulueris sectū die optie exiccate.
⁊ da mane ⁊ sero cū vino albo optie q̄ntitatis. ʒ. iij. ¶ Ite3
poteris ordiare tracea ex seminib⁹ dcis. q: cōib⁹ amigdalis
amaris. nucleis psicoꝝ cerasoꝝ milei sol. ⁊ hm̄ cū q̄ntitate
çuchari ꝯueniēti. ⁊ in forma solida vt placebit. ¶ Ad idē
℞. lac extctū ex nucleis psicoꝝ ⁊ cerasoꝝ ⁊ amigda. ama.
etiā da cū decoctiōe saxifragie ⁊ milei sol. ¶ Aliō ad idē.
℞. seminū genestre lapidis spōgie lapidis hoie apq̄. añ. ʒ. ij
saxifragie. milei sol. añ. M. 5. ifundatur p noctē i vino albo
subtili. ⁊ sublimetur deinde. de q̄ datur ab. ʒ. i. vsq3 ad. iij. ieiuno
stō actu calido. ¶ Aliō. ℞. baccas edere ⁊ decoq̄ in aqua
⁊ calidā da bibere. ⁊ valet ēt in lapide vesice. ¶ Ad idē ℞.
gramē. agrimoniā camedreos saxifragiā ameleos auelāe
tritos ⁊ puluericatos decoq̄ i aq̄. da in sero cū cāone ad h
⁊. s. dormiat si pōt. ¶ Ad idē mirabile ⁊ eo si potes vtere
℞. sanguis hirci myrrhe añ. cōfice cū oleo balsami ēt datur
est. ʒ. ij. ⁊ h ē qd Aui. h loco vocauit manus dei. ¶ Aliud
ad idē Aui. ℞. cineris vitri cineris scorpiōis ciner' radicis
caulis nabati vel nō trāsplātati cineris lapidis spōgie. lepo
ris sanguinis hirci exiccati ⁊ cōtriti cineris corticū ouoꝝ a
qb⁹ egressi sūt pulli lapidis iudaici gūmi nucis acori. añ.
partes eq̄les petros. dauci. pulegij. gūmi arabici scis altee
pipis oium añ. p. i. 5. ꝯficiantur cū melle. ⁊ cōseruentur datur de
eo. ʒ. ij. cū aq̄ tribuloꝝ decoctoꝝ cū cicerib⁹ nigris ⁊ valet
etiā lapidi vesice. ⁊ est de exptis Aui. ¶ Ad idē exptū ℞.
seminū genestre puluericate. ʒ. ij. datur cū aq̄ feniculi dulco
rata cū melle ro. ⁊ est efficax ieiuno stō. ¶ Ad idem ℞. se
minū genestre. ʒ. iij. semi. saxifragie ⁊ est efficax. Multa eni
pte ꝯponere poter' ex datis ⁊ aliq̄ iterū recitabo i dicēdis.

Cura Uisa itaq3 sic cura lapidis renū in gñe ꝯueniēs
sic iudicauī. vt cū ipse lapis. dīuas multas capiat
ex pte loci mot⁹ ⁊ tpis sin eē. vt. s. magis pticulariter de eo
dici debere. Nā h ita hoies affligēr ꝯsueuit. ⁊ q̄si oēs. vt. s.
qd ei⁹ plura narratio nō fastidire possit. Lapis itaq3 aliqñ
est in renib⁹ qñq3 i vijs iter renes ⁊ vesicā. q: i poris vrinidi
b⁹ nō ntiq3 i collo vesice. aut i virga ipsa. ¶ Qñ āt ē in re
nib⁹ admistra dietā. vt. s. Deide euacua cū cassia. ⁊ bñdcā
māsi vijs ducturū existes. aut cū clisteri lenitiuo. ⁊ viarum
elargatio. qd sit magi' vnctuosū q̄3 aq̄su3. ⁊ illō reitera. vt
videbitur expedire. ¶ Deīn applica renib⁹. vt. s. fomētatio
nes vnctiōes ex oleo de spica camōillio anetio liliōꝝ alb. ō
se. lini ⁊ hm̄. aut empl3 ex maluā altea faria se. lini fenugre.
aneto mixto cū oleis pdictis ⁊ mucilaginib⁹ altee fenugre
ci ⁊c. Deide exhibe ex dictis cōminutiuū. ac fractiuū lapi
dis cū canōe suo. q: stō. ⁊ cpe vacuis existib⁹. ¶ Q. si non
cōferūt. aut reitera q̄ dcā sunt. ⁊ aliō forti⁹ cōminutiuū da
bis. de qb⁹ stati. ¶ Q. si nō fac balneū ex apitiuis mollifi
catiuis. ⁊ doloꝝ sedatiuis. vt sunt altea. anetū. camōilla. fe
nug. semē lini. mellilotū. radices feniculi. petrosilij. parita
rie dauci. camepitheos. milei sol. cicoree. endiuie. ciceris facer
dotal. saxifragie ⁊ hm̄ p⁹ qd i ei⁹ exitū dabis ꝯminutiuum.
vt. s. nā balneū ē qd singulare in casu isto. qñ infirm⁹ ē for
tis. ⁊ nō alr. qm̄ vbi eēt debil' mai⁹ fortasse seq̄retur nocumē
tū. q: debilitas v̄tutis expulsiue i expellēdo qd si fuerit de
bilis appōe loco balnei spōgias. aut filtrū in aq̄ balnei pri
us infusū ⁊ expssum applica ⁊ calidū cōueniēter. ⁊ pdicta
oia ꝯsilr fuatus lapide existēte i vijs. aut i collo vesice. aut in
virga. ¶ Cōminutiuū lapidis. ℞. iustini. ʒ. i. lapidis iudai
ci. lincis spōgie añ. grana sex. milei sol. grana. x. cinamomi
grana. iiij. ⁊ cū vio aromatico subtili vt ribelo datur. ¶ Ali
ud forti⁹. ℞. litōtripon. ʒ. i. 5. lapidis lincis iudaici spongie
añ. ℈. 5. milei sol. grana. v. cinamōi. grana. iiij. aq̄rū saxifra
gie spagoꝝ añ. ʒ. i. 5. puluericetur ⁊ datur vt. s. ¶ Ad ide3 lac
factū de semie milei sol. pbatū est. ¶ Qñ vo lapis stabit fi
xus ⁊ nō mouebitur. tūc si ē in renib⁹ applica iuxta renes vē
tosam ⁊ aliā circa duū. ⁊ aliā ad pectē tortuose. s. vt trahatur
ad vesicā. Idē opare si qescat in vijs medijs. Item mīgas
sternutatiōes mot⁹ fortes ⁊ alia. vt. s. dcm̄ ē in gñali de eo.
Et nō q h casu ⁊ eo tpe cōminutiua apitiua calida sūt su
specta: q̄re cōueniēti⁹ dabuntur q̄ a ppietate agunt: ⁊ non a
qualitate q̄ nō erūt excessiue calida. ⁊ tu elige. Scdo q ta
lia nō fiāt nisi prius pcesserit q̄ dicta sūt ex enematib⁹ fomen
tis emplis balneis ⁊ hm̄ mollificātibus. ⁊ elargātibus vias.
¶ Q. si fuerit stans in collo vesice. ⁊ phibeat vrine exitu3
tūc patiēs ponatur cū capite depresso. ⁊ eleuentur crura siue
anche ⁊ cōcutiatur. vt lapis in vesicā descēdat. itē manibus
cōprimatur pectē expellēdo lapidē ad inferiora. Item intro
ducatur vomitus forte. ⁊ est hoc casu multū conueniēs ⁊
ipsum si pōt facias. itē imponitur siringa cū qua expellatur ad
intra. item deinde iniciantur ex dictis cōminutiuis lapidem
renū cū lacte. aut aqua raphani. ite3 ⁊ confert si incuruetur
sup genua sua ⁊ mēbra omnia curuet. Itē ad h facit intro
missio digiti in anū ⁊ cū eo lapidē mouendo. ¶ Si vo fue
rit in v̄ga retētus ⁊ speratur ei⁹ exitus tunc qñq3 sufficit maxie
qñ est paruus sola suctio fcā cū ore. Q. si fuerit magn⁹ tūc p
siringā iniicias olea mollificatiua anodina. vt. s. p qua via
elargetur. aut si patiēs ē fortis ponatur i balneo. ⁊ ē balneū cō
ferēs ex dcis reb⁹. deinde cū manu inūcta ex oleis dictis fi
at expssio leuis q̄ moueatur lapis ad ex. Ite3 ponatur virga in
aq̄ calida decoctiōis malue violarū olei violati mucilagis
altee semis lini ⁊ hm̄. ⁊ fricetur locus vice vna post aliā ⁊ me
morare facere clisteria lenitiua vnctuosa magis. vt. s. ⁊ q a
fecib⁹ ⁊ alijs supfluitatib⁹ intestia retineātur munda. Itē itrodu

tus fortes ac frequētes sternutatiōes vt.s. Itē ad hoc maxime cōfert oleū i quo ebulliti sūt cimices mlti cōtriti si i eo plusq̄ tepido in vase aliquo exūte virga teneat imo credit q̄ ēt hoc mō iā egrediet vesica. Item cimices ipsi cōtriti ⁊ in foramine virge positi idē opant. ¶ Et nota hic tres canones. Primus q̄ nō itromittant istra in virga nisi primo facta mollificatiōe cū balneis.emplis vnctiōib⁹.⁊ h̄mōi. Secundus q̄ vbi sūt apāta nō intromittas ea. Terti⁹ ⁊ sępe memorat⁹ q̄ a facilioribus ichoādū. ¶ Postremo qn̄ alia nō cōferūt os scindere virgā cū aliquo instro.sed sis caut⁹. pmo ligare virgā sup petrā vel sus pecten ne rediret ad collum vesice ⁊ in variū laborasses:⁊ infra ipsū anteq̄ liges trahes cutem.⁊ bene ad supiora versus pectē vt cū redeat cutis vulnus cooperiat.cōsidera.⁊ postea cōsolida locum cū mastice bono ⁊ albumie oui. ¶ Qz si fuerit in motū iuuāt fomētatiōes sternutatiōes ⁊ silia.de qb⁹.s.⁊ paulo añ actū est. ¶ Ex tpe fui esse.q2 aut est icipiēs. aut cōfirmat⁹ cura incipiētis est eadē cū cura pseruatiua.⁊ illa iā posita est in pcedēti ru.⁊ tu ibi. Cura vo cōfirmati fit p ordiationem diete.vt.s.ciōne factā p farmaciā clistere flōui per vomitū ⁊ h̄mōi.vt.s. Itē p medicinas frangētes lapidē pmutēdo anodina mollificatiua apitiua clargatiua ex balneis. emplis.fomētatiōib⁹.vnctionib⁹ ⁊ h̄mōi. Itē p agitationes ⁊ motus factos laboriose p scalas.⁊ eqtādo.vt.s.⁊ satis clare positū est. Et h̄ nota ēt p pcedētib⁹ q̄ ex eisdē reb⁹ fieri pn̄t cōfectiōes solide.vt de electuarijs exemplificatū est.⁊ nunc quidā vtunt litontripō in forma solida.

Cura aūt eius q est ex apāte calido pcedat. pmo curādo apāpm q̄ est cā lapidis faciendo flōui ⁊ administrādo frida actu ⁊ potētia in pncipio. deinde ad alia vt.s.de eo. Ex emplis vnctiōib⁹ vnguētis clisterijs ⁊ h̄mōi vt exigit tps ipsi⁹ apātis. Qz si fuerit ex apāte fcō.tūc administrent q̄ sunt calida ⁊ hūida.mucilagines semis altee fenugreci semis lini.camomilla.mellilotū anetū.⁊ h̄mōi pmiscendo hec cū fris vt exigit tps morbi.⁊ h̄ aut p clistere iponendo.aut dādo p os.aut emplando.aut epithimādo.aut vngēdo ⁊ h̄mōi. Et pferūt amoniacū bdellū.⁊ h̄mōi mollificatiua diaquilon ēt cū pinguedib⁹ ⁊ h̄mōi.vt.s.de apāte duro: pomū.⁊ tu ibi. ¶ Postremo q̄tū ad curā addo electuariū mihi satis in casu nr̄o efficacissimū. R̄c.cineris scorpionis.3.ꝙ̄. cātaridarū abscisis capitib⁹ ⁊ alijs.3.i.sāguinis hirci exiccati.ʒ.ij.cineris vitri.caulis nō transplātati.cineris leporis cineris caude tremule.cieris corticū ouorū a qb⁹ egressi sunt pulli.añ.ʒ.iij.lapidis iudaici.lapidis iuēti i felle bouis lapidis spōgie pipis.dauci.carui semis altee gūmi arabici scię saxifragie.mili sol.siseleos.carpobalsū.xilobalsamū.spice nardi capill.ve.q̄ttuor se.fridorū añ.ʒ.i.cōficiant cū melle ro.dos est.3.ꝙ̄.vsq3 ad tres mane ⁊ sero cū aq̄ decoctiōis ciceꝝ ⁊ tribulorū marinorū. ¶ Nec qsq̄ me redarguat de pluritate hita i hac mā.qm̄ accsis ipz.ita mihi per molestissimū.visū ē vt arbitrauerim nemnē ēe posse in ei⁹ cura plusq̄ copiosū.deo laus sp. ¶ Nota vltio q̄ Auic.de dislocatiōe renū h̄ mētionē nō fac.voluit.n.p ea q̄ dicent de dislocatiōe vesice tibi satisfcm̄ esse q̄tū ad h̄.⁊ tu ibi si placet.

¶ De apostemate renum. Rrica. vij.

Apostema renū ē collectio mãe i ei⁹ sāguinee.s.aut colice. aut fleumatice.aut melācolice.aut ex his mixte.q̄ qdē siue a toto siue a mēbro ipis cōcauāte trāsmittitur.aut seq̄t vrine mīe repletis retētionē. aut ex lapide.⁊ h̄mōi excoriationē. Cāe āt primitiue recitate sūt supra d pseruatiōe. aut pn̄t eē cāe apātis.⁊ tu ibi.s3 iter alias h̄ memorat Aui.stricturā lūbarē.q̄ iuuenes nr̄i multū delectant ⁊ male.nā cāndo dolorē cā apātis eē poterit.cōsidera. ¶ Et sic diuersificāt apāta renū ex pte cārū3.ita ex pte loci.⁊ ex pte terminatiōis ipoꝝ. ¶ Ex pte qdē loci.qm̄ qdā ipsoꝝ fecūt in sbōbus renib⁹ qdā in altero eoꝝ tm̄.⁊ hoꝝ qdā magis declinat ad latus ɔcauitatis eoꝝ: quoddā ad lat⁹ pāniculi velātis eos.⁊ qdā ad ptes meat⁹ emūctorū. q2 porroꝝ vrinalū.⁊ qdā ad meatū q est supi⁹ vēius emulgētes.⁊ qdā ad ptē dorsi. ¶ Ex pte terminatiōis. Qm̄ q̄dā isensibilr resoluūt q̄dā ad saniationē veniūt. Et hec terminat qn̄q3 p vrinā.qn̄q3 p secessū.nā qn̄ rūpit apā.⁊ ē coicās porro vrinalib⁹.tūc cū vrina ad ex̄ pellit.qn̄ vo rūpit sup renes vēis emulgētes tūc sanies qn̄q3 p ipsas epar ingredit vsq3 ad gibbū.deide a gibbo ad mesaraicas ⁊ de ipsis ad itestina.⁊ hec ē mala tminatio ɔpatiōe pme.q2 fit p trāsitū ad mēbꝝ nobile q̄ ipz mltū nocet.⁊ tu ɔsidera. Itē aliqn̄ expellit mā ista saniosa ad cōcauitatē aliquā.vn̄ idi geret aptiōe queadmodū i alijs fit apātib⁹. ¶ Et p dictis ⁊ sequētib⁹.nō q̄ apāta renū faciliter i lapidē cōuertunt: calida facil⁹ rōne agētis cāe:frida vo facil⁹ rōne mãe. sed absolute frida sūt ad h̄ aptiora. Et ordo quē addo in ipsis sit iste.vt gentil. Nā pmo flaticū.deinde melācolicū. tertio sanguineū.q̄rto colicū.raro tn̄ est q̄ calida ad petrificationem deueniāt.⁊ calida colica plm accidūt iuuenib⁹ ⁊ pueris sanguinea.⁊ frida senib⁹ ac mulieribus. ¶ Nota scdo. q̄ qn̄ cū apāte calido renū erit febris ⁊ alienatio q̄ cōtiget magnitudine apātis.cui⁹ signū ɔtinuatio.⁊ magnificatio se ⁊ cū his erit nigredo lingue dolor capitis.⁊ h̄mōi. tūc tale erit mortale.q̄ si signa apparuerit digōnis ⁊ alia bona. tē sperādū erit d salute. ¶ Nō tertio.q̄ in apāte renū egreditur.qn̄q3 pinguedo.qn̄q3 pilus rubeus ad magnitudinem palmi. Pinguedo aūt renalis in supficie vrine appet. q̄ si fuerit pinguedo a s̄ba mēbroꝝ veniens.vt i ethica. tūc illa erit cōmixta cū s̄ba ipsi⁹ vrine.vn̄ videbit pinguosa tota. Et qdā curiosi iplēt vrinale aq̄ calida. Qz si in supficie natabit pinguedo.tūc a renib⁹ iudicat. si nō a mēbris.⁊ qn̄ cū a renib⁹ venit modico tēpore stetit cū vrina. ⁊ iō nō potuit fortiter ɔmisceri:qd secus ɔtingit qn̄ a mēbris venit.⁊ est pportiōabile ei q̄ dictū est de dissinteria qn̄ venit a superioribus ⁊ qn̄ ab inferiorib⁹ itestinis.⁊ tu ibi. Pilus gn̄at rubeus sequēs colorē renū.⁊ eoꝝ ɔplonē.⁊ lōgus dato q̄ ipsi nō sint lōgi.q2 trāsit p meat⁹ siue anfract⁹ eoꝝ p q̄s bene poterit elōgari siue lōg⁹ gn̄ari.vt i alijs locis. ¶ Quarto scito q̄ calida cito ad duritiē veniūt pp fortē resolōnē. qz subtile resoluit.⁊ h̄ voluit Aui.xviij.tertij.vbi de his. ¶ Et scito vltio q̄ apāta renū dura sūt ad sanādū:⁊ qn̄ p lōgant curā nō recipiūt.extenuāt corpa.⁊ ad spasmū ducunt.⁊ ideo in eoꝝ cura festinabis. Itē frequēter cadūt ea patiētes cū plongant in idropē pter minoratiōnē vrine ⁊ cōuersiōne ad locū vacuū.vt supra de idrope.

Signa demōstratiua apātis calidi sunt febris iseparabilis.⁊ maxie qn̄ ē ex multa mā.ex pauca aūt nō necessario fit q̄ qd febris iducit mot⁹ cōcussiuos.vt accidit in q̄rtana pp vapores q a renib⁹ eleuant spōdilib⁹ cōncatos. Et est dolor magn⁹ grauatiu⁹ inseparabil extēsus ad supiora.⁊ iferiora cū ɔstrictiōe vētris.⁊ maxie qn̄ ē versus concauū.⁊ dū est magnū impedit trāsitus vrine. Et locus est ad tactū calidus. Et adest sitis vehemēs. Abominatio. Vomitus cole. Malitia anhelit⁹. Et alienatio.⁊ maxime qn̄ est veniēs p ɔpassionē ad supiora. Et ē vrīa subtilis cū igneitate cū colore faciei tendētis ad citrinū. ¶ Qz si fuerit ex sanguine febris erit minor.⁊ vrina grossior rubicunda cū colore faciei rubedo. Cū venit ad collectionem dolor ⁊ fe. augent. Post aūt eruptionē eius remittuntur accidētia.iuxta illud senis circa generationem saniei.⁊ tunc vrina fit spissa saniosa. Qz si bona fuerit eruptio pcedent accntia minorando.si vero mala peiorādo. Et est fe.in apāte calido cū rigore ⁊ frigiditate extremoꝝ ⁊ pprie manuū.⁊ pedū.⁊ est in lūbis ardor a latere renis ifirmi.⁊ sunt egestiones colice in eoꝝ.vt dictū est accidit stranguria.

¶ Signa fridi sunt grauitas in lumbis ꝛ cõsimib⁹ illoꝝ extensio. ꝛ cū his est quãꝗ mollicies faciei oculoꝝ ꝛ toti⁹ vt accidit cacecticis. cum defectu signoꝝ calidi ꝛ duri. Et apparēt signa flatus ex pte alioꝝ vtputa ex pte vrine ꝛ egōnū Itē ex pte regiminis. Et ad hꝫ facit etas cōplo. hitudo. ꝛ ꝗ ociose degit ꝛ hꝫ. ¶ Q̄ si fuerit melancolicum vrina erit glauca cū extenuatōe mēbroꝝ inferioꝝ ꝛ cū eoꝝ stupore ꝛ cū reliqs q̄ demōstrāt multiplicationē humoris melancolici. vt sunt egōnes regimē ꝯplo color faciei ꝛ hꝫ.

¶ Signa si talia apāta fient p viā delur⁹ fient subito ꝛ eorū accñtia dcā subito apparebūt ꝛ in toto vel pte p̄cedent signa repletiōis. sed rōne debilitatis partis tm̄.

¶ Signa. Q̄ si cōtigerit in rene dextro facilius iacebit sup latus dextrū q̄ꝫ sinistrū. imo cū iacebit sup sinistruꝫ sentiet vt pōdus suspēsuꝫ. Et eꝯ. si fuerit in sinistro. ¶ Et si dolor extēdit versus epar. est ēt signū q̄ est in dextro. q̄ si extēditur ad ptem vesice signū q̄ ē in sinistro. ꝛ si ad vtrāq̄ partē declinauerit signū q̄ ē in vtroq̄. ¶ Cūq̄ apā fuerit in suspēsorio ꝛ pāniculo velāte. tūc dolor fit acutius ꝛ patiens clamat: nec pōt stare in vno loco ꝛ augeꝫ grauedo ꝓhibēs erectionē ꝛ sternutationē ꝛ tussim. ꝛ q̄ñ resupinaꝫ. fit dolor leuior. ꝛ cū iacet sup vētrē augeꝫ: ꝓpterea q̄ suspendit renē. ¶ Q̄ si fuerit in substātia renū est grauitas cū pōdere maior q̄ꝫ dolor. q̄ renes sunt pauci sensus.

¶ Signa apātis duri grauitas vehemens in renib⁹ pcepta cū q̄ non est dolor de quo sit curandum. nisi q̄ñ fieret successione calidi in quo reseruate essent alique ptes calide. ꝛ per illas in eius motu dolor cāreꝫ. Item est tenuitas pisidū q̄ ꝓhibeꝫ eoꝝ nutrimētū pp cōitatē stupor ambarū ācharū cōicata fritate eis ab apāte. Iteꝫ ꝛ crura ipsa ambo stupefiūt pp fridītatē cōicatā. ꝛ extenuanꝫ inferiora. quia per apā ꝓhibetur transit⁹ nutrimēti. ꝛ ēt debilitaꝫ v̄tus ab eo. Itē vrīa est pauca. q̄ renes debilitati paucā trahūt aquositatē. ꝛ est signū cōmune. Itē est tenuis pp opilationē. vt. s̄. ꝛ hec egritudo multotiens ꝓducat ad idropē.

Pronostica q̄ñ apā renuꝫ terminaꝫ p viā vrine bonū. ꝛ si p viā secessus malū. nā tēꝫ p epar trāsire. ꝛ p mesaraicas ad intestina. q̄ñ aūt terminaꝫ ad locū cōcauū. ꝛ venit ad locum q̄ apiri pōt p flōiam minus malū. vñ multotiēs ē aliqd capitis apātis ad exteriora decliue. q̄re p se rūpiꝫ ad exteriora. vt Aui. ē q̄ꝫ mīn⁹ malum. ¶ Q̄ñ apā calidū ē in rene cū febre. deinde accidit pmixtio rōnis pp ipm̄ apā cōicari velamini est signuꝫ mortis. ¶ Apāta renū velociter conuertuntur ad lapidē. ¶ Q̄ñ egritudo trāsit primos dies cū crisi laudabili. ꝛ apparētia vrīe grosse: ꝛ sedimīe multo exhibitis q̄ ꝯueniūt facile curaꝫ. q̄ si vrīa fuerit subtilꝫ clara aquosa tūc facile curaꝫ. ꝛ cōitate ꝓlōgaꝫ egritudo. ꝛ i sclirosiꝫ cōuertiꝫ. vel ad cancrū. ¶ Apāta dura. vtplm̄ sūt ex melia. ꝛ ad vltimuꝫ puenīt ad collectionē sanie. ꝛ virus. ꝛ in lapidē ꝯuertunꝫ. ¶ Oē apā renū. aut resoluiꝫ. aut collectionē faē. aut induraꝫ. ꝛ est peius. ¶ Q̄ñ apāta renū ꝓlōganꝫ. ꝛ induraꝫ nō recipiūt curā. ꝛ corpus tādē ad ethicam ꝛ mortem ꝓducūt. ¶ Q̄ñ vrīa pseuerat alba idicat duritiē futurā. ꝛ dubelati. ꝛ cū pseuerat alba viscosa ē malū signū. ꝛ si est rubea. ꝛ sedimē laudabile. tūc apā digeriꝫ. ¶ Q̄ñ apā rumpiꝫ tūc accidit tremor rigor. ꝛ fe. ꝛ sanies veniens ab apāte rupto est cū vrīa multū mixta. q̄ si ex vesica nō sic est mixta. ꝛ in fundo residet q̄ qdē sanies si fuerit alba leuis nō fetida. sic cum vrina exiēs erit bonū signū. ꝛ melius q̄ꝫ esse possit. Q̄ si ꝯriū accident ꝯriū iudica. ꝛ marie q̄ñ accñtia nō videꝫ minorari multū. ¶ Apāta renū sequunꝫ duritiēs lapideitas idropis ꝛc̄. ꝛ breuiter q̄ñ vrīa ē multa cū bona residentia. ꝛ sanie alba eq̄li sine fetore cū mitigatōe fe. ꝛ accñtiū bonū ꝛ signū euasiōis. ¶ Q̄ si fuerit vrīa globosa cum sanie fetida ꝛ subtili. ꝛ nō cū alleuiatōe fe. ꝛ accñtiū. tūc ē signū mortꝫ. ¶ Et q̄ñ egritudo ꝓlōgaꝫ. ꝛ vrīa ē alba ꝛ tenuis. ꝛ sic pseuerat signū icuratōis. ¶ Apāta illaꝝ ptiū i corporib⁹ macilētꝫ sūt valde piclosa. q̄ i eis dficit calor ꝛ hūiditas ad digerēdū. ¶ Apāta talia i senib⁹ sꝫ dura ad curādū.

Cura Canones v̄o diuersificanꝫ sꝫ diuersitatē dispositiōis apātū. q̄ñ aliq̄ sunt attēdēdi. q̄ñ. s. apā est in principio nōdū saniatū. ꝛ aliq̄ q̄ñ saniatum est. ¶ In p̄ncipio itaq̄ apātis renū hi sunt obseruādi canōes. Prim⁹ ordinatio diete. Scōs ē diuersio ꝛ eūo cāe añcedētis. Terti⁹ ē alteratio male q̄litatis renibus ipsis ab ipsa mā cōicate. Quartus est administratio diuersoꝝ medicaminū i diuersis tpibus apātum. Quintus est accñtiū correctio.

Et initium faciēs a calidis vt ducem seq̄r tāq̄ꝫ ab eis q̄ vt frequēti⁹ eueniūt de sāguineo p̄dicere arbitratus sumꝫ: in cui⁹ cura i p̄ncipio ordieꝫ dieta ad ꝯriū cāe. vt. s̄. sepe de dolorib⁹ ex sāguie. vt ō soda sāguinea ꝛ hꝫ. Nā frida ꝯueniūt ꝛ hūida. vt tertio tra. ꝛ tu ibi. Et hꝫ scito q̄ dato q̄ semia frida. vt sic cōuenirēt. tñ q̄ ꝓuocatiua ꝛ ductiua māēriū ad locū nō sūt admīstrāda marie añ digōnē ꝛ eūonē. q̄ timeꝫ ō augmēto apātis. vbi āt medic⁹ secur⁹ eēt ō paucitate māe sec⁹ eēt. sꝫ q̄s nō hesitat i p̄ncipio mītā ad eē mām. ꝛ hꝫ voluit Aui. dū inq̄t. Et nō deꝫ i potu semia ꝛ pillulas q̄ ex eis sūt ꝛ ꝓpe corpe nō mūdificato. p⁹ aūt digōnē ꝛ eūonē da panatā cū semib⁹ fridis. ꝛ alia diuretica frida. Itē in p̄ncipio euiteꝫ vinū ēt liphatum ꝛ aqua frida. de qua in cōplemēto sequētis canonis.

Secūdus ꝯpleꝫ flōia siue fuerit sāguis grossus. siue colleric⁹ subtilꝫ. Nā fac imediate flōiaꝫ ex basilica eiusdē ptis. ꝛ qdā imediate faciunt ex dextra. vt ex fōte euacuēt. ꝛ si plenitudo fuerit mag̃. ꝛ accñtia isestauerit poteris facere de saphena exteriori eiusdē lateris. veꝝ ē q̄ laudaꝫ ab Aui. ꝛ aliis flōia vene q̄ ē sub litē. sꝫ nō ē in vsu. ꝛ cū difficultate repiꝫ. ꝛ iō vt gētilis nō ꝓrūpas ad eā. ¶ Itē si nō p̄t fieri flōia applicēꝫ vētose cū scarificatōe inatib⁹. aut circa spatulas. vt videbiꝫ decētius. aut sāguisugas. nā ipe ēt ꝯferūt ēt ꝓpter emoroydib⁹ venis applicaꝫ vt īfra. ¶ Scōo ꝯpleꝫ cū eūone huoꝝ q̄ peccāt cū sāguie i tali casu q̄ sunt vtplm̄ calidi collici. q̄ eūari debēt cū medicinis lenītiuis. vt sꝫ cassia cū aq̄ casei aut tamaridis. aut cū prunis māna ꝛ hꝫ. ꝛ nō cū medicis fortib⁹ vt qdā volūt. ꝛ male opanꝫ eo q̄ p tales mãe trahunꝫ ad locuꝫ renū. Vñ Aui. Et oꝫ ne solutio sit laboriosa. ꝛ fortꝫ ꝛ magnificeꝫ nocumētū pp humorē plm̄ effusum ad itestia vicina renibus ꝛ hec euacuatio cōuenienti⁹ fit cū clisterib⁹. Vñ Aui. Clisteria. n. sunt magis puenientia ad ipsa cū firione virtutis sue. ꝛ cū hoc nō faciūt descēdere aliqd desup sicut descendere faciūt ea que bibunꝫ. ꝛ ꝓpe solutiua. ¶ Ex q̄bus infertur q̄ oportet ipsum clistere esse leue ꝛ non forte. vnde nō trāscendas tale q̄le est cassia. Vñ Auicē. Et cassia qdē est res congrua i curatiōibus renum māna benedcā ꝛ hꝫ. ¶ Infertur scōo. q̄ aloes ēt poterit exhiberi cū a remotis non trahat. nam eius v̄tus ad epar fortasse nō puenit. ꝛ tu ꝯsidera. ¶ Item conuenit in hoc casu vomitus leniter factus. ¶ Et hic nota q̄ si res daret inducies ꝛ digestio posset p̄cedere eūonem congruentius esset. ꝛ hoc voluit princeps cū inq̄t. ꝛ si est possibile vt humor tepereꝫ. deinde solutione educaꝫ post: est meli⁹. ¶ Clisteria aūt fiāt ex maluis viol. mercuriali. blitī. spīachīs. oleo vio. cassia tamarīdis ꝛ hꝫ. ꝛ sunt frida ꝛ humida. vt de soda sanguinea colerica. ꝛ si eges stipticis propter fluxū ex rof. mirto plātagine ꝛ hꝫ. hec aūt eūo ex clisteri si precedat flōiam congruentius erit. Itē ꝛ post flōiaꝫ reitera. vt oportunū erit. ¶ Ex ponbus remittentibus acuitatem sanguis sunt digestiue posita supra q̄rto tra. feruorē sāguis remittētia. sed tu bene ꝯsidera. ne sint diuretica saltē si i p̄ncipio ante eūonem ea admistrabis. ¶ Sed fortasse hic queres quid sanio f

exhibitione aque ordei aut aque absolute in casu nostro. ¶ Ad hoc respondetur primo de aqua ordei: cum Auic. inquit. Et aqua quidem ordei est ex eis quibus est adherendum. et oportet vt nullo modo dimittas. s. eam. et hoc habet verum maxime in calido sanguineo et colerico. est enim in frigiditate lauatiua abstersiua et huiusmodi. et ideo valet vt potus et vt medicina. De aqua vero frigida dicitur tamen quod ante digestionem et euacuationem materie nullo modo regulariter competit eo quod materia in loco incurret et prohibet eius digestionem. secundo sua subtilitate penetrans ad renes secum duceret aliquid de materia faciens ad augmentum sequens ex eius infrigidatione et humectatione. ¶ Dico secundo quod licet ita sit tamen coacte. quando. s. magis intendimus ad accidens quam ad causam eo quod propter inflamationem resoluitur infirmus. danda est aqua frigida ante digestionem et debet dari pauca quantitas eius munde et clare pro vice et paulatim deglutiri. et si cum ea ponitur aliquid zuchari conuenientior erit: et non tamen prohibebit digestionem. paulatim autem et in parua quantitate melius sitim et inflamationem extinguit. vt tertia primi. de regimine aque et vini. multa autem subito non sic et digestionem magis impedit. aqua autem calida. et similiter omne calidum videtur nocere.

¶ Tertius perficitur cum frigidis intus et extra applicatis ex potibus vnguentis embrocis emplastris et huiusmodi. Et sunt solatri. lactuca. rosa. nenufar. viola. malua. vmbilicus ve. vnguentum populeon. oleum ro. mirtinum. sandali rasura eborea. folia salicis vitis et huiusmodi. vt. s. de debilitate eorum. et de dolore eorum. Et quia ex consimilibus consueuit fieri balneum scito quod balneum factum ex his actu calidum non competit ante digestionem et euacuationem propter causam dictam de seminibus. et hoc regulariter. Ubi vero accidens esset forte et intenderemus mitigationem eius non inconueniret balneum anodinum de quo in de dolore.

Pro expeditione quarti attende. primo quod in principio talis apatis oportet applicare frigida et stiptica intus et extra que materiam repellant et ipsam ad renes descendere prohibeant. vnde confert emplastrum ex sandal. viol. ros. solatri. rasura cucurbite aceto. et aqua ro. ¶ Item et pannus infusus in oleo ro. aceto et succo solatri. ¶ Item epithimata ex speciebus ceroti sandalini descriptione Mes. cum aqua solatri. ro. aceto et huiusmodi. de quibus ad plenum de apate calido epatis stomachi. et apatibus calidis capitis et aliorum membrorum. et tu ibi ¶ Et scito quod epithimata sunt conuenientiora ceteris que ad extra applicantur. et ideo plus de ipsis Auicen. propter subtilitatem eorum. nam facilius penetrant. ¶ Item aduerte bene hic quod quando applicantur epithimata: aut talia frida remus quod vitare debemus spondiles ne nuca et ipsi neruum sua ledantur frigiditate. sed supponitur loco qui est inter costas mendosas et ancham dimissis spondilibus ad latus. et sic stent continue pecie sic infuse fride. ¶ Item ex bibitis aqua endiuie cum succo berberis granatorum citoniorum. Item oxizachara. vinum granatorum. aqua plantaginis. acetose et huiusmodi stipticorum. ¶ Et hic aduerte ne nimium fridis et stipticis vtaris. ne materia in lapidem conuertatur ad quem proni sunt ipsi renes. ¶ Secundo vt. s. in principio capituli quod cum dantur tales potus debent esse multe quantitatis respectu potuum qui dantur in aliis dispositionibus propter longitudinem vie. vt. s. de dispositionibus pulmonis. ¶ Conueniunt et quam maxime clisteria ex rebus fridis confecta vt ex decoctione ro. cum oleo ro. vio. loto. que clisteria poni debent actu frida. nec in eis oportet poni sal. quia ex ipsis queritur simplex alteratio. vnde ex similibus confice vt videbitur expedire.

¶ Transacto principio. vt cum augmentum successerit. et est intentio non tamen ad fluentem. sed ad fluxam materiam: oportet cum calidis resolutiuis. abstersiuis. mundificatiuis. et maturatiuis procedere non omittendo. vt repercussiua vincit ad proportionem duplam vel circa respectu resolutiuorum. Hec autem resolutiua et abstersiua. et huiusmodi. sunt semen lini feniugreci. altea camomilla. mellilotum. spica ameos anisum. ipericon. et sic de aliis calidis renalibus et anodinis. de quibus in dolore renum. et in principio capituli. ¶ Tu itaque in augmento hec cum repercussiuis commisce ad proportionem duplam. vt dictum est. vt verbi gratia. Recipe. solatri ros. ana. M. i. sandalorum ru. ℥. s. florum camomille melliloti ana. M. s. ameos. ʒ. ij. bulliant in aqua. et post leuem eorum ebullitionem infundantur pecie linee duplicate et tepide apponantur locis dictis et reiterentur. et si additur aliquid aceti melius. ¶ Uel. Recipe. succi solatri semperuiue ana. ʒ. iiij. aque ro. ʒ. ij. aceti. ʒ. i. aque decoctionis anisi aneti. ipericon. ameos liquiritie ana. ad libitum. ʒ. vi. misceantur et infundantur pecie et tepide applicentur. ¶ Et ex his et consimilibus confice vnguenta empla et huiusmodi cum farina fenugreci. seminis lini frumenti ordei et huiusmodi miscendo vt dictum est. ¶ Item fac epithimata ex oleis ipsis cum panno laneo. et vt. s. epithimata conuenientia. ¶ Et sicut predicta exterius applicantur hec sic adinuicem mixta sic facito predicta interius. sed primo sis bene sollicitus quod precesserit. et continue fiat euacuatio materie antecedentis. et diuersio cum flobothomia ventosarum. applicatione sanguisugarum et huiusmodi. ¶ Unde hoc casu ad intra poterit dari. verbi gratia. Recipe. emulsionis seminum communium. ℥. ij. aque endiuie. ℥. i. s. vini granatorum. ℥. ij. misce. ¶ Et cum precesserit augmentum versus statum magis dari poterit syru. de bizancijs cum syru. ros. vt Recipe. syr. ro. aut de mirto. ℥. ij. syr. de bizancijs. ʒ. ij. aque endiuie. ℥. ij. misce. ¶ Sed hic nota quod tu debes multum aduertere ad substantiam humorum. si est grossius aut subtilius. nam secundum hanc varietatem oportebit te moderare ex parte fortium et debilium medicaminum quem canonem in memoria teneas in omnibus sequentibus. Tu itaque in confectionibus electuariis et huiusmodi consimiliter procede. Nam vt. s. procede et cum enematibus ratione euacuationis et alterationis. nam inter alia remedia efficaciora habetur. et semper sis memor si adest febris. et intensa aut non. quoniam ipsa facit sic plus aut minus augere proportionem frigidorum super calida.

¶ In statu cum consimilibus procedes. vt in de augmento dictum est miscendo frida cum calidis in equali proportione. et plus de fridis si ad hoc seruior gradus ipsius febris te compellit vt. s. Da preterea calida diuretica. mixta cum fridis stipticis augendo proportionem calidorum supra frida. vt dictum est vt syru. de radicibus. aut de bizancijs. aut acetosum compositum cum syru. de myrto ro. aut oxizacharam solam aut ea cum vino granatorum succo berberorum et huiusmodi aque plantaginis. aque solatri. et ceteris fridis stipticis. de quibus copiose de dissenteria intestinali. ¶ Item clisteria consimilis intentionis ex oleis succis decoctionibus et huiusmodi. vt clistere factum ex oleo seminum lini liliorum alborum ro. vio. cum decoctione proportionali ex succis et aliis. de quibus actum est.

¶ In declinatione vero ipsius resolutiuis plus vtere ea intus et extra exhibendo ex quibus sunt diuretica calida dicta in principio capituli. et anodina de quibus actum est que commisce adinuicem. vt videbitur expedire. addendo et ex fridis aliquid si seruior sit febris grauans. ¶ Item dabis syrupos aperitiuos. et decoctiones aperitiuas. abstersiuas. mundificatiuas resolutiuas fortes et debiles. vt decebit et consequenter maturatiuas. Item lac cum succo feniculi. quod est singulare. et empla. vnguenta. epithimata applicabis. et clisteria ex oleis dictis et expositis simplicibus. s. de debilitate renum. et tu compone. ¶ Et hic nota quod aperitiua et mordicatiua. vt piper et huiusmodi. non debent administrari in apate renum nisi propter eius magnitudinem. vt natura fortius irritetur: quo casu sunt mixta cum mollificatiuis: et sit mollitiuorum ad ea proportio tripla. et hoc voluit princeps de

cura eoꝝ hic. itē ꝯpetūt. Scḋo qn̄ hūoꝛ ē viscosus groſſ⁹
cui⁹ grossities ⁊ viscositas emēdari nō poterit a debili. pp
qḋ oꝫ vt medicus curās ea consideret substātiā mãe. vt. s.
nā q̃ītitas maioꝛ ⁊ viscositas ⁊ hꝫ iducūt diuersas itētio/
nes i mēte medici ex pte doſ. vt dādo plus aut ex pte foꝛ/
titudis medicine. Et aduerte vt semp a mur⁹ acutis icipi/
as. nā acuitas ē cā solutiōis cōtinui ⁊ augmenti apātis. fa
cta aūt ipsi⁹ resolutiōe mãe ipa sana pmanebunt. ℂ Pꝛo/
pter qḋ aduerte diligēter oē tuū studiū ois tua cura eē oꝫ
circa resolutionē apātū iterioꝝ. q̄ qdē cū fieri n̄ poss. t stu/
de ad maturationē eo casu q nūc dicef. ℂ Scḋo q sicut
variasti medicinas sm̄ varietatē tempoꝝ. ita te oꝫ variare
dietā. ⁊ si releges q̄ dcā sūt. s. i multis locis ḋ apātib⁹ alioꝝ
mēbꝛoꝝ: ⁊ marie ḋ pleuresi n̄ nocebit. tu itaq recurre ibi.
ℂ Cū aūt puēctū ē: vt apā ad maturationē ⁊ sanitionē vel
at ⁊ n̄ ad resolutionē: tūc oꝫ p̄ vt q̄zcit⁹ fieri p̄t apā matu
ref. nā q̄̄to plus mã stat i mēbꝛo: tāto plus ledit. ℂ Scḋo
q q: mala ꝯplo est aliqn̄ cā ne mã maturetur: eo q debili
tat v̄tutē oꝫ medic⁹ ēt diligēter attēdere in remouendo cā:
aut eā remittēdo: ⁊ cū qb⁹ iā habitū est. ℂ Et ex emplis
foꝛtib⁹ in maturādo sī ficus dīrate cū aq̄ mellis: ⁊ qn̄ foꝛ/
tificaf cū yreos: ⁊ qn̄ foꝛti⁹ cū mezereon. ℂ Itē ad hoc se.
lini: amili: squinanti: spica: camepitheos: polii: petroselini
ēt ad itra exhibita p̄ iseri⁹: aut supius aut ad extra appli/
cata. ℂ Ad idē maturatiui. ℞ farine fenugreci. vel triti
ci lib. ß. radicū altee. lilioꝝ alboꝝ. camomille: añ. M. i. ra
dices decoquanf ⁊c. ⁊ in aq̄ decoctiōis dissoluātur. adipes
anseris: galline cū oleo lilioꝝ: añ. ʒ. i. fiat emplꝫ. ℂ Aliud
Isac. ℞. caricaꝝ albaꝝ: dactiloꝝ p[illegible]: passulaꝝ enu
cleataꝝ: radicis altee: fenugreci: se. lini. añ. ℥. i. terant ⁊c. ⁊
cū assūgia galline fiat emplm̄. ℂ Et ex cōsilib⁹ ꝯpone vt
videbif. hec ēt ad itra oꝛdinari possunt cum clisteri: ⁊ tu te
oꝛdia ad ea. ℂ Tertio. vt cū puēctū erit ad saniē: qḋ ꝯphē
def ex pulsatione cōtinua: ⁊ ex doloris ⁊ febris mitigatio/
ne. iuxta illḋ senis 2ᵒ affo. circa gn̄ationē saniei febꝛes ⁊ do
loꝛes magis sūt q̄z facta sanie. ꝓcede cū apientib⁹ ip̄z apā
⁊ cū diureticis foꝛtib⁹. vt sī semē agni casti: ⁊ acoꝛus. qbus
inest ꝓpetas ꝓuocādi cū virtute laboꝛiosa. ⁊ iter foꝛtiter
rumpētia est elleboꝛus. Itē aq̄ decoctiōis caulici serapini
fenugreci. paritaria. yreos ⁊ hꝫ ℂ Aut. ℞. aq̄ decoctio/
nis caulium ⁊ limacaꝝ cū coꝛnib⁹ suis: ⁊ dissolue i ea mel
lis. ℥. ii. serapini. ʒ. ii. fenugreci. ℥. i. ß. paritarie. ℥. i. olei yrini
℥. i. ⁊ imitte cū clisteri. ℂ De rūpētib⁹ apā ad itra recurre
ad ea q̄ de apāte epat. s: splenis: ⁊ alioꝝ mēbꝛoꝝ dcā sūt.
ℂ Itē da eo casu diuretica foꝛtia: cū modo tn̄ vt. s. ℂ Et
nota q sternutatio ē marie cōferēs in apiēdo apā extri
secū. ⁊ iō ea vtere. ℂ Un̄ sic ꝓcede. q: p̄mo applica matu/
rātia. deinde in crepusculo da apientia siue ꝓuocātia. vt
est s mē agni casti: acoꝛ⁹ ⁊ hꝫ. Q si nō rūpif admistra cli
steria rūpētia ex dictis: ⁊ p supius ꝯsilia. ℂ Deinde appa
rēte sanie da mūdificātia. facta aūt aptura q: sanies ap/
parebit in vrinis: da tūc lauātia abstergētia ex aq̄ mellis:
zuccari rubei. aq̄ oꝛdei cū mel. vel zuccaro: cū lacte ⁊ hꝫ.
de abstersiuis in allegatis locis sm̄ q exigit dispō. ⁊ cōue/
niūt in hoc marie semia frigida diuretica. ℂ Et facta cō/
uenienti abstersiōe p intus p pot⁹ spāl̄r da glutinātia ⁊ ꝯso
lidātia ex trociscis ḋ carabe. de luto armenio cū lacte vac/
cino extīcto cū calibe. ⁊ aliis ꝯsolidatis s. ḋ dissinteria ite
stiali vbi recurre ēt ꝓ abstersiuis. Itē ibi dabis abstersiua
p⁹ duas hoꝛas: vl̄ circa: deīde ꝯglutiātia ⁊ sic facies bis in
die. ℂ Et sicut actū ⁊ ꝓcessū est de cura ei⁹: qḋ est ex san/
guie: ita ꝓcedēdū est i cura ei⁹: qḋ est de colra addēdo qdē
intēsioꝛa frigida ⁊ remissioꝛa calida in colerico cōueniūt.
⁊ iō cū accid t cū eo. se. etiā rōne se. oꝫ misce i calis mode
rare. ℂ Scḋo q in p̄ncipio cōpetit flomia diuersiua ⁊ nō
euatiua: vt i sanguineo. ⁊ nisi esset cū ipa colra sanguis ad/
mixt⁹. Itē nō competit etiā in diuertēdo tāta sangu'is ex/
tractio vt in sanguineo. Tertio cum mã iam est flura nō
cōpetit flomia: nec applicatio vētosaꝝ cum scarificatio/
ne. vt fit sicut in sanguineo. ⁊ ideo bene considera.
ℂ In cura āt fridi flātici ipos obserua Canones. ℂ Q. m̄
p̄ oꝛdina dietā: q̄ nullo mō sit ex apientis aut diureticis vt
supꝛa. ℂ Scḋo. fac diuersionē cum flomia vētosis ⁊ hꝫ.
ℂ Tertio euōni sis sollicit⁹ ⁊ ēt mãe añcedēti. ℂ Quar/
to si mala ꝯplo frigida debilitat ipā cū calis datis sm̄ va
ria ingenia. vt. s. mitiga. ℂ Quito distigue tēpoꝛa. i. qb⁹
diuersimode te hebis: vt in p̄ncipio cū stipticis non fridis.
sed in actiuis temperatis. Q si iuenire nō poteris cōmisce
calia cū fridis. ⁊ sic ꝓcede ꝯmiscēdo vsq ad ḋclinationē.
nā semp tua itētio oꝫ eē ad resolutionē ipi⁹. ℂ Q ḋ si fieri
nō pōt matura ⁊ apias cū apitis maturatiuis intus ⁊ ex̄
applicatis. vn̄ cū resoluentib⁹ pone apitiua itus ⁊ extra
marie facta purgatiōe. Et laudanf in cala resoluētia po/
sita cū apitiuis. laurus folia ei⁹: ruta ⁊ hꝫ. cū clisteriis.
⁊ p supius oi ingenio admistraf. olei. n. laurinū ⁊ elariuz
de bacis lauri marime valent in resoluendo ēt ventosita/
tes coꝛpoꝛis. Et p cura amplioꝛi recurre ad ea que de apo
stemate epatis frigidi scripta sunt. ⁊ tu ibi.
ℂ Accidit in eis ēt apā fridū melicū: aut q: mã melica ad
eos mittif: ⁊ sic fit icidēdo: aut successione egritudis acute
resoluto subtili: ⁊ grosso melico fluro ⁊c̄. pp approrima/
tionē nimiā fridoꝝ. vn̄ ex cāta friditate mã cōdēsaf ⁊ lapi
dificaf sicē accidit frenesiz i letargiā mutari. vt p⁹ tertiū. pp
approrimationē nimiā fridoꝝ: ⁊ ido sunt cā in h: ne apā
maturef. nā maturatio reqrit calitatis eq̄litatē nō exces/
saꝫ ⁊ ēt friditatis. in cura aūt hꝫ q̄ difficilis est p̄mittētur
aliq canōes. ℂ Pꝛim⁹. q cura h pēdet ex cura duri apā/
tis epatis ꝓpterea ad eū recurre locū. ℂ Scḋo. q si cōue
nit flomia pp petiā sang. melācolici peccātis. qḋ ipa fieri
oꝫ de basilica sinistra vbi. s. dcm̄ est de dextra. ℂ Terti⁹.
cū medicie cōpetāt resolutie: tales nō debēt eē foꝛtes vt. s.
de splene: ⁊ tu ibi ne subtile resoluaf ⁊ grossū apli⁹ ingros/
sef: siue petrificef. ℂ Et ex isto oꝛif. Quart⁹. q medicine
tales debēt eē plus mollitiue q̄z resolutiue: vt altea: se. lini:
⁊ hꝫ. ℂ Quīt⁹. q debem⁹ considerare vrinā. qm̄ si fuerit
grossa: siue turbida: cū bōa q̄ītitate signū ē digōis apātis
⁊ ex ꝯsiti debēt tūc dari ꝓuocātia cū eq̄litate. ℂ Descen/
dens ad p̄ticulares: oꝛdinetur dieta in contrarium cause.
ℂ Scḋo. fiat flomia diuersiua si expedit: aut si euatiua
ꝯuenit rōne mãe peccātis. ⁊ nō aliter. qm̄ noceret. Item fi/
at digō qm̄ consueuit h apā dare inducas. ℂ Tertio. euō
hūoꝛis peccātis: de qb⁹ digestiuis ⁊ euatiuis 4ᵒ tractatū.
ℂ Quarto. alteratio male q̄litatis si expedit. ℂ Quito.
sm̄ diuer'a tpa ꝓcede diuersimode. vt ḋ aliis dictū ē. Sꝫ
scito q nō sic ꝯpetūt repcussiua foꝛtia vt i aliis ꝓpter ine/
ptitudinē mãe ad flurū. vn̄ medicie cōpetūt cale ⁊ hūide
sꝫ in p̄ncipio nisi facta purgatione abstie ab apitiuis: vt
i aliis dictū ē. ℂ Medicie itaq ꝯuenietes ad itra ⁊ ad ex̄
applicari hn̄t. Un̄ marie p os laudanf ḋcoctiōes ex altea
facte. Item si assumi possent ex se. lini. vel saltē da puluerē
eius. deīde potest eā q̄ est ex radice altee. ⁊ cōsilr̄ dicatur de
fenugreco ⁊ hꝫ cū qb⁹ ponāf suo tpe de apitis plus ⁊ mi
nus vt videbitur expedire. Itē cōueniūt bꝛodia piguia ex
gallinis ⁊ hꝫ. cū apitiuis 'uis. Laudaf in casu cartam⁹.
Itē in potu saltē facta euōne cāe añcedētis laudaf potus
ex diureticis fact⁹ i qb⁹ dissoluaf bdeliū ⁊ amoniacū. Itē
ḋcoctio ex tribulis camomilla melliloto ⁊ polipodio. Itē
ad itra vt. s. fiāt clisteria ex his reb⁹ mollitiuis ⁊ ꝯtinuenf
qm̄ in apāte renū. vt. s. ē solēnis medicina. ⁊ patiēs stet p⁹
eoꝝ ipositionē: ⁊ tpe ip̄ositiōis cōtinue sup renes vt. s. de
colica. ℂ Ad extra aūt applicenf vnctiōes ⁊ empla molli
tiua ⁊ resolutiua. vt. s. de apāte duro epatis ⁊ splenis qbus

lecis olo recurre. ¶ Et ex simplicib⁹ ꝯueniūt amoniacum bdeliū: serapinū: oleū de camomilla: nardinū costuū radix lilioꝝ: fenugrecū: semē lini. ¶ Itē marie ꝯferūt mucilagines ex his mollitis int⁹ ⁊ ex applicate. ¶ Conuenit in fine balneū ex mollitis. Itē cataplasmaꝫ ex his. Item embroce cū pecijs spōgijs: cerota: vt. ā. de aliis. Ualet cerotuꝫ de melliloto Mes. Itē credo ꝙ vesica plēa mucillagibus anodinoꝝ: vt altee. se. lini. fenugreci. ⁊ hec marie conferūt in eo ꝙ est pp lapidem: vt qꝛ dolor fact⁹ a lapide sit cā aggregatiōis mãe ⁊ apatis. ⁊ hi sūt hñdi canōes. ¶ Prim⁹. ꝙ te trāsferas ad ea q̄ dicenꝫ ifra de cura lapidis. vt cā remoueaꝫ. ¶ Scđs ꝙ pp dolorē talis i balneo ei⁹ mitigatiuo ponitꝫ: de q̄. ā. i quo balneo nō dꝫ multū morari. neqꝫ ipsum frequētare: ne ex ipo maior accidat mãe dissolutio. ⁊ fluxus ad renes. ⁊ sic fit cā apatis maioꝛ. ⁊ iō dꝫ illud balneū eē sic tepidū i sua semp tepiditate reseruatū vt supra. ¶ Terti⁹ ꝙ anodina ad extra applicare: ⁊ ad int⁹: vt. ā. ꝺ dolore est maxime conueniens. quare ad ea intende.

¶ Si fuerit propter vlcus. apparet ex cura vlcerum in sequenti ponenda rubrica.

Accidētia āt ꝯtingere ꝯsueta sꝫ. dolor ⁊ ventris stipticitas: de q̄ stipticitate dicaꝫ ꝙ stante apꝫ ite cū dolore renū obem⁹ ꝑ admistraꝫ suppositoria ex melle: aut lardone: siue de sapone: ⁊ sꝫ ꝯuenietia multum: qꝛ etiam nō trahēdo. ꝙ si nō ꝯferūt iponāꝫ clisteria lenitiua ⁊ fortia. qm̄ talia multū nocēt trahēdo de mã ab alijs locis ad renes. ¶ Sꝫ scito ꝙ si fuerit stipticitas triū dieꝝ vel circa in apate caso optimū remediū ē clistere ex oleo solo sem̄: ⁊ melius ex violaceo vel ro. ⁊ eo casu abstine a medicamie forti: a q̄ ēt i cura lapidis: vt ifra. nā trahūt mãm ad locū vt supra. ⁊ cōueniūt clisteria vnctuosa: ⁊ ex pinguedinib⁹: cū qb⁹ ēt ipom pñt aliqua lenia ꝓuocātia. ¶ Pro 2⁹: āt accñte nota ꝙ oē studiū dꝫ eē i sedatiōe doloris. s. qñ dolor ē vehemēs ꝓsternēs ꝟtutē: vñ icipe cū clisterijs anodinis. deīde applica empl̄a ⁊ vnguēta ⁊ a'ia anodia: vt. ā. vsqꝫ ad stupefactionē. ¶ Q; si oīa hec nō sufficiūt: fac flo mīa: qm̄ qñ sic dolor nō remouetꝫ p clisteria signū ꝙ mã ē cā sanguinea: vt gētilis. ⁊ ꝭ itellexit Auic. hic cū inquit Etsi nō facit illud necessariū ē vt alleuietꝫ sicut cū flomia Itē applica ventosas cū scarificatiōe. ¶ Q; si nō ex earuꝫ scarificatiōe sedaꝫ dolor: seda ipm cū lana sucida ⁊ ifusa. i oleo camomellio: aut cū oleo cōi si ꝑmū hēri nō poterit. Itē applica ex anodis iā. ā. sepe memoratꝭ ꝺ dolore renū.

¶ De vlcerib⁹ renum. Re^{ca}. viij.

Er vlcus renū ꝭ idēnter itelligiꝫ oīs eoꝝ ꝯtinui solutio cū ꝑditiōe subēe eoꝝ: aq̄ sāguis: aut sāies emanat.

Cuius cā ē illa eadē: q̄ alioꝝ mēbroꝝ eē ꝯsueuit. ¶ Et a ꝑmitiuis ico ans vt sꝫ. Cas⁹ ꝑcussio: plaga i eis facta. Nimi⁹ coit⁹. vsus medicine acute ⁊ excoriatiue. nimi⁹ vsus diureticoꝝ fortiuꝫ. Dormitio resupina calefaciēdo ⁊ trahēdo hūores calidos acutos. ¶ Antecedētes sꝫ āt apa i eis male curatū: postq̄ ad apturā vēit: aut lapis ipse i ei⁹ motu excorians aut hūor acut⁹ salsus: aut hūor sua q̄litate scidēs venas in eis: aut sanies a pectore vel epe per ipos trāsmissa. aut humor viscosus valde q ob sui fortē adherētiā a mēbro si nisi magna difficultate separaꝫ i cui⁹ separatiōe secū trahit de suba mēbri cui adheret: ⁊ huic excoriationē facit: ⁊ ꝭ est vna de cāis vlcerationis colli vesice: vt ifra de ea. Sed ꝭm sub ⁊ supra cāe ꝫ plīmū excoriatiōis tales sunt. aut humor acut⁹: aut lapis. hec āt vlcera mioris sūt malitie q̄ ea q̄ vesice ⁊ poroꝝ vrītidū ⁊ venaꝝ emulgentiū: qm̄ renes sꝫ mēbra carnosa. i quib⁹ fortior ē vt⁹ nālis. Cetera aūt sūt neruosa: i qb⁹ virt⁹ nō ē ita fortꝭ. ¶ Itē scias ꝙ tale vlcus qñqꝫ fit in suba renū: qñqꝫ i venis ꝯcauitatis eoꝝ: qñqꝫ in pāniculo coopiēte: qñqꝫ in suspēsorijs. qñqꝫ in porris vrinidib⁹: qñqꝫ in vēis emulgētib⁹. ⁊ sp ē cū ꝺpditiōe subē mēbri: q̄ accidit. Et ē i pri⁹ vlc⁹ simplex ⁊ cū emanat sanies vlc⁹ samositꝫ: sꝫ de noib⁹ his nihil ad pñs. qm̄ ꝓpē si dꝛ vlc⁹ nisi sit sanies: ⁊ cū adest sanguis tm̄ dꝛ plaga. ¶ Itē scito ꝙ hoꝝ q̄dā sūt corrosiua: vt qñ mã ē multe acuitatꝭ: q̄dā nō: qñ nō est tāte acuitatis ⁊ ꝯtinuitatis. ¶ Qñqꝫ ad fortē excoriationē ⁊ corrosiōem seqꝫ fistula i renib⁹ q̄ nullo mō sanaꝫ pp ieptitudinē applicatiōis medicinaꝝ ad locū: verū tñ taliū q̄dā sūt multe malignitatis. qm̄ sūt a mã mala: ⁊ ista sūt tiorosa disrūpētia renes ⁊ ꝑcedētia ad mortē q̄dā q̄ sūt a mã nō multū mala. sꝫ solū dilatationē faciūt in renib⁹ ⁊ corrosionē. ⁊ ista nō sunt tanti timoris.

Signa demr̄atia: qꝛ cū vrina egrediꝫ sanies ⁊ pili: siue ptes capillares ⁊ frustra carnosa partia: ⁊ marie qñ ē ibi fortis adustio ob quā ⁊ pilus fit: ⁊ frustra talia a suba renū separaꝫ dolor renū qñqꝫ: marie qñ cōucaꝫ suspēsorio. vel pāniculo. de q̄. ā. Et te de his certifica si añ vlcera ꝑcesserit mict⁹ sanguīs: aut apa: qđ pri⁹ fit i renib⁹ aptū. de qb⁹ diligēter ingras. Aut si id ꝯtigerit pp lapidē quē pri⁹ hūit: aut p⁹ casū ⁊ ꝑcussiōeꝫ. ¶ Sꝫ ꝭ aduerte qñ mict⁹ san. est ex aptiōe vene: siue dilatatione ei⁹: tūc nō est ibi dolor. ⁊ sang. nō mutaꝫ i colore suo. ¶ Q; si fuerit factura ei⁹ aut ex apertione apatis mutabiꝫ in colore: ⁊ erit cū ꝯmixtiōe vir⁹: marie qñ tal mixtio ꝑseuerabit. tūc eris cert⁹ de vlcere renū. aut vesice. ⁊ signa ponā distinctiāliter ipꝫ ⁊ vlc⁹ vesice. ¶ Et pp id qđ scriptū ē ꝺ mictu san. lege q̄ de eo dicēꝫ i caplo sequēn: nā vt ibi dicēꝫ cū sāguis ē simplex cōmixt⁹ ⁊ cuꝫ aliqli dolore significat vlc⁹ recenter factū ⁊ nō vlc⁹: qꝛ in ꝑmiscua narrādo signa renū ⁊ vesice pp distinctiones ⁊c̄. manifestabiꝫ signa vlcerū. hinc ad ea sic ꝑmiscua accedo. ¶ Ex vtroqꝫ aūt vlcere sanies egrediꝫ. sed veniēs a vesica. añ vrinā emittiꝫ ⁊ dolor sentiꝫ circa vesicā femur ⁊ peritoneō. ⁊ erit vrina cū difficultate: ⁊ cū est in renib⁹ min⁹ alba. veniēs aūt sanies ex renibus cū vrina venit cōmixta: ⁊ sic remanet ⁊ sentiꝫ dolor i qnta spōdili sup caudā. ꝙ si fuerit i emictorijs. tūc ꝑcipietur dolor in loco vbi erit vlc⁹. Q; si vlc⁹ fuerit i suba renū egrediēꝫ frusta panica carnea rubea vt. ā. ⁊ a vesica cortices albi: ⁊ est dolor vesice valde fortior: qꝛ est mēbrū magis neruosū: ⁊ sentiꝫ in āıbob⁹ grauitas. ¶ Et dicit q̄dā ꝙ qñ vlcus est magnū in eis fit febris. ⁊ qñꝫ isōmetas ⁊ alienatio: ⁊ mict⁹ auferꝫ: ⁊ in vlcerib⁹ renū etiā mingēdo nō ē dolor: nisi cū pūgit in exitu. ¶ Itē sanies q̄ mingiꝫ ex vesica stati residētiā facit: nō āt sic si ex renib⁹. ⁊ nō nisi p⁹ tēpus notabile. ¶ Item sanies ex vesica est grauis odoris pp ei⁹ frigiditatē ⁊ morā ei⁹ i receptaculo: nō aūt sic q̄ ex renib⁹. ¶ Itē que a vesica magne q̄ntitatis: ex renib⁹ pauce

¶ Itē i vlcerib⁹ renū vrina ē sub sanguinea facilis erit⁹ vt. ā. in q̄ apparēt furfures q̄dā natātes: ⁊ in ano est prurigo: ⁊ aliqñ est dolor i pudibūdis. ¶ Et formalr⁹ distingue. Sere. inter hec vlcera vesice. s. ⁊ renū ex q̄ttuor: situ opatiōe: solutiōe ⁊ ꝟtute. ¶ Distinguiꝫ situ: qꝛ si est i renib⁹ dolor est in anchis ⁊ alchatī: ⁊ in spōdilib⁹ vt supra. ꝙ si in vesica dolor est versus emlsctoria anteri⁹ ꝟsus pecte. si est i vijs medijs dolor est in medio. qꝛ sub ventre ⁊ ilijs. si in collo vesice dolor est in pitoneō. si i ꝟga ibi sentiꝫ dolor. ¶ Operatiōe: qꝛ vrina descēdit facili⁹: ⁊ sine lesiōe ex renibus: si ex vesica cū difficultate. ¶ Solutiōe illa: q̄ ex renib⁹ exeūt sꝫ la carnosa. ⁊ est vrina eq̄lis i grossitudine: si ex vesica cortices sunt sicꝫ pāniculis ⁊ vrina fetida: si i vijs medijs cortices sūt minores ⁊ sine ḡui dolore. ¶ Uirtute qꝛ i rēib⁹ sentiꝫ debilitas. ꝭ in vesica maior: ⁊ in vijs medijs medio mō.

¶ Signa cāṝū eius: vt si fuerit ex lapide ꝑcesserūt cāe. lapidis: ⁊ lapis ipse. ¶ Si alia cā ꝑmitiua staꝫ iudicio infirmi.

¶ Si apa humor acut⁹ corrosiuus ⁊ hꝭ staꝫ i cognitioni

ipsius egrotantie. ⁊ ideo diligenter examinetur.

Pronostica difficiliores cure ē vlc⁹ vesice: qm̄ ē mēbrum neruosum fortis sensus. ¶ Qn̄ vlcera renū ꝑ remedia nō remittūt ē signū malū: signū ꝙ mā ē maligna nō obediēs. ¶ Qn̄ sunt lōga tpis malū qm̄ sūt hītuata. ¶ Qn̄ cū vrīa egredit multu puris malū: qꝛ n̄ ē nisi ex magnitudīe ⁊ prauitate vlcerꝫ. ¶ Qn̄ pus est viride malū significās adustiōe ī renib⁹. ¶ Qn̄ saniēs multū fetet malū significans vehementiā caliditatis putredinalis. ¶ Qn̄ p⁹ mictū saniei sanguis venit significat corrosionē ⁊ vlceris ꝓfundatiōē ⁊ cura parū ꝓderit: ꝙ si sanguis p⁹ saniē mult⁹ venerit significabit eruptionem in renib⁹: ꝙ si paulatim e aptionē orificioꝝ vene emulgētis. ¶ Ulcera renū citius curāt ꝗ̄ꝫ vesice. ⁊ locoꝝ intermedioꝝ: qꝛ magis carnosi sūt. ¶ Ulcera renū antiqua ī eternū nō curant: sꝫ potius ad fistulā veniūt: caue ergo a promissionib⁹ vanis. ⁊ ī fine hēs affoꝛismos de hoc. ⁊ tu ibi.

Cura Canones. Prim⁹ ē festinatio cure. Secūd⁹ ordinatio diete. Terti⁹ adequatio māe. Quart⁹ euacuatio. Quit⁹ ē localiū intus admīstratio ex abstergētib⁹ ⁊ mūdificātib⁹. Sext⁹ ē ꝯglutinatio ⁊ cōsolidatio. Septimus remissio doloris si intēdit. Octauus curatio horum recentiū. Nonus eoꝝ qn̄ antiquantur ⁊ fistulantur.

¶ Pro pmo inqt viatic⁹: opꝫ medicari vulnera in renib⁹. ꝙ si inueterauerit nō amplius poterunt curari. Renes vero tenere sunt sube in qb⁹ si saniēs imisceāt medicina non recipitur. Sis itaqꝫ sollicitus ac ad eoꝝ curam festina ⁊ scito ꝙ ea que sūt in pāniculo ⁊ poris sūt difficilioris cure: q̄ at in substantia eorum faciliores: qm̄ substantia renū est carnosa: vnde cura hec est media inter curam vlcerū vesice ⁊ poroꝝ vrinalium ⁊ viarum mediarum.

¶ Pro scđo euitet acuta mordicatia salsa acetosa ⁊ grossa diligat dulcia parue dulcedinis: aut insipida. Nā amigdale dulces oua tritum risum amilū ptisana ēt hꝫ sūt ꝯuenientia.

¶ Et carnib⁹ cōpetit tpate. ⁊ declinātes ad hūidū ex positis. s. tertio tractatu. ¶ Itē fruct⁹ hūidi fridi: ⁊ ꝓ his cōsidera q̄ de potu aq̄ fride stati dicent. Itē pinèoli pus in aq̄ feruēti infusi ⁊ exiccati. Itē phistici. ficus siccas euitet oīo qꝛ in eis ē lactiamū occultū: sꝫ pōt vti aq̄ decoctiōis earū cū suo vino de q̄ statim. ¶ Cōueniūt pisces petrosi. Item viscosi vt anguille ⁊ hꝫ ex aqs dulcibus. ¶ Itē ex olibus frida. vt blitis: lactuca: spinachia. ¶ Et inter alia marie cōpetit lac qn̄ bene digerit p. qꝛ nō corrūpit in stō: qd̄ bn̄ ꝯsidera: qꝛ tūc eēt nociuum: lac asininū iuuat a ꝓprietate. 2° qꝛ abstersiuum ⁊ lauatiuum. 3° qꝛ rectificat membri cōplōnē illud idē opat caprinum. Sꝫ 4° est magis nutritiuum: vaccinum aūt ⁊ ouinum addunt ꝙ vltra illa sunt magis ꝯsolidāna. vtere ꝗ vt decet altero istoꝝ in cibis ⁊ cū cibis. Et imisce cū eo qd̄ vlcera ꝯglutinat vt dragātū: aut gūmi: aut amili: corallus: carabe: aut ex seminib⁹ diureticis fridis ꝯglutinatis. vt semē altee ⁊ h̄ dico p⁹ mundificationē. vt. s. ⁊ alr nō. Itē qn̄ dat lac nihil comedat p⁹ quosqꝫ a stō descēderit: ⁊ lac ipm tenet locum cibi ⁊ potus: cū q̄ cōmisceāt mel qn̄qꝫ ne caseet. aut sal vt citius descēdat. ⁊ dosis est ab. ℥. iij. vsqꝫ ad. iiij. oua sorbilia marie in cronicꝭ.

¶ Potus sit vinum albū nō potēs ad insipidū aut parū ꝑ ad dulce declināns. nā nimis dulce est nimis abstersiuū: ⁊ sic cadēs in vlc⁹. Minoret potus aq̄ fride. vn̄ Auic. h̄ ⁊ minoret pot⁹ aq̄ vt minoret necītas mingēdi. ¶ Ex q̄ infero p. ꝙ magis ⁊ a fortiori dꝫ minorari potus vini. qꝛ vrinā acuit. ¶ 2°. ꝙ a diureticoꝝ vsu abstinendum. tu cōsidera. ¶ 3°. ꝙ vsus fructuum nimis aquosorum ⁊ multiplicātiū vrinā h̄ casu ē suspect⁹. ¶ Itē scito ꝙ ex melioribus potib⁹ eēt ꝯtinuatio pot⁹ lactis ēt cū cibis ⁊ tpe sitis.

¶ Quiescat. Vn̄ Aui. Canō curatiuus vlcerū ē qes: nec balneo vtat nāli: sꝫ bn̄ ex aqs dulcib⁹ ⁊ loco exercitij vtatur fricatiōib⁹. ¶ Non dormiat super renes. ¶ Non repellatur. ⁊ omnino coitū dimittat. ¶ Gaudeat: ⁊ iras ⁊ rixas: ⁊ ponentia humorem in ebullitione fugiat.

¶ Et ꝓ cōplemēto tertij scito ⁊ humores debēt eq̄ri rōe q̄ntitatis ⁊ q̄litatis. Rōne quātitatis: vt ī sequēti canōe. Rōne q̄litatis cū his q̄ se opponunt ipsis hūorib⁹ ex simplicibus ⁊ cōpositis vt ē aq̄ melonis indi. alchechēgi: lactuce: endiuie: cucumeris cucurbite: lac seminū frigidoꝝ de quibus in dubiis: seminū papaueris al. aq̄ ordei sirupus vio. ⁊ si querit aliq̄lis ꝯfortatio. sy. d̄ papauere: corādꝫ: citomiū: ⁊ hꝫ. fruct⁹ fridi stiptici. lac asininū aut caprinū. ⁊ hꝫ.

¶ Pro cōplemēto quarti scito ꝙ euatio fienda nō est ī hoc casu cū medicinis fortib⁹ ⁊ laboriose soluētib⁹ ꝓpter cām assignatā. s. de apate. sed fiat cū lenitiuis vt cassia tamarīdi māna sebestē. ⁊ hꝫ. vsqꝫ ad bn̄dictā: ⁊ ꝑ supius: ⁊ inferius exhibita. ¶ Scđo ꝙ in casu q̄ꝫ maxime laudat ab oībus auctorib⁹ vomit⁹ si is facile fieri poterit: ⁊ continuari ⁊ ꝓprie p⁹ euatiōem ꝑ factā cū farmaco leni. Vn̄ Aui. Et melius qdē ē vt equēs māꝫ ⁊ educas illā post illud ꝓprie vomitu: vomit⁹. n. ē illud q̄ renū vlcera melius curantur. Et subdit. Et qn̄qꝫ ē vsus vomit⁹ freq̄ns sufficiēs ad illud ⁊ excusat ab alio. In q̄ vomitu debes duo principaliter attēdere. p. ꝙ fiat post assūptū cibū: qꝛ facilius fit ⁊ hoc cū vino dulci: aut cū aq̄ tepida ⁊ syrupo acetoso. Secūdo ꝙ si mā fuerit fixa in renib⁹ premitte ex diureticis vt seminis cōia frida dādo sex vel octo. ℥. d̄coctōis eoꝝ: aut siliū. deinde ꝑ tpᷣs triū horaꝝ: vel circa fac vomitū: qꝛ illa iuuabūt mouēdo māᷓm. ¶ Tertio principalr fit hec euatio flobotomia. ⁊ h̄ qn̄ ꝯuenit ⁊ alr nō: vt qꝛ. s. ī toto ē repletio: ⁊ tūc eā fac de vena cōi: aut qꝛ hūor peccans ē sangui mixtus ⁊ tunc fac eā de basilica dextra: aut si de superioribus venire videntur fac de cephalica.

¶ Pro qnto debēt exhiberi abstergentia ⁊ mundificantia absqꝫ mordicatione. vt emulsio seminū solatri altee: aque lactis: aque zucchari cū aliquo diuretico leui radix liquiritie ⁊ ceteris. vt supra de pleuresi.

¶ Pro sexto da exiccātia ꝯsolidātia: vt decoctio risi: glandium lēnticule: orobi. Itē puluis ex his cū aliq̄ ex aqs diureticꝭ notis. itē valet cauda eq̄na barba ircia acacia bol⁹ armen⁹ sanguis drac. ⁊ hꝫ. vt. s. de dissinteria: Arēasmōe. ⁊ tu ibi. Itē ex ꝯglutinātib⁹ dragagantū gūmi ara. gūmi prunoꝝ ꝓprie: ⁊ cerasoꝝ mucillago psiliī seminū citoniorū. Itē valꝫ flos malue radix altee. itē semē lini torrefcm̄: ⁊ si cum his misceāt calīa ꝯueniunt mastix: storax: bdeliū: ⁊ thus: hec aūt oīa diuersis igenijs dari pñt aut in forā solida ꝯfecta: aut ꝑ modum clarij: aut in puluē ⁊ hꝫ. sed sꝑ cum liq̄re ēt diuretico. ¶ Ad cā ēt pñt applicari emplastra vnguēta ꝯsolidantia vt. s. de apate. ⁊ tu ibi. nā ex his tu compone fm ꝙ exigit compō. ⁊ cum his duobus canonibus tu perfice faciliter curam recentis.

¶ Pro septio scito ꝙ qꝛ dolor īpediret curā vt notū ē stāte ipso dolore. Tu ꝑ attēde dolori. vn̄ Aui. ⁊ de radicib⁹ q̄s opꝫ ꝯsiderare est: vt cū dolor fit fortis curet dolor pus: deinde vlc⁹: ⁊ cū qb⁹ curari hꝫ hūisi in p̄cedēti rubrica: ⁊. s. de dissinteria. nā clisteria sunt h̄ cāu: vt. s. multū ꝯuenientia frida: aut actu calīa fm ꝙ exigit dispō: vt in p̄cedēti rubrica. ⁊ Auic. ⁊ qn̄ necessarium est vt misceant cū eis narcotica sic iusquiam⁹ al. mandragora opiū: papauer ⁊ hꝫ. sꝫ caute eis vtē. nā debilitādo v̄tutē ꝓhibent deinde ꝯsolidationē ⁊ curā. ¶ Et ex laudatis ℞. semis iusqami albi. ℥. i. sextā. opij chirat. i. seis citruli. seminis lactuce an. ℥. i. seminis portulace. ℥. s. ⁊ est Aui. in paruo v̄o qn̄qꝫ suffic̄ lac cum aqua potatum. aut sy. vio. cum aqua potatus.

¶ Pro octauo dōm ꝙ in pn̄⁹ vlcere existe recenti si venter fuerit ꝯstipat⁹ fac clistē vt dcm̄ est cum lenitiuis. 2° fac vomitū si is facile fieri poterit. 3°. fac flōmiā si cōpetit. 4° cūa

cū lenitiuis ꝛ respiciēte māīm.5 si adest dolor mitiga.6 da mundificatiua ꝛ abstersiua ex dictis,vt aqua mellis ordei emulsio seminū fridoꝝ maioꝝ ꝛ hꝯ.7° ꝯsolida cum ꝯsolidatiuis dcis itus ꝛ ex̄ admīstratis.℄ Nā ꝛ ꝑ his abstersiuis ꝛ ꝯsolidatis regre.ā.de pleuresi ꝛ de dissinteria intestinali:ꝛ iō recurre ibi:cuȝ qbꝰtn̄ ponā exm̄.vbi grā. ℞.aq̄ mellis fcē ſm artē ꝛ buliāt in ea semina endiuie:lactuce cicoree:semina cōia frida maiora mūdata añ.ꝛ in ea dissoluanł trociscoꝝ de alchechengi.ʒ.i.bibat calm in aurora. deide pꝰtres horas sumat aliqȯ solutiuū.℄ Aut ℞.boli ar.charabe añ.ʒ.i.acachie balaustie:gūmi arabici:ipochistidos añ.℈.i.scis iusqami albi.g̃na.x.sy.de mirto q̄ntum suffic:ꝛ icorpeł.de mixtura deł.ʒ.i.ſ.cū aq̄ de alchechēgi ita ꝙ vt de dissinteria dcł mūdificātia abstergētia deinde ꝯsolidātia:sed hec bn̄ ꝯsidera.℄ Et nō v̄ba Aui.ħ inq̄. Et opȝ vt cōmisceas cum medicis oībus ꝯglutinatiōeȝ faciētia sic amiliū:dragagātū ꝛ gūmi frida.nā glutinatio ē ex eis q̄ securāt vulnera ab excoriatōe.℄ Cura aūt ipsius recēns facilis ē respcū cure cronici q̄ ē difficił.ꝛ iō i ꝑ casu sufficiūt leuia ex dcis abstersiuis ꝛ ꝯsolidatis.ſȝ i cronico secꝰē vt stati. Et ꝑ scias ꝙ multi negligūt curā ipoꝝ tāq̄ȝ spolis. Vñ Gordoniꝰ vlcera renū ꝛ vesice diuturna nō curanł in eṫnum q: fistulata sunt.℄ In cronico itaq̄ȝ nō fistuloso ꝑmissis illis q̄ñq̄ȝ vt.ā. in recēti da abstergētia ex fortibꝰ:vt est decoctio isopi orobꝰꝛ faria exꝰi niscilis ꝛ hꝯ. psiliȷ̄ ireos capilliꝰve.ꝛ si sit tpatꝰꝛ ꝑ horas pꝰ da incarnantia exiccatia.vñ valȝ multū lac cū q̄ dāł incarnātia ex dictis ꝛ sp in his cōmisce ꝯglutinātia siue sint abstersiua q̄ dāł siue icarnatia iuxta dcm̄ ex Aui.allegati.℄ Itē q̄ñȝ cū his cōmisceł ꝛ apitiua fortia:i pua tn̄ q̄ntate vt ducāt ꝛ penetrare faciāt et maiꝰ ē nocumēto iuuamentū.℄ Ex amplexātibꝰ vtrāq̄ȝ itēnōeȝ ē bdeliū dissolutum cuȝ gummi albori ꝛ bolo ar.ꝛ terra sigillata añ.ꝛ deł.ʒ.i.cū vio dulci. ℄ Itē.℞.seminum cōiuȝ fridoꝝ maioꝝ mūdatoꝝ.℥.ij. amigdalaꝝ.℥.i.pineaꝝ.℥.ſ.dragagāti.ʒ.i.gūmi cerasoꝝ ʒ.i.ſ.ꝛ ligritie.℥.i.boli ar.sang.draco añ.ʒ.i.ſ. fiat expssio ex semibꝰ amigdalis pineis ꝑtis pistaris:deinde dissoluanł gūmi ꝛ reliq̄ addāł admistra vt magl pl3.℄ Ad idē.℞. seminū fridoꝝ maioꝝ mūdatoꝝ seminū papaueris albi seminū malue seminū bōbacis portul.seminū citomoruȝ mirtilloꝝ.dragagāti:gūmi arabici pineaꝝ mūdataꝝ:iuiubaꝝ phisticoꝝ penidiaꝝ ligritie mūde:ordei mūdi mucilagīs psiliȷ̄ amigdalaꝝ dulciū añ.ʒ.ij. sang.dra.boli ar. spodiȷ̄.roſ.mirti.añ.ʒ.ſ ꝯficianł cum melle.ꝛ fiāt trocisci doſ.ʒ.i.cum lacte. Ad idē aq̄ ligritie cum aq̄ data.℄ Vñ in sūma ħ nō ꝑ:ꝙ ꝑ debēt ꝑcedere abstersiua:vt.ā.cū quibus cōmisce ꝯglutinatiua.itē ſo seq̄ł cōsolidatiua.itē ꝛ cum his q̄ñq̄ȝ opiata:qm̄ aliq̄lis mixtio est ad dolorē.iteȝ ꝯsidera si adest fe.aut caliditas excessiua renum qbꝰ casibus opȝ abstinē a calis ꝛ apitiuis acutis vtē pur fridis et apitiuis fridis:vel tpatis ex datis.sed scito ꝙ cum vlcē renum raro accit fe.ꝑp ipm̄ vlcus qm̄ mā cius euētał vt pꝫ nō sic in vlceribꝰ aliȷs itrīsecis ꝯtictis.℄ Nō 2ꝰ ꝑncipalr. ꝙ in cura cronici vlceris nō fistulosi cōpetūt fortiora q̄ȝ i recēti.ꝛ sunt illa eadē que cōpetūt in cura vlceris vesice.ꝛ iō q: de vesica diceł ad plenū de eis sic facile ħ pertrāsiui. ℄ Ad ex̄ autē fiāt empla vnctiōes ſm locum.vt.ā.ꝑp spinalē medullā ex rebus ipis dcis ꝛ dicēdis de vlcere vesice. Et cōmendał ex calis oſm masticinū de alcana ꝛ storar. Et ex fridis oleum de citoniȷs.iteȝ fcm̄ ex farina orobi cū mellis in vino decocto.℄ Itē ex farina ordei ture oleo de mastice ro.lente sicca cuȝ mel.fcm̄.℄ Itē fcm̄.ex ro.myrrha oleo ro.puluere molēdini.℄ Itē valet emplatio trociscoꝝ de terra sigillata descriptione.Meſ.

℄ In fistulosi cura ꝑcede cū exiccātibus ꝓhibētibus vlteriorē vlceratiōeȝ:ꝛ talia debēt eē fortia absq̄ȝ mordicatione:ne ex mordicatiōe augmenteł fistula ꝑtractū māe ūmplioris ad locū:nā cura dȝ eē blāditia: vt.ā.ō fistulis ani:ꝛ tu ibi.ꝛ cā qm̄ nō recipiunt curā.vñ hec exiccatio fit cuȝ frequētatiōe ſm q̄litatē ꝛ q̄ntitatē cibi cū vsu abstergētiū ꝛ mūdificātiū absq̄ȝ mordicatione.℄ Et ad ex̄ cum emplis ex rebus stipticis notis ꝛ sił vnctōibus.℄ Ex quibꝰ pꝫ correptio dcōꝝ Gordoniȷ.qm̄ aliqȯ ē āntiquū:siue diuturnū qȯ curał ꝛ aliqȯ nō.ſȝ credo tn̄ cum maria difficultate curari ꝑp ineptitudinē applicatiōis medicaminum. itē ꝑp ꝯtinuū fluxū vrine remouētis medicamē: vt infra de vlceribus vesice:ꝑp qȯ fortasse dixit nō curanł in eṫnū Ampliora remedia quē infra de vlceribꝰ vesice: ꝛ vide in fine capłi que dcā sunt de eis in dubio.ꝛ sic ħ sufficiant.

℄ De scabie renū.ꝛ meatuū eoꝝ.℞ica. iv.

Scabies in eis est bothor ipa q̄ appet in supfice eoꝝ ex hūoribꝰ colericis ꝛ baurachiȷs genita ob que deide mēbra ipa ad vlcerationem perueniunt.

Signa demrātiua ardor ꝛ pruritꝰ punctio i ꝑtibꝰ renū cum exitu pauce saniei ꝛ furfurl ꝛ aliq̄ñ sequūt pustle:ꝛ q̄ñȝ magnificał cū ea dolor.℄ Et si ē i meatibꝰ qȯ egredił est panniculosum.℄ Q, si fuerit in vesica erit pruritꝰ pūctio circa ptes eiꝰ: ꝛ dolor vrine erit grauis.

Cura in cura eiꝰ ē ꝑcedēdū.vt dcm̄ est de vlceribꝰ cum lenibꝰ sp.℄ Nā ꝑ ordina dietā ad fridū ꝛ humidū declinātē ex carnibꝰꝛ olibꝰꝛ fructibꝰꝛ hꝯ boni chimi qui facile digeranł.℄ 2ꝰ.flōma basilicā.vñ Auic.ꝛ maiꝰ iuuatiuū ei in oī dispōne est flōmia basilice ꝛ vētosatio loci renū.℄ Tertio eīa cum lenitiuis cum vomitu si is leuiter fieri pōt.℄ Quarto da mundificātia lauatiua ex lenioribꝰ dcis.℄ 5ꝰ ꝯsolidatiua ex bolo ar. ligritia ꝛ ſmōi.

℄ Et ad accidentia ꝑcede si qȯ apparuerit vt de vlceribus per oia actum est ꝛ infra de vlceribus vesice ꝛ scabie eius.

Dubitał circa capłȝ vtrū diuretica cōpetāt in passionibꝰ renum.ꝙ nō arguił.qm̄ talia mās ducūt ad vias vrīe ifirmas:ſȝ ꝑ ptes ifirmas nō dȝ fieri eductio: imo potiꝰ ad oppoꝰ trahēdū inq̄ente Auic. q̄rta ꝑmi.ꝯtingit cum mēbrū a q̄ expellił: est ipm̄ mēbrū ꝑ qȯ est eūo fienda:ſȝ est in ipso egritudo vetus aut recēs ꝑp quā est timor de cursu humoꝝ sup ipm̄:ipsi g̃ ad aliū qȯ sit meliꝰ sunt trāsponēdi.ꝛ Gal.xiiȷ.de ingenio: neq̄ȝ neq̄ȝ cū ſm anum:vel aliquā ꝑmariuȝ particulaꝝ ꝑnflōnis fiat vētrē mouebis quēadmodū:neq̄ȝ si ſȝ vesicam vel pudēdū:vel renes diuretica farmaca trāsglutire iubebis neq̄ȝ mulieri ſm mr̄icē vel pudēdū menstrua mouebis. sed q̄ a lōgissima sp in ꝯtrū emulsionē facies.℄ In opposituū ea oia q̄ dcā sūt ex Auic.ꝛ aliȷs.℄ Ad dubiū r̄ndens dico ꝙ diureticū siue vrinatiū idē est qȯ vrinatiuuȝ qȯ pronunciał calm ꝛ siccū.acutū sanguis subtiliatiuū. subtilia a grossiori discretiuū ipiusq̄ȝ in vias tenuius euātiuuȝ:vt semē apiȷ.feniculi ꝛ hꝯ.de qbus.ā.hec ꝯciliator dřia.201. ℄ Q, si dicał ꝙ semina maiora frida sunt apitia ꝛc̄.illō crede a calitate ꝑuenire q̄ in eis est dato ꝙ absolute i eis vicat friditas.vñ opitum inq̄ntū amaꝝ calm: tn̄ absolute fridū est:sic ꝛ semina inq̄ntū apitia cała sunt.℄ Sed nō ꝙ in corticibꝰ eoꝝ minꝰ est de friditate ꝛ hūiditate q̄ȝ i medula.ꝛ iō cū corticibꝰ eoꝝ sūt magl apitiua. Si vō dicere volumꝰ ꝙ dc̄ veꝝ diureticū est calȝ ꝛ siccū.iuxta illō aliabatis. Medicamia vere vrinā ꝑuocātia cała esse ꝛ acuta simul eē oȝ.dōm semia talia nō esse de diuretica: ſȝ ſȝ qd. q: hn̄t hūiditatē aq̄saȝ ꝛ multā ꝑ quā ipa sanguinē subtilē ꝛ aq̄suȝ reddūt:ꝛ sic ad vias aq̄situatl ducūt: quēadmodū fac vinū aq̄sum.ꝛ tu ꝯsidera.℄ Ex q̄ appet ꝙ vbi q̄rił forti aptio ex eis debēt admistrari cū corticibus vbi vō lidatio maior ꝛ mior aptio deinł absq̄ȝ corticibus.℄ 2ꝰ

pmittēdū q passio renum. qñq3 est cū mā: qñq3 absq3 mā. ℂ Itē 2 3° qñ3 ē fortis: qñq3 debilis. ℂ Iuxta hec ponant he 3ues. Prima q in dispōne renū absq3 mā diuretica cōpetunt rōne alterationis 2 deductiōis medicinarū ad locum. 3 ex se nō est. ℂ 2ª. q in dispōne renum cum humoris vitio etiā corpe existe plectorico: aut cacochimo nō cōpetunt nisi p° purgatōe3: p3 q2 vlīa debēt pcedē pticlaria. nā etiāto añcedēte: secuti° etiā abit. vnde piunctu3. ℂ 3ª. q stāte opiōne in vijs: siue sit ex lapide bñōre: vel carne cōpetunt diuretica leuia nō multu3 calā: si mēbrū patiē q2 nō sit apa vel vlcus 2 hm. p3. nā fortia sic exhibita māe in vias pcipitare faciunt: 2 addunt in opilonē. Itē 2 multum calā resoluēdo etiā petrificāt: qre eo casu vtē tpatis. hec vlsa sinia pciliatoris allegata diia. ℂ 4ª 3. q stāte vlcere recēti in renibus a q emanat sanguis abstinēdum est a diureticis q2 talia adherēt vlceri. ℂ 5ª. q vbi fuerit turbidus sanguis in vijs cor qō cognscit ex qntate 2 vrine retētiōe: tunc cōpetunt diuretica. ℂ 6ª. q vbi queraf vlceris psolidatio cōpetunt diuretica cum stipticis mixta. vt aq̄ spara gor cū bolo sanguine dra. 2 hm. ℂ 7ª. q in vlcē antiquo nō multum maligno: scā pus etione ad oppositum cōpetunt diuretica remissa: vt alchechengi semen altee: 2 hm q sunt mundificatiua 2 abstergētia: vt. s. deinde denf stiptica psolidātia. ℂ 8ª. q vbi vlcus fuerit malignum 2 cronicum cōpetunt fortiora vt q grossitus 2 famosi° est abstergaf. vt capillis ve. ireos farina orobi 2 hm. deinde icarnatiuis psolidatiuis. ℂ 9ª. q existe apate pus ad digerēdu3 2 etiandū da digestiua 2 etiatiua cum diureticis leuib° ne nimium puocēt mouēdo mām plimā 2 ne sita calitate ispissent 2 petrificent: 2 cassia in eis est optia medicia. vt. s. ℂ Decima 3. q in ardore vrine sūt diuretica cuitāda qm ad locum infirmum mās ducunt 2 magis mingē cogūt: 2 ita dolorē augēt 2 maxime calā. ℂ Et vltimo rememoro canonē. s. positum pluries: 2 est auerrois q diuretica dari debēt añ exhibitionē cibi p tres ad minus aut p 4ºʳ horas: ne si denf simul cum cibo secum ad renes mās trahāt: cuius 3rium agunt cōter pcticātes cōmiscētes diuretica cibo. ℂ Os si dicaf. qrtodecimo de igenio docebat capere cum oximelle in pn° mēsis. dōm. q illud erat modice q̄ntitatis 2 vtutis. ita vt nō esset potēs cibū ducere ad vias vrine. vel dōm q talia accipi debēt añ cibi alterius assumptionē: 2 post d3 patiēs stare p tps notabile vt dictum est. ℂ Ad rōne in oppo°ᵐ dōm q p eas nō d3 fieri eductio. qñ scz ptes sunt vehement lese: vel itellexit Aui. 2 idē Gal. añ digōnē 2 māe antecedentis etionē. considera.

ℂ Sequuntur afforismi.

ℂ Qui q3 nefretici sunt nō sanātur post qdraginta ānos i telligēdo p nefresim passionē renū oēs indrnī. 6.4ᵉ.

ℂ Quibus in vrinis arenosa subsistant sedimina his vesica aut renes litiasim patiuntur. 80.4ᵉ.

ℂ Si sanguinem aut pus minxerit renum aut vesice vlcerationem significat. 75.5ᵉ.

ℂ Quibus in vrina grossa quasi carnium frusta vel sicut pili sunt his de renibus exeunt. 76.5ᵉ.

ℂ Quicunq3 sanguinem sponte mingunt his de renib° vene rupturam significat. 78.5ᵉ.

ℂ Nefretici 2 circa vesicā dolores laboriose sanant i senib° vp nefresim b itellige vlcerationē: 2 in fine cōmēti Gal. sicut alibi dixit ipo. senes his passiōib° cōmoriūf. 6.6ᵉ.

ℂ Melācolicis 2 nefreticis emorroides inate boni. 11.6ᵉ

ℂ Quibuscunq3 in vrinis ampule supernatāt nefreticum significat 2 longā egritudinem fore. 35.7.

ℂ Quibuscunq3 nō pinguis ipostasis pglobata his nefreticā significat. 2 acutam fore egritudinem. 33.7.

ℂ Quibuscūq3 nefreticis existib° predcā signa non acciderint: 2 dolores acuti circa musculos spinales sunt siquidē circa lumbos extrinsecos sunt apa futur extrinsecum significāt: si vo dolor magis circa iteriores locos fuerit apa futurum expectabis magis intus. 37.7.

ℂ Quibuscūq3 int̄ renes 2 ventrem flā pcludif 2 dolores prestat nō hñs exitum in neutrū vētrū his fm renes in vesicam pfluere solutio fit morbi. 52.7.

Capitulum. xix. De dispositiōibus vesice: continens fcicas. 20.

ℂ De descriptione anothomia 2 complōne vesice: ac eius cōmunitate cum membris regalibus. fcica. 1.

Vesica est mēbrū neruosum velut sacculus ex filis neruis 2 ligamentalibus cōtextum vnico collo carnoso 2 musculoso sultū in viris: 2 non in mulieribus anfractuoso. Duabus tunicis iteriori. s. grossiori a poris vritidibus circa medium eius obliquis foraminibus perforatis per quos ad ipsam vt receptaculum vrina infunditur. Et per eius collu3 ad extra propellitur. ℂ Fuit. n. creata neruosa sup spōdiles sustentata: vt sentiret q pcipet nocumētū 2 inde rē nociuā a se expelleret. ℂ Per hoc qō dr sacculus: tāgif forma. est. n. rotūda ptinentie causa vt fit melius aqsitati capax: h3 quidē collū carnosum 2 musculosu3 vt ipso musculo retineat 2 expellat vrinā cū op°erit. 2 ē in viris anfractuosu3 hñs tres anfract° pp lōgitudinē ei°: vñ ab ex circa collū vesice virorū est musculus dict° suffocatorū ab Aui. q cū relaxaf aperif collū: 2 tunc vria exit. qñ do pstringif vrina retinetur. 2 ad istud pcurrit vtus voluntaria: in mulierib° collū curtū est pp ppingtatē ipsius ad collū mricis. 2 iō citius mingunt mulieres. Et terminaf in viris b collu3 ad canale vge: 2 h3 foramen puum pp qō ēt in viris lapis difficili° q3 in mulierib° egredif. ℂ Duas h3 tunicas 2 interior grossior est exteriori: q2 obuiat imediate vrine cū sin acuitate: ne q ledaf de b in dubijs. Pori aūt vt. s. in pcedenti rubrica in pn° portāt vrinā vsq3 ad mediū vesice 2 ipam perforant 2 faciunt ibi duos ramulos. 2 in pmis pforāt tunicā extrinsecā vnico foramie: 2 postea p aliqle spaciū trāsiūt int̄ tunicā vnā 2 aliā: sic q nō trāsiūt p ambas pforando directe: sed obliq̄ 2 alterā. s. intrinsecā etiā foramine vno: 2 scm sunt b: vt qñ vesica iplerēt nō rediret vrina ad renes: īmo q̄to plus tanto plus foramia illa claudunf: q2 paries vni° tunice sitte cooptorij applicaf 2 alligaf spōdilibus: 2 post spōdiles renū: de qb°. s. ex qb° hr descriptio anathomia 2 cōplo. ℂ Añq3 ad curā egritudinū vesice descēdā scito q vesica colligātiā nō puā h3 cū3 mēbris regalibus. vñ Auic. qñq3 cōicāt vesice mebra regalia 2 nobilia sicut cerebr pp qō ptingit ipsa ab egritudinib° vesice vehemēter pati. vñ cerebrū qñq3 aut vertiginē aut sirsē3 patif pp calidas egritudies vesice 2 hm. nā vt deni est neruosum est mēbrū ab ipō cerebro multū depēdens. Item 2 ipm epar qñq3 in idropē icidit ei cōicata friditate ob venētē vesice malā cōplonē pp ipsius ad epar ppingtatē: 2 sic de alijs: 2 iō in eis curādis sis sollicit°. Que qdē egritudines vesice magis euenire psueuerūt tpe hyemis in aeribus frigidis septētrione pp aptitudinem lapsus eius in malam cōplexionem frigidā rōne sue complexionis naturalis.

ℂ De lapide in vesica. fcica. 2.

Lapis vesice est lapis q p assationē māe grosse viscose fz plimū mucilaginose cū aqsitate ad ipa3 trāsmisse vel famose in ea vel collo ei° cōgente finalr pducif. Ex q appet satis modus gñatiōis lapidis in vesica. Cōsiles. n. cās arbitrari velis pcurrere ad gñationē lapidis in vesica q pcurrunt ad gñationem lapidis renum qō o3 vt ad caplm pcedēs ōio recurras: 2 b volunt Auic. b in pn° capli. Inquit. op3 vt consideres illud qō diximus

de lapide renuʒ. dedē pmutēris ad h capl'm: ⁊ de his ante pōnem canonuʒ dīas multas: vt in p̄cedēti ca° ex pte magnitudinis q̄ntitatis coloris ⁊ h°. Iteʒ ex pte etatis q̄m in pueris multū: ⁊ raro i senib° gn̄at h lapis: ⁊ cā dctā est ibi ex pte sex°. nā in puell' raro: ⁊ in masculis freq̄nt: ⁊ cā tacta fuit pp breuitatē colli vesice: ⁊ pp hāc cām etiā femelle frequēti° in lecto mingunt ip̄is pueris. vñ ⁊ ex eadeʒ cā accīt q difficilius curaf lapis ⁊ mictus in lecto i femellis q̄ȝ in masculis. vt dicef. Itē ex pte hitudinis. nam h in macris magis ⁊ renalis in pinguibus magis. Et vt ea q̄ scripta sunt h ⁊ in p̄cedēti caplo sint clariora: etiam ad futura alioꝝ dcōrum vtilitatē eas cās hic ordine describam.

Cause Ois cā lapidis ē: aut ꝯiūcta: aut añs: aut p̄mitiua. ¶ Cā ꝯiūcta ē multiplex mālis p̄: q: arenule ip̄e ex ſ́ſate crudo mucilaginoso diu p̄ter nām in vesica retēto gn̄ate. 2° est magis remota vt ſ́ſa ip̄m mucilaginosum: aut crudū circa qḋ actualr agit calor. 3° cā efficiens. q: calitas ip̄ius vesice tpamēti excedēs: aut tpata: vt Serapio: quēadmodum in p̄cedēti ca° dictā remotā mām̄ petrificās. vt declaratū est in p̄cedenti cap°. ¶ Sȝ h aduerte. q ēt friditas vesice cōplonalis ad h fac̄. Nā cū p calitatē epatis renū ⁊ alioꝝ humiditates eliquef: ⁊ eliq̄te dscēdāt ad vesicā: ip̄e veniētes ad locū friduȝ saltē respectiue ꝯdēsanf. ⁊ in eas sic ꝯdēsatas agit deinde caliditas petrificās vt. d̄. ¶ Cā añs est p̄ debilitas expulsiue vesice nō potētis illa ſ́ſata a se expellere. 2° est mā ip̄sa ſ́ſa a sīo epate ⁊ aliīs ad vesicā veniēs in quā agit actu calor ip̄am in arenulā: aut petrā ꝯuertēdo ex quo appet q eadē cā pōt dici ꝯiūcta ⁊ añs. 3° est opilatio attenuatoria colli vesice ⁊ cause añtes dcārum cārū sunt calitas ⁊ humiditas vesice superflua ip̄sam expulsiuā debilitātes insficialit ⁊ elemētaliter. Scdā est debilitas expulsiue intestinorum nō valentium expellere dcām mām ſ́ſaticā ob corruptā digōnē sīoi ⁊ diminutā epatis genitaȝ: que deinde venas egredif ⁊ ad epar mittif. ⁊ ab eo ad renes ⁊ a renibus ad vesicā. Tertia est venarum mesaraicarum opilatio: q̄ sunt iter epar ⁊ intestina pp quā accidunt ſ́ſata multa in renes ⁊ in vesicaȝ p̄cipitare. Quarta est debilitas v̄tutis colli vesice a nā ꝯ̄cta: q: informatiue qua collum gn̄atum est angustū: aut opilatio ex cā tpali ei ꝯtingens. ¶ Cā p̄mitiua est inordinatū regimē ex pte sex reꝝ nō nālium ⁊ eis annexarū q̄litate ⁊ quātitate peccātium quib° corrumpif digestio sīoi ⁊ epatis ip̄sa diminuif: vnde in ip̄sis mala complexio frigida inducitur: quapropter hec generantur flegmata.

Signa demōstratiua diuidanf p nunc in cōia ⁊ ppria. ¶ Cōia de qb° actū est sunt ex vrina dolore ⁊ exeūtib° s̄upta. Ex vria. nā cū videbis vrinā quā cōsueuit patiēs mingē turbidā ⁊ grossam clarificari ⁊ attenuari tūc extimabis gn̄ationē lapidis. ¶ Ex dolore. q: si cū ea sentiet patiēs dolorē i ſ́ſtis vrine: tūc magis certificat° eris q mā aggregata sit p ei°. gn̄atiōe. ¶ Ex exeūtib°. q: si cū his videbis aliqd h̄re residētie: tunc cōpleta erit tua certificatio: marie si cōp̄hēdes vrinā aliqualr: aut multū retineri. pp qḋ nō q lapis magn° vesice nō pōt ipedire trāsitū vrie: q: si se collo opponit ēt ab eo facilr remouef: q si fuerit puus nō ipedit i totū: q: nō cōplete opilat. Cum vō est mediocris cōpletius opilat. ⁊ iō magis ipedit. Et si arenule apparētes erūt ad tactū molles lapis erit in fieri si dure in fcō eē. ¶ Propa qdē sumpta sunt ex q̄litate vrine nā doloris ⁊ exeūtiū. Nā in lapide renū vrina est rubea: dolor in lūbis ⁊ cetis. vt. d̄. de lapide renuȝ. In lapide vō vesice vria est alba: ⁊ arena alba: vel cinericia. vnde sener nr̄. Quibuscunqȝ in vrina arenosa ⁊ alba sedimina ꝯsītāt his litiasim vesica hȝ. ¶ Dolore q: in pectine ptōeon: ⁊ est dolor minor: q: lapis est in loco ampliori: ⁊ vtplȝ vrinā retinet ⁊ est maior q̄ȝ lapis renū pp maiorem extensionē quā mā lapidis recipe pōt pp amplitudinē loci ⁊ est durior pp longiorē mām ꝯ̄ctā in vesica: cūqȝ cadet in collū vrinā retinebit ois ⁊ fiet dolor fortis: ⁊ est signū ꝯfirmationis eius: ⁊ est signū forte. Itē adest prurit̄us fortl in pectine ⁊ canali v̄ge: q̄re h̄ns cū q̄si ꝯtinue ꝯfricat eam circa radicē eius ⁊ magl si est puer: ⁊ accīt erectio assidua ⁊ qñqȝ mollificatio vltra modū: ⁊ pducit ad exitū ani. ⁊ cā in prurītu est excoriatio vesice ex lapide duro ⁊ cōmoto i spacio vesice: ⁊ marie si sint plures lapides: siue sint in ea gn̄ati: siue a renib° in ea ꝯlēti fuerit: ⁊ cum vrina tūc mittunf furfures: ⁊ qñqȝ sanguis pp abrasionē. ¶ Et accīt h̄ntibus lapidē in vesica appetit° mingēdi frequent pp lapidē incitātē: ⁊ est tūc in eis difficile mingē. ⁊ cū migūt appetūt assellare: ⁊ qñȝ erit tūc anus: vt. d̄. ⁊ qñȝ erit sanguis pp rarificationē lapidis. ¶ Et signū efficax q lapis erat in collo est: q: si resupinef patiēs ⁊ eleuenf anche ei° ⁊ ꝯcutiāf remouef lapis a meatu. Iteȝ cū fit cōp̄ssio sup pectinē eijcif vrina: ⁊ hec significatio fortis sup lapidē: ⁊ qñȝ patiēs alleuiaf ex incuruatiōe sup genua sua ⁊ cōmotōe suorū mēbrorū adinuicē: ⁊ qñȝ alleuiaf p intromissioneȝ digiti remouēdo lapidē: vt infra. ⁊ qñȝ alleuiaf p motū cōpressionē mēbroꝝ. aut silī mō. vt inuenit expimētum: ⁊ ista sunt signa fortia sup lapidē vesice.

Pronostica lapis medius. vt. d̄. iter puū ⁊ magnū respcū meatus colli est q vrinaȝ retinet: ⁊ cā est fortis dolor in eo loco in q̄ figif. ¶ Et in regiōib° septētrionalibus magis multiplicaf lapis vesice. extimo: q: multiplicanf mãe viscose pp idigōnes ex plurimo cibo fcās. ⁊ confert ad eius cōplemētū aeris friditas. vñ regre q̄ de causis eius scripta sunt: ⁊ iō dñi vltramōtani sunt pūisi. ¶ Accidit ⁊ extenuatis magis q̄ȝ pinguibus: ⁊ cā q̄m vie in extenuatis sunt angustie. ⁊ iō mãe retinef in eis ⁊ retēte petrificanf: ad qḋ adiuuat debilitas eoꝝ cū friditate q̄ est causa multiplicatiōis mãeꝝ. ⁊ ꝯſr dic q pportiōalr plus tales vie angustanf q̄ȝ vie renū: q: sunt neruose ⁊ renuȝ carnose: qḋ addidi pp instātiā de pinguib° in qb° multiplicaf magis lapis renū: vt. d̄. vñ ⁊ in eis vie ex pinguedine angustanf: ⁊ tu ꝯsidera. nā in pinguib° minus multiplicatur lapis vesice. sȝ ꝯsidera ēt debilitatē expulsiue in pinguib° debiliorē. ¶ Itē ī īfantia pueritia ac etate ꝯ̄ite adolescētiaȝ marie multiplicaf lapis vesice: q: in his v̄t° expulsiua est fortis: ⁊ iō mãs in renib° exn̄tes ad vesicā expellunt. In senib° aūt minus multiplicaf lapis vesice: sȝ magis renū. vt supra pp debilitatē expulsiue: ⁊ dolor q frequētat: ēt retētio vrine ita debilitāt epar: vt aliq̄ sint cā idropisis.

Cura p̄suatia. Canōes p̄m°. q fortiora cōpetūt medicamia i cura lapidis vesice q̄ȝ i cura lapidis renū q: vesica est mēbrū fridū lōginqui° lapis durior vehemētius. coagulat°. ⁊ q: valētia i passiōib° vesice valēt ⁊ i passiōib° renū. ⁊ nō eꝯ̄. vt in p̄cedēti ca°. ¶ Scdo q nō debem° vti multū apitiuis añ. s. cōpletam eūonē cāe añtis ad bonū itell'm ne mãs p̄cipitare faciam° in vesicā. ¶ Terti° q cura lapidis vesice diuidi pōt i p̄suatiuā ⁊ curatiuā de p̄seruatiua ad plenum dcm̄ est de p̄seruatione a lapide renum q̄ ab eo p̄seruāt ēt a lapide vesice p̄seruant. ⁊ tu ibi.

Cura curatiua. diuiditur in eā que fit medicinis ⁊ illā que per cyrugiā. Et p̄ de ea q̄ fit per medicinas. ⁊ p ip̄a sit p̄m° canon. Ordinatio diete. Scds eūo mãeriōum in viīs ductuū ꝯtentaꝝ. Tertius eūo minoratiue. Quartus digō. Quintus aptio viaꝝ: p̄terq̄ȝ gibbi renū. Sext° eradicatio. Septim° diuersio. Octau° fortius apiātur dicte vie. Non° abstergant dicte mãe a renibus ⁊ vesica. Decim° intēdaf mūdificatiōi mēbroꝝ mittentium. vt stomaco epatis ⁊ h°. Undecim° remoueaf mala cōplo renū ⁊ ppa° vesice. Duodecim° ꝯfortef v̄tus digestiua ⁊ expulsiua. vt dicef. Tertiusdecim° apiaf colli ⁊ via vrine.

lis. Quartusdecimus administrent medicine eductiue la
pidis et prius cōminutiue. Quintusdecimus si educi non
potest: neqꝫ frangi: tunc manu cirurgica extrahatur.

¶ Dicta ordinet: vt supra de lapide renū: dꝫ. n. esse calefacti
ua subtiliatiua aperitiua: cum moderamine. tñ vt ibi.

¶ Euient mā cōcos cū medicis lenitiuis: vt est cassia: māna:
sebestē: pruna. Itē et cum his bñdicta. Itē cum clisteribus
lenitiuis abstersiuis: vt succus ex vio. malua. bliti: mercu
rial. furfuribus: çucharo rubeo: vitello oui: cassia ipsa p
enemate: oleo cōmum et sale: et tā medicine per os ꝙ̄ cliste
re ipsum frequenter si videbitur expedire.

¶ Minorādo mām def cassia cuꝫ electuario indo plus de
vno ꝙ̄ de alio. vt videbitur expedire. Item vt in de colica
diasinicon vr̄ esse medicina ꝓpria. qm̄ a remotis nō mul
tum euat. vt ibi ostensum fuit.

¶ Pro digōne mā recurre ad q̄rtum tractatū. s. et ibi inue
nies digestiua tuo ꝓposito vtilia. Et hic nota q in p̄mis
debes vti eis calefactiuis subtiliatiuis et incisiuis absterfi
uis absqꝫ ꝓuocatiōe saltem notabili: vt sunt oximel sim
plex mel rosatum colatum oximel de vnica radice: deidē
his datis et facta post illos euatione minoratiua dabis ex
digestiuis aperitiuis non multum calefactiuis subtiliati
uis et incisiuis vt oximel de duabus radicib⁹: et sic de alijs:
et sic complebis quartum et quintum canonem.

¶ Et ꝓ eradicatiuo dabis post hos vltios sy. acceptos plu
rib⁹ vicib⁹. electuarium induꝫ cū modico cassie. vt. ℞. electuarij in
di. ʒ. iij. cassie. ℥. s. vel diasinicō cū cassia. vel bñdicta et ago
appropriatis: vt tibi videbit expedire vel aliud ex solutiuis
tibi magis gratis. s. q̄rto tractatu. Et h̄ scito q hmōi mā
flegmatica dꝫ paulatine digeri et paulatine euari.

¶ Pro diuersiōe itroducat vomitus spālr post cibuꝫ. nā est
ex reb⁹ optime ꝯferētib⁹ et maxie in p̄seruatione: vt in pre
cedēti cap. Stude ḡ ad eū faciendū: vt possibile est.

¶ Pro octauo vtere fortibus aperitiuis. de quibus sup̄. qn
to tractatu. ex parte simplicium et compositorum: vt est si
ru. de radicibus quinqꝫ. oximel compositum. et ceteris.

¶ Mā abstergant cū aq̄ cū çucharo ru. et aniso et hꝰ. aut
decoctione furfuꝝ in aq̄ cum aliq̄ ex aperitiuis magis ḡ
tis: aut decoctione furfurū ordei cum çucharo rub. cum
aliquo aperitiuo: et abstergētia hūisti sup̄ qnto tractatu.

¶ Et pro decimo recurre ad proprias rubricas membroꝝ
mittentium que correctione indigent.

¶ Mala cōplo vesice remoueri hꝫ p sua ꝯ̄ria et similiter re
num. nā de renibus iā actum est in p̄cedēti caplo: et tu ibi.
sed q̄ remouent malā cōplonē vesice ponent in fine rubri
ce. et simplicia et composita calida aut frigida.

¶ Pro duodecio dꝫ ꝯfortari digestiua stoaci vt flata non
gn̄ent multa mucilaginosa. Itē et expulsiua itestinoꝝ vt
a se expellāt talia flata ne ex remanētia ipoꝝ fiat reigres
sio ad epar et tādē p̄cipitatio in vesicā. vt. s. et hoc enemati
bus pillul' et hꝰ. ad h̄. Itē in visu renū abstergentiuꝫ ex pte
hedioꝝ et hꝰ. per hos que çucharate et furfurate. et hꝰ.

¶ Apiat via colli et vrine ꝓ exitu lapidis admistrēt ex fo
mētis empl̄is balneis cerotis vnctiōibus et hꝰ. mollificā
tia et viā ipam dilatātia et apiētia ex malua altea bismal
ua seie lini fenugreco pinguedinibus oleis et hꝰ radice pe
troselini apij spagoꝝ senatiōib⁹ et hꝰ. vt. s. in p̄cedēti cap.
applicādo ad femur ad locū pectoneū circa vgā ipaꝫ et nō
dꝫ balneū trāsire vmbilicū a q̄ cū exiuerit def medicina cō
minutiua lapidis. vt i p̄cedēti ca° de lapide renū. et tu ibi.

¶ Medicie āt lapis vesice ruptie siue cōminutie iam posite
sunt ꝓ magna pte in p̄cedēti cap. et sūt ille q̄ sūt fortiores
in frāgēdo lapidē: vt ibi adhuc ponaꝫ aliq̄s et narrabo ex
simplicib⁹ et cōpositis q̄ videbūt efficaciores s̄m diuersa i
genia. ¶ Sunt quidā q cū siringa iniciūt p vgā i vesicā
medicamē lapidē frāgēs ēt patiēte exñte in balneo. et lau
dāt iniectiōeꝫ balsami: et est fort et ꝓ magnatibus. ¶ Itē
iniectionē olei de scorpiōibus simplicis et compositi. Item
iniectionē stercoris coltibi cū lixiuio dissoluti. Quidā sūc
cū limonū. nōnulli succū tassi barbassi. ¶ Item ꝯsilr iniec
ctio litontripon cū aq̄ saxifragie scā collutiōe debita. et sic
de alijs simplicibus aut cōpositis fortib⁹ positis in p̄cedē
ti ca° sꝫ illud qȯ positū est de sanguie et pelle leporis ē for
te. tu itaqꝫ vt placꝫ cōpone. ¶ Ex compositis laudat ab
Aui. h̄ sir. ℞. milei sol. ʒ. xv. capil. ve. ʒ. vij. petrosel. ʒ. iiij. fi
cus albas septē nūo decoquant cuꝫ. 4°. l. aq̄ donec rema
neat vna. l. dosis ē. ℥. v. vsqꝫ ad. vi. dꝫ admistrare calā post
exitum a balneo. Et pp h̄ de balneo nō q in balneis his
debēt poni ēt stipticātia ne fiat ex eis nimia remollitio. vñ
in balneis reponāt vt. s. hñtia ꝟtutē apitiuā dissolutiuā
lapidis: vñ ponat agnus castus capilli ve. et hꝰ. ¶ Itē ad
idē et est nobilis h̄apio. ℞. seminū melonis mūdatoꝝ mi
lei solis dauci vitri cōbusti an. ptes eq̄les terāt et cribellēt:
et dent ex eo. ʒ. iij. cum aq̄ decoctionis ciceris nigri. ¶ Ad
idē Almāf. et frāgit lapidē i spacio. xl. dieꝝ. ℞. carpobal
sami seminū raphani seminum petros. corticis radicis op
poponaci corticū radicꝫ capparoꝝ amigdaloꝝ amaroꝝ
saxifragie sqnāti cipi spice rute cassie lignee scolopendrie
seminū cicute gētiane aristologie ro. assari carui agrestis
amoniaci s̄apini: bdelij acori an. ptes eq̄les. gūme i suffi
ciēti balsamo malaxent et cū alijs spēb⁹ mixtis informent
pilluleꝫ modū cicerꝫ dos est. ʒ. i. cū apoçimate de seib⁹. et ē
medicamē magnatū. potes ex datis h̄ et. s. de frāgētib⁹ la
pidē renum fortibus: et ex dicendis conficere vt placebit.

¶ Et summati recollige. q p̄ debes euare cum clisterib⁹.
nā euatio intestinoꝝum multum adiuuat ad exitum lapi
dis spālr vesice. Scȯo fac iniectionē cum siriga ex aliquo
simplici aut composito dicto h̄. aut in p̄cedēti cap° dein
de ingrediat balneum de flore camomille melliloto. an. fu
sciculum. i. caulibus ad quātitatē ouium semine fenugreci.
seie lini añ. ℥. iiij. senationib⁹. pitaria an fasciculos octo. et
adde ex alijs vt videbit: ex qbus facē poteris emplastrum
ex farina seminum dcāꝝ. Itē ipsis pulueriçatis vnguen
tū cū oleo lilioꝝ de scorpiōib⁹: de spica et hꝰ. ita q balneū
stet semp tēpatum et nō excedat vmbilicū. et post eius exi
tum emplastrabis loca dcā: aut inunges et dabis aliqȯ cō
minutiuū lapidis p os: deinde dormiat: et opꝫ ꝯtinuari p
interuallatos dies: aut si ꝟtus tolerat oī die scꝫ. ¶ Sed hic
bñ ꝯsidera. q qñ ista ꝯtinuata et frequentata erunt q̄ p̄us
debēt diligent tēpari anteq̄ ad opus manuale ꝑueniat:
et maxie lōgo tpe p mensem vel circa: et cōprehēdet medi
cus q accñtia non minorant: nec vrina ꝓuocat: sꝫ potius
eꝯ: et infirmus sic alleuiationē nō inuenit: nec in eius vria
apparuit arena: tunc credē dꝫ q ille lapis nō subijcit medi
cinis frāgentibus sui duritie. sed ꝓ eius extractione cura indi
get manuali: et dꝫ ipse medicus studere extractioni eius: qm̄
alr post illud tp̄s ex ꝯtinuo dolore et nimia afflictiōe infir
mus ipse ad ethicā ꝑueniet. ¶ Qꝫ si cōprehēderit dolorē
mitigari et minui et vrinā ꝓuocari meli⁹ ac facilius: et in ea
videbit arenā sperare dꝫ ex medicinis eius fractionem: et
tunc ꝯtinuet ea remedia: sed bñ notet si patiens sit fortis:
si adest se. et sic de alijs in pera medici relictis. Et lꝫ de cu
ra per cirugiā dicē sit aliqualr ꝓpositum trāsire p̄ncipale
tñ qꝛ p̄nceps sic etiā scripsit. et vt tibi magis complaceam
(modum tenendum subcincte describam.

Cura per cyrugiam pro quo hos canones notabis.

¶ Primus anteq̄ te intromittas de incisione debes diligē
ter ꝯsiderare si ibi est lapis an non: nā cum intromittant
digiti duo dextere manus in anū et cum pugno sinistre cō
primis ventrē super femur et sentis velut globum durum
tunc crede q est lapis. Si vȯ qȯ est inuentuꝫ est molle est
carnositas impediens vrinam, et tu ꝯsidera.

¶ Scđs. q talis incisio difficilius ⁊ piculosius sit in muliere. q: loc⁹ incisiōis sup lapidē nō est ꝑpinqu⁹ loco lapidis: q: oꝫ vt locus ꝓfundius incidat. ⁊ in h est timor. vt infra.

¶ Tertius est ordinatio diete. q: saltem in q̄ntitate q: duobus diebus ante incisionē debet stare quasi ieiunus. vt eo tempore venter ⁊ vesica sint vacui.

¶ Quartus est euo mācꝫ cōmm in vsū ductum extitius cum clisteri. ad h medicina lenitiua: ⁊ fortis meli⁹. aut flobotomia vbi videbit sanguinis abundātia timendo ne ex dolore fluat ad vesicam. ⁊ causetur apā.

¶ Quint⁹ ē accñtiū correctio i tali icisiōe euenire ꝯsuetoꝝ.

¶ Sextus est apparitio quorundam signorum malorum ⁊ bonorum in incisione ipsa qñqꝫ apparentium.

Postremo scito q absolute hic modus opandi nō ē sine mag̃ piclo. imo et ipo non nulli moriunt. q̄re in eo caute agēdū ē: ⁊ cū medici honore ⁊ absqꝫ ei⁹ p̄iudicio. Ná absolute meli⁹ ē vt medic⁹ se intromittat ad auxiliādū egro q̄ꝫ q eū sic cum tāto dolore mori pmittat: oꝫ itaqꝫ rē parētib⁹ p̄dicē ⁊ se excusare: nec de eo se itromittē nisi sit caut⁹. q si cōtingat egrū mori q nulli detrimētū inde patiet. itaqꝫ prudentia nō pua h modus exercēdus ē. ¶ Quare ē talis ꝓpꝛ in viris mane ieiuno stō ⁊ p⁹ euiato vētre: vt dcm̄ est ordiet vt patiēs saltet ter aut q̄ter: vt lapis ad fundū descēdat: dei̇de extēdat reuerse seu supie sup disc̄ū forte: ⁊ curuet coxas suas sic curuatas ad collū ei⁹ fortit ligent. ⁊ ꝑ ministros teneant āpliate ⁊ fortiter ne moueat hora icisiōis. Q si fuerit puer pōt sedē post plucꝫ minster tenēs ei⁹ coxas icuruatas. q: sic vesica ad iferiora meli⁹ declīat. deide ponat pugn⁹. s. vētres ei⁹ ꝑ magistꝛ ⁊ cōprimat. s. vesicā: deinde itromittat digitus oleo iunct⁹ in anū ⁊ lapidē cū eo ad collū vesice ducat. q: vsqꝫ ad locū q est int̄ anū ⁊ testiculos: ⁊ tūc 2ᵐ icet sūꝫ rugaꝝ i loco remoto aliq̄ꝫtulū a cōmisura q. s. iungit cū vesica ꝑ duos digitos. q: i ipa ē loc⁹ mortal. vt Aui. incidat cū rasorio in latē sinistro. vsqꝫ ad lapidē ⁊ fiat icisio minor q̄ꝫ eē possit: vt mior inde seq̄t dolor qd̄ dicē est q fiat in tm̄ q sufficiat facili ext̄ctiōi lapidis ꝑ vncū ꝯcauū qd̄ ē i str̄m fcm̄ in modū coclearis: ⁊ oꝫ magr̄ hēe apud se diuersificata in magnitudie ⁊ puitate pp diūsitatē q̄ ēt in q̄ntitate i lapidib⁹ repit. ⁊ oꝫ esse magl ꝯcauū q̄ꝫ sit coclear: vt nō cadat lapis ab eo capt⁹: icisio exteri⁹ sit lata: ⁊ iteri⁹ sit angustior q̄ꝫ eē poterit: oꝫ eē fcā i fontanella sup anū duob⁹ digitis. Caue tm̄ ne incidat filū qd̄ est int̄ anū ⁊ testes. ⁊ accīt qñqꝫ vt cum sola digiti expssione lapis ipe egrediat ⁊ maxīe qñ est pu⁹. Quo pacto oꝫ locū mūdare ⁊ ipꝫ imediate suere ⁊ supponē albumē oui. ⁊ tpe frido ēt ad doloris mitigatione pōt poni modicū de vitello ⁊ curet. vt cetera vulnera. ¶ In mulierib⁹ aūt distiguat: q: aut ē v̄go. aut corrupta. i v̄gie aut p̄suppositis cōnibus ⁊ salib⁹ ac extēsion: sup disco ⁊ ligatiōib⁹ ⁊ aliis itromittat ꝑ magistrū: aut magr̄aꝫ digit⁹. ano: ⁊ lapis iuēt⁹ ꝓpellat: ⁊ ducat vsqꝫ ad radicē coxe. deide icide sup ipꝫ apud aptionē medietatis vulue in radice coxe. ⁊ extrahe cū vnco ⁊ idē opare in corrupta iponēdo digitū lōgū i vuluā ad q̄rēdū lapidē quē iuētū ducas ad locū icisiōis fiende dcm̄. ¶ Q si ꝯtingat q plēs sint lapides aut in viro aut muliere: tunc ꝑ extrahe vnum. deinde aliū s̄m modū dcm̄. ¶ Et lꝫ dcm̄ sit curā eē piculosaꝫ: tm̄ attēde q i senib⁹ debilib⁹ pueris puis valde ē multū verēda: q̄re nō oꝫ se sic q̄sqꝫ facilr̄ itromittē: nisi fuerit in arte bñ expertus. ¶ Q si dubitaueris de magnitudie lapidis ⁊ q extrahi non possit nisi fcā magna lesione q fortasse extēdet vsqꝫ ad vesice subaꝫ. q̄re incurabilis iuxta senē nr̄m fcta asso. vesicā icisā ⁊c. vt in fine capitli: tūc ꝓcedas altero duoꝝ modoꝝ: aut cū tenaclis frāgēdo: ⁊ sic ipꝫ paulatim extrahendo donec totus egrediat: q̄m si aliqd remāebit magnificabit. aut ꝓcedas cū palea tiua q i hūc sit modū. ponat patiēs i balneo mollificatiuo. vt i ꝓcedēti cap. ⁊ hec. s. ex altea. malua se. lini ⁊ hꝫ. deide itromittat siringa iūcta butyro aut oleo ⁊ ꝓpellat lapis ad fundū: aut cū digitis in ano positi ad ipm̄ trahat. Ná dicūt expti q sic tract⁹ qñ est magn⁹ in fundo remanebit ꝑ multos ānos. ⁊ qdá vt theoric⁹ cirurgicus ꝑ q̄dragita.

¶ Cūqꝫ sic opatuꝫ fuerit manualr̄: ⁊ lapis extctus oꝫ patiēs poni in lecto ⁊ nō solui vsqꝫ ad tertiū diē. ⁊ deinde curari vt cetera vulnera. vt. s. postq̄ꝫ ordinānda est dieta. ⁊ panī potēt ⁊ vinum sit nigrum cum aq̄ calibeata cōmixtuꝫ ⁊ cibaria dent liquida paucaꝝ supfluitatum habentia in se aliqd stipticitatis pue. nālis vt pdix. aut alie vt voles. ⁊ hec sic raptim de cura eius manuali ꝑ nunc tibi sufficiāt.

¶ Accñtia aūt seq icisionē ꝯsueta sunt dolor. distillatio vrine pp vuln⁹ fcm̄. 3ᵐ ē coagulatio sanguīs i vesica: ⁊ ānectatur 4ᵐ q accidē ꝯsueuit qñꝫ sterilitas. s. vrine. ¶ Et ꝑ p̄mō q ēt fac nō solū ad ꝓhibēdū dolorē. sꝫ ēt apā q est in eo casu res timorosa. Aui. q debes p⁹ ei⁹ abstractiōeꝫ facē clistē lenitiuū ⁊ mundare intestina ⁊ munda tenē ēt cum lenitiis ꝑ os exhibiti: ⁊ flōmare: vt. s. deinde facē ipm̄ abstinē a cibo multo ⁊ dare leuificatiuum ⁊ aquā ⁊ nō vinum pp eius acuitatē: deinde si dolor ifestauerit ponat patiēs in balneo ex reb⁹ mollificātib⁹ ⁊ anodis fcō: vt sunt malua se. lini: altea: furfur. in q balneo multū sit de oleo. ⁊ sit aq̄. aut ipm̄ balneū tepidū: extcto āt ifirmo de balneo iunge v̄gā ex oleo camomillino: anetino ⁊ hꝫ. ⁊ sup vuln⁹ pone butyrū absqꝫ sale tepidū ⁊ funde in ipm̄ ⁊ suppone cotuꝫ īfusuꝫ in olo ro. ⁊ pauco aceto. deide ꝓcede cum ꝯsolidātibus. Q si dubitaueris de magnitudie apātis fac assidue sedē in balneo ex decoctōe sēis lini ⁊ fenugreci. Itē fac eum sedē in aq̄ ⁊ oleo tepido. Q si ꝯtigat nō multum a dolore molestari solue vt supra ipm̄ in die 3⁹: ⁊ vesica ꝯtinue caleniat cū oleo de ruta. ¶ Propt̄ distillationē vrine in incisiōe: debes vt supra facē q patiens vtat aq̄ ⁊ non vino in potu ⁊ pauca ne multa gn̄et vrina. 2⁹ q tpe mictus mīnister teneat manum suā sup locum ⁊ cōprimat suauiter vt ꝓhibeat aduētus sanitate labioꝝ vlceris. ¶ Pro 3⁹ pp qd̄ ꝓhibet exit⁹ vrie opꝫ vt euꝫ digito intromisso in vulne extrahat frustū tale sanguis ꝓhibēs exitum vrine. de q infra in spāli rubrica sua. ¶ Pro q̄rto scito q in tali icisione aliq̄ñ incidunt vasa spmatica que sunt ibi ꝓpinq̄. vt pꝫ ex anothomia. ideo spma dēferri nō pōt ad v̄gā. Scđo. q: testiculi multum debilitant ex tali incisiōe pp fortē dolorē. ⁊ iō īde semē nō gn̄at bñ ꝓlificum: ⁊ attēde q si per incisionē vene aut arterie tūc fac eū sedē in aceto ⁊ aq̄. aut fac diuersionē cū flōmia. aut pone sup pectē ⁊ iguina narcotica ⁊ ꝓcede cum aliis. vt sup̄ de fluxu sanguīs narium.

¶ Postremo q̄ntū ad curā factā pro icisiōe scito q in tali icisiōe repiunt signa in duplici manerie. Quedā q appent tpe act⁹ icisiōis. Quedā p⁹ incisionē. ⁊ hec sūt duplicia bona. s. ⁊ mala. ¶ Tpe qdē act⁹ incisiōis. nō q si videris suꝑuenire egro vehemētiā q̄si intolerabilē doloris torsionē colli casum v̄tutis destructiōeꝫ motus ⁊ s̄mōis ꝯfractiōeꝫ palpebraꝝ ⁊ oculoꝝ. tūc debes desistē ab vlteriori icisione. Ná si pur ꝓcedes cum tua p̄sumptuositate mouet illico. Aui. hec. n. significant iā icisionē ad mēbra neruosa ꝑuenire: q: piculosissimū ⁊ mortale. ¶ Signa aūt bone ⁊ spande salutis p⁹ icisionē sūt saluerōnis: q: signū q aiales v̄tutes bñ se hñt sanitas appeti⁹: ⁊ ē signū q nō ē multū lesa ēt nālis: sꝫ paꝝ. bonitas colori ⁊ forme: ⁊ ē signum q nō est fcā magna resolo. ¶ Signa mala q cū accidūt expectat medic⁹ ēt mortē. Aui. sunt forti dolor sub vmbilico. q: multū v̄tutē ꝓsternit infridatio extremitatū. significat. n. caloris nālis solutionem. Tertiuꝫ est acutus fe. q: significat mām magi moueri ad putredinē. nec humores stare sub regimine nāe. Quartū est rigor g motū similibus,

maticā ꝛ malū significet. Quintū ē casus virtutꝫ. Sextū est vehementia doloris acuti in loco perforationis cui accidit singultus. ꝛ mot⁹ vētris motu extraneo. Nā hec significāt maximā stōaci debilitatē pp cōpassionē quā hꝫ stōac⁹ ꝛc.
¶ Ultimo h̄ p cōplemēto rubrice. ꝛ eoꝝ q̄ de lapide vesice ponā aliq̄ simplicia ꝛ visualia. ꝛ silr cōposita valentia in fractiōe lapidis. nā vt dcm̄ ē q̄ valēt in frāgēdo lapidē vesice valēt in frāgēdo lapidē renū. ꝛ nō ecōtra. Altea ꝛ ꝓprie decoctio radicis ei⁹ ꝛ sēis ameos amigdala amara: ꝛ ē ꝓpria magis renibus. Amagogū Ny. rūpit lapidem. Apri vesica pulverizata ꝛ vria porci. Abrotanū cū vino bibitū. Balsamus iniectus. vt dcm̄ ē. Bethōica: vn̄ qdā p singulari remedio dāt aquā bethonice cū aqua berbene millefolij an. cū modico aceti squillitici ꝛ pauco mellis. mel nāq; vt supra ꝓhibet gn̄ationē lapidis ꝑcipue in renib⁹. Bdelliū camedeonta. capillus ve. visus decoctiōis ei⁹ cum radicū camberace. cicer nigrū: operus tritus iniectus cū oleo p siringam. Cucube cū vino: cretanus marinus dict⁹ venetijs herbā sci Petri. Dauctus diasulphur Mes. ꝛ Aui. in 5°. Diapiretrū Ny. Diaprassiū Ny. Ebulus qꝛ succus similiter cū vino potatus. Edera: qꝛ bace. x. vel circa cū aq̄ trite. Electuarium ducis Ny. Fimus colūbi. Galli interior pellicula vētris eius cū oleo iniecta. Genestra ꝛ ē fortis. vt. ō. de renib⁹. Gramen decoctio ei⁹ aut radicis. Juniperus oleū ei⁹ iniectū: lapis lincis: lapis spōgie: lapis vesice: lapis invēt⁹ in vētre galli. Sāguis leporis ꝛ canis pellis ei⁹ vt. ō. Litōtripon Ny. Lūbrici terreni triti. Aluū. Metridatū: matricaria cū aq̄ mellis: milium solis. Nigella cū aq̄ aut melle sūpta: oleū de amigdalis amaris: oleū bñdcm̄ Ny. de piperibus: de scorpiōib⁹ ꝑcipue magistrale de sattina iniectū. Peonie decoctio cū vīo. Pinee pollitricū politri mōtanū: porri: raphanus rubeus. Saxifragia: saluia: seneatio: spica: pilū: sinapis: sisimbriū: Scolopendria: sparagus: sqnātū: tyriaca: tribulus: trifoliū: vitrū vstū ꝛ tritū. Urtica succus ꝛ ei⁹ aq̄ decoctiōis vel distillatiōis. Unguētū laxatiuū Ny. ircus sanguis eius: vt. ō. de renibus. iungi cū vino ꝛ melle. Et hec p frāgēdo lapidē renū ēt tibi maxime erunt adiuuamētū. vt supra de lapide renum in precedenti capitulo.

¶ De apostematibus vesice. Theica. iij.

Apostema vesice est apā in ea cōtingēs: aut ex hūore sanguineo: aut colerico: aut mixto: aut grosso melācolico pviā resolōnis sic genito de q̄ supra ō apāte duro in renibus. vn̄ apā durū in vesica accidit a cāis cōsilib⁹ cāis apostematis duri in renib⁹. ꝛ tu ibi.
¶ Accidit aūt vt mā calīa sanguinea vel colica ad ipā vesicā pueniat. ꝛ ibidē apā causet: qđ cū ɔtingit fit egritudo praua ꝛ mala. nā est egritudo sibi disproportionabil' nō nisi a forti cā facta. ꝛ iō mala: ꝛ interficit in primo piodo aut in 4° pp vehemētiā doloris: vt 1° ꝓnosticoꝝ in fine. ipo. ꝫ hoc vesice raro ɔtingit cū sit sibi dissilūs: ꝫ freq̄ntius accidat: qn̄ accidit pueris q̄ʒ alijs etatib⁹ rōne lapidis aut doloris in ea etate cāta: vt dcm̄ ē: aut grosso qn̄ ēt apā melīcuꝫ in ea gn̄ari pōt. vt supra de renib⁹. ¶ Tu tn̄ scito q̄ apā durū in vesica fit ꝭm plm p viā seqle: qꝛ qn̄ apāta calīa generanī i vesica tūc subtile resoluiī ꝛ grossum remāet. ¶ Fiunt ex ꝑcussione vesice ex casu ꝛ ex scissura colli vesice q̄ fit a lapide ꝛ ē ꝭm plm. In ꝑdictis casibus debilitaī vesica et multiplicanī superfluitates ex qb⁹ ista generanī apāta.

Signa demōstratiua dolor in pectine ꝛ peritoneon ꝛ ascēdit dolor vsq; ad renes. Et vrina mittitur cū magna difficultate ꝛ silr sterc⁹. Et ē in pitoneon tumor ad tactum ꝛ est inflatio pectinis ꝛ ilīj cū dolore: ꝛ est aliqn̄ retētio vrine. ita vt iacētes non possint aliqd de ea mittere: immo est necessariū vt stent si mingere volunt maxime qn̄ apā est magnum ꝛ apide fortiter. vnde tunc necessaria est fortis expressio musculorum qđ iacēdo fieri neqt: ꝛ in hīs signis vtrunq; cōmunicat.
¶ Signa si apā fuerit calīm erit dolor vehemēs pūgitiuus cū pulsatiōe vehemēti ꝛ cū fe. intensa. ꝛ qn̄q; apparet rubedo exterius. ꝛ certificaī medicus de eo p iuuātia aut nocētia ei administrata ex vaporatiōibus fortib⁹ calīs a qbus ledif ꝛ hꝫ. Et ipm̄ ɔsequunī accītia hec sitis vehemēs vomitus colere asma. qꝛ fragma ex vaporib⁹ eleuatꝫ ledif frigus extremitatū: alienatio nigredo lingue. Et ad ipꝫ significandū ɔfert etas regimē ꝑteritū ꝛ cāe primitiue alie.
¶ Signa si fuerit apā frigidū apparebūt signe dcā vtriq; cōia. ꝛ cū signis friditatis ꝛ accītia in frido remissa erunt respectu calī. ¶ Et ꝭꝫ plm hec apāta fiūt ꝭius collū vesice. ꝛ rō qꝛ carnosum. ¶ Et hec apāta qn̄q; apiunī ad intra qn̄ꝫ ad ex̄: ꝛ i apāte qdē duro. vt supra ɔtrariū sentif stupefactio crurium: ꝛ agitatio diuersa: ꝛ aliqn̄ ꝑducit ad idropē.
¶ Et apā durū vesice ꝭm plm fit per viam seqnde ad apostemata calida resoluto subtili remanente grosso.

Pronostica apā vesice in quo ē retētio stercoris ꝛ vrine ꝛ dolor fit fortis: ꝛ fe. ē cōtinua acuta: ꝛ vrina nō digesta: ē mortalis: qꝛ significat q̄ ē de multa q̄ntitate mãe. ¶ Et qn̄ i apāte vesice appet in vrina sedimē ē signū spei: qꝛ signū digōnis. ¶ Et qn̄ apā vesice saniaī: tūc apparēt horripilatōes ꝛ fe. diuerse: maxie qn̄ mā ē diuersa. ¶ Et exit⁹ saniei cū vrina maxie cū remissione accītiū significat ipsius eruptionē iā factam. ¶ Et eruptio ipsius cū incipiūt apparere signa digōnis erit i spacio octo dieꝝ. Et lege ēt ꝓnostica i hac passiōe q̄ dcā sūt ō apātib⁹ renū q̄ h̄ adducēda sūt p pte. ¶ Postrēo scito q̄ apāta h̄ ꝛ spālr dura qn̄q; ꝑducūt ad idropē.

Cura apātū vesice diuersitatē recipit. vt sepe ō alijs scriptum ē ex pte diuersoꝝ suoꝝ tēpoꝝ: principij. s. augmenti stat⁹ ꝛ dcliatōis. Et initiū faciēs de calīs ponanī canones.
¶ In pri° itaq; apātis calī vesice. Ordineī dieta ad ɔtrariū cāe ꝛ declinet regimē nō solū ad frigiditē sed ampli⁹ ad humidū vt multa deinde aq̄sitas gn̄eī q̄ ad vesicā terminabitur ad ꝓhibēdū euētū apostematis: ꝛ ad remittendū malam complexionem in ea.

Scđs est eūo. ꝛ si fuerit ex sanguine vel ex cola sanguini admixta festina ad flōmiā basilice sinistre: aut de saluatella eiusdē si fortior q̄ri diuersio: maiorē aut minorē: vt virtus tolerabit: maiorē i sanguineo ꝛ minorē in colico cū quo miscebiī sāguis. ¶ Q, si fuerit ex cola sola nō ɔmixta nō ē fiēda saltē euatus: vt sepe dictū est de apātibus. vt. ō. de apāte epatis: ꝛ lꝫ ēt ɔferat de basilica dextra de sinistra tn̄ dictum ē magis: qn̄ mā hꝫ magis raptum ad ptē sinistram pp debilitatē loci. scđo qꝛ mēbrū mādās est epar ꝛ si fieret ex dextera videreī trahi mā ad mēbrū ipm̄ principale. hic enim cū hoc q̄ diuertit euat: qn̄. s. ex mā sanguinea: aut mixta sanguini puenit apā. ꝛ iō ē melior cura. Itēꝫ cōuenit euātio cum medicina lenitiua ex cassia tamarindis manna: reubarbaro vomitu ꝛ hꝫ: ad quas euacuationes in principio festina vt minoretur materia antecedens apostematis etiam cum clisteribus lenibus. nam medicine tales nō debent esse fortes ne augmentēt apostema. adiuuāt tales euōnes diuersiones facte cum ventosis: ꝛ cum scarificatione. Item sanguisuge apposite ano.

Tertius repcussio i q̄ orte eē auisatū q̄ talia frida ꝛ si ɔueniāt in pri°: ꝛ i pma pte augmēti: nō debēt tn̄ multū ɔtinuari ꝛ ꝓlōgari sup locū ne ex ipa friditate ledaī vesica. Scđo ne accidat ex eoꝝ ɔtinua approximatiōe apātis induratio. ¶ Medicine āt tales sūt frigide stipticce: vt p supius aq̄ ordei cū decoctiōe ro. vel citoniorū: aut alioꝝ stipticoꝝ fridoꝝ. de qb⁹ sepe. vt de apāte renuꝫ.
¶ Itē ex si. vt ℞. portulace: lactuce capillis ve. añ. ℥. i. seminū q̄tuor fridoꝝ sēis papaueris al. sēis malue dragaganti

liquiritie passulaꝝ se.endiuie scariole.añ.ʒ.ij.çuccari albissimi.fiat sir. ❡ Exteri⁹ aũt applicat empl̄m ex herbis frigidis.vt ex vio.solatro ro.bliti maluis ꝛ hm̄.cũ oleis vio.ro.nenufarino.de papauere vnguēto populeō. Itē farina fabaꝝ.aut de ordeo.ꝛ hoc vsq̄ ad dies tres vel q̄ttuor ēplastrādo: aut vngendo: aut epithimando cũ succis fridis: ꝛ pauco aceti loca vesice ꝛ vḡe vt pectē pitonē ꝛ hm̄. Et hec fiāt ꝑ totũ ꝑn^m vsq̄ ad ꝑmā ptē augmēti qḋ ꝯꝑhēdes ex signis. Et q2 est morbus acut⁹ vi̇sile ē q̄ ꝑn^m trāsiuerit p⁹ q̄rtũ.ꝛ hoc ſm maiorē ꝛ minorē ei⁹ acuitatē.ꝛ tu bñ ꝯsidera h̄. Itē fortasse i ꝑn⁹ admiscere anodīa mollificatiua cũ his erit ꝯueniēti⁹: vt alteā semē lini fenugrecũ camomillaꝫ ꝛ hm̄.ꝑꝑ mitigationē doloris: vñ Aui.imo si icipias a mollificatiuis cũ nō sit aliq̄d qḋ ab illo ꝓhibeat ex sensu vehemēti erit melius ꝛ diuersi diuersa ingenia hñt. Nā q̄dam in ꝑn⁹ applicāt vesicā plenā aq̄ calida q̄ el iplēt oleis anodinis ꝛ repcussiuis.vt est camomillinuꝫ ro.ꝛ hm̄.de q̄ ingenio.s̄.de dolore renũ. Quidā insūdūt spōgias i succis: aut liq̄rib⁹ frigidis stipticis.q̄dā pānos ꝛ hm̄.vt.s̄.de dolore renũ ꝛ aꝑate renũ quā rubricā ꝓ ꝯplemēto hui⁹ ꝺcis relegēt.

❡ Et ex emplastris bōis est. ℞.floris farine frumēti: vel simile.ʒ.i.sisami excorticati.ʒ.ij.lactis.ʒ.i.ſ.olei vio.ro.cāomillini.añ.ʒ.ſ.succi ro.ʒ.i.misce.ꝛ si dolor ē vehemēs adde papaueris aut de mādragora vt videbit. ❡ Iteꝫ ex farina fabarum ꝛ succis stipticis notis oleo de ſcie lini.ro.mucilagine fenugreci altee ꝛ hm̄.fac empl̄m. ❡ Per inferius vero administra clisteria: vt. ℞.aq̄ ordei.l̄.i.olei ro.ʒ.iiij.succi solatri.ʒ.ij.ꝛ immitte ꝛ ꝯsilia. Item iniicias cũ siringa ꝑ vḡā lac asine cũ mucillagine psilij: aut aquā ordei cũ lacte asinino ꝛ hm̄.ꝛ est melior.q2 min⁹ frida. ❡ Cũ aũt ꝑuētũ erit ad augmētũ: q2 ad scdām ptē ei⁹ tūc ꝯpōe inequalr̄ repercussiua cũ resolutiuis vincentib⁹ ꝛ anodinis.vt videbit ex pedire.q̄lia sunt. Camomilla mellilotũ: anetuꝫ semen lini: fenugrecũ altea: liliũ albũ faciēdo euaporationē fomenta emplastra vnctiones siringatiōes clisterizationes dando ꝛ per totũ vt.s̄. ❡ Cũ vō ꝑuētũ erit ad statũ: qḋ erit p⁹ octo dies vel circa ſm maiorē aut minorē aꝑatis acuitatem vñ Aui.q̄ si hebdomadā ptrāseat ꝛ approximet status: tunc cōpone hec adinuicē eq̄liter saltē in prima pte stat⁹ vt.s̄. sepe dcm̄: vt de aꝑate renum: aut fac resolutiua vincere vt videbit in fine ꝛ medio status: vt. ℞.farin e fabaꝝ florum camomille aneti.añ.ʒ.i.ꝛ fiat emplꝫ cũ aq̄ mellita. ❡ Uel Recipe radicē liliij.semen lini: fenugrecũ: oleum de sisamo ro.ꝛ fac empl̄m cũ aqua mellis.si vis adde ex caricis adde ex frigidis: vt videbitur ēt ꝑ os ꝑ inferius ēt administrādo: vt de alijs tꝑibus dcm̄ ē. ❡ Itē maxie ipso ente sanguineo aut ex mā mixta sanguini cōpetit flōmia poplitis si ea haberi poterit: q̄ si nō fac de saphena.illa eniꝫ cum hoc q̄ diuertit magis a loco eūat. Itē aperiant emoroydes saltē cum sanguisugis. ❡ In declinatiōe vō attēde magis resolutiuis cũ q̄bus pone ēt anodina ꝛ addas: vt sunt carice: spica nardi: anisum feniculus ꝛ hm̄.ēt ꝑ os aut siringa imponēdo emplāndo ꝛ ſm alia ingenia operando.vt.s̄.

❡ Empl̄m ad hoc. ℞.ysopi.ʒ.iij.castorei.ʒ.i.ſ.oleo ro.camomillini aneti.añ.ʒ.ſ.farine ſcis lini frumenti.añ.ʒ.ſ.ꝛ cum decoctiōe caricaꝝ fiat empl̄m: aut cum cera fac vnguentũ dimissis farinis. ❡ Itē laudat balneũ factũ ex rebus mollificatiuis ꝛ resolutiuis sicut ē semē lini: altea: cordumeni: ficla amoniacũ: squinantũ: fenugrecũ: caules. ꝛ hm̄. vñ ex his: aut ꝑlibus eoꝝ fac balneũ in q̄ sedeat patiens: mitigabit enim dolorem ꝛ resoluet materiā aꝑatis ꝛ dꝫ assiduari.

❡ Q. si contingat per hec nō posse ꝑuenire ad resolōnem sed magis ad saniem: qḋ cōprehēdes ex remissione doloris ꝛ fe.iuxta illud sermo nostri scda asso. Circa ḡnationem sanieꝫ: tūc ꝓcede cũ ſilibus simplicib⁹ ſꝫ fortioribus his que dicta sūt.s̄.de aꝑate renũ.ꝛ tu ibi.vñ Aui. Curatio quideꝫ eubdati ei⁹ prima ē curatiōi dubelati renũ. ꝓcede itaq̄ cũ maturatiuis ad ex.vt ℞.farine fenugreci vel tritici. lib.ſ. radicis altee: camomille radicum lilioꝝ. añ. M.i. adipis anseris ꝛ galline olei lilioꝝ alboꝝ.añ.ʒ.i.decoquant radices: ꝛ cũ ea decoctiōe fiat empl̄m. ❡ Ad idem ℞.caricaꝝ albaꝝ dactiloꝝ pinguiũ: passulaꝝ enucleataꝝ radicis altee fenugreci semis lini.añ.ʒ.i. coquāt ꝛ cũ colatura ꝛ pinguedine galline ꝛ sufficiēti q̄ntitate farine frumēti fac emplastrũ. ❡ Deīde administra clisteria ex his q̄ hñt ipꝫ apire vt ℞.aq̄ decoctiōis caulũ ꝛ limaciaꝝ cũ corticib⁹ suis.ꝛ dissolue in ea mell.ʒ.ij.serapini.ʒ.ij.fenugre.ʒ.i. succi pitarie.ʒ.i.ſ.olei irini.ʒ.i.ēt imitte: ꝛ sic ꝯsilr̄ de alijs credo q̄ iniectiōes ex his cũ siringa ꝑ vḡā eēnt ꝯuenientes. Itē eo tpe fac ꝯtinuare sternutatiōes.multũ.n.ꝯferrent. ❡ Cũ itaq̄ apparebit saniesi vrīa: tūc ꝑ os ꝛ cũ siringa administra lauatiua ꝛ abstergētia ex aq̄ ordei cũ melle vel zuccharo vel lacte ꝛ hm̄.ſm q̄ tibi videbit.vt supra de renib⁹. deinde cũ cessauerit sanies da ꝯsolidātia ꝑ os ꝛ cũ siringa administra ꝛ cuꝫ his q̄ dant ꝑ os cōmisce apitiua vesicā resoluētia.de q̄bus actũ ē: ſꝫ ꝓ his oīb⁹ recurre ad ea q̄ de renibus dicta sunt.

❡ In frido vō ꝛ duro aꝑate ꝯsilr̄ ꝓcedēdũ vt de aꝑate duro renũ scriptũ ē: vñ ꝓcede p⁹ si videbit flobotomādo. deīde euacuando. Itē administrādo ꝑ os lenitiua mollificatiua ꝛ apertiua ea ēt ꝑ vḡā iniiciēdo. ❡ Itē ad extra emplastrādo inungēdo faciēdo embrocas balnea mollificatiua lenitiua: faciēdo patiētē sedere in eis: ꝛ ē vtile valde. ❡ Et sis sollicitus curatiōib⁹ ꝑ euacuatiōes ex cassia: māna: se.melonis. feniculi ꝛ hm̄.cũ respiciētib⁹ melācoliā. vñ ꝯpōe ex sir. cum apitiuis mollificatiuis notis.vt cũ caricis radicib⁹ altee liliaꝝ alboꝝ ſcib⁹ fridis maiorib⁹ cũ dactil̄ passul̄ enucleatis. Itē emplastret̄ cũ fenugre.altee radice lilioꝝ.vt supra cuꝫ oleo nardino costino: camomillino: pinguedine gal. butyro: amoniaco: serapino: bdelio ꝛ hm̄. ❡ Itē ēpl̄m ō mellilotō cerotũ isopi Mes. ❡ Purget̄ cuꝫ cassia polipodio sena epithimo. ❡ Fomēta ex mellilotō camomilla anthos sticados ꝛ hm̄. ❡ Quidā p⁹ purgatiōeꝫ faciūt tale balneuꝫ: ꝛ añ nō ē fiēdũ.vt.s̄. ℞.brāce vrsine.radicis apij ꝛ folioꝝ ei⁹ radicis iringoꝝ ireos malue floꝝ camomille mellilotī se. lini.añ.ʒ.i.olei amigdalaꝝ.ʒ.iij.buliāt adinuicē igrediat̄ vsq̄ ad vmblicũ.3⁹ vō die post ipm̄ faciūt flōmiā de saphēa. vt.s̄.deinde applicāt h̄ ēpl̄m. ℞.folioꝝ pitarie q̄ntũ vis et torrefiāt i sartagine cũ his oleis. ℞.oleoꝝ aneti cāom.lliō lilijs de vio.de pulegio añ.ʒ.ſ. deinde emplastrāt cũ ēplis mollificatiuis ō q̄b⁹ supra: aut applicāt epl̄m ō mellilotō.

❡ Ubi vero aꝑa fuerit aquosum. Curat̄ cum diureticis calidis: vt flegmaticum: vt supra de renibus si vētosum cum carminātibus vētositatē.vt supra de idrope.ꝛ tu ibi.

Restat vltio de accidētib⁹ aliq̄d dicere vt dolor grauedo ꝛ vrine retētio ꝛ ō his tm̄ dicat̄ q̄ correctio eoꝝ apparebit late satis in ꝑprijs seq̄ntib⁹ rubricis.ꝛ iō supersedeo ab eoꝝ inscriptiōe ꝓ nunc.quare ꝛc̄.

❡ De vlceribus vesice. Rrica. iiij.

Lcus vesice ē solutio ꝯtinuatē cũ putredine aut absq̄ i ea cũ ꝑditiōe sue substātie ꝯtingēs: cui⁹ cā ſꝫ ꝑlm̄ ē hũor colicus aut salsus sua acuitate peccās: dr̄ ſm ꝑlm̄ q̄m ab alijs pōt ꝯtingere cāis vt sūt acuitas vrine q̄ntitas nimia hũoris eius viscositas ꝑꝑ quā nimis adheret ꝛ in sepatiōe accidit vlcus siue vulnus.vt supra de vlcere renũ aut sanies sua acuitate a pectore vel epate ad vesicam veniēs. aut aꝑa siue bothor in ea male curatꝰ: aut lapis ipse excoriās: aut ventositas extēdendo ꝛ faciēdo solutionē ꝯtinuitatis: aut a cā exteriori plaga: seu ꝑcussio fcā. Itē casus nimius coitus. Usus nimius diureticoꝝ ꝛ fortiũ assumptio medicine acute ꝛ hm̄. ❡ De plaga ꝛ vlcere.vide que scripta sunt de vlceribus renum in principio.

Signa demóstratiua vlcerum vesice sũt dolor in peritoneon ꝛ ardor q̃ sentit̃ in emulsiõe vrine q̃ cũ difficultate emittit̃ ꝛ patiẽtes eã guttatim ꝛ rarius q̃ꝫ p̃sit emittũt p̃cõcipiẽtes dolorẽ ꝛ angustiã. ꝛ exiũt sanies paulatim: ꝛ nõ subito: sitr̃ ꝛ sanguis. ꝛ est h̃ signũ cõe ꝛ renũ vlceribus ꝛ vesice. ꝛ tu ibi. Uñ ꝛ p̃inceps. iã dixim⁹ signa i ca⁹ renũ

Pronostica vlcera vesice antiq̃ta curã nõ recipiũt. iam fistulata sunt vt de renũ vlcerib⁹ dcm̃ est. ¶ Ulcera vesice in senibus nõ curantur. ¶ Ulcera vesice tardius curant̃ q̃ꝫ renũ. vt supra. ¶ Ulcera vesice q̃nq̃ꝫ perducunt corpus ad cacesiam ꝛ finaliter ad idropem maxime q̃ñ sunt diuturna ꝛ acuta.

Cura Canones. multi. n. ex medicis vnũ faciũt caplm de cura vlcerũ renũ ꝛ vesice volẽtes ꝯsilẽs canones ꝯsilia q̃si ingenia in vtrisq̃ꝫ deberi. Uñ ꝛ Aui. breuius locut⁹ ẽ de vlcerib⁹ renũ. pp̃ qd̃ oꝫ vt volẽs hẽre curã de vlcerib⁹ vesice legat q̃ scripta sunt de vlceribus renũ. Ego itaq̃ꝫ insecutus multa remittã vidẽda ꝛ ampliãda loco allegato. ꝛ tu ibi. Et sicut in cura vlcerũ renũ nouẽ sunt canones p̃ncipaliter ꝯtẽplandi. Ita ꝛ in cura vlcerũ vesice sunt obseruãdi. Uñ Aui. ꝯsidera ex canonibus datis in cap⁹. s. renum: ꝛ plurimos eorum p̃muta ad hunc locum.

¶ Primus. q̃ festines ad curã eorum. nã cũ antiquãt̃ nõ recipiũt curã pp̃ cãs assignatas. s̃. de renib⁹. vñ scias q̃ adhuc difficilioris cure sũt vlcera vesice: p̃pterea q̃ mẽbrũ neruosum est. Jtẽ scito scd̃o. q̃ si scindat̃ vesica in collo carnoso curabilis est in neruoso nunq̃ꝫ. vt in asso. in fine. cap.

¶ Scd̃s est ordinatio diete. vñ euitet salsa acuta dulcia vehemẽtis dulcedinis ꝯuertibil' in colerã exercitũ forte debile q̃dẽ ꝛ suaue ṽtutẽ ꝯfortat: q̃ oĩa q̃re distincte posita ĩ vlceratiõe renuꝫ supra. vñ hic laudat̃ maxime lac equarum ab Aui. de quo nihil dcm̃ est allegato loco. Et pro ipso ẽt vide que dicta sunt supra de vlceribus pectoris.

¶ Terti⁹ ẽ adeq̃tio mãe q̃uo adeq̃tur vide de vlcere renuꝫ.

¶ Quartus ẽ euatio. q̃ vt allegato loco dꝫ eẽ ex medicis lenib⁹: vt cassie: mãna: tamaridis: sebestẽ: ꝛ vsq̃ꝫ ad bñdictã: ꝛ ierã simplicẽ: ꝛ h̃ exhibẽdo p os: aut p inferius administrando. ¶ Ut ṽbi grã p os. ℞. mãne electe. ʒ. ij. iulep viola. ʒ. i. aq̃ decoctiõis viola. liq̃ritie passularum. ¶ Uel sic. ℞. cassie. ℥. i. s. sebestẽ. ℥. s. pulparum tamarindorum ꝛ prunorum. añ. ℥. ij. bulliãt pulpe in ꝯueniẽti q̃ꝫtitate aq̃ ꝛ sitr sebestẽ: ꝛ fiat colatura ꝛ expssio vt d̃ct cũ aq̃ si potes extrahas cassiã: aut adde aliq̃d alchechẽgi: ꝛ cũ modico syrupo violato fac potionem. ¶ Jtem ex cassia ꝛ bñdicta potes facere eradicatiuũ dãdo cũ aq̃ decoctiõis violarum: liq̃ritie: passularum alchechẽgi. emulsiõe seminũ cõium. iulep vio. lacte papaueris ꝛ h̃. ¶ Per inferius administra enemata: q̃ q̃ꝫtũ ad cãm cõiunctam sunt maxie ꝯueniẽtia. vt ℞. maluarum blitis violarum radicum altee seminũ fenugreci oleorum amigdalarum dulciũ vio. cõis sisami adipis porci nõ saliti decoctiõis capitis castrati vitellos oui çucharũ ꝛ h̃. ex q̃bus compone vt decebit. nã ex his fiant clisteria mitigãtia ardorẽ dolorẽ lenientia intestina: ꝛ ipsa ꝯfortãtia: ꝛ tu bñ ꝯsidera. ꝛ p aliis q̃re supra de renibus ꝯsili canone. sed nota q̃ vomitus nõ ita vr̃ cõpetere in casu sicut in vlceribus renũ. considera.

¶ Quintus ẽ administratio p̃ticulariũ ad intra ex p̃te abstergẽtiũ mũdificãtiũ. Ut sũt aq̃ çuchari ꝛ fortior ẽ ru. aq̃ mellis. Emulsio seminũ cõium cũ aq̃ lactis. ꝛ maxie coagulata cũ busiri decoctio seminũ altee. Lac ip̃m caprinũ. ꝛ cũ his ponit̃ sp̃ aliq̃d diuretici. Et scito. vt. s̃. q̃ semina cõia magis sũt abstersiua absq̃ꝫ cortice suo apitiũ a magis cũ eodẽ. vt i dubiis de renib⁹. Jtẽ abstersiuũ ꝛ ꝯfortatiuũ ẽ mel ro. colatũ: decoq̃ igitur ꝛ cõmisce. vt videbit̃. Et sicut hec dant̃ p os. ita administra cũ siringa iniiciẽdo p virgã. Et nota q̃ aliq̃ñ egredit̃ p virgã aliq̃d viscosuꝫ tẽdens ad fuscũ. q̃ cũ videris ꝯtinuari poꝫ cũ abstersiuis aliq̃d subtiliatiuũ: ꝛ laudat̃ in hoc cinis arboris ficꝫ: cinis q̃rcus. ꝛ h̃ ꝯtinua vsquequo mũdificabit̃. p⁹vo ꝯueniẽs ẽ. vt sequat̃.

¶ Sextus ẽ ꝯsolidatio ꝛ ꝯglutinatio. nã queadmodũ dcm̃ est de vlcerib⁹ intestinorum q̃ prius debẽt imponi clisteria abstergẽtia: mũdificãtia. ꝛ post illa pauliꝫ seq debẽt incarnãtia. ita ꝛ in his p̃cedendũ est pariformiter cũ siringa. Primo iniiciẽdo abstergẽtia. deinde ꝯsolidãtia: ꝛ siringandus iaceat supinus. vt liquor melius descendat. ¶ Jtẽ nota q̃ ꝯsolidãtia administrãda nõ debẽt absolui a ꝯglutinatiuis. Et ex laudatis ẽ lac de q̃ supra de renib⁹. ꝛ tu ibi. sꝫ lac mulidre ẽ melius cũ his q̃ iniiciunt̃. Jtẽ lac in quo bulita sunt bolus armenus acacia ꝛ h̃. Jtẽ valẽt trocisci de charabe. Jtem de terra sigillata. ¶ Jtẽ ℞. dragagãti. ʒ. i. trociscorum de alchechengi. ʒ. ij. dissoluant̃ i lacte ꝛ administrẽt̃ ꝛ colliriꝫentur p ṽgã. Jtẽ laudauerũt q̃dã ꝛ efficaciter valde vsũ lactis caprini cũ trociscis de alchechẽgi. Jtẽ ceruse sarcocolle turis gũmi arabici opĩ sanguis draco. añ. ʒ. i. fiãt colliria ꝛ cũ lacte iniiciant̃. ¶ Ad idem. ℞. citrulli. ʒ. v. boli. ar. gũmi arabici turis sanguinis draco. seminũ papaueris al. amigdalarum excoriatarum succi liq̃ritie dragaganti amili. añ. ʒ. iij semis opĩ. ʒ. i. granorum ru. solatri. hortulani alchechengi. añ. ʒ. i. s. fiãt trocisci. dent̃ cum syru. viola. aut iulep ẽt dolorẽ extinguũt: ꝛ sunt rar̃ ꝛ vltimi. ¶ Ad idẽ ℞. terre sigillate chimolee cornu cerui vsti. añ. ʒ. i. seminũ canapis. ℈. i. opĩ: grana. x. vnguẽti ĩ ceruse. ʒ. s. sarcocolle. ℈. ij. mirrhe turis añ. ℈. ij. oĩa incorporent̃ cũ oleo ro. ¶ Ad idem ℞. sarcocolle. ʒ. ij. amili. ʒ. i. ceruse. ʒ. iij. plũbi vsti turis. añ. ʒ. i. iniiciant̃ cum lacte ꝛ est satis forte. ¶ Ad idem. ℞. dia papaueris. ℥. s. diadraganti. ℥. i. çuchari vio. ℥. i. s. boli ar. ʒ. iij. fiat electuariũ dosis est. ʒ. iij. cũ aq̃ alchechẽgi cũ hoc q̃d ꝯsolidat mitigat. ¶ Ad idem ℞. consolide maioris et minoris. añ. ʒ. iij. sanguinis dra. boli armeni thuris masticꝭ. añ. ʒ. ij. acacie. myrrhe. ana. ʒ. s. reubarbari vsti pilorum spice nardi. añ. ℈. i. dragagãti gũmi arabici. añ. ℈. ij. ꝛ cũ çucharo fac electuariũ dos̃. ʒ. iij. cũ aq̃ plãtaginis põt fieri in modũ sy. põt fieri trocisci ꝛ dari cũ aliq̃ ꝯsolidatiuo ꝛc̃. vt dictũ est supra. ¶ Aliud de quo senex q̃dẽ expientiã habuit vnde ex vsu eius post sex meses curatus fuit. ℞. liq̃ritie mũde. ʒ. ij. seminũ melonis mũdatorum: sẽis papaueris albi granorum alchechẽgi. añ. ʒ. i. cinamomi mirtillorum. añ. ʒ. s. dragãti gũmi arabici infusorum p noctẽ in aq̃ ro. añ. ʒ. i. amigdalarum dulciũ excorticatarum pinearum mũdatarum. añ. ℥. s. mellꝭ ro. colati. ℥. i. aq̃ ro. plãtaginis. añ. ℥. ij. çuchari optimi q̃ꝫtũ sufficit. ꝛ fiat electuariũ. ¶ Ad idẽ fiet albũ unctũ cũ aq̃ alchechẽgi: ꝛ melius cũ lacte mulieris. ¶ Ualẽt ꝛ vnguẽta ad ex̃ applicata sup pectẽ ꝛ in loco pitoneon. ℞. storacis liq̃de. ʒ. i. pinguedinis anseris. ʒ. iij. cere albe q̃ꝫtũ sufficit ꝛ inunge cõprimẽdo. ℞. dactilos pingues gallas passulas arãcia ypoq̃stidos alumẽ isopũ ꝛ storacẽ ꝛ ꝯpone: aut em plastrũ aut vng⁹. ¶ Aliud ℞. olei ro. ℥. ij. olei mirtini succi plãtaginis. añ. ℥. i. trociscorum de terra sigillata de charabe. añ. ʒ. i. aceti. ʒ. ij. cere q̃d sufficit. ꝛ nota q̃ nisi timeat̃ ventris stipticitas clisteria eẽnt conuenientia.

¶ Pro septimo. stude doloris mitigationi cũ anodinis ascẽdendo si cogit necessitas ad domestica stupefactiua: ꝛ in fine pur cum cogit necessitas vsq̃ꝫ ad ꝯsueta fortia. Et de semine papaueris albi ad iusq̃amũ: ꝛ opium. exẽpli grã. ℞. seminũ cõmunium frigidorum excorticatorum. ℥. i. seminũ papaueris albi. ℥. i. granorum alchechengi solatri hortulani seminũ portulace. añ. ʒ. ij. oĩa pistẽt̃ ꝛ distẽperent̃ cũ aq̃ alchechẽgi ꝛ fac sy. cũ q̃ꝫtitate sufficienti çuchari aut iniicias p siringã. Jtem iniicias oleũ ro. cũ mucillagine psilii. ¶ Exẽpli scd̃i. ℞. seminuꝫ papaueris albi. ʒ. i. opĩ. ʒ. s. ad pis gal line. ℥. i. s. pistentur ꝛ colentur ꝛ iniiciantur. ¶ Aliud mitigans ꝛ remouens dolorem. ℞. seminum quattuor frigidorum maiorum. ℥. i. s. seminũ portulace. sẽis iusq̃ami seminũ

alter: p papaueris albi seminũ ana. ʒ.i. amigdalaꝝ dul-
ciũ excorticataꝝ. ʒ.5. dragaganti amili. ana. ℈.i. succi liquritie
ʒ.ij. boli ar. ʒ.ij. çuchari albissimi. ʒ.ij. informent pillule cũ
mucillagine psilij: ⁊ dent quinqȝ pro vice bis in hebdomada
mane in aurora: deinde bibant. ʒ.iiij. aq̄ alchechẽgi calm
ster. deinde ieiunus horis q̄tuor. ¶ Et cũ similib⁹ reb⁹ fieri po
test tragea cũ plimo çuchari ⁊ cõfectio solida. Item species
triasandaloꝝ sũt h̃ casu cõuenientes. Itẽ põt ex paucioribus
⁊ plurib⁹ cõponere: vt videbit̃ et si opus erit aliqd apponẽdo. ¶ Q̄ si nõ sufficiẽt recurre ad philoniũ tyriacã
nouã. pro q̄b⁹ te trãsferas ad rubricã de dissinteria imediate
⁊ de colica ⁊ de dolore renũ. ¶ Ualẽt ⁊ emplã ⁊ vnguen-
ta ex his ⁊ cõsilib⁹ reb⁹ frigidis fcã. vt. ℞. infrigidantis Gal.
spẽrum ceroti sandalini Mes. rasure eboris granatoꝝ al-
chechẽgi boli ar. ⁊ hm̃. ¶ Itẽ epithima loco sepe dicto vt
supra de renib⁹. itẽ ex fridis anodinis clisteria patiẽte stãte
super sua genua. Itẽ fac suppositoria. vt. s̃. de tenasmone.
nã ibi debes recurrere pro similibus. Itẽ procurãdo vulnus sordi
dũ antiquũ vesice: ⁊ tu ibi q̄rẽdo curã nõ recipit verã. vt. s̃.
⁊ infra in asso. nã cõtinuus fluxus vrine ⁊ paucitas carnis
ineptitudo applicãdi medicinas hoc faciunt.

¶ Quid aũt dõm sit de octauo ⁊ nono volo vt tibi sufficiãt
pro eoꝝ cõplemẽto q̄ sunt scripta in octauo ⁊ nono de vlce-
ribus renũ. opȝ aũt si bene habere volueris curaȝ hanc q̄
illam relegas rubricam. ⁊ sic hec sufficiant.

¶ De scabie vesice. Rubrica. v.

Scabies vesice hȝ cãs easdeȝ q̄s hȝ vlc⁹
cius. ⁊ iõ princeps de eis nihil
dixit. fit t̃n semp aut a mã adusta aut salsa.

Signa demõstratiua ei⁹ adustio i emis
sione vrine cũ fetore ei⁹ ⁊ dolo-
re vehemẽti ⁊ pruritu cũ semine furfureo: ⁊ qñqȝ currunt
cum assiduatione hũiditates: qñqȝ currit sanguis.

Cura eius est cura vlcerũ in ea leuiorib⁹ t̃n remedijs fa
cta cum sit superficialis magis.

¶ Primo igit̃ dietã ex frigidis cibis hũidis dulcib⁹: q̄ insi-
pidis ⁊ nõ dulcib⁹ aptis cõuerti i colerã. vt. s̃. imo abstinẽdũ
boni chimi generati ⁊ viscosi. Et laudant̃ pedes aialiũ res pin
gues oleũ amigdaꝝ frumẽtũ coctũ cũ carnib⁹ auiũ gñа
lactis dicta. Pisces de aq̄s currẽtib⁹ anguille ⁊ hm̃. Far ri-
sum coctum in iure gallinaꝝ. Itẽ lac coctũ ordeum olera
aquã ordei bibat ⁊ vinũ limphatũ multũ ⁊ magis album
q̄ȝ nigrũ: sȝ et cõpetit aureũ. Abstineat ab his a q̄b⁹ absti
nẽt hñtes vlcera vesice q̄b⁹. s̃. ¶ Scõs can. est. q̄ euacuet̃
sepe cũ mũdificantib⁹ maȝ adustã vel salsaȝ ⁊ sint leuia. vt
supra 4⁰ tractatu. ⁊ de vlceribus renũ. ¶ Itẽ equent̃ hũo
res. Fiat abstersio ⁊ mũdificatio cõsolidatio: ⁊ si adest do-
lor mitigatio. vt scriptũ est de vlceribus renũ ⁊ vesice. ⁊ tu
illis locis. Item iniectiones sũt h̃ casu multuȝ conferentes.
Postremo considera. q̄ competit flõmia. ⁊ vide que supra
dicta sunt de scabie renum: ⁊ hec sufficiant.

¶ De coagulatione sanguinis in vesica. Rubrica. vj.

De accidẽs seq̄ cõsuenit post factaȝ
incisionẽ extrahẽdo la-
pidem. vt. s̃. qñqȝ retẽtioneȝ ei⁹ flux⁹ a mẽbris
superiorib⁹ ad eaȝ q̄ꝝ duoꝝ cãe p se satis note
sunt. ¶ Modus extrahẽdi frustũ tale ex vesica
tempore incisiõis. dictũ est. s̃. de incisiõe lapidis: sȝ modus
⁊ huic conferens ⁊ scõo in medicinaꝝ nõ est positus vt or
dinem principis fm posse seruarẽ.

Signa demõstratiua. p̃mũ signũ angustia. q̄ a san-
guine illo iã saniato. q̄ exteri⁹ ẽ. eleuãt vapo-
res ad cor. sincopis pp eãdẽ cãȝ. frig⁹ extremitatũ. q̄ fit do
lor in coagulatõe. retrahit̃ calor. puritas anhelit⁹ cõicat̃ va
porib⁹ diafragmati ⁊ frequentia pulsus nausea pp eãdem
causam rigor cum antecessione mictus sanguis aut percus-
sionis: aut casu super vesicam.

Cura Canões sic lapis disrũpit̃ p seperatiõem ptis a pte
ita ⁊ hic p incisionẽ ptis a pte. ⁊ iõ cõpetit incisi-
ua p os admistrata ⁊ iniecta. Vñ laudat̃ sy. acetosus scilli
cũ aceto squillitico. Itẽ si cũ eo dat̃ cinis ligni fici. Itẽ ⁊ cõue-
niũt medicine subtiliatiue incisiue ⁊ lapis rũptiue. itẽ marie
cõfert coagulũ leporis. Itẽ valȝ pot⁹ carpobalsami cũ gra-
nis peonie. aut ligno ei⁹. Itẽ oximel simplex. itẽ cõpositũ
itẽ cordumeni sauine blacte bizãtie assa amoniacũ rubea
tinctoꝝ siseleos aristologia. Ex q̄b⁹ cõfice electuariũ sy. pil-
lulas. ⁊ hm̃. vt videbit̃. ⁊ a pprietate epar asini fel. testudis
coagulũ leporis lac fici exiccatũ in accipiẽdo aliqd paucũ
de eo cũ aq̄ aliq̄ diuretica. itẽ aq̄ ciceris nigri. item aq̄ ligni
abrotani ⁊ decoctio abrotani cũ vino. itẽ semẽ feniculi cũ
melle cuminũ cũ sale apõ sumptũ vinũ decoctõis cotule ma
tricaria cũ aq̄ mellis. ⁊ sic de alijs. de q̄b⁹ hũisti supra. xiij.
ca⁰ de sanguine coagulato in stõaco. ⁊ tu ibi. Postrẽo sci-
to q̄ tuna ex reb⁹ valẽtib⁹ ad fractionẽ lapidis de q̄ supra ẽ
subtilis medicia: sua. n. calitate ipȝ sic coagulatũ dissoluit
⁊ iõ ad ea te para: ⁊ tu bene considera hec.

¶ De dislocatiõe vesice ⁊ eius mollificatõe. Rubrica. vij.

Et duccm sequar has duas cõprehẽ
dã dispões sub Rubrica vna
prius t̃n de vna ptractãs. deide de alia. Dislo-
catio vesice ẽ remotio ei⁹ a suo loco ĩsus aliq̃
diaȝ põnis. s. aut deorsũ: aut sursuȝ: aut ad de-
xtrũ: aut ad sinistrũ ex relaxatiõe suoꝝ ligamẽtoꝝ vel su-
spẽsorioꝝ cãta. Cui⁹ relaxatiõis cã sȝ plȝ ẽ hũiditas cũ fri
ditate paraliticãs siue mollificãs: q̄re mẽbrũ ipm in pprio
loco nõ regit̃. Et dcm̃ ẽ fm plm q̄ casu pcussiõe relaxatõe
aut rũpente balneatiõe in aq̄ frigida multum vẽtositate. ⁊
hm̃ cõtingere põt. Et q̄d dcm̃ est de vesica ẽt de renib⁹ itelli-
gat̃. vt supra memoratũ est de renibus in fine capli.

Signa demõstratiua: q̄ ipedit̃ actio vrinãdi ⁊ qñ vri
na inuolũtarie emittit̃ ⁊ sentit̃ grauitas ⁊ nocu
mẽtũ i loco ad quẽ declinat. Q̄ si fuerit ex cãis intrinsecis
scit̃ relatõe ifirmi. Q̄ si fuerit ex hũiditate ⁊c. scit̃ ex signis
apparẽtib⁹ hũiditatis ⁊ q̄ p̃cesserit regimẽ hũiduȝ ⁊ hm̃.

Pronostica elige ex dicendis de difficultate mi-
ctus.

Cura Canões. Q̄d ẽ a casu vel pcussiõe ẽ difficil̃ cure.
Et si possẽ ẽ illud fit reductiõe ad locũ suum cum
ligaturis emplis: ⁊ alijs medicinis stipticis cõglutinantib⁹
⁊ hm̃ relinquo restauratorib⁹ ⁊ hic canon positus ẽ p̃mus
ne ex improuiso ⁊ faciliter pmittat̃ eius cura.

¶ Scõs ordinatio diete q̄ dȝ eẽ declinãs ad calm ⁊ siccum
marie qñ est ex relaxatõe pp humiditatẽ ⁊c. vnde est eadẽ
cum cura paralesis. de qua supra. secundo caplo.

¶ Tertius est digõ mãe: ⁊ laudat̃ oximel squilliticũ: sȝ de oxi-
melle dcm̃ est allegato loco in quo posita sunt plura dige-
stiua i q̄b⁹ sp ponit̃ aliqd diuretici ductiuum digestiui.

¶ Quartus ẽ etio ⁊ laudat̃ marie agaric⁹: sȝ enemata quo
ad cãm cõiũctã marie cõferũt. ⁊ iõ p euacuatõeȝ cãe aĩcedẽ
tis p supius factã fac ⁊ sollicita euationẽ cõiũcte p inferius
⁊ allegato loco hẽs ad plenum de ipsis. ⁊ iõ supersedeo.

¶ Quintus ẽ diuersio. vnde maxime competit vomitus.

¶ Sextus ẽ admistratio caloꝝ calefaciẽtiũ ⁊ exiccantium
mãm ipaȝ cõiũctã aut ẽplastrãdo: aut vngẽdo: aut ẽbrocã-
do applicãdo remedia locis dictis õ lapide vesice. Et cõfert
marie i cãu balnea nãlia: sulphurea: ⁊ alũminosa. Itẽ artifi-
cialr fcã ẽt ex vino stiptico cũ herbis ad h̃. sȝ tu attẽde sp si
adest fe. aut nõ. q̄ñ oȝ te moderare. sed pro his ponaȝ specia
lius ponẽdo aliq̃ exẽpla ⁊ efficacia. cõferunt per os tiriaca:
metridatũ: acoris cõdit⁹ diacurcuma. Item cõditũ õ ruta
cũ melle ⁊ flos eius decoctus cũ vino. ¶ Item iniciant̃ p
virgã oleũ laurinũ de ruta costinũ nardinum cũ q̄bus cõ-

miscean̄t vt castoreū assa. galbanū: oppoponacū. ¶ Item valēt cipi ciminū: cinamomū: bdeliū: spica: mirt⁹ cāomilla: sticados: mel: ꝛ hꝰ. de qb⁹ confice. aut sy. aut electuaria aut empla: aut p inferius clisteria ex ꝯsilibus ꝛ ex centaurea: collogntida: oppoponaco: oleo de alchert: oleo de ruta de cinamomo: de costo: ꝛ hꝰ. que sunt calefactiua ꝛ excitatiua: p qbus ꝛ alijs recurre ad ea q̄ de paralisi.

¶ Septimus ē correctio accñtiū: ꝛ sūt aut exitus vrine inuoluntarius quo casu debes vti multū stipticis ex balneis inie ctis bibitis ꝛ suppositis: vt sūt nuces cipssi mastix alumē ꝛ hꝰ. aut difficultas mictus quo casu vtaris cū exhibitis aperitiuis: vt sunt cortices seminum melonis sicci cū zucharo accipiēdo pugillum vnum de eis. Et laudan̄t a ,ppꝛietate testiculi leporis siccati cum vino odorifero bibiti: aut guttur galli adustum cum aqua tepida. ꝛ ex his pꝫ qd dicendum de mollificatione eius. recurre vt dictum est.

¶ De dolore vesice. Rrica. viij.

Dolor vesice differt a dolore renuꝫ loco et spē: ꝛ cū eo ꝯuenit i cā. Loco quia renū ē circa locū eoꝝ: vesice circa pectē. Spē q: renū dolor ē extēsiuus magis ꝛ min⁹ acut⁹ vesice aūt magis acutus ,ppterea q: ē neruosa. ¶ Ex pte aūt cāe ꝯueniūt: q: vterq̄ fit a mala cōplone q̄libet diuersa: aut a vētositate: aut ē añcedēs crisim p vrinam ex lapide vlcere scabie apatib⁹ ꝛ hꝰ. Et multiplicatur hic dolor flate vēto septētrionali: q: fridus ē ꝛ sicc⁹. ¶ Et dr̄ q̄ qñ apparet in hite ipm sub a scela eius apa sicut citonū: ꝛ accidit illud in die septimo moritur .in. xv. ꝛ ppe si accipit ei profundius somnus.

Cura Canones. Primus. ordinet̄ dieta ad ꝯriū cause. Scōs euacuet̄ mā peccās si q̄ ē. Terti⁹. si fuerit mala cōplo sola ,pcedat̄ cū alterātib⁹ ꝯrijs anodis. Quartus q̄ nō administrēt̄ diuretica calā: ꝛ fortia nisi post euacuationē qm̄ talia ꝯuertūt mās ad vias vrine. Quint⁹. q̄ si nō sufficiūt anodina pueniat̄ ad opiata: a qbus vt possimus abstinere debemus. cū multū extermineт calorē nālē vesice: ꝛ ex ꝯsequēti virtutē: sed ēt nō debes expectare vltimā defectiōeꝫ virtutis: ꝛ iō oꝫ te ꝛ medicū quēlibet eē prudentē. Et in summa p cura hui⁹ doloris recurre ad ea q̄ de dolore renū: ꝛ lapide vesice dcā sunt. i qb⁹ locis hēs empla vnctiōes. balnea. epithimata potiōes. electuaria. ꝛ hꝰ in h̄ casu marie ꝯferētia. Et q: ex dcis de signis de dolore renuꝫ apta sūt signa doloris vesice hinc ab eo supsedi. ꝛ tu ibi.

¶ De debilitate vesice. Rrica. ix.

Debilitas vesice ē nocumentū actiōis ei⁹ diminute vl' ablate circa opationē cōeꝫ q̄ ē supfluitatū aquose expulsio. Cuius cā fm plm ē mala cōplo frida. Dr̄ fm plm qm̄ ꝛ ab alia fieri poterit. Item ab apate itē a debilitate lacerti vt statim. ¶ Ad hāc aūt passionē sequit̄ primo qñ actio ē ablata inuolūtarius mict⁹: ꝛ mict⁹ i lecto ꝛ multitudo vrine ꝛ dr̄ diffuria: vt infra. aliqñ. vt a Gal. noiat̄ diaria vrine: vñ qñ vesica patit̄ malā cōploneꝫ hūidā: tūc debilitat̄ lacert⁹ q nō pōt sufficiēter ꝯstrigi ꝛ extrahi ad ,phibēdū vrine exitū de q̄. ō. in pn̄ capli. ¶ Scōo si actio fuerit diminuta: tūc accidit passio q̄ dr̄ stranguria: q: guttatim egredit̄ vrina: ꝛ h̄ ꝯtingit qñ nō excessiue mollificat̄ lacert⁹: sꝫ paꝝ. vñ nō pfecte ꝯstringere pōt: hinc guttatim egredit̄. ¶ Qñq̄ aūt possidebit malā ꝯplonē fridā ꝛ hūidā q̄ ,phibebit ꝯstrictionē lacertoꝝ vndiq̄ vt vrina nequeat exprimi: ꝛ tūc accidet difficultas vrine. ¶ Qñq̄ patit̄ ex cōitate alioꝝ mēbroꝝ. vt. ō. in pn̄ capli. ꝛ qm̄ de his q̄ sequūt̄ debilitatē vesice dicet̄ in spālib⁹ rubricis sequētibus. vt. ō. satis aptū ē. Quid agēdū i cu. de debilitate hic ne tibi sim fastidio ex tāta replicatione relegas ea q̄ scripta sunt allegatis rubricis.

¶ De ventositate vesice. Rrica. x.

Uentositas in vesica fit sꝫ plꝫ ab humiditate exñte i ea cū debilitate calitat̄. Nā si calitas fortis eēt illum humorē hūidū insēnsibilr̄ resolueret ꝛ nō iuētū ꝯuerteret. Et hꝰ hūiditatis cā sꝫ plꝫ sūt cibi i flatui apti. s. i vētū ꝯuerti ꝛ signū est mutatio caloris extē sui absq̄ aliq̄ grauitate percepta.

Cura facilis ē ex his. Canōes. Prim⁹. q̄ ordinet̄ dieta ad ꝯriū: vt q̄ sint cibi resolutiui cali ꝛ sicci de qbus tertio tractatu. ¶ Scōs q̄ stāte dolore nō administrent̄ diuretica nisi post euōnē: vt supra de renibus. Item nō administrent̄ narcotica. cā nota ē. ¶ Terti⁹ q̄ p os ad eā admistrent̄ q̄ vētositatē resoluūt. vñ valꝫ tiriaca metridatū diaciminū ꝛ hꝰ. de qb⁹ supra de vētositate renū. ꝛ tu ibi. ¶ Ad extra empla iniunge ꝛ hꝰ. Et in hoc valēt ruta camomilla anetū castoreuꝫ assa muscus bēgalia sābuc⁹ ꝛ hꝰ. Et hec imitte in virgā: vt oleū aneti cū modico castorei aut succus rute cū aliquātulo musci: aut gallia cum oleo sambucino. Itē valet adeps asini cū oleo de castoreo. Iteꝫ alleū coctū cum resta sua ꝛ appositū ꝛ ,puocat. Item oleū petroleū ꝛ hꝰ. Item ꝯferūt balnea sulphurea aluminosa ꝛ alia consimilis virtutis. ꝛ sic hec sufficiant.

¶ De ardore vrine. Rrica. xi.

Uia ardor vrīe cū exitu ei⁹ cū sanie fat̄ dcm̄ ē ō. de vlcerib⁹ vesice. hic tm̄ ō ei⁹ ardore absq̄ sanie pscrutabit̄. Quid aūt sit ei⁹ ardor satis notū est.

Cuius cā aut ē in ipsa vrīa. Aut i mēbris viaꝝ ei⁹: q: in collo vesice aut i extrēitate vge q̄ sūt mēbra valde sensibilia ꝛ p̄cipue caput vge: qō marie p̄ceteris sensibile ē: aut egritudo fortī eliquans ꝛ resoluēs. ¶ Cā autē in vrina ē q: ipsa ē acuta rōne māe colice aut salse secū cōmixte rōne ciboꝝ comestoꝝ. aut q: calitas ē sibi ab epate ꝛ renib⁹ cōicata. vl' ab alio loco. Aut q: fcā ē ꝯsumptio humiditatis carnū glādosaꝝ exñtiū circa collū vesice ad intra: q̄ hūiditas satis ꝯglutinosa creata ē: vt extēdat̄ super meatū ad equādū acuitatē vrine q̄ ꝯsueuit ōficere nō raro in iuuenibus p̄cipue ex multa coitus freqntatiōe. Item ex nimia abstinentia. itē ex nimio exercitio ꝛ hꝰ. aptis humiditatē illā resoluere. ¶ In mēbris qdē q: in vijs vrine iam dictis sunt vlcera aut scabies ꝛ hꝰ. Idē opant̄ egritudines fortes cōicando vrine: aut cū ea ꝯmiscēdo hūores supercalefactos valde ēt tali calitate p̄ter nām ipsi vrine cōicata.

Signa demōstratiua si fuerit ex vrina erit vrina citrina iflāmata tincta: ꝛ sic de alijs signis sup vehemētē calitatē ꝛ q̄ patiēs est calidoꝝ renū aut epatis calidi nālr aut accidētalr̄ inflatoꝝ q̄ duo adiuuāt ad ei⁹ acuitatem. itē regimē p̄cedēs ex pte cibi ꝛ potus ꝛ aliorum nō nālium. Itē etas cōplo: habitudo: aer: ꝛ hmōi. Q: si fuerit ex ꝯsumptiōe humiditatis carnū ꝛc. ex coitu: aūt ex egritudine acuta scitur relatione egrotātis ꝛ q: corpus eius ē extenuatū. Sil̄r si ex alijs fuerit cāis extrinsecis.

¶ Signa si fuerit pp vlcera scabiē ꝛ hꝰ. iā dcā sunt. ¶ Iteꝫ si ex fe. aut alia egritudīe q̄ de acutis sit hūorib⁹ stabit̄ narratiōi egrotātis aut astāni. ¶ Itē ꝛ qñq̄ calitate totius ipsis mēbris epati ꝛ renib⁹ cōicata qō cōprehēdit̄ facile. ¶ Et oīa mēbra itrinseca indifferēter cū sūt cala nālr aut accidētaliter pñt eē cā ardoris vrine factiua.

Pronostica ō ,pnostici stati i canōe ardor pducē ad excoriatiōeꝫ excoriatio do vt. ō.

Cura Canōes. Canō pmus q̄ diligēter obes attēdere vt. ō. de fluxu colico absq̄ excoriatiōe. Q: si pseuerauerit tal' ardor: ꝛ nō fiat puisio patiēs ad excoriatiōeꝫ pueniet. tu itaq̄ egro p̄dica ꝛ ipꝫ studiose sollicita ēt ꝛ suis.

¶ Scōs est ordinatio diete q̄ oꝫ declinare ad ꝯtrariū cāe ve

si fuit ex acuitate ꝓueniẽte rõne mãe colice salse nõ aduste cum ipsa cõmixte: aut rõne inflãmatiõis se. ꝛc. declinet ad frigidũ ꝛ hũidũ: vt sunt olera ꝛ fructus hũidi in se nõ hñtes mordicationẽ: imo euitet mordicatiua: salsa acuta dulcia vehemẽtis dulcedinis coitũ exercitiũ ꝛc. q̃ de vlceribus renũ scripta sũt ꝛ tu ibi. laudaꝛ maxime chist ordei: brodiũ pulli. ℭ Qꝫ si fuerit ex nimio coitu sint cibi restauratiui humidi vel ad humidũ declinãtes: ꝛ laudanꝛ oua sorbilia in aqua frigida prius retenta per vnam horã: ꝛ oĩno multis mensibus interdicatur coitus.

ℭ Tertius in primis casib⁹ ẽ eq̃tio hũiditatꝫ aq̃se cũ diureticis friis ꝛ hu. per os ẽt p iniectionẽ ꝛ h̃ marie valet in vltio mĩc in pcedẽti canone narrato. vñ marie cõmendaꝛ aq̃ ordei excorticati cũ emulsiõe seminũ frigidoꝝ cũ gũmi ara. itẽ aq̃ ordei excorticati cũ diadragagãti. itẽ iulep. vio. sy. õ papauere. itẽ potus ex mucillagine seis citonioꝝ psiliȷ cuꝫ semine papaueris albi. ꝛ aq̃ frida. itẽ valet lac asine. itẽ lac caprinũ lac mulīebre ꝛ pcipue iniectũ. itẽ albumen oui cũ aq̃ aliq̃ diuretica vt cũ aq̃ alchechẽgi: itẽ valꝫ tragea facta ex seminibus quattuor maioribus fridis cũ modico zuchari. itẽ Serapio mucilago psiliȷ cũ modico caphore iniecta: ꝛ est medicina ꝓpria. Itẽ ꝛ est efficax ℞. mucillaginẽ psiliȷ oleũ ro. lac mulieris: modicũ camphore ꝛ iniçias. ℭ Qꝫ si dolor multũ pseuerauerit: aut augmẽtabiꝛ tunc vtere narcoticis p os ꝛ iniçiẽdo: incipiendo a faciliorib⁹ ꝛ ascẽdẽdo ad fortia: vt a semie papaueris albi iusquiamo vsqꝫ opium de qbus de fluxu ventris. ꝛ tu ibi. ℭ Item trocisci õ alchechẽgi cũ aq̃ ordei ꝛ modico dragagãti: aut cũ alia aq̃ itẽ ꝛ oĩa q̃ scripta sũt de vlcere renũ ꝛ scabie ꝛ pcipue qñ ẽ ardor vrine ex vlcere aut scabie in vesica vel eius collo. aut in extremitate virge: ꝛ iõ ad eas rubricas recurre. q̃nis aliqua tibi experta ponam in fine huius rubrice.

ℭ Quart⁹ ẽ euõ q̃ vt supra de renib⁹ oꝫ fieri cũ lenitiuis: nõ cũ medicinis fortib⁹: ꝛ hꝫ sunt cassia mãna tamarindi: pruna sebestẽ: ꝛ vsqꝫ ad bñdictã aq̃ lactis sene preparatũ polipodium succus vio. ꝛ hꝫ. in ea aũt q̃ ẽ ex coitu non indigemus euãtiõe: sꝫ restauratiõe magis: sꝫ i alia debes ipi euoni multũ isistere ꝛ cũ pillulis leuib⁹ ad h̃ õ qb⁹ q̃rto tractatu.

ℭ Quintus ẽ remedioꝝ ad ext̃ applicatio ex emplis vnctõibus: epithimatib⁹ ꝛ hꝫ hñtibus mitigare ardorẽ vrine de qbus. õ. de vlceribus vesice. ꝛ tu ibi. laudaꝛ tñ efficaciter mucilago psiliȷ cum oleo violato: lacte mulieris cera alba cuꝫ modico camphore.

ℭ Sextus est mẽbroꝝ coadiuuantiũ infrigidatio ex epithimatibus vnctionibus ꝛ hꝫ. vt supra de epate mala complexione calida ꝛ de renibus. ꝛ tu ibi.

ℭ De correctiõe vero accidentium iam dictum est qꝛ de dolore de quo hic ꝛ supra pluries actum est.

Cura si fuerit ex vehemẽtia egritudinis nota ẽ. oꝫ. n. intendere curatiõi eius cũ infrigidatiuis hũectatiuis ꝛc. vt actũ ẽ. ℭ De remittẽtibus acuitatẽ est liqritia in oẽm modũ administratiões. Itẽ succus citonioꝝ. Itẽ oleũ ro. eoꝝ iniectũ punce. semina cõmunia frida. ℭ Ad ideꝫ ꝛ ꝯsolidat ẽt vlcera. ℞. vngule caballine virge pastoris: ꝯsolide minoris pinpinelle: portulace capilli vene. buglosse. añ. M. i. liqritie maluaꝝ vio. añ. ʒ. i. iuiubaꝝ sebestẽ añ. numero. xl. seminũ papaueris albi. seminis lactuce: portulace seminum cõmuniũ. añ. ʒ. iiȷ. zuchari. lib. ß. fiat sy. ℭ Iteꝫ ex trociscis vt supra de alchechengi ꝛ ꝓprie cũ lacte asine dati. Itẽ sy. vio. vel mittimus cũ aq̃ ordei ꝛ liqritie. Itẽ emulsio seminum cõmunium de qbus similibus plene de vlceribus renum ꝛ vesice. ꝛ tu ibi.

Cura si fuerit ex vlcere ꝯsolidatiua vt ibi. item ponitur expertũ potus ex semine lactuce portulace cũ zucharo vel sy. vio. Qꝫ si ꝯtingat ex vlcere in extremitate de quo actum est. iniungaꝛ tenta in aq̃ ro. in q̃ dissolutum sit aliqd opij ꝛ imponaꝛ. est tñ magis opus cirugici. Ego aũt expertus sum vnguẽtũ de tucia pmissis euatiõibus dicta de aliȷs. Itẽ retinere vgã in lacte tepido. Et cura hꝫ p magna sui pte consistit ex his que dicta sunt de vlcere renum ꝛ vesice hinc a pluribus remediȷs supsedeo. q̃re si plura cupis recurre ad eas rubricas. ꝛ hec satis.

ℭ De paucitate vrine. Rrica. xiȷ.

Paucitatis vrine quqꝫ ponunꝛ cãe. ℭ Pria sumiꝛ ex pte materie: qꝛ cibi ꝛ poi⁹ q̃titate ꝛ q̃litate: quãtitate qdeꝫ qꝛ paucus sit cib⁹ ꝛ minor potus. nã ꝛ si de cibo trãseat i aquositatẽ. plus tñ de potu cũ sit ipsi aquositati ꝓpinquior: ex pte q̃litatis: qꝛ cib⁹ sit valde paucus: paucã hñs hũiditatẽ: ꝛ hñs virtutẽ exiccandi hũiditates corpis: vt panis miliacus de panico õ surfure sorbino ex ordeo lenticula cibi saluti panis bis coct⁹ fructus põtici ꝛ siliuꝫ. Silr ex pte pot⁹ vt cũ fuerit potus aque grosse turbide vini grossi ꝛ hꝫ. ℭ Scõa sumiꝛ ex pte corporis si p poros sic latos sensibilr sub forma sudoris aut insensibilr euacuanꝛ. corpa nãqꝫ multi ꝛ facilr resolubilia sunt pauci mictus. ℭ Itẽ poniꝛ ꝓ tertia cã ab Aui. flux⁹ vẽtris: vt qꝛ hũiditates q̃ p vrinã trã intti deberẽt emittiꝛ p secessũ. vñ quto afo. afforꝫ. scõo vrina multa secessus paucus. Silr ꝛ vomitus multus a supiorib⁹ eradicãdo ꝛ ab inferiorib⁹ trahẽdo. ꝛ ꝯsilr intelligaꝛ de aliȷs fluxibus ꝛ õ fluxu sanguis narũ. ꝛ de aliȷs ꝯsilibus euãtiõib⁹. ℭ Quarta cã sũpta ab ipsis mẽbris: vt qꝛ pmo debilitata ẽ vtus renũ attractiua: q̃re nõ attrahũt aquositatẽ ab epate tãtã quãtitatẽ quãtã deberẽt. ꝛ iõ paucificaꝛ. Itẽ qꝛ epatis virtus expulsiua est debilitata: ꝛ nõ expellit a se aquositatẽ: immo plusq̃ ꝯueniat cũ sanguie remanet: ꝛ sic fit cacexia: aut qꝛ epatis seq̃strãtiua ẽ debilitata. ꝛ cũ sanguine ad membra mixta q̃titas aquositatis transmittiꝛ nõ potẽs sanguinẽ a tali aq̃itate sepãre aut ecõuerso: ꝓ qbus vide supra õ cacexia ꝛ idrope. ℭ Ad paucitatem aũt vrine adiuuat aeris ꝯstõ sicca borealis q̃ humitates corpoꝝ exiccat saltem ꝑ se licet p accidentes vrinã multiplicet ꝯstringẽdo ventreꝫ. Itẽ ꝛ cetera q̃ hñt corpus exiccare vt nimia abstinẽtia forte exercitiũ vigilia animi accidẽtia imoderata que corpus exiccant. nã vt Gal. debilia minorãt ꝛ fortia auferũt.

Cura Canones ordinatio diete q̃ consistit in alterãdo ꝛ permutãdo in q̃li ꝛ q̃to ex pte cibi ꝛ potus exhibendo humectatiua: vt supra de mala complexione sicca stomaci ꝛ impinguando. ꝛ tu ibi.

ℭ Scõs est euatiõis retentio sensibilis ꝛ insensibilis. que primo cõpletur cũ cibis ꝛ potibus humores inspissantib⁹. de qbus supra de sincopi. ꝛ qñ fuerit sensibilis. vt est flux⁹ ventris. ꝛ hmõi. tunc deñꝛ stiptica restringentia. vt supra õ fluxu suo loco exhibeantur diuretica. Item fiant fricationes balnea vt humiditates diuertantur: ꝛ tunc vtere ipsis diureticis vt vrine moueantur. Consimiliter agendum si fuerit vomitus: aut fluxus nimius sanguinis.

ℭ Tertius ẽ administratio ꝯfortãtiũ rectificantiũ epar aut rñdens fm q̃ expedit de cã sua ꝛ cum qbus h̃ fieri hẽat habuistis ꝓpriȷs rubricis. ꝛ tu ibi. ℭ Cura ẽt hec magis aperietur dum tractabitur infra de multitudine vrine ꝛ ex habitis allegatis rubricis ꝛ ex dicẽdis de multitudine vrine apparebunt manifesta signa paucitatis vrine cum vnum cõtrarium ex alio elucescat. ꝛ sic hec sufficiant.

ℭ De difficultate vrine ꝛ retẽtiõe eius. Rrica. xiiȷ.

Difficultas vrine est⁹ quã qdã strãguriã qdã dissuriã. qdam siriã vocant cũ impotẽtia expellendi.

Cuius cãe sex ab Aui. assignaꝛ. õ qb⁹ p seqñꝛ si pri⁹ declarauero itepretatiões nonũ i rubrica positoꝝ pp qđ aduertẽdũ q̃ Aui. Rrcã

facit cōphēdētē oēm modū retētiōis vrine cū dixit de diffi cultate vrine ꝛ retētiōe eī⁹. Sꝫ Alexā. eā difficultatē noīa uit dissuriā: passionarius vō suriā. qdā tñ modernoꝝ igit̄ eē strāguriā passionē colli vesice: in q̄ vrina guttatiꝫ mingit̄ cū vō solū p horas emittit̄ ab eis noīat̄ dissuria. Si vō longo denegat̄ tpe ꝙ non emittat̄ nuncupat̄ suria. vñ versus. Egrū guttatim strāguria mingere facit. Impedit ad tps dissuria. suria semp. Uel sic. Strāguir guttatim sur. nil dis surqꝫ p horas. ℭ Aliȷ̄ speculati⁹ locuti dixerūt hec adīnui cem differre in q̄tō ꝛ spē cā ꝛ loco. ℭ Differūt in q̄tō qm̄ strāguria est vrine retētio maior q̄ in difficultate. Naꝫ in strāguria retētio vrine p̄supponit potētiā v̄tutis ɔtētiue exīstētis i collo: quā arguit supfluitas retētiōis a q̄ ꝓcedit ex certa cā opilāte. In difficultate vō retētio vrine p̄supponit debilitatē v̄tutis expulsiue in vesica ꝛ in lacertis vētris coadiuuātib⁹ quā arguit dura expulsio ꝛ difficil̄ nulla exīte cā oplatiōis i collo ꝛ via. ℭ In spē: nā stranguria ꝓprie et eēntialr̄ ē ois ꝛ absolute ipo facil̄ expulsionis vrine. ℭ Cā qꝛ strāguria ꝓuenit ex peccato ꝛ supfluitate ɔtētiue pp lesionē exīntē in collo vesice ꝛ eius lacerto: vt qꝛ fit spasmat⁹ ex hūore currēte vel frigore ad ipm̄: vel pp cōitatē ad supeꝛiora. vt in carabito apa nuce: vel in eius via: qꝛ opilata attenuatorie ex caliditate ꝛ siccitate: vt i febrib⁹ adurētib⁹. vel a friditate: vt i algoratis. aut pp aerē: aut pp aquā: aut pp sessionē sup rē fridā: vt infra: vel ex medicinis. vel ɔpssione viciuoꝝ tumescētiū: vel repletoꝝ vt i apate intestinoꝝ: ꝛ marie recti pectinis peritonicō testiculoꝝ ꝛ ani. Itē tumē te miīce: pp qō p̄gnātes freq̄ter mingūt. Itē in tenasmone. ragadiȷs emorroydibus dolore opilatōe coartatorie: qō ē plm ex hūore grosso ꝛ viscoso sanguine ɔgelato sanie grossa. lapide vētositate torq̄nte. vñ ipsam vesicā extēdēs ꝛ ꝓhibēs ei⁹ cōpssionē ē cā strāgurie ꝛ difficultatis mict⁹ qñqꝫ vt infra. ℭ Difficultas aūt ꝓuenit ex pctō ꝛ debilitate expulsiue pp lesionē ꝓpriā exīntē in vesica: qꝛ malā ɔplonem nālē vlcerationē apa: vel p cōitatē ad pn̄m lesum: qꝛ epar vl ad lacertos vētris lesos coadiuuātes ipaꝫ i expulsiōe: ꝛ magis cū vrina est pauca. vel in se: qꝛ mollificati: vel p cōitatē ad cerebꝛū: vt in stupore litargia. ℭ Etiā differūt i loco: in quo tñ aliqñ ɔuenīūt. vt qñ cā ē in virga: ꝛ via ei⁹: aut poris vritidib⁹ ꝛ opilatio aliq̄ triū modoꝝ. Etiā differt ex pte locati. vt qꝛ vrina fuerit pauca: a cui⁹ cōpssiōe deficit v̄tus expulsiua. aut multa pp lōgā retētionē ei⁹ quā nō valꝫ expellere: duritie sensuū pp sōmnū sopiētē v̄tutē in nocte: vel occupationē in die distrahētē ipsaꝫ: vel pp verecūdiā cōpescētē: q̄re valli ei⁹ diu remanētes extēsi debilitant̄ in ɔtētione ꝛ expulsiōe necīa: vt de vētositate dcm̄ ē: aut qꝛ fuit acuta faciēs dolorē cū transeūt p vritides: ꝛ p collū vesice ꝛ virgā marie cū fuerint vlcerata. cū. n. sentiūnt ardorē refugit vesica a cōpressiōe ꝛ stringit̄ lacertus colli. ꝛ lacerti ventris cessāt pp dolorē a ɔstrictiōe. q̄re retinet̄ vrina: et fit difficilis exit⁹ ꝛ cū patiēs studet i seipso mingit vrinā suā nālē in q̄ntitate ꝛ q̄litate: sedat̄ dolor: ꝛ ɔsilr̄ cū vincut̄. ℭ Et ex cāis exterioꝛib⁹: qb⁹ ɔuenīūt sūt pcussio casus expō aeri frigido ꝛ vēt⁹ septētrionalis: ꝛ h̄ p se. lꝫ p acciñs ꝓuocet vrinā qñ est debilis: vt in p̄cedēti rubrica. nā qñ est fortis vrinam in membra ɔstringit: ꝛ ꝓfundat calorē: q̄ eā consumit.

ℭ Et in sūma cā difficultatis vrine est aut debilitas vesice. Aut nocumētū i collo ɔtingēs. Aut debilitas v̄tutis. Aut nocumētū musculi: siue musculoꝝ coadiuuātium ad eius exitum. vt. s. aut defectus mēbꝛoꝝ cōicātiū. aut nocumentū in ipsa vrina exñs. Que sunt cāe sex sic h̄ ordie a pncipe posite q̄ succincte ꝛ sic ordiate ponēt̄: ꝛ sic ō ipsis lārgi⁹ dictū sit. ℭ Accidit debilitas vesice sp a mala ɔplone: ꝛ precipue frida: ꝛ ē fꝫ plm: aut pp apa. aliqō tale. aut pp cōitatē vt dictū est de epate: renibus cerebro ꝛ hꝫ. ℭ Cōtingit pp nocumētū in collo p se vel p cōitatē. Exēplū primū: qꝛ ibi ē apa: aut lapis opilās: aut hūor: aut sanies. Exēplū scd̄i. vt qꝛ multa ē fex. i. itestinis ɔprimēs ꝛ coartās collū: aut apa aut fetus i mīrice ꝛ hꝫ: vt dcm̄ ē aut vlcus: ꝛ dolor. ℭ Prouenit ꝛ difficultas ex defectu virtutis. pmo sensibilis: deinde motiue. Itē ex defectu v̄tutū nālū. Exēplū pꝛimi. qñ in ducit̄ in sensu pp qō non cōcipit̄ obiectū: vt in carabito litargia. vt pꝛima tertiȷ̄. de eis. ℭ Exēplū scd̄i. qñ in lacerto colli. aut vētris accidit tanta debilitas ꝙ virtus motiua nō pōt eū aut eos extendere. seu dilatare ad cuius musculi dilatationē seqtur expulsio: ꝛ ad eius ɔstrictionē retentio. ℭ Exēplū tertiȷ̄. vt si qñ a mala cōplone frigida: a qua est fm plin: ꝛ raro a calida debilitat̄ expulsiua eius. vt supꝛa. ℭ Exemplum quarti. vt qꝛ musculus sit debilitatus a mala complexione frigida: aut spasmatus: aut apostemosus ꝛ huiusmodi. ℭ Exēplum quinti. vt qꝛ accidat debilitas in epate. ꝛ quod in eo deficiat sequestratiua: aut in ydropę quare non mittit aquositatem ɔueniētē. Aut debilitas attractiue renū: aut eoꝝ opilatio. vt ex apate lapidis ꝛ hmōi ℭ Exemplum vltimi: vt qñ vrina est valde acuta īducēs dolorem qua in eius exitu natura ipsum retinet vt dolorē fugiat. vt supꝛa de vlceribus vesice.

Signa qñ cā eius est cōplō frigida albedo vrine cum grossitudie. aut tenuitate adest grossitudo cū expellit̄ cum vrina flegma. tenuitas vō cū sola aquositas. ℭ Scōm signū freq̄ntia mingendi euenīēs qñ difficultatis retētionē. qꝛ pmo debilitat̄ virtus difficultatur i emittēdo: ita ꝙ debilitas aliqualis facit ad freq̄nter mingendū maior aūt ad difficultatē: ꝛ tu cōsidera. ℭ Tertiū multus vsus balneatiōis aque frigide: q̄ facit multū ad debilitandum vesicā. ℭ 4m sensatio frigoris: vt qꝛ flauit vētus frigidus: vt septētrionalis ꝛ hmōi. ℭ Et vltimo adest puatio signorum calidorum ꝛ calidis iuuat̄. Q̄ si ex cā fuerit calida vrina erit acuta ꝛ percipietur caliditas ꝛ inflāmatio iuuatur frigidis ꝛ humectatiuis. Iteꝫ precessit: aut adest se. adurens eliquans ꝛc̄.

ℭ Signa si fuerit pp apa in vesica. aut in mēbris viciniis ei iā posita sūt supꝛa. ꝛ tu ibi. Et differt hec difficultas ab ea que est ex aliȷs cāis. qm̄ difficultas q̄ ex apate paulatim venit nisi multa eēt mā q̄ subito mouet̄ ad faciēdū apa.

ℭ Signa si fuerit pp aliqō mēbꝛū mittēs. tūc in vesica non apparet aliqō nocumentū. sed bñ in mēbꝛo cōicante.

ℭ Signa si fuerit opilatione vt pp apa iam dictum est. Si pp aliam cām iam cōpꝛehendet̄ ex intromissione siringe p illud qō egrediet̄ ex sanguie. aut alio humore. ℭ Q̄ si fuerit lapis inuenient̄ res dura: ꝛ erit cum nausea dolore ꝛ hꝫ. vt supꝛa de ipso. ꝛ ꝙ vrina precessit arenosa.

ℭ Q̄ si fuerit pp sanguinem opilantem habuisti signa. supꝛā de eo: ꝛ raro fit euasio. ℭ Q̄ si fuerit pp flegma grossum cognoscetur p grauedinē loci: ꝛ maxime qñ mā ē plurima: ꝛ ꝙ erit humor crudus. ꝙ si fuerit pp frigus scietur per accidentia frigoris. ℭ Q̄ si fuerit ex ventositate sentit̄ tensio sine grauitate: ꝛ ꝙ est cum pmutatione. ℭ Q̄ si fuerit ex opilatiōe meatus v̄ge signa repletio ꝛ inflāmatio vesice ꝛ chorda tēsa grauitas ē in pectine: ꝛ ancha cū dolore

ℭ Q̄ si fuerit ex carne nata in modū veruce semp fiet sanguis aut sanies ꝛ dolor: ꝛ grauitas loci: ꝛ impedimētū vrine non remouetur: sed potius augmentatur.

ℭ Signa si fuerit pp debilitatem expulsiue qm̄ vrina facta compꝛessione cum manu faciliter reducitur.

ℭ Signa si pp mollificationē lacerti: qꝛ patiēs leuiter mingit qñ sup vesicam ꝛ femur fit cōpꝛessio. Q̄ si pp spasmuꝫ lacerti signum ꝙ paꝝ vrine egreditur compꝛessione.

ℭ Signa si fuerit pp debilitatē renū: aut cā lapidis aut apatis ex signis iam supꝛa de eis positis. nam si ex renibus dolor ꝛ grauitas erit illic. ꝛ ita de aliȷs. ℭ Q̄ si contingat ex debilitate attractiue renum cum erit venter lenis absque

nocumēto in vesica ⁊ aliis. ¶ Q, si fuerit ex vlceribus: aut acutate renū id signa posita sūt. ⁊ tu ibi. ¶ Q, si fuerit pp longā retentionē signū: q2 cū fit cōpressio cū manu mingit vrina: ⁊ q2 fuit retēta vltra volūtatē per tps. ¶ Q, si fuerit pp debilitatē musculoꝝ vētris coadiuuantiū ad vrinādū. tūc apparebūt signa ex parte cōplonis mãe. aut cōpositionis. ¶ Et si fuerit, compassione alioꝝ membroꝝ. vt cerebri ⁊ huiusmodi iam signa erunt vel precesserunt.

Pronostica ablatio vrine si diu durabit mortē significat. ¶ Si alicui auferē vrina: ⁊ superueniat tenasmon infra. 7. dies morieē: nisi superueniat fe. liquefaciens ⁊ aperiens.

Cura Canones. Primus q2 cura difficultatis vrine varianda est ꝫm varietatē cause. ⁊ ideo ne accidat cōfusio, ꝓsequar de cura eius particulariter semꝑ ꝫm ꝑticularē curā ei⁹. ¶ Sed anteq̄ ad curā venias scito q2 hę passiones noiate strāguria ⁊c. si sunt ex mala cōplone simplici aut ex huorib⁹ facilr curanē. Qñ vero ex arenulis difficulter. Ex lapide vero vix aut nunq̄. ¶ Itē ex scdo pōt viuere hō 25. dieb⁹ qbus nihil de vrina emittit: vt vidit brisiensis: qui noiat artusium de vinario: q stetit tāto tpe. ¶ Tertio nota verbū Aui. hic. ⁊ dictū est q hz difficultatē vrine aduenit ei post tenasmon nisi accidat febris ⁊ ꝓuocationē plimam faciat. Et ꝫm ordinē cārum. vi. incipiam ordinē cure.

Cura In ea q̄ est pp debilitatē vesice ex mala cōplone frigida a q̄ est ꝫ plimū. ⁊ raro a calīa pmissis canonibus ex pte diete digōnis ⁊ euacuatōis si necessariū sunt operare cū his q̄ ipsam vesicam cōfortēt ⁊ calefaciāt: de quorū numero sunt camomilla: spicanardi: pulegiū: sauina: cinamomū: oleū eius: trifera: sticados: cyperus: laurus cyperus: ysopus humida: ⁊ oia illa calīa supius noiata calīa in passionibus renū. Uñ cōpone ⁊ administra: p os p inferius cū clisteri. Ad extra eplastra vnguēta: fomētatōes balnea nālia artificialia ⁊ hmōi. de qb⁹. s. actū est. ¶ Et hic nota vt sepe replicatum est: q2 cū his q̄ per os administranē dari debēt diuretica portātia virtutē aliaꝝ medicinaꝝ ad locū: ⁊ h maxime qñ facta ē euo mãe antecedētis. ⁊ nō dubitaē de conductōe amplioris mãe ad vesicā ⁊ ex eis inde ledaē magis. ¶ Q, si fuerit absq3 vitio huoris sola sic sufficiēt alterātia absq3 suspitiōe maxima corpe nō existē plectorico. ¶ Idē operare si a causa calida peruenit vt cum mirto: solatro: malua citonio. Item valet cucumer domesticus cucurbita rose: ⁊ cetera frigida supra in de renibus posita. ⁊ tu ibi. ¶ Itē valent olea tpata lenificatiua. vt oleum de violis: d cucurbita mixta cum oleo de camomilla anetino. Q, si ibi fuerit siccitas administrenē tūc olea mollificantia: ⁊ regimē totū humectatiuū. balneū in hoc ē singularis medicia

Cura In facta pp casuz ⁊ pcussionē: aut cū apãte. aut nō: fac flomiā ex basilica. deinde administres tinas mollificatiuas: aut spōgias in ipsis infusas: aut aliter in genere. deinde exhibe diuretica. Q, si sanguinē plurimū miserit: da cōstringētia: da trociscos de charabe ⁊ huiusmodi: vt infra in sua rubrica.

Cura si ex retentiōe minima tūc administra mollificātia ex balneis spongijs ⁊ hmōi. deinde imitte p siringā: ⁊ pcipue oleū balsami qd est maximi iuuamēti in hoc casu. vnde fiant tūc ex fenugreco altea. semine lini. cartamo ⁊ huiusmodi. ⁊ ex cōsimilibus emplastra: aut vnige ⁊c. ⁊ siringa ⁊ per os da diuretica fortia.

Cura In facta pp opilationē in meatu. ¶ Prio. q2 ibi fit apã calida: aut durum. tūc pmittaē flomia basilice: deinde si videē de saphena. ⁊ hoc qñq3 sufficit in ꝓuocatiōe vrine. Aui. Quo facto cureē apã. vt supra dictū est de apãte vesice: ⁊ ꝓcedaē cū mollificatiuis lenientibus factis ex eis balneis: aut emplastris dimittat stiptica ⁊ abstineat a cibo ⁊ potu saltem duob⁹ dieb⁹. itē minoret potū aq̄ ⁊ rei aquose. ⁊ cū mollificatū fuerit comprime suauiter et exprime. Et cōferunt hoc casu altea: caulee: porrū: cepe coctū ⁊ exiccatū: ⁊ emplastratū. silr alleū cum resta sua: vt. s. de paucitate vrine. In ea aūt q̄ est ex opilatōe pp huorē: aut saniē regaē regimine cōuenienti. Ut si fuerit ex huorib⁹ grossis abstineat a cibis difficilis digōnis viscosis. de qb⁹ in de lapide. ¶ Q, si fuerit sanies abstineat ab acutis mordicatiuis: maxie qñ sanies illa est ab vlcere. vt supra de vlcere renū ⁊ vesice. deinde deneē digestiua appropriata incisiua: vt ops ⁊ oximel squilliticum: laudantur item euacuatiua: vt decet per os: ⁊ per inferius cum clisteri ⁊ hmōi. Deinde administrenē diuretica fortia: q2 humor viscosus sic indiget ⁊ maxime qñ aliqua precessit digestio: ⁊ silr sanies. Item valet balneum ⁊ emplā: ⁊ vnctiones ad extra mollificatiua aperitiua resolutiua. Et ex cōmēdatis sunt: aqua raphani: et fortior est decoctio eius. Item aq̄ ciceris nigri: petroselinū: mirrha: amoniacū: acorus: anetū: semē eius: ⁊ feniculus: anisum: apiū: tyriaca: metridatū: ⁊ sūt vehemētis iuuamēti. diacurcuma. ⁊ silia. de qbus supra sepe. ¶ Item si cōtingat patientem eē puerū lactātē deneē nutrici silia alterātia lac: vt. s. lac recipiat virtutem a tali re assumpta. Et breuiter medicine valētes in fractiōe lapidis sunt hoc in casu cōuenientes: maxie qñ nō est vlcus: aut sanguis: ⁊ tu ibi. Et sis attentus q2 ista non administrētur: nisi facta prius euōne materie antecedentis. ¶ Et ex laudatis. ℞. iuniꝑi: assari: amomi: ameos: petrosilum: se. apii. rubee tinctorum: amigdalarum amararum. spice: añ. ʒ. x. seminum melonis. ʒ. v. cantaridarū abscissis capitibus ⁊ alis. ʒ. ß. armoniaci. ʒ. i. ß. resoluatur amoniacum in triplo vini ad ipm amoniacū ⁊ fiāt pillule vt auellana: ⁊ detur vsq3 ad. ʒ. ij. cum lacte. ¶ Itē iniciantē semina ⁊ assa: ⁊ qdam addūt his castoreū euforbiū: zinziber: piper longū: oleū balsami. vt supra de lapide. ⁊ dictum est manus dei. Et intellige vt dictū est: qñ nō fuerit vlcus. qm fortiter aperitiua acuta saltē sūt nociua. s3 capillus veneris est fortiter aperitiuus: ⁊ nō acutus. ⁊ ideo conueniens cā existē ex pte saniei. ¶ Et ex hītibus ꝓprietatē ī hoc si vesica damule exiccate: de q̄ bibaē cū vino. ʒ. ij. ⁊ maxie ī pueris. Et cōsilr si ē ex aliis cāis pmissis: aut p cōitatē ab alio mēbro. Cura erit rōne illaꝝ ⁊ illi⁹ mēbri ꝫ⁹.

¶ Q, si opilatio fuerit pp rē cōgelatā in collo. tūc cureē cū his q̄ dicta sunt de congelatione sanguinis in vesica ⁊ administrenē emplā: vnctiones iniectiones. Item administrētur diuretica fortia. vt supra. vt aqua raphani ⁊ hmōi. ⁊ sis memor canonis positi. ¶ Embroca ad hoc. ℞. sinapi. pulegium. ⁊ fimū columbinum: fac bulire ⁊ embroca. vt supra. ¶ Itē. ℞. bacaꝝ lauri: amomi: aluminis mellilotī: ⁊ farine ciceris nigri: camomille añ. ʒ. v. dauci. se. apij. se. raphani. añ. ʒ. ij. ß. fac emplm cū oleo balsami: aut cum oleo liliorū: ⁊ cū aq̄ caulium: vel decoctiōis allei. ¶ Ex vnguētis. ℞. serapini bdelij. oppoponaci. acori. añ. cum qb⁹ fac vnguētū cum adipe anatis: oleo de lilijs: ⁊ cera citrina. ¶ Intentio bona. ℞. galbanum oppoponacū. storacem piper: assa: ⁊ cum oleo balsami: aut de lilijs distempereē.

¶ Q, si opilatio ⁊ cā fuerit caro orta: aut veruce. tūc cura erit cum balneis mollificatiuis herbis ⁊ seminibus dictis, oleis mollificatiuis pinguedinibus ⁊ hmōi. vt supra sepe. ⁊ d cura opilatiōis epatis. ⁊ abstineat ab acetosis stipticis. Et inquit hic Aui. ⁊ fortasse proderit ⁊ fortasse non ꝓderit. ⁊ ex isto vbo colligo q2 cura eius aut impossibilis. aut valde est: ⁊ sūme difficilis. quare de eius intromissione bñ cōsidera.

Cura In ea que est a paralysi cureē cura paralysis: ⁊ hoc cōfert fimus columbi siluestris si de eo bibaē ʒ. i. cū vrina pueri. Idē opaē stercus muris cū aq̄ decoctiōis aneti. Itē cōferunt iniectiōes ex oleis ⁊ aliis reb⁹ appropriatis. de quibus sepe actum est. Item iniectio balsami. Item assa cū lacte ⁊ huiusmodi. ¶ Et similiter si fuerit ex spasmo

mo lacerti curetur cura spasmi. ¶ Et si a cerebro qr a ca rabito ꝛ h9 curet illo ꝑus. ¶ Qꝫ si fuerit ex vētositate cu ret cura vētositatis vesice. ¶ Si vo cā fuerit fe. ꝛ calor ꝓ cedat ꝗtum est ex hoc cum seminibus fridis: vt est semen (lactuce aqua granatoꝝ ꝛ h9.

Cura In scā ex dolore ꝑicipe cū stupefactiuis icidēdo deide ꝓcede: vt de cura vlceris dcē ē. ¶ Ex pte medicami nū ꝛ diete ꝛ itentio medicaminū ꝯglutinātiū ꝛ reꝝ adhe rentiū ꝓhibentiū mordicationem est magnū iuuamētū: vt iniectio dragaganti. sepi ircini: aut arietis: ꝛ h9: vt. s̄. de dis (sinteria intestinorum.

Cura In ea q̄ vicinitate suoꝝ membroꝝ vt ex stercore duro a p̄ate ꝛ h9. cura illa ꝑ9. Silr si ex epc: aut rene. Qꝫ si fuerit a cerebro vel nuca attēde illis ꝑus cū tyriaca mitri dato vnctiōib9 cū oleo de lilio de narcisco de croco de bal samo emplis cū oleo rutha nuce muscata: ꝛ h9. deinde ea ad pectē applica q̄ ipsaꝫ ꝯfortēt vesicā. de qb9. s̄.

Cura In ea q̄ ē cā debilitatis vesice ꝓcede ꝑus abscin dendo cāꝫ: deinde ꝯforta vesicā. qr alr nō seque ret emissio vrie: qm̄ adhuc remota cā remanet debilitas de inde ea ꝓuocātia. semp. n. sunt necīa nisi ex eis teneat ꝙ faciāt descēdere mām ꝑmā in vesicā: ꝛ breuiter si cā fue rit lapis attēde ei9 remotioni ꝛ ꝯsilr remotioni cuiuscuqꝫ alteri9 cāe de qb9 oib9 satis dcm̄ ē suis ꝶcis p q̄s discurre. ¶ Et sequēdo ducē enumerabo multas medicias q̄ a ꝓ ꝑetate ꝛ artificio ꝛ q̄litate manifesta sunt vrie ꝓuocatiue. Et ad lrāꝫ ꝑ adduco qd̄ scripsit i fine capli de cura amba rū sil' inqt. ꝛ scias ꝙ lac ē magis res ꝯueniēs eis cū non ē fe. ꝛ oi hora in q̄ sunt dāde pille siles auellanis de semini bus. s. fortib9. ꝛ cū est fe. tūc ꝯsiliū meū ē vt cū lacte sumā tur qr illa scīa sunt nimis fortia hic lac ꝯtempando auste ritatē coꝝ ꝛ vētrē lenificādo p ꝑtē ei9 serosaꝫ est marie cō ueniēs. ¶ Et qm̄ freq̄nter dcm̄ ē icipiēdo p siringā: i de cu ra lapidis satis apertū ad ꝯplemētū coꝝ sic positoꝝ ꝛ di cendoꝝ scito ꝙ siringādus dꝫ h̄re situ ꝓportionalē cliste rizādo: fiet itaqꝫ ipse sedens supinus ꝛ eleuatis coxis geni bus: ꝛ aptis ꝛ trahat ad se ꝯtinue vt potest orificium am ꝛ melior siringa certe ē de argēto lꝫ aliq eā ō plūbo aut stan no cōponant vt sit magis flexibilis: sꝫ vt extimo ita subtil' fieri nō potent sicē de argēto ꝛ ita ꝯueniēs: laudat tn̄ Aui. de plūbo ꝛ de stanno: ꝛ subdit. ꝛ aliqn̄ fit de argēto. vl' stet erectus ꝛ cū manu descēdēdo ꝯprimat pectē. ¶ Sꝫ h̄ no ta tres Canones. Prim9 vt. s̄. ꝙ nō itromittat dū adest a p̄a. Scd̄s ꝙ nō freq̄ntet intromissio ꝛ extractio: qm̄ hec ledūt. ꝛ tu ꝯsidera. Terti9 ꝙ itromittat vsqꝫ ad medietatē ꝛ vsqꝫ ad finem vge. ¶ Sꝫ de siriga: vt. s̄. nota ꝙ duplex ē. vna q̄ dr̄ siringa ꝓpe ꝛ assimulat clisteri. Alia q̄ dr̄ nrol vulgari bofarolo: ꝛ h̄ trahit aquositatē ad se vi vacui ꝛ ea vtunt ciurgici in lauādis vlceribus. ¶ Et de medicis ad h̄ sunt fimus coltibinus cū mūmia iniect9. ¶ Itē sup positoriū de salgēma. ¶ Itē vt. s̄. itromissio pediculi: aut cimicis i vga. Itē emplꝫ ex alleo aut cepe. ¶ Iteꝫ iniectio olei de scorpionib9. ¶ Nota tn̄ vt. s̄. de lapide renū ꝛ vesi ce ꝙ ista nō debēt sic ꝑ admistrari. nisi post admistratio nē reꝝ mollificantiū ꝛ apientiū ad eē ex balneis semicu ꝑis emplis sup pectinē pitoneō ꝛc̄. ¶ Itē valet ꝛ optime ꝑpositio cādele parue ꝛ ego feci ꝛ successit. ¶ Itē terāt fo lia paritarie ꝛ frigant in patella cū oleo antiquo vel de ca momilla: ꝛ supponat pectini ꝛ est visuale. ¶ Itē ꝶ. folia sambuci paritarie radicū dauci petros. cātaridaꝝ abscis capitib9 ꝛ alis ꝛ decoq̄nt ꝛ cataplasmet. ¶ Iteꝫ massa fili crudi cocti cū cinerib9 ꝛ sic calā supponat. ¶ Itē valet ꝛ marie ster9 bouis rubei calm suppositū. ¶ Item oleū de aneto in q̄ decoquant cimices cantarides faseoli ꝛ pectini applicent. ¶ Itē semē vrtice puluerizatū. ʒ. i. ꝛ bibitū cūꝫ vino statis ꝓuocat. ¶ Furfur bulliat in succo apij ꝛ calm supponat pectini stati ꝓuocat. ¶ Lac de miclcis ꝑficoꝝ ꝫ cū sepo caꝑno potēter valet. ¶ Mercurialis senation al leū bulliāt in vino ꝛ oleo ꝛ cataplasmentꝫ. ¶ Bacce he dere sex vl' circa cū aq̄ ꝛ vino callis date potēterīmo ꝛ lapi dē frāgūt: vt. s̄. de lapide renū. ¶ Radix raphani cū vino bibita albo ꝛ est fortissime efficacie. ¶ Vinū decoctionis iringoꝝ cū vino al. radice bullita ꝛ est forte cū zuccaro cito mingē fac̄ ꝛ est certū. ¶ Galbanū i potu datū: ꝛ exterius emplatū certissime ꝓuocat. ¶ Et breuiter q̄ posita sūt de lapide renū ꝛ vesice sunt h̄ casu ꝯferētia ꝙ si pl'a cupis ad eas accede ꝶcas. ¶ Et scito ꝙ tine ꝛ semicupia sunt ma gne ꝛ fortis efficacie: ꝛ ideo ad eas faciēdas stude si leuia ꝑus tētata nō ꝓfuerit. hec. n. passio ē ꝑuia ad ileos morta lē: qr cū vesica ex vria retēta tumesit colon sibi suppositūꝫ ꝯpmit vn̄ fit retētio fecū: q̄re dolor cātur colic9 aut iliacus ꝛ a p̄a vesice ꝛ mors. q̄re ad eā curādā festina. ¶ Postrēo cū oia nō ꝯtulerit vsqꝫ ad dies. v. vel circa vt qn̄. s. res posi ta est i desꝑatiōe apponit causticum i loco pitoneō: deide fiat icisio leuis ꝛ pua i loco magis carnoso ipsi9 vesice: deī de vt expedit ꝓcedat cum ꝯsolidantib9 ꝛc̄. cum cirurgicis apparebit ꝛ ꝟtutem semp bene ꝯsidera: qm̄ si fuerit mul tum debilis deficeret ꝓpter vehemētiaꝫ doloris vt ꝯtingit in dn̄o Charolo de latiure militi: ꝛ sic hec satis.

¶ De distillatiōe vrine. ꝶca. xiiij.

Distillatio vrine est iuolutari9 ꝛ pau latin9 exit9 vrine cū pauca (q̄ntitate cū ipotētia ꝯtinēdi.

Cuius cāe cōir q̄tuor assignāt. Pria q dē sūpta est ex pte acuitatis vrine ipsi9. 2a ex pte multitudis ei9. 3a ex pte vesice colli ꝛ lacertoꝝ. 4a ex pte renū epatis ꝛ mēbroꝝ ꝑncipaliū sibi cōicātiuꝫ sensum ꝛ motū. ¶ Naꝫ acuitas vrine mordicādo ꝟtutē expulsiuā icitat. q̄re nō ex pectat digō collectio vrine: sꝫ cū est in vesica pauca quāti tas mordicans stimulat: ꝛ cā acutatis vrine a pmitiuis sūpta est cibi acuti: pot9 vini potētis: exercitiū: coit9: ꝛ h9. a cā añte humor colicus salsus ꝛ h9. Iteꝫ ꝛ calitas epatis ꝛ renū. ¶ Ex pte multitudis: qr ꝟtus multitudine grauata nitit se degrauare: ꝛ qr nō pōt in vnica emissione pp grauī tatē mltiplicat guttatim emittēdo. Itē ꝛ tumefacta vesi ca nō pōt debite ꝯstringi a musculo. ꝛ iō nō nisi paꝝ emit tit. ¶ Ex pte vesice ꝓpterea: qr ꝯtētiua ei9 debilitata. vn̄ il lud puum qd̄ ꝯgregat emittit ꝛ h9 debilitatis cā est mala ꝯplo frida fm plurimū. ¶ Itē pp cōitatē ad cerebrū: aut ad matricē. nā qn̄ matrix est plena fetu cōprimit vesicā et egredit vrina. vn̄ ꝑgnātes freq̄ūter ꝯquerunt. ¶ Itē ex dislocatione spōdilis. ¶ Itē ad intestina repleta fecibus. ¶ Itē qr expulsiue est debilitata ꝟt. q̄re non pōt nisi parū emittē. Et causa debilitatis eius est aut in sepsa: aut p cōi tatem ad epar renes: aut ꝓpter malā cōplexionē purā: aut cū sanie ex a p̄ate vlcere ꝛ h9 in ipsis ꝯtingētib9. ¶ Scd̄o. qr in vesica est vlcus aut scabies ipsa retētiuam debilitans. ꝓpter dolorē etiā quē sentit ex acuitate vrine statim strin git vesica sup illud modicū: qd̄ ad eaꝫ venit. ꝛ sic distillat vrina. ¶ Tertio qn̄ in vesica est opilatio nō cōpleta ꝓhi bens exitū vrine multe in vna vice ex pte colli: vt qr muscu lus eius sit debilitat9: nō potens ꝯstringere meatū. vn̄ vri na guttatim egredit. Item qr mollificat supfluet: aut qr accidit stupor i eo: aut destructio sensus: sicut accidit ano ꝓpter vlcus: aut ꝓpter malā ꝯplonem frigidā forte cum mā ꝛ absqꝫ mā: ꝛ ideo in algorantis videt ꝙ vrina guttatim emittit que est aut per essentiam: aut sibi cōicat a cerebro. ¶ Itē qn̄ debilitant musculi vētris: ꝛ nocumentū cōicat musculo vesice: ꝛ dcm̄ est in pauca q̄ntitate: qm̄ qn̄ sic exit ꝛ in multa q̄ntitate subito diaburia appellat ab ipsa distil latiōe sic in q̄to differēs cum ea: tn̄ ꝯueniens in cā ꝛ cura. Dicit tn̄ qdam opꝫ ꝯtētiuam in diaburia eē ablataꝫ. in di

stillatione vo diminuti: ꝛ rōcinaᵗ cis in distoria fortiores eē: ꝫ de nobus a medico nō est discepādū: vt sepe. ō.

Signa demōstratiua que sunt ex parte acuitatis vrine sunt ardor ꝛ dolor in virga ꝛ circa pectinem vel femur ꝛ paucitas vrine cū distillatione inuolūtaria ꝛ reliqua de ardore vrine sua rubrica dicta sunt.

¶ Signa si fuerit pp multitudinē illud cōprehēdiᵗ p distillationē vesice cū grauitate notabili pcepta in ea: ꝛ ꝙ p̄cessit regimē vrine multiplicatiuū: retēta est lōgo tpe ꝛ aggregata. Itē aliqñ apparet tumor in pectore ꝛ certificat te intromissio digiti in anum: vt de lapide dictum est.

¶ Signa si fuerit ꝓpter opilationē vlcus ꝛ lapidem vesice ꝛ hꝰ iam preterierunt signa eius.

¶ Signa si fuerit ex debilitate vesice tūc patiēs nihil vel q̄si nihil emittit de vrina: ꝛ qd emittiᵗ inuolūtarie erit: ꝛ si cum digitis p̄mitur vesica vel femur exit vrina violenter.

¶ Et si fuerit ꝓpt debilitatē musculi eiꝰ: aut musculorū vētris cōprehēdiᵗ ex mala dispōne in eis cōicata vt. ō.

¶ Signa si fuerit cōitate cerebri: aut dislocatione spōdilis: aut ꝓpter fetū in matrice: aut pp stercoris multitudinē ꝛ hꝰ facilr ꝛ suis manifestis cōphēdiᵗ signis ꝛ ꝫ plīn signa eiꝰ erūt signa flatus ꝛ humorositatis a qua ꝫm plīn ptigit.

Et si ibi fuerit humiditas vrina inuoluntarie emittiᵗ ꝫm tpa: aut paulatim distillādo absqꝫ ardore ꝛ pūctura ꝛ apparent in vrina supfluitates albe longe vel rotunde.

Pronostica si hec passio durabit que seda est p cōpassionē vesice ad alia mēbra ita illa ledet: vt de aliis passionibus vesice dcm̄ est.

Cura Canones. Primus ordinatio diete. Scōs digestio. Tertius euacuatio: ꝛ hoc si necessariū sint. Quartus est abscisio cause tam interioris q̄ꝫ exterioris si que exterior sit. Quintus confortatio membri.

¶ Tres p̄mi comprehenduntur cum dictis sepe supra.

¶ Et pro cōplemento q̄rti scito ꝙ administranda sunt medicamina varia ꝫm varietatē causarū ꝛ mēbris in qbus sunt cause ipse. Nam si sit causa in lacerto ꝫm cēntiaꝫ que ꝫm plīn est frigida ꝛ humida: tunc applica medicamina calida exsiccātia ex dictis supra. ꝛ sub forma aut emplastri aut vnguēti balnei aut siringando ꝛ hꝰ. ¶ Et si fuerit ex dislocatione spondilis reducatur spondile si possibile est.

¶ Si ex cōmunitate ad cerebrum aut ad aliud mēbrū. Cura est rectificatio illius mēbri. ¶ Si ex multitudine vrine cura perficietur cum medicinis diabete infra dicendis.

¶ Et si fuerit ardor: aut acuitas vrine ꝛ hꝰ. cura iā dicta est. ¶ Et similiter si ex causis euenerit p̄mitiuis ex cibis ꝛ potibus ꝛ hꝰ. cura erit remotio illarū ꝛ introductio ɔtrariarum. ꝛ sis memor ꝙ tunc sunt maximi iuuamenti: ꝛ in remouendo malam complexionem derelictaꝫ. ¶ Et alia cura ex casu percussione dimittatur cirurgicis. ꝛ satis sit tibi etiam ex dictis supra rubrica.

¶ Quintus perficiᵗ cū medicinis habētibus ɔfortare neruos mollificatos ꝛ ꝓprie inferiorū partium ꝛ ꝓpe vesice a ꝓprietate retinere vrinam vt supra de paralesi: ꝛ hec ꝫm plīn sunt calide stiptice: quia cā vt supra. est frida ꝛ humida. ¶ Ex simplicibus sunt. Ciperum sandaraca. Thus ꝛ cortex eius. Myrrha storax. Piretrum. Enula sicca. Balasce. Semen vrtice ꝛ est forte assarum. Macis. Anacardus. Nux muscata. Ciminum. Origanū. Cinamomū. Sticados. Galle cipressi. Acorus ꝛ hꝰ. ꝛ sunt cuꝫ melle dati ꝛ ex cōpositis vt. ō. est tyriaca misera maior ɔfectio anacardina. ¶ Et si ex defectu ꝛ impotētia expulsiue ꝓcesserit administrentur ꝓuocantia cū stipticatione pauca simplicia vel cōposita. ꝛ tu ɔpōne ex dati cōmiscēdo ꝓuocātia cum stipticis leuibus. Et mūmia ꝓprietatem hꝫ in hoc lutū armenū merda fungi ꝛ hꝰ. que ad intra administrenᵗ: ad extra vero inungatur pecten ex oleo de mastice de ruta de spica cuꝫ modico castorei vel euforbij. ¶ Et si ex caliditate ꝛ humiditate processerit: qd est raro: conuenientes erūt stiptice frigide. vt coriandrū ros. fructus stiptici semē portulace genera mirabolanorū coralli cāphora boli ar. cuꝫ zuccaro sumpta. Exterius inunge cuꝫ oleo ro. mirtino ɔfeccino de balaustijs. Caro ericij vrinā retinet. ¶ Ex cōpositis et cā frigida. ℞. castorei myrrhe balasce cupularū glandiū piretri an. ɔficiantur cū aqua dissolutionis myrrhe dosis. ʒ. i. ¶ Medicamen ad calidā. ℞. coriandrorū exsiccatorū rosarū rubearū. an. ʒ. i. spodij ʒ. v. seminū lactuce portulace. an. ʒ. vij. boli armeni. ʒ. iij. cāphore. ℈. i. gummi arabici. ʒ. i. ɔfice cū aqua granati acetosi. ¶ Item ɔfice ex carabe bolo ar. mirabolanis lente medullis glādium ꝛ hꝰ. mentha in frigida cā maxime cōmendatur. Item mastix galanga ꝛ hꝰ etiā stomacū ɔfortātia. ¶ Trocisci ad idē. ℞. castorei myrrhe balasce cupularū glādium piretri: an. confice cū sy. mirtino: aut succo eius si habetur. dosis. ʒ. i.

¶ Item ad idem nigela ꝛ semen ruthe an. ꝛ pro senibus valet. ℞. castorei opij seminis iusquiami albi. seminis ruthe dosis. ʒ. i. cum. ℥. i. vel. ij. vini ꝛ mūmia iniecta facit retinere vrinam: vt supra. Et hec sic satis tibi.

¶ De exitu inuoluntario vrine. Rbica. xv.

Xit vrina qñqꝫ ɔ̄ hōis volūtatē. hꝰ dispōnis cāe qnqꝫ assignātur ab Aui. Quarū pᵃ est colli vesice palincino. vñ colli tūc semp aptuꝫ remanet: ꝛ vrina exit. ¶ Scōa est debilitas ɔtētiue. ¶ Tertia plīma attractio a renibꝰ. nā qñ multa vrina ad renes trahiᵗ tūc multa cōicaᵗ vesice. ¶ Quarta dislocatio spōdiliū ꝓsus iterius: nā sic vesicā coartāt: vt ɔtinere minime possit vrinā. ¶ Quinta est repletio mēbrorū sibi ꝓpinquorū vt sunt intestina matrix. nā repletio multa intestinorū cōprimēdo. ꝛ silr repletio matricis maxime qñ fetus est magnꝰ est cā cōprimēdo vesicā: ꝛ ꝓhibēs ipsam ɔtinere. ꝛ ideo p̄gnātes multi tpis frequēter vrinā emittūt: vt in p̄cedēti rubrica ex dictis hec de causis ꝛ supra.

Signa signis vesice poteris harum causarum signa cōprehendere ꝛ faciliter. ꝛ ideo princeps non aliter de signis scripsit.

Cura. Canones. Ordinatio diete. Digestio si mā indiget. Euacuatio. Remediorū particularium applicatio ꝛ diuersorū ꝫm diuersitatem cause mēbrorū cōicantium. Correctio accidētium ꝛ eorū remotio.

¶ Dieta ordinaᵗ ad ɔ̄triū cause mā digeraᵗ si digōne idiget. Et si a sola q̄litate puenerit sola sufficit alteratio. ꝛ nota hic ꝙ qñqꝫ a caliditate pōt ꝓuenire ꝫ inuolūtarius mictus: maxime qñ est excedēs: qd est raro valde: quo casu ꝓcede cū frigidis stipticis sepe narratis: vt sunt coriandrū: rosa: spodium: semē lactuce: semē portulace: boli ar. cāphora: gūmi granatū acetosuꝫ: carabe: glādes: mirabolani: lētes excorticate: acetū ꝛ hꝰ. ɔsilr ēt ꝛ euacuatiua hēs. ō. 4ᵒ trac.

¶ Mēbrorū cōicātium correctio suis q̄raᵗ rubricis iā dcīs aut dōis. Et si fuerit ex dislocatione q̄raᵗ reductio.

¶ Accidēs qd euenire ɔsueuit est sitis supflua cui succurre: vt sepe dcm̄ est cum frigidis ꝛ hu. ꝛ hic cōmēdat Aui. lac cum farina ordei: valent ꝛ tamarindi retenti in ore. itē pruna. itē marasci. itē zuccarum candi. item semen citoniorū. item succus frigidus ꝛ hu. ꝛ certi fructus.

¶ Restat cōplemētuꝫ q̄rti: ꝓpter qd nota ꝙ eius cōplemētū pꝫ ex his q̄ posita sunt in p̄cedēti rubrica. vñ qñ est a renibus cura est cura diabetis. de qua īfra statim. Et ex ɔferentibꝰ in cā frigida sunt. Ciperi: acori: enule sicce: medulle glādiū. an. ʒ. ij. myrrhe. ʒ. iij. dosis est coclear vnū. Et diaciminū est iuuamēti valde: ꝛ maxime in cā frida: ꝛ etiam epithimatū. Item thus est iuuatiuū. dos. ʒ. ū. in potu. Itē conferunt clisteria ex rebus calidis: siccis: stipticis ɔforta-

titis vesice de quibus supra. Et oleũ de been est forte valde. Auic. in fine de hoc.

¶ De mingentibus in lecto. Rrica. xvj.

Cause huius vitij pose dispōnis iã ꝑ pte dicte sūt. Unū mollificatio lacerti colli vesice est vna de q̃ actū est pũes. ¶ Scđa ẽ acuitas vrine ṽtutẽ stimulãs de q̃ ẽt. ¶ Tertia ẽ ꝓfunditas sõni. nã tũc iplet vesica. vñ ṽtus incitat ad expellēdũ: ac si vigilaret: accidit itaq̃ sic volũtas vrinãdi. vñ expulsiua tũc obediẽs cogitatiue expellit. ṽtutes nãq̃ nãles sic cogitatiue in sũmo obediũt ⁊ est mirandũ certe tale opus creatoris. Et hec passio freq̃ter accĩt pueris que in ipsis nõ est timẽda mltũ: qm̃ ꝓcedente etate exiccant. ⁊ sic ex ꝯsequẽti lacertus vesice qui pp humiditatem relaxabat: ẽt sõnus ꝯtinue minus ꝓfundatur.

Signa demr̃atiua sunt satis nota visu ⁊ infirmi relatione. ¶ Q₂ si cã fuerit calitas cũ humiditate: tunc erit sitis aliq̃ ⁊ sensibilis calitas in renibus multũ intẽsa ⁊ aliq̃ mordicatio in vrina ⁊ ꝓfunditas somni cũ reuolutione in lecto: ẽt hoc vltimũ magis ꝯsueuit pueris accidere. vñ cum reuoluunt in eo motu excitat expulsiua q̃ cum sentiat se grauatã expellit ad extra vrinã cuius expulsionem nõ ꝑcepit puer preoccupatus somno graui ⁊ ꝓfũdo. ¶ Q₂ si fuerit ꝓpter frigiditatẽ tunc apparebit sensibilis frigiditas renũ ⁊ totius ⁊ ꝑuatio sitis ⁊ vrina est absq̃ mordicatione ꝑcepta ⁊ ꝓfunditas somni maior cum reuolutione in lecto ⁊ erit vrina turbida spissa.

¶ Signa si fuerit ꝓpter mollificationẽ lacerti vesice vel paralesim: tũc in vigilijs ẽt emittet inuolũtarie ⁊ isensibilr.

¶ Signa si fuerit ꝓpter nimiũ potũ ⁊ vsum diureticoꝝ scibitur narratiom infirmi vel astãtium.

Cura duaꝝ ꝑmaꝝ iã dicta est in rubricis ꝑcedẽtib⁹ de mollificatiõe vesice ⁊ distillatiõe vrine. ¶ Sꝫ ꝓ tertia cã nota q̃ in adultis grauiter siue difficulter curat. Et cura eoꝝ est. 3. canones. Primus est ordinatio diete. Scđs est euacuatio. Tertius est ꝑticulariũ administratio.

¶ Primus cõplet cũ alienatione causaꝝ faciẽtium multiplicare vrinã. de qbus de multitudine vrine infra in rubrica sua ⁊ cũ alleuiatione cibi ⁊ pot⁹ ⁊ ꝑmaxime pot⁹ aque plũme ⁊ cibi aquosi: aut apti transire in aquositatẽ ne inde vrina multiplicet. ⁊ sic cibaria ⁊ potus sicca erũt humidiorib⁹ ꝯuenientiora. ¶ Et breuiter abstineat a rapis naponibus cucumerib⁹ citrullis melonibus pipere. ʒʒ. carui vino aquoso ⁊ hʒ. tam calidis q̃ʒ fridis aptis vrinaʒ ꝓuocare: aut sua acuitate aptis ṽtutis expulsiui stimulare vt sunt acuta porrũ alleũ raphanus salsa ⁊ hʒ. a somno ꝓfundo nimio sepe excitent ab eo ⁊ inuitant ad mingẽdum anteq̃ʒ se ponãt ad dormiendũ: ⁊ postq̃ʒ dormierint aliq̃liter mouẽat se ⁊ mingere conent ⁊ adhibeant vera ꝯtia ex rebus stipticis cibo ⁊ potu vt est vinum stipticũ limphatũ cum aqua decoctionis sumach mirtilloꝝ ⁊ hʒ. Item condere carnes cum vino granatoꝝ agresta nespil. ⁊ hʒ. vt supra de dissinteria. ¶ Et qm̃ in isto ꝑmo regimine claudũtur ea que se tenent ex parte accidẽtiuʒ aie hinc sic ꝑmo dicatur q̃ tales si sunt pueri verberent ⁊ sub timore teneant cum minis: vt ex his se abstineant. Itẽ ducant ad locuʒ in quo mingere ꝯsueuerunt ⁊ ibi habeat puer aut puella de pecijs in eoꝝ presentia bis vel ter in die verberent: vt ex h̃ actu in memoriam sepe veniat timor de mingẽdo. ⁊ ab eo sic abstineãt. ¶ Q₂ si fuerit adultus ⁊ vir redarguat cum verbis acribus ⁊ in loco in quo ꝯsueuerunt mingere ducãtur q̃ si fuerit lectus in lecto ipso ponat ancona seu figura alicuius sancti vel sacrum aliqđ tale reuerentia dignuʒ vt cum de eo recordat verecundabit mingere.

¶ Scđs perficitur cum euatiuis diuertẽtibus materias ne fluant ad vias vrine. nam iuxta senem nostruʒ. vrina paucã secessus multus ⁊ econtra: ⁊ maxime cõmendat vomitus cõmendantur clisteria vsus pillulaꝝ ⁊ hʒ.

¶ Pro 3° dicat q̃ medicine ꝯuenientes in h̃ casu sunt medicine exiccatiue stiptice: neruoꝝ ꝯfortatiue: q2 remouẽ possunt relaxationẽ ad vigorãdũ ꝯtẽtiuã ⁊ debilitãdũ expulsiuã. hec cõplent diuersis igenijs exhibẽdo. s. p os p iferi⁹: ⁊ ad ex̃ applicãdo empl̃a vnguẽta balnea fomẽtatiões ⁊ hʒ. ¶ Laudat enula mirabolani vsti storax: glans: thus: myrrha: vinũ nigrũ: mirtus ⁊ hʒ. de qb⁹ sepe. s̃. Itẽ ⁊ herbe ⁊ cetera de mollificatione. s̃. 2° cap tracta. 6. Item ⁊ de mollificatione vesice ⁊ oleũ de been est vltimũ. Aui. Et expti. R̃. glãdiũ: thuris: myrrhe. aã. 3. 5. decoq̃nt in. ℥. iij. vini. vsq̃ quo redeat ad. ℥. i. ⁊ colet ⁊ potet cũ põdere. ℥. i. olei de mirto ⁊ est Auic. ⁊ h̃ remediũ sũme laudat Gẽtil Franciscus de pedemõtiũ ⁊ ceteri multi. valet ẽt cerebrũ leporis nutriti cũ vino. ¶ Itẽ renes lepori exiccati: vt R̃. coꝝ seis aneti ptẽ. i. piretri ⁊ se. apĩ ptẽ. 5. Aui. Q₂ si dicat apiũ ꝓuocat ⁊c̃. Di q̃ ponit vt sit ductiuũ: vt. s̃. de renib⁹. ⁊ dosis est. 3. ij. cũ aq̃ frida. Puluis vesice capraꝝ cũ aq̃ ꝓdest. Itẽ valet tyriaca trifera. Itẽ vesica tauri vel apri cocta cũ aceto. Itẽ a ꝓꝑetate caro ericij ⁊ puluis ei⁹ de q̃ Auic. cap° de ericio. ¶ Itẽ clisteria ex his q̃ vrinã retinẽt ⁊ eaꝝ iniectionẽ. itẽ valet mẽtha. itẽʒ cõpone electaria ꝯfectiones ⁊ pillas trociscos ⁊ balnea semicupia ⁊ hʒ vt videbit. nã stiptica ⁊ calĩa ⁊ frida ⁊ ꝯfortãtia neruoꝝ ⁊ vesice sunt h̃ casu vt. s̃. ꝯfortatiua. de qbus ad plenum in de dissinteria. ⁊ tu ibi.

¶ Postremo cum alia nõ ꝓferũt mollifica vesicam cum pauco olei: ⁊ ipsam applica ṽge ⁊ anchis: vt cuʒ minxerit nõ mingat in lecto. Nõ. n. multiplicatur: qm̃ multa ac plurima sunt posita ad h̃ ꝯferẽtia locis alle. ⁊ tu ibi. ¶ Guilielmus placẽtinus laudat hũc puluerẽ: maxime qñ est a friditate ⁊ humiditate. R̃. glãdiũ siccaꝝ. 3. x. thuris. 3. vij. myrrhe. 3. 5. coriãdri assati: acori: caperi. aã. 3. ij. 5. terant ⁊ cribrent ⁊ sumant de isto puluere stõ ieiuno. 3. ij. cum vino rubeo stiptico limphato cũ aq̃ decoctionis pipis lõgi: galãge: cardamomi: croci. ⁊ cum isto eodẽ puluere ꝯdiantur cibaria sua ⁊ cũ aq̃ decoctionis istaꝝ reꝝ vinũ eis limphetur. ⁊ hec breuia sufficiant: qm̃ multa ac plurima dcã sunt huic dispositioni conuenientia in rubrica de inuolũtaria emissione vrine: ⁊ de multitudine eius infra.

¶ De diabete. Rrica. xvij.

Diabetes est ꝓꝑa passio renũ q̃ vrina indigesta siue velut aq̃ magna in q̃ntitate multiplicatis vicib⁹ ad ex emittit. ¶ Cui⁹ cã fm̃ plimũ est calitas ignea siue excessiua ipoꝝ renũ ob quã ab epate: ⁊ a toto aquositatẽ multã attrahũt tã ipsi q̃ʒ ipsi multitudine aquositatis grauati ⁊ debilitate ṽtutis ꝯtẽtiue eoꝝ ꝯcurrẽte sustinẽ nõ possunt: ad qđ ꝯcurrit poroꝝ vrinidum nimia aptio. renes nãq̃ ex nimio calore exiccati trahunt ab epate: ⁊ epar a stõ ⁊ itestinis: sicque patiens exiccat: ⁊ validam icurrit sitim: ⁊ vt Aui. freq̃ter que ad liquationẽ: ⁊ ad ethicã corpus ꝑducat. ¶ Et dĩ diabetes idẽ qđ penetratio. nã qđ bibit in tpe breui penetrat. ⁊ egredit. vñ passionarius. diabetes est nimius fluxus vrine. A qbusdã dĩ diaficos. idẽ est qđ sitim faciens. Ab alijs lubricitas renũ. A nõnullis diaria. Et in sũma est mala renum dispositio ob quã multo plus de vrina egredit q̃ʒ nature corpis ꝯueniens sit ⁊ ꝓportionat lienterie stomaci. nã sicut cibus indigestus: ⁊ in stõ morã non ꝯtinens multã ad extra sicut indigestus emittit. sic ⁊ aquositas ad renes veniẽs ⁊ eoꝝ caliditate fm̃ plimum ad eos tracta in eis non se figens: propter causas assignatas ad extra poros dilatatos ⁊ vesicas propellit. nam cũ morã in epate ac renibus aquositas ipsa non ꝯtrahat minime digeri põt: ac colorari. Ex quo dicit ad argumẽtũ quo ꝓbat ipam debere eẽ coloratã ꝓpter

epatis ac renũ excessiuã calitatẽ. ¶ Dĩ magna in q̃ntita-
te. nã aquositas ab epate stõ itestinis: ⁊ a toto mouet ad re
nes. vñ vidi hoiem diabeticuz in die nãli emittẽ quãntitate.
xxiiij. l. ⁊ nõ in mĩtis vicib⁹. ¶ Dĩ cui⁹ cã ħz pl'm qm̃ ẽt ab
aliĩs p̃t causis ↄtigẽ: vt a friditate ⁊ ab humiditate. vñ ni-
mi⁹ aq̃ fride pot⁹ sessio lõga sup lapidẽ: statio in aq̃ aut ni-
ue ⁊ hᵭ. p̃nt eẽ factiua cã diabetis. ¶ Et itellige q̄ ois tal'
mala ↄplo factiua diabetis calĩa aut frida q̃nq₃ est mãlis:
q̃nq₃ nõ: pp qᵭ i cura ei⁹ q̃nq₃ sola sufficuit alterãtia. vñ i-
druter ois cã apta debilitare renes ⁊ ipsos exiccare excessi-
ue põt eẽ cã factiua diabetis vt sũt supfluus coit⁹: vt vidi i
fr̃e Andrea de anselmis supfluus labor siccitas fortis a
calitate febris venies appositio rez calãz. Itẽ mult⁹ vsus
rez diureticaz. ⁊ hic aduerte piculum in his qui ↄsueue-
runt pati calculum ex vsu diureticoz fortium.

Signa demr̃atiua ei⁹ iã nota sũt ex positis i ei⁹ descri-
ptiõe. ¶ Q₂ si ↄtigerit calitate supflua renuz
fortificãte attractiuã: tũc papit calitas i renib⁹ ⁊ lubis ⁊
erit vrina mĩta in p̃n⁹. ⁊ declinãs ad aliq̃lẽ rubedinẽ ⁊ mi-
norẽ q̃₃ q̃n est ex defectu distractiue epis ⁊ maxie cũ mea-
tus emulgẽtiũ amplificati erũt ⁊ erit sãguis abũdãtia in
venis ⁊ q̃to magis de sãguie erit tãto magi rubebit vrĩa.
pcedẽte ṽo tpe diminuto sãguie ⁊ puide ↄstrictis meatib⁹
mẽbroz ⁊ exiccat egredit vrina in q̃litate seu colore po
tus. q₂ erit vrĩa subtil' alba aq̃sa ac si eẽt aq̃: deide pcedẽte.
cũ nõ succurrit igrossat vrina ⁊ redit sic lac: q̃n. s. hũidita
tes mẽbroz cũ ea ↄmiscent ipis liq̃factis. ⁊ seq̃t ide mors
ſm pl'm. Et cũ hac dispõne est sitis itẽsa valde ⁊ tales ma-
gis desiderãt aquã q̃₃ aliũ potũ aque vel alterius liquoris
nõ remouet sitis: ⁊ sicut bibit ita statim vel p paucum tpo
post mingit: ita q̄ non alteratur potus in colore.

¶ Q₂ si id ↄtigit ex friditate ledẽte ↄtẽtiuã: tũc i lubis ⁊ re-
nib⁹ papet friditas manifesta: ⁊ vrina in p̃n⁹ nõ erit multe
q̃ntitatis respcũ ↄsuete: ſ₃ i posterũ multiplicabit ⁊ erit sic
lotura carnis: mĩt⁹ tñ tincta q̃₃ i p̃cedẽti: deide vt. s̃. muta
bit: ⁊ erit magis aq̃sa magis alba: ⁊ erit cũ siti remissiori ⁊
minoris q̃ntitat q̃₃ ex cã calĩa. Et ẽ h̃ passio cũ siti vehemẽ
ti ⁊ vehemẽtiori: vt dcm̃ ẽ absq₃ feb. ⁊ absq₃ ardore vrine.
¶ Et accit iuuenib⁹ hñtibus renes calĩos ex cã calĩa ⁊ mu-
lieribus vt pl'm ex cã frida.

Pronostica hec passio q̃nq₃ pducit corpus ad
idropẽ pp ifridationẽ epis ⁊ alia mala nocumẽta: vt dc₃ ẽ.

Cura Canones añq₃ ad curã accedas: scito q̄ nisi cito
succurrat huic passiõi corp⁹ icurrit piculũ mor-
tis. q₂ aut idropẽ pp errorẽ digestiue: aut ethicã pp defe-
ctũ nutrimẽti: macerat. n. corp⁹: ⁊ ↄsilr vẽter ↄstipat ⁊ mo
rit eger: ⁊ iõ sollicit⁹ esto ⁊ i ei⁹ cura p̃us attẽde: si est cũ hu
moz vitio an nõ: q̃m si fuerit absq₃ humoz vitio sola suf
ficuit alterãtia: de q̃b⁹ post. Canones. Ordinatio diete. di-
gestio. eũo. Medicinaz applicãdaz ↄsideratio. Ultimo
accñtium correctio in hac passione venire ↄsuetoz.

¶ Dieta ſp oz eẽ frida ⁊ hũida: ⁊ iõ dixit Aui. q̃ pp pl'z cura
tionis ei⁹ est ifridatio ⁊ hũectatio cũ fructib⁹ ⁊ olerib⁹ ⁊ ro-
bub fris de illis q̃ nõ puocãt: de q̃. s̃. q̃escẽ i aere frido ⁊ hu
mido sedẽ in tina aq̃ fride tãdiu donec fortasse ↄgelet ⁊ se-
det sitis ei⁹. ⁊ ifridẽt renes: ⁊ fortes fiãt lacerti coz. q̃ ois
itellige p̃cipue tpe ẽnte calĩo. Et ↄfert in ea odorare cãpho
rã ⁊ nenufar ⁊ silia de redolẽtib⁹ fris. ¶ Et de illis q̃ valẽt
ad h̃ est dormire ⁊ occupatio a siti est regimẽ aĩe: q̃re op₃
vt occupet saltẽ i sumẽdo i potu supfluitatẽ aq̃ fride ⁊ me-
lius illo ẽ vt sumat i potu aquã fridã valde: deide euomat
eã ⁊ iteret i eo. ¶ Et oz vt ↄuertat aq̃sitas a renib⁹ cũ vo-
mitu ⁊ sudore forti. ¶ Et de illis q̃ oz ipm deuitare est la-
bor dorsi: ⁊ iõ coitus: ⁊ assũptio diureticoz. ¶ Et lenifica
tio qdẽ nãe ↄfert eis: ⁊ si nõ cũ aliĩs saltẽ cũ clisterib⁹ tẽpa-
tis: pleruq₃ coz sicce sũt nãe. ¶ Et de cibis iuuatiuũ

est lac de q̃ extrahit butyz acetosũ ifridatũ ⁊ de ipõ melius est
qᵭ est ex lacte ouino aq̃ cucurbite assate ⁊ succ⁹ citrulli cũ
psilio. ⁊ aq̃ g̃nati acetosi ⁊ aq̃ mõz: ⁊ aq̃ pruioz ⁊ silia coz
⁊ sit pot⁹ h⁹ gñis ⁊ coz fruct⁹ cũ aq̃ q̃nti pole ẽ. Et robub
mẽthe ↄfert eis valde ⁊ aq̃ ro. imo succi ro. ʒ. i. ↄfert eis se-
dãs sitĩ coz: ⁊ sit dos q̃ntitas cocleã. i. vl. ʒ. i. lactis. Itẽ aq̃
distillata ex lacte vaccio butyro extcto aut lacte ouino ace
toso butyro extcto. ¶ Et de illis q̃ expti sum⁹ ad illos ẽ vt
sumat alsoca q₂ cib⁹ fcãs ex pane õ faria ordei q̃tiẽs cõbu
rat h̃ est magis ſm q̃re bibat ifridatũ. volũt bõali. q̄ ci-
bi vltra infridationẽ debẽt eẽ vnctuosi. Et iõ aduerte inq̃t
oz vti cibis vnctuosis refrigerãtib⁹ ⁊ resumẽtib⁹. ⁊ hᵭ sũnt
caro edoz agnoz pedes ⁊ medulla oua sorbilia: qᵭ itelli
ge albumẽ cũ vitello. Itẽ comedat caseũ recẽtẽ pisces recẽ
tes ⁊ aliq̃ñ mlũ magnos butyrũ. Ex olerib⁹ portulacaz la-
ctucã. Ex fructib⁹ poma pira citonia g̃nata iuiubas recẽ-
tes amigdalas. ¶ Et h̃ ↄsidera textũ Aui. inq̃t circa finẽ
cap. Et oz vt a fructib⁹ custodiat in q̃b⁹ est ifrigidatio ⁊ sti
pticatio cũ puocatione sicut sunt citonia: sicq₃ appet ↄdi-
ctio quã tu p te solue. ⁊ in sũma cibi sint grossi ⁊ diffi: cilis
digõnis maxime si ṽtus est fortis ne a calore epis cõburã-
tur ⁊ corpus: aut p̃cipue si cã est calĩa cibi subtiles in cole-
rã ↄuertant. vñ tisicula ordei in cã calida sũt maxime ↄue-
niẽtia. ¶ Cõuenit lac ouinũ decoctũ cũ aqua vsq₃ ad cõ-
sumptionẽ aque pinguedines galline pinguis: pedes p̃ca-
pue vaccini: pisces recẽtes cum aceto p̃parati ⁊ hᵭ.

¶ Scd̃s p̃ficit cũ digestiuis appropriatis mãe: vt in cã cali
da cõpetit iulep violatũ ro. oxiçacara ⁊ hᵭ. de q̃b⁹ 4⁰ tra-
ctatu. vñ in sũma debẽt esse infrigidãtia ⁊ humectãtia. in
frigida ṽo ecõtra. de q̃bus allegato loco. ⁊ tu ibi.

¶ Terti⁹ cõplet in cã calĩa q̃nq₃ icipiẽdo a flõmia cũ ei⁹ neci
tas visa fuerit vt extinguat calitas epatis ⁊ renũ. Q₂ si nõ
fuerit necia euacuet cũ etiantib⁹ colerã ex datis. s̃. 4⁰ trac.
vt sunt diaprunis ⁊ medicina in h̃ singularis cum dec. de
succo ro. Itẽ cassia cũ eodẽ dec. ⁊ l₃ pillulis ↄueniant ↄue
niẽtiores sunt liq̃de in passionib⁹ renuz p̃cipue: vt dcm̃ est
sup̃. 18. cap. ⁊ p̃cipue q̃n est a cã calĩa. Q₂ si mã fuerit frida
euacua cũ enematib⁹ ⁊ aliĩs extractiuãtib⁹ mãm frigidã vt est
bñdicta ⁊ hᵭ. de q̃bus allegato tractatu. ⁊ tu ibi.

¶ Pro 4⁰ scito q̄ in sũma Auic. vult q̄ in cã calĩa medici-
ne externis ⁊ iternis applicãde sunt frigide ⁊ hu. ⁊ aliq̃ñ li-
ceat trãsire ad stupefaciẽtia. Inquit ⁊ stupefactio ptis al-
chatim est ex illis que ↄferũt p dormitionẽ ṽtutis ab ino-
bediẽtia aque: ⁊ defectu ei⁹ ab attractione tñ. Itez ↄferũt
stiptica in ↄfortatiõe renũ. sũt itaq₃ frida humida: saltez
actu: stiptica ẽt q̃nq₃. vñ sũme laudat ↄmixtio aceti cũ eis
que ad ex̃ ponunt: ⁊ in tpe calĩo sunt actu frida: in frido sal
tẽ tepida. ¶ Medicine ãt sic in hac passiõe dari ↄsuete di-
uidunt in eas q̃ p intra: ⁊ in eas q̃ ad ex̃ applicant. ¶ Ad
intra parant potus electuaria clisteria ⁊ hᵭ. ¶ Ad ex̃ ṽo
vnguẽta: balnea: cerota: emplã: epithimata ⁊ hᵭ. de q̃bus
exẽpla ponã. ¶ Aqua ordei cuz sy. de papauẽ: aque gra-
natoz muçoz. aqua citonioz. lac vaccinũ acetosum: vt
sup̃. ⁊ sic de aliĩs fridis ↄtẽperãtib⁹ calitatẽ renuz epatis: ⁊
alioz mẽbroz fouẽtium renũ calitatẽ: si que sunt: ⁊ hec
p te ex mlĩes datis fabrica. Itẽ maxime ↄferũt clisteria ex
reb⁹ fridis ⁊ stipticis. ¶ Itẽ ⁊ est forte clistere ex lacte de q̃
extctuz est butyrũ cũ succis frigidis stipticis. ¶ Itez dant
tro. fridi cãphoriçati: vt tro. de spodio cũ cãphora ⁊ aqua
cucurbite: ⁊ aqua granatoz. ¶ Itẽ tro. de balaustĩs: q̃z
descriptio est. ℞. acacie. ʒ. ij. ro. ʒ. iij. balaustiaz. ʒ. iiij. gũmi
ʒ. i. draga. ʒ. s. bibat cũ mucilagine psiliĩ ⁊ aque cucurbite:
⁊ si videt adde cãphoram: ⁊ in sũma mĩlia sunt frigida ⁊
stiptica. de q̃b⁹. s̃. de dissinteria: vt sunt sanguis dra. bolus
ar. balaustia: ipoquistidos: acacia: cupule glãdium mirtus
⁊ hᵭ. ⁊ tu compone. ¶ Ad extra ponunt q̃nq₃ in semical

pio aque fride vsqꝫ ad vmbilicū. ꝛ pro tunc inungatur eper ex reb⁹ fridis de qb⁹ de mala ɔplone eius .ō. inungantur et renes ɔsilr. ꝛ sic pmittantur stare donec eoꝝ calitas ꝛ siccitas extinguantur. vñ Aui. ꝛ sedē in tina aque fride tādiu donec forsitasse ɔgelet: ꝛ sedetur sitis eius ꝛ infrideant renes: vt sup. ℂ Unguēta ac cerotaria fac ex reb⁹ fridis stipticis humidis vt sunt succi ro. solatri ꝛ hꝫ. cū alijs de qbus hic ante cōmiscendo qñqꝫ ꝛ casa stiptica vt vrget necītas et ꝓpter mēbri ɔplonē. ℂ Ualet ꝛ epithima factū ex turis. ʒ. iij. acacie. ʒ. iij. succi barbe ircine laudani ramich oium. añ. ʒ. ij. gallaꝝ. ʒ. i. terantur ꝛ itingantur cū aq̄ mirti ꝛ est Aui. ℂ Cōpone ex ɔsilibus empla. nā in sūma vt decū est talia cōponēda sint frida ꝛ stiptica pro qb⁹ recurre ad ea que de dissinteria scripta sūt. ℂ In facta a cā frida in q̄ oia accītia sunt remissiora cura est p silem ordinē ex reb⁹ a ɔ̄ro sumptis: vt calefacē ꝛ nō infridare cū calefaciētib⁹ moderate. Itē ex his que nō cito penetrēt: qm̄ cā est fortior: pp qḋ nō laudantur cibaria neqꝫ potus liquidi: sed grosse substantie. vñ hoc casu vina grossa ꝛ calida odorifera sunt subtilib⁹ alijs parib⁹ meliora: fiat digestio cum calefacientib⁹ ꝛ non puocantibus saltē poteter euacuatio fiat cū clisterib⁹ pillulis ꝛ alijs appropriatis. de qbus 4° tractatu. Itēꝫ ɔfert vomitus factus ex raphano ꝛ silibus supra cibum.

ℂ Pro 4° ɔferūt euaporatiōes suffumigia ꝛ in fine balnea calefaciētia. itē ɔfert fricatio extremitatū. item applicatio vētosaꝝ circa corp⁹. itē exercitiū tpatū. itē si ad fortī⁹ transire ɔuenit rubificatio erit vtilis. itē admīstratio antidotū caloꝝ q̄sile sbe vt diacalamītī tyria. āti q̄ metridati et hꝫ.

ℂ Et ꝓ cōplemēto vltimi canonis. scito q̄ duo sūt accītia qb⁹ occurrē dꝫ medicus. pᵐ est sitis. 2ᵐ est corpis extenuatio. ℂ Et pro pᵒ da aquā frigidā cā existe casa in notabili q̄titate ꝛ stude vt ipam post ei⁹ assumptionē ꝛ spatiū moderatū euomat ꝛ sic reitera ꝛ est nobile medicamē: aut da aquā cucurbite cū aliquo reb stiptico vt retineatur ne cito i vrinā trāseat silr aquā fridā cū vino q̄natoꝝ ꝛ hꝫ. ℂ Et i cā frida da vinū purū grossum. Et exterius stude ad ifrigidādū aut ad calefaciēdū. ℂ Pro 2° ꝟo stude restaurationi cū cibis laudabilib⁹ facilis digōnis ꝛ potu vini rubei limphati cōpetēter. ꝛ in sūma cū tali regimie resumptiuo.

ℂ Et in fine describo cerotum nobile in cā casa valēs. ℞. laudani spodij. añ. ʒ. iij. seminū fridoꝝ maioꝝ. añ. ʒ. i. camphore. ʒ. s. lactis m̄lieris lactātis puellā. ʒ. ij. succi semꝑuiue succi solatri. añ. ℥. i. aceti. ℥. s. olei cucurbitū rof. qḋ sufficit. intigantur renes ꝛ ex his eisdē fac emplꝫ epithima vt cupis.

ℂ Itē valet vnguētū populeon descriptiōe N. y. ℂ Item ℞. vnguētū populeōis. ℥. i. s. olei ro. mirtini nenufarum. añ. ℥. s. acacie. ʒ. ij. turis. ʒ. i. hipoqstidos laudani. añ. ʒ. s. galarū. ʒ. i. mucilagis psilij. ʒ. i. s. aceti. ʒ. ii. cū cera fac vnguētū.

ℂ Itē ℞. succi lactuce semꝑuiue solatri. añ. ℥. s. aq̄ ro. ℥. i. aceti. ℥. s. farie papaue. albi. ℥. i. cere qḋ suf. Ualet in h casu applicatio lamie plūbee pforate renib⁹ p̄x⁹ infuse in aceto de qb⁹. ō. de calitate renū. ℂ Ultio scito q̄ ɔtinuatio hūidoꝝ ꝛ marie po⁹ taliū nimiū mollificādo renes debilitāt cū sint mēbrū carneū: iōcꝫ cū eis stiptica ɔiūge vt decū est.

ℂ De multitudine vrine. Rubrica. xviij.

Iam apte sūt cāe ꝛ pro pte magna et cura m̄ltitudis vrine in p̄cedēti rubrica. Sꝫ ꝓsequēdo ducē. dico q̄ ei⁹ m̄ltiplicatio qñqꝫ ē cū siti qñꝫ nō. ℂ Itaqꝫ aliqb⁹ accīt m̄ltiplicatio vrine cū q̄ nō ɔiūgitur aliq̄ dispositio diabetes aut accīs qḋ i alijs euenit vt sitis. Et cāe h⁹ cōiter sūt aut acuitas vrīe ꝛ cū hac m̄ltitudie ē sitis clamosa q̄ n̄ satiatur: aut vlcera: aut frig⁹: siue mala ɔplo frida ɔstringēs lacertos vesice ꝛ exp̄mēs vrinā: aut q̄ ipꝫ frig⁹ p accīs vētrē calefac ꝛ vrinā exacuit q̄ sic acuta fcā vtūrē stimulat ad expulsionē: aut nimia assūptio ciboꝝ ꝛ potuū vt pueris accidit. nā vī⁹ grauata m̄ltitudine ei⁹ m̄ltā a se expellit. ℂ Itē ꝛ accīt in magnis gulosis qñ cū reb⁹ q̄s comedūt aut bibūt ɔmiscēt res acutas ꝛ marie aq̄tias: vt ē rapa ꝛ cū his n̄ adest sitis. vñ ꝛ illis sic magnis gulosis iterdū accīt vt i lecto migāt sicut pueri ꝛ stāt vt pōci. ꝛ cā qm̄ cū his accidat sōni ꝓfūditas ex crapula vī⁹ sensibilis fcā sopita nō impat motiue vt retineat. vñ ɔtētiua a multitudine aq̄sitatis in quā icurrūt ex gulositate q̄uata ꝛ debilis fcā nō retinet: imo lacert⁹ ēt ex ipsa aq̄sitate mollificat⁹ nō mutat ad retētionem: ꝛ iō egreditur vrina in multa q̄titate.

Signa causarum iam ex habitis sunt rubricis. aperta sunt. ꝛ tu ibi.

Cura posita est in p̄cedētib⁹ rubricis ꝫ diuersitatē cārum: ꝛ iō ad illa loca recurre. ℂ Ut verbi grā si fuit ex acuitate vrine curā habuisti cōpletā. ℂ Si ex vlcē ɔsilr. ℂ Si ex crapula itroducatur abstinētia. ℂ Ueꝝ dur ꝓsecut⁹ est de ea de q̄. ō. min⁹ actū est: sicqꝫ ɔsilr agā. Attēdēdum est itaqꝫ si mala ɔplo est absqꝫ mā aut non. Qꝫ si fuerit absqꝫ mā sola sufficit alterātia casa administrata intus ꝛ extra. de qb⁹ statim. Qꝫ si fuerit cū mā ordinetur dieta ad ɔ̄rium cause ꝛ laudantur oua sorbilia in ieiuno ꝛ gña lactis cocti pira dactili in ieiuno vsqꝫ ad. ʒ. ij. Lentes vrinā muniunt: lenientes ventrem: passule pingues: pendic: caro ericij: renes leporis ꝛ hꝫ. digerantur. ꝛ euacuentur. administrentur que deinde intus ꝛ ext ex pticularib⁹ medicaminib⁹ de oibus h. ℂ Et h nota canone vlem. ꝛ est Auic. in h cap. Dico q̄ q̄ oēs medicine que sunt ad coitum calefaciētes iuuatiue sunt ei qui hꝫ multitudinē vrine ex frigore. de qbus in sequēti cap. sua rubrica. Oleū de been est vltimū: thus: galāga: myrrha: cipi: scoria ferri: coriādruꝫ ꝛ hꝫ. ℂ Ex cōpositis sūt clistera: empla: vnctiones: cerotaria dubita: epithimata ꝛ hꝫ. ℂ Pillulis ad h. ℞. castorei: myrrhe alasce: cupulaꝝ glādiū: piretri. añ. ptes eq̄les: formentur pil. cū syru. mirtino dos est. ʒ. i. ℂ Clistere ad illō ꝛ renes ɔfortat. ℞. succi: balasce decocti ad spissitudinē ei⁹ vitelluꝫ oui. i. adipis renis capni. ʒ. i. misceantur oia: ꝛ sumatur de lacte recenti mulso: ꝛ de butyro: ꝛ de adipe gibbi camelli: ꝛ de oleo granoꝝ cerasi siluestris ptes eq̄les: ꝛ ɔq̄ssentur adinuicē: ꝛ fiat clistē. ꝛ est Aui. ℂ Sꝫ certe in ptib⁹ n̄ris cōpleri nō pn̄t. ꝛ iō alia hic subiungo. ℞. glādium: thuris myrrhe. añ. ptes eq̄les. decoquantur oia in vino q̄titatē. ℥. iiij. colentur ꝛ ponatur cū. ℥. i. olei: ꝛ si pole est bibantur: aut si nō augmentetur dos. ꝛ fiat ex eis clistere. ℂ Trocisci. ℞. mirti: fimi columbini: fiat trocisci cū aq̄ frida: ꝛ ꝓpinentur. ℂ Ad idē ꝛ est Serapion. ℞. glādes ꝛ infundantur in acete die ac nocte desiccantur in patella: ꝛ terantur ꝛ sumantur ex eis. ʒ. x. Deinde. ℞. mirabo. emblicoꝝ: ꝛ bellericoꝝ torrefactoꝝ. añ. ʒ. vj. granoꝝ mirti. ʒ. x. terantur ꝛ cribrentur ꝛ dentur ex eis. ʒ. iij. in aqua in qua extinguitur ferrū ignitū. Et hec sufficiant: cum plima scripta sint hinc, ꝓposito vtillima in p̄cedentibus rubricis.

ℂ De mictu sanguis puri ꝛ nō puri. Rubrica. xix.

Sanguinis autē puri exitus cū vrina est aut a renib⁹ ipsis: aut a mēbris supra: aut infra renes. Mēbra autem supra renes a quib⁹ peruenire pōt sunt epar ꝛ maxime epar ꝛ splen: vena chilis ꝛ lūbi. Infra ꝟo sunt vesica ꝛ vie eius.

Causa euentus eius ab his mēbris est: aut apertio vene: vt cū porositates eius dilatantur. aut sāguis subtiliatus egreditur. aut ipsius vene incisio: aut scissio. vnde et grossus ꝫ subtilis egredi pōt. Et he apertiones venaꝝ fiunt qñqꝫ a cā pmitiua: seu exteriori: vt. s. casu percussione: seu icisione: aut pp forte exercitiū post laborē. Item ex potu rei acute: aut veneno. ℂ Aut ab itra vt sanguis retētiōe mēstruoꝝ: flux⁹ sanguis nariū emorroydarū: aut i mutilato i quo sanguis ɔsuetus diffundi ad mēbrū mutilatū a nā ex

pellit̄ p vias vri̾e cū eo grauat̄ vt ꝯtigit qn̄ ēt in toto est sā guis repl̄o ex nimia ciboꝝ aut pot° assūptiōe q nīm grauās: ab ea p vias vrine ab ipsa expellit̄ nā. Aut fortitudo attractiue renū cū p̄itia multi sāguis subtilis valde ꝛ acuti q est sic in motu ꝛ ad ipsos renes facilr mouet̄ attractiua extite coꝝ forti. ꝛ ad vesicā expellit̄. Aut dissolō carnis in sāguinē reducēs vt cū corp° liquefit. Aut coit° supfluus: qꝛ aut ex motu tali ꝯtinuato apit̄: aut scindit̄ vena: aut qꝛ ad ipm seq̄t supflua debilitas ꝯtētiue. Itē ad h̄ facit acuitas nō solū sanguis sꝫ alioꝝ hūoꝝ. Itē vētositas plīma q̄ qn̄qꝫ ē cā solōnis ꝯtinui. Q̄ aliqn̄ ꝯtingat vi sinthomatis aut crisis nō icōueniēt: ꝛ tu ꝯsidera. Itēꝫ spasm° ꝛ frig° p̄nt eē cā mict° sāguinis puri: qꝛ sūt cā solōnis ꝯtinui. Nō puri silis loture carnis cā est aut debilitas discretiue ep̄tis: aut renū non sepantis sanguinē ab aq̄sitate. ¶ Permixti v̄o cū hūorib° grossis cā est debilitas digestiue ipsoꝝ renum. ¶ Ei° v̄o q est silis capill̄ cā est debilitas digestiue vēaꝝ. Et h̄ scito ꝙ qn̄ꝫ est lōga valde q̄si duob° palmis Auic. ꝛ cā plōgationis est gn̄o ei° ēt inuolutionib° venaꝝ renum. aut alioꝝ. ꝛ he hū:ditates sic lōge qn̄ꝫ ad albedīeꝫ trahūt ꝛ succinctā cāꝫ ei° collectionē ponā in dubijs. ꝛ tu ibi.

Signa demōstratiua si fuerit ꝓpter repletionē in toto apparebit ipsa repletio.

Signa si fuerit ꝓp aptionē vene tūc ei° exit° est absqꝫ dolore ꝛ sāguis clar° viuidus ꝛ fit paulatinus exit° ei°. nā q est ex ruptiōe ꝛ scissiōe est plimus ꝛ ꝯsilr q est ex vesica ē pauc° ꝓp paucitatē venaꝝ ei° ꝛ ē trūbosus. Et q est ex renib° est mīt° respcū illi° nō trūbosus. ¶ Et ei° q ē ex vlcerib° signū qꝛ venit cū dolore. Et si est corrosio venit pauc° ad nigredinē declināns: ꝛ qn̄qꝫ est cū eo fetor: ꝛ multotiēs sunt cū eo cortices ꝛ sanies ꝛ pus: ꝛ fit f̄m plīm post egritudīes. ¶ Vn̄ qn̄ ē ex liquefactiōe sigt̄ illō liq̄factio: ꝛ qō mīgit̄ de sāguie est tenue sic adustū: ac si ipm sit abrasio mēbri. ¶ Q̄ si fuerit ꝓp tenuitatē ei° sigtur ꝑ illud qō egredit̄ de flōmia. qm̄ tenue est ꝛ ei nō associat̄ illō signū: ꝛ de his ēt. s̄. de fluxu sanguis nō excoriatiuo. ꝛ loc° saniei ꝛ doloris ex pte vlceꝝ renū aut vesice ap̄atis. ꝛ hō hi p ea q̄ ep̄is sinis ꝟteis. s̄. dcm̄ est. nā q̄to magi̾ est sanies ꝯmixta tāto a supiorib° magi̾. q̄to min° tāto ꝓpinqorib° vt. s̄.

¶ Signa si fuerit ꝓp v̄gam ꝛ partes vicinas ei tūc āsce̾dit vrinam ꝛ est parū: vel quasi nihil mixtus cum vrina.

¶ Signa si sāguis fuīt silis loture carnis erit a d̄bilitate renū v̄l ep̄is ꝛ sanies a renib° veniēs magi̾ decliat ad albedinē q̄ꝫ illa ep̄is. ꝛ illa ep̄is magi̾ ad rubedinē ꝛ ē magi̾ s̄btil̄.

¶ Signa si ex ap̄ate fuerit nota sunt ex habitis de ap̄atib° hoꝝ membroꝝ ꝛ sanies que est via crisis est cum alleuiatione ꝛ fortitudine ꝛ subito fit.

Pronostica gē cā repl̄onis aut exercitū dimissione aut mēbri mutilatiōe hꝫ pīodos. ¶ Flux° sāguis ex vesica tardi° sanat̄ q̄ꝫ ab alijs mēbris. ¶ Sanguis in vrina apparens longo tēpore malus ꝛ pessimus: qꝛ vlcera fraudulēta significat. ¶ Ois fluxus sanguinis mundi si sit multus malus.

Cura Canōes. ꝛ an̄q̄ꝫ veniās ad canones curatiōis p̄ticulares māda mēti qō dcm̄ est. s̄. de dispōnib° vesice ꝛ renū. Q̄ medicine in dispositione vesice debēt esse alijs paribus fortiores ꝙ in dispōnibus renum.

¶ Scd̄us. ꝙ fluxus non debet subito restringi sed intercipi: vt de alijs fluxibus dictum est.

¶ Tertio. ꝙ canones dirigant̄ particulares ad p̄ticulares causas mictus sanguis f̄m ordinem causarum.

Cura In eo q subtilitate: aut acuitate sanguis accidit Canō est ifridatio ꝛ sāguis igrossatio ēt cū stipticis ꝓcedēdo. ¶ Vn̄ i mihi v̄bis Aui. vꝫ in cura eius hos duos canōes tāgē. ꝓm° est ifridatio. scōs est ꝯstrictio.

¶ Tu itaqꝫ ꝓcede cū regimie ifratio ex pte aeris cibi ꝛ potus: ꝛ alioꝝ sex reꝝ nō nālū. ¶ Vn̄ cib° cū ḡnatis sumat̄ agresta ꝛ alijs de qb° ad plenū de dissinteria itestioꝝ: ꝛ de exitu sāguis ab ore s̄t h̄ casu ꝯueniēna: ꝛ tu ibi: ꝛ ex pte pot°

¶ Digestio fiat cū sy. remittētib° acuitatē vt sunt violatus de papauere nenufaris° oriꝫacara: ꝛ hō. de qb° 4° tracta.

¶ Eūet̄ cū cassia tamaridis ꝛ tamaridi. n. mītū rēouēt sanguis acuitatē ac feruorē ꝯferūt ꝛ eiōnes fcē in de dissinteria: ꝛ tu ibi. de flōmia tm̄ h̄ dicat̄ ꝙ ipa ꝯpetit diuersiua: sꝫ ꝑ paucā q̄titate a q̄ icipiēs flōmiādo basilicā: deinde eia. ꝛ h̄ canō hꝫ marie v̄itatē qn̄ cā ē recēs. Et h̄ nō. Aui. igt. cū h̄ idigēs flōmia magna. tūc ꝯfert saphene q̄ꝫ basilice: ꝛ credo eius dictum veꝝ: precipue qn̄ est a renibus: qꝛ saphena magis renes respicit: ꝛ silr a lumbis vel spina dorsi.

¶ Terti° canō ē ifridatio cū stipticitate: ꝛ h̄ ꝑ exteri° ꝛ iteri° admīstrādo ex vnguētis emplis ceroti̾ balneis embrocis sy. ꝯfectiōib° clarijs pillis trociscis ꝛ hō. de qb° ī de dissinteria: ꝛ de fluxu sāguis a pectore: ꝛ cū eas ponēdo apūa diucēna ipa ad locū: vt dēꝫ fuit. s̄. ¶ Et ne vacu° loco h̄ discedas habe simplicia ex qb° ꝯpōe vt imiet necitas: ꝛ sūt alia mēorata vt s̄. Seia f̄ra maiora ꝛ miora. semē papa. Dragagāntū. gūmi ara. Cupule. glādiū. spodiū. carabe: sādali: bolus armen°: sāguis draconis: Terra sigillata: Mirtus sumach: coriādrū: plātago succus ei°: semē ei°: corrigiola: bursa pastoris: tassus barbassus: balaustia: ipoquistidos.

¶ Et ex calis que cū fridis cōmisceri p̄nt sunt: olibanū: sādaraca: mastix: myrrha ꝛ hō. de qb°. s̄. de diss:nteria. ꝛ infra de fluxu mēstruoꝝ. Ex qb° cōpone cū aceto nigro: aut empl̄a: aut trociscos: aut pot°: vt placebit. Et si videbit̄ expedire timēdo opilonē viaꝝ: appone apiū ꝛ hō apiniug calida. ¶ Et hic aduerte Aui. inqt. ꝛ nō approximes stiptica nisi post q̄ꝫ vrina sigt̄ mūdificationē. stiptica. n. ꝯgelant qō infuscatū est ꝛ ꝯstringūt: q̄re qn̄qꝫ reuertit̄ aquositas ad posteriora: ꝛ in eo est timor. ꝛ silr acetosa: ꝛ qdā cū his opiū vbi dubitat̄ de futura excoriatiōe. ¶ Et ex cōpositis vsualib° sunt troc. de carabe cū aq̄ plātagis: sꝫ recurre pro pleniori iformatione ad ea que supra allegatis locis.

¶ Quart° canō est diuisio ꝛ ligatio extremoꝝ coꝝ fricatiōe appositio vētosaꝝ circa renes: ilia: pectinē: ꝛ anchas: ꝛ p̄cipue seo q est ex vesica. Itē flōmia cephalice subtilis si ex vesica ē. ꝛ ꝯsilr suo mō dicat̄ si fuerit ex epate aut splene.

¶ Quint° canon est correctio accitis in fluxu tali ꝛ sequēti euenire ꝯsueti. nā sanguis sic ad vesicā veniēs qn̄qꝫ in ea remanet ꝛ infrigidat̄ ꝛ ꝯgelatur. vn̄ aliqn̄ sub diuersis formis expellit̄ aliqn̄ ita igrossat̄ vt egredi nō possit: ꝛ in collo vesice qn̄qꝫ fixus remanens denegat vrine exitum: ꝛ sic dolorēꝫ causat extēsiuuꝫ. vnde ꝛ qn̄qꝫ est sic causa apostematis. Cura autem iam habita est supra. rubrica de coagulatione sanguinis in vesica.

Cura. In eo q est a cā ꝓmitiua casu ꝑcussiōe lesione. si videt̄ repletio fac ꝑ flōmiā diuersiuā plus ꝛ minus: vt videt̄ expedire. deinde exhibe infrigidātia ꝛ stiptica. vt. s̄. ¶ Si fuerit potu rei acute eadē ꝯferūt. ¶ Si ex veneno da ea que ꝯtra veneniꝫ illud ꝯferunt a ꝓprietate dictum vtere illis infrigidātibus ꝛ stipticantibus.

Cura. In eo v̄o q est retētione sanguinis fac flōmiā: ꝛ copiosiorem: ꝛ fortasse reiteratio erit necessaria (de illis frigidis stipticis vtere.

Cura. si fuerit a repletione idem operare.

Cura. si ex nimio cibo introduc cum flobothomia abstinentiam.

Cura. si fuerit fortitudine attractiue renum infrigida eos cum iam dictis.

Cura. si fuerit ex dissolutione carnis itroduc restaurationem cum frigidis stipticis temperate.

Cura. si fuerit ex supfluo coitu fac: vt supra. sed ad extra applica emplastra debilia fortia, et similia:

vt vi debitur expedire.

Cura. si fuerit vitio acuitatis humoris alterius illum digeras et euacues et alteres: vt. d.

¶ Cura facta sit via crisis: aut mundificationis nõ restringatur nisi debilitas ad hoc te perurgeat.

Cura. si fuerit ex spasmo aut frigore seruetur sibi proportionalis: vt de aliis dictum est.

Cura. in non puro facto ex debilitate epatis aut renũ pcedẽdũ est cũ cõfortãtibus vtutẽ ipsoꝝ. de qb⁹ ad plenũ sup suis rubricis: sz tñ nota q in mictu sanguis indiges admistratiõe subtiliatiũ iarsiuoꝝ ex diureticis fortibus que danf in cura lapidis renũ et eoꝝ cib⁹ sit humectatiuus humectatione abundanti. Auic. et hec satis.

¶ De mictu saniei. Rubrica. xx.

Mictus saniei fit quãq; in mẽbris sup renes: vt sũt pulmo pect⁹ vt vidi in pleuresi epate splene et hꝫ. vt in pcedẽti rubrica de eis. Aut i feriorib⁹ vt sũt vesica colliũ ei⁹ et vie medie cũ vlcerant aut i ipsismet renib⁹: aut via crisis et signa exhibita in pprijs rubricis ingrant.

Cura. si aũt accidit exitus via crisis et mũdificationis tunc iuuetur natura in eam expellendo queadmodum dcm̃ est supra suis pprijs rubricis.

Cura. si ex alia puenerit cã qz ex ruptura apatuz: aut vlcere vesice et viaꝝ eius ante et retro te oppone cũ necẽijs iã sepe dictis de cura vlceꝝ et apatũ taliũ mẽbroꝝ suis pprijs rubricis. ¶ Et h nota q i mictu saniei vrina mingif spissa alba cũ fetore mordicãs vel aliqlr colorata trũbosa pur cũ fetore: deide in fũdo residet corp⁹ spissũ cõpactũ cũ albumie et est magi adherẽs fũdo vrinalis q̃ sit grossũ iter qd et saniẽ mlñ nõ dñt. Jtẽ colef p peciã et remanebit sanies aut vestigiũ ei⁹: sic accidit ex sanie vulnerum exterioꝝ: et sic hec breuia de isto sufficiant.

Dubitatur qz nõ vi modus q̃ sãguis eriẽs de vẽa chil p ei⁹ fracturã: aut de venis. s. renes ad ocauitatẽ pectoris vl alia p vias vrine eĩef cũ in tali eaone oporteat igredi iteꝝ venã. aut ad epar deriuari cũ nulla alia sit via. ¶ Dixit Rugerius q sãguis. Rõbi grã. q p fracturã vene chil i ocauitatẽ pectoris emittitur vtute epis existe forti p venas capillares ad suã trahit spõgiositatẽ sic videm⁹ saniez in tali ocauitate existem ab ipso pulmone p venas capillares ad se trahi: deinde ad ex emitti: vt in pipleumonia h idẽ accidit de sãguie effuso ad illã ocauitatẽ qñ p pulmonẽ cũ tussi ex emittif. Q si vtus epis fuerit debilitatis sãguis ibi remanẽs in saniẽ ouertif. iuxta illud senis 6° affo. Si sanguis in vẽtrẽ effundaf pter nãm nece est in saniem ouerti. ¶ Jtẽ aduerte q vena circũuoluif piguedine maxie que est in rene: et ideo cũ frãgif piguedo resistit sanguini. vñ et sãguis p ipsam venã sic fractã vel ruptã currit ad qd ocurrit vtus expulsiua que nitif expellẽ p loca ouenientiora. et silr dici põt qñ vena rũpitur vel vlceraf vbi adsit carnositas impediẽs: difficultas ꝓo fortior est de exituris ad ocauitatẽ notabilẽ: vt dcm̃ est. et tu osidera. Et lz h dubium ppter sequẽs supfluũ videaf: tñ ppter aliqua talia satis clare in responsione ipsum non cancellatũ dimitte vt speculationi detur locus.

Dubitatur vtrũ ex ruptura vene sãguis accidat mict⁹. q nõ af. nõ ex ruptura chil. neqz emulgẽti vene: qñ cũ talia rũpunf sãguis fundif i ocauitatẽ q̃ e ifer⁹ circũuolutã siphac otinẽte itestina distãtẽ mltũ a renib⁹. et ẽ ita vt nõ possit ad ea mẽbra reuerti. Jtẽ si frãgif vena talis magna q̃re nõ accit otinu⁹ flux⁹ sãguis seu ipsi⁹ mict⁹ otinu⁹ cũ vena sit mẽbrũ spmaticũ qd ex se facilr nõ osolidaf. ¶ Oppositũ est dcm̃. s. et i pmis affo. ponẽdis in fine dubij. ¶ Pro succincta replicatione cãꝝ mictus sanguis et doctrina firmicori talis ponif distinctio q sanguis mict⁹ otingẽ põt: aut a cã interiori vt venaꝝ debilitate: aut sanguis q̃titate: vel dimissione exercitij: et gulositate: aut alicu⁹ ptis mutilatione adaucti: vel acuitate: vel subtilitate a talib⁹: aut a cã exteriori vt casu vel pcussione frigore. et hꝫ. pl'imo. q qdẽ aut mingif pur⁹. Aut a toto corpe vel aliq̃ pte vel epe vel splene cũ coꝝ relaxenf vigores vel p modũ cretice expulsionis queadmodũ sanguis effluit emorroydalis: aut ppter spasmũ: vel carnis eliquationẽ et suctionis sanguis puationẽ: aut renum attractionis vigorẽ: vel aptionem viaꝝ siue vasoꝝ: seu pforationẽ: fossionem: aut incisionẽ. Silis aũt loture carnis mingif: aut ppter subtilitatez: aut debilitatẽ sanguifice et otentiue vtutis epatis qd idropicis euenit et dissinteriam patientibus epaticã: aut pp imbecillitatẽ digestionis renũ et discretionis sãguis ab aquositate. põt etiam sanguis mingi propter aptionem venaꝝ matricis. ¶ Secundo rñdendum ad quesitum ad litterã ponam solonez ociliatoris nostri. Jnquit. sciendũ q sanguis qui mingif ex vasoꝝ ruptura rarius forsitan otingit ex venis que sunt circa renes: et supra. Non. n. potest mor sãguinis pcedẽ mictus nisi forte per accñs: sicut pure scribit vianicus ex venis que sunt iter renes et vesicã cum sint pori viritides exangues: neqz de vesica cum sanguinis mictura modi p viam corrosionis vlcerationẽ causantis. vene nãqz vesice cũ sint dure oculte in ipsa calcate sanguinis exigui non crepanf: vt que renũ his opposite facte. apho. q̃rta. erit itaqz ruptura vene chilis: vt amplius exprimũt moderni iuxta illud. Micto fit pure chilis ex vene crepatura vel emulgẽtiũ fm q ptendunf a chili in renes. aut put fm Aristo. ipse in corpora expãdunf ipsoꝝ quoꝝ rupturã videnf piniores amplius tãgere. Sigdẽ ruptura fit in venis emulgentib⁹. put expãdunf in renes fm ptem assignatã cum pãniculis cooperianf et adipibus nõ est dubium ferre cogif p poros vrinides renib⁹ otinuatos in vesicã secedere. q multotiẽs euenit cum lapilli ex renib⁹ descẽdunt aspi non parui. Si aũt rumpaf chilis supra emulgẽtes aut infra: nõ multũ poterit sanguis mingi: sed si tota emulgens abscindaf: adhuc possibile est sanguis mictura ex alia emulgente. si ꝓo fm partẽ scindaf: et ppue in pte supiori emulgẽtis sanguis incurrere sufficit. mingif sigdẽ in pte inferiori. adhuc aliqd decurret in renem vt mingaf: nisi fortasse grandis eẽt ptus inferioris vene dependinõ: ita vt sãguis valeat obstaculo in renẽ dirigi: et ita saltez ex illa pte sanguis minime poterit mingi: et ppria cũ hiatus ppinquior fuerit vene chili. hꝫ aũt micturas significatio talr causari: qz qñ vena frangif cum sit sensibilis et nãlis: maxime fm Aristo. vtus regitiua illuc ad tumẽdum cũ spiritib⁹ currit: et humorib⁹ repletis multis. ita q cũ locus nõ sit capax illoꝝ in loci: nõ solum cadũt p incisionẽ in vacuum. verũ etiã in loca dirigif a nã expulsiua ostricta et merito: qz nã satagit ampli⁹ sanguinẽ mittere ad vias vrine vt mingaf exterius q̃ in ocauitate suffocãs: aut in putredinẽ mutaf ocidat cum semp qd melius est opef: cõmẽtator p celi et mundi. significat et id decursus humoꝝ p inguina in cruriũ apata. tumefitũ eniz nõ paꝝ ex ipsis silr et in mũdanis repif padigma q̃si cui tot occurrit in sui subsidiũ tutore: vt op⁹ sit illis hospitio cedẽ aliud expectãdo. nã ẽt cupio q ps aliq̃ de qua fit curãdũ sanguis ad instra reuertaf vrine: nisi fortasse euaporatio fiat aliq̃ cum sanguis qñ in ocauitatẽ effundif pter nãm necesse sit in saniẽ ouerti. apho. 6°. Jn saniei qdez fm ociliatorẽ spẽm aliquã vel grossitiem cum nigredine. frigiditate nãqz loci ogelaf: et hãc qdẽ positionem assero: q a sola cum eo qd veritati initif pre ceteris ab incõuenienti saluaf. ¶ Ad pmum dicẽdum vt ex pdictis pz q lz sanguis decidat in ocauitatem nãlem. tñ non pua pars cadit

in instrumētis vrine. ¶ Ad a'iud dōm q vena pōt ꝯsolidari magis q̄ exteri⁹ cū ibi vis vigeat ampli⁹ regitiue. videmus.n.q mai⁹ ē arteriā venalē i pl̄mōe ꝯsolidari q̄ i q̄ est sāguis multitudo cali valō raritasq; fibri ⁊ mot⁹. ꝯcedo ēt debilitatē attractiue: q̄m si ē positū sāguinē ad istā redire vrīne. ⁊ tu i his ꝯsidera ⁊ silib⁹. ¶ Sequunt aflorismi.

¶ Egritudines vo in pluuialibus vt multū fiunt ⁊ febres longe ⁊ vētris fluxus: ⁊ putredines. epilepsie: appoplexie: ⁊ squinantes in siccis vo ptisice: obtalmie artheti ce: strangurie: ⁊ dissurie. 17.3ᶜ.

¶ Autūno vo ⁊ estiuoꝝ multa febres q̄rtane: ⁊ errantes ⁊ splenes idropes ⁊ ptisis ⁊ strāgurie ⁊ lieterie. 23.3ᶜ.

¶ Senioribus vero factis peritbmia spondilis ⁊ litiases lumbrici. 27.3ᶜ.

¶ Senioribus vero dis̄nie: catarri: tusses: strangurie ⁊ dissurie. 32.3ᶜ.

¶ Quibuscunq; vrine grosse: globose non sine febrib⁹ multitudo veniēs ex his tenuis mutat: maxime vero talia eueniunt quibus ex pncipio: vel post principium: aut celerius spostasim habent. 69.4ᶜ.

¶ Quibuscūq; in febrib⁹ vrine ꝯturbate velut subiugalū his capitis dolores aut adsūt aut aderunt. 70.4ᶜ.

¶ Quib⁹ in 7° egritudo terminat his nubē hȝ rubeā. q̄rta aūt die vrina rubea ⁊ alia signa sm rōnem. 71.4ᶜ.

¶ Quibus vrine limpide: aut albe: male vo si in freneticis apparent. 72.4ᶜ.

¶ Quib⁹ ipocūdria suspensa ⁊ subrugientia sibi dolore superueniente vētres his humectant. si non vētositates erūpant: aut vrine multitudo superuenat. 73.4ᶜ.

¶ Quibus spes est ad articulos apostema ꝯuerti eruet ab apate grossa ⁊ multa ⁊ alba fcā velut in laboriosis febribus: si a q̄rtanis dieb⁹ qbusdā icipiet solo fieri. si vo ex naribus sanguis flegmat celeriter soluitur. 74.4ᶜ.

¶ Si sanguinem aut pus minxerint renum aut vesice vlcerationem significat. 75.4ᶜ.

¶ Quib⁹ in vrina pigui ⁊ grossa exsite carnea ea frusta medica ⁊ pili ⁊ exeūt his de renibus egerunt. 76.4ᶜ.

¶ Quibus vrina pingui exsite fursurea sedimina mingūt his vesica scabit. 77.4ᶜ.

¶ Quicunq; sanguinem sponte mingunt his de renib⁹ rupturam significat. 78.4ᶜ.

¶ Quib⁹ i vrinis arenosa subsitāt sedimīa his vesica aut renes litiasim hūt. si sanguines ⁊ pus mingant ⁊ squāmas ⁊ odor sit grauis vlcerationē vesice significat. 79.4ᶜ.

¶ Si sāguinē aut trūbos: ⁊ strāguriā hūt ⁊ dolō icidit i pectinē ⁊ sub vētre ⁊ pitoneō circa vesicā dol. sigt. 80.4ᶜ.

¶ Si sanguinē aut pus mingunt aut squāmas ⁊ odor grauis vesice vlcerationem significat. 81.4ᶜ.

¶ Quib⁹ in vrinali via vel virga pustule nascunt sanie facta ⁊ erupta solutio fit. 82.4ᶜ.

¶ Urina multa nocte facta modicū secessū sigt. 83.4ᶜ.

¶ Jn ano flegmonem patiente ⁊ matrice solutionē pat. eūte stranguria superueniens ⁊ in renibus saniem habentibus stranguria accidit. 59.5ᶜ.

¶ Nefretici ⁊ circa vesicam dolores laboriose sanantur in senibus. 6.6ᶜ.

¶ Uesicam incisaȝ aut cerebrū: aut cor: aut diafragma ⁊c. mortale. 18.6ᶜ.

¶ Quibuscūq; ex strāguria ileos nascit i septē dieb⁹ pereūt: si nō fe. superueniēte vrina mlta fluxerit. 44.6ᶜ.

¶ Quibuscūq; i febrib⁹ i vrinis crinoides hypostases fiunt longam significat egritudinem. 32.7ᶜ.

¶ Quibuscūq; colice hypostases sūt supi⁹ vo tenues acutam egritudinē significat. 33.7ᶜ.

¶ Quibuscūq; distantes fiunt vrine his in corpore perturbatio fit. 34.7ᶜ.

¶ Quibuscūq; in vrinis ampule supnatāt nefreticū significant ⁊ longam egritudinem fore. 34.7ᶜ.

¶ Quibuscūq; vo hypostasis pinguis ⁊ globosa his nefreticam significat ⁊ acutā fore egritudinem. 36.7ᶜ.

¶ Si sanguinē ⁊ trūbos mingūt ⁊ stranguriā habēt ⁊ dolor incidit in pitoneon: ⁊ sub ventre ⁊ pectine ea que circa vesicam sunt egrotare significat. 40.7ᶜ.

¶ Strāguriā ⁊ dissuriam replō vini ⁊ flōmia soluit icidere vo venā que intus in tale est bonum. 49.7ᶜ.

Capitulum.xx. de dispōnib⁹ mēbroꝝ gn̄ouis in viris ꝯtinēs Rricas.34.

¶ De descriptione anathomia ⁊ ꝯplone testiculoꝝ vasoꝝ seminalium ⁊ vge. Rrica. j.

Diuina prudētia humano mirta gn̄u cui sm idiuiduationes ꝑpetuari nō poterit arbitrata est ipsum saltē sm spēm sempiternum facē: qō q pulchre pegit i hoīe duos creādo testiculos. q i codē ēēnt mēbrū pncipale seminis ipsi⁹ ꝑductiuū: q̄ vir⁹ ex alio ideficiēter crearet: ⁊ h̄ nr̄a ꝑceratio fit ex ꝓiectiōe eī⁹ semis i mr̄icē p calamū ipm nāle q est vga. ¶ Ex qb⁹ appet q̄r ad hāc gn̄onē ꝯcurrūt mas ⁊ femella sm diuisa mēbra. vn̄ in isto 20° ca⁹. tractabitur de mēbris ipsis gn̄onis in viris. ⁊ in. 21. sequēti de mēbris gn̄onis in mlierib⁹. ¶ Et p̄ incipiēdo ab anathomia testiculoꝝ vasoꝝ spmaticoꝝ ⁊ virge. Un̄ testiculi in viris sūt mēbra glādosa alba cū corp⁹ eminentia: ad que tanq; ad suspēsoria vasa terminant spmatica in pānculo orto a siphac: diximus: siue oleū dicto ꝯtēta genture ꝑ se pncipalr ꝑductiua. ¶ Di glādosa alba. nā coꝝ caro est sicut caro mamillaꝝ: ⁊ sic nām sanguineā ad ipsas mām̄illas veniētē eedē mām̄ille in lac ꝯuertunt ⁊ albificāt. ita ⁊ testiculi vtilē supfluitatē vltimo ad eas delatam albificāt: ⁊ in genturā ꝯuertūt: que qdē est hō in potētia. vn̄ p̄ de gn̄one aialiū. spma est supfluitas vtilis vltimi alimēti distributi p mēbrū totū hn̄s in potētia. ¶ Di extra corpus ad differētiam carniū glādosaꝝ que sunt in mulierib⁹ cū matricem ad que resoluunt vasa spmatica: vt infra sequēti cap. que carnes sunt munite: ⁊ non testiculi dicti sm plimos: ȝ sm medicos sunt testiculi vere. ¶ Dicit ad que ⁊c. nā vasa ipsa itra mirach nō germinant: ȝ egrediunt mirach ⁊ testiculis copulant vt duob⁹ suspēsoriis: ⁊ q: mēbra nobilia vt sunt tuta ab extrinsecis alteratib⁹ debēt esse velata pāniculis: ⁊ q: nō ꝯtinent in siphac: velantur pānculo orto ab ipso siphac: qui noiat diximus: cuius orificium est in fine iliū oꝝ clausum eūs sm nām. Jn ꝓcessu vo eius sm quātitatē vasoꝝ spmaticoꝝ dilatatū existit: ⁊ in fine eius dilatat sm quātitatē testiculoꝝ: ⁊ in pte illa vocat bursa testiculoꝝ siue oseu. ⁊ sic appet q̄o affert h̄ pāniculus iuuamētū ad ꝯtinēdū ⁊ custodiēdū testiculos ⁊ vasa spmatica ipa ad ipos testiculos venientia. dico veniētia: q: nō sic ad illa q̄ sūt iter testiculos ⁊ vgā. ¶ Propter qō nō q vasa spmatica sūt duplicia ꝑparatoria. s. ⁊ latoria. Preparatoria aūt sūt illa que mediāt iter renes ⁊ testiculos: quoꝝ oꝛtus est dextri iuxta renē dextrū a vena chili. ⁊ arteria adorti. sinistri vo iuxta sinistrū ex vena emulgēte ⁊ dextꝝ vas ad dextrū terminat testiculū: ⁊ sinistri ad sinistrū: vbi puenictia ab extremo ad extremū testiculoꝝ ferunt. deide inflectunt ad h̄ⁿ extremū: ⁊ iuoluta vasa dicunt: ⁊ in his reflexionib⁹ credidit Arist. spma gn̄ari. Latoria vo dicunt vasa illa q̄ a testiculis ichoātia ad collū vesice: ⁊ ad vgam cū foramib⁹ qb⁹ dcā terminant p hec vasa dcā seminaria semē ad calamū defert nāle. ¶ Et scito q vasa spmatica subam testiculoꝝ nō ingrediunt: ȝ circūuoluētia testiculos sūt velut sacci faciētia ⁊ supiora sūt venosa magis ⁊ latoria ampli⁹ neruosa q̄ qdē latoria vsq; ad meatuȝ vge puenit sūt i loco q ē i foramie ossis femoris. ⁊ hic p meat⁹ q ibi sūt duo: sic ⁊ vasa sūt duo emittūt spma i ꝑparatorꝯ ge-

nitū ⁊ canalē virge. ⁊ virga deinde ipsꝫ ad ex̄. ¶ Propter qḋ scito ꝙ virga ē mēbrū nerviosuꝫ venosuꝫ ⁊ arteriosum cōcauū musculosūꝫ cū collo vesice carnoso ↄtinuatuꝫ a corpore absolutū ad palmi vni⁹ vl' circa magnitudinē fcm̄ in cui⁹ pn̄°. duo apparēt foramia ei⁹ extremitatis ꝑpucū decā terminatū in emissiōe spmatis ⁊ vrine finalr̄ ↄstitutuꝫ. Ad ipsaꝫ vō ↄponē dā multi ascēdunt nerui ⁊ ipāsr̄ a nuca: pp qḋ ipsa ē ita sensibil'. Itē venerūt ad eā mlte vene: ⁊ arterie satis magne orte a vena descendēte ⁊ arteria in loco vbi bifurcaꝛ ad duas anchas. ⁊ he vene sūt sic radices vge. ⁊ pp istas venas vga ē tota cauernosa ⁊ sue cauernositates replenꝛ ventositate gn̄āta in ꝑdictis arterijs: ⁊ qn̄ ventositate replenꝛ erigiꝛ. vga ē qdē musculosa ⁊ carnosa. vt pꝫ ⁊ sic ꝯ mouetꝛ muscul'. vt Gal. in libello ō anathōia dixit. ↄtinuatur cū collo ex multis ligamentis. ⁊ chordis ortis ab osse femoris. fuit absoluta. qꝛ hoīes nō debebant se ↄiungere fm̄ dorsalia ꝯ posteriōisticos vt aialia faciūt bruta sed amplexādo ⁊c̄. Est qppe vt in plib⁹ palmi vni⁹ ad mensurā cōem mēcis creata. ⁊ in eius pn̄°. apparēt illa foramia decā deserētia. vt. d̄. ¶ Ex qb⁹ appet ꝙ in ea tria sunt foramia. illud aūt qḋ vrie desertur ex collo vesice venit ⁊ cetera duo p q̄ in canalē cōēꝫ nā sperma ipm finalr̄ euomit. Aui. vō in noiando tria vnū ponit vt p ipm alīqn̄ adi emittaꝛ. qḋ credo ipm itelligere ō 2°. foramie seruiēte sinistro vasi. ⁊ tu cōsidera. ¶ Postremo h̄ appono vba Aui. i fine ō anathōia testiculoꝝ ⁊ vasoꝝ inqt. Et scias ꝙ virge aduenit virtus erectionis a ventositate cordis: ⁊ aduenit ei sensus a cerebro ⁊ nuca. ⁊ aduenit ei sanguis ⁊ desideriū ab epe. ⁊ desideriū nāle qn̄qꝫ fit ei cā renū ⁊ apud me pn̄m̄ ē a corde: ⁊ probis vide isra rubricā de vga. ⁊ h̄ pro ↄfirmatione dicti vltimi Aui. Dicā ꝙ vidi iuuenē qdē. 24. annoꝝ etate ⁊ sanguineū ↄplone cū sīatis pticipatiōe q deuenit ad ipotētiaꝫ solā erectiōis vge. ⁊ mecū cōquestus dicebat se sentire qn̄qꝫ notabilē cordis fridītatē qn̄qꝫ nocumētum aliud. ⁊ adhibito remedio ad cor cōualuit. Tu itaqꝫ principiis verba cōsidera. ¶ S. scito modū quo hec fit gn̄atio. imaginatiue ex se vel obiecto exteriori ad coytū ipm mota cū fit ex principalibus vtutib⁹: ꝑcipit ↄcupiscibili q̄ in corde viget vt spūs ⁊ calorē ad genitalia mēbra mittat: q calor fortis sic miss⁹ hūiditates ↄtētas in vijs ⁊ arterijs p qs vēit dissoluit illas q̄ ad vasa veniūt spmatica ⁊ ea replēt ex quibus spma ipsꝫ aut aliquādi fit: statqꝫ iteꝝ calam̄ ex tēsus pn̄ia illius caloris ⁊ ipsis ad qḋ adiuuat ēt fricatio capitis vge. ⁊ tūc vasa emittūt mā in eis ↄtentā ad testiculos ⁊ de testiculis ad vasa seminaria. ⁊ de illis ad virgā ↄcurrente nāli appetitu expellēdi ipoꝝ supioꝝ vasoꝝ. ⁊ nāli attractione iferioꝝ: ⁊ de virga in mācem ꝓicit in coytu debito cui obuiat matrix cū orificio suo apto ⁊ trahit spma desiderans illud sua ꝓpria vtute ⁊ testiculis suis ꝑ dilectiōe ēt ꝓcedit spma qḋ in eis gn̄aꝛ ⁊ ad ↄcauū mācis remittiꝛ. cū ergo ambo concurrūt ⁊ sibi iuicē obuiāt pmiscenꝛ ⁊ ↄtēperanꝛ ibi. ꝓuēit gn̄atio. ¶ Et dictū ē geniture ⁊ nō spmatis in fine descriptiōis vt cognoscatur dr̄ia formal' iter ipsa noia genitura spma ⁊ semē: q̄uis de hoc medic⁹ curare nō dēbeat ⁊ maxime practic⁹. vt. d̄. sepe qb⁹ multi vtunꝛ i sinonimis. Genitura iportat mām decisaꝫ ab aiali pscō p coytuꝫ sibi similem gn̄antem in q̄ ē solū gn̄atiōis pn̄m̄ effectiuū q̄r expulsum ab hoīe equo ⁊ hꝫ. per coytū geniturā vocamus. Sperma dr̄ ⁊ semē oī i q̄ sit repiꝛ effectiuū ⁊ māle pn̄m̄ gn̄atiōis sicut ouū cepe faba. i his. n. nō solū ē pn̄m̄ effectiuū gn̄atiōis: sed ēt māle. experimur enim ꝙ nulla adueniēte extrinseca causa germināt ita vt plurimū corpulentie ipsoꝝ resoluantur in germen. ⁊ sic vniuersalr̄ semen noiaꝛ oē ꝓlificū decisuꝫ ab eo qḋ vim hꝫ vtriusqꝫ sexus. vt plante plime ⁊ aialia multa p se ꝑ a sine coytu sibi sile gn̄antia. vt 4°. de historijs aialiū vltimo ca°. ¶ De mala ↄplone testiū. Pract. q̄.

Jace ducis mei aliū ordinē ponā ab eo quē posuit ipse. 20. fui a sen vt mihi meli⁹ satisfaciā. Incipiam itaqꝫ eo ordine de ipsis quē ab eo didici de mēbris ꝓsequēs pmo de cura male complexiōis eoꝝ quā sollicite quisqꝫ medicus inuestigare ac curare habet tum ꝓpter membri ipsius notabilitatē ⁊ eius colligātiam ob quā cū lesuꝫ est ⁊ nobilia alia ledit. tū ꝓpter finē ne frustretur a tanto fine vt est hominis ꝓductio. tū qꝛ cū sit spōgiosum facile supfluitates recipit ob quas incurret apostema ad qḋ maxime iuuat ei⁹ ꝓcliuitas ad iferiora. ¶ Est itaqꝫ eius mala cōplexio. aut nālis aut accidētalis. ¶ Naturalis vt est lapsus eius naturalis ita vltimati defectus vt actum ꝓpriū generatiue virtutis ipediat in aiali: aut si nō in totum impedit: saltem notabilr̄ noceat. ¶ Accidētalis autem est sicut cum eis mala complexio calida aut frigida: sicca aut humida. ⁊ fm̄ plm̄ est aut frigida aut humida: q̄ qn̄qꝫ est talis per essentiam. qn̄qꝫ per communitatē a cerebro corde epate ⁊ hꝫ.

Cause ⁊ huius male complexiōis cā pmitiua est qn̄qꝫ aer frigidus aqua frigida. qꝛ statio in ea. aut calida calefaciēs. ⁊ sic de alijs causis. ¶ Antecedēs humor multiplicatus ex malo regimine: vt ex comestione multorū fructuū frigidoꝝ: potus aq̄ frigide: vel alteri⁹ rei vsu rerū multū excessiue calefaciētiū: humectantium. ⁊ ↄsilr̄ de alijs. Itē debilitate virtutis ex nimio coytu exercitio ⁊ hꝫ. ↄiūcta vero ipsa mala ↄplo: aut mala ↄpositio.

Signa demōstratia lapsus calidi nālis ipsoꝝ testiculoꝝ sūt. latitudo venaꝝ osei ⁊ virge: ⁊ ipsarū eminētia: ⁊ raritas cutis: nimia spissitudo piloꝝ pectinis ⁊ coxaꝝ ⁊ eorū multitudo: duricies ⁊ crispitudo eorū: ⁊ si pp tortuositatē poroꝝ. Desideriū coit⁹ vehemēs: velocitas i ↄsecutiōe emissio spmat: ⁊ color ei⁹ ad citrinū ꝓcliuis vl' ad fuscū. Q. si fuerit cū caliditate siccitas: tūc erit sperma siccū nō fluidū: ⁊ erit desideriū assiduū ad coitum: ita vt apud quācūqꝫ mulierē ad ipm statiꝫ moueaꝛ: ⁊ est erectio in eo fortis. ⁊ est talis masculoꝝ plurimū generatiuus. Q. si fuerit cū caliditate humiditas est pluris spmatis q̄ calida: ⁊ est paucorū pilorū: min⁹ impgnās ⁊ vehementioris fortitudinis sup coitū plurimū: ⁊ non fit erectio: vt in calida sicca est plurime pollutionis.

¶ Signa cōtraria lapsuꝫ frigidū indicāt. Q. si cū friditate fuerit humiditas: tūc pili pectinis erūt lenes nō aspi: vt in ꝑcedēti paruitas desiderij coitus: siue tarditas eius tenuitas spmatis paucitas impgnatiōis. ⁊ tarditas eius pilorū: ⁊ paucitas eoꝝ: debilitas erectiōis. ¶ Q. si cū ea fuerit siccitas erit spma grossuꝫ spissuꝫ ⁊ paucū: ⁊ est diuersa a calida ⁊ humida in omnibus.

¶ Signa. Accidētalē eorū ↄplonē: qꝛ ꝑternālē significāt. Ex pte caliditatis: qꝛ ad tactū calidiores sūt ↄsueto: ⁊ pcipiꝛ in eis inflāmatio ⁊ color verget aut ad rubedinē intensam si est sanguis in causa cū apparentia plenitudinis venarū bursē: ⁊ qꝛ sanguine⁹ regimē sanguineū ⁊ hꝫ cū pncipio doloris: ⁊ qn̄qꝫ cū dolore: ⁊ est cū grauitate: ⁊ aliquali eorū tumefactiōe absqꝫ apate. ⁊ ita de aliis signis sanguinis. Q. si erit colera maior erit inflāmatio cū caliditate intensiori ꝑcepta cū pūctiōe siue mordicatione. qn̄qꝫ ⁊ color verget ad citrinū inflāmatū: ⁊ qꝛ colericus: ⁊ maxie in pudendis ipsis regimē collicū: ⁊ nō ꝑpiciꝛ grauitas multa: ⁊ cū his qn̄qꝫ ē fe. cōcato calore cordi sitis ⁊ hꝫ. ¶ Q. si sit erit mala ↄplo horū ↄtra apparebunt: vt qꝛ friditas ad tactū ⁊ vene erūt vt abscōse ⁊ sicut diminute: ⁊ grauitas maior ↄplo: etas: hītudo ⁊ regimē h̄ indicabūt. ¶ Et hic aduerte ⁊ sic mala ↄplo nālis excessiua gn̄ationē impedit: ita ⁊ accitaꝛ. vñ h̄ aduerte: qm̄ nō raro ad man⁹ medicoꝝ veniūt iudicādi pseo ↄsilio inuitarū itaqꝫ sint apti ad coitū

an si. qz plres tales inueniũt ob malã cõplonẽ testiũ ⁊ vge qui nullo⁹. psit coitẽ: ⁊ dñt se eẽ sasinatos: ⁊ iõ eoꝝ cõplonẽ bñ examina. Nã frigiditas cũ humiditate ↄsueuit eẽ cã hui⁹ cõsidera. ⁊ de hoc infra de diminutione coitus.

Pronostica mala cõplexio ad mala accidentia pducit. de quibus infra.

Cura i cura male cõplonis eoꝝ oꝫ pcedere. vt de mala cõplone epis renũ ⁊ vesice cura dcñ est ordinando dietã. euãdo. alterãdo. cõfortãdo. ⁊ hꝫ. vñ cala ⁊ fra p renib⁹ posita sũt in h casu ↄuenientia. ⁊ tu ad illa recurre. Et vt ibi magis cõplaceã his subscribam aliq̃ ex eis q̃ marie ↄferũt. Et sũt ex fridis aq̃ ro. alchechẽgi. Solatrũ Oleũ ro. Mucillago seis citonioꝝ. Citonia. Faba fracta Farina ordei. Farina fabaꝝ. Acetũ. Chimolea. Aq̃ cucurbite. Faria lẽtiũ excorticataꝝ ⁊ hꝫ. ¶ Ex calis flos camõille. Melilotũ. Faria ciceꝝ rũ. Mel. Carice. Bdeliuꝫ. Berbena. Folia caul. Uitella ouoꝝ. Ciminũ. Passule. Sterc⁹ vaccinũ. Fex vini antiq. Radix liliĳ al. ysopus ⁊ hꝫ. q̃ sunt cala ↄuenientia vsq̃ q̃ necia erit resolo. ¶ O, si ad maturationẽ ouenire oportebit vtere maturantibus ex pinguedine porci radice altee lilioꝝ alboꝝ semen lini ⁊ hꝫ. Tu itaq̃ ↄpone ex simplicibus tñ vtere vt videbitur expedire. ⁊ illos canões fua quos ibi posui ex parte eionis. ⁊ tu ibi. ¶ Sꝫ h nõ. q lꝫ nal curabil sit: maria tñ cum difficultate curaf. qñ qõ nãle ẽ nõ alr assuefcit: ⁊ qõ nã ingenitũ ⁊ isitũ ẽ arte nõ vicif: sꝫ leuiter seneca. Ab eius itaq̃ cura si potes abstine. Quo vo accitãl ẽ ⁊ recẽs facile curaf q̃ antiq̃ta ⁊ bituata difficulter valde. vñ Ga. mala cõplo si perfecõ mẽbro dñcf dure sanaf. q si aliq̃ eaꝝ erit cũ pruritu cura ponef ifra de cura pruritus. ¶ Cura ẽt hꝫ. male cõplonis p pte nõ pua accipi põt ex dicẽdis ifra de apãtibus ipsoꝝ ⁊ de dolore eoꝝ. de quo statim. vt. õ. clarebit.

¶ De dolore testiculoꝝ. Rrica. iĳ.

Et curam doloris testiũ breuiter ptrãseã cũ ipa ex dicẽdis i cura apãtis depẽdeat pp qõ ibi recurre. Et ob hãc cãꝫ vlr scribẽtes de cura ei⁹ pua fecerũt mẽtionẽ. ¶ Dolorẽ itaq̃ testes sortiunf. aut a malitia complexiõis diuerse frigide aut calide simplicis aut male ab extrĩseco vel intrinseco acq̃site vt de mala cõplone actuꝫ est. aut ex ventositate apãte solone continui casu vel percussione vel apostemate ⁊ hꝫ. satis manifesta.

Signa si fuerit a vẽtositate ẽ illic tẽsio cũ pmutatiõe absq̃ grauedie ⁊ pcipif vẽtositas ⁊ adiuuat ad illud notitia regimis pcedẽtis quo vsus est patiens.

¶ Signa si fuerit ex mala cõplone nõ est illic tẽsio vehemẽs ⁊ apparẽt signa eius dicta in precedenti rubrica.

Pronostica dolor ⁊ si perseuerabit perducet ad apostema.

Cura Canões tua itaq̃ iterest ↄsiderare cãꝫ ⁊ iuxta illã canões põere ex datis. vt. õ. sepe ⁊ curaꝫ. vt exẽpli grã. p nũc si ẽ mala cõplo simplex sol alteratiuis procede. de qb⁹ õ mala cõplone eoꝝ. sꝫ si cũ mã euacua ⁊ digeras ⁊ diuerte si op⁹ ẽ ⁊ enemata sunt h casu euãtiua aliis pib⁹ marie ↄuenẽtia. ¶ O, si ex ventositate resolue cum calis resolutis de qbus. õ. de colica ⁊ infra de cura apãtis eoꝝ. ¶ O, si ex calitatẽ pcede cũ succis frid]. q si pcessent isflãmatio ⁊ ardor: tũc cũ eis pone aliqd opĳ cum thure. Aui. ¶ Et in fcis ex frigore pcede cũ calis. ⁊ valꝫ spãlr oleũ de berbena. ⁊ euforbiũ] pauca tñ q̃ritate cũ aliis mirtum ⁊ oleũ ei⁹. ¶ Si cãu aut pcussiõe fiat sloia diuersitua i supioribus apponẽdo fra repcussiua loco: ⁊ tu h. ⁊ esto cautus q rpcussiua n sint mixta cũ stipticitate vehemẽti. vñ Aui. ⁊ assiuif mẽbꝝ cũ ifriddãtib⁹ repcussiuis absq̃ stipticitate vehemẽti q̃re dolorẽ faciãt: imo sit cũ eis dr⁹ lẽitia sic violenenufar cucurbita ⁊ silla: deĩn post illõ admistrenf mucillago altee ⁊ camõilla ⁊ silla. ⁊ gũa pini ⁊ myrra cũ aq̃ fra ⁊ semẽ lini ↄfectũ cũ aq̃ fra ⁊ butyro ⁊ gluten alumbat. i. xilocarate eqlr. ¶ O, si fuerit ex apãte vl solone ↄtinui cura dicef ifra. ⁊ certe ex dictis sepe ⁊ ex dicẽdis in rubricis sequẽtibus allegatis. cura doloris eoꝝ est satis apta. ⁊ ideo considera: ⁊ spãliter curã apostematum eoꝝ.

¶ De magnitudine aut paruitate testium. Rrica. iiĳ.

Onsequẽs ẽ vt õ mala eoꝝ cõplone agaf postq̃ in pmis de mala eoꝝ cõplone actu ẽ magnificãf qñꝫ testiculi vltra decẽtiã p viã ipiguationis ⁊ augmẽti dato q corpori nõ afferãt nocumẽtũ sensibile qz nõ ex cã pter nãm hoc fit. Silr ⁊ puificanf sicut. iz. cap. de mãmillis actũ fuit. ¶ Et lꝫ hec ingsitio ad decorationẽ attinere videaf. ⁊ ita vt hic de ea dicere non foret opus. tñ vt ducẽ hac in pte sequar aliqua de ea subscribam etiam. qz ceteri consueuerunt hoc loco de eis dicere.

Cura magnitudinis ordinatio diete que ordinef subtrahendo mãm cibi ⁊ pot⁹ vt decet. Euacuatio si est necessaria solutiõe vẽtris vel flõmia pcedente digestione ⁊c. pticulares ad opus ipm magis debilitatio virtutis nutritiue ipsoꝝ. ne augmẽtatiue mãm admistret. Coadunatio siue coartatio ne extẽsionẽ suscipiãt ⁊ augmentum.

¶ Primũ ⁊ scõi cõplemẽtũ tue rdinq̃ prudẽtie ⁊ exercitio.

¶ Tertius vo cõplef: ⁊ silr quart⁹ cũ fridis stipticis qbus ⁊ manuale regimẽ in qbus q̃rif. vt stẽt ⁊ nõ cadãt. de qb⁹. iz. ca. Et valet ad illõ cerotũ factuꝫ ex iusqamo al. epithio: ⁊ cera. Itẽ emplꝫ ex herba cicute cũ suo se. factũ ⁊ superpositũ. Itẽ fricatura plũbi fricati adiuuicẽ cũ aq̃ coriãdri humidi. Itẽ ⁊ fricatura coti aut lapidis molẽdini. Et de appropriatis ad illud ⁊ tẽperat ipsos est vt assiduef iniectio olei sambucini in virgam. Auic.

Cura paruitatis. Paruitas testiculoꝝ nãlis est viroꝝ decẽtia: sicut puitas mãmillaꝝ in mulierib⁹. vñ nisi fuerit tãta q pꝑiã ipediat actionẽ: tũc cura ei⁹ nõ est necẽa. O, si tãta fuerit q pꝑiã ipediat actionẽ: tũc eius cura ẽ necessaria: queãdmodũ ⁊ si pter naturã fit. Et ei⁹ cura ante finẽ augmẽti possibilis est: ⁊ tẽtari oꝫ post vo impossibilis. nã tunc magnificari nõ possũt nisi p modum impinguationis que nõ est magnificatio vera.

¶ Paruitatis vo pternãlis cura oĩno q̃rẽda est. Cui⁹ cã pt esse aliqñ antecessio fe. ethice ⁊ hꝫ. aut applicatio rerũ frigidaꝝ stipticaꝝ corrugãtiũ ⁊ cõstrigẽtiũ ipos suspẽsoria eoꝝ: q̃re ↄtrahunf ⁊ eleuanf ad mirach vẽtris ⁊ iguina: aut occursus aque fe. vl aeris frigidi. vñ sic eleuata ⁊ ibi retenta collũ qñq̃ ↄstrigũt vesice vel vesicã ipsam vt accidat ex h dolor qñ migif. aut difficultas vrine aut eius distillatio.

¶ Canões q̃tuor seruãdi i cura ei⁹. ¶ Prim⁹ ablatio cãe pter nãꝫ q̃ fit ex dcis ⁊ dõis: vt si fuerit mala cõplo solutio cõtinui apa vel aliquod tale. ¶ Scõs cõfortatio nutritiue vt augmẽtatiue deseruiat ex cibis ⁊ potib⁹ humidis medicamis it⁹ ⁊ ẽx applicat] p oẽs modũ: vt. õ. õ stõ calidis cõfortãtib⁹. ¶ Terti⁹ dilatatio ipsoꝝ ↄtẽtorũ ⁊ ↄstrictorũ cũ fomẽtationib⁹ ⁊ balneis calidis: q̃ vtutẽ mollificatiuã ⁊ dilatatiuã habeãt: vt sunt flores meliloti: camomille: fenugre. altee: calamẽti ⁊ hꝫ. ¶ Quart⁹ ↄtẽtio nutrimenti ad ipos cũ fricatiõib⁹ desubt⁹ trahẽtes ifer⁹ cum adipe anat]: oleo masticino de mirto: de rosis: vt mã ad eos sic tracta nõ resoluaf. sꝫ remaneat ẽt recurre. p his ad rubricã de erectione vge. ex antiq̃s qdã dixerũt q necẽa ẽ intromissio balnei in virga donec descendat testiculus. ⁊ tu considera.

¶ De apãtib⁹ testiculoꝝ. Rrica. v.

Ostq̃ꝫ actũ ẽ õ magnitudie eoꝝ nũc silr ↄsio est vt de pternãli agatur. ⁊ ẽ vt ipi magnificẽtur ex apostemate eis cõtigẽte: qõ quidẽ aliqñ calidũ ẽ: qñq̃

vero frigidum. qñq3 ventosū3. qñq3 aquosum. qñq3 durū.
¶ Primū itaq3 expediuī q̄ pro cura calidi dicēda sūt: deinde ad curā frigidi & aliorū me trāsferā. ¶ Eucius apātis ī testiculis diuersificatur ex pte loci. qm̄ aliqñ accidit in ipso testiculo. qñq3 in oseo siue bursa ei⁹. qñq3 in vtroq3. ¶ Et cā eius ſm p̄m ē flux⁹ mãe ad locū ipm̄ ꝓpter cām primitiuā. vt ē casus percussio siue cōpressio. Et dr̄ ſm p̄m. q: ēt a cā añcedēte ɔtingere pōt. vt ab humore cāte dolorē3 in eis. aut a mala cōplexione idem faciente.

Signa demrātiua si apa calm acutū illic ē dolor fortis cū tumore ardore. & pulsatiōe rubedie loci: & si cū cola declināte ad citrinū cū pūctura: & ē qñ ē forte magnū cū eo febris pp cōtatē ipoꝝ p arterias ad cor. q: erūt vene tumide marie qñ a sāguie ē & erit ɔplo sanguinea regimē p̄teritū sanguineū. & in sāguieo ēt tumēt vene q̄ sūt sub cauicula pedis. ¶ Q: si ex cola erūt illa accidentia itēsiora marie ex pte doloris febris pulsatiōis ardoris pūcture & color. vt dcm̄ ē ad citrinū declinabit & adiuuat ad eius notitiā ɔplo etas regimē tp̄s ām & hm̄.

¶ Signa si fuerit fridū flaticū color eoꝝ nō multum distabit a colore cutis ɔsueto. & si ðclinabit: ðclinabit ad albedinē. & mollitiē. & erit dolor remissus ɔplo etas hītudo regimē & hm̄. ɔsiderant & si erit cum eo febris remissa valde. & hoc dico añq3 ad saniē veniat. Jtē & qñq3. imo vt p̄lm tale est absq3 fe. ¶ Q: si fuerit durū melicū erit ibi durities cum colore liuido absq3 febre remisso dolore valde. & ɔplo etas habitudo regimē & hm̄. vt supra considerentur.

¶ Signa si fuerit vētosū erit extēsio absq3 ḡuitate siue pōdere & pmutabit dolor. & in puo tp̄e ðtiñebit & ilico p⁹ augmētabit. & erūt signa vētositatis ēt ex pte regiminis &c.

¶ Signa si fuerit aq̄ſū3 ibi erit mollities māifesta & ɔphēdet aq̄ clausa iter subaz testiū. & siphac eoꝝ vt in idrope. & erit color alb⁹ cū splēdore. & aq̄ ipsa tactu digito cōprehēdet. & q̄ in oseo visu ɔprehēdet: 13 qd̄ ē ī testiculis difficile cognoscit. & qd̄ ē in oseo subtili⁹ est & tractabili⁹ & extensū3 subtiliatū nō igrossatū. & qd̄ ē in vtroq3 difficilius ceteris cognoscit. & op3 diligenter considerare.

Pronostica cū vides apa testiculoꝝ debitescere & absq3 causa minorari dubita ne ad partes pectoris & supiores pmutet vt ad cor &c. q: tūc interficit & est apostema testiculoꝝ periculosū. & audiui aliquos ex eo mortuos esse. ideo considera.

Cura canōes. Ordiatio diete. Digestio. Euō. Particularium mediciaꝝ ſm diuersa tempora applicatio. Apertio si ad saniē deuenerit accidentiū correctio.

¶ Cōplet p̄m⁹ cū moderatiōe cibi & pot⁹ subtractiōe carniū & vini maxime existēte febre. & tu virtutē etatē consuetudinē & hm̄. cōsidera quietē somni & hm̄. vt decebit.

¶ Digeratur materia cum digestiuis proprijs. de quibus supra quarto tractatu.

¶ Euacuatiōes aūt fiāt cū solone vētris p iferiora scā ex clisterib⁹ medicinalib⁹ approbatis mãe. vñ Auic. Nā3 cū administrant suppositoria conferūt magnifice. & attrahunt mām ad anū. cōferūt ēt potata. s3 potentī⁹ p iferi⁹ conferūt & videt magis necessaria & maxime exñte calido flōmia. vñ Auic. in cura apostematis calidi sic incipit. op3 vt fiat flōmia: & soluat ita q̄ flebotomiā p̄ponit. sed considera q̄ ambo quasi in puo tp̄e fieri possunt. & de flebotomia scito q̄ apate & dolore exñte in latere dextro d3 fieri primo flōia diuersiua in manu dextra. Q: si necessaria videbit eius iteratio post eā q̄ de manu fac ipaz q̄ de saphena eiusdem lateris si fuerit apa in vtroq3 sit accipiat qd̄ necesse est accipere de sanguine ex vtrisq3 manibus simul.

¶ Quart⁹ ɔplet vt. ō. de apatib⁹ renū in p̄tī. s. applicando repercussiua stiptica & resolutiua frida vt est pānus īfusus in aceto & aq̄ ro. mucillagine citonioꝝ succo solatri & alchechēgi & hm̄. vt de apatib⁹ renū actū. vñ valēt ex simplicib⁹ in casu isto oleū ro. acetū mucillago seminū ipsorum psilij citonia succ⁹ eoꝝ. & mucillago seminū ipsorū faba fracta farina ordei & hm̄. de quib⁹ in de mala cōplexione eoꝝ. & tu ibi. ex frigidis. q̄ si dolor multū infestauerit cum hoc adde aliqd iusquiami & caphore & hm̄. componendo vt decebit emplastrādo epithimādo vngendo. ¶ Jn augumēto vero o3 vt cū repercussiuis administrent resolutiua vt cū farina fabaꝝ ponant flores camōille farina cicer ru. mellilotū folia caul' berbena vitellū oui & hm̄. addēdo ex frigidis. vt sūt acetū aq̄ cucurbite folia alchechēgi farina lentiū & hm̄. de qb⁹ supra allegata rubrica addendo plus & minus. vt videbitur expedire. Et cū ꝓcesserit augmentū3 plus versus statū. tūc addi pōt ciminū crocus & hm̄. emplastrando cum vino. ¶ Q: cum deuentum fuerit ad statu3 resolutiuis amplius vtat. vt accipiendo de calidis iam dictis. & supra allegata rubrica paucū de stipticitate committendo & cōtinue minus quanto plus appropinquabit fini status. vñ laudat stercus vaccinū. & est medicina ꝓ rusticis. & si Aui. laudet. vñ laudat stercus vaccinū cū3 aceto & cinere caulis emplastrato. & quidā addunt vitellum oui & radicē cucumeris asinini. & est forte. Quidam operant cū radice lilioꝝ: isopo & mellemittis. ¶ Ubi aūt veniat ad declinationē. soli vtere puris resolutiuis ex calidis iam positis: vt cū fomētatione ex aniso: camomilla: vino cimino & hm̄. q̄ si pur ad maturationē deueniat: q: resolui non potuerit vtere maturatiuis q̄lia sunt folia maluaꝝ: radix lilij albi: altee: mucilago fenugreci: semē lini: exungia porcina: cepe albū decoctū cū butyro. Et maturās optimum in p̄ncipio: cū querit maturatio est farina fabaꝝ: camomilla: altea: mucilago seminis lini: vinū coctum.

¶ Q: si ad saniationē deuenerit apiat cū medicinis aut cū3 flōmo. S3 hic aduerte q̄ aptura nō fiat tāta q̄ ad anum ðueniat. q: sic facile acciderit fistula: & iō securi⁹ fit cum fit aptio ad aliā partē q̄3 v̄sus ani. imo stude ad applicandū circa anū defensoriū ex farina risi cū aq̄ ro. & mirrha: maxime qñ eruptio fit cū medicinis. aut ꝓhibeat ibi eruptio & mēbru3 dimittat itrositū: & ī h̄ casu valet emplm̄ ex mirrha balaustijs ro. camo. & galla decoctis cū vino. hoc. n. emplm̄ resoluit: exiccat & ꝓhibet eruptionē fieri in loco. locus aūtē aperiēdus ē oseū siue bursa ī loco ɔueniētiori cū cautela: vt d3 ē & in fine. & ē vltimū Auic. vt iniciat in virga muscus cū oleo sambu. aut d3 sambucinum. est. n. multotiens sufficiēs: & q: op⁹ ē cirurgicū magi hunc me nō extendo.

¶ Pro sexto dōz: q̄ cū accñs ɔsuetū venire sit dolor. & cura eius iā sit dicta nō ē opus ꝓ eius ɔplemēto ꝓtelare sermonē. ¶ S3 postrēo h̄ cōsidera: q̄ vbi cessaret dolor ex repulsiōe mãe ad supiora: qd̄ casu illo timēdo de nocumēto p̄ncipaliū debem⁹ applicare mēbris p̄ncipalibus ɔfortantia frida aromatica. de qb⁹ sepe suis locis. deide trahere mām ad testiculos & ad iferiora cū diuersiōib⁹ fricatiōib⁹ emplis & hm̄. q̄ oia sunt opus expti & prudentis medici.

Cura in apate frigido ipsoꝝ. Dietā ordina. Digestionē. Euacuationē: vt decebit. Deinde ꝓcede ī p̄ncipio cū stipticis calidis appositis: resolutiuis. de qb⁹ actū est farina fabaꝝ cū camomilla b lacte bisācie squinantum passule mirrha thus. & similia simplicia aut ɔmixta. Deinde cū ꝓcedit ad augmentū augebis calida. Et cum ꝓcedit ad statum multo magis augmentabis calida resoluētia: & minorabis stiptica: & in declinatione fortiora calida qualia sunt rubea tinctoꝝ cum oleo nardino: aut oleum nardinū per virgā iniectū. Et hic scito q̄ talia apostemata non raro sequunt idropē aut cacesiam.

Cura. Si fuerit vētosū3 resoluat cum farina fabaꝝ: cimino: oleo nardino: & melle: & iniciatur aliquid olei de enula vel sambucino cū musco: vel de cheiria: & est

vltimum ꝛ ante applicationē huius emplastri vel fiªs pri us fomētabis cū aqua decoctiōis seminū apij rute spice a nisi feniculi carui ꝛ aliarū ventositatē extenuantiū. Q; si fuerit in oseo apertio cū flebotomo resoluit eam.

Cura si fuerit aqsuz silr tenta resoluere ꝛ exiccare cum fomētis ex aq̄ maris salsa aluminosa sulphurea ꝛ ēpl3 cū vio furfur̄ ꝛ sale ē efficax. Itē ꝛ medicine dicte. s. in exiccādo emorroydas. Itē ꝛ fcm̄ cū farina fenugreci fur fure ꝛ vino ꝛ oleo sambucino. Itē cauluī. M. i. caricarū micro. v. decoquantur in aqua salsa vel aluminosa donec dissoluanť. ꝛ fiat empl3. ℭ Aliud forti⁹ farina fabarum cicer rū. cimini adeps renū camomilla mellilotū ꝛ cera fac vnguētū. Et oleum de cheruа est efficax. aut cum oleo sanbucino ꝛ in virgā iniiciať ꝛ est efficax. Auic.

Cura si ad sclirosiz venerit siue ad duritiē. aut q: fue rit tale ad pri⁹. mollificeť aut resoluať difficile vl omnīte. vt de aliis apatib⁹ duris dcm̄ ē. ℭ Et ex explētib⁹ hāc itētionē sunt empla cerotaria ꝛ hō. ℞. ficuum adipis anatis. añ. ℥. i. folioꝝ oliuaꝝ ꝛ cypssi añ. aggregenť cū vio ꝛ butyro ꝛ ysopo hūida ꝛ fiat empl3 Aui. addit amonia cū. ℭ Aliud. ℞. colcotar ysopi hūide cere olei ro. medul le cruris ceruini folioꝝ rubi. an. fiat ex eis linimētū. ℭ Ali ud ꝛ exptū. ℞. furfur ꝛ idē suncter terať. ꝛ cribelletur sub tilr. ꝛ resoluať amoniacū cū oximelle. ꝛ oficiať cū eo ꝛ muil sceť loco dū tēperatū tenet calorem ꝛ reitereť super ipsum assidue. est. n. cōferens omni duritiei. Aui. ℭ Ad idē vn gať loc⁹ cū dialtea. deīde fomēteť cū aqua salsa vbi bullie rint ficus. ꝛ camōilla radix altee ꝛ fenugreci. mlta consi milia habuisti de apatibus duris supra suis rubricis: ꝛ tu ibi. volo hec sic raptī scripta tibi de apatib⁹ testiculorum sufficere. qm̄ materia cirurgicalis vt supra.

ℭ De varicibus osei ꝛ eius duritie. Rrica. vj.

Quando apparēt. sup osei ꝛ q̄ sequit ip3 varices īuolute plīme i q bus q̄nq3 coartať ventositas ꝛ frequēs fit ti tilatio sup eas ꝛ multotiens generať sup eas apa dur: qd est de genere apostematum frigi dorum: ꝛ plurimū accidit in latere sinistro ꝓpter debilita tē ipsius. ꝛ qm̄ h3 venā additā ad quā effunduntť materie. Cura eius est cura apatum durorum ꝛc̄.

ℭ De mollificatione osei. Rrica. vij.

Mollificať oseū ꝛ ꝓlōgať feda ꝓlōga tiōe: ꝛ q̄nq3 icurrit dolorē tu morē ꝛ apa ex hūiditate fra mollificāte textu rā villoꝝ. cū g̃ pōderēt testes sua g̃uitate tra hūt deorsū bursā siue oseū. ℭ Cura ē duplex leuis ꝛ for tis. ꝛ vltia. Leuis vt dimittať tact⁹ eoꝝ fricatio eoꝝ ꝛ coy tus oio: deīn emplenť cū fridis stipticis. ꝛ cū eis assiduetur embrocatio. ꝛ ēt p os sumptis. ℭ Fortis vt fiat incisio par tis osei. vt vbi gr̄a. sumať illa ps q̄ est visa vtilis ꝛ necessa ria ꝓ ꝯiūctiā testiū. deīde qd est extra sutura tanq3 super fluū incidať. deīde fiat consolidatio incisi: ꝛ est melior opo ceteris. manualibus relinquo. ꝛ sic hec sufficiant.

ℭ De ramice ꝛ ruptura. Rrica. viij.

ℭ De ipsa dicetur infra suo loco. 22. ca.

ℭ De corrugatiōe testiculoꝝ. Rrica. ix.

Fit corrugatio cā frigoris vehemē ti aut casu vtutis ꝛ ē signū malū i hn̄tibus egritudines acutas. ℭ Si cā frigoris cura ex dictis nota ē. si casu vtutis attēdať vtuti vt sepe supi⁹ dcm̄ ē de casu virtutis.

ℭ De vulneribus testiculoꝝ. Rrica. x.

Accidunt vulnera i testiculis facilr: q: sūt mēbra spōgiosa situata iferi⁹ apud mēbra ad q̄ multe currūt supflui tates ꝛ talia sunt an⁹ ꝛ virga. Et hoꝝ causa scdm̄ plm̄ est humor calidus. fiunt etiam ex sudore causis aliis extrinsecis. vt cetera vulnera. ꝛ q: ex calidis humo ribus frequenter fiunt hunc habentibus testes calidos qui sunt ēt calide cōplexionis magis accidēt: ad qd concurrit eorum caliditas trahens humores ad se.

Cura canones ꝛ anteq3 ad curā eoꝝ deuenias scito q festine debet medicus succurrere: qm̄ sunt mala deambulatiua: qm̄ mēbra ista sunt ẜm formā ad quorum partem festinat putrefactio: qm̄ sunt ꝓtecta ab aere ꝛ de cliuia ad caliditatē ꝛ humiditatē ꝛ approximant meati bus superfluitatū. Auic. ℭ Secūdo q hoꝝ cura similis est cure itestinoꝝ ꝛ oris. ꝛ ideo tu ibi. ℭ Tertio q deterio ra sunt illa q̄ fiūt in lacerto ani. ꝛ in radice virge. ꝛ illud iō qm̄ indigent exiccatione forti ꝛ sensus eorum cum hoc est vehemens. ℭ Canones. Ordinatio diete que debet esse ad contrarium cause. Et que cam cōplēt collige tertio tracta tu. de quo sepe. Digestio. Euātio ꝛ hec complentur cū di gestiuis flegmatis salsi. aut hūoris calidi colerici. ꝛ silr de aliis cū euacuatiuis appropriatis. de qbus quarto tracta tu. ꝛ tu ibi. Q; si opus fuerit flebotomare quod ex signis re pletionis ꝛ hō. comprehendes: fac illud ꝛ flebotoma basi licā. ℭ Sis tn̄ sp attētus q euacuationes p̄cedant semper particularia remedia. Itē q clisteria suppositoria sunt ẜ casu ꝯuenientissima: vt. s. de apatibus eoꝝ. ℭ Et veniendo ad particularia scito q cura hoꝝ ꝛ vlceꝝ virge est silis: ꝓ pter qd Auic. vnū ambobus caplm̄ fecit: ꝛ l3 sit similis in spē: differt tn̄ in gradu: qm̄ sicciora debenť vlceribus testi culoꝝ: ꝛ iō vide infra de vlceribus virge qd scriptū sit: vñ eligas ex dicēdis ibi que tibi erūt grata: qm̄ te copiosius faciā cū passio hec sit ꝛ marie iuuenibus frequenter eueni ens. ℭ Postremo scito q aliqn̄ fiūt ex humore ita acuto q necia est castratio timēdo ne nocumentū accidat cordi grande propter magnā eoꝝ colligantiā cum eo.

ℭ De tensione accidēte in vasis spmatis: ꝛ de eoꝝ mollifica tione spasmo ꝛ tetano. Rrica. xj.

Accidit vasis spmatū tēsio spasm⁹. Cui⁹ signū est inflatio vētris cū sudo re frigido. Cuius cā est mala ꝯplo frida mař. ℭ Cura habeť infra ī titillatiōe virge: ꝛ i ore matricis. ꝛ tu ibi. nā eadē est. vñ ꝛ ꝓpter hoc Auic. vnū fecit caplm̄. Ego aūt que ad virgā attinēt vt se riatum scriberem suo ordine collegi.

ℭ De spmate ꝛ ei⁹ dispōnib⁹: q: multitudine paucitate eius ꝛ de his q̄ ip3 multiplicāt ꝛ diminuunt. Rrica. xij.

Quid sperma sit dictū ē in pncipio capituli. ē. n. vtilis su pfluitas vltimi alimēti: q: glutinis. Uñ Aui. de causis ei⁹ est de subā humiditatis ꝑrie co agulatiōis: ex q̄ nutriunť mēbra dura: vtpote vene ꝛ arterie ꝛ silia illis. ℭ Et tale recipit diuersitates ex parte ei⁹: qd est gn̄atiuū: ꝛ nō gn̄atiuū. nā gn̄atiuū ē illud qd exit bene digestum ex hoie habēte ꝯtrarias conditiōes homini a quo exit nō gn̄atiuum. Nam talis est aut eū⁹ ꝛ aut decrepitus: aut infans: aut multi coit⁹. aut q: eius vir ga est multū lōga: vt in socio nostro q nō pōt gn̄are: q: ꝓ lōgať spatiū motus spmatis: qm̄ venit ad matricem calore eius īnato rā fracto. Nō ergo generat ẜ3 plīmū. Auic. vn de nimia breuitas est etiā in causa nō generādi: q̄re alterať anteq̄ veniat ad matricē: aut q: in mēbris suis est multū debilitatus. q̄re si pur generat talis raro generat sanum. Itē q: nimio aut puo tpe fuit retētū: q̄re fuit imperfectiē vel nām veneni assūpsit. Uel q: a cibo ꝓcessit a ꝓprietate gn̄ationi spmatis ꝯrio. ℭ Et mltiplicať spma: aut ꝓpter multitudinē generantiū sperma ex parte cibi ꝛ potus: ꝛ alioꝝ. de qb⁹ statī. aut q: minorať coitus multū: vt sunt volētes caste viuere: ꝛ tn̄ bn̄ comedūt ꝛ bibūt. aut q: ipsius

sperma est nimiū tenue ⁊ resudat ⁊ erit sic oē tenue. aut q: e pruritiui. seu mordicatiuū: q̄re v̄tutē stimulat expulsiuā. ⁊ sic sepiꝰ emittit. ⁊ multiplicat ƀȝ q̄titatem discretam. ℭ Accidit ⁊ eiꝰ multiplicatio ob defectū vasor. q: eorū v̄tꝰ retētiua debil' sic facta ex mala ɔplone eiꝰ accidente. q: erit freq̄nter: aut q: expulsiua sit fcā vehemens valde. aut q: spasmat. vñ fiūt motꝰ eꝛnei. vñ ⁊ expulsiua mouetur ad expellēdū sperma sic̄ ⁊ aliud nociuū: queādmodū accidit stō vehemēti. cū aliqd ei nocet. vñ vōitu ⁊ uiuatiuum ⁊ nociuuȝ expellit aut eis accidit mollificatio: quare sperma nō retinet pp dilatationē accidentē in meatibus Aui. Ex his scias φ spasmꝰ mēbror spermatis ē solutiuꝰ ⁊ spasmꝰ lacerti ani est retētiuꝰ. creatꝰ est. n. ad retinendum ⁊ illa ad exprimēdū. Aui. ℭ Accidit ⁊ q̄n̄q̄ cā renū eius multiplicatio. vt cū ex nimio calore eor adeps liq̄fit. ℭ Itē ⁊ multiplicat cū multiplicat cogitatio ad coytū ⁊ v̄ba irritantia ad eum. vñ volētes caste viuere debēt ab his ⁊ ab obiectis mouētibus abstinere. q̄re religiosi honesti cauti in his esse debēt. ℭ Et paucitas eiꝰ ɔ̄riꝰ fit cāis. vñ laborantes seq̄ fortiter exercitātes sūt ɔsueti paucū spma multiplicare. ⁊ q: vt tactū ē hec multiplicatio q̄n̄q̄ ex cāis fit preter nām: hinc de cura eiꝰ etiam agendum putaui.

Cura multiplicationis spmatis. Sȝ añq̄ ponat cura eiꝰ ponēda sūt vt p̄missū est q̄ spma multiplicāt. ℭ Et ex cibis vl' cibarijs sunt ea q̄ sunt cale ⁊ hūide ɔplonis sanguinē multū ⁊ bonū multiplicātia. ⁊ ɔ̄ria diminuūt. Vñ h̄ scito ⁊ p curiositate ⁊ p vtilitate φ oē deriuatiuum sapit nāȝ sui p̄mitiui. ⁊ iō q masculos pducere volūt dēbēt multū attētē ɔsiderare cibaria. ⁊ potꝰ suos vt ad latꝰ caliditatis ōclinēt ⁊ nō frigiditatis. de qbꝰ infra: ⁊ tu ɔsidera. ⁊ marie vsitata. Oua sorbilia cū ciamomo pipe vel galanga rape napones caulis baucia cuȝ carnibꝰ bouinis ⁊ laudatis vt sūt galline pigues. caro edi masculi. ⁊ pinguis caro castrati. colūbi repiguati. passeres. vñ Auic. Et qdā dixerūt ille q assiduat comestionē passer ⁊ bibit sup eam lac loco aq̄ sine cessatiōe ē erectꝰ. ⁊ multi spmatis. Et caro piscium frā refracta cū pipe zinzibere ciamomo ⁊ silibꝰ. Itē cerebella pulla: auiū ⁊ p̄cipue passerū. Itē medulle aialiū cancri fluuiales ⁊ hɔ̄. ℭ Ut te copiosum faciaȝ ⁊ ordinatius hic subscribā p ordinē alphabeti vt ɔsueui. q̄ sūt spma multiplicātia ex pte cibor ⁊ potuū ⁊ medicinarū simplicium ⁊ ɔpositarū ⁊ q̄ ipȝ exiccāt. vt volētibꝰ a coytu desistere succurrere possint. ℭ Augmētātia spma Amigdale dulces. Auellana. Anisū. Bolus. Bōbacis semē. Cacer. Cartamꝰ. Cepe. Caules qdā almāt. ⁊ ertio φ sint caules apud nos dicti caputi. aut capucini. Cicer. Coriandruȝ. Coturnix. Enula. Eruca. Faseoli. Faba ⁊ marie q̄n cū eis bibit vinū dulce nouū. Et a placētino multū laudant fistici. Feniculus. Galāga. Lac. Lingua auis ƀm oēs. Medulle aialiuȝ. Molochia. Napis. Nux oleū sisamini amigdalarū dulciū. Oua gallinarū pdictū. Papauer al. semē eiꝰ cū melle. Pastinaca. Pinee. Piper longū. Pisces recentes. Pisces mītor pedū sic sepia. Porrū. Raffanus. Rapa. Risi. Satiriō. Sparagꝰ. Stincꝰ. Testiculꝰ. Tubera. Turtur. Tribulus fluuialis cū melle cōditꝰ. Et ex cōibꝰ ⁊ vsitatis diasatirion valȝ. Et confectio pbor. Aui. pꝰ qrti. Et ɔfectio assolidati posita ab Aui. 3ꝰ q̄rti. de lepra. Itē laudat caro pinguis cū cepe: dūmō nō frigat qm̄ frictio ɔhibȝ multitudinē nutrimēti eiꝰ: carnes tn̄ porcor iuuenum in veru cocte sūt ɔuenientes marie q̄n ɔdiūt cū ciamomo galāga cardamomo croco ⁊ hɔ̄. ℭ Et nota p dict̄ ⁊ dicēdis. φ aliq̄n hoies nō p̄nt stare in vna q̄litate cibor. vñ ō calido ad fridū se trāsferūt. ⁊ in tali casu fiat refractio frigidorū cum pipere macropipere. cinamomo. ⁊ hɔ̄. ℭ Itē vsus cibi de rapis de napis de baucijs cum carnibus pinguibꝰ. ℭ Item eis qui sunt consueti cibis ex butyro ⁊ lacte ⁊ modico cinamomi. ℭ Itē ferculū de tritico cocto vsq̄ ad eius ispissationē sicut puls ⁊ risi cuȝ lacte ⁊ caro cum lacte ouino. ℭ Itē vsus mēthe. vñ Aui. ipsa. n. cōfortat mēbra spermatica valde ⁊ eius vsus fortitudinē facit sup sperma sub rubrica cibi puri. xx. tertij. sed ɔsidera q̄ dicent ifra de gomorrea de ipsa ⁊ sp̄aliter. ℭ Itē frixio cepe cum butyro optimū. ℭ Ad idē pendiar succi cepe lactis añ. decoquātur donec ad spissitudinē veniāt de qua mixtura sumatur omni die circa. ℥. i. ℭ Itē. ℞. cicer nigrū ⁊ terat modicum ⁊ infundat in aq̄ decoctiōis eruce. deinde cū tumefactum erit extrahat ⁊ exiccet in vmbra ⁊ cū pendijs conficiatur. de quo accipiat omni mane quātitas auellane ⁊ desuper bibat modicū. Itē marie valet cicer ip̄m cū quo decoquūtur carnes arietis cum modico cinamomi ⁊ pauco croco. ℭ Itē. ℞. aq̄ cepe ⁊ mellis an. ⁊ bulliāt ad cōsumptionem aq̄. de quo accipiant duo coclearia cūtur dormitum cuȝ aqua cala. Breuiter stude generatiōi ⁊ multiplicationi boni sanguinis mō cū calidis. mō cū frigidis. vt exigit cōplexio recipientis ⁊ rei ipsiꝰ dispositio. ℭ Quidā faciunt electuaria delectabilia ex pineis physticis amigdalis dulcibꝰ seminibus cōmunibus emundatis semine portulace eruce baucie addendo cerebra passer cinamomū piper galangā: pendias. aut mel. ⁊ tu cōpone: vt videbit ex iaȝ dictis. ℭ Et ingeniant plures ad potꝰ suaues factos ex passulis: pendijs: decoctiōe eruce: napi: ⁊ ficus sicce: ⁊ quidā addūt baucā. ⁊ qdā ex iā dictis alia decoquēdo: dulcorādo. ⁊ decoquūt cū aq̄ ferrata: qm̄ ē ɔfortatiua: ⁊ vinū nouū dulce multū valet: ⁊ ē potꝰ nāe magis dilectꝰ. ℭ Ad idē. ℞. seis baucie seis napor: cepar: raphani: spagi: eruce: pinearuȝ mūdatar: carda. pipis: phisticor: lētes: lingue arietis: yrigi: been al. ⁊ ru. satirion: costi: ginḡbe. piperis lō. nasturtij. añ. ʒ. ſ. terant: ⁊ cū melle fiat dos. ℥. i. cū. ℥. i. lactis calidi ⁊. ʒ. pendiar mane ⁊ sero: auget spma: ⁊ virgaȝ erigit. ℭ Ad idē. ℞. amigdalar: auellanar: nucis indice: piperis: phisticor. añ. ʒ. i. ginḡber: pipis lō. se. peone. añ. ʒ. iij. confice cū pendijs mane ⁊ sero sumat de eo. ℥. i. cuȝ vino dulci nouo. ipsuȝ. n. vt. ō. optimū est ⁊ cū cibarijs. ℭ Que minuunt ⁊ exiccant spma sunt. anetū: agnus castus cū mēthastro potatus. allei: anetum: aqua valde frida: atriplex: canapis semē cū multiplicat eius vsus: cāphora: citrullus: coriādruȝ serapio Auic. ⁊ ceteri: ppter qd ɔsidera qd dicit de ruta infra de gomorrea: qm̄ h̄ videt esse ɔ̄dictio cū positum sit supra augmētare. enula: eruca. ⁊ p his etiā lactuca: lentes ⁊ aqua eor. melones: mora: nenufar: radix a ɔprietate coagulat spma. piper: portulaca: plātago: ruta. de qua in de gomorrea. isopus: lac acetosuȝ: farina gládiū. Item mirica torrefactū: ⁊ nō torrefactū: se. vrtice: se. agni casti. ℭ Et ex ɔpositis valet emplastratio cum oleo de nenufare. de castoreo: de ruta cū iusquiamo nigro: aut al. ad testiculos ⁊ ad anū facta. Itē cerusa abluta cū plūbo adusto: ⁊ cū carnibus melonū. ℭ Et ex fridis bonis semē lactuce: se. iusquiami al. se. citrulli: endiuie: se. psilij nō fractū: coriādrū sicci ⁊ nenufar sicci. terantur omnia preter psiliū ⁊ fiat puluis quo vtere vt vis in forma pillulari cōfectione electū. ⁊ hɔ̄. ℭ Et diaciminū est exiccatiuū spmatis valde. Auic. ⁊ resoluēdo vētositatē vehemēter tollit virge erectionē: cuius causa est ventositas: vt infra. ℭ Ad idē. ℞. semē rute: anisi. añ. ʒ. i. castorei: iusquiami al. añ. ʒ. ß. ro. ru. balaustiaruȝ. añ. ʒ. iij. terantur ⁊ cribellent: ⁊ sit dos. ʒ. i. vsq̄ ad. ß. fiat in forma pillulari. ⁊ desuper bibatur aqua cū vino permixta. ℭ Aliud ad idē. ℞. seminū lactuce. ʒ. iij. ſ. seminū rute. ʒ. i. balaustiarū. ʒ. ß. semi. agni casti. ʒ. i. dos. ʒ. i. ad. ß. ℭ Aliō ad idem. Recipe radicis camie sicce: origani montani: mirrhe. añ. ʒ. ß. euforbij. ʒ. ſ. seminuȝ rute. ʒ. i. baucie: agni casti: maiorane. añ. ʒ. i. pendias. ʒ. i. da vt videbit. ℭ Postremo addo dictum Auicen. hic ⁊ de his que experti sunt expe-

rimentatores est incessus nudis pedibus. deijcit enim desiderium coytus. ꝛ hoc remediū beatus Franciscus in pcept. s suis reliquit sequacibus. qđ ꝛ faciunt multi heremite ꝛ boni religiosi a venere molestati. ꝛ de cōpositis hic sic pertranseo cum per te ex datis multa cōficere potes. ¶ Et nota q in omni etate valēt frigida. ꝛ in oi cōplexione. sed sic nō est de calidis: qm̄ calida equāt cōplexionē frigidā. ppter quod in flegmatico ꝛ sene non operabunt. vt in colerico ꝛ iuuene. vn̄ nota dictū de ruta infra in rubrica de gomorrea. ꝛ qm̄ sūma cū sollicitudine oia exquirēda que ad notitiā gn̄atiōis faciunt in qua natura videtur esse multum sollicita. hinc de ipso spermate in fine huius rubrice ponaʒ que multū facient ad aperiendam medici operantis intentionem circa ipsam generationē habitam.

Cause spermatis itaqʒ quatuor considerent. cāe materialis formalis efficiēs ꝛ finalis. ¶ De materiali iam dictum est. ipsa enim est humiditas illa per venas ꝛ testes delata. vt supra ex corpore toto. qꝛ ex omni mēbro p viā resudatiōis. ꝛ nō nulli dicunt eā esse māam sanguineam delatam ꝛc̄. vt supra in principio capituli. ꝛ hec qdem humiditas fm magnā partē a membris venit principalib9. ꝛ plus a cerebro. Unde Aui. de causis spermatis ꝛ ypo. quidam dixit in suis intentionibus ꝛ plurimum materie spermatis est in cerebro. ꝛ qđ descendit ex duab9 venis q̄ sunt post ambas aures. ꝛ ppter hoc abscindit flōmia ambaruʒ generationē. ꝛ facit incurrere sterilitatē. Et parū infra. Et est verum q dixit ypo. de esse duarū venarū. ideo opʒ vt sit ei ex omni mēbro principali facto. ꝛ vt sit ex membris resudatio etiā ad istas radices: ꝛ ideo oportet mēbra custodire principalia in generatione. ꝛ ideo in practica considera. ¶ Formalis duplex accidentalis ꝛ substātialis. Accidentalis est albedo quā recipit virtute cōplexionis elementoꝝ ipsorum testiū. Substātialis est germinū esse. i. generatiuū ꝛ hoc ei accidit per spiritum gignitiuum interceptū in spumoso eius habente potentiā triū virtutū vnitarū in ipso quas defert ad testes extrinseci pncipio spiritus. quia a cerebro animaleʒ a corde vitalem ab epate naturalem. ꝛ hic quidem spiritus gignitiuus in testibus alterationem recipit. ꝛ cōplexionē aptam ad exercendum actum generatiue virtutis. ꝛ ex isto comprehendis quantum studere debet medicus in conseruatione ipsorum testium cum ex eorum lesione generatio ipsa impediri potest. ¶ Efficiens ē aggregatum ex virtute generatiua ꝛ testium complexiōe. ꝛ ideo ipsis lesis leditur efficiens ꝛ principale. quare ꝛc̄. ¶ Finalis est ad conseruandam spēm per indiuiduū generationē. vt supra in principio capituli patuit ꝛc̄.

¶ De cura multiplicatiōis spermatis. Rrica. xiij.

Adc quia mltiplicatio ei9 fʒ cās assignatas in pcedēti rubrica ē hoi ac mulieri qñʒ multū nociua hinc duxi succurrēdū diuersimode fm suarū cārū diuersitatē si prius aliq̄ ānotauero signa de eo.

Signa demrātiua ad eam vero que est cā spermatis multi non sequitur debilitas ꝛ diminutio ex coytus multitudine nisi corpus fuerit.

¶ Signa q̄ est pp tenuitatē est tenuitas ipsius spmatis.

¶ Signa eius que est ppter acuitateʒ spermatis cognoscitur per mordicationē spermatis in eius exitu per ardorem vrine quandoqʒ ꝛ color eius ad citrinitatē declinat. ꝛ regimen precedens cōplexio ꝛ hꝫ declarant.

¶ Signa si cā fuerit debilitas cōtētiue. vt infra in pcedenti rubrica de gomorrea ꝛ pollutiōe. signū qm̄ egredit absqʒ erectiōe virge: ꝛ silr si fuerit illic mollificatio.

¶ Signa si fuerit ex spasmo erit illic tensio ꝛ erectio. ꝛ iam signa spasmi. ꝛ mollificatiōis habita sunt. ꝛ ibi. Postremo de his in sequenti rubrica.

Cura ꝛ scito q hāc curā leuiter pertrāsibo. qm̄ h in sequēti rubrica curā ponā d gomorrea. ꝛ pollutione q̄ est eadē vbi remedia pticularia ꝛ plura colliges.

Cura in facta ppter humiditatē cibi ꝛ pot9 minoretur cib9. ꝛ fiat eūo cū flōmia si corpus fuerit plectoricū. aut si sanguinis fuerit abundantia. vel in eo peccatuꝫ aut eūo cum medicinis pcedente digestiōe si oportebit: deinde introducat visus rerū exiccantium ipsum in precedēti rubrica. ꝛ rerum infrigidantiū vt infra.

Cura in ea vo q̄ ē miorātiōe coyt9 facte ꝛ honeste ꝛ cūʒ modis. de qb9 ifra rubrica de coytu nocumentis ꝛ iuuamētis ei9 est q cibū minorēt ꝛ cetera. vt iā dcm̄ est.

Cura in illa q̄ est ex tenuitate vtant stipticis calidis p mixtis cū exiccatiuis. de qbus supra ad plenum ꝛ infra. ꝛ iam sciuisti ea ex cibis ingrossatiuis sicut sūt pultes ꝛ triticum coctū. vt puls prurit9 aūt ꝛ mordicatio tollitur cum infrigidantib9 ꝛ parūper stupefacientib9 domesticis. vt est papauer al. solatrum ꝛ hꝫ. ¶ Uirtus autē cōtentiua fortificat cū stipticis iā dictis frigidis aut calidis. vt exigit dispositio tribuēdo i potu ꝛ exterius leniēdo. Et menta quidē est farmacū notabile ingrossando sperma. ꝛ confortādo vasa eius ad retinendū ipsum.

Cura autēʒ spasmi tetani ꝛ mollificationis iam dicta est. cura ergo est cura eoꝝ ꝛc̄.

¶ De gomorrea ꝛ pollutione. Rrica. xiiij.

Quoniam in vtrisqʒ accit spmatis multitudo hinc post rubricā pcedētē statui hāc ponere: ex eo etiā: qm̄ iteri9 rubricis pcedentis clarius atqʒ pticularius hic aperiet. ¶ Differūt āt noia abinuicē: quoniaʒ gomorrea est fluxus spermatis inuolūtarius in vigilia factus. pollutio vero est fluxus talis in tēpore sōni ꝯtingēs. ꝛ dicit gomorrea a gomo grece germen ꝛ rea fluxus. Quidam vero pollutioneʒ sic describunt. pollutio est expulsio spmatis in sōno ꝛ hora noctis. ꝛ fm plurimū in etate adolescētie: qua plurimū abundāt per interualla temporis facta. de his satis: qꝛ a medico nō est de noib9 disputandū. vt sepe supra. Unde Aui. Et quādoqʒ nō mouetur nisi apud somnū: quia etiā absqʒ sōno fieri contingit. sed hic scito q Auic. hanc passionē. s. gomorreā nominat multitudinem exuberationis spermatis ꝛ humoris qui egredit ante vrinam: ꝛ sub illa rubrica ponit capitulū in quo declarat causas ipsius gomorre que posite sunt supra in rubrica de spmate: que etiā pro nūc ponentur ꝛ breuiter.

Cause eius sunt aut exterior aut interior. Si exterior sic est: aut cōcupiscētia: amplexus: visio: audit9 vehemēs cogitatio ad coitū: sessio sup lapidē: casus: percussio: vnctiōes: visus balneoꝝ ꝛ hꝫ. vtutē ꝯtentiuā debilitantiū: aut expulsiuā fortificātiū: aut irritantiū. nā vt supra in pncipio capli. ꝯcupiscētia irritat expulsiuā. ¶ Si interior: aut est ex parte ipsius spmatis: qꝛ sua multitudine aut acuitate vel alia mala q̄litate vtute grauat cōtentiuā: propter qđ expellit: aut expulsiuā irritat: aut qꝛ sua substātia tenui residat. ¶ Aut est ex parte vtutis ꝯtētiue in se defectionē patiētis ppter malā cōplexionē frigidā ꝛ humidā. aut patiētis ppter vehemētiā expssiue lacertoꝝ ipsorū vasoꝝ spermaticoꝝ: cui9 causa est spasm9: ꝯhēns vehemēter lacertos: ppter qđ spma ꝯtētū exit: vt accidit i epilepsia. ¶ Aut est ex pte vasoꝝ ipsoꝝ: qm̄ mollificata sunt a mala ꝯplone. ¶ Aut ex pte nimie caliditatis renū. Aut ob aliquā aliā causaʒ malā ꝯplonē calidaʒ aut frigidam. ¶ Sed dices qūo in epilepsia emittit spma: ꝛ retinentur feces ꝛ vrina cū in ea sit spasm9 cōcat9 toti: ꝛ lacertis ani ꝛ vesice. vn̄ etiam per eoꝝ contractionem dʒ fieri expulsio superfluitatū pme digōnis sicut ꝛ q̄rte siue tertie. ¶ Dōm q lacerti ani pducti sunt ad retinēdū: vasoꝝ autē spma.

ticoꝝum ad expellendum: quēadmodū lacerti meri in exte
riori eius tunica situati. ⁊ tu cōsidera. ¶ Et hec passio dī
ligenter curanda. qꝛ aliter cuꝫ plongatur corpus ad mor
tē pducit. nā certe cū aliqͦ mēbrū intrīsecū dēbilitaꝛ. ⁊ illa
debilitas pcedit in lōgū raro tolliꝛ. ⁊ si tolliꝛ magna cum
difficultate fit illō. ¶ Et iō ⁊ qdā ornati⁹ ponūt cās eius.
Quedā sunt pmitiue vt inordinatū regimē ex parte sex re
rū nō nālium quas p te cōsidera. ¶ Antecedens est mala
cōplo ipsoꝝ vasoꝝ. qꝛ vt⁹ debilitaꝛ eoꝝ acuitas spmatis.
¶ Cōiūcta dēbilitas retētiue: vel extēsio expulsiue: uel extēsio attra
ctiue. Et hec oīa in suo pulchro consilio extendebat. q̄ grā
breuitatis omitto sperās ex dictis satis apta fuisse.

Signa demrātiua gomorree sūt illa q̄ dcā sūt in pce
dēti rubrica: qm̄ vt dcm̄ ē. Aui. p viis ⁊ eodē
cap. hꝫ. Sꝫ vt tibi magis cōplaceā alia addā signa ⁊ ptcu
laria magis. Nā si ɔtigerit pp cās extrinsecas. vt pp
visum auditū. vt. s. stabitur iudicio patientis.

¶ Sig si fuerit pp passionē alioꝝ mēbroꝝ cogˢcaꝛ discur
rēdo p dispōnes eoꝝ. vt si pp paleſum eoꝝ fit sine erectiōe
vge vt in pcedēti rubrica ⁊ erit ei⁹ exit⁹ isensibilis.

¶ Signa si fuerit pp spasmū neruoꝝ vel lacertorū: tūc
est cum dolore pectinis ⁊ inguinū. qͦ si pp caliditatem
oium horū tunc leduꝛ calidis ⁊ iuuanꝛ frigidis.

¶ Signa si pp multitudinē nō maceraꝛ corp⁹ i ei⁹ emissiōe.

¶ Signa si pp calorē sentiꝛ calor ⁊ mordicatio. ⁊ in exitu
spmatis cātur tremor ⁊ rigor sine frigore. ⁊ in aliqb⁹ acci
dit dolor capitis ēt q̄si q̄dē spēs manie. ⁊ accidit ingetudo
⁊ grauitas tot⁹. ⁊ ista accītia ēt accidūt his q hūt semen
calidū cū coeūt dato q nō habeant gomorreā.

¶ Signa si fuerit ex aquositate seminis: tūc pāni sup quos ca
dit parum inficiuntur ⁊ cito penetrat.

¶ Signa si fuerint renectiūc semē ē grossū viscosū. ⁊ semē
aliqn̄ añcedit vrinā ⁊ aliqn̄ sequiꝛ vt in mātua vidim⁹ ⁊ ali
qn̄ siꝉ venuit. ¶ Et dixit Alexāder q patiēs dꝫ īterrogari
si sentit calorē ī vga ⁊ in sās emissiōe. ⁊ si plus ɔsueto viuus
est coytu. ⁊ si regimine in pinguatio vsus fuit ⁊ hꝫ.

¶ Signa si fuerit dēbilitate ɔtētiue tē corp⁹ macresciet ⁊ co
lor efficieꝛ pallid⁹ citrin⁹. vt ī dn̄o Gurdo de sicilia. ⁊ tales
p⁹ coytū siīme ōficiūt ⁊ eoꝝ vrīa ē tenuis: ⁊ qn̄ꝫ rubicūda.

Pronostica cū perseuerat ad ethicā corpus per
ducit ⁊ ad mortē. ⁊ iō hn̄tes nō ve
recundenꝛ cito detegere eā ⁊ ei prouideri facere.

Cura canōes. Ordīatio diete eius mācrū cōuiꝫ ⁊ ptiꝫ p
ptrarī digō eius. Quint⁹ ē ꝭm diuersitatē cāruꝫ
diuersio absciso. siue remotio. 6⁹ ē accītiū correctio.

¶ Prim⁹ ɔpleꝛ ordinādo dietā ad ɔ̄trarī cāe. vt cū causa fue
rit acuta salsa ⁊ cē. ordinenꝛ frida. vt ē lactuca endiuia por
tulaca ⁊ hꝫ. Et eꝫ si fuerit frida ⁊ mētha ē in hoc excellēs
vt. s. in fine rubrice de cura multiplicatiōis spermatis ⁊ p
his clarius recurre. s. tertio tractatu.

¶ Scḋs pficiaꝛ cū enematib⁹ mollitiuis subtiliatis. abster
siuis lenitiuis: lauatiuis ⁊ eductiuis. vt est factū ex blitī a
triplice portulaca lactuca mercuriali cātabro aneto ordeo
cassia bn̄dcā oleo cōmuni sale ⁊ hꝫ. Item ⁊ pro euacuatio
ne ppraarī da respiciēs mām ppriā aliq̄liter minorando.
Itē si accident plectoria aut sanguinis peccatuꝫ stude flō
matione ex basilica plus ⁊ minus ꝭm etatē plenitudinē ⁊
hꝫ. que omnia diligenter considera.

¶ Digeratur materia cum digestiuis appropriatis de qbus
iquarto tractatu. ⁊ in frida da digestiua longiori tēpore ⁊
in calida pauciores sufficiunt vices.

¶ Post dabis euacuatiua eradicatiua ex pillulis de benedi
cta ex benedicta cassia agarico reubarbaro ⁊ hꝫ. ꝭꝫ q exi
git materia. iteꝫ memorare de flōmia si expedit. ¶ Et pro
his duobus canonib⁹ nota hūc canonē q in casu isto lau
datur vomitus. ⁊ vituperantur eūones facte per inferius

qn̄ materiā ad loca lesa ɔuertunt ⁊ marie fortes. ¶ Iteꝫ
⁊ nō laudatur vsus diureticoꝝ pp vicinitatē viaruꝫ. ⁊
iō prudenter ⁊ caute te habeas nō frequentādo: ⁊ non cōti
nuādo ea: quare bn̄ cōsidera. vnde ab eis vt potes abstine.
vnde nota serapion. ⁊ cū mundificatione per vomitū cum
ad est necessitas ⁊ prohibeaꝛ ab euacuatiōe per inferius. ⁊
prouocatio vrine prohibeatur.

¶ Quintus habꝫ diuersa cōplementa ꝭm diuersitatē cau
saruꝫ. Unde ꝭm ordinē causaruꝫ in facta a causa exteriori
⁊ pmitiua remoueatur ipsa cā cōtinēdo ab auditu taliuꝫ
visu ⁊ hꝫ. ⁊ ideo vt supra prudentes religiosi non libenter
vagant per ciuitatē: neqꝫ cum mulierib⁹ loquuntur. Item
introducaꝛ turpis aspect⁹ mulieris turpis difformis ⁊ hu
iusmodi. vt pulchre docet ouidi⁹ de remedio amoris. Iteꝫ
si expedit flagella ieiunia ⁊ accidentia introducanꝛ terribi
lia cum discretione moderata.

Cura si fuerit ex nimia repletione cibi ⁊ potus minore
tur cibus ⁊ potus administrenꝛ que dixi in cura
de multiplicatione spermatis: ⁊ tu ibi.

Cura si fuerit causa extrinseca causa debilitatis contē
tiue vt sessio super lapideꝫ frigidū vsus balneo
rum. ⁊ hꝫ. procedatur vt dicetur statim in ea que est pp
debilitatem contentiue vasorum.

Cura. In facta autē pp sperma ipsuꝫ sua acuitate
stimulās virtutē pcedaꝛ cū frigidis ⁊ hu. extin
guētib⁹ acuitatē puenīēdo vsqꝫ ad ea q̄ partip stupefaciūt.
Et h̄ aduerte q ex fridis que sperma augēt: vt sunt lac: al
bumen ouoꝝ ⁊ hꝫ. de qb⁹. s. ad plenū. Rica de spmate. ⁊
iō bn̄ cōsidera ne ad intra denꝛ. ¶ Un̄ pmissis vtib⁹ opere
cū pticularib⁹ int⁹ ⁊ ex. int⁹: vt dādo cibos ex lētib⁹: brodio
ipsarum: lactuca: portulaca ⁊ hꝫ. ordeo cocto: mileo ⁊ hꝫ.
Item valent semina cōia frigida maiora. itē triasandali ⁊
hꝫ. aq̄ frigida si nō est q phibeat. ¶ Itē vnctiones ad ex
cuꝫ oleis frigidis ro. vio. nenufarino ⁊ hꝫ. de qb⁹ de mala
ɔplone renū. vn̄ ex his vnganꝛ renes vsqꝫ ad alchatim: te
sticuli ⁊ pectē: etiā si opꝫ addēdo aliquid iusqͥami: opiū
mādragore: aut olei eius. item infrigidās. Gal. etiā cū tria
sandalis roboratum. itē vnguentū populeon de papauere
scito q auget spma. ⁊ iō ad extra secure credo administra
ri posse. ad intra ṽo non. item addaꝛ camphora qn̄ oꝫ: qm̄
talis est vtilis. item valent oia posita. s. in Rica de ardore
vrine: vlcere colli vesice: quere ibi. ¶ Iteꝫ qꝛ ponenꝛ plura
de pollutione ex spāte acuitate spmatis pueniente statim
hinc a multa taliū descriptiōe supsedeo. ⁊ tu ea relege: qm̄
vtilia tibi vtilia erūt ⁊ tuo conformia proposito.

Cura. In scḋa ex tenuitate spmatis denꝛ stiptica: cū q
b⁹ ē pmixtio caliditatis cū sic. sicut sūt pultes ⁊
tritici decoctū ⁊ puls: ricuꝫ: ⁊ mētha est nobile medicamē
in h̄ ꝭꝫ oēꝫ modū admistratiōis ei⁹. ēt plēs cibi dicti sūt. s.
Rica de spmate. fiāt vnctiōes ēt aut alia ɔsilia spma ispis
sgrossantia ⁊ exiccātia. ⁊ tu p te ɔpone. Cōfectiōes sy. troc.
pillulas ex agno casto: calamento ⁊ aliis calidis exiccatis
dicis. s. q̄ hn̄t resoluere exiccare ⁊ stipticitate pticipāt ɔmi
scēdo frigidis. Un̄ ruta marie cōmendaꝛ in calidis ⁊ non
frigidis. qꝛ in eis spma auget. vn̄ metrificator. Ruta viris
venereꝫ minuit: mulierib⁹ auget. Et p hoc q̄re. s. Rica de
spmate circa finē. ¶ Puluis cōmēdat⁹. Re. ireos: menthe
ematitis: castorei: sās portulace: agni casti: sisimbri: ⁊ suc.
qͦ vis. doꝛ vt videbiꝛ est de mente Raꝛ. ⁊ si remoueaꝛ ca
storeū pp malū odorē pone calamentū.

Cura. In facta pp debilitatē contentiue vasoꝝ p
cedaꝛ cuꝫ stipticis ad intra ⁊ extra administra
tis ex calidis aut frigidis: vt docet dispositio ex syru. ⁊ po
tionibus: vnctionibus: pulueribus: embrocis: confectioni
bus: electuariis ⁊ hꝫ. ¶ Potio ad hoc. Re. syrup. de men
tha. ℥. ij. seminū agni casti. ℈. i. seminū portulace. ʒ. vnams

coriādrorꝫ ꝑparatorꝫ.ʒ.ß.rasure eboris.ʒ.i.mēthe sicce.ʒ.
ß.aq̄ plātaginis.℥.viij.ponaṫ ad colatoriū ⁊ fiat fortis expres
sio. Itē marie valet vsus mēthe viridis cū aceto. ¶ Itē ⁊
eiꝰ vius sicce.valꝫ.n.ēt ꝑ tertiā ṽtutē de q̄.ḋ.valēt ⁊ trocisci
de rob.cū sēie agni casti sandal ⁊ sēie portulace mētha sic
ca ⁊ hꝫ.ex q̄bꝰ potes ꝑ te cōponere ⁊ talia. ¶ Ad idē valꝫ
epithima ex sādal' ture mastice mētha vio.cū succo plāta
ginis ⁊ vino aromatico scḋm. ¶ Itē valēt q̄ dcā sunt.ū.de
mala ꝯplōne testiū.nā sic̄ illa q̄nq̄ ē cal'a q̄nq̄ frigida ita
⁊ debilitas.hec q̄nq̄ ē a cā cal'a q̄nq̄ fra. ¶ Itē valēt ⁊ q̄
dicta sūt ō disuria ⁊ q̄ de renibꝰ.vñ te trāsferas ad cal'a aut
frida ꝯfortātia stiptica ḃm ꝙ exigit dispō ipsa. Itē q̄dam
sunt de diabete: ⁊ tu ibi. Quidā marie cōfidūt in hac pas
siōe i castoreo:ita vt dñt ꝙ castoreū solū potatū sit efficax
ad curādū hāc passionē. ¶ Itē ⁊ semē lactuce ⁊ portula
ce.vt.ḋ.mirabilr̄ ꝯferūt maxime cā existe cal'a. q̄dā yreos.
alij agni castū.alij mēthā.⁊ in summa oīa illa cōferūt ad
ipsā auferēdā. Silr̄ valꝫ coriandrū ro.nenufar piper cala
mētū solatrū semen canapis anetū ematites in quo multi
suā ponunt spē. Decoctio lēticule seminis lactuce seminis
portulace mirabilr̄ libidinē extinguūt.

¶ Et breuiter expeditis cāis q̄ ad earū cōplementa ponā in
fine de gomorea ei cōferentia ex simplicibꝰ ⁊ ꝯpositis. q̄re
supersedeo. ēt quia que dicenṫ in hac eadē rubrica de pol
lutione sunt in casu ꝑcipua quare eā relege.

Cura in facta ex spasmo aut mollificatiōe ꝓcede cura
spasmi aut mollificatiōis q̄.ḋ.posita ē sua rubri
ca.⁊ ẖ aduerte ꝙ hec passio turpis ē timēda cui si cito nō
succurraṫ corpꝰ aut ad ethicā: aut sterilitatē. aut ad pale
sim vl'am ꝑducit.⁊ iō stes auisatꝰ ꝙ exitū spermatis ꝓhibe
re nō debes q̄usq̄ corpꝰ ex eo nō incipit sentire d̄bilitatē: ⁊
tūc icipias cohibere. ne idē sequanṫ q̄ dcā sūt. ¶ Exitꝰ aūt
eiꝰ q̄nq̄ ē vtilis q̄ñ nō supfluit ⁊ marie q̄ñ fuit diu retentꝰ
q̄ñ ad nām veneri cōuersus ē ⁊ tāq̄ vtilis hēaṫ eiꝰ exitus.
¶ Elarū ex q̄ honorē accepi ⁊ valet si ꝓueniat ex debilita
te ꝯtētiue vasorꝫ. ℞.mēthe sicce.ʒ.i.ß.rute nenufaris.añ.ʒ.
ß.agni casti.ʒ.i.ß.rasure eboris.ʒ.i.ß.sādalorū ru.ʒ.i.sl.ro.
p.i.ꝯuccari ro.p.ij.ꝯfice elarū. ¶ Ex simplicibꝰ gomoree
cōferētibꝰ sūt Agnꝰ castus. Aq̄ frida. Calamētū. Cāpho
ra. Lac capre cū melle potatū. Castoreū potatū cum succo
agni casti.vel ambo denṫ in forma pillari ⁊ ꝯgruēter satis
Itē ex eis vnctio renibꝰ fcā. Licorea. Ematites a ꝓprietate
rectificat. Eruca comesta. Lactuca semen eius. Nenufar.
Portulaca. Plūbū ⁊ lamina eiꝰ de q̄ statim de pollutione.
Ruta ireos.vñ Aui. aufert gomorreā ⁊ plīmā pollutionē
¶ Et ex ꝯpositis diaprassiū m. Itē. ℞.seminū lactuce pa
pauerīs portulace aneti canapis plantaginis agni casti ru
te.añ.ʒ.ij.ro.mēthe nenufaris mirti sandali balaustiarum
ireos glandiū acacie.añ.ʒ.iij.dragagāti gūmi ara. boli ar
me.ematitis.añ.℥.i.castorei.ʒ.i.cāphore.ʒ.ß. penidiarū.℥.i.
Itē fi.cū succo plātaginis lactuce vel menthe. Itē potes ex
his ꝯficere elaria.ſꝫ remoue castoreū. Itē cōfectio de triasā
dalis diadragātū frigidū. ¶ Renes aūt vsq̄ ad alchatiꝫ
⁊ testiculos iunge ex vnguētis frigidis stipticis de q̄bus de
mala ꝯplōne renū addēdo cāphorā iusquiamū opiū ⁊ ta
lia.vt.ḋ.⁊ moderate cū instabit necessitas. ¶ Itē isusio pā
ni in oleo ro.mirtio masticino succo lactuce ⁊ modico cam
phore: ⁊ tu ꝑ te ꝯpone ⁊ vade ad loca remissa supra ibi ex
vnguētis ⁊ aliis copiā inuenies satis.

Expedito de gomorea accedo ad pollutionē q̄ vñ
hꝫ easdē cās ⁊ remedia. Vñ Aui. de ea
dixit.⁊ eiꝰ cura est illa cura ōmittendo curā exuberationis
spmatis quā gomoreā vocāt.vñ ⁊ multi vnū faciūt caplm
de ambabꝰ gomorreā solū noiantes.⁊ q̄ posita sūt ꝓ cura
gomorree simplicia ⁊ cōposita hic adducēda sūt.⁊ q̄ ẖ po
nenṫ etiā ad tollendā gomorreā afferanṫ: ⁊ vt tibi compla
ceā scito ꝙ Aui.caplm de ea sic incipit.cāe eiꝰ sunt cāe exu
berātiōis ⁊ motꝰ spermatis quā exuberationē.vt.ḋ.gomor
reā cognominamꝰ. ¶ Sūt itaq̄ eiꝰ cāe extrinsece.vt dor
mire sup ceruicē siue sup renes lōgo tpe sup stratū multuꝫ
calefaciētē dormire lōgo tpe.⁊ corpora apta eā in currere
tpe sōni sūt corpora rare texture ⁊ cal'e ꝯplōnis.nimia cibi
aūt potus assumptio ⁊ spālr̄ vini dulcis ⁊ noui ꝙ ē faciēs
multū ad augmētū spmatis. Nimia ꝯcupiscentia diurna
circa amorē: ⁊ scito ꝙ pollutio ex hac cā veniēs peccatū ē
mortale.vt q̄dā aiunt: ⁊ silr̄ q̄ ex crapu'a est. ¶ Intrinsece
vt abundātia spermatis replentis vasa.vñ nā onerata ⁊ in
somno cōfortata se exonerat: aut eiꝰ acuitas stimulās ṽtu
tem nālē aut vtraq̄ simul.⁊ supfluitates pme ⁊ scōe digō
nis sic ḃm plm ex ṽtute ꝯfortata in somno non expelliṫ.q̄
ibi reqriṫ vltra motū nālem motus aialis. scōo adiuuant
ad eā faciendā fumi eleuati ab ipsa mā cerebrū petentes ⁊
fantasmata finaliter mouētes.itē adiuuat dilatatio viarū
facta i sōno a caliditate ꝙ ē ꝑcipue q̄ñ corpꝰ iacet sup dor
sum.hāc pollutionē nō patiunṫ pueri.pmo pp defectū ma
terie.q̄ totā in nutrimentū ⁊ augmentuꝫ natura cōuertit.
itē quia vie sunt anguste humiditatibꝰ replete ⁊ calor im
perfectꝰ.accedente vero adolescētia sunt cāe ꝯrie.vñ mā in
somno calefacta ⁊c̄.ex̄ mittiṫ.⁊ tu cōsidera. Et ẖ aduerte
ꝙ ipsa apparēs in pñꝰ morbi mālis longitudinē morbi si
gnificat: ⁊ multā mām.si ṽo in fine appuerit digōnē māe ⁊
nāe potētiā designat ꝙ si cōtinuabit erit ex defectu cōten
tiue vasorꝫ: vt de gomorrea dictū est.

Cura. Canones seruenṫ silēs: vt de gomorrea positi. ſꝫ
saltē g̃nales: vt in spālibꝰ considera cām ⁊ eam
remoue: vt de gomorrea. Ex ꝯuenientibꝰ curis est dormire
sup folia solatri: salicis. folia agni casti super que sedebant
athenienses ſꝫ Auerroim in diebꝰ festis: vt ex hoc casti red
derenṫ. ¶ Et hic aduerte ꝙ meo tpe q̄dā magnꝰ praticus
in hoc casu fecit iuuenē robustuꝫ dormire sup folia salicis
⁊ infirmus fuit. Et iō stes attentus: ne ad ista extnea curras
remedia: ēt si vtilia sunt si nō succedūt ad magnā infamiā
medicorꝫ accedūt.q̄ō nō ē de vsitatis ⁊ domesticis. ¶ Va
let semē lactuce: ireos cū assumunṫ.vt.ḋ.ad idē. ℞.seium
lactuce.ʒ.iij.ß.rute.ʒ.ß.se.agni casti.ʒ.i.teranṫ: ⁊ cū aceto cō
ficiantur: ⁊ ꝓpinenṫ cum modico ꝯuccari: ⁊ postea exerci
teṫ corpꝰ. ¶ Itē. ℞.farinā glandiū ⁊ cuꝫ albumine oui ⁊
aceto distēperata: ⁊ pone sup pectinē. ¶ Itē. ℞. balaustia
rū: se.portulace.añ.ʒ.iij.se.aneti: rute: semis arnoglosse.añ.
ʒ.ij.fac puluerē.de quo ieiuno da bibere cū aqua rute ⁊ sy.
mirtino frigidis.⁊ nota ꝙ semꝑ sis prudētia circūuolutꝰ
ne volens vnuꝫ membrū curare alia infirmes. stude ergo.
¶ Aliud raṫ.seminū agni casti.ʒ.x.se.portulace: tātūdem
foliorꝫ calamēti exiccatorꝫ: foliorꝫ rute.añ.ʒ.v.cimini cipe
ri: balaustiarū.añ.ʒ.ij.sumaṫ.ʒ.i.ß.vsq̄ ad duas ꝓ vice cū
liquore vel aliter ꝯficiendo: vt libebit. fiant vnctiōes circa
genitalia ⁊ renes: vt de gomorrea ⁊ renibꝰ dictū est cū po
puleon: oleo ro.cera: ⁊ camphora: ⁊ aliquantulo aceti. Et
q̄dā vt Placētinꝰ ⁊ alij addūt in vnguētis argētū viuū
de quo est dubium an sit calidū aut frigidū. ¶ Itē addas
iusquiamū ⁊ alia opiātia: vt supra.⁊ hic aduerte ꝙ nimiꝰ
vsus harū rerū sic infrigidātiū mēbris ipsis sic applicato
rum faciliter induceret mollificationē virge: ⁊ spālr̄ in se
ne ⁊ frigido natura: quare stes semper auisatus.ꝯmendat
acetosa agresta frigida: ⁊ vinū limphatū ⁊ debile. Sed tu
omnia cuꝫ prudentia discurre. ¶ Postremo hoc pono re
mediū a multis: a Galieno: ⁊ ab aliis cōmendatuꝫ ⁊ lami
na plūbi minutiꝫ pforata: circa quā attendas pmo. ꝙ de
bent esse due lamine subtiles ne suo pōdere grauēt. Scōo
debēt eē distātes ꝑ pollicē a seipsis ne iaceāt sup spondiles
⁊ eis sua frigiditate inducāt nocumētū. Tertio debēt ter
vel q̄ter infundi in aceto nigro: vini debilis i quo bulierint.

litargiꝝ: agn⁹ cast⁹: ⁊ semē portulace ⁊ lactuce. ita ꝙ acetū oƺ eē ebulliēs qñ ipi īfundēt. ⁊ sic reiterari vſqꝫ ad ꝗtuoꝛ vices: ⁊ erūt tūc singulares medicine in pollutiōe ipsa ⁊ gomorrea. ligenꝭ deinde ad corrigiolā. ⁊ sic supponātur. ℭ Sed h̄ attēde vba Auicē. inqt de cura pollutionis. Et strictura lamine plumbi sup doꝛ: iꝫ est impressio magna. veꝝ qñqꝫ nocet renib⁹: ꝗre opꝫ vt h̄ attendaꝭ in eo. iteruꝫ ⁊ sis attetus in reiterādo: ⁊ non ꝯtinue teneanꝭ. Uñ qdaꝫ nobilis venet⁹ quē in manib⁹ habui: ex eis sentiebat renes nōbilr calefieri ex earū nimia retētiōe: ēt de his lamis habuisti. ŝ. de renum calitate. ⁊ tu ibi. Quidaꝫ ⁊ est modus cōmunis ponunt eas sic perforatas ⁊ nō aliter alteratas. ⁊ vt comprehendis possunt plus ⁊ minus alterari.

ℭ De virga ⁊ eius mala complexione. Rica. xv.

Post expeditionē de spmate ⁊ de dispōnib⁹ ei⁹ cū ipm ordinatū sit vt p vgā in mřicem im ttaꝭ ad ꝯceptionē faciendā ꝯñs duxi tractare de vga ⁊ dispōnib⁹ ei⁹ cōplōnis ꝯpōnis ⁊ solōnis ꝯtinuitatis. ℭ Primū itaqꝫ vgā describemus: ⁊ alr ꝗꝫ. ŝ. in pn⁹ capli ad maiorē rei declarationē: qm̄ ē mēbꝛū qō sepe patiꝭ. ⁊ oꝫ medicū hīe bonā curā: ⁊ vt clarioꝛ appeat ei⁹ anatomia. ℭ Uirga est mēbꝛū seminale plime ꝯcauitatꝭ in se tres meat⁹ ꝯtinēs cōpositū ex ligamētꝭ neruis venis arterijs lacertꝭ ⁊ pte carnea: cui⁹ ort⁹ a carne pectinis: vel eius osse existit in emittēdo sperma i mřicē finaliter creatū. ℭ Dr̄ plime ꝯcauitatis: qm̄ ea gñata vētositate repleꝭ: q̄ est cā erectiōis ei⁹: ⁊ iō vētosa virgā erigūt vt infra: ꝯcurrūt ēt nerui ad eius erectionē q sunt alij a neruis: ex ꝗꝫ mollificatōe mollificaꝭ virga: ⁊ illi nerui veniunt ex spōdilib⁹ caude: ⁊ iō non sunt multi sensus. neqꝫ in subam vge multū penetrāt. nerui aūt q ad extremitatem vge veniūt sunt acutissimi sensus: vt hi q ad os stōi. ita ꝙ pmi videnꝭ eē ꝗsi puri motiui. scōi vo sensitiui puri ⁊ a cerebro ⁊ nuca veniūt dātes sensum ⁊ motuꝫ: vt in pn⁹ cap¹. ℭ Ligamenta autem ei veniunt ab osse femoris. ⁊ iō qñ Ras. dixit virgā ortum hēre ab osse femoris intellexit q̄ ad partē ligamētalē. nā virga quo ad partē carneā ortū hēt a carne pectinis. ℭ Hēt ⁊ venas per ꝗs mittiꝭ sanguis eꝗlis: ex q̄ fit sperma ⁊ desideriū nāle ab epe. vt. ŝ. in pn⁹ capituli. desideriū aūt nāle qō vocaꝭ ꝯcupiscētia a corde est et desideriū coitus: desiderium aūt nāle qñqꝫ ab ipis est renibus ⁊ dr̄ nāle: qꝛ a mēbꝛis ꝓcedit nālib⁹: vt cuꝫ virt⁹ nālis repletiōe vasoꝝ gūata est que se exonerare cupit sic̄ accīt multis honestis viris q longo tpe steterunt casti: ⁊ ꝑter eorum voluntatē ad coitū irritanꝭ. ℭ De musculis vge audi Aui. prima pmi. ꝓprio cap. ⁊ breuiter inqt. musculi q virgā mouēt sunt duo paria. vn⁹ pariū in duob⁹ lateribus vge sunt extēsi. q cū tēdunꝭ ad foramē dilatanꝭ: ⁊ ipꝫ amplificāt penetratio rectificaꝭ: ⁊ sperma in ipm cū facilitate discurrit: aliud vo par est qō a femoris osse oriꝭ: ⁊ cū radice virge sm trāsuersionē ꝯtinuaꝭ: ⁊ cum rectificaꝭ tendiꝭ: ⁊ instrm sm rectitudinē eleuaꝭ: ⁊ cum ꝯstrigit reducē ipm ad posteriora. ꝙ si vni eoꝝ accidit tensio ipsius ptē declinabit ⁊c̄. sensus declarat qm̄ in ꝯstrictiōe ani sentiꝭ mot⁹ in pectine: ⁊ ꝯuersio virge ad posteriora. ⁊ ego vidi hoiem a cui⁹ vga egressi sunt musculi ex nimia putredine mēbri: ⁊ cū magno fetore ⁊ mortu⁹ est. De meatib⁹ aūt virge tribus dcm̄ est in pn⁹. ⁊ tu ibi. ℭ Mala aūt ei⁹ cōplo frigida aut calida cureꝭ cū eis que dcā sunt. ŝ. de mala cōplone testiū. ℭ Itē cū his q̄ diceꝭ de apātib⁹ calidis aut frigidis virge: aut de dolore eius: vt ifra ponēdis. Sed ne vacu⁹ h̄ recedas enarrabo que sūt ex aggregatore h̄ collecta calā ⁊ frida: qb⁹ vsus eris diuersimode: vt diuersa reqret dispō aloes cū aceto liniti. Alumē Adamas. amurca oli: rosta: cipressus: coriandrū: salsoꝛ: eiꝫ fomentatio eius. dcā cabal linus: ebulus: fenugrecum: fex vini vsta lota gñata: succ⁹ eorum: lana succida: cinis eius cum aqua frigida: lilium: lini semen marubium: camomilla: mellilotum: mirt⁹: mēta: oua cum amilo: paucedanum: rubus. ⁊ potenter valet cinis vngularum vsnee tritum appositum. Et hec tibi sufficiant qꝛ copiosius eris infra de similibus

ℭ De magnitudine ⁊ paruitate virge. Rica. xvj.

Non est turpe loq de eius magnitudie aut puitate: qm̄ sunt ex causis ex qbus pueniꝭ ad gñoneꝫ: ⁊ qbus qñqꝫ ipeditur gñatio sicut accidit ex coangustatione siue puitate receptiue. Uñ audi Auicen. hec. Multotiēs est puitas vge cā vt nō delecteꝭ ea mulier qm̄ diuersa est ab ea q̄ est assueta: qñ non emittit sperma: ⁊ qñ nō mittit nō fit filius. ⁊ iō inueniūt sunt mulieres q̄ cū vno viro filios ꝯcipiunt: ⁊ cū trāseūt ad scōa vota nō ꝓlificāt. ⁊ hec puitas est qñꝫ cā vt mulieres aliū a cōiuge suo hñte puā virgā ꝗrāt: ⁊ iō eis est insistēdū. qūo autem magnitudo nimia ꝯceptionē impediat. dictum est de spermate.

ℭ Magnificāt aūt virile membrum fricationes cum panno aspero post ꝗs fiat inunctio eius semp fricādo cuꝫ adipibus ⁊ oleis calidis. ℭ Itē ⁊ ad h̄ valet frequens infusio lactis ouium sup vgā, sup ducēdo ⁊ fricādo: qꝛ plies in die. ℭ Itē vsus reꝝ impinguātium corpus. ℭ Itē valēt sanguisuge exiccate cum qbus fricaꝭ mēbꝛū: ⁊ eodē cum lubricis terrestribus. ℭ Itē emplatio cum pice: vt statim dicetur. ℭ Placētinus hunc modum posuit. Abluatur ꝓmo omni die bis virga cum aq̄ calida decoctionis piperis vel aq̄ decoctionis titimali fricādo fortiter tā diu ꝙ loc⁹ rubeat: ⁊ vſqꝫ quo locus incipiat tumere seu inflari. deide vngatur virga tota vſqꝫ ad femur cum oleo de costo vel de spica: aut ex oleo consimili: deide supponaꝭ emplm ex cuius: ⁊ ipsam totā ex pice ⁊ amoniaco sm̄ ante: ⁊ fiat h̄ omni die bis ꝯtinuatis ad mensem: vel quadraginta dies. Iste modus certe non est absqꝫ dubio eiectus apātis. ideo prudenter ⁊ caute qm̄ facile apātur virga. ℭ Ualet ⁊ frequēs vsus coitus. Item ligare plumbum ad ipsam qō eā ꝯtinue deorsum trahat elongādo: ⁊ infirmum interim bonis reple cibis ⁊ impinguantibus: ⁊ erit securioꝛ modus. ℭ Ego hic nō me extendo: qm̄ sto cum seneca nr̄o ꝙ nāle est arte non mutaꝭ. Credo paruā virgā a nā male posse magnificari magnitudine qua satisfiat. ⁊ ideo de mā me non intromisi: nec credo hunc casum ad manus medicorum venire nisi raro valde: ⁊ ab his qui ⁊c̄. putere itaqꝫ si breuiloquus fui in hac mā de magnitudine.

ℭ De dolore virge. Rica. xvij.

Accidit ex malitia complexiōis diuerse frigide aut calide ex ventositate apostematis casu super ventrem percussione. Item ex vrine retentione.

Signa habeanꝭ ex his que de mala complexione testiculoꝝ ⁊ apatum eorum. ⁊ tu ibi.

Cura iā patuit qd agēdū in hac cura ex his q̄ dcā sūt in cura male complexionis testiculoruꝫ apātū eorum. ⁊ tu ibi. Et iam patuit quid agēdum in hac cura ex his que dcā sunt in cura male complōnis testiculorum in cura apātū eoꝝ: ⁊ resolōne ventositatis eoꝝ. vnde vbi cā sit frida vehemēs laudaꝭ: vt. ŝ. oleū de cherua. in q̄ dissolutum est eufozbium. Et in calida succi frigidi vſqꝫ ad positionem opij etiā ponendo aliquid thuris ⁊ hmōi.

Cura in facto a casu aut ꝑcussione laudaꝭ ꝓ flōmia. Et repcussiua stiptica in principio nō multe stipticitatis: vt est rosa. ⁊ cum his ponantur lenitiua vt viole. ⁊ hmōi. vt supra de dolore testiculorum.

Cura si fuerit ex retentione vrine fiant clisteria lenitiua: qꝛ qñqꝫ sanāt. Et abstineat ab aperitiuis: et

maxime fortib⁹ vt sunt ex semia vt nō descendāt sup̄fluitates ad locū. sed fiat diuersio q̄z etiam maxime p posteriora ⁊ cū lenib⁹. Deinde administrent exteri⁹ ex emplis embrocis resolutiuis ⁊ h̄ꝫ. ¶ Emplastrum mitigās omnem dolorē virge vbicūq̄ fuerit: corpe tñ p̄us purgato. Re. micā panis ⁊ infundaꝰ in lacte: deinde accipiant vitella ouorum cocta in oleo ro. infundaꝰ ⁊ misceant oia adinuicē ⁊ addat si expedit pp vehementiā doloris ⁊ iflamationē aliqd opij ⁊ croci. ⁊ supponaꝰ. ¶ Item si expedit adhuc pp calorē fac tale empl̄m cū folijs iusq̄ami decoctis sub prunis ⁊ inuolutis in folijs caulū. Et nō obliuiscaris vniuersalia ex euōne flobotomia ⁊ hmōi. ɔsidera.

¶ De apātibus virge extrinsecis. Rrica. xviij.

Unt et apātib⁹ eiꝰ cal'a ⁊ frida. Quoꝝ curatiōes ⁊ signa ſſ oio silia curatiōib⁹ ⁊ signis apāti testiculoꝝ de qb⁹. ē. nec i alio differūt nisi q̄ apāta v̄ge sūt magis tolerātia. stiptica in p̄n⁹ rei. ⁊ p̄cipue apāta cal'a. ¶ Itē aduerte q̄ v̄ga est mēbrū magis putrescibile. ⁊ magis calm̄ ipsis testiculis. ⁊ iō fridiora tolerat. ¶ Itē debem⁹ in talib⁹ apātib⁹ multū ɔsiderare respirationē pp facilē casum v̄ge in putrefactionem. ⁊ tu debes mēsurare tpa morbi. ⁊ alia in alio ⁊ alio tpe admistrabis vt. ē. dcm̄ ē ō apātib⁹ testiculoꝝ. ¶ Sꝫ h̄ aduerte canonē q̄ q̄z apāta extrinseca faciunt aliq̄n opilationē attenuatoriā tu debes in v̄ga tenere tentā de cera vel de pāno lineo vt possint hūiditates sup̄flue libere currere. Et q̄uis hic canon sit magis necꝰius in intrinsecis apātib⁹ nihilominꝰ etiā in extrinsecis multū ɔfert. hec tñ sic moderare scias q̄ ex h̄ dolorē nō causet: q̄z faceret eo casu ad augmētum apātis. Itēꝫ sic liget ⁊ sustineaꝰ vt nō stet pēdēs ne dolor inde causeꝰ.

Cura in p̄ncipio apātis calidi ordina dietā ad ɔ̄riuꝫ cāe. Si necessitas cogit subito euacua diuertēdo. aut farmacia. aut flōmia basilice eiusdē lateris. Deinde si opus est digeras. Deinde euacues si oportebit. Unde nō ɔ̄termittas hec vlia. ¶ Et veniendo ad p̄ticularia in p̄n⁹ ordina frigida stiptica ex rof. cortice granatoꝝ lente ⁊ hmōi. et eis faciēdo epithimata cum aceto. aut decoq̄ndo ea cum aq̄. deinde cōmiscendo oleū ro. aut admistrando chimoleā cum aq̄ solatri. ⁊ siſr bolum arme. cū aceto. aut cum aq̄ alchechengi ⁊ folijs solatri aut cuꝫ succo eiꝰ. ¶ In augmēto aūt addaꝰ sicut maluauiscus ⁊ bismalua. aut semē lini. ¶ In statu fenugrecū semen lini volatilium molēdini cum oleo ro. scd̄ō de oliuis maturis aut cuꝫ oleo de camomilla. Et scito q̄ q̄uis sit virga in loco emūtorio nihilominꝰ q̄z testiculi sunt mēbrū p̄ncipale faciens ad eē indiuidui. iō ⁊c̄. Ad qd̄ ɔcurrit qd̄ ē mēbrū vt. ē. multū sensibile ⁊ aptū facilr̄ putrefieri. ¶ In frido aūt dietaꝫ ordina ⁊c̄. vt de calo dcm̄ est. deīde p̄cede fm̄ tpa diuersimode diuersa applicādo ⁊ stiptica resolutiua. ⁊c̄. ¶ Ut sis bn̄ copiosius in cura vtriusq̄ hic subscribā plura ex simplicib⁹ ⁊ cōpositis p alphabetū ordinata. Affodilli radix cocta cum fece vini empl'ata in frido. aloes in vino dissolutū aut cū melle. bdeliū butyrū. cicer ciminū. cerotū cuꝫ farina fabarū oleo cōi passu. ⁊ cera resolutiuū ⁊c̄. coriādrū humidū cum mell'. faba cū vino empl'ati sel tauri. iusq̄amus cum farina tritici. litū radix mellilotū cum rob empl'ati. itē cū farina fenugreci vitello oui semine lini puluē molendini. mirtus cū folijs ro. passulis cum farina fabarū plumbū vstū ruta cū folijs lauri fordices ex cauda lane pecudis tucia ⁊c̄. eligas frida in calido ⁊ cal'a i frido.

Cura si apa fuerit duruꝫ vtē mollificatiuis ex bdellio amoniaco malua maluauisco ⁊ h̄ꝫ. A putrefactiuis ē multū abstinēdū pp facilē casuꝫ v̄ge in putredinē. ¶ Et expertū i apāte frido laudatū ab aui. Re. ossa dactilorū p. ij. aloes p. i. terant cū aceto ⁊ emplent. ¶ Item medicamē ex furfure ⁊ amoniaco ferm̄. tu itaq̄ cōpone ex datis ponēdo ex his calida cum fridis ⁊ cꝫ. vt dispositio ipsa ⁊ tempus exigit. Hec autem materia mag o manu est tractanda. ⁊ ideo leuiter pertransiui in hac.

¶ De apātibus intrinsecis. Rrica. xix.

Ec autem curari hñt vt extrinseca. ordinādo. s. dietā diuertendo cū flōmia ⁊ alijs vt dictoꝝ ⁊ h̄ꝫ. si dispō exiget etas ⁊c̄. ɔ̄sentiēt euacuando ⁊ h̄ꝫ. Deinde veniēdū est ad p̄ticularia applicādo in p̄n⁹ repcussiua in augmento mixta ⁊c̄. vt. ē. de extrinsecis cal'a aut frida: vt ipa exiget dispō. ¶ Uer attendēdū est iuxta posse ne accidat vlcus ita q̄ resoloru studeaꝰ: ⁊ nō cū sup̄flue cal'is. p̄ptera q̄ de virga dicta sit ⁊ dicent in seq̄nti rubrica. ad ea. n. nimis facile fluūt humiditates ē pata recipe. sed cū moderate resolutiuis. ¶ Q̄ si pur ad vlcus veniet tūc p̄cedēdū est maturatiuis lenib⁹ ad itra ⁊ ex admistratis. vt de plaretis: deinde apto apāte ⁊ fctō vlcere p̄cedaꝰ vt hic in sequenti rubrica. ¶ Postremo scito q̄ lꝫ in senib⁹ plures multiplicent sup̄fluitates ⁊ grossiores pp qd̄ virga eoꝝ magis apāri dēret. tñ q̄z iuuenes sunt rariores et molliores hinc frequētius eoꝝ virga apāꝰ. nā nerui senū facti sunt duri ⁊ solidi. ideo nō sic sup̄fluitates recipiunt.

¶ De vlceribus virge. Rrica. xx.

Lcerum virge cā est p̄mitiua añs et ɔiuncta. ¶ Primitiua est aut aer calidus siccus pp qd̄ magis accidūt hec in media estate: aut q̄z virga nimis retenta fuit coopta cuꝫ strabul' de pāno aut aliter. aut vsus cibarioꝝ acutoꝝ potuū calidoꝝ exercitiū forte ⁊ imoderatū vt in viatorib⁹. aut coit⁹ nimi⁹ ⁊ maxie cū muliere cal'a ⁊ sicca aut mēstruata. aut ex sp̄mate malo. aut aliq̄ tali re infecta vt leprosa ⁊ h̄ꝫ. aut cū muliere que sibi supposuit res odoriferas cal'as: aut fuit ex cāu vel passione circūcisiōe. ¶ Añs est humor malus colericus salsus siue acutus ⁊ melācolicus scīs talis p adustionē sanguinē colericus vel adustus in toto vel in pte existēs ⁊ indifferent mala cōplo cal'a. ¶ Cōiuncta vō est ipa mala complexio aut ipa hūiditas acuta actu mēbrū scindēs. ¶ Et nō q̄ lꝫ ponaꝰ h̄ remedia p vlcerib⁹ intrinsecis virge itētio p̄ncipalis est loq̄ de illis extrinsecis. nā volo in magnā ptem tibi sufficiāt que dicta sunt de vlcere vesice. vñ Aui. de vlcerib⁹ virge interioribus iquit curatio illius est curatio vlcerū vesice. ¶ Et añq̄ ueniā ad canonū positionē scito q̄ vlcera hec in locis ɔtingētia sunt mala ābulatiua. qm̄ mēbra ista sunt fm̄ formā ad quoꝝ ptes multiplicaꝰ putrefactio qm̄ sunt p̄tecta aere ⁊ pcliuia ad caliditates ⁊ humiditatē ⁊ approximāt meatib⁹ sup̄fluitatū ⁊ assimilant q̄dāmō vlcerib⁹ viscꝝ ⁊ oris. ¶ Et deteriora sunt q̄ fiūt in lacerto q est in radicē virge ⁊ in ano. ⁊ illud iō qm̄ idigēt exiccatiōe forti ⁊ sensus eoꝝ cum h̄ est vehemēs ⁊ fortassis necꝰiūꝫ est abscidere virgā cū sup ipsaꝫ putrefiūt vlcera ⁊ pambulāt. hec Aui. Et ex his cōp̄hēde difficultatē cure eoꝝ. ⁊ maxime qn̄ veterascunt. Unde audiui plures pp hoc oportuisset: deuenire ad ipsius membri incisionē. ⁊ ideo sis sollicitus in p̄ncipio ne veterascant.

Signa demr̄atiua sunt satis nota ex dictis de mala complone testium ⁊ apātibus eoꝝ. ⁊ tu ibi.

Cura Canones. In recēti ordinatio diete q̄ vꝫ eē ad ɔ̄rium cāe. Digō. Euātio. Diuersio ⁊ h̄ꝫ. vt. ē. de alijs apātib⁹ ⁊ vlcerib⁹ dcm̄ est. hec apposui vt sis memor vlium. Alius abstersio. Et mūdificatio. Ablutio. Et male q̄litatis remotio. Exiccatiūi ⁊ icarnatiūi admistratio.

¶ Abstersio aūt ⁊ mūdificatio fiāt aut cū bonbace mūda. aut pecia linea subtili ⁊ munda. aut cū vino albo tepido. aut aq̄ decoctōis lentis blitis ⁊ parū mellis ro. ⁊ h̄ꝫ. vt ipa

exigit dispositio et magis aut minus calidis aut fridis.

¶ Abluať cum vino decoctiōis ro. absinthij mellloti aut hꝫ ſm ꝙ dispō exigit. ⁊ sit lotio ipsa quasi tepida. deinde bñ exiccet ⁊ optime ⁊ suauiter ꝑꝑ mēbri sensibilitatem.

¶ Ad remouēdum ipam malā cōplonē potes vti pulueribus et rebus dicendis aut emplis vt libebit. Et ex simplicibus est aloes: ⁊ puluis eius maxime cōmendať. exiccat eni sine mordicatiōe. Itē folia glādis puluerizata. Itē puluis cucurbite que steterit lōgo tempore ad fumum vt sūt ille nr̄orum rusticorum. plumbum vstum. folia rosmarini puluerizata. climia abluta cū vino tucia ꝑparata margarite. Et vene combuste sunt mirabiles cinis ouorū. Q̄ si indiges ficcioribus ꝑꝑ humiditatē adde thus ꝯ vstum ⁊ locum. cortex arboꝝ pini habentis gñā partus adusta.

Item ppē gñonē carnis addať thus sarcocolla mastix ⁊ hꝫ. gñantia carnē. de qb⁹ qnto tractatu.

¶ Et ex cōpositis expertis vbi fit necessitas exiccādi multum ⁊ incarnādi. ℞. tucie sarcocolle thuris gallarum balaustiarum accacie ematitis corticum mediunarū salicis adusti luminis iamenti: ana. ptes eq̄les floris eris par. i. ⁊. 5. capitū granatoꝝ par. 1. ⁊ cum oleo ro. ⁊ cera fac vnguentū. Lauet flos plumb⁹ vicibus cum aq̄ ro. sed ꝑus cōburať vt de tucia. ¶ Aliud ⁊ est Gal. ℞. scorie ferri plumbi vsti carte cōbuste sanguinis dra. alumis adusti añ. terant cuꝫ oleo ⁊ cera fac vnguentū. ¶ Ad idē. ℞. litargiri cerusis lote myrrhe sarcocolle tucie ꝑpate dragagāti thuris ligni putrefacti misceanť ⁊ fiat puluis de q̄ ꝑus abluto loco cū vino tepido ⁊ bñ exiccato supaspgať bis in die aut ter tēpore magni caloris ⁊ si placet fiat ex eis vnguētū. Et non mireris de cerusa qꝛ qñ est abluta. ⁊ cū aliꝭ eius malicia3 refrāgnb⁹ pōt poni i talib⁹ vlcerib⁹. remoueť .n. ei⁹ mordicatio. ¶ Vñ nō ꝙ q̄ applicāť i vlcerib⁹ vge debēt eē exiccatiua absq3 mordicatiōe ne iferať dolor cui maxie ē isistēdū in his vlcerib⁹. Et qḋ dcm̄ ē h3 vitatē in vlcerib⁹ i qb⁹ nō ē corrosio ⁊ deābulatio que sūt vlcera mala fraudulēta i qb⁹ o3 aliqñ vti caustico aut igne. vñ in talib⁹ administrať arsenicū calx viua ⁊ hꝫ caustica. Vñ Aui. ⁊ iteꝝ fortius illo sumať de vnoquoq3 arsenicoꝝ. vij. ⁊ calcis nō extincte lapides viginti ⁊ acacie. xij. ꝯficianť cū aceto ⁊ succo plātaginis. ¶ Et iteꝝ forti⁹. ℞. vtriusq3 arsenici ⁊ calamētū staphisagriā ⁊ cinerē aneti ⁊ pip. de qb⁹ fiāt trocisci. ¶ Si aūt cessabit a corrosiōe ⁊ ambulatiōe emplm̄ supponať ex testiculo vulpis ⁊ alleo siluestri. ¶ Et nō ꝙ ꝑꝑ nimiā mēbri sensibilitatē plres magis laudant caustica q3 actualē ignē ⁊ i his ⁊ silib⁹ nō est tm̄ dubiū de dilatatione caustici. Q̄ si ad nigredinē veniēt meli⁹ est iuxta sniam senis ifra in fine capli. ꝙ totū nigrū abscindať deide fiat ꝓcessus cū icarnātib⁹ dcis ex aloe thure sarcocolla. ⁊ hꝫ.

Cura In antiq̄ aūt ꝓcedať vt dcm̄ est in recēti sed in ista attēdať ablutiōib⁹ ⁊ exiccatōib⁹ fortioribus addēdo thus minutū cortices ei⁹ aloē ⁊ hꝫ. ⁊ laudať multū aq̄ fcā ex cinē ligni ficus. ¶ Ad idē. ℞. aq̄ lib. i. viridis eris. ʒ. ij. zuchari. ʒ. iij. puluerizenť oia ⁊ misce. deinde obstruas bñ os finale vel vitri in quo pones aquā ⁊ pone totum sub cinerib⁹ calis ⁊ stude sic stare p horas. viij. deide remoue carbones ⁊ dimittať sic i cinerib⁹ stare p. ij. horas deide. ℞. peciā lineā subtilē mundā ⁊ duplica ⁊ isunde in dcā aq̄ ⁊ suppone. ē. n. multū exiccatiua. ⁊ sup me: ⁊ super alios expt⁹ sum: s3 in ꝑmis fač ardorē aliq̄lē. deide cessat. ¶ Sum ꝯsuetus in his vti aloe sarcocolla ⁊ carta cōbusta. ⁊ maxie i recētib⁹ ⁊ lenibus ⁊ successit dei grā. ¶ Puluis ō cinamomo san. dra. bolo. ar. mūdificat ⁊ ꝯsolidat ⁊ incarnat. ¶ Litargirū cū cerusa loca vacua carne replet puluis ematitis. Itē pului s piloꝝ leporis. multi emperici ⁊ rustici ⁊ populares vtunť puluere ligni putridi ⁊ maxie quercus ⁊ de his satis qm̄ physicis de hac cura non multum se itromittit. ¶ Pro cura ftrisecoꝝ vt dcm̄ est recurre ad ea q̄ de vlcerib⁹ vge. tn̄ ꝓ nūc tm̄ dicā cuꝫ duce meo. Et q̄nq3 necia sunt ea que sunt sič medicamē de cart) cōbustis alumie adusto ⁊ climia adusta post cōbustionē de corticibus arboris pini minoris ⁊ plumbi vsti ⁊ thuris. ō quib⁹ fiāt trocisci ⁊ administrenť in humectorio. ¶ Scito hec ⁊ memorie māda ꝙ vlcera que sunt sup caput virge indigent eis que sunt vehemētioris exiccationis q̄3 sunt quibus indigent fcā super ꝑpucium ⁊ cutē. etiā qꝛ vga est vehemētioris siccitatis in complone sua. Hec Auič.

¶ De cācro in virga. Rrica. xxi.

Accidit vt vga cācereť vt ⁊ cetera membra verū Aui. h de eo nō facit mētiōe3. multi tñ alij ꝑdicti in h loco loquiť. Credo Aui. expectasse ad tertiā q̄rti ad quā ⁊ tu recurre ꝓ completa doctrina cure eius.

¶ Hic aūt rememorabo q̄tuor intētiōes ab Aui. positas allegato loco ⁊ aliq̄ remedia ab aliꝭ posita. Prima ē cācri destructio penit⁹ ⁊ est difficilis. Scda ꝓhibitio additionis Tertia ꝓhibitio vlceratiōis. 4ª vlcerati curatio.

¶ Pro prima fiat euātio mãe añte ⁊ resolutio mãe ꝯiūcte. Et hic aduerte ꝙ talia debēt esse resolutiua ⁊ exiccatiua absq3 mordicatione. vt sunt tucia pparata abluta oleū ro. lotum oleum de chern. ⁊ hmōi.

¶ Pro 2ª rectificetur regimē ad ꝯtrium cāe ex pte cibi ⁊ potus ⁊ aliarum sex rerum nō nālium. Itē ꝯforteť mebrum cum repercussiuis vt est linimentum fricatio lapidis molendini lapidis cotis aque coriādri. oleum ro. lotum. succus agreste. vnguentum de plumbo. de tucia. ⁊ hmōi.

¶ Pro tertia ꝯferunt etiā iā dicta terra sigillata bolus. ar. aq̄ semperuiue cerusa cum succo lactuce cum mucillagine psilij. cerusa plumbi ⁊ est compositio bona. Aui. Itē emplastrum ex cācris fluuialibus ⁊ climia fcm̄.

¶ Pro quarta assidueť appō pāni infusi in aq̄ solatri in q̄ cum exiccať madefiat. ¶ Item sumať medulla trunci olibani ceruse oium añ. ʒ. i. terre sigillate boli ar. aloes abluti. añ. ʒ. ij. puluerizenť madefiat mēbrū cū aq̄ ro. ⁊ supaspergať puluis. ¶ Ite3 tucia abluta cū aq̄ portulace aut mucilagine psilij. ¶ Itē. ℞. arsenici ⁊ alumis añ. ʒ. i. adurant sup testā. deinde. ℞. pāni blaui. ʒ. 5. ⁊ adurať. deinde corticum gñati. ʒ. vj. puluerizenť oia sil ⁊ supponať. mortificat cācrum ⁊ cū mortificatus fuerit: qḋ discerniť: qꝛ caro incipit rubere: superponať deinde mastix thus aloes ⁊ sarcocolla. hec. n. carne regñant. ¶ Et si caro plīma mortua apparuerit ꝯsumať sic. ℞. tartari calcis viue affodilorum saponis nigri ⁊ albi añ. distēperenť cum lixiuio fctō de cinerib⁹ stipitū fabarū. ⁊ hec nō fiāt nisi ꝑus bene mundificato: ⁊ ex his paucis ꝯtētus eris quoniā a duce in hoc loco me separaui. nā mecum progressus non est.

¶ De ragadijs virge. Rrica. xxij.

Curentur cura ragadiarum ani. Et ex iuuamētis ad earu3 curā. ℞. chimolei tuciā dragagātū vitella ouorum ⁊ ex eis ⁊ cera fac vnguentum.

¶ De verucis in virga. Rrica. xxiij.

Incidantur ⁊ supponatur medicamen retinēs sanguinē ex pulueribus ꝯstrictiuis bolo ar. san. dra. albumine oui fimo asini ⁊ silium: vt. ō. de fluxu sanguinis narium. aut cum ferro ignito cauterizādo ⁊ vlterius deinde ꝓcedať cum reb⁹ dcis. ō. de cura verucarum ani. ¶ Quidā excorticāt eas cum vngue. deinde apponunt lac ficus vel puluere3 arsenici subtiliati ad q̄ntitatē gni milij. fortissimum enim est. qꝛ aq̄ arsenici corrodit omnia metalla. ¶ Ad idem squilla linita cum oleo gūmi pini. Itē elleborus cū aceto lac ficus siluestris.

¶ De bothor ⁊ moro ⁊ carne addita i ỽga. Rrica. xxiiij.

Sumatur bautrach adustum ⁊ cines ligni vitis terant̄ cū aq̄ herbe ⁊ ponant̄ sup moꝝ aut q̄ eis assimilantur. Q͛ si nō ↄferunt aut filia incidant̄ ⁊ desup puluerizet̄ atramētū aut arsenicū. Q͛ si fuerit deterius illo nō erit excusatio quin cauterizet̄. Ad idem capita sardelaꝝ adusta. Item lacticinium.

¶ De pruritu virge. Rrica. xxv.

Causa est mā cal'a acuta salsa vl' baurachia effusa ad ipaz ⁊ sudore resudāte ex ptib' ei' q̄re fac̄ ipaz fricari. Aui.

Signa demr̄atiua acute salse ⁊ baurachie mãe nō sūt ex regimie precedente ⁊ accidente. p̄cedente vt qꝛ rubet cum siccitate et adustione ⁊ resoluunt̄ q̄si furfures cum fit fricatio: ⁊ qñz erit vt virulentia ⁊ humiditas: marie qñ ē mā flatica salsa ⁊ sine erectiōe ⁊ titilatiōe fit. ⁊ seq̄ɫ dolor. Et cū ē ex vētositate est tēsio ⁊ virge inflatio siue ↄ̄uedine. Q͛ si erit ppter apā. erūt signa apatis. Silr̄ si ex retentione vrine. aut eius acuitatis p̄cesserunt signa eoꝝ. de quib' actum est.

Cura Canones ordinatio diete. Digō. Eūatio. Diuersio. Particlariū admīstratio. Dieta ordinet̄ ad ↄ̄triū ordinādo salsa acuta baurachia ⁊ vtat̄ frigidis humidis. Digerat̄ mā cū digestiuis approp̄atis. ā. 4' trac. Consilr̄ euāt̄ cum euāntibus approp̄atis de qb' allegato trac. Et si flōmia erit necīa fac illā. Itē diuertēdo fiat ventosatio in inferiori pte coxe iuxta radicē virge. Itē applicētur sanguisuge in eodē loco. ⁊ h̄ post flōmiā qñ. s. non ↄtulit. ¶ Pro vltimo sedeat patiēs in semicupio aq̄ dulcis decoctiōis vio. acetose mellilotj fumi terre in q̄ sit apsum oleū ro. ⁊ acetū ⁊ qdā addit nitrum ⁊ alumē. deinde exiccet̄ ⁊ vngat̄ ex vnguētis notis ad scabiē. Ex illis est. Rc. accacie mumie añ. ʒ. 1. salis ar. aloes añ. ℈. 5. croci gra. iij. vince q̄ntum sufficit. oīa ↄficiātur simul cum oleo sambucio ⁊ est mirabile. Auic̄. Q͛ si mā fuerit flatica addat̄ alumē staphisagria ⁊ paꝝ salis ⁊ terebētina ⁊ abluat̄ cum aq̄ marīs vel salita pius. Q͛ si ibi fuerit corrosio lenificet̄ ỽga cū lenitiuis ex oleis sisamino adipe galline anatis medulla crurium vituli cerui cera resina oleo de narcisco. Et ex cō similibus fiāt clisteria suppositoria ⁊c̄. ⁊ hec satis.

¶ De immoderata erectione virge satiriasis aut priapism' dicta. Rubrica. xxvj.

Cum ad actuz coit' puenire qs debite nō possit absq̄ ỽge ipius erectiōe expedit vt añq̄ȝ de ipo coitu mētio fiat rubricas de eius erectiōe expediam'. Accidit aūt vt eius nimia ⁊ ↄtinua erectio ipedimentū faciat in gñone. ⁊ iō de ipa dōm. ¶ Repit̄ aūt duplex erectio. vna cū q̄ ē volūtas ⁊ desideriū ad coitū ⁊ cōpleto actu cessat. Alia q̄ nō ē cū volūtate. ⁊ si ad actū puenitur adhuc post ipaz remanet ipsa ỽga erecta. Pria vocat̄ ab auctorib' imoderata ỽge erectio cū volūtate ad coituz. 2ª vocat̄ p̄apism'. ⁊ ēt imoderata ỽge erectio ñ pp ↄ̄sideriū. Aui. ¶ Propter qd est notādū q̄ tria exigunt̄ ad coitū. p' humiditas q̄ ſm maiorē ptē venit a cerebro. 2ª calor et spūs q humores dissoluit q fluant dissoluti. vt. ā. in fine p' rubrice qnti capl̄i. 3ª vētositas. 2m ergo defectum alterius hoꝝ diuerse fiūt passiōes. Si itaq̄ȝ supabundat vētositas ⁊ alia duo deficiunt fit satiriasis ⁊ p̄apism'. Si deficit vētositas ⁊ abūdāt humiditas a calore dissoluta fit gomorrea. Si oīa tria fiunt approxierō d̄ ab a q̄ est sine ⁊ pri mis opo qꝛ est sine opōite coit'. de q̄ de diminutiōe coitus. Et hec satiriasis accidit magis senib'. ⁊ p̄apism' pueris.

Cause hūt he dispōnes cās p̄mitiuas añtes ⁊ ↄ̄iūctas vt. ā. de vlcerib' virge. ¶ Cā aūt p̄mitiua ē cibus calidus ⁊ hūidus i q̄ ē hūiditas eēntea apta in vētositaté grossā ↄuerti. Nā cū ipa hūiditas i p' ⁊ 2ª digōne nō ↄsumat̄ trāsit ad 3m. vbi calor ē diminut' in cōpōne caloris p' ⁊ 2ª digōnis ⁊ a calore sic diminuto in vētositaté cōuertit̄ ⁊ cū sanguie ad ỽgam mittit̄ ⁊ ptes ei adiacēti. ⁊ sic ipa igrediēs neruū magnū ipsi' ỽge aut alias ↄcauitates vt venaꝝ arteriaꝝ ⁊c̄. ỽgā erigit. q̄ erectio lōgiori aut breuiori spacio durat ſ3 ipsi' vētositati grossitie maiorez aut minorē: ⁊ cibi tales sūt cicer vua faba ⁊c̄. ō qb' s̄ra' ⁊ cibi q̄ sua acuitate v̄tutē stimulāt vt sūt eruca cepe ⁊ hō. itē pot' vini noui dulci cui inest ↄ̄petas gñandi spma. Itē dormire sup renes vñ calefiūt ⁊ sua calitate mãz spmaticā calefaciūt ⁊ liq̄fiūt i vaporē ↄuertūt grossū ⁊ descēdēs ad neruū ỽge ⁊ loca ↄcaua ei' erectiōez fac. ¶ Itē forti strictura lūboꝝ q̄re orificia venaꝝ apiunt̄ ⁊ humiditates ide ad inferi' ↄuertunt̄. ⁊ tūc sua multitudie erectiōez faciūt aut qꝛ i vētositatē trāseūt. ¶ Itē nimia repletio spermatis. itē nimius vsus coit' vñ hūiditates fluūt iā debili existe virtute. ⁊ caliditas iā fcā debilis eas in ventū ↄuertit. ¶ Itē accidēs ai forte vt ↄcupiscētia alicui' mulieri. ¶ Cā ahs ē humiditas ipa fluēs aut in loci ppinq̄s ex his qñq̄ȝ caliditas debilis saltē in cōpatiōe ad ipaz resoluēdā ⁊ finiēdā in vētositatē grossaȝ ↄuertit. ¶ Cōiuncta ỽo est ipa vētositas actualr̄ exñs in ↄcauitate nerui ỽge. aut arteriaꝝ aut venaꝝ q̄ cū ipo sanguine ad eū puenit locum: vt dcm̄ ē aut mā spmatica idigesta aut digesta multa q̄ ē i vasis spmatis ↄteta. ¶ Ex adiuuātib' cās has sūt nimia dēsitas pellis ỽge p̄hibētis resolōnē ⁊ latitudo venaꝝ venientiū ad eā vt accit in forti strictura lūboꝝ. itē mā acuta mordicatiua aggregata i glādulis positi i duob' laterib' orificij vesice. ¶ Et he dispōnes plōgāt plus ⁊ min' ſm q̄ mā plus ri aut pauciori effundit̄. ¶ Et h̄ adūte q̄ he dispōnes nō sūt deridēde vt qdā de ipsis faciūt in pn' nō cogitātes res fiñ. qñ aliqñ pducūt hoiez ad mortē. vñ cū pducāt: pducūt hoiez ad spasmū. aut tetanū vasoꝝ spmatis ⁊ accidit apa calīn cū qꝛ i p̄apismo ⁊ iterficit. Aui. ⁊ iō in cura eoꝝ diligētiā habe. vñ aly. qcūq̄ȝ hō passionis ad spasmū fert velocius morit̄ cui' vēter fit tumidus ⁊ sudor frigidus.

Signa demōstratiua qñ ē ex multitudie mãe cale qꝛ cum erectiōe tali est corpis habitudo carnosa rubedo ⁊ tumor venaꝝ faciei ⁊ oculoꝝ. vñ ad vasa spmatis multa ac ↄtinua descendit humiditas sanguinea.

¶ Signa si cā fuerit vētositas tūc eā añcedet plīm tremor virge ⁊ erit in ea iectigatio. ⁊ titilatio. ⁊ cito veniet ⁊ cito recedet ⁊ approximatis calidis resoluentibus supra ỽgaz ⁊ circa anum ⁊ femora p̄apismus dissoluit̄.

¶ Signa eius cuius cā est orificioꝝ arteriaꝝ ⁊ venaꝝ dilatatio iectigatio ⁊ titilatio nō sentit̄ neq̄ȝ cito venit neq̄ȝ cito recedet. ſ3 ↄ̄uedo sentit̄ marie si patiēs lōgo tpe se abstineat a coitu. itē ⁊ semē qñ emittit̄ mandat cū difficultate. vñ spma sic ē i vasis mlr̄plicatū pp cibos. ⁊ qꝛ vsus ē ocio ⁊ qꝛ stetit i imaginatōe coit' ⁊ hō. ⁊ qꝛ vsus ē cibis acutis calidis ⁊ eqtauit. ⁊ sic iferiora calefecit ⁊ ex approxiatiōe frigidoꝝ iuuabit̄. a calis ỽo nocebit̄. q̄ si ↄtigerit ex exhibitiōe medicine vel alicuius rei scit̄ narratione infirmi.

Cura Canones. Ordinatio diete. Digō. Euātio. Prohibitio gñonis. vētositates in loco. aut ↄuersio mãe in ipam. Correctio mēbroꝝ ppinquoꝝ coadiuuantium ad erectionē. de qbus actum est in de causis eius.

¶ Ordinet̄ dieta ad ↄ̄triū cāe. Q͛ si fuerit ex vētositate grossa genita a cibis ⁊ potib' eā multiplicātib' ab eis abstineatur ⁊ itroducat̄ vsus cibarioꝝ carminātiū ⁊ resoluentiuz illā. vt sunt anisuz cuminū cinamomum sinapis saturegia anetū. Aut fac ex ↄsilib' aromata ⁊ hō. q̄ sunt cal'a ⁊ sicca in qb' nō est hūitas eēntea: de qbus tertio tractatu. Itē abstineat ab acetosis qm̄ qñq̄ȝ iflāmat. Auicen. ¶ Ex

ercitet forti exercitio vt in ludo pile ad ipsam resoluendā. ¶ Et si mā fuerit calida vtat frīdis. ¶ Et si ex renū caliditate rectificentur vt supra de caliditate renum: ⁊ ꝯsimiliter de alijs causis ꝑmutiuis ꝺm suum ꝯtrarium. Unde si nimia sit repletio fiat eūatio. Introducatur tenuis dieta ⁊ rerum exiccātium sperma. de quib⁹. ō. ¶ Si nimia spermatis retentio coeat ⁊ morose. Si supfluus coitus abstineat. ⁊ si foret. accidens remedieẜ. vt rubri. de gomorrea.

¶ Digestiua parentur digestiua appropriatata mãe peccanti. de quibus quarto tractatu.

¶ Tertio loco admistreẜ eūatiua. sed h̄ nō vt rubrica de gomorrea ꝙ si possibile est fiat eūatio p̄ supiora ⁊ nō p̄ inferiora: q2 timeẜ ne ventris solutio faciat descendere mām ad locum. ⁊ iō fiat cum vomitu ⁊ flōmia: flōmia maxime exīte mā cal'a fiat. sed de eūone nescio qd dicā. oēs ad solutiua tēdūt. ⁊ iō ꝯsidera q2 h̄ canō a me posit⁹ est. Aui. Itē nō fiat eūo p̄ coitū nisi apud necessitatē eius ne veniat nocumentū aliqō ex nocumēto dimissionis eius. Aui.

¶ Prohibeẜ gñō vētositatis in loco aut mãe ꝯuersio ī eā3 duob⁹ modis. Uno⁹ p̄ frida ingrossantia mām ⁊ debilitātia calorē ne sit potēs ad agendū tm̄ in mām vt eā ad vētositatē deducat. Scḋo mō per calida exiccātia resoluentia ⁊ ipsa3 vētositatē exterminātia. ¶ Ex⁹ de p̄mo administreẜ ad ex̄ petia īfusa in aq̄ frida aut ro. vt. ō. de gomorrea. iaceat in loco frigido. sed cū discretiōe. Itē admistreẜ lamia plūbi pforata. ō. pectinē posita. Itē ad itra administreẜ ebibita frida ex aq̄ nenufaris lactuce ⁊ h̄ȝ. cāphorizādo si expedit post quā admistrabis cū tutus eris aliqua calida in p̄ vt camomilla vsq3 ad agnū castum in nāli v̄tute mēbri ꝯfortationē. ¶ Quidā a p̄n⁹ vsq3 ad tertiam diē instat cū diafōreticis circa testiculos positis. vt cū succo rute agni casti ⁊ multū val3 aut cū vino decoctiōis ei⁹ aut cimini. Itē emplastreẜ pudenda cū cimio ruta vino cocto semine agni casti ⁊ h̄ȝ. vñ p̄ talib⁹ recurre. ō. de apate cal'o ⁊ frido testiculoꝝ. ¶ Admistratis itaq3 his vel simulib⁹ ipis nō ꝯferētib⁹: q2 nō sit posse mām resolui procede cū frigidis vt cum sir. de nenufare ⁊ h̄ȝ applicādo frida. vt. ō. ¶ Ad ex̄ spōgiā infusam in aceto ⁊ mucilagine psilij ⁊ succo herbaꝝ fridaꝝ. vt. ō. de caliditate renū ⁊ gomorrea. ꝑlatū in vltimis fiat mucilago psilij cū aceto ⁊ ex illa mucilagine dissoluaẜ opiū ⁊ inungant testiculi. fiant vt. ō. de gomorrea. ⁊ tu ibi. ¶ Cāphora aūt multi laudatur. ⁊ ideo trocisci de ea valent potēter. ⁊ de ipsa loquens metrificator inq̄t. Cāphora p̄ nares castrat odore mares. Quidā in berbena tm̄ ꝯfidūt vt dicāt ꝙ data in potu nō ꝑmittit virgā erigi vsq3 ad septē dies. ⁊ hec satis.

¶ De impotentia erectionis virge. Rubrica. xxvij.

Contingit vt multū ꝙ q3 v̄gā erigē nō poterit. Et ei cās multas assignādo ēt fortasse rememorādo ī sequēti rubrica de ipotētia vel diminutiōe coitus. ¶ Et q2 hec dispō est singularī ⁊ ꝯñs ēt nā3 nō mirabis si ꝑlur⁹ ñā ⁊ idē bis replicabo. Nā nām secut⁹ mā3 ad gñonē ꝑtinētē ampliare nō dubitaui. nēo eni3 vt ō. ad actum coitus absq3 erectione virge ꝑuenire potest.

Cause quidē ipotētie erectiōis est defect⁹ vētositatis in mēbris īferiorib⁹ qḋ cōphēdiẜ ex ꝯplone genitaliū q2 frida nimis vel nimis calida ⁊ sicca. ⁊ q2 regimen fuerit nimis fridū aut nimis cal'm. ⁊ iō ꝯra. ¶ Itē q2 ars ⁊ exercitiū vt lōga equitatio calefaciens aut infridans vt ars fulonū piscatoria ⁊ h̄ȝ. quidē ex d̄fectu digestiue p̄me ⁊ sc̄e: qḋ cōphēdiẜ q2 datis īflatiuis iuuaẜ. ¶ Quā3 ex d̄fectu sanguinis ⁊ sp̄us generati ex debili virtute corpis qḋ cōprehēdeẜ ex corpis extenuitate ⁊ ariditate. ¶ Aut erit ex defectu cordis qḋ erit fridū ⁊ siccū ⁊ q̄si gelidū. vel q2 est alr̄ debile sc̄m: ꝑꝑ qḋ absciindiẜ desideriū ⁊ desideratiuus sp̄us nō descēdit ab eo ad testes ⁊ virgā ipulsiue. vt. ō. in p̄⁹ rubrica in fine. ¶ Et est ꝺm p̄lm aut ex defectu epatis. q2 fride sit mãe ⁊ sicce ⁊ pauci sanguinis ⁊ sp̄us aut ex egritudine aut q̄ūolibet aliter debilitatum: q̄re absciindiẜ mā spmatis. Aut defectu cerebri: q2 nāliter sit distēperatum ad fridum ⁊ humidū aut passum aliquā malā egritudinē vt litargiā stuporē ⁊ h̄ȝ. p̄ qḋ absciidaẜ v̄t⁹ sensibil. ⁊ si spma descēderet tunc nō sentiẜ. Aut q2 meditatio forti sit in eā: aut cū adest v̄ecundia. aut rō. aut itellectus trahēs sp̄m desideratiuū cā ꝑuādi castitatē vel pene ꝑꝑ pctm̄: aut q2 meditatus est mulieris imundiciā aut aliqḋ tale. ¶ Quā3 cā est defect⁹ in via aut opil'o q̄ est ī venis q̄ sunt post aures ⁊ neruis aut q2 sunt abscise. aut opilatio ī corde ⁊ arterijs ⁊ v̄ijs eius. aut epate vt in venis ⁊ v̄ijs ei⁹. ¶ Et cā est q̄n3 in v̄ga ꝑꝑ maliciā cōplonis fride ⁊ humide eius aut mollificationē eius qḋ cōphēdiẜ q2 ī aq̄ frida posita nō ꝯbiẜ. ¶ Quā3 est ex defectu testium ⁊ vasorum spmatis. vñ difficilis fit descēsus spmatis ꝑꝑ aliquā egritudinē quā passi sunt ⁊ deterior est mala cōpl'o sicca supfluēs. ¶ Itē q̄n3 cā ē ab ipo spmate qñ caret mordicatio. imo ē sic ꝯgelatū ⁊ q̄ntitis sit p̄lm nō incitat v̄tutē ad erectionē ⁊ coitum. Et h̄ q̄nq3 ꝯtingit in decrepitis ⁊ debilitatis ⁊ copiose viuētibus. aut cōitate viciorum vt cum alicui incidunt emoroides aut cū q3 dolorē itēsum patiẜ ani. aut vesice vñ neruī cōes vesice ⁊ lacerti ani. ⁊ vesice leduntẜ aut q2 in remotis mēbris ꝯferētib⁹ ad ea nocumētū vt cum renes sunt frigidi vel egrotātes vel totum sil'r corpus. ⁊ ex his cōprehēde q̄ntum est nec̄ia anathomie noticia. ⁊ tu ꝯsidera.

Signa demōstratiua si ex defectu fuerit vētositatī ī mēbris īferiorib⁹ cognosceẜ cōplone genitaliū q2 frida nimis vl' nimis cal'a sicca. sic ⁊ regimē p̄cedēs exercitium vt ars fulonum ⁊ ita de alijs que multum infrigidāt aut multum ventositatem resoluunt ⁊ carmināt.

¶ Signa si fuerit ex defectu fortitudinis digestiōis prime ⁊ secunde quā fortitudinem membra ipsa superiora ostēdunt datis inflatiuis iuuabitur.

¶ Signa si ex defectione sanguinis ⁊ sp̄us fuerit ex debilitate extenuatione ⁊ ariditate ipsius corporis cognosciẜ.

¶ Signa si cā fuerit in sp̄ū desideratiuo non mouēte. ⁊ in nā non iplente: tunc illud scieẜ rōne narratione infirmi.

¶ Signa si cā fuerit in p̄ncipijs supiorib⁹ vt q2 ī corde: qḋ est ꝺ3 p̄lm: tūc erit cor fride ⁊ gelide nāe vel debilitatū valde ex aliqua egritudie quā passum ē: vñ d̄siderium absciidiẜ ⁊ ab eo desideratiu⁹ sp̄us non ꝑcedit. ¶ Aut erit in epate q2 fride ⁊ sicce ꝯplonis fuerit ⁊ pauci sanguinis ⁊ sp̄us. q̄re ēt absciidiẜ mā spmatis aut debilitatu3 fuit ex egritudine. ¶ Aut in cerebro q2 fride sit ⁊ humide cōplonis aut passum fuerit egritudinē absciidētē v̄tutē sensibilē vt stuporē litargiā aut cōpssionē ꝑꝑ casum ⁊ ꝑcussionē: vñ cōmotio ꝯflatiua vt descēsus spmatī nō sentiẜ. ¶ Aut q2 ī meditatiua fuit occasio vt v̄ecundia itern⁹. ⁊ iō retrahit sp̄m desideratiuū cā ꝑuādi castitatē ⁊ h̄ȝ. vt dcm̄ est. ¶ Et cā in via ē opilatio aut ī venis q̄ sūt post aures ⁊ neruis q2 sunt abscise vl' ēt opilate vl' ēt ī arterijs vt oplonib⁹ cordis ⁊ sincopi aut in venis vt opilatiōib⁹ epatis. ¶ Et cā in v̄ga est mollificatio ei⁹ ꝑꝑ malicia3 cōplonis fride ⁊ humide. cui⁹ signū: q2 posita in aq̄ frida nō ꝯbiẜ. ¶ Aut in testib⁹ erit ⁊ vasis spmatis: q̄re erit difficilis descēsus ei⁹. vel q2 aliq̄n passi sunt egritudinē: q̄rū signa sūt p̄missa. ¶ Aut q2 cā erit in ꝑpinqs ⁊ vicinis vt accīt cū emoroides iciduntẜ aut bristib⁹ ani dolorosu3 ⁊ vesicā q̄ sūt manifesta. nocēt. n. illa supius oīb⁹ inẜ ani ⁊ lacertos virge. ¶ Aut ī remotis vt q2 renes sunt fridi vel egrotātes ⁊ simil'r corpus totū.

¶ Signa si fuerit ꝑꝑ spmatis paucitatē. aut ꝑꝑ obtusiōē qualitatis mordicātis exiccantis erunt ꝯtraria eis que de gomorrea dicta sunt ex cā spmatis ⁊ ex illis est q2 egrediẜ

res pauca apud coitum: vt in senibus & debilibus.

¶ Signa defectus ventositatis: quia non sentitur tẽsio in virga neq3 ierigatio.

¶ Signa defectus mãe mordicātis que circa glādulas exi-stit sunt q2 ibi nō sunt mordicatio pūctio neq3 pruritus.

¶ Sig̃ si e ex defectu regimis ex pte cibi & pot⁹: q2 si vtit ta (li istatuis scit narratiõe isirmi.

Pronostica dicentur de diminutione coitus.

Cura autem hmōi postponit̃ vsq3 ad rubricā de dimi nutione coitus. & tu ibi. nā copiosa ponētur que ad erectionem virge faciunt.

¶ De coitu & de attēdēdis in coitu. Rrica. xxviij.

Oit⁹ est p mēbra gñatiōi a nā deputa ta maris. s. & femine adiuicē cō iunctio: q vt. d. 2o tractatu. & tu ibi. a nā ipa i gñonē ,ppiē iuuētus est. & si quāplurimi sunt qui nō in gñationē s3 in libidine solatiosam ↄsumāt: de q̃ coitu vt honestius potero loq̃r nō omittēs ŏ necīja & de coadiuuātib⁹ ad ,plē cui intētus oīmodo ero hic & in sequenti caplo. ¶ Huiusmodi coitus plẽs ↄditio nes h3 quas medicus ↄsiderare h3. vt in regimine sanita tis ↄsulere sciat ei q eo voluerit vt in tpe debito q̃s suo or due h describā. Quarū q̄dā ex parte ipsorum coeuntiū sumpta sūt. Quedā ex pte cārū suaꝝ. Quedā ex pte tpis & hore. Quedā ex pte q̄litatis. Quedaꝫ ex pte quātitatis. Et q̄dā ex pte modi. Quedā ex pte ordinis. ¶ Et p p° o3 mas femelle ↄiungi q ambo sint sani boni regimis in eta te pfecta: q2 adolescētie ,ppiē q hñt istrumēta distincta q3 addit̃ pp hermofroditos. & nō sit corp⁹ viri calefcm̄. aut i frigidatū s3 post calefactionē sit icolumis: q̃3 post ifrida tionē. & post hūiditatē q̃3 post siccitatē. ¶ Et p 2° vt fiat multitudine spmatis cōmouēte nām & nō pp imaginatio nē. aut ad aspectū ad mulierē: nō pp vētositatē cōmouen tē: nō pp pruritū alicu⁹ humoris descēdētis: nō pp multi tudinē fecis: nō in hora migēdi. ¶ Pro tertio. vt fiat tpe maioris appetit⁹ ipius. vñ in masculis appetitus ad coitū magis viget tpe veris & hyemis. in femellis vo tpe estatis qm̄ spma ipaꝝ a calitate estatis iuuat̃ & acuit: & fiāt iter- ualla: ita vt in vasis aggregari possit spma digestū: nō sit tñ tāto tpe retētū vt in eis ifrigidet̃. Mensurare autē h est prudētī medici ↄsiderātis cōplones etates ↄsuetudies for titudinē v̓tutis hītudines regimina & hmōi. ex qb⁹ p3 q̃re ti mētes multitudinē filioꝝ vrplm̄ femellas seminat. nā diu retētū spma infrigidat̃. Itē nō fiat tpe magni caumatis nec magni frigoris vbi frigus noceat v̓tuti vt statī dicet̃.

¶ Pro q̃rto attēde p. q nō fiat. ŏ. replonē. naꝫ debilitādo calorē digestiuā multū ipedit: & multe ide p viā indigõnis gñant̃ egritudines. ↄfert in h casu post ip3 somn⁹ factus: qm̄ inde aliq̃lr virtus digestiua ex somno ipso vigoratur. Silr nō post satietatē nauseatiuā. Scdo non fiat tpe va cuitatis mēbroꝝ. nā nocibiliꝰ q̃3 est fcŏs sup replētionē. qm̄ calor ampli⁹ debilitat̃ & corp⁹ ide magis exiccat̃ & are scit. & ↄtinuatus ad ethicā pducit. Cōsilr nō fiat post exer citiu3 magnū: post vomitū: fluxū vētris: & hmōi euones. Itē post resolonē fortē aut virtutis extinctionē. Et pp h vt di ctum est h ante: tpe caumatis quo multum calor natura lis resoluit̃ nō est fīedus. vñ ,pūerbialiter d̓r de mēse iunij iulij & augusti amasia mea te nō cognosco. Itē si qs ex fri gore ledit̃. tunc exterminato calore ex coitu multū lederet̃. Tertio q fiat hora q̄ pma & scda digestio est cōpleta & ex cussis supfluitatib⁹ pmis: & post ipm̄ succedat somn⁹ lon gus in masculo & muliere. qm̄ sic melius figit̃ spma i ma trice eius. ¶ Pro qrto. q fiat in debitis vasib⁹ r̄c. & cum suis instris. ¶ Pro sexto. q fiat nec nimis multū nec fre quenter. sed p internalla. h autem mēsurare est prudētis medici: vt sup. sed hō ipse aliqn̄ est bonus scrutator vt cū sentit se alleuiari sentit se salubrē ex h fieri vt q melius dor miat melius comedat nō sentit se debilitari. sed inde forti ficari & hmōi. ¶ Pro septimo q mas sup feminā stet & non eŏ ne ex spmate mulieris in virga aliqd cadat & ne in coi tu labore sentiat: q2 amplius eū debilitet ex q̃ dānat̃ coit⁹ stātum. Itē ne incurrat crepaturā. itē ex retētiōe sui sper matis accidāt vlcera & hmōi in virga. ¶ Pro octauo q nō subito ad actū pueniat̃. sed pus amplexib⁹ osculis & alijs illecebris pmissis: qbus cōphēdit̃ iā ipsos coeūtes ambos fcŏs esse ad ipm̄ ,pcedat̃. & h est nālissim⁹ coitus in q̄. Hec eia fuant̃. ille autem cui h deficiunt aut fm magna ptem̄ inālis appellat̃. de ista autē mā nālit̄ scriptum est & ample in 2o tractatu de inanitione & repletione: & quedam ex cō ciliatore nostro excepta. quare hec sufficiant.

¶ De multitudine desiderij ad coitum. Rrica. xxix.

It qñq3 desideriū ad coitū cuꝫ forti tudine sanguineatatī & sani tatis cōplonis in etate adolescentie & potētie ad ipm̄ absq3 successiōe debilitatis q̄ casu nō est cohibēdus qm̄ retētio spmatis sic diu re tenti grāde infert nocumētū: i eo pmaxime q iā dcis peti ret̃ ↄd: nōib⁹. nā gñatio spmatis corp⁹ & cor ↄfortat s3 ad esse ipius nō necīo faciat. Et pūtas gñonis eius coꝛ tum pꝫ colorē debilitat memoriā & itellectū. Auic. Sed vbi cā sit acuitas spmatis aut multitudo eius aut calitas vasoꝝ trahētū ad se virtute corpis exñte debili. aut pp pruritu3 & bothor in vasis spmatī sic accidit i mulierib⁹ in ore ma tricis prurit⁹. q̃re nō cessat in eis desiderium. Aut pp infla tionē. vñ fortis fit erectio ex ipa vētositate. Aut q2 dormi tur sup dorsuꝫ. c̄ n. ŏ matrie facētib⁹ erectōnē. Aui. tūc co cāu debem⁹ curē isistē & ipaꝫ remedijs opportunis iuuare.

Cura p cura huius positi sunt canones de gomorrea de erectōe virge. & tu ibi. Nā attēde ad ↄria cāe. Ut in replone cū euone: in calitate cū infridātib⁹. flōmia etiā si fuerit replō cum calitate. sic suo mō dicat̃ de humi ditate & siccitate. nā lactuca endiuia nenufar aqua frida acetū portulaca cucurbita cucumer emplata: & p os exhi bita & in oēm modū admistrationis cōferūt vt. ŏ. allegatis locis. Itē lamie plūbi. Dormire sup stratū frigidū & hmōi.

Cura in pruritu & bothor procede cum flōmia solutio ne mãe & ↄtrariatione complexionis cum frigi dis dictis epithimādo vngēdo: & sic de alijs vt locis alle gatis. Item qñq3 op3 ad narcotica vt sunt iusquiami fo lia mādragore infusio aque frigide & hmōi deuenire.

Cura in illa q̄ est ex inflatione vbi cā inflatiōis est cali ditas ,pcede cū infridantib⁹ donec extinguatur caliditas. Q, si est ex frigiditate cū resolutiuis vētositatī. Q, si fuerit in corpe melācolico etiā colaꝫ nigrā: q̃q3 de alijs suo mō facies. ¶ Et p cōplemēto hoꝛ oīum in ru bricis pcedētib⁹. & de apanbus testium renum mala com plone hoꝛ hūsti simplicia & cōposita ad q̄ te trāsferas.

¶ De iuuamētis & nocumētis coitus. Rrica. xxx.

E ipsis dcm̄ est satis ample in 2° tra ctatu de inanitiōe & replone. & iō ēt tu ibi. Tñ h aliq̃ rememorabo memo rie cōmēdāda. Aui. de iuuamentis ei⁹ inqt. Et qñq3 accīt viro ex dimissiōe coitus & abū dātia spmatis. & frigore ei⁹ ↄuersiōe ipius ad vētositatē vt mittat spma ad cor & cerebrū vaporē malū venenosuꝫ sic accīt mulierib⁹ ex coartatōe mřicis. ¶ Accidit ex coi tu ēt supfluo pmarie tepor & dolor cruriū: q̃re nō sustinēt pōdus sui. Itē qñq3 appet ex ei⁹ vsu icessio formicaꝝ ici piēs a capite suo vsq3 ad finē dorsi. & accīt eis tremit⁹ & pa lisis. & ego vnū nobilē in manib⁹ habui tales. Item dolor renum vesice & facit incurrere colericam facit fetere os & gingiuas. ¶ Sed hic aduerte q aliquādo ex dimissione

eius etiā plura accidunt nocumēta que nō recitabo nisi ꝑ ius dicā qd est q a coitu se dꝫ remouē postpositis etate ꝛ ceteris. ꝛ est ille cū aduenit post ipꝫ tremor aut frigus ꝛ cōstrictio anhelit⁹ occulta ꝛ pulsus cordis ꝓfunditas oculorum destructio appetitus cibi ꝛ cuius pectus est debile ꝛ īfirmum: aut qꝛ debilis est stō. vñ q hꝫ stōm debilē eti euitet oīo. qm̄ est de melioribus rebus ei: vt tertiadecima tertij. de rebus in qua℞ vsu stōus nocet. ꝛ h ab Aui. Dimissio. n. coitus ɔtristat plim ꝛ ǧuat corpus ꝛ caput etiā cor. ꝛ multiplicat pollutio. Q. si pseuerabit debilitabit spm. ꝛ exiccabit. ꝛ iō post hec oīa opinatus sum aliqd dicē de regimine eius q ex dimissione coit⁹ ledit ꝛ de regimine ei⁹ qui plurimum coitu vtit ꝛ nocetur eo vt patebit.

¶ De regimine eius qui ledit ex plurimo vsu coitus. Et illius qui nocet ex dimissione. Rubrica. xxxj.

Sanon est vt regimie calido ꝛ humido restumptiuo vtat ɔfortādo ꝑncipalia iā ex calore ꝛ spiritib⁹ depurata. q̄re ꝑᵐ attēde nutrimēto ex q̄ hi spūs gñari solēt. ꝛ h i eo q plimo coitu vsus ē. ¶ 2⁹ est correctio accidētium. vt debilitas visus tremor. ꝛ hmōi.

¶ Et pro ꝑ dent cibi boni nutrimenti ꝛ pauca℞ sup̄fluitatum humectatiui. ꝛ tēperati aut parum cali. de qbus tertio tractatu. Item infra de diminutiōe coitus vt sunt pulli: pdices: capones: brodia horum cum vitellis ouo℞ spēbus odoriferis nō multum calis. ¶ Uinum sit dulce boni odoris. ꝛ lac qdē ouinuꝫ ꝛ vaccinū est vehemētis iuuamenti ad ɔfortādū ꝛ viuificādū cū sumit de eo in ieiuno ꝛ cū q̄ntitate. q̄ digerat ꝛ dormiat sup ipm. Aui. ¶ Itē valet in h multum somn⁹ ꝛ qes ꝛ letari in ludis q letificant.

¶ Iteꝫ in postremis ɔfert metridatū. ꝛ diamuscus ꝛ hꝫ.

¶ Q. si lesio accidat in visu tunc cā est cerebrum: ꝛ qꝛ exiccatū est administra vnctionem capiti ex oleo viol. etiaꝫ ex oleo instillādo in aurē: faciendo item caputpurgiuꝫ ex eo vel similibus ꝛ vtat introitu aque. talis cōplonis sicci cerebri recurre. ſ. de cerebro in ꝑncipio sexti tractatus.

¶ Q. si accidat tremor ꝛ ibi sit mā peccās solue eā: inungatur virga cū vnguētis in qbus sit ambra muscus ex oleo de costo. nardino. lilio℞ de cipere. de satina ꝛc̄. Sed ꝓ cura tremoris recurre ad ea que ō tremore sua rubrica. multi dant modū q̄o qs possit ɔtinuare coitum sup̄fluum. ꝛ certe ponūt stupā intus pro bōbace eecto quos h nolo sequi qm̄ homines debent esse rationales a non bellue.

Si autem accidit alicui nocumentum qui dimisit coitum ꝛ eo vti non vult. tunc tres attēde canones. ¶ Primus est abscisio mãe incitātis ad coitum. ¶ Secundus est alteratio discrasie genitalium ꝛ refrenatio furie eorum. ¶ Tertius rectificatio membro℞ lesorum ꝛ preseruatio ne vlterius ledantur.

¶ Prim⁹ cōplet eāone fcā cum flōmia. sudore exercitio vomitu deriuatione mãe ad supiora. minoratiōe cibi. potus ꝛ reruꝫ multiplicātiū sanguinē spma ꝛ vētositatē. ꝛ vsus cibo℞ minorantiū sperma de quibus supra ꝛ medicinarum reddentium hoiem castum de quibus de gomorrea.

¶ Scōs pficit cū emplis fomētationib⁹ ifridantib⁹ genitalib⁹ applicatis ꝛ aliĳs q̄ dcā sunt de papismo ꝛ de satiriasi cum diuersione animi. ꝛ alia curiosa diuertētia a coitu.

¶ Tertius adipleat cū eis q̄ ɔfortāt spūm ꝛ cor lesuꝫ ex retentione spmatis ꝛ cerebrum mundificātia a malis vaporibus ꝛ in mulieribus mřicē ɔfortādo eā. ꝛ repellendo fumos ab'ea. Et hꝫ in h coriandrū ꝑparatum, ꝑpetatē rose. triasandali. ꝛ hꝫ. vt infra de ꝑfocatiōe matricis. ¶ Et hꝫ hec dimissio coit⁹ paulatiue fieri ita q hō subito nō se trahat. sed interponat diem ꝛ dies paulatim donec veniat ad eius dimissionē p plures dies. ꝛ interim regimie vtat dcō iux. ea. vt in futu℞ ab eo nō ledat. ꝛ sic sequet ꝑseruationē eius a nocumento ipsius. ¶ Postremo addo pp bibulos dcm̄ Aui. in fine capituli sui. Inqt. ꝛ de cibis co℞ q succurrūt ipso℞ debilitatē est panis bon⁹ mundus isusus in vino bono. Et qꝛ dñi veneti sunt multū venerei hinc se sentientes debilitari sic h cibo se ɔfortāt nā in ꝑncipio mēse ɔfortant sicut eo semper vtunt vsqꝫ ad dñas que magl viro℞um consuetudinē sequunt q̄ꝫ necessitatem ꝛc̄.

¶ De diminutiōe coit⁹sine ei⁹ ablatiōe. Rubrica. xxxĳ.

Ex eisdē causis diminuit et aufert sed fortiores sunt q̄ auferūt. ꝛ iō eadē erit cura. nō. n. antidota adinuicē differūt nisi ſm magl ꝛ min⁹ itēsio aūt ꝛ remissio spēm nō tollūt. i. q̄ qdē cura itēdo eē plurib. qm̄ vt dixi sequēs nāꝫ gñom vt potero itent⁹ ero. ꝛ hāc curā plurimi vulgarū incātatiōib⁹ ꝛ fasinatiōibus ita meo tpe tractauerūt vt' magl pfecti sint q̄ꝫ medici nāles. ꝛ ego de co℞ effectib⁹ mirat⁹ rei diabolice magl q̄ꝫ diuine ascripsi. quo℞ sectā in pñtiarū nō sequar nālib⁹ oīo accōmodat⁹.

¶ Et cū ita accit q hō neqꝫ coitū hie pōt in vga. neqꝫ virga erigi passio ipa a qbusdā dicta est approximerō. vt. ſ. de imoderata erectiōe vge. Et hi dicūt tria ad coitū pficiēdum recurrere. Primū humiditas q̄ a cerebro est ſm magnā partē. Scōm vētositas spūalis a corde dissoluēs ꝛ ipellens eā ad virgā. Tertium nāle desideriuꝫ qd ab epate est. sed de his pluries dcm̄ est. ꝛ tu ea tuo mō recollige.

Cause cā itaqꝫ debilitatis aut ablatiōis coitus in summa est. aut vga ipa. aut in mēbris spmatl mediis inter mēbra ꝑncipalia ꝛ int mēbra coit⁹. aut cā est ex cā mēbro℞ vicino℞ ꝓpria eis. aut pp paucitatē inflatōis in inferioribus corporis: aut paucitatē eius in corpore toto: ꝛ de his causis sic summatum recollecte data sunt exēpla in rubrica de ipotētia erectionis virge q̄ fortiores sunt vbi aufert. vt dcm̄ est. ¶ Et lꝫ h ꝛ allato loco sit sufficienter dcm̄ de causis debilitatl coit⁹. nihilomin⁹ qꝛ ꝓmisi me dilatare ꝛ clariori mō q̄ potero mām apire. hinc alio ordine ꝛ medicinali satis cās eius enarrabo h mō. vꝫ. ¶ Dis eius cā aut est ꝑmitiua. aut añcedens ꝛ humoralis. aut cōiuncta. ¶ Primitiua vt aer frigidus calorem mortificās ꝛ ꝓpue frigus pedū. vñ in discaligatis diminuit cōit. qd ꝛ beatus franciscus bñ sciuit hoc in ꝑceptus fratrib⁹ suis iniungēs. vñ Aui. de exiccātibus spma inqt. Et de his q̄ experti sūt experimētatores ē q icessus nudis pedib⁹ deijc desiderū coit⁹. vt. ſ. ō spmate. ꝛ aer sicc⁹ ɔsumēs hūidi. ꝛ aer nimis calius qꝛ spūs exalāt. ꝛ aer nimiuꝫ hūidus suffocās calorē. Et q calitas intēsa aeris. ꝛ silr friditas itēsa ad h faciāt ꝑsuadet. qm̄ i ianuario ꝛ iulio aialia multi coeuntia h faciūt otia. Cōsilr exercitiū forte. balneū calefaciēs. ꝛ exiccās. Cibus sua q̄ntitate suffocās calorē nālē. aut sua q̄litate extiguēs. vt cibi fridi. aut siccitate ɔsumēs. aut ingrossans hūidū. de qb⁹. ſ. nūc allato loco. pot⁹ silr q̄ntitate ꝛ q̄litate somn⁹ ꝛ vigilie supflue. inanitio supflua. vt sudor fluxus. retētio supfluitatū. nimia ai accītia vt mitigatio. verecūdia. horribilitas. coitus. timor. ꝑmeditatio. aut fortis attētio ad rē aliā ꝛ hꝫ. ¶ Añs vō ē nimia ɔplo frida ꝛ hūida i toto vl' i testib⁹ vel in ꝑncipalib⁹ ꝛ ē ꝫ plim. vt ſ. de ipotētia ꝛc̄. ꝛ ꝑncipalr i corde aut epate. aut cerebro. aut renib⁹ vl' i magnis venis p q̄s spma dirigit i ȝ⁹ digōne. Utrū aūt magl a cerebro q̄ꝫ a corde non definit h. forte dī in fine cap. cū aliĳs dubiĳs. Arist. n. vult q a corde. ꝛ dicē q si vena cordis p quā spma descēdit ad testiculos incidi posset seqret ipotētia gñatiōis. sic ex incisiōe vene que est post aurē vl' i collo: qd ē vnū ex fūdamētis medico℞ reliqui qꝛ spma cū cerebro silitudinē hꝫ. Itē maxime ledit ꝛ plusq̄ꝫ cor i coitu. Itē qꝛ ē sedes aie plato cerebr℞ ē tēpluꝫ rōnal' aie ꝛ de his satl ꝛ mala ɔplo ē qnqꝫ vicio ħtioris. vñ hūor. fridus ꝛ hūidus sūt hꝫ. cali vō ꝛ hūdi cū supfluit

frequenter fridi ⁊ ficci adiuuant ad h̄ cōpositio vt sūt ra/
re texture q: spūs exalāt. Itē strictura viarum seminaliū.
q̄re spma nō descēdit vt pp pinguedinē. aut pp aliud. Itē
magnitudo corpis q̄re humores cedunt in nutrimētum
ad suandum īdiuiduum vt in pinguibus ⁊ magnis. nā q
plus ,plificant vt in ceteris aialib⁹ est vidē. equus aūt ⁊ ele
phas pariunt vnū fetum. porca aūt plures ⁊c̄. ℭ Cā aūt
ōtīcta est mala ōplo testiū cala humida frida vel ficca.
simplex vel cōposita. vel hūiditate tēpata peccās q̄litate.
aut q̄ntitate vel suba. Itē ⁊ defectus vētositatis que a cor
de venit ad erigēdā virgā. vt. d̄. dixit Aristo. q̄ aialia ha/
bentia pēnas multas: ⁊ hoīes habētes multos pilos sunt
multi coitus. econtra pauci. Tu itaq3 homines ipm ocu/
lis circunda. volo modo hec tibi de causis eius sufficere.

Signa demōratiua qñ cā ē in testib⁹ q: ex mala cōple
xiōe eoꝝ ⁊ spālit frida spma multū est ⁊ aq/
sum ⁊ testes ad tactum sentiunt fridi. Qz si fuerit pp sicci
tatē spma erit pauci difficilis descēsiōis. ⁊ sm plimū est
cū extēuatiōe corpis ⁊ paucitate carnis ⁊ sanguis. Et a iu
uātib⁹ q: ōfert ei hūectatio ex balneo cibo ⁊ potu hūdis.
ℭ Signa si fuerit pp epar ⁊ renes scitur q: minoratur ap/
petitus. ⁊ non est digestio ⁊ sanguinis generatio vt op3.
ℭ Signa si ex corde minorat̄ erectio vt ī p̄cedēti rubrica.
ℭ Signa si ex cerebro dcā sunt in p̄cedēti rubrica. ⁊ tu ibi.
ℭ Signa si ex renib⁹ quere signa renū ⁊ ī p̄cedēti rubrica.
ℭ Signa si ex defectu fuerit ventositatis. q: oia mēbra co/
adiuuātia. vt cor cerebrū ⁊ h̄ sunt sana. ⁊ pro tūc est debi
litas ī erigēdo vgā ⁊ in admistratione inflatiuoꝝ iuuat̄.
ℭ Signa scē cā puitatis motus spmatis ⁊ paucitatis mor
dicationis eius q: egredit̄ apud coitū res plurima ōgela/
ta. ⁊ plm illius sequit̄ cōplexionē frigidam. ℭ Et non du
bitabo idē replicare in hac mā signoꝝ cum repletio ipsa
puilis mihi visa sit. qñ accidit ex debilitate desiderij coi/
tus tunc est arefactio corpis cum extenuatione ⁊ debilita
te ipsius cum citrinitate coloris. ⁊ qa pauco cibo vsu est.
ℭ Qz si idē ōtigerit ex diminutiōe spmatis in suba qete ⁊
mordicatiōe signa paucitatis exitus spmatl ⁊ in nūo ⁊ in
q̄ntitate apud coitū. ⁊ tarditas aliqñ ⁊ raritas ⁊ frig⁹ sen/
sibile in instrumētis genitalium. ℭ Qz si fuerit pp frigus
erit multitudo spmatis apud coitum indigesti fluidi non
coagulati p se neq3 coagulat̄ in aq̄ frida cu3 in ea spgit̄ ⁊
est in suba subtile ⁊ difficilis exit⁹: ⁊ paulati cū ōtinuatiōe
ptis post ptē hora coit⁹. ℭ Qz si cum friditate siccitas co
pulabit̄ erit paucitas carnis in toto corpe ⁊ sanguis ⁊ sp/
matis ⁊ difficultas exit⁹ eius. ℭ Qz si fuerit pp mordica/
tiōis spmatis paucitatē ⁊ pp quietem ⁊ pp coagulationē
eius. est q̄ egreditur plurimum spermatis hora coitus. et
q̄ erit congelatum est grossum ⁊ pingue.
ℭ Signa si fuerit pp solitudinē siue sollicitudinem ad ali
quā rē signū elongatio magna a coitu ⁊ angustia habi/
ta de re p̄terita ⁊ spes in q̄ est cogitatio de re habenda vel
nō hñda in futuro. ⁊ timor de re ipa ⁊ castitas: ⁊ cum ap/
proximat ad mulierē si est p̄mo erectus cadit erectio.
ℭ Signa si fuerit pp mollificationē cū exiccatiōe toti⁹ cor/
poris signū debilitatis totius ipotentia erectionis ⁊ debi/
litas virge in h̄ ⁊ sentit̄ stupor in ea. q̄ si fuerit pp puita/
tem inflationis tunc erit puitas erectionis ⁊ p̄uatio vento
sitatis cum incolumitate alioꝝ membrorum. vt supra.
ℭ Signa si fuerit ,ppter frigus in neruis virge. tunc spma
est abundans subtile ⁊ facile egrediens ⁊ desideriu3 est sa
tis firmum. sed erectio est in se ipsa debilis valde: ⁊ vrina
est multum indicatiua in hac passione. q: in causa frigi/
da vrina est discolorata ⁊ hmōi: ⁊ in calida colorata.
ℭ Signa si ōtiget ex maleficio facto sciet̄ illud p exclusio/
nē oium alioꝝ signoꝝ: qd̄ erit difficile cōp̄hēdē. qd ō ma
leficio dōm pro nunc taceo: multa audiui ⁊ pauca vidi.

Pronostica pingues aliis parib⁹ nō sunt ita po
tētes ī coitu sic̄ extenuati ⁊ citi⁹ de
ficiūt. pueri. n. ⁊ decrepiti ebrij ⁊ crapulosi ⁊ q hñt virgas
nimis lōgā ⁊ q vtunt̄ nimio coitu nō gñant aut raro aut
feda eoꝝ gñatio. ℭ Coit⁹ in publico sterilizat viros hone
stos p̄cipue qñ fit sine vecūdia. ℭ Et nō q̄ illi in q̄rū na/
tiuitate dñat̄ saturn⁹ magl delectant̄ in fedo ⁊ turpi actu
q̄3 in honesto ⁊ h̄ expssit hali. ī cētilogo ,ppōne. ℭ Sāgui
nei multū ⁊ appetūt ⁊ multū pñt. Colerici v̄o multum ap
petūt. s3 paꝝ pñt respectu appetit⁹ sanguīa. melici parum
appetūt ⁊ paꝝ pñt. Flegmatici autē nō multū appetunt.
sed plus pñt. Que itelligunt̄ iterest eē vera merito cōple/
xionū. nā ex alia cā posset ōtrū ōtingē. ⁊ tu ōsidera illam.

Cura Canones vel curā hāc sollicite atq3 attēte in te
assume cū videat̄ eē sic̄ nāe debitor in h̄ ēt q: spo
maximū honorē nō puū lucrū tibi eē allaturā. Quā ī. v.
canonib⁹ ōp̄hēdo. ℭ Prim⁹ ē mēbroꝝ supioꝝ a qb⁹ virtu
tes ,pcedūt ⁊ spūs rectificatio ⁊ confortatio. ℭ Scd̄s est
viaꝝ trāsit⁹ p̄paratio. ℭ Tertius genitaliū mēbroꝝ vt ē
virga testes vasa seminaria ⁊ alia iuuatiua mēbra altera
tio ⁊ ad actū coit⁹ disponēdo fortificatio. ℭ Quart⁹ ad/
ministratio eoꝝ q̄ sanguinē spm̄ grossum vētositatē ⁊ sp/
ma gñant. ois. n. virtus extēsa idiget mā p⁹. ⁊ hūc canones
sic ,ppositi ex cā qñ eius cōplemētū erit ,plurū valde. ℭ 5⁹
causas exteriores ⁊ interiores excitat ad coitum. ⁊ prouo/
cantem procurat. ⁊ hi duo quasi cōnexe incedunt.
ℭ Prim⁹ cōplet̄ diuersis medicinis attēta diuersitate cārū
⁊ mēbroꝝ. nā si cā fuerit frida ⁊ maxie in p̄ncipalib⁹: qd̄ ē
sm plm admistra tyriacā veterē ⁊ metridatū. Vñ Aui. si
est aliqd: qd̄ sit sic̄ metridatū. qñ est forti⁹ medicamē ad
illud ⁊ ī oī defectu ad coitū pp frigus in q̄cūq3 mēbro fit
aut pp debilitatē. Et tu h̄ aduerte. ne ex eius vsu vel tyria
ce qs febrē icurreret. ⁊ iō prudēter. Qz si patiēs ex eis se ca
lefieri pcipet dimittat. ℭ Et si pp cerebrū da diamuscū ⁊
diabrā. ℭ Et pp epar diacurcuma ⁊ safenea ⁊ metridatū
etiā cā. s. exñte frida. ℭ Si pp cor aromatica cordialia vt
ea q̄ pp cerebrū. ℭ Si pp stom ōforta p̄ncipaler eius di/
gestiuā ⁊ hoꝝ oium curā habuisti ad plenū suis rubricis
q̄ enarrare iteꝝ dixi supuacuu3. tu ad ea recurras. ℭ Qz
si fortis fuerit caliditas epatis ⁊ stōi vt ,phibeat vētosita/
tē gñari infrigidabis ⁊ equabis cum fridis inflatiuis. sic̄
sunt pira citonia mora lac faba ⁊ similia. de qbus ifra ad
plenū. q̄ similiter fuerit frigida ⁊ ,ppter eoꝝ frigiditate3
,phibeatur generari vētositas calefacies cum aliis calidis
inflatiuis. vt sunt cicera faseoli cum cinamomo potu vini
ru. grossi. balneis vnctionib⁹ calidis ⁊ emplastris. de qbus
suis rubricis. Qz si fuerit ex debilitate totius ōfortet̄ cum
cibis calidis ⁊ humidis restauratiuis ⁊ potibus resumpti
uis vnctionibus balneis emplastris: de quibus omnibus
infra. ⁊ p pte supra de spmate. vnde assata ⁊ in patellis p̄
parata oua sorbilia lac butyrū pultes frumēti panis de si
mula napi rapa amigdale dulces nux medulla nucis idi
ce phisthci auellane. ⁊ que sunt h̄ ōferūt in hoc casu.
ℭ Secūdus. p̄ficit̄ cu3 deopilātibus neruos vt in de para/
lesi: ⁊ arterias vt de sincopi: ⁊ venas vt de epate ad que lo
ca pro remediis recurre.
ℭ Pro tertio dicendum q̄ si cā in virga fuerit q: mollifi/
cata. tunc cura cum eis que dicta sunt de cura paralesis ⁊
mollificationis virge ⁊ vesice. si vero in testibus ⁊ vasis
spermatis cura cum eis q̄ discrasia3 remouēt ⁊ ōplexionē
equēt que suis recurre rubricis. ℭ Qz si vicio nimio cali/
ditatis ifrigida si frigiditatis calefacias. Simili si ex sic/
citate. aut hūiditate idē ōtingit da humectātia. vt lac oua
sorbilia. administra balnea vnctiones ⁊ emplastra potus
electuaria ⁊ h̄. ex quibus cōpoīi habeāt dicet̄ in fine si/
militer. ℭ Si ex vicio renū habuisti cura3. q̄ si fuerit mā

peccās in cā digeras euacnes in ꝑmis. deīde alterabis ⁊ ad
alia localia remedia te trāsferas. ⁊ hunc canonem bn̄ ꝯside
rabis in p̄mus: qm̄ ē ex vlībus: ⁊ quasi p̄suppositus ⁊ scit⁹
ex narratione eı⁹ in quāplurimis rubricis. ⁊ iō ad eū diligēter
aduerte. Itē si opus esset flōmia fac ipsam. nam sic scripsi:
nō vt te doctiorem: sed vt te auisatum semper reddam.

☙ Pro q̄rto. da sanguinē ipm̄ grossum spma ⁊ vētositatez
multiplicātia q̄ ad erectōnē vge faciāt ⁊ coitui vtutē p̄beāt:
⁊ hoꝝ q̄dam sunt cibus ⁊ potus: q̄dā sunt cib⁹ ⁊ medicina
q̄dā a ꝓprietate ipm̄ coitū iuuāt. ⁊ de his ponenf exēpla ⁊
copiose. Et fortasse in fine capl̄i aliqd addā. Cib⁹. n. dꝫ esse
huid⁹ i quo repit hūiditas extranea apta i vētositatē gros
sam ꝯuerti. nō aptā tn̄ ꝯsumi ⁊ finiri. In p̄ma aut scda dige
stione. vt. s. cuiusmodi sunt: panis de flore frumēti cū grāis
sisami fact⁹. Ex carnibus volantiū: caro gallinaꝝ: galloꝝ
iuuenū ⁊ pinguiū: anatū ⁊ passeꝝ: pulloꝝ pipionū: siue co
lūboꝝ iuuenū ⁊ pinguiū ⁊ cetera ipsoꝝ: ⁊ laudaf hic lin
gua anseris comesta vel i potu data: pdix: turtur: q̄lea. ⁊ ex
q̄drupedibus carnes ouiū: vitulloꝝ: porcoꝝ: in domo nu/
tritoꝝ medulle aialiū: ⁊ sint elixe aut assate ꝰ frixe. frixura
eni minuit de nutrimēto eaꝝ. Aui. ⁊. s. ō spmate. ☙ Et ex
aq̄ticis carnes piscitū puoꝝ ⁊ cācri fluuiales exiccati. ☙ Et
ex lacticinijs: lac humanū ⁊ ꝓprie ouiū ⁊ camellaꝝ buty
rum. ☙ Et ex ouis. oua gallinaꝝ: anseꝝ: anatū: colūboꝝ
⁊ pisciū. ⁊c̄. ☙ Ex herbis. caulis: baucia: borago: buglossa
mēta: eruca: comesta multa: ⁊ semē eı⁹: ⁊ de ꝓprietate eı⁹ fa/
cit ad vge erectionē. ☙ Et ex granis. ē frumētū coctū risū
cuꝫ lacte amigdalarum: vel ouis: cicera: faba: faseoli: pisa.
☙ Et ex fructib⁹. vue recētes: dulces pira: citōia. ☙ Et ex
nucleis. piee: phistici: amigdale dulces: auellāe: nuces: ⁊ nu
cleū nucis idice: ⁊ nuces recētes. ☙ Et ex stipitib⁹. spagi: p̄/
puria vitis albe. ☙ Et ex radicib⁹: secacul: napi: cepe albuꝫ
porrū: alleū cotū: tubera: radices iringoꝝ: rapa. ☙ Et ex
potib⁹. est vinū nigrū spissum: dulce: nouū: vel mediū tpis: ⁊
odoriferꝝ: aq̄ sit ferrea nō sola. nā ipsa sic frida est res noci/
bilis valde. vt. s. ☙ Q, si affuerit friditas extremitatum ca
lefacias cuꝫ ꝣinꝣibere: cinamomo: ⁊ hꝫ. ☙ Q, si caliditas
da infrigidātia. vt sūt lac acetosū: melōes: citrulli: cucurbi/
ta: spiachia: lactuca: portulaca: albumina ouoꝝ. ☙ Et ex
medicinis. q̄dā sūt simplices. q̄dā ꝯposite. ☙ Et ex simpli/
cib⁹. q̄dā calide: q̄dā fride: q̄dā tēpate. Et ex eis q̄dā sunt se
mina: q̄dā fructus: q̄dā radices: q̄dā gūmi. Quedā sūt ex
aialibus sumpte: q̄dam ex mineralibus: q̄daꝫ ex ꝓprietate.
☙ Exēplū primi. vt semē napi: vrtice semē: artetice: semen
mētastri: spagoꝝ: raphani: apij: petros. lupini: semē cordu
meni: pipis lōgi. macropipis. ☙ Exēplū scdi. vt grana viri
dia grana been ⁊ oleum eius. ☙ Exemplū tertij. vt ꝣedoa
ria: costus dulcis: testiculus vulpis q̄ est fortis in erectiōe ⁊
coitu: ꝣinꝣiber: galāga: pirctrū assaꝝ: hermodactili: napi.
☙ Exēplū q̄rti. draga gātū assa. ⁊ ipsa fortiter inflat ⁊ coi/
tū incitat: ⁊ ꝓpe infrigidatis cum ex ea bibit. ℥. i. cuꝫ vino
☙ Exemplū de frigidis. semē lactuce: portulace: melōis: cau
lis: apud illos q caulē frigidū faciūt. ☙ Ex tēperatis sunt
fenugrecū: sisamum: dactilus: ꝰm quosdā. ☙ Ex aialib⁹ sꝰ
hec. vermis multoꝝ pedū: stellio: lacerta: stincus: ⁊ ꝓpe ex
tremitas caude eı⁹: ⁊ sumen ⁊ renes ipsi⁹. Et sal lacerti hoc
mō fact⁹. sumaf lacert⁹ in dieb⁹ estatis decolef ⁊ mundenf
viscera eı⁹ ⁊ impleaf sale: ⁊ suspēdaf in vmbra donec exic/
cef. cum ergo fecerit illud. tūc accipe salē ⁊ ꝓice corp⁹ eius
de quo sale sufficiat tibi modicū minus q̄ꝫ fenci. ☙ Ex mi/
neralibus sūt q̄ ꝯfortāt cor vt iacinctus. Quedā cerebꝝ vt
lapis q iuenif in capite aialis vt serapēsis galli pistie: ⁊ hꝫ.
Quedā epar vt lapis. Quedā curūt ꝓprietatis: vt sumaf
veretruꝫ thauri ⁊ exiccef ⁊ pulueriꝣef ⁊ ꝓiciaf modicum
super oua sorbilia ⁊ sorbeanf. Et iterū res mirabilis est coa
gulū camelli: de q̄ nihil. q: nō hēmus nō vtteri⁹ ꝓcedo. vo/
lo vt hec exempla sufficiant pro nunc. Nā statim vltra hec
enarrabo simplicia aliqua: ⁊ tātūdē cōposita huic nr̄o ca/
noni deseruientia. patere itaq̄ꝫ vsq̄ꝫ ad locum.

☙ Pro q̄nto audianf fabule cantus ⁊ silia q̄ ad amorē tra/
hūt: ⁊ ad aspect⁹ dn̄aꝝ pulcherrimaꝝ imaginatio ad coi/
tū: ⁊ ꝓlongef donec ꝯfortef. deinde post multa q̄ taceo q̄sꝰ
oībus nota ꝓcedat ad coitū cū placida docta ⁊ delectabili
que non sit menstruata ⁊ feta. Coitus. n. cum virgine mul
tum debilitat. ⁊ iō nō fiat experimentū in primis cum tali
⁊ prius iungantur calefacti cum his que dicenf ⁊ nō mul/
tiplicent coitum: quoniam talis multiplicatio abscinderet
eum. ☙ Et redeundo ad cōplemētum quarti. addo ex sim
plicibus ⁊ cōpositis vt te copiosum faciam cū generationi
totus intentus sim. Acorus: alleū coctum cū coriandro et
vino: anisum: aromaticum nardinum Mes. prima anti/
dotarij. bulbus: caparrea: diuere decoctiōis capitis capre:
vel cartamus: caruı: testes: ꝯfectio satyrion Mes. iiij. Cro
cus: Diambra. Aui. prima quinti. Dyacamerō iiij. electua
rium galli. Mes. prima antidotarij. electuarium elescos.
Mes. tertia antidotarij. enula. fasiani stercus mixtum vel
potatū. Galāga: frustū in ore retentū. galia muscata. gal/
loꝝ testiculi cū vino sumpti. gariofili. malue semē. melissa
nigella. oleū pineaꝝ. ossa calcanei vrsi cōbusta potata. pa/
stinaca: psica: raphanus: stinci pedes ⁊ rostrū: testiculi vi/
tuloꝝ. testudo: q: puluis grosse corticis eı⁹. trifera magna
Aui. trifera saracenica: trifera gali. ☙ Et nota q̄ tua est
moderare hec. ⁊ que dicenf ꝰm diuersitatē cāsū. qm̄ nō qō
libet valet in q̄libet cā. vt pꝫ. ☙ Et in sūma vtaf bōis carni
bus: bonis electuarijs: bōis aromatib⁹: bono vino dulci: sō
no multū coitu ipso raro vtaf: ⁊ post ipsum dormiat. pisci
bus ⁊ alijs ad erectionē facientibus in cibarijs. ⁊ loco ciba
rij vt sūt faseoli: cicera pisa ⁊ hꝫ. ☙ Et hec sbscribā regimē
sati domesticū ⁊ diuersiꝫ ꝰꝫ diuersitatē cāꝝ. Cū defecit sp/
ma i sūba vtere mltiplicātib⁹: de qb⁹. s. sua ꝓtica. Ex cibis
pinguib⁹ ⁊ ex rapis coctis in igne: ⁊ sūt valde bone. Et ex te
sticulis aialiū q sunt valde boni. Et castanee toste sunt val
de bone cum vino dulci spisso. Oua sorbilia valde bona.
Itē. ℞. lactis vaccini vel ouini. ʒ. ij. vini granatoꝝ dulciū.
ʒ. ij. coquanf ad spissitudinē ⁊ sumaf de eo oı̄ die. ʒ. iij. vsq̄ꝫ
ad q̄ttuor ieiuno stō. deinde cōedat pisces recētes cū cepe ⁊
sint ꝯditi cū bōis aromatib⁹. deinde p. i. vel duas horas va
dat dormitū. ☙ Cū aūt ē a friditate sumat bis vel ter i die
de diatrion pipeon. ⁊ pp illud bibat de vino dulci modico
limphato. Itē ꝣinꝣibere ꝯdito: dia galāga cucube: ⁊ hmōi.
☙ Q, si fuerit siccitas vtaf hūectātib⁹: vt carnib⁹ piguib⁹
cū ceteris dictis. ☙ Q, si accidat pp paucitatē mordicatio
nis spmatis. tūc nutrimētū totū ad calm̄ declinet electua/
rijs vnctiōibus cibi ⁊ potus. ☙ Q, si fuerit ex mollificatio
ne virge vtere nutrimēto calo. ex dictis ex cibarijs electua/
rijs ⁊ hꝫ. emplis: vnctiōib⁹: fricare loco testiū sepe stet mu/
lier apud eū. Tu me intelligas multū ad h̄ facit. ☙ Q, si
fuerit pp paucitatē inflatiōis comedat faseolos fabā casta
neas cū vino dulci: nuces recētes. ⁊ hꝫ. q̄ vētositatē mltipli
cāt: napones coctos: rapā: ⁊ hꝫ. s. Itē pisces assatos ⁊ nō as
satos cū pipe lōgo: cardamomo. Potus sit vinū dulce tur/
bidū nouū cū modica aq̄ limphatū. Unctiōes: empla: cēa/
ria. ☙ Q, si fuerit pp frigus i vijs virge cū oleo de spica in
quo dissoluaf castoreū ⁊ anacardus: ⁊ vtaf electuarijs ca/
lidis cibis: vt sūt carnes assate dicte ꝯdite cū cinamomo: pi
pere ⁊ rob. ⁊ cibarijs vtaf vētosis: ⁊ vinū bibat acutū: ⁊ po
tius limphatū notabilr̄. Utaf stufa sicca i q̄ fiāt fricatiōes
virge cū oleo de euforbio mixtis cū anacardo: pipe: costo.
☙ Iā ex mltis sic dictis hr̄ modus subueniēdi ex pte regi/
minis huic dispōni. ⁊ volo hec tibi sufficere: cū aliq̄ ꝯposita
hic addidero. deinde aliq̄lr̄ loquar de remedijs fiēdis con
tra fasinatiōes ⁊ machinamēta maleꝝ mulierū aut viro/

rum qui nām ⁊ deū despicientes diabolo seruiunt. ¶ Cibarium ꝯueniens ne duꝫ diminutis in coitu. sed senibus ⁊ decrepitis ⁊ in eis excitat volūtatem ad coitum. Recipiantur pisces pui recentes petrosi. vt sunt apud nos marsoni assentur in oleo cōi ⁊ comedanꝰ cū re ista. ℞. galāge: piperis: cinamomi: zinziberis: nucis: croci stincoꝝ nō corruptoꝝ: sꝫ sanoꝝ añ. ʒ. ij. pineaꝝ mūdataꝝ phisticoꝝ auella. dactil. vuaꝝ passulaꝝ. añ. ℥. i. pistenꝰ oia sil' pistatiōe pfecta ⁊ ꝯficianꝰ cū rob vini: ⁊ comedaꝰ imediate post illoꝝ comestionem. ¶ Ad idē decoquanꝰ castanee a corticibus suis oīb' mūde cū carnib' arietis vel gallinaꝝ vel passeꝝ vltima coctiōe. postea accipianꝰ ⁊ coquanꝰ iteꝝ cū lacte ouino etiaꝫ vaccino: ⁊ ꝯdianꝰ cū bonis spēb' ⁊ comedanꝰ. post pñt separatim comedi ⁊ sil' hec duo scripta honorabilius ea successione: ⁊ tu tuo mō administra. ¶ Ad idē fiant iuscula ex iure capitis pulloꝝ columboꝝ cū vitellis ouoꝝ ⁊ modico farine frumēti cum butyro vel oleo amigdalaꝝ dulcium vel sisami despumati. añ. lib. i. musci ambre añ. ℈. i. olei mustellini. ℥. ij. decoquanꝰ ad spissitudinem. de quo accipiat quolibet sero ad q̄ntitatem coclearis. ⁊ supbibat vini calꝫ sunt qui addunt semē eruce agrestis caudaꝝ stinchi satirion añ. piperis longi. phisticoꝝ mūdatoꝝ vt libet. ℥℥. galāge. been al. ⁊ rub. añ. dactiloꝝ pineaꝝ purgataꝝ añ. cōpone ⁊ dosa: vt decebit. alia electuaria ab auctoribus posita noiata iā sunt. ¶ Cōsidera medicamē diuinitus reuelatum gordonio. ℞. vitella ouoꝝ butyri recētis priapi tauri ciceꝝ galāge satirionis zedoarie. ℥℥. mēte testiculoꝝ gallorum ⁊ vulpis añ. p. i. cerebroꝝ columbaꝝ ⁊ passeꝝ bñ coctorū ⁊ assatoꝝ añ. par. vi. medulle nucis indice pineaꝝ mūdataꝝ phisticoꝝ: amigdalaꝝ dulciū: iuiubaꝝ: seminum malue mercurialis auellanaꝝ excorticataꝝ dactiloꝝ. añ. par. iij. pipis lōgi: lingue auis: cinamomi. añ. p. ʒ. ista oia ꝺ coquanꝰ in lacte ouino: ⁊ postea fortiter ꝯterāꝰ. ⁊ addanꝰ caude sticoꝝ. p. ʒ. totū ꝯficiaꝰ cū melle ro. ⁊ pane ꝺ zuchato: ⁊ lēto igne ꝯdianꝰ. Et subdit noli reuelare nisi filijs vena imponꝰ tāto nām sapit tyriace credo q̄ optimū cū cōponētia sint singularia ⁊ bona: ⁊ ex ipsis nō nisi bonus dꝫ effectus ꝯseq. Sed ex his ego ꝯficere feci artocleā singularem ⁊ delectabilē ⁊ bonā. ⁊ tu ꝯsidera. ¶ Puluis stinci acceptus ex eo. vi. ʒ. cū melle datus. Abrotanuꝫ suppositum puluinari incitat. ⁊ bibitū resistit. ꝯsidera opus medicine. ¶ In tertio mō spine stinci est q̄dam lapis quem si hō biberit a venere cōtinere nō poterit. Fel apri vel verris linitū supra virgā venerē ilico prestat potenter. ¶ Ualent cepe cocta sup renes ⁊ pectinē posita. ⁊ pro tūc ipsa cū oleo comedanꝰ valet diamargariton. ¶ Et ꝓ diuitib' electuariū exptū. ℞. caude stinci. ʒ. i. ʒ. seminis napi. s̄eis baucie. seminis cepe albe. alchanne. eruce. añ. ʒ. ij. piperis trium gñi. añ. ʒ. i. ʒ. cepe muris assati. ʒ. i. pineaꝝ enucleataꝝ. ℥. ʒ. ʒ. i. piretri ʒ. i. lingue auis. ʒ. i. ʒ. cerebroꝝ passeꝝ masculoꝝ. ʒ. i. testiculorum galli. ʒ. ij. confice cū tertia parte butyri vaccini ⁊ duabus partibus mellis dosis eius sit. ʒ. ʒ. cum vino dulci post cibum. ¶ Pillule ad libidinē ꝓbate. ℞. s̄eis cepaꝝ albaꝝ testiculoꝝ vulpis: cerebelloꝝ passeꝝ: floꝝ palme: thuris albi: eruce añ. ꝯfice cum aqua. ⁊ de eis assumanꝰ q̄nq3 vsq3 ad. viij. de sero: ⁊ desuper bibat vinum dulce siue claretum. ¶ Q̄m facta ē magna mētio de stinco ad hūc casuꝫ scito q̄ plures strenui medici arbitrati sunt ipm̄ q̄ntū ad caput eius. ⁊ eius caude extremitatem eē venenosuꝫ. ⁊ iō auferūt caput ⁊ extremitatem caude. ⁊ dant ptem mediaꝫ ad q̄ntitatem pisciculi. hec opinio ē tutior quā nō reprobo. sꝫ dari dꝫ secure de semine eius: q̄m illa ps est electior. ¶ In casu nostro ēt ad intra administranꝰ suppositoria. vñ precipue laudaꝰ suppositoriū ex satiriōe in ano retētū. ¶ Itē suppositoriū ex adipe anatis ⁊ gruis coctis: ⁊ piretri in oleo de nuce indica. Aui. Itē suppositoriū ex plibus rebus ꝯfectūꝫ cū pice. ⁊ tu cōpone aut cū melle. ¶ Clisteria fiāt cum iure capitis capre vel ouis pulloꝝ columboꝝ vitellis ouoꝝ: testiculis arietum: ⁊ sunt optimi in clisteri: butyro: oleo de sisamo: de auellanis: de nuce indica: lacte ouino: ⁊ in eis ponāꝰ sicut semina eruce: baucie: castorei. ¶ Itē fiat decoctio dactiloꝝ: fenugreci: ⁊ hꝫ. cum carnib' dictis ⁊ pinguedinib' conuenientibus oleis noiatis. ⁊ dormiat semp sup tale clistere. ⁊ tu cōpone. ¶ Ad extra administranꝰ vnctiōes siue linimēta. ⁊ ꝓpria sunt oleum de granis coti. ⁊ est mirabile. Aui. oleū ꝺ nuce indica: oleū sambucinū. Itē cū oleo sambucino: ⁊ oleo de storace mi'cet assa piretrū ciperus adeps leonis: q: est vehementis virtutis in h: ⁊ inungaꝰ virga pectē peritoneon ⁊ renes. ¶ Ad idē. ℞. cere albe. ℥. ʒ. satirionum. ℥. i. seminū sinapis: s̄eis cepe: apij. añ. ʒ. ij. musci. ābre. ℈. i. confice cum oleo de ciperis. ¶ Itē ad h valet vnguētū aragon: marciaton: oleū laurinū: mustellinū: hec oia cum musco. ¶ Itē oua formicaꝝ bulliāt in oleo in vase vitreo. deinde apponaꝰ puluis ex semine cepe: eruce: euforbij: castorei: ⁊ addaꝰ cera: ⁊ est p̄cipuū. ¶ Item inunctio ex pinguedine renū vulpis. Itē liq̄fiat butyrū pinguedo vulpis ⁊ impone eq̄li pōdere de semine eruce vrtice portulace. ⁊ iponanꝰ testiculi vulpis: ⁊ bulliāt oia ad ꝯsumptionē testiū ⁊ cū pauco cere fac vnguētū. ¶ Fiant fricatiōes circa pudibunda mulier decora desideretur: taceo in turpem eādē sermonē. ⁊ tu scito omnia comprehendis.

Accedo ad ea q̄bus obuiaꝰ maleficijs maloꝝ viroꝝ ⁊ malaꝝ mulieꝝ: ⁊ te vt potero copiosum reddā. Lapis magnes sup se portatus tollit. Idē cor vulturis pica assata ⁊ comesta. Itē herba q̄ creuit p mediū lapidis psorati bibita aut comesta. sꝫ ipsaꝫ prius ꝯsideres i mōtib' multas ⁊ vtiles ex dictis inuenies. In cana vacua ponatur argētū viuū ⁊ supponaꝰ ceruici tali maleficiati soluit. Sq̄lla integra suspēsa in limine dom'. Idē opaꝰ artemisia. Itē radix briōie sup se portata. Itē cor cornicis masculi super se portatū: ⁊ vxor portet cor femine. tūc bñ coeūt. Si luna noua decollaueris vpupā: ⁊ cor eius sup te portaueris. ¶ Hec pauca q̄ sciui tibi apui. sed scito q̄ si q̄s vult facere panē oꝫ q̄ farinā hēat. ⁊ iō stude in primis ad augmētādū spermatis mām: ⁊ ad remouēdā discrasiā mēbroꝝ fm canones positos. Quidā cū artificio iuuāt ligantes fassiā circa corp' mulieris: ⁊ fortiter vt inferiora dilatent. deīde supponūt puluinar: ⁊ stet capite depresso ⁊ crurib' ⁊ ano eleuatis ⁊ faciūt mulierē illuc mēbꝝ cape ⁊ itroitū ei dare decū dū ocm̄: ope āt vtile. sꝫ i vgib' difficile. ⁊ sic hec sufficiant.

¶ De his q̄ in fine coit' ilico egerūt. Rrica. xxxiij.

Turpis est hec dispō. Cuius cā ē innata debilitas lacertoꝝ claudentium ani. vñ ⁊ si sint potētes tenere anuꝫ constrictum vsq3 ad horam coitus nō sunt p' coitum potentes ex coitu ipsis debilitatis resolutione spirituum in coitu facta.

Cura in hoc casu vt opꝫ añ coitū egerat: aut conꝰ egerere ēt adhibito remedio ex suppositorio. Itē hora coitus teneat in ano suppositoriū ꝯstrictiuum ex thure: acacia: balaustijs: bolo ar. gumi ara. ⁊ hꝫ constrictiuis cū melle ro. ꝯfectis. Et hora qua nō coit inūgat anū cum oleo de mirto: de spica: ⁊ mastice. ⁊ sic de alijs virtuteꝫ retētiuaꝫ adiuuātib'. Utaꝰ athanasia vino stiptico nigro. sy. de agresta: de citonijs: de mirto: ⁊ silibus stipticis. ꝓ quoꝝ copia q̄re supra de dissinteria. ⁊ de tenasmone. ⁊ tu ibi. ¶ Sed hic aduerte diligenter. ne volens vni rei ꝓuidere alteri grande facias nocumētum. ⁊ iō tua vtere prudētia. nā ēt nimiū frigida nocerēt ampli' debilitādo. ⁊ iō cōmisce ex calis vt agni casti semen oleū de sauina: oleū nardinū: oleūꝫ de cipresso: aut nardinū ipm̄: aut cipressum cū oleis aliēs. itaq3 tēpa.

¶ De hermofrodita. Rubrica. xxxiiij.

Ecũdũ pũn bi bñt vnum mēbꝛũ alte ro debilius: ⁊ p illud qḋ est foꝛtius egredit̃ ab eis sperma: ⁊ tunc opant̃ actũ masculi aut femīne magis. Dicit Aui. ad eũ puenisse q vtrũqꝫ actũ pficiebat. ſꝫ ungt paꝝ verificat̃. ℭ De his aũt qd dicã nescio nisi ꝙ curari pñt p incisionẽ occultioꝛis ⁊ debilioꝛis que incisio curabit̃ cura vulneris. ⁊ hec tibi cũ grã iesu sufficiãt de isto capitulo.

Jrca caplm dubia. Sed pꝛimo notãduꝫ ꝙ lꝫ dictũ sit ventositatem a coꝛde venire ꝙ illud intelligi hꝫ effectiue ⁊ nõ mãlr. mã. n. vētositatis ad virgã erigẽdã veniens est vapoꝛ ⁊ hũoꝛ dissolut⁹ a spũ coꝛdis ĩ vijs iuẽt⁹

Dubitatur vtrũ desideriũ coitus sit a coꝛde: vr̃ ꝙ sic. cũ delectatio ⁊ coit⁹ sint passiones coꝛdis. Jtẽ a cerebꝛo qꝛ desideriũ coit⁹ est in ṽtute imaginatiua. Jtẽ ab epate. Uñ Aui. Et desideriũ est ab epe. ℭ Dicẽdũ ꝙ duplex ẽ desideriũ. aĩale qḋ est ꝯcupiscentia: ⁊ tale inītiatiue ẽ a coꝛde ⁊ cõpletiue a cerebꝛo. Aliud est nãle ex repletiõe spermatis quã repletionẽ nã tẽtat euare. ⁊ ad sua loca sibi nãlr deputata mittere: ⁊ est ex epate. considera.

ℭ Jtẽ nota ꝙ retẽtio spermatis in muliere seuioꝛa inducit accidẽtia: vt suffocationẽ ⁊ hꝫ. in viris aũt nõ. resoluit̃ enĩ mã illa: qꝛ virtus in viris ferẽ apta magis resoluere. Jtẽ sũt exercitio foꝛtioꝛ expositi. mulier. n. q̃eta est. est. n. dom⁹ custodia. vt dicit Gal. in de cõplõnib⁹. ⁊ multaꝝ supfluitatũ respectu viroꝝ. ⁊ iõ spermatica mã supaddita coꝛrũpit̃: et qñqꝫ in nãm veneni transit. Jtẽ deterioꝛ ẽ coꝛruptio spmatis q̃ menstrui. dato ꝙ sperma sit superfluitas vtilis ⁊ tēperata: ⁊ mẽstruũ nõ. nã q̃to res erit tẽperatioꝛ tanto deterioꝛ ẽ eius coꝛruptio. vt in stercoꝛibus hũanis est videre respectu stercoꝛis alioꝝ aĩaliũ. ⁊ cadauer hoĩs respectu alterius cadaueris. ℭ Nota ꝙ sola mulier post cõceptionem coitũ appetit: ⁊ alia aĩalia abhoꝛrẽt eũ: cã est duplex. Pꝛĩa qꝛ pp nãm. ⁊ nõ pp delectationẽ coeũt alia aĩalia. cũ g̃ nãe satisfactum ẽ nõ curãt: atẽto ꝙ delectatio ea non mouet. Scḋa qꝛ priuant̃ mẽstruis. mẽstrua. n. mulierẽ calefaciũt ⁊ incitant ad coitum. sanguis supfluus in alijs aĩalib⁹ ĩ coꝛnua pilos ⁊ vngues ⁊ hꝫ. cõuertit̃. Sperma ẽ tẽperatũ et occurrens mẽbꝛis distẽperatis delectationẽ cãt. considera.

De gomoꝛrea nota ꝙ lꝫ dcm̃ sit frida vel acuta cõpetere ꝙ talia nõ debẽt frequẽtari ſꝫ interpolari: q canõ desunt in pl̃ibus dispõnib⁹. et si q̃rat̃ cui⁹ mẽbꝛi passio ẽ. dicẽdũ p̃ ꝙ ẽ p se passio ꝯtẽtiue. Scḋo p accidẽs expulsiue. Tertio ꝙ radicalr siue eẽntialr est passio vasoꝝ seminariũ ⁊ testiculoꝝ. vt voluit Auicen. Gal. Serap. ⁊c̃. Quarto ꝙ est virge passio ſꝫ apparẽtiã.

De pollutione nota ꝙ supfluitates pme ⁊ secũde digõnis magis vigẽt ĩ vigilijs. tertie magis in somno: qꝛ potissime circa eas viget digestiua. ⁊ iõ supflua extramittit̃: vt pꝫ ĩ sudoꝛe: ⁊ iõ pollutio magis ĩ nocte. ꝯsidera cãꝫ. Quattuoꝛ assignant̃ cãe: qꝛ in adolescẽtia plẽs ⁊ magis eq̃biles sunt hũiditates puerorũ. ⁊ in vtroqꝫ caloꝛ sit eq̃lis. Pꝛima qꝛ meat⁹ sũt latioꝛes Scḋa. qꝛ caloꝛ fact⁹ ẽ acutioꝛ magis mouẽs. Tertia. quia imaginatio ad coitũ ad dñas ⁊ hꝫ. maioꝛ ẽ in adolescẽte. Quarta multitudo mali regiminis in hac etate q̃ in alia.

De virga nota de apatib⁹ virge ꝙ dato ꝙ virga sit in loco emũctoꝛio mẽbꝛi pncipalis: nihilominus ꝯpetũt repcussiua. ⁊ canõ dꝫ ĩtelligi õ mẽbꝛo pncipali faciẽte ad eẽ indiuiduũ. ℭ Jtẽ nota ꝙ apa in testiculis vel partibus illis p viã ꝯgestiõis ſm plm est a mã melãcolica genitũ aut p viã deriuatiõis ſm plm a mã est cã q̃ materie calide sũt ille q̃ cito fluũt. Jtẽ qꝛ ad ipsos terminat̃ ⁊ venit multa calitas ex venis ⁊ arterijs ad ipsos terminat̃ in finem generatiõis. Jtem qꝛ fit in eis reflexio caloꝛis sup toto: q̃ qdeꝫ calitas trahit humoꝛes calos magis. pp̃ter habilitatem motus ipsaꝝ maioꝛẽ: ac pp̃ter siliṫudinem ĩ vulneribus testiculoꝝ cõpetunt frigida stiptica: maxie qñ cõicat̃ calitas magis. ꝙ lꝫ sint testiculi remoti a coꝛde: tñ coꝝ apata a febꝛe nõ absoluunt̃ pp cõitatẽ magnã coꝝ ad coꝛ. ⁊ consimiliter apata virge etiam propter magnam membꝛi sensibilitatem. ⁊ tu considera.

Dubium Utrũ coitus iuuamẽtũ aliqḋ pñt in egritudinibus melicis aut flãticis: cũ ꝯ sentire videat̃ Aui. ℭ Dõm pꝛimo ꝙ p accidẽs põt pstare iuuamentũ: vt qꝛ p ipm euacuent̃ supfluitates ⁊ mouent̃ ad inferioꝛa: q̃s sequunt̃ vapoꝛes melici. ⁊ sic diuertunt̃. sed hic coitus nõ dꝫ fieri nisi ꝯstãte virtute ⁊ ceteris. Jtẽ in passiõe dicta ilisci. de q̃ supꝛa põt cõpetere ⁊ cõpetit: p quãto remouet cãm egritudinis: qm̃ talis egritudo est pp amoꝛem ad coitũ. ℭ Scḋa ꝯclusio. ꝙ lꝫ in passiõibus cerebꝛalibus pstet per accidẽs iuuamẽtũ. tñ de p se in illis ⁊ de alijs: vt sũt lepꝛa facit nocumẽtũ p q̃to augmẽtũ facit in eã in exiccãdo ⁊ infrigidãdo. ℭ Tertia ꝯclo. ꝙ stãte virtute foꝛti qḋ semper supponẽdũ est coꝛpoꝛibus paratis cadere in egritudines flegmaticas ex earum multitudine põt conferre coitus tempatus ⁊ nõ supfluus. pꝫ. qꝛ per ipm poterunt tales supfluitates euacuari. ℭ Quarta ꝯclusio ꝙ idẽ facere poterit in coꝛpoꝛibus actu ⁊ leuiter egrotantib⁹ egritudine flegmatica cũ dispõne cadẽdi ĩ maioꝛẽ lapsũ. ⁊ sic hec sat.

ℭ Affoꝛismi.

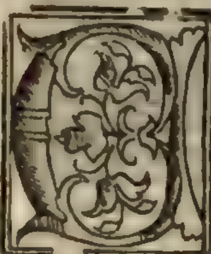
ℭ Silr aũt ⁊ in marib⁹ aut. n. pp raritatẽ coꝛpis spũs extra fert̃ vt nõ incidat semẽ: aut pp dẽsitatẽ diffundit̃ hũidũ eĩ aut pp frigitatẽ nõ calefit ita vt ꝯgreget̃ ad locũ hũc: aut propter caliditatem hoc ipsum fit. 64.5ᵉ.

ℭ Q̃ si icisũ fuerit os aut cartilago: aut neruus: aut maxille tenẽs: aut p̃putiũ neqꝫ crescit: neqꝫ glutinat̃. 19.6ᵉ.

Capitulum. xxj.

De mẽbꝛis gñationis in femellis continens rubꝛicas. 42.

ℭ De descripiõe: anatomia: ⁊ cõplone mñcis: ac de eius colligãtia cum reliquis membꝛis. Rubꝛica. j.

Reauit sublimis ac misericoꝛs deus in muliere mẽbꝛa duo in spẽi hũane ꝯtinuã gñationẽ ⁊ indiuiduoꝝ suoꝝ pmanẽtiã: quoꝝ vnũ ẽ matrix ipsa q̃ ad ipsi⁹ spẽi esse facit. Alteꝝ ẽ mãmilla: ⁊ de dispõnibus eius dictũ ẽ. ĩ. xj. caplo. Reliquũ ergo aggrediendo vr̃ tractare. s. de mñce. ⁊ de dispõnib⁹ ei⁹ fetu ipso. adhuc de ei⁹ ꝯceptiõe. de qb⁹ oĩbus ad plenũ ⁊ diffuse: vt oĩo dñi aux⁹ succurram⁹: q̃ sũt medicoꝝ tube. ℭ Anathomia. ℭ Mrix ẽ mẽbꝛũ ꝯcauũ neruosũ pelliculosũ spissũ vẽtosũ in ꝯcauitate alchatiꝫ locatũ figure q̃drãgularis ad rotũditatẽ q̃dã tẽdẽtis figuratũ ad q̃titatẽ vesice cecatũ collo ei⁹ palmi vni⁹ pãniculo sbtili neruoso supficialit̃ velato septẽ ad ĩtra cellulis distictũ cui⁹ laterib⁹ exterioꝛib⁹ testicli coꝛnua ac seminaria alligãt vasa cũ mẽbꝛis supioꝛib⁹ q̃si oĩb⁹ ⁊ ĩterioꝛib⁹ colligãtiã hñs. ℭ Ex qb⁹ appet pꝛio que sit ei⁹ ꝯplo cũ sit neruosa. Substãtia scḋo. Tertio loc⁹ Quarto figura. Quinto q̃titas. Sexto nũerus ptiũ. Septimo colligãtia. qb⁹ declaratis appebit ei⁹ anathomia cõplete. Fcã ẽ ꝯcaua ad ꝯtinẽtiã fet⁹. Neruosa ãt vt sit solida ⁊ foꝛtis in eis. vñ ſm mũdinũ ꝯtexit̃ ex multis neruis qui a cerebꝛo veniũt. ⁊ qdam ex motiuis ⁊ sensitiuis motiuis a pte nuche dantibus motũ ei. ⁊ iõ in passiõib⁹ mñcis freq̃nter dolẽt posterioꝛẽ ptem capitis sensitiui ex parte anterioꝛi. ⁊ iõ dolẽt mulieres in eo sinciput: ⁊ circa supcilia. ℭ Sꝫ hic audi Aui. de anathomia eius inquit. Et cum dr̃ mrix neruosa nõ intẽt per id quod eius creatio sit ex neruis cerebꝛi. immo ꝙ creatio sit ex substantia simili neruis alba

priuata sanguine viscosa extensiue: ⁊ nō veniūt ei ex cerebro nisi nerui pauci qbus sentit. ⁊ si eēt vehemētius neruosa: vehemēter cōcaret cerebro. Ex qbus appet mālfesta ꝯtradictio. ⁊ de his i dubijs. ℂ Dicit pelliculosū: qꝛ pāniculosū: vt possit dilatari ad fetū cōtinēdū. ⁊ in eius dilatatōe opoꝛtet vt subtilief. vt pꝫ. ⁊ iō fuit creata spissa. hꝫ. n. duas pelliculas. vnam exterioꝛē q̄ est magis neruosa. ⁊ alligant testiculi duo. vnus a dextris: alter a sinistris iuxta collū mr̄icis ⁊ vasa seminaria circūuoluta eis. vt in viris: ⁊ coꝛnua: de qbus infra. ⁊ alteram interioꝛē: que ē venosa magis. ⁊ ista ē aspa ⁊ rugosa in supficie sicut lingua bouis: in qb⁹ figunt rami vene poꝛte ⁊ oꝛificia hāꝝ venaꝝ nolant foramia matricis qb⁹ ꝯtinuant pāniculi embꝛiōis ⁊ ex ipsis cū sanguine mēstruo nutrit embꝛio. ⁊ hec foramina sūt illa q̄ a medicis cotilidones appellant: ſꝫ aliq dicāt cotilidones eē humiditates qbus pāniculi his oꝛificijs alligant. qꝺ nō vr̄ verū. ꝯsiderata silitudine eoꝝ ad cotilidōes arboꝛis ⁊ ꝑ venas has colligātiā hꝫ vt infra de colligantia statim: vltra vēas quietas hꝫ arterias qbus ꝯtinuat cū coꝛde. Et nota qꝺ in collo mr̄icis iuxta os ipm̄ sunt oꝛificia venaꝝ ꝑ q̄ mēstrua expellūt qb⁹ supfluitates coꝛpis totius purgant nō venientes ad eius ꝯcauū ne inficiat ꝯtinēs ⁊ ꝯtētū. ⁊ his ōbis supficialr̄ videt ꝯtradicere Aui. sed bene considera. ℂ Locata ē in ea ꝯcauitate vt a spōdilib⁹ ibi existibus tuereť in pte posterioꝛi: ⁊ ei subſtēdit intestinū rectū tanq̄ʒ culcitra. anterius vō hꝫ vesicā ⁊ spālr̄ quātum ad collū eius: qꝛ in ei⁹ collo supeminet collū vesice. sed ꝯcauitas mr̄icis ē altioꝛ ꝯcauitate vesice: ⁊ ipsa qdē occupat qꝺ est inter ꝓpinquitatēʒ vsqꝫ ad postremū meatū vulue: ⁊ ē directe i medio inter dextrū ⁊ sinistrū: fuit taliter figurata: qꝛ figura rotūda ē capacissima minoꝛē locū occupās alijs parib⁹. ⁊ iō ex necītate loci ꝯuenit ei rotūditas aliq̄ ⁊ nō pfecta: ſꝫ ad q̄drāgulare: vt inde melioꝛ fieret distinctio cellulaꝝ. de qb⁹ statim.

ℂ Quātitas sequit quātitatē coꝛpis: qꝛ minoꝛ i puellis maioꝛ in adultis: vt de mamillis ē videre. crescit deinde in virginib⁹ minoꝛ: ⁊ coꝛruptis maioꝛ. Nā sicut ꝑ exercitiū coit⁹ vga magnificat. ita ⁊ matrix maioꝛ adhuc i ea q̄ fecūdat q̄ʒ in sterili. maioꝛ in mēstruata q̄ʒ in nō mēstruata. ⁊ i sūma maioꝛ ē illa q̄ ē aialis pluriū fetuū: vt hoīs poꝛci ⁊ hꝫ.

ℂ Hꝫ collū ad inferioꝛa tēdētē cuius extremitas ē vulua hñs rugas ad modū sanguisugaꝝ. ⁊ vt dicit Aui. rugam sup rugā vt titilatio in ea ꝯtingat ex introitu virge: ⁊ eius introitus est oppositus oꝛi mr̄icis extrinseco ex quo deglutit sperma: ⁊ in extremitate vulue sunt due pellicule se eleuātes ⁊ deprimētes supra oꝛificium: vt ꝓhibeāt ingressum aeris ⁊ reꝝ extraneaꝝ in collo mr̄icis vel vesice sicut pellicula p̄putiū tueť veretruꝫ. ⁊ iō ab haliabate vocant p̄putia matricis: ⁊ qdam velatū supficiat panniculo subtili ymen dicto qui in coꝛruptiōe virginū frāgit: ⁊ iō exit sanguis: ⁊ iō poete dicūt. imenea clamāt vel vocāt. hoc qdē collū q̄ntitatis est palmi: aut inter sex digitos vsqꝫ ad vndecim Aui. alia lr̄a vsqꝫ ad nouē: ⁊ ex isto scis q̄nta quantitas dꝫ eē cāna clisterijs in mr̄icē imponēdi. ℂ Distinguit in septē ꝯcauitates ptes q̄s cellulas vocāt: q̄rū tres sunt in dextra: tres in sinistra. ⁊ vna in medio in qbus sperma collectū coagulatur cū sanguine mēstruo ⁊ ad intra vuluā in pte anterioꝛi supra ꝑ duos vel tres digitos est foramē colli vesice. ⁊ iō mulieris vrine fm̄ pl̄m sunt turbide: qꝛ lauant sorditiem q̄ in rugositate colli continetur. Et nota qꝺ lꝫ habeat septem cellulas: pōt nihilominus plus q̄ʒ decē ⁊. xx. fetus parere: de quo in dubijs. ⁊ ꝑ coꝛnua intellige additamēta ad q̄ ꝑueniūt vasa spermatica ⁊ penetrāt ꝑ ea: ⁊ ꝑ ipsa sic expellit sperma in matricē. ⁊ iō ab auctoꝛib⁹ dicta sunt expulsioꝛa.

ℂ Colligantiā vō hꝫ cum cerebro ꝑ neruos: vt supra cum epate ꝑ venas ad ea venientes ex ramis vene poꝛte: cū mamillis ēt ꝑ venas easdem ascēdentes a matrice ad eas. Itēʒ ⁊ ramos qui oꝛiunt a vena chili ascēdēte: ⁊ q oꝛiunt sub furcula pectoꝛis cū stō ꝑ neruos ⁊ venas: cū pulmone per arterias: ⁊ per easdē cum coꝛde. ⁊ iō accidit ex malis vapoꝛibus ab eo eleuatis sincopis suffocatio apparēs strāgulationes eructuatiōes ⁊ hꝫ. ⁊ tu ꝯsidera. ⁊ ligat matrix doꝛso foꝛtiter ⁊ anchis mediātib⁹ ligamētis foꝛtibus ⁊ neruis ⁊ ambab⁹ ẏpe. ⁊ hec ligamenta sūt apud mr̄icē grossa. ⁊ sic protendunt ad ẏam ⁊ ad ancham subtiliant: ⁊ sunt sicut coꝛnua mr̄icis. alligat vesice ꝑ collū eius. vt dictū est. ⁊ intestino colon q̄re ex nocumēto ei⁹ accidit q̄nqꝫ doloꝛ. ⁊ tu ex his scies reddere cām multoꝝ accidētū mulierib⁹ euenire ꝯsuetoꝝ. vt sunt suffocatio strāgulatio ⁊ hꝫ. de quibus oibus iam dictū est. ⁊ diceť infra suis rubꝛicis. ⁊ hoc ꝓpter colligantiam q̄ membꝛa illa compatiunt. ⁊ tu considera ⁊ clara est anathomia matricis.

ℂ De signis complexionis eius. Rubrica. ij.

Et quoniā vt dcm̄ est intēdo diffuse ac clare ō eius dispōnib⁹ ⁊ nocumētis tractare q̄ melius aperiet signis cōplonis ei⁹ pmissis hinc p̄us signa ꝯplonē ei⁹ demōstrātia p̄ponāt. ſꝫ de alijs mēbꝛis hec nō fecerim tibi ex scdo tegni magis notis: q̄ꝛ de cura ei⁹ vt dixi pluſq̄ʒ sollicitus eē volo: ēt qꝛ mēbꝛū ē occultū valde ꝑꝑ verecūdiā mulieres non ita eius nocumēta detegunt.

Signa que ei⁹ calitatē significāt habitudo coꝛpoꝛis. Paucitas mēstruoꝝ coloꝛ eoꝝ: vt cū sunt rubea aut citrina. q coloꝛ cōpꝛehēdit cū ipsa colligunt supra petiā. deinde in vmbꝛa exiccant ⁊ coloꝛ niger cū fetoꝛe putrido. qꝺ si erit sine fetoꝛe frigiditatē significabit. Itēʒ pilositas multa in pectine coloꝛatio vrine velocitas pulsus doloꝛ in partibus epatis vulnera aut vlcera in matrice venientia: exiccatio labioꝛum mulierum.

ℂ Signa que eius frigiditatem significant albedo eoꝛum nigredo absqꝫ fetoꝛe prolongatio mūdificatiōis. Habitudo mulieris: paucitas mēstruoꝝ ⁊ subtilitas eoꝝ: antecessio coitus plimi regiminis frigidi: stupoꝛ in supioꝛib⁹ mr̄icis paucitas: piloꝝ i pectine: subtilitas eoꝝ: putas tincture aq̄ ⁊ coꝛruptio coloꝛis ei⁹. Tenuitatē vō eoꝝ significat multitudo cursus hūiditatis ⁊ aboꝛsus fet⁹ cū magnifica. ⁊ hec oia satis clara habentur isto loco. ⁊ ēt inferius.

ℂ De mala cōplone mr̄icis. Rubrica. iij.

Mala cōplexio mr̄icis: aut ē mālis aut imālis. Itē aut est ꝑ eēntiā: aut ꝑ cōitatē talis aut ab epate renib⁹: aut a toto recipiēs malā ꝯplonē ab eis.

Signa demōstratiua mala ꝯplonis mr̄icis. q̄dam cōmunia: quedā propria. ℂ Exēplum primoꝝ vt sunt signa significantia defectionē actionis ꝓpꝛie vt sicut sterilitatis ⁊ conceptionis. vnde senex noster. Quecūqꝫ frigidas ⁊ densas matrices habent ⁊ etiam calidas ardentes siccas vel humidas valde non concipiunt. ℂ Exēplū secundoꝝ. Primo de calidis inflāmatio percepta in ptib⁹ vulue ⁊ mēbꝛis adiacentibus ⁊ cōicantibus illi pꝛurit⁹ puctio desiderium coitus foꝛte valde pꝛiapismus ⁊ foꝛtis attractio spermatis ⁊ vlcera mr̄icis ⁊ paucitas menstruoꝛūʒ qꝛ ipsa consumpsit adustio ⁊ coloꝛ ipsoꝛum vergens ad rubeum viuidum. aut declinant ad citrinum: aut ad nigrūʒ cum fetoꝛe que colligi debent in petia: vt in precedenti rubꝛica. ⁊ grauitas odoꝛis eoꝛūʒ ⁊ acuitus ⁊ anticipatio tēpoꝛis eoꝝ. tinctura vrīe. velocitas pulsus. siccitas oris vulue. ℂ Adiuuant ad hec cognoscenduꝫ complexio habitudo regimen ⁊ signa iam dicta in precedenti rubꝛica. nam calida est apta facilius in lapsum calm̄ cadere. ℂ Signa frigiditatis sunt his ꝯtraria. ℂ Et signa humiditatis temitas mēstruoꝝ: cursus humiditatū: aboꝛsus facilius. ℂ Et sicce sunt illis contraria. ⁊ tu considera canones.

Cura in illi oꝫ ordinare canones. Ex pte diete. digõnis: euatõis: alteratiõis: diuersiõis. Correctionis accidẽtiũ: vt dcm̃ est de mala cõplone renum vesice ꝛ testiũ. Superfluitates. n. qñqꝫ a toto qñqꝫ ab alio pticulari mẽbro ad ipsam mittunꝭ matricẽ: ꝛ pcipue ab epate. qñqꝫ per paulatinã ꝯgestionẽ ꝯgregãꝭ ob debilitatẽ mr̃icis: ꝛ est ſm plm pp malam cõplonẽ causatã: aut ppterea debilis facta est: q: passa est lõgã egritudinẽ: aut q: rare texture existit. ℭ Q₂ si immaterialis fuerit sola sufficit alterãtia: de quibus statim. ꝛ q: canones iã dictos pficiẽtia numerabũtur plures infra: ꝛ ingenia multa ex pte ministratoꝝ p os superius: aut p inferiꝰ ex emplis: suffumigijs: suppositorijs: ꝛ clisterijs: hinc nõ ptẽdo ſmonẽ i eis qm̃ nõ vĩ vtilis. ℭ Hic tñ in casu q̃ matrix sit infrigidata nõ postponã pessariũ a Rasi multũ cõmẽdatũ: ẽt faciens ad impinguationeꝫ. ℞. castoreũ: storacis: eusorbĩj: oppoponacis: carpobalsami: granoꝝ been: costi: bdelij. spice. añ. ptes eq̃les resoluanꝭ cuꝫ vino: ꝛ fiat pessarium noctibus plurimis: ꝛ sumaꝭ in potu oĩ die de diamarte. Deinde suffumigeꝭ cum eis ꝛ approximet socio. ℭ Cõueniẽtia matrici calã sunt. abrotanũ: camedreos: camepitheos: castoreũ: apertiuũ diamartis. pruna gnĩ. Laudanũ: maiorana: mẽta: myrrha: oleũ de ruta: de pipibus: de lilio: de storace nardinũ: oppoponacũ: sansucus: serpillũ: isopus herba: isopus hũida: ҫedoaria: agnus castus: adeps anseris anatũ: assa fetida: calamẽtũ: laurus: melissa mercurialis olibanũ: pastinaca: rosmarinus: ireos: anisuꝫ: artemisia: aristologia: dẽb: a Mes. dyaltea: electuariũ de gẽmis cũ spẽbus suis. Mes. fasianus: gallina: mellilotuꝫ: peõia: saluia. ruta: trifera magna nr̃. Ungm̃ alabastrũ nr̃. iera Gal. ℭ Ex fridis portulaca: viol. ro. mirtꝰ: cornu cap. suffumigatũ: lac eque: lentes: malua. Nec mireris si pauca frigida inueniunꝭ: qm̃ raro mr̃ix distẽperaꝭ ad calm̃. Q₂ si ista nõ sufficerẽt tolle aromatica frida: aut cõmisce ex frigidis cũ aromaticis calis: ꝛ cõpone plus aut minus de eis addẽdo: vt tue videbiꝭ necessitati oportunũ. nã multa frigida alia inuenies infra in seq̃ntibꝰ rubricis de apatibꝰ calis eiꝰ: aut de descẽsu eiꝰ. ꝛ tu ibi. ℭ Et ex maxie nocentibꝰ sũt acetũ adeps salita vel vetustate acuta anseris ꝛ galline.

ℭ De dolore matricis. Rca. iiij.

Fiunt dolores mr̃icis aut a mala ꝯplone aut vẽtositate extẽdẽte: aut aggregatiõe hũiditatũ in ea vt accidat ei sic. ꝛ in itestinis de colica. aut ex apate cancro vlceribꝰ. ℭ Et cõicant ei iguine ilia crura dorsuꝫ: pectꝰ diafragma: anus: caput: ꝛ ppe mediũ sincipitis: ꝛ qñqꝫ pꝰ spaciũ pmutanꝭ ad anchas. ꝛ vsqꝫ ad decem mẽses: ꝛ ꝯfirmanꝭ in eis. Et cura eiꝰ pꝫ ex his q̃ dicta sũt de suis causis i ppijs rubricis. ꝛ dicenꝭ. ꝛ tu ibi vt precor.

ℭ De mala ꝯpõne mr̃icis q: de eiꝰ opilatiõe. Rca. v.

Accidit qñqꝫ mr̃ici opilatio q̃ ẽ aut i collo: aut i ꝯcauo eiꝰ: aut i orificijs venaꝝ mẽstrualiũ: q̃ nõ sũt i ꝯcauo eiꝰ: aut in orificijs coctilidoniũ: aut i meatibꝰ vasoꝝ spermatis. Et opilatio in collo eiꝰ cõtingẽs: quandoqꝫ est in orificio exteriori concurrente vulua: aut in interiori concurrente ore matricis.

Cause ꝛ cã prime talis opilatiõis: aut est soliditas pãniculi q̃lis ẽ in virginibꝰ: aut res carnosa ibi nãlr procreata apparẽs vt virga aut apa duriꝰ. aut incarnatio vlceris fcã ex incisiõe emorroydaꝝ verucaꝝ vel claui. ꝛ ſꝫ plm cã est carnosa. ℭ Et hic aduerte q̧ aliqñ pellis seniorıs venit ad cooperiendũ ipsam vuluã faciẽs opilationeꝫ ne aliquo mõ fit ingressus virge in eã: ꝛ ego cognoui iuuenẽ hñtẽ sic pellẽ coopiẽtẽ eã. ꝛ cũ qua iuuenes coire nõ poterant ipsa volẽte. ꝛ qdã cirurgicus ꝛ expertus noĩe nicolaus hoc sciẽs ei scidit pellẽ añ vuluã stantẽ: ꝛ magnã fecit aperturã: ita vt ingressi sunt plꝰ q̃ꝫ centũ socij. ℭ Eius võ q̃ est ad intra cã est carnosa vel pinguedo. ℭ Cã eius q̃ est in orificio venaꝝ mẽstrualiũ plm est coartatoria raro attenuatoria: rarius carnosa. ℭ Et eius que est in meatu vasoruꝫ ꝛ orificijs coctilidoniũ cã similis est.

Signa demõstratiua ꝛ coꝝ q̃dã cõia: q̃dam ppria. ℭ Cõia dicunꝭ: q: absolute oĩs talis q̃ ẽ factiua sterilitatis: aut difficilis ptus est cõe signũ. vñ si ẽ fortis opilatio est cã sterilitatis: si debilis difficilis impregnatiõis ꝛ ptus. Propria q̃ est i orificio interiori cognitio hẽtur: q: mulier ẽ sterilis ꝛ sterilitatis nulla alia cã ibi cõprehendiꝭ. de q̃bus infra sua rubrica. est itaqꝫ hec opilatio multuꝫ occulta. considera. Neqꝫ aliud signũ inueni efficax nisi h̃: de quo ẽt infra de mola. ꝛ ẽ q̧ obstetrix imponat digitũ suuꝫ lõgũ in vuluã mulieris q̧ si inueniet duritiẽ coartãtẽ meatũ: tũc ibi erit opilatio. ꝛ si erit sine dolore erit carnosa. si cũ dolore apostemosa ꝛ estate plongaꝭ: ꝛ hieme abbreuiaꝭ. Q₂ si nõ inueniet opilationẽ aliquã erit in orificio interiori ꝛ q̃ est carnosa digiti impõne ꝯphẽdiꝭ: ꝛ i coitu est dolor.

ℭ Signa eiꝰ q̃ ẽ in orificijs venaꝝ mẽstrualiuꝫ sũt retẽtio ꝛ priuatio mẽstruoꝝ cũ signis dñij hũoris grossi ꝛ viscosi.

ℭ Signa si sit in cõcauo ꝛ meatu vasoꝝ spermatis accidit mr̃icis suffocatio nisi aliqd accidat illam impediens.

ℭ Signa si fuerit in orificijs coctilidoniũ tũc accidit post impregnationẽ aborsus velox deficiẽte sanguine nutritiuo fetus. hic tñ aliqñ ex totiꝰ cõitate ꝯtingit. q: corpꝰ ipm̃ tenue ꝛ siccũ fit vt infra in asso. in fine capli. ꝛ tu ibi.

Pronostica q: vt dcm̃ ẽ ipregnationeꝫ phibet. ꝛ alia fac nocumẽta. de q̃bꝰ i seq̃ntiꝰ rñ.

Cura eiꝰ q̃ est in orificio extrinseco facilis ẽ. vñ si fuerit carnosa due sunt intentiones. Una vt abscindaꝭ caro addita. Altera vt phibeaꝭ eius ꝯgnatio. Cõpleꝭ pma cum incisiõe. alia cũ cauterio actuali: vel cũ potẽtiali: aut cũ ligatõe donec cadat putrefacta. vt de emorroydibꝰ dcm̃ est. Et modus iste ẽ cirurgicꝰ. iõ p magr̃m disponaꝭ patiẽs ſm sitũ ꝯueniẽtẽ. Deinde vtaꝭ post incisionẽ stipticis constrictiuis post aũt alias opationes eis que debẽt ſm artem que ipsi relinquo. Et ex his completur secunda intentio: ꝛ in ipsa corrosiua prerogatiuam habent.

ℭ Q₂ si fuerit pãnicul osa due sunt intentiões. Apertio. s. et aperture ꝯseruatio. Primus cõpleꝭ cum incisiõe: vt dcm̃ ẽ. Scd̃s cũ interpositiõe pile ex lana infusa in oleo ꝛ vino ꝛ administratione consolidantium scissurã ex stipticis cõsolidantibus ꝛ cicatriҫantibus.

ℭ In ea q̃ est in meatu interiori ꝛ ẽ carnosa canões. ℭ Primꝰ ẽ eiꝰ remotio cũ licinijs ex rebꝰ corrosiuis. ℭ Q₂ si id cõseq nõ potes vade ad secũdũ: ꝛ ẽ eiꝰ remotio cũ istro. Et in hac opatiõe sis cautꝰ ne ledaꝭ mr̃ix ipsa: qm̃ tũc seq̃reꝭ spasmus aut cirҫes: vt in vesica: fiat itaqꝫ incisio paulatine ꝛ in pauca q̃ntitate. ℭ Tertius incisiõis regimẽ vñ pꝰ ipsaꝫ impone. vt. s. lanã infusam in oleo ꝛ vino põtico. Scd̃o ipone cũ nastali vnguẽta ꝯsolidãtia. de q̃bꝰ in s̃ tenasmõe ꝛ sint actu calã: ꝛ a frigore tueaꝭ oĩno. ℭ Quartus ẽ accidẽtiũ correctio vt est dolor qui sedari oꝫ cum medicinis sedantibus dolorem in tenasmone. de q̃bus. s̃. ꝛ tu ibi.

ℭ In ea que est in orificio interiori si carnosa fuerit non oꝫ laborare qm̃ eius cura est impossibilis.

ℭ In ea q̃ est in orificijs venaꝝ mẽstrualiũ: ꝛ vasoꝝ coctilidonũ. Si coartatoria fuerit pcedaꝭ cũ apertiuis subtiliatiuis: ꝛ h̃ȝ. vt in cura retentionis menstruoꝝ dicetur. Q₂ si fuerit carnosa cura ẽ impossis. Si vero attenuatoria: vt accidit in extenuatis ꝛ consumptis cura est hũectatio totius ꝛ partium inferiorum cum balneis sessiõibus in eis vnctionibꝰ humectatiuis ꝛ h̃ȝ. Et ex appropriatis sunt medulle laudate ꝛ oleũ de lilio. ℭ In apostemosa ãt pcedaꝭ cũ mollificantibus resoluẽtibꝰ temperatis in modum encatisma.

tis approximatis cum iniectionibus vnguentis suppositorijs: que omnino cirurgico relinquenda sunt.

Cura aũt emoroydarum mon. et aliorum hẽatur p nũc ex dictis .s. in rubricis pprijs. et tu ibi. ¶ Postremo p nũc tñ scito q in opilatiõib' matricis hec sũt valẽtia et q̃dã a pprietate. Altea trita cũ adipe anatis et gũmi albotiz supponit amigdale amare anisum: abrotanũ. Bdeliũ suppositũ aperit mũdificat et puocat. Crocus cbolus sessio in eius decoctiõe. Et sile fenugrecũ: camepitheos: gallia: maiorana et oleũ ei' calefaciẽdo et subtiliãdo matricaria sessio in decoctiõe ei' aut supponit. Myrrha. lenit ei' coartationes et dilatat. Aui. suffumigat oleũ de cheruã: oleũ nardinum: de narcisco: petrosilliniz: porriz: ruta: storax. vrtica et semẽ ei' cũ rob bibitũ: et est latis forte in apiendo. Vinee sessio in decoctiõe eius ireos decoctio. ex his itaq3 cõpone syrupos: cõfectiões: sessiões: emplastra: suffumigia: decoctiones: sessiões: pesaria: clisteria: et h3. vt libebit tu tñ de retentione mẽstruorum multa cõposita huic pposito inuenies. et tu ibi.

¶ De mẽstruis et retẽtiõe ipsorum. Rrica. vj.

Quoniam mulieres tum q2 ex pte cõplonis earum: tũ quia fride et hũide sunt create: sunt debiles multiplicãtes multas superfluitates. q̃re et in ocio viuũt aci ordinatũ regimẽ hñt pp puitatẽ distinctiõis earum. voluit nã eas puidere ordinando euõnẽ in eis superflui sanguinis p venas matricis vemẽtẽ. vt in pri' capli. oiq3 mense factũ: qui et inde mẽstrualis dictus est. vel a mene q ẽ luna eo q singulis lunationibus fm plm euenat.

¶ Propter qd sciendũ q mulieres sane discurrentes cũ sanitate p latitudinẽ sue vite debẽt hẽre hũc fluxum inchoantes fm plm in anno q̃rtodecimo quo tpe sunt cõplete sẽ viri potẽtes et virtus fortificata magis: nec tãta hũiditas transit in augmẽtũ sic in annis pcedentibus: et hoc tpe incipit pceptio fm plm: et dr vtrobiq3 fm plm: q2 ante istud tpe inueniunt puelle complete iã facte viri potẽtes hñtes menstrua. vñ qñq3 reperitur talis annorum duodecim qñq3 vndecim. ¶ Et qdam vt marsilius patauus vidit puellam papie annorum nouẽ impregnatã. sed hec sũt raro. et cita eorũ apparitio nãlis signũ est breuitatis vite: q2 significat venire cito ad ○plemẽtũ. tarda aũt ecõuerso. ¶ Terminatur q3 fm plm hic fluxus in anno. xlv. vel circa vsq3 ad q̃nq̃gesimũ: q tpe desinũt mulieres pcipere. l3 alique trãseãt hũc terminũ. sed raro et in aliquibus ante ipm deficit vt in trigesimo secũdo: et intra ipm et q̃dragesimũ et q̃dragesimũq̃ntũ ad quã varietatẽ facit nãlis cõpositio et habitudo corpis: vt q2 macra et extenuata citius pinguius plectorica tardi'. Itẽ citius melica: ita q ○plo ẽt ○siderãda est. nam frigide plus abũdant et cale minus. et tu causas speculare. et qd dictũ est: dicit merito cursus nãlis: nã pp cãm pter nãm retinent. vt statim. ¶ Iste itaq3 fluxus nãliter se hñs d3 apparere in nouilunio: vt de triginta in triginta. q si apparuerit .s. xxxiiij. vel. xxxv. vel circa vel isra. vt et in. xxvij. et. xxv. est non nãlis. Aui. tñ dixit et mensuratio eq̃lis menstruatio nis est: vt mẽstruet oi mense vsq3 ad triginta dies non nominãs. sed solũmõ numerum dierum. et de hoc in dubijs. Fluũt itaq3 menstrua fm etates lune puellis in prima q̃dra: iuuẽculis in secũda magis prouectis. in tertia. senioribus vero in vltima vnde metrificatur.

Luna vetus veteres iuuenes noua luna requirit.

¶ Ex quo infertur corrolarie q cum ars naturam imitet q iuuenes in noua luna: quia in nouilunio flobotomari debent. veteres vero in antiqua: q2 in coniunctione. Et hic scito q hermofrodita mẽstruis caret: q2 ○ceptiõi minime aptus: et cãm speculare. ¶ S3 q2 de menstruo ipso facta ẽ mentio: videt rõnale vt apeiat eius ẽẽntia. vñ sic describatur. menstruũ est nãlis et ○sueta purgatio sanguinis in muliere a matrice puenĩens: et dr ○sueta saltem quo ad spẽm. et tu ○sidera. Et dr mẽstruũ q̃si mõstruũ. Nã vt ex aristotile allegat mirabiles h3 pprietates. nã fruges ex eo tacte nõ germinãt: frõdes nõ pullulãt: lapides frãgũt: canes in rabiẽ ○uertit. bitumẽ iudaicum sola ei' virt' euellit. Apud nõ nostras dñas mẽstrua dicunt flores: q2 sicut arbores nõ fructificãt sine florib': ita nec mlier sine mẽstruis. Huius autẽ mẽstrui gñatio iã ex dictis apparuit. nã. n. grauata ex multitudine multarum superfluitatũ in muliere et pp ociũ et alias vt. s. tentat eas a se expellere cũ sanguine et superfluo sic in eis multiplicato p venas mr̃icis: vt. s. et sic eũ p eã expellit. ¶ S3 nõ ẽ arbitrãdũ q ille sanguis sit oio fm oẽs partes suas inutilis: imo pl'es vtiles ptes h3. nã p'io cũ retinet tpe ○ceptiõis vna ei' ps trãsit in gñatiõnẽ mẽbrorum pncipaliũ. Scda vadit ad gñatiõnẽ carnis replẽns vacuitates: et iste due ptes inueniunt in oib' aialib' gñantibus ex ppagatione. Tertia in nutricatiõe fet'. et hec tertia in eisdẽ: vt in vitello oui appet. Quarta i lac ○uertit tpe necitat) i mãmill. Quinta cũ fetu ex pellit. Totus aũt sanguis q sic oi mẽse expellit mẽstruus dict' solũ in hũana repit spẽ. In brutis aũt et auib' in pullos pluma cornua pedes et hm. ○uertit. et hoc q2 spẽs hũana plus istis abũdat superfluitatib' ceteris respectu sue molis. Et hic tñ sanguis cũ intẽperata q̃litate q̃titate et tpe fluit f3 ○suetudinẽ suam nãlem cã ẽ sanitatis mulierum et mũdificatiõis corpis earum ab oi nocumẽto: et facit eas acqrere castitatẽ paucitatẽ desiderij coitus. ¶ Et retẽtio cã est multorum nocumentorum. vñ videmus q mulieres cũ in eis incipiũt mẽstrua deficere: incipiũt i eis noue dispositiões male ex pte mẽbrorum cõicantiũ mr̃ici. spãlr ex pte stõi et capitis. vñ stant ○tinue vel q̃si lese in capite et oculis ab eo. Silr ex pte stõi indispositẽ. Vñ aui. Retentiões autẽ mẽstruorum et paucitates eorum cõmouẽt in eis egritudines repletiõis et pparãt eas ad apata et dolores capitis et reliquorum mẽbrorum et tenebrositatẽ visus: et pturbatiões et febres: et multiplicant cũ ea repletio vasorum spermatis earum. quare fiũt desiderãtes nõ caste et nõ suscipiẽtes filiũ ex impregnatione pp corruptionẽ matricis earum et spermatis ipsius: et pducit cũ eo rem ad pfocationẽ matricis et strictura anhelitus et retẽtionẽ eius: et pulsum cordis et sincopim et singultum: et qñq3 morit et accidit ei' difficultas et distillatio pp opilationẽ mãerum. ¶ Et qñq3 accidit ei sputũ sanguinis et vomitus ei': vt vidi. et pp̃ue in vginib'. et fluxus vẽtris et ppone emoroydalis. ¶ Itẽ et flux' sanguinis nariũ mã ad superiora ○uersa. Et iste egritudines diuersificant f3 diuersitatẽ cõplonũ. In collica gñant colerice. In sanguinea sanguinee: et sic suis mõ. de flãtica et melica. et q dicta sunt maxime diuersificant q̃si ante tps debitũ retinent de tpe ante dictũ.

¶ Hec aũt accidẽtia. et si ab aui. sunt posita caplo de iudiciõs mẽstruorum. tñ q2 ẽt ab eo fm ptẽ applicant et aperiunt magis caplo de accidẽtib' retẽtiõis eorum sequẽdo ipm cuius in hac mã longus esse velim ea replicabo. ¶ Ingt qñq3 accidunt ei cuius mẽstrua retinent egritudines de qb' ẽ pfocatio mr̃icis pp collectionẽ suã: et declinationẽ ad ptẽ lateris: q2 mã est aggregata in venis eius i vno latere q ẽ mlta in eo. Q2 si fuisset dispersa illud nõ ptigisset. ¶ Et accidũt ei iterum apata mr̃icis calla et dura et apata viscerum et egritudines in stomacho ex debilitate digestionis et casu appetitus et corruptione eius et nausea et sitis vehemẽs: et mordicatio in stomacho. et accidunt ex ea egritudines capitis et neruorum sicut epilepsia et paralesis. Et ex isto colligitur q ẽ mẽbrum neruosum citius oppositum in principio capituli ex Aui. allegabat. et tu considera. Et egritudines pectoris sicut tussis et malitia anhelitus et plurime ex egritudinibus epatis sicut idropisis et alie: et alterat ex ea forma et fit turpis color et impetigines in faciebus earum. ¶ Et accidunt ei iterum difficultates vrine. et eius compressio et dolores in

alchatim ꝛ collo ꝛ grauat corpus ꝛ extenuat ꝛ igrossat cō
tristat. ꝛ adueniūt ei horripilatōes ꝛ febres adurētes. ꝛ qñqꝫ
difficilis fit sermo pp exiccationē lacertoꝝ lingue ex vapo-
re calo ꝛ fortasse cā ē illa grauitas cā doloris capitis. ꝛ ac-
cidunt ei inquietudo ꝛ tristitia pp vaporem. ꝛ qñqꝫ apaſ
totū corpus eius pp attractionē virulētie sanguinis ad ip-
sum. Et si multum durat hec retentio pducit qñqꝫ eas ad
maniam ꝛ meliam. ꝛ tunc dicunt vulgares ꝙ sunt demo-
niace. ꝛ tu supra de mania ꝛ melia. ❡ Et qñqꝫ accidit ei ī
ꝯplone sua cū retineñ mēstrua qñ est fortis creatiōis: cu-
ius virtus ē potēs ad exercēdā supfluitatē retētā: vt assilet
viris: ꝛ multiplicenꝭ pili eius: ꝛ nascaꝭ ei q̄si barba quare
frangiꝭ forma eius ꝛ ingrossaꝭ. deinde moriꝭ: ꝛ qñqꝫ ꝓue-
nit ante mortem ad dispōnē cui q̄ non est pole: vt ꝓuocenꝭ
menstrua eius. ꝛ plime istaꝝ sunt ex his q̄ pariunt plimū.
Cum ergo non coit cū eis aliqs ꝛ recedūt ab eis sui ꝯpares
retineñ mēstrua ꝛ remoueñ ab eis. O q̄ꝫ necessariam fa-
ciat eius sanguinis ꝛ acceptio ꝯceptiōis: ꝛ acceptio coitus:
ꝛ accidit eis. vt fiat vrina nigra in qua sit sedimē virulētuꝫ
sicut aqua carnis. ꝛ qñqꝫ mingit sanguinē. hec sunt verba
Aui. q̄ volui te intelligere: vt scias q̄les ꝛ quātas passiones
mulieres incurrūt spālr nobiles ociose ex retētiōe mēstruo
rum ꝛ dimissione generatiōis filioꝝ. ꝛ ita in experiētia cer
te inuenies ipsis eis temporibus multum passionatas.

Cause

ꝓsequēdo in rubrica ōis talis retētio: aut est nā
lis aut nō nālis. Nālis est q̄ fit aut tpe imp̄gna-
tionis: aut tpe senij. Et hec non vertit ad se curā nisi qs vo-
lens saluare matrē de fetu nō curaret: qd̄ legi ꝯtrariaꝭ diuꝫ
dēr nō accides. Nō naturalis vō de q̄ ꝑncipalr est sermo cā
est. Aut ex pte virtutis sumpta. Aut ex pte mēbri ipiꝰ. Aut
ex pte humoris. ❡ Ex pte qdē virtutis qꝛ debilis facta est
virtꝰ expulsiua pp malitiā ꝯplōnis cale fride aut sicce: aut
cale ꝛ sicce. vt in febribus. aut ex accidente animi. vt est tri-
stitia ꝛ hꝫ. humida qdem magis ad fluxibilitatē facit et
ōis talis malitia pōt esse nālis aut innālis. ❡ Ex pte vō
humoris q̄druplr. Ex pte q̄ꝫtitatis: q̄litatis: substantie: aut
vtriusqꝫ simul. ❡ Ex pte q̄ꝫtitatis. aut qꝛ pauca ē sangui-
nis q̄ꝫtitas q̄ ꝓcedit ex pte paucitatis cibi ꝛ potus. aut qꝛ
pauci sanguinis sunt ḡratiui. aut qꝛ virtus restauratiua ē
fortis retinēs i mēbris magnā ptē sanguinis: ꝛ paucū r[...]a
xat in supfluitatem. Q꞉ si multū sanguineꝫ multiplicabit
mulier illū ad locū mēstruoꝝ nō ꝓpellet nā sꝫ p alias eua
cuat regiōes. vt accidit in nimio fluxu ventris. aut in mlto
sudore queādmodū ꝯtingit in vna muliere dicta virago q̄
se fortibus expōit exercitijs: ꝛ est potēs sup digōnē ꝛ distri-
butionē alimēti. ꝛ hec hꝫ anchas strictiores pectoribꝰ. vbi
cōiter in alijs repeꝛiꝭ ꝯtrariū: aut qꝛ expelliꝭ p fluxū sāgui-
nis narium aut emorroydalē: aut qꝛ p lactationē ad supe
riora diuertiꝭ. ꝛ hꝫ. ❡ Ex pte q̄litatis. vt qꝛ sanguis sit ni-
miū siccus factus talis ex vsu cibarioꝝ siccoꝝ. Aut pp sic
citatem aeris. aut eius caliditatē supfluā exiccātē: aut nimis
frigidus nō currens ex aere frido: aut pauco motu: aut eo
cibo tali factus talis. ❡ Ex pte vō substātie: qꝛ nimis gros
sus viscosus i se vel cōmixtiōe alteriꝰ huiōris grossi cū eo sua
grossitie ora venaꝝ coartās ē ꝭm plimū. ❡ Ex pte vtrius-
qꝫ pꝫ. ❡ Ex pte vō mēbri ipsius siue mr̄ici cā ē opilatio q̄ ē
aut a calore exiccante aut frigore ꝯdēsante. ꝛ hāc icurrūt
dñe cōiter ex vsu potus aq̄ frigide: aut pinguedo in collo
eiūs. Aut apā opilans: aut cicatrix post vlcus facta: aut
caro addita: aut tortuositas superflua colli matricis: aut
pp coagustationē colli matricis: aut clausio orificioꝝ ve-
naꝝ facta pp casum vel ꝑcussioneꝫ: aut successiōe abortus
remanēte. s. hūiditate viscosa in oris venaꝝ qua fetus eis
alligaꝭ. ꝛ tu cōsidera. ❡ Que dcā sunt intelligi hīt qñ ta
lis est p ꝓprietatē ꝛ nō p cōitatē. Nā ꝛ cōitate epatis qñqꝫ
non veniunt mēstrua: vt qñ vene epatis sunt opilate maxi

me q̄ ad matricem veniūt. Opilatiōe ēt in corpe eius exīstē
qñqꝫ qñ est in toto opilatio. Itē propter pinguedineꝫ zir bi
siue mirach opilantem viam cōprimēdo fortiter. vñ atte-
nuatoria fit opilatio. ❡ Itē qñqꝫ accidit vt sāguis ad ma-
tricem mittaꭍ: ꝛ nō inueniat viā. vñ remanet q̄si ꝯgelatus ꝛ
retro receptus calefit: ꝛ p alia loca transmittiꭍ. vñ ꝛ diuer-
se generanꭍ egritudines. ❡ Quidā hec ōia reduxerunt in
cām ꝯiunctā q̄ ē opilatio. Primitiuā q̄ ē regimē sex reꝝ nō
nāliū. vt qꝛ regimē ē pauci nutrimēti exiccatiuū: vt miliū:
panicū: ꝛ hꝫ. Antecedētē q̄ virtus debilis. ꝛ hec ꝯsidera.

Signa

demōstratiua si propter grossitiem sanguinis
ꝛ frigꝰ erit illic pinguedo multa obturās cor-
poris mollities somnus grauis ꝛ profundus: albedo colo-
ris ꝛ corporis: viriditas venaꝝ: ꝛ erit vrina multa: ꝛ egō-
nes flegmatice cuꝫ sudore frigido: ꝛ pulsus raritas. ꝛ vsus
rerum frigidaꝝ grossaꝝ viscosaꝝ opilatiuaꝝ: ꝛ erit sitis
pauca. Et accidit mulieribus grauitas: ꝛ spālr in ptibꝰ
inferioribus: ꝛ aliqñ dolor in collo ꝛ dorso. Et accidit eis
ventris ꝛ vrine constipatio: ꝛ aliqñ est nigra: aliquādo ru-
bea: aliquādo vt lotura carnis. Et recedit appetitus cibo-
rum bonorum: aliquando ēt maloꝝ: ꝛ aliquando ad ma
los conuertiꭍ: vt ad lutum carbones. ꝛ hꝫ. vt faciunt pre-
gnantes. Item accidit eis dolor capitis ꝛ oculorum. ❡ Itē
non raro descendunt humiditates viscose mucilaginose q̄
cā sunt opilationis: ꝛ sentiuntur frigide: ꝛ mulier sentit fri
giditatem in profundo. ❡ Et in summa generalia signa
ex parte vtriusqꝫ materialis cōplōnis sunt grauitas ab vm
bilico vsqꝫ ad muliebria. Dolor renum: spine: ancharum:
coxarum: ꝛ in radice colli: frontis: ꝛ oculoꝝ. ❡ Et hic ad
uerte ꝙ multis virginibꝰ ꝛ ēt corruptis accidit dolor ma-
gnus tempore motus mēstruoꝝ suoꝝ: que res ex ipsa opi-
latiōe est. cuius signa ex habitis cognosces si per signa pri-
us diligenter discurres. ꝛ ego plures habui in practica: ꝛ i
fra de clausura matricis.

❡ Q꞉ si cā fuerit cala tūc mulier erit colorata cū siti veloci-
tate pulsus: ꝛ qñqꝫ febre lattis intensa. ēt os matricis erit sic
cum. Et aderit cum hoc caliditas in renibus percepta: ꝛ erit
vrina tincta ꝛ desideriū ad coituꝫ: qꝛ sperma augeꭍ: ēt san
guis mordicans. vñ mulier cala cuꝫ senescit plus luxuriat
qñ mēstrua retineñ: qꝛ mordicant. ❡ Q꞉ si mā fuerit san-
guinea aderūt signa sanguinis dicta in principio operis. ēt
in tpe emissionis menstruoꝝ trumbosum emittiꭍ. ❡ Q꞉ si
colera sentiet cum eis punctiōes in ꝓfundo ꝛ ardorē: ꝛ vri
na colerica ꝛ febris aliqñ cuꝫ alijs signis cole. ❡ Q꞉ si fue
rit pp siccitatem apparebunt signa siccitatis ex pte exte-
nuationis corporis vacuitate venaꝝ regiminis p̄cedēte. ex
pte cibi potus vigiliaꝝ ieiunij ꝛ hꝫ. Durities tactus: ꝛ hꝫ.
vt supra de mala cōplōne mr̄icis sicca. ꝛ tu ibi. Accidit ꝛ
mamillaꝝ tumor ꝛ iflatio vt in mola de q̄ ibi ꝛ ḡnatio la-
ctis i eis. vñ ypo. si mulier q̄ neqꝫ pregnās est neqꝫ ḡnat ve i
fine capli. ꝛ tu pro cōplemēto ad eum recurre locum.

❡ Signa si fuerit pp apā ꝛ aliqd̄ tale suis poneñ rubricis
ad quas ꝛ cetera.

❡ Signa si fuerit ex debilitate virtutis tūc nā nullum facit
motū tpe motus mēstruoꝝ. Et habitudo corpis qꝛ aut ni
mis extenuata aut nimis pīguis ad eā facit: vt dcm̄ ē. Tu
tñ nota ꝙ qñ volueris certificari de humore q̄ ē in cā facvt
tpe menstrui illud modicū qd̄ colligiꭍ super peciam exicce
tur in vmbraꝝ. deinde aspiciaꭍ color eius. ꝙ si fuerit rubeꝰ
ꝛc. sanguis. si citrinus colericus. ꝛ ita de alijs. vt sepe.

Pronostica

his qbꝰ sepe accidit mēstruoꝝ retē
tio accidūt mala multa ꝛ ōfectꝰ vt
subuersio nimis mala ꝛ rigor. ꝛ fortes eis fiūt passiōes me-
lācolice. Et parat corpꝰ ad idropē ad tumorē pedū ꝛ ptisiꝫ.
suffocationē matricis apā in ea ꝛ in viscerībꝰ. Et ad egritu
dines malas stomachi vt ad debilitatem digestiue corrup-

tionem siue ablationem appetitus. Ad epilepsiá difficulta
tem anhelitus. Ad turpem colorẽ facie ⁊ totius. Ad sin/
copim frequẽtẽ. Ad morphẽá impetiginẽ pannũ leprá vẽ
tositatem in matrice ⁊ in quibusdá finaliter mors subseq̃t
⁊ aliqb⁹ accidit artetica siue podagra lȝ sit raro. Tu itaqȝ
mi Sigismonde considera.

Cura Canones. Primus. q: medicus dȝ esse diligẽs ac
solers in remouẽdo retẽtionẽȝ mẽstruoꝶ. qm̃ ex
ipsis sic retentis: vt .ō. quasi infinita mala fiunt. vñ in mora
est periculum. vñ si bñ notasti in summa nocẽt mẽbris aia
libus naturalibus spiritualibus ⁊ inferioribus.

¶ Scõs est ordinatio diete q̃ ordinet ad cõtrarium cãe: vt
ṽbi grã. si ex virtutis debilitate fuerit pp malá cõplõnẽ ca/
lidá aut frigidá ⁊c. Instandum est cum contrario calo aut
frigido ex parte cibi ⁊ potus. de qbus ad plenum tertio tra
ctatu. q̄ si fuerit immaterialis tunc sequit̃.

¶ Tertius q est alteratio: ⁊ tu habuisti. ō. alterantia calã ⁊
frigida conuenientia. Item ⁊ iuuantia matrici ⁊ nocẽtia i
tertia ⁊ quarta rubrica presentis capituli. ⁊ tu ibi q̄ si fue/
rit materialis succedat.

¶ Quartus canon qui est digõ mãe. que aũt apta sũt mãs
illas digerere habes quarto tractatu. ⁊ tu ibi.

¶ Quintus ẽ cão ⁊ p cũatiuis recurre allegato loco. forti/
ficata ṽo virtute cũ iam dictis sequet̃ mẽstruoꝶ ꝓuocatio

¶ Q; si non tunc vade ad sextũ ⁊ ꝓuocãtia p supius: aut p
inferius applicabis. vt statim dicet̃. ¶ Et anteq̃ ad anti/
dota veniaȝ q̃dã seriose vt ꝯsueui ex simplicib⁹ ⁊ cõpositis
hic describã nr̃o vtilia ꝓposito ipsa mẽstrua ꝓuocantia. ⁊
sunt absinthium cũ melle suppositũ vel p os sumptũ. Ace
tosa acorus. agaricus. ⁊ est medicina ꝓpria. Agnus castus
bibitus vl̃ supposit⁹ alleũ. aloes. amaracũ. ameos. amigda
le. amare. nascale ex eis. amoniacũ. anetũ. anisũ. apiũ. abro
tanũ. artemisia. ⁊ ẽ ei ꝓpria. assa. betonica. butormariem.
radix eius supposita. calamẽtũ. calamus aromaticus. ca/
medreos camepitheos. cãomilla. cãtarides nasalib⁹ impo
site. capparus. capillus ve. castoreũ. caulis nasale ⁊ ei⁹ dco
ctio sumpta cẽtaurea. cepe. cerfoliũ. cicera rubea spãlr. ci/
namomũ. cipressus. cipi. cucumer agrestis. daucus. diaca/
lamẽtũ. Mes. diatriõ piperẽ. ny. diaprassiũ ny. ⁊ ipsa edu
cit ⁊ ad ordinẽ reuocat. enduia. enula. eupatoriũ. faseoli ⁊
precipue ru. piu qbus vtunt̃ dñe. ficus sicca. galbanũ. gal/
lia. galitricũ. andachoca. cuscute. lacca. lactuca. agrestis.
lapacium. laurus. laudanũ. lentes. ⁊ Aui. in fine ⁊ delente
dicit q̄ lens siluestris educit sanguinẽ. leuisticus. liliũ. lupi
ni. maiorana. malua. marubiũ. melissa. mentastrũ. matri/
caria. mercurialis ⁊ maxime sumpta. myrrha. nasturcium
oui anatis. oppoponacũ. origanũ. ocimũ. papauer. ru. ⁊ h
ꝯsidera qm̃ stipticũ ẽ. pastinaca. peonia. petrosiliũ. pauce/
danũ. pillulis de serapino Mes. pillule fetide. pil. viatici ó
pliũ. politricũ porrũ. pulegiũ raphanus. rosmarin⁹ rubea
tinctoꝶ. ⁊ ẽ fortis. ruta: sambucus. saluia. saturegia. sauia
⁊ est fortis serapinũ. Senacion. serpillũ sisileos. sinapis si/
samus ei⁹ infusio fortis ẽ i ꝓuocãdo mẽstrua. Aui. scamo
nea. spagus. sqlla. spica sqnantũ. tyriaca magna ru. trifera
magna. ⁊ maxie sumpta cũ oleo amigdalaꝶ amaraꝶ. tro
cisci de myrrha. vrtica vsnee in aq̃ ei⁹ sedere circos. ypingus
ypicon. ysop⁹ herba ysopus hũida ⁊ supposita. Nec mireri
si fui longus in narratiõe: qm̃ cũ oib⁹ his aliqñ ẽ difficile p
uocare ẽt cũ dicẽdis vt expertus vidi. ⁊ iõ vt nõ deficias i re/
medijs hunc ⁊c. ¶ Pro cõplemẽto canonis isti⁹ nota alios
canones. ¶ Primus q̄ a leuioribus incipiẽdũ ẽ. deinde p
cedẽdũ ẽ ad media. deinde ad fortia ⁊ ẽ canõ rasis in diui/
siõib⁹ q ꝯsuet⁹ ẽ remedijs fortib⁹ statȝ vti: vt i nono almãs.

¶ Scõs. q̄ talia approximent̃ p tp̃s parum ante tp̃s soli/
tũ menstruationis vt p tres vel quattuor dies. ¶ Tertius
q̄ absolute debet medicus vt potest expectare auxiliũ sup
celeste. vnde in oppositione lune vel eius ꝯiũctiõe hec rõna
biliter maiorẽ debẽt hẽre efficaciam. ¶ Quartus anteq̃ po
nant̃ fortia ꝓuocãtia q̃ sũt ex reb⁹ cũantibus vt sunt gum
mi scamonea. ⁊ agaricus prius administrent̃ digestiua il/
laꝶ hũiditatũ impedientiũ cũ calefactis subtiliantibus in/
cisiuis ⁊ h⁹. de qbus ad plenũ actum est ⁊ dicet̃. ¶ Quin/
tus. q̄ qñ administrant̃ talia ꝓuocãtia mulieres stent cũȝ
pedibus in aqua calã vt mã facilr̃ inferius trahat̃. ¶ Se/
xtus q̄ ante impõnẽ colirioꝶ prius mulier recipiat fumũ
ex balneo aut suffum gio. vt inde porositates apiantur. ⁊
possit deinde ṽtus colirioꝶ medi⁹ penetrare. hec itaq̃ sunt
posita q̃tũ ad ea q̃ ex medicinis ꝓuocãt: qd̃ dr̃ pp flõmiaȝ
⁊ alia q̃ sunt mẽstruoꝶ ꝓuocãtia. de qbus statȝ. ¶ Et ex
maxime ꝓuocãtib⁹ mẽstrua ẽ flõmia q̃ ponit̃ vicaria men/
struoꝶ. ipsa. n. fortificat mouet sãguinẽ ad mẽstrua. Aui.
Et de illis q̃ faciũt illud ẽ flõmia de saphena ⁊ vene q̃ est p⁹
cauiculá. ⁊ flõmia vene geniculi ⁊ curuature est fortior ea
pp maiorẽ ꝓpinquitatẽ eius ad matricem. Quarta primi
de flõmia. Et ex eis ẽ vena curuature poplitis. qm̃ tãtuȝ ef
ficit q̃tũ est saphena in ꝓuocatiõe mẽstruoꝶ. ¶ Itẽ ꝓuo
cant ventose sup calcaneũ. ⁊ sup musculos cruris posite ⁊
ꝓprie in pinguibus. Itẽ ⁊ posite sup curuaturã poplitis in
almans. ventose femori sunt supponẽde. ¶ Iteȝ ꝯferunt li
gatiões fortes ⁊ dolorose assiduitate plibus diebus facte cir
ca coxas ⁊ tibias vt trib⁹ aut q̃ttuor diebus. deinde admi/
nistrare ex subtiliantibus sanguinem ⁊ ꝓuocãtibus cuius/
modi sunt calamẽtũ ⁊ h⁹. de qb⁹ supra ⁊ infra dicet̃. Itẽ ⁊
flobotomia aut ventosatio cũ scarificatiõe. hec. n. sanguinẽ
ad inferiora ꝯuertunt. ¶ Et de flõmia hic nota canones.
Primus. ⁊ est gordonij q̄ particularibus ꝯsentiẽtibus pp
cãm antecedentẽ fiat flõmia ve basilica. deinde pp ꝯiunctaȝ
fiat si virtus tolerat de vtraq̃ saphena: q canon hic ꝯside/
randus ⁊ est viatici. inqt. flobotomemus in vena media do
nec cã mẽstruoꝶ maior. s. antecedẽs erit ablata. deinde in/
cipiẽdũ a flõmia vene q̃ dr̃ saphena. sed huic aduersat̃ ras.
in diuisiõib⁹. inqt. ⁊ flõmia ex manu abscindit mẽstrua. cõ/
sidera. ¶ Scõs q̄ flõmia in ꝓuocatiõe mẽstruoꝶ primo
fiat modica. pp oppressionẽ virtutis. Scõo põt fieri fortis
⁊ multa fortificata virtute iam. Q; si tertio fieri oportebit
fiat debilis. ¶ Tertius. q̄ flõmia saphene plus debilitat
q̃ flõmia venarum brachij. aut manus. ⁊ iõ si de brachio.
ȝ. vi. extrahes de saphena sufficiunt qnq̃ ⁊ pauciores. ⁊ iõ
hic laudo illos qui in ꝓuocatiõe mẽstruoꝶ faciũt flõmiã
de vtraq̃ saphena accipiẽdo de vena quaq̃ q̄ eis videt̃.
sic. n. vr̃ ṽtutẽ fm totũ minus debilitari. ¶ Quart⁹. ⁊ ẽ sic
notabile q̄ forti⁹ ꝓuocat flõmia reiterata. vt verbi gratia.
hodie fiat de vena saphena ⁊ cras de alia. interim faciẽdo
diuersiões cũ ligaturis vẽtosis positis inter coxas ⁊ crura
⁊ hũc modũ laudauerunt plures qbus maxie assentio. Sȝ
scito q̄ he flõmie nõ sic faciliter fieri possunt pp inobedien
tiã dñaꝶ ex timore habito. ¶ Et iõ oȝ vt medicus sua pru
dentia excurrat. ¶ Et hic nota q̄ vtplm medici immedia
te transeunt ad flõmiam. sed bñ considera. qm̃ aliqñ pus
vtplm preponende sunt digõnes cãones. ⁊ h⁹. ¶ Utrum
aũt semper sit necessaria flõmia in ꝓuocatiõe mẽstruorũ.
pȝ ꝯsideranti cãs. qm̃ in aliqb⁹ sic. in aliqbus nõ. vñ in qua
est paucitas sanguinis non competit. Iteȝ vbi fuerint retẽ
ta ex nimio fluxu emoroydali aut nimio fluxu vẽtris ⁊ sic
de alijs ⁊ tu ꝯsidera. per flobotomiã aũt sanguis ad iferio/
ra mouet̃. ⁊ ad eam partem diuertit̃. ⁊ in eius motu ẽt fit
deopilatio. ⁊ ideo supra de opilatione epatis ⁊ de icteritia
dicebat̃ flobotomiã semper competere alijs nõ ꝯtradicẽti/
bus. ¶ Ex his itaq̃ oibus habuisti quomodo menstrua.
⁊ cũ qb⁹ possunt ꝓuocari. Restat aũt vt modos ⁊ diuersa
subiugamus ingenia qb⁹ ⁊ cum simplicibus. ⁊ cũ cõpositis
ꝓuocant̃ reddẽdo singulis cãis singulos modos ⁊ canões

Cura Expedito de retētiōe eoꝝ ex pte debilitatis virtutis venio ad 2m mēbꝛū qḋ fuit ex pte humoꝝ sꝑ ptū. Vñ si ex eius paucitate ↄtigerit q̄ paucitas est ex pte cibi pauci itēde restaurationi ⁊ nutritioni mēbroꝝ ex pte ciboꝝ ⁊ potuū gñantium bonū sanguinē. ⁊ multū. vt. s. de spmate. ⁊ 3o trac. ⁊ 5o. post que facies flōmiā ⁊ administra his sanguinē mouētia ad iferiora ex ꝓuocātib⁹ simplicib⁹ dictis ⁊ cōpositis dicēdis. vt infra docebit. ¶ Qꝫ si fuerit ex fortitudine retētiue opare cū flōmia ⁊ ceteris. vt iā dcm̄ est. ¶ Ubi v̄o fuerit ↄuersio sanguis ⁊ eius eūo p alias regiones. tūc opꝫ diuertē ⁊ trahere cū flōmia saphenaꝝ cuꝫ ꝓuocātibus mēstrua ⁊ maxime eo tpe quo mulier nō erit debilitata ex eūone habita. vñ sicut soluē sup solōnē timorosum est. ita flōmare sup eūonem sanguis est timorosuꝫ. de quo 5o cap. de fluxu sanguis nariuꝫ. ⁊ tu ibi. Tu itaqꝫ cū tua prudētia opare. De lactātib⁹ aūt dōm ꝙ si non nocuerit nō est modus. ⁊ in ṽginib⁹ silr agēdum. Nā vbi nō est idigētia nō est laborādū. ¶ Qꝫ si fuerit ex pte q̄litatis te oppone cū his que eam remouēt: qḋ facile facies nec in his opꝫ morari. qm̄ facilia sunt. ¶ In ea que est ex parte substātie dietā ꝑus ordina cuꝫ cibis subtiliatiuis apritiuis ⁊ potibus ⁊ digestiuis. deinde eūabis. deīde flōmia. deinde administra ex dicēdis p supius ⁊ iferius que sanguinē ꝓuocant calefaciendo subtiliando ⁊ incidendo ⁊ hꝫ. ¶ Si ex vtrisqꝫ cura nota est ex cura simplicium iam posita.

Cura in scd̄ā pp mēbrū ipm̄ est diuersa ꝑm caꝫ diuersitatē. Vñ si fuerit ex calore aut frigore administra calefaciētia ⁊ ifrigidātia itus ⁊ ex̄ ex notis. s. positis de iuuātib⁹ m̄ricī. ⁊ in cā cal̄a si expedit fac flōmiā. in cā aūt frigida ēt ↄuenire videt̄ mouēdo sanguinē ⁊ trahēdo. vñ sequitur deopilatio. vt dcm̄ est. ¶ Qꝫ si fuerit ex piguedine opilāte stude macrefactiōi extenuatiōi corpis cū cibis siccis pauci nutrimēti subtiliatiuis incisiuis extenuatiuis cū frequēti exercitio ⁊ hꝫ. Itē administra pessaria clisteria subtiliatiua icisiua ⁊ apertiua. ¶ Si ex apate cura est cura apatis de qua ifra sua rubrica. ¶ Si ex cicatrice cura est q̄si impossis quā dimitto cirurgicis. ¶ Consilr si fuerit ex carne addita. nā cura est remotio eius pur cirurgicis relinquēda. ¶ Si pp tortuositatē nimiā n̄alem cura est ipossibilis. ¶ Si ꝓpter clausionē orificioꝝ venarum cura est aptio cū digestiuis solutiuis flōmia. ꝓuocatione cū ꝓuocātib⁹ calefactiuis subtiliatiuis icisiuis. vt dicet̄ in qb⁹ oibus opꝫ medicū hr̄e singularē prudētiaꝫ. ¶ Et sic satisfacies etiā qn̄ casu vel ꝑcussione vel aborsus successione retinent̄. Nā cum sanguis infridat̄ igrossat̄ ⁊ opilat. ⁊ ideo balnea suffumigia ⁊ hꝫ cal̄a subtiliatiua sunt maxime ↄferētia. ¶ Qꝫ si fuerit cōitate epatis ⁊ venaꝝ eius: q: sint opilate recurre ad ea que de opilatione epatis scripta sunt. ¶ Qꝫ si pp pinguedinē zirbi aut mirach itroducat̄ macies cum regimine macrefaciēti. stude itaqꝫ in remotione cause que ex dictis satis aperta sunt meo iudicio.

Postremo restat vt ingenia scribā cum suis pticularibus remedijs que ex auctorib⁹ magna ex pte excerpsi decē ⁊ octo igenia ab auctorib⁹ posita iueni. qbus in h̄ accidn̄ dn̄ab⁹ succurrit̄. Primuꝫ est ex pte potionū. Scdm̄ ex pte electuarioꝝ. Tertiū pillulaꝝ. Quartū trociscoꝝ. Quintū pulueꝝ. Sextum tyriacaꝝ. Septimū triferaꝝ. Octauū suffumigioꝝ. Nonū balneorum siue lotionū tibiaꝝ. Decimū suppositorioꝝ. Undecimū fomētationū. Duodecimū sacculoꝝ. Tertiūdecimū vnctionū. Quartūdecimū emploꝝ. Quintūdecimū sternutationū. Decimūsextū ligaturaꝝ. Decimūseptimū ventosaꝝ. Decimūoctauū flōmie. ¶ Et expediēdo me de vno quoqꝫ eoꝝ exēplificabo a potionib⁹ initiuꝫ faciens: valet syr. de radicibus vsualis. ⁊ ois alius apritiuus spālr confectus ex reb⁹ maxime ꝓuocātib⁹ ex iā nñatis. vt est syru. de calamēto. sed nota ꝙ tua interest semꝑ ↄsiderare si adest mala ↄplo calida. q: opꝫ moderare. ¶ Syr. ad idē expt⁹ in cā frida ⁊ coartatoria. ℞. calamenti domestici ⁊ siluestris pulegij radicis enule campane ireos m̄ricarie radicis iunipi ipicon. an̄. M. i. rubee tictoꝝ nigelle zedoarie doronici dauci polij prassii sqnanti. an̄. ℥. iij. coque oia in lib. vj. aque. ⁊ buliāt ad ↄsumptionē medietat) ⁊ coaduna vtraqꝫ calamēta ⁊ adde. lib. ij. coque ⁊ initio decoctionis mitte spice cassie lignee assari gariofilorum masticis an̄. ʒ. i. ⁊ sit subtilr puluerizata in pāno lineo posita ad bulicdū. ⁊ addant̄. ℥. iij aceti sqllitici: si nō sit qḋ ꝓhibeat eū. dos̄ est. ʒ. ij. in aurora cū aq̄ m̄ricarie. ¶ Alius ⁊ est gētilis. ℞. calamēti sticados petroselum satuie prassij camedreos camepitheos polij an̄. ʒ. iij. m̄ricarie anisi apij ameos dauci sqnāti eupatorij cuscute an̄. ʒ. ij. cassie aristologie lōge. gētiane bacaꝝ lauri an̄. ʒ. i. s. coquant̄ ⁊ colent̄. ⁊ cū zuccaro fiat syr. dos̄. ℥. i. s. mane ⁊ sero ante cenā p duas horas cū aq̄ m̄ricarie. Itē valet decoctio faseoloꝝ ru. ⁊ est vsuale. Itē aqua decoctiōis ciceꝝ ru. decoctoꝝ cū radice apij calamenti. ⁊ hꝫ ⁊ est vsuale. Et ex his exēplis videbis qūo cū paucioribus ⁊ plurib⁹ facē potes potiones fortiores minus fortes ⁊ mediocres. tu itaqꝫ cōpone. ¶ Sꝫ nō. ꝙ pillule eūatiue ⁊ mēstrua ꝓuocātes sunt dāde imediate post exhibitioneꝫ istaꝝ potionū aliqbus dieb⁹ sic datis. vt sunt pillule de serapino fetide. ⁊ de iera Gal. ⁊ alias potes p te ↄficere ex datis addēdo agaricū ⁊ aloem. aut scamoneā. vt videbit̄ expedire. ¶ Sicqꝫ suo mō ex datis syrupos ↄfice electuaria ⁊ ↄfectiones. ⁊ iam dcm̄ est. s. diacalamētum Mes. ⁊ dia prassii Ny. potenter valere: quoꝝ exēplo ↄfice. sed ↄsulo exptis vtere. ¶ Trocisci de myrrha sunt maxime cōmendati. ipsi. n. p supius dant̄. sꝫ trocisci de gallia muscata valent cū eoꝝ suffumigio. ⁊ tu ↄfice cū myrrha opoponaco gallia calamēto sauina. ⁊ hꝫ alios vt apparebit. Naꝫ ex tot simplicib⁹ multa potes cōficere cōposita. ¶ Pulueres v̄o multos hēs ex simplicib⁹ datis q̄s simplices aut cōpositos dabis. vbi gr̄a. puluis rubee tictoꝝ cū decoctione faseoloꝝ est efficax ⁊ vsuale. puluis sauie ⁊ aristologie ro. datus cū aq̄ decoctionis ciceꝝ ru. ⁊c̄. Tyriaca magna ny. cū vino decoctiōis artemisie. aut calamēti. aut sauine. aut cinamomi gariofilorum ⁊ hꝫ. ¶ Ex triferis trifera magna ny. cū vino decoctiōis artemisie ⁊ ē efficax. ⁊ nō. ꝙ que dātur p os debēt esse liqda ne morā in stō ↄhant. ⁊ citius ad m̄ricē descēdāt. ¶ Suffumigiū quoqꝫ facē sicciū. vt cum ambra galbano bdelio opoponaco galia muscata myrrha ⁊ hꝫ. Itē hūidū decoctiōe reꝝ ꝓuocātiū q̄ sunt herbe radices ⁊ hꝫ. vt. s. Et h̄ nō. ꝙ vas dꝫ ꝑparari talr ꝙ fum⁹ veniat directe ad os m̄ricis p canulū muliere sedēte sup sedē. ¶ Qꝫ si ex certa cā sic stare nō posset fac fomētationē cū spōgijs positis in aq̄ decoctiōis ⁊ apposit) vulue. ⁊ sint hec oia ita cal̄a q̄ꝫ cal̄a sufficere pōt ipsa mulier. ⁊ nota ꝙ cū suffumigabis mlierē ⁊ ꝑcipue cū aromaticis. ita circuquaqꝫ obtura vt odor non egrediat̄ ⁊ ad caput ꝑueniat. qm̄ iducit capitis grauedinē. iuxta illud Ipo. affo. muliebria educit ex aromatib⁹ calefaciēdo. si nō capitis grauedinē. ⁊ iō i casu melior est vt ad nares teneāt aliqḋ fetidū. ¶ Balnea q̄nqꝫ ex simplicib⁹ ꝑdictis. ⁊ fac mulierēꝫ sedē vsqꝫ ad vmbilicū. nā ↄsueuerūt hec balnea mirabilr ↄficere. iō eo tpe quo stabit i balneo da ex syrupis ⁊ decoctiōib⁹ aliqd. qm̄ ēt balneū iuuabit ad attrahēdum talia ad matricē. ⁊ si mulier tenebit pessariū eo tpe adhuc forti⁹ ꝓuocabunt̄. Itē lotiones tibiaꝝ ex reb⁹ scē ꝓuocatiuis de qb⁹ sup̄ sūt ēt ↄferētes valde. ⁊ ꝑcipue si ↄtinuent̄ absqꝫ debilitate v̄tut): quā ↄsidera. ¶ Semp suppositoria fiāt debilia ⁊ fortia solutiua. ⁊ nō solutiua. vñ ℞. castorei musci. ābre myrrhe croci an̄. ↄfice cū oleo de been. Item pistet̄ aliq̄lr mercurial. ⁊ suppōat̄. Itēꝫ radix enule. ¶ Itē. ℞. myrrhe

bdellĩ aloes añ.ʒ.i.calamẽti galie muscate rute sicce añ.ʒ.ʒ.ↄfice cũ succo artemisie. ¶ Itẽ radix rubee trita supposita ticta cũ oleo anetino supaspsa puluere sauine.itẽ ipa sola. ¶ Ad idẽ. ℞.olibani laudãi masticis aloes epatici trifere magne git bistorte storacis calamite musci galie muscate ambre xiloaloes terãt terẽda.⁊ cũ oleo mustellio ↄficiant nastalia. ¶ Et h̄ nõ.qd̄ nastalia debẽt imponi sero qñ itur dormitũ.⁊ teneri tota nocte ⁊ plibꝰ diebꝰ ↄtinuari ſm fortitudinẽ ⁊ debilitatẽ coꝝ qm̄ fortia mitius. ¶ Itẽ ⁊ 2ᵒ debẽt in coꝝ extremitate ligari cum filo duplicato. vt exhi possint.ponant:⁊ tutiꝰ est i pecia linea subtili.⁊ rara i cuiꝰ extremitate liget filũ fortiter. ¶ Aliud ⁊ est efficacissimũ de q̃ expiẽtiã habui. ℞.oppopõaci galbãi bdellĩ amoniaci myrrhe añ.ʒ.i.ſapini.ʒ.i.ʒ.dissoluãt gũmi hec i mortario cũ pistello calido.⁊ fiãt suppositoria lõga ad q̃ntitatem ser digitoꝝ.⁊ supaspgat scamõea pulueriçata tpe q̃ suppositoriũ erit calin vt meliꝰ retineat.deinde inoluat pecia rara subtili ⁊ cũ filo duplicato.vt.s̃. ponat.h̄ aũt forte est ⁊ iõ paucioribꝰ horis tenẽdũ ⁊ diebꝰ. In tribꝰ diebꝰ solũt,puocare.ſʒ añq̃ʒ supponas pũs ppara mãm ad expulsionẽ.vt.s̃.i canonibꝰ.nã h̄ suppositoriũ ex solutiuis est. Et tu ex agarico cuʒ gũmi ↄficẽ poteris.aut alio vt videbit iõ stude. Et h̄ nõ q̃ in ṽginibꝰ nõ debẽt suppositoria talia iponi pp hymẽ qm̄ nõdũ fractꝰ est. ¶ Unctiones fac ex oleo anetino de castoreo de costo de liliĵs de ireos de spica de assa cũ puluerib ꝰ reꝝ puocãtiũ.vt puluerẽ calamẽti sauine rubee tinctoꝝ ⁊ hꝫ cũ modico cere.aut cũ ipsis oleis solis loca frequẽter inũges.⁊ est vtile valde.ex qbꝰ oleis cũ puluerib ꝰ ⁊ farina git.⁊ croco cõfice empla tibi deseruientia. ¶ Sternutatiões facito cũ sinapi ↄdisi pipe.⁊ ellebore albo:ita vt sternutet vsq̃ʒ ad decẽ.sũt ⁊ n.⁊ i h̄ casu iuuatiue. ¶ Quid agẽdũ sit cũ vẽtosis ⁊ ligaturis ac flõmia ex dictis appet.ſʒ tñ tm̄ h̄ dico q̃ pũs bñ ↄsideres añq̃ʒ ad flõmiã accedas.veꝝ tñ ipsa est fortissima in coꝝ puocatiõe.pp qd̄ statim ab ea multi incipiũt.ſʒ tu bñ põd.ra. Cõsilr de vẽtosis saltẽ cũ scarificatiõe.⁊ de ligatione dolorosa scd̃m pñꝰ qũocũq̃ʒ non eẽt magnũ incõueniẽs sicut de eis cuʒ scarificatiõe ⁊ de flõmia. Tu itaq̃ʒ semp prudentia tua te ipm puideas.vñ semp pre oculis hẽas flõmiam vẽtosas ⁊ ligaturas que in h̄ casu potẽtes esse ↄsueuerunt.

¶ Ultimo h̄ loco.vt te copiosum reddã in hac mã. quedaʒ ponã antidota fide ⁊ expientia digna.euforbiũ i coto positũ ⁊ suppositũ i pua hora puocat absq̃ʒ supfluitate. Aui. ¶ Pesariũ eiusdẽ ⁊ bonũ valde. ℞.myrrhe calamẽti añ.ʒ.ĩĵ.sauine.ʒ.iiĵ.rute sicce.ʒ.v.passulaꝝ mũdataꝝ.ʒ.x.ↄfice cũ felle vaccino. Usus aloes puocat mẽstrua. ¶ Quidã si ante tp̄s mẽstruatiõis p tres dies mane ⁊ sero in ieiunio mulier comedat de mr̃ice capre aut carne mẽstrua puocabunt. ¶ Radix liliĵ celestis sub cinerib ꝰ cocta ⁊ trita cũ coloqntida ⁊ pauco laudano supposita educit. ¶ Itẽ ℞.bdellĩ galbani myrrhe añ.ʒ.i.pulueris sauine seminis apĩĵ ameos añ.ʒ.ʒ.dissoluant gũmi cuʒ pistello calido.⁊ oia scorporent.⁊ fiãt pill̃.de qbꝰ dent due vel tres singulis diebus. ¶ Usus trifere magne sine opio ad q̃ntitatẽ.ʒ.i.vsq̃ʒ ad.ĩĵ.cũ brodio ciceꝝ ru.multũ valet. ¶ Itẽ ℞.faseoloꝝ ru.añ.M.i.radicuʒ rubee.ʒ̄.ʒ.fisileos radicis apĩĵ petrosi.añ.ʒ.ĩĵ.bulliãt in suff ciẽti q̃ntitate aque ad ↄsumptionẽ tertie ptis.⁊ colet.⁊ de tali colatura dent bis in die.ʒ̄.iiĵ.dulcorate cũ çuccaro:⁊ ↄtinuet cuʒ q̃ttuor aut qnq̃ʒ diebꝰ añ tp̄s solite mẽstruatiõis.⁊ est remediũ familiare ⁊ efficax. ¶ Pesariuʒ. ℞.radicũ gẽtiane pulegĩĵ.añ.ʒ.ĩĵ. nigelle.ʒ.i.carniũ ficuũ siccaꝝ q̃ntũ sufficit ad incorpandũ.⁊ cũ succo mercurial̃ ↄfice.h̄ aũt est vsuale ⁊ ardorẽ neq̃ʒ excoriationẽ inducit. Et ea q̃ ↄ̃ũt ex gũmis ⁊ rebꝰ aliĵs acutis valde.⁊ iõ in applicatiõe ipoꝝ sis acutꝰ ⁊ prudẽs. ¶ Itẽ nota q̃ euforbium ⁊ nigelle ragadias inducũt.⁊ ideo caute administra. Multa plus addere possem que vident superuacua tot ⁊ tantis sic recitatis.quare ⁊c̃.

¶ De fluxu nõ naturali menstruoꝝ. Rica. vĩĵ.

Vade pfluxũ h̄ nõ nãleʒ itelligo exitũ sanguinis a mr̃ice nõ in debita q̃ntitate q̃litate aut ordie eueniẽtẽ.⁊ iõ vt dixerũt q̃dã est egressio sanguis a mr̃ice inordinate veniẽs q̃ qdẽ sic veniẽs cã est mltoꝝ nocumẽtorũ. Uñ corpꝰ discolorat ⁊ macrescit. Digõ corrũpit ⁊ appetitus diminuit. Aufert ↄceptio pedes inflant ⁊ corpus ad idropẽ tãdem pducit. Et aliqñ ex eiꝰ exitu nimio fiunt colera.qm̄ sanguis est eiꝰ frenũ.⁊ ide accidit feb.colerica mala dolor dorsi. Tu itaq̃ʒ sollicitꝰ esto in coꝝ retẽtione ↄueniẽti.vt hec mulier fugiat nocumenta.

Cause Ex causis q̃dã sũt pmitiue:q̃dã sũt añcedẽtes:q̃dã ↄiuncte. ¶ Ex pmitiuis sũt pmo aer calidus ⁊ humidus mltiplicãs sãguinẽ multũ ⁊ humores mltos.vñ q̃dã aiunt mulieres tp̄e pluuiali plus mẽstruis abũdare. Scd̃o cibꝰ ⁊ potꝰ multi sanguis gñati.⁊ in multa q̃ntitate sumpti. Iteʒ ẽt ipsi acuti subtiles aquosi nimis ex qbus gñat sanguis.aut nimiũ subtilis acutus ora venaꝝ facilr exiens.aut aq̃sus subtilis idẽ opans. Tertio somnus multꝰ in quo retrahunt hũores ad itra ⁊ in eo ẽt multiplicant.vñ nã grauata se p venas mr̃icis exonerat. Itẽ ⁊ vigilie sũ pflue. Quarto exercitiũ forte calefaciẽs iflãmãs sãguinẽ ⁊ ipm in motu ponens. Itẽ ⁊ balneũ calm. Quinto replõ nimia.⁊ inanitio ex pte coitus. vñ nimius coitꝰ orificia venaꝝ apit. Sexto.n.acciñs forte vt nimia ira sanguinẽ ebullire faciẽs.⁊ ipm in motu ponẽs nimiũ excessiuũ gaudiũ quo sãguis calescit ⁊ iflãmat. Septimo casus ⁊ pcussio vt põderis vehemẽtia.aut ṽge magnitudo.vñ venaꝝ seq̃tur apertio abscisio aut scissio. ¶ Ex añcedẽtibꝰ sunt sãguis ipe qn multꝰ est ⁊ sua mltitudine nã onerata p illas euacuat vias.aut molestus sui q̃litate.q̃r nimis subtilis acutꝰ aut i se:aut rõne alteriꝰ humoris peccãtis sic credẽtis cũ nãe molestus:aut substantia.q̃r nimis aquosus. Itẽ q̃r aut a toto.aut ab epate sãguis mittit ad mr̃icẽ supfluus quẽ nã p illa euat loca. Itẽ ↄtigit q̃r nã ipsas supfluitates p alias cõsueuit regiões euare vt supfluũ sanguis nariũ p sudorẽ p vias vrine p emoroydes ⁊ hꝫ.⁊ nõ euat p illas. h̄ ipsas sic aggregatas p venas mr̃icis ad ex̃ expellit. Item ↄtigit qñ nã ↄsueuit in exteriorib ꝰ multiplicare apata scabiẽ vlcera pustulas ⁊ hꝫ.⁊ ab eoꝝ gñone retrahit. Itẽ ragadie mr̃icis vlcera corrosiões aptio apatis eiꝰ.⁊ q̃ñcũq̃ʒ idifferẽter faciũt ad suaꝝ aptionẽ scissurã ⁊ hꝫ. ¶ Ex pte ↄiuncte ẽ debilitas ṽtutis ↄtẽtiue mr̃icis ⁊ mala ↄplone calida aut frigida. Aut ab aliq̃ alia re facta.vt sũt vlcera ragadie emoroides eiꝰ. Partꝰ difficilis q̃ ora venaꝝ multuʒ debilitat ⁊ apit.aut aborsus ⁊ hꝫ. ¶ Uñ h̄ nõ q̃ stat fluxũ supfluere nõ exñte peccato in sãguie ex pte quãti aut q̃lis.⁊ ↄsidera ṽbũ Aui.h̄ inq̃t. Et illa est deterior q̃ fit pp malitiã ↄplonis alicuiꝰ. Et h̄ bñ aduerte q̃ talis mala ↄplo mltũ pdurat.⁊ silr aptio oraꝝ venaꝝ mr̃icis q̃ cũ magna difficultate curat.⁊ iõ nõ sis pmptus ad pmittendũ salutẽ. Et sumãdo ois tal̃ cã aut extrinseca aut itrinseca.si extrinseca iã dictũ est de pmitiuis. Si intrinseca sic est aũt ex pte ṽtutis:q̃r fortificata sit expulsiua.aut debilitata ↄtẽtiua. Aut ex pte mẽbri.q̃r nimis raꝝ lassuʒ aptũ ⁊ hꝫ. Aut ex pte humoꝝ q̃ntio aut q̃li si peccãtis vt dcm̄ est. ¶ Et scias q̃ ois fluxꝰ talis in pñꝰ est subtilis.q̃r orificia nõ sunt multũ apta ẽt sũ calidus in pncipio egredit qd̄ subtile est i medio est grossus ⁊ in fine subtilis.q̃r tũc clauduntur orificia venaꝝ.qm̄ ad suã dispõnẽ redeũt nãlẽ.ẽt q̃r in finea siccitate iuuantur.

Signa demõstratiua qñ mẽstrua nãlr fluũt cũ non supfluũt ne dũ nocumentũ sed iuuamẽtũ faciunt ⁊ color corporis est ſm dispõnem nãlem neq̃ʒ vrina

alteraẜ ⁊ in eius retẽtiõe nõ oꝫ laborare.⁊ est cũ bona tolerãtia.vñ ypo.p̃mo affo.si qdẽ q̃lia oꝫ purgare.q̃ cum sup fluũt flux⁹ oꝫ vt medicus sit sollicit⁹ ⁊ diligẽs i eius retẽtione.

¶ Signa si coꝛꝫ supfluitas fuerit cã plectozie tunc apparebũt vene in facie replete.⁊ corpis ipsi⁹ repletio.⁊ venarum eius.⁊ q͛ p̃cessit regimẽ sanguineũ.⁊ hꝫ de signis plectozie d̃ qb⁹ in p̃ncipio opis.⁊ tu ibi. ¶ Et cognosces abũdãtiaꝫ humoꝛis.p p colorẽ corpis q͛ rube⁹.purpure⁹.aut citrinus: aut alb⁹: aut fusc⁹ siue niger. Jtẽ ⁊ h̄ p colorẽ menstruoꝝ collectoꝝ sup peciã.vt i p̃cedẽti R̃ica.cu⁹ hũoꝛis eiũ fieri oꝫ ⁊ accidũt hec mẽstrua sic in colore mutata cõter p⁹ alias egritudĩes post debilitatẽ corpis totius.⁊ post nocumẽtũ epatis cũ qb⁹ est debilitas appetitus. ¶ Q, si fuerit pp acuitatẽ sanguis cognoscẜ p sui ve' ocẽ exitũ acuitatẽ in eius exitu siue mordicatione ⁊ calefactiõe in oꝛe vulue que fit hoꝛa exit⁹.⁊ q͛ difficulter retineẜ.⁊ p visũ eius collecti in pecia.vt.s̄.⁊ q͛ mulier colica regimen colicũ color eius citrin⁹ ⁊ hꝫ. Q, si fuerit pp subtilitatẽ ei⁹ et aquositate secũ cõmixta sãguis erit aqsus non calꝰ in ei⁹ exitu necꝫ mordicãs ⁊ leditẜ stipticis asi eius pfectã etiõnẽ. Et appet in ea muliere q̃nqꝫ q̃si p̃gnatio. vt q̃nqꝫ sunt accistia partus.vñ parit humiditates. Et lacerti eius vehemẽtis mollicei q͛ sunt leues.⁊ q̃nqꝫ nocent diuretica ꝑpter caliditatem suam.q͛ addunt in aquositatem sanguinis.

¶ Signa facti in vlcerib⁹ cum mã ⁊ doloꝛe est cũ vehemẽtia doloris.⁊ cum fetoꝛe.⁊ cum viru sordido. ¶ Jn facto ꝑpter corrosionẽ egrediẜ paulatim q̃si fer ⁊ ꝑpꝛie q̃ est a venis absqꝫ arterijs. ¶ Q, si fuerit corrosio in ꝓfũdo matricis erit color nimis niger. Q, si fuerit propꝛie os matricis poterit tangi ⁊ videri.

¶ Signa facti ab emoꝛoydib⁹ sũt. q͛ hꝫ piodos ⁊ q̃nqꝫ nõ sunt ei piodi.ĩmo est sequẽs replonẽ. Et sunt signa emoroydaꝝ m̃ricis manifesta.de qb⁹ ĩfra ⁊ est sãguis fm plim niger nisi sit ab arterijs est q̃nqꝫ emoꝛosaycus frustatim ⁊ multotiẽs associaẜ emoꝛoydib⁹ in m̃rice doloꝛ capitis grauitas capitis ⁊ doloꝛ in viscerib⁹ ⁊ epate ⁊ cũ sanguis currit ex illis emoꝛoydibus remouetur illud accñs.

¶ Signa si fuerit ꝑpter casuꝫ ⁊ percussionem scitur narratione infirmi.

¶ Signa si fuerit pp putredinẽ sãguis ⁊ malã q̃litatẽ hũoꝛũ tũc sãguis ẽ fetidus turpis ⁊ pect⁹ cũ doloꝛe ⁊ pũctura.

Pronostica Flux⁹ h̄ ꝯtinuat⁹ ad idropẽ corpus pducit.⁊ ad ethicã ⁊ finalr̄ ad mortẽ nisi in breui succurraẜ. ¶ Q, h̄ flux⁹ pdurat ⁊ marie q̃ est ex acuitie ei⁹ difficile curaẜ. Nã ex quo orificia venarũ lõgo tpe stãt apta difficulter ꝯsolidanẜ. ¶ Hic flux⁹ cũ pdurat corp⁹ pducit ad malas dispõnes ad casum appetitus debilitate digestiue ⁊ hꝫ.⁊ iõ sollicitus esto. ¶ Postremo scito q͛ raro medici ꝯsequunẜ honoꝛẽ de cura eius. q͛ hñe verecũdanẜ detegẽ hãc passionẽ. ⁊ iõ vt plim nõ nisi inueterata ad manus puenit medicoꝝ.⁊ ideo ꝯsidera.

Cura Canões. Prim⁹ q͛ mẽstruoꝝ flux⁹ nõ est cohibẽdus.nisi ad ipm sequaẜ debilitas v̄tutis ⁊ mutatio coloꝛis. Uñ h̄ scito q͛ talẽ fluxũ hñt mulieres.vt in p̃cedẽti R̃ica.⁊ hĩe debẽt oꝛdinate semel in mẽse tñ.⁊ hic i diuersis diuersimode durat fm diuersitatẽ ꝯplõnis habitudinis regiminis ⁊ hꝫ.vñ eius pduratio tãgẽdo p̃mũ ⁊ vltimũ durat fm plim a tribus dieb⁹ vsqꝫ ad septem.quedã tñ hñt nisi duob⁹ dieb⁹.quedã septẽ vsqꝫ ad octo.q̃dã q̃ttuoꝛ vsqꝫ ad q̃nqꝫ.⁊ he sũt saniores.vñ duo dies sunt breue spatium ⁊ octo sunt nimis lõgum. ⁊ tales ꝯsueuerunt esse ab eis vt plim molestate regrentes hĩe ea plurib⁹ aut paucioribus dieb⁹ fluentia.sed tu ꝯsidera quãtitatem ⁊ copares ad habitudinẽ cõplexionem etatem ⁊ hꝫ.sis itaqꝫ prudens ⁊ de eis dñas moꝛose interrogas.

¶ Scḋs est oꝛdinatio diete q̃ vt sepe dcm̃ est oꝛdinari oꝫ ad ꝯtrariũ cause.vñ si ex eliis fuerit p̃mititiis remoueanẜ ille ⁊ ꝯtrarium itroducaẜ vt aeris fiat mutatio ad fridũ ⁊ siccũ. Jtẽ cibi sint pauci sanguis g̃natiui. Jtẽ ex pte q̃litatis. q͛ sint fridi aut calidi sicci ⁊ hũidi fm q͛ exigit dispõ. sicqꝫ i alijs ꝑcede. Uñ i cã calã laudanẜ lẽtes cũ aceto poꝛtulace. lac acetosũ coctũ.panis oꝛdeaceus.substãtia cauluꝫ bis coctoꝝ pira coctana nespula.granata.agreste.berberis ⁊ hꝫ stiptica lagane absqꝫ sale fcẽ p̃ diẽ asi.⁊ ita de alijs.vt.s̄.de dissinteria. ¶ Jn cã v͛o frida laudanẜ q̃ calefaciũt ⁊ igrossant vt lac coctũ.tusicula farine frumẽti.fabe fracte cũ cinamomo risũ.mẽta ⁊ succ⁹ eius cũ vino bibit⁹ strĩgũt fluxũ vẽtris ab iterioꝛib⁹: Auic.2° canone de ea.vinũ nigruꝫ grossuꝫ ⁊ ita de alijs calefaciẽtib⁹ stipticis ⁊ opilãtib⁹. Ex pte etiã carniũ vt pdictũ ⁊ hꝫ.de qbus 3° tra.⁊ sint assate.

¶ Tertius est digõ.nã si sãguis fuerit subtiẜ acut⁹ remittaẜ cũ fridis igrossantib⁹ stipticis.vt syr.ro.de papauere ortiçãcara.de cudinia ⁊ hꝫ stipticis.de qb⁹ 4° tra.⁊.s̄.de dissinteria vbi plures sũt pot⁹ hunc ꝓposito vtiles. ¶ Q, si fuerit aquosus nimis da igrossantia calã stiptica.vt sy.de mẽta cũ decoctiõe nucũ cãssi masticis olibani ⁊ hꝫ calis stipticis mãlib⁹ de qb⁹ ĩfra vel cõmisce ex calidis ⁊ fridis vt syr. de mẽta.de ro.de mirto cũ aq̃ mẽte plãtaginis ⁊ hꝫ.

¶ Quart⁹ est etiõ q̃ fiat.p̃ p flõmiã basilice peccato existẽte in sãguine ex pte quãti. aut ex pte alterius humoꝛis sãguini mixti.2° si existit peccatũ in alio hũoꝛe nõ sanguini cõmixto fiat etiõ cum etiatiuis appropatis derelinq̃ẽtib⁹ post se vestigiũ stipticitatis.vt mirabolani reubarbaꝝ fumus terre ⁊ hꝫ.q̃ oĩa deñẜ in suba ⁊ pñt vstulari si videbiẜ. pro qb⁹ recurre ad ea q̃ dcã sũt de dissinteria. vt.s̄.4° trac.⁊ h̄ marime si a colica fuerit. Q, si ex aquositate da ꝓuocatiua vrine ⁊ sudoꝛis.deide stiptica administra ⁊ ꝯfortantia, de qbus infra. Et i istis stipticis nõ q͛ ita administrenẜ ne coꝝ nimius visus vrinam difficultet ⁊ tollat.

¶ Quitus est diuersio diuertẜ sanguis p tractionẽ eius ad supioꝛa ex flõnia facta ex basilica. ⁊ ab hac cõter fit iceptio.si vt dcm̃ est ꝯsidera p̃us v̄tutis tenoꝛẽ quo se hẽatẜ ex fluxu p̃cedẽti. Jtẽ diuersio fit cũ vẽtosis appositis sub mamill.⁊ cũ scarificatione ⁊ absqꝫ.⁊ debẽt iste vẽtose esse magne ⁊ fiat fricatio foꝛtis ⁊ ligatio supioꝝ foꝛtẜ. q͛ manuũ ⁊ brachioꝝ. Jtẽ strĩganẜ radices mamillaꝝ p̃us cuꝫ fascia foꝛtiter.deide supponãẜ vẽtose magne. ⁊ q̃nqꝫ retinet fluxũ sanguis positio vẽtosaꝝ sup locũ q̃ est iter vtrasqꝫ anchas. Aui.⁊ ꝓuocatio vomitus multũ confert.

¶ Sext⁹ est epatis ꝯfortatio.nã i oĩ tali fluxu ⁊ marie cum ꝓlõganẜ debilitaẜ epar.p cui⁹ ꝯfortatiõe recurre. s̄.xiiij.c.

¶ Septim⁹ est remotio cause sũmatĩ posita fm cãꝝ diuersitatẽ. Uñ p̃mo opꝫ modus in cura cãꝝ p̃mitiuaꝝ ex iaꝫ dictis ex pte diete.⁊ etionum diuersionũ ⁊ hꝫ. Un in casu pcussione fac flõmiã.deide administra stiptica ꝯfortatiua. vt trocisci de carabe cũ aqua plãtaginis ⁊ hꝫ. Per ĩferius administra emplastra stiptica embrocas ⁊ hꝫ.

Non restat nisi ponẽ que m̃ricẽ ⁊ venas eius cõfortãt ⁊ stipticãt.de qb⁹ lꝫ in p̃ncipio capl̃i actũ sit.tñ enumerabo h̄ domestica qb⁹ ꝯsueuerunt practici vti in retẽtione mẽstruoꝝ:⁊ valebũt ad sequẽtia. Acacia. Alchechẽgi. Alumẽ adustũ suppositũ. Athanasia ny.cũ succo plãtaginis. Bistoꝛta.fomentũ ex ea. Bolũ ar. Castanea. Cauda eq̃na. Coꝛnu cerui vstũ. Ciminũ cuꝫ aceto. Citoniũ. Coagulũ edi.⁊ est satis efficax. Consolida maioꝛ. Coꝛallus.de quo Aui.2° canone. Et Gal.q̃dẽ existimauit q͛ cũ ex coꝛallo adusto ⁊ abluto sumiẜ.ʒ.i. cum quo teranẜ danic gũmi arabici ⁊ ꝯficiẜ cũ albumĩe oui:⁊ bibiẜ cuꝫ aq̃ frida ꝯfert sputo sanguinis ⁊ eius eleuationi etiã suo fluxu vene.⁊ ꝑpꝛie coꝛallus ru. Coꝛiãdrũ. Ematites. Epatica. Filoniũ p̃sicũ Mes. Gale. Gipsum. Gummi ara. Glãdes. Granata. Carabes. Lens. Liciũ. Margari-

le. Mastix. Menta. Milefoliū. Mirtus. Morus. Mumia. Nenufar. Nux q̄ nucleū ei⁹. ⁊ est secretū cermisoni. dabat omni mane ⁊ sero tres. Itē nastale ex cortice ei⁹ cōbuste ⁊ cinere eius cū vino. Olibanū. Orobū. Oua in aceto cocta ⁊ tenta. Pini grana. Pillul. de bdelio portulaca. Quercus. Rosa. Rub⁹. Sāguis dra. Sempuiua. Siliq. Sy. de mirto. Solatrū. Sumach. Scoria ferri. Spodiū. Stercus capraꝝ ⁊ ꝓpe montanaꝝ ɔterif ⁊ supponif fluxui sanguis ex mrīce ꝓpe cū thure. ⁊ est exptū Aui. 2° canone. idē ab exptis mulierib⁹ habui fortius opari stercus ouis cū ex eo fit suffumigium cū cinerib⁹ calidis ⁊ pauco prunaꝝ. neq̧ ɔtinuari dꝫ. sed iterū allatis fieri diebus. qm̄ est fortis nimis. Cōprobat alia diascorides in fluxu hūiditatū a mrīce antiquo nastale ex stercore capno exiccato ⁊ thure. Et subdit serapio. ⁊ qn̄ cōmiscef cū aceto ɔfert fluxui sanguis vulue. cūq̧ fluat. spica. vn̄ 2° canone spica hꝫ ꝓpetatē retinēdi fluxū supfluū humiditatū a mrīce. Trifera ex arte senon's. Mes. Trifera de terra sigillata de carabe. Vermiculaꝝ vernix. Virga pastoris vitriolum cōbustum cū carta cōbusta mastice ⁊ ematite cū succo plātaginis suppositū. Ypoquistidos. Et hec sufficiāt pro nunc. qm̄ in fine multa ponā cōposita huic ꝓposito vltima.

Cura Ubi aūt sanguis fuerit mltitudo ipa flōmia curat ex basilica fcā cū regimie. sed semꝑ ṽtutē ɔsiderēs vt dcm̄ est. dēide admistra stiptica dicēda fac diuersiones cū ligaturis ⁊ dcis vētosis ⁊ hm̄. ¶ Et laudaf h̄ emplastrū. ℞. boli ar. ro. mirtilloꝝ balaustiaꝝ añ. ℥. iii. terātur fortiter icorporenf ⁊ misceanf cū aq̄ ros. ⁊ albuminibus ouoꝝ. ⁊ aliquātulo aceti ⁊ ponaf sup vuluā. sꝫ te copiosū faciā in fine vbi plima ponā. ¶ Positio mulieris i aq̄ frida vsq̧ ad femur est res apō multos mirabil. sꝫ h̄ fieri nō dꝫ nisi in forti. ⁊ est opatio prudētis ⁊ expti. ¶ Q̄ si fuerit peccās in q̄li q̄ acut⁹ ⁊c̄. eūa cū tamarindis māna reubarbaro mirabolanis. ⁊ hm̄ eūantib⁹ colerā sanguinē reddentē acutū. Deinde da alteratiua frida vt de digestiuis dcm̄ est. ⁊ succus arnoglose. ⁊ aq̄ eius in h̄ casu multū ɔuenit. Vn̄ Aui. de medicinis cōibus ⁊ ꝓpe fluxu sanguis acuto calo arnoglosa est melior: imo nō est ei par. ⁊ in h̄ casu euitant plimi flōmiā. ⁊ scarificationē vētosaꝝ intēti solū diuersionib⁹ ⁊ alterātibus ex pte cibi ⁊ potus cū cibis acetosis stipticis vt sūt granata ribes agreste berberis sumach citonia portulaca lactuca atriplex lētes biscocte cū aceto vt. ā. ¶ Itē atanasia my. syr. de mirto. de agresta ⁊ hm̄. valet ⁊ positio ei⁹ in aqua veri frigoris: vt dcm̄ est in qua ponanf gala mirtus ⁊ silia. ⁊ in sūma frida ⁊ stiptica. vt. ā. de dissinteria. Q̄ si fuerit cōmixtio alteri⁹ humoris ad ipsū eūandū ac alterādū ꝓcede vt de ipso dcm̄ est post que flōmia diuerte ⁊ stiptica admistra. Q̄ si fuerit ꝓpterea. qua aq̄sus multū da ꝓuocātia vrinā ⁊ sudorē ⁊ que sūt sic decoctio assari ⁊ apij ⁊ sint cala ⁊ coopiaf pānis ⁊ fricef corpus cū pāno aspo ⁊ limaf corp⁹ cū aqua mell. ⁊ cū emplis ad idropē exiccātib⁹. vn̄ opꝫ declinare ad ea que exiccāt ex pte cibi ⁊ medicinaꝝ. dēide admistra dragagātum gūmi āra. ⁊ hm̄. ¶ Q̄ si fuerit a toto flōma basilicam ⁊ ɔforta mēbra. aut expar ēt cū stipticis itus ⁊ extra admistratis ēt vidēdis suis rubricis. ā. Vn̄ fac empla embrocas ⁊ applica pecias īfusas in reb⁹ stipticis ⁊ de his ifra. ¶ Q̄ si fuerit. q̄ ɔsueuit nā eūare p alias regiones fac flōmiaꝫ ꝑmo. dēide quere diuertē ipm ⁊ p loca ɔsueta eūare ꝓuocando fluxū sanguis narū de quo. ā. 5° cap. aut emoroydes de q̄ supra. xvij. ca. ¶ Q̄ si fuerit q̄ pustulas. ⁊ hm̄ ɔsueuit nā emittē fac flōmiā diuersiuā. dēinde stude ad eūones illaꝝ supfluitatuꝫ: q̄s nā ad ex̄ pellere ɔsueuit ⁊ altera vt decet. pro q̄bus recurre 4° caplo. ¶ Q̄ si fuerit ꝓpter ragadias mrīcis. aut emoroidas. aut vlcera ⁊ hm̄. tunc flōma si ṽtus tolerat ⁊ diuerte. dēinde ꝓcede cura ragadiaꝝ mrīcis vl

cerum eius īferius suis rubricis ponēda. ¶ In facta ꝓpl debilitatem ṽtutis ɔtentiue mrīcis ⁊ venaꝝ eius cura est flōmia diuersiua quā magis debes facē in cā cala q̄ʒ frigida ⁊ diuersiones cū ligaturis vētosis. vt. ā. ⁊ applicatione reꝝ calaꝝ aut frigidaꝝ stipticātium fm̄ q̄ dispositio exigit. ¶ Q̄ si mala cōplexio ṽtutē debilitās fuerit mālis attende digestiuis ⁊ eūatiuis. ⁊ hic nō. q̄ studium debet esse in administrando aromatica cum stipticis maxime quando per inferius applicantur.

Restat vltimo q̄dam hic ānotare memoria digna ex auctorib⁹ excerpta simplicia vel cōposita ⁊ in diuersis cāis ɔferētia. ⁊ sic dcm̄ est in p̄cedēti rubrica decē ⁊ octo igenia ēt hāc hic possum⁹ sicut in retētione mēstruorū. Quoꝝ q̄dā sunt ex pte pot⁹ q̄dā ex pte aliaꝝ reꝝ solidaꝝ que deglutiunf. vt pillule ɔfectiones. electuaria. trocisci. pulueres. tiriace trifere. Quedā ex pte eoꝝ que p ifenus siue ad ex̄. siue ad itra vt sūt suffumigia. embroce emplastra. cataplasmata. suppositoria clisteria balnea. sessiones vnguēta. cerotaria. ⁊ hm̄. ⁊ h̄ p̄tereo flōmiā vētosas ligaturas ⁊ hm̄. de q̄b⁹ plene actū est. ¶ Potus. ℞. succi plātagis. ℥. ij. mucilagis dragagāti gūmi arabici. añ. ℥. i. çucari ro. ℥. i. distēperef cum aq̄ plātagis ⁊ def. Cōsueuit multū valē succ⁹ cū mucilagib⁹ in mrīcē iniectus plusq̧ tepidus. ¶ Itē lac bn̄ coctū cū ferro ignito cū scoria ferri ⁊ seminibus plātaginis cū modico çuccaro ro. ¶ Item trocisci de spodio cū cāphora ɔferūt valde. Aui. ¶ Itē maxime valet ⁊ est medicamē vltimi iuuamēti. Aui. ℞. terre sigillate boli ar. aluminis gallaꝝ sanguis dra. añ. de quoꝝ sūma accipiaf. ʒ. i. cui addaf cāphore grana ij. gallie. ℈. 5. ⁊ totum dissoluaf cū syr. mirtino. ¶ Pillul. ℞. dragagāti assi cupulaꝝ glādium thuris opij. añ. ɔfice sunt optime. dos. ʒ. i. ¶ Et laudat Aui. potionē ɔculaꝝ marinaꝝ q̄ de scō Jacobo exportanf. inq̄t. ⁊ iteꝝ bibanf ɔculaꝝ mariaꝝ q̄ exportātur a scō Jacobo adustaꝝ pōdus. ʒ. ij. cū aq̄ sumach citonioꝝ ⁊ dactiloruꝫ. Sed nota q̄ scm̄ Jacobum nolat. ¶ Suppositoriū. ℞. litargiri dragagāti balaustiaꝝ terre sigillate boli ar. antimonij. añ. ¶ Itē. ℞. gallaꝝ imaturaꝝ balaustiaꝝ amili aluminis reubarbari granoꝝ mirti sauie succi barbe ircie granoꝝ agreste carte cōbuste sādaloꝝ alboꝝ corticū thuris terre sigillate corticū granatorū solij scorie ferri coriādri sicci. añ. de q̄ accipianf. ʒ. iij. ⁊ cū lana succida siue nō lota supponaf ꝑus imbibita in aq̄ mirti ⁊ teneaf tota nocte. ¶ Sessiones siue encatismata fiant cū p̄dictis istis ⁊ barba ircina cauda eq̄na balaustijs calamēto ros. mirto xilocaratis silige gallis ⁊ hm̄. ¶ Dixit Gal. in de exptimētis q̄ cū multa dederit intus ⁊ ex̄ stiptica. ⁊ nō ɔtulerit clisteriçauit mrīcē cū succo arnoglose. ⁊ dedit p os ⁊ sanauit. ¶ Valēt coaguli edi ceruī vl vituli. ʒ. ij. cū aq̄ decoctionis citonioꝝ. ¶ Itē pānus īfusus in aq̄ frida decoctiōis reꝝ stipticātiū cū modico aceti frequēter renib⁹ alchati ⁊ femore siue pecti reiterat⁹. ¶ Aliud ℞. caliginē duꝝ furni ⁊ cū eo cōmisce succū barbe ircine grana agreste cartā de pāno cōbustā sandalos. ⁊ gipsum ⁊ totū cū lana supponaf teneaturq̧ tota nocte. ¶ Itē ℞. cotū ⁊ intige i succo arnoglosse vel ɔsolide. ⁊ supa spgas pulueré trocisci de carabe ⁊ suppone. ¶ Et ex vltimis nastalib⁹ ē nastale ex colofonia cāphora scoria ferri cū succo solatri ɔfectū ⁊ cū coto suppositū. ¶ Clistē optimū. ℞. succi ṽge pastoris. ℥. ij. decoctiōis corticū granatoꝝ extremitatū mirti nuci cipssi gallaꝝ ros. balaustiaꝝ. añ. ℥. i. s. vel ij. ⁊ iniçiaf tepidū. ¶ Et nō q̄ cū istis succis cōmiscē glutina sanguinē retinētia est valde canonicū vt sūt dragagātū gūmi ara. ⁊ hm̄. ¶ Suffumigiū. ℞. masticis colofonie gūmi ara. boli. ar. sā. dra. añ. ponaf sup prunas ⁊ recipiat fumū. Ex herbis ēt ɔfice. vt. ā. de tenasmone. ¶ Itē decoque ex reb⁹ stipticis. vt sūt viola saracenica pētafilō plan

lagiinis gl'a deo nucis cipssi ⁊ h'. ⁊ da cū sy. ro. aut mirtino mirta citonior ⁊ h'. ⁊ cū bulū⁹t ponei peciola ematutē bo lū ar. trociscos ō carabe ⁊ h'. ⁊ et te ɔfice. ℂ Linimētū de q̄ in vltimis habui expientiā in dña q̄dā filtria q̄ passa erat fluxū mēstruorū. xiiij. mēsib⁹. ℞. succi plātagis. lib. 5. suc. arnoglose. ℥. ij. sempuiue. ℥. i. s. lapidis ematit. ℥. i. boli ar. ℥. ij. san. ros. ℥. i. terre sigillate. ʒ. vj. licij. ipoqstidos añ. ℥. s. acacie. ʒ. viij. charabe. ʒ. iiij. cupulaꝝ glādiuꝝ nucū cipressi balaustiaꝝ añ. ʒ. iij. oia subtilr pulueriçent ⁊ cū albumib⁹ ouoꝝ ⁊ pauco aceto fiat linimētū ⁊ pecia vna magna i eo intincta aṗponat ⁊ alia retro. ⁊ tpe calido sint fride ⁊ hyeme ⁊ frido calide vel tepide. ℂ Pillul. expte. ℞. trocisci de carabe de terra sigillata de spodio añ. fiāt pillul. cū succo arnoglosse dent tres p vice mane ⁊ sero. ⁊ sunt expte. ℂ Ad idē fac cū ouo torꝭllos de calēdula de qb⁹ mulier oi mane accipiat sūt mirabiles ⁊ efficaces. ℂ Itē enula cāpana cū ouo sumpta idē opat. ℂ Itē ℞. lepusculū puum ⁊ totū cōbure in olla in furno ⁊ pulueriça. ⁊ da ad bibēdū cū vino. ℂ Succ⁹ poligonie cū litargirio pbat⁹ ē. ℂ Itē ℞. mumie san. ros. opij tebaici añ. tēpa cū lacte mlieris. ⁊ fiat suppositoriū. ℂ Pillule de bdelio sunt vsuales ⁊ sole cum alijs supticis exhibite. ℂ Itē trocisci de charabe cū aqua plātagis vsuale est. ℂ Itē ℞. corallorꝝ ru. ʒ. i. aque plātaginis. ℥. iiij. misce des añ cenā cū itur dormitū nulla cena pcedēte. ⁊ est expta. ℂ Idē opat sy. de mirto cū aq̄ plātaginis ⁊ cena nō pcedēte. ℂ Et valet stercus asininum in ore vulue positū exiccatū ⁊ recēs. ℂ Empla ɔfice ex herbis ⁊ pulueribꝰ ɔstrictiuis oleis stipticis fridis farina ordei ⁊ aceto. ⁊ hec ex datis facilia sūt ɔposita. maxꝫ rē. ℂ Ultio recurre ad ea q̄ de fluxu sāguis nariū. de fluxu sāguis a pectore siue de eiꝰ extu p os de mictu sāguis de fluxu disinterico scripta sūt vbi plīma ⁊ vtilia tuo iuenies pposito. qre stude ⁊ regre ⁊ memorare eius qd̄ sepe dcm̄ est q̄ cū his fridis cōmisceanī qnq̄ calida. ppter ɔplonē nālem mtrice aut aliquo mō ab his tot fridis tueaſ ne fiat lapsus in deterius. ℂ Nota q̄ ad cognoscēdū si cū sanguine sit alt⁹ humor mixtus oꝫ mulier lauare pānū. ⁊ post exiccationē eꝰ in vmbra oꝫ ɔsiderare si fuerit ibi color citrin⁹ aut liuidus. prius sup coleraꝫ. scōs super flegma. Oꝫ si fuerit pur rubeus arguet et non esse cōmixtum aliqd̄ extraneum. sed de his plenius de signis ⁊ hec sic sufficiant.

ℂ De fluxu humiditatum aliaꝝ. ℞ica. viij.

De fluxu humiditatū aliaꝝ a sāguie mēstruo dcō ab Auic. cursus mtricis. Un ɔtigit qnq̄ vt a mtrice fluāt humiditates albe citrie erugiose. ⁊ alteri⁹ gnis a sāguie mēstruo ⁊ vidi ⁊ a mlierib⁹ itellexi q̄ differūt a mēstruis. qm̄ mēstrua a venis oris mtricis veniūt hec ꝟo a supiorib⁹ sūt delate ad mtricē tanq̄ ad sentinā qd̄ ɔphēdiſ ex mala dispōne pcepta in supioribus. qꝫ aut in mēbro pticulari. aut in toto. vt qꝫ sentiſ grauedo tumor malitia digōnis. malitia anhelitus ⁊ h'. ℂ Et aq̄se albe flegmatice a friditate epatis malitia ac venaꝝ eiꝰ. qꝫ vtrobiq̄ virtus digestiua est debilitata. ⁊ magis q̄ i fluxu mēstruoꝝ. ℂ Et erugiose siue citrie a calitate epatis in malitia ac venaꝝ suaꝝ ad excessiuā calitatē declināte ēt digestiua debilitata. ℂ Accidit ēt debilitate digestiue venaꝝ matricis. ℂ Itē ɔtingit qnq̄ ex ruptura apātis nālr p illam viam exiante. ⁊ qnq̄ est febris acuta. ℂ Et h̄ scito q̄ iste humiditates si pseuerāt reddūt mtricē ita lubricā. vt spma viri nō retineat. ⁊ sic ɔceptio ipediſ. Un Auic. Signū est sic cursus spmatis viri. si ḡ sine desiderio. tūc cā est debilitas mtrice ⁊ valor eiꝰ ⁊ mollificatio ipoꝝ. Et si est cū desiderio ⁊ mordicatione ⁊ cōmotione. tunc cā est tenuitas spmatis ⁊ acuitas eiꝰ. ⁊ qnq̄ est cā in eo pruritꝰ mtricis. ⁊ qnq̄ pducit cōmotio eius mtrice ad h̄ vt descēdat spma. Itē multum debilitaſ ipsa matrix. vñ postea plures q̄ ɔueniat humiditates recipiat. qm̄ mēbra fortia ad debilia suas expellunt superfluitates. Aui. de mēbris. quare accidit eam infirmari. ⁊ ideo succurrēdum est ei citius q̄ possibile sit. qd̄ fit cū his canonibus ⁊ cōplementis eorum.

Signa demr̄atiua sufficiāt tibi de signis eoꝝ in pñti p ea que dcā sunt de fluxu mēstruoꝝ in pcedēti rubrica. Scito tñ q̄ cognosciſ suba eiꝰ ex colore menstruo exiccato. ⁊ ex colore eiꝰ in lecto. Et vt dcm̄ est fit i eis anhelit⁹ difficilis cadit appetit⁹ destruiſ color. accidit aṗsflatio oculoꝝ absq̄ dolore fm plm ⁊ qnq̄ est cū dolore.

Cura Canōes. Ordiatio diete. digō. Euatio. Diuersio. Epatis aut tot⁹ rectificatiōe tales ide gñenſ mōe mtricis ɔfortatio ne recipiat. accitui correctio ⁊ ē septim⁹.

ℂ Dieta ordineſ ad ɔ̃riū cause ex pte cibi ⁊ potus. ⁊ aliarum rerum nō nālium in aquoso flegmatico ad siccitatē. in eruginoso citrino ad humiditatem.

ℂ Consilr vtere digestiuis appropatis. de qbus 4⁰ tractatu. ⁊ de fluxu epatico ⁊ diaria. ⁊ tu ibi.

ℂ De eūone dōm q̄ vbi fuerit aquosus. ⁊ si ɔpetat eio per farmaca ɔpetit maxie eio p sudorē ⁊ p puocationē vrine ad quā faciēdā stude ⁊ vtere exiccatiuis vt dcm̄ est. Oꝫ si fuerit sāguinee fac flōmiā. Oꝫ si fuerit citrine aut erugiose eia cū appropatis ēt si vꝫ flōmia. Oꝫ dico qm̄ ɔsiderare oꝫ ɔplonē replonē humiditatē ⁊ epatis dispōnē. Oꝫ si fuerit ex pte febris aut aṗatia. ⁊ h'. cureſ cura aṗatis. diuersiōes fiāt. vt. ō. cū ligaturis fricationib⁹ ventosis ⁊ h'.

ℂ Diuertūt sudare faciētia ⁊ puocitia. ō qb⁹ sepe actū est.

ℂ Conforteſ epar cū his que ipm ɔfortant intus ⁊ extra de qbus ad plenum de epate. xiiij. caplo.

ℂ Matrix ɔforteſ ne recipiat cū stipticis calidis aut frigidis. vt exigit dispositio ex pte coꝝ que ad extra aut ad intra administranſ. de qbus in pcedentibus rubricis.

ℂ Accitia ꝟo que sunt grauedo dolor ⁊ pūcti cessabūt his pactis. ⁊ ēt p cura ipsaꝝ regre suis rubricis. ℂ Et si ista nō ɔferūt ita cito nō despes. sed ɔtinua ipsas res qm̄ egritudo ipsa a se difficilis est curatiōis. vñ memorare dicti senis nostri. Oia fm rōnem faciēti ⁊ nō venēti ilico fm rōnem nō opꝫ ad aliud trāsire manēte eo qd̄ visum est a pncipio.

ℂ Laudaſ balneū siccū coopertū vbi corp⁹ sudet factū cū aq̄ salsa. aut sulfurea aut cū herbis. vt sunt sticados flores camomille rosmarinū ⁊ h'. put necitas exigit. ⁊ in dicta aqua pijcianſ lapides igniti vt fumus hñ ad corpus pueniat. nā talis fumus multū exiccat. Ingrediaſ lectū dei de in eo itēꝫ sudet. reiterēturq̄ balneū quotiens videbiſ oportunum ⁊ valet maxime in aquosis flegmaticis.

ℂ Itē ad ɔfortādū mtricem. ne recipiat sedeat mulier in aq̄ aluminis ⁊ h'. ⁊ fiāt suffumigia ⁊ alia vt dcm̄ est in rubricis pcedētib⁹. Potēter valet sessiones in aq̄ decoctiōis folioꝝ tamarisci. Itē cauis ligni eius suppositus. Un scito q̄ magna ps hui⁹ cure pēdet ex cura pcedētis rubrice. ℂ Itē scito q̄ diuersificatio mtricis in h̄ casu si fieri pōt est ex melioribus medicinis ex his que matricē ɔfortant que sunt stiptica calida aut frida. vt sunt galla balaustia mirtus sgnantus nux cipressi ⁊ h'. vt in pncipio capli. Et spica. Un 2⁰ canone de spica. habet pprietatem in retinēdo fluxum superfluum a mtrice. ɔsidera fm q̄ exigit dispositio ipsa. Unde Auic. Et diuersificata magis operantur.

ℂ De clausura oris matricis. ℞ica. ix.

Consequēdo de mala ɔplone mtricis p nc̄ dicaſ de obturatōe oris eiꝰ p quā phibeſ coit⁹ ⁊ exit⁹ menstruoꝝ qnq̄. ℂ Un sciendū q̄ aliqñ sup os mtricꝭ ē aliqd lacertosū siue paniclare fōte ac carnosū. aut cicatrix magna ex curatōe vlcerꝭ fcā. ⁊ sic his modis accidit clausura impediēs. vt. ū. ita ⁊ qnq̄ ex eisdē

accidit in loco medio inter os vulue ⁊ os matricis. ¶ Contingit ⁊ quandoque clausura virginum a principio generationis. vt.d.d. oppilationem matricis. ⁊ tu ibi. ita vt menstrua non inueniunt viam vt exeant. que redeunt ⁊ retinentur. vnde accidunt dolores ⁊ egritudines maxime: ⁊ mulier denigratur prefocatur. ⁊ quandoque moritur. ¶ Et hic aduerte istas omnes causas quas sepe contingit quibusdam virginibus: vt cum incipiunt menstruari: menstruentur cum magno dolore. ⁊ in modica quantitate: quorum causa reputo est clausura ex aliqua harum causarum facta. ⁊ tu considera.

Signa horum sunt manifesta visui ex his que dicentur suis capitulis.

Cura Canones quattuor sunt principaliter ante cetera ad curam a medico considerande.

¶ Primum quod hec cura non debite ac commode fieri potest absque ferro. vnde Aui. curatio clausure est cum ferro ⁊ non cum alio. Tale autem ferrum est phlebotomus aut instrumentum aliquod incidens obtusum vt ipsi cirurgico videtur commodum.

¶ Secundum quod tale remouendum ferro est caro. aut panniculus: quod debet diligenter aduertere specialiter si est panniculus quod totus subito non remoueatur. sed paulatine quia dubitandum est ne perueniat ad cooperiendum ad os matricis. ⁊ cum eius incisione abscidatur aliquid de matrice. ⁊ tunc sequitur cum ea spasmus ⁊ alia egritudo periculosa. Item ⁊ ne ledatur pariformiter vesica. vnde stet attentus. vnde scito quod panniculus parum suscipit consolidationem post scissuram.

¶ Tertium quod non solum incisione panniculi. sed etiam carnis debet diligenter attendere. ne pertranseat terminum additionis ne inde talia sequantur incommoda: de quibus nunc.

¶ Quartum quod scissura fiat notabilis. quoniam si mulier impregnatur parua clausura impedit exitum fetus. vnde tunc ponitur mulier in periculo mortis ⁊ etiam fetus.

¶ Quintum quod que applicantur sint actu calida ⁊ nullo modo frigida.

¶ Quibus premissis faciat medicus patientem stare super sedem cum pauco sustentaculo ad posteriora cum coxis apertis. ⁊ tunc si clausura est in ore vulue ⁊ extrinseca fiat incisio notabilis. vt dictum est cum ferro ⁊ imponatur lana infusa in oleo ⁊ vino stiptico duobus diebus vel tribus. deinde procedatur ad consolidationem. ¶ Quod si fuerit intrinseca vtere speculo. nam melius videbis colligantiam panniculi. aut carnis. tunc procede in scindendo. ¶ Quod si superuenerit sincopis aut aliquod tale dimitte ⁊ paulatim procede de die in diem. vt tua nouit prudentia. Ita quod in summa si videtur posse fieri quod incisio fiat tota. quia mulier non timeat sit robusta incisio pauca ⁊ hoc fac si non paulatine. ⁊ de his satis. opus. ⁊ plus est cirurgicum quam physicum. ideo ⁊c.

¶ De apostemate matricis. Rubrica. x.

Quoniam ⁊ ipsum fac ad oppilationem ⁊ clausuram connexum est vt post precedentem rubricam de eo agatur. Apostemati itaque matricis aliud calidum aliud frigidum.

Causa Apostematis matricis. Aut est primitiua sicut casus ⁊ percussio ⁊ multitudo coitus. ⁊ specialiter cum habente virgam grossam. aut disruptio facta ab obstetrice cum ferrum recipit. aut incisio non debite facta de qua in precedenti rubrica. prouocans menstrua ⁊ faciens ipsas currere. ⁊ in regiones eius intermedias ⁊ has causas adiuuans est quandoque frigiditas extrinseca. ¶ Ex causis autem antecedentibus sunt replexio totius humores quantitatiuos fluentes aquositas aut ventositas grossa que permanet ⁊ non resoluit retentio menstruorum mala complexio matricis. Et ex coniunctis sunt debilitas matricis. propter quam retinentur menstrue ⁊ non resoluuntur. Item menstruum ipsum retentum. aut sperma ipsum retentum. ⁊ secundum plus fit ex menstruorum retentione. ⁊ peiores faciens tale apostema quandoque est adustus: quandoque non. Et vult. vt. d. haliabas secundum plurimum apostema matricis est calidum aut durum. ¶ Sed subiectum talis apostematis est matrix quandoque secundum plures partes eius ⁊ loca: ⁊ tale est aliquando deterius. quandoque est in altero laterum tantum. quandoque in ore matricis. quandoque in concauo eius. ⁊ tunc cum est sic in profundo non sanatur. ⁊ ideo antequam interponas te ad curam eius debes diligenter inuestigare si sanabile est. aut non.

¶ Unde scito quod si non sit cita acceleratio pro eius cura difficiliter sanatur deinde. ⁊ aliquando est eius cura impossibilis ⁊ precipue quando est durum ⁊ ex materia melancolica. quoniam eius cure tardatio perducat mulierem ad idropesim ⁊ ad cancrum conuertitur. tu itaque sollicitus esto.

Signa demonstratiua dolor in matrice continuus cum pulsatione cum febre satis acuta cum tumore siue inflatione pectinis grauitate. ⁊ coartatione precepta: ita vt ⁊ ventositas egredi non posset. Quod si fuerit in parte anteriori matricis erit strangulatoria cum dolore ipso. etiam in illis: ⁊ apostema erit maius ⁊ durius quam in concauo. Quod si fuerit in parte eius posteriori erit dolor in dorso ⁊ sub ypocondriis ⁊ retentio fecis seu ventris constipatio. Quod si fuerit in parte superiori dolor sentitur super vmbilicum. Si in inferiori sub vmbilico. si in lateribus dolor est in coxis inguinibus ⁊ cruribus. Quod si in omnibus partibus fuerit matricis febris erit acuta cum dolore capitis colli verticis oculorum ⁊ hoc. vt stans de his ⁊ in quacunque parte fuerit apostema declinat ad contrarium illius matrix. ⁊ fit difficilis sonitus super contrarium eius. ⁊ fit difficilis motus localis sessio ⁊ incessio ⁊ consequitur partem egram ⁊ claudicat apud deambulationem. Et quidam dicunt quod si fuerit in fundo matricis dolor est in diafragmate vsque ad muliebria anhelitus difficultas.

¶ Signa si fuerit apostema calidum dolor erit acutus cum febre horripilatione pulsatione secundum lingue nigredine ⁊ multiplicatur sudor in extremitatibus. ⁊ quandoque perducit ad abscisionem vocis spasmum ⁊ sincopim. ⁊ erit vrina tincta rubea ⁊ pauca ⁊ frequens eo quod mulier cogitur ad frequentem mictum maxime quando est in parte anteriori. ⁊ quandoque est liuida putredine et communicata. Quod si fuerit calidum sanguineum vel colericum apparebunt signa sanguinis aut colere sepe dicta. Et communicantur accidentia mala ab ipso aliis membris que ipsum per communicantiam sic sequuntur. vt sunt cerebrum cum cum communicat erit dolor in capite in sincipite collo radice oculorum profunditate eorum cum grauitate. ⁊ quandoque dolor procedit vsque ad crus ad focilia ⁊ iuncturas. ⁊ dolet due partes dorsi ⁊ duo inguina ⁊ pectem. ⁊ inflammantur quandoque ⁊ mirach ipsum. Quod si communicat stomaco dolet ⁊ accidit in ea tristitia angustia ⁊ nausea singultus corrumpitur digestio ⁊ appetitus.

¶ Signa si apostema fuerit frigidum flegmaticum pure erunt significationes illic ex parte dolorum. sed remissi multum cum grauitate inflatione in pectine anchis ⁊ coxis cum mollicie extremitatum ⁊ pectinis. ⁊ sunt sicut yposarcici.

¶ Signa si apostema fuerit durum illud comprehendit tactus ⁊ est illic difficultas ex parte vrine ⁊ fecis. aut vnius tantum. ⁊ non est dolor fortis ⁊ extenuatur cum eo corpus ⁊ propter crura etiam debilitantur. ⁊ cum magnificatur venter ex eo inflantur pedes. ⁊ accidit sic idropisis. ⁊ propter quam durities est ipsa. ⁊ quandoque fit mulier ex eo idropica. ¶ Et cum non resoluitur durities festinat ad cancrositatem. ⁊ signum quod est cancer. quia visu comprehenditur quod factum est apostema inequalis figure a quo procedunt vene nigre tumide. ⁊ est adhuc cum duritie quam ledit tactus ⁊ est mali coloris horribile aspectu trahens ad rubedinem quandoque ad viriditatem ⁊ plumbeitatem. ⁊ ab eo emanat virus sordidum ⁊ fetet. ⁊ ita de aliis signis cancri querendis a principe tertia quarti. de ipso.

¶ Signa autem quando apostema matricis venit ad saniationem. quia dolor fortificatur ⁊ augmentantur febres. ⁊ diuersificantur ⁊ accidentia fortificantur. quod cum collecta erit sanies sedabitur dolor febris. ⁊ alia accidentia. iuxta illud. circa generationem saniei. sed in exitu saniei accidit rigor.

Pronostica. Omne apostema matricis difficile curatur. sed difficilius quod approximat interiori parti. Unde Aui. Et si fuerit profundum non est possibile vt sanetur. ¶ Quando rumpitur apostema matricis ⁊ sanies est alba iniecta equalis. ⁊ sine odore malo spes est salutis. quod si fuerit virulentum fetidum diuersorum colorum pessimum.

Cura apostematis calidi. Canones. Ordinatio diete. Digestio si morbus ipse moram patitur. Euacuatio. Diuersio. Localium diuersorum applicatio secundum causarum ⁊ temporum diuersitatem. Accidentium correctio siue mitigatio.

¶ Dieta ordinet ad 3ᵐ canonem. vñ in apate calo cōpetut cibi humorē grossũ gñantes. vñ balneas pisce malũs et spinachĩa. vñ ꝯuenit. ⁊ lactuca portulaca cucurbita succ⁹ ordei. vinũ granatoꝝ agreste berberi ribes carnes edi pullorũ cũ eisdē ꝯdite ⁊ hõ. Et Auic. in apate calo opꝫ vt ꝓhibeat cib⁹ aut minoret in dieb⁹ p̄mis vſq; ad tres. ⁊ ꝓhibeatur aqua ꝑenit⁹. ⁊ maxime in die p̄mo. ⁊ habitet in domo odoris supple fridi ⁊ vigilet q̄ntum pōt. de quo infra.

¶ Pro 2° recurre ad 4ᵐ trac. de sy. ⁊ aliis in cā calā valentibus. vt sunt sy. ro. vio. de nenufare ⁊ hõ. aut de fumo terre si mā fuerit adusta. ⁊ ideo elige ſm māe exigētiam.

¶ Pro 3° ⁊ 4° sil' in p̄n° ꝯpetit flōmia. ⁊ maxie si fuerit ex sanguine. aut ex alio hũore calo sāguini cōmixto. ⁊ de ipa flōmia fieda h̄ bñ aduerte. inq̄t Auic. Et rect⁹ qdē in p̄n° est vt flōmet basilica: q̄re ꝓhibet effusionē māe. deinde ꝯsiter adhibeat saphena. vt trahat sāguis ad locũ. ⁊ succurrat ei qd̄ fecit incurrē flōmia ex nocumento basilice cōitate. ⁊ opꝫ vt fiat flōmia pedib⁹ eleuatis ad supiora. ⁊ ipsa fic iterũs supueniat ad sũmũ in extrahēdo sāguinē quē debes etiā re in maiori. aut in minori q̄ntitate vt exigit dispō etati habitudinis v̄tutis. ⁊ accñns ⁊ hõ. ¶ Euōnes aũt fiāt ex pte solutiuoꝝ mām peccātē respiciētiũ administrādo p os. ⁊ p iferi⁹ clistera suppositoria ⁊ hõ. ⁊ de solutiuis approꝑatis hēs. s. 4° trac. ⁊ cũ ipsis medicinis administres que nausēā sedēt. Diuersiones aũt facito. vt dcm̄ est cũ flōmia ventosis ligaturis fricationib⁹ ad supiora. ⁊ h̄ in p̄n° ⁊ maxie cōmēdat si his fieri pōt. ⁊ h̄ nō. qꝫ hec flōmia diuersiua cōpetit vbi tale fuerit ex casu pcussi. one ruptura ⁊ hõ. ⁊ i p̄n° sp est fieda nullo ꝯdicēte. ⁊ magis ꝯpetit. ⁊ ꝓprius vbi tale apa fuerit ex mēstruoꝝ retētione qd̄ ſm plm euenit.

¶ Localiũ administratio fiat diuersimoda ſm cāꝫ. ⁊ tēpoꝝ diuſitatē. Et añq; ipm canonē magis declarē. p̄us narrabo aliq̄ simplicia in apate calo ꝯueniētia. ⁊ sūt Rosa. Cāphora. Lens excorticata. Cortices granatoꝝ. Balaustie. Extremitates vitis. Arnoglossa solatrũ. Endiuia. Lacvirga pastoral'. Succ⁹ portulace. Psiliũ. Sēpuiua. Rasura cucurbite. Uiola. Faria ordei. ⁊ hõ frida ⁊ stiptica de qb⁹ ad plenũ. s. xvj. cap. de dissinteria. plura. n. enumerabunt cala mřici ꝯueniētia q̄ꝫ frida. vt ifra. ⁊ cā q̄m mřix est mēbrũ fridũ. ¶ Sit itaq; p̄m⁹ canon in cōplemēto istr⁹ q̄ntū repcussio. Administrent itaq; repcussiua ista. aut p modũ empli. aut encatismati. aut embroce. aut sessiōis fce i decoctiōe haꝝ reꝝ cũ aq̄ dulci. aut supponēdo pecias īfusas i succis eaꝝ. aut iniiciēdo cũ clisteri de q̄ ſtati. ⁊ tu ex his cōpone ⁊ applica renibus ⁊ alchatim. ⁊ femori. ⁊ aliis sil'. aut empla. aut alia. Laudat tñ emplm de papauē dissoluto i oleo onfācino aut ro. cũ faria ordei. ⁊ succo arnoglosse ⁊ hõ. ¶ Sꝫ h̄ nō. qꝫ hõ frida ⁊ stiptica nō debēt multũ ꝯtinuari ne idurēt apa. Itē vbi sit fortis dolor nō est verēdũ ponē cũ aliis nenufar mādragorā ⁊ hõ. de qb⁹ in ꝯplemēto sexti canonis. ¶ Cũq; apa ad augmētũ venit fit scōs canō. q est mollificatio cũ resolone. ⁊ ꝓhibitiōe flux⁹ māe. Cōplēt aũt canonē que mollificāt ⁊ resoluūt mixta cũ stipticis. cuiusmodi sunt altea fenugrecũ camomilla mellilotũ anetũ malua crocus puluis molēdini semē lini lane succida spica arnoglossa blitis ⁊ hõ frida. de qb⁹ actũ est h̄ an. tu itaq; cōmisce vt necessitas postulabit. vñ de stipticis plus pone in p̄n° augmēti ⁊ in fine minus. In medio mō.

¶ In statu ꝟo fit canō tertius qꝫ est augmētatio resolutiuoꝝ sup repcussiua. sōcq; ipa minorabis ēt augebis resolutiua mixta tñ cũ lenitiuis ⁊ mollificatiuis. ⁊ caueñe ista hora administres ꝓuocātia mēstrua. ¶ In declinatiōe ꝟo fit q̄rtus q est administratio resolutiuoꝝ a qb⁹ nō separabis mollificatiua. ſꝫ in minori q̄ntitate ne accideret induratio. vt sūt si simbrũ sāsucus laurus polipodiũ laudanũ de q̄ di qꝫ si supponat resoluit ipm ⁊ hõ. vt. s. ⁊ ifra de apatibus fridis. nā cala quē ponent de apatib⁹ fridis sunt h̄ loco asserēda. ⁊ tu illa amplectē. Et cũ sedat⁹ erit dolor ideclinatione. ⁊ videbit tibi poteris administrare ex diureticis. ⁊ si tibi ex vlcē fluet sāguis administra que sanguinē retinēt. de qbus de fluxu sāguis narrũ ⁊ ei⁹ exitu p os. ¶ Si apa venerit ad saniationē administra maturātia. Et ꝯfert ad h̄ emplastrũ fcm̄ ex decoctiōe dactiloꝝ cũ oleo ro. ⁊ faria ordei. Itē iuuat ad ei⁹ citā maturationē emplꝫ de fenugreco farina tritici decoctio ficuũ mixta cũ fimo columbino. ⁊ fermētũ q̄nq; addit dũ est ꝓpinquũ vt apiat. Itē valet emplm de isopo adipes anati anseris vacce medulle cerui butyro. ⁊ si lib⁹ ⁊ pessariũ ex his factũ ꝯtinuo administret. ¶ Cũq; ad tātā deuenerit maturationē. vt ei⁹ aptura sit necīa. tūc si ipꝫ fuerit ꝓpinquũ ori mřicis sectio erit possis cũ instrō. Q̄ si fuerit in ꝓfundo. ⁊ ex se nō apiat nece est arte iuuari. Cũ iniectione succi scabiose cũ nasturtio ⁊ hõ. de qbus de apate epatis. Et sessiones ēt iuuabūt in h̄ casu. de qb⁹ infra in cōplemēto sexti canonis. ¶ Facta aũt aptura ⁊ sanie veniēte p vuluā administra mūdificantia. ⁊ abstergētia ex melle ro. colato cũ aq̄ ordei iniecto. Itē cũ vino pecia suppositoꝝ ⁊ aliis. Itē valet mel ro mixtũ cũ farina ordei: fenugreci. Itē ⁊ terbētina cũ his mixta ⁊ iposita ꝯtenta. itē ⁊ vitella ouoꝝ cũ farina ordei ex melle ro. Et tu nō solũ attēdas ad mūdificationē vlceris. ſꝫ ēt vētris cũ clisteriis. ⁊ aliis lenitiuis vt videbit. ¶ Post āt mūdificationē icarna. ⁊ valet ad h̄. ℞. mell' ro. colati. lb. s. thuris gallaꝝ cipssi mūmie an. ℥. s. misce p̄us abluas cũ vino nigro stiptico calo iniecto cũ instrō. de quo ifra ſtati. Ualet ⁊ vnguentũ basilicō iniectũ cũ oleo ro. ⁊ p̄cipue q̄ est spissa. Q̄ si fuerit subtil' adiūgas de stipticis aliqd. Q̄nq; āt egredit ꝑus tale p vesicā. ⁊ tūc da i potu lac. ⁊ maxie asine ⁊ semiā melonis cũ syr. ro. q̄m hec ꝓhibēt vlcerationē. ⁊ sunt mūdificātia ⁊ abstergētia. deīde da stiptica ꝯsolidantia. ⁊ abstineas casu a fortibus diureticis. ne accidat ide vlceratio. ⁊ ne ducāt māe alias ⁊ multas. ita qꝫ lenibus diureticis vtere.

¶ Q̄nq; egredit p itestina vt vidi i vicina mea ⁊ tūc oꝫ clisterizare cũ aq̄ ordei in q̄ sunt decocte balaustie ⁊ iponat oleũ ro. succoꝝ ro. ⁊ hõ. Deīde administret icarnatiua iniecta p clistere. vt. s. ⁊ ponant vnguēta sup locũ ⁊ iniiciant.

¶ Si fistulabit curet cũ resolutiuis exiccātib⁹ ⁊ stipticis. vt. s. de fistul' ani. ¶ Et h̄ aduerte qꝫ cũ tale apa sit morbus acut⁹ qꝫ p̄nᵐ eius erit circa dies tres ⁊ status erit circa diē septimũ. In medio aũt erit augmētũ. ⁊ post septimum declinatio. qꝫ in q̄rtodecimo decliabit iuxta illō ſenus nři Hipo. Acute egritudies. ¶ Et qꝫ ꝓmissũ est dicē de istrō cũ quo fit iniectio ne i lōgũ rē ipaꝫ ꝓtrahā hic q̄ dicēda sunt scribā de eo: nō min⁹ in p̄cedētib⁹ q̄ꝫ in sequētib⁹ valitura. Uñ sciēdũ qꝫ clistē tale oꝫ eē factũ ad modũ vge. ⁊ oꝫ esse x. vel. xij. digitoꝝ ſm lōgũ vt manu teneri possit vltra illō qꝫ in vuluā mittet in cui⁹ extremitate oꝫ eē foramē rotundũ puum. ⁊ p istā extremitatē igredit. in extremitate q̄ exteri⁹ remanet oꝫ foramē eē magnũ. ita vt p ipm igredi possit lignũ stupa vel pecia fortiter iuolutũ in ei⁹ extremitate. ita qꝫ trahēdo tale lignũ ad se ⁊ ponēdo extremitatē clisteris in liquore trahat liquor ad itra. deīde fortiter cōprimēdo lignũ liquor expellit. ⁊ tale instrm̄ appellat in vulgari nřo el schiçarolo de q̄. s. dcm̄ est. Cũ isto itaq; instrō in p̄n° possunt imitti repcussiua ex decoctiōe mell' ro. dissolutũ cũ cāphora psilio ⁊ hõ. Silr suo mō in augmēto statu ⁊ declinatione. Tu itaq; ꝯsidera. ⁊ pone ex datis.

¶ Pro vltio ⁊ 6° corrigant accñtia. Uñ qꝫ isōnietas accidē ꝯsueuit ꝓuoca sōnũ cũ exhibitiõis ⁊ cũ inūgēdo ⁊c. vt. s. p. ca. de supflua vigilia. ⁊ tu ibi. ¶ Scōo attēdēdũ est mitigatiōi doloris q̄ fit cũ sessiōe in aq̄ decoctiōis camomille fenug. semis lini mellilotti aneti papaueris psiliĩ mādragore ⁊ hõ. ⁊ nō ꝑtrāseat aq̄ vmbilicũ. aut ex his ⁊ sillb⁹ fiant

¶ Quarto applica localia. vñ laudat sessio fcã ol'vie in aq̃ deccoctiõis ro. maluarũ radicis maluauisci i q̃ ponit oleũ ro. ¶ Itẽ epithimet loc⁹ ꝯtinue cũ vnguẽto: qḋ sic fit. ℞. olei ro. vl' nenufaris aut papaueris. ℥. i. cere. ℥. s. cãphore. ℥. i. s. liq̃fiat cera ꝛ cãphora puluerizata vltio loco ponat. ꝛ cũ his adde aquã ro. ¶ Itẽ clisterizet matrix sepe cũ aq̃ ḋ coctiõis cãphore nenufaris papaueris al. ꝛ ro. ru. ꝛ aliq̃ntulũ iusqami: paruũ tñ: ꝛ spãlr si dolor vltra debitũ augmẽtaret. ¶ Ad idez valet sessio i aq̃ decoctiõis psiliĩ papaueris al. nenufaris vio. Itẽ cũ eisdẽ fomẽtet: deñ iniciat vnguẽtũ de cãphora dcm̃. Inqt Aui. Et vnguẽto arasuz ẽ ꝓprietas mirabilis: ꝛ hec sufficiãt de cancro matricis.

¶ De vlceratiõe mřicis putrefacte ꝛ corrosiõe. Rica. xiiij.

Post determinationẽ apatũ mřicis ꝯuenĩẽs vĩ de vlcerib⁹ ei⁹ mẽtionẽ facere. Vlceratur itaq̃ matrix sicͭ ꝛ alia mẽbra ꝛ spãlr neruosa vt stomachus ꝛ intestina.

Cause ꝛ vlcerũ suoꝝ cã est vt in reliqs: q: ab intrĩseco hũiditates acute mordicãtes ꝛ hꝰ. Aut ab extrinseco vt casus ꝑcussio incisio fcã in apãte eius. Aut difficultas partus: aut admistratio medicine acute: aut grossicies siue magnitudo ṽge ꝛ hꝰ. ¶ Et iste eedez cause q̃nq̃ sũt cã putrefactiõis ꝛ corrosiõis mřicis q̃ corrosio ꝛ putrefactio accidũt ex ipsis vlcerib⁹ in ꝓfundo stãtib⁹ nõ mũdificatis ꝛ retẽtis in ꝓfũdo. ¶ Item ꝛ q̃nq̃ cã est corruptio embrionis. vñ de eis oĩb⁹ vnicã rubricã feci. ¶ Sed hic nota ꝙ Aui. d̃ñam posuit iter cãcrũ ꝛ corrosionẽ: qm̃ in corrosione nõ est grauitas: neq̃ duricies. ꝛ seqt cã qes in hore qbusdã ꝛ ꝓpter post exitũ ei⁹ qḋ egredit nõ est lõgitudo plĩmi spacij in curatiõe ꝯuenĩete. Spaciũ ṽo cãcri ẽ assidui doloris: ꝛ est ibi pulsatio longi spacij.

Signa demr̃atiuaq̃ñ. s. nõ erit multũ humida: ꝛ q̃ñ erũt ex sčate salso pruriť⁹ loci nõ bñ tolerabilis ꝓuatio supflue humiditatis currẽtis ex loco: ꝛ fetor cũ q̃dã acuitate. ꝛ qḋ ex matrice emanat sanguis mali coloris mixti cũ veneno ꝛ sanie idigesta. ¶ Q. si fuerit multũ humida erit fetor ꝛ malus ꝛ intolerabilis: ꝛ ardor cũ pruritu nõ erit ita intensus cursus humiditatis plurime quasi continue in qua est venenũ indigestũ nigrũ viride vel liuiduz mixtum aliq̃ñ cum sanie vel sanguine.

¶ Signa si fuerint vlcera sequẽtia apertionẽ apostematis: tunc signa precesserunt ꝛc̃.

Cura Canones in cura aũt vlcerũ corrosionis: aut putrefactiõis a cã intrinseca: quia ab acuitate mãe: q: sit adusta: aut quia salsa acuta mordicatiua.

¶ Dietã ꝑus ordina ad ꝯtrariũ cause ex parte cibi ꝛ potus.

¶ Deinde da digestiua alterãtia. de quibus trac. 4°.

¶ Tertio euatiua vt eodez loco. Administra clisteria cum ipsis euatiuis appropriatis mãe ꝛ decoctiões approꝑatas eisdem ex malua viol. sene polipodio fumoterre epithimo ꝛ hꝰ. Itẽ si cetera ꝯsentiũt fiat flõmia ex basilica. Vñ bali. In cura vlcerũ matricis si ori matricis pustule acciderint basilice vtendum est flobotomo si particularia cõsentiunt aut saphenam minue. vt supra.

¶ Quarto administra ex sessionib⁹: emplis: fomentis: clisteriis: nascalib⁹: ꝛ vnguẽtis ꝛ hꝰ. ¶ Ex ꝯuenietib⁹ calidis ꝛ fridis vt exigit mã: ex qb⁹ sunt alumẽ scissum: amurca olei anetũ: artemisia: fenugrecũ: lac: laudanũ: maluauisc⁹: mastix: medulla vituli: oleũ vet⁹ cũ agresta: ordeũ portulaca virga pastoris: vria isop⁹ humida: lapaciũ: fumusterre epithimus: ꝛ hꝰ. ¶ Sed tu ꝑus ꝯsidera ꝙ hoꝝ vlcerũ q̃daz sunt cũ putredine: quedã absq̃ putredie: ꝛ appellant simplicia respectu ꝑmoꝝ. Itẽ ꝙ aliq̃ñ sunt in ꝓfundo ꝛ q̃dã non. ¶ In facto absq̃ putredine curatio est ꝯsolidatio: q̃ tñ difficilis est. vñ Gal. incisio vulue difficilis sanat. ¶ In eo ṽo qḋ est oppositũ siue cũ sordicie cura ẽ mũdificatio ꝛ ꝯsolidatio. Vñ admistra aquã mellis: aut passulatũ iniciãs cũ istro marie si fuerit ꝓfũdũ: aut decoctiõe ireos cũ ordeo. ¶ Itẽ mũdificat mel ro. cũ farina lupinoꝝ siligis fenugreci iposita cũ nascali. ¶ Facta mũdificatiõe ꝯsolidas cũ vnguẽtis pulueib⁹ ꝛ hꝰ hñtib⁹ ꝯsolidare ꝛ diuersificas: qm̃ in pri⁹ cũ nõdũ orta sit caro admistra sicut vnguentũ hoc. ℞. litargiri ceruse sarcocolle. añ. ꝛ fiat ex eis cerotũ cũ oleo ro. ꝛ cera. Q. si fuerit sordicies admistra cũ eis partiz floris eris ꝛ mellis. ¶ Cũ ṽo caro icipit nasci: q: extimat illud extimatõe debita dato ꝙ nõ videat. Administra sicut hoc. ℞. tucie ablute. p. ij. climie argẽti ceruse sarcocolle omniũ. añ. p. i. fiat ex eis cerotũ cũ oleo ros. ꝛ cera ꝛ admistret cũ tẽta. ¶ Incarnatiuũ ꝛ ꝯsolidatiuũ bonũ. ℞. aloes tucie ematitis pulueris charte ꝯbuste: pulueris cucurbite sicce aduste. añ. ℥. i. puluerizet. ꝛ huic puluerẽ administra cũ licinio clisteri: aut alr vt videbit. ¶ In facto casu ꝛ ꝑcussione ꝑmissis vlib⁹ sepe dictis ꝓcede si sordidũ est cũ abstergẽtib⁹ ꝯsolidãtib⁹. vt dcm̃ ẽ. ¶ Q. si fuerit pp magnitudinẽ virge admistra ilico ꝯsolidãtia ex stipticis vt balaustia bolus ar. plãtago terra sigillata albumẽ oui draga gãtum succus portulace ꝛ hꝰ: faciẽdo sessiones vnguẽta: ꝛ hꝰ. vt d̃. sepe. Deinde si ad virũ eundẽ redibit redeat cũ cautela: sed tutius est vt ab eo alienet. In vlcerib⁹ recẽtis tpis aloes tritũ mirabilr valet: ꝛ tucia optime. Q. si fuerit hũiditas multa valet cortex pini ꝛ lapis ematitis. ꝛ medicamen de charta cõbusta cucurbita ꝛ alumine vsto.

¶ Quinta mitiga dolorẽ si necesse erit addẽdo supradictis sessionib⁹ clisteribus ꝛ aliis semen papaueris iusqami: ꝛ de cãphora. Et si foret intolerabilis. vt. d̃. admiscere aliquid opij non foret in canonicũ: ꝛ sic sufficiant.

¶ De fistulis matricis. Rica. xv.

Accidit ꝙ vlcera hec: ꝛ apãta dcã qñ q: i coꝝ cura ꝓlõgant: aut q: nõ d̃bite curant: ꝛ ipa pp putredinẽ multã corrosiuã ꝯcauãt ꝛ i fistulas ꝯuertunt: q̃re in pri⁹ dz ẽe medic⁹ multũ sollicit⁹. nã ipse de difficili curãt: imo ex eis aliq̃ curã nõ recipiũt. vñ q: op⁹ magis cirurgicũ est. tñ ẽt q: de ipsis fistulis actuz est satis. d̃. de fistulis ani. hic de coꝝ cura facilr ptrãsibo a duce meo nõ recedẽs hic. Primo vt ipse ponẽdo signa. Scdo curã.

Signa demonstratiua. lõgitudo putrefactiõis ꝛ adherẽtia doloris: ãncessio vlcerũ q̃ nõ sanabantur cũ curatiõib⁹ ꝛ ꝓlongat spaciũ ꝛ currit virus. deñ dolores sicut dolores cãcri. Et cognoscit locus ei⁹ cum radio ꝛ vbi puenit cũ eo. Et scit stat⁹ ei⁹ ẽt an sit in carne adhuc aut ptranseat vsq̃ ad hoc p illud qḋ sentit extremitas radij ex leuitate ꝛ mollicie ꝛ asperitate ꝛ duricie.

Pronostica. Fistule in aliis locis de difficili curant: q̃d erit in his.

Cura. Canones q̃nq̃ accidũt in mřice fistule q̃ q̃nq̃ ptransiit carnẽ ꝛ appet ab eo qḋ vicinuz est ex mẽbris: ita vt corrũpãt os pectinis ꝛ putrefaciãt ipm̃ ꝛ collũ mřicis. ꝛ q̃nq̃ ꝑuenũt ad abradẽdũ pilos pectinis ꝛ incedũt vsq̃ ad ptes ani: ꝛ lacertoꝝ ei⁹ ẽt. q̃re tũc pars earũ est in manifesta mřicis: ꝛ pars est in interiori pte mřicis: ꝛ sunt in vnoquoq̃ latere mřicis. ¶ Et que ex eis est in ꝓfũdo nõ est possĩ vt curet ꝛ spãlr ꝑueniens ad vesicam. Reliq̃ ṽo ab istis curationẽ hñt: ꝛ si sit difficilis ꝛ deterior. ¶ Et eius que ꝑuenit ad abradẽdũ pilos pectinis: ꝛ ꝓpter cũ ꝑforat os foraminis partus. Cura est duplex vera ꝛ mendosa vt allato loco: ꝛ supra d̃ tenasmõe. ꝛ tu ibi. ¶ Cura ṽa fit ꝑ abscisionẽ q̃ q: ꝑiculosa ẽ ꝓpter neruositatẽ mẽbri timetur ex ea ꝑmixtio rõis spasm⁹ ꝛ amissio vocis ꝛ tãdẽ mors ideo cura ei⁹ nõ est possĩs nisi ei⁹ que posita est i mãifesto ꝛ cui⁹ carnẽ mortuã oz icidere. ¶ Cura ṽo mẽdosa est cum

ordinatione diete mūdificatiōe corpis ɔfortatione matricis ⁊ administratione rez exiccātiū ex vnguētis emplastris in sectionibus ⁊ aliqn in fistula ɔferētibus. pro quib⁹ allegatis duobus locis recurre.

℄ De ragadijs matricis. Rubrica.xvj.

Contingit ragadias mřici suppteni re. vt ano: qz descriptio ibi requirat. Sūt.n.firuř cū quibusdā eminētijs

Cause ⁊ ipsaz cāe sunt sicci (carnositas vehemēs mřici ɔtigēs. Aut g⁹ difficilis. Aut apa. Et i hr⁹ cū accidūt sunt satis leues pcdi dolorl: deiñ mālfestanř tactu aut visu: tactu digitis vt dicet. Jtē qz apud coitū sentiř dolor nō ɔsuet⁹. vt i positione cāne clisteris in ano. visu qz vga erit sanguinolēta. Jtē qz medic⁹ p impōnē speculi ea cōprhēdit.

Cura Canones in earum cura pter gñales intentiōes memorādo ēt flōmiā si videbiř ɔuenire. vt.ō. de vlcerib⁹. De qua scito q facta ex basilica sinistre manus: aut pedis sinistri est maxime iuuatiua. Mřicē alleuiādo a cursu māe faciētis ⁊ ɔseruantis ragadias has tres hēs. ℄ Prima est mūdificatio si necessaria fuerit. vt.ō. de vlcerib⁹. ℄ Secūda est ɔsolidatio eaz. ℄ Tertia est accidentuū mitigatio. ℄ Sed scito q eaz alique sunt extrīsece quas medicabis cū tucia trita valde ⁊ vitello oui ⁊ sine cessatione fiat adhærētia ipsi⁹ medicamis ad eas. ℄ Jtē valz vnguētū de cerusa maxime absqz aceto. Jtē si fuerit calor acut⁹ admīstres succum portulace: aut lactuce: aut mucilagines psiliȷ: ⁊ ista sint ducta ⁊ mota longo spatio i mortario de plūbo. ℄ De mitigatione doloris sepe i pcedentibus rubricis. ℄ Et quedā ɔfūde quas medicabis cū suppositorijs clisterib⁹ iniectiōib⁹ ⁊ hȝ. ℄ Prio mūdificatis. vt.ō. de vlcerib⁹ corrosiōe. ℄ Scdo cū stipticis icarnatiuis sicut vnguētū fcm̄ ex climia ⁊ plūbo adusto ⁊ vnguētū ragadiaz aui. ⁊ tu ibi. Jtē valet si noue sunt videlz clistere ex sanguine dra. bolo. ar. aristologia mirrha thure vel cum lana supponiř. Or si senserit mordicationē patiens ex vnguētis admīstratis addař vnguētū basilicon cū adipe anatis. ℄ Or si fuerit cū ragadijs grossitudo vehemēs quā significat lōgitudo spacij ⁊ pluitas receptiōis curatiōis admīstra vnguētū de chartis cū oleo rof. Si vo nō tolerat illō ponař cū eo oleū de lilio ⁊ gluten albath. ℄ Cū ergo qeicūt cureř cura ragadiaz puraz ⁊ pp̄e qñ vlceranř: ⁊ qñ īdigēt eis que sūt sicut cortex eris: aut dragagantū optime tritū aut gallia aut aggregatio eoz. Et hec est cura ducis quasi tota ad lřam posita.

℄ Et qz pur ɔsueuerūt dominas molestare qb⁹ olo ad plenū est satisfaciēdū iuxta posse: hinc vt tibi ⁊ eis magis cōplaceā pticularē curā describā: vñ qñ fuerit a siccitate cū calore ⁊ pruritu ⁊ scissuris sepe in die fomēteř locus ⁊ humefiat sedēdo in aq̄ decoctionis cācroz ranaz limaciaz ⁊ malue. ⁊ si vis adde semē lini: deinde exiccet locus liniatur cū vnguēto d cerusa cui addař aliqd cāphore. ℄ Jtē ad idē. Rc. vnguēti populeon. ℥.ß. cāphore.ʒ.i.ʒ. ceruse ablute cū aq̄ ro.℥.ʒ. albumis ouoz numero.i. misce ⁊ incorpora absqz igne. ℄ Cū aūt remot⁹ fuerit prurit⁹ abluanř ragadie sepe cū vino calo rubeo decoctionis mirthi thuris ⁊ nucū cipssi. ⁊ aloes vř tucie aut mumie: ⁊ sic ɔsolidabunř. ℄ Ubi vo fuerint cum eminētijs remoueanř eminentie ille cū vnguēto viridi alumine vsto ⁊ hȝ. ⁊ mūdificeř locus ⁊ ɔsolideř. vt dcm̄ est de alijs absqz eminētijs ℄ Sed nota q aliqñ eminētie sunt tante: q oz ferro vti: quas quidā nōmināt caro addita. qdā sulphur. Jtē qñqz accidit in matrice sicut virga: ⁊ hec olā: aut ferro aut medicina corrosiua: aut ligatione remoueanř que cyrurgicis relinquo: ⁊ hec sic posita sufficiāt.

℄ De pruritu ⁊ papismo matricis. Rbica.xvij.

Jam ex cura vlceꝝ ⁊ ragadiaꝝ patere pt cura prurit⁹ cū quasi ex eisdē fiat causis. nā humores colerici acuti salsi nitrosi corrosiui melici adusti ȝ q appet i dispōne coloris mēstrui sunt cā ipsius. Uñ sili mō te hr̄e debes ex pte diete digōnis eiectōis ipsoꝝ humoꝝ cū approbatis. de qb⁹ 4⁰ tra. Flōmia ex nigra ⁊ secūdatiōe ex basilica si videbiř expedire. Deiñ cum administratiōe eoꝝ que ɔrianř ipsi pruritui fm suas causas ℄ Uñ laudanř vnguēta posita in pcedenti rubrica circa finē de cerusa. Jtē laudanř rose sandali sieř menite acetuz olei ro. succ⁹ portul. cāphora plūbū tucia ⁊ hȝ. ex his faciēdo embrocas iponendo cū suppositorijs iniciēdo cū instrō: ⁊ sic diuersimode fm diuersa igenia. ℄ Et expertuz ad pruritū. Aui. Rc. folia mēte ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ lētes excorticatas ⁊ decoque in vino ⁊ supponař. ℄ Et laudat suffumigiū ex vino medulla granorum mirti ⁊ citri: ȝ tu ex datis compone.

℄ Accidit aūt vt ad hūc pruritū vř ad causas suas sequař in muliere papismus: qñ accidit etiā in mulierib⁹ ex causis dictis in pcedēti caplo de satiriasi ⁊ papismo i viris: in quo mulieres stant semp cū appetitu ad coitum: ⁊ habui vnaz talē in manib⁹ meis. ⁊ hȝ papismus de quo ē hic sermo coitu nō tolliř: sed magis ex fricatiōe augeř. ℄ Et cura est sicut cura prurit⁹: ⁊ vltra frāgere caliditatez spmatis cū medicinis ifridātib⁹. de qb⁹ allegato loco. ⁊ tu ibi. nāz ea admīstra ītra ⁊ ad ex̄ fm diuersa igenia sepe memorata. ⁊ ordina dietā in qua ɔsistit magna pars cure ⁊c̄.

℄ De emorroydibus matricis. Rbica.xviij.

Quid sit emorroys supra habitum est i principio.17.capli.

Cause eueniūt āt mřici sic ⁊ ano emorroydes successione ragadiaruz aut apatū q̄ cū fuerint ex̄ mřicē sanāř ⁊ partū sananř facte ɔfūde. Aui. ⁊ vt dcm̄ fuit in allato.ca. qñqz in retētione mēstruorum eueniūt mulierib⁹ in ano: ⁊ ille ɔseruant eas a difficilibus egritudinibus quas possent incurrere ex menstruoꝝ retentione.

Cura Canones seruenř pportiōales his q dicti sunt de emorroidib⁹ aui. ⁊ tu ibi. ℄ Sȝ hic nota q aliqñ ex vehemētia doloris: qz nā medicaminib⁹ nō iuuatur: oz eas icidere: in quaz icisione timor magn⁹ est de nimio fluxu sanguis. Et iō cū ad tale op⁹ puenit: oz mulierē ponere in loco frido: ⁊ q post incisionē stet crurib⁹ eleuatl ad pietē p horas duas vř circa: ⁊ sup incisurā ponař attramētū alumē cortices thuris ⁊ hȝ. et aliqñ ferrū ignitū vt allato loco. ⁊.ō. vētrē ⁊ dorsuz pone ifridātia ex pecijs infusis in aceto: aut in aq̄ decoctiōis reꝝ stipticaꝝ: aut i oleis stipticis ⁊ reb⁹ stipticis fridis: ⁊ est bolus armen⁹ sanguis dra. acacia ypoqistidos ⁊ hȝ. vt.ō. dissinteria. Jtē fiāt ex similib⁹ icessiōib⁹: ⁊ olā talia applicenř frida actu. Ligeř extrema. Ponař vētose supra dorsuz pectinē ⁊ q̄ sequuntř ea: sed pus tēta cuz lenificatiuis. vt sunt altea camomilla fenugreci mellilotū ⁊ hȝ si ex his natura iuuari pōt. Or si non trāseas ad ferrū: ⁊ hec sufficiāt.

℄ De inflatiōe matricis ⁊ cognitiōe eius. Rbica.xix.

Mulieribus qñqz accidit vt eaꝝ matrices iflenř: aut pp̄ter casū vel pcussionē: aut part⁹ difficultatē: aut pp̄ter aliud qdcūqz sit a quo debiliteř cōplexio eaꝝ. vñ materiei eis ɔtēte vētosenř ⁊ ipsas inflēt. Jtē ⁊ opilō eueniens pp̄ter frigus coartās i ɔcauitate matricis vētositate: que qdē vētositas qñqz coartatur in concauitate: quandoqz in angulis. quandoqz i villis et⁹. ⁊ fm hoc dolor accidit maior ⁊ minor. ℄ Et pp̄ter illud quod dictum est de cognitione eius sequendo ducem est

accidit dolor extendit vsqz ad pectinē. et dilatat in inguinibus et deuiat vsqz ad coxas et eleuat ad diafragma et stomachū et hz vocē sicut vox timpani: et idropisis timpanitis: et qñqz est pmutabilis: et associat ei pulsio et punctio et punctura quā euaporatiões cū virtutib⁹ calitatis sedant: et redit cum reditu frigoris et cōpressio pmutat eam in rugitum: et augmentat cū ea pecten: et fortasse remanet hec vētositas spacio vite. et extimant quidā q̄ ōsiuū matricis sup sperma resoluit hanc ventositatem quasi non sit.

Pronostica illa que est in vacuitate est debilior deinde que ē i angulis. postea que est in concauitate.

Cura. Canones. Ordīatio diete. Digestio. Euacuatio Et admistratio rerū ꝯfortātiū matricē et vētositatē carminātiū. ¶ Dieta ad ꝯtriū cause ordinet. ¶ Digestio et euō fiant cū appropriatis. ſ. 4⁹ trac. ¶ Que autē matricē ꝯfortant et specialr ex calidis habuisti in pncipio capli de mala ꝯplone mīcis. ¶ Colīria clisteria sunt maxime ꝯueniētia ex oleis calīs anodis resolutiuis vt ē oleū aneti camomille liliorū al. rute cū vino aromatico. ¶ Itē ad extra empla ex ruta agno casto cimino cētaurea aniso maiorana calamento ameos et hō cū oleis dictis et croco. ¶ Itē ꝯueniūt sessiones in aquis decoctionū pdictarū rerū. Tu itaqz diuersa opare igenia vt sepe dcm̄ ē: itaqz administra p supius et iferi⁹ int⁹ et extra vētositatē carminantia: sicqz cū annibalabis et que conferūt colice ex vētositate huic afferant loco tanq̄ vtilima. et tu ibi. ¶ Et nota hic q̄ filatū lini coctū cū aq̄ et cineribꝰ maxime ex stipitibus cauliū factis efficaciter iuuat ad vētositatē mīcis annulādū. ¶ Inqt pnceps de cura vētositatis ei⁹ cura ē vt sumatur omni die. ʒ. i. ß. de diamarte cū. ʒ. i. cimini et sexta. ʒ. i. masticis. ¶ Valet in hoc casu trifera Gal. descriptione posita in Mes. in qua nō ponit opiatū aliqd et ideo ꝯtinuari pōt philoniū psicū: et illō descriptiōe Mes. in his tn̄ opiata ponunt: et ꝯsist in diamarte. Si ergo vti potest omni die et securius trifera Gal. ꝯsidera: et hec sufficiāt.

¶ De augmēto matricis exitu et conuersione ipsius: et ē fm medicos matricis precipitatio. ¶rica. xx.

Atrix consueta est qñqz se ad supiora mouere: et inde accidit dispositio mala suffocatio dicta de q̄ in seq̄nti rubrica. qñqz se mouet ad iferiora: ita vt ei⁹ appareat mārfesta egressio matricis. Qz si ad alterū lat⁹ moueat incuruatio mīcis aut ei⁹ inclinatio dī. Quidā appellāt talē ei⁹ motū pcipitationē matricis. ¶ Et cōiter diffinit sic. pcipitatio mīcis est eius declinatio ad alterū duorū laterū: aut ad posterius: aut ad os vulue cū eius egressione aliqñ: et hāc descriptionē claudit in se rubrica: hec ex Aui. posita: qm̄ matrix inflat p vētositatē in ea clausam: et qñqz apat maxime cum egredit vuluā: et intromitti nō pōt. hinc ab Aui. scribitur de augmento. Itē qz cū sentit cū nocumēto in altero laterū videtur esse ob hoc magnificata. et ideo et c̄.

Causa pcipitationis ei⁹ est omne illud qd̄ est causa vel esse pōt mollificationis neruorū siue ligamētorum sustentantiū eā. vñ cū mollificati sunt descēdit maxime: qm̄ mollificatio est in radicibus eorū. Qz si fuerit in his que sunt in altero laterū tm̄ declinabit ad illud tm̄. ¶ Et tale est aut mala cōplō frida pura quam acqrit ex sessione sup lapidez balneatiōe in aqua frida: nimio aq̄ fride potu et hō. Aut mālis vt humor flegmaticus viscosus: et est fm pls. Aut putrefactio ligamēti accñs ex apāte et hō. ¶ Itē et declinationis causa est: qñqz duricies mīcis causata in altero laterū ppter repletionē illius lateris ex humoribus grossis viscosis facientib⁹ illam que ex tactu comphendit. ¶ Aut causa pmitiua. vt casus pcussio fortis vociferatio sternutatio fortis et assidua strepit⁹ fortis ex somno vel alio ob qd̄ mulier sit terrefacta. vñ accidat fluxus inordinatus humiditatū flegmaticarū ad matricē ob debilitatē virtutis sic subito ꝯtinctis. et nō regulati p tūc. Itē qz eo casu mīrix ifridat multū ex retētione spirituū: et friditas est causa illius tūc. ¶ Aut ppter difficultatē part⁹: aut ppterea quia obstetrix multū laborauit in trahēdo fetum et secūdinas: aut exit⁹ subit⁹ fet⁹ que oīa sunt causa mollificatiōis et extēsiōis ligamētorū sustentantiū matricē in loco suo. ¶ Et idē opat auditus malorū nouorū vt est mors filiorū terrores oēs fortes portare grauia pondera et hō. et tu etiā probis recurre ad causas mollificatiōis. ſ. de paralesi. ¶ Itē causa est qñqz nālis. vñ Plato inqt. vētriculi qui in vulua dicunt cū sint quasi aiati cōcupiscūt filios pcreare si diu pmanserint q̄ tinctū nō afferāt angustiant: et nequeunt in vno loco manere: per corpus enim moti vias spūs opilant anhelitū ēt corrūpūt. quare magna et diuersa accñtia mulierib⁹ fiūt. vñ q̄ freq̄nter decipiunt medici credentes talia accñtia ex alia ꝯuenire causa. et ideo sollicite considera habitudinē complexionem et c̄. ipsius mulieris.

Signa demōstratiua: qz mulieri accidit dolor i pectine magnus et in alchatim et dorso: et cū his sūt qñqz febres. Et accidit qñqz difficultas fecis et vrine: quia matrix comprimit meat⁹. Et accidit spasm⁹ tremor et timor absqz causa: et sentit rem rotundam. in pectine: et sentit apō vuluā rem descendētē leuis tactus: et ppter completur cōuersio: et egreditur quod intrinsecū est manifeste: et est cū tumore in loco ad quē declinat quod tactus: aut digitorū intromissio declarat. Et in eo est dolor et grauedo. ¶ Qz si cadet sentit dolor versus inferiora: et q̄ notabiliter apparet extra aliquādo. ¶ Qz si fuerit intrinseca comprehenditur digito imposito. nam si foramē matricis est in directo alterius foraminis nulla est dislocatio. si non. s. q̄ si fuerit tortuosum erit ibi dislocatio.

Pronostica si passio hec pseuerabit de difficili. aut nunq̄ curabit. ¶ Nō spat curatio nisi ei⁹ que recēs est in adolescētia. Auic. de cura ei⁹.

Cura. Canones. Ordinatio diete. Digestio mãe. Euacuatio eiusdē. Particulariū admistratio. Accidentiū correctio. ¶ Et hic in pmis audi vbū Aui. de cura eius nō speret curatio nisi ei⁹ que recēs est in adolescētia. et ideo salutē noli nisi cum cautela pmittere.

¶ Dieta ordinet ad ꝯtriū cause: q̄ si cā fuerit absqz mā sola sufficiunt alterātia. Sed aduerte q̄ cā immālis cū plōgatur efficit mālis debilitādo locū in quo nutrimentū nō digerit: et pro magna pte fortia membra mittunt ad debile. Item qz matrix est cloaca: ideo magis est in ea suspicādū. Tu itaqz dietā ordina ad cōtrariū cause ex positis supra trac. tertio. et tu ibi pro omnibus.

¶ Digō ēt fiat cū approbatis positis. ſ. tra. 4⁹ Sed aduerte q̄ vt. ſ. i pri⁹ capli. acetū et acetosa ledūt mīcē: et tn̄ vbi sit necīa incisio non esset malū ponere in digestiuis oximel simplex: qm̄ in eo remittit aceti malitia in neruosis membris: et ex eo maius vt credo accidet iuuamentū nocumento. ¶ Qz si cā calīa fuerit: qz ēt ab illa pōt ꝯtigere. vt ex dictis pz. et iō diceb at fm plm dari pōt oxizachara.

¶ Euō aūt cōsimilr fiat cū appropriatis dictis allegato tractatu. sed in pncipio incipe cū clisterib⁹ lenitiuis et educentibus mām et administratione diureticorū: et solutiua non sint fortia ne ad locū inferiorē secū ducant mās alias nocentes. vt de aliis supra sepe. ¶ Et hic nota de flobothomia q̄ quidam dicunt eam maxime conferre: et ipsam faciunt post euacuationez farmacie in quarto vel in quinto die a principio egritudinis ex saphena inferiori. Sz credo eā non conuenire nisi materia existente sanguinea: aut sanguim cōmixta: aut qz duricies esset in eā ex repletione sa-

eta: quo casu competit flomia saphene ex latere opposito declinationi ei⁹. ⁊ ideo dixit dux: ergo vt flomet saphe na pte cui opposita est pars declinationis si sentit repletio: ⁊ dicit obstetrix q̄ vene in illa pte sunt tēse ⁊ replete. Jtem in declinatione ad iferius cōpetit ex basilica.

In administrando pticularia nota hos canōes. Prim⁹ ē mřicis ad locū suū reductio. ¶ Scōs est ei⁹ reducte cōseruatio. ¶ Et i expediēdo pmū nota pus q̄ lz ouersio matricis ad supiora nō cadat sub descriptione pcipitationis data que est assignata fm cōem scholā: tñ etiā talis mot⁹ ei⁹ ad supiora. sicut placet Frācisco de pedemōtiu3 addendo suā particulā claudi poterit. ¶ Et ipa recipit curā ex parte dicte digōnis euōnis etiā ex pte flomie saphene ⁊ vtriusq3. vt dcm̄ est trahēdo ipsam ad iferius. Si itaq3 declinet ad supius fac flomiā ex saphenis: deinde veni ad canones duos ia3 positos. Unde in pmis fac fortiter mulierem sternutare. Jtē retinere anhelitū cōprimēdo ad inferius. Jtē pone vētosas i inguinib⁹ coxis ⁊ pectine liga coxas ligatione ⁊ dolorosa ⁊ h̄mōi. Deide fac obstetricē inūgere sibi manū ⁊ digitos ex adipe gallie aut anatis: ⁊ cū manu cōprimēdo ⁊ tractādo secūdū q̄ potest ad locu3 suū reducat. Jtē applicet odorifera añ os matricis: vt est gallie muscate suffumigatio ⁊ est medicina ppria: matrix. n. ad odorifera sui ppietate mouet ⁊ fetida fugit. ⁊ ideo talia narib⁹ applicent. vt ifra in sequēti rubrica de pfocatione. ⁊ ideo visum est plus attinere pfocatōi ouersio ei⁹ ad superiora q̄3 pcipitatōi. ⁊ tu psidera. ¶ Ubi āt fuerit declinatio ad iferiora: tūc pcipiat obstetrix vt mulier in lecto iaceat ⁊ qesc at in eo: deinde q̄ crura eleuet ad supiora: deinde manib⁹ iunctis: vt dcm̄ est querat intromittere matricem. Jtē itromittat digitos subleuādo adequādo ⁊ ad certitudinē ducēdo: ⁊ hoc dico vbi faciliter itromitti possit. Q̄ si pus idiges mollificatōe cū balneo aut somētatione ⁊ h̄mōi: ⁊ lentiuis mollificatiuis ante oīa illud agas. Jte3 p̄ Jrtū vētose ponant sup radicē suminis sup dorsum super vmbilicū ⁊ h̄mōi. ouertētia ipsam ad motū sursu3 mulierq3 ipsa etiā cū suo motu ex pte crurū: ⁊ toti⁹ corpis se iuuet. ¶ Quib⁹ pactis veni ad secūdū: ⁊ administra p interi⁹ ⁊ exterius stiptica ex pte emplastroꝝ linimētoꝝ sometationū ⁊ h̄mōi vñ pone suppositoria lana iuncta in vino decoctōis rerū stipticaꝝ. vt sunt mirt⁹ ro. cortex grinatu: acacia lēs excorticata ⁊ h̄mōi vt. s. de fluxu mēstruoꝝ. ⁊ tu ibi. ite3 fac vt nō sentiat fetida: sed odorifera narib⁹ appone. Fugiat sternutationē tussim ⁊ h̄mōi habēcia ipsa3 ad inferiora mouere: sed stet vt supra in lecto semp supra dorsum ⁊ quieta: ⁊ hoc si descēderet ad anteriora. Q̄ si ad posteriora super vētrē. Si in altero laterū sup lat⁹ oppositū: in qb⁹ duobus casib⁹ opare cū oplemēto duoꝝ canonū sic positoꝝ.

¶ Tacti sunt modi operādi in cura h̄mōi dispōnis: nec positi sunt canones fm seriē causaꝝ vt breuiloquus fiam: quos sub breuitate colligā: q2 cōplemētū ex hiis i Rčicis pcedētib⁹ ē māifestū. ¶ Nā cura male opsonis. ps i Rčica de mala oplone ipsi⁹. ⁊ tu ibi. ¶ Si ex cāu ⁊ pcussiōe fac flomiā ⁊ diuerte. vt dcm̄ ē itromitte ⁊ age. vt h̄ añ. Et cōsule si ex mollificatione facta ex humorib⁹ digeras ⁊ euacues vt i scdo ⁊ tertio canone. ¶ Digestiuū ad hoc. Rē. artemisie ireos enule radicu3 lilioꝝ ⁊ camedreos camepitheos irigoꝝ rorismarini radicis apiī buglose adiātos. añ. M. i. maratri epithimi floꝝ vtriusq3 sticados petrof. sparagi spice celtice squināti ligritie müde. añ. ʒ. i. zuchari. Lij. vini granatoꝝ. lib. 5. fiat syrup⁹ de quo vtaf mane ⁊ sero cū aqua pluuiali: aut aqua fontis semel calibeata. ¶ Solutiuum fiat dcm̄ ex spēb⁹ bñdicte ⁊ agarico cum salgēma. ¶ Deinde applicet emplastrū ex mastice thure terbentina colophonia oppoponaco galbano ⁊ serapio. Et sic cōsimiliter procede in aliis suo modo.

¶ Accidentia autem exitus matricis consequētia sunt dolor apostematio inflatio excoriatio. Et hoꝝ correctio suis requiratur rubricis: ⁊ tu ibi.

Restat modo aliquid dicere de cura. qñ cā est naturalis. Et aliqua adiungere remedia dispositioni conuenientia de qua in rubrica.

¶ Expediēdo pmū dico q̄ alterū duoꝝ facere oz: aut mulierē viro iungere vt pcipiat ⁊ eā iuuare ad hoc: qḋ si fieri nō pōt honeste ac religiose: tūc iuuet cū exicatib⁹ spermatis de gomorrea pollutiōe ⁊ coit⁹ exuberatione.

¶ Pro 2° dī q̄ folia porri torrefacta ⁊ aspersa oleo muci si applicent loco ad quē declinat matrix redit ad statū suū. ¶ Jtē cutis testarū ouī: de qb⁹ pulli sunt exēti supaspgat vulue exeūti: ⁊ sup extendat pix liqda reuocabit ex toto. Suffumigatio ex stercore bouino ad ipsam valet. Jtē supposito: ū ō assa fetida. ¶ Multa per te componere potes ex positis stipticis matrici cōuenientibus: que stiptica nō debēt esse frigida tñ: sed cōmiscēda sunt cū calis stipticis pp̄ter cōplonē ei⁹: sed te oz moderare q̄ aliqñ frigida debēt vincere: qñq3 calida debent supra frida obtinere: ⁊ tu bene psidera. Nā aliqñ in exhibitione eoꝝ ⁊ similui accidit vlceratio prurit⁹ ⁊ h̄mōi. ⁊ hec tibi sufficiant.

¶ De pfocatiōe mřicis. ⁊ de aq̄ ogregata i ea. Rčica. xxj.

Refocatio matricis est dispositio in q̄ mulier videt vt sincopizata: aut epilētica seriēs ex ea suffocari aut strāgulari. Cui⁹ cā est ouersio mřicis ad supiora: aut eleuatio vapoꝝ maloru3 ex spmate retēto circa testiculos mřicis: vel mēstruo retēto. Uel huiditates male albe ob que diafragma cōprimit ⁊ pstrigit3 q̄ cōpresso pmit ⁊ cor quare debite dilatari nō pt ⁊ fumos capitosos a se expellere: ⁊ aerē in sui refrigerium debite attrahere. vñ vř patiēti q̄ suffocet: ⁊ tali nocumento ēt epigloti cōicato vox amittit. Uñ etiā videt pp̄ter cōitates ad gulā q̄ strangulet ⁊ mulieres patiētes ex matrice frequēter dicūt sentire circa gulā nocumentum. vñ qbusdā vř q̄ habeant bolū strāgulātē: ⁊ qbusdā difficultatem attrahēdi aerē ⁊ h̄mōi. ¶ Et dcm̄ est ouersio mřicis ad supiora vt ponat dīa iter ipsa3 ⁊ pcipitationē: ⁊ hoc fm cōem scholā. lz Hyp. 5° affo. affo. 5° p pcipitationē itelligat suffocationē: s3 vt sepe dcm̄ est a medico de noīb⁹ nō ē disputandū. Dicta itaq3 ē pfocatio a suo effectu. ¶ De dīa vo ei⁹ inter sincopim ⁊ epilepsiā dicet in de signis. ¶ Et hec passio consueuit ptigere viduis ⁊ suātib⁹ castitatē: ⁊ his qb⁹ mēstrua retinent. Jtē ṽgib⁹ i pmis cū sunt viri potētes. Jtē ⁊ monialibus: ⁊ raro autē maritatis. Et deterior est q̄ est ex spermatis corruptiōe. vñ tā spma retētū q̄3 etiā menstruū corrūpit: ⁊ corruptū corrūpit calorē nālem. vñ ifridat matrix: ⁊ hoc ē qḋ pnceps dixit. Et fit ouersio ei⁹ qḋ retinet ide ad frigus fm plm. ¶ Jtē ⁊ mala valde est illa que destruit anhelitū fm apparentiā manifestaꝝ: ⁊ in qua destruit sensus ⁊ motus. ita vt videat q̄ mulier sit mortua: ⁊ ista est h3 plurimum ex spmate. ¶ Et leuior in gradu 3° ē ad quā sequit teran⁹ spasmus sincopis sine nocumeto in rōne ⁊ sensu etiam frequēter moriunt cū porismus. plōgat. ¶ Et tpē pportionatū est autūnus. ¶ Et h3 hec egritudo pìodos fm plurimum. sed quibusdā accidit oi die: ⁊ illud est raro. ¶ Egritudo in se pessima est ⁊ patere pōt ex cā assignata: q2 vapor faciens eam malus est ⁊ venenosus cordi ac cerebro occurrens non mirum: si qñq3 interficit.

Cause qdā atit cām assignātes dixerūt: aliā pmitiuam aliā añtē: aliā ouinctā. ¶ Pmitiua vt frigus constringens superfluitates ad intra exercitiū dissoluens quies multiplicans: cibus grossus melancolicus aptus in sanguinem putridum conuerti: somnus multus coit⁹ di

missio ꝛ hꝫ. ¶ Añcedēs cōplonalis mala cōplexio frigida: quare supfluitates resolui ꝛ ꝯsumi nō pūt. Cōpositionalis angustia viaꝝ ꝛ hꝫ. Añcedēs humoralis vt mēstruū aut spma peccātia q̄ntitate aut qualitate tm̄. ¶ Cōiūcta vt vapor malus eleuat⁹ cordi ꝛ cerebro cōicatiꝰ. Item ex parte cōpositionis: quia cōtractus matricis neruoꝝ ꝛ venarū ad radices suas: q̄re accidit ꝯpressio diafragmatis malus situs matricis ꝛ alioꝝ mēbroꝝ.

Signa demōstratiua: qꝛ cū accidit mulieri ꝓfocatio ꝯiungūt genua eius ꝯ⁹ versus pect⁹ ꝛ cadit supra dorsum suū velut mortua: ꝛ si tūc vocat bn̄ se vocari intelligit. ꝛ est velut sincopizata iacēs: aut epilētica sine manifesto anhelitu. Et añ eius aduētū accidit mulieri quedā cruriū debilitas ꝛ pigritatio i locutione citrinitas faciei ꝛ qñqꝫ rubedo: ꝛ sit̄ oculoꝝ qui aliqñ egrediūt ad exteriora qñqꝫ stant clausi: ita vt nō apiat eos. Dispna. Pulsus cordis. Dolor capitis: ꝛ qñqꝫ sitis. Et cū iam est in ꝓximo accidit destructio vocis spasmus i manib⁹ ꝓcipue cum rubedine maxillaꝝ ꝛ stridor dentium.

¶ Signa si fit causa retētionis mēstruoꝝ: signū ꝙ mulier est aliqualr̄ bn̄ sana vidua boni regimīs ꝛ mēstrua desecere: aut mēstrua retenta sunt: qđ indicat qñqꝫ gn̄atio lactis in mamillis dicēte Hyp. Si mulieri que neqꝫ ꝓgnās est ꝛc̄. vt in fine capli: ꝛ est vna alia deterior ꝛ acutior fm̄ ꝙ mēstrua retēta sunt deteriora: qm̄ ex eis quedā colerica: quedā melācolica. vt. s̄. de retētione mēstruoꝝ: aut nimio eoꝝ fluxu. vñ ex flegmaticis leuiora: ex colericis grauiora patiet̄ accidentia hec.

¶ Signa si fuerit ex spmate cognoscit̄: qꝛ tūc mēstrua nō sunt retēta. sed bn̄ dimissus est coit⁹ ꝯsuet⁹: ꝛ est cum difficultate anhelit⁹ vt ꝑ⁹. Et magnificat̄ i eis timor magis q̄ꝫ ex mēstruis. Et qñqꝫ ꝯtigit vt obstetrix digitis ꝯmoueat matricē spasmosam ꝛ faciat descēdere spma grossuꝫ ꝛ sanat̄. ¶ Aliqd aūt accit̄ viris. Dicēdū ꝙ et viris accidūt praua ꝛ mala accitia ex retētōe ꝓmatis. vt. s̄. de eo queꝫ dimissio coit⁹ ledit: nō tm̄ sic freq̄nter eo ꝙ labore resoluitur in viris. hꝫ ꝓterea mulier mēstruū melācolicū maluꝫ. qđ notabiliter ledit ꝓncipalia. ita vt qñqꝫ mors inde sequatur: ꝛ accidit qñqꝫ eas mori: nō sic v̄o viris. ¶ Sꝫ q̄re nō sic accidit ꝓgnātib⁹ in qb⁹ mēstrua lōgo tpe retēta fuere. Dicēdū ꝙ lꝫ i eis mēstrua retēta sint: ex puriori tm̄ parte embrio nutrit̄: ꝛ ꝙ supfluit prius a natura reseruat̄ vtiliter: sicqꝫ ne putrescat vel congelet̄ studiose itroclusum in pāniculo secūdine cōseruat̄ ex quo matrix non patit̄ ꝛ fumus ad superiora ꝓncipalia non ascendit nisi grandis sit causa ꝛ illud est raro.

Et quia hec egritudo ꝯueniētiā hꝫ cū aliqbus aliis ideo si eoꝝ ponent̄ signa distictiua clarior erit notificatio. ꝛ ideo a narratione multoꝝ signoꝝ supsedeo. Cōuenit aūt cū epilepsia spasmo sincopi apoplexia litargia. ¶ Inter ipsam tm̄ ꝛ epilepsiā est d̄ria: qꝛ epilepsia accidit absqꝫ mēstruoꝝ retentione: ꝛ in coitib⁹ magis ꝛ spumat os ꝛ maxime in ea que est fortis. Itē epilētica nō narrat casum suū cū euacuat̄ a paroxismo sicut facit ꝓfocata: nisi prefocatio est difficilis valde: ꝛ imoderata: nec epilentica sentit aliqđ sursum eleuari vsqꝫ ad os stomachi ꝛ deponi: sed bene prefocata: imo sentit ꝓfocata ꝙ sit aliqđ qđ trahat pecten ad supiora: ꝛ ꝙ a matrice aliqd eleuat̄. Et tu ꝓ aliis signis recurre ad ea q̄ de epilepsia. ¶ Inter ipsam ꝛ apoplexiā: qꝛ in apoplexia nō est gemit⁹ vt in ꝓfocata. Iteꝫ in apoplexia sensus ꝛ mot⁹ itegre est ablatus: i hac v̄o nō. ¶ Inter ipsaꝫ ꝛ litargiā: qꝛ i litargia est febris ꝯtinua ꝛ pulsus vndosus ꝛ ꝓncipuū est dolor in capite. In ꝓfocatione v̄o pulsus est diuersus ꝛ ꝓncipuū nocumētū in ꝑtib⁹ iferiorib⁹. ¶ Inter ipsaꝫ ꝛ spasmū: qꝛ ꝓfocatio subito accidit: nō sic spasmus: lꝫ cum ea sit spasmus.

Pronostica cum video eaꝫ euenire ꝓnostica de ei⁹ euasione sit̄. Itē cū apparēt humiditates alique a m̄rice exire spera eius resolōneꝫ. Peior inter alias est que ducit ad difficultatē anhelitus: ꝛ cū paroxismus ꝓlongat̄ qñqꝫ morit̄. Habui socruꝫ que frequēter prefocabat̄ ꝛ terminabat̄ prefocatio in dolore capitis duorum aut q̄tuor dierū: erat sexagita sex annoꝝ. ꝛ ideo existimo ꝙ nō ex mēstruis retētis: neqꝫ ex spermate cōtigisset: sꝫ magis ex mātib⁹ flegmaticis putridis: ꝛ etiā in ea per viam indigestionis multiplicatis. In aliquib⁹ aliqñ terminatur ad doloreꝫ genu dorsi ꝛ hꝫ. Et qñqꝫ ꝓducit ad pipleumoniam: ꝛ ad squinantiam: ꝛ ad apostemata dorsi ꝛ pectoris ¶ Postremo attēde si quandoqꝫ occurret ꝙ diceretur ꝙ esset mortua ꝙ tu facias oīno illa que supra de apoplexia ex parte etiam sepulture ꝛ huiusmodi.

Cura. Canones. Primus velocitas curationis eius. Secūdus ordinatio diete: ꝛ hoc respectu eius q̄ est in potentia ꝛ in actu. Tertius digestio. Quartus euacuatio. Quintus accidentiū correctio. ¶ Et anteq̄ꝫ ad cōplementū hoꝝ descendā aliqua enumerabo ex simplicib⁹ ꝛ cōpositis in hac ipsa dispositione cōuenictia. Et sunt aceturꝫ squilliticū agaricus: ambra suffumigiū: amigdale amare: oleū carti: anisum intus ꝛ ex̄: aries suffumigiuꝫ. Cornu eius: aristologia sumpta: aromaticū muscatū. Mes. artemisia: aspaltū p nares suffumigiū: bethonica cū idromelle bibita: blacte bizantie suffumigiū: capilli vstī: castoreuꝫ: cerui cornu vstū: ciminū cum vino sumptū: confectio hermetis in 5° Aui. cōfectio mirabilis dicta Mes. de cura tussis humide: crocus: diptamus: gallia: galbanum: gariofili sumpti: iuniperus: laudanū: lignū aloes: linū fumus combustū: maiorana nascale: muscus oppoponacū: pastiace: peonia grana eius quindecim nigra cū mellicrato: ꝛ est aliquoꝝ secretū paucedanū suffumigiū. pix odor: pulegiuꝫ: plantago: rubea: serapinū odoratū: siseleos: terbentina fumus p os sumpt⁹. vrtica semē ei⁹ cū sapa: vultur: suffumigiū ex pēnis ei⁹. Itē suffumigiū ex pēnis pdicis: ꝛ est vsuale ꝛ plus cōmendatū. Itē suffumigiū factū ex trib⁹ vel q̄tuor candelis de sepo sit̄ iunctis ipsis accēsis: deinde extinctis. Primus canō respicit suffocationē qñ est in actu: ꝛ in ꝓmo occursu medici ad patientē. Secūdus ꝛ tertius ꝛ q̄rtus respiciūt eā qñ est in potentia siue in habitu.

Pro cōplemento primi dico ꝙ cū occurri patiēti debes eē sollicit⁹ in remediādo. qm̄ hec passio qñqꝫ interimit. vt. s̄. Et expediēdo ipm̄ canonē hos canones diligēter aduerte. Prim⁹ diuersio. Scđs v̄tutis excitatio. Tertio administratio eorū q̄ m̄ricē ꝯuertūt ad iferiora: aut q̄ mām: aut malos fumos i ea exītes expellāt vel retropellāt. Et hi tres canones sibi icedūt in cura ei⁹ ita festina. ¶ Prim⁹ ꝯplet̄ forti fricatione pedū: ꝛ eoꝝ ligatione dolorosa. Itē fiāt ligationes i in coxis ꝓ. deiñ in crurib⁹: deiñ in pedib⁹ hoc est descēdēdo Itē inungant̄ pedes cū oleo laurino. Itē apponant̄ ventose in coxis in inguinib⁹ in parte ꝯria parti ad quā declinat matrix: ꝛ hec ꝛ silia p exteri⁹ trahūt iferiora: ꝛ silia p interius ipone enema carminās ꝛ resoluēs vētositatē ex calamēto artemisia: ꝛ aliis mālib⁹: de qb⁹ s̄. i sc̄a de mala cōplexione eius maxime ꝓlōgat̄ paroxism⁹. Itē impone suppositoria ex laudano gallia muscata ꝛ huiusmodi. ad que ōclinat matrix a proprietate: vt in precedenti rubrica: facqꝫ deinde obstetricem iniungere sibi digitos ex oleis odoriferis. vt est oleū de been oleū de maiorana de spica ꝛ huiusmodi odoriferis. ꝛ intromittat ꝛ titilationem faciat: ꝛ est ex ꝓmis remediis fiendis. Fac deinde suffumigiū ex musco ambra xiloalce ꝛ huiusmodi: terantur eniꝫ hec ꝛ super lapidem ignitum aspergantur. Et pro tūc naribus appone fetida ex assa fetida castoreo fumo peciarum cōbustarum

pẽnarũ perdicũ: ⁊ sunt ꝓprie vulturis ⁊ aliarũ. Itẽ cũ can
delis de sepo. vt dictũ est. ⁊ cũ aliis fetidis: de quibus paulo
ante quidã suffumigãt cum euforbio. vt Auic. ⁊ aliis que
inducũt mordicationẽ. sed nõ est in vsu. ¶ Stomachum
inunge ex reb⁹ resoluẽtib⁹ ventositatẽ in eo de qb⁹. s. de do
lore stõi. Itẽ si fieri põt cũ penna: aut alio mõ ꝓuoca vomi
tum. est qñqꝫ faciẽs sedare ipsam. Itẽ asperge faciẽ aq̃ ro.
¶ Itẽ introducas sternutationẽ cũ ꝯdisi. pipere elleboro ⁊
hꝫ. Itẽ naribus appone sulphur ignitũ ⁊ fumũ ei⁹. ¶ Itẽ
pro cõplemẽto scdi voca ipsam forti voce noie ꝓprio. Itẽꝫ
trahe pilos timporum ⁊ fac sonos ⁊ clamores fortes circa
aures ei⁹: ⁊ ex his patet cõplementũ tertiũ. Q. si per hec oĩa
nõ redibit anhelitus. tũc sup caput ei⁹ fundaẽ oleũ feruẽs:
⁊ sit ex ꝯfortãtib⁹ cerebrũ: vt est oleũ de spica de been õ bal
samo ⁊ hꝫ. ⁊ cauteriçet sinciput si non fuerit ꝓhibẽs. Q.
si fuerit ex retẽtione mẽstruoꝝ: tunc flõmia saphene ꝯfert.
vnde Auic. ⁊ qñqꝫ euadit cũ flõmia quã nõ facies si fuerit
ex retẽtiõe spermatis. vt infra ⁊ fortior est flobotomia sub
poplite. vt. s. de retentione menstruoꝝ.

Secundus cõplet cũ ꝓhibitione eoꝝ que multi
plicant sanguinem ⁊ sperma. vt. s. de
exuberãtia spermatis. vñ euitet vinũ spẽaliter lꝫ sincopis eũ
regrat. vt. s. de sincopi. scdo capło. Nam aqua est hoc i ca
su ꝯueniẽtior. Item carnes: ⁊ maxime carnes melicas ⁊ ci
bos melancolicos. Item vtaẽ his que sperma exiccant. de
quibus supra de pollutione ⁊ gomorrea.

Pro tertio digeraẽ mã maxime ipsa existe visco
sa cum oximelle squilitico cum syru
po de radicib⁹: ⁊ aliis similib⁹ hñtib⁹ virtutẽ subtiliãdi in
cidendi ⁊ aperiẽdi ⁊ ꝓuocãdi. de qbus. 4° trac. ⁊ hic nota
ꝙ constantinus in pãtegni reprobat acetũ ⁊ oximel in isto
casu: qꝛ matrix est neruosa. Et Aui. laudat. ⁊ tu cõsidera.
nam consueuit soluꝛ: qm̃ pauca debet esse acetositas. vt de
syrupo acetoso in passionibus neruorum.

Pro quarto fiat cũo cũ ierapigra cũ pillul' feti
dis ⁊ hꝫ. mãm respiciẽtib⁹. de qb⁹
4° trac. directis cũ approꝑatis ad matricẽ. ¶ Q. si fuerit
ex retẽtione mẽstruoꝝ flõmiã facito ⁊ si fieri non põt vt in
multis pinguib⁹ vẽtosas pone cum fricationib⁹ sup locũ
saphene: aut applica sanguisugas ⁊ da ꝓuocãtia mẽstrua
per os ⁊ sitia per iferius applica. vt. s. de retẽtiõe mẽstruo
rum. Ex syrupis electuariis suppositoriis ⁊ aliis. vt ibi ad
plenum. Faciqꝫ frequẽter ꝙ mulier met sibi imponat digi
tos suos iunctos pinguedie anatis aut gallie aut olei nar
dini ⁊ fricet. Sit itaqꝫ studiũ tuũ vt causa rescindaẽ cum
freq̃ntata coitione. ¶ Q. si ex retẽtione spmatis. tunc stude
vt mulier viro tradaẽ. si id honeste fieri põt. Itẽ intromit
tat obstetrix freq̃nter digitos inunctos ex aliquo odorife
ro. vt in cõplemento primi ⁊ tantũ fricet. vt inde dolorem
inducat fortasse sanabiẽ. Item intromitte res mordicati
uas cõmotionẽ faciẽtes vt sunt piper cordumeni çinçiberi
⁊ sunt mirabiles in hoc. Item da que sperma exiccãt. vt. s.
de gomorrea ⁊ pollutione. Et in fine ponã aliq̃ vtilia huic
ꝓposito priori. ¶ Et sunt ex mulieribus que ingemantur
coire adinuicẽ cum instrumento simili virge virili: ⁊ ex eo
delectantur ⁊ ꝯferũt: ⁊ vt dictũ est in fine cõplemẽti primi
caue ne facias in hoc casu flobotomiã: qm̃ infrigidat: imo
administra ea que calefaciunt.

Accidentia cõtinua in hac egritudine sunt sinco
pis: ablatio anhelitus. Dolor ex spas
mo ⁊ hꝫ. Ad que oĩa remouenda ꝓcede cũ his que dicta
sunt i cõplemẽto primi canonis: ⁊ etiã sine regre Reicis curã
tã positã ⁊ administra metridatũ: ꝯfectionẽ de diamusco.
Et non timeas de commotione matricis: qm̃ cum aliis iaꝫ
positis hic administratis maioris sunt iuuamẽti q̃ꝫ sit no
cumentũ inde ꝯtingẽs. ¶ Et post hec aduerte ꝙ vbi hec

passio fieret in pregnãtibus tu debes abstinere a floboto
mia solutione ventris: ⁊ stare cõtentus in administrando
olea exterius resoluẽtia calida iam dicta: ita ꝙ in summa
cũ mulier redierit post tres aut quatuor dies digere cura
cua clisteria ipone ⁊ suppositoria da alternis dieb⁹ tyria
cam metridatũ ꝯfectionẽ de diamusco ⁊ hꝫ. habẽtib⁹ cõ
fortare cor ⁊ cerebꝝ ⁊ defensare ipm a vapore venenoso.
¶ Laudaẽ ab Aui. maxime qñ ẽ ex retẽtione menstruo
rũ eufurbiũ. inquit. eufurbiũ võ est valde forte in hoc fa
ciens descẽdere mẽstrua statiꝫ. itellige suppositũ. ¶ Su
mat sepe mlier. ʒ. i. pulueris agni casti cũ. ʒ. i. mellis. ro. ⁊
aqua calida ⁊ videbis mirabile. ¶ Itẽ pone peciã in for
tissimo aceto ⁊ ipsam impone narib⁹ est efficax in faciẽdo
descẽdere matricẽ. ¶ Itẽ laudaẽ vẽtosa magna cum sup
vmbilicũ ponitẽ. Itẽ quãto citius potes post paroxismũ da
tyriacã ⁊ hꝫ. Imãtia veneõ ẽt i paroxismo si fieri põt. ¶ Itẽ
vẽtreꝫ a stomacho vsqꝫ ad muliebria empla ex reb⁹ car
minantibus ventositatẽ: ⁊ laudaẽ in hoc absinthiũ isop⁹.
calamentũ filix leuisticũ. ¶ Item hora paroxismi intro
missio instrumẽti in vuluã cõfert. ¶ Expertũ est vinum
decoctionis sigilli sancte Marie bibitũ. ¶ Itẽ intromis
sio radicis satyrionis post fricationem cum oleo sperma
descẽdere facit. ¶ Itẽ folia vrtice trita ⁊ supposita statiꝫ
remediũ dant. ¶ Expertũ plures salgẽma ⁊ nitrũ ꝯficiã
tur cum aceto: ⁊ cũ aceto supponanẽ. ¶ Item valẽt opti
me pillule due date ꝯfecte: ex galbano albo ⁊ assa fetida
statim descendere faciũt. ¶ Item nota de granis peonie
dicta: sunt enim optima in passionibus. ¶ Ad idẽ pillule
ex castoreo ⁊ mirrha confecte cum aqua mellis exhibite.
¶ Itẽ deẽ cumini. ʒ. i. cũ aqua decoctionis agni casti. aut
cũ aqua rute: ⁊ ex decoctionibus bonis quibus ⁊ mulier
vti põt. vt de puluere agni casti dictũ est. ¶ Ex supposito
riis. ℞. storacis liquide. ʒ. iij. seminis vrtice. ʒ. iiij. fiant ex eis
licinia ⁊ supponãẽ. ¶ Serapinũ aut ganosili qñ est ex re
tentiõe spermatis videẽ habere ꝑeminentiã. ¶ Postre
mo aduerte ꝙ in virginibus in quibus non possunt intro
mitti ⁊c. magis cõferũt suffumigia. ¶ Itẽ ꝓdicere ne mu
lier sit sepulta ante duos dies nisi fueris cert⁹ de ei⁹ mor
te per bombacem carminatũ ⁊ ciatum aque positum sup
cor. vt. s. de apoplexia. ⁊ tu ibi.

Additur huic Reice Reica de aqua i matrice: ⁊ essi
ciũtur mulieres sicut idropice: quãdoqꝫ
accidit apostema eis molle in iferiorib⁹ ⁊ ipsaꝫ sentiũt cũ
mouenẽ: ⁊ multiplicaẽ hũiditas currẽs i matrice. ¶ Tu
itaqꝫ post paroxismũ ꝓcede cum flobotomia si indiget ⁊
fac eas vti clisteribus idropicoꝝ ꝓuocãtibus mẽstrua et
ꝓuocantibus vrinam: ⁊ vtere exiccantibus aquaꝫ ex em
plastris exiccãtibus idropicorum exercitio ⁊ huiusmodi.
Supposito autem ellebori albi confert ei: ⁊ trahit aquaꝫ
plurimam. Aui. recurre supra ad capitulum de mania in
fine vbi ⁊ remedia inuenies in ꝓposito vtilia: ⁊ hec suffi
ciant de prefocatione matricis.

¶ De impꝑgnatiõe ⁊ embrionis gñatiõe. Reica. xxij.

T licet hi termini impꝑgnatio genera
tio ⁊ ꝯceptio nõ raro vt sinoni
mi accipianẽ: differũt tñ ꝫ eoꝝ rõnes forma
les i qbus tãtũ isistere volo de eis vt medico
attinet expediendo. ¶ Cõceptio est seminis
a matrice compꝛhẽsio: ⁊ est act⁹ primus ipsi matrici attribu
tus. ¶ Gñatio est embriõis factio siue ꝓductio: ⁊ est act⁹
scds embrionẽ respiciẽs. ¶ Impꝑgnatio aũt ẽ vẽtris mu
lieris ob fetuꝫ plenitudo. ⁊ est act⁹ terti⁹ ⁊ vltim⁹. ¶ Em
brio aũt est qd ex spmate ⁊ sanguie in mñce ꝯfectũ se aie
itellectiue subiicere itẽdẽs. Et dr embrio. vt Nicolaus no
ster andriẽsis ab e qd est ex ⁊ brios mẽbra. qꝛ absqꝫ mem
bris. nã mẽbra eius sunt adinuicẽ cõfusa ⁊ non distincta.

vñ q̄n distīcta sunt appellari dʒ tale nō embrio: sʒ infans. s. qn mouet̄ fm mēbra sua. vt pciliator dr̄ia. 36. auctē Hyp.
¶ Et pro euidētia dictoꝝ ꝛ dicēdoꝝ sciēdū. q̄ cū ex coitu maris cū femella fieri dʒ impḡnatio matrix vnit̄ fm se totā ad recipiēdū spma cū auiditate ꝛ desiderio: ꝛ ideo venit cū v̄tute attractiua ꝛ retētiua sil' omittēdo expulsiuam q̄ꝛ mulieres si stant attēte sentiunt fortē exiccationē virge. q̄ꝛ sentiūt eam a m̄rice plus ꝯsueto ꝯstringi: ꝛ sic silr̄ hoīes ꝛ est vnū de signis impḡnationis: de qb⁹ ifra. ¶ Ex quo infert̄ q̄ p̄ ad impḡnationē cōcurrit sperma viri. ¶ Nūqd aūt eo tp̄e ꝯcurrat sperma mulieris. ¶ Rñdeo vt medic⁹ q̄ sic. q̄a vtrūq; mālr ꝛ virile ē formal̄. Nec i hac magna discordia iter ph̄os ꝛ medicos. me hic non iterpono: tū q̄ꝛ inutilis esset nostro ꝓposito hec disceptatio. Tum q̄ꝛ non sum tāti vt de his iudicatū faciā aliud ab eo q̄ visum ē magno medico Gal. ꝛ sequacibus. ¶ Et si vltra ꝯseq dʒ impḡnatio siue ḡnatio necessariū est ꝛ matricē ꝛ semē esse bene dispositū vt est videre in terra nascētibus: q̄m reqrit̄ terre debita dispositio ꝛ p̄paratio ꝛ semis bonitas: q̄ꝛ non sit corruptū aut alr̄ male dispositū. Requirit̄ ergo vt matrix nō sit excedēter calīa: ne sua calitate semen comburat. aut frida ne ꝯgelet: aut sicca ne nimiū exiccet: nec nimis humida ne obtūdat caliditatē spmatis: ꝛ faciat ipm ex lubricare. iuxta illud hyp. Quecūq; fridas ꝛ dēsas hn̄t matrices nō ꝯcipiūt. ꝛ est sn̄ia Gal. in cōmēto. Et de matricis mala ꝛ bona dispōne di in p̄tica ꝺ causis sterilitatis. ꝛ tu ibi. Dʒ itaq; sperma esse ḡnatiuū cuius bone cōditiōes ꝛ male dicte sunt. ꝺ. p̄tica ꝓpria. ꝛ tu ibi. ¶ Preter has ꝯditiōes requirit̄ etiā influxus celestis qui multū facit in generatione vt est videre in terra: iuxta illud ph̄i. 2° physicoꝝ. sol ꝛ hō generant hominē: ꝛ hec cōditio a paucis medicis scrutat̄. ¶ Venientib⁹ itaq; duob⁹ spermatib⁹ maris. s. ꝛ femine ad vnū vno eodēq; tp̄e ꝓiectis ꝛ collectis in altera cellularum m̄ricis: q̄ꝛ de gemellis infra ꝛ ipsis sic ꝓmixtis nō superueniente aliqua causa ex p̄te regiminis: aut causa aliq̄ ex his q̄ faciūt abortum ꝛ impḡnationē ipediūt: de qb⁹ infra diuina semp ḡra ꝯcurrēte ꝯceptio fit: ꝛ inde infans ḡnatur. vñ tāta auiditate sup hec duo spermata matrix colligit̄ vt ei⁹ os claudat̄: sic q̄ pūcta acus igredi nō possit. Vñ Aui. de signis impḡnatiōis. Ita vt nō ingredit̄ ipm stilus. ꝛ ē sn̄ia Hyp. 5° affo. affo. est signū distinctiuū iter impḡnationē ꝛ molā efficacissimū. ¶ In hec aūt spermata sic in vnū collecta agit v̄t⁹ informatiua alterādo digerēdo ꝛ calefaciēda calitate sp̄us gignitiui calitatē ipsoꝝ spermatū etiā mediāte calitate arteriarū ꝛ venarū ad matricē venientium: vnde m̄ā ipsa spumosat̄ ꝛ rarificat̄ etiā a ꝓposito: vt inde vesice ꝛ loca vacua generent̄ in qb⁹ cōtineri debēt mēbra ipsa p̄ncipalia. Generant̄ itaq; vesice tres. quarū vna est in medio ꝛ in ꝓfundo. ꝛ hoc a virtute informatiua eligēte sibi talē m̄ām ꝛ locū ipm situs in qua vesica cor ip̄m primo generatur. Deinde facit aliā in latere dextro quaʒ implet sanguine: ꝛ in eo ḡnat̄ epar. Tertiā facit ꝛ ipsaʒ in sūmo collocat quā implet sanguine ad albedinē declini: ex quo facit deinde cerebrū. deinde operat̄ v̄tus ipsa ꝛ ex spermate ipso ꝛ sāguine facit vmbilicū: ꝛ hec oīa facta sunt ex p̄tib⁹ puriorībus spermatis. Deinde sic ex digestione in aliīs mēbris resecat̄ supfluū magis terreū ex quo fit siue ḡnat̄ post ꝓductionē predictoꝝ secūdina siue pāniculus in q̄ ꝯtineri siue claudi debeat infans. ¶ Ex qb⁹ habes in summa q̄ p̄mo ḡnant̄ mēbra ipsa p̄ncipalia: deinde vmbilicus: qd̄ itellige sic q̄ p̄mo ipsa ꝯfuse ꝛ idistīcte ꝛ postea vmbilicus: sʒ p̄us ipsis generat̄ vmbilicus distincte ꝛ cōplete: ꝛ hoc ideo q̄m ad cōplemētū ipsoꝝ reqrit̄ nutrimētū: quare trahi ꝛ mitti debet ad ipsa mēbra cōplēda ꝛ augmētāda: ꝛ in hoc est nō parua perscrutatio an. s. vmbilic⁹ p̄us generet̄. relinquo theoricis. Habes 2° q̄ embrio ipse siue more Hyp. sperma-ticū illud inuolutū est pāniculo dicto secūdina per quā alligat̄ matrici mediātib⁹ venis ꝛ arterīs ipsi⁹ m̄ricis: vt ifra dicet̄ de pāniculis sec⁹ suo loco. ¶ Et vt clare itelligas scito q̄ in p̄mis sex dieb⁹ ꝓut rōnalis cōiectura antiquoꝝ: ꝛ experiētia demonstrat̄: format̄ embrio quo ad mēbra p̄ncipalia ꝛ vmbilicū ꝯfuse nō petēdo aliqd a m̄rice: q̄m nondū est idigentia nutrimēti. Deīde incipit lineare v̄t⁹ ipsa ꝛ pūctuare. vñ tūc facit alas pectoris: ꝛ h̄ in aliīs trib⁹ dieb⁹ post illos sex a p̄ncipio ꝯceptionis: ꝛ sic habes nouē: ꝛ hoc tp̄e trahit̄ embrio a matrice: ꝛ q̄nq; fit antecessio: aut postpositio die vno. deinde sex dieb⁹ seqntib⁹: ꝛ sunt quindecim penetrat sanguis in toto: ꝛ fit illud vnde creat̄ complete: ꝛ q̄nq; añcedit die vno: aut duob⁹: ꝛ duodecim seqntib⁹ diebus fit illa humiditas sanguinea caro: ꝛ sic habes viginti septem dies a p̄ncipio ꝯceptionis: in quo tp̄e apparēt mēbra ipsa tria p̄ncipalia manifesta ꝛ caro ipsa: ꝛ iam separātur alia a ꝯtactu alioꝝ: ꝛ eo tp̄e incipit humiditas ꝓ nuca generāda extēdi: ꝛ q̄nq; postponit̄: aut añcedit dieb⁹ duobus aut tribus. Deiñ post nouē dies seqntes separat̄ caput ab humeris ꝛ extremitates a laterib⁹ ꝛ ventre vt discernat sensus in qbusdā coꝝ ꝛ occultent in qbusdaʒ ipsa organa: ita vt sentiāt post illud in quadraginta diebus cōpletis. 35. dieb⁹ a p̄ncipio ꝯceptionis. hoc enīʒ tēpus est mediū inter lōgius ꝛ breuius. nā longius est. 45. dies cōiter breuius est 30. nam non inuenit̄ in aborso masculus cōplet⁹ ante. 30. dies cuius complementū in matrice velocius est q̄ꝫ femelle: q̄ꝫuis extra vterū sit ꝯtrariū: cuius causam scrutare. Et dictum est cōiter. q̄ꝛ aliqñ repit̄ fetus natus in decē ꝛ vltra: ꝛ infra. Et si vis videre cōplementū aborsi pone eū in aq̄ aliquibus dieb⁹ mutādo eā ꝛ videbis: si cōpletū erit fm membra ipsa ꝛ lineatiōes. ¶ Gilbt⁹ loquēs vlr mihi placuit vt vlie cū p̄ticulari ꝯiungerē. vt ex particulari doctrina in vlī plenior habeat̄ inqt. Suscepto igit̄ semine i matrice auara amplerāte ip̄m claudit̄ strictissime vt nihil euadere possit. aut ex semine: aut ex sanguine mēstruo: spiritib⁹ effusis ꝛ calore ꝓprio ꝛ naturali matricis fit digestio ꝛ dealbat̄. deinde vt dicunt ex calore inualescēte ꝛ humiditate infusa ꝛ collecta ad ip̄m generat̄ rubedo ꝛ fit ad modū sanguinis aliquantulū coagulati. nam necesse sunt ip̄m ingrossari. vt mēbra robusta ex eo generent̄. nā ex terrestrib⁹ māliter habent mēbra generari: ex terra enim ꝛ aqua omnia ꝓcreantur animalia. Inde dicit Aristoteles: q̄m animal nō quiescit nisi in terra ꝛ aqua: quapropter agēte calore fit ꝯdēsatio ꝛ solidatio ꝛ agēte immutatiua qd̄ carneū est mutat̄ i carne: qd̄ osseū in os: qd̄ neruosum in neruos: sicq; de similibus agēte mirabiliter natura omnia mēbra formantur ꝛ mediāte humiditate substātiali ꝯtinuantur ꝛ ꝯiungunt̄ ꝛ copulant̄ ad suos terminos: ꝛ ꝓcedūt in cōpositionē ex simplicibus ꝛ cōpositoꝝ cōtinuitate sup quā meret̄ recipi aīa rōnalis nutriunt̄ mēbra ꝛ augmētant̄ ꝛ idurant̄ ꝛ cū magnificant̄ idigēt maiori aere ꝛ euētatiōe ꝛ respuit clausuram ꝛ fortassis nutritū recalcitrat vt prodeat. ¶ Igit̄ in p̄ncipio dominat̄ saturnus qui est vtraq; qualitate p̄ncipium retētionis. ꝛ hoc quasi per sex aut septeʒ dies. Deīde dominānte Ioue fit digestio ꝛ laxatio: ꝛ fiūt mot⁹ nocitiui ꝛ aggrauatiōes p̄gnāti. ꝛ incipiūt accidētia querelosa erūpere: ꝛ fm quosdā saturnus p̄mo mēse dominat̄: ꝛ opat̄ retinendo ꝛ cōseruādo fm operationes debitas planetarum. vnde statim claudere incipit per septem horas. deīde cōtinente saturno Iuppiter relaxat ꝛ digerit ꝛ dealbat sex vel septē diebus. Deīde agēte Marte fit decoctio ꝛ acquiritur rubedo: imprimit enim suum calorem: ꝛ hoc nouem diebus. Deinde agente calore solis ꝛ aspectu consolidat̄ materia ꝛ firmatur maiori parte: quoniam. 12. diebus: ꝛ sic in primo mense isti planete habēt hanc actionem: fm tamē aliquos omnes tamē planete habeant actionē sub saturno.

In secūdo mēse hʒ dominiū Juppiter: vnde fit relaxatio ⁊ dilatatio materie: ⁊ retētio menstruoꝝ ⁊ emergūt fortiora sinthonomata ⁊ incipiūt effigiē suscipe. Et in 3°. mense dominaꝫ mars ⁊ formanꝫ mēbra ⁊ rigescūt paꝝ. Et q̄rto dominaꝫ sol supra formata ⁊ suscipiūt vitā ⁊ modū dilationis in eis: q2 est p̄ncipiū viuificatōis. In quinto dominaꝫ Uenus solidās ⁊ nutriens viuificata ⁊ augmentans. Deinde in sexto dominaꝫ Mercurius mām bonā: ⁊ bene nutriens ⁊ augmētans malam in simili ꝯseruans. Et in his sp mēbris rectificantibus recalcitrare nitiꝫ. sed virtute debili repugnāte nō pōt. Unde expectat septimū in quo dominatur luna que est p̄ncipiū humiditatis. vnde fit relaxatio ligamentoꝝ fetus ⁊ neruoꝝ claudentium os matricis iuuāte ergo humido relaxāte ⁊ frigiditate astrigēte neruos vigoraꝫ expulsio: fortificaꝫ enim matrix ꝯfortatur a frigiditate lune: ⁊ maturat° fet° expelliꝫ: ⁊ signū q2 p̄cessit motus circa mediū grauati: qm̄ tp̄s recalcitrationis adequatur tēporibus formationis semp. Si aūt non maturaꝫ in septimo non expectes expulsionē in octauo: qm̄ hoc tēpore saturnus habet dominiū. ⁊ ideo addo q̄ octimēsis moriꝫ s̄m pl̄m. Et sequiꝫ. sed in nono fiet ad bonū ⁊ in decimo nec tūc oīo sine calūnia: ⁊ q̄busdam in vndecimo: qm̄ sub Joue: aut Marte: aut sole fieri pōt expulsio: sed qn̄ in nono mot° vite p̄cessit post quartū mēsem circa medium qui ti vt diximus. Non ergo in sex aut octo fit partus ad bonū. In septimo ⁊ in nono ad bonū. In decimo ⁊ in vndecimo qn̄qʒ ad bonū: qn̄qʒ ad malū: vt igiꝫ diximus ad tempus formationis: ⁊ motus adequaꝫ tēpus recalcitratiōis. Et s̄m hoc cōsidera tempus mot° si adsit in quarto vel in quinto: ⁊ iudica de exitu i septimo ⁊ nono: hec ille. Habuisti vsqʒ modo qualr̄ fet° siue ifans successiue ꝑductus est.

℃ Restat vt ꝑmissum est declarare quomodo est in pāniculis suis alligatus. Quomodo respirat. Quomodo nutrimētū capiat. Quomodo ⁊ sup̄fluitates a se emittit. ℃ Et ꝓ p̄mo scito q̄ vt dc̄m ē. post ꝯfusam ꝑductionē mēbroꝝ principalium ⁊ vmbilici. natura ipsa: siue virtus generatiua ꝑducit ex parte impuriori spermatū pāniculū vnum solidū secūdina dictū: aut q2 secūdo fit q2 prius embrio: aut q2 p̄ erit fetus. dcn̄ secundo hic pāniculus: ⁊ hoc cōmuniter. Dico cōiter q2 aliqn̄ simul cū fetu exit. vn̄ mulieres dicūt q̄ qn̄ exit fetus sic inuolutus siue vestit°. signum est q̄ debet esse religiosus: siue capatus: ⁊ a quibusdā dicitur dura mater per similitudinē ab ea: que cerebꝝ iuoluit. Stat itaqʒ in hoc panniculo inuolutus ⁊ alligatus matrici per venas ⁊ arterias matricis disseminatas per ip̄m pāniculuʒ mediantibus suis orificijs ifixis ipsi pāniculo: ⁊ iste sunt vere cotilidones quibus fetus alligaꝫ. vt. s̄. in principio capituli. q̄uis quidā vt Dynus dicat sup caplo de generatione embrionis q̄ humiditas ideo glutinatiua qua ꝯglutinanꝫ vene secūdine ⁊ arterie cū venis ⁊ arterijs matricis sit cotulidō. sed de hoc allegato loco. ℃ Aduertēdū ad clarā notitiā hoꝝ pāniculi: ⁊ eoꝝ que dicentur: ⁊ pro p̄te dicta sunt q̄ hic pāniculus secūdina dictus est pāniculus durus grossus ex duobus pāniculis subtilib° cōposit°. nā sicut dicimus de zirbo q̄d est panniculus vnus: ⁊ tn̄ cōpositus est ex duobus subtilib° ortis circa spondiles ⁊ costas: ⁊ iter q̄s mesarayce ꝯtexuntꝫ. Silr̄ est de secundina: ipsa. n. hʒ duos pāniculos subtiles inter quos contexte sunt vene ⁊ arterie. Naʒ debes imaginari q̄ ab epate embrionis ⁊ sp̄alr̄ a p̄te gibbosa oriꝫ vena vna que dr̄ vmbilicalis que ꝑuenit vsqʒ ad vmbilicū vna: deīde bifurcaꝫ. ⁊ per pāniculum dictum disseminaꝫ vt radices arboris ⁊ orificia ipsaꝝ venarū munitarū: ⁊ sic disseminataꝝ ꝑuenīūt ad orificia venaꝝ m̄ricis: q̄b° pāniculus ip̄e matrici alligaꝫ: ⁊ ꝑ q̄d glutinū glutinantur: ⁊ tale vt dc̄m est cotulidon a dino dr̄. ⁊ hec est ex operationibus mirabilibus Jesu dei nostri. Cōtcaꝫ itaqʒ p̄o sanguis vtilis mēstrui retēti per has venas matricis ipsis venis disseminatis defertur° ip̄m sanguinē vsqʒ ad epar ⁊ sic ex ipso nutriꝫ: de qua parte sanguinis regre. s̄. de menstruis ⁊ retentione coꝝ: ⁊ sic pʒ quomō nutriꝫ fet°. ℃ Oriunꝫ nāqʒ ab arteria ascēdente ⁊ descēdente iuxta dorsum arterie due: que etiaʒ ꝑ vmbilicū egrediunꝫ ⁊ disseminantur ⁊ obuiāt orificijs arteriaꝝ matricis in pāniculo ifixarum: ⁊ per illas deferꝫ aer ad refrigeriū cordis: ⁊ sic patet quomodo respirat. ℃ Preter aūt dc̄m panniculū est sub eo panniculus biles dictus in quo recipiꝫ vrina pueri. Et soluendo multa dubia velis imaginari q̄ a vesica ad vmbilicuʒ venit quoddā effusoriū: per q̄d deinde ad ip̄m panniculum vrina mittiꝫ. ⁊ ē s̄nia Gal'. 3°. de vtilitate particulaꝝ 5°. c°. vnde dicit q̄ īter arterias ⁊ venas ab vmbilico egrediētes est vas medium per quod vrina mittiꝫ ⁊ vocaꝫ ab eo vracū. Dubiuʒ aūt fuit quomodo vrina ad eum perueniebat an per renes retrocedēdo: aut ꝑ aliā viā. ℃ Item est ⁊ alt° pāniculus q̄ noiaꝫ abgas in quo recipiꝫ sudor. nam q2 vrina mordicat ⁊ sudor: ⁊ ideo hos natura inuenit pāniculos in q̄b° ꝯtineri debēt he sup̄fluitates: ⁊ sunt oēs circuientes ip̄m fetū ⁊ se circuiūt sicut spere. ita q̄ īter biles ⁊ abgas includiꝫ vrina: īter abgas ⁊ imen cadit sudor: ⁊ q2 nihil duri ⁊ stercorosi facit nō fuit necessarius quart° ꝓ sup̄fluitate stercoris: fecit tn̄ natura aliū panniculū qui est sicut imen aperiēs ip̄ʒ ⁊ circūuoluēs vt ab hūiditatib° aliquo nō offēdaꝫ. Ex q̄bus oībus pʒ quomō alligatus est m̄rici quomō respirat: q̄o nutritur: ⁊ q̄o superfluitates emittit. Reperi tn̄ in his aliqualē diuersitatē in diuersis: sed hec tibi sufficiant ꝓ veritate. pro ea parte que spectat nostro proposito. Scito tn̄ hic plura ac plurima dubia cadere ꝯ̄ quibus fortasse aliquid in fi.

℃ Est itaqʒ cōpletus sermo de eo vsqʒ ad eius manifestum: ⁊ ꝑfectū cōplementū q̄stū ad intuitū sensus oīs: quo tēpore dr̄ embrio esse informat°. Restat vt breuiter dicaꝫ de eius cōplemēto vsqʒ ad tēpus exit° ei°. Un̄ sciēdū q̄ tēpus motus est ad tēpus informationis duplū: ita q̄ qui informatus est in. 35. mouēꝫ in. 70. ⁊ tēpus exit° siue ort° est triplū ad tēpus motus. qui ergo moueꝫ in. 70. nascēꝫ i. 200. ⁊. 10. hoc est septimo mense: ⁊ qui informaꝫ in q̄draginta dieb° moueꝫ in. 80. ⁊ nascēꝫ in. 200. ⁊. 40. hoc est in. 8. mēse: ⁊ est raro ⁊ nunq̄ꝫ rarissime viuit. vt Aristoteles. 10°. ꝓbleumatum. ⁊ Aui. 21. de generatione embrionis: ⁊ qui īformaꝫ in 45. moueꝫ in. 90. ⁊ nascēꝫ in. 270. hoc est in nono mense: ⁊ qn̄qʒ antecedit ⁊ postponiꝫ per duos dies tres vel circa vel plēs que itelligi habēt non īteruenēte impedimēto: aut ex p̄te m̄ris vel infantis: q2 īfirmi fuerūt ⁊c̄. aut ex parte regiminis: ⁊ sic de alijs. Et scito q̄ non est īuent° masculus completus ante triginta dies. vt. s̄. ⁊ femina ante q̄dragita. Et sunt ex mulieribus que portāt fetū vsqʒ ad decimum mensem vel circa. ⁊ Aui. dixit nono de animalibus q̄ īfans q̄dam ortus est in quartodecimo mense habēs duos dētes: ⁊ tu causas ex dictis scrutare.

Signa demrātiua. Un̄ q2 cōiter cū suspicanꝫ de imp̄gnatione vrinā medicis ostēdūt sicqʒ ꝑ ip̄saʒ volūt sup imp̄gnationē ab eis ꝑnosticari hinc p̄us de vrina p̄gnantiū agendū foret. Sed q2 longa vidi experiētia eā qn̄qʒ medicuʒ decipe ⁊ non raro: ideo vt ab ea firmius deponaꝫ iudiciū volui p̄us alia annotare signa que cum signis vrine iudiciū efficax faciāt: eādē q2 hoc ordine medicus melius memorie ea accōmodabit. ℃ Initiū itaqʒ a capite exordiar ponēs ea accidētia que in p̄gnatione euenire cōsueuerūt. Accidit itaqʒ p̄gnāti dolor ac grauedo capitis v̄tigo: ac oculoꝝ tenebrositas ⁊ citrinatur albedo oculoꝝ: ⁊ qn̄qʒ ꝓfundanꝫ ⁊ lucescūt: vt habentium vermes ⁊ mollificanꝫ palpebre eius: ⁊ acuiꝫ aspectus ⁊ pupille oculoꝝ minoranꝫ. ⁊ faciei color minuitur: ita vt in aliq̄b° pā-

tmae: in aliqb⁹ lētigines in sup̄ficie earuʒ oriant̄. ¶ Ex pte
gule q: cū mouet̄ modicū mulier arterie q̄ sūt in fontanel
la gule plus solito pulsant ⁊ ē signū forte. ¶ Accit ex pte
stoi nausea vomit⁹. ⁊ q̄si oī die sp̄alr cū surgit ⁊ p̄cipue i p̄/
mis mēsib⁹ ⁊ i qbusdā durat plus eructuatio acetosa ⁊ cō
mouet̄ appetit⁹ ad cibos ext̄neos: ⁊ q̄nq3 figit̄ in vno tm̄ vt
in cameris pomis ⁊c. ⁊ p̄cipue in p̄mis duobus mensib⁹.
¶ Mamille icipiūt tumē ⁊ capita mamillarum circuiri
sanguie ad fuscū declināte. ¶ Et ē cū pulsu cordis. ¶ Et
sentit g̃uedinē aut pōdus circa pectē: ⁊ aliq̄n nocumētuʒ
⁊ dolorē i alchatī. ⁊ dolor p̄cipit̄ partius iter vmbilicuʒ ⁊
receptionē: ⁊ accit eis grauedo ⁊ pigritia in toto vnde q̄ui
da dicit̄ quasi grauis facta. ¶ Item cū trahit ad se anhe
litum venter non notabiliter detumescat. ¶ Itē in eis vm
bilicus egreditur ⁊ continue amplius magnificatur.

¶ Et descēdēdo ad femoralia ⁊ pudibūda ex pte mulier̄.
Prio q: cum ip̄regnata est mulier mēstrua retinet̄: aut si
mēstruat pauca ē mēstruatio ei⁹. ⁊ h̄ i muliē bn̄ sana: ⁊ h̄
est p̄ᵐ signū ⁊ efficax sup q̄ fundāt se mulieres. ¶ Scōm
si mlier sentiet se illa hora sp̄ma emittē q̄ ⁊ vir. Et lʒ h̄ po
nat vnū ex signis ab auctorib⁹. tn̄ tm̄ p nūc dico q̄ habui
honestā mulierē ⁊ dignā fide q̄ retulit q̄ multotiēs ip̄re/
gnata fuit qb⁹ tp̄ib⁹ nūq̄ pcepit se sp̄matiçare sil̄ cuʒ viro
suo. ¶ 3ᵐ q̄ mulier pcepit in emissione sp̄mat̄ viri virgaʒ
ab ore m̄ricis vehemēter ↄstrigi i honestū petita. ¶ Item
q̄ labia vulue sunt sicca ⁊ q̄ accit ei cōstipatio vētr̄ ⁊ dif
ficultas retinēdi vrinā: maxie aliqualr̄ magnificato fetu.
¶ Itē ei accitvt abhorreat coitum ⁊ magl̄ q̄ est ex mascu
lo. ¶ Itē cū coit̄ cū tali post coitū dolet sub vmbilico nec
sentit se emittē sp̄ma. ¶ Item accidit pregnātı vt in p̄nci/
pio mollificet̄ corpus pp retētionē mestruoꝝ. nā in p̄nci/
pio q: pauco cibo idiget embrio sup̄fluitates sup̄fluentes
corpus mollificāt. Cū v̄o illas magnitudie sui embrio ad
se trahit ⁊ ↄsumit reddit corp⁹ sue nāli dispōni ⁊ vene cor/
poris citrinant̄ ⁊ virides fiūt. ⁊ dicūt qdā q̄ est signū effi/
cax tumor venaꝝ vel eaꝝ appentia maior solito q̄ sūt iux
ta lachrymalia domestica i naso. ¶ Ultio q̄tū ad h̄ hēa
tur signū tale iponat obstetrix digitū suū longū in vuluā.
⁊ q̄rat si os m̄ricis est vehemēter clausum cū siccitate pce
pta. q̄ si tūc ē signū certū ⁊ efficax: ⁊ ē sn̄ia hypo. 5ᵒ. affo.
affo. ⁊ 3ᵒ. Et Gal. in cōmēto expsse multū. ¶ Ex pte qdeʒ
viri vt q: p⁹ coitū sentit ⁊ teporē ⁊ iuenit caput v̄ge multū
exiccatum ⁊ q: pcepit fortem clausionē oris matricis sup
ipsaʒ v̄gā hora eiectiōis sp̄matis. ¶ Signū autē a pulsu
sumptum est. q: magnificat̄ velocitat̄ ⁊ inspissat̄ pp dupli
cē necessitatē q̄rū vna est ex pte euentatōis matris alia ex
pte fetus. ¶ Signum aūt ab vrina sumptū q̄ te magno
scio expectare desiderio est. q: in p̄n⁹ vsq3 ad sex mēses ex/
clusiue est citrina ad subalbedinē declinās. nā nō est mul/
tū colorata. q: multo sanguie trāsmisso ad m̄ricē magna
trāsit cole ps. Itē q: calor retrahit̄ ad matricē alias dese/
rēs ptes: clara q: clausa matrice sup̄fluitates ↄsuete cum
ea non mittunt̄: ⁊ hec hʒ verū q̄n mulier non est ↄsueta in
tpe sue ip̄regnatiōis mēstruari: in sup̄ficie hꝫs nebulā q̄m
reuocato calore nāe in matrice retente sup̄flue ab ipso sic
fortificato subtiliant̄ ⁊ subtiliate cuʒ vrina ꝓpulse sup̄io
ra petunt ⁊ nebulā ↄstituunt. In medio ei⁹ est velut cotuʒ
carminatū qd̄ est ex eadē mā: sed mi⁹ leuificata ideo locuʒ
occupat iferiorē illo ⁊ a calore diafonetatē recipit ⁊ car/
minationē a vētositatē quā p̄gnātes multiplicāt: vt statī.
⁊ attēde has materias nō per os matricis egredi sʒ ad ve/
nas reuerti: ⁊ p eas tandē ad vias renū duci loquor ad so
phistaʒ. Apparent q̄nq3 granula cum ea ascēdētia ⁊ de/
scēdētia q̄ sunt māe in qs ingressa est ventositas: q: in p̄re
gnāte est multiplicata pp opilationē fortem. vn̄ ex eis ali/
que grauiores alique leuiores: ⁊ ideo quedaʒ descendunt
quedam ascendunt ⁊ non sunt hec grana diafona ꝓpter
eorum paruitatem sed raro videntur: ⁊ videntur hec esse
in p̄mo mictu vrine. nam cum stat resoluunt̄ ⁊ euanescūt
⁊ in p̄ncipio ⁊ vsq3 ad sextum mensem nō turbatur: quia
vrina ꝓpter fortem clausionē est pura: q: cum ea nō com
miscētur humiditates alie nisi vt supra sit ↄsueta. in sexto
vel septimo vel circa vrina est coloris aque cicerum ru. vel
pedum citrinorum: q: aqua in qua cocti sunt pedes vitu/
li cum pelle. quia in eo tempore natura fortis facta emit/
tit aliquid sanguinis cum vrina ⁊ habet verum in mulie
re latorū porroꝝ. nam in ea que strictoruʒ non sic: ⁊ raro
hic color in pregnātibus apparet. In fine vero ip̄regnatio
nis est citrina ad rubedinem declinās: ⁊ cum cōmouetur
turbat̄. ¶ Et hic aduerte q̄ hec omnia vel quasi omnia
ↄsueuerunt in mola appere de q̄ infra. vn̄ multi expti me
dici fuerunt iudicantes molaticā eē p̄gnantē. ⁊ ecouerso.
¶ Preter autem hec signa dantur experimenta sm̄ hyp.
Mulieri si vis videre si conceperit melicratum da ei bi/
bere: ⁊ habet veritatem in ea que non est consueta bibere
aquaʒ mellis ⁊ est proportio aque ad mel dupla bulliant
ad consumptionem tertie partis. dentur. ℨ. sex cum vadit
dormitum. Si itaq3 dolorem fortem ⁊ tensionem in ven/
tre sentiet ⁊ specialiter circa vmbilicum iudiciū erit de im
pregnatione si vero non. non. ¶ Aliud fatigetur in die ⁊
in sero suffumigetur cuʒ traiectorio: ⁊ sit bene exterius co/
pertus locus. ita vt fumus egredi non possit: tunc si sense/
rit odorē per nasum ⁊ per os non erit pregnās. ¶ Iteʒ in
ieiunio supponendo alleum ⁊ dormiendo sup ipsuʒ si sen/
tit saporem in ore ⁊ odorem nō est p̄gnās. si nō. est p̄gnās.
¶ Aliud. Re. aristologie. ʒ. i. terat̄: ⁊ cum melle conficē: ⁊
supponat̄ cum lana viridi ad mane vsq3 ad meridieʒ. In
ieiuno tunc si dulcescit saliua concipiens erit: ⁊ similiter si
amara sit. q̄ si saporē non perceperit non erit pregnans.

Pronostica puelle viri potēs in p̄mis cum coe/
unt sunt velocis ip̄regnationis pp
fortitudinē caliditatis eaꝝ: ⁊ paruitatē adipis m̄ricū ip̄a
rum: ⁊ humiditatis earum. ¶ Et cum impregnat̄ puella
nondum secuta qndeciʒ annos timet ei more pp paruita/
tem matricis. ¶ Et cum p̄gnanti accidit febris acuta pe
riculū est mortis. interficit. n. fetum. ¶ Cum accidit ap̄a
calidum in matricē p̄gnantis more subsequit̄. Q. si fue/
rit flegmon sperat̄ ⁊ raro q̄nq3 cum eo euasio. Apostema
aūt colericum est malū valde. ¶ De ipsa impregnatione
habent̄ apho. plures. ⁊ tu ad illos i fine capituli. ¶ Si p̄/
gnanti superueniat durities epatis: aut tumor vētris: aut
nunq̄: aut cum magna difficultate sanatur. ⁊ hec satis.

¶ De igcēis ⁊ aliis ad ip̄gnatōeʒ faciētib⁹. Rrica. xxiiij.

Cum vir ⁊ mulier diuersaꝝ cōplonū:
vt infra cupiūt filios ꝓcreare
ex eoꝝ ↄiunctiōe nāli remotis: aut nō ipediē/
tib⁹ his q̄ ip̄regnationē ꝓhibēt. de qb⁹ in seq̄n
ti rubrica. hos canones s̄uare debet. ¶ Pri/
mus est ordinatio diete. ¶ Scōs digō. ¶ Tertius eiio.
¶ Quart⁹ remotio cāe ꝓhibentis ip̄regnationē si que est.
Quintus est p̄paratio viri añq3 ad coitū veniat. ¶ Sex
tus est mūdificatio mulier̄ a mēstruis. ¶ Septimus est
iterpositio notabilis tp̄is āteq̄3 ad coitū veniāt: vt ide flāt
desiderantes. ¶ Octauus est preparatio matricis anteq̄3
ad coitum veniāt. ¶ Nonus est electio hore. ¶ Decim⁹
est ludi prolongatio: ex quo mulier multum incitet̄: ⁊ in
coitu ipso delectet̄ vltra nālem delectationem. ¶ Undeci
mus p̄paratio viri in sp̄matis emissione. ¶ Duodecimus
p̄paratio mulieris post spermatis receptionē. ¶ Et scito
anteq̄3 ad cōplemētū hoꝝ venias ne delusus sis i h̄ nego
cio in q̄ plurimi se delusos iuenerūt: q̄ p̄us debes diligen/
ter cōsiderare si imp̄gnatio ex ipsis fieri potest. nā multa

īpediunt ex qbus nō est cura possis. Ut pmo ex parte etatis. nā cum mēstrua deficiunt mulier nullo mō est fecūda ⁊ ꝯsueuerunt deficē cōiter in q̄dragesimoq̄nto āno: sed h supra de mēstruis. vir aūt fecūdꝰ est vsq₃ ad āni septuagesimū: ⁊ vsq₃ ad nonagesimum: sed nostro tpe dominus Nicolaus de palauicinis habuit filium in. 100. āno. ¶ 2ᵒ idē₃ accidit ex pte instrī vt cum nimis breue sit aut nimis magnum vt. d. in caᵒ pcedēti rubrica de spmate nō gn̄ante. ⁊ tu ibi. ¶ Itē 3ᵒ quādo orificia mēstrui opilata sunt. ¶ Itē ex medicina curationē nō recipit quando oportet alterum ipo℞ mutare sociū₃: reliqua aūt ab istis difficultatibus: aut ꝓhibentibꝰ ipregnationē curationē₃ recipiūt ex medicinis. de quibus ⁊ eo℞ causis in sequenti rubrica.

¶ Pro complemēto pmi vtatur mulier ⁊ vir ipse regimine temperato ex pte cibi ⁊ potus ⁊ aliarum sex rerum nō nālium vñ cibi sint boni digestibiles boni sanguinis. ⁊ spermatis generatiui: exercitio ⁊ somno ⁊ ceteris vtaꝰ ad temperate viuendum precauēs se ab his que sperma destruūt ⁊ inficiunt ex parte male complexionis ⁊ specialiter frigide ⁊ nimis frigide aut nimis calide. que autē sūt tales habes supra tertio tractatu. ⁊ quinto. ⁊ tu ibi.

¶ Secundus perficiatur cum digestiuis materie peccantis precauendo ab acetosis acutis mordicatiuis ⁊ hmōi. que matricē ledunt. de quibus in principio capituli de mala complexione matricis.

¶ Tertius adimpleꝰ cum euacuatiuis appropriatis vt est agaricus benedicta ⁊ hꝫ. vt supra de mala complexione cum materia ⁊ hec omnia fiant vt sperma ipsum mundum sit ⁊ nullo alio infectum ⁊ alteratum.

¶ Pro expeditione q̄rti opꝫ te expectare vsq₃ ad sequētem rubricam in qua ponetur cura eorum que impregnatōes₃ prohibent: ⁊ ideo Auic. vnum fecit caplm̄ de ambobus.

¶ Pro q̄nto vō ⁊ alijs nō dubitabo scribere que sunt vtilia gn̄ationi: ⁊ si nō videanꝰ auditu honesta. Dꝫ autem vir abstinere a coitu ⁊ ipm̄ non frequētare qm̄ eius frequentatio reddit sperma nō ꝓlificum etiā longa dimissio coitꝰ. difficile. n. est mediū inuenire: sꝫ opꝫ vt medicus consideret cōplonē ⁊ corpo℞ cōpōnē ⁊ habitudinē. vñ qbusdā plus ⁊ qbusdā minus dꝫ īterdicere: inspecta etate cōsuetudine ⁊ regimine. Istud ḡ prudētie medici relinquo qđ calamo scribi nō pōt. Uolo. n. ex hoc dicere q̄ spma sit bonū grādinosum ⁊c̄. ⁊ ex h vir ⁊ mulier efficiaꝰ desiderātes magis. ¶ Scđo dꝫ vir se cum aromaticis suffumigare. de q̄bus infra de ipsa muliere ⁊ caput virge cū aliq̄ ex aromaticis iungē vt diceꝰ: ⁊ h q̄n vadit ad lectum expectās īfra paruū spacium coire. vt v̄bi grā p vnā horā. ¶ Tertio dꝫ vir mulierē tangē vt circa māmillas ⁊ leuiter ⁊ spāliter capita māmillarū oscula iungē ⁊ v̄ba ꝓuocantia dicē ⁊ cū virga vulue appropinquando nō intromittēdo ⁊ vltimo tangendo ⁊ aliqualiter fricando locum medium īter vuluā ⁊ anū ⁊ est locus marie delectationis: deinde virgā intromittē ⁊ aliq̄liter ꝓlongare ludum vt super h expecteꝰ emissio spmatis mulieris. q̄ oculi eius rubeāt ⁊ anhelitus eleueꝰ ⁊ q̄ cum lingua balbutiet. Itē₃ cum v̄ga est intus mulier stringat coxas. ⁊ vir nō se moueat ducēdo anū sursum ⁊ deorsum ne aer igrediaꝰ corrūpēs spma. Stet itaq₃ sic situs emittēdo ⁊ cum sentit se emittē spma emittat ipm̄ totum libere nō stringēdo virgā emittēdo tractum: ⁊ cum emittit eleuet crura ⁊ dorsum mulieri applicet q̄ntū pōt trahēdo natices mulieris ad se cū manibꝰ. ⁊ pro tunc mulier ipsa eleuet posteriora vt melius ad fundū₃ veniat mīcis spma ipm̄: deīde strīgat mulier coxas ⁊ crura sup q̄ se extēdat vir: ⁊ de ea descēdat nō subito sꝫ stet tm̄ q̄ sentiat exitū totū. deīde paulatine descēdat ne subita fiat aeris igressio spma corrūpēns: ⁊ cū mulier sentit ingressum spmatꝭ naribꝰ suis apponaꝰ odorifera: ⁊ ipsa aliqualiter teneat. vel₃ tale odorifex₃ ñ ꝯueniret añ receptionē spmatꝭ: imo noceret faciēdo mīricē ascēdē vt. d. ita q̄ añ receptiōē₃ spmatis ꝯueniūt fetida naribus apponanꝰ. Stet₃q₃ mulier sic extensa ⁊ resupina p horā vel circa: ⁊ si pōt dormiat: ⁊ iterū semper anhelitū ad se trahat: ⁊ ꝯtineat vt pōt: ⁊ omne suum conamē ad ipm̄ spma retinendum apponat.

¶ Pro 6ᵒ sciat mulier q̄ ad ipm̄ coitu₃ quo ad ipregnationem expectat debet venire post eius mūdificationē a suis menstruis imediate ne semen imissum existentibꝰ mēstruis aliquo modo inficiatur aut alteretur.

¶ Septimi cōplemētū iam habitū est in expeditione q̄rti.

¶ Pro 8ᵒ vō dꝫ mlier anq₃ ad actū veniat mīricē ad conceptionē disponē cum suffumigijs ⁊ balneis collirijs ⁊ hꝫ in mīricē₃ ipositis: ⁊ h p tp̄s nōbile vt p horas. q̄. iij. vel. iiij. ⁊ h aduerte q̄ oꝫ te pꝰ cog̃scē cōplonē mīricis vt scias qbꝰ et q̄libus aromaticis suffumigari hēat. qđq₃ de viro ipo intelligo ⁊ h ne sic empicus agas. Sūt tm̄ q̄dā vt alias v̄tute celesti dotata. qbꝰ cōpleꝰ ītētio. de qbꝰ īfra. Sꝫ tu tm̄ noli cōplonē negligē: h aūt nō īsisto in exeplis: qm̄ ego in fine rubrice. te copiosiꝰ de simplicibꝰ ⁊ compositis faciam.

¶ Pro nono recurre. d. in pcedenti capitulo in rubrica ꝓpria de horis coitus. vnde in summa hora coitus debet eē post digōnē pmā ⁊ scđam expulsis superfluitatibus ipsis si est possibile ex dictis digestionibus genitis: ⁊ spāliter vrine: ⁊ h est cōmuniter circa matutina saltē in regulariter viuentibus: ⁊ tunc debet esse cena parua. Econuerso vero vbi quis eligere sibi diem negligendo noctem.

¶ Complementum decimi ex hoc est habitū₃: ⁊ consimiliter vndecimi ⁊ duodecimi ibi.

Et vt pmisso satisfacia₃ enumerabo simplicia ⁊ cōposita ꝓ cōplemēto aliq̄rū canonū iā dicto℞ et valētia: ⁊ ea q̄ diceꝰ i sequēti Rbrica.

¶ Ad ipregnationē aūt valēt anseris masculi siluestris: fel cū succo prassij in modū collirij suppositū: artanite radix supposita: artemisia: baucie siluestris semē bibitu₃: bistorta suffumigata: ⁊ cū aromatibꝰ data: coagulu₃ leporis post purgationē mēstrui imediate sumptū. item ⁊ bibitū. Costus cu₃ oleo in bombace suppositus: ⁊ maxime in cā frida. ⁊ iō vt. d. cām p̄us scrutare. Uena pueri septē annorū in argēto ligatus vel auro ⁊ gestatꝰ brachio. chirāiꝰ. Egecea ⁊ est ꝯfectio Mes. 2. antidotarij. Gala: oleum de gagate. Mes. 12. antido. Melissa: oua pdicum: peonia ⁊ grana eiꝰ: porrū sepe comestū. Satirīō. Testicli galli cū sanguie eiꝰ sub lecto positi: vituł. carnes cū aristologia cōeste: vrtice semen cum vino sumptum: xilobalsamus suffumigatus: laudanum suppositum: laurꝰ: fomentum ex eo: ⁊ ex pulegio ⁊ roze marino: ⁊ agnō olibanū suffumigatū.

¶ Pro cōplemēto octaui faciat mlier sibi balneū p horas q̄tuor: ex flore camomille: meliloti: spica celtica: polio: siseleos: lauro ⁊ hꝫ. ⁊ decocta sint in aq̄ in q̄ balneo sedeat vsq₃ ad vmbilicum: qđ balneū si nō vellet facere: aut non posset faciat fomentū ex dictis: aut addēdo rosas: galam flores citri ⁊ hꝫ ex aromaticꝭ: vt cā exigit: ⁊ cu₃ ꝯsilibꝰ. Et sic crura ⁊ pedes lauet sibi: vir anteq₃ lectū igrediaꝰ: ⁊ mulier ex aromatibꝰ se suffumiget: vt ex trocisćꝭ ō galia musć. de laudano: vel de laudano ipo. Itē cū musco: ābra ⁊ hꝫ. calidis si cā est frida: vt sm̄ p̄mū ē vt ī seq̄nti Rbrica diceꝰ. ¶ Q̄ si fuerit ex cā calida appone frigida aromatica: vt rose: viole: nenufar ⁊ hꝫ. ⁊ vir ipse ex ipsis v̄gā inungat cū adipe anseris: aut oleo de balsamo: aut de lilio ⁊ hꝫ. q̄ ad impregnationē faciūt. de qbꝰ copiose in Rbrica sequenti diceꝰ.

¶ Itē ad l̄ra reponat sibi colliriū h ī die quo vult venire ad coitū. Rx. carpobal. xilobal. siseleos: storacis: semia peonie myrrhe. añ. ℥. i. teranꝰ ⁊ fiāt troc. cū oleo ro. in ℥ dissoluaꝰ muscus: ⁊ cū oleo balsamino: aut fac in modū suppositorij: ⁊ h cā exitē frigida: ⁊ tu semp bn̄ ꝯsidera. Q̄ si fuē

rit et calā fac collirii sitr et frio. Nō multiplico h qm̄ i fi/
ne multa ponā ꝛ spālr in R̄bica sequēti. ℂ In oi cā valet
puluis mr̄cis lepois ad solē exiccate: q deꝭ cum vino tepi/
do muscato mulieri exeunti de balneo: ꝛ anteq̄ coeat per
duas horas ꝛ est multum exptū apud aliq̄s. ℂ Ad idem
puluis radicis philipēdule cū vino sup quē dormiat: dei/
de coeat. ℂ Itē vsus trifere magne in cā frida. ℂ Itez in
cā calā vsus mādragore. ℂ Artemisia cū b̄n secta ꝛ nuce
muscata ꝛ mellis in modum elarij cū vino sumpta mane
ꝛ sero potenꝭ valet. dosꝭ. ʒ. ij. cū vino. ℂ Ad idē. R̄e. fel totū
capreoli masculi si masculū vis satirioīs. ʒ. iiij. mellis. ʒ. ij.
ꝛ repone ꝛ eūz suppone q̄ si cupis femellā sit capriole fel.
ℂ Itē ꝛ est efficax serratura siue rasura ebor̄ data in po/
tu cū vīo qn̄ mlīer ppinq̄ est coitui. ℂ Itē semē siseleos et
est bonū ꝛ exptum Auicen. ℂ Ad idē pessarium ex adi/
pe anseris cū b lacte biz̄ātie musco cipo spica aneto origa/
no ameos isopo bdelio testiculis vulpis. ℂ Itē valēt nux
cipressi bace lauri galia ꝛ amomū foliū cordumēi ꝛ oē ta/
le calm stipticū ꝛ aromaticū matrici ɔfert. ℂ Itē suppona/
tur coaguli lepoīs cū olo vino de q̄ aliqd sup. ꝛ h p⁹mum
dificationē mlier̄ a mēstruis. ℂ Pessariū bonū. R̄e. croci
amomi spice mellilotꝭ. an̄. ʒ. iij. s. foliū cordumeni. ana. ʒ. i.
adipis anserisvitelli ouoꝝ. an̄. ʒ. ij. olei nardini. ʒ. s. suppo/
nanꝭ cū lana asinina trib⁹ diebus ɔtinuis oi die renouan/
do. ℂ Itē sumaꝭ alleū siccū aut hūidū ꝛ fundaꝭ sup ipm̄
q̄titū ipm̄ est de oleo rosꝭ. aut sisamio ꝛ decoquaꝭ donec in
decoctione dissoluaꝭ ꝛ recedat aquositas ab eo ꝛ suppo/
naꝭ cū lana. est. n. mirabile bonū. Auic̄. ℂ Et h nō q̄ an̄
vsum suppositorioꝝ dꝫ fieri emūdatio: ꝛ purgatio humi/
ditatū a mr̄ice cū collo quītida agarico hūidcā ꝛ hꝯ. ꝛ hūc
cauonē bn̄ nō. ꝛ applica ad ʒ^m pncipalē. ℂ Itē appōe gū/
mi aut masticē ꝛ hꝯ. ex approbatꝭ ꝛ ocis q̄ mr̄ice ɔfortēt.
resoluat humiditatē ei⁹ ꝛ hꝯ. ℂ Et tu nō cōplone mr̄icis.
qm̄ si ipedimētū ē ex cā calā in mr̄ice ꝛ tu iponis calā grā/
deide sequeꝭ nocumētū in ɔceptōe: ꝛ iō cōphēde qūo res
pcedit ab his q semp in tali casu dāt calā oleū ō castoreo
iunctū sup renes ꝛ virilia. ℂ Itē suffumigatio fcā ex nepi/
ta ꝛ ei⁹ frequēs itromissio multū valet. ℂ Itē mulier post
mūdificationē a mēstruis leuet ꝛc̄. cum vino nigro odo/
rifero. ꝛ postea cum vino decoctiōis nepite se suffumiget.
ℂ Itē inungāꝭ virilia viri ꝛ mlieris cū succo satiriōis ꝛ
aspgāꝭ puluē vulue lepor̄ auget delectationē ꝛ est pcio/
sissimū. ℂ Dē coagulū comestū vel suppositū p⁹ mēstrua
ɔceptui iuuat. ℂ Itē R̄e. coagulū vnū lepor̄ ꝛ adiūcē mi/
sce cū modico mellis. ꝛ faciat pessariū qō teneat trib⁹ die/
bus ac trib⁹ noctib⁹: ꝛ his diebus bibat oi mane de rasura
eboris cū vino: deide coeat: ꝛ lꝫ sit sterilis ɔcipiet. ℂ Item
suffumigatio cū ligno aloes. ℂ Trifera data cū vīo deco/
ctiōis mādragore mirabilr iuuat ad ipregnādū. ℂ Rosa
cū modico musci. ℂ Siler mōtan⁹ daꝭ capris ꝛ oib⁹ aliis
aīalib⁹ qn̄ volūt coire ꝛ statī ɔcipiunt. ℂ Itē testiculi mu/
stelle masculi sup se gestati iuoluti in pelle asinina faciūt
vt mulier ipregneꝭ. ℂ Ad idē suffumigeꝭ mlier cū aq̄ de/
coctiōis artemisie ꝛ folioꝝ sinapis ꝛ nasturcij. ℂ Utatur
singulis dieb⁹ diātos an̄ prādiū ꝛ cuminata alexādria p⁹
prādiū. ꝛ iponat sibi suppositoriū in mr̄ice qō fit de cia/
momo garioꝭ. cortice q̄rc⁹ cupulis glādiū puluerizatis ꝛ
laudano mirt̄ ꝛ itromittaꝭ p dies. viij. an̄ tp̄s mēstruoꝝ.
Fcā aūt purgatōe eoꝝ itret balneū siue semicupiū fcm̄ ex
decoctiōe nepite pulegij hedere terrestris saluie artemisie:
ꝛ exeūti a balneo deꝭ trifera mag̃ cū vīo siue opio: deide i
matutīs coeat vir cū ea cū modis ꝛ igenijs dctis. ℂ Uolo
aūt i pn̄ti q̄ tibi sufficiāt q̄ scripta sūt h. Nā i seq̄nti R̄bica
ponenꝭ spālia remedia ad hoc fm̄ spāles cās sterilitatis et
difficultatis ipregn̄tōis faciētes. ℂ Attēde q̄ qdā faciunt
caplm siue R̄bicā post hāc de eis q̄ phibēt ipregnationē ꝛ

abortum faciunt: ꝛ qm̄ videꝭ legi christiane aduersari ei⁹
perscrutatio hinc sub silentio de his pretereo. ergo ꝛc̄.

ℂ De sterilitate ꝛ causis impregnationem difficultanti/
bus. Rubrica. xxiiij.

Terilitas q̄n̄q̄ est pp nālē cōplonē
mr̄icis malā: vt q̄ nimis
sicca aut nimis hūida: calā aut frida: vt. s.
Q̄n̄q̄ est accn̄talis nō fixa: ſꝫ bn̄ficio medici
remouibilis est qm̄ corp⁹ reduci pōt ſꝫ maria difficultate
ꝛ q laborabit lōga opꝫ tētare ꝛ applicare remedia: ꝛ for/
te nō exibit cū honore: qm̄ ēt non patiunꝭ mlieres oīa sibi
fieri q̄ deberēt: ꝛ iō ɔsulo vt te nō itromittas. Nā de remis/
sione accn̄tali rarissime reportaꝭ honor: ꝛ iō. ℂ Hec itaq̄
sterilitas accn̄talis nō ē aliō q̄ q̄dā difficultas ipregn̄tōis
seu ɔceptōis denegatio: a medico tn̄ remouibil. Cui⁹ cā ex
pte mr̄icis fꝫ plm̄ mala ē cōplo frida. de nāli autē dici pōt
q̄ est vne oio puatio qm̄ lapsus est tāt⁹ q̄ reduci nō pote/
rit: aut maxima cū difficultate: vt dcm̄ ē: sed de his satis.

Cause Ad cās redeo. Cause itaq̄ sterilitat̄ ꝛ difficul/
tatis vt supra. sunt aut ex parte ipsius viri sunt
pte. Aut ex pte mulieris. Aut ex parte erroris ab vtrisq̄
in actu coitus: aut post contigentiam. ℂ Ex parte qdē
viri. pmo vt q̄ habet complexionem similem complexio/
ni mulieris. Aut q̄ lesus est in pncipalibus. ꝛ maxime in
corde ꝛ cerebro ꝛ epate. Item in stomaco ꝛ splene: aut q̄a
semē eius nō est plificū. Aut q̄ causa est in instrūis: q̄. s. in
virga aut in vasis spmatis q̄ oia declarari habent anteq̄
ad alias cās accedamus. ℂ Uir nāq̄ cōplone fridus dꝫ
se copulare mulieri calide: vt in ipo fcie accidat tēperamē/
tum ꝛ nō augeaꝭ distēperamētū i eo ex copulatiōe sui ad
mulierē fridā. vn̄ q tales sunt nō plificāt nisi sociūz pmu/
tent. ꝛ hic loquor de muliē ꝛ viro in etate perfecta suis mē/
bris integris ꝛ sanis apparentibus. ℂ Accidit autē lesio
in mēbris pncipalibus: vt in corde: ꝛ cum est in eo tristitia
ꝛ timor aut mala cōplo ipm̄ debilitās. aut in cerebro do/
lor: aut nocumētū qōdā in epate: aut in stō nauseatiua sa/
tietas pp q̄ oia debiles gn̄enꝭ spūs ꝛ semen. vn̄ q̄ effectus
q est gn̄atio est fortis valde. dꝫ ꝛ cā sua pncipalis esse for/
tis: ꝛ hāc cām sic ex eis sumptā bn̄ ɔsidereo. ℂ Semē aūt
dꝫ eē tēpatū in suis q̄litatib⁹ nō excedēs grossum non flui/
dum: sed viscosum: albū: grādinosū: odoris floꝝ palme
ꝛ sambuci. sup qō cū musce cadūt comedūt de eo: vt. ari.
tertij. de signis sterilitat̄. ꝛ. 2. de gn̄oe aīaliū. Cū g̃ tale n̄
fit ifantis ebrij ꝛ crapulosi decrepiti: ꝛ ei⁹ qui plurimo vtiꝭ
coitu: ꝛ illi⁹ q nō ē san⁹. nā cū ex oib⁹ mēbris currat spma
ꝛ ex ifirmis infirmū. h non reddiꝭ plificum ꝛ conceptioni
aptū. qōq̄ de fcie muliebri intellige: ꝛ forte freq̄ns coitus
met est cā sterilitatis. i. difficultat̄ ipregnationis. ɔsidera.
Itē ineptificaꝭ spma quo ad ɔceptionē pp malā cōplonē
calidā aut fridā. ois cū imoderata q̄litas deijcit actuz p/
prie v̄tutis. ℂ Infridaꝭ autem spma dupl̄r: aut nāliter ex
eo: q̄ ab alimēto frido decidiꝭ. vn̄ comedētes fructus fri/
gidos. res frigidas: alias acetosas: bibens aquā ꝛ multuz
frigidā: vt nō pauce faciunt mlieres ꝛ viri: ꝛ q ocio viuūꭲ
tristes ꝛ hꝯ spma faciunt nāl̄r fridum. Accīt v̄o ex cā ex/
trinseca ei occurrēte: vt ex pte aeris ꝛ alioꝝ: vt infra de sp/
mate mulieris stati. ꝛ tu ibi. Itē ex retētione eius lōga: qm̄
tūc resoluūnꭲ spūs. Itē si lōgo tpe in matrice retineꭲ ante
q̄ ipsa sup ipm̄ colligaꝭ. vt. s. q̄. s. mulier nondum emise/
rit. tūc. n. resoluunꝭ spūs: ꝛ friditas matricis corrūpit eos
q̄tū ad hūc actū. ℂ Et ita itellige de q̄litatib⁹ passiuis. n̄i/
mia. n. siccitas aut humiditas idē operanꝭ. siccitas ēt sp/
matis q̄n̄q̄ ita exiccat vt exiccet humidū nutrimētale ex
quo dꝫ fetus cōpleri. vn̄ nō sequiꝭ ɔceptio. ℂ Itez accidit
q̄n̄q̄ vt ipm̄ nō sit plificū qn̄ est ex mā aliq̄ gn̄atuz que a
ɔpetate hꝫ: vt spma isecundūz gn̄et. de quo ꝛc̄. ℂ Item

nõ fecũdatur hõ qñ cũ puella coit: nõ hñte sufficientẽ quãtitatẽ mẽstruũ: vt est anno .12. vel .13. ¶ Accidit lesio i instrumẽtis. p° in virga ipa: q: sit nimis breuis nõ potens attingẽ ad collum mřicis: aut q: hõ est pinguis ⁊ sua carnosa piguedie ⁊ magnitudie vẽtris vga reddit̃ de p accñs breuis ⁊ nõ põt ipedita ad locũ puenire. Aut ex° nimia lõgitudo vñ spma ifridat̃ ex lõgitudie vie añq̃ ad locũ puenit debitũ in mřice: aut tortuositas vge pp breuitatẽ ligamẽti. vñ vga sic tortuosa fcã aut breuis nimis non emittit spma ad gutt̃ oris mřicis. Itẽ q: mollificata sit aut spasmata. Scdo accit lesio in testiclis aut vasis spmatis pp malã cõplonẽ fridã eis ɔtingẽtẽ ex emplis fridis aut vnguẽtis ɔtinuatis: aut q: debiles facti sunt cõmunitate nocumẽti: qd̃ eis accidit ppter extractionem lapidis ex vesica. vnde credunt aliqui q̃ in tali incisione incidatur neruus aliquis qui deferebat aliquid spermatis ad testiculos.

¶ Cã autẽ mulieris est aut q: eius cõplo: seu semẽ eius nõ venit ad eq̃tionẽ. i. tẽpamentũ cũ spmate viri: imo adaugẽt distẽpamentum vt. ẽ. de cã viri dcm̃ est. 2° q: lesa est in pncipalib°: vt de viro dcm̃ est. Sed hec lesio pl° notanda est in viro: aut q: eius semẽ nõ est plificum. ⁊ h̃ respcũ eius aut alteri° cãe facientis h̃. vt. ẽ. de spmate nõ plifico: ⁊ inde cãis ex pte viri dcm̃ est. Aut q: in mřice ⁊ partib° eius. ¶ Cã aũt mřicis est aut mala cõplo frida corrũpẽs spma ɔgelãs ipm ⁊ est fm plimũ vt accit eis ex potu nimio aq̃ fride: ⁊ vsu reꝝ fridantiũ: vt etiã de viris dcm̃ est. vñ 5° affo. Quecũq; fridas ⁊ dẽsas hñt mřices nõ ɔcipiũt. Cõsilr si fuerit nimis calda adurẽs. Itẽ si nimis sicca exiccãs aut q: nimis hũida vñ semẽ lubricat ⁊ nõ retinet̃. itẽ ipedit̃ ne matrix fortiter colligat̃ sup semẽ. Itẽ ɔtingit ex mala cõplone pter nãm cõicata ei a febre hita vel ab alio mẽbro leso: ⁊ mala cõplo dctã q̃nq; est mãlis ⁊ est fm plm: vñ in mřice adsunt hũores mali q cõmiscent̃ spermati ⁊ corrũpunt illud. vñ aut sua calitate resoluũt aut friditate ɔgelant: aut siccitate exiccãt aut hũiditate lubricare faciunt ⁊ debilitat̃ retẽtiua: ⁊ h̃ est fm plm cã debilitatis. Item ab eis ẽt debilitat̃ vtus attractiua: q: nõ attrahit spma cum fortitudie. Itẽ ampliãdo collũ mřicis. vñ non se cõtrahit vge ⁊ nõ fit debita corrugatio ⁊ collectio sup spma ipm vt in qbusdã mřicib°. ¶ Itẽ opilo in vasis spmaticis: q: spma descẽdẽ nõ põt in debita q̃ntitate ⁊ suba: q: paucũ ⁊ subtile descẽdit aut opilo in venis mřicis mẽstrualib°: q: nõ puenit nutrimẽtũ in debita q̃ntitate. ¶ Itẽ opilo colli vt ex piguedie multa vt accit in valde crassa. iux̃ illud femi. affo. Quecũq; pter nãz crasse nõ ɔcipiũt his pinguedo os mřicũ obturare. nã spma penetrare nõ põt ad locũ debitũ ɔceptiõis. ¶ Itẽ si in ore mřicis fuerit caro addita verrucosa aut nõ vrucosa: aut ɔsolidatio fcã ex vulnẽ: aut apa°: aut emorroydes: aut sic̃ vga dura: ⁊ sic de aliis cãis facientib° opilonẽ vt frig° vehemẽs opilãs. Itẽ idẽ ɔtingit si vir coit cũ muliere mřice nõ existẽte i loco suo ⁊c̃. ¶ Itẽ accidit sterilitas siue difficultas ipregnationis cõitate totius corporis mulieris qñ. s. ẽ vehemẽt hũida: ⁊ ẽ sic cã lubrificatõis: vt. ẽ. ¶ Q̃nq; accit pp piguedinẽ multã sup̃ ĩtibus vt matrix ad inferiora ea pinguedine g̃uata premit spma ad iferiora ⁊ educit ipm ⁊ ea ipedit̃ ingressio spermatis in matricẽ. ¶ Itẽ ⁊ ɔtingit sterilitas extenuatiõe magna totius aut in mřice deficiẽte nutrimẽto ⁊ conueniẽti q̃ntitate seminis. ¶ Itẽ facit difficultatẽ impregnatiõis vẽtositas grossa in matrice separãs spermata ⁊ in eis iducens malã cõplexionẽ: ⁊ vnam cognoui que ex hac causa non ipregnabatur. ¶ Item impedit nimius fluxus menstruorum ⁊ eorũ nimia retentio. nam matricem multum debilitat vtrunq;.

¶ Errores aũt ipediẽtes vtrosq; sunt p. vt cum vir ⁊ mulier nõ sunt cũ amore copulati ide ex h̃ efficiunt̃ nõ desiderãtes. ¶ 2° cum vir ⁊ mulier sunt diuisi in tpe emissionis spmatis ipoꝝ: ⁊ ita reqrit̃ vt eodẽ tpe emittãt: ⁊ q: mulier cõsueuit plus tardare q̃ vir. iõ d3 se retinere vir vt potest ab emissione. Et qdã curiosi ligant sibi testiculos ligatiõe leui vt phibeat̃ citus cursus spmatis. ⁊ cum mulier sentit se ppinquã emissiõi stati dissoluit ⁊ emittit q̃ citius põt: sed q̃ntũ v3 ex dicẽdis ⁊ dcis cõpone. Alr ⁊ meli° ipa iniecto digito in oleo liliorum alborũ fricet leniter os vulue. Et ex isto apparet quomodo requirit̃ vt ambo simul emittant. cuius ɔtrarium senserunt plures philosophi. Ego autẽ a fidedigna habui ipsam fuisse decies impregnatã ⁊ nunq̃ sensisse se emisisse ⁊c̃. ¶ Item vt cum mulier post coitum imediate surgit ⁊ laboriose mouet̃ pbatũ est. ⁊ nihil valz. ¶ Item ex aliis que dicent̃ de aborsu infra: nec me in his extẽdo excusatus vt supra ppter prauos ⁊ malos viros. ¶ Ad difficultatẽ impregnationis facit imoderata q̃litas aeris vt cum nimis calidus nimis frigidus vel corruptus pestiferus. ¶ Item ⁊ constellatio influẽtiẽ in corpora regionis. vnde quasdã regiones videmus esse subtiles. ¶ Itẽ tussis fortis sternutatio post coitum motus laboriosus quies multa que cã est multarum. supfluitatũ. ⁊ iõ vtile est dñabus exercitiũ. supfluus cibus ⁊ potus ⁊ inordinatus. supflua vigilia. supfluus inanitio ex parte sanguinis ⁊ alioꝝ humoꝝ. nãlis. vel violẽta siue accitalis: vt est fluxus vẽtris. vomitus supfluus. Itẽ supflua repletio suffocatiua seminum. Accñtia aĩe supflua: supfluũ gaudiũ. supflua tristitia: supflu° timor ⁊ hõ. supflua balneatõ i aq̃ frigida: aut vehemẽter calida ⁊ hõ. ¶ Postremo hec ante põnẽ canonum attẽde q̃ quidã cui fuit incisa virga ex cancro: ⁊ remãsit valde breuis solitus eẽ impregnare impregnauit deinde: nec mirãdum sicut nec de muliere ipregnata in balneo lauelli in q̃ mali homines spmatizauerãt. Itẽ idẽ fecit qdã alius cui° virga nõ fuit triũ digitoꝝ quãdo erat extẽsa. hos credo iuuit attractio fortis matricis. ¶ Scias pterea ante canonũ põnẽ q̃ mulier que parit ⁊ impgnat̃ min° infirma est q̃ sterilis. veruñ ẽ est debilioris corpis q̃ ipa: ⁊ velocius fit anus. sterilis aũt nõ est plurimũ egritudini: ⁊ tardat̃ eius senectus: ⁊ est quasi iuuenis in plurimo sue etatis. Auic. de causis sterilitatis. in fine.

Signa demõstratiua. In ponẽdo signa sterilitatis eũ obfuabo ordinẽ quẽ de causis posui inituꝫ faciẽs ab his q̃ viro attinẽt. Si fuerit vir silis cõplonis cũ muliere cognoscat̃ p ea q̃ dcã sunt de signis in pri° opis nostri. ¶ Q. si fuerit ex nocumento in aliquo pncipaliũ illud ɔtingens scit̃ p signa dispõnũ ipoꝝ a medico ipo diligẽter examinãda. de qbus supra suis rubricis. ¶ Ex parte seminis: q: semẽ d3 hẽre ɔditiões iã supra dictas. ⁊ de semine siue spmate generãte ⁊ non gñante. signa que alia habent̃ ex pte causaꝝ extrinsecaꝝ iam narrataꝝ. ¶ Ex pte vero cõplonis spermatis: q: nimis calidum: cuius calitas ab ipa etiã muliere cõprehẽdit̃ in emissione eius in matricẽ. Item ⁊ ab ipso viro: qñ in transitu eius sentit ipm q̃si mordicatiuũ ⁊ calm valde. Itẽ ex aspectu coloris eius vt cũ in pecia piectũ fuerit color eius alb° ad citrinitatẽ declinare manifeste videt̃. hoc tñ inhonestuꝫ puto. Item ad ipsum calefaciendũ: vt dcm̃ est de infrigidatione ipsi° maxime facit regimẽ calidũ. Itẽ ⁊ etas: cõplo: habitudo qui pilos multos h3 ⁊ grossos: ⁊ in vrina apparẽt resoloñes lõge ⁊ rubee ⁊ hõ. Itẽ ⁊ testiculorũ ipoꝝ caliditas: quorum signa. ẽ. in pcedẽti caplo posita sunt. ⁊ tu ibi. ¶ Silr si fuerit nimis fridum: et q: fluidũ multum: nõ digestũ: nõ penetratiuũ: puatio piloꝝ in genitalib° ⁊ iberbes. Itẽ ⁊ in exitu nõ sentit̃ calm: imo fridum sic etiã a muliere. Itẽ ex colore: odore: q: nullius odoris aut fetoris debilitas in coitu ⁊ paucitas. ideo in erectione ⁊ hmõi de signis frigiditatis testiculoꝝ. item complexio habitudo regimen vt dictum est ⁊ alia que de eius infrigidatione dicta sunt in pcedẽti

li Rica. ℂ Q, si sterilitas acciderit pp defectu instrumenti: q: sit ligamentu capitis virge nimis breue: signu qm caput virge est armatum: q: versus pte testiculorum tedit: vt dictum .s. de ligamento lingue. et egredit sperma filosum no simul cum impetu: sed successiue et tortuose siue malo mo. ℂ Q, si fuerit pp paruitate virge aut eius magnitudine ex re ipsa coprehendit. breuis qde virga no est sufficiens instrm ad portandu seme ad locum conceptionis. Sed qd dicemus de illa que impregnata est in balneo laudit. psidera. In virga aute longa debilitat spiritus generatiuus anteqz veniat ad locum conceptionis: et ideo Aristoteles in de animalibus primo. 19° cap° virga mediocris generationi magis consona. ℂ Q, si virge aut testiculis nocumentum accideret ex causa alia primitiua: vt dictum est: de causis id comprehendetur relatione egrotantis.

Signa ex pte qde mulieris. Et tu pus nota q vt Aristoteles p de generatione animalium. qdam mulieres habent ex dispone sua nali. vt prima etate non concipiant: sed secunda et tertia sic. qdam nec prima nec scda. sed tertia sic. Ut visum est quoqz in ciuitate nra: vt mulier que in prima aut secunda etate cocipe no potuit: in tertia: q: in qdragesimoquarto anno concepit. et tu psidera cas horum. Na precedete etate matrici acquirit dispo ad conceptione aut ab ea ipediens remouetur. ℂ Et sequendo de ipsa possunt in muliere esse cause pportionales vt in viro conceptione ipedientes. Ut primo. q: mulier filis e coplonis cu viro. Et tu per signa loco allato coprehedes. ℂ Q, si ex pte mebrorum pncipalium etiam illud cognosces qm op3 cam ee valde vehemetem et multo plus in muliere qm magis ipsa passiue qz actiue pcurrit. ℂ Ex pte qde spmatis q: nimis frm aut calm: vt de spermate viri dictum est: tn plus attendendu est de spermate viri q: muliebre si pcurrit magis passiue qz actiue. ℂ Ex pte matricis q: sit nimis calat: iam signa eius posita sunt in pn° capli. vn tales sunt coiter extenuate multorum pilorum et grossorum et spalr i femore. Et paucitas mestruorum et grossitudo ipo7 et ipsorum nigredo. ℂ Q, si fuerit mala coplo frida mestrua erunt subtilia aqsa et putas rubedinis eorum pilo7 paucitas in pectore paucitas mestruo7 in qntitate. tarditas vel raritas in tepore flauitas pilorum rari exiles et debiles valde. ℂ Q, si fuerit propter lubricitate matricis: signum q: ex ea currunt assidue humiditates plurime: et q fit embrionis abortus anteqz magnificetur et q mollicies apparet in mammillis et toto corpore et specialiter in anchis et pigritia ad motum et ad operationes: et ita de aliis signis frigiditatis eius supra: et q spma retinere no pot: et ista ca vtplm venit iuncta cum friditate. ℂ Signa qndo ex siccitate extenuatio mulieris et paucitas mestruo7: et eorum raritas et grossitudo et vulue siccitas assidua et aspitas loci cu puatoe humiditatis hora coitus. ℂ Q, si ex vetositate grossa i matrice inflatio sumis et ptum eius pceptio vetositatis in matrice et exitus eius ab ore suo. et sic de aliis sup de iflatoe mricis noceri a reb° iflatiuis rugitus et comotio in vetre dolor subito veniens subito recedes: et ita de aliis signis ventositatis. ℂ Si pp amplitudine colli vt in qbusda meretricibus fatur qm nunqz sentit virga ab eo capi vel pgrui. ℂ Q, si fuerit propter opilone in vasis collo et hmoi. fatur p signa supra dicta de opilone mricis: et tu discurre illa q ibi scripta sut. ℂ Q, si fuerit propter nimia pinguedine signa sunt manifesta ex habitudine mulieris. na qn mulier pinguis et repleta videt: et venter eius ad iferiora descedit cum pinguedie vltimata vel qsi et bene manifestat psiderati tunc ppter ea non impregnat. na in mrice siue in locum gnationis coprehedit ipsam esse ipedientem. ℂ Q, si mulier esset extenuata circa pectus et spatulas et ad iteriora et coxas et apparet in ipsa vetris extesio vltra mesura et multiplicatio pigueduis et spissitudo i loco femoris et vmbilici anbelitus: et eius comotioe et ledere tur qlibet vetositate et stercoris retetione: aut aggregatoe vetositatis in vetre et esset apparens pstrictio vel opilatio oris matricis apud tactum obstetricis ia certificat° eris de eo q intedis. ℂ Q, si pp nimia extenuatione maxime ipse riorum: aut nimium fluxum: aut nimia mestruorum retentione scies illud visu et iudicio. ℂ De erroribus aut loqui malum puto pp malos hoies. Na bone et boni coiter errores ipedientes no comittunt: et ideo de eis nihil. Sufficiat qd dictum est supra. de ingeniis et modo impregnandi. ℂ Signa aliarum rerum extrinsecarum: de qbus in de causis id manifesta sunt et consideranti: et ideo de his nihil aliud.

ℂ Preter hec signa ponunt ab auctorib° experientie queda. ℂ Prima vt dictum est .s. suffumiget si odore sentit parata est: si non sterilis iudicada: et hoc est signum Yppo. vt in fi. capituli valens in virginibus et corruptis: et ideo per hoc potes coprehendere si est causa viri vel mulieris. ℂ Similiter agat de alleo. vt in precedenti Rica. ℂ Ite dicitur q si seme fecunde proiicietur in scutella plena aqua ibit ad fundum: et sterilis natabit. ℂ Ite inungant loca nasi iuxta lachrymalia domestica croco distepato modico sputi si sentiet in ore eius mulier odorem et saporem eius fecunda erit: si sterilis non. ℂ Et clarius signum qndo in oculo ponit colirium et eius sapor ad os peruenit: q: signum q vie a cerebro ad iferiora apte sunt: quaru clausio est ca sterilitatis: vt de venis et arteriis post aures dicebatur.

Pronostica. Mulier sterilis magis pseruat in iuuetute: sz fecuda viuit magis sana. ℂ Si matrix vulnerat: deinde cicatricet no concipiet. qd si sic tumedu est de morte mris tpe ptus: qm orificium facitu inobediens dilatationi. ℂ Paruitas virge nalis curatione no recipit. de longitudine eius psidera que dcta sunt supra. ℂ Emorroydes et excrescetie matricis male recipiunt cura: nec sis vagus ad te itromittedu: q: pauci exeunt cum honore. sic neqz tortuositas foraminis virge.

Cura. Canones. Ordinatio diete. digo. euo. Et spaliter cause sterilitatis seu difficultatis impregnationis abscisio. Et tu primo rememorare eoru que dcta sunt pncipio pcedentis Rice de sterilitate no curabili. et tu ibi, Scdo aduerte: q: vt dictum est ad impgnatione faciendam requirit qda pportio et puenientia maris ad femina nalis. vn accidit ex ineqlitate nali iter eos existente coceptionem no fieri. Et hac ineqlitate medicus raro cognoscit: et forte est cognitu ipolis: et ideo pus attede. dz medicus vel' e cognoscere hac ieqlitate: vt si est nalis aut accntalis. Q, si fuerit nalis: aut est perpetua: aut tpalis: vt dixit phs de gnatioe aialium. lib. 2. cap. primo. visqz quo venet ambo ad equalitate opportuna. et ideo videt q qda sunt. xxij. et medio tepore visqz. xxiij. annu anteqz cocipiat. Et in casib°: vt in primo qn. s. est ppetua no se itromittat. Si tpalis leuibus pcedat cum remediis pp honore artis no aptis nisi pdesse et nullo modo ledere. Q, si fuerit accidentalis caute agat: nec fortibus pcedat cum remediis ac piculosis. na et quida stolidi et vetule cum talib° pcedunt et non equant sed distemperant: et mulieres ad idropem pducunt etia ad alias malas egritudies: et tadem ipas pimut. Stat itaqz itetio medici in hac re copleda in dado modu hoib° iam posita in pcedenti rubrica. et in obseruatione canonu hic positorum. ℂ Dieta itaqz ordinet ad zrium cause ex parte cibi et pot°: vt si est calida cum frigidis: si frigida que est sm plurimu cum calidis. sed memorare q matrix est complexiois frigide: et lege que matrici nocent posita in principio huius capituli. Et pro cibis et potib° recurre supra tertio tractatu. et consimiliter dic de aliis quinqz rebus non naturalibus: de quibus pro parte actum est in precedenti Rica. ℂ Materia calida digeratur et frigida similiter cum digestiuis appropriatis in quarto tractatu: et euita acetosa spe

cialiter multe acetositatis.

¶ Euacuatio fiat sm exigentiaz. nam humores purga cū appropriatis allegato tractatu: sed hic scito q agaricus est medicina matricis propria: q si senseris opilationem in venis fac flobotomiam ex saphena vel ex vena popli-tis: vt supra de retentione menstruorum.

Pro cōplemento quarti procedendū est diuersimode sm diuersitatē causarū. Unde primo si fuerit merito cōplonis qz mulier fuerit inequalis non est cura ei tentanda: licet teneat q reductio corpoz sit possibilis. vnde auxiliū in hoc est socij pmutatio que viuendo caste. z sm legem christi fieri nō dz. ¶ Q si fuerit: qz lesio sit in principalibus stude in eius remotione pfortando ea z alterando cum aromaticis pueniētib vt supra in pprijs rubricis. Item cum multiplicantibus sperma: vt. s. in cura nocumenti erectiōis. z tu ibi. Et eo tpe pcipue vt tardet coituz: z raro coeāt: aliasqz passiones sedētes si habēt deponāt cibis z potibus vtātur ipozū pfortatiuis. ¶ In scā pp semen attende cām. q si fuerit mala cōplo cala aut frida eā corrige si nālis fuerit: qz ex vsu cibariozum taliū. permuta itaqz regimē ad ptrium cum cibis z potibus pueniētibus bonis aptis sperma bonū facē. z iube a nociuis abstinere: z remoue malaz cōplonē itroductā cum dicēdis in fine z dcis. s. in lōga retentione fac eos frequētare coitū z moderate. ¶ Q si fuerit ex longa retētōe spmatis in matrice stude cū iudis vt mulier qz citius pōt emittat. ¶ In ea q est pp aliquā qualitatē ex passiuis remoue eā z multa exēpla habuisti: z īfra habebis. ¶ Q si infectum est ex mixtione cuz aliquo habente pprietatē corrumpere euacua cū diureticis z alijs z rectifica regimen. ¶ Itē si ledit cōmunicata ei lesione ab aliquo mēbro. siue pncipali siue non: aut a toto corrige vt de pncipalib hic ante dcm est exhibēdo diuretica calida vt exigit dispositio. ¶ Itē si fuerit ifectū ex cōmixtiōe alicuius mali humoris eūa cū farmaco sanguinē cūante vt z bonum ide semen gñari habeat. ¶ Q si ex cā fuerit extrinseca corrige z eā remoue z qd ex ea relictum ē modis iam dictis. ¶ Ea vero que est ex defectu instroz. primo si fuerit qz virga nimis breuis aut nimis longa curaz nō hz z precipue qñ nimis est longa. nā breuis aliquādo cōcipit vt supra nisi fuerit valde breuis. Et delectationē aliquaz facere nō possit in matrice. Et qdā iuuāt virgā breuē cuz applicatione ventosarum in inguinibus. iuuatur tñ ipa breuis in iuuentute tempore peraugmētastico. Et si aliqs est modus cure huic credo q sit talis vt habēs virgā breuē eligat mulierē partuā: z cum coit mulier eleuet posteriora z ipse vehementē adhereat mulieri z nō se moueāt: z sic sperma ad locū emittet debitū. Cōsilr hñs magnā eligat mulierem magnam habentem anchas longas z extensas: z vt dcm est de pua adhereāt qzto plus poterunt: z sic neqz spma neqz spūs debilitabit qzuis trāseat per viam longā. nam ex tali adherentia pținuabitur calor matricis z vulue qui faciet ad pseruationē spūs z spmatis. ¶ Qñ autē accidit ex tortuositate ppter breuitatē ligamēti cura perfecta est incisio ligamēti: z eius curatio sic q amplius nō adhereat. Q si fuerit ppter mollificationem curet cura mollificatiōis z paralisis virge de q in pcedēti cap. ¶ In ea aūt q est pp malā cōplonē iductā in testiculis z vas spmaticis cura est remotio ipsius: cuius curā habuisti supra in pcedenti capo de eis. z tu ibi. ¶ De ea que est ob incisionē lapidis dicendum q aliqui credunt q ei non sit cura. z hec est snia vulgi. tñ ex vbis Aui. videt q cura sit possibilis: z hoc pfortando locum incisuz cum vnguentis emplis cerotis z hmōi. z ad itra admistrādo ea confortantia vesicam dicta supra de mala complexione vesice. z tu ibi.

¶ Et licet consueuit quandoqz accidere difficultas impregnationis ex parte viri: vt dcm est: tamen frequentius id contingit: z multo magis ex parte mulieris: z ideo oz maiorem adhibere curam remouendo que sunt causa sterilitatis ex parte cōplexionis eius. qz si frida frigido coniūgitur non videtur esse cura alia qz socij mutatio vt de viro dcm est: sed semper sit anima carior nato. ¶ Itez si cōtigerit lesione pncipalium: aut aliozum age vt de viro dictum est. ¶ Si aūt id pțigerit ex parte seminis eius. quia scz sit infectum: cura per ordinem vt est dcm de semine viri hic ante: euacuando alterādo dietā ordinando ad contrarium cause: z si sit ppter malam complexionez calidā: temperantia bonum sanguinē: aut frigida. de quib omnibus tertio tractatu. Itē ex alterati vt oportet: sed acetā portulacā lactucā z alia talia frigida supra tractatu quarto. Item si non est vxoratus z sit complexionis calide habens sperma calidum: eligat vxorem albam z mollem in cōplexione frigidam. ¶ Cōsimiliter si fuerit ex mala cōplexione frigida accidentali remoue ex calidis ex parte cibi z potus bonum sanguinē generantibus. de quibus tertio tractatu. z vtatur aromatibus z alijs calidis stomaci ac cordis confortatiuis. z tu in hoc te modera. vnde diamargariton: diamuscus: diagalāga z hmōi sunt pueniētia. Q si nō fuerit vxoratus: z fuerit cōplexiōe nālis frigidi seminis pductiuus: eligat vxorē tendentē ad bruniaz. hñtē menstrua rubicūda valde z in magna quātitate. vinū autē sit pot quo vti dz: limphatū tñ. ¶ Et nota q vbi ambo essent equalis complexionis conceptio fieret. vbi vō vterqz esset distēperatus ad calidum aut ad frigiduz: nō. vnde qz mulier est sicut subiectum z passum: vt stante casu distēperantie dicte debes studere pparare ipsam matricē cum calidis: vt inde fiat pceptio. z vt supra maxime cōmēdatur semen baucie qñ terit z cum vino ponit: z radix eius quando comeditur vsqz ad duas lunationes. i. ad binas mēstruozū purgationes. Silr z ameos cum terit z miscetur cum medulla vituli: aut cū osse ceruī: z cum lana supponit ante hozā coitus die vno: aut duob: aut trib post purgationē. ¶ Q si pțigerit semē non esse plificuz ex pte etatis expecta etatē aliter nō est ei cura. Itē si pțigerit hoc idem ex causis alijs: vt qz mulier sit ebria: infirma z hmōi: vt s. de viuli dictum age proportionaliter: vt ibi.

¶ In facta ppter matricē aut partiū eius: tunc per cās discurre. Q si fuerit pp malā cōplonē frigidā: z est illa que est sm plurimū: tūc dietā ordina ad pțrariuz ex cibis z potibus calidis: vt carnib pipionū: gallinaceis z hmōi aromaticis. cū aromatibus calidis stomachalibus z cordialib. Utat cubebe z siseleos in ieiuno vino dulci rubeo odorifero omnis sorbilibus: pfectiōibus calidis vt diābra z hmōi. vel suo mō in ceteris nō nālib. ¶ Fiāt pessaria calida ex semine peonie z siseleos: z hmōi. z ex his z psilib clisteria in matrice. ¶ Item iniiciat vinum nigrū calidum: decoctionis bdelij: z post illud intromittat oleum balsami. z remediū hoc a placētino reputat mirabile. ¶ Et hic aduerte q vniuersalia pcedere debēt. fac itaqz purgationes debitas premittēdo digestiua appropriata. Item fac balnea encatismata: cerotaria: suffumigia z hmōi calida ex dictis sup z ex dicendis. ¶ Cōsilr operare de mala cōplone calida ordinādo dietā: digerēdo: euacuando: alterādo z pfortādo: vt supra de mala cōplone matricis. Q si fuerit vitio complexionis sicce si opus fuerit opare cuz vlibus. deinde pcede ad particularia. vnde accidit vt mulier non concipiat ppt malā cōplonē siccā etiā sine mā: vt sunt macilēte extenuate: z tūc cura est resumptio z humectatio toti corpis z matricis. vñ vtat brodijs gallinaruz z carniū pinguiū: omnis sorbilibus: pultis in dictis brodijs z hmōi. vino vtatur dulci rubeo: z nō multū quiescat z nū laboret. vtatur balneo post cibū ex decoctiōe maluarū violarū buglosse flo-

rū camomille borragis fenugreci ꝛ hꝫ. cuꝫ capite castrati.
Item his addatur butyrū ꝛ est excatiuima. Et similr circa preter
matricis os matricis inungatur sepe cuꝫ pinguedine gal-
line anatis sepe. itē vtatur diureticis humidis. ¶ Itē cliste-
rizetur matrix cū decoctiōe capitis castrati in qua buliāt q̄
matricē cōfortāt. nō nimis calida addendo oleū vio. aut pin
guedinē anatis: aut galline: aut mucillagines ꝛ hꝫ. Simile
fiāt suppositoria: ꝛ tu ex datis ꝛ dicēdis cōpone. Coitu vta
tur sepe quia matricē humectat: ꝛ hoc nisi spermatizaret sepe ga
sic plus exiccaret. ¶ Ubi vero cā fuerit humiditas superflua
que sit cā opilans os matricis ꝛ ora concludorum sitqꝫ cā
lubricationis spermatis: quod solet esse cā precipua in hoc. Cu
ra est ordinatio diete ad contrarium cāe ex cibis: ꝛ potib⁹ vt. ā.
ꝛ ex aliis quoqꝫ nō naturalibus. Digō. Etio. Alteratio matricis
cum rebus exiccantibus dictis ꝛ dicēdis: aut suffumigan-
do oī die aut clisterizādo: aut supponendo ex exiccatiuis
notis. Sunt eni quedā que sunt ita humide quod spma int⁹ cō-
tineri nō pōt. Usi breuiter post ordinatione diete digeras
ꝛ euacua. Et pro euacuatiuis vide infra de obfuatione em
brionis ꝛ cautela aborsus. Et post euacuationem sequēti
die vel circa minue ex saphena. Et tertia die post flobotho-
miā da triferā magnā opiatā cū vino calido. Itē fac suppo-
sitoria calida ex rebus dictis ad hoc facientibus: vt resolue
storacē ꝛ fac suppositoriū ꝛ super aspergas gariofilū nucē
muscatā ꝛ galāgā. Postea fac ipsam ingredi balneū nāle
cum regulis suis aut artificiale ex reb⁹ calis exiccatiuis: vt
sunt mentha maiorana laurus ꝛ hꝫ. de quibus. s. ¶ De
inde vadat dormitū ꝛ recipiat de hoc electuario. ℞. spice nar-
di gariofiloꝝ nucis muscate galāge cardamomi piperis lō-
gi. ros. storacis calamite alipte. aā. bistorte ad pōdus oīuꝫ
confice cum melle rosa. addito musco. Omni autē sero te
neat suppositoriū vsqꝫ ad mediā noctē ex trisera magna
cuꝫ olibano factū. Et ipso extracto supponat sibi aliud ex nu-
ce muscata ligno aloes storace calamita ꝛ gariofilis factū
ꝛ stet factū prius quam ponat nouē diebus. ¶ Et aduerte quod sta-
tim post mūdificationē menstruorū fiat scarificatio in ti-
biis: deinde fiat fomentū ex aq̄ pluuiali decoctiōis bistor-
te ꝛ pulegij. Deinde fiat suppositoriuꝫ ex ambra ꝛ musco
ꝛ aliis predictis speciebus: ꝛ hoc tribus dieb⁹: quarto vero fiat fomē-
tū predictum. Et tūc vir accedat ad mulierē modis dictis in
precedenti rubrica. Nec mireris si fui hic prolixus: quia ista so-
let esse cā precipua ꝛ plurim contingens. Itē vt hoc sit sicut exem
plum ad alias causas. ¶ In scā propter amplitudinē cura
est vti rebus stipticis constringentib⁹ matricē cuꝫ balaustijs
nuce cipressi gallis vino nigro stiptico ꝛ hꝫ. Et imponant
suppositoria ex peciis intincta ꝛ madefacta in his. Itē ex
his plantagine myrrha thure mastice barba ircina. ꝛ hꝫ.
Fiat balneum in quo sepe sedeat. ꝛ frequēter balneationem
oris matricis cū his ꝛ vino nigro stiptico. ¶ In facta ex opi
latione vasorū cura est cura opilationis matricis. de qua supra
in sua rubrica: sed attende ad ētionē materie facientis opi-
lationē cū clisterijs suppositorijs medicis per os. Itē ꝛ exhi-
bendo ex diureticis appropriatis. ¶ Quod si fuerit opilatio
ob pinguedinē cura est extenuatio ꝛ consumptio illius cum
rebus calis exiccantibus vt balneo calido exiccatiuo di-
sterijs exiccatiuis suppositorijs vnguētis cerotarijs suffu-
migijs ex talibus ꝛ spāliter cum his que iuuāt ad impre-
gnationē. Item introducatur dieta extenuatiua quia pauci
nutrimenti ex pane miliacio vino paruo austero carnib⁹
piscibus salitis ꝛ hꝫ desiccatiuis ieiunet parum comedat
exercitetur vigilet ꝛ hꝫ dormiat sup stratum durū: ꝛ balneū
nāle est in hoc vtile valde. ꝛ fiat purgatio sepe cū pillulis de
agarico fetidis ꝛ hꝫ. Et in hoc casu conuenit flobotomia etiā
reiterata si virtus ꝛ etas consentiant. ¶ Quod si fuerit propter
emorroydas: aut apostema: aut propter carnē additaꝫ ex
huiōi reliquo cirurgico: tū de his habuisti supra rubricas
proprijs. ꝛ tu ibi. ¶ Quod si fuerit propter pinguedinē cūlli
aut corporis extenuationem cura ex dictis hita est. ¶ In
facta propter ventositatem grossam cura est regimen ca-
lefactiuum ꝛ exiccatiuum ex parte cibi ꝛ potus confectio
nū calidarum: vt tyriaca metridatum diambra. Itē viuo
rerum ventositatem carminantium. item clisteria carmi-
natiua suppositoria embroce suffumigia ꝛ huiōi. vt supra
rubrica de ventositate matricis. ¶ De errore contingēte
tantum pro nunc dico quod mulier post coitum non debet se
mouere: sed stare. vt in precedenti rubrica dictum est. Itē
neqꝫ tussire neqꝫ sternutare: neqꝫ aliquod tale facē quod ha
beat causam concutiendi ꝛ mouendi matricem ne ab ea
sperma retineatur. ꝛ de his satis propter ꝛc. ¶ Multa no-
ui habentia impedire conceptum que hic non apposui pro
pter malos viros. vt feci supra de superflua vigilia. ¶ Im
peditur autem quandoqꝫ conceptio cum fascinationib⁹
ꝛ maleficijs. de quibus tantum dicatur quod quia talia quā
doqꝫ ponuntur in lecto aliquando in domo abscondun-
tur: ideo sponsi sine maleficati lectum mutent ꝛ omnia
ꝛ domum. Dicitur quod si camera ꝛ domus aspergatur san
guine canino quod ipsa ab omni maleficio curabitur. ꝛ de his
dictuꝫ est plenius in precedenti capitulo.

Et quia generationi omnino intenti esse debemus.
hic ego subiungam aliquem particulareꝫ
modum iam in casu isto obseruatuꝫ: vt sit sicut norma cū
ex aliis prouenit causis. deinde subiungam remedia plu-
ra in hoc conferentia ex auctoribus ꝛ doctoribus proba-
ta in consilijs ꝛ aliis locis excerpta.

¶ Placētinus noster vir certe optimi iudicij ꝛ vere scientie
dixit quod hoc modo processit. mūdauit mulierē ante menstrua
cum aq̄ decoctiōis mirabolanoꝝ: emblicoꝝ: kebuloꝝ: in
doꝝ: ꝛ ros. ru. ꝛ dulcorauit cū suc. ros. veteri: ꝛ dabat. ʒ.
iiij. vel quinqꝫ cū vino rubeo stiptico per horā ante diem: ꝛ fa
ciebat bis anteq̄ mēstrua accederet. post autē exitū men-
struoꝝ quinqꝫ diebus sedeat mulier in aq̄ decoctionis ros.
ru. gallarū: balaustiarū: ꝛ radicū peonie pistate grosso mo-
do. Cum vero exit balneum se exiccet pāno lineo mūdo: ꝛ in-
tromittat candelā vel licinū inunctum balsamo ꝛ aspsuꝫ
puluere peonie: vel madefactum in succo peonie ꝛ balsa-
mo. ꝛ oī die in ortu solis stomacho ieiuno comedat de sile
siseleos. ʒ. ij. per se vel mixto cū ameos: ꝛ in hoc inuenit vtilita
tem plus aliis. ¶ Et anteq̄ ponā hic alia nota bene quod que
ponuntur in vuluā ad conceptionē post quartum diē post pur-
gationē mēstruoruꝫ imediate plus operantur quam aliis tpib⁹
quibus aliis tpib⁹ ad ipaꝫ conceptiōeꝫ accedat: ꝛ memoro vnū
fortiter cōmēdatū sic ipositū post illos dies succus peonie
cū puluē eius impositus diebus dictis habetur pro mirabili.
¶ Expertum aliud ab eo post purgationē ꝛ ordinatiōeꝫ
diete fecit tale balneū. ℞. ros. mirtilloꝝ corticū mandra-
gore. aā. lī. s. pulueris gallaꝝ. lī. ij. pistentur grosso mōe ꝛ bu-
liāt in situlis duabus aque in qua ferrarij extinguunt fer
rū: ꝛ de sero quādo vadit dormitū in ea aqua sedeat tepi-
da per nouē dies continue: ꝛ hoc post purgationē suoꝝ mē
struoꝝ prius: ꝛ cum intrat lectuꝫ supponat sibi cādelā inū-
ctā hoc oleo. ℞. olei ros. ʒ. i. gūorum musci: ambre. aā. xij.
pulueris corticis: mādragore cribelati cum pecia subtili. ʒ.
s. misce: ꝛ vltima die sui in aurora diei sumat trifere ma-
gne. ʒ. i. cum vino rubeo calido: ꝛ hoc de quarto in quartū dies
omni mēse donec fuerit pregnās. quod si in ea impregnatio fu
erit possis cum illo viro ipregnabitur. Sed tu cōprehende in
qua cā debet hoc experimentum hēre efficatiā ex dictis.
¶ Quidā preparāt mulierē ꝛ matricē eius in causa frigida
hoc mō. p. n. dant talē syrupum. ℞. matricarie: pulegij: cala
mēti: radicis enule: acori: radicis solatri: altee: feniculi. aā.
ʒ. ij. cuscute. ʒ. s. melisse: prassij: ameos. ana. ʒ. s. corticum
citri. ʒ. i. passularū enucleatarū: liquiritie. aā. ʒ. i. cicer. ru.

ℓ. i. aceti squillitici. ℥. ij. spice cassie lignee. aā. ʒ. i. bulīāt hec duo in pecia rara cū alijs. dos. ℥. ij. cuȝ aq̄ gariofi. ¶ Post sirupuȝ purgāt mulierē ⁊ virum ipm̄ si opus est cū agarico pillis fetidis bn̄dicta ⁊ hͦ. ¶ Et post purgationē iducunt balneū ex aq̄ decoctiōis folioꝝ lauri mētastri saluie origani pulegij. deīde ordināt clistē ex decoctiōe masticis pulpe collogntide. ℥. ij. in q̄ dissoluaſ iera ⁊ iniciaſ in matricē. ¶ Deinde ordināt pessarium. ℞. macis bdelij gallie muscate. aā. ʒ. ij. pulpe collogntide. ʒ. i. pulueris iere. ʒ. i. cōfice cum laudano pessarium lōgum aptuȝ venire vsq̄ ad mr̄icis concauum. Et aliq addūt euforbiū. Et nō hͦ q nux vomica cōbusta: ⁊ in lana supposita mr̄icē a sua humiditate valde mūdificat. ¶ Sic autem purgata mr̄ice attendunt calefactioni ⁊ exiccationi ɔfortationi mr̄icis cū pessarijs suffumigijs ɔfectionibus ⁊ hͦ matrici ipsius ɔferētibus ex dictis ⁊ dicendis. ¶ Medicamē ad hͦ expertum. ℞. radicis enule cāpane trite ⁊ munde. ℓ. i. radic. brāce vrsine. ℓ. ʒ. sic rasē ⁊ trite que buliant in ℓ. vij. vini odoriferi albi sufficienter cum. ℓ. iij. lardi veteri triti. mr̄icane. M. i. deinde hec omnia colenſ ⁊ colatura ponaſ i olla noua ⁊ fac bulire ⁊ mitte turis albi masticis. aā. ℥. ʒ. cere noue. ℥. vj. ⁊ cū oia sunt liq̄facta depone ab igne ⁊ imitte puluerē huc ℞. cinamomi gallie gariofiloꝝ fustisellorꝝ nucismuscate macis galāge spice ʒinʒibis. aā. ʒ. iij. croci. ʒ. i. aggrega cuȝ spatula ⁊ fac coagulari: ⁊ tūc videbis q supernatabit vnctuosum ⁊ spēs residebunt ⁊ in medio erit vinuȝ. Post dē balneū dcm̄ quo balneet totum corpus inungat totuȝ corpus ⁊ ventrē cū spēbus ⁊ iduat se: deīde redeat ad balneū ⁊ se nō lauet: sȝ brachia ⁊ corpus inungat: ⁊ super pectinē ponat de spēbus dictis ⁊ nō coeat oi die: sed die q̄ intrabit balneū cū modis dcis supra in cuius exitu accipiat de trifera aut de rasura eboris: vt supra. ¶ Clariuȝ ad hͦ. ℞. sexacul albi mūdi ⁊ exiccati qd̄ prius stetit in aqua satirionis testiculoꝝ vulpis. ʒ. viij. radicis raphani. ʒ. iij. baucie. ʒ. ij. pucearū mundataꝝ ℥. i. phisticoꝝ. ℥. iiij. ḡnorū sisami. ℥. iij. ʒinʒibis been al. ⁊ ru. aā. ʒ. ij. nasturcij cinamomi: piperis longi. aā. ʒ. ʒ. ʒuccari. ℓ. ij. olei sisamini. ℥. ij. ¶ Pille solutiue contra sterilitatē ex cā frigida. ℞. xilobalsami carpobalsami ciamo. sileris mōtani assari masticis seminis anisi feniculi macis croci. aā. ℈. i. calami aromatici squinātī spice. aā. ℈. ʒ. mirabolanorū turbith. aā. ʒ. ij. ʒ. mirabolāorum citrinorum indoruȝ ⁊ emblicoꝝ belliricoꝝ. aā. ʒ. i. ʒ. aloes succo triti ad pondus oium fiant cū succo feniculi.

¶ Gentilis. Clarium ad ɔcipiēdū satis efficax. ℞. cinamomi cardamomi gariofilorū croci. aā. ℥. ʒ. ʒinʒiberis piperis lōgi galāge macis ciperi nucismuscate cimini: ligni aloes cassie lignee. aā. ʒ. ij. cubebaruȝ. ʒ. ij. ambre musci balsami. aā. ʒ. i. ʒuccari albissimi qd̄ suffic. dosis. ʒ. ij. qn̄ itur dormitum. ¶ Laudat pro solutiuo gētilis benedictā cum diafinicone. ¶ Cōfectio sua ad idē. ℞. gariofiloꝝ cinamomi galāge ʒinʒibis. xiloaloes. aā. ʒ. i. blactebiʒantie nucismuscate ʒedoarie doronici scīs ocimi ossis de corde cerui rasure eboris margaritaꝝ spice croci. aā. ℈. i. coralloꝝ ru. trocisci diarodō sandaloꝝ citrinoꝝ. ana. ʒ. ʒ. serici crudi. ℈. i. ambre. ℈. ʒ. musci ḡna. ij. ʒuchari qd̄ suffic. fiat cū aq̄ ros.

¶ Arnaldi de villa noua modus hͦ est. Digeraſ mā ⁊ euacueſ ⁊ matrix mundificeſ cum his que imponuntur in ea ex decoctionibus clisteriʒata aut cum suppositorijs: vt supra. Exemplū decoctionis in presenti: vt est. ℞. rubee maioris artemisie: sauine absinthij myrrhe etiam hmōi buliant. ⁊ de hac accipiantur. ℥. iiij. cum. ʒ. i. pulpe colloquintide ⁊ iniciantur. ¶ Facta mundificatione vtatur hͦ electuario. ℞. specieruȝ trifere magne sine opio nucismuscate specierum stomathicon conserue citrangulorū. aā. ℥. i. ligni aloes ambre. ana. ʒ. ij. cum pauco potu vini. dos. ʒ. ij. quo vtatur alternis diebus. ¶ Puluis ad idem optimus ℞. testiculi verri dextri desiccati in umbra ⁊ pulueriʒati limature eboris seminis sisileos matricis leporis ⁊ coaguli eius. aā. ℥. ʒ. fiat puluis quo vtatur mane ⁊ sero cuȝ brodio cicerum vel vino: ⁊ potest misceri puluis liquiritie vel ʒuchari. ¶ Et cuȝ fuerit vsa his pluribus diebus vtatur hͦ medicamine per modum qui scribeſ. ℞. ambre storacis calamite. ana. ℥. i. myrrhe masticis thuris gariofilorum ligni aloes cinamomi nucismuscate nucum cipressi. ana. ℥. ʒ. conficiantur cum oximelle diuretico ⁊ aqua rosa. ⁊ fiat massa vna. deinde illa diuidatur in quattuor partes ⁊ ex vna fiat pomum ambre ad odorandum: ⁊ de secunda fiāt pillule ad quantitatem ciceris: ⁊ quotidie trāsglutiat de mane tres: ⁊ ex tertia parte fiat pessarium: sed inungatur prius cuȝ balsamo: ⁊ ex quarta parte fiat tale magisteriū distemperetur in aqua calida: ⁊ cum vna canulla recipiat fumum vsq̄ ad matricem ita q sentiat calorem supra tēperamentum: deinde vadat dormituȝ ⁊ in matutinis coeat vt supra. in precedenti rubrica.

¶ Tadeus senex vir maxime scīe ⁊ totius medicīe lumē sic pcessit in cā frida ⁊ humida. ordinauit dietā calefaciētes corpus ex cibis ⁊ potibus ɔfectōibꝰ ⁊ clarijs: deide digessit deinde euacuauit: ordinauit balneum ex rebus: vt supra. ¶ Deinde purgauit mr̄icē ex tali mā cuȝ pessario purgāte: vt. ℞. castorei: agarici: colognitide: masticis. aā. bulīāt ī vino albo: deinde cum illo vino buliat mel ex quo dȝ fieri pessariū longū qd̄ ingrediaſ collū matricis. ¶ Sic auteȝ ppositū tribꝰ vicibꝰ fiat pessariū ɔfortatiui. ℞. gallaruȝ cipssi matricis cerue exiccate. aā. bulīāt in vino albo ad cōsumptionē medietatis: ⁊ de isto vino accipiaſ. lib. i. ʒ. ⁊ dissoluanſ in eo. ℥. ij. de trifera magna: deinde coleſ: ⁊ idē fiāt clisteria ad mr̄icē tribus diebꝰ: ⁊ hͦ post mundificationē: ⁊ ipsam decoctionē in matrice teneat quāto plus pōt. ¶ Et in q̄libet die post tale clistere fiat tale suffumigiū. ℞. myrrhe thuris: ligni aloes: storacis: calamite: cinamo. ana. ¶ Quo facto fiat tale suppositoriū in mr̄ice. ℞. coaguli leporis: stercoris eius: mellis. aā. teranſ ⁊ ɔficiantur: ⁊ formenſ pessaria in lana: qbꝰ vtaſ tribus diebus ⁊ tribꝰ noctibus: ⁊ bibat oi mane his diebꝰ seraturā eboris: ⁊ tūc cū suo viro coeat. a coitu tn̄ p̄ abstineat plurib' dieb'. Et qn̄ factā fuerit hec oia p ordinē vna vice abstineat ab oibus medicaminibus localibus que fiūt circa mr̄icē vsq̄ ad alium euētū mēstruoꝝ. Q; si nō ex his ipregnata fuerit fiāt illa medicamina sȝ modū p̄dcm̄: ⁊ sp sit stōus bn̄ dispositus. ¶ Et q̄ sic pticulariē scripta sunt videnſ cām fridā respiciere: ⁊ humidā. q si ex alijs fuerit causis modos dictos pportionalr obuia curādo cuȝ suis ɔrijs. ¶ Et in summa ex pte viri tria sunt pncipalr attēdēda p̄missis vlibꝰ. Primum rectificatio sui spermatis. Scdm̄ electio hore coeundi. Tertiū modus coeundi. de quo ad plenū in p̄cedēti capitulo ⁊ rubricis p̄cedentibus. ¶ Ex parte autē mulieris p̄mū semp p̄missis vlibus: euacuatio particularis a matrice si mā fuerit peccās: que est sm plurimū frigida ⁊ humida cum pessarijs ⁊ clisterijs mālibus. de qbus actū est: ⁊ hͦ bene ɔsidera si fīomia est sic cōueniens: vt q̄si omnes cōiē faciunt. Secundū debet esse alteratio ⁊ cōfortatio in balneis p̄mo. deinde suffumigijs: vnctionibus ⁊ hͦ. Tertiuȝ est hora electionis. Quartū modus coitus: vt de viro dictū est. ⁊ quidā etiā vt supra viros p̄parant ⁊ alterant cuȝ balneis: ɔfectionibꝰ: ⁊ hͦ. vt videbiſ expedire sm causē exigentiam. Et vltimo hic nota: q quādo talia semel fcā sūt debet medicus expectare ⁊ videre si impꝰgnata est aut nōe qm̄ horum ɔtinuatio si interim ipregnareſ nociua eēt et fortassis cā abortiue. ⁊ iō expectet aliam menstruorū purgationē que erit satis efficax signū impregnatiōis aut nō.

¶ Mulier quedā padue in nostra ciuitate mulieres impregnabat: ⁊ certe quīq̄ successit ⁊ non fuit extra rationem,

Purgabat mulieres p̄. deinde dabat sibi nouē diebus de h
puluere. ℞. nucis muscate rasure corticum mori rasure cor
ticum nucis floꝝ rozismarini ligni cipressi mundati ⁊ pul
uerizati. añ. ℥. iij. dosis est coclear. i. cū vino maluatico. aut
alio odorifero mane. postea dormiat. vel si cui placet cum
modis supradictis. ⁊ q2 de mundificatione actū est. nota q̄
cōis terminꝰ mūdificationis mēstruoꝝ ē dies octauꝰ. aliq̄
mundificāt in quatuor alique in sex. ⁊ sic de aliis terminis
⁊ ex isto interrogādo poteris cōprehendere si mulier hz ea
debite ⁊ in quantitate debita. ⁊ si sit h ex opilatione aut ha
bitudine aut egritudine aut alia cā. vñ hoc tibi dabit ma-
gnū introitū ad cās sterilitatis. ⁊ iō bñ ɔsidera q̄re ⁊c.

¶ De superimpregnatione ⁊ causis gemellorum. ⁊ mascu-
leitatis. Rubrica. xxv.

Quia dictum est tpe ipregnatiōis os
mrīcis ita claudi q̄ pūcta acus ingredi nō pōt. Quereret aliqs quō
igif fiet supimpregnatio. ¶ Dōm vt satisfaci
am rubrice q̄ vt experientia manifestat fit super
impregnatio. ⁊ lz os matricis claudaf. tñ delectatiōe noui
spermatis aperif ⁊ ipm deglutit vt stomachus q clausus ē
sup cibum delectatiōe adueniēte noui cibi aperif. Item vt
Aui. qbusdam rarissimis stat os matricis nō ita clausū. et
sunt ille q̄ supimpregnantur. ⁊ tales hñt fetuz primū debi-
lē ⁊ ēt secūdū. Et sic ēt rarissime fit supimpregnatio ⁊ mu-
lieres qbus hoc accidit. sunt q̄ corpa tenera habent. ⁊ sunt
multoꝝ piloꝝ multi sanguinis pp fortitudinē caliditatis
eaꝝ qua caliditate fortius aliis sperma ad se trahunt.

Causa gemelloꝝ cuz accidit vt spma in multa eijciaf
quātitate. ⁊ in duabus cellulis mrīcis diuidaf
fit duoꝝ embrionū gñatio q gemelli dicti sunt q̄ si in plu-
ribus sepaf ptibus plures inde fiūt. Unde ɔciliator noster di
xit in villa sua de abano sex embrōes ab vna muliere emis-
sos: quoꝝ qlibet motū hēbat. res qppe stupēda multum.

Cause De causis aūt masculeitatis. tñ ꝓ nunc dicaf
q̄ vna ex cāis gñationis masculi est. ¶ Primo
caliditas spermatis q2 a viro calide ɔplonis decidif vt ē sā
guineus colericus. ¶ Scōo q̄ntitas eius q2 multe est quā-
titatis. nam maior quantitas eius requirif pro masculi ge
neratione q̄ꝫ ꝓ femelle: qñ maior ē masculus in creatura.
¶ Tertio requirif mūdificatio mulieris a menstruis qm̄
sic ip̄sum spma remanet magis puꝝ ne ab eis aliquo mō
inficiaf aut alteref. ⁊ maxime qñ menstrua sūt aquosa vel
ad frigidum declinantia etiam ex parte ɔplonis mulieris.
¶ Quarto q̄ a dextro descendat testiculo ⁊ q̄ ē calidior
sinistro. Itē sperma ab eo veniēs ē spissius siue solidiꝰ ⁊ me
lius digestū. ⁊ iō pastores cū volūt ex vaccis aut pecudibus
masculos fieri ligāt testiculū sinistrū tauro vł arieti. ¶ 5° q̄
in dextrū latꝰ mrīcis cadat spma ipm. ⁊ hoc est documen-
tum antiquū qd̄ matrone dāt filiabus suis vt statim pᵒ coi
tum se ad dormiendū ponāt super latus dextrū: ⁊ hoc qm̄
locus ille calidior est. ⁊ certe qdam nobilis venetus mihi
cōpater dixit mihi in fide sua plures habuisse femellas ⁊ a
quadam muliercula datum est h documentuz sibi ⁊ semp
faciebat. deinde eius vxorē stare sup latus dextrum quāto
plus poterat tempore coitus. deinde in totū stabat mulier
⁊ super ipm dormiebat. ⁊ q̄ de cetero faciebat pur mascu-
los: ⁊ ego vidi eos. ¶ Sexto ⁊ est cā huiꝰ masculeitatis di-
spositio spermatis mulieris. vt cum ipsum ē calidū ⁊ nō fri
gidū extinguens caliditatē virilis. Itē q2 mulier est com-
plexionis calide. ¶ Septimo adiuuat regio ad hoc tēpus
⁊ ventus septētrionalis. ⁊ hoc nō est infrigidādo q2 sic ect
cā femellaꝝ. sed calefaciēdo p antiperistesiz corpora ⁊ mē
bra pncipalia a qbus pro tūc spma decidaf calidius. iuxta
illud femus vērᵒ vē ⁊ hy. me. ⁊ iō videmus alemanos plus
masculinare ⁊ orientales plus feminiçare: ⁊ similr meridio
nales vt ventus austrinus cā est femellaꝝ. ⁊ ideo ipso flante
non debent coire volentes masculos. ¶ Octauo adiuuat
etas vt illa que est in fine pueritie. ⁊ illa q̄ est absq3 senectu
te aliqua. illa enim calidior est. ¶ Et ex his inferendum q̄
vbi a dextro viri cadat sperma i sinistrū mrīcis q̄ si genera
bitur femina erit masculina. q̄ si a sinistro in dextrum mu
lieris erit masculus efeminatus. Et ideo inferas q̄ signum
sumptū a ɔtinentia fetus in dextro aut sinistro nō ē efficax
signū sup masculū aut feminā. Sed ego vt in pluribus in
ueni veꝝ iuxta illud ipo. mares in dextris femie in sinistri.
¶ Et hic nota duo signa ad comprehendendum sperma
magis cadere a dextro q̄ꝫ a sinistro. Primū est magnitudo
testiculi dextri maior ea que sinistri nō excedendo q̄ntitatē
debitā. nā arguif q̄ ē calidior ⁊ pluris seminis cōtentiuus.
¶ Scōm sumif a ɔplone. nam sanguineis plus abundat
in sēie ⁊ sanguis gñaf epe. ⁊ epar est in latere dextro ex q̄ ar
guif q̄ testiculus dexter erit calidior ⁊ cum maiori q̄ntita-
te spmatis. ¶ Et dixit Aui. vnū cuiꝰ rō psuaderi pōt ⁊ nō
demōstratiue. ⁊ iō dixit. Dixerūt qdā q̄ tps gñandi mascu
luz est post mēstruationē ad diē 5ᵐ. Et a qnto vsq3 ad 8ᵐ ē
tps gñandi femellā. Ab 8° vsq3 ad. xi. est tps adhuc mascu
loꝝ gñatiuū. Ab. xi. ū. est tps ꝓportionatū gñationi her-
mofrodite. ¶ Cā primi est: q2 eo tpe est matrix magis mū-
da: ⁊ mēstruū qd̄ fit in eo tpe magis puꝝ ⁊ pfectū. ⁊ iō ma
sculinatiuū. Cū aūt ptrāsif ille terminus vsq3 ad octauuz
nō est ita pfectū. Cū aūt dr̄ ab octauo vsq3 ad vndecimuz
expone indifferēter vtriusq3 gñatiuum: q2 nō vr̄ quō litera
saluari possit ſm corticē: sed noiauit masculinū ɔphendēs
sub se femininū tāq3 impfectū. Cā aūt tertij pp maiorē elō
gationē a me nō bñ intelligif. sufficiant hec posituṡ.

Signa demrātiua de ipsis in spāli pnceps noster qua
si nihil: ⁊ que ab ea scripta sunt h reponā: sz ex
timo q̄ i pmis mēsibus pōt discerni ɔceptio gemelloꝝ ma
le: sed qñ moueri incipiunt poterit aliqua haberi notitia ō
ipsis p motū in diuersis locis ab ipsis in eodē instāti factū.
Aui. vero solum signa de eis ponit p ea q̄ in primo videnf
fetu: ita q̄ qñ fetus primus egredif dz obstetrix a te medi-
co diligenter informata videre. ⁊ cōsiderare si in vmbilico
continuato cum matrice ⁊ situ fuerit ruga vna: vel nodꝰ:
q̄ si nō vnus tm̄ fetꝰ q̄ si erit ruga vel nodus: tūc p̄gnatio
erit ſm numeꝝ rugaꝝ: ⁊ medicus dz diligenter interroga-
re obstetricē. ¶ Itē post pmum ptum debent remanere si-
gna impregnatiōis: matrice ex pte vētris vt q2 debet adhuc
magnus remanere. ¶ Itez ⁊ ante debuit esse maior q̄ꝫ cōi-
ter ɔsueuit esse tpe ipregnationis. ¶ Item ⁊ matrix debuit
claudi post exitū pmi fetus. ⁊ ideo post paucos dies dz ob-
stetrix ingrere: maxime qñ est suspitio: ⁊ medicus reuolue-
re signa de impregnatione superius posita.

Signa demrātiua masculeitatis. bonitas coloris mu
lieris: paruū paucitas: paruitas coitus nālis ⁊
desiderio nāli: q̄ꝫuis desiderium fricationis loci sit magnū
ex multiplicatione colere ⁊ superfluitatū in loco que incidūt
pruritū. Et inflatio papille mamille dextre: ⁊ magnitudo
papille trahens ad rubedinē. Et aductus sanguis ad fora
mina naris dextre. Et leuitas motuum ⁊ corpis totiꝰ: ⁊ in-
flatio vētris circa latus dextrū magis: ⁊ spālr cū grauedie
⁊ maxime qñ trahit ad actū. ⁊ est forte signuz. Et eleuatio
vētris supra os stōi: ⁊ supra vmbilicū: ⁊ q2 mulier p̄ pcipit
motum fetus in dextro: imo ſm plimum: ⁊ lac p̄ in mamil-
la dextra inuenif: ⁊ lac eius est grossum: nō tenue aquosuz
vnde si ꝓijcif super vitrum stat ⁊ nō fluit: ⁊ cū manibꝰ tan-
gitur sentitur ventositas notabilis: ⁊ pulsus dexter est fre-
quētior ⁊ magis plenus. Et cum vult se mouere prius pōit
pedem dextrum: ⁊ est signum a mulieribus notatū ⁊ exp-
tum: ⁊ quando erigitur sustentatur super manum dextrā.
Et ocls dexter est leuioris motꝰ: ⁊ post mēses tres paꝝ sen-

tit mulier motū fetus. femelle aūt post 4^m. et qdā supposita aristologia. vt de impgnatiōe dcm̄ est si dulcescit in ore masculus. si amarçabit femina et hic est locus ↄsiderationis.

Signa demr̄atiua femelle sunt ↄ̄tra dictis. Ut ꝙ pus inflat̄ mamilla sinistra sentit̄ in latere sinistro prius. sanguis prius ex nare sinistra. pigritia in motu et pᵘ mouet sinistrū: et sic de alijs discurrēdo p ↄ̄trium qꝛ venter circa coxas et nō ad superiora ↄuertitur. Pregnās ex femina est deterioris et prauioris appetiᵘ mali coloris pānosa. Itēꝫ qñqꝫ vident̄ pedes et coxe et fiunt ex eis opposita. et habens feminā minus abhorret coitū q̄ꝫ hn̄s masculū. et venter habētis feminā est oblōgus et c̄. ↄsidera.

¶ De agendis vt masculus gn̄et̄. Re^{ca}. xxvj.

Primo oꝫ ordinare dietā. nā cū aliqñ homines sunt nimis calidi et sicci. ita vt spūs resoluāt̄ et ↄsumāt̄ hūiditas spmatica et mēstrualis. vñ femella generet̄: quare i eo casu dieta dꝫ declinare ad fridū et humidū. vt dcm̄ est de causis sterilitatis. Aliqñ tñ qꝛ sm̄ plurimum cā est friditas. iō et Aui. de hac principaliter curās tanq̄ꝫ d ea q̄ accidit quasi sp dixit ꝙ ordinet̄ dieta ex cibis et potibᵘ calidis aromaticis boni sanguinis gn̄atiuis. et ↄ̄fir spermatis calidi. Silr̄ ex pte aliaꝝ rerum nōnālīū. Item ↄfectionibus calidis vt est metridatum cum vino diamargariton diambra et hꝰ. Item ex pte alioꝝ medicamtū: vt sunt suffumigia clisteria balnea suppositoria vnctiones et hmōi. ¶ Scdo ꝙ nō oīno dimittat coitū sed ad tp̄s. vt supra i pcedenti rubrica. Hec aūt expectatio diuersificat̄ sm̄ diuersitatem etatum hitudinis ↄplonis regiminis: et alioꝝ taliū discretione medici. et abstineat ab vsu aque: et ceterorum habentium infrigidare sperma. ¶ Tertium ꝙ camere stratᵘ idest locus in q̄ ↄiungūt̄ sit aromaticus. aromatiçatᵘ. s. cū aromatibus calidis musco. s. xiloaloes trocisci de galia muscata osseletis de cipro et hꝰ aromaticis. de quibus. xj. capi. de corde. Itē si poīe est sit amentas pulcher pictus pulchris figuris masculinis vt in mentibus eoꝝ sint tales imagines et si cupiunt pulchros: et fortes de pulchris et fortibus imaginent̄: et ex isto trahi pōt cā: qꝛ bastardi plus assimilantur his qui non sunt patres veri: sed putatiui. nam mulieres cū sic fallunt dubitantes de viris suis eos semper mēti habēt cū sunt in tali actu. et iō. ¶ 4^m ꝙ ad eū coitum veniāt leto aio. et iō q timēt impgnare vxores vtplm̄ feminā concipiūt ¶ 5^m sumptū ex q̄dragesimonono q̄rte debet mulier declinare in actu coitus ad latᵘ dextrū et imediate post coitū reseruatis ↄditionibus. s̄. de ipregnatione se. s̄. latus dextrum ↄplete vertere in eoqꝫ situ sic manere p horā ad miñᵘ. et vltra vt libebit: et quāto plus tanto melius: et conari dormire sup eodē et est res expta. ↄsidera. ¶ Postremo addendum iudico vt addā q̄ faciunt ad notitiā eius q est masculoꝝ gn̄atiuus ēt ex pte mulieris. Uñ primo ex pte viri ē masculoꝝ gn̄atiuus vir ille q est fortis corpis eq̄lis carnis in duritie et mollitie. Multi spmatis gn̄atiui grossi et cali. Maioꝝ testiculoꝝ amplaꝝ venaꝝ. fortis desiderij quē si debilitat coytus et ex cuius dextro eīcit̄ sperma. Et cū adolescēs incipit coyre et sentit pus inflari dexter testiculus tunc est masculinatiuus ecōuerso feminatiuus. itē si cito semen emittit signū ꝙ est calīn. Mulieres aūt masculinātes st̄ q̄ sunt boni coloris et forme q̄ nō sūt grauis corpis neqꝫ mollis. Et sunt mēstruoꝝ nō fluidoꝝ neqꝫ adustoꝝ valde q̄ꝝ os matricis ē ex directo vulue. vt statim igredi semē possit ad locū debitum q̄ bñ digerit. Uenaꝝ manifestaꝝ et boni sensus et motus nō hñtes assiduam vētris solōnē: neqꝫ eiᵘ ↄtinuam ↄstrictionē. Quaꝝ oculi declināt ad fuscedines absqꝫ albedie. qꝛ nō debēt eē citrini neqꝫ discolorati. ¶ Et nota hꝫ qꝛ ponit̄ de oculis pp magnā colligātiā eorum cuꝫ mr̄ice et mēbris genitalibus. et iō dr̄ cōiter tantum coibis ꝙ oculos perdes. Et ille qbus mēstrua velocius recedunt ditgniores sūt vt masculos pariāt. et iuuencule sunt ēt ad hoc magis parate. qꝛ calidiores ēt qꝛ paucam hn̄t adipē et hūiditates aptas obtundere calorē. q̄ et c̄. et hec satis.

¶ De mola matricis. Rtica. xxvij.

Mola in presentiaꝝ sic distinguatur: qm̄ alia est ꝓpria: alia nō ꝓpa. siue distinguatur in veram et nō verā. ¶ Propria siue vera dr̄ quando in matrice generatur carnis frustū. In ꝓpria vero siue nō vera est qñqꝫ generat̄ in radice ventositas humor vel aliud. ¶ Et dicit̄ mola siue arabice siue grece a mollia qd̄ idē est quod multe carnis pturitio. et latine dicatur mola. i. impregnatio mēdosa. ¶ Est itaqꝫ mola impregnatio mendosa a ventositate humore. vel carnis frusto causata. in qua vere ipregnationis signa manifeste apparent. vt sunt mutatio coloris. casus appetitus retentio mēstruorum. clausio oris matricis inflatio mamillaruꝫ generatio lactis in eis: et qñqꝫ accidit in eis apostematio tumor ventris in dies cresens ad quantitatem embrionis. Item vt idropicis sed non resonat vt in timpanite. qꝛ ventositas clausa est ad intra in matrice. et hꝫ dico propter eam que est ex ventositate. item sentitur motᵘ vt embrionis: et remanet sic mulier vsqꝫ ad tempus partus et tunc accidunt dolores: angustie et hꝰ. et tamen non perit. ¶ Et qñqꝫ extendit̄ ad annos quinqꝫ: vt vidi in dn̄a fantina de mōtebellone. Aliqñ durat vsqꝫ ad finē vite sue: q̄ tñ vita pur aliqualiter abbreuiat̄ ex ea. et lꝫ in quibusdā non multū que sunt fortes et robuste ex ea non multū lese: et sic non recipit curā. ¶ Itē accidit vt aliqñ pariāt frustum carneum indeterminate figure: aliqñ vētositatē: aliqñ humiditates aquosas aggregatas cum sanguine plimo: et tunc venter detumescit: et cum hac dispositiōe est aliqñ durities quedam: qñqꝫ in tota matrice: maxime quando est carnosa. ¶ Ex qbᵘ apparet marie ex descriptione iā posita q̄ sūt ipsius mole cause continete. ¶ De mō gn̄ationis eius sic dicatur ꝙ accidit aliqñ ꝙ mulier in somnis sperma emittit et in matrice retinet̄. vñ ꝓ tunc calitate vehemēti mr̄icis trahitur: et siccitate que sit ipsa ad eas q̄litates matrix lapsa sic trahunt̄ menstrua ad eundem locū: et cōmiscent̄ cū spmate ipso et virtute caliditatis iam dicte coagulant̄. vñ tunc frustū illud carneum fit cui inest quedam forma: sed nō dearticulata. et hec est snīa Aui. 10. de animalibus. c. de mola. ¶ Itē ↄtingit ipsum frustum gn̄ari etiam post coitū mulieris cum viro. vñ mulier emittit semē: vt dcm̄ est. et mēstruū a nā vel caliditate matricis peruenit ad eū locuꝫ: et semen viri lubricat extra matricē. et ab ea nō retinet̄: et tē generatur quemadmodū fit in ouis que fiunt absqꝫ semine galli dicta oua venti. ¶ Item pōt idem contingere etiā retento spermate viri: sed qꝛ sperma viri fuit inefficax et iperfectū: aut ex se: aut ex tēpore: qꝛ nō simul incidit in matricē: nec simul fuit ↄphensio sicut est necessariū per cōceptionē: vt supra. ¶ Uñ in sūma excessiua caliditas et siccitas matricis deficiente virtute informatiua que est in semine viri est causa ipsius frusti positiua: et aliquando ē frustū ipsum sic durum vt ferro non leuiter diuidat̄: et maxie quādo caliditas est valde fortis: sicut accidit in argilla igne petrificata. ¶ Et hic aduerte qd̄dā veꝝ mulieribus nostris impossibile apparēs: sed certe ita est. et qñqꝫ i nostra euenit ciuitate. et mater nostra vidit: a qua habui: et sunt dn̄a fide digna. mulieribus meridionalibᵘ et australis regiōis: et mulieribus multi et praui sanguinis ex malitia regiminis accidit qñqꝫ vt vltra ↄceptū veꝝ pariāt qd̄dā frustū carneum secū portās formā aial' viuēs: qd̄ dn̄e ferā appellāt. et cā hꝰ nō fuit vtus spmatis pmi ipsius viri: qꝛ ex eo iā ↄceptᵘ ē fetus. sed error secūdi in secūdo coitu emissi: cuius error ꝓcedit ab influētia ↄstellationis seruitutis celestis: vt. 18. aialiū

Aristoteles. ¶ Un in quibusdā ptib⁹ apulie vt vidit ēt pr̄ nr̄ cōiter mulieres sic ꝑgnātes parnūt cū fetu ferā: qꝛ bubonē ꝫ ancipitrem aqlā lacertā ⁊ h̄ꝯ. ⁊ asserūt ille mulieres ꝙ qñ cum illo fetu oritur bestia seu fera nobilis vt acipiter ⁊ h̄ꝯ. ꝙ tunc fetus ille ex nobili viro concept⁹ fuit. Q̄ si fera fuerit rustica. vt bubo lacerta ⁊ h̄ꝯ. ex rustico ⁊ vili hoīe fetus ē ⁊ hec fera qñq; fetū pimit. Et dr̄ ꝙ tāta ē ꝓpetas ꝙ si cadens in terram hora pr⁹ mordeat eum statim morit̄ fetus. ¶ Hec sunt vā lꝫ nō appeāt: qm̄ talia h̄ videre nō sum⁹ consueti. ⁊ sic ī intellis ⁊ alij ōmes gñant. ita pōt ⁊ ī mr̄ice aīalia gñari marie exñte ibi mā apta. ¶ Itē accidit vt tēta mā sit sanguinea. aut alia sic ī mr̄ice aggregata ꝑ multitudine sui caliditatis mr̄icis nō sit sufficiens cōdensare: sed nā cooperante dissoluit. ⁊ in aquositatem ꝯuertit aut vētū: ita ꝙ illud qδ egredit̄ est sic̄ aquositas sanguini mixta. aut vēt⁹ vt auerroys. ¶ Et qꝛ multi ac peritissimo famosissimi doctores decipiunt̄ ⁊ decepti sunt in ꝯphēdendo an sit mola: an vā ipregnatio vt meo tpe accidit papie i bono marsilio. ⁊ petro de tussignāo maximo practico hinc subiūgā signa inter has dispōnes distinctiua. vt melius scauero ne deo illuminante in hunc incidamus errorem.

Signa demfatiua. Et signoꝝ hoꝝ q̄dā sūt distinguētia inter ipregnationē ⁊ molā. Queda iter eā ⁊ idropē. Queda iter spēs mole. ¶ Differt mola ab ipgnatione his signis. nā ī mola nō ē mot⁹ sic̄ ī impgnatiōe. idest muliere ipregnata: qm̄ impgnāte ē motus viui tremulus. ⁊ sic sentit̄ sub manu tremulāda q̄dā ⁊ nō est mot⁹ infantis Almanſ. 9° sed ē mot⁹ rei mortue ⁊ ē vir⁹ fetus ⁊ nō mouet̄ nisi hora q̄dā. ⁊ viuū plibus mouet̄ horis ⁊ plibus ⁊ diuersis motib⁹. mortuū aūt vno motu. ¶ Itē viuū nō mouet̄ añ tres mēses frustū aūt añ. ¶ Itē mouet̄ viuū de loco ad locū absq; ꝯpressione ⁊ frustū cū ꝯpmit̄ mouet̄. ⁊ nō sine ꝯpressione in multis. ¶ Itē cū fit ꝯpressio mortuū mouet̄ ⁊ sic motū stat. sed si viuū mouet̄ p ꝯpressionē factā ei: deīde mouet̄ ex se motu viui tremulo. ¶ Itē ē aliud signū qꝛ motus mole pertransit horā motus ēbrionis. Est qppe motus embrionis in 6° 7° fortior motu mole itē in 7° ī pgnante sentit̄ mot⁹ maior q̄ in p̄cedentib⁹: nō sic ī mola. ¶ Itē si mulier iacet sup lat⁹ sinistrū. ⁊ leniter moueat̄ ad dextꝝ sentit frustū moueri ad dextrū. ⁊ ecōuerso. non sic de fetu. ¶ Itē durities in mola vehemētior ē duritie vere ꝑgnātis pp fortē calitatē coagulātē ⁊ indurātē. ¶ Itē sentit̄ in mola dolor silis colice apari mr̄icis pp ꝯstrictionē orbi. ¶ Itē sunt pedes ⁊ manus molles cuꝫ minoratione in molaticar qm̄ nocumētū mr̄icis cōicat̄ epati. ⁊ tū epar sanguinē adustum ⁊ malū gñat ⁊ ad extremitatē expellit. hic ⁊c̄. ¶ Item ⁊ ad faciē aliqñ sic̄ ī posarca. ¶ Itē dispō ꝑgnātis ē melior q̄ patientis molam: qm̄ mola est p̄ter nām. ipregnatio v̄o nālis: ⁊ iō plus multo distēpata ē mulier ⁊ debilior. ¶ Itē vēter paulatie ⁊ ordinate crescit in ipregnatione. ī mola v̄o inordinate. ¶ Itē ⁊ venter molatice vtplm̄ ad maiorē tūorē venit. ¶ Itē ipregnatio fit cōiter p̄cedēte ordinata retētione mēstruoꝝ. ī mola āt p̄cedūt cōiter inordinate. ¶ Itē cōiter os mr̄icis marie qñ mola ē ex hūiditatibus est humidū ⁊ in ꝑgnante siccū. ¶ De efficacissimis signis ē. vt pōīt Gal. 5° afo. ꝯmē. 51. in pn̄° impositio digitoꝝ obstetricis ī vuluā. Q̄ si sentit viā clausam signū est impgnationis. vt Aui. de signis ipregnatiōis. Et igt Gal. allegato loco magnū signū ⁊ certū ē ad intelligēdū si femine ꝯceperūt afo. Quecūq; in vtero hn̄t his claudit̄ os matricis.

Signa distiguētia. Inter idropē ⁊ molā sl. Qm̄ ī mola ī pn̄° vsq; ad tpꝰ vēter ē durior. Cū āt mā ī ventū cōuertit̄ aut in aquositatem minorat̄ durities. Item vt dcm̄ est venter non resonat vt in timpanite.

Signa distiguētia. Inter spēs eius. Qm̄ durities est maior in ea que ē ex frusto. ⁊ grauedo maior. secūdo in ea que ex humore est. minor aūt grauedo ⁊ maior tumor in ea que est ex ventositate ⁊ reliqua signa ventositatis. sis itaq; attentus ne decipiaris.

Cura Canōes. Ordinatio diete. Digō. Euatio māie. Cōplexionis matricis remotio. Nā manente cā faciente discrasiam impoīe est dispōnem aliquā finaliter curare. Vñ nota ꝙ remouendo cām oꝫ medicū p̄mo laborare ⁊ dietā. ⁊ alios canones dirigere in eius remotiōeꝫ cum suis cōtrarijs. ¶ Q̄ si cā erit caliditas ⁊ siccitas matricis nō videt̄ ꝙ aliquid prohibeat. ꝙ regimē non tēdat ad frigidum ⁊ hūidum. ⁊ hoc dico qm̄ Aui. ⁊ oēs auctores statum in remouēdo eā currūt ad res calidas. ex parte eoꝝ que assumunt̄ per superius ⁊ per inferius. vt sunt ꝯfectiones electuaria balnea suffumigia ⁊ h̄ꝯ. vt statim. h̄ volui te auisare vt studeas qm̄ nō sum sic ausus statiꝫ auctoribus ꝯtradicere. ¶ Verū ordināt ex pte diete Aui. ⁊ alij. dimissionē exercitij: ⁊ dormire resupine tenere crura eleuata. ⁊ hoc ne mā descendat. ¶ Item ordinat pro scd̄o vt ꝑparet̄ materia ad exitū cū mollificatiuis. vt dixit de a p̄ātibus duris. Idē cum embrocis balneis ⁊ h̄ꝯ. ¶ Et pro tertio euāt cū flōmia vomitu solutione vētris. vt cū pillulis fetidis ⁊ h̄ꝯ. Itē cū prouocātibus mēstrua ⁊ faciētib⁹ abortire: ⁊ dicit ꝙ oleū alchechēgi est mirabile in hoc.

¶ Ut spāliꝰ loq̄r. Ordināt dietā cū reb⁹ calis ex pte cibi et pot⁹. Et laudat̄ cū cibis ius puluis mēthe: calamenti: origani: rute. Itē laudat̄ brodiū cicer: fasealoꝝ: porroꝝ: et caulū: ⁊ filiū ꝓuocātū ⁊ h̄ꝯ. ¶ Nota quō ista ꝯducūt dicendo mām ampliorē ad locū ꝯsidera. ¶ Vino vtat̄ potēti carnib⁹ anatinis cū spēbus piperata sinapi. ⁊ h̄ꝯ calidis exiccatiuis ⁊ prouocatiuis. ¶ De exercitio ⁊ somno dcm̄ est. Euitet indigestibilia ⁊ vētositatem generantia.

¶ Pro scd̄o applicent̄ vētri marie qñ ē ex fluxu mollificantia ex pte balnei: vt ex decoctiōe maluaꝝ: violaꝝ: seminis lini: maluauisc: fenug. camomille. ¶ Itē ex pte emplorū ex his ⁊ silib⁹ factoꝝ cū pinguidinib⁹: vt ē pinguedo anseris: anatis bdelio amomaco ⁊ h̄ꝯ. oleo de spica: de lilijs ⁊c̄. ¶ Itē suppositoꝝ ex radice maluauisci. ¶ Iteꝫ iniectiōes mollificatiue: vt de a p̄atib⁹ duris mr̄icis epis ⁊ splenis. s. dcm̄ ē. ⁊ tu ibi. ¶ Itē dēt sy. apituū. ō gb⁹. 4. tract. ⁊ valet iste. R̄ artemisie: sauine vtriusq; calamēti: betōice. añ. p. ij. anisi maratri: sqnāti: spice nardi: spi. celtice: cipi: calami aro. añ. p. i. aceti tm̄ vt fiat leniter ⁊ qsi isensibilr acetositas: ⁊ cū melle fac sy. positus ē: qꝛ efficax ī gratia xp̄i.

¶ Pro tertio etiā ⁊ fac flōmiam siuē expedire ⁊ cetera ꝯferūt. ⁊ laudauit Placētinus marie in frusto ꝙ flōia sepe reiterata: ꝯfert ꝙ mēstrua prouocādo iuuat ad curatiōeꝫ ei⁹: ita ꝙ eius spēs ī cura est prouocatio mēstruoꝝ. Quō aūt ꝓuocant̄ habuisti. s. ꝓpa rubrica. ¶ Euō cū pillulis fetidis ⁊ alijs solutiuis respiciētib⁹ mām in matrice ꝯtētaꝫ fiat. ⁊ iteret̄ vt decebit. Itē laudat̄ vomitus. Itē fiāt iniectiones in matricem euacuātes in precedenti rubrica.

¶ Pro vltimo vero fiant balnea ex reb⁹ mālibus dictis remouentib⁹ malā ꝯplōnē eius: ⁊ vt dixi auctores ordinant suffumigia ex rebus calis suppositoria cala iniectiōes calidas: balnea calida: vnctiones ad intra ex oleo de costo: de spica: de lilijs ⁊ h̄ꝯ. ⁊ qdam imponūt puluerē euforbij: castorei: ⁊ hoꝝ caloꝝ cum his. Et inungant̄ femoralia ⁊ loca circūstātia: ⁊ os vulue semel ī die ad mīn⁹. ¶ Credo tenēdū ꝙ mala ꝯplō ei⁹ cala remoueri hēat cū regimie ifrigidatiuo diureticis fridis emplis: balneis fridis ⁊ hu. nasalibus frigidis: vnctionibus frigidis: oleis frigidis. ⁊ tu bene ꝯsidera. Unde multum notaui verbum Aui. in cura eius in fine capituli. cū dixit. ⁊ oleum alchechengi est vehemētis iuuamēti in hoc. ⁊ ipsuꝫ est frigidū. ideo bn̄ ꝯsidera. ¶ Et si p ista remedia incipiet egredi: aut aliqd sanguinis vel carnis aut ventositatis. ita ꝙ venter detumescat ipos

erit cure. si nō dubitandū ē d' eī⁹ difficultate aut ipotētate.
¶ Item dubitādum ne māe raptū hēant ad supioꝛa vt ad
epar ⁊ splenē. Et ex ɔsūti efficiat̃ mulier idropica. vñ si non
curat̃ ad idropē mulierē ducit: ⁊ sic interimit ⁊ vr̄ placētu
no h necūum. ¶ Sꝫ ɔ eū nō dbū Aui. de q̄. ē. ⁊ q̄ñqꝫ ꝑten
dit̃ vſqꝫ ad finē vite. ¶ Postremo scias ꝙ q2 passio difficil̃
⁊ cronica oꝫ iterare curā: qm̄ in vna vel duab⁹ curationib⁹
curari nō pōt. ⁊ h si ē possib eius iteratio q2 patiens tolerec̃.
¶ Et scito ꝙ si in trib⁹ curationib⁹ vel circa passio ip̄a nō
remouet̃ estimādū est alteꝝ ipoꝝ: aut ꝙ medic⁹ nō cogno
scit cām ⁊ nō ꝑcedit directe. aut ꝙ cura ē ipossib. ¶ Quid
aūt agēdū sit cū cā ē vētositas ex dictis pꝫ. ⁊ ex his q̄ dicta
sunt. ē. de vētositate mr̄icis ⁊ de ist. mōe eī⁹. ⁊ tu ibi. ¶ Pes
sarū educēs molā. ℞. olei al. oppoponaci. añ. ʒ. ij. fellis tau
ri. ʒ. i. puluerizent̃ fiat suppositoꝛium ē efficax. ¶ Itē valēt
que ꝑuocant fetū mortuū ⁊ aboꝛsum faciūt. vt. ē. ⁊ infra.
⁊ si vis foꝛtificare appone electuariū m.

¶ De regimie p̄gnātiū ⁊ eaꝝ appetitu. Rubrica. xxviij.

Tam certificatū erit mulierē esse p̄gnātē oꝫ ɔ̄sr
medicū studere eī⁹ regimini ex pte sex rerū nō
nālium. ¶ Debēt itaqꝫ earum cibi esse panis
mundus a furfure. caueāt. n. a furfure qm̄ ab
stergit. ⁊ oē tale est eis nociuū nisi cū eo esset stipticitas sic
in galeniabin. Itē a feniculo ⁊ oī tali ꝑuocatiuo. Itē bro
dia sint piguia ex carnibus laudatis. i. tpatis ⁊ ꝑpinquis
tēperamēto vt ꝑdicis fasiani caponis edi galline ⁊ hꝫ. de
qb⁹ supra. 3⁹ tracta. ⁊ h pp stipticitatē vētris eaꝝ. Et h itel
lige nisi in eis fuerit casus appetitus q̄ casu pinguia nō ɔfe
rūt vt infra. Itē ɔferūt ptisana ordei siue iuscula saltem in
primis diebus sue ɔceptionis. q2 facilis sūt digōnis. ¶ Et
breuiter cibaria eaꝝ debēt eē facilis digōnis: qm̄ magna
ps sui caloris ad fetū ɔuertit̃. ⁊ oꝫ partire eī⁹ nutrimentū.
ita ꝙ in vice vna nō accipiat multū de eo s3 paꝝ pp absen
tiam caloris. Et nō ꝙ ex bono nutrimēto bon⁹ inde fet⁹ ⁊
bonoꝝ moꝝ nascit̃ nisi prauitate mēstruoꝝ impediatur.
¶ Oua sorbilia sunt h casu ɔuenientissima. ¶ Et euitet
fasolos cicera apiū feniculū ⁊ oīa talia q̄ sunt mēstruoꝝ
ꝑuocātia. de qb⁹ supra sua rubrica. p q̄ discurras tu ⁊ ma
xime i multa q̄ntitate. ꝙ si de eis pauca q̄ntitas ponet̃ vt eēt
sic ductoꝛ aliaꝝ reꝝ ⁊ nutrimēti ad mr̄icē eo cāu ɔuenirēt
alr non. ¶ Uinum sit odoꝛiferum subtile ⁊ vetus stiptici
tate aliq̄li pticipans. ꝙ si fuerit pauce ingredis erit ypo.
plus placēs. est. n. sic stōi ɔfortatiuū ⁊ spūs ⁊ caloris gn̄ati
uum. ꝙ si opoꝛtebit limphare sit aq̄ ferrata paꝝ aut plus
vt videbit̃ expedire. ¶ Euitet acuta ⁊ amara vt cappares
oliue immature ɔdite acetū. ⁊ oīa que sunt apta ꝑuocare
tussim sinapi ⁊ q̄ mouēt sternutationē ⁊ hꝫ. ¶ Item euitēt
vētosa ⁊ oīa q̄ apta sūt aboꝛsum facere. de qb⁹ infra sua ru
brica ad plenū. ⁊ tu ibi. ¶ In mēsa 2⁹ pōt vti citoniis piris
passulis granatis nucib⁹ ⁊ pomis muzis: q2 mediǰ saporis
inter dulcē ⁊ acetosum. stiptica. n. sunt ⁊c̄. Et nota ꝙ q2 ex
his vētosa aliq̄ si decoq̄nt̃ bñ. ¶ Sōn⁹ ⁊ vigilie debēt esse
moderati. sed tn̄ voluit raſ ꝙ somn⁹ sup vigiliā oꝫ augeri
¶ Deuitēt motū supfluū ⁊ saltū. ⁊ ꝑcussionem. ⁊ casum ⁊
coytum saltē in p̄mis mēsib⁹ duob⁹. ⁊ oē qd̄ ē aptū ꝑuoca
re aboꝛsuꝫ vt ifra. vñ Gal. q̄dā p̄gnās coꝛrizauit p⁹ ɔceptio
nē p paucos dies q2 i 5⁹ die. ⁊ emisit sic albumē oui ⁊ aboꝛ
sa est. Exercitium ⁊ temperatum ⁊ suaue ɔfert eis: imo i eo
sunt occupāde. ¶ Euitet balneū nisi foret necūi apud ptū
de q̄ infra. Uñ Aui. Balneū. n. ē eis execrabile nisi ꝓp ne
cessitatem. ⁊ ideo bestiales sunt mulieres nr̄e q̄ cū ipregna
te sūt faciūt eis balneū. aut ad termas vadūt. ¶ Nullo⁹ re
pleant̃. sed diuidat̃ cibus vt supra vētrē sibi teneāt lenem
cū eis q̄ leniūt cū eq̄litate. ⁊ cā qm̄ dubitādū ē ne feces du
re retēte ledāt mr̄icem ɔprimēdo ⁊ inde causent doloꝛem. ⁊ h

supposito ꝙ ex se nō hēant būficia: ita ꝙ talia nō sūt neces
saria nisi cū ɔstringit̃ nā valde. ¶ Euitēt foꝛtē ventris cō
pressionē q2 foꝛtis ɔpressio ē cā aboꝛsus: ⁊ iō cliema. Et cō
ueniētia sunt eo cāu iura pinguia malue viole maluauisci
sebestē pruna damascena exiccata tamarindi cassia. māna
⁊ hꝫ. vñ a foꝛtib⁹ abstinēdū pp piculū aboꝛsus. ¶ Euitēt
irā tristitiā timoꝛē ⁊ hꝫ. ⁊ gaudiis moderate letificantibus
vtat̃. ⁊ abstineat a risu multo magno ⁊ frequenti.

Post autē regimē tale hēat regimen p medicina
lia. Et p̄ studēdū ē ɔfortationi stoma
ci ipsaꝝ. q2 vt pꝫ: multū ledit̃ cuꝫ mastice xiloaloes ⁊ hꝫ. q̄
stōm ɔfortant in quibus non sit multa caliditas. d' qb⁹ ad
plenū supra de debilitate stōi. ¶ Item valet in hoc casu ex
hibitio geleniabin i abstergēdo ⁊ mollificādo māe multas
de stōis caꝝ. nā si hꝫ de abstersiuo hꝫ ēt de stiptico ꝙ dico
pp dictum supra de furfuribus. ¶ Item cū ɔfectionib⁹ va
lētibus ad hoc ⁊ matricē ɔfortātibus cuiusmodi ē ɔfectio
de margaritis Aui. in hoc capitulo. certe multum vtilis ⁊
efficax: ⁊ iō eī⁹ descriptionē pono. ℞. margaritaꝝ nō pfora
taꝝ pireti. añ. ʒ. i. zinziberis masticis. añ. ʒ. iij. zedoarie do
ronici sēis apiǰ cassie cardamomi nucismuscate macis cia
mi. añ. ʒ. ij. been rubei piperis macropiperis añ. ʒ. iij. cinamo
mi. ʒ. i. zuc. sublimis ad pondus oīum ⁊ plus. dos̃ ē coclear
vnum. ⁊ est. ʒ. iij. vel circa. ¶ Et vt dcm̄ est studiuꝫ sit vehe
mēs circa stōs eaꝝ. Uñ ɔfice elec. ad h fcā cū zucharo plu
rimo ⁊ spēb⁹ aromaticis nō multū calidis: qm̄ multū cal'a
possent esse cā eductionis embrionis ⁊ ipsoꝝ mēstruoꝛum.
¶ Et intendēs stō vt ɔsuatū ē discurrā p ea q̄ aut appetitum
ledunt aut iuuant. vñ cū appetitus cadit i eis vt cōiter acci
dit in p̄mis mēsib⁹ oꝫ abstinere a piguib⁹ vehementis pin
guedis: dulcib⁹ vehemētis dulcedis: qm̄ talia appetitū dei
ciūt: sꝫ vti debēt cibis subtiliātib⁹ ⁊ incidētibus flegmaticas
māes i stō ɔtētas: vt sunt porri: cepe: ⁊ in pauca q̄ntitate cū
modico aceti ⁊ hꝫ. ⁊ ista exhibeāt coacte h dico: vt ponit̃. ē.
absolute moderant̃. ¶ Itē ⁊ moderat̃ pot⁹ aq̄: ⁊ maxie cū
existe cal'a: vt in mulierib⁹ hñtib⁹ stōm calidū: ⁊ epar calim
ɔplonē calidā. ¶ Itē si accidit ex flegmate ꝙ putrefit i stō
qd̄ ē fm plimū adhuc foret eī⁹ moderat⁹ vsus: qm̄ in tali ē
caliditas extranea ꝑsternēs appetitum q̄ remittit̃ ⁊ tollit̃
vsu aq̄ fride. ɔsidera. ¶ Itē ɔfert vinū odoꝛiferū subtile: sꝫ
paucum. est ⁊. n. iuuatiuū rectificās appetitū. ⁊ illud qd̄ ac
cidit de nausea vomitu plimo. Aui. ¶ Itē ɔferūt oīa que
sunt stiptica cū tpata caliditate: ⁊ laudat̃ vga pastoꝛis i q̄
sunt aliq̄ ptes cal'e: lꝫ ex se frida sit: sed data cuꝫ vino. ⁊ ari
stologia data añ cibū ⁊ post: sꝫ i pauca q̄ntite: q2 sūt displici
bilia fac ɔfectionē ex eis. ¶ Emplm̄ fcm ex citoniis: dactil'
al. siccis: calamo aroma. spica cum vino odoꝛife. antiq̄. Q
si fuerit doloꝛ ⁊ inflatio appone anisum feniculū ⁊ hꝫ.
¶ Ubi aūt appetit⁹ fuerit coꝛrupt⁹ ad carbōes ⁊ hꝫ: oꝫ me
dicus studere in mūdificando stōm cū melle ro. co. ⁊ medi
cinis lenibus: vt statum. deinde dare ɔfortātia stōm vt agre
ste cū vino granatoꝝ ⁊ hꝫ cum zuc. ¶ Et ad ex̄ inūgē ⁊
puluis polipodiǰ exiccati est in h ɔferēs valde ad ex̄ appo
situs: ⁊ q̄dā ad intra dat⁹. sꝫ pur nō ꝙ medicine laboꝛiose
soluētes sunt h cāu suspecte. ⁊ iō bñ ɔsidera: ⁊ nō trāscēdas
mānā aut cassiam: lꝫ aliq laudant reubarbaꝝ: vt mes̃. stu
de itaqꝫ eī⁹ mūdificationi cū his facilib⁹. ⁊ cū discretione.
¶ Dicit Aui. ꝙ sinapi est vltimū in reducendo appetitū
eaꝝ. ⁊. ē. ipsum est dānatū. Iā solutū est. Cōsilit ⁊ oliue sali
te: ⁊ capares. incidunt. n. maxime cū aceto ⁊ absīdūt hūo
rē malū coꝛruptū ⁊ excitāt appetitū. ¶ Et si eaꝝ appetit⁹
esset ad caseuꝫ. habeat̃ caseus recens: humidus ⁊ mollis: ⁊
assēt sup prunas ⁊ exiccet̃. est. n. melioꝛ q̄ siccus acutus ex
sale. ¶ Et nota h viatici. inq̄t. oꝫ vt in p̄ncipio ɔcept⁹ nul
lus ad memoꝛia femine reducat cibaria q̄ illo tpe inueniri
nequeāt ne foꝛte desiderium rei nō inuente cā sit aboꝛsus

et si desiderat ad ea invenienda et adducenda festinem⁹. Vidi cibatariam unam quam omni die comedebat unam parasidem cinerum. O. si fuerint ad carbones et hmoi. dent fabe assate et cicera. et hec de regimine pregnantium. et eorum appetitu sufficiunt.

℃ De cura accidentium pgnantib⁹. Rubrica. xxix.

Si primo succurrem⁹ accidentibus que sunt causa frequenter abortus et succurrem⁹ conservationi embrionis in utero. de quo post: et ideo de ipsis prius. Accidentia itaque ventre concepto omittendo abortum: quia de eo post fiet. Dolor ventris. Difficultas urine et distillatio ei⁹. Anxietas. Nausea. Abhominatio. Corruptio appetitus. Dolor stomachi vomitus. Dolor capitis. Vertigo. tenebrositas oculorum. Fluxus ventris. Pulsus sive de cordis tremor inflatio pedum et mollificatio aptio menstruorum. Et ex dictis et dicendis apta sit cura. tamen in eorum remotione aliquam curam et exempla ponam. sed prius hanc regulam menti perhabe. quod cum lenioribus semper procedas et perterr⁹ omittendo quod semper interius dantur ut posse. et maxime in primis et ultimis mensibus neque de eo curandis te intromittas nisi cum fortia fuerint.

Ad dolorem ventris si oppotunum est eius fac eam cum lenibus medicis ut in precedenti rubrica cum manna cassia. et hmoi. ℃ Aliud ad hoc. Rx. castorei nucis mus. zedoarie. doronici. ana. ʒ. v. ameos apii. ana. ʒ. i. seminis iusquiami albarum margarita. non perforatarum. ana. ʒ. i. zuccari ad pondus omnium et fiat. dosis est ʒ. i. cum vino. ℃ Aliud ad idem et conservat fetum. Rx. zedoarie doronici. ana. ʒ. ii. margaritarum. bdelij. carabe serici crudi. ana. ʒ. ii. castorei. ʒ. i. s. visnee. spice. ana. ʒ. s. cbeil croci. garioffilorum. ana. ʒ. i. melli quantum sufficit. dosis ʒ. i. cum vino.

In distillatione et difficultate urine recurre ad loci proprium et utere lenib⁹. et per extrinseca ut poteris. ut quia ibi diffuse multum: ideo supersedeo hic.

In anxietate recurre ad capitulum decimum. rubrica de asmate et difficultate.

℃ De corruptione appetitus iam dictum est.

Ad vomitum debes studere in administrando aromatica stiptica super cibos suos. et post cibum stiptica pontica: sicut citonium assatum et melius si fieri potest cum in eo fuerit frustra ligni aloes. ℃ Item fiat lenis fricatio manuum et pedum in divertendo. ℃ Item teneat in ore grana granatorum cum folijs mente. ℃ Item deglutiant aliquid de mirra citoniorum. ℃ Item assumptio boli armeni. sedat. n. nauseam eorum et vomitum potenter et maxime quando est ex causa putrida. quoniam bolum armenum putrefactioni resistit. et ideo in pestilentia et cetera. ℃ Item emplastra applicentur: et unguenta cerotaria et alia stomachum confortantia. de quibus supra tertiodecimo capitulo. ℃ Item dentur. sir. ut ibi. et laudatur hoc casu. sir. de agresta et de acetositate citri.

Contra vero dolorem capitis vertiginem tenebrositatem et cetera. et fluxum procede cum lenibus suis ru. positis. et cum exterioribus si id satisfacere credis.

Contra vero pulsum cordis similiter Avi. quia credit id accidere secundum plurimum propter communitatem oris stomachi et causa humoris in eo laudat sorbitionem aque calide paulatim factam ut faciat precipitare illud quod est in ore ad fundum et ad intestina. O. si fuerit humor etiam cum prudentia ut. s.

Contra fluxum menstruorum applica stiptica et si aromatica propter matricem ut sunt lentes cortices granatorum balaustie glandes galle bolus ar. carabe et hmoi. et ex his cum farina ordei et aceto fiat emplastrum et ponatur super pectinem. ℃ Item in hoc casu laudatur multum philonium persicum. ℃ Item valet trifera minor ex arte fenonis. ℃ Item laudatur sessio in aqua rerum stipticarum decoctarum ut sit aqua tepida ad frigidum declinans. ℃ Item fumat de trociscis de terra sigillata. ℃ Ponantur ventose sub mamillis absque scarificatione ut ex fluxu menstruorum dictum est. ℃ Item inungatur venter et renes ex tali vel simili unguento. Rx. boli ar. masticis sanguinis dra. terre sigil. thuris. ana. ʒ. ii. acacie ipoquistidos berberis. vini nucis cypressi. ana. ʒ. i. s. colofonie farine siliginis. ana. ʒ. i. conficiatur cum succo plantaginis. et virga pastoris. vino vel aqua nigro stiptico cum aqua ferrata et calibeata. ℃ Item valet cinis corticum nucum visibarum cum vino datus et sunt experimentum Cermisoni in ducissa venetus.

Contra inflationem pedum et eorum mollitiem administrentur exiccativa illarum humiditatum. nam pedes sicut flati sunt vindemiati de quo vindemia tertia quarta. ut emplastrum cum folijs caulium et aceto decoctionis citri et cholericam. et cum auro et farina fabarum et frumenti valet. et cetera exiccativa de quibus. s. de idropesi ascite. et tu ibi. ℃ Postremo hoc non quod Avi. leviter pertransiit de cura horum accidentium. tum quia de ipsis alibi ad plenum. tum quia consequitur ipsam pregnationem tanquam causa. et quia causa remota non potest hic et cetera. et ego idem egi ipsum secutus et hec sufficiant.

℃ De conservatione embrionis et cautela abortus. Rubrica. xxx.

Usque modo intenti fuimus in conservatione pregnantis. et remotione suorum accidentium. nunc dicendum agendum de conservatione embrionis in matrice et cautela abortus. ℃ Ubi notandum primo quod periculum maius abortus est a primo mense usque ad 4^{m}. et a septimo usque ad nonum. et ideo in his mensibus debet mulier se abstinere ab eis causis que abortum faciunt. de quibus hoc ut ducem sequatur. et in sequenti ru. latius. Et est simile de alligatione fetus ad matricem ad alligationem fructus in arbore. nam sicut in primis mensibus fructus debiliter est alligatus: et in ultimis cum maturatur faciliter cadit. ita et de fetu.

Cause hic assignate sunt sex. prima assumptio farmaci saltem fortis quod sua venenositate ledit et forti sua agitatione ita ledit fetum ut abortum faciat. ℃ Hoc non quod aliquando propter multos humores malos: aut malum sanguinem sit embrionis corruptio. unde oportet medicum facere evacuationem solutionem ventris aut flomiam: quod si faciet cum solutio illo debet esse lenis. ut. s. de regimine pregnantis. et tu ibi cum manna cassia et hmoi. Et si sit debet expectare usque ad tempus quod est inter 4^{m} et 7^{m}. Item et in eo tempore fiat cum prudentia et cautela propter periculum eminens: sed multo mai⁹ et cum maiori prudentia si fiet in primis et ultimis mensib⁹. nam semper periculosum. et ideo semper prudenter agas. et si potes non te intromittas. ℃ O. si fiet eius cum flomia illa securius fieri potest in primis mensib⁹. propter paritatem fet⁹: sed in ultimis cum periculo magno propter magnitudinem fet⁹: quia sibi subtrahetur nutrimentum. ℃ Et non quod aliquando mulier ipsa regatur in tempore propinquo menstruationi: et tunc menstrua que debebant expelli retinentur: et evacuatione indigent ne fetum corrumpant: et eo casu potest fieri flomia in primis. et secure magis et forte plures mulieres abortiunt hac de causa quibus si succurreretur non fieret abortus. ℃ Et credo quod domina marchionissa de monte ferrato ob hanc causam abortiebatur. et quidam medic⁹ cognoscens causam flomavit et fetus ad lucem venit. ante autem semper faciebat mortuos: et sic filijs carebat. ℃ Credo etiam quod si in mulierib⁹ sanguineis fieret flomia in primis mensibus esset iuvativum fetui. ℃ Nota tamen quod in hoc casu vult Avi. consulere. ut eius fiat in primis cum supposito rio: et non cum solutivo dato per os: deinde intromittantur in vulvam que ipsam mundificant ex lenibus non intendendo evacuare in una vice. sed in pluribus vicibus ut talis eius fiat absque periculo. isto tamen remedium: quia inusitatum dominabus videretur extraneum.

℃ Secunda causa potest esse mala complexio frigida quam cum comprehendis ex signis suis: tunc mulieri exhibeas per os: et ad extra cerotaria et alia hmoi. que eam removent ex calidis et stipticis dictis super de mala complexione matricis.

℃ Tertia causa potest esse apostema et ulcera: et hmoi. quod si sic est cura ex his que suis rub. posita sunt.

℃ Quarta causa. quia aliquando percipit medicus quod in pregnante est mala materia calida: et timetur fluxus ei⁹ ad matricem ex qua etiam timetur apostema calidum matricis futurum et fetum moriturum eo casu debet medicus evacuationem facere cum lenibus: ut. s. deinde applicare ventri et dorso repercussiva ad prohibendum fluxum ei⁹ et ad removendum malam complexionem.

℃ Quinto si medicus comprehendit abortum debere fieri non ex causis his

neqꝫ ex dicēdis. sed ex ipo embrione. q2 fit debilis ꝛ hꝫ. tūc
medicus dꝫ ꝯfortare mīcem cū cibis ꝛ potib⁹ ꝑpatis boni nu
trimēti ꝛ hꝫ. xx. ū. de regimīe ꝑgnātis. ꝛ sic ēt ex pte aliarū
rez non nālium. Itē cū ꝯfectionibus ꝯfortatiuis emplā
ceroťarijs. ꝛ de his in fine rubrice.

¶ 6° qñ medicus timet aborsum ꝛ ꝑcipue in muliere sibi do
mestica. q2 cognoscat matricis eius dispōnem q2 lubrica est
multitudine hūiditatis. tūc dꝫ esse sollicitus in mundificā
do pmo corpus mulieris: ꝛ mīcem ipam pus cū inectōib⁹
suppositorijs. ꝛ hꝫ. vt. ū. de sterilitate ex cā lubricatatis dcm̄
est. ꝛ h canō est pursur⁹. Un̄ in casu isto denť apītiua ex ra
dicibus petrosilini feniculi ꝛ hꝫ. Itē etiatiua vt ex fetidis
tera ꝛ hꝫ. Et laudať in hoc ab Aui. clistere h fcm̄ ex origa
no sauina ameos leuistico ramis aneti camomilla ruta ri
mo vel epithimo fenugreco ireos. an. cum oleo vio. sarace
nicaꝝ. ꝛ sunt viole. crocee ꝛ oleo sisamino: ꝛ fiat de q̄rto i
q̄rtū diē. ¶ Clistere aliud. ℞. collognitidā. ꝛ pforēs eam ꝛ
extrahe grana ei⁹. ꝛ impleať oleo de lilijs. ꝛ dimittať die ac
nocte: deinde sup cinerē calm bulliat sufficienter: deinde te
pefiat. ꝛ matrix eo clisterizeť. est. n. abstersiuū. exiccatiuū.
ꝛ solutiuū. ¶ Item ad exiccandū hūiditates valent inun
ctiones fcē cū oleis calis odoriferis cū lana. Item ꝯfectiōes
magne. vt tyriaca metridatū saženea diamarte. diamusc⁹.
ꝛ hꝫ. ꝛ his vtať de tertio in tertium diem. ꝛ de q̄nto i q̄ntū.
ꝛ hoc post mūdificationē. ¶ Itē i exiccādo ꝛ ꝯfortādo va
let. ℞. thuris cyperi tritoꝝ. aā. p. 2. myrrhe. p. 5. decoq̄uť cū
sexcuplo sui aq̄ donec redeat q̄rta ꝛ coleť. ꝛ clisterizeť ex ea
matrix cum. ℥. iiij. ꝛ h facta p⁹ euōne. ꝛ h in oībus. ¶ Item
valet spica crocus mastix bdelium amoniacū gallia casto
reū adeps anseris ꝛ hꝫ. cū lana supposita ꝯiunctim aut se
patim. ꝛ h fcā pus mūdificatione ex qb⁹ si vis fac pessariū.

¶ Ad ꝯseruādū aūt fetū in mīrice valēt oēs medicine cor
diales. de qb⁹. 11. cap. ꝛ maxime qñ ibi nō est mala ꝯplō ca
lida aut frida apa calīm. ꝛ iter alias noiat Aui. zedoariam
doronici. ꝛ been al. ꝛ rubeū letificās diamuscū ꝛ metrida
tū. Ad idē valet lutū creticū suspēsū sup ꝑgnātē. ¶ Itē de
ctuariū in rubrica ꝑcedēti positū cuius initiū. ℞. zedoarie
doronici. Itē electuariū añ illō ꝛ est serapionis. Item ada
mas lapis portatus in digitis aut sup se ꝯ'seruat embrionē i
matrice a ꝓprietate. ꝛ hoc remedio vtunť oēs nr̄e. Itē spo
lium serpentis mulieri datus cum mica panis ipa nesciēte
retinet fetū in matrice ne exeat. Itē coagulū in vētre lepoꝝ
pui existis in vtero mr̄is sue ꝑgnāti datū efficaciter opatur.
Itē cācer fluuialis tritus ꝛ mulieri dat⁹ ad idē valet. Item
valet ꝯfectio alcharam Aui. in 5°. itē bistorta philoniū psi
cum metridatū. si. de agresta. itē valet cinis corticus nucis
vste. vt supra. ¶ De cura accidentium maxime quando ti
metur aborsus ex fluxu menstruoꝝ. tu considera causam
propter quam possit accidere ꝛ contra eam operare de qui
bus in sequenti rubrica.

Rubrica. xxxj.

¶ De aborsu ꝛ causis eius.

Aborsus nō est aliud q̄ exitus embrio
nis vel fetus ante tempus a
natura ei constitutum.

Cuius cā est aut exterior ex pmitiuis. l
de qb⁹ ꝛ aliqd. ū. aut ex pte mīri
cis aut ex pte fet⁹ sūpta. ¶ Ex pmitiuis ē aer p̄ in caliditate.
aut friditate imoderat⁹. vñ q̄plures abortiunt pp vehemē
tem frigiditatem. ꝛ magisqꝫ propter caliditatis excessum.
¶ Item ex pte cibi. q2 mulier vtiť aperitiuis ꝓuocatiuis
mēstruoꝝ. vt sunt faseoli. cicera rub. apiū. feniculus. ꝛ hꝫ.
item acutis mordicatiuis inducentibus tussim sternutatio
nē ꝛ hꝫ. vt. ū. de regimine ꝑgnātiū. ¶ Itē motus fortis de
latio pōderis. ꝛ hꝫ. saltus ꝛ ꝑcipue ad posteriora. ¶ Re
pletio nimia in anītio nimia marie fetu existe magno. ꝓpť
qd credo q peccent ꝑgnantes sic ieiunantes ꝛ q consulunt.

¶ Item accidētia animi fortia vt tristitia ira ꝛ hꝫ. vt. ū. de
regie ꝑgnātiū. itē aduuat ad cū balneū ꝛ ꝓlōgatio ꝑ'pue
in eo. ¶ Item accidit qñqꝫ pp debilitatē fet⁹ sci debilis re
solutione spūum ex fame ꝛ siti. aut pp supfluū fluxū iuxta
illud ypo. 5° affor. affor. 35. Mulieri in vtero hñti si venter
fluat multū periculosum est abortiēdi. ꝛ relicqs in fine cap.
collige. aut euōne multi sanguis p flōtam aut alr. ¶ Vidi
pepte dñi ꝓsdocimi de cōtib⁹ ꝑgnātē a q̄ exiuerunt in. xij.
dieb⁹ libre vltra sexdecim sanguis p nares. fet⁹ saū⁹ exiuit
ꝛ viuit. ꝛ est annoꝝ viginti ꝛ mulier euasit. ꝛ q̄sto fet⁹ ē ma
ior: tāto citius abortit mulier qñ exuberat flux⁹ sanguinis na
rīū aut mēstruoꝝ vel alr quolibet. itē si fluxus fuerit cum
farmaco fact⁹. ¶ Itē maxie facit ad h coyt⁹ fact⁹ post se
primū. ꝛ ꝑcipue cū multiplicať. ꝯmouet. n. matricē ꝛ liga
menta incipiunt post ipsum mensē relaxari. ꝛ iō piculū ē.
¶ Item qñ a mīrice egrediť aliqd virulētū mordicās. tunc
nā conať in expulsione ei⁹. ꝛ sic expellendo expellit ꝛ fetum
ꝛ hec virulentia consueuit aliqñ apparere tpe quo fetus est
mortuus quo in tpe nā ꝯ ipsum sic mortuū moueť ꝛ abor
sum facit. ꝛ hoc ex quacunqꝫ cā sit mortu⁹. ¶ Itē vt. ū. de
sterilitate multa hūiditas in mīrice exñs est cause lubrifica
tionis fet⁹ ad ex̄. ¶ Itē hūiditas a fetu veniens ad mīricē:
vt cū fet⁹ nō est fortiter alligat⁹: sꝫ debilr pp' eius debilitatē
ꝛ tunc se reuoluit in panniculis: ꝛ panniculi relaxāť ꝛ rum
punť vñ fluit humiditas fet⁹ ad matricē mordicās ꝛ stimu
lās: q̄re ꝛc̄. ¶ Itē amplitudo oris matricis est cā bnius q2
matrix nō debite aduuať vt fetū ꝯtineat. ¶ Itē vt. ū. mala
ꝯplō matricis frigida aut hu. pōt eē cā h⁹. ¶ Itē vt dictus
est paucitas nutrimenti: q2 debilitať. ꝛ iō vxorē nō pmittas
ieiunare. ¶ Itē vētositas: apa: duritiēs: cācer ꝛ hꝫ sunt sa
tis aperta cā. ¶ Aborsus facti in scdo aut 3° mēse cā ē fm
plurimū vētositas aut hu. in orificijs venaꝝ matricis q̄ cō
teruný secundine: ꝛ appellanť orificia. vñ hūiditas illa est
cā mollificationis ꝛ relaxatiōis: q̄re sequiť debiľ alligatio
fetus ad matricē. ꝛ sic ex oī nimia re: q2 puo motu aut vēto
sitate pauca: aut grauedie pauca seqť aborsus. ¶ Itē ma
la cōplō calā exiccās: aut frigida ꝯgelās qñqꝫ est in causa.
¶ Item idē fač tenuitas spmatis in radice: q2. s. spma ē te
nue fluidū ex q̄ gnāť pāniculus debilis ꝑpat⁹ disruptiōi. vñ
in. vi. ꝛ post ipm accidit aborsus. ¶ Itē aborsus i 2° 3° vel
6° mēse fact⁹ fm plin ē a vētositate. ¶ Itē scito q mulier
vehemēter extēuata p⁹ abortit q̄ ei⁹ corp⁹ igrossescat: qm̄
nō recipit tm̄ nutrimētū qd sufficiat ꝓ se ꝛ ꝓ fetu. imo vix
sibi sufficit. q̄re iuxta illō. 5. apho. Que pter nām tenues. ū
q̄ in fine capli. ¶ Et i regionib⁹ valde fridis multiplicanť
aborsus. ꝛ silr aerib⁹ meridionalib⁹: ꝛ minorať i septētriona
lib⁹ nisi sint fridi vehementes ledētes embrionē. ¶ Itē sci
to q qñ hyēs ē austrina ꝛ cala fuerit ꝛ seqť ver boreale fri
dū abortiunt ꝑgnātes q̄ ptūre sūt in ve ex q̄lib3 cā: ꝛ peri
unt debilē. ꝛ est apho. ypo. 3° apho. de quo i fine capli. nā i ta
li hyeme multiplicať hūiditates multe: postea supueniēte
vere frido exp̄muť q̄ sic faciūt fetū ad ex̄ lubricare. ¶ Ul
timo scito q dolores in aborsu sunt vehementiores his q
sunt in ptu nāli: qm̄ illi sunt nō nāles. ꝛ ē silr de fructu ma
turo: q2 maturus facilius ꝛ cū minori nocumēto sepať: ꝯsi
dera. ¶ Et hec de cāis aborsus: ꝯ q̄s dꝫ se opponere medi
cus cū his q̄ dcā sunt de sterilitate ꝛ cautela aborsus. ū ma
la ꝯplone mīricis ꝛ sic ū multis. ū. ꝛ tu ad ea ꝛ stude. ¶ Et
p ꝯplemēto ℞ice addo aliq̄ ex simplicib⁹ q̄ aborsū cānt.
Armoniacū: astrologia: assa: fetida: bucormanum: cinamo
mū: cipus: cassia lig. eleboꝛ⁹ silux: fumus: coztu: galbanū
gētiana assaꝝ: Iuniperus: lupinū: malua: mētastrū: nastur
tium: nepita: oppoponacū: pinee: pulegiū: saturegia: vino
alba: vngule asini: suffumigiū ireos suppositū.

Signa demr̄atiua qñ mammilla incipit detumesce
re post soliditatem sanamētū: appropinquat

abortus & forte in ea die fit. ¶ Qn̄ lac frequēter procedit & continuat donec mamilla detumescat. tūc indica fetū debilitari & appropinquare abortum. ¶ Dolores i matrice frequentati annunciāt abortum. ¶ Et qn̄ i fe. accidit rigor & facies rubet & caput grauat. & mulier se lassā sentit. & cū h̄ percipit dolorem in profundo oculi. signū q̄ abortus venit. & q̄ post hec sequit fluxus mēstruor: deinde abortus. ¶ Cōplexiones autē vlcera apata humiditas & h̄ m̄. q̄ sūt cāe abortus cognoscunt p signa sua posita in suis rubricis. ¶ Vz si euenerit cā vētositatis cognoscet p signa vētositatis facientis dolorem ex extēsiuus absq̄ grauedine & pmutatione cū rugitu & h̄ m̄. vt supra de inflatione matricis. & tu ibi. & nocumento percepto a reb̄ inflatiuis. ¶ Et cāe primitiue p sua cognoscunt signa.

Signa demōstratiua qn̄ fetus abortiuus est mortuus q: mulier percipit in cōcauitate matricis rē grauē sicut lapis q mouet de latere ad lat⁹. & pp̄e cū iacet sup lat⁹ & infridat sumē cū pus erat calm̄ & detumescit mamilla: & qn̄q̄ currunt humiditates virulente fetide & significat id si acciderit pgnantib⁹ egritudies acute nocētes sua calitate vehemēti. nā si ex his phibet nutrimētū moriet fetus. si nō phibet vehementior fit egritudo & fiunt alie egritudines praue. ¶ Et qn̄q̄ fit albedo oculor fusca. & aures rigide & extremitates nasi cū rubedie labiorū & accidit dispō similis ipsosarce. ¶ Itē his accidit fetor oris & in gutture & ore vlcera mala ex vaporib⁹. ¶ Itē etiā fetēt iferiora & hec maxime cōtingūt qn̄ fet⁹ in vētre morat. ¶ Experimētū infantuz dnār: ē: q: se calefaciūt i aq̄ tepida & ipsa sic calefcā ponūt se super ptē corporis sub q̄ cōsueuit mulier sentire fetum: & percipit pgnāti vt anhelitū cōtineat q̄ si viu⁹ erit mouebit. si si. nō. sed tu vide infra rubrica de regimine fetus mortui. vbi d̄ h̄.

Pronostica mulier q̄ debilis ē & freqnter patit i matrice de facili abortit. ¶ Dōec videris mamillas nō graciliari nō debes timere de abortu cū aūt gracilant annunciāt abortū. vt deiñ ē. ¶ Qn̄ mulier pgnans est ex masculo. tūc si venit abortū pus gracilabit mamilla dextra. si de femina sinistra. ¶ Maior est dolor in abortu q̄ in ptu nāli. & hec sufficiant.

¶ De difficultate partus. Rubrica. xxvj

De difficultate ptus & igenijs habēdis in ptu & 'aū partum obseruandis.

¶ Cāe. vñ cā difficultatis pt⁹ ex octo in gñali cōphendit: qm̄ ipsius cā aut est ex pte pgnātis: aut ex pte fetus. aut ex pte matricis: aut ex pte secūdine. aut ex pte vicinātiū & cōicantiū. aut ex pte tpis part⁹. aut cā obstetricis. aut octauo & vltio ex pte primitiuar cāz. ¶ Et anteq̄ pcedā ad narrationē cāz debes scire q̄ pt⁹ nālis & obito m̄ fact⁹ est qn̄ fet⁹ exit cū capite pus. cū man⁹ existūt iuxt coxas. cū aūt exeunt pedes prius & nō distorti. vel pus emittit man⁹ & non oblique est partus non nālis: sed multum ppinquus nāli. omnes aūt alij sunt mali & preter nām.

¶ Ex pte vō pgnantis qm̄ os matricis est nimis angustum aut q: ipsa pregnās passa est egritudines pter quas debilitata est virtus expulsiua: aut q: sic naturaliter est debilis aut etiam facta propter famē. vnde & fetus ēt est debilitat⁹ cum ea. aut q: est tumida facta ex ipso partu. q: de sapsa dubitet. aut q: est primus partus non cōsueta. vñ ligamēta nō fuerunt consueta dissolutioni. & ideo etiā maiores hñt dolores principiantes ptum. aut q: est nimio antiqua debilis aut q: h̄z plim adipis in sirbo & in matrice: aut p totū. aut in collo ipsm opilātē. aut q: nō iuuat mebrz cōpressione lacertor vētris pp frigus. aut q: ipsa nō vult sustinere dolorem & ex oi modico mouet de loco ad locū. & sic alterat figuraz infantis ab eo qd̄ cōuenit vt exeat.

¶ Cā āt pp fetū est. vt q: femia est. vñ ipsa difficili⁹ parit. naz nō est ita fortis. sic masculus. neq̄ ad motū ita agilis. & h̄ aliqs pib⁹. aut pp magnitudinē ei⁹. nā aliqn̄ ē ita magnus q̄ opz ptū eē difficilē. & spāli muliere existēte pua. & iō sibi caueant mulieres pue que non sunt in anchis suis bñ ample ab accipiēdo viros magnos ne i ptu icurrāt piculū. ¶ Itē de difficultate ptus fac magnitudo capitis fet⁹. & ego vidi padue puez viuus anni hñtē caput mai⁹ q̄ caput magni viri. & cōtinue creuit ad magnitudinem icredibilē. & admirabilē vsq̄ ad annos nouē vel. x. & mortu⁹ ē. erat. n. nāpotē in fmōe. ¶ Itē idē opat grossitudo siue magnitudo tot⁹ corporis. ¶ Itē difficultat putias fet⁹ q: ex h̄ ē debilis scūa. ¶ Itē qn̄ fetus h̄z duo capita. aut aliqn̄ deficiens quolibz ab eqlitate creature cum gibbosus & h̄ m̄. ¶ Itē q: sūt plres in vētre embriōes & vn⁹ aliū ipedit lz sint pui. & Aui. dixit i lra. & qn̄q̄ ē nūeratio plima valde in cōsili vna pp qd̄ dem̄ cōciliatoris nři. ā. in rubrica pcedēti nō ē spnēdū. ¶ Itez h̄ ptigit q: fet⁹ ē mortu⁹. ¶ Itē q: figura ei⁹ nō ē nālis sic si egredit sup pedes suos aut sup lat⁹ aut q: man⁹ sunt plicate super coxas suas & genua. de qb⁹ in spāli ru. infra. & ista ptigūt pp malū motū embriōis. vñ nō pōt hre bonū. sic. n. idē opat iqetudo pgnātis. vt i pcedē. ru pp qd̄ obstetrices debent facere eas stare qetas. & cū sentit q̄ dolor descendit ad inferiora. & anhelitus fit bonus signū q̄ ptus erit facil.

¶ Causa autē matricis fit part⁹ difficilis. p q: matrix parua est: & pp eius puitatē phibet exitus: aut q: nimis sicca in q̄ nō est lubricitas: q: lubricitas ē est cā facilitatis part⁹. aut q: talis est in creatione sua. aut q: in facta stricta pp cōsolidationē factā in vlcerib⁹ iā in matrice cōsolidatis. aut q: in ea fit mala egritudo: vt flegmō: vlcera: ragadie: emoroydes & h̄ m̄. q̄ hñt cōstringere meatū. ¶ Cāe secundine ē vt secundina nō disrūpat pp grossitudinē suā. vñ fetus nō nisi cum difficultate egredi possit: aut q: cito rūpit. & aū complemētum egrediunt humositates siue humiditates q̄ debebant esse causa facilis exitus eius. ¶ Cā vicinantiū est vt sit in vesica apa aut nocumētū ei⁹ ex retentione vrine: aut fex sicca in itestis: aut apa a colica: aut emorroydes: aut vlcera: aut aliqd̄ tale opilās & phibēs exitū eius facilē: q: illa mulieris sunt subtilia hñtia tenuē mirach. vnde expulsiua est debilis.

¶ Causa autem temporis est: q: fet⁹ tētat exire añ tpe debitū nō infestat⁹ ab aliq̄ cā. vñ si mulier non erit fortis pt⁹ erit difficilis. si fortis fetus erit debilis. Itē q: fit in. 12° ano vel circa. & est rarissimū. nā via nimis angusta.

¶ Ex causis primitiuis accidit: vt pp forte frigus vñ mēbra ptus cōstringunt. & iō obstetrices in eo casu debēt esse sollicite cū pānis calidis igne & h̄ m̄. ex q̄ infert q̄ absolute alijs paribus difficilior est pt⁹ in septētrionalibus & locis fridis. & partū difficultant accītia aīe: tristitia & h̄ m̄. ¶ Itē & fortis calor debilitans: & tu iferas in regiōib⁹ calidis. ¶ Itē vsus aromaticor: & pcipue tpe pt⁹ eor odor: q: matricē ad superiora conuertunt: nec dari debent nisi cogente vtute debilitate. ¶ Itē h̄ idē facit vsus rez cōstringentiū & stipticarū qm̄ iducūt piculū fracture venaz pectoris: & qn̄q̄ iducunt fracturā. Itē qn̄q̄ pducit ad spasmuz. ¶ Et nota q̄ multotiēs difficultas partus inducit magnitudinē vētris & inflationē in mirach. & ideo sollicita: & nō tardes in earū auxilio. ¶ De causa obstetricis dicendum q̄ Aui. nō psequit de ea que relinquit: vt ipsa sit docta.

Signa demōstratiua in ponēdo signa eius pus ponam signa appropinqtionis eius: & sunt cū mulier appropinquat tēpori partus sui: & sentit vētrē declinare ad iferiora: & cū h̄ grauitatē sub vmbilico: & in dorso: & dolorē in inguine & caliditatem in vētre: & inflationē vehementem in die matricis: & eius humectationē: tunc scias q̄ appropinquat. ¶ Itez q: efficaciter grauior solito: & sentit se quasi per totum dolere. ¶ Item sentit in extremitate caude sicut mollificationem & inguina magis inflari. ¶ Vz si contingat se dolere plus in añterioribus: & circa pectē tē spēt ptū

facilem & maxime qñ est cum bonitate anhelitus. nam difficultas anhelitus significat difficilé. q si dolor magis erit in posterioribus erit difficilis.

¶ Signa si continget propter mortem fetus apparebunt in precedenti rubrica dicta.

¶ Signa si pp secundinam tunc significabit illud qm mulier fortis & robusta est neqz alia cã difficultatis eius apparuit. & alia de quibus in sequenti rubrica.

¶ Signa si ex cãis ꝑmitis aut alijs eoꝝ oĩa signa dcã sunt.

Pronostica in pinguib⁹ pt⁹ é difficilior qꝫ i extenuatis. Part⁹ difficil qñqꝫ pducit ad magnitudiné vẽtris & inflationé mirach. qñqꝫ rũpitur vena & pducit ad sputũ sanguinis & ad ptisim.

Cura difficultatis ptus ɔsistit in duobus regiminibus. quorum primum est ante partum. Alius est dũ mulier in partu laborat.

¶ Primũ attẽdẽdũ é maxie p dñabus magnis. nã p paruperculis nõ multũ laborat medicus. Et p ɔplemẽto ipsi⁹ attẽdat abscissiõi cãe p vt poſe é si posſs é ei⁹ remotio. qꝫ si dispõ sit nãlis q ptum efficit difficilé malis remouet medici beneficio. remouet aũt cã cũ suis ɔ̃rijs q in ꝑprijs dicta sunt capitulis de cura mĩcis vesice intestinoꝝ & ani debilitate neruoꝝ & totius corpis. & tu ibi. Ũn regimen hoc est ꝑparatiuũ pgnãtis ad facilé ptũ hñdum. ¶ Primo itaqꝫ dꝫ ipsa mulier se custodire ab excessu aeris cali aut frigidi: vt q stet in aere tẽperato. & hoc in octauo mẽse vel circa: qꝫ ante ptum p. xx. dies. quo tpe dꝫ vti cibis mollitiuis pauce quãtitatis & multe q̃litatis. vt sunt iura gallinaꝝ pinguiũ. Jtẽ vsus oleoꝝ lenietiũ cũ oleo aut brodio pingui gallinarũ iuuenũ. ¶ Jtẽ vtat oĩ regimine inpinguatiuo lenificante mollificatiuo mẽbra reddẽte apta dilatationi. ¶ Jtem vinũ sit dulce limphatũ nõ multa aq̃. ¶ Jtẽ i cibis faciat decoq in pãno semina citonioꝝ. ¶ Jtẽ ɔferũt dactili vua matura & hꝫ. ¶ Abstineat ab oĩ re pontica & stiptica. & in sũma oẽ lubricãs vt sunt pinguia & lenificatiua sp cũ moderamine sunt hoc casu ɔueniẽtia. Jtẽ calĩa & hũida. Jtem oleũ amigdalaꝝ dul. est in h cãu ɔueniẽs. Jtẽ ɔueniũt mot⁹ tẽperatus. ¶ Jtẽ mũdificatio vẽtris cũ clisterib⁹ lenitiuis ex brodijs pinguib⁹ zucharo malua vio. sebesten semine citonioꝝ cassia oleo amigdalaꝝ dul. cõi sisami seminum lini. & sic de alijs. & hec mũdificatio interponit & circa horã ptus magis frequẽtet & semp cũ prudẽtia. ¶ Jtem appropinquãte ptu ɔueniũt coytus frequens: & interiꝫ teneat dña cum bona spe gaudijs iocis & hꝫ. & hoc in magnatibus

¶ Ex pte medicaminũ fiat tina cũ rebus mollificãtib⁹ humidis viscosis lubricãtibus aperiẽtibus ɔfortãtib⁹. vt sunt malua bismalua flores camomille semé lini maluauiscus caput castrati capilli ve. mellilotuꝫ. & hꝫ. Q si ponit in eo oleũ cõe credo vtile. & hec tina seu balneũ nõ sit vehemẽter calm: sed teneat in q̃dã tẽperie sic est balneũ in q balneant nouiter nati. Balneũ aũt q cõiter vtimur nõ est conueniẽs est enim nimis calm resolutiuuꝫ & virtutis debilitatiuum.

¶ Et si mulier abhorret balneuꝫ habeant spõgie magne & infundant in aqua decoctiõis dictaꝝ reꝝ & apponãtur sic temperate ante & retro: deinde fiat inunctio circa femur & dorsalia cuꝫ oleo de camomilla anetino de cheiri pinguedine galline anseris. medulla vituli & hꝫ. ¶ Jteꝫ vngatur peritoneon. Jtem ex his cuꝫ mucillaginibus citonioꝝ seis lini altee fenugreci & hꝫ. fiant vnguẽta cerotaria & hꝫ. que locis dictis applicent. ¶ Jtẽ per inferius administrentur suppositoria odorifera & maxime per paucos dies anteqꝫ speret exitus fetus vt par. vi. vel octo. vt ex laudano musco ambra gallia & hꝫ. & oĩa hec cum moderamine.

Cumqꝫ sentit mulier dolores circa os sacrũ & alchatim. & ipsos pseuerare & frequẽtare sentitqꝫ grauedinẽ & pondus maius plus solito inferius pcipitqꝫ humiditatem aliquã egredi. tũc iudicet partum appropinquare. Cum ergo ita est & iam mulier est in hora pariendi debent quedam per ordinem seruari qbus seruatis cõpletum erit. ¶ Regimen primũ q ɔsiderãdũ est. est regimen mulieris parturientis. ¶ Scõm est ꝑparatio obstetricis q̃ꝫtum ad ea que ipsa dꝫ obseruare circa personam parturientis. Circa personam suam. Circa ea que dꝫ exhibere ex parte coꝝ que partum faciant facilem. ¶ Tertiũ quõ succurri dꝫ accidentibus in partu ipso contingentibus.

¶ Ex pte regiminis pturientis. qꝫ dieta eius ordinari dꝫ sic vt eius cibus sit pauce quantitatis & multi nutrimenti facilis digestionis. vt sunt oua sorbilia recentia caro perdicum pulloꝝ: gallinarũ iuuenũ edoꝝ & hꝫ. Jtẽ vinum sit odoriferum & bonum. Jta q regimine resumptiuo regat pp fortem resolutioné ex doloribus accidentem ei.

¶ Et qꝫ regimẽ hoc cõplet per ipsam obstetricẽ: iõ ꝑius ð ei⁹ preparatione expediam quo expedito apparebit ɔplementum regiminis parturiẽtis. ¶ Primo itaqꝫ dꝫ obstetrix ꝑparare sedem sup quã stare dꝫ parturiẽs. aut modũ ꝫꝫ qué parturiens dꝫ se aptare vt facilis fiat partus. & in diuersis regionibus & ciuitatibus diuersa hñt ingenia mulieres ipẽ q a me enumerare nõ esset possibile. modum saltem tãgam cõem & habileꝫ oĩbus. Cũ aũt est in actu sic parturiẽdi obstetrix iubeat pregnanté sedere p spacium hore vel circa. dico circa: qm alique sunt ita habilitate ex se ad ptum: vt in vna hora parturiãt. si itaqꝫ nõ est ꝑmus ptus dꝫ se iformare obstetrix. De primo vt sciat quõ se regulare dꝫ circa pregnãté: deinde faciat ipsaꝫ ambulare saltando: mõ sup vno pede: mõ sup alio. est iuuatiuũ valde. & q aut fortiter clamet: aut vt post anhelitum teneat ad hoc vt inferius cõprimat. Jtẽ faciat ilia sua fricare & ꝑmere ad expellẽdũ fetuꝫ.

¶ Cũqꝫ sentit mulier fetũ descendere: & os matricis aperiri ex fortificatis doloribus: & qꝫ humiditates incipiunt a maiori q̃ntitate emanare: tũc ꝑcipiat obstetrix vt ꝑgnãs stet super sedé altã in extremitate eius sup puluinare: retro auteꝫ ponat puluinar & mulier alia cui adhereat. aut si põt stet suis pedibus: & se suspẽdat collo vni⁹ fortis mulieris: q eam sustineat: aut stet sup genua sua in lecto ab alijs sustentata mulierib⁹: & quedã mulieres vt grece habent sedẽ hoc mõ factã: vt hic. Nam sup ꝑmaꝫ extremitaté semirotũdã stat parturiens: retro eã stat que ipsaꝫ sustinet & tenet cũ puluinari: & retro ipsam est alia que vt ipsa est eleuata: ad quã se apodiat mulier eã sustinens & gubernãs: & é modus bon⁹: q̃ꝫuis nõ vbiqꝫ fiat. sed certe vt ab eis habui nõ valet aliqs modus singularis: qm oꝫ mutare ꝫm dolores & causas impedientes exitũ fetus: vt dicet de pigri. ¶ His itaqꝫ pactis debet obstetrix se expoliare: & ita vestibus suis denudare dꝫ vt ex ipsis nõ impediat: & interim ordinet vt camera sit calida nõ excessiue: qm multi ex tali calido debilitat mulier: sed omnia cuꝫ moderamine: & maxime existe hyeme. Q si tpe fuerit calidum illud nõ erit necẽium. Interim iubeat pãnos lineos & pancos calefieri: & applicari ventri & dorso: & nõ sint nimis calidi: nec multũ frequẽter: ne ex eoꝝ frequẽtatione resoluat virtus & debilitet mater & fet⁹. Jtem calefiat nuca: & loca ei circũstãtia. tuncqꝫ ipsa inungat sibi manus ex oleo de sisamo: de lilijs: de amigdalis dulcibus: & si nõ hꝫ aliquod: tũc cũ piguedie galline & parté brachij & intromittat suauiter: vt sua docuit expientia tãgẽdo & mouẽdo: vt videbit ei expedire: & reducendo fetuꝫ ad h vt facilis fiat ptus: & interim ipsa & reliquẽ stantes ɔfortent ipsã pturiẽté bonis ṽbis dicendo q masculus est: & cito deonerabitur & interim cũ diamargariton & hꝫ. Cõfortet vino odorifero & bono. ¶ Quibus pactis si facilis erit part⁹ hñ erit deo sp laus. ¶ Q si ptus difficilis: tunc obstetrix velit cãm huius ɔꝑhẽdere. ¶ Q si fuerit: qꝫ nimis pinguis sit faciat parturiẽté stare cũ capite sup pauimẽtũ & vẽtré super ge-

nua fua vt ꝯp̄mat m̄ricē ⁊ piguedinē. vñ fiet sicͣ aial brutū
⁊ giat i forma eoꝝ. ¶ Itē faciat iteꝝ ⁊ i casu ēt p̄ sternuta
re ⁊ fortiter ore ⁊ narib⁹ clausis ⁊ est ꝯsuetū ⁊ optimuꝫ re
mediū. ¶ Q. si nō pṫet oꝫ ꝙ os m̄ricis apiaꝛ cū instr̄o ap
pellato speculū. Itē supponanꝛ colīria suffumigia. fiant ⁊
alia ptū facilitātia. de qb⁹ ifra ad plenū. ¶ Q. si tardabiꝛ
pp aliq̄ꝫ aliā cām. tūc se oppōat cū igenijs oportūis. Et sci
to ꝙ cū appet secūdia tūc appropinquat exit⁹ fet⁹. ¶ Q. si
tardabiꝛ cā ei⁹ qꝛ nimis dura scidaꝛ vnguib⁹ cultello abs
qꝫ cuspide aut forpicib⁹ ne fetū attingat ⁊ ledat. ¶ Q. si ni
mis cito egrediꝛ aq̄sitas ab ea qꝛ nimis scindaꝛ ex se. tunc
oꝫ mlr̄ ꝯp̄mē fortiter ⁊ iteꝝ obstetrix iungē loca cū lubri
cātib⁹ dictis. ¶ Et si tardabiꝛ qꝛ fet⁹ nō ē ꝯplet⁹ ⁊ tētat exi
re añ tp̄s ⁊ est debil. tūc credo morieꝛ ⁊ nō iuuabiꝛ būficio
medicie. ¶ Q. si fuerit pp q̄ntitatē fet⁹ magnā aut capit.
tūc istet in apiēdo os vulue cū dilatātib⁹ cū oleis vnguētis
⁊ hꝫ. vt. s. ⁊ ifra cū istr̄o si oportebit. ¶ Q. si sup alterum
pedē egrediaꝛ. opꝫ vt nō sedeat. sꝫ iaceat crurib⁹ eleuatis. ⁊
erecto capite obstetrixqꝫ manu sua reponat suauiter pe
des suos. deide reuoluat se patiēs reuolutiōib⁹ pl̄ib⁹ donec
embrio reuoluēdo se caput iclinet ifer⁹ ad portā egressio
nis: ⁊ extūc sedeat. ꝙ si ad nō sit poss pedē suū intromittat
subtili igenio. ⁊ vniat si poss est cū alio ⁊ vtrūqꝫ sil' appre
hensuꝫ manu iūcta cū oleo innotrahat subito. aut cū li
nita ligatū sp p̄uriētē ꝯfortādo p oēꝫ modū dcm̄. ¶ Q.
si nō sit poss qꝛ p̄moriaꝛ fet⁹ tūc extrahaꝛ p modū q dicēꝛ in
fra de extrahēdo fetū mortuū. ⁊ silr̄ igenia dā si sup lat⁹ egre
di ꝯtigat. ¶ Q. si fuerit pp apa i m̄rice approximeꝛ cero
taria vnguēta ⁊ alia vt. s. ⁊ fiat: vt de pigui dcm̄ ē. ¶ Q. si
fuerit pp magnitudinē genitū aut tot⁹ igenieꝛ vt dcm̄ est
hic añ de exitu eius inālī. ꝙ si illud fieri nō pōt ⁊ mortuus
trahaꝛ cū tenaculis ⁊ vncinis. vt de fetu mortuo dicēꝛ: dā
do ēt p os q̄ ip̄m ad ex̄ expellūt. ¶ Et qꝛ alie sūt cāe supe
rius recitate: q̄ꝛ remotio est satis silis remotiōni dicta; ⁊
vt magis ordinē eaꝝ sequar. iō de ip̄is aliqd dimittā faciē
ē p⁹ supius p̄ ordie recitata. Naꝫ in ea debes facē balnea
dilatātia qꝛ mollificātia apiētia ⁊ iuuātia fetū ad exitum
vt sunt ꝓuocātia ⁊ expellētia fetuꝫ. Itē vnctiōes dilatātes
mollificātes. Itē suffumigia. Itē p os expellētia. Et qꝛ hec
nō abunꝛ statim in ꝯplemēto secūdine: ne ꝯtigat ⁊ ea re
plicare tūc supsedeo tāgēdo vlis tm̄. Itē obstetrix oꝫ eam
iuuare cū manib⁹ inungēdo itromittēdo. s. ¶ Itē ꝯfortet
virtus ex bonis cibis facilis digōnis. vt sūt oua ꝯtusuꝫ pdi
ces ⁊ hꝫ. ⁊ deꝛ eis vinū aromaticū suaue. Itē ⁊ ꝯfectiones
vt diamargariton dia galāga ⁊ hꝫ: de qbus ifra. ¶ Q. si
fuerit ex timiditate sint ibi astātes ꝯfortantes eā ⁊ denꝛ ci
baria bona vinū aromaticū ⁊ hꝫ ꝯfortantia. ¶ Et silr̄ si
fuerit p̄m⁹ ptus fiat vt dcm̄ est in his duob⁹ cōplemētis: qꝛ
fiant balnea: ⁊ ꝯforteꝛ. ¶ Et si fuerit ex opilone pp pin
guedinē iā dcm̄ est. ¶ Q. si mot⁹ eius est in cā fac ip̄aꝫ sta
re. vt dicēꝛ ifra. ¶ Q. si fuerit cā magnitudīs fetus aut ca
pitis ei⁹ cā incorrigibilis. sꝫ attēde dilatationi vie adiuuan
do expulsiuā dādo p os vt. s. ⁊ ordina obstetricē cū mani
bus opare dilatādo. ¶ Q. si fuerit qꝛ fetus habuerit duo
capita. tūc opꝫ ꝓcedē cū dicēdis dilatantib⁹ ⁊ obstetrix oꝫ
eē docta in iuuādo. in cuius opatione ꝯsistit multū exit⁹ fe
tus qñ est sic mōstruosus. aut qñ exit⁹ ei⁹ nō est nālis. oꝫ ꝙ
mlr̄ inūgat sibi man⁹ cū oleis respiciētib⁹ h. de qb⁹ ifra. ⁊ i
tromittat mēbra ⁊ iuuet eū ad exitū. De extractione fet⁹ mor
tui dicēꝛ spālī rubrica. ¶ In ea que est cā m̄ricis studē i di
latādo humectādo ⁊ lubricādo. vt ifra. ¶ In facto ꝓpter
apa. aut emoroides ragadias ⁊ hꝫ. certe cura est praua ⁊
tūc igenieꝛ medic⁹ ⁊ obstetrix cū dilatātib⁹ p itus ⁊ ex̄. ⁊ p
os dādo iuuādo expulsiuā ⁊ ṽtutē tot⁹ cū cibis ⁊ potib⁹.
qꝛ in h multū laborabit mlr̄. ¶ Q. si fuerit cā grossitie se
cūdine iā dcm̄ ē. ¶ Q. si fuerit ex retētiōe fecū vrine. ꝓuo
ca vrinā. fac enemata mollificatiua fecē deponētia vt. s.
de colica ex retētiōe fecū ⁊ itēde dilatatiōi. vt dcm̄ est. ⁊ cū
his q̄ statī dicenꝛ. Itē si fuerit añ horā iuueꝛ mlr̄ pur cum
elargātib⁹ ⁊ ꝯfortātib⁹. ¶ Si a cāis p̄nitiuis se opponat
medic⁹ ⁊ obstetrix ⁊ cū remouētib⁹ illas ⁊ ꝓhibētib⁹ cuētū
eaꝝ. ⁊ h facile est itelligēti. ¶ Postremo nota ꝙ ēt obste
trix nō oꝫ multū laborare cū manib⁹ ad itra m̄ricē ne multū
debiliteꝛ ⁊ ledaꝛ. ⁊ silr̄ neqꝫ vti multū lubrificatiuis. ne ide
ṽtus ledaꝛ expulsiua multū. ¶ Et anteq̄ꝫ ad tertiū veniā
qꝛ correctionē accītū ponā ex simplicib⁹ ⁊ cōpositis cū di
uersis igenijs q̄ partū facilē faciūt. ¶ Et ex simplicib⁹ sūt
anisum. apiū. butyrū. quo vtē cū alijs vnctuosis betonica
puluis ei⁹ cū vino dat⁹. camo. aq̄ decoctiōis ei⁹. cancr. pul
uis cū vino nigro sumpt⁹. ceruī os cordis ei⁹ ciclamē ptu
riēti alligatū. coriādri gra. x. vel circa. circa iguinē tēta ⁊
statī egresso ptu remoueanꝛ. crocus. ʒ. i. cū vino dat⁹. ⁊ est
potēs: sꝫ nō sine cautela pp nocumētū ei⁹. diptam⁹ puluis
ei⁹. aq̄ distillationis floꝝ ei⁹. Equi stere⁹ suffumigatū fenu
greci puluis dat⁹ cū vino. galbanū q̄ntitas fabe cū vino. la
pis iaspis dict⁹ apposit⁹ iferiorib⁹ lapis smaragdus coxe al
ligat⁹. lauri radix cū vino. lolī suffumigiū. luf. flos odora
ta. marubiū. mēta in potu. oua cū aneto cimino ruta po
tata. pastinaca radix ei⁹ vmbilico apposita. peonie semina
cū oleo de lilio applicata lūbis ⁊ pectini parturiēti. cum
ouo sorbili iuuat multū. siseleos sisimbriū. vngule eq suffu
migatio. vrtīdo cōmesta. Et in sūma oēs medicie educētes
mēses sūt iuuatiue in facilitādo ptū. ⁊ qꝛ plima ⁊ alia po
nā narrādo cōposita hic a simpliciū narratione supsedeo.
¶ Que aūt sic facilitāt ex ꝯpositis sūt balnea p̄embroce
epithimata iniectiōes i vuluā. clisteria suppositoria cerota
ria. vnguēta empl̄a suffumigia odorifera p inferi⁹ ⁊ fetida
p sup⁹. Itē opantia p exteri⁹ applicata ex a ꝓprietate. Itē ⁊
q̄ p os sūt talia. fricationes. vētose sicce. ¶ Ex qb⁹ habenꝛ
fer deciꝫ igenia q̄ p̄m ordinē tactū sunt exēplis expediā. nā
efficax ⁊ breuis est p exēpla doctrina. ¶ Exēplū p̄mi bal
neū sit ex aq̄ decoctiōis mollificātiū ⁊ ꝓuocātiū ⁊ apiētiū
vt ex maluis bismaluis. altea. camo. capite castrati. fenu
greco semie lini. ⁊ calamēto. ip̄m. n. iuuatiuū est in h abro
tano artemesia feniculo absinthio ⁊ hꝫ. Et nō oꝫ eē mul
tū calidū. ne vt. s. ex eo resoluaꝛ ṽtus. Et hic nō ꝙ si nō fit
a p̄n⁹. succedēte debilitate ṽtutis male fieri pōt postea. Et
tō aliq ab eo p̄tus icipiūt tētātes p̄ remouē cām si eis ē pos
sibile. vt cū fuerit retētione fecū ⁊ hꝫ. ⁊ oꝫ stare sedēs in eo
vsqꝫ ad vmbilicū. tp̄s non poniꝛ: qꝛ a prudentia medici ⁊
astātiū est mēsurādū. fac itaqꝫ ip̄m p diē aut aliq̄s horas
añ ptū cū vnctiōib⁹ dictis. ⁊ credo ꝙ sit ex meliorib⁹ reb⁹ i
forti. ¶ Q. si pp debilitatē fieri non posset trāseas ad em
broca ⁊ epithimata facta ex decoctiōe dicti balnei cū spō
gijs aut pecijs. Epithima Auic. ℞. decoctiōis pulpe colo
quintide q̄ntū vis ⁊ misceaꝛ cū succo rute. ⁊ i ea ponaꝛ aliqd
myrrhe ⁊ pectini vsqꝫ ad vmbilicū. applicenꝛ pecie in eo li
quore isuse tēpate caliditatis. Iniectiōes cū siringa. vel ime
ctorio fiāt ex decoctiōe reꝝ lubrificātiū. vt sunt fenugreci.
altea. malua. ⁊ hꝫ. de qb⁹ iā ad plenū dcm̄ est. ¶ Clisteria
lenitiua ꝯsilr̄ fiāt ex bliti malua. viol. capite castrati. cassia
sebesten ⁊ hꝫ. ¶ Suppositoria aūt ex his q̄ educūt vt sūt
myrrha galbanū coriandrū ⁊ hꝫ. cū melle. ¶ Cerotaria.
Et vnguēta ex reb⁹ simplicib⁹ posītis cū pice greca. ⁊ iu or
dina. Itē ex epithimate ab Auic. posito. ¶ Fac empl̄z cum
farina seminū lini. aut fenugreci ⁊ oleo de lilijs. ¶ Suffu
migiū fiat p̄mo odoriferꝫ p supius ⁊ i pua q̄ntitate ⁊ ṽtute
existēte debili in ei⁹ ꝯfortationē: ⁊ alr̄ nō. Odorifera aūt feti
da fiāt p supius ex his q̄ posita sūt. s. de suffocatione. ⁊ iu
ibi. ⁊ h vbi ṽtus sit fortis: ⁊ alr̄ nō: qñ multi ex eis ꝓstern
nꝛ. Per iferius autem. fiāt suffumigia. vt. ℞. myrrhe gal
bani castorei. añ. aut cum selle tauri ⁊ suffumiga. Item

suffumigiũ ex stercore ancipitris ꝛ storace. ß de his magis infra. ℭ A ꝓprietate valet si patiens teneat i manu sua sinistra magnetẽ. aut si liniat cum vngula asini. ꝛ est vltimũ auxiliũ. aut suffumiget cũ ea. Ad idẽ vngula equi. Itẽ suffumigatio cũ pisce salito. Itẽ corallus suspẽsus in coxa dextra. Itẽ ꝛ croc⁹ suspẽsus ꝛ mlta talia habuisti i simplicib⁹. ℭ Per os dant̃ ↄfectões: q̃s tu ipse ex dictis ↄpone. Itẽ trocisci. ꝛ sũt visuales. trocisci de myrrha cũ aq̃ sauine. Itẽ pillule. vt. ℞. sauine. ʒ. ij. asse fetide rubee amoniaci añ. ʒ. ß. ꝛ dos͛ capꝫ vna nũo. Ad idẽ. ℞. aristologie lõge piperis myrrhe. añ. sit dos͛. ʒ. ß. ℭ Pille optime. ℞. sauine cinamomi. añ. ʒ. i. cassie lĩgnee. ℈. ij. cimini aristologie rotũde costi amari. añ. ʒ. ß. storacis opti. añ. ℈. ß. musci gra. i. ß. fiãt pille dent͛ ʒ. ij. in duab⁹. ℥. vini odoriferi ꝛ antiqui. Ampli⁹ hic nõ multiplico qm̃ de his ad plenũ statim enumerãdo hic inde ex auctorib⁹ ꝛ doctorib⁹ electa. de vẽtosis ꝛ fricatiõib⁹ pꝫ qd dõm. ℭ In ano mulieris sepe ponat͛ colirium de melle: aut reb⁹ ꝓuocãtib⁹ fetũ ad exitũ vt inde virtus excitet͛ ad expellendũ: ꝛ in ↄpressione cõprimat͛ fet⁹: ꝛ est qd singulare. ℭ Rasura eboris cũ vino partũ facilitat ꝛ absq̃ magno dolore. ℭ Artemisia in aq̃ cocta ꝛ sup. vmbilicũ emplastata statim educit fetũ. ℭ Facilitat fetũ cortex cassie lignee puluerizatus: ꝛ dat⁹ cũ vino est exptus ꝛ efficax. Itẽ pillule facte ex assa cassia cinamomo dos͛. ʒ. i. cũ vino sũt vltime. Suppositorium ad illud succus mẽte in quo bulliat colloquintida ꝛ supposit⁹ cũ lana. Aliud fortius ex elleboro oppoponaco felle thaurino ꝛ mellino ꝛ mostuũ. ℭ Pillule ad idẽ. ℞. sauine. par. ij. asse amoniaci rubee añ. ↄfice cũ succo vitis. ℭ Aliud cui nihil equat͛ ß3 aliquos ꝛ est ex Aui. ℞. myrrhe storacis castorei añ. ʒ. i. sauine cinamomi añ. ʒ. ij. ↄfice cũ melle da aureos. ij. cũ vino. ℭ Ad idẽ diptamus cũ vino dat⁹ maxime qñ est in balneo. ℭ Suffumigiũ cũ myrrha est valde bonũ multi laudãt cinamomũ bibitũ. trocisci de myrrha idẽ opant͛. ꝛ sũt visuales cũ vino ꝛ absq̃ dati in forma pillularꝫ. Item efficacius cum nõ cõferunt dent͛ cũ vino de gallia muscata. ℈. ß. ꝛ vice vna post aliam tam diu q̄ ↄferat. Itẽ fortius illo fiat suffumigatio cũ traiectorio cũ myrrha oppoponaco. ꝛ galbano: ꝛ vlteriꝫ fiat sternutatio. ℭ Pessariũ qd reddit ptũ facilẽ absq̃ timore. ℞. isopi radicis lilij origani calamẽti. añ. ʒ. ij. terbentine. ʒ. i. conquassent͛ ꝛ misceant͛ ꝛ inuoluant͛ in lana: ꝛ fiat pesariũ. deinde suffumiget͛ cũ alipta muscata. deinde fiat sternutatio ꝛ fortis si ↄprimat. ℭ Expimẽtũ ad ß. ℞. myrrhe oppopõaci galbani sinapis añ. ʒ. iiij. asse. ʒ. ij. cõfice cũ aq̃ rute: ꝛ dent͛ vnus cũ aq̃ decoctiõis dactilorꝫ ꝛ fenugreci. Itẽ valet si ex his fiat suffumigiũ. ℭ Ad idẽ. ℞. dactilorꝫ numero. x. farine fenugreci. ʒ. ij. bulliãt in aqua ordei vsq̃ ad ↄsumptionẽ tertie ptis: ꝛ dent͛ ad bibendũ cũ. ʒ. i. cinamomi. ℈. ß. croci. ossiũ dactilorꝫ. ʒ. ß. ℭ Quidã ex ꝑ̃picol. in libris ↄfidẽtes que scã sũt dixerũt q̄ si i aure dextra patiẽtis dicat͛. memẽto dñe filiorꝫ edõ in die hilrꝫ q dicũt exinanite. cũ pr̃ nr̃ ter q̄ statĩ ꝑit. Itẽ scribat͛. dixit dñs. d. m. vsq̃ ad tecũ inclusiue i carta nõ nata ꝛ cũ filo collo suspẽdat͛ p̄ vgiñẽ cũ. iij. pr̃ nr̃. Itẽ mlta alia de miserere mei de⁹ hãc vtutẽ hꝫ. agn⁹ dei ex cera noua al. ꝛ balsamo ꝛ crismate a papa ↄsecratũ. cũ sup se hũerit mulier ꝛ hꝫ. q̃ cũ sint extra artẽ relinquo.

De correctiõe accñtiũ ẽ aduertẽdũ q̄ q2 sũt sanis notabilia: ꝛ qb⁹ oꝫ succurrere cito: iõ vt eorꝫ cura facili⁹ repiat͛ ponã vnũcũq̃ suã rub. p se. Accñtia aũt ipa sũt. Retẽtio secũdine. multitudo sanguinis. Paucitas eius. Fe. Inflatio ventris. dolor matricis. ꝛ Nausea. Sincopis ꝛ hec sufficiant de isto.

ℭ De retẽtiõe secundine. Rca. xxiij.

Quid sit secundina dictum est supͣ ĩ gñatione embrionis.

Causa retẽtionis eius ß̃m plin est debilitas matricis ꝓpter famẽ casum ꝑcussionẽ fluxũ sanguinis: aut aliũ fluxũ ꝛ hꝫ. ob qd mr̃ix ipsa debilitari potuerit. ℭ Et dr̃ ß̃m plin. q2 ẽt ex alia cã ↄtingere põt. nam potuit eẽ fortis fundo matricis affixa ꝛ cotilidonibus alligata. Itẽ q2 remansit sicca ex fluxu nimis cito facto ipsius hũiditate. vñ remãsit lubricitate priuata. itẽ q2 post ptũ os matricis extitit coadunatũ ex humoribus cõcursis ꝑp vehementiã dolorꝫ q ꝑcesserit. ꝛ q̃nq̃ plẽs cã in vnum ↄcurrũt.

Signa demõstratiua retẽtionẽ secũdine idicat ptus qui ꝑcessit difficilis ꝛ grauedo in supiorib⁹ q̃ remãsit post exitũ fetus: ꝛ q̄ digiti obstetricis nihil attingunt. ꝛ q̄ mulier est robusta: quare eius sepatio difficilis. ꝛ eius claram retentionem declarat visus.

Pronostica ex retẽtiõe secũdine mulier ita mortis periculũ incurrit vt ex fetu mortuo. Nã eius retẽtio sua inducit accñtia vt fetus mortu⁹ ꝑp malos vapores ab ea retẽta ꝛ putrefacta eleuatos. Inducit dolorẽ capitis. corrũpit stõm ꝛ angustiam facit.

Cura Canones. Primus festinãdũ ẽ ad eius extractionem qm̃ de facili corrũpit͛ ꝛ cũ corrupta ẽ vapores mali ascendunt ledentes stõm. cor. cerebrũ. vñ mala accidunt accñtia ꝓfocationẽ sincopim ꝛ talia cãnt accñtia. Secũdus est extractio eius. Tertius ẽ correctio accñtiũ.

Complendo ß̃m ꝑficit͛ prim⁹. Vñ medicus dꝫ studet͛ ad habilitãdũ eã ad exitũ: ꝑm eius expulsio a nã ipsa ẽ. Habilitat͛ aũt cũ his q̃ dcã sũt supra de difficultate ptus ex pte cibi ꝛ potus ꝛ aliarꝫ rerũ dãdo ↄfortãtia resumptiua vt oua aq̃ carnis vinum aromatica ꝛ hꝫ. ℭ Scdõ administrãdo ea q̃ ipãꝫ repellũt ꝛ extrahunt ex simplicib⁹ ꝛ cõpositis q̃ hic scribent͛. ℭ Et scito q̄ horũ Quedã mr̃icis os apiunt. Quedã secũdinã leniũt ꝛ mitigant. Quedã ligamẽta corrũpũt ꝛ frãgũt. Quedã secũdinã descendere faciunt ꝛ ad canalẽ dirigũt ꝛ os mr̃icis educunt vt exinde cadat. ℭ Que aũt os mr̃icis apiunt supposita sũt. Iuuenes suppositũ ꝛ suffumigatũ hoc opat͛. oleũ liliorꝫ de nardisco maiorana ꝛ hꝫ valẽt. Itẽ oleũ abrotani calefactũ apit os mr̃icis. Oĩa diuretica calida idẽ opant͛. Itẽ ex exptis q̃ apiunt ꝛ descẽdere faciunt ẽ vinũ decoctionis pulegij bibitũ encatismũ. ꝛ vltimo et supra instrm̃ noiatũ speculum. ℭ Ex lenientibus sunt bdelliũ suppositũ ꝛ suffumigatum myrrha pinguedo galline. anatis. anseris. oleũ de lilio iniecta ꝛ inuncta. ℭ Ex corrũpentibus ligamẽta ꝛ frangentibus sunt suffumigiũ ex ↄchis marinis. ꝛ nasturtio folijs edere sulphure ꝛ arsenico. ℭ Et de his q̃ eã descẽdere faciũt. Lens amara cũ vino bibita. Galia supposita fetida narib⁹ apposita. Retẽtio anhelit⁹. Sternutatio vehemẽs cõpressio alior vt ß. de facilitatib⁹ ptꝫ. ℭ Ex dirigentib⁹ ad canalẽ ꝛ trahẽtib⁹ ad mr̃icẽ est vnguẽtũ basilicõ inunctũ statim eã putrefacit ꝛ descẽdẽ facit. Altea ꝛ sterc⁹ ancipitris in potu sumptũ. Et ex manle ↄferẽtib⁹ est experimẽtũ. obstetricis q̃ iniũcta manu est apta eã facilr̃ separare. ꝛ cũ mr̃ ipa eã viderit trahat leuiter ꝛ faciat eã sternutare fortiter ꝛ anhelitũ ↄtinere vt. ß. Et p os det ex his que dicemus hñtib⁹ educẽ secũdinam. Aliqñ nõ cõfert medici remediũ. vñ post paucos dies cadit corrupta ꝛ labacat in modũ aq̃sitatis sanguis. ℭ Et qm̃ ß est accñs fetũ. l. ipsi⁹ retẽtio faciẽs ꝛ alia mala accñtia vt dcm̃ est: quorꝫ correctionem reqre ꝓprijs rubricis. hinc te copiosum ex simplicibus ꝛ cõpositis facẽ volo. vt oĩ mõ ei succurrere valeas. ℭ Educẽtia secũdinã sunt allea. suffumigiũ eius aut sessio in decoctiõe eius. ꝛ hoc pro paupibus. Altee radix supposita. anetũ bibitũ. apij semẽ. abrotanũ. aristologia potata supposita. artemisia potata supposita: assa supposita. aspaltum suppositũ. balsamũ cũ cera suppositũ. borax cũ succo citrẽguli suppositũ. bouis stercus suffumigatus pro

rusticis camomille potata suffumigata. castoreũ intus et extra. ciclamẽ cũ vino datũ coagulũ leporis cũ croco linitũ. daucus. diptam⁹. ebuli decoctio. equi assungia suffumigata. fasceolorũ decoctio bibita rubeorũ. galbani nasale. gentiana supposita cũ succo artemesie. iuniperi folia. laudani suffumigiũ. lubrici terrarũ potati. marubium cũ melle oppopona cũ impositũ. petrosilinum. polutricũ cũ absinthio. pulegiũ resine suffumigiũ ruta data cũ trifera magna serapinũ suppositũ. thimus. vitis alba radix supposita. ypericon. yreos cũ melle suppositũ. ysopus humida supposita. ¶ Et ex his tu habes cõponẽ vt tuo videbitur proposito expedire. Et alia hic ponã cõposita et simplicia vt semp̃ te in oib⁹ copiosũ faciã. Accelera itaq̃ vt dictũ est ad ei⁹ extractionẽ: q2 quãq̃ eius retẽtio est cã mortis mulieris. Conferũt. n. oia illa que dicta sunt ad facilitatẽ fetus ex pte balnei sternutationũ. suffumigationũ cũ vngulis et cornibus capre supra carbones ignitos. Ad idẽ suffumigiũ ex oculis piscium salitorũ. Itẽ ex vngul equi. Ad idẽ et potẽter valet succ⁹ berbene tepidus potat⁹. Itẽ exptuz pulueris seminum malue ʒ. i. cũ lixiuio. Itẽ succ⁹ porri frigidus. Itẽ pessarium ex radice ireos cũ melle. itẽ suffumigium ex vngula asini. myrrha. galbano. assa. itẽ et ipm ex nasturtio. itẽ in hoc casu laudatur vomitus. et post vomitũ sternutationes et breuiter que facilẽ reddũt ptũ et fetũ educunt mortuũ sunt in hoc casu cõuenientia. sꝫ que fetũ mortuũ etc̃. sunt fortiora. et tu in suprascriptis et scribẽdis rubricis recurre. ¶ Et satis tibi sit de his si addidero hos duos canones. ¶ Primus q̃ cũ appet secũdina tũc trahatur leuiter et paulatine cũ magna facilitate ne rũpatur et si timetur eius abscisio: tunc obstetrix liget qd̃ in manu de ea tenet cũ coxa mulieris et precipiat ei sternutare. ¶ Scd̃s q̃ in casu in quo nõ descẽdit non dimittatur sic ligata: et cõsideretur causa ligationis.

Cura si fuerit q2 multũ fixa in pfunditate matricis. Leuiter cõmoueatur et admĩstra lenificãtia ligamẽta. Et hic nõ vt. d̃. nõ d3 obstetrix multũ istare i tali cõmotiõe.

Cura si fuerit q2 opilatum est os apiatur cũ digitis aut instr̃o oleis inũcto aut oleis vnguẽtis mollitiuis (cũ scutellis magnis vt dictum est.

Cura si de aliis causis oppone vt supra docebatur.

¶ De regimie fluxus sanguis post partũ. Rrica. xxxiiij.

Unde est verũ q̃ cura hui⁹ apta est ex dictis. d̃. de fluxu mẽstruorũ cũ hoc addo vt ducẽ sequar. Q̃ i eo casu fiãt diuersiones ad supiora ligãdo man⁹ et brachia et sub mamillis ponẽdo vẽtosas. Itẽ supponẽdo corpi vel vẽtri eius pecias ĩfusas in aceto. Itẽ supponãtur colina ex reb⁹ stipticis vt rose. balaustie. carabe. succus plãtaginis. galle et hm̃. Uñ hec decoquantur i vino stiptico, deinde refrigerato fiant tente magne cũ peciis in vino hoc intincte et supponantur. Di q̃ cortex citri retinet ipm. Item suspensio stercoris porcini in lana et coxe eius. Postremo hoc scito q̃ lꝫ cauterizãtia soleant sistere fluxũ sanguinis hoc loco nõ sunt applicanda qm̃ ex eis nimium lederetur matrix cum sit neruosa. et hec satis.

¶ De regimine paucitatis eius. Rrica. xxxv.

Quando post partũ nõ mũdificatur mulier vt d3 a sanguie suo sꝫ in pauca venit q̃titate: tũa sollicitudo d3 eẽ in ei⁹ purgatiõe qm̃ ei⁹ retẽtio est cã multorũ malorũ accidẽtiũ et apatũ. Et sepe cũ leuib⁹. Uñ sollicita vt sternutet qm̃ sternutatio est iuuatiua in hoc. Itẽ fiat suffumigiũ ex sinapi. bdelio. myrrha cicuta et hm̃. cũ oculo piscis saliti cũ vngula equi et aliis vt supra de paucitate mẽstruorũ. Q̃ si ista nõ sufficiunt: et virtus et cetera cõsentiãt: fac flõmiam ex sapheua: et flõmiam curuature vt supra de menstruis. et est fortior in hoc. et hec sufficiant.

¶ De regimine scrofulosis cap. Rrica. xxxvj.

Quoniã vt plm̃ fiũt retẽtiõe mẽstruorũ hic flõmia saphene est eis cõueniẽs. Itẽ cõfert mũdificatio eorũ cũ mãnaturib⁹ gallinarũ et hm̃ leuib⁹ marie qsi vẽter cõstipatur. nam in eis frequẽter cõstipatur. Itẽ ex alteratiuis cõueniũt aqua ordei et simplex et mixta cũ seminibus frigidis maioribus. Item et aqua cicerũ casa: aperit enim et nõ retinet. itẽ et granata dulcia et musa. itẽ potus aque lactuce et tamarindorũ cũ mãna aut cassia. Si opus est euacuatione alteretur et euacuetur simul. et hec sufficiant.

¶ De regimine iflationis ventris. Rrica. xxxvij.

Complectur cũ aq̃ cicerũ. puluẽ cimini. vino puro. diagalãga serapino mastice. origano et hm̃. admĩstrãdo q̃ attenuãt et resoluũt ex clisterib⁹ suppositorijs et vnguẽtis et hm̃. de qb⁹ satis. d̃. Nasale factũ ex storace liqda. aristologia rotũda. squinanto. zedoaria. doronico cõfert. Et hec breuis sufficiant.

¶ De regimine doloris matricis. Rrica. xxxviij.

Jam cura dcã est rubrica ppa. tñ dic Aui q̃ sessio i aq̃ tepida et inũctio cũ oleo vio. dulci tepido cõfert. item ad idẽ encatisma ex anodis. vt camomilla. malua. fenugreco. semie lini sisamo. radice altee et hm̃. itẽ inũctio cũ oleo sisamio. amigdalarũ dulcium. oleo vio. itẽ assumptio tyriace. trifere magne cũ vino. itẽ suffumigiũ ex thure. storace et hm̃ vt supra allegata rubrica.

¶ De regimine vlcerum. Rrica. xxxix.

Jam eius cura posita est. et tu ibi. d̃. hoc eodẽ cap. Uñ i prĩus puidendũ ẽ cũ his q̃ mũdificãt et dolorẽ sedãt. vt succus folatii plãtagĩs cũ oleo ro. inũcti vl suppositi. itẽ albumẽ oui cũ lacte mulieris et succo portulace. sedeat deide i decoctiõib⁹ stipticorũ frigidorũ. deinde. vngatur cũ vnguẽto albo et aliis allegato loco. et tu ibi.

¶ De nausea et sincopi. Rrica. xl.

In nausea aspgatur facies egro. Alia fac vt. d̃. de nausea. In sincopi admĩstra odorifera cordialia et virtutẽ viuificãtia. et hic vbi nullus sit timor: qm̃ si sincopis accideret dũ laboraret in partu non esset fiendum: q2 timeretur reuersio fetus ad superiora. ergo etc̃.

¶ De regimine fetus mortui. Rrica. xlj.

In hac rubrica fetis facũt ptr̃ississimo. qm̃ pp malos viros piculũ est loq. et qd̃ a me dicetur erit dictũ ad salutẽ et nõ ad iteritũ. q̃ si male vtatur his i pniudiciũ aie sue laborabit. ¶ Et hic scito nõ q̃ qñ mulier laborat in ptu vltra vel circa 4^m diẽ fm̃ plimũ fet⁹ moritur: pp qd̃ stude in ei⁹ abscisione. Nã ipsi⁹ mortui signa sunt. Primo q2 mulier fetũ nõ sentit: et fetus frigidus sentitur. et pulsũ nõ hꝫ. et iii die fo fetet os mulieris et circa vmbilicũ matrie sentit dolorẽ et in pectine est strãguria et tenasmũ. et hec oia fiunt cõpressione fet⁹ facta in iferiorib⁹. et est faciei discoloratio et toti⁹ corporis. et destructio appetit⁹. instãtia vigiliarũ et fe. et multa alia que dicta sunt rubrica de aborsu. et tu ibi.

Cura In quo qdẽ casu tres canones obseruari debẽt. ¶ Prim⁹ regimẽ ex pte rerũ nõ naliũ et specialr ex pte cibi et potus. vt nutrimẽtũ sit cõfortatiuũ et virtutis viuificatiuũ vt in pcedẽtibus Rricis. ¶ Scd̃s est administratio medicaminũ p supius et inferius. intus et ex ipsum ad extra mouentium. ¶ Tertius est cũ medicine nõ sufficiunt eius extractio cum ingenio manuali.

¶ Pro hoc q2 pm⁹ est satis aptus pono ex simplicib⁹ et cõpositis que sunt in casu efficaciora. Anseris cerebrũ cũ oleo

lū̄ imissum. aristologia cū pipe ꝛ myrrha data. aspaltus suppositū. betonica ī ternus sumpta. borax cū succo centrū galli suppositus. bucormarien succus suppositus. calamētum potatū vel suppositū. camepiteos cū aceto potat⁹ efficax est. plinius. castoreū sumptū vel suffumigatū. cētaurea trita ꝛ supposita. ciclamē alligatū. diptam⁹ nō solū potatus. ſ; suppositus vel suffumigatus. elleborus alb⁹ ꝛ niger suppositus. enule decoctio. faseolo꞉ ru. decoctio. galbanū appositū vel suffumigatū. gētiana cū succo artemisie cū vino cōtrā. nastale eius. laudanū suffumigatū. mādragora succus appositus. nasturtiū semē cū vino sūptū. oppoponacū sumptū cū vino mustellino. oua duo sūpta cū ruta ꝛ aneto ꝛ cimino fiat tortellus ꝛ desup bibaꝭ. porri succus cū croco ꝛ lana sumptus. resina suffumigatū ruta cū vino sūpta. saturegia cū vino serapinū sumptū. scamonea p se ꝛ cū alijs supposita. thauri fel imissū. tyriaca magna. vngula equi suffumigata. polipodiū trituratū ꝛ sup pedes mlieris emplatū fetū ejcit mortuū. stercus equi bibitū cū aq̄ frida ejcit. Et ī sūma simplicia q̄ dcā sunt ēt sup̄ de eiectione secūdine valēt in h̄ casu. ¶ Ad idē ex ꝯpositis. ℞. myrrhe. ʒ. ß. cinamomi. galbani. castorei ana. ℈. i. ß. oppopōaci. ℈. i. ꝯfice cū felle vaccino. ꝛ dośᷓ. ℈. i. ī forma pillulari si aliter sumi nō pōt. Itē ex his fiat suffumigiū sup carbōes. Ad idē vngula asini suffumigata. ¶ Balneū ad hoc. ℞. calamēti fluuiatilis artemise. abrotani ana. ℳ. i. absinthij. ℳ. ij. aspalti. ʒ. ß. rubee tinctor꞉. ʒ. ij. ß. bulliāt oia in aq̄ dulci ꝛ fiat balneū. Deinde vngaꝭ cū hoc vnguēto. ℞. adipis galline. adipis anatis ana. ʒ. ß. olei anetini. ʒ. ij. cere citrine par꞉. deinde deꝭ ad bibēdū. ʒ. i. ß. pulueris dactilorū cū vino subtili ꝛ croci. ℈. i. ¶ Et dixit pnceps. de illis que ppetatē hīt ē vngula asini. ſm. n. q̄ qdā existimāt. ē. suffumigeꝭ. Itē suffumigiū ex stercore eius eicit fetum mortuū velociter. ¶ Medicamē forte ad h̄. ℞. asse. ℈. ß. foliorū rute sicce myrrhe ana. ℈. i. sumaꝭ ī potu cū decoctiōe sauine deꝭ in mane ꝛ in vespis. ¶ Ad idē. ℞. aristologie longe. gētiane. bacca꞉ lauri myrrhe. costi amari cassie lignee rubee tictor꞉. succi absinthij. cordumeni. pipis ana. de quo bibaꝭ oi die. ℈. i. ¶ Ad idē. ℈. iij. aque rute ꝛ tātidem feni gre. aque decocte cū ficubus decoctione multa ꝛ origani. ℈. iij. sumaꝭ in potu. ¶ Et q꞉ plīma posita sunt de facilitate partus ꝛ de eiectione secūdine. que pficiūt ip̄; ſm canonē. hinc volo vt ista tibi sufficiant pro nunc.

¶ Ad ꝯplēdū 3ᵐ necīa est opatio cyrugica. vñ opꝫ cū ingenio ꝛ opōne manuali cū vnco ꝛ hōᵢ fetus extraꝭ. Vñ aliqñ opꝫ icidere frustatim qñ nō est aliud igeniū. Aliqñ trahiꝭ cū manib⁹ ipsis leuiter ꝛ vt dcm̄ est accelera añq̄; vēter inflectur. q꞉ tūc difficilius extraheꝭ. Multa particularia ingenia omitto. q꞉ cirugicalia sunt. que queras. xxj. tertij. de regimine quotidiano in extrahēdo fetum mortuū. ꝛ tu ibi.

¶ De regimine exitꝭ. Rubrica. xlij.

Gressis fetu ꝛ secūdina ꝯuit debent ꝯfir ꝛ imediate ex lōga menstruo꞉ retētiōe ꝛ riotitre vena꞉ sed in pnti mult⁹ d; ide sāguis fluere. quē nā fagat nō sil sed paulatiue expellit. Uer꞉ q̄ in illo p̄ motu mult⁹ erit. deide successiue. durat eius exit⁹ p. vij. vel nouem dies. ꝛ h̄ est nāle. q꞉ nāe ꝯforme vt nō totus neq; tantus in vna vice exeat q̄ ide vētus multum ꝯsternaꝭ. accit tñ aliqñ vt magis q̄; oporteat fluat. vñ multū debilitaꝭ mlr. aliqñ retineꝭ vt matrix debite nō purgeꝭ. vñ mala accidūt ꝛ gramia picula ꝛ accñtia. Vñ medicus statim de his se d; optime īformare ab obstetrice. ¶ Si fluxerit vltra debitū: medicus opeꝭ cū ꝯstringētib⁹ dictis de fluxu nimio mēstruorū in duplici ℞ca. Sitq; eius dieta resumptiua ex pte cibi ꝛ potus. sed apitiua caueaꝭ ꝛ vtaꝭ stipticis. Vinū itaq; sit rubeū odoriferū. ꝛ fructus deꝭ stiptici. cibus cap. alterē cū stipticis decoctis in ipsis. Q, si fuerit in eis retētio mēstruo꞉ stude ꝯuocationi eo꞉ cū his q̄ dicta sunt de retēnone mēstruo꞉ ex flōmia saphene. ꝛ sequēti die fiat balneū ex reb⁹ apientib⁹ ꝛ ꝯuocātib⁹. ꝛ da electuaria sirupū hōᵢ mēstrua ꝯuocātia posita. ē. sua rubrica. ꝛ tu ibi. ¶ Dieta sua sit cib⁹ resūptiuus boni sanguis gñatiuus. facilis digestionis. cito restauratiuus ꝛ silr potus. Nec deꝭ ei cib⁹ grossus pp debilitatē epatis qḋ debilitatū est ex fluxu sanguis. Vñ si chilus ex grosso nutrimēto gñabiꝭ inde debilitabiꝭ amplius epar ꝛ mlr fiet idropica. Itē p viā idigōnis cābiꝭ se. ipo nutrimēto grosso nō regulato ſ; corrupto. Itē ꝛ sitis. itē nota q̄ si epar iduraꝭ ꝛ maxie q꞉ fiet apa durum ꝛ maxime cū ꝯfirmaꝭ nō est spes salutis. nā moriꝭ idropica. ¶ Itē hora ꝛ pñᵐ est cōmotio doloris. ꝛ hoc dico si qs voluerit notare dies creticos. ¶ Itē scito q̄ qñ egritudo eius ptrāsit. xx. dies vsq; ad. xxiij. stāte egritudine aut si recidiuauerit ꝯlongabiꝭ. ꝛ eo casu erit necīa cūatio. ꝛ fiat in die nō cretica. ꝛ virtutē bene ꝯsidera ꝛ farmaci q̄litatē vt. ē. plunes. ¶ Et in hoc terminaꝭ 21ᵐ caplm cum auxilio saluatoris. cui grās īfinitas refero. ꝛ spero in sua clemētia tractatum edere specialē de regimine infantium ꝛ cura sua꞉ egritudinū. pro qbus oībus deo semper laus.

Dubitatur circa caplm. Utrū in cā sterilitatis pp nimiā pinguedinē nō dēat bibi vinū albū. nā vꝫ ꝯueniꝭ cū sit alijs pib⁹ magis exiccatiuū ꝛ magis remouēs piguedinē. ¶ In oppoᵐ Auic. ¶ Dōꝫ p̄ q̄ q꞉ est subtile faciēs magis penetrare cibū ad mēbra pp qḋ magis ipinguaꝭ est euitandū magis q̄; nigrū. Scdō q̄ magis cōpetit nigrū par꞉. ꝛ in pua q̄ntitate purū nō ꝑmixtū aq̄. q꞉ ip̄; subtiliat ꝛ reddit ip̄; magis penetratiuū.

Dubitatur vtr꞉ in regimine ꝑgnātiū ꝯueniat vinū subtile antiquū. Q, nō. q꞉ tale multū penetratiuū apitiuū ꝛ ꝯuocatiuū. talia aūt nō ꝯpetūt. ꝑ. ¶ In oppositū Aui. ¶ Dōm q̄ vinū subtile. i. mediocris subē q꞉ cōparaꝭ ad grossum ꝯuenit. Scdō q꞉ vinū subtile est p cōmixtionē aque factū tale. Cōuenit tertio q̄ apud tempus partus cōpetit vinum subtile absolute ꝛ antiquū. qñ tale apitiuum ꝯuocatiuum est ꝛ ꝯfortatiuum.

Dubitaꝭ In qua q̄dratura magis mēstruāꝭ mulieres. ¶ Prima ꝯclo. q̄ ꝯsideratiōe habita ad mēstrua vt sūt hūiditates a luna regulate q̄ vltima q̄dra magis debēt mulieres mēstruari. cā. qñ tūc luna est min⁹ potēs reglare. vñ ꝛ in ea magis pluit. ¶ Scdō q꞉ ꝯsideratione hita ad etates mēstrua magis fluūt iuuenib⁹ in p̄ ꝛ 2ᵃ q̄dra: ꝛ in senib⁹ in vltimis magis. ꝛ idē intelligaꝭ de idicatione habita ad ꝯplones ꝛ regiones. Nā luna in pmis q̄dris influit calorē rōne cui⁹ subtilia ꝛ humores calos magis mouet. Vñ cū in etate iuuētutis sanguis calidus sit initus a superiori radice mouetur.

Dubitaꝭ Utr꞉ mlr plēs q̄; fet⁹ septē parē possit pp nō plēs cellulas eē. Nā Aui. a fidedigno audiuit mulierē pepisse plusq̄; 7ᵉᵐ formatos. xj. pble. pbleuma. xv. Et Jacobinus sup 9ᵐ de histo꞉ijs refert a fideli medico audiuisse q̄ vna mlr ī germania ad cui⁹ curā fuit vocat⁹ abortiuit ī pānicula ī q̄ntitate digiti auricularis suo lutos plēs fet⁹ hītes motū ꝯstrictionis ꝛ dilatationis. que mulier putauerat se ꝯmes ex mīrice emisisse. ꝛ ꝯitas est q̄ mīrix diuisa est solū in duas ptes. Vñ. xj. tertij. Mrix hōi diuisa est in duas ptes. In alijs autē ſm nūm mamilla꞉. Et qḋ scribiꝭ de septē cellulis a Juristis dcm̄ est ꝛ nō vere. vt decima pble. allato pbleu. Q, si qñ plēs tales pit, vt scriptū est h̄ ꝯtingē vt. qm̄ in vno loco īterdum plēs ꝯtineꝭ. Vñ 4ᵒ de gñone aīalium eodē loco mīrīcis fiunt sepe duo ꝛ non duo solum sed etiā plures.

Dubitaꝭ Utrū diuretica ꝯpetāt i cura apatū cali

dorꝫ matricis. Quod si. quia sille est de a spatibus renum ⁊ matricis. quia ambo sunt membra in inferioribus situata. sed in spatibus renum non procedunt. Aui. ergo ⁊ cetera. quia sunt abstersiua mundificatiua. diuisiua superfluitatum in matrice existentium. ¶ Dom ꝙ conferunt vt dictum est. ⁊ patet ꝙ similitudo nulla est quoniam renes sunt membra teneritia apta a diureticis multum noceri matrix autem est membrum solidum durum.

Dubitatur Utrum in actuali puocatione debeamus incipere cum rebus odoriferis calidis. vt sunt olea vnguenta apponendo illa super caput. vt scribit princeps. quia in principio occursu applicamus fetida naribus ⁊ diuertentia vt ventosas fricationes ⁊ huiusmodi. vt. s. ⁊ non attrahentia. ¶ Dom. Et sit prima conclusio. ꝙ in principio euictus eius ponuntur odorifera calida. ⁊ non multum super ipsum caput vt idem conforter membrum. ⁊ per hoc reddatur fortius ad expellendum vapores nociuos a se. ¶ Secunda. ꝙ adhuc ratione resolutionis vaporꝫ iam productorum ad caput possunt competere. ¶ Tertia ꝙ magis canonicum ⁊ magis tutum est incipere a diuertentibus vt suo loco dictum est. ⁊ sic operantur communiter practicantes. ¶ Quarta conclusio. ꝙ si talia odorifera applicantur non debent aliquo modo naribus applicari. ¶ Quinta conclusio. quam fortassis Auic. voluit ꝙ in declinatione competunt hec odorifera. ad confortandum ⁊ resoluendum: ⁊ secundum ipsum remedium iter prima nominauerit. ⁊ in prima.

Dubitatur Utrum vomitus competat in prouocatione: cum vomitus videatur matricem mouere ad superiora: ⁊ sic iuuare ad prouocationem. Item maxime confert sternutatio. ergo ex opposito vomitus deberet nocere. ¶ Dom. Prima conclusio. ꝙ vomitus temperatus ratione cause efficientis suffocationis matricis competit. patet quia sic curatur prouocatio vel saltem eius augmentum materia illa existente apta fluere ad matricem. ¶ Secunda conclusio ratione cause coniuncte non competit. patet conclusio ex se. ¶ Tertia conclusio. ꝙ laboriosus ⁊ fortis nullo modo competit. vbi autem sit facilis ⁊ temperatus sic considera.

Erica hoc capitulum non noui alias difficultates. quoniam si quis vult eas videre recurrat ad lecturas afforismorum in quibus copiose inueniantur. ¶ Afforismi.

¶ Si vero hyems pluuiosa ⁊ austrina fiat. ver vero siccum ⁊ borealis mulieres quidem quibus partus ad ver est ex omni occasione abortiunt. si vero genuerit imbecilles ⁊ morbidos pariunt pueros. vt aut statim resoluantur i. moriantur aut tenues ⁊ morbidi viuant existentes. 13.3.

¶ Pregnantes purgare si conuenit a quarto vsque ad septimum. seniora autem ⁊ iuniora vereri oportet. 1.4.

¶ Muliebria educit ex aromatibus calefactio. multotiens vero ⁊ ad alia vtilis esset si non capiti grauedinem faceret. 29.5.

¶ Mulier in vtero habens flobothomata abortit sed magis cuius maior est fetus. 30.5.

¶ Mulieri in vtero habenti ab aliqua egritudinum acutarum accipi mortale est. 31.5.

¶ Mulieri sanguinem vomenti menstruis superuenientibus solutio erit. 32.5.

¶ Mulieri menstruis deficientibus sanguinem e naribus fluere bonum est. 33.5.

¶ Mulieri in vtero habenti si venter fluat periculum est abortiendi. 34.5.

¶ Mulieri que a matrice molestatur aut difficulter generanti sternutatio superueniens bonum. 35.5.

¶ Mulieri menstrua habenti sine colore propriam ⁊ non secundum se semper facta purgatione indigere significat. 36.5.

¶ Mulieri in vtero habenti si subito mamille graciles fiant abortit. 37.5.

¶ Mulieri in vtero geminos habenti si altera mamillarum gracilis fiat alterum abortit. ⁊ si quidem dextera gracilis fiat masculum. si vero sinistra feminam. 38.5.

¶ Si mulier que neque pregnans est neque generauit lac habet huius menstrua defecerunt. 39.5.

¶ Mulieribus quibus conuertitur sanguis ad mamillas maniam significat. 40.5.

¶ Mulierem si vis scire si conceperit quando itur dormitum mellicratum da bibere. siquidem tortiones circa ventrem habuerit concepit. si non minime. 41.5.

¶ Mulier siquidem masculum concepit bene colorata est. si vero feminam discolorata est. 42.5.

¶ Si mulieri pregnanti in matrice fiat herisipilla mortale est. 43.5.

¶ Queque tenues preter naturam existentes concipiunt abortiunt antequam grossescant. 44.5.

¶ Quecunque vero corpus moderatum habentes 2 mense aut 3 abortiunt sine occasione manifesta. his cotulidones mucilaginibus pleni sunt. ⁊ non possunt retinere propter grauedinem fetum sed abrumpuntur. 45.5.

¶ Quecunque vero preter naturam grasse existentes non concipiunt his pinguedo os matricis obturat ⁊ priusquam extenuantur non concipiunt. 46.5.

¶ Si matrix in vertebris ponitur saniem faciens sic necesse est commotum fieri. 47.5.

¶ Fetus quidem mares in dextris: femine vero in sinistris magis. 48.5.

¶ Ad matricis precipitationes optarmicum apone apprehendens os ⁊ nares. 49.5.

¶ Mulieri in vtero habenti tenasmon innatus abortum facit. 50.5.

¶ Mulieri si vis menstrua retinere sitiam maiorem ad mamillas appone. 51.5.

¶ Quecunque in vtero habent his concluditur os matricis. 52.5.

¶ Mulieri in vtero habenti lac ex mamillis multum fluens debilem fetum significat. si vero dura fuerint vbera sanum fetum significant. 53.5.

¶ Quecunque corrupte sunt his vbera gracilia fiunt. si vero rursus dura fiunt dolor fit in vberibus aut in vertebris aut in genubus aut in oculis ⁊ non corrumpuntur. 54.5.

¶ Quibus os matricis durum fuerit his necesse est os matricis concludi. 55.5.

¶ Quecunque in vtero habentes a febre accipiuntur ⁊ fortiter calefiunt sine occasione manifesta generant difficulter ⁊ periculose aut abortiunt periclitantur. 56.5.

¶ In fluxu muliebri spasmus ⁊ animi defectio si superuenerint malum. 57.5.

¶ Menstruis pluribus euenientibus accidunt egritudines ⁊ non venientibus a matrice accidunt egritudines. 58.5.

¶ Mulier autem si non conceperit in vtero volueris autem scire si concipiet circumtegens vestimentis suffumiga cum aromatibus deorsum. ⁊ siquidem videatur transire odor ad os ⁊ nares per corpus cognosce eam. quoniam ea non propter se non generat. 60.5.

¶ Mulieri in vtero habenti si purgationes erumpunt impossibile est fetum esse sanum. 61.5.

¶ Si mulieri purgationes non exeunt neque frigore neque febre superueniente. angustie vero abhominationes ⁊ defectiones animi ei accidant reputa hanc in vtero habere. 62.5.

¶ Quecunque frigidas ⁊ densas matrices habent non concipiunt propter frigiditatem. ⁊ quecunque humidas habent matrices non concipiunt. extinguitur enim in eis semen. ⁊ quecunque matrices habent siccas magis ⁊ ardentes non concipiunt. indigentia enim nutrimenti corrumpit semen quecunque vero in vtrisque temperie habent moderate huiusmodi generantes sunt. 63.5.

¶ In vtero habenti tenasmon superueniens abortire facit. 28.7.

Capitulum. xxij. de dispositionibus apparentibus in extremitate membrorum exteriorum continens rubricas. 16.

¶ De ruptura ⁊ que similantur ei. Rubrica. j.

E dispõnibus apparentibus in extremitate membrorum exteriorum. Et primo de ruptura ⁊ que similantur ei. Unde ruptura que sic ab Aui. nominatur ab aliis diuersis nominibus inscribitur. nam Uiaticus eam crepaturam nominat. Almansor eminentiam. quidam iter ciliaca passio. quidam herniam volentes vt hernia sit nomen generale ad omnem rupturam. Sed vt Simon Januensis hernia est fractura quando intestinum in osseum descendit. Sed

vt sepe dcm̄ est ad medicū de noīb⁹ disputare non attinet. ¶ Et ab Aui. tal' ponit descriptio. Ruptura fit p solonez pānicli a singl'aritate sua ꝛ casuz scissure i eo que penetrat corp⁹ qḋ ꝯplxēsuz ē i eo aš scissurā. aut pp dilatationē stricture i meatu aut soloñé. ¶ Propter qḋ aduertēdū q sup hac ē pānicul⁹ dur⁹ subtil' ꝯtinēs itestina a q̄ iuxta īguina ꝯsus finē ilioꝝ oriunt' pānicli duo vn⁹ a dextris ꝛ ali⁹ a siuistris. q pānicli ꝓcēdūt vsq₃ q̄ testicl'os iuoluūt ꝛ noiant' a ꝑn⁹ orī⁹ eoꝝ vsq₃ q̄ ꝑueniūt ad testiculos didim⁹. cū āt ꝑuenuīt ad testiculos ꝛ dilatāt' iuoluētes eos noiant' bursa testicloꝝ. Un̄ in ꝑn⁹ sui orī⁹ orificiū eoꝝ ſm nāz. clausuz ē ꝛ i ꝓcessu dilatat' ꝛ i fine vsq₃ ad q̄ntitatē testicloꝝ q̄s iuoluunt. Cū g̊ orificiū supi⁹ ſm nām clausuz ꝓter nām apit' ꝛ p ipm descēdit aliqḋ itestinū qḋ sua nāli clausura detinebat'. tūc fit ruptura siue hernia. ¶ Cui⁹ spēs cōiter q̄ttuor enūant'. Intestinal' l. aq̄sa vētosa ꝛ carnosa. dico cōiter. q: a nōnullis septē ponunt' spēs vltra q̄ttuor iā dictas addētes ꝯrbalē hūoralē ꝛ varicosā. A vulgarib⁹ āt noiat' aptura ꝛ merito. q: fit pp apturā foramis qḋ ſm nām clausuz eē debēt. ¶ Accidit q̄nq₃ dispō silis apture ꝛ nō ē aptura vt cū pānicul⁹ nō apit' s₃ mollificat' vehemēti mollificatiōe: ꝛ tūc descēdit qḋ ꝯtētū est ad iguia ꝛ nō i bursaz qḋ i īguine cāt tumorē ad modū glādule satis notabil' q̄ntitatis maioris aut minoris ſm maiorē aut minorē relaxationē. ꝛ h̄ dr̄ hernia iguinata siue mollificatio inguinum.

Cause Et hoꝝ oīuz cā est aut ꝑmitiua. aut añs aut cōiūcta. de qb⁹ oīb⁹ ꝑticulariter exēplificabo. Exēplū de ꝑmitiua. vt oīs cā ꝑparās ad aptionez didimi ꝛ rupturā siphac. vt sūt salt⁹ fortis ꝛ ab alto. labor exercitium grāde pedestre ꝛ equestre eleuatio magnoꝝ pōderꝝ. pp qḋ portatores ꝛ fachini ꝛc̄. iflatio fort' ad quā seq̄t' vētris iuflatio. pp qḋ tubicine ꝛ fistulatores vtplīm sūnt herniaci. ꝛ ꝯsilr cātatores. coit⁹ plīm⁹ ꝛ marie sup replōne. Itez equitatio mlīeris sup viꝝ tpe coit⁹. Itē tussis laboriosa. vociferatio fort' ꝛ clamosa. Itē ascēsus ꝛ descēsus tēsio balistaꝝ. ꝛ oīa alia in qb⁹ est forte conamē ita vt flat⁹ retineat'. ¶ Cā aūt añs est aut teneritas nālis pānicli aut vētositas ipsa frāgēs aut hūiditas effusa a toto ad itestia vt sāguinea feculēta. cui⁹ cā fuit ꝑcussio aut casus. aut aq̄sitas mlīta grauās ꝛ i bursaz testiculoꝝ descēdēs. aut lōga feci retētiōe. vn̄ acāt in forti cōpressione deide ruptura. aut lōga spmatis retētio moti ꝛ ꝓhibiti ab expulsiōe. ¶ Cā aūt ꝯiūcta ē ipa ruptura siue aptio. ¶ Cā aūt relaxatiōis siue mollificationis est teneritas ipsa nālis pāniculi vel hūditas multa. quare pueris facilius ac sepius accidit.

Pronostica q ruptura itestinalis inueterata ꝛ spālr i corpe adulto nō curat' medicina: s₃ tm̄mō ferro. vel q̄sra. Et dr̄ iueterata apḋ Gordoniū q̄n ptrāsiuit dies septē. nā tūc labia sūt fcā dura ꝛ obturata q̄ꝝ vnio nō ē ipossibilis ēt si forte in mēbro exteriori nisi remoueret' calositas ꝛ duritieś labioꝝ ꝑus. ꝛ multi mlīta ꝓmittūt ꝛ pauca attēdūt. In pueris āt ꝑur sanat' ꝛ cū difficltate. S₃ acāt q aliq sūt mollificati q medicamīnū bñficio curant'. ꝛ medici dicūt q erāt rupti ꝛ iplēt capita hoīnū mēdaciis. Et ponā signa distictiua iter mollificationē ꝛ rupturā. ꝛ Gilbert⁹ anglic⁹ iqt. Et recēs suscipit statiz curationē. cū iueterata ē ꝛ i adulti nūq̄₃ nisi p cirurgiā curat': multi aūt meo tpe ꝓstipserunt dicē se curasse mltos. Et ego ponā medicamīa fortia ad h̄ qb⁹ vsi fuerūt. S₃ tu vtere prudētia ꝛ noli ꝓmittere vana. ¶ Itē ad ꝯplemētū cognitiōis cāꝝ scito q crepatura cit⁹ accīt pueris pp relaxationē: iuuenib⁹ aūt pp virulētiā. siue violētā tēsionē. i senectute vo pp humoꝝ supfluitatē. ¶ Itē vt scias q̄₃ facil' sit ei⁹ cura aduerte. vt Aui. q ei⁹ ruptura. s̄. testiculos ꝛ apud īguina. ꝛ qḋ ca. s̄. est sūme ē maloꝝ acciñtū. Itē q oīs rupura. s̄. sūme q̄ntis sit ꝑue addutois ꝛ nō doleat i ꝑncipio est maloꝝ acciñtū q̄n i ea sit expulsa itestia minuta ꝛ sit ꝯpressa ꝛ coartata ꝛ coartāt fece ꝛ ꝯmouūt ei ꝛ fac̄ ingeuiūnē ꝛ angustiā ꝛ ē de gn̄e ileos. Intestial' ꝛ ꝯrbal' difficl' curatiōis q̄ntus ꝑua fit. aq̄sa āt ꝛ si sit mag̊ facil' curatōis.

Signa demr̄atiua. Q̄n ē cū descēsu itestini ꝛ ꝯrbi resupinet' eger ꝛ eleuatis pedib⁹ ꝛ cruribus suis manu ꝯpmat' locus emineēs ꝛ ad itra reducat'. q̄ facto eleuet' patiēs ꝛ stet: deide ꝯtinēdo anhelitū ꝯpmat ad iferiora. tūc si iteꝝ videbis tumescere locū ꝛ q̄si statiz ꝛ descēdē i bursaz testiculoꝝ. tūc scito q ruptura est. Itē eminētia sic apparēs i mirach q̄ sic p ꝯpssionē remouet' ꝛ redit. cuz hō stat vel sedet sup rupturā signt ꝛ spālr sup descensum ꝯrbi aut itestinoꝝ. ¶ S₃ signū distictiuū ē. q̄n q̄n ē ex ꝯrbo ē ei⁹ redit⁹ cū difficultate maria ꝛ cuz ꝑuo rugitu vel nullo ſm q ꝯrb⁹ facit figurā i bursa testiculoꝝ sic est figura retibus iuoluti cū pāno lineo. ꝛ est ſm plīmū ꝑue q̄ntitatis. itestini vo reductio est nō ita diffīcl' ꝛ cū maiori rugitu licet ꝑuo. ꝛ fac̄ itestinū i bursa testiculoꝝ eminētiam grossiorē magi tāgibilē ꝛ dolorē maiorē. ꝛ i sūma q̄n ē dilatatio manifesta descēdit in oseū ꝯrbus aut itestinū paulatiz absq₃ dolore aut expressione facta ab ipso egrotante.

¶ Signa vētose. Inter h̄ āt ꝛ descēsuz vētositat' signū q̄n i vētosa hernia redit⁹ est facil' respectu dictoꝝ. ꝛ ita redit stādo sic̄ si resupine ita q resupiatio paꝝ opat' i ei⁹ reditu. cuius ꝯriū in itestinali. ꝛ redit absq₃ dolore. ꝛ ē absq₃ grauitate ꝑcepta. ꝛ q̄nq₃ est ꝑ eius extēdēs oseū ꝛ dolorē fortem cāt extensiuū. vn̄ in ei⁹ ꝯpssione a medico digitis ꝛ auditu ꝑcipit'. itē ꝛ patiēs sentit vētositatē moueri ēt in itestinis. ꝛ q ex vsu reꝝ multiplicātiuz vētositatē magis auget': nec sic cū ad supiora pellit' descēdit vt itestinal' ꝯrbalis.

¶ Signa aquose. Hernia aūt aq̄sa tactu ꝯphēdit' ex tēsiōe burse. ꝛ q: bursa lucet siue splēdet ꝛ nō redit vt cetere: imo tactu cedit: ꝛ est cū dispōne cacetica. ¶ Humoral' non discernit' q: corp⁹ ē repletū ꝛ ē sine dolore ꝛ cedit tactui. ꝛ est mollicies media iter aquosam ꝛ carneā. in carnosa itaq₃ videt' testiculus augumētari sine dolore siue apate. ꝛ ē ibi durities ꝛ grossities ꝛ opilō vie. ꝛ q̄nq₃ est ibi grossities ex lapideitate apatis duri ꝛ nominat' buris.

¶ Signa varicose. Uaricosa aūt cog̊scit' ex venis repletis ꝛ tortuositate eaꝝ cū mollificatiōe testiculoꝝ. ꝛ nō redit dato q supiu⁹ iaceat ꝛ illā q̄ est in arterijs tact⁹ ꝯphēdit: s₃ eā que est in venis nutrientib⁹ illa mēbra nō ꝯphēdit tact⁹.

¶ Signa relaxati. Accidit aūt vt q̄nq₃ qs iudicet relaxatū eē ruptū. ꝛ iō arbitrat⁹ sū₃ signa iter ipa distinctiua ponē. ¶ Signū q: si qs stabit sup pedes suos ꝛ ꝯtineat anhelitū ꝛ ipm ad iferiora ipellat. vt. s̄. si de facili ad ipulsionem talē descēdat iferi⁹ rupt⁹ est. si nō relaxat⁹. Et si vis ad hoc certificari p h̄ signū fac ꝑus patiētem supine iacere ꝛ itromitte tumorē. deinde fac vt dcm̄ est. Itē relaxatio ſm plurimum ad inguina terminat'. ruptura aūt ad oseum.

Cura In cura itaq₃ rupture siue hernie ꝑticulari. x. canones obseruādi sūt ordinatio diete. Digō. cūo. Reductio ei⁹ qḋ descēdit siue sit ꝯrb⁹ siue itestinū. Cōsolidatio si stari possis est. Cōseruatio ne vlteri⁹ ꝓcedat cū ꝯsolidari nō pōt. Exiccatio ei⁹ qḋ mollificatū est ꝛ dilatatus. Resolō ei⁹ qḋ aggregatū est i ea si est aqua aut vētositas. Prohibitio ne mā descēdat ad extēsionē faciēdā. Ultimo cum oīa nō ꝯtulerint castratio ꝛ ferri administratio.

¶ Pro ꝯplēdo ꝑm̄ abstineat a reb⁹ ꝯfortātib⁹ cāsz factiuā rupture ꝛ sūt cibi iflatiui ꝛ vētositatē gn̄antes. vt fabe faseoli pisa siue robilie ciceruz grana castanea. lac. olera. ꝑpue chia ꝑcipue lētes. Itez a cibis abstineat male ꝛ dure digōnes vt sūt pastilicā. nerui ꝛ alui₃. iteriora. carnes antique dure. panis milcace⁹ ꝛ de castaneis fact⁹. Fructus vētosi vt pepo. auellana recēs. fic⁹ hūide. vua rcēs. amigdala recēs. ꝛ aq̄sū ꝛ marie i aq̄sa ꝛ i ea q̄ ē ex mollificatiōe. Itē fugiat

aquā frigidā vinū grossū turbidū. Itē dulce ꝛ nouū. itē potus mellitos ꝛ mel ip̄z nisi fuerit bñ decoctū. ꝛ sic de aliis vētosis i. v. tractatu. ¶ Utaꝛ cibis tēpatis facil' digōnis ꝛ magis declinātib⁹ ad siccū maxie i vētosa ꝯueniūt tñ carnes agnéline ꝛ p̄cipue iuuenes assate vitulīne. māgine iuuenes. Itē salse ex carnib⁹ leuis digōnis ꝛ i modica q̄ntitate. ¶ Cōueniūt fruct⁹. vt ficus sicce. phisthci. pineoli. passule vua bñ matura ꝛ q̄ steterit aliqb⁹ dieb⁹ ab arbore deposita in pauca q̄ntitate. Itē q̄nq3 capꝫ pōt de amigdalis exiccatis ꝛ in pauca q̄ntitate ꝛ raro. ¶ Cōuenit risū. sinapi brodiū cicer rū. caules ꝛ hꝰ. ꝛ i his tñ sp̄ modera. Itē panis ō frumēto bñ fermētatus bñ coct⁹. Itē panis bis coct⁹ siue tortelle de seni. Itē vinū sit clarū odorꝫ mēsū ad min⁹ nō dulce neq3 austerꝫ s3 mediū ēt i vinositate albū vel aureū siue aureliū fugiat replōnē ꝛ teneat sibi vētrē lenē ꝛ est de optimis reb⁹ ei. Itē post eius cibus resupinet ꝛ qñ sedet teneat ꝯtinue bracale. Itē si stat. ¶ Et q2 coit⁹ sub inanitione ptinet dicaꝛ de eo q coitu nō vtaꝛ vt pōt: ꝛ si eo vtiꝛ sit post vētris lenitionē. ꝛ habeat brachale siue stricturam. ꝛ nō faciat vt mlti q eā deponūt pp verecūdiā ꝛ male. deinde eis succedit pp agitationē. Nō moueaꝛ post comestiones neq3 deambulet pro posse nisi debite. mlti fugiat equitationes ꝛ p̄cipue equorꝫ male ꝛ duriter ambulātiū. Itē exercitia fortia pedestria ꝛ alia hꝰ fortificātia eas rupturas. de qbus supra in causis p̄mittuis ꝛ quiete vtaꝛ magis iacens aut sedens q̄ stans. ¶ Somno ꝛ vigilia vtatur moderate. ꝛ consilr de accidentibus anime.

¶ Pro ꝯplemēto scōi ꝛ tertij scito q si videbiꝛ digōnem ꝛ euacuationem esse necīas illas fac. Et tu habuisti sepe digestiua vētositatū ꝛ aliorꝫ humorꝫ ꝛ silr euacuatiua. s. de colica. ꝛ iō ad illa loca te trāsferas. ꝛ ad posita. s. 4⁰ tracta. itē si habitudo corpis idicabit de flōmia illa3 fac. oia .n. pticulariter scribi nō pñt neq3 debēt: attēto q ex sepe dictis itelliges modū p̄cedēdi in siībus. ¶ Sed hic aduerte q solutiua debēt esse ligda ꝛ leuia nō trahētia multū a remotis. ꝛ cristeria sunt in casu multū ꝯformia. neq3 in solutiuis multiplicabis. sed vt poteris ab eis abstinendum.

¶ Reductio aūt fit vt resupineꝛ eger ꝛ restaureꝛ cu3 manu sua leuiter ꝯp̄mēdo reintromittat. Q2 si reductio fiat difficilis clistericeꝛ p̄us eger bis i die cu3 clisteri ex oleo cōi scō cū modico sal. deinde temteꝛ reductio. Q2 si adhuc fieri non poterit empleꝛ locus cū lenificātib⁹ ꝛ mollificātib⁹ cū radice altee. semie lini. fenugre. Et ex mucillaginib⁹ eorꝫ cū pinguedinib⁹ ꝛ oleis ꝛ farina seminū lini aut cū spōgia isusa in oleo decoctiōis malue altee. fenugre. seminis lini. camomille ꝛ hꝰ. deide temteꝛ reductio ꝛ sp̄ cū facilitate ne causetur dolor q in q̄ntū fieri pōt euiteꝛ. ¶ Q2 si adhuc nō ꝯferret fiat balneū ex camomilla. aneto. radice altee. semine lini. fenugreco. malua. bismalua ꝛ hꝰ. i q̄ calo ꝛ nō mltū sedeat patiēs p lōgū tp̄s. Aut pro nobilib⁹ ꝛ potētib⁹ ponaꝛ eger i tina olei cōis tpate calitatis vsq3 ad vmbilicū ꝛ i ea stet p tp̄s notabile s̄m vtutis tenorē ꝛ ampliat viā mirabiliter. In q̄ Jo. Januēꝛ nr̄ optimā repōtauit famā ꝛ lucrū grāde. deide resupineꝛ ꝛ itromittaꝛ. Quo pacto ponaꝛ ei brachale de ferro aut ō pāno bōbacio modicū suffulto cū plumaceolo vt cōiter fit: ꝛ añ ei⁹ stricturā ponaꝛ sup locu3 fractū aut mollificatū scutū de corio magnū aut p̄uū s̄m corpis q̄ntitatē ꝛ ipsi⁹ apture. sup qd̄ sit extēsū aliqd̄ ex emplis dicēdis isra ꝯsolidātib⁹. de qb⁹ copiose ponēdo acutiē scuti iferi⁹ v̄sus testiculos ꝛ latū v̄sus vētrē sicut ꝛ stat plumaceolus brachal' siue stricture. deide sup ip̄m extēdatur plumaceolus ꝛ ligeꝛ ꝛ stringaꝛ nō mltū. Scōa v̄o die aliqlr plus ip̄o sp̄ stāte i loco resupine ꝛ capite aliqlr depsso. ꝛ oī die vt. s. ianuaꝛ vēter cū aliq̄ lenitiuo. sicq3 deīceps abstineat ab his que dicta sūt in cōplemēto p̄mi canonis.

¶ Cōseruatio āt ne vlterius p̄cedat fit cū medicis glutinatione facientib⁹ ꝛ ꝯfortātib⁹ i qb⁹ ē stipticitas. de qb⁹ satis isfra exēplificabo i receptis. s3 sup oia valet gestio brachalis siue stricture quā herniacus salte itestinal' delerē nō d3.

¶ Exiccatio aūt ꝛ resolo cōpleaꝛ cū medicinis ꝛ emplis resolutiuis dictis in cura idropisis. ꝛ tu ibi.

¶ Prohibitio aūt fit cū strictura getē ꝛ euionib⁹ si cā fuerit hūiditas a toto vel pticulari mēbro trāsmissa ꝛ in eo casu ꝯfortatiōi toti⁹ vel mēbri pticularis stude ne mittat.

¶ De castratiōe me nō itēdo hic multū itromittē qm̄ ad cirurgicū spectat. s3 de ea isfra. sed certe paucos vidi liberari absq3 restauratorꝫ bñficio. De admistratiōe āt ferri p̄ nūc tm̄ dico q ex antiqs sapiētib⁹ laudauerūt qdā vstionē factā cū ferro hñte figurā semicircularē cū asta eleuata superi⁹: ita q hec vstio cū tali instro ꝯsequaꝛ os pectinis hora q̄ fit. ꝛ dixerūt q curat rupturā p̄fūdā ꝛ magnitudinē siphac ꝛ dilatationē meat⁹ p quē siph⁹ ꝛ itestia descēdūt.

Et satisfaciēs. 5. p̄ncipali ponā q̄dā ex exptis meliora p os sūpta vl' p exteri⁹ admistrata. Et icipiā ab his q̄ p os sumūꝛ q̄ sūt potiōes pille vel puluereѕ vl' electuaria.

¶ Potio ꝛ ē siru. magri Ugonis ꝛ magne laudis. ℞. succi triū ꝯsolidarꝫ. succi iacee nigre. succi epatice terrestris añ. lib. 5. succi corrigiole. plātaginis añ. ℥. iij. succi rute viridis. ℥. ij. depurenꝛ hi succi cū decoctiōe harꝫ rerꝫ i illis. ℞. rosarū. thuris. masticis. mumie. sāg. drac. boli ar. añ. ʒ. i. 5. mirti. sumach. nasturtij. coralli. cipi. añ. ʒ. i. nucis cipressi. ʒ. i. 5. myrrhe. gūmi ara. añ. ʒ. 5. bulliāt oia i succis ad ꝯsūptionē tertie ptis. postea coleꝛ ꝛ sirupiceꝛ cū ςuccaro. Q2 si nō tp̄s negabit eas posse hr̄e herbas virētes liceat loco succorū sumē siccas ꝛ coquere in aq̄ pluuiali sufficiēter. deinde manib⁹ fricādo colare. deide reduc eā colatura3 ad ignē ꝛ cū ςuccaro ꝯuenientis q̄ntitatis fac siru. dimitte itaq3 hunc siru. fermētari vsq3 ad mēsem. deide ip̄m exhibe i dosi ꝯueniēti etati patiētis cū h̄ apoςimate. ℞. herbe. sigilli salomonis. radicū herbe sācte marie: radicis pirincule. foliorꝫ graminis cū radicib⁹ añ. ℈. i. radicis gariofilate. M. 5. teranꝛ ꝛ coquanꝛ in vino optimo ꝛ subtili. qd̄ vinū reseruet ꝛ distēpereꝛ cū eo sirup⁹ dict⁹: ꝛ deꝛ p octo dies ꝯtinuos vl'. xv. s̄m q egritudo erit difficilis ꝛ min⁹ difficilis. ꝛ tp̄e ei⁹ exhibitionis nulla fiat emplatio. ¶ Exhibito aūt sirupo denꝛ pille que sequunꝛ que sūt in casu mirabiles ꝛ gl'iose ꝛ magne efficacie. ℞. rasure ferri. ℥. 5. pilorꝫ lepori minutissime incisorꝫ. ʒ. iij. nucis cipressi. mumie. sang. drac. ypoqstidos. olibani. acacie añ. ʒ. ij. nasturtij. dragagāti. myrrhe. ciperi añ. ʒ. i. teranꝛ ꝛ ꝯficianꝛ cu3 succo ꝯsolide maioris dosis a ʒ. i. vsq3 ad. ij. Et hic aduerte q qñ exhibenꝛ he pillule q tūc deponēdū est empl3 ꝛ sup locū teneaꝛ notabil' q̄ntitas magnetis aplanata. nā sic ferrū trahet cū quo ꝛ cetera sequenꝛ ad locū ip̄m ꝯsolidādū. Hec .n. opatio est reiterāda totiēs donec effect⁹ itēt⁹ ꝯsequaꝛ. ꝛ sp̄ deide sup locū teneaꝛ emplm̄. de quo isfra. Ista est opatio nō ab oib⁹ scita nec sic scripta. i q̄ fiducia nō p̄ua hñda est cū fuerit pspicaci atq3 sagaci magisterio facta. ¶ Pille alie rōnabiles ꝛ gl'iose. ℞. limature ferri. ℥. i. pilorꝫ leporis puluericatorꝫ. ℥. 5. nucū cipssi. ʒ. iij. sanguis dra. mumie. olibani añ. ʒ. i. ꝯfice cum succo millefolij ꝛ denꝛ vt. s. ¶ Puluis quo vti d3 patiens frequēter i cibis suis. ℞. fauces luciij magni sepatas a carne ꝛ cōbure eas in olla coopta in clibano posita. deide. ℞. hꝰ pulueris. ʒ. iij. ꝯsolide maioris ꝛ minoris añ. ʒ. ij. millefolij. arnoglosse añ. ʒ. ij. sanguis dra. thuris. masticis volubilis minoris añ. ʒ. i. 5. gariofilorꝫ. cinamomi ℥℥. cardamomi añ. ʒ. ij. ςuccari quātum vis reducanꝛ in puluerē. ꝛ hec oia adinuicē misceanꝛ. ¶ Electuariū ad hoc. ℞. gariofilatum. cinamomi. ℥℥. macropiperis añ. ʒ. 5. thuris: masticis: sanguinis dra. nucū cipressi. balaustiarꝫ añ. ʒ. i. ꝯsolide maioris ꝛ minoris. millefolij. iacee añ. ʒ. 5. semis plātaginis. lentis: myrrhe añ. ʒ. i. cipi. ʒ. 5. ςuccari qd̄ sufficit. ¶ Aliud

ad idē. ℞. radicū ꝯsolide maioris. radicū acori añ. lb. ʒ. radicū sigilli sancte marie. radicū caude eque añ. ℥. iiij. mellis dispumati. ℥. iiij. optime terant᷑ ⁊ elixent᷑ ⁊ cū melle decoquant᷑. deīde addat᷑ hic puluis. ℞. nucū cipressi. ℥. i. pilorū leporis. ʒ. ij. masticis. coralli mumie. terre sigillate. cinamomi añ. ʒ. i. ʒ. gariofiloꝝ. nucis idice. calāi aro. cassie lignee. cipi añ. ʒ. i. fiat electuariū ⁊ ē ex expertis. ℭ Laudat᷑ h̄ casu sume puluis leporis cōbusti cū cibis exhibit᷑. vt. ℞. leporē ⁊ euiscera ⁊ decolla ⁊ minutiz scide cū tota pelle ⁊ pone in olla bñ obturata in clibano calo donec exiccet᷑ ⁊ puluerizari possit: ⁊ admistra cū cibo. Silr puluis faucium lucij vstaꝝ eodē mō p totū. ⁊ illa duo sil᷑ magis valēt. ℭ Item puluis pollitrici i cibo cū potu dat᷑ ⁊ est forte. ⁊ cauda equina ⁊ est ex expertis ⁊ magis excellēs. Itē pilosella: ⁊ rustici ꝯsueti sūt sanare pueros suos cū hac herba marie in tenera etate faciūt tortellos vel alr in cibis ꝯmiscēt. Itē ad idē valet herba gerēs fructū q dī fragola. Itē radix cardi pecorum. radix diptami, puincule. radix sigilli salomonis. ⁊ ita de aliis cū ouo i patella frictis vel sub cineribꝰ vel alio igenio exhibitis. Vñ ex datis collige duo tria vel pauciora vel ꝑla ⁊ exhibe vt videbit᷑. ⁊ fortassis i fine aliq p ordinē ponā. ℭ Emplꝫ ꝯstrictiuū. ℞. ossiū dactiloꝝ. gūmi arboris limonū. piloꝝ leporis minutissime incisoꝝ. sanguis drac. nucū cipressi. sauine glutinis piscū. glutinis de corio visci quercini. mumie. amō: aci galbani añ. ʒ. ʒ. balaustiarū. licij. corticū thuris myrrhe. sarcocolle. ipoqstidos. lapidis ematitis añ. ʒ. iij. dissoluat᷑ gūmi ⁊ glutina i aceto vini ⁊ fiat emplꝫ quo vtat᷑ de qnto i qntū mutido. ℭ Ad idē qd̄ sanat rupturā īfantū. ℞. corticū granatoꝝ. ʒ. x. gallarū imatur. ꝗ. ʒ. i. decoqnt᷑ in. ℥. v. vini stiptici decoctiōe vehemēti. p̄ nāqꝫ reduc itestina. deīde embroca locū aq̄ frida. deide suppone emplm ⁊ muta de. x. in. x. dieb᷑. ℭ Aliud ⁊ ē optimū. ℞. masticis. corticū thuri nucū cipsi ⁊ myrrhe. glutinis piscū ⁊ sarcocolle añ. dissoluat᷑ gluten i aceto vini. deide aggrega ⁊ fac emplꝫ. ℭ Aliō ⁊ est famosum nr̄o tpe. cerotum de pelle arietis. ℞. picis naual. aloes añ. ʒ. iij. masticis thuris añ. ʒ. ij. boli ar. sāguis dra. añ. ʒ. vij. litargiri. colofonie. amōiaci. galbāi añ ʒ. ij. cere. rute. añ. ʒ. iij. galle. visci qrcini. gipsi añ. ʒ. viij. vtriusqꝫ aristologie añ. ʒ. iij. myrrhe. terbētine. ematitis añ. ʒ. ij. balaustie. psidie. añ. ʒ. i. acacie. sepi. ircini añ. lib. i. ʒ. oīuꝫ ꝯsolidaꝝ añ. ʒ. ij. galle sāguinis hūani añ. lib. i. oīa ista sint distēpata cū aq i q pell᷑ arietina cū tota sua lana sit liq̄facta p decoctionē pili leporis ꝯtriti i multa q̄ntitate apponant᷑. gūmi vo p̄ resoluant᷑ ⁊ cera postea agitādo cū spatula plumes icorpent᷑. deinde emplꝫ inūctis manibꝰ cū oleo ro. ⁊ mirtino iformet᷑ ⁊ vsui reserua. h̄. n. faciūt tāte efficacie vt dicāt si supponat᷑ ocul᷑ canis ꝯsolidet eos. Volo tibi hec sufficē. nam ex his ⁊ aliis paucioribꝰ vel plibꝰ ꝯficere poteris. ℭ Sꝫ certe nō delecteris i multiplicatiōe gūmoꝝ. sunt gūmi qm̄ vesicāt ⁊ trahūt mā̃ꝫ ad locū ⁊ marie stāte plenitudie ⁊ iflant᷑ testiculi vga iguia ⁊ circūstātia loca vt sepe vidi. ⁊ iō te auisatū reddo.

ℭ Qñ aūt ista nō sufficiūt oꝫ ad opationē manualē deueniri. Et modus breuit᷑ ē iste. Supinet᷑ hō s. tabulā fortē ⁊ ligēt ⁊ deꝑmat᷑ tabula ex pte q̄ est caput vt facilius reintromittant᷑ intestina: qbꝰ reintromissis ducit᷑ testiculus ex ea pte q̄ ē ruptura supius i loco altiori i quo eē posuit. ⁊ illū locū signa. q: ē recte sup osse femoris ⁊ i illo loco fit icisio vel pforatio ⁊ nō. s. illū. q: tūc fieret pforatio mirach ⁊ alioꝝ visceꝝ neqꝫ ifra fiat. q: tūc remaneret p ꝯsolidationē eminentia magna p̄ternam. In signato itaqꝫ loco oꝫ fieri pforatio. ⁊ a qbusdā fit cū rasorio ⁊ cito expediūt ⁊ vadūt circūcirca excarnādo didimū ⁊ testiculū ab osseo: ⁊ posterius lōga i pte supiori: ⁊ abscindūt didimū ⁊ vasa spmatica cū testiclo ⁊ ꝯsolidāt postea. ℭ Et qdā excarnāt didimū ⁊ nō testiculū ⁊ sumūt ⁊ ligāt i pte supiori ⁊ apponūt medicamina valde ꝯstrictiua ⁊ sic dimittūt. ℭ Et qdā ponūt causticum i loco signato ⁊ pforāt. postea ponūt arsenicum sublimatū qd̄ corrodit ⁊ ꝯstrigit adurēdo: ⁊ ꝯtiue ptes didimi corruptas exhibūt: postea vo ꝯsolidāt. ℭ Et qdā opantur cū cauterio actuali. de quo. s. de admistratiōe ferri.

Cura aquose. expedito de itestinali ⁊ ꝯrbali ad alioꝝ curā accedo. In ea aūt q̄ est aq̄sa p̄missis regiminē diete euone admistrent᷑ empl̄a exiccatiua ⁊ resolutiua aquositatis ex his q̄ dicta sunt de idrope. vbi plima hēs. ⁊ iō supsedeo: nā regula patiētē ac si eēt asciticꝰ. ℭ Veniendo ad opōnē manualē gal. xiiij. terapētice. ponit vt ponat᷑ fectio. q: si capiat᷑ cū tenaculis latis bursa testiculoꝝ ipsis ad supiora multū. deide itromittat᷑ statim cū acu pforātē ⁊ dimittat vsqꝫ q̄ aq̄ fuerit euāta pfecte. ⁊ p̄mis dieb᷑ pone oleū ro. cū albumie oui: i aliis vo solūꝫ caulis cū butyro. Alij alr vt Auic. ℭ Et alij eleuatis testiculis ad supiora q̄ito posē est fiat pforatio burse cū flōmo vsqꝫ ad locū aq̄ vt exeat. ℭ Q. si redit ifra mēses aliquos vt ꝯsueuit iterū fiat pforatio vt dcm̄ est. alij post pforationeꝫ stāte fortitudine v̄tutis ꝑmittūt totaꝫ aquā exire. Q. si adsit debilitas paulatim ipam exhibūt. deinde cauterizāt locū cū cauterio actuali. nōnulli cū potētiali vsqꝫ ad ꝓfundū ad remotionē foliculi ne redeat amplꝰ. Et aliqui tenēdo aptū locuꝫ scissure apponūt arsenicū vt ꝯsumat᷑ foliculus. Alij ppter egros timētes cauteriū imponūt tentā ex vnguēto viridi adustiuo aut iuolutā in puluere afodilloꝝ. deide supponūt his cōpletis emplm boli ar. masticis cū albumine oui factū. deinde liget᷑ ⁊ hora icisionis da egro ne sincopis veniat micā panis cū vino granatoꝝ. In pueris autē passio hec sepe curat᷑ cum empl̄is vnguentis resolutiuis exiccatiuis vt de ascite. ⁊ regimen tendat ad calm ⁊ sic.

Cura In ea que est ex vētositate pcedat᷑ ordinādo vt a multiplicatiuis vētositatē abstineat vt supra de timpanite. ⁊ dcm̄ est de eis in cōplemēto p̄mi canonis huius rubrice. deinde administra resoluentia vētositatem ex emplastris. vnguētis. balneis ⁊ hꝫ. vt supra de timpanite. Item fiat pforatio vt de aquosa dcm̄ est. nā qñqꝫ est folliculus quo aggregat᷑ noua mā nec fit cura pfecta nisi post eius remotionē. Bibat vinū albū acutū absqꝫ aqua. vtat᷑ feniculo aniso oleis nucibus siccis ⁊ hꝫ.

Cura In facta pp carnositatē fiat excoriatio carnositatis a pelle subtilr cuꝫ rasorio ita vt eleuet᷑ tota carnositas cuꝫ suis radicibꝰ vt posē fuerit. postea ꝯiunget᷑ pellis cū sutura. ⁊ ꝯfortet᷑ locus ⁊ ꝯsolidet᷑. ⁊ hec opatio cirurgica est. ℭ Aliqñ fit opatio in hoc casu absqꝫ incisionē hoc modo. p̄ mollificat᷑ locus cū gūmis ⁊ pinguedinibus faciēdo emplm vt. s. de apate duro testiculoꝝ. deide ꝓcedat᷑ cū resolutiuis. vt. s. de apate molli in vga. ℭ Sed hic nota q cura carnose est difficilis valde: ⁊ male vel nullo mō pōt fieri pfecte nisi p cirurgiā sm q dcm̄ est ⁊ est timorosa opatio valde de qua vt plurimū consequit᷑ verecundia. quapropter prudentes abstineant.

Cura In varicosa ꝓcede vt de varicibꝰ dicet᷑ icidendo venā a pte supiori ⁊ iferiori. ⁊ qd̄ ē i medio abscidat᷑ ligādo extremitates. deide cura Cura vulneri. ℭ Vbi aūt fuerit būozal᷑ ⁊ fiāt apata curet᷑ cura apatū testicloꝝ. de q. s.

ℭ De augumēto vmbilici. Rubrica. ij.

Accidit vmbilico augumētū qd̄ ē bꝫ semitā rupture. Cuiꝰ cā ē aut apa qd̄ sub cute ē: aut q caro augumētata ē sb vmbilico. Vl q: ruptꝰ ē pānicul᷑ sip hec siue mollificatꝰ sb eo. ⁊ tēc itestina gracilia itrāt cauinositatē eiꝰ aut ꝯrbꝰ igressus fit. aut q: vētositas ē i cā aut humiditas vt accit i idrope. aut q: ibi ē sāguis flux᷑ ad cū pueniūt siue arteriā. nā ad vmbilicū inste terminat᷑ vene. nā p vēas vmbilicales nutrit᷑ fet᷑. vt. s. ⁊ p arterias fit euētatio. ipse g̃

porticib' imitū sanguinē: qr plusq̄ cōueniret fit augmētatio.

Signa demrātiua. Si ex descēsu zirbi vel itestini color est sicut color cutis siue corporis ipsius.

¶ Signa si ē ex itestinis est dolor aliq̄lis: ⁊ cū p̄muntur occultat. ⁊ q̄nq̄ cū rugitu: vt supra de ruptura intestinali. ⁊ cognoscitur qr ex approximatione mollificantium. s. ex balneo vnctione. ⁊ h̄m̄ magis augmentatur.

¶ Sig̃ q̄n ex vētositate ē leuis ⁊ alia sig̃ appēt vētositatis.

¶ Signa si ex carne aut sanguine fuerit: manifesta erūt.

Cura Canones. q̄ vbi absq̄ ferro curare poteris non debes cum ferro curare.

Cura Si ex apostemate cura apostema.

Cura Si ex descēsu itestinorum aut zirbi ad eū locū: tūc fac egrū surgere ⁊ p̄cipias vt extēdat ventrē donec appeat notabilr augmētū. deinde signa augmētū circulariter cū encaustro. deinde resupinet eger ⁊ capiat cum vncino locus signat' leuiter: ita q̄ nō capias qd̄ sub ipso ē deinde intromitte acū cū filo: ⁊ supficialiter semp. deinde perfora tali pforatiōe ne discooperiat qd̄ ē sub mirach. Si ergo est intestinum impelle eum ad inferiora. ⁊ si est zirbus extende ipm̄ ⁊ incide lacertū. deinde sue locū disruptū cū filo optimo de serico. ⁊ stringe ipm̄ supra ventrē ⁊ dimitte ex filo q̈ttuor capita ɔsiderando ne cadant ad lacertum ⁊ consolidare sedimē. ⁊ fac q̄ ɔsolidatio sit p̄fundior q̄ eē possit: vt non sit operatio feda.

Cura vētosi aūt ⁊ humorosi cū resolutiuis exiccatiuis medicinis. Q: si non profecerit vade ad opōnem manualē ⁊ caustica. vt dictū est in de ruptura.

Cura etiā augmēti carnei ē cura rupture carnose. Scito q̄ post icisionē vene vmbilicalis i exitu fetus: dz obstetrix vti ɔglutinatiuis stipticis: vt sunt puluis charabe: thuris balaustiarū: glandiū: aluminis: acacie. Itē terbentina: terra sigillata: ⁊ h̄m̄. vñ ponant talia post ligationem strictam ab obstetrice factā. ¶ Ad exitū vmbilici in infantibus pbatū. ℞. granorum lupinorum. M. i. petiā vnam panni linei ⁊ combure ⁊ confice cū vino pontico ⁊ bulliant ad inspissationē: ⁊ infunde stupā ⁊ suppone. ¶ Aliud ad idē. ℞. aluminis. ʒ. xv. gallarū. ʒ. ij. terant ⁊ ɔficiant cū vino nigro donec inspissent: ⁊ intinctā spongiā sup vmbilicū liga. ¶ Ad eius exitum aquosum. ℞. vinum in cinere calido infunde: ⁊ ex eo super emplastra. valet ⁊ ad ventosum. Item valet saluia masticata in ieiuno ⁊ superposita.

¶ De gibbositate. Rrica. iij.

Gibbositas est spondilium a suo loco remotio. Vñ quādoq̄ remouentur versus anteri'. ⁊ tūc noiatur arenatio a qbusdā. Q̄nq̄ versus posteri'. ⁊ tūc proprie causatur gibbositas sic a vulgaribus dicta. Et q̄nq̄ accidit cōitate ossiū cassi ⁊ nominatur cōcauatio ⁊ erenatio. Si vō ad latus dicitur contortio.

Cause q̈ttuor videñt eē p̄ncipales gibbositatis. ¶ Una ⁊ ē p̄mitiua casus: pcussio: eleuatio pōderis: ⁊ h̄m̄. ¶ Scđa ē hūiditas aq̄sa lubrificatiua cū q̄ ē absq̄ salsedo mollificās ligamēta: q̄re spōdiles resiliunt a suo loco. ⁊ vī cū q̄ ē salsedo: q̄m lz salsedo pp se p̄hibeat relaxationē: tñ ipsa i pauca q̄ntitate mixta cū multa hūiditate est cā maioris penetrationis ⁊ ibibitiōis. ⁊ ex ɔñti p accidēs cā mollificatiōis. ⁊ ab hac hūiditate fit fm̄ plm̄ū gibbositas lateralis. ɔsidera vt in puero incētiuo. Itē ⁊ hūiditas luctuosa siue grossa h idē opatur. ¶ 3ª cā ē vētositas mouēs ⁊ impellēs ipsa ossa ⁊ ligamēta violēter: ita q̄ facit spōdiles de loco resilire. ¶ 4ª ē apā siue exitura natū in loco aut ex pcussiōe. ⁊ h̄m̄ causatū. ¶ 5ª additur nō sic cōiter eueniēs ⁊ est ɔtingēs pp spasmū ligamētorum factū ex febrib' adurētib' ⁊ est raro eueniēs. ⁊ cū venit velociter interficit.

Signa demrātiua sūt. Si ex causis fuerit p̄mitiuis vt casu pcussiōe ⁊ h̄m̄ sunt manifesta.

¶ Sig̃ si fuerit ex hūiditate tact' discernet ⁊ forma ipius ⁊ parum exiccat loc' oleū: q̄ iungitur: ⁊ tarditas ei' i exiccādo ipm̄. est regimē p̄teritū hūidū repletio. hūido capitis. humiditas magna. ⁊ h̄m̄. Q: si fuerit ex siccitate tūc appebit siccitas corpis ⁊ erit feb. acuta. velocitas exiccationis olei vehemētia siccitatis. Item actiones exiccātes ⁊ alia h̄m̄ ex parte rerum exiccantiū ⁊ siccitatē significantium.

¶ Signa si fuerit ab apāte tact' declarat. ⁊ ē ibi dolor pūgitiu' p̄pe ⁊ febris ⁊ h̄m̄. ¶ Et aū pōnē cāonū scito q̄ gibbositas cōitatis ossiū pectoris facit accidere difficultatem anhelit' magnā. ¶ Itē ⁊ 2° q̄ vbi acciderit gibbositas ex asmate ⁊ tussi anq̄ expuat aū iuuētutē moriuntur. ⁊ ē ipo. dictū. vi. affo. xxvi. affo. ⁊ repitur lr̄a q̄ si h̄z anq̄ expuat. vñ eo caso arguitur pmutatio mē facientis asma vel tussim ad spōdiles. vñ tūc fit ipotētia dilatandi pect'. vñ maior inde sequitur anhelit' difficltas. ⁊ sic crescēte etate calitas acuta si debite refrigerari pōt. q̄re mors sequitur. ⁊ gibbositas sic accidens aū ⁊ retro pmanet a mā fit grossa. Vñ aui. Et si n eēt ei' grossitudo nō accideret ab eo gibbositas. ¶ Itē scias q̄ pueris magis accit gibbositas p maxie q̄n eis subtrahitur lac cito ⁊ nutriunt cibis grossis: vñ gñat hūiditas grossa ɔ̄dināś ad spōdiles ⁊ gibbositatē facit. Itē ult' ḡcilāt crura p' oppilationē factā a gibbositate p quā p̄hibet trāsit' nutrimēti ad crura.

Cura Canōes. Post ei' ɔfirmationē ex q̄cūq̄ cā fuerit nīlo mō curatur. s; i p̄n' cū ē in via fiēdi pōt bñficio medici curari. Ordinatio diete ⁊ hic canō dz p̄portiōalr seruari vt in de palisi ex cā hūida vel sicca p̄ueniente. fm̄ q̄ exigit dispō variādo. In sicca cā declinādo hūida ⁊ i hūida sicca. Digō. Euo p̄portionabilr. Administratio medicaminū particulariū in particulari cā.

¶ Si fuerit ex cā p̄mitiua ⁊ acciderit apā calīn absq̄ fe. fiat flōia ex basilica si possibil' fuerit. aut subtrahatur sanguis cū vētosis sup naticas positis: aut fr pulpas crurū. Et vngatur loc' oleo ro. aut de mirto: aut de nenufare. Et emplet cū ros. mirto. sandal. faria ordei ⁊ silib'. ⁊ maxime existe fe. Et purgēt cū māna: cassia: tamarīdis: ⁊ h̄m̄. Itē decliāt dieta ad fridū: ⁊ potet aquā ordei ⁊ h̄m̄. Deficiēte vō fe. inungatur locus cū oleo de camōilla: aneto: vel ō lilio mixtis. vel p se. Et supponatur emplm̄ de maluauisco cū farina fenugreci. ⁊ seis lini. ⁊ pinguedinib' auiū anatis. anseris. gallinarum p̄pe. Cōfortēt spōdiles ⁊ ossa pectoris cū ligaturis plumaceol' ⁊ sustentacul' factis ex stupa madefacta ⁊ pe ītis inolutis i albumie oui positis ⁊ locatis sup emplm̄ dictū. Et vtatur dieta cōueniēti. ¶ Q: si mā fuerit frida quia apā frigidū mundificet corp' cū feridis de hermodactil. cochijs. medicamine de turbit. ⁊ silib'. vt infra de sciatica. Et sup locum ɔtinue feratur emplm̄ ex amoniaco: laudano mixtis dissolutis in mortario cū pistello. aut emplz qd̄ fit ex oppoponaco: amōiaco: bdellio: serapino: dissolutis i vino ⁊ incorpatis cum pinguedinib' auium: ⁊ farina seis lini fenugreci. Vngatur locus cū oleo de spica: de mastice: de costo: ⁊ h̄m̄. Cōfortēt locus cū hūidis sustētaculis nunc paulo aū noiatis. Jaceat supine vt plm̄ū aut sup alterum laterum. Dieta sit tēpata ad lat' calitatis magis declinet. Et scito q̄ isopus de p̄petate valet ad hāc passionē ex quacūq̄ fiat cā spāliter cum ficubus ⁊ liquiritia mixtus.

Cura in scđ pp hūiditatē lubrificatiuā audi. Auic. igt hūide qdē ⁊ sicce curatio palet ⁊ spasmi hūidi ⁊ spasmi sicci in necessitate cuiōis. qr in hūida ⁊ dimissionis ei' i sicca. q̄m solis alterātib' vtēdū ē ⁊ administranda empla ⁊ embrocas: vt dictū est in ea q̄ ex apāte. ¶ Vñ in hūida medicine debēt esse stiptice vt stringāt ligamenta q̄ mollificata sūt q̄ ex reiclinate sunt spōdiles ⁊ calefactiue vt ɔfortent ea: ⁊ resolutiue vt constringantur humiditates

mollificātes aut adiuuātes ad mollificādū. q: s. phibeat hoc mō flux⁹ mãe ad locū: q: cū nō resoluit mã aliqñ pmutat ad pedes: ꝛ facit palesim sepe fortē aut debilē ꝓ; grossitudinē aut subtilitatē mãe ꝛ ei⁹ ibibitionē ꝛ ei⁹ ifusionē. ꝯra. Et inueniť simplex capiēs has tres itētiões: vt mux cipsi folia ei⁹: folia lauri: calam⁹ aro. ℭ Et ex ꝯpositis ē fridū ex fridis stipticis ꝛ calis adinuicē mixtis. vt ex rof. acacia: balaustijs: baccis lauri: castoreo: acoro: folijs oleādri: ꝛ hõ. ℭ Et ex oleis. vt ē oleū cipsi: rute: de piretro: de castoreo: de euforbio: ꝛ hõ. vt. s. de palesi. ℭ Empl; bonū. sumatur acor⁹ ꝛ enula. decoquant i aq̄ cipsi ꝛ emplet locus.

Cura In ea q̄ ē ex vētositate ipellēte pcede a pri⁹ cum carminātib⁹ vētositatē: ꝛ spālr post purgationē; cū fetidis maiorib⁹ ō hermodactil: ꝛ hõ respicientib⁹ iūcturas. Sup locū gibbositatis ponat emplm fcm ex sinapi. stercore colūbio. ficub⁹ aſi. adinuicē icorpatis. Q; si p̄ h̄ emplm fieret i loco aliq̄ rubedo rēoueat ꝛ vngat loc⁹ cū oleo ro. aut de mirto vsq; ad feruoris cessationē. Itē vngat cū oleo de costo ꝛ cimio. ℭ Empl; ad vētosā ꝛ ad hūidā. ℞. sauinā: sticados: amōiacū: nucis cipsi: piretrū: maioranā: cordumēi: fgnātū: cassiā: coquit i aq̄ decoctiōe optia. ꝛ qñq; pciat castoreū: euforbū: sauia cōtrita: ꝛ administret. ℭ Aliō ad idē. ℞. storacis liq̄de: costi: ꝛ calami aro. sauine. aā. ℥. i. euforbij. ʒ. i. olei nardini qō suffic. ℭ Ad idē. ℞. calamētū: pulegij: origani: carui: cimini: farie lupinoꝝ: fēis lini: fenugreci mixtis ꝛ decoctis icorpatis. ℭ Q; si hec nō sufficiūt administret cauteriū: ꝛ remoueat mollificatio: ꝛ induretur locus. quā opationē cirurgicis relinquo.

Cura In facta pp asma aut tussim ē cura asmatis aut tussis. ꝛ tu rubricis suis addēdo q̄ dcā sunt h̄ de mō ligādi ꝛ emplandi ꝛ vngēdi: euandi: dietādi: ꝛ hõ. ꝛ tu bene cōsidera. ℭ De varicibus. Rica. iiij.

Arices sūt dilatatio vēarū i crure ꝛ pede pp multitudinē ei⁹ qō descēdit. ad eas ex sāguie fm plimū melico nō putrescō. Di: fm plimū. qm aliqñ hic sāguis ē flāticus grossus. aliqñ pextus: ꝛ ē sine putredine. Q; si fuerit cū putredie accidūt cruri ꝛ pedi vlcera satis magna. Et ē passio ꝯsueta euēire his q pedib⁹ mltū laborāt vt sūt cursores: viatores: portātes onera. ꝛ his q stāt lōgo tpe. vt sūt seruitores regū: ꝛ his q ꝯsueuerūt vti cibis generātib⁹ chilū; melicū. Et ꝯsueuit hec passio vitis noiari. qm vene tortuose icedūt vt vitis. His. n. accit passio dca mã hñte raptū ad ea loca pp laborē ꝛ fatigationē debilitātes ea.

Cause potes tñ assignare cās tres vt i artetica dictū est ℭ Prima dispō mēbroꝝ supiorū generantium hūores tales: vt epis ꝛ splenis: aut pp eoꝝ egritudies: aut opilationē: aut pp malitiam regiminis. ℭ Scōa est largitas venarū. ℭ Tertia debilitas iferioꝝ nālis aut accidētalis ex casu vel pcussiōe: egritudine: statiōe sup pedes ꝛ hõ. ℭ Accit ꝛ hic deflux⁹ sanguis ad crura via crisis aliqñ vt in egritudib⁹ acutis: vt i synoca mã expulsa ad ea loca per venas. Itē i apuōe opilationū venarū epis ꝛ splenis. Itē in egritudinib⁹ celebralib⁹ melicis. Vñ ypo. affo. sexta. Caluis varices nō inascunt: q̄ si nascāt capillati fiūt. Et rursus. Maniacis ꝛ melicis varices inate bonū. de qb⁹ in affōrismis ꝛ alijs isra i fine caplī. ℭ Aliqñ ē sinthomaticus vt fact⁹ i pncipio egritudinū p̄dictarū. vel incipiunt nulla p̄cedēte egritudie sicut icipiūt dolores iuncturarū: ꝛ accidunt qñq; i habētib⁹ splenē plenum melancolia.

Signa demrātiua visu ꝯphēdunt ꝛ tactu. Et melica ē giua tēdēs ad nigredinē. Et rubea ē magis incolumis q̄; nigra. Et flātica ē ad leuitatē declinis. Et qñq; declinat melācolica ad abscisionē ꝛ vlcerationē.

Cura Canōes. Prim⁹. q̄ varices post earū ꝯfirmationē nō recipiūt curā nisi p cirurgiā: ꝓ; aū vt cū fuit in pri⁹ curari psūt auxilio medicināū: ꝛ cū n̄ pua difficultate. ℭ Scōs. q̄ sic varices inate melicis: aut maniacis sit vtiles: vt i affo. isra. ita phibito flux⁹ sanguis melici ad loca iferiora ē apta iducere passionē melicā: aut egritudinē ex melia puenietē. q̄re ab earū illaq̄atōe vt possibile ē abstinēdū. ꝛ nō ita faciliter pcedēdū: vt multi faciūt cirurgici. ꝛ iō pus bñ ꝯsidera. regurgitat. n. mã per illa loca fluere cōsueta: ꝛ forte ad pncipalia. ꝛ iō vt isra de podagra. Itē sic i cura emoroidarū fluere ꝯsuetarū qñ totalr restringunt piculū ē ne patiēs idropē icurrat ex regurgitatiōe sanguis melici ad epar. ita ꝛc. ꝛ ē sñia Aui. iqt. Et accit ex ill' q̄ i eis sit melice cū icidunt ꝛ phibent egritudies melice ꝛ melia.

ℭ Terti⁹. q̄ ex ligatiōe siue illaq̄atiōe tabescit mēbrū pp phibitionē trāsit⁹ nutrimēti ad eū ex illaq̄atiōe ꝯtingēte.

ℭ Quart⁹. ordiatio diete: ꝛ hic iplet opponendo cāc: vt v̄bi grā abstinēdo a cibis ꝛ potib⁹ melicis: ꝛ ab oib⁹ generātib⁹ grossos hūores. vt a carnib⁹ bouinis: caseo: legumib⁹: pastilis: ꝛ hõ. a labore pedū: a statiōe lōga i pedib⁹. ꝛ hõ. q̄ sūt eā varicū pductiua. vt dictū ē. Et cibis vtat bonū ꝛ subtilē sanguinē generātib⁹. vt pulli: oua: carnes laudate.

ℭ Quintus est digestio. digerat cum digestiuis appropriatis materie. de quibus quarto tractatu.

ℭ Sext⁹. euo. euet cū euatiuis appropriatis dictis supra de melia: ꝛ q̄rto trac. Itē cū flōia ꝛ ē euo magis ppria. Vñ in pmo fiat flōia de basilica i manu siue de saluatella eiusdē pedis. ꝛ h̄ eadē die vel post siue de saphena. vt Auic. Itē in euando saltē eām eficedētē: ꝛ diuertēdo cōfert vomit⁹ laboriosus cū eo qō eēbit flā grossū ꝛ melicū. vñ i tali casu cōfert vomitum ex decoctiōe raphani: in quo steterūt frusta ellebori nigri. de quo supra de vomitu.

ℭ Septim⁹. rectificatio mēbri mādātis. vt si fuerit pp plenitudinē aut duritiē splēis p rectificet splē. alr nō curabit.

ℭ Octau⁹ ē ꝯfortatio cruriū ꝛ pedū ne recipiāt. Cōfortatio aūt talis fit cū vnguētis stipticis vt ē fcm ex oleo mirtino. rof. cū puluere nucū cipsi: ꝛ gallarū: ꝛ hõ. ꝛ cū emplis silib⁹ factis ex farina mile: melice: ordei: puluere boli ar. capi; mirtoꝝ: cū oleo de mastice. ro. vino nigro stiptico ꝛ hõ totū emplando crus. Itē cū istitis siue fascijs ligādo fortiter: incipiēdo ab iferiori parte pedis vsq; ad superiora. vt a calcaneo vsq; ad genua ꝛ vltra vt videbit. ꝛ precipiatur egro vt iaceat in loco pedibus eleuatis.

ℭ Non⁹. ē administratio resolutiuoꝝ i fine cū nō sperat amplior descēsus cū resolutiuis. ꝛ hui⁹ generis ē fim⁹ capraꝝ. sēmē raphāi: sēmē rute: faria fenugre. ꝛ hõ. Nōnulli de octauo ꝛ nono canōib⁹ faciūt vnū dicētes. fiat ꝯfortatio cū stipticis exiccatiuis ꝛ resolutiuis post. s. canōes ꝛ p⁹ vōitū ꝛ flōiā p modū q dict⁹ ē ponētes sup crus. Vñ p̄ lauāt cū cimolea ꝛ aceto: ꝛ cū decoctiōe sēis lini. cauliū; sticados. lupinoꝝ. fenugre. stercoris capni. Quidā cū mirra: aloe: acacia. ipoqstidos. alumē dissolutū in aceto. Quidā qñ spālr mã ē magis flātica vētosa cū radice affodilloꝝ. filicis ebuloꝝ: folijs sābuci: pantane: cauliū coctis cū vino ꝛ aq̄ marina. ℭ Alr⁹ mod⁹ opādi q seq dz ad p̄dictū qñ tal'n ꝯfert emplet loc⁹ q ē sub genu. p digitos tres cū bitumine qō fit ex bolo ar. myrrha: aloe: mastice: dragagāto: gūi arabico: eq̄lr ipsis bñ puluerizatis ꝛ icorpatis cū albumie oui: ꝛ totus locus circūq; emplet. deide liget cū binda. ille locus bñ stringat: ita q̄ hūores nō possint ad inferiora descēdere. ꝓ; caue ne i tali ligatura accidat dolor. ꝛ sic dimittat per diē vnā. sequēti die apiat illa vena cū flōmo magnificata i loco q ē sup cauicula pedis p digitos tres aut q̄tuor. ꝛ sit vuln⁹ flōthomi magnū. vt ide sanguis grossus exire possit ꝛ dimittat exire sanguis tot⁹ q ē i illa vena. ita q̄ vena q̄ ē sub genu vsq; ad cauiculā sit pfecte euacuata. qō cito fiet qñ paucus erit. quo facto constringat sanguis ꝛ liget vulnus ꝛ totū crus vsq; ad genu de nouo cū bitumine dicto

τ binda. Et ordinet ꝙ infirmus sic stet p duos dies cruri/bus τ pedibus semp eleuatis. τ sic per cõtinuationẽ betu/minis τ ligature curabit vsqꝫ ad tẽpus breue si deus vo/luerit. ℭ Sꝫ hic aduerte ꝙ vt estimo oꝫ te esse sollicitũ in euacuando aut p farmaciã si humor erit alius a sanguie iciciẽs eũ aut i flobomando si erit sanguis purus vel puocãdo emorroi/des: aut ponẽdo vẽtosas sr naticeas: ita ꝙ diuersio τ euo sit sb casu necãrio ɔtinuãde. τ tu ɔsra. τ te tua prudẽtia rege

Ultimo cũ oia nõ ɔtulerunt oꝫ te deuenire ad illã ꝗ tionẽ vene: τ est opo cirurgici: de q̃ aliqd vt i oĩb' p posse tibi satisfaciã. fiat ligatio cũ binda τ cũ betu/mine fortiter sub gẽu vt dcm ẽ. τ postea scindat pellis que est sup venã vel varicẽ subtiliter: ita ꝙ corp' vene manife/ste appeat τ nõ ledat. Silr fiat i loco q ẽ sr cauiculã pedis. cũqꝫ h factũ fuerit i loco supiori τ iferiori capiat vena cũ digito τ eleuet. τ optie cũ filo liget i pte supiori τ inferiori. tũc cũ h factũ fuerit icidat corp' vene totalr ex transuer/so sr ligaturã i loco q ẽ sub genu: τ qd ẽ i medio duaꝝ liga/tionũ liget totũ crus cũ betumine τ bindis: τ stet pedibus eleuatis sic vsqꝫ ad dies tres. Attẽde si post ligationẽ fiet stupor τ mẽbri denigratio qd ẽẽt signũ mortificatiõis mẽ/bri inferioris. τ iõ sis attẽtus ne accideret error peior priori. Uñ dissolue. ℭ Aliq medi' meo iudicio circa plicaturã ge/nu vbi appet trũcus τ radix oĩuꝫ varicaꝝ: ponũt ruptori/um i lõgũ duoꝝ digitoꝝ: vl circa sr locũ varicis. deide sic stupefcõ loco excarnãt absqꝫ maifesto dolore vsqꝫ ad ve/nã quã capiũt cũ vncino i duob' locis distantib' p digitos duos vel circa. τ i illis locis ligãt fortiter venã cũ filo se/rico τ scindũt transuersalr qd ẽ i medio. deide cauteriçant extremitates vene. deide pcedũt ad ɔsolidationem carnis Sꝫ aduerte ꝙ sãguis q ẽ i pte vene cruris añ cauteriçatio/nẽ a qbusdã sic extrahit. maib' ãt educũt ipm ad sriora q̃to plus possibile ẽ. residuũ remanẽs ericcãt cũ medicis ericcã/tib' dcis. Aliq flobotomãt venã i pte iferiori. τ sic erit medi' cũ expssiõe fcã cũ maiu si ẽ necia. τ hec tibi de varicũ cura.

ℭ De elefantia. Rũica.

Elefantia ẽ additio i pedib' sm mo/dũ q accit i venis varicuꝫ q̃re igrossat pedẽ cum q̃litate sua. Et q̃nqꝫ fit pp humorẽ flãticũ grossũ. Et q̃nqꝫ accit ex cãis ex qb' accidunt varices: τ nutrit ex eo pes nu/trimẽto aliq: aut ẽ i pmis rube': deide niger. Et cã ei' vehe/mẽtia repletiõis τ ẽt debilitas mẽbri pp multitudinẽ cali/tatis: τ vehemẽtiã attractiõis ei' pp vehemẽtiã calitatis in stãte ex motu. Et breuiter ad elefãtiã cãndẽ ɔcurrũt ẽt cãe varicũ. h Auic. ℭ Sꝫ scito ꝙ elefãtia iportat idẽ qd aug/mẽtũ pter nãm i mẽbris. vñ i vnoqꝫ mẽbro iquãtũ mẽbrũ est pt ɔtigere elefãtia: vt nõ solũ i pedib' sꝫ i crurib' v' ga lin/gua τ q̃si i toto: vt accit i meomaco. de q Gal. cui' mẽbra in tm̃ creuerũt ꝙ vix mouere se potuit. Et varijs noib' dei/de noiat. Uñ cũ ẽ i ligua vel virga tũc crismus dr. Et q̃nqꝫ accit i toto: τ tũc ẽ scda spẽs lepre vt melia sit i toto diuisa. Et vt dcm̃ ẽ cã elefãtie ẽ effusio humoꝝ melici ad pedes: aut ad mẽbra alia: aut ad vniuersas ptes corpis. vñ nutrimẽ/tũ melicũ aut flãticũ qd supfluit ex nutrimento sic ad mẽ/brũ trãsmisso τ nõ resoluto p additionẽ ptis ad ptẽ fac in mẽbris augmẽtũ. vt i ipofarca dcm̃ ẽ. ℭ Et scito ꝙ mag/pe nocitur hoꝝ peccãtiũ melici. saut flãtici pẽdet ex nocitia ɔplonis τ regiminis pcedẽtis. τ iõ illa ɔsra pus. ℭ Scito pte/rea ꝙ cũ humor melic' siue sãguis melic' coartat i mẽbro. τ corrũpit τ aduirit acqrit acuitatẽ atqꝫ malitiã.

Signa demõstratiua elefantie que est ex sanguine gros/so melico. calitas loci ad tactuꝫ. tenebrositas in colore. asperitas loci: exitus sanguinis nigri ex locis: τ visus añ ifirmitatẽ rerũ generãtiũ sanguinẽ grossũ τ meli/cũ: vrina spissa tenebrosa: fecea malice. τ ita de alijs. ℭ Qꝫ si fuerit ex flãte grosso vehementer erit grossitudo pedis τ cruris absqꝫ rubedie τ itẽsa aspitate loci. τ loc' tactu vr̃ fri/dus absqꝫ calitate: τ si hꝫ eminẽtias pustlatas vt sãguinea.

Cura Canões. Prim'. ꝙ vt de varicib' dcm̃ ẽ cura ei' ẽ possibilis i pn' sui: τ añq̃ mala dispõ mẽbroꝝ sit habituata: τ pcipue patiẽtiũ. τ añ ppera τ p' ɔfirmatõeꝫ si recipit curã. vñ auic. Elefãtia qdẽ maligna ẽ q̃ paꝝ sana/tur: τ oꝫ vt dimittat cũ dispõne sua si nõ addat: τ si puenerit ad vlcerationẽ τ timet corrosio: nõ ẽ aliud nisi vt icidat ra/dicit'. Cũ ḡ succurrit ei i pncipio sui possibile ẽ vt phibeat cũ euonib': τ ppe cũ võitu laborioso τ cũ eo qd extrahit flã τ meliaꝫ. cũ aũt cõfirmat paꝝ sperat: vt phibeatur.

ℭ Scdõ ẽ ordiatio diete vt abstieat a mltiplicãtib' humores melicos: τ marie i ea q̃ est ex eo q de ipsa nũc. Et vtat dieta declinãte ad calm τ hu. ex cibis bõis. de qb' oĩb' q̃rto tra.

ℭ Tertius est digestio.

ℭ Quart' euo. τ p his duob'. s. de melia. Itẽ fiat euo cum flõia aut post mũdificatiõeꝫ flebotomet saluatella man' ptis opposite. Itẽ fiat vẽtosatio cũ scarificatione sr crus τ pedẽ. τ iteꝝ fiat flõia de vena q̃ ẽ i curuatura genu: τ rectẽ rent iste euones ex parte farmaci specialr: τ etiam ex parte flõie: vt videbitur prudentie tue. Item fiat vomitus labo/riosus: vt in precedenti rubrica dictum est.

ℭ Quĩt' ẽ rectificatio mẽbri mãdãtis aut mandãtiũ si p̃la sũt. vt. s. de varicib'. q̃rũ rectificatio suis q̃rat rubricis.

ℭ Sext' ẽ admĩstratio stipticoꝝ ericcãtiũ τ resoluentium mãm q̃ ẽ i mẽbro: τ phibẽtiũ aduẽtũ mãe ad ipsa mẽbra i Uñ ex his ẽt mẽbra ipsa sic ɔfortãt: τ ex his sũt ex appro/batis lingua arietis emplastrata. phibet. n. augmẽtũ elefãtie τ ipm detumescere facit. τ silr lutũ sigillatũ cũ aceto inun/ctũ sup mẽbrũ i modũ ceroti positũ ɔfortat a ppetate mẽ/brũ: τ resoluit mãm effusã: τ phibet ipsi' effusionẽ ad ma/nus pedes τc. putrefactionẽ vlcerationẽ corrosionẽ: τ co/artãdo venas retinet sanguinẽ i eis. τ fricados ɔfert: τ prõ/pter i mã flãtica. Itẽ collogntida fricata i oẽm modũ ad/mistratiõis: calamẽtũ τ marie post ei' comestionem bibat aq̃ casei dieb' plib' ɔtinuis. sulphur cũ resina pini τ acetos τ cũ his forte curauit Asclepiades meomacũ elephãticũ Sꝫ vt dcm̃ ẽ cũ mẽbra mittẽtia sũt i mala dispõne habi/tuata: τ silr iferiora cura ipossibilis ẽ. Ad idẽ valet inũctio cũ oleo mirtio: camõillio: ro. in q̃ nuces cipsi sũt decocte vt i pcedẽti rubrica. Itẽ emplꝫ factũ cũ rof. florib' camo/mille meliloti: puluere mirtilloꝝ: boli ar. farina gallarũ mirtis τ icorpatis cũ oleo ro. τ mucillagie: seminũ citõio/rũ vel psiliq τ farina melice vel milei. τ stet vsqꝫ ad finẽ cu/re pedib' eleuatis multũ: τ abstineat oio a motu τ coitu.

Cura In ea q̃ ẽ ex flãte grosso seruent canones pdicti. ℭ Prio ex parte diete abstinendo a pastilleis τ hñ flegma grossum multiplicantib'. τ vtatur cibis cali/dis boni nutrimenti: vt tertio tractatu.

ℭ Scdõ fiat digõ si opportuna erit cum digerẽtibus fleg/ma grossum. vt quarto tractatu.

ℭ Tertio est euo cuꝫ võitu approbato ad h: τ marie p' re/pletionẽ cibi: vt. s. õ vomitu sel aut bis i hebdomada. Itẽ fiat vẽtris solõ cũ medicamie de turbit vel de hermoda/ctilis: τ hñ. sed plus valet võit'. τ iõ ad eũ faciẽdũ stude: τ cũ cautela. ℭ Et p' ipꝫ stet abstinẽs a cibo τ potu τ a mo/tu. τ stet crurib' τ pedib' eleuatis. ℭ Ungat crus ex oleo mirti cũ oleo lilioꝝ sil mirtis: fiat emplm sup totũ crus τ pedẽ cũ absinthio ɔtuso pistato icorpato cũ pluere nucũ cipressi: mirtoꝝ: boli ar. myrrhe: aloes: olei de mirto: faria melice: siliginis: mucillaginis: semis citõioꝝ: fenugre. τ vi/no ru. stiptico. Teneat pes τ crus ligati cũ bindis τ ẽt sup emplꝫ satis fortiter ɔmẽdo. nã tal ligatura mẽbrũ ɔfor/tat. vt de leui mãm ex superiorib' non recipiat.

ℭ De doloribus iuncturarum. Rũ'. vi.

Iunctura ē vt nr̄o p̄tinēs ꝓposito ē sui cū ligamētis ꝯnexio venis arterijs musculis neruis ⁊ chordis circūuoluta. ℭ Et q̄ īfert ꝙ cū ligamēta ⁊ ossa nō sētiāt neq̄ vene neq̄ arterie. ꝙ si dolorē sentit iūctura h̄ ē mediāte musc̄lo neruo aut chorda. vn̄ cū cuiuslibet dolor) cā sit mala ꝯp̄lo aut solutio ꝯtinuitatis seq̄r ꝙ dolor iūcture nō erit aliud q̄z ei⁹ tristis sēsatio a mala ꝯplone vel solone ꝯtinuitat) mediāte musc̄lo neruo vel chorda l ea fcā. ℭ Et h̄ sciēto ꝙ l3 auic̄. scd̄a p̄mi. numeret. xv. sp̄es doloꝝ. tn̄ i iūcturis oēs tales nō inueniūf. vn̄ he sūt sp̄es in eis ꝯtīcteinuēni. Extēsi⁹: ꝯp̄ssiu⁹: frāgitiu⁹: stupefactiuus: pulsatiu⁹: fatigatiu⁹: mordicatiu⁹ siue corrosiu⁹. ℭ Et dī extēsiu⁹ qn̄ hūor aliq̄s aut grossa vētositas inclusa neruū aut musculū aut chordā. ō. iūcturā: vl̄ i ei⁹ circuitu positū s3 aliquā sui p̄tē extēdit. ℭ Dī ꝯp̄ssiu⁹ qn̄ hūor aliq̄s grossus ⁊ q̄uis. aut grossa vētositas musculū circūdātē iūcturā ꝯp̄mit vel i loco arcto coāgustaſ. ℭ Frāgitiu⁹. qn̄ hūor aut vētositas īgredit iter ossa ipsoꝝ ⁊ pāniculū tegētē ossa ⁊ sepātē iter ea ⁊ musculū suppositū. ⁊ tūc appet patiēti ꝙ illa frāgant aut frāgi debeāt. ℭ Stupefactiu⁹ qn̄ i mēbris circūdātib⁹ iūcturā erit mala ꝯp̄lo frida valde. q̄ cū3 h̄ ꝙ dolorē facit sēsū tn̄ i mēbro obtūdit. cui⁹ obtusiōe doloꝝ appet remissius cū q̄da3 remisso mō stuporis. aut qn̄ in mēbro fuerit mala ꝯp̄lo: aut solo faciēs dolorē. s3 p̄ tē via trāsit⁹ sp̄ūs sēsibil ad ip̄m opilationē paterē: q̄ ꝓhibetur trāsit⁹ sufficiētis q̄ṫitatis ipsi⁹ sp̄ūs reqsiti ad bonā sēsationē. q̄re nō pcipiſ dolor ille nisi cū remissiōe multa. ℭ Pulsatiu⁹ ē qn̄ cū dolore sīl pulsatio pcipiſ i iūctura. ⁊ h̄ cōtingit qn̄ ē mīta mā̄ in circuitu iūcture replēs carnē. vn̄ mā̄ illa arterias multū coartat. vn̄ necessitanſ pulsare vt necessitati euētatiōis satisfaciāt. ℭ Fatigatiu⁹ ē qn̄ eger sentit iūcturas fatigatas: vt accit p̄ nimia deābulatiōe. cui⁹ cā ē hūor vel ventositas. vt. ō. ℭ Mordicatiu⁹ ē qn̄ hūor acutus mēbra i circuitu iūcturarū ledit mordicādo vel corrodēdo. ℭ Distigueſ ēt h̄ dolor i cyragricū: podagricū: sciaticū: arteticū: ⁊ dorsalē. Et gutta ē sic nomē ḡnale ad hec. q̄ gutta nō ē aliō q̄z mā̄ i vacuitates iūcturarū modū reumatismi cadēs ⁊ guttati. ℭ Vn̄ ciragrica dī gutta mānuū a cyros qd̄ ē man⁹. podagrica a pede. sciatica a scia. arteticaq̄: i oīb⁹ accit articul. dorsalis a dorso. ℭ Et plēs auctores de his oīb⁹ vnū3 faciūt caplm nō curātes de distinctiōe formali. Ego tn̄ ad clari⁹ ⁊ citi⁹ iuemēdū curā hoꝝ oīu3 i rubricas aliq̄s distiguā: l3 ipsoꝝ oium cāe sint cōsiles siue eedē. ō qb⁹ cāis ꝓseq̄r statī3 si p̄us dixero: qd̄ Gilberto placuit. ⁊ ē ꝙ tal dolor dī vagatiu⁹ cū vagaſ de loco ad locū: ⁊ ē ex hūorib⁹ lıq̄dis subtilib⁹ aut ventositate subtili. q̄ pp dolorē cāūt: mō i vna iūctura mō i alia. ℭ Dī aliqn̄ firmꝯ q2 nō sic moueſ: ⁊ ē ex hūore grosso viscoso aut imbibito. ℭ Dī nodositꝯ qn̄ hūor itātū igrossat⁹ ē ⁊ igipsat⁹ vt mēbrū a sua debita flexiōe ꝓhibeat. ⁊ ō tli gutta nodosa stat versus. ℭ Soluere nodosā nescit medicia podagrā. ℭ Vn̄ q̄nq̄ ex iuncturis egrediſ sic gipsum: ⁊ sunt ꝓprie mā̄e flātice crude. ℭ Dicit ⁊ q̄nq̄ ossuosꝯ qn̄ humor petrificatꝯ est. ⁊ prohibet membrū a flexione.

Cause Et de cāis ꝓsequēs dico ꝙ q̄dā tres eē dixerūt. q̄dā q̄ttuor. ℭ Auic̄ tāgit tres. Prio. s. suscipiens: ⁊ ē mēbrū efficiēs sic ꝯplones ⁊ mā̄e. Coadiuuās q2 latitudo viarū ad iūcturas ex creatiōe vel accidenti. ℭ Alij q̄ttuor ponunſ. ⁊ sūt. Fortitudo mēbri vel mēbroꝝ mittētiū. Debilitas mēbroꝝ recipiētiū. Multitudo materiarū malarū multiplicatarū. Latitudo vie ad iuncturas.

ℭ Alexāder dixit duas eē. itrīsecā. s. ⁊ extrīsecā. quē ad clariorē doctrinā ⁊ ꝓ sequētib⁹ ꝓ nūc seq volo. l qb⁹ tn̄ vt appebit oēs modi cāꝝ iā dicti claudunſ. ⁊ exēplificans.

ℭ Extrinseca vt casus ꝑcussio ⁊ obuiatio ad corp⁹ durū cōterens vel ꝯtūdēs: vn̄ mēbrū debilitet. Itē ex p̄te sēr rerum nō naliū: vt pp vehemētē frigiditatē ꝯgelantē ⁊ indurantē in malā ꝯplonē debilitans sicut accidit viatorib⁹: nautis: piscatorib⁹: ⁊ h̄ꝯ. aut pp vehemētē calitatē rarificantē mēbrū ⁊ dissoluētē: vn̄ ad mēbrū facil⁹ fluūt hūor. Idē opaſ mala ꝯp̄lo sicca exiccando ⁊ ꝓhibēdo ꝯsuetū fluxū hūiditatū: vn̄ deinde ad iūcturas mittunſ. Sil̄r ⁊ mala ꝯp̄lo humida relaxationē faciēs ⁊ iuuās ad humiditatū fluxum. ℭ Itē exercitiū forte fortis mot⁹ ⁊ marie sup repletiones cibalē ⁊ hūoralē. ℭ Itē lōgus sōnus ⁊ marie diurnus qes multa ⁊ ociositas: vt i p̄sbyter). ℭ Itē ociositas mīta post fortia exercitia. ⁊ iō rustici q̄ ditanſ cū capiūt ociū multū podagricāt. ℭ Itē vigilie multe mīti ōbilitātes. vsus cibi ⁊ pot⁹ difficilis digōnis aut generatiuus humoꝝ fluidoꝝ. ℭ Itē pot⁹ aceti pcipue vini subtilis potētis in quātitatē ⁊ sp̄al̄r post cibū nō digestū. ℭ Itē ⁊ pot⁹ plim⁹ ei⁹ post paucū cibū vel absq̄ cibo generanſ sic multi hūores crudi in c̄pe q postea ad iūcturas fluūt. satietas nauseatiua. ois mīta repletio crapsa. s. ⁊ ebrietas. venereoꝝ mult⁹ vsus ⁊ imoderat⁹. Itē ipsi⁹ freq̄ntati subita dimissio: q̄re q religionē ingrediunſ ꝯsueti coitu mīto ex tali subita dimissiōe piculū incurrūt: vt guilelm⁹ n̄r. ⁊ iō sis caut⁹. ℭ Item vsus balneoꝝ plim⁹: ⁊ marie aque dulcis. ℭ Et ad istas cās extrinsecas reduci pōt ois ꝯsueti fluxus retētio. vt emorroidarū: sāguis narīū: vētris vomit⁹: vrie sudor). mēstruoꝝ. ℭ Itē retētio. catarri cronici ꝯsueti fluere ad alia loca: vt ad pectus. ⁊ h̄ꝯ. ℭ Itē curatio colice p quā ita ꝯfortāſ itestia: vt mā̄s ampli⁹ nō recipiūt: s3 ad extremitates mittant. ℭ Itē dimissio cūonis ꝯsuete fieri. vt cū qs vsus ē flōa: ⁊ ip̄sā dimittit. ℭ Itē ⁊ purgari sepe ⁊ curari p artē postea dimittere. ⁊ de his ēt īfra de preseruatiōe ⁊ cura dicetur.

ℭ Intrinseca ē p̄ ip̄s mā̄e suscipiens ⁊ est mēbrum qd̄ est cā h̄ꝯ. aut pp debilitatē sui nālē: aut ei accītal̄r euenientē a mala ꝯplone cōfirmata ⁊ ꝓprie frida. Item ⁊ nimia frigiditas. itē ⁊ nimia calitas rarefaciēs ⁊ dilatās vias. item iuuās i attrahēdo pōt eē cā. Itē dolores fortes. itē ⁊ mala cōp̄lo mēbri p̄ncipalis: vt cordis: epis: ⁊ cerebri: pōt esse cā doloris iūcturarū. ⁊ sil̄r mala ꝯp̄lo totius: vt qn̄ tali complexioni ꝯmisceſ hūiditas cēnea: quapropter mala cōplexio calida dissoluēs: aut frigida constringens: ⁊ cōprimēs siccum: vt ad iuncturas mittantur materie male. ℭ Secūdo est ip̄a efficiēs vt fortitudo membroꝝ vel mēbri p̄ncipalis. in qb⁹ vel in quo reperiunſ mā̄e male congeste vel defluxe ledētes q̄re isurgit virtus fortis expellens ad iuncturas: ⁊ ad hoc gen⁹ cause reduci potest mala dispositio ꝯcta a principio generationis in mēbris derelicta. nam podagricus podagricū generat. est enim de his q̄ hereditantur Serapio de ꝯpleto sermone in egritudinibus. ⁊ xxij. tertij. de dolorib⁹ iuncturaꝝ. ℭ Tertio est dilatatio iuncturaꝝ ex creatiōe vel ex accītī sic dilatataꝝ ⁊ lassatarū ex mala ꝯplone calida: aut ex mīto motu in labore aut exercitatione eaꝝ: aut ꝓpter dolorē fortē. vnde aggreganſ materie multe. que si diu remanserint dilatāt viā. ℭ Quarto est mā̄ ip̄sa superfluēs sanguinea colica flātica melicas vel mixta vel vētositas retēta. ⁊ l3 ab his humoribus singulariter cāri possit dolor iuncture: tn̄ vt placuit principi plurimū fit a flegmate cū3 colera. deinde a colera. deinde a sanguie. deinde a colā: ⁊ raro fit a melia. ⁊ credo dictum eius veꝝ. qn̄ vtplurimū homines vtuntur regimie grosso. ⁊ inde superfluitates grosse generāſ: que fluere nō possent nisi cū eis ꝯmisceret hūor colericus ip̄sas subtilians ⁊ reddēs eas habiles ad penetrādū. Et si de simplici hūore loquimur credo magis ex flāte subtili. nam nā ip̄m flā ad iuncturas nāl̄r mittit. de alijs hūorib⁹ aliter opaſ ad alia mittendo loca. ⁊ tu ꝯsidera. ℭ Credo tn̄ istas ꝯclusiones fore veras. Pria ꝙ si fuerit p viam paulatine ꝯgestionis

in itinere fiūt a puro flāte. ¶ Scōa. q̄ si fiūt p vias defluxus fiunt a flāte mixto colere. ¶ Tertia. q̄ raro fiūt a puro vel pura colera. ¶ Ultima rarius a melancolia.

¶ Alij dixerūt. Cā primitiua ē aer grossus cib⁹ ⁊c. vt dcm̄ ē de sex reb⁹ nō nālib⁹. ¶ Ancedēs hūor grossus cū subtili vel alius q̄liscūq̄ fluēs ad iūcturas. ¶ Cōiuncta v̄o ipse hūor iūcturā actu replēs vel mala cōplo ipsa exñs i iūcturis absq̄ hūore si q̄ daf tal. aut cā cōpōelis q̄ ē raritas ⁊ dilatatio iūcturarū: vt dcm̄ ē multū opaf. Et vt rē magis cōphēdas do modū quō hic dolor iūcturarū cāf. ⁊ ē. qm̄ mēbra iā debilitata p viā paulatinæ cōgestionis ptē nutrimēti ⁊ supfluitatē nō potētia resoluere: ⁊ nutrimētū totū i se cōuertere aggregāt i suis vacuitatib⁹ donec repleanf ⁊ cōcauitatib⁹ repletis amplī⁹ aucta mēbra circūstātia expellendo extēdūt ⁊ i tumorē eleuat. eodē mō mā p meat⁹ occultos defluēs: factisq̄ p meatus māifestos. ⁊ venas ⁊ arterias p̄ ex eis magnas replet. deinde aucta replet miores pertinēs vsq̄ ad capillares. iō in circuitu sūt appent replete q̄ tpe sanitatis n̄ appebāt. deīde p orificia ⁊ p poros earū ad cōcauitatē effluūt iūcturarū ⁊ admiscēf hūiditates flētice ad eas a nā ōlegate ⁊ illas replēt: ⁊ āpli⁹ aucte ipellunt ēt hīc inde cōcatēatiōez ossiū q̄rēs ipoꝝ facere digōnē: iplēt ēt pānicl̄z colligātē ea: ⁊ eū q̄ i ossib⁹ ⁊ musclos sepat: ipellūtq̄ ad musculos i circuitu exñtes ⁊ eos replēt eoꝝ extendēdo cōtinuitatē soluūt atq̄ ipoꝝ alterāt cōplonē ad id qd̄ pter nāz ē. ⁊ sic tumorē ⁊ dolorē cānt. ⁊ tu hñ cōra hūc modū. Nā ēt de isto pticulari⁹ infra de podagra. ⁊ tu ibi.

¶ Et q̄ dcm̄ ē q̄ cā intrinseca prima ē mēbꝝ suscipiēs. Uidēdū ē ppterea q̄ iūt corpa hñtia mēbra ita disposita ad recipiēdū: vt i eis facili⁹ fiat dolor. ¶ Pmo ex pte sex⁹ vir est magis apt⁹ q̄z mlr: ppterea q̄ ē magis iordiat⁹. Itē magis coitu⁹ maiorē mot⁹ ac labores facit. Mlier nāq̄ purgatiōes mēstrualē hz p q̄s saluaf a podagra iux̄ illud Sermo. vt i fine. Mulier nō podagricat nisi mēstrua deficiāt ei. ¶ Ex pte etatis senes magis ceteris pp multiplicatiōnē malaꝝ mēiaꝝ ob debilitatē. Itē q̄ expulsiua est debilior i eis: ⁊ i eis sunt vie latiores. Pueri v̄o mi⁹ ⁊ rarissime iux̄ illud ipoc. affo. lx. Pueri nō podagricāt añ afrodisiaz. i. añ spmatl emissionē. nā v̄tutes i eis fortes sūt ⁊ mā i augmētū cōuertif. iuuenes v̄o medio mō iter hos se hñt. ¶ Ex pte cōplonis p̄ fl̄nica q̄ multa mā flātica ⁊ plus i eis mittif ad iūcturas. deīde sanguīea. deīde colica. deinde melēca. ¶ Ex pte hiñ tdis. q̄ pigua magis q̄z macra: ⁊ dilatatoꝝ meatuū magis q̄z cōstrictoꝝ. Itē eunuchi n̄ podagricāt vt ipoc. itē vt d cz ē q̄ n̄ ex pentib⁹ podagricꝫ nati. Et h̄ nō q̄ vt dic gordōn⁹. alr nūc vadit negociū: qm̄ mlieres ⁊ eunuchi hodie podagricāt ex lordiato regimine. ⁊ iō vbi ipoc. itellige sane. ¶ Itē ⁊ pati sūt ad podagrā cōualescentes ex egritudie cronica: qm̄ nō regūf bono regimie. nam pp debilitatē v̄tutis multe māe male multiplicanf. ⁊ istud marie hz v̄itatē qñ nō fuerīt debite purgati ⁊ eoꝝ v̄tutes cōfortate. ¶ Itē ⁊ q̄ passi sūt podagrā cronicā ⁊ curati sūt cū sedātib⁹ ⁊ stupefacietib⁹: ⁊ nō ē deide sc̄a i eis purgatio bona. ¶ Itē exercitātes artē podagre ppportionatā vt piscatores faciētes fictilia artifices fulloni viatores ⁊ hō.

¶ Et si q̄raf q̄re plus i nīcturno multiplicanf hi dolores. ¶ Dicēdū q̄ h̄ est. qm̄ sūt magis vacue alijs mēbris. plus mot⁹ debilioris cōplonis ⁊ frigidioris situate in extremis apte recipe ipsas hūiditates. Ultio qm̄ sunt a regimie fontis caloris magis remote. Ex qb⁹ appet q̄re magis accidūt i pedib⁹ ⁊ in eoꝝ extremis freqnti⁹. ¶ Itē ad euidētiam scito q̄ freqnter dolores iūcturarū sūt cā longitudinis vite hois: ⁊ cura eoꝝ ē cā breuitatis vite i eis. Nā cū curanf ⁊ fortificanf iūcture māe cōsuete mitti ad iūcturas redeunt ⁊ ad mēbra nobiliora mittūf. ⁊ q̄nq̄ ad pncipalia. ⁊ sic sūt cā mortis. ¶ Aduerte vlteri⁹ q̄ tpe aptiora ad hos dolores sūt ver p̄mo. q̄ eo tpe hūores sūt i motu magis. scdo in autūno. q̄ i eo tpe sūt vie amplificate pp calorē estatis p̄cedētis. itē ⁊ pp calorē q̄ est in die autūnali. scdo virtus est debilitata. tertio sūt multiplicate māe male ex fructibus ⁊ alijs: a qb⁹ hoies male se custodire sciūt. Ex qb⁹ iferf q̄ in his tpib⁹ debēt suspecti ad tales dolores sibi precauere ⁊ se pmunire. ¶ Scito nunc vltio q̄ q̄nq̄ i febrib⁹ laboriosis appent isti dolores. de q̄ i affo. in fine. ¶ Joānni⁹ tñ in suo antido. has q̄ttuor cās sic distīxit. Pma ē fortitudo mēbri ipellētis. Scda multitudo hūoꝝ iā dictoꝝ. Tertia est debilitas nutritiue. ex q̄ appet q̄ztū facit regimē in sex reb⁹ ad curā ⁊ p̄seruationē. Quarta ē largitas viarū.

¶ De p̄seruatiōe ab icursu doloris iūcturarū. Rbica. vij.

Et postq̄ tractatū est de causis doloris iūcturarū estimaui prius de p̄seruatiōe ab incursu ei⁹ dicere. Et in h̄ dixerūt sapiētes q̄ facili⁹ est p̄seruare se ab his dolorib⁹ q̄z ipsis pductis subuēire. ¶ Et homines q̄ marie se debēt p̄seruare sūt q̄ sūt pati marie ex hereditate ⁊ ex alijs cāis. de qb⁹ i p̄cedēti rubrica. Et illi q̄ sēl passi sunt. nā cū redeat cura fit difficilis. ⁊ si cōfirmanf vix vel nunq̄ est eis dolorib⁹ cura. de quo infra.

Preseruatio itaq̄ in duobus cōsistit regiminibus. s. regimine per sex res non naturales. Et in regimine per medicinam.

¶ Et pro primo oz varios mō pcedere in dieta fm varietatē corpoꝝ ex parte complexionis habitudinis. ⁊ huiusmodi. ¶ Unde flegmatica debet eligere aerē calidū ⁊ sic. naturalis ⁊ nāliter talē aut ad talē regionem se transferre si fuerit extra. itē ⁊ particulari⁹ aerē suū suffumigiōe igne ⁊ alijs calefacientib⁹ alterare. ⁊ sic pportionabiliter de eo cui⁹ cōplexio est ca. ⁊ sic. sit aer tēperat⁹ aut ad frigidū parū declinans. sed humiditatē etiā superfluā euitet. ⁊ simili mō de alijs. ¶ Et lz de his q̄ euitāda sunt dictū sit supra in exemplificando de cā extrinseca in Rbica de doloribus iuncturarum. tñ particulari⁹ hic loquar. ⁊ ideo relege ibi. Et cuz illis deuitēt que sunt difficilis digōnis vt panis opirus non bene coctus: cibaria de pasta: risū: ⁊ oia genera leguminū. ¶ Carnes deuitent grossas bouinas: porcinas: caprinas: ouinas: ircinas: auiū degentium in aqua. Carnes salitas: carnes multarū supfluitatū. vt sūt agneline: capita q̄drupedū: ⁊ oia interiora. Quidā concedunt pedes aialiū: q̄ dicunt a pprietate simile confortat suū simile. sed q̄ difficilis digestionis melius est ab eis abstinere. ⁊ si datur licentia sit de raro ⁊ de pauco. ¶ Itē deuitēt copiā ouoruz sorbiliū ⁊ frixa nō sumant. Deuitent lac ⁊ caseuz ⁊ que de lacte sunt: q̄zuis pauco caseo in fine mēse vti possint. ¶ Pisces deuitent lacunales: cancros: anguillas: pisces tñ paruos squamosos marinos vel de flumine petroso vti pñt in modica quātitate ⁊ raro. ¶ Itē fruct⁹ deuitent horarios: vt cerasa: pruna: mora: psica: crisomila: pira ⁊ poma: pepones ⁊ vuas recētes ⁊ oēs fructus añ ipsoꝝ maturitatē. Et breuiter qui sunt nutrimenti humidi velocis corruptionis ⁊ frigidi: ⁊ tubera oio prohibentur. ¶ Et in sanguineis deuitēt quecūq̄ multū sanguinē generāt: q̄cūq̄ sunt calida ⁊ hu. qd̄ intellige sane. ¶ Et colici deuitent q̄ colerā generant ⁊ exacuētia. ⁊ ambo oia dulcia vt mel: zuchar: vtibutyrum: oleū: nuces ⁊ similia. ¶ Item vtanf añ tempus prouocatiōis per aliquos dies in cibis potib⁹ ac medicinis his que mām ingrossant: ⁊ sua stipticitate phibent fluxū humoꝝ ad iuncturas. item ⁊ p medicinas exterius applicatas idem operenf. ⁊ hō canonē diligenter attende ⁊ ipm pportionaliter obserua in oi cōplexione. ⁊ tu cōsidera. ¶ Et flātica. q̄cūq̄ flā multiplicāt ⁊ q̄ frida sūt ⁊ hu. ¶ Et melici q̄ colaz generāt nigrā. ⁊ q̄ frigida sunt ⁊ sic. d qb⁹. s. tertio trac. ⁊ tu ibi. ¶ Ex qb⁹ infert q̄ tales debent vti regimine

tempatoꝝ ꝓportionato ex pte cibi ꝛ pot⁹ ꝛ aliarũ rerũ nõ nãliũ. vñ cibi debẽt eẽ facilis ꝛ bone digõnis boni nutrimẽti ꝛ paucarũ supfluitatũ: ꝛ eligẽdi sũt ex eis q̃ ɔueniunt fm varietatẽ ɔplonũ. ¶ Uñ calas hñtib⁹ ɔplones conueniũt carnes edine lactãtes: puarũ pullarũ: pdicũ: fasianorũ: alaudarũ: ꝛ aliarũ auiũ puarũ i rure degentiũ pterq̃ passerũ. itẽ ꝛ oua in aq̃ decocta ꝛ leuiter. Uerũ i colicis cibi alterent cũ fridis ꝛ hu. vt cũ lab⁹ fridis maiorib⁹ decoctis cũ eis. Et dicta colericoꝝ dz eẽ hũidior q̃ sãguineoꝝ. Et sãguicis ɔcedũt lẽtes cocte i aceto. Et vtãt i suis cibariis sãguinei aceto. ꝛ de b̃ifra agresta ꝛ vĩo de piris scõ. Jtẽ acetositates citri: limonũ: granatoꝝ acetosoꝝ. Colici aũt vtãt acrib⁹ vt sũt succi mucis decocti: ꝛ marie succ⁹ granatoꝝ mucoꝝ. Jtẽ ꝛ sanguieo ꝛ colico ɔueniũt ptisana ordei: far ꝛ panis de sila bon⁹. ¶ Ex fructib⁹ ɔceduntũ mala decocta i pauca q̃ntitate pera coctana cocta. Jtem amigdale itẽ pruna matura in pua quãtitate. Jtẽ pepões: citrulli: cucumeres: cucurbite: ꝛ b̃ marie colicis. ¶ Ex herbis a crudis abstineãt: ꝛ a coctis vt pñt: qm̃ hũores gñant putrescibiles. Et hic nõ. Aui. inq̃t. Et ex olerib⁹ deuitẽt ea q̃ sũt sicut fiela baucie ꝛ citrulli: ꝛ aq̃ mellonis nocẽt: pp qd̃ generãt humorẽ aquosũ ꝛ ɔferũt p ꝓuocationẽ. Et i sũma nocẽt cibi aquosi difficilis digõnis viscosi ꝛ apti faciliter putrerẽ. ¶ Fridas vo hñtib⁹ ɔplones carnes ɔueniũt castrati vnius ãni: pulloꝝ: galliarũ: fasianoꝝ: pdicũ: coturnicũ: pipionũ volare icipiẽtiũ: turturũ: turdoꝝ: puarũ auiũ: ꝛ passerũ: caro capreoli: ꝛ iterdũ leporis: caro enĩ ej̃ ẽ eis bona. Jtẽ ꝛ cõueniũt edine: ꝛ q̃nq̃ vituline: sed ille magis. ꝛ sit earũ visus assate magis q̃ elire. Jtẽ ꝛ oua ɔueniũt marime mellicis. ¶ Cibaria ɔdiant cũ aromatib⁹ digõnẽ iuuantib⁹ ꝛ vẽtositatẽ disrumpẽtib⁹. vñ i oĩ studio instãdũ ne cib⁹ corrũpatur aut idigest⁹ a stõ egrediaẽ: sʒ pfecte digeraẽ. ¶ Ex fructib⁹ vo talib⁹ dari pñt dactili: passule: carice: in pua tñ q̃titate. deinẽ carice qm̃ mãs deferũt ad extrema. Jtẽ auellane optime masticate: pinee: pistici cũ zuchero. Filagri⁹ ãt ɔcessit oĩ podagrico pira bona. ¶ Satis vsq̃ ad modũ dictũ ẽ de cibo ɔueniẽs ẽ vt d̃ potu dicaẽ. ꝛ dixit Ras. xij. cõtinẽtis. Abstinẽtia a vino sanat podagrã: ꝛ mlti sanati ob dimissionẽ vini in totũ. sed bñ ɔsidera etatẽ: vsum: ɔplonẽ: hũtudinẽ: ꝛ hõ. si ista tolerãt vt patiẽs i deteriorẽ nõ currat passionẽ. ꝛ inq̃t aui. Et deuitẽt potare vinũ plurimũ grossum: imo oẽ vinũ. xxij. tertij. de cautela a dolorib⁹ iuncturarũ. Sũt tñ aliq̃ qui eũ dimittere nõ pñt: aut ꝓpter stõm: aut pp debilitatẽ ṽtutis. aut q2 timeẽ ex vsu aq̃ inflatio ꝛ multiplicatio vẽtositatũ: ꝛ incursũ doloris itestinorũ debilitatẽ epatis. ꝛ sic caĩsiã ꝛ hõ. ꝛ i isto casu deẽ pauciferũ limphatũ plus ꝛ minus vt exigit dispõ. Jtẽ sit coloratũ q̃ aureũ vel ad colorẽ granate vel rubini tendẽs. nõ sit albũ neq̃ subtile: nõ nouũ: nõ grossũ: vt. s̃. Sit itaq̃ amenũ ad stipticitatẽ quãdã declinans. ¶ Et aq̃ mellis simplex aut cũ decoctiõe cinamõi soli⁹ ɔsueuit eẽ pot⁹ ɔferẽs ꝛ marie i frida. Et q̃dã coquũt i aq̃ saluiã: rosmarinum: maioranã: bethonicã: ꝛ siles herbas. Jtẽ in calidis aq̃ ordei cũ zuccharo aut iulep cũ multa aqua. ita aqua ferrata cũ vino mixta. ¶ Et nõ q̃ si auferẽ vinũ ɔsueto illa ablatio fiat paulatine ꝛ cũ prudẽtia. ¶ Jtẽ q̃ nõ delecteẽ multiplicatiõe pluriũ ciboꝝ in eadẽ mẽsa. sit itaq̃ ɔtẽt⁹ vno vel duob⁹ ad plus. ¶ Jtẽ nõ bibat vt. s̃. añ cibũ: sʒ postq̃ comederit saltẽ quartã partẽ sui cibi. ꝛ ẽ cõis canõ Cermisoni nr̃i in regimine sanitatis. ¶ Et lʒ de aliis reb⁹ non nãlib⁹ dcm̃ sit. s̃. ꝛ de dolorib⁹ iuncturarũ: a q̃b⁹ se dʒ p̃cauere. tñ aliq̃ succincte hic de eis discurrã. ¶ Exercitiũ euitẽt: vt. s̃. allegata rubrica. Jtẽ fricatiões fortes iuncturarũ. itẽ fatigationes fortes: ꝛ iõ euitẽt calciamẽta stricta: exercitio vtanẽ tẽperato. Uñ Ras de passiõib⁹ iuncturarũ. Nõ ẽ res melior motu. qd̃ itellige paulatim: ꝛ moderate scd̃. ¶ Et q2 balneũ tenet locũ exercitij: vt. s̃. scd̃o tractãt hic tñ̃ dicaẽ q̃ balnea conferũt nãlia: ꝛ marie i declinatione. ꝛ ex aq̃s hũidis nocẽt. ꝛ dixit Auer. Ex eis q̃ ɔferunt eis cum balneaẽ ꝛ ẽt post repletionẽ balnea: imo in medio ei⁹ ẽ effusio aq̃ fride sup iuncturas si nõ ẽ aliqd̃ qd̃ ꝓhibeat ex debilitate neruoꝝ. ¶ Jtẽ euitet somnũ sup cibũ imediate factũ ꝛ diurnum. est. n. ex reb⁹ nocibilioribus eis. Aui. Et fortes vigilias ꝛ imoderatas: vt. s̃. allegata rubrica. ꝛ tu p his ꝛ aliis ibi.

¶ Nõ repleanẽ. q̃ si ɔtingat ex quodã lapsu dlectabili repletio statim fiat eis vomitu. q̃ si non põt vomere expectet q̃ cib⁹ descendat. ꝛ deinde assumat clistere. Jtẽ nõ comedat dõec sentiat stõm bñ mũdũ. Jtẽ si cõedat semel i die est valde vtile. Pro inanitiõe dõm q̃ vẽtrẽ teneat lubricũ ꝛ abstineat vt põt nã vt gal. abstinẽtia ẽ sũma medicinaꝝ. siti patiaẽ ꝛ famẽ vt põt: ꝛ p̃cipue q̃ ex flãtica. ꝛ sic abstinẽtia ẽ sũma mediciaꝝ: ita repletio sũme inimica eis. ¶ Et q2 coitus vt allata rubrica ɔtinẽ sub inanitiõe dõm q̃ nullo mõ coeat p⁹ assũptũ cibũ: cui⁹ ɔtrariũ cõiter fit. vñ ludens coit⁹ gñat dolorẽ arteticũ. qd̃ si sit aliq̃ñ fiat añ cibũ ꝛ potũ. ¶ Abstineãt ab ira: tristitia: furore: ꝛ ab oĩ sollicitudie multa: et (marie calas ꝛ siccas hñtes ɔplones.

Expedito regimie sex reꝝ nõ nãliũ venio ad expeditiões scd̃i qd̃ ɔsistit in his canonib⁹. Prim⁹ est resolutio mãe influe p quã posuit podagra piodicare. Scd̃s ẽ ɔfortatio iuncturaꝝ. Terti⁹ ẽ ɔfuatio mẽbroꝝ nobiliũ i sua bona dispõne. Quart⁹ ẽ digõ mãe q̃ñ eẽt necẽaria pp errores ɔtigẽtẽ i regimie iã dcõ. Quit⁹ ẽ eio eiusdẽ. Sext⁹ ẽ ɔfortatio iuncturaꝝ fm se: ꝛ ne recipiãt mãm fluentẽ: vt dcm̃ ẽ. ꝛ eaꝝ alteratio cũ calis aut frigidis: vt exigit dispositio.

¶ Pro p̃ scito q̃ p⁹ tale regimẽ debes attẽdere cõfortatiõi mẽbroꝝ nãliũ: ꝛ marie stõi cũ reb⁹ ɔfortãtib⁹ ꝛ resoluẽtib⁹: qd̃ ex ipso regimie supfluũt ne ex paulatia aggregatiões accidat. deide dolor ꝛ b̃ eis ãrgis: ɔfectiõib⁹: vnguẽtis: ꝛ aliis: vt. s̃. de debilitate stõi dcm̃ ẽ. ꝛ tu ibi. Et cõmẽdaẽ visus tyriace i casu isto i fridis. tu itaq̃ ordinẽ da de visu eaꝝ: vt ibi.

¶ Pro 2⁹ aduerte, q̃ stiptica cala aut fri. ipm̃ ɔplẽt. Jtẽ ꝛ q̃ resoluũt superfluitates q̃ i eis iã sũt aggregate: q̃ circa iuncturas applicẽẽ: sʒ cũ cautela. qm̃ si videris q̃ corp⁹ pp bonũ regimẽ ñ sit repletũ neq̃ aptũ repleri illa secure administrabis. Qꝫ si corp⁹ ñ fuerit tale eaꝝ applicatio eẽt infirmi sic iterit⁹: qm̃ iã ɔfortatis sic iuncturis mãe retrocederẽt ad mẽbra nobilia. vñ grãde seq̃reẽ nocumẽtũ ꝛ fortassis mors: vt iã visũ ẽ. ¶ Ex q̃ appet q̃ aliq̃ñ male terminanẽ hi q̃b⁹ illa q̃ẽ veñe. ꝛ iõ ẽt in tali casu tñ ɔra. ꝛ iõ b̃ age ñ vt empic⁹. Uñ replico attẽde diligẽter si corp⁹ ẽ mũdũ aut nõ ispectiõe excitũ i tactu pulsus ꝛ hõ. q̃ si ñ fuerit mũdũ ñ approries ista localia nisi pus ipm̃ mũdaueris.

¶ Et ex ɔfortãtib⁹ iuncturas sũt abrotanũ: agaric⁹ aq̃ sulfurea: ꝛ lutũ ẽt ipoꝝ. aloes camõilla: cipsius: cõli. hermodactili: oleũ d̃ spica: d̃ mirto: de mastice: de camõilla: d̃ absinthio: d̃ spica: d̃ ireos: d̃ ros: d̃ aneto: d̃ costo: d̃ citõijs: d̃ cheiri: laurinũ: de ruta: plãtago: sq̃nãtũ: sticados: vinũ stipticũ nigrũ. Jtẽ ꝛ absinthiũ: acacia: acetũ: alumẽ: armõiacũ: capre sterc⁹. cerotũ archigẽis Mes. i cura pales. cipssi nux folia ei⁹. Citrĩ: cost⁹ Emplʒ mirabile. Aui. xi. q̃nti. Enula sum⁹ fre: gala: granatũ: lauri: ligni: liciũ: maiorana: mastix: mirabolãi: mirt⁹: mũmia: nitrũ: papauer: storax: sbẽtina vernix: ipoq̃stidos. Jtẽ memite: tutia: balaustia: vria: lotio cũ ea calefacta. ¶ Et ex ɔpositis sunt. Rx. acacie: lapis memite: ipoq̃stidos: añ. fiat cũ eis linitio tempe sanitatis. ¶ Jtẽ decoquãẽ galle. cũ ea decoctiõe fiat ablutio p interualla nõ lõga. habẽt. n. a ꝓprietate ɔfortare mẽbra lapsa ꝛ sua siccitate exiccare fluẽtes: ꝛ fluxus mãe: ꝛ mirt⁹ idẽ. ¶ Jtẽ ablutio ex decoctiõe abrotani. nucũ cipressi i vino stiptico: vl̃ ablutio i vĩo ipo solo. ¶ Jtẽ absolo ex vria ꝛ ẽ efficax. Et tu ɔpone ex dcĩs vnguenta: emplastra: cerotaria: ꝛ

absolutiones: ꝛ alia hꝫ. de quibus tñ compositis satis abū
de infra de cura doloris iuncturarum.
¶ Et ꝓ tertio recurre ad ꝓprias rubricas vbi docetur quō
succurri habeat his mēbris vt conseruent cum vnguentis:
emplastris: confectionib⁹: electuarijs: ꝛ hꝫ. ꝛ tu ibi. ꝛ tu da
ordinem cliētulo tuo. vt ibi.
¶ Ad q̄rtū ꝛ quintū ꝯplēdos nō ē dormiēdū nisi vbi malū
regimē p̄cesserit. ꝛ sit necīa euo. Uñ q: hoīes hui⁹ tpis sunt
mali regiminis. ego ꝯsulo q̄ nō deueniat ad administrationē
localiū: nisi q̄dā p̄us purgatio siue euo p̄cedat leuis fortis
ac fortior fm q̄ vi q̄ exigat dispositio. q̄m i bñ recto leuis.
in male fortior. i medіocri fortis. ¶ Quia āt dcm̄ ē q̄ sūt
huiores peccātes ꝛ q̄ magis iō oꝫ p̄us cognoscere ipm pec
cātē huorē. ¶ Oꝫ si fuerit sanguis ꝛ nō fuerit necīa digōe
ſꝫ sola euo p flōiā nisi peccauerit sua suba: vt q: nimis sub
tilis. ꝛ tūc dāda sūt q̄ ipm ingrossant. vt sir. de mirto. de a
gresta: vinū granatoꝝ: ꝛ hꝫ. Itē oxizacchara. ꝛ qd de sirū
pis acetos dcm̄ sit in cura articuloꝝ. dicet̄ infra. Itē si fue
rit nimis inflāmat⁹ da extinguētia. ꝛ de his ifra. ¶ Oꝫ si fue
rit ex alio huiore simplici vel ꝯposito cōmisce digestiua. vt
ſꝫ ꝓportionē mixtiōis huioꝝ habitā ex ꝯiecturatiōe tua.
vel da ipsa simplicia digestiua vel ꝓportiōata. inuenies. s̄.
q̄rto trac. ꝛ tu ibi. Sꝫ tñ nūc dico q̄ debēt eē apitiua ꝛ ꝓ
uocatiua: vt māis diuertāt. ꝛ bñ ꝯsidera. si catarrus ē in cā.
q: sic simplir aperitiua nō ꝯferunt: vt. s̄. de catarro. ꝛ tu ibi.
¶ Euo āt fiat cū flōia vt dcm̄ ē: maxie qñ huor ē sāgui cō
mixt⁹: aut solōne vētris: aut vōitu: aut ꝓuocatiōe sudoris
aut vrie. Et ex solutiuis ꝯferētib⁹ ē agaricus reubarbarū:
hermodactili. ꝛ sūt medicia ꝓpa mirabolanoꝝ gña. iera
simplex ꝛ ꝯposita. ꝛ magis iera hermetis. Et breuiter solu
tiua simplicia stiptica v̄tute p̄ticipātia. q̄ dari debēt i tpib⁹
medijs: vt ve aut autūno: vt stati ꝛ p interualla modica tpis.
Et ex singularib⁹ euōib⁹ ē vōit⁹ si is facile fieri pt. ꝛ tu. s̄.
xxij. tertij. ō vōitu. Itē ꝯferūt clisteria ō qb⁹ plene in ō cura.
Itē vt dcꝫ ē. ꝯferūt euōnes cū sudore: ꝛ vrina ex apitiua ꝛ
ꝓuocatiuis. de qb⁹ sepe ꝛ i qnto trac. ꝛ ifra de cura.
¶ Post aūt istas euōnes cōforta iuncturas: vt dictū est: vt
applicando aut calida aut frigida stiptica. de quibus sim
pla ꝛ cum moderamine semper.

Preseruatio i spāli magl. Et descēdēdo magis ad spālia vt cupis. q: dcm̄ ē. s̄. q̄ i
vere ꝛ autūno hi dolores magis mouēt. Iō aduerte q̄ sēp
ꝛ per totū āni regimē dcm̄ de sex reb⁹ nō nālib⁹ obseruari
dꝫ ab eo q pat⁹ ē: ꝛ tueri se vult ab icursu. Deide dꝫ vniuer
salē purgatōnē facere his duob⁹ tpib⁹: ꝛ in tpe itermedio
ꝑticulari euōne vti. de qb⁹ p ordinē statim. ¶ Tpe aūt ve
ris dꝫ medicꝰ ꝯsiderare corpis purgandi dispōnē: vt si re
pletū est ꝛ mundatū aut nō vt dcm̄ ē. q̄ si fuerit mūdū qd
rarissime accit nō ē necessaria purgatio: ſꝫ sola iūcturarū
ꝯfortatio: vt dcm̄ ē. Oꝫ si nō fuerit mūdū cōsideret p̄us si i
eo ē augmētū in sanguie aut i alio huiore sanguini mixto,
aut alr sua q̄litate huior ali⁹ a sanguine peccās fuerit. Oꝫ si
p̄mū fiat flōia: ꝛ si augmētū fuerit pp cibū ꝛ vsuꝫ vini dul
cis ꝛ aliarū rerū sanguinē multiplicātiū ordinet̄ dieta ad
ꝯriū. ꝛ silr si fuerit peccatū i huiore qcūqꝫ sit pp ociū ꝛ som
nuꝫ ordinet̄ mot⁹ ꝛ vigilia. ꝛ sic de alijs suo mō te opponē
do ꝯrijs remouētib⁹ cām ex parte sex rerū nō nāliū. ¶ Et
rediens ad flōiam. dixit Aui. xxij. tertij. de cautela iunctu
rarū. Oportet vt vtat̄ ille q ꝯsuet⁹ est dolorib⁹ iuncturarū
flōia ꝛ solōne vētris in vere: qd credo itelligēdū qñ corpus
fuerit repletū plectorica. s. ꝛ sanguis in eo multiplicat⁹ ex
regimie. nā in vere multiplicat̄ magis sanguis q̄ȝ alio tpe.
Et ꝯsilr agendū si fuerit ali⁹ huior sanguini ꝯmixt⁹. nā flō
mia reddit huiores cursibiles. ꝛ ideo ex se nō ꝯpetit nisi fue
rit repletio: vt. s̄. ꝛ dꝫ fieri ex basilica p. postea de arterica
si particularis contradicit. ꝛ ē sñia gordonij. ¶ Oꝫ si ex alio

fuerit humore nō ꝯmixto cūa: ſꝫ p̄us dabis digestiua ipo
rum huioꝝ. Ut vbi gra i mā colica da sirupū acetosū sim
plicē. de q̄ ifra. vinū granatoꝝ: oxizacchara: ꝛ talia frida sti
pticitate p̄ticipātia. nā si eēnt simplr apitiua ponerēt huio
res nimiu in fluxu. Itē valet oximel diureticū: mel ro. cola
tū de quinqꝫ radicib⁹: de sticados: ꝛ hꝫ. Sed hic aduerte q̄
si catarrus eēt suspect⁹ q̄ talia apitiua dari debēt cū caute
la ꝛ cū admixtiōe stipticoꝝ: vt. s̄. de catarro. Ordina dietā
sibi ꝓportionatā: vt supra ex reb⁹ fridis ꝛ huī. ¶ Deinde
euā cum mirabolanis: citrinis: reubarbaro: ꝛ hꝫ solutiuis
aliq̄li stipticitate p̄ticipātib⁹. de qb⁹ solutiuis ꝛ digestiuis.
hēs. s̄. q̄rto trac. ꝛ tu ibi. Itē ꝯcedit̄ electuariū de succo ro.
cōe. ꝛ illō Mes. ¶ Et ꝯsilr agas de digestiuis ꝛ solutiuis.
māe flāmce ꝛ melice: sp ordinādo dietā p̄us: vt. s̄. ¶ Pille i
mā frida ꝛ ēt in mixta. Rx. hermodactiloꝝ: turbit: agarici:
añ. ʒ. iiij. cassie lignee: gariofi. carpobalsami xiloaloes: ma
cis. ʒʒ. galāge. masticis. asse. marathri. anisi. saxifragie. mi
lei solis. seis brusci. spagi. iari. salis gēme. ana. ʒ ij. aloes ad
pondus oium diagredij. ʒ. i. ꝯfice cū succo iari vel feniculi.
¶ Ad idē sir. solutiu⁹. Rx. turbit lib. i. ꝛ mitte i trib⁹ lib. aq̄
fride: ꝛ moret̄ trib⁹ dieb⁹ ad solē. deide cola ꝛ vide si amisit
saporē. ꝛ si sic ꝓiice ꝛ aquā reserua. Oꝫ si nō amisit saporē
suū reserua pur aquā p̄mā ꝛ pone iterū ipꝫ i alia aq̄ tāte quā
titatis ad solē: vt dcm̄ ē. ꝛ totiēs fac dōec amittat saporē. ō
inde aggrega eas aq̄s ꝛ pone vnā lib. aq̄ ꝛ plus vt videbit̄
expedire: ꝛ decoq̄: ꝛ fac iulep. ꝛ si cit⁹ vis facere decoq̄ ad
ignē turbit cū aq̄ sicē sit ad solē. ¶ Ali⁹ fortior ꝛ solutiu⁹.
Rx. chebuloꝝ turbit añ. ʒ. i. hermodactiloꝝ. ʒ. ij. agarici. ie
dici. capoꝝ añ. ʒ. s. ʒʒ. pipis lō. añ. ʒ. ij. spice. ʒ. i. terāt ꝛ po
nant̄ in madefactiōe aq̄ sufficiētis p tres dies nāles. postea
totū pōat̄ ad alēbicū ꝛ distillatū sirupiçet̄ cū melle dos. ʒ.
ij. vsqꝫ ad. iiij. ¶ Pille optie. Rx. turbit hermodactiloꝝ añ.
ʒ. i. s. colloqntide. bdellij: añ. ʒ. s. ʒʒ. spice. masticis ana. ℈. i.
ꝯfice cū oximel. ¶ Potes si vis sir^m facere solutiuū cole p
sublimationeꝫ aut ifusionē: vt dcm̄ ē ex reubar. mirabolāis:
citrinis: hermodactil. ꝛ modico scamōee cū ros. citonijs: ꝛ
hꝫ. ¶ Itē ex eisdē ꝯfice pillas educētes māiam colericā. Rx.
aloes. ʒ. i. scamōee. g. iiij. ro. ru. ℈. s. hermodactilis. ʒ. s. dos.
vna iiiiro. ¶ Dixit Serapio. Si repletio est ex huiore coli
co acuto oꝫ vt detur decoctionē duoꝝ mirabolanoꝝ: aut
citrinoꝝ ꝛ idoꝝ. ꝛ aquā decoctiōis absinthij fumiterre: pas
sularū: prunoꝝ: tamarindoꝝ: ꝛ silū. ¶ Iteꝫ ꝓportionabilr
agēi mā melica cū folicul' scene polipodij ꝛ hꝫ. respicientib⁹
māiam melicā. de qb⁹. s̄. q̄rto trac. ꝛ ifra ō cura er⁹ ad plenū.
Itē. s̄. de cura melic hēs ꝯfectiōes ad h. ꝛ tu ibi. ꝛ p̄cipue q̄
cerebrū respiciūt. ¶ Sirup⁹ solutiu⁹ māe melice. Rx. mira
bolanoꝝ idoꝝ. ʒ. ij. sticados. ʒ. vi. scene. epithimi añ. ʒ. i. spi
ce. ʒ. i. cinamomi. ʒ. iiij. decoq̄ in trib⁹ lib. aq̄ donec ad vnaꝫ
redeat: ꝛ i fine addat̄ epithim⁹ cū lib. i. zuchari sirupiçet̄. ꝛ
q: infra de cura horꝫ doloꝝ ero copiosus. hinc a narratio
ne pliuꝫ supsedeo relinquēs hec tāq̄ exēpla. ¶ Et hic ad
uerte canonē. ꝛ aduertēdū de cura. ꝛ ē Raſ in libro de iū
cturis. Medicine q̄ attrahūt colerā ꝛ flā sil. meliores sunt
his q̄ attrahūt flā tm̄ vl colerā tm̄. ꝛ hoc hꝫ v̄itatē eciā vbi
mā fuerit simplex. ſꝫ verū ē vbi egritudo foret sic colerica
solutiuū soluēs colerā dꝫ esse valde potēs. s. educens flā. ꝛ
ꝓpterea Auic. Raſ ꝛ alij. Et opꝫ vt nō educat̄ flā tm̄ imo
cū colera. s. educat̄. nā cum educit̄ flā tm̄ colera remanens
subtiliat flā iterū: ac reddit ipm cursibile ad locū iterum.
ꝛ de his suo loco infra. ¶ Itē ꝛ principaliter fit euo per vo
mituꝫ: vt supra. est. n. singularis medicina. ꝛ ita laudat eū
Raſ ꝛ alij. ꝛ Aui. de vomitu. s̄. ꝛ tu ibi oino. ꝛ maxime qñ
passio est in iuncturis inferiorib⁹: vt est podagra sciatica ꝛ
hꝫ. eradicat. n. māiam anticedētē. sed vt allegato loco non de
bet frequentari ne stōus inde ledat̄. ꝛ tu de vomitu. s̄. Uñ
fiat bis in mense aut plus vel minus vt decebit. ꝛ tu allega

to loco. ¶ Confert valet etiã per ꝓuocatiua vrine. naꝫ sic subtiliant̃ humores ⁊ euacuant̃ p vrinã. nam sic facilius videt̃ euacuare: ⁊ melius q̃ꝫ p egestionẽ. ¶ Et sicut dictũ ẽ ꝙ medic⁹ dꝫ ꝯsiderare an̄ euacuatione ⁊ digestionẽ corpis dispõnẽ: sic psormiter dꝫ aduertere adueniẽte autũno. i quo tpe colera vr̃ plus dñari pp ꝑcessionẽ estatis q̃ꝫ fl̃a. ⁊ tũc ſm humorũ peccãtium q̃litatẽ dꝫ medicinas ⁊ digestiua exhibere: ita ꝙ sic se hẽant medicie iter se sic humores iter se: vt ꝙ medicia i massa vĩcat sic humor i massa vincit: ⁊ h̃ ponã vt sit sic exẽplũ optiuꝫ: elm vnũ magr̃ale ⁊ digestiuũ mãeꝝ iã dcaꝝ: ⁊ ẽ mẽbroꝝ ꝯfortatiuũ. ℞. iue recẽtis sbtilissime icise ⁊ cũ melle refuate ad tp̃s. deide. ℞. de hac ꝯfua lib. i. ꝭ. herbe palef. silr refuate i melle. ℥. viij. spice. nardi gariofil. piꝑis lõgi. nucis musc. ℥ꝭ. ligni de abrase an̄. ʒ. i. herbe artetice camepith. sticados: arabici: radicis acori: maioranẽ: saluie: floꝝ ãthos: an̄. ʒ. ij. fiat ex eis elm dos. ℥. ꝭ. mãe ieiuno. ⁊ p⁹ eī⁹ assũptionẽ stet trib⁹ horis ad min⁹ tpe frido singul' dieb⁹ i calis sel' i hebdomada: mediis ãt alternati. ¶ Elm in dei laxatiuũ flãte ⁊ cole i artetica. ℞. cina. electi. ʒ. ij. gariofil. nucis musc. galãge solĩ an̄. ʒ. i. ℈. i. turbit gũosi. ʒ. vj. speꝝ diarij de succo ro. ʒ. i. zuch. al. lib. i. aq̃ polipodij lib. i. fiat elm. dos. a. ʒ. iij. vsq̃ ad q̃tuor i tpib⁹ fridis. ł bñ recto sumat̃ bis. i tpib⁹ calis sel' i mẽse. Vñ hic oꝫ aduertere regimẽ diligẽter ꝟtutis ꝯsuetudinẽ. ¶ Post ãt has euacuationes si corp⁹ bñ mũdificatũ fuerit ꝯforta iũcturas cũ ablutiõe aq̃ sulphuree alumiose salsẽ: aut vĩo nigro: decoctiõe i eo fcã ex reb⁹. s̃. positis iũcturas ꝯfortãtib⁹: ⁊ ꝑcipue ex oderiferis. Itẽ lotio ex vria: vt. s̃. ¶ Itẽ fac vnctiões ex dcis ꝯfortãtib⁹: vel cerotaria: vt. s̃. ⁊ h̃ plus ⁊ min⁹ ſm tpis consuetudinẽ: vt bis ⁊ ter vel plus i hebdomada: ⁊ ad balnea ipsa se aliq̃ñ trãsferat. ¶ Sed aduerte dispõnẽ corpis pp ꝑiculũ dictũ. vt q2 sit fcã eũo ꝯueniẽs. vñ nõ ꝯfides ꝙ vna euatione tãtũ pp malũ r̃gimẽ: sꝫ plẽs salsẽ pticulares euationes facito p⁹ vniuersalẽ. ¶ Et añq̃ꝫ ad hec localia pueias tñ facias paulatiue ⁊ ñ subito ⁊ ñ violẽter: qm̃ mãe ille nõ ñ ita facil'r: ⁊ subito apte educi. ¶ Utere ĝ enematib⁹ ex reb⁹ approbatis ⁊ ꝯueniẽtib⁹. vt ꝟbi grã. ℞. floꝝ camo. mercurial'. maluaꝝ. furfur] bliti. uie. an̄. mell' ro. ℥. ij. olei cõis vel lilioꝝ. ℥. iiij. salis. ʒ. ꝭ. ⁊ si vr̃ adde agaricũ vel bñdictã vel collogntidã aut aliõ: vt videbit̃. ¶ Pille qb⁹ vtebatur comes de terra noua i ꝓseruatiõe nõ ꝑcedẽte digõne: ⁊ ei bñ succedebat ꝑmisso sp̃ bono regimĩe euacuant̃ sex vicib⁹ vł circa. ℞. agarici: absinthij: corticũ mirabolanoꝝ: citrioꝝ ⁊ chebloꝝ. collognitide rectificate ſꝫ artẽ iere logodion. an̄. ʒ. i. ꝭ. ꝯficiãt̃ cũ succo citõioꝝ ⁊ bethonice. dos. ʒ. i. sel'. in hebdõa tpe frigido corpe robusto. in cal'o ꝟo min⁹. ⁊ tu tua prudẽtia opare. ¶ Ualẽt ⁊ pille fetide ꝺscriptiõe almãs. Itẽ ⁊ de hermodactil'. minores Mes. ⁊ tu ex datis cõpõe q̃ humoꝝ massã respiciũt: ⁊ mẽbra ꝯfortent nobilia. Et de ꝯfortatiõe mẽbroꝝ nobiliũ i qb⁹ ẽ suspitio ꝙ mãdẽt nihil pterq̃ꝫ dcꝫ ẽ. s̃. tu itaq̃ꝫ ad suas ℞eceas recurre: q2 copiosissime scio. dcm. ¶ Et si bñ auctoꝝ medicie dcã ꝯtẽploꝝ ꝓseruatio hec ꝯsistit i debito regimie sex reꝝ nõ nãliũ euatione vñ ꝑcedẽte digõne. euatione pticulari cũ moderãtia frequẽtata ⁊ plures ꝑncipali⁹ ꝯsistit i his duob⁹. In ꝯfortatiõe mẽbroꝝ nobiliũ ⁊ marie stõi ⁊ ꝯfortatiõe iũcturaꝝ vltio facta pp cãm iã plẽs assignatã. Quib⁹ aũt hec oĩa ꝯplẽt iã abũde habitũ ẽ. ¶ Medicamẽ hermetis ꝓseruãs post fcãs purgatiões dcãs: ⁊ ẽ medicia solẽnis. ℞. camedreos: gẽtiãe an̄. ℥. iiij. aristologie rotũde. ℥. i. seiuꝫ vrtice. ℥. ꝭ. terãtur subtil'r: ⁊ cribellẽt̃. dos coclear. i. cũ ꝙuc. ¶ Itẽ ad idẽ diacorus: pliris: arcoticõ: metridatũ: tyriaca. vt. s̃. ¶ Itẽ ℞. aristologie lõge. ℥. vj. mell. lib. ij. misce. dos hui⁹ ꝯpositi ẽ. ʒ. ij. ꝭ. bis i mẽse vel plus vł min⁹ ſm tpis assistẽtiã. auer. laudare vr̃ magis rotũdã. ¶ Ras. xij. ꝯtinẽtis. hec ẽ medicia laudata ad tollẽdũ pẽit⁹ dolores arteticos ⁊ sciaticũ si freq̃nter sumit̃ i potu spacio vni⁹ ãni ſ̃om ꝯfortũ: ⁊ acuit visũ: tollit oblivionẽ: emittit sup̃fluitates p vrinã: emẽdat epar ⁊ splenẽ dur̃: sꝫ dolorẽ arteticuꝫ dissoluit oĩo. ℞. camedreos. ʒ. x. cẽtauree: aristologie lõg. gẽtiãe: spice romãe noue an̄. ʒ. vj. ypericon. ʒ. v. apij montani. ʒ. iiij. limature ferri. ʒ. iij. agarici boni. ʒ. ij. myrrhe. ʒ. i. triturent̃: fiant trocisci. dos. ʒ. i. post tres horas dieĩ. ⁊ post ip̃m faciat motũ modicũ ⁊ paulatim ieiũio stõ. ⁊ p⁹ eī⁹ assũptionẽ stet trib⁹ horis añq̃ꝫ comedat. deide cõedat cibũ laudabilẽ euitata repletiõe oĩno. ⁊ assumat̃ i hieme ⁊ i fine autũni. In estate ꝟo abstineat: q2 pp eī⁹ caliditatẽ liq̃facit corp⁹ valde. ⁊ hẽ medicine debẽt eẽ noue ⁊ mõtane vt sint fortiores. ¶ Et ex diuersis colligere potes modũ ꝯponẽdi ꝯfectiones d'aria ⁊ hꝰ i ꝓseruãdo. ⁊ iõ ꝯsidera diligẽter. nã in cã ca. da frida. i frigida ꝟo cal'a. Vñ i cal'a trĩa sãdali sũt medicia ꝯueniẽs. nã participat stipticitate cũ friditate sua. Itẽ tenere iũcturas debito mõ ligatas cũ institis vel cũ coreo de pelle canis: ⁊ marie iferiores. est ex eis q̃ multũ ꝯferunt: ⁊ h̃ gñe remedij vtit̃ plẽs moderni et nr̃is. ¶ Et breuiter i sũma qõ marie ꝓseruat est regimẽ bonũ. euo frequẽtata ⁊ iũcturarũ ꝯfortatio ne recipiãt cũ canõe. vt. s̃. Vñ ex mille remediis auctoꝝ ad h̃. ꝯꝯo. sũt de euatione: ⁊ corpis mũdificatiõe. et iõ de eis stude. In pñia nr̃a i vulgari de ea sic dr̃. Chi ha la gotta nõ la tocha. aure el culo strunge la coda: serra la bocha. h̃ est. q guttosus est nihil circa guttã opet̃: tãgẽdo cuꝫ oculis. s. ⁊ hꝰ. Teneat ventrem lubricuꝫ. abstineat a coitu ⁊ claudat os. i. vtatur tenui dieta.

Signa demõstratiua. q2 aliq̃ñ ꝯtigit medicũ decipi i iudicio doloꝝ iũcture. an s. ex cã sit fri. vł ca. et ex h̃ ifirm⁹ multũ ledat̃: ⁊ medic⁹ ifamiã nõ puã acq̃rit. iõ statim de signis ipsis q̃ꝫ potero lõgiora ac clariora signa ponere statui. ¶ Vñ i pmis ꝯsidera ꝙ aliq̃ñ i forti dolore tali applicam⁹ stupefaciẽtia: vt ifra. ⁊ ex h̃ recipit infirmus q̃etẽ. vñ p̃otinꝰ iudicat̃ ꝙ q2 talis frida ꝯtulerũt ꝙ mã calida sit. ¶ Secũdo ꝙ aliq̃ñ mã est pauca subtilis ⁊ ca. ⁊ corp⁹ nõ est pletoricũ: ⁊ ex applicatiõe calidoꝝ resoluentiũ facil'r illã mãm cessat dolor. ⁊ ex h̃ tanq̃ꝫ a iuuante iudicat̃ ip̃am eẽ frigidã. ⁊ i h̃ casu decipimur. ¶ Et q̃ñq̃ꝫ ẽ magna furia posisimi. ⁊ dolor ex multitudie mãe flãtuose multe fluentis cũ q̃ ꝯmiscet̃ mã colerica subtiliãs ip̃am ⁊ faciẽs penetrare ad iũcturas. ⁊ tunc mẽbrũ rõne doloris fortis erit calidũ ⁊ rubeũ: ac ẽt ꝓ parte fluret cola cuꝫ mã illa frida ꝯmirta: ⁊ erit cũ fe. vrina ticta. ⁊ ẽt tingit̃ i colica flãtica. vt. s̃. cũ ifõmetate sitis. velocitate pulsus. ⁊ hꝰ. ⁊ sic iudicabit̃ dolorẽ eẽ a cã cal'a. ⁊ tñ erit a cã fri. Et hꝰ deceptiõis cã est: q2 mã illa fluit p venas intrinsecas ad neruos ⁊ ad lacertos. vt i ꝑncipio capl'i. ⁊ p vias nobis occultas. ¶ Et iõ dꝫ medic⁹ i pmis ꝯsiderare etatẽ: ꝯplõnẽ: hitudinẽ: plectoriã: regimẽ ꝑcedẽs. Et mẽbroꝝ interioꝝ intrinsecoꝝ ꝯplõnẽ singul'r. Cõsuetudinẽ ⁊ si ab alio fuit curat⁹. ⁊ qbus vsus fuit remediis. in qb⁹ iuuamẽtuꝫ aduenerit. tp̃s ãni regio ⁊ hꝰ. Quib⁹ diligẽter examinatis accedat ad signa significantia sup friditatẽ. pmo. q2 ab illeꝰ sꝫ plĩmũ ꝯtingere solent. ⁊ pmo discernat si ẽ mala ꝯplo simplex: aut mãlis: aut ex simplici humore vel ꝯmixto.

¶ Signa male cõplonis simplicis que prarissime fit sũt q2 dolor ẽ absq̃ꝫ grauedine: absq̃ꝫ iflatiõe: ⁊ nõ ẽ alteratio coloris notabilis neq̃ꝫ signũ mãe. de quibus statim.

¶ Signa materialis sumit̃. Ex colore: tactu: tumore: ⁊ dolore. Et ex exeuntib⁹. ⁊ aliis vt dicet̃. ¶ A colore. q2 color non multũ alterat̃ a ꝯsueto ⁊ declinat ad plũbeuꝫ vel ad albũ. ¶ A tactu. q2 locus sentit̃ frigidus ⁊ in eo pcipit patiens frigiditatẽ ſm plĩmũ: dato ꝙ in ꝑncipio aliqualem senserit caliditatẽ. ¶ A tumore. q2 illic est tumor sine inflatio nõ tñ magna. ¶ A dolore. q2 ibi est dolor cõtinuus nõ multũ intẽsus: ⁊ ꝙ est dolor lat⁹ ⁊ nõ acutus: vt qui est

calla est cũ. Et vrina est remissa spissa q2 nõ tincta. Sz hic aduerte q aliqñ est colorata vt in fortificatiõe eius doloris vt de colica dcm̃ est: q2 in forti dolore epar inflāmat. cõsidera. egõnes sunt flegmatice mucillagiose. ℭ Ex aliis q2 pulsus nõ est notabilr in suis differẽtiis variatus: est complexione flegmaticus: vel etate senex. tpe hyemale: regimẽ flegmaticũ: stomacus eius fridus ꝛ hu. diues ociosus: coitu debilitatus aut vino ꝛ hꝫ. que hñt generare flegma per viam indigestionis etiam si esset colericus.

ℭ Signa ãt mãlis cale sãguinee sũt dolor magnꝰ extẽsiuus cũ pulsatiõe ꝛ grauedie pceptꝰ. Colore rubeo sãguineo tẽdẽte ad obscuritatẽ marie qñ mã venit ad locũ ꝛ nõ p venas mltũ pfũdas. Tactu pcipit notabilis calitas nõ multũ mordicãs. Cũ tumore nõ multũ notabili: q si ptingit p venas multũ imisecas nõ erit illic tumor aut qsi nihil. Et erit vrina spissa rubea cũ pulsu magno veloci: habitudine carnosa. Cõplone sanguinea regimine pterito sãguineo. Et tpe veris. Etate adolescẽtie. Et magis affligit tpe matutinali. Et in sciatica sanguinea dolor extẽsiuus lõgus lõgior qꝫ in colerica quẽ flobotomia saphene statim sedat.

ℭ Signa aũt colice sunt dolor acutꝰ extẽsiue ꝛ fortis quem ad auget tactꝰ qꝫtrictiqꝫ puꝰ cũ puritate grauedis: ꝛ tactꝰ est cals acutꝰ mordicatiuus: color ad citrinũ vel igneũ tẽdẽs nõ pticipãs mlta rubedie. ꝛ subito accit cuz aliqli tumore ꝛ vrina est ticta tenuis egõnes colice. pulsus magnꝰ velox ꝛ frequens: iuuenis colericus. tempus calidũ vt estas: regimen pretentũ colericuz: affligitur magis hora tertiaꝫ: ꝛ ita de aliis super coleram ipsam significantibus.

ℭ Signa autẽ melice sunt doloris qsi occultatio ꝛ puitas tẽsionis ꝛ paucitas iuuamẽti cũ curatione ꝛ loci attenuatio: ꝛ nõ est ibi mollities neqꝫ loci claritas ꝛ tractꝰ fridus: color ad fuscũ tendens: nullus qsi tumor: vrina remissa tenuis. pulsus nõ magnificatus: tempus autũnale. complexio: habitudo melancolica regimen preteritum melancolicum significantibus: vt est splenis ꝛ hꝫ.

ℭ Signa flegmatice salse sunt calitas vehemẽs cum q est pruritus ꝛ dolor satis intẽsus medius iter acutum ꝛ latuz cuz aliqli tumore: ꝛ vrina est colorata ꝛ pulsus magnus ꝛ velox: etas: cõplexio: habitudo ꝛ egritudines ꝯsuete regimen ꝛ hꝫ. tibi fidẽ faciẽt iuuari frigidis ledi calidis. ꝛ hoc vltimum signũ in oibus superius dictis operari habes: sꝫ vt dcm̃ est: caue ne ex eius operatione decipiaris.

ℭ Signa vẽtose: q2 ibi ẽ dolor extẽsiuꝰ ꝛ absqꝫ grauitate ꝛ q dolor pmutat recedit ꝛ venit. regimẽ preteritũ ventosũ: ꝛ q calidis resolutiuis iuuat: ꝛ in hoc caue: vt dcm̃ ẽ.

ℭ Mãz ãt mixtã signãt ex dcis signa mixta: vt cũ cala frigidis ꝯmiscent q stãt i discursu medici sua prudẽtia sꝫ mẽsurãtis pls ꝛ minꝰ sꝫm maiorẽ ꝛ minorẽ adinuicẽ pticipationẽ: ꝛ iõ bñ eqlibra. Dicit tñ pnceps. Mãs autẽ mixtas significãt tẽsio vehemẽs aut paucitas iuuamẽti cuz curationibꝰ calis ꝛ fridis: ꝛ diuersitas hoꝝ in qbꝰ iuuat. iuuat eni aliqñ medicina vna hora aliqñ alia sibi ꝯtria: ꝛ plm qdẽ accidit sꝫ corpibꝰ ca. ꝯplonis aut colerice nãe: que vtuntur regimie infridãte humectãte gñatiuo flegmatis ꝛ humoris crudi ꝛ cibis ꝛ motibꝰ sup replonẽ: qre cõmiscentur duo humores ꝛ expellit qđ ex eis grossuz est: ppter qđ submergit ipm subtile sanguinẽ ꝛ colericũ ad iũcturas: ꝛ horum qdã plm iuuant ꝛ qescũt dolores p cõpressionẽ subtilem cum manibꝰ pluribus: qm̃ humor resoluit ꝛ maturatur per eam: ꝛ iuuant per vnctionẽ tẽperate calitatis cum quiete. nam motus phibet a maturatione. ℭ Postremo q2 de tumore facta est mẽtio: q2 tumor in eis nõ facit apa vt in ceteris: q2 ad sanationẽ non venit: sed aut resoluitur aut in gipsum ꝯuertit per subtilis resolonem.

Pronostica. Eunuci n̄ podagricãt itꝫ calui fiũt veꝝ qꝫtũ ẽ ex pte coitꝰ: nisi sꝫo aliter fit. ℭ Podagra ẽ morbꝰ hereditariꝰ. ℭ Ex podagra mẽbra macrescũt ꝛ extenuant. ℭ Cõfirmata curationẽ non recipit marie qñ ẽ nodosa. ꝛ ẽt qñ ẽ ex diuersis hũoribus. ℭ Qñ artetica de mã colerica ẽ i hoie q se multum replet qm̃ subitã iducit mortẽ tã podagra qꝫ sciatica de facili recidiuãt. ℭ Sciatica ẽ dolor maior podagra: ꝛ aliis doloribus iũcturalibꝰ. dato q sit fortis dolor tñ spasmũ nõ iducit. q2 n̄ ẽ i chordis ꝛ ligamẽtis. locꝰ ẽ speculatiõis. ℭ Podagricis bursa testiculoꝝ plõgat. ℭ Qñ i podagra vrina est spissa ꝛ multa velut subiugaliũ aut variceas fiũt curatio fit. ℭ Febris aliqñ curat: ꝛ aliqñ ẽ cã extẽtꝰ eoꝝ. ꝛ vt dicetur si a pncipio sui succurremꝰ õ facili fit curatio. ꝛ ẽ Aui. q si ꝯfirmet n̄ curat. ℭ Cũ mẽbrũ incurrit podagrã aut sciaticã sꝫm plurimũ nõ redit ad dispõem suã nãlẽ. ℭ Podagra pp varietatẽ cãrũ suarũ õ difficili curatur ꝛ difficile cognoscit. ℭ Cura eoꝝ qñqꝫ pducit corpꝰ ad pnciẽ q2 sũ pfluitates ꝯsuete fluẽ ad iũcturas veniũt ad mẽbra pncipalia. ꝛ si nõ ad pncipalia ad alia in qbꝰ collcõnẽ faciũt. ꝛ sic sũt aliqñ cã lõgitudinis vite. cõsidera. ꝛ hec satis.

ℭ De cura doloris iũcturarũ in vniuersali. Secũ. viij.

INquit Alexander medicꝰ. Podagra ẽ morbꝰ laboriosus cuiꝰ curã medici nequeũt inuenire ꝛ pcipue q ẽ roborata vicio vini fructuũ aut coitꝰ. Vñ talẽ. rũ. cõnũerãt Ras. nũerauit iter morbos q n̄ sanãt. ꝛ Auic. inqt. Cũ succurrit doloribꝰ iũcturarũ i pmis cũ apperit q2 in pria vice sꝫa ꝛ. 3ª. cura eoꝝ ẽ facil. Et si ꝯfirmant. ꝛ puit ꝯsueuerãt. i. plibꝰ vicibꝰ reuertẽtes i qbuscũqꝫ iũcturis ppe illi q gñati fuerit ex hũoribꝰ diuersis nõ curant qn redeant ẽt qcũqꝫ bona vtunt puisiõe. Et iõ dixit carmẽ. s. alfatuz. Soluere nodosaz nescit medicina podagrã. Hec añposui vt nõ sis facil ad pmittẽdũ i eis facilẽ salutẽ vt mlti trufatores. ꝛ certe credas hec dcã auctoꝝ nõ sine magna cã posita. ℭ Sũt eni p verificatiõe hoꝝ verboꝝ qnqꝫ allegãde cãe. ℭ Pria est vehementia sensus neruoꝝ ꝛ musculoꝝ. ℭ Scđa q2 postqꝫ supfluitas i foueã cecidit nõ cito dissoluit pp duriciẽ mẽbroꝝ. ꝛ q2 illi nõ ẽ facil locus vie ad exitũ. ℭ Tertia ẽ profundatio mãe cũ frigiditate mẽbroꝝ q facit ad debilitatẽ vtutis expulsiue. ℭ Quarta ẽ remotio eoꝝ a fonte caloris. ℭ Quinta est remotio ab approximatione ꝯuenienti medicinarũ ad locũ. nã q exteriꝰ approximant male penetrant marie qñ iũctura ẽ pfunda ꝛ que p interius multũ debilitant añqꝫ ad loca pueniant vt patet. ꝯra itaqꝫ ꝛ nõ sis audax in promittendo.

Cura. Canones. Primo videndũ ẽ si a sola mala cõplexiõe euenerit dolor. ꝛ tũc ordiata dieta de q statim. Cũ solis alterãtibus ꝯtrariis auferat qui pticipent sꝫpticitate de qbus calis ꝛ fri. dicet ad plenũ cuz tractabitur in canone de alterãtibꝰ applicãdis ad extra.

Cura. Si fuerit cũ mã qđ est sꝫm plm hos obserua canones. Primꝰ ordiatio diete. ℭ Scđs si dolor multũ ifestauerit postpõe ꝛ trãseas si ẽ i pncipio ad diuersionem cũ euõne. ℭ Q si mã fuerit flura digeras. Deinde euã. Deide diuerte. Deide si mã fuerit a mẽbro aliquo trãsmissa rectifica ipm ita vt non mãdet euando diuertẽdo ꝛ ꝯfortãdo. Deinde resolue qđ fluxũ ẽ. ꝛ qđ post euonem remansit. Deinde ꝯforta mẽbra ipa doletia cũ alterãtibꝰ intus ꝛ ex̃ admistratis. Vltio corrige accñtia. Et sic in sũma hẽs canões decẽ. ꝛ sunt. Ordinatio diete. Sedatio doloris in casu. Diuersio cũ euõne. Digestio. Euõ. Diuersio. Rectificatio mẽbri mãdãtis aut totiꝰ si totũ mandat. Resolutio. Confortatio p alterãtia. Correctio accidentiũ.

Et licet de ordinatione diete dcm̃ sit ẽxi de pseruatione. tñ hic aliq pticulariter annotabo ex his q aut ꝯferũt aut nocẽt. Vñ ꝛ si dieta in aliis ẽt cõferat egritudinibus: tñ in hac passione magnã vĩ hĩe prerogatiuaz.

ꝓpter qḋ diligẽter ſtude in eiꝰ debito regimĩe. ℭ Et de no
centibꝰ ſũt aer gſſus hũidus q̃lis q circa lacunas ⁊ ſtagna
ꝑparat.n.iũcturas ad recipiẽdã mãꝫ. Jtẽ aer ſubtil' valde
⁊ ois excellẽtis q̃ꝫtitatis. Jtẽ fumꝰ metallorꝫ ⁊ ſpãlr argẽti
viui.itẽ vẽti:vt.ṡ.itẽ ois cibꝰ difficilis digõnis ⁊ mlte q̃ꝫtita
tis mlti nutrimẽti mltũ humectãtiũ. Un̄ Aui. Oꝫ vt euitet'
caro i eo qḋ ſcm̄ eſt i hac egritudie.i.dũꝫ ĩfeſtat egritudo.
q̧ ſi neccĩuꝫ fuerit vti ea aut pp debilitatẽ aut pp aliã cãm
det' q̃ ſit facil' digõnis:paucarꝫ ſupfluitatũ ⁊ ĩpauca q̃ꝫti-
tate:vt eſt caro pdicũ: auicularꝫ puarꝫ:vt ſtatĩ de ꝯueniẽti
bus. ℭ De vino dõm:vt.ṡ.q̧ inimicũ ẽ. Un̄ Auer. Oꝫ vt
dimittat' vinũ oio vſq̧ q̃ ſanet' ſanatiõe itegra.qḋ dcm̄ ex-
ponit aliq̃ p tpe afflictiõis:⁊ talis dimiſſio oꝫ fieri g̃datĩ
ꝑcipue in aſſuetis:ꝯſiderãt tñ multi etatẽ vtutẽ cũꝫ ħ. vñ
ſtãte debilitate dãt vinũ oi tpe morbi.qdã q̧ itelligit' de ꝑ-
ſeruatiõe:vt q: dimiſſio vini oio g̃dati ſcã pſeruat:vt.ṡ.de
ꝑſuatiõe.certe nr̃o tpe ⁊ in Jtalia ⁊ vltra mõtes hoies ita
dediti ſũt vino vt videant' cũ dimiſſione vini pdere vitã:⁊
iõ oꝫ vt medicꝰ prudẽter agat. ℭ Fructꝰ euitet:vt.ṡ.de ꝑ-
ſeruatione. ℭ Euitet ſõnũ diurnũ marie ſi ꝑceſſit noctur
nus:alr oꝫ te in ħ moderare. Jtẽ fortes ⁊ vltimas vigilias.
Motũ ⁊ q̃etẽ ſupflue ſcõs:vt de ꝑſuatiõe. Balnea hũida
Jnanitiõꝫ ⁊ contrã repletiõnẽ. Jrã.triſtitiã ⁊ hꝫ:vt.ṡ. ꝺ ꝑſua
tiõe.⁊ tu ibi. ℭ Cõueniũt aer bonꝰ nõ exceſſiuus in q̃litati
bus ꝓportionatꝰ mãe peccãti:vt.ṡ. de pſeruatiõe. Ex cibis
laudabil' nutrimẽti facilis digõnis pauce ſupfluitatis. vñ
ꝯuenit panis bñ coctꝰ fermẽtatꝰ modicũ ſalitꝰ:imo cibaria
oĩa meliora ſũt qñ ſũt ꝯueniẽter ſalita. ℭ Carnes ꝯueniũt
mõtane:vt pdicũ ⁊ aliarꝫ bonarꝫ auicularꝫ.caro leporis:
caprioli ⁊ carnes paucarꝫ ſupfluitatũ.de qbꝰ.ṡ.in ꝑcedẽti
rubrica. ℭ Ex fercul' ꝯueniũt farrũ kiſt ordei panis deco
ctꝰ. Jtẽ factuꝫ ex bliti.ſpinachꝫ:fenic.petroſil. boraginis:
brodiũ cicerꝫ ru.⁊ marie in declinatiõe:⁊ qñ ꝑceſſit cõo:⁊
qñ eſt neccĩum diuertẽ mãm p vias vrine ⁊ hꝫ. ℭ Ex fru-
ctibꝰ ꝯueniũt paſſule amigdale dul.⁊ cognatũ cũ lacte ca-
rũ:carice fiſtici ⁊ hꝫ.vt.ṡ.i ꝑcedẽti rubrica. ℭ Potꝰ i mã ca.
eſt aq̃ ordei.in frida vo aq̃ mell':vt i ꝑcedẽti rubrica. No-
ta tñ ſm aliq̃s vinũ clarũ ſubtile paucifeꝫ poſſe ꝯcedi in
declinatiõe:⁊ cum dolor ĩfeſtat:q: i pñꝰ oꝫ paciẽs vti tenui
dieta ad ꝓhibẽdũ fluxũ:vt dcm̄ eſt.ṡ.⁊ 6ᵉ cᵉ de fluxu.tu tñ
vtutis tenorẽ ꝯſidera. ℭ Et ad ſpãlia veniẽs dico q̧ in ſã
guinea exñte fe.da ſic ptiſanã:ſucci granatorꝫ muſorꝫ ⁊
dul.⁊ rege regimĩe morbi acuti admĩſtrãdo frida ⁊ ſtipti-
ca ſãguineꝫ igroſſantia ⁊ ĩſpiſſantia:⁊ eiꝰ fluxũ ꝓhibẽtia.
vt i canõe de ꝑſuatiõe dicebat'. Et ꝯuenit i potu aq̃ ꝯcocta
cũ vino g̃natorꝫ. Jtẽ ⁊ aq̃ ipa cum ꝣuccaro ro. q̧ ſi fuerit
abſq̧ fe.da ex his remiſſiora.vñ in aſſuetis poterit dari vi
nũ limphatũ nigrũ ẽt ſi videbit' cũꝫ aq̃ calibeata. ℭ Q; ſi
fuerit ex co.ſa cõpetũt ꝯſiliã:ſꝫ intẽſiora vt granata acria:
aq̃ ipa frida. Jtẽ aq̃ cũ ſirupo acetoſo ſimplici. Jtẽ cũ ſiru
po de acetoſitate citri.de ribes de limonibus: de agreſta ⁊
berberis ⁊ hꝫ. his ꝯueniũt bliti:ſpiachia:cucurbita ⁊ hꝫ.
⁊ lenis eſt cibꝰ eis ꝯueniẽs. Jtẽ geladorcia acetoſa ⁊ ſilia. ⁊
in declinatiõe ꝯpetũt frida apritiua ⁊ euitẽt:vt.ṡ. de ꝑſua
tiõe ex his q̃ dicta ſũt apta nocẽ.⁊ tu ibi. Et lꝫ ita ſit q̧ vti
debeãt his q ĩſpiſſant ⁊ igroſſant vt ſũt in ſãguinea frida.
⁊ ſic i colica frida ⁊ hu.nõ de facili corruptibilia:tñ cũ ceſ-
ſauit fluxꝰ debẽt ab his declinare ⁊ vti q̃ infridãt ⁊ exiccãt
in ſãguinea:ſꝫ q̃ nõ multũ iſpiſſant ⁊ in colica q̃ ifridant ⁊
humectãt:ſꝫ nõ mltũ. Un̄ ħ certa regula dari nõ põt:ſꝫ oꝫ
q̧ medicus ea iueniat itenſiora ⁊ remiſſiora vt ipſa exigit
diſpõ. ℭ Jn flãtica vo dieta ſit in pñꝰ valde ſubtilis. Un̄ q
dã nõ dãt niſi ſemel in die cibũ ⁊ pauci nutrimẽti:ſꝫ oꝫ vtu
tẽ hic bñ ꝯſiderareꝰ. Un̄ tolerantia famis eſt eis iuuatiua
valde:aquã purã nõ bibãt. Jtẽ ſiti patiant'. Potꝰ corꝫ i pn-
cipio ſit aq̃ mellis abſq̧ ſpcbꝰ. in ꝓceſſu vo poterit dari cal

ſpcibus. Jtẽ in aſſuetis vinũ multũ limphatũ vbi ẽt eẽt vtutiſ
debilitas.de q̃ mõ in dubijs. Jtẽ vbi vtus ſit fortis cõpetit
panis furfuraceꝰ ꝯueniẽter ſalitꝰ. Et ex olerĩbꝰ ꝯueniũt bo
rago feniculus.petroſelinꝰ.origanũ:ſparagus ⁊ hꝫ marime
in ceſſato fluxu. Jtẽ ꝯueniũt ex fructibꝰ:vt.ṡ.de pſeruatio
ne:vt dactuli:piſtici:pinee:carice:porrũ in pua q̃ꝫtitate al
leũ coctuꝫ mel ⁊ melicia. Ex carnibꝰ laudate bone caſe.de
qbꝰ 3ᵉ trac.vt pipionũ:caſtratũ:leporis:⁊ hꝫ.⁊ tu ibi.ẽt aſſa
te ⁊ cũ aromatibꝰ in ſapore mellito. ℭ Jn melica vo totũ
regimẽ ꝯuertat' ad caleſactionẽ ⁊ hũectationeꝫ: ⁊ caueat'
oẽ regimẽ exiccatiuũ:q: ſic mã idurare'. Sꝫ ħ nõ q̧ i pñꝰ
ẽt ſtiptica ꝯferũt ꝓhibẽdo fluxũ ⁊ igroſſantia aliq̃lr:ſꝫ mi
nus q̃ꝫ i alqs.tu tñ aduerte i oĩbꝰ ne ſic igroſſes vt opil'onẽ
facias cruditatẽ ac ĩdigõnẽ iducas.de ceteris ptinẽtibꝰ ad
alias res nõ nãles recurre ad ea q̃ poſita ſunt.ṡ.de pſerua-
tiõe:⁊ de ꝯferẽtibꝰ ⁊ nocẽtibꝰ.in ħ caſu.⁊ tu ibi.

Et iam expedito ꝯplemẽto pmi. qḋ ſatis aptũ ẽ ex iã
dcis ⁊ ex his q̃.ṡ.de ꝑſuatiõe:accedo ad expe
ditionẽ ſcdi.i.q̃ medicꝰ oꝫ eẽ nõ minꝰ attẽtꝰ q̃ꝫ ſollicitꝰ. Tu
itaq̧ p̃ attẽde ſi dolor ẽ tolerabil': aut nõ.q̧ ſi nõ a ſedatio
ne eiꝰ pus icipe.deĩde ad cãꝫ eiꝰ.q̧ ſi fuerit tolerabilis non
mltũ iſtãs a cã eiꝰ inchoa.nã regulr opãdo pus ẽ cã reijciẽ-
da:vt in pñꝰ opis dcm̄ eſt. Et qm̄ dolor talis cõiter ꝯſueuit
eẽ mltũ iſeſtãs.hic ab eiꝰ ſedatione initiũ faciã. ℭ Et pp ħ
2ᵉ ſcito q̧ ſedãtiũ dolorẽ.q̃dã ħ agũt a ꝓpetate. q̃dã a cõ-
plexione.qḋ ab vtroq̧:⁊ de his etiã infra de dolore dorſi.
ℭ Exᵐ pmi.vt ſũt bolus ar.terra ſigil.oſſa hũana aduſta
vt 12ᵉ ꝯtinẽ.pes teſtudis:rana viridis:muſtela: veſica apri
magnes:peonia:cauſ.radix mñcane ⁊ hꝫ pſa. de qbꝰ ifra
ru.de ſciatica ⁊ de podagra.⁊ tu ibi. ℭ Que aũt ꝯferũt a
ꝯplone diuiſificant':qm̄ earꝫ aliq̃ ſũt tẽpata oi dolori ex q̃-
cuq̧ cã.l.fri.vel ca.ꝯueniẽtia:qm̄ ſua ꝯplone alterãt ⁊ re-
mittũt ⁊ ſua caliditate tẽpata mãm reſoluunt ⁊ ptes mebri
molliũt ⁊ tractabiles reddũt marie ſi lẽiẽtia ſunt. vñ extẽ-
ſionẽ mediꝰ tolerãt:⁊ ſic dolorẽ mitigãt.q̧ ſi fuerit exccẽ-
tia extẽſionẽ ꝯgregãt ⁊ nõ remittũt ⁊ ſenſuꝫ ⁊ calorẽ ꝯfor
tãt. ℭ Et ex his ſũt ſimplicia ⁊ ꝯpoſita:vt fenugre.camo-
milla:altea:ſem̄ lini:ro.oleũ onfacinũ.ro. Uitelli oui.lac
abſinthiũ:mellilotũ ⁊ hꝫ Et ħ attẽde q̧ p tẽpata itellige
talia ſilr ⁊ ca.ſa vſq̧ ad pᵐ. ℭ Quedã ſũt ca.⁊ i his ſt gra
dus:qm̄ alia itẽſiora alia remiſſiora:ſilr ẽ de fris. Que ãt
vtroq̧ mõ ſunt ex his ꝯpoſita ⁊ ſimplicia ẽt q̃ ſua ꝯplone
mãifeſta opponit':vt lutũ arme.i cã ca.⁊ de his oĩbus ad
plenũ exẽplificabo alĩari ru. Jtẽ ⁊ i hac ru.ponã pſa ꝯpoſi
ta ex his ſimplicibꝰ exẽplificãdis ꝯpoſita. ℭ Nota 3ᵒ q̧ in
horꝫ applicatiõe ſiue approriatiõe ordo tal' ſuet' q̧ pus i-
cipiamꝰ cũ his q̃ ħ agũt a ꝓpetate cũ ſint efficaciora his q̃
agũt a ꝯplone. Jtẽ q: ſi accidat error i cognitiõe cãe ex ho
rũ approriatiõe nõ iſert' nocumẽtũ. Jtẽ ex eis ẽt nõ timet' re
pulſio mãe ad pncipalia. Jtẽ nꝫ nocumẽtũ in iũcturis:dũ
mõ ſint tẽpata.poſtea vo admĩſtrent' que agũt a ꝯplone
anodia tẽpata:aut parꝫ excedẽtia ſimplicia vl' ꝯpoſita cũ
ex eis nõ timet' error vt de pdcis. Deĩde aſcẽde ad itẽſiora
ca.ſa in frido ⁊ i ca.ſo ad frida:⁊ i mixto ad mixta eq̃lr vel
ſeq̃lr vt exigit diſpõ. Q; ſi nõ ſufficiunt:tũc i tpe iſto medio
cũone ſollicita ⁊ diuerſiõe aſcẽde ad fortiora.⁊ vſq̧ ad nar
cotica. Ultio ſi videbit' expedire.nã ſcã cũone ⁊ diuerſione
nõ erit timor de repulſiõe q̃ noceat. Et talia admĩſtrabut'.
Aut p moᵐ vnguẽti. Aut cerotarij. Aut ẽpli. Aut ẽbroce
Aut ſacellatio. Aut vaporatorij. aut epithimatij. Jtẽ p ſte
riꝰ cliſteriꝫãdo:aut p os dãdo vt dicet'. ℭ Nõ 4ᵒ.q̧ vt 4ᵒ
pmi.ꝑ caᵒ.q̧ i talibꝰ oꝫ mutare medicamina ne ex aſſuefa
ctiõe nã patiat'.⁊ iõ varia medicamĩa ⁊ ñ i itẽtione. ℭ Nõ
5ᵒ q̧ alia debent' i pñꝰ.⁊ alia i alijs tpibꝰ debẽt talia remit-
ti a calidis plus in ſtatu ⁊ declinatiõe q̃ꝫ in augmẽto vt de
aꝑatibꝰ ſepe dcm̄ eſt. Un̄ in pncipio confert hoc medica

men. ℞. fenug. triti sufficiēter ⁊ cū aceto ɔmitti: ⁊ sup ipm̄ dei̇̄de sundat mel ⁊ decoquat donec coaguletur ⁊ extendatur sup pānū lini ⁊ circa locū ponat ⁊ dimittat duob⁹ diebus aut trib⁹ ⁊ ei⁹ exiccationi si exiccabit succurrat cū oleo ro. In augmēto v̄o ⁊ statu valet medicamē fcm̄ ex mucilagine fenug. ⁊ sēie lini ɔq̄ssati cū oleo sisamio decoq̄t ad grossitiē mell. ⁊ fiat vt dcm̄ ē. In declinatiōe v̄o ɔfert emplꝫ ex caulib⁹ ⁊ apio fcm̄. ⁊ sic ꝓportiōabilr de aliis agas. ¶ Ego aūt te copiosuꝫ faciam de multis remediis. Nec me redarguas de pluritate: qm̄ in talib⁹ medic⁹ nō pōt eē nimis plenus. Et iteꝝ replico q̄ ꝑus cā ē reijciēda. ⁊ iō in talib⁹ ego isto ꝑus q̄ꝫtū plꝰ possuꝫ eūoni ⁊ diuersiōi. nā plꝰ ex his fit ⁊ reꝑit iuuamētū cū dieta q̄ꝫ cū remediis localib⁹: ⁊ tu q̄ꝫ silr age. iteꝝ a leuiorib⁹ ichoa marieq̄ꝫ age a ꝓpsone ⁊ gradati ascēde nisi magna te cogeret necitas: vt statiꝫ ad stupefactiua ⁊ narcotica te trāsferas. Et si dubitares de spasmo sincopi ꝛc. ⁊ hꝫ. tūc appōe frida stupefactia leuia actu talia vel potētia. Uñ in ꝑn⁹ cogēte fortitudine doloris administrare potes aquā fri. actu: ⁊ calibeata est mir⁹ mala: ⁊ ego iā expt⁹ suꝫ plies i ꝑn⁹ ⁊ ɔtulit magnifice ⁊ cū honore discessi. Uñ Aui. 22ª tertij. de narcoticis sedātib⁹ dolorē inquit. Et ex eis q̄ expta sūt ē effusio aq̄ plime cū nō sūt vlcera. ⁊ de his narcoticis īfra. ¶ Sꝫ h̄ nota tria. Primuꝫ. q̄ isrid. ītia sic in ꝑn⁹ posita debēt canonice magis applicari iuxta iūcturas q̄ꝫ. ū. iūcturas. de isto pticulari⁹ īfra. ¶ 2⁹. q̄ talia frida nō pmittant stare lōgo tpe sup iūcturas ne ex eoꝝ lōga mora mā exñs in supficie acētret ⁊ i loco icuniet. ¶ 3⁹. q̄ circa locū iūcture. q̄ꝛ supra locū ipsi⁹ debemus audacius ɔtinuare hec frida vsq̄ꝫ ad cessationē doloris donec securi sum⁹ de cessatione flux⁹. In augmēto v̄o ⁊ statu fortiorib⁹ vtemur remediis. de q̄b⁹ īfra. que erūt stupefactiua fortiora. aq̄. n. frida stupefactiuū est debile ⁊ domesticū: in quo habui certe honorē: ⁊ marie cā exñte cala. Declināte v̄o dolore: tūc redeas ad certā curā: q̄ꝛ ad eūonē: h̄ est attēde cause ipsi⁹. Uñ in ꝑn⁹ qdā ⁊ est vsuale applicāt emplm̄ factū ex micha panis gratusata cū lacte vaccino. ¶ Alij cū būano vitellis ouoꝝ: oleo ro. Itē ex solo lacte ⁊ micha panis adiūcē bñ incorpatis his eīt ab⁹ tepidis dolori subuenitur: ⁊ hoc in ꝑn⁹ ꝑncipalr cā exñte cala: sꝫ tñ ⁊ in frida ɔueniūt: q̄ꝛ anodina. ¶ Itē ɔfert medicamē de fenugreco pauloañ positū. ¶ Itē vbi mā sit frigida ɔfert emplm̄ de caulib⁹ recētibus ⁊ apio. Et fortius illo est medicamē factū ex oleo irino farina fenugreci: farina ciceꝝ melle ⁊ pauco vino stiptico cuꝫ aliq̄ꝫtulo oleo ro. cā exñte frida. ¶ Itē frida in ꝑn⁹ valētia sunt lac oleū violatū ro. de oleo onfancino oleū de nenufare mucillago psiliij: oleū ablutū ⁊ hꝫ. de q̄b⁹ infra rub. de dolore podagrico. ¶ Et ex cōpositis. ℞. vitella ouoꝝ cū suis albuminib⁹ ⁊ ɔq̄ssent cū farina ordei oleo ro. ⁊ modico aceti ⁊ emplet. ¶ Itē ⁊ forti⁹ est succ⁹ cāne humide cū oleo ros. ⁊ modico aceti ⁊ lēticule succo. ¶ Itē ad idē mucillago psiliij: succ⁹ solatri ⁊ virge pastoris vel semꝑuiue vel endiuie: vel cucurbite: vel cucumeris. ¶ Itē ⁊ succus iusq̄ami cū oleo ros. ⁊ aceto ⁊ epithimet locus. ¶ Itē ⁊ fortius addas succū mādragore. ¶ Et ex vltimis est opiū cū lacte mulieris dissolutū cū cera ⁊ oleo ro. mirtū: sꝫ eius q̄ꝫtitas sit parua. Et ꝓpt eius nocumētū scito vt. ā. q̄ croc⁹ myrrha: thus: storax: castoreū: cassia lignea corrigūt ei⁹ nocumentū: ⁊ iō cū eo cōmisce. ¶ Iteꝫ embrocatio facta ex oleo camomillino gn̄alr corrigit oēm malā impssionē ex opio vel alio narcotico in mēbris factā. ¶ Dī q̄ tyriaca ɔfert oī dolori ⁊ marie duꝫ est mā in fluxu: qd̄ credo veꝝ de tyriaca noua. ¶ Iteꝫ ad idē succ⁹ citonioꝝ cū aceto ⁊ modico opij ⁊ succo solatri. ¶ Et hic attēde canonē de quo īfra rubrica sua: q̄ in dolore sēie in ꝑncipio abstinēduꝫ est a talib⁹ repcussiuis. Uñ Auic. 22ª tertij. de cura doloris iuncturaꝝ inquit: nisi in sciatica. nā repcussio in ea retinet mām in profundo: quare opꝫ vt fiat paulatim aut debilr aut dimittatur ⁊ sit occupatio cū eūone. ¶ Et añq̄ꝫ ab eo qd̄ inceptuꝫ ē discedā plura ponā repcussiua debilia fortia ⁊ fortiora sic in ꝑncipio ɔferentia magna exñte necitate: vt. ā. ⁊ non alr. ℞. opij. ʒ. iij. croci. ʒ. i. terant ⁊ cū lacte vaccino ⁊ medulla panis fiat emplm̄. ¶ Itē. ℞. sēis iusq̄ami nigri. ʒ. vi. opij. ʒ. i. croci. ʒ. ß. vini dulcis qd̄ sufficit ad incorporandū. ⁊ cū cera fac vnguētū. ¶ Aliud fortius. ℞. opij: seminū iusq̄ami al. psiliij: acacie radicis granati qd̄ tibi videt ⁊ cū lacte vaccino administra. ¶ Aliud. ℞. aloes. ʒ. x. succi iusq̄ami albi. ʒ. vi. iusq̄ami nig. ʒ. iiij. ipoquistidos. ʒ. x. croci. ʒ. iiij. decoquant in aceto poma mādragore donec dissoluant: deinde ꝓijce sup medicinas: ⁊ fiat ex eis linimētū. ¶ Itē mandragora trita cū butyro. Itē storax opiū: ⁊ ex his fac epithima. ¶ Itē psilium infundat in aq̄ cala: ⁊ cū inflat cōquassetur cū oleo ro. ⁊ cū totū frigefactū fuerit ponat circa iuncturas. ¶ Ego āt vsus sum vnguēto populeon descriptiōe Ny. marie in calidis: ⁊ cōtulit. ¶ Itē succis fridis ⁊ aq̄ frigida. nā in aliis nō repent iuuamētū ita subitū: vt in his ⁊ spālr in aqua frida. ¶ Unguētū ad hoc. ℞. opij: corticuꝫ mandragore. añ. ʒ. v. cōfice cū melle ⁊ aq̄ ⁊ succo portulace vel iusq̄ami. ⁊ applicetur loco a quo remoueat cuꝫ dolor: cessare icipit. ¶ Cā aūt exñte frida cōmendat. ℞. eupatoriū piretri amoniaci costi: hermodactiloꝝ. añ. ℥. i. succi ebuloꝝ decocti in modū cāe suspēse in caldario donec inspissetur lib. ß. fellis bouini tantūdē: terbentine. ℥. ij. succi radicis brionie lib. ß. olei. ℥. iiij. cere qd̄ sufficit. terēda terant buliant ad spissitudinē vnguēti. ¶ Et ꝓ ɔplemento ⁊ aptione primi notati ex trib⁹ paulo ante positis aduertendū q̄ sic instante ⁊ infestante dolore due insurgunt intentiōes. q̄rū vna est ad repellendū mām fluentē: ⁊ que iaꝫ in loco colligit. Scda autem ad ꝓhibendū ne amplius de mā fluat: ⁊ in ꝑmo casu debēt repcussiua sup locum doloris apponi: ⁊ in scdo sup iuncturā ⁊ ꝓhibentia a repellentibus differūt: q̄ꝛ ꝓhibentia debent esse pure stiptica. Uñ Gerardus sup 9⁹ Almāso. emplm̄ ponēdum circa locum dꝫ esse pure stipticū. ¶ Et hic aduerte canonē Auicē. inq̄t. de cura podagre. repcussio aūt materiei a mēbro non opꝫ vt fiat mā existēte fortis effusionis plurime resumptionis. illud enī facit res duas malas: quaꝝ vna est q̄ facit mām inobedientē: ⁊ est ɔtrū motui eius: q̄re accidit dolor magnus. ⁊ cum accidit hꝫ. tunc cessa ⁊ occupare cum lenificātibus. i. mollitiuis anodinis. Et scdm est: qm̄ fortassis ɔuertit ad mēbra ꝑncipalia: q̄re accidit timor: ⁊ cum mā non est plurima: aut pro restauratione: tunc nō est malū repellere eam in ꝑmis cuꝫ est nisi in sciatica. nam repcussio in ea retinet mām in ꝓfundo: q̄re opꝫ vt fiat paulatim debiliter aut dimittat: et sit occupatio cum eūone vera. Uult ergo Auicē. q̄ in ꝑncipio mā existente multa occuperis in euacuādo ⁊ repcutiendo debiliter. ⁊ tu ɔsidera. ¶ Et vtile in hoc a cā cala. ℞. sumach: mirtilloꝝ: boli arme. añ. ℥. ß. sādali albi ⁊ ru. acacie: gallaꝝ psidie: balaustiaꝝ. añ. ʒ. i. olei ros. ℥. ij. aque ro. plātaginis. añ. ℥. iij. farine ordei vel lētium. ℥. ij. confice emplastrum. ¶ Materia aūt existēte frigida sic ordina. ℞. gallarum: foliorum cipressi: myrrhe masticis: thuris. añ. ʒ. iiij. gūmi arabici: sandarace. añ. ʒ. ij. farine cicerum aut orobi. ℥. ij. confice cum aqua ferrariorum in qua coquantur sauina ⁊ folia mirti. ¶ Sed tempore prohibitionis iterim debet apponi super loco causa existente calida illud qd̄ malā cōplexionem alterat ⁊ dolorem mitigat. vt verbi grā fac linimētū ex mucilagine psiliij: altee: ⁊ malue ⁊ oleo ros. pinguedine galline ⁊ pauco aceto. ¶ Et in frigida ex mucillagine fenugreci: seminis lini: altee butyro sine sale: oleo sisamio: masticino nardino: pinguedine anatis: ⁊ quidam addunt cineres radicum caulis: ⁊ farinam

deobi. ¶ Aliud phibitiuū in cā frida. ℞. aloes. myrrhe. masticis: licij acacie: gallarū. ana. ¶ Et tu in cōposita mā vbi calida vicerit fridā adde fridas medicinas supra calidas. ⁊ ecōtra si pars frida vicerit. ¶ Et breuiter dixit Ras. de iuncturis q̄ in pn̄° vtemur fridis stipticis ⁊ in declinatiōe mollificatiuis dissolutiuis: ⁊ in medio: q: in augm̄to ⁊ statu cōpositis. sȝ diuersimode: qm̄ in augmēto debēt repellētia vincere resolutiua: ⁊ plus q̄n̄to plus augmētum appropinquat in pncipio: sȝ in statu debēt eq̄ri. ⁊ q̄n̄to plus pcedit status ad declinationē tāto plus debēt resolutiua vincere. verūt̄n tam in gradu repellētiuȝ q̄ȝ in gradu resoluētium oȝ fieri sm̄ mām dolorē causantē: ⁊ h̄ tam in mā simplici q̄ȝ in cōposita. Naȝ si mā colerica fuerit repellētia in friditate debēt sumi intēsiora. In stipticitate vo ⁊ siccitate remissiora ⁊ adhuc remissiora in stipticitate: ⁊ in materia melica. Itē ⁊ remissiora in friditate: ⁊ in sanguinea remissiora frida q̄ȝ in colerica: ⁊ i flatica adhuc remissa magis. sȝ in siccitate in his intēsiora q̄ȝ in colerica. ¶ Un̄ sequitur. Si itaq̄ȝ vincēs de humorib° est sanguis opȝ vt eligant tam res infridantes q̄ȝ humectātes: ⁊ si vincens est colera citrina opȝ vt eligant̄ cōtraria illarū. s. in humectatione q̄ȝ in sanguinea et magis infridantes. ⁊ si vincēs est fla aut melia: tūc indigēt correctionibus calefacientib°. i. minus infridantibus in pn̄°. sȝ non opȝ vt sint exiccantes aut humectātes in forma vna. q: mā flatica indiget medicina calefaciente ⁊ desiccāte ⁊ melia humectāte. nā exiccātes exiccant mām melicam ⁊ indurāt. vn̄ fit earū resolō difficilis ⁊ euacuatio etiā: ⁊ humectātes faciunt acq̄rere velocitatē resolonis ⁊ facilitatis euonis: vt. s̄. de melia. Et pone medicinas in cā cōposita sm̄ cōpōnem humorū eq̄lem: vel ineq̄lem que iudicio medici arbitratiuo habet ⁊ nō alr. Et vt dcm̄ est rubrica de podagra ponent̄ simplicia cali. ⁊ fri. ex qbus cōponere poteris: ⁊ tu ibi. ¶ Quidā aūt sic instante dolore opantur: vt Placētinus ⁊ specialr cā existe sanguinea vel colerica: q̄ statim faciunt flōmiaȝ diuersiuā. ⁊ h̄ a pncipio. vt. s. si dolor fuerit in pede dextro flobotomant in manu dextra ⁊ ecōtra. si in sinistro in sinistra. Q: si fuerit in manu flōmant pedē eiusdem lateris. deinde cōnter sollicitant euoni per farmaciā cum pillulis de hermodactilis. ⁊ h̄9 in colerica de qua euone in suo loco. deīde inungunt pluries in die locū dolētem cum oleo ro. ⁊ vult esse rof. ex oleo onfancino vel cuȝ oleo mirtino vel de nenufare non fricādo: sed leuiter cū pēna: vel epithimāt cum succo solatri semperuiue: plātaginis ⁊ h̄9. ⁊ cōtinuant vsq̄ȝ ad cessationem doloris vel eius mitigationē: deinde pcedunt cū resolutiuis nō attractiuis: ⁊ doloris mitigatiuis: vt sunt oleuȝ de camomilla: aneti: mucillago altee: oleuȝ seminū lini. ⁊ h̄9 anodinis calidis. ⁊ deinde ascēdūt ad intēsiora qn̄ nō dubitat̄ de fluxu noue mǣ: ⁊ q̄ dolor ex toto cessauerit. Et in eo casu faciunt eos oīno abstinere a potu vini. q: dicunt nihil deterius esse eo in passionib° neruorū articulorū ⁊ cerebri siue mā fuerit calida siue frida: qm̄ de pprietate portat superfluitates ad neruos nodos ⁊ cerebrum. ⁊ exhibent aquā ordei: aquaȝ decoctionis prunorū cum zuccaro ros. spālr in cā ca. Itē valet aqua decocta cū vino granatorū ⁊ paucissimo zuccaro. Deinde ordinant dietā ex reb° frigidis: vt dcm̄ est: ⁊ hoc in calida. ¶ Q: si fuerit ex mā frigida flegmatica vel melica videnf abstinere a flōmia de qua in dubio ē: ⁊ sollicitāt euacuationē: cū pillis de hermodactilis maioribus ⁊ silib°. vt infra. Et diuersioni ⁊ phibitioni fluxus mǣ: ⁊ in hac non exhibēt narcotica sicut in causa calida sed in frida mixta cuȝ calidis ⁊ stiptica: vt oleū ro. cum oleo de absinthio ⁊ silib°. Un̄ aduerte de narcoticis vt de tenasmone q̄ vltimo loco sunt applicāda qn̄. s. alia nō cōferunt. cōpingunt enim mām in loco ⁊ igrossant ⁊ eā inepram reddunt resoloni: q̄re nec eis vtendum est nisi vt dixi: ⁊ si vtentur nō sunt diu cōtinuanda. ¶ Scdo aduertēdū. q̄ q: in dolore tali ex mā frida dolor nō multuȝ infestans: ⁊ ideo in pn̄° debes sollicitare euonem ⁊ diuersionē. ⁊ cū qbus dicet̄ statim: ⁊ omittas localia repellētia: ⁊ ideo ex eis nihil. Secus eni est in cā calida: ⁊ tu cōsidera cām superius assignatā: quare a localibus sic in pncipio est abstinēdum. In pncipio datur aqua mellis: ⁊ postea pōt cōcedi vinum limphatū maxime in debilibus ⁊ assuetis.

Venio itaq̄ȝ ad cōplemētū tertij: q: ad euonē cū diuersione ⁊ plus expediā qd circa euonē curādū ē. ¶ Et pmo. q̄ vbi mā fuerit sāguinea aut sanguini mixta cōpetit flōmia: diuersimode tn̄: vt pauloante allegatuȝ est. Sȝ duo plus aduerte. Primū. q̄ p ipsaȝ nō fiat tractus sup principale. Scdm̄. q̄ flōmia nō fiat in opposito si membrū tale fuerit debile aut ppter apā: aut q: cōsuetū sit pati dolorē: aut alr quolibet debilitatū ⁊ trahat̄ q̄ntitas sm̄ tenorē v̄tutis: etatē: magnitudineȝ doloris ⁊ q̄ntitatem mǣ peccātis. Q: si fiet in mliere podagra ex retētiōe mēstruorū erit maxime cōueniēs. ¶ Deīde vtendū māna. tamarindis cassia: prunis: aqua fructuū ⁊ h̄9 remittētibus acuitatē siue feruoris sanguinis. de qb° ad plenū supra. 4° tractatu. Et in casu laudant̄ pille de hermodactilis minores descriptiōe Mes. ¶ Itē. ℞. pulueris hermodactilorū alborū mūdatorū a cortice suo. ℥. i. s. diagridij. grana. iiij. zuccari. ℥. ij. s. zinziberis. ℥. s. puluerizent̄: ⁊ scamonea nō multuȝ puluerizata in fine addat̄. ⁊ oīa simul misceant̄. minoret̄ dos. vt videbit̄. det̄ in media nocte ⁊ post bibat̄ aliqd vini: ⁊ dormiat post p. ij. vel p. iij. horas. deīde nō dormiat ⁊ expectet euonē bis vel ter anq̄ȝ comedat ⁊ bibat lauatiuuȝ h̄ medicamē. Item laudat̄ vt claudos rectos ambulare faciat: ⁊ q: de his ad plenū in de podagra ⁊ de sciatica. hinc a multa solutiuorū narratiōe supsedeo. ¶ Nō 2°. q̄ i pn̄° nō debes vti medicina solutiua valde forti ⁊ calida: ⁊ pcipue in magna q̄ntitate q: illa ponēt humores in fluxu ⁊ faceret currē humores ad locū: sȝ bn̄ medicina forti i pua q̄ntitate. ¶ 3°. q̄ medicina nō sit euans fla solū: qm̄ sic remanēt colera faciēs fla qd remāsit ad mēbra currē aliqn̄ subtiliando: ⁊ laudat̄ ab Avi. ⁊ aliis hermodactilus: qm̄ post eius euonē derelinq̄t in mēbris stipticitatē: pp qd mēbra cōfortant̄ ⁊ phibent̄ flux° humorū ad ea. Alia aūt solutiua meatus mēbrorū dilatatos relinquūt. ¶ Itē loco hermodactilorū dat̄ pes coruin°. q: succus ei° ⁊ nō vi ita stō nociuus sicut hermodactilus cū q̄ oȝ ponē. ʒ ʒ. pip. cimini ⁊ h̄9 pro ei° correctio. vt in Mes. ¶ Itē valēt pille fetide. Iteȝ pille de hermodactilis maiores. Iteȝ pille aggregatiue Mes. Itē lapis armen°. Itē valȝ medicamē ex. ʒ ʒ. pipe agarico. medulla cartami ⁊ radice pedis coruini: sȝ vt dcm̄ est: ponent̄ talia in cā ca. aut fri. valētia rub. de sciatica ⁊ podagra. ¶ Supme laudat̄ vomit°: q: cū h̄ q̄ euat spālr cām aūtē et diuertit ⁊ maxie i sciatica ⁊ podagra dolore existe i pte iferiori. Un̄ spōtaneus siue medicinalis est maxime faciēdus ⁊ spālr cā existe frida. ¶ Vomitiuū cōe. ℞. radicis raphani. ℥. i. seminū aneti atriplicis: sinapis: cepaꝝ. ana. ℥. s. pistent̄ ⁊ bulliant in. ℥. viij. aque donec q̄rta sit cōsumpta: colent̄ ⁊ cum colatura addant̄. ℥. ij. oximellis cōpositi vel squillitici. dat̄ tepiduȝ per horā postq̄ȝ vēter fuerit replet° ex faseolis. cepis porris: piscibus salitis ⁊ h̄9: ⁊ h̄ de vomitu. ⁊ alīs. supra 13° cap. ppa rubrica. ¶ Aliud facilius h̄. decoquat̄ raphanus in aq̄ vbi sit acetū ⁊ oleū amigdalarū dulcium ⁊ colet̄. ⁊ ex colatura recipiat par apsidem vnaȝ ⁊ sit tepidum: deinde cū pēna pUocetur ⁊ hoc post assumptus cibum: vt dictū est: etiaȝ ante fieri posset. ¶ Fiant clisteria ⁊ suppositoria: vt dicet̄ de podagra ⁊ sciatica. ¶ Fricationes ⁊ alia diuersiua etiam fieri possunt vt ventosarū applicationes in parte opposita: ⁊ hoc in principio: dato q̄ sint in vsu. Unde in summa existente dolore in parte superiori

ri magis cõpetit eũo per inferius.vbi autẽ eẽ magis ꝛ eũo p superius.Un̄ Auicẽ.Uomitus est magis iuuatiuus et ꝙ̃ solutio ventris ꝛ marie qñ dolor est in inferiorib⁹.¶ Aperitiua etiam ꝯueniunt diuertendo.que vt infra cũ prudẽtia exhibenda sunt.¶ Et veniendo ad cõplementuz tertij scito ꝙ saltẽ mã existe flegmatica viscosa que est ſm plm nõ dz fieri eũo saltẽ fortis siue notabilis nisi prius precesserit digõne subtile eũetur ꝛ grossuz ꝛ spissuz remaneat: qḋ ex ipsa redderef ineptũ eũoni ꝛ resolõni. Et dicitur saltez: qꝛ vbi materia fuerit flegmatica subtilis fluida non incõueniit ꝙ eius fieret euacuatio non precedente digestione: ꝛ sic tollitur contrarietas Rasis ꝛ Alexandri.

Et pro digõne mãerũ nõ ꝙ opz hic tria ꝑncipalr ꝯsiderare. Primũ est humor digerẽdus. Scõm locus situatiõis mẽbri. Tertium via p quaz hz mã trãsire ad locũ expulsiõis.qꝛ ipsa remota est valde a vijs ductuũ ꝛ in ipsis maxime inuiscata ꝛ nõ nisi forti medicina ꝛ reiterata educibilis:vt dixit Auicẽ.cũ p strictos canales hẽat ptransire.Un̄ si afforismus hz veritatẽ quo ingt Hyppo. Corpora vbi quis vult purgare opz flura facere.maxime hz in hoc casu.¶ Hec itaqꝫ digestio fit cum adequãtibus mãm virtuti expulsiue:q̃lia sunt subtiliantia incidẽtia humorꝫ viscositatem que est ſm plm in cã ꝛ inspissantia subtilẽ qui est de sẽ aptus fluere ad iuncturã.de quibus oĩbus exemplificabo statim.¶ Locus qui est membruz gñans ꝛ mittens.vt ibi gra:qꝛ digestiuũ dz habere respectuz ad ipm vt ad cerebruz si fuerit illud de cõplone frequẽtius a nõnullis suspectũ scribif:aut ad epar ad stõm aut ad splenẽ aut corpus totũ.¶ Itẽ ꝛ mẽbrũ recipiẽs qḋ est iunctura apponẽdo que iuncturas ꝛ neruos respiciũt:vt hermodactilus acorus ꝛ hõ.de qbus infra.¶ Itẽ ꝛ exterius applicando q̃ digerũt:vt.ã.ꝑ cap.tractatus sexti. Nã ita cũ emplis ꝛ hõ.digeri põt mã sic cũ potionib⁹.ꝛ tu cõsidera. ¶ Uia autẽ ꝯsideraf apiẽdo eã ꝛ ꝯtinuãdo vt p ipaz facilꝰ educatur humor ꝛ ad loca expulsiõis ꝑueniat.ḃ autẽ non cõplef nisi cũ apitiuis.¶ Sz nota ꝙ apitiua ẽt sũt suspecta ne sint cã ꝑcipitationis mãeruz in iucturas:ꝛ iõ nõ sũt exhibenda fortia sꝫ leuia moderate stiptica vel ex se vel p cõmixtionẽ stipticoꝝ cũ eis:ꝛ si nunq̃ sunt suspecta maxime sũt qñ dolor ẽ ex mã a capite reumatiʒãte:vt.ã.ḋ catarro.ꝛ tu ibi vide canonẽ. Itẽ fortia apitiua sunt cã resoluẽdi subtile ꝛ igrossandi ꝛ ꝯpiscãdi:ꝛ iõ errãt q in ꝑncipio vtunf apitiuis fortib⁹.¶ Et hic aduerte ꝙ potẽtius operanf que sunt a ꝓpetate talia cała vel frida q̃ allata sunt in ꝑcedẽti ꝛ̃rica.ꝛ in pñti.Un̄ in cã frida valẽt cała numerata:vt sticados:ysopus:Pes colũbin⁹:squilla:polii:anetũ:kari:rubea:acorus:peonia:gariofilus:aristologia:semẽ ruthe ꝛ gẽtiana:ciminũ ꝛ marie in vẽtosa:ciamomũ: os humanũ vstũ in potu sumptũ.sauina sicca. Et sẽia calida vt anisum:semẽ feniculi:apij:petrosilini ꝛ hõ.mãm p vias vrine deriuãtia.¶ Et in cã cała valent:rose:cicorea: endiuia coriãdrũ:mirtus:lẽticula:lactuca ꝛ hõ.q̃ humorẽ ispissant ꝛ stipticiũt vt granata.de qb⁹ in pñti ꝛ̃rica.¶ Itẽ aduerte ꝙ nõ raro oz hec adinuicẽ ꝯmiscere: qm̄ raro est ꝙ mã nõ sit mixta:vñ cõmisce cała cũ friis ea ꝓportiõe q̃ de mãe cõmixtiõe ꝯiecturã visilem fecisti. Itẽ cõmisce sp q̃ dirigunt ad mẽbra vel mittẽs vt ad epar si fuerit illḋ aut cerebrũ si fuerit illud qḋ est plerunqꝫ:vt Salie.ꝛ ꝯsimilit de alijs.¶ Itẽ qꝛ mã nõ raro est grossã viscosa:iõ indiget lasiuis subtiliatiuis ꝛ hõ:q̃re acetũ ꝛ acetosa etiã in ḃ cõueniũt casu.debẽt tamẽ talia nõ multũ esse acetosa: qꝛ vt ã.rubrica de iũcturis:acetuz marie nocet neruis.ꝛ de hoc in dubijs. Laudaf itaqꝫ oximel simplex ꝛ squilliticuz cuz melle ro.maxime mã existe frida grossa viscosa. Item oximel cõpositũ. Dixit tamẽ Auicẽ.de cura doloris iuncturarũ ꝛ podagre. Et oximel ꝓpter sui acetositatẽ nõ est magni iuuamẽti. Itez laudaf sirupus de sticados descriptione Mes.¶ Ad idẽ. ℞.acorũ radicis artetice betonice capilli veneri endiuie:lupuloꝝ mellisse.pedis coruini:sticados ana.saluie.añ.M.i.ros.M.ij.fiat decoctio: deĩde cũ sufficiẽti q̃ntitate çuchari.fiat sirupus. ¶ Idẽ fieri põt ex betonica saluia sticados ꝛ ros.ꝛ acorus.¶ Aliud.℞.iue betonice cũ sua radice:saluie:camedreos: camepiteos:pedis coruini:eupatorij:valeriane:pẽtafilõ.añ.M.i.radicũ feni.spagi:brusci:gñinis.añ.℥.i.anisi fenic.añ.℥.ß.saluie sicce.ʒ.v.folioꝝ rosaꝝ.ʒ.vj.polipodij.ʒ.ij.mell.despumati lib.ij.aceti sqlliticí.℥.iij.fiat oximel ꝛ aromatiçef cũ nuce muscata ꝛ cortice citri.¶ Itẽ puer i cã frida Tadeꝰ dabat oximel cõpositũ ꝛ oximel sqlliticũ.añ.℥.i.cũ vino calido. ¶ Quidã vt Cermisonus dãt sirupũ de calamẽto ꝛ sirupũ ḋ sticados cũ melle ro.colato cuz aq̃ saluie ꝛ iunipi: ꝛ aromatiçãt cũ puluẽ ruthe sicce ꝛ polij.¶ Itẽ ꝛ sirupum de eupatorio cũ melle ro.colato ꝛ puluẽ aristologie cũ aq̃ saluie.¶ Et in cã cała valẽt frida nũata vt sunt rosa endiuia.coriãdrũ lẽticula lactuca ꝛ hõ frida ꝛ stiptica q̃ colerã igrossant ꝛ ꝓhibẽt fluere mãm subtilẽ vt est sirupꝰ de mirto ro.ꝛ hõ.¶ Sz ḃ aduerte ꝙ cũ his friis cõmiscẽda sũt ex calis dcis aliq̃ q̃ dirigãt illa frida ad membra lesa. Itẽ vt ꝯseruẽt eoꝝ mãm.ꝫ⁰ qꝛ raro mã sic fluens est absqꝫ mixtiõe mãe grosse iõ admiscẽda sunt.¶ Et ex cõpositis laudatis.℞.endiuie lactuce.lupuloꝝ:lenticule: coriãdrorũ.añ.M.ß.rosaꝝ q̃rtã.M.i.sticados.M.ß.radicũ feni.M.i.succi endiuie:succi citonioꝝ ꝛ granatorũ acetosoꝝ.ana.℥.ij.decoquantur herbe de qua decoctione.℞.lib.ij.ꝛ addantur succi ꝛ cũ çucharo albissimo fac sirupũ: quẽ aromatiça cũ sandalis.¶ Et ꝯsimilr cõpone ex alijs frigidis stipticis tibi magis gratis.de qbus ad plenũ sup̃ de fluxib⁹.¶ Et hic aduerte ꝙ cũ hic morbus sit debilitans ac ꝓsternẽs virtutẽ ꝛ deijciens appetitũ ledens stõm neruosum ꝛ reddens cibos sibi consuetos iam horribiles tua tota itẽtio dz esse in ꝯficiendis nedum digestiuis:sed etiã solutiuis ꝛ alijs ita delectabilibus vt egro sint q̃z maxime grata esse possunt. Conficiẽdo ꝛ vltra ipsa digestiua sub forma electuarij traçee ꝯfectiõis ꝛ hõ.vt gñtus infirmo esse cognosces. Et ꝯsilr in cibis ex aromatib⁹ calis aut frigidis ꝛ fructibus salsamẽtis ꝛ hõ.vt.ã.de ordie diete actum est.

Post autẽ determinationẽ de digestiuis agenduz est de eũone ꝛ solutiuis.q̃ qdẽ sunt maxime necẽia in cura doloris iuncturaruz mãli de q̃ ad pñs ꝑmo fit cũ eũo mãe ipꝫ a loco remoueat. Fit itaqꝫ hec eũo altero duoꝝ modoꝝ aut flõmia aut farmacia ipsa. In q̃ qdẽ tali eũone ꝯsidera ꝑus virtutis tenorem. Scõm mãz ab ipso corpore euacuandam.¶ Flobotomiã autẽ facias si nõ obstet aliqua ꝛ maxime si fuerit sanguinis multitudo ac dolor ab ipso pendẽs sanguine aut humore ipsi sanguini admixto. Unde Aui. Et si fuerit sanguinea aut cũ dominio sanguinis oportebit vt administres flõmiam ex parte ꝯ̃ria.ꝛ si fuerit cõis iuncturis: tunc ex vtrisqꝫ partibus simul. Et aduerte quod.12⁰ ꝯtinẽ. scribitur. Si quis hz dolorez in pede dextro fiat flõmia de basilica dextra.si in sinistro de sinistra:ꝛ sic videf ꝯuenire dictis. Auic.propter qḋ Gẽtilis dicit dcm̄ Auicẽ. debere intelligi quãdo est vltimata repletio.nã tũc quia itẽtio est ad euacuationẽ ꝛ diuersionẽ a toto:lz transire per duas diametros: qñ vero non est vltimata repletio ꝛ non intendimus ad euacuationem:sed ad diuersionem solum sic possum⁹ flõmare de basilica siue de saphena eiusdez ptis:ꝛ sic cessat ꝯdictio. Et hic nota verbũ Aui.ingt in fine. Et si venerit dolor in dorso in ꝑmis ꝛ permutetur ad manũ. tũc flõmia ex manu vt egrediatur sanguis ꝛ humor ex parte sue declinationis.iuxta illud Senis 6⁰ afforismo. Quicũqꝫ dolor dorsi in cubitũ transit.vide in affo.isto.¶ Materia autẽ

existe flatica vel colerica sanguini nõ admixta non facias flõmiã. Vñ Auic. loquẽs de tali mã inqt in pn°nõ fiat flõmia: flõmia eni facit accrescẽ humores ⁊ facit eos currẽ in corpus ⁊ nõ exhibit illud qd necesse est vt exhibeat: qd itelligit Dinus de eradicatiua. vñ faciebat secure minoratiuam in pn°: ⁊ ei videt assentire Gentilis. Gordonius eã negauit dicens eã in arteticis his directe nõ cõpetere: eo q reddit humores cursibiles. Ubi aũt eet cum plectoria ⁊ fortitudine ẽtutis pcedebat: ⁊ si flõmia fieri nõ posset aut pp etatẽ aut ppter aliã cãm: tunc vtere eius vicaria que est scarificatio facta cũ vẽtosis circa crura vel spatulas diuertẽdo aut puocabis emorroydes aut mẽstrua: ⁊ de his in dubijs.

℃ Circa aũt medicinã solutiuã in cura podagre siue doloris iūcturaꝝ administrãdã septẽ sũt pncipalr ↄsiderãda. Proprietas. Qualitas. Quãtitas seu ẽtutis ipsi° Potentia. Tps. Hora. Modus. Et ordo. ℃ Proprietas qdẽ vt sua ppꝛietate peccãtẽ educat hũorẽ calm vel frm qui fm plm subtilẽ ⁊ grossuz: vt decebit. Et h aduerte Auicen. de solone coꝝ inqt. Opz vt in eis nõ educat solone flegma solum: imo cũ colera cũ in eis flegma solũ solone educat iuuant statim ⁊ redit colera ⁊ facit currẽ ad mẽbra flegma vice illa. Dz itaqz ipsa medicina ipsos humores respicẽ a ppetate ⁊ plus vnũ q̃z aliũ saltẽ quo ad potẽtiam fm diuersitatẽ cõmixtionis humoꝝ: ⁊ tũc q̃lia oportebit educẽtur: ⁊ ideo ↄferent ⁊ bñ ferent. ℃ Ex his aũt solutiuis sic approbatis q̃dã flegma. q̃dã colerã. q̃dã meliam. quedaz vtruqz educũt. ℃ Exẽpluz pmi. hermodactili ↄtriti cum pipe ꝫinꝫibere vel cinamo. q: de se nocẽt stõ pes coruinus ⁊ hõ. Exẽplũ scdi. vt scamonea. Exẽplũ tertij. vt lapis armenus polipodiuz: qb° q̃ña mirabolanoꝝ associent ⁊ in adusta fumus terre. scene. de qb°. ŝ. 4° tract. ⁊ hõ. Exemplum q̃rti. vt agaricus aloes ⁊ hõ. de qb° ŝ. 4° tracta. Et pauca clausi: q: copiose de cõpositis statim. ℃ Qualitas vt pmo nõ sit calitas fortis. Vñ Aui. allegato loco. Et oz vt nõ sit eoꝝ catartici vehementis calitatis fortis valde: q̃re liquefiant humores ⁊ redeat ad mẽbrũ q̃tuz est illud qd acceptũ est multiplr. Nã fortis calitas humores gelos ⁊ coagulatos dissoluit: vias ⁊ venas apit ⁊ fluere facit ad iuncturas. Scdo q in se ẽtutẽ stipticã ⁊ insitã hẽat vel alterius rei cõmixtã que mẽbra ↄfortet ⁊ humores refrenet ⁊ ductus siue vias stipticãdo auget. que duo pcipue i hermodactilis inueniunt. Vñ Auicẽ. allegato loco. Et in hermodactilis qdẽ dz esse plim iuuamenti ppterea q ipsi soluunt stati humorẽ frigidũ ⁊ ipsis inest res alia: qm facit succedẽ soloni stipticitatez ⁊ ↄfortant: quare non est posse cum eis vt recedãt supfluitates liquefacte per medicinas quib° non accidit vt euacuent. ⁊ phibent iteꝝ qd subtiliatum est per ẽtutẽ medicine solutiue currẽ in meatus ⁊ subdit. Et q̃nqz cõmiscent eis ea que sunt sicut aloes ⁊ scamonea: ⁊ ↄfortat coꝝ solo. Et iteꝝ catapucia: fum° terre vitis alba colloquintida: sarcocolla amoniacum: bdeliũ turbith ⁊ hõ. de qbus in de cõpositis statim. ℃ Quãtitas q: nõ sit excedẽtis ẽtutis qua humores pcipitent ad loca spiritus resoluant ẽtutes ⁊ mẽbra debilitent neqz sit deficiẽs ⁊ pauca q̃ntitas que dissoluat humores ⁊ ipos nõ educat. sed sit cũ bono arbitrio virtuti ⁊ humori pportionata. ⁊ h ↄsistit in pectore medici. ℃ Tẽpus. pmo quo ad morbuz. qm in pncipio debet esse medicina leuior ⁊ minoratiua et in pcessu ⁊ post digõnem fortior ⁊ eradicatiua. nã vt dcm est: opz vt cum facilibus pcedat qm humores ex his locis trahi nõ possunt nisi cũ reiterata ⁊ frequẽtata medicina: ⁊ ideo nõ debet esse sic fortis in pncipio saltez ante digestionem cũ sint inhabiles rõne situs. Et attẽde hic vba Aui. de cura doloris iuncturaꝝ podagre ⁊ sciatice inqt. Et incipe a re forti si non phibet puatio maturitatis ⁊ grossitudo materia q̃uis facilis sit incolumior ⁊ gradatio cõuenientior. deinde sequere cuz solutiuis mũdificantibus. Et sunt de hoibus qui scribũt initiuz cũ facili post facile ⁊ sigilant cum forti post maturationez: ⁊ rectius qdẽ est in h si mã est subtilis colerica festinare euionem cum videt maturatio: ⁊ si est grossa nõ est malum pmittere qd eã subtiliet ⁊ maturet ⁊ pparet ipsam ad hoc vt expellat ad ptem euionis: ⁊ tu iterum alleuia cum solone subtili. Et si possibile est vt cesses ab euõne. ⁊ sis ↄtentus embrocis fac. Et nota textum ⁊ in eodẽ caplo. Si aũt repletio exigit vt fiat expulsio: tunc fiat cum eo qd facit assellare semel aut bis. Et nota paucitatẽ viam ⁊ debilitatẽ medicine dãde. Itẽ tempus quo ad anni ↄstitutionẽ qm in vere hũores sunt magis apti q̃z in autũno. ⁊ virtus fortior in vere ⁊ sic de aliqs ↄsiderãdis. ℃ Horã q: matutinale que est ↄsueta exhibitioni solutiuoꝝ. Item q: tunc stõus est vacuus. que solutiua ↄsueuerunt subuertere: deinde dz cessare a comestione fm Dinũ tribus horis: quẽ terminũ videt exprimẽ Auic. inqt. Expedit ei qui vult sumere medicinã vt sũmo mane sumat ⁊ tardet cibũ: deinde sumat post tres horas. xx. aureos panis cũ vino ⁊ aq̃ pauca: ⁊ itellige: vt Dinus q dandus est panis in ↄfortationẽ: sz debes tardare sex horis in exhibitione prãdij: cõiter vo non datur ẽtaculum ⁊ tardatur prãdium q̃ttuor horis vsqz ad qnqz. Placuit dino qui fuit magnus practicus vt pillule solutiue dentur magis sero ante q̃z mane: sed liquida solutiua dabat mane. ⁊ tu ↄsidera. Inquit Auicẽna. Crises. s. ⁊ que fit in die q̃rto ⁊ septimo ⁊ vndecimo. Et hoꝝ crisis eis melior est quartusdecimus: ⁊ hoc vt pcipias bene terminationẽ egritudinis. Item ne ↄtingat in die cretico te exhibere solutiuum. ℃ Modus: q: igeniari debemus dare hec solutiua vt stomaco reddant gratiora q̃z esse possunt: aut in forma pillularu: aut sub forma electuarij: aut trager: vel ↄfectionis. et dent cum placẽtulis: aut cũ nebulis: aut faciendo vina solutiua tpe vindemiaꝝ: aut cũ brodijs: aut cũ brodio galli antiqui. de qbus ⁊ silibus statz. ℃ Ordo vt pmittant clisteria: deinde vomit° vel ecõtra: deinde solutiua. ⁊ h semp habito respectu ad ptem patiẽtem. ⁊ tu ↄsidera. Uomitus etiã sub euõne cõprehẽsus: q̃uis sit cõprehẽsiua sub diuersione. de quo. ŝ. p ipm. n. fit euatio cause añcedẽtis: ⁊ diuersio. de quo Auic. Et si fuerit cõis iuncturis corpis tunc ex vtrisqz ptibus fil. Deinde admistra vomitũ: ⁊ ppue qñ dolor est in iferioribus. vomitus. n. magis iuuatiuus est ei q̃z vẽtris solo: deinde admistra solonem vẽtris: ⁊ sic pz ordo ex ordine scripture eius. In eradicãdo aũt mãm ↄiunctaz forte melior ⁊ iuuãtior est solutiua fortis. ↄsidera.

℃ Et pro ampliori ↄplemẽto canonis huius multa exẽpla describã ex expticorib° collecta clisteria vomitiua ac solutiua ipa: vt sepe pmissum est. ℃ Clistẽ ad fridaz arteticam. Re. cẽtau. M. i. polipo. M. s. mercurial: anisi: feniculi. añ. M. s. assari: ireos. añ. M. i. furfuris. M. s. bulliãt in sufficienti aq̃: dẽde colent ⁊ addant mellis cõis. ʒ. iij. salis cõis ʒ. ij. olei anetum. ʒ. iij. vel rutacei. ⁊ qdã addũt cologn. qdã agaricum. qdã oppoponacũ. qdã castor. ⁊ est forte. ℃ Et sup fortia clisteria. Quidã maxime ↄfisi sunt. Vñ Gilbertus anglicus inqt. Post purgationẽ maior cura fit p clisteria fortia que attrahũt mãz tali attractiõe q vulnerãt intestina ⁊ exire faciunt sanguinẽ: ⁊ tunc cessat dolor eadem die qd ego vidi plusq̃z in mille hoib°: ⁊ nunq̃z vidi aliquẽ q vteret istis medicinis qn ex toto sanaret vel alleuiaretur nisi eẽt ita fortis q idigeat vsiõe. Et ego de istis clisterib° aliq̃s manerias pulchras ⁊ exptas dicã. hec ille. ℃ Clistẽ valde forte attrahẽs flã crudum: ⁊ aufert egritudinẽ. Re. corticũ radicũ capparoꝝ: corticis cologn. cẽtau. mi. cucumeris asi. corti. aga. añ. ʒ. vj. bulliãt in. iij. lib. aque ad ↄsumptionẽ tertie ptis. cola ⁊ adde mel ⁊ oleũ: ⁊ ipsum teneat quãto plus pot. ℃ Itẽ ex solo cortice cologntide cuz oleo

fiat clistere. ¶ Item ex esula: elleboro nigro: collogntida nasturcio cētaurea: camedreos. an. in trib⁹ lib. vini cū olo est eni nimiū forte: nec nisi in habētibus itestina pinguia exhibendū est. Hāc curā amplius nō ꝓsequor cū his forti bus qm̄ nō est cura nisi valētis ⁊ expti medici in corpe forti robusto pingui. ¶ Ex saluia cētaurea: camedreos: feni culo aneto ⁊ hꝫ cū oleo rutaceo ⁊ sillib⁹ securius fieri pñt. ¶ Itē ex cartamo flore camomille aneto aniso semi. seie lini centaurea: mercuriali ⁊ hꝫ cū cassia ⁊ bdelliū: oleo cōi aut camomillino aut rutaceo ⁊ hꝫ. vt exigit dispō: ⁊ ista leniora sunt securiora. ¶ In cā calā vtere fridis ex aqua malue: violarum ordei: sebesten ⁊ prunorum ⁊ hmōi fri gidorum cōuenientium in cā calā. de quibus supra.

¶ De vomitiuis hūisñ. ō. de vomitu. ⁊ tu ibi: sed ne sic nu dus recedas recordare de facili fcō ex sirupo acetoso sim plici: ⁊ aq̄ tepida aceto ⁊ olo pauco. ⁊ h̄ magl in cā calā lʒ ⁊ in frida ꝯferat irritādo expulsiuā ⁊ icidēdo. Et fit fortis in cā frida ex decoctiōe raphani cuʒ sale ⁊ aceto. Itē ex de coctiōe raphani ⁊ seie aneti. p. iij. olei cōis mali odoris ⁊ sa poris p. ij. aceti acuti. p. i. ¶ Et vt facili⁹ fiat vomitus ⁊ vo mitiuū opeṙ p⁹ comedat ⁊ repleaṫ nōbilr ex cibis incisiuis subtiliatiuis abstersiuis: vt sunt cepe cū aceto porrum: ra phan⁹ pisces saliti cū pane. Deīde p horā vnaʒ cū dimidia aut duas vel plus sumat vomitiuū tepidū. ⁊ nō calʒ ⁊ sit duorū cyatorū. Qꝫ si nō vomat accipiat tātūdē ⁊ iponat digitos in ore vel pēnā iunctā oleo mali odoris. ¶ Fit vo mitiuū forti⁹ ex decoctiōe raphani in q̄ steterint frusta eiꝰ infusa p noctē. de quo supra. 13. cap⁹ de vomitu.

¶ Solutiua sunt ponēda siue dāda talia q̄ min⁹ q̄ꝫto pole est sint stō displicibilia: vt. ō. ꝺ mō. Et iō ponā diuersas de scriptiōes ꝭm diuersa igenia: vt sirupos solutios: tracheaʒ elctariū pillas ꝯfectiōes: vina solutia ⁊ alias potiones nebu las solutiuas: ieras solutiuas ⁊ hꝫ. de qb⁹ stati p ordineʒ.

¶ Sirup⁹ solutiu⁹ educēs mām staticā collicam adustā ⁊ melicaʒ. ℞. pedis coruini: artetice: herbe paleṙ. iue. betoni ce: ysopi: melisse: camedreos: camepiteos: lupuli: endiuie: epatice: bugloṙ. boragin: capilli ve. an. M. i. radicū fenic. spagi: brusci: residētiū i aceto passulato: ligri: florꝫ rosma rini. roṙ. an. ʒ. i. dauci carui aut cimini: cartami assari: sq nāti: radicū acori. an. ℥. ß. cassie lig. ℥. i. zuchari lib. i. ß. mel ro. lib. ß. aceti p̄dcāꝫ radicū. ℥. iij. ⁊ in fine aromaticeṫ cuʒ ciamomo. ʒ. ij. cucube. ss. an. ʒ. i. ligni aloes. pipis lō. spice. an. ʒ. ß. Et qdā addūt i eiusdē coctōe polipodiū: epithimū ⁊ agaricū ⁊ turbith ⁊ carthamū ꝭm diūsas itētiōes: ⁊ ali q addūt mirab. q̄ stipticāt ⁊ ꝯfortāt: ⁊ aliq addūt frāgē tia lapides renū ipos de renib⁹ educētia: vt sañ genestre: ⁊ est efficax in h̄. stafisaria. al. saxifragiā. gna solis fraxini: ⁊ ē efficax ⁊ exptū ⁊ in ꝑ̄uatiōe ⁊ in cura. Et h̄ modus si rupi sit tibi sic forma ⁊ imago ad alios tales sʒ diūsas itē tiōes cōponēdo eligēdo tibi simplicia tuo satisfaciētia ꝓ posito. Itē recurre. ō. ad sirupos approbatos māeb⁹ peccā tib⁹. 4. tracta. cū qb⁹ cōmisce ex solutis q̄ tibi satisfaciāt sʒ dñiū ⁊ multitudinē peccātiū hūorꝫ i ea ꝯiecturali ꝓpor tiōe q̄ ipi hūores sūt adiuicē cōmixti: ⁊ tu ꝯsidera. ¶ Po tio ad fridaʒ expta. ℞. betonice. pedis coruini camedreos camepitheos: artetice. capilli ve. an. M. i. assari sqnāti. an. ℥. ß. passularꝫ enucleatarꝫ. ʒ. i. corticū: citri mirabolanorꝫ citrinorꝫ kebul. an. ℥. i. polipodij. turbith ꝯtriti cū zucha ro hermodactilorꝫ ꝯtritorꝫ cū pipe albo. an. ℥. ß. bulīat in aq̄ decoctiōis cartami ⁊ mercuriaꝉ: deīde buliat i eas aga ricus cū melle ro. ⁊ valʒ in oi mā ⁊ stōm ꝯfortat ⁊ viscera. Itē capias decoctiōeʒ sirupi approbatā māe peccāti: ⁊ cū ea fac bulire ex solutis approbatꝭ. Tragea solutia ad do lorē ex cā frida. ℞. turbith gūmosi albi ⁊ electi. ℥. i. ʒʒ. ʒ. i. hermodactillorꝫ. electorꝫ. ℥. i. pipis lō. ʒ. i. anisi. ʒ. i. gari. ʒ. ij. puluerꝭ ossis hūani. ʒ. ij. tribulorꝫ marinorꝫ pulueriʒatorꝫ. ʒ. i. ß. roṙ. ʒ. i. mirabolanorꝫ citri. ℥. i. zuchari ad pōd⁹ oīuʒ doṙ. coclear. i. post qꝺ bibāṫ aq̄ cocte. ℥. iij. ⁊ sit plꝰ q̄ꝫ tepi da. ¶ Electariū solutiuū i cā frida. ℞. turbith gūmose. esu le electe. an. ℥. i. mirabolanorꝫ citri. kebul. ꝯtritorꝫ residē tiū in lacte p dies tres. ʒ. i. gariofilorꝫ. ʒ. i. ß. ꝯficiaṫ cū zuc cha. ⁊ succo ro. doṙ. ʒ. ij. vsqꝫ ad. iiij. ¶ Aliud ad ideʒ. ⁊ est Aui. ℞. ss. ʒ. i. pipis agarici. an. ʒ. ß. medulle cartami. ʒ. ij. radicꝭ pedis coruini. ʒ. iij. ꝯfice cū melle. doṙ. ē. ʒ. i. vsqꝫ ad ij. faē assellare septies vsqꝫ ad decies. ¶ Collíria silr cōfe rūt vt ℞. serapini oppoponaci pulpe collogntide. ana. ʒ. i. stercoris murꝭ. ℥. i. melꝉ. ℥. x. salis gēme. ʒ. ij. salis cōis. ʒ. iij. dissoluaṫ gūme ꝑus deīde addaṫ mel ⁊ reliqua ⁊ fac inde collíria. ¶ Pille cōīr vsitate sūt pillule fetide descriptione Mes. Itē pille aggregatiue. Pilꝉ ꝺ hermodactiꝉ. Itē pil lule ꝺ sapio: oppoponaco descriptōe Mes. pillule artetice descriptiōe Nycola. ¶ Item pillule magistrales he valē tes in cā calā. ℞. aloes succotrini mirabolanorū citri. an. ʒ. i. diagrid. ʒ. ß. esule gna tria: masticꝭ. ℈. i. ꝯficiaṫ cū suc co citoniorū. doṙ. ℈. ß. vsqꝫ ad. i. ¶ Pille expte ad colicaʒ ⁊ staticam. ℞. mirabolanorꝫ citrinorꝫ. ʒ. iij. reubarbari. ʒ. vnā agarici. ʒ. ß. elctarij de succo rosa. ʒ. tres. masticis gario filorꝫ. an. ℈. vnum turbith. ʒ. vnaʒ. artetice. sticados. an. ʒ. ß. pulueriʒa ⁊ ꝯfice. Et sunt q addunt diagridij bñ repssi. ʒ. ß. ¶ Alie ⁊ approbate ⁊ expte: ⁊ sunt iudei ad māʒ mix tā: vt. ō. ℞. turbith albi ⁊ electi: aloes: succotrini: corticum mirabola. citrinorꝫ. an. ʒ. iij. roṙ. ʒʒ. an. ʒ. i. salgēme. ʒ. ß. pi peris lōgi. ʒ. ß. croci grana. xv. ꝯfice cuʒ elario de succo ro. doṙ. est. ℈. vsqꝫ ad. ʒ. ¶ Et iterum. ℞. cimini: carmeni. ss. hermodactilorum. an. ʒ. i. aloes pondus. ʒ. ij. sumantur. ʒ. ij. de puluere hoc cum decoctione aneti. est enim iuuatiuū in hora. i. stati Aui. ¶ Aliud leue ipsius Auic. ℞. sarco colle rubee. ʒ. iij. zuc. ru. ʒ. ij. ß. teraṫ ⁊ cōmisceaṫ cuʒ oleo nucū: ⁊ ꝓiciaṫ sup ea aq̄ aneti. ē eni mirabile soluēs abs qꝫ labore: ⁊ alleuiat. ¶ Sed h̄ nō q stomachi nr̄i male tollerāt huic potum: ⁊ iō bñ ꝯsidera que dicta sūt mō. Hec volui tibi sic in gn̄ali sufficere de pillis. qm̄ de eis etiaʒ infra de cura podagre. ¶ Ex ꝯsimilibus dēpto aloe fieri pñt cō fectiōes. Item ⁊ ex qbus fiunt elec. que p te cōpone. ¶ Ne bulas ꝯficiunt solutiuas factas ex succo ⁊ puluē hermo dactilorꝫ: agarici: turbith: reubar. mirabolanorꝫ ⁊ aliorꝫ solutiuorꝫ addēdo diagridiū aliqñ tanq̄ꝫ calcar: aliqñ vt sit calcar ⁊ p̄ncipalr soluēs: ⁊ maxie in causa calā: q̄re ali qñ plus: aliqñ minus ponunt de eo. ⁊ tu ipe facilr cōpone ꝯsiderās q̄ꝫtū de solutiuo igrediṫ in vna nebula siue scale ta. ¶ De ieris aūt summe laudaṫ ab Auic. iera hermetis de q̄ Aui. Et iera q̄dā hermetis maximi est iuuamēti ei q bibit vere dieb⁹ aliqꝺ ꝯfortādo iuncturas eius. ⁊ ipa extrahit supfluitates ei⁹. p̄mū efficit p sudorē ⁊ ꝓuocationē: ⁊ cō fert sciatice. Itē ⁊ iera Rufi. ¶ Uinū efficiṫ solutiuum ex admixtiōe rerꝫ solutiuarꝫ tpe factiōis eius: vt qñ. s. nouuʒ ebulit. vt vbi gr̄a. ℞. folliclorꝫ sene. M. ij. esule. M. i. aga rici. M. i. ß. hermodactilorꝫ. M. i. turbith. M. ij. diagrid. ℥. i. masticis. ℥. ij. gariofilorū. M. ß. cinamomi. M. i. ponā tur in situlis sex vini noui: ⁊ pmittaṫ adiuicē bulire i va se angusto ad solē donec calescat. ⁊ qdā addūt zuc. ru. si ue mellis zuchari: vt totum dulcoreṫ. ¶ Aliud ad ideʒ ⁊ est modus curiosus valde. Scindaṫ vitis p lōgū ⁊ extrahaṫ medulla ex ea in aliq̄ quātitate: ⁊ ponaṫ scamonea vel el leborus niger: aut turbith: aut esula: aut aliqꝺ tale laxa tiuū forte: ⁊ iponaṫ aliqd de hermoda. ⁊ strigaṫ: deīde vi tis: ⁊ ligeṫ sic qñ iseriṫ ⁊ ptrāsibit liqr pducēdus ad gño nē vuarꝫ p locū illū: ⁊ isicieṫ illis: ⁊ inde fiet vua laxatia ⁊ vi nū laxatiuū. ¶ Cōsilr fiūt rose al. virides azurre ⁊ hꝫ. po nēdo colores in medio stipitis plāte rosarꝫ. ¶ Per ꝯsilem modū fiūt pruna laxatia vel vua: ⁊ i vino isūdaṫ ⁊ moraṫ donec turgescāt: fit inde vinū laxatiū: ⁊ ē res mirabiꝉ apud

nescientes. ¶ Ex his itaqʒ sic positis potes varia tibi effice/re solutiua vita de simplicib⁹ solutiuis noticia. s. 4. trac.

Ad diuersionē accedēs dico q̄ diuersiões fiant vt de eis sepe actū est in diuersis rubricis ꝛ marie cōmendat vomitus spālit cā existente in iferiorib⁹: vt dcm̄ est in pcedēti canone. Itē diuertaf mā cū enematib⁹ mā exñte in superiorib⁹ ꝛ cum cibariis dictis. Itē fricatiōibus. ¶ Sʒ h bñ aduerte q̄ mēbrū qd̄ fricaf nō sit debile ꝛ psuetū pati dolorē notabilē. Itēʒ nō fiat diuersio p duas diametros nisi esset maria plenitudo ꝛ spālr cū flōmia. ¶ Itē diuertaf mā flōmia fcā ex venis pedū aut manuū: vt decebit. Itē vētosis cū scarificatiōe ꝛ absqʒ. Itē cū rubificātibus ꝛ vesicatoriis positis in pte diuersa. Itē cauteriis. de qbus suo loco. Sʒ qdā dixerunt q̄ cauteriuʒ positū sub genu est de his q̄ marie diuertūt materiā a iūcturis. ꝛ tu psidera. Spālē aūt locū hʒ iste canō in pncipio mā exñte in fluxu. ¶ Postremo scito q̄ etiā fit diuersio p vias vrine. Uñ puocatio talis est magis ꝛ maxime vtilis diuersio. de qua Aui. Uerūtamē plures habētium dolores iuncturarū fridos ꝛ cōplones humidas nō iuuanf solone pl̄ima fcā positiōe ꝛ clisteri. ꝛ cum medicāt cum diureticis sananf. Sʒ tu abstine a fortibus. Uñ Auicē. Et semina fortia sic̄ semē feniculi qñqʒ adurūt supfluitatē ꝛ puertunt eā in lapidē. Et in eadē subdit Auicē. Et de corporibus qdē extenuatis sunt corpora que non tolerant solonē ꝛ puocationem plim ꝛ generantur ex eis in ipsis adustio sanguinis. considerentur ergo omnia illa.

Qualiter aūt rectificaf mēbruʒ mādans aut totū si ipsum fuerit in cā iam apertuʒ est ex dictis ꝛ in pprijs rubricis. Uñ Aui. multi de habentibus arteticā opʒ vt rectificef splen ꝛ euacuef eius melia ꝛ humectef corpus eius ꝛ laniatur cum cibis vnctionibus ꝛ similib⁹.

In declinatiōe in resoluēdo mām fluxaʒ ad iūcturas opʒ te vti fortiorib⁹ resoluētibus q̄ʒ qñ mā resoluēda est in alijs locis: pptereā qz iuncture sunt mēbra frida a fonte caloris distātia magis tñ qz sūba sūt solida ꝛ ossuosa ac neruosa ꝛ ligamētalia: vt. s. in pn⁹. capl̄i. Item qz mā resoluēda est vtplm̄ mā grossa viscosa pgelata frida resoloni multū resistēs. Itēʒ qz in pfundo posita ē ꝛ difficile trahef ꝛ q̄ēto magis pfūda tāto difficilius resoluef ꝛ fortiorib⁹ egestionib⁹ sic̄ i dolore scie siue anche deide spatule descēdēdo. ¶ Ex qbus infert p̄ q̄ camomilla ꝛ hmōi p se paruʒ videnf conferre in cōplendo hāc intentionē. ¶ Scdo q̄ cuʒ istis fortib⁹ mā sit apta in lapideitatē pherti. qz lenitiua siue mollificatia debēt cū pdictis associari nec ab eo aliquouis mō absolui. Resolutiua aūt hec sunt in fine applicāda. Uñ Auicē. In fine vo ei⁹ opʒ vt occuperis in eis q̄ resoluūt ꝛ subtiliāt ꝛ extrahunt mām ex pfundo ad illud qd̄ appet qz ad cutim cū vētosis: incisiōe suctōe aut cauterio. de quo īfra cū rubificantibus ꝛ vesicātibus p q̄s currūt māe ꝛ nō consolidātur vsqʒ ad tps ꝛ īfra parti. Et nō opʒ vt approximēt ei resolutiua fortia in pn⁹. et ante euōne: qm̄ fac̄ currire māe plimas: deide resoluit subtile earū ispissat residuuʒ ꝛ retinebūt ipm. Hec aūt resolutiua ad seiūicē dr̄ia fortitudine ꝛ debilitate diuersimode applicari debēt fm diuersitatem māe tpis atqʒ situū: vt qz i sibtili mā leuiora ꝛ in pncipio silr: ꝛ pnr ad fortiora deuenire. Et in iūcturis que sunt in ppatulo posite silr leuiora ꝛ in his q̄ i pfundo magis fortiora. Et horum oīm quedā simplicia. q̄dā cōposita.

¶ Ex simplicib⁹ resoluētibus. Quedā resoluūt liquefaciēdo māʒ pgelatā: vt Croc⁹ mellilotū. Anisuʒ. Aloes. Mastix. ireos. Sticados: ꝛ sūt ex fortib⁹. ¶ Quedā eoꝝ grossitiē subtiliādo ꝛ attrahēdo ex pfundo ipsoꝝ ad exteriora cutis: vt Carice mel apiū. Leuiscus. Abrotanū. Apiuʒ siluestre. Calamētū. Aristologia. Rutha cū melle. Et sūt ex debilibus. Urtica. Nasturciū. Gūmi ruthe siluestris ꝛ alie gūmi spēs. Amoniacū. Galbanū. Euforbiū. Resina Terbētina. Citrach. Costus castoreū: ꝛ sunt ex fortibus. ¶ Quedā resoluunt trahendo ꝛ vesicādo: vt Cepe: alleū Lac. ficus mel: anacardi. Sapo. Cortex nucuʒ. Atramētū: Fermētū ꝛ hmōi que vesicāt: vt s. 5 tractatu. ¶ Quedā adurendo ꝛ vlcerādo: vt Colcotar. Atramētū: stafisagria fermentū squilla: vermis pini. Et fortiores ex eis sunt. Capsia. Cātarides ꝛ cū hec applicāf os vt vlcera feruenf apta cū cepe cōtrito vt mā attracta valeat euacuari. ¶ Quedā resoluunt penetrando in pfunduʒ vt aqua vite ꝛ ē expertus. Oleū terbentine: oleū philosophoꝝ. ¶ Quedam resoluunt leniendo ꝛ mollificādo: vt Adeps anatis. anseris: vrsi vulpis: leonis ꝛ animalium rapacium. Medulle cruris vituli: cerui: asini. Ysopus humida. Mucillago seminis lini fenugreci: altee. Oleū vulpinuʒ: de lilio oleuʒ de colloquintida. qz factum ex decoctione eius in oleo ro. de castoreo de sinapi de nuce romana oleuʒ de costo ꝛ est vltimum proprie cum storace ꝛ cuʒ assa: de centaurea. de mastice: de reubarbaro: de nuce indica. de granis citri. de cerasis ꝛ citrangulorum addendo ceram que facit ea perdurare in membro. ¶ Et in his vt supra ordo attēdēdus est vt pcedēte euacuatione a simplicib⁹ incipiam⁹ ꝛ leuiorib⁹. deinde ad fortiora: deinde ad cōposita. ¶ Attendenduʒ tñ est q̄ si ex eis sic scdʒ ordinē applicatis tumor ꝛ dolor nō cessarent: sʒ potius augerenf: opʒ vt eis dimissis ad euōnē mitētiū redeam⁹ ē. n. signū regnāte māe quā traxerunt ꝛ nō resoluerūt. ꝛ tō reiteref euo sufficiens. deinde attēde resolutioni: ꝛ sup locuʒ iūcture pmuniū stipticuʒ applica qd̄ phibeat māʒ ad ipsam iūcturā fluere.

¶ Ex cōpositis resoluētibus. quedā sunt balnea. quedam euaporationes. quedā fomēta. quedā vnctiōes. quedā emplastra ꝛ hmōi diuersa scdʒ diuersa ingenia. s. qb⁹ oībus exēplificabo ponēdo ex expertis. Et memorare q̄ talia applicari nō debēt: nisi cessante dolore ꝛ timore diminuto: qz in fine rei: vt dictū est. ¶ De balneis primo nālibus que tūc dicta sunt tm̄ pro nūc dicaf q̄ sulphurea nitrosa ꝛ aluminosa: ꝛ ferrea sunt in hoc casu cōuenietia: que vt dictū est administrari nō debēt nisi in fine. de qbus balneis habes supra ad plenū. 2. trac. ꝛ tu ibi. de artificialib⁹ vo sic dicaf q̄ ex aqua simplici facta saltē balneatiōe in eis facta nocēt: ꝛ pcipue cū calida administranf. eliquant. n. humores ꝛ dilatāt poros: maxime causa exñte frigida. nā causa existēte calida puenit balneū aque tepide post effusionē aq̄ frigide sup iūcturas. Aui. ꝛ hoc exñtē dolore. Quidā psumunt in ea calida administrare balneum aque simplicis fortasse pferret: dūmō nō fiat balneatio in ea: sed sol a statio: vt corpus sudet: ꝛ in sudore mā resoluaf. ꝛ tu psidera. Cōsilr in causa frida admistrāt balneuʒ aque marine: aut aq̄ arte salite. ¶ Itē ex medicinis appropriat: s: vt sūt sticados: saluia: camomilla: pre colum⁹: psilliū: ireos: abrotanuʒ: apiū: origanū: vrtica: folia sambuci: radices ebuli: ruta: anetū: maiorana: folia lauri: cuminū ꝛ hmōi. de qb⁹. s. ad plenuʒ de pseruatiōe. Nōnulli diuersa pponūt ꝛ administrāt: ꝛ cuʒ his admiscēdo vinū: ꝛ cū vino solo ꝛ sale. ꝛ ē expertuʒ. Unde faciunt hec bulire: ꝛ faciūt embrocas cuʒ musto siue vino nouo. ¶ Itē qdā ꝛ est vsitatuʒ nunc ꝛ p resolutiōe ꝛ pfortatiōe faciūt mēbra aut mēbra stare i racemis vuarū dū bulit vinuʒ. Itē aliqui cuʒ decoctiōe vulpis in aqua: sic materiā resoluūt. Ceteri cū aqua lupinoꝝ. In causa calida ꝛ in frigida cū aqua cauli. Itē qñqʒ spōgias infusas in decoctione harū reꝝ membris applicant. Quidā stupā: quidaʒ lanā sic infusaʒ. quidam filtrū. quidam qui faciunt membra recipere vaporē decoctiōis cuʒ instrumento obturato circūquaqʒ donec membrum sudet. deinde cū tepescit aqua abluūt ꝛ per se siccari permit/

tunt. Et multi cū lateribus aut lapidibus molarib⁹ igni tis ꝓiectis in aq̄ idē opant: vt ex fumo sic recepto mā resoluaꝛ. Itē qdā in cā casa euaporāt cum aceto simplici nō multū acuto. Itē qdā idē opanꝛ ēt applicādo toti corpori p̄cedēte semp euacuatione vomitu aut clisteri: ⁊ dieta cōueniē ti: vt. s. Quidā eos sepeliunt in arena calida donec sudant ⁊ caput eoꝝ a sole tunc defendunt. Scdo habes diuersa ingenia qbus h canon cōpleri potest. ⁊ tu cōsidera. Itē fiat decoctio ex malua floꝝ camomille: furfure ⁊ in vino rub. ⁊ loco applicenꝛ. Ex quibus potes facere fomentum. Itē fomentum ex radice ellebori foliorum sambuci: saluie florum camomille: ⁊ sic de aliis tuo modo compone.

¶ Unguētū magni iuuamēti. ℞. olei antiq lib. i. decoquaꝛ in eo vipera cū rutha sanat sanatiōe integra. Aui. ¶ Ad idē in cā casa. ℞. aloes croci myrrhe. an̄. fiat linimentū cū aq̄ ardente. ¶ Aliud resoluēs diaqlon cū oleo camomille dissolutū. ¶ Aliud. ℞. olei vespertilionū decollatorū nūo. xij. cum olei antiq lib. ij. aristologie. ʒ. iij. decoquanꝛ oīa sil donec cōsumaꝛ aq̄ ⁊ remaneat oleū. sanū ⁊ expertum. ¶ Aliud castorei: myrrhe costi: puluerizenꝛ ⁊ misceātur cum oleo antiquo. ¶ Aliud. ℞. storacis liqde ⁊ amoniaci: misce cū oleo. ¶ Unguētū mollificās ⁊ resoluēs simul ℞. cere. ʒ. v. olei irini. ℥. i. medulle cruris vituli: amoniaci: storacis liq̄de: bdelij: galbani. an̄. ʒ. x. liq̄fiat cera cū oleo ⁊ alia puluerizata cū eis cōmisceanꝛ. ¶ Et h aduerte q in cā casa talia casa nō cōpetunt: est eni mā de se facile resolubilis. ⁊ iō sufficiūt anodina ⁊ reiterēt. Et in his vnguētis nō multiplico: qm̄ ex datis potes ex te plura cōficē. Itē qꝛ in fine plura ponā expta q̄ tibi huic ꝓposito ⁊ aliis satisfacient.

¶ Ex emplis q̄dā sunt lenia q̄dā fortia q̄dam mediocria.

¶ Exēplum p̄mi. emplastrum fcm̄ ex stercore vaccaꝝ capiēdo sicē enutū vel calefaciēdo i patella cū oleo antiq̄. ¶ Exm̄ scdi. vt empl̄m fcm̄ ex stercore capraꝝ cū oleo camomillino. ¶ Exēplū tertiū. vt ℞. cineris cauliū in q̄titate q̄ vis. fenugreci decocti in vino. floꝝ camomille. an̄. ℥. i. amoniaci dissoluti in succo ruthe. ℥. iij. cōfice cum melle. ¶ Aliud ℞. surfuris. M. ij. floꝝ camomille. M. i. puluerizā ⁊ cōfice cū olo laurio. ¶ Aliud leue. ℞. farine fenug. cū aq̄ mell. Itē. ℞. farine lupinoꝝ: stercoris colūbini: fenugreci. an̄. ptes eq̄les cōfice cū melle ⁊ suppone. ¶ Aliud. ℞. surfuꝝ decoctoꝝ in aceto cū modico croci ⁊ cū aq̄ rof. in calida ⁊ cū vino i frida. ¶ Itē i cā ca. ℞. Amōiaci: lucij. an̄. terānꝛ ⁊ cū vino antiq̄ ⁊ olo onfancino ⁊ farina fabaꝝ empleꝛ. ¶ Aliud ⁊ resoluēs ⁊ mitigās dolorē. ℞. cineꝝ stipitū cauli bulliat cū olo camomillino ⁊ rof. an̄. q̄tū. s. addas deīde ex fenugreco fz q̄titatē decoctoꝝ. ⁊ addaꝛ tēpore aceti ⁊ totū reducaꝛ ad formā empli ⁊ calīm mediocriꝛ iuncture supponaꝛ. ¶ Et qꝛ cessāte dolore ⁊ tumore qb⁹ casib⁹ resolutiua sūt applicāda ⁊ nō alr facile sit resolō māe relicte. hic supsedeo ēt a taliū multiplicata narratōe. fz scito q nōnlli p̄i resoluēdo icipiūt ab his ⁊ vltio loco balnea admistrāt.

Pro cōfortatiōe iūcturaꝝ cū alterātib⁹ approbatis. recurre ad Reiceꝫ de p̄uatōe vbi ad plenū dcm̄ ē. ⁊ plā sū posita exēplificata.

Et in cōplendo vltimū nūc canonē colliges ēt q̄ tuo succurrēt ꝓposito.

¶ Accītia āt euenire cōsueta sūt destructio appetit⁹: nausea: vomit⁹ sincopis: stipticitas vētris. Et ꝓ hoꝝ cura volo tibi satisfaciāt q̄ scripta sūt. s. ꝓprijs Reicl. ¶ Itē debilitas lapsitudo: iuncturaꝝ dislocatio: duricies: nodatio cōuersi humoris collecti in lapidē: cōtractio: apatio: vlceratio: aptio vt egrediaꝛ aliqd̄ grossuz in modū calcis vl gipsi: ⁊ qnq3 aliqd̄ virulētū. ¶ Prouidebim⁹ āt debilitati iūcturaꝝ cū cōpositis ⁊ simplicib⁹ talib⁹ approbatis: siue a cōplōne ipsis adtēperenē reductis. ⁊ de his. s. de p̄uatōe. Sz d cōpositis bonis sūt tyriaca antiq̄ metridatū. Unū Aui. Et tyriaca itē in fridis cōfert ⁊ ꝓpe post euacuationē. ipa. n. mūdificat reliquias māeꝝ cū facultate ⁊ resoluit eas ⁊ cōfortat oīa mēbra. itē i aq̄ termaꝝ bulliāt sticados saluia ⁊ hō. ⁊ supaspso bombicio iūcturis applicenꝛ. Itē valz iūnctio ex olo masticino: de storace: de reubarbaro. de cētaurea. ¶ Q si fuerint lapse ex cā ca. i aq̄ ferrea vel calibeata: vel ferrata bulliant folia mirti. rof. glādes ⁊ saluie paꝝ ⁊ applicēꝛ. Inūgāꝛ cū olo ro. mirtio lētisci ⁊ hō fridis stipticis. Q si vltra debilitatē fuerit lapse siue mollificate addaꝛ olm̄ d sticados d camomilla. ⁊ olm̄ de strinco ⁊ ē ꝓprie: ⁊ licetū ēplastrū gūna mirti. lutū sigillatū armeniū cū olo ro. cōfortāt iuncturas a ꝓpetate ⁊ dolorē mitigāt. ¶ Q si fuerit dislocatio reducanꝛ ⁊ cōfueāꝛ cū emplis stipticis cōglutinātib⁹ ⁊ cū ligaturis cōuenientib⁹ restauratōib⁹ notis. ⁊ in h cāu vsitatū ē oxicacro ceū ny. fz bñ cōsidera ꝓp calitatē eius. ¶ Q si fuerit duricies ⁊ lapideitas ꝓuide cū aq̄ decoctiōis radicū altee. foliorum mellilotī sisami ⁊ absinthij. deīde iunge cū oleo amigdalaꝝ dul. de liliis: nucē dica: sisamio d pistachis ⁊ hō. vl ex altea ⁊ adipe anseris. q si cū tali duritie oportebit subtiliare emplēꝛ cū sisamo ⁊ bdellio ⁊ ē ꝓprium: ⁊ decoctio calcis antiq cū crure porci saliti fcā cōfectiōe vnguenti in dolore duritie. ⁊ applicata efficit vt scidaꝛ caro ꝑ se ⁊ egrediatur virulētia ⁊ aq̄sitas multa: sic Gal. expt⁹ est ⁊ alij multi et subseqꝛ alleuiatio. Et ex vltimis exptis est vt fomēteꝛ cū aq̄ altee p̄dicta addita saluia ⁊ pauco vino. deīde uīgaꝛ cū olo terbētie. extenuat. n. neruos igrossatos ⁊ cōgelatas iūcturas et opilōne apit: qd̄ oleū costinū ēt opaꝛ ēt si ligature lōgi tpis fuerit opilate ⁊ cōgelate. ¶ Nodationi aūt ipaꝝ ⁊ cōtractiōi ⁊ cōuersiōi in lapidē ꝓuide cū mollificātiuis resoluētib⁹ succedētib⁹ vel vtrisq3 simul mixtis: cuius modi sunt ex simplicib⁹ amōiaciū: bdeliū dissolutū i succo rute cū assūgia anseris. Et cōpositis ē isopi cerotū fm̄ oēs descriptiōes ei⁹: ⁊ cerotū diapēte. andacocha: ⁊ oleū ei⁹ est ex medicis ꝓprijs. p̄seruat. n. a tiore cōtractiōis ⁊ iā sanati sūt aliqui ex ea. ¶ Apatib⁹ vo ꝓuide cū his q̄ cōueniūt apati et cirurgico relique. Sz scito q iūcturis raro accidūt apata. ¶ Ulcerib⁹ vo eaꝝ ꝓuide manu cirurgica q si qd̄ egrediꝛ fuerit sicē calx: ⁊ gipsuz. ℞. cipeꝝ ⁊ misce cū assūgie anseris empla. Et nō q oīa q̄ sic applicabis sint actu calida. fridū. n. neruis ⁊ ossib⁹ ⁊ spinali medulle inimicū. ipo. Ex cōferētib⁹ duritiei ⁊ lapideitati est euaporatio cum fece aceti in cui pte cui⁹ ponꝛ serta pe harmel cōtritū: super quā ꝓijciānꝛ lapides igniti: vt viscus cū resina mixta cū aq̄. Itē farina lupioꝝ cū oximelle. ¶ Itē ⁊ ē Ras. ablue mēbrū cū aq̄ i q̄ decocte sunt radices maluaui. camo. anetum donec rubeat qd̄ ē in circuitu iūcture. ⁊ nō q qn̄ fortis ē lapideitas: tūc loc⁹ nō rubet: qd̄ ē i circuitu iūcture. Deīde ponēde sūt piguedies ⁊ medulle die ⁊ nocte: postea accipe lapidē magnetē: ⁊ pone i igne donec rubeat: postea rora cū aceto forti: ⁊ pōe mēbꝝ desup vt vaporet hora vna. postea cū aceto forti ⁊ calido. ⁊ fiat per alios dies: postea reitera mollificātia donec resoluaꝛ. ¶ Et empl̄m ꝓpriuz ad h. ℞. amoniaci: oppo. bde. galba. nitri: sulphuris. an̄. de litar. q̄tū de oib⁹: decoq̄ꝛ donec fiat spissum ⁊ cōfice. ¶ Dixit Gal. marie cōfert casē⁹ lōgi tpis: ⁊ nastur. an̄. puluerizā isil: postea accipe pedes porci saliti ⁊ antiq ⁊ coque cū aq̄ illa nastur. ⁊ caseī: ⁊ fiat empl̄z. Scito q rūpeꝛ cutis ⁊ exibit: et est exptū. Itē marie cōfert oleū de andachoca. ¶ Et qm̄ i seq̄nti ru. tractabiꝛ d podagre q̄ ē ab artetica dr̄ūs vt ꝑticularē ab vlā. hic reseruabo i fine ei⁹ plima ac varia remedia ponē i his casib⁹ cōferētia supsedeo: q: a m̄ltiplicatōe hoꝝ cū i fine ip̄i⁹ seq̄ntis ru. plima describā: sed pur cōtie accītia. ¶ Et scito vltio h q qn̄ cū dolore articloꝝ vehemēti icipiūt apparē tremor cordis ⁊ anhelit⁹ malus expectāda ē mors subita. q si supuenerit turbatio mētis ⁊ alienatio ⁊ tremor cordis: tūc paralisim futurā ⁊ etiā subitā expecta.

⁊ hec sufficiunt. ℭ De dolore dorsi. Rubrica. xx.

Dolor dorsi est tristis sensatio rei contrarie i primens sua malitia complonis aut solonis continuitatis aut utriusqꝫ in musculis aut cordis intrinsecis ⁊ extrinsecis cum dorso aut in concatenationibus spondilium dorsi.

Causa eius est aut mala cōplo frida ⁊ est plm pura aut cū hūoris vitio. Et ille hūor fm plm ē flancus sterclusus in lacertis ⁊ chordis itermedijs spōdilib⁹ ⁊ iuo lutis dorso: aut replēte illos ⁊ trahēte seu extēdēte vt i dolore iunctura℞ ptingit. q̄pp fꝫ plm est q̄uatiu⁹ aut extēsiuus: ⁊ qñ h̄ sta est mollificās multum. tūc accit dislocatio spōdilium nō ɔfirmata ad alterā 4ᵃᵐ partium. q̄re accit gibbositas: concauitas: arcuatio: tortio: asma ⁊ hꝫ. Aut vētositas frāgēs ossa: ⁊ nō ɔplete nec fractōe mag: qꝛ tunc esset mortale: aut fit ex replone vene magne sup dorsuꝫ extēse a collo vsqꝫ ad caudā: aut arterie in eo loco residentis. Aut pp ter vuln⁹ siue vlcus in cāna pulmonis. Aut ex nimio labore eqtādo sup equū male succussātē vt accit amico nr̄o aut peditādo: aut alr hꝫ. ex cāis pmitiuis vt ex onē rei grauātis: pcussiōe: casu ⁊ hꝫ. Aut ex cā gibbositatꝭ cū nōdū ɔfirmata ē de. s̄. Aut multitudie coit⁹: qꝛ debilitat dorsuꝫ cōitate renuꝫ ad ip̄m: q renes in coitu debilitant. Aut cōitate renū: aut pp cōitatē ous stōi ad mediuꝫ dorsi: aut pp mricē maxime qñ appropinq̄t descēsus menstruo℞. Aut pp pfocationē mricis. Aut pp ptū in qb⁹ oib⁹ accit dolor cōitate ipo℞ mēbro℞ ad dorsuꝫ: ⁊ Aui. Plꝫ ei⁹ qd accidit ex dolore dorsi est pp frigus: aut pp debilitatem renum.

Signa demōstratiua: qñ est a frigore ⁊ hūore frido tūc pcipit frigus p signa frigorꝭ deā in rubrica de dolorib⁹ iūctura℞: ⁊ tu ibi. Et icipit paulatie. Et ambulatō ⁊ exercitui fꝫ plꝫ sedāt ipꝫ: ⁊ hꝫ. discurr̄ p sig̃ illa.

ℭ Signa si fuerit pp laborē rei grauātis vel casu manifesta erūt signa ex re ipsa: ⁊ qꝫ post sentit dolor ipse ɔtinue.

ℭ Sig̃ si fuerit ex coitu significat antecessio eius: ⁊ qꝫ post ipsum sentitur dolor in dorso semper.

ℭ Signa facti cā renum est dolor in alchatim ⁊ debilitas appetitus in eo coeundi. Et accidit propter aliquam egritudinem renibus ɔtingentem ex parte ipsarum que de ipsis dicta sunt. vt sunt dolor: lapis: debilitas ⁊ hmōi. Et si ex ipsarum causa ɔtigerit signa suis requirantur rubricis.

ℭ Sig̃ sci pp replonē vena℞ sunt extensio doloris in dorso cū calitate ⁊ inflammatio ⁊ pulsatio ⁊ replo corporis et habitudo qꝛ pingue valde ⁊ carnosus ⁊ rubedo faciei totius corporis: illatio maxillarū ⁊ faciei ⁊ vena spissa rubea.

ℭ Signa sci pp cāis gibbositatis sunt ea q̄ deā sunt de gibbositate. Un̄ ⁊ qñqꝫ ⁊ nō raro mā catarralis cā est dolorꝭ dorsi qñ p nucā ad posteriora descēdit: qñqꝫ mā ē vētosa clausa sub cute ⁊ in musculis extrinsecis ⁊ chordis extrinsecis ⁊ magnū fac dolorē extēsiuū: ⁊ ē h̄ dolor mutabilis. Cui⁹ signa: vt. s̄. de dolore iūctura℞ a vētositate. ⁊ tu ibi: ⁊ vocat in vulgari nr̄o caro crepata. ⁊ sentit cū digitis qñ bn̄ cōpmit vētositas ip̄a: quā forte fricatio ipsa delet. Un̄ mlieres nr̄e vetule, capiūt assungiā porci rubei: ⁊ cū ea dicta loci fortē fricāt bis in die dicētes q̄ꝫdā filaterīā talem. quā in fine labo℞ nro℞ tibi ad solatiuꝫ scribo. Dn̄s scūs petr⁹: ⁊ dn̄s scūs paul⁹ p mare nauigabāt. Ihū xp̄o obuiabāt. dixit xp̄s. qd facis petre qꝫ nō nauigas. rn̄dit nō possuꝫ nauigare: qꝛ fract⁹ ē mihi ren⁹ ⁊ caro ē mihi crepata. Accipe de lino ⁊ d̄ assūgia pcellini vnge ⁊ fri ca caro dicta ⁊ vnge caro crepata. Addas. Ita possit h̄ egritudo di q̄n sic eliq̄t sal i cibo. In noie pr̄is ⁊ filij ⁊ spūsci amē: ⁊ h̄ ter faciunt. Scio te ridere qd a te expectaui. ℭ Dolores dorsi aut indigent curuatione patiētis aut erectiōe: ⁊ idigentes curuatiōe sunt illi in qbus cā est spasmus ex a͡hate aut alijs ex cāis gibbositatis. Et idigentes erectione sunt illi in quibus nō est necium qꝫ diuersificet reductōes anhelitus ⁊ incolumitate lacerto℞ aut recuruatiōe retro. ⁊ incuruatione ante facientibus dolorem.

Pronostica. cū mani⁹ iuenit dolorem tunc causa est in dorso qꝫ si nō inuenit tūc causa est in concauitate sub dorso.

Cura Canōes. Prim⁹ qꝫ cura hui⁹ ōpēdet magna fr̄i pte a cura dolorꝭ iūctura℞. de q̄ iā actū ē in pcedēti rubri. Itē ⁊ a cura gibbositatis, p vna cā saltē vt dcm̄ est. de cura ei⁹ iā actū est. s̄. ℭ 2⁹ qꝫ cura fiat pticularis fm cās pticulares iā positas. ℭ 3⁹ qꝫ vbi dolor dorsi eēt fortꝭ qd raro est debem⁹ incipe ab eius sedatiōe. Cū si debilis sit tua sit intētio in remouēdo pus cām iprimentē qua remota remouebit ⁊ dolor. ℭ Sedātia dolorē vt rubrica d̄ cura dolorꝭ iūctura℞ sūt triplicia. Pria sūt tēpata aut calā anodina: alia sūt frida apocrustica narcotica. 3ᵃ vo a proprietate talia: ⁊ exempla sunt posita allato loco. ⁊ tu ibi. Pria sunt applicāda ⁊ pus tentāda. A scdis abstinēdum nisi maria vrgeret necitas qd rarissimum est ⁊ p̄cipue qñ sunt multū stiptica. Tertijs autē vti poteris moderate vt tue videbit prudētie. Uenēdo itaqꝫ ad eas pticulares.

Cura. In ea q̄ est ex mala ɔplone frigida pura. Sola sufficiunt alterantia ɔtria. deambulatio ⁊ exercitium. regimē calm per totum. Unde calefactoria: fricationes cum manibus calefactis: sacellatiōes ex camo. pulegio: origano: calamento: sale: fisileos. Item inunctiōes ex oleo camo. anetino: de liliōs laurino: costino. Itē ex ɔsimilibus cerotaria: ⁊ que dicentur statim.

Cura. In mala ɔplone mā̄li frida. Audi Placētinuꝫ nr̄m. Qui patit dolorē in dorso pp mā̄ꝫ fridā: aut pp repletionē vene nō tardet in eius cura: qꝛ aut icurret mortē subitaneā: vel paralesim: aut apoplexiā in breui tpe forsan in eadē die. Tu itaqꝫ festina ad eius curā euacuando eadē die cū pillis fetidis: aut cochijs: vel de hermodactilis maiorib⁹. Aut medicamie de turbith: ⁊ marie in cā frida. Itē vtē enemātib⁹ fortibus. de qb⁹ actū est. s̄. ⁊ in sequēti ru. dicet. Itē fiāt inūctiōes ex rebus calis. de quibus s̄. sepe. ⁊ ifra a collo vsqꝫ ad dorsuꝫ. Et i fine ɔfert balneū ex calamēto: pulegio: sauina: furfure ⁊ hꝫ. vt. s̄. Itē ⁊ balneū nāle sulphureū: vt. s̄. Studeasqꝫ ad eūoes frequentes. In casu isto hēas cerebꝫ suspectū: pp qd diuersiōes pnares marie ɔferrēt. ⁊ tu ɔsidera. ℭ In qbus est ex repletiōe vene aut arterie stude statim flōmie ex nigra: vel de saphena: vel sciatica pus si videbit vsqꝫ ad lippothomiā: sic et as vtus ⁊ cetera ɔsentiūt. ⁊ Aui. solū ɔpsiit venā que est sub poplite in hoc casu tanq̄ꝫ illa que dorsalis imediati⁹ ⁊ magis respic: vt credo. ℭ Cū si flōmia fieri nō pōt pone vētosas in naticis: in pulpis crurū: ⁊ in coxis cū scarificatiōe. ℭ Itē ɔfert puocatio emorroyda℞: deinde iunge locū aliquo leui frido: vel oleo ro. balneo frido potētia non actu: sꝫ actu tepido. vel fiāt ex his leuib⁹ infridantibus fomētatio vel epithima: ⁊ totum eius regimē declinet ad fridū ⁊ humidū. ɔuenit tñ ⁊ vinū granato℞ agreste ⁊ hꝫ. vt. s̄. de dolore iuncturarum ex cā sanguinea. ⁊ tu ibi.

ℭ Cū si fuerit vicio alteri⁹ humoris vt colerici da ɔtrafaca rā ⁊ alia colere digestiua. Et qūo sirupi acetosi ɔferūt cū videant rōne aceti nocere. dictuꝫ est supra de cura iuncturarum in vli. ℭ Deinde eūa cum iera simplici vel composita: deinde inunge cuꝫ aliquali fortioribus frigidis q̄ꝫ in eo qui est a repletiōe vene: ⁊ cū oleo vio. ⁊ pauco aceti: aut cum epithimate ex succo solatri vel endiuie cuꝫ aqua ro. ⁊ pauco aceti ⁊ hmōi. ℭ Cū si necia fuerit diuersio, pp membrum mādās illā fac vt dictum est sepe. s̄. Regimē autem totum ad frigidum ⁊ humidum tendat.

ℭ Cū si hūor fuerit lubrificās ⁊ mollificās eūones fac p̄cedentib⁹ digōnib⁹. Dēde appica extectāias. vt spōgiā isuss

bri aq̃ salsa, vel sulphurea. aut in lixiuio in q̃ bulita sunt sic
sandaraca. thus sulphur. calamĩtũ sauia. ⁊ mirrha. hꝫ. aut
empla. cum cipo. calamẽto bacis lauri storace ⁊ hꝫ. Qꝫ si
necessaria sit diuersio que ante oculos ↄtinue habenda est
eã facias. ⁊ mebrũ ipsum ↄforta ne mãdet: qꝺ i reliqs locis
afferas ⁊ membrũ ipsum qꝛ dorsũ cõforta ne recipiat. ⁊ tu
sp memorare in euiando mãm a membro mittente. ¶ In
eo vero qui est ex humore melico qꝺ rarissimum ẽ ↄsimilr
ꝓcede. Euãdo. Digerendo. Diuertẽdo. Dietãdo. Et alte
rãdo ⁊c. q̃ aũt hec ↄpleant hũsti. ẽ. Rica de melia copiose.
⁊ tu ibi. Et in sũma in cã mãli cõpetunt summe euacuatio
nes ⁊ exhita ꝑ supius ⁊ vomitiua ⁊ clisteria. Item diuersio
nes alterationes ad ↄtrium cãe ex reb⁹ ꝓportionatis ꝑ iun-
ctiones. cerotaria. epithiationes. fomẽtationes. balnea nã-
lia ⁊ artificialia. Item alterationes ad intra ex electuarĳs
calis frigidis ↄfectionib⁹ ⁊ hꝫ. de qb⁹ sepe dcm̃ ẽ. Et tu põe
ex datis valẽtibus in doloribus iuncturaꝝ. de qbus supra.
¶ In eo aũt q est ex vẽtositate valẽt fricationes fortes cũ pi
guedine porci salsi. sacellationes ex mileo sale. aneto. cimi-
no. flore camomille. ruta ⁊ hꝫ. epithimata ex his in vino al
bo facta. vnctiones ex oleis calis. emplis ⁊ hꝫ. Et ad intus
regimen calm ventositatis carminatiũ. Laudanẽ ⁊ rubri-
ficatiua. Itẽ ⁊ vẽtose apposite. sed ipsa applicare ẽ boni ⁊ ex
pti medici. nã in eoꝝ applicatione expectaẽ nocumentũ vt
plurimũ. qm̃ corpa nõ sũt nr̃is tpibus munda sed q̃si conti
nue repleta: ⁊ iõ cũ cautela ⁊ prudentia age. ⁊ iõ a ꝓncipio
dato q sit a vẽtositate ↄsulo vt euãtionem facias. ⁊ ꝑ exhi
ta ꝑ inferius ⁊ ꝑ superius. qm̃ de cã ante eudbit. ↄsidera.

Cura si fuerit ex apãte in musculis ⁊ chordis erit cura
apãtũ calidoꝝ aut fridorũ vt exigit dispõ admi-
nistrando in ꝓncipio repercussiua leuia ne mã retropellaẽ
ad ꝓncipale. Aut misce repcussiua cũ solutiuis ⁊ ꝓcedas i
augmento ⁊ statu ⁊ declinatõe. vt dictũ est supra de apãti
bus epatis splenis ⁊ aliorum membroꝝ sepe.

Cura si fuerit cõitate matricis tpe eruptionis mẽstruo
rum. tunc intende ad iuuandum exitũ mẽstruo-
rum cũ ꝓuocãtib⁹ nõ fortib⁹ ne inducaẽ ebullitio i mã. deĩ
ꝓcede cũ anodinis tpatis sedantib⁹ dolorẽ. vt sunt camo-
milla mellilotũ. altea fenugrecũ. semen lini. adeps. de qb⁹
sepe ⁊ quinto tractatu specialiter.

Cura in facto ex labore itinere. eqtatione ⁊ hꝫ est quie
scere. Unde senex nr̃ scđa afo. In oĩ motione cor-
poris cũ qs dolere cepit statim qescere remediũ ẽ. vtaẽ regi
mine bono resumptiuo ⁊ vino odorifero limphato. deide
inungaẽ cũ oleo anetino camomelino mirtis ⁊ hꝫ resolu-
tiuis lenibus mitigantibus. Itẽ põt ingredi balneũ aq̃ de-
coctõis camõille. ros. maluauisc: si ñ sit qꝺ ꝓhibeat: ⁊ sepe

Cura si fuerit ex pcussione ⁊ casu opꝫ te recurrere ad ci-
rurgicuꝫ. Uñ si expedit fac flõmiam diuersiuam
aut euãtiuã. Itẽ diuertas ⁊ euacua cũ appropriatis ⁊ pillu
lis. enematibus ⁊ hꝫ. Deinde applica frigida aut calida ⁊
resolutiua ⁊ anodina vt ipsa exigit dispõ.

Cura in eo q est ex coitu abstineat ab eo lõgo tpe ⁊ vta
tur regimine resumptiuo. vt supra. secundo caꝫ.
de eo qui debilitaẽ ex nimio coitu.

Cura si vitio renũ acciderit recurre ad rubricam ꝓprĩã
de ipsis renibus. ¶ Si vo cõitate oris stomachi
cura ẽ remotio dispõnis stõi. ¶ Et ↄsilr de vlcere cãnc pul
monis dicẽdum. ¶ In eo vo q est cã gibbositatis cura est
eius remotio q̃ dicta ẽ. ũ. ⁊ tu ibi. ¶ Scito postremo q cõ
ferentia ꝑ alesi ↄferunt in h̃ casu. ⁊ iõ pro remedĳs splioꝛi
bus te ad eũ trãsferas locũ. ⁊ laudaũt Aui. cã si ide olm
be euforbio solũ. oleũ de cheiria. oleũ laurinũ. rutaceũ de
costo. ⁊ oleo de lilĳs inest ꝓpetas mirabilis. Et cũ volueris
inungere calefacias in primis dorsum cũ pãno aspso fricã-
do. deinde inungas ↄprimẽdo leuiter marie si nõ fuerit ex

vẽtositate: qm̃ fortis fricatio iuuat. Itẽ cerotaria ex gũmis
bdelio. opoponaco. amoniaco. euforbio ⁊ hꝫ. ⁊ tu cõpõe-
nam ⁊ cõposita in doloribus aliaꝝ iuncturaruꝫ ↄferunt.
de qb⁹. ẽ. ⁊ hec sufficiãt. ¶ De podagra. Rica. x.

Podagra ẽ dolor iuncturaꝝ pedis inci
piẽs a digitꝫ qñqꝫ a police
qñqꝫ a latere. qñqꝫ a calcaneo qñqꝫ ad gẽu ⁊
ad corã extẽdiẽ. ⁊ ẽ plm̃ eueniẽs q̃ꝫ dolor scia
ticus. Cuius cã ẽ ꝓ magna pte sit⁹ mẽbri. re-
motio a ꝓncipalib⁹. mot⁹ ⁊ labori i sustinẽdo corpus. Et hi
dolores varia sortiunẽ noĩa ꝫm diuersitatẽ ipoꝝ mẽbroꝝ.
Uñ dr̃ podagra a pede. Cyragra a manu: qꝛ cyros man⁹.
Et sciatica a scia ⁊ artetica ab artub⁹ ⁊ silr de alĳs.

Cause aũt factiue doloris podagrici sunt ille eedẽ que
artetica ⁊ dolores aliaꝝ iuncturaꝝ faciunt ca-
lide. s. ⁊ fride ꝓmitiue ⁊ hꝫ. de qb⁹ in ru. de doloribus iunctu
rarum ⁊ tu ibi. ¶ Et aliquantulum eas tãgens dico q cã
añs est ↄplo mãlis marie hũida. ↄpõnalis raritas ⁊ laxitas
siue largitas vñ huïoꝛ fluere possit. ¶ Coniuncta humor
grossus cũ subtili ꝫm plm̃ replens. aut mala ↄplo ipsa so-
la. ¶ Primitiua aer grossus humidus. malũ regimẽ in re
bus. vi. nõ nãlibus. ¶ Et hic aduerte q dolor podagricus
nõ cãtur ex mã replẽte neruos ⁊ chordas. qm̃ tũc esset spas
mus. qm̃ spasmus de repletione causaẽ. sed mã faciens do-
lorem podagricũ prius transit per venas lacertos ⁊ cutem:
deinde ꝑ ligamẽta in vacuitates iuncturaꝝ. Uñ concathe-
nantia iuncturas q̃ sunt chorde ⁊ nerui extẽdunẽ: ⁊ sic do-
lent: ⁊ nullo mõ: replentur vt dictum est: ⁊ hec est vsa sentẽ
(tia Gal. 6. apho. commẽto. 9°.

Signa collige ex signis dictis in ꝓcedenti ru.

Cura in vĳ. Canones. Primus. ↄsidera ꝑ dispõnem pa-
tientis et pte ṽtutis ac suoꝝ mẽbroꝝ: vt si qꝺ est
mẽbrũ mẽdãs: aut qꝛ nocitũ qꝺ suspectũ facis i cã: ⁊ illi te.
cũ aptis remedĳs oppõe rectificãdo. Et scito q cerebrꝝ ẽ sꝫ
plm̃ suspectũ: vt. ẽ. ¶ 2°: q vt. ẽ. misce sp cũ alĳs medicinis
exhibẽdo medicinas ↄfortatiuas ipoꝝ mẽbroꝝ: ⁊ resistẽ-
tes male q̃litati. ¶ 2° q dictã ordiẽs adiuuãtẽ intẽtionem
scđam iã dictã. ¶ 3° q interponas tpe in exhibitiõe medi-
caminũ saltẽ solutiuoꝝ vt dies plẽs: vt videbiẽ. in qb⁹ ṽtu
ti attẽdas exhibendo pullos ⁊ hꝫ hñtia ↄfortare ṽtutẽ: qꝛ
sunt multi nutrimẽti ⁊ paucaꝝ supfluitatũ. ¶ 4° scias q
si nõ interueniat error podagra in vere ⁊ estate veniẽs nõ per-
trãsit. xl. dies. ¶ 5° q eueniẽs in hyeme ⁊ autũno longiori
tpe durat: ⁊ dura ẽ curari: marie cũ a ꝓn° ñ curaẽ cito. Et
dũ succurriẽ doloꝛib⁹ iuncturaꝝ i ꝓn° facilis ẽ eoꝝ cura: q
si ↄfirmaẽ ⁊ ꝓpe gñata ex humoribus diuersis non curaẽ.
¶ 6° sollicita ad doloꝝ mitigationem eo mõ q̃ dcm̃ ẽ. ẽ. in
ꝓcedẽ. ru. Uñ ꝑ oĩa te trãsferas ad eos canones. Et ad cõ-
plemẽta eoꝝ si recte vis podagre mederi ⁊ sis memor ei⁹
qꝺ dcm̃ est de narcoticis. q̃ nõ nisi vrgente magna necessita
te admistrãda st. de qb⁹ ẽt ipo. 5. aph. aph. 27. In articulis
doloꝛes ⁊ tumores: ⁊ dolores sine vulneratione podagras
⁊ spasmos hoꝝ plima aq̃ frida multa isusa infrigat ⁊ atte-
nuat dolorẽ tollit. Stupor. n. mediocris dolorẽ soluit ⁊ mi
nuit. ¶ 7° scito: q mã existẽ frida nõ debem⁹ excessiue cala
exhibere saltẽ localia: qm̃ sic traherẽt mãꝫ ad locũ dato q
nõ eẽt plectorica: ⁊ ecõuerso si mã ẽ cala non exhibeamus
multũ frida: qꝛ nimis mãm ↄdẽsaret nisi vehemẽtia dolo-
ris nos ad hoc cogeret: vt dcm̃ est. ¶ 8° q flõmia non fiat
saltem in ꝓn° nisi mã eẽt sanguinea. de q̃ flõmia. ẽ. ¶ 9° q
solutiua deẽ fortia: debilia qdẽ in vigore: ⁊ debilia in quã
titate. ¶ 10° q localia nõ applicẽẽ: nisi mũdificato corpo-
re nisi necessitas ad h̃ vrgeret marie. ¶ 11° q lꝫ diuretica
ↄpetãt qꝺ in ꝓn° nõ deniẽ: vt. ẽ. qm̃ faciunt mãm magis sub
tilẽ subtiliãdo. ⁊ sanguinẽ adurit. ¶ 12° q medicamia
grauẽt. Uñ Auic. Et scias q rectius est vt ꝓuatio fiat

cū medicinis. q̄cūq3 ē medicīa ꝯferēs vni mēbro. ⁊ nō alteri mēbro. ⁊ q̄cūq3 ꝯfert in hora: deinde post illud nocet ⁊ mouet dolorē. ¶ 13° bibulis. igr̄ Aui. Et ⁊ opȝ vt dimittat vinū oino ex quo sanet ex eo sanatione integra ⁊ veniāt sup ipsum q̄tuor tp̄a. ⁊ oȝ vt dimittat illud ꝯsuet° s3 gradationem ⁊ vtat cum ip̄m dimittit diureticis ⁊ vinū de melle cū diureticis ꝯfert eis. de q̄ in dubijs. ¶ 14° manda mēti v̄bū cōem. Soluere nodosam nescit medicina podagrā. ¶ 15° memorare q̄ntum laudatus est vomit° cā exn̄te in inferioribus. Et tu h̄ aduerte ne sic fiat q̄ stomacus destruat. itaq3 in eo te modera. ¶ 16° q̄ vt. ō. de iuncturis aptiores vt incis multiplicēt dolores iuncturaꝝ sunt senes h̄ntes egritudines cronicas ⁊ ꝯualescentes cum non regunt recte Aui. ¶ 17° q̄ est passio hereditaria. ⁊ iō si qs natus est ex ꝓgenitoribus podagricis magna cū difficultate curant vel fortasse nūq̄3. Un̄ Aui. Et dolores qdē iuncturaꝝ sunt ex sūma egritudinū q̄ hereditant plimum. q̄m sp̄ma ē fm̄ ꝯplonem generantis. ¶ 18° q̄ h̄ntibus podagrā accidit vt ꝓlōgent osca testiculoꝝ pp̄ descensum multaꝝ humiditatuȝ ad loca inferiora ⁊ maxime vrinalia. ⁊ subdit. Podagra q̄dē colerica attrahit mortē subito ⁊ ꝓpō apud regimē plurimū. i. cū ei medet cū regimine repercussiuo multo mā ꝯuersa ad p̄ncipalia. ¶ 19° q̄ vt. ō. podagra aliq̄n est cā ꝓlōgationis vite ⁊ ei° curatio cā abbreuiatōis mā h̄nte cursū deinde ad p̄ncipalia. ⁊ iō in cura eius prudenter operare. ¶ 20° q̄ cum incipiunt apparere varices h̄ntibus dolorem iuncturarum. ⁊ podagra est sanatio per eas. Aui.

Cura particularis podagre similis est cure artetice. de quibus statim. ¶ Sed vt magis satisfaciā prius rememorabo aliq̄ ⁊ succincte ex iam positis i p̄cedentibus rubricis ad q̄s recurre si plenius habere volueris. Et addā predictis canones curationis similes his qui in rubrica de cura artetice suis appropriatis remedijs associatos. Ordinatio diete. Digō māe ⁊ non diuersio. Confortatio mēbrorū. Jam fluxe māe resolutio. Accidentium remotio q̄ doloris sedatio seu ablatio.

¶ Et q̄n dolor est multū infestis oȝ ab eius remotiōe icipe. vt supra in p̄cedenti ru. ⁊ cū narcoticis ⁊ alijs ibi. Un̄ Aui. Cū fortes fuerit dolores ⁊ nō tolerāt nō excusāt qn̄ tribuātur sedatia doloris ꝓhibita ⁊ limita. Et subdit. Et nō administres stupefacietis nisi apud necessitatē. Ego aūt ꝯsueui administrare aquā frigidā ⁊ contulit. de q̄. ō. ⁊ maxime cā existe calida. Sed aduerte q̄ ista vt. ō. debent fieri cuȝ magna discretione ne si mā fluēs ēēt multa. ⁊ reuerteret ad p̄ncipalia mortē aut deteriorē cāret egritudineȝ. sed raro mā calā est multa. ⁊ raro in cā frida dolor est insupportabilis. ⁊ iō bn̄ ꝯsidera ꝓ expeditiōe hoꝝ q̄n de eis sat̄ i p̄cedē. ru.

¶ Pro p̄mo in cā frigida euitet aerē frigidū. loca ꝓpinqua aq̄s. loca humida ⁊ terrena. a vēto austrino p̄cipue. a mutatiōe subita de loco calido ad frigidū ⁊ ecōuerso. vt separi ab igne vel balneo calō. ⁊ subito transire ad locū frigiduȝ. q̄m sic poris aptis. deinde fridū magis penetrat pp̄ quod aq̄ calefacta citius ꝯgelat. vt q̄rto metheoroꝝ Arist. Jteȝ a sessione sup terrā. vt est lapis. herba viridis ⁊ h̄ō. vt dcm̄ est de frigida. Abstineat a cibis g̃ssis viscosis. ab aceto. vio potēti. de qb° oīb° in p̄cedenti ru. Jtē a nauseatiua saneta/no. est enim de maxie nocētibus. ab aqua frigida maxie in ieiuno. q̄ nervos ⁊ iūcturas maxie d̄bilitat. Jtē a fructib° aq̄sis ⁊ hūidis vt sūt p̄sica. mellōes ⁊ h̄ō. de qb° q̄rto tract. Jtē carnib° laudat̄ vtat. de qb° oīb° in p̄cedē. rub. ¶ Ab exercitio eq̄stri abstineat ⁊ maxie lōgo ⁊ facto post cibuȝ. eq̄tationē eni iuueni podagricī multū nocē. ⁊ tales cū eq̄tāt teneāt pedē sup asserē puū ligatū stapīe. faciat exercitium añ cibū ⁊ ꝯueniēs sue dispōi fm̄ etatē ⁊ mēbroꝝ suoꝝ fortitudinē añ cibi assūptionē mane ⁊ sero maxie corpe existe purgato ⁊ resoluto fm̄ magnā p̄tē supfluitatib° fluxis. q̄m

añ ex motu currerent de nouo ⁊ nō resoluerent. Sit° pedū in alto ꝯfert tp̄e getis ⁊ ē vtile de sōno ⁊ vigilia. vt i p̄cedē. ru. de inanitione. ¶ Hēat vētris b̄nficium oi die ⁊ abstineat a coitu. ē enim res pessima eis: vt in affoꝛismis infra. Eunuchi nō podagriçāt. debilitat. n. nervos ⁊ iuncturas oēs. A replēone abstineat. est. n. maxie nociua ⁊ p̄cipue podagricis. ¶ Ab oī abstineat distemperantia v̄tutū aialium. vt sūt ira. tristitia. sollicitudo ⁊ h̄ō. q̄m sic nāles debilitāt. Et in calida ꝓportionabilr̄ dicat suo mō: de q̄ i p̄ce. ru. ad plenum.

¶ Pro sc̄do dicat ꝓ nunc q̄ in p̄ce. ru. dictū sit de q̄litate digestiuoꝝ ⁊ solutiuoꝝ ac cu̇ltoꝝ. hinc ꝓ expediendo citius solū ad exēpla veniā. ¶ Digestiuuȝ i cā frida. ℞. radicum apij. feniculi. petrosilini. spagi. brusci añ. M. i. saluie mēte. rute p̄mulencie. aristologie longe ⁊ rotunde. bacaꝝ lauri. centauree. iue. añ. M. s. seminis anisi. feniculi carui añ. ℥. s. costi. radicum caparorum. hermodactiloꝝ. añ. ʒ. iij. sticados. piperis. ʒʒ. piretri. castorei. oppoponā. bdelij. serapini añ. ʒ. ij. Et si vis facere solutiuū adde turbith agarici coloquintide añ. ʒ. ij. s. radicum carui. ʒ. ij. polipodij. ℥. s. ⁊ cum sufficienti quātitate çucharī fiat sirū. ¶ Ad idē. ℞. pedis coruini. pedis colūbini. tri. artetice. camepitheos. saluie herbe vitri origani. sticados. spine albe. añ. M. i. radi. feni. petrosi. spagi: brusci residentū in aceto squillitico. añ. ʒ. i. passulaꝝ enu. ℥. s. acor: amōi. añ. ʒ. iij. aristologie rotun. ℥. s. corticum citri. ʒ. i. floꝝ rorisma. ro. añ. ʒ. i. ordei pugillū. i. ⁊ cū çuc. aut melle: si mā fuerit multū frida: ⁊ cū aceto p̄dicto fiat syr. Et ex ꝯsilibus ordiare ꝓ te poteris. ¶ Jn cā calida digestiuū. ℞. endi. lactuce: v̄ge pa. lupuloꝝ: coriād. barbe ircine: plantag. pedis coruini. añ. ℥. i. radicū spagi. ℥. s. residētis in aceto passulato: ordei: pugill. i. ro. ℥. i. seīuȝ portu. ⁊ lactuce ⁊ end. añ. ℥. s. çuc. l̄. i. mell' ro. ℥. iij. aceti p̄dci. ℥. iij. ⁊ cū çuc. fiat syr. ¶ Et ex fridis positis. ō. ꝯferētib° i passionibus iuncturaꝝ ꝯficere poteris syr. ⁊ alias potiōes vt placebit. ¶ Et h̄ aduerte q̄ hora doloris d3 abstinere ab oximel. syr. acetoso ⁊ h̄ō. q̄m acetū ꝓ tūc ē cā ⁊ māe penetrent ad nodos iūcturaꝝ. Et ꝯsilr̄ abstineat a vino pp̄ ꝯsileȝ cāȝ

¶ Eūo fit cū enematib° solutis exhitis p os flōia ⁊ h̄ō exemplificabo. ¶ Clistere in cā frida. ℞. assari mercurial: maluaꝝ: cētau: mioris: polipo. añ. M. s. agarici. ℥. s. mell. ℥. ij. iere pig. ℥. i. salis gēme. ʒ. iiij. olei sambu. ℥. iij. ꝯueniēter soluit. ¶ Jn calā ℞. vio. maluaꝝ. blitis: mercu. nenu. añ. iere pig. cassie. añ. ℥. s. olei vio. ro. añ. ℥. ij. salis cōis. ʒ. iij. bulliant in aqua. ¶ Ex solutis ꝯfert maxie coloquintida. hermod. ⁊ turbith p̄patum. Jteȝ ⁊ scamo. p̄pata mixta cum altero istoꝝ: maxie cā existe calā. Un̄ Aui. de cura eius. Et iteruȝ scamonea decocta in duplo sui aq̄ citonioꝝ acetosoꝝ: aut pomoꝝ. Pillas ⁊ alia solutia requirant in p̄ce. ru. Fiūt. n. a plibus vt. ō. syrupi solutiui: q̄ cū syr. ponit simplicia: vt in p̄cedenti ru. ¶ Fit ⁊ eūo vomitu: q̄ q̄3 plimū ⁊ sepe ꝯmēdat: ⁊ maxie in diuertēdo. ¶ De flōia aūt dcm̄ est in p̄cedētib° ru. ⁊ iō discurre p illa loca. ¶ Ná h̄ ponā s̄nīaȝ ō flōia diuersoꝝ auctoꝝ: ⁊ ipsam ꝯsiderabis. ⁊ spero te exhitis debere intelligere. q̄m aliq̄n videt ea valere vt diuersiua. q̄nq̄3 vt p̄uisiua. q̄nq̄3 vt euatiua: sed vt supra de ipsa i dubijs. Uaticus si ex calidis fit h̄ūorib° post flōiam purget colā. Alexāder. Si colā fluit in pedes nō est op° extrahere sanguinē: sed colagogo vtere in diuisionib°. Raś. Si ex colā post flōiam purget colā. ⁊ qdā ꝯmēdant sanguisugas: sed existe peccato sanguinis directe cōpetit flōmia.

¶ De diuersione ⁊ aliīs dicat: vt in p̄cedēti rubrica.

Ex parte satisfactū volo ꝓ nūc huic ℞ice si ponam plima ⁊ rōnabilia: ⁊ empica: ⁊ expta i passione podagrica diuersis passionibus deseruiētia. ¶ Jn cā calida lac muliebre cum opio oleo ⁊ cera doloreȝ mitigat. ¶ Jtē ex psilio oleo ro. ⁊ aceto cū farina ordei. ¶ Jtem papauer cuȝ oleo vio. ro. succo endiuie: spuma maris: ⁊ lacte.

¶ Luti armenũ sigillatũ cum aceto in principio ꝛ prohibet fluxũ. ¶ Itẽ ex succo citonioꝝ ꝛ farina ordei emplastrum factũ cũ aceto. ¶ Itẽ ex succo malue. psilio. portulaca. oleo ro. farina ordei emplastrum. ¶ Item cuꝫ folijs iusqami ꝛ farine milei fiat emplastruꝫ mire valet. ¶ Expertum circuiti mirta spume argẽti ꝛ adipi supposita. ¶ Itẽ i dolore vehemẽtissimo fortissimo. ℥.i. opiũ pluerizeſ cũ croco vitellꝫ ouorũ ꝛ oleo ro. ¶ Ad idẽ ꝓbatũ ꝯfortat locũ ꝛ dolorẽ sedat ℞. seium nasturtiũ. farine ordei. psiliũ mice panis bñ fermẽtati ꝛ cãdidissimi. aq̃ ro. añ. ꝯfice cũ succo plantagis ꝛ portulace. ꝛ adde desup oleũ ro. ꝛ albumĩa oui: ꝛ desup pone. ꝛ cum dolor incipit mitigari adde vitellũ oui cũ pauco croci. ¶ Mirabile ad idẽ. ℞. rob. vini. aq̃ plãtaginis. mucilaginem maluauisci. albuminis oui. añ. ℥. iiij. ꝯfice. ¶ Et semẽ citonioꝝ. farinam fabaruꝫ. farinã ordei. añ. ʒ. x. acacie. lapidis armeni. sandaloꝝ citrinoꝝ. memithe. aloes succi corum croci añ. aur̃. i. aggregat totũ ꝛ mitte cere. olũ ro. añ. ℥. ʒ. ꝛ misce. ꝛ cũ cessauerit dolor. adde olibani myrrhe añ. aure. i. ꝛ duo vitella ouoꝝ. ¶ Ad ipsam calidam pluries probatũ ẽ. ꝛ est mirabile. ℞. de terra formicaꝝ lipida. ℥. iiij. ordei. ℥. i. folioꝝ rosꝫ. ℥. s. farine fabaꝝ. ℥. s. malue mandrag. añ. ℥. vi. coq̃ maluã ꝛ mãdragorã in aq̃. lib. aque donec redeat ad medietatẽ. post cola. ꝛ confice cũ eis oẽs medicinas i mortario puluerizatas. ꝛ misce ꝛ adde. ℥. i. croci. ꝛ si vis addere potes aliqd opij. ¶ Emplastrum mirabile quo potes vti a principio vsq; finẽ. ℞. fabas cũ corticibus ꝛ iuiubas: ꝛ coque in aqua ꝛ post cola ꝛ aquaꝫ reponas in caldario. Deinde. ℞. seminum maluauisci. papaueris albi. seminũ lactuce. seis citonioꝝ. añ. ℥. ij. seminũ plãtaginis. feniculi. aneti. folioꝝ ro. seium caulium. mãdragore. sandaloꝝ citrinorum. añ. ℥. i. coque totũ in aq̃ plãtagis ita q̃ cooperiant medicine ꝛ bulliãt ad ꝯsumptionẽ medietatis aq̃. deĩde cola. ꝛ ℞. tantũdẽ olei ro. ꝛ coq̃ quousq; ꝯsumaſ aq̃ ꝛ remaneat oleũ. postea põdera oleũ ꝛ cuilibet ponderi. ℥. iiij. appone. ℥. i. cere albe. ꝛ ℥. iiij. de renibus vitelli ꝛ misce totum. ꝛ si fuerit fortis caliditas appone acacie. opij. añ. ʒ. i. cãphore grana. x. q̃dam eodẽ vtunſ in cã frigida excepto opio. acacia. ꝛ camphora. sed addũt myrrhe croci. añ. ʒ. i. s. q̃ si vis magis calefacere adde vt videbiſ ex calidioribus.

¶ In cã aũt frigida valet altea cũ adipe anseris. ¶ Itẽ cassia fistula linita de q̃ experientiã hũi. ¶ Itẽ stercus capraꝝ montanaꝝ cum adipe porci. ¶ Item aristologia epithimata cum oleo veteri. ¶ Item camepitheos cum sulphure ꝛ nitro ꝛ aqua linitũ bonũ. ¶ Itẽ decoctio caulis ꝛ fenugreci dcocata. ¶ Itẽ potẽſ sterc⁹ vaccinũ calidũ suppositũ pro rusticis. ¶ Item emplastrum factuꝫ ex melle puluere dactiloꝝ farina frumẽti ꝛ oleo ro. ꝛ vitellis ouoꝝ ꝛ vino. costo nigro. ¶ Itẽ piguedo vipe ꝛ valet supra alias piguedies. ¶ Quidã mariscalcus ferrarieſ se curauit faciẽdo sibi suffumigiũ oĩ die cum decoctiõe radicũ ebuli: vñ multũ sudabat. deinde post exiccationẽ inũgebat se cuꝫ oleo costino ꝛ qescebat. ſꝫ hoc remediũ nõ fiebat nisi post purgationes completas. ¶ In pncipio ꝯfert. ℞. acacie. aloes. myrrhe añ. aggregenſ cũ aq̃ mente. ¶ Itẽ nuces cypressi. mirrha. iuniperi grana aggregentur cũ aqua decoctionis gallaꝝ: ꝛ hoc in pncipio. ¶ Itẽ epithima bonuꝫ. ℞. storacis liquide. castorei. euforbij. mẽte. aloes. acacie añ. ꝛ cũ vino veteri fiat. ¶ Ad idẽ ꝛ sanat in vna die. ℞. gatũ pinguem excorticatũ ꝛ ipm pista minutum ꝛ cum eo impleas vẽtrẽ anseris pinguis. ꝛ adde assũgie salse lib. s. pipis. sinapis. euforbij. dyagridij. piretri. rute. absinthij. lardi. assungie vrsi. añ. ℥. s. cere. ʒ. ij. ꝛ asseſ: ꝛ qd distillat serueſ. Et ꝓ istovide similiter antidota supra de paralesi. ¶ Aliud. carnes gatti decoquanſ in vino cũ ruta. betonica. feniculo. saluia. agrimonia deinde tere carnes ꝛ exp̃me ꝛ totuꝫ deinde coletur deĩde reducatur ad ignẽ vinũ ꝛ in eo ponaſ medula cerui ꝛ thus ꝛ bulliat vsq; ad spissitudinẽ. ꝛ est optimũ ꝓbatissimuꝫ. ¶ Caueſ radix brionie grossa ꝛ ponaſ intus puluis ellebori. iris. artemisie. calamẽti. thuris. rute. ꝛ repleaſ concauitas eius vsq; ad duas ptes. ꝛ tertia sic remaneat ꝛ addaſ supradicto pulueri gẽtiane. piretri. hermodactiloꝝ ꝛ oleũ vetustissimum ꝛ cera sigilleſ cũ argilla vel pasta desup. ꝛ ponaſ sub prunis ꝛ diu decoquaſ ꝛ postea teraſ ꝛ exprimaſ succus q̃ iungaſ patiẽs. ¶ Ad idẽ ꝛ ꝓbatũ. decoquaſ caro vulpis in optimo vino donec sepeſ ab ossib⁹. deinde caro sic calida teraſ fortiter ꝛ exp̃maſ. deinde iterum ponaſ vinũ cũ succo expressionis ad ignẽ ꝛ bulliat ad spissitudinẽ vnguẽti ꝛ i fine adde cerã rubeã. masticẽ. castoreũ. bdelium. myrrham. baccas lauri paꝝ euforbij ꝛ parum musci si fuerit diues fiat vnguentũ. ¶ Itẽ ꝛ ẽ p̃ciosum olꝫ de limacijs factũ tpe maij p fricationẽ eaꝝ in fricorio. Itẽ oleũ laurinũ. ¶ Aliud ꝛ est vnguẽtũ de ranis. ℞. sepi ranaꝝ. li. i. butiri. agripe. añ. ℥. vi. olei camomillini aneti. de costo. añ. ℥. i. s. rosꝫ. ℥. iiij. terbẽtine. ℥. i. s. fac vnguentũ. Et q̃ deĩ ẽ de eoꝝ nocumẽtis emẽdãs in iũcturis inductum ex mera ipoꝝ aut ipoꝝ vsu. ℞. fellis porci vel bouis. ℥. iiij. olei camomillini. ℥. iiij. cintar. ʒ. iiij. farine ordei. ℥. i. ꝛ cũ melle fac emplꝫ. ¶ Et q̃ sũ. d̃. copiosius in p̃ce. ru. volo hec p nũc tibi sufficere q̃re ꝛc.

¶ De sciatica ꝛ ãcha. Rũca. xi.

Sciitur dolor anche qñ dolor est in iũctura anche vltra ipsam se non extẽdẽs. Sciatica aũt cũ dolor vltra iũcturaꝫ se extẽdit p lacertũ ꝛ neruũ lattũ retro p coxaꝫ Et dr̃ sic a scia q̃ os coxe ẽ. ꝛ Ap. 4. pbleu. p bleu. 2. sciaticũ ischeã vocat ab ischion grece qd latine ancha dr̃. ¶ Et hi duo dolores anche. s. ꝛ sciaticus ꝯueniunt ꝛ differũt. Cõueniũt qdẽ in eẽntialib⁹ ꝛ differũt in accitalib⁹. In eẽntialib⁹ qdẽ: q̃ i loco ꝛ i cãis. In loco qdẽ pꝫ. In cãis aũt: q̃ eedẽ tã intrinsece q̃ꝫ extrisece sunt ipoꝝ doloꝝ factiue. Et intrisecaꝝ alie tales p eẽntiã: nõnulle p cõitatẽ. Ex^m p⁹: vt hũiditates flatice q̃ sũt ſꝫ p̃lm eoꝝ doloꝝ factiue replẽdo ꝛ extẽdẽdo q̃ vrpꝫ a cerebro venũt: deĩ vẽtose: deinde sanguinee: deĩ melice: deinde colice: ꝛ qñq; mixte q̃ ab epe ꝛ venis venũt. pp qd dixit Aui. Doꝝ qdẽ hũorum p̃lmũ est supfluitas digõnis 2^e ꝛ 3^e. Ex^m 2^i. vt q̃ matrix aut cerebrũ qd habeſ multũ in h̃ suspectũ cõicat eideꝫ iuncture nocumẽtũ mãle: vt cũ supfluitates emitti per eos consuete retinentur ꝛ ad iuncturas mittunſ: vt. d̃. de dolo. iuncturaꝝ. De extrinsecis idẽ exẽplificabo: vt i p̃cedẽti: vt rũ. vt ẽ casus: pcussio: debilitas sequẽs sessionẽ supra rẽ durã: aut assiduitatem equitandi isuetã: aut sup equũ duriter ambulãtẽ: aut pp lõgã ꝛ fortẽ ambulatõeꝫ: aut pp saltum ¶ Ex pte aũt accñtaliũ differũt. Primo quãtitate doloꝝ. qñ dolor anche minor ẽ: sed sciaticus maior: saltẽ extẽsiue. vñ qñq; ꝯuenit ad genu: ꝛ qñq; vsq; ad crus: qñq; ad pedẽ ꝛ ipedit stationẽ: qñq; ad digitos pedis ꝛ ipedit infirmitatẽ. ꝛ qñ ita descendit a q̃busdã noiaſ sciatica ꝯpleta ꝛ mã sic descẽdẽs descẽdit ad ptes has inferiores ꝯuenĩ que a gibbo epatis venit: ſꝫ ad descẽsũ mãe ꝯcurrat dolor: qui est cã attractionis mãe a toto. ¶ 2⁹ ex pte cure. q̃ difficilioris cure est dolor sciaticus: ꝛ p̃cipue cũ cõpleſ ad intellectũ datũ. vterq; tñ difficilioris cure est q̃ꝫ dolor aliaꝝ iuncturaꝝ pp loci ꝓfunditatẽ. dolor tñ hũeri ꝛ spatule sũt piculosiores pp ꝓpinquitatẽ ad mẽbra p̃ncipalia. ¶ Differũt tertio: qm̃ sciaticus frequentius recidiuat q̃ꝫ dolor anche. ꝛ his oĩbus adhuc frequentius podagricus pp cãs supra assignatas de debilitate ipsoꝝ mẽbroꝝ inferioꝝ longinquitate a p̃ncipalib⁹ situ eoꝝ. Et h̃ aduerte dictũ Auic. ꝛ ypo. infra in apho. inquit Aui. Et multotiens qdẽ multiplicaſ humiditas mucosa in piscide: q̃re mollificaſ ligamẽtũ qd est inter additamẽtũ ꝛ piscidẽ. quiobreꝫ dislocaſ anchaꝛ: ꝛ sũ illud accidat dispõ inter firmitudinẽ ꝛ dislocationẽ: ꝛ est

vt sit velocis exitus ꝛ velocis reditus inquieta valde. Item nota ꝙ vt Aui. est de vehemētibus doloribus iūcturaruꝫ pp circūpōnē lacertoꝝ ꝛ neruoꝝ magnoꝝ circa iūcturā ſm plim ꝛ valde sensibil. ū. qḋ nō est in aliꝭ iuncturiꝭ mioribus ea. ¶ Et scito postremo ꝙ cāe factiue doloris podagre ꝛ aliaꝝ iūcturaꝝ sūt cāe ꝛ sciatice. pp qḋ Aui. vnū de eis fecit capitulū ꝛ quo ad cāe: ꝛ quo ad curā: ꝛ iō recurre supra pro eis. Tu tñ scito ꝙ cāe scie sunt difficilioris inuestigationis q̄ꝫ cāe aliaꝝ iuncturaꝝ pp ꝓfunditatem mãe ꝛ distātiā a sensu maiorē q̄ꝝ cognitio arbitrari pōt ex doloris spē ꝛ q̄ꝫtitate a iuuātib⁹ ꝛ nocētib⁹ ꝛ aliꝭ circūstātiꝭ.

Signa sunt eadē q̄ de doloribus iuncturarum. q̄ posita sunt supra ꝛ tu ibi.

Cura Canōes. ¶ Primus. Scito ꝙ egritudies iuncturaꝝ hñt q̄tuor tpa ſm motū suaꝝ mãeꝝ variuꝫ distincta: quemadmodum alia apāta: lꝫ ipsa non sint vere apāta sꝫ cū eis silitudinē hñtia ex pte flux⁹ ꝛ tūoris ꝛ nodositatis. ꝛ terminanꝭ vtplurimū p resolutionē aut per petrificationem: ꝛ nū q̄ꝫ p saniationē. Uñ vt Raſ in diuisionib⁹ h̄ est eis ꝓpriū. s. p saniē non terminari. ¶ Scḋs. ꝙ cura ei⁹ ē ꝓpria cure doloris aliaꝝ iūcturaꝝ saltē q̄ꝫtū ad gñalia differēs tñ ab ea inq̄ꝫtū nã mēbri ꝓpa medicamina ꝛ localia repercussiua doloris mitigatiua ac resolutiua sue applicandis tpibus variat pp sitū siue loci ꝓfunditatē vt diceꝭ. Et tu ad eos canones recurre. s. noli. n. vllum obliuisci vt p ea particularia opari valeas. locus enim magis carnosus ē ꝛ tect⁹ ꝛ recipit eius ligamētū q̄si ex oi cā debili ꝛ forti mollificationē ꝛ resilit vtcbꝝ ex scia: in aliꝭ āt nō sic.

¶ In ordinatione aūt diete debes te opponere ad ꝯrīū cāe. ꝛ tale regimē sume ex his q̄ dicta sunt de cura doloris iuncturarum. ꝛ cās ei⁹ pticulares cōsidera. de qb⁹ h̄ paulo añ. ꝛ illas remoue. ꝛ hec pro prima tibi sufficiant. nam de ipo ample allegato loco.

¶ Ad scḋm accedo q est diuersio mãe. Uñ in ꝑncipio fluente mã oꝫ fieri diuersio etiando mãꝫ fluētē a mēbro mittente aut eā ad diuersum trahēdo. In hoc aūt casu cōpetunt vomit⁹ marie de q̄. s. sepe ꝛ flōia ꝛ clisteria acuta. ¶ Et p vomitiuis q̄re. s. de cura doloris iuncturaꝝ in vlt. vbi plima posita sunt. de q̄ vomitu Aui. de cura sciatice. ꝛ est sufficientia in vomitu forti ꝛ h̄ marie q̄ꝫtuꝫ ad cām añtē mã existe multa. qm̄ si pauca nō oꝫ fieri leuis vomit⁹. qm̄ dubitatur semp ex vomitu agitatio mãerum. vñ securius dabiꝭ leuis medicina: q̄ꝫtū. s. ad ipam cām añtē ꝛ h̄ addidi pp intellectū eius. qm̄ vult ꝙ vomit⁹ aliq̄n excuset a medicina solutiua. ¶ De flōia aūt sic dicaꝭ p ꝙ mã existe sanguinea aut sanguini mixta oꝫ fieri in ꝑncipio ex manu eiusdē lateris. q̄ꝛ fit maior diuersio p flōmiam in ꝑncipio sicut in ꝑncipio apostematum ēt frigidoꝝ ad ꝓhibendū collectionē mãe in loco. tu tñ ꝯsidera corpis hītudinē ꝛ plectorium ꝛ hꝭ vñ maiorē ꝛ minorē putes posse facere flōmiam. ¶ Ubi autē mã nō sit sanguinea aut sanguini admixta laudaꝭ magis ꝛ est magis ꝓpa medicina vomit⁹ siue clistere acutū. Et ḋ clisteribus habuisti exēpla multa allegata rubrica. ꝛ tu ibi. Q. ō tñ multū laudauit cū egritudo ꝓlōgaꝭ clistere factū ex decoctione colloquintide. nasturtij. radicū caparoꝝ. centauree. cucumeris. asinini. prassij rubee cuꝫ bñdicta oleo ꝛ sale. Et ex ꝯsilib⁹ cū melle faciūt suppositoria fortia addēdo ex sellib⁹ aliq̄d. p qbus allata ru. ligature. fricationes ꝛ hꝭ sūt ēt diuersionē faciētes. de qbus sepe. ¶ Sꝫ h̄ attēde principaliter quod est membꝛuꝫ mādās. vt ꝙ si fuerit cerebꝛum fac diuersiones trahendo per nares ꝛ hꝭ. ꝛ ꝯsilr suo mō in reliquis age. nam de diuersione ꝓpria reliquis membris ad plenum actum est suis rubricis.

¶ Reliquū aggredior q ē repcussio ꝛ l cura podagre. ꝯcessū est in ꝑn⁹ apponere repcussiua: imo ꝯcedebaꝭ aqua fridaꝛ bis tñ ab ipsis abstinēdū ē. Uñ Aui. de cura doloris iūcturaꝝ podagre ꝛ sciatice inq̄t. Et cū mã non est plurima aut est pue rest aurationis. tūc nō ē malū repellere eā i ꝑn̄is cū ē nisi in sciatica. nā repcussio in ea retinet mãm l ꝓfūdo. q̄re opꝫ vt fiat paulatim debilr: aut dimittaꝭ. ꝛ fit occupatio cū ēōne nā repercussio in ꝑn⁹ q̄nq̄ꝫ nocet nocumento vehemēti qm̄ mã ꝓfunda est ꝛ repcussio retinet eā illic ꝛ pōt eam talr ꝙ difficilis sit eius resolutio. Aui. de curatiōe ei⁹. Sūt itaq̄ꝫ repcussiua ꝛ fortiter stiptica hoc cāu multū suspecta qm̄ mãm in loco ꝓfundo incuniant siue sint p clistere siue p exteri⁹ administrata. ¶ Cūq̄ꝫ repcutere volueris administra debilia q̄ defendant mēbꝛū siue locū refrenādo materiā ꝛ nō repellēdo ꝛ incrudādo. Uñ cōmisce cuꝫ frigidis calida plus ꝛ min⁹ ſm mãe qualitatem vt in calida plus de frigidis. in frigida minus cū mollificatiuis anodis. Uñ oleū ro. cum adipe anseris ꝛ pauco aceti cum pecia suppositū aut cū penna linitū. Silr altea cū adipe ꝛ radice papaueris al. ꝛ marie in casa. Itē epithima cū succo solatri semperuiue ꝛ absinthij. Itē cū eisdē herbis cataplasmaꝭ loc⁹. Item ex eisdem herbis cum altea ꝛ farina fenugreci seminis lini ꝛ ordei ꝛ oleo ro. Item administraꝭ a pluribus succus plātaginis cū his. ¶ Et fit repcussio ēt cū ipōne enematiꝫ ex his faciendo egrū stare sup lat⁹ dolēs ꝛ est optimū remedium. ꝛ sic de aliꝭ sic mixtis cū seminibus lini. mucilagine fenugreci ꝛ aliꝭ cōmiscendo frigida cū calidis ad refrenādum mãm: dūmō non sit multū stiptica vt dictū est. ¶ Et in causa frigida conferunt mel cū sauich ordei emplastratum. Item emplm factū ex melle ꝛ lana succida subtilr incisa ꝛ incisorio coctū cū pauco aceti. ¶ Et h̄ aduerte ꝙ in emplꭍis ꝛ embrocis: ꝛ in his q̄ ad ex̄ applicanꭍ: tu semp aliquid appone aceti ad penetrādū pp ꝓfunditatē iūcturarum ꝛ ē canō. 4⁹ p̄ p cap. hcs. s. de dolore iūcturaꝝ frida ꝛ ca. tibi deseruientia. elige ex his minus stiptica: ꝛ addas ad tollendum stipticitatem ex mollificantibus anodinis ꝛ compone vt videbitur expedire.

¶ De digestiuis ēt hūisti in ꝓcedēti ru. q̄ꝛ ꝛ illa valēt in h̄ casu. ꝛ tu ibi. ¶ Digestiuū hermetis ꝓpꝛium ad frigidā. Re. camedreos: gētiane. añ. ʒ. viij. arist. ro. ʒ. ij. se. rute sicce. ʒ. ij. teranꭍ ꝛ cribellenꭍ. doꭍ coclear. i. cuꝫ aq̄ mellis est mirabilis: sed delectabilius cōpone in modū syrupi cū melle.

¶ De solutiuis hūisti. s. multa. Et laudanꭍ ex simplicib⁹ eis sorbitū cū specb⁹ mixtū: vt sūt pip: cyna. nux mus. ꝛ hꝭ. Item ꝛ ipm clisterizatū: amoniacū: serapinū: vt. s. ¶ Pille mirabiles in trahēdo fla crudū ex ancha. Re. turbith. ʒ. i. s. coloquin. ʒ. iij. bdeli. q̄rtā. ʒ. i. aloes ad pondus oium. ¶ Decoctio mirabilis: ꝛ facit statim surgere a lecto vsus ei⁹. Re. corticū apij: feni. añ. ʒ. x. cologn. centau. mi. ameos. añ. suribet elisie. añ. ʒ. v. coq̄nꭍ in. l. iij. aq̄ ad ꝯsūptiones duaꝝ p. de ea sumaꭍ q̄tidie. ʒ. i. ¶ Pille expte ꝛ marie q̄n flux⁹ ē a capite. Re. turbith. ʒ. iij. ꝫꝫ. ʒ. s. centau. collogn. añ. ʒ. ij. s. serapini ʒ. s. aloes succotrini. ʒ. iij. roꭍ. salis gē. masticis. añ. ʒ. s. diagridij. ʒ. i. s. ꝯfice cū succo raphā. ꝛ mlta talia hūisti. s. ꝛ copiose de dolore iuncturaꝝ. ꝛ tu ibi. ¶ Aduerte tñ ꝙ cum ista passio fortis sit ꝛ in ea fortibus vtamur medicinis nō possumus frequentare talia medicamina. sꝫ oꝫ nos ea reiterare cū prudētia ꝛ moderatione. ꝛ iō iterpōe tpē iter eūo nē vnā ꝛ aliā saltē eradicatiuā siue fortē: q̄ tpe subuenias ꝯtuti ꝛ iterī digeras mãm peccātē: ꝛ attēdēdo mēbro mittēti. ¶ Itē sūt clisteria debilia ꝛ fortia. de qbus alle. ru. ꝛ tu ibi. ¶ Satis āt actū eē putaui de medicinis ipis: cū copiose de eis dixeri in rubrica de cura dolo. iūcturaꝝ i vlt. ¶ Restat qd de flōia dōm sit. mã itaq̄ꝫ existe sanguinea scḋ flōia diuersiua cū eā ꝯre volueris cām ꝯiūctā fac flōiam de sciatica ꝛ nō alr. vñ Aui. Et nō fiat flōia ex pede nisi post flōiaꝫ ex manu: ꝛ maxime si mã non foret pauca: quod rarissime ꝯtingit. vñ tutius ē sic ꝓcedere: vt Aui. p quo recurre ad dubia de obtalmia. Sꝫ h̄ aduerte Aui. inq̄t. Et ḋ bonis. s.

regimine est vt ieiunet duob⁹ diebus. deinde flobometur. Un
de in dolore sciatico fac flobotomiam ex vena sciatica: que est in
parte exteriori iuxta talū pedis. de qua Auic. q̄rta primi. de
flobotomia. Et iuuamentū quidē in flobotomia sciatice est magnū in do
lore scie. ꝛ subdit. ꝛ ratio quidē facit oportere vt sciatica ꝛ
saphena similis existāt iuuamenti: q2 sunt ab eodē trunco
sed experimentū facit vt operatio sciatice plurimū cōueni
at dolori scie. sicut si hoc esset debitū. hoc tñ dictū de flobo
thomia sciatice Auicē. de cura eius hoc mō restringit. nisi
sit dolor leuior nō extensus in siluestri immo si pur⁹ rube⁹
cuius tensio ex domestico quare erit saphena magis cōfe
rens ei q̄3 vena sciatica q̄uis ambe sint duo rami vene vni
us sicut basilica ꝛ cephalica in manib⁹. ¶ Flobothomet
ꝛ in hoc casu vena curuature poplitis. Uñ Aui. auctorita
te Gal. inq̄t iterū. Gali. memorat saphene ꝛ curuature po
plitis ꝛ flobothomia curuature poplitis magis est iuuati
ua q̄3 vene sciatice ꝛ saphene simul. qđ credo verū quantū
ad euacuādā mām cōiunctā pp̄ ꝓpinquitatē ad sciaꝫ. ꝛ iō
aui. de flobotomia eā laudat in ꝓuocatiōe menstruoꝝ. ¶ Itē lau
dat vena pedis q̄ est inter minimū digitū ei⁹ ꝛ secūdū. de q̄
Auic. Et dī q̆ hec vena magis iuuatiua ē q̄3 vena sciatica
sicut saluatella magis iuuatiua ē q̄3 basilica in egritudini
bus epatis ꝛ splenis. ¶ Sed h̄ aduerte auic. de flobotomia inq̄t.
loquēs de sciatica q̆ si ipsa fuerit occulta aliquis suoꝝ ra
moꝝ flobothomet. q̄ñ inter minimū ꝛ scđm ab eo existit.
Ex quo apparet q̆ plus iuuat flobotomia sciatice. ꝛ sic videnť hi
textus sibi inuicē ꝯdicere. ꝛ fortasse diuersio ꝛ cāo tollunt
ꝯdictionē. ꝛ tu ꝯra. ¶ Et nota q̆ talis flobotomia non dꝫ fieri nisi
post cessationē fluxus q2 in statu. naꝫ aliter noceret. ꝛ h̄ bñ
manda menti. consimiliter fiat flobotomia mā mixta sanguini.
Q2 si fuerit flica aut nō mixta sanguini credo non dꝫ fieri.
q̄ñ vbi nō est necessaria flobotomia ꝛ fit in passionib⁹ iuncturaꝝ
est multū nociua. ¶ Quidā odectati sunt quādoq3 loco
flobotomie vti vētoś cū scarificatiōe q̄ sunt vicarie flobotomie. vt Auic.
ꝛ maxime vbi nō pōt commode fieri flobotomia. Item nonnulli
applicant sanguisugas. ꝛ tu considera.

Expedito de purgatione ꝛ euone venio ad aliū ca
none q est resolutio ad quā resolutionē
nō debes ꝓcedere nisi in statu egritudis ꝛ p̄cedēte purgatio
ne. Uñ in pĺo admistrasti repcussiua siue refrenatiua: ꝛ sic
in augmēto quēadmodū fieri dꝫ in apostematib⁹. adueniē
te āt statu admistrare solutiua q̄ in h̄ casu debēt esse fortio
ra q̄3 in membris aliaꝝ iūcturaꝝ pp̄ ꝓfunditatē loci ꝛ mãe
multitudinē. naꝫ q2 iunctura ampla est. iō absq3 p̄cedente
purgatiōe timēda sunt resolutiua fortia. q̄ñ sunt ꝛ altera
tiua dubitādo ne maior fiat attractio q̄3 resolutio. Unde
Rasis in diuisionib⁹ per tales vnctiōes ꝛ res calidas añ. s.
purgationē putrefit superfluitas ꝛ fit egritudo difficilis sana
tionis valde. ¶ Et ex laudatis in cā frigida aqua ardens
infusa in ea pecia duplicata ꝛ parump calefacta superpo
sita. Laudaturq3 inunctio facta ex oleo de costo. de spica.
de liliȷs albis de iunipero p se vel mixtum cū aceto ꝛ pauco
cere citrine. ¶ Itē emplm ex maluauisco. farina ordei. se
minū lini. fenugreci incorporatis cū buthiro ꝛ pinguedi
nibus anni. ¶ Item fortius emplm ex sinapi stercore co
lumbino ꝛ ficubus ꝛ est vesicās. ꝛ iō vltimo loco applica:
¶ Itē valꝫ decoctio assari in vino fcā. ¶ Itē nasturcium
cum sauie ordei ꝛ pauco aceti ꝛ cinamomo ēplatū. ¶ Itē
stercus capraŕ emplatū. ¶ Itē emplm factū ex origano
pentafilō. ruta calamē. abrota. cordumeni. rubea tinctoꝝ
ꝛ melle. ¶ Item ꝛ ciminū. itē ꝛ bacce lauri. oleū laurinū.
Itē. ℞. oleū antiquū vel amurcā olei ꝛ in ea infunde semi
na sinapi grosso mō pistata. deinde fac bulire ꝛ in fine ad
de modicū aceti. deide exp̄mas ꝛ cola. deide reapponatur
ad ignē ꝛ addať modicū cere ꝛ cinamōi ꝛ iniunge. ¶ Iteꝫ
valet empl'm de sinapi Mes. distinctiōe. xi. Dixit tñ Aui.
si iuuať sciatica ꝯ stercore caprino ꝛ aceto forti erit sicut
medicamen de sinapi ꝛ melius eo ꝛ magis iuuatiuum eo.
¶ Itē emplꝫ andromaci distinctiōe eadē. Itē ad idē oleū
antiquū cū staphisagria ꝛ oleo de rute ꝛ gūma pini. bacis
lauri. semie rute siluestris. ameos cordumēi. ꝛ h̄ȷ. ¶ Item
gūmi oīa cū pice. Itē Aui. ēpla rubificātia ꝛ vesicātia sunt
bona valde. ꝛ cū fcā fuerit vesicatio pforeť desuperq3 pōa
tur puluis exiccatiu⁹. deide reitereť vesicātia ꝛ fiat vt dictū
est donec redeat sanitas. Uesicātia āt ꝛ rubificātia habui
sti sup⁹ in q̄nto trac. ¶ Et h̄ opāś ē emplm factū ex fece vi
ni adusta catapucia cētandib⁹. nasturcio añ. cū succo sq̄l
le ꝛ est forte. ¶ Hoc idē opať mel anacardinū inunctum.
¶ Emplm Raś. qđ extrahit materiā de pfūde iūcturaꝝ
anche vrēdo. ℞. nasturciȷ pireti. cortici caparoꝝ añ. cōfi
ce cū aq̄ cicerū cinē ligni fic⁹. ꝛ liga dōec cōburat. deide sol
ue: ꝛ si nigrescat loc⁹ bonū. si nō. iterū appone donec appe
ant āpule. deide laua cū aq̄ calida vt cesset dolor. ꝛ vnge lo
cū buthiro vt nō ꝯsolidenť vlcera. ꝛ quāto plus steterit ap
ta tāto meli⁹. ¶ Ad idē. ℞. amōiaci. oppoponaci. galba
ni euforbiȷ añ. ℥. s. tēpereť in aceto forti. postea. ℞. cerā ole
um de lilio. picē naualē: ꝛ fac ēplm. ¶ Itē. ℞. castorea. si
napis. nucis romāe. cologintide. asse. añ. ʒ. iij. Iteꝫ vipa vna
ꝛ vespertiliōes. x. cū istis buliat ꝯtrita in oleo antiquo ꝛ inun
gať. ¶ Itē fomētatio. ℞. maiorane: fo. rute. ana. ℥. ij. fecis
aceti. l. i. aq̄ qđ suffic. buliāt sil' ꝛ fiat fomētatio. Itē suppo
nať filū crudū coctū calm. ¶ Et h̄ aduerte q̆ talia resolu
tiua ꝛ exiccatia valde nō applicenť: nisi vt dictū ē. s. p̄cedē
tib⁹ purgatiōib⁹. ¶ Itē ꝛ 2°. q̆ cū eis admistrenť ex molli
ficātib⁹. ¶ Scito 3°. q̆ hec empla rubificātia sunt vltio lo
co ponēda sup locū dolētē ꝛ vesice sūt apiende: vt inde flu
at aquositas relictis pelliculis: ꝛ nullo mō incisis. ¶ Sci
to 4°. q̆ ꝯsilr n̄ sūt ponēdi tales in balneis nisi scis p̄us pur
gatiōib⁹: vt in rub. de cura dol'. iuncturarū in vlī. ꝛ balnea
sulphurea ꝛ alūinosa ꝛ cinerea ꝛ nitrosa sunt eo casu ꝯue
niētia ꝛ artificialia ēt: vt ibi. ¶ 5°. q̆ enemata sūt hoc casu
matie ꝯueniētia fcā ex reb⁹ ipsis resoluētib⁹ calidis. s. ꝯfe
rētib⁹ in passiōe artetica: vt de eis h̄ sparsiꝫ dictū ē in recept'
positis. ꝛ tu elige. Itē recurre ad ꝯfortātia posita. s. de pre
seruatiōe ab incursu doloris iūcturarū. Et hec sūt anetū: ca
mo. mellilo. saturegia: sauina: pule. cala. abrotanū: came
dreos: aristo. ruta: isop⁹: saluia: stica. acorus: ebuli. radix si
napi: sulphur: gūi. oīa calida. oleū de liliȷs: iunipi costinuꝫ:
anetinū: de eufor. de castoreo: ꝛ h̄ȷ valētib⁹ in paralisi. ꝛ tu
ibi. Itē pinguedines nūerate ex ansere: vulpis: leonis: vrsi. ꝛ
sic de aliȷs. ¶ 6°. vo Auic. inq̄t. Et admistrenť iterū euapo
ratiōes ꝛ embroce resolutie: ꝛ aq̄ termarū: ꝛ si nō excusant
tūc clisteriça: deide admistrenť vētose sup anchā cū icisiōe
ꝛ sine icisiōe: ꝛ pone rubificātia vesicātia: ꝛ nō ꝯsolidentur
donec sanenť. Sicq3 in sūma ex ordie recolligēdo. p. diuer
te: deide refrena vł repcutias leuiter. deiñ cūa flobotomia vel far
macia: ꝛ farmaciā fac p̄cedere digestiua si dabit iducias. ꝯ
inde admistra ex diureticis facilib⁹ dictis. deide resolutiua
ad ext̄ ex vaporatis ꝛ embrocis: ꝛ balneis: emplis: qđ semp
intellige scis purgatiōib⁹ plib⁹: ꝛ h̄ mā existe multa: deide
resolutiua p iter⁹: vt p clisteria. ꝛ eo casu aduerte si adest fe
te modere: ita in vsu caliū ne iflāmes. Deinde veni ad ven
tosas: ꝛ h̄ ē locus aduertētie ꝛ magnus: ꝛ nō est opus nisi
expti medici. Itē ad rubificātia. Ultimo vero loco tēperā
dū ē cauteriū. de quo in sequēti ru.

¶ In cā vo cala oꝫ te resolutia admistrare: ꝛ nō multū for
tia. cuiusmodi esset fomētatio ex camomil. mellilot. viol'
amigdal' amaris. fenug. se. lini cū aceto al. ꝛ ex aloe ꝛ myr
rha dissolutis in aq̄ cauliū ꝛ endi. cū faria ordei. Itē cū suc
co cētau. aloe: camo. ꝛ foliȷs vio. ꝛ plātag. vio. ¶ Iteꝫ ꝛ est
Raś mucil. psiliȷ: se. lini ꝛ fenug. ꝛ faria amboꝝ cū olo ca
mōl. ꝛ ꝯsulit q̆ añ pōnē ei⁹ fiat fomētatio cū aq̄ cala: ꝛ di
mittanť medicie per. x. horas. ¶ Itē emplet cū emplo fcō
ex farina ordei. semis lini. fenu. flore camomille: aceti. mel

illeto.maluauisco cū buthiro ⁊ piguedie auiū ⁊ pauco ace
ti albi. ¶ Et ita ꝯsilr de aliꝫ nō ascēdēdo ad multū calida
vētoſa rubificatiua ⁊ cauteria nō vr̄ h directe ꝯperere. sed
sola sufficere vr̄ resolutiua ex oleis calefactis superpositis
cū pecia ⁊ oleo camomellino.anetino.de liliꝫ pinguedib⁹
⁊ hꝫ emplis.ēbrocis ⁊ tu ꝯfa. ¶ Mī aūt exñte mixta ad
misce hec adinucē ƀm ꝯiecturāƀ silem.⁊ tu cōpōe. ¶ Hic
autem subiungā quoddam ex laudatis i ꝓposito nr̄o.⁊ tu
ea tuo mō accomoda loco.vrina cū sale deco.ta vt spōgia
vel pecia lanea vl̄ linea triplicata supposita calida. Itē rele
ge que in fine de cura podagre posita sunt.sūt enī ⁊ in h ca
su ꝯueniētia. ¶ Itē. ℞.vulpē integrā interiorib⁹ euulsis ⁊
coq̄ i vase terreo cū aq̄ salita vino ⁊ oleo adiūctis saluia.ro
re marino.iunipo.aneto.origano ⁊ maiorana vsqꝫ ad aq̄
⁊ vini ꝯsūptionē.⁊ decoquaſ vsqꝫ ad ossiū sepationem.po
stea i torculari exp̄maſ ⁊ coleſ ⁊ addaſ modicuꝫ cere ru.fi
at vng.ᵐ ¶ Aliō ad idē ⁊ marie i cā frida. ℞.anserē piguē
deplumatā.ipleaſ carnib⁹ salitis piguib⁹. deide. ℞.sal cōis
sal nitri.sal amomaci.sal gēme.aluminis.ań.ℨ.i.⁊ addaſ eu
forbiꝫ.castorei.ań.ℨ.5.⁊ asseſ ⁊ qō distillaſ refuaſ ⁊ vngaſ
vel ad hoc iriſ.arteticā pedē colūbinū.cornutū. hermoda
ctilum.paritariam.rutam marubiuꝫ.cucumer asininū.fo
lia edere.⁊ hec oia ponanſ ad alēbicū ⁊ fiat aq̄ in q̄ ifūdāſ
pecie ⁊ calide supponanſ addito in eo modico aq̄ ardētis.
¶ Decoctio mirabilis q̄ vtunſ in dolore ācħe et state. ℞.
corticū apiꝫ.feniculi.ań.ℨ.x.colognitide. cētauree minoris
ameos.anisi.esule.ań.ℨ.v.coquanſ i lib.iij.aq̄ donec remāe
at lib.i.⁊ sumat quotidie.ℨ.i. ¶ Aliud ⁊ ꝓbatū ⁊ statī sa
nat ⁊ ē ꝓpriū i q̄ ē tāta laus ⁊ vt h⁹ nos audiset mercedē ac
cipe. ℞.sauie.ℨ.ij. pipis.bace edere.foliorꝫ rute.ań.ℨ.vi.cāe
dreos.ℨ.iij.da cū vino. ¶ Vnguētū ad sciaticaꝫ. ℞.cere ci
trine lib.5.liq̄fiat cū oleo oliue lib.i.vini decti lib.i.bulliant
ad vini cōsumptionem.post misce.ℨ.ij.euforbiꝫ puluerizati
⁊ fortiter commisce.

De correctione accñtium sic dicaſ q̄ hec iun
ctura nō venit ad lapideitatē
⁊ nodositatē vt cetē. Itē nec adulcerationē vt alie: accñt tñ
q̄dam accñtia in ea vt in rdiga.de quorꝫ correctione actū
ē.ſ.ō cura doloris iuncturarꝫ i vii.⁊ tu ibi. Sꝫ restat tm̄ dice
de doloris mitigatiōe q̄ in cura ipsi⁹ est ꝓcedēdū magis
caute q̄ꝫ i mitigatiōe doloris aliarꝫ iūcturarꝫ.ꝓpea q̄ nar
cotica ⁊ frida stiptica sunt magis hic suspcā.⁊ iō cum cau
tela ⁊ moderamie.cū euōrib⁹ frequētatis ꝑus ⁊ diuersioni
bus ⁊ lenibus stipticis ⁊ narcoticis.ita q̄ oīa alia ꝑus ten
tabis. Sis ex hiis i ꝑce.ru.doctus. ¶ Cūqꝫ alia nō ꝯtule
rint veniunt nōnulli ad pōnem cauterꝫ marie cū āiquaſ
de quibus dicef in sequenti ru.

¶ De cauterijs ⁊ modo applicandi ea in passionibus iun
(cturarum. Rubrica.xij.

Nonnulli post expeditionē eorꝫ q̄ posi
ta sūt i ꝑcedētib⁹ ru.discernē
tes i cura dolorꝫ eorꝫ cū eis nō ꝓficasse ausi sūt
sup cauteriū i eo sperātes eorꝫ curā ad eā posse
ꝓducere sanitatē.q̄ꝫ hūana ars attingere pōt. Neqꝫ tu ad
eū admistrādū festin⁹ eē vdis: sed cū oīa alia marie nō ꝯtu
lerit vltio in eo fiduciā cape.nā māꝫ subtiliat ēt si fuerit i ꝓ
fundo ⁊ ipsam ad supficiē trahit ⁊ sibi viā facit vt eradiceſ
⁊ ideo videſ sic exterminare māꝫ faciētē dolorē in iūcturis.
¶ Ex qbus infert q̄ vbi dolor iūcture eēt a cā imāli nō vi
dereſ cōpetere cauteriū ⁊ marie cā exñte calida. ¶ Nūqd
aūt in dolore ex cā calida ⁊ sicca māli cōpetat cauteriū. Di
cēdū q̄ sic.nō aūt sicut in cā calida ⁊ humida.⁊ applicare
ipsuꝫ in ea cā est experti medici ⁊ nō cirulsꝫ ⁊ nō admistra
tur absqꝫ magno nocumento.⁊ iō sis caut⁹.⁊ ē snia Albu
(caſ.cap.de cauterio.⁊ de hoc statim infra.

Circa cuius admistrationē septē sūt p ordinē ꝯsiderā
da. Cā incitās. Instrumentum. Tempus. Corpus. Hora.
Locus. Modus. Et ordo.

¶ Cā incitans est duplex: necessitas.ſ.⁊ vtilitas. Necessitas
quidem.quoniā ꝑdicta medicamina nō sufficiūt: vñ ad ipm
tāq̄ꝫ ad vltimū recurriſ.nō sufficiūt āt ꝓpea q̄ mēbra cor
poris nutritiua adeo sunt ex diuturna passiōe defecta ⁊ ha
bituata ē discrasia q̄ māꝫ regenerādo assidue multiplicēt
⁊ marie flāticā ex se ēt bono ꝑuato regimie. Itē iuncture sꝫ
debilitate ⁊ sub dītio eorꝫ posite i recipiendo superfluitates
Item vie sunt dilatate lasse vt continue ad eas fluant māe
coadiuuante dolore.nec q̄ sic fluūt māe pñt p ꝑdicta educi
que de die in diē gn̄anſ.nec p talia loca fastidio aut lasci
tia: aut in egritudinē ⁊ soliditatē ꝑtiū iūcturarꝫ maxime
qñ iūctura est i ꝓfundo posita sic sunt iūcture anche scie.
spatule ⁊ genu.i qb⁹ locis dubitaſ aut ꝑp hūiditatē dislo
catio vt i dolore sciatico vt.ſ. aut ꝑp indurationē hūidita
tis ꝯctio ⁊ nodositas.vt in podagra dcm̄ ē. ¶ De vtilitate
aūt eius tm̄ dicaſ q̄ de eo inuenio vtilitates ab auctoribus
nr̄is positas. Prima q̄ ꝑseruat ab incursu accñtiuꝫ iā enar
ratorꝫ vt sūt dislocatio.nodositas vñ accidit.deinde impo
tētia aut ambulandi: aut ponendi bolū in ore.aut tergēdi
sibi anū: vñ tales sūt viui ⁊ mortui. ¶ Scōa q̄ suo calore
mēbra ꝯfortat ⁊ ꝯfortat⁹ in eis calor: māꝫ fluxā subtiliat.
poros aperit ⁊ ꝓpter resoluit atqꝫ ꝯsumit ⁊ maxime cau
sa exñte frida.q̄ si fuerit calida ⁊ multa adauget ⁊ nocet.
si vō pauca ipam resoluit: ⁊ iuuat. Itē vt.ſ. ipam māꝫ de
ꝓfundo extrahit ⁊ locuꝫ apit p quē deinceps expurgaſ ⁊
eradicaſ. ¶ 3⁹ ⁊ si non sit ita ad ꝓpositū tñ ad integritatē
rei dr̄ q̄ ꝑseruat alia loca a putrefactione q̄ sūt in circuitu
⁊ iō admistraſ in herpete esthiomeno in cācro ⁊ hꝫ ad ꝓhi
bēdū ambulationē apatis ⁊ putrefactiōis: vt in ossib⁹ cor
ruptis ēt fit. ¶ Quarta q̄ sanguinē restringit.vt i fluxu sā
guis emorroydarꝫ ⁊ aliorꝫ mēbrorꝫ cōiter fit. ¶ 5ª q̄ mira
biliter diuertit fluxū māe vt opanſ oculiste cum ponendo
retro collum ⁊ in fontanellis lacertorum in fluxu catarri.
vt.ſ. de catarro. ¶ 6ª: q̄ mirabiliter intercipit: vt cū caute
rizaſ vena timporꝫ ne mā fluat ad oculū. ¶ 7ª ad extirpā
dum superflua vt qñ p ipm resecanſ glādule.⁊ extirpātur
carnes mortue.has qnqꝫ addidi ad eius integrā notitiam.

¶ Instrm̄ aūt duplex actuale ⁊ potēciale. Actuale ipm est
cauteriū igneū aureū vel ferreū. Potēciale aūt qō fit p me
dicinas cōburentes ⁊ vlcerantes vt sūt cātarides alleū.flam
mula.pes coruinus.lac ficuū.calx cū sapone ⁊ lacte ficuuꝫ
de qbus aliqd in fine.⁊ actuale qō melius ē vt Albucaſ.⁊
aliꝫ.nō enim peruenit nisi ad locū: quē vult medicus nec ce
teris ita nocet. Q̄ꝫ aūt sit melius dictum est supra.

¶ Tempus primo quo ad etatem vt post.xiiij. annos ⁊ non
ante.tñ multi ꝑsumunt ante tempus anni vt sit temperatū
⁊ propriuum est ver ⁊ autumnus.

¶ Corpus vt sit forte nō debile aptū sustinere ⁊ maxime cā
in eo exñte frida ⁊ hu.bene custum ⁊ purgatum.

¶ Hora q̄ in mane ante tertias facta prius euacuatione su
perfluitatum prime digōnis.

¶ Locus q̄ aliter ⁊ aliter in alio ⁊ in alio loco.vñ in dolore
hūeri trib⁹ digitis sub hūero inferius a iunctura ⁊ nō sup
iūcturā.q̄ sic eēt piculū ꝯctionis ⁊ spasmi.q̄ si ꝯtigat ꝑp
hūiditatē lubricātē hūerꝫ dislocari.vt in ancha ⁊ nō sigil
laſ i hora reductionis sue: sꝫ iterꝫ resiliat appōaſ cauteriuꝫ
sub titulo cū instrō triāgulato donec penetret cutē vsqꝫ ad
lat⁹.⁊ si pōaſ laq̄us in foramie erit bonū.ꝑus tñ fiat redu
ctio.⁊ ligeſ ⁊ cōseruef ꝓut melius fieri poterit. In sciatica
aūt passione pōaſ cauteriū triāgulatū sup sciā cōphēdēs i
tra se nodū āche totalr ⁊ ꝓfundeſ q̄si vsqꝫ ad os ⁊ vraſ q̄
si tota caro ⁊ nō dimittaſ ꝯsolidari vsqꝫ ad tp̄s magnū sed
remaneat aptū ponēdo sup ipsū cepe ꝯtusū cū buthiro ita
q̄ a vulnē emanaſ possit sanies ⁊ venenū ꝯtētū in eo loco.

¶ Mod⁹ vt iaceat infirm⁹ ƀm figurā ⁊ sitū magis aptum
agenti operatoris ⁊ uxoreſ faciēs ifirmū in aq̄ ro.⁊ ꝯforteſ

et ideo in corpore forti fiat et non in debili.

¶ Ordo. vt successiue fiat incipiendo a debili impressione procedendo cū forti. Ite stude ad stupefaciendū locū pus et erit vtile valde. quia sic nō sentiet dolorē aut tm. Et nō quod nisi aptū teneat quod erit error peior priori. quoniam mā ad intra couertetur ad principalia. Et ex his quod tenet aptū locū sūt cerea spera itus posita. solū edere suppositū. cepe tritū cū melle aut cū butiro. vt dem̄ē. ō cauterizatiōe aliorū locorū nihil pp breuitatē. ¶ Et quia mā cirugicalis addā vt aliq̄ cauteria siue vesicātia quod pono. vt gratia exempli et quia vtilia sūt. Cātarides cū fermēto et pauco aceti incorpati aduinicē vesicāt. Empl3 ad hoc adeo forte quod attrahit māmam ex pfūdo ache et iūcture et ē cōburēs. ℞. nasturciū. piretrū. corticē caparorū. ana. confice cū aq̄ cinerū sic: et pone ligatū dōec cōburat. postea solue si loc⁹ nigrescat. si nō: repōe donec loc⁹ āpulef et apianf āpule et laua cū aq̄ calida. ¶ Aliō forti⁹ et ē exptū. ℞. puluerie calcis. pulueris cātaridū ana. tpef cu3 sapone gallico et supponaf i modu3 vnguēti loco pus calefacto et fricato cū aceto forti valde. Ista posui vt dictū est gratia exempli. et sic tibi sufficiāt. quia me i extēdēdo videre et igredi op⁹ cyrugicū ad qō recurras cum tibi opus erit vti cauteriis.

¶ De bothor. Rubrica. xiij.

Et licet mā hec sit cirugical' vt dixit me⁹ inqt remittēs nos ad suū q̄rtū: tn̄ vt rubrice sine satisfaciā et cū secut⁹ sic ō ea breuiter dicā vt et ipse pscripsit. ¶ Accidit quandoque i pedib⁹ pustule nigre et virides fusce et magne. quandoque ex mā melica. ¶ Et earū cura ē illa quod varicū. de qua supra rubrica de varicib⁹. q̄re ad cū locū te trāsferas.

¶ De dolore calcanei. Rubrica. xiiij.

Calcaneo accit dolor a cā pmitiua vt casu aut obuiatiōe ei⁹ ad rē durā. aut coartatōe calciamēti aut ex aliq̄ hm̄ cā pmitiua. ¶ Or si ex cā ante illō accidat aut i calcaneo erit apā: aut nō. si apā cura apa3 calidi aut fridi vt p signa pphēdes. si nō. tūc ille dolō repmēdus ē vt i dolorib⁹ podagrici. et cura hita. ē. ō. et iō dux nullā fecit mētionē de cāis ancedētib⁹ et iō pside ra tē.

¶ De debilitate pedum. Rubrica. xv.

Accidit pedū dēbilitas quandoque ex creatione quoniam sic fuerūt a pncipio gn̄ationis. Aliquando pp plimū laborē vt accidit illi q cotidie calcāt pānos i aq̄. vt sūt tictōes. aut q mouēt cū pedib⁹ coria. aut pp mollificationē q pcessit: vn̄ nō trāsit spūs motiu⁹ ad mēbrū vt solūt pp opilationē. Aut pp aliqd aliō opilās viā nutrimēti vn̄ nutrimētū ad mēbra trāsire nō posset: sic strictura calciamenti facta desuper cauillā: vt faciūt frācigene: et aliq alemani. Aut rosboth cātū i via ex icisiōe sicut accidit in castratis. ¶ Or si fuerit ex creatiōe cura ei⁹ ē impossibilis. ¶ Si ex mollificatiōe cura mollificatiōis ē hita. ¶ Si ex rosboth cura nulla est. ¶ Si ex labore pforteē pes cū stipticis confortātibus et dimittatur exercitium. et hec satis.

¶ De dispositionib⁹ vnguium. Rubrica. xvj.

Infirmitates q̄ i vnguib⁹ accidūt sūt. Dolor. Prurit⁹. Puncta alba Curuitas. Gibbositas cu3 tinea et excoriatiōe et scissura. Accidit vngui dolere. et ita dicaf: nō quia vnguis doleat: quia neqz sētit sicut nec dētes. s3 quia ligata ē mltis mēbris sensibilib⁹. vt carni. musculis. neruis et chordis. et cū suo dolore accidit quandoqz apam dictum panaricium.

Cura te oppōas cū pr̄ijs cāe quoniam fuerit ex mala cōplexione sola. solis alterātib⁹ vt de podagra dictū est. ¶ Or si fuerit cū mā absqz apāte diuerte. cāis et altera vt videbitur expedire. ¶ Or si fuerit cum apāte relinque cirurgicis. ¶ Ite pūcta alba q̄ veniūt rōne toti⁹ mūdifica cū fētidis dēis medicamē turbith. et pfortef cor cu3 diamargariton et hm̄. et hēat regimē calm̄ et sup vngues portet continue picē vel storacē liqdā aut amōiacū mollificatu3 cum oleo de spica. ¶ In curuitate aūt q̄ est a toto mūdifica cū pillulis de hermodactilis minoribus. Et regimen declinet ad frigidū aliq̄liter et nō multū. et sup locū ponaf emplm̄ ex eruca et aceto. vel epithimef ex eo. aut ex semie ceparu3 et agresta aut ex cicuta et aceto. ¶ In gibbositate aūt cū tinea mūdificef corp⁹ cū medicinis dictis. ō. ru. de melancolia. vel de flate salso. fiat epithima sup vngues ex sale fece aceti et albumine vel ex sqlla pcusa cū oleo sisamino camomillino vel de semine lini. vel ex cepe ptrito cū aceto et sale. ¶ In curuitate aūt fcā purgatiōe feras sup vngues p hebdomadā emplm̄ de pinguedinib⁹ auiū ptritis et mixt ad inuicē. deide remoueaf: q si molles facti erūt fricādi sūt cū frustis vitri: donec equenf. deide post eq̄tionē supponatur cera aut amōiacū mixtū et dissolutū cū cera ad eorū duriciē. ¶ In scissura aūt eorū mundifica corp⁹ ab hūore melancolico et adusto et corpus nutriaf reb⁹ hūectātibus et impinguātib⁹. et mollificenf et hūectenf vngues cū aq̄ tepida pinguedinib⁹ auiū. cera. amoniaco. ¶ Ubi aūt vnguis ceciderit manu nō tāgaf. s3 desup ponaf cera et dimittatur a pncipio vsqz ad finē gn̄ationis eius. Ista sūt magis cyrurgicalia ideo leuiter ptrāsiui. et hec sic sufficiant.

Dubitatur circa capl3. vtrū dolores iuncturarū sint passio hereditaria. quia sic̄ egritudies mēbrorū pncipalium nō sūt hereditarie a fortiori aliorū mēbrorū dispōes n̄ debēt eē hereditarie. ¶ Propter qō sciēdū quod de morbo hereditario possum⁹ loq dupliciter Uno mō iquātū cāf a cā nāli et itrīseca. Alio mō inquātu3 cāf a cā extrīseca et accidētali. Exēpli pmi vt cū aliqs ē podagric⁹ nāliter quia a pntis suis pr̄it pentib⁹. Exēplū secūdi. vt cū qs fact⁹ ē podagric⁹ ex malo regimie ex pte cibi. potus. coit⁹ et hmōi q̄ hn̄t iducere podagra3. ¶ Prima pclo. Ille morb⁹ pprie dī hereditari⁹ q genit⁹ est ex cā intrīseca essentiali et nāli. ad qō pperādū duo regrūf. Primū morbi diuturnitas. vt quia pp diuturnitatē morbi intātu3 fit vt⁹ debilitata quod nō possit mēbrū simplr fortificare. Secūdu3 quod ipse morb⁹ fuerit in auo patro et hm̄. et transit sic de filio in filiū dōec fuerit fact⁹ nālis et essentialis. ¶ Scōa. quod improprie multi morbi pñt dici hereditarij: vt euenietes ex cā nō essentiali et nāli. vn̄ ebrius et crapulosus pōt pducere ex semine suo debili et maculato filiū patū ad diuersas egritudines et dolorē iuncturarū. et tn̄ ipse nō erit podagricus: ipa tn̄ egritudo nō est ex pncipijs gn̄atiōis essentialib⁹ s3 accidentalib⁹. et cā hor est idolū exn̄s in semie et spū. vn̄ informatiua informat mēbrū cū dispōe tali portata siue delata per semen et spm̄ a membris pgenitorū decisa. Et cōsimilr dicendum de lepra ptisi et huiusmodi.

Dubitaf vtrū in sciatica sit maior dolor q̄3 i podagra quia i sciatica dolor ē i ligamēto: et ip3 ē insensibile. tn̄ circa ipm̄ et ad ipm̄ termināf musculi et nerui multi et chorde maiores. q̄ oia sunt multū sensibilia. qō nō est in alijs iūcturis. et iō in ea causaf fortior dolor. cōcessa cā doloris maiori quanto. et tu p his vide supra diffinitionē iuncture in pncipio capituli considera.

Dubitaf vtrū dolor iuncturarū a cā ca. sit deterior quoniam vi pl⁹ pr̄ia cōplexiōi iūcturarū cū sint mēbra frigida ā mōbis eni min⁹ pcitrāf. ¶ In oppositu3 quoniam frigida mā ē magl grossa viscosa resolutiōi magl rebell. ¶ Pro isto ponāf iste pclones. Pria. quod dolor iūcture nūq̄3 vel rarissime ē ab hūori frido puro vel calido. ¶ Scōa quod facta a cā ca. colerica a pēnio alijs pibus est deterior ratiōe seuitatis accidētum quia magis penetratiua acutior

mordicatior se.magis inducēs.virtutē magis ꝓsternens. ¶ Tertia ↄclo.ꝙ licet ita sit tñ rōe terminatiōis ē mīn⁹ mala sp pitate supposita:q2 citi⁹ terminatur qm̄ ē hūor citi⁹ resolubilis. Et tu pone duas ↄclones de facta a ꝑdicto.e cōuerso de calida iā dicta.⁊ ex hoc p3 qd dicendū ad rōnes.

Dubitat̃ vtrum sciatica dextri lateris sit deterior. ¶ Dicendum ꝙ sciatica dextri lateris deterior ē sinistri. ¶ Prio q2 in dextra pte sunt meat⁹ ampliores p q̄s erit maior quantitas mãe ⁊ facili⁹. ¶ Scdo:q2 in pte dextra est plus de hūore calido qd̄ subtiliat sa ⁊ ipsu3 reddit magis fluxibile ⁊ penetratiuū.⁊ hec duo magis faciunt ex vna pte q̄3 fortitudo v̄tutis ex alia.qd̄ addidi ꝓpter argumētū. ¶ Propter qd̄ mulieres raro podagrisãt aut sciaticã patiunt̃. ¶ Pria cã.q2 i gñe.magna stãt. q̄re mēbra nō fatigãt.⁊ sic ex labore nō debilitantur. ¶ Scda.q2 hñt vias angustiores ⁊ sic nō ita penetrãt mãe faciliter ad iūcturas earū. ¶ Tertia q2 oī mēse purgant̃ vñ q̄ non sic purgant̃ q̄nq3 hñ incurrũt. ¶ Quarta:q2 in paucis colera abūdãt q̄ est vna magna ex causis penetratiōis mãerū ad iuncturas vt in ꝑncipio capituli dicebatur.

Dubitatur ꝓpter qd ē ꝙ patientes sciaticã sunt i gñando ipediti.⁊ est ꝓblema Arist. q̄rto ꝓble. ¶ Prio dicit̃ ꝙ in sciatica passione currit multa humiditas ad iūcturã illa3 q̄ vasa seminaria ⁊ sperma infrigidat ꝓpter affinitatē ad illa. ¶ Secūdo indisponit sperma ⁊ est ratio fortior si testiculi sint necessarij ad generationē3 vt tenent medici.⁊ tu considera.

Dubitatur vtrū stãte peccato in sanguie vel i eius ꝯdictio in cura iuncturarũ3 debeat fieri flōia de eodē vel de ↄ̄rio latere. ¶ Absq3 argumētis ponunt̃ ↄclones. Prima.ꝙ in fluxu mãe vbi intētio est ad diuertēdū flōia d3 fieri ex latere ↄ̄rio.vt si fuerit dolor in latere dextro d3 fieri flōia basilice ō brachio sinistro. nã quãto est magis ↄ̄rietas tãto diuersio maior. ¶ Scda ꝙ vbi intētio sit ad euandū magis q̄3 ad diuertendu3 d3 fieri ex eodem latere vt si dolor fuerit in pede dextro fiat ex basilica brachij dextri. nã minor sufficit ↄ̄rietas. ¶ Cōciliator differentia.clx. ¶ Prima ↄclo.ꝙ in ꝑncipio ꝑncipiãte stante plectoria ⁊ v̄tutis cōstãtia fiat flōia nō tm̄ ex ↄ̄rio latere. s3 ex ↄ̄dictorio vt de dextro in sinistrū vt dcm̄ ē. plectoria enī indiget euōne cū attractiōe ad lōginq̄. ¶ Scda.ꝙ vbi corpus non sit plectoricū ⁊ virt⁹ nō sit multū fortis ⁊ et morbus non sit initiãs sufficit flōia eiusdē lateris vt si fuerit in dextro pede flōmet̃ basilica dextra. ¶ Tertia ponit̃ cōclo ꝓ cōiter practicãtib⁹.ꝙ in ꝑncipio vbi v̄tus ⁊c̄. cōsentiant nō existe magna plectoria fiat flōia ex latere eodē:ↄtrario tñ.vt si fuerit in pede ex basilica man⁹.si in manu ex saphena eiusdē lateris. ¶ Quarta ↄclo.ꝙ rōne cãe ↄiuncte fiat ex vena ipsius mēbri vt verbi grã.si fuerit sciatica in dextra ancha fiat flōia ex saphena eiusde3 pedis.⁊ hoc voluit Auic.q̄rta ꝑmi.vt.s.cū i dolore dixit ꝙ flōia scie curabat dolorē sciaticū ⁊ erat sicut eius debitū. ¶ Quinta cōclo. ꝙ supabundantia sanguis:s3 plm magis inducit se. apoplexiã.suffocationē.vene scissurã q̄3 dolorē iuncturarũ3.⁊ iō rarissime rōne ipsius esset flōmandū.⁊ iō flōia in istis doloribus fienda ē cū misterio.⁊ hec v̄r siña Cōciliatoris allata dñia.mãe enī faciētes hō9 dolores sunt ꝑm qd maxie materie frigide indigeste.vt in ꝑncipio capituli dicebatur.

Dubitatur vtrū mã existe flica cōpetat flōia i dolore iūcturarū. ¶ Dicendū ꝙ mã tali existe sanguini mixta. aut ꝓpinq̄ sanguini pōt flōia cōpetere.p3 ↄclo. ¶ Scda:ꝙ vbi eēt fla nō admixtū ꝙ saltē nō cōpeteret euatiua:l3 diuersiua possit competere. que tñ nō est fiēda magna ad euitãdū cruditates.ↄ̄ra.

Dubitat̃ vtrū flōmãdus i sciatico debeat stare duobus diebus ieiunus anteq̄3 flōmet̃. ꝙ sic Aui.ꝙ nō.qm̄ floia d3 euitari i corpore inanito. ¶ Dicendū ꝙ intētio Aui.ē ꝙ d3 tal̃ vacar̃ a multo cibo ⁊ subtiliter dietari vt v̄t⁹ reddat̃ fortior ad digerēdū mãm flegmaticã sanguini admixtã.⁊ cū fiet floia nō sic icrudabit̃: q2 ex abstinētia suscepit aliq̄d digōis. Itē confert in dolore qm̄ nō sic fluet mã.qm̄ mēbra retundunt ex inanitione ex isto collige ꝙ vbi mã sit flegmatica mixta sanguini ↄfert dieta.hec considera.

Dubitatur vtrū i cura doloris iūcturaꝝ medicia cōpetat vōmitiua.ꝙ si.q2 mã q̄nq3 ē i inferiorib⁹.g̃. Itē mã q̄sse i ꝑpate ōbēt p inferiora euari. iux̃ illō Ipo. Estate p supiora.hyeme v̄o p iferiora. ¶ Prima ↄclo.cōpetit vōmitiua rōne cãe aītis maxime dolore existe i pte inferiori.p3. ¶ Secūda ꝙ rōne cōiūcte parum confert materia.s.existe in pte inferiori.

Dubitatur vtꝝ debeat̃ medicina forti i cura ei⁹. ¶ Dicēdū ꝙ i ꝑncipio.si d3 dari medicia absolute forti.qm̄ mã ē idigesta.⁊ ēt q2 i ꝑncipio minoram⁹ ⁊ nō eradicam⁹:d3 tñ medicina illa ee fortis. debilis ꝓp hūorē q cū difficultate euat̃.debil.q2 in pua dosi vt turbith.agaricus.scamonea ⁊ hō9 in dosi pua. ¶ Dicit̃ secūdo:ꝙ in vltimis qñ eradicare intendim⁹ consentiente virtute ⁊ ceteris d3 dari medicina absolute fortis.⁊ sic tollitur ↄ̄dictio apparens inter auctores nostros.

Dubitatur vtꝝ oximel ↄperat i digerēdo mãs iūcturaꝝ:cū aceti vt.s. maxie neruis noceat maxie rōne penetratiōis mordicatiōis. ¶ Dicēdū vt cōiter ꝙ oximel mlte acetositatis nō cōfert s3 pue. Alij ꝙ añ.xiiij.nō ↄfert.post aūt sic.nã tūc getat⁹ est humor ⁊ oximel rōne aceti nō facit mã3 amplius penetrare ⁊ veniens ad locū mãe fluxe digerit.⁊ si mordicat parum mordicat.s3 maius est iuuamentū nocumento.

Dubitatur vtꝝ acetū cōfert i emplastris ⁊ vnguētis. ¶ Prima ↄclusio.ꝙ i emplastris ⁊ hō9 acetū positū rōne penetrationis ⁊ in pua quantitate iuuamentū prestat ꝓp cōferentiã penetrationis aliaꝝ rerū. ¶ Scda.ꝙ vbi sit intentio medici ad resoluēdum materiã in ꝓfundo exitē ipm̄ cū resolutiuis positum iuuat. ⁊ hoc voluit Auice.

Dubitatur vtꝝ i cura doloris iūcturaꝝ:vt podagre ⁊ hō9 medicīe solutiue dari debeãt sero vl̃ mane. Ꝙ mane Auic.ꝙ sero cōes mod⁹ practicãdi multoꝝ. ¶ Prima conclusio.ꝙ qñ volumus euare mã3 aītē debemus dare solutiuum mane ⁊ in forma liquida p3.q2 talis continet̃ in stomacho ⁊ in v̄ēe ꝓpinqs eius vt plurimū:⁊ iō melius euantur. ¶ Secunda.ꝙ in euando mãm ↄiūctã det̃ solutiū sero ante cenã. p3 q2 sic melius p stōacū actuat̃ ⁊ continue mãs melius trahit a remotis. ¶ Tertia cōclusio ē ꝙ ꝑm sub ⁊ supra.dō⁹ cōputatis ⁊ rōne aītis ⁊ cōiūcte meli⁹ est dare summo mane super qd̄ dormiat debite ēt in forma pillulari siue liq̄da.quã ↄclusionē sequit̃ moderni.⁊ tu considera.

Dubitatur vtꝝ i cura talium doloꝝ cōpetat vinū cū sit calidū ⁊ sicci resolutiū: q̄re in flica maxie ↄferre videt̃. Itē q2 ē maxie virtutis restauratiui q̄ in forti dolore multū debilitat̃. Itē q2 plures auctores vt Auic.in passionib⁹ neruoꝝ v̄r ↄcedere antiquū vt.s.de palisi. ¶ Oppositū clamãt auctores Albabas ꝑci pue ⁊ mes̃.nocet enī cerebro ⁊ neruis ⁊ mãs penetrare facit. ¶ Pria ↄclo.vinū rōne pot⁹ assūptū in passionib⁹ iuncturaꝝ ē negandū.p3 q2 hūores dissoluit ⁊ ad iuncturas penetrare facit.⁊ neruos relaxat ⁊ in stōachis talū acetosatur.⁊ nihil deterius aceto.q̄re. ¶ Scda ꝑm grã potus medicinal̃ in tali dolore ē exhibendū ⁊ maxie in declinatione morbi.qm̄ eo tpe reliquias materierum ad expulsionē incitat ⁊ maxie p vrinã:q̄s primo incrudabat. Itē tunc

uirtutem roborat. ¶ Tertia q in cõsuetis non est penitus prohibendum ⁊ subito: sed gradatim procedendum vt ab ipso abstineat.

Dubitatur vtrũ vinũ grossum an subtile sit magis euitandũ. ¶ Prima ꝯclusio. q in pseruatione magis est ꝓhibendũ vinũ grossuȝ. q2 magis indigestibile causat. ut hũoꝝ grossorũ causatiuoꝝ dolorũ iuncturarũ. ¶ Scða q respectu habito ad penetrationẽ q̃ talia corpa lędunt magis ẽ ꝓhibendũ subtile. q2 magis facit penetrare. ¶ Tertia q absolute min⁹ malum est vinũ declinãs ad grossum q̃ȝ ad subtile ⁊ marie tpe doloris. sit itaqȝ vinũ vt dictũ est de cura eorum ⁊c̃.

¶ Affori[s]mi.

¶ Duoꝝ doloꝝ q simul fiunt non fm eundem locum maior denigrat alterum. Positus est hic afforismus ad eundẽ tiam dolorum iuncturarum. 46.2ᵉ.

¶ Nõ febricitãtib⁹ existĩb⁹ si fiat troph⁹ ⁊ genuũ grauitas ⁊ lũboꝝ dolor dorsũ farmaciã idigere signant. 20.4ᵉ.

¶ Laboriosis in febribus in articulis ⁊ circa maxillas apostases fiunt. 31.4ᵉ.

¶ Si vero prius doluerit aliquid ante egritudinem illic cõfirmatur egritudo. 33.4ᵉ.

¶ Quibuscunqȝ febres longe sunt his pustule ⁊ dolores in articulis fiunt. 44.4ᵉ.

¶ In articulis dolores ⁊ tũores sine vulneratiõe podagras ⁊ spasmos. hoꝝ plurima aq̃ frigida multa infusa est. refrigerat ⁊ attenuat ⁊ dolorem soluit stupor enim mediocris dolorem soluit ⁊ minuit. 26.5ᵉ.

¶ Maniacis varicibus aut emoroydib⁹ innatis manie solutio fit. 21.6ᵉ.

¶ Quibuscũqȝ dolores a dorso in cubitos transeunt flobothomia soluit. 22.6ᵉ.

¶ Eunuchi nõ podagrizãt neqȝ calui fiunt. 28.6ᵉ.

¶ Mulier nõ podagrizat si nõ mẽstrua ei õfecerit. 29.6ᵉ.

¶ Pueri nõ podagrizãt añ affrodisiã .i. añ coitũ. 30.6ᵉ.

¶ Quicunqȝ calui fiunt his varices magne renascunt. quibus caluis existentibus varices magne innascuntur. rursus capilati fiunt. 34.6ᵉ.

¶ Quicunqȝ gibbi ex asmate fiunt aut tussientes ante iuuentutem pereunt. 46.6ᵉ.

¶ Quecunqȝ podagrice egritudines fiunt hec in quadraginta dieb⁹ deseruescẽtes resident. 49.6ᵉ.

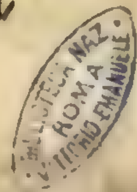
¶ Podagra ⁊ mãiaca ve ⁊ autũno mouent̃ i plib⁹. 55.6ᵉ.

¶ Quibuscũqȝ a sciatica molestatis vertebrũ resilit ⁊ rursus incidit his mucilagines facte sunt. 58.6ᵉ.

¶ Quibuscũqȝ a sciatica molestatis vertebꝛe resilit foras his tabescit crus ⁊ claudicãt si nõ vrantur. 60.

¶ Explicit cũ grã omnipotentis dei. Marie gloriose. beati Hieronimi. beatorum Petri ⁊ Pauli apostoloruȝ. in quoruȝ festiuitate Ego Michael de Sauonarola cõpleui capitulum vigesimumsecunduȝ totius operis finis. pro quo ⁊ ceteris deo summo patri filio ⁊ spirituisãcto gratias ago infinitas. ⁊ dominus sua immensa misericordia me in omni opere bene confirmet: Amen.

¶ Michael Sauonarola. Patauinus ordine equestri hierosolimitanorum physicus ⁊ medicus clarissimus hoc diuinũ medicine opus edidit. Impressum venetijs in edibus Nobilis Viri dñi Luce antonij de giunta florentini. die. 20. martij. 1518.

Registrum.

a A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z AA BB CC DD EE FF GG HH II KK LL a est ternus F LL quinterni cetera oia sunt quaterni.

G